[illegible]
[illegible]
[illegible]

A

V. Schr.
D III b
1

225142 IV

¶ Ad celeberrimos iuriſconſultos: ſuoſqꝫ municipes Brixianos in nouā Decretoꝝ impꝛſſionē.
Petri Albignani Trecij Prefatio feliciter.

DIu anceps fui prudentiſſimi patres. ſumerem ne amplius mendoſoꝝ codicum caſtigationē: cū iam tribus ⁊ decē
maximis uoluminibꝰ emendandis exigue ingenij mei vires fere defeciſſent: et animꝰ ipſe diuturno: moleſtoqꝫ la
bore exagitatꝰ gratā quietē expetebat: laborē recuſabat. Cōis vō ſtudioſoꝝ vtilitas: dulcis amor patrie: laudūqꝫ
nō parua cupido: ad h̄ me munꝰ ſubeūdū exhortabāt. Ingratitudinis eni ac iprudētie noie iure meritoqꝫ accuſari poteraꝫ: qꝛ
nōnullos illuſtres viros: quaſdaꝫ etiā egregias vrbes pro mea dicēdi facultate ſūmis laudibꝰ extuliſſē: Patriā vō oio illau
datā ſilētio p̄teriſſē. Quāqꝫ aūt mihi ipſi pene diffiderē me in hoc laudatōis gñe amplꝰ noui aliquid excogitare poſſe: cū iā
qcqd p me iueniri: aut dici potuit in tres ⁊ decē ꝓlixiores ep̄las i ipſis voluminibꝰ a me caſtigatis ipreſſas exaratuꝫ fuiſſet.
Incredibilis tñ in gratā patriā charitas ita ſiccati pene fontis venas apuit: ut ſcribendi materia ſcaturire vndiqꝫ videretur:
ſiue eni agrū Brixianuꝫ cōmendaueri: qui irriguꝰ ē: vt ſepenumero ex deductis riuulis illud virgilianū audias. Ecce ſupci
lio cliuoſi tramitis vndā Elicit: illa cadens raucū p leuia murmur: Saxa ciet ſcatebriſqꝫ arentia tempat arua: ſiue mōtiū ad
iacētiū amenitatē: i qbꝰ adeo ſapida vina naſcūt: ut nec falerno: albano: aut maſſico poſthaberēt. In eis ēt argētifodine: fer
rifodieqꝫ affatī repiūt: ſiue triū lacuū cōmoditatē benaci: ſebini p quē oliꝰ trāſmeat: idericiqꝫ ex quo cliſis effluit: in qbus
maxia lautiſſimoꝝ piſciū copia enutrit: melle ceteroꝝqꝫ fluminū: ac luculētiſſioꝝ fontiū aquarūqꝫ calidaꝝ ſalubriū oppor
tunitatē. Quid de voluptuoſo illo benaci littore: q̄ vulgo ripia appellat: referā: Cuiꝰ qdē ſitꝰ adō ſuauiſ ē: adō dlectabil: ut
nec theſala illa tēpe: nec felix arabia: de qbꝰ hiſtorici poeteqꝫ mlta ⁊ mirāda tradiderūt: tātope hominē delectēt q̄ꝫ vnū illud
benaci littꝰ: ibi tāta aeris tēperies: tāqꝫ ſalubriſ ut ver hic ꝑpetuū eē videat. hic varia oleꝝ gña: q̄ nullo vnq̄ꝫ tpe ꝯſumūt. hic
citrea poma: volema: punicaqꝫ: olee: lauri: myrti: buxus: arborqꝫ ſicomoꝝ: quā aſcendit puſillus Zacheꝰ de euangelio: ut
Jeſum tranſeūtem cerneret. hic ſaluie: roris marini denſiſſima nemora. hic mollia purpureū pingūt violaria campū. Prata
virent herbis: ⁊ micat herba comis. hic auicule dulciſſimos modulos decantātes audiūt. hic philomena ſuis attempat orga
na cānis: Fitqꝫ repcuſſo dulcior aura melo. hic ſpirāt pene ꝯtinue zephyri: ⁊ reliqui totiꝰ celi venti ſalubriores. hic ſani inco
lumes: letiqꝫ hoies diu vitā ita traducūt: ut ſe delitijs ꝑadiſi ⁊ frui ⁊ gaudē arbitrēt. Quid verbis opꝰ ē? nullus ut puto locꝰ
amenior: nullus ſalubrior: nullus delectabilior vſq̄ꝫ repiret. Quare nō imerito illi venuſtiſſimi lactantij verſus hic decantari
pñt. Nō hic exangues morbi: nō egra ſenectus: Nec mors crudelis: nec metus aſper adit: Nec ſcelus infandū: nec opum
veſana cupido: Nec metꝰ: aut ardens venit amore furor: Luctus acerbus abeſt: ⁊ egeſtas obſita pānis: Et cure iſomnes: ⁊
violenta fames: Nō ibi tēpeſtas: nec vis furit horrida venti: Nec gelida terrā rore pruina tegit: Nulla ſup campos tendūt
ſua vellera nubes: Nec cadit ex alto turbidꝰ humor aq̄. Taceo caſtella pluria populoſiſſima: inūeroſqꝫ pene vicos Brixia-
ne iuriſdictioni ſubiectos. Quātū vō frugibus abundet: q̄ꝫtūqꝫ fertilis ſit Brixianus ager ex infinita incolentiū multitudie
declarat. Sitū aūt ipſiꝰ vetuſtiſſime vrbis qs ſatis ꝯmēdauerit: ibi optia ac ſuauis aeris tēperies. Magnifica: ac munitiſſi
ma menia ea arte cōſtructa: ut nec tormētorum iactu: nec alioꝝ machinamentoꝝ impetu expugnari poſſe videant: eo vero
decore fabricata: ut ſpōſa videat ornata viro ſuo. Omitto ⁊ diuoꝝ tēpla āpliſſima: īnumera pene beatoꝝ corpa ⁊ maxias
edes. Fontes preterea limpidiſſimos marmoreis imaginibꝰ ſpirantibꝰ erectos: adeo ſitum ipſum exornātes: ut hac i re ſal
tem ceteras oēs Italie vrbes: pace illaꝝ dixerim: exupet. Diuitiaꝝ ēt affluentiaꝫ mercibꝰ ac varijs negocijs hominū repletā
ciuitatē. Pretereo viros illuſtres: qui tū armis: tū ꝯſilio patriā ipſā ita ſtrēnue tutati ſunt: vitā ſepenumero maximis ꝑiculis
exponētes: vt ab iclyto illo ſenatu Veneto ciuitas ipſa q̄ꝫmaximis priuilegijs: imunitatibuſqꝫ donari: ac inter ceteras im
perij Veneti vrbes fidiſſima dici: in eiuſqꝫ fidei teſtimoniū vexillum auro coruſcans: mediū altiorēqꝫ locū tenens: in opulē
tiſſima diui Marci ede cū eterna gētis nr̄e gl̄ia appēdi ꝓmeruit. Quot iuriſcōſulti egregij: medici celebres: philoſophiqꝫ
accutiſſimi i ea floruerit: ⁊ hac tēpeſtate floreāt: nec facile ꝯmemorauerī. Vigēt hic vtriuſqꝫ lingue ſtudia. pullulāt hic adule
ſcētuli: q ⁊ carmine ⁊ ſoluta oratione qcqd voluerint dicāt. Quid mirꝝ hoc: cū ⁊ agricole: ruſtici: ⁊ mōticole lr̄as nō ignorēt
ſciantqꝫ in iudicijs ꝑorare: ac ſi iādudū cauſas dixiſſent. Et lꝫ aduocatā martinengā q̄ꝫplurimaſqꝫ alias illuſtres familias
ac ex eis viros egregios illoꝝqꝫ p̄clara facinora pacis belliqꝫ tpe geſta ſilentio tranſeā: quoꝝ ſplendore ⁊ gloria patria ipa
irradiata ē. reticebo ne hac etate florentē Gabrielem Clarenſem: Sacroſancte Romane eccleſie Cardinalem: ſanctimonia
vite: ac lr̄aꝝ peritia nitentē: Johannē q̄qꝫ Aueroldum Spalatrenſeꝫ archiepm: viꝝ ⁊ ingenio ⁊ doctrina inſignē: longiſſi
mo q̄qꝫ reꝝ periculo prudentiſſimū: necnō Johannē Ducū Coronēſem epm iure conſultū ſup etatē claꝝ? At ne ep̄le modū
excedā: cogor nō ſine moleſtia incepto opere defixa aratra relinquere: ⁊ carbaſa vētiſ ſecūdis tumētia demittere: q̄ꝫ q̄ꝫ aius
non eſſet hac in re pictores imitari: q anguſta charta totū orbē deſignāt: ſꝫ tantū laudū patrie deguſtationē attingē: vt q̄ꝫuis
tria pene luſtra ab ea abfuerīꝫ i florētiſſimaqꝫ oiuꝫ ſtudioꝝ academia Patauia diuertēs iuri pōtificio atqꝫ ciuili opā dederī
ibiqꝫ totius pon. iuris rurſus pleraqꝫ alia volumina ꝑlegendo emēdauerim: nō tñ me ſuauiſſime patrie imemorē fuiſſe de
clararē: in qua oēm tenellā etatem floſculūqꝫ adoleſcentie mee traduxi. Ex vberrimo lacteoqꝫ doctiſſimi: ac optimi viri Ni
colai Botani fonte humanitatis ſtudia hauſi: in qua etiā pioꝝ parētū meoꝝ oſſa qeſcunt: ⁊ patrimoniolū meum poſſideo.
Pro mea igit i patriā fide: charitate: pietateqꝫ clariſſimi p̄res hos moleſtos lōgoſqꝫ labores i diuini huiꝰ uolumis caſtiga
tione ꝑpeſſos nomini veſtro inſcribere conſtitui. Quos obſecro leto oblatos animo excipite. Et ſiquid incōpoſitū forte re
perietis: nā ⁊ q̄nqꝫ bonꝰ dormitat homerꝰ: benigne corrigite. Malo eni a meiſ q̄ꝫ ab exteris emēdari. Quāobrem iterato ꝑ
legi: vt ſiqd forte nō prius ſedulo librātū ruminatūqꝫ foret in relectione inſtauraret. Canes nanqꝫ venatici ſi veſtigia relege-
rit iterdū leporē excutiūt: quē int vepres latētē trāſcurrēdo omiſerāt: ⁊ aliquādo ſpicilege neglectas colligūt ſpicas: q̄s ꝓ̄us
metendo reliquerāt. Vrſa quoqꝫ partū quē informē emiſit: lingendo reformat. Faber etiā lignarius leuigando tabulam ex
polit: quā rudē dolabra fecerat. Iterata nanqꝫ maturius ornatiuſqꝫ cōſtruunt: ⁊ ſagax hois ingeniū ad decus gl̄amqꝫ pro
tractuꝫ: meliora ꝑfectioraqꝫ excogitat. Eo aūt libentius diuini huius voluminis nouā inſtaurationem nomini vr̄o dicaui:
quo opꝰ ipm ceteris omnibꝰ p̄ſtantiꝰ diiudicat. Quippe cū in eo ⁊ veteris: ⁊ noui teſtamēti abūdās cognitio deprehendatur
Sanctoꝝ patrū p̄cepta delecta ſint: Sūmoꝝ pontificū: ac ſacroꝝ concilioꝝ decreta notent: canonū legūqꝫ q̄ꝫmaxima pru
dentia inſerat. Nihil p̄terea i eo omittat: qd ad bene pie beateqꝫ viuēdū: qdqꝫ ad anime ſalutē: corporiſqꝫ incolumitatē ſpe
ctare videat. Ex eo etiā ſniaꝝ grauitas: verboꝝ ꝓprietas: dicēdi ornatꝰ: eloquēdi facilitas: certādi: cōſulēdiqꝫ ars deprōmi
tur. In eo deniqꝫ quicquid diuina p̄claraqꝫ ingenia vel dicere: vel excogitare potuerūt: claudit. Quo fit ut nulla ſuauior le
ctio: nulla delectabilior cōtēplatio: nulla p̄clarior inſtructio: q̄ꝫ huius diuini opis reperiat. hec eni adeo dulcis: adeo ꝑiocun
da: adeo grata ē: vt ⁊ meſtū letū: ⁊ letū reddat letiorē. Qui ergo ſnia mea: uel honoris: vel laudis cupidꝰ eſt: qui ue dulcedi
ne glorie ad magna aggrediēda ducit: q imortale nomē ſuū reddere: q iocūdā ſibi vitā vult deligere: qui domū: patriā ue il
luſtrare: q amicoſ vēdicāe ceteriſqꝫ p̄ferri: q ſibi locū i celo parare: vbi cū beatis eūo fruat ſēpiťno: q deniqꝫ cū Gratiano mo
nacho huiꝰ diuini uolumis auctore a gratioſo oiuꝫ cōditore grāꝫ ſētire deſiderat: familiare ſibi reddat hoc p̄claꝝ decretorū
volumē: ab ipoꝝqꝫ p̄ceptis nō declinet. Diu ⁊ feliciter valete vos o clariſſima vrbis lumia: ⁊ Petrū veſtrū diligite. Vene
tijs. xi. Calendas Decembres Anno ſalutis Dominice. M. cccc. lxxix.

q Quoniā nouis ſupuenientib⁹ cauſis nouis ē remedijs ſuccurrendū: icc̄irco ego bartholome⁹ brixienſis confidens de magnificētia creatoris apparatū decretorū duxi in melius reformandū: nō detrahēdo alicui nec attribuendo mihi gloſas quas nō feci: ſed ſupplēdo defectū ſolūmō: vbi correctio neceſſaria videbatur: uel ꝓpt̄ ſubtractionē decretaliū ⁊ diminutiōez earūdē: uł ꝓpt̄ iura: q̄ ſupuenerūt de nouo Inſ̄dū etiā ſolutiones interpoſui: q̄ p̄termiſſe fuerāt a iohanne. Hoc feci ad honorē oīpotētl dei ⁊ eccleſie rōane ⁊ ad cōez vtilitatē oium ſtudētiū i iure canonico. bar.

a b Humanū genus. Tractaturus gratian⁹ de iure canōico: primo icipit a ſimplicioib⁹ ſcđm naturā. ſ. a iure nāli qd̄ antiqui⁹ ⁊ digni⁹ ē. Cepit. n. ab ipſa ratiōabili creatura: ut in ſti. de rez di. § cōmodi⁹. Aſſignat ḡ multas dr̄ias iuris naturalis ad alia iura vſq̧ ad xv. diſ. in qua aggreditur p̄ncipale ꝓpoſitū de iure canonico originē ei⁹ aſſignans.

Pro Bibliotheca Conventus [illegible] Fratrum Min: S. P. Francisci [illegible] ad S. [illegible] et Bernardinum [illegible] Anno 1750.

In noie ſancte ⁊ idiuidue trinitatis Incipit ꝯcordia diſcordantiū canonū: ac p̄mū de iure ꝯſtōnis nature ⁊ humane. Rubrice.

Humanū genus duob⁹ regitur naturali uidelicz iure ⁊ morib⁹. Jus naturale eſt qd̄ in lege et in euāgelio continet: quo quilq̧ iubet alij facere qd̄ ſibi uult fieri: ⁊ ꝓhibet alij inferre qd̄ ſibi nolit fiei. Vñ chriſt⁹ i euāgelio: Oia q̄cūq̧ uultis ut faciāt uobis hoies: ⁊ uos eadē facite illis. Hec eſt. n. lex ⁊ ꝓphete.

h Inc iſido. in q̄nto libro ety. ait.

Diuine leges natura: humane moribus conſtant.

Omnes leges aut diuie ſūt: aut hūane. Diuine natura: hūane moribuſ ꝯſtāt. Ideoq̧ he diſcrepant: qm̄ alie alijs gētib⁹ placēt. Fas lex diuina ē: ius lex hūana. Trāſire p agꝝ alienū fas ē: ius ñ ē. Ex his uerbis hui⁹ auctis euidenī daī itelligi i quo differāt int̄ ſe lex diuia ⁊ hūana: cū oē qd̄ fas ē noie diuie uel naturalis legis accipiat: noie uero legis hūane mores iure ꝯſcripti ⁊ traditi itelligāt. Eſt aūt ius gnāle nomen multas ſub ſe ꝯtinēs ſpēs. Unde i codē li. etymologiarū iſidorus ait.

Jus genus: lex aūt ſpēs eius eſt

Jus gnāle nomē ē: lex aūt iuris ē ſpēs. Juſ aūt ē dictū qꝛ iuſtū eſt. Omne aūt ius legib⁹ ⁊ morib⁹ ꝯſtat. Quid ſit lex.

Lex eſt cōſtitutio ſcripta.

Mos eſt lōga. Quid ſit mos

· b Duobus. ſignatur contrariū. j. xcvi. di. duo. ſed de illis duob⁹ regitur tāq̄ȝ auctoribus: iſtis tanq̄ȝ inſtrumentis.

· c Naturali. i. diuino.

· d Moribus. i. cōſuetudinario iure uel etiā iure humano ſiue ſcripto ſiue non ſcripto. xxv. q. ij. inſtitutionis.

· e Vult. Sed nōne ego volo ꝙ alter det mihi rē ſuaȝ: non tamen ego volo ei dare rē meā! Expone ergo vult. i. debet velle: ⁊ ſic exponitur ibi. habe charitatē ⁊ fac qd̄ vis: ⁊ ſic exponit lex. ff. de ſolu. l. i. uel expone iubet. i. cōſulit. ſic ecōuerſo verbū rogandi pro verbo p̄cipiendi ponitur. xi. q. iij. rogo.

· f Prohibet. nūq̄ȝ inuenim⁹ expreſſe ꝓhibitū in lege uel in euangelio niſi p quādam ꝯſequentiā. Nā ubi vnū ꝯtrarioꝝ p̄cipit: per cōſequens aliud ꝓhibet: ſic vbi iudicat aliqd meū eſſe: p ꝯſequēs iudicat tuū nō eſſe: ut. ff. de procura. pōponius. §. ij.

· g Inferre. Sz nōne iudex vult inferre mortē reo: ſz tñ nō vult ut ſibi mors inferat! ſz dic ꝙ iudex nō infligit mortē ſz lex: ut. xxxiij. q. v. homicidas. ⁊. c. cū homo. uel intelligas hec omnia de opibus miſericordie ad q̄ q̄libet tenet: ut. lxxxvi. di. nō ſatis. iohānes.

· h In euangelio matthei.

· i Vultis. i. debetis velle.

· k Hec eſt enim. i. in his conſiſtit. ſic ponitur ibi: deū time: ⁊ mādata eius obſerua: hoc eſt omnis homo.

· l Hinc. ad ꝓbandam diuiſionē ſupradictam.

· m Omnes leges. i. omnis lex: ⁊ ponit plurale ꝓ ſingulari. ſi enim demonſtrares duas leges vnā diuinā ⁊ aliā humanā: nō pōt vere dici iſte leges aut ſūt humane aut diuine: ⁊ valet talis interpretatio i reſcriptis qñq̧: cū ita ſcribatur ſi vera ſunt. i ſi hoc verū eſt: ſic ex̄ d̄ ap. ſignificauit i fi. ⁊ ex̄ de p̄bē. cū iā duduȝ. ⁊ ex̄ d̄ reſcrip. ex pte. ſic j. ij. q. j. in primis. ⁊. ff. de condi. ⁊ de. falſa. ⁊ ff. de ſta. ho. ſumma.

n Diſcrepāt. ñ tñ ſūt ꝯrie. nā trāſire p agrū alienū diuina lex pmittit: humana ꝓhibet: ſz ꝓhibitio ⁊ pmiſſio nō ſunt ꝯria. nā dñs permittit vxorē infidelez dimitti: apl's ꝓhibet: ut. xxviij. q. i. iā nunc.

· o Alijs. ut. j. xi. di. illa ut. j. xxxij. di. placuit.

· p Alienū. ſz nōne iure naturali oia ſt̄ cōia: ut j. c. ius nāle. ⁊. j. diſ. viij. quo iure! nō ergo aliq̄s ager eſt alienus ideo expone alienum i. q ē alienus modo.

q Fas ē. i. equū ē: cū ſubeſt cā: ⁊ īnoxius ē trāſitus: ut. xxiij. q. ij. c. vlti. Jtē iure diuino licitū ē comedē vuas i agro alteri⁹: ſed nō exportare: cōterē ſpicas ⁊ comedē licitū ē. vi. q iij. c. i. ſz nō mittē falcē ut. j. de con. di. v. diſcipulos. ſz lz ſit equū iure diuino: tñ ñ ē ius. i. ius nō dat ciuilē actionem. Vbi. n. aliquid mihi prodeſt ⁊ tibi nō nocet: equū ē ut mihi non ꝓhibeas: lz ius ibi deficiat: ut. ff. de aqua plu. ar. in ſūma. §. itē varijs. Trāſire tñ p agrū alienū licet in caſib⁹. ſ. ſi ſeruitutē debeat: ut. C. de ſer. p agrū. Jtē ſi theſaurū ſuū q̄s vult effodere. ff. ad exhi. theſaur⁹. in fi. Jtē ſi glans mea decidit in agrū tuū. ff. de glāde legē. l. vnica. ⁊ dū quero hoiem fugitiuū. ff. de ſer. fugi. diuus. ⁊ in alio caſu. xxiij. q. ij. c. vlti. Jtē dū via publica deſtructa eſt: ut. ff. queād. ſer. amit. ſi loc⁹. §. vlti. io.

· r Jus generale. qꝛ iuſtū ē: nec iudex dr̄ niſi iuſtus ſit: ut. xxiij. q. ij. c. j qñq̧ ē aliqd̄ ius qd̄ nō ē equū nec iuſtū: ut ſi alicui⁹ vxor adulterat ꝙ ille nō poſſit ꝓmoueri: ut. xxxiiij. di. ſi cuius. qd̄ intelligo ſi ille poſtea cognouerit eā: qꝛ ſine culpa puniri nō dȝ: ut. xvj. q. vij. inuentū. Jtē equū ⁊ iuſtū ē: ut nemo cū alteri⁹ iactura locupletet: ut ex̄ de penis ſuā. ⁊. ff. de cōdi. ide. nā hoc. ⁊ tñ ꝯ illā eq̄tatē inducta ē vſucapio ſiue p̄ſcriptio. Jtem iniquū eſt ut vn⁹ puniat ꝓ alio: qꝛ nō dȝ vltra ꝓgredi pēa q̄ȝ reperiat delictū: ut ex̄ de his q̄ fi. a ꝑ̄na. p. ca. q̄ſiuit. tñ ꝯ hāc eq̄tatē multa iura loquūtur ut. j. q. iiij. itē peccato achor. ⁊. vj. q. j. §. veꝝ. ⁊ ex̄ de ſpō. nō ē nobis. Sz dic ꝙ in oibus talibus ex cā ⁊ ꝓ bono pacis uel publico inducit qñq̧ rigor ꝯ nālē eq̄tatē: qñq̧ tñ inducit rigor ꝯ eq̄tatē: ⁊ hoc ſolū ꝓ rōne ſufficit ꝙ ita

· ſ ſcriptū eſt: ut. ff. q ⁊ a q̄bus manu. libe. nō fi. l. ꝓſpexit.

· t Lex eſt ⁊c̄.

Mos ē lōga. Quā cōſuetudinē dicis eē longā: uel quot vices dicis

īducē ꝯſuetudinē!nūqd illud qḋ bis factū ē:ut.xxv.q.ij.ita nos!uel illam q̄ ter facta ē:ut ex̄ de elec.venerabilē.i fi.uel illā q̄ ſepiꝰ q̄ȝ ter ē facta: ut ex̄ de cā poſ.⁊ ꝓpe.cū eccl'ia ſutrina.uel illā q̄ decies facta ē: ſicut lōga p̄ſcriptio dr̄ q̄ ē.x.āno.ut.C.de p̄ſcrip.lō.tēp.ꝑ totū.uel illā cuiꝰ nō extat memoria:ut.iij.q.vi.hoc qppe.ff.de aqua quoti.hoc iure.§.ductꝰ aque.Dici conſueuit ꝙ in crimialibꝰ due vices iducūt ꝯſuetudinē: ſȝ in alijs tres nō ſufficiūt.C.de epi.au.l.iij.in fi.iohannes Hoc teneas pro certo ꝙ ſm ius canōicū nō valet ꝯſuetudo niſi p̄ſcripta ſit ⁊ rōnabilis: ut.ex̄ ḋ ꝯſue.c.vl.bar.

n ¶De moribꝰ.hec deſcriptio duplicit̄ videt̄ incōueniēs:⁊ q̄ idem ponit̄ i deſcriptiōe qḋ in deſcripto:⁊ q̄ idem ponit̄ ꝓ ſpē ⁊ genē.ſȝ dic ꝙ alit̄ ſumit̄ hic h̄ nomē mos:⁊ alit̄ hoc nomē moribꝰ:⁊ alit̄ h̄ nomē cōſuetudo.hoc nomen mos ſumit̄ ꝓ iure nō ſcripto:ſȝ hoc nom̄ ꝯſuetudo ſumit̄ gn̄alit̄ ꝓ iure ſcripto ⁊ nō ſcripto:ut.j.c.px.ſȝ hoc nomē moribus ſumit̄ hic ꝓ frequētibus actibꝰ hominū.

x ¶c Conſuetudo.i ſtitutuȝ.videt̄ hic manifeſte ꝙ plēs vices non ſufficiunt ad hoc ut aliqd dicat̄ cōſuetudo:niſi inſtitutū ſit ꝙ illud ꝓ ꝯſuetudine āmō ſeruet̄: nā pōt eē ꝙ ex gr̄a uel tolerātia hoc ſepiꝰ ꝑmiſſū ſit: ut ex̄ de v̄.ſig.abbate.⁊.x.q.iij.q̄ cognouimꝰ.vn̄ lȝ aliqd ſepius factū ſit:niſi eo aīo factū ſit:ut in poſteꝝ fieret etiā ſi ſuo iure id facēt:talis vſus nō dr̄ vſus:ut.ff.de iti.actuq̄ꝫ pri.l.i.§.iulianꝰ recte ait.⁊.l.vlti. Item alia rōne pȝ ꝙ ſole vices nō inducūt cōſuetudinē:q̄ lȝ pluribꝰ vicibꝰ aliqd iudicatū ſit:nō iō ipoſteꝝ ita iudicādū ē:q̄ nō exēplis ſȝ legibꝰ ē iudicandum:ut.C.de ſen.⁊ inter.nēo.ſȝ ſm ꝯſuetudinē bn̄ iudicat̄:ut ex̄ de eo q mit.in poſ.cā.cū veniſſent.xij.di.illa.⁊.xxxij.di.placuit. Itē multa alia requirūtur ad hoc ut aliqd dicat̄ ꝯſuetudo:ut dicemꝰ.j.di.viij.fruſtra.

y ¶Cū deficit.hic vr̄ ꝙ tūc demū recurrēdū ē ad ꝯſuetudinē: cū lex deficit ⁊ ſic eſt ar.ꝙ nūq̄ꝫ ſm ꝯſuetudinē ē iudicandū:ſi ius ꝯtrariū p̄cipiat: ⁊ ar.j.xi.di.ꝯſuetudinis.⁊.c.ꝯſequens.⁊.j.di.viij.ſi ꝯſuetudinē.⁊.c.ꝯſuetudo.⁊ ex̄ de ſen.⁊ re iudi.cū cā.⁊ ex̄ de fo.ꝯpe.ꝙ clericis.Rn̄.ꝙ nō ſm ꝯſuetudinē ſȝ ſm iura ē iudicādū:ut.ff.de ſepl.vio.l.iij.§.diuꝰ.ſm hoc multa occurrunt ꝯ̄ria:ut.j.di.xxxij.placuit.⁊ ex̄ de eo q mit.in poſ.cū veniſſent.⁊ extra de cog.ſpi.ſuꝑ eo.⁊ ex̄ de arb.dilecti.⁊ ex̄ de ꝯſue.c.ij.Ex oibus iſtis hr̄ ꝙ ꝯſuetudini ſtat̄ ꝯ̄ ius ſcriptū.Solutionē aūt iſtiꝰ qn̄ cōſuetudo p̄iudicet iuri:dicemꝰ.j.viij.di.c.fruſtra.io.Hoc tene ꝙ cōſuetudo rōnabilis ⁊ p̄ſcripta iuri ſcripto p̄iudicat:ita mihi vr̄:ut ex̄ de ꝯſue.c.vlti.etiā ſi alia nō interueniāt de qbꝰ facit mētionē.io.i illo.c.fruſtra.b. Sȝ ad quā ꝯſuetudinem dicis recurrēdū!an ad ꝯſuetudinē terre!an ad romanā ꝯſuetudinē!an ad ꝯſuetudinē loci!an ad ꝯſuetudinē vicinaꝝ ꝓuīciaꝝ!vr̄ ꝙ ad conſuetudinē ro.ut.j.xi.di.c.vlt.inſti.de ſat].§.vlti.eȝ videt̄ ꝙ ad ꝯſuetudinē loci:ut.xij di.illa.⁊.C.de edi.priua.an i totū.⁊ iura p̄al.ad hoc inducas. Ad hoc dico ꝙ iudex maxīe del̄.primo ſm canones iudicabit: deficientibus canonibus iudicet ſm leges:ut extra de no.oꝑ.nūc.itellex imꝰ.⁊.j.di.x.ſi in adiutoriū.deficiēte omni iure procedat ad generalem cōſuetudinē uel etiā ꝑticulareȝ cū defuerit gn̄alis:lȝ qdam tūc dicāt recurrendū ad cōſuetudinē romanā.deficiēte iure ⁊ cōſuetudine ꝓcedat de ſimilibus ad ſilia:ut.xx.di.de qbus ff.de legi.l.nō pn̄t.oibꝰ deficiētibꝰ ad romanā cōſuetudinē ꝓcedat:ut.ff.ḋ legi.⁊ con.de qbꝰ.lȝ ſit ar.ꝙ ad cōſuetudinē vicinaꝝ ꝓuinciaꝝ ſit recurrēdum:extra de cen.ſuꝑ eo.

z ¶Ratione.ar.ꝙ deficiente lege uel canone pōt allegari ratio:ut.xix.diſ.ſi romanoꝝ.⁊ di.viij.ſi fruſtra.

⁊ ¶Qḋ religioni.multa enim ſunt contra rationem:tn̄ congruunt religioni

ꝯſuetudo ḋ moribꝰ tn̄mō tracta

Quid ſit conſuetudo.

Conſuetudo[x] aūt ē ius qḋdā moribꝰ inſtitutuȝ:qḋ ꝓ lege ſuſcipit̄ cuȝ[y] deficit lex:nec differt an ſcriptura an rōne[z] cōſiſtat :qm̄ ⁊ legē rō cōmēdat. Porro ſi rōne lex ꝯſiſtat:lex erit oē iā qḋ ⁊ rōne conſtiterit dūtaxat qḋ[⁊] religiōi cōueniat:qḋ[ꝯ] diſcipline ꝯgruat:qḋ[ꝝ] ſaluti ꝓficiat. Uocat̄ aūt cōſuetudo qḋ i cōi eſt uſu. ¶Cū itaq̄ꝫ dr̄ nō differt utꝝ ꝯſuetudo ſcriptura an rōne ꝯſiſtat : appꝫ ꝙ cōſuetudo ē ꝑtim redacta in ſcriptis:ꝑtiȝ moribꝰ tn̄ utētiū ē reſuata:que i ſcriptis redacta ē:conſtō ſiue ius uocat̄ :q̄ uero in ſcriptis redacta nō ē:generali noīe ꝯſuetudo uidelicȝ appellat̄. ¶Eſt ⁊ alia diuiſio iuris : ut in eodem libro teſtatur iſidorus ita dicens.

Que ſint ſpecies iuris.

Ius autem aut naturale eſt: aut ciuile:aut gentium.

Quid ſit ius naturale.

Ius[a] naturale ē cōe omnium nationū:eo ꝙ ubiq̄ꝫ inſtictu nature nō ꝯſtōe habet̄ aliq̄: ut uiri ⁊ femine ꝯiūctō[b]:liberoꝝ ſucceſſiō[c] ⁊[d] pueroꝝ educatio:cōis[e] oiuȝ poſſeſſio ⁊ oiuȝ una libertaſ:acqſitio eoꝝ q̄ celo t̄ra mariq̄ꝫ capiūt[f]: itē[g] depoſite rei ul' cōmēdate[h] pecunie reſtitutio:uiolētie ꝑ[i] uim repulſio. ¶Nā hoc aut ſiqd huic ſile ē nūq̄ꝫ iiuſtū ſȝ nāle equūq̄ꝫ habet̄.

Quid ſit ius ciuile.

Ius[k] ciuile ē qḋ quiſq̄ꝫ ppl'us uel ciuitas ſibi proprium diuina humanaq̄ꝫ[l] cauſa conſtituit.

Quid ſit ius gentium.

Ius[m] gētiū ē ſediū occupatio edificatio : munitio : bella:

ut virginem peperiſſe.

ꝯ ¶Qḋ diſcipline.q̄ lȝ p̄latꝰ de rōne poſſit coercē ſubditū delinquētē:tn̄ diſciplinate tenet̄ ipſū coercere:ut ꝓficiat ei ad ſalutē: ut xlv.di.cum beatus.

ꝝ ¶Qḋ ſaluti.lȝ rō ſit ꝙ hō debeat ꝑſequi iīmicū:tn̄ nō ꝓficit hoc ad ſalutem.

a ¶Ius naturale. Ad intelligentiā iſtoꝝ nō ꝙ natura multis mōis dr̄.qn̄q̄ꝫ dr̄ natura vis iſita rebꝰ ſil'ia de ſilibꝰ ꝓcreans.Secūdo mō dr̄ nā qdā ſtimulꝰ ſiue inſtinctꝰ nāe ex ſenſualitate ꝓueniēs ad appetēdū uel ad ꝓcreandū uel ad educandū xxxij.q.v.horrēdꝰ.ff.ḋ.ven.inſpi.l.i.§.ius naturale.inſti.de iure na.gē.⁊ ci.i p̄n.Tertio mō dr̄ iſtictus nature ex rōne ꝓuēiens ⁊ ius ex tali nā ꝓueniens dicit̄ naturaliſ eqtas:⁊ ſm hoc ius nāe dn̄r oia coia.i.cōicanda tꝑe neceſſitat] :ut xlvij.di.ſicut.Quarto mō dr̄ ius naturale p̄cepta naturalia:hoc ē n̄ furtū facies:nō mechaberis.xxxij.q.vij.quid adulterio. inſti.ḋ ob.q̄ ex delic.na.circa p̄n.⁊ omne ius diuinū dr̄ nāle ius :⁊ ſm iſtud ius ſil'r oia dn̄r cōia.i.cōicanda.bn̄.n.uit aliqd ꝓpriū de iure diuio.nā ipi ade fuit dictū: In ſudore vultꝰ tui veſcer] pane tuo ⁊ alibi: Nō ꝯcupiſces rē ꝓximi tui Sil'r ius ciuile dr̄ varijs mōis qn̄q̄ꝫ dr̄ ius ciuile illḋ ius qḋ n̄ ē nāle ul' ius gētiū:ſm h̄ ius canōicū dr̄ ius ciuile ſȝ ꝙ h̄ ſumit̄. Scḋo mō dr̄ ius ciuile oē illḋ qḋ n̄ ē canōicū ius. Tertio mō ius ciuile dr̄ lex.xij.tabulaꝝ.ff.de orig.iu.l.ij.§.exact].Quarto mō dr̄ ius ciuile ad dr̄iaȝ iuris p̄toꝛij.io.

b ¶Coniūctio.ſi intelligas de ꝯiūctiōe corpoꝝ:ſm hoc eſt ius naturale ꝓueniens ex ſenſualitate.ſi itelligas de ꝯiūctiōe aīoꝝ:ē ius naturale ex rōne ꝓueniēs:extra de biga.debitū.

c ¶Succeſſio.nō itellige de ſucceſſiōe q̄ fit ꝑ hēditatē cū illa nō ſit nālis:ſȝ de ſucceſſiōe ꝑ carnis ꝓpaginē:uel etiā itelligi pōt de illa q̄ liberi iure nāe ſuccedūt parētibꝰ.ff.vn̄ li.l.i.⁊.l.ſcripto.§.nō ſic.

d ¶Et educatio.p̄res.n.theſaurizāt filijs:n̄ filij ꝑētibꝰ:ut.xvi.q.i.p̄dicatoꝛ.ſil'r filiꝰ p̄reȝ egētē cogit̄ alē.xxij.q.iiij.int̄.⁊.C.de ale.li.l i.⁊.ij.⁊ i caſu mr̄ filiū ⁊ libertꝰ p̄ronū.ff.de agno.li.ſiqs.⁊.§.ſolēt

e ¶Cōis oium.i.nihil erat ꝓpriū alicui iure diuino:uel dic cōis.i.cōicāda tꝑe nec̄itatis:ut.xlvij.di.ſic̄.nā ēt ſm legē romanā tꝑe piculi cibaria maxīe erāt coia:ut.ff.ad.l.rho.l.ij.§.cū i eadē naue.i fi.

f ¶Capiūtur.hec.n.⁊ alia q̄ i nullius bonis ſunt cedūt occupanti: ut inſti.de re.di.§.fere.

g ¶Itē depoſite.fallit i duobꝰ caſibꝰ:ut.j.xxij.q.ij.c.neqs.⁊ ſi dn̄ſ ⁊ deponēs ſil' petūt rē potiꝰ reſtituit̄ dn̄o:ut.ff.depo. bona fides.

h Cōmēdate.cōmēdare idē ē qḋ deponē:ut.ff.depo.luciꝰ ticius.

i ¶Per vim.qḋ cuilibet licet:ut.ff.de iuſti.⁊ iure ut vim.⁊ ex̄ ḋ ſen ex.c. iij.§.ſi vo.in fi.de illa mā hēs notatū.xxiij.q.i.in ſumma.io.

k Ius ciuile.uel ciuitas.ſic aliqua eccleſia ius ſibi ſtatuit: ut.j di.xi.catholica.⁊ de conſe.di.iij.ꝓnūciandum.

l ¶Humanaq̄ꝫ.i.cōtemplatione dei:de cōſe.di.iij.c.iij.⁊ hominū: ut.ff.de fer.l.i.

m Ius gētiuȝ.ſediū.i.hoſtiliū:ut.xxiij.q.vij.ſi de rebꝰ.⁊.q.v. dicat aliqs.inſti.de re.di.§.itē q̄ ex hoſtibꝰ.ff.ḋ acq.re.do.

naturalē.§.fi.uel dic ſediū vacātiū:q̄ occupāti ꝯcedūť:ut iſti.ď re. di.§.fere.alioqn ſi ,ꝑpa aucte rapet ēt rē ſuā cadit a dn̄o:ut.ỉ.xvi. q.vi.placuit.ff.qđ me.cā extat.C.vn̄ vi.ſiqs i tātam.niſi forte alio mō nō poſſet eā cōſeq p iudicē:ut.xxiij.q.i.c.i.ꝛ.ij.ꝛ.ff.q̄ in frau. cre.ait ꝑtoꝛ.§.ſi debitoꝛem.io.

ꝑut dr̄ ,ꝑpriū romanoꝝ ē hr̄e filios in ꝑtāte:ꝑut ēt gētiles ſūt ſub romāo iperio.nā ipatoꝛ ē ꝑnceps toti⁹ mūdi:ut.vij.q.i.i apib⁹.ꝛ in diuerſis ꝑuīn ciis diuerſi reges ſub eo conſtituti ſunt.vi.q.iij.ſcitote.ꝛ.ff.ad.l.rho.de ia. cu.q leuande.q ergo nō vult eſſe ſub romano imperio:nec hereditatē hr̄e pōt:nec alia q̄ hic de iure romano enumeraťur:ar.viij.di.quo iure.

n ¶ Seruitutes alibi dr̄ ꝙ ſer uitus ſit indu cta p ebrietatē xxxv.di.ſexto die. alibi vide tur inducta ex ꝑſcriptiōe ſe ꝑtēnij:ut dicā ỉ.di.vi.§.ius aūt.ſꝫ dr̄ idu cta de iure gē tiū qꝛ ius gen tiū eam appro bauit: n̄ ꝙ eaꝫ ꝑmo iuenerit. ſi ergo belluꝫ iuſtū ē q capiť ſit ſeru⁹ capiē tis:ut.xxiij.q. v. dicat. ꝛ ſm̄ h̄ peccat taliť captus ſi rece dat a dn̄o ſuo ut. xvij.q.iiij. ſiqs ſeruū.ſꝫ ſi bellū nō ē iu ſtū licitū eſt ei fugē duꝫ pōt: ut.ff.ď.cap.ni hil intereſt.io

o ¶ Poſtlimi nia poſtlimini um ē ius quo reſtituiť alicui res quā p ca ptiuitatē ami

D.II.

ſerat:ut.xvi.q iij.ꝑma actiōe niſi ſint arma q̄ nō reſtituūť qꝛ illa turpiter amiſit:ut.ff.e. l.ij.

p ¶ Legatoꝛ. ſiqs legatū uel

captiuitates:ſeruitutes[n]:poſtlimi nia[o]:federa pacis:inducie: lǟgato rū[p] nō uiolādoꝝ religio : cōnubia inter alienigenas[q] ꝓhibita:hoc in de ius gentiū appellatur: quia eo iure omnes fere gentes utuntur.

Quid ſit ius militare.

Ius[r] militare ē belli īferēdi ſo lēnitas federis faciendiq; ne xus:ſigno dato egreſſio in hoſteꝫ uel pugne cōmiſſio. Itē ſigno da to receptio. Iteꝫ flagitij militariſ diſciplina ſi loc⁹ deſeraťur[ſ]. Itē ſti pēdioꝝ mod⁹[t]:dignitatū[u] grad⁹: ꝑmioꝝ honoꝛ:ueluti cuꝫ[x] coꝛona uel[y] toꝛq̄s donāť. Itē ꝑde deciſio ꝛ ꝑ pſonaꝝ q̄litatib⁹ ꝛ laboꝛibuſ iuſta diuiſio ac[z] ꝑncipis poꝛtio.

Quid ſit ius publicū.

Ius[a] publicū eſt in ſacris ꝛ ſa cerdotib⁹ ꝛ magiſtratib⁹.

Quid ſit ius quiritū.

Ius[b] quiritū ē ,ꝑpe romāoꝝ: qđ[c] nulli tenēt niſi quirites.i. rōani:i quo agiť ď legitimis hēdi tatib⁹:uel de curatiōib⁹:uel de cō tractib⁹:de tutelis de[e] uſucapioni bus:q̄ iura apud nullū aliū ppl'm reperiūť:ſꝫ ,ꝑpria ſūt romanoꝝ ꝛ in eos ſolos conſtituta.

Conſtat[f] aūt ius quiritū ex legibuſ ꝛ plebiſcitis ꝛ ſenatuſconſultis ꝛ con ſtitutōib⁹ ꝑncipū ex edi ctis ſenatoꝝ ſiue rn̄ſis prudētū.

Quid ſit lex.

Lex[g] ē ꝯſtō ppl'i : q̄[h] maioꝛes natu ſimul cum plebib⁹ aliqđ ſanxerunt.

Quid ſit plebiſcitū.

Plebiſcitā[i] ſūt q̄ plebes tm̄ cō ſtituūt ꝛ uocant plebiſcita eo ꝙ ea plebs ſciat:ul' ꝙ ſciſcitať ꝛ ro gat ut fiant.

Quid ſit ſenatuſcōſultū.

Senatuſconſultū ē qđ tātū ſe natoꝛes populis conſulendo decernnnt.

Quid ſit cōſtitutio uel edictū.

Conſtitutio[k] uel edictū eſt qđ tm̄ rex uel imperatoꝛ cōſtitu it uel edidit.

Que ſint reſponſa prudentū.

Reſponſa[l] prudētū ſūt q̄ iuriſ cōſulti rn̄dere dicunť ꝯſulēti bus:vn̄ ꝛ rn̄ſa pauli dicta ſūt.fue rūt.n.qdā prudētes ꝛ arbitri eq tatis:q inſtitutiones ciuilis iuris ꝯpoſitas ediderūt:quib⁹ diſſiden tiū lites cōtētiōeſq; ſopirēt[m].

Que ſint tribunicie uel cōſulares leges.

Quedā[n] etiā leges dicūť ab hiſ qui eas cōdiderūt : ut cōſula res tribunicie:iulie:coꝛnelie:nam ſub octauiano ceſare ſuffecti cōſu les papius ꝛ pompeius legē tule rūt:que a noībus eoꝝ appellatur papia ꝛ pompeia cōtinens patrū pꝛemia pꝛo ſuſcipiendis liberis: ſub eodeꝫ quoq; iperatoꝛe falcidi us tribunus plebis legeꝫ fecit:ne

d ¶ De legitimis here ditatibus.ab inteſtato uel ex teſtamēto dela tis.Et hereditas ē ſuc ceſſio in vniuerſū ius qđ defunct⁹ habuit tē poꝛe moꝛtis:uel qđ ſu peſt deducto ere alie no.

e ¶ De vſucapiōibus. Vſucapio eſt acqſitio dominij ꝑ ꝯtinuatōeꝫ poſſeſſiōis tēpoꝛis le ge diffiniti. ff. de vſu. l.iij.

f ¶ Conſtat. In hac.ij.diſtin cti. agiť que ſint ꝑtes ſiue ſpēs ro mani iuris:agiť ēt q̄re leges ꝯſulares uel tri bunicie uel alie ſic ſint appellate ꝛc̄.

g ¶ Lex eſt.populi. Soli popul⁹ ſta tuit leges: ſꝫ hodie n̄ qꝛ trāſtulit hanc pote ſtatem in imperatoꝛeꝫ ut inſti.de iu.naturali §.ſed ꝙ principi. uel dic ꝙ populus hodie poteſt.ꝛ quod dicitur ibi tranſtulit.i.cōceſſit

h ¶ Qua maioꝛes.ma ioꝛes natu dicūtur no bilitate antiquitate di gnitate ſcīa:ut.ij.q.vij querendum.ꝛ.c.crimi nationes.

i ¶ Plebiſcita ſūt. Plebiſcita pꝛi mo facta fuerunt pꝛo pter diſcoꝛdiā que fu it iter nobiles ꝛ plebe ios:ut.ff.de oꝛig.iuř. l.ij.§.hiſdem tempo ribus.

amicoꝝ uel hoſtiū impedit:ſm̄ canones excōicatur:ut.xciij. di.ſi qs ſm̄ leges tradiť hoſtibus:ut ſit ſeru⁹ illoꝝ.ff.de legatio.l.vl.io

q ¶ Alienigenas.ut.xxviij.q.i.caue.ꝛ.c.ſe.

r ¶ Ius militare.federis.i.pacis cōponende.

ſ ¶ Deſerať.ſm̄ canones qui fugit in bello publico infamis eſt:ut.vi.q.ỉ.infames.ſm̄ leges capite puniť:ut.ff.de re mili.omne. §.qui in acie.iohannes.

t ¶ Modus.ỉ.xij.q.ij.vulterane.ꝛ.ỉ.xvi.q.vlt.c.i.cōtra.

u ¶ Dignitatū.qs ſit dignioꝛ uel ſuperioꝛ alio.

x ¶ Cū coꝛona.i.maius munus.

y ¶ Uel toꝛques.i.munus min⁹.

z ¶ Ac ꝑncipis.nō ergo oīa q̄ capiūtur in bello ſunt ꝑncipis:ꝛ ſic eſt ꝯ.xxiij.q.v.dicat.vbi dicitur ꝙ regis ſunt oīa.ſed dic ꝙ princi pis ſunt oīa:ſed ipſe tenetur ea diuidere ſm̄ merita perſonarum. xij.q.ij.vulterane.

a ¶ Ius publicū ē.vn̄ q ledit ſacerdotes uel res ſacras ab oib⁹ tāq; ꝑ publico crimine pōt accuſari:ar.ij.q.i.in ꝑmis.

b ¶ Ius quiritum.a quirino.i.romulo.

c ¶ Nō nulli.ꝯ.C.de iudeis.iudei.vbi dr̄ ꝙ iudei vtunť ro mano iure:ſed ibi oēs vocātur romani ſubiecti romano imperio

k ¶ Conſtitutio uel edictū eſt. Pꝛopꝛie dicuntur cōſtitutiōes principū ꝛ edicta pꝛetoꝛum.dicitur etiam edictum iudicis:ut.xiij.q.ij.de illi cita.

l ¶ Reſpōſa. Olim licuit cuilibet totā hereditatē ſuā relinquere alteri : ſꝫ falcidi⁹ ſtatuit:ꝙ quarta ꝑs hereditatis deberet relinq legitimis he redib⁹. Eſt aūt triplex falcidia. Una ē debita iure nāe que cōpetit legitimo heredi. Alia ē debita iure inſtitutiōis quā pōt iure heres inſtitut⁹ petere cū tota hereditas ē exhauſta.io. Et iſtas duas pōt hodie hr̄e filius inſtitutus extra de teſta.rainaldus.ꝛ ita ceſſat opinio dn̄oꝛum.C.ad.l. fal.quāq;.b. Tertia que dr̄ quarta trebellianica:ꝛ competit heredi inſtituto qui roga tus eſt hereditatem alteri reſtituere:ut legitur extra de teſtamentis raīnu tius.iohannes.

m ¶ Sopirent.nec enim licet iudici ab eoꝛum reſponſis deuiare:ut inſti.de iure naturali.§.reſpōſa.

n ¶ Quedā ꝑmia. Hec fuerūt ꝑmia ꝙ ſiqs hr̄et rōme tres filios: i italia quatuoꝛ:in ꝑuīcia.v.nō poterat vocari ad on⁹ tutele:iſti.de excu. tu.in ꝑn.uel aliter cōſtitutū ē ꝙ ſiqs hꝫ min⁹ q̄;.xxv.ānos excludiť ab ho noribus:tm̄ ſi eſſet.xx.ānoꝝ ꝛ hr̄et.v.filios:numerus filioꝝ ſuppleret nu merū ānoꝝ.ff.de mune.ꝛ hono.l.ad rem.ꝛ.ff.de mino.l.ij.

o ſAtyra. de hac ſatyra nihil habem⁹: ſ; tãgiť i. C. de lati. li. l. vnica. in pn. ⁊ in ꝓhemio digeſtoꝝ. §. ⁊ antea. in fi.

p Rhodie. Iniqſſima ẽ illa lex. ſ. ꝙ patiẽtib⁹ naufragium inhabitatores oĩa auferant: ut. ff. e. modeſtinus. ſed hodie lex illa correcta ẽ. C. de fur. auc̃. nauigia. ⁊ ex̃ de ꝯſue. c. fi. imo tales ſũt excõicati ipſo iure: ut extra de rap. excõicamus.

hac ratione: qꝛ cũ ꝑuilegiũ ſit lex ⁊ lex dꝫ eſſe certa: ut. j. di. ꝓx. e. erit. ⁊ verba priuilegij debẽt eẽ certa. hanc rationẽ aſſignat ino. ex̃ de v̾. ſig. abbate. io.

x ¶ In priuato. i. in ꝑuatis.

a ¶ Omnis aũt ꝑmittit. trib⁹ mõis dr̃ aliqd ꝑmitti. Uno modo qđ nullo iure ꝓhibeť: ut ſecũdas nuptias ꝯhẽ: ut. xxxi. q. i. hac rõne. Secũdo mõ qđ ꝯ̃ ꝯſtõnes hũanas indulgeť: ut ꝯhẽ i. v̾gdu: ut. xxxv. q. iij. q̃dã. ⁊ ẽ h̾ vera ꝑmiſſio: ⁊ dr̃ abſoluta ꝑmiſſio. Tercio mõ dr̃ illicitũ ꝑmitti: ut magis illicitũ uiteť: ut cõeſſationeſ die dñico ut. di. iiij. deniq;. ⁊ ꝑmittitur adulteriũ ne fiat hõicidiũ: ut xxxiij. q. ij. ſi qđ veri⁹. ⁊ ꝑmittiť ſubdiacano hr̃e vnã ne peccet cum plurib⁹: ut ex̃ q cle. uel vo. ſignificauit. ⁊ h̾ dr̃ ꝯpatiua ꝑ-

D. IIII.

miſſio: ſ; poti⁹ appellať tolerãtia q̃ꝫ ꝑmiſſio: ⁊ ſm̃ hanc ꝑmiſſionẽ dic̃ canõ: ꝙ ea q̃ ꝑmittim⁹ nõ approbamus: ut xxxi. q. i. hac rõe. ⁊ ſ; hãc ꝑmiſſiõez dicit decre. ꝙ mlta toleram⁹ q̃ ſi i iudiciũ deducerem⁹ caſſarẽtur: ut ex̃ de p̃ben. cuꝫ iã dudũ. io.

q Omnes. ſed quia. ſ. tractauit d̾ ſpẽbus ſecula riũ legũ: mõ vult tractare de eccľiaſticiſ cõſtitutõib⁹ q̃ varijs noibus appellãť: qñq; illud appellatur canon qñq; decretũ: qñq; decretalis epľa. Canõ dr̃ id qđ ſtatuiť i vniuerſali ꝯcilio: ex̃ de big. altercatiõis. Decretum dr̃ qđ papa ſtatuit de ꝯcilio cardina. ſuoꝝ ad nulli⁹ ꝯſultationẽ. Decretaľ epľa dr̃ quã

D. II.

ſtatuit papa: uel ſolus uľ cũ cardialib⁹ ad cõſultationẽ alicuius edidit. Itẽ adhuc al's iuenim⁹ appellatiões canõice ꝯſtõnis: ut dogma: mãdatũ: interdictũ: ſanctio: ut. xxv. q. ij. ſiquis dogmata. dogma ẽ qđ ꝯſiſtit in doctrina fidei xp̄iane. xxiij. di. q eps. Mãdatũ qđ ꝯſiſtit i doctria d̾ morib⁹. xxiij. di. his igiť. Interdictũ in quo nulla pẽa adijciť. Sãctio ubi pena adijciť. xxxvi. di. c. ij.

r Canõ. hꝫ aũt canõ ſb̾ ſe q̃tuor ſpẽs: ut xxv. q. ij. ſiqs do.

ſ Regula. aliorſũ. q̃ſi regula nũq̃ꝫ trahit aliorſum oĩs regula ẽ ius. male ꝙ dic̃ lex q̃ ita diffinit regulaꝫ: Regula ẽ q̃ rẽ breuiť enarrat: ñ ut ex ea ius fiat. ff. de re. iur. l. i. ad hoc dicas: ꝙ ſi illõ appellas regulã i quo aliqd gnãliť ſtatuitur nõ adiunctis exceptionib⁹: ſm̃ hoc ex regula nõ ſumiť ius: ⁊ ita loqtur lex. ſ; ſi appellas regulã id qđ icludit i ſe ſuas exceptiões: ſm̃ hoc regula nũq̃ꝫ fallit: ⁊ ita ſuiť h̾. io.

t ¶ Porro. vꝫ legato ad h̾ ſpãľr deſtinato. Lꝫ. n. aliqs ſit gnãlis legat⁹ nõ tñ põt facẽ gnãle uel ẽt ꝓuiciale ꝯciliũ: qꝛ ea q̃ ſpãľr ro. põtifici ꝯcedũť mãdata gnãli iuriſdictiõe nõ trãſferũť: ut ex̃ de of. le. ꝙ trãſlationẽ. ⁊ mãdata gnãli iuriſdictiõe ꝯciliũ ñ põt exercẽ is cui mãdať: ut. ff. de offi. ei⁹ cui mã. ẽ iur. l. ij. Sꝫ nũqd metropolitani in ſuis concilijs pñt cõcedere canones? ñ videť: ut. j. xvij. di. nec licuit. ⁊ c. ſe. ar. ꝯ̃. j. xi. di. catholica. ⁊ de cõſ. di. iij. c. i. Dicas ꝙ de paruis negocijs ⁊ de his q̃ ſpectãt ad on⁹ pñt cõdẽ canões de magnis reb⁹ nõ pñt: ut. xvij. di. multis. ⁊. xiiij. q. i. quotiẽs.

u Priuilegia. ꝑuatoꝝ. priuati dicunť ꝓprie q nõ ſũt ꝯſtituti in aliqua dignitate: ut. xxiiij. q. i. q ꝯ̃. Sꝫ hic priuati dicũtur oẽs exẽpti a iure cõi ſiue ſit collegiũ ſiue aliq̃ ſpãlis ꝑſona. vij. q. i. petiſti. Hic pꝫ rõ quare v̾ba poſita in ꝑuilegijs poti⁹ ponũť cauſaliť q̃ꝫ conditionaliť: cum dr̃ ſicut iuſte poſſides: ſi illud verbũ iuenis in priuilegio exponas ſicut pro quia. ⁊

quis pl⁹ extraneis i teſtam̃to legaret q̃ꝫ ut q̃rta ꝑs ſupeẽt hẽdib⁹: ex ex cui⁹ noie lex falcidia ẽ noiata. i

Quid ſit lex ſatyra.

Satyra[o] uero lex eſt q̃ de pluribus ſimul reb⁹ loqť dicta quidẽ a copia rerũ ⁊ q̃ſi a ſaturitate: vñ ⁊ ſatyrã ſcribẽ ẽ poemata uaria ꝯdẽ: ut horatij iuuenaľ ⁊ pſij.

Que ſint rhodie leges.

Rhodie[p] leges naualiũ cõmercioꝝ ſunt ab inſula rhodo cognoiate: in qua antiquitus mercatorum uſus fuit.

Omnes[q] he ſpecies ſecularium legũ ꝑtes ſũt. Sꝫ qꝛ ꝯſtitutionum alia eſt ciuilis alia eccľiaſtica: ciuiľ uero forẽſe uľ ciuile ius appellať: quo noie eccleſiaſtica ꝯſtõ appelleť uideam⁹. ¶ Eccleſiaſtica cõſtitutio canõis noie cenſeť.

Quid ãt canõ ſit iſidor⁹ i li. v. etymo. declarat dicens.

Quid ſit canon.

Canon[r] grece latine regula nũcupatur.

Unde dicatur regula.

Regula[ſ] dc̃a ẽ eo ꝙ recte ducit nec aliqñ aliorſũ trahit. Alij uero dixerũt regulã dictam uľ ꝙ regat uľ ꝙ normã recte ⁊ bñ uiuẽdi p̃beat: uel ꝙ diſtortũ prauũq; corrigat. ¶ Porro[t] canonũ alij ſť decreta põtificũ: alij ſť ſtatuta cõciliorꝝ. Cõcilioꝝ uero alia ſť uniuerſalia alia ꝓuicialia. Prouicialium alia celebrãť auc̃te põtificis rõani pñte uidelicet legato ſãcte romãe eccleſie: alia uero auc̃te pñarchaꝝ uľ ꝑmatũ uľ metropolitanoꝝ eiuſ-

dẽ ꝓuicie: hec qdẽ de gnãlib⁹ regulis itelligẽda ſũt. ¶ Sũt ãt q̃daꝫ ꝑuate leges ta eccľiaſtice q̃ꝫ ſeculares: q̃ ꝑuilegia appellãť. De qb⁹ v. li. etymo. iſidorus ait.

Quid ſit priuilegium.

Priuilegia[u] ſunt leges priuatorum q̃ſi ꝑuate leges. nã ꝑuilegiũ dictum eſt eo ꝙ in priuato[x] feratur. Officiũ uero ſeculariũ ſiue eccľiaſticaꝝ legũ ẽ p̃cipe qđ neceſſe ẽ fieri: aut ꝓhibere quod maluꝫ ẽ fieri. ꝑmittẽ uel licita ut premiũ petẽ: uel ẽt q̃dã illicita: ut dare libellũ repudij ne fiãt grauiora. Unde i eodẽ libro iſidor⁹ ſcribit dicens. Quod ſit officiũ legis.

Omnis[a] ãt lex aut ꝑmittit aliqd ut uir fortis petat p̃miuꝫ aut uetat ut ſacrarũ uirginum nuptias nulli petẽ liceat: aut pũit ut[b] q cedẽ fecerit[c] capite plectať: ei⁹[d] . n p̃mio[e] aut pena uita moderať[f] humana. diuina auteꝫ[g] p̃cipit ut diliges dñm deũ tuũ.

Cauſa[h] uero ꝯſtitutioniſ legũ ẽ humanã coercere audaciã ⁊ nocendi facultatẽ refrenare. Sicut in eodẽ li. iſidor⁹ teſtať dicens.

Quare leges facte ſunt.

Facte[i] ſũt aũt leges ut eaꝝ metu humana coerceať audacia tutaq;[k] ſit iter iꝑobos innocẽtia: ⁊ i ipſis iꝑobis formidato ſupplicio refrenetur audacia ⁊ nocendi facultas. Preterea in ipſa conſtitutiõe leguꝫ maxime qualitas cõſtituendaꝝ obſeruãda eſt: ut contineat i ſe honeſtatẽ: iuſticiã: poſſibilitatem: conuenientiam ⁊ cet̃a

b ¶ Ut q cedẽ. ſꝫ nũqd iudex eccľiaſtic⁹ põt taliť dictare ſñiam i cã ſanguinis: cũ nec cauſis ſanguinũ poſſit inťeẽ: ut. xxiij. q. viij. his a qb⁹? ſꝫ dic ꝙ iudex eccľiaſtic⁹ põt dicẽ ius itrogãti: ſꝫ ñ põt illõ p̃cipe uľ ꝯſulẽ: ſic. v. q. vi. d̾latori. ut. xxiij. q. vi. peſſimã. io. ſꝫ vr̃ hodie cõrectũ: d̾ exceſ. ꝑ. ex lr̃is. b

c ¶ Fecerit. ut de pe. di. i. ſiquis cũ telo.

d ¶ Eius. i. legis.

e ¶ Premio. i. ꝑmiſſione.

f ¶ Moderatur. paſſiue.

g ¶ Aut precipit. hoc reſpicit ſuꝑiora.

h Cauſa. hic itituľ. iiij. di. i q̃ oñdit q̃liť leges ſint iuẽte. Secũdo oñdit q̃ ſint ꝯſiderãda i ꝯſtituẽdis legib⁹. Ultio oñdit q̃ſdã leges eẽ abrogatas ꝑ ꝯ̃riã cõſuetudinẽ.

i Facte ſũt. coerceať. nã ꝑ leges nemo cogitur bñfacẽ: ſꝫ male facẽ ꝓhibeť: ut. xxiij. q. v. ad fidem.

k ¶ Tutaq;. id eſt ut boni inter malos quiete viuant: ut. xxiij. q.

v.nō fruſtra.io.

l ¶ Erit aūt lex honeſta.qꝫ in iure non tam deſideratᷣ iuſticia q̄ꝫ honeſtas:ut.xxxv.q.iij.porro.

m ¶ Iuſta.aliꝰ.n.nō ē ius niſi ſit iuſtū:ut.s̄.di.i.ius generale.

n ¶ Poſſibilis.qꝫ ſi ꝺ ipoſſibilitate legis qs trāſgrederetᷣ:fruſtra iputaretᷣ ei ad penam:ut.xv.q.i.n̄ ē.xxiij.q iiij.nabuchodonoſor.⁊.ff.qn̄ ap.ſit.l.i.§ dies aūt iſtos.

translata eſt in principē.Sed dic ꝙ non poteſt abrogare niſi ꝑ expreſſum conſenſum pape:ut extra de preben.cum iam dudum.licet quidā dixerint ꝙ ſufficeret ſola ſcientia pape.io.Sed credo ꝙ cōſuetudo rationabilis ⁊ p̄ſcripta tollit legem:ut extra de conſuetudine.c.vlti.etiam ſine ſcientia p̄ncipis:difficile enim eſſet eum omnes cōſuetudines que ſeruantur ſcire.b.

o ¶ Scd̄m naturam.i.naturalem rationē s̄.di.i.conſuetudo.io.

p ¶ Cōſuetudinē.qꝫ ſi ē ꝯ cōſuetudinē ibabitātiū ꝑ contrariaꝫ conſuetudinem abrogatᷣ:ut.j.eo.§.leges.⁊.c.ſtatuimꝰ.Itē qꝫ cōſuetudo interptreatur legem:ut ex̄ de ver.ſi.abbate.ff.de legibꝰ cū de conſuetudine.

q ¶ Loco.qꝫ i aliquibꝰ locis aliq̄ ſtatuūtᷣ q̄ alibi non reciperētᷣ:ut.xxxi di.ante.⁊.c.aliter.Item i iure conſtituendo conſiderāda eſt vicinitas locoꝝ uel remotio:ut.lxiij di.cū longe.

r ¶ Tēporiqꝫ.omnia eniꝫ debent cōuenire ſuis temporibus:ut.xxiij.q.iiij.ſi eccl'ia.

q̄ i eodē libro iſidorus enumerat dicens. **Qualis debeat eſſe lex.**

Erit[l] āt lex hōeſta iuſta[m] poſſibilis[n] ſm[o] nām ⁊ ſm ꝯſuetudinē[p] p̄rie loco[q] tp̄iqꝫ[r] ꝯueniēs: neccia[s] ⁊ utilis: māifeſta quoqꝫ: ne aliqd ꝑ obſcuritatē icautū captiōe[t] cōtineat: nullo p̄uatō[u] cōmodo: ſed ꝓ cōi ciuiū utilitate ꝯſcripta. Iō āt i ip̄a ꝯſtōe iſta ꝯſiderāda ſᷣ: qꝫ cū leges iſtitute fuerit: n̄ erit liberū iudicare de ipſis: ſed oportebit iudicare ſm ipſas. ¶ Unde auguſtinus ait in li. de uera religione.

De legibꝰ tūc eſt iudicandū cū inſtituūtur nō cū inſtitute ſunt.

In[x] iſtis tp̄alibꝰ legibꝰ q̄q̄ꝫ ꝺ his hoīes iudicēt cū eas inſtituūt: tn̄ cū fuerit iſtitute ⁊ firmate n̄ licebit[y] iudici de ip̄is iudicare ſꝫ ſm ip̄as. ¶ Leges iſtituūtᷣ cūꝫ ꝓmulgātᷣ: firmātᷣ cū moribꝰ utētiū approbātᷣ. Sicut.n.moribus utētiū i ꝯtrariū nōnulle leges[z] hodie abrogate ſᷣ: ita moribꝰ utētiū ip̄e leges ꝯfirmātᷣ: vn̄ illꝺ teleſphori pape: quo decreuit: ut clerici generaliᷣ a qnq̄geſima ieiunādi ꝓpoſitū ſuſciperēt: ⁊ a carnibꝰ ⁊ deliciis abſtinerēt: qꝫ moribꝰ utētiū approbātū n̄ ē aliᷣ agētes trāſgreſſionis reos n̄ arguit. ¶ Unde teleſphorꝰ urbis rome archiep̄s oībus epiſcopis.

Septē hebdomadibus a carne ⁊ delicijs an̄ paſcha clerici abſtineāt

Statuimꝰ[a] ut ſeptē hebdomadas plenas an̄ ſanctū paſcha oēs cl'ici i ſortē dn̄i uocati a carne ieiunent: qꝫ ſic̄ diſcreta dꝫ eē uita clericoꝝ[a] a laicoꝝ ꝯuerſatōe: ita ⁊ i ieiunio dꝫ eē diſcretio. Has ergo ſeptē hebdōadas oēs cl'ici a carne ⁊ delicijs ieiunēt: ⁊ hymnis ⁊ uigilijs atqꝫ oꝛoibꝰ ihērē die noctuqꝫ ſtudeāt. Itē ābro. i li. ſmonū

Septimā hebdomadā teleſphorus quadrageſime addidit.

Quadrageſimā[a] ſex ſeptianas hꝫ: cui addidit teleſphorꝰ pōtifex.vij.hebdomadā: ⁊ uocatū ē hoc tp̄s qnq̄geſima. Qꝺ ſil'r ꝺ eo capl'o ē itelligēdū: qꝺ beatꝰ greg. auguſtio āgloꝝ ep̄o ſcribit dicēs.

A qnq̄geſima ieiunādi ꝓpoſitum ſumāt: quos eccleſiaſtici gradus dignitas exornat.

Deniqꝫ[a] ſacerdotes ⁊ diaconi ⁊ reliq oēs quos dignitas eccleſiaſtici ḡdꝰ exornat: a qnq̄geſima ꝓpoſitū ieiunādi ſuſcipiāt quo ⁊ aliqd ad[b] pēſū ſcē iſtitutiōis adijciāt: ⁊ coꝝ q i laicali ordie ꝯſiſtūt obſuantiā ſic̄[c] loco ita ⁊ religiōe p̄cellāt. De ip̄a uero die dn̄ica[d] heſitamꝰ[e] q̄dnā dicēdū ſit: cū oēs laici ⁊[f] ſecl'ares illa die plꝰ ſolito certis diebꝰ accuratiꝰ cibos carniū appetāt: ⁊ niſi noua q̄dā auiditate uſqꝫ ad medias noctes ſe igurgitēt: nō aliᷣ ſe huiꝰ ſci ſacri tp̄is obſuationē ſuſcip̄e putāt: qꝺ utiqꝫ nō rōni ſꝫ uoluptati imo cuidā mētis cecitati aſcribēdū ē: vn̄ nec a tali ꝯſuetudinē[g] auerti p̄nt: ⁊ iō cūꝫ uenia[h] ſuo ingenio relinquēdi ſᷣ: ne forte peiores[i] exiſtāt ſi a tali ꝯſuetudie ꝓhibeātur. ¶ Ut.n.ait ſalomō: Qui multū emūgit elicit ſāguiē[k]. Et pꝰ pauca: Par[l] āt eſt ut nos q

r ¶ Statuimꝰ.ut ſeptē.iſtis duobꝰ c.obſtat.j.de con.di.iij.a ſacerdotibus.vbi quadrageſima precipitur ſeruari.ſed dic ꝙ iſtud.c.nō tenet:quia hodie quiquageſima non ſeruatur:cuꝫ ip̄ſa celebretᷣ pꝰ paſcha.io

ꝯ ¶ Clericorum.alias viles reputantur.i.q.i.viliſſimus.

ꝶ Quadrageſima.

a Deniqꝫ ſacerdotes.dignitas.hic habes ꝙ qlibꝫ ordo eccleſiaſticus dᷣ dignitas ſiue honor:ut.i.q.i.repiūtᷣ.Oīqꝫ ſeculares poteſtates dn̄r dignitates.xxiij.q.v.adminiſtratores.Quādoqꝫ conſtantes hoīes dn̄r hr̄e dignitatem ſm ꝙ hui dn̄r hr̄e dignitatē:ut.ff.de vſufru.ſed ⁊ ſiquid.§.i.⁊ ex hoc pꝫ clericos nō eſſe priuatas ꝑſonas:cum ille ſole dicantur priuate perſone q̄ non hn̄t dignitatē:ut.xxiij.q.i.q contra.

b ¶ Ad pēſū.i.ad quātitateꝫ:ut ſint due partes.

c ¶ Sicut loco.i.dignitate.⁊ ē hic ar.ꝙ q precedit aliū dignitate dꝫ eū p̄cedē ēt i alijs:ut.i q.i.viliſſimus.io.

d ¶ Dominica.carnis priuij.

e ¶ Heſitamus.nō qd iuris ſit:ſꝫ qd ſtatuendū ſit ne ſcādalū oriatur.C.de teſta.l.oīum i.q.ij.q̄ꝫ pio.

s ¶ Neceſſaria.qꝫ non niſi inſtante neceſſitate ius ſtatui debet:ut xxix.di.regule.

t ¶ Captione.ne aliqs captioſe poſſit eā intep̄tari:uel etiā ne alicui laqueus paretur ꝑ eam.io.

u ¶ Priuato.tūc.n.eſſet priuilegium.

x ¶ In iſtis.iudicēt.cū ergo papa vult ꝯdē canōes ep̄i p̄nt ꝯdicere ⁊ dicē:canō iſte n̄ ꝯuēit ꝯſuetudini regiōis nr̄e:ut.s̄.c ꝓx.Sed nunquid potius ſtabitur ſententie apoſtolici uel omniū ep̄oꝝ:videtur ꝙ omnium epiſcoporum:quia orbis maior ē vrbe:ut.xciij.di.legimus.ar.ꝙ ſententia pape preualet:ut.xxxv.q.ix.veniam.nam etiam error principis ius facit:ut.ff.de ſupel.lega.l.iij.in fine.

y ¶ Licebit.ar.qꝺ ſemel ē approbatū āmodo nō pōt reprobari:ut viij.q.ij.dilectiſſimi.⁊.c.licet.⁊.xxxij.q.v.horrendus.

z ¶ Leges abrogate.abrogare ē in totū tollere legem:derogare ꝓ p̄te detrahere legi:ut.ff.de v̄.ſig.derogatur.Sꝫ qualiᷣ pōt ꝑplus abrogare canonē:cū nō poſſit ꝯdē canonē:maxie ex quo tota ꝑtās

f ¶ Et ſeculares.⁊ pro id eſt.

g ¶ Cōſuetudine.ar.ꝙ ꝯſuetudo excuſat i delict̄:ut hic.⁊.xxxij.q.iiij.obliciūtᷣ.⁊ ex̄ de tēp.or.ſane.ſꝫ ꝯ cōſuetudo n̄ minuit peccatū ſꝫ auget:ut.xxiiij q.i.ſciſma.xxxij.q.vij.flagitia.ex̄ de ſimo.nō ſatis.imo cōſuetudo veniale peccatū facit mortale:ut.xxv.di.§.criminis.So.ꝯſuetudo excuſat a pena tēporali:ſed nō a gehennali.

h ¶ Venia.qd ē ergo qꝺ dᷣ alibi nūq̄ꝫ eē veniā datā ipenitēti:ut.xxiiij.q.ij legatur:iō intelligas de venia pene nō de venia culpe.tolerat ergo greg.crimē tale ꝓpᷣ ꝑiculū ſciſmatis uel ſcādali:vn̄ nō ē dicēdū ꝙ ignoſcatᷣ eis:ſꝫ nō puniat eos ꝓpᷣ multitudinē uel ſcādalū.ſuſtinēda.n.ſūt crimina ratiōe ſcādali uel ſciſmatis:ut.xxiij.q.iiij.nō pōt.⁊ rōne multitudinis:ut.l.di.ut cōſtitueretᷣ.hodie nō toleratᷣ:ut ex̄ de vi.⁊ ho.cle.a crapula.

i ¶ Peiores.hec eſt cōpatiua ꝑmiſſio.

k ¶ Sanguinem.ſic qui multum corrigit offendit:ut.xlv.di.cum beatus.⁊ alibi dicitur noli eſſe nimiuꝫ iuſtus:ut de pe.di.i.ſerpens.ij.q.vij.de his

l ¶ Par.i.equum ⁊ iuſtū.

m ¶ Ab oibꝰ.q.d.exquo caro ꝓhibeť:ergo ⁊ oia q̃ de carne ꝓcedũt.
n ¶ Sementiuã.i.ſemen.
o ¶ Sũptuoſioꝛa.ſ; ꝑuos piſculos põt hõ comedere:ut.j̃.lxxxij.di.p̃ſbr
p ¶ Aliogn.ar.exquo vnũ ɔcediť:ergo omnia ſimilia ĩtelligũtur eẽ ɔceſſa: ut.j̃.di.ꝓx.ad eius.⁊.xxvij.di.ꝙ interrogaſti.⁊.xxij.q.ij.ſiquis ꝑ teſtamẽtum.

lea vſq; ad hunc locum.
y ¶ Pondẽ peccati.ſ; nõne i bꝛocardo legiť in pniali theodoꝛi:ꝙ feia pꝰ ꝑtũ maſculi abſtiebit.xxxiij.diebꝰ ab igreſſu eccꝉie:ſ; poſt ꝑtũ feie.lxvi.⁊ ſi añ ĩtrabit tot diebꝰ pẽitebit i pãe ⁊ aq̃ quot diebꝰ ĩtrauit eccꝉiam:⁊ q illis diebꝰ cõmiſceť ei.x.diebꝰ pẽitebit ĩ pane ⁊ aq̃. Jtez ɔſuetudo ẽ ɔ̃ria iꝉꝉ c.greg.ſ; illud theodoꝛi ĩtelligas ꝺ ea q̃ nõ ex deuotõe intrat: uꝉ de illa q̃ ſine nec̃itate ĩtrat:ſ; verius credo ꝙ põt ĩtrare ſiue ſit nec̃itas ſiue ñ:ut ex̃ ꝺ pur.pꝰ ꝑtũ volẽs. ɔſuetudo tñ ſe i cõtrariũ h;.

q ¶ Hec ⁊ ſi. cõſcripta. ⁊ qui exhoꝛtať mãdatoꝛis oꝑa nõ fungitur ff.de his qui no.infa. ob hec verba.

r Hec que. Jn hac.v.di.icipit aſſignãe dr̃ias iuris nãlis ad alia iura. Notandũ ergo ꝙ ius naturale in quatuoꝛ differt ab aliis iuribus:in oꝛigine: dignitate:ãplitudine: ⁊ ſententie rigoꝛe. Jn oꝛigie differt: q² cepit ab exoꝛdio rationalis creature:ut inſti.de re di.§.commodius.ſed alia iura oꝛtũ hñt ab iuentiõe hominũ. j̃.di.vi.c.vlt. Dignitate differt:q² hoc ius nullaz patiť imutationẽ. naz ſiqd ẽ ɔ̃riũ iuri naturali illud ĩiquũ eſt. Jtez ãplitudie:q² iure nãli oĩa ſunt cõia :ſed hoc

D.V.

ñ ẽ aliꝺ iure. Jtẽ ſnie rigoꝛe : q² ɔ̃ ius nãle nulla fit diſpẽſatio: ſ; aduerſus alia iura ſepe. Cepit.n.ꝑ itelligentiã nõ ꝑ eſſentiã : imo veriꝰ poſſet dici ꝙ cepit q̊ ad vſũ:q² ius naturale.i.nãlis equitas ab eťno fuit:niſi velis itelligẽ de iure diuio. illꝺ.n.p̃mo fuit q̃; eẽt redactũ i ſcriptis.
ſ ¶ Sz imutabile.quo ad p̃cepta ⁊ ꝓhibitiones:ut di.vi.§.vlt.
t ¶ Sz cũ naturale.obijcit ɔ̃ id qꝺ diĉ:ꝙ ius nãle ñ mutať :⁊ ꝓbat ꝑ tria ſeq̃ntia capitula ꝙ muteť. Solutionẽ ponet.j̃.di.ꝓx.§. his ita.⁊ eſt talis obiectio magr̃i:puerꝑa ⁊ menſtruata vſq; ad certuz tp̃s ꝓhibebãť intrare eccꝉiam:ſ; mõ neutra ꝓhibeť. ⁊ h̃ ꝓhibitio ẽ de iure nãli : g̃ reſtat ꝙ ius nãle ſit variatuz.
u ¶ Nl.q² tot diebꝰ moꝛtuꝰ ẽ partꝰ añ ifuſiõez aie:ſ; fetus femininuſ lxxx.diebꝰ:ſm hoc videť ꝙ tp̃e quo ɔcipit debent abſtinere:ſed rõne dubitatiõis ſecꝰ ẽ:q² neſciť quo tp̃e ɔcipit. Jtem quia neſcit vtrum maſculum uel feminam pariat.io.

his diebꝰ a carnibꝰ aialiũ abſtinemꝰ:abꝰ oibꝰ quoq; q̃ ſemẽtiuã trahũt oꝛiginẽ carnis ieiunemꝰ:a lacte uidel; caſeo ⁊ ouis. Et pꝰ pauca: Ceteꝝ piſciũ eſus ita chꝛiſtiano relinqť.ut hoc ei ifirmitatiſ ſolatiũ ñ luxurie pariat incẽdiũ. Deniq; q a carne abſtinẽt neq̃q̃; ſumptuoſioꝛã marinaꝝ beluaꝝ cõuiuia p̃ꝑent. Vinũ quoq; ita bibẽ ꝑmittimur:ut ebꝛietatez oio fugiamꝰ:aliogn reſtat ut oia q̃ coꝛꝑibꝰ libẽt ſiꝉiť faciamꝰ. ¶ Hec ⁊ ſi legibus ɔſtituta ſint:tñ q² cõi uſu approbata ñ ſť:ſe ñ obſeruãtes trãſgreſſiõis reos ñ arguũt:alioq uinhis nõ obediẽtes ꝓꝓo ꝑuareť honoꝛe:cũ illi q ſacris neſciũt obedire canõibꝰ:penitꝰ officio iubeãť carere ſuſcepto:niſi foꝛte quiſ dicat hec nõ decernẽdo eẽ ſtatuta : ſed exhoꝛtãdo ɔſcripta. Decretũ uero nec̃itatẽ facit:exhoꝛtatio autez liberã uolũtatẽ excitat.

Hec q̃ ꝺ ꝑuilegijs ⁊ ceťis ifra poſitis ſcripta ſũt: tã ſecularibꝰ q̃; eccꝉiaſticis legibꝰ cõueniũt :nũc aũt ad dr̃iaz nãlis iuris ⁊ ceteroꝝ reuertãur. Nãle iuſ inť oia p̃matũ obtiet tp̃e ⁊ dignitate. Cepit.n ab exoꝛdio rõnalis creature:nam nec uariať tp̃e:ſ; imutabile ſemꝑ ꝑmãet. Sz cũ nãle ius in lege ⁊ i euãgelio ſupꝛa dicať eẽ ɔp̄henſũ: q̃dã ãt ɔtraria his q̃ i lege ſtatuta ſũt nũc iueniũť ɔceſſa:ñ uideť ius nãle imutabile permanẽ. Jn lege nãq; p̃cipiebať:ut mꝉr ſi maſculũ pareret.xl. ſi uero feminã. lxxx. diebꝰ a tẽpli ceſſaret igreſſu:nunc ãt ſtatim pꝰ ꝑtũ eccꝉiaz igredi ñ ꝓhibeť. Jtẽ mulier q̃ mẽſtrua patiť ex lege imunda eẽ reputabať: nũc aũt nec itrare eccleſiã : nec ſacre cõionis myſteria ꝑciꝑe ihibeť ſiĉ illa q̃ parit uel illud qꝺ gigniť: nec ſtati pꝰ ꝑtũ baptizari ꝓhibeť.

Vnde eidẽ auguſtino ãgloꝝ epo grego.ſcribit dicens.

Mꝉier enixa grãs actura eccꝉiaz itrare hoꝛa eadẽ ñ ꝓhibeť. Palea

Cum enixa fuerit mulier poſt quot dies itrare eccꝉiaz debeat teſtamẽti ueťis ꝑceptione didiciſtis:q² ꝓ maſcꝉo.xxxiij.ꝓ feia ãt lxvi.diebꝰ d; abſtinẽ.qꝺ tñ ſciendũ:q² i myſterio accipiť :nã ſi mulier eadem hoꝛa q̃ genuerit actura grãs itrat eccꝉiaz:nullo põdẽ peccati g̃uať :uoluptas eteni carniſ ñ doloꝛ i culpa ẽ. Jn carnis ãt ɔmixtiõe uoluptas ẽ : i ꝓlis uero ꝑtu doloꝛ ⁊ gemitꝰ: vñ ⁊ ipi p̃me mꝉieri dr̃: Jn doloꝛibꝰ paries filios. Si itaq; enixã mulierez ꝓhibemꝰ itrare eccꝉiaz ipam:eiꝰ penã uertimus i culpã. ¶ Dẽ ad eũdẽ.

Mꝉierẽ enixã uꝉ qꝺ ab ea gigniť eadẽ hoꝛa nihil ꝓhibet baptizari.

Baptizari ãt uꝉ enixã mꝉierez uꝉ hoc qꝺ genuẽit ſi ꝑicꝉo moꝛtis urgeť :uꝉ ipa eaꝺ hoꝛa q̃ gignit uꝉ eaꝺ ẽt q̃ natũ ẽ id qꝺ gigniť nullo mõ ꝓhibeť :nedũ adhuc tp̃s ad p̃bẽdũ redẽptõis myſteriũ q̃riť :i ťueniẽte paululũ moꝛa iueniri nõ ualeat q redimať. ¶ Tẽ auguſti.

Añq̃; puer ablacteť uel mꝉr purificeť ad eiꝰ ɔcubitũ uir nõ accedat.

Ad eiꝰ uõ ɔcubitũ uir ſuꝰ accedẽ nõ d; quouſq; q gigniť ablacteť. Praua ãt ɔſuetudꝺ i cõiugatoꝛũ moꝛibus irrepſit:ut filios quos gignũt nutrire mꝉieres cõtẽnãt:eoſq; ad nutriẽdũ alijs mulieribꝰ tradãt:qꝺ uidel; ex ſola carnis icõtinẽtia uideť fuiſſe iuẽtũ:q² dũ ſe ɔtinẽ nolũt:deſpiciũt lactãe quos gignũt. ¶ He ãt ſciãt q̃ filioſ ſuos ex pꝛaua ɔſuetudie alijs ad nutriedũ tradũt:niſi purgationis tp̃s ꝑus trãſierit:uiris ſuis nõ debẽt admiſceri. Quippe ⁊ ſine ꝑtꝰ cã cũ in mẽſtruis ɔſuetis detineť uiris ſuis miſceri ꝓhibeť. Jta ut lex ſacra moꝛte illũ feriat:ſiqs uir ad mẽſtruatã mꝉierẽ accedat:q̃ tñ mꝉier dũ ex ɔſuetudie m̃ſtrua patiť ꝓhiberi eccꝉiaz itrare ñ d;:q² ei nãe ſuꝑfluitas i culpã reputari nõ d;:⁊ ꝓ hoc qꝺ iuita patiť : iiuſtuz eſt ut eccꝉie igreſſu pꝛiueť. ¶ Nouimus nanq; ꝙ mulier q̃ fluxum

z ¶ Penã.affiictꝉ.n.nõ d; afflictio addi:ut.vij.q.i.cũ ꝑcuſſio.iſtud tñ fallit:q² cõꝛupta ꝑ violẽtiã ñ cõſecrať.j̃.xxvi di.acutiꝰ. ⁊.xxxij.q.v.ille ãt ⁊ mutilati mẽbꝛiſ ñ ꝓmoueť ut.lv.di.ꝑ totũ
& ¶ Baptizãi moꝛa.ar ꝙ moꝛa ẽ vitãda vbi timeť ꝑiculũ:ut.xxviij di.ꝺ ſyracuſãe ⁊ de cõ.di.iiij. ne ꝙ abſit. ar. ɔ̃.ff.de iudi.ſi ꝺbitoꝛi. ⁊.ff.ꝺ ſo.l.qꝺ dicimꝰ ſo.illꝺ in ɔ̃ctibus:iſtud i ꝑiculũ aie.io.
Ad eiꝰ. ablactetur.tp̃ſ ablactatõis hic appellať tp̃s pꝰ ꝑtũ qñ mulier nimis abũdat lacte:⁊ niſi exhẽtur ꝑ puerum opoꝛtẽt ipſã ifirmari.iõ aũt ꝓhibeť tpibꝰ illis ɔmiſceri cũ eis:q² ex tꝉi coitu naſcũť mõboſi ⁊ lepꝛoſi. ſ; qd ſi mꝉr petat ꝺbitũ a viro tp̃e m̃ſtrui uꝉ tp̃e purgationis: dico ꝙ ñ reddet debitũ ei:niſi timẽť foꝛnicatio eiꝰ.xiij.di.duo mala.itẽ ſi vir petit debitũ tp̃e m̃ſtrui a muliere:mulier negabit:⁊ exponet ei cauſam q̃re nõ põt.ff.de ſol.l.qꝺ dicimus.

x ¶ Cum enixa.ſi mulier.quidam libꝛi habẽt cum enixa:ſed illud eſt pꝛo

ꝝ ¶ Pꝛohibẽť.i.ſub foꝛma ꝓhibitiõis diſſuadẽt:ſic exponũt qdã

a Inuita.hoc ē regulare:ut qđ qs iuit⁹ patiť ñ afferat ei p̄iudiciū: ut h̄.t.l.di.pbr̄os.τ.C.de iſti.τ ſub.l.i.C.de ap.p̄ns.ar.ꝯ.j.lv.di. c.vl.xlix.di.c.vl.C.de ꝑdi.inſer.legatū.Jtē.ar.ꝙ q̄ fiunt ab iuitis τ noleñib⁹ eis iputari ñ debēt:ut d̄ cō.di.v.diſcipl'os.xv.q.i.aliqs τ.q.vi.c.i.τ.xxxi.q.ij.lothari⁹.io.So.ſi aliqs cogiť coactiōe ab ſoluta aliqđ fa cē ꝯ deū ñ ipu tatei q̄ ad deū ſec⁹ ſi ꝯditiōa li coactiōe: ut eẋ qđ me.cā ſa cri.l.di.pbr̄os Jn ꝯcubus ſi aliqs cogiť p metū q debue rit cadē i ꝯſtā tē uirū:nō ipu tať ei:ut ibi.τ qđ me.cā.ad audiētiā.niſi culpa ſua inci derit i talē me tū:ut.ff.qđ me cā ſi mľier.ſʒ i ordib⁹ ſec⁹.nā ſiqs p vi muti leť,pmoueri ñ pōt: ut eẋ de cor.vi.expoſu iſti.ēt cōrupta p vi ñ ꝯſecbiť iñt v̄gines: ut xxxij.q.v.ille

ff.de act.τ obli.ex maleficio.§.ſiqs abſens.ubi dꝛ ꝙ neſcientes nō peccāt. alij dicūt ꝙ dormiēt:s nō peccāt.xv.q.i.ſi cōcupiſcētia.τ.c.aliquos.dormi ens.n.furioſo cōparatur.ff.de acqu.poſ.l.i.§.adipiſcimur.τ ita nō peccat Si ergo in nocturna pollutiōe hō nō venit ad ꝯſenſuꝫ:nullo mō peccat.ſi vō ꝑuenit peccat mortaliť ſm̄ iſtos:niſi forte imaginetur cū vxore:qꝛ tunc dirigit affectū in vxo rem:τ nō peccat mor taliť.hanc opinionē fo uet.h.τ,pbatur.ꝯ.e.di nō eſt.ibi luxurie τc̄. Sʒ ꝯ porē opionem obijciť.Quid ſi cogi taui turpiter:ſed añq̄ʒ dormiui ſtati penitui: poſt polluoꝛ i ſomno peccaui uel nō?τ vide tur ꝙ ſic.Rñ.lʒ cōtri tus ſim tamē veſtigia remanēt τ religꝫ:ſicut liberto veſtigia ſerui tutis vnde patron⁹ ei ſuccedit:iſti.de ſucceſ li.§.ſʒ nr̄a. ſicut i furi oſis m̄rimoniū manet ,pp̄t religas p̄oris vo lūtatis.ff.de his q ſui uel ali.iur.ſūt p̄e furi oſo.Jmputē ergo mi hi:ſaltē ſi iiitialiť turpi ter cogitaui.

ſanguis patiebať: poſt tergū dñi hūiliť ueniēs ueſtimēti ei⁹ fimbriā tetigit: atqꝫ ab ea ſtatim ſua infir mitas receſſit.Si ergo i fluxu ſan guinis poſita laudabiliť potuit ue ſtimētū dñi tangere: cur ēt q̄ men ſtrua patiť ſanguinis ei nō liceat eccl'iaꝫ itrare?Si.n.ea bñ p̄ſum pſit:q̄ ueſtimētum dñi in lāguore poſita tetigit:qđ[b] uni pſone infir manti cōceditur: cur nō cōcedať cūctis mľierib⁹ q̄ nāe ſuc uicio in firmāť?Sācte quoqꝫ coionis my ſteriū i eiſdē dieb⁹ pcipe ñ dꝫ ,phi beri:ſi āt ex ueneratōe magna pci pe ñ p̄ſūpſerit laudāda ē:ſʒ ſi ſuſ cepit ñ ē iudicāda.Bonarū qppe m̄tiū ē ibi ēt cl'pas ſuās cognoſcē[c] ubi culpa non ē:qꝛ ſepe ſine[d] culpa agiť qđ nēit ex culpa: vñ ēt cū eſu rim⁹ ſiñ culpa cōedim⁹:qb⁹ ex cul pa p̄mi hois factū ē ut eſuriam⁹.

D.VI.

Q Uiā[e] uero d̄ nāe ſupflui tate ſermo cepit hr̄i: q̄ri tur an poſt illuſionē q̄ p ſomniū ſolꝫ accidē: cor pus dñi qlibet ualeat accipe: ul' ſi ſacerdos ſit ſacra myſteria ualeat celebrare.De his ita ſcribit bea tus greg.auguſtino āglorꝫ epo.

De multiplici genere illuſionū.

T Eſtamtū[f] ueťis legiſ hūc[g] pol lutū dicit:niſi aq̄ lot⁹ fuerit: eiqꝫ uſqꝫ ad ueſpū eccl'iaꝫ itrare ñ cōcediť:qđ tñ aliť itelligēs pp'lus ſpūal' q̄i p ſōniū eū illudi reputat: q tētat⁹ imūdicia[h] ueris[i] imagibus i cogitatiōe ignať:ſʒ lauād⁹ ē aq̄[k] ut culpam cogitatiōis lachrymis abluat:τ niſi p⁹ ignis tētatiōis re

ceſſerit:reū q̄ſi uſqꝫ ad[l] ueſperā ſe cognoſcat.Sʒ ē i eadē illuſiōe ne ceſſaria ualde diſcretio:q̄ ſubtiliť penſare dꝫ τ ex q̄ re accidat mēti dormientis:aliq̄n.n.ex crapula: aliq̄n ex nāe ſue ſupfluitate uel in firmitate:aliq̄n ex cogitatiōe ꝯtin git pollutio:τ qdē cū ex nāe ſuper fluitate uel infirmitate euenerit: oio hec illuſio ñ ē timenda:qꝛ hāc anim⁹ neſciēs ptuliſſe[m] magis do led⁹ ē q̄ʒ feciſſe.Cuꝫ uō ultra mo dū appetit⁹ gule i ſumēdis alimē tis rapit:atqꝫ iccirco humorꝫ rece ptacula g̈uanť:hꝫ exinde animuſ aliquē reatū[n]:ñ tñ uſqꝫ ad ,phibiti onē ſacri myſterij pcipiēdi ul' miſ ſarꝫ ſolēnia celebrandi:cū fortaſſe aut dies feſtus exigit: aut exhibē myſteriū ,p eo ꝙ ſacerdos ali⁹ de eſt ipa necitas[o] cōpellit.nā ſi alij adſūt q iplē myſteriū ualeāt: illu ſio p crapulā facta a pceptione ſa cri myſterij ,phibē nō dꝫ:ſʒ ab im molatione ſacri myſterij ut arbi troꝛ abſtinē dꝫ hūiliter[p]:ſi[q] tñ dor miente turpi imaginatione illuſio nō[r] cōcuſſerit.nā ſūt qdā i qb⁹ ita plerūqꝫ illuſio naſciť:ut eorꝫ aius etiā i ſomno corpis poſitus turpi bus imaginatiōibus non fedetur Qua in re unū ibi oſtēdiť:ꝙ ipſa mēs[s] oio rea nō ſit tūc:ſʒ ſuo iudi cio penit⁹ libera[t]: cū ſe etſi dormi ens corpōe nihil meminit:uidiſſe tamē in uigilijſ corporis meminit ſe igluuiē nētriſ icidiſſe.Si uō ex turpi cogitatione uigilantis oriť il luſio i mēte dormiētis:pꝫ aio rea tus ſuus.uidet eniꝫ a qua radice[u]

f Teſtamēiū.i.le uitico legiť dñꝫ dixiſſe:ſi fuerit homo pollut⁹ nocturno ſemi ne egrediať ex caſtra: τ nō reuertať uſqꝫ ad veſperā donec laueť: τ p⁹ ſolis occaſum re uertať ad caſtra.h̄ gre go.expōit hic:τ retor quetur ad illos q pol luūtur mente.

g Hūc.talē morē de quo q̄ris adhuc rōani ſeruāt:ut.xxxiij.q.iiij vir cū,ppria vxore.

h Jmmundicia.id ē imunda cogitatione.

i Ueris imaginibus. cum videt mulierem τ delectatur in ea.

k Aqua.id ē penitē tia.

l Ad veſperā.id eſt quouſqꝫ receſſit ignis tentationis.

b Nō vni ,p ſone.ar.qđ vni ꝯcediť p ꝯñs videť alijs eē ꝯceſſuꝫ:ſic.s. di.iiij.deniqꝫ. τ h̄ verꝫ ē ſi de iure cōi aliqđ ꝯcediť:ſec⁹ ſi ex p̄uilegio:ut xvi.q.i.hinc.τ vij.q.i.petiſti.

c Cognoſcē. ar.ꝯ.j.xxij.q. ij.cū hūilitat' dic ꝙ qlibꝫ po teſt dicē ſe pčtorꝫ:dū tñ nō credat ꝯriū:de pe.di.iij.ad hec.

d Sine clpa.ar.ꝙ ñ ſp̄ iputať factū vbi culpa p̄cedit.xv.q.i.ſane

e Q Uia vero.Hic intitulať diſtinctio.vi.i qua qꝛ fecerat mē tionē de ſupfluitate nature:diſgrediť a principali ,ppo ſito agens de nocturna pollutiōe.oñdit ergo auctē gre gorij qb⁹ mōis ꝯtigit:τ ex qb⁹ cauſis:τ q̄n ſit peccatū τ q̄n ñ:po, ſtea rñdet obiectiōi facte i p̄miſſa di.i illo.§.his ita.Et nō ſm̄ quoſ dā nocturna pollutio q̄ ,pcedit ex infirmitate nō ē peccatū ēt veni ale:maxie cū ſit pena:ut.ꝯ.c.,px.ibi omnimō hec pollutio uel illu ſio nō ē timēda:qꝛ anim⁹ τc̄.illa vō q̄ ,pcedit ex crapula ē veniale pēm:ut.ꝯ.c.,px.i.ibi habet exinde anim⁹ aliquē reatū.ſilr illa q̄ ,p uenit ex cogitatiōe p̄cedēti peccatū ē.ſʒ diſtinguiť:qꝛ ſi illa cogita tio nō ,pceſſit ad conſenſū:veniale peccatū ē pollutio ex ipa ,pue niēs.ſi vō ,pceſſit:tunc eſt mortale.ſm̄ iſtorꝫ opionē accidit ꝙ ali qs neſciēs peccat mortaliť τ venialiť:τ opať bonū τ etiā meretur vitā eťnā:qꝛ ſi corp⁹ dormit aia vigilat.vñ illud:ego dormio τ cor meuꝫ vigilat ad te de⁹.Jdē in furioſo dicūt:ſi culpa ſua deuenit ad furorē:ar. xv.q.i.ſiqs.i ſi.imo neſciēs peccat.ꝯ xxij.q.vij.queadmodū.ar.ꝯ

m Pertuliſſe.q.d.potius intelligitur tūc pati q̄ʒ facere.

n Reatū.i.veniale peccatū:τ iō nō ,phibet a ſumptione eucharistie: ſed ,phibet uel diſſuadet a confectione:niſi ſit neceſſitas.

o Neceſſitas.que legem non habet:de cōſe.di.i.ſicut.

p Humiliť.ergo conſiliū:bene eniꝫ poteſt celebrare ſi vult.nam pro leui bus criminibus nō abſtinebit ſacerdos a celebratiōe miſſarum:ſed ,p tali bus abſtinebit pro quibus poſſet excōmunicari:ut de cōſe.di.ij.ſi nō ſūt τ.c.quotidie.tamen ,p quolibet mortali peccato quilibet eſt ſuſpēſus quo ad ſe:ut eẋ de coha.cle.τ mu.c.vlti.niſi pegerit penitentiā:ut eẋ de tempo or.queſitum.h.

q Si tamen.id eſt maxime.

r Non concuſſerit.pollutio ipſa.

ſ Mens rea.q.d.nec mens eſt rea in ſomno:nec eſt rea poſt ſomnū:cū eſt libera in ſuo iudicio:ſed tunc fuit rea q̄n ſe ingurgitauit.vñ ſatis pꝫ hic ꝙ hō in ſomno nō peccat.

t Libera ſupple ſed prius peccauit.

u Radice.i.mala cogitatione.

n Non eſt cōcupiſcendo .i. abſq; libidine precedentis ardoris. y His ita. hic ponit magiſter ſolutionē obiectionis quam fecerat in precedenti diſtinctione. nos ergo cū ipſo plenius diſtinguamus: q eorum q̄ continentur in lege alia ſunt moralia: alia myſtica. Moralia ſunt que mores informāt: ⁊ ſic ſunt intelligenda ut ipſa uerba ſonāt: ut diliges deū non occides: honora patrem: de quibus nota. xxxij. q. vij. quid in omnibus. Myſtica ſunt figuralia que aliud ſignificant preter id qd̄ lr̄a ſonat. Horum alia ſunt ſacramētalia alia cerimonialia. Sacramētalia ſūt de qb⁹ rō reddi pōt: q̄re ad lr̄az ſic fuerit ꝑcepta: ut de circūciſiōe ⁊ de obſeruatione ſabbati: de qb⁹ hēs ex̄ de bap. maiores. ⁊ ex̄ de cōſti. trāſlato. Cerimōialia ſūt de qbus rō reddi ñ pōt quare ad lr̄āz ſint mādata: ut nō arabis i boue ⁊ aſino: ut. xvi. q. vij. in noua. nō feres veſtē de lana ⁊ lino cō textam: nō ſeres agrū diuerſo ſemie. Lex ḡ quātū ad moralia nō recipit imutationē: ſz quātū ad ſacramentalia ⁊ cerimonialia mutat̄ quātū ad ſuperficiez lr̄e: ſed non ob hoc dr̄ eē mutatū ius nāle: q: in his nō conſiſtebat ius naturale quo ad ſuperficiē lr̄e ſm quā hec ſunt mutata: ſed quo ad myſticam intelligentiam ſm quaz non ſunt mutata: ſed myſtic⁹ eoꝝ intellect⁹ nō eſt mutatuſ: vñ lex nō dicit̄ mutata. .i. q. i. marchion.

i Ius. nunc oſtendit a quo tēpore cepit ius conſuetudinariū ⁊ cō ſtitutionis: ⁊ dicit q a tēpore caym cepit ius conſue. qui primo edificauit ciuitatem: quā ex nomine filij ſui vocauit enoch: ſz ius cō ſtitutiōis a moyſe. io.

k Extinctum. ius ergo non terminatur. i. nō finitur in. vij. ſicut nec incipere pōt a. vij. q: ad minus decez debent facere plebem: ut j. x. q. iij. vnio.

l Coram deo. i. eorū qui ſunt domini uel p mittēte domino. q. gd enī; fit iudicio dei fit: ut. xxvi. q. v. nec mir.

ingnatio illa ꝓceſſerit: q: qd̄ cogitanit ſciēs: hoc pertulit neſciens: ꝓpter talē pollutionē a ſacro myſterio ea die abſtinē oꝫ. Palea.

Sed penſandū ē qñ ipſa cogitatio utrū i ſuggeſtiōe an in delectatōe: uel qd̄ magis ē i peccati cōſenſu ceciderit. trib⁹. n. mōis ipleť oē peccatū: uidelꝫ ſuggeſtione: delectatiōe: ꝯſēſu. Suggeſtio qppe fit p diabolū: delectatio per carnē: ꝯſenſus p ſpm̄. Quia ⁊ primo culpā ſpēs ſuggeſſit: eua delectata ē uelut caro: adā uero uelut ſpūs ꝯſenſit. Et neccia eſt magna diſcretio int̄ ſuggeſtionē ⁊ delectatiōnē: ⁊ int̄ delectatōꝫ atq; ꝯſenſū iudicē ſui faciat animū pſidē. Cū enī malignus ſpūs peccatū ſuggerit i mēte: ſi nulla peccati delectatio ſeqť: pc̄tm oio ꝑpetratū nō ē. Cū uero delectari caro cepit: tūc pc̄tm icipit naſci. Si āt etiā ad cōſenſuꝫ ex deliberatione cōſentit: tunc peccatū cognoſcitur perfici. In ſuggeſtione ergo peccati ſemē eſt: in delectatione fit nutrimētū: in cōſenſu ꝑfectio. Et ſepe ꝯtigit: ut hoc qd̄ malign⁹ ſpūs ſeminat i cogitatione: caro in delectationē trahat: non tñ anim⁹ eidē delectationi conſentiat. ⁊ cū caro delectari ſine aio neq̄at: ipſe tñ anim⁹ carnis uoluptatibus reluctanſ: in delectatiōe carnali aliquo mō ligať inuitus: ut ei ex rōne contradicat nec conſentiat: ⁊ tamē ea delectatione ligatus ſit: ſed ligatuꝫ ſe uehementer ingemiſcat: unde ⁊ ille celeſtis exercitus precipu⁹ miles gemebat dicens: uideo aliā legem in membris meis repugnanteꝫ legi mētis mee: ⁊ captiuū me ducētem in legem peccati q̄ eſt in membris meis. Si autē captiuus erat minime repugnabat: quapropter ⁊ captiuuſ erat ⁊ pugnabat. Igiť mentis legi eius lex que i mebris eſt repugnabat. Si autem repugnabat captiu⁹ ñ erat. Itaq; ē hō ut ita dixeri captiu⁹ ⁊ liber. liber ex iuſticia: captiuus ex delectatione quaz portat inuitus. Item iſidorus in ſententiarū li. i.

Quando ſit peccatum nocturnis imaginibus illudi.

Non eſt peccatū qñ nolentes imagib⁹ nocturniſ illudimur ſꝫ tūc ē peccatū ſi añq̄ illudamur cogitationis affectib⁹ ꝑuenimur Luxurie qppe imagines q̄s i ueritate geſſim⁹: ſepe dormiētib⁹ i aio appēt: ſꝫ inoxie ſꝫ ſi nō cōcupiſcē do occurrūt. Itē q nocturna illuſiōe polluiť: q̄uis extra memoriā cogitationū turpiū ſeſe ꝑſentiat ignatū: tñ hoc ut tētareť culpe ſue tribuat: ſuaq; imūdiciā ſtatī fletib⁹ tergat. His itaq; rñdeť. In lege ⁊ euangelio nāle ius ꝯtinetur ñ tñ q̄cūq; in lege ⁊ i euāgelio iueniūť: nāli iuri coherē ꝓbať. Sunt enī in lege q̄dā moralia ꝑcepta: ut ñ occideſ ⁊ cetera: q̄daꝫ myſtica: ut pote ſacrificioꝝ ꝑcepta: ut d agno ⁊ alia his ſilia. Moralia mādata ad nāle ius ꝯtinēt: atq; iō nullam mutabilitatē recepiſſe mōſtranť: Myſtica uero quātū ad ſuperficieꝫ a nāli iure ꝓbanť aliena: quantū ad moralem intelligentiā iueniūť ſibi ānexa: ac p hoc etſi ſm ſuperficiem uideāť eē mutata: tñ ſm moralem itelligētiā mutabilitatē neſcire ꝓbanť. Naturale ergo ius ab exordio rōnalis creature icipiēs: ut ſupradictum ē manet imobile. Ius uero ꝯſuetudis p⁹ nālē legē exordiū habuit. ex quo hoīes ꝯuenientes in unū ceperūt ſil' habitare qd̄ ex eo tpe factū eē crediť ex quo caym ciuitateꝫ edificaſſe legiť: qd̄ cū i diluuio ꝓpť hominū raritatē fere uidebať extictū: poſtea a tpe nēroth repatū ſiue potius imutatū exiſtiať: cū ipe ſil' cū alijs alios cepit opprimē: ⁊ alij ſua ibecillitate eoꝝ ditioni ceperūt eē ſubiecti unde in geñ. legiť de eo: cepit nemroth robuſtus uenator eē coram deo. i. hoīuꝫ oppreſſor ⁊ extictor quos ad turrim edificādā allexit. Ius uero ꝯſtōis cepit a iuſtificatiōib⁹ q̄s dñs tradidit moyſi dicēſ: ſi emeris ſeruū hebreū ⁊ cetera. Unde iſidorus i li. v. etymo. ait

De conditoribus legum.

Moyſes gētiſ hebree pm⁹ diuinas leges ſacris lr̄is explicauit. Foroncus rex grecis pm⁹ leges iudiciaq; cōſtituit. Mercuri⁹ trimegiſt⁹ pm⁹ leges egyptijs tradidit. Salō eq̄dē pm⁹ leges athenieſib⁹ edidit. Lycurg⁹ pm⁹ lacedemonijs iura ex apollinis aucte

m Ius aūt. in hac. vij. di. oſtendit qñ ⁊ a quibus ceperint cōſtitutiones humane tam eccleſiaſtice q̄ ſeculares. Eccleſiaſtice ceperūt a moyſe ⁊ tēpore moyſi. Seculares a diuerſis ⁊ tempore diuerſo ceperūt: ut patet in ſequentibus. c.

n A iuſtificatiōib⁹. i. a iudicijs. legit i exo. q dñs dixit filijs iſrael p moyſen: ſi emeris ſuū hebreuꝫ ſ. qui ante ſeruus ñ fuit: ſex annis ſeruiat tibi: niſi ann⁹ iubile⁹ interueniat: in ſeptimo anno egrediť liber ⁊ gratis cū q̄li veſte itrauit: ſi habuit prius vxorē cū filijs cū vxore ⁊ libe ris exeat. ſi dominꝰ dedit ei vxorē: mulier cum filijs erit dñi. ſed ſi elegerit ſeru⁹ manere cum dño amore dñi uel vxoris ⁊ filiorū: offeret eū dñs dijs. i. ſacerdotib⁹ ⁊ applicabit ad oſtiū tabernaculi ⁊ perforabit aurē ei⁹ cū ſubula in ſignuꝫ ꝑpetue ſuitutꝭ ⁊ ei⁹ erit ſeru⁹ vſq; dū viuet uel uſq; ad annū iubileum. Ab hac ꝯſtōe cepit moyſes iudicia ſua: ut dr̄ i exodo. io.

o Quas. nāz ea diuinis ſcripturiſ ornamis omnis ſcientie ſumpſit initiū: ut. j. xxxvij. di. §. hinc etiam.

p Moyſes trimegiſtus ꝓpť tres potētias. ſ. eloquētiā ſciam ⁊ virtutē: de q b⁹ hēs. xxxvij di. relatum. xxvi. q. i. ſic vi ue. C. de ꝓfeſ. l. magiſtros.

q Primus. imo p⁹ romulus tradidit ſꝫ paucas. ff. de ori. iu. l. ij. ⁊ q: paucas: iō dr̄

iſte primus edidit.

r ¶ X.viros.cū.n.leges ꝓpt̄ diſcordiā plebeioꝝ cū nobilibus fere p.xxx.annos in diſſuetudinē abijſſent:creati ſūt.x.viri:q ò grecis ciuitatib⁹ leges collectas tranſtulerunt in latinum:⁊ eas i tabulis eburneis ſcripſerūt. Poſtea iidē.x.viri accepta poteſtate corrigē di ⁊ int̄pretandi leges videntes mlta deeē tabulis decez: p⁹ea duas tabulaſ ſupaddiderūt:⁊ appellate ſt ille legeſ xij.tabulaꝝ. q āt fuer̄t illi.x.viri ſtati determiat iſidorus dicēs ſe.c.

ſ ¶ Fuerūt.metu. ar.ꝙ met⁹ vboꝝ excuſat:ar.j.xxiij.q.viij.ꝯuēioꝛ.ibi dic aliqd in deū ⁊ morē.⁊ ar.ff.ð acq.hr̄.l.vi.i fi ar.ꝯ.ex̄ qð met⁹ cā ſacris.

t ¶ Neceſſaria ſꝫ ſi null⁹ ē earū vſus:ut qd mēbranas occupāt:ut.xix.di.ſi rōanoꝝ: ſꝫ iō noticia ē necīa ut ſciat̄ cā q̄re tollāt̄: ut.C.de cadu tol.l.vna.q2 ⁊ ipē papa argumētat̄ ex abrogato iure:ut ex̄ de iudi.nouit.vel ē necīa

D VIII.

nō ut ꝓbētur ſꝫ ut repꝛobēt̄ maledicta:ut xxxvij.di.legimus.⁊.c.q de menſa.

u ¶ Vocauit. hūc tñ imutauit p⁹ea iuſtinian⁹:⁊ fecit vnū codicē ex trib⁹.C.de nouo co.cōpo.verſus pn.io.

x ¶ Differt aūt.in hac.v̄ iij.di.oſtendit mgr̄ q̄lit̄ ius nāle excellat alia iura āplitudine:q2 ſ̄m hoc ius omnia ſunt cōmunia.

ꝯfinxit. Nūma pōpili⁹ q romulo ſucceſſit in regno prim⁹ rōanis leges edidit. Deide cū ppl̄s ſeditioſos magr̄at⁹ ferre nō poſſet.x[s].uiros legibus ſcribēdis creauit:q leges ex libris ſalonis i latinū ſ̄mone trāſlatas.xij.tabul' expoſuer̄t

Nomina eorum qui leges duodecim tabularum expoſuerunt.

Fuer̄t[f] aūt hi: Apius claudi⁹ Tit⁹ genuti⁹: Publius ſeſti⁹ Lucius ueturius: Caius iulius: Aulus manlius: Publius ſulpitius: Publius curiatius: Titus romulius: Spuri⁹ poſthumi⁹. Hi x.viri legū ꝯſcribēdaꝝ cā electi ſt̄. Leges autē redigere in libris primus ꝯſul pōpeiuſ inſtituere uoluit: ſꝫ nō pſeuerauit obtrectatoꝛū metu. Deinde cepit ceſar id facere:ſꝫ añ int̄fectus ē. Paulati aūt antiq̄ leges uetuſtate atqꝫ incuria aboleuerūt:q̄ꝝ etſi iā null⁹ ē uſus noticia tñ neceſſaria[t] uidet̄. Noue aūt legeſ a ꝯſtātino ceſare ceperūt ⁊ reliq̄s ſuccedētib⁹: erātqꝫ p mixte ⁊ inoꝛdinate. Poſtea uero theodoſi⁹ mioꝛ auguſt⁹ ad ſilitudinē gregoꝛiani ⁊ hermogeniani codicē factū ꝯſtōnū a ꝯſtantini tēpoꝛib⁹ ſub ꝓpo cuiuſcūqꝫ ipatoꝛiſ titulo diſpoſuit:quē a ſuo nomie theodoſianū uocauit[u].

Differt[x] autē ius nāle a conſuetudine ⁊ ꝯſtōne. nā iure nāli oia ſt̄ cōia oibus:qð nō ſolū int̄ eos[y] ſeruatū credit̄ de qb⁹ legit̄: Multitudis credentiū erat coꝛ.u.⁊ aia una ⁊c̄:ueꝝ etiaz ex p̄cedēti tp̄e a philoſophis traditū iuenit̄: vnde apð platonē illa ciuitas iuſtiſſime oꝛdiata tradit̄:i q̄ qſqꝫ ꝓpꝛios neſcit[z] affect⁹. Iure ergo ꝯſuetudis ul' ꝯſtōis hoc meū ē:illð uō alt̄i⁹. Unde auguſtin⁹ ait ſup iohānē.

Iure diuio oia ſūt cōia oib⁹:iure uō ꝯſtōis hoc meū:illð uō alt̄i⁹ ē.

Quo[2] iure defēdis uillas eccleſie:diuio an hūano? Diuinū ius i ſcripturiſ diuis hēm⁹:hūanū i legib⁹ regū. vñ qſqꝫ poſſidet qð poſſidet:nōne iure hūano? nā[3] iure diuio dñi ē terra ⁊ pleītudo ei⁹ paupes ⁊ diuites una t̄ra ſuppoꝛtat:dñs ð uno limo fecit ⁊ paupeřes ⁊ diuites. Iure ergo hūano dr̄:hec uilla ē mea:hic ſ̄u⁹ ē me⁹: hec dom⁹ mea[x] ē. Iura āt hūana iura ipatoꝝ ſt̄.q̄re:q2 ipa iura hūana p ipatōes ⁊ rectōes ſecl'i de⁹ diſtribuit hūano generi. Itez tolle iura ipatoꝛuz:⁊ qs audet dicē hec hec uilla ē mea:me⁹ eſt iſte ſ̄uus: mea[x] ē hec dom⁹. Si āt ut teneāt̄ iſta ab hoib⁹ regū iura fecer̄t: uultis ut reticeam⁹ leges ut gaudeatis[a]? Itē relegāt̄ leges[b] ubi māifeſte p̄cepūt ipatoꝛes:eos q p̄ter eccleſie catholice cōionez uſurpāt ſibi nomē chꝛiſtianū:nec uolūt i pace colē pacis auctoꝛē:nihil noie eccleſie audeāt poſſidē[c]. Sꝫ dicitis qd nob ⁊ ipatoꝛi? Sꝫ ut iā dixi ð iure hūano agit̄:apl̄s uoluit ſ̄uiri oib⁹ regib⁹:uoluit honoꝛare regeſ ⁊ dixit:regē ueneremi. Noli[d] ergo dicē: qd mihi ⁊ regi? qd tibi ergo ⁊ poſſeſſiōi? p iura regū poſſidētur poſſeſſiōes. dixiſti: qd mihi ⁊ regi? noli ergo dicē poſſeſſiōes tuas:q2 ipa iura renūciaſti hūana q b⁹ poſſeſſiōes poſſidet̄. ¶ Dignitate[e] uero ius nāle ſilit̄ p̄ualet conſuetudini ⁊ ꝯſtōi. quecūqꝫ.n.uel moꝛib⁹ recepta ſt̄ ul' ſcripturis cōp̄hēſa:ſi nāli iuri fuerit aduerſa: uana ⁊ irrita hñda ſt̄. Unde auguſtin⁹ ait i libꝛo cōfeſſionū.ij.

Aduerſus naturale ius nulli qcqꝫ agere licet.

Que[f] cōtra mores hoīuz ſunt flagitia[g]:p moꝝ diuerſitate[h] ſunt uitanda:ut pactū iter ſe gentis aut ciuitatiſ ꝯſuetudie uel lege firmatū nulla ciuis aut[i] pegrini libidie uiolet̄. turpis ē.n.ois pars uniuerſo ſuo nō ꝯgruēs. Cū aūt de⁹ aliqd ꝯtra moꝛez uel ꝯtra pactuz quoꝛūlibet iubet fieri:⁊ ſi ibi

y ¶ Eos.i.apoſtolos.xij.q.i.dilectiſſimis.

z ¶ Neſcit.quiſqꝫ eni tantū diligit aliū ut ſe.finxit eni plato quandam rempublicā in qua omnia ſunt cōmunia.xij.q.i.c.ij.

⁊ ¶ Quo iure.defendis.i.petis uel defendendo retines.

ꝯ ¶ Nā iure diuio.ex hoc videt̄ ꝙ tm̄ iure hūano aliq̄ poſſideāt̄ ⁊ ñ diuio:⁊ ſic obſtat.j.xxiij.q.vij.c.i.vbi dr̄ ꝙ iure diuio aliqd poſſidet̄:ſꝫ nō ē ꝯriū:imo poti⁹ ꝯcoꝛdat:q2 dr̄ ibi ꝙ iuſtoꝝ ſunt oia iure diuio:⁊ bñ pōt eē ꝙ iure diuio aliqd ſit ꝓpꝛiū.ſꝫ iō dr̄ hic ꝙ iure hūano poſſidet̄ poſſeſſiōes:q2 iura hūana potiſſime tractāt de poſſeſſiōib⁹:ſꝫ ius canōicū de decimiſ ⁊ p̄mitijs.uel dic ꝙ ibi ius diuinū ſtricte ſumit̄ pꝛo iure canōico:ſꝫ hic ius canonicū ꝯp̄hēdit̄ ſub iure hūano.⁊ hēs hic ꝙ petēti reſtitutionē obſtat exceptio hēſis.hētico n.nihil ē licitū poſſidē ut.xxiij.q.v.ſi vos.⁊ q.vij.c.i.⁊.ij. Itē hic ē ar.ꝙ a petēte reſtōem poſſum⁹ q̄rē quo iure petat:an p int̄dictū ul' iudicis officio. Itē ꝙ cāꝫ petēdi tenet̄ explicare:⁊ ꝙ ſ̄m iura cāonica actio ſit p̄ponēda hēs ex̄ de iudi.examinata.⁊ ex̄ de li.ob.dilecti.nec ob.ex̄ ð iudi.dilecti.io. So.ego credo ꝙ cā ⁊ mot⁹ agēdi ē ꝓponēd⁹:ut ſ̄m illū modū iudex ferat ſententiā:ex̄ de ſimo.lꝫ hely.lꝫ ñ cogat̄ actiōꝫ ꝓponē:q2 ēt ſ̄ꝫ leges ſola cā ſufficit:ut.C.de edic.diui.hadri.l.iij.b

x ¶ Mea eſt. hec vba meū ⁊ ſuū ſpectāt ad dñm nō ad bone fidei poſ.ut.ff.de relig.⁊ ſū.fu.l.ij.§.i.

a ¶ Gaudeatiſ.retinendo poſſeſſiōes uel eas recuperando.

b ¶ Leges.ꝯſtōnes imperatoꝝ ſup reb⁹ eccl'iaſticis ñ valuiſſent:niſi p⁹ea cōfirmate fuiſſet ab eccl'ia:ut.xcvi.d.bñ

c ¶ Poſſidē.hoc cāones p̄cipiūt:ut.xxiij.q.vij.c.i.⁊.ij.

d ¶ Noli ergo dicē.ar ē hic ꝙ q vnū dicit' dicit ⁊ oia q̄ ſequūt̄ ex illo:ut.xi.q.iij.eſtimāt.⁊ c.ſe.⁊ ex̄ ð do.⁊ cō.cū dilect⁹ fili⁹.⁊.ff.qð me.cā.l.i. Itē ar.ꝙ idē iur̄.ē i vno ꝯnexoꝝ qð in reliq̄: ut.i.q.iij.ſiqs obiecerit.⁊.iij.q.vi.h̄ qppe. Item ar.ꝙ q renūciat vni renūciat oib⁹ q̄ ſequūt̄ ex illo ⁊ ēt oib⁹ coherētib⁹: ut lxxxi.di.ſiqs ſacerdotuz.⁊ i.q.i.ſiqs ep̄s.⁊ ix.q.ij.null⁹ p̄mas.

e ¶ Dignitate.hic oſtēdit q̄re ius nāle ſit digni⁹ q̄ꝫ alia iura.nā q̄cunqꝫ ꝯſtō uel ꝯſuetudo ē ꝯ illud ius:ē irrita.⁊ ad hoc inducit oia.c.ſequentia.

f ¶ Que contra mores.bonos.

g ¶ Flagitia.i.quaſi flagitia.xxxij.q.vij.flagitia.

h ¶ Diuerſitate.id eſt aduerſitate.io.

i ¶ Aut pegrini.nūqd ergo pegrini ⁊ ſcholares tenet̄ ſeq ꝯſuetudinē illoꝝ int̄ quos cōmoꝛant̄?ar.videt̄ hic ꝙ ſic.⁊.xij.di.illa.⁊.xli.di.c.i.ar.ꝯ: quia viatoꝛes ñ ſoꝛtiūt̄ foꝝ illi⁹ loci p quē trāſeūt:ut.ff.de iudi.hēs.§.ij.⁊ ē ar.

ꝙ ſoli ꝑpetuo habitãtes obligant̃ legi ciuitatis:ut.ff.de pig.debitoꝝ.

k Immo.q.d.nõ ē ꝯ pactũ humane ſocietatis ei obtēpare:imo ſm pactũ qꝛ in omni pacto ſemp intelligitur excepta maioris auctoritas:ut ex̃ de iu reiu.uenientes.

l Generale.id eſt generalis lex.

m Sicut. i hoc facit ad ꝓpoſitũ: qꝛ id q ꝺ de⁹ ꝑcipit cũ ſit ꝺ iure nãli ꝑfertur ꝯſuetudini uel ꝯſtitutioni.

n Maioꝛ.ḡ magis obedit mõach⁹ epo ꝗ abbati:qꝺ falſũ eſt:ut lviij.di c.i.ꝛ.ij.ſꝫ de h̃ dic ut nõni.xi.q.iij.q reſiſtit.

o Mala ꝯſuetudo. ar.ꝙ id qꝺ al's ē illicitũ rõe ꝯſuetudiſ nõ fit licitũ:ar.ꝯ.ſ.di. iiij.deniqꝫ.ar ꝯ ex̃ de ꝯſue.c.vl. ēt min⁹ rõ nabil' ꝯſuetudo iducit ius:ex̃ de i ite.reſti.cõ ſtitut⁹. Itē ē hic ar.ꝙ ꝙ honeſta cõſuetudo inducit priuilegiũ:ut ix.q.iij.ꝯq̃ſt⁹.ꝛ.lxxxij di.plurimos.

p Nõ min⁹.hec.vij. capitula de mala ꝯſue tudine loquũtur.

q Ueritate. ar.ꝙ ueritas ꝑiudi cat opioni:ut hic.ꝛ.lx xxi.di.qcũqꝫ.ꝛ ex̃ ꝺ bi ga.nup.ex̃ q fi.ſint le. ꝑ tuas.ꝛ ex̃ ꝺ pur.vul. ſignificãtib⁹.ꝛ ex̃ ꝺ fri ꝛ male.fraternitatl.ar. ꝯ.j.iij.q.vij.§.tria.ꝛ ex̃ de iurepa.ꝯſultatio nib⁹.ꝛ.C.de teſta.l.i.

r Manifeſtata.per doctrinã ꝛ reuelatõeꝫ

ſ Dubitet.qñqꝫ tñ cõ ſuetudo preualet legi. ex̃ de cõſue.c.vlti.

t Si cõſuetudinē. dicit alex.ꝙ ver bis ē inherēdũ: ex̃ de deci.ad audiẽtiam.

u Uetuſta.i.q.iij.ſi. qs ꝑhẽdas.ar.ꝯ.ff.de legi.de qb⁹.§.inetera ta.ff.cõia ꝑdi.l.vendi toꝛ.§.ſi ꝯſtat.ex̃ de cõ ſue.cũ dilect⁹.ꝛ ex̃ de preſcrip.ſignificauit.ꝛ ex̃ ꝺ capel.mo.c.i.ꝛ ex̃ de iurepa.c.cura paſtoꝛalis. In his ꝓpt̃ diuturnitatem tp̃is ſuſtinetur id quod eſt minus rationabile.

x Qui ꝯtempta.circũcidebat.ꝛ cibos diſcernebat:propter qꝺ paul⁹ ei reſtitit in faciem:ut.ij.q.vij.c.paulus petrum.

y Fruſtra ꝯſuetudinē.ꝛ his oib⁹ caplis vide꞉ ꝙ ſꝑ ius ꝑiudicet con ſuetudini. Uideam⁹ ḡ qñ ꝯſuetudo ꝑiudicet iuri.ecce iuenio i ele ctiõe ꝯſuetudinē ꝑiudicari iuri.nã ꝑſona q̃ al's ē ieligibil' rõe ꝯſuetudis fit eligibil':ut.j.xij.di.nos ꝯſuetudinē. Itē rõe ꝯſuetudis cogũt̃ aliq eligē de aliẽa eccl'ia:ut ex̃ de ꝯſue.cũ dilect⁹.i fi. Rõe ꝯſuetudis põt eps eligi i ꝑpo ſitũ:ex̃ de ꝯceſ.ꝑbē.cũ nr̃is. Itē rõe ꝯſuetudis eligit mioꝛ eccl'ia cũ cathe drali:ex̃ de cã poſ.ꝛ ꝓpe.cũ eccl'ia.ex̃ de ꝯceſ.ꝑbē.ꝛ eccle.ñ vacã.cũ nr̃is. ꝛ.c.lr̃as. Itē rõe ꝯſuetudis ſol⁹ abbas ſine ꝯſenſu fratꝝ ꝯfert ſtipẽdia:ut ꝺ his q̃ fi.a ꝑ.ſine ꝯſẽſu ca.ea noſcit̃. Itē i ſacro baptiſmi ꝑualet ꝯſuetudo ut.j.de ꝯſe.di.iiij.c.de trina. Itē in mr̃monio reſpicit̃ cõſuetudo extra de cogna ſpiri.ſuper eo. Item in continentia clericoꝝ.ij.lxx xiiij.di.cum de quoꝝdam. Item in alijs caſibus quos notaui.ſ. i.di.c.conſuetudo. Scias ergo ꝙ ad hoc ꝙ conſuetudo ꝑiudicet iuri requiritur ꝙ ſit preſcripta:ut ex̃ de cã poſ.cũ eccleſia.ꝛ extra de conſue.c.vl ti. Item ꝙ ob tinuerit in con tradictoꝛio iu dicio ppli: ut ex̃ de v.ſig.ab bate.ff.de leg. cum de cõſue tudine. Item ꝙ eo aio fiat ut credant ſe ius habere ꝛ i poſterũ illud intẽdant face: alioquin talis vſus nõ dicit̃ vſus: ut.ff.de iti.actuqꝫ pri. l.i.§.iulianus recte ait. Iteꝫ ut res illa ſit ꝑ ſcriptibilis:ut xciij.di.c.illõ. Iteꝫ ꝙ poſſit dici antiqua ꝛ approbata:ut extra ꝺ poſtu. prelatoꝝ bo ne.ij.circa fi nem. Item cõ tinere debet naturalē equi tatem:extra ꝺ dolo ꝛ contu macia.c.i.ex̃ ꝺ conſuetu.ex ꝑ te. Item ꝙ ſit de ſciẽtia prin cipis inducta: nõ tantum de tolerantia: ut extra preben. cum.iam du dũ. Iteꝫ ꝙ nõ per erroꝛeꝫ ſit inducta.ff.ꝺ le gi.quod nõ ra tione.j.e.ꝯſue tudo. Item ꝙ maioꝛ parſ po puli conſueue rit illa conſue tudine uti: qꝛ ſicut minoꝛ ꝑs populi nõ poſ ſet inducere legem:ſic nec conſuetudinem. Quidam tamen dicũt ꝙ illa conſuetudo preiudicat iuri:que excedit hominum memori am. Illud enim loco conſtituti habetur:ut.ff.de aqua quoti.ꝛ eſti hoc iure.§.ductus aque.ꝛ.iij.ꝺ.vi.hoc quippe.iohãnes. Hoc bre uiter teneas:ꝙ ſufficit ſm canones ꝙ ſit rationabilis ꝛ preſcripta: ut extra de conſue.c.vlti.h.

ꝫ Conſuetudo.pone caſum:ut.j.de cõſe.di.iij.c.ij.

ꝛ Heſdram.quãdo prohibuit iudeis:ne alienigenas duce cerent vxores:niſi eſſent de tribu ſua:ipſi autem duxerunt alieni genas de filijs cananeoꝝ:ut.xxviij.q.i.§.i.uel tãgit qualit̃ biblio theca ꝛ pſalteriũ fuit a babylonijſ deſtructa ꝑ heſdrã repata ſit.ul' aliter:q̃ſitũ eſt que virtus eſſet maioꝛ. Rñ.qdam mulieris:ali⁹ re gis:alius vini:alius veritatis hanc approbauit heſdras.

nũqꝫ factũ ē:tñ faciẽdum eſt: ꝛſi omiſſũ ē: reſtaurãdũ ē: ꝛſi ſtatu tũ ñ erat:iſtituẽdũ eſt. Si.n.regi licet i ciuitate cui regnat iubere ali qd qꝺ neqꝫ añ ipꝫ qſqꝫ nec ipe uñqꝫ iuſſerat: ꝛſi ñ ē ꝯtra ſocietatē ciui tatis ei⁹:obtꝑat̃ ei:imo ꝯtra ſocie tatē ſit ſi ei ñ obtēperet̃.gnãle qp pe pactũ ē ſocietatis hũane obtē ꝑare regib⁹ ſuis: qꝫto magis deo regnatõi uniuerſe creature ſue ad ea q̃ iuſſerat ſine dubitatõe ſuien dũ ē:ſicut.n.i ꝑtãtib⁹ ſocietatis hũane maioꝛ ꝑtãſ mioꝛi ad obedi endũ ꝑpõit̃:ita de⁹ oib⁹. Itē nico la⁹ papa ignaro remẽſi archiepo

Radicitus eſt euellenda pernitioſa conſuetudo.

Mala⁰ aũt ꝯſuetudo nõ minuſ qꝫ ꝑnitioſa coꝛꝛuptela uitan da ē:q niſi citi⁹ radicit⁹ euellat̃:in ꝑuilegioꝛũ ius ab ipijs aſſumit̃:ꝛ icipiũt ꝑuaricatiões ꝛ uarie ꝑſum ptiones celerrime non compreſſe ꝓ legib⁹ uenerari:ꝛ ꝑuilegioꝝ mo re ꝑpetuo celebrari. Itē auguſti nus de unico baptiſmo libro.ij.

Ueritati ꝛ rationi conſuetudo eſt poſtponenda.

Ueritate manifeſtata cedat cõ ſuetudo ueritati: plane quis dubitet ueritati mãifeſte cõſuetu dinē cedē? Itē nẽo ꝯſuetudinem rõni ꝛ ueritati ꝑponat: qꝛ ꝯſuetu dinē rõ ꝛ ueritaſ ſꝑ excludit. Itē grego.guillimũdo auerſano epo.

Quelibet conſuetudo ueritati eſt poſtponenda.

Si ꝯſuetudinē fortaſſiſ oppo nas: aduertendũ ē qꝺ dñs di cit: Ego ſũ uia ueritas ꝛ uita: nõ dixit ego ſũ ꝯſuetudo ſꝫ ueritas. Et certe ut beati cyꝑani utamur ſnia: qlibꝫ ꝯſuetudo qꝫtũuis uetu ſta⁰ qꝫtũuis uulgata ueritati ē oio poſtponẽda: ꝛ uſuſ q ueritati ē cõ trari⁹ ē abolend⁹. Itē auguſti nus i libꝛo de baptiſmo ꝑuuloꝝ.

Ueritate reuelata conſuetudineꝫ ſibi cedere opoꝛtet.

Qui ꝯtēpta ueritate ꝑſũit con ſuetudinē ſeq: aut circa frēs inuid⁹ ē ꝛ malign⁹ qb⁹ ueritas re uelat̃: aut circa deũ igrat⁹ ē iſpira tiõe cui⁹ eccl'ia ei⁹ iſtruit̃. Nã dñſ i euãgelio: Ego ſũ iqt ueritas: nõ dixit ego ſũ ꝯſuetudo. Itaqꝫ ueri tate manifeſtata cedat ꝯſuetudo ueritati. Reuelatiõe igit̃ facta ue ritatis: ueritati cedat cõſuetudo: qꝛ ꝛ petr⁹ q circũcidebat ceſſit pau lo ueritatē ꝑdicãti. Igit̃ cũ chꝛiſt⁹ ueritas ſit: magiſ ueritatē qꝫ ꝯſue tudinē ſeq debem⁹: qꝛ ꝯſuetudinē ratio ꝛ ueritas ſemper excludit. Idem in libꝛo.iiij.de baptiſmo.

Cõſuetudo rõni fruſtra opponit̃

Fruſtra⁰ iqt qdē q rõne ꝯuicũ tur ꝯſuetudineꝫ nobis obijci unt: qſi ꝯſuetudo maioꝛ ſit uerita te: aut ñ ſit i ſpũalib⁹ ſequẽdũ qꝺ meli⁹ a ſpũ ſcõ reuelatũ ē. hoc pla ne uerũ ē: qꝛ rõ ꝛ ueritas cõſuetu dini ꝑponẽda ſt̃: ſꝫ ſi ꝯſuetudineꝫ ueritas ſuffragat̃ nihil opoꝛtet fir mius retineri. Itē cypꝛianus.

Rõeꝫ ꝯſuetudo ipedire nõ debet

Conſuetudo q̃ apud quoſdaꝫ irrepſerat ipedire ñ debꝫ quo min⁹ ꝑualeat ueritas ꝛ uicat. naꝫ cõſuetudo ſine ueritate uetuſtas erroꝛis ē: ꝓpt̃ qꝺ relicto erroꝛe ſe q̃mur ueritatē: ſciẽtes quia apud heſdrã ueritas uincit: ut ſcriptuꝫ ē: ueritas ualet ꝛ iualeſcit ꝛ uiuit in etñũ ꝛ obtinet in ſecl'a ſecloꝝ. Idē ignoſci põt ſimpl'r errãti: ſic̃ de ſeipſo paulus apl's dicit: Qui

ꝑmo fui blaſphem⁹ ⁊ pſecutor ⁊ iniurioſus: ſʒ miſericordiã merui: qꝛ ignorãs feci. ¶ P⁹ iſpiratõʒ uõ ⁊ reuelatõeʒ ueritatis factã: q in eo qd errauerat pſeuerat prudens ⁊ ſciẽs: iã nõ in uenia ignorãtie peccat: pſumptiõe. n. atqꝫ obſtinatõe q̃dã nitiť cũ rõne ſupeť. ¶ Idem

Dei ueritatem nõ hominũ cõſuetudinẽ ſequi oportet.

Si ſol⁹ xp̃s audiẽd⁹ ẽ: nõ debem⁹ attẽdẽ qd aliqs añ nos faciẽdũ putauerit: ſʒ qd ꝑus q añ oẽs ẽ: xp̃s ꝑor fecerit. neqꝫ. n. hominiſ ꝯſuetudinẽ ſeq oꝫ: ſʒ dei ueritatẽ: cũ p iſaiã ꝓphetã loqť deuſ ⁊ dicat: ſine cauſa colũt me mãdata ⁊ doctrinas hominũ docentes. Liqdo igiť ex premiſſis apparet q conſuetudo naturali iure poſtponitur.

Quod aũt ꝯſtõ naturali iuri cedat: multiplici auctẽ ꝓbať. ¶ Ait aũt auguſtin⁹ ad bonifa.

Leges principũ naturali non preualent iuri. Palea.

Imperatores qñ ꝓ falſitate cõtra ueritateʒ ꝯſtituũt malas leges: ꝓbanť bñ credẽtes: ⁊ coronanť pſeuerãtes: qñ aũt pro ueritate ꝯtra falſitatẽ ꝯſtituũt bonas leges terrenť ſeuientes ⁊ corrigũť itelligentes. ¶ Quicũqꝫ ergo legibus ipatorꝫ q̃ ꝓ dei ueritate ferũť obtẽꝑare ñ uult: acqrit grãde ſupplicium. Quicũqꝫ uõ legib⁹ ipatorꝫ q̃ ꝯtra uolũtatẽ dei ferũť obtẽꝑare ñ uult acqrit grãde ꝑmiũ. Nã a tpib⁹ ꝓphetaꝫ oẽs reges q i populo dei ñ ꝓhibuerĩt: nec euerterĩt q̃ ꝯtra dei ꝑcepta fuerãt iſtituta: culpãť. ⁊ q ꝓhibuerũt ⁊ euerterĩt ſup alioꝫ merita laudãť. Et rex nabuchodonoſor cũ ſeru⁹ eẽt idolorũ ꝯſtituit ſacrilegã legẽ: ut ſimulacrũ adoraret: ſʒ ei⁹ ipie ꝯſtõni q ei obedire noluerĩt pie fideliťqꝫ tecerũt. Idẽ tñ rex diuio correct⁹ miraculo piã ⁊ laudabilẽ ꝓ ueritate ꝯſtituit legẽ: ut qcũqꝫ dicẽt blaſphemiã i deũ ſidrac miſach ⁊ abdenago: cũ domo ſua penit⁹ interiret. ¶ Itẽ ex uerbis iſidori.

Iuſtũ ẽ ꝑncipẽ legib⁹ obtẽꝑare ſuiſ. tũc. n. iura ſua ab oib⁹ cuſtodienda exiſtiet: qñ ⁊ ipe illis reuerẽtiã ꝑbet ꝑncipes legib⁹ teneri ſuiſ: nec i ſe poſſe dãnare iura: q̃ i ſubiectis ꝯſtituũt. Iuſta ẽ. n. uocis auctas coꝫ: ſiqd pplis ꝓhibẽt ſibi licẽ nõ patiãť. ¶ Idẽ auguſti. i ꝓlogo libri. iij. de trinitate.

Scripturis canonicis tractatorꝫ littere deſeruiunt.

Noli meis lr̃is q̃i canõicis ſcripturis deſeruire: ſʒ i illis ⁊ q̃ ñ credebas cũ iueneriſ icũctãť crede. in iſtis aũt qd certũ hẽbas: niſi certũ itellexeriſ: noli firmũ tenẽ. ¶ Idẽ ad uincẽtiũ uictorẽ li. ij.

In tractatoruʒ opuſculis multa corrigenda iueniũť.

Negarẽ nõ poſſũ nec debeo ſicut i ipis maiorib⁹ ita mľta eẽ i tã multis opuſculis meis q̃ pñt iuſto iudicio ⁊ nulla temeritate culpari. ¶ Idẽ ad hiero. epľa. viij.

In ſcripturis canõicis mendacia non admittuntur.

Ego ſol’ eis ſcriptorꝫ q iã cãonici appellãť didici hũc timorẽ honorẽqꝫ referre: ut nullũ eoꝫ ſcribẽdo erraſſe audeam credere. aut ſi aliqd i eis offẽdero qd uideatur ꝯtrariuʒ ueritati: nihil aliud exiſtimẽ q̃ꝫ mẽdoſũ eẽ codicẽ: uel ñ eẽ aſſecutũ iterꝑtẽ qd dictũ ẽ: uľ me mime itellexiſſe ñ ãbigã. alios ãt ita lego: ut q̃ꝫtalibet ſcitate q̃ꝫtaue doctrina polleãt: ñ iõ uerꝫ putẽ qꝛ ipi ita ſenſerũt: ſʒ qꝛ mihi ꝑ alios auctores uel canõicas uel ꝓbabiles rõnes qd a uero ñ aberret ꝑſuadẽ potuerũt. ¶ Idem.

Libris ueterũ hebrea uolumina nouis greca auctem ipendũt.

Ut ueteꝫ libroꝫ fides de hebreis uolumib⁹ examinãda ẽ ita nouoꝫ ueritas greci ſermõis normã deſiderat. ¶ Idez in epľa ꝑma ad hieronymũ

? ¶ Quia ignorãs. ar. q ignorãtia iuriſ excuſat: ut hic. ⁊. xxx. q. i. de his. ⁊. ij. q. iij. §. nõndũ. ⁊. xxiiij. q. i. ſiqs dederit. ⁊. xxviij. di. ꝑbr̃m.

x. Si ſolus. i. nullus ei ꝯri⁹ ſit. ĩ. viij. q. i. ſciendũ. in fi.

a. ¶ Hominũ. ergo iudei regũtur hũanis ꝯſtõnib⁹: ⁊ ſic ẽ ꝯ. ĩ xij. di. oia. vbi dr̃ q tm̃ iudei diuinis ꝯſtõnib⁹ regũť. ſʒ verũ eſt q olim regebantur conſtitutionib⁹ humanis ſ. ſcribarum ⁊ phariſeorum: ut hic dicit: ſʒ hodie non: ut ibi.

b Quod autem conſtitutio. ſ. i ꝓxi. diſ. viij. oñdit qualiť ius naturale ꝑualet conſuetudini. In hac. ix. di. oñdit qualiter ius naturale ꝑiudicat ⁊ ꝑualet conſtitutõi omni. Et ſumitur ꝑ totã hãc di. ius naturale ꝓ iure diuino: qd cõtineť

D. IX

in lege ⁊ i euãgelio. Item ꝑ totam hãc di. vocat canõicã ſcripturaʒ nouum ⁊ vetus teſtamẽtũ.

c Imperatores. qcũqꝫ. hic icipit ⁊ habes idem xxiij. q. iiij. nõ iueniť.

d ¶ Ergo legib⁹. nõ ar. a ꝯriis: ut. xv. q. iij. ð crimie. ⁊. xxiiij. q. i. qdcũqꝫ ligaueriſ. ⁊. q. ij ſane. xxv. diſ. qualis. ⁊ fortiſſimum ẽ ar. a ꝯrijs. ff. de of. eius cui mã. ẽ iuriſ. l. i. ⁊. xi. q. iij. imperatores.

e Noli. canõicis qa de canõiciſ ſcripturis nõ poſſumus diſputare an iuſte ſint uel ñ: ut. ĩ. e. qs neſciat.

f ¶ In iſtis. loqť hic ſm illa tpa: cũ adhuc ſcripta auguſtini ⁊ aliorũ ſcõꝫ patꝫ nõ erãt auctẽtica: ſʒ hodie iubẽt oia teneri vſqꝫ ad vltimũ iota: ut. ĩ. xv. di. c. vlt. uel hoc iõ dicit ut oñdat q maior ſit auctoritas veťis teſtamẽti q̃ꝫ ſcõꝫ patꝫ: ut. ĩ. ix. di. in canõicis.

g Negare. iuſto iudicio. vñ auguſtin⁹ mľta opa p⁹ea retractauit: ut. xxiij. q. vi. videſ. xij. q. i. certe. ⁊. xxvi. q. iiij. q̃dã loco

h Ego ſcriptorꝫ. i. ſcriptoribus.

i ¶ Erraſſe. nefas. n. ẽ dicẽ q ſcriptura mẽtiať: ut. xxiij. q. v. qd ergo imo qd i eis dr̃ defẽdẽ debem⁹ uſqꝫ ad ſãguis effuſiõeʒ: ut. xxv. q. i. ſť qdã

k ¶ Quãtalibet. ar. q ñ ẽ ꝯſiderãdũ qs dicat: ſʒ qd dicať: ut. xix. di. ſm. Et ẽ ar. ꝓ dicť quorũdã teſtiũ q ñ ẽ magis credẽdũ honorabiliori pſõe q̃ꝫ alij qa vitaſ a q̃cũqꝫ ꝓlata ſꝑ ꝑferenda ẽ: ut. ij. q. vij. q̃riť. ⁊. ĩ. e. neqꝫ. ff. ð ſup. le. l. labeo. eis. n magiſ crediť q rei a ptiora dñt: ut. iiij. q. iij. §. itẽ i crimiali. v̓. ſi teſteſ nec ſcitas pſõe ꝓdeſt ut citi⁹ credať. l. di. ſiqſ ꝑpoſtera. ⁊ ar. ad idẽ. i q. i. teneamus. vi. q. ij. placuit. ⁊. iij. q. ix. c. vl ar. ꝯ. xi. q. i. qcunqꝫ. xcvij. di. nobiliſſimus. ⁊ viij. q. iij. c. i. ⁊. xl. di. c. i ⁊. xi. q. iij. abſit. io.

l ¶ Probabiles. ar. q rõ equalet canõi: ut. ſ. di. i. ꝯſuetudo. ⁊. ĩ. c. ſane. io.

m Ut veteꝫ. i. veteris teſtamẽti.

n ¶ Greci. hiero. i. ij. ꝓlogo biblie ꝯ ait dicẽs q emẽdatiora ſť exẽplaria latia q̃ꝫ greca ⁊ greca q̃ꝫ hebrea: ſʒ augu. ad ꝑmitiuã eccľiam reſpicit qñ exẽplaria greca ⁊ hebrea ñ erãt corrupta. ſʒ ꝓcedẽte tpe cũ ppľs xp̃ian⁹ multũ eẽt auct⁹: ⁊ hẽſes mľte eẽnt facte iter grecoſ i iuidia xp̃ianoꝫ iudei ⁊ greci ſua exẽplaria corrupeřt: ⁊ ſic factũ ẽ q exẽplaria eoꝫ magiſ corrupta ſť q̃ꝫ latinoꝫ ad qd tp̃s reſpicit hiero. uel reſpicit ad latia exẽplaria a fidelib⁹ interꝑtib⁹ trãſlata. aug. r̃ſpicit ad exẽplaria latia a ñ fidelib⁹ ⁊ falſatorib⁹ trãſlata: i qb⁹ ſi qd falſitatiſ iudicať dicẽdũ eẽ ad originalia Uel dic q i h̃ magiſ credẽdũ ẽ hiero. q̃ꝫ aug. qa inť iſtos tres aug. hiero. ⁊ gre. auguſtio magis credẽdũ ẽ in diſputatiõib⁹: hiero. i hiſtorijs ⁊ trãſlatiõib⁹: greg. i moralib⁹ ꝑpõiť qꝛ ñ oẽs i oib⁹: ſʒ certi ꝑ certa ⁊c. C. de ve. iu enu. l. i. ibi. qꝛ ñ oeſ. Et ẽ h̃ ar. q q̃ꝫtũcũqꝫ auctẽticũ ſit aliqd iſtrumẽtũ: ſi tñ ð ipo aliqd in dubiũ reuoceť ſꝑ exhibẽdũ ſit illud a q̃ originẽ ducit: ut. ĩ. lxxvi. di. c. ieiuniũ. i ꝑn. ⁊. ĩ. xxv. q. ij. ſancim⁹. ⁊ optie ex̃ ð ſen. ⁊ re iu. cũ inť. ⁊ h̃ ꝯ dñm albri. q dic q ſi vna publica cartha originẽ ducit ab alia publica cartha ñ ẽ neceẽ exhibẽ origiale: ar. i auc. ut fratꝫ filij. §. qꝛ vo. colľ. vl. ſec⁹ i ꝑuata: auc. ut ſpõ. lar. §. ⁊ h̃ inſup. ar ꝓ ipo. xix. di. ſi rõanoꝫ. qd iuriſ. ſit de hoc dixi. ĩ. c. di. ꝯ morem.

o ¶ Sermõis. totuʒ. n. nouũ teſtm̃ ſcriptũ ẽ grece ꝑter euãgeliũ matthei ⁊

epiſtolā pauli ad ro. q̄ eſt ſcripta latine. io.

p ¶ Si ad officioſa. officioſa dn̄r q̄ ptinēt pietatē. q̄ nulli obſūt ⁊ alicui p ſūt: ſic iofficioſū dr̄ teſtm̄ qd̄ ē ꝯ officiū pietat. ut. ff. de iof. teſt. l. iij.

q ¶ Quid i eis. ar. q̄ ſi iſtrumēta uel atteſtatiōes p pte ieniūt falſe q̄ i totū reprobāt: ut. ꝯ. xvi. di. canones. ⁊. iiij. q. ix. pura. ⁊. ꝯ. de ꝯſe. di. iij. ſi licear. ⁊. ff. de edil. edic. cū ei⁹dem. ar. ꝯ. xxxvij. di. q̄ de mēſa. xij. q. ij. ſiq̄s ⁊ de ꝯſe. di. iiij. ſi ñ ſanctificat. ⁊. xvij. q. iiij. q̄ſti ſūt. ⁊ ex̄ de arb. cū tpe. ⁊ de p̄bē. dilect⁹. ⁊ C. de tráſac. ſi ex falſis. So. ſi plura capl'a ſibi ꝯnexa ſūt ul' vnū ē acceſſoriū alteri: vno caſſato ꝯnexa ⁊ acceſſoria caſſant. ſec⁹ ſi diuerſa ⁊ ſepata ſint. ff. de mio. ēt. §. fi. ⁊. ff. de neg. ge. eū actū. ⁊. ꝯ. ij. q. vi. §. diffinitia. v. eſt āt q̄nq̄z circa fi. uel diſtingue ut diſtiguit ex̄ de fi. inſtru. ex lris. io. Ego dico q̄ ſi aliquid falſitatis reperiat i inſtrumēto: q̄ totū reddit ſuſpectū: nec ei credit: ut. ff. de fi. iſtru. l. ij. in fi. ⁊ hoc nōui in q̄ſtiōib⁹. bar.

Nihil auctoritatis canōicis remanebit ſcripturis: ſi ad eas mēdacia fuerint admiſſa.

Si ad ſcripturas ſacras admiſſa fuerit uel officioſa mendacia qd̄ i eis remāebit auctis q̄ tādē d̄ ſcripturis illis ſnia pferet: cui⁹ pōdē ꝯtētioſe falſitatis obſeret iprobitas? Idē de unico baptiſmo. li. ij.

Litteris omniū epo⁊ ſacra ppo nitur ſcriptura.

Quis neſciat ſacrā ſcripturaꝫ canōicā tā ueteris q̄ noui teſtamti certis t̄mis ſuis ꝯtineri: eāq̄ poſteriorib⁹ oib⁹ epo⁊ lris ita ppōi: ut d̄ illa oio dubitari ⁊ diſceptari ñ poſſit utꝝ uerꝝ uel utꝝ rectū ſit qcqd i ea ſcriptū ſit uel ꝯſtiterit eē? Epo⁊ āt lrās q̄ poſt ꝯfirmatū canonē ul' ſcripte ſr̄ uel ſcribūt: ⁊ p ſmonē forte ſapiētiorē i ea re cuiuſlibet ptioris ⁊ p alioruꝫ epo⁊ grauiorē auctoritateꝫ doctiorēq̄ prudētiā ⁊ p ꝯcilia licē reph'ēdi: ſiqd in eis forte a ueritate deuiatū ē. Idē in epl'a ad uincētiū.

Ex dictis quorūlibꝫ epo⁊ ꝯtra diuia mādata calūnie ñ colligant.

Noli frat' cōtra diuia tā mlta tā pclara tā idubitata teſtionia colligē uelle calūnias ex epo⁊ ſcriptis: ſiue nr̄o⁊ ſicut hilarij: ſiue cypani ⁊ agrippini anteq̄ pars donati ſeparet: pmoq̄ hoc genus lra⁊ ab auctē canonū diſtiguēdū ē. ñ. n. ſic legūt tanq̄ ita ex eis teſtimoniū pferat: ut ꝯtra ſētire nō liceat: ſicubi forte alit' ſapuerint q̄ ueritas poſtulat. In eo qppe nūero ſum⁹: ut nō dedignētur ēt nob' dictū ab aplo accipe: ⁊ ſiqd aliter ſapitis: hoc quoq̄ uobis de⁹ reuelauit. Idē i epl'a ad fortunatū.

Nō debet par reuerētia canōicis ſcripturis ⁊ expoſitiōib⁹ ear.

Neq̄ quorūlibꝫ diſputatiōes q̄uis catholico⁊ ⁊ laudatorū hoium ueluti ſcripturas canōicas hr̄e debem⁹: ut nob ñ liceat ſalua honorificētia q̄ illis debet' hoibus alquid in' co⁊ ſcripturis iprobare atq̄ reſpuere ſi forte' iuenirem⁹ q̄ alit' ſēſerint q̄ ueritas hꝫ diuio adiutorio uel ab alijs itellecta uel a nobis: talis ego ſū in ſcripturis alio⁊: q̄les uolo eē itellectores meo⁊. Idē ad caſulanū.

Exēplis ratio ſana prefertur.

Sana qppe rō ēt exēpl' āpponēda ē: cui⁹ qdē ⁊ exēpla ꝯcordāt: ſꝫ illā q̄ tm̄ digniora ſr̄ imitatiōe q̄tū excellētiora pietate.

¶ Cū ergo i nāli iure nihil aliud p̄cipiat q̄ qd̄ de⁹ uult fieri: nihilq̄ aliud uetet q̄ qd̄ de⁹ phibet fieri. Deniq̄ cū in canōica ſcriptura nihil aliō q̄ qd̄ i diuinis ſcripturis ⁊ legib⁹ iuueniat: diuie uō leges nā ꝯſiſtāt: palꝫ q̄ q̄cūq̄ diuie uoluntati ſeu canōice ſcripture ꝯtraria pbāt: eadē ēt nāli iuri iueniūt aduerſa: ūde q̄cūq̄ diuie uolūtati ſeu canōice ſcripture ſeu diuis legib⁹ p⁹ponēda cēſent: eiſdē nāle ius p̄ferri oꝫ. Cōſtōes ergo ul' eccl'iaſtice ul' ſeculares ſi nāli iuri ꝯtrarie pbant penitus ſūt excludēde.

Conſtōes uō pncipū eccl'iaſticis ꝯſtōib⁹ nō p̄eminēt ſꝫ obſequūt. Unde nicolaus papa ſcribit epis i ꝯci. apō ꝯuiciniū ꝯgregatis

Lex imperato⁊ eccleſiaſtica iura diſſoluere non poteſt.

Lege ipato⁊ ñ in oib⁹ eccl'iaſticis ꝯtrouerſijs utēdū ē: pſtiꝫ cū iueiat euāgelice ac catholice ſāctiōi aliquotiēs obuiare. Itē lex ipato⁊ ñ ē ſupra legē dei ſꝫ ſbtus. Impiali iudicio ñ pñt iura eccl'iaſtica diſſolui: ad qd̄ oñdēdū duorū ho⁊. ſ. inocē. ⁊ greg. ſatis ſufficiūt teſtionia. Sāct⁹ qdē inocēti⁹ i decretali epl'a ſua ad alexādrum āthioccnū epm ait: Qd̄ ſciſcitaris ingēs utrū diuiſis ipiali iudicio puicijs ut due metropoles fiant: ſi duo metropalitāi debeāt noiari: ñ uiſū ē nobis ad mutabilitatē neceſſitatū mūdana⁊ re⁊ dei eccleſiam ꝯmutari: honoreſq̄ aut diuiſiones ppeti: q̄s p ſuis cāis faciendas duxerit ipator. Beat⁹ grego.

r ¶ Pōdē. i. auctē.

s ¶ Quis neſciat terminis. i. libris.

t ¶ Diſceptari. ita ut in dubiū reuocētur q̄ ibi ſtatuta ſunt: ſꝫ diſputare lꝫ de eis ad maiorē itelligētiā nō reprobādo. xcvi. di. ſatis.

u ¶ Noli frat. calūnias. vba. n. iuris nō ſūt calūniāda. ꝯ xxxvij. di. relatū. ⁊. ff. ad exhibē. l. pe.

x ¶ Donati. donat⁹ primo fuit catholic⁹: ſed p⁹ea ē i hēſim lapſus cui⁹ hēſi adheſert cypanus ⁊ agrippinus.

y ¶ Neq̄ quorūlibꝫ diſputationes i. expoſitiōes. nō. n. ex ipo ledit fama alicui⁹ q̄ reprobat teſtimōiuꝫ ſuū: ut extra de exc. cep. deniq̄.

z ¶ In ſcripturis ar. q̄ q̄ſq̄ iuris altero⁊ ſtatuit ⁊c. ſic. ij. q. vi. q̄ ſe ſcit. xxij. q. v. de forma. ff. q̄ q̄ſq̄ iur. l. i. ex̄ de cō ſti. cū oēs.

⁊ ¶ Sana. als ſane.

ꝯ ¶ Cui rationi.

ꝝ ¶ Concordant. q̄nq̄z.

a ¶ Sꝫ illa exēpla. hoc iō dicit: qa non ſp imitāda ſūt exēpla: ut. C. de ſen. nō. ſꝫ exēplū pape ē ſequēdū: ut. vi. q. iij. lꝫ. ex̄ de ſen. ⁊ re iudi. in cauſis.

b ¶ Excellētiora. nō ē tale exēplū lucretie. xxxij. q. v. ꝑpoſito. v. lucretiam.

c ¶ Pietate. ar. p miſicordia a iudice ipetrāda: ut. xlv. di. lꝫ plerūq̄. xxvi. q. vi. alligāt. l. di. pōderet. i. q. vij. diſpēſatōes. ⁊. c. exigūt. lxxxvi. di. nō ſatis. xxxv. q. ix. ueniā. de pe. di. i. q̄ diuinitatis. arg. contra. l. di. abſit. xxiij. q. iiij. ē iiuſta. xxxv. q. ix. loci. ꝯ. xlv. di. ſed illud. ex̄ de ſortileg. ex tenore.

d ¶ Conſtitutiōes. In hac. x. di. oſtēdit magiſter q̄ ſecularis conſtitutio cedit eccliaſtice: qa ſacre leges non dedignāt ſequi ſacros canōes: ut. ij. q. iij. §. hinc colligit. ex̄. de iud. clerici.

e ¶ Lege ipatorū. diuiſis prouicijs: iperator diuidit prouincias: ut. ff. de offi. aſſe. ſi eadē. ⁊ papa epiſcopatus diuidit ⁊ vnit: ⁊ epiſcopus eccleſias: ut ex̄ de exceſ. prela. ſicut vnire. Quid aūt iuris ſit dū vniunt uel diuidūtur nōui xvi. q. i. poſtq̄ ⁊. c. ⁊ tpis. licꝫ ergo iperator diuidat vnam puinciaꝫ i duas: non ideo D. X. erunt due metropoles: ut h' ⁊ ci. di. perueniit. Et eſt hic argumentuꝫ: q̄ ſi princeps legitimat aliquē in tpalib⁹ non ideo ē legitimatus in ſpiritualibus: extra qui filij ſint leg. per venerabilem. niſi vbi princeps reſtituit aliquē q̄ fuit infamis ratione paterni criminis: ut vi. q. i. §. verū.

f ¶ Eccliaſtica. eccl'ia nō aſtrigitur mundanis legibus. x xxiij. q. ij. iter. nec etiam de rebus eccleſiaſticis poteſt iperator legem condere: ut. xc vi. di. bñ. niſi hoc eccleſia petat: ut. xvij. di. §. hinc etiam. ⁊ niſi in eccleſie puilegiū ſtatuat aliqd: ut. xvi. q. i. gnālit. ⁊. q. iij. nemo. io.

g ¶ Diuiſiōes. ar. q̄ eps iuito plebano ñ pōt diuidē parochiā eius nec papa iuito epo diuidē epatū: ut. xvi. q. i. multis. qd̄. n. ē vnū diuidi ñ pōt: ut. xxiiij. q. i. loqtur. ⁊. c. ſciſma. io. Sꝫ credo q̄ papa

hoc poſſit facē ex cā ut ēt ep̄s:ut in eadē decre.ſicut vnire.bar.
h Lex hūana.ut hēs.xxvij.q.ij. unt q dicūt.Sz mirꝫ ē cū iuſti
nian⁹ fuerit valde catholic⁹ ipatoꝛ qualit̄ illud ſtatuerit ꝯ legem
dñi:cū dñs dixerit ꝙ ob ſolā cām fornicatiōis mulier poſſit ſepari
a viro:ut.xxxiij.q.ij.quoſ de⁹.ſz dic ut qdā dicūt ꝙ ignorāt̄ fec̄:ꝛ

f Impiū.adminiſtratiōib⁹.diſtincta ē eni ptās ſua a ptāte pontificali
ut.j.e.qm̄.ꝛ.xcvi.di.cū ad verū.aliogn ſi vſurpat eoꝝ officia lepra
percutiuntur:ut ozias.ij.q.vij.§.itē cum dauid.tamen inuenitur ꝙ reges con
ferunt decanatus:ut extra de conſue.cū inter.in pte deciſa.io.
g Suſcipitis.i.accipere debetis.

iō ueniā meru
it:ut.ā.viij.di.
ꝯſuetudo. uel
errauit ſic̄ hie
ro.ut.xxvi.di.
c.i.uel iō pmi
ſit hoc ut gra
uia vitarent̄:ſi
cut vſuras per
miſit ut vitarēt
rapinas:ꝛ ꝯiu
gia pmiſit diſ
ſolui ut vitare
tur vxoricidiū
ut.xxxiij.q.ij.
ſiq̄ṡ uerius.
i Cōtra hēti
cos.ꝛ ſic utoꝛ
ꝓ me quod ñ
utoꝛ ꝯ me.j.x
xxvij.di.ſiqd
veri.ꝛ.ij.q.vij.
ſi hētic⁹.ꝛ ſic ē
ꝯ di.xix.ſi rōa
noꝝ.i fi.iiij.q.
iij.§.itē.l.ſiqs
teſtibus.
k Nōn.lz
ar.ꝯ il
las leges q̄ p
mittūt vſuras
exigē:ar.di.ix
c.i.v̄.qcūqꝫ.ꝛ
xcvi.di.bñ.xi.
q.iij.q oipotē
tē.xxv.q.i.oē
qḋ.ꝛ.c.nulli.ꝛ
c.generalī.xxi
ij.q.viij.cōuēi
oꝛ.ar.ꝯ.di.lxi
ij.c.hadrian⁹.
l Certū ē.
hoc.c.ꝛ
c.ſuſcipitl.ꝛ.c
qm̄.loquūtur
quaſi de eadē
materia.
m Et ſacroſā
cta.i.pcepta.
n Cui⁹.ſ.eccl'ie
o Submittere
ipatoꝛ.n.fili⁹ē
eccl'ie ñ pſul:
ut.xcvi.di.ſi i
patoꝛ.ꝛ iclina
bit caput ſuuꝫ
ep̄is: ut.lxiij.
di.valentinia
nus.ꝛ excōicari pōt ab ep̄o:ut.xviij.di.qm̄qdē.ꝛ.xcvi.di.duo.

ſcribēſ ad theotiſtā patriciū ait int̄
cet̄a. Si iqt religiōis cā ꝯiugia de
bē diſſolui dicāt̄:ſciēdū ē:qꝛ ꝛſi h⁹
lex hūana cōceſſit:lex tñ diuia ꝓ
hibuit. Ecce queādmodū ipia
li iudicio ñ pñt eccl'iaſtica iura diſ
ſolui. Ecce qlit̄ qḋ lex hūana con
ceſſit:diuia lex ꝓhibuit: nō ꝙ ipa
toꝛ legeſ qb⁹ ſepe eccl'ia utit̄ ꝯtra
hēticos ſepe ꝯtra tyrānos atqꝫ cō
tra prauos quoſcūqꝫ defendit̄: di
cam⁹ penit⁹ renuēdas: ſed ꝙ eas
euāgelicis ꝛ aplicis atqꝫ canōicis
decretis qb⁹ poſtponēde ſūt:ñ po
ſe iferre pıudiciū aſſeram⁹. Itē
ſymmach⁹ papa i.vij.ſynodo.

Nihil quod euangelicis regulis obuiet impatori agere licet.

Nōn licet ipatori uel cuiqꝫ pie
tatē cuſtodienti aliqd ꝯtra di
uina mādata pſumē:nec qcqꝫ qḋ
euāgelicis ul' ꝓpheticis aut aplicis
regul' obuiet agē. Itē felix papa

In eccl'iaſticis cauſis regia uolū tas ſacerdotib⁹ eſt poſtponēda.

Certū ē hoc reb⁹ uřis eē ſalu
tare:ut cū de cāis dei agit̄ iu
xta ipſi⁹ ꝯſtōeꝫ regiā uolūtatē ſa
cerdotib⁹ xp̄i ſtudeatis ſubdere ñ
pferre:ꝛ ſacroſcā per eoꝝ pſuleſ
poti⁹ diſcē ꝙ docē:eccl'iaſticā foꝛ
mā ſeq ñ huic humanit⁹ obſequē
do iura pfigē:neqꝫ i ei⁹ ſanctiōib⁹
uelle dñari:cui⁹ de⁹ uoluit clemē
tia ſua pie deuotōiſ colla ſbmittē
nedū mēſurā celeſtis diſpēſatōis
excedit̄:eat̄ i ꝯtumeliam diſponē
tis. Idem.

Oēs morib⁹ ꝛ decretis rōanoꝝ pōtificū ꝯſtōes ꝯtraire nō pñt.

Conſtōnes ꝯtra cāones ꝛ de
creta preſulum romanoꝝ
uel bonos mores nullius ſūt mo
menti. Item nicolaus papa.

Que ſacerdotum ſunt regib⁹ uſurpare non licet.

Impiū uřm ſuis publice rei
quotidianis admiſtrationib⁹
dꝫ eē ꝯtētū:non uſurpare q̄ ſacer
dotib⁹ dñi ſolū cōueniāt. Item
greg.nazancenus imperatoribus
conſtantinopolitanis.

Tribunalia regum ſacerdotali ſi potestati ſubiecta.

Suſcipitis ne libertateꝫ uerbi
libent̄ accipitis: ꝙ lex chriſti
ſacerdotali uos ſbijcit ptāti:atqꝫ
iſtis tribunalib⁹ ſubdit. Dedit.n
ꝛ nobis ptātē:dedit ꝛ pncipatum
multo pfectiorē pncipatib⁹ uřis:
aut nūqd iuſtuꝫ uobis uidet̄ ſi ce
dat ſpirit⁹ carni:ſi a terrenis ce
leſtia ſuperēt̄: ꝛ ſi diuinis pferāt̄
hūana? Ecce ꝙ conſtitutiones
principū eccleſiaſticis legib⁹ poſt
ponende ſunt:ubi aūt euāgelicis
atqꝫ canonicis decretis non obui
auerint:omni reuerētia digne ha
beantur. Unde auguſtin⁹ ait in
dialogo contra petilianum.

Leges imperatorum in adiutori um eccleſie licet aſſumere.

Si in adiutoriuꝫ ueſtrū terre
ni imperij leges aſſumendas
putatis nō reprehendim⁹. Nam
fecit hoc paulus cū aduerſus iniu
rioſos romanū ciuē ſe eſſe teſtat̄.
Itē cyprianus iuliano ep̄o.

Reges pōtificibus pro eterna ui ta:ꝛ pōtificeſ regibus pro tempo ralibus indigent.

Quoniam idē mediatoꝛ dei ꝛ
hoiuꝫ hō xp̄s ieſus ſic actib⁹
pprijs ꝛ dignitatib⁹ diſtinctis of
ficia ptātiſ utriuſqꝫ diſcreuit ꝓpa
uolēs medicinali hūilitate hoium
corda ſurſū efferri ñ hūana ſupbia
rurſus i iferioꝛa demergi:ut etiaꝫ
xp̄iani ipatores ꝓ eťna uita pōti
ficib⁹ idigerēt:ꝛ pōtificeſ ꝓ curſu
tpaliū tm̄mō reꝝ ipialib⁹ legibus
uterentur:q̄tenus ſpūalis actio a

u Libertatē.i.verbū
predicationis.
x Perfectiorē.ut.xc
vi.di.duo ſunt.
y Spiritus.i.eccl'ia
ſtica conſtitutio.
z Carni.i.ſeculari cō
ſtitutioni.
ꝛ Si in adiutoriū
hoc iō dicit qa
ñ ſt allegāde leges:ni
ſi i dfectū cāonū:ut ex
de no.o.nū.itellex:m⁹
ꝯ Ciuē.ciuē ro.appel
lat ſe:qꝛ pr̄ ei⁹ ſocieta
tē ꝯxerat cū rōanis:ꝛ
in ſignū fuit data ei pe
nula.
ꝝ Quoniā.hoc.c
ē ps illi⁹.xcvi
di.cum ad rerum.
a Dei.i.diuine ꝛ hu
mane nature.
b Sic actib⁹.ſ.ipſoꝝ
officioꝝ.q̄daꝫ.n.fecit
tāqꝫ ipatoꝛ: cū vēden
tes ꝛ emētes flagellan
do de tēplo eiecit.i.q.
iij.ex multl.ꝛ.c.em̄tes
q̄dā ut ſacerdos cū ſe
ipm obtulit hoſtiā di
ſcipulis ſuis dicēs: h
ē corp⁹ meū:de ꝯſe.di
ij.ſacerdos.ſz ꝯriū ꝓ
bat̄ p auctem iſtā.l.ꝙ
de⁹ noluit ea eē diſtin
cta:cū pſeipꝫ vtriuſqꝫ
ptātl actus exercuit.
Rñ.h iō fecit ut oñde
ret ꝙ vtraqꝫ ptās ab
eo pceſſit: nō ꝙ vna
pſona illa duo officia
exerceat ul' gerē debe
at.h.n.duo dōa ipiū ꝛ
ſacerdotiū ab eoḋ pn.
ſūt:ut i auc̄.quō opoꝛ
ep̄os.in pn.coll'.i.
c Diſcreuit. cū ergo
ptātes iſte ſint diſtin
cte:ē hic ar.ꝙ ipiū nō
hēt̄ a papa: ꝛ ꝙ papa
ñ hꝫ vtrūqꝫ gladiū.nā
exercit⁹ facit ipatorē:
ut.xciij.di.legim⁹.ꝛ i
piū a ſolo deo hēt̄:ut
xxiij.q.iiij.q̄ſitū.alio
qn li ab ip̄o habēt̄:li
cite appellaret̄ i tpali
bus ad ip̄m.qḋ ꝓhibet alex.ꝛ dicit ꝙ illa nō ꝯtigunt ſuā iuriſdictionē: ex̄
de ap.ſi duob⁹.ꝛ ex̄ q fi.ſint le.cāꝫ.ꝛ.c.latoꝛ. Itē eccl'e ſoluūt tributū ipato
ri:ut.xi.q.i.magnū.ſꝫ ꝯ ꝛ celeſtis ꝛ treni ipij iura ē ei cōceſſa:ut.xxij.di.c
i. Itē ipatoꝛ iurat pape:ut.lxiij.di.tibi dño.ꝛ papa depōit ipatorē:ut.xv.q
vi.ali⁹. Itē ip̄e trāſtulit ipiū de oriēte i occidētē:ex̄ de elec.venerabilē. Ego
credo ptātes eē diſticras:lꝫ papa qñqꝫ vtrāqꝫ ptātē ſibi aſſumat.ſ.cū legi
timat aliquē i ſpūalib⁹ ꝛ tpalib⁹:ut ex̄ q fi.ſint le.p venerabilem. ſꝫ illud
fuit ad petitionē regis:q hocipſū feciſſe potuit:ut ibi dr̄.nec ob.ꝙ a ſecula
ri iudice appellat̄ ad papā:qꝛ hoc fit ꝓpē defectū iudicis ſecularis:ut exp̄
mit:ut ex̄ ḋ fo.ꝯpe.lꝫ.nā ēt vacāte ipio ſupplet dfectū ipij:ut ex̄ ḋ fo.ꝯpe.lꝫ
d Pro curſu.ar.ꝙ in matrimonio ꝛ ceteris cauſis ſpiritualibus non iit

p Menſura.i.dū iperatoꝛ excedit mēſuram ſuā.
q Conſtōes. Nunqd ergo legib⁹ ſp derogat̄ p canōes? abſit
niſi quo ad cās ſpūales:ꝛ h ē qḋ dr̄ de cō.di.iij.celebritatē
ibi alia ē rō cāꝝ ſeculariū:alia diuinarum:ar.ſ.e.c.i.vtrūqꝫ.n.ſuo
mō rōnabiliter ꝯſtitutū ē:ſꝫ diuerſo mō:ar.ſ.e.certum. nec papa
poſſet leges tollē niſi quo ad ſuū foꝝ.ipiū.n.ꝛ ſacerdotiū ex eodē
pncipio ꝓdierūt:ut in auc̄.quō oporteat ep̄os.in pn.coll'.i.ar.j.e
di.qm̄.ſꝫ hoc nō credo:ut ex̄ de preſcrip.qm̄ omne.
r Mores.nec iuramētū obligat ꝯ bonos mores:ut ex̄ de iureiu
ran.queādmodū.ꝛ.ff.de le.i.ſiqs inqlinos.§.vlti.

vtendū legib⁹ impialib⁹.ſ.z̄.xxxv.q.v.ad ſedē.dic̄ q̄ illud tm̄modo de termiat illud verbū tpaliū:ſ3 ñ illud verbū vterē:ut ſicut ſpūales cāe ad iudicē ſecularē ñ ptinēt:ſic nec cāe ſanguis ad ecclaſticū:ut.j.xxiij.q.viij. ſepe principes.z.c.bis a quibus.

e De capitulis.pontificū.ipatorꝫ.n.olim pontifices appellabanť: ut xxi.di.cleros.

coꝛepiſcopi .uel niſi pareat occaſionem malignandi.tunc eniꝫ reij citur:ar.xij.di.nos conſuetudinem.Olim enim donatiſte de faci li recipiebantur:z de conſuetudine ad pꝛimatiam pꝛomouebanť: quod abolitum eſt:quia beretica prauitas inde minus cauebatur uel niſi contraria conſtitutioni:ut.j.e.c.ij.z.uij.z niſi conſuetudo ſit pꝛodita ex illis cauſis:ut j.xxix.di.ſciē dum.uel niſi

f Mendacē.ex ma gna būilitate hic loqť ſicut alibi.j.ij.q.vij. nos ſi incōpetenter.

g Uides.diſſolui j.xxv.q.ij.ipi ali.h̄ regula ſuppleť p aliā regulā:q̄ princi pali deſtructo dſtruiť acceſſoriū z omne qđ ſeqť ex eo:ut ex̄ đ ſi.a ſtru.inter dilectos.i ſi ſed hec regula multaſ recipit inſtantias.con tra legē.n.fit ſi z̄batur poſt ſimplex votū: tm̄ contractus tenet:ut.x xvij.q i nuptiaꝝ.Jteꝫ ꝓhibeť ne ſentētia fe ratur ſub conditione: tm̄ ſi lata fuerit tenet: ut.ij.q.vi.§.biduū cir ca prin.Jtē pꝛohibeť ne eṗs conſecret alteri us ecclam:tm̄ ſi conſe crauerit tenet conſe cratio:ut.vij.q.i.eṗs i dioc.Sꝫ dic q̄ hec re gula intelligiť đ talib⁹ vbi ē ppetua cauſa ꝓ hibitionis.ſ.ne filius contrahat cum matre Uel dic q̄ mereť diſ ſolui niſi vbi p cōſtitu tionē aliā toleraret.ar z̄.xlv.di.de iudeis.ſ3 hoc i fauoꝛē fidei.ff.đ relig.z ſump.fu.ſunt perſone.

h Quis aūt.cōtē ni.qui ꝯtēnit leges peccat:nō tamē omnis peccat q nō pa ret legibus vbi de cō ſilio loquūtur:ut.xiiij q.i.quiſquis.z ſic ali ud ē contēnē : aliud ē non parere.io.

i Certū eſt.quas id eſt quia eas.

k Negocijs.h̄ vult dicere q̄ exquo leges ſeruāt in negocijs lai

carnalib⁹ diſtaret icurſib⁹: z deo militans minime ſecularib⁹ nego cijs iplicaret:ac uiciſſim:ne ille re bus diuinis pſidē uidereť:q eēt ſe cularibus negocijs implicatus. Itē leo.iiij.lothario auguſto.

Leges ipatoꝝ cuſtodiri opoꝛtet.

De capl'is uel pꝛeceptis iperi alib⁹ ur̄is urōꝝq̄ ēt pōtificū p̄deceſſoꝝ irrefragabiliť cuſtodiē dis z ꝯſuādiſ quāto ualuim⁹ z ua lem⁹ chꝛiſto ꝓpicio z nūc z i euꝫ nos ꝯſuaturos mōis oib⁹ ꝓfite mur:z ſi foꝛtaſſe qlibꝫ aliť uob di xerit uel dictur⁹ fuerit;ſciatis euꝫ ꝓ certo mendacē. Itē iohānes ſeptim⁹ lodouico imperatoꝛi.

Legis auctoꝛitate diſſoluitur qđ contra eam fit.

Uides fili chariſſime qa qcqd cōtra leges accipitur p leges diſſolui meretur. Item gelaſi⁹ rufino z apꝛilli epiſcopis.

Leges pꝛincipum uel regulas pa trum contēni non licet.

Quis aūt leges ꝑncipū aut re gulas pr̄m aut admōitiones paťnas dicat debē ꝯtēni:niſi q im punitū ſibi tm̄ eſtiet trāſire ꝯmiſ ſum. Itē theoderico regi.

Seruetur ab om nibuſ remano rum pꝛincipum leges.

Certū eſt magnificētiā ur̄am leges rōanoꝝ pꝛicipum q̄s in negocijs hoiuꝫ cuſtodiēdas eſſe p̄ cepit multo magis circa reuerētiā beati petri apoſtoli ꝓ ſue felicita tis augmēto uelle ſeruari. Iteꝫ leo quartus lothario auguſto.

Romana lex nullius temeritate debet coꝛrumpi.

Uestrā flagitam⁹ clemētiā:ut ſicut bacten⁹ rōana lex uiguit abſq̄ uniuerſis ꝓcellis z qđ ꝓ nul lius perſona bois reminiſcit eſſe

coꝛrupta:ita et nunc ſuū robur ꝓ pꝛiumq̄ uigoꝛem obtineat.

Quod uero legib⁹ ꝯſuetu do cedat iſidoꝛ⁹ teſtať dicēs i ſynonymiſ libꝛo ſecundo.

Prauus uſus rōne ſupať z lege.

Usus aucti cedat⁹:prauū uſū z lex z rō uicat. Itē nicolaus papa michaeli imperatoꝛi.

Non poteſt ſtatutiſ pontificū cō ſuetudo cuiuſq̄ refragari.

Conſequēs ē:ut qđ ab huius ſedis rectoꝛibus plenā auctē ſanciť:nulli⁹ ꝯſuetudis ꝑpediēte occaſiōe ꝓpas tm̄mō ſeqndo uo lūtates remoueať:ſ3 firmi⁹ atq̄ i cōcuſſe teneať. Itē iuli⁹ papa.

Nō licet a conſuetudine romane eccleſie mēbꝛis diſſentire.

Nolite errare fratres mei ca riſſimi doctrinis uarijs z ex traneis nolite abduci:z inſtituta apl'oꝝ z apl'icoꝝ uiroꝝ canōeſq̄ bētiſ.bis fruimi:ut freti eis ꝯtra cūcta iimicoꝝ iacula pſiſtē ualea tis.Satiſ.n.idignū ē quēq̄ ul' pō tificū uel oꝛdinū ſbſequētiū banc regulā refutare:quā beati petri ſe dē z ſeq uiderit z docē.Multū.n ꝯuēit ut totū coꝛp⁹ eccl'ie i hac ſibi obſeruatiōe ꝯcoꝛdet:q ide auctēꝫ bꝫ ubi dn̄s toti⁹ eccl'ie poſuit ꝑn cipatū. Itē Coð.li.viij.ti.que ſit lon.conſu.

Non poteſt uſus z conſuetudo legem z rationem uincere.

Conſuetudis uſuſq̄ lōgeui ñ uil' auctas ē:ueꝝ ñ uſq̄adeo ualitura mom̄to ut aut rōnē uicat aut legē ſcriptā. Cū uō nec ſa cris canōib⁹ nec būanis legib⁹ cō ſuetudo obuiare mōſtrať icōcuſſa ꝯſuetudo ſuāda ē. Unde aug.ait in libꝛo ex dictis baſilij.

princeps con ſentiat : uel ni ſi ſit ſuper tali articulo qui in differens eſt: ut.j.xxi.di.il la.hug.ſ3 meli us diſtigue:ut dixi.ſ.viij.di. fruſtra.io.

o Uſus.malus

p Auctoꝛita.ti.ſcripte.

q Et ratio ui cat.ut.ſ.di.vij ueritate.io.

r Conſe.quēs ē i.pueniens.

ſ Plena.pa pe auctoꝛitas plena ē:alioꝛū eṗoꝛum ſemi plena eſt:quia ipſi ſunt i par tem ſolicitudi nis vocati:nō i plenitudineꝫ poteſtatis : ut ij.q.vi.decete, ro.z.c.qui ſe ſcit.

t Cōſuetudi nis.niſi taľ ſit conſuetudo q̄ poſſit p̄iudica re iuri:ut nota ui.ſ.v.ij.di.fru ſtra.

u Nolite.z do cere.pꝫ h̄ q̄ ñ ſꝫ ꝯſuetudieꝫ ro.ec.tenemur ſeq:niſi ipa p̄ci piat eā eē ſuā dā:ut.j.c.vlti. multa.n.ſuat rōana ec.que

coꝝ:mlto foꝛti⁹ ſūt ſeruāde i negocijs clericoꝝ:niſi obuiēt canōicī iſtitutī.

l Ueſtrā flagitam⁹.que pꝛo nullius:q2 in nōnulli⁹ pſona obmittendū eſt quod ſtatutis generalib⁹ contineť:ut.lxi.di.miramur.

m Reminiſcitur.paſſiue.

n Quod vero legibus.Hic intitulatur.xi.diſtinctio:in qua dicitur q̄ conſuetudo praua cedit legi tam eccleſiaſtice q̄ȝ ſeculari.Sed no ta q̄ conſuetudo quedā ē generalis:quedaꝫ eſt ſpecialis:ut.j.e.ca tbolica.xij.di.illa.Generalis eſt que vniuerſaliter conſenſu omniuꝫ eſt ap pꝛobata z omnes aſtringit:z hec tanquam canon uel tanquam lex eſt ob ſeruanda:ut.j.e.eccleſiaſticarum.z.c.quis neſciat.Specialis ſ.ue particu laris eſt illa que homines alicuius loci aſtringit:z in eodem loco habet le gis vigoꝛem:ut.j.e.di.catbolica.niſi ſit oneroſa:ut.xij.di.omnia.lxviij.di

alie nō ſeruant:ut.xxxi.di.aliť.z de conſe.di.iiij.de trina.z di.i.de bymnis.

x Conſuetudinis.vincat.ar.q̄ ꝯſuetudo nūq̄ȝ tollit legē: ut.ſ di.i.cōſuetudo.Sꝫ obijciť.hec lex aut loquiť de bona cō ſuetudine aut de mala.ſi de bona illā nulla rō uicet.ſi de mala de il la ñ pōt.dici q̄ ñ ſit uiliſ ei⁹ auctaſ.Ad hoc dicūt qdā q̄ ꝑncipiū lo quiť de bona:finis aūt de mala ꝯſuetudie:ſ3 ille intellect⁹ iept⁹ ē q ſeparat caudā a capite:qđ ñ licet:ex đ bap.maioꝛes.Alij fere oēs ita exponūt qđ hic dr̄ nō vicit legē:ſuple generalē:ſ3 i eo munici pio bn̄ vicit vbi ſeruať.ſ3 certe de hoc nūq̄ aliqs dubitauit: q̄ cō ſuetudo ꝑticularis ñ dꝫ vincē legē i oib⁹ alijs locis:iō expōas de ꝯſuetudine ꝑticulari:q lꝫ bona ſit tm̄ ñ vicit legē ēt i illo loco: niſi

adſint illa q̄ dixi.ſ.di.viij.fruſtra.

y ¶ Eccleſiaſticaꝝ.traditiōe ſine ſcriptis.io.

z ¶ Miniſterio.diuino.

ꝛ ¶ Conſuetudine.non ab aplis:ſed neſcitur a quo.

ꝯ ¶ Unde.i.de quo.

ꝝ ¶ Uel.i.etiā.

a ¶ Heſitauerit q.d.nemo etiam inſcius hic dubitat.

k ¶ Oleo.oleo in ſcapulis ꝛ pectore:ut de ꝯſe.di.iiij.deinde.ſcḋo in vertice fit vnctio:ſ3 hoc fit chriſmate:ut de cō.di.iiij.poſtq̄ aſcēdit.ſ3 larga acceptione hic appellat̄ oleū chriſma:ſicut ecōuerſo.ȷ̄.xcv.di.illud ſupfluū.io.

l ¶ Conſuetudinē.ȷ̄.di.xij.c.nos ꝯſuetudinē.ꝛ.ȷ̄.di.xxi.oia.ꝯ.ibi enim dr̄ ꝙ q̄uis ꝯſuetudo n̄ ſit ꝯ fide3:tn̄ eſt repellenda. So.hic de tolerabili:ibi de ſupſtitioſa ꝛ itolerabili ꝯſuetudine.ꝛ ſic oēs auctes itelligēde ſūt:q̄ ꝯ illud c.reclamare videntur

Inuiolabilis ē conſuetudo q̄ nec humanis legib[a] nec ſacris canonibus obuiare monſtratur.

Eccleſiaſticaꝝ[y] iſtōnū q̄ſdā in ſcriptis q̄ſdā uero aplica traditione ꝑ ſucceſſores i[z] miſterio cōfirmatas accepim⁹:q̄ſdā uō ꝯſuetudiē[ꝛ] roboratas approbauit uſus qb⁹ par rit⁹ ꝛ idē utriſq3 pietatis debet̄ affect⁹:vn̄[ꝯ] qs ul̄[ꝝ] aliquātulū ſacraꝝ exptus ſcripturarū heſitauerit[a]. Si.n.attēderim⁹ ꝯſuetudines eccl̄ie n̄[b] ꝑ ſcripturaſ a prib⁹ traditas nihil eſtiare[c] q̄tū religio detrimti ſit latura[d] itētiue[e] inſpiciētib⁹ liq̄do ꝯſtabit. Que.n.ut inde exordiamur ſcripturā[f] ſalutifere crucis ſignaculo fideles docuit iſigniri:uel q̄ triphariā[g] digeſta ſup panē ꝛ calicē ꝓlixe orōnis uel ꝯſecratiōis uerba cōmdauit:nā non mō qḋ i euāgelio ꝯtinet̄ uel aplo quolib3 ē inſtū ſecretis dicim⁹:ſ3 ꝛ aliā[h] plura adijcim⁹ magnā q̄i ui cōmēdātia myſterijs:q̄[i] orientem uerſus nos lr̄aꝝ orare forma docuit: Bn̄dicim⁹ fontē baptiſmatis oleo[k] unctiōis:Huic accedit ꝙ ter oleo iungim⁹ quos baptizam⁹ uerbis abrenūciare ſathane ꝛ āgelis eius informamur. unde ꝛ hec ꝛ alia in hūc modū non pauca niſi tacita ac myſtica traditione a prib⁹ eccl̄iaſtico more ac reuerētiōi diligētia ſūt i miſterijs obſeruata magis ſilētio q̄ publicata ſcripto. Item ad caſulanū p̄ſbyterū.

Laudabilis ē conſuetudo que nihil fidei contrariū uſurpat.

Conſuetudine3[l] laudam⁹ q̄ tn̄ ꝯtrā[m] fidē catholicā nihil uſurpare dignoſcit̄. Idem ad eundē

Ubi auctas deficit:mos populi ꝛ maiorū inſtituta ꝑ lege ſeruāt̄.

In[n] his reb⁹ d̄ qb⁹ nil certi ſtatuit diuia ſcriptura:mos populi dei ꝛ iſtituta maioꝝ ꝓ lege tenēda ſūt. ꝛ ſicut p̄uaricatores diuinaꝝ legu3:ita ꝯtēptores eccl̄iaſticaꝝ ꝯſuetudinū[o] coercendi ſūt. Idē in libro de chriſtiana fide.

Aucte ꝛ traditiōe generali ul̄ ſpeciali eccleſia regitur.

Catholica[p] eccl̄ia ꝑ orbē t̄rarū diffuſa trib⁹ mōis ꝓbat̄ exiſtere.qcq̄d.n.i ea tenet̄:aut auctaſ ē ſcripturaꝝ:aut traditio uniuerſalis:aut certe ꝓp̄a ꝛ ꝑticularis inſtructio.ſ3[q] aucte totā[r] ꝯſtringitur uniuerſali traditiōe maioꝝ nihilomin⁹ totā[f]:p̄uatis uō ꝯſtōib⁹ ꝛ ꝓp̄is iformatiōib⁹ unaq̄q3 ꝓ locoꝝ uarietate ꝓut cuiq3 uiſū ē ſbſiſtit ꝛ regit̄[ſ]. Idē i li.ꝯtra māicheoſ

Ualet ad fide3 catholicam auctoritas eccleſie.

Palā[t] ē ꝙ in re dubia ad[u] fidē ꝛ certitudinē ualeat auctas eccleſie catholice[x] q̄ ab ip̄is fūdatiſſimis aploꝝ ſedib⁹ uſq3 ad hodiernū diē ſuccedētiū ſibimet ꝛ epōꝝ ſerie[y] ꝛ tot populoꝝ conſenſiōe firmatur. Item leo papa.

Ab aplicis iſtitutis nō l3 recedē.

Hoc[z] uīe indicim⁹ charitati:ut ab aplicis iſtitutis nullo ulteri⁹ recedatis exceſſu:q2 iultū poſt hoc eē n̄ poterit:ſi q̄ſq3 aplicas regulas i aliquo crediderit eē negligēdas. Itē inocē.decētio[ꝛ] epō.

Ab omnibus obſeruari debet qḋ romana ſeruat eccleſia.

Quis[ꝯ] neſciat aut nō aduertat id qḋ a principe aploꝝ petro rōane eccl̄ie traditū ē:ac nūc uſq3 cuſtodit̄ ab oib⁹ debē ſuari:nec ſuꝑduci aut itroduci aliq̄d qḋ auctoritatē debeat generalem aliunde accipe ul̄ exēplū:p̄ſti cū ſit manifeſtū in omnē italiā ꝛ galliā hiſpaniā ꝛ africā atq3 ſiciliā inſulaſq3 interiacentes nullū iſtituiſſe eccl̄ias

b ¶ Nō ꝑ ſcripturas.ſed ꝑ ꝯſuetudinem.

c ¶ Eſtimare.i.valere.

d ¶ Latura.i.paſſura.

e ¶ Intentiue.i.intente.

f ¶ Scriptura ve.uel no.te. Non eni ſcriptura vete.ul̄ no.te.hoc docuit:ſed docet canōica i fronte ꝛ i alijs mēbris ſignaculū crucis debere fieri:de conſe.di.iiij.poſtea ſignat̄.ꝛ.di.v:nūq̄d.verūtn̄ videt̄ ſignum crucis traxiſſe originē ex ve.te.q2 cū āgel⁹ debēt occidere primogenita egypti:ꝑceptū ē filijs iſrahel vtrūq3 poſtē liniri d̄ ſanguie agni ad modū thau lr̄e q̄ ē ad modū crucis:ꝛ dicit̄ ꝙ iacob cācellatl manib⁹ ſuis bn̄dixit filijſ ioſeph ſ.effraim ꝛ manaſſe. Itē i ezechiele legit̄:ꝙ cū appuiſſent ei.vi.viri vaſa hn̄tes i māib⁹ ꝛ q̄dā vir apparuiſſet i medio eorū hn̄s atramtū ad renes:dn̄s dixit ad eum ſigna thau i frōtib⁹ dolētiū ꝛ gemētiū:ſ3 illud fuit tm̄ i figura ꝑceptū.

g ¶ Triphaaria.triphaaria dicūt̄ v̄ba:q2 eadē ſcḋo repetūt̄ i ſecretis ſ.hoſtiā ſcām.ho.purā.ho.imaculatā.hic ordo nec i ve.te.nec in nouo ē p̄fixus:ſ3 a ſcis prib⁹ vſualit̄ tradit⁹.uel iō dicūt̄ triphaaria:quaſi ſub triplici ſilentio fiant.primū eſt vſq3 ad ſanct⁹.ſecundū vſq3 ad dn̄icā orationē.tertiū vſq3 ad agnus dei.

h ¶ Alia plura.hec habes ex̄ de cele.miſ.cū marthe.

i ¶ Que orientē.ſ.no.ꝛ.ve.te.Sed tn̄ legit̄ ꝙ daniel i babylonica captiuitate orabat verſus templū ꝛ iudei ſimiliter:tēplū aūt erat verſus oriente3.ꝛ in ſalomone legitur:mane ad ſolem orabis.ſed dic ꝙ illa faciebat in veneratione templi.

m ¶ Cōtra fidē.i.ꝯ bonos mores.ꝛ ꝙ ita ſit exponendū habes de cō.di.iiij.ſi nō ſanctificat̄.vbi ex nec̄itate o3 facē eādē expoſitionē

n ¶ In his reb⁹.ꝓ lege.ſ.ꝑ diuturni mores pro lege ſeruāt̄:ut.ȷ̄.di.ꝓx.diuturni.ſic.ſ.e.di.ꝯſuetudiſ

o ¶ Conſuetudinū.nō ꝙ eque punit̄ trāſgreſſor ꝯſuetudis ſicͭ trāſgreſſor legis:ut.i.q.vij.ſiquis omnem.ꝛ.ſ.e.eccl̄iaſticaꝝ.vn̄ ſicut canonicis n̄ licet obuiare legi ſine licētia pape:ſic nec cōſuetudini ut dr̄ i hoc.e.c.ꝛ tn̄ de cōi cōſenſu p̄nt venire ꝯ ꝯſuetudinē ēt iuramto firmatā ſi cā ſubeſt ut ex̄ de his q̄ fi.a ma.par.ca.cū in cūctis.ſ3 ꝯriū eſt in ſtatutis.xv q.vi.auctem.io.

p ¶ Catholica.pticularis.ſed.ꝯ.ȷ̄.c.di.ꝯ morē.vbi dr̄ ꝙ ꝑticularis ꝯſuetudo nō excuſat:ſ3 tm̄ general̄ ſ3 hoc veꝝ i illis q̄ tm̄ ex priuilegio p̄nt hr̄i vbi nō valet ꝯſuetudo niſi vniuerſalis ſit.

q ¶ Sed aucte.i.ſcripture.

r ¶ Tota.eccl̄ia.

ſ ¶ Regit̄.q2 q̄libet ꝓuincia abūdat in ſuo ſenſu:ut.lxxvi.di.vtinam.ꝛ ex̄ de ſepultu.c.certificari.

t ¶ Palā ē.i his tribus.c.loq̄t̄ de generali ꝯſuetudie ro.ec.quā etiam in alijs eccleſijs ſtatuit obſuandam.

u ¶ Ad fidem.aſtruendam.

x ¶ Catholice.ſ.romane:ad quā recurrit̄ i dubijs:ut.xx.di.de libellis.ꝛ ſic ſuande ſūt leges aplici ſicut leges petri:ut.xix.di.ſic omnes.

y ¶ Et tot.ar.ꝙ priuilegiū qḋ a plurib⁹ epis dat̄:p̄ualet illi qḋ a paucioꝛib⁹ datur:ꝛ ar.xix.di.in canonicis.

z ¶ Hoc veſtre.poſt hoc.ar.ꝙ grauius punitur delictū iteratum:ut.xv.q.viij.hi qui.

ꝛ ¶ Decētio.iſte fuit elect⁹ in epm̄:ꝛ l3 ſciret ꝯſuetudines ro.ec.tn̄ petijt a papa:ut ei ſcribat eas ꝓpt̄ maiorem auctoritatē.xxiij.di.q̄3q̄3.

ꝯ ¶ Quis neſciat.petr⁹ apl̄s.uel aliq̄s ex ei⁹ mādato ut paul⁹.nā petr⁹ paulo dedit lr̄a3 p̄dicādi aucte dn̄i:dū dicit ſegregate mihi paulū

9

ꝛ barnabam:ut.lxxv.di.qͦ dic.
· r ¶ Alius.i.contrarius:ſic ponit.xi.q.iij.c.ij.
· a ¶ Morem.ſic conſtrue.ſatis certe haberemꝰ dilectionē tuam agnouiſſe quem morem in celebrandis ꝛc.
· b ¶ Teneat.ſ.ro.ec.uel teneat.i.tenere debeat dilectio tua.
· c ¶ Certum tuam dilectionē.
· d ¶ Duxiſſes.dilectio tua.
· e ¶ Ignorare.hic indicat eū ſcire ꝛ neſcire:ſʒ vulgarit loqͥt.q.d.ſatl crederez te ſcire:niſi a me queſiuiſſes.
· f ¶ Aucte.cū iſte epūs hoc ſua aucte poterat facē:ꝛ p ꝯfirmationez pape nihil noui iuris datur:ut.j.di.xxi.preceptis.q.n.confirmat nihil donat:ut ex̄ ō ſi de inſtru.in̄ dilectos. In quo eſt ergo maioris auctis:dicūt qdaz ꝙ ſolet plus timeri ꝛc̄ ut.xxiii.di.ꝗꝗ.imo dico ꝙ auctas pape ut eius cōfirmatio id qͦ minꝰ fuit validū facit validū:ut ex̄ ō traſlac.c.i. Itē ꝙ nulli preter auctez ro.pon.licet illud reuocare:ut ex̄ de confir.c.ij.
· g ¶ Nouitates.j.xxx di.ꝛ hoc ſcripſimus.ꝛ ff.de cōſti.prin.i rebꝰ.ſ.iiij.di.erit.

XII.

· h ¶ Alterius.ſ.contrarie bonis moribꝰ:ſic ſoluit ꝫ.j.di.xxi.nouit.contra ſic inſti.de ſatiſ.§.vlti.
· i Q Uod abſqꝫ.i.ut noua cōſuetudo teneatur. In hac.xij.di.magiſter ꝓſequit materiā precedentis di.ſ.ꝙ cōſuetudo ſit ſeruāda que ñ ē ꝯtria iuri naturali uel conſtōni.i ſi dicit ꝙ oēs eccleſie debeāt ſeruare ꝯſuetudinez metropolitane eccleſie:ut.j.e.di.de his niſi ſint monaſteria ut ibi dr̄. Ponit aūt in pn̄.duo.c.p que vult interp̄tari vltimū.c.ꝓcedentis di.vbi dr̄:ꝙ a ꝯſuetudine ro.ec.deuiare nō debemꝰ:ꝛ ſic itelligit ꝙ ſine diſcretiōe deuiare nō debemꝰ:ſʒ cū rōne poſſumꝰ.qͦ ꝓbat p duo.c.xx.a cōtrario ſenſu.io.

niſi eos quos uenerabilis apl̄s petrꝰ aut ſucceſſores eiꝰ ꝯſtituerīt ſacerdotes. Legāt āt ſi i his ꝓuīcijs aliꝰ apl̄s inuenit aut legit docuiſſe.ꝙ ſi nō legūt qꝛ nuſꝗ īueniunt oportet eos hoc ſeqͥ qͦ eccl̄ia rōana cuſtodit: a q̄ pncipiū eos acce piſſe ñ dubiū ē:ne dū p̄egrinis ſermōibꝰ ſtudēt:caput iſtōnū uideātur amittē. Sepe dilectionē tuaz ad urbē ueniſſe:ac nobiſcū i eccl̄ia ꝯueniſſe ñ dubiū ē:ꝛ quē morē uel i ꝯſecrādis myſterijs ul̄ cetis agēdis arcanis teneatꝰ agnouiſſe. qͦ ſuffice arbitraremur ad iformationē tue eccl̄ie ul̄ reformationē:ſi p̄deceſſores tui minꝰ aliq aut alit tenuerit ſatis certū hr̄emꝰ:niſi ō aliqbꝰ nos ꝯſulēdos eē duxiſſesꝰ:qͥbꝰ icirco rn̄demꝰ ñ ꝙ te ignorare credamꝰ:ſʒ ut maiori aucte ul̄ tuos iſtituas:uel ſiq a rōane eccl̄ie iſtitutōibꝰ errāt aut cōmōeas aut nobis indicare nō differas: ut ſcire ualeamꝰ q ſint:q aut nouitates iducūt:aut alteriꝰ eccl̄ie ꝗ rōane exiſtiant ꝯſuetudinē eē ſeruādā.

Q Uod abſqꝫ diſcretione iuſticie nulli agere licet. Unde calixtus papa omnibus epīs ait.

Nulli agē licz ſiue diſcretiōe iuſticie ꝯtra diſciplinā rōane eccleſie.

N On decet a capite mēbra diſcedē:ſʒ iuxta ſcripture teſtimōiū oīa mēbra caput ſequāt.nulli uō dubiū ē ꝙ apl̄ica eccl̄ia mr̄ ſit omniū eccl̄iaꝝ:a cuiꝰ regulis nullatenus uos ꝯuēit deuiare.ꝛ ſic dei filius uēit facē uolūtatē pr̄is ſui:ſic ꝛ uos iplete uolūtatē mr̄is ur̄e q̄ ē eccl̄ia:cuiꝰ caput ut p̄dictū ē rōana ꝯſiſtit eccl̄ia. Quicqd ergo ſine diſcretione iuſticie ꝯtra huius diſciplinā actū fuēit:ratū hr̄e nulla rō

pmittit. Itē gregorius papa.

Apoſtolicis preceptis nullus ſuperbe reſiſtat.

P Receptis apl̄icis ñ dura ſuꝑbia reſiſtat:ſʒ p obediētiā q̄ a ſancta rōana eccl̄ia ꝛ apl̄ica aucte iuſſa ſūt ſalutifere ipleāt ſi eiuſdē ſcē dei eccl̄ie q̄ ē caput ur̄m cōiōez hr̄e deſideratis. ñ nouū aliqd p̄nti iuſſi e ꝑcipimꝰ:ſʒ illa q̄ oli uidētur idulta firmamꝰ:cū nulli dubium ſit:ꝙ ñ ſolū pōtifical̄ cauſatōs ſʒ oīs ſcē ſpci ro.ec.ꝛ religiōis relatio ad ſe.ap.q̄ſi ad caput oiuz eccl̄iaꝝ debuit referri:ꝛ ide normā aſſumē ūde aſſūpſit exōdiū:ne caput iſtitutiōis uideat omitti:cuiꝰ auc̄tatis ſanctionē oēs teneāt ſacerdotes:q̄ noluerint ab apoſtolice petre ſup quaz chriſtus uniuerſalē fundauit eccl̄iaz ſoliditate cōuelli. Siquis hec apl̄ice ſedis precepta non obſeruauerit:percepti honoris eſſe hoſtis non dubitet.

Itē nicolaꝰ michaeli ipatori.

Non ē reſiſtendū ꝯſuetudini:cui canonica non obſtat auctas.

S Cit ſancta rōana eccl̄ia ꝙ nihil obſunt ſaluti credentiū diuerſe ꝓ loco ꝛ tpe ꝯſtōes ul̄ ꝯſuetudies:ſi illis canōica nō obſiſtat auctas:ꝓ q̄ eis obuiare debeāmꝰ unde nil iudicamus eis debere ul̄ poſſe reſiſti. Item hieronymꝰ ad lucianū.

Cōſuetudies q̄ fidei ñ officiūt aut a maioribꝰ tradite ſūt obſeruent.

I Llud breuit te admonendū puto:traditōes eccl̄iaſticas p̄ſerti q̄ fidei ñ officiāt ita obſuādas ut a maioribꝰ tradite ſūt: nec aliquoꝝ ꝯſuetudinē aliorū ꝯtrariō more ſbuerti. Itē nicolaꝰ ignatio epō. Traditiōes a prībꝰ inſtitute non ſunt infringende.

feudū:tn̄ feudū de nouo vacās pōt licite alienare:ut ex̄ de feud.ex pte. Itē hēs hic ꝙ p confirmationē pape ñ dat ius nouū:ut ex̄ ō cōfir.cū dilecta qd iuris ſit dixi de hoc.ſ.di.xx.c.vlt.
· p ¶ Cauſatio.i.accuſatio epoꝝ.ſolus.n.papa pōt cōdēnare epō:lʒ ab alio poſſit abſolui:ut.iij.q.vi.ꝗuis.ꝛ.c.dudū.ꝛ.v.q.iiij.duodecim. Itē ſolus papa reſtituit eū:ut.ij.q.vi.iō. Itē ſolꝰ agit de eoꝝ fīnū ciatōe:ut.vi.q.iij.deniqꝫ.ꝛ ō eoꝝ mutatiōe ut.vi.q.i.mutationes.ꝛ de eoꝝ exēptiōe:ut.xvi.q.i.frater.
· q ¶ S Cit ſcā ꝯſuetudies.ut.xxxi.di.alit.ꝛ de cō.di.iiij.ō trina.ꝛ de con.di.ij.quotidie.
· r ¶ I Llud.traditiones.i.cōſuetudines.viij.di.q̄ ꝫ morem.
· ſ ¶ Preſerti.i.tm̄:ſic pōitur xi.q.iij.ſiquis epīs dānatus.ꝛ.xvi.q.iij.p ſingulas.vij.q.i.ſiqs pſbyter ꝛ.xxvij.q.ij.multoꝝ.ꝛ dic nō officiant.i.que fidei non aduerſent uel moribꝰ bōis:ut.j.e.oīa.
· t ¶ Contrario more.ar.ē hic ꝫ epōs:qui ſic argumētant ꝫ eccl̄iaz aliquā ex quo alie eccleſie hoc uel illud faciunt:ergo ꝛ iſta idem faciet. Rn̄deatur ergo eis ꝙ ꝯſuetudo uniꝰ eccl̄ie ñ ſubuertit ꝓpt ꝯrias ꝯſuetudies a iarum:ar.tn̄ ē pro eis.c.di.ꝫ more ex̄ de cen.ex parte.ar.ꝫ ex̄ de capel.mo.dilectus.circa.fi.io.

· k N On decet.mēbra.ſic.j.de con.di.iij.celebritatē.ꝛ in auc̄.de eccleſiaſticis ti.i pn̄.ꝛ ē hic ar.idē iurl.eē i toto qͦ i pte:ut.i.q.i.ſiqs epus
· l ¶ Omniū.ergo ꝛ grecoꝝ:ut.xxiij.q.i.paratus.
· m ¶ Diſcretione.nūqd ergo cū diſcretiōe licitū ē ꝯ illā agē:certe nō:ut.xvij.q.iiij.§.q aūt.vn̄ vacat hic ar.a ꝯtrario ſenſu.
· n P Recepti.nō dura.ꝗuis graue ꝛ itolerabile ſit adiplēdū ē:ut.xix.di.i mēoriā.ꝛ.c.di.ꝫ morē.uel aſſignet rō quare adipleri nō poſſit ut ex̄ de reſcrip.ſiqñ.
· o ¶ Non nouū.ar.ꝙ ñ dr̄ nouū qͦ qñqꝫ ſtatutū fuit:lʒ mō renouet:ut.xxxiij.q.i.acbaciꝰ.ꝛ.xxxiiij.q.i.nō ſatis.vn̄ ſi epīs iurauit ꝙ nō alienabit nouū

Ho.q̄libet eccleſia faciet id quod alie faciūt de iure cōi.lxi.di.miramur.niſi preſcripſerit:ut ex̄ de pſcrip.auditis.uel niſi hēat priuilegiū.xvi.q.i.hinc etiā.b. Ex his duobꝰ.c.videtur ꝙ iudex delegatus iudicabit ſm̄ cōſuetudinem loci:ꝛ.j.e.di.illa.ꝛ.ſ.di.viij.c.q̄ ꝫ mores.vbi dicit nulla ciuis uel pegrini:ꝛ ex̄ de cōſue.cū oliz.i fi ꝛ de cog.ſpi.ſup eo.ꝛ optie ex̄ de eo q mit.i poſ.cū ueniſſet.ꝛ.C.ō edif.pri.an in totū.vbi dr̄ ꝙ iudex ſeruabit ea q̄ i eodē oppido frequent ſeruata ſunt:ꝛ legatus ſeruabit ꝯſuetudinē ꝓuīcie.nā magnū eſtimāt ꝓuinciales ſibi ſeruari ꝯſuetudies ſuas.ff.de offi.procō.obſeruare. Itē lex precipit ꝙ iudex ſeruet ꝯſuetudinē ꝓuīcie ff.de teſti.l.iij.in fi.econtra probat ꝙ iudicabit ſm̄ ius romanum ut.ſ.di.xx.c.vl.ꝛ.c.ꝯſuetudinis.ꝛ in ſatiſdatione dicit lex fuandā

RIdiculū[x] ē ⁊ ſatis abhoiabile ꝺedecꝰ: ut traditiões q̄s ātiqtus a pr̄ibꝰ ſuſcepimꝰ īfringi patiamur. Itē iſtōnū li.i.ti.ij.

Diuturni mores ꝓ lege ſūt hn̄di.

DIuturniʸ mores niſi legi ſint aduerſi ꝯſenſu utentiū approbati legē imitātur. Itē Cod. li.viij.ti.que ſit lon.con.lege.i.

Quicquid fit ꝯtra longā̄ ꝯſuetudinem reuocari oportet.

COnſuetudoᶻ pcedēs ⁊ rō q̄ cōſuetudinē ſualit tenēda eſt: ⁊ qcqd ꝯtraᶻ longā ꝯſuetudinē fiet: ad ſolicitudinē ſuā reuocabit p̄ſeſ prouincie. Item gregorius uniuerſis epiſcopis numidis.

Immota maneat cōſuetudo que contra fidem catholicā nihil uſurpare dignoſcitur.

NOsʸ ꝯſuetudinē q̄ ꝯtra fidē catholicā nil uſurpare dignoſcit imotā pmanē ꝯcedimus: ſiue deᶻ pmatibꝰ ꝯſtituēdis: ſiue ꝺ ceteris capl'is: exceptis his q ex donatiſtis ad ep̄atū ꝑueñūt: quos ꝓhibi ad pmatꝰ dignitatē ēt[a] cū ordōᵇ clericoꝝ eos deferat ad locū eūdē mōis oibꝰ ꝓhibemᶜ: ſufficiat autē illis cōmiſſe ſibi plebis curā gerē: ñ aūt illos antiſtites: quos catholica fides i eccl'ie ſinu docuit ⁊ genuit ad obtinēdū culmē primatꝰ anteire. Item gregorius.

Non negent q̄ ꝯſuetudinis ſūt

QUē admodūᵈ q̄ illicita ſūt ꝑpetrare ñ patimur: ſic q̄ ſūt ꝯſuetudinis nō negamꝰ. Itē grego. auguſtino anglorū ep̄o.

Non locus ꝯſuetudinē: ſed conſuetudo locum cōmendat.

NOuitᵉ fraternitas tua rōane eccl'ie ꝯſuetudinē: in q̄ ſe meminit eē nutritā: ſz nihil placet ut ſiue i rōana ſiue i gallicoꝝ ſiue i q̄libet eccl'ia iuēiſti qꝺ plus oipotēti deo poſſit placē: ſolicite eligas: ⁊ i ãgloꝝ eccl'ia: q̄ adhuc i fide noua ē: ⁊ in ꝯſtōe precipua: q̄ ꝺ multis eccl'ijs colligē potis infundas. Nō. n. ꝓ locis resᶠ: ſz ꝓ rebꝰ loca amanda ſt̄. Ex ſingulis ergo quibuſcūq₃ eccleſijs q̄ pia q̄ religioſa q̄ recta ſūt elige: ⁊ hec q̄ſi i faſciculū collecta apud ãgloꝝ mētes i cōſuetudinē depone. Item auguſtinus ad ianuarium.

Quod neq₃ ꝯtra fidem neq₃ ꝯtra bonos mores eſſe conuincitur: indifferenter eſt habendū.

ILlaᵍ aūt q̄ ñ ſcripta ſz tradita ſunt cuſtodimꝰ: q̄ qdē toto orbe terraꝝ obſuant̄: dat̄ itelligi uł ab ipis apl'is uel ex plenarijs concilijs: quoꝝ ē i eccl'ia ſaluberrima auctas: cōmēdataʰ atq₃ ſtatuta retineriⁱ: ſicut id qꝺ dn̄i paſſio ⁊ reſurrectio ⁊ aſcēſio ad celū aduētꝰ ſpūs ſancti anniuerſaria ſolēnitate celebrant̄. Et ſiqd aliud tale occurrerit: qꝺ ſeruetur ab uniuerſis quocūq₃ ſe diffūdit eccl'ia: alia uō q̄ ꝑ loca t̄raꝝ regioneſq₃ uariant̄: ſicut ē ꝙ alij ieiunāt ſabbatū: alij nō: alij uero quotidie cōicant corpori ⁊ ſanguini dn̄i: alij certis diebus accipiunt: ⁊ ſiqd aliud huius aīaduerti poteſt: totū hoc genus rerū liberasᵏ habet obſeruationes qꝺ eñi neq₃ ꝯtra fidem catholicā neq₃ ꝯtra bonos mores eē conuincitur indifferent̄ ē hn̄dū: ⁊ ꝓ eorū int̄ quos uiuit̄ ſocietateˡ ſeruadū ē. mater mea mediolanū me ſecuta inuenit eccl'iam ſabbato non ieiunantem: ceperat fluctuare quid

ꝯſuetudiēz vrbis rome: ut iſti. de ſatiſda. §. vl. ⁊ ex̄ de ſen. ⁊ re iu. i cāis. ⁊. xxv. q. ij. ſuatt. i fi. Itē q₂ delegatꝰ ñ ſua ſz delegātis vice fūgit̄: ut. xcuj. di. c. vl. ex̄ ꝺ of. del. ſane. ff. de of. eiꝰ cui mā. ē iur. l. ij. Itē magnū ſeq̄ret̄ icōueniēs ſi ſm ꝯſuetudinē loci iudicaret̄: q₂ ſi illa loca hn̄t diuerſas ꝯſuetudies i qbꝰ iudicat̄: iā ſeq̄ret̄ ꝙ eadē cā regēt̄ ſm ꝯſuetudies cōtrarias. xij. q. ij. monemus. Itē vr̄ ꝙ ſm ꝯſuetudinē rei ſ. t iudicandū: tū₃ quia actor ſꝑ ſeq̄t̄ forū rei: ut. xi. q. i. experiētie. tum quia fauorabiliores rei ſunt q₃ actōes. Ad h̄ dicūt qdam ꝙ ſi aliqu ſpōte ſe ſubijciāt iudicio alicuiꝰ uel ſponte petant iudices ꝺ legatos: ꝙ ſꝑ ſz ꝯſuetudiēz delegātis iudicādū ſit. ſi aūt inuitis datꝰ ſit iudex: tunc iudicabit̄ ſm cōſuetudinē litigātiū: ⁊ potiꝰ ſz ꝯſuetudinē rei q₃ actoris. Melius pōt diſtingui: aut appellatur ad papam aut nō ſi per ap. optinet̄ iudex dico tūc delegatū debē ſeq cōſuetudies illiꝰ loci a quo ē appellatū: q₂ iudex appellationiſ tenetur ſequi legē p̄oris ſententie: ut in auc. coll. viij. ut cū ꝺ ap. cog in prin. ar. ad hoc ex̄ ꝺ teſta. raynuciꝰ. vbi iudex ap. ſeq̄t̄ ꝯſuetudinē loci a quo fuit appellatum: ſed ſi ſine ap. impetret̄ iudex tunc tenet̄ ſeq ꝯſuetudinē delegātis: ar. ad hoc. ff. de cō. ⁊ de. q̄ ꝯditio. i fi. io. Ego credo ꝙ iudex iudicabit ſz ꝯſuetudinē rei: cū actor foꝝ rei ſequatur: ut ex̄ de foro cōpe. cū ſit. generale. niſi ratiōe ꝯ̄tus uel maleficij factus ſit ꝺ foro alteriꝰ: q₂ tūc ſeruabit̄ ꝯſuetudo loci vbi cōtraxit uel ubi deliqt: ut. viij. di. q̄ ꝯ̄ morē. ⁊ ex̄ ꝺ fo. ꝯpe. c. vl. bar.

u ¶ Cōtrario more. C. de tēp. i ite. reſti. pe. l. vl. ꝯ̄: vbi dr̄ ꝙ abſurdū ē ex loco ꝯ̄ dr̄ia aliqꝺ iduci diſcrimē. So. veꝝ ē ꝙ ꝓpt̄ loca diuerſa ñ dꝫ iduci ius diuerſū: niſi alia rō ſubſit. xxix. di. ſciēdū.

x RIdiculū ē. ff. de interdi. ⁊ rele. l. relegatoꝝ. §. vl.

y DIuturni. hoc dicitur inſti. de iure na. §. ex nō ſcripto.

z COnſuetudo. vbi nō eſt ꝯ̄traria iuri ſcripto.

⁊ ¶ Cōtra longā. ſz lōgū ē illud qꝺ ē. x. uel. xx. ānoꝝ: ut. C. ꝺ p̄ſcri. lō. tēp. ꝑ totū. ñ ḡ r̄q̄rit ꝙ ꝯſuetudo excedat hoīū mēoriā: ut dn̄t qdā: uł ēt ꝙ ſit p̄ſcripta. ſz iſtō veꝝ ē vbi ꝯſuetudo ñ ē ꝯ̄ ius: uł quādo ē vetuſta: ita ut excedat mēoriā hoīū. ff. de aqua plu. ar. i ſumma. §. itē varus. q₂ tūc hēt̄ loco ꝯſtituti: ut. l. hoc iure. §. ductꝰ aque. ff. de aqua quoti. ⁊ eſti. vbi aūt ē iuri ꝯ̄ria reqrūt̄ ea que no. s. viij. di. fruſtra.

NOs cōſuetudinē imotam. ⁊ ex̄ de ꝯſue. cū venerabilis. ſed ibi de cōſuetudine circa ſtatuta canonū: ut. xxij. q. i. ⁊ iurabunt.

ꝝ ¶ De primatibus. ar. ē hic ꝙ ꝯſuetudo attēdit̄ i electōe: ut. xxiij. q. i. pudēda. i fi. ⁊ ex̄ ꝺ elec. cū int̄ vniuerſaſ. ⁊ cū eccl'ia. ꝺ cā poſ. ⁊ ꝓprie. cū eccl'ia. Itē ē h̄ ar. ꝙ ꝑſōa q̄ al's ē ielígibił rōe ꝯſuetudis fit eligibił: ex̄ ꝺ cle. cōiu. cū oli. ⁊. ff. ꝺ cur̄. ñ. tm̄ ar. ꝯ̄ ex̄ de ꝯſue. cū venerabił. Itē₃ hēs h̄ ꝙ diſpēſat̄ i vno ordine cū aliq̊ q tn̄ ñ pōt promoueri ad ſupiorē ordinē: ut. xxxiiij. di. lector. ⁊. i. q. v. c. i. ⁊. q. vij ſaluberrimū. pōt. n. aliqs hr̄e miorē honorē q ñ pōt hr̄e maiorē: ut ff. ꝺ iīdic ⁊. r̄le. r̄legatorū. §. vl. ⁊. xv. q. vl. c. i.

a ¶ Etiā cū. i. q₃uis.

b ¶ Ordo. lz ſint tał ordis ꝙ poſſit eē priateſ

c ¶ Prohibemꝰ. xxiij q. iiij. ipſa pietas. ꝯ̄. i. q i. ſiquis hētice. i. q. vij. c. i. ⁊. c. cōueniētibꝰ. ꝯ̄ ſo. ꝺ iure cōi ē ꝙ nullꝰ rediēs ab hēſi pōt ordiari. i. q. vij. c. i. ſz diſpēſat̄ cū eis mł'tipł'r. diſpēſat̄. n. cū eis qn̄ſ ſemiplene: qn̄ ad miores ordies ꝓmouēt̄: ut. i. q. i. ſiqſ hētice. plena ē qn̄ pōt fieri ſacerdos ⁊ ñ vltra. i. q. vij. ꝯueiētibꝰ. plenior qn̄ pōt fieri ep̄s ſz ñ priaſ ut h̄. pleniſſima qn̄ ad oēs ordies ⁊ dignitates ꝓmouet̄. xxiij. q. iiij. ipa pietas. io.

d QUēamodū ſic ſil's ꝯpatio ē. ij. q. i. ſicut. ſine. io.

e NOuit. ſiue i galicoꝝ. s. px. di. c. vlti. ꝯ̄. ſz ibi de generali ꝯſuetudie. uel ibi ꝺ illa q̄ ꝯſiſtit i ordie. liiij. di. ex antiqs. hic de illa q̄ ꝯſiſtit i obſequijs.

f ¶ Res. i. ꝯſuetudies. q. d. nō iō ē comprobanda conſuetudo mala quia bonus locus e. xl. di. non loca.

g ILla. itelli gi. ar. ꝙ p̄ſumēdū ē ꝯſuetudinē eē iuſtā ⁊ ex iuſta cā ꝓceſſiſſe: niſi ꝓbet̄ ꝯ̄riū: ar. j. e. di. oia. ⁊. lxviij. di. corepi. ⁊ ex̄ de cē. pueñit. vbi hēs ꝙ lz ordo corep̄oꝝ diu ſuatꝰ ab oibꝰ fuerit tn̄ abolet̄: q₂ cā iſtitutiōis ignorat̄. ſz illa ꝯſuetudo mala fuit ⁊ oneroſa. ⁊ iō fuit extirpata. hic aūt loq̄t̄ de bona ꝯſuetudie ⁊ nō oneroſa. Itē ē hic ar. ꝙ ex tp̄e p̄ſumitur aliquid eē debitū: ut. xviij. q. ij. ſeruitium.

h ¶ Commendata. eſſe.

i ¶ Retineri. i. ut retineantur.

k ¶ Liberas. hic dic̄ augꝰ: ꝙ liberꝝ ē ſabbato ieiunare q̄ſtū ad exneos: ñ q₃ tū ad illos vbi talis ꝯſuetudo ſuata ē. Sz ꝯ̄riū dicit inno. j. de cō. di. iij. ſabbato. ſz ibi loq̄t̄ de ꝯſilio. uł ſpālit̄ illud p̄cipit̄ rōanis. lxxvi. di. vtinam.

l ¶ Societate. ar. ꝙ q̄libet tenet̄ viuē ſm ꝯſuetudinē illoꝝ int̄ quos verſat̄.

ut.ſ.viij.di.que contra.z.xli.di.quiſqs.
m ¶ Veneris.ar.ꝙ viatores tenent ſeq cōſuetudinē loci ad quez uenīūt:ut
hic.z.ſ.di.viij.que contra.ar.ↄ.ff.de iudi.heres abſens.
n ¶ Amplexa ē.ſed forte non libenter ieiunauit.
o ¶ Hoc autem.qđ ſupradictū eſt de ↄſuetudine ſeruanda.
p O Omnia talia:lo
quit de conſue
irrationabili:ne ſit cō
tra.ſ.e.illud.
q ¶ Cauſe.ar.ꝙ n̄ ſuffi
cit dicere ita ſtatutū ē:
niſi cā ſtatuti aſſignet
ut.j.ij.q.v.ↄſuluiſti.j.
d.ↄſe.di.i.placuit.j.lx
viij.di.corepi.ar.ↄ.ff.
de leg.nō omniū.
r ¶ Facultas.i.ubi pōt
fieri ſine ſcādalo:ut.l.
di.ut conſtitueret.
ſ ¶ Religionē.xpianā.
t ¶ Quā i pauciſſimis.
Ar.ↄ illos q nimias
fūdunt oīones.ff.qđ
me.cā.l.i.ueri⁹ qꝛ gau
dent breuitate moder
ni.no.e.ti.l.i.
u ¶ Manifeſtiſſimis.
ſ.di.iiij.erit.
x D E his.nolūta
tē illā.ſ.doctri
nis uarijs nolite abdu
ci:ut.ſ.di.,pxi.nolite.
y ¶ Ciues.ciues ergo
cātant cū clericis z di
cūt amē.xxxviij.di.ſe
dulo
z ¶ Sui epī volūtatē.
Ar.ꝙ regimen oīum
monaſteriorū ſpectat
ad epm:ut.ix.q.iij.p
ſingulas.z.xvi.q.i.q
uere.z.lxi.di.obitū.ſ3
nōne mōaſteria mōa
chorꝝ poti⁹ ſūt ſm ab
batē regēda ad quem
tota ptās monaſterij
ſpectat:ut.xviij.q.ij.c.
nullā:ſ3 illud uerꝝ ē de
regulis uiuēdi:nō de
regulis cantādi.xij.q.
i.non dicatis.
ꝛ ¶ Publica.ſ.clerico
rū ſecularium quorꝝ offi
cia publica ſt cum ipi
pplm hēant:ſ3 mona
chi non ſp hūt pplm:
vn̄ ipi nō faciūt publi
ca officia:z.xvi.q.i.in
terdicimus.
ↄ ¶ Aſtrigat ar.metro
politanū poſſe ſuſpēdē
z excōicare ſuū ſuffra
ganeū:ut.j.xviij.di.placuit.z.c.ſi eps j.x.q.iij.qꝛ coguim⁹.xi.q.iij.ſiqs eps
ꝝ P Lacuit.j.de ↄſe.di.v.cōuenit.iſtis tamē capitulis derogat p con
trariam conſuetudinem.
a I Tez aduerſus.Aſſignauit magr̄ dr̄iam iure naturalis ad alia iu
ra in origine z dignitate z āplitudine:nūc aſſignat dr̄iam eiuſdē
iurl ad alia iura in ſnie rigore.nā ↄ alia iura admittit diſpēſatio:
ſed ↄ ius nāle qđ ↄſiſtit in pceptis z ,phibitiōib⁹ nunq̄3.magiſter tn̄ exci
pit vnū caſū de pplexitate z male.Videam⁹ ergo qd iurl ſit de pplexitate
dicūt qdā ꝙ aliqs pōt eē pplexus int duo mortalia:ut iudei q crucifixerūt
chriſtū peccauerūt mortal t.de pe.di.i.piculoſe.z ſi nō occidiſſent ſimiliter
peccaſſent mortalit:qꝛ feciſſent ↄ ↄſcientiā q dicebat eis ↄtrariū:qꝛ dictuz

ageret. Tūc ego ↄſului de hac re
beatiſſime mēorie ambroſiū epm
At ille ait: Cum romā uenio:ſab
batū ieiuno: Cū mediolani ſuz n̄
ieiuno. Sic z tu ad quācūq3 forte
eccleſiam ueneris[m]:ei⁹ morē ſua:
ſi cuiq3 n̄ uis eē ſcādalū nec quēq3
tibi.hoc cuz matri renūciaſſem:li
bent āplexa[n] ē. H Oc[o] aūt de ↄſue
dine illa itelligēdū ē: q̄ uel uniuer
ſalis ecclie uſu uel tpis ,plixitate
roborat. Ceterꝝ ſi p uarietate tē
porꝝ ul aiorꝝ uel locorꝝ uarie ↄſue
tudines introducāt:iuēta oppor
tunitate reſecāde ſt poti⁹ q3 obſer
uāde. U Nde auguſtinus ſcribit
ad inqſitiones ianuarij.

Reſecāda ſt que neq3 auctoritati
bus neq3 moribus uniuerſitatis
comprobantur.

O Mnia[p] talia q̄ neq3 ſanctarū
ſcripturarꝝ auctoritatibus cō
tinēt:nec in ↄcilijs epoꝝ ſtatuta i
ueniūt:nec ↄſuetudie uniuerſalis
ecclie roborata ſt:ſ3 diuerſorū lo
corꝝ diuerſis morib⁹ inūerabiliter
uariātur:ita ut uix aut nūq3 oio
poſſint iueniri cauſe[q] qs i eis cōſti
tuēdis hoies ſecuti ſt:ubi facltas[r]
tribuit ſine ulla dubitatiōe reſecā
da exiſtimo. Quis eni neq3 hoc in
ueniri poſſit quomō cōtra fidem
ſint:ipaꝫ tn̄ religionē[ſ] quā[t] in pau
ciſſimis z manifeſtiſſimis[u] celebra
tionū ſacramētis miſicordia dei
uoluit eē liberā:ſuilib⁹ oneribus
pmūt adeo ut tolerabilior ſit ↄdi
tio iudeorꝝ. Quin ēt ſi tps liberta
tis n̄ cognouerūt:legalibus tn̄ ſa
cramētis nō hūanis preſūptioni
bus ſbijciūt. I Tē ex ↄci.tol.xi.

Omnes ,puiciales eundē i pſallē
do modū teneant quē metropoli
tanā ſedē habere cognouerit.

D E[x] his q ↄtra aplicaꝫ uolūta
tem circūferunt oi uento do
ctrine:pla cuit ſcō concilio ut me
tropolitāe ſedis aucte coacti uni
uſcuiuſq3 ,puicie ciues[y] rectoreſq3
eccliarꝝ unū eundēq3 i pſallēdo te
neāt modū quē a metropolitana
ſede cognouerit iſtitutū:nec aliq̄
diuerſitate cuiuſq3 ordinis uel of
ficij a metropolitana ſede patiāt
diſiūgi.ſic eni iuſtū ē ut ide unuſ
qſq3 ſumat regulaſ magiſterij:vn̄
honoris ↄſecrationez accepit:ut
iuxta maiorꝝ decreta ſedes q̄ uni
uſcuiuſq3 ſacerdotalis dignitatis
ē mr̄:eccliaſtice dignitatis uel ra
tiōis ſit magiſtra. Abbatib⁹ ſane
indultis officijs q̄ iuxta uolūtatē
ſui[z] epī regularit ab illis iplēda ſt
cetā officia publicā[ꝛ]:i.ueſpas ma
tutinū ſiue miſſaꝫ alit q3 i pncipa
li ecclia celebrare nō liceat. Quiſ
qs aūt horꝝ decretorꝝ uiolator ex
titerit:ſex mēſib⁹ a cōione puatuſ
apud metropolitanū ſb pnie cen
ſura mācat corrigēd⁹:q̄ten⁹ apud
illū z pterite trāſgreſſiōis culpam
lachrymis diluat:z neceſſariā of
ficiorꝝ doctrinā ſtudioſe addiſcat
Sub iſta ergo regla diſciplie n̄ ſo
lū metropolitan⁹ toti⁹ ſue ,puicie
pōtifices ul ſacerdotes aſtrigat[ↄ]:
ſ3 z ceti epi ſbiectos ſuos eccliarꝝ
rectoreſ obtēpare ſuis iſtitutōib⁹
cogāt. I Tē ex ↄci.bracaracenſi.

Ordo ſeruetur i matutinis z ueſ
pertinis officijs unus z idem.

P Lacuit[ꝝ] oibus cōi ↄſenſu:ut
unus atq3 idem pſallēdi ordo
in matutinis ul ueſptinis officijs
teneat:z n̄ diuerſe ac puate neq3
mōaſteriorꝝ ↄſuetudies cū ecclia
ſtica regula ſint permixte.

I Tez[a] aduerſus nāle ius
nulla diſpēſatio admit
tit:niſi forte duo mala
ita urgeāt:ut alterꝝ corꝝ
neceſſe ſit eligi. U Nde i toletano

erat eis quicūq3 fecerit ſe filiū dei morte moriat:z oē qđ fit ↄ ↄſci
entiā edificat ad gehennā.xxviij.q.i.§.i.ex de pſcript.qm̄. Item ut
dicūt pōt aliquis eſſe pplexus int mortale z veniale:ut cū aliquis
q̄rit aliquē iimicū ſuū quē ſcio eſſe in loco aliquo:ſi dico q̄rēti illū
eſſe in loco illo pecco mortaliter:qꝛ ,pdo eū.ſi nego eū eē ibi pec
co ſaltē venia
liter uel etiam
mortaliter:ſi
ſum pfect⁹:ut
xxij.q.ij.ne
quis.ſi taceo:
ex taciturnita
te mea pſumit
euz eſſe i loco
illo. Itē i alio
exēplo ſi vxor
petit debitum
a viro z vir ne
gat peccat mō
talit:ſi reddit
videt peccare
vēialit:qꝛ dele
ctatio carniſ n̄
pōt eſſe ſine ve
niali peccato:
ut videt.xxx
iij.q.iiij.vir cū
,ppria.z ſic eſt
pplexus. Si
milit videtur
ꝙ aliquis poſ
ſit eſſe pplex⁹
int duo venia
lia:ut ſi alquiſ
ſimplici vbo ,p
miſit ſe bibere
pl⁹ q3 poſſit:
ſi pl⁹ bibat pec
cat venialiter:
ut.xxv.diſ.§.
criminis.ſi cō
tra verbū ſuū
facit peccat ve
nialiter:ut.xx
ij.q.ij.primuz
Sed dicendū
eſt ꝙ nullus
pōt eē pplex⁹
inter duo ma
la:quia ſm
h ſequeretur
ꝙ aliquis ex
neceſſitate te
neretur facere
malum:ſed di

cit canō vaſis
ire deus nūq3
redderet iteri
tum:niſi ſpō
taneū repiret
hre delictū:ut
xxiij.q.iiij.nabuchodonoſor.v.vaſis ire.pterea ſi ex neceſſitate te
neremur aliquid facē:lex q̄ illud ,phibet eēt ipoſſibilis:cū tn̄ ois
lex debeat eē poſſibilis:ut.ſ.di.iiij.erit. Perplexio ergo q̄3tū ad
rem nihil ē:ſ3 q̄3tū ad animū z ad ſtultā opinionē alicui⁹ pplexio
aliqua ē.vn̄ iudei nō erāt pplexi niſi q̄3tū ad animū.z iō debuiſſet
ↄſulē pitiores ut aplos uel ſacras ſcripturas. In alio exēplo dicaſ
ꝙ ille q introgat dꝫ tacē:nec hoc ei nocet ſi alt ex taciturnitate ſua
aliqd pſumat.abſit.n.ꝙ ea q̄ zc.ut.xxiij.q.v.de occidēdis.pterea
nō ſp ſequitur ꝙ qui tacet ↄſentit:ut.lxxxvi.di.tanta. Nō autem
obijcit de vxore:n̄ credo ꝙ tal delectatio ſit aliqđ peccatū. Si tn̄
vis tenere ꝙ ſit ibi veniale peccatū:dicas cū.h.ꝙ vir debet mulierē

petentem debitum prudenter eludere, pmittendo se postea facturum donec ipsa efferueat: et si nec sic illa desisteret tunc vir det ei copiam corporis sui ut q̄zcito mulier expleuerit libidinē suā statim vir recedat nec procedat ad actum.

b ¶ Duo mala. itellige q̄ztū ad fatuā illi⁹ opinionē: q se credit pplexū et sic intelligas oia uerba hic posita. nō eni vtrūq₃ illorum malorum ē: l₃ ille opinet vtrūq₃ malum esse.

c ¶ Necessitas i. casus: uel refertur ad opinionē stultam

d ¶ Resoluere i. facere.

e ¶ Qđ minori. fm q₃ ipse opinatur cū alterillorum non obligat ipsum.

f ¶ Peierare. fm q₃ talis opinatur. nō eim peierat l₃ ñ seruet tale iuramentum: ut xxij. q. iiij. si aliqđ.

g ¶ Illinc. i. iuramento.

h ¶ Duplici. ñ intelligas q₃ in hōicidio tria peccata cōmittāt: et i piurio duo: s₃ iō dicit q₃ i homicidio tres offenduntur: in periurio duo. et est ar. q₃ q plures offendit plus peccat. et xxiiij di. siqs legationem. et xj. q. iij. precipue. Itez ē hic ar. q₃ pillo por⁹ est indicandū: p quo plures rōnes faciunt ut ex̄ de pba. licet. in fi. et qui potiora iura ostēderit obtinebit. xxj. di. § j. ut. C. d edic. d. badri. tol. l. vlti. sic et deterior est causa illius ꝯ quem plura faciunt: ut. xxviij. di. d syracusane. Item cōtrariū hic signatur. xxij. q. v. ille qui. vbi dicit q₃ piuriū sit maius homicidio. sed ibi soluitur.

i ¶ Hinc tripliciter. s. in homicidio. io.

k ¶ Neruī testiculorum. i. suggestiones diaboli neruose: id est callide et illaqueantes.

l ¶ Testiculorum. testiculi dicūtur suggestiones eius: quia sicut testiculi sunt ministri et instrumēta humane generationis. et in se pti-

nent omne incentiuū libidinis: ita suggestiones diaboli generant in hominibus vicia et ad omnia illicita accendunt. s. vj. di. sed pensandum.

m ¶ Leuiatan. diaboli.

n ¶ Perplexi sunt i. perplectentes: et sic omnia verba intelligas actiue.

o ¶ Implicatis. id est implicantibus

concilio octauo sic legitur.

Minus maluz de duobus malis eligendum est.

Duo⁹ mala licz oio cautissime sint precauēda: tñ si piculi necessitas³ unū ex his pꝑetrare ꝯpulerit: id debem⁹ resoluē^d qđ^e minori nexu noscit̄ obligari. Quid aūt leuius ex his qđue grauius sit pure rōnis acumie iuestigem⁹. Etenim dū peierare^f cōpellimur: creatorē qdē offēdim⁹ et nos tñmō maculam⁹. Cū uero noxia pmissa complemus et dei iussa ꝯtēnimus: et pximis impia crudelitate nocem⁹: nos ipsos crudeliori mortis gladio trucidam⁹. Illinc^g eniz dupli ci^h culpam gladio perim⁹: hinc^i tripliciter iugulamur.

Itē greg. in moralib⁹ pte vi. li. xxxv. capitulo. xiiij.

De eodem.

Neruī^k testiculorum^l leuiatan^m pplexiⁿ sūt q₂ suggestionū illi⁹ argumēta iplicatis^o iuētis^p alligāt̄: ut plerosq₃ ita peccare faciāt: q̄tenus si fortasse fugē peccatū appetāt: hoc sine alio peccati laq̄o non euadāt: et culpā ēt faciāt: dū aliq̄ uitāt: atq₃ neq̄q̄ se ab una ualeāt absoluē nisi i alia ꝯsentiāt se ligari qđ ifheli⁹ ostēdim⁹ siq̄ ex cōuersatiōe hoium alligatiōis hui⁹ exēpla pferam⁹ et ifra. Ecce qdā dū mūdi hui⁹ appetit amicitias: cuilibet alteri sil'ez sibi ducēti uitā q₃ secreta scelera illi⁹ oi silentio ꝯtegat: se iureiurādo cōstrigit: s₃ is cui iuratū ē adulteriū ppetrare cognoscit̄ ita ut ēt mātū adultere occidē conet̄. Is aūt q ei iusiurandū pbuit reuertit̄ ad mētē: et diuersis hinc ide cogitatiōib⁹ ipugnat̄: atq₃ hoc silē formidat: ne silētio adulterij sil'r et hōicidij pticeps^q fiat: pdere trepidat: ne reatu se piurij obstri gat: pplexis ergo testiculorū neruis ligat⁹ ē: q i quālibz pte declict metuit: ne a^r trāsgressiōis ꝯtagiōe liber ñ sit. ¶ Ali⁹ cūcta q̄ mūdi sē deserēs atq₃ p oia frāgē ppas uolūtates q̄rēs alieno se sbdere regimini appetit: s₃ cū q sibi ad deū p esse debeat min⁹ cauta inq̄sitōe discernit: q₂ fortasse is q sin iudicio eligit̄ cū pesse iā cepit: agē q̄ dei sē phibet: et q̄ mūdi sūt iubet: pēsās itaq₃ sbdit⁹ uel q̄ sit culpa iobediētie uel qđ ꝯtagiū secularis uite: et odedire trepidat: et ñ obedire formidat^s. ne aūt obediēs deū i suis p̄ceptis deserat: aut rursus ñ obediēs deū i electo pore ꝯtēnat: et ifra. Ali⁹ pēsare pond⁹ eccl'iastici honoris negligēs ad locū regimis p̄mijs ascēdit: s₃ q₂ oē qđ hic emi net pl⁹ merorib⁹ afficit̄ q̄ honoribus gaudet: dū cor pl⁹ tribulatōe p̄mit̄: ad memoriā culpe reuocat̄ doletq₃ se ad laborē cū culpa puenisse: q̄q̄ sit iiquū qđ admiserit: ex ipa fract⁹ diffic'ltate cognoscit reū se igit̄ cū ipensis p̄mijs agnoscēs uult adepte sblimitatis locū d̄serē: s₃ timet ne gui⁹ d̄lictū sit suscepti^t gregis custodiā reliquisse: uult suscepti gregis curā gerē: s₃ formidat ne deterior culpa sit regimia pastoralis gregis dimittē q̄ ēpta possidē. per honoris ergo ābitū ligatū culpa hicide se ꝯspicit cē. Quippe sine reatu criminis neutrū uidet: si aut suscept⁹ scl' grex relinqt̄: ac rursus sacra actio secularit̄ ēpta teneat̄: undiq₃ metuit et suspect⁹: lat⁹ oē ptimescit: ne aut stās in ēpto regimie ñ digne lugeat qđ ñ ēt deserēs emēdat: aut certe regimē deserēs duz aliud flere nititur: rursus aliud de ipsa gregis destitutione committat. Est tñ qđ ad destruēdas beethimoth uersutias sbtilit̄ fiat: ut cū mēs inter minora et maiora pc̄ta ꝯstrigit̄ si oio null⁹ sine pc̄to adit⁹ p₃: minora sp eligant̄: q₂ et q murorum undiq₃ ābitu ne fugiat claudit̄: ibi se i fugā p̄cipitat^u: ubi breuior mur⁹ ingerit̄: hinc ēt paul⁹ cuz quosdā in ecclesia incōtinentes aspiceret:

p ¶ Inuētis. i. inuētionibus.

q ¶ Particeps. scdm opionē eorum stultam semper intelligas.

r ¶ A cōtagione. Iste amonebit illum ne faciat: ut. ij. q. i. si peccauerit. si nolit cessare faciat qđ dicitur. xxij. q. v. hoc videtur. et sic liberabit se: quia sacramentum nō fuit inuētū ut esset vinculū iniquitatis. xxij. q. iiij. inter cetera. vnde siquis iurauit aliuz non accusare: tamē pōt denūciare crimen eius: ut ex̄ de iureiur. queadmodum. in fi. cū aūt ñ potest pbare debet tacē: ut. ij. q. vij. pleriq₃. si autē pbare pōt: faciat qđ dicit̄. ij. q. i. si peccauerit. uel dicat alij sic: frater scias q₃ qdaz te vult occidē non tñ nominādo aliquē: ex̄ de of. iu. or. si sacerdos. ꝯ tñ ē ex̄ d fur. q cū fure. s₃ nō ē ꝯ: q₂ fur nō manifestauerat furtuz indicanti.

s ¶ Formidat. Quid si subdit⁹ credit q₃ preceptū plati sit ꝯ deum secure ñ obediat: q₂ l₃ generalit̄ iurauerit ei obedire i oib⁹: ñ ē tñ itelligēdū nisi de licit' et iustis et hōestis: ut. xi. q. iij. nō sp. et c. si dñs. et ex̄ de iureiur. ad nostrā. et c. veniētes. ff. de pig. obligatiōe generali. s₃ si dubitet an sit ꝯ deū obedire d₃: ut. xxiij. q. i. qd culpat̄. in fi. vtrū aūt teneat̄ recipe ordies ab eo quē scit simoniacū eē: nō. i. q. i. siqs a simoniacis.

t ¶ Suscepti. iste si vult saluari dimittat locuz et sit i ppetua pnia: ut i. q. i. siqs neq₃. et c. q. vij regritl. et ex̄ de simo. matthe⁹. ñ tñ dimittat sine auctē pape: ut. vij q. i. mutatiōes. et c. suggestū. s₃ credo ut io. fa. dic̄ q₃ bñ pōt dimittē sine licētia pape: q₂ rez h₃ furtiuā: vñ ipam tenet̄ stati restituē: alit̄ ñ penitet. xiiij. q. vi. si res aliēa. et fur sp ē i mora: ut. ff. ꝯ pdi fur. si p fure. § vl. s₃ ar. ꝯ ex̄ d renū. c. nisi. et c. p⁹ trāsla.

u ¶ Precipitat. qd si pcipitet se i fugā et morit̄: vtr₃ peccet mortalit̄ q̄rit̄. et distinguēdū ē: q₃ si nō ita esset altus murus q₃ bñ psumebat se euadere nō peccat mortaliter: aliter sic. ar. p pmo. xxiij. q. v. de occidēdis. p secūdo ar. xxiij. q. v. si nō licet. et c. nō est nostrū. et ex̄ de sepul. ex parte.

ɔceſſit[u] mima:[x] ut maiora[y] declinarēt dicēs: ꝓpt̄ fornicatiōez unuſqſqȝ ſuā hēat uxorē:[z] qr tūc ſolū ɔiuges ſine culpa i admixtiōe ſūt cū nō ꝓ explēda libidie ſȝ[r] ꝓ ſuſcipiēda ꝓle miſcēt̄ ;ut hoc ēt qḋ cōceſſerat ſine culpa ꝗuis mima nō eē mōſtraret ilico adiūxit : hoc āt dico ſm idulgētiā nō ſm iperiū:ſ n.ſine uicio ē qḋ ignoſcit̄ ⁊ nō p̄cipit̄ :peccatū ꝑfecto uidit:ſȝ q poſſit indulgeri ꝓuidit:ſȝ cū in dubijſ ɔſtringimur: utilit̄ minimis[?] ſubdimur:ne i magniſ ſine[x] uenia peccemus. ¶ Itaqȝ plerūqȝ neruoꝝ beethimoth iſti[⁹] ꝑplexitas ſoluit̄: dū ad uirtutes maximas ꝑ cōmiſſa minora tranſitur.

Verū[a] hoc ita i una eadēqȝ ꝑſona intelligitur:ceterū an in diuerſis eadem diſpenſatio locuȝ habeat:uidelicȝ ut cōmittam⁹ miora ne alij grauiorib⁹ iplicent̄ : merito q̄rit̄.

De his ita ſcribit auguſtin⁹ in li. v.queſtionū ſup geneſi.li.i.

Nō ſūt a nobis aliq̄ omittēda delicta:ne alij grauiora cōmittant.

Quod[b] ait ſodōitis loth: Sūt mihi due filie q̄ nōdum nouerūt uiros:ꝑducam illas ad uos ⁊ utimini illis ſicut uob̄ placuerit: tm̄ i uiros iſtos ne faciatis iiquū: qm̄ uolebat ꝓſtituere filias ſuas hac ɔpēſatiōe:ut uiri hoſpites ei⁹ nihil a ſodomitis tale paterētur. Utrū admittēda ſit ɔpenſatio flagitioꝝ uel quorūcūqȝ peccatorū: ut nos faciam⁹ mali aliqd :ne ali⁹ graui⁹ malū faciat :an poti⁹ ꝑturbatiōi loth nō ɔſilio tribuendū ſit qḋ hic dixerit merito q̄rit̄ : ⁊ nimirū ꝑiculoſiſſime[c] admittit̄ hec[d] cōpenſatio:ſi aūt ꝑturbatiōi hūane tribuit̄ ⁊ mēti tanto malo ꝑmote nullo mō imitāda ē.

Conſuetudinis aūt uel ɔſtitutiōis rigor nō nūqȝ relaxat̄. Unde leo papa ait.

Que conſtitutiones ualeant temperari uel que non.

Sicut[e] q̄dā ſūt q̄ nulla ꝑ̄nt rōe cōuelli : ita multa ſūt q̄ aut ꝓ neceſſitate tēpoꝝ[f] aut ꝓ ɔſideratione etatū[g] oporteat tēpari:illa ɔſideratiōe[h] ſp ſuata ut i his q̄ ul[i] dubia fuerint aut obſcura id nouerimus ſeq̄ndū: qḋ nec p̄ceptis euāgelicis ɔtrariū nec decretis ſcōꝝ patrū inueniatur aduerſum.

Quoniam[k] de nāli iure ⁊ ɔſtitutiōe uel cōſuetudine hacten⁹ diſſeruimus differētiā q̄ ab iuicē diſcernūt̄ deſignātes:nūc ad eccleſiaſticas ɔſtitutiōes ſtilū uertamus earūqȝ origīhē ⁊ auctoritatē ꝓut ex libris ſanctorū patrū colligere poſſumus: breuiter aſſignantes.

Quo tempore ceperunt canones generalium conciliorum.

Canones[l] generaliū ɔciliorū: ut iſidor⁹ ait in li.vi.ety.capitulo.xviij.a tēporib⁹ ɔſtantini ceperūt. In p̄cedētib⁹ nāqȝ ānis ꝑſecutōe feruēte docēdaꝝ plebiū minime dabat̄ facultas. Inde chriſtianitas i diuerſas hēſes ſciſſa ē: qr ñ erat epīs lnia ɔueniēdi i unū niſi tpe ſupradicti ipatoris. Ipſe eniȝ dedit facultatē chriſtianis libere ɔgregari. Sub hoc ēt ſancti p̄res i ɔcilio niceno de oī orbe terrarū ɔueniētes iuxta fidē euāgelicam ⁊ aplicā ſm poſt apl'os[m] ſymbolū tradiderūt:int̄ cet̄a autē ɔcilia q̄tuor ſunt uenerabiles ſynodi que totā p̄ncipalit̄ fidē cōplectūt̄ quaſi q̄tuor euangelia uel totidez paradiſi flumia. Harū[n] p̄or niceña ſynodus.ccc.xviij.epōruȝ ſub ɔſtātino auguſto ipatore pacta ē in q̄ arriane ꝑfidie ɔdēnata ē blaſphemia:quā[o] de iequalitate ſancte trinitatis idem arrius aſſerebat

u ¶ Conceſſit.id eſt conceſſum oſtendit:ſicut alibi exponitur: da.i.datū ꝓnuncia:ut.xxiij.q.v.§.hinc notandum.

x ¶ Minora.id eſt matrimonia.

y ¶ Maiora i.fornicationē uel mima appellat imoderatā exac.debiti ɔiugalis ⁊ illud poti⁹ ꝑmiſit apl's q̄ȝ fornicatōz:ut.xxxij.q.ij.qcqd.⁊ ſm hoc ꝓp̄e ponit̄ ɔceſſit:ſm priorē itellectū ponit̄ ɔceſſit.i.ɔceſſū oñdit.

z ¶ Et qr.ar.ɔ.h.q dic̄ q vir nūq̄ȝ pōt cognoſcere uxorē ſine peccato:ut nō.xxxiij.q.iiij.vir cum propria.

r ¶ Sed ꝓ ſuſcipiēda.⁊ cā reddēdi debituȝ:ut no.xxxij.q.ij.q:qd

? ¶ Minimis. quotiēs eni ſine captōe nihil fieri pōt:id faciēdū eſt qḋ min⁹ captioſū ē:ut ff.de re.iur.l.quotiēs.⁊.l.ſemper.

x ¶ Sine venia.ſi l'e dr̄ alibi:qḋ ꝑmittim⁹ nolētes p̄cipim⁹:ut.xxxi q.i.hac ratione.

a u Verū. In hac diſ.xiiij.q̄rit̄.

D.XIIII

an aliquis debeat minus malum committere ut alt̄ euitet grauius malū. Et dicēdū ē q ñ:ut.j.c.px.⁊ ɔtinuat̄ iſte.§.ad id qḋ dixerat:q cuȝ duo mala nobis inſtāt min⁹ ē eligēdū:ſȝ hoc nō ē veꝝ circa diuerſas ꝑſonas

b q Quod ait.qm̄ v ba ſt̄ auguſtini ⁊ icipe ibi merito queritur.

c ¶ Periculoſiſſime. hic dicit aug. q nemo dȝ min⁹ malū ɔmittē ut alt̄ euitet mai⁹ malū ⁊ itelligūt hoc qdā q nēo dȝ min⁹ mortale ɔmittē: ut alius euitet mai⁹ mōtale:ſȝ vēiale dȝ ɔmittē ut alt̄ euitet mortale.nā ēt aiaȝ qs dȝ ponere pro ꝓrio:⁊ ſic mortē tēporalē pōt aliqs ſubire ne alt̄ incurrat penaȝ etnā: de pe.di.ij.charitas.§.ꝓxi.ſȝ ꝓ ueniali debet̄ tm̄ pēa tpalis ꝓ mōtali etna.xi.q.iij.nēo.ergo aliqs pōt peccare vēialit̄ ut alit̄ ñ peccet mortalit̄. Itē qr apl's dic̄:orabā eē anathēa ꝓ frib⁹ meis:ſȝ nēo anathematizat̄ niſi ꝓ mortali :ut.xi.q.ij.nēo. Itē cū vt⁹ ⁊ viciū ſint ɔ̄ria :nec ſe ɔpatiāt̄:ut.xxxij.q.i.cū renūciat̄.ſȝ vēialia ſil' cū vtutib⁹ inſūt hōi:ñ ḡ ꝓp̄e dicūt̄ vicia:ut de pe.di.iij.ſepties. Alij dicūt q nullū pc̄m dȝ hō facē uel ꝓ ſuo bono uel alti⁹:ut.xxiij.q.v.cū hō.v̄.qd ſi ali⁹.ñ.n.vult de⁹ tale dānum cū tali lucro ɔpēſari:ut.xxiij.q.v.ſi dicat.ñ.n.dȝ qs crimē ſuū aliēis cōmodis ipēdē:ut.xlvi.di.ſic̄ ñ ſuo. Preterea neqȝ ꝓ ſalute alti⁹ tpali uel etna dȝ qs peccare vēialit̄:qr null⁹ ꝑducēd⁹ ē ad ſalutē opitulāte mēdacio:ut.xxij q.ij.c.faciat.⁊.c.p̄mū.io. Sȝ q̄re redarguit̄ hic loth ab auguſtio :cū alibi ɔmēdet̄ ab ābroſio:ut.xxxij.q.vij.offerebat̄:ſȝ ābroſi⁹ ɔſiderauit pietatez quā habuit ad hoſpites:auguſtin⁹ vō delictū filiaꝝ.xxvi.di.c.i.⁊.ij.

d ¶ Hec cōpēſatio.ar.q ñ ē admittēda ɔpēſatio i malis:ut.xiiij.q.v.forte.⁊.xxij.q.ij.c.i.⁊.xxxij.q.viij.ñ ſolū.⁊.i.q.i.ñ.ē putāda admittit̄ tñ ɔpēſatio i crimib⁹ ul' excipiēdo uel replicādo:ut.xxxij.q.vi.nihil:⁊.ff.ſo.ma.viro.veꝝ ē i iudicijs admittit :nō i foro pniali cōpenſatio.

e S Icut q̄dā ſt̄.ut p̄cepta decalogi ⁊ forma baptiſmi: ⁊ forā ɔficiēdi corp⁹ chriſti:de ɔſe.di.iiij.ꝓprie.vbi actio.⁊ di.ij.accipite.

f ¶ Temporū. ut.i.q.vij.q ꝓ remedio.⁊.lxxxi.di.p̄ſbyt̄.⁊.xxxiiij.diſ.

D.XV.

fraternitatis.

g ¶ Etatum.ut j.xxxiij.q.ij.i adoleſcētia.⁊ lxxxvi.di.tāta

h ¶ Conſideratiōe.j.xxix.di ſciēdum.

i ¶ Uel dubia. extra de ſpon. iuuenis.

k q Quoniam de naturali iure. Hacten⁹ tractauit magiſter d̄ naturali iure:hic icipit tractare de iure canōico.aſſignat itaqȝ rationem ⁊ originē ipſi⁹: ⁊ oñdit q̄ opuſcula recipiāt̄ ab eccleſia:⁊ q̄ non.

l c Canōes conſtantini.infra.xvi.di.iſidorus cōtra.ibi dicitur q a tempore clementis fuerunt celebrata ɔcilia. Rñdeo q ante fuerūt celebrata ſȝ nō ita generaliter ⁊ ita hoc vbū generalit̄ ſoluit contrarium.

m ¶ Apoſtolos.apoſtoli eni fecērūt primū ſymbolum.ſcilicet credo in deum.ſed nicena ſynodus fecit credo in vnū deū :⁊ dicitur a ſyn quod eſt con ⁊ bolos quod eſt morſellus:quia quilibet apoſtolorum de ſuo morſello aliquid appoſuit.

n ¶ Harum prior.ccc.xviij.alibi dicitur de trecētis epiſcopis:ut.x q.i.hanc.ſed dic q minor numerus non excludit maiorem.ff.de in lit.iurā.cum furti.

o ¶ Quā de inequalitate.dicebat enim p̄rem maiorē filio:⁊ filium maiorem ſpiritu ſancto.xxiiij.q.iij.quidem.v̄.arriani.

cõſubſtantialẽ.n.deo prĩ dei filiũ
eadẽ ſancta ſynodus[p] ꝑ ſymboluꝫ
diffiniuit. Secũda ſynodus.c.l
patꝝ ſub theodoſio ſenioꝛe ꝯſtāti
nopoliꝫ ꝯgregata ē: q̄ macedõiũ[q]
ſpm̃ ſcm̃ eē deũ negātē ꝯdēnans
ꝯſubſtātialeꝫ prĩ ⁊ filio ſpm̃ ſcm̃
demõſtrauit: dās ſymboli foꝛmā
quā[r] tota grecoꝝ ⁊ latioꝝ ꝯfeſſio
i eccl'ijs ꝑdicat. Tertia[s] ſynod⁹
epheſina ꝑma.cc.epoꝝ ſub iunio
re theodoſio auguſto edita eſt: q̄
neſtoꝛiũ duas ꝑſonas[t] aſſerētē in
chꝛiſto iuſto anathēate ꝯdēnauit
oñdens manē i chꝛiſto duas nās
⁊ unā[u] dñi nr̃i ieſu chꝛiſti ꝑſonam
Quarta ſynod⁹ chalcedonēſis: q̄
ſexcētoꝝ.xxx.ſacerdotũ ſub mar
tiano ꝑncipe habita ē i[x] q̄ euticē cõ
ſtātinopolitanũ abbatē uerbi dei
⁊ carnis unā nām ꝓnũciantem: ⁊
eiuſdē dioſcoꝝ defenſoꝛē[y] quõdā
alexādrinũ epm̃ ⁊ ipſũ rurſus ne
ſtoꝛiũ epm̃ cũ reliq̄s hēticis una
prm̃ ſnia ꝑdānauit: ꝑdicās eadeꝫ
ſancta ſynod⁹ chꝛiſtũ deũ ſic natũ
de uirgie ut i eo ſbam ⁊ diuie ⁊ hu
mane ꝯfiteamur nāe. De ſt.iiij
ſynodi ꝑncipales fidei[z] nāꝫ pleniſ
ſime ꝑdicātes. Sꝫ ⁊ ſiq̄ ſũt alia cõ
cilia q̄ ſci pr̃es ſpũ dei plene ſāxe
runt: poſt iſtoꝛuꝫ q̄tuoꝛ auctes oi
manent ſtabilita uigoꝛe: quoꝝ ge
ſta in[⁊] hoc ope ꝯdita ꝯtinet. Sy
nodus aũt ex greco iterꝑtat cõita
tus uel cet⁹. Cõcilij uero nom̃ tra
ctũ eſt ex moꝛe rõano: tpe.n.quo
agebāt cauſe: ꝯuĉiebāt oēs i unũ
⁊ cõi itētiōe tractabāt: uñ ⁊ ꝯciliũ
a cõi itētōe dictũ ē q̄ſi ꝯſiliũ: ⁊ ꝯſi
liũ q̄ſi ꝯſidiũ.d.i.l.lr̃aꝫ trāſeũte:
uel ꝯciliũ dictũ ē a cõi intētiōe eo
ꝙ i unũ dirigāt oēm mētis obtui
tũ. Supcilia eteni oculoꝝ ſũt: vñ
q ſibimet diſſentiũt ñ agũt ꝯciliũ:
qꝛ ñ ꝯſentiũt i unũ. Cet⁹ uero cõ
uēt⁹ ē uel ꝯgregatio a coeũdo.i.a
ꝯueniēdo i unũ: hic cõuēt⁹ ē nũcu
patus ꝙ ibi oēs ꝯueniũt i unũ: qꝛ
ſic cõuent⁹ uel cet⁹ dr̃: ſic ⁊ ꝯciliũ
a ſocietate multoꝝ i unũ appellat.
De q̄tuoꝛ quoq̄ꝫ ꝯcilijs ſcribit be
atus gregoꝛi⁹ ita dicens.

De auctoꝛitate quatuoꝛ cõcilioꝝ

Sicut[a] ſācti euāgelij.iiij.libꝛoſ
ſic.iiij.ꝯcilia ſuſcipe ⁊ uenera
ri me fateoꝛ. Nicenũ.ſ.in quo ꝑ
uerſũ arrij dogma deſtruit. Con
ſtātinopolitanũ quoq̄ꝫ i quo euno
mij ⁊ macedõij erroꝛ cõuincitur.
Epheſinũ ēt ꝑmũ in quo neſtoꝛij
ipietas iudicat. Chalcedonēſe ue
ro i quo euticitis ⁊ dioſcoꝛi praui
tas ē repꝛobata: hec tota deuotõe
āplectoꝛ itegerrima appꝛobatiōe
cuſtodio: qꝛ i his uelut i q̄drato la
pide ſcē fidei ſtructura cõſurgit ⁊
cuiuſlibet uite cõil atq̄ꝫ actōis noꝛ
ma ꝯſiſtit. Quintũ uero ꝯciliũ ue
neroꝛ: in quo epl'a q̄ ibi dr̃ erroꝛis
plena repꝛobat: i quo theodoꝛ⁹ ꝑ
ſonā mediatoꝛis[b] dei ⁊ hoiuꝫ i du
ab⁹ ſbſtātijs[c] ſepās ad ipietatis ꝑ
fidiā cecidiſſe ꝯuicit: ⁊ in quo ſcri
pta theodoꝛi ꝑ q̄ bti cyrilli fides re
ꝓhēdit auſu demētie ꝓlata refu
tāt. Cũctas uero q̄s ꝑfata uene
rāda ꝯcilia ꝑſõas reſpuũt reſpuo
q̄ ueneraāt āplectoꝛ: qꝛ dũ uniuer
ſali ſt ꝯſtituta ꝯſēſu: ſe ⁊ ñ illa de
ſtruit q̄ſq̄s ꝑſũit[d] abſoluē quos li
gāt: aut r̃ligāe quos abſoluũt. De
eiſdē ēt ſcribit gelaſi⁹ papa dicēs.

Que cõcilia ſancta romana eccleſia ſuſcipiat.

Sancta rõana eccl'ia p⁹ illas
ueťis teſtam̃ti ⁊ noui ſcriptu
ras q̄s regul'r ſuſcipim⁹: etiā has
ſuſcipi nõ ꝓhibet: ſcām ſynodũ ni
cenā.ccc.xviij.prm̃ mediāte ꝯſtā
tino maxio auguſto: i q̄ arri⁹ hēti
cus ꝯdēnat⁹ ē: ſcām ſynodũ ꝯſtā
tinopol' mediāte theodoſio ſenio
re auguſto: in q̄ macedoni⁹ hētic⁹
debitā dānatiōꝫ excepit: ſcām ſy
nodũ epheſinā ꝑmā: i q̄ neſtoꝛius
dānat⁹ ē ꝯſenſu beati pape celeſti
ni mediāte cyrillo alexādrie ſedis
antiſtite ⁊ archadio epo ab italia
deſtinato ſāctā ſynodũ chalcedo
nēſeꝫ mediāte martiano auguſto
⁊ anatolio ꝯſtātinopolitano epo:
i q̄ neſtoꝛiana ⁊ euticiana hēſis ſil'
cũ dioſcoꝛo eiuſq̄ꝫ cõplicib⁹ dāna
te ſũt: ſꝫ ⁊ ſiq̄ ſt ꝯcilia a ſcis prĩb⁹
hacten⁹ inſtituta p⁹ iſtoꝛũ q̄tuoꝛ
auctem ēt cuſtodiēda ⁊ recipiēda
mādam⁹ ⁊ decernim⁹. Jā nũc
ſbijciēdũ ē d opuſcul' ſcoꝝ prm̃ q̄
i eccl'ia catholica recipiũt. Opuſ
cula beati cypꝛiani martyris ⁊ car
thaginēſis epi. Itē opuſcula be
ati athanaſij alexādrini epi. Itē
opuſcula beati gregoꝛij nazanen̄.
epi. Item opuſcula beati baſilij
cappadocen̄.epi. Itē opuſcula
beati iohānis conſtātinopol'.epi.
Itē opuſcula beati hilarij picta
uien̄.epi. Itē opuſcula beati au
guſtini epi hyponen̄. Itē opuſ
cula beati ābꝛoſij epi mediolan̄.
Item opuſcula beati hieronymi
pbꝛi. Itē opuſcula beati ꝓſperi
uiri religioſiſſimi. Itē epl'aꝫ be
ati leonis pape ad flauianuꝫ epm̃
ꝯſtātinopol' deſtinatā: cui⁹ textũ
aut unuꝫ iota ſi q̄ſq̄ꝫ idiota diſpu
tauerit: ⁊ ñ eā in oib⁹ uenerabalit

p Synod⁹. in cõſtantinopoli.j.c.ſicut.

q Macedoniuꝫ. qui dixit ſpiritũ ſanctũ ſeruum patris ⁊ filij: ut.i.q.i. eos qui. xxiiij q.vlti. quideꝫ ꝟ.macedõiani.

r Quā tota. hoc non habemus: quia nõ habemus niſi apoſtoloꝝ ⁊ nicenũ ⁊ athanaſij quicũq̄ꝫ vult.

s Tertia. prima: hoc dicit ad differentiā ſecũde que fuit repꝛobata: ut.j.xvi.diſ. quoniam ſancte.

t Perſonas uerbi ⁊ hoĩs.

u Unaꝫ. vna eſt perſona ſꝫ habꝫ duas naturas.j.c.ſicut ꝟ.quintũ.

x In qua euticeꝫ. qui poſt reſurrectioneꝫ chꝛiſtuꝫ habere vnam naturam dixit.ſ.diuinam.xvi.di. ſexta.ꝟ.quarta.

y Defenſoꝛē peccabat ergo in fide ex quo erat defenſoꝛ hereticoꝛum: ut.xxiiij.q.i. c.i.⁊.ij.⁊.q.iij. qui alioꝛum.⁊ extra de herti. vergentis. ſic dicit.l.de latrone.C.de his q latro.oc.l.i.ſꝫ contra.xxi.di. in tantum.⁊ xxiiij.q.ij. ſane pꝛofertur. ibi.n.dicitur ꝙ dioſcoꝛus nõ peccauit in fide: ſed expõe non peccauit i fide.i.non peccauit in fide tātum: quia in hoc peccauit ꝙ auſus fuit papam leonē excõmunicare xxi.di.i tantũ

z Fidei articulos.

⁊ In hoc iſidoꝛi.ne ſit contra.xix.di. ſi romanoꝛum.ver.pꝛeſertim.

a Sicut.ibi dicit ab inuentoꝛe.

b Mediatoꝛis.id ē chꝛiſti.io.

c Subſtātijs.ſcilicꝫ perſonis.

d Preſumit. Videtur ergo ꝙ papa non poſſit deſtruere ſtatuta concilij: quia o bis maioꝛ ē vrbe.xciij.di. legimus.circa mediũ vñ requirit papa conſenſuꝫ concilij.xix.di. anaſtaſius. ar. contra xvij.di.§. hinc etiam. ⁊ extra de elec. ſignificaſti.vbi dicitur ꝙ cõcilium non poteſt pape legem imponere.⁊ xxxv.q.ix.veniaꝫ.ſed intellige quod hic dicitur circa articulos fidei.xxv.q.i.ſunt qdā.

accepit: anathema ſit. ¶ Item opuſ
cula atq; tractat⁹ omniũ patꝝ or
thodoxoꝝ q in nullo a ſancte rõa
ne eccleſie ꝯſortio deuiauerũt nec
ab ei⁹ fideli p̃dicatiõe ſeiũcti ſunt:
ſʒ cõionis ipſi⁹ gr̃a dei uſq; ad ul
timũ diẽ uite ſue ꝑticipes fuerũt
legẽda decernim⁹. ¶ Item decreta
les ep̃le q̃s beatiſſimi pape diuer
ſis tp̃ib⁹ ab urbe romana ꝓ diuer
ſoꝝ p̃rm ꝯſultatõe dederũt uene
rabilit̃ ſuſcipiẽde ſũt. ¶ Item geſta
ſcõꝝ martyꝝ q multiplicibus tor
mẽtorũ cruciatib⁹ ⁊ mirabilib⁹ cõ
feſſionũ triũphis irradiãt. ¶ Quiſ
ita eẽ catholicoꝝ dubitet ⁊ maio
ra eos i agõib⁹ fuiſſe ꝑpeſſos: nec
ſuis uiribuſ ſʒ dei gr̃a ⁊ adiutorio
uniuerſa tolerãſſe? Sed iõ ſ̃m au
ctoritatẽ antiquã uel ꝯſuetudinẽ
ſingulari cautela i ſcã ro. ec. nõ le
gũt̃: qꝛ eoꝝ q ſcripſere noĩa p̃cit⁹
ignorãt̃: ⁊ ab infidelib⁹ aut dictis
ſupflua aut min⁹ apta q̃ꝫ rei ordo
fuerit ſcripta eẽ putãt̃: ſic̃ cuiuſdã
qrici ⁊ iulite: ſic̃ gregorij alioꝝq;
paſſiões huiuſmõi q̃ ab hereticis
ꝑhibẽt̃ ꝯſcripte: ꝓpt̃ q̃ ut dictũ
ẽ ne uel leui⁹ ſubſãnãdi oriret̃ oc
caſio: in ſcã ro. ec. ñ legũt̃: nos tñ
cũ p̃dicta eccleſia oẽs martyres ⁊
eoꝝ glorioſos agões q deo magiſ
q̃ꝫ hõib⁹ noti ſũt oĩ deuotiõe uene
remur. ¶ Item uitas patꝝ antonij
pauli hilariõis ⁊ oium eremitaꝝ
q̃s tñ uir beatiſſim⁹ ſcripſit hiero
nym⁹ cũ oĩ honõe ſuſcipim⁹. ¶ Item
act⁹ beati ſiluestri ap̃lice ſedis pre
ſulis lʒ ei⁹ q ſcripſit nomẽ ignore
mus: a multis tñ in urbe romana
catholicis legi cognouim⁹ ⁊ ꝓ an
tiquo uſu multe hoc imitãt̃ eccl̃ie.
¶ Item ſcripta de iuẽtiõe ſancte cru
cis dñice: ⁊ alia ſcripta de iuẽtiõe
capitis bt̃i iohãniſ baptiſte: nouel
le q̃dẽ reuelatiões ſ̃t: ⁊ ñnulli eas
catholici legũt: ſʒ cũ hoc ad catho
licoꝝ manuſ ꝑuenerit: beati pauli
ap̃li ſnĩa p̃cedat: oia ꝓbate: q̃ bo
nũ ẽ tenete. ¶ Item rufin⁹ uir reli
gioſus plurimos eccleſiaſtici opiſ
edidit libros: ñnullas aũt ſcriptu
ras iterp̃tat⁹ ẽ. Sed qm̃ beat⁹ hie
ronym⁹ i aliq̃bus cũ de arbitrij li
bertate nõuit: illa ſentim⁹ q̃ beatũ
hieronymũ p̃dictũ ſẽtire cognoſci
mus: ⁊ ñ ſolũ de rufino ſʒ et̃ ð uni
uerſis quoſ uir ſep̃i⁹ mẽorat⁹ zelo
dei ⁊ fidei religiõe rep̃hẽdit. ¶ Item
origenis ñnulla opuſcula q̃ uir be
at⁹ hieronym⁹ ñ repudiat legẽda
ſuſcipim⁹: reliq̃ ãt oĩa cũ auctore
ſuo dicim⁹ eẽ renuẽda. ¶ Item croni
cã euſebij ceſarieñ: atq; eiuſdeʒ hi
ſtorie eccl̃iaſtice libros: q̃ꝫuis i pri
mo narratiõis ſue libro tꝑauerit
⁊ p⁹ i laudib⁹ atq; excuſatõe orige
nis ſciſmatici unũ ꝯſcripſit libꝝ:
ꝓpt̃ reꝝ tñ ſingularẽ noticiã q̃ ad
iſtructiõʒ ꝑtinet uſq;q̃q; ñ dicim⁹
renuẽdos. ¶ Item oroſiũ uiꝝ erudi
ſſimũ collaudam⁹: qꝛ ualde neċia
aduerſus paganoꝝ calũnias ordi
nauit: miraq; breuitate cõtexuit.
¶ Item uenerabilis uiri ſedulij paſ
chale op⁹ q̃ heroicis ð̃ſcripſit uer
ſib⁹ iſigni laude ꝓferim⁹. ¶ Item
uicẽtij nihilomin⁹ laborioſũ op⁹ ñ
ſꝑnim⁹ ſʒ imitamur. Ceteꝝ q̃ ab
hẽticis ꝯſcripta ul' p̃dicta ſ̃t: nulla
ten⁹ recipit catholica ⁊ ap̃lica ec
cleſia rõana. ¶ Quib⁹ ⁊ pauca q̃
ad mẽoriã uener̃t ⁊ catholicis uitã
da ſ̃t decreuim⁹ eẽ ſb̃dẽda: q̃dã q;
i ſeptuageſima ponũt pẽthateucũ
uſq; in. xi. die añ paſcha. a. xv. die
añ paſcha ponũt hieremiã uſʒ i ce
nã dñi: i cena dñi legũt tres lectio
nes de lam̃tatiõib⁹ hieremie: quõ
ſedet ſola ciuitas ⁊ cet̃a: ⁊ tres le
ctões de tractatu ſci aug. i p̃s. lvij
Exaudi. d. dep̃ca. meã ⁊ ne ð̃ſpe
xeris: ⁊ tres de ap̃lo: ubi ait i ep̃la
ad corinth. ꝯueniẽtib⁹ uob in unũ
Secũda lectio ſic icipit: ſilit̃ p⁹ q̃ꝫ
cenauit. Tertia de ſp̃ũalib⁹: nolo
uos ignorare fr̃es. In paraſceue
tres lectiões de lamẽtatiõib⁹ hie
remie: tres de tractatu ſci aug. in
p̃s. Exaudi. d. dep̃. ⁊ tres ð ap̃lo
ubi ait in ep̃a ad hebreos: feſtine
mus ingredi ⁊c̃. ſecũda lectio: oĩs
nãq; põtifex: tertia de quo nob ẽ
grãdis ſ̃mo. In ſabbato ſcõ tres
lectiões de lam̃tatõib⁹ hieremie ꝓ
phete: ⁊ tres de tractatu ſancti au
guſtini. lxiij. p̃s. Exaudi de⁹ orõʒ
cũ tribulor: ⁊ tres de ap̃lo: ut ait i
ep̃la ad hebreos: ubi ait: chriſtus
aſſiſtẽs põtifex futuroꝝ bonorũ:
ſecũda lectio ubi. n. teſtam̃tũ: ter
tia umbram. n. hʒ lex futuroꝝ bo
norũ. In paſcha dñi homeliã ad
ipm̃ diẽ ꝑtinẽtẽ. Infra hebdoma
dã homelias. In octauis paſche
ponũt apocalypſim ⁊ act⁹ ap̃loꝝ
⁊ ep̃las canõicas uſq; in octauis
pẽthecoſtes. In octauis pẽtheco
ſtes ponũt libros regũ ⁊ paralipo
menõ uſq; i calẽdis auguſti. ¶ In
dñica p̃ma mẽſis auguſti ponũt
ſalomõeʒ uſq; i calẽdis ſeptẽbris
In dñica p̃ma mẽſis ſeptẽbriſ po
nũt iob thobiã heſter heſdrã uſq;
i calẽdis octobris. In dñica p̃ma
mẽſis octobris ponũt librum ma
chabeorũ uſq; i calẽdis nouẽbris
In dñica prima menſis nouẽbriſ

ponūt ezechielē ⁊ danielē ⁊ mino
res ꝓphetas uſqꝫ i calēdis decem
bris. In pᵃma dn̄ica mēſis decē
bris ponūt iſaiā ꝓphetā uſqꝫ i na
tiuitatē dn̄i. In natale dn̄i legūt
primū de iſaia .iij. lectiones. pᵃma
lectio: pᵃmo tp̄e alleuiata ē tra ⁊ ce
tera. ſecūda: ꝯſolamini. tertia: ꝯſur
ge. Deide legūt ſmōes uel hōelie
ad ipm̄ diem ptinētes. In natale
ſci ſtephāi homel. de ipſa die. In
natale ſci iohānis ſilit. In natale
inocentiū ſilit. In natale ſci ſilue
ſtri ſilit. In octaua natal dn̄i hōe
liā de ipa die. In dn̄ica pᵃma poſt
natiuitatē dn̄i ponūt epl'as pauli
uſqꝫ i ſeptuageſima. In epiphāia
lectiōes .iij. de iſaia. pᵃma lectio in
cipit: oēs ſcientes. ſecūda: ſurge il
lumiare. tertia: gaudēs in dn̄o gau
debo. Deide legūt ſermōes ul' ho
melie ad ipſum diem ptinentes.

Que uero opuſcula ul' q libri ſint
int apocryphos ꝯputādi: idē ge
laſius oſ̄dit dicēs. In pᵃmis arri
minenſē ſynodū a cōſtātino ceſa
re ꝯſtātini filio cōgregatā median
te tauro pfecto extūc ⁊ in eternū cō
fitemur eē dānatā. Itē itinerariū
noie petri apl'i qd̄ appellat ſci cle
mētis libri .viij. apocryphi. actus
noie andree apl'i apocryphꝰ. actꝰ
noie philippi apocryphꝰ. actꝰ no
mie petri apl'i apocryphꝰ. actꝰ no
mine thome apl'i apocriphꝰ. euan
gelia thadei noie apocrypha. euā
gelia noie thome apl'i: qbus mani
chei utūtur apocrypha. euangelia
nomie barnabe apl'i apocrypha.
euāgelia nomie bartholomei apo
crypha. euangelia noie ādree apl'i
apocrypha. euāgelia q̄ falſauit lu
cianꝰ apocrypha. euangelia q̄ fal
ſauit hirciꝰ apocrypha. liber de in
fantia ſaluatoris apocryphꝰ. liber
de natiuitate ſaluatoris ⁊ de ſcā
maria ul' de obſtetrice ſaluatoris
apocryphꝰ. liber q appellat paſto
ris apocryphus. libri oēs quos fe
cit lēticiꝰ diſcipulꝰ diaboli apocry
phi. liber q appellat fūdamentuꝫ
apocryphus. liber q appellat the
ſaurꝰ apocryphꝰ. liber q appellat
de filiabꝰ ade uel geneſis apocry
phꝰ. ꝯtametrꝫ de chriſto uirgilia
nis ꝯpaginatū uerſibꝰ apocryphū
liber q appellat actꝰ thede ⁊ pauli
apocryphꝰ. liber q appellat lepo
cius apocryphꝰ. liber ꝓuerbiorū
ab hēticis traſcriptꝰ ⁊ ſci ſixti no
mine ſignatꝰ apocryphꝰ. reuelatō
que appellat pauli apocrypha. re
uelatio q̄ appellat thome apocry
pha. reuelatio q̄ appellat ſtephāi
apocrypha. liber q appellat trāſi
tus ſancte marie apocryphꝰ. liber
q appellat pn̄ia ade apocryphus
liber q appellat diogene nomine
gigātis: q poſt diluuiū cū dracōe
ab hēticis pugnaſſe perhibet apo
cryphꝰ. liber q appellat teſtamen
tū iob apcryphus. liber q appella
tur de pn̄ia origenis apocryphus
liber de pn̄ia cypani apocryphus
liber q appellat iamne ⁊ mambre
apocryphus. liber qui appellatur
ſors apoſtolorum apocryphus. li
ber luſane apocryphꝰ. liber cano
num apoſtoloꝝ apocryphꝰ. liber
phiſologus ab hēticis cōſcriptus
ſꝫ beati ambroſij noie ꝓſignatus
apocryphus. hiſtoria euſebij pan
phili apocrypha. opuſcula tartu
liani ſiue africani apocrypha. opu
ſcula iouiniani ⁊ galli apocrypha
opuſcula montani ⁊ priſcille ⁊ ma
ximille apocrypha. oīa opuſcula
fauſti manichei apocrypha. opuſ
cula alterius clementis alexandri
ni apocrypha. opuſcula caſſiani p̄
ſbyteri galliaruꝫ apocrypha. opu
ſcula pictauieñ. uictoris apocry
pha. opuſcula fauſtini regieñ. gal
liaꝝ apocrypha. opuſcula frumē
tici apocrypha. opuſcula ieſu ad
abagaruꝫ apocrypha. paſſio geor
gij apocrypha. paſſio quirici ⁊ iuli
te apocrypha. ſcripta que appellā
tur ſalomonis contradictio apo
crypha. philateria omnia que nō
ab angelo ut illi ꝯfingunt: ſed ma
gis a demone cōſcripta ſunt apo
crypha. Hec ⁊ his ſimilia que ſi
mon magus nicolaus theruidus
martion baſilides ebion paulus
etiā ſamotaſenus ⁊ bonoſius qui
ſimili errore defecerūt: mōtanus
quoqꝫ cū ſuis obſceniſſimis ſeqci
bus: pollinaris ualentinus ſiue
manicheus fauſtus ſabellius ar
rius macedonius eunomius no
uacius ſebacius calixtus donatꝰ
⁊ euſtachius iubianus pelagius
iulianus ⁊ latieñ. celeſtinus ⁊ ma
ximianus pſillanus ab hiſpania
lapedius dioſcorus euticiꝰ petrus
⁊ alius petrus: ex qbus unus ale
xandriā alius antiochiā macula
uit: achatiꝰ ꝯſtātinopolitanꝰ cum
ꝯſortibꝰ ſuis: necnon ⁊ oēs hēſes
q̄s ipi eorūqꝫ diſcipuli ſiue ſciſma
tici docuerūt uel ꝯſcripſerūt: quo
rū nomia minime retinemus: nō
ſolū repudiata uerū etiā ab oi ro.
ec. eliminata atqꝫ cū ſuis auctori
bus actorūqꝫ ſequacibus ſub ana
thematis indiſſolubili uinculo in
eternū confitemur eē dānata.

Apoſtoloꝝ. Hic intitulatur .xvi. di. in qua ꝓbat ꝙ canones apoſtoloꝝ ſūt recipiēdi: poſtea oñdit quo tpe ⁊ quo reſidēte i papatu uel ipio q̄lȯlibet ꝯciliū eſt celebratū. Et nō ꝙ gratianus ponit quandā ꝯtrarietatē de canōibꝰ aploꝝ: ⁊ eā nō ſoluit. ꝓbat .n. auc̄te iſidori ꝙ canones aploꝝ nō ſūt recipiēdi q[uia] ſūt apocryphi. poſtea ꝓbat auc̄te zepherini ⁊ leonis ꝙ ſūt recipiēdi ⁊ nō ſūt apocryphi. So. breuis ē q[uia] illi canões ſūt recipiendi q a veris aplis ſūt editi: ſed illi ñ q a pſeudo aplis ſt̄ editi. ſ. ꝓx. di. ⁊ itē geſta.

Iſidorus. preponimus ar. ꝙ illi qui ſunt maioris auctoritatis debent habere priorem vocem in electione: ut .xix. di. in canonicis vnde licet anquiritana ſynodus fuerit prior nicena: tamen ꝓpter maiorē auctoritatē nicena preponitur: ut .j. e. di. c. ſexta. ibi: prima annotatio ⁊c̄.

D. XVI.

Apoſtolorū canones q[ui] ꝑ clementē pontificem romanū ſicut quidaꝫ aſſerūt dicunt̄ eſſe trāſlati: ſūt q̄nquaginta: hos nō recipiendos ſꝫ iter apocrypha deputatos iſidorus ſcribit dicens.

Apoſtolorum canones apoſtolica reijciuntur auctoritate.

Canões q dicūt̄ aploꝝ ſeu q[uia] eoſdem nec ſedes aplica recepit: nec ſci p̄res illis aſſenſū p̄buerūt ꝓ eo ꝙ ab hēticis ſub nomine aploꝝ ꝯpoſiti dignoſcūt̄: q̄uis in eis utilia iueniāt̄: tñ ab auc̄te cāonica atq[ue] aplica eoꝝ geſta ꝯſtat eē remota: atq[ue] int̄ apocrypha d̄putata. Zepherinꝰ aūt ecōtra ſcribit epis ꝑ ſiciliam conſtitutis.

Apoſtoloꝝ canões ſūt recipiēdi.

Sexaginta ſnias apli p̄ſcripſerunt cū alijs q̄mplurimis epis q̄s ſuādas eē cēſuerūt. Itē leo papa .ix. cōtra eplam nicete abbatis.

Exceptis .l. capl'is canões aploꝝ int̄ apocrypha deputāt̄.

Clemētis libꝝ .i. petri apli itinerariū ⁊ aploꝝ canões numerāt p̄res inter apocrypha exceptis capl'is .l. q̄ decreuerūt orthodoxe fidei adiūgenda. Itēꝫ .vi. ſynodus capitulū ſecundo.

Placuit huic ſcē ſynodo ut āmodo cōfirmata ⁊ rata ſint canonū aploꝝ .lxxxi. capl'a. Epiſtola iſidori i capite canonū. Iſidorꝰ ſuꝰ chriſti lectori ſuo ꝯſuo.

Propt̄ eorū auctoritatē cet̄is ꝯcilijs p̄ponimꝰ canones qui dicūt̄ eē aploꝝ: lꝫ a q̄buſdaꝫ apocryphi dicant̄ q̄m plures eos recipiūt: ⁊ ſci p̄res eorū ſnias ſynodali auc̄te roborauerūt: ⁊ int̄ canōicas poſuerūt ꝯſtitutōes. Itē p̄mus ordo ut p̄dictū ē de celebrando ꝯcilio inſertꝰ habet̄: poſtmodū canões aploꝝ atq[ue] aplicoruꝫ .i. a ſancto clemēte uſq[ue] ad ſanctū ſilueſtrū decretoꝝ atq[ue] ꝯciliorū diuerſoꝝ breuiariū ē int̄polatū ſequēs ordinē ſuū. Itē cū hadrianꝰ papa ſextā ſynodū ſuſcipiat cū oībꝰ canōibꝰ ſuis: cū ēt ſcā .viij. uniuerſalia ꝯcilia ꝓfeſſiōe rōani pontificis ſint roborata: in ſexta autē ſynodo ſiue i ſeptio ꝯcilio aploꝝ canones ſūt recepti ⁊ approbati: pꝫ ꝙ ñ ſt̄ int̄ apocrypha deputandi. Unde ſcribit hadrianꝰ papa tharaſio patriarche.

Sexta ſynodus auc̄te hadriani corroboratur

Sextā ſynodū ſāc̄tā cū oibus canonibꝰ ſuis recipio. Sed dubitat̄ de ea an canões ꝯſcripſerit: qđ ex q̄rta actiōe .ſ. ſexte ſynodi facile abſoluit. Ait .n. ep̄s petrus epo nichomedie.

Sexta ſynodus canões ꝯſcripſit

Habeo librū ꝯtinentē canões ſancte ſynodi ſexte p̄riarcha dixit. Quidā ſcādalizāt̄ ꝑ ignorātiā ꝓ canōibꝰ iſtis dicētes: nūq̄d ſexta ſynodus canões fecit: ſciāt ergo q̄m ſynodꝰ ſcā ſexta ſub ꝯſtātino congregata ē ꝯtra eos q dicebāt eē unā opatōeꝫ ⁊ unā uolūtatem eē in chriſto: i q̄ ſci p̄res illos utpote hēticos anathēatizauerūt ⁊ orthodoxā fidē explanauerunt. Soluta ē hec ſynodus ꝯſtantini .xiiij. āno. poſt q̄tuor aut q̄nq[ue] annos ijdē ſci p̄res cōgregati ſūt ſub iuſtiniāo filio ꝯſtātini: ⁊ p̄dictos canões ꝓmulgauerūt: de q̄bꝰ nullus dubitet. Qui .n. ſub ꝯſtātino ipatore i ſynodo fuer̄t: ijdē ipi epi ſub iuſtiniāo iſtis canōibꝰ ſubſcripſerūt. Oportebat .n. ut ſynodꝰ uniuerſalis canões eccl'iaſticos ꝓmulgaret. Itē ſcā ſynodus uniuerſal' ſexta pꝰ ꝓml'gatā ab eo diffinitōeꝫ ꝯtra monoſcelitas ꝯſtātino ipatore q eā cōgregauerat nō multo poſt defūcto iuſtiniāo filio eius regnante ꝓ eo eadē ſcā ſynodus diuinitus inſpirata iterū conſtantinopolim .iiij. aut .v. āno cōgregata eſt: ⁊ canões nūero .cc.ij.

b Canones. ſic cōſtrue: q̄uis in eis canōibꝰ q canões dicūtur apoſtolorū.

c Utilia. ar. ꝙ vtile viciat̄ ꝑ iutile: ut nō. ſ. di. ix. ſi ad ſcripturas.

d Atq[ue] inter apocrypha. i. ſine certo auctore: ut ſapia ſalomōis. liber ieſu filij ſirach q d̄r eccl'iaſticus ⁊ liber iudicum ⁊ thobie ⁊ liber machabeorum. hi apocryphi dicūt̄: ⁊ tñ legūtur ſed forte ñ generaliter.

e Clementis. i. q ſub nomine clementis cōpoſitus eſt ab hereticis.

f Itinerariū. q actus petri ꝯtinet quos ꝑ orbem itinerādo ꝑegit.

g Exceptis. Impropria videt̄ h' exceptio quia aut excipit̄ a veris canonibꝰ aut a falſis. nō de falſis q[uia] nullus ex illis obſeruat̄: item nō de veris quia nullus illoruꝫ eſt apocryphꝰ. uel dic ꝙ hoc nomē canones ſumitur large tā ꝓ veris q̄ꝫ ꝓ falſis canonibus: ut ꝑōit̄ .j. xxij. di. §. verū.

h Placuit. ex hiſ tribꝰ .c. ſurgit ꝯtrietas quam gratianus non ſoluit nec ponit ſexta ſynodus dic̄ lxxxv. capitula canonū apoſtolicoꝝ eē ſeruāda. zepherinus .lx. ⁊ leo .l. quidam ita ſoluūt ꝙ ſexta ſynodus fuit ante zepherinū ⁊ ante leonē ⁊ obſeruabant̄ .lxxxv. canões: ꝓut dicit ſexta ſynodꝰ: ſꝫ poſtea ī diſſuetudinē abierūt .xxv. ⁊ remāſerūt lx ut dic̄ zepherinꝰ: ꝓcedēte vō tpe .x. ex illis perierūt: ⁊ ſic remāſerūt tm̄ l ut dic̄ leo. ſꝫ hec ſolutio ſtare nō pōt: nā zepherinꝰ p̄ceſſit .vi. ſynodū. naꝫ vi. ſynodꝰ fuit celebrata tpe agathonis: ut .j. e. di. c. ſexta. q̄ longo tpe fuit poſt zepherinum ut ex cronicis apparet omiſſis alijs ſolutionibus dic ꝙ non contradicūt ſibi: quia dicebat ſynodus .lxxxv. fuiſſe capitula: zepherinus non dicit de capitulis ſed de ſententijs: ⁊ poteſt eſſe ꝙ in vno capitulo ſint ſententie plures.

a Sextaꝫ. ſexte ſynodi falſa eſt littera: ⁊ debꝫ ibi eē ſeptime ſynodi. qualit̄ eniꝫ dubitaret ſexta ſynodꝰ de eo qđ ipa fecerat ⁊c̄.

b Habeo. Volūtatē. Quidaꝫ dicebant tantuꝫ vnaꝫ fuiſſe volūtateꝫ in chriſto: ſed dicenduꝫ eſt ꝙ due fuerunt voluntates in eo ꝙ hō fuit: vna ſēſualitatis: ſcd'm quā ipe dixit: pat̄ ſi fieri poteſt tranſeat ⁊ cetera. alia rationis ſcd'm quā ipe dixit: verū tamen non ſic ego ſed ſicut tu vis.

c Conſtantini. non illius magni cōſtātini qui fuit tēpore ſilueſtri. ſub eo eniꝫ fuit nicenum cōcilium tempore ſilueſtri.

d Conſtantini. cōtra inſti. de dona. §. eſt ⁊ aliud inſti. q non eſt per. fateſt. ſecus vbi iuſtinianꝰ vocat patreꝫ ſuū iuſtinum: ſed loquitur hic d̄ alio iuſtiniāo ſub quo ſexta ſynodus celebrata fuit tpe agathonis pape: ut .j. e. ſexta ſub iuſtiniano aūt cuiꝰ leges leguntur celebrata eſt q̄nta ſynodus: ut .j. e. c. ſexta.

e Sub iuſtiniano. Sed certe nec ſic ceſſat contrarietas: quia tam leo q̄ꝫ ſynodus loquitur de capitulis: tu diſtingue tempora ⁊ concordabit ſcriptura .ij. q. i. multi.

f Eadem. Nota ꝙ eadem dicitur ſynodus: quia ijdeꝫ partes ibi cōuenerūt: ſimile .vij. q. i. deniq[ue]. ⁊ ff. de iudic. ꝓponebatur. Et eſt hic ar. ꝙ eadem ſit cauſa appellationis cum cauſa principali. ij. q. vi. ſiquis in quacunq[ue].

ad correctōeȝ eccleſie ꝓmulgauit
Ex his ergo colligit̄ q̄ ſexta ſyno
dus bis cōgregata ē: pmo ſub cō/
ſtātino iperatore ⁊ nullos canōeſ
ꝯſtituit: ſecūdo ſub iuſtiniāo filio
eiꝰ ⁊ pfatos canōes ꝓmulgauit.
Unde ſancti patres i eadē ſyno
do cōgregati dixerunt.

Conſtitutiones ſynodi ſexte.

Quoniā ſancte uniuerſales ſy
nodi. v. ſb iuſtiniāo auguſto
vi. ſub cōſtātino pr̄e ſuo auguſto
de myſterio fidei pleiſſime diſpu
tantes canōes nō fecerūt: ſicut ce
tere q̄tuor uniuerſales ſynodi: ꝓ
pterea nos ꝯueniētes i hāc iperialeȝ
urbē ſacros canones ꝯſcripſimuſ
Jtē placuit huic ſcē ſynodo ut
āmō ꝯfirmata ⁊ rata ſint canonū
apl'oꝝ. lxxxv. capl'a. Itē cōfir
mamꝰ ⁊ ceteros ſcōꝝ canones ⁊ ſy
nodꝰ: pmā nicenā ⁊ anchiritanā:
neoceſarieſē: gāgrēſē: anthiocenā
laodiceū: ꝯſtātinopolitanā: ephe
ſinā pmā: chalcedoneſē: ſardicen
ſem: carthagineſē: ⁊ opuſcula the
ophili alexandrini epi ⁊ gregorij
trimegiſtri neoceſarieſiſ epi ⁊ dio
nyſij alexādrini epi ⁊ martyris:
athanaſij epi alexādrini: baſilij ce
ſaree cappadocie epi: gregorij mi
ſeni epi: gregorij theologi āphilo
gij iconenſis epi: timothei alexan
drini epi: germani ꝯſtātinopolita
ni: cyrilli alexādrini epi: cypriani
carthagineū. epi: ⁊ ſynodū ſuam.
Itē ex diurno libro profeſſio ro
mani pontificis.

Auctoritate romani pōtificis ſā
cta. viij. concilia corroborantur.

Sanctaˢ. viij. uniuerſalia cōci
lia pmū nicenū: ſecūdū ꝯſtāti
tinopolitanū: tr̄tiū epheſinū: chal
cedoneū. iiij. ⁊. v. itē ꝯſtātinopoli
tanū. vi. itē nicenū. vij. viij. quoꝝ
ꝯſtantinopol' uſq; ad unū apicē i
mutilata ſeruare ⁊ pari honore ⁊
ueneratōe digna hr̄e: ⁊ q̄ p̄dicaue
rūt ⁊ ſtatuerūt mōis oibꝰ ſeq ⁊ p̄
dicare: ⁊ quecūq; ꝯdēnauerūt ore
⁊ corde ꝯdēnare ꝓfiteor. Quo āt
tp̄e ſexta ſynodꝰ ⁊. i. ij. ⁊. iiij. ⁊. v
cōgregate ſunt: beda in libro d̄ tē
poribus ſcripſit dicens.

De temporibus cōciliorum.

Sextaᵇ ſynodꝰ uniuerſalis cō
ſtantinopolim ꝯgregata ē: ⁊
greco ſermōe ꝯſcripta tēporibus
pape agathōis exeq̄nte pijſſimo
p̄ncipe cōſtātino itra palatiū ſuū
ſimlq; legatis aplice ſedis ⁊ epis
c. l. reſidētibꝰ. Prima ſynodus
uniuerſalis in nicena cōgregata ē
ꝯtra arriū. ccc. xviij. pr̄m tp̄ibus
iulij pape ſub cōſtātino principe.
Secunda in ꝯſtātinopoli. c. l. pa
trū ꝯtra macedoniū ⁊ eudoxiū tē
poribus damaſij pape ⁊ gratiani
p̄ncipis: qn̄ nectariꝰ eiuſdē urbis
ep̄s ē ordiatus. Tertia in epheſi
na. c. pr̄m ꝯtra neſtoriuȝ auguſte
urbis epm ſub theodoſio magno
principe ⁊ papa celeſtino. Quar
ta in chalcedōe. vi. c. xxx. pr̄m ſb
leone papa tēporibꝰ martiani p̄n
cipis ꝯtra euticē nefandiſſimorū
mōachorū p̄ſulē. Quinta i ꝯſtā
tinopolitana tēporibꝰ iulij pape
ſub iuſtiniano p̄ncipe cōtra theo
dorum ⁊ omnes hereticos.
Prima aūt ſynodus in nicena
ccc. xviij. patꝝ ꝯtra arriū ale
xandrinū pbr̄m q tres ieq̄les gra
dus i trinitate aſſerebat: pr̄em. ſ.
maiorē: filiū miorē: ſpm̄ ſcm̄ crea
turā uel ſeruū: tēporibꝰ cōſtātini
principis ⁊ ſilueſtri pape romani
macharij hieroſolymitani: alexā
dri alexādrini: q ꝯdēnata eadem
hereſi ſtatuerūt canōeſ. xx. quoꝝ
auctor maxie p̄fatꝰ alexāder ep̄s
fuit. Secūda ſynodꝰ i ꝯſtātino
pol'. c. l. pr̄m ꝯtra macedoniū con
ſtantinopol' epm: q negabat ſpm̄
ſ. deū eē: tēporibꝰ gratiani ⁊ theo
doſij p̄ncipū: damaſi pape roma
ni cyrilli hieroſolymitāi: nectarij
alexādrini q ꝯdēnata p̄fata hereſi
ſtatuerūt canōes tres: quoruȝ au
ctor maxie beatꝰ nectariꝰ ꝯſtātino
pol' ep̄s fuit. Tertia in epheſo.
ccc. pr̄m ꝯtra neſtoriū ꝯſtātiopol'
epm: q dicebat beatā uirgineȝ ma
riā nō dei ſed homis tm̄mō geni
tricē ut aliam pſonā carnis aliam
faceret deitatis: tēporibus thedo
ſij p̄ncipis iunioris: celeſtini pape
romani: iuuenal' ꝯſtātinopol' epi
cyrilli alexādrini: q. xv. capl'a con
tra neſtorij blaſphēias totidē ca
pitula auctōe eodē ſcō cyrillo ana
thematizādo ꝯſcripſerūt. Quar
ta i chalcedone. vi. c. xxx. pr̄m cō
tra euticē ꝯſtātinopol' abbateȝ q
aſſerebat chriſtū poſt humanam
aſſūptioȝ nō ex duabꝰ naturis exi
ſtere: ſed ſolā in eo diuinā nām p
manē: tēporibꝰ martiani p̄ncipis
leonis pape romani: iuuenal' hie
roſolymitani: anatholij ꝯſtātino
pol'. q ꝯdēnata p̄ſcripta hereſi ſta
tuerūt canōes. xxviij. quoꝝ auctō
maxie idē ſcūs anatholiꝰ ꝯſtātino
pol' ep̄s fuit. Quinta i ꝯſtātino
poli ꝯtra theodoꝝ meſochenū ⁊
oēs hēticos: q theodorꝰ dicebat
aliud eē dei uerbū ⁊ aliud chriſtū
⁊ ſactā mariā uirginē negabat dei

g. Sancta
viij.
Hec ꝯcilia di
cūtur octo: q2
octies ſunt ce
lebrata ut hic:
dicūtur ⁊ qua
tuor: q2 in qua
tuor locis cele
brata: ut. ſ. di.
.xv. ſicut.

b Sexta.
maiorē
ar. ꝙ nō qui
prior ē tēpore
potior eſt iure
ſed melior pre
ferendus ē: q2
nō gradus ele
gantior ſed vi
te melioris a
ctio cōprobat
ut. xxiij. q. iiij.
ſicut. ⁊. xl. di. n̄
loca. ⁊. c. multi
in fi. in auē. de
mōachis. §. or
dinatiōe. hōe
ſtiorib'. n. ho
nores debent
ar. ȷ. xxv. di. c.
i. in fi. ⁊. ff. de
mūe. ⁊ ho. ho
nores. ar. ȝ. C
de offi. magi.
officiorū ȝ nēo
agentiū. ⁊. lxi.
di. miramur. ⁊
ar. ꝯ ra. lx. di. c
penulti. ⁊ vlt.

genitricem fuiſſe: tpibus iuſtinia͞i pncipis: iulij pape roani: domini antbioceni: eutici cſtatinopolitani: q. xxiij. capl'a anathematizando deſcripſerunt ↄtra theodori ⁊ ſocioꝝ ei9 blaſphemias. Sexta i ↄſtatiopol'. c. l. prm ↄtra macharium̄ anthiocenu epm ⁊ ſocios eius q una uolūtatē ⁊ una opatione in chriſto falla ſuſpicioe aſſerebāt tēporib9 ↄſtātini pncipis: agathōis pape roāni: gregorij ↄſtātinopol' q ↄdēnata beſi pfata anathematizādo ſcripſert. ix. capl'a ifi9 ānexa Prima annotatio angritane ſynodi dr: q an nicenaz fert fuiſſe: ſed ,ppt auctem maiorē p9 ponit: i q pres. xviij. ſtatuerūt canones. xxiiij. quoꝝ auctoꝛ maxie uitalis āthiocen9 eps extitit. Secūda neoceſarien. q p9 angritanaz ⁊ anthiocenā legit fuiſſe: i q pres xvij. ſtatuert canoeſ. xxiiij. quoꝝ auctoꝛ maxie uital' ſalonitan9 extitit. Tertia gāgrēſis: q p9 nicenā legit fuiſſe: i q pres. xvi. ſtatuerūt canoes. xx. ,ppter qſdā necitates eccl'iaſticas maxie ↄtra euſtachiū q dicebat q null9 i ↄiugali gdu poſit9 nec ull9 fidelis q n oib9 renūciaret et q poſſidēt ſpez ullā ad deū hret ⁊ multa alia uenenoſa q enūerare longū ē. Quarta ſardicēſis: i q pres. lx. ſtatuert canoes xxij. quoꝝ auctoꝛ maxie oſi9 cordubēſis eps ⁊ uincēti9 capuanus eps ⁊ ianuari9 beneuētan9 ⁊ calepodi9 neopolitanēſis ſacte roāne eccl'ie legati extiterūt. Quita anthiocena: i q pres. xxx. ſtatuerūt canoes. xxv. quoꝝ auctoꝛ maxie euſebi9 paleſtinēſis epus extitit. Sexta laodicēſis: i q pres. xxxij ſtatuerūt canoes. lxiij. quoꝝ auctoꝛ maxie theodoſi9 extitit epus Septia carthaginēſis: i q pres: cc. xxvij. ſtatuerūt canoes. xxij. quoꝝ auctoꝛ maxie aurelian9 carthaginēſis eps extitit: ⁊ ſanct9 auguſtin9 hypon. eps i eadē ſynodo legit fuiſſe tēporib9 honorij auguſti. Octaua africana ſub theodoſio mioꝛe auguſto: in q pres. cc. xxix. recitauerūt ⁊ firmauerūt canones. c. v. q p diuerſa ↄcilia africāe ,puicie tpibus aurelij carthaginenſis epi legūt eē ↄſcripti. Nona arelaten. i q pres. dc. ſtatuerūt canones qtuoꝛ: quoꝝ auctores maxie ſilueſter urbis rome eps ⁊ ſanct9 maurin9 arelaten. eps extiterūt tēporib9 ↄſtātini auguſti ſicut qdaz aſſerūt. Decima itez arelaten. i q pres. xviij. ſtatuert canoeſ: quorū auctoꝛ maxie ceſari9 arelaten. epus tēporib9 auguſti ↄſtātini extitit. Undecima itez arelaten. i q pres. xvij. ſtatuerūt canones. Duodecima itez arelaten. i uico hoꝛteſio: i q pres. xi. ſtatuerūt canoneſ: quoꝝ auctoꝛ maxie ſanct9 ceſari9 eps extitit. Tertiadecia itez arelaten. i q pres. xvij. ſtatuerūt canoes: quoꝝ auctoꝛ maxie ſarpidius arelaten. epus extitit. Quartadecia auracien. in q pres xvi. ↄſtituerūt canoes: quoꝝ auctoꝛ maxie hilari9 eps extitit. Quitadecia empanen. in q pres. xxvi. ſtatuerūt canoes. ix. quoꝝ auctō maxie ceſari9 extitit eps. Sextadecia agathen. i q pres. xxxix. ſtatuerūt canoes: quoꝝ auctoꝛ maxime arelaten. eps extitit. Septimadecia aurelianen. in q pres. lxij. ſtatuerūt canoes: quoꝝ auctō maxie aurelian9 arelaten. eps extitit. Octauadecia itez aurelian i q pres. xxx. ſtatueruut canoes: quoꝝ auctoꝛ maxie melian9 epus rhodonen. extitit. Nonadecima itez aurelianen. i q pres. xxx. ſtatuerūt canoes: quoꝝ auctoꝛ maxime ſcūs albin9 andegauēſis epus extitit. Uicesima aluernen. in q pres. xv. ſtatuerūt canoeſ: quoꝝ auctoꝛ maxie honorat9 breliten. eps extitit. XXi. maticen. i q preſ xxi. iſtituert canoeſ: quoꝝ auctoꝛ maxie priſcus lugdunen. eps extitit. XXij. itez maticen. in q pres lxxvi. ſtatuerūt canoes: quorum auctoꝛ maxie idē pſc9 lugdun. epiſcopus extitit. XXiij. lugdun. in q pres. xviij. ſtatuerunt canoes: quoꝝ auctoꝛ maxie philipp9 uienen. epus extitit. XXiiij. itez lugdun. i q pres. xx. ↄſtituerūt canones: quoꝝ auctoꝛ maxie idē pſcus lugdun. eps extitit. ¶ Sz q nicena ſynod9. xx. canoes ſupra ſtatuiſſe dr: ↄtrariū uidet ei qd in epl'a athanaſij iueit. ¶ Scribit. n. athanaſi9 alexadrin9 eps marco pape ita dicens.

Epiſtola athanaſij poſtulātis capitula niceni concilij.

Septuagita niceni cōcilij capitula q de pfata ſynodo iubente dño meo alexādro decreta oiuz epiſcopoꝝ attuli: q ſunt igne ↄbuſta: optam9 ut a ſede ſcē eccl'ie ueſtra auctē pcipe p pntes legatos mercamur. Et ē pntib9 nob. lxx in meoꝛata ſynodo capl'a tractata ſt. xxx. a grecis greca edita lingua: ⁊. xxx. a latinis ſilr edita latina lingua. Sed uiſum ē. ccc. xviij

a Uiginti. a ſardicenſe.
b Quod dicit. regionib⁹. Hic ē duplex ar. vnū tale. ex q̄ oēs alij hoc faciūt: ergo ⁊ tu obſuabis hoc: ut no. ſ. xij. di. illō Itē ar. ꝙ nulli licet ignorare ea q̄ publice facta ſūt. xij. q. ij g ⁊ hūanis. viij. q. i. lʒ. xi. q. iij. cure. xx. di. ſi decreta. lxxxvij. di. c. vl. xxiij. q. i. parat⁹. ff. de inſtitoria ſʒ etſi. §. ꝓſcribē. C. de liberali can. ſi filiū. ex. de poſtu. ad hoc. ar. ʒ. lxxxij. di. ꝓpoſuiſti. ⁊ . i. q. i. ſiqs a ſimōiacis. ⁊ . xxiiij. q. i. ſiqs dederit. ꝓmū regulare ſecūdū caſuale ꝓpē caſum ignorātiſ: ex g ma. ac. poſ. cū in tua.

c Generalia cōcilia In hac. xvij. di. oñdit q̄ poſſunt facere ɔcilia. Sūt āt ɔcilioꝝ q̄daz vniuerſalia: q̄dā ꝑticularia ſiue ꝓuicialia quedā epalia. Uniuerſale ē qd a papa uel ei⁹ legato cuz oibus epis ſtatuit. Particulare ſiue ꝓuinciale ē qd metropol. uel pꝛimas facit cuz ſuffragāeis ſuis: ut. xviij. di. c. i. ⁊ . xcij. di. ſi D. XVII qs eps. Sed vniuerſale nō debet fieri ſine auctē pape ut hic: nec ꝑticulare ſine auctē metropol. uel pꝛimatis: nec epale ſine auctoꝛitate epiſcopi. Metropolitan⁹ tñ pōt facē ɔciliū ſiñ auctē pmatis: ut. xcij. di. ſiqs eps. Sil'r eps ſine auctē metropolitani: ut xxxviij. di. qñ. ⁊ . xij. q. ij. placuit. Nec ob. qd legit. ſ. di. pr. c. ꝓpꝫ. i fi. ⁊ . c. pe. q2 illud ē itelligēdū de ꝓuicialib⁹ ɔcilijs: uel itellige illud de canonib⁹ conſtituendis. io.

epis ſpiritu ſancto repletis ⁊ maxime iam dicto alexādro ⁊ ap. ſe. apocriſarijs: ut. x. capl'a adunarētur: alijs atqꝫ alijſ ɔgruis locis iſererēt ⁊ ad foꝛmā. lxx. diſcipuloꝝ uel toti⁹ oꝛbis terre linguaꝝ. lxx. tāti ⁊ tā excellentis ɔcilij fierēt capitula q̄ oēm chꝛiſtianoꝝ ifoꝛmarent oꝛbē. Quomō ergo. xx. tm̄ capl'a in nicena ſynodo ſtatuta dicūt cū. lxx. capl'a ut athanaſi⁹ ſcribit i ea ſtatuta mōſtrēt? His ita rñdet: capl'a nicene ſynodi q̄dam in diſſuetudinē abierūt: uiginti tm̄ in romana eccl'ia habēt. Unde ſtephanus papa ſcribit dicens luthobio epiſcopo maguntino.

Niceni ɔcilij. xx. tm̄ capl'a hñtur

Uiginti[a] tm̄ capl'a nicene ſynodi in ſcā rōana eccleſia habentur: ſʒ quo neglectu alia defecerīt ambiguū ē: plimi arbitrāt anthioceno ɔcilio eē ea inſerta. Sardicēſe quoqꝫ ɔciliū auctē nicolai pape recipit. Unde idē ſcribit clero ɔſtātinopol.

Auctoꝛitate apoſtolica ſardicenſe ɔciliū recipitur.

Quod[b] dicitis neqꝫ ſardicenſe cōciliūz neqꝫ decreta alia uos hr̄e ſcōꝝ patrū uel recipe: nō facile uobis facultas credēdi tribuit: maxime cū ſardicēſe ɔciliū qd pͤnes nos i ur̄is regiōibus actū ē ⁊ ois eccl'ia recipit: q̄ rōne ɔueniat: ut hec ſcā ɔſtātinopol. eccl'ia abijceret: ⁊ ut dictū ē: nō reciperet?

Generalia[c] quoqꝫ ɔcilia quoꝝ tpe celebꝛata ſūt uel quorū auctas cetis pͤemineat: ſcōꝝ auctib⁹ ſupꝛa monſtratū ē. Auctas uero aggregādoꝝ ɔcilioꝝ penes aplicā ſedem ē. Unde marcellus papa ſcribit maxētio epiſcopo.

Abſqꝫ romani pōtificis auctē ſynodū aliqbus cōgregare nō licet.

Synodū[a] epoꝝ abſqꝫ huius ſedis rōane auctē quāqꝫ quoſdam epos poſſitis cōgregare[b]: nō poteſtis reglarīe facē. Neqꝫ ullū epm qui hanc appellauit aplicam ſedē dānare: anteqꝫ hinc ſnia diffinitiua ꝓcedat. nā ſi ſeculares in publicis iudicijs libellis utūt appellatorijs: quāto magis ſacerdotib⁹ hec eadē agē lʒ: q ſup illos ſūt de qb⁹ dictū ē: Ego dixi dij eſtis. Itē iuli⁹ papa oꝛiētalibus epis.

Non eſt ratum cōciliū: qd auctoritate rōane eccleſie fultū nō ſit.

Regula[c] ur̄a nullas hʒ uires nec hr̄e poterit qm̄ nec ab oꝛthodoxis epis hoc ɔciliū actū eſt nec rōane eccleſie legatus inſuit canōib⁹ pcipiētib⁹ ſine ei⁹ auctoꝛitate ɔcilia fieri nō debē: nec ulluz ratū[d] ē aut erit unqꝫ ɔciliū qd eiuſ non fuerit fulcitum auctoꝛitate. Item damaſus papa.

Null⁹ uſurpet ɔceſſa rōane ecc'e

Huic[e] ſedi ɔceſſa null⁹ uſurpare ſine ei⁹ ɔſultu pſūat: q non uult honoꝛe eccleſiaſtico indign⁹ aut ɔtēptoꝛ iudicari. Item gregoꝛius papa.

Abſqꝫ aplīce ſedis auctē ſynoduz aliquibus congregare non licet.

Nec[f] licuit alicui aliqñ nec licebit particularē ſynodum congregare: ſʒ quotiēs aliq̄ de uniuerſali ſynodo aliqb⁹ dubitatio naſcitur: ad recipiēdā[g] de eo qd nō itelligūt rōnez: aut ſpōte hi q ſalutez aie ſue deſiderāt: ad aplicam ſedē p recipiēda rōne ɔueniant: aut ſi foꝛte ſicut ō talib⁹ ſcriptū ē: peccatoꝛ cū puenerit in ꝓfundū maloꝝ ɔtēnit: ita q obſtinati ⁊ ɔtūaces extiterit: ut doceri ñ uelit: eos ab eiſdē ſedib⁹ aplicis aut attrahi ad ſalutē quoquo mō neceſſe eſt: aut ne alioꝝ pditio eē poſſint: ſm cānones p[h] ſeculares opoꝛtet oppꝛimi ptātes. Itē pelagi⁹ papa epis. q ɔuenerāt ad illicitā uocatōez ioh̄nis ɔſtātinopolitani epi.

Nō eſt ɔciliū ſed ɔuenticulū qd ſine ſedis aplīce auctē celebꝛat.

Multis[i] denuo aplicis ⁊ canonicis atqꝫ eccl'iaſticis inſtruimur regulis: nō debere abſqꝫ ſnia rōani pontificis cōcilia celebꝛari.

a Synodum. ſcilicet generalem.
b Cōgregare. cū ɔueniūt epi ad examinādā cām crimialē alicui⁹ clerici. ⁊ ſm hoc eſt ar. ꝙ talis ɔgregatio epoꝝ nō dr̄ ſynodus generalis.
c Regula. Legatus ad hoc ſpāliter deſtinatus: al's nō poſſet legat⁹ facere ɔciliū: ut no. ſ. di. iij. §. porro. ⁊ extra de offi. le. ꝙ tranſlationem
d Ratū eſt. Ar. ꝙ id qd nullū ē nō pōt ratū haberi: ut no. ix. q. ij. c. null⁹ alteri⁹. extra de elec. auditis.
e Huic ſedi. ɔceſſa. Hic expſſe habetur ꝙ illud qd ſoli pape cōpetit nō trāſfertur generali mādato niſi ſpecialiter mandetur: ut extra de offi. lega. ꝙ trāſlationez. q̄ autez illa ſint di xi. xij. di. ꝑceptis. ⁊ alia habes extra de offi. lega. ꝙ tranſlationem.
f Nec licuit. particulares. Ad aliquid generaliter ſtatuendum uel ad reuocādūz illud quod in vniuerſalibus concilijs ē ſtatutū: ut iſti epi qui nolebāt retractare ſtatuta cōſtātinopol. ſynodi. Uidetur hic ꝙ ad ſoluz papā ſpectat iterpretari ſtatuta vniuerſalis concilij: ⁊ extra de ɔceſſi. p̄. ⁊ ec. nō va. dilectus. Ar. ɔtra ꝙ ab oibus epis uel a ſaniori pte eoꝝ qui interfuerūt: poteſt fieri interpꝛetatio: q: ab eo ꝓdire debet interpꝛetatio: qui ius ſtatuit: extra de ſen. excō. inſ. de iudi. cū veniſſent.
g Ad recipiendam. Eoipſo ꝙ qs errat nō dicitur hereticus ſi parat⁹ eſt corrigi: ut. xxiij. q. i. hec eſt. ſed ſi dubitat de fide hereticuſ dicitur: ut extra de heretic. c. i.
h Per ſclares. Poſſunt ergo laici coercere clericos etiā nō depoſitos in caſibus: ut no. xxiij. q. v. pꝛincipes al's autē etiā depoſitū non poteſt laicus pūire niſi icoꝛigibilis ſit ut extra de iudi. cum nō ab hoie. Nūqꝫ eni cleric⁹ q̄tūcūqꝫ ſit criminoſus tradēd⁹ ē curie ſeculari dūmō poſſit coꝛrigi p eccleſiaſticam ptatē: ut. lxxxi. di. dictū. extra de iudi. at ſi clerici. niſi i crimine falſi litterarū aplicaꝝ: ut ex̄ de cri. fal. ad falſarioꝝ. Item habes hic ꝙ vbicunqꝫ deficit eccleſiaſtica poteſtas: ſemp recurritur ad brachium ſeculare: ⁊ . xi. q. i. petimus. ⁊ . xxiij. q. v. de liguribus.
i Multis. hoꝛtatu. ar. ꝙ auctoꝛitas ſuperioꝛis non excuſat: ut. xij. q. ij. quicūqꝫ militum. ar. contra. xij. q. ij. de rebus. lxiij. di. ſalonitane. tu dic ꝙ in leuibus excuſat: alias non.

15

Quapropꝫ ut iã dictū eſt recte ñ ꝯciliū ſed ꝯuēticulū ur̄m uel ꝯciliabulū caſſat͛: ⁊ qcqd in eo actū eſt irritū hēat͛ ⁊ uacuū: uos quoqꝫ deinceps uidete ut nulliꝰ hortatu talia ꝑſūatis: ſi ap̄lice ſedis cōiōe carere nō uultis: ſi uero i ꝗlibet ꝓuincia orte fuerit qōnes: ⁊ int͛ ip̄os ꝓuincie ep̄oſ diſcrepare ceperit rō: atqꝫ int͛ ip̄os diſſidētes nō ꝯuēiat adᵏ maiorē tūc ſedē referāt͛: ⁊ ſi illic quidē facile ⁊ iuſte ñ diſcernūt͛ ubi fuerit ſynodꝰ regularit͛ cōgregata: canōice ⁊ iuſte iudicēt͛. Maioresˡ uō ⁊ difficiliores qōnes ut ſancta ſynodꝰ ſtatuit ⁊ beata conſuetudo exigit: ad ſedē ſp̄ referāt͛ ap̄licam. Itē ſymmachꝰ papa.

Prouincialia concilia ſine romani pontificis p̄ñtia pōdē carebūt.

Conciliaᵐ ſacerdotuʒ eccl̄iaſticis legibus quotānis decreta ꝑ ꝓuīcias: q̄ꝛ p̄ñtiā pape nō hñt: ualitudinē ꝑdiderūtⁿ: legitis inſaniſſimi aliqñ in illis ꝓuīcijs maioribꝰ pret͛ ap̄lici apicis ſanctionem aliqd ꝯſtitutū: ⁊ ñ de maioribꝰ negocijs ad ꝯſultationeʒ ſiqd occurrerit p̄fate ſedis arbitrio fuiſſe reſuatū. Hicᵒ ēt cū auctas theodorici regis ex diuerſis ꝓuīcijs ad urbē rōanā ſacerdotes ꝯuenire p̄cepiſſet: ut ſanctū ꝯciliū iudicaret de his q̄ uenerabili pape ſymmacho p̄ſuli ap̄lice ſe. ab aduerſarijs ipſiꝰ dicebāt͛ ipingi: ligurie ⁊ emilie ep̄i ſeu uenetiaruʒ ſuggeſſerūt ip̄m q dicebat͛ ipetitꝰ debē ſynodū ꝯuocare: ſciētes ꝙ eiꝰ ſedi p̄mū petri ap̄li meritū: deīde ſecuta iuſſioneᵖ dn̄i ꝯciliorū uenerādorū auctaſ ſingularē i eccl̄ijs tradidit ptãteʒ: nec ãndicte ſedis ãtiſtitē miorū ſb iacuiſſe iudicio. Ad hoc ſereniſſimꝰ rex deo iſpirāte rñdit: ſynodalis eē arbitrij in tāto negocio ſeq̄nda p̄ſcribē: nec aliqd ad ſe pret͛ reuerētiāᑫ de eccl̄iaſticis negocijs ꝑtinē: cōmittēs ēt ptāti pōtificū ut ſiue ꝓpoſitū uellet audire negocium: ſiue nollēt: qđ magis putarēt utile: deliberarēt dūmō uenerãdi ꝓuiſione ꝯcilij pax in ciuitate rōana darēt͛: ep̄i uero i ſynodo reſidētes cōgregata auct͛e eiuſdem ſymmachi dixerūt. Symmachꝰ papa ſedis ap̄lice p̄ſul ab huiuſmodi oppoſitiōibꝰ ipetitꝰ q̄ꝫtū ad hoīes reſpicit: ſit imunisʳ ⁊ liber: cuiꝰ cāʒ totā dei iudicio reſuamꝰ. De clericis uero mēorati pape q ab ep̄o ſuo añˢ tp̄s ꝯtra regulas diſceſſerūt ⁊ ſciſma fecerūt: ⁊ hoc fieri decreuimus ut illi ſatiſfaciētes ep̄o ſuo miſicordiā ꝯſeq̄nt͛: ⁊ officijs eccleſiaſticis ſe gaudeāt reſtitui. Laurētiꝰ eccl̄ie mediolanēſis ep̄s huic ſtatuto nr̄o in quo totā cāʒ dei iudicio cōmiſimꝰ ſbſcripſit. Petrꝰ eccl̄ie rauēnatis ep̄s ſb eiſdeʒ uerbis ſbſcripſit ⁊ poſt eū .lxxv. ep̄i. Illud de clericis ꝓ pace in urbe reformāda miſicordit͛ ⁊ diſpēſatiue factū dignoſcitur. Hoc quoqꝫ notādū ꝙ i hoc ꝯcilio ⁊ i alia ſynodoᵗ ſymmachi pape añ rauēnateʒ ep̄m mediolañ. ep̄s ſbſcripſiſſe ⁊ rñdiſſe legit͛: ex quo ⁊ ſedis p̄rogatiuā añ eū habē colligit͛. Ait .n. greg. ſiagrio ep̄o auguſtudunēſi.

Epiſcoposᵘ ſcḋm ordinatōis ſue tp̄s ſiue ad ꝯſedēdū in ꝯcilio ſiue ad ſbſcribēdū uel in ꝗlibʒ alia re ſua attēdere loca decreuimꝰ: ⁊ ſuorū ſibi p̄rogatiuā ordinū uendicare. Uerū tp̄s ordinatiōis non ad eccleſias ſed ad ꝑſonas refert͛: ſicut ex ꝯſuetudīe cardinaliū ſancte romane eccleſie ⁊ ep̄orū uniuſcuiuſqꝫ ꝓuīcie euidēt͛ apparet.

Epiſcoporūᵃ igit͛ cōcilia ut ex premiſſis apparet ſunt iualida ad diffiniēdum ad ꝯſtituendūᵇ nō aūt ad corrigēdū. Sūt .n. neceſſaria ep̄orū ꝯcilia ad correctōʒ ⁊ ad exhortationē: q̄ etſi nō hñt uiʒ cōſtituēdi: hñt tñ auctēʒ iponēdi ⁊ idicēdi qđ alias ſtatutuʒ eſt ⁊ qđ generalit͛ ſeu ſpecialiter obſeruari preceptum eſt. Ex gabilonenſi concilio .c. vi.

Palea.

k ¶ Ad maiorē. i. ad mētropol͛. Et ita cū appellat͛ ab oībus ep̄is ꝓuīcie ad metropol͛. videt͛ ꝙ metropol͛. ſolus maior ſit oībꝰ ep̄is ꝓuincie: q̄ꝛ de pari ad parē nō licet appellari. ij. q. vi. §. anteriorū. v̄. idē etiā. Itē hic appellat͛ a metropol͛. ad ꝯciliū metropol͛. ſ. ij. q. vi. oīs. ⁊ ſic ꝯciliū ē maius ip̄o metropol͛. ⁊ ſic appellat͛ ab aliquo ad ſeip̄m cū alijs: ⁊ eſt ſi. ff. qñ ap. ſit. l. i. §. ſolēt. Sʒ qd ē qđ hic dr̄ ꝙ ſi diſſentiunt ep̄i: recurrat͛ ad ſupiorē: q̄re nō ſtat͛ hic ſn̄ie pluriū ut. lxv. di. ſane. Intelligūt qdā ꝙ hic dr̄ i cā crimiāli ep̄i vbi oʒ oēſ ep̄os ꝯſentire: ut. vi. q. iiij. c. i. ⁊. ij. Sʒ pōt intelligi in eo caſu qñ in ꝓuīcia dubitat͛ de negocio aliquo int͛ ep̄os tūc recurrit͛ ad ſedē ſuperiorē. Uel itelligas i eo caſu ēt qñ diſſentiunt ep̄i i ſn̄ia: nō ꝙ ſententiā aliquā ꝓferāt: ſʒ q̄ꝛ videt͛ qbuſdā vno mō ſentētiādum: alijs alio mō.

l ¶ Maiores. ut de fide: ut. xxiiij. q. i. quotiens.

m ¶ Concilia. ſacerdotū. i. ep̄orū.

n ¶ Perdiderūt. Nō ꝙ aliqs dr̄ ꝑdē qđ nūq̄ʒ habuit: ſic. v. q. vi. quia iuxta. xxiij. q. iiij. guiliſarius. xxiij. diſ. quorūdā. ſic. xxxij. q. ij. ꝙ vō. ⁊. c. moyſes.

o ¶ Hinc ēt p̄cepiſſet. Iſti ep̄i venerūt ad citationē regis: nō ꝙ venire tenerent͛: ſʒ ut reuocarent eū ab errore ſuo: ſimile ad hoc ex̄ de excep. olim.

p ¶ Iuſſiōe dn̄i. Habʒ ergo rōana eccleſia auctoritatē a cōcilijs: ſed ip̄ator a ppl̄o: ut. xciij. di. legimꝰ. in fi. contrariū huic ſignat͛. xxi. di. q̄ꝫuis. ⁊. xxij. di. omēs vbi dr̄ ꝙ rōana eccleſia habet p̄matū a domino ⁊ nō a ꝯcilijs: ſʒ dic p̄ncipalit͛ habuit a dn̄o: ſecūdario a concilijs.

q ¶ Reuerētiā. Debet ip̄ator reuerētiā eccl̄ie ſed de rebus eccleſie nihil pōt diſponē: ut xcvi. diſ. bene. vñ nec dignitates nec preben daſ dare pōt: ut. xvi. q. vij. ſiqs deinceps. ar. ꝯ ex̄ de cōſue. cū inter in parte deciſa. vbi dr̄ rex conferre decanatū ſed hoc forte ex ꝯſuetudine ⁊ ex priuilegio. xvi. q. i. hinc etiam.

r ¶ Immunis. ſ. ij. q. vij. §. itē cū balaam. in fi. ꝯ ibi dr̄ ꝙ ſimōiacus poſt reſtitutionē rñdere tenet͛ accuſatoribꝰ. ſed dic ꝙ p̄mo fuit accuſatus de hēſi ſed cū appareret calūnia accuſantis: poſtea fuit abſolutꝰ: ut hic dicitur.

ſ ¶ Ante tempus. qđ fieri nō debuit: ut. viij. q. iiij. nōne. §. illud.

t ¶ Synodo. ut. xcvi. di. bene.

u ¶ Epiſcopos. ſue tempus. Generale ē ꝙ q prius dignitatē ceperūt: p̄ferendi ſunt alijs: ut. lxxiiij. di. ep̄orū. ⁊. lxxv. di. c. vl. ⁊ extra de ma. ⁊ obe. c. i. qm̄ ille gradus ceteros añcedit quem labor ꝓlixior ⁊ ſtipendia longiora fecerūt anteire: ut. C. de offi. magi. offi. l. nemo niſi ſi aliqs recipit dignitatē a p̄ncipe. ille. n. preponit͛ alijs ut extra ꝺ maio. ⁊ obedi. ꝑ tuas. ⁊. ff. de albo ſcri. l. ij. ⁊ niſi ſint loco metropolita. uel alicuiꝰ maioris dignitat͛ qui lʒ ſint poſterius ordinati: tamē prepo nūtur alijs: ut hic i palea placuit.

a ¶ Epiſcoporum. Hic intitulat͛ xviij. diſ. In ꝓxia di. magiſter oſtēdit ꝙ ꝓuincialia cōcilia nihil generalit͛ poſſūt conſtituere: iō conſequenter oſtēdit ad qd ſint vtilia. Addit etiam quotiens in anno ⁊ quo tempore āni ⁊ cuius auct͛e ſint celebrāda: ⁊ ꝙ metropoli. nihil debet exigere ab epiſcopis cōuenientibuſ ad ꝯciliū. Addit ꝺ pena epiſcopi qui vocatus ad ſynodum non venit. In fine dicit ꝙ ifra ſex mēſes debet ep̄s indicare ſuis ſubditis ea q̄ in cōcilio acta ſūt.

D. XVIII

b ¶ Conſtituēdum. Iſtud ñ eſt verū: q̄ꝛ ep̄i hñt p̄ñt cōdere cãones ep̄ales ⁊ archiep̄s ꝓuinciales: quia qlibet populus ⁊ quelibet eccleſia ſibi poteſt ſtatuē aliquod ius: ut. ꝺ. di. i. ius ciuile. ⁊. viij. di. que cōtra. ⁊. xi. di. catholica. ⁊. xij. di. illa. ⁊ de conſe. di. iij. c. i. ⁊ extra de fer. conqueſtus. ſʒ de maioribus negocijs non poſſunt aliquid ſtatuere: ut hic. ⁊. xij. di. preceptis.

c ¶ De ↄcilijs.bini.hoc corrigit.j.e.qm̄.ꝛ ex̄ de accuſa.ſicut oli
d ¶ De omnibus.ad eos ſpectantibus.
e ¶ Ordines.i.laicos uel clericos.loqtur pͥmati uel patriarche.
f ¶ Metropolitanus. Nō.ꝙ in magnis negocijs ſp cōſulet archi
epūs ſuū pͥmatē:ut hic.ꝛ.lxv.di.de ꝑſona.ꝛ.vi.q.iiij.ſi int̄ epos

Itē hēs hic ꝙ pͥmas nō debet inteē cōcilio metropol.ꝛ.xcij.di.c.penul.ꝛ.xi.q.i.ſi cliic⁹ aduerſ⁹.
g ¶ Inſtruere. ergo iudex a quo appellat̄: pōt iſtruere iudicē ad quem appellat̄.ꝛ ei⁹ cām: quare nō recipit ei⁹ ap.ꝛ exēpluz ſibi reddere dʒ:ut ff.ð ap.recipi. ſciendū.nō tamē tāq̄ʒ teſtis ut.ij.q.vi.ſtatuenduʒ.
h ¶ Habeat. Dies q̄dragesime. In ſe.c.dr̄ ꝙ poſt tertiā hebdōadaʒ paſche:ſʒ iſte canō preiudicat illi: quia iſte canō eſt niceni ↄcilij: uel loqtur ſm diuerſas ↄſuetudines. xvi.di.c ſexta.v̄.i.
i ¶ Simultatib⁹. Simultas eſt odiū pͥuatū.lxv.di.c.i.
k ¶ Circa tp̄s. idib⁹ octobris ut.j.c.ſe.
l ¶ Propt̄. admōeant.i.couocēt: uel ꝓprie.ꝛ ſic eſt ar.ꝙ mora pōt purgari lʒ certus dies ſit appoſitus:al's quare admōerentur ſic.j.e.di.qm̄.ꝛ ex̄ de ↄceſ.preben.ꝛ ec.nō va.q͛ diuerſitatē.ꝛ.ff.
de ꝑicu.ꝛ cō.rei ven.l.i.§.lʒ aūt.Ar.ↄ̄ ex̄ de elec.cū in cūctis.ar.ↄ̄ vij.q.i.pn̄tiū.ꝛ.xx.q.ij.puella.ꝛ.C.de contrahen.ſti.magna.ꝛ ex̄ de do.ꝛ cōtu.cum dilecti.So.ubi dies prefigitur a canone mora pōt purgari:ſec⁹ ſi ab hoīe p̄figitur dies:ar.ff.de ar.ſi cuʒ dies.§.vl.ꝛ.l.celſus.io.Sed hoc nō ē verū:ut extra de ſup.neg.prela.licʒ vbi dici videtur ꝙ mora purgari nō poſſit. ſed certe noua decre.dicit ꝙ in ſolutione pēſionis mora intra breue tp̄s poſſit purgari: ut extra de locato.c.vlti.ſed illa loquitur in alio caſu q̄ʒ decre.lʒ.uel dic ꝙ illa corrigit decre.lʒ.b.
m ¶ Idibus. Hoc falſuʒ videtur:q͛ idus ſp eſt in.xiij. die uel.xv. ſm ꝙ none precedunt.ſi.n.menſis habet.iiij.nonas ſunt idus in
xiij.die.ſi uero ſex nonas ſunt in.xv.die.ꝛ ita idus nunq̄ʒ ſunt in.x.die.verum eſt apud nos:ſed apud grecos bene eſt in.x.die.dicūt quidā ꝙ idus quandoq̄ʒ dicitur large:ut hic.ſ.totum illud tempus ex quo poſt nonas ſtatim incipiunt cōputari:ut cū dic.r.viij.idus.vij.idus.ꝛ ſic deinceps.nā in pͥn.menſis dicitur calende:deinde.iiij.uel.vi.nonas.deinde terminatis nonis dicitur.viij.idus:quare ergo dicitur ꝙ ſit decimus:ſed dicas ꝙ hic vocat hoc nomine idus quēlibet dieʒ qui eſt inter illos dies qui dicunt̄ idus: non vltimū diē illorū qui ꝓprie ꝛ abſolute dicit̄ idus:alia expoſitio q̄ fit hic nō valet.
n ¶ Hyberperiti mēſis id eſt octobris.
o ¶ Et omnes.ꝛ ꝑ id ē alias ſi omnes debēt cōuenire de ꝓuincia: quare epūs referaret eis oīa ea que fierent i ſynodo:ut.j.c.decermus.
p ¶ Cōcilia ꝓuicialia. q͛ qlibet epūs irregſito metropolitano pōt facere ↄcilia epalia:ut xxxviij.di.qm̄.
q ¶ Cauſis.que ad ſtatum ꝓuicie ſpectāt.
r ¶ Non oportʒ.doceri. Licʒ.n.n̄ debeant intelligere doctrina:ut.i.q.vij.ↄuenientib⁹:tn̄ diſcere debēt.xxiiij.q.iij.ſi hēs.
ſ ¶ Accuſare.i.debent excōicari:ut.ij.q.vi.qſ quis p̄latus.
a ¶ Peruēit.ꝙ multe. Ar.ꝙ ꝑ ſequentia intelligūtur ꝛ p̄ſumūt̄ p̄cedētia. nā ſiqs ab hēticis ꝑ uiolentiā tractus fuerit:ꝛ ꝑ mēſeʒ ſteterit cū eis p̄ſūitur nō tractus:ut i.q.i.ↄſtat. Item ar.ↄ̄ p̄latos ex vicijs ſubditorꝫ ꝛ ↄ̄ magr̄os ex vicijs diſcipulorū:ut.xxviij.di.pͥuſq̄ʒ.ꝛ.xxij.q.ij.ꝙ ait.liij. di.legē.xij.q.ij.quatuor.xliiij.di.multis.xxxiiij.q.i.cū ꝑ bellicam.ꝛ.C.de adul.hi.qui.
b ¶ Neceſſitatibus. q̄ neceſſitas excuſet:hēs de ↄſe.di.iiij.hi q. Itē ſiqs ꝓpter tēpeſtatem uel flumen uel qa vocatus eſt ad teſtimoniū uel ad dignitatē:uel ſi icipit abeſſe cauſa reipublice:uel ſi domeſtico funere ipedit̄:uel ſi maius negociū ipſuʒ trahit excuſat̄:ut.ff.ſiqs cau.l.ij.§.i. .ij.ꝛ.l.iiij.ꝛ.ff.ex qbus cau.maiores itē hi.uel ſi ad maius tribunal vocatus eſt:ut.ff.de re iudi.ↄ̄ pupillū.§.his q codē.itē timor hoſtiū:ex̄ de appella.ex ꝑte.
c ¶ Quoniāquidē regula. Illud nō.ꝙ cuʒ hec ſynodus velit corrigere antiquā ↄſtitutionē:facit mentionē de ip̄a.ꝛ ſic eſt hic ar.ꝙ vna conſtitutio nō reuocet̄ ꝑ aliā:niſi faciat mentionem illius.ſic eſt in reſcriptis: quia aliter nō videtur papa ex certa ſciētia ↄtrariuʒ cōſtituere.ſed hoc nō dico verum:ꝛ licet in reſcriptis ꝛ pͥuilegijs requiratur ꝙ fiat mentio priorum ad hoc ut priora reuocētur:non tn̄ ē ita in ↄſtitutionibus. ꝛ hoc ideo

Placuit ut ↄſuato metropol' pͥmatu ceti epi ſm ſue ordinatiōis tp̄s alius alij deferat locum

Unde leo papa anaſtaſio theſſalonicenſi epiſcopo.

Bini conuentus per ſingulos annos ab epiſcopis celebrentur.

De ↄciliis aūt epalib⁹ n̄ aliud indicimus: q̄ʒ ſci p̄res ſalubriter ordiauerūt:ut.ſ.bini cōuētus ꝑ ānos ſingulos habeāt̄:i qb⁹ de oibus q̄relis q̄ int̄ diuerſos eccl'ie ordines naſci aſſolēt iudicet̄: ac ſi forte int̄ ip̄os q p̄ſūt de maiorib⁹ peccatis qð abſit naſcit̄ cā: q̄ ꝓuinciali examine neq̄at diffiniri: frat̄nitatē tuā de toti⁹ negocij q̄litate metropolitan⁹ curabit iſtruere:ut ſi corā poſitis ꝑtib⁹ nec tuo fuerit res ſopita iudicio:ad nr̄am cognitionē qcqd illud ē trāſferat̄. Unde ex niceno concilio.

Quo tp̄e ↄcilia epoꝝ ſīt celebrāda

Habeat̄ ſemel concilium ante dies q̄dragesime: ut oibus ſi q̄ ſūt ſimultatib⁹ āputatis mūdū ieiuniū ꝛ ſolēne deo poſſit offerri ſecundū uō agat̄ circa tp̄s atūni.

Item ex anthioceno concilio.

Ad morū correctionē ꝛ ↄtrouerſiarū diſſolutionē bis in anno epale concilium fiat.

Propter eccleſiaſticas cās ꝛ q̄ exiſtūt ↄtrouerſias diſſoluendas ſufficē nobis uiſū ē bis in āno ꝑ ſingulas ꝓuincias epoꝝ ↄciliū fieri. Semel qdē p⁹ tertiā hebdomadā paſchalis ſolēnitatis:ita ut in q̄rta hebdomada q̄ ſequit̄ ꝛ in medio tp̄is int̄ paſcha ꝛ penthecoſten cōciliū cōpleat̄. admoneāt āt cōprouiciales epos hi q in amplioribus ciuitatibus.i.metropolitanis degūt. Secūdū uero ↄciliū idibus octobris habeatur:q dies apud grecos hyberperiti menſis decim⁹ inuenit̄. In ip̄is āt ↄciliis ꝛ p̄ſbyteros ꝛ diacones p̄ntes eē oportet: ꝛ oēs quotquot ſe leſos exiſtimāt ꝛ ſynodicā expectare ſētētiā:nec liceat aliqb⁹ apud ſemet ipſos ↄcilia ſine metropolitanoꝝ ꝛ epoꝝ ↄſciētia ꝛ ↄſēſu facē: qb⁹ ꝛ de oibus cauſis ↄſtat eſſe ꝑmiſſū iudiciū. Itē ex ↄci. laodiceñ.

Semetipſos accuſant: qui uocati ad ſynodum uenire contēnūt.

Non opōtet uocatos epos ad ſynodū cōtēnere uenire:ſed adire debere ꝛ aut docere aut doceri q̄ ſūt ad eccl'ie cet̄orūq̄ʒ correctiōeʒ utilia: ꝙ ſi ↄtēpſerit ſeip̄os uidēt̄ accuſare:niſi forte ire n̄ poſſint. Item ex ↄcilio chalcedoñ.

Corripiātur epiſcopi qui ad cōcilium uocati uenire recuſant.

Peruenit ad noſtras aures: ꝙ in ꝓuicijs cōſtituta epoꝝ ↄcilia minime celebrēt̄.hoc ex eo ꝓbat̄ ꝙ multe q̄ correctōe opus habēt eccl'iaſtice res negligāt̄. Statuit hec ergo ſcā ſynod⁹ ſm regulas p̄r̄m bis in anno in unū ↄuenire ꝑ ſingulas ꝓuincias epos: ubi ſingula q̄ emerſerit corrigāt̄. Qui uero noluerit ↄuenire epi ↄſtituti in ſuis ciuitatib⁹:ꝛ hoc maxīe cuʒ ſui corporis ſanitate ſint ↄſiſtentes:cū ēt ab oib⁹ alijs urgentib⁹ neceſſitatib⁹ ꝛ iexcuſabilib⁹ negocijs ſint liberi: licere eos fraterne charitatis cōmōitiōibus corripi.

Tē ex.vij.ſynodo.

Canōicis ſubiaceat penis metropolitanus qui ſaltem ſemel in anno celebrare concilium negligit.

Quoniāquideʒ regula eſt q̄ dicit bis in āno ꝑ ſingulas ꝓuincias oportere ꝑ ↄuētū epoꝝ regulares inq̄ſitiōes ꝓpt̄ fatigationes ꝛ ut opportune hēantur ad iter agendū hi q cōgregandi ſunt

qa ꝯſtitutio ꝓcedit ex libero motu dñi pape:⁊ qa oĩa iura habet in ſcrinio
ſui pectoris:ut.C.de teſta.oĩuz.Itē ⁊ ē ar.ad hoc eẋ de cogna.ſpi.c.i.ſilir
in teſtamẽtis nõ reqrit̃ ꝙ fiat mẽtio ṗoris:qa teſtamẽtũ ꝓ lege hũat̃.xiij.q.
ij.c.vl.niſi i duob⁹ caſib⁹:ut ſi ſit teſtm̃ factuȝ int̃ liberos:ut.C.de teſ.auc̃.
hoc inter liberos.⁊ niſi ipe teſtator legẽ ſibi teſtãdi dixerit:cũ dixerit:ſi fe-
cero aliud teſtm̃ ñ va-
leat:qa tũc faciẽdo ſe-
cũdũ:oȝ ꝙ faciat men
tionẽ de primo: ut.ff.
de leg.iij.ſiqs.in prin.
In ꝯcilijs aũt antiqus
obtinet ſi eſt potioris
auc̃tis:ut.l.di.dño ſan
cto.in fi.io. Verũ eſt
qḋ in reſcriptis ꝯtine
tur:ſed oĩuȝ factoruȝ
hr̃e memoriã poti⁹ eſt
diuinitatis q̃ȝ hũanita
tis.C.de vete.iu.enu.
l.ij.§.ſiqs.nec p̃ſũitur
papa ex certa ſciẽtia i-
dulgẽ ꝑ ſecũdũ reſcri
ptũ poſt ṗmũ ſuꝑ eo-
dẽ:ſȝ p̃ſũit̃ ꝙ hoc faci
at imemor prioris:eẋ
de offi.dele.ex parte
j.ipm̃.n.fallit obliuio.
xxxiij.di.p̃terea.ſȝ ut
tãgitur in glo.io. ipſe
habet ul̃ p̃ſumitur ha
habere oĩa iura in ſcri
nio pectoris ſui.in le-
gibus ⁊ cõſtitutiõib⁹
ꝯtinẽtur iura ⁊ poſte-
rior tollit priorem lȝ ñ
faciat mentionẽ ḋ ipa
ff.de le.non eſt nouuȝ
In teſtamẽtis aũt alia
ē rõ ne libertas ſup̃mi
iudicij infringatur:qḋ
eſſe nõ debet.ff.ꝓ ſo
cio cũ duob⁹.§.idẽ rñ
dit.qa nihil ē qḋ magl
hoĩbus debeat̃ q̃ȝ ꝙ
ſupreme voluntatis li
ber ſit ſtilus:⁊ libe-
rum qḋ iteꝝ nõ reddit
arbitriuȝ.C.de ſacro
ſanc.ec.l.i.in fi.Sȝ in
duobus caſib⁹ ſupra
notatis in glo.io.ē ſpe
ciale.bar.

d ¶ Excuſatiõe. friuo
la.Nam rationabiles exceptiões ſemper admittũtur:ut extra de offi.dele
ex parte.

e Cõione.nõ principes poſſe exedicari:qḋ veꝝ eſt ẽt a ſacerdotibus:ut.j.
xcvi.di.duo ſũt.xi.q.iij.ſi autẽ nobis.⁊.C.vbi de cri.agi oportet.auc̃.qua
in prouincia.

f ¶ Vel vi.Videt̃ ergo ꝙ ſi aliqs per vim detineat̃ ab aliquo ⁊ aliquid inte
rim fit cõtra ipſum:ꝙ retractari poſſit illud.Idẽ eſt ſi ꝑ dolũ alterius non
veniat:ut eẋ de in iteg.reſti.ex lr̃is.ſed ꝯriũ legit̃.ff.ſiqs caut.l.ij.§.vlti.⁊
ff.de eo ꝑ quẽ factũ erit.l.vl.vbi dr̃ ꝙ ſi ꝑ dolũ aut ꝑ vim alicui⁹ aliqs nõ
venerit ad iudiciũ nõ reuocat̃ id qḋ factũ eſt:ſed dat̃ actio ꝯtra ipſũ impe
dientẽ:ſed dic ꝙ nõ reuocat̃ ipõ iure ſed ꝑ i integ.reſti.uel in eo caſu reuo
cat̃:qñ detentor non eſt ſoluẽdo:extra de reſti.ſpo.olim.

g ¶ Quadruplũ.Ar.ꝙ clerici p̃nt pecunialĩt puniri ⁊ punire.⁊.xxiij.di.q̃ȝ
q̃ȝ.in fi.⁊.xvij.q.iiij.diffiniuit.⁊.c.ſiqs deinceps.⁊.xxiij.q.v.de liguribus
Ar.ꝯ extra de penis licet.ſed dic ꝙ vbi pena ſpũalis eſt i iure ſtatuta:non
debet infligi pecuniaria:al̃s ſecus:extra ut lit̃.nõ ꝯteſta.qm̃.in fi.Iḋ aũt
punitur in quadruplum:q² crimẽ ꝯcuſſiõis commiſit:qḋ punit̃ pena qua
drupli.i.q.i.qdẽ.⁊.q.vij.ſancim⁹.i fi.⁊ tã laic⁹ q̃ȝ cleric⁹ pũit̃ pẽa ꝯcuſſio-
nis:ut.xxiij.q.i.militare.hic ſignat̃ ꝯriũ.xij.q.ij.fratnitas.vbi dr̃ ꝙ ecclia
nõ debet ſuũ cũ augmẽto recipe.ſed dic ꝙ hic nõ recipit noĩe eccleſie ſȝ ꝓ
prio noĩe.xvi.q.vi.ſi epiſcopũ.

diffinierũt ſexte ſynodi ſãcti p̃res
oĩ excuſatiõe remota oĩb⁹ modis
ſemel i anno fieri ⁊ deprauata cor
rigi. ¶ Hũc ergo canonẽ ⁊ nos re
nouam⁹:⁊ ſi qſq̃ȝ ṗnceps iuẽt⁹ fu
erit hoc ꝓhibere:cõionẽ ṗuet̃. Si
qs uõ metropolitan⁹ hoc neglexe
rit agẽ abſq̃ȝ nec̃itate uel uĩ ſeu ali
qua rõnabili occaſiõe:canõicis pe
nis ſubiaceat.dũ aũt ſynoduſ agi
tur ſuper canõicis ⁊ euãgelicis ne
gocijs:oportet ꝯgregatos ep̃os i
meditatiõe ⁊ ſolicitudine fieri cu
ſtodiẽdoꝝ diuioꝝ ⁊ uiuificãdoꝝ
dñi mãdatoꝝ. ¶ Porro ñ.hȝ me
tropolitan⁹ lniam ex his q̃ defert
ep̃us ſecũ ſiue iumẽtũ ſiue aliquã
ſp̃ẽm expetẽdi:ꝙ ſi hoc egiſſe con
uict⁹ fuerit:ſoluat quadruplum.
Itẽ leo.iiij. **Nõ cogãt̃ p̃ſbyt̃i ad ſacra ꝯcilia eulogias deferre.**

De eulogijs ad ſacra ꝯcilia de
ferendis nihil inuenim⁹ a ma
iorib⁹ terminatũ:ſed ſicut unicuiq̃ȝ
p̃ſbytero placuerit.nã ſi conſtitu
tũ fuerit aliqd illo tp̃e bñdictiõis
afferre:forſitan min⁹ libent̃ ad ſy
nodũ occurrẽt:⁊ magis uẽire ob
trectabũt:q̃ ñ ſit ut arbitror rõna
bilit̃ reqrende:nec ultro delate re
ſpuẽde. Itẽ ex ꝯci.carthag.iiij.
Sine graui neceſſitate epiſcopus ad ſynodũ ire non tardet.

Epiſcop⁹ ad ſynodũ ire ñ tar
det:ſi nõ ſatis graui neceſſita
te inhibeat̃:ſic tñ ut in ꝑſona ſua
legatũ mittat ſuſceptur⁹ ſalua fi
dei ueritate qcqd ſynodus ſtatue
rit. Itẽ ex ꝯci.carthagiñ.v.
Excuſatorias lr̃as dirigant q grauati ad ſynodũ ire non poſſunt.

Placuit ut quotiẽſcũq̃ȝ cõgre
gãdum ē ꝯciliũ ep̃i q neq̃ȝ eta
te neq̃ȝ egritudie neq̃ȝ alia grauio
ri neceſſitate impediũtur:cõpeten
ter occurrãt:ꝙ ſi nõ poterit occur
rere:excuſatões ſuas litteratorie
cõſcribãt:niſi aũt rõne ipedimen
ti ſui apud ṗmatẽ ſuũ reddiderit
ecclie ſue cõionẽ debent eẽ ꝯtenti
Itẽ ex ꝯci.turo.c.ij. **Palea.**

Epiſcopus nõ debet abbateȝ
cogere ad ſynodũ ire:niſi ali
qua rõnabilis cã exiſtat. Item
ex concilio arelateñ.
A cõione ſit alienus:qui ſynodo adeſſe contempſerit.

Siqs aũt ſynodo adeẽ negle
xerit:uel cetũ fratrũ añq̃ȝ ꝯci
liũ diſſoluat̃ crediderit eẽ deſeren
dũ:alienũ ſe a fratꝝ cõione agno
ſcat:nec eũ recipi liceat:niſi i ſeq̃n
ti ſynodo fuerit abſolutus. Itẽ
ex conci.ſecũdo agateñ.
Uſq̃ȝ ad ꝓximã ſynoduȝ a cõmunione abſtineat:qui a metropolitano uocatus abſq̃ȝ graui neceſſitate ſynodo adeſſe neglexerit.

Si ep̃us metropol̃.ad cõpro
uinciales ep̃os epl̃as direxe
rit:i qbus eos aut ad ordinationẽ
ſũmi põtificis aut ad ſynoduȝ iui
tet:poſtpoſitis oĩbuſ excepta gra
ui ifirmitate corporis ac p̃ceptiõe

h De eulogijs.eulogie dicũt̃ mũera:q̃ deferũt ſbditi ſuis p̃lat̃
i Minus.ar.ꝙ magr̃i nõ petẽt collectã a ſcholaribus ut li
bentius veniãt ad ſcholas:ſic.i.q.i.baptizãdis.c.placuit ut vnuſ-
quiſq̃ȝ.i.q.iij.vendentes.

k ¶ Reſpuẽde.Ar.ꝙ quedã licite poſſumus recipe: que tñ petere
ꝓhibemur:ut
i.q.ij.placuit.
e.q.q̃ȝpio.xiij
q.ij.q̃ſta.

l Epiſco
pus.le
gatũ.Ar.ꝙ li-
cet citat⁹ ad iu
diciũ venire ñ
poſſit:nihilo-
min⁹ tenet̃ mit
tere ꝓcurato-
rem.v.q.iij.ſi
egrotans.⁊ eẋ
de ap.ꝯſtitut⁹
ar.ꝯ extra ḋ ꝓ
cur.querelã.ḋ
hac materia q̃
ras.v.q.iij.ſi
egrotãs.ſed il
lud.c.querelã
loquitur in ar
dua cauſa.

m Placuit
neq̃ȝ e-
gritudine gra
ui:ut.j.e.ſiqs
ep̃oꝝ.nõ.n.ex
cuſat leuis fe-
bricula uel ve
tus quartana:
ut.ff.de edil̃
edic.l.prima.
§.ſed ſciẽduȝ.

n ¶ Litterato-
rie.uel ẽt ꝑ cer
tũ nũcium cui
credi poſſit:ut
xcvij.di.nobi
liſſimus.eẋ de
offi.dele.pru
dentiã.extra ḋ
reſcrip.ex p̃te
⁊.c.ſciſcitat⁹.

o ¶ Rationeȝ.
Nota nõ ſuffi
cit dicere ſe ñ
poſſe venire:
niſi rationẽ ipedimẽti aſſignet:ſic eẋ de offi.⁊ po.iudi.dele.prudẽ
tiã.⁊ de reſcrip.ſciſcitat⁹.⁊ illã cãm ꝓbabit:ut.iiij.q.v.qſqs.in fi.
⁊ ꝑ vnũ teſtẽ eã põt ꝓbare:ut eẋ de ꝓcur.ex inſinuatiõe.lȝ ſit ar.ꝯ
extra de in integ.reſti.ex lr̃is.io.Sed certe credo hoc eẽ ſpeciale
ut vni teſti credat̃ cũ ſuo iuramẽto.io.

p ¶ Cõione.Videt̃ ꝙ aliqs põt eẽ excõicat⁹ in vna ecclia ⁊ nõ i al
tera:ut hic.⁊.lviij.di.ſiqs de alteri⁹.⁊ ſic eſt ꝯ.iiij.q.v.qſqs.ſȝ dic
ꝙ iſte nõ ē excõicat⁹ ſed cũ alijs ep̃is nõ cõicabit:q² nõ veniet ad
negocia ipſoꝝ uel ad conſecrandum epiſcopũ cũ alijs.

q Epiſcopus.abbatẽ.Hoc itelligi põt de abbatib⁹ ciſtercieñ
orḋ.ut extra de ſta.mo.c.i.niſi ꝓ crimie enormi.xi.q.iij.ṗ
uilegiũ.ar.eẋ de ṗuil.tuaꝝ.ſȝ alij abbates debẽt vẽire ad ꝯciliũ:ut
xviij.q.ij.abbates.⁊.j.c.ḋcernim⁹.⁊ hãc paleã hẽs.xviij.q.ij.§.vl

a Siquis autem.anteq̃ȝ.ſic.j.de ꝯſe.di.i.oĩs.xi.q.iij.certum.
b Niſi in ſequenti.ſic ergo qñq̃ȝ differtur abſolutio:ut ma
ior rubor ei ſit abſolui corã mltitudie.ſilr̃ i ſacrilegio differt̃ ut di
uti⁹ ꝯfũdat̃.xvij.q.iiij.ſiqs ſuadẽte.ſic differt̃ abſolutio illi⁹ q mlˀ
tũ deliqt:ut.xi.q.iij.q iubẽte.vñ lȝ añ voluẽit abſolui ñ audit̃:al̃s
regularit̃ nõ debet differri:ut extra de appella.qua fronte.

c Si ep̃us.pontificis.i.ep̃i:ut.ij.q.vij.c.accuſatio.uel audire
de eis que ordinauerit ſummus pontifex.

d ¶ Regia.lȝ ep̄us ſuo metropol'.tanq̄ȝ maiori teneaẗ obedire:ut s̄.di.viij.q̄ ꝯ morē.tñ hic deferẗ regie dignitati:ut.xij.q.ij.de reb⁹ lxiij.di.ſalonitane.Itē in hac ſynodali citatiōe vnica citatio ſuffi/cit:ut hic.⁊ ſile.j.iiij.q.v.qſquis.ſed in iudiciali trina regritur: ut xxiiij.q iij.de illicita.

d ¶ Regia.xxiij.q.vl.ſi nobiſ ⁊.c.ſiqs ep̄us ꝯ.ſed hic loqẗ de his qui habēt feudū: ibi nō:imo ⁊ quilibet debēt uēire ſi vocaretur ꝓpẗ negociuȝ regni.uel illō intelligiẗ cū ep̄s relicto eccleſiaſtico iudicio ꝑgit ad īpatorē petens ibi iuſticiā:qō null⁹ clericuſ debet facere.xi.q.i.placuit.

e Siquis epiſcoporum. nihil notatur.

f Propẗ eccl'iaſticas cās. Martinus q fuit ſolicituſ ꝓ republica r̄nouauit canōes: vnde dr̄ renouator canonū

g ¶ Uel hi.q.d.uel oēs ueniant :uel ſaltem hi qui ſunt leſi non enim omnes tenēẗ veoire:ut.j.e.c.ꝓx

h ¶ Cōi.epiſcoporum.io.

i ¶ Sētentiam abſolutiōis.

k ¶ Cōcilia.ꝓuincialia.ſ.cū alijs epiſcopiſ ſed ep̄ale pōt: ut.xxxviij.di. c.qñ.xij.q.ij. c.placuit.

l Decreuimus.ut dū.i.poſtq̄ȝ:

m ¶ Abbates. Immo abbates non vocabit ad ſynodū ut.s̄.e.i illa palea:ep̄s.

n ¶ Excōicationis.i.ſuſpēſionis ab officio duorum menſiū: ſic.lxxxvi.di. tanta.⁊.x.q.iij anno.in fi.

regia[d] ad ꝯſtitutā diē adeſſe nō differāt:qꝫ ſi defuerit ſicut p̄ſca canonū auctas p̄cepit:uſqꝫ ad ꝓximaȝ ſynodū a charitate fratꝝ ⁊ eccl'ie ꝑueẗ cōione. ¶ Itē ex ꝯci.turoñ.

Cōione priueẗ ep̄s q a metropol' uocat⁹ ad ſynodū uenire ꝯtēnit.

Siqs[e] epoꝝ cōmonit⁹ a metropol'.ad ſynodum nulla graui neceſſitate intcedēte corporali uenire ꝯtēpſerit: ſicut ſtatuta pr̄m ſanxerūt uſqꝫ ad futuꝝ ꝯciliū cūctoꝝ epoꝝ charitatiſ cōione ꝑueẗ ¶ Item ex ꝯcilio martini pape.

Preſbyti ⁊ diacōi ⁊ cūcti qui ſe leſos exiſtimāt ad metropol'. ſynodum cōueniant.

Propẗ[f] eccl'iaſticas cās ⁊ altercationū ſolutiōes bñ placuit ꝑ ſingulas ꝓuicias bis in āno conciliū fieri:ꝯuocāte metropol'.epo oēs ꝓuinciales ep̄os ita ut ad ꝯciliū ueniāt oēs p̄ſbyteri ⁊ diaconi uel[g] hi q ſe leſos exiſtimāt:ut i ꝯcilio cauſe examiate ad iuſtum iudiciū ꝑducāẗ:⁊ ſiq manifeſte epi ul' p̄ſbyteri aut diacōeſ iuēti fuerint in offenſa: ſc̄m rōnē excōicenẗ:qꝫ diu de cōi[h] ꝯſēſu de his placuerit dare ſniam[i]. ¶ Nulli aūt ep̄o liceat ꝓp̄a apud ſemetipſuȝ ꝯcilia[k] facere:p̄ter eos qb⁹ metropoles ſẗ credite. ¶ Ex ꝯci.biloñ. Palea.

¶ Annis ſingulis ep̄s i ſua dioceſi ſynodū faciat de ſuis clericis nec nō abbatib⁹:⁊ diſcutiat adulteroſ clericos ⁊ mōachos. Singuli uero epoꝝ ſuis eccl'ijs notificare ſtudeāt q̄ in ꝯcilijs ſtatuūt. ¶ Unde in toletano concilio.

Que i ꝯcilijs ſtatuūẗ: ſinguli eporum ſuis eccleſijs notificent.

Decrevim⁹[l] ut duȝ in q̄libet ꝓuincia ꝯciliū agitaẗ:unuſqſqꝫ epoꝝ admōitiōibuſ ſuis infra ſex mēſiū ſpacia oēs abbates[m] p̄ſbyteros diacōes atqꝫ clericos ſeu etiā oēm ꝯuētū ciuitatis ipſi⁹ ubi p̄eē dignoſciẗ:necnō ⁊ cūctā dioceſis ſue plebem aggregare neq̄qꝫ imoreẗ: q̄ten⁹ corā eis pleniſſime oia reſeret:q̄ codē āno i ꝯcilio acta ſẗ uel diffinita eē noſcūtur.qꝫ ſi qſpiaȝ hec ꝑuipēdēda crediderit:ſnia excōicatiōis[n] duoꝝ mēſiū curriculo ꝑſiſtat uſqꝫq̄qꝫ multatus.

De[o] ep̄lis nō decretalib⁹ q̄riẗ:an ui auctoritatiſ obtineāt:cū i corꝑe canonū ñ iuēianẗ ¶ De hiſ ita ſcribit nicola⁹ papa archiep̄is ⁊ ep̄is ꝑ galliam ꝯſtitutis

Decretales ep̄le ui auctis hēant.

Si[p] romanoꝝ pōtificuȝ decreto ceteroꝝ opuſcula tractatorū approbāẗ uel reprobāẗ: ita ut qō uere ſedes ap̄lica probauit hodie teneaẗ acceptū:⁊ qō illa repulit hacten⁹ inefficax hēaẗ:q̄ꝫto[q] potius ea q̄ ip̄a ꝓ catholica fide pro ſanis dogmatibus ꝓ uarijſ ⁊ multifarijs eccl'ie neceſſitatib⁹ ⁊ fidelium morib⁹ diuerſo tp̄e ſcripſit:oi honore debēt p̄ferri:⁊ ab oib⁹ ꝓrſus i qbuſlibet neceſſitatib⁹ uel opportunitatib⁹ diſcretiōe uel diſpēſatiōe magiſtra reuerēẗ aſſūi:qꝫqꝫ qdaȝ ueſtrū ſcripſerint:haud illa decretalia p̄ſcorū pōtificū in toto canonū codicis corpore eſſe deſcripta:⁊ iō int canōes nō aſſumēda cū ⁊ ip̄i ubi ſue intētiōi hec ſuffragari[r] cōſpiciūt in oib⁹ illis idifferēter utāẗ:⁊ ſolū nūc ad diminutionē ſedis ap̄lice ptātis ⁊ ad ſuoruȝ augmētū ꝑuilegioꝝ min⁹ accepta eē ꝓhibeāt. ¶ Itē[s]. ¶ Si iō ñ eē decretales ep̄las p̄ſcoꝝ pōtificuȝ romanoꝝ admittēdas dicūt: qꝛ i codice canonū ñ habēẗ aſcripte: ergo nec ſancti gregorij nec ullius alteri⁹ q añ ip̄m fuit uel p⁹ ip̄m eſt aliqō inſtitutū ul' reſcriptū recipiendū:co qꝫ i codice canonū ñ hēatur aſcriptū:ergo doctrinā eoꝝ ⁊ ſāctiones q̄ ab oi lingua ueneraẗ: qꝛ i codice canonū nō habēẗ aſcripte:de codicib⁹ ſuis abradant:ut qd ul' mēbranas occupāt poſtqꝫ ñ habēẗ accepte? Sȝ q̄re ml'tū imo remur:cū nec ip̄as diuias ſcripturas uet̄is ⁊ noui teſtamēti iā recipiem⁹:ſi iſtos dixerim⁹ eē audiendos:etenim neutꝝ hoꝝ in codice canonū eccl'iaſticoꝝ habeẗ inſtū. Sed r̄nſuri ſūt iſti q ad reſiſtēdū poti⁹ qꝫ ad obediēdū ꝑati ſẗ: dicētes qꝫ int canōes inueniaẗ cap̄l'm ſācti pape inoceñ.cui⁹ aucte doceatur a nobis utrūqꝫ teſtamentuȝ eſſe recipiēdū:qꝫqꝫ in ip̄is patnis canōib⁹ nullū eoꝝ ex toto ꝯtineaẗ inſertū. ¶ Quib⁹ ad hec r̄ndēdū eſt:qm̄ ſi uet⁹ nouūqꝫ teſtamentū ſẗ recipiēda:nō qꝫ codici canonuȝ ex toto habeāẗ ānexa:ſȝ qꝫ de his recipiēdis ſci pape inoceñ. ꝓlata

o De ep̄l'is. Supra in ꝓxima di.tractauit de auctoritate canonum.hic agiẗ de auctoritate decretaliū.⁊ oſtēdit hic qꝫ eiuſdeȝ ſint actoritatis decretales ⁊ canones. Sciendū itaqꝫ qꝫ quedā decretalis ep̄l'a eſt generalis:quedam ſpecialis.generalis eſt q̄ ad omnes dirigitur: ut.ij.q.v.omnibus.ſpecialis eſt que ſpecialiter ad aliquos mittitur:ut.xxxv.q.iij.quod ſcripſi.vij.q.i petiſti.ſiue ſit general' ſiue ſit ſpecialis dummodo aliquid diffiniatur per eam pro iure generali habēda ē:ut xvi.q.iij.licet.extra d̄ ſen.⁊ re iu.in cauſis. niſi ſit tradita ex tēpore ex loco ex cauſa: ut xxix.di.ſciendum.ſed ſi dubium eſt an ſit decreta.recurrenduȝ eſt ad regiſtrū:ut.s̄.di.ix ut veterū.p̄ſumitur tñ qꝫ ſit decretalis ſi repiẗur inter alias decretales ad inſtar illiuſ que repiẗ int alias monia les q̄ preſumiẗ ex hoc monialis:ar.xx.q.i. qꝫ ꝓgenitores.uel ſi plures eam tenent: tenēda eſt:ut.xvi.di.iſidorus.diſtingue ꝓut diciẗ ex̄ de fide inſtru. paſtoralis.

p Si romanoruȝ. reprobāẗ. Ar. qꝫ id qō papa approbat uel reprobat:⁊ noſ approbare uel reprobare debem⁹:ut.xxiiij q.i.hec eſt fides.⁊.xxxv.q.ix.veniam.

q ¶ Quāto. Satis eni abſurdum eſt aliqueȝ alij opitulari ⁊ nō ſibi ut.C.de naturali li.l. nuper.in fi.

r ¶ Suffragari.ar.qꝫ illud qō ꝓ ſe quis inducit:etiā ꝯ ip̄m inductū nō dȝ reprobare:ut inſtrumē.a ⁊ ſiqua ſiīia ſẗ:ar.di.ix. neqȝ quorūlibet.⁊ iiij.q iij.§.itē i criminali.v̄.ſiqs teſtibus.⁊.iij.q.viij.cui⁹ i agēdo.ex̄ de cen.cum oliȝ.ar.ꝯ.ij.q.vij.ſi hereticus.ꝯ.di.xxxvij.ſi qd veri.⁊.s̄.di.x.lege primū regulare:ſecundum ſp̄ale in odiū hereticoꝝ ⁊ fauore fidei ⁊ religioniſ:ar.ad hoc ex̄ de fo.cō.cum ſit generale.

ſ ¶ Itez.ſi ideo.mēbranas.licet legeſ abrogatas nō teneam⁹:tñ noticia eaꝝ eſt neceſſaria s̄.di.vij.fuerūt.⁊ ē hic ar.qꝫ nullū vbū poſitū

BIBLIOTEKA

17

in aliqua ſcriptura dz vacare uel ſuplue poni:ut.xxviij.q.i.ſic.n.⁊ ex͂ de maio.⁊ obe.ſolite.⁊.ff.de vſur.l.iiij.ar.ꝯ.C.de fideiuſ.nõ recte.

u ¶Reſtat.q.d.qd̕ obtinet i vno dz obtinere in omnibus ſimilibus:ut.iij.di.deniqz.in fi.⁊.xxvi.di.deinde.

x ¶Caplm. Illud.c.e͂.xxv.q.i.oia.vbi tñ attribuit͂ damaſo pape:⁊ põt ee͂ q vterqz fecerit illud.⁊ e͂ ſi.i.q.i.decreto.⁊ ꝯ ꝯſe.di.i.ꝯſulto.

y ¶Dicẽdo.Ar.q ver bo generali oia debet cõprehẽdi:ut hic.⁊.i.q.i.ſi nulli.⁊.xiiij.q.iij.putant.⁊.xij.q.i.c.dilectiſſimis.⁊.xiij.q.ij.nõ eſtimem⁹.ꝯ de ꝯſe.di.ij.reuera.⁊.ꝯ.l xxv.di.q die.

z ¶Deſũt. Eſt hic ar. q ſi papa i aliquo pri uilegio ul̕ reſcripto cõ firmat alicui eccle͂ pri uilegia exẽptiõis uel alteri⁹ rei quã hz i pri uilegijs ſuis:q eoipo robur hẽant illa priui legia:lz nõ poſſint ex hiberi.dr̕.n.hic q de cretales ſint recipiẽde cũ caplm leonis qd̕ e͂ i corpore canonũ hoc dicat:ꝗuis ille ñ ſint in corpore canonũ:ꝯ hoc di.xi.ꝯ.di.ix.ut ve rum.

⁊ ¶Diuerſis.Nota q verbũ indiffinite ꝓla tum generalit͂ e͂ intelli gẽdũ:ut.i.q.iij.ſalua tor.⁊.xv.q.i.nec is.⁊ xviij.q.i.idolatria.xx xi.q.i.q ſi dormierit. ar.ꝯ.i.q.i.ſũt nõnulli.

a ¶Sic oẽs. petri. Nã papa ſan ctitatẽ recipit a cathe dra:ut.xl.di.non uos. iohannes.

b ¶In memoriã.i u gum.ut.c.diſ.ꝯ mo:e͂.xi.q.iij.qd ergo idẽ eſt in alijs ꝑlatis: ij.q.vij.ſacerdotes.

c ¶Falſaꝫ.Dicit͂ char ta falſa ex dicto uel ta cito.⁊ i tali falſo diſti guit͂:ut ex͂ de reſcript. ſup lris.⁊ talis dr̕ bñ falſarius:ut.ff.de fal. ſiqs obrepſerit.Item dr̕ fl̕a ſcriptura:ut cũ ſcribit oẽs uel maiorẽ ptẽ fuiſſe pñtẽ q ñ fuit pñs:ut ex͂ de his q fi. a p̃.ſi.con.ca.ꝗto.⁊ ta lis falſarius ſuſpẽdit͂ ab officio ⁊ bñficio:ut ex͂ de teſti.tã lris.in fi. Itẽ ipo facto dr̕ falſa rius:ut ſi charta appa ret raſa ul̕ imutata:⁊ talis falſari⁹ depõit͂: ut ex͂ ꝯ crimie falſi ad audiẽtiã.Qui at͂ falſã

cartham fabricat de nouo:nõ ſolum deponitur:ſed ⁊ curie tradit͂: ut extra de falſa.ad falſarioꝝ.Dicit͂ falſa cartha q nõ hz teſtes inſcriptos:ut ex͂ de ꝓcu.c.i.Itẽ dr̕ falſa q hz ſubſcriptiões varijs manib⁹ notatas:⁊ q nõ eſt ꝑfecta eadẽ manu:ut ex͂ de pañi.cum olim.in fi.niſi ex hoc ſit ibi diuerſitas:q ſit ibi calami uel atramẽ ti mutatio:ut i auc͂.de fide in ſtru.⁊ cau.in prin.colla.vi. Itẽ dr̕ falſa ſi eſt alieno ſigil lo ſigillata:dũ mõ ille habuit ꝓpriũ:uel niſi dixerit q tũc ñ habuit ꝓpriũ ut ex͂ de appel ſignif.cauſ.itẽ dr̕ falſa ſi e͂ ꝯ riũ alteri ex ea dẽ pte ꝓlati:ut ex͂ de fide iſtr. iputari.⁊.C.ꝯ fide iſtru.ſcri pture.Itẽ di cũt͂ falſe littere pape p falſam grãmaticã:ex͂ de reſcrip.ad audiẽtiã.Itez dicũtur falſe ſi ſint ſuſpecte ⁊ eis nõ iponit͂ fides:ut.C.de ꝓba.iubem⁹. Item dr̕ falſa charta ſi ſigil lũ e͂ fractũ:uel ſi ñ eſt ãnus ꝯ dictiõis appo ſitus:ut ex͂ de fide iſtru.int͂. Itẽ ſi filũ eſt ruptũ:ut ex͂ ꝯ crimi.falſi.lz. Itẽ ſi ſunt ipe trate lr̕e pẽdẽ te appellatiõe ut ex͂ de teſti. cãm.Itẽ ſi ſũt impetrate ſine mandato dñi: ut ex͂ de reſcri pti.nõnulli.

d ¶In carcerẽ Si certũ e͂ eũ eſſe falſato:ez deponit͂.l.di. ſi eps.⁊ ex͂ de cri.fal.ad fal ſarioꝝ.lz vbi e͂ dubiũ fit qd̕ hic dicitur.

e ¶Nulli.ꝓ ſtrat⁹. Hic videtur q ois q nõ obe dit ſtatutis ro mane ſedis ſit hẽticus:⁊ vari os modos hẽ ſis nõui.xxiiij. q.iij.ꝯ.qr̕ vo.

uideat͂ ee͂ ſnĩa:reſtat^u nimiꝝ q de cretales epl̕e rõanoꝝ põtificũ ſũt recipiẽde:etſi nõ ſi͂t codici canonũ ꝯpaginate:qm͂ int͂ ipſos canones unũ beati leõis pape caplm^x ꝯſtat ee͂ pmixtũ:quo ita oia ꝯſtituta ſe dis aplice cuſtodiri mãdant͂:ut ſi qs i illa cõmiſerit:nouerit ſibi ue niã denegari. Dic͂.n.caplo.x.ſu arũ decretaliũ neqd uero ſit qd̕ ꝑ termiſſũ a nob̃ forte credat͂ oia de cretalia ꝯſtituta tã bone recorda tiõis inocẽ.ꝗ oiuz ꝑdeceſſoꝝ no ſtroꝝ q de eccl̕iaſticis ordib⁹ ⁊ ca nonũ ꝓmulgata ſũt diſciplinis ita nr̃a delectatione cuſtodiri mãda mus:ut ſiqs i illa cõmiſerit ueniã ſibi nouerit denegari deinceps.

¶Dicẽdo^y uõ oia decretalia ꝯſtitu tuta:nullũ de decretalib⁹ ꝯſtitutis ꝑmiſit:qd̕ ñ mãdauerit ee͂ cuſto diẽdũ.Et rurſus aſſerẽdo oium ꝑdeceſſoꝝ nr̃oꝝ nullũ põtificũ ro manoꝝ q añ ſe fuerũt excepit:cu ius ita ñ ꝑcepit decretalia cõſtitu ta ab oib⁹ cuſtodiri:ut ſiqs i illa cõ miſerit ueniã ſibi deinceps nouẽit denegari.Itaqz nihil int͂eſt utrũ ſint oia necne decretalia ſedis apo ſtolice ꝯſtituta int͂ cãones cõcilio rũ imixta:cũ oia i uno corpe cõpa ginari ñ pñt:⁊ illa eis int͂ſint q fir mitatẽ his q deſũt^z uigorẽ ſuũ aſ ſignãt:ꝑſertim cũ ſynodalia geſta int͂ q ipſi canões ſtatuti ſũt:i codi ce canonũ ñ habeãt͂:ſz a nobis oi cultu debito ueneret͂.Cõſonat ãt huic beatiſſimo leoni pape e͂t facũ diſſim⁹ ſanct⁹ i decretis ſuis papa gelaſi⁹ ita igẽs:Decretales eplas qs btiſſimi pape diuerſis tpib⁹ ab urbe rõana ꝓ diuerſoꝝ prm ꝯſul tatõe dederũt:uenerabilit͂ ſuſcipi ẽdas decernim⁹. ¶In quo nõn dũ e͂:q ñ dixit decretales eplas q int͂ canões hñt ul̕ qs moderni põ tifices ediderũt:ſed qs beatiſſimi pape diuerſis tpib⁹ ab urbe rõana dederũt. Dicẽs aũt diuerſis^z tpi bus:e͂t illa tpa uir ſanct⁹ ꝯphẽdit q crebreſcẽtib⁹ paganoꝝ ꝑſecutio nib⁹ ad ſedẽ aplicã deferri cauſas epoꝝ difficilime pmittebãt. His itaqz diuia fauẽte gr̃a ꝑlibatis oñ dim⁹ nullã ee͂ dr̃iaz int͂ illa decreta q i corpe cãonũ hñt͂ ſcõ ap.ꝓſulũ ⁊ ea q ꝑ ml̕titudie uix p ſingla cor poꝝ uolumia repiũt͂:cũ oia ⁊ om niũ ꝑdeceſſoꝝ ſuoꝝ decretalia cõ ſtituta atqz decretales eplas qs beatiſſimi pape diuerſis tpib⁹ ab urbe rõana dederũt:fore uenera biliter ſuſcipiẽdas ⁊ cuſtodiẽdas eximios pſules leonẽ.ſ.⁊ gelaſiũ mãdaſſe ꝓbauim⁹. Itẽ agatho papa oibus epis.

Omnes ſanctiones aplice ſedis ir refragabilit͂ ſunt obſeruãde.

Sic^a oẽs ſanctiones aplice ſe dis accipiẽde ſũt:tãqz ipſi⁹ di uina uoce petri firmate. Itẽ ex c.caroli.imperatoris.

Tolerandũ eſt iugũ qd̕ a ſancta ſede iponit͂ lz intolerabile uideat͂.

In^b memoriã beati petri apl̕i honorem⁹ ſanctã rõanã eccle ſiã ⁊ aplicã ſedẽ:ut q nobis ſacer dotalis mater e͂ dignitatis:eccl̕ia ſtice ee͂ debet magr̃a rõnis:qre ob ſeruãda e͂ cũ mãſuetudine hũilitas ⁊ lz uix ferẽduz ab illa ſancta ſede iponat͂ iugũ:tñ feram⁹ ⁊ pia duo tiõe toleremꝰ.Si uõ qd̕ ñ decet q libet ſiue ſit pſbyt͂ ſiue diacon⁹ ali quã pturbationem machinãdo ⁊ noſtro miſterio iſidiãdo redargu atur falſã^c ab aplica ſede attuliſſe eplaz:uel aliud qd̕ inde ñ uenerit ſalua fide ⁊ integra apud aplicũ hu militate penes epm ſit ptãs utrũ eũ in^d carcerẽ aut in aliã detrudat cuſtodiã:uſqz quo p eplam aut p idoneos ſue ptis legatos aplicaz int͂pellet ſblimitatẽ:ut potiſſimũ ſua ſãcta legatiõe dignet͂ decerne re:⁊ qd de talib⁹ ſancta rõana lex ſtatuit diffinire:ut ⁊ is cõrigat͂:⁊ ceteris modus iponat͂. Item ſte phanus quintus.

Quicquid romana eccl̕ia ſtatuit uel ordinat ab oib⁹ obſeruãdũ e͂.

Enimuero qr̕ in ſpeculũ ⁊ ex emplum ſcã ro.eccl̕ia cui nos chriſtus ꝑeſſe uoluit:ꝑpoſita eſt: ab oib⁹ qcqd ſtatuit qcquid ordi nat:ꝑpetuo quidẽ ⁊ irrefragabili ter obſeruandũ eſt. Itẽ grego.

A põtificalib⁹ ſit alienus officijs q aplicis ñ uult obedire pceptis.

Nulli^e fas e͂ uel uelle uel poſſe tranſgredi aplice ſedis ꝑcepta nec nr̃e diſpoſitõis miniſteriũ qd̕ ur̃az ſeq oportet charitatẽ.ſit ergo ruine ſue dolore ꝓſtratus qſ quis aplicis noluẽit ꝯtraire decre tis:nec locũ deicẽps int͂ ſacerdotes

⁊.c.quidē.ſed intelligas qđ hic dicitur ꝙ q dicit romanaꝫ ec.non eſſe caput nec poſſe ꝯdere canones:ille eſt hẽticus: ut.xij. di.c.i. ⁊.xxv.q.i.violatores.⁊.q.ij.ſiqs dogmata.ſꝫ ſiqs al's trāſgredit̃ eius mādata nō ꝓpterea ē hẽtic⁹ lꝫ peccet:ex̃ de p̄ſcrip.ſiqñ.io.

b ❡ Judicio.ſed ꝯ.xxiiij.q.i.ſubdiacon⁹.ſed ibi nō admitiũt dāna tum ab hereticis:ſed ſi vult pēitere admittit eum.ſꝫ hoc nō ē iō:qꝛ hereticus eũ dānauit:ſed qꝛ al's malus eſt

meritū ꝑſōe:ut ex̃ de elec.dudū.i.lꝫ ſit ar.ꝯ.lxiij.di.c.vl.⁊.lxxvi.di.§.ñ āt.

i ❡ Inuēiri.Ar.ꝙ iura aptāt̃ ad ea q̄ raro accidūt:ꝺ cō.di.iiij.ſcm̄ ē.⁊.ff.ſi ꝑs hẽ.pe.ātiq.ar.ꝯ.xxviij.di.ꝺ ſyracuſāe.xiiij.q.v.dēiq̄ꝫ.ff.ꝺ le.nā ad ea.

l ❡ Ita ſacramentū.i.hoc ſanctū munus. Huncid eſt petrum.

habeat:ſed exors a ſcō fiat miſterio:nec ꝺ eius iudicio[b] qſq̄ꝫ poſtea curam habeat:qm̄ iam dānatus a ſcā ⁊ apl'ica eccleſia ſua inobedientia atq̄ꝫ p̄ſūptiōe a quoq̄ꝫ eſſe non dubitet̃:qꝛ maioris[c] excōicatiōis deiectiōe ē abijciendus:cui ſcē eccleſie cōmiſſa fuerit diſciplina:qꝛ nō ſolū p̄late ſcē eccleſie iuſſiōibus parere debuit: ſed[d] ēt alijs ne p̄terirent iſinuare:ſitq̄ꝫ alien⁹ a diuis ⁊ pōtificalib⁹ officijs:q noluerit p̄ceptis apl'icis obtēpare. ❡ Itē auguſtin⁹ de doctrina chriſtiana li.ij.

Inter canōicas ſcripturas decretales epiſtole connumerantur.

In[e] canōicis ſcripturis eccl'iarum catholicaꝝ q̄ꝫpluriuꝫ diuinarum ſcripturaꝝ ſolertiſſim⁹ idagator auctem ſeq̄tur:int̃ q̄s ſane ille ſint : q̄s apl'ica ſedes hr̃e[f] ⁊ ab ea alij meruerūt accipe epl'as. ❡ Tenebit igit̃ hunc modū in ſcripturis canōicis: ut eas q̄ ab oib⁹ recipiũt̃ eccl'ijs:p̄ponat[g] eis q̄s q dam ñ accipiũt. In eis uō q̄ nō accipiũt̃ ab oibus :p̄ponit eas quas pl'es[h] grauioreſq̄ꝫ accipiũt eis q̄s pauciores mīoriſq̄ꝫ auctis eccleſie tenent.ſi autē alias iuenerit a pluribus alias a grauioribus hr̃i q̄ꝫq̄ꝫ hec iuenjri uix poſſit:eq̄lis tñ auctoritatis eas hñdas puto. ❡ Itē leo. **Miſterij diuini ſe exortē itelligat: q a ſoliditate petri r̃cedit**

Ita[k] dñs noſter ieſus chriſt⁹ hũani generis ſaluator inſtituit:ut ueritas q̄ antea legis ⁊ ꝓphetaꝝ p̄cōio ꝯtinebat̃ :ꝑ apl'icaꝫ tubā i ſalutē uniuerſitatis exiret Sicut ſcriptū eſt : In oēꝫ t̃rā exiuit ſon⁹ eoꝝ: ⁊ i fines orbis terre uerba eoꝝ:ſed hui⁹ mũeris ſacramentū ita dñs ad oiuꝫ apl'oꝝ officiũ ꝑtinere uoluit:ut i beatiſſimo petro oium apl'oꝝ ſũmo p̄ncipaliter collocāet:ut ab ip̄o quaſi a quodam capite dona ſua uelut in corpus oē diffũderet:ut exortē intelligeret ſe diuini miniſterij eē : qui auſ⁹ fuiſſet a petri ſoliditate recedere.hũc[l]. n.in ꝯſortiũ idiuiduē[m] unitatis aſſũptum id qđ ipſe erat[n] dñs uoluit noīari dicēdo : Tu es petrus ⁊[o] ſuꝑ hāc petrā edificabo eccl'iaꝫ meā:ut eterni tēpli edificatio mirabili mũere gr̃e dei i petri ſoliditate ꝯſiſteret.hāc ēt eccl'iam ſuā firmitate corroborās :ut illaꝫ nec hũana temeritas poſſet appetere[p] :nec[q] porte iferi ꝯtra illā p̄ualerēt. Veꝝ hāc petre iſti⁹ ſciſſimā firmitatē deo ut diximus edificāte ꝯſtructā nimis uult ipia p̄ſũptōe uiolare:qſqs ei⁹ ptātē tētat infringē fauendo cupiditatib⁹[r] ſuis:⁊ id qđ accepit a[s] ueterib⁹ nō ſequēdo.

Hoc[t] aũt itelligēduꝫ ē de illis ſanctiōib⁹ uel decretalib⁹ epl'is i qb⁹ nec p̄cedentiũ patrū decretis nec euāgelicis p̄ceptis aliqd ꝯtrariuꝫ inuenit̃. Anaſtaſi⁹.n.ſecund⁹ fauore anaſtaſij imperatoris: quos achaci⁹[u] p⁹ ſniam in ſe ꝓlatā ſacerdotes uel leuitas ordiauerat: rite fũgi acceptiſ officijs debē ꝺcreuit ita inquiēs. ❡ Anaſtaſius ſecūd⁹

Nulla leſionis portio attingat q ab hereticis iā dānatis ordinat̃.

Secundū[a] eccl'ie catholice conſuetudinē ſanctiſſimuꝫ ſerenitatis tue pect⁹ agnoſcat:ꝙ nulluꝫ de his quos baptizauit[b] achacius: uel quos ſacerdotes ul' leuitaſ ſcʒm canōes ordiauit aliq̄ ex noīe achacij portio leſiōiſ attigat:quo forſitan ꝑ iiquū tradita ſacramēti gratia min⁹ firma uideatur :naꝫ ⁊ baptiſma qđ ꝓcul fit ab eccleſia ſiue ab adulterio ſiue a fure datū fuẽit ad ꝑcipientē mun⁹[c] ꝑuẽit illibatū qꝛ uox illa q̄ ſonuit ꝑ columbā:hic eſt fili⁹ me⁹ ⁊ ceťa:oēm maculam hũane pollutionis excluſit :qđ declarat̃ cũ dr̃:hic ē q baptizat i ſpū ſcō ⁊ igne.nā ſi uiſibilis ſol' iſtiuſ radij cuꝫ ꝑ loca fetidiſſima tranſeunt nulla cōtact⁹ maculatiōe inq̄nātur:multo magis ipſius q iſtũ uiſibilem fecit uirt⁹ nulla miſtri indignitate ꝯſtrigit̃. nā ⁊ iudas cuꝫ fuerit ſacrileg⁹ atq̄ꝫ fur q̄cq̄d egit int̃ apl'os ꝓ dignitate commiſſa ſibi bñficia ꝑ indignū data nulla

c ❡ Maioris. ar.ꝙ q̄ꝫto aliqs delinq̄ns ē maior : tanto magis ē puniendus :ut.xl. di.homo chriſtian⁹.xi.q.iij. p̄cipue.xxv.q i.nulli fas.

d ❡ Sed ēt aliis.ar.ꝙ q tenetur aliqueꝫ defendē ꝯ alios multo fortius ꝯ ſe:ut.xvi. q. i.in canōibus ⁊.ff.ſi hui ven. alterius.

e In canonicis. int̃ quas. Canōice ſcripture ſt̃ epiſtole.

f ❡ Hr̃e.meruit ab alia eccl'ia.

g ❡ Prepōat. ar.ꝙ ſꝑ p̄ſũit̃ ꝓ multitudie: ut.lxi.di.null⁹ iuitis. Itē.ar. qđ a pl'ib⁹ recipit̃ maioris ē auctis q̄ꝫ qđ a paucorib⁹: ut.ſ.xvi. di.iſidorus.⁊. ij.q. vij.puto.lxiij. di.c.vlti. Sed qualiter ſtare pōt qđ hic dr̃ nōne oēs cāonice ſcripture equalit̃ ſũt recipiēde: ar.xv diſ.ſcā rōana! quō ergo una p̄ponit̃ alijs! Rñſio pōt eē ꝙ oēs recipiātur ñ tñ ꝙ oēs i eadē veneratiōe hēant̃:ul' intelligas iſtō ꝺ localib⁹ cāonib⁹ ut ille p̄ponat̃ alijs q a pl'ib⁹ tenet̃:⁊ ſic pōt itelligi.l.di.dño ſcō.in fi.

m ❡ Indiuidue.i.eccl'ie

n ❡ Erat.i.ab eo quod ip̄e dñs erat.ſ. petra: voluit eũ vocari petꝝ de ꝯſe.ij.reuera.

o ❡ Et ſuꝑ hāc petraꝫ. Per hāc dictōꝫ ñ credo dñm aliud demonſtraſſe:q̄ꝫ h̄ v̄ba q̄ petr⁹ rñdit dño cũ dixit tu es xp̄s fili⁹ dei vini qꝛ ſuꝑ illo articulo fidei fũdata ē eccleſia.

p ❡ Appetē.id ē laceſſiri uel calũniari.

q ❡ Nec porte. i. vicia uel ēt hẽſes : qꝛ eccl'ia ñ pōt errare:ut.xxiiij. q.i.a recta.nec eccleſia pōt eē nulla:ut. xxiiij. q.i.pudenda .qꝛ ipſe dñs rogauit ꝓ ea ut ñ deficeret:ut.xxi.di.§. i.in fi.

r ❡ Cupiditatibus.id ē voluntatib⁹.

ſ ❡ A veterib⁹.Ar.ꝙ dicta veteꝝ ſt̃ ſeq̄nda: ut.xxxvij.di.relatū. xxiiij.q.iij.trāſferūt. ut ȷ.di.ꝓxi.de qbus.

t ❡ Hoc aũt.ſ.ꝙ decretales epl'e ſint ꝑs auctoritatis cũ canōib⁹.

u ❡ Achaci⁹.hẽtic⁹ ⁊ excōicat⁹.xxiiii.q.i.achacius.fuit.n. excōicat⁹ ꝓpter hereſim a gelaſio ⁊ a felice papa : ut ibi dicitur.

a Secundū.varijſ mōis pōit̃ caſus hui⁹.c. gra. iducit q̄i ſit abrogatū ⁊ melēdus ſentit cũ eo:⁊ oēſ q dicũt v̄itatē ſacr̃oꝝ ñ eē apud hẽticos:ut xxiiij.q.i.ſciſma.⁊.i.q i.ex̃ eccl'iam.h. dicit ꝙ nec.c.ē reprobatū:nec auctor ꝓ his q̄ hic cōtinēt̃ dānat⁹ fuit:qꝛ nihil hic ꝯtinet̃ qđ ñ canōice dicat̃:ſed iō fuit iſte dānat⁹:qꝛ cōicauit fotino hẽtico:⁊ qꝛ voluit reuocare achaciū hẽticū p⁹ mortē : ⁊ iō iſte anaſtaſi⁹ fuit dānatus:ut.ȷ.c.anaſtaſius. alij dicũt ꝙ iō h̄.c. cuꝫ auctore eſt reprobatū qꝛ voluit dicere ꝙ ordinati ab hẽtico ſine ol diſpēſatiōe de iure pñt ſua officia exercere.dicit.n.h.ꝙ hẽtici hñt veritatē ſacr̃oꝝ:ſꝫ nō hñt executionē eoꝝ:ut de cōſe.di.iiij.ſicut in ſacramentiſ ⁊.c.non eſt uobis.ut no.i.q.i.q̄ ꝑfectionē.⁊.c.dñs.

h ❡ Plures.Nō ꝙ hic dignitas ꝑſonaꝝ cōpēſat̃ cũ nũero ,ſicut in teſtib⁹:ut ex̃ de teſti.i nr̃a.ſicut i creditorib⁹:ut.ff.de pac.maiorē ſꝫ i electōe ſꝑ nũer⁹ p̄iudicat:lꝫ maior ſit dignitas ex ꝑte alťa ⁊ mai⁹

b ❡ Baptizauit.in forma eccleſie.

c ❡ Munus.id eſt baptiſma.

ex hoc detrimēta ſenſerūt. Decla
rāte hoc ipſo dño manifeſtiſſima
uoce: Scribe inq̄t ⁊ phariſei ſup
cathedrā moyſi ſederūt. Quecūq̧
dicūt facite: q̄ aūt faciūt nolite fa
cere. dicūt.n. ⁊ ñ faciūt. Quicq̄d
ergo ad hominū ꝓfectū q̄libet in
eccl'ia miſtri ꝓ officio ſuo uident̄
opari: hoc totū ꝯtineri iplēte diui
nitatis effectu. ita ille ꝑ quē loq̄t̄
chriſt⁹ paul⁹ affirmat: Ego plāta
ui: apollo rigauit: ſed deus icre
mētū dedit. Itaq̧ neq̧ q plātat
eſt aliq̄d: neq̧ q rigat: ſed q incre
mentū dat deus. Adeo aūt ñ req
rit̄ qs uel q̄lis p̄dicet ſʒ q̄d p̄dicet
ut iuidos ēt chriſtū bñ ꝯfirmet p̄
dicare: quo malo ipſe diabol⁹ deie
ctus ē: ⁊ hoc ipſe p̄dicare ñ deſinit
Ideo ergo ⁊ hic cui⁹ nomē dr̄ reti
cendū eē: male bona miſtrādo ſi
bi tm̄ nocuit. Nā iuiolabile ſacra
mentū q̄d ꝑ illud datū ē in alijs ꝑ
fectionē ſue uirtutiſ obtinuit. q̄d
generalit̄ quidē uerū ē niſi aliquo
rū in tm̄ ſe extendēt curioſa ſuſpi
cio: ut imaginēt̄ ꝓ plato a felice pa
pa iudicio p⁹ea inefficacit̄ i ſacris
quecūq̧ achacius uſurpauit ipſuʒ
egiſſe. ac ꝓinde oportet eos metu
ere: q ul' i ꝯſecratiōib⁹ uel i baptiſ
mate miſteria tradita ſuſceperūt
ne irrita diuia bñficia uideantur.
Quia ergo illicite ⁊ nō canonice:
ſed ꝯtra decreta p̄deceſſorū ⁊ ſuc
ceſſorū ſuoꝝ hec reſcripta dedit:
ut ꝓbat felix ⁊ gelaſi⁹ q achacium
añ anaſtaſiū excōicauerūt: ⁊ ormiſ
da q ab ipſo anaſtaſio terti⁹ eundē
achaciū poſtea damnauit: iō ab ec
cleſia rōana repudiat̄: ⁊ a deo per
cuſſus legit̄ fuiſſe hoc modo.

Anaſtaſius a deo reprobatus nutu diuino percuſſus eſt.

ANaſtaſius .ij. natiōe rōan⁹
fuit tpibus theoderici regis:
eodē tpe m'lti cl'ici ſe a cōione ipſi⁹
abegerunt: eo ꝙ cōicaſſet ſine cōci
lio epoꝝ uel p̄ſbyteroꝝ ⁊ clerico
rū cuncte eccl'ie catholice diacono
theſſalonicēſi noie fotino q̄ cōica
uerat achacio: ⁊ q2 uoluit occulte
reuocare achaciū ⁊ nō potuit: nu
tu diuio ꝑcuſſus ē. Hic ēt de ma
ximo epo in ꝯſtātinopolitana ſy
nodo ſtatutū eſt.

Que circa indiſciplinatos uel ab eis geruntur: in irritū reuocētur.

PRopt̄ toti⁹ indiſciplinatiōis
eius doctrinā q̄ ꝯſtātinopoli
exorta ē: ſtatutū ē ne maxim⁹ fuiſ
ſe aut eē i.a puteť ep̄s: neq̧ hi q ab
eo ſt̄ ordiati q̄lēcūq̧ gradū clerica
tus obtineāt: oib⁹. ſ. q̄ circa eū ul'
ab eo geſta ſūt i irritū reuocatis.

DEcretales itaq̧ ep'le ca
nonib⁹ cōcilioꝝ pari iu
re exequāt̄. Nūc aūt q̄
rit̄ de expoſitiōibus ſa
cre ſcripture: an exequāt̄ aut ſbij
ciant̄ eis. quo.n. q̄ſq̧ magis rōne
nitit̄: eo maioris auctis ei⁹ uerba
eē uidēt̄. plurimi aūt tractatoꝝ ſi
cut pleniori gr̄a ſācti ſpūs ita am
pliori ſciētia alijs precellētes rōni
magis adheſiſſe ꝓbāt̄: unde ñnul
loꝝ pontificū ꝯſtitutis auguſtini
hieronymi atq̧ alioꝝ tractatoruʒ
dicta uidēt̄ eis eē p̄ferēda. ſed ali
ud ē cauſis terminuʒ iponē: aliud
ſcripturas ſacras diligēt̄ expōere
i negocijs diffiniēdis nō ſolū ē ne
ceſſaria ſcientia ſʒ etiā ptās. unde
chriſtuſ dictur⁹ petro: Q̄cūq̧ li
gaueris ſup terrā e. li. ⁊ i celis ⁊ c̄.
prius dedit ſibi claues regni celo
rū. in altera dedit ei ſciētiā diſcer
nēdi int̄ leprā ⁊ leprā: in alt'a dāſ
ſibi ptātē eijciēdi aliquos ab eccle
ſia uel recipiēdi. Cū ergo q̄libʒ ne
gocia finē accipiāt uel in abſoluti
one inocentiuū uel i ꝯdēnatiōe de
linquētiū: abſolutio uō uel ꝯdēna
tio nō ſciētiā tm̄ ſʒ etiā poteſtatē

d ¶ Quia vox. Hic eſt qui baptizat.
e ¶ Per colūbam. i. per ſpm̄ ſanctū in ſpecie colūbe.
f ¶ Et igne. i. charitate.
g ¶ Nam ſi inuiſibilis. i. q. i. ſi fuerit.
h ¶ Contineri. id eſt perfici.
i ¶ Diuinitatis. i. deo cooperante.
k ¶ Plātaui. p̄dicādo
l ¶ Apollo. diſcipul⁹ pau'i.
m ¶ Rigauit. baptizādo.
n ¶ Incremētū. i. grāʒ ⁊ remiſſiōʒ peccatoꝝ.
o ¶ Uel qualis. Hoc itellige de toleratis al's bñ q̄rit̄: ut xliij. di. qeſcamus. nā nēo pōt p̄dicare niſi mittat̄: ut. xvi. q. i. adijcim⁹. de hē. cū ex iniūcto. uel loq̄t̄ ſm̄ ātiqua tpa: q̄n oēs poterant p̄dicare.
p ¶ Predicet. ſed que predicet.
q ¶ Ut inuidos. id eſt pſeudo apoſtolos.
r ¶ Cōfirmet. Et hoc i ep'la ad philippēſes: cū dicit ſiue ꝑ ūitatē ſiue alio mō chriſt⁹ p̄dicetur: in hoc gaudeo ⁊ gaudebo.
ſ ¶ Et hoc ipſe. i. iuidiam
t ¶ Et hic. ſ. achacius.
u ¶ Alijs. ſ. ignorātib⁹
x ¶ Sue ūtut'. quo ad veritatē ſacramēti.
y ¶ Nō generalit̄. i. in omni ſacramento.
ʒ ¶ Ut imagiet̄. achacium.
⁊ ¶ Metuē. i. ſm̄ opinionē falſā. nā i ūitate ſuſceperūt ordinē ſed ñ executōʒ. i. q. i. ordinatiōes. i. q. vij. daibertum.

a ¶ Anaſtaſi⁹. abegerūt. i. remouerūt. xxvij. di. §. verʒ ꝯ. viij. q. iiij. fine. vbi dr̄ ꝙ añ tp̄s ſnīe ñ poſſūt cl'ici recedē ab epo lʒ hoc ñ r̄ceſſerīt añ ſniaʒ q2 iciderat i hēſim iaʒ dānatā: ut. xxiiij. q. i. c. i.
b ¶ Cōcilio. Videt̄ ergo ꝙ papa tenet̄ requirere ꝯcilium epoꝝ: q̄d verʒ ē vbi d̄ fide agit̄: ⁊ tūc ſynod⁹ maior eſt papa: ut. xv. di. ſic. i fi.
c ¶ Qui cōicauerat. ꝯ. xi. q. iij. qm̄. vbi dr̄ ꝙ excōicatio nō trāſit in tertiam pſonā: ſed hic cōicauit ei i maleficio. vñ potuit trāſire ad tertiā perſonam ut extra de ſen. ex. nuper.
d ¶ Occulte. Vñ magis p̄ſuit̄ ꝯ ipm̄: ut ex̄ ut ec. bñ. ut nr̄m. extra de offi. de le. ꝯſuluit. ff. de ritu. nup. palā. ff. de admi. tu. non exiſtimo.
e ¶ Diuino. q2 dū aſſellaret: emiſit inteſtina.
f ¶ Propt̄. obtineāt. q2 p̄ter formā eccl'ie ꝯtulit. i. q. i. extra eccl'iam.
g ¶ Que circa eū. Ar. ꝙ q̄cq̄d fit ab itruſis uel vicioſe elect' totū caſſat̄: ut. xij. q. ij. alienatiōes. xxv. q. i. omne. ar. ꝯ. iij. q. vij. §. tria. in prin. ⁊. C. de ſacroſanc. ec. l. decernimus.

b ¶ Decretales. In hac. xx. di. mgr̄ q̄rit de exceptiōibus ſacre ſcripture: an ſit paris auctis cū canōib⁹ ⁊ decretalib⁹: ⁊. ſ. ſoluit ꝙ q̄ʒtū ad ſacram ſcripturā exponēdam p̄ualet ſanctoꝝ auctas: q̄ʒtū aūt ad cās diffiniēdaſ p̄ualet auctas ro. pōtificū
i ¶ Sciētia. ar. ꝙ null⁹ pōt eē iudex eccl'aſtic⁹ maxie: niſi ſit perit⁹ ut ex̄ de ꝯſāg. ⁊ affi. ex l'ris. in fi. ⁊. i. q. i. ut euidēter. xi. q. iij. ⁊ ſi ad tp̄s. xxiiij. q. iij. ſi qſ papa. de pe di. v. ꝯſideret. ⁊ di. vi. q vult. ⁊ q2 legeſ ſcire tenet̄. in auc. d̄ iudi. coll'. vi. §. q̄a vo. Itē q̄a ſnīa ferēda ē i ſcript': ut. ij. q. i. i p̄rimis. i fi. itē q2 iudices ꝑ ſe debēt ſcribere ſniaſ ⁊ recitare: ut. C. d̄ aſſeſſo. p̄ſides ſed ꝯ. C. de in ciuır ꝙ militeſ

D. XX.

di. certi. vbi di poſſunt eſſe iudices: quia ꝑ quotidianum vſum poſſunt habere peritiam iudicandi. Mediocris. tamen ſcientia ſicut ⁊ in prelato ita ⁊ in iudice ſufficit: ut extra de elec. cuʒ nobis oli.
k ¶ Prius. ar. ex ordine facti aliquid preſumendum: ut. xxiij. q. iiij. diſplicet. ⁊. i. q. i. ut euidēter. ſimiliter ex ordine verborum: ut. xliij. di. ſit rector. ⁊ extra de reſcrip. cuʒ dilecta.
l ¶ Dedit. Hic videt̄ velle ꝙ alia ſit clauis ligandi ⁊ ſoluendi alia ſcientie: ⁊ ita ꝙ ſint due claues. ſed dico tm̄ vnā eſſe ſed dicuntur due eſſe propter duos effectus. ſed qualiter ſcientia dicitur eſſe clauis cum aliquis poſſit habere ſcientiā que non habet clauem: ⁊ econtra: ſed dic ꝙ licʒ ſcientia prius nō fuiſſet clauis anteq̄ʒ haberet ordinē: tamē poſt ordinem incipit eſſe clauis. Si tamē queras quid ꝓprie ſit clauis ſacerdotalis: dico ipſam ptāteʒ ſacerdotalem per quam ligat ⁊ ſoluit.
m ¶ Inter leprā id eſt inter cauſaʒ ⁊ cauſam: ⁊ alludit ei q̄d fiebat i lege. cū. n. dubitabat̄ de aliq̊ an eēt infect⁹ lepra: ducebat̄ ad ſacerdotes: ⁊ ſm̄ eoꝝ arbitriū uel recipiebat̄ uel deijciebat̄: ut. xi. q.

preſidentiū deſiderāt: apparet ꝙ
diuinaꝝ tractatores ſcripturarū
etſi ſciētia pōtificib⁹ p̄emineāt: tn̄
q2 dignitatis eoꝝ apicē nō ſt̄ ade
pti: in ſacraꝝ qdē ſcripturaꝝ ex
poſitōib⁹ eis p̄ponūt̄: in cauſis nō
diffiniēdis ſecūduꝫ poſt eos locū
merēt̄. Unde leo papa. iiij. ſcri
bit epis britanie.

Alioꝝ ſcripture rōanoꝝ pōtificū
decretis non ſunt preponende.

De libellis ⁊ cōmētarijs alio
rū non ꝯuenit aliquos iudica
re: ⁊ ſcōꝝ cōciliorū canōes relinq̄
re uł decretaliū regłas q̄ hn̄t apō
nos ſimul cū canōib⁹ qb⁹ i oibus
eccł'iaſticis utimur iudicijſ. i. apło
rū nicenoꝝ anchiritanoꝝ neoceſa
rienſiū gāgrēſiū ſardicēſiū africa
nenſiū carthaginēſiū: ⁊ cū illis re
gule p̄ſulū rōanoꝝ ſilueſtri cyricij
inocēcij zoſimi celeſtini leōis hila
rij gelaſij ormiſde ⁊ gregorij iuni
oris. iſti oio ſt̄ ⁊ ꝑ quos iudicant
epi: ⁊ ꝑ quos epi ſimul ⁊ clerici iu
dicāt̄. nā ſi tale emerſerit uł ꝯtige
rit iuſitatū negociū: qđ mīme poſ
ſit ꝑ iſtos finiri: tūc illoꝝ quoꝝ
meminiſtis dicta hieronymi aug.
iſidori uł ceṫoꝝ ſilit̄ ſcōꝝ doctoꝝ
ſiłiū ſi repta fuerint magnanimit̄
ſt̄ retinenda ac ꝓmulgāda: uel ad
ap. ſe. referat̄ de talib⁹. Quaꝫ ob
cām luculēti⁹ ⁊ magna uoce ꝓnū
ciare nō timeo: q2 q illa q̄ p̄dixim⁹
ſcōꝝ patrū ſtatuta q̄ apud nos ca
nonū noie p̄titulāt̄: ſiue ſit eps̄ ſi
cleric⁹ ſiue laic⁹ n̄ indifferēt̄ recipe
ꝯuincit̄: nec catholicā ⁊ apłicam
fidē: nec ſcā q̄tuor euāgelia utilit̄
⁊ efficacit̄ ad effectū ſuū retinē uel
credē probat̄. Itē nicola⁹ papa
clero ꝯſtantinopoł.

Corrigēdi ſūt q decreta rōanorū
pōtificū nō hn̄t uel nō obſeruāt.

Si decreta rōanoꝝ pōtificuꝫ
n̄ hētis de neglectu atq; incu
ria eſtis redarguēdi. ſi uō hētis ⁊
n̄ obſuatiſ: d̄ temeritate eſtis cōri
piēdi ⁊ icrepādi. Itē ino. papa.

Ad quos ſit recurrēdū cum ſacre
ſcripture auctoritas nō occurrit.

De quib⁹ cauſis nulla ſoluēdi
ligandiq; auct̄as i libris ue. ⁊
no. te. ⁊ q̄tuor euāgelioꝝ cū totis
ſcriptiſ apłoꝝ nō apparcat: ad di
uina recurrite ſcripta greca. Si
nec i illis: ad catholice eccł'ie hiſto
rias catholicas a doctorib⁹ catho
licis ſcriptas manū mitte. ſi nec i
illis: ſcōꝝ exēplā p̄ſpicacit̄ recor
damini: ꝙ ſi i oib⁹ his iſpectis hu
ius qōnis q̄litas nō lucide inueſti
gat̄: ſeniores ꝓuicie cōgregate ⁊
eos īt̄rogate. facili⁹ nāq; iueniṫ
qđ a pluirib⁹ ſeniorib⁹ q̄rit̄. ueruſ
ēt repromiſſor dn̄ſ ait: Si duo ex
uob uel tres ꝯueniūt ſup t̄rā i no
mine meo: de oi re quācūq; petie
rint fiet illis a patre meo.

Decretis ergo rōanorū
pōtificū ⁊ ſacris canoni
bus cōcilioꝝ eccł'iaſtica
negocia ut ſupra mon
ſtratū ē t̄mināt̄. Miſtri uō ſacro
rū canonū ⁊ decretoꝝ pōtificū ſt̄
ſūmi pōtifices ⁊ ifra p̄ſules ⁊ reli
q ſacerdotes: quoꝝ iſtitutio ē i ue
teri teſtamēto ichoata ⁊ in nouo
pleni⁹ ꝯſūmata. Sūmi eteni pōti
fices ⁊ miores ſacerdoteſ a deo ſt̄
iſtituti ꝑ moyſen: q ex p̄cepto dn̄i
aaron i ſūmū pōtificē: filios uero
ei⁹ unxit in miores ſacerdotes. po
ſtea uero dauid cū miſtēia dom⁹
dn̄i āpliaret: ianitores ⁊ cātores i
ſtituit. porro ſalomon quēdā mo
dū exorcizādi iuēit: quo demōes
adiurati ex obſeſſis corporib⁹ pel
lebātur: huic officio mancipati ex
orciſte uocati ſt̄. De qb⁹ dn̄s i euā
gelio: ſi ego i belzebuch eijcio dēo
nia: filij uri. ſ. exorciſte i quo eijci
unt: Hec oia in nouo teſtamēto ec
cleſia imitata hꝫ ianitores ſuos
quos oſtiarios appellam⁹: ꝓ can
torib⁹ lectores ⁊ cātores iſtituit:
exorciſtas āt noie ātiquo ⁊ officio
ꝑmanēte recepit: ꝓ filijs uō aarō
oēs ifra ſūmū pōtificē ſacerdotiū
admiſtrātes ſt̄ ꝯſecrati. Int̄ eos
q̄da diſcretio ſuata ē: ut alij appel
lēt̄ ſimplicit̄ ſacerdotes alij archi
preſbyteri alij corepi alij epi alij

iiij. quō. de pe. di. i. his. ver. moyſi.

a De libellis. i. ſm libellos ⁊ cōmentarios. Alioꝝ. ſ. hieronymi ⁊ auguſtini ꝑ quoꝝ ſcripta non ē iu dicandum omiſſis canōibus. l. di. ſi ille.

b Junioris. Ecce hic approbāt̄ dcā greg. iunioris: alibi videt̄ re ꝓbari. xxxij. q v. i. c. qđ ꝓpo ſuiſti. ⁊ i ſe. §. vbi dic̄. S. ꝙ ſt ꝯria euāge lio. ſꝫ illđ. c. in telligit̄ de arta ⁊ ſic bn̄ tenet. io.

c Illoꝝ. hic vr̄ ꝙ poti⁹ iu dicādū ſit ſm illū q initit̄ au ct̄e canōis q̄ꝫ q initit̄ auct̄e hiero. uel aug qđ veꝝ eſt niſi aug. iuuet̄ au ct̄e ve. uel no. te. uel etiā aliq̄ canone. naꝫ lꝫ ꝯcilium apud aqſgrani factū ꝯſtituerit ꝙ ra ptor nō poſſit mr̄imōialit̄ iū gi cū rapta: ut xxxvi. q. ij. pla cuit. tn̄ hiero. ꝯriū ſtatuit: ⁊ ei ſtat̄: ut. xx xvi. q. ij. tria.

d Cōuicitur Sꝫ nōne oīi ētalis eccł'ia n̄ recipit canōes videt̄ ꝙ n̄: ut xxxi. di. aliter nūqd ḡ ipa eſt hētica: ſed dic ꝙ lꝫ iſtos n̄ re cipiat canōes: nō tn̄ ꝯtemnit eos. uel dic ꝙ papa appro bat ꝯſuetudi nē ipoꝝ. s. di. px. ſi rōanoꝝ

e Si decre ta. non habetis. ꝑ ſciē tiam.

f De neglec tu. Nulli eniꝫ eſt licitū igno rare canones: ut. j. xxxviij. di nlli. ⁊ c. oēs

g Corripiēdi Ar. ſimile. xvi di. ꝙ dicitis.

h De qb⁹ apłoꝝ. i apoſtolicorū.

i Exempla. Ar. ꝑ exēpla poſſe iudicari: ut. xxxvij. di. q̄ d mēſa. ⁊ xxiiij. q. iij. ſi habes. ar. ꝯtra. C. de ſentētijs nēo. ſꝫ illud itelligit̄ cū ius habet̄ tūc ꝑ exēpla nō eſt iudicādū. uel dic ꝙ exēplis p̄uatoꝝ nō eſt vtendū: ſꝫ exemplis publice pſone ſiue auctentice: ut exem plis p̄ncipis p̄mi ſiue apoſtolicoꝝ: ut. xvi. q. iij. lꝫ. ex̄ de ſen. ⁊ re iudi. i cau ſis. uel dic ꝙ exēplis paucoꝝ nō eſt vtēdum: ſed pluriū bene.

k Seniores. i. ſapiētes: ut. lxxxiiij. di. porro.

l A pluribus. ſic extra de offi. dele. prudentiā. in fi. i. rn̄. nam ꝑ amplio res hoies manifeſta veritas reuelatur: u. C. de fideicō. l. penult. ⁊ C. de in ge. ma. l. iij. hic patꝫ ꝙ primo ad ꝯſuetudinē loci recurritur: cū lex deficit q̄ꝫ ad ꝯſuetudi nem ro: ſic. xij. di. illa. ⁊ ff. de leg. ⁊ ſe. cō. de qbus. alij dicunt p̄mo ad ꝯſuetudinē ro. ec. recurrēdū: ut ar. s. xi. di. c. vlt. io. qd autē de hoc ſeruet̄ nōui. xij. di illud. meli⁹. xi. di. con ſuetudo.

m Decret. Hic agitur de ec cleſiaſticꝭ or dinibus: ⁊ oſtēdit ori ginem ipſorū: ⁊ vnde ſic appellātur. poſtea oſtendit ꝙ ille qui eſt in maiori ordine uel dignitate non poteſt iudicari a minori: ⁊ ſic papa a nemine pōt iu dicari.

D. XXI.

n Et minores. Cum ergo moyſes elegerit ſacerdotes in veteri te ſtamento: ⁊ dn̄s i no uo: ut. j. e. in nouo. vi detur ꝙ ad epm̄ de iu re ſpectat electio cano nicorum. ⁊ imꝑator di cit ꝙ epiſcopus eligit clericos in cōſtantino poł. ciuitate: ut in auc̄ de menſura ordinan dorum clericoꝝ in pri mo. §. Ad hoc dicas ꝙ eps̄ de iure cōmuni cū alijs eliget: ut extra de his q̄ fi. a. pre. ſine cō. ca. nouit. ⁊ c. ea. no ſcitur. ꝯſuetudo tamē eſt ſeruanda: ut extra de elect. cum eccleſia. Item videtur ex loco iſto ꝙ moyſes fuit ſa cerdos cum vnxerit ſa cerdotes. ⁊ ideꝫ dicit Innocē. extra de ma io. ⁊ obe. ſolite. Sꝫ cō tra homicida fuit er go non potuit eē ſacer dos: ut. xxiij. q. iij. nō inferēda. ſed dic ꝙ oli ſacerdotes bn̄ erāt ho micide: ut. ij. q. vij. §. his ita. ſed dauid pri mo fuit ꝓhibitus con ſtruere templū: q2 vir ſanguinū erat: de cō. di. i. c. i. Quare aūt iu dicēs ⁊ executores teſtes ⁊ aduocati in cā ſanguinis ꝓmoueri nō pn̄t: no taui in queſtionibus in illa. q. que ſic incipit: aliquis ex officio ſuo hominē interfecit: de hoc dixi. li. di. ꝑ totum.

o Alij. primates. Hec diuiſio non eſt niſi ratione nominū: quia idem ſūt

pꝛimates ꝙ patriarche.xcix.di.c.i.

p ¶ Lxxij.diſcipulos. Contra.j.e.di.in nouo ibi dr̃ ꝙ diſcipuli dñi.i.apl̃i elegerunt.lxxij.diſcipulos:hic dr̃ ꝙ a dño.ſed dic ꝙ dñs hñ dr̃ feciſſe qđ eiꝰ miſter facit:qꝛ q ꝑ aliũ facit ꝑ ſeipſũ facẽ videt̃:ut ex̃ đ ſen.ex.mlieres

q ¶ Oꝛdinatos.ut.xciij.di.dñs noſter.⁊.c.diaconi.

r ¶ Subdiaconos.nõ videt̃ verũ dicẽ ꝙ tpe aplõꝝ aliq fuerũt ſubdiacõi:ut.xxv.di.eps ga ille ẽ canõ aplõꝝ.ſꝫ dic ꝙ ſubdiaconatꝰ tũc fuit:ſꝫ ñ fuit ſacer oꝛdo adhuc:ex̃ đ eta.⁊ qua.ꝗ multis.

a ¶ Cleros. Pꝛio oñdit iſidoꝛꝰ q̊ noie vocant̃ miſtri eccleſie:⁊ q̄re ſic uocent̃ miſtri eccl̃ie.ſecundo põit q̄drimẽbrẽ diuiſionẽ epoꝝ.t̃tio põit in ſ̃ptatões oiuꝫ oꝛdinũ eccl̃iaſticoꝝ ⁊ eoꝝ officia.ſecunda ps icipit ibi oꝛdo epoꝝ.t̃tia ibi pontifex.

b ¶ Matthias.cum q̊ fuit electꝰ ioſeph.

c ¶ Pꝛimũ i clicũ.ſ.ſꝫ aliꝰ.ſ.iacobꝰ fuit ꝑmo eps factꝰ:ut.j.lxvi.di.poꝛro.⁊ ẽ h̃ ar.ꝓ ſoꝛte faciẽda:ut.ff.de iudi.ſed cũ ãbo.⁊ ꝙ i electionibꝰ tpe neceſſitatis poſſumꝰ ſm ſoꝛtẽ ꝓcedere:qđ ñ ẽ veꝝ:ut.xxvi.q.ij.non exẽplo.

d ¶ Partẽ.i.decias ⁊ pꝛimitias q̄ dicũt̃ dei:ut.xij.q.ij.c.qſqs.io.⁊.c.qui abſtulit.

e ¶ Pſalmiſta.Hic pꝫ ꝙ pſalmiſta ⁊ oſtiarius ⁊ lectoꝛ ſ̃t clerici:⁊ xv.di.ꝑlectis.⁊.xxxij.di.ſeriatim.⁊.lxxij.di clericũ.⁊.xi.q.i.đ pſona.⁊ depõi pñt ſic̃ alij clerici:ut.xxvij.q.i ſiquis eps:⁊ q iijcit manus i iſtos excõicatꝰ ẽ ut.xvij.q.iiij.ſiquis.⁊ ex̃ de ſen.ex.ñ dubiũ.⁊.c.parochiãos.⁊ per pꝛimã tõſurã fit aliqs pſalmiſta:⁊ illa tonſura ẽ ſacr̃ale ſignũ:ut.xij.q.i.duo. Sꝫ ſi hoc dicat̃ tũc erũt.ix.oꝛdines:verũtñ videt̃ ꝙ ñ ſit oꝛdo:qꝛ vbi tractat̃ ꝙ cleric ꝰ alij obedientiã ꝓſtabit:nil agit̃ de iſtis oꝛdinibꝰ:ut.xciij di.a ſubdiacoão. ſil̃r̃ alibi:ut.lxxvij.di. illđ ſꝫ dic ꝙ tm̃.vij.ſ̃t q cõferũt̃ cũ ſolẽnitate:ſꝫ tñ.ix.ſ̃t.io.ſꝫ certe oẽſ ꝯferũt̃ cum ſolẽnitate hodie p̃t pſalmiſtatũ q a ſolo ſacerdote ꝯfert̃ ut.xxiij.di.pſalmiſta.b

archiep̃i ſeu metropolite aliꝗ[o] pꝛiates alij p̃riarche alij ſũmi pontifices. ¶ Hoꝝ diſcretio a gẽtilibꝰ maxie ĩtroducta eſt: q ſuos flaies alioſ ſimpl̃r flaieſ alios archiflaieſ alios ꝓtoflaies appellabãt: ſiplicit̃ uõ maioꝝ ⁊ mioꝝ ſacerdotuꝫ diſcretio in nouo teſtõ ab ip̃o xp̃o ſũpſit exoꝛdiũ:q.xij.apl̃os tanꝗ̃ maioꝛes ſacerdotes. lxxij[p]. diſcipulos q̄i mioꝛes ſacerdotes iſtituit.petrũ uõ q̄ſi i ſũmũ ſacerdoteꝫ elegit:dũ ei ꝑ oibꝰ ⁊ ꝓ oibꝰ claues regni celoꝝ tribuit:⁊ a ſe petra petri nomẽ ſibi ipoſuit:atꝗ̃ ꝓ eiꝰ fide ſe ſpãlit̃ rogaſſe teſtatus ẽ:⁊ ut ip̃e ceť̃os cõfirmaret ſibi ſubiũxit dicẽs:Ego ꝓ te rogaui petre ut ñ deficiat fides tua:⁊ tu aliqñ ꝯuerſus ꝯfirma frẽs tuos.hãc eãdem foꝛmã apl̃i ſecuti i ſingulis ciuitatibꝰ ep̃os ⁊ pb̃ꝛos oꝛdinauerũt:leuitas aũt ab apl̃is oꝛdinatos[q] legimus:quoꝝ maximꝰ fuit beatꝰ ſtephanꝰ.ſubdiaconos[r] ⁊ acolythos ꝓcedente tpe eccl̃ia ſibi cõſtituit.

De his ẽt ſcribit beatꝰ iſidoꝛus i li.vij.etymo.c.xij.nomia illoꝝ ⁊ nominũ cãs expouẽs ita ingens.

Unde nomen eccleſiaſticoꝛuꝫ gradium ſumatur.

Cleros[a] ⁊ clericos hic appellatos credimꝰ:qꝛ matthias[b] ſoꝛte electꝰ eſt quẽ[c] ꝑmũ ꝑ apl̃os legimꝰ oꝛdiatũ.Cleros.n.grece ſoꝛs latine uel hẽditas dr̃.ꝓpt̃ea ergo dicti ſ̃t clerici qꝛ đ ſoꝛte dñi ſ̃t uel qꝛ dñi ꝑtẽ[d] hñt.Generalit̃ ãt clerici nũcupãt̃ oẽs q in eccleſia xp̃i deſeruiũt:quoꝝ gradꝰ ⁊ noia ſ̃t hec oſtiariꝰ pſalmiſta[e] lectoꝛ exoꝛciſta acolythꝰ ſubdiaconꝰ diaconꝰ pꝛeſbyť̃ ep̃s[f].Oꝛdo uõ epoꝝ q̄dripartitꝰ ẽ.i.i[g] p̃riarchis archiep̃is[h] metropolitiſ atꝗ̃ ep̃is.Patriarcha greca lingua ſũmꝰ p̃ruꝫ iterp̃tat̃:qꝛ ꝑmũ.i.pꝰ apl̃icũ tenet locũ:⁊ iđ qꝛ ſũmo honoꝛe fũgit̃ tali noie cẽſet̃ ſicut romanꝰ:ãthiocenꝰ:alexãdrinuſ.Archiep̃s greco int̃pꝛetatur uocabulo:ꝙ ſit ſũmꝰ ep̃oꝝ:tenet eni uicẽ apl̃icã ⁊ p̃ſidet taꝫ metropolitanis q̃ ceť̃is ep̃is.Metropolitãi aũt a[i] mẽſura ciuitatũ uocãt̃ ſingulis.n.ꝓuicijs ꝑeminẽt:quorũ auc̃ti ⁊ doctrine ceť̃i ſacerdoteſ ſubiecti ſ̃t:ſine qbꝰ nihil reliqs agẽ lꝫ[k] ep̃is.ſolicitudo.n.totiꝰ ꝓuicie archiep̃is cõmiſſa ẽ.Omnes autẽ ſupiꝰ deſignati oꝛdies uno codẽꝗ̃ uocabulo ep̃i nominant̃:ſed ideo ꝓuato noie qdã utũt̃ ꝓpter diſtinctionẽ ptãtũ quaꝫ ſingularit̃ acceperũt.Patriarcha patꝝ ꝓnceps.archos.n.grece ꝓnceps latine:inde archiep̃us ꝓnceps ep̃oꝝ.Metropolitanꝰ a m̃ſura ciuitatũ.Ep̃atꝰ ãt uocabulũ ide dictũ ẽ:ꝙ ille q efficit̃ ep̃s ſupintẽdat.ſ.curã gerẽſ ſb̃ditoꝝ.Scopin.n.grece latine intẽdẽ dr̃.Ep̃i.n.grece latine ſpeculatoꝛes int̃pꝛetãt̃.nã ſpeculatõ ẽ p̃poſitꝰ i eccleſia:iđ dictus ẽo ꝙ ſpeculet̃ ⁊ ꝓſpiciat pplõꝝ infra ſe poſitoꝝ moꝛes ⁊ uitam.Põtifex ꝓncepſ ſacerdotũ ẽ ul̃ dr̃ eẽ q̄i uia ſeq̄ntiũ.ip̃e.n.ſũmꝰ ſacerdos:ip̃e põtifex maximꝰ nũcupat̃.ip̃e.n.efficit ſacerdotes atꝗ̃ leuitas.ip̃e oẽs oꝛdines eccl̃iaſticos diſpõit[l] ip̃e qđ unuſqſꝗ̃ facẽ debet oñdit antea aũt põtifices ⁊ reges erãt.nam maioꝝ hec ꝯſuetudo fuit:ut rex eẽt ſacerdos ⁊ põtifex:ũde ⁊ põtifices rõani ipatoꝛes appellabãtur.uates a ui mẽtis appellatꝰ eſt:cuiꝰ ſignificatio multiplex eſt.nã mõ ſacerdotẽ mõ ꝓphetam ſignificat mõ poetã.Antiſteſ ſacerdos dictꝰ ẽ ab eo qꝛ añ ſtat.ꝑmũs eſt.n.i oꝛdic eccl̃ie:ut ſupꝛa ſe nullum hẽat. Sacerdos aũt nomen hꝫ ꝯpoſitũ ex[m] greco ⁊ latĩo q̄i ſacrũ dãs.ſicut.n.rex a regendo ita ſacerdos a ſacrificãdo uocatꝰ eſt ꝯſecrat.n.⁊ ſacrificat.ſacerdotes aũt gẽtiliũ flamies dicebãt̃.hi i capite habebãt pileũ:i quo erat bꝛeuis uirga[n] deſuꝑ hñs lane aliquid qđ cũ ꝓpter eſtũ ferre nõ poſſẽt:filum tm̃ in capite religare ceperũt nã nudis[o] eos penitꝰ capitibꝰ incedere nefas erat:unde ⁊ a filo quo utebãt̃ flamies dicti ſ̃t q̄ſi filamines.ueꝝ i feſtis diebꝰ filo depoſito pileũ imponebant ꝓ ſacerdotij eminẽtia.Pꝛeſbyť̃ grece latie ſenioꝛ int̃pꝛetat̃:ñ mõ ꝓ etate uel decrepita ſenectute ſꝫ ꝓpt̃ honoꝛẽ ⁊ dignitatẽ[p] quã accepũt p̃ſbyť̃i nominãt̃.ideo aũt ⁊ p̃ſbyť̃i ſacerdotes uocant̃:quia ſacra dant. ſicut ep̃i:q lꝫ ſint ſacerdotes:tm̃ põtificatꝰ apicẽ ñ hñt:qꝛ nec chriſmate frontẽ ſignant:nec paraclitũ ſpm̃ dant:qđ ſolum deberi ep̃is lectio

f ¶ Epiſcopus.Ar.ꝙ epiſcopatus eſt oꝛdo:ut.xciij.di.diaconem.

g ¶ In p̃riarchis.quo noie cõpꝛehendit pꝛincipales p̃riarchas:ut romanũ ꝯſtãtiopolitanũ alexãdrinũ hieroſolymitanũ ãtiochenũ

h ¶ Archiepiſcopis.i.pꝛimatibus quo nomine cõpꝛehendit alios patriarchas ſiue pꝛimates:ut aqlegienſem cãtuariẽſeꝫ bituricẽſeꝫ

i ¶ A mẽſura.quia.x.uel.xi.dꝫ ſub ſe hr̃e:ut.vi.q.iij.ſcitote.ul̃ dr̃ a metroſ qđ ẽ mr̃ ⁊ polis qđ ẽ ciuitas:qꝛ ẽ mat̃ aliarũ ciuitatũ xij.di.de his.

k ¶ Licꝫ.đ his q̄ ſpectãt ad totam ꝓuici ĩ:ſꝫ de his q̄ ad ſuam dioce.ſpectãt ſine eoꝛuꝫ lnia pñt diſponere.xx.q.iij.c.i.⁊.ix.q.iij.c i.⁊.ij.

l ¶ Diſpõit.ergo ep̃s cõfert dignitates eccleſiaſticas:ut lxxiiij.di.ep̃orũ.ar.ꝯ xciij.di.legimꝰ.vbi dicit̃ ꝙ tm̃ ad ep̃ꝫ ſpectat cõfirmatio.ſed hoc refert̃ ad diuerſas ꝯſuetudines:ut ex̃ de elec.cuꝫ in cũctis.⁊.c.cuꝫ eccl̃ia vulterana.ego credo ꝙ de iure cõi tm̃ electio dignitatum ſpectet ad capl̃m cuꝫ ep̃o:ut ex̃ de his q̄ fi.ꝑ.ſine ꝯ.ca.ea noſcit̃.⁊.c.q̃ꝫto.

m ¶ Ex greco.ſ.dos:qđ eſt datio.

n ¶ Uirgã.q̄ arcebant aues a carnibꝰ ſacrificioꝛũ.

o ¶ Nudis.arꝙ nõ icedit nudus q filũ fert in capite.

p ¶ Dignitatẽ ut.lxxxiiij.di.poꝛro.

q ¶ Et non etatis.tm̃ ſupple:quia alibi dicitur.qđ eſt nomen etatis:ut xciij.di.legimꝰ

r ¶ Predicant.i.legũt recitando nõ aũt predicando:q2 illud eſt of ficium ſacerdotum.xvi.q.i.adijcimus.
ſ ¶ Miſerabiliter.nõ ꝑ prauã uocẽ:ſed potius ꝑ altam uocẽ ⁊ ſo norã.⁊ iſte itellectus patet ex littera ſequẽti ubi dicit tanta.n.⁊c̃.
t ¶ Et ifideles.i.excõicatos: ⁊ ita oſtiarius remouet excõicatos ab ecclĩa ut h̃ ⁊.xxv.di.per lectis.

a In nouo.tu es petrus. Uidetur ergo ꝙ ꝑ hec verba tu es pe.⁊c̃.dat⁹ fuit petro põtificatus:⁊ ita ante paſſionẽ quia ante fuit ei dictum.⁊.ĩ. videtur ꝯtradicẽ.l.di.cõſiderandũ.⁊.c ſi delioꝛ.nam ibi dicit̃ ꝙ p⁹ paſſionẽ:q2 antea ñ fuit dat⁹ ecclĩe paſtoꝛ. So.ꝑmo fuit apl̃s añ paſſionẽ:ſed poſt paſſionẽ fuit paſtoꝛ creatuſ per illa uerba ſi diligis me ⁊ cetera:ut extra de elec.ſignificaſti.qd̃ etiam hic innuitur cũ dicit:tibi dabo claues ⁊c̃.hoc.n.eſt promittere ⁊ non donare.

b ¶ Pari.ar. ꝙ omnis epiſcopus ſit par apoſtolico q̃ʒ tum ad ordinem ⁊ ratione conſecrationis. xxiiij.q.i.loquitur.in prin.petrus tñ maioꝛ fuit alijs in adminiſtratione ut.ij.q.vij.puto.poteſt eniʒ aliquis eẽ maioꝛ alio in ordine:ſed tamẽ minoꝛ i adminiſtratione:ut archipreſbyt̃ maioꝛ ẽ archidiacono:ut.xxv.di.perlect.l. De apoſtolis qñ fuerũt cõſecrati non legi

mus.dicunt quidam ꝙ in cena quando dictum eſt eis:hoc facite in meã cõmemorationẽ:de conſe.di.ij.in chriſto.Alij cum dictũ eſt eis:ite baptizate omnes:de conſe.di.iiij.proprie.de paulo ⁊ barnaba habemus.lxxv.di.ꝙ die.⁊ de iacobo.lxvi.di.porro.

c ¶ Pretaxato.in parte.c.que hic non eſt.

d ¶ Operarios.Ar. hic ſignauerũt doctores ꝙ licet ſit ſtatutus certus numerus canonicoꝛum: ſi tamen excreſcant eccleſie facultates:ꝙ prebende debent augeri:⁊ extra d̃ vt.⁊ ho.cleri.quoniaʒ hoc expeditum eſt extra de conſti.cũ.M.fer̃.⁊ extra de cen.q̃ʒto.

e ¶ Rogauerunt.Ar. ꝙ non niſi volẽtibus dabitur prelatus etiaʒ a papa.⁊.ĩ.di.ꝓxi.ſacroſancta.ſi.viij.q.i.ſciẽdũ.⁊.c.audacter.

f Quãuis.conſtitutl.ſcilicet tñ.

g ¶ Die.hic videtur ꝙ eodem die petrus ⁊ paulus fuerunt crucifixi.ij.q.vij.beati.dicunt tamẽ quidam ꝙ reuoluto anni ſpatio paulus fuit decollat⁹:ſed eodem die poſt annum.hiſtoria tamẽ dicit.xiiij.anno imperij neronis eos fuiſſe occiſos.

h ¶ Conſecrarũt.Ergo eccleſia cõſecratur ſanguie alicuius ſicut aliquis baptizatur ſãguie ſuo:ut de conſe.di.iiij.baptiſmi vicem

i ¶ Prima.dignitate. Nã eccleſia anthiocena preceſſit iſtam:ut.xxiiij.q.i.rogamus.

k ¶ Nec aliquid.Ar. ꝙ vbicũqʒ ſunt boni ibi eſt eccleſia.

l ¶ Gradus.in ordinibus.de quibus ſupra dixit.e.di.cleros.

actuum aploꝝ demõſtrat. Unde ⁊ apud ueteres idẽ epĩ ⁊ pbr̃i fuerunt:q2 illud nomẽ dignitatis ⁊ ñ etatis ẽ. Leuite ex noie auctoris ſũt uocati.de leui.n.leuite exorti ſũt:a qb⁹ in tẽplo dei myſtici ſacri myſteria explebãt̃.hi grece diacones latine miſtri dicũt̃:q2 ſicut in ſacerdote cõſecratio: ita in diacono miſterij diſpẽſatio habet̃. Hypodiacões grece: quos ſubdiacones dicim⁹.q ideo ſic appellãt̃:q2 ſbiacẽt p̃ceptis ⁊ officijs leuitarũ. Oblatiões.n.in tẽplo dñi a fidelibus ipi ſuſcipiũt:⁊ leuitis ſupponendas altarib⁹ deferũt.hi apud hebreos nathanei uocãt̃:lectores a legendo:pſalmiſte a pſalmis canẽdis uocati ſt̃. illi.n.p̃dicãt ppl̃ĩs uolũtatẽ dei ⁊ qd ſequant̃: iſti canũt ut excitẽt ad cõpũctionẽ aios audientiũ:lʒ ⁊ qdã lectores ita miſerabilit̃ ꝓnũciẽt:ut quoſdaʒ ad luctũ lamẽtatõeſqʒ ꝯpellãt. Jidẽ ẽt ⁊ ꝓnũciatores uocãt̃.q2 porro annũciãt.tãta ẽt ⁊ tã clara erit eorum uox:ut q̃uis lõge poſitoꝛuʒ aures adimpleãt. Cantoꝛ aũt uocatus ẽ:q2 uocẽ modulat̃ i cãtu. huius duo genera dicũt̃ in arte muſica:ſicut ea doctiſſimi hoies latie dicẽ potuerũt:p̃cẽtoꝛ ⁊ ſuccẽtoꝛ. Precẽtoꝛ.ſ.q uocẽ p̃mittit i cãtu. Succẽtoꝛ aũt q uoce ſubſeq̃nt̃ canẽdo rñdet. Cõcentoꝛ aũt dr̃ q2 cõſonat ⁊ ꝯcinnit.q aũt ñ ꝯſonat nec ꝯcinnit nec ꝯcẽtoꝛ erit. Accolythi.n.grece latine ceroferarij dicũt̃ a dẽportãdis cereis qñ legẽdũ ẽ euãgeliũ aut ſacrificiũ offerẽdũ tũc.n.accẽdũt̃ lũinaria ab eis:⁊ deportãt̃ nõ ad effugandas tenebras dũ ſol eodẽ tpe rutilat:ſʒ ad ſignũ leticie demonſtrandũ:ut ſb typo luminis corporalis illa lux oñdat̃ de q̃ i euãgelio legit̃: Erat lux ue.q̃ il.o.ho.ue.in h.mũduʒ. Exorciſte ex greco in latinũ adiurãtes ſiue icrepãtes uocãt̃. Inuocãt.n.ſup cathecumios uel ſuper eos q hñt ſpm̃ imũdũ nomẽ dñi ieſu adiurãtes ꝑ eũ:ut egrediatur ab eis. Oſtiarij.i.ianitores qui i ueťi teſtamto electi ſt̃ ad cuſtodiã tẽpli:ut ñ igrederet̃ i eũ imũd⁹ in oi re.dicti ãt ſũt oſtiarij q p̃ſunt oſtijs tẽpli. Ipi.n.tenẽtes clauem oia int⁹ extraqʒ cuſtodiũt:atqʒ int̃

bonoſ ⁊ malos hñtes iudiciũ fideles recipiũt ⁊ reſpuũt infideles.

Item anacletus. Rõana eccleſia a dño primatũ accepit.

In nouo teſtamto p⁹ chriſtũ dñm a petro ſacerdotalis cepit ordo:q2 ipi ꝑmo pontificatus in ecclĩa chriſti dat⁹ ẽ dño dicente ad eũ: Tu es inqt petr⁹ ⁊ ſu.h.p.e.ec.meã:⁊ porte iferi nõ preualebũt aduerſus eã. Et dabo tibi claues regni celoꝝ: hic ergo ligandi ſoluẽdiqʒ ptãtẽ ꝑm⁹ accepit a domino:ꝑmuſqʒ ad fidẽ ppl̃m ſue p̃dicatiõis uirtute adduxit. Ceteri uõ apl̃i cũ eodẽ pari ꝯſoꝛtio honorẽ ⁊ ptãtẽ accepũt:p̃imqʒ p̃ncipeʒ eoꝝ eẽ uoluerũt.q ẽt iubẽte dño i toto orbe terraꝝ diſpſi euãgeliuʒ p̃dicauerũt.ipis quoqʒ decedentibus i loco eoꝝ ſurrexerũt epĩ quorũ ordiatio p̃taxatõ dʒ fieri ordie ⁊ mõ.quos q recipit ⁊ uerba eorũ deũ recipit.q ãt reſpuerit eos:eũ a quo miſſi ſt̃ ⁊ cui⁹ legatõe fũgũt̃ ſpnit:ſpnet̃ ⁊ ipe idubitãt̃ a dño. uidẽtes ãt ⁊ ipi apl̃i meſſẽ eẽ multã ⁊ oparios paucos:rogauerũt dñm meſſis:ut mittẽt oparios in meſſem ſuã:vñ ab eis electi ſunt lxxij.diſcipuli:quorũ typũ gerũt pbr̃i atqʒ i eoꝝ loco ſt̃ ꝯſtituti i eccleſia. Itẽ pelagi⁹ urbis rome epĩs oibus orthodoxis.

Primatum romane eccleſie non aliq̃ ſynodus ſed chriſtus iſtituit.

Quãuis uniuerſe ꝑ orbem catholice ⁊ apl̃ice ꝯſtitute ecclĩe unus thalam⁹ chriſti ſit: tñ ſãcta rõana eccleſia catholica ⁊ apl̃ica nullis ſynodicis ꝯſtitutis ceťis eccleſijs p̃lata ẽ:ſed euãgelica uoce dñi ⁊ ſaluatoris nr̃i ꝑmatuʒ obtinuit: Tu es inqens petr⁹:⁊.ſ.h.pe.e.ec.meã. Cui data eſt ẽt ſocietas beatiſſimi pauli uaſis electionis:q non diuerſo ſicut hẽtici garriũt ſed uno tpe una eadẽqʒ diẽ glorioſa morte cũ petro i urbe romana ſb ceſare nerone agonizans coronat⁹ ẽ:⁊ ſupradictã parit̃ romanã ecclĩaʒ chriſto dño cõſecrarũt:eãqʒ oib⁹ urbibus i uniuerſo mũdo ſua p̃ntia atqʒ uenerando triũpho p̃tulerũt. Eſt ergo ꝑmã apl̃i petri ſedes rõana ecclĩa ñ habens maculã neqʒ rugã nec aliqd huiuſmodi. In his oibus q̃ʒto

·a· Inferior. Ex hoc .c. tres colliguntur regule. p̃ma hec ẽ: inferior ſupiorem non põt ligare uel ſoluere. ſecũda hec ẽ: q põt ligare ⁊ abſoluẽ. tertia talis: q põt ſoluere ⁊ ligare. q̃libet harũ regulaꝝ videt h̃re exceptionem. Prima regula videt recipe inſtantiã cũ maior ſe ſubijcit arbitrio minoris: ut .xi. q. i. ꝑuenit. Secũda regula ſilit fallit i incẽdiarijs ⁊ excõicatis q debẽt ꝑ papã abſolui: ex̃ de ſen. ex. tua. ⁊ ex̃ de offi. dele. q̃renti. Tertia regula fallit. ĩ de ↄſe. di. iiij. ſanctuꝫ. vbi hẽs q qdã pẽitẽs abſoluit aliũ tpe piculi: quẽ tñ ligare ñ poſſet. Iteꝫ fallit .iij. q. vi. q̃uis. ⁊ C. ubi ſenatores. l. iij. ſilit fallit ut videt cũ aliqs ↄfitet: ex̃neo ſacerdoti: q ipꝫ tũc abſoluit: nõ tñ poſſet ligare. io. Sed illa exceptio nõ valet: q2 ñ ↄcedo q aliq̃ mõ conſeq̃tur qs remiſſionẽ q ↄfitet ex̃neo ſacerdoti: ut dicit ex̃. de pe. ⁊ re. oĩs. niſi pri⁹ obtẽta lnĩa a ꝓprio ſacerdote: ut dr̃ in eadẽ decre. oĩs. niſi i neceſſitate: ut ex̃. eo. ti. c. vlt. b. Et ẽ hic ar. q ſi papa mandat alicui q excõicet aliquẽ q poſſit ẽt ipm abſoluẽ: q2 excõicatio ⁊ abſolutio pari ↄditione cenſent: ut ſi vnũ ꝑmittit ⁊ reliquũ: ut. ĩ de pe. di. i. vbũ. Ar. ↄ. xxvij. q. i. ſi hõ. In oibus iſtis .c. uſq in finẽ loqt de eadẽ mã. ſ. de facto ſuffraganeorum ignacij ↄſtãtinopolitani archiepĩ: qui a ſuis ſuffraganeis ẽ depoſitus fauore impatoris.

·b Hinc. ar. q ideꝫ iuris eſt i vno ↄrioꝝ qd̃ in reliquo: ut. ĩ. e. deniq. ⁊ .xxvi. di. deinde. ⁊ .iij. q. vi. hoc qppe. ⁊ ff. de ver. ob. inter.

·c Unde ꝓpheta. iſaiaſ

·d Exhibuim⁹. id eſt ꝓbauimus.

·e Nolite. rephendẽdã. Sꝫ ↄ. ĩ. ij. q. vij. oẽs. ⁊ .ix. q. iij. ſi aũt. vbi dr̃ q ſubditi pñt rephẽdẽ ꝓlatos. So. triplex ẽ rephẽſio. ĩpioſa q̃ fit ipio ptãtis: h̃ tm̃ maiorib⁹ ↄcedit. alia ſocialis: h̃ miorib⁹ ↄcedit. lxxxi. di. in oib⁹. tertia temeria ẽ: q̃ infamãdi cã fit: ⁊ hec nulli ↄceditur: ut hic.

·f Deniq. ad hebreos. vbi legit q melchiſedech bñdixit abrahe. ⁊ ꝑ h̃ probat apl'us melchiſedech fuiſſe maiorem.

·g Etiã maledicat. Cõtrarioꝝ .n. eadẽ ẽ ratio: ut. ſ. e. inferior. ff. de ver. ob. inter ſtipulantem.

·h Maiore. Ar. q minor iudex nõ põt exercere iuriſdictionẽ ſuã ꝑſente maiore iudice: ut .xcv. di. ecce. ff. de offi. proconſul. l. vlt. ar. cõtra .xi. q. i. ꝑuenit. ⁊ C. de donat. in hac.

·i Benedicere. Sed dicitur epõ poſt hanc benedictionẽ: ora ꝓ nobis pater ſancte. in quibuſdam locis ipẽ inferior dicit epõ. Iube dñe benedicere ⁊ epiſcopus benedictione facta legit.

·k Peccatũ. Ar. q aliqd ꝓhibet non q ipm malũ ſit: ſed q inde malũ põt ſeq: ut .xxij. q. i. in nouo. ⁊ .xi. q. iij. nolite. ⁊ .lxiij. di. cũ hadrianus. §. ver.

·l Nunc aũt. diocletiani. Nõ. duos fuiſſe ipatores. ſed ↄ. vij. q. i. in apibus. ſꝫ forte vn⁹ habuit dignitatẽ alt administratiõꝫ.

·m Marcellinus. ſed d̃ iſto legit: q ↄcilio ↄgregato ↄfeſſus ẽ qd̃ fecerat ⁊ in ſe tulit ſniam depoſitiõis: ⁊ veniẽs corã diocletiano ↄfeſſuſ ẽ ſe chriſtianũ eſſe ⁊ excõicauit q cunq eũ poſt mõtẽ ſepeliret. ſed videtur q hec ſnia q̃ ꝑcepit nõ ſepeliri corp⁹ ſuũ cõtineat errorem: vñ nulla dꝫ eẽ ut ex̃ d̃ ſẽ. ex. ꝑ tuas. ſiquis eniꝫ ꝑcipiat q corpus ſuũ ñ ſepeliat hoc ꝑceptum nõ eſt adimplendũ: ut ff. de cõdi. iſti. qdam. ꝑterea qualiter potat iſte ſeipꝫ excõicare uel deponere cum par in parem ñ habeat ipium: ut ex̃ de elec. inotuit. ad hoc poteſt dici q non fuit ſententia quam tulit: ſꝫ quedam interpretatio ⁊ infuit ei tacita cõditio. ſ. niſi deus aliter reuelauerit. ⁊ dñs reuelauit alit: q2 ſepult⁹ fuit p⁹ .xxx. dieſ p⁹ mortem. Iteꝫ obijcit quare iſti epĩ nõ depoſuerint papam cũ eẽt ↄfeſſus de hereſi: ut .xl. di. ſi papa. dicit. h. q2 paratus erat corrigi: lꝫ .n. papa uel ali⁹ ſit heretic⁹. ſi tñ parat⁹ ẽ corrigi nõ deponitur: ut .xxiiij. q. iij. dixit apoſtolus. uel ideo nõ debebãt ipꝫ deponere: q2 coactus fecit. l. di. preſbyteros.

·n Compulſus. cõditionali nõ abſoluta coactiõe. ſi eni fuiſſet abſoluta nõ deliquiſſet: ut. l. di. ꝑſbyteros.

·o Ex ore. ar. q aliquis poteſt eſſe iudex in propria cauſa. ſi. ff. de adopt. l. iij. C. de fideicom. l. vlt. ſed iudex ibi iproprie dicitur id ẽ arbitrator.

·a Summit. hereticis. Ar. q ab exẽplis gentiliũ eſt argumentandũ: ut .xi. q. i. ſacerdotib⁹. xiij. q. ij. q̃ſta. ⁊ .c. ñ eſtimem⁹

gradus celſior tãto maior auctas inuenit. In maiorib⁹ ſiqdẽ ẽ regẽdi ⁊ iubendi ptãs: in miorib⁹ obſeq̃ndi neceſſitas. Unde nicola⁹ papa ſcribit ↄſtãtinopol. epõ dicẽs.

Inferioꝝ facta ſuperioꝝ ſentẽtijs obnixa ſũt.

Inferior ſedes potiorẽ abſoluere nõ põt. Sola .n. potior inferiorẽ ↄueniẽt abſoluit. hinc liquido ꝓuidet: q2 quem nõ põt abſoluẽ: nec põt iudicio inferior potiorẽ ligare. unde ꝓpheta ait: nũqd gloriabit ſecuris ↄtra eũ q ſecat in ea? aut exultabit ſerra ↄtra eũ q trahit eã? His itaq ex diuina ſcriptura cõmẽoratis ſole clarius exhibuim⁹ ñ poſſe queq̃ q minoris auctis ẽ eũ q maioris ptãtiſ ẽ iudicijs ſuis adijcẽ aut ꝓpis diffinitiõib⁹ ſbiugare. Idẽ.

Nolite nos exiſtiare cuiuſcunq facta ꝓrioꝝ nr̃oꝝ ea q̃ ſũt digna rephẽſiõe uelle defendẽ: ſꝫ q ita uelim⁹ filios circa ſpũalem p̃rẽ ⁊ diſcipulos erga magr̃m deuotos eẽ ac ſobrios: ut nulla penitus temeritate ad eoꝝ uitã: ut nõ tm̃ dicam⁹ diiudicãdã: ſed nec ſaltem tenuiter reprehẽdendã proſiliant. Item nicolaus papa.

Inferiores maiorib⁹ nec benedicere nec maledicere poſſũt.

Deniq ſi i epl'a ad hebreos legim⁹: q minor a maiore benedicit: reſtat ꝑfecto ut exigẽte rõe ẽt maledicat. ſic qdeꝫ ꝑnoſcẽtes hec piculoſa tpa illi q ante noſ fuerũt: ꝓuidã in eccl'ijs ↄſuetudineꝫ tradiderũt. hodie quoq in rõana eccl'ia q̃ magr̃a ẽ oiũ eccl'iaꝝ ipretermiſſa fuat: ita ut nullus ſacerdos maiore ſuo ñ inuẽte ſacerdote cuiuſlibet rei bñdictioneꝫ dare nitat: ſed ãterior ſtans ad ꝓnũciandam aliquã lectionẽ bñdictõeꝫ qdẽ poſtulat: ſed ei qlibet inferior ñ audet bñdicẽ. Cur hoc? nũqd bñdicere peccatũ ẽ? abſit. De maledicis .n. nõ bñdicis dicit apl'us: q2 regnũ dei nõ poſſidebũt: ſed ꝑ hoc inuit q̃te cẽſure freno iferiores quiq a ſuis ꝑpoſitis iudicãdi coercẽdiq ſũt: ſi hi nec ẽt bñdicendi ius vllũ penit⁹ obtineãt. Ideꝫ michaeli ipatori. **De eodem.**

Nunc aũt diuia inſpiratiõe ñ nos pigebit: nec nobis ipoſſibile erit vobis oñdere: ſi tñ audire velitis: nõ poſſe queq̃ rite ab his qui iferioris dignitatis uel ordis ſũt iudicialib⁹ ſubmitti diffinitionib⁹. ſiqdẽ tpe diocletiani ⁊ maximiani auguſtoꝝ marcellin⁹ eps urbis rome: q poſtca iſignis martyr effectus ẽ: adeo cõpulſus ẽſt a paganis: ut tẽpluꝫ eoꝝ ingreſſus grana thuris ſup prunas ipõeret cui⁹ rei gr̃a collecto uniuerſoꝝ cõcilio epõꝝ ⁊ iqſitõe facta: hoc idẽ pontifex ſe egiſſe ↄfeſſus ẽ: nulluſ tñ eoꝝ ꝓferre ſniam i eũ auſus ẽ: duꝫ ei ſepiſſime oẽs dicẽnt: Tuo ore iudica cãꝫ tuã ñ nr̃o iudicio. ⁊ iteꝝ: noli audiri i nr̃o iudicio: ſed collige i ſinu tuo cãm tuã. Et rurſũ: qm̃ ex te inqunt iuſtificaberis aut ex ore tuo ↄdẽnaberiſ. Et iterũ dicũt: p̃ma ſedes ñ iudicabit a quoq̃. Itẽ i eadẽ. Sed cũ quodã tpe qdã ↄtra ſixtũ papã tentaſſent q̃dã mali rumoris obijcẽ: ⁊ i ↄcilio cui ualẽtinian⁹ auguſt⁹ iterat dc̃m fuiſſet ñ licẽ aduerſus põtificẽ ſniaꝫ dare: ſurrexit ꝓtin⁹ idẽ ipator ⁊ i arbitrio ꝑfati põtificis tribuit iudicare iudiciuꝫ ſuũ. Etenĩ null⁹ põtificũ mioꝝ uel iferioꝝ urbiũ ſubact⁹ iudicijs iuenitur. Itẽ nicola⁹ papa. **Maiores a miorib⁹ iudicari nõ pñt**

Summittit ignacius mioꝝ

inferiorū ⁊ subiectoꝝ deliberatō nibus ecōtra sacris canonibꝰ precipientibꝰ ⁊ exēplis sanctoꝝ patꝝ semꝑ ubi est maior auctas eūdū eē: ⁊ in omnibꝰ ꝯtrouersijs ad potioris sedis iudicia dirigāť: qḋ ñ solū a catholicis uerꝫ etiā ab ipis ꝯstat obſuatuꝫ eē hēticis: alioqn acephalū liquet eē ꝯciliuꝫ: ubi de tāta ꝑsona agiť ⁊ maioꝝ ñ expectať snia: cū ⁊ i cā clericoꝝ inferioris gradus solius epi sui iudiciū tantūmodo postulandum sit.

Item michaeli imperatori.

Minoruꝫ sententia maiores dānari non ualent.

Itm̄ hāc ꝑsumptōem sancti patres apud chalcedoneꝫ detestati sunt: utꝰ dioscoꝝ alexandrinū antistitē iter cetera iccirco potissimū sine ulla restitutiōe dānauerūt: qꝛ ponēs i celū os suuꝫ ligua eiꝰ trāseūte sup trā excōicationē in sanctū leonē papā dictauit: ita ut i snia ꝯtra ipsum ꝓlata hoc uideāť memorare ꝓcipue dicētes: Oīs scōis excessibꝰ ꝑoreꝫ iīqtatē ualde trāscēdit: ꝑsumpsit eni excōicatōeꝫ dictare eēt aduersus sāctissimū ⁊ beatissimū arepꝫ magne rome leonē ⁊c̄. Nūquid ibi legiť iqsitōeꝫ fcāꝫ fuisse: utrū iste dioscorus ipsaꝫ excōicationē iuste dictasset in papā: nō plane: sꝫ absqꝫ oi ꝯtrouersia hoc i eo ulti sūt: qꝛ cū eēt inferior potiorē quibuslibet conatus ē lacessere iiuriis teste anatholio ꝯstātinopoľ. ꝑsule: q dic ꝓpter fidē nō ē dānatꝰ dioscorus: sed quia excōicatōem fecit in dn̄m archiepm leonem.

Quia ergo maior a miori iudicari nō dꝫ: uidendū ē q iť ceteras ecclias ꝑmū locū q scōꝫ uľ tertiū obtieat. Romana ecclia sicut supradictū ē ꝑmū locū iť ceteras obtinet: alexādria scōꝫ: ātiochēa ecclesia ṫtiū ab ea locū accepit. Unde nicolaus papa scribit mediolanensibus. Romana ecclesia ceterarum primatum tenet.

Omnes siue pr̄iarche i cuiuslibet apiceꝫ siue metropoles ꝑmatus aut epatuū cathedras uel eccliaꝝ cuiuscūqꝫ ordis dignitatē istituit romana ecclia. Illā uero solꝰ ipse fūdauit: ⁊ supra petrā fidei mox nascētis erexit: q beato petro eēne uite clauigero terreni simul ⁊ celestis iperij iura ꝯmisit Nō ergo qlibꝫ trena snia: sꝫ illō uerbū quo ꝯstructū ē celuꝫ ⁊ tra ꝑ qḋ deniqꝫ oia ꝯdita sūt elemēta romanā fūdauit ecclīā. Illiꝰ certe ꝓuilegio fūgiť: cuiꝰ aucte fulcitur. unde nō dubiū ē qꝛ qsqs cuilibet eccl'ie ius suū detrahit: iiusticiā facit: q autē romane eccl'ie ꝓuilegiū ab ipo sūmo oiuꝫ eccliaꝝ capite traditū auferre conatur: hic ꝓculdubio i hēsiꝫ labiť: ⁊ cū ille uoceť iniustꝰ: hic ē dicendꝰ hereticꝰ fidē qppe uiolat q aduersus illaꝫ agit q ē mať fidei. Et illi ꝯtumax inueniť q eaꝫ cūctis eccl'ijs ꝓretulisse cognosciť: ⁊. ĩ. unde ipse sanctus ambrosiꝰ se in oībꝰ seq magistram sanctā romanā eccliaꝫ ꝓfiteť. Itē anacletꝰ huꝰ christi iesu

Nō ab apostolis sed ab ipo dn̄o romana ecclia ꝑmatum accepit.

Sacrosācta romana ⁊ ap̄lica ecclia nō ab ap̄lis sed ab ipo dn̄o ⁊ saluatore nr̄o ꝑmatū obtinuit: sicꝫ beato petro ap̄lo dixit: Tu es petrus ⁊. s. h. p. e. ec. meā ⁊c̄. usqꝫ soluta ⁊ in celo. adhibita ē etiā societas in eadē romana urbe beatissimi ap̄li pauli uasis electōis: q uno die eodēqꝫ tpe rome cuꝫ petro gloriosissima morte coronatꝰ ē: ⁊ ābo sanctā eccliam romanā ꝯsecrauerūt: atqꝫ oībꝰ alijs urbibꝰ in mūdo uniuerso tam sua ꝑñtia qꝫ uenerādo triūpho ꝑtulerunt: ⁊ lꝫ ꝓ omnibꝰ assidua apud deū oiuꝫ sanctoꝝ effundať orō: his tñ uerbis beatissimꝰ paulꝰ romanis ꝓpo chirographo pollicetur dicēs: testis est mihi deus cui seruio i spū meo in euāgelio filij eiꝰ qꝛ sine intmissiōe memoriā urī facio semꝑ i orōnibꝰ meis. Prima ergo sedes ē celesti bñficio romana ecclia: quā ut memoratū ē beatissimi petrꝰ ⁊ paulꝰ suo martyrio ꝯsecrauerūt. Scōa autē sedes apō alexādriaꝫ q bti petri noie aꝰ marco eiꝰ discipulo atqꝫ euāgelista ꝯsecrāta ē. Tertia uō sedes apꝰ antiochiā eiusdē beati petri ap̄li habeť noie honorabiľ: quā illic ꝓus qꝫ romā ueniret hūit: ⁊ ignaciuꝫ epꝫ ꝯstituit ibi: ⁊ illic ꝑmū nomē christianoꝝ exortū ē. Et pꝰ pauca: inť beatos ap̄los quedaꝫ fuit discretio ptātis: ⁊ lꝫ omnes eēnt ap̄li petro a dn̄o tñ ꝯcessū ē: ⁊ ipi inter se uoluerūt idipsū: ut reliqs oībꝰ preeēt ap̄lis: ⁊ cephas. i. caput ⁊ principiū teneret ap̄latus: q etiā eādē formā suis successoribus ⁊ reliqs epis tenedā tradiderūt: ⁊ nō solū hoc i nouo testamēto est ꝯstitutū: sꝫ etiā i ueteri fuit unō scriptū ē: Moyses ⁊ aaron in sacerdotibꝰ eiꝰ. i. ꝑmi iter eos

b ¶ Inferioris ĩ. xv. q. vij. si aũt. in fi. ꝯ. vbi dicit qꝫ solus eps illoꝝ cās pōt audire. sꝫ nō excludunt ibi clerici: sed alij epi. xv. q. vij. eps nulliꝰ.

c ¶ Itm̄. ꝑsumptionem. s. depositioneꝫ ignacij.

d ¶ Ut dioscorū. g ithroizatus fuit ꝑ regē q postea excōicauit papam.

e ¶ Dn̄m secundis. Uidetur hic qꝫ iudex in snia teneť exꝓmere cām que ipm mouit. C de indic. ꝓperanduꝫ. §. illo ⁊. ff. de his qui notā. infa. l. qꝫ ait. §. penul. ar ꝯ extra de sen. ⁊ re iud. sicut. ad hoc dico qꝫ semꝑ teneť exprimere causā si tñ nō exꝓsserit tenet sententia. ij. q. vi. biduum.

f ¶ Fidē. tñ. ne sit ꝯ. §. xv. di. canones. circa medium.

g Quia ergo In D. XXII hac di. ostēdit ordineꝫ maiorū eccliaꝝ. ⁊ ꝑondit queꝫ ordinem habuerūt fꝫ antiqua tēpora. 2º ostēdit queꝫ ordinē postea habuerūt fm moderna tempora. talis fuit ordo. prima fuit romana ecclia alexādrina secunda: antiochena tertia: quarta hierosolymitana. sꝫ postqꝫ imperium fuit trāslatum constantinopoľ: cōstātinopolitana ecclesia obtinuit secundum locuꝫ post ro. alexandrina tertium: antiochena qrtum: hierosol. v. ⁊ hoc dicit. ĩ. e. constātinopolitane. ⁊ dicitur extra de ꝓui. antiqua.

h ¶ Omnes. sic construe. ro. ec. instituit omnes. s. ꝑlatos siue in apiceꝫ cuiuslibet pr̄iarche. i. pr̄iarchatꝰ ⁊ per hoc pꝫ qꝫ solꝰ papa nouas facit dignitates.

i ¶ Mox. i. ab initio.

k ¶ Nascētis. quantuꝫ ad nouū testamentuꝫ.

l ¶ Celestis. Arg. qꝫ papa habet vtrūqꝫ gladium ⁊ spūale ⁊ tpalem lxiij. di. tibi dn̄o. ⁊. xv. q. vi. alius. ⁊. c. nos sanctoꝝ. ⁊. c. iuratos. ⁊. i. q. iij. qa presulatus. ⁊ xcvi. di. duo. transtulit eni de gr̄a impium: vt extra de elec. venerabilem. ar. ꝯ. xcvi. di. duo ⁊. xciij. di. legimꝰ. ⁊. xxi. di. §. i.

m ¶ Iniusticiam. Nec papa debet vni eccl'ie detrahere ⁊ dare alteri: vt. xix. di. ecce. ⁊. c. nullus. ⁊. xxv. q. ij. de ecclesiasticis. nisi sbsit cā: vt. ix. q. iij. ꝯquestꝰ ⁊. c. nunc vero. ⁊. c. per principalem.

n ¶ Conatur. Solus ꝙ conatus hic punitur: vt. vi. q. i. §. verum. ⁊. i q. i. qui studet. de pe. di. i. signis.

a ¶ Sacrosancta. qꝫ sine itermissione non tamen in quolibꝫ instanti: sed horis constitutis: sic. ĩ. xxxi. di. si laicus. ⁊. xxxvij. di. de quibusdam.

b ¶ A marco. vt. xxiiij q. i. cum beatissimus.

c ¶ Primum. vt. vij. q i. mutationes.

d ¶ Christianoꝝ. Primo. n. oēs fideles fuerunt dicti discipuli vel fratres. sꝫ postqꝫ ap̄li fecerūt ꝯciliū antioch. ē nū dicti sunt christiani xxiiij. q. i. rogamus.

e ¶ Moyses. lꝫ moyses ⁊ aaron primi ⁊ summi dicti sacerdotes: tñ moyses fuit maior qꝫ aaron i administratōe non q ad ꝯsecrationeꝫ sacerdotalem. in hꝰ eni ambo pares fuerunt. moyses tñ hostias nō offerebat: sed vota offerebat ꝓ populo: vt

xxxvi. di. ſiquis vult. ꝛ .lxxxviij. di. decreuit. item ꝛ in hoc erat moyſes maioꝛ ꝙ aaron: q2 inſtruebat ꝛ redarguebat eū tanꝙ minoꝛē: vt de pe. di. iij. inter hec hircum.

a C Onſtantinopolitane. noua. noua roma dicta ē ꝯſtantinopol᷑: q2 conſtantinus illuc cū alijs romanis iuit: ꝛ eā cōſtituit. vnde ꝛ ꝯſtantinopol᷑. ꝛ roma eſt dicta.

b D E ꝯſtantinopolitana. īmmo ipſe ipatoꝛ eā fatet᷑ ſubiectā ro. ec. vt in auc. de eccle. ti. in p̄n.

c ¶ Diſcere. Ar. ē hic ꝫ ſenioꝛes: q erubeſcunt diſcere a iuuenib᷒: ſic xxxviij. di. nullus. ꝛ .xxiiij. q. iij. ſi habes. ꝛ lxxxiij. di. puenit. Itē habes hic ꝙ maioꝛes tenēt᷑ ſeq exēpla minorum ſi bona ſunt. i. q. i. ſi fuerit. ꝛ c. neq; i homine. ꝛ .xix. di. ſcđm.

d ¶ Bizāzenus. i. ꝯſtātinopol᷑. primo n ꝯſtātinopol᷑. dicta fuit bizanzium.

e ¶ Subijci. ita demū ſiqua culpa. ꝛc.

f ¶ Neſcio. q. d. exquo cōſtātinopolitan᷒ eps fatet᷑ ſe eē ſbiectū ro. ec. multomagis ꝛ alij tenent᷑ fateri. ſic videt᷑ ꝙ ꝯfeſſio plati nocꝫ eccleſie: vt ex᷑ de capellis mo. dilectus. ꝛ de ſen. ꝛ re iu. ſboꝛta. ꝛ ꝺ poſ. pla. ad hec. io. qꝺ credo verū eē ſi de ꝯſenſu ſui capl'i facta ē in iudicio: vt ex᷑ de iudi. cām. ꝛ de procur. c. i. b.

g ¶ Humilitatis. Hoc vult dicere ꝙ oēs eēnt equales ſi oēs vellent eſſe boni: ſed q2 aliqui peccare volūt neceſſe ē ꝙ aliq ſint maioꝛes q puniāt peccata eoꝛum culpa. n. cā ſbiectionis eſt. nā non peccātes legi non ſbijciunt᷑: vt in auc. de iceſt. nup. §. ſi vo. coll᷑. ij. xix. q. ij. due ſunt. ꝛ aliter nō poſſet ꝯſiſtē gen᷒ hūanū: niſi gdā eēnt maioꝛes ꝛ alij minoꝛes ſicut ē in angelis. vt. lxxxix. di. ad hoc.

fuerūt. ꝛ poſt pauca: hec uō apl'ica ſedes caput ꝛ cardo ut pfatū eſt a dño ꝛ nō ab alijs ꝯſtituta ē. ꝛ ſic cardine oſtiū regit᷑: ſic hui᷒ apl'ice ſācte ſedis auc͞te oēs eccleſie dño diſponēte regunt᷑. Hac auc͞te alexādrina eccl'ia ſcđm a p᷒ locū hře cēſet᷑: ſꝫ poſtea in cōſtantinopolitana ſynodo eccl'ia ꝯſtātinopol᷑. ſcđm a ſede apl'ica locū accepit. Unde in eadeꝫ ſynodo conſtitutum eſt ita.

Secundū a romano pontifice cōſtantinopolitanus obtinet locū.

C Onſtātinopolitanē ciuitatis epm hře opoꝛtet p̄matus honoꝛe poſt romanū epm: ꝑpt᷑ qꝺ ſit roma noua. Item grego. iohanni epiſcopo ſyracuſano.

Apoſtolice ſedi conſtantinopolitanam conſtat eſſe ſubiectam.

D E ꝯſtātiopolitana eccl'ia qꝺ dicūt qs eā dubitet ſedi apl'ice eē ſbiectā? tñ ſiqd boni uel ipſa uel altera eccl'ia hꝫ: ego etiā minores meos quos ab illicitis p̱hibeo: in bono imitari paratꝰ ſū. Multus eni ē qſe i co p̄muꝫ exiſtimat: ut bona q uiderit diſcē cōtēnat. Itē eidē. Nā ꝙ p̄mas bizāzenus ſedi apl'ice dicit ſe ſbijci ſiq culpa i epis ſuis iuenit᷑: neſcio qs ei ſbiect᷒ nō ſit. Cū uō culpa nō exigit: oēs ꝫ rōnē hūilitatis equales ſum᷒. Itē gelaſi᷒ papa.

Cōſtantinopolitanus eps aucte romani pontificis oꝛdinatur.

Q Uā traditōe maioꝝ apl'icā ſedē i iudiciū uocāt: an ſecū de ſedis ātiſtites ꝛ tertie ceteriq; bñ ꝯſcij ſibi ſacerdotes depelli debuerūt: ꝛ q extiterit religiōis īimic᷒ depelli nō debuit? uideant ergo ſi alios hñt canones: qbus ſua ſ iceptiā exeqñt. Ceteꝝ iſti qm ſa-

cri q eccl'iaſtici q legitimi celebrātur: ſedē apl'icā ad iudiciū uocare nō pñt. Cōſtātinopolitane uō ciuitatis eps q utiq; p canones inť ſedes nullū nomē accepit: i ꝯmunionē recidēs pfidoꝝ ñ debuit ſꝫ moueri. Item ex. vi. ſynodo.

Conſtātinopolitana eccl'ia ſcđm a romana eccl'ia obtinet locum.

R Enouātes facti cōſtātinopolitani decreta ꝯcilij petim᷒ ut ꝯſtātinopolitana ſedes ſilia priuilegia q inferioꝛ roma hꝫ accipiat: nō tñ i eccl'iaſticis reb᷒ magnificetur ut illa: ſꝫ hec ſecūda p᷒ illā exiſtēs puſq; alexādria ſedes numeret᷑: deide ātiochena: ꝛ p᷒ eā hieroſolymitana. Hinc dat᷑ itelligi ꝙ alexādria eccl'ia ꝺ ſcđa fcā ſit tertia: ꝛ ātiochena de ťtia ſit qrta: niſi forte qs duas ꝯtēdat eē ſcđas: ut ꝯſtātiōpolitanā ꝛ alexādrinaꝫ parē ſue dignitatis uelit locuꝫ obtinē. Unde i. viij. ſynodo legit᷑.

Que patriarchaliū ſedium p̄mū uel deinceps teneat locum.

D Iffinim᷒ nemīnē p̱ſus mūdi potentū quēq; coꝝ q patriarchalib᷒ pſūt ſedib᷒ inhonoꝛare aut mouē a ꝑprio thꝛono tētare: p̄cipue qdē ſāctiſſimū papā ſenioris rome: deinceps ꝯſtātinopoleos pſiarchā: deinde uō alexādrie ac ātiochie ac hieroſolymitanoꝝ.

B Reuit᷑ q̄ ii eccleſiaſtica officia ſit dña monſtrauim᷒. Nūc a ſūmo pōtifice incipientes ꝛ uſq; ad ultimū gradū deſcēdētes: qlit᷑ qſq; coꝝ dēat oꝛdinari ſanctoꝛuꝫ auctibus odam᷒. Unde nicolaus papa. Decretū nicolai pape de electione ro. pon.

I N noie dñi nři ieſu chꝛiſti ꝛ ſaluatoꝛis ab icarnatiōe eius

a R Enouātes. ſilia. In qbuſdā q2 ad ip̄m appellat᷑ medijs p̱ter miſſis: vt. xi. q. i. ſi clericus. ꝛ q2 deponit epm vt videt᷑: vt iij. q. v. q2 ſuſpecti. ꝛ ipatoꝛ dic̄ ꝙ idē iuri. hꝫ in ſuis ſubditis quod papa i ſuis: vt. j. auc̄. de eccle. ti. §. a. coll᷑. ix. ſimil̓r alexādrina eccl'ia foꝛte i p̄dic̄ſ ſile hꝫ puil. romane: vt. lxv. di. qm̄. ꝛ c. mos antiquus

p ¶ Puiuſq;. Sic ergo aliq eccleſia priua tur iure ſuo ſine culpa ſua: ꝛ hꝫ fit qñque ꝑpter fauoꝛeꝫ qñq; propter odium. ꝑpt᷑ fauoꝛeꝫ multiplicit᷑. vno mō vt hic. alio mō fauoꝛe ſacerdotij: vt. liij. diſtinc. frequens. ꝛ alio mō. ꝑpter vim conſecratōnis vt. xiij. q. vi. comperimus quandoque. ꝑpter fauoꝛem religionis: vt extra de eccle. edi. ad audientiā. quādoq; propter ſcādalum: extra de cleri. egro. tua quandoque. ꝑpter defectum ſacramenti: vt xxxiij. diſtic. ſicuius. Iteꝫ propter odiū alteri᷒: vt. lxx. diſtinc. neminem. xvi. q. vij decernim᷒. ꝑpter paupertatem. x. q. iij. c.

D. XXIII

vnio. alias regulare ē ꝙ nemo ſine culpa ſua priuand᷒ eſt iure ſuo. vt xvi. q. vij. inuētum. ꝛ. lvi. di. ſatis peruerſū hic poteſt hře locum diſtinctio ꝙ qñq; ꝑdit᷑ puilegiū ꝑpter fauoꝛē: vt hic. qñq; ꝑpter enoꝛme dānū: vt ex᷑ de deci ſuggeſtū. qñq; ꝑpter abuſū. xi. q. iij. puil. qñq; ꝑpt᷑ delictū. xxv. q. ij. ita nos. qñq; ꝑpt᷑ negligentiā. ff. de nundinis. l. i. qñq; ꝑpt᷑ ꝯrū fcm: ex᷑ de puil. ſi de terra. ꝛ c. accidētib᷒. ꝛ nō ꝙ lꝫ qs ſine culpa pdat puilegiū nunq; tñ ſine cā: ex᷑ vt lit. nō ꝯteſ. quoniam frequenter. §. poꝛro.

h Q Ua traditōe. Caſus. achacius cōſtātinopolitan᷒ pſiarcha cū eſſet in hereſi alexādrinū ꝛ antiochenū pſiarchā excōicauit ꝛ depoſuit: q2 ſibi nō fauebāt in erroꝛe ſuo. ꝛ ꝑpter hoc in alia ſynodo cōgregata fuit depoſitus a felice ꝛ gelaſio: vt. xxiiij. q. i. c. i. de hꝫ cōquerebāt achacius ꝛ dixit ꝙ roman᷒ pōtifex nō poſſet aliquē epm deponē ſine ꝯcilio epoꝝ: ꝛ ſic volebat cogere gelaſiū ad ꝯgregādū ꝯcilium de facto ſuo: ꝛ dicit᷑ hic ꝙ nō potad hoc cogi.

i ¶ Uocant. ad concilium faciendum.

k ¶ Depelli. ab achacio.

l ¶ Iuimicus. achacius.

m ¶ Qui ſacri. ironice dicit.

n ¶ Nomen. q2 tpe gelaſij ꝯſtātinopolitana eccl'ia nō habuit ſcđm locuꝫ adhuc: vel nullum vocat ꝑpter hereſum ibi ſtatutam.

q D Iffinim᷒. ac hieroſolymitanoꝝ. Sūt ꝛ alij pſiarche vt bituriceñ. ac ꝗleē. vt. ix. q. i. j. ꝯqſt᷒ nē vo. i. xxiij. di. erubeſcāt

a B Reuit. In hac. xxiij. di. oñdit᷑ qliter ſinguli oꝛdines ſūt ꝯferēdi. ꝛ primo oñdit qliter papa dꝫ eligi ꝛ oꝛdinari. ſecūdo qlit᷑ oꝛdinādus in ep̄m dēat examinari. 3᷒ qlit᷑ eps ꝛ alij iferioꝛes ſint oꝛdinandi. quarto annectit de habitu clericoꝝ: ꝛ ꝙ moniales non debent cōtingere ſacra vaſa.

b I N noie. Hec ſunt vba notarij. vſq; ibi nouit beatitudo.

anno. M. lix. mēſe aprili indicti one[e]. xij. ꝓpoſitis ſacroſāctis euā gelijs ꝑſidēte quoqꝫ reuerendiſſimo ac beatiſſimo papa nicolao in baſilica lateranenſ pr̄iarchij[d] q̄ cognoiaṫ ꝯſtātiniana ꝯſidētib⁹ etiā reuerēdiſſimis ep̄iſ abbatib⁹ ꝑſbyteris diaconib⁹ idē uenerabil' pōtifex auc̄te apl'ica decernens de electione ſūmi pō. inqt: Nouit beatitudo ur̄a dil'ctiſſimi frēs ⁊ coep̄i inferiora quoqꝫ mēbra nō latuit: defūcto bone mēorie dn̄o ſtephano .ꝑ. n. hec apl'ica ſedes cui auctore deo ſuio: quot aduerſa ꝑtulerit: quot deniqꝫ ꝑ ſimoniace hēſis trapezitas[e] repetitis malleis crebriſqꝫ tūſiōib⁹ ſBiacuit: adeo[f] q̄dē ut colūna dei uiuentis iā pene uidereṫ nutare: ⁊ ſagena ſūmi piſcatoris ꝓcell' itu meſcētib⁹ cogēṫ i naufragij ꝓfūda ſBmergi. unde ſi placz fratnitati ur̄e: debem⁹ auxiliāte deo futuris caſib⁹[g] prudenter occurrē: ⁊ eccl'iaſtico ſtatui ne recidiua qȯ abſit mala ꝑualeāt ꝑcauē: quapropṫ iſtructi ꝑdeceſſorū nr̄oꝝ alioꝝqꝫ ſanctoꝝ patruz auc̄te decernim⁹ atqꝫ ſtatuim⁹: ut obeūte hui⁹ romane eccl'ie uniuerſal' pōtifice i ꝑmis cardinales ep̄i diligētiſſime ſil' de electiōe tractātes[h]. Mox chriſti clericos cardiales adhibeāt: ſicqꝫ reliqu⁹ clerus ⁊ ppl's ad ꝯſenſuz noue electōis accedāt: nimiū ꝑcauētes: ne uenalitatis morb⁹ aliq̄ occaſione ſurrepat. Et iō religioſiſſimi[i] uiri ꝑduces[k] ſint i ꝓmouēda pontificis electione: reliq aūt ſeq̄ces. Certus uero atqꝫ legitim⁹[l] hic electōis ordo ꝑpēdiṫ: ſi ꝑſpectis diuerſoruz patꝝ regulis ſiue geſtis ēt illa beati leonis ꝑdeceſſoris nr̄i ſnia recolaṫ: nll'a[m] igt rō ſinit ut iṫ ep̄os hēanṫ q nec a cl'icis ſūt electi nec a plebib⁹ expetiti nec a cōprouicialib⁹ ep̄is cū metropolitani iudicio ꝯſecrati. ſz q2 ſedes apl'ica cūctis i orbe terraꝝ ꝑferṫ eccl'ijs: atqꝫ iō ſup ſe metropolitanuz hr̄e n̄ pōt: cardinales ep̄i ꝓculdubio metropolitani uice fungūṫ[n]: q uidelz electuz antiſtitē ad apl'ici culminis apicē ꝓuehāt ꝯſecrādū. Eligatur aūt ḋ ipi⁹ eccl'ie gremio[o] ſi repitur idone⁹: ul' ſi ḋ ipa n̄ iueniṫ ex alia ſumaṫ ſaluo debito honore ⁊ reuerētia dilecti filij nr̄i henrici: q i p̄n̄tiaꝝ rex habeṫ ⁊ futur⁹ iꝑator deo ꝯcedēte ſꝑaṫ: ſic̄ iā ſibi ꝯceſſimus ⁊ ſucceſſorib⁹ illius q ab hac apl'ica ſede ꝑſonal'r[p] hoc iuſ ipetrauerit: ꝙ ſi prauoꝝ atqꝫ iniquoruz hoiuz ita ꝑuerſitas inualuerit: ut pura ⁊ ſyncera atqꝫ gratuita fieṙ[q] in urbe nō poſſit electio: cardinales ep̄i cū religioſis cl'icis catholiciſqꝫ laicis lz[r] paucis ius ptātis obtineāt eligēdi apl'ice ſedis pontificem: ubi ꝯgruerit. Plane poſtq̄ꝫ electio fuerit facta ſi bellica fuerit tēpeſtas ul' q̄liſcūqꝫ hoiuz conat⁹ malignitatis ſtudio reſtiterit: ut is q elect⁹ ē i apl'ica ſede iuxta cōſuetudinē ithronizari nō ualeat: elect⁹ tn̄ ſic̄ uerus papa obtineat auc̄tatē regēdi romanā eccl'iaz ⁊[s] diſponēdi oēs facultates illi⁹: qȯ beatū grego. an̄ ſuā ꝯſec̄tionē cognouim⁹ feciſſe. ꝙ ſiqs cōtra hoc decretū nr̄m ſynodali ſnia ꝓmulgatū q̄ſi ꝑ ſeditōez uel ꝑſūptionē aut quolibet igenio elect⁹ aut etiā ordiat⁹ ſeu ithronizat⁹ fuerit auctoritate diuia ⁊ ſc̄oꝝ apl'oꝝ petri ⁊ pauli ꝑpetuo anathēate cuz ſuis auctorib⁹ ⁊ fautorib⁹ ⁊ ſequacib⁹ a limib⁹ ſancte dei eccl'ie ſeꝑatus abijciaṫ: ſic̄ antichriſt⁹ ⁊ inuaſor ⁊ deſtructor toti⁹ chriſtianitatis: nec aliq̄ ſuꝑ hoc ei audiētia[t] reſeruēṫ: ſz ab oi eccl'iaſtico ḡdu in quocūqꝫ fuerat ꝑus ſine retractatiōe ḋponaṫ: cui qſqs adheſit: ul' q̄lēcūqꝫ tāq̄ꝫ pōtifici reuerētiā exhibuerit: aut i aliquo eū defendē ꝑſumpſerit: pari ſnia ſit mācipatus. ꝙ ſiqs hui⁹ nr̄e ſancte decretal' ſnie temerator extiterit: ⁊ romanā eccl'iam ſua ꝑſūptiōe ꝯfundere ⁊ ꝑturbare ꝯtra hoc ſtatutū tētauerit: ꝑpetuo anathēate atqꝫ excōicatōe dāneṫ: ⁊ cū ipijs q nō

e Indictōe. Indictio dicitur ſpaciū trium luſtrium.

d Patriarchij. in quo papa reſidet.

c Trapezitas. id eſt campſores.

f Adeo. hic tāgiṫ latenē qȯ legiṫ i cronicis: ꝙ bn̄dictus. x. qui ſucceſſit ſtephano eiectus eſt de pontificatu ⁊ fact⁹ eſt papa iohānes ſabiñ. ep̄s pro pecunia cui i poſituz eſt nomen ſylueſter ⁊ iſte etiā deiect⁹ ē: ⁊ deinde reparat⁹ ⁊ reſtitut⁹ ē bn̄dictus. ⁊ iterum eiect⁹ eſt benedictus ⁊ dat⁹ papatus iohāni archip̄ſbro ante portā latinam: cui ipoſitum eſt nomē gregorius. ⁊ h̄ ab henrico imꝑatore ē depoſit⁹: ⁊ vltra mōtes tráſlatus. hoc totū vno anno factuz ē ⁊ ꝓpter h̄ datum fuit priuilegiū henrico de quo hic fit mentio.

g Caſib⁹. nō ad cautelā futuroruz aliqd ſtatui: vt. lxiij. di. cum hadrianus. ⁊ i. q. vij. ꝯuenientib⁹. ff. loca. ſiquis domuz. §. ij. ar. ꝯ q2 nō iputatur alicui ſi nō dānauit: vt extra vt ec. bn̄. vt noſtruz. vt. ff. ad l. aql'. ſi putator.

h Tractātes. Videṫ ꝙ electionem ſemꝑ debet precedere tractat⁹ alioqn electio nulla eſt: ſicut alienationem debet precedere tractatus: vt. xij. q. ij. ſine. io. qȯ hodie expreſſum eſt extra de elect. in geneſi. ⁊ c. quapropter. b.

i Religioſiſſimi. i. epiſcopi cardinales.

k Preduces. j. di. lxxix. c. i. cōtra. ſed hic dicit preduces nō reſpectu cardinalium: ſed aliorum clericorum: vel religioſos appellat h̄ epiſcopos cardinales.

l Legitimus. i. canonicus.

m Nulla. j. di. lxij. c. i.

n Funguṅṫ. Nō tamē ideo ſunt maiores papa: quia cōſecrant eum: quia ſuffraganei cōſecrāt metropolitanū nō tn̄ ideo ſunt maiores: vt. lvi. di. c. i.

o Gremio. ergo aliqs in ec. ro. pōt eſſe non idoneus ad papatum. ⁊ ſic eſt cōtra. xxi. di. q̄zuis in fi. vbi dicitur ꝙ ibi non eſt macula nec ruga. ſed bn̄ pōt eſſe ꝙ omnes ſunt ſancti non tamen omnes ſunt idonei ad papatum: vel q2 ſunt corpore viciati vel aliud habent ipedimētū. Itē habes. ꝙ ſemp de clericis ipſius eccleſie eligendus eſt ꝑlat⁹ ſi ibi ē idone⁹ vt. lxi. di. nullus. ⁊ c. obitum. ⁊ . lxiij. di. metropolitano. idem in abbate: vt. xviij. q. ij. q̄z ſit. ⁊ tunc ſufficit ꝙ ſit bonus: ſed ſi de altera eccleſia eligitur requiritur ꝙ ſit optimus: vt dicunt qdam. ⁊ eſt ar. ad hoc. ff. de tu. ⁊ cu. diuus. de hac materia plene inuenies. viij. q. i. licet. io. ⁊ tamē tali iuri poteſt renunciari. vnde ſi maior ꝑs capituli eligat de alia eccleſia valebit electio extra de elec. cum nobis olim. ⁊ c. cū inter canonicos. ⁊ c. in cauſis. licet io. dixerit contra. ⁊ ſufficit etiā tūc ꝙ ſit bonus: vt i. e. decre cum nobis. b.

p Perſonaliter. Ex his verbis apparet ꝑſonale priuilegiuz hoc fuiſſe: ⁊ ideo ad alios nō prorogari. ff. de cē. etatē. ⁊ . vij. q. i. petiſti. ⁊ . xvi. q. i. hinc etiam.

q Fieri i vrbe. Semꝑ eni ibi facienda ē ordinatio ⁊ examinatio clericorum: vt. xxiiij. di. q̄n. ⁊ ſi alibi fit electio q̄z in loco ad hoc determinato: electio ē nulla: vt extra de elec. venerabilem. niſi ſub ſit cauſa: vt hic dicitur ⁊ . lxiij. di. q̄zto. ⁊ extra de elec. bone.

r Licet. hoc tm̄ ad laicos refertur.

s Et diſponendi. In alijs ꝑlatis ſec⁹ ē. naz illi an̄ ꝯfirmatōez non hn̄t ius admiſtrādi: vt ex̄ ḋ ele. noſti. niſi ſint archiep̄i tr̄ſmōtani: vt ex̄ de elec. ꝙ ſicut. vel niſi ſint exēpti. q ſi tr̄ſmōtani ſūt ſtatim ꝑn̄t adminiſtrare: vt ex̄ de elec. nihil. ſz certe vr̄ ꝙ i oib⁹ idē iuris ē: vt ſi elect⁹ n̄ poſſet itrare poſſeſſionē rei ad quā ē elect⁹: nihilomin⁹ ꝓ poſſeſſore ē hn̄dus. vt. xcij. di. ſiqs ep̄s. ⁊ ex̄ de reſti. ſpo. ſepe. ſed illa. c. loquūṫ q̄n ipediṫ ꝑ aduerſariū: ſecus poſſet dici q̄n ipedimētū eſt in ſeipſo: puta q2 nō dum eſt conſecratus: ex̄ de do. ⁊ contu. contingit.

t Audientia. Hic habes caſum vbi alicui denegatur audientia. ſ. in caſu

resurgent in iudicio reputet̃ .om
nipotẽtis irã ꝯtra se sentiat: ⁊ sã
ctoꝝ apl'oꝝ petri ⁊ pauli: quoꝝ
eccl'iam ꝑsumit ꝯfũdẽ in hac uita
⁊ i futura furorẽ[u] sẽtiat. fiat habi
tatio ei⁹ deſ'ta: ⁊ i tabernacul' ſuiſ
nõ ſit q ihabitet. fiant filij eius or
phani: ⁊ uxor ei⁹ uidua. Cõmot⁹
ꝯmoueat̃ ipe ⁊ filij ei⁹ mẽdicẽt: ⁊
eijciãt̃ de habitatõib⁹ ſuis. Scru
tet̃ ẽt fenerator oẽꝫ ſbaꝫ ei⁹ ⁊ diri
piãt alieni labores ei⁹. orb ẽrarũ
pugnet ꝯtra eũ: ⁊ cũcta elemẽta[x]
ſint ei ꝯtraria: ⁊ oĩuꝫ ſcõꝝ qeſcen
tiũ merita illũ ꝯfũdãt[y]: ⁊ i hac ui
ta ſup eũ aptã uindictã eoꝝ oſten
dant[z]. Obſ'uatores aũt hui⁹ nr̃i d
creti oipotentis grã ꝓtegat: ⁊ au
ctoritas beatoꝝ apl'orum petri ⁊
pauli ab oĩuꝫ peccatoꝝ uincul' ab
ſoluat. Epiſcopi uõ ⁊ ceti ordi
nes ifra cõſtituti q̃lit̃ ordinari de
beãt ex auc̃te carthagiñ. ꝯci. iiij.
cui iterfuit auguſtin⁹ tp̃e honorij
auguſti oſtendam⁹ ab eorum exa
minatione incipientes.

Q̃uõ ſit exaiand⁹ q i ep̃m eligit̃.

Qui[a] ep̃s ordinad⁹ ẽ: ãtea exa
minet̃[b] ſi nã ſit prudẽs ſi[c] doci
bil' ſi morib⁹ tẽpatus[d] ſi uita[e] caſt⁹
ſi ſobrius ſi ꝑuigil ſi ſemp ſuis ne
gocijs cauẽs[f] ſi hũilis ſi affabil' ſi
mĩ'icors ſi l'ratus ſi in lege dñi in
ſtruct⁹ ſi i ſcripturaꝝ ſenſib⁹ cau
tus uel acutus ſi in dogmatib⁹ ec
cleſiaſticis exercitat⁹: ⁊ añ oia ſi fi
dei documẽta[g] uerb̃ ſimplicibus[h]
aſſerat[i]. i. p̃rem ⁊ filiũ ⁊ ſpm̃ ſcm̃
unũ deũ eẽ ꝯfirmãs: totãq; trini
tatis unitatẽ deitatẽ coeſſentialẽ
⁊ ꝯſbſtãtialẽ ⁊ coet'naꝫ ⁊ coomni
potẽtẽ p̃dicãs: ſi ſingulas q̃ſq; in
trinitate ꝑſonas plenũ deum ⁊ to
tas tres ꝑſonas unũ deũ: ſi incar
natõem diuinã ñ i p̃re neq; i ſpiri
tu ſancto factã ſꝫ i filio tm̃ credat
ut q erat i diuinitate dei p̃ris fili⁹
uerus deus ex p̃re eſſet ⁊ uerus
hõ ex mr̃e carnẽ ex mr̃is uiſcerib⁹
hñs ⁊ aiaꝫ hũanã rõnabileꝫ. ul'q;
in eo utriuſq; nature. i. deus ⁊ hõ
una ꝑſona unus fili⁹ unus chriſt⁹
unus deus creator oĩuꝫ q̃ ſunt: ⁊
auctor ⁊ rector ⁊ deus cuꝫ p̃re ⁊
ſpiritu ſãcto oĩuꝫ creaturaꝝ: qui
paſſus ſit ꝓ ſalute nr̃a uera carniſ
paſſiõe: mortu⁹ uera corporis ſui
morte: reſurrexit uera ſue carnis
receptõe ⁊ uera aĩe reſũptõe in q̃
ueniet iudicare uiuos ⁊ mortuos
Querẽdũ ẽ ẽt ab eo: ſi uet'is ⁊ no
ui teſtamẽti. i. legis ⁊ ꝓphetaꝝ ⁊
apl'oꝝ unũ eundeq; credat aucto
rẽ ⁊ deũ uiuos ac mortuoſ iudica
tuꝝ: ⁊ ſi diabol⁹ nõ[k] ꝑ ꝯditionem
ſed per arbitriũ factus ſit malus.
Querẽdũ ẽ ẽt ab eo: ſi credat hu
iuſmõi quã geſtam⁹ carnis ⁊ non
alteri⁹ reſurrectõem: ſi credat iu
diciũ futuꝝ ⁊ recepturos ſingl'oſ
ꝓ his q̃ in carne hac geſſerint uel
penas uel p̃mia: ſi nuptias non ꝓ
hibeat: ſi ſecũda mr̃imonia ñ dã
net: ſi carniũ ꝑceptõem ñ culpet:
ſi penitẽtib⁹ recõciliatis cõicet: ſi i
baptiſmate oia peccata. i. tã origi
nale peccatũ ꝯtractuꝫ q̃ illa q̃ uo
lũtarie admiſſa ſẽ dimittãt̃[l]: ſi ex
tra[m] eccl'iaꝫ catholicã null⁹ ſaluet̃
Cũ in his oibus exaiatus fuerit
iuentus plene iſtructus: tũc cum
oi ꝯſenſu clericoꝝ ⁊[n] laicoꝝ ⁊ ꝯuẽ
tu totius ꝓuicie epoꝝ maximeq;
metropolitani uel auc̃te ul' p̃ñtia
ordinet̃ eps: ſuſcepto in nomine
dñi nr̃i ieſu chriſti ep̃atu non ſue
delectatõi nõ ſuis moribus ſꝫ his
patꝝ diffinitionibus acquieſcat.
Itẽ iſidorus de uita clericorũ.

Qual' eẽ dẽat cl'icoꝝ cõuerſatio.

His[a] igit̃ lege patꝝ cauet̃: ut a
uulgari uita ſeculi a mũdi uo
luptatibus ſe abſtineãt: ñ ſpecta
culis non pompiſ iterſint: ꝯuiuia
publica fugiãt: priuata nõ tm̃ pu
dicã[b] ſꝫ ſobria colãt. uſuris neq̃q;

intruſionis. ⁊ iij. q. i. §. patet. Itẽ ⁊ in caſu ſciſmatis: vt. xxiij. q. v. non vos. Itẽ cũ qs recipit eccl'iam de manu laici: vt. xvi. q. vij. ſiquis deinceps. Itẽ cum qs excõicat ſuũ maiorẽ: vt. xxi. di. in tm̃. vnde videtur ꝙ ſpoliatus ꝓ aliquo iſtorum caſuum nõ poſſit petere reſtitutionem: ex quo ei denegatur audientia: ar. cõtra ex̃ de reſti. ſpo. in l'ris. io. Sol. qlibet ſpoliatus reſtitui debet niſi ſpoliatus ſit a iudice iuſta de cauſa vt extra de reſcrip. dilectus. ⁊ niſi in caſibus exceptis: vt ex̃ de reſtitu. ſpo. litteras. ⁊ c. ex tranſmiſſa. iij. q. i. in ſũma. nec excõicatus directe poterit reſtitutionẽ petere: vt extra de excep. cũ inter. b.

u ¶ Furorem. id ẽ vindictam.

x ¶ Elemẽta. id eſt ſiue ſit in terra ſiue in aqua puniatur.

y ¶ Cõfundãt. id eſt a confuſione non liberẽtur.

z ¶ Oſtendant. nec peccauit iſte maledicendo q2 maledictorum duo ſunt genera. xxiiij. q. iij. cum ſancti.

a ¶ Qui eps. ordinãdus. i. cõſecrandus: quia tunc eſt ſcrutinium faciendum.

b ¶ Examinetur. Iſta examinatio non eſt facienda niſi circa ignotos. lxvij. di. de petro. ⁊ xciiij. di. valde. ⁊ h̃ ẽ de ſcrutinio electionis niſi forte ſummati ẽt circa notum quereret̃ de modo eligendi: ⁊ d his que habes extra de elec. cum in cunctis Scrutinium autez qđ fit in conſecrando illđ nunq̃ eſt omittenduꝫ etiam circa notum: vt hic. ⁊ lxv. di. c. i ij. ⁊ iij ⁊ lxv. di. c. i. immo repellitur ⁊ ſi in vno deficiat. xxxviij. di. que ipſis.

c ¶ Si docibilis. Melius diceretur docilis quia homo eſt docilis ⁊ doctrinalis liber docibilis. quandoq; tamen ponitur vnum ꝓ alio: vt hic: ⁊ petrus in epiſtola ⁊ erũt omnes docibiles deo. debet autem rationez reddere omni poſcenti. xxxvi. di. §. ecce.

d ¶ Temperatus. j. xi. q. iij. illa prepoſitorum.

e ¶ Uita. j. di. liij. legeꝝ.

f ¶ Cauens. Nam propter ſimplicitatẽ repellitur quis: vt. xxxix. di. petrus ſed iam promotus non deponitur ſed ei adiutor datur. vij. q i. quia frater noſter.

g ¶ Documenta. id eſt fidem.

h ¶ Simplicibus. id eſt apertis nõ iplicitis: ex̃ de ſum. tri. firmiter. vt. s̃. di. iiij. erit autem. non inuſitatis. j. di. xxxvi. illitteratos. melius. xxxvij. di. relatum. argu. ad teſtes repellendos: argu. iiij. q. iij. item in teſtibus. ar. cõtra inſtrumenta.

i ¶ Aſſerat. Profiteri debet ꝙ obſeruabit patrum regulas: in auc̃. quomodo oportet epiſcopos. §. ad nos ergo. circa p̃n. coll'. i.

k ¶ Non per cõditionẽ. i. ꝑ creationẽ. vult eñi dicere ꝙ nõ eſt creatus malus vt quidã dicũt: ſed ex libero arbitrio factus eſt malus imo adhuc habet liberum arbitrium: ſed illud eſt tantuꝫ maluꝫ: alioqn ſi non haberet arbitriuꝫ non demereret̃: imo quotidie fit peior. ſimilit̃ angelus hꝫ liberuꝫ arbitriũ: ſꝫ illud ẽ tm̃ ad bonũ: ⁊ per id quotidie meretur ⁊ fit melior. hõ hꝫ liberuꝫ arbitrium eque ad bonũ vt ad malũ: vt xxiij. q. iiij. nabugodonoſor

l ¶ Dimittãt̃. i. dimiſſa oſtẽdantur. naꝫ ꝑ ꝯtritionem dimittuntur ad ulto peccata ñ per baptiſmũ aut eñi adult⁹ accedit ad baptiſmũ cũ charitate aut non. ſi cum charitate iam nullũ i eo eſt peccatũ: vt legitur de centurione: vt. xxvi. di. deide. ⁊ d. cõ. di. iiij. nõ dubito. ſi ſine charitate: nll'ũ peccatuꝫ ei dimittit̃: d cõ. di iiij. oñdit̃. dimittũtur ſatiſfactiões q̃s ꝓ peccatis facere debꝫ: vt de cõ. di. iiij. ſine penitentia. iteꝫ ⁊ originalia dimittuntur per baptiſmuꝫ adultis: ſed nullum mortale ſi non habꝫ charitatem. i. q. i. vide.

m ¶ Extra eccl'iam. i. q. i. ex̃ eccleſiam catholicã. ⁊ c. ex eccleſia.

n ¶ Et laicoꝝ. Sꝫ q̃re h̃ poſt examinatõem reqrit̃ ꝯſenſus clericorũ ⁊ laicoꝝ. q eñi electõi ꝯſenſit: poſtea electo nihil obijcẽ põt: vt viij. q. ij. dilectiſſimi. ſꝫ dicas h̃ loq de exaiatione q̃ fit tp̃e ꝯſecratõnis. nec aliud vult dicẽ: niſi ꝙ ꝯſecrari dꝫ ſi ita ẽ ꝙ oẽs ꝯſenſerint i eũ. Itẽ pꝫ hic ꝙ laici pñt ꝯdicẽ electõi: vt dicã. j. c. illud ⁊c̃.

a ¶ His igitur. ſpectaculis. vbi turpes ludi exercẽt̃: vt. j. de cõſe. di. v. non oportet. ⁊ xxxiiij. di. preſbyteri.

b ¶ Pudica. i. ꝯtinẽtia quo ad ſ'mones laſciuoſ ⁊ quotidie eſurire

debent: ⁊ eſſe cum vacuo ventre: vt. j. de cõ. di. v. ſi tibi.

c ¶ Pecunie. diuites tñ nõ ſunt abijciendi cum bonis operibus. xx. di. hoc ſcripſimus.

d ¶ Pro bñficijs. ⁊ ꝓ ſacmẽtis eccl'iaſticis q̃ dicunt medicina dei q2 ſanãt vulnera peccatoꝝ. xiij. q. ij. aie. Jo. fauẽtin⁹ dixit i oib⁹ ſacrament⁹ ↄmitti ſimoniã: niſi in mr̃imonio: iõ forte q2 ibi nõ ↄfert gr̃a ſpũſ ſcti: vt. i. q. i. gcqd inuiſibilis gre. dixit ꝙ ibi ↄmittit ſimonia cũ ſit mai⁹ il' ſacr̃a: vt dixi xxxij. q. ij. honorantur.

e ¶ Et frequentatiões. Nõ ſolã frequẽtatões ꝓhiberi. ex eo. n. ꝙ frequẽter fit pſumit ꝙ male fiat: vt. lxxxi. di. clericus. ⁊ ſi qs piã. ⁊ volum⁹ ⁊. xxxij. diſtin. hoſpitiolũ.

f ¶ Senioꝛib⁹. i. prelatis.

g ¶ Exercitio. j. de cõ. di. v. nunq̃z.

h ¶ Tales. paucos Multitudo. n. aliquos facit magis viles: vt. xciij. di. legimus. ⁊ multitudo ẽ canonibus inimica: vt ex̃ de p̃ben. q2 intm̃. ⁊ multitudo oneroſa nil hz honeſti: vt i auc̃. de referẽdarijs. i fi. Itẽ ẽ h ar. ↄ illos qui allegãt mlta ð cõ. di. v. ñ medio crit. xxiiij. q. i. odi ⁊ ꝑieci. nã vtili⁹ ẽ pauca effundere ⁊c̃. C. de veteri iur̃. enu. tanta. §. ſiquid autem.

incũbãt neq3 turpiũ occupatõib⁹ lucroꝝ: nõ fraudibus cuiuſcunq3 ſtudiũ appetãt: amorẽ pecunie q̃ſi mãz cunctoꝝ criminũ fugiant: ⁊ ſecularia negocia officiaq3 abijciãt: honoris g̃dum ꝑ ambitõem nõ ſuſcipiãt ꝓ bñficijs medicine dei munera nõ accipiãt: dolos ⁊ ↄiuratiões caueãt: odiũ emulatõnes obtrectatões atq3 iuidiã fugiant: nõ uagi oculis nõ effreni lingua aut petulãti fluidoq3 geſtu incedãt: ſz pudorẽ ⁊ uerecũdiã mẽtis ſimplici habitu iceſſuq3 oñdãt obſcenitatẽ etiã mẽbroꝛum ⁊ uerboꝝ ſicut ⁊ opeꝝ penit⁹ execrẽt: uiduaꝝ ⁊ uirginũ freq̃ntatões penit⁹ fugiãt: contubernia extranearꝝ feminaꝝ nullaten⁹ appetant: caſtimoniaz quoq3 nõ uiolati corporis ꝑpetuo obſuare ſtudeant: aut certe uni⁹ mr̃imonij uiculo federẽt: ſenioꝛib⁹ quoq3 debitã prebeãt obediẽtiã: neq3 ulli⁹ iactãtie ſtudio ſemetip̃os attollãt: poſtremo doctrie lectõib⁹ pſalmis hymnis cãticis exercitio iugit' icũbãt. Tales. n. debẽt eẽ q diuis cultib⁹ ſeſe mãcipãdos ſtudẽt. ſ. ut dum ſciẽtie operã dãt: doctrine gr̃am populis admiſtrẽt. ITẽ clemẽſ.

Qui digne ſacr̃a tractare nõ pñt ad miniſteriũ nõ eligant̃ diuinũ.

TAles ad miſteriũ eligãt̃ cl'ici q digne pñt dñica ſacmenta tractare. meli⁹ eſt. n. dñi ſacerdoti paucos hr̃e miniſtros q poſſint digne op⁹ dei exercere: q̃ multos inutiles q onus g̃ue ordinatori adducãt. ITẽ ↄci. carthagi. iiij.

Si electo in ep̃m aliqua obijciuntur: quinq3 uel. vi. epiſcopi ad ei⁹ purgationem perueniant.

ILlud ſtatuẽdũ eſt: ut qñ ad eligenduz epiſcopũ conuenerimus: ſiqua ↄtradictio fuerit ſb oꝛtã: q2 ſepe talia ſũt facta apd nos: nõ p̃ſumãt ad purgãdũ euz q oꝛdinãd⁹ ẽ tres tm̃ accedere: ſz poſtulẽt̃ ad numeꝝ ſupradictorũ. ij. ul'. iij. ⁊ in eadẽ plebe cui oꝛdinãd⁹ ẽ diſcutiãt̃ p̃mo perſone ↄtradicẽtiuz: poſtremo ẽt illa q̃ obijciũt̃ ꝑtractẽt̃: ⁊ cũ purgat⁹ fuerit ſb aſpectu publico ita demuz oꝛdiet̃: ſi hoc cũ ur̃e ſãctitatis aĩo ↄcõdat: coꝛroboꝛet̃ ur̃e dignitatiſ rñſiõe: ab uniuerſ ep̃is dictũ ẽ: ſatis placz. ITẽ ex ↄci. tolʼtão. xi.

Vota ſue ꝓmiſſionis ſpõdeant: quos eccl'iaſtica ꝓmouet diſciplia.

QUanq̃ oẽs q ſacris mãcipãtur oꝛdinib⁹: canonicis regul' teneãt̃ aſtricti: expedibile ẽ tñ: ut ꝓmiſſiõis ſue uota ſub cautione ſpõdeãt: quos ad ꝓmotiõis g̃d⁹ eccl'iaſtica ꝓbat diſciplina. ſolet eni plus timeri qð ſingularit' pollicet̃ q̃ quod generali ſpõſione cõcludit̃. Et iõ placuit huic ſc̃o cõcilio: ut unuſqſq3 q ad eccl'iaſticos g̃dus ẽ aſcẽſur⁹: non añ honoris ↄſecratõem accipiat: q̃ placiti ſui ãnotatõe ꝓmittat: ut fidẽ catholicã ſyncera coꝛdis ↄtritiõe ac deuotiõe cuſtodiẽs iuſte ⁊ pie uiuẽ debeat: ⁊ i nullis opib⁹ ſuis canonicis regulis ↄtradicat: atq3 ut debitũ ꝑ oĩa honorẽ atq3 obſequij reuerentiam p̃eminẽti ſibi unuſqſq3 depẽdat iuxta illud pape leonis edictũ. Qui ſe ſcit aliqb⁹ eẽ p̃poſitũ: nõ moleſte ferat aliquem ſibi eſſe p̃latũ: ſed obediẽtiã quam exigit ẽt ip̃e depẽdat. pena tñ iuxta eccl'iaſtice cõſuetudinis moꝛez ⁊

n ¶ Ad purgãdum. id eſt ad examinandum.

o ¶ Tres. q ſoli eũ poſſent ↄſecrare: ſz ipi ſoli ñ pñt audire cãz criminalem

p ¶ Tantum. ſcilicet accedere.

q ¶ Et in eadẽ. Ibi eni meli⁹ põt inquiri de crimine vbi aliquis ↄuerſat⁹ eſt: vt. xxiiij. q. i. pudenda. ex̃ de elec. poſtq̃.

r ¶ Plebe. Nõ. ar. ꝙ laici admittũt̃ ad accuſandũ electũ: vt. ſ. e. q ep̃s. in fi. lxi. di. ſtudij lxiij. di. vota. nam ep̃s dz hr̃e bonuz teſtimoniũ ab his q foꝛis ſũt. vt. viij. q. i. licet. ⁊ ð cõ. di. i. iubem⁹. itẽ q2 int'ẽ ipſoꝝ: vt extra de teſt. c. decetero. ⁊ ẽ arg. ad h ex̃ de teſt. ex ꝑte ade ⁊ i auc̃. de ſãc. epiſ. §. ſi quis autez. coll'. ix. ⁊ ẽ arg. ad h: vt. lxxxi. di. maximianus. ar. ↄ. xxviij. di. ↄſulenduz. vbi ẽt ad denũciationẽ nõ admittũt̃ laici. Item ſi ideo dicis admittẽdoſ laicos: q2 ipſoꝝ intereſt: ergo ſiue ſint bone fame ſiuẽ male admittuntur: q2 null⁹ remouetur ab accuſatõe qui ſuã iiuriã ꝓſeqtur: vt iiij. q. vi. oĩbus. male g̃ dicit decretũ ꝙ laici infames nõ admittunt̃ ad accuſationem clericoꝛum: vt. ij. q. vij. accuſatio. põt hic dici ꝙ hic loqtur cũ3 ciuiliter agit̃: ⁊ in eo caſu qlibz admittit̃ ẽt femina: vt ex̃ de teſt. tam lr̃is. Si queris quare ergo tot ep̃i ↄuocãt̃ cũ ciuiliter agit̃. Rñ. q2 agitur ð crimie lz ñ crimialr: vñ oz etiã iſcribi ad penã extraoꝛdinariam: vt ex̃ ð accu. ſuper his. ⁊ ẽ ar. ad hoc. iij. q. vi. hoc q̃ppe. vbi. xij. epiſcoi req̃runtur: ⁊ tamen ibi ciuiliter agit̃ vt videtur

s ¶ Que. ſ. ſi ſint grauioꝛa vel non.

t ¶ Et cũ purgat⁹. i. iudicatur innocens.

a ¶ QUanq̃z. ſacris. i. eccleſiaſticis.

i ¶ Graue. q ex certa ſcientia idignũ oꝛdinat: aut deponit̃ aut p̃uat̃ ꝑtãte oꝛdinandi: vt. l. di. ex penitentibus. ⁊. li. di. aliquãtos.

k ¶ ILlud. Caſus: ſi electo ↄſecrãdo obijcit̃ crimẽ: nõ ẽ ↄſecrandus añ cãe exaiatõez. ⁊ ſi p̃us venerãt quattuoꝛ ep̃i ad cõſectionẽ: adhuc veniãt duo. ⁊ ſi añ venerãt tres: veniãt adhuc alij treſ ad audiendam cãm criminis obiecti. ⁊ ſm hoc exponas eligendũ i. cõſecrandum: ⁊ expone purgãdũ. i. examinãdũ. ⁊ itellige ꝙ hic obijciebat̃ crimẽ in modũ accuſatõis. nã ſi eẽt obiectũ in modum exceptionis nõ viderent̃ neceſſarij tot ep̃i: cuz cauſa illa poſſet expediri ꝑ ꝓcuratoꝛẽ: vt ex̃ de accu. ſuꝑ his. ⁊ ſic patet ꝙ metropol'. poſſit audire cãm criminalẽ ep̃i: lz nõ poſſit eã deponẽ: tñ requirit̃ p̃ñtia pluriũ ep̃oꝝ. alij itelligũt tm̃ de eo q tenetur ſe purgare: dic vt. iij. q. v. c. q̃uis. ⁊. c. accuſatus.

l ¶ Ad eligendum. id eſt conſecrandum.

m ¶ Suboꝛta. id eſt ꝙ obijcit̃ crimen electo.

b ¶ Expedibile. id eſt iuſtum.

c ¶ Cautione. ſ. iuratoꝛia.

d ¶ Plus. Si ergo aliqs iure cõi ſe põt tueri ⁊ p̃uil'. lxxxvij. di. quiſquis. ⁊ ex̃ de reſcrip. c. i. ar. ↄ de fi. iſtru. il'. vbi dr̃ ꝙ idẽ ñ põt dari ⁊ ↄfirmari. item ar. ↄ. C. de theſaur. l. vnica. de hoc plura ar. iuenies. c. di. ↄ moꝛez. Sed ita dicat ↄſilio meo ſi q̃rat̃ ab eo: hoc habeo de iure cõi: ⁊ ſi h ñ eẽt habeo ex p̃uilegio. Itẽ nõ ꝙ plus valet ſp̃al' cautio q̃ gñalis: vt h ⁊. ff. ſiqs. cau. l. ſed ⁊ ſi. §. q̃ſitũ. itẽ ⁊ pl⁹ ſp̃al' ↄfirmatõ q̃ gñalis: ex̃ de ↄfir. bone. itẽ ⁊ ſp̃al' appellatio q̃ gñalis: vt ex̃ de ap. ſuꝑ eo. ⁊ ſp̃alis delegatõ q̃ gñalis: vt ex̃ de reſcrip. ad h. ⁊ ſp̃alis ſbſcriptõ q̃ gñalis. ff. ad. l. coꝛ. ð fal. diu⁹. j. rñ. ⁊ ſp̃ale mãdatũ: vt ex̃ de reſcrip. c. i. ⁊ meli⁹. c. paſtoꝛal'. tñ plus valet gñalis coꝛrectio q̃ ſp̃al' qñ mltitudo ẽ i cã. xxiij. q. iiij. ñ põt. ⁊ gñalis petio: vt. xij. q. ij. nõ eſtimemus. ⁊ gñalis q̃ſtio. ff. de q̃ſtionib⁹. ⁊. l. i. §. qui queſtionez.

e ¶ Quã placiti. id eſt pacti.

f ¶ Annotatione. i. ſcriptura.

g ¶ Ut fidem. nõ ꝙ qlibet clericus ſuo prelato preſtabit obedientiam: vt. j.

de.ꝯſe.di.v.i oib⁹.ꝛ nō.ꝙ pſtat electus ſuo maiori iuramētū de fide ꝛ ca nonib⁹ ꝑuādis:vt hic de idēnitate rex ecclie:vt.xxviij.di.de ſyracuſane.de immoderata exactōe nō faciēda.x.q.vlt.c.i.in fi.itē de fidelitate ex̄ de iure/ iuran.ego eni.item de penſionib⁹ debitis ſoluendis:ar.extra de no.op.nū. cum ex iniuncto.ex̄ de elec.qualiter. Itē de penſionibus non augendis:ꝛ argu.extra de iureiur. tua.item ſuſpectus de inobediētia iuramētū pſtat de obedientia ſeruāda:extra de ma. ꝛ obe.cum ecclijs.i fi. nec ob.ꝯtrium extra d̄ ma.ꝛ ob.legebatur.q2 ibi loquitur de iam ꝓ moto ꝛ non ſuſpecto.

b ¶ Traſgreſſores.hic habes ꝙ clicus ſe pōt obligare ſub pena ſpi rituali ꝛ pecūiaria. ad ſpiritualē penā ſe pōt obligare ſcilicet ad pe naz depoſitōis vl̄ ana thematis:vt.i.q.vij.q̄ tiens.de cō.di.ij.ego. beling.extra de electi. cū dilect⁹.in fi.ſimilit̄ ad pecuniariā penam ſe pōt obligare.xxi.q. v.ſiqs cuiuſlibet.ex̄ de arbi.cum dilecti.Sed nūqd pena ſoluta pōt agi ad obedientiā vel ad id qḋ ꝓmiſſum eſt ſub pena:vel an ſuffic̄ tīn pena eſſe contentū de hoc dic vt notaui. xxv.q.ij.quecunqꝫ.ꝛ §.hinc etiam.

i Epiſcopus.codi cem.Conſueuit queri an quilibet iſto rum epōꝝ ordinet epm:ꝛ an appoſitio li bri ſit de ſubſtātia con ſecrationis.ꝛ pōt dici ꝙ nullus ſolus euꝫ or dinat:ſed qlibet eoꝝ ꝯſecrat eum:quia con ſecrare eſt cum alio ſa crare:vt.xxiiij.q.i.pu denda.ſicut plures fe runt trabem ita ꝙ nul lus per ſe.ff.ad.l.aqꝗ. ita vulneratus.§.i.nō autē credo ꝙ liber ſit de ſubſtantia conſecra tionis.

k p Reſbyter.nihil notatur.

l Eccleſiaſtica.ora rio.id eſt ſtola.

m ¶ Corporis.No.ꝙ ſi in egritudine ſumit ſacerdos euchariſtiaꝫ circūdabit ſtola vtrūqꝫ humerum.

n ¶ Ceruicem.Si ſacer dos legit euangelium:nunquid vtet̄ ſtola ſm ꝙ diaconus:ar.ꝙ ſic:vt.xc iij.di.precipimus.ꝛ.xciiij.di.c.i.ꝛ.ij.potius credo ſequendam conſuetudi nem:vt.xij.di.ſcit.maxime de his que breuiter ſunt edicta.ff.de ven.inſpi. l.i.§.vltimo.

placitis taliū iferēda ꝛ ab his qui tranſgreſſores[b] fuerit ꝓſoluēda ē

D Ehinc diſponit̄ q̄liter eccl'iaſti ca officia ordinentur.

Qualiter ordinetur epiſcopus.

EPiſcopus[i] cuꝫ ordinat̄: duo epi iponāt manus ꝛ teneant euāgelioꝝ codicē ſup caput ꝛ uer ticē ei⁹ ꝛ uno ſup eū fundente bñ dictionē reliq oēs epi q adſūt ma nib⁹ ſuis caput eius tangant.

Qualiter ordinetur presbyter.

PResbyter[k] cū ordiat̄ epo eum bñdicēte ꝛ manuꝫ ſup caput eius tenēte ēt oēs pſbyteri q pſē tes ſūt man⁹ ſuas iuxta man⁹ epi ſup caput illius teneāt. Hic aūt in die ſue ordinationis ſacerdos orario utroqꝫ humero ambit̄:ita tpe ꝯſecrōis eodē orario dꝫ uti i ſtant̄. Unde in bracarenſi con cilio legitur.

Quod quiſqꝫ accepit tempore cō ſecrationis ferat tpe oblationis.

EcCleſiaſtica[l] iſtitutōe pfixuꝫ nouim⁹: ut ois ſacerdos cuꝫ ordiat̄ orario utroqꝫ hūero ābia tur.ſ.ut q ipturbat⁹ pcipit̄ pſiſtē int̄ ꝓſpa ꝛ aduerſa uirtutum ſem p ornamēto utroqꝫ circūſept⁹ ap pareat humero:quā ergo ratione tpe ſacrificij nō aſſumit: qḋ ſe i ſa cramēto accepiſſe nō dubitat̄?pi de modis oib⁹ ꝯuenit: ut qḋ qſqꝫ pcepit in conſecratione honoris: hoc retineat ēt in oblatōe uel pce ptōe ſue ſalutis.ſ.ut cū ſacerdos ad ſolēnia miſſaruꝫ accedit:aut ꝑ ſe deo ſacrificiū oblatur⁹:aut ſac̄ mentū corporis[m] ꝛ ſanguinis dñi nr̄i ieſu chriſti ſūptur⁹: nō aliter ꝗ̄ orario utroqꝫ hūero circūſept⁹ ſic̄ tpe ordinatiōis ſue dignoſcit̄ ꝯſectus:ita ut de uno eodēqꝫ ora rio ceruicē[n] parit̄ ꝛ utrūqꝫ humeꝝ premēs ſignū in ſuo paret pectōe crucis.ſiqs aūt alit̄ egerit excōica tioni debite ſubiacebit. Dalma ticis aūt nec epis nec diaconibus abſqꝫ aplica lñia uti ꝑmittit̄.

Unde gre.egre.epo francoꝝ.

Abſqꝫ apoſtolica licentia dalma ticis nec epis nec diaconib⁹ uti lꝫ.

COmmunis[o] filius diacon⁹ pe trus nobis inotuit:ꝙ frater nitas ueſtra tpe quo hic fuit popo ſcit:ut ſibi ꝛ arch̄diacono ſuo uten di dalmaticis lñiaꝫ pberem⁹. Sꝫ q2 hoiuꝫ ſuoꝝ[p] ifirmitate ꝯplꝰſus feſtinant̄ abſceſſit:ut nec ipſe me ror incūbens diutius ut dignum erat ꝛ res deſiderata poſcebat: ſi neret ꝑmanē: ꝛ nos i multis ipli catos ut eccl'iaſtice rōnis ē: ꝯſide ratio nouū[q] hoc icōſulte ꝛ ſubito idulgē non ꝑmittēt:iccirco rei po ſtulate ꝓlongatus eſt effectus. Nūc uero charitatis tue bona re uocātes ad animū:hui⁹ auctis no ſtre ſerie petita ꝯcedim⁹:atqꝫ te ꝛ archidiaconū tuū dalmaticarum uſu decorādos eē ꝯceſſim⁹:eaſdē qꝫ dalmaticas dilectiſſimo filio noſtro cyriaco abbate deferente tranſmiſimus.

Qualiter ordinetur diaconus.

DIaconus[r] dū ordinat̄ : ſolus eps q eū bñdicit man⁹ ſuper caput eius ponat:q2 nō ad ſacer dotiū ſed ad miniſteꝝ cōſecrat̄. Querit̄ aūt an p⁹ bñdictōeꝫ ma n⁹ pſbroꝝ ꝛ diaconoꝝ chriſmatiſ liquore dēant pungi? De his ita ſcribit nicolaus papa radulpho archiepiſcopo bituriceñ.

Nec pſbris nec diaconib⁹ i ꝯſec tiōe chriſmate man⁹ pungē licet.

PReterea[s] ſciſcitaris utꝝ ſolis pſbris an ēt diaconib⁹ dēant cū ordināt̄ur:man⁹ chriſmatis li quore pūgi.qḋ i ſācta romana ec cleſia cui auctore deo ꝑuimus de neutris agit̄. Sed qſit a noue le gis miſtriſ actū:nuſqꝫ niſi nos fal lat[t] obliuio legimus.ergo ad beati innocētij pape canonica decreta ſāctitatē tuā trāſmittim⁹:ꝛ q̄ tibi ſint i ꝯſectiōib⁹ ꝛ ordinibus obſ uāda pncipia pagie ad decētium eugubinū epm emiſſe te affatim edocebunt. **Palea.**

EX epl'a ſimplicij pape ſeuero ꝛ florentino epis diſcreta ad cognitioneꝫ ueſtri examis gabre nenſis diaconi relatu puenit de q buſdā eccleſie ipſius quoꝝ unus ominus ordinatus eſt:ſed ſuppleri debet id quod omiſſum eſt:vt extra de ſacra.non iteran.paſtoralis.

o Communis filius.ille diaconus.

p ¶ Suoꝝ. Nō ꝑpter ifirmitatē ſuoꝝ pōt aliqs ſe excuſare: ſicut ꝑpter timorem ſuorum:vt ex̄ de appella.ex parte.item nō ꝙ propter intemperiem loci aliquis excuſatur:vt hic.ꝛ.lxxiij. diſti. quorundam.ar.contra extra de do.ꝛ contu.cum dilecti.in fi.io.

q ¶ Nouum. No.ꝙ ea que de nouo petū tur:nō ſiñ ma gna deliberati one conceduntur:vt hic ꝛ.x vi.q.i.in paro chia maxime a romana ec/ cleſia:que oia cū magna ma turitate ſolet tractare:vt.xx xv.q.ix.apo. ſtolice.quia in reb⁹ nouis cō ſtituendis eui dens debet eē vtilitas:vt.ff. de conſtit.pn. in rebus.ho/ die vero dia/ coni idiſtincte vtūtur dalma tica:vt xi.q.iij epiſcopus aut presbyter.lxx vi.diſti.de ieiu nio.

r Diacon⁹ ordiat̄. ſol⁹ epiſcop⁹ ſacerdoti autē imponunt ma nus oēs pſby teri aſtantes: vt.ſ.e.pſbr.

s PReterea. chriſma tis.Man⁹ ſa cerdotꝫ iungit̄ oleo.ſimiliter iungitur ꝛ bra chium ſiue hu merus pꝛinci/ pis.ſed ꝛ ma n⁹ ꝛ caput epi iūgit̄ chriſma te:vt ex̄ de ſa cra vnctiōe cū veniſſet.in fi.ꝯ riū hic ſignat̄. xvi.q.i.§.ecce ſufficienter.ibi dicit̄ ꝙ man⁹ epi ꝯſecrat̄.ſꝫ ueꝝ ē ꝙ conſe crāt̄ oleo:ſꝫ ñ chriſmate:vt dixi.ſi aūt ali qs ē vnct⁹ olo ꝓ chriſmate ꝟ ecōuerſo nihi

t ¶ Fallat. Nō ergo papa hꝫ oia iura in pectore ſuo.vñ ēt vrban⁹ dicit ꝙ nō repit̄ ꝓhibitū qn vir ꝛ vxor ſimul pñt ſuſcipe puerum

vt. xxx. q. iiij. ꝙ aūt. ⁊ tm̄ añceſſor eius leo illud ꝓhibuerat: de cō. di. iiij. nō plures. ⁊ hoc ꝯcedo. qō aūt dicit ꝙ papa hꝫ omnia iura in pectore ſuo: vt. C. de teſt. oīuꝫ. verū eſt ꝑ iterpretatōeꝫ: qꝛ oia in ꝯptari pōt. nā ⁊ qñqꝫ ipedit miori itelligētia: vt ex̄ de cē. cū iſtātia.

· q ¶ Quorūdā. ipoſuiſſe. Hic hēs ꝙ duo ipfecta ſacrā ñ ꝯſtituūt vnuꝫ ꝑfectū. ⁊ hoc iō qꝛ ſacrā ſt̄ vnitaſ: vt de con. di. ij. quia paſſus ⁊ vnitaſ diuiſionem non recipit. xxiiij. q. i. loqt. idem dico i ſacmēto baptiſmi ⁊ euchariſtie. ⁊ i oībus illis vbi certa forma ō ſiderat: ꝙ duo ipfecta non faciunt vnū pfectū. ideꝫ eſt in excuſatione tutorum ꝙ due ipfecte excuſationes nō faciunt vnā perfectam: vt. C. q̄ numero tutelarum. l. i. idem eſt in ſtipulatione: quia illa nō diuidit. ff. ō v̄. ob. l. i. ⁊ l. cōtinuus. ſed ſacramentū ſolēnitatis vt in miſſa bene diuiditur: ⁊ ibi duo ipfecta faciūt vnū perfectum: vt. vij. q. i. nihil.

· b ¶ Non pōt. Quia crimina morte extiguūtur: ⁊ nll'us p⁹ morteꝫ pōt accuſari: vt. xxiiij. q. ij. c. i. ff. de bonis coꝝ qui ante ſententiā mortē ſibi cō. l. vlt. ⁊. xxxiij. q. ij. admonē. niſi in crimine hereſis: vt. xxiiij. q. ij. ſane. vel ſi aliquis hereticos iſtituit heredes: vt extra de hereti. ſiquis epſ vel ſi in notorio crimine deceſſit: vt. lxxxviij. di. neqꝫ. ꝓut cōſueuit notari. xxiiij. q. ij. in ſumma.

· d ¶ Subdiaconus. ab hoc loco vſqꝫ ad finem diſtinctionis pone caſum. quia littera plana eſt.

· e ¶ Quia manus. conſecratoriam ſed ordinatoriam accipit.

· f ¶ Impoſitionem. verum ꝙ nō iponit manus ſuper caput ſubdiaconi ſic diaconi vel ſacerdotis: ſed imponitur manus ſuper ipſum: ſcḋm qō impoſitio manus ideꝫ eſt qō ordinatio: ⁊ ſic nō ob. ꝯtrium. lxix. di. qm̄. vbi dicitur ꝙ etiam lectori manus imponit.

ad preſbyterij duo ad leuitaꝝ miniſteria ꝯſecrarent: eps coꝝ oculoruꝫ dolore detētus fert manū ſuam ſup eos tm̄ poſuiſſe: ⁊ p̄ſbrm quendā illis ꝯtra eccl'iaſticū ordinem bn̄dictōem dediſſe: ꝙ ꝓpter tantā p̄ſūptōis audaciaꝫ poterat accuſat⁹ iudicio p̄nti dānari: ſi adhuc in corpore poſitus nō fuiſſet mortis uocatōe p̄uētus. ſed qꝛ ille examini diuino relict⁹ ē: hūano iudicio accuſari non pōt: hi q ſup ſūt ⁊ ab eo nō ꝯſecratōis tituluꝫ ſed ignominie poti⁹ eulogiū accepērūt: ne ſibi licētiā talis uſurpatio faciat: decernim⁹ ut gradus ſacerdotaliſ ⁊ leuitici ordiniſ: quē ꝑuerſe adepti ſūt depoſiti equo iudicio arbitrāt. tales. n. merito iudicati ſt̄ remouēdi: qꝛ praue iuenti ſūt ꝯſtituti. Itē querit an eorū ordinatio ſit rata hn̄da: quib⁹ eps oculoꝝ lāguore ipeditus manus iponit: ⁊ p̄ſbr ſup eos orationem dicit. De his ita ſtatutū eſt in concilio toletano.

Et ordinator ⁊ ordinat⁹ dānatōnis ſubeat penā: cū eps manū imponit ⁊ alius oratione dicit.

Quorūdā[a] clicoꝝ dū unus ad p̄ſbriū duo ad leuitaruꝫ miniſterium ſacrarent: eps oculorum dolore detēt⁹ fert manū ſuā ſup eos ipoſuiſſe tm̄: ⁊ p̄ſbr qdaꝫ illis ꝯtra eccl'iaſticū ordinē bn̄dictōeꝫ dediſſe: ſed qꝛ iā ille examini diuino relictus hūano iudicio accuſari nō[b] pōt: hi q ſupſūt gduꝫ ſacerdotij uel leuitici ordinis quē ꝑuerſe adepti ſūt amittāt[c]. Ex cōci. carthagin̄. quarto.

Qualiter ſbdiaconus ordinetur.

Subdiaconus[d] cū ordinat: qꝛ[e] man⁹ impoſitōeꝫ[f] nō accipit: patenaꝫ de manu epi accipiat uacuam ⁊ calicē uacuū: de manu uero archidiaconi accipiat urceoluꝫ cum aqua manili ⁊ manutergiū.

Qualiter acolythus ordinet.

Acolyth⁹[g] cū ordinat: ab epo qdeꝫ doceat: qliter in officio ſuo agere debeat. ſed ab archidiacono accipiat ceroferarium cum cereo: ut ſciat ſe ad[h] accendēda eccleſie luminaria mācipari. accipiat ⁊ urceolū[i] uacuuꝫ ad ſuggerendum uinum in euchariſtiam[k] ſanguinis chriſti.

Qualiter exorciſta ordinetur.

Exorciſta[l] cuꝫ ordinat: accipiat de manu epi libellū: i quo ſcripti ſunt exorciſmi dicente ſibi epiſcopo: accipe ⁊ commēda memorie: ⁊ habeto poteſtatē imponendi manus ſuper energuminū ſiue baptizatū ſiue cathecuminū.

Qualiter lector ordinetur.

Lector[m] cū ordinat: faciat de illo uerbū epiſcop⁹ ad plebeꝫ indicans eiuſdeꝫ fidē ac uitā atqꝫ ingeniū. poſt hoc ſpectante plebe tradat ei codicē in quo lecturus ē dicēs: accipe ⁊ eſto relator uerbi dei: habiturus ſi fideliter ⁊ utilit implеueris officium tuum: partē cū eis q uerbū dei miniſtrauerūt.

Qualiter hoſtiarius ordinetur.

Hoſtiariuſ[n] cū ordinat: poſtqꝫ ab archidiacono inſtructus fuerit qualiter in domo dei dēat conuerſari: ad ſuggeſtionē archidiaconi tradat ei epiſcop⁹ claues eccl'ie de altario dicens ei: ſic age ſic uiue quaſi redditurus deo rationem pro his rebus que his clauibus recluduntur.

Qualiter pſalmiſta ordinetur.

Pſalmiſta[o] id eſt cantor pōt abſqꝫ ſciētia epi ſola iuſſione preſbyteri officium ſuſcipe cātandi dicēte ſibi p̄ſbro: uide ut quod ore cantaſ corde credas: ⁊ qō corde crediderís opibus compleas.

Clerici[p] comā nutrire ꝓhibent: quoꝝ caput deſup in modū ſpere raſū eē dꝫ. Unde anici⁹ papa.

Clerici comam nutrire ꝓhibēt.

Prohibete[a] fratres ꝑ uniuerſas regionū ueſtraꝝ eccl'ias ut clerici iuxta apoſtolū comā nō nutriāt: ſed deſup caput in modū ſpere[b] radant. Itēꝫ ex concilio agathenſi.

De eodem.

Clerici[c] qui comā nutriūt: ab archidiacono etiā ſi noluerint inuiti detōdeant: ueſtimēta etiā uel calciamēta eis niſi que religionem[o] deceāt uti aut hr̄e nō liceat.

· g ¶ Acolythus. ceroferarium. i. candelabrum.

· h ¶ Ad accendenda. ñ in lāpadibus: ſed cum legitur euangelium: vt. xxi. di. cleros.

· i ¶ Urceolū. ad vinum

· k ¶ Euchariſtiam. id ē calicem.

· l ¶ Exorciſta. ſuper energuminum. Energumini dicūt lunatici ⁊ obſeſſi a dmonibus: ab en qō ē in: ⁊ erge qō ē labor: ⁊ mene quod eſt defectus.

· m ¶ Lector. ſpectante. lxvij. di. reliqui. ꝫ. ibi dicit ꝙ epiſcop⁹ minores ordieſ poteſt cōferre ſb teſtimonio triū. ſꝫ h̄ loqt ō ignotis

· n ¶ Hoſtiari⁹. claues. vt eijciat excōicatos ⁊ infideles: vt. xxi. di. c. i. in fi.

· o ¶ Pſalmiſta. ſola. de abbatib⁹ nō dubitat ⁊ corepis qn miores ordies ꝯferāt: vt. ꝫ. lxix. di. qm̄. ſilīꝫ eps q renūciauit epatui: ex̄ de eo qui renū. epiſ. reqſiuit. ſꝫ qliter ſacerdotes ꝯferant ordinē cū ordiari nemo poſſit ſiñ titulo: vt. lxx. di. c. i. ⁊ ſol⁹ eps ꝯfert tituluꝫ: vt. xvi. q. vij. c. null⁹. ⁊ ex̄ de of. archi. cū ſatis. ſꝫ hoc veꝝ ē de maiorib⁹ ordinib⁹. vel dic ꝙ pñt aſſignare tituluꝫ ſꝫ ñ curā aiaꝝ: ſignat ꝯtriū. xxv. di. ꝑlect. ibi dr ꝙ collō illorū ordinuꝫ ſpectat ad epm̄: ſed illud veꝝ eſt de ſolēni ordine.

· p ¶ Clerici. debet. parū naꝫ magnitudo corone ē ſignum ꝯuerſionis: vt ex̄ ō ſuc. ab inteſ. cū dilect⁹ i pte dciſa

· a ¶ Prohibete. iuxta in epl'a ad corinthios dr: vir ſi comam nutrit ignominia eſt ei mulier ſi comaꝫ nutrit gloria eſt ei.

· c ¶ Amittant. ⁊ tm̄ nunqꝫ eū receperunt: ⁊ ita aliquis dicit amittē quod nunqꝫ habuit: vt. v. q. vi. quia. xxiij. q. iiij. guilliſari⁹.

· b ¶ Spere. ꝫ. xij. q. i. duo.

· c ¶ Clerici qui comā. ēt vxorati: vt ex̄ ō vi. ⁊ ho. cle. clericus. xxxij. di.

c iiij

placuit.ſed illud pōt itelligi ſi vult gaudē ꝑuilegio clericali.alias ſecus:vt lxxxiiij.di.qſqs.io.Ego dico ꝙ clericus cōiugatus non pōt gaudere priui legio clericali:nec oꝫ ferre tōſurā cū hoc faceret in vituperiū ordinis cleri calis:vt ex̄ de cleri.cō.b.

d ¶Religionē.aliogn ꝑdit ꝑuilegiū clericale:extra de ſen.ex.in audientia. de hitu clericoꝝ plene hēs.xxi.q.iiij.i ſūma.

e ¶Siqs.comaꝫ vel barbā: vt ex̄ de vi.ꝛ ho.cle.c.v.

f ¶Anathēa ſit.vr̄ ꝙ ꝙ ois apoſtata ſit excōi cat⁹:vt ex̄ ō apoſta.c.i ꝛ īfamiſ ē.iij.q.iiij.ſiqſ a ſuo.vi.q.i.infames. qō ñ ꝯcedo.ꝛ expone ſit.i.fiat.nā mōch⁹ in a poſtaſia pōt recipe or dinē:vt ex̄ de tē.or.ex pte.ꝛ inocē.dīc ꝙ amo neri oꝫ p⁹ q̄ꝫ ſuſpēdat vt ex̄ ō ſen.ex.ſacro.

g ¶Sanctimonialis ſemp etiā i lecto ꝛ in infirmitate:vt.xx q.i.vidua.

h ¶Sacratas.vl' mo nachas.ñ ſactaſ ſactas.ſ.corporalia.

i ¶Et ne peſtis.ſic.ſ̄. v iij.di.mala.

k ¶Non oportet.ſe cretarium.i.alta re:ne ſit ꝯ.ſ.e.ñ liceat.

l ¶Diaconiū.appellat altare:q2 ibi diaconus miniſtrat ſacerdoti.

m ¶Miniſtruꝫ.id eſt ſb̄ diaconum.

n ¶Derelinquē.ſꝫ con ſumere debet eas cuꝫ alijs miniſtris:vt ō cō di.ij.tribus.

o ¶Mulier.docē nō pręſumat.Hoc eni ē ſacerdotale offici um:vt.xvi.q.i.adijci mus.idē pleni⁹ hēs.x xxiij.q.v.mulierem.

p ¶Laic⁹.Ar.ꝯ tēpla rios ꝛ hoſpitalarios. ſed illi ñ dicūt laici:cū ſint deo deuoti:vt.xij. q.i.duo.vl' ipſi hñt ħ ex generali priuilegio

q ¶Pñtib⁹.maxie.nā nec abſentib⁹.qūo eni ꝑdicabit qs niſi mitta tur:ex̄ de hē.ad abolē dū.ꝛ.c.cū ex iniuncto

r ¶Non oꝫ.iſactos. i.nō ſacros.

ſ ¶Non liceat.porta re in ꝓceſſione ꝛ vocat hic vaſa ſacra vbi ꝯtinent reliquie.

t ¶Non liceat.i ſecre tario.hic ſecre tariū dr̄ locus in quo ſacra vaſa ponunt.ꝛ ſic nō eſt ꝯ.ſ̄.e.di.non oportet.vbi dicitur ꝙ ſubdiaconi ſecretarium ingredi non debent.

u ¶Sponſus.vt a paranymphis.i.a.parentib⁹ vel ancillis : ꝛ dicūt para nymphe quaſi parentes nympham.

Item gregorius. De eodē

Siquis[e] ex clericis relaxauerit comam:ſit anathema[f].

Quibus ueſtibus monialis ſit in duta cum conſecratur.

Sanctimonialis[g] uirgo cū ad cōſecrātōem ſuo epō offert:in talib⁹ ueſtib⁹ applicet:q̄lib⁹ ſemp uſura ē ꝓfeſſiōi ꝛ ſāctimōie aptis Vaſa quoq; ſacra ꝛ ueſtimenta altaris mlieres deo ōdicate ꝯtigē ꝛ incenſuꝫ circa altaria deferre ꝓ hibentur. Vnde ſother papa oi bus epiſcopis italie.

Veſtimēta altaris ꝛ uaſa ſacrata mulieres tangere prohibentur.

Sacratas[h] deo femias uel mo nachas ſacra uaſa uel ſactas pallas penes uos ꝯtingē ꝛ incen ſum circa altaria deferre ꝑlatum eſt ad aplicam ſedeꝫ:que oia rep̄ hēſione plena eē ꝛ uitupatōe nul li recte ſapiētū dubiū ē:q̄propter hui⁹ ſancte ſedis aucte hec oia uo bis reſecare fundit⁹ ꝯcciti⁹ poteri tis cenſem⁹:ꝛ[i] ne peſtis hec latiuſ diuulget:per omnes ꝓuincias ab ſtergi citiſſime mandamuſ.

Item ex concilio laodiceñ.

Sacrariū ſb̄diacōib⁹ igredi nō lꝫ.

Non[k] oꝫ ſb̄diacones licentiam hr̄e in ſacriuꝫ ſiue ſecretariū quod greci diaconiū[l] appellant in gredi ꝛ ꝯtingere uaſa dominica.

Item de eodem. De eodem.

Miniſtrū[m] ñ oꝫ uti orarijs nec hoſtias derelinquē[n]. Item.

Non oportet lecto De eodē res aut hoſtiarios aut pſal miſtas orarijs uti:ꝛ ſic legere aut pſallē. Itē ex ꝯci.carthag.iiij.

Mulieri in conuentu uiros doce re non permittitur.

Mulier[o] q̄uis docta ꝛ ſācta ui ros in ꝯuētu docere non pre ſumat.laicus[p] aūt pñtib⁹[q] clicis ni ſi ipīs rogātib⁹ docere nō audeat.

Itē ex concilio agatheñ.

Miniſtris non ſacratis uaſa do minica contingere non licet.

Non[r] oꝫ inſacratos miniſtros lñiam habere in ſacrariuꝫ qō greci diaconium appellāt ingredi ꝛ ꝯtingere uaſa dñica. Item ex concilio bracareñ.i.

Cuilibet ex lectoribus uaſa ſacra altaris portarę non licet.

Non[ſ] liceat cuilibet ex lectori bus ſacra altaris uaſa porta re. nec alijs niſi his q ab epō fue rint ſubdiaconi ordinati. Item ex cōcilio martini pape.

De eodē ut cl'rici comā ñ nutriāt

Non[t] liceat cuilibet miniſteria tāgē niſi ſubdiacono aut aco lytho i ſecretario uaſa dominica nec oꝫ clericos comā nutrire ꝛ ſic miniſtrare:ſed attōſo capite auri bus patētib⁹ ꝛ ſm aaron thalarē ueſtē iduē ut ſint i habitu ornato

Qualiter ſponſus ꝛ ſponſa ſunt benedicendi.

Sponſus[u] ꝛ ſponſa cū bñdicen di ſūt a ſacerdote:a parētibus ſuis uel a paranymphis offerāt: q̄ cū bñdictōeꝫ accepint eadeꝫ no cte ꝓ reuerētia ipi⁹ bñdictionis in uirginitate[x] permaneant.

Qualiter[a] eps ſit exami nādus:q̄lit ipe ſit cū re liqs ifra ipſū cōſtitutis ſit ordinādus breuiter mōſtratū ē.nūc aūt uidenduꝫ eſt de ſacerdotibus ꝛ reliquis an ſiñ exaiatione ſint ꝓmouēdi ad ordi nem.De his ita ſcribit paulus ad timothe.Man⁹[b] nemini cito ipo ſuēis:ꝛ nihil ſiñ ꝑiudicio[c] facias i[d] alteram ꝑtem declinando. Ex decretis ſilueſtri pape.c.viij.

Nulli⁹ acolythoꝝ uel ſb̄diaco noꝝ rē cōſecratā a p̄ſbytero alijs porrigat:q2 aliō ē miſter ali ud aſſūtēs:niſi tm̄ ipſe ſupportet qō ei ſacerdos ipoſuerit ore ſuo bñdictū. Itē ex ꝯci.cartha.iiij.

Añ ꝓbatiōeꝫ nllus ordiet clicus

Nullus[e] ordinet clicus niſi ꝓ batus uel examine epoꝝ uel populari teſtimonio. Itē gela ſius papa celeſtino epiſcopo.

Ad miniſterium alicuius eccleſie clerici eiuſdem promoueantur.

Preſbyteri[a] diacones ꝛ uniuerſi clerici ſtomeñ.ciuitatis peti torio nobis ſuggeſſere porrecto

x ¶In vginitate.Alibi dicit ō biduo vel triduo:vt.xxx. q.v.aliter.ſed intelligo ꝛ illud ꝛ iſtud eſſe conſilium.

a ¶Qualiter.nūc aūt.In hac di.agitur de examinatōe cleri corum.primo oſtendit omnes examinandos eſſe.ſecundo oſten dit qualiter ꝛ quando ſint examinandi ꝛ a quibus.tertio qualiter puniantur qui ſine examina tione promo uentur.

b ¶Manus. lxxviij.di.qd ē

c ¶Preiudi cio.i.preceden ti iudicio.

d ¶In alterā. id eſt in ꝯriam prout ponitur ij.q.iij.§.notā duꝫ.ibi preua ricator.

e ¶Nullus. teſtimo nio.Hic hēs ꝙ teſtimoniuꝫ populi equalꝫ examinationi vnde ſuffic ꝙ clericus ordi nand⁹ habeat famam pro ſe ꝛ ꝑ hoc ēt pa tet ꝙ noti non ſunt examinā di:ſꝫ tm̄ igno ti:vt.xlvij.di.ō petro.xciiij.di valde.ex̄ de ꝑ ſūpt.mādata.

Di. IIIIXX.

a ¶Preſby teri.ciui tatis.carentis epō.ſed nōne vacante ſede epāli capl'ꝫ po tuit dare inue ſtituraꝫ:vt ex̄ de hē.ad abo lendam.ꝛ ex̄ de elec.q2 dili gētia:Rñ.ꝙ inueſtitura tā tum ad epos ſpectat:vt.xvi q.vij.nullus.ē hodie expreſ ſum ex̄ ne ſe. va.illa.vbi di citur ꝙ capitu lum non ſup plet defectum epiſcopi in col lationibus pre bendarum.vl' dic ꝙ capitu lum iſtum dia conum nō po tuit alienare ſe de va.quia eccleſiaſtice res a capitulo alienari non poſſunt ſe. va. vt.xij.q.ij.ſiqua de rebus.ꝛ.lxxi.diſtinc.fraternitatem.ꝛ maior eſt alienatio perſone q̄ꝫ alterius rei:vt.xij.q.i.precipimus.quare non

petebāt ħ ab archieṗo! forte q: ecclia erat exēpta.itē q̄re nō pete bāt ħ a vicinis epis: vt.lxv.di.ſi forte:ſʒ forte nolebāt.poterāt eni ire ad papā oib⁹ omiſſis medijs: ſic ad cū appellaṫ omiſſis medijs vł capłm ipm elegit ꝛ petijt a papa ꝯfirmatōeʒ.naʒ idem non pōt eligere ꝛ confirmare.

k ¶ Iā ꝯdēnati. ſūt ğ tales ipo iure ſuſpēſi.i.q.i. reperiuntur.

l ¶ Aliās.i.ſi ñ ſūt exaiati a collateralib⁹ epi vel.pbati p teſtimoniū populi

m ¶ Epiſcop⁹.clicoꝝ.Sʒ ʒ.xv.q.vij.c.vlt.ibi dṙ ꝙ ſol⁹ eps honorē dare pōt: ſol⁹ auferre ñ pōt.ſʒ ibi hec dictio ſol⁹ ñ excludit clericos ſuos ſʒ alios epos.adhuc ſignaṫ aliō ꝯriū.lxvij.di.relig.ſʒ illō loqṫ de noṫ clericis.req riṫ ğ ꝯſēſus canonico rū i ordinib⁹ ꝯferēdis vt ħ.itē i cārū diffinitō nib⁹: vt.xv.q.vii.eṗs. itē i ꝯferēdis bñficijs: ex̄ de his q̄ fi.a p.ſine cō.ca.ea noſciṫ.xcij. di.legim⁹.itē i p̄uilegi is ꝯferēdis ꝛ alijs ne gocijs: vt ex̄.e.ti.q̄sto.

in ecclīa beati martyris eleuthe rij epi: que in ſupradicte ciuitatis parochia.pbaṫ eē ꝯſtructa: p̄ſby terū qui ꝯſtitut⁹ fuerat defeciſſe: atq in ei⁹ locū iulianū diaconem ip̄i⁹ ecclīe.p celebritate ip̄ius loci quātociuſ debē ordinari.ꝛ iō fraṫ cariſſime ſi de eius uita uel mori b⁹ nihil ē qō ꝯtra canonū ueniat ſtatuta: ſupraſcriptū p̄ſbyterij ho nore decorab: ſcitur ᵃ ᵇ uiſitatoris te noie ñ cardinaṫ creaſſē ᶜ pontifi cis pariṫ etiā ꝛ feliciſſimuʒ diaco nem i eius ecclīe miſteriū ſi ꝯuer ſatio eius fuerit.pbabiṫ ſubrogaḃ ut locus.pceſſionis celeberrimus ad miniſterioꝝ ꝯſecratōeʒ nec ſa cerdote indigeat nec ᵈ miniſtro.

Itē ex ꝯcilio laodicenſi.

Metropolitanoꝝ ꝛ eṗoꝝ exami ne.pmoueantur ceteri epiſcopi.

Epiſcopi ᵉ iudicio metropolita noꝝ ꝛ eoꝝ eṗoꝝ q circūcirca ſūt.pmoueāṫ ad eccliaſticā digni tatem: hi uidelicet qui plurimo tē pore .pbātur taʒ uerbo fidei q̄ re cte ꝯuerſatōnis exēplo. QUm itaq ſine exa iatōne null⁹ ſit ordi nādus: queādmodū ꝛ quo tpe ſa cerdotū ꝛ ceṫoꝝ ifra ſcriptoꝝ ex aminatō debeat fieri ꝯſiderāduʒ eē. DE his i ꝯci.nāuatēſi ita legiṫ.

Qui ordinādi ſūt feria.iiij.ad ex aminationem conueniant.

QUādo eps ordinationem fa cere diſponit: oēs q ad ſacrū miniſterium accedere uoluerint: feria.iiij.ante ipſaʒ ordinationeʒ uocādi ſūt ad ciuitatē una cū pre ſbytis q eoſ repñtare debēt.ꝛ tūc epiſcopus a latere ſuo eligere de bet ſacerdotes ꝛ alios prudētes uiros gnaros diuine legis exerci tatos i eccliaſticis ſāctōibus: qm̄ ordinandoꝝ uitaʒ genus p̄riam ᶠ etatē inſtitutōem ᵍ locū ubi educa ti ſunt: ſi ſint bñ litterati: ſi inſtru cti in lege dei aū oia diligēt iueſti

gent ᶦ: ſi fidē catholicā firmiter te neant ꝛ uerbis ſimplicibus aſſerē que.āt.ipſi aūt quib⁹ cura cōmitti tur cauere debēt: ne aut fauoris gratia aut cuiuſcūq muneris cu piditate illecti a uero deuiēt: ut in dignū ꝛ min⁹ idoneū ad ſacros ğ dus ſuſcipiēdos epi manib⁹ appli cent: qō ſi aliṫ fecerit ꝛ ille qui in digne acceſſerit ab altari remoue biṫ: ꝛ illi qui donū ſācti ſp̄s uēdē conati ſūt corā deo iā ᵏ ꝯdēnati ec cleſiaſtica dignitate carebūt. Igi tur per tres ꝯtinuos dies diligēt examinēṫ: ꝛ ſic ſabbato q proba ti ſūt eṗo repñtenṫ. ALias ˡ aūt ſine clericoꝝ uidełʒ ꝯcilio ꝛ popu li teſtimonio nulluʒ eṗs ordinare p̄ſumat. UNde in cōci. cartha giñ.iiij.legitur.

Sine clericorū ſuorum concilio eṗs clericos non ordinet.

EPiſcopus ᵐ ſine ꝯcilio clerico rū ſuorum clericos non ordi net: ita ut ciuiū cōniuentiā ꝛ teſti moniū querat. QUeriṫ qd fieri debeat de his q ſine examinatiōe .puecti ſūt. DE his ita legitur in concilio martini pape.

De his q ſine examinatione ordi nanṫ ꝛ poſtea peccata ſua ꝯfiteṫ.

SIquis ⁿ p̄ſbr aut diacon⁹ ſine aliqua examinatione ordina ti ſūt: aut cū certe diſcuterenṫ cri minoſa peccata ꝯfeſſi ſūt: aut p⁹ ordinatōeʒ ab alijs detecti ſunt: abijciāṫ ex clero.ſimiliter uero ꝛ de uniuerſo clericoꝝ ordine ſerue tur.nā hoc ſibi qō ᵒ irrep̄hēſibile ē ſācta catholica defendat ecclīa.

QUod ᵃ null⁹ ſine exami natōne ordinandus ſit breuiter.pbatuʒ eſt: qd aūt ad eṗm qd ad unuʒ quēq inferiorē ꝑtineat: iſidorus iſpaleñ.eṗs in epiſtola ad ludifre dum ſcribit ita dicens.

Q. ō epi ꝛ ceṫoꝝ ſit officiū i ecclīa

b ¶ Scitur⁹. ſemꝑ ğ ħē ex ꝑmēduʒ: ne .p iure poſſit ħ i poſteꝝ ſibi vē dicare: vt.vij. q.i.pōtifices. ex̄ ō iuꝑpa.ex litteris.

c ¶ Creaſſe.i. ordinaſſe illū.

d ¶ Nec mini ſtro.ꝛ ita q̄libʒ ecclīa hēbit ſa cerdotē ꝛ dia conē. alibi dṙ ꝙ hēbit duos ſacerdoteſ.vij q i illō.ꝛ ex̄ ō fi.p̄ſ. ꝑpoſuit

e ¶ Epiſcopi q plurio tales.n.ꝑferen di ſī alijs in or dine ꝛ i digni tate: vt.lxi.di. ſtatuim⁹.lxxv di.c.vlti.

f ¶ Quando ſacerdo tes.tñ ħ vṙ eē officiuʒ arc̄dia coni: ꝛ repñta re abbates or dināḋos ꝛ ab batiſſas i ſede ponē: vt ex̄ de of.archidia.vt nſm.ꝛ ē ar.ad ħ.ō.di.px.ho ſtiari⁹.ſʒ ħ vṙ ꝙ ſī arc̄dia. oʒ exaiare iſtiuē dū: ꝙ teneṫ or dinato ad bñfi ciū ꝯferendū: ar.liiij.di.ſi ſer uus.ar.ꝯ ex̄ ō p̄bē.eps.vel il lud ē q̄ñ eṗus ordinat ſine re pñtatōe: vł q̄ñ repñtās nō eſt ſoluēdo.

g ¶ Patriā.nā .ꝑpṫ natiuitatē vł p̄riā carius vł vili⁹ emitur mācipiū.ff.de edił.edic.ꝙ ſi nolit.§.qui mancipium.

h ¶ Inſtitutionem.i.titulum.

i ¶ Inueſtigent.ſʒ nūğd ordinādi ita rigide ſī exaiandi: qō vṙ: vt ex̄ de pur.ca.ꝯſtitut⁹.ar.ꝯ.ff.de edi.e.ſiqd vēditor.i pn.vbi dṙ ꝙ ñ ita amare: ſʒ cū q̄dā tpamēto accipiēdū ē: vt ñ reqraṫ nimia per fectō: ex̄ ō elec.cū nobis oli.ħ aūt tria potiſſime reqrēda ſē: etas legitia: lřatura ſufficiēs: moꝝ honeſtas: vt ex̄ ō elec.cū i cūcł.ꝛ ſi ñ fuerit i his tribus examinatus deponendus eſt: vt extra de electi. nihil eſt.

n ¶ SIqs.cōfeſſi. Si metu.pbatōnuʒ aliqs ꝯfiteṫ crimē: taṫ habeṫ .p ꝯuicto.ſed ſi ſponte aliqs ꝯfiteṫ cri men nłła exaiatōe ꝑce dēte fuaṫ qō legiṫ.xv q.viij.q admiſit.ꝛ.c.ſi qs p̄ſbr.ꝛ poniṫ ħ ver bū abijciaṫ ip̄ropie. vno mō exponiṫ q̄ſtū ad ordinādoſ.alio mō q̄ſtū ad ordinatoſ.ꝛ ꝙ diē ordinatū deijciēdū ſi p̄us fuerit crimino ſus: intelligas de maio ri crimie: q: ſiqs i mio ri crimie exiſtēs ordi nari ſe ꝑmiſit nō deṗo niṫ ſʒ iponiṫ ei penitē tia: vt.lxviij.di.c.i.lxx xij.di.p̄ſbr.ex̄ ō renū. niſi.§.ꝑpṫ crimis con ſciētiā.q ğ tpe ordina tionis ſue tacet crimē ſuū ōponiṫ: vt.l.di.ex penitētib⁹.vel ſiqs ſiñ exaiatōe.pmot⁹ fuerit vt.lxxxiiij.di.qſqs.ꝛ lxxxi.di.ſiqui ſine ex aminatōe.Sʒ pone ꝙ in omnib⁹ ſit idoneus q ordinaṫ eſt ſine exa minatōe: nūqd .ꝑpṫ ħ ſolū deponēd⁹ eſt ꝙ ñ eſt examinat⁹! ita vide tur ħ dici.ꝛ ħ nō ē .ꝑpṫ

D.XXV.

ſuū viciū: ſʒ .ꝑpṫ viciū ordinātis: vt.lxx.di.c. i.xvi.q.vij.decernim⁹ item q: non intrauit p oſtium vnde mori de bet: vt reus.ff.de re.di l.vlti. alij contrarium dicunt.io.

o ¶ Quod irreprehenſibile .ergo minores ordines cum examinatione con ferendi ſunt.nam ꝛ deponitur quis a minoribus ordinibus: vt.xxvij. q.i. ſiquis epiſcopus.

a ¶ QUod nullus.quid aūt. In hac diſtinctione oſtendit quid perti neat ad vnūqueq ordinem.ſecundo ponit regulam apłi: opor tet epiſcopum eſſe ſine crimine.ꝛ inde nacta occaſione ponit va rias ſignificationes huius nominis crimen.ꝛ oſtendit quod ſit mortale: quod veniale.

b ¶ Perlectis.cognita. Nō ꝙ querere poſſumus ea que ſunt nobis nota:

Perlectis[k] ſanctitatis tue lr̄is gauiſus ſū: ꝙ optatā ſalutem tuā eaꝝ relatu cognoui. De his aūt q̄ i ꝯſequētibꝰ iſinuare eloquij tui ſmo ſtuduit grās ago deo: ꝙ ſolicitudinē officij paſtoral' impē dis: q̄liter ⁊ qūo eccl'iaſtica officia ordinēt ꝑgris: ⁊ lʒ oia prudentie tue ſint cognita: tn̄ qꝛ affectu fraterno me ꝯſulis: ex ꝑte qua ualeo expediā: ⁊ de oibꝰ eccl'ie gradꝰ[b] qd ad unūquēq ꝑtineat eloquar: ad oſtiarium nanq pertinet claues eccleſie ut claudat ⁊ aperiat templū dei ⁊ oia q̄ ſūt intus extraq cuſtodiat: fideles recipiat: excōicatoſ ⁊ ifideleſ excipiat. Ad exorciſtā ꝑtinet exorciſmos memorit retinē: manuſq ſuper energuminos ⁊ cathecumios i exorcizādo iponē. ¶ Ad acolythū ꝑtinet ꝑparatō lumiarioꝝ i ſac̄rio: iꝑe cereū portat: iꝑe ſuggeſta ꝓ eucbariſtia ſbdiacōibꝰ p̄parat. ¶ Ad pſalmiſtā ꝑtinet officiū canēdi .ſ. dicere bn̄dictōes[d] laudes[e] ſacrificium[f] reſpōſoria ⁊ qcqd ꝑtinet ad canendi ꝑitiā. Ad lectorē ꝑtinet lectiōes[g] ꝓnūciare ⁊ ea q̄ ꝓphete ꝓnūciauerūt ppl'is predicare[h]. ¶ Ad ſbdiaconū ꝑtinet calicē ⁊ patenaʒ ad altare chriſti deferre ⁊ leuitis tradē eiſq miniſtrare: urceolū quoq ⁊ aquā manile ⁊ manutgiū tenere: ep̄o p̄ſbris ⁊ leuitis pro lauandis an̄ altare manibus aquaʒ p̄bere. ¶ Ad diaconū ꝑtinet aſſiſtē ſacerdotibꝰ ⁊ miſtrare i oibꝰ q̄ agūt in ſac̄mētis chriſti i baptiſmo ſiue i chriſmate ⁊ patena ⁊ calice: oblationes quoq iferre ⁊ diſponere i altari: cōponē etiam menſam dn̄i atq ueſtire: crucē ferre ⁊ predicare euāgeliū ⁊[i] apl'm ad populum. nā ſicut lectoribꝰ uetus teſtamentū ita diaconibꝰ nouū predicare p̄ceptū eſt. ad iꝑm quoq pertinet officiū p̄cū[k] ⁊[l] recitatio nominum iꝑe p̄monet[m] aures hr̄e ad deū: ipſe hortat' clamare[n]: iꝑe donat pacē[o] ⁊ iꝑe ānūciet[p]. ¶ Ad p̄ſbrū ꝑtinet ſacrificiū corporis ⁊ ſanguis dn̄i in altario dei cōficere: orationes dicere ⁊ benedicere dona dei ¶ Ad ep̄m ꝑtinet baſilicaꝝ cōſecratio unctio altaris ⁊ cōſecratio chriſmatis[q]: iꝑe p̄dicta officia ⁊ ordines eccl'iaſticos diſtribuit: ipſe ſacras uirgines bn̄dic̄: ⁊ dū p̄ceſſerit unuſqſq i ſingulis ordinibꝰ iſte tamē eſt p̄ordinator i cunctis ¶ Hi ſunt ordines ⁊ miniſteria clericoꝝ: q̄ tn̄ auc̄te pōtificali i archidiaconi cura p̄micerij ⁊ theſaurarij ſolicitudine diuidūt'. Archidiaconꝰ .n. iꝑat ſbdiaconibus ⁊ leuitis: ad quē iſta ꝑtinēt miniſteria ordinatio ueſtiendi altaris a leuitis cura icenſi ⁊[r] ſacrificij neceſſaria ſolicitudo: qs leuitaꝝ ad ppl'ʒ euāgeliū: qs p̄ces dicat ſeu reſpōſoria i dn̄icis diebꝰ aut ſolēnitatibus decantet. Solicitudo quoq parochiaꝝ ⁊ ordinatō ⁊[s] iurgia ad eiuſdē ꝑtinēt curā: ꝓ[t] reparandis dioceſanis baſilicis ipſe ſuggerit ſacerdoti[u]: iꝑe iqrit parochias cū[x] iuſſiōe epi: ⁊ ornamēta ⁊ res baſilicarū[y] uel parochiaꝝ geſta ⁊ libertatū eccl'iaſticaꝝ ep̄o idem refert collectā pecuniā de[z] cōione iꝑe accipit ⁊ ep̄o defert: ⁊ cl'icis ꝑtes ꝓprias ipſe diſtribuit: ab archidiacono nunciat' ep̄o exceſſus diaconoꝝ: ipſe denūciat ſacerdoti in ſacrario ieiunioruʒ dies atq ſolēnitatū: ⁊ ab ipſo publice i eccl'ia p̄dicant'. qn̄ uero archidiaconus abſens eſt: uicē eiꝰ diaconꝰ[z] ſeq̄ns adiplet. ¶ Archip̄ſbr[a] uero ſe eē ſb archidiacono: eiuſq p̄ceptis ſicut ep̄i ſui ſciat ſe obedire: ⁊ qd̄ ſpalit' ad eiꝰ miniſteriū ꝑtinet: ſuꝑ oēs p̄ſbros in ordine poſitos curam agere ⁊ aſſidue i eccl'ia ſtare: ⁊ qn̄ ep̄i ſui abſētia ꝯtigerit iꝑe uice eiꝰ miſſarum ſolēnia celebret: ⁊ collectas[b] dicat l' cui iꝑe iniūxerit. ¶ Ad p̄miceriū ꝑtinent acolythi exorciſte pſalmiſte atq lectores: ſignū[c] quoq dāduʒ ꝓ officio clericoruʒ ꝓ uite honeſtate ⁊ officiū cātādi

vt.xi.di.quis neſciat.
c ¶ Infideles.ꝫ.j.de conſe.di.i.ep̄s nullū. ſed illud nō tenetur.
d ¶ Benedictiones.i.benedicamus.
e ¶ Laudes.i.alleluia. vel illud chriſtus vincit ⁊c̄.
f ¶ Sacrificium.i.offertorium.
g ¶ Lectiones. legendas in matutinis.
h ¶ Predicare .i. legē ne ſit ꝫ.xvi.q.i. adijcimus.
i ¶ Et apl'm.i.epl'aʒ cuʒ deeſt ſubdiaconus.
k ¶ Precū.dicēdi letanias.
l ¶ Et recitatio.ordinādoꝝ ⁊ baptizandoꝝ ⁊ mortuorū ⁊ excōicatorū.ij.q.i.legum.
m ¶ Premonet.cū dic̄ humilitate vos ⁊c̄.
n ¶ Clamare. kyrieleiſon in rogationibus.
o ¶ Pacē.cū dicit dn̄s vobiſcū l' pax vobiſcū ſʒ ꝯſuetudinē altiꝰ loci
p ¶ Annūciat.feſtiuitates.
q ¶ Chriſmatis. Alia plura ſpectāt ad ep̄m vt.lxviij.di.quāuis.
r ¶ Et ſacrificij. portandi ad altare ⁊c̄.
s ¶ Et iurgia.hic videt' ꝙ archidiaconi hn̄t ordinariā iuriſdictōeʒ: ⁊ ꝙ poſſint iſtituē cl'icoſ ⁊ ſuſpēdē vl' excōicare ⁊.lxiij.di.ſi i plebibꝰ.⁊ ex̄ de penis.lʒ.⁊ ex̄ de exceſ.p̄la.ad h̄.⁊ d̄ of. dele.ſuꝑ eo.⁊ de p̄bē. referēte.⁊ extra de inſti.cū veniſſet.ar.ꝫ.xvi.q.vij.nullus.⁊ ex̄ de of.archi.c.vlt. itē vicarius ē ep̄i:vt.j.e.c.i.⁊ ex̄ d̄ of.archi.c.i.ergo hʒ delegatam iuriſdictionē non ordinariā. Ad h̄ dico ꝙ archi.hʒ ordinariā iuriſdictōeʒ ⁊ qd̄ legit' ex̄ de of.archi.c.iiij.itelligo cū archidiaconꝰ extēdebat manꝰ ad ea q̄ ſibi n̄ cōpetebāt ex officio: niſi ꝯſuetudo ſit p̄ſcripta l' gn̄alis aliarū eccl'iarū illiꝰ dioc. nec ob.ꝙ dr̄ eē vicariꝰ ep̄i: qꝛ nihilominꝰ ē ordinariꝰ iudex nā ⁊ vicariꝰ alicuiꝰ eccleſie ꝑpetuꝰ dr̄ ⁊ ordinariꝰ: vt ex̄ d̄ p̄ben .de monachis.ſic video ꝙ vicariꝰ iudicis ordinariā hʒ ꝑtātē: qd̄ ex eo pʒ: qꝛ iterponit decretum de alienandis rebꝰ minorū.C.de of.eius.q vi.alte.gerit.l.ij.ſed hoc n̄ poſſet facere ſi haberet delegatam iuriſdictionē: vt.ff.de of.eius cui man. eſt iuriſdictio.l.ij.videt' tn̄ ex h̄ ꝙ habeat delegatā iuriſdictōeʒ: quia appellatur ab ipſo ad archiep̄m: vt ex̄ de p̄bē.referēte.ſʒ ſi hr̄et ordinariā iuriſdictōem gradatim fieret appellatio: vt.ij.q.vi.anteriorum. Item alia ratio ne videt' h̄: qꝛ tm̄ de humiliorībꝰ negocijs cognoſcit: vt hic dicit'. ergo eſt pedaneus iudex: vt.C.de pedaneis iudicibus.l. vlti. ſed pedanei iudices delegati ſunt: vt.C.de pedane.iudi.l.penulti. Itē quia ep̄s hoc officium delegat alijs: vt.x.q.i.ep̄m.ſed illud intelligas de illo iure viſitandi: quod epiſcopo competit.hoc dicit ipſuʒ habē ordinariam: ſed tn̄ eaʒ nō pōt exercē ſine auctoritate epiſcopi: ſic̄ metropolitanus ius habet conſecrādi epiſcopum: illud ius tamen nō poteſt exercē ſine alijs epiſcopiſ.lxiij.di c.i. io. Mihi videtur ꝙ ſolus epiſcopus in ciuitate ſua debeat eſſe iudex ordinariꝰ vt.vij.q.i.i api bus.niſi ſecus ſit de conſuetudine iam preſcripta: vt ex̄ d̄ preſcrip.de q̄rta.⁊.c.auditis ⁊ meliꝰ de of. archidia.c.vlt. qd̄ ē honōij.b

t ¶ Pro reparandis. Alibi dicit' ꝙ hoc ad ꝓpoſitum ſpectet: vt.lxx.di. ſanctorum .ſʒ ibi nomē p̄poſiti large ſumitur: vt ex̄ de v̄bo.ſig.q̄ʒuis.
u ¶ Sacerdoti id eſt ep̄o.
x ¶ Cum iuſſione. generali.
y ¶ Baſilicaꝝ. id eſt ruraliū: quia eas que ſunt in vrbe cuſtodit p̄micerius.
ʒ ¶ De cōmunione. id eſt d̄ oblationibus.
z ¶ Diaconus cum ergo poſſit vices ſuas delegare ergo eſt ordinarius vt.C.de iudi. a iudice.

a ¶ Archipreſbyter.in quibuſdam eccleſijs vocatur iſte decanus: vt.l.di.in capite.ſed ille eſt archipreſbr ruralis.
b ¶ Collectas.orationes.
c ¶ Signum.id eſt pulſatio campanarum.
d ¶ Modus.id eſt cum organo vel ſine eo.

e ¶In vrbe.ſed archidiaconus ex vrbẽ:vt ſupra dictum eſt.
f ¶Clericos.ciuitatenſes.
g ¶Baſilicanos.id eſt cuſtodes baſilicarum.
h ¶Et matriculã.faciat ſcribi.qđ qlibet canonicus legere debeat.
i ¶Aut lege.i.ordine:⁊ ẽ ar.lr̃aturã equipollere dignitati.

huius nominis crimen.Et licet hic quidam.v.ſignificationes aſſignẽt:ego
non aſſigno niſi quattuor.dicit̃ enĩ qñq3 crimẽ oẽ delictũ ſiue mortale ſiue
veniale ſiue ex deliberatõe ꝓcedat ſiue ex ignorãtia:ſecũdũ qđ dicit̃ nemo
ſine crimine viuit.⁊ hãc ſignificatõem inuit ibi:noie aũt crimis.qñq3 dicit̃
crimẽ iſamia ꝓcedens ex crimie:ꝓut ibi ſumit̃.in epiſtola vero ad titum.

k ¶Ordinatõ.
i.vt ordinet il
la q̃ ſũt neceſſa
ria ad baſilicã
ſ.claues cande
las.

a ¶Audire.
oportet ſubdi
tos.

b ¶Monita.i
cõuerſatõem.

c ¶Diſcipline.
i.regulã viuen
di:vt.xi.q.i.ſi
cut.

Unum.i
ſiniſtro
hũero.Et hoc
iõ vt oñdat̃ ꝙ
debet trãſire đ
leua ad dextrã
vt de tẽporali
bꝰ ad ſpũalia:
⁊ hoc oñditur
cu3 circũflecti
tur poſtea ver
ſus dexteram

e ¶Nũc autẽ.
Ab hoc loco
vſq3 ad .xlix.
di.aſſignat .xi
ij.capl̃a apl̃ice
regule que in
locis ſuis diſti
guemꝰ.⁊ ptin
git hic tractatꝰ
vſq3 ad . xij .
cã3 aſſignãdo
q̃les i qlib3 or
dine ⁊ ex quo
⁊ in quẽ debe
ãt ꝓmoueri. q
lapſi valeãt re
parari ⁊ qui ñ
⁊ ſub quo iu
dice qlibet ac
cuſet̃.ſiq̃ autẽ
alia iterponit i
cidentia ſunt:
vt i vi.vij. viij.
ix.⁊.x.cã. Cõ
tinua hacteñꝰ
oſtẽdimꝰ q̃les
ſint promouẽ
di ⁊ qualiter
ſint examinan
di:nunc aute3
⁊c̃.

⁊ pagendi ſolicite lectiones pſal
mum laudes rñſoria qs cl'icoru3
dicẽ debeat. Ordo quoq3 ⁊ modꝰ
canẽdi i choro ꝓ ſolẽnitate ⁊ tpe
Ordinatõ quoq3 ꝓ luminaribꝰ de
portãdis:ſiqd ẽt neceſſariũ fuerit
ꝓ repatõe baſilicaꝝ q̃ ſũt i[e] urbe ipẽ
denũciat ſacerdoti.epiſtolas epi
ꝑ diebꝰ ieiunioꝝ parochianis ꝑ
oſtiarios ipẽ dirigat.cl'icos[f] quos
delinquẽ cognoſcit ipẽ diſtrigat:
quos uero emendare nõ ual3: eo
rũ exceſſus ad agnitõe3 epĩ defe
rat:baſilicãos[g] ipẽ ꝯſtituat ⁊[h] ma
triculã ipẽ diſponat. Q.ñ aũt pri
micerꝰ abſẽs ẽ:ea q̃ dicta ſunt ipẽ
exqrat q ei aut[i] lege ẽ ꝓximus aut
eruditõe. Ad theſaurariũ ꝑtinẽt
oſtiarij baſilicaꝝ ordinatõ[k] icenſi
ꝑparatio cura chriſmatis ꝯficien
di cura baptiſterij ordinandi ꝑpa
tio luminarioꝝ in ſacrario ⁊ ſacri
ficijs. Ex hac epl'a liq̃t qd cuiꝰ q3
officij ſit. ¶Eſt ẽt alia diſtictio
epoꝝ pſbroꝝ diaconoꝝ quã fecit
clemẽs in epiſtola ſua ita dicens.

Quid ab epis: qd a pſbris: qd a diaconibus audire oportet.

Audire[a] epm attẽtiꝰ o3:⁊ ab
ipõ ſuſcipe doctrinam fidei.
Monita[b] aũt uite a pſbris iqrere
a diacõibꝰ uõ ordinẽ diſcipline[c].
Sacerdos quoq3 utrũq3 humeꝝ
orario ambit:diaconus uero ſini
ſtrũ tm̃ ut ad miſteriu3 expeditiꝰ
diſcurrat. Unde i toletão ꝯci.b

Quare leuita unum tantum humerum ambit orario.

Unũ[d] orariũ oportet leuitam
geſtare in ſiniſtro humero ꝓ
pt̃ qđ orat.i.ꝑdicat.dexterã autẽ
partẽ o3 habere liberã: ut expedi
tius ad miniſteriũ ſacerdotale re
currat. Nunc[e] aũt ꝑ ſingulos g̃
dus ordine recurrẽtes:q ex qbus
ordinibꝰ in quẽ gradũ ꝯſcẽdẽ poſ
ſint:q poſt lapſũ ualeãt reparari

uel qui nõ:qbus culpis[a] a proprio
g̃du mereãt̃ deijci:quo accuſante
qbus teſtificationibꝰ poſſint ꝯuici
cuiꝰ ſnĩa ſint abſoluẽdi uel dãnan
di breuiter[f] ꝯſideremꝰ. Ac pmum
a põtificali g̃du incipientes qualẽ
oporteat eu3 eẽ q in epm eſt ordi
nãdus diligẽter inueſtigemꝰ apl'i
regulã[g] ſecuti quã in huiuſmõi re
timotheo ⁊ tito ſcribit dicens :o3
ep3 irreꝑhẽſibilẽ eẽ.i.ñ obnoxiu
reꝑhenſioni. Hoc ad[h] timotheu3
ad titũ aũt o3 epm ſine crimie eẽ.
qđ ut hiero.ſcribit ad oceanũ idẽ
ẽ. ¶Noie[i] aũt crimis[k] qđlib3 pec
catũ itelligit̃.unde[l] i eadẽ epl'a hie
rony.dicit:res ꝯtra nã3 pene[m] ẽ:
ut ſine peccato aliqs ſit. ſ3 tal' eli
gat̃ cuiꝰ ꝯpatõe ceti grex[n] dicant̃.
In epl'a uero ad titũ:crimẽ uocat̃
criminale peccatũ uel[o] crimial' ifa
mia.unde ibi legit̃:crimen eſt q̃re
la.i.peccatũ accuſatõe ⁊ dãnatio
ne dignũ. qđ aũt ſine crimine iu
bet̃ eẽ q i epm eligit̃ nõ añ baptiſ
ma ſed poſt baptiſmũ itelligẽdu3
eſt:ut a tpe uidelicet baptiſmatis
nulliꝰ crimis[p] ꝯſciẽtia mentẽ eius
remordeat.unde hiero. ſcribit in
eadẽ epl'a ad titũ: Crimis appel
latio al's late p3 ꝯplectẽs oẽ pec
catũ qđ ex deliberatõe ꝓceſſit.un
de beda ſuꝑ epl'a3 iacobi: peccata
q̃ ex[q] ignorãtia l' ifirmitate hũana
ꝯmittũt̃:dicit ⁊ ꝑcipit alterutru3
ꝯfiteri :q2[r] facile dimittũtur: que
cũq3 uero ſũt ex deliberatõe non
niſi ꝑ pñia3. Hic[s] etiã aug.ait nul
lũ peccatũ ẽ adeo ueniale qđ non
fiat crimiale dũ[t] placet. Al's ea đ
mũ ſignificat q̃ ſemel cõmiſſa ad
dãnationẽ ſufficiũt.multa .n. ex
deliberatõe ꝓcedũt:q̃ niſi ſepius
reitata ⁊ i ꝯſuetudinẽ fuerit đdu
cta q̃uis g̃uẽt pꝰ mortẽ ñ tñ etña
lit̃ ꝑdũt:q2 ⁊ ſi q̃dã rõne crimina
appellent̃ :tñ mortifera ⁊ capita
lia nõ ſũt.unde aug.in homel'.de

qñq3 dr̃ crimẽ ſolũ id
qđ ex deliberatõe ꝓce
dit:ſiue ſit mortale ſiue
veniale ꝓut ibi ſumit̃
crimis appellatio ⁊c̃.
q̃rto mõ dicit̃ crimen
ſolũ id qđ ẽ dignũ de
poſitione: prout ibi ſu
mit̃:alias ea demũ.io.
Deide exẽplificat qđ
crimen ſit mortale qđ
veniale: oſtendens ꝙ
mortalia delẽtur ꝑ pe
nitentiam venialia in
purgatorio.hic videas
qualiter dixi i caſibꝰ.b

k ¶Criminis. in prece
denti auctoritate.

l ¶Unde i eadẽ epiſto
la . ſic continua : licet
quodlib3 delictũ dica
tur crimen: nõ tamen
ita accipitur i ꝑcedẽti
auctoritate:q2 ſꝫm hoc
fere nullus eſſet idone
us ⁊c̃.

m ¶Pene.j.de pe. di.
i.c.vlt.

m ¶Pene. Dicit ꝓpt̃
beatã virginẽ ⁊ ſãctu3
iohannẽ qui fuerunt
ſanctificati in vtero:vl'
eſt philoſophicu3 tem
peramentum.

n ¶Grex.ſic.i.q.i. viliſ
ſimꝰ.lxi.di.in ſacerdo
tibus.

o ¶Uel.pro id eſt.

p ¶Criminis appella
tio late.ſ3 latius .ſ. ibi
nomine aũt.hic.n.ſolũ
mortale ⁊ veniale qđ
ex deliberatione proce
dit.

q ¶Ex ignorãtia.ſ.
venialia peccata.

r ¶Quia facile. Quia
ẽt laico poſſumꝰ ea ꝯfi
teri:q̃uis hẽat̃ copio
ſacerdotis.ſed morta
lia ñ ꝯfitebimur niſi ſa
cerdoti dũmõ poſſit
hr̃i eiꝰ copia: al's laico
poſſumꝰ ea ꝯfiteri: vt
de pe.di.i. quem peni
tet.⁊ di.vi.qui vult. vl'
ideo dicit facile: quia
per oratione3 domini
cam vel per elemoſy
nam vl' per modicum
ieiuniũ ⁊ ꝑ aſꝑſione3 aque benedicte dimittũt̃:vt de pe.di.iij.de q̃tidianis
⁊ di.vi.qui vult.⁊ de cõ.di.iij.aqua.

f ¶Breuiter.id eſt[:] vſq3 ad.xij.cauſam.
g ¶Regulam.Hec ſunt.xiij.capitula que proſequitur:oportet ep3
eẽ ſine crimine vnius vxoris virũ ñ vinolẽtũ prudentem ornatũ
hoſpitalem pudicum doctorẽ nõ percuſſorem non litigioſum nõ
cupidum domui ſue bene prepoſitũ nõ neophitum.
h ¶Ad timotheũ.ſcribit.
i ¶Nomine autem.Gratianus volens exponere auctoritatẽ apo
ſtoli oportet epm eẽ ſine crimie.aſſignat hic plures ſignificatiões

ſ ¶Hinc etiam.Reſpicit ad id qđ dixit ſi ex deliberatione.io.
t ¶Criminale.id eſt cuius aſſiduitas ⁊ ꝯtẽptus vitãdi veniale ñ fiat morta
le.non enim videt̃ ꝙ id qđ eſt veniale poſſet fieri mortale:niſi velis dicere
ꝙ veniale ⁊ mortale nõ ſint ſpẽs peccati ſ3 accidẽtia.vnde ſic mortale fit ve
niale recepta penitentia.de pe.di.i.ſerpens.ſic econuerſo fit veniale morta
le.alij dicunt ꝙ tm̃ ipſe cõtẽptus venialiũ eſt mortale peccatum.⁊ ſecundũ

hoc expone:ſit mortale.i.tibi ꝑ ꝯtēptū ſit mortale:ſicut ibi exponitur:acce
dat verbum ad elementum ⁊ fit ſacramentum.

a ¶ Sup hoc.i.ſup fidem i.poſtq̄ꝫ fidem qs ſuſcepit.i.lꝫ qs poſt fidē ſum
ptam venialiter peccauerit nihilomin⁹ ſaluus erit.

b ¶ Ligna.ꝑ hoc innuit tria genera venialiū.ligna vocat grauiora venialia:
fenū minora: ſtipl'am
minima.lingna.n. diu
tius ſūt i igne q̄ꝫ fenū
⁊ fenū diuti⁹ q̄ꝫ ſtipl'a

c ¶ Nō capitalia. Hac
auc̄te dicūt qdā:ꝙ nul
lus ꝓ mortali peccato
punit̄ igne purgatorio
ſꝫ tm̄ ꝑ veniali.alij di
cūt ꝙ ſi aliqs cepit pe
nitē.ꝑ mortali ⁊ n̄ pfic̄
ħ pñiam:pficiet eaꝫ in
purgatorio :ſꝫ ſi ħ n̄ ē
ꝯtrit⁹ de mortali n̄ pur
gabit̄ ꝓ illo i purgato
rio:ſic vr̄ auguſtin⁹ ħ
uelle:de pe.di.i.ſic pec
catū. ⁊ de pe.di.ſi.c.vl

d ¶ Nō oia.ſ.que ſint
mortalia q̄ venialia.

e ¶ Vel.pro ſaltem.

f ¶ Ebrietas. q̄ qñqꝫ ē
mētis obliuio. ⁊ ħ eſt
pena ⁊ nō ē aliqđ pec
catum:vt xv.q.i.ſane.
qñqꝫ dr̄ ſtudiū ad ine
briandū ſe. ⁊ ħ ē mor
tale peccatū:vt .xxxv.
di.an̄ omia.ex̄ de vi.⁊
ho.cle.a crapula.qñqꝫ
dr̄ frequēs actus bibē
di: ⁊ illud eſt veniale.

g ¶ Plus accipit.caſu
n̄ ex ꝯtēptu: ⁊ n̄ ad in
gurgitatōeꝫ. al's eſſet
mortale peccatū:vt.iiij
di.deniqꝫ.

h ¶ Plus tacet. In p̄
lat̄ ē taciturnitas mor
tale peccatuꝫ: vt.xliij.
di.ſit rector.xl.di.ſi pa
pa.i alijs eſt veniale.

i ¶ Jeiunātib⁹.Sꝫ nō
ne cōedē an̄ horā cōe
dēdi ē mortale pecca
tū:vt de ꝯ.di.i.ſolēt.⁊
di.v.qnqꝫ modis:ſꝫ n̄
intelligas de ieiunijs
ſtatutis ſꝫ de ill's q̄ qli
bet.ꝑ ſua volūtate ſuat
lxxvi.di.vtinam.

k ¶ Tardi⁹.Sic pecca
tū ē aliqd tardi⁹ dare
xiij.q.ij.q oblatōes. x
vi.q i.decime.

l ¶ Excepto.Ar.ꝯ.h.q
dic̄ ꝙ vir n̄ pōt cogno
ſcē vxoreꝫ qn venialit̄
peccet:vt dixi.ſ.di.xiij
nerui.

m ¶ Deſiderio. ſupple
⁊ cā reddēdi debiti.

n ¶ Neglexēit.ħ ē i p̄
lato mōtale :vt. xc.di.
precipimus.

o ¶ Seruū. In hoc caſu ſuus audit̄ agēs ꝯ dn̄m ſuū:⁊ dn̄s talis cogit̄ euꝫ
vendē:vt.ff.de his q ſui vel alieni iur.ſūt.l.ij.§.dn̄oꝝ.ſicut marit⁹ vxorē te
net̄ moderate caſtigare:vt.vij.q.i.ſicut.in fi.niſi ſit cl'ic⁹ q eā durius poteſt

igne purgatorio exponens uerba
apl'i ait:Siqs ſup^a hoc fūdam̄tū
edificauerit ligna^b fenū ſtipulam
⁊c̄.multi ſūt q lectōeꝫ iſtā male i
telligētes falſa ſecuritate ďcipiūt̄
dū credūt ꝙ ſi ſup fūdam̄tuꝫ chri
ſti capitalia crimia edificāt:pecca
ta ipa ꝑ ignē trāſitorium poſſint
purgari:⁊ ipi poſtea ad uitā ꝑpe
tuā ꝑueire. Intell'ct⁹ iſte frēs cāiſ
ſimi corrigēd⁹ ē:q2 ipi ſe ſeducūt
q ſibi ſic blādiūt̄. illo .n. tranſito
rio igne de quo dicit apl'us : ipſe
ſaluus erit:ſic tm̄ q̄ſi ꝑ ignē nō^c ca
pitalia ſꝫ miuta peccata purgāt̄:
de qb⁹ ⁊ ſi nō^d oia uel^e aliq̄ ꝯmemo
rāda ſūt:ne aliqs inanit̄ excuſare
conet̄:⁊ dicat ſe neſcire q̄ ſunt mi
nuta peccata ⁊ q̄ criminalia: ⁊ q̄ꝫ
uis apl's plura capitalia ꝯmemo
rauerit: nos tm̄ ne ďſpatōeꝫ facē
uideamur:breuit̄ dicam⁹ q̄ illa ſīt:
ſacrilegiū:homicidiū :adulteriū:
fornicatio:falſū teſtimoniū:rapi
na:furtū:ſupbia:iuidia :auaritia
⁊ ſi lōgo tpe tēat̄ iracūdia:⁊ ebrie
tas^f ſi aſſidua ſit i coꝝ numeꝝ cō
putat̄.qcūqꝫ.n.aliqđ de iſtis pec
catis i ſe dominari cognouerit:⁊
nō digne emēdauerit:⁊ ſi habuēit
ſpatiū lōgo tpe pñiam non egerit
⁊ largas elemoſynas non eroga
nerit:⁊ a peccatis ipſis non abſti
nuerit:illo trāſitorio igne de quo
apl'us ait:purgari nō poterit:ſed
eterna illū flamma ſine ullo reme
dio cruciabit. Que aūt ſīt minuta
licet oib⁹ nota ſint :tm̄ q2 lōgū eſt
ut oia replicēt̄:op⁹ eſt ut ex eis ul'
aliq̄ noiemus.quotiēs aliqs in ci
bo aut in potu plus^g accipit q̄ꝫ ne
ceſſe ē ad minuta peccata nouerit
ꝑtinere.quotiēs pl⁹ loqtur q̄ꝫ oꝫ
pl⁹^h tacꝫ q̄ꝫ expedit .quotiēs pau
peres iportune petētes exaſpat.
quotiēs cū ſit ſanuſ corpe alijs ie
iunātib^i prādere uoluerit:aut ſō
no dedit⁹ tardi^k ad eccl'iaꝫ ſurgit.
quotiēſ excepto^l filioꝝ deſiderio^m
uxorā ſuā cognouerit.quotiēs in
carcere poſitos tardius req̄ſierit:
⁊ ifirmos tardius uiſitauerit.Si
diſcordeſ ad ꝯcordiā reuocare ne
glexerit^n.Si pluſ aut ꝓximū aut
uxoreꝫ aut filiū aut ſeruū^o exaſpa
uerit q̄ꝫ oportet.Si ampli⁹ blādi
t⁹ fuerit q̄ꝫ oꝫ. Si unicuiqꝫ maio
ri pſone aut ex uolūtate aut ex ne
ceſſitate adulāi^p uoluerit.Si pau
pibuſ eſurientib⁹ nimiū delicioſa
uel^q ſumptuoſa cōuiuia p̄paraue
rit.Si ſe aut in eccleſia aut extra
eccleſiā fabulis ocioſ᷑ de qb⁹ i die
iudicij ratio reddēda ē occupaue
rit.Si dū icaute iuram⁹^r:⁊ cum
hoc ꝑ aliquaꝫ neceſſitatē implere
nō poterim⁹ utiqꝫ ꝑiuram⁹:⁊ cuꝫ
oi facilitate uel temeritate male
dicim⁹:qm̄ ſcriptū ē: Neqꝫ male
dici regnū dei poſſidebūt. Teꝫ
gregorius.

Que ſunt uenialia peccata que ꝑ
hanc uitam purgantur.

Qualis^a hic qſqꝫ egredit̄: talis
in^b iudicio apparebit uel rep̄
ſentabit̄.ſꝫ tm̄ de qbuſdaꝫ culpis^c
eſſe an̄ iudiciū purgationis ignis
credēdus^d eſt: ꝓ eo qđ ueritas di
cit:q2 ſiqs i ſp̄m ſanctum blaſphe
mias^e dixerit:neqꝫ i hoc ſeculo re
mittit̄ ei neqꝫ in futuro. in q̄ ſnia
dat̄ intelligi q̄ſdaꝫ culpas in hoc
ſeculo q̄ſdam in futuro poſſe rela
xari.qđ aūt de uno negat̄^f conſe
quēs itellect⁹ pateat:q2 de qbuſ
dam ꝯcedit̄:ſed tm̄ ut p̄dixi hoc ď
paruis minimiſqꝫ peccatis fieri
poſſe credendū eſt:ſicut ē aſſidu⁹
⁊ ocioſus ſmo:imoderatus riſuſ
uel peccatū cure familiaris:quod
uix ſinē^g culpa ul' ab ipis agit̄ :qui
culpā qualit̄ declinare debeāt ſci
unt.que etiā poſt mortē grauāt:
ſi adhuc in uita poſitis minime
morte fuerint relaxata. Item
auguſtin⁹. De eodē. Palea

Qui in aliud ſeculum diſtulit
fructū ꝯuerſionis:prius pur
gabit̄ igne purgatōis.hic ignis ⁊
ſi nō ſit eternus:miro tm̄ mō gra
uis eſt. ſuperat enim omnem pe
nam quam unq̄ꝫ paſſus eſt aliqs
i hac uita uel pati poteſt. Alias
aūt ea tm̄ delicta ſignificat:quoꝝ
eſt ꝑpetua ifamia. unde illud hie
ronymi:primū itaqꝫ ſine crimine

caſtigare:vt.xxxiij.q.ij.placuit.

p ¶ Adulari.xxij.q.ij.p̄mū ꝯ.⁊.xi.q.iij.nemo pſtoꝝ.⁊.xlvi.di.cleri
cus q. So.trib⁹ modis adulat̄ qs:vel attribuendo alicui homini
bonū qđ nō hꝫ.vel nimiū extollēdo bonū qđ hꝫ:vtrūqꝫ iſtorū eſt
veniale:vel approbādo malū qđ hꝫ illud ē mortale.xi.q.iij.ne ill'.

q ¶ Vel ſūptu
oſa.xli.di. non
cogantur.

r ¶ Juramus.
itellige cū quiſ
iocādo iurat.
nam ꝓ temera
rio iuramēto
hn̄ peccat ali
qs mortalit̄:lꝫ
nō tāta pñia i
ponat̄ ei ſicut
ſi ſolēnit̄ ⁊ ex
diſcretione iu
raſſet:vt. xxij.
q.iiij.q ſacmē
to.idē dico in
iuramēto per
metū extorto:
vt ex̄ ď iureiu.
verum.

a ¶ Qualis.
hic.hoc
veꝝ ē de ſūme
bonis vl' ſūme
mal'.nā qdam
ſūme boni q
dā ſūme mali

b ¶ In iudicio
vt.xiij. q.ij. tē
pus.io.

c ¶ Culpis.ſci
licet venialib⁹

d ¶ Credēdus
ē.hoc vult di
cere :ꝙ q̄dam
culpe tollūt̄ ꝑ
ignē purgato
rij an̄ diē iudi
cij.

e ¶ Blaſphemi
as.Qui peccat
ꝑ ipotētiā dr̄
peccare i p̄reꝫ
q2 p̄ri attribui
tur potētia.xx
iij.di.q eps. q
peccat ꝑ igno
rātiā dr̄ pecca
re in filiū:q2 fi
lio attribuitur
ſciētia.xxxviij
di.ſi iuxta.ſed
q ex cōtēptu
peccat:dr̄ pec
care i ſp̄m ſan
ctū: vt ille q ē
obſtinat̄ i pec
cato. ⁊ illđ dr̄
irremiſſibile.i.
non ita de faci
li remittitur:ſi
cut precedē
tia:de pe. di.i.
§.vlti.

f ¶ Negat̄.Ar.qđ de vno negat̄ de alio ꝯcedit̄:vt xv.q.iij.de cri
mine.ff.de iudi.cū p̄tor.ſic qđ de vno ꝯcedit̄ de alio negat̄:vt.xl
v.di.diſciplina.i.q.i.ꝑ iſaiā.xxxiij.q.v.q ſitit.ar ꝯ.C.de na.liberis

⁊c̃. UNde hieronymus ſcribit in eadem epiſtola ad titum.

A die baptiſmi ſine crimie debet inueniri q in ep̃m eſt ordinandus

PRimũ itaqꝫ ſine crimie iubet̃ eſſe ep̃us: qđ alio uerbo ad timotheũ irrep̃henſibilez noiatuz puto: nõ ꝙ eo tm̃ tpe quo ordinãdus ẽ ſit ſine ullo crimine ⁊ preteritas maculas noua ꝯuerſatõe diluit: ſed ꝙ ex eo tpe quo i chriſtũ renat⁹ ẽ nulla peccati conſciẽtia mordeat̃. quõ. n. põt p̃ſes eccl'ie auferre malũ de medio ei⁹ q i delictũ ſil'e corruit? aut qua libertate peccãtẽ corripe põt: cũ tacit⁹ ip̃e ſibi rñdeat eadẽ ſe admiſiſſe q̃ corripit? Ecce q ordinãd⁹ eſt i ep̃m nõ ſolũ tpe ſue ordinatõis: ſꝫ etiã omni tpe poſt baptiſma a crimie immunis debet eſſe.

SEquit̃ᵐ in utraqꝫ ep'la uni⁹ uxoris uiꝝ poſt baptiſma uidelicet ñ ante baptiſmũ. UNde hieronymus ſcribit ad oceanum.

Poſt baptiſmuz dꝫ eſſe monogamus qui eſt in ep̃m ordinãdus.

UNius uxoriſ uiꝝ. i. monogamũ poſt baptiſmũ. ſi. n. ⁊ añ ꝯiugẽ habuerit q̃ obierit: nõ iputet̃ ei: cui ꝓrſus nouo homini nec ſtupra nec alia q̃ añ fuerunt iam obſũt. AUguſtin⁹ uero cõtra teſtat̃ ſcribens i ep'la ad titum.

Qui añ baptiſmũ habuerit unaz ⁊ p⁹ baptiſmũ alia i ordinãdus eſt

ACutius intelligũt q nec euz q cathecumin⁹ ul' pagan⁹ habuerit unã añ baptiſmum ⁊ poſt baptiſmũ habuit alterã ordinandũ cenſuerũt: qꝛ de ſac̃mento agitur nõ de peccato ꝓpt̃ ſãctitatem ſacr̃i. ſicut ſi femia cathecũina uiciata eſt: nõ põt poſt baptiſma inter dei uirgines ꝯſec̃ri: ita nõ abſurde uiſuz eſt bigamũ ñ peccaſſe ſꝫ normã ſac̃mẽti amiſiſſe: ñ ad uite meritũ ſꝫ ad ordinatõis ſignaculum. unius uxoris uir ep̃us ſignificat ex omnib⁹ gentibus unitatẽ uni uiro chriſto ſbditã: ſicut duob⁹ dñis ſeruire. ſic ab uno domino apoſtatare: atqꝫ in alterius ſup̃ſtitõez ire nõ lꝫ. ITem innocentius rupho ⁊ euſebio ⁊ ceteris epiſcopis macedonibus.

In baptiſinate culpa dimittitur non lex coniugij aboletur.

DEinde opponit̃ ñ dici oportere bigamũ eũ q cathecuminus habuerit ⁊ amiſit uxorem: ſi poſt baptiſmũ fuerit aliã ſortit⁹: eãqꝫ p̃maz uideri q̃ nouo homini copulata ſit: qꝛ illud coniugium ꝑ baptiſmi ſacr̃m cũ ceteris criminib⁹ ſit ablatũ. qđ cũ de una utiqꝫ dicit̃. certe ſi tres habuerit i ueteri poſitus hoie uxores: erit ei que poſt baptiſmũ quarta ẽ: ſic inter p̃tãtibus p̃ma: uirginis eque nomen accipiet: q̃ quarto loco ducta eſt. qs oro iſtud ñ uideat contra apl'i eſſe p̃ceptũ: qui ait uni⁹ uxoris uiꝝ oportere fieri ſacerdotez. Sꝫ obijcit̃ ꝙ i baptiſmo totum qcqd in ueteri homine geſtũ ẽ ſit ſolutũ: dicite mihi ut cuz pace ueſtra loquar: an crimina tm̃ dimittunt̃ in baptiſmo: an ⁊ illa q̃ ſcḋm dei precepta ac dei inſtituta ꝯplẽtur? uxorem ducere crimẽ eſt an nõ ẽ crimẽ? ſi crimẽ ẽ: ergo ut cũ p̃fata uenia dixerim erit auctor i culpa: qui ut crimia cõmitterent̃ in paradiſo p̃cepit: cũ ipſe eos bñdixit. ſi uero nõ eſt crimen: qꝛ qđ deus iſtituit: nefas eſt crimen appellari: ⁊ ſalomon addidit eteni a deo p̃parat̃ uiro uxor: quõ creditur int̃ crimina eſſe dimiſſum: qđ deo auctore legit̃ ꝯſummatum? qd de taliũ filijs ꝑcenſet̃: nũquid nõ erũt admittẽdi i hẽditatis conſortiũ: q ex ea ſuſcepti ſũt: que añ baptiſmũ fuerat uxor: erũtqꝫ appellãdi uel' nãles uel ſpurij: quia nõ eſt legitimũ matrimoniũ: niſi illud ut uobis uidet̃ qđ poſt baptiſmũ aſſumit̃? Ipſe deus cũ int̃rogaret̃ a iudeis ſi liceret uxorez dimittere: atqꝫ exponeret fieri ñ

auté. ité figs. vbi lꝫ vnũ nominet: tamẽ extẽdit̃ ad alios: ſic. lxi. di. miramur: ar. ff. de cuſto. re. ſiquis.

g ¶ Sine culpa. Similiter militia: mercatio: ꝓcuratio ſiue miſtratio aliq̃ vix ſine peccato fit: vt de pe. di. v. falſas. ⁊ c. qualitas.

h p PRimũ. Ex hoc capitulo tres oriũt̃ opiniones. dic̃. h. ꝙ q ſemel peccauit non põt q̃modo ꝓmoueri vel aliq̃s act⁹ legitimos exercẽ: vt h̃ ⁊ xlviij. di. qm̃. ⁊ i. q. vij. ſiquis dẽm. ⁊ l. di. illud. ⁊ vi. q. i. q crimẽ. ⁊ viij. q. i. i ſcripturis. i fi. ⁊ ex̃ d̃ eta. ⁊ q̃li. ex tue. ⁊ ar ꝓ eis. ff. d̃ edili edic. qd ſit fugitiuus. i. rñ. fur. n. non purgat viciũ furti lꝫ rẽ reſtituat ff. d̃ fur. qui ea mente. nec raptor viciũ rapine. ff. vi bo. rap. l. peſt. alij dicũt ꝙ p⁹ qđ libꝫ mõtale ac

DI. XXVI.

ta pñia põt qs ꝓmoueri niſi ſit crimẽ enorme: vt. lxxxi. di. apl's. ⁊ ẽ ar. ad h̃. l. di. ferrũ. ff. d̃ edil'. ꝙ ita ſanatũ ẽ. qꝛ ſtat⁹ nr̃i tpis ⁊c̃. vt. xxxiij. di. fraternitat̃ ⁊ dicunt ꝙ ille canon corrigit alios q d̃ rigore loquuntur. Tertij dicũt ꝙ q̃tũcunqꝫ ſit graue delictũ dũmõ ſit occultũ p⁹ pñiaz ñ ipedit ꝓmouẽdũ: vt. l. di. de his. ego credo ꝙ ſiue ſit occultũ ſiue manifeſtuz dũmõ ſit enorme ipedit ꝓmouẽdũ: lꝫ egerit pñiaz. l. di. miror. io. ſꝫ certe h̃ ñ ẽ veꝝ lꝫ. io. h̃ dicat. naz ꝓ occulto crimine nemo repellit̃ p⁹ pñiaz niſi i homicidio: vt dicit noua decre. ex̃ de temp. or. c. vlti. que declarat hoc totum. b.

i ¶ Preſes. id eſt epiſcopus.

k ¶ Corripe. Nõ ꝙ põt quis accuſari de peccato de quo penituit. xxxiij. q. ij. admonere.

l ¶ Rñdeat. ſic. j. di. ꝓx. vna tm̃. ⁊ xlij. di. §. i. ⁊ lxi. di. i ſac̃dotib⁹. §. ſ

m SEqt̃. In hac. xxvi. di. exeqt̃ 2ᵐ p̃ceptũ apoſtolice regule: oꝫ ep̃ꝫ eſſe vnius vxoris viꝝ: qđ negatiue exponit̃. i. non pluriũ: tamen in caſu neceſſitatis bigamus promouet̃ vſqꝫ ad ſubdiaconatũ: vt xxxiiij. di. lector. Aſſignat̃ aũt q̃ttuor rões quare bigamus non poſſit ꝓmoueri. vna ꝓpt̃ defectũ ſacr̃i: qꝛ ñ ẽ ibi ſacr̃m vnitat̃ cũ carnẽ ſuã diuiſit: vt. j. e. acuti⁹. Itẽ ꝓpt̃ p̃rogatiuã ordinũ: vt. j. e. vna. Itẽ ꝓpt̃ ſignuz icontinẽtie ex eo ꝙ de vna tñſiuit ad aliã: vt lxxxij. di. propoſuiſti. Itẽ ex eo ꝙ ñ hꝫ frontẽ hortãdi viduitatem vt. j. e. vna. ⁊c̃.

n u UNius. i. ñ. plurium. ſic ex̃ d̃ teſ. lꝫ. ⁊ ſic v̈ba affirmatia exponunt̃ negatiue: vt. i. q. i. iudices. xxiij. q. iiij. ſi ea.

o ¶ Poſt baptiſmũ. ñ dicit veꝝ: qꝛ mr̃imonium non ſoluit̃ i baptiſmo: vt. j. c. deide. ⁊ male ſẽtit h̃ hieronym⁹: vñ aug. eũ corrigit i ꝓximo capitulo.

p ¶ Nouo. Sub eo mõ loq̃ndi ſru⁹ p⁹ manumiſſionẽ dr̃ nouus hõ: vt. ff. de admi. le. ſru⁹ legat⁹. ⁊ alia lex dicit ꝙ p⁹ manumiſſionẽ ali⁹ itelligit̃: vt. ff. d̃ ſol. q res. §. aream.

q a ACuti⁹. de ſacr̃o. ſẽſus ẽ. bigam⁹ ñ repellit̃ qꝛ peccauit: ſꝫ ꝓpt̃ ſac̃mẽti defectũ q ẽ in eo: ex̃ de biga. a nobis. ⁊ c. nuꝑ. Et nõ ꝙ i mr̃imonio duplex deſignat̃ ſacr̃z. ꝯiũctio aioꝝ ꝑ v̈ba de pñti deſignat ꝯiũctõem fidel' aie ad chriſtuz: ſed cõmixtio carniſ deſignat ꝯiũctõez chriſti ⁊ eccleſie: vt ex̃ de biga. debitũ. itẽ d̃ſignat̃ ibi vnio deitat̃ cũ hũanitate: vt de cõ. di. ij. i chriſto. ⁊ illã deſignat coniũctio corporum.

r ¶ Cõſec̃ri. Queri conſueuit cũ ꝯſecratio ep̃i maior ſit ⁊ dignior q̃ꝫ virginũ: q̃re poſſit ꝯſecrari i ep̃m q non ſolũ vxorẽ hꝫ ſꝫ ẽt p⁹ mortuã vxorẽ hũit cõcubinã: vt. xxxiij. di. hũiſſe ⁊ xxxiiij. di. c. fratnitatis. ⁊ ſiq̃ fuẽit corrupta ł añ baptiſmũ ł p⁹ ea ñ poſſit it̃ ſacras virgiẽſ ꝯſec̃ri: vt. xx. q. i. iuuenculas: i ñ. ſac̃ virgo ſignificat eccl'iaz triũphãtez: vbi nõ ẽ macula neqꝫ ruga. xxi. di. q̃zuiſ. lꝫ ep̃s eccleſiam militantem vbi ſunt boni ⁊ mali. xxx. di. qm̃. xi. q. iij. audi.

s ¶ Significat. ⁊ ita ip̃e ep̃s ẽ ſacr̃ꝫ ſic̃ aq̃ ip̃a. i. q. i. dethe. v̈. qd ẽ aq̃ niſi aq̃.

t ¶ Uni viro. i. deo ⁊ nõ diabolo: ⁊ ſic bñ aptat̃ ſequens lr̃a.

a d DEinde. cũ ceteris. iproprie ponit̃ hec dictio ceteris: vt ibi: ⁊ cum eo alij duo latrones: ſic. lvi. di. cenomanenſez. xxxiiij. di. ſiquis vidnaz

27

debē addidit: quos deus cōiūxit hō nō ſeparet. an de his locutus eſſe credat̄ q̄ poſt baptiſmū ſortiunt̄[f]? meminerit hoc ⁊ a iudeis i t̄rogatū ⁊ etiā iudeis eē rn̄ſū[g]. q̄ro ⁊ ſolicit⁹ q̄ro: ſi una eadēq; ſit uxoꝛ eius q añ cathecuminus poſtea ſit fidelis filioſq; ex ea cū eēt cathecumin⁹ ſuſceperit: ⁊ poſtea alios filios cū ſit fidelis: utꝝ ſint fr̄es appellādi: an n̄ hēant poſtea d:fūcto patrefamilie herciſcūde hēditatis ꝯſoꝛtiū? qb⁹ filioꝝ nomen regeneratio ſpūalis creditur abſtuliſſe: qd̄ cū ita ſentire abſurdum ē: q̄ ratio eſt hoc defēdi ⁊ uacua magis opinione iactari: q̄; aliq̄ auc̄te[h] roboꝛari: cū n̄ poſſit iter peccata deputari qd̄ lex[i] p̄cipit ⁊ deus adiūxit? nūqd q cathecuminus uirtutib⁹ ſtuduit: hūilitatē ſecut⁹ eſt: patiētiā tenuit: elemoſynas fecit: moꝛti deſtinatos[k] q̄libz rōe eripuit: adult̄ia exhoꝛꝛuit: caſtitatē tenuit: q̄ro ſi hec oīa cum fuerit fact⁹ fidel' amittit: qꝛ p baptiſmū totū qd̄ uet⁹ hō geſſerat putat̄ auferri? aſpicias gētilē hoīez coꝛneliū o r̄oib⁹ atq; elemoſynis uacātē angelū audiētē p reuelatōnē ipmq; petꝝ uidētē: nūqd per baptiſmū hec illi ablata ſūt, ppt̄ q̄ ei baptiſmū uidet̄ eē ꝯceſſum[l]? ſi itaq; credit̄ michi credite: nō modicū errat̄: qꝛ qcqd bn̄ geſtū fueīt ⁊ ſcḋm p̄cepta legalia cuſtoditū nō pōt faciētib⁹ depire. nuptiaꝝ ergo copl'a qꝛ dei mādato pficit̄: n̄ pōt dici peccatū. ⁊ qd̄ peccatū nō eſt int̄[m] peccata credi ſolui nō dz. Eritq; integꝝ ⁊ ſalutare eſtimare aboleri n̄ poſſe p̄oꝛis nomen uxoris: cum nō ſit dimiſſū p peccato qd̄ ex dei ſit uolūtate ꝯpletū.

Itē ābroſius i libro de officijs

Bigam⁹ reputat̄ q añ baptiſmū habuerit unā ⁊ p⁹ baptiſmū aliaꝫ

Una[a] tm̄ nec repetita nob̄ copula pmittit̄. ⁊ i ip̄o cōiugio lex ē nō iterare ꝯiugiū: nec ſecunde ꝯiugis ſoꝛtiri ꝯiūctōez. qd̄ pleriſq; miꝝ uı̄: cū etiā añ baptiſma iterata ꝯiugia electōi muneris ⁊ p̄rogatiue oꝛdinatōis īpedimēta generēt: ⁊ cū ēt delicta obeē non[b] ſoleāt: ſi lauacri remiſſa fuerit ſacramēto. ſz ītelligē debem⁹ qꝛ in baptiſmo culpa dimitti pōt: lex aboleri n̄ pōt i ꝯiugio n̄ culpa ſed lex ē. qd̄ culpe ē igit̄ in baptiſmo relaxat̄. qd̄ legis ē i ꝯiugio nō ſoluit̄. qūo aūt pōt eē hoꝛtatoꝛ[c] uiduitatis: q ⁊ ip̄e ꝯiugia feq̄ntauerit? Johānes baptiſta dū herodē ab inceſtu phiberet dicēs: Nō lz tibi hr̄e uxoꝛē fratris tui: euident̄ oñdit inter fideles ꝯiugia eſſe. uñ dat̄ ītelligi q bigami dicūt̄ nō ſolū q poſt baptiſma coniugia frequentāt: ſz etiā q añ baptiſmum unā ⁊ poſt baptiſmū alt̄aꝫ hūiſſe pbāt̄. Bigam⁹ uero i ſacerdotē oꝛdinari nō dz: non qꝛ deliq̄rit ſecūdam accipiēdo uxoꝛem: ſz qꝛ p̄rogatiua exutus eſt ſacerdotis[d].

Unde ābroſi⁹ i ep̄l'a ad uercellēſes ait.

Non peccat bigamus: ſed p̄rerogatiua ſacerdotij exuitur.

Qui[e] ſine crimīe unius uxoris eſt uir: tenet̄ ad legē ſacerdotij ſuſcipiēdi. q aūt iterauerit coniugiū: culpā qdē nō hz coinquinati ſz p̄rogatiua exuit̄ ſacerdotis.

Quod[f] aūt unius uxoris uir ep̄s iubet̄ eligi: querit̄ an de tp̄e oꝛdinatōis hoc ſit accipiēdū: ut tp̄e ſue admiſtratōis ei⁹ poſſit copula fungi: quā unicā ⁊ uirginē ſibi deſpōſauit? Hoc martin⁹ papa pꝛohibet dicens.

Non oꝛdinetur diaconus: niſi caſtitatem fuerit pꝛofeſſus.

viij.q.iij.artaldus. vnde licet ſic inueniatur ſcriptū in aliquo inſtrumento: hec eccleſia cum ceteris capellis p hoc non pꝛobatur eccleſiam iſtam eſſe capellam.

b Eque. i. eſt ſimili ratione.

c Sed obijcitur. id eſt nunc obijcit contra ſecundam opinionem.

d Quid de taliū. hic obijcit cōtra tertiā opinionem.

e Uel nāles. Qui dicūtur legitimi: qui naturales: q ſpurij: hēs xxxij.q.iiij. liberi. ff. d ſta. ho. l. vulgo.

f Soꝛtiunt̄. vxoꝛes ⁊ viros.

g Rn̄ſum. nō interp̄tandas eſſe locutiōes ſcḋm pſonas que loquūtur quid vel quib⁹ loquūt̄: vt hic ⁊ .i.q.vij. didici. ⁊ ex̄ d ma. ⁊ ob. ſolite. ⁊ q perſona loquēs ꝯp̄hēdit̄ i gn̄ali ſermone: ar. ff. de pig. paul⁹. §. vlt. ar. ꝯ. ff. locati. q̄ īſulā. §. vlt. vbi etiā familia nō excipit̄ in gn̄ali ſermone.

h Auctoꝛitate. Nō eni rōne pbari nō pōt extirpādū ē: vt. lxviij. di. coꝛepiſcopi.

i Lex pꝛecipit. xxiij q.iiij. q peccat non peccat legis auc̄te ⁊c̄.

k Deſtinatos. qd de h iur͡. ſit habes. xxiij. q.v. reos.

l Cōceſſū. q.d. eadē cā nō operatur ꝯrios effect⁹: ſic. lvij. di. ſiqs i egritudine. ſic̄ eadeꝫ ſolutio nō parit liberatiōnē ⁊ repetitiōnē: vt ff. de ſolu. q hominem §. vlt. ex̄ de bap. maiores. ar. ꝯ. ff. rē ra. ha. l. ij. §. vlt.

m Inter peccata. videt̄ q iſamia ꝯcta añ baptiſmum non tollit̄ p baptiſmū: ⁊ ita q añ baptiſmū fuit infamis poſtea nō pōt pmoueri: vt. xlviij. di. qm̄. ⁊ .i. q.vij. ſiqs omnem. h n̄ credo: ſed dico infamiam ⁊ irregularitatem ex pꝛopꝛio delicto pꝛouenientem tolli in baptiſmo: quia dona baptiſmi ſunt ſine omni penitentia ⁊ ſatiſfactione: vt de conſe. di. iiij. ſanctum. Si enim peccatum non deleretur quantum ad infamiam: adhuc poſt baptiſmuꝫ obeſſet: quod negat ambꝛoſius. j. e. vna. vnde ſi aliquis occidit mille homines ante baptiſmum: omnis infamia ⁊ irregularitas tollit̄ vt. li. di. ſiquis poſt acceptum. hoc etiam patet in paulo qui ante baptiſmū fuit homicida ⁊ tamen poſtea factus eſt apoſtolus: vt. l. di. §. econtra. Si obijcis q ſcḋm hoc illa que coꝛꝛupta eſt ante baptiſmum: poſt baptiſmum n̄ fit irregularis: ⁊ ideo debet conſecrari: bene concedo q nō eſt irregularis ſed tamen impeditur a conſecratione pꝛopter defectum ſacramēti. ſed quare repellit̄ mulier p̄textu foꝛnicatōis quā añ baptiſmū commiſit: vt ex̄ de diuoꝛ. gaudem⁹. in fi. ſic videt̄ in pꝛomouendo. ſed hoc ideo eſt: quia illud delictū non tantum vxoꝛem ſed etiam virum maculat: vt. xxxij. q.i. in coniugio. ſic vides q per libertatē tollitur delictuꝫ vel infamia quam quis in ſeipſo commiſit. ſed illud delictum qd̄ in alio commiſit non tollitur: vt. ff. de his qui no. infa. l. penul. ⁊ .l. athletas. §. pomp. p̄terea p baptiſmuꝫ tollit̄ crimē p̄cedens nō tm̄ tollit̄ exceptō competēs ex crimine: ſicut per penitētiaꝫ tollit̄ crimē n̄ tm̄ exceptio cōpetens ex crimine: vt. ſ. di. px. c. vlt. ⁊ xxxiij. q.ij. admonere. io. quod aūt hic dicit̄ n̄ eſt peccatū ſz ſequela peccati. ſ. infamia ex peccato ꝯcta. ſecus autem ē in illa q̄ non puenit ex peccato ſed ex conſtitutione eccleſie: vt in illa que in vita eſt coꝛꝛupta: vt. ſ. e. c. ij. ⁊ in iudice ⁊ executoꝛe vt. l. di. ſiqs viduam. ⁊ li. di. aliquantos. ⁊ tm̄ nō peccant tales. xxiij. q.v. miles. ſed ſecūdum hoc videtur ſequi iconueniens. ſ. q melioꝛis cōditionis ſunt delinquentes q̄ꝫ illi qui nō deliquerūt. xxxiij.

D. XXVII

di. fraternitas. xix. q.iij. mandamus. in gl. non tamen. ſz hoc contingit ex virtute ſacramenti.

a Una copula. oꝛdinandis. ſimile. j. xxxij. di. ſeriatim.

b Non ſoleāt. Ergo infamia ex delicto pueniens non nocet quātū ad legem pmotionis. ſ. per baptiſmū deleta.

c Hoꝛtatoꝛ. ſic. xxv. di. c. vlt. ⁊ xlvij. di. §. neceſſe.

d Sacerdotis. Idē ḋ q̄libet ſacro oꝛdīe. xlij. di. qeſcam⁹

e Qui ſine crimine.

f Quod aūt. In hac. xxvij. di. p̄ ponit icidētē queſtionem ſ. an ep̄s poſſit vti mr̄imonio ꝯcto. ſecūdo ponit ꝯrietates caplo͡ꝝ quoꝝūdā q̄ loquūt̄ de vouētib⁹: ⁊ ea ſoluit

Dlaconus[g] q eligit̃ ſi[h] ꝯteſtat᷑ fuerit ꝓ accipiēdo mr̃imonio ⁊ dixerit ſe in caſtitatē non poſſe manē: hic nō ordinet̃. ꝙ ſi in ordinatōe tacuerit[i]: ⁊ ordinat᷑ fuerit ⁊ poſtea mr̃imoniū deſiderauēit ſit alienus a miſterio ⁊ uacet a clero. Hac[k] auctē dat̃ itelligi: ꝙ illi q uxores hn̄t uel accipe uolunt: nec diacones nec ſacerdotes fieri pn̄t: niſi ꝯtinētiā ꝓfiteāt̃. Si uō diacon᷑ a miſterio ceſſare uoluēit ꝯtracto mr̃imonio licite pōt uti. nā ⁊ſi in ordinatōe ſua caſtitatis uotū obtulerit: tn̄ tāta eſt uis i ſacramēto ꝯiugij: ꝙ nec ex uiolatiōe uoti pōt diſſolui ipm̄ ꝯiugiū. Unde aug. in li. de bono ꝯiugali ad iulianum.

Nubentes poſt uotum nō ſunt abinuicem ſeparandi.

Quidā[l] nubētes poſt uotū aſſerunt adulteros eē. ego autē dico uobis: ꝙ ḡuiter peccant q tales diuidūt. Item theodorus.

De codē

Si[m] uir ſimplex uotū uirginitatis hn̄s adiūgit̃ uxori: poſtea nō dimittat uxorē ſed[n] tribus ānis peniteat. Hieronym᷑ uero econtra ſcribit.

Dānabile ē uouētib᷑ uelle nubē.

Vouētib᷑[o] uirginitatē ñ ſolū nubē ſz ēt uelle dānabile eſt. Idem contra ad lucianum.

Damnationem habebit ſi nupſerit qui uirginitatem uouit.

Si[p] nupſerit uirgo nō peccat: ñ illa uirgo q̄ ſemet cultui diuino dedicauit. Harū. n. ſiq̄ nupſerit hēbit dānatōē: q̄r p̄mā fidē irritā fecit. Itē nicola᷑ papa ad albinū uienen̄. ec. archiepm̄.

Que ſanctimonialē ſe eſſe finxerat: nubere non ualet.

Quod[q] iterrogaſti de femia q̄ poſt obitū mariti ſui ſacrum uelamen ſup caput ſuū ipoſuit: ⁊ finxit ſe ſub eodē uelamie ſanctimonialē eē: poſtea uero ad nuptias rediit: bonū mihi uidet̃: q̄r p hypocriſim eccl'iaſticā regulā conturbare uoluit: ⁊ ñ legitime in uoto ſuo pmāſit: ut pn̄iam agat de illuſiōe nefāda: ⁊ reuertat̃[r] ad id qd̄ ſpopōdit: ⁊ in ſacro miſterio pmaneat qd̄ inchoauit. Palea

Nam ſi conſenſerimus: ꝙ omnia ſacramenta eccl'iaſtica quiſq; ꝓ ut uult fingat ⁊ non uere faciat: omnis ordo eccleſiaſticus turbabit̃: nec catholice fid̄i iura ꝯſiſtūt nec canones ſacri rite obſuantur. Quid. n. ꝓfuit ſimoni mago baptiſmū ſacrū ficte ſuſcipe ⁊ in chriſtianitate ſe pmāſurū finxiſſe: cū p aplm̄ fraude ei᷑ dtecta qd̄ ſibi futurū eſſet p̄nūciatū fuit. Ait enim pecunia tua tecū ſit i pditōē. cor eni tuū ñ ē rectū corā deo. pn̄iam itaq; age d hac iniq̄tate tua: ⁊ roga deū ut forte remittat̃ tibi cogitatiōes cordis tui. In felle. n. amaritudis ⁊ obligatōne iniq̄tatis uideo te eē. ideo tales niſi reſipiſcāt ſpuali gladio pcutē cēſem᷑. Nō n. fas ē ſpiritui ſācto mētiri: ſicuti ananias ⁊ ſaphira mētiti ſūt ⁊ ſtati pierūt. Itē calixtus papa

In ſacris ordinib᷑ ꝯſtituti nō ducant uxores: ⁊ ſi duxerit ſepent̃.

diſtinguēdo inter vouētes ſolēniter ⁊ ſimpliciter. ⁊ incipit hic tractare de cōtinētia clericoꝝ. ⁊ ꝓtēdit̃ iſte tractat᷑ vſq; ad xxxvi. di.

g Dlaconus. ſz ꝙ pꝫ p. §. ſequētē. hoc. c. pōt itelligi de mr̃imonio iā ꝯtcto ⁊ de ꝯhendo. ⁊ ſm hoc diuerſis modis exponet̃ lr̃a. ſm ꝙ intelligit̃ de ꝯtcto planū eſt: q̄r iſte. M. papa p̄ceſſit greg. q idu xit ꝯtinētiam ſubdiaconib᷑. xxxi. di. ante. ſed hoc expone ꝓ accipiendo. i. pro ꝯtcto retinēdo. licuit eni ēt tēpore ſyricij vſq; ad gre. ſbdiaconibuſ vti iā ꝯtcto mr̃imonio. lxxvij. di. qcū q̄ lxxxij. di. propoſuiſti. expone ḡ deſiderauerit. i. deſiderauerit vti iā ꝯtcto. ſm autē ꝙ logt̃ de contrahēdo de diacono fuit tm̄ queſitū ⁊ d eo tm̄ rn̄ſū. Idē tn̄ eſt ⁊ de ſubdiacono. ī. xxxij. di. ſiqs eorū. ⁊ ſm h̄ plana eſt lr̃a. qd̄ tamen dixi ꝙ M. preceſſit greg. h. dicit ꝑ cronicā ſuam falſū eē: ⁊ dicit ꝙ greg. preceſſit martinū. lxvi. annis.

h Si cōteſtatus. Nō ꝙ ꝓteſtatio valet: vt extra d no. ope. nū. cū ex iniuncto. vt. ī. di. xxxi. diaconi. extra quod me. cā platum xxxi. q. ij. lothari᷑. ⁊. ff. de neg. geſ. neſennius. ff. q. mo. pig. vel hypo. ſol. ſi debitor. §. i. ar. ꝯ. ex̃ d ꝯſti. cum M. ferr̃. ⁊ d ap. ſolicitudinem. io. hoc credo tenendum ꝙ ꝓteſtatio ſemp valet facta pn̄te aduerſario: niſi ꝯdicat aduerſarius vl' iudex: ſi facta fuerit re adhuc integra exiſtente: vt in hoc. c. ⁊ ex̃. de cōſti. de in ite. reſti. cum veniſſent. niſi in quibus expreſſum eſt ꝙ ꝓteſtatio non valeat: vt ibi ex̃. de cōſti. cum. M. ⁊ de ap. ſolicitudinem.

i Tacuerit. Ar. taciturnitatē hr̃i ꝓ ꝯſenſu: vt hic. ⁊. liiij. di. ſi ſeruus. ⁊. lxv. di. ſi forte. ⁊. xx. q. ij. puella. ff. ſo. ma. l. ij. ar. ꝯ ex̃ d p̄ſcrip nihil. So. taciturnitas ſemp habet̃ ꝓ cōſenſu niſi in tribus caſib᷑ notatis. ij. q. vij. plerīq;. Itē ⁊ in caſibus illis vbi requiritur exp̄ſſus conſenſus: vt in ſeruitute imponenda nō ſufficit ꝯſenſus tacitus ſed exp̄ſſus: vt. ff. de ſui. vr. p̄di. inuitū. itē in procuratore cōſtituēdo. ff. de ꝓcura. fili᷑. §. iuitū. itē in furto. vt. ff. de fur. qui vas. § vetare. itē in ſoluēdo mr̃imonio: vt. ff. de ritu nup. in eo iure. §. iij. Vel diſtingue an tale ſit factum quod poſſit fieri me prohibente: in eo caſu nō obeſt taciturnitas: vt rē meā quis pōt vendere me inuito: ⁊ ideo non nocet taciturnitas: vt. ff. de ꝯben. emp. rē alienā Si aūt tale factū ē qd̄ nō pōt fieri me ꝓhibēte: taciturnitas habet̃ pro conſenſu: vt ex̃ de his q̄ fi. a pre. c. ij. ſic diſtinguit lex. ff. de re iudi. ſepe ſic. xi. q. iij. qn̄. ⁊ ex̃ de ſen. ⁊ re iudi. q̄uis. io.

k Hac auctoritate. licite allegando dicit.

l q Quidam poſt votū. quidā dicunt illud votum eſſe ſimplex qd̄ fit ꝑ verba de futuro: vt ego voueo ꝙ poſt mortem vxoris continebo. h̄ votū impedit vt dicunt: ſed non dirimit matrimonium. votum ſolēne ē qd̄ fit ꝑ verba de pn̄ti vt ego voueo ꝯtinētiā iſtud ipedit ⁊ dirimit. ego credo tribus modis votum ſolēnizari vel ꝑ ordinem vel per habitum vel ex eo ꝙ coram aliquibus teſtibus deuouit ſe alicui religioni: ⁊ dic vt nō. xxvij. q. i. c. i. io. qd̄. io. dicit de habitu intelligas ſi recipiendo habitum fecit ꝓfeſſionē expreſſā vel tacitam vt extra de regul'. ſtatuimus. ⁊. c. precedenti. quia ſolus habitus non ſolēnizat votum: vt. e. ti. porrectum.

m Si vir. votum. i. propoſitum perpetue continentie habende.

n Sed tribus annis. alibi dicitur ꝙ iſti ſunt peiores adulteris: vt xxvij. q. i. nuptiarum. quare ergo iſtis tantū triennij penitentia idicit̃ cū adulteris ſeptēnis indicatur. xxxiij. q. ij. hoc ipſum: item cū iſti in deū peccēt grauius eſſent puniendi q̄ illi qui in hominem peccant: vt. xxij. q. iiij. ſicut qui. xxij. q. i. mouet. ſed iſtud eſt propt̃ bonū matrimonij adiunctum. ⁊ ſic habes ꝙ minuitur pena delicti propter adiūctum: vt. xxxij. q. ij. quicqd. ⁊. q. iiij. dixit. ⁊. c. origo ⁊. xxij. q. ij. ſi quilibet.

o u Vouētibus. etiā velle. ſic ḡ videt̃ ꝙ ſola voluntas etiam quo ad eccleſiam punit̃: vt. xix. di. anaſtaſius. ſic ḡ licet nubere per ſe ſit bonum: tamen malum eſt iſtis: ſicut corp᷑ chriſti malum fuit iude: vt de cō. di. ij. ſicut iudas. ⁊ arbor paradiſi mala fuit ade: vt xi. q. iij. quid ergo.

p Si nupſerit virgo. que non vouit ⁊c̄.

q Quod interrogaſti. ⁊ finxit. quedā ſimulatio fit ex honeſta cauſa. quedam ex inhoneſta.
Ex honeſta: vt. xxij. q. ij. vtilem. ⁊. xxiij. q. ij. dn̄s. ſimilit̃ ſi aliqs ſimulat religionē ꝓpt̃ timorē: tal' ſimulatio ñ nocet dūmō ꝓteſtatō p̄cedat: vt ex̃ qd̄ me. cā platū. Simulatio aūt ex ihōeſta cā ſēp fac̃ mōchū: nec admittet̃ ſi vellet ꝓbare ꝯtriū: vt. xxvij. q. i. vidua. ⁊ ex̃ de regul'. vidua. ⁊. C. de latia. li. tol. l. vnica. §. ſz q dn̄i fun᷑ pilleati. Et no. ꝙ io. fauētin᷑ diſtixit: ē fictio intentionis ⁊ fictio opis. fictio itētiōis ē cū qs ficte ad baptiſmū accedit: ⁊ lz ficte accedat tn̄ veꝝ baptiſmū recipit: vt. i. q. i. ſicut ficti. ſimilit̃ ſiqs ficte fit monachus ad h̄ vt poſſit fieri abbas: nihilomin᷑ ē mōchus: lz ficta ⁊ ñ ſyncera ſit ei᷑ itētio. Fictō opis dr̃ vbi factū fingit̃ eē qd̄ nō fiat: vt. ff. de ritu nup. ſimulate. vel cum ſimulat ſe vendere ⁊ donat: ſm qd̄ dicitur. C. plus valere qd̄ agit̃ q̄ qd̄ ſimulate ꝯcipit̃. ſimiliter dico ꝙ ſi aliqs eo propoſito copulat̃

alicui mulieri qd̄ nolit ſtare legitime cū ea: ⁊ hec paratus ꝓbare ſit ꝙ non eſt audiendus. nā in ſpōſalib⁹ recurrit̄ ad cōem itelligētiā vboꝝ: lꝫ ꝯtrahens aliū itellectū habuerit: vt ex̄ de ſpōſa. ex lr̄is. Ubi eni vba nō ſunt ambigua non eſt locus interpretationi: vt. ff. de le. iij. ille aut ille.

r ¶ Reuertat̄. Hoc intellige qn̄ poſt habitū aſſumptū ſtetit iter moniales: vt. xxvij. q. i. vidua. al̄r ſolus hitus n̄ dirimēt ſequēs mr̄imoniū: vt ex̄ d̄ reg. porrectū. ⁊ ex̄ d̄ ꝯuer ꝯiu. ex pte. i fi.

g ¶ Paruul. i. paruitas filie fuit argumētū ꝙ n̄ diu fuerat ꝯtinēs. vn̄ aliud eēt ſi habuiſſꝫ magnā filiā: vt ſic n̄ obſtet: vt. j. e. d̄ ſyracuſane vn̄ ibi fuit diſpenſatū. ſꝫ hodie iure cōi nullus talis ꝓmouendus eſt in ep̄m: vt. lxi. di. catineñ.

h ¶ Filiā. Nō. ꝙ p factū ipm ꝓbat̄ aliqd: vt. lxxxij. di. ꝓpoſuiſti. xij. q. ij. q̄ttuor ⁊. xviij. di. pueni̇t. ex h̄ caplo vr̄ ꝙ iudex ex ſuo officio poſſit aliqd ſupplere de facto qd̄ ſibi n̄ ꝯſtat tāqꝫ iudici: ⁊ lꝫ nō obijciat̄ aliqd a ptib⁹ ꝯ pſonam electi ipe tn̄ ſupior pōt obijcē. ſꝫ h̄ iō ſupplet d̄ facto: qꝛ illud ſpectat ad ſbaꝫ electōis: ſicut ſupplet de tali fc̄o qd̄ ſpectat ad ſbam iudicij: vt dixi. ij. q. vij. alieni. io. al̄s iudex non ſupplet de fc̄o niſi qd̄ cōſtat iudici tāqꝫ iudici: vt. C. de tē. ap. l. i. §. vlt ⁊. C. de appel. āpliorē. circa pn̄. ⁊. ff. d̄ teſti. l. iij. §. tu magis ſcire. ſꝫ lꝫ poſſit ſupplē: tn̄ ei ſoli n̄ credit̄: vt ex̄ de ꝓba. qm̄ ꝯ falſā ſꝫ de iure ſupplet. C. vt q̄ de ſc̄ aduo. l. vna

p ¶ Preſbr̄is. diaconibus. vt ex̄ qui cle. vl̄ vo. ſup eo. ꝯ ſed ibi fuit diſpēſatio comparatiua.

t ¶ Diſiūgi. Nō. n. oꝫ diſſilatōe culpabili nefāda ſn̄ia roborari. C. de iceſ. nup. l. vlt. in fi.

t ¶ Diſiungi. q̊ ad carnis copulā: qꝛ qd̄ n̄ eſt non pōt diſſolui neqꝫ accuſari: ex̄ de deſpō. ipu. ad diſſoluēdū. ſic dicit. l ꝙ mr̄imoniū n̄ dr̄ diſſolui qd̄ ab iitio nullū fuit: vt in auc̄. de nup. §. ſi vo ab iitio.

u ¶ Virgines. ꝙ iceſte. ſacrilege ēt ſt. xxvij. q. i. virginib⁹

D. XXVIII.

qꝛ vaſa dn̄i. i. ſeipās cōtamināt. j. di. ꝓxi. decernim⁹.

a ¶ Ecce oſſum ē. In hac. xxviij di. agit de cōtinētia clericoꝝ i tribus ordinib⁹. oſidit ēt q̄lit̄ ſint ordinādi: q ab ifātia eccl̄iaſticis officijs adiūgūt̄. Itē oſidit ꝙ relicte p̄ſbroꝝ ⁊ diaconoꝝ nō pn̄t alij nubē: ⁊ ꝙ ſacerdotes a ſua cura nō debēt abijcere mulieres. vltimo ꝙ ad laicos n̄ ſpectat iudicare de ſacerdotib⁹ licet mali ſint.

b ¶ Nullū. ꝓmiſerit. expſſe vel tacite expſſe: vt. xxiij. di. q̄ꝫ q̄ꝫ. ⁊. xxvij. q. i. vt lex tacite. vt. j. e. diaconi. Si q̄ris qn̄o eccl̄a imponit alicui neceſſitatē ꝯtinēdi: cū ꝯtinētia ſit res voti n̄ p̄cepti: vt. xxxij. q. i. itegritas. dico ꝙ eccl̄ia neminē cogit ꝯtinē: ſꝫ i ordine queꝫ dat pōt iponē legem quā vult: ſic q̄libet ali⁹ i traditōe rei ſue: vt. ff. de pac. in traditionibus.

Presbyteris diaconib⁹ ſubdiaconib⁹ ⁊ monachis ꝯcubinas hr̄e ſeu mr̄imonia ꝯtrahē penit⁹ inēdicim⁹. ꝯtracta quoqꝫ mr̄imonia ab huiuſmōi pſonis diſiūgi: ⁊ ⁊ pſonas ad pn̄iaꝫ redigi debere iuxta ſacroꝝ canonū diffinitōem iudicam⁹. ¶ Hic diſtiguendū ē: ꝙ uouētiū alij ſūt ſimplicit̄ uouentes: de qbus auguſtin⁹ ⁊ theodorus locuti ſt̄: alij ſt̄ qb⁹ poſt uotū bn̄dictio accedit ꝯſecrationis uel ꝓpoſitū religiōis: de qb⁹ hiero. ⁊ nicolaus ⁊ calixt⁹ ſcripſerūt. Unde idē ꝯtra eūdē iouinianū hiero. ſcribens ait.

Inceſte ſunt uirgines: que poſt cōſecrationem nubunt.

Virgines q poſt ꝯſecrationeꝫ nupſerit: nō tā adultere ſunt qꝫ inceſte.

Ecce oſtenſum ē breuit̄ ꝙ nolētes uouē ꝯtinentiā nec ad ſbdiaconatū nec ad ſuperiores gd⁹ ꝯſcēdere pn̄t. Unde ad ſubdiaconatū accedentes non ſine uoto caſtitatis iubet̄ admitti auc̄te beati gregorij q ſcribēs petro ſbdiacono ait.

Non fiat ſubdiaconus q ſe caſte uicturum non promittit.

Nullū face ſbdiaconum p̄ſumāt epi: niſi q ſe caſtuꝫ uicturū ꝓmiſerit: qꝛ nullus ad miſterium altaris accedē debet: niſi cui⁹ caſtitas an̄ ſuſceptū miſteriū fuerit approbata. ¶ Itē inno. ij.

Officio atqꝫ bn̄ficio careat ſbdiaconus ſi nupſerit.

Decernimus ut hi q i ordine ſbdiaconatus ⁊ ſupra uxoreſ duxerit aut ꝯcubinas habuerint: officio atqꝫ eccl̄iaſtico bn̄ficio careāt. cū. n. ipi tēplū ⁊ uaſa dn̄i ſacrariū ſp̄us ſācti debeāt eē ⁊ dici indignuꝫ eos ē cubilib⁹ ⁊ imūdiciis deſeruire. ¶ Itē ex ꝯci. toleta. v

Caſte ſe uicturos ꝓmittāt in diaconos uel p̄ſbros ordinandi.

Quando p̄ſbri ⁊ diacones p parochias ꝯſtituunt̄: oꝫ eos ꝓfeſſionem ep̄o ſuo facere: ut caſte ⁊ pure uiuant ſub timore dei: ut dū eos talis ꝓfeſſio obligat: uite ſācte diſciplinā retineāt. ¶ Itē grego. nobilib⁹ ciuib⁹ neapol̄.

Qui lōgā corporis ſui ꝯtinētiā n̄ habet: in ep̄m eligi non debet.

Priuſqꝫ ad nos ſcriptura ur̄a diſcurriſſet iohānē diaconuꝫ q ab alt̄a pte elect⁹ ē: puulā habē filiā quorūdā relatōe cognouim⁹ un̄ ſi rōnē uoluiſſēt attēdere: nec alij eū eligē nec ipe debuerat ꝯſentire. nā q̄ p̄ſumptōne auderet ad ep̄atū accedē q adhuc lōgā corporis ſui ꝯtinētiā filia teſte ꝯuicit̄ n̄ hr̄e? ¶ Itē ex ꝯci. toletano. ij.

Ad ſbdiaconatū acceſſuri cōtinētiam profiteant̄.

De his quos uolūtas parētū a p̄mis ifantie annis clericatus officio mācipauerit: id ſtatuim⁹ obſeruandū: ut mox detonſi ul̄ miſterio lectoꝝ traditi i domo eccl̄ie ſb ep̄ali pn̄tia a p̄poſito ſibi debeant erudiri. at ubi octauūdecimū etatis ſue ꝯpleuerit annum corā toti⁹ cleri plebiſqꝫ cōſpectu uolūtas eoꝝ de expetēdo ꝯiugio ab ep̄o pſcrutet̄. qb⁹ ſi gr̄a caſtitatis deo iſpirāte placuerit: ⁊ ꝓmiſſione caſtimonie ſue abſqꝫ cōiugali neceſſitate ſeſe ſpopōderit ſuaturos: hi tāqꝫ appetitores artiſſime uie leuiſſimo dn̄i iugo ſubdāt̄ ac primum ſbdiaconi miniſteriuꝫ habita ꝓbatione ꝓfeſſionis ſue a uiceſimo āno ſuſcipiāt. ꝙ ſi inculpabiliter ac ioffenſe. xx. ⁊. v. ānū pegerit: ad diaconij officiū ſi adiplere id poſſe ab ep̄o ꝓbāt̄ ꝓmoueri debēt. Cauendū ē tn̄ his: ne qn̄ ſue ſpōſiōis imemores aut ad t̄renas nuptias aut ad furtiuos ꝯcubit⁹ ultro ꝯcurrāt. qd̄ ſi forte

i ¶ De his. in fantie. i. puericie: qꝛ infantia n̄ durat niſi vſqꝫ ad ſeptēniū: vt. C. de iur. deli. ſi infanti. ſic ꝗ vr̄ ꝙ pueri bene pn̄t hr̄e beneficia eccl̄iaſtica nā ⁊ ꝓmoueri pn̄t: vt. lxxvij. di. i ſingul̄. ſꝫ ꝯ. i. q. i. pueri. ſꝫ dic ꝙ bn̄ficium pn̄t hr̄e ſꝫ n̄ p̄laturas: vt ex̄ de eta. ⁊ q̄. indecoꝝ.

c ¶ Decernim⁹. careāt ꝓmiti⁹ agit cū eis decretalis que iubet eos amoueri poſt admonitionē: vt ex̄ de cohabi. cle. ſicut.

d ¶ Quādo. ⁊ diacones. hodie etiam acolythis cōferūt̄ eccl̄ie ex diſpēſatione: vt ex̄ de eta. ⁊ quali. preterea.

e ¶ Profeſſionem. quid promittere debeat dixi. xxiij. di. q̄ꝫ q̄ꝫ.

f ¶ Priuſqꝫ. ab altera pte. i. medietate: qꝛ nomie partiſ medietas deſignatur: vt. ff. de vbo. ſig. nomen. §. portionis.

k ¶ Lectoꝝ. noīe lectoriſ h̄ ꝯphēdit oēs mioreſ ordīeſ. ſ. xxv. di. c. i

l ¶ Octauūdecimū. i clerico ſeculari regrit̄ votū i. xviij. āno: vt hic ⁊. lxxvij. di. in ſingulis. ſed in monacho in. xv. vt. xx. q. i. illud qd̄ iō fit ne monachalis habit⁹ ꝓpter nuptias deſerat̄: niſi vbi dura ē ꝯuerſatio: vt in inſulis vbi dat̄ mai⁹ ſpatiū: vt ex̄ de reg. qꝛ i iſul̄

m ¶ Probatōe. debet enim longa precedere cōtinētia: vt. ſ. e. ꝓxi. c. ⁊. lxxvij. di. quicūqꝫ.

n ¶ Aut irenas. qꝛ terrā replēt: v̄ginitas padiſū. xxxij. q. i. nuptie.

o ¶ Auferre. quod ꝗ de iure cōi ꝯpetit negādum nō est: in auc. de nup. circa fi. §. ſꝫ ħ q2. ff. de re iudi. l. iiij. §. ſigs ꝯdēnat⁹.

a Aſſumi. Ab iſto loco vſqꝫ ad. §. ecce. oia. c. inducūt̃ ad pbā dū ꝙ ſubdiaconi ꝯtinē. nō tenet̃: ⁊ idē pbat de diacono ⁊ ſacerdote ⁊ oia ſopbiſtice īducit. vł loquū̃t de tp̄e illo q̄ ꝯtinentia cepat introduci

b Preſea.

d Diaconi. Ad intelligētiā horum caploꝝ nōbis ꝙ i oriētali eccleſia ⁊ in occidētali licite ꝯ bit̃ i miorib⁹ ordinib⁹. ⁊. xxxij. di. ſigs eo rū. ⁊. c. lectores ⁊. c. placuit. ſꝫ ꝯſtituti i ſupiori ordie nec apud nos nec apud grecos pñt ꝯhē: nec poterāt a tp̄e aploꝝ. ⁊ ſi ꝯ bāt ñ ē mr̃imoniū: vt ħ pꝫ ex ſexta ſynodo q̄ i oriente fuit celebrata ⁊ regulā ſtatuit eiſ vt. xxxij. di. ſi gs eoꝝ. xxxi. di. nicena. lxxxiiij. di. cū i pterito. Jn hoc aūt differt int̃ eos ⁊ nos. ipi eni ſiue ſint cōiugati ſiue ñ, pmouēt̃ ad ſacros ordies ñ pmiſſa ꝯtinētia vt. xxxi. di. q̄m. ſꝫ occidentales nūqꝫ pmouēt̃ niſi cōtinētia pmiſſa vt. ſ. e nullū. ⁊ c. aſſumi. a tp̄e aūt cyricij ⁊ innocētij ñ licuit occidētalibus ad diaconatū vł ſup. pmoueri niſi pmiſſa ꝯtinētia: vt. lxxxij. di. pponuiſti. ⁊. c. plurimos. ſꝫ ſbdiaconib⁹ vſqꝫ ad tp̄s gregorij licuit: vt. xxxi. di. añ triēniū. orientales ꝗ licite vtū tur mr̃imonio ꝯcto añ ſacros ordines: poſtea in ſacris ordinib⁹ ꝯhere nō lꝫ: vt. xxxi. di. q̄m. ⁊. c. aliꝫ. ⁊ ex̃ de cle. ꝯiu. cum olim. ſed poſt receptū ſacrū ordinē nō pñt ꝯhere: vt ibi dicit̃.

fecerit ut ſacrilegi rei ab eccl'ia habeātur extranei. quib⁹ aūt uoluntas, pp̄a iterrogatōis tēpore deſideriū nubēdi pſuaſit: ꝯceſſam ab apl'o lñiam auferre^o nō poſſumus ita ut cū puecte etatis in cōiugio poſiti renūciaturos ſe pari ꝯſeſu opibus carnis ſpoponderit: ad ſacros ordines aſpirēt. Jtem ex concilio arelatenſi. iij.

In coniugio cōſtitutus ad ſacerdotium aſſumi non debet.

Aſſumi^a aliquē ad ſacerdotiū i coniugij uinculo cōſtitutū nō oꝫ: niſi fuerit pmiſſa cōuerſio. Jtem ex eodem. iiij.

Non ordinentur diaconi q caſtitatem non profitentur.

Preterea^b placuit ut deinceps nō ordinēt̃ diacones ꝯiugati niſi q prius cōuerſionis pposito ꝯfeſſi fuerit caſtitatē. Vec^c ex illa pori aucte diaconibus uſ̃ pmitti ꝯiugiū: cū ad ſacerdotiū tm̄ cōiugati phibēt̃ aſſumi. porro i ſequēti uidet̃ pmitti aucte ſbdiaconib⁹ cū de diaconib⁹ ſpecialiter pcipit̃ ut ſine pbatione caſtitatis nō ordinētur. hoc idē in āchiritana ſynodo uidet̃ eſſe pmiſſum: in qua ſic ſtatutum eſt.

Diaconi non prohibeantur a miniſterio, p nuptijs: ſi in ordinatione dicunt ſe continere non poſſe.

Diaconi^d qcūqꝫ cū ordināt̃: ſi in ip̄a ordinatōe, pteſtati^e ſūt dicētes ſe uelle hr̄e uxōes nec poſſe ſe ꝯtinē: hi ſi poſtea^f ad nuptias puenēit: maneāt i miſterio: ppterea ꝙ his ep̄s lñiā dederit. qcūqꝫ ſane tacuerit: ⁊ ſuſcepit man⁹ ipoſitiōe ꝯfeſſi ꝯtinētiā: ſi poſtea ad nuptias puenerit: a miſtio ceſſare ōbebūt. Jtē ex ꝯci. neoceſarië.

Presbr̄ ducens uxorem ab ordine deponatur.

Preſb'r^g ſi uxorem duxerit: ab ordine illū deponi debere. ꝙ ſi fornicatus fuerit uł adulteriū ꝯmiſerit: extra eccl'am abijci ⁊ ad^h pñiam int̃ laicos redigi oportet. Jtē gregorius.

De eo qui relictam cuiuſdam diaconi duxit uxorem.

Quia^i ſūt culpe: i qbus culpa ē relaxare uindictam: querēda eſt ſemp ueritas: ut inquiri debeat utꝝ accuſatū noxa ꝯdēnet: an a pena inocentia patefacta ſubducat. itaqꝫ puenit ad nos fautinuꝫ defenſor ultionē exercē i petruꝫ latorē pñtium uoluiſſe: p eo ꝙ in q̄ſtū dicit̃ relictā cuiuſdā diaconi tēpore quo ꝯductor^k fuit: marito tradiderit. ſꝫ q̄m iſte coniugē diaconi aſſerit nō fuiſſe: dicens^l hec^m eaꝫ uirginē ad eū pueniſſe: deniqꝫ nec^n religioſaꝫ mutaſſe ueſtē poſt q̄ ille in ordine ſacro promot⁹ ē: ⁊ adijciēs ēt pūſqꝫ ad diaconē p ueniſſet: ⁊ poſtea praua illā mulierem opiniōe uixiſſe. Ideo fraternitatē tuā his hortamur affatib⁹ ut cū dei ſicut decet timore cām hāc ſbtili aio iueſtigatōe pgrere: ⁊ ſi in coniugio diaconi mulierem de q̄ agit̃ fuiſſe^o ꝯſtitēit: ſupraſcriptus lator memorato defēſori ⁊ rectori pr̄imonij ad uindictā modis oibus tradat̃: ⁊ cū cōpetenti emēdatiōe hi q male ſociati ſunt diſiūgāt̃. Si uero i eius coniugio ñ fuēit: memoratū fautinū ex noſtro mādato ꝯmonē te uolumus ut ei facere nil pſumat: nec falſa illū accuſatio in aliquo pgrauet. Jtē ex concilio aurelian.

De uxore presbyteri uel diaconi ſi alij ſe coniunxerit.

Si^p ſe cuiqꝫ mlier duplici cōiugio pſb'ri ł diacōi ſ̄ ſ̄licta ꝯiūxerit: aut caſtitate fruāt̃ aut ſepent^q

ħ ſi depoſit⁹ fuerit hñ pōt ſolēnit̃ penitē: vt de pe. di. vi. ſacerdos. adhuc ſignat̃ ꝯ. lxxxij. di. pſb'r vbi dr̄ ꝙ ſacerdos nō oꝫ publice penitē īter laicos. ſꝫ illud veꝝ eſt q̄n crimē ē occultuꝫ. ſꝫ ħ logt̃ q̄n crimen ē publicū apud laicos. v. q. i. ſi peccauerit.

rem q2 credit ħ ſibi licē. ſicut illa min⁹ punit̃ q̄ publice deligt q̄ꝫ q̄ priuate delinqueret: q2 credit hoc ſibi licere: vt. ff. de ritu nup. l. vlt.

h ¶ Ad pñiam. l. di. ꝯfirm. ida ꝯ. ſꝫ illud itelligit̃ de ſolēni pñia: quā cleric⁹ facē nō oꝫ: iſtud de publica: vt. xxx. q. i. ſigs ſacerdos. ⁊. xxx. di. ſigs pſb'r.

i Quia ſūt. q̄m ꝙ ħ allegatio valeat pbat̃. xxxiiij. di. ſiquiſ viduam.

k ¶ Conductor. i. defeſor.

l ¶ Dicēs. ⁊ ita ñ potuit vxor ei⁹ ꝯſecrari: q2 marit⁹ corrupte ñ pōt pmoueri.

m ¶ Nec eā virginem. Hic per duo extrema colligit̃ mediū. ex eo eni ꝙ ab īitio non erat virgo: ⁊ poſtea iſte pmot⁹ fuit i diaconum: colligit̃ eam nō fuiſſe vxorē. ff. de hē. iſti. ſed ⁊ ſi. §. ſolem⁹. ⁊. liij. di. c legē. q̄nqꝫ mediū ībit extrema. ff. de ſui. ru. pre. qui ſella. §. vlt. ⁊. l. tria pdia. q̄nqꝫ pncipium trahit̃ ad finem. j. xxxv. di. ab exordio ff. de le. iij. ſiquis. i pn. q̄nqꝫ finis trahit ad ſe pncipiū: vt. xiij. q. ij. c. vlt. ff. ō adimē. le. l. iij ⁊. l. iiij.

n ¶ Nec religioſam. i. religioſū habitū: queꝫ ſolent ſumē vidue vel alie deuote: ſꝫ nō ꝯuertātur ad aliquā eccl'iaꝫ nec eni credo ꝙ vxor illi⁹ q pmouet̃ ad ſacꝝ ordinē teneat̃ itrare religionem: ſed ſufficit ꝙ voueat perpetuam continentiā: vt. lxxvij. di ep̄s. nec ob. extra ō conuer. cōiu. ſane. quia illud ſpeciale eſt i vxore epiſcopi: ſed adhuc obſtat de cleri. coniu. quod autem. ſed illud intellige cum ordinat⁹ vult trāſire ad religionem. ſed nec hic papa aliquid dicit de veſte. ſed petrus illud allegauit.

o ¶ Fuiſſe. ſupple ⁊ eum ordinatum ipſa ſciente. nam ſi ea inuita ordinaret̃ vel ignorante non fieret ei preiudicium: ſed ſi ſciuit ⁊ tacuit fit ei piudiciuꝫ vt poſt mortem illius non poſſit nubere: vt. xxxij. di. ſeriatim. vnde nō regritur ꝙ mulier voueat: ſed ſufficit ſi ſcit virum ſuum ordinari.

p ¶ Si ſe. duplici. q̄ꝫtum ad primum.

q Separentur. Dubitatur de vxoribus ordinandoꝝ qualiter vouere debeant ⁊ dare lñiam: videtur ꝙ ſolo verbo: vt. ſ. e. di. de his in fi. ⁊ c quia ſunt culpe. ⁊. xxxij. di. ſeriatim. ſed contra extra de conuer. cōiu. ſane ⁊. xxxiiij. di. fraternitat. vbi dicitur ꝙ vxor promouendi intrabit monaſterium. Jtem alia ratione q2 cetus clericorum pemīnet cetui monachorum

d ¶ Proteſtati. ſ. di. pxi. diaconus. ⁊ ex̃ de in inte reſti. c. i. in fine.

e ¶ Poſtea. ſic ex̃ de cle. ꝯiu. diuerſ. ⁊ ex̃ de ꝯceſ. pben. nō vacant. cum ſuper. in fi. ex̃ de fi. pſby. veniens.

f ¶ In miſtio q2 videt̃ vēire ꝯ pmiſſionē pp̄a: vt ex̃ ō ꝯ. ap. p tuas

g Preſbyter. ab ordine. i. ab officio ⁊ ñ bñficio. ⁊ ſm ħ magis punit̃ ſacerdos q fornicat̃: q̄ꝫ q legitie ꝯbit. ⁊ hoc iō: q2 fac̄ ꝯ ſacrum ordinē ⁊ etiā ꝯ legem. ⁊ ideo minus peccat ducēdo vxo

aut certe ſi in criminis intentione ꝑſtiterit pari excõicatõe plectãt.
Itē ex ↄci. martini pape.
De eodē.

Si qua uidua epi uel p̄ſbři aut diaconi maritũ accepit: nullus clericus nulla religioſa ꝑſona cũ ea ↄuiuiũ p̄ſumat nũq̄ꝫ cõicet. morięti tñ ei ſacr̄a ſb ueniant. Item pelagi⁹ cethego patricio.

Cuiuſdam epi ordinatio differt: quia uxorem habet ⁊ filios.

De ſyracuſane urb ãtiſtite optaueramus i ip̄o initio gl'e ueſtre deſiderijs obedire: niſi nos multiplex rõ ipi⁹ ñ paucis tēporibus ordinationē differre ſacerdotij coegiſſet. ob hoc aũt ꝙ uel ꝑſone q̄litas: ſicut ⁊ uos meli⁹ noſtis uel ſupſtes uxor aut filij per quoſ eccl'iaſtica ſolet piclitari ſbſtantia noſtros aios diutius ab eius ordinatõe ſuſpendēt. ⁊ quãtum ad cautelã hũanã ꝑtinet: integro pene ãno diſtulim⁹: opinantes ꝙ in melius ſyracuſanoꝝ ꝑueuire poſſet electio. Sed q̄ꝛ i uolũtatis ſue ꝓpoſito irreuocabilit̃ ꝑſtiterũt: ⁊ nullus eſt ali⁹ i eadeꝫ repꝑt⁹ eccl'ia niſi lõgiorib⁹ adhuc tēpoꝝ differret ſpatijs: ne paulo ampli⁹ iſanirent: ſicut filij ur̃i magnifici p̄tõis teſtificatõe didicim⁹: inter huiuſmodi ãbiguitates illud ↄſulti⁹ iudicauim⁹ faciendũ: ut ↄgrua ꝓuidentia cãm ꝓpter quã p̄ncipalis ↄſtitutio habētē filios ⁊ uxorem ad ep̃atus ordinem ꝓmoueri ꝓhibet: ſalua diſpoſitõne ↄcilij muniremus. qua de re ſũmo ſtudio ab eodē ſyracuſane urb ep̃o priuſq̄ꝫ a nobis cõtigerit ordinari: huiuſmodi exegim⁹ cautõem: ꝑ quã ⁊ ſuã fateret̃ quãtula eēt p̄ñtis temporis hita reꝝ deſcriptõe ſbam ⁊ nihil unq̄ꝫ ꝑ ſe aut ꝑ filios ⁊ uxorem ſiue quãlibet ꝓpinquam aut domeſticã uel extraneã forte ꝑſonã de rebus audeat uſurpare eccleſie: ⁊ uniuerſa ſui ep̃atuſ q̄ſitã tꝑe eccl'ie ſue dñio ſociaret: nihil ultra id q̃ mõ deſcriptũ eſt filijs ſuis uel hēdib⁹ relictur⁹. Ecce hac auc̃te electus in ep̃atũ ꝓhibetur hr̃e uxorē ⁊ filios. eligi aũt ad ep̃atũ nõ debet: niſi aut ſacerdos aut diaconus: ſubdiacon⁹ uero ñ niſi neceſſitate cogēte. Siue ergo p̄ſbř ſiue diacon⁹ ſiue ſbdiaconus fueit: appet ꝙ i p̄fatis ordinib⁹ cõſtituti licite mr̃imonio uti poſſũt Quia ergo auc̃te greg. q relictã diaconi marito tradidit puniēd⁹ ē. Itē i neoceſari. ↄci. Preſbř ducēs uxorē nõ diacon⁹ iubet̃ deponi. Itē i ãchiritana ſynodo.

Diaconi q i ordinatõe ſua dicũt ſe uelle habē uxores: ſi poſtea ad nuptias uenerit: ñ ꝓhibeãt̃ a miniſterio. Patet ꝙ nec diaconi nec ſbdiaconi ſt̃ ꝓhibēdi a ↄiugio: ſꝫ q̃ de electõe obijcit̃: ueꝝ q̃dē eſt in ep̃atũ ñ eligēdũ eē niſi i ſacris ordinib⁹ ↄſtitutũ: ſꝫ ip̄ꝫ uxorē hr̃e ⁊ filios ñ repugnat p̄miſſis auc̃tib⁹ de ↄtinētia cl'icoꝝ. In laicali uõ habitu ul' i miorib⁹ ordinib⁹ cõſtitutis potuit hr̃e uxorē ⁊ filios ſꝫ poſtea ex ↄſēſu uxoris ↄtinentiã ꝓfeſſus ſbdiaconatũ uel diaconatũ ul' p̄ſbřij g̃dũ adeptus fueãt ⁊ tñ uxori ⁊ filijs ip̄m neceſſaria ſbminiſtrare oportebit. Illõ aũt gregorij duobus modis ſoluitur uel quia eccl'ia illa cui diacon⁹ ille militauerat: nõdũ ↄtinētie uotũ ſuſcepat in diaconib⁹ ⁊ reliq̃s miniſtris: uel q̄ꝛ ſicut de electo i ep̄ꝫ ſupraſcriptũ eſt ãñ ſbdiaconatuꝫ memoratus diacon⁹ eã in uxoreꝫ duxerat. Illõ ãt neoceſarieñ ⁊ ãchiritãe ſynodi l' ex tꝑe ul' ex loco itelligit̃. Ex tꝑe: q̄ꝛ nõdum erat itroducta ↄtinētia miſtroꝝ altaris. ex loco: q̄ꝛ utraq̄ꝫ ſynod⁹ orietal' ē: ⁊ orietal' eccl'ia nõ ſuſcepit generale uotuꝫ caſtitatis. hoc tñ diligēti obſuatõne cuſtodit: ut poſt adeptũ ſacerdotiũ defuncta priori uxore cũ q̃ ſacerdos factuſ fuerat: ſi alterã duxerit deponat̃ Itē opponit̃ illud q̃ legit̃ i canone apoſtolorum.

Preſbř cauſa religionis non ↄtēnat propriam uxorem.

Si q̃s docuerit ſacerdotē ſub obtentu religionis ꝓpriam uxorē ↄtēnere: anathema ſit. Itē ex concilio gangrenſi.

Anathema ſit qui p̄ſbřuꝫ ↄiugatũ diſcernit nuptiaꝝ occaſione.

Si quis diſcernit p̄ſbřuꝫ coniugatũ tãquã occaſione nuptiarum: ꝙ offerre non debeat ⁊ ab eius oblatione ideo abſtinet: anathema ſit. Iteꝫ ex. vi. ſynodo.

quia vix bonus monachus facit bonum clericum. xvi. q. i. legi. ⁊ facit ad h' extra de conuer. cõiu. cõiugatus. ſed nullus ſuſcipitur in monachum niſi conuertatur vxor. xxvij. q. ij. agathoſa. dic non eſſe neceſſe ꝙ conuertatur ſed ꝙ voueat tm̃: niſi de ea habeatur ſuſpicio: extra de ↄuer. cõiu. cum ſis preditus. ⁊ ſpale eſt in illa decre. ſane. in vxore epi. Sed obijcit̃: hic mulier non vouit ſolēniter g̃ ſi ↄxerit tenet mr̃imonium. quod hic negat̃ So. ſm quoſdã votũ iſtud eſt ſolēne ex propria ꝓfeſſione: vt ex̃ q cle. vel vo. ↄſuluit. al's nõ videt̃ ꝙ ſola ſcientia mulieris ſolēnizet votum: niſi ipſa exp̄ſſe vouerit. io. ſꝫ videt̃ ꝙ ſola cõſtitutio eccleſie hoc faciat: ex eo pꝫ q̄ꝛ grecus non ꝑmittit ↄtinētiaꝫ dũ recipit ſacros ordines: vt. xxxi. di. qm̃. tñ ſi cõtraxerit poſt ſacros ordines ñ tenet mr̃imoniũ: hoc g̃ nõ facit votũ ſed ſola conſtitutio eccleſie.

a Siq̃. vel diaconi. iõ nõ facit mentionem de ſubdiaconibus: q̄ꝛ tꝑe gregorij ꝓmouebat̃ q̃s in ſubdiaconatũ nõ ꝓmiſſa cõtinentia nec fiebat vxoribus aliq̃ p̄iudiciuꝫ vt. xxvij. q. ij. multorũ

b De ſyracuſane. ſolet. Nõ. caueri debere ex eo ꝙ ſolet aliq̃d fieri: vt. xcviij di. afroſ. ⁊. lxiij. di. noſſe.

c Preſtiterũt. nõ. ar. ꝙ ambulatoria eſt volũtas eligētiũ vſq̄ꝫ ad cõfirmatõeꝫ: vt. lxi. di. ſtudij. ⁊. lxiij. di. q̄ꝫto ⁊ ex̃ de elec. cũ terra. ⁊ ꝙ nullũ ius acq̃rit electo ãñ ↄfirmationem: vt ex̃ de accuſa. ſuꝑ hiſ ⁊. xxvij. q. ij. nõ dubiũ ⁊ ex̃ de elec. cũ in cũcti ⁊. c. noſti. arg. ↄ ex̃ de elec. cũ inter. in fi. ⁊ ꝑ illã decre. dico ꝙ non põt variari. io. Sꝫ hodie publicato ſcrutinio variare neq̃unt electores: vt ex̃ de elec. publicato. poſtulatio aũt variat̃ ſi poſtulantes diffidũt de iure ſuo. niſi ſit iam p̄ñtata ſuperi: vt ex̃ de poſtu. p̄la. bone. b.

d Quã principal's. i. principium: in auc̃. de ſanc. epi. circa p̄n. hic prohibet̃ in ep̄m eligi hñs vxorem ⁊ filios. ⁊. lxi. di. catinēſis. idē eſt ſi habet nepotes: vt in auc̃. q̃o oꝫ epiſ. §. i. col. i. ſed hoc non poteſt intelligi quãdo filij mali ſunt vel nepotes. nam propter tales ab alijs legitimis actibus patres remouent̃: vt. vi. q. i. qui crimen. vel quando ita tenere diligit eos ꝙ preſumitur ratione ipſorum ꝙ dilapidentur bona eccleſie: vt hic dicit̃. idē eſt ſi hꝫ p̄rem vel ſi hꝫ fratres de q̃bus eſt timor: al's non repellitur q̃s ꝓpter vxorem vel filios cũ hoc ꝑmittit apl's: ⁊ eſt ar. ad hoc. xij. q. ij. ep̃s q filios ⁊ ex̃ de teſ. c. i. dũtamen longa ↄtinentia p̄ceſſerit: vt. ſ̃. e. p̄uſq̄ꝫ. ⁊. lxxvij. di. q̃cũq̄ꝫ.

e Queſita. d' reb⁹ eccl'ie vel intuitu eccl'ie: vt. xij. q. i. manifeſta. ⁊. c. ſe. ⁊. q. v. c. pl't.

f Ecce hac. niſi neceſſitate. hodie iure cõi eligit̃: vt ex̃ de eta. ⁊ qualit. a multis.

g Gregorij. ſ̃ e. q̄ꝛ ſunt.

h Suſcepat. Hec ſolutio ñ valet: q̄ꝛ a tꝑe apl'oꝝ ñ licuit in ordine illo ↄhere nec i ſbdiaconatu: vt lxxxiiij. di. cũ in preterito.

i Neoceſarieñ. ſ̃. e. p̄ſbř ſi.

k Anchiritane. ſ̃. e. diaconi.

l Ex tꝑe. illõ ſtare ñ põt: q̄ꝛ dr̃ in fi. illi⁹. c. diaconi ꝓfeſſi continentiam.

m Ex loco. G. ita credebat ꝙ in orientali eccl'ia diaconi poſſent ↄhere: ſed h' nõ eſt verum.

n Siq̃s. cõtēnere. q̄ꝫtuꝫ ad exhibitioneꝫ neceſſariorum: vt. xxx. di. oĩno. ⁊. §. poteſt.

o Siq̃s diſcernit ⁊. ĩ. ⁊c̃.

a Preſbyterum non legalibus. Poteſt intelligi de eo qui cōtraxit ſecundas nuptias per ignorantiam iuris.
b Habere.ſ.dignitatem. Beneficium eni retinebit ꝛ locū i choꝛo ꝛ cantabit cū alijs ꝛ intererit electionib⁹.ſ3 h̄ ſolū deeſt ei: qꝫ ñ d3 miniſtrare vt ſacerdos: vt.xv.q.vlt.q admiſerit.ꝛ.c.ſiqs pſbr.ꝛ nō.qꝫ de vtro qꝫ iure eēt pri uand⁹:vt.lxx xiiij.di.qſqs. ſed h̄ bñficiu3 ꝯcedit̃ ſblato officio.ꝛ.l.di. pſbros.ꝛ.c. ſtudeat.ꝛ ex̄ ð cle.pu.bētic⁹. ꝛ ex̄ de clerico egro.tua.
c Propt̃ de lictum.i.quod factū ꝯmiſerit p ignozātiā.
d Ignozātie ar.qꝫ l3 aliquiſ igñat ſe debē ꝯtinere q ordi nat̃: tñ ex eo qꝫ recipit ordi nē tenet̃ ꝯtinē xxiij.di.q̄ꝫq̄ꝫ.
e Priuatus videt̃ hic qꝫ ſi ſacerdos ē ex cōicatus vl̄ ſu ſpenſus qꝫ nō d3 priuati dicē hozas ſuas.qð ñ eſt ver̄:imo ad hoc tenet̃: dū tñ ñ faciat h̄ officiādo ſu am eccliā3: vt colligit̃.xi.q. iij.ſigs eps.
f Conſulē dum.re prehenſibiles. ſi.xv.q.vlt.c. vlt.ſ3 ꝯ.xxxij. di.nullus.ſed illud intelligit̃

D.XXIX

cū notoriū eſt crimē eius.

g Sed no tā dum eſt.q2 di xerat.ſ.ꝓxia di.§.ecce.ı̄n fi. quedam.c.eſſe tempozalia vel localia: ideo ad ſoluendum multa contraria oſtendit in iſta.xxix.di.quedam capitula tradita eſſe ex cauſa: quedam ex tempoꝛe: quedam ex loco: quedam ex perſona
h Sciendum eſt.ex cauſa.ex cauſa fuit ſtatutum ne neophiti ꝓ moueantur ad epiſcopatus: vt.xlviij.di.c.i.ſcilicet ne in ſup bia extollerent̃ .ſed hec cauſa ceſſauit in ambꝛoſio qui cathecumi nus eſt electus in epiſcopum: vt.lxi.di.his omnibus.
i Ex perſona.vt in auguſtino qui factus eſt coepiſcopus alij: vt vij.q.i.non autem.
k Ex loco.quia pꝛopter pꝛopinquitatem vel remotionē loci ali quid ſtatuitur: vt.lxiij.di.cū longe.xxiiij.q.i.pudenda.ꝛ.ſ.di.iiij. erit autem.vel ideo dicit quia quedam ſunt localia quedam non

l Ex tempoꝛe.ſicut anglicis datū fuit ꝑpter nouitatem vt coniungantur quarto gradu: vt.xxxv.q.iij.quedam.
m Intelligant.quod eiſe non debet.xi.q.iij.eoꝝ.
n Pergrant.quod inciuile eſt: vt.ff.de legi.inciuile.
o Regule.negocio.i.pꝛopter qualitatem negocij aliquid ſtatuitur: qð ē ꝯ iuſ: ſicut i cā mrīmo nij ꝯſanguinei admit tunt̃ i teſtimoniu3: vt xxxv.q.vi.ꝯſāguine os.ꝛ ꝑpter cām ecclīe ſtatuitur qꝫ domeſtici admittūt̃ i teſtimoniū vt.xiiij.q.ij.ſup prudē tia.
p Neceſſitate.q2 lex ñ d3 iſtitui niſi ꝑpt̃ ne ceſſitatem: vt.ſ.di.iiij. erit.
q Neceſſe ē cās.xx iij.q.viij.occidit
r Vulnerib⁹. Nō qꝫ varietas delictoꝝ req rit varietatē penarum vt.xlv.di.l3.l.di. vt cō ſtituet̃.xliiij.di.ꝯmeſ ſationes.xl.di.ñ cogā tur.
s Collyrio.ar.ꝯ illoſ q tales in oibus ꝯ̄ij̄s ponūt ſolutōes.aliud ſecūdū leges. aliud ſe cūdū canones: vl̄ hoc nouū: illud vetus.
t Illud autem. dictum fuit.ſ. xxviij.di.in.c. illo ſiqs docuerit.ꝛ.c. ſe.qꝫ ſacerdotes nō de bent a ſe abijcere vxo res ſuas ꝓtextu religi onis.hic dicit qꝫ ex cā

D.XXX.

fuit h̄ ſtatutū.ſ.ꝑpter quoſdā hereticos qui ꝯiugia deteſtabantur.
u Quozūdam.hereti cozum.
a Siqui.fideles.ſi delibus ꝛ infide libus parentibus tene mur ſbuenire: magis tamē fidelib⁹: vt.lxxx vi.di.non ſatis.ſed po ne qꝫ habes patrē here ticum: nūquid ꝓferes ipm extraneo bono? R. manducatoꝛ dixit hāc queſtionē eſſe nebulā ꝛ tenebꝛoſam aquam in nubibus aeris. ſed dicas qꝫ patrem qualiſcūqꝫ ſit debemus pꝛeponere extraneo etiam ſancto in his que ſpectant ad opus miſericoꝛdie in pꝛouidendo ei in neceſſarijs: niſi alter magis indigeat: tunc potius tenemur extraneo ſubuenire: vt.lxx xvi.paſce.ambꝛoſius tamē videtur contradicere huic opinioni in canticis in illo loco oꝛdinauit in me charitatem.ait enim multoꝝ eſt charitas in oꝛdinata.quidam enim id quod eſt pꝛimum ponunt tertium vel quartum ſed ꝓ diligendus eſt de⁹: ſecūdo parētes: deinde filij: poſtea domeſtici: q ſi boni ſunt malis filijs ſūt ꝓponēdi: de pe.di.ij.charitas.ſed illa auctas in telligēda ē de affectu interioꝛi nō de bñficioꝝ exhibitōe.nā magis debem⁹ diligere extraneos bonos q̄ꝫ ꝓpinquos malos: l3 illis potius debeamus ſubuenire.xiij.q.ij.non eſtimemus.
b Dei cultus.Nō qdā hētici fecerūt rōe illius auctoꝛitatis: qui reliquerit

Ab officio abſtineat pſbr nō lega libus nuptijs detentus.

Preſbyterū[a] nō legalibus nup tijs detentū cathedrā quidē habere[b] ſed ab officio abſtinē pre cipimus. ſufficit eni huiuſmōi in dulgētia ei: q2 bñdicē alijs eū qui uulnera ſua debet curare ꝯſeqñs nō ē. bñdictio eni ſanctificatiōis traditio eſt. q uero hāc nō habet ꝑpt̃[c] delictū ignozātie[d]: qūo alijs tradet?[e] nō eni publice neqꝫ ꝓuate bñdicat: nec coꝛpus dñi diſpēſet alijs nec aliquo mō miniſtret: ſ3 ſufficiet ei qꝫ ꝓſidet ꝛ imploꝛet a deo ut dimittat̃ ei iniquitas igno rātie ſue. maiſeſtū ē aūt qꝫ ꝛ hui⁹ modi nō legitie nuptie ſoluentur ꝛ nullaten⁹ uir acceſſū hēat ad eā ꝑpt̃ quā ſacro miſterio ꝓuatus[e] ē Itē nicola⁹ ad ꝯſulta bulgaro rum.

De pſbris nō eſt laicis iudicādū

Conſulendū[f] decernitis: utꝝ pſbrum habentē uxoꝛē debe atis ſuſtentare ꝛ honozare: an a uobis ꝓijcere. In quo rñdemus qm̄ licet ipi ualde ſint rephenſibi les: nos tñ deū ꝯuenit imitari: q ſolem ſuū oꝛiri facit ſup bonos ꝛ malos. deijcere eni a nobis ideo nō debetis: qm̄ nec iudā dñs cu3 eēt falſus diſcip̄lus a numero di ſcipuloꝝ eiecit. ueru3 ꝛ de pſb̄ris uob q laici eſtis nec iudicādu3 eſt nec de uita coꝝ quicqꝫ iueſtigādū ſed epoꝛū iudicio quicquid id ſit: eſt reſeruandum.

Sed[g] notandū ē qꝫ ſ3 iſi doꝛu3 pleraqꝫ capl̄a ex cauſa ex loco ex tpe ex pſona ꝯſiderāda ſunt. Vt iſidoꝛus.

Ex tēpoꝛe loco ꝛ pſona ꝛ cauſa regule canonum intelliguntur.

Sciēdū[h] ē qꝫ pleraqꝫ capl̄a ex cā ex pſona ex[k] loco ex tpe cō ſiderāda ſt̃. quoꝝ modi q2 medul litus nō indagāt̃: in erroꝛis labe rithū nōnulli itricādo ipigūt̃: cu3 añ iudicāt q̄ꝫ intelligant[m]: añ icul pant q̄ꝫ iterādo lecta ꝑquirāt[n]

Hinc etiam gregoꝛius ait.

Pro diuerſitate reꝝ temperant̃ regule ſanctoꝛum.

Regule[o] ſanctoꝝ patꝝ ꝑ tpe loco ꝛ pſona ꝛ negocio iſtan te neceſſitate[p] tradite ſūt. Itē3 hiero.in ep̄la ad epheſios.

Pro diuerſitate locoꝝ tpoꝛu3 ꝛ hominū ſcripture itelligēde ſunt

Neceſſe[q] eſt ut iuxta diuerſita tes locoꝝ tēpoꝝ ꝛ hominu3 qbus diuerſe ſcripture facte ſt̃: di uerſas cās ꝛ argumēta ꝛ oꝛigines habeāt: ꝛ qūo beat⁹ io.in apocal̄. ſua ſeptē ſcribēs ecclījs i unaqꝫq eaꝝ uel ſpālia uicia rephendit ul̄ uirtutes ꝓbat: ita ꝛ ſanct⁹ ap̄lus paulus ꝑ ſingulas ecclias uulneri bus[r] medet̃ illatis. Nec ad inſtar iperiti medici uno collyrio[s] oīum oculos uult curare.

Illud[t] aūt qð in canone ap̄loꝝ ꝛ in gāgrenſi cō cilio ꝛ in ſexta ſynodo legit̃: ex cauſa ꝯſiderat̃ ꝛ ex tpe. cauſa fuit hereſis mani cheoꝝ: que cōiugiu3 deteſtabat̃: ſicut etiā quorūdā[u] ſupſticio mlta in catholocoꝝ deteſtatōe3 intro duxiſſe iuenit̃: contra quos i gan grenſi cōcilio ſtatutum legitur.

De multimoda ſuperſtitione he reticoꝛum: quos gangrenſe conci lium anathematizauit.

Siqui[a] filij parētes maxime fi deles deſeruerint occaſione dei[b] cultus: hoc iuſtū eē iudicātes

patrem ⁊ matrem ꝑpter me centuplum accipiet.xxviij.q.i.in prin.
·c ·Q Uecunqꝫ.j.de conſe.di.v.fucare. xxxiij.q.v.mulier.io.
·d ·S Jqua mulier.diſcedere.ſine eius conſenſu.
·e ·S Jquis.
·f ·S Jquis.
·a ·S Jqua mulier .ꝑ poſito.qꝛ magiſ eſt habilis ⁊ magis parata ē in ſciſſa veſte q̄ꝫ in clauſa ad meretricādum.
·b ·S Jqs.ꝯtēptū.qa ſi nō facit in ꝯtēptū illius diei:etiā oī die bonuꝫ eſt ei ſi ieiunat:vt.lxxvi.di.vtinaꝫ
·c ·S Jquis.neceſſitatem.i.cōtinentiā
·d ·S Jqs.baſilicas.niſi cū fiunt ꝑ inanes reuelationes:vt d̄ ꝯſe.di.i.placuit.
·e ·S Jquis docet.
·f ·S Jquiſ extra.⁊ domus in qua hec fiūt publicāda ē:vt in auc̄.de eccle.ti.§.ſiqs in ſua domo.io.
·g ·S Jquis nuptias.
·h ·S Jquis.ex fide.i.ex bona ꝯſcia.
·i ¶ Jmolatā.idolaticl.nō debem⁹ veſci:vt ḣ ⁊.l.di.preſb̄ros.⁊.xxxij.q.iiij.ſicut ſancti⁹.ſꝫ ꝯriū vr̄ illō apoſtoli ad corinth.ſiquis infideliū vocat vos ad cenam omne qd̄ vobis apponitur māducate nihil interrogantes.ſꝫ illud loquiť ſ̄m ſua tēpora cum adhuc pauci erant fideles .quod autem dicit de ſanguine ⁊ de carne ſuffocata:hodie nō tenet:qa tm̄ in figura fuit ꝓhibitum.
·k ·S Jquis.filios.nā ex iuramēto poſſum⁹ aſtringi ad illud vt.xxij.q.iiij.inter.de ḣ habuiſti.ſ̄.di.i.ius naturale.
·l ·S Jquis virorum.veſte.ſufficit ḡ ꝙ quis veſte vtatur ſ̄ꝫ cōſuetudinē regionis.⁊ ſic trāſmōtani nō coguntur vti affibulatis veſtibus:vt italici:nō obſtante noua cōſtitutione:ex̄ de vi.⁊ ho.cleri.vt clerici.qa lex debet conuenire cōſuetudini:vt.ſ̄.di.iiij.erit.
·m ·H Ec ſcripſimus.⁊ noua.ff.de conſtitu.prin.in rebus.
·n ¶ Diuites.Hoc verꝫ eſt de talibus q faciūt miſericordiam non habentibus:vt.xxxiij.q.v̄.ſ̄m.nam ⁊ domin⁹ habuit pecuniam:vt.xij.q.i.exemplum.al's abijciēda eſt pecunia exemplo cratis:vt.xij.q.ij.crates.nam aliena rapere conuincitur qui vltra neceſſaria ſibi retinet:vt.xlij.di.§.i.io.
·n ¶ Diuites.non eſt contra illud:facilius eſt camelum per foramē acus tranſire:qꝛ illud de talibus itelligiť q i diuitijs ſpem ponēteſ grati⁹ intuentur aurꝫ q̄ꝫ ſolem:de qbus habetur.xlvij.di.ſicut.
·o ·S Jqs.ꝓpť publicam quā facē pōt ſacerdos ſed nō ſolēneꝫ vt dixi.ſ̄.xxviij.di.p̄ſbyter.
·p ¶ Proſternat.vt de ꝯſe.di.iij.quoniaꝫ ſunt.
·q ¶ Preguſtet Ecce ꝙ ſuſpectus cogiť comedē ſine guſtare.ſed nunquid idem eſt ſi aliquis ē ſuſpectus eo ꝙ non communicat i anno:nūquid cogēd⁹ eſt communicare?non:quia illa non recipitur ſine peccato:ſi recipieť ē peccator.ſed ad hoc poteſt cogi:vt faciat ſe dignum:id eſt vt peniteat de cōſe.di.ij.ſi quis intrat.

⁊ nō potius debitū honorē parētibus reddiderint:ut hoc ipſum i eis uenerentur ꝙ fideles ſint:anathema ſint. De eodeꝫ

Q Uecūq̄ꝫ mulier religioni iudicans ꝯuenire comam ſibi amputauerit:quā deus ad uelamen eius ⁊ ad memoriaꝫ ſubiectionis illi dedit:tā̄ꝫ reſoluēs ius ſ̄biectionis:anathēa ſit. Itē. De eodē

S Jqua mulier derelico uiro diſcedē uoluerit ſoluto uinculo ꝯiugali nuptias cōtēnēdo:anathema ſit. Itē. De eodem.

S Jquis ꝑpť deū uirginitateꝫ ꝓfeſſus in ꝯiugio poſitos ꝑ arrogātiā uituperauerit anathēa ſit. Item. De eodem.

S Jquis uel uirginitatē uel cōtinentiam profeſſus in coniugio tan̄ꝫ abominabiles nuptias iudicat:⁊ nō ꝑpť hoc ſoluꝫ ꝙ cōtinentie ⁊ uirginitatis bonū ſanctū ꝓpoſitū ſit:anathēa ſit. Item.

S Jq̄ mulier ſuo. De eodeꝫ ꝓpoſito utile iudicās ut uirili ueſte utať:⁊ ꝑpter hoc uirilem habitū imiteť:anathēa ſit. Itē

S Jqs tā̄ꝫ hoc ꝯti De eodē nentie cōuenire iudicans die dn̄ico ieiunauerit i eiuſdē diei ꝯtēptū:anathēa ſit. Itē. De eodē

S Jquis eoꝝ q in ꝓpoſito ſunt ꝯtinētie:ꝑpter neceſſitatem corporalē ſuꝑbiat:⁊ ieiunia cōia putauerit ꝯtēnenda:toti⁹ eccl'ie ꝑfectā in ſua ꝯſciētia iudicās rōnē anathema ſit. Itē. De eodē

S Jqs ꝑ ſuꝑbiā tā̄ꝫ perfectuꝫ ſe exiſtimās cōuentus q ꝑ loca ⁊ baſilicaſ ſāctoꝝ martyꝝ fiūt uel accuſauerit:uel ēt oblatōes q̄ ibidē celebrāť ſpernēdas eē crediderit memoriaſq̄ꝫ ſāctoꝝ ꝯtēnendas:anathēa ſit. Itē. De eodē

S Jqs docet domū dei ꝯtēptibilē debē eē:⁊ ꝯgregationes q̄ in ea fiūt:anathēa ſit. Item.

S Jqs extra eccl'iaꝫ De eodē ꝑuatim ppl'os ꝯgregāt ꝯtēnat eccl'iaſticas ſāctōes ⁊ eccl'iaꝫ ipſam apud ſe ſine ꝯcilio ep̄i cum p̄ſb̄ro agat:anathēa ſit. Item.

S J qs nuptias i De eodem accuſationē duxerit:⁊ mulierem fidelē ac religioſam cuꝫ uiro ſuo dormiētē abominandā crediderit:aut ēt accuſādā tā̄ꝫ n̄ poſſe cōiugatos i regnū dei igredi:anathema ſit. Item. De eodeꝫ

S Jqs carnem māducāteꝫ ex fide cū religione ꝑť ſanguinē ⁊ idolo imolatā ⁊ ſuffocatā crediderit cōdēnandum tan̄ꝫ ſpem n̄ habentē:qui eā māducat:anathema ſit. Item. De eodem.

S Jquis reliquerit ꝓprios filios ⁊ nō eos aluerit:⁊ qd̄ pietatis eſt neceſſaria nō ꝑbuerit:ſꝫ ſ̄b occaſiōe ꝯtinētie negligendos putauerit:anathēa ſit. Item.

S Jquis uiroꝝ pu De eodē tauerit ſancto ꝓpoſito.i.continentie cōuenire:ut pallio utať tan̄ꝫ ex eo iuſticiā habiturus:⁊ repђendat ul' iudicet alios qui cū reuerentia birris utūtur ⁊ alia ueſte cōi que in uſu eſt:anathēa ſit.

Iteꝫ. H Ec ſcripſimus nō abſcidētes eos q in eccleſia dei ſecūdum ſcripturas ꝓpoſitū ſanctuꝫ ꝯtinentie eligūt:ſed eos q ſuſcipiunt habitū eius ⁊ in ſuꝑbiam efferuntur aduerſus eos qui ſimpliciꝰ uiuūt:⁊ etiā eos cōdēnam⁹ q ſe extollunt aduerſus ſcripturas ⁊ eccleſiaſticos canones ⁊ noua introducūt p̄cepta. Nos aūt etiaꝫ uirginitatē cum humilitate admiramur:⁊ ꝯtinentiam cū caſtitate ⁊ religionē deo acceptiſſimā eſſe dicimus:⁊ renūciationes ſecularīū negocioꝝ atq̄ꝫ actuuꝫ cum humilitate approbando laudamus ⁊ nuptiarum uinculum qd̄ ſecundum caſtitatem ꝑdurat honoramus:⁊ diuites cuꝫ iuſticia ⁊ operibus bonis nō abijcimus. Itē ex concilio martini pape.

Anathematizatur qui manicheorum ſuperſtitiones ſequitur.

S Jquis p̄ſb̄ ul' diacon⁹ ꝑpter publicā penitentiam a ſacerdote acceptaꝫ abſq̄ꝫ aliqua neceſſitate die dominica ꝑ quadā religione ieiunauerit ſicut manichei: anathema ſit. Similiter ⁊ qd̄ ab apoſtolis traditum canon tenet antiquus:placuit ut ꝑ omnes dies dominicos ⁊ ꝑ omnes dies paſche uſq̄ꝫ ad pentecoſten non proſternant ſe in oratione humilitatis:ſed recto uultu ad dominum orationis fungātur officio:quia in his diebus gaudiuꝫ reſurrectionis domini celebramus. Siqs

etiam non ꝓ abſtinentia ſed pro execratione eſcaruꝫ a carne abſtinet: placuit ſancto cōcilio ut pguſtet: ⁊ ſi ſic uult abſtinē abſtineat. Si autem ſpernit ita ut olera cocta cū carnib' ñ deguſtet: iſte nō obediēs nec ſuſpicionē hēſis a ſe remouēs depōat̃ ō ordie clicat'.

Tempus quoq;: q2 nondū erat inſtitutū: ut ſacerdotes ꝯtinētiaꝫ ſuarent. Unde greg. ſcribens petro ſubdiacono ſilicie.

Qui caſtitatem non promiſit: ab uxore ſua ſeparari non cogatur.

Ante trienniū oiuꝫ ecc'iarū ſbdiaconi ſilicie prohibiti fuerant: ut more romane ecc'ie ſuis uxoribus nullaten' miſceant̃: qđ mihi duꝝ atq; icōpetēs uidet̃: ut q uſū ꝯtinētie nō inuenit neq; caſtitatē ꝓmiſit: cōpellat̃ a ſua uxore ſepari: atq; ꝑ hoc qđ abſit i deterius cadat. Inde uidet̃ mihi: ut a pn̄ti die epis oibus dicat̃: ut nullū facere ſubdiaconū p̃ſumāt niſi q ſe uictuꝝ caſte ꝓmiſerit: q̃tenus ⁊ p̃terita mala que ꝓpoſito mentis appetita nō ſūt: uiolēter nō exigāt̃: ⁊ futura caute caueantur: q uero poſt eādē ꝓhibitionē q̃ añ triēniū facta ē ꝯtinēt cū ſuis uxorib' uixerint: laudādi atq; remunerandi ſūt: ⁊ ut i bono ꝑmaneāt exhortādi. eos aūt q poſt ꝓhibitionē factā a ſuis ſe uxoribus ꝯtinē noluerit: ad ſacrū ordinem nolumus ꝓmoueri: q2 nullus dꝫ ad altaris miniſteriū accedē: niſi cui' caſtitas añ ſuſceptū miſteriū fuerit approbata. Cauſa uō huius iſtitutiōis mūdicia fuit ſacerdotalis: ut libē cunctis dieb' uite ſue orōni poſſent uacare. Si enī ut paulus ait ab uxoribus ē ceſſādū: ut expediti' orōni uacemus: miſtris itaq; altaris qb' quotidiana neceſſitas orandi icūbit: nūq̃ꝫ cōiugali officio uacare ꝑmittitur. Unde beda ſuper lucam ait.

Sacerdotibus ſemꝑ caſtitas obſeruanda precipitur.

Sacerdotibus ut ſemꝑ ualeāt altari aſſiſtē: ſemper ab uxoribus eſt abſtinendum: ſemperq; caſtitas obſeruanda precipitur.

Item in ꝯcilio carthaginēſi .ij.

Qui diuinis ſacramentis inſeruiunt: continentes eſſe oportet.

Epiſcopos p̃ſbyteros ⁊ diaconos ita ut placuit ⁊ decꝫ ſacroſāctos antiſtites aut ſacerdotes aut leuitas: uel q ſacramētis diuinis iſuiūt: ꝯtinētes eē debēt in oib'. Itē innocentius uictorino rothomagenſi epiſcopo.

Sacerdotes ⁊ leuite cuꝫ uxorib' ſuis miſceri non debent.

Tenere dꝫ eccleſia ut olmodo ſacerdotes ⁊ leuite cum uxoribus ſuis nō miſceāt̃: q2 miniſterij diuini quotidianis neceſſitatib' occupāt̃. Scriptū ē enīꝫ ſācti eſtote: qm̄ ego ſanct' ſū dn̄s deus ueſter. Nā priſcis tēporib' anno uicis ſue de tēplo ñ diſcedebant: ſic̃ de zacharia legim': nec domū ſuā oino tāgebāt: qb' utiq; ꝓpt̃ ſobolis ſucceſſioneꝫ uxoris uſus fuerat relaxatus: q2 ex alia tribu p̃t̃q; ex ſemine aaron ad ſacerdotiū nullis accedē ꝑmittebatur: quāto magis hi ſacerdotes ⁊ leuite pudicitiaꝫ ex die ordiatōis ſue ſuare debēt: qb' l' ſacerdotiū ul' miſteriū ſine ſucceſſiōe ē: nec preterit dies qua uel a ſacrificijs diuinis uel a baptiſmatis officio uacēt. Palea. Nam ſic̃ paulus ſcribit ad corinthios dicens: abſtinete uos ad t̃ps ut expediti' uacetis orōni: ⁊ hoc utiq; p̃cepit multo magis ſacerdotib' qb' orādi ⁊ ſacrificādi iuge ſacrificiū eſt: ſemꝑ debebūt ab huiuſmōi cōſortio abſtinē. Itēꝫ exuperio tholoſano epiſcopo.

Qui ab uxoribus ſuis abſtinent: ad ſacrificia admittantur.

Eos ad ſacrificia fas ſit admitti: q uel ēt cū uxore nō exerceāt carnale officiū. Itē hieronymus cōtra iouinianum.

Sacerdoti cui eſt ſemꝑ orandꝰ matrimonio ſemꝑ eſt carendum.

Si laic' ⁊ qſq; fidelis nō pōt orare niſi careat officio cōiugali: ſacerdoti uō cui ſēp offerēda ſūt ſacrificia ſemꝑ orādū ē. ſi ſēp orandū ē: ergo ſemꝑ m̃rimonio

a Tempus. In hac .xxxi. di. oſtēdit ꝙ a tempore grego. ſtatutū fuit: ut ſubdiaconi nō ordinarent̃: niſi ꝓmiſſa continentia. ſecundo agit de cauſa cōtinētie p̃ſb'orꝫ ⁊ diaconorū. tertio dicit ꝙ lꝫ ordinati in ſacris ordinib' vxorib' nō debēt cōmiſceri: tñ neceſſaria ꝓuidebūt eis. vltio aſſignat dr̄iam iter oriētales ⁊ occidentales.

Ante triennium Caſus. oliꝫ ꝓmouebāt̃ ſubdiaconi non ꝓmiſſa ꝯtinētia ⁊ licite vtebāt̃ vxorib' ⁊ bñficijs. poſtea pelagius p̃deceſſor gregōij ſtatuit: vt vl' ꝯtēti eēnt vxoribus tm̄ vel bñficijs tm̄: de q̃ cōſti. gregori' facit mētiōeꝫ .xxvij. q. ij. multorū. poſtea idē pelagi' aliam edidit ꝯſtitutionē: i qua p̃ciſe ꝓhibuit vt ſbdiaconi nullo modo commiſceri debeant ammodo vxorib' ſuis ⁊ illā ꝯſtitutōeꝫ qdā ſbdiaconi ſuabāt qdā ñ. ſed q2 illa ꝯſtitutio fuit iniq̃ ꝙ aliqs q nō ꝓmiſit ꝯtinentiā cogeret̃ ꝯtinere: retractat̃ hoc a gregōio ⁊ ſtatuitur: ꝙ ſiq ſbdiaconi modo ſunt nō cogāt̃ continere niſi velint: ſi qui aūt i futurū ſunt ordināndi: nō admittātur: niſi ꝓmittant ꝯtinentiā.

D. XXXI.

b Durū. ſtatutum pelagij fuit cōtra euāgelium in quo excipitur ſola fornicatio: vt .xxxiij. q. ij. q̊s deus. ⁊ ideo reprobatuꝫ fuit. ſed quare reprobat̃ illa cōſtitutō pelagij in qua ſtatuit vt aut beneficia aut vxores dimittant: cū idē ſtatuerit alexander: extra de cleri. coniu. c. i. ſed dic cum aliquis in minoribus ordinibus exiſtens poſtea contrahit: poteſt priuari beneficio prius habito: ⁊ illis loquitur alexander. cum vero aliquis primo contrahit: ⁊ poſtea eccleſia ſcienter ei confert beneficium: poſtea non poteſt illud auferre: ⁊ de illis loqtur pelagi': ⁊ ideo conſtitutio eius fuit iniqua: ſi. extra de cleri. cōiu. diuerſis.

c Non inuenit. id eſt non ſuſcepit.

d Promiſerit. hoc itelligo ſi habeat licentiam vxoris.

e Mala. id eſt continentiam: que iuuenibus eſt mala. xxx. q. ij in adoleſcentia.

f Sacerdotibus

g Epiſcopos.

h Tenere. quoniā ſanctus ſū. ex quo dominus ſe commēdauit: ⁊ chriſti actō noſtra eſt lectio: ergo ⁊ nos poſſumus nos commendare: ⁊ auguſtinus ſe commendat equiparando ſe prophetis: vt. xxiij. q. iiij. ecce ⁊ procōcul poteſt premittere libellum cōmēdationis ſue: vt. ff. de offi. proconſul. obſeruare. ſimiliter ille q impetrat veniam etat̃ ſe cōmendat. C. de his qui ve. eta. impe. l. ij.

i Anno. id ē ſeptimana. ſic alibi ponitur dies pro anno: vt. xxxiij q. ij. hoc ipſum. ⁊ tempus pro anno: vt de conſe. di. iiij. omni tempore.

k Nec preterit. excepto ſabbato ſancto ⁊ die veneris p̃cedente: vt de ꝯſe. di. iij. ſabbato. q dies nulli reputātur propter paucitatē: ſic. j. de conſe. di. ij. reuera.

l Uel a baptiſmatis. dum eſt neceſſitas.

m Eos etiā. neduꝫ cum alia.

n Officium. poſt votum factum.

o Si laicus. orare: quid de hac materia iur̃ ſit: habes. xxxiij. q. iiij. c. i. ⁊ ij.

p Matrimonio. ar. ꝙ ſi aliqua ſibi coherent vel ſi aliquid ſeqtur ex alio: vno probato ⁊ reliquum eſt probatuꝫ: vt. xxxiiij. diſti. ſiquis viduam. xxvi. di. deinde. iij. q. vi. hoc quippe. arg. contra de pe. di. i. ſicut primi. in fine.

q Quod autem. reſpicit tria penultima. c. xxxiiij. di. dicens ꝙ illud ſtatutū fuit propter hereſim manicheorum.

a Quicunqʒ. in canone. ẜ. xxviij. di. ſiquis docuerit.
l Ex continentie. eis non licere. nõ. ꝙ propter mutationeʒ ſtatus in cipit aliquid non licere qḋ prius licuit. xij. q. i. nolo. ⁊. xxij. q. ij. ne quis arbitretur.
b Omnino. ⁊ veſtitum. ex quo dicit victum ⁊ veſtitum: videtur ꝙ nomine victus nõ comprehẽdatur veſtitus: vt. ff. de tranſacti. cum hi. §. qui trãſigit quod non eſt veruʒ. ff de vbo. ſig. vbo vict⁹.
c Largiaẗ. ſequeſtrato tamen habitaculo: vt. lxxvij. di. epiſcop⁹. ⁊ hoc cum perſona eſt ſuſpecta.
d Paulo dicente. ducebant enim vxores ſecum vt ſeruirent eis in cibis parãdis ⁊ ab eis paſcerẽtur cum eſſent pauperes de mercede predicationis.
e Sororem. id eſt q̃ſi ſororem.
f Circũducendi. nobiſcum.
g Ut mercede. Ar. ꝙ ſiquis habet vxorem ⁊ filios: d bonis eccleſie ipſos poteſt paſcẽ: ſi non habet propria: vt. lxxxvi. di. nõ ſatis. ⁊ di. proxi. ſiquis vero ⁊. l. di. ſtudeat. in fine. ⁊. xxxvij. di. legant. qꝛ nemo carneʒ ſuã unq̃ʒ odio habuit: vt. xiij. q. ij. non eſtimemus. ⁊ h vera ſunt ſi indigent: alias ſecus: vt. xxviij. di. de ſyracuſane. vnde ⁊ ſi viro relictus eſt vſus alicuius rei: mulier eadeʒ re poteſt vti vt. ff. de vſu ⁊ ha. l. ceterum. §. mulier.
h Hinc illud. ĩfra in illo. c. preſbyẗ quidam quod eſt infra. di. pxi. io.
i Nicena. introducere. de cõſenſu vxoris: aliter eſſet iniqua.
k Caſtitatẽ. ſic ⁊ qui bñ comedit abſtinẽs eſt: vt. xliiij. di. ↄuiuia. in fi.
l Seniam. vnus ergo poteſt contradicere toti vniuerſitati ſi habet rationabilem cauſam vt extra de his que fi. a ma. par. ca. c. i. nam ſententia vnius poteſt alios trahere ad partẽ ſuam: vt extra de eo q mĩtti. in poſſeſſio. c. cũ ſicut. ff. de arbi. item ſi vr... vltimo. ⁊. C. d... iur. enu. l. i. §. ſʒ is ⁊c.
m Quoniam. id eſt quãuis.
n Romani. Hic aſſignatur differẽtia inter orientales ⁊ occidentales.
o Qui ordinati. id eſt ordinantur.
p Apoſtolice. qa apoſtolus precepit vt vir reddat debitũ vxori.
q Opportuno. iſtud eſt ↄ gãdulphum ⁊ alios: q dicũt ꝙ vir quolibʒ loco etiam in eccleſia ⁊ quolibet tempore tenetur reddẽ debitum vxori: ſed ſicut debitor non debet ſemper venire cuʒ ſacco paratus: vt. ff. de ſolu. qḋ dicimus. ſic nec vir ſemper debet eſſe parat⁹ xxxiij. q. iiij. chriſtiano.
r Diligens. id eſt dignus.
s Cõtinẽtes. Sed nunqd ĩ orientali eccleſia vir poteſt promoueri ſine licẽtia vxoris? dicit. h. ꝙ ſic: quia nec fit ei preiudiciuʒ aliquod. ſʒ certe preiudiciuʒ fit ei: qa poſt mortem viri ñ poteſt contrahere. item ⁊ in alio fit ei p̃iudicium: quia tempore vicis ſue non debet ei commiſceri cum etiam ad tempus vir inuita vxore nõ poſſit orare: ut. xxxiij. q. iiij. apoſtolus. ſʒ ibi expone orare id eſt pegrinari. io.

carendum. Quod[a] aũt manicheorum cã de ↄiugio ſacerdotũ illꝰ ſupradictũ ſit: ex gãgrenſi ↄcilio apparet: in quo ſic ſtatutũ legiẗ.

Anathema ſit: q nuptias uitupat

Si qs uitupat nuptias: ⁊ dormiẽtẽ cũ uiro ſuo fidelẽ ac religioſaʒ deteſtaẗ aut culpabilem eſtimat uelut q regnũ dei ĩtroire nõ poſſit: anathema ſit. Item

De eodem.

Quicunq̃[a] uirginitatem cuſtodiens aut cõtinentie ſtudẽs uelut horreſcens nuptiaſ nec propter hoc ꝙ bonum ⁊ ſanctum eſt nomen uirginitatis aſſũit anathema ſit. Poteſt ⁊ aliẗ illud ĩtelligi qḋ ĩ canõe aplˡoꝝ legiẗ: ut iſte ſit ſenſuſ capˡi: Siqs docet ſacerdotem uxorẽ ſuã ↄtẽnere: nõ quã in ſacerdotio accepit ſed quaʒ añ ſacerdotiũ dũ adhuc eẽt laic⁹ uel in minoribus ordibus cõſtitut⁹ ſibi copulauit: cũ q̃ ↄtinẽtiaʒ ꝓfeſſus eſt: cum ad ſacros ordines cõſcẽderet: quã nullus debet ↄtẽnere: hoc ẽ ab aio ⁊ cura ſua abijcẽ: qn ei neceſſaria ꝓuideat. ꝓbaẗ auteʒ hec iterp̃tatio leonis pape: q ſcribens ruſtico narboneñ. epõ ait.

Miniſtris altaris cum epiſcopis ⁊ preſbris eadẽ eſt lex ↄtinentie.

Lex[a] ↄtinẽtie eadẽ eſt altaris miſtris: q̃ epis aut p̃ſbris: q cuʒ eẽnt laici ſiue lectores licite q dem ⁊ uxores ducere ⁊ filios procreare potuerũt: ſed cuʒ ad predictos ꝑuenerunt grad⁹: cepit eis licere qḋ licuit. unde ut iã de carnali fiat ſpũale ↄiugiũ: oportet eos nec dimittẽ uxores: ſed q hñt ſic habẽ uideãẗ quaſi non habeant: quo ⁊ ſalua ſit caſtitas ↄnubioꝝ ⁊ ceſſent opera nuptiaꝝ. Iteʒ leo. ix. ↄtra eplˡaʒ nicete abbatis

Epiſcopus uel p̃ſbyter uxorem ꝓpriam a ſua cura non abijciat.

Omnino[b] ↄfitemur ñ licẽ epo pſbro diacono ꝓpriã uxoreʒ cã religionis abijcere a cura ſua: ſʒ ut ei uictũ ⁊ ueſtitũ largiaẗ[c]: ſʒ nõ ut cũ illa carnaliẗ ex more iaceat: ſicut ⁊ ſanctos aplˡos legimus egiſſe beato paulo[d] dicẽte: Nũqd nõ habem⁹ poteſtatẽ mulierez ſororẽ[e] circũducendi[f]: ſicut ⁊ frater dñi ⁊ cephas? Uide iſipiẽs qꝛ nõ dixit: nũqd nõ habemus ꝑtãtẽ ſororẽ mulierẽ amplectẽdi ſʒ circũducẽdi. ſ. ut[g] mercede p̃dicatõnis ſuſtẽtareẗ ab eis: nec tamẽ deinceps ulti⁹ foret carnale iẗ eos ↄiugiũ. Hinc[h] ⁊ illud gre. ĩ dialogo Preſbyter quidã. Require infra. Ut igiẗ ex his auctoritatibus apparet: ſacerdotes uxoribus quas in laicali habitu uel ĩ minorib⁹ ordinibus cõſtituti ſibi legitie copulauerũt: neceſſaria miniſtrare: debita reddere nõ ualet Sed obijciẗ illḋ tripartite hiſtorie.

Diſſuaſu pontini nicena ſynodus cõſtituit: ꝙ preſbyteri cũ ſuis uxoribus nõ dormirent.

Nicena[i] ſynodus uolẽs corrigere hominũ uitã in eccleſijs cõmorãtiuʒ poſuit leges quas canones uocam⁹: in quoꝝ tractatu uidebaẗ aliquibus ĩtroducẽ legẽ: ut epi p̃ſbri diaconi ſbdiaconi cuʒ ↄiugib⁹ q̃ſ añ ↄſecratõeʒ duxerũt nõ dormirẽt. Surgẽs aũt pãnuti⁹ ↄfeſſor ↄtradixit honorabiles ↄfeſſus nuptias ⁊ caſtitatẽ[k] dicẽs eẽ cũ ꝓpria cõiuge ↄcubitũ. ſuaſit itaq̧ ↄcilio ne talẽ poneret legem grauẽ eẽ aſſerẽs caʒ que aut ĩpis aut eorum coniugalibus occaſio fornicationis exiſteret: ⁊ hoc qdẽ pãnutius lʒ nuptiaꝝ eẽt iexptus expoſuit: ſynoduſq̧ laudauit ſententiaʒ[l] eius: ⁊ nihil ex hac ꝑte ſanciuit: ſed hoc ĩ uniuſcuiuſq̧ uolũtate non neceſſitate permiſit.

Item ſynodus ſexta.

Non in perpetuuʒ ſed tempore oblationis a cõplexu ſuaruʒ uxorum ſacerdotes abſtineant.

Quoniã[m] in romanẽ[n] ordine canonis eſſe cognouim⁹ tradi tũ: eos q̃[o] ordinati ſũt diaconi uel preſbri ↄfiteri ꝙ nõ ſuis iaʒ copulentur uxoribus: antiquũ ſequentes canonẽ aplˡice[p] diligẽtie ⁊ ↄſtitutões ſacroꝝ uiroꝝ legaleſ nuptias amodo ualẽ uolum⁹: nullo modo cum uxorib⁹ ſuis eoꝝ ↄnubia diſſoluẽtes aut p̃uãtes eos familiaritate adiuicẽ ĩ tꝑe opportuno[q]: qcũq̧ ergo diligens[r] iuentus fuerit ſubdiaconali ordinatione aut diaconali aut ſacerdotali: hi nullo modo ꝓhibẽẗ ad talẽ aſcendere gradũ ꝓ uxoris ſue cohabitatione: nec etiam tꝑe ordinatõnis ſue ꝓfiteri cogantur: ꝙ abſtinere

a Aliter.copulantur.i.copulato vtuntur. multi ex hac littera dixerũt: ꝙ orientales pñt ꝯhere in ſacris ordinibus: ſed eis obſtat.j.di.,pxi.ſiquis eorum.ſed ipſi dicunt ꝙ ibi ſexta ſynodus nobis prefixit regulam.

b ¶ Nicolai.xxviij.di. conſulendum.

g ¶ Omnium ſacerdotum.que in alijs id eſt laicis.

h ¶ Clericorum.ſacrorum.

i ¶ Singulares.id eſt diuiſi.ab eis.

k ¶ In hoc.id eſt ſubdiaconali.

l ¶ A capite.id eſt ab epiſcopatu: ⁊ ſic videt̃ ꝙ epiſcopat⁹ ſit ordo.liiij.di.ſi ſeruus.⁊.xciij. di. diaconi. ⁊ di. xxi. cleros ſic.xxviij. di. nullum.

c ¶ Synodi. xxviij.di.pſb̃rũ

d ¶ Siqs.ſ.xxviij. di. ſiqs.

e ¶ Subdiaconus.j.xxxiiij. di.ſi ſubdiaconus.

f ¶ Seruãda eſt. In hac.xxxij. di. adhuc proſeqt̃ de cõtinẽtia clericorũ. dicit ergo ꝙ conſtituti in quatuor ſacriſ ordinibus tenentur cõtinere: ⁊ qui non fuerint cõtinẽtes priuantur officio ⁊ beneficio: ⁊ ſi habẽt publicas concubinas null⁹ miſſam eoꝛuꝫ audiat: ⁊ vt facilius poſſint ſeruare continentiam: precipitur eis: vt extranearũ feminaruꝫ familiaritatẽ vitẽt. io. Sed nunquid quilibet ordo eſt ſacer? ⁊ certe videt̃ ꝙ ſic. nam vt dicitur i libro iiij. ſententiarum .xxij. di. c.i.in princi.ꝙ ordo eſt ſacrũ ſignaculum in quo traditur ſpiritualis poteſtas ordinato ⁊ officium. ⁊ in quolibet ordine confertur gratia ſi digne ſumatur: vt ibi dicitur. So. reuera q̄libet ordo ſacer ẽ: ſed quat

XXXII. tuor pcipue dicũt̃ ſacri a ſanctitate caſtitate ⁊ ꝯtinentia quã inducunt ſ.xxviij.diſti. nulluꝫ.⁊.c. decernimus.

debeant a legalis uxoris familiaritate. Item oꝛ eos q altari miniſtrant i tpe oblatõis ſanctoꝝ ꝯtinẽtes ẽẽ i oibus: ut a deo poſſint ꝯſequi q̃ ſupplicit̃ poſtulant. Si qs igit̃ p̃ſumpſerit ꝯtra apoſtolicos canones aliquos p̃ſb̃roꝛuꝫ ⁊ diaconoꝝ priuare a cõtractu ⁊ a ꝯmunione legalis uxoris ſue deponat̃. Similit̃ ⁊ p̃ſb̃ aut diaconus q religiõis cã uxorẽ ſuam expellit: excõicet̃. ſi uero i hoc pmãſerit: deponãt̃. Hoc aũt ex loco itelligendũ ẽ.orientalis .n.eccl'ia cui ſexta ſynodus regulaꝫ uiuẽdi p̃ſcripſit: uotuꝫ caſtitatis in miniſtris altaris nõ ſuſcepit. Unde ſtephanus papa ait.

Occidentalis nõ orientalis eccleſia caſtitatis uotum obtulit.

Aliter ſe orientaliuꝫ traditio hꝫ eccl'iaꝝ: alit̃ hui⁹ ſancte romane eccl'ie. nã caruꝫ ſacerdotes diaconi aut ſb̃diaconi i matrimonio copulant̃: iſtius aũt eccl'ie uel occidẽtaliũ nullus ſacerdotuꝫ a ſb̃diacono uſq₃ ad ep̃m licẽtiã hꝫ ꝯiugiũ ſortiẽdi. Similit̃ ⁊ capitulũ nicolai ex loco cõſiderat̃: quia gens bulgaroꝝ nouit̃ ad fidẽ conuerſa, ppoſitũ ſacre religiõis ex integro aſſumẽ nondũ didicerat. ꝙ aũt in.c.vi.ſynodi p̃ſb̃ nõ legitimis nuptijs detentus punit̃: nõ legales nuptie ſed ſecũde itelligẽde ſunt: a quibus auctoritate canonica ſacerdos q̄libet dꝫ eẽ imunis. Illud autẽ gãgrenſis ꝯcilij ſiqs diſcernit p̃ſb̃ruꝫ ꝯiugatũ ⁊c̃ ſimilit̃ intelligendũ eſt uel localit̃ traditũ: uel cõiugatum ab ea eſſe appellatũ quã ãn tp̃s ordinatõis ſue duxerat. Illud quoq₃ martini pape ſi ſubdiaconus ſecundaꝫ duxerit uxorem: nõ diſſimil'r itelligẽdũ eſt. p̃mã eni uxorẽ ãn ſb̃diaconatũ hr̃e pmittit̃: q̃ defuncta ul' caſtitatẽ pfeſſa, pmouet̃ iſte ad ſb̃diaconatũ. pmot⁹ aũt ſi ſcõas deſiderauerit nuptias: ſententie martini pape ſubiacebit.

Seruãda ẽ ergo ꝯtinentia ab oibus i ſacris ordinib⁹ ꝯſtitutis. Unde leo papa ait.

Nõ ẽt ꝯnubiũ ſb̃diacoib⁹ ꝯcedit̃

Omniũ ſacerdotũ tã excellẽſ eſt electio: ut hec q̃ i alijs mẽbris eccl'ie uacãt a culpa: i illis tñ hẽant̃ illicita. cũ.n.extra cl'icoꝝ ordinẽ ꝯſtitutis nuptiaꝝ ſocietati ⁊ pcreatõe filioꝝ ſtudẽ ſit liberũ: ad exhibẽdã tñ pfecte ꝯtinentie puritatẽ nec ſb̃diaconibus carnale ꝯnubiũ qdẽ ꝯcedit̃: ut ⁊ qui hñt ſint tãq₃ ñ hñtes: ⁊ q ñ hñt p maneãt ſingl'ares. qd̃ ſi in hoc ordine q q̃rt⁹ extat a capite dignũ ẽ cuſtodiri: q̃to magis i p̃mo ul' in ſecũdo ⁊tioue ſuãdũ ẽ: nec aũt leuitico aut p̃ſb̃rali honore aut ep̃ali excellẽtia qſq₃ idone⁹ exiſtimet̃ q ſe a uoluptate luxurie necdum refrenaſſe detegit̃. Itẽ grego. leoni ep̃o catinenſi.

Palea.

Multoꝝ relatõe ꝯpim⁹ hanc apud nos ꝯſuetudinẽ oli tenuiſſe: ut ſb̃diaconi ſuis licite miſceãt̃ uxorib⁹: qd̃ ne denuo qſq₃ p̃ſumẽt: a ſuo di ſedis nr̃e diacono ex auc̃te nr̃i p̃deceſſoris ẽ iſto mõ, phibitũ: ut eodẽ tpe hi q iã uxoribus fuerãt copulati: unũ de duob⁹ eligerẽt. i. aut a ſuis uxorib⁹ abſtinerẽt: aut certe miſtrare nullo mõ p̃ſumerẽt: ⁊ q̃tũ dr̃ ſpecioſuſ tũc ſubdiacon⁹ p hac re ab adminiſtratõis ſe ſuſpẽdit officio: ⁊ uſq₃ i obitũ ſui tpis nõꝛij qdẽ geſſit officiũ: ⁊ a miniſterio qd̃ ſb̃diaconũ oportuerat exhibere ceſſauit. Et poſt aliq̃: decet̃o uõ frat̃nitaſ tua ſit oĩno ſolicita: ut quos ad hoc officiũ ꝯtigerit, pmouẽ: hoc q̃ꝫ maxime diligẽt̃ iſpiciat: ne ſi uxores hñt miſcẽdi ſe cũ eis lñia potiant̃ ſꝫ ad ſilitudinẽ ap.ſe. eos cuncta obſuare ſua nihilomin⁹ diſtrictõe ꝯſtituat. Item grego. auguſtino anglorum epiſcopo.

Extra ſacros ordines conſtituti ducant uxores: ⁊ ab eccleſia ſtipẽdia accipiant.

Siq̄ nõ ſũt cl'ici extra ſacros ordĩes ꝯſtituti: q ſe ꝯtinẽ nõ pñt: ſortiri uxores debẽt: ⁊ ſtipẽdia ſua ext̃i⁹ accipe: qꝛ ⁊ d̃ eiſdẽ a prib⁹ nouim⁹ ſcriptũ: ꝙ diuidebãt ſingul', put cuiq₃ op⁹ erat. de corũ ergo ſtipẽdijs cogitãdũ atq₃, pui dẽdũ ẽ: ⁊ ſb̃ eccl'iaſtica r'laſunt tenẽdi: ut bonis morib⁹ uiuãt: ⁊ canẽdis pſalmis iuigilẽt: ⁊ ab oib⁹ illicitis ⁊ coꝛ ⁊ linguã ⁊ corp⁹ deo auctore ꝯſuẽt. Item nicolaus papa odoniuicẽſi archiepiſcopo

Subdiacõo uxorẽ ducẽ ñ lꝫ

De illo clerico aluico nominẽ

m ¶ Item. hic habent quidam.c.qd̃ ẽ.xxvij. q.ij.multorum ⁊c̃.

n ¶ Siqui.exterius ſignatur cõtrariũ.xij.q.i. neceſſaria. ⁊ de conſe.di.v.in omnibus. vbi dicit̃ ꝙ omnes clerici ſimul dormient: ſed dic vt nõ.xij q.i.quia tua.

o ¶ Inuigilẽt. licet eni ſint vxorati: tamen abſtinebunt a negociatõne ⁊ armiſ: vt.lxxxviij di.fornicari.xx.q.iij. eos.ſic extra de electi. tranſmiſſa.⁊.lxxxi.di. dictum.

p ¶ De illo.damus. ſed nũquid papa dare poteſt ſubdiacono licentiam contrahendi? videtur ꝙ ſic. nam diſpenſat eccleſia cum conſanguineis ⁊ diſpenſat in alijs vot̃: vt extra de vo.⁊ vo.redem.ex multa. ⁊ in iuramentis: vt.xv.q.vi. auctoritatem. vbi dicitur diſſoluere obligationes impietatis: ecõtra videtur: vt extra d̃ ſta.mona.cum ad monaſterium.in fi. Sol. ſi votum ipſum obliget ordinatũ: papa nõ poteſt diſpenſare ſed ſi conſtitutio obligat ⁊ non votum: tunc põt papa diſpenſare: quia contra conſtitutiones eccleſie bene diſpenſat xxv.q.i.ſunt quidam. iohan.ego credo ꝙ papa poſſit diſpenſare cũ hoc non ſit contra articulos fidei: ⁊ ipſe habeat plenitudinem poteſtatis: vt.ij.q.vi. decreto.⁊.c.ſe.b,

a ¶ Nullus audiat. ꝯtrariū legit̃. xxviij. di. ꝯſulendum. xv. q. vlti. c. vlti. ſed hic loquitur de illo cuius crimen notorium eſt vel per ſententiaꝫ vel propriam confeſſionem: vt extra de cohabi. cleri. veſtra. imo ſi adhuc poſt ſententiam corrigi voluerit. non dicā eū ſuſpenſuꝫ ipō iure: vt. lxxxi. di. ſiq̄ ſūt p̄ſbri. ex̄ de cohabi. cle. ⁊ muli. c. ſicut haꝫ. tamen dicit hunc canonem fuiſſe quandoqꝫ late ſententie: ſꝫ hodie nō eſſe. ⁊ hoc qḋ dixi. ſpeciale eſt in hoc crimine fornicationis: vt notorius fornicator ſit ſuſpēſus ipō iure ⁊ ēt ſimoniacus: vt. j. §. verum. ſed in alijs criminibus nō eſt exp̄ſſuꝫ. ⁊ iō licet notoria ſint: non eſt propter illa abſtinendum ab officijs ipſoruꝫ: vel ꝙ licet notorius fornicator ipſo actu ſit ſuſpēſus: tamē ꝓpter contrarium ipō iure reſtituit̃ ei officiū. lxxxi. di. ſiq̄ ſunt. vnde q̄ꝫcito penitet licite celebrat. io. ſed certe qc qd dicat io. hoc tene, ꝓ certo ſiue ſit notoriuꝫ per ſententiam ſiue ꝑ confeſſionem vel ꝑ rei euidentiam de fornicatione ipſius: ꝙ vitari debet: vt extra ḋ cohabita. cle. c. vlt. b.

b ¶ Quem ſcit. ſcientia iuris non facti. io.

c ¶ Preter. ab eccleſia. hoc cōcedo in ſuſpenſo a canone. idem eſt in excōicato: extra de ap. paſtoralis non ita dico in ſuſpenſo ab homie: ꝙ ibi ſtatim debeat amittere beneficium: quia relegato ad tempus bona nō adimuntur: niſi hoc in ſententia exprimat̃. C. de penis deportatorū quia duꝫ alijs rationibus quis cōſtringi poteſt: non ſunt ei ſubſidia ſubtrahenda. C. ḋ execu. rei iu. ſtipendia io. imo dico ꝙ nec hic adimerētur niſi in ſententia exprimeret̃. qd de hoc iure ſit: notaui in queſtionibus. b.

quē per ordines eccl'iaſticos uſqꝫ ad ſb̄diaconatū uixiſſe dicitiſ: cur ueſtra auc̄te uxorem duxerit miramur: eo ꝙ nulli unq̄ꝫ exceptis illis qbus eccl'iaſtica regula habere pmittit: uxoreꝫ habēdi licentiam damus. Item nicolaus papa omnibus epiſcopis.

Non audiatur miſſa preſbri concubinam habentis.

Nullus[a] miſſam audiat p̄ſbri quē[b] ſcit ꝯcubinā idubitanter habē: aut ſubintroductā mulierē unde etiā ipā ſancta ſynodus hoc capl'm ſb excōicatione ſtatuit dicens: quicūqꝫ ſacerdotuꝫ ⁊ diaconoꝝ ⁊c̄. ſicut in ſubſequenti capitulo alexandri continetur. Iteꝫ alexander. ij.

Non eſt audienda miſſa a p̄ſbro qui concubinam habet.

Preter[c] hoc aūt p̄cipiendo mādamus: ut nullus miſſam audiat p̄ſbri: queꝫ ſcit ꝯcubinā habē indubitāter uel ſubintroductam mulierē. unde etiā ſancta ſynod⁹ hoc capl'ꝫ ſub excōicatione ſtatuit dicens: qcūqꝫ ſacerdotuꝫ diaconoꝝ ſubdiaconoꝝ poſt ꝯſtitutuꝫ beate memorie p̄deceſſoris nr̄i ſācti leonis pape ⁊ nicolai ḋ caſtitate clericoꝝ ꝯcubinā palā duxerit uel ductaꝫ nō reliquerit: ex ꝑte oipotētis dei ⁊ auc̄te p̄ncipū apl'orū petri ⁊ pauli p̄cipim⁹ ⁊ oino cōtradicim⁹: ut miſſas nō cantet nec euāgeliū legat neqꝫ epl'am ad miſſam: neqꝫ i p̄ſbrio cuꝫ his ad diuina officia qui prefate cōſtitutioni inobedientes fuerit maneat: neqꝫ partē ab eccl'ia ſuſcipiat: precipiētes ēt ſtatuim⁹: ut hi p̄dictoꝝ ordinū q eiſdeꝫ p̄deceſſoribus nr̄is obediētes caſtitateꝫ ſuauerit: iuxta eccl'ias ſicut oꝫ religioſos clericos ſimul mādu cēt ⁊ dormiant ⁊ qcqd eis ab eccl'ijs ꝯpetit: hoc coīter hēant. deinde ut decime ⁊ p̄mitie ſeu oblationes uiuorum ⁊ mortuoꝝ eccl'ijs dei fideliter reddant̃ a laicis: ⁊ ut ipē i[d] diſpoſitione epoꝝ ſint: q̄s q retinuerit a ſācte eccl'ie cōione ſeparent̃[e]. Uerū[f] p̄ncipia haꝝ auc̄tatum cōtraire uidet̃ hieronymo[g] auguſtinō[h] ⁊ cetis: q chriſti ſacr̄a neqꝫ i bono neqꝫ i malo hoie fugiēda demonſtrāt: ſic̄ ſubſeq̄ns cā ſimoniacoꝝ plení⁹ demōſtrat. Sed urbanus ij. in[i] epl'a deſtinata p̄poſito[k] ſancti inocētij hāc ꝯtrarietatē determinat dicēs. Ad[l] hoc uō qḋ ſubiūgitur i epl'a. i. utrꝝ ſit utēdū ordinatiōibus ⁊ reliqs ſacramētis a criminoſis exhibitis: ut ab adult'is uel ſanctimonialium uiolatorib⁹ uel huiuſmodi: ad hoc inq̄ꝫ r̄ndemus: Si ſciſmate ul' hēſi ab eccleſia nō ſeparēt̃: eorūdeꝫ ordinatōnes ⁊ reliq̄ ſac̄menta ſancta ⁊[m] uenerāda nō negam⁹ ſequendo beatū auguſtinū: q ſup iohannem de huiuſmōi tā copioſe q̄ꝫ ueraciter dixerit. Ait eni baptizat ſu⁹ ſiue bonus ſiue malus[n]. Neſciat ſe ille q baptizat̃ baptizari niſi ab eo q ſibi baptizādi dedit poteſtatem ⁊ pauloPoſt: non abhorreat colūba[o] myſteriū maloꝝ: reſpiciat dn̄i ptātem: attamē[p] p̄deceſſores nr̄i nicolaus ⁊ gregori⁹ a miſſis ſacerdotū quos tales reuera eſſe ꝯſtiterit[q]: fideles abſtinē decreuerunt: ut ⁊ peccādi licētia cet'is auferrēt ⁊ huiuſmōi ad digne p̄nie lamenta reuocarēt. ſcribit eni p̄deceſſor noſter gregorius rodulpho ⁊ bertulpho ducib[r]: iter cetera officiū[s] ſimoniacoꝝ ⁊ in fornicatōe iacētiū ſciēter nullo mō recipiatis: ⁊

d ¶ In diſpoſitione. ar. pro cōmuni vita clericorum: vt. i. q. ij. ſacerdos. ſed contra: varie ſunt conſuetudines: extra de conſti. cum omnes. ⁊ de elec. cū eccleſia vulterana.

e ¶ Separent̃. Ar. ꝙ laici excōicandi ſunt qui decimas vel oblationes ſoluere nolunt. xvi. q. i. ſtatuimus. ⁊ c. reuertimini. xiij. q. ij. qui oblationes. xi. q. i. duo ſunt genera.

f ¶ Uerum. hic. §. diuiditur in tres partes.

g ¶ Hieronymo. i. q. i. qr chriſtus.

h ¶ Auguſtino. i. q. i. ſi fuerit. ⁊ c. neqꝫ in homine.

i ¶ In epiſtola. i. q. iij. ſaluator.

k ¶ Prepoſito ſancti vincentij. epiſtola deſtinata fuit ab heretico: in qua multa obijciebantur ei: ſcilicet vtrū vera eſſent ſacramenta vel ſacrificia hereticorum: cui cum non reſpondere poſſet: miſit eam pape vrbano: vt reſponderet: ipſe vero reſpondit ad ſingula.

l ¶ Ad hoc. hic incipit. c. vrbani.

m ¶ Et veneranda ⁊ etiā ſuſcipiēda. ⁊ ꝑ hoc r̄ndet duab⁹ queſtionibus. ſ. ꝙ ipſa ſacramenta vera ſunt: ⁊ preterea ꝙ ſuſcipienda ſunt. ⁊ ita facias vim in verbo illo. veneranda.

n ¶ Malus. nō ſufficienter ꝓbat hoc: cum aliud dici pōt i baptiſmo aliud in ceteris. nam ⁊ a pagano cōferri poteſt: de conſe. di. iiij. a quodam. ſed melius probat ꝑ ſequens nō horreat.

o ¶ Columba. ideſt bonus.

p ¶ Attamen. huc uſqꝫ intelligit̃ de malis occultis. ⁊ de illis q tolerantur.

q ¶ Cōſtiterit. ꝑ ſententiā vl' ꝑ cōfeſſionem vel ꝑ rei euidētiaꝫ: vt. ſ. dixi in. c. nullus.

r ¶ Ducibus. Ar. hic ꝙ laicus de mādato ſupioris poteſt ſuſpēdere clericos ⁊ excommunicare qa excōmunicatio eſt iuriſdictionis potius q̄ꝫ ordinis ar. ex̄ de electi. tranſmiſſā. nā electioni poſſunt intereſſe lxiij. diſtincti. hadrian⁹. ⁊ c. in ſynodo. ⁊ ar. xcvi. di. bn̄ quidem. ⁊ c. nos ad fidem ⁊ cauſis matrimonialibus. xxxv. q. v. ad ſedeꝫ. circa me. ij. q. v. mēnā. io. hoc tamen videtur alienum a laico: cū de rebus ſpiritualib⁹ ſe non intromittat: vt extra de iudi. decernimus. imo vt ibi dicitur ꝓhibetur prelatis: vt talia laicis non committant: tn̄ dominus papa qui hꝫ plenitudinem poteſtatis eis poſſet cōmittere: vt excōicarent. b.

s ¶ Officium. h. iſtud intelligit de notorio ſimoniaco ſicut de notorio fornicatore: melius credo ꝙ etiā occult⁹ ſimoniacus ſuſpēſus ſit: ſi eſt ſimoniacus in ordine: vt. i. q. i. reperiunt̃. ſuſpēſus eſt enim quo ad ſe ⁊ quo ad alios: hoc iō dicit quia quilibet peccator ſuſpēſus eſt quo ad ſe non quo ad alios preter notorium fornicatoreꝫ ⁊ occultum ſimoniacum. vnde ab occulto ſimoniaco quē ſcis eē ſimoniacū nō debes recipē ſacramēta: vt dixi. i. q. i. ſiqs a ſimoniacis ⁊ ꝓbat̃ ex̄ de ſimo. ꝑ tuas. ſed a quolibet alio qui adhuc toleratur pōt recipere: qr licet quilibet peccator ſit quo ad ſe ſuſpēſus: vt. i.

q.i.ſacerdotes.ñ tñ quo ad alios: vt h̾ pʒ.ꝛ.xv.q.vlt.c.vlt.ſic qñqꝫ aliquis eſt ſuſpenſus quo ad alios ꝛ non quo ad ſe: vt ex̃ de cleri. peregri.tue.

t Porro.hec ſunt verba vrbani.

u Si ab indignis.id eſt ꝯ̃uis.

x Preſumũtur.i.p̃ſũptiue conficiuntur.

y Sʒ agẽtib⁹ ab h̾ loco vſqꝫ ad illũ locum ceteꝝ agit ꝺ̃ ſimoniaco ꝛ de fornicatore: ꝛ ab illo loco.vſ qꝫ ibi ſciẽduʒ: loqtur de hẽtico ꝛ ſciſmatico. ꝛ tres inuuũt̾ drie int̾ hos duos.ſ.ſimoniacũ ꝛ fornicatorẽ: ꝛ int̾ illos duos.ſ.hẽticũ ꝛ ſciſmaticũ. p̃ma eſt ꝙ ſimoniacus ꝛ fornicator tpe neceſſitat̾ cõferũt duo ſacr̃a ſ.baptiſmuʒ ꝛ corp⁹ chriſti ſʒ illi baptiſma tm̃.ſecũda ẽ ꝙ iſti ꝯferũt ſacmẽtũ ꝛ effectũ ſacr̃i: illi tm̃ ſacmẽtũ.t̾tia ꝗa ordiati ab iſtiſ recipiunt̾ ſine man⁹ ipoſitõe ſed ab illis nõ i.q.i.man⁹.ꝛ.c ꝙ quidem.

ꝯ̃tũ poteſtis tales a ſanctis miniſterijs ubi oportuerit ꝓhibeatis ꝛ ceťa. Porro[t] ad hec q̃ tibi ſylogiſtice in eadẽ epľa obijciũt̾: ꝛ ſi corpus ꝛ ſãguis chriſti nõ ſũt ꝛ alia que p̃diximꝰ: ſue uirtutis effectũ ñ hẽant: qd hoc agẽtibꝰ obſũt: ꝙ ſi hñt cur ſpernũt̾: ſi[u] ab idignis p̃ſumũt̾[x]: Ad hec iꝗꝫ ita rñdemus ꝓp̃as qdẽ hñt uirtutes ꝛ dignitates: ut p̃fatus auguſtinꝰ ait ſuper io.ꝯtra donatiſtas: ſʒ[y] agentibꝰ ľ ſuſcipiẽtibꝰ hec eadẽ ſacr̃a ꝯtra[a] p̃fatoꝝ põtificũ iſtituta[b]: niſi forte ſola morte intueniẽte utpote ne ſine baptiſmate uel[c] cõione qlibet hũanis rebꝰ excedat: eis iquã agẽtibus uel ſuſcipiẽtibꝰ i tm̃ obſunt ut uere idolatre ſint: cũ talibus[d] ꝛ[e] ordiationũ ꝛ[f] ſacroꝝ ꝯfectõ[a] ꝛ aliter ꝗꝫ pmiſſũ ẽ ſciẽt̾ ſuſceptõ uehemẽter a ſãctis canonibꝰ ꝓhibeãt̾ ait eniʒ ſamuel ꝓpheta: qm̃ peccatũ ariolãdi ẽ repugnare ꝛ q̃ſi ſcelꝰ idolatrie nolle acqeſcẽ. Hec de[b] malis catholicis q itra eccleſiam ſunt. Ceteꝝ ſciſmaticoruʒ ꝛ hẽticoꝝ ſac̃menta qm̃ extra eccľiam ſũt: iuxta ſãctoꝝ patꝝ traditões ſ.pelagij: gregorij: cyp̃ani: auguſtini ꝛ hieronymi formã[c] qdẽ ſac̃mẽtoꝝ hñt: ñ aũt uirtutiſ effectũ hr̃e ꝓfitemur: niſi cũ ipi uel eoruʒ ſac̃mẽtis initiati[d] p[e] manꝰ ipoſitionẽ ad catholicã redierit unitatem. Sciendũ uero ẽ ꝙ canones apľoruni[f] quoꝝ[g] auc̃te orientalis ꝛ ex[h] pte romana utit̾ eccľia: ẽt inſigniſ cyp̃anuſ martyr. ꝛ lxxx. epiſcopi cũ eo ꝺ̃ baptiſma hẽticoꝝ lauacꝝ diaboli[i] appellãt[k]. Stephanꝰ uero ꝛ corneliꝰ martyreſ ꝛ põtifices romani ꝛ uenerabilis auguſtinꝰ i libro de baptiſmo eũdẽ cyp̃annʒ ꝛ p̃fatos ep̃os ob hãc cãm uehemẽter redargnũt: affirmãtes baptiſma ſiue ab hẽtico ſiue ſciſmatico eccľiaſtico more celebratũ ratum eſſe baptiſma: ꝛ merito qꝛ alia in[l] baptiſmo ꝛ alia in reliqs ſacramẽtis ꝯſideratio eſt: qppe cũ ꝛ ordie p̃or ẽ: ꝛ neceſſarior[m] ſit fides: ſbito.n. morituro p̃us in baptiſmate ꝗꝫ dñici corporis cõione ľ alijs ſacr̃is ꝯſulit̾: ꝛ dũ forte catholicꝰ nõ iuenit̾: ſanctiꝰ eſt ab heretico baptiſmi ſacr̃m ſumẽ ꝗꝫ in eternũ perire: ꝛ hãc ſniam p̃ſcriptoꝝ põtificuʒ: cornelij: ſtephani: ꝛ auguſtini ſecuti ſt̾ ſyriciꝰ: inocẽtiꝰ: leo: anaſtaſiꝰ: ꝛ magnꝰ gregoriꝰ ꝛ ois catholica eccľia tenet. Prohibẽtur ergo de manibꝰ taliũ ſacerdotũ ſacramenta ſuſcipi: nõ qn ſint uera quãtũ ad formã ꝛ ad effectũ ſʒ qꝛ dũ huiuſmõi ſacerdotes ſe a populo ꝯtẽptos uiderit: rubore uerecũdie faciliꝰ ad pñiam ꝓuocãtur. Item ex ſexta ſynodo.

Qui uxorẽ ducere uolũt ante ordinem ſb̃diconatus hoc faciant.

Siqs[n] eoruʒ qui ad cleꝝ accedunt: uoluerit nuptiali iure mulieri copulari: hoc añ ordinationẽ ſubdiaconatus faciat. Itẽ ex concilio carthagiñ.iiij.

Lectores aut uxoreſ ducant aut continentiam profitcantur.

Lectores[o] cũ ad annos pubertatis ueniũt: cogant̾ aut uxores ducere: aut cõtinẽtiã ꝓfiteri. Itẽ gre.bonifa.ep̃o rhegitano.

Subdiacões ꝯtinẽtiã obſ̃uãc oʒ

Subdiaconibꝰ[p] tuis hoc qꝺ̃ de ſingulis ſtatuimꝰ decernimꝰ obſ̃uari: nec illã diffinitõeʒ nr̃am cuiuſꝗꝫ ꝯtumacia ſinas aut temeritate corrũpi. Itẽ urbanus ſecũdus in ſynodo apud melphiã.

Beneficio ꝛ officio carcãt: q poſt diaconatũ uxoribꝰ uacant.

Eos[q] q poſt diacõatũ uxoribꝰ

e Per manus.ſed qd dices de pñia: nũqd eſt ab iſtis p̃ciſis accipienda: Rñ°. in caſu neceſſitat̾ eis bñ poſſumꝰ ꝯfiteri.nã ꝛ cuilibet: de pe.di.i. quẽ penitet.ſed lʒ eis ꝯfiteamur: tñ ñ debemꝰ recipe pñiam: qꝛ nec in eo caſu impõnẽda eſt pñia ſed inoteſcẽda.xxvi.q.vij.ab infirmis.vel dic ꝙ nõ debemus eis ꝯfiteri.xxiiij.q.i.§.ſi ꝛ illud.ne inducant nos i deſpatõeʒ: ſicut iudei iudã cũ ei penitenti dixerit: tu videris ꝺ̃ pe.di.ij.is poteſt.

f Apľoꝝ.i.q ſub nomine apľoꝝ facti ſt̾: ſʒ ſunt apocryphi.xx.q.i.aliter.

g Quorum.ſimplex eſt hec relatio.

h Ex pte.xxi.di.alit̾.

i Diaboli.ſi quo ad effectũ dixiſſent i deteſtatõeʒ crimis hẽſeos bñ dixiſſent: ſed h̾ dixerunt: quia nõ credebãt eẽ ſacroꝝ veritatẽ apud hẽticos: ꝛ iõ rep̃henſi fuerũt ab auguſtino.h.

k Appellãt.j.de ꝯſe. di.iiij.quomodo.

l In baptiſmo.videt̾ ꝙ nec baptiſmus i neceſſitate ab hẽtico ſit accipiendus.nam cordiſ ꝯtritõ ſuffic̃: vt ꝺ̃ cõ di.iiij.baptiſmi vicem ſic nec corpꝰ chriſti.xxiiij.q.i.c.penult.ꝛ vlti. qꝛ q credit manducat: de cõ.di.ij.vt qd paraſ. Rñ°. h̾ eſt rõ qꝛ baptiſmus neceſſarior ẽ.nã i eo delẽt̾ oia peccata ꝙ etiã ignis purgatorij pena nõ ſentiet̾. nõ aũt ita ẽ i cordis ꝯtritione vľ pñia.nã p ea nõ põt purgatoriuʒ euitari: qꝺ̃ excedit oẽʒ penã quã hic qs poſſit ſuſtinere ſʒ ꝙ hec colliguntur: de pe.di.vlt.c.vlti.

m Neceſſarior.imo ẽ ianua oiuʒ ſacroꝝ.i.q i.ſiqs ꝯfugit.de cõ.di. iiij.hi vo.ex̃ de cle.nõ bapti.veniens.

n Siqs eoꝝ.iſtud.c euidẽter eſt ꝯ̃ illos qui dicũt: ꝙ greci pñt ꝯ̃here in ſacris ordinibꝰ: cũ hoc.c.ſit ſexte ſynodi: ꝛ ſexta ſynodꝰ p̃fixit eis reľaʒ viuendi: vt.xxxi.di.nicena.pʒ ꝙ apud eos i ſacris ordinibꝰ ñ ꝯ̃hit̾ mr̃imoniũ.nec ẽt tpe apľoꝝ licitũ fuit ꝯ̃here i ſb̃diaconatu: vt.lxxxiiij.di.cũ in preterito

o Lectores.pubertat̾.plene: q̃ ẽ.xxviij.an i ſecularibus cľicis: ſed in monachis.xv.xx.q.i.illud.xxviij.di.de.his.hec eni dr̃ plena pubertas inſti.de adop.§.minorẽ.ſʒ ꝗ̃tũ ad mr̃imoniũ ꝯ̃hẽdum dr̃ plena pubertas xiiij.anni in viro vel.xij.anni in muliere: vt ex̃ de deſpõ.ipu.puberes.

p Subdiaconibꝰ.ꝯtumacia.qꝛ ñ ẽ fauore alicuiꝰ pſone omittẽdũ: qꝺ̃ ſtatutis generalibꝰ continet̾.lxi.di.miramur.

q Eos q.qꝺ̃ hic dicit̾ intelligo qñ quaſi matrimonialiter ducuntur vxores: ꝛ in eo caſu filij redigũt̾ in ſeruitutem eccleſie: vt.xv.q.vlti.cũ multe.primo tamen ipſe ep̃s rediget in ſeruitutem eas ſi poteſt: vt.lxxxi. di.quid clerici.ſed ſi ip̃e non ſufficit: tunc itur ad brachiũ ſeculare: vt h̾ dr̃

a Cõtra p̃fatoꝝ. nicolai ꝛ greg. ꝛ ſic pʒ ꝙ hic tm̃ loqt̾ ꝺ̃ ſimõiacis ꝛ fornicatoribꝰ.

b Inſtituta. obſunt.

c Vel cõione. Sic q̃ ab iſtis recipitur euchariſtia ſʒ nõ ab hẽticis: vt xxiiij.q.i.ſiqs dederit.

d Talibus. ſacerdotibus.

e Et ordinationum.id eſt ordinũ.

f Et ſacramẽtoꝝ.aliorum.

a Cõfectio.improprie dicuntur ordines confici.

b De malis. Hec lr̃a bñ inuit: ꝙ ab illo loco porro ad hec ꝛc̃. tm̃ de malis catholicis itelligit̾: nõ de p̃ciſis.nec ꝯ̃dicit illud ꝯ̃ donatiſtas: qꝛ vrbanꝰ iducit auc̃tẽ gregorij a minori.nã hoc dicit de ſac̃mentis donatiſtaꝝ ꝙ habent proprias virtutes ꝛc̃.

c Formã.id eſt virtutẽ habent: qꝛ vera ꝛ integra ſunt.i.q.i.ꝙ quidam.ꝛ de conſe.di.iiij.oſtenditur.

d Initiati.id eſt cõſecrati.ſi.de cõſe.di.ij.qꝛ corpus.xij.q.ij.auꝝ xxviij.q.i.caue.xxvij.q.ij.cum initiatur.

e Per manus.i.q.i.hi qui.

Sed obijcitur: nōne princeps hʒ iuriſdictōem ſup iſtā: cū ſit laica: quare ḡ eis indulgeꝫ iſtud cū ipi eas p ſe poſſint punire: ſi legitima eſſet vxoꝛ iſta: tūc planū eēt: qꝛ legitīa vxoꝛ ſoꝛtiꝫ foꝝ ex pſona viri: vt. ff. de iuriſdic. om. iu. cū quedā. ſʒ illa q̄ nō eſt legitīa non: vt. ff. ad munic. de inf. §. vlti. ad hoc pōt dici ꝙ cū ſit de familia ſacerdotis: ē de foꝛo eccl'ie: ſicut ⁊ alij qui ſūt de familia ei⁹: vt. lxxxix. di. indicatū. ⁊. xij. q. ij. eccleſiarum ſeruos. vl' ideo cenſeꝫ de foꝛo eccleſie: qꝛ deliquit in pſona eccleſie: qꝛ ratione delicti fit qs ō foꝛo alteri⁹: vt. vi. q. iij. placuit.

r Cōſenſerint. hodie deponiꝫ: vt ex̄ de vi. ⁊ ho. cle. vt clericoꝝ moꝛes. ⁊. lxxxiij. di. ſiqs ep̄s. ⁊ ex̄ de ſimo. nemo. ſed illud veꝝ qñ p̄ce vel p̄cio cōſenſit: vt ibi dicitur in illa ꝯſtitutione: vt clericoꝝ. ſi autem ep̄s negligens eēt ſuſpendatur p. ij. menſes: vt. i. q. i. quicquid.

s Erubeſcāt. ſecretoꝝ. ex hoc pʒ. ꝙ eccl'ia nō iudicat de occultis: ſic. xxxij. q. v. chꝛiſtiana. ij. q. v. cōſuluiſti. ⁊. vi. q. i. non oīa ⁊ eſt ar. p opinione illoꝝ q dicūt ꝙ occultū delictū nō irrogat irregularitatē. io. qð eſt expreſſum hodie extra de tem. oꝛ. c. vlti. b.

t Nemo. vgo. qd ſi credit ſe ꝯhere cū virgine ⁊ eſt coꝛrupta. dico eū non pmouendum cum ſit maritus coꝛrupte: vt. li. di. q in aliquo. qꝛ ibi nec erroꝛ nec violentia excuſat: vt. xxxij. q. v. ille aūt. ſicut nec caſus excuſat: vt. xv. q. i. c. vlti. qd ſi p̄mo coꝛrupi virginē ⁊ poſtea eā deſponſaui: ar. ꝙ pmoueri nō poſſū ſi volo eaʒ ducē: vt. xxx. q. v. q̄lis ⁊. j. di. pxi. maritū. h̄ notaui in q̄ſtionib⁹. b.

u Placuit. etiam abſtinere. i. nō contrahere.

x Sed. vniuſcuiuſqꝫ. No. ꝯſue. ſuandaʒ in matrimonio: vt hic. ⁊ j. e. qm̄. ⁊ extra de cog. ſpi. c. ij. ſʒ ꝯ ex̄ de ſpō. duoꝝ tuaſ. ⁊ ex h̄ vr̄ ꝙ ep̄ſ i ſua dioce. poſſit ſtatuē ne acolythi ꝯhāt: ſʒ credo hāc ꝯſuetudinē referēdā ad bñficia: vt ſi ꝯſuetudo ſit ꝙ acolythi vxoꝛati hēāt bñficia ipa fueꝫ. ſʒ hodie coꝛrigiꝫ p decre. ex̄ ō cle. ꝯ. io. ⁊. c. cū decoꝛē

a Seriatim. habitū. bñ dicit habitū ⁊ votum: qꝛ ſolus habitus nō ſolēnizat votū: vt ex̄ de reg. poꝛrectum.

b Poſt moꝛtē. de iſta vxoꝛe pmoti dic ꝙ eo ipō ꝙ dat lñiam intelligitur vouē: ſil'iꝫ ēt ea cui⁹ marit⁹ ſuſcepit hitū religiōis. vñ neutra dʒ ꝯhē: ſi tñ cōtraxerit tenet ſm quoſdā. nā votū ñ fuit ſolēnizatum. diſtingue tñ vtrū hui⁹ vxoꝛ ſciat ius vel dicaꝫ ſibi: qꝛ tūc vouere intelligiꝫ non tñ ſolēnizatur votū. ſi vero ignoꝛat nec ei diciꝫ non intelligitur vouere. in vxoꝛe tñ pmoti ſecus poſſet dici nō ppter votū ſed propꝫ cōſtitutionem. ſ. vt nō ſit matrimoniū: ſi contrahat: vt videtur expreſſum. ſ. xxviij. di. qꝛ ſunt h. dicit ꝙ in vtraqꝫ vxoꝛe p̄romoti ⁊ ingreſſi votum de p̄ſenti dirimit: lʒ nō ſolēnizet actum Jo. fa. dicit aliud eſſe in vxoꝛe ingreſſi: aliud in vxoꝛe pmoti: qꝛ illa p⁹ moꝛtē ꝯhit. ſʒ vxoꝛ p̄romoti nō. que eſt ratio diuerſitatis: quia dignioꝛ ē clericatus q̄ȝ monachatus. nam etiam bigamus poteſt eſſe monach⁹ xvi. q. i. legi. ſʒ mirum eſt ꝙ tantuſ vir hoc dixerit cū manifeſte obuiet xxvij. q. ij. agathoſa. ⁊. c. ſiqs coniugatus. ⁊ xxiij. q. v. qui vxoꝛem. poſſet autem dici ꝙ votum vxoꝛis ſolennizatur ex voto viri p̄romoti: ⁊ ita vir vxoꝛi cōmunicat votum: vt. xxviij diſtincti. quia ſunt. de h̄ nō. in dicto. c. qui vxoꝛem.

c Quoniaʒ in qbuſdā. ducere. id eſt retinere.

d Secte. j. xxviij. q. i. caue. ⁊. c. non opoꝛtet.

e Interdixit. aut ſoroꝛē. in quibuſ nil ſeui criminis exiſtiari fedus nāle pmittit: vt ex̄ de coha. cle. c. p.

f Idoneas. ⁊ vxoꝛeſ ſuoꝝ ſuoꝝ: vt. lxxxi. di. volum⁹. ⁊. c. cū oīb⁹

g Suſpiciōeſ. qꝛ ſuſpectas ml'ieres hēbāt: vt ex̄ ō coha. cle. c. i. ⁊. ii

h Hoſpitiolū tuū. malū ē. No. ar. a ꝯrijs. ſi vnū ē bonum reliquū ē malū. fallit i pdigalitate ⁊ auaricia. itē duo ꝯria qñqꝫ iueniunꝫ bona: vt nubē ⁊ nō nubē: quotidie cōicare ⁊ nō cōicare xxviij. q. i. ſic. n. ⁊ ō cō. di. ij. quotidie. ⁊ ar. C. de pcu. exigendi. ibi

uacare uoluerit: ab oī ſacro oꝛdie remouem⁹ officioqꝫ atqꝫ bñficio eccl'ie carere decernimus: ꝙ ſi ab ep̄o ꝯmoniti ñ ſe coꝛrexerit: p̄ncipibus idulgem⁹ lñiam: ut eoꝝ feminas mācipent ſeruituti. Si nō ep̄i ꝯſenſeriꝫ eoꝝ prauitatib⁹: ip̄ius officij intdictōe mulctentur.

Itē grandenſi p̄riarche dñico

Excludēdi ſūt a ſuoꝝ ḡduum dignitate ſubdiaconi ⁊ deinceps ſi continentes eſſe nolunt.

Erubeſcāt^s impij ⁊ apte itelligāt iudicio ſācti ſp̄us: eos q mō i ſacris trib⁹ ḡdibus. ſ. p̄ſbratu diaconatu ſubdiaconatu poſiti mulierculas nō abiecerit ⁊ caſte ñ uixerit: excludēdos ab eoꝛūdē ḡduuʒ dignitate. de manifeſtis q dem loqmur: ſecretoꝝ autēʒ ⁊ cognitoꝛ deus ⁊ iudex ē. Itē meldenſi ſynodo preſidens ait.

Ad ſacros oꝛdines non accedat: niſi uirgo aut p̄obate caſtitatis.

Nemo^t ad ſacruʒ oꝛdinē pmittaꝫ accedē: niſi aut uirgo aut pbate caſtitatis: ⁊ qui uſqꝫ ad ſbdiaconatum unicā ⁊ uirginē uxorem habuerit. Itē i ꝯci. carthaj

In tribus gradibus ꝯſtituti etiā ab uxoꝛibus abſtineant.

Placuit^u ep̄os p̄ſbros ⁊ diaconos ſubdiaconos ſm prioꝛa ꝯſtituta etiā abſtinē ab uxoꝛibus quod niſi fecerint ab eccleſiaſtico remoueāꝫ officio. ceꝫos uero clericos ad hoc nō cogi: ſed^x ſm uniuſcuiuſqꝫ eccl'ie ꝯſuetudineʒ obſuari debere. Item leo ꝯtra epiſtolam nicete abbatis.

In minoꝛib⁹ oꝛdinibus conſtituti uxoreʒ ducant: niſi uoto aut religioſo habitu p̄ohibeantur.

Seriatim^a ⁊ apte pſequamur qð ſācta ro. ec. de ḡdib⁹ clericoꝝ ait: clericos hoſtiarios lectores exoꝛciſtas acolythos: ſi extra uotū ⁊ habitū mōchi inueniāꝫ: ⁊ ꝯtinētiā pfiteri noluerit: uxoreʒ ducē uirginē cū bñdictōe ſacerdotali pmittūꝫ: nō aūt uiduā aut repudiatā: qꝛ ppt̄ hoc deinceps nec ad ſubdiaconatū puehi poterūt: qꝛ nec laic⁹ niſi uirginē ſoꝛtit⁹ uxorem aut bigam⁹ ad cl'icatum pōt aſcēdere: uel ſiqs ex p̄fatis oꝛdinibus deſiderat ad ſubdiaconatum aſcēdē: nō pōt ſine ꝯſenſu uxoris ſue: ut fiat de carnali deinceps ſpirituale ꝯiugiū nemine cogēte eos. Neqꝫ pmittiꝫ poſtea uxoꝛ iūgi eidēʒ marito ſuo carnaliꝫ: nec cuiq̄ȝ nubē in uita aut poſt^b moꝛtē illi⁹.

Item ex concilio chalcedoñ.

Non liceat clericis alterius ſecte uxoꝛem accipere.

Quoniā^c i qbuſdā puicijs conceſſuʒ ē lectoꝛib⁹ ⁊ pſalmiſtis uxoꝛes ducē: ꝯſtituit ſancta ſynoduſ cuiq̄ȝ ex hiſ ñ licē accipe ſectē^d alterius uxoꝛem. Item niceni concilij capitulo tertio.

Nō hitēt cū cl'iciſ ml'ieres niſi q nāli fedē oēʒ ſuſpicionē excludūt

Interdixit^e p oīa ſancta ſynodus ñ ep̄o ñ p̄ſbꝛo ñ diacono nō ſbdiacono nō alicui oīno q in clero ē: licē ſbitroductā hr̄e mulierē: niſi foꝛte aut mr̄em aut ſoꝛorē aut amitā aut ēt eas idoneas^f pſonas: que fugiāt ſuſpiciones^g.

Item hieronymus. Palea.

Hoſpitiolū^h tuuʒ aut raro aut nūq̄ȝ mulieꝝ pedes terāt: qa nō pōt toto coꝛde cū deo hitare: q femiaꝝ acceſſib⁹ copulaꝫ. femia ꝯſciētiā ſecū pariꝫ habitātis exurit. nūq̄ȝ ō mulieꝝ foꝛmis diſputes. femine nomē tuū neſciāt. feminā quā bñ uideris ꝯuerſātem: mēte dilige: nō coꝛpoꝛali frequentia. Si bonū ē mulierē nō tāgē: maluʒ eſt ergo tangere. Item gregoꝛius in dialogo. li. iiij.

Preſbꝛ uxoꝛem ſuā quaſi ſoꝛorē diligat: ⁊ quaſi hoſtem fugiat.

Preſbyter quidam ſibi cōmiſſam regebat eccleſiam cum

magno timoꝛe dñi: q ex tpe acce
pti oꝛdis pbr̃az ſuã ut ſoroꝛẽ dili
gens: ſʒ q̃ſi hoſtẽ cauens ad ſe ꝑ
pius accedẽ non ſinebat: eãq; ſibi
appꝛopiquare nll'a occaſiõe ꝑmit
tebat: ab ea ſibi cõione fũditus fa
miliaritatis abſcidit. Preſbytã
uero quã debeam⁹ accipe: laodicẽ
ſe concilium oſtendit dicens.

Uidue l' ſenioꝛes pſbre appellẽt

Mulieres q̃ apud grecos pſby
tere appellãt: apud nos autẽ
uidue aut ſenioꝛes uniuire ꝛ ma
tricurie appellãt: in eccl'ia tãq; oꝛ
dinatas cõſtitui non debere.

Acce q in ſacris oꝛdini
bus ꝯſtituti uxoꝛes ha
bere nõ pñt: uel ſi biga
mi aliq fuerint inuenti:
ad ſacros oꝛdines aſcẽdẽ ñ ualẽt
Sʒ q̃rit̃ ſiqs ꝑter uxoꝛẽ ꝯcubinã
habuerit: utrum in ſacerdotez ꝓ
moueri ualeat: taleſ a ſacris oꝛdi
nibus auẽte canonuz apl'oꝛũ ꝓhi
bent̃: in quibus ſic ſtatutũ legitur

Secũdis nuptijs poſt baptiſma
copulatuſ: aut ꝯcubinã hñs ad ſa
crũ oꝛdinẽ ꝓcẽdẽ nõ ualet.

Siqs poſt acceptuz ſacꝝ bap
tiſma ſecũdis fuerit nuptijs
copulat⁹: aut ꝯcubinã habuerit:
nõ põt fieri eps nec ſacerdos nec
diacon⁹ aut ꝓſus ex numero eo
rũ q i miniſterio ſacro deſuiunt.
Deſeruiẽtes ſacro miſterio itel
ligũtur ſubdiaconi: q calicẽ diaco
no offerũt: ꝛ acolythi q cũ cereis
diaconos ꝓcedũt. uñ ceroferarij
dicũt̃: q etiã uinũ ꝛ aquã ꝑparan
do calici ſbmiſtrãt. Cõcubina in
telligẽda ẽ pt̃ uxoꝛẽ: ut iſte ſit ſen
ſus capl'i: Siqs p⁹ acceptũ ſacrũ
baptiſma ſecũdis fuerit nuptijs
copulat⁹ aut ꝯcubinaz habuerit:
diſtiguẽdũ ẽ añq; uxoꝛẽ duxerit:
ſiue poſt moꝛtẽ uxoꝛis. Unde
beatus gregoꝛius ait.

Duarũ matronaꝝ maritus poſt
baptiſmũ clericus non oꝛdinet̃.

Marituz duaꝝ matronaꝝ p⁹
baptiſmũ clericũ nõ oꝛdinan
dũ cenſem⁹: nec eũ qdẽ q unã con
cubinã uel meretricẽ i mr̃imoniũ
aſſũpſerit: nec illũ q ſemetipm ab
ſcidẽs q̃libet mẽbꝝ idignatione
aliq̃ l' iuſto l' iiuſto timoꝛe ſupat⁹
trũcauerit: neq; illos q uſuras ac
cepiſſe ꝯuicunt̃: aut i ſcena luſiſſe
noſcũt̃: nec eũ q publica pñia mõ
talia crimia defleuit: neq; illũ q i
furiã aliq̃n uerſus iſaniuit ul' aſſli
ctõe diabolica uexat⁹ ẽ: neq; cum
q ꝑ emptionẽ ad imitatõem ſimo
nis magi pecuniã obtulerit.
Item pius papa.

Arrepticij uel epilentici ſacris al
taribus non miniſtrent.

Ommunit̃ diffinim⁹: ut nll⁹
de his q aut in terra arrepti a
demonib⁹ elidũt̃: aut quolibʒ mõ
uexatõis icurſib⁹ efferũt̃: ul' ſacriſ
audeãt miſtrãe altãib⁹ ul' idiſcuſ
ſe ſe igerãt ſacris diuis: exceptis
ill' q coꝛpoꝝ icõmoditati dediti ſi
ne huiuſmõi paſſiõib⁹ in terra ꝓ
bãtur eliſi: q̃ tñ ꝛ ipſi tãdiu erunt
ab officij ſui oꝛdine ꝛ loco ſuſpẽſi
quouſq; uni⁹ anni ſpacio ꝑ diſcre
tionẽ epi iueniãt ab icurſu demo
nũ liberati. Itẽ nicola⁹ papa.

De eodem.

Clerici qui in adoleſcentia a
demonibus cognoſcũtur ob
ſeſſi: ad ſuperioꝛem ſacri regimi
nis gdũ aſcẽdẽ non pñt. Item
gelaſius papa. De eodem.

Uſqueadeo ſane cõpim⁹ illi
cita queq; ꝓrũpe: ut a demo
nib⁹ ſilibuſq; paſſiõibus irretitis
miſteria ſacroſcã tractare tribua
tur: qbus ſi in hoc ope poſitis ali
qd ꝓprie neceſſitatis occurrat: qſ
de ſua fideliũq; ſalute ꝯfidit: ubi
miniſtros ipos curationiſ hũane
tãta pſpexerit calamitate uerſari
atq; iõ neceſſario remouẽdi ſunt
ne quibuſlibet ꝓ quibus chꝛiſtus
moꝛtuus ẽ ſcãdalũ generet̃ infir
miſ. poſtremo ſi coꝛpõe ſauciatũ
foꝛtaſſis aut debilẽ neq̃q; ſancta
ꝯtingere lex diuina ꝑmiſit: q̃to
magis doni celeſtis diſpẽſatoꝛes
eſſe nõ ꝯuenit qð eſt deterius mẽ
te ꝑcuſſos. Item innocenti⁹ pa
pa felici epo ꝑ ap. iij.

Qui tpe baptiſmi uxoꝛes habẽt:
ſi poſtea religioſe uixerint clerici
fieri non pꝛohibentur.

Miuſtius eſt tamen.
m Mulieres. ꝛ matricurie. i. habentes curã de rebus eccleſie.
Acce. ſʒ q̃rit̃. Hic ititulat̃. xxxiij. di. in qua magiſter oñ/dit q bigami coꝛpoꝛe viciati vſurarij publice penitẽtes luſoꝛes i ſcena ludẽtes furioſi arrepticij accipiẽtes mẽtrices i vxoreſ hñteſ ꝯcubias ñ pñt ꝓmoueri: q̃nq; tamẽ diſpẽſat̃ in cõcubinarijs. j. e c. vlti. ꝛ nõ. q i primis duob⁹ c. magiſter ac/cipit concubi/nam ꝓ vxoꝛe quã qs duxit ſine ſolẽnitate vt. j. xxxiiij. di. §. concubinaz ſed. h. itelligit de va cõcubia quã ſiqs hñit p⁹ baptiſmũ ꝓ

Di. XXXIII.

moueri nõ dʒ: vt. xxv. di. c. vl
l Siqs p⁹ acceptũ maxie. idẽ enĩ eſt ſi añ baptiſma hñit vnam ꝛ p⁹ aliã vxoꝛẽ vl' cõcubinam vl' determinat vbuz. j. poſitũ.
m Aut cõcubinã. p⁹ ꝑmaz vxoꝛẽ. talis tñ ex diſpẽſatõe q̃nq; ꝓmouet̃ vt. j. eo. hñiſſe ꝛ. xxxiiij. di. fraternitatis.
a Marituz concubinã. Argu. q ſi qs hñit vginẽ ꝯcubinã: lʒ p⁹ ea ſumat eã in vxoꝛẽ: q ñ poteſt ꝓmoueri: vt. xxxiiij. di. curãdũ. ꝛ. c. ꝑcipimus. ꝛ. xxx. q. v. qualis.
b Uel mẽtricez. xxxij. q. i. c. nõ ẽ culpandus. ar. ꝯ. ſol. illud in figura ꝛ ita ex vno eodẽq; facto punit̃ qs ꝛ meretur: vt. ff. q. vt indig. l. i.
c Uel iiuſto. i. ex idignatione vl' ex nimia ꝯmotiõe: ſec⁹ ſi ꝓpter neceſſitatẽ faceret: vt. lv. di. ſiqs a medicis.
d Illos. talis etiam deponitur. xlvij. di. de petro. ꝛ. c. quoniam.

e Penitentia. vt. li. di. qui in aliquo. ꝛ. l. di. de his.
f In furiam. tñ ꝓmotus nõ deponitur: vt. vij. q. i. quãuis.
g Communiter. De his qui ita vexãt̃ diſtiguẽdũ ẽ. naʒ ſi frequenter cadunt: nõ debẽt miniſtrare: vt. vij. q. ij. c. i. ſi vo raro. ꝛ emittunt voces ꝯfuſas: ſilit̃ ñ debẽt miſtrare: vt. j. vij. q. ij. c. ij. ſi aũt raro: nec emittũt voces confuſas pñt: ſʒ habẽ debẽt coadiutoꝛes: vt vij. q. i. illõ. ꝓmoueri autem non poſſunt tales exquo paſſi ſũt ſemel: vt. ſ. c. marituʒ. ꝛ hec eſt opio. h. nec in hoc hʒ ꝯdicti. In demoniacis ſiliter nulla eſt ꝯdictio int̃. h. ꝛ alios q̃d ad ꝓmotionem: quia omnes dicunt q nullus talis debet pꝛomoueri: vt. c. maritum ꝛ. c. clerici. In ꝓmotꝭ autem diſtinguitur inter. h. ꝛ alios. nam di/cunt alij q ſicut nõ debet ꝓmoueri q ſemel ẽ arreptus a demone: ita nec officium poteſt exercere etiam ſi iam ꝓmotus ſit ꝛ qui hoc dicunt illam litteram: qui tamen. aliter intelligunt q̃ʒ. h. nã dicunt q hoc relatiuũ q refertur ad ꝓxie poſituz. ſ. epilẽticos: ꝛ ẽ ſenſus lr̃e: epilẽtici ñ debẽt ſe ingerẽ diuis ſacris exceptis illis q ſine paſſionib⁹. i. q ſine vociſ cõfuſe emiſſiõe ꝛ ſpume iactatõne: q tñ ꝛ ipſi. i. iſti q h̃ nõ faciũt ſʒ tm̃ cadũt: debẽt eẽ tãdiu ſuſpẽſi: donec appareat eos ꝑ ãnũ liberatos i. ñ occupatos incurſu demonũ. i. appareat q illa paſſio ñ ẽ dmoniaca ſʒ epilẽtica. h. vo dicit i demõiacis ꝓmotꝭ q ſi ꝑ ãnũ ſteterĩt ꝛ nõ fuẽit paſſi ſupdca: pñt exercẽ diuia officia. vñ dic̃ q illud relatiuuʒ q refert̃ ꝓpe ꝓ demoniacis: ꝛ ipꝛopꝛie ſm euʒ ponit̃ in fi. liberati.
h Ul' idiſcuſſe. i. temẽ
i Except' illis. epilẽticis q raro cadunt.
k Paſſionibus. i. ſine ſpuma ꝛc̃
l Qui tñ. ſ. demoniaci ſecundum. h.
m Spacio. vij. q. ij. c. vlti. ꝯ. ſʒ ibi fuit dubiũ hic certum.
n Uſqʒadeo ope. i. i diuino obſeqo
o Neccitaſ. i. ifirmitaſ
p Ne qb⁹libʒ. ꝑ⁹ rõ.
q Sauciatũ. i. debilitatũ: vt. xlix. di. c. i.
r Diuina. i. moſaica.
s Quãto. q. d. exquo viciati coꝛpoꝛe remouẽt̃: multo magis viciati mẽte

ar.xxxviij.di.ſedulo.

t Laici.inſtituerunt.i.informauerunt.

u Si ñ pellicẽ.pellicẽ vocat quã qs ad tp̃s hꝫ cã ſaturãde libidinis

x Habuiſſe.i ambiguis.s̃.xiiij.di.ſicut ȝ.ſed dic ꝙ triplex eſt ãbiguitas ambiguitas iuris.ambiguitas facti:ambiguitas perſone.vbi ambiguitas iuris eſt:ibi de ſimilibus ad ſimilia proceditur:vt.xx.di.de libellis.ꝛ de tali ambiguitate loqtur illud.c.xiiij.di.ſicut.ſed vbi factum ambiguum ẽ:tunc nunq̃ȝ ferenda ẽ ſententia in alicuius p̃iudiciuȝ:vt.i.q.iiij.graue.hoc ideo dico:q2 ſi nulli fit p̃iudicium:vt in baptiſmo conſectione vel ordinatione bene fertur in dubio certa ſententia ſcilicet vt baptizetur vel eccleſia conſecretur vel de nuo ordinetur:vt de conſe.di.iiij.paruulos ꝛ di.i.ſolẽnitates.ꝛ.lxviij.diſtinc.presbyteri tamen quandoqꝫ dubitatur de facto ꝛ fert̃ ſententia in preiudiciũ alterius:vt ex̃ de ſponſ iuuenis.ſed illud eſt ꝑpter periculum anime vbi autem eſt ambiguitas perſone:ſed factũ eſt certum:bene fertur certa ſententia:vt.v.q.i.quidam.

b Quorundam.germanos.i.teutonicos qui ſunt veruȝ germẽ vel vere nobiles:ar.ex̃ de elec.venerabilem.ꝛ de preben.venerabilis.

c Venatorẽ.exiſtẽtẽ venatorẽ:ne obijciat̃ de euſtachio.lxxxvi.di.eſau.

Laici qui hñtes uxores baptizati ſũt:ac ſic ſe iſtituerũt:ut in nullo eoꝝ opinio uacillet:aut clericis iũcti ſũt aut mõſterijs ex quo baptizati ſũt adheſerũt:ſi nõ ꝯcubinã ſiᵘ nõ pellicẽ nouerit:ſi in bonis opibus uigilauerit:nõ ꝓhibent̃ huiuſmõi ad clericatᵘ ſorteȝ aſſumi. Q Eteꝝ añ ſuſceptũ ſacꝝ ordinẽ quoſdã legimus ꝯcubinã habuiſſe:quos tñ ſacri canones non reijciunt:ſi poſt ſacrum ordinem ab eius cõmixtione ſeſe imaculatos cuſtodiunt. Unde gregorius andree tarentino epo.

De quodã epo q ante ſui ep̃atus apicem concubinam habuit.

Habuiſſe te ꝯcubinaȝ manifeſta ueritate ꝯpimᵘ:ꝛ te illius criminis ꝑticipatõeȝ hr̃e õ q̃ etiã ꝯtraria ẽ q̃buſdã innata ſuſpicio. Sed q2 in rebᵘ ãbiguis abſolutũ nõ debet eẽ iudiciũ:hoc tue ꝯſciẽtie cõmittedũᵛ eligimᵘ. q̃ de re ſi i ſacro ordĩe ꝯſtitutus eiᵘ te recolis ꝯmixtõe maculatũ:ſacerdotij honore depoſitoᵃ ad miſtrandũ nullo mõ ꝓſumasᶻ accedẽ:ſciturus i aĩe tue ꝑiculo te miniſtrare ꝛ deo noſtro te ſine dubio reddere ratõnem:ſi huius ſceleris conſcius in eo quo es ordine celans ueritateȝ permanere uolueris.

Dmeſticaꝝ ᵈᵃ quoqꝫ ꝑſonaꝝ imoderatã familiaritatem epm uitare oꝫ. Unde nicolaus papa ad aluinũ archiepiſcopum.

Etiã ꝯſanguineaꝝ imoderatam familiaritatẽ epm uitare oportet

Quorũdãᵇ relatõne fideliũ noſtris auribᵘ itimatũ eſt:ꝙ lãfredus eps q ꝛ iuuenis dr̃ uenationi ſit deditᶜ.qd̃ uiciũ plurimos etiã de clericali cathalogo genere dũtaxat germanos ꝛ gallos irreuerentes iplicat.ueꝝ iſte ſi ita eſt ut audiuimᵘ:merito iuuenis dr̃:q i iuuenilibᵘ deſiderijs occupatᵘ nulla ġuitate cõſtringit̃.nam ut beatus dicit hieronymus:uenatorẽ nũq̃ legimᵘ ſãctũ.nihilominᵘ aũt de hoc epo relatũ eſt apl̃atui nr̃o:ꝙ cũ q̃dam filia ſua imoderatam teneat familiaritatẽ:ꝛ ob id mala famãᵈ ei orta ſit.ꝓ q̃ re a ſanctitate tua ceťiſqꝫ coepis ſuis amonitᵘ atqꝫ correptᵘ ẽ:ſꝫ nullatenus emẽdatᵘ:q̃ res i hoc maxĩe diſplicꝫ ꝛ magis ac magis deterioreȝ de ſe reddit opionẽ:i quo beatitudini tue ꝛ ceťoꝝ coepoꝝ ſuorum rõnibᵘ nõ obedit:ꝛ ꝑ iobedientiã in culpã ꝓtoplauſti relabit̃.oꝫ ergo fraťnitateȝ tuã ſynodale cum epiſᵉ ꝛ ſuffraganeis tuis ꝯuocare ꝯciliũ:ꝛ hũc ſalutaribᵘ eloqis epꝫ ꝯuenire:atqꝫ illi paſtorali auc̃te ꝓcipe:q̃tenᵘ ab oĩuȝ beſtiaꝝᶠ uel uolucrum uenatõe penitus alienus exiſtat:atqꝫ ab imoderata filie ſue familiaritate ſemet oino coerceat q ſi parẽ ꝯtẽpſerit:ꝛ tã ꝓ uenatõis delectatõe q̃ꝫ ꝓ immoderata filie ſue ꝯuerſatione uitanda uob̃ amonetibᵘ obedire diſtulerit:a ueſtro collĩo excõicatᵒᵍ abſcedat ꝙ ſi i hoc ꝯtumax adhuc apparuerit:a miniſterio ceſſare debebit. Ex ꝯcilio aurelianeñ.iiij. Palea

Epiſcopũ p̃ſbr̃ũ aut diaconũ canes ad uenandũ aut accipitres aut huiuſmõi res hr̃e nõ lꝫ.ꝙ ſiqˀ taliũ ꝑſonaꝝ i hac uoluptate ſepiᵘ detet̃ᵘ fuerit:ſi eps tribus mẽſibᵘ a cõione ſuſpendat̃:diaconus uero ab oĩ officio ꝛ cõione ſuſpendat̃. Item. Palea.

Omnibᵘ fuis dñi uenationes ꝛ ſiluaticas uagatões cũ canibus ꝛ ut accipitres aut falcones hẽant interdicimᵘ. Concubiaᵏᵃ aũt hic itelligit̃ q̃ ceſſantibᵘ legalibus iſtrumẽtiſ unita ẽ ꝛ ꝯiugali affectu nãciſcit̃ᵐ.hãc ꝯiugẽ fac affectus:concubinã uero lexᵏ noiat. De hac dicitur in concilio toletano.

Qui non habet uxorẽ:loco illius concubinam debeat habere.

Is q nõ hꝫ uxoreȝ ꝛ ꝓ uxore ꝯcubinã hꝫ:a cõione ñ repellat̃:tñ ut uniᵘ mulieris aut uxoris aut ꝯcubine ſit ꝯiũctõeᵐᵐ ꝯtẽtus. Itẽ iſidorᵘ õ diſtãtia no.ꝛ ue.te.

Chriſtianõⁿ ñ dicã plurimas ſed nec duas ſimul habere licitum eſt:niſi unã tantũ aut uxorem aut certe loco uxoris ſi ꝯiũx deeſt concubinam. Ex dictis auguſtini. Palea.

y Cõmittedum.ſed quare non indicitur ei hec purgatio? quia ex illis fuit infamia:ꝛ ſic quandoqꝫ aliquis ꝓpꝛie conſcientie cõmittitur:vt.s̃.diſtinc.iiij.deniqꝫ.ꝛ.xv.q.viij.c.i

DI.XXXIIII.
ꝛ.xxxiij.q.iiij.vir cum propria.

z Depoſito.id eſt ſuſpenſo quouſqꝫ ſatiſfaciat:ſic ponit̃.xxi.q.iij.quoniam.

ꝛ Preſumas.Ar.ꝙ occultũ delictum reddit hominẽ irregularẽ ar.contra di.proxima erubeſcant.dic vt ibi hoc forte in eo caſu qñ non penituit ſuper crimine.

a d Domeſticaꝝ. In hac.xxxiiij.di.oſtendit:ꝙ clerici etiam domeſticis ꝑſonis nõ exhibebunt nimiã familiaritatem.ſecundo ꝙ clerici non intererunt venationibus aut aucupationibus.tertio ꝙ bigami quandoqꝫ ꝓmouentur ad ſubdiaconatum:vt.ȝ.e.lector.

d Fama.nõ ꝙ aliqd ibi ſeui criminis exiſtimaret̃ ꝓpt̃ fedus nãle:ſꝫ q2 corã oibus eã nimis oſculabat̃ ꝛ ponebat manᵘ i gremiũ eiᵘ.ꝛ iõ ñ fuit ei indicta purgatõ:ſic ex̃ de pur.ca.cuꝫ i iuuentute.

e Epis.ar.ꝙ ſolᵘ metropol̃ nõ põt audire cãꝫ epi ẽt ciuileꝫ ꝛ.xi.q.i.ſi clericᵘ.ꝛ.vi.q.iiij.ſi inter.

f Beſtiaꝝ.ȝ.l.xxxvi.di.q venatoribus.

g Excõicatᵘ vt ñ ineſit cuꝫ eis negocijs cõmunibus.

h Cõcubina h̃ reſpic̃ id qd̃ dixi.s̃.xxx.di.c.i.

i Nãciſcit̃.i.amplectit̃.

k Lex.canonica:vt.ȝ.c.xxvi.l̃ ẽt lex ciuil̃:q2 ꝯcubinatᵘ a lege nomẽ accepit:vt.ff.de ꝯcubi.i ꝯcubinatu.

l Ꝯg.xxv.q.v.alit̃.ȝ.ſed ibi loqt̃ qñ ñ ꝯſtat de mutuo ꝯſenſu

m Cõiũctõe.ſm leges ita ẽ ꝙ ſi ipares ſĩt ꝑſone ꝯbentiũ ñ ꝓſumit̃ mrimoniũ niſi do talia iſtra iteruenianť.C.de nup.impial̃.§ imo.ꝛ illo.ff.dona.donationes.ſecᵘ ſi pares.ff.de ritu nup.in libẽ.ſꝫ canones ſemp preſumit̃ adulteriuꝫ.niſi appareãt legales ſolẽnitates:vt xxx.q.v.alit̃.

n Chriſtiano.cõcubinã.id eſt mulierẽ non ſolẽniter ductam:ſed tñ mutuus

conſenſus interuenit quia alias concubinam non licet habere: vt xxxij.q.iiij.nemo.

o ¶ Fraternitatis.ñ patit̃.Ecce caſus vbi plus iuris habet luxuria q̃ȝ caſtitas:qꝛ caſtus repellet̃ ſi ꝯtrxiſſet cũ ſecunda: ſed fornicator nõ:ad idẽ facit ex̃ de bigamis.quia circa.item per iſtud.c. quidã dicũt derogatum eſſe illi xxv.di.c. vlti. qꝛ cũ iſtud ſit eq̃tas ⁊ illõ rigor:merito eq̃tas ꝑponit̃ rigori:vt.xlv.di licet.l.di. ponderet.ex̃ õ fur c.vlti.C. de iude.placuit.

p ¶ Profeſſura.alibi dicit̃ ꝙ debet vẽdi: vt.lxxxi.di. q̃dam. alibi dr̃ ꝙ redigitur in ſeruitutẽ:vt.xxxij.diſt.eos. ſȝ dic ꝙ diuerſitas penaruȝ epõ dat optionem:vt extra de offi.del.de cauſis.vel diſtiguaſ:an ſint publice ducte quaſi vxores vel non .xv.q. vlt. cuȝ multe Sed qualiter ꝑcipitur iſti intrare religionẽ cum hec res ñ ſit ꝑcepti:vt.xxxij.q.i.itegritas! dic ꝙ ratione delicti cogit̃ itrare monaſteriũ.qñq̃ȝ aliq̃s ad agendam penitẽtiã vt.l.di.ſi ille.lxxxi.di.ſiquis clericus.vel expone iubemꝰ i.cõſulimus.

a ¶ Siq̃s.nullatenus hoc de ſtricto iure loq̃tur:vt illud .xxv.di. primum.

b ¶ Nõ ergo. mẽtricari. hec ratio nõ valet quia nũq̃ȝ maritus corrupte promouetur.

c ¶ Qerãdũ virginẽ xxx.q.v.qual̃

d ¶ Recipimus.litteras.ſ. prius vt.xxxvi.di.i.l

Audite cariſſimi mẽbra chriſti ⁊ mr̃is catholice eccl̃ie filij.qd̃ dico ꝯpetẽtibꝰ audiãt fideles.qd̃ dico fidelibꝰ audiant cõpetentes.qd̃ dico fidelibꝰ ⁊ ꝯpetẽtibus ⁊ penitẽtibꝰ :audiãt ⁊ cathecumini:audeãt oẽs ⁊ timeãt ⁊ nemo ꝯtẽnat.ſi mihi i conſolatione ueſter auditus:ne uob̃ ſit in teſtimoniũ dolor meus. Cõpetẽtibꝰ dico:fornicari uobis nõ lȝ:ſufficiant uobis uxores.audiat deus ſi uos ſurdi eſtis:audiant angeli ſi uos ꝯtẽnitis.cõcubinas hr̃e non lȝ uobis.⁊ſi nõ habetis uxores: tñ ñ lȝ uobis hr̃e ꝯcubinas quas poſtea dimittatis ⁊ ducatis uxores.tanto magis dãnatio erit uobis:ſi uolueritis hr̃e uxores ⁊ cõcubinas. Ceteꝝ ſi ñ tal̃ ꝯcubina fuerit:⁊ etaſ illiꝰ de quo agit̃ future icõtinẽtie ſuſpiciõeȝ auferre dignoſcit̃:aptica ꝯceſſiõe ad õdinẽ diacõatꝰ ꝓuehi põt. Unde pelagius papa ſcribit florẽtino epõ.

Qui poſt mortem uxoris habuerit de ancilla filios:diaconuſ fieri permittatur.

Fraternitatisº tue relatiõe ſuſcepta eius latorẽ ſecũdas quidem nuptias exptũ nõ fuiſſe didicimus:caſtitatẽ tñ eũ ꝑori ñ ꝑuaſ ſe cõiugio deſignaſti:⁊ q̃uis multa ſint q̃ i huiuſmõi caſibꝰ obſuari canõice iubeat ſublimitatis auctaſ tñ qꝛ defectus nr̃i tp̃is:q̃bus non ſoluȝ merita ſed corpora ipſa hominũ defecerũt:diſtrictõis illiꝰ ñ patit̃ manẽ cenſurã:⁊ etas illius de quo agit̃ future icõtinẽtie ſuſpicionẽ auferre dignoſcit̃ :ut ad diaconatꝰ ordinẽ poſſit ꝓuehi cõceſſiſſe nos noueris.micenã uero ancillam eius de q̃ ſe poſt uxoris trãſitũ filios hr̃e ꝯfeſſus eſt:iubemus ut tua diſpoſitõne cuiq̃ȝ monaſterio ꝯtinẽtiã ꝓfeſſura traddatur. Hoc ex diſpẽſatõe miſericõdie. Ceteꝝ ex rigore diſcipline intelligit̃ illud aurelianeñ.ꝯcilij.

Non admittat̃ ad clerum q ꝑter uxorem aliam cognouerit.

Siquisª de laicis poſt uxoreȝ ſuã aliã cuiuſcunq̃ȝ conditionis cognouerit mulierẽ:in cleruȝ nullatenꝰ admittat̃. Quodᵇ ergo de pellice ⁊ meretrice apd̃ gregorium ⁊ innocentiũ ſcribit̃: propt̃ ſpẽ future incontinẽtie ꝯſtitutuȝ eſſe credit̃:qꝛ difficile ꝯtinentiaȝ ſuat:q ſe illicito ꝯcubitu maculare nõ metuit:ul̃ ꝓhibet̃ ordinari q pellicẽ uel meretricẽ cognouẽit maritali affectu: uel qꝛ corrupta floreȝ uirginitatis amiſerit:ul̃ qꝛ meretricari nõ deſinit licet i uxorem ducat̃.utꝝq̃ȝ.n.ipedimẽtuȝ cuilibȝ ꝑſtat:quo minꝰ ad ſacros ordines ꝑtigẽ ualeat. Unde hilarius papa ſcribit dicens.

Qui uirginem non duxit uxoreȝ ad ſacros ordines non accedat.

Querandũᶜ ergo in primis eſt: ne ad ſacros ordines ſicut geſtis ꝑoribꝰ añ ſcriptuȝ ẽ:quiſq̃ȝ q in uxorẽ nõ duxit uirginẽ aſpiret.

Itẽȝ gregorius urbis romane preſul ſilitano epiſcopo.

Bigamus uel penitens:corpore uiciatꝰ:litteras ignorãs: curie ul̃ ꝯditõi obnoxiꝰ clicus non fiat.

Recipimusᵈ ne unq̃ȝ illicitas ordinatõnes facias:nec bigamũ aut q uirgineȝ nõ eſt ſortitus uxorẽ aut ignorãtẽ lr̃as uel q̃libȝ ꝑte corporis uiciatuȝᵉ uel penitentie uel curie aut cuilibet conditioni obnoxiuȝ ad ſacros ordines ꝑmittas accedere: ſȝᶠ ſiquos huiuſmõi reperis:nõ audeas ꝓmouẽ.

Item in neoceſarienſi ꝯcilio.

Non fiat ſacerdos:cuius uxorẽ euidẽter ꝯſtat adultiũ admiſiſſe.

Sicuiᵍ uxorẽ adulteriuȝ ꝯmiſiſſe cum eſſet laicus euident̃ fuerit ꝓbatũ:hic ad miniſteriũ eccleſiaſticũ admitti nõ põt.ꝙ ſi in clericatu eo iaȝ ꝯſtituto adulterauit:dato repudio dimittẽ eã dȝ. Si uero retinẽ eius conſortium uelit:nõ põt ſuſcepto miſterio ꝑfrui. Itẽ ex ꝯci.martini pape.

De eodẽ

Si laici uxor i adultio fuẽit d̃ꝑhẽſa:hic tal̃ ad miſteriũ eccl̃iaſticũ nullo mõ adducat̃. Si aũt poſt ordinationeȝ alicuius clerici uxor adulterata fuerit:dimittat eã. Si aũt cũ ipa uoluerit ꝑmanẽ a miniſterio exiſtat alienus. Premiſſis auctatibus bigami ⁊ qui uirgines nõ ſũt ſortiti uxores:a ſacris ordinibus ꝓhibentur. Sed querit̃ ſiquis añ baptiſma uiduã duxẽit uxorẽ an poſtea ſit ꝓhibẽdꝰ a ſacris ordinibus? De his ita ſcribit inocẽtius

litteratos.

e ¶ Uiciatum.enormiter.

f ¶ Sed ſiquos.iam ordinatos ſupple:aliter repeteret.

g ¶ Si cuius vxorem.admitti.ſed nõne hic videtur nimius rigor:ꝙ aliq̃ſ ſine culpa ſua puniatur! ꝓpter hoc intelligũt quidam qd̃ hic dicitur quando maritus p̃ronus eſt turpitudinis ⁊ leno. ſed certe tunc repelleretur propter proprĩu delictũ:vt. xxxij. q.i.c.i.⁊.ij.dic ergo ꝙ ideo probibetur qa eſt maritus corrupte.tñ ſi non cognouit eam pꝰ adulteriũ perpetratuȝ bene promouetur:vt.j e.c.vlti. Sed pone ꝙ vir accuſet vxorem de adulterio:nũq̃d pẽdẽte accuſatione tenetur ei reddere debitum:ſi talis eſt qui vult ꝓmoueri!dicũt quidam ꝙ nõ:qꝛ ſi reddit fit ei ꝑiudicium: ſicut nec cogitur reddere debitum ei quaȝ audiuit eſſe ancillã:vt extra de coniugio ſuoꝝ ꝓpoſuit.ſed tamen ibi alia ratio eſt quia cum ſua ñ ẽ mr̃imoniũ:ſed hic eſt mr̃imoniũ. vnde meliꝰ videtur ꝙ ſibi ꝑiudicet cognoſcendo eam q̃ȝ ꝙ illi iniuriam faciat.ſ. denegando ei debituȝ ⁊ ſm̃ hoc ſequitur ꝙ aliq̃is punitur ex eo qd̃ tenetur facẽ ex neceſſitate.⁊ ẽ cõtra id.xiij.q.iiij. nabuchodonoſor.vbi dr̃ ꝙ nemo puniendꝰ eſt ex eo qd̃ neceſſe hȝ facẽ.iteȝ ex hoc ſeq̃retur ꝙ aliquiſ ꝓ vno facto meret̃ penam.qd̃ ẽ ꝯ id.viij.q.i ſciendũ.itẽ ex hoc ſeq̃tur ꝙ aliquis pro vno facto ⁊ meret̃ ⁊ demeretur:qd̃ eſt ꝯ id.ff.de nego.geſ. ſiue. meret̃ eniȝ dũ cognoſcit vxorem:vt.xxxiij.q.v.c.i. ⁊ ꝙ vna res hȝ ꝯrios effectus.qd̃ eſt ꝯ id.ff. de ſolu.q hoieȝ.§.vltio.poſſet tañ dici ꝙ ſi maritus reddat debitum vxori corrupte ñ ꝑiudicet ſibi q̃n poſſit ꝓmoueri:qꝛ tũc potiꝰ dicit̃ cognoſci ab vxore q̃ȝ cognoſcere ipſaȝ vt.xxxij.q.v.ita ne.ſic nec facit ſibi preiudicium quin poſſit eam accuſare de adulterio:licet ſit arg contra.xxxij.q.i.ſiquis.ff.ſo.ma. cũ mulier.ff.de adult. ſi vxor.§.vlt. q̃d iuris

35

ſit de hoc in queſtionibus notaui: ⁊ ibi videas ⁊c. poſſet tñ ꝓbabiliter dici ꝙ ſibi p̃iudicat quo ad legē ꝓmotõis q̃ factū ſolū reqrit nõ quo ad legem moſaycã: vt. xv. q. i. §. fi. nõ ob. ꝙ inuitus hoc fecit vel paſſus fuit: ar. xxvi. diſtinc. acuti⁹. hoc totū determinat decre: ex̄ vt lit. pen. c. ij. b.

h ¶ Siquis. hoc bene habes. j. auc̄. de ſanc. epiſ. §. clericos aūt non aliter ordinari.

e ¶ Lector. fiat. ſic ergo papa diſpēſat ꝯ apl'm: vt hic: ⁊ . lxxxij. di. preſbr. Innocentius tamen dicit non licet diſpenſare cum bigamo: vt ex̄ de biga. nuper. ⁊ idem qd̄ hic dicit martinus. l. di. ſi quis viduam. lucius tamen diſpenſauit cum panormitano archiep̃o qui fuit bigamus. Item habes hic ꝙ lz ſit diſpenſatū in vno ordine non iõ ītelligit̃ diſpēſatū in ceteris vt. xij. di. nos ꝯſuetudinē. ⁊ l. di. quicunqꝫ penitēs. ſic diſpēſat̃ in p̄mo m̄rimonio ⁊ ñ in ſecundo: vt xxxvi. q. ij. ſi autem.

papa uictori rothomagenſi ep̃o.

Qui ante baptiſma ſeu poſt baptiſma uiduam duxerit uxorem ñ admittatur ad clerum.

Si qs[b] uiduā licet laicus[i] duxerit uxorē ſeu ante baptiſmuꝫ ſeu poſt baptiſmū non admittat̃ ad clerꝝ: qꝛ eodē uicio[k] uidet̃ excluſus. ¶ In baptiſmate. n. crimia dimittūt̃: nõ accepte uxoris conſortiū relaxat̃: ꝙ ſi ñ putat̃ uxor eſſe cõputãda que ante baptiſmū ducta ē: ergo nec filij q añ baptiſmum geniti ſūt: ꝓ filijs habeant̃. Prohibēt̃ etiā bigami a quolibꝫ ordine clericatus iuxta illō ãbroſij ad uercellenſes.

Qui ſecunda cõiugia ſortitur: clericus non fiat.

Cognoſcamus[l] nõ ſolū de ep̃o ⁊ p̃ſbro apl'm ſtatuiſſe: ſꝫ ēt p̄res in ꝯcilij niceni tractatu addidiſſe[m]: clericū queꝙ̃ nõ debere eē q ſecūda ꝯiugia ſit ſortitus. Similiter ēt uiduaꝝ mariti uł ancillaꝝ uel meretricū: ſi in uxores acciplūt: cł'ici fieri nõ p̄nt. Unde in canonibus apł'orū legitur.

Spectaculis publicis mācipataꝫ uel reiectam uel ancillam ducens uxorem diaconus non fiat.

Si qs[n] uiduā ⁊ eiectā acceperit aut meretricem aut ancillaꝫ uel aliquā de his que publicis mācipãtur ſpectaculis: nõ põt eē ep̃ſ aut p̃ſbꝛ aut diaconus: aut ex numero eoꝝ q miſterio ſacro deſuiunt. Que aūt ſit uidua q̃ eiecta ł meretrix hieronym⁹ ad fabiolā d̄ ueſte ſacerdotali oñdit dicens.

Que ſit uidua ł eiecta ł meretrix

Uidua[a] eſt cui⁹ marit⁹ mortu⁹ ē: eiecta ē que a marito uiuente eijcitur: meretrix que[b] multoꝝ libidini pꝫ. Sed poſtea tēporuꝫ defectui ꝯdeſcēdens papa martinus in minorib⁹ ordinib⁹ ꝯſtitui eos permiſit dicens.

Int lectores uel oſtiarios deputet̃ ſbdiacon⁹ ſecūdā ducēſ uxorē

Si ſbdiacon⁹[c] ſecūdā uxorem duxerit: inter[d] lectores ł oſtiarios habeatur: ita ut apoſtolū ñ legat. Neceſſitate tñ exigēte bigamus uſqꝫ ad ſbdiaconatum poteſt ꝓmoueri. Unde martinus papa ait.

Uiduam ducens uxorem ſubdiaconus fieri non poteſt.

Lector[e] ſi uiduā alterius uxorem acceperit: in lectoratu ꝑmaneat: aut ſi neceſſitas fuerit ſbdiaconus fiat: nihil autē ſupra. ſimiliter ſi bigamus fuerit. Nub⁹ aūt ꝓpria ꝯiugia ꝓhibēt̃: interdicitur etiā nuptialib⁹ ꝯuiuijs intereſſe. Unde in agathē. ꝯci. legit̃

Nuptiaꝝ conuiuijs p̃ſbri intereſſe non debent.

Preſbri[f] diacones ſbdiacones uel deinceps: quibus ducēdi uxores licentia modo nõ eſt: etiā aliaꝝ nuptiaꝝ euitent conuiuia: nec his cetibus miſceāt̃: ubi amatoria cantãtur ⁊ turpia aut obſceni motus corpoꝝ choreis ⁊ ſaltatiõib⁹ efferūt̃: ne audit⁹ ⁊ obtuit⁹ ſacris miniſterijs deputati turpium ſpectaculoꝝ atqꝫ uerboꝝ contagione polluāt̃. Uidua uõ ē intelligēda: ſi poſt ſolēne fed⁹ nuptiarū morte iteruenienta a uiro ſuo diuiſa fuerit. ceteꝝ ſi añqꝫ conueniant fatali neceſſitate ab altutro diuiſi fuerint: licet ex ſponſalibus uxor ſit appellata: nõ tamē poſt mortē ſp̃õſi: etiā ſi i ꝓpria domo ſit ducta: ⁊ etiā cum eo uelata: uidua appellata eſt: nec ex ei⁹ copula a ſacris ordinib⁹ aliqs ꝓhibet̃. Unde pelagius papa ſcribit.

Qui cum alio uelatam nõ tamen illi nuptā uxorem duxerit: ſacerdos fieri non prohibetur.

Ualentino[g] clerico cui mulier cū alio ante uelata nõ tamen illi nupta ſed uirgo ꝑmanēs poſt mortē eius cuꝫ quo uelata fuerat ſp̃õſa: ꝯiugali ē copula ſociata: qꝛ iteꝝ uelamē accepit: nullum in ꝓmouēdo generet̃ obſtaculum: qꝛ nihil eſt quãtum ad hunc articulum ꝑtinet: quod ei de canonicis obuiet conſtitutis.

Quibus[h] ordinib⁹ bigami ꝓhibeāt̃: ⁊ utrum reputētur bigami qui añ baptiſmum habuerunt unam ⁊ poſt baptiſmum habuerunt alterā: ⁊ an liceat ſortiri uxores in ſacris ordinibus cõſtitutis multorū auc̄tibus breuiter monſtratū eſt. Sequit̃ aūt in deſcriptione illa apł'ica: ut ſit ſobri⁹ q ordinãd⁹ ē ñ uinolent⁹: qd̄ ex auc̄te ueteris teſtamenti introductum

D. XXXV.

i ¶ Laicus. ideo dixit de laico: qa minus videret̃ de eo. vel iõ qa ſi clericus hoc faceret nõ ſolū ñ ꝓmoueret̃: ſed oī priuilegio eccleſiaſtice dignitatis p̄uaret̃: vt. lxxxiiij. di. quiſquis.

k ¶ Uicio. i. defectu. ſi. lvi. di. qꝛ ſimpliciter. ⁊ xxvi. di. acutius.

l ¶ Cognoſcamus. de p̃ſbro ſupple ⁊ diacono: vt. lxxxi. di. c. i.

m ¶ Addidiſſe. Auguſtinus tñ dicit ꝙ ſꝫm interpretationē apl'us intellexit de quolibet ordine: vt. lxxxi. diſtinc. apoſtolus.

n ¶ Siquis. ancillam. ſed quare hic ꝓhibetur cum tamē eo ipſo ꝙ aliqs duc̄ ancillam ſuā in vxorē ipſa libera efficit̃: vt. C. de la. li. tol. auc̄. ad hoc. ⁊ C. de op. li. liberte ſiliter tenet matrimoniuꝫ cum aliena ancilla: vt xxix. q. ij. c. i. ⁊. ij ꝛñ deo propter prerogatiuam ſacerdotij: vel iõ quia nõ videtur ibi eē plenum matrimoniuꝫ vt. xxxij. q. ij. ſicut non omnis. ⁊ ideo nõ videtur ibi eſſe plenū ſacramētum. vel hoc iõ contingit: qꝛ vilis perſona preſumit̃: qui contrahit cum ancilla.

u ¶ Uidua eſt. meretrix. alibi dicit̃ meretrix cui⁹ turpitudo publice venalis eſt vt. xxxij. q. iiij. meretrices.

b ¶ Que multoꝝ. q̃ admiſerit plures qꝫ. xxiij milia hominū: vt. xlv. di. diſciplina. vel que admiſit. xl. vt ex̄ de clerico excõ. latores.

c ¶ Si ſubdiaconus. collige caſum ex eo qd̄ habet̃. ſ. xxxi. di. §. ſimiliter. in fi.

d ¶ Inter lectores. de iure cõi ꝑdit p̄uil'. clericale: vt. lxxxiiij. di. qſquis. ideo fit hoc ex diſpēſatõe: ꝙ remaneant in ſacris minorib⁹ ordinibus.

f ¶ Preſbri. etiaꝫ aliarum ⁊ ſi clerici fuerint in aliquo conuiuio: ⁊ aduenīant ioculatores: ſurgant ⁊ recedāt de mēſa: vt de cõſe. di. v. nõ oꝫ.

g ¶ Ualētino hunc caſum habes: ex̄ d̄ biga. debitū.

h ¶ Quibus. Hic. agit̃ de tertio c. apl'ice regule. oꝫ ordinandū nõ eē vinolentum. interſerit etiam de pena illoruꝫ qui frequenter indulgent ebrietati: ⁊ dicit ꝙ minores corporaliter puniunt̃: maiores poſt admonitionem. xxx. diebus communione priuant̃ vt. j. e. c. vlti.

i Quia vēter.pignis vel̄ groſſū generat ſenſū.xliiij.di.§.ſi ḡ.
k Epiſcop⁹.alee.clerici ñ debēt ludē vl ludis iēeē:vt ex̄ de vi.
⁊ ho.cle.clerici.nec participes erūt ludētib⁹ nec iſpectores
ludi:vt i auc.ō ſac.epiſ.§.iēdicim⁹.ſꝫ nūqd pōt repeti id quod in
alea pditur:dicūt qdā ꝙ nō:ſꝫ pauperib⁹ eſt erogāda pecunia illa
ꝙ p circūciſionē nō aperiebat̄ ianua celi:licet ianua inferni eēt precluſa.ſe
cus hodie p baptiſmū:ex̄ de bap.maiores.vel iō iſtud dicit ꝙ contrarietas
fuit in lege.cū eni pceptū fuit ꝙ ſabbati die nō fieret aliqđ op⁹.itē preceptū
fuit ꝙ.viij.die circūcidet̄ puer:potuit ꝯtingere:ꝙ ſabbatum eſſet dies.viij.
ab ortu pueri.ſed tñ in hoc nō peccabāt q2 excuſabant̄ ꝓpter ipoſſibilitatē

ar.xiiij.q.v.ñ ſane.cū .n.tur pitudo vertit̄ ex parte vtri uſqꝫ me lior ē ꝯditio poſſidē tiſ.meli⁹credo ꝙ poſſit repeti vt.ff.ō aleatori b⁹.l.vlt.i fi.ēt vſqꝫ.ad.l.annos:vt dic̄ gre ca cōſtitutō.C de relig.⁊ ſup.fu.⁊ de alea.⁊ ſiqs exiſtēs in alea rē ſuā ven diderit ñ tenet̄ de euictione:vt.ff.q̄ꝝ rerū actio nō da.ſi filio.§.i.lꝫ aūt h ꝓhibeat̄ ludus tñ ꝓ ꝯui uio habendo pōt ludi.ff.e.l.vlti.

l Deſuiēs.i. valde ſuiens:vt illa ꝓpoſitō augmentet.ff. depoſi.l.i.i pn qñqꝫ ꝓuat:vt ibi.Sepe pre cor mōtē:mor tem q̄qꝫ dep cor idē.

m Aut deſi nat.nō ḡ ꝓ qli bet delicto ſta tim epi debēt fulmiare vt vl̄ excōicēt vl̄ de ponāt:ad idē facit.xlvij.di. eps.⁊.xcij.di. c.vlti.Si qti ens peccāt ho mines ſua ful mina mittat:Jupit:exiguo tpe [illegible] erit.

n Priuetur. aut verberet̄:vt.j.e.c.vlti.

o Ab exor dio.nec carnibus.⁊ tñ lamech fuit ve nator.ſꝫ illud fuit ꝓpter pel les non propt̄ carnes.

eſt.miniſtri.n.tēpli ꝓhibēt̄ uinū ⁊ ſicerā bibere:ne ebrietate grauē tur corda eorum:ut ſenſus eorū uigeat ſemꝑ ⁊ tenuis ſit:uel quia uenter mero eſtuans facile deſpu mat in libidines.Unde noe ebrie tate nudauit femora.Loth autē quē ſodoma ñ uicit:uina uicerūt

Quod aūt uinolēt⁹ eē ꝓhibet̄:ñ ſemel ſed frequēter uino replet⁹ dꝫ intelligi.Hinc ēt in canoni bus apoſtoloꝝ legitur.

Diaconus pſbr ⁊ eps ebrietati ⁊ alee deſeruiētes:niſi deſierint cō munione priuetur.

Epiſcop⁹ aut pſbr aut diaco nus alee atqꝫ ebrietati deſui ens:aut deſinat aut certe dānet̄ Subdiacon⁹ autē aut lector aut cātor ſilia faciēs:aut deſinat aut cōione puet̄:ſilit̄ ⁊ laic⁹.Item hieronymus.

Eſus carniū ⁊ uini pot⁹ poſt dilu uium conceſſus legitur:poſt chri ſti aduentum inhibitus.

Ab exordio conditōis hūane nec carnib⁹ueſcebamur:nec dabam⁹ repudiū:nec ꝑpucia nob eripiebāt̄ i ſignū.⁊ hoc curſu uſqꝫ ad diluuiū puenim⁹.poſt diluuiū aūt cū datōe legis date p moyſen quā iplē null⁹ potuit:carnes ige ſte ſūt ad ueſcēdū ⁊ repudij ꝯceſ ſa duritia:⁊ cultell⁹ circūciſionis appoſit⁹:q̄ſi dei mun⁹ plus i nob creauerit q̄ neceſſe ē.Poſtq̄ aūt chriſtus uenit in fine tēpoꝝ ⁊.o. etiā reuolat ad.a.extremitatem retraxit ad pncipiū.nec repudiū nob dare pmittitur:nec circūcidi mur:nec comedim⁹ carnes dicē te ap̄lo:bonū ē uinū nō bibere ⁊ carnes nō comedē.uinū .n.cum carnib⁹ poſt diluuiū dedicatū ē. Itē ex epiſtolis eiuſdem.

Alienū eſt a ſapiente potationi bus ⁊ ebrietatibus uacare.

Luxurioſa res eſt uinū ⁊ ꝯtu melioſa ebrietas.ois qui cū his miſcet̄:nō erit ſapiēs.Idē.

Ignominioſū ē ſacerdoti afflue delicijs epulis atqꝫ laſciuijs.

Eccl'ie pncipes qui delicijs af fluūt ⁊ it̄ ep̄las atqꝫ laſciuias pudicitiā ſuare ſe credūt:ꝓpheti cus ſmo deſcribit:ꝙ ejiciēdi ſunt de ſpatioſis domib⁹ lautiſqꝫ ꝯui uijs ⁊ multo labore epulis cōgſi tis:⁊ſi uis ſcire quo ejiciēdi ſūt ꝓ pt̄ malas cogitationes ⁊ opa ſua: euāgeliū lege in tenebras.ſ.extio res:ubi erit fletus ⁊ ſtridor den tiū:an nō ꝯfuſio ⁊ ignominia eſt ieſum crucifixū pauperē ⁊ eſurien tem farſiſ pdicare corporib⁹:⁊ ie iunioꝝ doctrinā rubētes buccas tumētiaqꝫ ora pferre:ſi i ap̄loꝝ loco ſumus:nō ſolū ſmonē eorū imitemur:ſꝫ ēt ꝯuerſatōem ⁊ ab ſtinētiā.Idē.De codē.Palea

Uenter mero eſtuās cito ſpu mat i libidinem.ubi ebrietas ibi libido dominat̄ ⁊ furor.Idē

De eodem Palea.

Uinolentū ſacerdotē ⁊ ap̄lus dānat:⁊ uetus lex prohibet. ſacerdotes q miniſtrāt in templo dei ꝓhibēt̄ uinū ⁊ ſiceraꝫ bibē:ne crapula ⁊ ebrietate aggrauet̄ cor da eoꝝ.Sicera hebreo ſermone ois potio nūcupat̄:qua qs inebri ari pōt.qcqd inebriat:ſtatū men tis euertit.fuge ſiliter ⁊ uinū in quo ē luxuria.Nolite ait ap̄lus i ebriari uino:in quo ē luxuria:qui altari deſeruit:uinū ⁊ ſicerā non bibat.Spōſa chriſti uinū fugiat ut uenenū.uinū ⁊ ebrietas icēdiū eſt.Itē ꝓſper. De eodem.

Luxuriā facit ⁊ nutrit uini p ceptio nimia nō nā.Item ambroſius in ſmone de ieiunio q ita icipit̄:diuinū ad patrem reſul tat oraculum.

In paradiſo abſtinētia poſt para diſum edendi laſciuia accepit.

Sexto die beſtie ſūt create ⁊ cū beſtijs orta eſt edendi po teſtas ⁊ uſus eſcaꝝ.ubi cibus ce pit ibi finis factus eſt mūdi.ibi ce pit ſua incremēta neſcire:ubi ce perūt diuina opa circa eū feriari

iō aūt fuerūt eis data dura pcepta:q2 ex ſup bia eoꝝ dixerūt ñ deē q ipleat:ſed deeſt q in beat.

r Duricia.tñ peccatū erat:vt extra de diuor. gaudemus.

s Et.o.q̄ eſt vltia lr̄a grecoꝝ.

t Ad.a.q̄ eſt pma lati noꝝ:⁊ eſt ar.ꝙ reſtitu ta re ad pſtinū ſtatū p ora iura reſtituūt̄:vt xxvi.q.vi.ſiqs de cor pore.ff.de ſui.ru.pdi. hi q.itē ar.ꝙ nō ſit iiu ria rei ſi reſtituit̄ ad p ſtinū ſtatū.ff.de pac.ſi vn⁹.§.ꝙ in ſpē dotis.

u Nec comedimus. i.ſuademus nō come dere.ꝯſilium eſt.

x Dedicatū ē.i.i vſuꝫ aſſumptū.

a Eccl'ie pncipes.i. ꝓlatos:vt de cōſe.di.i.corpora.

b Propheticus.ſcili cet michee.

c Lautiſqꝫ.i.delicat̄.

d Epulis.i.terrenis delicijs que multo la bore querūt̄:de cōſe. di.v.ne talia.

e Exteriores.i.ex to to ex̄ lucē:ar.xli.di.q̄ libet.

f Buccas.plen⁹ vet̄ facile ō ieiunijs diſpu tat.xij.q.ij.gl'a epi.ar. ꝙ ar̄diacon⁹ cū viſitat parochias ñ ē ex illis ꝓſtanda ꝓcuratio:vt x.q.iij.illud.h vez eſt añ viſitatōez factā:ex̄ de cen.exigit greg.x.

g Sexto.iſtud indu cit ad deteſtan dam ebrietatē ſiue gu lam.primo q2 per eā deierauit hūana condi tio.ſecūdo exēplo noe tertio q2 ſuitus eſt in ducta.ꝓpter eā.quarto exēplo loth.deinde cō mēdat ſobrietatem ex emplo abrahe q cibū miniſtrauit angelis ſi ne vino.⁊ exemplo io hannis baptiſte.

p In ſignū.vt p eā fideles diſcernerēt̄ ab alijs:vel fuit ſignū in terioris circūciſiōis:vl̄ fuit ſignū futuri baptiſmi:q2 tē p circūciſio nē tollebāt̄ peccata ſic nūc p baptiſmū:vt.j.ō.p.di.iiij.ꝙ apō nos

q Implē.ſ.di.iiij.eritꝫ.dic ꝙ facile nō pōt ipleri.vel dic ꝙ tunc nullus potuit eā iplere quo ad hoc vt adipiſceret̄ vitam eternam

g Sexto die.i.die veneris.nā dñico die dñs cepit facere mūdū:vt.lxxv. di.qō die.Alij.dicūt ꝙ oia ſit̄ creauit.vñ ſalomō:q viuit in eternum oia ſil̄ creauit.ſed lꝫ ſimul facta fuerit non ſimul dici oia poterant.⁊ iō ſcriptura vtit̄ tali diſtinctione:ex̄ de ſum.tri.c.i.

h Beſtie.i.aialia in terra.nā.v.die fuerūt creata volatilia ⁊ piſces.

i Cepit.mundus.[k]
k Feriari.id eſt ceſſare.
l Deſijt.tūc fuit hō ſpoliatꝰ gratuitꝭ ⁊ vulneratus in nālibꝰ:ꝺ pe.ꝺi.ij.adā
m Ieiunium.id eſt abſtinentia.
n Preuaricatio.ibi fuit.
o Latebꝛa. qꝛ abſcō dit ſe adā a facie ꝺn̄i.
p Reuocauit.qꝛ pꝛimi parentes ſaluati ſt̄: vt de pe.ꝺi.i.ſi pꝛimi.⁊ ꝺe cōſe.ꝺi.i.hi ꝺuo.
q Iumētū.i. carnem ſuā quā paſcit quaſi iumentū.vel ꝺicit̄ coꝛpꝰ iumētū q̄ſi iuuamētū.
r Nō eēt.ꝭ.ꝺi.i. ius gentium ꝯ.ſʒ ibi ſolui.
ſ Prelatōis. iuidia. qꝛ chaim interfecit fratrem ſuum.
t Pietas.paterna.
u Ebꝛietas.i.ebꝛius.
x Tentāt.i. iebꝛiant.
y Partus.i. affectꝰ. iſtud vult ꝺicē ꝙ vinū ex ſe ꝺuos ꝓduxit effectus.ꝑmo ebꝛietatē: ꝺeinde iceſtuʒ.⁊ ebꝛietaſ fuit ꝺeterioꝛ effectꝰ vini.vel aliter ex ebꝛietate ꝓceſſit fuitꝰ. item ex ea ꝓceſſit iceſtꝰ qui ꝺeterioꝛ ē.vl̄ illō vult ꝺicere ꝙ filia ē ꝺeterioꝛ q̄ꝫ mat̄:qꝛ moabite ⁊ amonite q̄ ab illis ꝓceſſerāt:fuerūt ꝺeteriores q̄ꝫ matres.
ʒ Peccati.i. vicium.
⁊ Remiſſio .i. ꝺeus remittens peccata.

Ante oia,aut coꝛpoꝛali .ſed ep̄s nō verberabit clericuʒ ꝑ laicū:vt ex̄ ꝺe ſē. ex. vniuerſitatis.niſi ſit incoꝛꝛigibil̄:vt ex̄ ꝺe ſē. ex.vt fame.

a Oportet.Ab h̄ loco vſqꝫ ad.xl. ꝺi. oſ̄ndit quaʒ ꝑitiā ꝺebent hr̄e cl̄ici.In hac oſtendit ꝙ habebūt ꝑitiam lr̄aꝝ ſacraꝝ.in ꝓxima ꝺi.oſ̄ndit ꝙ etiaʒ habebunt ꝑitiā ſecularium ſcientiarū.⁊ iꝺe ſūpta occaſione oſ̄ndit i.xxxviij.ꝺi.ꝙ ignoꝛantia ē ꝑiculoſa clericis: in. xxxix.ꝺi.ꝺicit ꝙ habebunt ꝑitiā ſecularium negocioꝝ:⁊ agit hic ꝺ quarto.c. ap̄lice rl̄e.
b Simplicitatis. nec ſimplicitas nec aliud pōt excuſare ſacerdotꝭ impitiam :vt. xxxviij. ꝺi.ſi in laicis.
c Secularium .cum enim epiſcopus ſit in

quo iuꝺicio ꝺeclaratū ē:ꝙ ꝑ ciboſ bos mūdꝰ habēt minui per quos deſijt[l] augeri:⁊ infra ut ſciamꝰ nō eſſe nouellū ieiuniū[m]: ꝑmā illic legem ꝯſtituit ꝺe ieiunio:⁊ ifra. co uſqꝫ nemo ꝑuaricari nouerat: cū aꝺ huc oꝛta nō eſſet: q̄ ꝑma eſt ꝑuaricatio.indictū eſt ieiuniū abſtinentie lex a ꝺn̄o ꝺeo: ꝑuaricatio[n] legis a ꝺiabolo.culpa ꝑ cibū: latebꝛa[o] poſt cibū:cognitio ifirmitatiſ in cibo:firmitatis uirtꝰ i ieiunio. ſerpēs ſuaſit gule:ꝺn̄s ieiunare ꝺ creuit.itaqꝫ gula a ꝑaꝺiſo regnantē expulit:abſtinētia aꝺ paraꝺiſū reuocauit[p] errātē:⁊ ifra. In pꝛincipio generis humani ignoꝛabat̄ ebꝛietas.ꝑmus noe uineā plantauit.ꝺeꝺit nāʒ ſed ignoꝛauit potētiam. Itaqꝫ uinuʒ nec ſuo pepꝑcit auctoꝛi:ſʒ illius ebꝛietas nob̄ ſuaꝺet ſobꝛietatē.ſemel.n.iebꝛiatꝰ ē noe.ubi malū ebꝛietatis agnouit: iumētū[q] ſuū aꝺ remeꝺiū tēꝑauit: nec effuꝺit aꝺ uiciū.manebat aūt an̄q̄ꝫ uinū inueniret̄ oībus inconcuſſa libertas.nemo ſciebat a conſoꝛte nature ſue obſeq̄a ſuitutis exigere.n̄[r] eēt hoꝺie ſuitꝰ : ſi ebꝛietas nō fuiſſet.obꝛepſerat q̄ꝺē fraterne ꝑlatōis[ſ] iuiꝺia:manebat tn̄ aꝺhuc pat̄ne pietatiſ reuerētia.leſa pietas[t] ē ꝺū irriꝺet̄ ebꝛietas[u].n̄ illis itaqꝫ ſolis nocēt uina : quos tentant[x]:ſeꝺ etiā illis ampliꝰ ocul̄ quoꝝ temulēta ebꝛioſoꝝ mēbꝛa nuꝺant̄:⁊ ifra. Legimꝰ etiā ꝙ patrem loth iebꝛiauerūt filie i mōte aꝺ quē timētes icenꝺiū ſoꝺomitarū ꝯfugerāt:⁊ habitabāt i ſpelūca.fuit itaqꝫ ebꝛietas oꝛigo iceſti peſſime regnatricis part[y] ꝺetioꝛ at nō abꝛahā uina i ſuo ꝯuiuio miniſtrabat:ſeꝺ immolabat uitulū. butirū ⁊ lac etiā angelis hoſpitibꝰ exhibebat.recte enim illic ꝺeerat mā peccati[ʒ]:ubi erat remiſſio[⁊] peccatoꝝ.ꝺeniqꝫ annūciauit ꝺn̄m iohānes nō māꝺucās panē neqꝫ bibens uinū.q.n.chꝛiſtū annūciat ab oī uicioꝝ incētiuo ꝑſtare ſe ꝺʒ alienū. Itē ex ꝯci.agathenſi.

Triginta ꝺiebꝰ a cōione abſtieat clericus;quē ebꝛiū fuiſſe ꝯſtiterit

Ante[a] oia clericis uetet̄ ebꝛietas:q̄ oīuʒ uicioꝝ fomes ac nutrix eſt. Itaqꝫ eū quē ebꝛium fuiſſe ꝯſtiterit:ut oꝛꝺo patit̄ aut xxx.ꝺierū ſpatio a cōione ſb̄mo ueat̄:aut cōpōali ſb̄ꝺat̄ ſupplicio

Oportet[a] oꝛꝺināꝺuʒ eſſe pꝛuꝺētē.qꝺ contra eos notāꝺū eſt : q ſb̄ nomīe ſimplicitatis[b] excuſant ſtulticiā ſacerꝺotū.pꝛuꝺētē autē ep̄m oʒ intelligi: nō ſolū lr̄arum ꝑitia:ueꝝ etiā ſeculariuʒ[c] negociorū ꝺiſpēſatione. Unꝺe i epiſtola gelaſij pape legit̄.

Illitterati ⁊ coꝛpoꝛe uiciati nō ꝓmoueant̄ aꝺ clerum.

Illitteratos[d] aut aliqua ꝑte coꝛpoꝛis uiciatos uel iminutos[e] nullꝰ ꝑſumat aꝺ cl̄icatꝰ oꝛꝺinē ꝓmouere:qꝛ litteris carens ſacris nō pōt eſſe aptꝰ officijs:⁊ uicioſū nihil ꝺeo ꝓꝛſus offerri legalia ꝑcepta ſanxerūt:ſil̄it̄ q ſeipos[f] abſcinꝺūt. Itē zoſimꝰ papa.

Ad ſummum ſacerꝺotiū nō aſpiret:qui ꝺiuinis ſtipenꝺijs ul̄ ꝺiſciplinis non eſt eruditus.

Qui[g] eccl̄iaſticis ꝺiſciplinis ꝑ oꝛꝺinē nō ē ibutꝰ:⁊ tēpoꝛuʒ appꝛobatōe ꝺiuinis ſtipēꝺijs nō ē eruꝺitꝰ:neq̄q̄ꝫ aꝺ ſummū eccl̄ie ſacerꝺotiū aſpirare ꝑſumat.⁊ nō ſolū in eo ambitio ieffica͡x habeat̄ uerū etiaʒ oꝛꝺinatoꝛes eius careant eo oꝛꝺinē[h]:quē ꝯtra pꝛecepta patrū creꝺiꝺerūt ꝑſumēꝺū. Scie ꝙ ſacraꝝ lr̄aꝝ oʒ epiſcopuʒ habere peritiā .unꝺe in ueteri teſtamēto inter cetera oꝛnamēta pōtifex rationale ferebat i pectoꝛe: in quo ſcribebat̄ manifeſtatio ⁊ ueritas:qꝛ i pectoꝛe pōtificis manifeſta ꝺʒ eē cognitō ueritatis . hic etiā uectes qbꝰ arca poꝛtabat̄ iugiter ānulis erant inſerti:ut cum arca eēt poꝛtāꝺa:nulla eēt uel fieret moꝛa ꝺe intromittēꝺis uectibus:qꝛ ꝑꝺicatoꝛes ꝑ quos eccl̄ia circūfert̄ : ſacris litteris ſemꝑ ꝺebent inſiſtere:ne tūc querāt ꝺiſcere:cū ex officio alios ꝺebeant ꝺocere. Hic etiā ꝺauiꝺ ꝑus ex gr̄a ſp̄us ſancti ꝺonū ſciētie ꝑcepit:⁊ poſtea aꝺminiſtratōeʒ regni aſſecutus eſt. Salomon quoque n̄ ꝺiuitias nō lōga tꝑa huius uite:ſeꝺ ſapientiaʒ a ꝺeo expetijt ⁊ ipetrauit.hinc etiā ꝺn̄s pꝛius ponit uerba ſua in oꝛe ꝓphete: ⁊ poſtea cōſtituit eū ſuꝑ gētes ⁊ regna ꝺicēs

ꝺex ⁊ coꝛpoꝛum ⁊ aīaꝝ:vt.xi.q.i.ꝺe perſona.⁊.x.q.i.quecūqꝫ.oʒ ipſum tam ſp̄uali q̄ꝫ ſeculari ſcientia oꝛnari.xxxix.ꝺi.circa pꝛincipium.
d Illitteratos.penitus.ſufficit tn̄ meꝺiocris ſcientia:.vt ex̄ ꝺe elec.cum nobis olim.nō enim requiritur in clerico ſumma perfectio : ſic ff.ꝺ eꝺili.eꝺic. ſcienꝺum.§.illuꝺ.⁊.l.ſiquis

D. XXXVI. venꝺitoꝛ.lʒ ſit ar.ꝯ ex̄ ꝺe purga.ca.cōſtitutus. ſeꝺ quiꝺ ſi penitus laicus oꝛꝺinaret̄ nunquiꝺ reciperet caracterem: ſic arg.i. q.i.uentuʒ ibi ſeꝺ ꝺicitur:ꝺe hoc nō .xl. ꝺi. ſicut.⁊ extra ꝺ cle .ꝑ ſal. pꝛomo.c.vno.
e Immiutoſ. enoꝛmiter.
f Seipos.ex iꝺignatōe .io.
g Qui eccleſiaſticis ſtipenꝺijs .iꝺ eſt officijs.
h Orꝺine. h̄ habes ꝙ qui iiuſte confert aliquē oꝛꝺinē: pꝛiuatur poteſtate cōferēꝺi illum.i.q.i. ſiq epiſcopi.alibi ſuſpenꝺit̄ a celebꝛatōe miſſe ꝑ annū :vt.lv. ꝺi. nullus . alibi ꝺeponitur: vt.li. ꝺi. c.i. ⁊ lxij. ꝺi.c. vlti. ⁊.lxxxi.ꝺi.tantis.ꝯſueuit ꝺiſtingui : ꝙ ſi ex negligentia oꝛꝺinat quis iꝺignum:tunc ſuſpēꝺit̄.ſi ex certa ſcientia: tunc ꝺeponit̄ vel aliter: aut oꝛꝺinat illum cū quo ꝺe faciliꝺiſpēſare poteſt.vel cum q̄ ꝺiſpēſare non pōt:vt ſʒ hoc magis vel minus puniatur hoꝺie tn̄ mitiꝰ agitur cum talibꝰ :vt ex̄ ꝺe pꝛeben.graue. iohannes.

i ¶ Ecce.querant.nec eni epiſcop⁹ dȝ egere doctrina alioꝝ: quoniā alios dȝ inſtruere:vt.i.q.vij.ꝯueniētib⁹.ſic.xvi.q.i.ſic viue.io.
k ¶ Cōſtituit.nō ex ordine loquendi probari ordinē factoꝝ:ſic.xliij.di.ſit rector.ꝛ.xx.di §.i.io.
l ¶ Cuſtodiunt.quia videre debet quibus predicet quibus non:vt xliij.di.i mandatis.ꝛ.xxij.q vlt.c.penul.io
m ¶ Qui audit diſcendo.
n ¶ Ueni.docendo.
o ¶ Serpētes.ne eorū dolis ſupplātemini.
p ¶ Et ſimplices ne alijs dolos machinemini.io.vt.xvi q.i.ſi cupis.
q ¶ Satiſfactōnem.ſ.reſpondendo eis:ꝛ ē ar.ꝙ plati tenētur reſpondē ad oēs q̄ſtiones.nam tātū debēt differre prelati a ſbditꝭ quātū granuȝ a palea :vt.xxv.di.§.crimis i.q.i.viliſſim⁹ ꝛ.viij.q.i.licet iohannes.
r ¶ De ea fide i.de articulis quos creditis ꝛ tenetis.io.
s ¶ Spe.i.de his q̄ ſperatis
t ¶ Oculi.ſponſe.
u ¶ Pleniſſima.ſic ſemper plati ſedebūt iuxta fluenta euangeliorum ꝛ ſacre ſcripture:ꝛ ſic colūba ſedet ex natura iux̄ aquā vt videat i.ipa aqua vmbraȝ ſupuenientꝭ accipitris:ꝛſic ſibi pcauere cō ſueuit: ſic prelatus ſibi per ſcripturam pcauebit contra hereticos.x.di c.i.in fi.xi.di.nolite.
x ¶ Siquis.vult.nō vadit.nūquid ergo epiſcopi non intererūt bellis? immo. quia etiam poſſunt alios hortari ad bellum:vt.xxiij.q.viij.igitur.ꝛ.c.hortatu.iohannes.
y ¶ Indeſinenter.animo vel horis ſtatutis:ſic.xxi.q.iij.hi qui.de conſe.di.v.nunꝙ.xxxi.di.ſi laicus.ff.de cōdi.ꝛ demō.ſiquis ita.xxij.di.ſacroſancta

ad ieremiā: Ecce dedi uerba mea
in ore tuo:ecce ꝯſtitui te ſup gen
tes ꝛ regna. Hic ēt malachias ꝯla
bia ſacerdotis cuſtodiūt ſciētiā:ꝛ
legem exqrūt de ore eius:qꝛ ange
lus dn̄i exercituū ē. Hic etiā idem
ſaluator nr̄ prius i medio docto
rū ſedit audiēs illos ꝛ iterrogās
ꝛ poſtea pdicare cepit: qꝛ p⁹ qꝫ
diſcere:ꝛ poſtea pdicādi officiuȝ
uſurpare dȝ. Hic etiā ſalomō ait:
pus tp̄s tacēdi ꝛ poſtea loquēdi
qꝛ ueritas pus tacendo diſcit̃: ꝛ
poſtea loquēdo pdicat̃ .hic idem
dn̄s ait:q̄ audit dicat ueni.hinc
etiā pus apl̄os docuit:deide eos
ad pdicādū miſit dicens. Eſtote
prudētes ſic̄ ſpētes ꝛ ſimplices
ſicut colūbe.ſic ēt poſt reſurrectō
nē pus illis ſenſū apuit ꝛ ſcriptu
ras explanauit:ꝛ poſtea dixit eis
Eūtes in mundū uniuerſum ꝛc̄
Un̄ cū de quinꝫ panibus quinꝫ
milia hominū uellet reficē: prius
panes accipiēs fregit:ꝛ poſtea di
ſcipulis dedit.ꝛ p⁹ eos demū tur
bis appoſuit:qꝛ ſacr̄a legis ꝛ pro
phetaꝝ pus diſſerēdo expoſuit ꝛ
poſtea eoꝝ ſciētiā diſcipul̄ dedit
ꝛ p eos tādē illā fidelibus diſpen
ſauit.hic petrus ēt cū rectorib⁹ ec
cleſie ſcriberet ait:pati eē debetis
red dē rōnē oi poſcēti uos ſatiſfa
ctionē de ea fide ꝛ ſpe q̄ in uob ē
hic etiā paul⁹ ſcribēs ad timothe.
ait: Attēde lectōi ꝛ exhortationi
ꝛ doctrine. ¶ Ex quibus oibus
liquido colligit̃:ꝙ nō ſufficit pla
tis bona cōuerſatio ꝛ moꝝ hone
ſtas:niſi addat̃ ſcientia doctrine
un̄ ſacerdotes ingreſſuri tēplū ta
bernaculi pus laudabāt̃ in labio
eneo qd̄ fecerat moyſes ex ſpecul̄
mulieꝝ.hic etiā i cāticis cāticoꝝ
oculi p quos plati eccl̄ie itelligun
tur:aſſimilāt̃ colūbis que reſidēt
iuxta fluenta pleniſſima. Hinc
etiam hier.in leuitico.

Sacerdotis eſt legis ſcientiā hr̄e nō bellis ſed orationib⁹ uacare.

Siquis uult pōtifex eē:nō tā
uocabulo ꝙ̄ merito imitetur
moyſen imitet̃ ꝛ aaron.qd.n. di
cit̃ de eis?ꝙ nō diſcedūt de taber
naculo dn̄i.erat ergo moyſes ide
ſinēt̃ in tabernaculo dn̄i.qd aūt
ei opus erat?ut aut a deo aliquid
diſcēt:aut ipe ppl̄m doceret.hec
duo ſūt pōtificis opa:ut a deo di
ſcat legendo ſcripturas diuias ꝛ
ſepius meditādo:aut ppl̄m doce
at.ſed illa doceat q̄ a deo ipe didi
cerat:n̄ ex pp̄o corde ul̄ humano
ſenſu:ſed q̄ ſp̄us ſāctus docet:eſt
ꝛ aliud opus qd̄ fecit moyſes:ad
bella nō uadit: nō pugnat ꝯtra i
imicos.ſed qd facit? orat :ꝛ do
nec orat uicit ppl̄us ei⁹. ſi relaxa
uerit ꝛ dimiſit man⁹:ppl̄us eius
uicit̃ ꝛ fugat̃.oret ergo ſacerdos
eccl̄ie ideſinent̃:ut uicat ppl̄us q
ſb ipo ē:hoſtes inuiſibiles amale
chitas q ſt̃ dmōes ipugnātes eoſ
q uolūt pie uiuere in chriſto.

Sed q̄rit̃:an ſecularib⁹
lr̄is opōteat eē eos eru
ditos. De his ita ſcri
bit̃ in concilio carthagi
nenſi.iiij.

Libros gentiliū non legat ep̄us.

Epiſcopus gentiliuȝ libros n̄
legat:hereticoꝝ aut ꝑlegat
p neceſſitate aut tp̄e. Itē hier.
ad damaſū papā de filio pdigo.

Rep̄hendunt̃ ſacerdotes:q omiſſis euāgelijs cōedias legunt.

Sacerdotes dei omiſſis euan
gelijs ꝛ pphetijs uidem⁹ co
medias legē: amatoria bucolico
rū uerſuū uerba cātare:tenē uir
giliū in manib⁹ ꝛ id qd̄ in pueris
adeſt cā neceſſitatis:crimen in ſe
facere uoluptatis. Idem.

In uanitate ꝛ obſcuritate ſēſus ambulant : qui ſecularibus diſciplinis occupantur.

Nonne uobis uidet̃ in uanita
te ſenſuſ ꝛ obſcuritate mētis
ingredi: q dieb⁹ ac noctib⁹ in dia
lectica arte torquet̃:q phyſicus p
ſcrutator oc̄los trās celos leuat:
ꝛ ultra pfūdū terraꝝ ꝛ abyſſi qd̄
dam iane demergit̃:q iābū feruet
qui tantā metroꝝ ſiluā in ſuo ſtu
dioſius corde diſtiguit ꝛ ꝯgerit :
ꝛ ut ad alterā ptē trāſeāt: q diui
tias p fas ꝛ nefas q̄rit: q adulat̃
regib⁹:hēditates captat alienas
ꝛ opes ꝯgregat:q̄s in momento
cui ſit relicturus ignorat. Idē.
in iſaia.

Qui ſcripturas ſacras male intelligit:uel ſeculari ſapiētia abutit̃: uino inebriatur ꝛ ſicera.

Uino inebriāt̃ qui ſcripturas
ſacras male intelligunt atꝫ

a ¶ Sed queritur.in hac.xxxvij.diſtic.q̄rit̃.an ordinandus debeat habere peritiam ſeculariū ſcientiarum.primo autem oſtendit ꝙ clerici nō debent reſpicere libros gentiliū ſecundo ponit argu.in contrarium:ꝛ taleȝ dat ſolutionem ꝙ quidam legunt libros gētiliū cauſa delectationis ꝛ voluptatis: ꝛ h̄ eſt prohibitum.quidā legunt ad eruditioneȝ ꝛ illud licitum eſt: vt per eos ſciant recte loqui ꝛ diſcernere.

D. XXXVII

verum a falſo.io.vt infra.e.§.cū ergo.ꝛ nō ꝙ in omnibus capitul vſqꝫ ad.§.econtra videtur ſola voluptas.p hiberi.
b ¶ Epiſcopus.gentilium ergo nec leges audire debent.nam obprobrium eſt eis ſi ſe velint eſſe peritos diſciplinarum forenſiuȝ.C.de teſta.cōſulta diualia.ſed contra:leges ſunt per ora principum diuinitus promulgate:vt.xvi.q.iij.nemo.dic ꝙ ad hoc licet audire leges.vt p eas melius intelligāt̃ canones:ar.ſ.e.di.§.ſeculares.io.
c ¶ Sacerdotes.neceſſitatis.vt ſciant recte loqui.
d ¶ Nonne.
e ¶ Uino.itelligunt.talibus qui male intelligūt dicta magiſtri eſſent aures precidende:vt.xxiij.q.i.ſi petrus.

37

f Idem ſʒ tropologiam .i. ſcđm moralē intellectum: a tropos quod eſt ꝯuerſio: quia verba noſtra conuertimus ad mores informandos. xliij. di. ſit rector.

g Legant. de eccleſiaſticis: arg. ꝫ. s. xxxi. di. omnino.

h Strenam. ſtrena ē pmū donū qđ daĩ in principio calendarum

i Sportulam. qđ datur pro fabulis saturni.

k Sed quia filios. talis repellitur a teſtimonio: vt. vi. q. i. q crimē. item nec poteſt eē epiſ vt. xlvij. di. §. neceſſe. immo potius dicit canis quia epiſcopus: vt ij. q. vij. qui nec. io.

a Legimus libros. quia legit eos cauſa delectationis non cā eruditionis: vt de ꝯſe. di. v. non mediocriter.

b Hinc etiam. qui de ſiliquis. i. ſecularibus ſcientijs que inflant ñ ſatiant.

c Ut ſpoliaret. xiiij. q. v. dixit.

d Partes. ſ. moralē nālem rationalem.

e Deſpecta. reſpectu aliarum ſcientiarum. io. ꝛc.

f Turbat. ſiqua: arg quod vtile nō vicia tur per inutile: vt. xvij q. iiij. queſti. s. di. ix. ſi ad ſcripturas. contra io.

g Magiſter. nam legitur quod cū paulus veniſſet athenas vidit aram ignoti dei: in qua erat ſcriptum: hec eſt ara ignoti dei: in quo viuimus morimur ꝛ ſumus. a qua ſcriptura aplūs cepit predicationē ſuam: ꝛ aperuit illis atheniēſibꝰ ſenſū illius ſcripture proſequens de deo noſtro ꝛ dicens: quē vos dicitis ignotum ego predico. ꝛ ideo tunc dionyſius ariopagita vidēs quēdam cecum trāſeuntem dixit: ſi illuminaueris iſtum cecum credam tibi. ſtatim inuocato nomine chriſti illuminatus eſt: ꝛ ille credidit.

h Indidiſſet. in epl'a pauli ad titū illud peigmēidis poete: creſcētes ſemper menda ꝛ

puertūt. ſicera: qui abutūtur ſeculari ſapiētia ꝛ dialecticoꝝ tēdiculis. que nō tā tēdicula ſunt appellanda: quā fātaſmata. i. umbre quedam ꝛ imagīes: q̄ cito pereūt ꝛ reſoluūt. Idē: ſʒ tropologiā pſeudo ꝓphetas eos debemꝰ accipe: q aliter ſcripturaꝝ uerba accipiūt: quā ſpūs ſanctꝰ ſonat. ꝛ diuios eos q ꝯiectura mētis ſue incerta futuroꝝ q̄ſi uera ꝓnūciant abſq diuinoꝝ auctē uerboꝝ. Idē: qcunq ſcripturas nō ita itelligunt: ut rei ueritas hʒ: unam acerbam comedunt. Idē in epl'a ad epheſeos

Rephendūtur epi qui filios ſuos ſecularibus erudiunt litteris.

Legantᵍ epi atq pſb̄ri: qui filios ſuos ſecularibus erudiūt lr̄is: ꝛ faciūt illos comedias legē ꝛ mimoruʒ turpia ſcripta cātare de eccl'iaſticis ſūptibꝰ forſitā eruditos. ꝛ qđ in corbonā ꝓ peccato uirgo uel uidua uł ſbām ſuā totā effundēs q̄libet paup obtulerat: hoc in calēdaꝝ ſtrenāʰ ꝛ ſaturnaliū ſportulāⁱ ꝛ mineruale munus grāmaticꝰ ꝛ orator aut i ſūptꝰ domeſticos aut in templi ſtipes aut ſordidū ꝯuertit i lucꝝ hely ſacerdos ipe ſactꝰ fuit: ſedᵏ quia filios ſuos non erudiuit in oī diſciplina ꝛ correctōe: ſupinꝰ cecidit ꝛ mortuꝰ ē. Itē ex rn̄ſalibꝰ urbani pape ad carolū ca. xlvij. Palea.

Omnem uim iuētoꝝ ſuoꝝ in dialectica diſputātes ponūt hētici. q̄ philoſophoꝝ ſn̄ia diffinitur: nō aſtruēdi uim hr̄e: ſʒ ſtudium deſtruēdi. ſʒ nō in dialectica placuit deo pr̄i fi. ꝛ ſpi. ſ. regnuʒ eni dei in ſimplicitate fidei ē: nō i ꝯtētione ſmonis. Itē raban ꝰ de preſſuris eccleſiaſticis.

Beatus hieronymꝰ ab āgelo uerberatꝰ q ciceronis librum legebat

Legimᵃ ᵃᵇ de beato hieronymo quod cū libros legēt ciceronis: ab angelo ē correctꝰ: eo quod uir chriſtianus paganoꝝ figmētis itēderet. Hincᵇ etiā filꝰ ille ꝓdigus i euāgelio repħēdit: q de ſiliqs quas porci māducabāt: uentrē ſuuʒ replere cupiebat. hic etiaʒ origenes cimphes ꝛ ranas qbus egyptij ſt pcuſſi: uanā dialecticoruʒ garrulitatem ꝛ ſophiſtica arguēta intelligit. Ex qbus oibus colligit: quod ñ eſt ab eccl'iaſticis ſeculariū lr̄arū q̄renda pitia. Sed ecōtra legit quod moyſes ꝛ daniel oī ſciētia egyptioꝝ ꝛ chaldeoꝝ eruditi fuerit: legit ēt quod p̄cepit dn̄s filijs iſrael: utᶜ ſpoliarent egyptios auro ꝛ ar

gēto: moralit iſtruēs ut ſiue aurū ſapiētie ſiue argentuʒ eloquentie apud poetas iueniremꝰ i uſuʒ ſalutifere eruditōis uertamꝰ. In leuitico etiā p̄mitias mellis. i. dulcedineʒ hūane eloquentie dn̄o iubemur offerre. magi quoq tria munera obtulerūt: in qbus nōnulli tres ptesᵈ philoſophie uolūt itelligi. deniq ut i expoſitōe pſalterij caſiodorꝰ teſtat: ois ſplēdor rhetorice eloq̄ntie: ois modus poetice locutōis: q̄libet uarietas decore ꝓnūciatōis a diuinis ſcripturis ſūpſit exordiū. hic etiā ambroſiꝰ ait ſup epl'aʒ coloſſenſiū: ois ratō ſupne ſciētie uel terrene creature i eo eſt: q eſt caput eaꝝ ꝛ auctor: ut q hūc nouit nihil ultra querat quia hic eſt pfecta uirtꝰ ꝛ ſapientia: quicqd alibi querit: hic pfecte iuenit. In daniele ꝛ i ſalomone oñdit ifidelibꝰ ſe eē auctorē totiꝰ eloquētie ꝛ ſapiētie. qđ ifideles ñ putāt: quia ñ legūt i euāgelijs ꝛ ꝓphetijs aſtrologiā ꝛ alia huiuſmoi q̄ deſpectaᵉ ſūt: quia nihil ualēt ad ſalutē ſʒ mittūt i errorē: ꝛ duʒ hiis ſtudēt curā aīe ñ hn̄t. q uero chriſtū nouit: theſauꝝ ſapiētie ꝛ ſciētie iuenit: quia id nouit qđ utile eſt. Hinc etiā ait beda in li. regum.

Non prohibeantur clerici ſeculares litteras legere.

Turbatᶠ acumen legētiū ꝛ deficere cogit: q eos a legendis ſecularibꝰ libris oibꝰ modis exiſtimat ꝓhibēdos. i qbus ſiq̄ iuēta ſt utilia q̄ſi ſua ſumē lʒ. aliogn moyſes ꝛ daniel ſapiētia ꝛ lr̄is egyptioꝝ chaldeoꝝ ñ pateret erudiri: quoꝝ tn̄ ſupſtitōes ſil' ꝛ delicias horrebāt. nec ēt ipe magrᵍ gētiū aliquot uerſus poetaꝝ ſuis uł ſcripturis uł dictis ididiſſetʰ. Cur ergo legi ꝓhibet: q̄ tā rōnabilit legēda ꝓbat: Sʒ ſeculares lr̄as qdā legūt ad uoluptateʒ poetaꝝ figmētis uerboꝝ ornatu delectati. qdā uero ad eruditionem eas addiſcūt: ut errores gētilium legēdo deteſtet: ꝛ utilia q̄ i eis inueniūt: ad uſū ſacre eruditōis deuoti uertāt. tales laudabilit ſeculares lr̄as addiſcūt. uñ beatꝰ gregorius quēdā epm nō repħēdit: quia eas didicerat: ſʒ quia ꝯtra epale officiū ꝓ lectōe euāgelica grāmaticā pplo exponebat. Hinc etiā ambroſius ſcribit ſup lucam.

Seculares littere legende ſunt: ne ignorentur.

ceſ male beſtie vētris pigri. i. q. i. dn̄s declarauit. Interſeruit etiā in p̄ma epiſtola ad corinthi. illud terentij: ſepe bonos mores corrūpunt colloga praua. ꝛ xvij. q. i. ſepe. Itēʒ vſus eſt illo verſu: odero ſi potero: ſi nō iuitꝰ amabo: ſed hicr. ꝫ ꝯſe. di. v. nūq̄ vſus eſt verſibus virgilij. ꝛ aug. illud lucani menſis hauſti. nulla ꝛc. x xvi. q. v. nec mirum. ꝛ iuriſpitus auctoritate virgilij. ff. de rerū di. in tantū. §. cenothaphiū ꝛ homeri: inſti. de cōtrahē emp. §. precium.

i Sed ſeculares. vnde beatus greg. j. lxxxvi. di. cū multa.

Legimꝰ[k] aliqua ne negligant̄. legimꝰ ne[l] ignoremꝰ. legimꝰ n̄ ut teneamꝰ: ſed ut repudiemus[m].

Item hiero. ſup ep̄lam ad tituȝ

Grāmatica legenda eſt: ut p eam ſacre ſcripture intelligantur.

Siqs[n] artē nouerit grāmaticā uel dialecticā: ut recte loquē di rōnem hēat: ⁊ iter falſa ⁊ uera diiudicet: nō improbamus. geometrica ⁊ arithmetica ⁊ muſica hn̄t in ſua ſciētia ueritateȝ: ſȝ nō eſt ſciētia illa ſcia pietatis. ſcia pietatis ē noſſe legē ſcripturas ⁊ itelligē ꝓphetas: i euāgelio credē: ap̄los nō ignorare. grāmaticorū aūt doctrina etiā pōt ꝓficē ad uitam: dum fuerit i meliores uſus aſſumpta. Idem.

Exemplo danielis ꝓbat̄ nō eſſe peccatū ſecularibus l̄ris erudiri.

Qui[o] de mēſa ⁊ uino regis noluūt comedere ne poluantur: utiqꝫ ſi ſapiētiā atqꝫ doctrinā babyloniorꝝ ſcirēt ēē peccatū[p]: nūq̄ꝫ acqeſcerent diſcē qd̄ n̄ licebat. diſcunt aūt nō ut ſequant̄: ſed iudicent atqꝫ ꝯuicant. quō ſi qſpiam aduerſus mathēaticos uelit ſcribere: ipitus matheſeos riſui pateat: ⁊ aduerſus philoſophoſ diſputat ſi ignorat dogmata philoſophorꝝ. diſcāt ergo ea mēte doctrinam chaldaicā: q̄ ⁊ moyſes oēm ſapiētiā egyptiorꝝ didicēat. Idē ſiqn̄ cogimur l̄rarꝝ ſeculariū recōdari: ⁊ aliq̄ ex his diſcē: que olim omiſimus: n̄ nr̄e eſt uolūtatis: ſȝ ut ita dicā ḡuiſſime neceſſitatis: ut ꝓbemꝰ ea q̄ a ſanctis ꝓphetis an̄ ſecula multa p̄dicta[q] ſunt: tam grecorꝝ q̄ꝫ latinorꝝ ⁊ aliorꝝ gentilium l̄ris ꝯtineri[r]. Item ex ſynodo eugenij pape.

Magiſtros ⁊ doctores epiſcopi cōgruis locis conſtituant.

De[a] quibuſdā locis: ut ad nos refert̄: neqꝫ magr̄os neqꝫ curā iueniri ꝓ ſtudio l̄rarꝝ. Iccirco ab uniuerſis ep̄is ſbiectis[b] plebibꝰ ⁊ alijs locis: in quibus neceſſitas occurrerit: oīno cura ⁊ diligentia habeatur: ut magiſtri[c] ⁊ doctores ꝯſtituāt̄: q ſtudia l̄rarum liberalīumqꝫ artiū dogmata aſſidue[d] doceāt: q2 i his maxie diuina maifeſtāt̄ atqꝫ ōclarāt̄ mādata. Itē aug. in li. ad manicheos.

Auctoribꝰ gentiliū eorꝝ uanitas retūditur atqꝫ conuincitur.

Siquid[e] ueri de deo ſibylla uł orpheus aliiue gētiliū uates aut philoſophi p̄dixiſſe perhibentur: ualet[f] qdem ad reuincendam paganorꝝ uanitateȝ n̄ tn̄ ad iſtorꝝ auctoritatē ꝯplectendā. q̄ꝫtū eni diſtat de chriſti aduētu it̄ p̄dicatōnem angelorꝝ ⁊ ꝯfeſſioneȝ demonū[g]: tātū iter auctoritatem ꝓphetarꝝ ⁊ curioſitatē ſacrilegorum. Item clemens papa.

Ad itelligētiā ſacrarꝝ ſcripturarꝝ ſeculariū pitia neceſſaria oñdit.

Relatū[h] nobis eſt: ꝙ quidam in ur̄is partibus cōmorātes aduerſant̄ ſacris doctrinis: ⁊ ꝓut eis uidet̄: nō ſcđm traditioneȝ patrꝝ ſed iuxta ſuū ſenſuȝ docere uidet̄. mł̄tas. n. qdā ut audiuimꝰ ur̄arꝝ partiū ingenioſi homies ex his q̄ legūt: uériſimilitudies[i] capiunt. ⁊ iō diligent̄ obſuādū eſt: ut lex dei cū legit̄: n̄ ſcđm ꝓp̄a ingenij uirtuteȝ uł itelligētiā legat̄ uł doceat̄. ſūt. n. mł̄ta uerba i ſcripturis diuinis: q̄ pn̄t trahi ad eū ſenſuȝ: quē ſibi unuſqſqꝫ ſponte p̄ſūpſerit: ſȝ n̄ oȝ. n̄ eni ſēſu: extriſecꝰ alienū[k] ⁊ extraneū debetis q̄rere ut quoquo mō ip̄ȝ ex ſcripturarꝝ aucte ꝯfirmetis: ſed ex ip̄is ſcripturis ſenſuȝ cape ueritatis oȝ. ⁊ iō oȝ ſciētiā ab eo diſcē[l] ſcripturarū: q eā a maioribꝰ ſcđm ueritatem ſibi traditam ſuat: ut ⁊ ip̄e poſſit eā: quā recte ſuſcepit: cōpetenter

---

k Legimus. negligantur. vt vetus teſtamentum.

l Ne ignoremus. nā q̄ꝫuis nullus ſit vſus: tn̄ ſcientia neceſſaria eſt: vt. s̄. di. viij. c. vlt.

m Repudiemꝰ. vt libros hēticorꝝ paganorꝝ: vt. xxiiij. q iij. c. vlt.

n Siqs. geometrica. de aſtronomia nō facit mētionē: q2 hec abijt i diſſuetudinē vt. xxvi. q. ij. § is ita.

o Qui de mēſa. daniel ananias mizael azarias. nā turpe ē alicui decertāti ius i q̊ verſat̄ ignorare: vt. ff. đ ori. iu. l ij. §. ſeruius.

p Sciret eſſe peccatū. ex eo ꝙ hiero. hīc inducit exēplū danielis: colligit̄ ar. ꝙ i dubijs recurrēdū eſt ad exēpla maiorꝝ ⁊ aliorꝝ. xvi. q. i. ſīt nōnulli. xxij. q. i. vt nouerītis. i. q. vij ꝯuenientibꝰ. xiij. q. ij. q̄ſta. xvi. q. iij. p̄ſulū. xiiij. q. i. c. vlt. xxvi. q. ij. non ſtati. ⁊. c. n̄ exēplo. C. de ſen. ⁊ iter. nemo ꝯ. Sol. vbi iura deficiūt recurrēdū ē de ſilibꝰ ad ſilia al's n̄. itē ar. p̄ſumi eo ip̄o bonuȝ qđ ab aliq̊ bono ſit factū: vt vij. q. i. oīs q. ⁊ xxiiij. q. i. cum beatiſſimꝰ. x. q ij. lugdu. xij. q i. expedit. xxv iij. q. i. ſic. n. xxxi. di. oīno. io.

q Predicta. ſ. đ icarnatōe.

r Cōtineri. vt illud virgilij: Iā noua ꝓgenies celo dimittit̄ alto. ⁊ illud ouidij: Odēo ſi potero: ſi nō inuitꝰ amabo ⁊c̄.

a De qbuſdā locis. neq̄ꝫ magr̄os: ar. ꝙ ſcholares i ſchoł de eccleſijs ſuis debēt hr̄e p̄bēdas. s̄. di. xxxij. ſig. ff. ex q. ca. ma. integꝝ. necn̄ ff. de neg. geſ. l. i. ex̄ de cle. n̄ reſi. it̄ q̄ttuor. i. q. ij. ſacerdos. ſȝ ꝯ. i. q. ij. placuit. j. de cō. di. i. nemo. j. xij. q. ij. conceſſa. xvi. q i. generaliter.

b Subiectis. id eſt baptiſmalibus eccleſijs.

c Ut magiſtri. quid iuris ſit de magiſtris: habes ex̄ de magiſtris quia nonnulli. ⁊ extra de magiſtris. c. i. q2 a clericis ipſiꝰ eccleſie ⁊ a pauperibus nil petent: vt ibi dicit̄. Sȝ nūqd magiſter iure licito pōt facere collectā? videt̄ ꝙ nō: q2 ſciētia donū dei ē: vn̄ vēdi n̄ pōt: vt. i. q. iij. n̄ ſolū. q2 ꝓfeſſores iuris ⁊ ſi honeſte accipiūt tn̄ ihoneſte petūt: vt. ff. de var. ⁊ ex̄or. co. l. i. §. ē qdē. Itē q2 potiꝰ debēt ꝓijcē pecuniā exēplo cratiſ. x ij. q. ij. crates. Itē q2 ꝓpt̄ honorē adipiſcēdū legūt n̄ ꝓpt̄ vtilitatē aliorꝝ: vt de neg. geſ. ſi pupilli. §. ij. ſȝ ꝯ: q2 ꝓ tpe p̄ſtat obſeqū: oȝ ꝯſeq bn̄ficiū: vt. xij. q. ij. charitatē. itē q̄re n̄ poſſet magiſter vēdē doctrinā ſic iuriſ ꝑitus ꝯſiliū: vt. xiiij. q. v. nō ſane. itē nōne teſtiſ gratis teſtat̄: ⁊ tn̄ recipit ꝓcuratōeȝ. i. pecuniaȝ ꝓcuratōis noie: vt. iiij q. iij. §. vēturis? ⁊ ep̄s gratis ꝯſecrat ⁊ tn̄ recipit ꝓcuratōeȝ: vt ex̄ de ſi. cū ſit? ⁊ officium magiſtri remunerādū ē: vt. ff. de dona. aliquꝰ ſo. tūc petet magiſter collctā: cū ei ſua pleniſſime n̄ ſufficiūt: vt. x. q iij. paſciſ. ⁊. xij. q. i. ep̄s eccl'iaſticarꝝ reruȝ. io. ego credo qcqd dicat io. ꝙ magr̄ pōt facere collectā de q̄ viuat ⁊ ꝓcuret̄ etiā ſi abūdet: q2 ep̄s cū ꝯſecrat eccl'iaȝ ⁊ cū viſitat recipit ꝓcuratōeȝ ēt ſi abūdet. vt i decre. de ſi. cum ſit romana. ⁊ ex̄ de cēſi. cuȝ ap̄ls. ⁊. e. ti. ſopite. nec vēdit magr̄ ſcientiam: q2 eſtimari n̄ pōt: ſȝ ꝓ labore ſuo ꝓmittit̄ ei p̄miū. nā ⁊ p̄dicator n̄ dr̄ vēdē p̄dicatōem: ⁊ tn̄ petē pōt ſuſtētatōeȝ vt ex̄ de p̄ſcrip. cuȝ ex officij. ⁊ de cē. cum venerabił. ⁊. xiij. q. i. §. q2 ergo. b.

d Aſſidue. i. horis cōpetētibꝰ: ſic. s̄. xxxi. di ſacerdotibꝰ. ff. de ꝯdi. ⁊ de. ſigs ita legauit.

e Siqd veri. ar. ꝙ teſtes vł inſtrā pn̄t ꝓ pte rata hr̄i pro pte n̄: vt dixi. s̄. di. ix. ſi ad ſacras. ſȝ illō verꝝ ē qn̄ reprobāt̄ rōne pſone: ſecꝰ ſi reprobent̄ ꝓpter dicta. item ar. ꝙ ſi aliqd induxero ꝓ me: qđ n̄ teneor recipe ꝯtra me. s̄. di. xix. ſi romanorꝝ ꝯ. io. ſo. ſi vtor aliq̊ ꝯ me ⁊ ꝓ me vti debeo: niſi in caſibꝰ ſpalibꝰ. ij. q. vij. ſi hereticuſ dic vt ibi. b.

f Ualet qdem. ar. eē argumentandum ab exemplis paganorum ⁊ in dubijs ad ea recurrenduȝ j. xiij. q. ij. queſta. s̄. di. xxi. ſubmittitur.

g Demonū. cū dixerūt filio dei. ad qd veniſti an̄ tp̄s torq̄re nos? ap̄łus tn̄ i ep̄ła ad corinth. videt̄ ꝯriū dicē cū dicit: ſi cognouiſſent eū nūq̄ꝫ dn̄m gł'ie crucifixiſſent. dic ꝙ nō ꝑfecte eū nouerūt: tn̄ credebāt eū filiū dei cum viderūt eū ambulātē ſuꝑ aquas: cū viderūt eū eſurire non credebant.

h Relatū ē. traditōeȝ. tales dicūt̄ tn̄ſferre t̄minos patrum. vt. xxiiij. q. iij transferunt.

i Ueriſilitudines. ꝑ ſilitudines licitū ſit argumētari: vt. xx. di. de libellis

non tamen ſemper:vt.xxvij.q.i.nuptiarum.ꝛ.xxviij.q.i.ſic enim.
k Alienum.niſi illud reperiatur in auctoritate:vt cum inuenimus annum poni pro die vel econtra:vt.xxxi.di.tenere.xxxiij.q.ij. hocipſum.
l Diſcere.prius enim dʒ diſcere ꝙ̃ docere:vt.xvi.q.i.ſi clericatus.
m In pueritia.ar.ꝙ aliqs põt teſtificari de eo qḋ vidit in puerili etate:vt hic.ꝛ de ꝯſe.di.iiij.cuʒ itaqʒ.ꝛ.c.placuit.ꝛ.xxvi.di.deide.nã ꝛ liber fact⁹ põt teſtificari de eo qḋ vidit cũ eſſet ſeruus:vt.ff.de vbo.ſig.notionẽʒ.§.vlt.ar.ↄ̃ qꝛ hec etas neſcit qd agat vt.C.de fal.mo.l.i.ꝛ impubes nihil intelligiť ſcire:vt.ff.de iur).ꝛ fac igno.l.vlt.dic ꝙ ſi fuerit capax doli: bñ põt ď eo qḋ tũc vidit teſtari de puero facto.ſʒ de circũſtantijs.ſ.q̃liť aliqd fcm̃ ſit ñ:qꝛ in h̃ facile potuit falli pueri memoꝛia.qḋ ſatis credo
n Ideo. ꝓhibeť.ar.iſti.de iuti.ſti.§.pupillus.ꝛ.ff.de reg.iu.negocijs.
o Thura.q.d.nõ refert:an qd fiat an eius ſiľe:vt.xi.q.iij.exiſtimãt.ꝛ.lxxxvi.di.pace ff.man.l.vlt.
p Oculi eoꝝ.i.p̃lati q regunt alios.
q Doꝛſuʒ.i.ſbditi:q ſuſtẽtari debẽt a p̃latꝭ q̃ſi i doꝛſo:ľ qꝛ ſequũť doꝛſum ipſoꝝ.xi.q.iij precipue.
r Qui ignorat.i.qui negligit ſcire:vel q cõtẽnit ſcire.
s Qui noluit.Videť g̊ ꝙ illi ſint excuſati:ad q̊s p̃dicatõ apľoꝝ ñ ꝑuenit:vt.lxxxij.di.ꝓpoſuiſti.ſʒ ñ ẽ ita qꝛ in oẽm terrã exiuit ſonuſ eoꝝ nec ẽt excuſaſ qs ꝑ ignoꝛãtiã: q põt habẽ copiã ꝑitoꝝ.ff ď iur.ꝛ fac.igno.regula vel ſi ſui prudentia facile potuit illud ſcire: C.de inge.ꝛ ma.l.iij.ff

aſſerere.cũ.n.ex diuis ſcripturis ĩtegrã q̄ſqꝫ ꝛ firmã regulã ueritatis ſuſcepit:abſurdũ nõ erit ſi aliqd ẽt ex eruditõe cõi ac liberalib⁹ ſtudijs:q̃ forte ẽt in pueritia attigit:ad aſſertionẽ ueri dogmatis ꝯferat:ita tñ ut ubi uera didicit: falſa ꝛ ſiľata declinet. Item iſidorus in libro ſñia ꝝ.

Quare probibeatur chriſtianus poetica figmẽta legere

Ideo ꝓhibeť chriſtianis legẽ figmẽta poetaꝝ:qꝛ per oblectamẽta fabularũ nimiũ mentẽʒ excitant ad icentiua libidinũ. nõ eni thurã ſolũ offerendo demonibus imolãť:ſʒ etiã eoꝛuʒ dicta libenti⁹ capiẽdo. Ut itaqꝫ ex premiſſis auctoꝛitatib⁹ apparet:iperitia ſacerdotib⁹ ſemꝑ eſſe dʒ aduerſa:qm̃ ſi ꝑ ignoꝛãtiã cecitatis alijs ducatũ p̃ſtare cepint:ambo in foueã cadũt.unde dr̃ i pſalmo obſcurẽť oculi eoꝛuʒ ne uideant: ꝛ doꝛſũ eoꝝ ſemꝑ incurua.cũ eiʒ obſcurãť illi qui precũt ad ferenda onera peccatoꝝ:facile ſequentes inclinãť.elaboꝛãdũ eſt itaqꝫ ſacerdotibus:ut ignoꝛãtiam a ſe quaſi quãdã peſtẽ abijciant. licet eni ſuus neſciẽs uoluntatem dñi ſui ꝛ ñ faciẽs dicať uapulare paucis:nõ tñ hoc de oib⁹ generaliter intelligiť.ait eni apľus: q̊ ignoꝛat ignoꝛabiť.qḋ de eo intelligenduʒ eſt:q noluit intelligẽ ut bñ ageret Unde auguſtin⁹ ait i li.q̃ſtionũ

Non ois q ignorat imunis eſt a pena.Ille.n.ignoꝛãs põt excuſari a pena:q qḋ diſceret nõ inuenit.illis aũt hoc ignoſci ñ poterit:q habentes a quo diſceret: operã non dederunt. Cum itaqꝫ uoluntaria ignoꝛãtia oib⁹ ſit noxia ſacerdotibus eſt pericu

D.XXXVIII.

qs oꝛdo i bonoꝝ poſ.ſer.l.ij.§.in bonoꝛum

c Cum itaqʒ.ignoꝛantia Superioꝛi diſtinctione facta fuit mentõ de ignoꝛantia:ideo magiſter annectit iſtam.xxxviij.diſtinctionẽʒ in qua oſtendit ꝙ ignoꝛantia ꝑiculoſa eſt:maxime ſacerdotib⁹. Notandum eſt ergo:ꝙ ignoꝛantia alia iuris naturalis alia ciuilis vel canonici Ignoꝛantia iuris naturalis neminem excuſat:ſi eſt adultus vel diſcretus qꝛ in his paruʒ intereſt decipere ꝛ decipi poſſe:vt.xvi.q.i.ſi cupis.de hac dicitur ignoꝛans ignoꝛabitur. Ignoꝛantia iuris ciuilis vel canonici neminẽ excuſat:vt.j.e.ſi in laicis que ipſis.aliquos tamẽ excuſat:vt milites mulieres ruſticos minoꝛes.io.in damno tñ vitando nulli nocet:vt.ff.de iur).ꝛ fac.igno.erroꝛ.i fi.niſi in his q̊ introducta ſunt ad rigoꝛem iur).ꝯſuandũ vt in cõſtitutõe.ſiquis in tãtam.ꝛ in p̃ſcriptione.b. Ignoꝛãtia facti alia ꝓ

babilis:ꝛ hec excuſat:qꝛ etiã ꝑitiſſimos fallit:vt.j.i.q.i. ſiquis a ſimoniacis:vt.xi.q.i.oꝛdinatões.alia eſt craſſa ꝛ ſupina:vt cũ quis ignoꝛat id quod publice factum eſt in ciuitate.hec neminem excuſat:vt.xvi.di.quod dicis.xij.q.ij.qui ꝛ humanis.hoc plenı⁹ iuenies.i.q.iij.§.vlt.in fi.

loſa. Unde in cõci.toľ.

Sacerdotibus maxime ignoꝛantia uitanda eſt.

Ignoꝛãtia mr̃ cũctoꝝ erroꝝ maxie in ſacerdotib⁹ dei euitanda ẽ:q docẽdi officiũ in ppľo dei ſuſcepũt.ſacerdotes legẽ ſanctas admonẽť ſcripturas: paulo apľo dicẽte ad timotheũ :attẽde lectõi ꝛ exhoꝛtatõi doctrine:ꝛ ſẽꝑ ꝑmane in his. Sciant ergo ſacerdotes ſanctas ſcripturas ꝛ canones:ꝛ oẽ op⁹ eoꝝ i p̃dicatõe ꝛ doctrina cõſiſtat:atqꝫ edificẽt cũctos taʒ fidei ſcientia ꝙ̃ opeꝝ diſciplina. Itẽ ex eodem.

Officialem libellum ab epiſcopo accipiãt p̃ſbꝛi:cum oꝛdinantur.

Quando p̃ſbꝛi i parochijs oꝛdinãť:libellum officialem a ſacerdote ſuo accipiãt:ut ad eccleſias ſibi deputatas inſtructi accedant:ne ꝑ ignoꝛãtiã etiã in ipſis diuinis ſacr̃is chꝛiſtũ offendant. cũ uero ad letanias uel ad ꝯciliũ uenerit:rõnem epõ ſuo reddãt:q̃liť ſuſceptũ officiũ celebꝛẽt uel baptizẽt. Itẽ leo epĩs ꝯſtãtinop.

Inſcicia ſacerdotum nec excuſatione eſt digna nec uenia.

Si in laicis uideť itolerabiliſ iſcicia:ꝙ̃to magis in his qui p̃ ſunt:nec excuſatõe ẽ digna nec uenia. Itẽ celeſtinus oꝛthodoxis omnibus epiſcopis.

Canões ñ lʒ ſacerdotib⁹ ignoꝛare

Nulli ſacerdotũ liceat canões ignoꝛare:nec qcq̃ꝫ facẽ quod patꝝ poſſit regulis obuiare.que eni a nobis res digne ſuabiť:ſi ď cretaliũ nõma ꝯſtitutoꝝ ꝑ alioꝝ libitu lĩia ppľis ꝑmiſſa frãgať. Itẽ ex dictis aug. Que ſint ſacerdotibus neceſſaria ad ſciẽduʒ

Que ipis ſacerdotib⁹ neceſſaria ſint ad diſcẽdũ.i.ſacr̃oꝝ

b Ignoꝛantia.ad timotheum.ar.qḋ vni dicitur ad omnes extenditur: vt.xxiiij.q.i.quod cũqꝫ.ꝛ.xvi.q.i.p̃dicatoꝛ.lx.di.miramur.de peni.di.i.§.his auctoꝛitatibus.C.de diuer.r̃ſcp.l.i.ff.de pac.iuriſgẽ §.pactoꝝ.ar.ↄ̃.xxv.di.q̃lis.
c Quãdo.officialẽ i q̊ ꝯtineť officiũ eccľiaſticũ
d A ſacerdote.id eſt epõ.
e Ad letanias.id eſt in rogationibus:ꝛ ſic patet ꝙ omnes ſacerdotes venient ad cathedralẽ eccleſiã in feſto rogationũ:ſic j.de ꝯſe.di.iij.c.iij.de ꝯſe.di.i.ad hoc.
f Uel.ad cõciliũ.ſic patet ꝙ ꝯuent⁹ quẽ hʒ epĩs cuʒ clericis ſuis diciťur ꝯciliũ.vt.xviij.q.ij.abbates.xij.q.ij.placuit.xviij.di.propter.ꝛ.c placuit.
g Si laicis.Videť g̊ ꝙ laici habebunt peritiam iuris:maxime ſi ſint iudices cum teneãtur ferre ſententiam in ſcriptis vt dixi.xx.di.§.i.Sed poteſt intelligi de iure conſuetudinario vel de iure naturali in quo periculoſa eſt ignoꝛantia:vt.xvi.q i.ſi cupis.
h Nulli.canones.penitentiales ſi intelligis ď ſacerdotibus: vt xxvi.q.vij.tempoꝛa.ſi intelligis de epiſcopo planum eſt:vt.xxiij.di.qui epiſcopus.
i Que ipſis.ad diſcendum.ſup.hec ſunt.
k Sacramentoꝛum.id eſt miſſale.
l Computus.quo ad dies ꝛ menſes.
m Si vnum.ar.ꝙ vbi plura requiruntur ex neceſſitate:ſi vnum ex his deeſt nihil agiť:vt ď ꝯ.di.iiij.i ſynodo.xxij.q.ii.aiaduertẽdũ

ſic qui offendit in vno factus eſt reus omnium: vt de pe. di. v. conſideret. ⁊ eſt ſimile. C. de teſta. ſi vnus. ⁊ ff. de tranſac. cum hi. §. ſi pretor. ar. ꝯ. xxx. q. v. aliter. ff. de ven. inſpi. l. i. in fi.

n ¶ Vix. q² vbi res deeſt nec nomen habebitur: vt. lxviij. di. corepi vij. q. i. factus. C. de ferijs a nullo. xxxv. q. vij. quid eſt.

a ¶ Quauis errare. errare enim eſt aliud pro alio putare: vt. xxij. q. ij. ſi quis libet.

b ¶ Eadēq;. in his que ſpectant ad ſalutem anime nihil intereſt decipi ⁊ decipere: vt. xvi. q. i. ſi cupis.

c ¶ Quam ſcire. hic videt̄ ꝙ bonū ſit ignorare mala: vt. xxxij. di. hoſpitiolū ſed contra: omnis ſciētia a deo eſt: vt. xxxvij di. §. hinc. ⁊ bonum ē ſcire mala vt ea vitemus: vt. ſ. di. ꝓxi. qui de menſa. ⁊. c. ſiquid. dic ꝙ omnis ſcientia bona eſt: ſed dicit̄ aliq̄ ſciētia mala: quia mala ē illi cui dat occaſiōē peccandi: ſicut ade fuit malum pomum paradiſi: vt. xi q. iij. quod ꝗ ⁊ iude buccella. i. q. i. opponitur. §. nec mirꝝ de conſe. di. ij. ⁊ ſancta

o ¶ Omnes repromittimus. i. videmur nos obligare: cum dicimus illa vba: in iuſtificationibus tuis meditabor.

p ¶ Pſalteriū vt. lxxxv. di. archidiaconū xxiij. di. q epūs

q ¶ Subſtātia id ē ō ſubſtantia ſacerdotij: videtur eſſe ꝙ ordinand⁹ habeat ſcientiam

r ¶ Diſceptauerit. id eſt ſi contradixerit.

s ¶ Placuit inculcētur. ſimilit̄ cū nouū celebratur concilium vt. xviij. di. decernimus. xi. q. iij. cure.

t ¶ Sicut ſtellas.

u ¶ Si iuxta. ſapiētia eſt. ſic argumētatur: chriſtus eſt ſcientia: ergo q ignorat ſcientiā: ignorat chriſtū. ⁊ intellige de tali ignorante q contēnit diſcē io. ſ. di ꝓxi. c. finali.

x ¶ Qui ea ſapiuntur id eſt approbantur.

y ¶ Ignorat. i tellige de eo q contēnit ſcire: vel de eo qui de facili ſcire poſſet ſi habuiſſet tractatū cum peritis: vt. C. de ingenuis. ma. l. iij. ſ. di. proxima

liber lectionarius antiphonarius baptiſteriū ꝯput⁹ canones penitētiales pſalteriū homelie ꝑ circulum anni in dñicis dieb⁹ ⁊ ſingul̄ feſtiuitatib⁹ apte. ex qbus oib⁹ ſi unū defuerit: ſacerdotis nomen uix^n in eo ꝯſtabit: q² ualde ꝑiculo ſe euāgelice mine ſūt: qbus dicit̄: ſi cecus ceco ducatū p̄ſtet: ambo i foueā cadūt. Itē ex. vij. ſynodo

Que oporteat ſcire eum qui epūs eſt ordinandus.

Omnes^o pſallētes repromittimus deo: in tuis iuſtificationibus meditabor: non obliuiſcar ſermones tuos. qđ oēs qdē chriſtianos obſuare ſaluberrimū eſt: ſꝫ p̄cipue hoſ q eccl̄iaſticā ꝯſecuti ſūt dignitatē. unde diffinim⁹ oēꝫ q ad epatus ē ꝓuehēdus ḡdum: modis oibus pſalteriū^p noſſe: ut ex hoc etiam ois clerus qui ſb eo fuerit: ita moneat̄ ⁊ ibuat̄. Inqrat̄ aūt diligēt̄ a metropolitano: ſi in ꝓmptu hēat legē ſcrutabilit̄ ⁊ ñ trāſitorie tā ſacros canones ⁊ ſanctū euāgeliū q̄ꝫ diuini apl̄i librū ⁊ oēm diuinā ſcripturā atq; ꝑm mādata ꝯſuare ⁊ docere ſibi ppl̄m ꝯmiſſuꝫ. ſba^q. n. ſūmi ſacerdotij nr̄i ſūt eloqa diuinit⁹ tradita. i. uera diuinaꝝ ſcripturaꝝ diſciplina: queādmoduꝫ magn⁹ ꝑhibet dionyſius. ꝙ ſi diſceptauerit^r ⁊ ita libent̄ facē ⁊ docē minie ſpōderit: nullaten⁹ ꝯſecret̄. ait. n. ꝓphete deus: tu ſciaꝫ repuliſti: ⁊ ego repellā te ne ſacerdotio fūgaris mihi. Iteꝫ ex ꝯci. char. iiij.

Placuit^s ut ordinādis epis ul̄ cl̄icis plus ab ordinatoribus ſuis decreta ꝯciliorꝝ aurib⁹ eorꝝ iculcent̄: ne ſe aliquid ꝯtra ſtatuta ꝯcilij feciſſe peniteāt. De eodē. Item zepherinus papa.

Sacre ſcripture inherentes non obſcurant̄ iniquitate mundana.

Sicut^t ſtellas celi nō extiguit nox: ſic mētes fideliū ⁊ inherentes firmamēto ſācte ſcripture nō obſcurat mūdana iniquitas. Item hiero. in iſaia.

Ignorātia ſcripturaꝝ eſt ignorātia chriſti.

Si^u iuxta apl̄ꝫ paulū chriſtus dei uirtus eſt ⁊ dei ſapientia ſcripturaruꝫ ignorātia chriſti eſt ignorātia. Itē greg. i moralib⁹

A dño ſciūt̄ uel ignorant̄: qui ea que dei ſunt ſapiunt uel ignorat.

Qui^x ea q̄ dei ſūt ſapiunt: a domino ſapiūt̄: ⁊ q ea q̄ dei ſūt neſciūt: a dño neſciūt̄: paulo atteſtāte q ait: ſiqſ ignorat^y: ignorabitur. Ideꝫ: qcūq; ſtult⁹ eſt i culpa erit ſapiēs i pena. Itē auguſti.

Nō q aliqd neſcit: ſed q putat ſe ſcire quod neſcit: errare ꝓbatur.

Quauis^a errare quanta poſſumus cura cauendū ſit: ñ ſolū in maiorib⁹ uerꝝ etiā i minoribus reb⁹: nec niſi rerꝝ ignorātia poſſit errari: ñ eſt tñ ꝯſeqns ut cōtinuo erret: qſqs aliqd neſcit. ſed ſiquis exiſtimet ſe ſcire qđ neſcit: ꝓ uō qppe approbat falſuꝫ. qđ erroris eſt ꝓpriū. uerūtñ in q̄ re qſquis erret iteſt plurimū. nā i una eadēq;^b re ⁊ neſciēti ſciēs ⁊ errāti ñ errās recta rōne p̄ponit̄. in diuerſis aūt rebus. i. cum iſte ſcit alia: ille alia ⁊ iſte utiliora: ⁊ ille minus utilia uel etiā noxia: qs non in eis q̄ ille ſcit ei p̄ferat neſcientē^c? ſūt. n. qdā q̄ neſcire meli⁹ eſt q̄ꝫ ſcire. Sed lꝫ ꝑ ignorātiā grāmatice artis aliqd uicioſū ꝓferāt epi ul̄ p̄ſbri: nō tñ iō a ſcholaſticis ſunt deſpiciendi: q² morꝝ uicia magis q̄ꝫ uerborū ſt̄ p̄cauenda. Vnde auguſti. in li. de catecizandis rudibus.

Non contēnant ſcholaſtici eccleſiaſticam ſimplicitatem.

Sedulo^d monēdi ſūt ſcholaſtici: ut hūilitateꝫ iduti chriſtiana diſcāt ñ ꝯtēnere: quos cognouerit morꝝ uicia magiſ q̄ꝫ uerborꝝ deuitare: ſꝫ cordi caſto linguā exercitatā nec ꝯferre audeāt: quam etiā p̄ferre ꝯſueuerūt. his maxie utile ē noſſe ita eē p̄ponēdas uerbis ſnias: ut p̄ponit̄ anim⁹ corpori. ex quo fit ut ita malle dēant ueriores q̄ꝫ diſertiores audire ſmones: ſic malle debēt prudētiores q̄ꝫ^e formoſiores hr̄e amicos. nouerit. n. ñ eē uoces ad aures dei niſi animi affectū. Ita. n. ñ irridebūt ſi aliquos ātiſtites ⁊ miſtroſ eccleſie forte aiaduertunt ul̄ cū barbariſmis ul̄ ſoloeciſmis deū inuocare: ul̄ eadē uerba q̄ ꝓnūciāt ñ itelligē^f: ꝑturbateq; diſtiguē. non q² iſta minie corrigēda ſūt: ut ppl̄s ad id qđ plāe itelligit: dicat^g amē^h ſed q² pie toleranda ſunt ab eis:

Sententias. nota ꝙ magis conſideranda eſt ſententia q̄ꝫ verba: vt i. q. i. marchiō. xij. q. v humane. de conſe. di. iiij. rettulerunt. ⁊ ſi nō ſanctificatur. ⁊ potius mens eſt conſiderāda q̄ꝫ verba: vt. xxiij. q. i. paratus. Arg. contra extra de ſponſalibus ex litteris. So. non eſt a verbis recedendum niſi ex verbis prauus generetur intellectus. ⁊ tunc verba ſunt iterpretanda.

e ¶ Quam formoſiores. vnde ſeneca: infirmus non querit medicum eloquētem ſed curare ſcientem.

f ¶ Intelligere. ar. ꝙ ñ eſt deponendus aliqs propter impitiam: vt x. q. i. placuit.

g ¶ Dicat. ar. ꝯ extra de fi. preſbtey. propoſuit vij. q. i. illud. ſed nec ꝟ populus reſpondit amē officiando eccleſiam vel miſſam. ⁊ ita videtur ꝙ nec ſine miniſtro poteſt preſbr miſſam dicere: licet hug. dixerit: ꝙ bene poſſit cum populo tantum eccleſiam officiare.

b Amen. videtur ergo ſufficere ſi populus reſpondeat ſacerdoti in miſſa ⁊ ſic eſt ꝫ. vij. q. i. illud. ſed dic ꝙ non reſpondit populus officiãdo eccl'iaꝫ
i Ut ſono. hoc eſt dicere: ſicut in cõciõe laici ꝯpoſitos ſmones ⁊ populos conſiderant: ſic viri eccl'iaꝝ votũ ⁊ itentõeꝫ ꝯſiderare debẽt ſacerdotis.
k Itaqꝫ. id eſt ꝗꝫuis.
l Illa. concio.
m Bonadictio. n oie tur nõ tñ põt dici bñdictio. xxviij. di. pſbꝫum
n Nullus eps. opprobriũ. ⁊ dic auguſtinus: ego ſenex a puero nondũ ãniculo pat⁹ ſũ edoceri: vt. xxiij. q. iij. ſi hẽs. ⁊ ſtult⁹ ẽ q bona q̃ vidit diſcẽ cõtẽnit: vt. xxij. di. de ꝯſtantinopolitane. ⁊ ſi unũ pedẽ hrẽꝫ i ſepulcro aliũ eẽ adhuc vellẽ diſcẽ: vt. ff. de fideicõ. lib. apud iulianuꝫ. vñ ſeneca: nulla etas ſera eſt ad diſcendum.
a Ecce. In trib⁹ ſup diſtictõnibus demõſtrauit ẽ epm debẽ eẽ prudẽtẽ i lr̃is tam diuinis ꝗꝫ ſecularib⁹. Nũc vero i hac. xxxix. di. oſtẽdit ꝙ oꝫ epm eẽ prudẽtem i negocijs ſecularibus: vt ſua cautela reddãt eccl'ie idẽnes. ⁊ cuiqꝫ neceſſaria pro ſuo modulo miniſtrẽtur. ⁊ h exẽplo dñi: q turbas ſeqntes nõ ſolũ vbis ſpualib⁹ ſꝫ etiam corpoꝛalib⁹ alimentis reficiebat: quã pitiam qꝛ petr⁹ diacon⁹ non habuit: ẽ a dignitate repulſus: ad quã fuerat

D. XXXIX.

electus: vt pbat̃ ſe. c. qð per ſe patet.
b Petrus. ſimplex ẽ. Quedã ẽ ſimplicitas q̃ ẽ ꝯria doloſi: ⁊ illa ẽ bona: vt. xvi. q. i. ſi cupis. ſꝫ hic vocat ſimplicitatẽ negligẽtiã ſine ſtulticiã: vt. xxvi. di. in pn. illa eni ipedit pmouẽdũ: vt hic ⁊. lxxiiij. di. epoꝝ. ſꝫ pmotũ nõ deijcit: ſꝫ dat̃ ei coadiutoꝛ: vt. vij. q. i. qꝛ frater. ⁊. xij. q. ij. nobis. tñ iſte petr⁹ nõ tñ ppt ſimplicitatẽ fuit remot⁹: ſed ẽt qꝛ ſolidos dedit ad vſuram vt. xlvij. di. de petro.
c Extriſeca. oꝫ enim cautus circa ſua negocia eẽ: vt. xxiij. di. qui eps. ⁊ eſt ſi. lxxxvi. di. fratrem. io.

qui didicerunt ut ſono in foꝛo: ſic uota in eccl'ia benedici. itaqꝫ foꝛẽſis illa nõnunꝗꝫ foꝛte bonadictõ nũquã tamẽ benedictio dici põt.

Item ad alexandrinũ epm.

Indignũ u ehemẽt exiſtimo ut uerba celeſtis oꝛaculi reſtringã ſb regulis donati.

Idẽ de uera religione.

Locutio diuinaꝝ ſcripturarũ ſm cuiuſqꝫ lingue ꝓprietateꝫ accipiẽda ẽ. hꝫ eni ois lingua quedaꝫ ꝓpria locutionũ genera: q cũ in alia trãſferũt̃: uidẽt̃ abſurda.

Item hier. ad pamachium.

Eccleſiaſtica iterpꝛetatõ ẽt ſi hẽat eloq̃ntie uenuſtatẽ: diſſimulare eã debes nõ fugere: ut nõ ocioſis philoſophoꝝ ſcholis paucisqꝫ diſciplinis ⁊ uniuerſa loquãtur hõinũ genera.

Itẽ clemẽs

Propter oppꝛobꝛiũ ſenectutis a paruulis ⁊ a minimis non erubeſcat diſcere epiſcopus.

Nullus eps ꝓpter oppꝛobꝛiũ ſenectutis uł nobilitatẽ generis a paruulis uł minimis eruditis ſiqd foꝛte ẽ utilitatis aut ſalutis: ingrere negligat. q eni rebellit̃ uiuit: ⁊ diſcere atqꝫ agere bona recuſat: magis diaboli ꝗꝫ chꝛiſti membꝛũ eẽ oñdit̃: ⁊ potius infidel' ꝗꝫ fidelis eſſe monſtratur.

Ecce plenarie monſtratum ẽ: ꝙ ſacerdotes oꝫ lr̃aꝝ tã ſacraꝝ ꝗꝫ ſecl'arium eẽ pitos. Nũc autem q̃rit̃ an ſeculariũ negocioꝛuꝫ opoꝛteat eos hr̃e pitiã. hãc platis eccl'ie eẽ neceſſariã m'ltis rõnib⁹ pbat̃: debẽt plati ſbditis nõ ſolũ ſpualia: ſꝫ etiam carnalia ſbſidia miſtrare. exẽplo igit̃ chꝛiſti q turbas ſeq̃ntes non ſolũ uerbo docebat: ſed ẽt uirtute ſanabat: ⁊ coꝛpoꝛalib⁹ alimẽtis reficiebat: ut aũt plati hec oia plene pficẽ poſſint: ſeculariũ negocioꝝ oꝫ eos hr̃e ſolertiã: ut eoꝝ cautela ⁊ eccl'ie fuẽtur idẽnes: ⁊ cuiqꝫ neceſſaria pꝛo ſuo mõ miſtreẽt̃. uñ qdã i epm electus a beato greg. p ſua ſimplicitate repellit̃: ne ei⁹ occaſione res eccl'ie dilapidarẽt̃.

Unde greg. ſcribit nobilib⁹ ciuib⁹ neapolitãis

Seculariũ negocioꝛum imperiti non ſunt in epos oꝛdinandi.

Petrus diacon⁹ quem a nob electũ aſſeritis: oĩno ut dicit̃ ſimplex eſt: ⁊ nr̃is qꝛ hoc tpe tal' i regiminis arce dꝫ ꝯſtitui: qui nõ ſolum de ſalute aiaꝝ uerũ etiam de extriſecã utilitate ⁊ cautela ſciat eſſe ſolicitus.

Opoꝛtet quoqꝫ epm eſſe oꝛnatuꝫ ⁊ hoſpitalem.

Per oꝛnamenta epalia uirtutes debẽt itelligi: que a dño eis repꝛomittũt̃ dũ dr̃ ſacerdotes ei⁹ iduant̃ ſalutari. unde in ueteri te. uarijs ueſtib⁹ ex pcepto dñi ſacerdotes oꝛnati legũtur: qꝛ m'ltis modis uirtutib⁹ dꝫ ſplendẽ uita põtificis: ut q̃dui cõferat decoꝛeꝫ queꝫ ab eo nõ accepit. nõ. n. loca ſꝫ uita ⁊ moꝛes ſãctũ faciũt ſacerdotẽ. unde ex officio ſuſcepto ñ lñiaꝫ peccandi ſed neceſſitateꝫ uiuẽdi ſe nouerit aſſecutos.

Unde ſymmach⁹ pa. ait

Officium ſacerdotũ non confert ſed adimit licentiam delinquẽdi.

Non nos beatũ petꝝ ſicut dicitis a dño cũ ſedis pꝛiuilegio uel ſucceſſoꝛes ei⁹ peccãdi iudicamus lñiaꝫ ſuſcepiſſe. Ille qppe pennẽ meritoꝝ doteꝫ cũ hẽditate innocẽtie trãſmiſit ad poſteros: qð illi ꝯceſſũ ẽ p actuũ luceꝫ ad illos pertinet: quos par ꝯuerſationis ſplẽdoꝛ illũinat. qs. n. ſãctũ dubitet eẽ: quẽ apex tãte dignitatis attollit: in quo ſi deſint bona acqſita p meritũ: ſufficiũt q̃ a loci pdeceſſoꝛe teſtant̃. aut. n. claros ad hec faſtigia erigit: aut q erigũt̃ illuſtrat.

Item hieronymus

Filij ſcoꝝ ſũt q exercẽt opa eoꝝ.

Non eſt facile ſtare in loco petri ⁊ pauli: ⁊ tenẽ cathedraꝫ regnãtiũ cũ chꝛiſto: qꝛ hinc dicit̃ non ſcoꝝ filij ſũt q tenẽt loca ſcoꝝ ſꝫ q exercẽt opa eoꝝ.

Itẽ greg

Moꝛum nobilitas non loci non generis ſacerdotes notificet.

Nos q pſum⁹: nõ ex locoꝝ uł

e Quos. id ẽ quia eos.
f Quis eniꝫ. q̃ſi di. ⁊ ſi qñqꝫ foꝛte aplici nõ eẽnt boni: tañ ſemp pſumũt̃ eẽ boni. qs eiꝫ ⁊c. ſꝫ nonne ꝯrium ẽ. xix. di. anaſtiſius. xxi di. nũc aũt: ſed nõ dicitur hic ꝙ ſancti ſunt:

D. XL.

ſed ſancti pꝛeſumũt̃ donec ꝯriũ cõſtet de ipo ꝙ adulteriũ cõmiſerit vel homicidiũ dicit hug. ꝙ licet non poſſit accuſari inde: tamen peccat. ⁊ ꝙ h dicitur ſemp bñfacere itelligit̃ de hiſ q̃ poſſunt eq̃ retoꝛqueri ad bonum vel ad malũ: qꝛ ſemp in dubio p ipius facto pꝛeſumit̃. ſꝫ hoc certe idem eſt in quolibet ſacerdote: vt. xi. q. iij. abſit. ⁊. xli. di. c. i. ⁊. xvi. q i. ſi clericatus. Rñdeo h veꝝ ẽ: ſed tamẽ magis hoc pꝛeſumitur p papa vt. xxiij. di. c. i. vnde ſacrilegij inſtar eſſet diſputare de facto ſuo: vt. xvij. q. iiij. §. qui autem. vel dic ꝙ facta pape excuſantur: vt ſanſonis ⁊ furta hebꝛeoꝛum ⁊ adulteriũ iacob: vt extra de diuoꝛtijs gaudemus. io.
g Illuſtrat. i. dat eis occaſionem bñ viuendi: vt. lxxxi. di.

a Opoꝛtet. Hic pſeq̃t̃. v. c. aplice regule: oꝫ epm eẽ oꝛnatũ. Eſt aũtẽ duplex oꝛnat⁹ extioꝛ ⁊ iterioꝛ. Extioꝛ oꝛnat⁹ ꝯſiſtit i grauitate ⁊ i iceſſu ⁊ i habitu ⁊ tẽpantia cibi ⁊ pot⁹. de iſto oꝛnatu agit̃ in pxia ſe. di. Interioꝛ oꝛnatus eſt virtus: ⁊ de hoc agit̃ hic. ⁊ oñdit ꝙ locus non dat virtutem nec dignitas ſed vite meritum.
b Non nos. pẽnẽ. aplicã dignitatẽ p bona merita acquiſitam.
c Cũ hẽditate. i. ad hoc trãſmiſit: vt eẽnt hẽdes bonitatꝭ ſue
d Per actũ. i. det per bonos actus.

valet.
h Non eſt facile.
i Nos. non ex locoꝝ. tñ ue ſũ contra. lxxxi. di. valet.

generis dignitate: ſed moꝝ[k] nobilitate[l] inoteſcẽ debem⁹: nec urbiũ claritate ſed fidei puritate. Idẽ anaſtaſio preſbꝛo.

Nõ loca uel ordines ſed merita deo coniungunt.

Nõ[m] loca uel ordines creatori nr̃o nos ꝓxios faciũt: ſed nos aut merita bona ꝯiũgũt aut mala diſiũgũt. Item iohãnes chryſoſtomus.

Magnitudo peccati uel dignitatis quẽquã fortiter deijcit.

Homo[n] chriſtian⁹ fortiꝰ cadit[o] in peccatũ ꝓpter duas cauſas aut ꝓpẽ magnitudinẽ peccati aut ꝓpt altitudinẽ dignitatis. Itẽ ex dictis bonifacij martyris.

Damnatur apoſtolicus qui ſue ⁊ fraterne ſalutis eſt negligens.

Si[p] papa ſue ⁊ fraťne ſalutis negligẽs dep̃hẽdiť inutilis ⁊ remiſſus i ſuis opib⁹: ⁊ inſup a bono taciturn⁹ qđ magis officit ſibi ⁊ oib⁹: nihilomin⁹ innumerabiles pplos cateruati ſecũ ducit primo mãcipio[q] iehẽne cũ ipo plagis mľtis in eternũ uapulatur⁹: hui⁹ culpas iſtic redarguere p̃ſumit mortaliũ nullꝰ: q2 cũctos ipe iudicaturus a nemie[r] ẽ iudicãd⁹: niſi depꝛehendaꝛ a fide[s] deuius. ꝓ cui⁹ ꝑpetuo ſtatu uniuerſitas fideliũ tãto inſtanti⁹ orat: quãto ſuã ſalutem poſt deũ ex illi⁹ icolumitate aiaduertit ꝑpẽſius pẽdere. Itẽ auguſtinus ad ualerium.

Nõ ordines ſed uite merita nos deo commendãt.

Ante oia peto: ut cogitet religioſa prudẽtia tua: nihil eẽ i hac uita ⁊ maxie hoc tpe facilius ⁊ leuius ⁊ hominib⁹ acceptabili⁹ epĩ aut p̃ſbꝛi aut diacõi officio ſi ꝑfũctorie atq3 adulatorie res agaꝛ ſ3 nihil apđ deũ miſabili⁹ ⁊ triſti⁹ ⁊ dãnabili⁹. Idẽ nihil ẽ i hac uita ⁊ maxie hoc tpe difficili⁹ ⁊ laborioſi⁹ ⁊ piculoſi⁹[u] epĩ aut p̃ſbꝛi aut diaconi officio: ſed apud deũ nihil beati⁹: ſi eo modo militeꝛ quo nr̃ impatoꝛ p̃cipit: qs aũt ſit moduſ nec a puericia nec ab adoleſcẽtia mea didici: ⁊ eo tpe quo diſcẽ ceperã: uis mihi[x] facta ẽ merito peccatoꝝ meoꝝ. nã qđ alđ exiſtimẽ neſcio: ut[y] ſecũdus loc⁹ gubernaculoꝝ mihi tradit⁹ ẽ: q remũ tenẽ ñ noueram. Item iſidorus.

Corrũpit ⁊ ad terrã ſacerdotiũ trahiꝛ: niſi legaliꝛ ⁊ iuſte ſeruetur

Sicut[z] uiri ⁊ mulieris digna ꝯiũctõ unũ faciũt mr̃imonium: ⁊ ſicut duoꝝ copulatio unũ ꝑficĩ corp⁹: ita clicat⁹ ⁊ ſacerdotiũ unũ faciũt p̃ſbꝛum: ⁊ electio[⁊] ⁊ ꝯſecratio unũ faciũt epm. q oia unũ faciunt corp⁹: qđ citi⁹ corrũpiꝛ: ⁊ ad terrã trahiꝛ: niſi legaliꝛ ꝯſueꝛ: niſi iuſte uiuendo laudeꝛ. Item ambroſius.

De eodem

Illud[a] aũt aiaduerte: q extra padiſũ uir factus ẽ: itra padiſum mulier: ut aduertas: q[b] nõ loci nõ generis nobilitate ſ3 uirtute unuſqſq3 grãꝫ ꝯpat ſibi. deniq3 extra padiſũ hoc ẽ in inferiori loco uir fact⁹ melioꝛ iueniꝛ: ⁊ illa que i meliori loco hoc ẽ in padiſo facta eſt: iferioꝛ iueniꝛ. Itẽ gregori⁹.

Gra non locus ſaluat animam.

Qualibet[c] occ̃lta loca ſine grã aiam ſaluare non pñt. qđ aliqñ in ipis quoq3 ꝯſpicim⁹ errati b⁹[d] electoꝝ. Nã loth i ipa ꝑuerſa[e] ciuitate fuit iuſt⁹: i[f] mõte peccauit

k Morum. C. de epiſco. ⁊ cleri. ſi quẽq3

l Nobilitate. ſic. j. i. q. i. viliſſimis.

m Non loca vel ordines tantũ. q2 per ordines conferꝛ grã vt i. q. i. quicqđ. ⁊ eſt ſi. xxij. q. iij. ſicut.

n Homo. cadit. i. cadere videtur ab eccľia.

o Cadit. ex h̃. c. plurimi dicunt q circũſtãtie loci ⁊ tẽporis ⁊ dignitatis ⁊ ſcie aggrauãt peccatũ vt magis peccat cleric⁹ q̃3 laicus i eodem genere đlicti: ⁊ magis lr̃at⁹ q̃3 nõ lr̃atus: ⁊ magis peccaꝛ in loco ſacro vel tpe q̃3 ex̃: arg. xix. di. nulli. ⁊. l. di. q2 tua. ⁊. xi. q. iij. precipue. ⁊ xxv. q. i. nulli. de pe. di. v. cõſidẽt. ⁊. xxx. q. v. q viderit. ⁊ augeꝛ peccatũ dignitate peccãtis: vt. ff. đ re mili. oẽ. §. augeꝛ. alij dicũt q circũſtantie cũ ſint bone ⁊ a deo ñ debẽt eẽ alicui occaſio mali. vñ dicũt q circũſtãtie ñ aggrauãt peccatuꝫ: ſ3 ſolus ꝯtẽpt⁹. ſi q̃ laic⁹ ex maiori ꝯtẽptu peccat magis peccat q̃3 cleric⁹. ſ3 q2 nõ ꝯſtat eccľie q̃liꝛ qs peccet an ex cõtẽptu vel alio modo xxiiij. q. iij. de⁹ iđ nõ põt iudicare de peccato ſm cõtẽptũ ⁊ ideo iudicat per circũſtantias quaſi per quaſdã p̃ſumptiones: ⁊ magis puniꝛ clericus q̃3 laicus: q2 magis p̃ſumiꝛ contra ipſum. ⁊ licet hic due cauſe tantũ enumerentur: que videnꝛ aggrauare peccatum: tñ plures ſunt: vt de pe. di. v. conſideret.

p Si papa. taciturnus. taciturnitas mortalis eſt in prelato: vt xliij. di. c. i.

q Mancipio. i. diabolo qui mancipatus eſt iehenne.

r A nemine. papa a nemine põt iudicari: vt. xi. q. iij. nemo. quod itellige niſi ipe ſe ſbijciat alij. ij. q. vij. nos ſi icõpetẽter. ſ3 ꝯ. xxiiij. q. ij. ſane ꝑferꝛ. v̇. itẽ romanoꝝ. vbi dr̃ q dioſcorus papa ro. ec. fuit excõicatus q̃uis in fide nõ peccauerat: ſed ibi appellat papã p̃riarcham cõſtantinopoľ. itẽ adhuc ob. xij. q. ij. non liceat. ibi vn⁹ papa iudicat de ſuo ſucceſſore. ſed ibi nõ iudicat de ipſo: ſed dicit q non liceat ei alienare res eccľie.

s A fide. qđ itelligit. h. cũ papa nõ vult corrigi. ſi eni parat⁹ eſſet corrigi: nõ poſſet accuſari: vt. xxiiij. q. i. aperte. ⁊. c. agit. ⁊. q. iij. dixit apľs. ſed quare nõ põt accuſari de alio crimine: ponam⁹ q notoriũ ſit crimẽ ci⁹ vel p cõfeſſionẽ vel per facti euidẽtiã: quare non accuſaꝛ vel de crimine ſimonie vel adulterij: ⁊ etiam cum admonetur icorrigibilis eſt: ⁊ ſcãdalizaꝛ eccleſia per factum eius: certe credo q ſi notoriũ eſt crimẽ eius quodcũq3 ⁊ ide ſcãdalizaꝛ eccľia ⁊ icorrigibiľ ſit: q inde poſſit accuſari. nã ꝯtumacia dr̃ hẽſis: vt. lxxxi. di. ſiq p̃ſbꝛi. ⁊ contumax dr̃ ifideľ: vt. xxxviij. di. null⁹. h̃ tñ ſpaliter fit mẽtio de hẽſi: iđ q2 ⁊ ſi occulta eẽt hereſis de illa poſſet accuſari: ſ3 de alio occulto crimie ñ poſſ3. itẽ nunqđ põt denunciari crimen pape ſm regulaꝫ ſi peccauerit i te frater tuus cũ noie fratris q libet chriſtian⁹ dicaꝛ: vt. xi. q. iij. ad mẽſam: ſ3 dico q nõ põt denũciari crimẽ de ipſo: niſi ide poſſet accuſari. nã inutilis eẽt denũciatio. Itẽ nũqđ papa poſſet ſtatuẽ q non poſſet accuſari de hẽſi: vñ de ñ q2 ex h̃ piclitareꝛ tota eccľia qđ nõ l3. j. xxv. q. i. ſũt qdã. q2 h̃ fit in eo caſu q̊ deſinit eẽ caput eccľie: ⁊ ita non tenet ꝯſtitutio. Sed ꝓ q̊ peccato põt ipatoꝛ deponi: ꝓ quolib3 ſi eſt icorrigibilis: vñ deponiꝛ ſi eſt minus vtilis vt. xv. q. vi. alius.

t Ante oia. ſi ꝑfunctorie. i. negligẽter.

u Periculoſius. q2 q epatũ deſiderat i terra iueniet ꝯfuſionẽ in celo. viij. q. i. q epatum ⁊. j. c. multi.

x Mihi. ⁊ ſic aliqs põt cogi: vt fiat epus. qđ verꝫ eſt ab initio cogitur: vt fiat de nolẽte volẽs: vt. xxiij. q. iiij. diſplicet. ſed ſi ꝑſeuera ret in volũtate non eẽt cogẽdus: vt. lxxiiij. di vbi iſta.

y Ut ſecũdus loc⁹. q2 p̊m⁹ locus eſt papat⁹: ſecũdus locus eſt epat⁹. vel ideo hoc dixit q2 factus eſt coep̃s alteri: vt. vij. q. i. nõ autem.

z Sicut. clericatus. i. minoꝛ ordo. Hic videꝛ q ſi laicus ꝓmoueret in ſacerdotẽ nullũ recipet characterẽ. ſ3 ſi hr̃et aliquẽ minorẽ ordinẽ ⁊ ꝑ ſaltũ recipet ſuperiorẽ hñ recipet characterẽ: vt. lij. di. ſolicitudo. alij dicũt q laicus verum ordinem recipet dũtamen baptizatus.

⁊ Electio. ꝯſueuit iſtud iduci: q ex ſola electõe nõ cõſequiꝛ aliqs ius: vt de hoc dixi. lxiij. di. quanto.

a Illud. ex̃ paradiſum in agro damaſceno.

b Quod nõ loci. q rõe loci vľ dignitat̃ vel nobilitat̃ ꝓ aliq̊ nõ p̃ſumitur: vt. xij. q. ij. gloria. ar. ꝯ. xxiiij. di. q̃3to. ⁊ certe ꝓ nobilib⁹ ſemper deꝫ p̃ſumi in his q̃ ſpectant ad nobilitatem: ar. ff. de fide inſtru. l. fi.

c Qualibet occulta. ar. ꝯ eremitas.

d Erratibus. id eſt peccatis.

e Peruerſa ciuitate.ar.non nocet bono maloꝝ ꝯuerſatio vel cohabitatõ
f In monte.xv.q.i.inebriauerunt.
g Cecidit.nã ex varietate locoꝝ nullũ diſcrimẽ iducit᷑.C.ð tẽ.in ite.reſti.
l.vlt.ar.ↄ.xxxij.q.v.qui viderit.
g Cecidit.ꝛ hec eſt cã:quare nos ꝓſequit᷑:qꝛ nos illuc debemus aſcendẽ
vnde ipſe deſcẽdit.xvi
q.ij.c.i.

h Aut intempatus.ſ.nolens conformare ſe alijs.
Supſtitioſus.inanis glorie cupidus vel hypocrita.
k Significat.forte hꝫ vẽtrẽ iſaciabilẽ.vel cã infirmitatis ħ facit
l Aut flagitioſus eſt.prodigus vel hypocrita.
m Sed libido.q.d.potius cõſiderabim᷒ cãm facti q̃ȝ ipm factũ

h Adam.
a Multi.ſed hõ lo
cum.ſic res acce
dere debet hominib᷒
ꝛ nõ homo rebus .ff.
ð edil.edic.iuſtiſſime.
b Deſiderauerit. ad
hoc vt p̃ſit nõ vt ꝓſit
ne obſtet .viij.q.i. qui
epiſcopatum.
c Tractauerit .nõ ꝙ
eo ſolo ꝙ cuꝫ aliqs lo
quit᷑ de ep̃atu punit᷑:
ſic eo ipſo ꝙ qs loq̄t᷑
ãbitioſe de nũmis pec
cat.xvi.q.i.ſi cupis.ꝛ
q loqtur de mulierib᷒
vt.xxxij.di.hoſpitiolũ
d In honore.qͣ nõ
gradus elegãtior ſed
uite melioris actio cõ
ꝓbat᷑.xxiij.q.iiij.ſicut
ꝛ.xvi.q.i.ſũt nõnulli.
Et ẽ hic ar.ꝙ illa ꝑs q̄
iuſtiori rõne innititur
maior dicit᷑ licet ſit mi
nor:ſic.xxxi.di. nicen
na.xix.di.in canoniciſ
iiij.q.iij.§.ij.ex̃ de teſti
in noſtra.
e Ecce quibus.
Supra in p̃
cedẽti diſtin
ctiõe dictũ ẽ:ꝙ oꝫ epꝫ
eẽ ornatũ morib᷒ ꝛ vir
tutib᷒. In hac.xli. di.
dr̃ ꝙ oꝫ eũ eẽ ornatũ i
exteriorib᷒ in hitu ꝛ i
ceſſu. in hitu ne fulgi
dis vel ſordidis veſti
bus ſe exõnet.qð pro
bat auc͠te hiero.nec af
fectate ſordes nec exq
ſite delicie laudes pa
riunt.qð tã veſtib᷒ q̃ȝ
cibis itelligẽdũ ẽ:ꝛ ad
hoc iducit ſe.c.de iceſ

D.XLI.

ſu aũt dicit.j.§.vlt.
f Et inceſſu. vt grauI
tate itineris oñdat gra
uitatẽ mentis:vt.j.e.§
vlt.
g Quiſquis.viuit
nõ ꝙ qlibet ſe cõ
firmabit socijs ſuis in
cibo ꝛ moribus:vt di.
viij.que ↄ.xij.di.illa.ꝛ
eſt ar.ꝙ ratione ſocie
tas tolerat᷑ excõicatus
qꝛ excõicatus ratione
ꝯtractus ad cõmunio
nem admittitur:ex̃ de
ſen.ex.ſi vere.

Sed iſta cur dicim᷒:cum maiora
nouerim᷒?qd eni ꝑadiſo iocũdi᷒:
qd celo ſecurius?ꝛ tñ hõ ex ꝑadi
ſo ꝛ angelus de celo peccãdo ceci
dit[g]. Idem. De eodem.

Adam[h] p̃mus hõ ꝑ peccato ð
paradiſo eiectus ẽ.hoc eſt qꝛ
dei nobilitatẽ a ſe deiecit:nobilita
te loci ꝓuatus eſt. Itẽ io.chry
ſoſtomus.

Non eſt uerus ſacerdos omnis
qui nominatur ſacerdos.

Multi[a] ſacerdotes ꝛ pauci ſa
cerdotes:mlti in noie ꝛ pau
ci in ope.uidete ergo fratres quo
mõ ſedeatis ſup cathedrã: qꝛ nõ
cathedra facit ſacerdotẽ ſꝫ ſacer
dos cathedrã.nõ locus ſãctificat
hoieꝫ ſed hõ locũ ſãctificat. ñ ois
ſacerdos ſãct᷒ ſꝫ ois ſãctus eſt ſa
cerdos.q bñ ſederit ſup cathedrã
honoreꝫ accipit cathedre. q male
ſederit:iiuriã fac̃ cathedre. Jõq̃ȝ
malus ſacerdos ð ſacerdotio ſuo
crimẽ acq̄rit nõ dignitatẽ.in iudi
cio.n.tuo ſedes.ſi qdẽ bñ uixeris
ꝛ bñ docueris:pplꝫ iſtruis. ſi bñ
docueris ꝛ male uixeris: tui ſol᷒
ꝯdẽnator eris. Nã bñ uiuẽdo ꝛ
bñ docẽdo pplm iſtruis qũo uiue
re debeat:bñ aũt docẽdo ꝛ male
uiuẽdo deũ inſtruis:qũo te dẽat
ꝯdẽnare. Idem qcunq̃ȝ deſidera
uerit[b] p̃matũ i terra:iueniet cõfu
ſionẽ in celo.nec iter ſuos chriſti
ꝯputabit᷑:q de primatu tractaue
rit[c] nec unuſq̃ſq̃ȝ eoꝝ feſtinet qũo
alijs maior appeat :ſꝫ qũo oib᷒ i
ferior uideat᷑:qm̃ nõ q maior fue
rit in[d] honore int̃ hoies:ille ẽ iuſti
or:ſꝫ q fuerit iuſtior:ille ẽ maior.

Ecce[e] qb᷒ oporteat ſacer
dotẽ eẽ ornatũ morib᷒
Sed p̃terea oꝫ illũ eſſe
ornatuꝫ exteriorib᷒ ha
bitu uidelicet ꝛ[f] inceſſu.habitu ut
nec fulgidis nec ſordidis ſe ueſti
b᷒ ornet.ut.n.ait hier.nec affecta
te ſordes nec exquiſite delicie lau
des pariũt.qð tã de ueſtib᷒ q̃ȝ de
cibis itelligẽdũ ẽ. Unde augu.
ait in li.de doctrina chriſtiana.

Pro moribus coruꝫ cum quib᷒
uiuimus etiã uti debem᷒ alim̃tis.

Quiſquis[g] reb᷒ p̃tereũtib᷒ re
ſtricti᷒ utit᷑ q̃ȝ ſeſe hñt mores
eoꝝ cũ qbus uiuit:aut[h] intẽpans
aut ſupſtitioſus[i] eſt:qſqſ uero ſic
cis utit᷑:ut metas cõſuetudis bo
noꝝ:it̃ quos uerſat᷑ excedat: aut
aliqd ſignificat[k] aut[l] flagitioſus ẽ.
In oib᷒.n.talib᷒ ñ uſus reꝝ ſꝫ[m]
libido in culpa eſt.qð igit᷑ locis ꝛ
tẽporib᷒ ꝛ pſonis ꝯueñiat:diligent᷑
attendẽdũ eſt: nec temẽ flagitiã[n]
rep̃hendam᷒.fieri eni põt ut ſine
aliquo uicio cupidis uel uoracita
tis p̃cioſiſſimo cibo ſapiẽs utat᷑:i
ſipies aũt fediſſima gule flãma i
uiliſſimũ olus ardeſcat :ꝛ ſanius
qſq̃ȝ maluerit more dñi piſcẽ[o] ue
ſci:q̃ȝ lẽticula more eſau nepotis
abrae aut hõdeo more iumẽtoꝝ
nõ.n.ꝑpterea ꝯtinẽtiores nobis
ſũt plereq̃ȝ beſtie:qꝛ uiliorib᷒ alũt᷑
eſcis. Nã in oibus huiuſcemodi
reb᷒ nõ ex eaꝝ reꝝ natura qb᷒ uti
mur:ſꝫ[p] ex cã utẽdi ꝛ modo appe
tendi:ul̃ ꝓbãdũ uel iprobãdũ eſt
qð facimus. Item augusti. ſu
per ep̃lam iohannis.

No cibus ſed appetit᷒ i culpa ẽ.

Delicie[q] q̃libet ſi abſq̃ȝ deſide
rio ꝑcipiãtur:nõ officiunt :ꝛ
uiles cibi appetent̃ accepti ipedi
unt ꝑfectũ abſtinẽtie. Dauid eni
aquã male ꝯcupitã effudit:ꝛ heli
as carnẽ comedit. Idẽ in li. de
uerbis domini.

Cõtra ſue ifirmitatis ꝯſuetudinẽ
aliqb᷒ cibis diuites uti nõ cogãt᷑.

Non[a] cogãt᷑ diuites[b] pauperuꝫ
cibis ueſci. utãt᷑ ꝯſuetudine
infirmitatis ſue: ſꝫ doleãt alit᷑ ſe
ñ poſſe ſuſtẽtare. Si[c] ꝯſuetudinẽ
mutãt:egrotãt.utant᷑ ſupfluis[d]:
dent iopib᷒ neceſſaria.utat p̃cioſiſ
dent paupib᷒[e] uilia. Idẽ i libro
queſtionum euangelij.

Equanimitas tolerandi nõ uſus
uel abſtinẽtia cibi iuſticiam facit.

Quod[f] dicit dñs in euangelio:
iuſtificata ẽ ſapientia ab oib᷒
filijs ſuiſ:oñdit filios ſapiẽtie itel
ligere:nec in abſtinẽdo nec i man
ducãdo eẽ iuſticiã:ſꝫ in eq̃nimita
te tolerãdi iopiã ꝛ tẽꝑãtia ꝑ abũ
dãtiã nõ ſe corrũpẽdi atq̃ȝ oppor
tune ſumẽdi ul̃ ñ ſumẽdi ea:quo
rũ nõ uſus ſed ꝯcupiſcẽtia repre
hẽdẽda ẽ.ñ.n.itereſt oino qd ali
mẽtoꝝ ſumeſ:ut ſuccurrai neceſ
ſitati corporis: dũmõ ꝯgruat in
generib᷒ alim̃toꝝ his cuꝫ qb᷒ tibi

ſic.xxiij.q.viij
occidit.ꝛ.xxix
di. ſciendum.
arg.j.xxxij.q.
iiij.origo.
n Flagitia.i.
non ſtati dica
mus aliqd eẽ
vicioſum.naꝫ
dubia in meli
orem partẽ ſt
interp̃tãda:ex̃
de reg.iu.eſto
te.
o Piſce.hãc
hiſtoriã hẽs ð
pe.di.ij. §. op
ponitur.
p Sed ex cã
ꝛ.j .xxi.q .iiij.
ois iactãtia.
q Delicie.
a Non co
gant᷑.ar
ꝙ min᷒ agẽdũ
eſt cũ diuitib᷒
ꝛ nobilib᷒ q̃ȝ
cũ pauperib᷒:
vt. lxxxvi. di.
nõ ſatis.ꝛ.lxx
xiiij.di.ꝑuenit
l.di.ꝯtumaceſ
xxvi.q. vij. tẽ
pora.ar.ↄ. xx
ij.q. v. q ꝯpul
ſuſ.dic ꝙ igno
bileſ magiſ pu
niunt᷑ corpora
li pena q̃ȝ no
biles: ſꝫ pecu
niariter magiſ
punit᷑ nobilis
q̃ȝ ignobilis :
vt.xxiiij.q i.g
ↄ.ꝛ.ff.ð penis
ſiqs aliqd.ꝛ.l.
q̄dam.
b Diuites.cũ
ſũt in p̃ñia.
c Si ꝯſuetu
dinẽ.arg.ꝙ cõ
mutatiões pe
naꝝ pñt fieri i
ſp̃ualib᷒.lxxx
ij.di.p̃ſbr.
d Supfluis.
i.p̃cioſis.
e Paupib᷒.
.ar.ↄ.j.xlix.di.c
vlti.in fi.
f Quod dI
cit i euã
gelio.tãgit hic
qð chriſtus in
euãgelio mat
thei.vi.dicit ð
iudeis : venit
iohãnes ñ mã
ducãs carnes

uiuendū eſt. neq; ꝗ̄tuz ſumas in
tereſt multū: cū uideamus alioꝝ
ſtomachū citius ſaturari cibis: ⁊
eos cū illi⁹ ipi puo quo ſatiāt ardē
ter itolerabilit̄ ⁊ oīo turpit̄ inhia
re: alios aūt paulopl⁹ poculo qdē
ſaturari ſ; tolerabilit̄ inopiā ppe
ti. ul' añ horā poſitas epulas ſī id
in tpe aut opus ſit aut neceſſe ſit
cū trāqllitate aſpicere: neq; tāgē
magis ergo inteſt: nō qd ul' ꝗ̄tuz
alimētoꝝ ꝑ cōgruētia hoīuz atq;
pſone ſue ⁊ ꝑ ſue ualitudinis ne
ceſſitate qs accipiat: ſed quāta fa
cilitate ⁊ ſerenitate animi careat:
cū his ul' opōtet ul' neceſſe ē carē
ut illud i aio chriſtiani ꝯpleat: qd
apl's dicit: ſciō ⁊ min⁹ hr̄e: ſcio ⁊
abūdare ubiq;: ⁊ in oībus ībutuſ
ſū: ⁊ ſatiari ⁊ eſurire ⁊ abūdare ⁊
penuriā pati. oīa poſſū in eo q me
ꝯfortat. ¶ Itē ex ꝯci. gāgrenſi.

Temperantia ciborum ⁊ ueſtiuz
non diſſolutio eorum laudatur.

PArſimoniā cū ueſte hūili ñ
reprobam⁹: ſicut ēt ornatū
pret corporis diligētiā ifucatuz
laudam⁹. diſſolutoſ aūt ⁊ fractoſ
ueſtib⁹ ⁊ iceſſu ñ recipim⁹. pietatē
ſ puatis domib⁹ ñ icludētes oēm
locū in noīe dei edificatū honora
mus: ⁊ cōgregatōem in eccl'ia dei
factā ad utilitatē cōem recipim⁹:
⁊ bona opa que ſupra uires i fra
tres paupes exercēt: ſm eccl'iaſti
cas traditōnes beatificam⁹: ⁊ oīa
que cōueniūt traditōib⁹ apl'icis ⁊
ſāctaꝝ ſcripturaꝝ pceptis i eccle
ſia fieri exoptam⁹. ¶ Item greg.

Ob ſpē uirtutū ſepe ſe uicia igerūt

SEpe ſe uicia ingerūt: ⁊ ſe cē
uirtutes mētiūt: ut tenacia
parſimōia: effuſio largitas: crude
litas zel⁹ iuſticie: remiſſio pietas
uelit uiori. ¶ Itē ex ꝯci. carth. iiij

Meritis fidei ⁊ uite non diuitijs
epalis auctoritas queritur.

EPiſcop⁹ uilez ſupellectilē ⁊
mēſā ac uictū pauperē habe
at: ⁊ dignitatis ſue auctē fidei ⁊
uite meritis ꝗrat: hoſpitiū quoq;
non lōge ab eccl'ia hēat. ¶ Item
ex eodem. De codē.

CLericus ꝓfeſſionē ſuā ⁊ ha
bitu ⁊ inceſſu ꝓbet. ⁊ iō nec
ueſtib⁹ nec calciamētis decorez ꝗ
rat. Sicut ergo in cibis mores co
rū cū qbus uiuim⁹ obſuare mone
mur: ſic ⁊ de indumētis intelligē
dū ē. ut enim alibi dicit: qſqs con
tēptis his cū qbus uiuit lautiora
ſibi uel auſteriora pre ceteris idu
mēta uel alimēta querit: aut intē
perans ſui aut ſupſtitioſus ē. In
inceſſu aūt debet eſſe ſacerdos or
natus: ut grauitate itineris mētis
maturitatē oſtēdat. Incōpoſitio
eni corporis ut aug⁹ ait qualitatē
indicat mētis. unde hiſtoriogra
phus ille cum eius mutabilitatē
deſcribēt cuius cōſcia excitata cu
ris mētē uaſtabat: int̄ cetera hoc
etiā notabile indicauit dicens: in
ceſſus ei⁹ modo cit⁹ mō tardus.

HOſpitalē uero ſacerdo
tē eē oportet: ne ſit de
numero eoꝝ: qbus in
iudicio dicet: hoſpes
fui ⁊ ñ ſuſcepiſtis me. qui. n. apo
ſtoluz ſecutus fuerit: alios ad ho
ſpitalitatē debet inuitare. quomō
hoſpitalitatis exhortator poterit
eē q domū ꝓpriā hoſpitibus clau
dit? Si eni ſacerdos pmū a ſeipo
⁊ a domeſtica ſua eccl'ia debet exi
gere: qd poſtea populis iperet: ſi
primū imitādo chriſtū ipe debet
facē que poſtea populum doceat:
neceſſe eſt ut pauperes i hoſpitio
recipiat: quo ad hoſpitalitatez fa
cilius ſuo exemplo ſbditos attra
hat. ¶ Ordinand⁹ itaq; ſacerdos
ad memoriā reuocet: qūo abrahā
⁊ loth per hoſpitalitatis opa deo
placere ⁊ āgelos hoſpitio merue
runt recipere: quomō āgeli ſodo
mis hoſpitalitatis domū ingreſſi
loth cū familia ſua liberauerunt:
quomō clauſas domos cū hoſpi
tibus ignis igreſſus pdiderit: quo
modo etiā ſm hiero. alienā rapē
cōuincit: q ultra neceſſaria ſibi re
tinere ꝓbatur. ac ſic ꝑ opa oīa pie
tatis ſe inſtituat: ut etiā pñtis ui
te ſubſidia ⁊ eterne claritatis uite
premia a deo pcipiat: utrūq; eniz
pietati ꝓmittit. uñ apl's ſcribens
ad timoth. ait: exerce teipſum ad
pietatē. nā corporalis qdē exerci
tatio ad modicū utilis eſt: pietas
aūt eſt utilis ad oīa habēs ꝓmiſſi
onē uite: que nūc eſt ⁊ future. ab
hac qſquis alienus fuerit: i ſacer
dotē ordinari nō poterit. Si eni
uidua ab eccl'ia recipi ꝓhibet: que
paupes nō recepit i hoſpitio: que
pedes ſanctoꝝ ñ lauit: q oīe op⁹
bonū nō eſt executa: m'lto magis
ſūt ꝓhibēdi a ſacerdotio q ab ope
pietatis ꝓbant alieni. ¶ Unde q
dam hoſpitalitatis opa deſpicien
tes in gangrenſi cōcilio excōicāt
ſic enim in eo ſtatutum eſt.

Non ſunt deſpiciendi qui conui
uia pauperibus exhibent.

SIquis deſpicit eos q fidelit
agapes. i. cōuiuia pauperuz
exhibēt ⁊ ꝓpt honorē dñi ꝯuocāt

neq; bibēs vi
nu;: ⁊ dixiſtis
demoniuz hz.
vēit ieſus mā
ducās ⁊ bibēſ
⁊ dixiſtis: ecce
vorator ⁊ po
tator vini. ſed
licet alij male
opinarētur de
ipo: tñ iuſtifi
cat⁹ ē ab apo
ſtolis ſuis.
g ¶ Illi. datiui
caſus.
h ¶ Poſitas.
corā alijs.
i ¶ Si id. i. ꝑ
tpe. ſ. cū coraz
aliqbus tpe ne
ceſſitatis citi⁹
preponitur ci
bus.
k ¶ Neq;. i. iō
debet quis ſta
tim comedere
qd videt alios
neceſſitate exi
gente comede
re: ⁊ ꝑponitur
cibus.
l ¶ Cū. i. qñ.
m ¶ His. i. eis.
n ¶ Scio. ſic
faciēt epi cum
veniēt ad pau
peres eccl'ias:
ne breuis ho
ra cōſumat vi
ctū lon gi tem
poris: extra de
cenſibus cum
apoſtolus.
o PArſimo
niam. i.
tēpatū vſum.
p ¶ Diligētiā.
ideſt volupta
tem.
q ¶ Infucatū.
ideſt pcioſū. t
infucatū. i nō
precioſe fuca
tum.
r ¶ In priuatis.
ar. ꝯ illos q di
cūt melius eē
orandū i pri
uato loco ⁊ ñ
coraz homib⁹
ꝗ; in eccl'ia: ex
i'la aucte: tu
aūt cū orauer
intra cubiculū
tuum ⁊ clauſo
oſtio ora pa
trem. ſed illud
d cubiculo mē
tis intelligit.
s ¶ Que ſupra
nam gcqd ſu
pererogaueris
reddā tibi: ſic

lxxxvi. di. non ſatis.
t SEpe vicia. ſtulti
dum vitāt vicia
in contraria currunt.
u ¶ EPiſcopus. ſu
pellectilem. hoc
hodie nō tenet q; mō
habēt āplas poſſeſſio
nes. vt. xij. q. i. expedit
⁊ ſic nō ē cōn: de con.
di. i. vaſa. ⁊ ex de cen
ſi. cū aplus. ubi dr̄ ꝙ

D. XLII.

archiepiſcopi. l. egta
turas habebūt in viſi
tatōnibus.
x ¶ Unde hiſtoriogra
phus. ſaluſtius.
y ¶ Mutabilitatē. Ca
teline.
HOſpitalem.
In hac diſti
ctione oſten
dit gratianus: ꝙ ho
ſpitalis erit ordināda
quia nō haberet fron
tez inuitandi alios ad
hoſpitalitatem: ſi do
mum ſuā hoſpitibus
clauderet: ⁊ quia hec
pietas remuneratur et
naliter ⁊ temporaliter
Itez exemplo abrahe
⁊ loth: q qm̄ hoſpita
les erāt: angelos ho
ſpitio recipe meruerūt
addit etiā; ꝙ in hoſpi
talitate non erit electo
vel delectus perſona
rum. adiungit etiaz de
cōuiuijs in eccl'ia non
faciendis. in fine bre
uiter tangit. vij. c. apl'i
ce regl'e. ſ. oportet epi
ſcopū eē pudicū.
b ¶ A ſeipo. ſ. ff. de ne
go. geſ. ſi pupilli. §. vl.
ff. de fideiuſ. tutor. ff. d
pac. cuz in co. xlvij. di.
§. neceſſe. in prin.
c ¶ Aliena. xlvij. di. ſic
ꝗ. xciij. di. diaconi. ꝗ. xii
ij. q. iiij. qd dicā. ſic ex
de reſti. ſpo. ſepe. ⁊. x
vi. q. i. decime.
d ¶ Corporal'. ſine ope
ribus pietatis.
e ¶ Ad omnia. i. ad tē
poralia ⁊ eīna: vt. xvi.
q. i. decime.
f ¶ Ab hac. hoſpitali
tate.
g ¶ Alienus: vt. lxxxv
di. archidiaconum.
h ¶ Uidua. xxxi. q. i.
quomodo.
i SIquis.

fratres:⁊ noluērit cōicare huiuſce
modi uacationib⁹ puipendēs qḋ
gerit̃:anathema ſit. N Jnc̃ etiā
iohānes euāgeliſta i ep̃la ſua quē
daʒ diocrepem excōicauit:q nec
paupes recipiebat ⁊ recipiētes ḋ
eccl̃ia deijciebat. I Jn hoſpitali
tate aūt non ē hñdus delect⁹ pſo
narū: ſed indifferenter qbuſcūqꝫ
ſufficim⁹: hoſpitales nos exhibē
debem⁹. V Ṽde iohānes chryſo
ſtomus in ep̃la ad hebreos.

In recipiendis hoſpitibus nulla debet eſſe diſtinctio.

Q Ḋieſcamus ab hac abſurda
curioſitate ⁊ diabolica ⁊ per
eptoria. Si eni i clero ſe electū eē
dicat:ſi ſacerdotē ſe nomiet:ſcru
tare. nō eni ſine piculo in talibus
indiſcuſſa cōmunicatio eſt. circa
maiora piculū ūertit̃. nō eni das
ſʒ accipis. Si uero p nutrimēto
poſtulat̃:ne i his examines: quō
abrahā hoſpitalē ſe circa oēs oſtē
debat. ſi ſcrutator eēt circa refu
gientes ad ſe:nūqꝫ angelos hoſpi
tio recepiſſet. fortaſſis eni nō pu
taſſet eos angelos:ſʒ cū reliqs re
pelleret. ſʒ qm̃ oēs recipiebat:ſu
ſcepit ⁊ angelos. nō. n. ex uita eo
rū quos accipis mercedeʒ tibi re
tributurus ē deus: ſed ex uolūta
te ⁊ honorificētia m̃lta ⁊ miſicor
dia ⁊ bonitate. S Sed lʒ ipa cōui
uia deſpiciēda nō ſint:tñ nō in ec
cleſijs celebrari: nec cl̃icos ad ea
cōuocatos ptes ex eis ſibi tollere
opōtet. V Ṽde i laodicēſi ꝯcilio

Clerici ad agapem uocati partes ſibi non tollant.

N Ōn oportet miniſtros alta
ris uel quoſlʒ cl̃icos ad aga
peʒ uocatos ptes tollere:ppter
iiuriā que ex hac occaſione eccleſi
aſtico ordini poterit deputari.

In locis deo dedicatis nec comedere nec accubitus ſternē liceat.

N Ōn oportet in baſilicis ſeu i
eccl̃ijs agapē facere:⁊ intus
mādūcare ul̃ accubit⁹ ſternē ñ lʒ.
I Tem ex concilio cartha. iij.

Niſi neceſſitate coacti cl̃ici in eccleſia nō cōuiuentur.

N Ṽlli epi ul̃ cl̃ici i eccl̃ia con
uiuent̃: niſi forte trāſeūtes
hoſpitio⁊ neceſſitate illic reficiāt̃
populi ēt ab huiuſmodi cōuiuijs
qꝫtum pōt fieri phibeant̃. I Tē
ex dictis beati benedicti abbatis.

De eodem.

O Ratoriū hoc ſit quod dicit̃
nec ibi qcqꝫ aliud gerat̃ uel con
dat̃ qꝫ qḋ diuinis myſterijs con
ueniat. I Tē auguſtinus.
I N oratorio pt̃ orādi ⁊ pſal
lēdi cultū peītus nihil agat̃
ut nomini huic ⁊ opa iugit̃ impē
ſa concordent.

P Ṽdicus quoqꝫ dʒ eſſe
ſacerdos:ut ⁊ morib⁹
⁊ uerbis pudorē ideſi
nent̃ exhibeat. Vnde
i cāticis cāticoꝝ genē ſpōſe. i. pre
dicatores turturi cōpant̃. dʒ ēt
gratiam docēdi habē:q2 ut hier.
ait: Jnnocēs abſqꝫ ſmone cōuer
ſatio qꝫtuʒ exēplo pdeſt:tantū ſi
lentio nocet. naʒ latratu canū ⁊
baculo paſtoꝝ lupi ſunt arcendi.
Jn ipa aūt doctria diſcretū opor
tet eē rectorē:ne aut tacenda pfe
rat:aut dicenda taceat. V Ṽde
gregori⁹ i. xv. c. ſui paſtoral̃ ait.

De diſcretōe p̃dicatoris ⁊ ſilētij

S Jt rector diſcret⁹ in ſilētio
utilis in uerbo:ne aut tacen
da pferat:aut pferēda reticeſcat
Nā ſicut incauta locutio in erro
rē ptrahit:ita indiſcretū ſilētium
eos q erudiri poterāt:in errore ḋ
relinquit. Sepe nāqꝫ rectoreſ im
puidi humanaʒ amittē gr̃am for
midātes loq libē recta ptimeſcūt
⁊ iuxta ueritatis uocem nequaqꝫ
gregis cuſtodie paſtorū ſtudio ſʒ
mercenarioꝝ uice deſuiūt:q2 uēi
ente lupo fugiūt dū ſe ſub ſilētio
abſcōdūt. hic nāqꝫ eos p pphetā
dñs icrepat dicens in iſaia:canes
muti nō ualētes latrarē. hic rur
ſus dñs dicēs i ezechiele:nō aſcē
diſtis ex aduerſo: neqꝫ poſuiſtis
uos muꝝ pro domo iſrael:ut ſta
retis in prelio in die dñi. Ex ad
uerſo qppe aſcendere ē p defenſi
one gregis uoce libera huiuſmōi
ptātibus contraire:⁊ in die dñi i
prelio ſtare: eſt prauis decertāti
bus ex iuſticie amore reſiſtere. pa
ſtorē. n. recta: timuiſſe dicē:qd
eſt aliud qꝫ tacēdo tergā p̃buiſſe
q nimirum ſi pro grege ſe obijcit:
muꝝ p domo iſrael hoſtibus op
ponit. hinc rurſus delinquēti po
pulo dicitur in hiere. pphete tui
uiderint tibi falſa ſtulta:nec apie

k Hinc ēt diocrepē. pprium nomē:vel. i. ſacerdotem.
l q Quieſcamus. curioſitate. nō eni ſemp erimus curioſi. nam multa ſūt
diſſimulanda. ff. de nouat. doli. in fi.
m Periculum. ſi enim in minoribus adhibenda eſt diſcretio: fortius in
maioribus: ſic. vij. q. ij. c. vl. ff. ad carbo. l. i. §. ij.
n Poſtulat. ergo in
diſticte oibus eſt dan
da elemoſyna: vt. j. e.
c. pxi. ⁊. ſ. §. pxi. ⁊. lx
xxvi. di paſce. ⁊. i. q. ij.
qꝫpio. ⁊. xi. q. iij. quo
niā multos. ⁊. xvi. q. i.
ſi cupis. ⁊. xxiij. q. iiij.
duo. alibi dr̃ omni pe
tēti retribuē: ſʒ ꝯ dñs
dicit: deſudet elemoſy
na in manu tua: donec
inuenies iuſtū cui des
⁊ i cāticis vbi dicit̃: or
dinauit i me charitatē
⁊ dicit ābro. ordiata ē
charitas: vt p̃mo deus
ſecūdo parētes deide
filij poſtea domeſtici
vltio extnei diligāt̃. ⁊
alibi dic̃ ābro. q ḋlect⁹
pſonaꝝ dʒ eē in miſi
cordia ipēdēda: vt. lx
xxvi. di. ñ ſat. ⁊ hiero.
dicit q i paupib⁹ ñ taʒ
pauptas qꝫ religio eſt
attendēda: vt. xvi. q. i.
qm̃ qcqd. ⁊ aug⁹ dicit
vtili⁹ eſurieti pāis tolli
tur qꝫ de cibo ſecur⁹ ⁊
ceta: vt. v. q. v. ñ oīs. x
xiij. q. iiij. nimiū. Diſti
gue: eorū qui petunt
elemoſynam: alij ſunt
cogniti alij non. Item
alij petūt quaſi ex ḋbi
to vt p̃dicatores ⁊ p̃la
ti: alij p ſuſtētatōe cor
poris. Si ergo qs pe
tat ex debito ⁊ rōe of
ficij: q2 dicit ſe ad hoc
miſſuʒ: vt ibi p̃dicet: ⁊
tale officiuʒ ⁊ cōſtat ei
cōmiſſū eē: recipiend⁹
eſt. ſi eſt incognitus: ē
examinand⁹: an ita ſit
vt i hoc. c. ſi aūt qs pe
tit p nutrimēto: tūc idi
ſtincte oib⁹ ē dāda: vt
hic. i. q. ij. qꝫpio. ⁊. xi.
q. iij. qm̃. niſi qs per ſe
curitatē cibi negligat
iuſticiā tūc ſubtrahen
da ē ei: vt. v. q. v. non
oīs. niſi iaʒ fame mo
riat̃: vt. lxxxvi. di. paſ
ce. ſi aūt nō poſſumus
oib⁹ ſufficē: tūc dāda
ē poti⁹ bono qꝫ malo
⁊ cōſāguieo qꝫ extneo
⁊ ſic loqt̃ illud ḋſudet
elemoſyna ⁊c̃. ⁊ illud
ordinauit i me charita
tē. ⁊. lxxxvi. di. ñ ſatis
o Sʒ qm̃ oēs. ar. q
rōne dubitatōis meli⁹
ē ex abūdāti aliqd fa
cere: qꝫ aliqd dimittē:
vt. xi. q. iij. nolite. xiij. q. ij. ñ eſtimem⁹. xxiiij. q. iij. corripiāt̃. ⁊ ē ar.
ad qōnē cū dubitat̃ qs ex duob⁹ occiderit hoieʒ: q poti⁹ ābo ad
mittāt̃ ad ordines qꝫ ābo repellāt̃: ar. ꝯ. xxiij. q. vl. ſi quattuor. qd
iuris ſit de hoc: notat̃ i qōnib⁹ ⁊ ē exp̃ſſū ḋ homi. ſignificaſti ⁊c̃.
p n Non oꝫ. ptes. ⁊ domū mitē. ⁊ ē cōn̄ epos: q nolūt puincias
viſitare: ⁊ tñ
petūt r̃dimi p
curatōes: vt. x
q. i. re lata.
q Propt̃. in
iuriā. i. ifamiā
r n Nulli trā
ſeūtes.
ſic in tabernis
pñt cl̃ici come
dē cā neceſſita
tis: vt. xliij. di.
cl̃ici. ḋ vi. ⁊ ho
ne. cle. clerici.

D. XLIII

ſ Hoſpitioꝝ.
tñ eccleſiaſtice
cāe pñt ⁊ ḋbēt
tractari i eccl̃a
vt. ij. q. ij. p̃ce
ptum.
a p Pudi
cus.
Hic
breuiter tāgit.
vij. c. ap̃lice r̃le
oportʒ epʒ eē
pudicum.
b Bene. ſic. n
p gēas cibi: ſic
p p̃dicatōnes
eccl̃ie fideles i
corporāt̃: vt ḋ
con. di. ij. quia
paſſus.
c Debʒ gr̃aʒ
hic pſeqt̃. viij
c. ap̃lice r̃le. oꝫ
ordināduʒ eē
doctorē. i. talē
q ſciat docē ⁊
p̃dicare. ꝯſide
rabit āt p⁹ qb⁹
⁊ q̄ p̃dicʒ: q2 ñ
oia oib⁹ ſunt p̃
dicāda: hēticl
n. ſecreta fidei
ñ ſūt padēda:
nec nimis alta
dicet min⁹ ca
pacib⁹: ⁊ ſi ſb
diti ñ obediūt
p̃dicāti: nō iō
ceſſabit a do
ctrina ⁊ corre
ctione eorum.
d Silētio. e x
pōe negatie ſic
ij. q. vij. ſācta.
e Nā latratu
i. p̃dicatione.
f Canū. j. ij.
q. vij. q̄ nec.
g Et baculo.
i. cōmiatōis.
h s Sit rectō
Caſus.
primo dicit q

pꝛedicatoꝛ vel rectoꝛ nec ſilenda ꝓferet: nec ꝓferēda ſilebit. ſecundo dicit ꝙ talia ꝓponat: q̃ nõ deducāt hoīes in erroꝛē. ⁊ hoc probat trib⁹ auctoꝛitatibus. tertio oñdit ꝙ ēt vtilia nõ dꝫ nimis effūdē ⁊ hoc probat. iij. auctoꝛitatibus.

i ¶ Veniēte. iuxta illud. Nā ſiluiſſe nocet: mľtoſqꝫ ſilētia dānant.

k ¶ Latrare. ꝓpť pigriciam.

l ¶ Rurſus. ꝑmo ꝯquerit̃: ⁊ pꝛimo ponit ṽba ꝓphete: deinde ea exponit: ⁊ ſic procedit ꝑ totū. c.

m ¶ Dicere. i. dicitur.

n ¶ Terga. nõ ꝙ tacens ⁊ timēs fugere dicit̃. vnde etiaꝫ ꝓ cõfiteacia habet̃: vt. lxv. di. ſi forte. ⁊ ff. de inter. ac. de etate. §. qui tacuit

o ¶ Qui dū fugitiua. i. tranſitoꝛia.

p ¶ Quos. ſimplex relatio.

q ¶ Securitate. eo ipo ꝙ tacet̃: ꝓmittitur ſecuritas deliquētib⁹: vt. lxxiij. di. erroꝛ.

r ¶ Sermo. doctoꝛis.

ſ ¶ Neſcit. ſ. eē peccatū ille cui ꝑdicat̃. vł cum eius pñia audit̃: querit̃ ab eo locus ⁊ tēp⁹ ⁊ pſona cū qua deliquit. q̃ forte peccatoꝛ ꝓpter verecūdiam vult occultare: vt de pe. di. vi. c. i. in fi. tñ in q̃ōnib⁹ vbi fit p̃iudicium alij nõ fiēt ſpāles interrogationes: vt. ff de q̃ōnibus. l. i. §. q q̃ōneꝫ.

t ¶ Cuſtodiūt. i. cuſtodire debent.

u ¶ Quia. āgelus. i. nuncius domini.

x ¶ Precõis. j. de ꝯſe. di. iiij baptiſmus.

y ¶ Paſtoꝛes i. apľos.

z ¶ Tintinabulis. lxxx. titinnabula ⁊ toti

bāt tibi iniq̃tateꝫ tuā: ut de ad penitentiam ꝓuocarent. ꝓphete q̃ppe in ſacro eloq̃o nonnūq̃ꝫ doctores uocant̃: qui duꝫ fugitiua° eſſe p̄ñtia iudicāt: que uētura ſūt manifeſtāt. quos^p diuin⁹ ſermo falſa uidē redarguit: q꜠ dū culpas coꝛripere metuūt: incaſſū delinquētibus ꝓmiſſa ſecuritatē^q blādiunt̃ q iniquitatem peccantiū nequaq̃ꝫ apiunt q꜠ ab increpationis uoce cõticeſcunt. clauis q̃ppe apitõnis eſt ſermõ^r coꝛꝛectionis: q̃ increpādo culpā detegit: quā ſepe neſcit^ſ ipe etiā qui perpetrauit. hinc paulus ait ad titū: ut potens ſis i doctrina ſana exhoꝛtari: ⁊ eos q cõtradicunt redarguere. hinc ꝑ malachiaꝫ dicit̃: labia ſacerdotis cuſtodiunt^t ſcientiā ⁊ legē exquirūt ex oꝛe ei⁹: q꜠^u angel⁹ dñi exercituū ē. hinc ꝑ iſaiā dñs monet dicens: clama ne ceſſes quaſi tuba exalta uocem tuā. p̃conis^x q̃ppe officiuꝫ ſuſcipit q̃ſq̃s ad ſacerdotiuꝫ accedit: ut añ aduentū iudicis q terribilit̃ ſeq̃tur: ipe. ſ. declamādo gradiatur. Sacerdos ergo ſi p̄dicationis ē neſcius: quā tibi clamoꝛis uocē datur⁹ ē p̃co mutus? Hinc ē eni ꝙ in actib⁹ apľoꝝ ſuꝑ paſtores^y p̄mos in linguaruꝫ ſp̃e ſp̃us ſanctus inſedit: q꜠ nimirū quos repleuerit de ſe pꝛotinus loquentes facit. hinc moyſi p̃cipit̃ in exodo: ut tabernaculū ſacerdos igrediens titinnabulis^z ambiat̃: ut uidelicet p̄dicatõis uoces hēat: ne ſuꝑni iſpectoꝛis iudiciū ex ſilētio offēdat: ſcriptū q̃ppe ē: ut audiat̃ ſonit⁹ qñ igredit̃ ⁊ egredit̃ ſāctuariū i ꝯſpectu dñi: ⁊ nõ moriat̃. ſacerdos nāq̃ꝫ igrediēs uľ egrediēs moꝛit̃ ſi de eo ſonit⁹ nõ audiat̃: q꜠ irā cõtra ſe occulti iudicis erigit: ſi ſine pꝛedicatõis ſonitu icedit. apte aūt titinabula ueſtimētis illi⁹ deſcribūt̃ inſ̃ta. ueſtimēta enī ſacerdotis q̃d aliud q̃ꝫ recta opa⁹ debem⁹ accipe? ꝓpheta teſtāte q ait i pſ. cxxxvi. ſacēdoteſ tui idu. iuſti. ueſtimētis itaq̃ꝫ illi⁹ tintinabula inherent: ſi uite uiā cū ligue ſonitu ipa quoq̃ꝫ opa⁹ ſacerdotis clamēt. Sꝫ cū rectoꝛ ſe ad loq̃ndū p̃parat: ſub quāto cautele ſtudio loq̃tur attendat: ne ſi inoꝛdinate ad loquēdum rapit̃: erroꝛis uulnē coꝛda audiētiū feriāt̃: ⁊ cū foꝛtaſſe ſapientē ſe uideri deſiderat: uirtutis cõpagē iſipient̃ abſcidat. hinc nāq̃ꝫ ueritas dicit i marco: ſaleꝫ i uob̃ ⁊ pacē habete inter uos. ꝑ ſalē q̃ppe uerbi ſapiētia deſignat̃: qui ergo loq̃ ſapient̃ nitit̃ magnoꝑe metuat: ne eius eloq̃o audiētium unitas cõfundat̃. hinc paul⁹ ait ad romanos: non plus ſaꝑe q̃ꝫ opõtet ſapere: ſꝫ^a ſaꝑe ad^b ſobꝛietatē. Hinc i exodo in ſacerdotis ueſte iuxta diuinā uocē tintinabulis mala punica ꝯiungunt̃. Quid ergo ꝑ mala punica niſi fidei unitas deſignat̃. Nā ſicut in malo pūico uno exteri⁹ cõtice mľta iteri⁹ grana muniūt̃: ſic inumeros ſācte eccľie ppľos unitaſ fidei ꝯtegit: quos int⁹ diuerſitaſ mēitorū tenet. ne igit̃ rectoꝛ incaut⁹ ad loquēdū ꝓꝛuat: hoc q̃ȯ iam p̃miſim⁹ ꝑ ſemetip̃am ueritas diſcipuľ clamat in marco: habete ſalē i uobis ⁊ paceꝫ inter uos. ac ſi figurate ꝑ habituꝫ ſacerdotis dicat: mala punica tintinnabulis iūgite: ut ꝑ omne q̃ȯ dicitis unitatem fidei cauta obſ̃uatõne teneatis. ꝓuidēdū quoq̃ꝫ ē ſolicita itentõe rectoribus: ut ab eis nõ ſolū pꝛaua nullo mõ: ſꝫ nec recta q̃dē nimie^c ⁊ inoꝛdinate ꝓferant̃: q꜠ ſepe dictoꝝ uirt⁹ ꝑdit̃: cū apȯ coꝛda audiētiū loquacitas icauta oppoꝛtunitate leuigat̃^d: ⁊ auctoꝛē ſuū hec eadeꝫ loquacitas inq̃nat q ſeruire auditoꝛib⁹ ad uſū ꝓfect⁹ ignoꝛat. unde bene per moyſen dicit̃ in leuitico uir qui fluxum ſeminis patit̃ imūdus erit̃^e i mente. q̃ppe audientiū ſemen future cogitatõis eſt audite equalitas locutõis: q꜠ dū ꝑ aureꝫ ſ̃mo ꝯcipit̃: cogitatio i mente generat̃. unde ⁊ ab huiuſmodi ſapiētibus i actib⁹ apľoꝝ p̄dicatoꝛ egregi⁹ ſemiuēbius^f ē uocat⁹. q ergo fluxū ſenimis ſuſtinꝫ inmūd⁹ aſſerit̃: q꜠ multiloq̃o ſ̃bdit⁹ ex eo ſeſe inq̃nat. q̃ȯ ſi oꝛdiate ꝓmeret: ꝓlem recte cogitatõis edere i audientiū coꝛde potuiſſꝫ: dūq̃ꝫ icautus ꝑ loquacitateꝫ defluit: nõ ad uſuꝫ generis ſed ad imundiciam ſemē fūdit. unde paulus quoq̃ꝫ cū diſcipulū de iſtantia p̄dicationis

dem mala punica in inferioꝛi margine tūice ſacerdotalis pendebant.

⁊ ¶ Non moriat̃ aīa. ſ. peccādo vel ut fama eius nõ ſit moꝛtua.

ꝯ ¶ Opa. ar. ꝙ ſi aliqua ꝓmiſerit ſe deſponſari vel artari: licet exp̄ſſe nõ cõſentiat: videt̃ ꝙ ſpõſalia ſint coñcta: ar. xxx. q. v. femine. xxvij. q. ij. ſiquis deſponſauerit. xxxij. q. ij. honoꝛantur. ff. de ſpon. ſed quē. Nam opera ꝓbant: vt. xlvi. di. c. i. xi. q iij. eſtimant. xxij. q. v. cauete. vt extra de his que fi. a ma. ꝑ. c. ex oꝛe. ar. ff. de mino. ſi filius. ff. de inoffi. te. l. vl. ff. de edil. edic. ſi tñ. §. ei qui io. Ego dico ꝙ ſi contrahentes poſſunt loq̃ expꝛimere debent conſenſum ſuuꝫ: alioquin non iudicaretur ꝓ matrimonio: cum neceſſaria ſint verba q̃ꝫtuꝫ ad eccleſiam: vt extra de ſpon. tue fraternitatis. quia etiaꝫ mutus ſi cõtrahit ſignis dꝫ exp̄mere ꝯſenſū: vt ex̃ de ſpõ. cum apud. b.

a ¶ Sꝫ ſaꝑe. ad hec q̃ h̃ dicūt̃ bñ facit ex̃ de heret. cū ex iniuncto.

b ¶ Ad ſobꝛietateꝫ. i. ſine pꝛeſumptione.

c ¶ Nimie. i. in multiloquio.

d ¶ Leuigat̃. i. leuis. ⁊ inanis ab auditoꝛibus iudicatur.

e ¶ Erit. ſ. vſq̃ꝫ ad veſperā: vt. š. di. vi. teſtamentum.

f ¶ Semiuēbi⁹. a p̄ſbyteris athenīēſiū dictuꝫ ē de apľo: q̃d ſibi vult iſte ſeminatoꝛ verboꝝ ⁊ ſ̃m hoc erit hic ſemiuerbi⁹. ſed ſi hēs ſemiuerb⁹: tūc dic ꝙ obſcur⁹ erat. vł q꜠ vt dr̃ viciū lingue habebat.

g ¶ Premiſit. ar. ꝙ ab oꝛdie ṽboꝝ ē argumētādū. xlij. di. §. i. ⁊. xxiij q. iiij. diſplicet. ⁊. i. q. i. vt euident̃. ⁊. iij. q. vij. in grauibus. extra de reſcrip. cuꝫ dilecta. ⁊ ſi p̃cedēs ṽbū ē dubiū ⁊ ſequēſ māifeſtū ſequēſ clauſula ē ſequēda. ff. ꝺ pet. here. vtrū aūt. quādoq̃ꝫ ēt ſ̃m p̃cedētē exponit̃ ſequēs. ff. de le. i. ſi ſuus plurium in fi.

h Importunitas.nõ ꝙ ꝓpᵗ tria cõſueuit induci.c.ſ.ꝙ tacẽs ꝛ timẽs videtur fugere.itẽ ꝙ aliqd ꝓbatᷣ factis vt dictis:itez ordinem verboꝝ attendendum:vt per nõ.ſ.poſitam.

a In mãdatis.nõ põt.nã timor in dubijs deteriora creauit. ꝛ lucanus: Peſſimus in dubijs augur timor.

b Nõ.i.quia bona ẽ.

c Uirtutũ. ergo videtur ꝙ qui non habet fidez:poſſit habẽ virtutẽ qḋ nõ eſt verũ: vt.xxiiij.q.i.vbi.

d Que palã.i. indubitanter ſunt mala.

e Permanet. ſepius ammonitus.

f De ſecretioribus.ſꝫ ea que ſpectant ad admonitionẽ nõ aũt ſecreta fidei : qꝛ ſi illa ſciret facili⁹ nos inde impugnaret.vt.xi.q.iij. nolite.

g Prudenter. Trãſferendo nos callide ad alienã materiaz: cũ nec ipi debeãt alieni regni ſcrutari arcana.C.ḋ cõmercijs mercatores. ꝛ ex̃ de elec.ꝙ ſicut. imo ſubtili ingenio debem⁹ a barbaris extorquere aurum : vt.C.de commercijs.l.ij.ꝛ.xxiiij. q.iiij. ab illo.ꝛ. q.v.c. dixit.

h Eludẽ.nõ doluz eẽ bonũ ꝯ hoſtẽ:ſic. xxij. q.ij.vtilẽ.ꝛ.ff. de dolo l.i.

i Penuria.ar.contra ĩ.xxiij.q.iij. cum quibus.

k Scimus.pdãt.id eſt confundant.

l Emulatõe.i. dilectõne. vnde nõ verſum q valet ad multas expoſitões : Emulor inflatᷣ amat inuidet ac imitatur.b.

m Recedẽ.nõ ꝙ ꝓpᵗ ſubſãnationem vel pſecutionẽ nõ ceſſabit doctor a docendo vł p̃latus a p̃dicãdo:vt hic ꝛ xi.q.iij.nolite. qꝛ ꝛ ſi illi non proficiant: tamẽ ipe faciet qḋ ſuũ eſt: vt xlvij. di. qḋ ad nos . ꝛ xxiij.q.iiij.ſicut nõ eſt. nec ob.c. ꝓxi.vbi dixit ꝙ prudenter debemus eludere tales:nec etiaz illud ob.xxiiij.q. iij. dixit aplꝰs. vbi dicit hereticum hominez poſt primã ꝛ ſecundam correctionez deuita:qꝛ vtrũqꝫ illoꝝ obtinet in ſecretioribus fidei:que non debemus pandere illis:ſed ab illis que faciunt ad correctionem nunq̃ʒ ceſſãdum eſt:vt.i.q.vij.conuenientibus.io.Hodie autẽ ſi heretici nõ corrigantur:ſtatim tradendi ſunt curie ſeculari ad puniendum. ſi autem corrigunt ꝛ iurent ſtare mandato eccleſie in perpetuo carcere debẽt detrudi ad agẽdam penitentiam:vt extra de here.c.pe.b.

ãmoneret:dixit ad timotheũ epiſtola ſa:teſtificor corã deo ꝛ chriſto ieſu:qui iudicaturᵉ eſt uiuos ꝛ mortuos ꝛ ꝑ aduẽtũ ipiᵘ ꝛ regnũ eius:p̃dica uerbũ: iſta oppõtune ꝛ iportune. dicturᵉ iportune p̃miſitᶠ opportũe:qꝛ.ſ.apḋ auditoriſ mentẽ ipe ſua uilitate ſe deſtruit ſi hr̃e iportunitasᵇ opportũitatez neſcit. ITem origenes.

Porcis ꝛ canibus ſacra nõ ſunt committenda.

IN mãdatis habemᵘ:ut ueniẽtes ad ciuitatẽ diſcamᵘ p̃us qs i ea dignᵘ ſit:ut apud euz cibũ ſumamᵘ: q̃to magis noſſe oꝫ qs q̃liſue ſit is : cui imortalitatis uerba credẽda ſũt . ſoliciti eni debemᵘ eẽ:ne margaritas nr̃as mittamᵘ añ porcos. ſed ob alias cãs utile ẽ uiri huiuſmõi habẽ noticiã Si.n.ſciaꝫ qꝛ in his de qbᵘ ñ põt dubitari qᵇ bona ſint: emẽdatus eſt ꝛ iculpabił:hoc ẽ ſi ſobriᵘ ſi miſericors ſi iuſtus ſi mitis ꝛ hũanᵘ eſt:q̃ utiqꝫ bona eẽ nullᵘ ambigit: tũc cõſequẽs uidebiᷣ: ut ei q obtinet bona uirtutuꝫᶜ: ẽt qḋ deeſt fidei ꝛ ſciẽtie ꝯferaᷣ:ꝛ in qbᵘ maculari eiᵘ uita uidebaᷣ : q̃ eſt i religs ꝓbabilis emẽdeᷣ.Si uero in his queᵈ palaꝫ ſũt peccatis iuolutᵘ ꝑmaneᷣᵉ ꝛ ingnatᵘ:nõ me oꝫ aliqd deᶠ ſecretioribᵘ ꝛ remotis diuie ſcientie ꝓloq:ſꝫ magis ꝓteſtari ꝛ cõuenire eũ ut peccãe ḋſinat :ꝛ actᵘ ſuos a uicijs emẽdet . ꝙ ſi ingeſſerit ſe:ꝛ ꝓuocabit nos dicẽ ea q̃ eũ minᵘ recte agẽtẽ nõ oporteat audire:prudentᵍ eũ debemᵘ eluderẽʰ nã nihil oio rñdere auditorum cã utile nõ uideᷣ : ne forte eſtiment nos rñſionis penuriãⁱ declinare certamẽ:ꝛ fides coꝝ ledaᷣ nõ intelligẽtiũ ꝓpoſituꝫ noſtrũ. ITẽ anacletus.

Uerba p̃dicationis pſecutoribus ſuis prelati non ſubtrahant.

SCimusᵏ aũt multos ob id i feſtãe doctoreſ ſuos:ut eos pdant:ꝛ placita ꝓprie uolũtatis adipleãt:nõ ꝓpterea tñ doctoreſ iq̃tũ uires ſuppetũt:a recta emulatõeˡ ꝛ bona itẽtõe recedẽᵐ debẽt ſcientes qꝛ beati q pſecutionẽ patiunᷣ ꝓpᵗ iuſticiã. ITẽ gregorius uenãtio epo.

Nõ ẽ mũdus a ſãguie ſubiectoꝝ q dei cõſiliũ illis nõ annunciat.

EPheſijsⁿ paulus dicit mũde ſũt manᵘ: mee aᵒ ſãguie oiuꝫ ueſtrũ. nõ.n.ſbterfugi:quo minᵘ annũciareᵖ oẽ cõſiliũ dei uob. mũdusᵠ ergo a ſanguie coꝝ nõ eẽt: ſi eis dei ꝯſiliũ ãnũciare noluiſſet: qꝛ cũ icrepare delinquẽtes noluerit:eos ꝓculdubio tacẽdoʳ paſtor occidit. ITẽ nicolaus papa.

Eterne dãnatõis penaꝫ icurrit p̃dicator:q ſemẽ uẽbi dei ñ ſpãgit.

DIſpenſatioˢ ẽ nobis celeſtis ſemis iniũcta . ue ſi nõ ſparſerimᵘ:ue ſi tacuerimᵘ. qḋ cũ electõis uas formidꝫ ꝛᵗ clamꝫ:q̃tõᵘ magis cuilibꝫ exiguo metuenduꝫ eſt. ꝓinde ſicut nõ leue diſcrimẽ icũbit põtificibᵘ ſiluiſſe qḋ cõgruit:ita hisˣ qḋ abſit non mediocre ꝑiculũ ẽ:q cũ debeãt parẽʸ deſpiciunt. Uariᷣ quoqꝫ obſuare debet ſacerdos:ne idignis ꝛ nõ itelligẽtibᵘ ſecreta myſteria ſua p̃dicatõe reſerare icipiat. q eni ea docet:q̃ ab auditoribus nõ ualẽt intelligi:nõ ad eoꝝ utilitatez ſꝫ ſui oſtẽtationẽ facit. unde i expoſitõne beati imaculati diciᷣ:uiciũ animi ẽ indignis ſecreta uulgare. qḋ fit ł loq̃citate icauta dũ ſine iudicio uolat irreuocabileᶻ uẽbũ: ł adulatõne:ut ei placeat cui ſecreta reuelat:uel iactatõne ſcie : ut plura ſcire uideaᷣ . In qbᵘ oibᵘ ꝑfecto daᷣ itelligi:quãta dꝫ eẽ diſcretio i p̃dicatõne ſacerdotis. q̃ ſi forte caruerit:tãq̃ʒ tortoᵃ naſo ſacerdotalis officij iudicaᷣ indignus.

QUm iᵃ aũt uinolẽtus eẽ ꝓhibeᷣ:gule intemperantiaꝫ nequaq̃ʒ habẽ ꝑmittiᷣ. neqꝫ.n. ebrietas ꝓhibet : ꝛ uoracitas ꝑmittiᷣ.

n Epheſijs paulus . in actibus apoſtolorum.

o A ſanguine.i.peccato.

p Annunciarem.ar.ꝙ ſi per te nõ ſtat aliquid quo minus fiat : non eſt tibi imputandũ:vt.xxxiij.q.ij.admonere.ꝛ.xlvij.di.c. vlt. ꝛ.§.neceſſe.ꝛ.C.de inſti.ꝛ ſubſti.l.i.ar.coñ extra de eo qui mit. in poſ.cã rei ſer. c.i.io. Sꝫ certe ibi ſtetit per petentẽ poſſeſſionẽ.ff. de re. iur.culpa.her.

q Mũdus , ar.a deſtructõne añcedentis vt. xxiij. q.ij. ſane.

r Tacendo. ĩ.lxxxiij.di.error.

s Diſpẽſatio .ſ. eſt na mors.xi.q. iij.ve qui.

t Et clamet.i felix hõ quis me liberabit ḋ corpore mortis huius.ſ.vi.di. ſed pẽſandũ .

u Quãto magis. ar a maiori: vt.xxxij.q. v.ſi paulᵘ.viij q.i. ſi ergo ita.

x His.i. ſubditis .

y Parere .i. obedire.

z Irreuocabile. oratius : nã ſemel emiſſum volat irreuocabile verbuꝫ:ex̃ de ver. ſig. forᵘ. ꝛ ouidiᵘ:ne ſcit vox miſſa reuerti : iuxta illḋ:vox ſemel emiſſa irreditura volat.

ꝛ Torto.ĩ.di. xlix.c.i.hic etenim naſum cõparat diſcretioni:quia per eum perpẽdiᷣ odor ꝛ fetor.

D.XLIIII

Cum aũt. Hec diſtinctio ſpectat ad tertiuꝫ c. aplice regule:q̃ tractata ẽ.xxxv.di.oportet ordinãdũ eẽ nõ vinolẽtũ ſꝫ ſobrium.ſed nõ tractauit ibi niſi de ſobrietate potus:ideo reſumit hic ꝛ tractat de intemperantia ꝛ ſobrietate cibi.annectit ꝙ laici ꝛ clerici qui faciunt magna conuiuia cauſa laſciuie delinquũt . item addit ꝙ clerici nõ debẽt comedere vel bibere in tabernis niſi neceſſitas cogat.deinde dicit ꝙ cibum clericoꝝ ſemꝑ p̃cedet ꝛ ſequeᷣ oratio

utrūq̄ꝫ.n.int̄ opa tenebraꝝ apo ſtolus cōmemorat ſcribēs romanis: nō in comeſſationibꝰ ꝛ ebrietatibꝰ. uētris nāq̄ꝫ igluuies ad luxuriā ꝓuocat facile: ꝛ om̄e opꝰ bonū diſſoluit. unde hieronymꝰ uenter ꝛ genitalia ſibimet ipis uicina ſūt: ut ex uicinitate mēbroꝝ cōſideratio itelligat̄ uicioꝝ. hic nabuzardā pnceps cocoꝝ muros hieruſalē deſtruxiſſe legit̄: qꝛ uenter cui m̄ltitudo cocoꝝ deſuit: edificia uirtutū ad ſoluꝫ redigit. ſacerdoſ itaq̄ꝫ de altari uiuere nō luxuriari q̄rat. unde ait hiero. tibi o ſacerdos de altari uiuē nō luxuriari pmittit̄. Sūt aūt comeſſatōes nō ſolū ſacerdotibꝰ ſꝫ ēt laicis noxie: q feſtiuos ꝛ ſolēnes dies non al̄r ſe digne celebrare putāt: niſi cōmeſſatōibꝰ deſeruiāt. Unde auguſtinꝰ ſcribit ad aureliū ep̄m.

Non eſt uacandum comeſſationibus ꝛ ebrietatibus.

COmeſſatōnes ꝛ ebrietates ita ꝯceſſe ꝛ licite putat̄: ut i honore beatiſſimoꝝ martyꝝ nō ſoluꝫ p ſolēnes dies qd̄ unuſq̄ſq̄ꝫ lugēdū uideat q hec nō carneis oculꝭ iſpicit: ſꝫ ēt quotidie celebrētur. ꝛ poſt pauca: nō ergo aſpere q̄ꝫtū eſtimo nō durit̄ non mō impioſo iſta tollūt̄: ſꝫ magis docendo q̄ꝫ iubēdo: magis monēdo q̄ꝫ minādo: ſic eniꝫ agēdū ē cū mul titudine peccantiuꝫ. Seueritas aūt exercēda ē i peccata paucorū ꝛ ſiqdē minamur cū dolore: fiat ō ſcripturiſ cōminādo uidictā futurā: ne nos ipi in nr̄a poteſtate ſꝫ deus in nr̄o ſermone timeatur Itaq̄ꝫ pus monebūt̄ ſpūales aut ſpūalibꝰ ꝓximi: quoruꝫ aucte ꝛ leuiſſimis qdē ꝛ iſtātiſſimis admonitionibus cetera multitudo frāgatur. Ite ex ꝯcilio laodicēſi.

Nulli clericorū aut continentiū licet tabernas intrare.

NOnibꝰ oꝫ clericos ſeruiētes a pſb̄ris uſq̄ꝫ ad diacones ꝛ ō iceps ordinis eccl'iaſtici oēs uſq̄ꝫ ad miſtros aut lectores aut exorciſtas aut hoſtiarios aut pſalmiſtas aut ēt eos qꝛ i ꝓpoſito ꝯtinētie ſūt: tabernas niſi cā neceſſitatis intrare. Ite ex. vi. ſynodo.

Depōatur clericus qui tabernas aut ergaſteriuꝫ habere uoluerit.

NUlli clerico lꝫ tabernā aut ergaſteriū h̄re. ſi enim huiuſmōi tabernā igredi ꝓhibet̄: q̄ꝫtō magis alijs miſtrare in ea. Siqs uero tale qd fecerit: aut ceſſꝫ aut deponat̄. Ite ex ꝯci. cartha. iij

Niſi neceſſitate cōpulſi clerici tabernas non ingrediantur.

CLerici edēdi uel bibēdi cauſa tabernas nō ingrediant̄: niſi pegrinatōis neceſſitate cōpulſi. Ite gregoriꝰ natali ep̄o.

Cōripiēdꝰ ē ep̄s q ꝯuiuijſ occupat̄

MUltis ab urbe tua uenietibꝰ frat̄ cariſſime didici paſtorali cura derelicta ſol'te ꝯuiuijs occupatū: q̄ audita nō crederē: niſi hec actionū tuaꝝ expimētis ꝓbarem. Nā qꝛ nequāq̄ꝫ lectioni ſtudeas: nequāq̄ꝫ exhortationi inuigiles ſꝫ ipm quoq̄ꝫ uſū eccl'iaſtici ordinis ignores. hoc ē in teſtimoniū: q his ſub qbꝰ es poſitꝰ: ſuare reuerentiā neſcis. Ite ad eūdē

COnuiuia cōia q̄ ex intētōne ipendēde charitatis fiūt: recte ur̄a fr̄nitas i ſuis ep̄l'is laudat. Sꝫ tñ ſciēdum ē qꝛ tūc ex charitate ueracit̄ ꝓdeūt: cū in eis nulla abſentiū uita mordet̄ nullus ex irriſione rep̄hēdit̄: nec in eis inanis ſeculariū negociorū fabule ſed uerba ſacre lectōnis audiunt̄: cū non plꝰ q̄ꝫ neceſſe ſit ſeruitur corpori: ſꝫ ſola eius infirmitas reficit̄: ut ad uſus exercende uirtutis habeat̄. hec itaq̄ꝫ ſi uos i ueſtris ꝯuiuijs agitis: abſtinētiū fateor magr̄i eſtis. Iteꝫ ex. c. nanetenſi. De eodē. Palea.

NUllꝰ p̄ſb̄roꝝ qñ ad āniuerſariū dieꝫ. xxx. aut. vij. uel iij. alicuiꝰ defūcti aut quacūq̄ꝫ uocatōe ad collectā ueniūt: ſe iebriare nullatenꝰ p̄ſumat: nec p̄catus amore ſanctoꝝ ul' ipius aie bibē aut alios ad bibēdū cogē: ul' ſe aliena p̄catōe igurgitare: nec plauſꝰ ꝛ ſiſus incōditos ꝛ fabulas ianes ibi referre aut cātare p̄ſumat: aut turpia ioca ul' urſo ul' trōatricibꝰ añ ſe fieri patiat̄. nec lāuas demonū añ ſe ferri ꝯſentiāt: qꝛ hoc diabolicū ē ꝛ ſacris canōibꝰ ꝓhibitū Ite ex eodē De eodē. Palea

QUādo autē ueniūt p̄ſb̄ri ad aliqd̄ ꝯuiuiū: aliqs p̄or illorū uerſū añ mēſā icipiat: ꝛ cibum bñdicat. ꝛ tūc ſm̄ ordinē ſedeant al't alteri honoreꝫ p̄bentes: ꝛ p uices cibū ꝛ potū bñdicant: ꝛ aliqs de illoꝝ clericis aliqd de ſancta ſcriptura legat. pꝰ refectōem ſilēt hymnū dicāt ad exēplū dn̄i: ſic i cena feciſſe legit̄: ꝛ ſe ꝯtineāt oēs p̄ſb̄ri maxīe i talibꝰ locis: ut nō uituperet̄ miniſteriū illoꝝ. Iteꝫ ex eodē. De eodeꝫ. Palea.

QUādo p̄ſb̄ri p calēdas ſil' cōueniūt: poſt pactū diuinuꝫ

iteꝫ q in ſacerdotali cōuiuio ſemp dꝫ legi lectio ſacre ſcripture.

b Utrunq̄ꝫ. ar. q vno ꝓhibito vl' pmiſſo ideꝫ erit in cōnexo ſibi: vt. š di. iiij. deniq̄ꝫ. ꝛ. i. q. i. ſic̄ chriſtus. Et ē hic ar. q ſi papa l' ep̄us ſcient̄ aliquē ordinat videt̄ reſtituere ipm fame cuꝫ fama ꝛ ſacerdotiū ſibi ſunt annexa. io. qd̄ falſū eſt: vt ex̄ de ſciſma. c. ij. vbi dr̄ qd̄ probare dꝫ ſecum fuiſſe diſpenſatum. b.

c Uiuere. ſufficere dꝫ ergo clerico qd̄ viuat. i. ſola neceſſaria hēat: ꝛ artatur illa neceſſitas tm̄ ad victū ꝛ ueſtitū vt. xij. q. i. ep̄s qualit̄ tm̄ hoc itelligēdū: dixi xxi. q. i. c. i.

d Comeſſationes. putātur a ſtultis.

e Lugendū. i. nonne vnuſq̄ſq̄ꝫ hoc lugēdū videat.

f Carneis. ſ. ſpūalibus.

g Cū multitudine. multi ſūt xl. vt ex̄ de cl'i. excō. latores. aliqñ. xxiij. milia ſunt pauci: vt. xlv. di. diſciplina. Et habes hic q ꝓpt̄ multitudinem detrahit̄ ſeueritati: vt. l. di. vt ꝯſtitueret̄ ꝛ i. q. vij. quot. ꝛ xxiij. q. iiij. ipa pictas ꝛ. c. nō poteſt. qñq̄ꝫ ꝛ cum paucitate mitius agēdū ē: cū timet̄ ſcādalū. xxiij. q. iiij. cum q̄ſq̄ꝫ. vbi ergo aliqd male fit ꝛ q̄ſi ex auctoritate defendit̄: tūc nō debet dormire ſeueritas. qñ vero nō defēditur: tūc diſſimulari pōt ꝓpt̄ ſcādalū: vt de pe. di. vi. c. i. i fi. ꝛ. lxxxij. di plurimos. ꝛ. l. di. dn̄o ſancto. ſed ꝓpter ſcandalum nūq̄ꝫ dꝫ deſeri veritas ipa: vt ex̄ de re. iur. q ſcandalizauerit. ſed ſeueritas penaruꝫ pōt deſeri vt h̄ io. Iteꝫ vbi nō hꝫ locū diſpēſationis remediuꝫ: vt in m̄rimonio ꝓpt̄ m̄ltitudinē nō ē recedendum a ſeueritate canonica: vt extra de tranſac. ex parte. b.

h Non oꝫ. vſq̄ꝫ ꝓprie ponitur hic vſq̄ꝫ cum nulli ſint in medio.

i Qui ꝓpoſito: vt deo deuoti conuerſi. xij. q. i duo ꝛc̄.

k Nulli licet. aut ergaſterium. i. ſtationem.

l Quāto magis. cui nō licet minus nō licebit ꝛ maius: vt hic. ꝛ. xxiiij. q. i. miramur. ꝛ. lxxiiij. di. geſta. xiij. q. v. penale. ſicut in caſu cōuerſo. xvi. q. ij. viſis.

m Aut ceſſet. ſic. xxxv. di. c. i.

n Clerici. niſi peregrinatōis. Nota q pmittit̄ viatori qd̄ alij nō pmittit̄: ar. ſi ke. j xi. q. iij. qm̄ multos.

o Multis. actōnum ar. p̄ſumi ꝯ aliquē qñq̄ꝫ ꝓpt̄ crimen p̄teritū. xviij. di. ꝓuenit xxxiiij. q. i. cū p bellicā qñq̄ꝫ ex p̄nti circa p̄ns vt hic. qñq̄ꝫ circa futurū. l. di. ſiqs diaconus. qñq̄ꝫ ex preterito circa p̄teritū. xij. q. i. nō eſt: qñq̄ꝫ ex preterito circa futuꝝ. xxiij. q. v. ſi apō ꝛ. lxxxij. di. plurimos.

p In teſtimoniū. hic vnū factuꝫ ꝓbat aliud vt. i. q. i. cōſtat ꝛc̄.

q Conuiuia. mordetur. vnde verſus. Quiſqs amat dictis abſentis rodere vitā. Hāc menſam indignā nouerit eſſe ſibi.

r Abſtinētiū. Nota q abſtinēs dr̄ q bene comedit: ꝛ ꝯtinēs dr̄ q bñ cognoſcit vxorē ſuam: vt. xxxi. di. nicena.

a N On oportet. hic habent quidã. c. nullus q̃ ē. j. de cõ. di. v. nullus.
b ❡ Ex ſymbolo. ſymbolũ eſt quando plures conferunt ad cõuiuia facienda: idem eſt confertum.
c ❡ Celebrare. nã ut ait iuuenalis miſerũ ē aliena viuere quadra.
d P Ro reuerentia. j. de conſe. di. v. in omnibus.

g Q Uid autē. canones. lxxvi. di. non liceat.
b ❡ Fideꝫ. ad fidem eniꝫ nemo cogendus eſt: vt. xxiij. q. v. ad fidē. ⁊. j. e. de iudeis. ſed fidem receptã cogit̃ qs retinere: ⁊ ſic nõ obſtat. xxiij. q. iiij. qs nos. ⁊. q. vi. iam vero.
a N Eminē. peccantē. dũ tñ nõ nimis enormit̃ excedat. vl̃ itelligꝫ ꝙ cleric⁹ in ſacris ordinib⁹ ↄſtitut⁹ nõ eſt grauit̃ ⁊ imoderate ṽberãdus: ⁊ ſic non ob. ex̃ de ſen. ex. vniuerſitat̃.

e N On liceat hymno. j. de cõſe. di. ij. panis ⁊ calix. ⁊. c. dicim⁹.

f S Equitur. In hac. xlv. di. ꝓſequitur. ix. c. aplice regule. oportet epiſcopũ non eſſe ꝑcuſſorem. ⁊ primo ꝓbat ꝙ prelati nõ debēt aliquē percutere: vſqꝫ ad. §. ſalomõ poſtea allegat in contrarium. nõ ergo ꝙ eſt percuſſio ſpiritualis: ⁊ eſt percuſſio corporalis. ſpiritualis eſt ſ. cum quis indiſcreto ſermone corrigit aliqs iſta prohibetur: vt. j. e. c. vlti. corporalis eſt illa que manu fit: ⁊ iſta vbi fit ex ira vel odio vel ad hoc vt magis timeatur peccatum eſt: vt. j. e. c. i. ſed ſi fit cauſa correctionis licita eſt ei qui habet poteſtatem i eũ: vt. j. e. cum beatus. ⁊. xxxv. di. ante omnia hoc tamen ſcias ꝙ eꝑs ſuis manibus neminē verberabit: vt lxxvi. di. non liceat. ſed per aliũ poteſt: vt. v. q. v. illi. nõ tamen per laicum ſed per clericuꝫ ſi clericus fuerit verberandus: vt extra de ſen. excõi. vniuerſitatis. niſi penitus ſit incorrigibilis: tunc etiam per laicum põt: vt extra de ſen. excom. vt fame item diſtinguēdum eſt circa qualitatem ipſaruꝫ perſonaꝝ que corrigende ſunt: ⁊ etiam circa quantitatem criminum. nam q ſunt in minoribus ordinibus conſtituti: licite verberant̃: etiam ꝓ minoribuſ criminibus vt. j. e. §. ſalomon. ⁊. xxxv. di. ante. ſꝫ maiores non ſunt verberandi niſi pro maioribus vel enormibus criminib⁹: vt. j. e. cum beatus. ⁊. xxxv. di. ante. Sunt tamen alij caſus in quibus licite percutitur clericus: vt nõ. xvij. q. iiij. ſiquis ſuadente.

miniſteriũ ad neceſſariã collectionem nõ quaſi ad plenã refectõeꝫ ſꝫ quaſi ad prãdiũ ibi ad tabulas reſideãt: ne ꝑ talia ihoneſta cõuiuia ſe iuicē grauēt: q: indecens ē ⁊ oneroſũ. ſepe ēt tarde ad eccl̃aꝫ redeũtes mai⁹ dãnũ de rep̃henſione ↄſequũt̃: q̃ᵭ de grauedine mutua cõtrahũt: q̃ꝫ lucrũ ibi faciãt. nã de huiuſmõi ↄuētu paul⁹ corinthios rep̃hendit: q: icõuenienter cenã dñi mãducare cõueniebant ſic ⁊ q ad cenã dñicam. i. ad collectionē uerbi ſub occaſione conueniũt: ⁊ ex igluuietate uẽtris cauſa ↄiũgũt̃: rep̃hẽſibiles corã deo ⁊ hõinib⁹ habēt̃. ⁊ iõ pactis oib⁹ q uolũt panē cũ charitate i domo fratris ſui ſiml̃ cũ fratrib⁹ frãgãt ⁊ ſinguli ſingulũ bibere faciãt: ⁊ maxie ultra tertiã uicē poculũ nõ ↄtingãt: ⁊ ſic ad eccleſias redeãt. ITem ex cõci. laodi.

Chriſtiani ex ſymbolis conuiuia non celebrent.

N On̄ opoꝛtꝫ miſtros altaris uel quoſlibet clericos aut ēt laicos chriſtianos ex ſymbolis: q̃ uulgus comeſſalia appellat: cõuiuia celebrãe. ITē ex ↄci. tol̃. iij

Sacrarũ ſcripturaꝝ lectio ſacerdotalib⁹ ſemꝑ cõuiuijs miſceat̃.

P Rõ reuerẽtia dei ⁊ ſacerdotum id uniuerſa cõſtituit ſynodus: ut q: ſolēt crebro menſis ocioſe fabule iterponi: in oi ſacerdotali ↄuiuio lectio diuinaꝝ ſcripturarũ imiſceat̃. ꝓ hoc eni ⁊ anime edificãt̃ ad bonũ: ⁊ fabule nõ neceſſarie ꝓhibent̃. ITē ex concilio martini pape.

De ↄfertiſ nec ↄuiuia facē nec añ horã diei ẽtiã clericis comedē lꝫ.

N On̄ liceat ſacerdotes ul̃ clericoſ ſꝫ nec religioſos laicos ↄuiuia facē de ↄfertis. nec oꝫ clericos uel laicos religioſos ante ſacrã horã diei tertiaꝫ inire ↄuiuia nec aliq̃ñ cl̃icos nõ hymno dicto comedē panē: ⁊ poſt cibos grãm auctori deo referre. SI ergo laicis cõmeſſatões dãnabiles ſunt: multo magis ſacerdotib⁹ iputãt̃ ad gehennaꝫ. uenẽ. n. pinguis ut hiero. ait: craſſũ ſenſuꝫ generat: cuꝫ ſacerdotalis ſenſus ecõtra uigil eſſe debeat ⁊ tenuis. atqꝫ ideo edacitatis uicio obnoxij i ſacerdote ungi non debent. Di. n. ut ait grego. in moralib⁹: qui adhuc uicioꝝ bello ſubiacent: nequaq̃ꝫ ꝑ p̃dicatõis uſũ p̃eſſe magiſterio ceterorum debent.

S Eq̃t̃ nõ ꝑcuſſorē. nõ eni oꝫ ep̃m ita eſſe iraſcibileꝫ ⁊ ꝑturbati ſenſus: ut ꝑcuciat q debꝫ eſſe patiẽs: ſed ſequat̃ eũ qui dorſũ poſuit ad flagella. VNde grego. ſcribit io. ep̃o ↄſtãtiopolitão.

Verborum correctione nõ uerberibus timeri debet epiſcopus.

Q Uid aũt õ ep̃is q uerberib⁹ timeri uolũt: canões dicãt bñ frat̃nitas ur̃a nouit. paſtores eni facti ſum⁹ nõ ꝑcuſſores. egregius p̃dicator dicit: Argue: obſecra: increpa i oi patiẽtia ⁊ doctrina. Noua uero atqꝫ iaudita eſt iſta p̃dicatio: q̃ uerberib⁹ exigit fidē. ITē i quodã ↄci. De codē.

N Eminē q̃ſqꝫ peccãtē clericũ cede attingat: nõ p̃ſbr diaconē: nõ ep̃us cl̃icũ ul̃ ſeruitoreꝫ eccleſie ad cedē ꝑducat. ꝙ ſi ita cauſa exigit. i. ſi icorrigibilis extiterit cleric⁹: triduo p̃uet̃ honore: ut penitēs redeat ad matreꝫ eccl̃iam. ITē paſcaſio ep̃o neapolitão.

Non aſperis ſꝫ blandis ad fideꝫ uerbis ſunt aliqui prouocandi.

Q Ui ſyncera itentõe extrãeos a chriſtiana religiõe ad fideꝫ cupiũt rectã ꝑducere: blandimẽtis debēt nõ aſꝑitatib⁹ ſtudē: ne quoꝝ menteꝫ reddita rõ a plano poterat reuocare: pellat ꝓcul aduerſitas. Nã qcũqꝫ alit̃ agũt ⁊ eos ſub hoc uelamine a conſuetarit⁹ ſui uoluerit cultura remouē: ſuas illic magis q̃ꝫ dei cauſas probãt̃ attendē. Iudei ſiqdeꝫ neapoliꝫ habitãtes q̃ſti ſũt nob aſſerentes: ꝙ qdã eos a qbuſdam feriaꝝ ſuaꝝ ſolennitatib⁹ irrõnabilit̃ nitãt̃ arcere: ne illis ſit licitũ feſtiuitatũ ſuaꝝ ſolẽnia colē: ſic̃ eiſ nũc uſqꝫ ⁊ parentib⁹ coꝝ lõgis retro temporibus licuit obſeruare: ꝙ ſi huius rei ueritas ita ſe habet: ſuꝑuacue rei uidentur operam dare. Nam qd utilitatis eſt quãdo ⁊ ſi cõtra longũ uſum fuerint uetiti: ad fidei illius conuerſioneꝫ nihil

D. XLV.

b ❡ Triduo. ſimilis ſuſpẽſio eſt. v. q. iiij. in loco ⁊c̃.

c Q Ui ſyncera. blãdimẽtis. vl̃ ẽt mũeribus: vt xxiij. q. iij. c. vlti. lꝫ ar. ſit ↄ. i. q. ij. q̃ꝫ pio.

d ❡ Cerimõiaſ cerimonie dicunt̃ ſacrificia iudeorũ: q: cereis exercebãtur. ſ. di. vi. §. his ita.

e ❡ Licẽtiã. ſꝫ nõne iudi mõtaliter peccant iſta faciendo: quomodo datur eis licentia peccandi mortalit̃: iteꝫ ſi peccant mortalit̃: quare non puniunt̃: cum ipi i alijs delictis puniũtur: vt. xvij. q. iiij. cõſtituit. ex̃ õ vſur. poſt miſerabileꝫ: ſed dic nõ dat eis hic licẽtiaꝫ peccandi: ſed liberationem a pena: ⁊ eſt ſimile. iiij. di. deniqꝫ. xxi q. ij. placuit. xxiij. q. i. paratus Ad aliud reſpondeo ꝙ ſi iudei ab hoc ꝓhiberentur ergo iam cogerētur ad fidem. ⁊ hec vera ſũt dũ tñ ipi in cõtēptum noſtre fidei non exerceant talia: vt C. de iudeis. iudeos ⁊c̃.

f ¶ Licet beniuolētia. Nā ſcientia que miſericordiā vetat: fugienda eſt. l. di. ponderet.
g ¶ Sine peccato: vt. lxxxi. di. apl'us. ⁊. xxv. di. §. nūc autem.
h ¶ Expectādi. ar. ꝙ ſemꝑ iudex potius ſeqͥtur miſericordiā q̃ȝ iudiciū: vl' eq̄tatē q̃ȝ rigorē: vt. lxxxvi. di. nō ſatis. l. di. pōderet. xxvi. q. vij. alligant. ⁊. xxv. q. ix. veniam.
i ¶ Judicandi i. dānandi.
k ¶ Scādaloꝝ nā ſcādalū eſt clericuȝ ſtatim puniri poſt delictū: ſic. xi. q. iij. rurſus.
l ¶ Nō vult. ſic. ij. q. vi. qui ſe ſcit.
m ¶ De iudeis. ſaluādi ſūt. q2 null' inuitus fit bon'. xxiij. q. vi. vides.
n ¶ Coacti ſūt. coactio conditionalis de q̄ h' loqͥtur nō impedit ſacramētū baptiſmi nec etiā ſacramētū ordinis: vt. lxxiiij. di. vbi. impedit tamē ſacramentū matrimonij: vt ex̄ de ſpon. cū locū. ſed ſi fuerit abſoluta coactio null' character inprimitur: vt ex̄ d̄ baptiſ. maiores. ſed in dormiētibus ⁊ amentibus diſtiguitur: ꝙ ſi prius habeant ꝓpoſituȝ baptizandi recipiūt characterē aliť nō vt ibidē diciť in fi. q2 dormiens poſſeſſionē non acqͥrit: vt. ff. de acqͥrē. poſ. l. i. §. i.
o ¶ Uilis. nota propter vtilitatem. vitandam aliquid fieri. l. di. p2iſca. ⁊. c. ſequenti.
p ¶ Licet. ⁊ q̄d ꝓuiſum eſt. ſimile eſt q̄d dicit decre. ꝙ alicui pro pietate conceditur: non debet redundare in alterius iniuriam: vt ex̄ de ec. edi. c. ij. ⁊ ex̄ de appella. reprehenſibilis.

ꝓficit? aut cum iudeis qualiť cerimonias ſuas colere debeāt r'las ponim': ſi ꝑ hoc eos lucrari non poſſum'? agēdū ē ergo: ut poti' ratōne ⁊ māſuetudine ꝓuocati ſe q nos uelint nō fugere: ut eos ex eoꝝ codicib' oñdētes q̄ dicim' ad ſinū m̄ris eccl'ie deo poſſum' auxiliāte ꝯuertē: itaq; fraťnitas tua eos monitis ꝓut potuerit deo adiuuāte ad ꝯuertēdū accēdat: ⁊ d̄ ſuis illos ſolēnitatib' inq̄etari denuo nō ꝑmittat: ſȝ oēs feſtiuitates feriaſq; ſuas ſicut hacten' taȝ ipi q̃ȝ parētes eoꝝ ꝑ lōga colētes retro tēpora tenuerūt: liberā habeāt obſuādi celebrādiq; lĩiam.

Item uniuerſis epis ꝑ galliā ⁊ europā ⁊ germaniā cōſtitutis.

Non ſeueritate ſed beniuolētia ſubditos p2elati corripiant.

Licet plerūq; accidāt ſacēdotibus q̄ ſunt rep̄hendenda: plus tñ erga corrigēdos agat bēiuolentia q̃ȝ ſeueritas: pl' cohortatio q̃ȝ cōminatio: pl' charitas q̃ȝ poteſtas: cū nēo noſtrū ſine rep̄henſione aut ſine peccato uiuat. Nā ſi dñs ſtati poſt trinā negationeȝ beatū petrū apl'uȝ p̄ceptorē nr̄m iudicaſſȝ nō tm̄ ex eo fructū ſicut feč recepiſſȝ. expectādi ergo atq; corrigēdi magis ſūt rectōes eccleſie: q̃ȝ ſtati iudicādi: unde neceſſe eſt queq; negocia eccl'iaſtica poſt multarū exꝑimenta cauſarū ſolicitius ꝓſpici ⁊ diligēti' p̄caueri: q̄ ten' ꝑ ſpiritum charitatis ⁊ pacis ois materies ſcādaloꝝ ⁊ p̄ſūptio inuidoꝝ atq; oppreſſio ſimpliciū fratrū de eccl'ijs dñi auferāť: ⁊ ſicut nō uult qſq̃ȝ fratꝝ ſe alioꝝ iudicio p̄grauari: ita nō audeat alij iferre q̄d ſibi nō uulť fieri. Judei nō ſūt cogēdi ad fidē: quā tñ ſi inuiti ſuſceꝑint: cogēdi ſūt retinere

Unde in tol. cōci. ſtatutū eſt.

Sic ñ ſūt iudei ad fidē cogēdi: ita nec ꝯuerſi ab ea recedē ꝑmittunť

De iudeis aūt p̄cepit ſancta ſynod' nemini deinceps ad credēdū ui iferre. cui eni uult deus miſereť: ⁊ quē uult idurat. nō eni tales iuiti ſaluādi ſūt: ſȝ uolētes ut itegra ſit forma iuſticie: ſič eni homo ꝓpria arbitrij uolūtate ſerpenti obediēs ꝑijt: ſic uocante ſe gratia dei ꝓpria mētis ꝯuerſione qſq; credēdo ſaluať. ergo ñ ui ſed libera arbitrij ſui uoluntate ⁊ facultate ut ꝯuertāť: ſuadēdi ſūt nō poti' ipellēdi. q aūt iāp̄deȝ ad chriſtianitatē coacti ſūt: ſicut factū ē tēporib' religioſiſſimi p̄ncipis ȝizebuti: q2 iam cōſtat eos ſacramētis diuinis aſſociatos ⁊ baptiſmi gratiā ſuſcepiſſe ⁊ chriſmate unctos eē ⁊ cōporis dñi extitiſſe ꝑticipes: opōtet ut fidē quā ēt ui ul' neceſſitate ſuſceꝑunt: tenere cogātur: ne nomē dñi blaſphemetur: ⁊ fides quā ſuſceperūt: uilis ac ꝯtēptibilis habeať. Itē leo papa epiſcopis.

Beniuolētia pl' q̃ȝ ſeueritas circa corrigendos agat.

Licet nōnūq; accidāt que i ſacerdotalib' ſūt rep̄hēdenda ꝑſonis: plus tñ erga corrigendos agat beniuolētia q̃ȝ ſeueritas plus exhortatio q̃ȝ cōminatio: pl' charitas q̃ȝ ptās. ſȝ ab his q que ſua querūt: nō que ieſu chriſti: facile ab hac lege diſcediť: ⁊ dū dñari magis q̃ȝ ꝯſulē ſbditis placet: honor inflat in ſuꝑbiaȝ: ⁊ q̄d ꝓuiſum eſt ad cōcordiā: tēdit ad noxam. Itē ex canōe apoſtoloꝝ

Deijciať ab officio p̄ſbr ⁊ diaconus ⁊ ep̄us uerberib' timeri q̄rēs

Epiſcopū aut p̄ſbrū aut diaconū ꝑcucientē fideles delinquētes aut ifideles inique agētes ⁊ ꝑ huiuſmōi uolentē timeri deijci ab officio ſuo p̄cipim': q2 nūq̃ȝ nos docuit hoc dñs: ſȝ ecōtrario ip̄e cū ꝑcuteret non reꝑcutiebat: cū malediceret nō maledicebat: cū pateret nō cōmiabať. Iteȝ ex concilio bracarenſi.

Non uerberibus ſed uerbis ſubditos epiſcopi corripiant.

Cum beatus paul' apl's arguere ⁊ obſecrare uel icrepare i oī patiētia p̄cipiat: extra hāc doctrinā nouim' quoſdā ex fratribus tātis cedib' inhonoratos efferueſcē: quātas poterāt latrocinātiū ꝓmereri ꝑſone. ⁊ iō qui gradus iam eccl'iaſticos meruerūt id eſt p̄ſbri abbates ſiue leuite q exceptis grauiorib' ⁊ mortalib' culpis nullis debēt uerberib' ſbiacē nō eſt dignū: ut paſſim unuſqſq;

q ¶ Concordiam. ſcilicet vt vn' preeſſȝ alijs ne fierȝ ſciſma: vt. xciij di. legimus. ⁊. lxxxix. di. ad hoc.
e ¶ Epiſcopū aut p̄ſbyterū. docuit. ſed nōne dominus flagellis ꝑcuſſit: vt. i. q. iij. ſaluator. ſic: ſed non fecit hoc vt timereť ⁊c̄. ſȝ cauſa correctionis: vt. ſ̄ c. in ſumma.
b ¶ Cum beatus. grauioribus. hic pȝ ꝙ maiores clerici non ſunt verberandi. niſi ꝓ maioribus culpis: ſed minores etiā verberantur ꝓ miorib': vt. xxxv. di. añ. ⁊. xxi. di. c. denīq;. v. q. v. illi qui. ſūt alie perſone que habēt coertionem verberum ſȝ tēperatā: vt pater dominꝰ paterfamilias magiſter marit': vt. xxiij. q. iiij. duo iſta. ⁊. q. v. c. i. ⁊. vij. q. i. ſicut. vnde ſi pater verberat filiū clericū in minoribus ordinibus conſtitutū: nō eſt excōicatus. ideȝ eſt de alijs propinquis vl' de his qui familiaȝ habent: vt extra de ſen. ex cōi. cum voluntate i fi. iohānes. Tācredus tamen reſpōdit: ꝙ ſi pať animo corrigendi uerberat filium in ſacris ordinibus conſtitutuȝ ꝙ non eſt excōicatus: quia manus illa non ē iniurioſa cum non faciat animo iniuriādi: vt ex̄. de ſen. ex. c. i. hoc ēt notaui in q̄ōnibus. b.

c ¶ Subtrabant.ar.ꝙ ex quo ꝑlatus nõ ſeruat reuerentiã ſubdito nec ſub/
ditus tenet̃ ei ſeruare:vt.xcv.di.eſto.xxij.q.v.de forma.xxxij.q.vi.ūqunz
d ¶ Leniter.ff.ad.l.aq.preceptoris.
e ¶ Exilij.nõ clericū poſſe relegari in exilium:vt.ij.q.i.in primis.ꝛ nõ.iij.
q.iiij.hi qui.

i.ſi nõ dimittis eis hanc noxam:dele me cum eis.poſtea deſtrue
conſequens:ſed non deles me:ergo dimittes eis hanc noxam.ꝛ
grego.hic conditõnaliter exponit.alij intelligunt hoc de morte tē
porali:ꝓut videt̃ ſonare lr̃a ſequēs.
o ¶ Obtinuit.j.l.di.ſiquis ꝑpoſtera.contra:ibi dicit̃ ꝙ veniam pe

f ¶ Salomon.flagella
uit:vt.i.q.iij. ſaluator.
g ¶ Fornicatorem.j. ij.
q.i.de mãifeſta.j.xxiij.
q.viij.legi.
h ¶ In canonibus.In
hoc libro non inuenio
illos canones:ſed ver
ba correctionis inueni
unt̃.xxviij.di.de his.
ꝛ.xij.q.i.c.i.
i ¶ Ergaſtulis.j.xxvij.
q.i.ipudicas.ꝛ.c.pue/
nit.
k ¶ Diſciplia.i.rigor
ſiue pena.
l ¶ Miſcenda eſt.nõ
ꝙ iudices ſemꝑ ſequē
tur mediocritatem:vt
ar.ex̃ de cenſi.ex parte
ff.de pig.act.ſi ſeruus.
ff.ď iur.ꝛ fac.igno.nec
ſupina:extra de offi.cu
ſto.c.i.ꝛ.ff.de ver.obli.
continuus.§.cum ita.
ar.cõtra.ff.de neg.geſ.
nēſenius.in fi.io.ſo.iu
dex potius ſequat̃ eq/
tatē ꝙ̃ rigorem:vt.C.
de iudi.placuit.ꝟ.certū
eſt ius ab eqtate diſſen
tire:vt in reſtitutione
minorum:niſi ex cauſa
magis ſequeretur rigo
rem:vbi.ſ.multis craſ
ſantibus opus eſt exē
plo:vt.ff.de pe.aut fa/
cta i fi.vbi autē ius ſcri
ptum non eſt:iudex
ſemper ſequetur equi/
tatē:vt extra de trãſac.
c.vltimo.b.
m ¶ Meus non eſt.ar.
qȯ de vno ꝯceditur de
alio negatur:ſic.i q.i.ꝑ
iſaiam.xxxiij.q.v.qu
ſiuit.ꝛ.xxiij.q.iiij.forte
ſic.xxv.di.qualis.ſim
liter cum iudicatur rez
meã eſſe per cõſequēs
iudicatur tuam non eē
vt.ff.de ꝓcur.pompo/
nius.§.ij.
n ¶ Dele.ſꝫ quare hoc
petit moyſes:cū nemo
deleri poſſit niſi ꝑ pec/
catum:qꝛ ſpūs ſanctus
nulli ingerit imeritã pe
nã:vt.xi.q.iij.illud.di/
cunt qdã ꝙ ipetu men
tis hoc dixit.alij dicūt
ꝙ ex magna confiden/
tia hoc dixit:q̃ſi dice/
ret ipoſſibile ē ꝙ me de
leas.Auguſtin⁹ tamē
dixit:ꝙ hec dictio aut
ponit̃ conditionaliter

prelatus honorabiliora membra
ſua:ꝓut uoluerit ꝛ ei placuerit:
uerberib⁹ ſubijciat ꝛ dolori:nedū
incaute ſubdita ꝑcutiãt membra
ipi quoqꝫ debitã ſibi ſubditoꝝ re
uerētiã ſubtrahãt[c]:iuxta illud qȯ
quidã ſapiēs dicit:lenit̃[d] caſtigat⁹
reuerētiã exhibꝫ caſtigãti.aſꝑita
tis aūt nimie icrepatio nec icrepa
tionē recipit nec ſalutez. Et iȯ
ſiqs alit̃ ꝙ̃ dictū ē ꝑdictos hono
rabileſ ſb̃ditos lñia ꝑcepte ꝑtãtis
clat⁹ malicia animi tm̃ crediderit
uerberãdos:iuxta modū uerbeꝝ
quē itulerit:excõicatõnis parit̃ ꝛ
exilij[e] ſn̄iaz ſuſtinebit. Salomõ[f]
uero ecõtra ãmonet dicēs:ꝑcute
filiū tuū uirga:ꝛ libēabis aiaz ei⁹
a morte. hic ēt beat⁹ gregori⁹ ſcri
bit in dialogo:beatū bñdictū quē
dã mõachū uirga ꝑcutiēdo ſanaſ
ſe:quē crebra admonitione cura
re nõ poterat. hic ēt dñs flagello
facto de funiculis male uerſãtes
i tēplo flagellauit:ꝛ de orõnis do
mo eiecit.hinc etiã apl'us fornica
torē[g] illū ſathane corporalit̃ uexã
dū tradidit:ꝛ magnū illuz corpo
rali cecitate dãnauit. Hic ēt i[h] ca
nonib⁹ pueri q añ rõnales ãnos
irrõnabilit̃ uerſãt̃:uerberib⁹ caſti
gari iubēt̃. uirgies quoqꝫ ſi religi
onis ueſte depoſita alijs ſe copu
lauerit:ergaſtulis[i] retrudi ꝑcipiū
tur. Hinc ēt greg.i moralibus
xx.li.ꝑte.iiij.c.xi.

Diſciplia ñ ē ſuãda ſine miſicor
dia:nec miſicordia ſine diſciplia.

Diſciplinã[k] ul' miſicordia mlt̃
tū deſtituit̃:ſi una ſine alte
ra teneat̃.ſꝫ circa ſubditos ineſſe
dꝫ rectorib⁹ ꝛ iuſte ꝯſulēs miſeri
cordia ꝛ pie ſeuiēs diſciplina. hic
ē ꝙ ſemiuiui illi⁹ uulnerib⁹:q a ſa
maritano in ſtabulū duct⁹ ē:ꝛ ad
hibet̃ uinū ꝛ oleuz:ut ꝑ uinū me
deant̃ uulnera:ꝑ oleū foueãt̃:q̃te
nus unuſqſqꝫ q ſanãdis uulneri
bus ꝑeſt in uino morſū diſtrictio
nis adhibeat:in oleo molliciē pie
tatis:ꝑ uinū mūdãt̃ putrida:per
oleū ſanãda fouēt̃. miſcēda[l] ē er
go lenitaſ cū ſeueritate.faciēdū ē
igit̃ qȯdã ex utroqꝫ tēꝑamtū:ut
neqꝫ multa aſꝑitate exulcerēt̃ ſb̃
diti:neqꝫ nimia benignitate ſoluã
tur.hoc nimiꝝ illa tabernaculi ar

ca ſignificat:i q̃ cū tabul' uirga ſi
mul ꝛ mãna ē:qꝛ cū ſcripſ̃e ſacre
ſcia ē i boni rectoris pectore:ſi ē
uirga diſtrictõiſ ſit ꝛ mãna dulce
dis. Hic ēt dauid ait:Virga.t.
ꝛ ba.t.ipa me conſolata ſunt.uir
ga.n.ꝑcutimur ꝛ baculo ſuſtēta
mur:ſit ergo diſtrictõ iuſticie q̃ fe
riat:ſit ꝛ ꝯſolatio baculi q̃ ſuſtē
tet:ſit itaqꝫ amor ſꝫ nõ emolliēs
ſit rigor ſꝫ ñ exaſꝑãs:ſit zel⁹ ſꝫ ñ
imoderate ſeuiēs:ſit pietas ſꝫ nõ
plus ꝙ̃ expediat parcēs. itueri li
bet i moyſi pectore miſicordiã ſil'
cū ſeueritate ſociataz.uideamus
amãtē pie ꝛ diſtricte ſeuiētē.cer
te cū iſrl'itic⁹ ppl'us añ dei oculos
pene iueniabilē ꝯtraxiſſet offēſã:
ita ut ei⁹ rector audiſſet:deſcēde
peccauit ppl's tu⁹:ac ſi ei diuina
uox dicēt:q i tali peccato lapſus
ē:me[m] nõ ē.atqꝫ ſb̃iūgēt:dimitte
me:ut iraſcat̃ furor me⁹ cõtra coſ
ꝛ deleã eos:faciãqꝫ te in gētē ma
gnã.ille ſemel ꝛ iteꝝ ꝓ ppl'o cui ꝑ
erat:obicē ſe ad ipetū dei iraſcen
tis opponens ait:aut dimitte eis
hãc noxã:aut ſi nõ facis:dele[n] me
ď libro tuo quē ſcripſiſti.pēſem⁹
ergo qb⁹ uiſcerib⁹ eūdē ppl'm ama
uit:ꝓ cui⁹ uita de libro uite deleri
ſe petijt.Sꝫ tñ iſte q tãto amore
ei⁹ ppl'i ꝯſtringit̃:ꝯtra ei⁹ culpas
pēſem⁹:q̃to zelo rectitudinis ac
cēdat̃.mox.n.culpe ueniaz ut ne
delerēt̃ obtinuit[o].zelo rectitudis
ſuccēſus ingt:põat uir gladiū ſu
ꝑ femur ſuū.ite ꝛ redite de porta
uſqꝫ ad portã ꝑ mediū caſtroꝝ:ꝛ
occidat unuſqſqꝫ fratrē ꝛ amicuz
ꝛ ꝓximū ſuū:ceciderūtqꝫ i illo die
q̃ſi.xxiij.milia hõiuz.ecce q uitã
hõinū ēt cū ſua morte petijt:pau
coꝝ[p] uitã gladio extixit. Int⁹ ar
ſit igne amõis:foris accēſus ē ze
lo ſeueritatis.tãta fuit pietas:ut
ſe ꝓ ill' corã dño morti offerre nõ
dubitaret:tãta ſeueritas:ut eos
quos diuinit⁹ feriri timuerat:ipe
iudicij gladio ferirꝫ. Sic amauit
eos qb⁹ ꝑfuit:ut ꝓ eis nec ſibi pce
ret:ꝛ tñ deliquētes ſic pſecutus ē
quos amauit:ut eoſ ēt dño pcēte
ꝓſterneret.utrobiqꝫ legat⁹ fortis
utrobiqꝫ admirabil' mediator cãz
ppl'i apȯ deū ꝑcib⁹:cãm dei apud
ppl'm gladijs[q] allegauit:it⁹ amãs

tijt ſed non ob
tinuit.Reſpõ
deo obtinuit
ad tempus vl'
ne punirentur
eternalit̃:ſed
non vt nunq̃
punirētur.pu
niti enim ſunt
pro illo pecca
to in romana
ꝛ in babyloni
ca captiuitate:
vt.lxxvi.di.ie
iuniū.obtinuit
veniã quo ad
vitaz eternam
nõ quo ad tē/
poralem.ſicut
ꝛ dauid remiſ
ſum fuit pecca
tum quo ad vi
tam eternam:
ſed tamen pu
nitus fuit tem
poralit̃:vt de
pe.di.i.ſicut ꝑ
mi.
p ¶ Paucoꝝ.
nõ.xxiij.milia
dici pauca:qa
pauci fuerunt
reſpectu alioꝝ
ſic.ff.de ꝟ.ſig.
maiorē.
q ¶ Gladijs.
ar.qȯ idez põt
eē aduocatus
vtriuſqꝫ ꝑtis:
ꝛ nunc inducē
iura pro vna ꝑ
te nunc pro al
tera:ꝛ ſic tutõ
duorū litigan/
tiū ꝓ vno agit
ꝛ pro altero re
ſpondit:vt.ff.
de aucto.tuto.
accipiētis.ex
hoc loco ſumi
tur cã:q̃re eṗs
accedēs ad al
tare depõit mi
tram ꝛ baculū
ſed cuz cõuer
tit ſe ad popu
luz reſumit in
ſignu cõmina
tionis ſue:vt
de con.di.i.nl'
lus epiſcopus
ꝛc̃.

o Omnis.in vtroq3.ideſt in abſoluendo ⁊ condemnando.
s Portat ſed qualiť iſtud ſtare põt: q̄ iudex hẽat miſeri cordiã ⁊ rigorẽ: pͥmũ ea rõne q2 iudex nõ põt mitigare penã a canone latam vel lege inflictam: vt.ij.q.iij.§.notandũ. ſed illud ibi expeditũ ẽ. Itẽ qualiť miſereť iudex illius: quẽ occidit: item que miſicordia fit circa illũ q de ponit? itẽ que miſicordia fit ibi: vbi fili9 puniť ꝑ delicto patris: vt.vi.q i.§.vex? So. ideo diciť iudex ſeruare rigorẽ ⁊ miſericordiam: non q̄ ſimul exerceat ea circa aliquez: ſed quia ſi opus fuerit ⁊ cã ſubeſt: dz eẽ miſericors in diſpenſãdo ſi cã nõ ſubeſt debet eſſe rigidus in iudicãdo. vel dic: q̄ iudex ſemper habebit miſericordiã etiã occidẽdo hoĩem ⁊ ſi nõ ꝑ mitigationez pene ſaltim ꝑ cõpaſſionẽ: vt.j.eo. vera. itez ex h facit miſericordiaz cum facit vt ille coterať inť flagella: ⁊ ne fiat deterior. vñ eo ip̄o q̄ iudex punit aliquẽ miſericordiã facit: vt j.e.c.ꝑx.⁊ iſte itellec9 patere põt ex illis capitulis.xxiij.q iiij. duo iſta.⁊ c. ea vindicta. q eni facit finẽ peccato: miſicors eſt: vt de pe.di.vl.c.vlt. in fi.

u Corripit. Hic videť: q̄ aliqs põt verberare vł excõicare aliquem ꝑ ꝓpria iniuria: ſic.ij.q.vij.ſiqs.ſed con̄.j di.ꝑxi.ſeditionarios: vbi diciť q̄ clerici nõ debẽt eẽ vltores ꝓprie iiurie. ſilit̃ ẽ con̄.xxiij.q.iiij.inť. vbi dicitur q̄ nullus dz alium excõicare ꝑ ꝓpria iiuria. ſimiliť ẽ con̄.xxiij.q.v.de occidendis. vbi dicitur q̄ iudex pro ſua iniuria non debet reum occidere. ſed ſolue: vt dixi.ij.q.vij.ſi quis ep̄us.io. So. pro ꝓpria iiuria põt plat9 aliquem punire: dummodo non faciat hoc animo vlciſcendi: vt.j. di.ꝑxi. ſeditionarios. vel ut magis timeatur vt.s.e.di.c.i. ſed ſi animo corrigendi hoc facit ⁊ non ex indignatõne bene licet: vt in hoc c.diciť.b.

x Inuitis.ar. q̄ iuito confertur bñficium: vt xxiij.q.iiij. diſplicet. ⁊ q.v.nõ vos. lxxiiij.di. placuit.⁊. conſuluit.ff. de neg.geſt. ſoluendo ff.de libera.cau.l.i.⁊.ij ⁊.ff.de ap.non tantum ar.contra.xx.q.iij.preſens.xxiij.q.v.ad fidez ff.de reg.iur.inuitum. So. ad bonum ſemel receptum bene cogitur aliquis illud retinere: alias non.contraria vero iura in caſibus ſpecialibus loquũť in q̄bus qs cogitur.

diuine ire ſupplicãdo obſtitit: foris ſeuiẽs culpã feriẽdo ꝯſũpſit. i regimie ergo utrunq3 moyſes miſcuit: ut nec diſcipline deeſſ3 miſicordia nec miſericordie diſciplina unde in iob iuxta utraq3 uirtutez diciť: cũq3 ſederẽ q̄ſi rex circũſtãte exercitu: erã tñ merẽtiũ ꝯſolator. Sedere qppe circũſtãte exercitu: uigor eſt diſcipline regimis: merẽtiũ uero corda cõſolari ẽ miniſteriũ pietatis. Idem.

Juſte iudicãs miſericordiam cũ iuſticia ſeruat.

Omnis qui iuſte iudicat: ſtaterã i manu geſtat. Jn utroq3 penſo iuſticiã ⁊ miſicordiã portat⁰. ſ3 ꝑ iuſticiã reddit peccati ſẽtẽtiã: ꝑ miſicordiã peccati tẽpat penã: ut iuſto libramie q̄das ꝑ eq̄tatẽ corrigat: q̄dã uero ꝑ miſeratioñẽ idulgeat: q dei iuſticiã ocuľ ſuis ꝑpõit: ſemp timẽs ⁊ tremẽs in oĩ negocio formidat: ne ð iuſticie tramite deuians cadat: ⁊ unð nõ iuſtificať: inde poti9 cõdẽneť. Item aug. in encheridion.

Qui remittit ⁊ q corripit uterq3 miſeretur.

Et q emẽdat uerbẽ i quẽ poteſtas dať: uł coercz aliq̃ diſciplia: ⁊ tñ peccatũ ei9: quo ab illo leſus aut offẽſus ẽ: dimittit ex corde: uł orat ut ei dimittať: ñ ſolũ eo q̄ dimittit atq3 orat: uez ẽt i eo q̄ð corripit ⁊ aliq̃ emẽdatõia pẽa plectit: elemoſynã fac: q2 miſicordiã ꝑſtat. mlťa eni bõa ꝑſtãtur iuitis: q̃ñ eoꝝ ꝯſuliť utilitati nõ uolũtati: q2 ipĩ iueniũť ſibi inimici. Sũt eni mlťa genera elemoſynaꝝ: de q̄bus albinus ait.

De mľtiplici genere elemoſynaꝝ.

Tria ſũt genera elemoſynaꝝ una corporaľ: egẽti dare q̄cq̄d poťis. altera ſp̄ualis: dimittẽ a quo leſus fueris. tertia delinq̄ẽtes corrigẽ ⁊ errãtes i uiã reducẽ ueritatis. Itẽ aug9.

Elemoſynis pecunie preferť elemoſyna cordis.

Due ſũt elemoſyne: una cordis: alia pecũie. elemoſyna cordis ẽ dimittẽ ei a quo leſus es nã dare aliq̃d indigẽti aliq̃ñ q̄ris ⁊ nõ habes. idulgẽ peccãti q̄tum uolueris redũdat tibi. elemoſyna cordis multo maior ẽ q̄ꝫ elemoſyna corporis. charitatis elemoſyna ſine ſubſtãtia terrena ſufficit. illa uero q̄ corporaliť dať: ſi ſine benigno corde tribuiť oĩo nõ ſufficit. Ex his oib9 apparet: q̄ nec lenitas mãſuetudinis ſine rectitudine ſeueritatis: nec zel9 rectitudinis ſine mãſuetudine i p̄latis debet inueniri. ꝑcuſſores ergo q p̄emiſſis auctoritatibus ab ep̄ali officio remoueť: nõ q̄lib3 corporaliť flagellãtes ſ3 ꝑtermiſſa mãſuetudine ad uerbera ſemp pati itelligẽdi ſunt: q ꝑ flagella nõ uicia corrigere ſ3 timeri appetũt. q̄b9 petr9 ſcripſit: ne ſitis dñantes in clero ſ3 forma facti gregis ex aĩo.

Hinc ẽt grego. ſcribit i morali bus li.xix.pte.iiij.c.xxiij.

Manſuetudo ⁊ diſcretio abiniui cem non ſeparentur.

Sunt naq3 nõnulli ita diſtricti: ut ẽt oẽ3 mãſuetudinez benignitatis amittãt. ⁊ ſũt nõnľli ita mãſueti: ut ꝑdãt diſtricti iura regimis. unde cũctis rectorib9 utraq3 ſũmope ſũt tenẽda: ut nec in diſcipline uigore benignitatez mãſuetudinis: nec rurſus in mãſuetudine diſtrictionẽ deſerãt diſcipline: q̄ten9 nec a cõpaſſione pietatis obdureſcãt: cũ ꝯtũacẽ corrigũt: nec diſcipline uigorẽ molliant: cũ ifirmoꝝ aĩos ꝯſolanť. regat ergo uigor diſcipliẽ mãſuetudinẽ: ⁊ mãſuetudo ornet ſmone uigorẽ. ⁊ ſic alteꝝ cõmẽdeť ex altero: ut nec uigor ſit rigidus: nec manſuetudo diſſoluta. Item.

Vere iuſtus miſeris compatitur delinquentibus indignatur.

Vera iuſticia cõpaſſionẽ h3: falſa uero dedignatõem: q̄ꝫ uis ⁊ iuſti ſoleãt recte peccatõib9 indignari. Sed aliud ẽ q̄ð agitur typo ſupbie: aliud q̄ð zelo diſcipline. idignanť etenĩ: ſ3 nõ dedignãtes ſũt. at cõtra hi q de falſa iuſticia ſupbire ſolẽt: ceťos quoſq3 deſpiciunt: nulla ifirmãtibus miſericordia cõdeſcendũt: ⁊ quo ſe peccatores eſſe non credunt: eo deterius peccatores fiunt. Itẽ hieronymus in hieremia.

Peccantes mãſuetudine prouocentur: non auſteritate abijciant.

e Et qui emẽdat. q̄ lib3 ꝑt teneť dimittere rancorez: ſed non teneť dimittere ſatiſfactõem: vt.xc di. ſiquis contriſtatus.⁊.xxiij.q.iiij.ſi illic.

y Tria ſunt. q̄cq̄d. hec ẽ magna elemoſyna: qui dat vltra id q̄ð poteſt: vt.xli.di. parſimoniam.

z Dimittere. q̄ꝫ rũ ad rancorẽ ad min9: vt.xc di.ſiqs cõtriſtatus.

q Due ſũt. redũdat ideſt abũdat.

Benigno corde. q2 qui dat paupi elemoſynã non ex charitate: ſ3 ideo vt moueat a ſe importunaz petitionem: rez ꝑdit ⁊ meritũ: ⁊ veniaľ peccat: vt.xxv.di §.criminis.

ꝫ s Sunt nanq3.

u Vera. falſa vero. vnde falſa iuſticia non eſt iuſticia. ⁊ ſi iuſticia in eo non eſt: ñ eſt iudex: vt.xxiij.q.iiij eſt iniuſta. ſicut falſus denarius non eſt denarius: nec falſus tutor eſt tutor: vt.ff. de verb. ſig. paulus. ⁊ nõ q̄ facit hic differentiã inter indignari ⁊ dedignari vt dedignatio ſpectet ad malos ⁊ indignatio ab bonos. ⁊ illud odiũ eſt bonum: quo quis odit peccata nõ hoĩes vt. lxxxvi. di. odio. ⁊

iuſtus iraſcetur pecca tis populorum: vt.vij. q.i.§.cum vero.

b R Ecedite. hec ſūt uerba illoꝝ qui habent falſam iuſticiā ſed hec verba non de corporali ſed de ſpūali receſſu intelligenda ſūt vt.xxiij.q.iiij.recedite.

c Infirmitate. iō enī dñs pmiſit petrū cade re: vt ex ſua ifirmitate ſciret qualiť debēt alio rum infirmitatibus cō pati: vt.l.di. conſiderā dum.

d Leuamentū. debet eni ꝑlatus ſingulos iu uare, p poſſe: vt.viij.q. i.o clemens.

e S Ed illō. ꝙ vno ſ. achor q furat⁹ fuerat regulam aureā de hierecō: tno anathe mate: vt.i.q.iiij. itē pec cato achor.

f Vt ceteri. nō ꝙ cuꝫ quis delinquit publice publice ē arguendus ⁊ non occulte: vt ſic ce teris metus incutiať ⁊ etiam ſcandalū aufera tur: vt.ij.q.v.ſi mala. ⁊ q.vij. ꝙpropter.⁊.xxi ij.q.iiij.ita plane.⁊.xvi ij.q.ij.puenit.⁊.xi.q.iij c.vlti. ⁊ multis pſonis craſſantibus exemplo opus eſt: vt.ff.de penis aut facta.§.vlt.

g Duobus.ex hoc.c. vř ꝙ illas auctoritas ſi peccauerit: intelligatur etiā de manifeſto deli cto.qd iuris ſit: dixi.ij. q.i.ſi peccauerit.

h Morbida.i. i.q.i. fertur.xxiiij.q.iij.reſe cande.

i Hinc etiā.alibi: ar. ꝙ poſſum⁹ uti iure ali quo cuius non habe mus auctorem: vt.ſ.e. neminem.⁊ ex͂ de fri.⁊ male.c.i.de cōſe.di.iiij. ſanctū.ar.coñ.ff. de fal ſis.l.vlti. vbi dicitur ꝙ falſarius ē qui allegat leges quaꝝ non habeť auctor.io.hoc ideo con tingit in legibus: quia nulla ſine auctore certo inuenit.b.

k S Equitur. In hac. xlvi. di. exequiť.x. c. apoſtolice regule.ſ. oꝫ epm nō.eē litigioſū. ta lis autem duplici de cā

D.XLVI.

ꝓhibeť ordinari. vna qꝛ cū talis ſit arrogās neſcit humiliter docē.

R Ecedite igiť polluti: rece dite abite: nolite nos tāgē: nobiſcuꝫ nolite cōicare. tal' loq̄la ñ illūinat cecū: ñ ſanat egrotū: ñ curat infirmū: ſed magis occidit atq in deſpatōeꝫ ꝑclitātē mittit boni eteni rectores ex ſua infirmi tatē alioꝝ ifirmitates penſātes magis ꝑ hūilitatis ⁊ māſuetudis leuamētuꝫ ſtudēt peccātes ab er roris laq̄o eruere: ꝙ ꝑ auſteitatē in foueā ꝑditionis nutātes ꝓpel lere. Unde doctor gentiū factus ſum inqt ifirmus ifirmis. Item.

In ppl'm ira dei deſceuit: cū ꝑdi cator ꝺliquētes palpat ñ corripit

S Ed' illud nō ocioſe trāſcur rēduꝫ eſt: ꝙ uno peccāte ira dei ſup oēꝫ ppl'm uenit. hoc quō accidit: qñ ſacdotes q ppl'o ꝓſūt erga delinquētes beniuoli uideri uolūt: ⁊ uerētes peccātiū līguas ne forte male de eis loquāť: ſacer dotalis ſeueritatis imemores no lunt cōplere qō ſcriptū ē: peccan tē corā oībus argue: ut' ceteri me tuꝫ hēant. ⁊ iteꝝ: auferte malū a uobiſ ipis. nec zelo dei ſucceſi imi tanť apl'm dicentē: tradidi huiuſ modi hoieꝫ ſathane in iteritū car nis: ut ſpus ſalu⁹ fiat. neq illud euāgelij iplere ſtudent: ut ſi uide rit peccātē: ꝑmo ſecreto eū ꝯueni ant poſt ēt duob⁹ ul' trib⁹ adhibi tis teſtib⁹.q ſi ꝯtēpſerit: ⁊ poſt ec cleſie correctionē nō fuerit emen dat⁹: de eccl'ia expulſū uelut gēti lē habeāt aut publicanū: ⁊ dū uni pcūt: uniuerſe eccl'ie moliūť iteri tū.q̄ eſt iſta miſicordia: q̄ iſta bo nitas uni pcē: ⁊ oēs i diſcrimē ad ducere? polluiť eni ex uno pecca tore ppl's: ſicut ex una oue morbi dā uniuerſus grex ificiť: ſic ⁊ uno fornicāte uel aliud qōcūq ſcelus cōmittētē plebs uniuerſa polluiť Hinc ēt alibi diciť: rectoreꝫ ſbdi tis pietas mřeꝫ: diſciplia uēo pa trē exhibeat. Percuſſor quoq di ciť: q ſmone iutili ifirmoꝝ ꝯſciaꝫ uulnerat. Unde anaclet⁹ papa.

Q ui ſmone incauto ꝯſciam ꝑcu tit infirmoꝝ: pcuſſor uocatur.

S Ane pcuſſor ille doctō dici tur q ſermone iutili ꝯſcienti am pcutit ifirmoꝝ. Ideo tenere uos ⁊ oēs fideles oportet eū q ſꝫ doctrinā fidelis ē ſermone: ut po tēs ſit cōſolari in doctrina ſancta ⁊ ꝯtradicētes redarguere ⁊ recte uiuētes atq ēt rectam fideꝫ tuen tes conſolidare.

S Equiť in ep'la ad corin thi. nō litigioſū. nihil eſt eni ipudētius arrogantia ruſtico rum: qui garrulitatē auctē putāt ⁊ parati ad lites in ſubiectos tu mide intonāt. qō ex arrogātia ſu ꝑbie prouenire manifeſtū eſt. Unde grego. ſcribit in moralib⁹ li.xxiij.p.v.c.xij.

Arrogantes neſciunt inferre hu militer que docent.

H Oc' habꝫ ꝓpriū doctrina ar rogātiū: ut humiliť neſciāt inferre q̄ docent: ⁊ recta que ſapi unt ēt recte miſtrare nō poſſunt. In uerbis.n.eoꝝ ꝓdiť: qō cū do cent q̄ſi in quodā ſibi uidenť ſum mitatis culmie reſidē: eoſq quos docēt: ut lōge infra ſe poſitos ue lut in imo reſpiciūt: qbus nō ꝯſu lendo loq ſed uix dominando di gnanť. recte aūt his ꝑ ꝓphetā do minus dicit: uos aūt cū auſterita te ipabatis eis ⁊ cū potētia. Cuꝫ auſteritate eni ⁊ potētia ipant: q ſbditos ſuos nō cū trāqllitate ra tiocināndo corrigē: ſꝫ aſpe inflecte re dñando feſtināt. at ꝯtra: uera doctrina tāto uehemēti⁹ hoc elati onis uiciū fugit ꝑ cognitōeꝫ: q̄to ardēti⁹ uerboꝝ ſuoꝝ iaculis ip̄m magiſtruꝫ elationis inſeqtur. ca uet eni ne eū elatis morib⁹ ꝑdicet quē i cordib⁹ audientiū ſacris ſer mōib⁹ iſectať. Ecce q̄re litigio ſi ꝓhibeť i epos ordinari. ē ⁊ alia cā hui⁹ ꝓhibitionis. litigioſi nāq uel adulatōibus aīos ꝓncipū ſibi ꝯciliāt: uel fratrib⁹ ſuis detrahen do ifamie notā igerūt: uel inť fra tres diſcordiā ſemināndo ſeditio neꝫ nūq facē ceſſant. q oīa in ꝓre latis damnabilia eē ꝓbantur. Unde grego. ſcribit i moralib⁹ libro.xviij.pte.iiij.c.ij.

De his q peccatorib⁹ adulanť.

S Unt' nōnulli q dū malefcā hoīuꝫ laudib⁹ efferūt: augēt que icrepare debuerāt. hic.n.ꝑ ꝓ phetā diciť: ue his q conſuūt pul uillos ſb oi cubito man⁹: ⁊ faciūt ceruicalia ſub capite uniuerſe eta tis. ad hoc qppe ſb cubito puluil lus uel ceruical ſub capite iacētis poniť: ut molliť quieſcat. qſqs er go male agētib⁹ adulať: puluillūꝫ ſb cubito ul' ceruical ſb capite iacē tis ponit: ut q corripi ex culpa de buerat: in ea fult⁹ laudib⁹ molliť quieſcat. hic rurſus ſcriptū ē: ipſe edificabat parietē: illi āt liniebāt eū. parietis qppe noie peccati du ritia deſignať. edificare ergo pari etem ē cōtra ſe quēpiā obſtacula peccati ꝯſtruere. ſꝫ parietē liniūt qui peccata ꝑpetrātibus adulanť

vnde ſbditi vi lipendunt ei⁹ doctrinaꝫ. Itē alia rōne quia conſueuerunt tales diſtēpati eē in moribus ſolent enim eē adulatores ꝓ ditores detra ctores maledi ci inuidi ſcurri les: ad vlciſcē das iiurias ſu as, ꝓmpti: que ſecūdū ordinē hic exeqtur.

h H Oc ha bet in v bis.ex verbis enim perpen dimus alicui⁹ ſtulticiam: vt xxiij. di. legi mus. ⁊ ex͂ de ſucce. ab inte. cum dilectus. ⁊ ex verbis ꝑ pendiť quāta fides adhibea tur teſtibuſ: vt ff. de q̄ōnibus de miore. quā doqꝫ ēt per ſi gna perpendi tur: qꝛ impudi cus oculus rē vt.xxxij. q. v. non ſolo. ⁊ de pe.di.i.in actō ne.

m Magr'm ideſt diabolū.

n Inſectať.i. perſeqť.

a S Unt. au gēt. nō enī oꝫ laudan do augere ma liciam ſerui: vt ff. de ſer. cor. l. i.§. perſuadē. in fi.

b Sꝫ ſanc⁹ ſ. iob cui⁹ ver ba grego. hic exponit.

c Eſtiat.q2 dubia i melioꝛē ꝑtē inƚ'pꝛtanƚ:vt eꝫ de re.iur.eſtote.
d Clericꝰ q adulatōibꝰ.triplex ē adulatio:vt dixi.xxv.di.§.als
e Proditōibꝰ.pditoꝛ dr̄ q ꝑpƚ timoꝛē nō defēdit veritatē:ꝛ q tacet eā:vt.xi.q.iij.nolite.itē q crimē alteriꝰ ſibi ſoli notum manifeſtat:vt.ij.q.i.ſi peccauerit.itē q malitioſe circūuenit alium ꝛ callide ſeducit: vt in piculuꝫ ſalutis trahat.xvi.q.i.ſi cupis. itē q rē ſibi cōmiſſam exponit hoſtibus.xxiij.q.v. de foꝛma. iteꝫ q iuſſa veritatis ꝯtēnit.xi.q.iij.abijt.itē q ſibi cōmiſſuꝫ reuelat.xiij.di. nerui.

f a Accuſatores.i.detractoꝛes.

g b Nō ad clerum.optimuꝫ eſt hic ar.pꝛo b.q dicit q q ſemel fuit excōicatꝰ:ammō ñ admittaƚ ad actus legitios vt dicā.iiij.q.i in pain.

h c Clericꝰ.cogaƚ. cogaƚ p excōicatōeꝫ:vt.vi.q.i.illi qui.ꝛ.xxij.q.i.pꝛedicādum.

i Renoceƚ. ar.q eps poſſit depoſitū reſtituere.ō hoc dixi.j.ij.q.vi. iō.vel dic degradetur.i.ſuſpendatur.

k e Clericū ſcurrilē

l c Clericuſ inuidēs.

m e Seditionarios. oꝛdinādos.ꝛ oꝛdinatos de ijciendos.

n Uſurarioſ q2 tales ꝑpter auaritiam pꝛominio litigāt.

o Uel iiuriarum.de hoc dixi.§.di.pxi.ꝛ q emendat.

p n Non liceꝫ ſeſcupla hic pōiƚ ſeſcuplū ꝑ ſeſgalte

DI. XLVII.

ra.qō continet totū ꝛ eiꝰ medietatem.Seſcupluꝫ ſm q p.ſ.ſcribiƚ:diciƚ a ſeſq qō eſt totū ꝛ plica.vñ ſeſcupla vſura diciƚ:cū daƚ ſūma aliqua:ꝛ recipiƚ ſūma illa cū ſua plica.i.medietate.Sexcuplū ſcriptū p.x.diciƚ quelibet res ſexies multiplicata.

q Sicut nō ſuo.ar.q qs nō pōt facē ſuo noīe nec alieno:vt.xxiij.q.viij. his a qbus.ꝛ.ff.de admi.re.ad ci.p.l.ij.in pꝛin.ar.ꝫ.lxxxviij.di. epus.ꝛ.ij.q.vi.ſi epus. v.q.iij. c. vlti.ff.que res pig.ob. poſ.ariſto. Et ē hic ar. q ſi aliqs quaſi ꝑcur. vel tutoꝛ quandoq recipit vſuras:q nō poſſit petere vt ſibi reddātur vſure io. vñ ſi aliqs tutoꝛ a me recepit vſuras noīe pupilli: finito officio poſſum petere vſuras a tutoꝛe:q2 ꝑ alio peccare non debuit:vt dr̄ hic.ſecus in alijs ꝯctibus: q2 finito officio ñ ꝯueniƚ tutoꝛ vl' curatoꝛ:vt.C.de admi.tu.ſi non ſubſcripſiſti.ꝛ.C.qñ minoꝛes .l.i. lꝫ ſecꝰ ſit in ꝑcuratoꝛe: vt.ff. de ꝑcur. ꝑcur.q ꝑ euictōe.q2 tutoꝛ fit neceſſitate:ꝑcuƚ. volūtate.ff.de ꝑcur .l.i.ber.

r Cōmodis.q2 piculoſa ē talis cōpenſatio xiiij.di.qō ait.

ut qō illi ꝑuerſe agētes edificant: ipi adulāteſ qſi nitidū reddāt.ſꝫ ſāctus uir ſicut mala de bonis ñ eſtiatꝰ:ita iudicare bona de maliſ recuſat dicens:abſit hoc a me:ut iuſtos uos iudicē:donec deficiaꝫ ñ recedā ab inocētia mea. Hinc ēt i cōcilio car.iiij.legiƚ.

Adulatoꝛ uel ꝑditoꝛ clericus ab officio degradetur.

Clericus q adulatōibꝰ ꝛ ꝑditionibꝰ uacare dephēdiƚ: degradeƚ ab officio. Item.

Excōicenƚ ab epo:qui fratribus non appꝛobanda obijciunt.

Accuſatōes fratꝝ eps excōicet: q nō ꝑbāda fribꝰ obijciunt.ꝛ ſi emēdauerit uiciū: recipiat eos ad cōionē ñ ad cleꝝ. Itē

Remoueaƚ ab officio clericuſ maledicus:ſcurra fratruꝫ ꝑfectibus inuidens non pꝛomoueatur.

Clericus maledicꝰ maxie in ſacerdotibꝰ cogaƚ ad poſtulādā ueniā.ſi noluerit: degradeƚ nec unq̄ abſq ſatiſſactōe ad officiū reuoceƚ. Idē. De codeꝫ.

Clericū ſcurrilē ꝛ uebis turpibꝰ ioculatoꝛē ab officio eē retrahendū. Itē. De codeꝫ.

Clericus inuidēs fratrū ꝑfectibꝰ donec in uicio ē:non ꝑmoueaƚ. Itē. **Non ſunt oꝛdinandi qui ſeditionibus uacāt.**

Seditōarios ſtatuim̄ nūq oꝛdinādos clīcos: ſicut nec uſurarios uel iiuriaꝝ ſuaꝝ ultores. Itē ex cōcilio laodicenſi.

Uſuras exigere clericis minie lꝫ.

Non licet fenerari miſtris altaris ul' in ſacerdotali oꝛdie ꝯſtitutis:ul' uſuras ul' lucra q ſeſcupla dicūƚ accipe. Itē leo papa

Nec ſuo nomine nec alieno clericus feneratoꝛ exiſtat.

Sicutꝰ ñ ſuo ita ñ alieō noīe aliqs clericoꝝ exercē fenꝰ attentet.indecēs ē eni crimē ſuū cōmodis alienis ipendere ꝛ exercē. fenꝰ aūt hoc ſolū aſpicē ꝛ exercē debemꝰ ut qō hic miſicōdiƚ tribuimꝰ:a dño q mltiplicīƚ ꝛ i ꝑpetuū mālura tribuit: recipe ualeamꝰ.

Quod aūt in fine huiꝰ capli uſurarij oꝛdiari ꝑhibeƚ: ide ē: q uſuraſ exercētes cupiditati d ſeruire ꝑbanƚ.cupidi aūt ab apło oꝛdiari ꝑhibenƚ: q2 tales facile a iuſto deuiarēt. Unde i canonibus apoſtoloꝝ legitur.

Diaconꝰ pſbꝛ ꝛ epus exigens uſuras:niſi deſierit: deponatur.

Epiſcopus aut pſbꝛ aut diaconus uſuras a debitoꝛibꝰ exigēs aut deſinat aut certe deponaƚ. Itē ex ꝯci.nicēo.c.xviij.

Uſuras exigēs ſiue clericus ſiue ſubiectus regule deijciaƚ.

Quonia multi ſub regula cōſtituti auaritiaꝫ ꝛ turpia lucra ſectāƚ: oblitiq diuie ſcripture dicētis:q pe.ſu.nō.de.ad uſu. mutuū dantes cēteſimas uſuras exigūt:iuſte cēſuit magna ꝛ ſācta ſynodꝰ:ut ſiqs iuētus fuerit poſt hāc diffinitōneꝫ uſuras accipiēs aut aliquā adinuētōeꝫ faciēs:uel quolibꝫ mō negocia trāſigēs aut emiolcā.i.ſeſcupla exigēs ł aliqō tale ꝑrſus excogitās turpis lucri grā:deijciaƚ a clero:ꝛ alienus exiſtat a regula. Hinc ēt grego. in xix.li.moralꝰ.ſcribit dicens.

Tempoꝛalibus lucris deſeruientes deo nequaq militare ꝑbanƚ.

Omnes huiꝰ ſeculi dilectōes in ṫrenis rebꝰ foꝛtes ſūt i celeſtibꝰ debiles. Nā ꝑ tpali gloꝛia uſq ad moꝛtē deſudare appetūt ꝛ ꝑ ſpe ꝑpetua nec paꝝ in laboꝛe qdē ſbſiſtūt. ꝑ ṫrenis lucris qſlibet iiurias tolerant: ꝛ pꝛo celeſti mercede ul' tenuiſſimi uerbi ferre ꝯtumelias recuſant. ṫreno iudici toto ēt die aſſiſtē foꝛtes ſūt:i orone uero corā dño uel unius hoꝛe mōmēto laſſanƚ. Sepe nuditatē deiectōeꝫ famē ꝑ acqrēdis diuitiis atq honoꝛibꝰ tolerāt:ꝛ caꝝ rerū ſpe ſe p abſtinētiā cruciant:ad qs adipiſcēdas feſtināt:ſupna āt laboꝛioſe qrere tanto magis diſſimulāt:qto magis ea retribui tardius putāt.hi itaq qſi malaꝝ arboꝝ moꝛe deoꝛſū uaſti ſūt:ſurſū anguſti: q2 foꝛtes i ifeṙioꝛa ſubſiſtunt:ſꝫ ad ſupioꝛa deficiūt.atq cōtra ex qlitate palmarū deſignatur ꝑficiēs uita iuſtoꝛū: q neq̄q ſūt i ṫrenis deſiderijs foꝛtes ꝛ in celeſtibꝰ debiles:ſꝫ longiꝰ atq diſtātiꝰ ſtudioſoſ magis deo ſe exhibent:q̄ ſeculo fuiſſe meminerīt

s q Quod autem. hic ꝑſeqtur. xi.c.apłice regule ñ cupidū ꝛ ꝯtinuaƚ illi.c.ſeditionarios ꝛ iō ꝑhibeƚ cupidus: q2 facile a vero deuiat.

t Pꝛohibenƚ.i epła ad coꝛinthios.

u e Epiſcopus.exigens.ſꝫ nō ſuſcipiēs: tūc eni deponēƚ vt.j.e.ſiqs ꝫ. vbi de accipiēte dr̄ vl' exigēs cū effectu.vl' illō ꝑ tpe datū ē:ꝛ nō hꝫ locum hodie ſꝫ habuit locuꝫ tpe apłoꝝ ꝑpƚ nouitatē eccleſie:ꝛ hēs hic q non qōlibet moꝛtale peccatū deijcit iā ꝑmotū: vt xxxv.di.c.i.ꝛ.v.q. iiij. in loco.

q Quoniā multi. cēteſimā. cēteſima diciƚ vſura q ſoꝛti eqparatur in anno.

b Traſigēs.i.qōcūq nouū pactū vl' ꝯctū iueniēs i fraudē vſurarū vt ſi ſñat rē i pignoꝛe ꝛ ñ cōputat fructꝰ i ſoꝛtē c.i.ꝛ.ij.eꝫ de uſuris.

c Excogitās.ar. q ſola cogitatio pūiƚ:vt.vi q.i.§.verū .qō veruꝫ ē q ad deū ꝛ ſi ñ ꝑcedit ad actuꝫ:vt.xxvij. q. i. nec aliqua.

d o Omnes.palmarum.ſm illud:

46

iuſtus vt palma florebit.

e ¶ Amplius.tm̄ faciatis boni:q̄ntum feciſtis mali.nō itelligas q̄ tādiu debeat penitere q̄ꝫdiu fuit malus:q2 tanta poſſet eē ꝯtritio : q̄ momentanea penitentia ſufficeret:de conſe.di.iiij.baptiſmi.

f ¶ Tales.videt̄ hic q̄ aliqs poſſit tm̄ creſcere in malicia q̄ntuꝫ in bonitate qđ ñ ē veꝝ:q2 charitaſ pōt i ifinitū extēdi iuꝫ illud:bonum mihi lex oris tui ſup milia ⁊c̄.ſꝫ malicia nō:q2 aliqs poteſt eē ſūme mal9:vt đ pe.di.ij.§.econtrario.

g ¶ Aeris.i.celeſtis cōuerſationis.

h De petro. de eodem petro hēs xxix.di.petrus. ⁊.lxi.di.ſtadij. de hac materia notaui.ſ.xxviij.di.priuſq̄ꝫ.

i ¶ Perueniſſe.iſte repulſus erat,ppt̄ duo.ſ.propt̄ vicium vſurarū ⁊,ppt̄ ſimplicitatē:⁊ tm̄ neutrū fuit ei forte oppoſitū.Et ita ē ar.q̄ iudex ex officio ſuo pōt aliqđ obijcere.

k ¶ Subtilitate.nō q̄ alicui cōmittit̄ inqſitio de,ppꝛio facto.ſed hec iqſitio erit ſūmaria nō plena:al's nō cōmittet̄

l ¶ Jgnota.p hoc patꝫ q̄ q ē not9 nō examiat̄ vt.xciiij.di.valde.⁊.xxxv.q.ix.veniā.vñ ⁊ notus ſine,pbatōe recipitur:vt ex̄ de regul'.ad apoſtolicā. ſꝫ dū ꝯſecratur bñ examinat̄.xxiij.di.q epiſcopus.

m ¶ Cū decreto. oium ſubſcriptionib9roborato:vt.lxi.di.epus.⁊.lxiij.di.quanto.

n Siqs clericoꝝ.degradari.j.xiiij.q.iiij.quoniā.

o ¶ Et abſtinere.a ſacramētis quouſq̄ꝫ penitet

p Uerū.mens.quia mēs alligato viſco cupiditatis cito deuiat a vero:vt.xcvi.di.bñ in p̄n.⁊.lxxxiij.di.nihil.

q ¶ Potentie.ideſt humane dignitatis.

a Sicut hi qui.ſacietas.q2 tot9 mundus nec obolus videt̄ auaro:vt.xiiij.q.iiij.qđ dicā.vñ illud : ſemper auar9 eget:⁊ illud:eris ſeruus eris ſi te ſpecies trahat eris.vñ i thobia deſit auaricie fex : cui ſua deeſſe ſtupeſcit copia nuda ſicca ebꝛia plena fames diues habere cupit:q̄ꝫto pl9 oia ſumit.

Nam cū quibuſdā p p̄dicatoreꝫ noſtruꝫ dr̄:humanū dico ,ppt̄ infirmitatē carnis ur̄e. ſic̄ eni exhibuiſtis mēbꝛa ur̄a ſeruire imūdicie ⁊ iiqtati ad iiqtatē: ita nūc exhibete mēbꝛa ur̄a ſeruire iuſticie i ſcificatōe eoꝝ,pculdubio infirmitati ꝯdeſcēdit̄ : ac ſi eis aptius diceret̄:ſi nequaq̄ꝫ ampli9e potestis ſaltē tales f eſtote i fructu bonoꝝ opeꝝ:q̄les fuiſtis dudū i actōne uicioꝝ.nec ōbiliores uos habeat ſācta libertaſ aeris g:quos i carne ualidos habuit uſus trene uoluptatis. Jtē gre.ciuib9 neapolitāis

Ad ſacros ordines uſurarij promoueri nō debēt.

De petro inſup p̄ueniſſe i ad nos cognoſcite:q2 ſolidoſ đdit ad uſurā. qđ uos oꝫ cū oi ſubtilitatē k pquirere:⁊ ſi ita ꝯſtiterit: aliū eligite : ⁊ ab huiuſmōi uos pſona ſine mora ſuſpēdite.nā nos amatorib9 uſurarū nulla rōne manus iponim9. Si uero ſubtili habita inqſitōe hoc falſū eē putaueritis:q2 pſona ei9 nobis ignota l ē ⁊ utꝝ ita ſit de ſimplicitate qđ ad nos platū ē ignoram9:cuꝫ m decreto a uob̄ facto ad nos eū uēire neceſſe ē: ut uitā moreſq̄ꝫ illi9 ſolicitī9 ingrētes ſenſuꝫ quoq̄ꝫ parit̄ cognoſcam9: ut ſi iudicio huic apt9 extiterit:ur̄a i eo adiuuante dño deſideria cōpleam9. Jtē ex cōcilio elibertano.

Degradetur clericus:qui uſuras accipere detegitur.

Si qs n clericoꝝ detect9 fuerit uſuras accipe : placuit deg̃dari et o abſtinere. Jtē leo epiſcopus anatholio epiſcopo.

p Nec implicari errore nec cupiditate uiolari ſacerdotem oportet.

Uerū catholicū ⁊ p̄cipue dñi ſacerdotē ſicut nullo errore iplicari:ita nulla oꝫ cupiditate uiolari:dicēte ſācta ſcriptura:p9 cōcupiſcētias tuas ne eas.mens ēt potētie q auida nec abſtinē nouit a uetitis:nec gaudē ꝯceſſis:nec pietati adhibē ꝯſenſū. Jtē grego.

Qui cupiditatē a ſe nō abſcidit: bonoꝝ auctori inherē non ualet.

Bonoꝝ auctori inherē aliter nō ualem9: niſi cupiditateꝫ a nobis:que oium maloꝝ radix ē abſcidamus. Jtē ābꝛoſius de eo qđ ſcriptū ē i euāgelio hōinis cuiuſdaꝫ diuitis : fructus uberes ager attulit.

Auari eſt hominū bona iuadere quorū neceſſitatib9 ſubuēire ualꝫ

Sicut a hi q p iſaniā mēte trāſlati ſūt:nō iā res ipās ſꝫ fātaſias paſſiōis ſue uidēt : ita etiā mens auari ſeml̄ uincul̄ cupiditatis aſtricta ſemp auꝝ ſēp argētū uidet:ſēp reddit9 cōputat : grati9 intuet̄ auꝝ q̄ꝫ ſolē.ipā ei9 oratō ⁊ ſupplicatio ad deū auꝝ q̄rit. ⁊ p9 pauca:int̄duꝫ ēt uſure arte neqſſima ex ipo auro auꝝ naſcit̄.ſꝫ nec ſacietas unq̄ꝫ nec finis aderit cupiditati. ⁊ ifra:ſꝫ ait aliqs:qđ iiuſtū ē:ſi cū aliena b nō inuadā:,ppꝛa diligēti9 ſuo c o ipudēs dic tu:qđ ,ppꝛia dicis q̄ ex qbus recōditis i hūc mūdū detuliſti:qñ ingreſſus es i hāc luceꝫ: qñ de mr̄is uentre exiſti:qb9 facultatib9 q̄ſo:qb9 ſubſidijs ſtipat9 igreſſus es? ⁊ p9 pauca:,ppꝛiū nēo dicat qđ ē cōe e. pl9 q̄ꝫ ſufficēt ſūptui ēt d uiolēt̄ obtentū ē: ⁊ infra: nūqđ iniqu9 ē deus ut nobis nō eq̄lit̄ diſtribuat uite ſubſidia:ut tu qdē eſſes affluens ⁊ abūdās : alijs uero deeēt ⁊ egerēt? an iccirco magis q2 ⁊ tibi uoluit benignitatis ſue expimēta cōferre ⁊ aliū p uirtuteꝫ patiētie coronāe:tu uēo ſuſceptis dei mūeribus ⁊ i ſinū tuū redactis nihil te re reputas agē iiquū:ſi tā ml̄toꝝ uite ſbſidia ſolus obtineas.qs eniꝫ tā iiuſtus tā auar9 q̄ꝫ q tā ml̄toꝝ alimēta nō ſuū uſū ſꝫ abūdātiaꝫ ⁊ delicias facit .neq̄ꝫ eni min9 e eſt criminis hñti tollē:q̄ꝫ cū poſſis ⁊ abūdās ſis.idigētibus denegare eſuriētiū f panis ē quē tu detines nudoꝝ idumētū ē qđ tu recludis ⁊ miſeroꝝ redēptio ē ⁊ abſolutio pecūia quā tu in t̄ra defodis. tantoꝝ te ergo iuadē ſcias bōa : quātis poſſis p̄ſtāe qđ uelis. Neceſſe g eſt ēt:ut ille q ordinādus ē:ſue domui ſit bñ p̄poſit9.i. ſi in laicali habitu uxorē habuit ul̄ filios a uicijs ad uirtutū ſtudia ⁊ uerbo ⁊ exēplo,puocet : ut qđ poſtea p̄ceptur9 eſt pplis:p̄us exigat a h domeſticis.ūde apl̄us ephesijs ſcribit:ut uxores ſuas ſicut ſua cōpa

b ¶ Aliena.q.d.circa rē,ppꝛiam nō pōt qs peccare.ſed certe expedit reipublice: neqs re ſua male vtat̄:vt inſti.de his q ſunt ſui vel alie.iur.§.ſed hoc tempore.

c ¶ Cōe.i.cōicādū tpe neceſſitatis:vt.xij.q.i.duo.⁊.q.ij.auꝝ.lxxxvi.di.nō ſatis.⁊ lex dicit q̄ cibaria tpe neceſſitatis ſūt oibus cōicāda: vt.ff.ad.l.rho.l.i.§.cum in eadem.in fi

d ¶ Etiā violēter.dr̄ hic:q̄ p violentiā dicit̄ auferr̄ q vltra neceſſaria ſibi retinet.⁊.xij.q.i.nolo. ⁊.q. ij.auꝝ.qđ veꝝ ē ſi hoc fiat tpe neceſſitatis.nā alias pōt qs ſibi neceſſaria retinere : vt.xij.q.i.expedit. ⁊ c.habebat.⁊.q ij.aurum.

e ¶ Min9. alibi iuenitur: q̄ magis deliqt q aufert q̄ꝫ q ñ dat:vt.xij.q.ij.⁊ ſi lli.

f ¶ Eſurientiū nunquid ergo paupes ipſuꝫ pñt petē ! non directo iudicio:ſꝫ denūciare ecc'ie illū q nō dat. ⁊ ſic eccleſia pōt eum cogere vt det: ar.extra de ſimo.ad apl'ic.i.

g ¶ Neceſſe ē. hic,pſeqt̄. xij.c. apl'ice regule. oꝫ ordinanduꝫ eē domui ſue bñ p̄poſitū.tunc dr̄ qs bñ p̄poſit9 domui ſue:qñ familiā ſuā bene gubernauit v̄bo ⁊ exēplo : q2 q negligent̄ ſuos gubernauit:p̄ſūit̄ ꝯ eū q̄ circa extneoſ ſit magiſ negligēs : nec hr̄et frōtē redarguendi alios qui ſuos noluit cōripe. tm̄ ſi p eū nō ſtarꝫ qn familia ei9 emendaret̄:ñ iputaret̄ ei.j.e.c. penul.⁊ vlti.

h ¶ A domeſticiſ.vxor vo dr̄ domeſtica : vt

xxij.q.vi.c.vl.ꝛ.C.de re mili.quicūqꝫ.ff.ad ſylꝫ.li.
i ¶ Unus.ammodo ſororem thamar.
k ¶ Sibi.ſic.viij.q.i.quid autem.
l ¶ Debet.ideſt conſueuit. hoc ideo dico qꝛ nemo debet preferre res ſuas rebus ſibi cōmodatis:vt.viij.q.i. ꝙ autē. ꝛ.ff.cōmo. ſi vt certo.§. cōmo datum.

m ¶ Non eniꝫ ſic.ij q.vij.qui nec regiminis ſꝫ libertas corrigēdi alios cū corripit ſuos.
n ¶ Principi. ideſt plato ꝛc. io.
o ¶ Quod tūc ſ.ꝙ domui ſue ſit bene ꝑpoſitus.
p ¶ Qualiſuli bet. iter viij. ipſe pat̄ ꝛ tres filij ꝛ quatuor ipſorum vxores.
q ¶ Unus.ſcilicet cham.
r ¶ Dilexi.id eſt diligenduꝫ preuidi.
s ¶ Odio.ſ. ꝓuidi ꝙ eſſet futurus malus.
t ¶ Difficile.id ē vix.qn̄qꝫ ponitur pro non vt.i.q.i. principatus:ſic.ij.q.vi.§. biduum.
t ¶ Difficile. nō ꝙ difficile aliqui inueniūtur meliores ꝙ̄ mōachi.vnde hic euidenꝰ colligiꝰ ratio quare ille qui ex natalibus maxie eſt irregularis:ꝑ monachatuꝫ fiat regularis:vt.l vi di.c.i. quia cum ſit perfectus in virtutibus:non reqritur ꝙ̄tuꝫ ad alia tanta pfectio i ipſo.xvi. q.i.legi.in fi.ꝛ adde id qđ eſt xix.q.vlti.non liceat in auc.ḋ monachis circa prin. vbi ḋ ꝙ monachatꝰ maliciā omnē tollit ꝛ ſicut ꝑ ſumiꝰ hic pro illis qui i monaſterio ꝓfecerunt: ita preſumitur cōtra illos q in monaſterio defecerūt. vnde patet ꝙ rōne loci nō preſumiꝰ pro aliquo:vt.xl.di.non loca.ꝛ.xij.q.ij.gloria in fi.ꝛ hoc verū ē vbi perſona ē nota: ſꝫ vbi ignota ſemꝑ preſumitur pro ipſa rōne loci.xxiiij.di. quando.

a ¶ Quod ad nos.inculpatos.Ar.bonum:ſi per aliquē nō ſtat quo minus aliqđ fiat: id non eſt ei imputandum ſimile.xxij.q.ij.faciat homo.ꝛ.xxiij.q.v.de occidendis.xliij.di.e pheſijs. ſufficit enim vtiliter incboari licet ñ habeat effectum.ff.de nego.geſt.ſed an vltro §.i.
b ¶ Quo minus.ſi.ſupra di.xliij.ſcimus.
c ¶ Non recedamus. hic minus ꝛ non faciunt vnā affirmationeꝫ vt.ff.de ver.ſigni.duobus.

diligāt:ꝛ filios ſuos ñ ad iracūdiam ꝓuocēt.ſꝫ enutriāt illos in oi diſciplia ꝛ correctōe dn̄i.vñ cum paulꝰ ad thimotheū ſcribēs dixiſſet ſue domui bñ ꝑpoſitū:ſtati ſb iūxit:hñtē filios ſibi ſubditos i oī caſtitate ꝛ nō i accuſatōe luxurie nō eni taliū cohabitator frontēꝫ hꝫ alios redarguēdi.vñ de beato iob legiꝰ:ꝙ ꝓ filijs ſuis quotidiana offerebat deo ſacrificia offerēs holocauſta ꝑ ſinglos: quos tāta charitatis ꝑfectio i unū ꝯſtrixit: ut qſquis eoꝝ in ſuo die cōuiuiuꝫ fratribꝰ ꝑpararet: ꝛ ad epulāduꝫ ſecū tres ſorores ſuas pariꝰ iuitarēt. qđ qꝛ heli facē diſſimulauit ac falſa pietate ſupatꝰ deliquētes filios ferire noluit:ſicut i libro regū legiꝰ:apud diſtrictū iudicē ſemetipm̄ cū filijs crudeli dānatione ꝑcuſſit.unde ei diuina uoce dicitur: honoraſti filios tuos magis ꝙ̄ me. Hinc ēt dauid erga filios bonitatē ñ diſciplie ſeueritatē exercēs eoꝝ iuuētutē exꝑimēto dicit eē ꝑniciosā: quoꝝ pueritiaꝫ uaga licentia ꝑmiſit eē uoluptuoſā.unusᵠ ꝗppe eoꝝ ſororē ſuā ſtupro corrūpēs a frē eiꝰ abſolone uidelicet inꝰ epulas ꝙ̄s fratribꝰ ſuis fraudulenꝰ parauerat:obtrūcatꝰ ē.abſolon uēo poſtꝙ̄ ueniā a prē obtinuit:de regno illū expulit ꝛ ad cōcubias eiꝰ igreſſus ē. demū ꝑ iuia deſerti prēꝫ ꝑſeqnēs quercui inheſit: atqꝫ ita ſuſpenſus ite rijt. Hic ēt paulꝰ ad thymotheū ſcribit dicēs: q ſuoꝝ ꝛ maxie domeſticoꝝ curā ñ hꝫ: fidē negauit ꝛ eſt infideli deterior.iure ergo q domui ſue neſcit ꝑeſſe: in epm̄ ordinari ꝓhibeꝰ: qꝛ q i re minia de qua ſibi familiarior dꝫ cura ieſſe: fidelis nō ē:quō in eccl'ia dei ubi tot ſūt ꝛ alieni: ſolicitā diligētiā exhibebit? unde hieronymꝰ: nō enī iuſtꝰ polluiꝰ ex uicijs filioꝝ:ſꝫ libertas ab apl'o eccl'ie ꝑncipi reꝗuaꝰ:ut talis fiat q nō timeat ꝑpꝰ uicia liberoꝝ extraneos rephēdē qđ tūc fiet ſi nō erit:qđ ſibi iputetur.cū eniꝫ greſſus hoīnis a dn̄o diriganꝰ:nec ſint i hoīe eiꝰ uie:cō ripe qdē pōt: corripe non ualet. pulſare pōt:nō apire.manꝰ cōprimere:ñ animū mutare. Unde auguſtinꝰ ad uincētiū donatiſtā.

Bonorum hominum diſciplina mores immutare non ualet.

Qantūlibetᵖ uigilet diſciplia domꝰ mee:hō ſū ꝛ inꝰ hoīes uiuo.nec mihi arrogare audeo: ut domus mea melior ſit ꝙ̄ arca noe:ubi tñ inꝰ octo hoīes unusᵠ reprobꝰ inuētꝰ ē:aut melior ſit ꝙ̄ domꝰ abrahe cui dictū ē:ejice ancillā ꝛ filiū eius:aut melior ſit ꝙ̄ domus iſaac:cui de duobꝰ gemis dictuꝫ ē i malachia:iacob dilexiʳ: eſau aūt odioˢ habui. ſimpliciꝰ āt fateō charitati uře corā dn̄o deo nr̄o:q eſt teſtis mihi ſup aiaꝫ meam:exquo deo ſuire cepi : qm̄ ſicᵗ difficileᵗ ſum exꝑtus meliores ꝙ̄ q i monaſterio ꝓfecerūt:ita nō ſū deteriores expertꝰ: ꝙ̄ q in monaſterio defecerunt. hinc arbitror dictū in apocalipſi:iuſtꝰ iuſtificeꝰ adhuc:ꝛ qui in ſordibꝰ eſt: ſordeſcat adhuc. Item cipriano cornelius papa.

Conuicia perditorum a uia rectitudinis nos mouere non debent

Quodᵃ ad nos attinet: cōſcie nr̄e ꝯuenit ſemꝑ dare opaꝫ neqꝫ cl'pa nr̄a de eccl'ia ꝑeat. Si qs aūt ultro ꝛ crimie ſuo ꝑierit: ꝛ pn̄iaꝫ agē atqꝫ ad eccl'iaꝫ redire noluerit: nos i die iudicij inculpatos futuros credimꝰ: q eoꝝ cōſulimꝰ ſanitati. illos ſolos i pc̄is remāſuros q noluerit ꝯſilij nr̄i ſalubritati ſanari.nec mouere nos debēt ꝯuicia ꝑditoꝝ: quōᵇ minus a uia recta ꝛ a certa regl'a nōᶜ recedamꝰ:quā ꝛ apl's iſtituit dicēs: ſi hoībꝰ placerē chriſti ſuꝰ nō eſſem.

Prohibēꝰ aūt neophiti ī epos ordinari:ut q heri erat cathecuminꝰ hodie nō fiat epſ:q heri erat inᶠ theatro: hodie ñ ſedeat in eccl'ia.q ueſpe erat in circo: hodie ñ miſtret altario. q dudū fuerat fautor hiſtrionū: hodie ñ ꝯſecrator uirginū. Cauſa aūt huiꝰ ꝓhibitōis eſt ſꝫm aplm: ne elatus i ſupbiā taꝙ̄ religio chriſtiana plurimū eo egeret: icidat i ruinā diaboli. mometaneᵍ nāqꝫ ſacerdos neſcit hūilitatē obſuāe ꝛ modos ꝑſonaꝝ ul' ſeſe ꝯtēnere.nō iciunauit:nō fleuit:non ſe correxit:non

d ¶ Prohibenꝰ. Hic intitulaꝰ .xlviij.di. in qua proſequiꝰ.xiij. ꝛ vlti.c.apoſtolice regule: oportet ordinandū non eſſe neophituꝫ dicitur autem neophitus nouellus in fide vel in religione.ꝓhibenꝰ aūt tales ordinari duplici de cauſa.ſ. ne incidant in ſuperbiaꝫ putantes ꝙ fides chriſtiana multum eis indigeat.vł qꝛ nōdū ē expertus ſtatum eccleſie: vnde neſcit ſe alijs cōformare. vtruꝫ autem in aliquo caſu talis valeat ordinari:dicet.j.di.lxi.§.his omnibus.
e ¶ Neophiti.non facile ē tyroni cōmittenda cuſtodia. Nā culpa ꝑdita is culpe reus ē q ei cōmiſit.ff.de cuſto. reo.non eſt facile.
f ¶ In theatro.hec ſūt uerba hieronymi ſup epl'a ad titum.io.

D.XLVIII.

g ¶ Mometaneus.lōgo enim tempore debꝫ bet eē aliqs pfectus:vt xxiiij.di.epi.i auc.quomodo oportet epos.§ ſancimus. ꝛ graue eſt inexpertos ꝛc. xix. q. iij.monaſterijs.

b Miſerũ ē.j.lxi.di.miſerũ.

i Q Uoniã multa neceſſitatē.ſi ꝓpt̃ neceſſitatem aliqd fit:videt̃ ꝙ illud licite fit:qꝛ qd̓ nõ eſt licitũ in lege neceſſitas facit licitũ:ex̃ de re.iur. qd̓ nõ ē licitũ.itē neceſſitas legē nõ habet.j.de ↄſe.di.i.ſicut.nõ ergo fit cõn regl'az.Rñ.neceſſitas q̃ repit̃ i auc̃te:vt neceſſitas vite excuſat:vt ex̃ d̓ fur. ſiqs ꝑ neceſſitatē.de cõſe.di.v.diſcipulos.ſ; i adulterio neceſſitas ñ excuſat:vt.ff.de ritu nup.pala;.nã poti⁹ debemus q̃libet mala tolerare ⁊c̃.xxxv.q.v.ita ne.

k Veniſſent.j.de cõ.di.v.neophiti.

l Et tp̃e.l.di.põderet ꝑ iterſticia tēpoꝝ:vt.lxxvi.di.in ſingulis.

m Tēpore.i.añ ordinationē ⁊ poſt baptiſmum ſicut intelligit̃.j.i.q.vij.ſiqs omnē.hoc iõ dico:qꝛ ꝓ crie ↄmiſſo añ baptiſmũ ñ deponit̃:vt.xxvi.di.vna.

n Ceſſabit.i.nõ ordinabit̃.vl' ſm alios ēt ordinatus degradabitur.⁊ ſic videt̃ ꝙ crimē ciuiliter ꝓbatũ inducit depoſitionem:ſic.xxiiij.di.c.vlt.

o Fecerit.ꝓmouēdo tales ⁊c̃.

p Sicut.repente.i.nouiter i monachali habitu.talis non eſt eligendus in prelatu;:vt extra de electio.eum cauſa;.⁊ extra de ele.officij.que autem debeant eſſe iterſticia:habes.lxxvij.di.in ſingulis.

q Qui ad ſũmi.j.i.q.i.pueri.⁊ ſiquis per pecuniam.⁊.lxi.di.ſtatuimus.

r Gradibus.ideſt interſticijs.nec obſtat.lij di.ſolicitudo.

6 Ecce.M.xxv.di.hucuſq; tractatũ ē de xiij.c.apoſtolice regule.hic magiſter in his duobus.c.ſub compēdio tractat de eiſde;.

b Quia cum is.videtur hic ꝙ oratõnes.facte a ſacerdotibus malis noceãt ſubditis:qd̓ intellige cum ipi ex cer

D. XLIX.

ta ſcientia eligũt malu; ⁊ cõformē ſuis morib⁹:al's.ſ.eque operatur remiſſionē per malum ut per bonum ſacerdotem:vt.i.q.i.ſi fuerit.ad hoc ar.vi.q.i.ex merito.ar.viij.q.

pauꝑib⁹ erogauit.i arrogãtiã que eſt ruina diaboli incidunt:qui in pũcto hore necdũ diſcipuli fiunt magiſtri.⁊ ſicut inocenti⁹ ait:miſeꝝ ē eũ fieri magiſtrũ:q necdũ didicit eē diſcipulus. Unde eiſdem in niceno cõci.legitur.

Neophitus in epiſcopu; non eſt ordinandus.

Q Uoniã mlt̃a ſũt ſiue ꝑ neceſſitatē ſiue ex quacũq; cã cõtra regulã geſta:ita ut hoieſ ex uita gētiliũ nuꝑ adhuc cathetizati ul' iſtructi ſtatim ad ſpũale baptiſma uēiſſēt.⁊ ↄtinuo cũ baptizati ſũt:etiã ad ep̃atũ ul' p̃ſbyteriũ ꝓuecti ſũt:recte igit̃ uiſũ ē d̓cceto nihil tale fieri:nã ⁊ tp̃e op⁹ ē ut ſit cathecumin⁹:⁊ poſt baptiſma multa ꝓbatõe idiget.euidēs nãq; ē aplĩcũ p̃ceptũ dicēs:nõ neophitũ ne forte elat⁹ in ſuꝑbiã i iudicium incidat ⁊ in laqueu; diaboli. Si uero p̃cedēte tp̃e aliqd̓ mortale peccatũ admiſit:⁊ ↄuict⁹ duobus ul' trib⁹ teſtib⁹ fuẽit:ceſſabit a clero q huiuſmodi eſt.ſiqs uero p̃ter hoc fecerit tãq; ↄtra ſtatuta ſãcti ↄcilij gerēſ ēt ipe p̃cipitabat̃ de ſtatu ſui cleri. Neophiti uero hodie appellãt̃ ꝓpoſitũ ſacre religionis nouit̃ aſſumentes. Un̄ beat⁹ greg.ſcribit ſiagrio ep̃o.

Qui dicat̃ neophitus ⁊ unde ſit.

S Icut̃ neophit⁹ dicebat̃ q i initio ſãcte fidei erat eruditõe plãtat⁹:ſic mõ neophit⁹ habēdus ē q repente in religionis hitu plãtatus ad ãbiēdos ſacros ordines irrepſit. Ordiate ergo ad ordies aſcēdēdũ eſt.na; caſũ appetit:q ad ſũmi loci faſtigia poſtpoſitis gradib⁹ ꝑ abrupta q̃rit aſcenſum ſcim⁹ aũt ꝙ edificati parietes non p̃us tignoꝝ põd⁹ accipiũt:niſi a nouitatiſ ſue humore ſiccẽt̃:ne ſi añ põdera q; ſolident̃ accipiant:cũctam ſimul ad terra; deponãt fabricam.

E Ccē a qb⁹ uicijs debeant eē immunes:q in ep̃m ſunt ordinandi:appet.q eni iñceſſores ꝓ pp̃lo ad deũ pant̃:neceſſe ē:ut ei⁹ grã; bñ uiuēdo mereãt̃. unde gregori⁹ ait i paſtorali. Solicite formidãdũ ē:ne q placare poſſe iram dei credit̃:hãc ipe ex ꝓprio reatu mereat̃. cũcti eni liqdo nouimus:qꝛ cũ is qui diſplicet ad intercedēdu; mittit̃:irati anim⁹ ad deteriora ꝓuocat̃.q ergo deſideriis t̃renis aſtrigit̃:caueat ne diſtricti irã iudicis graui⁹ accendēs dũ loco delectat̃ gl'ie:fiat ſbditis auctor ruine. Solert̃ ergo ſe qſq; metiat̃:nec locũ regimis aſſumē audeat:ſi adhuc ſe in uiciũ dãnabilit̃ regnat:ne his quē crimē deprauat ꝓpriũ:interceſſor fieri appetat ꝓ culpis aliorum. Idem in eodem paſtorali.

Sacrificium deo non offert qui uicijs eſt maculatus.

H Inc etenī ſuperna uoce ad moyſen dicit̃ i leuitico:loq̃re ad aaron:hõ de ſemie tuo ꝑ familias q habuerit maculã nõ offerat panes deo ſuo:nec accedat ad miſteriũ ei⁹. ubi repetēte ſbiũgit̃:ſi cec⁹ fuerit:ſi claudus:ſi ul' ꝑuo ul' grãdi ul' torto naſo.ſi fracto pede:ſi mãc⁹:ſi lipp⁹:ſi gibboſus:ſi albuginē hñs in oculo:ſi iugē ſcabiē:ſi ipetiginē in corpore uel põderoſus. Sec⁹ qppe eſt q ſuꝑne lucē ↄtēplatõis ignorat:q p̃ñtis uite tenebris p̃ſſus dũ lucē uēturã nequaq; diligēdo ↄſpicit:quo greſſus opis porrigat neſcit. Hic eteni ꝑ ꝓphetãtē annã dicit̃ in libro regũ:pedes ſãctoꝝ ſuoꝝ ſuabit:⁊ impij in tenebris conticeſcent. Claudus uero ē q qdē quo pergē debeat aſpicit:ſed ꝑ infirmitatē mētis uite uiã ꝑfecte ñ ualet tenere quã uidet:qꝛ uidel; qs ad uirtutis ſtatũ dũ fluxa cõſuetudine nõ erigit̃:quo deſiderium ei⁹ nitit̃:illuc greſſus opis efficacit̃ nõ ſequũt̃. Hic eteni paul⁹ dicit ad hebros:remiſſas manus ⁊ diſſoluta genua erigite:⁊ greſſ⁹ rectoſ facite pedib⁹ uřis:ut ñ claudicãs qs erret:magis aũt ſanet̃. Paruo aũt naſo ē q ad tenendã menſurã diſcretõis idone⁹ nõ eſt naſo qppe odores fetoreſq; diſcēnimus.recte ergo ꝑ naſu; diſcretio exp̃mit̃:ꝑ qua; uirtutes eligimus:delicta reprobam⁹.unde ēt in laudibus ſpõſe dicit̃ i canticis canticoꝝ naſus tuus ſicut turris que ē in libano:qꝛ nimirũ ſancta

ſ.audacter.

c Diſplicet.iij.q.vij.in grauibus.

d Si adhuc.ar.ꝙ qs nõ poteſt accuſari de crimine de quo penituit:⁊ ꝙ nõ ipediat̃ a ꝓmotione.xxvi.q.v.quicũq;.ſ.xlvi.di clericus.⁊.viij.q.i.i ſcripturis.ar.cõtra.xxxiij.q.ij.admonere.So.accuſari poteſt.ſi commiſſum eſt poſt baptiſma:vt.xxv.di.primũ.

e H Inc.ꝓbat grego.in hoc.c.ꝙ vicioſi nõ poſſũt offerre panes dño nec aliorum peccata diluere:qꝛ in veteri te.corpore viciati repellebantur.⁊ hoc probat.x ij.exēplis:que vicia figuralit̃ intellecta i nouo teſtamēto repellunt.

f Vel põderoſus.i.crimi noſus.

g Seruabit.ne labantur in peccatũ.

h In tenebꝛ peccatoꝝ.

i Ex nimia.nimia ſubtilitas in iure reprobat̃:extra de iudi.dilecti ⁊ ſic fit aliqd i iure contra rationē diſputãdi.ff.ad.l.aql'.ita vulneratus in fi.⁊ magis valet ſimplicitas q̃; difficultas:inſti.de fidei cõ.heredi.§.ſed qꝛ ſtipulationes.

k Faciem.id eſt rationē q̃ eſt facies cordis.

l Et eo.ideſt ideo.

m Quo ſe.id eſt quia.

n Aliaꝝ. im
ꝓprie ponit.
ſic.ſ. xxvi. di.
deinde. ibi cū
ceteris crimi-
nibus.
o Pondero
ſus. ꝑ imūdaȝ
cogitationem.
p Ad opus.
ex hoc videť
ꝙ occultū pec
catū nō ipedit
ꝓmouenduȝ:
⁊ ex eo ſeqtur
ibi grauat in
abditis: ⁊ ar.
l. di. ſacerdo-
tes: qꝛ latentia
peccata nō ha
bent vindictā
quo ad eccľiaȝ
militārē: vt xx
xij. q. v. chriſti
ana. ⁊. xxxij.
di erubeſcant.

eccleſia que ex cā ſingulis tētamē
ta ꝓdeāt: ꝑ diſcretionē ꝯſpicit: ⁊
uentura uicioꝝ bella ex alto deꝑ
hendit. Sȝ ſūt nōnulli q dū ſe ex
iſtimari hebetes nolūt: ſepe i qbꝰ
dā inqſitionibꝰ pluſq̄ꝫ neceſſe ē ex
ercētes exꝰ nimia ſubtilitate fallū
tur. unde hoc quoqꝫ ſbdiť: uľ grā
di uel torto naſo. naſus qppe grā
dis ⁊ tortus ē diſcretōnis ſubtili
tas inmoderata: q̄ dū pluſq̄ꝫ decet
excreuerit: actōis ſue rectitudinē
ipa ꝯfūdit. Fracto aūt pede uľ
manu ē: q uiā dn̄i ꝑgere oio ñ ua
let: atqꝫ a bonis actibꝰ funditꝰ ex
oꝛs uacat. q̄tenꝰ hec nō ut claudꝰ
ſaltē cuȝ infirmitate teneat: ſȝ ab
his oibꝰ alienꝰ oio exiſtat. Gib
boſus uēo ē quē ťrene ſolicitudis
pōdus deꝓmit: ne unq̄ꝫ ad ſuꝑna
reſpiciat: ſȝ ſolis his q̄ i ifimis cal
canť intēdit. q ⁊ ſiqñ aliqd ex bo
no pr̄ie celeſtiſ audierit: ad hoc ni
miꝝ ꝑuerſe ꝯſuetudis pondere ꝑ̄
grauatꝰ cordis faciē nō attollit:
qꝛ cognitōis ſtatū erigē nō ualet
queȝ terrene ſolicitudis uſus cur
uū tenet. ex coꝝ qppe ſp̄e pſal. di
cit i pſalmo. xxxvij. icuruatꝰ ⁊ hu
miliatꝰ ſum uſqꝫquaqꝫ. quoꝝ cul
pā ꝑ ſemetipāȝ ueritas reprobās
ait in luca: Semē aūt qđ i ſpinis
cecidit: hi ſūt q audierūt uerbū: ⁊
a ſolicitudinibꝰ ⁊ diuitijs ⁊ uolu
ptatibꝰ uite eūtes ſuffocāť ⁊ ñ re
ferūt fructū. Lippꝰ uero ē cuiꝰ
qdē igeniū ad cognitōnēȝ uerita
tis emicat: ſȝ tn̄ hec carnalia oꝑa
obſcurāt. In lippis qppe oculꝰ
pupille ſane ſūt: ſȝ hūore defluēti
infirmātes palpebre groſſeſcunt
quoꝝ qdē qꝛ iſuſiōe crebra atteri
tur: ⁊ acies pupille uiciať. ⁊ ſūt ñ
nulli quoꝝ ſenſū carnaľ uite oꝑa
tio ſautiat. q uidere recta ſubtiliť
ꝑ igeniū poterāt: ſȝ uſu prauorū
actuū caligant. lippꝰ itaqꝫ ē cuiꝰ
ſenſū natura exacuit: ſed cōuerſa
tionis prauitas cōfūdit. cui bn̄ ꝑ
angelū dr̄ i apocalipſi: collyrio in
unge oculos tuos: ut uideas. col
lyrio qppe oculos ut uideamꝰ in
ungimꝰ: cū ad cognoſcēdā ueri lu
minis claritatē intellectꝰ nr̄i aciē
medicamie oꝑationis bone adiu
uamꝰ. Albuginē uero hȝ i ocu
lo: q ueritatis luceȝ uidē nō ſiniť
q arrogātia ſapientie ſeu iuſticie
excecať. pupilla nāqꝫ oculi nigra
uidet: albuginem tolerās nihil ui
det: qꝛ uidelȝ ſenſus hūane cogi
tationis ſi ſtultū peccatoremqꝫ itel
ligit: cognitōeȝ itime claritatiſ ap
ꝓhendit. Si aūt ſibi cādorē iuſti
cie ſeu ſapiētie tribuit: a luce ſuꝑ
ne cognitōis ſe excludit: ⁊ eo cla
ritatē ueri lumis neq̄q̄ꝫ penetrat
: quō ſe apud ſe ꝑ arrogantiā ex
altat: ſicut de qbuſdaȝ dr̄ in epľa
ad romanos: dicētes eni ſe eē ſa
piētes ſtľti facti ſūt. Iugē uēo
ſcabiē habet cui carnis petulātia
ſine ceſſatōe dn̄ať. i ſcabie: eteni
feruor uiſcerū ad cutē trahiť: per
quā recte luxuria deſignať: ꝙ ⁊ ſi
cordis tētatio uſqꝫ ad oꝑatōeȝ ꝓ
ſilit: nimiꝝ feruor intimꝰ uſqꝫ ad
cutis ſcabieȝ ꝓrūpit: ⁊ foras iam
corpus ſauciat: qꝛ dū in cogitatō
ne uoluptas nō reꝓmiť etiam in
actōe dn̄ať. Quaſi eni cutis pru
riginē paulus curabat abſtergē:
cū dicebat ad corithios: tentatio
uos nō apꝓhēdat nō hūana: ac ſi
aꝑte diceret: humanū qdē eſt in
corde tētationē ꝑpeti: demōiacū
uero ē tētatōis certamie ⁊ oꝑatō
ne ſuꝑari. Impetiginē quoqꝫ
hȝ i corpore qſqs auaricia uaſtať
in mēte: q̄ ſi in paruis nō cōpeſci
tur: nimirū ſine menſura dilatať
Impetigo qppe ſine dolore cō
pus occupat: ⁊ abſqꝫ occupati te
dio excreſcēs mēbroꝝ faciē deco
rā fedat: qꝛ ēt auaricia capti ani
mā duȝ quaſi delectat exulcerat
dū adipiſcenda quiſqꝫ negocia co
gitatōi obijcit: iimicitias accēdit:
⁊ dolorē i uulnē nō facit: qꝛ eſtu
anti aio ex culpa abūdātiā ꝓmit
tit. Sed decor mēbroꝝ ꝑdiť: qꝛ
aliaꝝ quoqꝫ uirtutum ꝑ hāc pul
chritudo deprauať: ⁊ quaſi totū
corpus exaſperat: qꝛ ꝑ uniuerſa
uicia animū ſupplātat: paulo at
teſtante qui ait ad thimotheum
radix oiuȝ maloꝝ eſt cupiditas.
Ponderoſus uero ē q turpitu
dinē oꝑe nō exercet: ſȝ tn̄ ab hac
cogitatōe ꝯtinua ſine moderatio
ne grauať i mēte: q nequaq̄ꝫ qdēȝ
uſqꝫ ad opus nefariū rapiť: ſȝ eiꝰ
animꝰ uoluptate luxurie ſine ul
lo repugnatōnis ſtimulo delecta
tur. uiciū qppe ponderis ē: cum
humor uiſceruȝ ad uirilia labiť: q̄
ꝓfecto cū moleſtia dedecoris itu
meſcūt. Pōderoſus ergo ē: q to
tis cogitationibus ad laſciuiā de
fluēs pōdꝰ turpitudinis geſtat in
corde. ⁊ q̄uis praua nō exerceat
opera: ab his tn̄ nō auelliť mēte:
nec ad uſum boni oꝑis in aperto
ualet aſſurgē: qꝛ grauat hunc in
abſcōditis pōdus turpe. qſqs er
go cuilibȝ hoꝝ uicioꝝ ſbijciť: pa
neſ dn̄o offerre ꝓhibeť: ne ꝓfecto
aliena delicta nō ualeat is diluē

quem adhuc propria deuaſtant. ¶ Quia igit̄ paucis ad paſtorale magiſteriū dign⁹ qualit̄ atq̧ indign⁹ hoc ꝑtimeſcat oñdimus: nūc is q ad illud digne ꝑuenerit: in eo qualit̄ uiuē debeat demōſtrem⁹. ¶ Itē hieronym⁹ ſup malachiā

Indoctus terrena lucra ſectans uicia: ordinari non debet.

Sacerdotes[a] nomē dñi deſpiciut: ⁊ q̄ȝtum ad ſe panē polutū offerunt: q ad altare indigne accedunt: q̧ dato munere ſacerdotiū ꝓſumūt. Panē quoq̧ polluit: q doctrinā dñi in populo male diſꝑgit: ⁊ q honorat potentē[b] ⁊ deſpicit pauperē[c]. ⁊ .ī. Si offeratis cecū aial ad imolandū: nonne malū eſt? ⁊c̄. Supiuſ accuſati de panib⁹: nūc accuſant̄ de uictimis. Cecū aial offert: q ordiat idoctū i loco docti: magiſtꝝ q̧ facit q uix diſcipul⁹ eſſe poterat. Claudū offert: q lucra t̄rena querētē locat[d] utpote pedē in diuerſa ponētem: unū in diuinis: alteꝝ i carnalib⁹: cui pōt inferri illud de libro regū uſquequo[e] claudicas i duas ꝑtes. Languidū offert: q uicioſū hȝ ꝓ religioſo: q̧ tardū ⁊ pigꝝ ꝓbat: patientē dicēs illum[f] negligētie redarguendū. indignuȝ[g] eſt. n. dare deo quod dedignat̄ homo.

Ex[a] ꝑmiſſis auctoritatib⁹ liqdo mōſtratū eſt: q̧ uarijs crimib⁹ irretiti i ſacerdotes ordiari nō pñt. nūc aūt de eiſdē q̄rit̄ utꝝ poſt pactā pniaȝ uel in ꝓꝑis ordinib⁹ remanē: aut ad maiores gradus ↄſcēdere ualeāt. multoꝝ auctoritatib⁹ uarijs crimib⁹ irretiti a ꝓprijs ordinib⁹ deijciūt̄: ⁊ ab acceſſu maioruȝ ꝓhibent̄. Unde greg. ait ↄſtātino mediolañ. epo.

Lapſi i ſuū ordinē reparari nō pñt

Si lapſis ad ſuū ordinē reuētēdi lña ↄcedit̄: uigor canōice ꝓculdubio frāgit̄ diſciplie: dū ꝑ reuerſionis ſpē[b] praue actōis d̄ſideria qs ↄcipe ñ formidat. ⁊ p⁹ pauca: illud aūt ꝑ oib⁹ ſtudete cauere: ut lapſos i ſacro ordie nulla nobis ſupplicatiō[c] aliquo mō reuocare[d] ſtudeat: ne huiuſmōi nō[e] ſtatuta ſȝ tꝑalit̄ dilata credat̄ eis eē uindicta. Itē martinus papa amando epiſcopo.

Qui poſt ordinationem labitur: depoſitus permanebit.

Qui ſemel[f] poſt ſuā ordiatōeȝ i lapſū ceciderit: deiceps iā depoſit⁹ erit: nullūq̧ gradū ſacerdotij poterit adipiſci. Itē gregō fabiano epiſcopo.

Preſbyter poſt lapſum nulla ratione i ſacro ordine reparari ualet.

Preſbyteꝝ[g] de quo nos fraternitas tua latoris pñtiū legatōne ↄſuluit nulla rōne i ſacro ordie p⁹ lapſū aut ꝑmanē aut reuocari poſſe cognoſcat: circa quē tñ mitius[h] āgēdū ē: q̄ cōmiſſū facin⁹ facilī[i] d̄r ꝓfeſſiōe ↄfeſſ⁹. Itē iohānes. viij. comōiaco ueticēſi epō

Poſt patratū homicidiū ſacerdotale officiū miſtrare nō pōt

Miror[k] minus doctā ſciētiā

a Sacerdotes. ad ſe. nō q̧ aliqd dicit̄ malū quo ad ſe: ſic. i. q. i. q̧ q̄dam ⁊. q. iij. ſaluator. ſic mr̄imoniū dicit̄ ſolui quo ad ſoceꝝ qui repudiū miſit nō quo ad cōiuges. ff. de dona. inter vi. ⁊ vxo. cū hic ſtat⁹. §. ſi ſocer. ⁊ facit qs aliqd q̄ȝtū in ſeiꝑo ē. xi. q. iij. inter vba. ſic. xxij. q. ij. §. vl. in fi. ī. d̄ conſe. di. iiij. queris.

b ¶ Potentē. in eo q̧ potens eſt.

c ¶ Pauꝑem. ī. xi. q. iij pauper.

d ¶ Locat. i dignitate.

e ¶ Uſq̧quo. dictū fuit ab helya fugiēte irā regine iezabelis vniuēſo ꝑplo colēti baal: nā deficit ābob⁹ q vult ſ[er]uire duobus: ⁊. xxvi. di. acutius.

f ¶ Illū. i. aliū

g ¶ Indignū ē ↄ. s̄. xli. di. nō cogāt̄. ſed ibi de rebus: hic de ꝑſonis.

Ex premiſſis. tractauit huc uſq̧ magr̄. d̄ qualitate ordinādoꝝ. i hac. di. l. tractat ꝑmo d̄ iā ꝓmotis: an ipi poſt q̄ȝ lapſi ſunt: valeāt reparari. ⁊ primo allegat q̧ ñ pñt reparari poſtea allegat ꝓ ꝑte cōtraria. ⁊ hoc bene ſoluit. ī. e. §. quō. ꝓ parte ꝑma allegat vſq̧ ad. §. eↄ. ⁊ poſtea iducit mlta. c. ad ꝓbādā ſolutōnem ſuam vſq̧ ad. §. ſȝ illud. vbi aliā ponit ⁊ eā ꝓbat ꝑ c. ſe. vſq̧ ad. §. q̧ vero ⁊ poſtea adiūgit de lapſis in hereſi: q̧ nō ſit eis cōicandū añ recōciliatōȝ. ab illo. §. qō vo ſbiūgit tractatū de hōicidis vſq̧ ad illū. §. ꝑ

D. L.

miſſis. deinde addit d̄ ſolēnit̄ penitētib⁹: q̧ ñ debeāt ordinari vel ad militiā ſecularē redire ⁊ q̧ clericis talis pñia nō ſit iponēda: ⁊ ꝓ qb⁹ culpis ſit iponēda. vltimo ſubdit de apoſtatꝭ: q nec ad habitū ſecularē nec ad clericatū aſcendere poſſūt poſt pñiaȝ. Circa lapſos tres regule ſunt notande q̄ cōtinent̄. ī. e. di. conſtituerūt. Prima regula ſm. h. hec ē: vt q mortalit̄ peccauit poſt baptiſmū: nō ꝓmoueat̄: vt xxv. di. primū. i. q. vij. ſiqs oēm. Secūda ē: ꝓmot⁹ ſi mortalit̄ peccat: deijciēdus ē. ī. e. q ſemel. Tertia ē q ab ordine deponit̄ āmō nō reſtituit̄. ī. e. c. i. ⁊. ij. ⁊. c. ꝑuenit. ⁊ vbicūq̧ mitius agit̄ diſpēſatio ē. Iſte autē tres regule ſm tres opiniōes recipiūt inꝑ̄tationē. qdā eni dicūt: q̧ oē peccatū mortale ipedit ꝓmouēdū ⁊ deijcit iā ꝓmotū. ⁊ ſi talis ſit ꝓmotus ⁊ egerit penitētiā: tñ nō pōt miſtrare ſine diſpēſatione. alij itelligūt de magnis crimib⁹ ꝑdictas regulas: q̄ miora p⁹ pñiaȝ ñ repellūt nec deijciunt: vt. lxxxi. di. c. apl̄us. xlvi. di. c. clericus. v. q. iiij. i loco. lxviij. di. c. i. q̄ nec oīe publicū crimē aīe mortē irrogat: iſti. d̄ pub. iud. §. vl. Tertij itelligūt ꝑdictas tres regulas de manifeſtis. occulta eni p⁹ pñiaȝ nō repellūt nec deijciūt: imo iure cōi ꝓmouet̄: ⁊ ſi ꝓmot⁹ ē remanet i ordie ſuo. ī e. c. de his vō. ⁊. c. ꝑceden ti. ⁊ hec opio vior ē ⁊ benignior: hoc tñ excepto q̧ maxia peccata ēt occlta repellūt: vt d̄ hoc plene dixi. s̄. xxx. di. c. vlt. De aultījs aūt ⁊ ſilib⁹ pōt ep̄s ſimplex diſpēſare: ex̄ de iudi. at ſi clerici. ī. e. ↄtūaces. de maiorib⁹ nō. ī. e. minor ⁊ i ſimōia. i. q. i. erga. ⁊ ſm quoſdā in oib⁹ crimib⁹ diſpēſat vbi ñ ꝓhibet̄: ex̄ de ſen. ex. nup. ⁊ de pe di. vi. §. i. i fi. ⁊. lxxxij. di. p̄ſb̄r. ⁊ in pluribus caſib⁹ inuenio epm poſſe diſpēſare: vt nōui. i. q. vij. §. niſi rigor. P. hiſpan⁹ contrariū dixit. nā cū in qbuſdā caſib⁹ ei ꝑmittit̄ diſpenſare: ergo in alijs ꝓhibet̄: ar. xxv. di. qualis. ⁊. C. de ꝓcur. marit⁹. Quis aūt cū depoſito poſſit diſpēſare dixi. ij. q. vi. iō. cū ſuſpēſo aūt vl̄ penitēte ēt i hereſi hñ diſpēſat ep̄us. ī. e. p̄ſb̄ros. io. Iſte opiniones hodie termināt̄ ꝑ decre. gregorij. i ex̄ua. d̄ tēp. or. q̄ſitū. vbi reprobat̄ opinio io. ⁊ credo q̧ ep̄s ſēꝑ poſſit diſpenſare: niſi ei ꝓhibeatur exp̄ſſe: vt xxvij. q. ij. lex. diuie i fi. ⁊ ex̄ de ſen. ex. nuꝑ. h.

a Si lapſis. h. c. loqtur de depoſito: vt pȝ ꝑ fi.

b ¶ Spe. q̄ facilitas venie ⁊ cet̄a: vt. xxiij. q. iiij. ē iiuſta.

c ¶ Supplicatio carnalis ſȝ ſpūalis hñ. ī. e. clerico.

d ¶ Reuocare ī. xxxiij. q. iiij. eſt iniuſta.

e ¶ Nō ſtatuta ꝑpetuo. q enīȝ dꝑōit̄ ꝑpetuo depōit̄: vt hic lxxxi. di. ſiqs cleric⁹. ⁊ ar. C de pēis ſuus. ar ↄ. xxxiij. q. iiij. nō oportet ibi ſimpliciter ponit̄ ſepent̄: tñ ſepant̄ ad tēpus nō ꝑpetuo: vt ex̄ de conſti. ex lr̄is i fi. ſed certe illa nō ſunt ↄtria q̄ ibi nulla fuit depoſitio. ⁊ eſt hoc iō ſtatutū: ne leges ludibrio fiant vt. C. de bo. q̄ li. l. vlti. §. vlt. ⁊ eſt ſi. qō lex dicit: q̧ dānatus de crie ad miliciā non recipit̄: vt. ff. de re mili. q cū vno. §. adulterij.

f Qui ſemel. adipiſci. hoc. c. intelligit̄. de rigore vel i maiorib⁹ l' d̄ māifeſtꝭ crimib⁹: ſic ñ ob. lxxxij. di. p̄ſb̄r. ⁊. xv. q. vl. hi q.

g Preſbyterū. aut ꝑmanē. ſi. s̄. xxiiij. di. c. vlti. ī. xv. q. vlti. ſiqs p̄ſb̄r. ↄ. ſo. i iferiori miniſtrauit: vt ibi: ſȝ nō i ſuꝑiori: vt hic.

h ¶ Mitius. ar. q̧ mitius. agit̄ cū cōfeſſo q̄ȝ cū ↄuicto: vt. ī. de his vō. ⁊. xv. q. vlt. ſiqs p̄ſb̄r. ſi. lvi. di. q̄ ſimplicit̄. i. q. i. pñtiū. ar. ↄ. xxiiij. di. c. vl. ſed ibi timore ꝓbationū eſt confeſſus.

i ¶ Facili. i ſponte vt ex̄ de homi. lator.

k Miror. hic hēs: q̧ ep̄us nō pōt diſpēſare cū homicida. item nec cū ſimoniaco: vt. i. q. i. erga. niſi qñq̧: vt. i. q. v. c. i. ⁊ vlt. io. de ſimōiaco ē exp̄ſſū ex̄ de elec c. penl̄. vbi d̄r q̧ ſi aliquo ignorāte ſit cōmiſſa ſimōia: ep̄s cū eo pōt diſpenſare: ſi i ſimplici hñficio ſit cōmiſſa ſimonia: ſec⁹ ſi i ꝑlatura. ſi autē eo ſciēte ſit fcā ep̄s nō pōt diſpēſare cū eo: ex̄ de ſimo. nobis. h. itē nec cū depoſito ſȝ quoſdā: vt. ij. q. vi. io. itē nec cū eo q excōicatus celebrat: vt. xi. q. iij. ſiqs ep̄us. ⁊. vij. q. i. ſiqs p̄ſb̄r. lȝ ſit ar. ↄ. ij. q. v. q̄ȝto. itē nec cuȝ eo q accedit ad iudiciū ſeculare: vt. xxi. q. v. ſiqs ep̄us. iteȝ nec cuȝ bigamo: vt extra de biga. c. de bigamis. ⁊. xxxiiij. di. lector. io. nec

tuā ſacerdotē putare poſt perpe tratū homicidiū[r] poſſe in ſacerdotio miſtrare: imo qđ eſt īepti⁹ nobis ſuadē[m] uelle. ut ipi tali pſūptōni pbeam⁹ aſſenſuȝ. Quis. n. taȝ demēs tāq3 puerſi ſenſus tale qđ exiſtimarȝ: uł poſt q̄ʒtācūq3 penitentiā ɔcedēdū: cū oīo canonice diſcipline ſit ɔtrariū? Debȝ ergo ſacerdotio puatus lachrymaruȝ fonte flagitiū tā imāe diluere: ut talib⁹ ſalteȝ remedijs curatus ſalutis poſſit iuenire ſuffragium.

Itē nicolaus papa.

Ad maiorem gradum clericus puenire nō pōt: q paganū occidit.

Clericū[l] q paganū occiderit nō oȝ ad gradū maiorē prouehi: q carere ēt debȝ acqſito. homicida eni ē. Nā cū diſcreti ſint milites ſeculi a militib⁹ ecclie: nō ɔuēit militib⁹ ecclie militare[n] ſeculo: p[o] qđ ad effuſionē ſāguinis neceſſe ſit puenire. Iteȝ oſbaldo coepiſcopo quadrantino.

Qui defendendo ſe paganū occiderit: ſacerdotali careat officio.

De[q] his clericis p qb⁹ ɔſuluiſtis: ſcilicet q ſe defēdendō[r] paganū occiderūt: ſi poſtea p pēitētiā emēdati poſſint ad gdū pſtiſtinū redire aut ad altiorē ɔſcēdē ſcito nos nullā occaſionem dare: nec ullā tribuē eis līniaȝ quēlibet hominū quolibet mō occidendi. uerūtn̄ ſi ɔtigerit: ut cleric⁹ ſacerdotał ordinis ſaltē paganū occiđrit: młtū ſibi ɔſuluit: ſi ab officio ſacerdotali receſſerit: ſatiuſq3 ē illi in hac uita dño ſub iferiori habibitu irrephēſibilit̄ famulari: q̄ʒ alta indebite appetēdo dānabilit̄ i pfundū inferni demergi. Itē ex concilio agatenſi.

Cadat ab officio eps pſbr aut diaconus capitale cōmittēs crimē.

Si[a] epus aut pſbyter aut diacon⁹ capitale crimē cōmiſit aut chartā falſauerit: aut falſū teſtimoniū[b] dixerit: ab officij bono re depoſit⁹ i mōaſterio detrudat̄ ꝛ ibi q̄ʒdiu uixerit: laicam tm̄mō cōionē accipiat. Itē ex cōcilio martini pape.

Qui homicidij facto aut pcepto aut cōſilio poſt baptiſmū ɔſcius fuerit: clericus nō ordinetur.

Si[c] qs uiduā aut ab alio relictā duxerit: n̄ admittat̄ ad clerū. ꝙ ſi irrepſerit deijciat̄. Similit̄ ſi homicidij aut[d] facto aut[e] pcepto aut[f] ɔſilio aut defenſione[g] poſt[h] baptiſmū ɔſci⁹ fuerit: ꝛ p aliquā ſurreptōnē ad clericatū uenerit: deijciat̄ ꝛ in fine uite ſue laicā cōionē tātūmodo accipiat. Itē greg. ianuario epo caralitano.

De ſacris ordib⁹ lapſi r̄pari n̄ pn̄t.

Peruenit[a] ad nos quoſdā d ſacris ordinib⁹ lapſos uł p⁹ pniam uel an̄ ad miſterij ſui officium reuocari. qđ oīo phibem⁹: ꝛ i hac re ſacratiſſimi quoq3 canōes ɔtradicūt. q igit̄ poſt acceptuȝ ſacrū ordinē lapſus in peccatū carnis fuēit: ſacro ordie careat: ꝛ ad altāis miſteriū n̄ accedat. Idē uenātio lunēſi epo. De eodem

Accedēs[b] ad gorgoniā iſulā fratnitas ueſtra diſcutiat id qđ ad nos de ſaturnio pſbro relatū ē. puēit nāq3 ad nos: ꝙ poſt q̄ʒ de ſacris ordinib⁹ lapſus a ſui ſacerdotij ordie ē deiect⁹: ad explēdū miſteriū pſbrij pſūpſerit accedere: ꝛ oipotēti deo hoſtias imolare. qđ ſi ita factū ē ur̄a fratnitaſ reperit: cū ſacri corporis ꝛ ſāguinis dn̄ipticipatōe puatū i pn̄iam redigat: ita ut uſq3 ad diē ultimū in eadē excōicatōe pmāeat: ꝛ uiaticuȝ tm̄mō exit⁹ ſui tpe pcipiat. Si aūt eū talē pn̄iam agē fratnitas ueſtra cognouerit: ut ei iuſte ad recipiēdā int̄ laicos cōionem ēt an̄ exituȝ debeat miſereri: hoc in[c] tue fratnitatis ponim⁹ poteſtate. ꝛ infra: Preťea ad fratnitatis tue ɔſulta rūdentes ſtatuim⁹ diaconē abbatem[o] queȝ de portu

dispenſat hodie cuȝ filijs pſbroꝝ: vt ex̄ de fil. pſbr. c. p. ꝟ. miniſtrauit. patet imediate. b. diſpēſat aūt i pleriſq3 criminib⁹: vt notaui. i. q. vij. §. niſi. ꝛ generalit̄ vbi nō phibet̄ epo diſpēſatio ſemp diſpenſare pōt: vt ex̄ de ſen. ex. nup. licet qdā dicāt: ꝙ in illis ſolis caſib⁹ diſpēſabit: vbi a iure pmittit̄: qꝛ cū in qbuſdā criminib⁹ eis cōmittit̄ diſpēſatio: vt ex̄ de iudi. at ſi clerici. ergo i alijs eis phibetur: ar. xxv. di. qualis. ꝛ C. de procura. maritus. ꝛ licȝ diſpenſatio ſit ius quod peti n̄ pōt: tn̄ qn̄q3 epus tenet̄ diſpenſare: vt. j. e. vt cōſtituerentur. in fi. ꝛ c. ſi qs diacon⁹. ꝛ c. dño ſacto. ꝛ i. q. vij. diſpenſatōes. ꝛ. xxiij q. i. noli. in fi.

l Homicidiū ſpōte. vt ex̄ de homi. lator.

m Suadere. plus eni ē ſuadere q̄ʒ cōpellere. ff. de ſer. cor. l. i. §. pſuadere. ꝛ pl⁹ pūitur ſuaſor q̄ʒ faciēs. lxxxvi. di. tanta. io.

n Clericū occiderit. ſpōte. b.

o Militare. p hoc pȝ ꝙ loqtur de illo q in bello fuit. hortari tn̄ pōt cleric⁹ aliquos ad defenſionē ſue ecclie. xxiij q. viij. vt pdeȝ ar. ff. de his q no. iſa. ob hec verba. §. vltio.

p Per quod ar. ꝙ rōe vni⁹ delicti iputantur oia delicta que ſequūt̄ ex illo: vt xv. q. i. ſiqs inſaniēs. xxij. q. iiij. inf. ff. qđ met⁹ cā ſi mulier. ar ɔ ex̄ de ſpōſa. ueniens. A.

q De his. Circa illos q cōmittunt homicidiū diſtingue ſic: qꝛ aut cōmittit̄ hōicidiū ex neceſſitate aut ex caſu aut ex volūtate. ſi ex neceſſitate: aut illa neceſſitas eſt euitabilis aut ieuitabilis. ſi eſt euitabilis: ad ſupiores ordines nō pōt aſcendere: ſȝ in iā ſuſceptis tolerat̄: vt. j. e. de his clericis. ſi fuit ieuitabilis neceſſitas: ſine omni diſpenſatione pōt miſtrare in ordine iā hito: ſȝ ad ſupiores hn̄dos petet diſpēſatōeȝ: vt ex̄ đ homi. c. ij. nec ob. ex̄. e. lator. vbi dicit̄ ꝙ ad ſupiores tales licite pmouet̄: qꝛ hoc itelligo ex diſpenſatōe. io. Sȝ certe q⁹ qđ dicat io. de neceſſitate ieuitabili. c. videt̄ expreſſe dicere: ꝙ talis neceſſitas i nullo obſit: vt. j. e. qꝛ te obnoxiū. de hoc notaui in qōnib⁹. b. ſi vero cāu cōmittit̄ homicidiū aut dedit opam rei licite aut nō. ſi dedit opam rei licite: ei nō imputat̄: ſȝ pōt miſtrare in ſuſcepto ꝛ aſcendere ad ſupiorē: vt ex̄. e. c. vl. ꝛ. j. e. ſepe. ꝛ ex̄ e. io. ſed ſi illicite rei opam dedit: tūc nec i ſuſcepto pōt miſtrare nec ad ſupiorem aſcendere: vt. j. e. clerico. ꝛ c. ſiqs voluntate. ſi vero volūtate occidit: nūq̄ʒ diſpēſandū ē cū eo. ſecūdū ꝙ loqt̄ c. miror. b. tn̄ cū ſuo rigore dixit: ꝙ i nullo caſu pōt homicida pmoueri: qꝛ potius dȝ quilibet pmittē ſe occidi q̄ʒ aliū occidere: vt. xxxij. q. v. ita ne. ꝛ dicit ꝙ h̄ verbū ɔſulēdi ponit̄ p verbo pcipiendi: vt. xxviij. q. i. ſic eni. itē ſȝ. b. etiā ſi crimē homicidij ſit occultū: tn̄ poſt pēitētiā n̄ pōt exeq ſuū officiū. ſec⁹ ē ſm eū i quolibet crimie alio: vt. j. c. de his. niſi in ſimonia io. ꝛ hoc expſſe dr̄ ex̄ đ tē. or. c. vl. ꝛ ita duo crimia tm̄ excipit. ſ. ſimoniaȝ ꝛ hōicidiū: ar ex̄. đ accu. iqſitōis. b. Alij aūt plimiq3 dicūt: ꝙ ſiue ſit hōicidiū ſiue aliđ crimē dūmō ſit occultū poſt pn̄iaȝ bene exeqtur officiū ſuuȝ ſine oī diſpenſatōne lȝ nō poſſit pmoueri: ſȝ i ſimonia p⁹ nullā pn̄iaȝ pōt exeq officiū ſuuȝ. i. q. i. erga.

r Defendēdo. icaute ſine moderamie. cuilibet eni licitū ē ſe defendere cū moderamie: vt ꝟ. di. i. ius naturale.

a Si epus. aut charta. dic vt. ꝟ. xix. di. in memoriam.

b Teſtioniū. j. v. q. vi preſbyteri.

c Siqs. iudex executor ꝛ aſſeſſor i cāis crialibus n̄ pn̄t pmouēi. hoc n̄ ē rōe peccati: qꝛ n̄ peccāt iſta faciēdo: vt. xxiij. q. iiij. q̄ſituȝ ꝛ. q. v. miles. ſȝ ppt̄ irreglaritatē quā ex tali facto ɔtraxerūt.

d Aut fcō. vt miles.

e Aut pcepto. vt iudex

f Aut ɔſilio. vt aſſeſſor. ꝛ ita ex cōcilio pūitur aliqs cōn̄ illud. ff. mā. l. ij. in fi. ꝛ. l. deniq3. Sȝ nūqd addi dȝ de voluntate: ar. i. q. iiij. qꝛ pſulatus. in fi. qđ nō cōcedo: licet an̄q̄ʒ fiat vellet illud factū eſſe: vel poſt factum gratum habeat.

g Defenſione. euitabili.

h Poſt baptiſmū. ꝗ ſi an̄ baptiſmū pōt. bazian⁹ dixit ſi an̄ baptiſmū occidit n̄ peccādo vt iudex nō pōt pmoueri: qꝛ nō tollit̄ irregularitas: ſȝ ſi occidit peccādo tollit̄ totū. io. de hoc qđ iuris ſit nōui i qōnibus. b.

a Peruenit. fuerit. de quo fuerit ɔuict⁹ uł ɔfeſſus: ꝛ hoc verū ē niſi epo

ueneris ī dicas cecidiſſe: ad ſacꝝ ordinē nō debere uł poſſe aliquo mō reuocāi. quē qdē ſacro ordie priuatū in pñiam deputare te cō uenit: cui⁹ ſi poſtea act⁹ ꝯuerſatio ꝗ meruerit: porᵉ īnt alios mōa chos ubi decreueris: ſtādi locum ñ ordinē obtineat. ſbdiacōi quo ꝗ quos ſīlis culpa ꝯſtrigit: ab of ficio ſuo irreuocabilit depoſiti in ter laicos cōionē accipiāt. In por tu aūt ueneris loco lapſi diaconi aliū: q hoc officiuꝫ iplere debeat: ordiabis. Saturninū uēo pſbꝛuꝫ ut nūꝗ ad ſacri ordis miſteriū p̄ ſumat accedē ſcriptis cauē decre uim⁹. ſꝫ eū in iſula gorgonia atꝗ capraria ſolicitudinē monaſterij gerere: ꝛ in quo ſtatu ē ſine cuiul ꝗ aduerſitate pmittim⁹. De

Dez loco lapſi ali⁹ ordinādus eſt.

Poſtꝗ quēꝗ crimialit cadē tē i locuꝫ: quo lapſus ē: nul la rō pmittit reuocāi: ꝛ ultra tres mēſes ecclīaꝫ uacare pōtifice ſta tuta ſāctoꝝ canonū ñ pmittunt: ne cadēte paſtore dñicū gregē ho ſtis: qd abſit: antiqu⁹ iſidiando di laniet: fratnitas ura depcatōi eo rū ꝯſentire. ꝛ i lāpſi loco dꝫ epm ordinare. Itē martin⁹ papa.

Qui poſt ordinationem ſuam in lapſum ceciderit: ſacra myſteria nō debet tractare.

Si poſt ordiatōeꝫ ſuā qſpiā i lapſū ceciderit: ꝛ ſi preuari catōis peccato fuerit dephenſus obnoxi⁹: oimodo ꝓhibed⁹ ē cum māib⁹ lutulētis atꝗ pollutis my ſteria nr̄e ſalutis tractare. Grā. Cō tra exēplis ꝛ auctoritatib⁹ pbat poſt actā pñiaꝫ ꝓprios gradus li cite poſſe admiſtrare ꝛ ad maio res poſſe ꝯſcēdere. Maria. n. ſo ror aarō poſtꝗ lepra pcuſſa ē: q2 i moyſen murmurauerat acta pe nitētia a peccato mūdata ē: ꝛ pſti nā grāꝫ ꝓphetizādi recepit. aarō aūt poſt ꝯflatū uituluꝫ etiā in ſū mū ſacerdotē cōſecrat⁹ ē. dauid poſt adulteriū ꝛ homicidiuꝫ ſpm ꝓphetie recepit: ꝛ i ꝓprio gradu pmāſit. achab quoꝗ poſt morte nabute uiri ſanctiſſimi per pñiaꝫ humiliat⁹ i regia ſede remāſit. Et ut p̄tereā⁹ multa exempla uete ris te. petrus negauit chiſtū ꝛ po ſtea pnceps aploꝝ factus ē. pau lus ſtephanum lapidauit: ꝛ tñ a deo in apłin elect⁹ ē. multi quoꝗ ab hereſi ad unitateꝫ catholice fi dei reuertētes i ſuis ordinib⁹ ſunt recepti: alij uero ad epalē et gduꝫ ſunt ꝓmoti: utpote aug⁹ ꝛ alij ꝗ plures. Itē ex epla cyrilli ad io hānez antiochenū. De eodem

Iohānes chryſoſtom⁹ dua b⁹ ſynodis orthodoxoꝝ eꝑo rū fuit diiudicat⁹: ſed iteꝝ fuit re ſtitut⁹. marcell⁹ eps anchiregalla cic depoſit⁹ fuit: ſꝫ poſtmodū ꝓp uꝫ recepit epatū. Aſclepi⁹ diiudi cat⁹ a ſynodo ecclīam ſuā poſtea recepit. marcean⁹ epus adrinopo lite dānat⁹ a papa iulio recepit ec cleſiā ſui epat⁹. cyrillus epus hie roſolymitan⁹ depoſitus fuit: po ſtea recōciliat⁹ ē ſue ecclīe. Simi li mō polocromiū eiuſdē ecclīe hie roſolymitane pōtificē ſixt⁹ papa dānauit: ꝛ iterū ipē eū reconcilia uit. innocēti⁹ papa fortunatū epꝫ dānauit: ſꝫ ipē poſtea eū i ꝓpriuꝫ locū reſtituit ecclīe ſue. miſenum epm a felice papa dānatū gelaſi⁹ papa ſucceſſor illi⁹ recōciliauit: ꝛ ecclīe ſue reſtituit. leunci⁹ dū eſſꝫ pſbr depoſit⁹ fuit: ſꝫ poſtea in an tiochia pñarcha extitit. grego. ue ro. iiij. papa theodoſiū quē euge ni⁹ eius añceſſor pſbyterij hono re ꝓuauerat: ſācte ecclīe ſeguine ꝯſecrauit epm. abbas nāꝗ epus diiudicat⁹ fuit: ſꝫ ſācta ſynodus canōice ſuā illi reſtituit ecclīam. Rocardū uero epm ſancte ſue ſo uienſis ecclīe a ſynodo aut carol⁹ interfuit rex ꝯdēnatū ꝛ ſophidi nū placentinū epm merito repro batū nicolaus papa ābos recōci liauit. Preterea calixtus papa de huiuſmodi ſcribit ita.

Clerici poſt lapſū ſuis ordinib⁹ reparari non poſſunt.

Ponderet unuſqſꝗ ſmones ſuos: ꝛ qd ſibi loq ñ uult al teri nō loquat. unde bñ ſacra ſcri ptura ait: Qd tibi ñ uis fieri: alte ri ne facias. nos eni tpe idigem⁹ ut aliqd maturius agam⁹. nō p̄ci pitemus ꝯſilia ꝛ opa nr̄a: neꝗ co ruꝫ ordinē corrūpam⁹. Sꝫ ſi aliq s lapſus quoquo mō fuerit: por temus euꝫ ꝛ fratno corripiamus

cū eo diſpenſaſſet: vt ex de iudi. at ſi clerici. ſed nonne canon iſte prohibet epo diſpēſare in hoc caſu: non: ſꝫ redarguit idiſcreta diſpēſatio: vt dixi ex de preben. de multa.

b a ¶ Accedēs. pſbro. ergo clericus degradat⁹ nō retinet ordinē: ar. liiij. di. ex antiqs. ꝛ. xi. q. iij. epus. ꝛ. xv. q. vlti. ſiqs pſbr. ꝛ. xxiiij. q. vlti. clerici ꝛ idē videtur per hoc qd dr̄. j. iter laicos com munionē ſed tñ dico: ꝗ characterē ſemp reti net: p id qd habes. i. q. i. ꝗ quidam. ꝛ. xxxij. q vij. licite. ar. lxxxi. di. di cium. vñ q percutit ipꝫ incidit in canonē ſaltꝫ in memoriam pſtine di gnitatis: vt. ff. de decu. l. vlti. ꝛ. ff. de qōni. l. vni us. §. ſeruus. ꝛ de con. di. iiij. oñdit. io. qd non credo cū careat omni priuilegio clericali. nec credo ꝗ ꝯficiat: q2 oēꝫ poteſtatē amiſit. b.

c ¶ In tue. ergo epus poteſt remittere pñiaꝫ iniūctā a papa: ſic. xxiij q. ij. latorē

d ¶ Abbatem. ergo ab bas pōt eē diaconus: q: abbas poti⁹ ē nomē officij ꝗ dignitatis: vt xxvij. q. ij. c. i. imo i mi noribus ordinib⁹ ꝯſti tutus pōt eſſe abbas: extra de eta. ꝛ qua. or. tuam.

e ¶ Ueneris. exiſtentē.

f ¶ Cecidiſſe. p crimen

g ¶ Priorē. i. vt ſit mo nachus vt pri⁹ fuit nō tamē erit abbas.

h ¶ Obtineat. nō ordi nem vel dignitatē.

i ¶ Solicitudinē. vt ſit ꝓcurator loci: licet ſit i famis: q2 infames nō excludunt a ciuilibus muneribus: ſed hono ribus: ar. C. li. x. de his q iple. ſti. ſacra. li. ſūt. l. ꝛ ex de eta. ꝛ qua. tuaꝫ ꝛ ſic ꝓcur. monaſterij poteſt eē infamis: ſed non ꝓcurator epi v. q. iij. q2 epus. q2 non req ritur ſūma in eis perfe ctio itegritatis: vt. xvi. q. i. legi.

k ¶ Poſtꝗ. ꝛ vltra tres mēſes. tres menſes dant ad electō neꝫ a die mortis: ꝛ alij tres menſes ad conſe crationem petendā. j. c. di. qm̄. ꝛ. lxiij. di. obeū tibus ꝛ ex de elec. ne ꝓ defectu. niſi per neceſſi tatē ꝓrogef: vt. xxvij. di. de ſiracuſane.

l ¶ Si p⁹ ordiatōem

m ¶ Econtra. de

maria dicit. ij. q. vij. §. item obijcitur.

n ¶ Aaron. hec hiſtoria habetur. xlv. di. diſciplina.

o ¶ Dauid. hec hiſtoria dicta ē. ij. q. vij. §. item. cum balaam.

p ¶ Lapidauit. ideſt lapidantib⁹ conſenſit cuſtodiendo veſtes: vt j. e. cōſiderandū. vnde non fuit penitus imunis: vt ex de homi. c. ſicut. §. illi quoꝗ. tamen hoc exempluꝫ non competit quia iſtud fuit ante baptiſmū

q ¶ Auguſtin⁹ qui fuit mani cheus: ſed añ baptiſmum. ꝛ ideo non com petit exemplū ꝛc.

a ¶ Pondet grauis erit qlibet in v bis: vt. iiij. q. ij §. item in cria libus. v. in te ſtibus. ꝛ qui ci to fat ad peni tentiā ꝓperat: vt dicit ſeneca ꝛ pōt qs in ꝓ prio facto pe tere inducias ad reſpōdēdū ff. de inter. ac. qui interroga tur an heres ſit. Naꝫ teſtis repētinus ꝛc. v. q. v. §. ſed aliud.

b ¶ Quod tibi in thobia.

c ¶ Tempore. nam ratio tem pis mutat con ſtitutioneꝫ: vt xxxiiij. di. frat nitatis.

d Apoſtolus.ad galathas.
e Dauid.hoc exemplum non competit:nam nihilominus fuit dictum ei non ſacrificabis mihi:q2 vir ſanguinum es.j.de conſe. di.i.c.i.
f Miniſtrare.diſpēſatiue ſi crimē ē manifeſtū vl' ipſo iure ſi crimen eſt occultum: extra de tempo.ord.c.vlti.
g Qui dōmit in peccato.
h Non adijciet. ideſt non conatur bene operando.
Ut rſurgat p penitētiā.
k Docuit. id eſt docturum ſe promiſit: ⁊ ſic eo ipſo ꝙ gs ꝓmitit ſe velle docē deo obligat: ſic.x xi.di. in nouo vbi ſimilit arguit anacletus ex illa auctoritate dabo tibi claues: ideſt do in corpore mortali: ⁊ ſic futurum ponitur pro preſenti: vt de conſe. di.ij.in chriſto ff. de ver. ſig. verbum erit.
l Miſericō diam.ſi enim i aliquo redarguendi ſum⁹ melius eſt miſericordie red dere rationem ꝙ crudelitatꝭ. xxxv.q.ix. veniā.⁊ infra.x xvi.q.vij. alligant.⁊.xi.q.iij nemo. j. lxxx vi.di. non ſatꝭ. infra. i. q. vij. exigunt. ꝫ. di. ix. ſane qppe.

affectu.ſicut ait beat⁹ aplus⁹: Si ꝑoccupat⁹ fuerit homo in aliquo delicto:uos q ſpuales eſtis iſtrui te huiuſmōi i ſpiritu lenitatis alē alteri⁹ onera portātes:⁊ ſic adim plebitis legē chriſti. Porro ſāct⁹ dauid̄ de mortiferis crimib⁹ peni tentiā egit:⁊ tñ i honore ꝑmanſit Beat⁹ quoqꝫ petr⁹ amariſſimas lachrymas fudit:qñ dñz ſe negaſ ſe penituit:ſꝫ tñ aplus ꝑmāſit. ⁊ dñs ꝑ ꝓphetā pollicet̄ dicēs: pec cator in quacūqꝫ hora ꝯuerſus fu erit ⁊ igemuerit:oiuz iniqtatū ei⁹ nō recordabor āplius. Errāt ita ꝙ q putant:ꝙ ſacerdotes poſt la pſū ſi ꝯdignā egerit pñiaz: dño ñ poſſe miſtrare⁹ ⁊ ſuis honoribus frui:ſi bonā deiceps uitā duxerit ⁊ ſuū ſacerdotiuz digne cuſtodie rint: ⁊ ipi q hoc putāt nō ſolum errāt:ſꝫ ēt traditas eccl'ie claues deſpicē uidet̄. de qb⁹ dr̄: qōcūqꝫ ſolueritis in ťra erit ſolutū ⁊ in ce lo.aliogn hec ſñia aut dñi nō eſt aut uera ē. Nos uero indubitāť tā dñi ſacēdotes ꝙ reliquos fide les poſt ſatiſfactōeꝫ dignā poſſe redire ad honorē credim⁹ teſtāte dño ꝑ ꝓphetā: nūqd q̄ dormit ñ adijciet ut reſurgat. ⁊ ꝓpheta da uid pñiaz agens dixit: Redde mi hi leticiā ſa.t.⁊.ſp.pñ.ꝯ.me. ipe nanqꝫ poſt pñiaz ⁊ alios docuit: ⁊ ſacrificiū deo obtulit: dans exē plū doctorib⁹ ſancte eccl'ie ſi lapſi fuerit: ⁊ ꝯdignā pñiam deo geſſe rit: utrūqꝫ facē poſſe docē ⁊ ſācti ficari. docuit.n.qñ dixit: docebo iiquos uias.t.⁊ i.ad te cō. Sacri ficiū deo obtulit ꝑ ſe dū dicebat: Sacri.do ſpſ ꝯtri.cor ꝯtri.uidēſ aūt ꝓpheta ſua ſcelera mūdata ꝑ pñiam: nō dubitauit ꝑdicando ⁊ dño libādo curare ēt aliena. Mū dat̄ ergo hō a peccato: ⁊ grā dei reſurgit a lapſu: ⁊ i pſtino manet officio iuxta p̄dictas auctes. uide deat ne apli⁹ iaceat: ſꝫ euangelica ſnia i eo maneat: q̄ ait: uade ⁊ am plius noli peccare. unde apl's ait ñ ergo regnet peccatū i uro mor tali corpore. ⁊ nō obediatis cōcu piſcētijs ei⁹. ſniam q̄ uetat miſeri cordiā: nō ſolū tenē fratres ſꝫ ēt audire fugite: q2 potior ē miſicor dia oibus holocauſtomatib⁹ ⁊ ſa

crificijs. Item hieronymus.

In priſtinum gradum poſt penitentiā reuocari poſſūt penitētes.

Et purgabit filioſ leui. tps enī ē ut iudiciū a domo dei icipiat. ⁊ alibi ſcribit̄: a ſāctis me is icipite. In filijs aūt leui oēꝫ ſa cerdotalē itelligēs eē dignitatē. ſi aūt ſacerdotes purgādi ſunt ⁊ co lādi: ut purū aurū remaneat ⁊ ar gētū: qd de cetis ē dicēdū: q cum emēdati fuerit ⁊ colati: tunc offe rēt deo iuſta ſacrificia: ⁊ placebit dño ſacrificiū coꝝ qd offert̄ ꝑ iu da ⁊ hieruſalē. hoc ē ꝑ his q dñꝫ cōfitet̄ ⁊ pacē ei⁹ mēte ꝯſpiciūt: ſi cut dics ſeculi ⁊ ſicut āni antiq⁹: hoc ē ut qño i ꝑncipio placuerūt deo: ſic poſt peccatū ⁊ pñiaz pla cere icipiat: cū oium fuerit pecca torū ſorde purgati. Item gre go. ſecūdino.

Lapſi reparari poſſunt.

Quia ſāctitaſ tua reqſiuit: ut tibi ō tali ſacerdotali officio poſt lapſū reſurgendi auctes ſcri berem⁹: dū dicis: de hoc canonū diuerſoꝝ te legiſſe diuerſas ſniaſ alios reſurgēdi alios neqꝙ poſſe ideo nos generales ſynodos a ni cena ſynodo icipiētes hāc cū reli qs q̄ttuor ueneramur: q2 ipaꝫ ſe quētes cetere i cūctis canōicis ſē tētijs unaminit̄ ꝯcordāt. nos ue ro p̄cedentes p̄res ſeqmur: q2 au ctore deo a ſacra doctrina illoꝝ ñ diſcordam⁹. a capite itaqꝫ icipien tes uſqꝫ i q̄rtū altaris miſtrū hāc formā ſuādā cognouim⁹: ut ſicut miorē maior p̄cedit honore: itā ēt crimie. ⁊ quē maior ſequit̄ cul pa: maiori plectat̄ uindicta: ⁊ ſic poſtea pñia credatur eſſe fructuo ſa. qd.n.ꝑdeſt triticū ſemināe ⁊ fructū eius nō tollere: aut domū ꝯſtruere ⁊ nō illic habitare? poſt dignā itaqꝫ ſatiſfactōem credim⁹ poſſe redire ad honorem ⁊ ad fō tē miſicordie recurrētes euāgeli cā ſniam ꝓferam⁹. gaudeo inqt ſup uno peccatore pñiam agēte: magis ꝙ ſup .xcix. iuſtos q nō i digēt pñia: ⁊ ouē ꝑditā. xcix. nō errātib⁹ relictis in deſto humero pij paſtoris ad ouile reportandā dñs ipſe teſtat̄. Si ouis ꝑdita er rās poſt iuētōnē ad ouile hūero

m Et purgabit. verba malachie ſunt. ecce veniet dominus exercituū ⁊ quis pōt cogitare diē aduentus ei⁹: ⁊ quis ſtabit ad videndū eū: ipſe enim quaſi ignis conflans ⁊ quaſi herba fullonum: ⁊ ſedebit conflans ⁊ emundās quaſi aurū ⁊ argentū: ⁊ purgabit filios leui ⁊ colabit eos quaſi aurum ⁊ argentum: ⁊ erunt offerentes dño iuſta ſacrificia. ⁊ placebit domino ſacrificium iuda ⁊ hieruſalem: ſicut dies ſeculi ⁊ anni antiq.
n Tempus. verba petri in epiſtola canonica
o A domo. ideſt a ſacerdotibus. omnia enī mala a ſacerdotibus ꝑceſſerunt. xxiiij.q.iij. transferunt.
p Et alibi. in ezechiele
q Omnem.ar. quod de vno dicitur de omnibus intelligitur: vt.l xi.di.miramur. ⁊ xxii ij.q.i.quodcūqꝫ.
r Antiq.i.patres.
s In principio. ante peccatum. ar.j. proxi. c.
t Sic poſt peccatuꝫ immo plus.j. c. fidelior.
q Uia. quattuor. ſcilicet conſtantinopolitana: epheſina: chalcedonēſis: ⁊ anchiritana: de qua habes.j. e.domino.
b A capite. ideſt epiſcopo.
c Uſqꝫ ad quartum. ideſt ſubdiaconatū.
d Ita ēt crimie.j.xxii ij.q.i.nō afferam⁹.
e Triticū.i.penitētia.
f Et fructuꝫ. ideſt reſtitutionē.
g Gaudeo. ideo dicit gaudeo: q2 poſt penitētiaꝫ fortior reſurgit homo: vt.j.e.fidelior.
h Noue. ꝑ qd deſignātur.ix.ordines angelorum: de qbus habes: de pe.di.ij. principium
i In deſerto. ideſt in celo: qd diabolus per caſum deſeruit.

k ¶ Et pma. ar. ꝙ reſtituti pñt accuſare ꝛ teſtificari: ar. j. e. ferꝛ. ꝛ. c. dño ſacto
l ¶ Pauci. difficile. n. ē. ↄtinere: vt. xxviij. di. ð bis. ꝛ. xxxiij. q. v. ꝗ ſint. nec
tñ iō minus delictū ē: vt. ij. q. i. multi. i ſi. ꝛ. xxxij. q. vij. flagitia. ꝛ licet iſtud
ſit naturale: nō tñ excuſat: vt. ff. ad. l. agli. ſi ſeruus. §. ſi fornicarius.
m ¶ Quid eſt. ꝙ prophete. ezechieli.
n ¶ Stans. hic ſtans accipit in mala ſignificatione ꝛ prius i bona. ꝛ ita eſt hic ar. ꝙ aduocat⁹ varijs modis pōt iura exponere ſicut hec auctoritas vẽbū caro factū ē: vl' illō: veritas de terra orta ē qñqꝫ exponit. i. chriſt⁹ de virgine nat⁹ ē: vt. xxxv. q. x. c. i. qñqꝫ exponit. i. cōfeſſio: de penitẽte: ð pe. di. i. qcūqꝫ ar. coñ. xxiij. q. vij. ꝙ autem.
o ¶ Timore ſeruili. ſ. cū quo charitas dedignatur hitare. inducit tñ iſte timor filialem ſicut ſeta filum: vt. j. de pe. di. ij. ſiqs tantam.
a ¶ Ferrū. in iob cōtinet ita. hꝫ argentū venarū ſuaꝝ principia: ꝛ auro locus ē in quo cōflat. ferrū ð terra tollit. lapiſ calore ſolutus in eis conuertit.
b ¶ Incipit. ar. ꝙ poſt pñiaꝫ reuertitur qs ad priores actus. ſi. xxxij. q. i. cū renūciat. ꝛ. q. v. pceptū i fi. ꝛ. vi. q. i. illi q. ꝛ. ſ. e. q. tua in fi. ff. ð edi. ꝙ ita. ar. cōtra. lxi. di. in ſacerdotib⁹. Reſpōdeo ꝙ nūqꝫ p penitentiā reuertit res ad priorē ſtatū: vt. xxxiij. q. ij. admonẽ. ꝛ. xxxi. di. roman⁹. ꝛ. c. ſiqs clericus. ſed per diſpēſationē: vt. ij. q. iij. §. notādū. i fi. io. niſi in occultꝭ criminibus: vt eẋ de tẽpo. or. c. vl. b.
c ¶ Nō nō fuit. i. qualꝭ ñ fuit. ꝛ ſic ñ ē hic aliq̃ fictō iuris. vl' dic ꝙ ius fingit eū eē nouū hōiē: ſicut baptizatuꝫ. xxvi. di. c. i. alterat⁹ tñ ē. ij. q. vij. §. qꝛ ergo. ſic fingit nō eē homicidam q ē hōicida. xxxiij. q. v ſi hōicidiū. ſimilit figit aliquē nō trāſiſſe q trāſiuit: vt vij. q. i. mutationes. ꝛ ñ eē epꝫ q ē eps vt. ij. q. vij. ñ oēs. ꝛ. c. g nec. ꝛ cē vgīnē q̃ nō eſt vgo: vt. xxxij. q. v. ppoſito. ꝛ nō eē mrimoniū: qð ē: vt. xxx. q. v. alit. Sꝫ nūqd p tales fictiones p iudicabit veritati: ita vt nō admittat pbatio in cōtrariū: videt ꝙ ſic: vt extra de regula. vidua. videt coñ: vt eẋ de renū. ſup eo. ꝛ. ff. ꝙ me. cā nō ē veriſiſe ꝛ vna pſūptio p aliā pſūptionē tollit. ff. de in ite. re. diu⁹. Ego dico breui ꝙ coñ oēm pſūptionē audit pbatio: niſi vbi ius de iure alicu⁹ nō tm̄ peiſmit: ſꝫ ẽt certū qd ſtatuit. nec multū appꝓior illā diſtīctōēꝫ quoꝛūdā: q̄ ſt

deportatur p̄dictis. xcix. nō errātibus in deſto relictis: cur iſte p⁹ pñiaꝫ ad eccl'ie miſteriū lapſus ñ reuocet? ſicut in apocal'. dicit de miſterio eccl'ie: memēto unde ceciderꝭ ꝛ agere pñiaꝫ ꝛ p̄ma opa fac. Quid. n. graui⁹ ē: aut carnale delictū cōmittē ſine quo pauci iueniunt: aut dei filiū iureiurādo negare: i quo uerbo hūc ip̄m beatū petꝝ apl'oꝝ p̄ncipeꝫ ad cui⁹ ſacrū corp⁹ indigni ſedem⁹: lapſum eē cognouim⁹? ſꝫ poſt negationē pñia ſecuta ē: ꝛ p⁹ pñiaꝫ miſericōdia data ē. q ab apoſtolatu eū nō expulit: q añ qdem ip̄m ſe negare p̄dixit. Itē ſup ezechielem.

Poſt acerrimā pñiaꝫ lapſi repāt

Quid⁹ ē hoc qð pphete iacēti dr̄ ſta ſupra pedes tuos ꝛ loquar tecuꝫ. q eni iacēti loq̄bat: cur ſtati pmittit ſe locutuꝝ? Sꝫ ſciendū ē: quia alia ſūt que iacentes: alia q̄ ſtātes audire debem⁹. iacēti. n. dr̄ ut ſurgat: ſtāti aūt p̄cipit ut ad p̄dicatōem pficiſci debeat. adhuc. n. noƀ in īfirmitatis ↄfuſiōe iacētibus pberi nō dꝫ auctoritas p̄dicatōis ſꝫ cū iā i bono ope ſurgim⁹: cū iā recti ſtare cepimus: dignū ē ut ad lucrādos alios in p̄dicatione mitti debeam⁹. Stās ergo ppheta uiſionē ſpūalē uidit ꝛ cecidit: cadens uero ad monitionis uerba ſuſcepit: ut ſurgeret. ſurgēs aūt p̄ceptū audiuit ut p̄dicaret. Nā q adhuc ex ſupbie uertice ſtam⁹: cū iaꝫ de eternitatis timore aliqd ſētire cepim⁹: dignū ē ut ad pñiaꝫ accedam⁹. ꝛ dū infirmitates nr̄as ſubtilit cognoſcentes hūilit iacem⁹: p diuini uēbi ↄſolatōēꝫ ad fortiora opa reſurgamus. Itē. De codē

Ferrū de t̄ra tollit: cū fortis ꝓpugnator eccl'ie a t̄rea quā p⁹us tenuit actōe ſepat. nō ergo i eo dꝫ deſpici qð fuit: qꝛ iā īcipit eſſe qð nō fuit. Itē aug⁹.

Poſt condignam penitentiā priſtina recipiunt officia

q̄dā preſūptio iuris: q̄dā hōis: q̄dā nature: qꝛ lex dic: ꝙ p fictionē iuris veritas nō cōfūdit nec delet: vt. C. de iur. dot. i reb⁹ i pn.
d ¶ Cum exaudiero. iſaias. ppheta ꝛc.
e ¶ Ieſus. in typo. qꝛ duxit alienigenā ſicut chriſtus eccliam.
f ¶ Sordidatus. quia dimiſit vxorē.

Cū⁹ exaudiēo eos: dabo eis uirtuteꝫ ſp̄us mei: ꝛ iplebo eoſ iudicio meo ꝛ fortitudīe. Ani aduertite i p̄nti loco poſſe docere aliquē poſt peccatū: ſi tñ uicia priſtina pñia digna diluerit: ūde dauid poſt adulteriū ꝛ homicidium loqt i pſ: aſpges me iſopo ꝛ mūdabor ꝛ ſup ni. ðalbabor. nec ſua tñ puritate ↄtētus ē: ſꝫ iſert: redde mi. le. ſa. t. ꝛ ſp. p̄n. cō. me. cū ꝙ hoc fecēris docebo ait iīquos uias tuas. Itē hier. De codē

Ieſus fili⁹ ioſedech ſacēdos magnus: q̄ꝗ̄ in typo aduētū p̄ceſſerit ſaluatoris: q nr̄a peccata pōtauit: ꝛ alienigenā ſibi ex gētib⁹ copulauit eccl'iaꝫ: tñ ſm litterā poſt ſacerdotiū ſordidatus i ducit. aſtat diabol⁹ a dextris ei⁹ ꝛ cādida illi deiceps ueſtimenta reddūt. Itē ex cōci. agathenſi

Poſt penitētiam clerici correcti gradū ſuū ꝛ dignitatē recipiant.

Contūaces clici: put digni tatis ordo pmiſerit: ab epo corrigāt. ꝛ ſiq poris gdus elati ſupbia cōionē fortaſſe ↄtēpſerit aut eccl'iaꝫ frequētare ul' officiuꝫ ſuū iplere neglexerit: pegria eis cōio tribuat ita: ut cū eos penitētia correxerit: reſcripti in mricula gradū ſuū dignitatēqꝫ recipiāt. Item ex conci. martini pape.

Siqs pſbꝛ aut dia De codē con⁹iuēt fuerit aliqd de miniſterijs eccl'ie uenūdaſſe: qꝛ ſacrilegiū cōmiſit: placuit eū i ordiatione eccl'iaſtica non haberi. In iudicio tñ epi dimittēd⁹ ē: ſi i ſuo debeat recipi gradu: qꝛ multotiens hoc ip̄m qð de ſacroſācto altario ↄtaminatū ē: in epi ptatē dimiſſū ē. Itē auguſtin⁹ ad bonifaciuꝫ

Bene ualꝫ ſacerdos reſtitui ad honorē ſuū p⁹ pactā pēitētiā lꝫ i hoc diuerſi diuēſa ſētiāt dicētes nō poſſe reſtitui ad honorē: ſed ſic dictū eſt, ppt ſiīlatas peitētias quorūdā ꝛ ppt affectatas honoꝝ dignitates. Itēꝫ aug⁹.

g ¶ Diabol⁹. i. vxor que idola coluit.
h ¶ Candida. qñ ad ↄſilium beſdre fligt illam. xxviij. q. ij. §. i. ꝛ. ij.
i ¶ Contūaces pro ut ordo. alio e niꝫ mō ſūt puniēdi clici minorū ordinum ꝛ alio maioꝝ: vt xxxv. di. ante oia. ꝛ. xi. q. i. ſi q clericoꝝ. ꝛ. xij. q ij. fraterni tas.
k ¶ Prioris. i. altioꝛis.
l ¶ Cōionē. id eſt nolunt eē i ter alios.
m ¶ Peregria aufert eis bñficiū ꝛ officiū.
n ¶ In mricula ſic. ij. q. i. nomē
o ¶ Dignitatēqꝫ ſi. n. a vigilijs deeſt: auferendū ē ei ſtipendiū: vt. xci. di. cleric⁹ victū. ſꝫ ſi plat⁹ p tres hebdomodas deeſt: p triēniuꝫ ſuſpēdit: ꝛ ēt ſi dieb⁹ ſolēnib⁹ deſt: vt. vij. q. i. ſiqs i clero. ſi per duos mēſes puaſ eccleſia: vt. vij. q. i. pñtiū. niſi velis dicē hodie correctū: vt eẋ ð cle. ñ reſi. ex tue. Sed an poſſit repetere fructuſ poſtea cū reuertit: ñ vr̄: vt. C. de remili. l. i. li. xij. alioqn ſpe reſtitutōis facilius deliqret: vt ſ. e. di. c. i. iteꝫ qꝛ pene nō ſolēt repeti. ff. de cō. ide. pene. ꝛ penā quā qs ex ſuo delicto pſtitit: ñ repetit. ff. ð. pen. q. ppo. §. penā. itē hic ꝛ i. c. ſe. vr̄ ꝙ eps poſſit diſpēſare cū depoſito. nā ꝛ ſcāt⁹ reſtituit. ff. ð poſtu. l. i. §. de q̄ aūt. ꝛ ſenat⁹ eqpat p̄ncipi: vt. ff. ð aq plu. ar. ꝙ p̄ncipis. ꝛ ecclia hꝫ ſuū ſenatū: vt. xvi. q. i. ecclia. ar. ad h xi. q. iij. eps. ꝛ. C. ð epiſ. ꝛ cle. placet. ar. ꝫ. eẋ ð cle. ñ reſi. ex tue. ꝛ di xi de hoc. ij. q. vij. ideo io. So. cum depoſito ſolēniter ſolus papa

Sacerdos quidē ſi cadit: ualꝫ ⁊ hꝫ reſtitutōis locū poſt dignā ⁊ pactā pn̄iam in honorē ſuū ꝓpheta atteſtāte q ait: nūqd q cadit nō adijciet ut reſurgat. ⁊ beatꝰ gregoriꝰ dicit hoc ad ſecūdinum ep̄m incluſū amicū ſuū: etiā ab ip̄o ꝓpheta in hoc argumētuꝫ habemꝰ: q cū poſt pactū adulterium ⁊ hōicidiū ꝑpetrauit: ⁊ tn̄ poſtea pacta digna pn̄ia p dei grām ad p̄ſtinū officiū reſtituit̄. Quomō igit̄ huiuſmōi auctoritatū diſſonātia ad ↄcordiā reuocari ualeat breuit̄ iſpiciamꝰ. Sūt tn̄ qdaꝫ quos ñ odiū criminis ſꝫ timor utilitatis ⁊ amiſſio ꝓpꝑij gradꝰ ⁊ ābitio celſioris ad pn̄iaꝫ cogit. hos ſacri canōeſ irrecupabilit̄ deijciūt: qꝛ q ſil̄atōe pn̄ie ul̄ affectōe honoris a deo nō cōſeqt̄ ueniā: nec ab eccleſia repatōneꝫ meret̄. Unde auguſtinus ſcribit ad bonifacium.

Quare cōſtitutū eſt in eccleſia ne poſt pn̄iam qs ad cl̄icatū redeat.

Ut cōſtitueret̄ i eccl̄a: ne qſq̄ poſt alicuiꝰ criminis pn̄iam clericatū accipiat ul̄ ad clericatuꝫ redeat ul̄ i cl̄icatu ꝑmaneat: ñ deſꝑatōe indulgētie ſꝫ rigore factū ē diſcipline: alioqn ↄtra claues eccleſie datas diſputabit̄: de qbus dictū ē: Quecunq̄ ſolueritis ſup terrā: ſoluta erūt ⁊ i celo. Sꝫ ne forte ēt de cet̄is crimibꝰ ſpe honoris eccl̄iaſtici animꝰ intūeſcēs ſupbe ageret pn̄iaꝫ: ſeueriſſime placuit: ut poſt actā pn̄iaꝫ de dānabili crimīe nēo ſit cleric̄: ut deſꝑatōe tꝑalis altitudinis medicia maior ⁊ uerior eēt hūilitatis. Nā ⁊ ſanctus dauid de crimibꝰ mortiferis egit pn̄iam: ⁊ tn̄ i honore ſuo p̄ſtitit: ⁊ beatū petrū qn̄ amariſſimaſ lachrymas fudit: utiq̄ deū negaſſe pēituit: ⁊ tn̄ apl̄uſ ꝑmāſit. Sꝫ nō iō opinādū ē ſupuacua poſteriorꝫ doctorꝫ diligētia qꝛ ubi ſaluti nihil d̄trahebat̄ hūilitati aliqd̄ addidert̄: quo ſalꝰ tutiꝰ iueniret̄. exꝑtus credo aliquoruꝫ fictas penitētiaſ ꝑ affectatas honorꝫ potētias. cogūt. n. ml̄tas iuenire medicinas ml̄torꝫ expimētā morborum. uerꝫ in huiuſmōi cauſis ubi ꝑ graues diſſenſionū ſciſſuras nō huiꝰ aut illiꝰ homis ꝑiculū ſed populorꝫ plurimorꝫ ſtrages iacꝫ: d̄trahēdū ē aliqd ſeueritati: ut maioribꝰ ſanādis maliſ charitas ſyncera ſbueniat. Itē ex epl̄a clerī romani miſſa pape cypriano.

Reparationis beneficiū non niſi poſt penitentiam debet concedi.

Abſit a rōana eccl̄ia uigorē ſuū tā ꝓphana facilitate dimittere: ⁊ neruos ſeueritatis euēſa fidei maieſtate diſſoluē: ut cuꝫ adhuc nō tm̄ iaceāt i peccatis: ſꝫ ēt cadāt euerſorꝫ fratꝫ ruinē ꝓperatā nimis remedia cōicatōnū utiq̄ nō ꝓfutura p̄ſtent̄. ubi eniꝫ poterit pn̄ie medicia ꝓcedē: ſi ēt ip̄e medicꝰ int̄ceptā pn̄ia idulget ꝑiculis: hoc ē nō curare: ſꝫ ſi uerū dicere uolumꝰ occidere. Item cyprianus de lapſis.

Impenitētibꝰ uenia ↄcedi ñ pōt.

Siqs p̄poſtera feſtinatōe temerariꝰ remiſſionē peccatorū cūctis putat ſe dare poſſe: aut audet dn̄i p̄cepta reſcindē: nō tm̄ nihil ꝓdeſt: ſed obeſt lapſis. ꝓuocaſſe. n. irā dei ē ñ ſeruaſſe ſn̄iam nec miſicordiā pijſſimi dn̄i d̄pcāi ſed ↄtēpto dn̄o de ſua facilitate p̄ſumere: ⁊ ifra. mandāt. n. aliqua martyres fieri: ſꝫ ſi iuſta ſi licita ſi nō ↄtra ip̄ꝫ dn̄m ac dei ſacerdotes ſūt: faciēda ſūt. Si obtēpāt iſ facilis ⁊ ꝓna ↄfeſſio ſi penitentis ſuēit religioſa moderatio: mādāt martyres aliq̄ fieri: ſꝫ ſi ſcripta ñ ſunt i lege dn̄i: q̄ mandāt: añ ē ut ſciamꝰ illos a deo ipetraſſe q̄ poſtulāt: ⁊ tūc facē qd̄ mādāt: neq̄ eni ſtati uideri pōt diuia maieſtate ↄceſſū: qd̄ fuerat hūana pollicitatōe ꝓmiſſū. Nā moyſes ꝓ peccatis ppl̄i petijt. nec tamē peccātibꝰ ueniā a deo cū petijſſet accepit. Itē iſidorus ad maſſanū ep̄m.

Qui ſūt reparādi pꝰ lapſū ul̄ qñ.

Domino ſacto meritiſq̄ ſācto

---

diſpenſat: vt de pe. di. vi. c. i. in fi. b.

a Siquis. iudicio epi. Hic ergo ꝑmittit̄ ep̄us diſpēſare in ſacrilegio ſic ⁊ i hereſi: vt. j. e. p̄ſbros. q ⁊ in occultis ēt magnis. j. e. de his. ⁊ hoc verꝫ ē: niſi ſit enorme ſacrilegiū: vt. xij. q. ij. de viro.

b Ut cōſtituerēt̄. ñ deſꝑatōe. i. ob h̄ q̄ eccl̄ia deſꝑet ſe poſſe reſtituē tl̄es

c Sꝫ rigore. hic manifeſte colligit̄: q̄ cāones qui dicūt lapſos nō eſſe reꝑandos ul̄ reſtituēdos d̄ rigore loquūt̄.

d Etiā de ceteris. i. oibus. noīe. n. ceterorū oēs itelligūtur. ff. de v̄. ſi. ceterorꝫ.

e Sꝫ nō iō. q. d. licet poſſint reſtitui aliqui ꝑꝫ rigorē.

f Nihil d̄trahebat̄. i. vbi ñ timet̄ ꝑiculū.

g Aliqd. i. rigorē: vt nō reſtituerent̄: vt ſic fierēt magl humiles.

h Addidert̄. ſ. ut nō poſſint reſtitui.

i Per affectatas. i. ꝓpter.

k Potētias. i. dignitates.

l Expimēta. ſic. xxix. di. ſciendū. vl̄ aliter vt qñq̄ fiat reſtitutō qñq̄ ñ

m Strages. ſ. xliiij. di. comeſſationes.

n Detrahēdū ē. hic habes: q̄ diſpēſatō quādoq̄ eſt debita. ſ. vbi ſtrages multorꝫ iacet ⁊ alibi: vt xlv. di. licet. ⁊ i. q. vij. diſpēſationes. ⁊. xi. q. iij. plerūq̄. ⁊ xxiij. q. i. noli. in fi. ⁊. j. e. cōſiderādū. cū eni diſpenſatio ſit quaſi quedam miſericōdia: ⁊ eſt certū q̄ qlibꝫ tenet̄ eē miſericors: vt. lxxxvi. di. nō ſatis. ⁊ licet debita ſit tn̄ peti nō pōt. ſicut epiſcopatus debet̄ bono: ⁊ tn̄ non pōt eū petere: vt viij. q. i. q epiſcopatū. qñq̄ autē ꝓhibet̄ diſpēſatio: vt. i. q. i. erga. ⁊. ſ. e. miror. qñq̄ ēt ꝑmittit̄ diſpenſatio: vt. j. e. dn̄o. ⁊. ſ. e. ſiqs p̄ſbr. Et nō q̄ aliud eſt rigor aliud eſt ius aliud ē diſpēſatio Rigor eſt qdā exceſſus iuris ⁊ quedaꝫ auſteritas facta ad terrorem. ſm q̄ dicit canō q̄ pn̄ia iponit̄ ↄtrahēti ſecūdas nuptias: vt. xxxi. di. hac ratione. ⁊. c. precedēti. ⁊ q̄ cōio nō eſt dāda ēt in fi. vite his: q defecerunt in accuſatōe clericorꝫ: vt. ij. q. iij. ſiqs epiſcopū. ⁊ rigor nō ē ſeruādus: niſi vbi timet̄ exemplū mali: vt. xlv. di. ſed illud. qñq̄ tamē rigor eſt idem q̄ ſubtilitas iuris: vt extra de reſti. ſpo. in l̄ris. ⁊ extra de no. ope. nū. intelleximꝰ. Diſpēſatio eſt idē qd̄ iuris relaxatio ⁊ ea nō ē vtēdū niſi ſit neceſſitas ul̄ vtilitas: vt i. q. vij. tali. Ius autē media ſtrata incedit inter rigorē ⁊ diſpēſationē. ff. d̄ iuriſdi. om. iu. que iuriſdictioni.

o Maioribꝰ. ſic di. iiij. deniq̄.

p Cleri romani. ul̄ cornelij pape.

q Cypriano. in crōicis nō iuenit̄: q̄ aliqs papa dictus fuerit cyprianꝰ: tm̄ q̄ fuit papa hēs. j. e. de eo tm̄. ſed forte ⁊ hic ⁊ ibi ē mendoſa littera.

r Abſit. fidei. id eſt diſcipline.

s Iaceat. in peccatis

t Sꝫ ēt cadāt. vlteriꝰ

u Ruine. i. euerſi irruētes fratres.

x Properata. qꝛ que ↄmittūt̄ in deū: remitti non pn̄t ſine pn̄ia: ⁊ qꝛ facilitas venie incentiuū tribuit delinquendi: vt. j. xxiij. q. iiij. ſi his q. ⁊. c. ē iniuſta.

y Intercepta. ideſt dimiſſa.

a Siqs. remiſſionē q̄ eni in nos delinquūt poſſumus remittere ſine pn̄ia: ſꝫ ñ que in deū: vt. xxiij. q. iiij. ſi is qui.

b Sententiā. qui ergo nō ſuat ſn̄iam iudicis offendit iudicē: ⁊ iniuriam facit iudici: q fruſtratorie appellat ab ip̄o. C. qñ ꝓuo. nō eſt nec. l. vlt. i fi. ⁊ hec pōt eſſe cā: quare iudex d̄beat eſſe ſuſpectus ei qui appellauit ab ip̄o vt ex̄ de ap. ad hec.

c Martyres. i. chriſti ſacerdotes.

d Ut ſciamꝰ. ꝑ ſigna exteriora ↄſiderata in penitentibus.

e Uideri. ar. q̄ nō ſtati tenet̄ qs credere ēt bono viro: vt. ix. di. ego ſolus. ſi. ff. qd̄ cuꝫ falſo tu. l. ij. imo iputatur alicui q̄ nimis ē credulus. xi. q. iij. non ſolum. lxxxvi. di. ſiquid vero. ff. de eo per quem fac. l. i. § i. non ob. xxiij. q. i. quid culpatur. vbi in dubio obeditur: quia ibi loquitur dum prelatus p̄cipit quod eſt dubium: hic de martyribus qui non erant prelati. xxvi. q. v. nec mirum.

d Domino ſancto. In epl̄is maſſanꝰ rogat iſidorꝫ: vt ſolutōeꝫ canonuꝫ

f.

contrarioꝛum circa reſtitutioneȝ lapſoꝛũ ei reſcriberet.
b ¶ Vendicare.i.defendere.
c ¶ Superſtitioſa.ſupꝛa.viij.di.quo iure.
d ¶ Neceſſe.ex hoc vbo neceſſe ⁊ ex illo vbo ꝑcipiũt qȏ.ſ.poniť pȝ diſpẽſationẽ qñqȝ eẽ debitã:vt.ſ.e.vt cõſtitueretˀ.⁊ ſic pȝ:ꝙ epũs peccat ſi ñ diſpẽſat vbi pȝ rõ diſpẽſandi:vt.xxxiiij.di. fraternitatis.ar.ij.q.v.quãto.cũ tñ ſupioꝛe agi pt officio iudicis : vt fiat diſpẽſatio: vt ex̃ de iurepa.nullus . licet non poſſit peti iure actõnis ſicut põt dici de elemoſyna pauperi debita.
e ¶ Antiqtatẽ.i.moꝛes antiquos.
f ¶ Atqȝ ignominiã.ex hoc vbo ⁊ ex illo vbo depoſitũ ẽ ar . ꝙ epũs põt depoſituȝ ⁊ ifamẽ reſtituere : qꝛ ignomia idẽ eſt ꝙ ifamia :vt ff. de his q no.infa.l.ij.§. ignominie . ⁊ ſic pȝ ꝙ põt tollere infamiã.qȏ ꝯcedo vbicũqȝ põt diſpenſare:vt dixi.ij.q.iij. §.hinc colligitˀ.
g ¶ Depoſitõnem.i. ſuſpenſioneȝ: ſic xlvi.di. clericus.
h ¶ Diſcoꝛs.nonne illa ſnia ẽ potiꝰ ſequẽda q̃ maioꝛẽ ꝯtinet pietateȝ: vt.ix.di.ſana.lȝ.n.canõ aplõꝝ potioꝛ ſit : quia antiquioꝛ ſit alijs canonibus:tñ ꝑiudicatˀ ei ꝑ poſterioꝛes : vt.lxxvi. di.pſbꝛ.idẽ pȝ in canone io. vt.xxxi.di. deinde.⁊.c.acutiꝰ.iteȝ qñqȝ ꝑiudicat ille canon qui nõ ẽ potioꝛ:vt.xxv.q. i.ꝯ ſtatuta. qȏ ergo dr̃ hic:intellige cuȝ ambe ꝯſtitutões ſũt ꝑticľareſ ⁊ locales ⁊ de illis loqtur.c.xix.di. i canõicis ſȝ ſi ãbe ſũt generales ſẽꝑ poſterioꝛ ꝑiudicat vt ex̃ de cog. ſpi.c.i. ff. de legi. nõ ẽ nouũ . ſed qualiť ꝑferť vnꝰ canõ alteri:cũ oẽs ſint ꝓmulgati inſtictu ſp̃us ſãcti xvi.q.iij.nemo? Rñ. ꝙ duo canones pñt eſſe ꝯrij:⁊ tñ vťqȝ ẽ iuſte inſtitutꝰ.qȏ.n.vnꝰ ſtatuit ⁊ iuſte alť ꝯñriuȝ põt ſtatuere ⁊ iuſte.lxiij.di. §.verum.
i ¶ Cuiꝰ antiqoꝛ.ſi ãbo ſũt equalis pietaťˀ. xix. di.in canonicis.
k ¶ Quicũqȝ . ⁊ cetera.
a ¶ Siqs diaconꝰ.pꝛima ps .c. facit ꝯ ſolutõeȝ gratiani. Idẽ facit ꝓ ea in ſecũda pte q̃ icipit ibi ꝙ ſi eos.

b ¶ Ecce.vſqȝ ad hunc locũ ſunt verba niceni concilij.
c ¶ Cccxviij.ergo videť:ꝙ hoc ſit ſtatutũ niceni ꝯcilij cui tot inſſuerũt:vt.xv.di.canões.licȝ damaſus papa de.ccc.tm̃ loquatˀ.x.q.i. hãc cõſuetudinẽ.ſȝ minoꝛ numerus nõ excludit maioꝛeȝ.
d ¶ Depꝛhẽſi.aliquo ſequentiũ modoꝝ.vť ei go ꝙ ſola depꝛhenſio ſufficit :vt hic ⁊.lxxxi.di.pꝛeſbyter . ⁊ hẽs ȷ.e.de his. ſed non eſt ita niſi ſint cõuicti vel cõfeſſi:vt ſeqť ȷ.ij.q.i. nos in queq̃ȝ.⁊.xij.q i.non dicatis . vel itellige de pꝛehenſi ita ꝙ factũ ſit notoriũ ex facti euidentia:vt ex̃ ď coh.cle. ⁊ mu. tua.tales enim q in maleficio publice depꝛehendũť ſine iudicio dãnanť vt.C. de ďfen. ci.l.defẽſoꝛes. lex.vij.eſt.
e ¶ Nõ pñt.de iure.
f ¶ Pietate . ironice loqť .
g ¶ In ſancto. ſ.e.miroꝛ.
h ¶ Remedia. i.penas coñ illos q nõ fuãt ſtatuta.
i ¶ Aut oibꝰ. ar . ꝙ qui vni facto ꝯdicit:oibus contradicit:ſic.ſ.iiij.di. deniqȝ. de pe. di.v.fratres. ⁊ extra de regu. iur.defleat. de conſe.di.ij.cõperimus.
k ¶ Et inimicꝰ nõ ꝙ eo ipõ: ꝙ aliqs ñ obedit ꝑlato eius eſt inimicus:vt xxiiij. q.i. qm̃ vetus.ſupꝛa e. ſiquis pꝛepoſtera.
l ¶ Palpare. ideſt adulari .
m ¶ Debẽmꝰ. nõ diſpẽſationem eẽ debitã vt.ſ.e. vt cõſtitueretˀ.⁊.xi.q. iij.plerunqȝ.

fratri maſſano epõ iſodoꝛꝰ epũs ſalutẽ.qȏ i eplĩs uenerabiľ fraternitas tua inotuit : uidelicet ꝙ i canõe angritano.ca.xix. legiť poſt lapſũ coꝛpoꝛaleȝ reſtaurandũ honoꝛis gradũ pꝰ pñiam:alibi legiť poſt huiuſmodi delictũ nequaq̃ȝ repandũ antiq oꝛdis meritũ. hec diuẽſitas hoc mõ ſoluiť.illos.n. ad p̾ſtinos gradꝰ redire canões ꝑcipiũt:quoſ pñie ꝑceſſit ſatiſfactõ uľ ꝯdigna peccatoꝝ ꝯfeſſio.at cõtra hi q neqȝ a uicio coꝛruptionis emẽdãť:atqȝ hoc ipm carnale delictũ qȏ admittũt: uẽdicarẽ[b] q̃dã ſupſtitioſã[c] temeritate nitũť: nec gradũ utiqȝ honoꝛis nec gr̃aȝ ꝯcipiũt cõionis.ergo ita ẽ detminanda ſnia:ut neceſſẽ[d] ſit illos reſtaurari i loco honoꝛis:q ꝑ pñiaȝ recõciliatõeȝ recepiſſe merenť ſtati diuinc pietatis.hi.n.nõ imerito cõſequũť adepte dignitatis ſtatũ:q ꝑ emẽdatõeȝ pñie recepiſſe noſcũtur remediũ uite. Id aũt ne foꝛte magiſ ſit ãbiguũ:diuie auc̃tis ſentẽtia cõfirmeť.ezechiel qdẽ ꝓphe ta ſub typo ꝑuaricatricis hieruſalẽ oñdit poſt pñie ſatiſfactionẽ p̾ſtinũ reſtaurari poſſe honoꝛẽ . cõfũdere ingt o iuda ⁊ põta ignominiã tuaȝ.⁊ pꝰ paululũ: ⁊ tu ingt ⁊ ⁊ filie tue reuertimini ad antiqtatẽ[e] tuã.ꝙ dixit ꝯfũdẽ:oñdit poſt opꝰ peccati debẽ queq̃ȝ erubeſcẽ: ⁊ pꝰ ꝯfeſſionẽ ꝓ admiſſis ſcelerib ꝰ uerecũdã frõtẽ humo ꝓſtratã demergẽ:ꝓ eo ꝙ dignũ cõfuſione ꝑpetrauẽit opꝰ.deide ꝑcepit ut pꝰ ignominiã ⁊ deiectõeȝ ſui nomis ſiue dignitatis reuertať ad ſuam antiqtatẽ. ergo dũ qſqȝ poſt opꝰ cõfeſſionis ſue cõfũdiť:atqȝ[f] ignominiã poꝛtãs depoſitõeȝ[g] ſuã cuȝ humilitate luget : reuocari ſcḋm ꝓphetã ad ꝑoꝛẽ ſtatũ poterit. Itẽ iohãnes euãgeliſta angelo epheſi eccľie inť cetera q̃daȝ ſilĩa ſcribit. Memoꝛ eſto ũde cecideris:⁊ age pñiaȝ ⁊ p̾ma opera fac.aliogn ueniã tibi ⁊ mouebo candelabꝛũ tuum de loco eiꝰ.ecce inquãtũ ualui cõcilij angritani antiquã plane ⁊ plenã auc̃teȝ ſacris teſtimõijs explanaui: oñdẽs eũ poſſe reſtaurari i ꝓpꝛio gradu: q per pñie ſatiſfactõeȝ nouẽit ꝑoꝛa delicta deflere q uero negligit nec luget q̃ geſſit ⁊ lugenda ſine ullo pudoꝛe religionis uľ timoꝛe diuini iudicij committit:euȝ nullo mõ poſſe ad p̾ſtinũ ſtatum reſtaurari cognoſcas. In fine autẽ huius eplẽ hoc adijciendũ putaui:ut quotienſcũqȝ in geſtis cõcilioꝛũ diſcoꝛs[h] ſnia inueniť:illius concilij ſnia magis teneať : cuius[i] antiqoꝛ ⁊ potioꝛ extat auctoꝛitas. Quicũqȝ[k] ꝓ crimibꝰ ſuis digne deo pñiaȝ obtulerint: auc̃te gregoꝛij ⁊ auguſtini hieronymi ⁊ iſidoꝛi gradũ p̾ſtine dignitatis recipe poſſũt. q aũt nõ odio criminis ſȝ timoꝛe uilitatis uel ãbitõe honoꝛis falſas deo pñias offerũt : in p̾ſtini honoꝛis gradũ reparari minie poterũt. Sed obijcitur illud hoꝛmiſde pape: q ſcribit oibus epĩs ꝑ uniuerſas ꝓuicias.

Diaconus aut preſbyter in adulterio depꝛhenſi reparari nõ pñt.

SIqs[a] diaconꝰ aut p̃ſbꝛ poſt acceptã bñdictõeȝ leuiticaȝ cũ uxoꝛe ſua icõtinẽs iueniať : ab officio ſuo abijciať. Eccẽ[b] manifeſte cõſtat: qꝛ ſcḋm titulos antiquorũ patrũ ſancto ſpiritu ſuggerẽte cõſcriptos:⁊ ſcḋm ſnias. cccxviij[c]. epõꝝ quas gallicani canones cõtinere uidenť: clerici in adulterio depꝛehenſi[d] aut ipi confeſſi aut ab alijs conuicti ad honoꝛem redire nõ[e] poſſũt:ſed qꝛ foꝛte nõ deſunt qbꝰ ꝓ nimia pietatẽ[f] ſupꝛaſcripta ſanctoꝝ patrũ ſeueritas minime placeat:ſciãt ſe.cccxviij. epõꝛũ q ⁊ reliquos ſtatuerũt canões : ſententias repꝛhẽdere uľ dãnare. ſed qꝛ foꝛte maioꝛ ẽ in illis pietas q̃ȝ i ſupꝛaſcriptis.cccxviij.epĩs maiõ ẽ i illĩ miſericoꝛdia q̃ȝ in[g] ſãcto iohãne papa:maioꝛ charitaſ q̃ȝ i r̃liqs ſanctis ſacerdotibus:q hoc exemplo remediã[h] eccľiarũ ſuis diffinitõnibꝰ ďliberauerũt.⁊ iõ aut ꝓpꝛia uolũtate ꝑceptis illoꝝ cõſentiãt: aut[i] oibus illĩ ꝯtrarios ⁊[k] inimicos ſe eẽ cognoſcãt.q̃ ẽ iſta iuſticie inimica bonitas palparẽ[l] crioſos : ⁊ uulnera eoꝝ uſqȝ in diẽ iudicij incurata ſeruare? Nõ ſi eos duriſſimam penitẽtiã ꝑ plurimos ãnos uiderimꝰ agere:tunc nos ⁊ ſaluti eoꝝ poſſemꝰ ꝯſulere: ⁊ ſtatuta canonũ deberemꝰ[m] tẽpare. cũ uero in aliqbus nec cõpunctio hũilitatis nec inſtãtia oꝛandi appareat:

n ¶ Digna.quod nulli facit.xxiiij.q.ij legatur.
o ¶ Dimiſerit nō.n.tā cito dimittit de⁹ ſicut ſacerdos abſoluit :de pe.di.i.quem penitet.
p ¶ Dicturi.nūqd voce tūc loquenť:cū apoſtolus dicat qđ tūc lin gue ceſſabūt:licet ꝓpheta cōtrariū dicat:exultatōnes dei in gutture roꝝ. Sed qc qd ſit tunc nul l⁹ accuſabit ali um:ſ3 ſola cō ſciētia accuſa bit quēlib3.ix. q.iij.alioꝝ.

g ¶ Offerre.ideſt officium non retinent.
h ¶ Fungi.hic diſpenſatur in bñficio ſ3 nō in officio:vt ex̄ de cle.pug.here ticus.z.j.e.ſtudeat.
i ¶ Nec calicē.añ cōfectionē:q2 poſt cōfectionez nō eſt eis licitum offerre z ſic nō ē coñ.xciij.di.peruenit.

q ¶ Indulge mus.i. indulſi mus.
r ¶ Permitti mus.i. ꝑmiſi mus.
s ¶ Quia vno. ſ.achoꝛ.viij.q. i.audacter.ȷ̄ .i. q.iiij.§.itē pec cato achoꝛ io banes.
q ¶ Uicūqꝫ diuini .i. eccliaſtici.
t ¶ Difficile.ta le difficile hēs xlvij.di. q̄ꝫtū libet:al's pōiť ꝓ non.ij.q.vi. §.biduu3.v̄. ſi aduerſus.
a ¶ Ui ſub gradu. i.in.ſed nonne iſtud laico ꝯce ditur: vt.i.q.i. qđ q̄dā! ſ3 dic ꝙ iſte pōt ſolē niter baptizāe qđ laicus non pōt : vt.lxxxi, di. diaconus. item obijciť ſi iſte pōt bapti zare:ergo z ſa crificare: vt di cit bierōym⁹. i.q.i.ſicut chꝛi ſtus. ſed ibi lo quiť đ adhuc tolerato.
b ¶ Miſtrare ſed nō celebra re.vľ dic ꝙ po teſt remanere in officio ſacer dotali : ſ3 non pōt eſſe epus.
c ¶ Pbros q immola uerunt ,coacti ꝯditionaliť.
d ¶ Inierūt .i. ſuꝑbie cauſa.
e ¶ Et nō ex cōpacto. ideſt figmento.
f ¶ Honoꝛem ſcilicet benefi cium.

nec beatū dauid imiteť q diċ laua
bo ꝑ ſin.no.lec.m.la.m.ſtra.m.
rigabo.z illđ:cinerē tāq̄ꝫ pa.mā.
z.p.m.c.f.m.nec eos ieiunijs uľ
lectōib⁹ uacare uideam⁹:poſſum⁹
agnoſcē ſi ad p̄ſtinos grad⁹ uľ ho
noꝛes redirēt : cū q̄ꝫta negligētia
z cū q̄ꝫto toꝛpoꝛe z aīe ſue īimica
ſecuritate ꝑmanerēt:credētes ꝙ
ſic eis nō acta pñia dignā^m dimiſe
riť^o de⁹: qūo ſacerdotes idulſiſſe
uidēť uere dico q2 ipi: qb⁹ cū ꝑicu
loſa z falſa miſericoꝛdia idulgere
uidemur:cū añ tribunal chꝛiſti ꝓ
tātis peccatis dānādi aduenerit:
cōtra nos cām dicturi^r ſūt dicen
tes:ꝙ dū aut durā aſꝑitatē ligue
coꝝ expauim⁹:aut falſa blādimē
ta z ꝑiculoſas adulatōes ipoꝝ li
benť accepim⁹: i eiſdē ꝑmanē pec
catiſ eis iutiliť idulgem^q:aut ipa
peccata augē ꝑmittim^r:nō recoꝛ
dātes illud qđ i ue.te.ſcriptū eſt:
q2^s uno peccāte contra oēs ira dei
deſceuit. ITem hiero.

Difficile eſt poſt lapſu3 ad priſti num gradum redire.

Qicūq̄ꝫ^t dignitate3 diuini ğ
dus nō cuſtodiūt:ꝯtēti fiāt
aiam ſaluare.reuerti.n. in p̄ſtinū
gradū difficile^u ē. ITē baſilius.

Lapſus poſt penitentia3 altario tantum miniſtret.

Qui^a ſub ğdu ceciderit : poſt
pñiā ꝯtet⁹ fiat baptizāe:cōi
onē iſirmiſ dare: z altario tm̄mō
miſtrare^b. ITē ex ꝯci.āchiritāo.

De ſacerdotibus diaconibus uel laicis qui idolis turificant.

PReſbyťos^c q imolaueřt z po
ſtea ite3 certamē iierūt^d: z
ſi ex fide luctati ſūt: z^e nō ex cōpa
cto ad oſtētatōe3 ut offerēt ipi fe
cerūt:hos placuit honoꝛē^f qdē ſe
dis ꝓꝑe retinē:offerrē^g aūt illꝰ z ſ
mone3 ad ppl'm facē aut aliqb⁹ ſa
cerdotalib⁹ officijs fūgi^h nō liceat
diaconi ſiliť q̄ imolauerūt:poſtea
uero ite3 reluctati ſūt: alias qdē
honoꝛē hr̄e o3: ceſſare aūt debēt
ab oi ſacro miſterio: ita ut nec pa
nē nec^i calicē offerāt nec euāgeliū
ꝓnūciēt:niſi fōte aliq epoꝝ ꝯſcij
laboꝛis eoꝝ z hūilitatis z māſue
tudis uolucrit eis āpli⁹ tribuē uel
adhibē.penes^k ipoſ ergo đ hiſ erit
ptās. ¶ Qui āt fugiētes ꝯphēſi
ſūt ľ a dōeſticis traditi:ľ adeptis
facultatib⁹ ſuſtinuē toꝛmēta:aut
in cuſtodia retruſi ꝓclamarūt ſe
chꝛiſtiāos eē: z eo uſq̄ꝫ aſtricti ſūt
ut man⁹ coꝝ cōꝑhēdētes uiolenť
attraherent: z funeſtis ſacrificijs
admouerent:ut aliqd polluti cibi
ꝑ^l neceſſitatē ſumē cogerēť i oi de
iectōe z hitu z hūilitate uite fidē
ꝯfitētes:hos uero uelut extra de
lictū ꝯſtitutos a cōionis gr̄a non
ꝓhiberi decernim⁹. Si uero ꝓhi
biti ſūt ab aliqb⁹ ꝓpť^m cautelā am
plioꝛē uľ ꝓpē quoꝛūdā ignoꝛātiā
ſtati recipiāť. Hoc aūt ſiliť z de
clericis z de laicis obſeruare ꝯue
niat. Perqſitū ē aūt z illđ: ſi pñt
ēt laici q i has neceſſitatis āguſti
as iciderūt:ad clericat⁹ oꝛdine3 ꝓ
mouēi. Placuit ergo z hos tāq̄ꝫ
q nihil peccauerit : ſi ꝑcedēs coꝝ
uita ꝓbauerit : ad hoc officiū ꝓue
hi. De his autē q negauerūt ꝑter
neceſſitatē aut ꝑter ablatōe3 facľ
tatū aut ꝑter ꝑiculū ľ aliqd huiuſ
mōi qđ factū ē ſb tyrānide licinij
placuit ſācte ſynodo:q̄ꝫuiſ hūani
tate ꝓbēť idigni:tñ eiſ bēiuolētiā
cōmodari^n. S3^o illđ hoꝛmiſde pa
pe deſidioſos z negligētes nō ue
re penitētes repari ꝓhibet. Illđ
aūt^p hier.fateť hoc eē difficile nō
īpoſſibile. Baſilius^q aūt circa de
linquētes rigoꝛē iuſticie ſuādum
oñdit:que3 circa penitētes alij re
laxādū miſicoꝛdiť affirmāt. Pñt
z aliť diſtigui ꝑmiſſe auctes quo
rū crimia māifeſta ſūt añ uľ poſt
oꝛdiatōe3 a ſacris oꝛdinib⁹ deijci
endi ſūt:quoꝝ aūt peccata occul
ta ſūt: z ſatiſfactōe ſecreta ſm ſa
cerdotis edictū purgāt:in ꝓꝑꝛijs
oꝛdinib⁹ remanē pñt. Uñ nicola⁹
papa carolo epō z ei⁹ ſuffragāeis

Nō poteſt reſtitui in ſacerdotiū cuius crimen fuerit manifeſtum

SAcerdotes^r ſi i foꝛnicatōis
ceciderit laqueū: z criminis
manifeſtus ſiue oſtenſus ſit act⁹
ſacerdotij honoꝛē hr̄e nō^s pñt ſm
canonice iſtitutōis auctoꝛitate3.
ITē rabanus archiepus ſcribit
ad eribaldum.

Qui ualeāt repari p⁹ lapſū uľ nō

DE^a his uero uiſu3 ē nob ſcri
bendū eē:q ſacros oꝛdines
habētes z añ uľ poſt oꝛdinatōe3
ꝯtamiatos ſe eē i capitalib⁹ crimi
nib⁹ ꝯfiteť. In qb⁹ ut mihi uideť

k ¶ Penes. hic patet ꝙ epus diſpēſat in he reti z cū ſciſmatico :vt ŝ.e.vt cōſtituereť. non tamē cu3 excōicato mi niſtrante.xi.q.iij. ſiqs epiſcopus.
l ¶ Per neceſſitatē.fa mis.immo potius de bent moꝛi fame q̄ꝫ ve ſci idolaticis. xxxij. q. iiij.ſicut ſanctius.z.j. x xxij.q.v.ita ne. vel vo cat hic neceſſitatē coa ctionē.
m ¶ Propter cautelā. q̄nq̄ꝫ enim ad cautela3 iponiť alicui pñia : vt xxxiiij.q.ij. in lectum.
n ¶ Cōmodari. q2 reſti tuunť ad cōmunione3 non ad officiū. vel da bitur ſuſtentatio eis. xvi.q.vi. de lapſis.
o ¶ S3 illud hoꝛmiſde ŝ.ſiquis diacon⁹.
p ¶ Autē hiero.ŝ.e.qui cunq̄ꝫ.
q ¶ Baſilius.ŝ.e.q ſub gradu.
r ¶ Sacerdotes. ma nifeſtus.per eui dentiam facti.
s ¶ Nō pñt.ſine diſpē ſatōe: ſ3 ſi eſt occultu3 pōt ſine diſpenſatione poſt penitentiam.
a ¶ DE his.qui depre henſi. z cōuicti: vt.xv.q. vlti.c.vlti.z ex̄ de iudi.cu3 nō ab hoie z aduocabit teſtes per quos pꝛobabit ipm in crimine depꝛehenſum z detineat eum ꝑ. xx. hoꝛas.ff.de adulte.ca pite.
b ¶ Seruato.ſm quoſ da3 iure cōi z ꝓmone tur z manet in oꝛdine ſuſcepto occultus pec catoꝛ poſt penitentiam vt etiā ſentit gratianus ŝ.e.§. ſed illud. niſi in ſimonia vbi quis oꝛdi nem emit qui q̄ꝫtu3 ad ſe z ad alios eſt ſuſpen ſus:vt.xxxij.di.§.veꝝ z ex̄ de ſi.tanta.licet ſit ar. coñ ex̄ de ſi. ex tue. ſed ibi non diciť ꝙ di ſpenſabatur cu3 eo ſ3 dicitur ꝙ pꝛohiberi nō poteſt cum ſit occultu3 ſ3 obijcitur iſtis quod dicit in fi. de ſpe venie ſed ipſi intelligunt de ſpe venie quantum ad peccatu3.b.vero dicit:

ꝙ in occulto peccato nõ põt diſpẽſari: q̃ꝛ de illo nõ põt q̃s accuſari: vel pu
niri q̃ꝛ occulta peccata nõ habẽt vindictã: vt. xxxij. q. v. chriſtiana. ad hoc
ergo ꝙ occultus peccator poſſit ꝓmoueri: cõfitebit̃ ep̃o crimẽ ſuũ: ⁊ nõ ei
ſoli ſ; corã aliq̃bꝰ ꝑſonis: ⁊ ſic poterit diſpẽſare ſecũ. ſ; vt dixi. ſ̃. xxv. di. c.
vl. peccatũ ſiue ſit occl̃tũ ſiue mãifeſtũ dũ tñ ſit enõme ſẽꝑ ipedit: ne poſſit
ſine diſpẽſatõe ꝓmoue
ri: l; poſſit exeq̃ ſuſce
ptũ ordinẽ cũ eſt occul
tũ peccatũ ⁊ ꝙ occultũ
peccatũ ipedit ꝓmouẽ
dum: habes ex̃ de tẽp.
or. ex tenore. io. ſed he
opiniones hodie ſubla
te ſũt ꝑ decre. ex̃ de tẽ.
or. c. vlti. b. Sꝫ nũquid
ſacerdos ip̃e pñie põt
exeq̃ officiũ ſuũ? videt̃
ꝙ ñ: vt. ſ̃. di. v. teſtamẽ
tũ. ⁊ ꝺ cõ. di. ij. ſi ñ ſũt. ⁊
c. quotidie. ⁊. ſ̃. eo. q̃d ẽ
hoc. cũ q̃libet ſit ſuſpẽ
ſus quãtũ ad ſe ꝓpter
mortale peccatuz: vt. i.
q. i. ſacerdotes. ⁊ facit
hoc ꝺ cele. miſ. ꝺ hoie
dico ꝙ meliꝰ ẽ ſi abſti
neat ſi credit ſe idignũ
ſi aũt ꝯterit: dico ꝙ p̃t
celebrare. nõ obſtat. ſ̃.
di. xxxiij. habuiſſe. qꝺ
eſt ꝯ. ſ; illꝺ itelligit̃ de
eo quez nõ penituit ad
huc: de pe. di. iij. inter h
hircũ. §. de lapſis. io.

d De eo. cõicato. oli
.n. ep̃s nõ poſſ at
ſine cõcilio recõciliare
hereticũ: vt. i. q. vij. ſiq̃ſ
ep̃us. ſed hodie ſecus
ex̃ de heret. ad abolen
dum. §. quia vero.

d Quod vero. ſ̃. e. c.
clericũ. ⁊. c. de his cleri
cis. ⁊. c. miror.

d De his. ꝙ ſi in hoc
ex neceſſitate.

f Prauẽt. ad cautelã
h;. h. clico i nulla neceſ
ſitate licitũ ẽ occidẽ: i
mo potiꝰ d; ꝑmittẽ ſe
occidi. ſ; noſ itelligimꝰ
iſtud de neceſſitate eui
tabili: q̃ꝛ poterat bene
exiuiſſe caſtrũ añ aduẽ
tũ paganoꝝ. ſi. n. eẽt in
euitabil' neceſſitas: nõ i
põeret̃ eis pñia. vñ di
cas ꝙ ſi neceſſitate ieui
tabili ſine oĩe diſpẽſa
tione põt celebrare i or
dine hito: ſ; ñ debẽt ꝓ
mouẽi ſine diſpẽſatõe
vt ex̃ ꝺ hom. c. ij. ſ; ob.
ex̃. e. lator. vbi videt̃ ꝙ
licite põt ꝓmoueri ad
ſupiores. ſ; illꝺ ẽ diſpẽ
ſatio: de hoc dixi. ſ̃. e. c.
de his. ſed meliꝰ dicas
ꝙ ibi fuit caſus fortuitꝰ

g Sacerdotis. vide
q̃ño circa canões pñia
les h; ip̃e ſacẽdos ple
nam p̃tãtem: vt. xxvi.

hec diſtantia eſſe debet: ut hi qui
dep̃henſi uel capti fuerit publice
in ꝑiurio furto atq; fornicatione
⁊ ceteris huiuſmõi criminibus ſcḋm
canonuz ſacroꝝ inſtituta a ꝓprio
gradu decidãt: q̃ꝛ ſcãdalũ ẽ ꝑpl'o
dei tales ꝑſonas ſupra ſe poſitas
hr̃e: quas ultra modũ uicioſas eẽ
ꝯſtat. nempe inde retrahũtur ho
mies a ſacrificio dei: ſicut quodã
heli filijs peccãtibus feciſſe legũt̃
⁊ rebelles huic atq; ꝯtrarij exiſtẽ
tes coꝝ prauis exẽplis quotidie
peiores fiũt. qui aũt de p̃dcis pec
catis abſcõſe a ſe admiſſiſ peccata
ꝑ occultã cõfeſſionez corã angel'
dei pñte etiã ſacerdote q cis indi
cturꝰ eſt pñiaz confitent̃: ⁊ ſemet
ipos grauit̃ deliq̃ſſe q̃runt̃: ſi ſe ꝑ
ieiunia ⁊ elemoſynas uigilias ſa
craſq; orationes purgare certaue
rint: his etiã gradu ſeruatoᵇ ſpes
uenie de miſericordia dei ꝑmittẽ
da eſt. De lapſis ẽt i hereſiz hoc
obſeruãdũ eſt: ut añ ſniam cõcilij
nullꝰ cis cõicet. Unde cyprianꝰ
papa antonio ait inter cetera.

A cõmunione abſtineãt q lapſis
ante reſtitutionez cõmunicant.

De eo tñ qꝺ ſtatuendũ eſſet
circa cãm lapſoꝝ diſtuli: ut
cum q̃es ⁊ trãq̃llitas data eẽt: ⁊
ep̃os in unuz ꝯuenire indulgẽtia
diuina ꝑmitteret: tũc cõicato ⁊ li
brato de oĩ collatõe ꝯſilio ſtatue
rez qꝺ fieri oportet. ſiq̃s uero añ
cõſiliũ noſtrũ ⁊ añ ſniaz de omni
cõſilio ſtatutã cõmunicare uoluiſ
ſet temere lapſis: ip̃e a cõione ab
ſtineat. Quodᵈ uero ſupra ꝺ ho
micidis ſtatutũ legit̃: itelligit̃ q̃ñ
facultas effugiẽdi dat̃: nec neceſ
ſitate claudũt̃ obſidionis. cete
cũ neceſſitate ãguſtati effugẽ non
poſſũt: ſi tũc hõicidiũ admiſerint
purgati ꝑ pñiaz ⁊ officio ⁊ cõioni
reddãtur. Unde in hylerdenſi
concilio legitur.

Poſt duoꝝ ãnoꝝ pñiam officio
⁊ cõioni reſtituant̃ clerici: q in ob
ſidionibus poſiti neceſſitate ſan
guinem fuderunt.

De his clericis q i obſidioni
bus neceſſitate poſiti fuerit
id ſtatutũ ẽ: ut q altario miſtrãt
⁊ chriſti corpꝰ ⁊ ſanguinẽ tradũt
ul' uaſa ſacra officio deputata cõ
tractãt: ut ab oĩ humano ſangui
ne etiã hoſtili ſe abſtineãt. ꝙ ſi in
hoc ceciderit: tã officio q̃; cõione
corporis dñi duobuſ annis ꝑuen
turᶠ: ita ut in duobus annis uigi
lijs ⁊ ieiunijs ⁊ orationibus ⁊ ele
moſynis ꝓ uiribus quas dñs do
nauerit expient̃: ⁊ ita demuz offi
cio ul' cõioni reddantur: ea tamẽ
rõne ne ulteriꝰ ad officia potiora
ꝓmoueant̃. ꝙ ſi in definito tẽpo
re negligentiores circa ſalutẽ ſuã
extiterint: ꝓtelande ipſius pñie tẽ
pus in p̃tãte maneat ſacerdotisᵍ.
Alſu quoq; ſi clericꝰ homicidiũ
fecerit: in ꝓprio gradu ex diſpen
ſatione remanere ꝑmittet̃. Unde
de urbanus. ij. ſcribit guarnerio
narbonenſi epiſcopo.

Qui caſu homicidiuz facit: ex di
ſpẽſatõe in ordine ſuo ꝑmaneat.

Clericoᵇ iaciẽte lapidẽ puer
ꝑicit̃ interemptꝰ: nos ꝓ ᶦ amo
re dei ⁊ tuo in ſuo ordine euz per
manere ꝑmittimus: ut tñ ſemꝑ iᵏ
pñia ⁊ timore ꝑmaneat. Item
ſtephanus. v. ſichiberto corſice
epiſcopo. De eodem.

Quiaˡ te quaſi obnoxiuz iudi
cas: eo ꝙ a ſaraceniſ captus
hoies infeciſſe uideris: hñ facis
ſed q̃ñ nõ tua ſponte id feciſſe co
gnoſceris: idẽᵐ canõice nullo mõ
iudicaris. Si uero ira pſbr com
motꝰ aliquẽ infecerit: ⁊ ſi animũ
occidendi nõ habuerit: ꝑpetuo tñ
ꝺpoſitꝰ erit. Unde nicolaꝰ papa
ſcribit oſbaldo corep̃o q̃dratino.

Perpetuo careat officio p̃ſbyter
qui ira commotus licet extra ani
mum aliquem interfecerit.

Studeatᵃ ſãctitas tua ꝑſua
dẽ ep̃o tuo ſibi cãonicũ cõſo
ciãe numeꝝ collegaꝝ. i. ſexᵇ ex ui
cinis ꝓuicijs fratres ⁊ coep̃os ſu
os: q̃bꝰ tecũ ꝯiũctis ⁊ decernenti
bus diligent̃ iueſtigate: ⁊ oi niſu
ꝑſcrutari ꝓcurate: q̃tenꝰ inuenire
ualeatis: utrũ ꝓ ꝑcuſſione iã noia
ti p̃ſbyteri an ceruicis fractõe idẽ
diaconꝰ ut fert̃ extinctꝰ ẽ: ⁊ ſiq̃dẽ
a prefato p̃ſbytero nõ ad mortez
ꝑcuſſus eſt: ſed ex equo cadensᶜ
ceruice fracta interijtᵈ: ſcõꝝ arbitri
um ueſtrũ ꝓ ꝑcuſſione icaute agẽ
ti preſbro pñiaz cõpetẽtẽ indicite
⁊ aliquãto tp̃e a miſſarũ ſolemni
is ſuſpendat̃: denuo poſt hoc ad
ſacerdotale redditurus officium.

i Pro amcẽ
ſpũali. talis. n.
amor ñ iducit
ſimoniã: vt. i.
q. i. filiũ. ⁊. c. la
torẽ. ⁊. xxxv. q
ix. veniaz.

k In pñia. in
teriori. q̃ꝛ ſacẽ
dos ñ facit pu
blicã pñiaz ni
ſi ꝓ enormi cri
mine: vt ꝺ pe.
di. vi. ſacẽdos

l Quia te iu
dicas. cuz
non ſis

m Inde cão
nice. i. ſcḋm rigo
rẽ canonũ: q̃ꝛ
tũc miſcordit̃
tolerãt̃. vl' itel
lige q̃ñ ieuita
bili neceſſitate
h fecerit.

a Studeat
har. itel
lexit hoc capi
tulum ꝓut l'ra
ſonat: ꝙ l; ex
ꝑcuſſione ceci
derit ⁊ ꝯfrege
rit ceruicẽ: nõ
iõ ẽ ſacẽdos ꝺ
ponẽdꝰ: ar. j. e
q̃ſtũ. nã ſi ſuũ
tuũ vulnerauí
⁊ ille poſtea ex
ictu alteriꝰ ꝑijt
ñ teneor ꝺ occi
ſo. ff. ad. l. aq̃l.
huic ſcripture
§. ſi ſeruꝰ. ⁊. l.
ita vulnẽatꝰ. ⁊
hãc r'ãm q oc
caſionez dãni
dat: dãnuz de
diſſe videt̃: iu
telligit de occa
ſiõe ꝓxia ⁊ ſuf
ficiẽti. ſ; exp̃ſ
ſe ẽ ꝯ ex̃. e. pre
ſbyteꝝ. ⁊. ff. ad
l. cõne. de ſica.
nihil intẽſt. vñ
itellige ꝙ ſi nõ
cecidit ex ꝑcuſ
ſiõe ſ; alio mõ
cecidit: tũc ñ te
net̃ de morte
eiꝰ: ſ; de eo ꝙ
prius ipſuz in
caute ꝑcuſſit.

b Sex. quia
tot ñ erãt i pro
uincia illa.

c Cadẽſ. pꝰ ca

d Interijt. ñ

ex cauſa pcuſſionis:ſed ex alio caſu.
e ¶ Percuſſione.ſiue directa ſiue occaſionali.
f ¶ Et ſi voluntatē.directam.
g ¶ Prodijt.ꝛ ſic.ꝑpter vnū delictū iputant̄ omnia que ſequunt̄ ex illo.j.e.ſepe.ꝛ.ſ.e.clericum.

ſi ſeuiat in ipm:vt.xxiij.q.iiij.ſi eccl'a.ꝛ.e.q peccat.in fi.ꝛ dic vt notaui ſup illo.c.ſi eccleſia.
d ¶ Siquis ſemp.i.hoīs ſtatutis:ſic.xxij.di.ſacroſancto.ꝛ.xxxvi.di.q vult.ꝛ de cōſe.di.v.nunq̄.
e ¶ In exitu.ſupple ſi moꝛit̄ ante finitū tēpus pñie:qꝛ poſt tempus penitentie licite cōicat:vt.xxvi.q.vi.ſi.quis de coꝛpoꝛe.

h ¶ Ut tale bñficiū.hic diſpēſat̄ i beneficio nō i officio:v.xxviij.di.pꝛet ſbyterū.dꝫ de iure car āt vtroqꝫ:qꝛere intdicit̄ v cui ꝛ reliquū nuꝫ ſūt ꝯuexcum lxxxi.di:vt nā malei.ſiqs ꝯtinua meriti te labo egeſta bene:ꝛare de poſit.vt.ff.de deo.bona fi/ penl ſed iō dil neceat̄ ne.ꝑpt̄ ctuſſitatē vi lucr ad turpia vt.la ꝯuertat̄:rea.xxxi.di.ad tum.
i ¶ Et ſui.ſui.n.filij eadeꝫ pſona intelligunt̄ vt.xxxv.q.iij.§.hac auctoritate in pꝛin.ꝛ vxoꝛ dicit̄ ps viri.xxxiij.q.ij.admonere.vñ videt̄ ꝙ lꝫ cleric⁹ ſit ſuſpēſus ab hoīe vl' canōe:ꝙ tñ ei reling debeat:vnde ſe ꝛ ſuos poſſit ſuſtentare:ꝛ ē ſi.ar.ff.de pca.l.pe.de uſu ꝛ ha.l.ij.maxie cū etiaꝫ vxoꝛ ꝛ filij de bonis eccleſie paſci pñt:vt.xxxi.di.oino.nec totū extoꝛ quēdū ē a debitoꝛe qꝺ hꝫ:ſꝫ habēda ē rō ne egeat.ff.de re iudi.int̄ eos in fi.ille aūt q excōicat̄ nil pcipiet noie eccleſie:vt extra de appella.paſtoralis.

ꝙ ſi ueraciter qualicū ꝙ pcuſſiōe ꝑſbꝛi ille mōtu⁹ ē diacon⁹:hūc nl'la rōne miſtrare ſacerdotis moꝛe decreuim⁹.qm̄ ꝛ ſi uolūtatē occidendi nō habuerit:furoꝛ tñ ꝛ idignatio:ex qb⁹ motio illa moꝛtifera ꝓdijt:in oib⁹ ꝛ ꝑcipue i dei miniſtris multiplicit̄ ihibet̄ atqꝫ dānat̄.uerꝫ ſi ꝑſbꝛ a deo uſo ſtudio obnoxi⁹ foꝛte claruerit:ꝑcipim⁹ ut tale bñficiū ſibi eccl'ie ſue cōcedat̄:quo ꝛ ipe ꝛ ſui ſufficienē poſſint hr̄e ſue ſuſtētatōnis ſolatiū. Itē ex ꝯci.maticeñ.c.vi. Palea

Qui uero odij meditatōe uel ꝑpt̄ cupiditatē iudeū ul' paganū occiderit:qꝛ imaginē dei ꝛ ſpē fuſe ꝯuerſiōis extīmiat.xl.dies i pane ꝛ aq̄ peniteat. Palea.

Siqs hōicidiū fecerit:ſi eps ē.xv.ānis peniteat ꝛ deponat̄:cūctos dies uite ſue pegrinādo finiat.ꝑſbꝛ.xij.ānis peniteat:tres ex his i pane ꝛ aq̄:ꝛ depōat̄ ſupioꝛis ſnia.diacon⁹.x.ānis peniteat:tres ex his i pane ꝛ aq̄.cleric⁹ ꝛ laic⁹.vij.ānis pēiteat:tres i pane ꝛ aq̄:ꝛ ad gradū cuiuſlibꝫ ſacerdotij accedē non pꝛeſumat. Itē ex cōcilio neoceſarienſi.

Quinquēnio a cōmunione abſtineant:qui caſu homicidiū faciūt.

Hos uero q nō uolūtate ſed cāu hōicidiū fecerint:ꝑoꝛ q dē rl'a poſt.vij.tm̄ annoꝝ pñiaꝫ cōioni ſociauit ſm gradus ꝯſtitutos.hec uero hūana diffinitio qnquēnij tps tribuit. Itē ex cōcilio elibertano.

Quib⁹ tēpoꝛuꝫ ſpatijs a cōione abſtineat:q uolūtate ul' caſu ancillā ſuā int̄fecerit.

Siquā femia furoꝛe accēſa zeli flagell' uerberauerit ācillam ſuā:ita ut ifra certū diē aiaꝫ cū cruciatu emittat:eo ꝙ incertū ſit uoluntate an caſu occiderit:ſi uolūtate poſt.vij.ānos:ſi cāu p⁹ v.ānoꝝ tpa acta legitia pñia ad cōionē placuit admitti.ꝙ ſi infra ꝯſtituta tpa fuerit ifirmata:accipiat cōionē. Itē ex ꝯci.martini pape. De his qui uolūtate uel caſu homicidium faciunt.

Siqs uolūtate hōicidiū fecerit:ad ianuā eccl'e catholice ſemp iaceat:ꝛ cōionē i exitu uite ſue recipiat. Si aūt ñ uolūtate ſꝫ cāu aliqꝺ hōicidiuꝫ fecerit:pꝛioꝛ canō.vij.ānis agē pñiaꝫ iuſſit:ſecūdus canō qnqꝫ mādauit. Itē dige.t.de furtis:

Qui ſaccū hñtē pecūiaꝫ ſbripuit:furti ēt ſacci noie tenetur:qꝫuis nō ſit ei anim⁹ ſacci ſbꝛipiēdi. Contra aiuꝫ non ē opus puniri ut libꝛo.viiij.codi.t.ad.l'.coꝛnel'.ꝺ ſiccarijs exēplis ſacraꝝ lr̄aꝝ diocleci. De eodeꝫ.

Eum q aſſeuerat hōicidiū ſe nō uolūtate ſꝫ cāu foꝛtuito feciſſe:cū calcis ictu moꝛtis occaſio ꝑbita uideat̄.ſi hoc ita ē:neqꝫ ſup hoc ābigi poterit oi metu ac ſuſpitione:quā ex admiſſe rei diſcrimē ſuſtinet:ſm id qꝺ ānotatōnē noſtra compꝛehēſum ē:uolumus liberari. Hinc etiam pelagius papa. De eodem.

Quātū dic̄ iſte placidi⁹ āno ꝑterito dictū ē de uxoꝛe illi⁹:q̄ ſubito it̄ caballos iuēta ē.ꝛ dū traherēt̄ caballi colliſa ē illa ꝛ aboꝛſū fecit. Qꝺ ſi ita eſt:foꝛte ſi caballos alienos furatos tulēit:idē ē culpabilis. Naꝫ de muliere q̄ cāu int̄ caballos ꝯfracta ē:ubi uolūtas illi⁹ nō agnoſcit̄ pnicioſa fuiſſe:nō pōt adijci p leges. Iteꝫ nicola⁹ papa. De eodem

Hi q arboꝛē incidē uidēt̄:ſi ꝯtigerit ut cadēs arboꝛ occiderit hoiem:iculpabiles ſūt atqꝫ inoxij:qꝛ nec uolūtate eoꝝ nec deſiderio hōicidiū ꝑpetratū eſt. Si uero aliq̄ cl'pa eoꝝ.l' neglectu moriētis hois interitus cognoſcitur aduēiſſe abijciēdi ſt̄ a ḡdu ꝛ i ſacro

f ¶ Qui ſaccum.aius.Sed cōtra furtuꝫ ſine affectu furandi nō cōmittit̄.xiiij.q.vi.c.vl.ꝛ inſti.de vſuc.§.iteꝫ ſi bis.ſed dic ꝙ rōne acceſſionis ꝯmittit̄ furtū. Nā ꝛ q̄ cōmodatis vl' depoſitis reb⁹ accedūt depoſita intelliguntur ff.ꝯmo.l.ſi vt.§.vſqꝫ adeo.vl' dic aius.ſ.ꝑncipalit̄.ſꝫ ſecūdario ꝛ indirecte p quādā conſequētiā fuit ei aius ſacci furādi:ꝛ ſic nō ē ꝯtrarium.ff.de fur.ſiqd fur.§.i.ſic.ff.qꝺ me.cā.l.ſi mulier.§.pe.xv.q.i.merito.xxiij.q.iiij.diſplicet
g ¶ Cōtra.hucuſqꝫ oſtēdit op⁹ ſine aio puniri nūc oñdit cōtrarium.
h ¶ Eum q.cū calcis qm̄ fecit ludi cā
i ¶ Si hoc.ſ.ꝙ i ludo occidit.ꝛ iſtud obtinet cū ludus licitus eſt.ff.ad le.aql'.naꝫ ludus.ſi ē illicit⁹ lud⁹ nō excuſat:vt ex̄ de ꝑſump.c.i exquo aūt ꝯſtat:ꝙ i ludo moꝛtu⁹ ē:nō ē neceſſe ꝓbare:ꝙ caſu occiderit:vt.ff.ad.l.aql.l.in lege.extra de ſen.ex.ſi eo.alſ q caſū allegat:ipm ꝓbare tenet̄:vt.C de pig.ac.q̄ foꝛtuitis.ꝛ C.de iiur.ſi nō cōuicij ergo ſi aduerſari⁹ dicit ꝙ ipm dolo occiderit hoc ꝓbabit:qꝛ q doluꝫ obijcit ipſuꝫ ꝓbabit.ff de ꝓba.quotiens.ꝛ intellige ꝙ lud⁹ fuit licit⁹ ꝛ ſm hoc itellige ꝙ nō punit̄ tal' lege coꝛnelia exquo nihil fecit dolo punit̄ tñ.l.aql'.i q̄ vēit leuiſſima culpa.ff.ad.l.aql.l.in lege.
k ¶ Annotatōe.i.lege.
l ¶ Quātū.i.ſicut alienos.ſi vis dicē ꝙ iſte furabat̄ caballos ꝛ ducēdo eos colliſit mulierē:tūc qꝺ dicit in fi.nō puniri p leges verū ē.l.coꝛnelia de ſic.in qua venit dol⁹ nō lata culpa:vt.ff.de ſic.i lege.m̄ ꝺ culpa hñ pūiē:vt.ſ.e.c.ſtudeat.
m ¶ Culpabilis.ſic patet ꝙ licet aliqs de furto teneat̄:nō tñ tenet̄ de his q̄ ſequunt̄ ex furto:ſic.xv.q.i.ſane.ſ.v.di.ad eius.ff.de furtis verum.extra de ſpon.veniens.ar.cōñ.ſ.e.clericum.
n ¶ Non agnoſcitur.quando eam pꝛemonuit.b.
o ¶ Hi qui arboꝛem.inculpabiles.ſi fecit in pꝛiuato loco tūc.n.nō potuit diuinare:vt.ff.ad.l.aq.ſi putatoꝛ.vt ex̄ de ec.bene.vt noſtrū ſi i publico debuit clamare:vt.j.e.ſi duo.

a ¶ Hos vero.ſꝫ caſu.dū tñ culpa ꝑceſſerit caſū.al' etiā clericus poſſet ꝑ moueri ex̄.e.ex pte.ꝛ.c.ſignificaſti.ꝛ.c.dilectus.in fi.imo talis miniſter dei dicit̄:vt.xv.q.i.nec his.
b ¶ Humana.ꝛ ideo magis eſt tenenda:vt.ſ.ix.di.ſana.io.qd iurl ſit de hoc notaui plene in queſtionibus.b.
c ¶ Siqua femia.ancillaꝫ.hic habes:ꝙ eq̄ punit̄ dñs occidens ſer uū ſuū ſicut alienū:vt.ff.de his qui ſunt ſui vl' alie.iur.l.i.in fi.modica tñ caſtigatio pmittit̄ dño.ff.de his qui ſunt ſui vel alie.iur.l.ij.vnde ſm iura noſtra ſeruus pōt cōqueri de domino

53

ordie nullaten⁹ ſuſcipiēdi. Itē ex ꝯci. guarmacinenſi. De eodē.

Sepe ꝯtigit: dū qs opi neceſſario inſiſtens arborē icide rit. ut aliqs ſubtus ipam ueniēs deꝓmat. ⁊ iccirco ſi uolūtate ꝉ ne gligētia incidētis arborē factū ē: ut hōicida pñie dꝫ oīo ſubmitti. ꝙ ſi nō ex uoto ſꝫ icuria illi⁹ mor tuus ē: nō hec eū ſnia cōtigit. Si n. dū ille opi neceſſario fortaſſis i cūberet: ⁊ iſte iſperat⁹ occurrerit ſub arbore: ⁊ ſub ipa oppſſus ē in ciſor arboris nō tenet̄ ꝑ hōicida.

Itē ex ꝯci. triburieñ. De eodē.

Si duo fr̄es i ſilua arbores ſucciderit: ⁊ appropiquāte caſura ipſius arboris frat̄ dixerit fr̄i caue. ⁊ ille fugiēs impſſuram arboris ceciderit: ⁊ mortuus fue rit: uiuēs frat̄ innocēs de ſāguie germani diudicet̄. Premiſſis au ctoritatibus lapſis pmittit̄: ut p⁹ pñiaꝫ i ſuiſ ordinib⁹ repari ualeāt ad maiorē āt ꝯſcēdere poſt lapſū nulla eis auc̄te pmittit̄: imo pe nitus ꝓhibet̄. Unde i hylerdē ſi concilio legitur.

Lapſi in ſuis ordinib⁹ repari pñt ſed nō ad maiores cōdeſcendūt.

Si q altario ſacto deſuiunt: ſi ſubito i flēda carnis fragi litate corruerit: ⁊ dño reſpiciente digne pēituerint ita ut mōtificato corpore cordis cōtriti ſacrificiuꝫ deo offerāt: maneat in ꝑtāte pōti ficis ul' ueracit̄ afflictoſ nō diu ſu ſpēdere ul' deſidioſos ꝓlixiori tꝑe ab eccl'e corpore ſegregare. ita tñ ut ſic officiorꝫ ſuorꝫ loca recipiāt: ne poſſint ad altiora officia ultiuſ ꝓmoueri. Qđ ſi iterato uelut ca nes ad uomitū reuerſi fuerit: ⁊ ue lut ſues i uolutabris emēſi iacue rit: ñ ſolū dignitate officij careāt ſꝫ ēt ſanctā coronaꝫ nō niſi i exitu ꝑcipiāt. Sed exēplo beati petri q poſtq̄ terne negatōis maculas ꝯfeſſione diluit amoris: nō ſolū i gradu ſui apl'atus remāſit: ueruꝫ etiā i paſtoreꝫ toti⁹ eccl'e a chriſto inſtitui meruit. ex hoc ꝓbāt̄ lapſi poſt dignā pñiam nō ſoluꝫ ꝓpria officia retinere: ſꝫ etiā ad maiora poſſe cōſcēdē. Quod aūt beat⁹ petr⁹ p⁹ negationē paſtor eccl'ie a dño ſit iſtitut⁹: ꝓbat̄ auc̄te beati gregorij: q i homelia dñice reſur rectōis đ eodē ꝑncipe apoſtolorꝫ ſcribit dicens.

Petrus poſt culpam negationis princeps apl'orꝫ a dño ē iſtitutus

Conſiderādū⁹ nob eſt: cur oi potēs de⁹ eū quem cūcte ec cleſie ꝑferre diſpoſuerat: ācille uo cem ꝑtimeſcē ⁊ ſeipm negare per miſit. Qđ nimirū magne eē actū pietatiſ diſpēſatōe cognoſcim⁹ ut is q futurus erat paſtor eccl'ie: in ſua cl'pa diſceret q̄liter alijs miſe reri debuiſſet: ꝑus itaq; eū oſten dit ſibi: ⁊ tūc ꝑpoſuit cet̄is: ut ex ſua īfirmitate cognoſceret: q̄ mi ſericordit̄ alienaſ īfirmitates tole raret. Itē ābro. i homel'. li. i

Poſt negationeꝫ in fide ⁊ gradu petrus profecit.

Fidelior factus ē petr⁹ poſtq̄ fidē ſe ꝑdidiſſe defleuit. atq; īō maiorem gr̄am repit q̄ amiſit tāq̄. n. bon⁹ paſtor tuēdū gregeꝫ accepit: ut q ſibi añ īfirmus fuit: fieret oībus firmamentū: ⁊ q ſe i terrogatōnis tētatōe mutauerat ceteroſ uere fidei ſtabilitate fūda ret: deniq; ꝓpt̄ ſoliditatē deuotio nis eccl'iarꝫ petra dr̄: ſicut ait dñſ tu es petrus ⁊ cetera. petra. n. di cit̄: eo ꝙ pm⁹ in nationib⁹ fidei fū damētū poſuerit: ⁊ tanq̄ ſaxuꝫ i mobile toti⁹ corporis chriſtianita tis cōpagē molēq; ꝯtineat. Itē obijcit̄: penitēteſ ad ſacros ordieſ ꝓmoueri ñ debent: nō ergo lapſi poſt pñiaꝫ ad maiora ꝑtigē pñt. Unde in cōcilio carthaginenſi quarto legit̄.

Nō ordinet̄ cleric⁹ ex penitētib⁹

Ex penitētib⁹ q̄uis ſit bon⁹ tñ cleric⁹ nō ordinet̄. ſi per ignorātiā epi factū fuerit: a clero đponat̄: q꞉ ſe ordinatōis tꝑe nō ꝓdidit fuiſſe penitenteꝫ. ſi aūt ſci ens epus ordinauerit taleꝫ etiam iſe ab epatu ſuo ordinandi dūta xat ꝑtāte ꝑuet̄. ſili ſnie ſbiacebit epus: ſi ſciēs ordinauerit clericuꝫ q uiduā aut repudiatā uxoreꝫ ha buerit aut ſecundā. Itē ſyric⁹ papa imerio epo.

Bigam⁹ penitēs uidue marit⁹ ſa cre militie ſe ingerens ſine ſpe ꝓ motōis i ſuo ordie ꝑmāeat.

Quicūq; penitens quicunq;

a S Epe cōtigit. vel negligētia: ar. ꝙ q occaſionē dāni dat: ſic. lxxxvi. di. di. paſce. xvi q i. decime. ⁊ ex̄. e. pſbrum. xvij. q. ij. ſi tu. ⁊. xxxi. q. ij đ neptis. ⁊. i. q. i. placuit. b. ar. ꝯ. xv. q. i. iebriauerit. ⁊. ff. de ſer. cor. neracius. §. ſi ſeru. ff. de furt. s. verꝫ de eo q fregit oſtiū meretricis. ſed nō iō punit̄ am plius: q꞉ ſatis eſt punitus ꝓpter ignominiam.

b Inſpatus. fortuitu eni caſus nullo hoīuꝫ conſilio prouideri pñt ff. de admi. re. ad ci. ꝑ ti. l. ij.

c Si duo. ad leg. aq liā ſi putator.

d Premiſſis. ſ. e. de bis clericis.

e Permittit̄. allegā do dicit ꝓpter ſequens c. iohannes.

f Unde i. q. hoc. c. hēs xv. q. vlt. hi qui.

g Conſideranduꝫ. permiſit. i. non ꝓ hibuit.

h Debuiſſꝫ. ar. diſpē ſationē eſſe debitam.

i Prepoſuit hoc uer bo paſce oues meas fact⁹ ē princeps: ex̄ de elec. ſignificaſti. nō illo tu es pe. ⁊c̄. q꞉ illud fu it ei dictū añ paſſionē.

k Fidelior. gr̄am. ar. ꝙ poti⁹ ē eli gēdus q peccauit ⁊ pe nituit: q̄ q ſēꝑ fuit bo nus: q꞉ magit ſeit cōpa ti: vt. ſ. c. ꝓxi. naꝫ infir mus fortior reſurgit: đ pe. di. i. pōt ar. ꝯ. xij. di. nos cōſuetudinē.

l In natōnibus. ideſt gentilibus.

m Ex penitētibus. ſi ꝑ ignorantiam. bñ. n. pōt ignorare cuꝫ ñ iſe ſꝫ alij examinent xxiiij. di. qñ. ex̄ vt eccl. bene. vt noſtrū.

n Nō ꝓdidit. ex hoc c. videt̄ ꝙ qlibet ordi nādus teneat̄ prodere crimē ſuū: vt. xxiiij. di. c. qñ. ⁊. c. vl. ⁊. lxxxi. di. tātis. ⁊. c. qcunq;. ⁊. viij q. iij. artaldus. in fi. ſic videt̄ ꝙ in iure teneat̄ qlibet confiteri delictū ſuuꝫ ſi īterogat⁹ fuerit vt. xi. q. iij. qſqs. ⁊. xxx v. q. vi. ſi duo. ⁊. xv. q. vi. c. i. ⁊ vlti. quod. h. cō cedit ⁊ dicit ꝙ qlibet in examinatōne ⁊ in iudi cio tenet̄ cōfiteri crimē ſuū: ſꝫ in examiatione ſufficit ut dicat ꝙ i gñe ꝯfiteat̄ ſe crīoſuꝫ: ⁊ ſic petat diſpēſatōeꝫ. ſꝫ ſi ſpalit̄ ꝑ aliquo crīe fue rit īterogat⁹: tūc reſpō debit ⁊ dicet ſe feciſſe i de penitētiā. nec obſtat ꝯ. de pe. di. i §. his au ctoritatib⁹: vbi dr̄ non tibi dico vt te ꝓdas: q꞉ illud loq̄t̄ de penitēte q ſe nō dꝫ in publico ꝓdere: niſi enim occultus peccator ꝓdat crimē ſuū. dicit. h. nō poſ ſe diſpēſari ſecū. ⁊ corā plurib⁹ dꝫ dr̄e ⁊ ꝓdere ſe q꞉ ꝓdē ē i pu blicū dicē: vt. ij. p. i. ſi peccauerit. ſicut. n. epſ. nō pōt audire cāꝫ cria lē niſi cū clericis ſuis: vt. xv. q. vij. epus. ſic nec ſolus pōt diſpenſa re. qualiter. n. probaret aliqſ ſecuꝫ diſpēſa tū eſſe niſi co rā plurib⁹ eſſꝫ vt extra de ſci ſmati. fraterni tatis. alij dicūt ꝙ nec i iudicio nec in examia tione tenet̄ ali qs prodere ſe q꞉ dñs occul tat peccatū de q̊ aliqs pēituit vt. xxxij. q. i. apud. ⁊ ſic lici tū eſt alicui re dimere ſangui ne ſuū quocū q; mō pōt. ij. q. iij. §. notan dū. ⁊. ff. de bo nis eoruꝫ q añ ſñiam. l. i. ſic ⁊ honorem ſuū. Sed nunqd clico ꝓmouen do preiudicat ꝯfeſſio ſua: vt ide debeat pu niri? videtur ꝙ ſic: vt ex̄ đ ele cti. ꝑ ingſitōeꝫ ⁊ ex̄ de excel. pre. q̄ꝫ ſit gra ne. dico ꝙ nō niſi i ſolo hoc ꝙ nō admittū tur ad ordies vt. xxiiij. di. qñ in fi. ſic extra de excep. deni q;. ⁊ eſt ea rō: q꞉ licꝫ ꝯfeſſus fuerit: tñ non punitur: quia ad hoc nō age bat̄ vt dixi iij. q. vij. hoc qp pe. idem dico ſi teſtis confi tetur crimē ſo cium: vt ꝓbatur ex̄ de accu. in qſitionis. io.

o Priuetur. hic ſignāt̄ cō traria: que ſo luta ſūt. xxxvi di. qui eccleſia ſticis.

p Quicūq; inueniu tur. ſic ergo fa lius diſpenſa tur in ordine ſumpto q̄ in

bigamus quicūq̧ uidue maritus ad ſacrā militiā idebite ⁊ icōpetēter irrepſit: hac ſibi ↄditōe ueniā a nobis itelligat relaxatā: ut i magnoↄ debeat ↄputare bñficio: ſi ad empta ſibi oi ſpe ꝓmotōnis i hoc quo iueniť ordie ꝑpetua ſtabilitate ꝑmāeat. ¶ Itē ex ↄci. gerūdēſi.

Nō ꝓhibeať a clero q ꝑſſus languore p cōionē pñie bñdictōez accepit.

IS uero q i egritudis lāguore deꝑſſus pñie bñdictōez quā uiaticū dicim⁹ p cōionez accepit: poſtmoduz recōualeſcēs ſi caput pñie i eccl'ia publice nō ſubdiderit: ſi ꝓhibitis uicijs non detineť obnoxi⁹: admittať ad clerū. ¶ Itē hormiſda papa oib⁹ epis p uniuerſas prouincias ↄſtitutis.

Qui ad penitētiā agēdā in monaſterio recludiť pſbr nō ordineť.

SI ille q ultro petit pñiaz: q̄ꝫuis eā pfecte agat: ñ pōt epſ aut pſbr ordiari: ita ut ēt ſi p ignorātiā ordiat⁹ fuerit: ⁊ poſtea cōuiciť pñiaz accepiſſe deijciať: ille ergo q inuit⁹ ad pñiam agēdā mittitur in mōaſterio: q utiq̧ nihil aliud q̄ꝫ penitēs dicēdus ē: q̄ cōſcia ad ſacerdotiuz puenire ꝑmittiť. nemo mihi talia q̄libz ↄtra auctēſe. ap. ul' cōtra. cccxviij. epōruz ⁊ reliquoꝝ cāonū ↄſtituta obijciat q: qcqd cōtra illoꝝ diffinitionē i qbus ſp̄m ſanctū credim⁹ locutū dictū fuerit: recipe nō ſoluz temerariū ſꝫ ēt piculoſū eē nō dubito. ¶ Itē gelaſius urbis rome epiſcop⁹ omibus epis.

Bigamus ul' quilibet poſt pñiaz ſacris nō appliceť miniſterijs.

NOn ↄfidat qſq̧ pōtificū fas neē bigāos aut ↄiugia ſortiētes ab alijs r̄licta ſiue quoſlibz p⁹ pñiam uel ſine l'ris uel corpore uiciatos ul' cōditōnarios aut curie publicarūq̧ reꝝ nexib⁹ iplicatos aut paſſim nulla tpis cōgruētis expectatōe diſcuſſos diuinis futuros applicare miſterijs. ¶ Itez innocentius.

Penitētes nec ēt clerici fieri pñt

CAnones apō nicenā ↄſtituti penitētes ēt ab ifimis officijs clicoꝝ excludūt. HOc nō ð qbuſlibet penitētib⁹ itelligiť: ſꝫ ð illis tm̄: q poſt pñiaz ſecularis militie cingulū accipiūt. DE qbus innocenti⁹ epus ſcribit uictori rothomagenſi epiſcopo.

Nō dꝫ fieri cleric⁹: q p⁹ remiſſionē peccatoꝝ militie cigulū hūit.

SI qs poſt remiſſionē peccatoꝝ cigulū militie ſecularis habuēit: ad cl'icatū oio admitti ñ debet. POteſt ⁊ aliť itelligi. ē q̄dā pñia q̄ ſolēniſ appellať: q̄ ſolū ſemel tm̄ i eccl'ia ↄcediť. de q̄ ambroſi⁹ ait: Sicut unū ē baptiſma ita unica ē pñia. itē nō eſt ſecund⁹ locus pñie. Itē hiero. repiunť q̄ꝫ plurimi q ſepius agēdā pñiaz putant: q luxuriant in chriſto. Nā ſi uere pñiaz agerēt: nūq̧ itirādā putarent. ¶ Itē auguſtinus ad macedoniū.

De eodem.

QUāuis caute ⁊ ſalubriť ꝓuiſuz ſit: ut loc⁹ hūillime pñie ſemel tm̄ i eccl'ia ↄcedať ne medicina nimis util' uilis habeať: tñ quotidie peccātib⁹ nūq̧ p pñiaz uenia negať. HEc aūt pñia quō iponēda ſit: i agateñ. ↄcilio legiť in quo ſic ſtatutū eſt.

Quō penitētes ad pñiaz accedāt

PEnitētes tpe quo pñiaz petūt: ipoſitōez manuū ⁊ cilicū ſup capita ſua a ſacerdote ſic̄ ubiq̧ ſtatutū ē cōſequāť. Si aūt comas nō depoſuerit: aut ueſtimēta nō mutauerit: abijciant: ⁊ niſi digne deo penituerint: nō recipiāť. Iuuenib⁹ ēt pñia ñ facile ↄmittēda ē ꝑpť etatis fragilitatē uiaticū tñ oib⁹ i morte poſitis nō ē negandū. ¶ Itē ex eodē.

Que ſint ſeruāda in ſolēni pñia.

ſuſcipiēdo: vt ex̄ de renū. niſi cū ꝓ dē. q: turpius ⁊c̄. vt ex̄ de iuriu. quēadmodū. vl' vocat hic ſacrā militiā minores ordines ad quos poſſunt ꝓmoueri: vt. j. e. placuit.

a ¶ IS vero. Quidā ita ponūt caſū. aliqs tpe egritudinis tale recepit mandatū a ſacerdote: vt poſtq̄ꝫ cōualeſceret ſolēnē faceret pñiaz. talis nō ꝓhibeť a ꝓmotione: dū tñ nō ſteterit inť penitentes. Sꝫ iſte caſus nō placet. q: poſtq̄ꝫ ſanat⁹ ē tal' teneť eē i ordie penitētiū: vt. xxvi. q. vi. q recedūt. Itē cū pñia talis nō iniūgať niſi pro graui peccato mōtali: ergo p⁹ mortale peccatū ñ dꝫ ꝓmouēi: vt xxvi. q. vi. c. vlti. Alij ſic ponūt caſum quidam cōionem ñ accepit: quouſq̧ fuit i periculo mōtis. dubitabať ð tali: vtruꝫ poſſit ꝓmoueri p⁹ ſanitatē: q: nō vidbať vere penitens: q timore mortis penituit: ⁊ rñdeť q̧ pōt. ⁊ hec fuit cā dubitatōis q: ſicut nō pōt ꝓmoueri q in egritudine baptizať: q: potius pſumiť ex tiore q̄ꝫ ex volūtate libēa baptizat⁹: vt. lvij di. ſiqſ i egritudine. ⁊ idē vidbať de penitēte tali: ſꝫ nō eſt ſi'e: q: multi omittūt ex duo tōe: q̧ nō cōicāt: vt de ↄſe. di. ij. quotidie. ſꝫ qcunq̧ differt baptizari i mora ē ⁊ etiaz in culpa.

b ¶ Pñie. pñitentia ifirmis nō eſt iponenda ſed innoteſcenda. xxvi. q. vij. ab infirmis. io. tu autē videas caſum quem notaui. b.

c ¶ Benedictionem. i. communionez.

d ¶ SI ille. monaſterio. ergo pro aliquo delicto. al's. n. nō cogeretur ibi manere. xx. q. i. ſicut. ⁊ dic vt ibi notaui.

e ¶ Dicendus eſt. ꝑpť ſil'tudinē i ieiunijs ⁊ vigilijs. al's. n. differunt publica pñia ab igreſſu mōaſterij: vt. j. xxxiij. q. ij. admonere j. ij. q. i. in primis. contra ibi epi miſſi in monaſterium ad agendaz penitentiam poſt ſex menſes reſtituuntur ordini ſuo. ſed ibi temporaliter fuerunt miſſi hic perpetuo. vel dic q̧ ad ſuperiorē nō pōt ꝓmoueri: vt hic. ſed ad eundem poteſt redire: vt ibi dicitur. io.

f ¶ NOn confidat. vl' ſine litteris. ſ. xxxvi. di. illitteratos.

g ¶ Congruentis. j. lxxij. di. in ſingulis ⁊c̄.

h ¶ CAnones. ab infimis. ſic. xxiiij. di. c vlt.

i ¶ Excludunt. niſi in neceſſitate: vt. j. c. placuit.

a ¶ SI qs poſt remiſſionez. qui ſemel egit penitentiam ſolennez non poteſt fieri clericus nec etiam miles vt. xxxiij. q. ij. admonere. nec laicalē habitum poteſt deferre: vt. j. eo. c. vlti. tamen ſm regulā eccleſiaſticam viuet: vt de pe. di. v. contrarium ⁊. c. falſas. ⁊ eſt tantuꝫ conueniendus ſub iudice eccleſiaſtico: vt. xi q. i. aliud. io.

b ¶ Remiſſionez idest baptiſma: vt. li. di. ſiqs poſt acceptum. ⁊ intellige de officiali qui ſeua executus ē: vt. li. di. c. i.

c ¶ QUāuis. ne medicina. hec eſt vna ratio quare non iterať ſecunda: quia eſt ſacramentū ⁊ ſignificat eiectionem ade de paradiſo. j. c. in capite. ⁊ ideo nō eſt faciēda iiuria ſacramento: vt de cō. di. iiij. oſtenditur. ⁊. i. q. i. ſacramenta. gratianus tñ dixit: q̧ ſecūduꝫ conſuetudinez quarundā eccl'iaꝝ iterať: vt de pe. di. iij. §. ex ꝑſona.

d ¶ Vilis. nō q̧ propť fugiendā vilitatē mlta ſtatuūtur vt hic. ⁊. xlv. di. de iudeis. lxxx. di. epi. xxvij. q. ij. iſtitutū.

e ¶ Pñiam. priuatam.

f ¶ PEnitentes. ipoſitionē ab epō ad quem ſolum ſpectat iponere ſolēnez pñiam vt. j. c. ꝓxi. ⁊ reconciliatio ad ſolū eum ſpectat niſi in neceſſitate: vt. xxvi. q. vi. c. i. ⁊ vlti.

g ¶ Comas. ſed nūqd deponet mulier comaz cum etiam eis ſolēnis penitētia iponitur: vt xxxiij. q. ij. de his? Reſpondeo non quia eaꝫ habet in ſignum ſubiectionis. xxx. di. c. ij. ideo autem comam deponet vir quia ammodo in habitu viuet clericali. j. de conſe. di. v. dictum. ⁊. xxxiij. q. ij. admonere. ⁊. j. e. c. vltimo.

h ¶ Iuuenibus. ⁊ ſi fuerit ipoſita non ideo ꝓhibenť cōtinere. xxxiij. q. ij. in adoleſcētia. Alij aūt nō pñt cōtinere. xxxiij. q. ij. de his. Idez dico de decrepitis quia etatis ratio habēda ē pñia. xxvi. q. vij. tempora. ⁊. c. ſit. ⁊ pſumitur magis pro ſene q̄ꝫ ꝓ iuuene. vt. xxxiiij. di. fraternitatis.

i ¶ Omnibus. ij. q. iij. ſiquis epiſcopum. contra illud terroris ē. vel hic de penitentibus digne.

a ¶ IN capite ſuſceperunt. ergo alio tp̄e pōt pñia imponi a ſacerdote: ꝛ poſtea hec ſolēnitas fit ab epiſcopo.
b ¶ Sacco. ſicut fecit achab: de pe. di. iij. §. ecce.
c ¶ Archip̄ſb̄ri. videt̄ ergo ꝙ alius ſit decanᵒ alius archip̄ſb̄r. ꝛ ſic ē ꝫ. lx. di. c. i. ſꝫ ibi ponit̄ hec dictio aut ſubdiſtiūctiue. vl' loqt̄ hic de rurali decano.
d ¶ Per p̄ſatos. i p̄te c. q̄ hic non eſt.
d ¶ Inſtrumenta. ideſt ordines vel vtenſilia.
e ¶ Qui dudum. ſi. j. lxxxi. di. in ſacerdotibus. ar. coñ. ꝫ. e. ferrum. ꝛ. iij. q. ij. admonere.
f ¶ Alienū eſt. hec omnia capitula loquūt̄ de ſolenni pñia.
g ¶ Succeſſio. nec tñ credēduꝫ ē ſtati: ꝙ cā pñie ſit i mōaſterio. nam qñq boni viri igrediūt̄ monaſteriuꝫ: qꝛ meritū augere deſiderāt. xxvij. q. ij. ſūt q dicunt.

IN[a] capite q̄dragesime oēs pēitētes q publicā ſuſcipiūt aut ſuſceperunt pñiam: añ fores eccl'ie ſe repñſētēt ep̄o ciuitatis ſaccoᵇ iduti nudis pedibᵒ uultibᵒ i terrā demiſſis reos ſe eē ipſo habitu ꝛ uultu pteſtātes. Ibi adeſſe debent decani. i. archip̄ſb̄riᶜ p̄ſb̄ri parrochiaꝝ ꝛ p̄ſb̄ri penitētiū: q eorū pñiaꝫ ꝛ ꝯuerſatōeꝫ diligēt iſpicē debēt: ꝛ ſm modū culpe pēitētiū pᵉ p̄ſatosᵈ gradᵒ iiūgereᵉ. poſt hec eos in eccliā itroducāt: ꝛ cū oī clero ſeptē pñiales pſal. i t̄ra pſtratus ep̄us cū lachrymis p eoꝝ abſolutōe decātet. tūc reſurgēs ab oratōe iuxta qd canones iubent: manᵒ eis iponat: bñdictāᶠ aquam ſup eos ſpargat: cinerē pᵒ mittat deinde cilicio capita eoꝝ operiet: ꝛ cū gēitu crebris ſuſpirijs denūciet eis: qm̄ ſicut adā piectᵒ eſt de paradiſo: ita ipſi p peccatis ab eccleſia abijciūt. poſtea iubeat miniſtrisᵍ ut eos extra ianuas eccl'ie expellāt. clerus uero pſequat eos cū reſpōſorio. ſ. i ſudore vultᵒ tui ueſceris pane tuo: ut uidentes ſctā eccliam p facinoribᵒ ſuis tremefactā atq cōmotā nō puipendant pñiaꝫ. in ſacra aūt dñi cenāʰ rurſus ab eoꝝ decanis ꝛ eoꝝ preſbyteris eccl'ie liminibᵒ repñſentētⁱ. HAnc aūt pñiam nulli unq̄ clericoꝝ agere ꝯcedit: atq iō huiuſcemōi penitētes ad cleꝝ admitti phibēt. Unde in carthagineſi concilio quinto ſtatutum eſt.

Clericis non imponatur manus tanq̄ penitentibus.

COnfirmādūᵃ ē: ut ſiqñ preſbyteri ul' diaconi i aliq̄ grauiori culpa ꝯuicti fuerint: q̄ eos a miſterio neceſſe ſit remouēi ad tēpus: nō eis manᵒ tāq̄ penitētibᵒ uel tanq̄ fidelibᵒ laicis imponat: neq unq̄ pmittēdū ē: ut rebaptizatiᵇ ad clericatus gradum promoueant. Unde ſyricᵒ papa.

Nec clerico pñiaꝫ agē: nec penitenti ad clericatū accedē pmittit.

ILludᶜ quoq nobis par fuit puidere: ut ſicut pñiaꝫ agē nulli unq̄ ꝯcedit clericoꝝ: ita pᵒ penitudinē ac recōciliatōeꝫ cuiq̄ laicoꝝ nō licet honorē clicatᵒ adipiſci: qm̄ quāuiſ ſint oiuꝫ peccatorū ꝯtagiōe mūdati: nulla tñ gerēdorū ſacrorū debēt inſtrūᵈ recipe q̄ᵉ dudum fuerunt uaſa uiciorum. ITem leo papa.

Preſbyteris ꝛ diaconibꝰ tanq̄ penitētibᵒ nō debēt manᵒ iponi.

ALienūᶠ ē a ꝯſuetudie eccl'iaſtica: ut q in p̄ſb̄rali honore aut diaconij gradu fuerit ꝯſecrati: hi p crimie aliquo p manᵒ impoſitionē remediū accipiāt penitēdi. qd ſine dubio ex ap̄lica traditōe deſcēdit ſm qd ſcriptū ē: ſacēdos ſi peccauēit qs orabit p eo? unde huiuſmōi lapſis ad pmerēdā miſericordiā dei puata ē expetēda ſucceſſioᵍ: ut illi ſi ſatiſfactio fuerit digna: ſit ēt fructuoſa. Probant etiā aucte toletani cōcilij huiuſce mōi penitētes ad clerū nō admittendi. IN quo ſic ſtatutum eſt

Cauſa neceſſitatis ad clerū penitentes admittantur.

PLacuitʰ ut pēitētes ñ admittāt ad cleꝝ: niſi tm̄ ſi neceſſitas aut uſus exegerit: tūc deputent int hoſtiarios ul' int lectores ita ut ep̄laꝫⁱ ul' euāgeliū nō legāt. Siq aūt ordiati ſūt i diacones inter ſb̄diacones ita habeāt: ut manū nōᵏ iponāt nec ſacra ꝯtigant. cū uero penitentē dicimᵒ: q poſt baptiſma aut p hōicidio aut p diuerſis criminibᵒ grauiſſimiſq peccatis publicā pñiaꝫ gerens ſub cilicio diuino fuerit recōciliatᵒ altario. Apoſtateˡ quoq ad clicatᵒ officiū admitti nō debēt. Unde in cōcilio arelatenſi ſecundo.

Ad clericatus officiuꝫ nō admittantur apoſtate.

SIqᵃ poſt ſctā religionis pfeſſionē apoſtatāt: ꝛ ad ſecularēᵇ redeūt ꝯuēſatōeꝫ: ꝛ pᵒ modū penitētiū remedia ñ requirūt: ſine pñia cōionē penitᵒ nō accipiant: quos ēt iubemᵒ ad clicatᵒ officiuꝫ ñ admitti: ꝛ qcūq ille ſit pᵒ pñiaꝫ hitū ſecularē accipe ñ p̄ſumat. qd

e ¶ Iniūgere. ar. ꝙ ep̄s nō pōt iudicare de ſubditis ſuoꝝ p̄latoruꝫ: vt ex̄ de offi. or. cū ab eccleſiaꝝ. io. qd non ē verum cū ſit iudex ordinarius oium clericorū ſue dioceſis: ſed dr̄ ibi ꝙ nō dꝫ ep̄s reuocare ſniās excōicatōis iuſte latas ab eoꝝ p̄latis.
f ¶ Bñdictam: vt p ea tollāt̄ venalia peccata: vt de cō. di. iij. aquā. ꝛ di. iiij. nec quēq̄.
g ¶ Miniſtris. i. hoſtiarijs ad cuiᵒ h̄ ſpectat officium: vt. xxi. di. cleros. ꝛ. xxv. di. plectis.
h ¶ Cena. j. de cō. di. ij. in cena.
i ¶ Repreſentēt̄. ita fit quolibet anno vt tali die imittāt̄ in eccliaꝫ. ꝛ lꝫ ſtēt i ecclia nō tñ cōicabūt cū alijs in euchariſtia vel oſculo. ꝛ ſic erūt vſq ad octauā paſce: ꝛ tūc iterū exibūt d̄ ecclia ꝛ erūt ex̄ eccliam vſq ad talē diē ſequētis āni. ꝛ hoc fiet vſq ad fineꝫ pñie. ꝛ ēt ſi bñ penitꝫ ſecūdo vl' tertio āno pōt ei reddi igreſſus eccl'ie: vt. xij. q. ij. de viro. ꝛ. xxxiij. q. ij. latorē. qñq etiā vſq i finē vite manebit extra eccleſiam: vt. xxxiij. q. ij. admonē. ꝛ hec itromiſſio fit a pprio ſacerdote: niſi ſolēnit̄ debeat recōciliari eccl'ie. ſ. finito tp̄e pñie: vl' etiā ante ſi ep̄o viſū fuerit. hāc eni ſolus ep̄s pōt facē: vt xxvi. q. vi. c. i. itē ſolennis pñia ñ ē iponenda niſi p crimie māifeſto ꝛ enormi: qd totā vrbē cōmouit. xxvi. q. vi. c. vlti.
c ¶ COnfirmandum. ꝯ penitentibᵒ. niſi ſit depoſitus: tunc pōt ſolēnē pñiam facere. ꝛ ſic itelligūt̄ ꝯria de pe. di. vi. ſacerdos. tñ publicā pñiaꝫ pōt facere ſacēdos: vt. xxviij. di p̄ſb̄r. xxx. di. ſiqſ p̄ſb̄r ꝛ. lxxxi. di. ſiqs ep̄us.
b ¶ Rebaptizati. ſciēter vt. j. de cōſe. di. iiij. q bis tñ in hitu clicali vel regulari ſemper erūt: vt de cōſe. di. v. dictum.
c ¶ Illud. par. i. equum.

h ¶ Placuit. aut vſuſ. i. vtilitas. hec eni iducūt diſpēſatōneꝫ. i. q. vij. tali. l' vſus. i. conſuetudo. ſic ē ar. ꝙ ꝯſuetudo attēditur circa ordinandos: vt dixi. xij. di. nos conſuetudineꝫ.
i ¶ Ep̄lam. ar. ꝙ difficiliᵒ diſpēſat̄ cū penitēte q̄ cū bigamo: vt. xxxiij. di. lector.
k ¶ Nō impōnāt. i. nō miniſtrēt in officio ſubdiaconatᵒ: ſed tm̄ nomen hēant: ꝛ hēant locū ſubdiaconoꝝ in choro ꝛ in cibo. ꝛ eſt ſi. xxv. q. viij. q admiſit. ꝛ. c. ſiqs p̄ſb̄r.
l ¶ Apoſtate. dicūt̄ retro abeūtes a fide religione vl' clericatu. xxvi. q. vlt. non obſeruetis. io.
a ¶ SIq p. ꝛ ad ſecularē. qd fieri ñ lꝫ: qꝛ q ſeml habuit tonſuram clericalē: ſemp vtet̄ ea: vt. xxxij. di. ſi q clerici. xx. q. iij. eos. io. hoc tene p certo ꝙ in minoribᵒ ordinibᵒ ꝯſtitutᵒ pōt coñhere ꝛ ad ſeculū redire: nec tunc dꝫ ferre tonſuraꝫ nec apoſtata iudicat̄: vt in ex̄. de cle. cōiu. io. ſi auteꝫ retinendo eccliam dimitteret tōſurā ꝛ hituꝫ vl' religioſus religionem ſuā apoſtata iudicat̄: vt in exua. de apoſtat. c. i. ꝛ vlt. b.
b ¶ Secularē. qcquid interim acqſierit: cedet monaſterio. xviij. q.

ij.abbates.⁊.C.de epiſ.⁊ cle.l.vl.§.hoc etiam.

Ecce.adiecit quoqȝ.triplex aſſignat̃ rō: quare officiati ſiue curiales nō ꝓmouēt̃. vna ē rō q̄ frequēt ꝯhūt in regularitatē ex officio ſuo: vt.j.c.i.⁊.ij. 2ᵃ q̄ multū moleſtat̃ ecclīa cū tales repetūt̃: vt.j.c.ij.⁊.iij. tertia rō: q̄ p̄ſumit̃ ꝯ eos q ñ cā religiōis ordinēt̃: ſȝ vt fugiāt rōcinia: vt liiij. di. legē. q̄dā addunt du

D.LI.

as alias rōnes ſ. q ecclīa triſtat̃ de eis cuȝ repetunt̃ de q̄bus gaudē deberet. item ꝓpt̃ voluptates q̄s forte habuerīt in ſuis officijs vt.j.e. p̄terea. dicūt̃ aūt curiales oēs q aliquo mō ſunt obligati curie ſiue milites ſiue aduocati forēſes ſiue iudices ſiue officiati ſiue hiſtriones. Null⁹ ḡ officialis ꝓmouet̃: niſi pri⁹ ſit abſolut⁹ a curia poſtea ſic: dūtn̄ ſeua non exercuerit: nec effuderit ſanguinē hūanuȝ nec turpia ⁊ inhoneſta facta fecerīt ut hiſtriones. De iudicib⁹ āt ⁊ aduocatis ē dicēdū q ſi tm̄ interfuerunt ciuilibus cauſis ñ repellunt̃: vt.lxi.di. oſius. ⁊ hoc ē verū ſi poſt baptiſma huius officiū exercuerūt: ſec⁹ ſi añ vt.j.e.c.ſiqs. baȝ. tm̄ dicit q ſi añ baptiſmuȝ aliqs ex officio occidit hominē: talis poſt baptiſmū nō pōt ꝓmoueri: q̄ baptiſmū tm̄ crimina tollit: vt.xxvi.di.deinde.⁊.c. vna. ſm.h. pōt q̄ non pōt eſſe melioris cōditionis peccās q̄ȝ nō peccans. Ad h̄ facit.ff.qō vi aut clam ſeruus.

ſatoris.⁊ dicit clericū appellare poſſe ꝓ conuicto in cauſa ſāguis: q̄ ibi quilibet audit̃ appellās: vt.ff.de appel.l.nō tm̄.⁊ ſic cām ap.pōt exercere. prior opinio magis ē tuta: vt nec ꝓ accuſatore nec ꝓ reo poſſit cleric⁹ aduocare. nec ob.xxiij.q.v.reos. q̄ ibi nō dicit̃ q aliqs poſſit p̄rocinari ꝓ dānatis: ſȝ poſſum⁹ intcedē ꝓ eis. licet eni aduocatus rei nō intēdat ad hoc: q accuſator puniat̃: tm̄ ꝑ quādā cōſequētiā tēdit ad hoc: vt.xv.q.i.merito. ⁊ ar.i.q.iij.ſiqs obiecerit. ad ideȝ ar.op.ſ.di. ꝓxi.clericum.

ſi p̄ſūpſerit: ab ecclīa alien⁹ habeat̃.

Ecce q crimioſi uł nō uere pēitētes uł publicam pñiaȝ agētes a ſacris ꝓhibent̃ ordinib⁹

Adiecit quoqȝ ſācta mr̄ ecclīa: ut curiales aut p⁹ baptiſma militantes aut i foro decertātes a ſacris ꝓhibeāt̃ ordinib⁹. Unde ait innocentius papa.

P⁹ baptiſmū militātes uł i foro decertātes a ſacris ꝓhibēt̃ ordib⁹

Aliquātos[a] ex his q p⁹ acceptā baptiſmi grāȝ i forenſi exercitatōe[e] uerſati ſūt: ⁊ obtinēdi ꝑtinaciā ſuſcepūt aſcitos ad[f] ſacerdotiū eē cōpim⁹: de quoꝝ nūero aliq ꝓhibent̃ ad ſacerdotiū aſſumi. aliquātos[g] ex militia: q cuȝ poteſtatib⁹ obedierūt ſeua neceſſario p̄cepta ſūt executi. aliquantos ex[h] curialib⁹: q dū parerēt poteſtatib⁹: q̄ ſūt ſibi iꝑata fecerūt. aliquātos q uoluptates[i] ⁊[k] editiones pplīs celebrauerīt ad honorē ſūmi ſacerdotij ꝑueniſſe. quoꝝ oium neminē ad ſocietatē q̄dē ordinis clericoꝝ opōtuerat ꝑueire. q̄ ſi ſingula diſcutiēdā[l] mādarem⁹: nō modicos motus aut ſcādala hiſpaniēſib⁹ ꝓuincijs q̄b⁹ mederi cupim⁹ ō ſtudio emēdatōeſ iducē m⁹. Jccirco remittēdā[m] poti⁹ hec putam⁹. ſȝ ne deiceps ſilīa cōmittāt̃: dilectōis ur̄e maturitas ꝓuidē debebit: ut tāte uſurpatōi nūc finis neceſſari⁹ iponat̃. eo uideļȝ ꝯſtituto: ut q̄cūqȝ tales ordiati fuerit: cū ordiatorib⁹ ſuis deponāt̃

Ite felici epo miceriano.

De quibus laicis ad clericatū nō poſſunt ꝑuenire.

Deſignatā[a] ſūt genēa laicoꝝ de q̄bus ad clericatū aliqui uenire nō pñt. i. ſiqs fidelis adminiſtrauerit[b]. de curialib⁹ aūt manifeſta ē rō: qm̄ ⁊ ſi iueniant̃ huiuſmōi uiri q̄[c] debeant clerici fieri: tm̄ qm̄ ſepi⁹ a curia repetunt̃: cauēdū eſt ab his ꝓpt̃ tribulatōem que ſepē[d] de his ecclesie prouenit.

Idem.

Non admittant̃ curiales ad clericale officium.

Preterea[a] frequēt̃ quidā ex fratrib⁹ nr̄is curiales uel q̄buſlibet publicis functōib⁹ occupatos clericos facē ꝯtendunt. ꝓ q̄bus poſtea maior ē triſticia: cū iaȝ de reuocādis eis aliqd ab imperatore p̄cipit̃: q̄ȝ gr̄a naſcat̃ de aſcito. ꝯſtat.n. eos in ipis muneribus[b]. i. miſterijs ⁊ officijs ēt uoluptates exhibere: quas a diabolo iuentas eē non dubiū eſt: ⁊ ludoꝝ ⁊ mimoꝝ apparatib⁹ aut p̄eſſe aut forſitā inteſſe. Sit certe in exempluȝ ſolicitudo ⁊ triſticia fratrū: quā ſepe ꝑtulim⁹ iꝑatore p̄ſente: cuȝ ꝓ his ſepi⁹ rogarem⁹: quā ip̄e nobiſcū poſitus cognouiſti. q̄b⁹ non ſolū inferiores clerici ex curialib⁹ uerū ēt in ſacerdotio ꝯſtituti ingēs moleſtia ut redderēt̃ iſtabat[c]. Ite ex ꝯci. toletāo

Nō ꝓmoueat̃ ad diaconatum q poſt baptiſmū ad fidelem necandum accinctus fuerit.

g Aliquātos. milites.
h Ex curialibus. ideſt officiatis.
i Voluptates. i. ludibria q̄b⁹ uoluptatibus excitabant̃ hoīes.
k Et editōes. q̄ narrabant̃ voluptatis cauſa ſ. ea que edita erant ab hominib⁹. ſ. turpes fabulas vel cantus.
l Diſcutienda. ideſt corrigenda.
m Remittēda. ar. rōe ſcandali aliqd tolerari ſic. ſ. di. iiij. deniqȝ. xxviij. di. de ſyracuſane. ⁊ nōui. xliiij. di. comeſſationes. item ar. q aliqd ꝓhibet̃ fieri: factuȝ tm̄ tolerat̃: vij. q. i. ep̄s i dioceſi. ſ. di. ꝓxi. quicunqȝ. io.
a Deſignata. fidelis. i. p⁹ baptiſmuȝ.
b Adminiſtrauerit. curie i ſeuis actib⁹.
c Qui debeāt. ex merito vite. ⁊ eſt ar. hic: q ſi aliqd ē ꝓ me: ⁊ aliud ꝯ me: magis nocet mihi qō ē ꝯme q̄ȝ ꝓſit id quod eſt ꝓ me: ſic. lvi. di. iſmael. ⁊. ff. q̄bus ad li. ꝓcla. non li. l. vl. ⁊ ex̄ de offi. dele. ſuper queſtionū i fi. ar. ꝯ. ff. de iure fiſ. nō itelligit̃. §. i. ⁊ ex̄ de re iudi. cām. i fi.
d Sepe. ar. aliqd ſtatui ꝓpter cautelam futurorum: vt. xxviij. di. de ſyracuſane. liiij. di. generalis. xxiij. di. in nomine domini.

d Aliquātos. q poſt. hoc idō dicit q̄ quecūqȝ peccata q̄s fecerit añ baptiſmū nō iputant̃ poſtea: vt. j. e. ſiqs poſt. ⁊. ſ. di. ꝓxi. ſiqs viduam. ⁊. c. placuit. ⁊. xxvi. di. vna.

e Exercitatione. vt aduocati.

f Ad ſacerdotiū. q̄cūqȝ fuit accuſator aut aduocatus aut iudex aut teſtis vł ēt nōrius i cā ſāguis ñ pōt ꝓmoueri: vt. ſ. di. ꝓxi. ſiqs viduā. Nā ꝯſtat q clericus nō pōt eē accuſator in cā ſāguinis: vt ij. q. vij. ſiqs. ⁊. c. ſacerdotes. nec iudex. xxiij. q. vl. his a q̄b⁹. nec teſtis. xi. q. i. teſtimoniū. nec nōrius. xxiij. q. iiij. illud. ⁊ i ex̄tua. ne clerici. vel mo. ſniam. bazian⁹ tm̄ itelligit hoc de aduocato accuſatoris. nam cuilibet licitū ē defendē reū. xxiij. q. v. reos. ⁊. C. de ep̄a. au. aditos. ⁊ ſic obijciat̃ ei: nōne ſi accuſator deficit puniet̃ pena talionis: ⁊ ſic vr̄ hoc iponendū aduocato q obtinēdi ꝑtinaciā ſuſcepit: ſȝ ip̄e rn̄det q̄ ad hoc non egit aduocatus: vt accuſator puniret̃: ſed ut reus abſolueret̃: itē q̄ alio iudicio agēdū ē de calūnia accu

a Preterea. fūctionib⁹. i. officijs: ⁊ intelligit̃ de his q alicui officio obligati ſunt: vt tutores vł curatores vł ꝓcuratores q finito officio ſuo licite ꝓmouent̃: vt ex̄ de obli. ad rō. c. vnico. Nā q ex adminiſtratione aliqua eſt obligatus reipublice: nō pōt ꝓuehi ad honores: vt. ff. de mu. ⁊ ho. reſcripto. §. debitores. ſecus ſi obligatus eſt ꝓ aliquo debito vt ibi dicitur ⁊. C. de epiſ. ⁊ cle. quiſqs emerſis. Sed quid ſi aliqs eſt obligatus ad ſcribendū aliqd forte iuramento: nūqd talis pōt conuerti in monaſteriū: dicit h. q ſic: nec fit iniuria illi cui ſeruire tenet̃: quia inſtinctu ſpiritus ſancti fit: ſic. xiiij. q. v. dixit. ar. pro eo extra de uoto ſcripture. ⁊ extra de conuer. coniug. ex publico. ⁊. c. vlti. ⁊. xxxiij. q. ij. c. admonere. xix. q. ij. due. ſicut ſoluitur ingratitudo religionis ingreſſu: vt. xix. q. iij. c. i. Sed econtra videt̃ q etiam mortuus debitor non poteſt ſepeliri niſi ſatiſfaciat: vt extra ō ap. qua fronte. ſatis videtur q poſſit intrare ⁊ q monaſterium non in ampli⁹ tenetur q̄ȝ ad ipſum peruenerit niſi poſtea ratione ſui ad pinguiorem fortunam perueniat per ſucceſſionē aliquā: vt. xix. q. vlt. ſiqua. vel dic q i monaſterio exiſtens poteſt exeq tale officium: dum tamen non negligat diuinum obſequm: vt. xci. di. clericus.

b Muneribus. ideſt officijs munerum minorum.

c Inſtabat. tm̄ facti ſacerdotes non reſtituunt̃. liiij. di. ex antiquis.

55

d Si qs. pōe caſū .j. de pe. di. i. ſi qs cū telo. alij ponūt caſū de officiali.
e Militauerit. milites vt videt̃ nō pñt ꝓmoueri ſine lr̃a pape: vt xix. q. iij. mōaſterijs. ſ; itelligo illō. de his q irregularitatē ꝯxerūt vnde nō concedo ꝙ hoc ſolū impediat ꝓmotionē ꝙ gladiū aſſūpſit ⁊ militiam niſi ſeua facta exercuit: vt. j. liij. di. legē. ſi vō ſepe intfuit bellis: ⁊ ꝑ eū non ſtat qn occidat aliquē: lꝫ ñ occidat tñ ꝓpter ambiguū duplicitatis nō admitterē talē: ar. xxiij. q. v. excōicatorum.
f Ac cigulū .i. charactere militarē: vt. i. q. i. ꝙ quedā in fi.
g Si ad clex. ad ſubdiaconatum.
h Fuerit ex diſpenſatione.
i Qui in aliquo. p̃mo ponit. xxvi. ipedimēta: q̃ impediūt ꝓmouēdū eṗm. ſcḋo dicit ꝙ eṗus ad minus a trib⁹ eṗis ē ꝯſecrād⁹ ibi: vbi metropolitano placuerit: metropolitanus aūt ē ꝯſecrādus in ciuitate metropoli a ſuis ſuffraganeis.
k Infamie. ēt ꝺ facto vt dixi. ij. q. vij. c. ipi apoſtoli.
l Qui cōcubinas. ex hoc videt̃ ꝙ eṗs ipſo facto nō diſpēſet. ſi eni ipſo facto diſpenſaret quare hic puniret̃ promouēs cōcubinarium cū tñ cū ipō poſſit diſpēſare ipō facto: vt ex̃ de iudicijs at ſi clerici. ⁊ facit ad hoc. lxxxi. di ſi q. ⁊ ex̃ de ſciſma. fraternitatis. ⁊ ex̃ de p̃ben. referente. itē ſm hoc eṗs ſemꝑ diceret ſe diſpenſaſſe vt ſic ñ puniret̃. ꝙ aūt ipō fcō diſpenſet: ꝓbat̃ ex̃ de fi. p̃ſ. veniens. xxviij. di. diaconi. xiiij. di. ſi fu⁹. ⁊ ex̃ ꝺ reſti. ſpo. lr̃as. vbi hēs: ꝙ eccl'ia mandādo vl' diſſimulādo diſpenſat. ⁊ hoc credo ꝙ circa notum ſolo facto diſpenſatur: ſ; nō circa ignotum: q² noti examiatōne nō egēt: vt. xlvij. di. petro. conſulo tñ ꝙ teſtes vel lr̃as habeant ſuꝑ diſpēſatōe facta ſibi. vel dic ꝙ hic redarguunt̃ illi q ex cōtēptu ordināt aliquos nō examinādo eos: vt. lxxxi di. dictum. ⁊ c. q̄cunq;. ⁊ tantuꝫ indiſcreta diſpenſatio redarguitur hic ⁊ i oibus ſimilibus: ex̃ de p̃ben. de multa.
m Laici. nō eni repente de laico fiet eṗus. lxi. di. c. i. ⁊ ij.
n Qui a deceſſoribus. niſi i hoc papa diſpēſauerit: vt. vij. q. i. petiſti.
o Dominico. hora tertia. lxxv. di. ꝙ die.
p Metropoli. in ꝓpria ciuitate conſecrādus ē metropolitan⁹ vt hic ⁊. lxiij. di. metropolitano.

Si qs⁽ᵈ⁾ p⁹ acceptuꝫ baptiſma militauerit⁽ᵉ⁾: ⁊ clamidē ſumpſit ac⁽ᶠ⁾ cigulū ad necādū fideles ēt ſi grauia nō admiſerit: ſi⁽ᵍ⁾ ad clerū admiſſus fuerit⁽ʰ⁾: diaconi non accipiat dignitatē. **I**tē i toletano concilio quarto.

A quibus debet eſſe immunis q in epiſcopum ordinatur.

Qui⁽ⁱ⁾ in aliquo crimie detentſūt: q iſamie⁽ᵏ⁾ nota aſpſi ſūt qui ſcelera aliq̃ ꝑ publicaꝫ pñiam ſe admiſiſſe ꝯfeſſi ſūt: q i hereſim lapſi ſūt: ul' q in hēſi baptizati ſūt aut r̃baptizati eē noſcūt̃: q ſemet ipos abſciderūt: aut q naturali ꝺfectu mēbroꝝ min⁹ hr̃e noſcūt̃: q ſcḋe uxoris ꝯiūctōeꝫ ſortiti ſunt aut nūeroſa ꝯiugia frequētauerūt qui uiduā ul' a marito relictaꝫ duxerūt: aut corruptaꝝ mariti fuerūt: q⁽ˡ⁾ ꝯcubias aut fornicarias habuerūt: q ſeruili ꝯditōni obnoxij ſūt: q ignoti ſūt: q neophiti ul' laici⁽ᵐ⁾: q ſeculari militie dediti ſūt: q curie nexib⁹ obligati ſunt: q inſcij lr̃aꝝ: qui nōdū ad. xxx. ānos puenerūt: q ꝑ gradus eccl'iaſticos nō aſcēderūt: q ambitu honorē querūt: q honorē mūeribus obtīnere moliūt̃: q⁽ⁿ⁾ a deceſſoribus in ſacerdotiū eligūt̃. **S**ꝫ nec ille deiceps ſacerdos erit: quē nec clerus nec pp̄lus ꝓprie ciuitatis elegit: ul' auctoritas metropolitani ul' ꝯprouincialiū ſacerdotum aſſēſus nō exq̄ſiuit. **Q**uicūq; igit̃ deiceps ad ordinē ſacerdotij poſtulat⁹: ⁊ i his que p̃dicta ſūt exq̄ſitus ſed in nullo hoꝝ dep̄hēſus fuēit: ⁊ examiatus ꝓbabili uita ⁊ doctrina extiterit: tūc ſm ſynodica ul' decretalia ꝯſtituta cū oiuꝫ clericoꝝ ul' ciuiū uolūtate ab uniuēſis cōprouicialib⁹ eṗis aut certe a trib⁹ i ſacerdotē die dñico⁽ᵒ⁾ ꝯſecrabit̃: cōuenieti b⁹ ceteris q abſētes ſūt ſuis lr̃is: ⁊ magis aucte ul' pñtia ci⁹ quere metropol'. eṗs ē ꝯſtitut⁹. eṗs aūt cōprouincial' ibi ꝯſecrādus ē: ubi metropolitan⁹ elegēit. metropol'⁽ᵖ⁾ aūt nō niſi in ciuitate metropoli a cōprouincialib⁹ ibidē cōuenieti bus⁽ᑫ⁾. **S**iqs aūt deiceps ꝯtra p̃dicta uetita canonum ad ſacerdotij gradū idign⁹ aſpirāe ꝯtēderit: cū ordiatorib⁹ ſuis adepti honoris periculo ſubiacebit.

Qui⁽ᵃ⁾ uēo p̃termiſſis aliquib⁹ gradib⁹ non ſuꝑbia ſed negligentia ad maiorē aſcenderit gradū: tādiu a maioribus abſtineat: quouſq; congruo tp̄e p̃termiſſos accipiat. **I**Nde alexāder ſecūd⁹ ſcribit grimaldo ꝯſtātienſi eṗo.

De eo q ſbdiaconat⁹ ordine poſtpoſito diacon⁹ ⁊ p̄ſbr̄ ē ordinat⁹.

Solicitudo⁽ᵇ⁾ dilectōis tue ſtuduit ꝯſulē: utruꝫ portator iſtaꝝ lr̄aꝝ diaconat⁹ ⁊ p̄ſbr̄at⁹ officiū idone⁹ ſit pagē nec ne: cū ad id p̃poſtero curſu ſubdiaconatus ordiue poſtpoſito negligentia pot⁹ q̃ ſuꝑbia cognoſcat̃ aſcēdiſſe. ūde noi ꝯſulēdo charitati tue mādamus: ut ab officio ſacerdotali eā ꝓhibeas: donec ꝓxio. iiij. tꝑuꝫ ieiunio ſbdiacōatus miſteriū ſibi rite iponas: ⁊ ſic deinceps ad maiora officia cū redire cōcedas.

Curiales⁽ᶜ⁾ aūt ut ſupra ſcriptū ē: iō ordiari ꝓhibēt̃: q² freq̄nt̃ dū ab eccl'ia repetūt̃: pluria icōmoda eccl'ia ꝯſeqt̃. ul' q² ijdem curiales nō uoto religiōis: ſed ut officioꝝ ſuoꝝ rōcinia fugiant: ad eccl'iaꝫ ſe trāſferūt. **V**Nde grego. ſcribit li. viij. regiſtri oib⁹ eṗis de lege mauricij auguſti.

Quare ſit conſtitutū ne curiales ordinentur.

Legē⁽ᵈ⁾. quā pijſſim⁹ ipator dedit: ne fortaſſe hi q militie ul' rōnib⁹ ſūt publicis obligati: duꝫ cārū ſuaꝝ ꝑiculū fugiūt: ad eccl'aſticū hitū ueniāt: ul' i mōaſterijs cōuertant̃: ur̃e ſtudui fraternitati trāſmittē: ob hāc maxie cāꝫ: ꝙ hi q ſeculi actōib⁹ iplicati ſūt i clero eccl'ie p̃propere ſuſcipiēdi nō ſūt

q Conuenientibus. hic habes ꝙ metropolitan⁹ cōſecrandus eſt a ſuffraganeis: vt. lxvi. di. c. i. ex̃ de tēp. or. ſi archieṗus. ⁊ in auc̃. de ec. ti. §. i. ar. ꝯ. xxiiij. q. i. pudēda. vbi dicit̃ ꝙ a papa ſit ꝯſecrād⁹ ſꝫ p̃mū ē de iure. papa tñ iā p̄ſcripſit ꝯ ius illud.
a Qui vero.
b Solicitudo. ſubdiaconatus. videtur ergo ꝙ aliqs ꝓmouetur in ſacerdotem: q nullum habuit ordinē ut laicus q fit ſacerdos ſm h. ſꝫ huic ob. D. LII. xl. di. ſic. ex̃ de cle. ñ bap. veniēs. ſed ꝯ ex̃ de cle. ꝑ ſal. ꝓmo. c. veniēs. eṗs aūt nō poteſt eē niſi fuiſſet ſacerdos: vt ex̃ de exceſ. prela. ex lr̃is. i fi. de hoc dixi xl. di. ſicut. ſi vō nō baptizatus ꝓmoueretur vl' chriſmaret̃: nullū reciperet ſacmētū: q² baptiſmus ē ianua ſacroꝝ: vt. xxxij. di. §. verū. niſi n. poſitū ſit fūdamētū nihil pōt ſuꝑedificari: vt. i. q. i. cuꝫ paulus. **E**t eſt D. LIII. ar. ꝙ p̃poſteratio facti ñ viciat factuꝫ: ar. ꝯ vij. q. i. nihil. xxiij. di. quorūdaꝫ. de conſe. di. iiij. omnis. io. ſo. dicas ꝙ laicus recipit ordineꝫ ſacerdotij ⁊ ēt eṗatꝰ: q² charact̃ impmit̃: ſi ꝯferatur i forma eccl'ie ab eo q poteſtateꝫ hꝫ: vt ex̃ de cle. ꝑ ſal. ꝓmo. c. i. ⁊ hoc dūmodo ſit baptizatus nec decre. illa ex lr̃iſ i aliquo contradicit. b.
c Curiales. Hic aſſignat tertiā cām quare curiales non ꝓmouent̃. iohannes.
d Legem quā prius. nō qualit̃ ex ſequenti facto ⁊ p̃cedenti ꝓbat medium: vt. xxviij. di. quia.
e Ex militarib⁹. milites nō ipedit religio ſacri: q² clici ſacro tenēt̃ eṗis: vt. xxiij. di. q̃q̃. ⁊ tñ eis iuitis ꝓmouēt̃: vt. xix. q. ij. due

f ¶ In ſuo. nō ꝙ i ſuo hitu gſqꝫ ꝓbādus ē: vt hic. ⁊. liiij. di. multos
⁊ ex̄ de reg. ſup eo. ⁊. xvij. q. ij. ſiqs icognitus. dicūt tñ qdā ꝙ poti⁹
in monachali hitu ꝓbād⁹ ſit: qꝛ nō ſolū alij ipm ꝓbabūt: ſꝫ ēt ipe ꝓ
babit aſꝑitatē ordis ⁊ hit⁹ ipoꝝ. qd nō pōt facē i ſua veſte. io. Sꝫ
certe lꝫ iura qdā dicāt: ꝙ i ꝓpo hitu ſit ꝓband⁹ qs: ꝯſuetudo tamē
ſe in ꝯtrariū hꝫ: ⁊
decre. ēt ꝯdicit
ex̄ de regu. ſta
tuim⁹.

g ¶ Per trien
niū. icognitus
ꝓbabit ꝑ triē
niū: vt hic. ⁊. x
vij. q. ij. ſiqs in
cognit⁹. ſꝫ lai
cus cognit⁹ vl'
cleric⁹ ignot⁹ ꝑ
biēniū. xix. q.
iij. mōaſterijs
cleric⁹ not⁹ per
annū. xvij. q. ij
gōſaldus. vel
forte not⁹ ſtatī

D. LIIII.

pōt recipi: ex̄
de regul'. ad a
poſtolicā. i cru
ce ſignat⁹ ſta
tuit dimidius
ānus: ex̄ de re
gul'. c. i.

b Erui
Pri
mo
oſtēdit: ꝙ nec
priuatorū nec
eccliaꝝ ꝟui ſūt
ꝓmouēdi: niſi
libētatē ſint cō
ſecuti. Scdo
oñdit qd iuri
ſit: ſi aliter ſint
ordinati. Ter
tio qlr ꝟui iurd
orū a dño ipo
rū valeāt libe
rari. Nō ergo
ꝙ nūqꝫ ſeru⁹
ꝑuati eſt ꝓmo
uēd⁹ niſi plenā
libertatē ſit cō
ſecut⁹: ita ꝙ ni
hil iuris retie
at i eo dñs: vt
j. e. qcūqꝫ. ec
cleſia tñ ñ pōt
manumittē ſer
uos ſuos ple
no iur: niſi det
ꝑlat⁹ duos ei⁹
dē meriti. xij. q
ij. epus q. nec
tunc pleno iu
re manumitti
vt ibidēꝫ colli
gitur. de hoc
diſtigue: ut ex̄
de ſer non or.
eo libētius.

l n Ullus
eorū. i.
iſti⁹ vl' illi⁹ ſuf
ficit eni vnius

quia dū in eccl'iaſtico habitu non
diſſili' ꝗ ꝑus uixerant uiuūt: ne
qꝗ ſtudēt ſeculū fugere ſꝫ muta
re. ꝙ ſi etiā tales quiqꝫ mōaſteriū
petūt: ſuſcipiēdi nullo mō ſūt: ni
ſi ꝑus a rōcinijs publicis fuerint
abſoluti. Siq uero ex militarib⁹
uiris ānūerari i monaſterijs feſti
nāt: nō ſūt temere ſuſcipiēdi: niſi
uita eoꝝ ſubtilr iqſita fuerit ⁊ iu
xta normā regularē in ſuo hitu
ꝑ trieniū ꝓbati: tūc mōaſticū ha
bitū deo auctore ſuſcipiant.

Erui aūt ordiari ꝓhi
bent: niſi a ꝓpis dñis
libertatē legitimā ꝯſe
quāt. Unde leo eps
ſcribit omnib⁹ epis

Seruus ad clericatus officiū nō
promoueatur.

Ulli⁹ epoꝝ ꝟuū alteri⁹ ad cle
ricat⁹ officiū ꝓmouē ꝑſūat:
niſi forte eoꝝ petitō aut uolūtas
acceſſerit: q aliqd ſibi in eo uendi
cāt ptātis. dꝫ. n. cē. imunis ab ali
is q diuie militie ē aggregād⁹: ut
a caſtris dñicis qb⁹ aſcribit nomē
eius nulli⁹ neceſſitatis uiculis ab
ſtrahat. Itē ex ꝯci. triburienſi

De ſeruili coditōe ne nullus ad ſa
cros ordines deueniat.

Ulli de ſeruili ꝯditōe ad ſa
cros ordies ꝓmouear: niſi
ꝑus a ꝓprijs dñis legitiaꝫ liberta
tē cōſequāt. cuius libertatis car
tha añ ordinatōem i ābone publi
ce legat: ⁊ ſi nullus ꝯtradixerit:
rite cōſecrabunt. porro ſeru⁹ niſi
canonice cōſecrat⁹ poſtqꝫ de ḡdu
ciderit eius cōditōis ſit: cuius
fuerat ante graduꝫ. Ex cōci. ma
gōcienſi. c. viij. Palea.

Agn⁹ epus auguſtudinēſis
dixit qd dilectōis urē ꝓcu
ratores actores ⁊ executores ſeu
curatores pupilloꝝ ſi debeāt or
diari? grat⁹ eps dixit: ſi p⁹ depoſi
ta uniuerſa ⁊ reddita rōcinia act⁹
uite ipoꝝ fuerit ꝯprobati ⁊ i oib⁹
debē eos ⁊ cū laud clēi ſi poſtl'ati
fuerit honore mūerari. Si. n. añ
libertatē negocioꝝ ⁊ ab aliquo ſi
ne ꝯſideratōe fuerit ordiati ab ec
cleſia ifirmēt. uniuerſi dixerunt:
recte oia ſtatuit ſāctitas urā. Jō
ꝗ ita nrā quoqꝫ ē iſta ſñiā. Itē
ex cōcilio toletano nono.

Poſt donum libertatis famuli
reuocentur in cleruꝫ.

Ui ex famul' eccl'ie ꝟuituri
uocāt i clerū: ab epis ſuiſ ne
ceſſe ē ut libertatis ꝑcipiāt donū
⁊ ſi hōeſte uite claruerit meritis
adiuti tūc demū maiorib⁹ fungāt
officijs. quos uēo flagitij ſordida
uerit icorrigibil' noxa: ꝑpetua ꝟui
t⁹ ꝯditōis religet i catenā. Qui
aūt ordinādi a dñis ſuiſ libertatē
ꝯſequūt: ab eoꝝ ꝑrocinio penit⁹
debēt cē alieni: ut i nullo eoꝝ ob
ſeqis iueniant obnoxij. Unde i
cōcilio toletano quarto legit.

Ad clericalem gradum ſuſcipiun
tur: qui nullo obſequio retento a
dominis ſuis libertatē percipiūt

Uicūqꝫ libertatē a dñis ſu
is ita recipiūt: ut ſibi i eis nl'
lū obſequm ꝑron⁹ retentet: ſi iſti
ſine crimie ſūt: ad clericat⁹ ordinē
liberi ſuſcipiant: qꝛ directa manu
miſſione abſoluti noſcūt. q uero
retēto obſequio manumiſſi ſunt:
ꝓ eo ꝙ adhuc ꝑroni ꝟuitute tenē
tur obnoxij: nullaten⁹ ſūt ad cleri
cat⁹ ordinē ꝓmouēdi: neqñ uolue
rit eoꝝ dñi: fiāt ex clicis ꝟui. Ex
ꝯci. tole tāo. lxxxij. c. Palea.

E ꝟuoꝝ ordinatōe q paſſiꝫ
ad grad⁹ eccl'iaſticos ꝓmo
uent: placuit oib⁹ cū ſacris cano
nib⁹ ꝯcordare: ⁊ ſtatutū ē: ut nul
l⁹ epoꝝ deiceps eos ad ſacros or
dines ꝓmouere ꝑſumat: niſi ꝑus
a ꝓpis dñis libertatē cōſecuti fue
rint. ⁊ ſi qlibꝫ ꝟuus dñm fugiens
aut ꝑ lr̄as aut adhibitis teſtibus
munere ꝯductis ul' corruptis aut
qualibet calliditate ul' fraude ad
grad⁹ eccl'iaſticos ꝑuenerit: decre
tum eſt ut deponat: ⁊ dñs ei⁹ eū
recipiat. Si uero au⁹ aut pat ab
alia patria in aliā migrās in eadē
ꝓuincia filiuꝫ genuerit: ⁊ ipe fili⁹
ibidē educat⁹ ē ⁊ ad gradus eccle
ſiaſticos ꝓmot⁹ fuerit: ⁊ utrū ꝟu⁹
ſit ignotū ſit: ⁊ poſtea ueniēſ dñs
illi⁹ legib⁹ eū acqſierit: ſancituꝫ ē:
ut ſi dñs ei⁹ illi libertatē dare uo
luerit: in gradu ſuo permaneat.
Si uēo eū catēa ꝟuitutis a caſtriſ
dñicis abſtrahē uoluerit: graduꝫ
amittat: qꝛ iuxta ſacros canones
uilis ꝑſona manēs ſacerdotij di
gnitate fungi nō pōt. Item ex

volūtas ſi plures ſūt: vt inſti. de dona. §. erat oliꝫ. C. de cōi ſer. ma. l. i.
k ¶ Aut volūtas. etiā ſi tacita: vt. j. e. ſi ſeruus.
lj ¶ Qui aliqd. ar. ꝙ oiuꝫ cōſenſus ē reqrēd⁹: quoꝝ iuri in aliquo detrahit
vt hic ⁊. lxxxv. di. archidiaconū. vt ex̄ de offi. dele. ſup eo. C. de auc. ꝑſtan.
l. vl. ⁊. ff. de aqua plu. ar. l. i cōcedēdo. lxvi. di. archiepus. viij. q. i. licet.

m n Ulli. publice. ar.
ꝙ ſi aliqua ſunt
publice facta: nēo po
ſtea audit ꝯdictor. viij
q. i. lꝫ. ⁊ xvi. di. qd dicit
⁊. xij. q. ij. qui ⁊ huma
nis. ſi. extra. q ma. ac.
poſ. c. vlti. ar. ꝯ. xv. q. vi
c. i. in fi.

n ¶ Eciderit. niſi ſit ꝑ
ſbyt vl' diacon⁹: vt. j. e.
ex antiqs. Sꝫ nūquid
gaudebit talis priuile
gio clericali qꝫtum ad
canonē: ſiquis ſuadēte
ar. ꝙ nō ex̄. de foro cō.
c. ij. ⁊. xvij. q. iiij. ſiquis
deinceps: ar. ꝯ. ff. de de
curio. l. vi. ad hoc dico
ꝙ iſte i oib⁹ caret ꝑui
le. clericali: ꝑterqꝫ i eo
ſolo ꝙ ñ pōt verberari
ſine ſacrilegio: quia il
lud priuilegiū datuꝫ ē
clericis non tm̄ fauore
ipoꝝ ſed etiā odio lai
corū. vnde in odiuꝫ lai
corū vtit eo: vt extra d
ſen. ex. ſup eo. ſꝫ al's ac
cuſari pōt a bigamis
⁊ iudicari a laico: lꝫ ſe
cus ſit in clerico depo
ſito: ⁊ hoc io ē: qꝛ iſte
fecit furtū corporis ſui
vt. C. de ſer. fu. l. i. Itē
nunqd pōt ꝯhere mr̄i
moniū: non: qꝛ noluit
qd facē potuit: ex̄ d cō
uer. cōiu. qdaꝫ. io. non
credo excōicatuꝫ q de
poſitū ꝑcutit cum ſit ꝑ
uatus oi dignitate ⁊ ꝑ
uilegio qd habebat: ar.
ad h. lxxxiiij. di. qſqs.
ber

o q Ui ex famulis.
religet. hoc obti
net i ꝟuis eccl'ie tm̄: vt
ꝓpt ingratitudineꝫ re
uocent in ꝟuitutē. xij. q
ij. octaua. itē ſi pſbr ſit
xij. q. ij. diaconi. ſed in
laicis ſec⁹. Nā illi omē
ius qd hñt i ꝟuo tenēt
remittē. vñ ñ pñt reuo
care i ꝟuitutē: nec tenet
lex. C. de epiſ. ⁊ cle. ſer
u⁹. vbi hēs ꝙ dño red
dit ꝟu⁹ ſi deſit mōaſte
riū: ꝑ id qd hēs ex̄ de
cōdi. app. c. ij. ſꝫ ſi vult
trāſire ad aliud mona
ſteriū: tūc diſtiguit: vt
ex̄ d ꝟ. ñ or. eo libenti⁹.

q Uicūqꝫ. nullꝫ
obſequm. dicūt
qdā ꝙ obſequiū qd cō
ſiſtit i nō faciēdo. ſ. de

nō vocādo in ius: vl' qđ in reuerentia cōſiſtit vt de aſſurgēdo: non pōt patronus remittē: q2 illud naturalit' debet: vt. C. de bo. li. l. vl. C. de i ius vo. l. ij. ſed hoc nō ē verū: q2 ſup eo pōt libert⁹ trāſigē. ff. de ꝯdi. inde. l. ſi non ſoꝛtē. §. libertus. ſ3 bene ꝯcedo ꝙ generali remiſſione nō tollit' ut ibi dicit' ſ3 ſpāli pōt. nec tenet qđ ē ex de ſer. nō oꝛ. c. null⁹. nō. n. i eo retineri pōt aliquid iurī: licet ſit ar. ꝯ j. e. frequēs. io. vel melius dic ꝙ honeſta conditio fuit ibi appoſita quā q2 nō ſeruabat degradari iubet i illa de cre. nullus. b.

venit procurator contra id. ij. q. vi. ſi quando. ſ3 ibi loquitur de eo qui ipetitur: hic de eo q ipetit. hic habes ꝙ ciuilit' agit' ⁊ tamē ad depoſitionē: ſic. xlvij. di. quoniam contra regulam illā. ff. de mu. ⁊ ho. reſcripto. ⁊ extra de accuſat. qualiter. ſed hoc ideo eſt: quia aliter non poſſet reſtitui domino niſi deponeretur.

b Ex clericis. qđ tñ facere nō pñt: niſi ꝓbata cā igratitudinis: vt. xv q. vij. epus. ſacerdotib⁹

c Ceteruz. hic agit' qđ iuris ſit: ſi ſuus oꝛdinat' nō adepta libertate. vñ nō ꝙ ſi ſciēte ⁊ ꝯdicēte dño oꝛdiat': reuocat' i ſuitutē ēt ſi ſacerdos ſit factus ſm quoſdam: licet. b. hoc neget: vt. j. e. qs aūt. ſi ſciente ⁊ nō ꝯtradicēte dño ſit ingenuus: vt. j. e. ſi ſeruus. Si autem dño neſciente diſtiguitur aut epō ſciente aut ignoꝛāte: ſi aūt ſciente epō vel eo q preſentat ipm oꝛdiet': duplū reſtituet dño epus vel ꝑſentans. j. e. ſi ſuus abſente. Si vero epō ⁊ preſentatoꝛe ignoꝛāte: tunc locum habet hoc capitulū.

d Ex antiqs. ante fuerit. ar. cōſtitutionē extēdi ad ꝑterita iij. q. iiij. oēs. ⁊. x. q. iij. ſic quidā. ar. cōn ex de cōſti. cognoſcentes.

e Religioſo. ergo videt' ꝙ auferat' eis ꝑuilegiū clericoꝝ: de hoc lxxxiiij. di. qſqs.

f Pecul'i; ſ3 nōne peculiū dñi ē. xij. q. ij. illud. q ergo q ē hec pena? dic peculij. i. rerum quas poſt ſacerdotiuz eſt lucratus. vel foꝛte habuit vſū peculij: ⁊ ille auferat' ei.

g Aut vicarium. ſed vnde dabit cū nihil habeat? ſed d. c ꝙ ſuūz videtur eē qđ lucrat' cōniuēntibus oculis domini. ff. de ma. l. iij. dominus enim recipiendo rem a ſeruo ipſius videtur approbare dationē vt. C. de condi. ob tur. cau. l. vlti. ſimiliter ſeruus reipublice cum manumittitur dabit vicarium pro ſe: v. C. de ſer. rei pu. ma. l. i.

concilio martini pape.

Sine ꝑroni ꝯſenſu nō oꝛdinet' q ꝑrocinio cuiuſlibet eſt obligatus

SIqs obligat⁹ fuerit tributo fuili ul' aliq̄ ꝯditōe ul' ꝑrocinio cuiuſlibz dom⁹: ñ ē oꝛdinād⁹ cleric⁹: niſi ꝓbate uite fuerit ⁊ ꝑroni ꝯſenſus acceſſerit. Ex cōcilio toletano capitulo. ij. **Palea.**

De reb⁹ uēo illoꝝ ul' peculio q a ꝓprijs dñis libertate donāt': ut ad gradus eccl'iaſticos ꝓmoueri debeāt: ſtatutū ē: ut i poteſtate dñoꝝ ꝯſiſtat: qcqd ante libertatē habuerūt: utꝝ illi' ꝯcedē an ſibi retinē uoluerit. Ceteꝝ ſi a dñis ſuis libertatē ꝯſecuti nō fuerint: ⁊ ad eccl'iaſticos oꝛdines aliquo mō irrepſerit: pſb2 peculij amiſſiōe mulctet'. diacon⁹ uēo factus aut uicariū ꝑ ſe ꝑſtabit. aut i ſeruitutē deuocabit'. ceti uēo grad⁹ nō pñt queꝙ̄ a nexu ſeruitutis abſoluere. Vñ de gelaſi⁹ ſcribit martino ⁊ iuſto epis.

Seru⁹ ſi latenē irrepſerit ad ſacerdotiū: peculij amiſſione mulctet'.

Ex antiquis regul' ⁊ nouella ſynodali explanatōe ꝯphēſuz ē: pſonas obnoxias fuituti cigulo celeſtis militie nō ꝑcingi. ſ3 neſcio utrū ignoꝛātia aut uolūtate rapiamini: ita ut ex hac cā nul l⁹ pene epoꝝ uideat' extoꝛris: ita eni nos frequēs ⁊ plimoꝝ q̄rela circūſtrepit: ut ex hac ꝑte nihil penitus putet' ꝯſtitutū. actoꝛes ſiquidem illuſtris uiri filij nr̄i amandi grauit' ꝯquerūt': hoīes ſuo iuri ꝺbitos alios iā i clericos alios iam i diacones oꝛdinatos: cū nō ſolū poſt modernū ꝯciliū: qđ tantoꝝ collatōe pōtificū ſub oīuz ſaluberrime ꝓuiſionis aſſenſu cōſtat eē ꝑfectū: huiuſcemōi pſone ſuſcipi ñ deberēt: ueꝝ ēt ſiq foꝛte i diuie cultu militie añ fuerit ignoꝛantia faciēte ſuſcepti: elimiati ꝓrſus ⁊ exuti religioſo⁹ ꝓuilegio ad dñoꝝ ſuoꝝ poſſeſſionēſ iuſta debuerūt admonitōne cōpelli. ⁊ iō frēs cariſſimi eos: quos ſupradicti uiri actoꝛes in clericat⁹ officio mōſtrauerit detineri: diſcuſſos ⁊ obnoxios approbatoſ cuſtodito legū tramite ſine ic̄miſſione reſtituite: ita ut ſiqs iā ex his pſb2 repit': i codē gradu peculij⁹ ſui amiſſione mulctat⁹ maeat. diacon⁹ uero aut' uicariū ꝑſtet: aut ſi nō habuerit ipe reddat'. reliq̄ uero officia ſciāt nemine poſſe ab hac noxietate ſi cōuincit' uendicare: q̄ten⁹ hoc oꝛdie cuſtodito nec dñoꝝ iura nec ꝑuilegia ulla rōne turbet'. Ide herculentio ſtephano ⁊ iuſto epis.

Seruus clericus factus ſeruituti obnoxius maneat.

Frequēs eqdē ⁊ aſſidua nos querela circūſtrepit de his pōtificib⁹: q nec ātiqs regl'as nec decreta nr̄a nouit' directa cogitātes obnoxias poſſeſſiōib⁹ obligataſqꝫ pſonas ueniētes ad ecc'ale cingulū nō refutāt. nup etenīz rectoꝛes illuſtris femie placide petitōij oblatōe ꝯq̄ſti ſūt ſabinū marcellianēſis ſiue cluſionatus urbis āntiſtitē antiochū ſuū iuris pſone ſue abſētis dñe occaſione captata ad pſbrij honoꝛē uſqꝫ ꝑductū: ei⁹ ꝙ frēz leunciū clericalis officij ꝑuilegio decoꝛaſſe. ⁊ iō frēs cariſſimi int' ſupradictos actoꝛes ⁊ eos q extreme ꝯditōnis repetūt' obiectu: cognitōez uobis nr̄a aucte ō putam⁹: ut oī ueritate diſcuſſa ſi reueā obiectā ſibi maculā iuſte refragatōis nō poterit rōe diluē' leunciū clericū quē grad⁹ ꝑfinit⁹ legib⁹ nō defēdit: ad ſequēdā cōditionis ſue neceſſitatē modis oīb⁹ reddi iubete: antiochuz uero q2 ꝑ ſacerdotiū retolli nō pōt: ſi i ſua eccl'ia i hoc i quo ē honoꝛe collocare deſiderat dña: ñ uelut redditū ſibi hēat: ſ3 ꝑ miſterioꝝ celebratione ſuſceptū. Idez ruphino ⁊ aprili epis. **De eodem.**

Quiſq'̄ aut leges principum aut pm̄ rl'as aut admonitiones modernas dicat debere

k Diluē. hic habes ꝙ incūbit onus ꝓbationis reo: contra id. vi. q vlt. c. vlti. ꝑterea ei qui eſt i poſſeſſione libertatis ꝓbatio incumbit. ſed dic ꝙ non habet ideo cōmoda poſſeſſoris: quia vicioſe fuit i poſſeſſione: vt. C. de proba. l. ius eius. vel dic ꝙ ideo probat: quia ſeruus ñ pōt interuertere poſſeſſionē ſuam: licet ſit fugitiuus. ff. de acqui. poſ. rez que nobis ſed quare non conueniti ſtos coraz ſeculari iudice: cuz ſeruus fugitiuus ⁊ gerens ſe ꝓ libero remittēdus ſit ad foꝝ domini: ſ3 alibi inueniatur vt. C. vbi ⁊ apud quem cāſta. l. i. ſed hoc facit priuilegium oꝛdinis.

l Reddi. querī conſueuit q̄re ſeruus alienus conſecrat⁹ dño reddat' ⁊ nō res aliena conſecrata: vt. xiiij. q. vlti. comperimus. Rñ. quia i reb⁹ ianiatis nullus perpendit' dolus: ſic. vij. q. i. epus. item quia ibi eſt cōſecratio in ſuꝑficie: ſed in homine eſt i aīa ⁊ lex dicit ꝙ alia eſt ratio in homine q̄ʒ in alia re. ff. de le. i. ſi domus. §. cum alicui. in fi.

m Quis aut leges. repellant'. i. deſt reſtituantur ei. ⁊ ſic habes hic ꝙ plus valet ꝯdictio q̄ʒ abſentia contra regulaz: extra ꝺ elec. ꝙ ſicut. itē hēs hic ꝙ id qđ poſt ꝓbabilem contradictionem factum eſt caſſat'. nunquid eodez modo eo ipō ꝙ aliqd poſt ꝓbabilē ap. factū ē: caſſandum ē ſtati? qđ videt': vt. ij. q. vi. quotiens in

h Vicariū. ar. ꝙ qs dādo vicariū liberat ſe: ſic. xxxvi. q. i. de raptoꝛibus. Sed qd ſi ad preſens nō pōt habere vicariū: nūqd poſtea dando liberat ſe? ſatis credo ꝙ ſic. C. de patrib⁹ qui fil. diſ. l. ij.

i Frequēs. actoꝛes. i. deſt procuratoꝛes. ⁊ ſic in cauſa liberali in

ſi.dico q̄ nō niſi ꝓbeť cā ap.vt extra de teſti. ex pte ade. ex̄ de re ſti.ſpo.audita.ij.q.i.in p̄imis.ſʒ nōne ē ɔ̄tͣ.j.e.ſi ſeruus. ibi enī ep̄s ſciēs ɔdēnaŧ i duplū.ſʒ pōt eē q̄ ⁊ ep̄s ɔdēnaŧ ⁊ ſuͮ reſtituaŧ g Generalꝰ.⁊ origiarios.origiarij ſūt q ex aſcripticijs nati ſūt i ipo ſolo:vt.C.de agri.⁊ cen.l.colonos.li.xi.⁊ tales ſine gle ba ñ pñt vēdi vt.C.de agri. queadmodū. nec videť eſſe dr̄a int eos ⁊ ſuos:vt.C.e. ne diutius. a ſcripticij ſūt q p.xxx.annos fuerī i ſolo.C e.cuʒ ſatis.io. Aſcripticij.n. duobꝰ mōis ſi unt:aut p̄ſcri ptōe aut dupli ci ɔfeſſiōe per ſcripturaʒ bis factā:vt.C.de agri.⁊ cēſi.cū ſimus.b.

b Inſtitutū.i.ne fauore ec cleſie aliqd in iuſte ſtatuaŧ:q̄ȝ pretextu pi etatis nō eſt fa ciēda ipietas. vt.xiiij.q.v.fō te.⁊.i.q.i.non eſt putanda.

c Jurgari.id eſt litigare.

d Seruituti. ideſt clicatui.

e Trāſactōe ⁊ nōne hoc ē ſimōia:vt qs ſe enat vt pro moueaŧ.imo vt ꝓmotꝰ mãe at i ordie:vt.ȝ.e.ex antiquis. ſed dic q̄ hic nō fit trāſactō ſup ordie ſʒ ſu p libertate vel ſup ipo ſeruo ⁊ ſic ſuitio pōt fieri trāſactio xxxvi.q.i.de raptorībꝰ.nec ē magis ſimo nia q̄ȝ ſiquis emeret terram vt ibi edifica ret eccliam. ſʒ tū ipe ſeruꝰ nō pōȝ trāſigē cū dn̄o:vt.C.de tranſac.inpo ſitas.

contēni: niſi q ipunituʒ ſibi exiſti mat trāſire cōmiſſuʒ:actores ſiq deʒ filie nr̄e illuſtris ⁊ magnifice femie maxie petitorij nob iſiuua tione ɔq̄ſti ſūt ſiluestrū atq̄ cādi duʒ origiarios ſuos cōtra cōſtitu tiōes q̄ ſupradicte ſūt ⁊ cōtradi ctōe p̄eūte nō legitie a lucerio pō tifice diacōeſ ordiatos.iō frēs ca riſſimi tāte p̄uaricatōis exceſſus noueritis ſagaci⁹ iqrēdos: ⁊ ſi cō ſtiterit q̄relā ueritate fulciri: con tinuo cōtradictōe p̄eūte q nō legi time ſūt creati:a ſacris officijs re pellanŧ. Idem eiſdem.

Nec ad religioſe uite ꝓpoſitum: nec ad clericatus officiū ſerui ſine dominoꝝ ɔſenſu admittanŧ.

Generalisª querele ēt uitāda ꝓſūptio:quam ꝑpemodum cauſāŧ uniuerſi paſſiʒ ſuos ⁊ ori giarios dn̄oꝝ iura poſſeſſionēq̄ fugiētes ſub religioſe ɔuerſatōis obtētu uł ad mōaſteria ſeſe cōfer re uł ad eccl'iaſticū famulatū ɔni uētibꝰ quoq̄ ꝑſulibꝰ idifferenŧ ad mitti.q̄ modis oibꝰ ē admouēda ne pnicies p chriſtiani nominis i ſtitutūᵇ aut aliena iura puadi aut publica uideaŧ diſciplia ſubuerti p̄cipue cū nec ipaʒ miſterij clerica lis hac obligatōe fuſcari dignita tē cōueniat:cogaŧq̄ ꝑ ſtatu mili tātiū ſibi ɔditōeq̄ iurgariᶜ aut ui deri q̄ abſit obnoxia qbꝰ ſolicita cōpeteŧ inđictōne.ꝓhibitis qſqs epus uł p̄ſbr ⁊ diaconꝰ uel eoꝝ q mōaſterijs p̄eſſe noſcunŧ: huiuſ mōi ꝑſonas apud ſe tenētes non reſtituēdas p̄ronis aut deinceps uł eccl'ie ſuitutiᵈ uł religioſis ɔgre gatōibꝰ putauerit applicādas: ni ſi uolūtate forſitan dn̄oꝝ ſuorū ſubſcriptionis teſtionio ꝑmitꝰ ab ſolutaſ ł legitia trāſactōeᵉ ɔceſſas ꝑiculū ſe ꝓpi honoris nō ābigāt cōionisq̄ ſbituroſ:ſi ſup hac re cu iuſq̄ uerax nos q̄rela pulſauerit. Magnis qppe ſtudijs ſm beatū petrū apl'm pcauēdū ē:ne fides ⁊ diſciplia dn̄i blaſphemeŧ. Idē nihil pire credimꝰ eccl'iaſticis utili tatibꝰ:ſi q̄ ſūt alieāᶠ reddāŧ.ᵍ Dēᵇ tūc obſuādūʒ ē cū dn̄s ⁊ ſuͮ eiuſ dē ꝓfeſſiōis iueniūŧ.ceteꝝ ſi iude us mācipiū chriſtianū emerit: iu dicis uł ep̄i aucte ēt eo iuito ad li bertatē doʒ ꝓduci. Vnde grego rius libertano epiſcopo.

Ad libertateʒ perducanŧ manci pia chriſtiana a iudeis cōpata.

Mancipiaᵏ chriſtiana quecun q̄ iudeuʒ cōpaſſe patuerit: adˡ libertatē iuxta legū p̄cepta ſi ne oi ambiguitate pducitē:ne q̄ abſit religio chriſtiana iudeis ſbie cta polluaŧ. Itē ex ɔci.tole.iiij

Officia publica iudeis non ſunt committenda.

Nullaᵐ officia publica iudeis iniūgant: p q̄ eis occaſiōⁿ tri buaŧ penā chriſtianis iferre. Si uēo chriſtiāi ab eis in iudaiſmo ri tu ſūt maculati uł ēt circūciſi:nōᵒ reddito p̄cio ad libertatē ⁊ religi onē redeant chriſtianā. De his aūt q i infidelitate ēpti ad grām baptiſmi uenire deſiderāt: qd fie ri debeat gregoriꝰ ſcribit fortuna to neapolitano epiſcopo.

In libertateʒ uendicenŧ ſerui q ab infidelitate ad fidē accedūt.

Fraternitatēᵃ urāʒ p̄mo oʒ eē ſollicitā:ſi de iudeoꝝ ſer uitio ñ ſolū iudeꝰ ſʒ ēt qſq̄ paga noꝝ fieri uoluerit chriſtianꝰ:poſt q̄ uolūtas eiꝰ fuerit pateſacta:ne hūc ſb quolibet igenio uł argumē to cuipiā iudeoꝝ uenūdādi facul tas ſit:ſʒ is q ad chriſtianā ɔuēti fidē deſiderat:defēſione urā in li bertatē mōis oibꝰ uēdiceŧ. hi ue ro quos huiuſcemōi oʒ ſuoſ amit tere:ne forſitan utilitates ſuas ir rōnabilit̄ exiſtimēt ipediri:ſolici ta uos hoc ɔuenit ɔſideratōe ſer uare: ut ſi paganos quos merci monij cā de extraneis finibꝰ eme rint:ifra tres mēſes duʒ emptor cui uēditi fuerit nō inueniŧ: fugē

cilla natus aut empticius.ſi eſt empticius:aut emit eū anteq̄ȝ fuit chriſtia nus aut poſt.itē ſi emit eū ante:aut cā ſuiēdi aut cā mercimonij.vernaculꝰ ſi vult fieri chriſtianꝰ:ſtati eripiŧ in libertatem nullo precio dato:vt.C.de epiſ.⁊ cle.deo nobis.§.vlti.ſicut eni emptus ad ſuiendū ſine p̄cio liberaŧ ſi vult fieri chriſtianus:multo magis q natꝰ eſt ex ancilla,ppria ſine precio liberaŧ ſi vult fieri chri ſtianus.dicit.n.grego. ꝓ illo ſolo dādū preci um:q cā mercimonij ē emptus:vt.j.e.fraťnita tē.ſi autē ē emptꝰ poſt q̄ fuerit chriſtianꝰ:li ber efficiŧ nullo p̄cio dato:q̄ȝ cōmerciū chri ſtiani penitꝰ ē ei inđi ctū:vt.j.e.mancipia.ſi aūt eēt ēptꝰ dū eēt pa ganꝰ ſi cā ſuitij ē ēptꝰ ⁊ vult fieri chriſtianus liber efficiŧ ſine precio vt.j.e.fraťnitatē.ſi aūt cā mercimonij ē emptꝰ ſi eū venalē nō expōit j.tres mēſes poſtea ſi ne oi p̄cio liberaŧ: q̄ȝ preſumiŧ q̄ ad ſuiēdū eū emerit:vt.e.c.frater nitatē. Si autē.j.tres mēſes eū exponit vēa lē ⁊ forte eū uendere ñ poteſt:ſi vult fieri chri ſtianus liberaŧ relicto p̄cio.xij.ſolidoꝝ ex̄ de iude.c.i.idē p oia i ſer uis paganoꝝ:lʒ.h.di cat q̄ ſi v̄nacul⁹ pagani fiat chriſtianus:teneŧ ſuire dn̄o ſuo ſm illud apl'i:cūq̄ ſui ſūt ſb iu go ifideliū dn̄os ſuos oi honore dignos ar bitrenŧ.⁊ alibi:ſui ſub diti eſtote dn̄is ⁊c.⁊ ſm hoc pōt paganꝰ eē dn̄s chriſtiani ſed non fieri.

i Mancipia. chriſti ana.añ emptio nem.

k Ad libertatē.j.xvij q.iiij.iudas qui ɔ̄. ſed hic de eo agiŧ:quē con ſtat eē chriſtianū:ibi d eo q mentiŧ ſe chriſtia nū:vt euadat iugū ſer uitutis.

l Perducite.i.pdu ctos oñdite:q̄ȝ ſtatiʒ li ber ē ex̄ de iudeis.c.ij. tū coloni pñt eē iudeo rū vt ibi dr̄. Sʒ nūqd chriſtianꝰ pōt emē iu deū mācipiū:ſic:tū vt cū illo nō moreŧ:vt.xx viij.q.i.ſepe.⁊.c.nullus io.

f Aliena.j.xij.q.ij.fraternitas.j.xiiij.q.vi.ſi res,ppter quā.

g Reddanŧ.poſtq̄ȝ ſcit eccl'ia ea eē alteriꝰ. Sʒ pōe q̄ platꝰ ſciat rē nō eē eccl'ie:nūqd ſtati teneŧ reſtituere? videŧ hic q̄ ſic:⁊ ex̄ de ſimo.p tuas in fi.⁊ ex̄ de poſtu.bone.q̄ȝ bonā fidē doʒ agnoſcē: vt ff.mā.gntus.dico q̄ ſi diffidūt de iure eccl'ie denunciabit illi quem credūt dn̄m vt rē petat.nec in hoc facit fraudē:vt.ff.de neg.geſt.ac q natura.§.cū me abſēte.⁊ de hoc nō iuenies.xxxiij.q.ij.ſi vir go

h Hoc tūc iudeꝰ.diſtigue aut ſuꝰ iudei ē v̄naculus.i.ex ꝓpa an

m Nulla officia.j.xvij.q.iiij.conſtituit.

n Occaſio.ar.q̄ nemo cogiŧ ſibi eligere exoſū:vt.lxiij.di.c.vlti.io. ar.liiij.di.c.i.

o Nō reddito.ſm.l.decapitaŧ.C.ne iudeus chriſtianū mā.l.vnica.

a Fraternitatē.fuerit.i.debēt vēdi.⁊ tūc cū ēptor nō iuenit:ñ pdit ſer ui preciū:ar.xvi.q.iij.placuit.vł forte vēditi fuerāt: ſʒ emptor abſen tauit ſe aliqua de cauſa.

b Re.cipiāt.datis.xij.ſolidis.ꝓ melioꝛi mācipio vt ex̄ de iudeis.c.i.ſed

gd ſi nemo ipſum vult redimere: querat preciũ oſtiati: vt.ff.de manu.l.iij aut ſeruiat.v.annis.C.de captiuis.l.vlti.ꝛ.xxxvi.q i.de raptoribus.

b ¶ Percipiãt. ſic ergo aliqs cogiť vendere rẽ ſuã: vt.xiiij.q.vi.cõpimus.

c ¶ Emerit.i.emet: ſic qñqꝫ poniť futuꝝ ꝓ pterito: vt.lxiij.di.noſce. ibi ponitur forte ꝑuentũ ꝓ ꝑueniſſe: ſic.ff.de v.ſig.verbũ erit.ꝛ.ff.de le.iij.ẽt.ꝛ.§ di l.ponderet.

o ¶ Dicitř.i.pſumiť.ꝛ hec eſt pſũptio iuris ꝛ dicũt qdã ꝙ cõn hãc pſũptionẽ nõ admittiť ꝓbatio: cũ hic nõ tãtũ pſumat ſed ẽt ſtatuat ius: vt ex̃ de regul. vidua. ex̃ de ap. per tuas Et iſtud cõcedo ꝙ vbicũqꝫ nõ tm̃ pſumit ius ſed ẽt aliqd certi ſtatuit: ꝙ nõ admittať probatio in cõtrariũ: lꝫ.h.ꝯriũ dicat: vt.xxvij.q.i. nec aliq̃.ꝛ.xxxv.q.iij. ex̃ ordinaria.ij.xvij.q.iiij.in vẽditõib⁹.io.ego credo ꝙ ſemper admittitur ꝓbatio i cõtrarium niſi ius ſtatuat ꝙ ñ admittať. de hoc habes l.di.ferrum.b.

e SI ſeruus abſente. videť.n.epũs tunc cũ eo diſpenſaſſe ſi.xxviij.di.diaconi. Et ẽ ar.ad hoc ꝙ epũs diſpẽſat ipo facto circa notũ: vt dixi.l.di.q i aliquo.

f ¶ Officio. de diſpẽſatione fauore libertatis deberet eni deponi: qꝛ furtũ cõmiſit corpo.is ſui: vt.C.de ſer.fu.l.i. Sed qd ſi iſti nõ hñt vnde ſoluãt? tunc dico iſtũ reddẽdũ dño: vt.§ e.ex antiqs.ar.ff.de eo ꝑ quẽ factũ eſt.l.vlti.

g ¶ Recõpenſet.i.ſi hꝫ ꝓpriũ: alioqn non: qꝛ delictũ ꝑſone ꝛc̃. vt.xvi.q.vi.ſi epm.ex̃ ď appella.rephenſibilis.

h ¶ Supplicauerint: ꝛ ſic patet ꝙ nõ ſemꝑ deponiť ordinatus q occultat crimẽ ſuuꝫ. qđ ẽ ꝯ.h.vt dixi.l.di.ex penitẽtib⁹.itẽ pꝫ h ꝙ eps nõ teneť ꝓuidere ordinato cũ alter eũ examinat: vt.§.xxiij.di.qñ.

i SI ſeruus. ſciente.ar.de taciturnitate ex̃ de his q̃ fi.a prela.c.ij.ꝛ dixi.xxvij.di.diaconus.ꝛ.xxviij.di diaconi.

k ¶ Unius. ſꝫ qualiter h ſtare põt i pſbro vel diacono: nã eps debet ſeruare iterſticia tẽpoꝝ q̃ ſunt.j.lxvij.di.i ſingulis. ſed ſi obſuauit: ꝯſtat ꝙ plus ſtetit q̃ꝫ ꝑ annũ. dicũt qdã ꝙ iſte fuit ordinatus ſine axaminatõne ꝛ nõ obſuatis interſtitijs. vel dic ꝙ erat grãdeuus: vnde vſqꝫ ad annũ potuit ꝓmoueri in diaconẽ: vt.lxxvij.di.monachus. vľ dic ꝙ annus iſte incipiat non a tempore ordinatõis ſed a tẽpore ſcie.itie.

ad eccľiam forte contingit: ꝛ uelle ſe dixerint fieri chriſtianos: uľ extra eccľiaꝫ hãc talẽ uolũtatem ꝓdiderint: pciũ eoꝝ ibi a chriſtiano emptore ꝑcipiãť. ſi autẽ poſt pfinitos tres mẽſes qſcꝫ huiuſce mõi ſuoꝝ iudeoꝝ uelle ſuũ dixerit ꝛ fieri uoluerit chriſtian⁹: nec aliqs eũ poſtmoduꝫ emerit: nec dñs q̃libet occaſionis ſpe hũc audeat uenũdare: ſꝫ ad libertatis ꝓculdubio pmia ꝑducať. qꝛ hũc ñ ad uẽdendũ ſꝫ ad ſibi ſeruienduꝫ diciť cõparaſſe. ITem ianuario carolitano epõ. Palea.

SI qlibꝫ iudeoꝝ ſeru⁹ ad uenerabiliora loca fidei cã confugerit: nullaten⁹ eũ patiamini piu iudiciũ ſuſtinẽ. Sꝫ ſiue olim chriſtian⁹ ſiue nũc fuerit baptizatus ſine ullo chriſtianoꝝ pauperũ dãno religioſo eccleſiaſtice pietatis pcinio mõis oibus defendať. ITẽ ex ꝯci.toletão. Palea.

UT ſi iudeoꝝ ſui i eccľijs ꝯuerſi ad chriſti grãm ꝯuolauerint: libertati doneť. ITẽ ex ꝯcilio maticenſi.xvi. Palea.

PReſenti ꝯcilio deo auctore ſãcim⁹: ut nullũ chriſtianũ mancipiũ iudeo deinceps ſuiat. Sꝫ datis ꝓ quolibꝫ bono mancipio.xij.ſolidis ipm mãcipiuꝫ quicunqꝫ chriſtianoꝝ ad igenuitatẽ ſeu ad ſeruitiũ lĩiaꝫ hẽat redimẽdi. ꝛ ſi chriſtian⁹ fieri deſiderat: ꝛ nõ pmittiť: ſiliť faciat. qꝛ nefas ẽ ut quẽ chriſt⁹ dñs ſãguinis ſui effuſione redemit: blaſphemũ chriſtiane religiõis uiculis tenere. qđ ſi acqeſcere ſtatutis nr̃is ꝗcunqꝫ iude⁹ noluerit: q̃diu ad pecũiam ꝯſtitutã ueire diſtulerit: liceat mãcipiũ ipm cũ chriſtianis ubicunqꝫ uoluerit habitare. ITeꝫ ex cõcilio aurelianenſi. De eodem.

SI ſu⁹ abſẽte dño aut neſciente: epo tñ ſciẽte ꝙ ſu⁹ ſit aut pſbꝛ aut diacon⁹ ordiat⁹ fuerit: ipo in clericat⁹ officio ꝑmanẽte epus cũ dño ſuo cuꝫ duplici ſatiſfactõe recõpẽſet. Si uẽo eps eũ ſuũ neſcierit: q teſtioniuꝫ ꝑhibent aut ſupplicauerit eũ ordinari: ſiliť reddibitõe teneãť obnoxij ITem leo oibus eps ꝯſtitutio noua. De eodem.

SI ſu⁹ ſciẽte ꝛ nõ cõtradicẽte dño ſuo in clero fuerit ordinatus: ex hoc ipo liber ꝛ igenu⁹ erit. Sꝫ ſi ignorãte dño: lꝫ ei itra ſpaciũ uni⁹ ãni ꝛ ſeruilẽ fortunã ꝓbare: ꝛ ſuũ ſuũ accipe. ueꝝ ẽt ſi legitio ꝓbat⁹ expimẽto mõach⁹ efficiať: euadit iugũ ſuitutis. debẽt.n.ꝑ triẽniũ ãñq̃ꝫ mõachi efficiãť: i mõaſterio ꝑmanẽ: poſtea uẽo ſi mõachi effecti fuerit: liberi efficiunť. epalis.n. ordo. liberat a fortũa ſuili uľ aſcripticia: ſꝫ nõ a curiali ſiue officiali. nã ꝛ poſt ordiatõeꝫ durat. ſꝫ ẽt ius patrie poteſtatis ſoluit epalis dignitas. aſcripticios uẽo in ipis poſſeſſionibus clĩcos ẽt pteť uolũtatẽ dñorũ fieri cõmittim⁹: ita tñ ut clerici facti ipoſitã ſibi agriculturaꝫ adimpleãť. ITẽ leo papa oib⁹ epis.

ADmittũť paſſiꝫ ad ſacrũ ordinẽ: qb⁹ nulla nataliuꝫ nulla moꝝ dignitas ſuffragať. ꝛ q a dñis ſuis ꝯſeq libertatẽ minime potuerũt: ad faſtigiũ ſacẽdotij tãq̃ꝫ ſuilis uilitas hũc honorẽ capiat ꝓuehũť. ab his itaqꝫ fr̃es cariſſimi oẽs ur̃e ꝓuincie abſtineãt ſacerdotes: ꝛ ñ tm̃ ab his ſꝫ ẽt ab aliis origiarijs uľ q alicui ꝯditõi obligati ſũt uolumus tẽperari: niſi forte eoꝝ petitio aut uolũtas acceſſerit: q aliqd ſibi i eos uẽdicãt ptãtis. DE ſuis mõaſterij q̃riť an eccľiaſticis officijs poſſint aggregãi an ñ. ſꝫ famuli eccľiarũ nõ ſũt ordinãdi ſic̃ ſupradictũ ẽ: niſi a ꝓpis epis libertatẽ ꝯſequantur Porro ſuus mõaſterij libertatẽ ꝯſeq nõ ualet: ñ ergo ad clĩcatũ ſibi accedẽ lꝫ. ꝙ aũt liber fieri non poſſit: ꝓbať auc̃te.viij.ſynodi: i qua ſic ſtatutũ legitur.

Monaſteriũ ſeruũ abbati uľ monacho nõ lꝫ liberũ facere.

ABbati uľ mõacho mõaſterij

n ¶ Per trienniũ. ad monachatum datur triennium ad clericatuꝫ ann⁹: quia clerici ſunt in publico ꝛ monachi latent.

o ¶ Epiſcopal. ꝛ etiam ſacerdotalis: vt.§.e ex antiquis.

p ¶ Sed non a curiali. qdaꝫ dicunt iſta verba non eſſe in ipa.l.ꝛ verum eſt: ꝙ i illa nõ ponuntur ſed alibi: vt i auc̃. de ſanc. epiſ. §.ſed hoc quidem. ſed ſcdm hec iura canonica hoc non tenet: quia cuꝫ ordo liberet a ſeruili fortũa: multo fortius a curiali. que autẽ dignitas liberat a poteſtate patria: hẽs in auc̃.cõſtitutio q̃ ď digni.coľ.vi.ꝛ.C de decur.l.vltima ꝛ in auc̃. vt ordinarie p fec.colľ.v.

q ¶ Adimpleant hoc nõ tenet: vt.§.e qui cunqꝫ.

ADmittũtur. originarijs. tales enim liberi ſũt vt.C.de agri. ne diutius. ꝛ extra de iudeis.c.ij.io.

ABbati liberuꝫ. quia ſi manumittitur ſeru⁹ eccľie: duo dabuntur loco illius: vt.xij.q.ij.epiſcopus. ſed abbas nihil habet proprij: vt.xij.q.i.non dicatis. vnde non põt facere hanc recompenſationem.

l ¶ Seruilẽ. plus.n.valet ordo q̃ꝫ ſcia ꝛ militia: vt.ff.de liber. cau. qui de libertate.in fi. ar.xvij.q.ij.ſiquis incognitus.

m ¶ Suum. cum diſtinctione.§.e.ex antiqs.

b ¶ Propꝛium. quia nemo poteſt plus iuris in aliũ ꝛc̃. vt extra de dona.inter virum ꝛ vxo.nuper.ꝛ.ff.de re.iur.nemo.i.q.vij.daibertum. ſed fallit extra de elec. ſuffraganeis.ff.de acq.re.do.non eſt nouum.

c ¶ Alienari.xij.q.ij.ſigs.niſi i caſib⁹:vt.ff.de pig.act.ſi cõuenerit ꝛ inſti.qui.ali.non.§.i.ꝛ.ff.de vſufru.l.ꝙ noſtrum.
d ¶ Proprio.ſi.extra de iurepa.ꝙ autē.
e ¶ Hac aucte.in alio.ſ.xvij.q.iiij.in venditionibus.
a ¶ Multos negare.ex hoc videt̄ ꝙ ſui eccliaꝝ ſm p̄ſcriptū modū probati ipediri ñ p̄nt ſi velint,ꝑmoueri:cū op⁹ ſit pietat̄ mānmittere ſeruoſ xij.q.ij.cuꝫ redēptor.ſꝫ dic ꝙ gre.nō dat ptātē hic ſuis cōuertēdi ꝛ ſe ſubtrahēdi:ſꝫ p̄latos iſtruit vt non aliē manumittāt q̄ꝫ ꝑbatione adhibita.vł dic ꝙ loq̄t̄ de iā manumiſſis vt ēt tales idiſtīcte nō ſint recipiēdi:niſi ꝓbent̄ ꝑ triēniū in laicali habitu.
b ¶ Media.ꝛ ita non debemus ōnes refutare nec ēt oēs admittē ꝛ ſic media via tenēda eſt:vt.xlv.di.diſciplia.ff.de offi.ꝓconſul.ſolent.
c ¶ Militie.ñ ob.xix.q.iij.monaſterijs ꝛ dixi.liij.di.legem.
d ¶ Morte.ñ tñ oia:nec ſola q̄ tūc puniebāt morte hodie repellūt a ꝓmotione:q꞉ furtū ꝛ ſiplex fornicatio nō puniebāt̄ morte:vt.xxxvi.q.ij.deniq̄ꝫ.ꝛ in alijs mltis:vt xxij.q.ij.ſigs ꝑ vet⁹ hec tñ hic repellūt a ꝓmotione.
P ¶ Prohibendūꝫ ē.fuerit.i.vixerint.vł ēt eoꝝ hēdes:vt.C.de liber.ꝛ eoꝝ li.libertine.filius tñ liberti ꝑ vt.ff.de obſeg is liber.heres C.de opis libertoꝝ ꝙ ex li

ſeruū nō licebit facere liberū.qui eni nihil ꝓpriū habet:libertatem rei aliene dare nō pōt.Naꝫ ꝛ ſicſeculi leges ſāxerūt:ñ pōt poſſio alienari niſi a ꝓp̄o dño. Ac aūt aucte ꝓhibent̄ ſui adipiſci libertatē recedēdi ab obſeqo mōaſterij:ſꝫ nō ꝓhibēt̄ nāciſci libertatē ꝓmouēdi ad ſacros ordies.poteſt.n.in ſacris ordinib⁹ ꝯſtitut⁹ mōaſterij obſeqo ꝑpetuo deſuire ac ſi ſeru⁹ mōaſterij ꝛ libertatem adipiſci ꝛ ſacris officijs aſſociari ualet.unde i alio.c.p̄fate cōſtitutiōis hec cā reddit̄.iiuſtū.n.ē:ut mōachis rurale op⁹ faciētib⁹ ſerui eoꝝ ocio torpeāt ac delicijs affluant. Q̄ aūtē ſerui eccliaꝝ quo noie ēt mōaſterij ſeruos ſignificari itelligim⁹:ad ſacre religionis ꝑpoſitū debeant aſſumi:auctoritate gregorij ꝓbat̄:q in generali ſynodo reſidēs dixit.

Si cōuerſationis ꝓbate fuerit famulus ecclie:poteſt ordinari.

Multos ° ° ecclīaſtica familia nouim⁹ ad oipotētis ſeruitiuꝫ feſtinare:ut ab hūana ſeruitute liberi i diuino ſeruitio ualeāt i mōaſterijs ꝯuerſari.qꝺ ſi paſſim dimittim⁹ oib⁹ fugiendi ecclīaſtici iuris dñiuꝫ occaſione p̄bem⁹. Si uēo feſtinātes ad oipotētis ſuitiū icaute retinem⁹:illi iuenimur negare q̄dā q dedit oia. uñ neceſſe ē ut ſiqs ex uiris eccliaſticis uł ſecularis militie ſuitute ad dei ſuitium ꝯuerti deſiderat:ꝓbet̄ ꝑus in laicali hitu ꝯſtitut⁹:ꝛ ſi mores eius atq̄ꝫ cōuerſatio bono deſiderio illi⁹ teſtioniū ferūt:abſq̄ꝫ ulla retractōe i monaſterio oipotenti dño ſuire ꝑmittat̄:ut ab hūano ſuitio liber recedat:q diuio amore diſtrictiorē appetit ſbire ſuitutē. Si aūt ꝛ i mōachali hitu ſcōꝫ patrū regulas irrep̄heſibilit̄ ꝯuerſat⁹ fuerit:p⁹ p̄fixa a ſacris canōib⁹ tpa iā ad qōlibꝫ ecclīaſticū officiū ꝑuehat̄.ſi tñ illis nō fuerit criminib⁹ maculat⁹:q̄ in ueteri teſtamēto morte inulctāt̄. Ecce qñ ſerui ad clericatū aſſumi ualeāt:uł qñ nō admittāt̄.liberti quoq̄ꝫ ñ ſūt ꝓmouēdi ad cleꝝ:niſi ab obſequijs ſui p̄roni fuerit abſoluti. Unde in concilio elibertano.

Abſq̄ꝫ patroni aſſenſu liberti nō promoueantur ad clerum.

Prohibēdū ē ut liberti:quorū p̄roni in ſeculo fuerit:ad clerum non promoueant̄.

Corpore uero uiciati ſimilit̄ a ſacris officijs ꝑhibēt̄. Unde gelaſi⁹ papa ſcribit dicens.

Qui de mōaſterialib⁹ diſciplinis ad clericale mun⁹ accedit ꝛ de laicis āñacta eius uita examinet̄.

Priſcis igit̄ ꝑ ſua reuerētia manētib⁹ iſtitutis q̄ quideꝫ ubi nulla rerū uł tēpoꝝ urget anguſtia:regularit̄ ꝯueit cuſtodiri:q꞉ eatenꝰ eccłie ł cūctis uł ſufficiētib⁹ p̄uate ſūt miſtris:ut plebib⁹ ad ſe ꝑtinētib⁹ diuina mūera ſupplere nō ualeant:ꝯcedim⁹ ut ſiqs mōaſterialib⁹ diſciplinis erudit⁹ ad clericale mun⁹ accedit:ēt ō laicis:āñacta ei⁹ uita reqrat̄:ne ſit aliquo facinore ifect⁹ uł illit̄atus uł bigam⁹ uł ab adoleſcētia ſordidat⁹ uł corpore uiciat⁹ uł ſeruilis uł origiarie ꝯditōis uł curie uel publicaꝝ reꝝ nexib⁹ iplicatus uł publica pñia notatus uł nulla cōgruētiſ tpis expectatōe diſcuſſus. Ite ex cōcilio arelatenſi.iij.

Annue ſuſpēſioni ſbiaccat:q p̄ter canonū formā aliquē ordinat.

Nullus penitentē null⁹ bigamū nullus uiduaꝝ mārituꝫ in p̄dictis honorib⁹ audeat ordiare:ꝛ licet hoc iam omniuꝫ ꝑpe canonū inſtituta ꝯtineāt:tñ ne cui q̄ꝫ ſacerdotū ſupplicātiū ſicut iaꝫ ſupradixim⁹ iportūitas uł ſuggeſtio iiqua ſubrepat:neceſſe fuit ut nūc ſeueriorē reglaꝫ ſibi uelit dñi ſacerdotes iponere.ꝛ iō q̄cunq̄ꝫ ab hac die contra ea q̄ ſupius cōp̄rehēſa ſūt:clericū ordiare p̄ſumpſerit:ab ea die q̄ hoc ei potuerit approbari:āno itegro miſſas nō p̄ſumat celebrare.quā rē ſiqs obſeruare noluerit:ꝛ cōtra ſtatuta fratrū faciens miſſas celebrare p̄ſūpſerit:ecclie cōione ꝑuet̄.ꝛ ab omniū fratrum cōione nouerit ſe alienū:q꞉ dignū ē ut ſeueritatem eccleſiaſtice diſciplie ſentiat:q ſalubriter a ſanctis p̄ribus iſtituta obſeruare contemnit. Item hilarius papa.

berta.ſecus tñ ē in libertis eccłiarū:vt.ſ.e.q ex famulis.q꞉ eorū dña.ſ.eccleſia nūq̄ꝫ morit̄:vt.xij.q.ij.liberti.io.
f ¶ Corpore viciati.hic agit de corpore viciatis:ꝛ q̄ pena debeat̄ oratorib⁹ taliū.nōndū ꝙ ſpōte viciati i quocūq̄ꝫ mēbro repellūt̄ a ꝓmotōe ꝛ deijcīūt̄ iā ꝓmoti:vt.ſ.e.penitētes.ſūt.n.ſui hōicide ſ.e.ſiqs.ꝛ.c.ꝙ ptē.ſi āt cāu viciati ſūt corpore ſ.ab hoſtib⁹ inuiti vel ꝑpter egritudinē volūtarij ſiue a ſe ſiue a medicis nō obeſt eis.ſ.e.ſiqs a medicis.ſi auteꝫ alias ſūt viciati:aut ipi inſiſtebāt opi licito aut

D.LV.

operi illicito.ſi illicito repellunt̄.ſi licito ꝛ ſūt viciati in minimis mēbris ſiue occultis nō repellunt̄ a ꝓmotōe:vt.ſ.e.ꝙ ptē.ꝛ.c.eunuchus.ſed ſi i magnis ꝛ manifeſtis nō ꝓmouēt̄:vt.ſ.e.ſi euangelica.ſi ergo aliquis in principalib⁹ membris.ſ.in oculo vł manu habꝫ enorme viciū nō ꝓmouet̄:ſec⁹ ſi modicū ꝛ qꝺ nō generet ſcādalū:vt ex̄ de cle.egro.vł debili.c.p̄ſbyterū.ex̄ de cor.vici.c.i.ꝛ.ij.io.
g ¶ Priſcis.vł ſufficientibus.vbi.n.nō ē copia alioꝝ:bene aſſumūt̄ min⁹ legitimi vt.ff.de decu.generaliter.§.penul.ſic alias in defectū ꝓbationuꝫ admittit̄ min⁹ idone⁹ teſtis.vt.iiij.q.iij.ſui.xxiij.q.ij.c.ij.
h ¶ Monaſterialib⁹.hic videt̄ ꝙ mōachi nō p̄nt eē p̄lati eccłiarū ſecularium niſi ex diſpēſatōne:ex̄ de capel.mōa.c.in ecclijs.ex̄ de ſta.mo.c.ij.h.dic ꝙ de iure p̄nt dñ tñ hēant ꝛ abbatis ꝛ epi cōſenſū.xvi q.i.cū ꝑ vtilitate.ꝛ.c.doctos.de reglaribus hēs ꝙ licite p̄nt:vt ex̄ de ſta.mo.c.ij.io.credo ꝙ de iure cōi p̄nt ꝓmoueri:ſi p̄nt ſecū hre ſociuꝫ ſui ordinis:vt ex̄ e.ti.monachi.
i ¶ Nullus.ſeueriorē.ꝛ nōne ſenior fuit illa conſtitutō q̄ p̄uat tales ptāte ordinādi:vt.xxxvi.di.qui eccleſiaſticis.ſic.ꝛ hic adijcit̄ alia pena.
k ¶ Anno.nō hic annū cōputari a tpe ſcientie vt.xvij.q.ij.ſiquis incognitus.ij.q.vi.§.biduum.qꝺ ſi annus ſit biſextilis in quo aliquis

58

ſuſpenſus ē: nūqd ſufficit abſtinere. ccclxv. diebus. nō videt᷑: q2 illi duo di es bñt ꝓ vno: vt ex̄ de v. ſig. q̄ſiuit. ſʒ nō ē ita: vt. ff. de ſta. li. cū heres. §. ſi cbus. q2 hoc. c. loq̄ᵗ de viciat' i aia. ⁊ q̄tū ad hoc fac̄ ad ꝓpoſitū magri.

a Penitētes. diſſoluet. ar. aliquez venire ꝯ factū ꝓpriū: ſi. xxxv q. ix. ꝗ gs. xij. q. i. certe. ex̄ de elec. noſti. ar. ꝯ. de cle. coniu. diuerſis fal. ex̄ de ꝯceſ. pbē. cū ſup q̄one. ex̄ de fil. pſby. veniēs. vl' dic ꝙ ipē dr̄ diſſol uere: q2 ob ignominiā ſui diſſoluitur: ſic. lxx. di. neminē. ⁊. xxi. q. ij. c. i. cū. n. ob hoc ſit di gnus depoſitione ipſe met nō diſſolu. et. io. ſo. de iure cōi ñ pōt aliqs vēire ꝯ factū ſuū: niſi i caſib' expſſis i iure. b.

b Siqs abſciderit. ex idignatōe vel vl' ēt cā ꝯtinentie.

c Clericus. ſed qd di ces de origine: q ſe eu nuchū fecit: vt liberi' i occulto poſſet ꝑdicare tpe pſecutōnis eccleſie mulierib' ⁊ tn̄ poſtea apud ceſareā fact' ē ſa cerdos. itē marcus ꝑci dit ſibi pollicē, vt ſic fie ret idign' ſacerdotio: ⁊ tn̄ poſtea factus ē ſa cerdos: vt legit' i hiſto ria eccleſiaſtica: ſʒ hec nō ſūt trahēda ad cōſe quentiaʒ. iuj. q. iij. c. vl. vij. q. i. penſti.

d Hōicida. nō ꝙ ho micida ſit: ſʒ ꝓpt hōi cidij piculū qḋ ſeq po terat ſectionē dicit hōi cida: ſicut q infantē ex ponit hōicida dr̄. lxxx vij. di. c. vl. Et ē ar. ꝙ ñ ē ꝯſiderādū qd eueni at ſʒ qd euenire poſ ſit: vt. xxij. q. i. in nouo xxi. di. deniqʒ. xxiij. q. v. relegētes. ff. de his q deie. ſi vero. §. penul. ⁊ C. de vſufru. ſi abigui tatē: ar. ꝯ. xxuj. q. v. de occidendis.

e Hi qui ſe vicio. ſ. xxuj. di. maritū ⁊c.

f Qui ptez. digiti. forte ſi hēret ſup fluos digitos eos poſ ſet pcidere: ſicē ūgues l' dētes nimis ꝓlixos ꝑ cidē poſſʒ. ⁊ hiero. fe cit ſecare dētes ⁊ iſaias ſuā liguā āputauit: vt viij. q. i. i ſcripturis. ar. coñ. xxxv. di. ab exor dio. vbi dr̄ ꝙ de' nihil ſupfluū creauit i nobiſ ⁊ ē ar. ad hoc. ſ. e. ſiqs. vbi dicit inimicus.

g Precipiūt. i. ꝑmit tūt. ſic. xxxi. q. i. hac ra tione.

h Caſus. ſic ſimplici

Nō ordinet᷑ pnītētes vl' illitterati.

Penitētes vl' inſcij lrāꝝ aut aliq̄ mēbroꝝ dāna ꝑpeſſi ad ſacros ordies aſpirare nō audeāt Quiſqs aūt taliū ꝯſecrator extite rit: factū ſuuʒ ipē diſſoluet. Cor pore aūt uiciati itelligūtur nō ca ſu ſed ꝓpa uoluntate abſciſſi.

Unde i canōib' apl'oꝝ legitur.

Qui ſemetipſū abſciderit ñ ordicet᷑

Siqs abſciderit ſemetipſʒ. i. ſiqs amputauerit ſibi uirilia nō fiat cleric': q2 ſui ē homicidā ⁊ dei ꝯditiōi inimic'. Siqs cū cle ricus fuerit abſciderit ſemetipm̄: omino dānetur: q2 ſui homicida eſt. Itē ex ꝯcilio arelatenſi. ij.

Non ꝑducantur ad clerū: qui ſe ſeipſos abſcindūt.

Hi q ſe carnali uicio ꝛpugna re neſciētes abſcidūt: ad cle rū ꝑuenire nō poſſūt. Itē inno cētius ſcribit felici meceriāo epō.

Nō eſt ordinandus: q ꝑtem digi ti uolens ſibi abſcidit.

Qui ꝑtē cuiuſlibet digiti ſi bipſi uolēs abſcidit: hūc ad cleꝝ canones nō admittunt. cui uero caſu aliquo ꝯtigerit: dū opi ruſtico curā ipēdit: aut aliqd faci ens ſe nō ſpōte ꝑcutit: hos cāno nes ꝑcipiūt ⁊ clericos fieri: ⁊ ſi i clero repti fuerit nō abyci. In il lis. n. uolūtas ē uindicāda: q̄ ſibi cā fuit ferrū inycere: i iſtis aūt ca ſus ueniā meruit. Similit᷑ ue ro intelligēdū ē de his q ꝑ lāguo rē a medicis ſecāt᷑: aut a barbaris abſcindunt᷑: aut a dñis caſtrant᷑:

Unde in niceno ꝯci. legit᷑.

Qui per languorem a medicis ō ſecatur: ad clerū ualet admitti.

Siqs a medicis ꝓpt᷑ lāguo rē deſectus eſt aut a barba ris abſciſſus: hic i clero ꝑmaneat Siqs aūt ſe cū ſanus eēt abſcidit hūc ⁊ i clero ꝯſtitutū abſtinere cō ueniet: ⁊ deinceps nullū debē ta liū ꝓmouēi. Sicut aūt claret hoc qḋ de his q hāc rē affectauerit au dentqʒ ſeipſos abſcindere: hec q̄ dixim' ſunt ſtatuta: ſic eos quos aut barbari aut dñi caſtrauerūt: ſi iueniūt᷑ al's digniſſimi: tales ad clerū ſuſcipit eccl'iaſtica regula. Itē ex canone aploꝝ.

Licite ordinet᷑ epiſcopus: qui ꝑ hominū inſidias eunuchizatur.

Eunuchus ſi ꝑ inſidias hōi num factus ē: ul' ſi in pſecu tione eius ſūt āputata uirilia: uel ſi ita nat' ē: ⁊ ē dign' fiat epus. Itē ex cōcilio martini pape.

Nō excludāt᷑ a clēo: q a medicis l' a barbaris l' a dñis ſuis caſtrāt᷑.

Siqs ꝑ egritudie naturalia a medicis ſecta habuerit ſi'li ter ⁊ qui a barbaris aut q a dñis ſuis caſtrati fuerint: ⁊ morib' di gni iueniunt᷑: hos canō admittit ad clerū ꝓmoueri. Siqs aūt ſan' nō ꝑ diſciplinā religiōis ⁊ abſtinē tie ſʒ ꝑ abſciſionē a deo plaſmati corporis exiſtimat poſſe a ſe car nales ꝯcupiſcentias āputari ⁊ iō ſe caſtrauerit: nō eū admitti decer nim' ad aliqḋ clericat' officium. ꝙ ſi iā fuerit añ ꝓmotus ad clerū ꝓhibitus a ſuo miſterio deponat᷑ Itē ex ꝯcilio hilerdenſi.

Nō ꝓhibet᷑ a ſacris ordinib' q a medicoꝝ inciſione claud' effici᷑.

Siqs in ifirmitate poſit' cle ricus medicoꝝ iciſione clau dus efficit᷑: ꝓmoueri ad ſacros or dines eū nō denegam'. Itē ſte phan' roberto marenſi epō.

Non prohibetur a clero: q digi tum ſibi caſu abſcidit.

Lator pſentiū flauius. ſ. cle ricus ad ſedē aplīcā ueniēs detulit a te directā nobis ep'lam: qua idagare ſtuduiſti eū a normā nis nuprime captū ſiniſtre man' digitū habere abſciſſū. ſciſcitaris ſi ob hoc ad eccl'iaſticū ordinē ua leat ꝓmouēi an nō. Qḋ etiā nos reperientes q2 ſolertia tua magis ſuper hoc ſolicita a ſede apoſtoli ca doceri flagitat: normā iuſticie ſemp ſequi deſiderās: ſtudiū tue ſāctitatis merito collaudam': re uerentiā tuā ſcire uolētes: quoni am ſi ita ē: ꝙ a normānis digituʒ ipē habeat abſciſū ad ꝓmouendū ſi alias dignus fuerit: nil ei noce bit. eo ꝙ quid de his q a medicis ul' dñis ſiue paganis nō ſpōte ta le qd patiunt᷑: ſacri cenſeant cano nes: dilectionē tuā latere nō cre dimus. Itē gelaſius papa pal ladio epiſcopo.

Tpe ſynceritatis dignitas accep ta ſeq̄nti debilitate non amittit᷑.

tati ⁊ ignorātie venia tribuit᷑: ꝯ. de cō. di. ij. c. iij. ⁊ ex̄ de re. pnu. cū vniuerſoꝝ. tn̄ caſus ñ excuſat i amotōe ēmioꝝ. ff. de ēmi. amo. l. ij.

i Similiter. iſtud reſpicit vltimā partē capituli.

k Siqs a medici. medic' licite ꝓmouet᷑: ſi eū nō remordet ꝯſcia ex̄ de eta. ⁊ qua. ad aures. ei. n. ñ iputat᷑ euēt' mortalitat᷑. ff. de of. pſi. illici tas. §. ſicuti. ⁊ tn̄ ipitia ei' cul pe āñuerat᷑. ff. ad. l. aql'. idem iuris circa me dium.

l Deſect' ē. vt tn̄ ñ pariat ni miā dformita tē: vt ex̄ ꝯ de. egro. pſbꝛum.

m Audētqʒ. q. n. ſibi audet manū inferre: multo poti' ali is audēt: vt. ff. de edil. edi. cū autem. §. exci pitur.

n Aut dñi. q āt huū caſtrat capite pūit᷑: ⁊ fu' ⁊ loc' i q h factum eſt con fiſcāt᷑. C. ꝯ eu nuchis. l. i.

o Eunuch'. ar. l. n. vici oſus ē: vt. ff. ꝯ edil. edic. cum aūt. ⁊ qñqʒ ꝑ cioſior. ff. ad. l. aql'. ſi fu'. §. ⁊ ſi puerum.

p Si i pſecu tōe. nō ē ḡ ne ceſſe fuare car nē illū l' pulue rē vt dicūt vul gares.

q Natus. vt frigidus.

r Siqs ꝑ egritudi ne. ñ ꝑ diſcipli nā: vt videat᷑ corā hōib' ei' ꝯtinētia. ⁊ for te hoc fac̄ ꝓpt hypocriſiʒ: ſic xxxv. di. eccle ſie princeps.

s Siquis. claud'. ñ tn̄ vt oporte at ipm̄ venire cuʒ baculo ad altare: vt de ꝯ. di. i. null' eps tn̄ ſʒ legē vete reʒ claud' ñ ꝓ mouebat᷑. xlix di. c. i. ⁊ vlt.

t Lator. a normā nis. ꝯ iſtoꝝ. fe rocitate hēs. ꝯ.

vij.q.i.ſciſcitaris.
a Siniſtre.idez ſi dextre dū tñ nō ſit deformitas magna:ex̄. e.c. i.ꝛ ex̄ de cle.egro.pſbꝛuz.maxie ſi nō amiſit aliquē de illis ꝑ quos fit ſignū crucis.
b Precepta.debiles.ſ.volūtate non caſu.
Inferiores videbatur ꝙ iſte non poſſet eē ſacerdoſ:qꝛ nec miles eſſe poſſet niſi hr̄et ad minus vnū teſticuluz.ff. de re mili.l.cū vno
c Poſtmodū.ar. ꝙ lȝ qs peruenit ad ſtatū a q̄ nō pōt incipe:tñ toleraꝶ xxix.q. ij. per latū.xxx.q. i. ad limina. xxxij.q.vij. hi q. ꝛ.c.neqȝ.ar. ꝯ ex̄ de eta. ꝛ q̄li.c.i.
d Si euangelica. inuit⁹.ar. ē ad qōnē ꝙ ſi ſpōſa eſt oppſſa a ſpōſo ñ poſſz intrare religionē:qꝛ ñ ꝓdeſt ei ꝙ inuita eſt paſſa. quid de hoc ſit in qōnibus dixi.tamē q oculum amiſerit remāet tutor: vt.C.ō excuſa.tu.fraꝶ tuus.
e Excepiſſe. ar.ꝙ vbi canō nō excipit:nec nos excipe debemus.ij.q.v. conſuluiſti.
f Iniurie. qꝛ pena vni⁹ ñ dz ꝯuerti in ꝑniciū alteri⁹. ff. ad ſyll.l.ſi ſequēs.ff. quod me.cā.ſicut.§. pedius.
g Prouocare.grauius delinqt q me ad iracūdiā ꝓuocat:qȝ ego.C. ad.l.iul. de vi priua. quoniā ꝛ.xxiij.q.v.cū homo.
a Preſbyterorū.ō legitimis ñ ē dubiuz qn hoīe ꝓmoueāꝶ

Precepta canonica:quib⁹ eccleſiaſtica regiꝶ diſciplia: ſicut nō patiūꝶ uenire ad ſacerdotium debiles corpore: ita ſiqs i eo fuerit ꝯſtitut⁹ ac tūc fuerit ſauciatus:amittere nō pōt: qd̄ tēpore ſue ſynceritatis accepit. Stephanus ſiqdē pſbꝛ petitorio nobis ō fleuit oblato:ꝙ hr̄et i ſubditis oli ſibi ꝛ añ annos plurios collatam pſbyterij dignitatez:quā reuera i maculati cōporis iudicio ſuſcepiſſet. ſed nuꝑ ꝓpter ꝓuincie uaſtitatē thuſcie quā ꝑ oib⁹ ꝓuicijs barbaroꝝ feritas diuerſa ſectantiuz ꝛ ābiguitas iuexit aioꝝ dū iminētes gladios euadere fuge pſidio nitereꝶ: acutis ſudib⁹ occurrētia ſibi ſepta trāſiliēs iferiores ꝑtes corporis ifuiſſe ſuggeſſit:que uix adhibita curatione biēnio potuiſſent aſtergi. ꝛ iō frater cariſſime ſupradicto locū ſuuz dignitatēqȝ rſtitue:q̄ten⁹ ſacroſācta myſteria ſicut cōſueuit exerceat:nec eni cōuenit ob hoc auferri añ ſuſceptuz ordinē: in quo poſtmodū i inualitudinē corporis cāu ꝓbaꝶ faciēte ꝓlapſus. Hoc aūt nō de oib⁹ mēbris itelligēdū ē. qui eni oculū caſu amiſerit:lȝ deſit uolūtas:tñ ſacerdotiū adipiſci nō pōt. Unde gelaſias ſcribit ruphino epō.

Non ſunt preſtanda iura ſacerdotij cui oculus erutus eſt.

Si euāgelica admōitio iracūdiā nec uſqȝ ad uerbū furentez ꝓſilire ꝑmittit: ut ſi racha fratri ſuo qs dixerit:reus ſit gehēne ignis:q̄li putam⁹ pena plectendū ee:q nō ſolū pugno ipie ꝑcuſſit in leuitici ordinis hoiem miniſterio ſuientē:ſed q̄ſi nō ſufficeret ad cedē man⁹:ita inſtigāte ſe diabolo rapt⁹ ē ad iracūdiā:ut fuſte nō ſolū ꝑcuterz:ſȝ ēt erueret oculū fratris? ꝛ q̄uis huiuſmodi exceſſus grauiori eēt pena plectendus:bñ tñ fraꝶnitaſ tua fecit ab officio cū pſbꝛij remoueri. hoc tñ ſolicitudiniſ tue ſit.ut locū ei pñie ꝯſtituaſ ꝛ i aliquo eū mōaſterio retrudas laica tm̄ ſibi cōicne ꝯceſſa. i loco aūt illi⁹ aliū te neceſſe eſt ordiare pſbꝛuz. Nā illi cui erut⁹ ē oculus nō pñt ſm̄ canōes ſacerdotij iura ꝯcedi. neqȝ.n.aliqd ei ꝓdeſt: qui oculū iuitus amiſit: cū nec uolēs quiſq̄ȝ oculū amiſiſſe credēdus ē nec ſacratiſſimos canones aliquē caſū i amiſſione oculi ei q ſacerdotiū adipiſcēdū non ipediret ſuis excepiſſe regulis iuenim⁹. ſȝ hoc tm̄modo ad ꝓhibitōem feciſſe uidem⁹:ut q caret oculo ſacerdotij officiū adipiſci nō poſſit. Sȝ nec illi nullaten⁹ q̄ſi i cōpēſatōe iiurie ſacratus ordo ꝯcedi poterit:q ad tantā ſacerdotē ꝓpriū potuit iracundiā ꝓuocare: ut ꝛ ille officiū in quo erat amitteret: ꝛ iſte ꝓuectus ſui perderet facultatē.

Preſbyteroꝝ etiā filij ad ſacra officia nō ſūt admittēdi. Unde urbanus papa. ij. ait.

Filij preſbyterorum a ſacris ꝓhibentur officijs.

Pr̄roꝝ filios a ſacris miſterijs remouem⁹: niſi aut i cenobijs aut i canonicis religioſe ꝓbati fuerint ꝯuerſari. Sed hoc itelligēdū ē de illis q paꝶne incōtinentie imitatores fuerint. ueꝝ ſi moꝝ hōeſtas eos ꝯmēdabiles fecerit exēpl' ꝛ auc̄tib⁹:ñ ſolū ſacerdotes ſed ēt ſūmi ſacerdotes fieri pñt. Unde damaſus papa ſcribit hieronymo pſbꝛo. Palea.

Oſi⁹ papa fuit fili⁹ ſtephani ſbdiaconi. Bonifaci⁹ papa fuit fili⁹ iocūdi pſbꝛi de titulo faſciole. Agapit⁹ papa fili⁹ gordiani pſbꝛi. Theodorus papa filius theodori epī de ciuitate hieroſolyma. Silueri⁹ papa fili⁹ ſiluerij epī rome. Deuſdedit papa filius iocūdi pſbꝛi. Felix eni tertius natōe roman⁹ ex patre felice preſbytero fuit. Itē gelaſius natōe afer ex pr̄e epō ualerio natus eſt. Itē agapit⁹ natōe roman⁹ ex pr̄e gordiano pſbꝛo originē duxit. q̄ȝ plures ēt alij iueniunꝶ:q de ſacerdotib⁹ nati apl'ice ſedi pfuerunt. Hinc auguſtinus ait.

Vicia parentū filijs nō iputenꝶ.

Undecūq̄ȝ hōies naſcāꝶ: ſi parentū uicia nō ſectāꝶ:honeſti ꝛ ſalui erūt. Semē.n.hois ex q̄licunqȝ hoie dei creatura ē:ꝛ eo male utētib⁹ male erit: ñ ipm aliqñ malū erit: ſic aūt boni filij adulꝶoꝝ nulla ē defēſio:ſic mali

ſȝ illegitim⁹ nō:ſi tñ ſint i monaſterijs vel canonicis regularibus licite promouenꝶ:vt.j.e.c.i.ꝛ ex̄ e.c.i.ꝛ.c.ad abolēdū.qꝛ igreſſus monaſterij tollit irregularitatē:vt.xvi.q.i.legi.xix.q vlt.c.vlt.ꝛ i auc̄.de monachis in prin. lȝ qdā cōtrarium dicāt.ꝛ dicūt ꝙ religio circa eos nō plus opaꝶ niſi ꝙ facilius cum eis diſpenſaꝶ:ar.ꝓ eis.lv.di.c.priſcis.ꝛ.l.di.c.ſi ille. ꝛ dico epm poſſe diſpenſare circa tales:vt ex̄ e.veniēs. ꝛ c.ex trāſmiſſa.ſed ſol⁹ papa diſpēſat cū eis in epatu: vt ex̄ de elec. innotuit.dicūt tñ quidaz ꝙ circa paꝶnas eccl'ias imediate habēdas ſol⁹ papa poſſit diſpēſare ar.ex̄.e.ex tua.qd̄ non credo ꝑ illā decre. veniens.io.ſed certe ſol⁹ papa diſpenſat in hoc caſu:vt ex̄ e.dilectus filius.ꝛ ex̄ e.c.vlti.vbi de hoc tradiꝶ.b.
b Preſbyterorz. idē ō diaconis ꝛ ſbdiaconis:qꝛ ñ ē alia cā ꝓhibitōis:niſi qꝛ ti-

D.LVI.

mētur i eis exēpla paꝶni criminis:vt. vi.q.i. §. verū.ꝛ ēt ꝓpter odiuz paternū: vt.xv.q. vlti. cum multe.ꝛ.xxiiij.di. quando.
c Filios. ſed nungd hoc ad nepotes extendiꝶ?ꝛ videtur ꝙ ſic: qꝛ noie filioꝝ nepotes cōtinenꝶ.ff.de v̄.ſig. liberorū.ꝛ ar.ff. ad macedo.filiū.ſed nō ē ita qꝛ odia ſūt reſtrigēda:vt de pe.di.i.pene.ff. de liberis ꝛ poſthu.cū qdā tolliꝶ.n. viciū ꝑ ſucceſſionē:vt.j.e.dn̄s.ꝛ licz ſenator nō poſſit ducē illā cui⁹ paꝶ vl' maꝶ artē ludicrā fecit: tamen pōt illā ducē cui⁹ au⁹ l' auia artē ludricā fecit: vt.ff. de ritu nup.lege. §.i.
d Cenobijs. ſed hoc ad facilitatē diſpēſationis referas vt qdaz dicunt.idē ē vbicunqȝ cōuerſenꝶ religioſi:qꝛ locus nō ſāctificat hoiez vt.xl.di. nō loca. nam ꝯuerſati in mōaſterijs ſepe dteriores ſūt alijs vt.xlvij.di. quātūlibz.
e Sed intelligēdū ē. iſtud ſpectat ad principium capituli.
f Undecunqȝ. nulla. filijs locutio. veſtes quas gerit ſordida lana fuit.
g Sic mali. nō ꝙ bonum p̄cedēs nō excuſat malū ſeq̄ns:nec bonū ſeq̄ns purgat malū luun p̄cedēs: vt.xxiij

q.v.relegentes.ꝛ.xiiij.q.v.forte.ꝛ.c.neqꝫ.ſꝫ verꝝ ē ꝙ non nocet delictū patris filio q̃ꝫtū ad vitā eternā: nocet tñ quo ad ordines: itē quo ad ſucceſſionē: vt.vi.q.i.§.verꝝ. itē quo ad alias penas: vt.i.q.iiij.itē peccato. mitiꝰ tñ loq̄t lex de illis q ſpurij ſūt ꝙ nō obeſt eis hoc qn poſſint eligi ad decurionatū: qꝛ nō ē īpediēda dignitas eiꝰ q nihil admiſit: vt.ff.de decu.ſpurij.in prin.ꝛ.l.generaliter.§.ſpurios. ꝛ boetius: qd genus aut pauus ꝛc̄. ꝛ iuuenalis. tolle tuū hānibalē. Malo pat̄ tibi ſit terſites: dūmō tuꝰ iis Eacide ſilīſ vulcaniaqꝫ arma capeſſas: Quam te terſiti ſilēz producat achilles.

a ¶ Nunqꝫ.neſcio. h vult dicē: ꝙ ille q natus ē ex parentibꝰ p̄ſus alienis a v̄tutibꝰ dū tñ ipe ſit bonꝰ melior ē: q̃ꝫ ille q natꝰ eſt de bonis parētibꝰ: ſꝫ etiaꝫ ipſe ſit bonus.

b ¶ Parentibus. ideſt ratione parentum.

c ¶ Naſci.qd̄ ſunꝫ eſt mulieres.n.ad h natura genuit: vt partꝰ ederēt: vt. C. de indic. vidui.l.ij.ꝛ pudor ē feminis nuptiarū p̄mia nō habere: vt.xxxij.q.ij.pudor.

d ¶ Sanctos. tñ in hoc nō fuit ſāctus: qꝛ temerariū iuramentū voluit ſeruare: vt.xxij.q.iiij.vnuſqſqꝫ.

e ¶ Triticū.xxiiij.q.i.quoniā vetus.

f ¶ Sponſus. eccl'ia vocat̄ ſpōſa chriſti: qꝛ adhuc p delictū ſepari pōt ab ipa ſicut ſponſa a ſpōſo añ cōfirmatuꝫ mr̄imoniū: ſꝫ in futuro ſeculo dicet̄ vxor que mō ſpōſa dicit̄.vij.q.i.ſicut vir.

g ¶ Satis puerſū.iſtō c.intelligitur de iā pmoto. talis eni ppt̄ delictū alterius non p̄uatur iure ſuo. non eni priuādꝰ ē qs iure ſuo niſi p grauiſſimo delicto: vt.xvi.q.vij.inuentuꝫ.ꝛ.lxxiiij.di geſta. excipiūt qdā caſum in eo q ignorant̄ adeptus eſt beneficiuꝫ pecunia patris: vt.i.q.v.c.i. ſed illud iō pdit: qꝛ furtiuū eſt. Sꝫ qd ſi pater cōmiſit crimen leſe maieſtatis: nōne filiꝰ priuādus ē beneficio: cū ſit infamis factꝰ: vt.vi.q.i §.verū.ꝛ īfames pmoti ēt deijciunt̄: vt.vi.q.i.īfames: nō. qꝛ cū clericus ſit: eſt a iuriſdictōe principis exēptus. itē

filij ꝯiugatoꝝ nullū ē crimen nuptiarū. Item iohānes chryſoſtomꝰ ſup matheū homelia.iiij.

Nunqꝫ de uicijs erubeſcamꝰ parētū: ſꝫ illud unū q̃ramꝰ ſemp aplectamur: uirtutē uidelꝫ huiuſmodi etiā ſi alienigenaꝫ hꝫ matrē ēt ſi fornicatōe pollutā uł quolibet huiuſmodi dedecore ſordidatā: nihil tñ de eiꝰ aut uilitate fuſcabit̄ aut crimine pollueī. qd̄ ſi fornicatōeꝫ ipm ad meliora cōuerſuꝫ neq̃q̃ꝫ p̄or uita cōmaculat multo magis ex meretrice natus ꝛ adultera ſi ppa uirtute decoretur: parentū ſuoꝝ nec dedecoratur opprobrijs. Itē nō ē oio nec de uirtute nec de uicio parētū aut laudādus aliqs aut culpādus. nemo uere ide aut obſcurꝰ aut clarꝰ ē. imo ēt ut ſi cōſiderātiꝰ aliqd dicamꝰ aut exp̄ſſius: neſcio quomō ille magis nō reſplēdet: q ex parētibus a uirtutibꝰ p̄ſus alienꝰ: q̃ꝫ ipſe q fuerit dei uirtute mirabilis. Item hieronymus in epiſtola cōtra ruphinū.

Non parentum ſed propria culpa quenqꝫ condemnat.

Naſci de adulterio nō ē eius culpa q naſcit̄: ſꝫ illiꝰ q generat. quō in ſeminibꝰ nō peccat terra q̄ cōfouet: nō ſemē: qd̄ i ſulcis iacit̄: nō hūor uł calor qbus tēperata frumēta i germē pullulāt: ſꝫ uerbi gr̄a fur ꝛ latro qui fraude ꝛ ui eripit ſemia: ſic genꝰ hūanū recipit terra. i. uulua qd̄ ſuū ē: ꝛ receptū cōfouet: ꝛ cōfotū corporat corporatū i mēbra diſtiguit: ꝛ inter illas ſacri uētris āguſtias dei manꝰ ſemp opat̄: ideqꝫ corporis creator ꝛ aie ē. noli deſpicere bonitatē figuli. i. dei q te plaſmauit ꝛ fecit ut uoluit. ipe ē dei uirtus ꝛ dei ſapientia: qui i utero uirginis marie edificauit ſibi domuꝫ. Inepte int̄ uiros ſanctos apl'i uoce nūeratus meretricis ē filius eſau de rebecca ꝛ iſaac hiſpidꝰ tā mēte q̃ꝫ corpore: quaſi bonū triticū int̄ loliū auenaſqꝫ degenerat: qꝛ nō i ſeminibus ſꝫ i uolūtate naſcētis cā uicioꝝ ē atqꝫ uirtutū. Item auguſtinus.

Iniquitates parentū filijs obeē non poſſunt.

Spōſus ille: q uocaturꝰ erat ad nuptias bonos ꝛ malos cōgruēs iuitatis: naſci ēt uoluit de bonis ꝛ malis quo exēplo diſcant parētū ſuoꝝ filij iniqtates ſibi obeſſe nō poſſe. Item greg.

Nō aliena culpa ſꝫ ppria aliquē ab eo quo fungit̄ deijcit gradu.

Satis puerſū ꝛ cōtra eccl'iaſticā pbat̄ eē cēſuraꝫ: ut fruſtra quorūdā uoluptatibꝰ ſuis qs p̄uet̄ officijs: quē ſua culpa uel facinꝰ ab officij quo fūgit̄ gradu nō deijcit. Item hieronymꝰ.

Ex adulterio natus a ſacerdotibus non prohibetur.

Dominus nr̄ ieſus chriſtus uoluit nō ſolū de alienigēis cōmixtiōibꝰ ſꝫ ēt de adulterinis naſci nobis magnā fiduciā p̄ſtās ut qualicūqꝫ mō naſcamur: dūtamē ueſtigia eius imitemur: ab ipius corpore nō ſepemur: cuiꝰ p fidem mēbra effecti ſumꝰ. ꝛ ſicut ille uerꝰ ē pōtifex ꝛ ex adulterinis natꝰ cōiūctōibꝰ: ita qualicūqꝫ ordie natꝰ ſit aliqs: tñ ut pfectā fidē habeat: ꝛ qd̄ fide tenet operibꝰ ipleat: ſitqꝫ litteratꝰ ꝛ uir uniꝰ uxoris neq̃q̃ꝫ a ſacerdotio repellit̄. Judas eni p̄riarcha cōcubuit cū thamur nuru ſua: ꝛ ex illo ꝯcubitu nati ſūt phares ꝛ zarā. inde poſtea ſalomon qui fuit dux i deſerto inde obet: ide quoqꝫ booꝫ. i de poſtea yſay q fuit pr̄ dauid. ex illa ergo pgenie origo ducit̄ chriſti q uerus ſacerdos ē. ideoqꝫ ſi filij eiꝰ ſumꝰ: q̄ ipe fecit nos imitari debemꝰ. Iteꝫ aug. de unico baptiſmo libro primo.

A ppl'o dei nō ſepat aliquem materna cōditio: ſꝫ ppa culpa.

Iſmael ut ſepet̄ a ppl'o dei nō obfuit mat̄ ancilla. ſꝫ obfuit frat̄na diſcordia. nec profuit ptās uxoris cuiꝰ magis filiꝰ erat: qꝛ p ipius iura ꝯiugalia ꝛ i ācilla ſemiatꝰ erat: ꝛ ex ācilla ſuſceptꝰ ē. Contra bonifa. martyr ſcribēs regi anglorum.

Vicia parentum etiam ad poſteros transferuntur.

Si gēs angloꝝ: ſicut p iſtas puincias diuulgatū ē ꝛ nobis in francia ꝛ in italia improperatur ꝛ ab ipſis paganis nobis

fallit illud: ex̄ de ec.edi.ad audiētiā.ij.ꝛ ex̄.de cle.egro.c.ij.vbi qs ſine culpa priuat̄ iure ſuo. hoc tñ ſcias ꝙ multotiēs quis punitur ſine culpa.

h ¶ Dominꝰ. repellit̄. ſꝫ nōne filij ſacerdotū fui ſūt eccl'ie: vt.xv q.vlt.cū multe. qualit̄ ergo pmouent̄ nō adepta libertate: ſꝫ dic ꝙ illud loquitur de his q̄ quaſi legitie ꝛ ſolēnit̄ dicūt vł derogatū ē ei ꝯ̄ria conſuetudine.iiij.di.§.leges.

i ¶ A ſacerdotio. ñ itelligas ꝙ ipo iure poſſit pmoueri: ſꝫ hoc iō dicit: ꝙ eps̄ tenet̄ in h cāu diſpēſare: qꝛ diſpenſatio qñqꝫ ē debita vt dixi.l.di.vt cōſtitueret̄.

k ¶ Iſmael. frat̄na. quā habuit ꝯ iſaac.xxxij.q.iiij.recurrat.

l ¶ Poreſtas. hāc oli habuerūt ptātē mulieres: vt de licētia vł ptāte ipa rū viri poſſēt accedē ad ancillas ſuas. ꝛ filij ita nati dicebāt̄ potiꝰ filij dñe q̃ꝫ ācille ſꝫ erāt legal̄ filiꝰ dñe ꝛ carnalis filiꝰ ācille. ꝛ ita ſm legē moſaycam mulieres poterant adoptare filios ſed ſm legeꝫ iuſtiniani non pñt: niſi filij eius ſint in acie amiſſi: vt iſti. de adopt.§.femie.

m ¶ Si gens degeneres. q̄ ad fortitudinē ꝛ nobilitatē: vt.xxxv.q.iij.qdam.

n ¶ Permisit.nõ q ꝑpter delictũ ꝑmittit deꝰ inferri penas:vt.v.q.v.nõ ois.xvi.q.i.ꝛ ꝑpis.ꝛ.c.reuertimini.ꝛ.vij.q.i.ſciſcitaris.

o ¶ Unde.iſtud cõtinuaꝑ ei qḋ dixit.ś.in illo §.ſed hoc.

Aplica.ab eccłia.nõ q dꝛ ab eccłia elect⁹:q a maiori pte capituli ē elect⁹:vt ex͂ de elec.cũ nobis olim.ff.ad municipa.q maior.ex͂ de elec.ł.in prin.

tur:vt.i.q.iiij.placuit.

b ¶ Sed ex neceſſitate.i.pſumiꝑ:ꝛ ſic canõ pſumit hoc i deteriorẽ pte.ſ.ī.r.xxx.q.v.aliꝑ.ſꝫ cũ irregularitas pueniat a peccato:ꝛ baptiſmꝰ tollat peccatũ quare nõ tollit irregularitatẽ ipſius?Rñ.qꝛ baptiſmꝰ īducit hãc irregularitatẽ:vñ nõ põt eã tollere:qꝛ eadẽ res ñ põt hr̃e ꝯ̃aos effectꝰ:ar ex͂ ȏ bap.

b ¶ Cetere.improprie ponit:ſic.xxvi.di.de inde.vł nomie ceteroꝝ omẽs cõphẽdũt:vt ff.de v.ſig.ceteroꝝ.

c ¶ Cenomanẽſe electũ.hodie nõ ſũt tales eligẽdi ſed poſtulãdi a ſolo papa qꝛ metropolitanus cuꝫ electo i epm non poſſꝫ diſpẽſare:vt ex͂ de electio.innotuit.

d ¶ Hꝫ ad tẽpus.ȷ.i.q.vij.tali.io.

e ¶ Cũ ergo.reſpicit primum §.huius di.

f ¶ De fornicatõne.nõ dic bene:qꝛ ſi eẽnt legitimi ſine diſpenſatione pmouerẽꝑ.§.quod autem.

g ¶ Negaꝑ.ś.e.vndecũqꝫ.

h ¶ Quia ſimplicit.di gnoſciꝑ.ar.ꝯ ff.de acq.heř.ſꝫ ꝛ ſi de ſua.

i ¶ Et vitaꝫ.ex quo plura fecerunt p ipſo ꝛ tñ vnũ faciebat ꝯ.ipm nõ debuit ipediri eius pmotio.xxviij.di.ȏ ſyracuſane.ꝛ.xii i.di.duo mala

k ¶ Ité qui i egritudine.i hac di.tradiꝑ:q q baptizaꝑ i egritudine:non eſt pmouẽdus.ꝛ ē intelligendũ de tali q cũ ſanus eẽt diſtulit baptizari:ſꝫ timore mortis petiit baptiſmũ.cã aũt huius cõſtitutõis ē:qꝛ pſumiꝑ nõ vere penitẽs q tiõris cã ẽ penitẽs:ꝛ ſic pſumũt peccata ñ eẽ ei dimiſſa.ſi tñ ſtati moreret:pſumeret eccłia peccata ei dimiſſa eẽ:vt de pe.di.vij.nullꝰ.ꝛ ſic eccłia circa idẽ factũ hꝫ cõtrarias pſumptiones ſꝫ diuerſo reſpectu:de cõſe.di.iiij.perlatum.

a ¶ Siqs.itellige adultꝰ.nã pueri ab hereticis baptizati pmouẽ

obijciꝑ:ſpretis legalibꝰ cõnubijs adulterãdo ꝛ luxuriãdo ad iſtar ſodomitice gẽtis fedã uitã duxerit:de tali cõmixtõe meretricum eſtimãdũ ē degeneres populos ꝛ ignobiles ꝛ furẽtes libidine fore ꝓcreãdos:ꝛ ad extremũ uniuerſã plebẽ ad deteriora ꝛ ignobiliora uergẽtẽ:ꝛ nouiſſime nec bello ſeculari fortẽ nec i fide ſtabilẽ:ꝛ nec honorabileꝫ hõibus nec deo amabilẽ eẽ uẽturã:ſicut alijs gentibꝰ hiſpanie ꝛ puincie ꝛ burgundoꝝ pplis ꝯtigit.que ſic a deo recedẽtes fornicate ſunt:donec iudex taliũ criminũ ultriceſ pẽas p ignorãtes leges dei ẽt p ſarraceno ſ uẽire ꝛ ſeuire pmiſit.ⁿ Unde̊ idẽ urbanꝰ i fine ſupioris.c.diſtiguẽdo ſbiũxit:niſi aut i cenobijs aut i canõicis religioſe pbati fuerit ꝯueſari ē alex.ij De eodẽ

Aplicãᵃ aucte ſcipimꝰ uobis ut ſi eũ q ab eccłia electꝰ ē altero digniorẽ eẽ canõicãqꝫ eiꝰ electõeꝫ pbaueritis:fulti nr̃a aucte ꝯſecretis.nã p eo q filiꝰ ſacerdotis diciꝑ:ſi ceterẽᵇ uirtutes i eũ cõueniãt:nõ reijcimꝰ:ſꝫ ſuffragãtibus meritis ꝯniuẽdo eũ recipimꝰ. Hoc aũt qḋ de filijs ſacẽdotũ diciꝑ:ex diſpẽſatõe eccłie itroduci uideꝑ.ꝛ qḋ ex diſpẽſatõe itroduciꝑ ad ꝯſeqñtiã regłe generał trahi nõ põt.ᶜ Unde urbanꝰ ſcribit bar.turonẽ.archiepo.

Filij ſacerdotũ nõ phibẽꝑ ab epatu:ſi cetere uirtutes i eis iueniãt

Cenomanẽſeᶜ electuꝫ p eo q filiꝰ ſacerdotis dꝛ.ſi cetere uirtutes i eũ ꝯueniũt:ñ reijcimꝰ ſꝫ ſuffragãtibꝰ meritis eũ patienter ſuſcipimꝰ:nõ tñ ut hoc p regula i poſterũ aſſumaꝑ:ſꝫᵈ ad tẽpꝰ eccłie piculo ꝯſuliꝑ.ᵉ Cũ ergo ex ſacẽdotibꝰ nati i ſũmos pontifices ſupra legãꝑ eẽ pmoti:ñ ſũt itelligẽdi deᶠ fornicatõe:ſed de legitimis ꝯiugijs nati:que ſacerdotibꝰ ante phibitõeꝫ ubiqꝫ licita erãt ꝛ i orientali eccłia uſqꝫ hodie eis licẽ pbantur.

Quodᵍ aũt uiciũ origis ſemini iputari negaꝑ:uꝛ eẽ ꝯtrariũ illi ſnie adulteroꝝ filij abhoiatio ſũt dño:ſꝫ ſic ſupradictũ ẽ de preſbyteroꝝ filijs:ita ꝛ hoc de filijs adulteroꝝ itelligẽdũ vꝛ:ut illi dicãꝑ eẽ abhomiatio dño:ad quos patna flagitia hẽditaria ſucceſſione deſcẽdũt.filiꝑ ꝛ illud urbani itelligẽdũ ē:qḋ ipẽ ſcribit petro legionenſi epiſcopo. De eodem

Quiaʰ ſimpliciꝑ ad ſe.aplica ueniẽs hũiliꝑ peccatũ cõfeſſus es:q põtificij tui uidebaꝑ officiũ ipedire:uidelꝫ q ex mr̃e nõ legitia pcreatꝰ ſis:quã uiuente propria uxore paꝑ tuꝰ cognouiſſe dignoſciꝑ:nos aplice mãſuetudinis gr̃a admonẽte a ceteris q̃ ſacẽdotiũ ipediũt crimibꝰ:tãdiu pfeſſione ẽꝫ fratrũ teſtionio q tecũ ſũt imunẽ te agnoſcẽtes:ꝛ uitãⁱ tuã religioſã audiẽtes ab huiꝰ te peccati uinculo abſolutũ i ſuſcepto ſacerdotali officio cõfirmamꝰ.

Itẽᵏ q i egritudie cõſtitutꝰ baptizaꝑ:pſbr ordinari nõ dꝫ.ˡ Unde i neoceſaricẽſi ꝯci.legiꝑ.

Non ordineꝑ clericus q in egritudine conſtitutus baptizatur.

Siqsᵃ i egritudie ꝯſtitutꝰ fuerit baptizatꝰ:pſbr ordiari ñ dꝫ.ñ.n.fides illiꝰ uolũtaria:ſꝫ ex neceſſitate ē:niſi forte poſteã ipiꝰ ſtudiũ ꝛ fides pbabił fuerit:aut hoiuꝫ raritasᵇ exegerit.

Itẽ ex mõachali hitu nullꝰ aſſũaꝑ ad eccłaſticũ officiũ:niſi fuẽit oblatꝰ ppꝛij uolũtate abbatis.ᶜ Unde grego.ſcribit.

Mõachꝰ ñ ordiceꝑ clericꝰ:niſi uolũtate abbatis epo fuerit oblatꝰ

Nulluſᵈ ad eccłiaſticũ officiũ ex mõaſterio pducaꝑ mõachus niſi quẽ abbas loci admõitꝰ ppa uolũtate obtulerit epo. Itẽ ex cõcilio char.v. De eodẽ.

Siqsᵍ de alteri mõaſterij cõuctu reptũ uł ad clericatuꝫ

maiores vltra mediuꝫ ibi:ſed hec tãqꝫ impoſſibilia:ſic.ś.xxvi.di.de inde.ſicut eadẽ cã nõ põt parẽ obligatõem ꝛ liberationẽ:vt.ff.de ſolut.q hominẽ.§.vlt.

c ¶ Poſtea.ꝛ ita per ſe quẽs factũ elidiꝑ precedẽs pſũptio:ſic ȏ cõ.di.iiij.tũc valere.xxxii ij.q.i.cũ p bellicam.ſic qñqꝫ pſũptio ſequens elidit pcedentẽ:vt.ff.ȏ in inte.reſti.diuus.

d ¶ Raritas.ar.q ppł raritatẽ hõiuꝫ aliqua conceduntur:vt.lv.di.c.pręſcis.

e ¶ Itẽ ex monachali.ś.lv.di.c.pręſcis.dixerat:q mõachi poſſunt prefici parochialibus eccłeſijs.ſꝫ crederet aliquis q hoc poſſet fieri ſine licentia abbatis:ideo hanc ponit diſtinctionem ꝛc.

f ¶ Nullus ad eccłiaſticũ.abbas.nõ

D.LVII.

q nullus monachꝰ põt promoueri ad eccleſiaſticos honores niſi cũ licentia abbatis:vt.xvi q.i.ſiquis mõachus.ꝛ c.cum pro vtilitate.idẽ itellige ȏ quolibꝫ clico vt ſine licentia prelati ſui nõ poſſit ab epiſcopo transferri ad alium cum nec clericus epiſcopi ab archiepiſcopo:vt.liiij.di.nullus.

D.LVIII

ix.q.iij.per ſingulas.ꝛ non ſoluꝫ voluntas abbatis eſt requirenda.ſed etiam monachorũ vt.xix.q.iij.ſtatuimus nam hec eſt quedam alienatio:vnde nõ põt fieri ſine conſenſu omniuꝫ:vt.xij.q.ij.ſine io.quod diciꝑ de epiſcopo credo falſuꝫ ſi cauſa ſubeſt.b.

g ¶ Siqs maiorem.ex hoc loco videtur q monachꝰ poſſit eſſe prelatus in eccleſia ſeculari.q epus poſſit eſſe non eſt dubium:vt.xviij.q.i.ſtatutum.item q plebanus poſſit eſſe:habes.xvi.q.i.mõachos.ꝛ.c.in parochia.item q canonicus poſſit eẽ videtur.lxxiij.di.quorundam.item q vicedñs epi poſſit eſſe videtur:quia epiſcopus debet habere teſtimonium a monachis:vt.ij.q.vij.cũ paſtoris.ſed iconomũ debet habere epus vt ſit ei teſtis:vt.xvi.q.ij.qm̃.ergo põt eẽ iconomꝰ vel vicedñs epi:ꝛ iſtud.h.admittit:ar.ꝯ.xvi.q.i.de preſentium.

60

de hac materia notaui.xvi.q.vij.in noua.pōt tñ itelligi:quod hic dicit̃ de eccl'ia monachali:que epiſcopalis etiam fuit.

b ¶ Sue.ſi.ſ̃.di.xviij.placuit.ſ; coñ.j.iiij.q.v.c.i.

i Item.dictū fuit.ſ̃.di.l.non confidat.ꝛ.lv.di priſcis. ꝙ nullus ordinādus ē niſi ſeruatis interſticijs tēpoꝝ:ideo oñdit hic ꝙ ad inſtar ſeculariū dignitatū null⁹ ꝑ ſaltū eſt ordinādus.

a q Ui eccl'iaſticis.

b ¶ Si officia ſecularia.i.ſeculares ñ deferūt pꝛīcipalē locū ingreſſis ꝛc̄.

c ¶ Quis. nō modū argumētādi. ex quo ita ē apud ſeculares: eodē mō erit apud eccl'iam:

D.LIX

ſic.xxxi.di.tenē.iij.q.v quia.xix.q.iij.monaſterijs.ſic.xij.q.ij.cum de nouiſſimā. Et eſt ar.ad q̄ōnem illaꝝ: ꝙ ſi aliqs ē legitiatus a pꝛincipe:ꝙ apud eccliaꝫ ē legitim⁹ qḋ ñ credo:ad h̄ ex̄ qui fi.ſint le.ꝑ venerabilē.

d ¶ Saltu.gradatī eni deferēdi ſūt honores: vt.xciij.di.legim⁹.i fi. ꝛ.ff.de mu.ꝛ ho.vt gradati. Nā caſū appetit q ꝑ abrupta aſcenſū q̄rit:vt.xlviij.di.ſicut.

e ¶ Stipēdia. nō ꝙ magiſ ꝑſumit̃,ꝑ illo q plura ſtipēdia hꝫ i eccl'ia: q̄ꝛis grad⁹ ceteros anteceditː quē laboꝝ,plixioꝛ ꝛ ſtipēdia lōgioꝛa fecerunt añire:vt.C.de of. mag.off. nemo. ꝛ. lxi. di.miramur.

f ¶ Karum.ſic.j̃. xciij. di.legimus.

g Hoc ad nos.tonſozant̃.ar.ꝙ nullus dꝫ tōſozari ad hoc vt dignitatē conſequat̃ ꝛ ad idē.lxi.di.bñ.ꝛ.xvi.q.vij.ꝑ laicos. quid iuris ſit de hoc ibi notaui.h. dicit ꝙ ipa ſpes nō inducit ſimoniā: dū tñ nō inueniat pactio q̄ ſola animi deſtinatō ñ iducit ſimoniā: vt ex̄ vt eccl'ia.bñ. vt noſtrū. Alij ꝯtrā dicūt:vt ar.viij.q.iij.artald⁹.io.ꝛ certe decretal' videt̃ dicē ꝙ ſola ſpes inducat ſimoniam:ex̄ de ſimo.c. vlt.ꝛ tal' ſimonia ꝑ ſolā pñiaꝫ abolet̃: vt ibi dr̃ hoc tñ credo ꝙ ſpes ,ꝑ boneſto ſeruitio nō inducit ſimoniam.

h ¶ Inculpati. nō ꝙ ſēper.ꝑſumit̃ ꝙ i fraudē recepit ordineꝫ: q ſubito recipit: lꝫ bñ merit⁹ ſit.al's ſic ꝑſuit̃ ꝙ liber tas in fraudē data ſit quādoq;:licet ſeruus ſit bñmeritus :vt.ff.q ꝛ a qbus man.l.i.in fi.ar.ad hoc.lxi.di.miramur.

i Ordinatos.nō ꝙ cōfeſſio vnius nocet alij:qḋ eſt coñ id.ij.q v.interrogatū.ſꝫ hoc ē,ꝑpt̃ cāe ꝯnexionē:vt.lxxxi.di. tātis vt nō.iij.q.vi.hoc gppe.vl' dic ꝙ nō nocet niſi quo ad ꝑſūptioneꝫ ſic dictum vnius nocet quo ad ꝑſūptionē: vt . lxxxvi. di. tanta.

k ¶ Rōne. vt ꝑ⁹ ſit diſcipul⁹

l ¶ Cōfirmat.i. cōfirmare dꝫ.

m ¶ Difficili⁹. ſ̃.xl.di.añ omnia.

a Ecce Hic oſtē dit ex qbus ordinibus aliqs eligēduſ ſit i ꝑpoſitū vl' decanū vel archipſbyteꝝ vl' epꝫ ꝛ dicit ꝙ null⁹ eligēdus eſt i ꝑpoſitū niſi ſit diacon⁹ l' pſbꝛ null⁹ in archidiaconuꝫ niſi ſit diacon⁹: nl' l⁹ i decanū vel archipſbꝛū niſi pſbꝛ: nullus in epm niſi ad min⁹ ſit ſubdiacon⁹.

b Nullus. hec d.o capitula dicit h. abrogata ꝑ id qḋ eſt .j̃. c. penult. ꝛ vlti. ex̄ de elec. cū i cūctis.vbi dic ꝙ ſi ē in ſacris ordinibus pōt eligi i ꝑpoſitū vl' archidiaconū : ſed ſub diaconatus ē

D.LX

hodie ſacer ordo: ex̄ ō eta.ꝛ qua.a multi. ꝛ hoc ſatis iuſtineri pōt : cum acolyth⁹ etiaꝫ poſſit eligi ad pꝛelaturam:vt ex̄ de eta . ꝛ q̄. pꝛeterea. vbi dr̃ ꝙ diſpēſatiue pōt eligi. l' dic ꝙ expoīt hec dictio ſit.i.fiat ſufficit enim ſi talis ſit ꝙ in bꝛeui poſſit ꝑmoueri ad iſtos

ꝑmouere uolucrit ul' i ſuo monaſterio maiorē ꝑſonā mōaſterij cōſtituere ſine lñia abbatis ꝛ monachoꝝ:eꝑs qui hoc fecerit a cetero rū cōione ſciūctus ſue trūmō plebis cōione ꝯtēt⁹ ſit: ꝛ ille neq; clericus neq; canōicus neq; ꝑpoſit⁹ perſeueret.

Item q eccl'iaſticis diſciplinis ibuti ñ ſūt: ꝛ tēpoꝝ approbatōne diſcuſſi ñ ſūt:ad ſūmū ſacerdotiū,puehi nō aſpirēt. Unde ait papa zoſimius.

Nō aſpiret ad ſūmū ſacēdotiū q eccl'iaſticis diſciplinis nō ē ibut⁹.

Qui eccl'iaſticis diſciplis ꝑ ordinē ñ ē ibut⁹ nec tpoꝝ approbatōe diuinis ſtipēdijs erudit⁹ neq;q̄ ad ſūmū ſacerdotiū eccl'ie aſpirare ul' ꝑſūcre dꝫ. ꝛ nō ſolū,i eo ābitio inefficax hēat̃:ueꝝ ordinatores ei⁹ careāt eo ordine: quē ꝯtra ꝑcepta crediderāt ꝑſumēdū

Item urbanus papa.

Ad ſacerdotale officiuꝫ null⁹ niſi ꝑ ſinglos gd⁹ approbat⁹ accedat

Si officia ſecularia pꝛīcipalē locū nō ueſtibulū actōis ingreſſus:ſꝫ ꝑ ſingl'os grad⁹ examinātis deferūt:qs tā arrogās taꝫ ipudēs iuenit̃:q in celeſti militia que,ꝑpēſius pōderāda ē : ꝛ ſicut aurū repetitis ignib⁹ exploꝛanda ſtati dux eē deſiderat: cū tyro añ ñ fuerit: ꝛ pus uelit docē q̄ diſcere? aſſuelcat in dñi caſtris i lectorū ꝑmit⁹ gradu diuini rudimēta ſuity.nec illi uileſcat exorciſtaꝫ acolytū ſbdiaconū ꝛ diaconū ꝑ ordine fieri : nec hoc ſaltu: ſꝫ ſtatutis maioꝝ ordiatōe tēpoꝛib⁹. Jā uēo ad pſbrij faſtigiū tal' accedat ꝛ ut nomē etas ipleat:ꝛ meritū ꝑbitatil ſtipēdia añacta teſtēt̃: ide ſūmi pōtificis iure locū ſpare debebit. facit hoc nimia remiſſio cō ſacerdotū noſtroꝝ : q pōpā militudinis q̄rūt : ꝛ putāt ex hac turba aliqd ſibi dignitatis acq̄ri. hic paſſim nūeroſa pluralitas etiā in his locis ubi ſolitudo ē taliū repitur:dū ꝑ parochias extēdi cupiunt:aut qb⁹ aliō ꝑſtare nō poſſūt diuinos ordines largiuntur . qḋ opoꝛtet diſtricti ſemꝑ eſſe iudicij rarū eſt eni omne qḋ magnuꝫ ē .

Item gregoꝛius.

Cuiuſlibet meriti laic⁹ ad ſūmū non aſpiret ſacerdotium.

Hoc ad nos ꝑueniſſe qḋ non diſſil'i dignū ē deteſtatōe cōplecti:ꝙ qdaꝫ honoꝛis deſiderio iflammati defūctis eꝑis tōſoꝛāt̃ ꝛ fiūt repēte ex laicis ſacerdotes atq; iuerecūde ꝛ repēte religioſi ꝑpoſiti ducatū arripiūt: q nec eē adhuc milites didicetūt.qd putam⁹ ꝙ iſti ſubiectis ꝑſtaturi ſūt: q añq̄ diſciplinat⁹ limē attingant: tenere locū regimis nō foꝛmidāt q̄ de re neceſſe ē:ut q̄uis inculpati⁹ qſq; ſit meriti: añ tñ ꝑ diſticta eccl'iaſtici ordis ſe exerceat officia

Itē celeſtin⁹ eꝑis gallliaꝝ.

Nō aſpiret ad ſūmū ſacerdotiū q eccl'iaſticis diſciplis nō ē ibut⁹.

Ordinatos uero quoſdā fratres chariſſimi eꝑos:q nll'is eccl'iaſticis ordinib⁹ ad tāte dignitatis faſtigiū ꝯſtituti fuerit:ꝯtra pr̃m decreta hu⁹ uſurpatōne q ſe hoc recognoſcit feciſſe didicimus cū ad eꝑatū his ḡdib⁹ qb⁹ frequētiſſime cautū ē debeat ꝑuenire:ut i minoꝛib⁹ iitiatis officijs ad maioꝛa firment̃. dꝫ.n.ante eē diſcipulus qſqs doctoꝛ eſſe deſiderat:ut poſſit docē qḋ didicit.ois eni uite iſtitutio hac ad id qḋ tēdit ſe rōe ꝯfirmat̃.q minime lr̄is operā dederit:ꝑceptoꝛ eē nō pōt lraꝝ : q nō ꝑ ſingula ſtipēdia creuerit:ad meritū ſtipēdij ordinē ñ pōt ꝑueire ſolū ſacerdotiū int̃ iſta rogo uili⁹ ē?cur facilius tribuitur:cum dif ficilius impleat̃?

Ecce oſtēſū ē ex pte q pñt ad ſacerdotij ordinez ꝑmoueri ꝛ q non Nūc aūt ꝯſiderādū ē ex qb⁹ ordinib⁹ i archipſbꝛuꝫ uel ꝑpoſitū ul' eꝑm ul' archieꝑꝫ ſint eligēdi. De his ita ſtatutū ē i ꝯci. urbani pape celebꝛato aluernie.

Archipreſbyter uel decanus aut archidiaconus nō niſi diaconus aut preſbyter ordinentur.

Nullus eꝑs in eccl'ia ſua niſi diacon⁹ ſit archidiaconū inſtituere:nec archipſbꝛū aut decanū:niſi pſbꝛi ſint:oꝛdiare ꝑſūat. qḋ ut diſtricti⁹ teneat̃: apl'ica auctoꝛitate,ꝑhibemus ꝛ intēdicim⁹.

ordines:ut ex̄ de eta.ꝛ qua.preterea.nõ enī refert an iā ſit an elto fiat: ut ex̄ de v.ſig.c.iij.ꝛ de ꝓſe.di.iiij.qñ.Sʒ q̄re ſtatuit̄ iſtud õ. iſtis dignitatib⁹:cū in epm̄ poſſit eligi ſubdiacon⁹:ut.j.e.c.vl.ſed hui⁹ rõeʒ aſſignat gra.j.e.di.§.hoꝝ.ꝛ.§.alteꝝ.ſ.,ppt ordis digni tatē. In quo aūt ordie debeat eē cātor uel p̄micer⁹:ꝯſuetudini re linquo.licite ḡ pōt qs ī mino rib⁹ ordinib⁹ eligi ad haſ di gnitateſ:dū tñ hēat etatē.ſed his ob.ex̄ de elec.dudū.i fi.

natus fuit tempore apoſtolorum:ut.xxxv.di.ep̄s.
c Romani.hodie licite eligit̄:ut extra de eta.ꝛ qua.a multis.
d Metropolitani.ſicut ergo oli metropolitan⁹ potuit diſpēſare circa or dinē:ſic videt̄ ꝙ adhuc poſſit:cū nõ auferat̄ ei hec diſpēſatio ſiue iuriſdi ctio:ar.extra de ſen.ex.nup.

Item calixtus papa.

Null⁹ in p̄poſitū uel archiep̄ꝫ uł archip̄ſbyteꝝ uel archidiaconum niſi pb̄r uel diacon⁹ ordinetur.

Nullus^a in p̄poſitū:null⁹ in ar chiep̄m:null⁹ in archipb̄rm: nullus in decanū:niſi pb̄r uel dia conus:nullus in archidiaconū ni ſi diacon⁹ ordinet̄. Itē inoc.ij.

Innouam^b aūt ꝛ **De codē.** p̄cipim⁹: ut null⁹ in archidia conū uel decanum niſi diaconus uel pb̄r ordinet̄:archidiacõi uero uel decani uel p̄poſiti:q infra ordi nes p̄noīatos exiſtūt: ſi inobedie tes ordinari^c ꝯtēpſerit:honore ſu ſcepto priuēt̄.ꝓhibem⁹ āt ne^d ado leſcētib⁹ uel ifra ſacroſ ordies ꝯſti tutis: ſʒ q prudētia ꝛ merito uite clareſcūt:p̄dicti ꝯcedāt̄ honores.

Horū unū ꝓpter ꝓcacitatem quorūdā ſtatutū ē: q nomen prepoſiture adepti officiū ꝯtēnūt nolētes fieri ſacerdotes:al's autē iā ne eēt;cū etiā in ep̄m eligi pñt i ſb̄diaconatū cõſtituti. Iuxta il lud urbani pape.

Nõ eligatur i epiſcopum niſi i ſa cris ordinibus cõſtitutus.

Nullus^a i ep̄m eligatur niſi i ſa cris ordinib⁹ religioſe uiuens fuerit iuētus. Sacros autē ordi nes dicim⁹ diaconatū ꝛ pb̄ratum hos ſiquidē ſolos p̄mitiua legit̄ habuiſſe^b eccl'a:ſubdiaconos uero q2 ꝛ ipi altarib⁹ miſtrāt: opportu nitate exigēte cõcedim⁹: ſi tñ ſpe ctate ſint uite religionis ꝛ ſciētie. qd ip̄m nõ ſine rõani^c põtificis uł cū metropolitāi^d ſciētia fieri firmit̄ pmittim⁹. Alterū uero:ut i epꝫ uel archiep̄m : niſi i ſacris ordib⁹ ꝯſtitut⁹ nõ eligat̄:ꝓpter dignita tem ordinis ſtatutū eſt.

Itē^e laici nõ ſūt in ep̄os eligendi:ſed p ſingulos ordines p̄us ſūt probā di. Unde grego.bru nichilde regine francorum.

Sacerdotes ex laicis ñ ſē õdināđi

Sacerdotale^f officiū uris i par tib⁹ in tāta ſicut didicimus ē ambitiõe pductū:ut ſacerdotes ſubito qd nimis graue ē:ex laicis ordinent̄. Item ormiſda papa oib⁹ epiſcopis. **De eodē.** In^g ſacerdotibus eligēdis uł ordinādis curā oportet eſſe p̄ſpi cuā.irrep̄heſibiles eē ꝯuēit:quos p̄eſſe neceſſe ē corrigēdis.lōgā^h de bet uitā ſuam ꝓbatiõe mõſtrare: cui gubernacula cõmittūt̄ eccl'ie.

Nõ nõ negamus eē i laicis do placitos mores:ſed milites ſuos ꝓbatos ſibi querūt iſtituta fideli um.diſcere prius qſq̄ debet añq̄ doceat:ꝛ exēplū religioſe ꝯuerſa tionis de ſe poti⁹ alijs p̄ſtare^i: q̄ ſumē.emēdatiõe^k eē ꝯuenit pp̄lo quē neceſſe ē orare ꝓ pp̄lo.longa obſuatiõe religioſus cult⁹ tradat̄ ut luceat ꝛ clericalib⁹ obſeqis eru diēdus inſeruiat : ut ad uenerādi gradus p̄duct⁹ ſūmā qs ſit:ſruct⁹ hūilitatis^l oñdat.nec tñ ꝯſecrare de laicis ihibemus: ſed nec de pēi tentib⁹ quideꝫ qſq̄ ad huiuſmodi gradū ꝓphan⁹ temerator aſpiret ſatis illi ſit poſtulāti veniā ꝯcedi qua ꝯſciētia abſoluat reū:q ſe pec cata ſuo pp̄lo ſit teſtē^m cõfeſſū:qs enim quē paulo añ iacētē viderat venerēt̄ antiſtitē^n.pferēs mẽorā di^o crimis labē nõ hꝫ lucidā ſacer dotij dignitatē. Itē inocentius papa. **De eodem.**

Miſerū^a ē euꝫ fieri magiſtrū:q nūq̄ fuit diſcipulus : cumq̄ ſūmū ſacerdotē fieri q i nullo gra du unq̄ obſecut⁹ fuerit ſacerdoti. Itē leo ep̄s. **De eodem.**

Miramur^a tñ apud nos ꝓ oc caſioneꝫ tp̄is ipacati aut am bientiū p̄ſūptionē aut tumultuꝫ ualuiſſe popularē:ut indignis qui buſlibet ꝛ lõge extra ſacerdotale meritū ꝯſtitutis paſtorale faſtigi um ꝛ gubernatio eccl'ie crederet̄. nõ.n.ē hoc ꝯſulere pp̄lo:ſʒ nocē: nec p̄ſtare regimē : ſed augere di ſcrimē^b.integritaſ eni preſidētiū ſa lus ē ſubditorū.ꝛ ubi ē incolumi tas obedientie:ibi ſana eſt forma doctrine. Principat⁹^c aūt quē aut ſeditio extorſit aut ābitus occupa uit:ēt ſi morib⁹ atq̄ actib⁹ nõ of fendit:ipſius tñ initij ſui eſt p̄nici oſus exēplo.ꝛ uix bono pagūtur exitu:q̄ malo ſē ichoata p̄ncipio. Quõ ſi in qbuſlibet eccl'ie gradib⁹ ꝓuidēt̄ ſcienterq̄ curādū eſt: ut i domo dñi nihil inordinatū^d ſit ni hilq̄ prepoſterū : q̄to^e magis ela borandū eſt;ut electione eius qui

Ep̄us.ergo collatio archi diaconat⁹ ſpe ctat ad ep̄m.l xxiiij.di.ep̄oꝝ ꝛ.xxv.di.c.i.ꝛ lxxi.diſ.c.i.ꝛ lxxxix.di.vo. lumus.ſʒ ꝯ. x ciij.di.legim⁹. ꝛ ex̄ de elec.cū in cūctis.vbi dr̄ ꝙ ad cano nicos ſpectat. dic ꝙ ad ep̄m tm̄ ſpectat cõ. firmatio : ad canõicos ele ctio de iure.in talib⁹ tñ ꝯſide rāda ē ꝯſuetu do:ut ex̄ õ elec cū eccleſia.

a Niſi pb̄ri. j.xxiij.q.iiij.ſic excellētiam.ꝯ ubi dr̄ ꝙ ñ gra dus elegātior ſʒ uite melior ꝛc.ſʒ dic ꝙ nõ tm̄ ordo ꝯſide rat̄: ſed ordo ꝛ meritū.

c In. Nullus
c In. Innoua mus.uł pb̄r.redde ſin gula ſingulis.

g Ordiari.co gif ergo aliqs recipe ordinē. ꝛ ſic ē ꝯ hoc.l xxiiij.di.geſta ſed iſtud rõne adiūcti ordis ſcētib⁹.j.xxv. D.LXI.

b Ne adole ſcētib⁹. Ne adole ſcētib⁹ ānos:ut ex̄ de elec.cū i cūctl.

Nullus i ſacrl poſtulari tam pōt i epꝫ laic⁹ ut.lxi.di.oſi⁹. ꝛ.lxiij.di.valē tinianus.

b Habuiſſe. ſupple ſacros nā ēt ſb̄diaco

e Itē laici.hic oñdit ꝙ lai ci ñ ſūt eligē di in ep̄os:ſed pñt po ſtulari.itē oñdit ꝙ tm̄ de ꝓpria eccl'ia facien da ē electio.deide oñ dit de viſitatore ꝙ ni hil dꝫ p̄ſumere õ reb⁹ illi⁹ eccl'ie cui dat⁹ ē vi ſitator. Et nõ ꝙ vocat hic laicos illos q ñ ſūt ordiati:ꝛ illos q rep̄e te ſē ordiati.ꝛ nec iſti nec illi ſūt eligēdi.

f Sacerdotale.ſu bito.ꝛ ita iniq̄ ꝛ male.iniqtas.n.oia p̄ cipitat:ut.j.de pe.diſ. iij.inf hoc hircū.ſi tñ neceſſitas ē:i āno ꝛ di midio pōt laicus reci pere oēs ordies:ut.lx xvij.di.mõach⁹.ꝛ.c.ſe

g In ſacerdotib⁹ corrigēdis.ſic iij.q.vij.iudicet.ꝛ.c.ſe

h Lõga.ſic.§.xxviij di.p̄iuſq̄.

i Preſtare.vñ ñ petē exēplū.ſʒ dare dign⁹ erat.ad idē.xvi.q.i.p̄ dicator.

k Emdatiorē.ſic.viij q.i.qualis.i.q.i.c.vilif ſimus.

l Hūilitatis.q2 nihil ita ſplēdet i põtifice ſi cut hūilitas.ut.c. di.ꝯ morem.

m Teſte.q2 publica delc̄a publico egēt re medio:ut de pe.diſ.i. §.hoc ergo.ꝛ.c.q̄uis

n Memorādi.ꝛ hoc ꝓpt̄ memoriā p̄teriti delicti:ſi.xxv.di.c.vlt. ꝛ.xlviij.di.§.i.ꝛ.iij. q. iiij.c.ij.ꝛ.ff.de decur. l.vlti.

Miſeꝝ ē q nūq̄. §.lix.di.õdiatoſ

Miramur. aut tumultū.ar.ꝙ ñ ē deuiādū a iure cõi ꝓpt̄ tumultū pp̄lareꝫ nec ꝓpt̄ ſedādā diſcõ diā:ut.lxij.di.doced⁹ xviij.q.ij.ſiqs abbas. viij.q.i.lʒ.ſic.C.õ pēſ decurionū.ꝛ ar.ex̄ de ap.c.cõſtitut⁹.ar.ꝯ.ff. ad.l.cor.de.ſic.l.pe.ꝛ xxviij.di.õ ſyracuſāe. ꝛ.xi.q.iij.añceſſor.ꝛ.l di.ut ꝯſtitueret̄.ex̄ de re.iu.q ſcādalizauēit.

b Diſcrimē.i.piculū

g

c ¶ Preſidentiũ.i.ſacris officijs deputatoꝝ.
d ¶ Principatus.i.q.i.principatus.
e ¶ Inordinatũ.ſ.ut poti⁹ eligat ille q diu militauerit in eccl'ia:ut.j.c.qd ꝓ derit:uel ẽt ille q eſt in maiori ordine ꝯſtitutus:ut.lxxv.di.c.vlti.
f ¶ Quãto.nõ quãto res ẽ maior tãto maior ẽ iqſitio faciẽda:ut.lxx.di.ordinatos.xlvij.di.quãtũ libet.xlij.di.qeſcam⁹.⁊.vij.q.ij.c.vlti.Et ẽ h̃ ꝯ illos q dicũt ꝙ i cauſis m̃rimonialib⁹ nõ ẽ ita diſtricta examiatio facienda circa teſtes.
g ¶ Omniũ.ar.qḋ vni dr̃ ad alios extẽdit:ut di xi.xxxviij.di.ignorantia.⁊ ar.xxxij.q.vij aplus.⁊.xxxi.q.i.ꝙ ſi ⁊.C.ð naturali.li.auc.item ſiqs.
h ¶ Perſona.nõ ꝙ ꝓpter pſonã ñ recedit a iure cõi:ut hic.⁊.l.di.ex pẽitẽtib⁹.⁊.lxxxix di.ſingula.lix.di.hoc ad nos.tñ qñq₃ recedit a iure ꝓpt pſonã:ut fuit i auguſtino:ut vij.q.i.nõ aũt.itẽ ꝓpt ſcãdalũ qḋ timet in ꝑſona:ut.xxiij.q.iiij.nõ põt.ſilr̃ ꝓ mi[illegible]atiõe ꝑſone:ut.lxxxvi.di.tanta.ſ₃ dic ꝙ ibi pſone fauore nõ recedit a iure ſ₃ ꝓpter vtilitatẽ ꝓuenientẽ ex pſona.
i ¶ Pro laborib⁹.nõ ꝙ eoipſo ꝙ qs elect⁹ ẽ:p̃ſumit eẽ melior alijs:ut.ſ.di.lix.c.i.⁊.xl.di.c.i.ar.ꝯ.viij.q.i.illud.
k ¶ Documẽta.hic mala vita ꝓbat aliquem ãbitioſe ꝓueniſſe ad dignitatem:ſic eꝯuerſo merita alicui⁹ excuſãt ipm̃ de ãbitiõe:ut.i.q.i.quibuſdam.
a Epiſcopũ.ꝯſtitui.i.ꝯſecrari.ſolus eni nõ d₃ ꝯſecrare ipm̃:l₃ ſol⁹ ipm̃ poſſit ꝯfirmare:ut.lxiiij.di.c.i.⁊.li.di.c.vlti.dũ tñ adſit ꝯſenſus capl'i ſui:ut ex̃ de his q̃ fi.a prela.nouit.
b ¶ Multo.ſic.ſ.diſ.lix.c.vlti.⁊.ſ.e.i ſacerdotibus.
c Quid proderit.nõ ꝙ licitũ eſt alicui fuire i eccl'ia ſpe ſtipẽdioꝝ:ut.ſ.lix.di.ſi officia.⁊.lxxiiij.di.ꝯſuluit.ar.ꝯ.viij.q.i.ſẽ i eccl'ia.⁊.xij.q.i.hẽbat ſ₃ dic ꝙ ſpare põt:dũ tñ non p̃ncipalit ad h̃ fuiat:ut.lxxvij.di.i ſingulis.⁊.viij.q.i.q epatum.

ſupra omnes gradus cõſtituitur nõ erret.nã totiuſ familie dñi ſtatus ⁊ ordo nutabit:ſi qḋ reqritur in corpore non inuenit in capite. ubi eſt illa beati pauli apl'i ꝑ ſpm̃ dei emiſſa p̃ceptio:qua in pſona timothei omniũ[a] ſacerdotũ chriſti nũerus erudit:⁊ inde unicuiq₃ nr̃m dicit:manus nemini cito impoſueris:neq₃ cõices peccatiſ alienis. Quid eſt cito man⁹ iponere: niſi ante maturitatẽ etatiſ:añ tp̃s examinis:añ tp̃s emeritũ obediẽtie:añ expientiã diſciplie ſacerdotalẽ honorẽ tribuere nõ cõprobatis? ⁊ qd eſt cõicare peccatis alienis:niſi talẽ effici uolũtatẽ qualiſ eſt q nõ meruit ordinari? Sicut enim boni opis ſibi comparat fructu₃:qui rectũ tenet i eligendo ſacerdotem iudiciũ:ita graui ſemet ipſũ afficit dãno:q ad ſue dignitatis collegium ſublimat indignum. Nõ.n.i cuiuſq₃ pſona[b] p̃termittẽdum eſt:ꝙ iſtitutis generalib⁹ cõtinet:nec putãdus ẽ honor ille legitim⁹:q fuerit ꝯtra diuine legis p̃cepta collat⁹. Merito patrum beatoꝝ uenerabiles ſãctiões:cu₃ de electione ſacerdotũ loquerẽt:eos demũ ſacris admiſtratõibus idoneos cenſuerũt:quoꝝ omnis etas a puerilib⁹ exordijs uſq₃ ad pfectiores annos ꝑ diſcipline ſtipẽdia eccl'iaſtice cucurriſſet:⁊ unicuiq₃ teſtimoniũ prior uita prebe ret:nec põt de eius ꝓuectõe dubitari:cui ꝓ laborib⁹ multis ꝓ moribus caſtis ꝓ actionibus ſtrenuis celſioris loci premiũ debet. Si.n ad honores mũdi ſine ſuffragatione temporis ſine merito laboris indignũ eſt ꝑueniri:⁊ notari ambitus ſolẽt:quos ꝓbitatis documẽta[k] nõ adiuuãt:q̃ diligẽs ⁊ q̃ prudens habẽda eſt diſpenſatio diuinoꝝ mũeꝝ ⁊ celeſtiũ dignitatũ?

Item ex cõcilio laodicenſi.

Nõ ſunt eligendi ad epiſcopatu₃ niſi quos ꝓbabilis uita cõmẽdat.

Epiſcopũ[a] nõ oportet p̃ter iudiciũ metropolitanoꝝ ⁊ finitimoꝝ ep̃oꝝ ꝯſtitui ad eccl'ie p̃ncipatũ:nec eligãt niſi hi quoſ multo[b] añ mota ꝓbabiliſq₃ uita cõmẽdat:⁊ nihilomin⁹ ſi in ſermone fidei ⁊ recta rõne ꝓ ſua ꝯuerſatiõe ꝓbati fuerit. Item celeſtin⁹ oibus orthodoxis. De eodem.

Quid[c] ꝓderit ꝑ ſingula ſtipendia clericos militaſſe ⁊ oẽm egiſſe i dominicis caſtris etatẽ:ſi hi qui futuri ſũt ſacerdotes ex laicis reqrãtur:qui uacãtes ſeculo ⁊ omnẽ eccl'iaſticũ ordinẽ neſciẽteſ ſaltu p̃poſtero in alienũ[d] ãbiũt honorem imoderata cupiditate trãſcendere:⁊ in aliud uite gen⁹ calcata reuerentia eccl'iaſtice diſcipline trãſire. talib⁹ itaq₃ frẽs chariſſimi neceſſe eſt:ut obuiemus. his itaq₃ fraternitatẽ ur̃am decretiſ cõmonemus:neq₃ laicũ ad clericat⁹ ordinẽ admittat ⁊ ſinat fieri:unde ⁊ illum decipiat:⁊ ſibi cauſas generet:qbus reus ꝯſtitutoꝝ decretaliũ fiat. Item leo.

Rudibus ⁊ iperitis gubernacula eccleſie non ſunt committenda.

Statuimus[e] ne in aliquo apoſtolica ⁊ canõica decreta uiolentur:⁊ ne his regẽda dñi eccl'ia credat:qui legitimaru₃ inſtitutionum neſcij ⁊ toti⁹ hũilitatis ignari nõ ab ifimis ſumere icremẽtu₃ ſed a ſũmis uolũt hr̃e principium cum ualde iniquu₃ ſit abſurdũq₃:ut impiti magr̃is:noui[f] antiquis p̃ferãtur:rudes emeritis. His[g] omnib⁹ auctoritatib⁹ laici ꝓhibentur in ep̃atum eligi. Econtra beat⁹ nicolaus ex laico electus ẽ in ep̃₃. beat⁹ ſeuer⁹ ex lanificio aſſũptus eſt in archiep̃m. beat⁹ ambroſius cu₃ nõdũ eſſet baptizat⁹:in archiep̃m eſt elect⁹. Sed ſciendũ eſt ꝙ eccl'iaſtice ꝓhibitiões ꝓprias hñt cauſas:qbus ceſſantib⁹ ceſſant ⁊ ipſe. ut eni laicus in ep̃m nõ eligeretur hec cauſa fuit:quia uita laicalis eccl'iaſticis diſciplinis ꝑ ordinem nõ erudita neſcit exẽpla religioins de ſe p̃ſtare alijs:que in ſe ipſa expimento nõ didicit. cum ergo quilibet laic⁹ merito ſue pfectionis clericalẽ uitã trãſcendit:exẽplo beati nicolai ⁊ ſeueri ⁊ ambroſij eius electio poteſt rata haberi. Unde idẽ ambroſius in epl'a ad uercellenſes ait de ſeipſo.

Neophitus[h] ꝓhibet ordinari: ne extollat in ſupbiam:ſed ſi nõ deeſt hũilitas cõpetẽs ſacerdotio:ubi cã[i] nõ adheret:uiciu₃ non

d ¶ Alienũ.i.alijs debitũ:ſic.ſ.xiij.di.§.i.ff.de adopt.l.fi.
e Statuimus.ab infimis:ſic.xlviij.di.ſicut.
f ¶ Noui.ſeniores in eccleſia ſp p̃ponendi ſũt iunioribus in electione:in reſponſiõe:in ſubſcriptiõe:ut.lxxv.di.c.vlti.⁊.lxxiiij di.epiſcopoꝝ.⁊.xvij.di.§.hinc etiã.⁊.c.ſe.xcvi.di.bene.
g His oib⁹.hec ſo.nõ ual₃ q₃ laic⁹ quãtũcunq₃ ſit pfectus nõ ẽ eligẽdus:ſed tãtu₃ poſtulandus:ut.j.e.obitum ⁊.ſ.e.in ſacerdotib⁹.⁊.ſ.di proxi.hoc ad nos.quod ãt dicit ð his tribus nõ ob.q₃ diuina inſpiratiõe fuit factũ uel dic ꝙ iſti poſtulati fuerunt.
h Neophitus.ſupbiam.ſ.xlviij di.qm̃.
i ¶ Cauſa.videtur ꝯ ꝙ vbi ꝓhibet electio ex cauſa:ꝙ ceſſãte illa cauſa poſſit fieri electio:ut hic.⁊.xxvij.di.de ſyracuſane.i.q.i ꝙ pro neceſſitate.ar.ꝯ.xxxij.q.i.dixit.⁊ xix.q.ij.due ſunt. vno mõ ſic põt expõi:ceſſante cauſa ceſſat ⁊ ꝯſtitutio.i.qñ cã ceſſat actu ⁊ exẽplo.i.ut ñ poſſit trahi in ꝑniciẽ exẽpli.lxiij di.§.verũ.uel dic ꝙ ceſſat circa pſonã illam ad hoc tm̃ ut diſpẽſari poſſit ſecũ.uel dic ꝙ tunc ceſſat:qñ hoc in iure exp̃mit ꝙ ceſſare debeat.ul' dic qñ ois cã ceſſat ⁊ ipulſiua ⁊ finalis ⁊ efficiẽs ⁊ occaſionalis:tunc ceſſat ꝯſtitutõ

k ¶ Judicio.id eſt ꝑ ſcientiā.
l ¶ Exēplo.ſi℞es ordinādo:ſed diſpēſatiue.⁊ ſic planū eſt.
m ¶ O Sius.aut diues .q de ſuis facultatibꝰ aliqd dedit eccl'ie: nō tñ ē recipēdꝰ ideo:niſi al's dignꝰ ſit:ut.i.q.iij.ex multis.nec eni diuites ſūt reijciēdi:ut.xxx.di.hoc ſcripſimus.

a ¶ Epiſcopus.i.dū aliqs poſtulaᷓ ut fiat ep̄s:ut.lxiij.di.l'ras.
b ¶ Subſcriptiōibus.in qbus ꝯtineᷓ de vita electi:ut.j.e.catiñēſis.⁊ vij.q.i.qualiᷓ. Sꝫ nunqd adeo reqriᷓ hoc decretū:ut electio ſine decreto facto nulla ſit! videᷓ ꝙ ſic:ut hic.⁊.xlvij.di.de petro.⁊.ij.q.i.legū.⁊.viij.q.i qualiter.⁊.viij.q.iij.talia.⁊.xij.q.ij.ſine exceptione.⁊.lxiij. di.quāto. Sed dico ꝙ lꝫ in electione reqraᷓ decretum cum ſubſcriptiōibꝰ canonicoꝝ:tñ electio facta ſine ipſo tenet. Duabꝰ eniꝫ de cauſis fit ſubſcriptio. Una cā ut ſi qs vellet variare vota ſua icipet eiꝰ obuiare ꝓpria ꝯfeſſio:ut.i.q.vij. ſaluberrimū. Alia rōne:ut ꝑ ſubſcriptionē ſciaᷓ an oēſ canōici fuerint pñtes i electiōe: ar.ex̄ de his q̄ fi.a pre quāto.i fi.lꝫ ergo ſcriptura reqraᷓ in electōe tñ ſi fiat ſine ip̄a tenet. ⁊ eſt ſi℞.nā in m̄rimonio m'lta reqrūᷓ interuenire:⁊ tñ ſi ñ īteruēiant tenet m̄rimonium ut.xxx.q.v.nſ̄ates.io b.ꝯ ex̄ de elec.inotuit.

imputaᷓ.itaqꝫ ordinatōēꝫ meam occidētales ep̄i iudicioꝛᵏ:oriētales ēt exēploꝛˡ ꝓbarūt. ITē obijciᷓ illud ſardicenſis conci.

Scholaſticꝰ ex foro aut ex adminiſtratione poſtulari poteſt ep̄s.

OSiusᵐⁿᵒ ep̄s dixit:⁊ hoc neceſſariuꝫ arbitror ut diligentiſſime tracteᷓ:ſi forte aut diues aut ſcholaſticꝰⁿ deᵒ foro aut deᵖ adminiſtratiōe ep̄s fuerit poſtulatꝰ: ut ñ ꝑus ordineᷓ:niſi anᵍ lectoris mūere ⁊ officio diacōij aut pb̄rij fuēit ꝑfūctꝰ:⁊ ita ꝑ ſingl'os gradꝰ ſi dignus fuēit:aſcēdat ad culmē ep̄atus. SEdʳ aliud ē poſtulari aliud eligi.poſtulaᷓ nexibꝰ curie aſtrictꝰ ab ip̄atore:clericꝰ alterīꝰ ciuitatis a ſuo ep̄o.ſꝫ ñ eligiᷓ aliqs niſi i ſacris ordibꝰ ꝯſtitutꝰ. fit.n.electio cū ſolēnitate decreti oiuꝫ ſubſcriptōibꝰ roborati:poſtulatio uō ſimplici petitiōe.quā diſtinctionē beatus greg.inuit i regiſtro ſcribens cuidā ep̄o.

Electio ep̄i dꝫ fieri cuꝫ ſolēnitate decreti oiuꝫ ſubſcriptiōe roborati

EPiſcopꝰᵃᵇ dū fuerit poſtulatꝰ cuꝫ ſolēnitate decreti ſubſcriptiōibꝰᵇ oiuꝫ roborati ⁊ dilectiōis tue teſtimōio l'raꝝ ad nos ꝯſecrādus occurrat. HJcᶜ beatꝰ ābroſiuſ añ ſuſceptū baptiſma ab ip̄atore ē poſtulatꝰ ñ electꝰ. Jdē:clerici alterīꝰ eccl'ie ñ ſᷓ ꝓferēdi i electione his q bñ militāt in ꝓpria eccl'ia.

UNde celeſtinus papa.

Extranei emeritis in ſuis eccl'ijs nō ꝓponātur.

NEcᵈ emeritis i ſuis eccl'ijs ꝑegrini ⁊ extranei ⁊ q añ ignoti ſūt ad excluſionē eoꝝ: q bñ ciuiū ſuoꝝ merentur teſtimoniuꝫ:ꝓponantur. ITem.

NUllusᵉ iuitis deᷓ ep̄s.tūc aūt alᷓ de alīa eligaᷓ eccl'ia:ſi de ciuitatisᶠ ipſīꝰ clero cuīꝰ eſt ep̄us ordinādꝰ nullꝰ qd euenire ñ credimus dignꝰ poterit repiri. ꝑmū.n illi reprobādi ſᷓ:ut aliq de alienis eccl'ijs merito ꝓferāᷓ. hēat unuſqſqꝫ ſuū fructūʰ militie i eccl'ia i q̄ ſuā ꝑ oia officia trāſegit etatē. in aliēa ſtipēdia mīme alᷓ obrepat: nec alij ōbitā alᷓ ſibi uēdicare audeat mercedē:ſit facultas clericiſ renitēdi ſi ſe uiderint ꝑgrauari: ⁊ quē ſibi igeri ex trāſuerſo uiderit: nō timeāt refutare q etſi ñ debitū ep̄atꝰ ꝑmiūⁱ:uelᵏ libeꝝ de eo q coſrecturꝰ ē:ōbēt hr̄e iudiciū. Palea

IN ordiatiōe ꝓpoſiti illa ſꝑ cōſidereᷓ rō:ut hic ꝯſtituaᷓ:quē oiſ ꝯcors cōgregatio ſm timoreꝫ dei ſiue ēt ps ꝯgregatōis q̄uis praua ſaniori ꝯſilio elegerit.uite aūt merito ⁊ ſapiētia eligaᷓ: q ordinādꝰ eſt:⁊ ſi ultimꝰ eſt i cōgregatiōe.ꝙ ſi ois ꝯgregatio uicijs ſuis ꝯſentientē ꝑſonaꝫ pari ꝯſilio elegerit:⁊ uicia ip̄a aliq̄tenꝰ in noticiā ep̄i uel ad alios uicinos ꝓpoſitos uel xp̄ianos claruerint:ꝓhibeaᷓ prauoꝝ preualere ꝯſenſuꝫ:ſed domui dei

n ¶ Scholaſticus.i.l'ratus.
o ¶ De foro.ſ. cauſaꝝ eccleſiaſticaꝝ.
p ¶ De adminiſtratiōe. ciuili uel curiali.
q ¶ Añ lectoꝛ.j.xviij.q.ij.q̄ꝫ ſit.⁊ ita differri pōt ꝯſectio ep̄oꝝ qñqꝫ vltra annū:ut.v ij.q.i.ꝯſtitutū
r ¶ SEd aliud eſt.poſtulatio fit biſ vbis:petimꝰ ut facias te ꝓmouēi: qꝛ volumꝰ te eligē.⁊ tūc dᷓ poſtulari a ſeip̄o ab alio aūt fit poſtulatio :ut ſi laicꝰ ul' cl'icꝰ ſit de ep̄atu alterīꝰ tūc poſtulaᷓ ab ep̄o loci ut. lxxi.di. primateſ.⁊ ēt a ſeip̄o:qꝛ vnīꝰ cōſenſus ñ ſufficeret. Si aūt laicꝰ dicēt: nolo tōſurari: niſi certꝰ ſim de electōe:uel clericꝰ dicēt nolo ordiari niſi certus ſim ō ep̄atu.de hoc nullum pactū ē interponēdū :ut lix.di.hoc ad nos. ⁊.xvi. q. ij.ꝑ laicos.nec peccat q hac ſpe recipit ordinē:dū tñ ꝑncipaliᷓ eo ꝓpoſito ñ ordineᷓ:ſꝫ ad h̄ ut poſſit ꝓdeſſe.viij.q.i.ſᷓ i eccl'ia.ſi ḡ clericꝰ ē ō eodē ep̄atu:ille ñ poſtulaᷓ:⁊ ē monēdꝰ ⁊ ēt cogēdꝰ ſuſcipe ſacros ordines:ut.j.e.bñ.ſꝫ laicꝰ de eodē ep̄atu a ſeip̄o poſtulaᷓ ut.ſ.e.oſiꝰ. Jl'e āt a q̊ poſtulaᷓ nō cogiᷓ dare poſtulatū niſi velit:ut.lxiij.diſ. l'ras.lxxxv.di.arcbidiaconū. lxxvj.di.electiōis.i auc.de ſciſ.epiſ. ſ.nullū.pōt tñ ꝑ ſuꝑiorē cogi ut ip̄m det qñ nō ſb̄eſt iuſta cā omittēdi:ar.ex̄ ō iurepa.nullꝰ. Sꝫ q̄ro ad quē titulū ordieᷓ iſte cū adhuc ñ ſit electꝰ nec aliqd hꝫ bñficiū!dico ad titulū eccl'ie ad quē eſt poſtulatꝰ.pone ḡ ꝙ aliū poſtea eligāt:h̄.n.facē pñt:qꝛ ꝑ poſtulationē nō ē ius q̄ſitū poſtulato:ut ex̄ de poſtu.bone.⁊.c.poſtulatōꝫ ⁊ ita tenebit electō alīꝰ.dico ꝙ lꝫ nil iuriſ ſit q̄ſitū poſtulato:tñ pōt eos ꝯuenire ut ꝓuideāt ei i ſtipēdio ꝯueniēti:ut ex̄ de iurepa. paſtoralis.nō.n.debuerūt mutare ꝯſiliū i alterīꝰ iuriā:ut.xxij.q.ij.ꝑmū.ff.de re.iur.nēo.ſi aūt nondū elegerūt aliū pōt eos ꝯuenire ut eligāt ip̄m ad illū ep̄atū.⁊ h̄ pōt dici ꝙ pñt variare ſi aliqs a ſeip̄o poſtulaᷓ. Si vō poſtulaᷓ a ſuꝑiore ⁊ poſtulatio pñtata ē ei ⁊ ille ꝯſenſit:ſatis pōt dic ꝙ non pñt variare poſtulationē:ut ex̄ de poſtula.bone.ij. Jtē clericꝰ alterīꝰ eccl'ie bñ pōt eligi:ſꝫ pꝰ electiōeꝫ ē poſtulādꝰ:ut.lxxvi.di.dilectiōis.lxiij.di.l'ras.lxxxv.di.florētinuꝫ ſed laicꝰ ꝑmo ē poſtulādus deinde eligendus.

c ¶ HJc beatꝰ.⁊c̄.
d ¶ NEc emeritl.i.bñ meritis i vita ⁊ ſciētia.i.q.i. viliſſimꝰ.
e ¶ NUllus iuitis.a principio. ſꝫ ſi ꝑ negligentiā neminē eligiſſent bñ dareᷓ eis iuitiſ:ut.lxxxix.di.volumꝰ.ſi℞ vbi mior ps ꝯ̄dicit nec hꝫ iuſtā cāꝫ ꝯ̄dictiōis: bñ daᷓ eis ep̄s iuitis. Jdē pōt dici de laicis :ꝙ eis iuitl nō ē dādus ep̄s:ſi habēt iuſtā cām ꝯ̄dictōiſ ut.lxiij.di. ſi forte. de hoc nō.xxiij.di.c.illō.
f ¶ Ciuitatis.nūqd ꝑ h̄ itelliges ꝑus clericos totīꝰ ciuitatis uel diocēſis eē reprobādos: vr̄ ꝙ ſic:ut.j.lxiij.diſ. ſacroꝝ.⁊.c.plebs.⁊.c.noſſe.⁊ ex̄ de vſupall'.cū ſuꝑ.illi.n.videᷓ eē de aliēa eccl'ia cū totū ñ ſit aliō a pte:ut ex̄ ō elec.cū nobiſ oli.⁊ q i ꝯtinētibꝰ edificijſ moraᷓ:rome morari vidēᷓ:ut.ff.de v̄.ſig.l.q i ꝯtinētibꝰ.⁊.l.edificia.⁊.l.pupillꝰ.§.icola.ſic̄ i tutela r̄ꝓbādi ſᷓ oēs ō ciuitate añq̄ꝫ eaᷓ ad vicias ciuitateſ:ut.ff.ō tu.⁊ cu.l.diuꝰ.⁊ ꝑſes dꝫ eē ō dioc.ut.C.li.x.ō icol.l.veꝝ.⁊ h̄ ꝯcedit.h.ſꝫ credo ſufficē ꝙ reprobati ſūt oēs ō maioꝛ capl'o:ar.ex̄ ō v̄.ſig.cū clerici.⁊ de reſcrip.rodulphꝰ. Sꝫ qd ſi maior ps eligit extraneū: ⁊ minor eligit ō gremio ſuo!videᷓ ꝙ hic ꝓualebit electio paucoꝝ:ut.vij.q.i.deniqꝫ Nā i poſtulatiōe oēs erūt ꝯcordes:ut.lxiij.di.l'ras.io. Sꝫ hoc falſū ē.ſufficit eni ꝙ due ꝑtes ꝯſentiāt i poſtulatiōe:de elec.ſcriptū.b. Jtē mior pars iuſtā hꝫ cām ꝯ̄dicēdi.vñ lꝫ ſint pauciores:audiᷓ coꝝ ꝯ̄dictio:ut ex̄ de his q̄ fi.a.ma.par.ca.cum i cūctis.xxxi.di.nicena.ar.ꝯ ex̄ ō elec.cū nobis olim ⁊.c.cū inter.dico tenere electōeꝫ mioris ꝑtis q eligūt ſm formā canonicam de ſuo gremio.vñ ſi diuerſi ſūt clerici:prius examiaᷓ ille q ē de ꝓpria q̄ꝫ q ē de aliena eccleſia:ut di.lxxxv.florētinū archidiaconū.nec ob.ꝑmiſſe de cre.iō enim tenuit ibi electio maioris partis:qꝛ nullus fuit ibi ex aduerſo electus. Sꝫ adhuc ob.ex̄ e.ti.i cauſis.vbi ꝓualet poſtulatio triū de aliena eccleſia electiōi duoꝝ de ꝓpria.ſed hoc fuit ꝓpter formā mādati:qꝛ ita cōuenerāt:ut in quē maior ps ꝯueniret ille eēt potior:⁊ de hoc nō ex̄ de elec. cum inᷓ canōicos. Sꝫ qd ſi oēs eligūt de aliena eccleſia ꝓter vnū q eligit ō ꝓpria!hic dico nō valere electionē vnīꝰ:qꝛ nullū de ꝓpria pōt eligere cuꝫ

glibet eoꝝ ꝯſenſit in aliū: vñ in ſeipm nō pōt ꝯſentire. Itē qd ſi data ē aliqbus ptās ut eligāt: ⁊ ipi poſtulāt exneū: tenet poſtulatio: ut ex̄ de renū ci. poſt trāſlationē. ex̄ de elec. in cauſis. de poſtu. bone. lȝ autem ex pte ſint egreſſi fines mādati: tñ fecerūt id qꝺ ē vicinū mādato: ut. ff. iudi. ſol. iā tñ §. vl. io. qcqd dicat io. ei⁹ opio nō fuať de electiōe minoꝛis ptis de eadē ecclesia: vñ cū totū capitulū facē videať qꝺ fit a maioꝛi pte capłi: ut i ex̄ de his q̄ fi. a ma. p. ca. cū i cūctis. tenebit electio exnei: ut dič. ⁊. p ꝺcre. ſupi⁹ allegataſ qꝛ multa fieri ñ debēt tñ aliť facta tenēt. Nā melioꝛ eligi dȝ: ut. viij. q. i. lȝ. tñ ſufficit ſi bonus eligať: ut i ex̄. de ele. cū nobiſ. ⁊. c. cū dilecti. ⁊. C. de ſtatuis ⁊ ima. l. vlti. b.

g Nō credimus. nō benignā p̄ſuptionē: ꝙ ſp ꝓſumiť ꝙ aliqs ſit dign⁹ in eccłia: ut. j. e. obitum.

h Fructum. ſic. ff. de adop. nec ei. §. pterea.

i Pꝛemiū. ſ. obtinet ut aliqs de ipis eligať p h̄ videť ꝙ lȝ aliq pdiderint ius eligēdi ꝙ pñt excipe ꝯ illū q dať eis: videť tñ ꝙ excipe nō pñt ſȝ tm agere: ut extra de ap. cōſtitut⁹. in fi.

k Vel liberū. i. ſaltē.

l Studij. declinari. ar. ꝙ eccleſia pōt i duoſ ꝯſentire: ut ſi vn⁹ nō obtineat: alť ſaltē obtineat. lxxxv. di. archidiaconū. ⁊. viij. q. i. i ſcripturis. maxie vbi diffidūt de iure ſuo: ut ex̄ de poſtu. bone. Sȝ nōne ꝓuati debēt eſſe iure ſuo: ut extra de elec. cū i cunctis. ſȝ h̄ ⁊ ſilia loqūtur i eo caſu qñ eligentes latebat viciū electi ſic. xxviij. di. de ſyracuſane: ſm alios ſecūd⁹ pōt eligi ſub ꝯditione ut ſi pm⁹ nō obtineat ſecūd⁹ maneat: ut. lxxxv. di. archidiaconū floꝛētinū. ſic ex̄ de elec. cū terra. ſic. vij. q. i. q̄ȝ uis. ⁊. c. paſtoꝛalis.

m Obitū. ſolēniť. i. ita plene q̄ſi epus oia diſponet: ut. xij. q. i. qm̄ velina.

n Studio. diſſenſione uel inuidia.

clesias vacantes: ut hic innuitur in fi. c. ⁊. xij. q. ij. nō liceat.

p Parochia: in tota dioceſi habebit iſte prouiſionē: ut. xij. q. i. qm̄ uelina. ut patet in fi.

a Catinēſis. ipoſſibile. i. nō cōmode aliter fieri potuit: qꝛ iſte erat vicin⁹: ſic ſumiť. ff. de v̄. ſig. nepos ꝓculo. Itē dr̄ ipoſſibiłe qꝺ ñ ē honeſtū. ff. de cō di. inſti. filius. Itē qꝺ ñ iuſte fit. xxiiij. q. ij. ſane. xxij. q. ij. faciat hō.

b Nec filios tamē aľ. quantū ad ſeculareſ honoꝛes ꝓſūt filij vbi fili⁹ p āno ꝯputať. ff de mino. l. ij. Sȝ nūqd iſtꝺ ē cōtra p̄ceptū apłi qui dixit vnius vxoꝛis virū? So. hic loqť qñ p̄ſumptio ē: ꝙ ꝓpť filios dilapidet bona eccleſie: ſic. xxviij. di. de ſyracuſane. ⁊ tūc dabit cautionē: ⁊ faciet iuētariū. xij. q. i. ſūt manifeſte. idē dico de nepotib⁹: ut in auč. quomodo oꝛ epos. §. i. col. j

c Compellat ergo aliqs poteſt cogi ad epiſcopatū ſicut ad alios oꝛdines: ut. xl. diſ. añ oia. xcij. di ſiqs eps vacāſ lxxiiij. di. placuit. io.

Bene. vbi diu. ar. ꝙ differri poteſt electio: cū nō iueniť idoneus. ⁊ lȝ aliq infra tempus ſtatutū iuſto impedimento detenti non eligūt: nō ꝓuanť electiōe: ut ex̄ de elec. ne pro defectu. nā nō currit p̄ſcriptio contra illum qui non poterat eligere: ut extra de conceſ. pꝛe. non va. quia diuerſitatem. ⁊ ar. C. de. anna. excep. l. i. in fi. ⁊. C. de inoffi. teſta. cōtra. ff. ex qui. ca. ma. l. ꝙ qdem.

eps̄ ꝯſtituat cū alijs dignū diſpēſatoꝛē. Itē greg. ciuib⁹ neapoli. De codē.

Studij ur̄i ſit etiā aliū qui aptus ſit ꝓuidē: ut ſi foꝛte petrus quē a uobis electū aſſeritis huic oꝛdini non uideatur idoneus: ſit in quo declinari ur̄a electio poſſit. nā graue cleri illius erit oppꝛobꝛiū: ut ſi hic foꝛtaſſe ꝓbatus nō fuerit: aliū ſe dicāt qui eligi debeat nō h̄re. Item greg in regiſtro. De eodem.

Obitū uictoꝛis panoꝛmitane ciuitatis antiſtitis directa relatio patefecit: quapꝛopť uiſitationiſ deſtitute eccłie fratnitati tue opam ſolēniť delegamus. ⁊ ideo fratnitas tua ad p̄dictam eccleſiā ire ꝓperet: ⁊ aſſiduis exhoꝛtatiōibus clerū plebē q̄ eiuſdē eccłie admonē feſtinet: ut remoto ſtudio uno eodē q̄ ꝯſenſu talē p̄ficiendū ſibi expetāt ſacerdotē: qui tanto miſterio ualeat dignus repiri: ⁊ a uenerādis canonib⁹ nullaten⁹ reſpuatur. cōmonemus etiā fratnitatem tuā: ut nullū de altera eligi pmittas eccłia: niſi foꝛte inter clericos ipſius ciuitatis in q̄ uiſitationis ipendis officium: nullus ad ep̄atum dignus: qꝺ euenire ñ credimus: poterit iueniri: ꝓuiſur⁹ añ oia ne ad cuiuſlibet ꝯuerſationis meritū laice pſone aſpirare pꝛeſumant: ne ⁊ ille pſone uolūtatis affectū nō inueniāt: ⁊ tu piculū oꝛdinis tui: qꝺ abſit: incurras. mōaſteria aūt ſiqua ſūt i ipſi⁹ ꝯſtituta parochia ſub tua cura diſpoſitio neq̄ quouſq̄ illic ꝓpri⁹ fuerit oꝛdinatus eps̄ eē ꝯcedim⁹. Item pelagius papa eucarpo meſſanē ſi ep̄o. De eodem.

Catinenſis eccłie uiſitationē tibi iniūgimus: cuiuſ ep̄m de hac luce tranſiſſe ſuſcepta cleri relatiōe didicimus. ipoſſibile enim ē ut nos i ꝓuincia illa dūtaxat i ſyracuſanis ptibus alij cuilibet cauſas que ad deū ptinēt cōmittam⁹ niſi foꝛte talē p te deus nūc in catinenſi eccłia eligere uoluerit: de cuius ꝯſcientia poſſim⁹ eſſe ſecuri ut a te laboꝛes iſtos paululum remouē poſſim⁹. mox ergo dilectio tua ad ſupꝛadictā catinenſiū eccleſiā pgat: ⁊ hoiem de clero qui nec uxoꝛē hēat nec filios nec crimen aliqꝺ canōib⁹ iīmicū: eligi cū auxilio dei ꝯpellať atq̄ ſuadeat: ⁊ ſtatiī eū ad urbē romā cū decreto ⁊ teſtificatiōe relatiōis tue trāſmitte. Item greg. paſſino ep̄o.

Qui in ep̄m eligitur: nō ſit re⁹ criminū q̄ ſacra lex moꝛte punit.

Bene nouit fratnitas tua q̄ȝ longo tpe apꝛuciū ciuitas paſtoꝛali ſit ſolicitudine deſtituta: ubi diu q̄ſiuim⁹ qs oꝛdinari debuiſſet: ⁊ nequaq̄ potuim⁹ iuenire. ſed qꝛ optim⁹ mihi in moꝛib⁹ luis in pſalmodie ſtudio in amoꝛe oꝛationis ualde laudat⁹ religioſā uitam oio diciť agere: hūc uolumus ut fratnitas ur̄a ad ſe faciat uenire: ⁊ de aia ſua admoneať: q̄ten⁹ i bonis ſtudijs creſcat. ⁊ ſi nulla ei crimia q̄ p legis ſacre regulā moꝛte mulctāda ſūt: obuiāt: tūc hoꝛtādus eſt ut uel mōach⁹ uel a uobiſ ſbdiacon⁹ fiat: ⁊ p⁹ aliq̄ tū tpis: ſi deo placuerit: ip̄e ad poſtoꝛalē curam debeat ꝓmoueri. Cui aūt uiſitatio iniūgiť: nihil de reb⁹ eiuſdem eccłie a quoq̄ p̄ſumi patiať. Vnde grego.

Nō patiať a quoq̄ p̄ſumi ꝺ reb⁹ eccłie: niſi cui fuerit iīūcta uiſitatō

Quoniā feſtus capuane eccłie ep̄us in romana ciuitate poſitus ꝺ hac luce migrauit: cure nobis fuit q̄ uniuerſis eccłijs ipendit: fratnitati tue p̄ſentia ſcripta dirigē: ut memōate eccłie uiſitatō

o Et tu piculū. ⁊ ita videť ſi viciosa ſit electio iputať viſitatoꝛi. ⁊ p hoc. c. dicit. h. viſitatoꝛē h̄re ius in electiōe: ⁊. j. c. ꝓxi. ⁊. lxiij. di. plebs. aľs quare patereť penā: ſed dico ꝙ nō plus habet iuris q̄ȝ p canonē exꝓimať: ar. xviij. q. ij. hoc tñ. vñ nō dico ipm poſſe eligere: ut. lxiij. di. §. ex his. ea aūt facit viſitatoꝛ q̄ p ſacerdotes nō pñt expediri: ut. vij. q. i. pontifices. Itē niſi j. annū ꝓcuret: ꝙ ſit ibi eps̄ ip̄e remoueť. vij. q. i. ꝯſtitutū. ⁊ viuet de rebus eccłie. xij. q. ij. charitatē. ⁊. c. eccłiaſtic]. Itē viſitatoꝛ dare pōt p̄bēdas ⁊ ec-

e Vel monachus. ſed quare mōachus? foꝛte qꝛ erat monaſteriū uel iō: qꝛ ſi ē mōachus citius pōt ꝓmoueri ad ſacros oꝛdines: ut lxxvij. di. mōach⁹. ſȝ nōne hic diuti⁹ expectabiť q̄ȝ p. vi. mēſes: qꝺ eē nō dȝ: ut. l. di. poſtq̄. ſic. ſ. c. oſius. ⁊. vij. q. i. cōſtitutū.

q Quoniā. viſitatoꝛ. hic hēs ꝙ papa viſitatōis cōmittit officiū ſed an metropolitan⁹ poſſit viſitatoꝛē ꝯſtituē: ſicut pꝛeſes

curatorem:vt inſti.de cur.§.ult.non credo io.ego dico ꝙ ſic:cum non inueniaꝫ ꝓhibitum:ex̄ de ſen.ex.nuper.bar.

g Redditu.a quo cuſtodiri debent bona vacantis eccl'e nõui.j.xij.q.ij.charitatem.ꝛ.c.illud.

h Breuiter.nūc hic oñdit ꝙ clicoꝝ ſit eligẽ:ꝛ ppl'i ꝯſentire oſtẽdit ẽt ꝙ ſi aliqs fuerit ꝯſecrat⁹ ſiñ auctẽ metropolitãi ðpõit.

i Nulla.nec a plebib⁹.cõſenſus plebis req̄rit in electõe ꝛ eo ip̄o ꝯſẽtiũt D.LXII. ꝙ phibẽt ei teſtimõiũ:q2 teſtioniũ plebis equalet electioni:vt.xxiij.di.c.i.ꝛ.lxvij.di.relig. Sed qd ſi aliqs ẽ ꝯſecrat⁹ q̄ ñ bũ it ꝯſẽſu plebis nũqd caſſabit̄ ꝯſecratio:videtur ꝙ ſic i odium ꝯſecrãtiuꝫ ꝛ eligentiũ cũ ꝯtẽpt⁹ ẽ:lꝫ ex gra ppl's ſit regrẽdus l'vocãd⁹:vt.xvi.q.vij.decernimus.xxi.q.ij.c.i.ꝛ.lxxvij.di.c.i.nã ſẽp ꝯſẽſus plebis ẽ reqrẽdus:vt.viij.q.i.lꝫ.Jtẽ q2 laicus põt excipe ꝯ electũ:ꝛ dicere ꝙ ei iuito ñ eſt dãdus eps ut.j.lxiij.di.c.ſi forte ꝛ.c.hadrianus.h.dicit ſi orit̄ ſcandaluꝫ ex hoc:ꝙ caſſãda ſit electio ꝛ ꝯſecratio.ſed dico nõ ideo caſſandãlꝫ nõ affuerit:q2 pl'a exigũt̃ q̄ tñ omiſſa ñ viciant factũ:ar.xxx.q.v.nſates qa huiuſmõi leui a omiſſa ñ viciant rẽ:vt.ff.de vẽ.inſpi.l.i.in fi.eo ip̄o aũt itelligit̄ laicus ꝯſẽtire ſi nõ diſſẽtit:vt.liiij.di.ſi ſuus.ff.ſo.ma.l.ij.

k Tribuendum.iſti tñ dant ordinẽ ꝛ hñt eũ ſꝫ ñ iuſte:vt.j.de cõſe.di.iiij.nullus autem.

l Nec docetur.ſi.ex̄ de iurepa.ꝙ autem.

m Siqui.i.q.i.ſacerdotes.ꝛ.c.ſiq a pſeudo epis.

accedas.ſic tñ ut nihil ð ꝓuectionibus clericoꝝ ð redditu[g] ornatu miniſterijſq̃ ul' qcqd p̄fati loci eſſe poterit a quoq̃ preſumi patiaris:ſed õem uigilantiã atq̃ cautelam circa clericos plebẽq̃ eiuſdeꝫ eccl'e exhibere te cõuenit:ut i uigilijs obſeqoq̃ eccl'iaſtico ſedule ac deuote debeant deſeruire.

Breuit[h] monſtratuꝫ ẽ ex quibus ordinib⁹ i quos grad⁹ ſũt eligendi. Nũc uidendũ eſt a qbus ſũt eligendi ꝛ cõſecrandi. Electio clericoꝛuꝫ ẽ ꝯſenſus p̄ncipis petitio plebis. Unde leo papa.

Non ſũt hñdi int̃ ep̄os:q nec a clericis eligũt̃ nec a plebib⁹ expetũt̃.

Nulla[i] ratio ſinit ut it̃ ep̄os hẽantur:q nec a clericis ſũt electi nec a plebibus ſũt expetiti nec a cõprouincialibus epis cuꝫ metropolitani iudicio cõſecrati.unõ cũ ſepe q̃ſtio de male accepto honõe naſcit̄:quis ãbigat:nequaq̃ ab iſtis eſſe tribuendũ[k]: qð nec̃ docet̃[l] fuiſſe collatũ?ſiq[m] aũt clici ab iſtis pſeudo epis in eoꝝ eccl'ijs ordinati ſũt:ꝛ cetera ifra cauſa ſimonia coꝛũ tertia. Jtẽ celeſtin⁹ papa.

Ppl's non dꝫ p̄ire ſed ſubſequi.

Docẽdus ẽ ppl's nõ ſeq̄ndus.nos quoq̃ ſi neſciunt eos qd liceat qdue nõ liceat ꝯmonere nõ his ꝯſenſum p̄bere debem⁹.qſqs conatus fuerit tẽtare ꝓhibita:ſẽtiet cenſurã ſedis ap̄lice mime de futurã.que eim ſola admõitionis auctẽ non corrigim⁹:neceſſe ẽ ut p ſeueritatẽ ꝯgruentẽ regl'is uidicem⁹.ꝓ totas ergo:q̄ ꝓprijs rectorib⁹ carent eccl'as:uolum⁹ ut hoc inoteſcat:ut nullus ſibi aliq̄ ſpe forſitã blãditijs illudat.Ñ ſi aũt canõice elect⁹ fuerit:ꝯſecrari nõ dꝫ. Unde calixt⁹ papa.

Non conſecretur in epiſcopum:niſi canonice electus.

Nullus in ep̄m niſi canonice electuꝫ cõſecret.qð ſi preſũptum fuerit:cõſecrans ꝛ ꝯſecratus abſq̃ recupatiõis ſpe ðponatur.

n Docendus.ut p ſeueritatẽ.ſ.excõicatiõeꝫ.ferro.n.reſecãda ſũt vulnẽa ꝛc.vt.xvi.q.i in canonibus.

o Nullus.deponatur.i.q.i.ſiqs ep̄us.ſiqui epi.ẽ.di.l.ex penitentibus.ẽ.xxvi.di.qui eccleſiaſticis.

b Laici.in precedenti di.oſtenſum eſt:ꝙ laici tñ debẽt ꝯſentirẽ electioni.plenius hic ꝓſequit̄ ꝙ nullo modo ð

D.LXIII.

Laici[a] nullo modo ſe debent inſerere electioni. Unde hadrianus papa.

Laici electõi põtificũ ñ ſe igerãt.

Nullus[b] laicoꝛũ p̄ncipũ ul' potentũ ſemet inſerat electioni p̄triarche metropolite aut cuiuſlibet epi:ne uidelicet inoꝛdinata et incõgrua fiat electio ul' cõfuſio ut ꝯtentio:preſerti cũ nullã in talib⁹ poteſtatẽ queq̃ poteſtatiuoꝛũ ul' ceteroꝛũ laicoꝛũ habere ꝯueniat:ꝛ.j.Quiſquis ſecularium p̄ncipũ uel potentũ ul' alterius dignitatis laicus aduerſus cõmunẽ ꝯſonantem atq̃ canonicã electõeꝫ eccl'iaſtici oꝛdinis agere tẽtauerit:anathema ſit:donec obediat ꝛ ꝯſentiat:quicqd eccl'ia de electiõe ꝛ oꝛdinatione ꝓprij p̄ſulis ſe uelle monſtrauerit. Jtẽ ex.viij.ſynodo.

Hadrianus[c] papa De codeꝫ.ij.qð nicolaus p̄deceſſoꝛ ei⁹ diſpoſuerat miſſos ſuos donatũ ſcilicet hoſtienſẽ ep̄m ꝛ ſtephanũ neopheſinũ ep̄m ꝛ marinũ diaconem ſãcte romane eccl'ie ad baſilium ipatoꝛẽ ꝛ ad filios eius ꝯſtantinũ ꝛ leonẽ auguſtos[d] ꝯſtantinopolim dixerit:cũ quib⁹ ꝛ anaſtaſius bibliothecari⁹ romane ſedis utriuſq̃ lingue grece ꝛ latine perit⁹ perrexit.ꝛ ſynodo congregata:qua octauã uniuerſaleꝫ ſynodũ illuc ꝯuenientes appellauerũt:ex̄õtum ſciſma de ignacij depoſitiõe ꝛ fotini oꝛdinatiõe ſedauerũt:fotinũ anathematizantes ꝛ ignaciũ reſtituẽtes.in qua ſic ſtatutũ eſt:ꝯſecratiões ꝛ ꝓmotões ep̄oꝛũ cõcoꝛdans p̄oꝛibus ꝯcilijs clericoꝝ electiõe ac decreto ꝛ ep̄oꝝ collegio fieri hec ſancta ꝛ uniuerſalis ſynodus diffiniuit ꝛ ſtatuit:atq̃ iure ꝓmulgauit:neminẽ laicoꝝ p̄ncipũ uel potẽtuꝫ ſemet inſerẽ electioni uel ꝓmotiõi patriarche uel metropolitani aut cuiuſlibet epi:ne uidelicet inoꝛdiata ꝛ incõgrua hinc fiat electio ꝯtẽptio ul' ꝯfuſio preſerti cũ in talibus nullã ptãtẽ

bent intereſſe.ꝛ h̄ facĩ vſq̃ ad illũ.§.his õnibus.deinde ꝓbat ꝯrium vſq̃ ad illũ.§.electiões.ꝛ ibi ſoluit dei de oñdit q̄ p̄uilegia fuerũt ipatorib⁹ data circa electiones:q̄ p⁹ modũ fuerũt eis ablata.vltimo dicit ꝙ religioſi viri non ſũt excludendi ab electiõib⁹.ẽ ergo hec ſ̃ras:ꝙ nullus laicus debet intereſſe electõi ẽt i ꝯuẽtuali eccl'a:niſi hoc hẽat ex ꝯſuetudine:ut ex̄ ð iurepa.nobis.lꝫ.h.dixerit ꝙ ibi põt hñ p̄ronn⁹ itereẽ:vt.xviij.q.ij.abbatẽ.ꝛ hoc.c.dicit itelligi de nõ p̄ronis.equaliter aũt ẽ p̄ronus qui min⁹ dat ſicut qui plus:q2 vnus põt ſupplere p opam qð ei deeſt in p̄rimonio.ff.ꝓ ſo.l.v.

a Nullus.cõem.cũ ergo hec tria regrũt̃.ſ.cõis ꝯſonãs ꝛ canõica:ſi vnũ iſtoꝝ deeſt:vicioſa ẽ electio:vt ar.xxxviij.di.q̄ ipſis.nõ eim ſufficit electionẽ eẽ cõem:niſi ſit canõica:vt hic ꝛ.lxxix.di.c.i.ꝛ.c.an̄pe.itẽ hic ẽ ar.ꝙ ſi aliq ſepatiꝫ ꝯſenſerũt in aliquẽ ꝙ tal' ꝯſenſus ñ valet:q2 noiatiões citra cõſilium publicũ facte nõ valẽt:vt.ij.q.vi.noiationes.ꝛ priuata cõuenticl'a i electõib⁹ ꝓhibẽt̃:vt.lxxix.di.c.i.ꝛ.c.nll'ſ.h.ar.ꝯ.lxiij.di.qꝫ to.ex̄ ð elec.ꝙ ſicut.et ex̄ de poſtu.hõe i ſi.ꝛ fuit⁹ ſepati ꝯcedit.ff.de ſerui.p fundũ.dico nullã talẽ eẽ electõeꝫ:cũ ſit clãdeſtina:vt ex̄ ð elec.q2 ꝓpter ad fi.io.hoc hodie detmiatũ eſt ex̄ de elec.i gñe ſi.vbi dr̄ ꝙ ſingulares electiões nõ valent.h.

b Eccl'a.eccl'iam hic vocat viros eccleſiaſticos:quandoq̃ vocatur cõgregatio fideliũ:ut.j.de conſe.di.i.eccleſia.de hoc dixi.vij.q.i.ſcire.

c Hadrianus.diſpoſuerat.ar.ſucceſſoꝛẽ debere ꝯfirmare qð an̄ceſſoꝛ inchoauit:vt hic ꝛ.xviij.q.ij.dudum.ꝛ.xij.q.ij.hec huius.

d Auguſtos.nõ.ꝙ filij ipatorũ dicuntur ẽt auguſti:q2 ſperabat̃ ꝙ eſſent

63

futuri ipatores: ꝛ quaſi ꝑ auguriū hoc ſpabatur: vel ſicut ipator dicitur au guſtus: qꝛ illius ꝑpoſiti debet eſſe qđ augeat: ſic ꝛ filius pōt dici auguſtus qꝛ ꝛ hoc ꝑpoſitū debet hr̄e: cum habebit imperium.
e Bibliothecarius.i.cancellarius.š.xxi.di.ſubmittitur.
f Conſecrationes.hec ſunt verba cōcilij.

q clericus alteri⁹ eccl'ie in ſacris ordinibus eligi pōt: ita nō in illa decre.p⁹ trāſlationē.niſi ſit eṗs: vt videtur dicere decre.ex̄.de elec. cum inter cañ.ꝛ poſtea debet poſtulari.b.
q Corpora.ꝛ ita fuit curial' ſʒ abſolut⁹ fuerat: nec ex officio ꝯtrarat irregularitatē: alioquin non promoueretur.li.di.ſiquis poſt.

g Laicorum.š.xcvi. di.bene quidem.
h Ad contractandū.i.ſimul tractādū.
i Inuitaꝭ.hic iuitaꝭ laici ad electionē alibi ad ſermonē faciendū vt.xxiij.di.mulier.qñ qʒ ad cās matrimōia leſ: vt.xxxv.q.v.ad ſe dem.cauſis aūt fidei tereſt ēt nō vocati: v xcvi.di.vbi nā.ſʒ nun qd ſubſcribent laici? ar.q ſic.vij.q.i.eṗs ď loco.
k Valentinianus.eṗos.ergo ele ctioni metropolitani i tereſt ōes epiſcopi ꝑ uincialeſ.vt.š.e.metro politano.ꝛ.lxvi.di.c.i.io.ſed in his non at tendo niſi cōſuetudi nem: vt extra de elect. cum eccl'ia.ꝛ ex̄ de po ſtula.bone.de iure cō muni ōnis electio ſpe ctat ad capitulū: vt ex̄ de cā poſ.ꝛ proprie. cum eccleſia.b.
l Solo.ſic magiſtri moribus et facundia alios debent precede re: ut.C.de ꝑfeſſorib⁹ ꝛ medicis magiſtros lib.x.
m Teſteq;.nō q cō uerſatio prebet alicui teſtimonium: vt.ij.q. .vij.cum paſtoris.
n Submittamuſ.ar. q imperator eſt minor quo'ʒ eṗo ꝛ excōica ri poteſt ab epiſcopo: vt hic inuitur: ꝛ.xviij. di.qñ quidez.ꝛ.xcvi. di.duo.tamen ipator eſt maior in tpalibus illiſ qui ab eo recipiūt temporalia: ſed minor eſt in ſpūa'ibus.extra de ma.ꝛ obe.ſolite.
o Super vos.id eſt ad vos ſpectat: ſic re ſpondit theodoſius.x vij.di.§.hinc.vel ideo hic dicit ſup vos: qa electio eſt piculo eligē tiū.ſiqs.n.malū nomi nat tenet ď ōi dāno ꝛ diſpēdio qđ ꝑ eū acci ďrit.C.ď piclo noianti um.l.i.li.xi.Itē ſi iba bilē noiāt et appellat

quēq; poteſtatiuoꝝ l' laicoꝝ cete roꝝ hr̄e ꝯueniat: ſed ſilere ꝛ attē dere ſibi uſq; quo regl'ariꝭ a colle gio eccl'ie ſuſcipiat finē electio pō tificiſ futuri. Si uero qſq; laicoꝝ ad cōtractādū uel coopandū iui tatur ab eccl'ia: lʒ huiuſmōi laico cū reuerētia ſi forte uoluerit obtē perare ſe aſſiſcētib⁹.tal'r.n.dignū paſtorē ſibi regulariꝭ ad ſuā ꝛ ec cleſie ſalutē ꝑmouēt cler⁹. Itē ex hiſtoria tripartita.

Electiōi eṗoꝝ ipatō iteēē ñ dʒ.

Valentiniān⁹ ipator ueniens ab oriente ab heſperias ꝑtes: ut refert hiſtoria eccl'iaſtica mōtu o auxētio āriane pfidie magrō: q mediolanenſē eccl'iam ut lup⁹ di laniauerat: cū uellet ipator catho licū deo ordināte ibi ꝯſecrari eṗʒ euocās eṗos hec eis locutus ē.no ſtis apte eruditi diuinis elogis q̄ lē oporteat ee pōtificē: ꝛ qꝛ nō de cet eum uerbo ſolō ſed ēt ꝯuerſati one gubernare ſubiectos ꝛ totius ſemetipſū imitatorē uirtutis oſtē dere teſteq; doctrine ꝯuerſatōez habē bonā: talē itaq; in pōtificali cōſtituite ſede: cui ꝛ nos q guber namus ipiū ſyncere nr̄a capita ſb mittamus: ꝛ eius mōita duʒ tan q; hoies deliquim⁹ neceſſario ue luti curātis medicamina ſuſcipia mus.hec aūt cuʒ dixiſſet ipator: petijt ſynodus: ut magis ipē ďcer neret ſapiens ꝛ pi⁹ exiſtēs.atq; il le ait: ſup⁹ uos ē talis electō.Uos cim gr̄a diuina potiti ꝛ illo ſplen dore fulgentes melius poteritis eligere.tūc ſacerdotes egreſſi de eṗali ſede tractabāt.cū aūt ordia tiōe diuia ābr.nōdū baptizat⁹ ele ct⁹ fuiſſet: exultās ipator ait: gr̄aſ ago tibi dn̄e oipotens ꝛ ſaluator noſter: qñ huic uiro ego qdeʒ cō miſerā cōpora: tu aūt aias: ꝛ me am ſñiam oñdiſti iuſticie tue ꝯue nire.cūq; ſcs ambroſiuſ ꝯtriſtare tur de hoc qđ acciderat: ut idem ipē i ſuis epl'is ſcripſit: ꝯfortauit i euʒ ipator ꝛ ait: noli timere: quia deus q te elegit: ſēp te adiuuabit: ꝛ ego adiutor tu⁹ ut meū ordiem.

decet ſemper exiſtam. Itē ni colaus papa lothario regi.

Auctoritate apoſtolica nō regio fauore epiſcopus eſt eligendus.

Porro ſcias qꝛ relatū ē nobis q qcūq; ad eṗatū i regno tuo ꝑuehendus ē: nō niſi fauentē tibi ꝑmittas eligi. Iccirco apl'ica au ctōitate ſb diuini iudicij obteſtati one iiungimus tibi ut i treuerenſi urbe ꝛ in agripina colonia nulluʒ eligi patiaris: anteq; relatum ſup hoc nr̄o apl'atui fiat. Item ex concilio pariſienſi.

Nō recipiaꝭ a cōprouicialib⁹ qui regia ordinatione epiſcopale cul men eſt adeptus.

Si ꝑ ordinatiōem regiā hono ris iſtius culmen ꝑuadē aliqſ nimia temeritate preſumpſerit: a cōprouincialib⁹ illius loci eṗis re cipi nullatenus mereaꝭ: queʒ uō indebite ordinatū agnoſcūt: ſiqs decōprouincialibus recipe eū cō tra iīedicta ꝑſūpſerit: ſit a fr̄ibus oibus ſegregatus: ꝛ ab ipſorum ōi charitate ſemotus. Item ex concilio laodicenſi. De eodez.

Non eſt ꝑmittendū turbis ele ctionez eoꝝ facē: qui ſunt ad ſacerdotiū ꝑmouēdi. Item ex ſecunda actōne.vi.ſynodi.ccc.l. epiſcoporum.

Irrita ſit electio epiſcopi uel pre ſbyteri a principibus facta.

Omnis electio eṗi uel preſby teri uel diaconi a pncipibus facta irrita maneat ſm regulaʒ q̄ dicit.Siqs eṗs ſecularibus pote ſtatib⁹ uſus eccl'ias ꝑ ipos obtinu erit: deponaꝭ: ꝛ ſegregenꝭ ōes illi q cōicāt. Itē ex ꝯci.māti.pape

Non eligantur a populo qui ſūt promouendi ad clerum.

Non licet populo electionem facere eoꝝ: qui ad ſacerdotiū promouentur: ſed in iudicio eṗo rum ſit: ut eṗi eum ꝑbent ſi in ſer mone ꝛ fide ꝛ ſpirituali uita edo ctus ſit. His omnib⁹ auctoritati bus laici excluduntur ab electiōe ſacerdotū: atq; iiungitur eis necel ſitas obediēdi nō libertas ipandi

r Ordinē.ex hoc vbo dixe rūt qdā: q im perator dʒ ha bere ordinem ſubdiaconalē ſed ñ eſt verū qꝛ hʒ militarē characꝭē: vt.i. .q.i.q qdā.ge rit tñ officium ſubdiacōi: cū miſtrat eṗo.
a Porro. fauētē in crimie adul tij cuʒ galdra da.vl' forte fec eos iurare ei fidelitatez: qđ clerici non de bēt facē laico .xxij.q.vlti.c. vlt.niſi hēant ab ipo regalia .xxij.q.v.de forma.
b Eligi.vide tur ergo q in illis duab⁹ ec cleſijs ñ poſſit fieri electio: ni ſi voluntaſ pa pe ꝭgraꝭ.ſicut ē i eccl'ia rauē nati.l'iſtud ꝑ tpe fuit ſtatutū l' dic eligi.i.cō ſecrari l iſtitui
c Si ꝑ ordi natiōez. recipi.tñ ille q recipit eccl'am a laico nō ē ex cōicatus: vt ex̄ ď iure pa.ꝑſea niſi a ſacr̄is.x vi.q.vlt.c.qñ ꝛ.c.ſiqs dein ceps.ſi tñ poſt ďdatiōez laici acceſſerit ꝯſen ſus eṗi: confir maꝭ ďdatō: vt ex̄.e.cura paſ toral'.io.bodi e ēt talis ineli gibilis ſit: vt extra de elect. quiſquis.b.
d Non ē.
e Omnis electio.

tenentur dare ſumptus quos fecerant aduerſarij.C.de decur.l.ij.
p Electus.ꝛ ita male dicit.g.q fuerit poſtulatus.š.lxi.di.§.ſic beat⁹ i fi.ſʒ pōt dicē q fuit elect⁹ in poſtulādū: vt ex̄ de renū.p⁹ trāſlatōez.io.ꝛ dic.t.

regulam.xvi.q.vij.ſiquis deinceps.
f Non licet.
g His oib⁹.eṗ.tu dicas q laici debēt itereē non ad eligendum

Ecōtra uero ſcribit beat⁹ grego. io. epo p̄me iuſtiniāe illirice.

Volūtas principis in ordinatiōe pontificis ꝺſideratur.

Quiā igiť ſuſcepta frz atq̄ coepoꝝ relatio ad locuz uos ſacerdotij toti⁹ ꝯcilij unito ꝯſenſu ⁊ sereniſſimi p̄ncipis uolūtate ꝺclarat accerſiri: gr̄as ſaluatōi noſtro magna cū exultatiōe rettulimuſ. nos quoq̄ i pſona fraťnitatis tue per oia conſentim⁹: atq̄ ōipotentē deū dep̄camur: ut charitatē neſtram ſicut gr̄a ſua te elegit: ita in oib⁹ ſua ꝓtectōe cuſtodiat. Itē gregorius iohanni ſbdiacono.

Clerus ⁊ populus pontificis electioni intererunt.

Quātō aplica ſedes ſua auc̄te cūctis p̄lata ꝯſtat eccl'ijs: tāto inť mľtiplices curas ⁊ illa nos ualde ſolicitat: ubi ad ꝯſecrāduz antiſtiē nr̄z ſpať arbitriū. defuncto igiť antiſtite laurētio eccl'e mediolanēſis archiep̄o ſua nob relatiōe cler⁹ inotuit: in electōe ſe filij nr̄i ꝯſtātij diacōi ſui unanimiť cōſēſiſſe: ſz qm̄ eadē ñ fuit ſubſcripta relatio: ne aliud qđ ad cautelā ptinet omittam⁹: iccirco hui⁹ precepti auc̄te ſuffultū ianuā ꝓficiſci te neceſſe eſt. ⁊ q̄ illic mľti mediolanenſiū coacti barbaricā feritate ꝯſiſtūt: coꝝ te uolūtates oꝫ ꝯuocatis cl'icis i cōione pſcrutari ⁊ ſi nulla eos diuerſitas ab electionis unitate diſtermiat: ſiq̄dē i p̄dicto filio nr̄o ꝯſtantio oiuz uoluntates atq̄ ꝯſenſū pdurare cognoſcis tūc eū a ꝓpis ep̄is ſicut antiq̄tatis mos exigit: cū nr̄e auc̄tis aſſēſu ſolatiante dn̄o facias ꝯſecrari. q̄ten⁹ huiuſmōi ſuata ꝯſuetudine ⁊ apl'ica ſedes ꝓpriū uigorem retieat: ⁊ a ſe cōceſſa alijs iura nō minuat. Itē gelaſius papa philippo ⁊ gerentino ep̄is.

In electione ep̄i ppl's dꝫ adeſſe.

Plebs diotrēſis data nobis petitiōe defleuit diu ſe ſine rectoris ꝓpi gubernatiōe diſpgi. ac ſicut aſſeriť: is q̄ a uobis iā ꝓbat⁹ dr̄: a paucis ⁊ tenuib⁹ putať elect⁹ cū ad uos ptineat uniuerſos aſſidua admōitōe cōpellē: ut ōnes in unū quē dignū ſacerdotio uiđrit ⁊ ſine aliq̄ rep̄hēſione ꝯſētiāt: ⁊ iđ fr̄es chariſſimi diuerſos ex oib⁹ ſe pe dicti loci pochijs ⁊ pbr̄os ⁊ diaconos ⁊ uniuerſā turbā uos oꝫ ſepi⁹ ꝯuocare: q̄ten⁹ ñ ꝓut cuilibet libuerit ſz ꝯcordātib⁹ animis talē uobis admonētib⁹ ſibi q̄rant ſola diuinitatis attētiōe pſonā. quā nl'la ꝯtrarietas a ꝯſtitutis poſſit reuocare reſcriptis. Itē ſtephan⁹ ep̄us ſeru⁹ ſeruoꝝ dei romano archiep̄o rauēnati. De eodez.

Noſſē tuā fraťnitatē uolumuſ ad nr̄as aures fore puentum imolēſē ep̄z ab hac luce migraſſe: in cuius ſucceſſoris electione populi diuiſionē pueiſſe audiuim⁹. qđ q̄ ſepe ꝯtigē ſolet: q̄rētib⁹ ſingul'q̄ ſua ſt̄ ñ q̄ ieſu chriſti: ñ ađo miramur. Verūtñ i hoc tuā plurimū oꝫ adhibēi ſolicitudinē: ut cōuocato clero ⁊ ppl'o tal'ibi eligať p đi miſicordiā: cui ſacri ñ obuiāt canōes. ſacerdotū q̄ppe ē el'ctō: ⁊ fideľ ppl'i ꝯſēſus adhibend⁹ ē: q̄ docēd⁹ ē ppl's ñ ſeq̄nd⁹. Itē nicola⁹ papa io. rauēnati archiep̄o. De eodez.

Epiſcopos p emiliā nō ꝯſecres: niſi p⁹ electionem uel ꝯſēſū cleri ⁊ ppl'i. Itē pelagi⁹ papa tuliano ep̄o grumētino. De eodez.

ſed ad conſentiendum. j. e. noſſe.

b Prie. i. ſalonitane q̄ ſic dicta eſt. q̄ iuſtinianus ibi nat⁹ eſt. alij dicūt de rauēna: q̄ vtraq̄ ē illiriſia vel adiacet illirico mari.

q Quia igitur. concilij. i. collegij.

Cōſētim⁹. ꝯfirmādo electōez tuā. ⁊ ita papa ꝯfirmat ōeſ metropolitāoſ ut. j. e. q̄zto. et. c. ſalonitane. ⁊. c. di. qm̄. qđ verꝫ ē cū ñ hn̄t p̄matē: ſz ei nl'lo medio ſubſt: vt. j. e. cū lōge. ⁊. j. di. ꝓxi. q̄ p ābitiōem niſi velis dicē q̄ eo ip̄o q̄ qs recipit palliuz a papa: intelligitur ꝯfirmari ab ip̄o: imo et pleriq̄ archiepiſcopi ñ confirmanť nec ꝯſecrāť: niſi a ſuiſ ſubditis. nec petiť ꝯfirmatio a papa ſz tm̄ palliū: ut dixi de hoc. li. di. q in aliquo.

l Quāto. ſbſcripta relatio. Ex hoc loco q̄dā dixerūt q̄ electio poſſet variari vſq̄ ad ſbſcriptiōez. et i. q. vij. ſaluberrimū. ⁊. xxvij. q. i. ōes feie. ⁊ ar. ꝓ eis ex̄ de cen. olim. alij dicūt vſq̄ ad ꝯfirmatōez eē ābulatoriā voluntatē eligētiū vt ex̄ de preb. cū ñ ignores. ⁊ ex eo q̄ dicť hic pdurare. j. e. ſalōitane. xxviij. di. de ſyracuſane. lxi. di. ſtudij. vñ et paiora ſtipēdia retinet vſq̄ ad ꝯfirmatōez ut ex̄ de elec. cū i cūctis. nec cogiť iſcribere q excipit ꝯ electū ñ cōfirmatū: q̄ ñ deijciť ab obtēto ſz ab obtinēdo: ut ex̄ de accu. ſup his. Itē q̄ añ ꝯfirmatiōz ñ renūciat elect⁹ ep̄atui: cū adhuc nil iuris ſit ꝯſecut⁹: vt ex̄ de trāſl. iter. ſz tu dicas q̄ p ꝯſēſū eligētiū ius ē acq̄ſitū electo: dūtñ ipſe ꝯſētiat l' ꝯſētire velit: vt ex̄ de elec. cū iť canōicos i fi. io. nec pn̄t p⁹ electiōez variāe: ſz añ publicatiōez ſcrutinij pn̄t: vt ex̄ de elec. publicato. b. Si q̄ras q̄le ius acq̄riť electo per electōem: dico q̄ ius p̄lature ⁊ ius admiſtrādi: ſz ñ exercitiuz prelature uľ admiſtratiōis. p ꝯfirmatōez. n. nihil iuris noui acq̄riť ſed tm̄ exercitiū. electio. n. facit ipatorē: ut. xciij. di. legim⁹. Sz q̄ritur vtꝝ p noiatōem aliq̄d iuriſ acq̄rať: videť q̄ ſic: ut. xvi. q. vij. ꝯ ſcoꝝ. ⁊. ij. q. vi. noiatōes. ⁊. lxxij. di. placuit. ⁊ ex̄ đ elec. auditl. ar. ꝯ ex̄ de ele. q̄ ſicut ⁊. c. inotuit. dico q̄ ſi noiatio ē: tractat⁹ p̄cedēs electōz p noiatōez nihil iuris acq̄rit. nā p talē noiatōez exp̄miť ꝯſēſus de futuro. ⁊ ē ſenſus: nolo talē. i. noio eū eligēdū: ſicut ēt aliq̄s eligitur i poſtulandū. vt ex̄ de renū. p⁹ trāſlatōez. ⁊. ſ. e. valentinian⁹. ſic ñ ꝯhiť mr̄imoniū carnale p hec verba denoio te i mulierē: ſz ſi p denoiatiōez exp̄miť ꝯſenſus de p̄ñti. tūc denoiato ius ē acq̄ſitū: q̄ ñ refert q̄b⁹ vbis q̄s exp̄mat ꝯſenſū: vt. xxij. q. v. hūane. maxie ſi ꝯſuetudo ē alicui⁹ eccl'e q̄ per talia vba celebreť electio: tc̄ i talib⁹ ad cōez itelligentiā vboꝝ ē recurrēdū: ut ex̄ de ſpō. ex lr̄is. Quid đ poſtulatōe iuris ſit: dixi. ſ. lxi. di. §. ſed aliud. Sz quare reprobať hec electio ꝓpť defectū ſubſcriptōis: ſz itellige q̄ hic ñ erāt due ptes p̄ſentes q̄ ad min⁹ đbēt eē i electiōe: ⁊ iđ i fraudē nolebāt ſubſcribē: ne eoꝝ paucitas reprehēđreť. vñ cū ab iitio ñ fuit ꝯſenſuſ eoꝝ legitim⁹: hn̄ dicit papa ſi pdurat: ſic. ſ. xxviij. di. de ſyracuſāe. ⁊. xxxix. di. petr⁹. lz videť q̄ ñ eēt đnuo regrēd⁹ eoꝝ ꝯſēſus: vt. ff. de ſ. ru. pre. p fūduz. ſz illđ ñ ē ſile: q̄ ſeruit⁹ cedi pōt ſepati: ſz electō oꝫ eē cōis: ut hic dr̄: ⁊. ſ. e. c. i. ſz cū gra. itelligat hoc. c. q̄ ꝯſenſus laicorū hic regrebať: quať ꝯ dicť ſubſcripta relatō ne cū laici ñ ſbſcribant vij. q. i. ep̄s de loco. et. ij. q. vij. ſiq̄s aūt ep̄s. Itē ſubſcriptio ñ ē đ electiōe ſz đ ſolēnitate ut. lxi. di. ep̄s.

m Ianuā. nō q̄ vocātur abſētes a mediolano vſq̄ ad ianuā. ſz ñ vſq̄ ad. xij. dietas: ut ex̄ de elec. cū iter. q̄d đ hoc iuris ſit: dixi. vij. q. i. factus.

n Barbarica. ꝓpť h vbū iduc̄ mgr̄. c. ut ēt ꝯſēſus laicoꝝ req̄rať.

o Perdurare. ar. q̄ ñ ē ꝯſenſus niſi duret: ut de pe. di. i. diuortiū. ex̄ de v. ſi. nā ⁊ ego. ff. de in rē v. ſi ꝓ pte. §. v ſum.

p Aſſēſū. hic hēs q̄ papa ꝯfirmat electōez metropolitāi: ut dixi. ſ. c. ꝓx.

a Plebs. ⁊ tenuib⁹. i. modice auc̄tis: ⁊ ſic ñ tm̄ nūer⁹ ſz ēt auc̄tas eligētiū ꝯſiderať. ar. xix. di. i canōicis. ar. ꝯ. ex̄ de elec. dudum.

b Ex ōib⁹. ergo i electōe ep̄i tot⁹ cler⁹ ciuitatis iterit: ut hic ⁊. j. e. obeūtib⁹ ⁊. viij. q. i. lz. ſz verꝫ ē q̄ inťerūt ad ꝯſētiēdū ⁊ ñ ad eligendū: l' iterſt ſi ē ꝯſuetudo: ex̄ de cā poſ. ⁊ proprie. cum eccleſia.

c Turbā. h. c. ⁊ oia q̄ dicūt laicos vocari ad electōz itell'it. h. de p̄ronis.

d Admonētib⁹. ergo pꝫ hic q̄ viſitator ñ eligit: ut dixi. lxi. di. obitum.

e Noſſe. imolēſē. tñ tpe ſtephāi ñ erat imola ſedes ep̄al': ſz iux̄ i caſtro ſci caſſiāi. ⁊ ſic ē ar. q̄ ñ viciať reſcriptū: lz q̄s noieť ep̄s ñ noie cathedre. ſed hoc iđ fecit quia locus ille celebrior erat.

f Sepe. j. e. c. ult. ⁊. j. viij. q. i. nec nouuz.

g Clero ⁊ ppl'o. ⁊ nō. vbū ſemel hic poſitū equoce pōi: ſic. xxviij. di. pbr̄z.

h Epiſcopos. p emiliā. emilia dr̄ a rauēna vſq̄ ad placentiā.

l Itterae.vt ſi des. hic colligit ꝙ des ꝯſentire debent in poſtulatiōe exnei:ut dixi.ſ.lxi.di.nullus.ꝛ iō dicit decre.ꝙ poſtulatio ñ admittitur in diſcordia:ut ex̄ de poſtu.bone.qđ tñ verū ē ſm diſtictionē eius qđ legitur:ex̄ de elec.ſcriptum eſt.

k Et vis.hic hēs ꝙ clericus alteri⁹ epi ē poſtulādus:vt.lxi.di.§.ſʒ aliud ꝛ.c oſius.ꝛ laic⁹ ēt eſt poſtulādus:ut ibi dr̄ ꝛ illegitim⁹:ut ex̄ de elec.innotuit. Itez hic hēs ꝙ eps ñ cogit dare poſtlatū:ut.lxxxv.di.floꝛētinū. Nēo eiʒ cogit emācipare filiū ſuū:ut inſti.q.mo.ius pa.po.ſol.§.vlti. Sed pōe ꝙ eligat tal' clic⁹ ꝛ eps eius poſtea non ꝯſentiat:nūqd iſti ſūt priuati electiōe: qꝛ elegerūt eū quē nō poterant hr̄e:vel nūqd ꝯſēſus illi⁹ a quo erat poſtulandus ꝯfirmat electiōēʒ:ar.ꝙ nō confirmat:ex̄.e.audit].ar. ꝙ ſic ex̄.c.ſicut. ꝛ ex̄ ꝺ iurepa.cura paſtoꝛal'.ad hoc dico ꝙ ſi eligit in poſtulandū bene tʒ talis elctō:ut extra de renū.poſt tranſlatōem. vl' dic.ꝙ ſi e'egerūt eo ꝓpoſito ut ſtati ōbeat tenē electio:ñ ratificat p ſequētē ꝯſenſū illi⁹ a quo eēt poſtuland⁹.ſi vō ſciebāt electōʒ p ſe iualidā eē:ſʒ ſpabāt ꝙ dñs eā ratā hr̄et: tunc ratificatiōe dñi confirmat:ſic.ix.q.ij.lugdunēſis. Silēʒ diſtictōʒ facit lex.ff.de ſol.ſiqs offerēti.l' dic ꝙ nō ē in ꝯueniēs ſi clic⁹ alien⁹ eligat:qꝛ tal' pmo dʒ eligi ꝛ poſtea poſtulari ut dixi.lxi.di.§.ſi aliō Itē obijcit cū clic⁹ ꝯdicente epō poſſit fieri mōach⁹:ut.xix.q.ij.c.i.ergo multo foꝛtius pōt ꝓmoueri ad epale regnū:cū ille trāſeat ꝓ priuata vtilitate:iſte pro cōi q̄ p̄iudicat priuate:ut.vij.q.i.ſcias.ꝛ.viij.q.i.i ſcripturis. Rñ.monachus trāſit ad locū dilectōis ubi nulla p̄ſūit ābitio hic p̄ſūit ābitio:ex eo ꝙ nolente epō vltro ſe igerit q pon⁹ trahi debet:vt.viij.q.i.ſciēdū.male tñ facit eps ſi eum abſqʒ iuſticia negat:vt.vij.q.i. omnes qui. ꝛ per ſuperioꝛem cogi poteſt:ar.extra de iurepa.nullus.

Itteras^l charitatis tue ſuſcepim⁹:qbus ſignificas latinū diaconeʒ tuū ad epatū eccl'ie marcellianenſis a clero ꝛ oibus q illic ꝯueniunt poſtulari.hic itaqʒ dicimus:ut ſi oēs eū eligūt:ꝛ^h uis cuʒ ꝯcedere:gratū nobis eē cognoſce ꝛ ſi ita pōt:añ diē ſcm̄ feſtinet occurrere:ut uel ſabbato ipō noctis magne poſt baptiſmū cū dei gr̄a ualeat oꝛdinari. Idem laurētio epiſcopo centūcellenſi.

Sacra principis auctoꝛitas oꝛdinandis eſt neceſſaria.

Principali^m deuotiſſimoꝝ militū: q illic in ciuitate centumcellenſi ꝯſiſtūt:relatiōe ad nos directa ſacrā epl'am iſinuāt ſe clemētiſſimi p̄ncipis^m ipetraſſe:q eiſ p̄ſbyterū diaconē ꝛ ſubdiaconē fieri debē p̄cepit.ideo hoꝛtamur dilectionē tuam:ut pſonas ipas uideas ꝛ diligent' reqras:ne aliqd contra canōes cōmiſiſſent: ꝛ ſi eas inculpabiles reppieris:ꝛ uite ipoꝝ laudabile teſtimoniū uideris.ueniente mediana^n ſeptimana paſche ſi dñſ uoluerit:ꝛ ſi^o uixerim⁹:unūquēqʒ p officia q̄ p̄diximus nō differas ꝓmouere. Item leo.iiij. lothario ꝛ lodouico auguſtis.

Papa rogat auguſtū:ut reatinaʒ eccl'iaʒ cuidā electo digneē ꝯcedē

Reatina^p eccl'ia q̄ p tot tēpoꝝ ſpacia paſtoꝛalibus curis deſtituta ꝯſtitit: dignum eſt ut brachio āplitudinis ur̄e ſubleuet : ac gubernatiōis regimie ꝓtegat.vnde ſalutatiōis allogo p̄miſſo ur̄aʒ manſuetudinē depcamur : q̄ten⁹ colono hūili diacono candeʒ eccleſiaʒ ad regendā ꝯcedere dignemini:ut ur̄a licētia^q accepta^r ibidē deo adiuuāte ꝯſecrare ualeamus epʒ. ſint aūt i p̄dicta eccl'a uolueritis: ut p̄ficiatur eps: tuſculanā eccl'iā que uiduata exiſtit: illi ur̄a ſerenitas dignetur ꝯcedere:ut ꝯſecrat⁹ a noſtro p̄ſulatu deo oīpotenti ueſtroqʒ ipio grates^s pagē ualeat. Item rite comitiſſe.

Regio precepto ab ap̄lico colon⁹ reatine eccl'e oꝛdinatur epiſcop⁹.

Nobis^t dñs ipatoꝛ ꝛ iperatrix p ſuas epl'as dixerunt: ut colonum in reatina eccl'ia q̄ paſtōis officio p longa iaʒ tpa deſtituta uidebat:epʒ facē debēm⁹ ſicut ꝛ fecim⁹. Itē ſtepha.guidōi comiti

Imperatoꝛis epiſtola in electōis confirmatione deſideratur.

Lectis^a ſagacitatiſ ur̄e apicib⁹ qui defuncto eccl'e reatine antiſtite cleruʒ ꝛ plebē eiuſdē elegiſſe ſibi futuꝝ antiſtitē ꝛ a nobiſ cōſecrandū ueſtro ſtudio directū eē ne ipſa eccl'a diu ſine ꝓprio ꝯſtet paſtoꝛe fatebātur. Nos de obitu prioꝛis dolentes:nūc ipſū electuʒ unanimitate ꝛ canonica ipius eccleſie electiōe:ut mandaſtis tā citiſſime oꝛdiare omiſim⁹: eo ꝙ iperialem nobis ut mos ē abſolutionis minime detulerit epl'am: pro q̄.ſ.re ābiguū ē nobis: ideo uolūtati ur̄e in hoc parere diſtulimuſ:ne auguſtalis animus duriſſime hoc quocūqʒ modo p̄cipet. Sed ſcientes eccl'iam dei ſine ꝓprio diu paſtoꝛe non debere cōſiſtere : gloꝛie ueſtre mandam⁹:qm̄ alit' nos agere non debuim⁹: ut a ueſtra ſolertia iperiali ut priſca conſuetudo dictat:p̄cepta licētia ꝛ nobis quēadmodū uos ſcire credim⁹: iperatoria directa epl'a tūc uoluntati ur̄e de hoc parebim⁹:eundēqʒ electuʒ dño adiuuāte ꝯſecrabim⁹. qđ chariſſime fili moleſte nullo modo ſuſcipias. Item leo papa.

Clericoꝛuʒ ꝛ ciuiū uoluntate metropolitanus eſt oꝛdinandus.

Metropolitano^b defūcto cum i loco ei⁹ ali⁹ fuerit ſbrogād⁹: ut.lxv.di.de perſona.

n Mediana.ſ.cum cantatur ſitientes.io.

o Si vixerimus.ſi habes vixeritis planum eſt.ſi habes vixerimus eſt ar.ꝙ mandatum ꝛ p̄ceptū.moꝛte mandantis re integra ſoluitur:extra de off.de leg.gratum.ioha.

p Reatia.hoc.c.ꝛ duo ſequentia loquuntur in eadem materia.

q Licentia.conſenſus p̄ncipis eſt requirendus electione celebrata: vt extra ꝺ ele.ꝙ ſic.niſi aliō ſuadeat ſcandalum : extra.e.quia.nel p̄ſcripta conſuetudo:ut extra de iurepa.nobis.

r Accepta.xvi.q.vij.decernimus.

s Grates.ſpirituales nō cānales.hoc eiʒ eſſet ſimonia: ut.i.q.i.ſunt nonnulli.ꝛ.q.ij.ſicut.

t Nobis.domin⁹ ex humilitate hoc fecit:quia dominus ipe ratoꝛ dicitur: cum ſit filius eccleſie : ut.xcvi.di.ſi impe ratoꝛ.

a Lectis.diu.i.ultra tres mēſes ut.l.di.poſtq̄ʒ niſi cauſa neceſſitatiſ:ut.lxxv.di.quoniā.ꝛ.vij.q.i.conſtitutum.ꝛ ita reſtringit quādoqʒ vaga ſignificatio alicuius uerbi;

l' lit:ut extra de iurepa.poſtulaſti.quid iuris habeat in electiōe p̄onus:dicit decre.de iurepa.nobis.

Principali.ex.c.iſto ꝛ ſe.dicit.b.p̄ronū debē eligē cū alijs i eccl'a cōuētuali.alij dicūt ꝙ eccl'ia epalis non habet patronum.

m Principis.ſed quare petebat iſtud ab impatoꝛe:qꝛ foꝛte iſti curiales erant:uel foꝛte p̄ronus erat:ꝛ ita ē ar.ꝙ p̄ronus nō tm̄ p̄latū ſed etiā ſubdiaconū ꝛ diaconū pōt iſtituē:ar.xviij.q.ij.eleutherius.xvi.q.ij.ſiquis epoꝝ.in auc̄.de ſanc.epi.§.ſiqs oꝛatoꝛij domū.ꝛ extra de fi.p̄ſo.ex tranſmiſſa.dū tñ hoc fiat cū conſenſu p̄lati:ut extra.e.ti.ꝓpoſuit.ſed verius credo hoc ſpectare ad ipſū p̄latū:ut ipſe poſſit miniſtros p̄ficere quos ve

b Metropolitano.metropolim.ibi enim conſecrandus eſt metropolitanus:ut.li.di.qui in aliquo.Et eſt ar.hic ꝙ prouinciales epiſcopi intererūt electioni metropolitani:ut ſupra.e.valentinianus.

c Ex p̄ſbyteris.p̄ſbyterum p̄mittit.qui enim prioꝛ ē in oꝛdine:erit prioꝛ in electione:ut.lxxv.di.c.vlti.vnde hec dictio vel non dat illis optionem ſic ul' ſic eligendi:ſed oꝛdo verboꝛū oſtendit quo oꝛdine debeant eligere:ſic infra ꝺ conſe.di.ij.in chriſto.ꝛ optime hoc dicitur.ff.ad trebel.l.heredes in fi.

d Uel ex diaconibus.hodie ex ſubdiacōibus poteſt eligi:extra de

ꝓuinciales epiſcopi ad ciuitatem metropolim ꝯuenire debēt: ut ōium clericoꝝ atq; ciuiū uolūtate diſcuſſa ex pr̄bris eiuſdē eccl'e uel diaconibus optim[e] ordinet. Itē iſidorus in libro officiorum.

Cum clero ⁊ populo archipreſbyteri fiat electio.

Si[f] in plebibus archipbr̄i obierint: aut ꝓ aliquo reatu exinde eiecti fuerint: archidiacon⁹ quantocitius proficiſcat illuc: ⁊ cum clericis ⁊ populis ipſius plebis electionem faciat: quatenus dignus paſtor domui dei conſtituatur. ⁊ dum ordinat eius prouidētia ipſa plebs cuſtodiat. Item ex geſtis romanorum pontificum.

Elect⁹ i romanū pōtificē ñ ordiet niſi ei⁹ decretū īpatori p̄mū pñtet.

Agatho[g] natione ſiculus: cui⁹ legatiōe fungēs iohānes ep̄s portuenſis dominico die octauo paſche in eccleſia ſancte ſophie publicas miſſas corā principe ⁊ pr̄iarcha latine celebrauit. hic ſuſcepit ab illo diualē .i. regiam ep̄l'am ſm ſuā poſtulationem: ꝑ quā releuata eſt quantitas pecunie que ſolita erat dari ꝓ ordinatione pontificis facienda: ſic tamē ut ſi ꝯtigerit poſt eius trāſitū electōem fieri nō debeat ordinari qui electus fuerit: niſi prius decretum generale introducat in regiā urbē ſm ātiquā ꝯſuetudinē: ut cū eoꝝ ꝯſciētia et iuſſione debeat ordiatio ꝓſperari. Itē uitalianus natione ſignenſis direxit reſpōſales ſuos cum ſynodica ep̄l'a iuxta ꝯſuetudinem in regiā urbē apud piiſſimos principes ſignificans de ordiatiōe ſua. Item ex hiſtoria eccleſiaſtica.

Imꝑator ius hʒ eligēdi pōtificē.

Hadrianus[h] papa romam uenire carolū regem ad defendendas res eccl'ie poſtulauit. carolus uero romā ueniēs papiā obſedit: ibiq; relicto exercitu i ſācta reſurrectione ab hadriano papa rome honorifice ſuſceptus eſt. poſt ſanctam reſurrectioē reuerſus papiam cepit deſiderium regem. deinde romā reuerſus ꝯſtituit ibi ſynodum cum hadriano papa in pr̄iarchatu lateranenſi in eccleſia ſancti ſaluatoris. que ſynodus celebrata eſt a .c.liij. ep̄is religioſis ⁊ abbatib⁹. hadrianus aūt papa cum uniuerſa ſynodo tradiderunt carolo ius ⁊ poteſtatē eligendi pōtificē ⁊ ordinandi apl'icam ſedem: dignitatem quoq; patriciatus[i] ei ꝯceſſerunt. inſuper archiep̄os ⁊ ep̄os ꝑ[k] ſingl'as ꝓuincias ab eo iueſtituram accipe diffiniuit: ut niſi a rege laudet ⁊ iueſtiatur ep̄s: a nemine ꝯſecret. ⁊ quicūq; ꝯtra hoc decretum ageret: anathematis uinculo eum inodauit: ⁊ niſi reſipiſceret: bōa eius publicari[l] pcepit. Itē leo papa.

Electio romani pontificis ad ius pertinet imperatoris.

In[a] ſynodo cōgregata rome in eccl'ia ſancti ſaluatoris ad exemplū beati hadriani apl'ice ſedis ātiſtitis: q dn̄o carolo uictorioſiſſimo regi francorum ac longobardoꝝ pr̄iciatus dignitatem ac ordinationē apl'ice ſedis ⁊ inueſtituram ep̄oꝝ ꝯceſſit: ego leo quoq; ſeru⁹ ſeruoꝝ dei ep̄us cum toto clero ac romano populo conſtituimus ⁊ ꝯfirmam⁹ ⁊ corroboramus ⁊ ꝑ nr̄am apl'icam auctoritatem cōcedimus atq; largimur domino ottoni p̄mo[b] regi teutonicorū eiuſq; ſucceſſoribus hui⁹ regni italie in ꝑpetuū facultatē eligendi ſucceſſorē[c] atq; ſūme ſedis apl'ice pōtificē ordinandi ac[d] ꝑ hoc archiep̄os ſeu ep̄os: ut ipſi ab eo iueſtituram accipiāt ⁊ ꝯſecrationē unde debēt exceptis his quos īpator pōtificib⁹ ⁊ ārchiep̄is ꝯceſſit[e]: ⁊ ut nemo deinceps cuiuſcūq; dignitatis uel religiōis eligēdi ul' patriciū ul' pōtificē ſumme ſedis apl'ice aut quēcunq; ep̄m ordinandi habeat facl'tatem abſq; cōſenſu ipſius īpatoris. quod tamen fiat abſq; omni pecunia: ⁊ ut ipſe ſit[f] patrici⁹ ⁊ rex.

eta ⁊ quali. a multis.

e ¶ Optimus. ſi. in auc̄. de monachis. §. ordinatiōem. Sʒ qs dicet optimus? qd̄ eīm ꝑ ſuꝑabundātiā dr̄: uni ſoli cōuenit: ut. ff. d̄ uer. ob. ubi aūt nō apparet. i. rn̄. ff. de edi. edic. ſiqs venditor. §. ult. qualiter iſtud itelligatur inuenies. viij. q. i. licʒ.

f Si in plebib⁹. ꝓficiſcat ſpeciali auc̄te ep̄i: alias non liceret: ut ex̄ d̄ offi. archidia. cum ſatis. niſi hoc habeat de conſuetudine ꝑſcripta: ⁊ ſic intelligo ex̄ de exceſ. p̄lat. ad hoc. ⁊ ex̄ d̄ ap. hone. ⁊ ex̄ de l ſti. cū veniſſet. qd tn̄ de hoc iuris ſit: dixi. xxv. di. plecti.

g Agatho. Aq̄ ſolita. qlibet eīm ep̄s dare cōſueuit aliqd īpatori i electione ſua: ut. j. e. q. dū mō redditus ep̄ales excederēt duas libras auri: ut in auc̄. de ſanc. epi. §. iiij. ⁊ forte tūc cum mos erat: crim̄ non erat ut. xxxij. q. ij. q̄. obijciuntur. ſed nonne īpator cōmiſit ſimoniā relaxādo illud ius ſb hac cōditiōe: ut cōſēſus ei⁹ regratur i electione? ſed dic ꝙ prius vtrūq; ius habuit. vnde mō alterum potuit remittere. ideo aūt petijt a papa hanc ꝯſuetudinē tolli: quia contiebat ſpeciem mali: ut. i. q. i. emdari.

h Adrianus. defendendas. ad hoc tenēt ōes p̄ncipes: ut. xxiij. q. v. principes. ut. ⁊ ſi nollent eam defendere poſſunt excōicari. xxiij. q. v. adminiſtratores.

i ¶ Patriciatus. ut puniret crimina. ⁊ ſm hoc poteſt intelligi. ij. q. vi. omnis oppreſſus. ⁊ ita iudex eccleſiaſticus alij poteſt committere cauſā ſanguinis: vel intellige ꝙ eſt aduocatus rome: ut extra de electi. venerabilē.

k ¶ Per ſingulas. ergo in frācia ⁊ in hiſpania. vnus eſt. n. īpator

vt. vij. q. i. in apibus. quod concedo niſi probent ſe exemptos ab īperatore: vt. xxiij. q. viij. §. ecce. vnde adhuc de capite ſuo dabunt tributum īpatori: cum non probent ſe exemptos ab īpatore: vt. ff. de cēſi. l. vlti. ſi eīm dicunt ſe nō ſubeſſe romano imperio: per conſequens dicant ſe non habere aliquid proprij: vt. ſ. di. i. ius quiritum. fateamur ergo imperatorem eē dominum mundi: vt. ff. ad l. rho. deprecatio. obſtat ꝙ reges hiſpanie cum non ſubeſſent imperio regnum ab hoſtium faucibus eruerunt.

l ¶ Publicari. hic eccleſia publicat bona laicorum. ⁊ quandoq; d̄ponit laicos a dignitatibus. xxxij. q. v. preceptum in fi. vel dic ꝙ hic docet eccleſia qd fieri debeat: ſic. xxiiij. q. iij. de illicita. ⁊. v. q. ult. delatori.

a In ſynodo. cōfirmamus. ar. ꝙ idem poteſt dari et cōfirmari: ⁊. xxiij. di. in nomine. ⁊ extra de elec. cum inter. ar. contra extra de fide iſtrumen. c. inter dilectos. ⁊. ff. de iuriſdi. om. iud. ⁊ quia. quandoq; etiam dicitur dare id eſt datum oſtendere: vt. xxiij. q. v. §. hic notādū. ff. d̄ teſta. heredes. §. ſiquid.

b ¶ Primo. non dicas primo regi: ſed primo ottoni. i. ante quem nl'lus alius fuit: ſic extra de verb. ſigni. ioſeph. ⁊ de verbo. ſigni. proximus.

c ¶ Succeſſorem. hoc ſpeciale fuit contra id viij. q. i. moyſes. ſicut. vij. q. i. petiſti. hic patet ꝙ maximam habʒ poteſtatem papa circa imperium. ſed dic ꝙ tantum in italia permitteretur facere ſucceſſorem.

d ¶ Ac per hoc. quaſi dicat: ex quo in romana eccleſia hoc permittur: ergo in minorib⁹. et eſt ar. ꝙ idem iuris eſt in membris quod in capite: vt. xvi. q. ij. c. i. xij. q. ij. cognouimus. ⁊. q. i. precipim⁹. ⁊. i. q. iij. ſiquis epiſcopus. xxiiij. q. i. rogamus.

e ¶ Conceſſit. videtur ergo ꝙ imperator poſſit dare priuilegium libertatis vt extra de reſti. in inte. auditis.

f ¶ Sit patricius. ⁊ ſic papa dat hic gladij poteſtatem. cuius tamen exercitium ipſe non habet. io. extra de elec. ſuffraganeis. b.

65

Q; ſi a clero ⁊ popnlo quis eligat̃ epiſcopus: niſi a ſupradicto rege laudet̃ ⁊ iueſtiat̃: nõ ↄſecret̃. Si quis ↄtra hãc aplicam auctez aliqd moliet̃: hunc excõicatiõi ſubiacere decernim⁹: ⁊ niſi reſipuerit irreuocabili exilio puniri ul' ultimiſ ſupplicijs affici. It̃ ẽ gregori⁹.

Precepto pncipũ maximo remittitur q abſq; auctẽ aplica ordiat̃

Salonitane ciuitatis eps me neſciẽte ac reſponſali meo ordinatus eſt: ⁊ facta ẽ res que ſub nullis anteriorib⁹ pncipib⁹ euẽit. Q ẽ ego audiẽs ad eũdez puaricatorem qui inordinate ordinatus eſt: ptinus miſi ut oio miſſarũ ſolẽnia celebrare nullo mõ preſumeret: niſi prius a sereniſſimis dñis cognoſcerẽ: ſi hoc fieri ipi iuſſiſſet qd ei ſub excõicatiõis inipoſitiõe mãdaui. q cõtẽpto me atq; deſpecto in audacia quorũdã ſeculariũ hominũ qbus denudata ſua eccleſia p mia multa prebẽ dicit̃: nunc uſq; miſſas facẽ preſumit atq; ad me uenire ſm iuſſionẽ dñorũ noluit. ego aũt preceptõi pietatis eorũ obediẽs eidẽ maxio q me neſciente ordinat⁹ eſt: hoc qd in ordinatione ſua me uel rñſalẽ meũ preter mittẽ pſũpſit: ita ex corde relaxaui: ac ſi me auctore fuerit ordiat⁹ alia uero illius puerſa. ſ. mala corporalia q cognoui: uel q cũ pecunia eſt elect⁹: uel q excõicat⁹ miſſas facẽ preſũpſit: ppter deũ irrequiſita preterire nõ poſſum. ⁊ ſi ad me uenire diu diſtulerit: exercere in eo diſtrictionẽ canonicaz nullo modo ceſſabo. It̃ ẽ ex con. tol'.

In electiõe epõrum principis conſideratur aſſenſus.

Qum longe lateq; diffuſo tractu terrarũ cõmeantiũ ipedit̃ celeritas nũciorũ: quo aut neque ant regib⁹ audiẽtib⁹ decedẽtis pſulis trãſitus notificari aut de ſucceſſore moriẽtis epi libera pncipis electio expectari: naſcit̃ ſepe aut noſtro ordini de relatione talium difficultas aut regie poteſtati: dũ ↄſultũ ueſtrũ ſubrogãdis põtificibus ſuſtinet innũeroſa neceſſitas unde placuit oibus pontificib⁹ hiſpanie atq; gallacie ut ſaluo puilegio uniuſcuiuſq; puincie licitum maneat̃ deinceps toletão põtifici quoſcunq; regalis poteſtas elegerit: ⁊ iam dicti toletani epi iudiciũ dignos eſſe probauerit: in quibuſlibet puincijs ⁊ in precedentiũ ſedibus pficere preſules: ⁊ decedentibus epis eligerẽ ſucceſſores. ita tamen ut qſquis ille fuerit ordinatus: poſt ordinationis ſue tẽp⁹ infra triũ menſiũ ſpaciũ metropolitani proprij pñtiam uiſurus accedat. Electiões quoq; ſũmorũ pontificuz atq; aliorũ infra preſulum quondã iperatorib⁹ repñſentabantur: ſicut de electiõe beati ambroſij ⁊ beati gregorij legit̃. qbus exẽplis ⁊ premiſſis auctoritatib⁹ liqdo colligit̃ laicos nõ excludendos ab electiõe neq; principes eẽ reijciẽdos ab ordinatõe eccleſiarũ. Sed q ppl's iubet̃ electiõi intẽeſſe nõ precipit̃ aduocari ad electiõez faciendã: ſz ad ↄſenſũ electiõi adhibendũ. Sacerdotũ eni ut i fine ſupioris capl'i ſtephani pape legit̃ eſt electio: ⁊ fidelis ppl'i eſt humiliter ↄſentire. deſideriuz ergo plebis requiritur: ut clericorum electioni ↄcordet. tũc eni i eccl'ia dei rite pficiet̃ antiſtes: cũ ppl's parit̃ in eũ acclamauerit: quẽ clerus cõi uoto elegerit. Unde celeſtinus papa ait.

Plebis ñ ẽ eligẽ ſz electõi ↄſẽtire

Cleri plebiſq; cõſenſus ⁊ deſideriũ reqrat̃. It̃ ẽ leo pm⁹

De codẽ

Uota ciuiũ teſtio nia pplorũ honoratoruz arbitriũ electio clericorũ i ordiatiõib⁹

g Aplicam. ſed nũgd papa poſſet ei poteſtatẽ dare ut deponeret ipſuz? ſic in herefi ⁊ de cõſenſu cardinaliũ: imo i oibus ſe põt ſubijcẽ ei: ut. ij. q. vij. nos ſi.

h Exilio. no. eccleſiã poſſe aliquẽ mittẽ i exiliũ: ut. iij. q. iiij. hi qui.

i Affici. cũ hec priuilegia fuerũt oibus ſucceſſorib⁹ data: quare nõ vtũt eis? Rñ. q imparatores eis renũciauerũt: ut. j e. tibi. Itẽ q p abuſũ ea pdiderũt: ut. j. e. §. ver. Itẽ q ex cã fuerũt ↄceſſa. vñ ceſſante cã: ipa ceſſauerunt: ut i. q. vij. q p remedio. nec obſtat qd hic dr̃ ↄ ſucceſſorib⁹: qa hoc intelligẽdũ ẽ de illis ſucceſſorib⁹ q hoc ipetrare poſſint: ut. xxiij. di. in nomine.

k Salonitane. iuſſiſſet. ar. q auctoritas maioris excuſat: ut. xiiij. q. v. dixit. xxviij. di. diacõi. xxiij. q. v. miles. ar. ↄtra. xij q. ij. qcũq;. ⁊. xvi. q. i. in canõib⁹. io. So. in malo nulli ẽ obediendũ: nec aliqs excuſat ut. xi. q. iij. ſi dñs. b.

l Sub excõicatiõis ex hoc videt̃ q p talia vba fiat excõicatio: cũ ſic dr̃: pcipio tibi hoc ſub pena excõicatiõis ⁊ ẽ ar. ad idẽ ex̃ de eo q or. fur. recc. c. i. ar. ↄ ex̃ de inrepa. relatũ. in fine. ⁊ de ſagittarijs. c. vno. vbi de hoc. b. dicẽ q ſi talis phibitio fiat a canõe nõ fit excõicatio p illa vba: ut. xxx. di. p totũ. ſec⁹ ſi ab homie: q canõ miti⁹ agit qz hõ: ut. xxvi. q. vij. alligant. ⁊. ff. ↄ arbitriſ celſus. alij dicũt q refert an diffiniẽdo illa vba pferãt: ut tunc p ea fiat excõicatio: an ↄſtituẽdo ius ⁊ tũc ñ fiat excõicatio p illa vba. Sz h̃ vitas ẽ q illa vba ñ hñt vi ſñie ſz tm̃ ↄminatiõis: ut. C. ↄmina. epl'as p totum. Hoc ãt ſcias q ſub cõditiõe põt qs excõicari. ⁊ talit̃ hic itelligo latã ſñiam: vñ exñte cõditiõe ligat excõicatio ⁊ ñ pus. ⁊ tm̃ a tali excõicatiõe põt appellari: lz. b. ↄtrariũ ſcripſerit: ut ex̃ de ap. pterea. ⁊ hoc id: q excõicatio tunc nõ trahit ſecũ ſuã executionẽ: q nõ cedit nec venit dies añ exñtẽ ↄditionem. ut. ff. de v. ſig. cedẽ. Sz qd ſi excõicans morit̃ pusq̃z exiſtat ↄditio? tũc dico excõicatũ qñ extat ↄditio. ⁊ ita aliqs excõicat̃ a mortuo. Utrũ aũt ↄditiõe exñte itelligat̃ retro fuiſſe excõicat⁹ p id qd legit̃. ff. q poti. in pig. potiores. ⁊. ff. de ma. te. neraci⁹. uel tm̃ a tpe ↄditiõis extãtis p id qd ẽ. ff. de edil. edic. boñ. §. ſi ſub ↄditiõe. diſputatiõi reliquo. io. ego credo q a die exiſtẽtis ↄditiõis p decre. illã pterea. extra de ap. b.

m Obediẽs. hoc dicit q ei pcipe nõ poterãt. b.

n Relaxani. nõ epm remittẽ poſſe q ad ipm ſpectãt ñ q ad deũ: ut. xxiij q. iiij. ſi is q prelatus. Sz nõne q fiũt in pſona epi uel alteri⁹ plati fiũt in ↄtẽptũ eccleſie ⁊ ideo in deũ? vtiq;: ſed pncipaliter in platũ ↄ. di. xlv. ⁊ q emendat. ⁊. xxiij. q. iiij. inter.

o Ac ſi me. ar. q ratihabitio ſeqñs facit aliqd legitimũ qd ab initio factũ fuit illegitime: ex̃ ↄ iurepa. cura. xviij. q. ij. de mõachis. ix. q. ij. lugdunẽſis

p Me ignoui. p auditũ: ut. ij q. v. q̃zto. xxij. q. v. h̃ videt̃. ñ tãq̃z iudex. ij. q. i. §. quãdo.

q c Quam longe. poteſtati. nihil tm̃ hic regi ſubtrahit̃. q ſic pus eligebat: ita ⁊ mõ p⁹ priuilegium collegio cõceſſum. b.

r Atq; gallacie. ↄnũerat h̃ gallaciã hiſpanie cũ tm̃ ſit ps ei⁹: ⁊ ita ps cõnũerat̃ ſuo toti: ſic. j. e. ego. ⁊. C. de excuſati. tu. exactoreſ vbi dicit̃ onerib⁹ ⁊ tutelis.

s Priuilegio i. iure: ſic. ix. q iij. ſaluo. ff. q mo pig. ul' hypo. ſol. ſi debitor. §. i. potius ergo onus q̃z ius primatie conceſſum fuit huic collegio: cuz enim rex eligeretur olim de conſilio omniũ epõrum hoc cõſilium concedit̃ ei hic.

t Maneat. ar. propter loci ⁊ temporis difficultatẽ electionez fieri a quo nõ debeat: ut. xxiiij. q. i. pudẽda. xciij. di. iuxta.

u Epiſcopis eligere. id eſt a rege electos ↄſecrare ⁊ cõfirmare.

x Infra. ifra di. xciij. iuxta. extra de iurepa. ſi vero. infra. lxv. di. ſiquis contra. ſed non eſt contra.

y Electiones. ⁊ beati gregorij: non in hoc volumine: niſi argumento ſupra e. agatho.

z Stephani. ſupra e. di. noſſe.

a Uota. i. conniuentia ⁊ conſenſus: ut. ſ. di. xiiij. epiſcopus.

b Ciuium. non ruſticorum extra ciuitatem conſiſtentium

c Honoratorum. ſcilicet maiorum de populo ⁊ clero: ſupra e. hadrianus. in fi.

ſacerdotū cōſtituātur. ⁊ infra: per pacē ⁊ quietē ſacerdotes q futuri ſūt poſtulant̄. teneat̄ ſubſcriptio clericoꝝ: honoratorū teſtimoniū ordinis[f] cōuētus ⁊[g] plebis. Principibus[b] uero atq ipatorib⁹ electionem romanoꝝ pōtificū atq alioruꝫ ep̄oꝝ referēdas uſus ⁊ cōſtitutio tradidit ꝓ ſciſmaticoꝝ atq hereticoꝝ diſſenſiōib⁹: qb⁹ nōnunq̄ eccleſia dei concuſſa piclitabat̄. cōtra quos legib⁹ fideliſſimorū ipatorū freq̄nt̄ eccl'ia mūita legit̄. Repūtabat̄ ergo electio cl'icorū p̄ncipibus: ut eoꝝ auc̄te roborata nullus hēticoꝝ ul' ſciſmaticoꝝ audēt cōtraire: ⁊ ut ipſi p̄ncipes tanq̄ deuotiſſimi filij in eū cōſentirēt: queꝫ ſibi in patrē eligi uiderēt: ut eis i oibus ſuffragatores exiſterent: ſicut ualentinian⁹ beato ābroſio ſupra legit̄ dixiſſe: noli timē: q2 de⁹ qui te elegit: ſemp te adiuuabit: ⁊ ego adiutor ⁊ defēſor tuus ut meum ordinē decet ſp exiſtā. Unde ſtephanus papa ſtatuit dicēs.

Preſentibus legatis imperatoris ordinetur pontifex romanus.

Quiā[i] ſancta romana eccleſia cui deo auctore preſidemus: a plurib⁹ patit̄ uiolētias pōtifice obeunte: q̄ ob hoc iferūt̄: q2 abſq impiali noticia pōtificis fit electō ⁊ cōſecratio: nec canonico ritu ⁊ cōſuetudine ab iperatore directi ſūt nūcij: qui uetēt ſcādala fieri: uolumus ut cū iſtituēduſ ē pōtifex: cōuenietib⁹ ep̄is ⁊ uniuerſo clero eligatur p̄nte ſenatu ⁊ ppl'o q ordinandus eſt. ⁊ ſic ab oibus electus preſentib⁹ legatis ipialib⁹ cōſecret̄. nulluſq ſine piculo ſui iuramētā[k] uel ꝓmiſſiōes aliq̄s noua adiuentiōe audeat extorq̄re: niſi que antiqua exigit cōſuetudō[l]: ne ul' eccl'a ſcādalizet̄ ⁊ iperialis magnificentia minuat̄. Verū quia iperatores q̄nq modū ſuū ignorātes nō in nūero cōſentientiū ſꝫ p̄mi diſtribuentiū imo exterminātiū eſſe uoluerūt: freq̄nt̄ etiā in hereticorum ꝑfidiā ꝓlapſi catholice m̄ris unitateꝫ eccleſie ipugnare conati ſūt: ideo ſanctoꝝ patꝝ ſtatuta aduerſus eos ꝓdiderūt: ut ſemet electioni nō inſererēt: ⁊ quiſq̄s eorum ſuffragio eccl'iam obtinēt: anathematis uinculo inodaret̄. ſicut ſcriptura quoq diuia dicit: q̄ poſtq̄ ezechias diſſipauit excelſā[m] ⁊ cōtriuit ſtatuas ⁊ ſuccidit lucos ⁊ fregit ſerpētē eneū quē fecit moyſes uidelicet quia illū ſ̄pentē deus fieri iuſſerat: ne ſ̄pentina morte populus interiret: ideo ipſe ppl's colere ⁊ uenerari eū ceperat. ⁊ iccirco deſtruxit[n] iſte qō iubēte deo fecerat ille. ac p hoc magna auc̄tas iſta eſt habēda in eccl'ia: ut ſi nonnulli ex predeceſſorib⁹ ⁊ maiorib⁹ noſtris fecerūt aliqua q̄ illo tēpore potuerūt eſſe ſine culpa: ⁊ poſtea uertūtur in errorē ⁊ ſupſtitōeꝫ ſine tarditate aliqua ⁊ cū magna auctoritate a poſteriſ deſtruātur[o]. Poſtremo p̄ntibus legatis ipatorū ⁊ incōſultis electiōes romanorum pontificū legūtur celebrate: ⁊ tandē ijdem ipatores religioſo mentis affectu p̄fatis p̄uilegijs renūciauerūt multa inſup donaria eccl'ie dei cōferētes. Item gregorius. iiij. ſcribit.

Incōſultis legatis iperatoris hadrianus ad pontificatū eligitur.

Cum[p] hadrianus. ij. ad romanum pōtificatū ab eccl'ia dei genitricis dñe noſtre que dicit̄ ad preſepe traheret̄ ad lateranenſe p̄riarchiū: certatim a ppl'o ⁊ clero ⁊ ꝓcerib⁹ deportatus ē. qō audiētes miſſi lodouici impatoris moleſte tulerūt: ⁊ idignati ſūt: q̄ dū p̄ſenteſcēnt nō fuerūt iuitati: nec optate a ſe futuri p̄ſulis electiōi int̄ eē meruerūt. q accepta rōne q̄ nō cauſa cōtēptus auguſti ſed futuri tēporis[q] ꝓſpectu hoc cōmiſſū fuerat: ne uidelicet legatos principū in electione romanorū p̄ſulum expectandi mos p huiuſmodi fomiteꝫ iole ſceret: omnē indignationē medullitus ſedauerunt: ⁊[r] ad ſalutandū electū etiaꝫ ipſi humilit̄ acceſſerūt. Itē pactū cōſtitutiōis impatoris primi lodouici cum romāis pōtificib⁹. **Electō rōanoꝝ pōtificū a lodouico cōcedit̄ rōanis**

Ego[s] lodouicus ipator romanus auguſtuſ ſtatuo ⁊ cōcedo

d ⁋ Arbitrium. ſupra di. xxiij. c. i. ⁊. xxiiij. di. c. nullus.

e ⁋ In ordinationibus. id eſt electionibus.

f ⁋ Ordinis. q2 dr̄ ordo cerdonū pelliparioꝝ uel alteri⁹ corporis

g ⁋ Et plebis. noie plebis cenſent̄ illi q nō ſūt collecti ad aliqō corpus faciēdū. de quo corpore hēs. ff. q̄ cuiuſq uniuer. l. i. ⁊ eſt ad hoc bonū ſit̄ C. de ep̄ali au iubemus.

b ⁋ Principib⁹. legibus. xxiij. q. vij. c. i. ⁊. ij. ſ̄. di. viij quo iure.

i ⁋ Quia ſā cta. p̄nte j. di xi. lxxix. di nullus.

k ⁋ Iuramēta videt̄ ergo q̄ añ electionē ñ ſit p̄ſtandū iuramētū de idēnitate eccl'e: ut viij. q. iij. artaldus. ⁊. ſ̄. xxvij. di. de ſyracuſane. preſumeret̄ eni hoc facere ut eligeretur. dicūt tamen qdā: q̄ ſi eſt cōſuetudo q̄ p̄ſtetur p̄ſtari pōt. ⁊ ſic itet̄ ligūt quod dicitur hic i fine quid tamen iuris ſit de hoc: habes. viij. q. iij. in ſūma.

l ⁋ Cōſuetudo p hoc videt̄ q̄ in ſpūalib⁹ ſeruanda ſit conſuetudo in recipiendis muerib⁹: ⁊. ſ̄. e. agatho. ⁊ in auc̄. de ſanctiſ epi. §. iiij. ⁊. i. q. iij. qneſituꝫ. C ⁊. ix. q. iij. conqueſtus. ⁊ ex̄ de ſimo. ad apoſtolicaꝫ. ar. ꝯ extra de ſimo. cum in eccleſie. ⁊. c. ſicut ad hoc dicunt quidā q̄ licitū eſt aliquid petere in ſpūali bus ſed nō ꝓ ſpiritualibus: ut nō petat̄ ꝓ cōſecratione ſꝫ ꝓ cōſuetudine uel dic q̄ ſi cōſuetudo illa pietatē cōtinet nō pōt peti: tamē ſuperior cogere pōt ut ſeruetur talis conſuetudo: ut dicit illa cōſlitutio ad apoſtolicam. h. tñ dicit q̄ iſtud referat̄ ad legatos ipatoris: ut ñ aliud romana eccleſia petat ab eis q̄ꝫ ipſi ſoliti ſūt facere. ſ. ut papa nō cogat eos aliud iuramentū facere pape q̄ꝫ iuramentū fidelitatis qō impator cōſueuit preſtare: ut. j. e. tibi. ⁊ hoc indicat illud verbum minatur.

m ⁋ Excelſa. i. tēpla idoloꝝ in excelſis poſita: ideo q2 iuſſu dñi factus erat: ⁊ quia eum reſpicientes liberabantur.

n ⁋ Deſtruxit. hic ezechias cōmēdat̄ ex deſtructione imaginis q̄ erat occaſio ſupſtitōis quare ergo maſſiliēſiſ ep̄us cōdēnatur qui deſtruxit imagines in q bus populus idolatriam cōmittebat: ut d̄ cōſe. di. iij. ꝑlatuꝫ: dic q̄ ſerpens iſte fuit tēporalis ad ſanādū vulnera: vñ ceſſante cā ceſſare debuit effect⁹. ſꝫ cā imaginū ꝑpetua ē: ut hēat̄ i eis mēoria dei.

o ⁋ Deſtruāt̄. ar. ſucceſſores debere mutare facta ⁊ inſtituta p̄deceſſoꝝ ēt bona ſi viderit eē ea ꝑnicioſa exēplo. xij. q. i. vidētes. xxxv. q. i. c. i. xcvi. di. bñ in fi. diſ. lxviij. corep̄i ⁊ ex̄ de deci. ſuggeſtū vbi ē ar. q̄ p̄uilegiū qō ē exēplū mali remouēdū ē: inſti. vi. bo. rap. §. nedū talia.

p ⁋ Cum hadrian⁹ traheret̄. dꝫ. n. ire quaſi iuitus: ut. ar. i. q. vi. ſicut is. C. d̄ epi ⁊ cle. ſi queq̄ꝫ. ſic enim appellātur quaſi proprio noie. ⁊ q2 portat̄ papa i manib⁹: ne offendat̄ ad lapidē.

q ⁋ Tēporis. nō q̄ ñ ſt̄ mala interdū debent omitti: ne ſint exēplo ꝑnicioſa: ut. ſ̄. di. xxiij i noie. ſ̄. di. xxi. deniqꝫ xij. q. ij. liberti. ij. q. vij accuſatio. ⁊. xxx: q. i. c i. inſti. vi bo. rap. §. ſed nedū talia.

r ⁋ Et ad ſalutandum. ar. eos cōſenſiſſe electioni: ex quo iterfuerūt ⁊ eū ſalutauerūt: ⁊ nō reclamauerūt: ſic ex̄ d̄ his q̄ fi. a ma. p. ca. ex ore. i fi. ⁊ ex̄ de priuil'. cū olim. i fi. ⁊ ex̄ d̄ ſen ex. ſi aliqñ. ⁊ eoipō q̄ qs ſalutat aliū: videt̄ cōſentire ei: ut. xxiiij. q. i. ois. ſic ex eo q̄ qs ñ vult ſalutare aliū p̄ſumit̄ imic⁹: ut ex̄ de of. dele. cū ſup. ⁊ eoipſo q̄ ſtephan⁹ dixit p legat̄ itelligit̄ cōſenſiſſe: ut. xcvi. di. bñ. ſic. j. de cōſe. di. ij. pac

s ⁋ Ego. confirmationis. nota q̄ aliquid ſimul datur ⁊ confirmatur: ut notaui ſupra e. in ſynodo.

ꝑ hoc pactū cōfirmatiōis nr̄e tibi beato petro ꝑ̄ncipi apl'orū ⁊ ꝑ te uicario tuo dn̄o paschali summo pōtifici ⁊ successorib⁹ ei⁹ i ꝑpetuū sicut a p̄decessorib⁹ ur̄is usqȝ nūc in ur̄a ptāte ⁊ ditōe tenuistis ⁊ disposuistis romanā ciuitatē cū ducatu suo ⁊ suburbāis atqȝ[b] uiculis oib⁹ ⁊[c] t̄ritorijs ei⁹ mōtanis ⁊ maritimis littorib⁹ ⁊ portub⁹ seu[d] cūctis ciuitatib⁹ castellis oppidis ac uillis i tuscie partib⁹. Idē qñ diuina uocatōe hui⁹ sacratissime sedis pōtifex de hoc seculo migrauerit[e] null⁹ ex regno nr̄o aut frācus aut lōgobardus aut de q̄libet pte hō sub nr̄a ptāte ꝯstitut⁹ lniam hēat ꝯtra romāos aut publice aut priuatim ꝯueniēdi aut electōez faciēdi: nullusqȝ i ciuitatib⁹ aut i territorijs ad eccl'ie beati petri apl'i potestatem ptinentibus aliqđ malū p̄terea facē p̄sumat: sȝ liceat romanis cū oi ueneratiōe ⁊ sine q̄libet ꝑturbatiōe honorificā suo pōtifici exhibē sepulturā: ⁊ eū quē diuina ispiratiōe ⁊ beati petri intcessione oēs[f] romāi uno ꝯsilio atqȝ una ꝯcordia sine aliq̄ ꝓmissiōe ad pontificatus ordinē elegerit: sine aliq̄ āibiguitate atqȝ ꝯtradictiōe more canonico ꝯsecrare: ⁊ dū cōsecrat⁹ fuerit: legati ad nos uel ad nr̄os successores reges frācoꝝ[g] dirigāt̄ q int̄ nos ⁊ int̄ illū amicitiā ⁊ charitatē ac pacē ꝯsocient. ITē leo iiij. lothario ⁊ lodouico augustis.

Electio ⁊ ꝯsecratō rōani pōtificis ñ nisi iuste ⁊ canōice fiat. Palea.

INter nos ⁊ uos pacti serie statutū ē ⁊ ꝯfirmatum ꝙ electio ⁊ ꝯsecratio futuri rōani pōtificis nō nisi iuste ⁊ cāonice fieri debeat. IDem.

Ab impatore uel nūcijs ei⁹ electioni romani pōtificis nullū obstaculum generetur. Palea.

COnstitutio primi henrici ⁊ p̄mi ottonis cū rōanis pōtificibus: ut nullus missoꝝ nr̄oꝝ cuiuscūqȝ ipeditionis argumētū in electiōe rōani pōtificis ꝯponē audeat oio ꝓhibem⁹. ITē i electiōe rōanoꝝ pōtificū neqȝ liber neqȝ s̄uus aduenire p̄sumat: ut illis rōanis quos ad hāc electiōez ꝑ ꝯstitutiouē sāctoꝝ patrū antiqua admisit ꝯsuetudo: faciat aliqđ ipedimētum. ꝙ siqs ꝯtra hāc nr̄am ꝯstitutionem p̄sūpserit: exilio tradat̄.

ITem constitutio ottonis.

Iuramentuȝ ottonis: quod fecit domino pape iohanni.

TIbi[h] dn̄o iohāni pape ego rex otto ꝓmittē ⁊[i] iurare facio ꝑ p̄rem ⁊ filiū ⁊ spm̄ sanctū ⁊ per lignuȝ hoc uiuifice crucis ⁊ ꝑ has reliqas sāctoꝝ: ꝙ si ꝑmittēte dn̄o romā uenero: sanctā romanā ecclesiā ⁊ te rectorē ipsius exaltabo s̄m meum posse. ⁊ uitā aut mēbra nūqȝ neqȝ ipm honorē quem hēs mea uolūtate aut meo cōsilio aut meo ꝯsensu aut mea exhortatiōe ꝑdes: ⁊ in roma nulluȝ placitum aut ordinatōez facia de oib⁹ q̄ ad te aut ad romāos ꝑtinēt sine tuo cōsilio. ⁊ qcqd de terra sācti petri ad nr̄am ptātez ꝑuenerit: tibi reddam. ⁊ cuicūqȝ italicū regimē cōmisero: iurare faciā illū ut adiutō tui sit ad defēdēdū t̄rā sācti petri s̄m suū posse. ITē ex p̄mo li. capituloꝝ caroli ⁊ lodouici ipatoꝝ.

Liberꝝ sit clero ⁊ ppl'o de ꝓpria dioceſi episcopum eligere.

SAcroꝝ[a] canonū nō ignari ut in dei noie sācta ecclesia suo liberi⁹ potiat̄ honore: assensū ordini eccl'iastico p̄bem⁹: ut. s. epi per electōez cleri ⁊ ppl'i s̄m statuta canonū de ꝓpria dioceſi[b] remota ꝑsonaꝝ[c] ⁊ mūeꝝ acceptione ob uite meritū ⁊ sapiētie donū eligāt̄: ut

b Atqȝ uiculis. i. uillis. ff. ad munic. q ex vico. nec posset impator illā donationem reuocare. nā dicit lex ꝙ sola imensitas ē mēsura rerū donataruȝ in ecclesia. C. de sacrosanc. ec. auē. sed hodie. imo nec cōcedit hic sed ꝯcessa ꝯfirmat. nā oia hec ⁊ alia pl'a iā prius fuerāt eccl'ie. j. xcvi. di. ꝯstantinus. p̄terea qꝛ ipator pōt alienare res ipij: ut. ff. de le. i. apud iul. §. vl. Itē qꝛ per hanc ꝯcessionē non leditur ipiū: ex quo res redit ad primū statū: ut. ff. de pac. si vn⁹. §. pactus. ⁊. xxxv. di. ab exordio. nō ob. xij. q. ij. non liceat. qꝛ ille nō poterat legez iponere suo successori: extra đ elec. innotuit.

c Et territorijs. qd sit territoriū qd sit oppidum qd vrbs: hēs. ff. de v̄. sig. si pupill⁹. §. t̄ritoriū. ⁊ sic ē hic ar. ꝙ noie ciuitatis nō cōprehendūtur ei⁹ territoria: ut. xij. q. ij. c. vlt. ⁊. ff. de. v̄. si ꝯ. l. ij. ⁊. ff. de arbi. si cū dies. §. si arbit̄. ar. ꝯ. ff. de v̄. sig. qui in cōtinētib⁹. ⁊. l. edificia. ff. de iudi. insule. ff. de offi. p̄. ur. l. i. ibi cū vrbem.

d Seu. hec dictio seu potius auget donationem q̄ȝ disiūgat inter res donatas: ut. ff. de au. ⁊ ar. le. siqs ita.

e Migrauerit. olim eniȝ null⁹ audebat tractare de electiōe pape ante tertiū diē post sepulturā p̄mortui: ut. j. di. lxxix. null⁹. sed per ꝯtrariam ꝯsuetudinez h̄ hodie abrogatū est

f Omnes rōani. nō ꝙ olim oēs rōani int̄ erāt electiōi ex ꝯsuetudine. j. c. proxi.

g Frācoꝝ. nō ipium prius francoꝝ fuisse: sed postea theutonici v̄tutib⁹ ꝓmeruerūt ipium: ut. xxviij. q. i. §. ex his. in quos hodie trāslatū ē ipiū: ex̄ de elec. venerabilem.

h TIbi dn̄o. ar. ꝙ q feudū recipit ab ecclesia iuramentū fidelitatis ñ solū ecclesie sed ēt p̄latis p̄stare debet: ut ex̄ de iureiur ego ep̄s. ⁊. di. xxiij. q̄ȝ q̄ȝ. ⁊. xxij. q. v. de forma. imo ēt ipsi capitulo: ut ex̄ de v̄. sig. cū clerici. cū ipi sunt pars corporis sui: ut. vi. q. i. §. verꝝ. nō ob. ex̄ de simo. ex diligēti. qꝛ ibi nō erat ius feudi. de quo iure plene habet̄ i ꝯsti. federici de feudis.

i Et iurare. nō ꝙ iconom⁹ siue sindic⁹ iurat in aiam ꝓpriā: ex̄ de iura. ca. in ꝯtractādis. sȝ ꝓcur. iurat i aiam dn̄i: ut. hic. ⁊. c. di. optatū. ⁊. xvij. q. iiij. metuētes. ⁊ ex̄ de of. leg. nouit i pte decisa. Fit aūt h̄ iuramētū s̄b talib⁹ v̄bis ego iuro i aiaȝ dn̄i mei ꝙ ipe h̄ s̄uabit. uel sic iurat: dn̄s me⁹ iurat ꝑ me ꝙ h̄ s̄uabit sic ipm̄ de⁹ adiuuet. Sȝ q̄lit obligat aliqs aliū ꝑ iuramētū ꝯ id qđ legit̄ isti. de inutil'. sti. §. siqs alij: sȝ dic ꝙ dn̄s semet obligat sed ꝑ aliū: ut ex̄ de sen. ex. mulieres. ff. de admi. tu. ita aūt. §. gessisse. Sȝ qd si domin⁹ reuocet mandatum: nunquid intelligitur obligatus per tale iuramētum: ita si non peruenit reuocatio ad ꝓcuratorē: sicut id qđ facit iudex: tenet donec ignorat reuocatū mādatū: ut ex̄ de ap. si duobus. ⁊ rōne ignorātie tenet s̄nia: ut. iij. q. vij. §. tria. i p̄n. ⁊. ix. q. i. ordinatiōes. ff. de offi. p̄si. si fo. te. ff. de ꝓcur. si ꝓcuratorē. i fi. ff. mā. si mādassez. io si aūt lis eēt cōtest. oportēt ꝙ reuocatio ꝑueniret ad iudicem uel ad aduersariuū: alioqn firmū ē qđ fit cū ꝓcur. ut extra de ꝓcu. mādato. si aūt nō sit lis cōte. videt̄ sufficere si reuocatio ꝑueniat ad procur. ut dicit expresse decre. ex̄ de ꝓcur. ex insinuatione. ⁊. c. se. b. sūt tñ spāles casus i qbus requiritur ꝑseuerātia sicut cū matrimoniū ꝯhit̄ ꝑ nunciū: si dn̄s reuocat mādatum: non dico dn̄m obligatū lȝ nūcius ignoret reuocatū. ⁊ cū pr̄ mandat filio ut aliquē māumittat. ff. de manumis. vindic. si pat̄. ⁊ hoc idē ē: qꝛ pat̄ ⁊ fili⁹ censent̄ vna ꝑsōa ut. xxxv. q. iij. §. hac auctoritate. io.

k Meoꝝ. sȝ quā cautionē pōt de hoc facere: ꝙ sui nō dent dānuȝ ꝯ id. ff. cōmodati ad eos: ul' q̄liter pōt se obligare ad alienū factū ꝯ id isti. đ inuti. sti. §. siquis alij! nec eniȝ tenet̄ qs de facto familie sue si ipe non mādauit nec ratū habuit: ut. i. q. iiij. qꝛ p̄sulat⁹. ex̄ de resti. spo. cū ad sedē. ff de vi ⁊ vi ar. l. i. §. ait p̄tor. sȝ dic ꝙ itelligit̄ se obligasse se curaturū ne ab eis dānū daret̄. xxij. q. v. de forma. sicut ē cū qs ꝓmittit aliū sisti i iudicio tm̄ ad hoc tenet̄ ut operā det quā pōt. ff. đ v̄. ob. quoties qs. sȝ lr̄a illa meoꝝ nō est in libro meo. io.

a SAcroꝝ. ꝑ electionē. hoc nomē ꝓpe ⁊ iproprie sumit̄ hic cū illis gēitiuis cleri ⁊ ppl'i: ar. ff. cōmo. si ut certo. §. ꝯmodatū

b Dioceſi. nō. ꝓ. h. ꝙ examinādi sūt oēs de dioceſi p̄usqȝ eligat̄ extraneus: ut. di. xi. lxi. di. nullus.

c Personarū. sic. viij. q. ij. dilectissimi. ⁊ ex̄ de insti. ad decorem.

d Et numerꝰ.cū talis eligaꝶ:a deo dꝛ eligi.viij.q.i.ſi ergo.b.
e Ut exēplo.nā cepit ieſꝰ facē ꝛ docē:ut.xxvi.di.§.ecce.§.ex hiſ
f Maioꝛis.ſic ergo nomē clericoꝝ reſtringiꝶ ad maioꝛis eccle
ſie canonicos:ut.x.q.i.ātiquos.viij.q.i.c.ij.eꝫ de v.ſig.cū clerici.
bñ ē in talibꝰ ſeruanda ꝯſuetudo:ut extra de cā poſ.cū eccleſia.

g Nō a cardi
nalibꝰ:ut.s.di
xxiij.c.i.ꝛc.

h Deūti
bus.
ſb anathēatis.
gd ō h tenē de
beas:dixi.s.c.
ſalonitane.

i Excludant.
dic.b.triplicīꝶ
iſtos excludi.
tūc ꝑpe exclu
dūꝶ:cū nō vo
cāꝶ:uľ ſi voca
ti ñ audiūꝶ:uľ
ſi ſpōte včiant
nō admittāꝶ:
credo h.c.nō
tenē:aliud.n.
fuaꝶ:ꝛ religio
ſi hic vocāꝶ cle
rici ciuitatꝭ uľ
ꝑlati epatꝰ:ar
lxxix.di.ſigs
pecunia.

k Religioſos
i.ꝑlatos aliaꝝ
eccleſiaꝝ.

l Excluſiſ.qꝫ
inuite nuptie
ꝛc.xxxi.q.ij.
§.i.

m Conſenſu
videꝶ ꝙ ñ tm̄
ꝯſiliū religio
ſoꝝ ſꝫ ēt cōſen
ſus ipoꝝ req
rīꝰ ē.ꝛ ita vi
deꝶ ꝙ religio
ſoꝝ pſōe faci
ant ptē i electi
one:ar.eꝫ de
elec.cū in veti.nā ꝛ ſeqces ſūt alioꝝ i electiōe:ut.lxxix.di.c.i.ꝛ.c.ſi
gs pecūia.ꝛ.xxiij.di.c.i.ꝛ ſatis pōt dici:ꝙ niſi ꝯſiliū ipoꝝ fuerit re
qſitū ꝙ nulla ſit electio:ſi tñ fuit bitū ꝯſiliū ꝛ ñ ꝯſenſꝰ tenet:ut eꝫ
de arb.cū oli.ꝛ ē ſi.ff.de admi.tu.qdā decedēs.§.pap.ꝛ eꝫ de regu
la.lꝫ.C.de iure.emphi.l.vl.ꝛ expone ꝯſenſu reqſito lꝫ non habito

n Eoꝝum.ar.ꝙ nō ſufficit religioſoꝝ pñtia niſi habeaꝶ ꝯſiliū:ar
j.x.q.ij.caſſellas.ar.xij.q ij.ſine exceptione.§.i.

o Cōniuētia.ar.qđ aliquoꝝ ꝯſenſu fieri debet:eoꝝ diſſenſu im
pedit faciēdū ꝛ diſſoluitur factū:ut.s.di.li.q i aliquo.ꝛ.xxxi.q.i.
ſi veꝝ.s.di.lxxij.nulla ratio.i.q.i.ordinatiōes.x.q.ij.caſſellas.xij
q.ij.alienationes.ꝛ.c.ſine.xv.q.vij.eps nullꝰ.xxxiij.q.v.ꝙ deo.ꝛ
c.manifeſtū.xx.q.ij.puella.

p Nunc ġ qriꝶ.ſup iſto.§.poſuit.b.diſtictōēꝫ:qꝛ cū eligētes diſ
ſentiūt tria ꝯſiderāda ſt:auctas:nūerꝰ:ꝛ bonꝰ zelꝰ.auctas.ꝯſide
raꝶ i dignitatibꝰ.zelꝰ ꝯſiſtit i aio:ut ſi ñ carnali amoꝛe eligāt ſꝫ ꝓ
meritū pſōe.de nūero pꝫ:ꝛ dic ꝙ vbicūqꝫ duo ex iſtis ꝯcurrūt pꝛe
ponderāt trio.vñ ſi ex vna pte ē auctas ꝛ bonꝰ zelꝰ:ex alia nūerꝰ
ꝓ poꝛe iudicaꝶ:ut.xxiij.di.c.i.ꝛ.xciij.di.miratꝰ.vij.q.i.dēiqꝫ.Itē
ſi ex vna pte ē nūerꝰ ꝛ auctas ꝛ ex alia ē bonꝰ zelꝰ:ꝓ pmo iudicaꝶ
ar.xxiij.di.de ſyracuſāe.ibi.n.bono zelo ꝯdicebāt q ſignificabāt
pape electū hr̄e vxoꝛē ꝛ filios.ſꝫ tñ qꝛ pľes erāt ex alia pte ꝛ ma
ioꝛ auctīs:ꝯſēſit papa illꝰ.Itē ſi nūerꝰ ꝛ bonꝰ zelꝰ ē ex vna pte:ꝛ ex
alia pte auctas:ſtaꝶ pmo.lxv.di.c.i ꝛ.ij.hāc diſtictōēꝫ ñ approbo
qꝛ lꝫ ex vna pte ſit auctas ꝛ melioꝛ zelꝰ:ex alia nūerꝰ:ſtaꝶ ꝓ nūe
ro:ut eꝫ de elec.dudū.ꝛ eꝫ de ap.ꝯſtitutꝰ.niſi nūerꝰ cēt i pauo ma

exēplo ꝛ uerbo ſibi ſbiectis uſqꝫ ꝙ ꝓdeſſe ualeāt. Ex his cōſtitutionibꝰ ꝛ pacto lodouici ipatoꝛis de ꝑhendūꝶ ipatores illꝰ reuūciaſſe ꝓ uileģijs:q̄ de electōne ſūmi pontificis hadrianꝰ papa carolo ipatori ꝛ ad imitationem eiꝰ leo papa ottōi pmo regi theutoicoꝝ fecerat. Cū ergo pmiſſis auctibꝰ cunctis liq̄at electōꝫ clicoꝝ tm̄mō eē:qriꝶ quorū ſit ipa electō an clicoꝝ maioꝛis eccľie tm̄ an ēt alioꝝ religioſoꝝ q i eadē ciuitate fuerit:ſꝫ ſicut i breuiatōe canonū fulgētij carthagiñ.eccleſie diacōi iueniꝶ:i vij. niceō ꝯcilio ꝛ i gāgrēſi ſtatutū ē:ut ad eligēdū epm̄ ſufficiat eccľie matricis arbitriū. Nūc aūt ſicut electō ſūmi pōtificis ñ a cardialibꝰ tm̄ uerū ēt ab aliis ꝛligioſis clicis aucte nicolai pape ē faciēda.ita ꝛ epiſcoporū electō ñ a canōicis tm̄ ſꝫ ēt ab alijs ꝛligioſiſſimis clicis ſicut i generali ſynodo innocentij pape rome habita ꝯſtitutū eſt. Sit enim.

Abſqꝫ religioſoꝝ uiroꝝ ꝯſilio canonici maioꝛis eccľie epm̄ ñ eligāt

Obeūtibꝰ ſane epis qm̄ ultra tres mēſes uacāe eccľiaꝫ ſcōrū patrū ꝓhibēt ſāctiōnes:ſb anathēatis uicľo inďdicimꝰ:ne canonici de ſede epali ab elctiōe epoꝝ excludāt religioſos uiros:ꝛ eoꝝ ꝯſilio hōeſta ꝛ idōea pſona i epm̄ eligaꝶ.ꝙ ſi excluſis religioſis electio fuerit facta:ꝙ abſqꝫ eoꝝ ꝯſenſū ꝛ ꝯniuētia factū fuerit:irritū hēaꝶ ꝛ uacuū. Nunc ergo qriꝶ:ſi uota eligētiū i duas ſe diuiſint ptes:qs eoꝝ alteri ſit pferēdꝰ? De his ita ſcribit leo epiſcopus.

Cū uota eligētiū i duas ſe diuiſit partes:qs ſit pferēdus alteri.

Si forte qđ nec ꝛphēſibľe nec irreligioſū iudicaꝫ:uota eligentiū in duas ſe diuiſint ptes:is metropolitāi iudiciō alti pferatur q maioꝛibꝰ iuuaꝶ ſtudijs ꝛ meritiſ tñ ut nullus deꝶ iuitis ꝛ ñ petētibꝰ ne plebs iuita epm̄ nō optatū contēnat aut odiat.

Hinc ꝯſiderādū ē a qbꝰ ľ quo tpe ſacri oꝛdieſ ſit diſtribuēdi:ľ qbꝰ i locis pꝛiarche pꝛiates archiepi coꝛepi ꝛ reliq ſacerdotes ſint oꝛdinandi. A qbꝰ oꝛdineꝶ epi:i niceno ꝯci.diffinitū ē:i quo ſic legiꝶ.

Ab ōibꝰ cōꝓuicialibꝰ epi ōdineꝶ

Epiſcopꝰ ab ōibꝰ q ſt in ꝓuincia ſua debet oꝛdiari. Si uō hoc difficile fuerit ľ urgēte neceſſitate ľ itineris lōgitudie:tres epi ōbēt i unū cōgregari.ita ut cetoꝝ q abſētes ſt:ꝯſenſū i lrīs teneāt. poteſtas ſane ľ cōfirmatō ptinebit ꝑ ſingľas ꝓuincias ad metropolitanū epm̄. Et ē anacletꝰ. De codē

ſuꝛ auctas alioꝝ lōge ꝓcellēt:ꝛ poſſet eo caſu fieri ꝯpēſatio:ut eꝫ de teſti.l
i nfa. Nā vbi ē par debitū ꝛ diſpar nūerꝰ creditoꝝ ſꝑ nūerꝰ pferꝶ:ut.C.
q bo.ce.poſ.l.vl.§.i.tūc.n decurreꝶ ad dignitatē cū par nūerꝰ ē hicide.ff.
pac.maioꝛē.ſilꝛ dico ad zelū decurrēdū:cū par uel fere par nūerꝰ ē hicide
Sꝫ gd ſi par ē zelꝰ nūerꝰ ꝛ auctas hicide:tūc recurraꝶ ad meritū pſōe:ut
j.c.,pꝫ ſꝫ ſi oia ſt eqlia
tūc caſſeꝶ vtriuſqꝫ ele
ctio ꝛ nouꝰ eligaꝶ:ut
lxxix.di.ſi duo.uel in
dex cogat eos ad con
coꝛdiā:ut iſti.de ſatiſ
da.m.§.ſināt.uel res
ſoꝛte dirimaꝶ:ut i mat
thia:ut.xxi.di.cleros.
C.coia.de l.l.vl.i ꝑn.ꝛ
ff.de indi.ſꝫ cū ābo.uľ
metropolitanꝰ ꝗtificet
cui velit:ꝛ eꝫ ō pochi.
c.i.ꝛ.ff.ad ſil.l.iij.§.ſi
cū oēs.ꝛ.ff de relig.l.
vl.uľ pferaꝶ ille q ꝓus
oꝛdiatꝰ ē:ut.lxxv.di.c
vl.uľ ſenioꝛ pferaꝶ:ut
xxxv.q.vi.c.i.ff.de fi.
iſtru.l.vl.uľ ille q ꝓus
noiatꝰ ē:ut l auč.ō mo
nachis.§.p.uľ pferaꝶ
nel pferaꝶ ille q qñqꝫ

D.LXIIII.

deligtilli q ſēp bonus
delioꝛ.uľ pferaꝶ ille q
diutiꝰ militauit i eccľa
ut.lxi.di.qđ ꝓderit.ſi
aūt vtraqꝫ electio ē vi
cioſa vtraqꝫ caſſaꝶ:ut
eꝫ ō elec.ꝯſideraumꝰ

q Si forte.ſe diui
ſerit.qꝛ nā hoiſ
ꝓna ē ad diſſentiendū
ff.de arbi.ſi vnꝰ.§.vl.
ar.xx.q.iij.ꝓcliuꝰ ꝛ ꝓ
ſumit h canō:ꝙ lꝫ diſ
coꝛdia ſit i electiōe:ꝙ
vtraqꝫ ps bono zelo
moueatur:ut.viij.q.i.
nec nouū.ſꝫ ꝯ.s.e.noſ
ſe.idē frequentiꝰ:hoc
aūt raro.xij.q.i.oīs etas.

r Judicio.ſꝫ gd ſi metropolitanꝰ nō vult ipſū ꝯſecrare:videꝶ ꝙ tūc a ſuf
fraganeis petenda ſit cōſecratio:ut.lxxix.di.volumus.ſed melius eſt ꝙ
a ſuperioꝛe petatur:ut.ix.q.iij.nunc vero.ꝛ.viij.q.iij.artaldus.

ſ Qui maioꝛibus.eligentium.quia magis appetitur iſte ꝙ ille.

t Tñ ut nullꝰ.quaſi dicat ſi timeꝶ ſcādalū:tūc vtrinſqꝫ electio caſſabiꝶ:ut
lxxix.ſi duo.tūc.n.ē aliqđ detrahēdū ſeueritati:ut.l.di.ut ꝯſtitueret.

Hinc ꝯſiderādū ē.hic depigiꝶ.lxiiij.di.in ꝓcedenti.di.docuit ad
qs ptineat epoꝝ electio:i hac oꝛdiꝶ tractatū ſuū uſqꝫ ad.lxxxi
di.oñdēdo a qbꝰ ſacri oꝛdies ſt diſtribuēdi ꝛ quo tpe i qbꝰ lo
cis. A qbꝫ:hoc faci hac di. A quo tpe:hoc facit i.lxxv. In qbꝰ locis:h fa
cit i.lxxx.pmo dicit de ꝯſecratiōe epoꝝ. Nō ergo ꝙ electꝰ i epm̄ ꝯfirmatꝰ
dꝫ ꝯſecrari a metropol.cū ſuis ſuffragāeis.vbi āt metropolitanꝰ adeē nō
pōt uľ ēt ñ vult:ꝯſtabit auctē h faciēdi tribꝰ ad minꝰ:alijs oibꝰ ꝑ lrās ſuaſ
ꝯſēſū ꝓbētibꝰ.itē metro.ab oibꝰ ſuis ſuffragāeis dꝫ ꝯſecrari aut ſaltē a tribꝰ.

b Epiſcopi.tres epi abſqꝫ metropol.eꝫ ō tē.oꝛ.c.nec epi.uľ dic ꝙ duo
ſufficiūt cū metropolitāo.ꝛ ꝓꝫ h dic ꝙ h dictio pľ ibi pōiꝶ icluſiue
ſic.xv.q.vij.felix.ar.ad hoc.j.e.c.iij.io.ſꝫ certe ibi ñ ē pľ:nec lrā ꝯdicit. b.

c Lrīs.ar.ꝙ i qcūqꝫ ꝯcu uľ cā ꝯſenſus aliqꝝ deſideraꝶ:nil refert an pñ
tes ꝯſenſū exꝓmāt an abñtes ꝑ lrās ꝯſētiāt:ut.c.di.optatū.ꝛ ē ar.de ꝯſen
ſu abſentiū:ut.di.lxiij.quāto.ꝛ di.xviij.placuit. Et ē ar.mřimoniū ꝯbi inꝶ
abñtes:ut.j.xxx.q.v.c.nec illud.ꝛ eꝫ ō ꝓuer.ꝓiu.ex pte.ff.de ſpon.l.vlt.
Nā i ꝯſenſu ñ exigiꝶ vboꝝ ſolēnitas.ff.ō ac.ꝛ o.ꝯſenſu.ſꝫ lꝫ ita ſit i ꝯſecra
tōe:ſecꝰ ē i electiōe:niſi ꝑ ꝓcuratoꝛē fieret electio:ut eꝫ ō elc.qꝛ ꝓpꝫ.l fi.io.

d Poteſtas.quo ad ꝯfirmādū.nam ꝯſecrare nō pōt epm̄ ꝯtēpto minimo

67

eṗo qui in ꝓuincia ſit:nec ille recipet executionē:nec dico eum plus poſſe hoc caſu ꝙ̄ʒ aliū eṗm:ar.ix.q.iij.c.i.⁊.ij.ꝯfirmare aūt debet ſtatī uel infirmare ſi ei notus eſt electus ēt ſimplici vbo ⁊ in camera:ex̄ de ap.qua frōte ſufficit enim.ſi ē notus ut dicat eligans magis idoneū:ar.xxviij.di.ꝑuſꝙ̄ʒ xxix.di.petrus.ubi ē ignotus examiet eū. In ꝯſecratiōe vō ſꝑ examiet:ut xxxiij.di.q eṗs.

a Metropolitanus.ſubaudi ſacrari a cōprouincialibus epiſcopis:ſi metropo.de hac vita ⁊c̄.hic eſt verus itellectus huius litterae:nec hꝫ ꝯriū.Alij intelligūt ſic:ꝙ mortuo metropolitano ſuffraganei pſſit iterim aliquē electū ꝯſecrare.ſm hoc hec dictio ſacrari ponitur paſſiue:⁊ nō ſubaudit ibi metropol.ut.lxv.di.ſi forte.ſed contra.c.diſ. quoniam. ibi dicitur ꝙ vacāte ſede metropol.nō debēt epiſcopi ordinari.nec eni eccleſia ſuſtinet ſēper vicē defūcti epiſcopi ut.xij.q.ij.ſiq̄.⁊ extra de preſcriptionibus c.i.ſꝫ illud poteſt itelligi qn̄ ille fuit in mora petendi palliū.io.

a Ordinationes. aucte generali ut huius.c.⁊ ſimiliū

b Aſſenſū.ſed quō ꝑſtabūt aſſenſū:cū eis forte notus n̄ ſit q eligit nec eū viderīt vnꝙ̄ʒ uel audierūt aliqd de eo:ſed dic ꝙ ſufficit ſi n̄ ꝯdicāt.uł dic ꝙ quē indignū eē n̄ nouit:dignū dꝫ eſtiare ⁊ ei teſtimoniū ferre:ut ex̄ de ſeru.i ordi.fa.ex pte.

c Comprouinciales.iuſſu.ſed ſi eccłia archieṗo vacat cui⁹ aucte hoc faciēt ⁊ ꝯueniēt?Rn̄.apłici uł c.matricis eccleſie:ex̄ de hereti.ad abolēdā.⁊ ex̄ de elec.q̄ꝛ diligentia.nā ⁊ peneſ vnū ſtat ius vniuerſitatiſ.xij.q ij.nō liceat alicui.ff.ꝙ cuiuſꝙ̄ʒ vniuer.ſicut.⁊ lxv.di.ſi forte.

d Extra ꝯſciētiam plurimorū.naʒ dicit lex ꝙ ꝑ āpliores hoieſ ꝑfecta vitaſ reuelaī.C.de fideicō.l.vl.⁊ ē ſi.extra de offi.dele.prudētiā.i.rñ.in fi.

e Nec furtiuū.iō dić furtiuū:q̄ꝛ qō ad oēs ſpectat iſti ſurripiunt nil tñ vn⁹ ꝯfert.lxvi.di.c.ii.potius ergo h̄ dicēdo reſpexit ſilitudinē facti ꝙ̄ʒ rei eſſētiam.lau.

f Quia ꝑ ābitiōes i.diſſenſiones.

g Illicitas.dimitte:⁊ incipe ibi non pudet.

h Metropolitanis.in ꝯſecrādis eṗis.

i Eṗis.i metropolitanis conſecrandis.

k Antiqtas.nō ꝙ cōſuetudo priuilegiū inducit.ix.q.iij.ꝯq̄ſtus.⁊ ꝑſtatiōes que fiūt a ruſticis tpe egrūt.C de agricoł.litib⁹.ar.ꝯ x.q iij.q̄ꝛ.⁊ dixi.xviij q.ij.ſeruitium.

Ordinatiōes[a] eṗorꝫ aucte apłica ab oibus qui in eadē ꝓuincia ſt̄ eṗis celebrāde ſt̄.ꝙ ſi oēs ſil' mime ꝯueīre poterit:aſſenſū[b] tñ ꝑbeāt ſuis apicib⁹:ut ab ipſa ordiatione aio nō deſint. Ex concilio auraſico.c.xx. Palea.

De abiectiōe ⁊ ābitiōe ei⁹ quē duo ꝑſūpſerūt ordiare eṗi in urīs ꝓuicijs:placuit de ꝑſūptōib⁹ ut ſic ubi ꝯtigerit duos eṗos tertium ordiare:⁊ eṗi ⁊ actores dānabūtur:quo cauti⁹ ea q̄ ſūt antiqt⁹ ſtatuta ſueī. Itē anniti⁹ papa

Ceteris aſſētiētib⁹ cū trib⁹ cōprouincialibus ordinetur epiſcopus.

Comprouiciales[c] eṗi:ſi neceſſe fuerit:ceteris ꝯſentiētibus a trib⁹ eṗis iuſſu archieṗi cōſecrari pñt. Item inocentius papa.

Non ordinetur epiſcopus extra conſcientiam metropolitani.

Extrā[d] cōſcientiā metropolitani null⁹ audeat ordiare eṗm.integrū eni ē iudiciū:qō plurimorū ſentētijs ꝯfirmaī.nec un⁹ eṗs ꝑſumat ordiare eṗm:nec[e] furtiuū bñficiū preſtitū uideaī.hoc eni ⁊ ſynod⁹ nicena ꝯſtituit atꝙ̄ʒ cuſtodiēdo diffiniuit. Itē gelaſi⁹ uniuerſis eṗis ꝑ dardaniā ꝯſtitutis.

Epiſcopus a ſuo metropolitano ⁊ ipſe ab eiſdem conſecretur.

Quia[f] ꝑ ābitiōes illicitas[g] n̄ pudet quoſdaꝫ eccłiaꝝ iura turbare:ac ꝑuilegia q̄ metropolitāis[h] uel ꝓuincialib⁹ eṗis[i] decreuit ātiqtas[k]:temeraria preſūptiōe ꝑuadē ꝓpter qō ēt cōionis apłice deſiderant diſſidiū tenē:ꝙ.ſ.ab eius auctoritate diuiſi:uel[l] ꝙ ipune ꝓpas uſurpatiōes exerceāt nō reſpicientes q̄ꝛ eē no iudici ratione tā de catholica ſinceritatis[m] iiuria ꝙ̄ʒ ō traditionū preiudicijſ ꝑrnaꝝ nō ſine ꝑpetue ſint dānatōis interitu redditurī.ſi in hac obſtinatiōe ꝑmanſerint:charitatē urām duxim⁹[n] inſtruēdā:ut uos oēs i cōione frēs ſiue ꝑ dardaniaʒ ſiue ꝑ unāquāꝙ̄ʒ ꝯtiguā ꝓuinciā ꝯſtituti nos q ſub metropolitāis urīſ eē meminiſtis[o] ⁊[p] ab eiſdē ſubſtitui decernētes[q] ſicut uetus ꝯſuetudo depoſcit:unanimiē ſtatuatis[r] antiſtites[ſ]:⁊ uiciſſim[t] ſi metropolitan⁹ hūane ꝯditionis forte deceſſerit:a cōprouicialib⁹ eṗis:ſić forma trāſmiſit:ſacrari modis oibus cēſeatis:neꝙ̄ʒ ſibi quēꝙ̄ʒ qō uobis antiq̄ diſpoſitiōe ꝯceſſū ē:patiami[r] uēdicare:q̄ten⁹ ⁊ inī ipſas aduerſantiū uolūtatū ꝓcellas ueterū regulas nulla ten⁹ cuſtodire ceſſetiſ:ſicut ꝑſecutionū tēpore diuerſarū ꝑrēs nr̄os ꝯſtāī feciſſe nō dubiū ē. Item ex concilio martini pape. De eodem

Epiſcopū[e] oportet maxime q̄dem ab oi ꝯcilio cōſtitui.ꝙ ſi hoc aut ꝑ neceſſitate aut ꝑ lōginquitate itineris difficile[b] fuerit:ex oib⁹ tres eligātur:ut oium pñtiū uel abſentiū ſubſcriptiōes teneāī ⁊ ſic poſtea ordinatio fiat. Hui⁹ aūt rei poteſtaſ in oi prouincia ad metropolitanū ꝑtinet epiſcopū. Item ex concilio niceno.

Nō erit epiſcopus:q preī metropolitāi ꝯſcientiā fuerit ordinatus

Illud[c] generaliī eſt claruꝫ:ꝙ ſiqs preī ſniam uel ꝯſcientiā metropolitani fuerit factuſ eṗus hunc magna ſynodus diffiniuit eṗm eſſe non oportere.

Comprouincialium[c] epiſcoporū uniuerſaliī deſideraī ꝯſenſus in ordinatiōe epiſcopi.ꝙ ſi aliqui animoſitate ducti ꝯtradicere uoluerint:obtineat ſentētia plurimorum. Unde i niceno ꝯcilio.

Si ceteris ꝯſentiētib⁹ ordinatiōi eṗorꝫ duo uel tres ꝯtradicāt:obtineat ſnia plurimorꝫ.

r Patiami.⁊ ita reſiſtē poteſt quis ꝓ iure ſuo:ar.C.vnde vi.l.i.ff.ad.l.aquił.ſcientiam.§.pe.Argue:ꝙ licitum ſit tibi ſic tua iura tueri.quod quia reſiſto tibi non poteſ inde q̄ri xxiij.q.vlt.igitur cum ſepe.ff.de peti.here illud.⁊.lxi.di.nullus.

e Epiſcopum.oportꝫ.i.congruū ⁊ opportunū eſt.lau.

D.LXV.

b Difficile.ſ.di.lxi.catinenſis.ibi ut impoſſibile ⁊c̄.laur.ita ſumitur hic difficile ut ibi impoſſibile.

c Illud.ſi quis.j.di.prox.c.iij.⁊.i.q.i.ordinationes.⁊.q.vl quoniam quicquid.§.i.

l Uel ꝙ impune.id eſt ſaltem de facto.lau.

m Sinceritatis.quia catholicam ſinceritatem non obſeruant.

n Duxim⁹.hic reſume:q̄ꝛ quaſi dicat q̄ꝛ hic ⁊ hic eſt:⁊ iō duxim⁹.eā ⁊c̄.

o Meminiſtis.⁊ ideo debitum honorē eis exhibere debetis.

p Et.id eſt etiam.

q Decernentes in cōmune.cōmuneꝫ vtilitatem ꝯſiderantes:⁊ ad ſcrutinium venientes vos omnes inꝙ̄ʒ vnanimiter.

r Statuatis.⁊ hoc fieri.ſ.

ſ Antiſtites.ſubſtitui ſicut vetus.⁊c̄.

t Et viciſſim.omnibus modis cenſeatis.

c Comprouincialium. Hic intitulatur.lxv.di.in qua quatuor articuli ponūtur:primus eſt quid iuris ſit in ordinatione epiſcopi:ſi aliqui epiſcopi diſſentiunt.ſecunduſ ꝙ metropolitanus non debet conſecrare epiſcopum preter conſcientiam primatis vbi primas eſt.tertius ꝙ epiſcopus nō conſecratus in preſentia archiepiſcopi debet eum infra ſpacium trium menſiū viſitare.quartus eſt ꝙ ſi vnum tantum epiſcopum contingit in ꝓuincia ſupeē:inuitare dꝫ vicine ꝓuicie eṗos:⁊ cū eis ꝯſecrare ꝯprouinciales eṗos.aut ſi ipe negligit:eṗi ꝯueniēt eo ꝯdicēte ⁊ ꝯſecrabant eṗos.in primo ergo articulo obtinebit ſnia plurimorū.

e Sane.aioſitate.p hoc pȝ eos malo zelo duci:qꝛ cũcta mala miniſtrat ipetꝰ:de pe.di.iij.int̃ hec hircũ.al's ſecus.i.ſi nõ aioſitate:ut.xxxi.di.nicena.

f ❡ Contradicãt.ſed qd ſi archieps ſolus ɔ̄dicat nec vult ɔſecrare ⁊ oẽs alij volũt:uel ipe vult ⁊ ipi nolũt:dico archiepȝ p̃ferẽdũ :ni ſi ille malo zelo moueat:uel ipi cãm ñ aſſignarẽt:⁊ ordinabit ipſũ cuȝ epis vicine ꝓuicie ſm .h.tu dic ꝙ ſi archieps cãm ñ aſſignet ſue ɔ̄dictiõis.p ɔſẽtiente hẽt:ar.ff.ſoma.dotẽ.ex̃ d bis q̃ fi.a ma.p.ca.cũ i cũctl ff.de le.l.filiuſ fa.§.diuꝰ.ex̃ d iurepa. paſtoral'.⁊ vnꝰ oibꝰ reſiſtet ſi cãm aſſignauerit.xxxi.di. nicena imo ſi ñ audiret deponeret ⁊ ordinator ⁊ ordiatꝰ.lxxxi di.tãtiſ.⁊ i auc̃ de ſan.epi.§.ij ul' dic ꝙ peter ɔſectio a ſupiore:ut dixi. lxiij.di.c.vlt.

g Non oȝ. Noȝ. occurrere duos. ad minꝰ.lxvi. di.porro.

b ❡ Preſentiã exhibet. ḡ qs p ſuas lrãſ tm̃ p̃ntiã ſuam :⁊ exonerat ꝓcuratora ſatiſd. ac ſi p̃ñs eſſet cũ lris d rato. ff.de ꝓcura. ſi ꝓcuratorẽ.ar. ɔ̄ de pe. diſ.i. quẽ pẽi et .i ſi iſti.de auc̃.tu. §.i.⁊.ff.de aucto.tu.obligãi §.pupillꝰ.ſit' p legatũ rep̃ñtat ſupior'l auctoritas.xciiij. di.c.i. ⁊ ex̃ de ap. cũ parati. lan.

Sane[a] ſi cõi omniuȝ ɔſenſu rõnabilit' ꝓbato ẜȝ eccl'iaſticam regulã duo uel treſ aioſitate ducti p ɔtẽtionez cõtradicãt[f] :obtineat plurimoꝝ ſnia ſacerdotũ. Itẽ ex ɔcilio martini pape. De codẽ

Non[g] oȝ ordinari eps abſq cõſilio ⁊ p̃ſentia metropolitani epi.adeſſe aũt oȝ oẽs q ſũt i ꝓuincia ſacerdotes:quos p ſuã ep'l'am debȝ metropolitanꝰ ɔuocare.⁊ ſi quidẽ oẽs ɔcurrãt bñ eſt.ſi auteȝ hoc difficile fuerit:plures oȝ ɔcurrere.q aũt nõ ɔueniũt p̃ñtiã ſui[b] p ep'l'as ſuas faciũt:⁊ ſic oiuȝ facto ɔſenſu ordinationẽ epi fieri oȝ. ſi aũt aliter preterq̃ a nobis t̃minatum eſt fuerit factũ:talẽ ordiationem nihil ualẽ decernimꝰ. Si aũt ẜm canões ordinatio epi fuerit facta:⁊ aliqs cũ ſua malicia i aliquo ɔtradixerit plurimoꝝ ɔſenſuſ obtineat. Itẽ ex ɔcil'.ãthioceno. De codẽ

Epiſcopꝰ[a] nõ ẽ ordinandus ſine conſilio ⁊ p̃ñtia metropolitãi epi.cui meliꝰ erit: ſi ex oi ꝓuicia cõgregẽt epi.qd ſi fieri nõ põt:hi qui adeẽ nõ p̃ñt:ꝓpiſ litteriſ ɔſenſũ ſuũ deſignẽt.⁊ tũc demũ poſt plurimoꝝ epoꝝ ſiue p p̃ñtiaȝ ſiue p lrãs ɔſenſuȝ ſnia cõſona ordinet'.qd ſi alit' q̃ ſtatutũ ẽ fiat:nihil ualẽ huiuſmõi ordiationem ſciat. Si uõ ẽt ẜm diffinitaſ regulas ordiatio celebret':ɔtradicãt aũt aliq ꝓpt' ꝓpas ⁊ domeſticas ſimultateſ:his ɔtẽptis[b] ſnia d co obtineat plurimoꝝ[c]. Si[d] ãt ꝓuincia primatem hẽ ɔſtiterit:nec ẽt metropolitão abſq ɔſciẽtia eiꝰ epm ɔſecrare licebit. Unde leo papa anaſtaſio epiſcopo.

Abſq primatiſ cõſenſu metropolitanus epiſcopum nõ ordinet.

De[e] pſona autẽ cõſecrãdi epi ⁊ de cleri plebiſq conſenſu metropolitanꝰ eps ad fraternitateȝ tuã referat.qdq in ꝓuincia bene placuit ſcire te faciat:ut ordinẽ rite celebrandũ tua quoq cõfirmet auctas:que rectis diſpoſitiõibus nihil more[f] aut difficultatis debebit afferre:ne gregibꝰ dñi diu deſit cura paſtoꝝ. Itẽ ex ɔ.car.iiij De codẽ

Placet[g] oibus:ut i ɔſulto p̃mate cuiuſlibet ꝓuicie tã facile nẽo p̃ſumat lȝ cũ mltis i quocũq loco ſine eiꝰ ut dictũ eſt precepto epm ordinare.ſi[h] aũt neceſſitas fuerit:tres epi i quocũq loco ſint:cum primatis p̃cepto debẽt ordinare epm. Item ex cõcilio niceno.

Unicuiq eccleſie proprius honor obſeruetur

Mos[i] ãtiquus pduret i egypto uel lybia ⁊[k] pẽtapoli :ut alexãdrinꝰ eps hoꝝ oiuȝ hẽat ptãteȝ: qm̃ quidẽ ⁊ rõano epo parilis[l] eſt mos:ſilit'er aũt ⁊ apud antiochiã ⁊ ceteras ꝓuincias honor ſuꝰ unicuiq ſeruet' eccl'ie[m]. Itẽ ex codẽ De codẽ

Quoniã[n] mos antiquus obtinuit ⁊ vetuſta traditio:vt helie.i.hieroſolymorum epo honor deferat' hẽat ɔſeq̃nter honorẽ manẽte[o] tñ metropolitãe ciuitatis honore ꝓpo. Qui uõ a cõprouicialibꝰ ſuis cũ metropolitani ſnia fuerit ordinatꝰ: infra cõſtituta tẽpora eiꝰ ſe rep̃ſentet conſpectibus. Unde i terraconenſi concilio legitur. De codẽ

Siquis[p] in metropolitana ciuitate epus non fuerit ordiatꝰ: poſtea q̃ ſuſcepta bñdictiõe p metropolitani lr̃as honorẽ fuerit adeptꝰ[q] epi[r]:id optimũ eẽ decernimꝰ ut poſtmodũ ſtatuto tẽpore.i.impletis duobꝰ mẽſibꝰ ſe metropolitani ſui p̃ſentet aſpectibꝰ : ut ab illo monitis eccl'iaſticis iſtructꝰ plenius qd obſuare debeat recognoſcat.ꝙ ſi forte hoc iplere neglexerit:in ſynodo increpatus a fratribuſ corrigat':⁊ ſi forte infirmitate

rit uel natura rei:ut inſti.de rerũ di.§.religioſum.

a Si aũt.epm.exquo ergo primatẽ hȝ archieps:ſemp ɔſulat eũ ſup ɔſecratiõe epi.⁊ ſi p̃mas forte ñ vult ɔſentire:dicit.h.cũ ſupiore eẽ agẽdũ :ar. viij.q.iij.artaldus.uel forte extũc archieps potiit ɔſecrare. In ɔfirmatiõe aũt facienda nõ dico primatẽ cõſulẽdũ:qꝛ ñ iuenio expſſũ.nec p̃mas conſulat papam ſup cõſecratione ſui ſuffragañi ut.ar.lxiij.di.cũ longe alias nulla uel modica eſſet auctoritaſ p̃mat'. quid iuris primas habet:dixi.s̃.xvii.di.c.i. ⁊ cetera.

e De perſona.fraternitatem tuã anaſtaſij patriarche cõfirmet.j.xvi.q.vij.nullus omnino.

f ❡ More.ſic.ij.q.i.ſic ⁊ extra de ſen.⁊ re iudi.iurgantium. immo ⁊ vbi pena eſt iponenda :nulla mora debet interuenire:de pe.di.i adam.ar.contra .xi.q. iij.cũ apud .negocia q̃ cum celeritate expedienda ſunt.

g Placet.in quocũq.dũ tamẽ honeſto.naȝ dicit lex ꝙ cum dicitur quidaȝ ſunt alijs preferendi: intelligendũ eſt ſi ſint honeſti.ff.de mu.⁊ hono.ut gradatim. ff.de recept.ſi cum dies.§. ſi arbiter.

h ❡ Si aũt neceſſitas. id eſt ſi archiepiſcopꝰ nõ eſt in ꝓuincia.

i Mos antiquus ar.pro conſuetudine ſeruanda:ut.ix q.iij.conqueſtus.

k ❡ Et pentapolim.regio eſt.

l ❡ Parilis.id eſt ſimilis in quibuſdam : qa vterq deponit epiſcopos.uel dic romano.i cõſtantinopoli.ſic ponitur.xxiiij. q.ij. ſane profertur.hec eni ſub eſt pape ſicut alie : ut ix.q.iij.cuncta.⁊.xxiiij q.i.quotiens.

m ❡ Eccleſie.j.di.xcix eccleſie.

n Quoniaȝ.ut helie vocata ẽ ciuitas hieroſolol'.ab helio q̃ſtore q ſitũ ciuitatis mutauit cũ p̃mo dicta fuit ſalẽ:poſtea iebꝰ:poſtea ſalomõia a ſalomõe ide dicta ẽ hieruſalẽ a hieriõ qd ẽ ſacra:⁊ ſalomõ q̃i ſacra ciuitas ſalomõiſ

o ❡ Manẽte.ut ñ minuat' ab eo.electio.n.epoꝝ ad ſolũ metropolitanũ ẽ referẽda:ſed cõſecratio nõ oȝ fieri ſine noticia primatis.

p Siqs.ñ fuerit.vbi.n.vult metropolitanꝰ:ibi ordinãdꝰ ẽ eps:ut.li.di qui in aliquo.

q ❡ Impletis.ſic ḡ eps ɔſecratꝰ pret' cõſcientiã metropolitãi eiꝰ ɔſpectui debet p̃ñtari.j.tres mẽſes:ut.s̃.di.lxiij.cũ longe.ſed ordinati a papa debẽt ſe p̃ñtare cõſpectui eius ſingulis ãnis.xciij.di.iuxta ſanctoꝝ.

r ❡ Duobꝰ.s̃.di.lxiij.cũ lõge.ɔ̄.ſȝ potiꝰ ɔſonat:qꝛ ibi ⁊ hic.j.t'tiũ m̃ſẽ h fac

a Epiſcopꝰ.ꝓpis lris.ſi ẽt oẽs ɔ̄dicerẽt ⁊ vnꝰ ɔſẽtiret:ñ põt reuocare ɔſẽſũ ſuũ.ff.quoꝝ le.l.i.§.ſi alt'.ɔ̄riũ no.s̃.lxiij.di.quãto

b ❡ Contẽptis.id eſt omiſſis.ff.de mino.ſi iudex.xi.q.iij.q reſiſtit nam neminem debemus contemnere.

c ❡ Plurimoꝝ.regulare ẽ ꝙ p̃iudicet ɔſẽſus maior'l ptis ut hic d':niſi i caſu:ut ex̃ de reſcrip.paſtoral'.⁊ i cã p̃ronoꝝ:ut ex̃ de iurepa qm̃.⁊ cũ examiat' cã crimial' epi:ut.vi.q.iiij.c.i.⁊.ij.⁊ i re cõi:ut.ff cõi di.ſabinꝰ.⁊ i iudicibꝰ del'.a p̃ncipe:ut.C.de ap.i offerẽdis.⁊ in cã liberali:ut.C.d cõi ẜuo.ma.l.i.§.ij.⁊ dũ qs plus iuris hȝ i re:ut C.de dona.ſancimꝰ.§.ne aũt. Itẽ dũ qs facit hoc qd religio reg-

68

s Et ſi infirmitate.ſi.ſ.di.xviij.epūs ad ſynodū.v.q.iij.c.i.vbi de hoc tractaui:⁊.ff.ḋ le.i.ſi grege.§.fi. Idē ē i alijs ipedimtꝭ:⁊ hoc pōit gr̄a exēpli

t Si forte.hoc.c.ſēp ad h̄ ꝯſueuit iduci:ꝙ vniuerſitas ſtet i vno:⁊.ff qḋ cuiuſqꝫ vniuer.l.ſicut.imo potiꝰ in ꝯriū pōt iduci:cū iſte ſolꝰ nō poſſit id qḋ vniuerſitaſ potuit.vñ dico ꝙ vniuerſitaſ pijt cū redigit̄ad vnū caput:ar.ff.ḋ.r̄.i.ſi grege.vñ ſatis dici pōtꝙ ſi oēs deliquēt i eligē do p̄ter vnuꝫ:ꝙ ille ſolus n̄ pōt eligē cū nō ꝯſiſtit i eo ius vniuerſitatis.io.qḋ credo falſum:ut.ff.ꝙ cuiꝰ vniuer.ſicut mūicipiū.i fi ⁊ ex̄ ḋ elec.bōe mēorie vñ dico ꝙ ſi oēs peccēt p̄ter vnū :ꝙ ille ſolus pōt eligē p iura ſuperiꝰ poſita.b.ſꝫ qſ dabit iſtis ep̄is expēſas: eccl̄ia q̄ vacat:ar.iiij.q iiij.venturis. ⁊.x.q.iij. cauendum.⁊.xij.q.ij. charitatē.ſi ē tenuiſ comedāt de ſuo:⁊ ex̄ de vi.⁊ ho.cle.cā ab oi.

u Cōuocet.ſꝫ nūqd tenet̄ illi ꝯuenire ad cōuocationē illiꝰ:tenet̄ q.dē:⁊ niſi venirent peccarent:ar.xi.q.i.ſic̄.n. ar.di.xc.p̄cipimꝰ.⁊ debēt tūc cogi ab ipoꝝ p̄lato uel papa.b. dicit ꝙ ab iſto ꝯpelli poſſūt aucte huiꝰ canōis. nā qñqꝫ par i parē hꝫ ipium:ut.ij.q.vi.placuit ⁊.vi.q.iiij.c.ij.

u Conuocet.ar.ꝙ vacāte eccl̄ia clerici pn̄t vicinos ep̄os ꝯuocare.

D.LXVI.

x Neglexerit.ar.ꝙ ſi ut.vij.q.i.pōtifices. ſubditi negligūt facē q̄ debēt:ea debeāt ſuppleri a maiori uel p ſe uel p aliū:⁊ ecōuerſo: ar.ix.q.iij.cū ſimꝰ.ar. lxxxix.di.volumꝰ.viij q.iij.artal dus.

y Populi. large ſumit̄ hic ppl̄s:q2 cā cōis ē:⁊ ita n̄ ē ꝯ.ix.q.iij.cū ſimus.

z Tacuerit.Hic tacēs ,p ꝯtūace hēt̄ur:alibi ,p fugiēte:ut.xliij.di.ſit rector alibi ,p ꝯdicēte:ut.ff de ,pcur.filiꝰ.§.inuitꝰ.lxxxvi.di.tāta.alibi ,p ꝯſēſu.liiij di.ſi ſuꝰ.ff.ḋ itro.act.de etate.§.q tacuit.alibi ,p neutro .ff.ḋ re.iu. q tacet.

aliqua ne hoc impleat fuerit impeditus:hoc ſuis lr̄is metropolitāo indicare ,pcuret. His auctibꝰ datur itelligi:ꝙ ep̄i a cōprouincialibus ſuis debeāt ordiari. Sꝫ q̄rit̄ ſi in ,puicia plurimi ep̄i fuerit ⁊ cōtigerit forte unū remanē ep̄m:qd fieri debeat:ille q2 ſolꝰ ē ordiarc n̄ pōt ep̄m.cōprouicialeſ.n.n̄ hꝫ cū qbus ep̄m ꝯſecrare ualeat.cuꝫ ergo talis neceſſitas fuerit:qd faciēdū ſit:in ſardicēſi ꝯcilio diffinit̄:i quo ſic ſtatutū legitur.

Si forte unus tm̄ in prouincia remanſerit ep̄s:ad ꝯſecrationē ep̄i de uicina ,puincia conuocentur.

SI forte in ,puicia unū tm̄ ꝯtigerit remanē ep̄ꝫ:ſupſteſ ep̄s ꝯuocet ep̄os uicine ,puicie:⁊ cum eis ordiet cōprouiciales illi ep̄os qḋ ſi facē neglexerit:ppl̄i ꝯueiāt ep̄os ,puicie uicine:⁊ illi ,puſ cōmoneāt ep̄m q in eadē ,puicia cōmorat̄:⁊ oñdāt quō ppl̄i petant ſibi rectorē:⁊ doceāt iuſtū eē ut ueiat ipſe ⁊ cū eis ordiet ep̄ꝫ.⁊ ſi lr̄is cōuētus tacuerit ⁊ diſſimulauerit nihilqꝫ reſcripſerit:tūc ſatiſfaciēdū ē populis:ut ꝯueniāt ex uicina ,puincia ⁊ ep̄m ordinent.

ARchieps aūt ab oibus ſue ,puincie ep̄s dꝫ ordinari. Vnde annitius papa ait.

Ab omnibus ſuffraganeis ſuiſ archiepiſcopus ordinetur.

ARchieps ab oib ſue ,puincie ep̄is ordinet̄. Hoc aūt qḋ de archiep̄i ordiatiōe p̄ceptū ē:ut oēſ ſuffraganei eū ordinēt: nullatenꝰ liceat imutari:q2 ille q p̄eſt : ab oibus ep̄iſ qbꝰ p̄eſt dꝫ ꝯſtitui. Si āt alit̄ p̄ſūptū fuerit:uiribꝰ carē non dubiū ē:q2 irrita erit ſecꝰ acta ordinatio. De ep̄is n̄ ordinādis a paucioribꝰ q̄ꝫ a tribus ep̄is anacletus ſcribit dicens.

POrro ⁊ hieroſolymitanꝰ primus archieps beatꝰ iacobꝰ q iuſtꝰ dicebat̄:⁊ ſm̄ carnē frat̄ dn̄i nūcupatꝰ ē:a petro iacobo ⁊ iohāne apl̄is ē ordiatꝰ:ſucceſſoribꝰ āt ſuis formā dātibꝰ uidelꝫ ut minꝰ q̄ꝫ a tribꝰ ep̄is reliqſqꝫ oibus aſſenſum prebētibꝰ nullatenꝰ epiſcopꝰ ordicet̄ ⁊ cōi uoto ordiatō celebret̄.

PResbyt̄i uō ⁊ corep̄i ab uno epiſcopo ordinari pn̄t. Vnde anacletꝰ.

Sacerdotes ab uno epiſcopo poſſunt ordinari.

REliq ſacerdotes a ,pp̄o ordinent̄ ep̄o:ita ut ciues ⁊ alij ſacerdotes aſſenſū p̄beāt ⁊ ieiunantes ordiatiōꝫ celebrēt.ſilr̄ ⁊ diaconi ordinēt̄. Ceteroꝝ āt ḡduū diſtributio triū ueraciū teſtioniū cū ep̄i approbatōe ſufficē pōt. Itē in hiſpanēſi ꝯci.legit̄. De eodē.

EPiſcopꝰ ſacerdotibꝰ ac miniſtris ſolꝰ honorē dare pōt:ſolus auferre non poteſt.

QVerit̄ de illis q ordināt̄ur ab his:quos nō conſtat fuiſſe ep̄os: an ſint itez ꝯſecrādi an nō. qḋ

a Archieps. Hic depingit̄.lxvi.di.i qua oñdit magr̄ duo.ſ.q debeant intēē i ꝯſecratiōe metropolitāi:q2 oēs ſuffraganei ⁊ ꝙ nullꝰ debeat ꝯſecrari in ep̄m a paucioribꝰ q̄ꝫ a tribus.dicit ergo.h.hic referre int̄ ꝯſecrationē ep̄i ⁊ archiep̄i:q2 in ꝯſecratiōe archiep̄i oēs ep̄i intererūt niſi eēt vrgentiſſima neceſſitas.in ꝯſecratione ep̄i ēt ſi nō ſit grauis dū tamē aliqua ſit neceſſitas:ſufficit p litteras cōſentire.

b Archieps.ar.ꝙ ſi eligit̄ abbas alicuiꝰ mōaſterij q p̄eſt alijſ mōaſterijs oēs abbates illoꝝ mōaſterioꝝ debēt ꝯſētire ⁊ electiōi intēē

c Ab oibus.ar.qḋ oēs tangit ab omnibus debet approbari: ut. viij.q.i. licet.⁊.C.de auc̄.preſtan.l.vlt.⁊.liiij.di.c.i.

d Irrita.quo ad officij executionem.

e Epis.q̄ꝫ tribꝰ.ſꝫ q̄re tres ep̄i debēt intēē:q2 i tribꝰ ē fidei fūdamētū: quā puris ⁊ ſimplicibꝰ v̄bis ꝯfiteri tenet̄.xxiij.di.q ep̄s.⁊.xxiiij.di.qn̄.

f Porro.archieps.ſ.xxi.di.cleros.ꝯ.ſed matthias fuit prius ordinatus in clericum:iſte p̄mus in archiep̄m.

g Nūcupatꝰ.q2 filius fuit ſororis mr̄is dn̄i:uel q2 fuit ei ſimilis ,pſus i pſona:uel quia mater fuit filia fratris ioſeph q putabat̄ pater dn̄i.

b Ordinatus.i.ad certi loci adminiſtrationē electꝰ. Sꝫ nōne oēs apl̄i erāt ep̄i:vr̄ ꝙ ſic:q2 petro p̄mo fuit datꝰ pōtificatꝰ:⁊ oēs alij fuerūt pari ptāte p̄diti:ut.xxi.di.i nouo. Itē ep̄i ſucceſſerūt i loco apl̄oꝝ.ut.lxviij.di.quoꝝ.ergo apl̄i fuerūt ep̄i. Itē legit̄ de iuda: ꝙ ep̄atū eiꝰ accipiat alt̄. Ad h̄ dicūt qdā ꝙ oēs apl̄i erāt ſimplices ſacerdotes:⁊ tn̄ ꝯſecrare poterāt. nā moyſes ſimplex ſacerdos erat:⁊ tn̄ ꝯſecrauit aaron:ut.xxi.di. §.i.nec tūc diffe rētia erat inter ep̄ꝫ ⁊ ſacerdotez:ut.xcv. di.olim.uł dic ꝙ tm̄ viſibili vnctiōe ꝯſecrauerūt eū ſꝫ prius erat iuiſibiliter vnctus a dn̄o:uel dic ꝙ n̄ ordinauerūt eū ſꝫ tm̄ formā ordinādi alijs oñdeſt.uł dic ꝙ n̄ in ep̄m ſꝫ

D.LXVII.

in archiep̄ꝫ eū ordiauerūt.uł dic ordiauert i. ithronizauerunt eū ad adminiſtratōꝫ certi loci.p̄us enī erat ep̄us ſine titulo.

Presbyteri. Hic depigit̄.lxvij. di. oñſo ꝙ ep̄s nō pōt ordiari niſi a pluribꝰ:oñdit

D.LXVIII.

hic ꝙ relig ſacerdotes ⁊ clerici ordiari poſūt ab vno ſolo ep̄o.i ordiatiōe tn̄ ſacerdotū ⁊ diaconoꝝ alij ſacerdoteſ ⁊ ciueſ aſſenſū debēt p̄ſtare:i reliquoꝝ ordiatiōe ſufficit teſtioniū triū.

k Reliqui.relig:ut ciues quibus debent p̄eſſe.

l Sacerdotes.qbus debēt aſſociari:uel de quoꝝ collegio ē.uel de clericis maioris eccleſie dicit:ſine quorū ꝯſenſu ep̄s clericos ordinare nō debet:ut.dixi.xxiiij.di.ep̄s.

m Ieiunātes.tā ordinātes q̄ꝫ ordinati:ut.j.de ꝯſe.di.v.ut ep̄i.j. di.lxxv.ꝙ a patribus.

n Diacōi.nā eccl̄e p̄cipue ꝯmittūt̄ pbr̄is ⁊ diacōibꝰ.xij.q.ij.diacōi

o Triū.j.i.q.i.placuit.ut de ordinatiōe.v̄.multoꝝ.ꝯ.ſꝫ ibi multi pn̄t dici tres:iſti.ḋ iure pſonaꝝ.§.vl.ſ.di.xxiij.ep̄s.ꝯ.ſ.di.xxiij.lector.ꝯ.ſed hoc de notis itelligit̄:illud de ignotis.uel hic cū occulte ordinat ⁊ ſine ſolēnitate:illud cū publice ⁊c̄.

p Epiſcopꝰ ⁊c̄.ſolꝰ.i.ſine alijs ep̄is pōt ordiare aliquos:ſꝫ ſine alijs ep̄is n̄ pōt deponē:ut.xv.q.vij.felix. uō aūt excludūt̄ clerici:q2 nec ſine illis pōt bn̄ficia ꝯferre:niſi hēat ex ꝯſuetudine:ut extra de his q̄ fi.a ma.par.c.ea noſcitur.

q Auferre.j.xi.q.iij.ep̄s.⁊.q.vij.c.vlt.

Querit̄. Hic depigit̄.lxviij.di.i q̄ mgr̄ oñdit qd iurꝭ ſit de clericis q ordināt̄ ab eis:quos n̄ ꝯſtat eē ep̄os:⁊ q̄ differētia ſit int̄ ep̄os ⁊ corep̄os: ⁊ q̄re corep̄i receſſerūt ab aula

quarto oſtendit qui ſucceſſerunt in loco apoſtolorum.

f Sicut.hoc.c.ñ facit ad ꝓpoſitũ.§.grãni.qꝛ hoc.c.loqᷓ᷑ de il lis q ſũt ordinati a talibꝰ quos cõſtat eẽ epõs.⁊ illud ꝯ:qꝺ ſeqᷓ᷑.ſilit᷑ male induci᷑:qꝛ nullo mõ ẽ ꝯriũ.⁊ ita ſupficialis eſt argumentatio magiſtri.

ecce appet.§.qꝺ ergo. Itẽ lꝫ in viuo pſumat᷑ aliqs potius nõ baptizatus: tñ in mortuo pſumi᷑ potius baptizatus:ut de conſe.di. iiij.ſi eos.ſupple ut ſuffragia eccl'ie ei ꝓficiãt.xiij.q.ij.nõ eſtimemꝰ.⁊.c.anime.

z Nõ reitat᷑.h ſolutio ẽ canõica.dixit tñ.g.ꝙ ſi millies ordiat᷑ pbr̃:tot ꝓſbyterales ordies recipit:qt recipit ſacerdotia.idẽ dic̃ de baptiſmo.alit᷑.n quõ fieret iiuria ſacro ut.ĩ ꝺ cõ.di iiij.oñdit᷑ ul' quõ diceret᷑ qs bis baptizari: ut.ĩ.ꝺ cõ.di iiij.q bis.⁊.c.eos. Itẽ cũ qs dicat᷑ accedat v bũ ad elemẽtũ ⁊c̃.i.q.i.detrahe.g quotiẽs dicũt᷑ vba illa ⁊ appõit᷑ elemẽtũ fit nouũ ſacr̃m ⁊ ſepius ſumit aliquiſ corpꝰ chriſti:⁊ ſepius excõicat᷑ aliquis:⁊ ex plibꝰ cãis aliqs poſſi det rẽ aliquã: ut.ff.de ac.poſ.poſſideri.§.ex pluribꝰ.ſꝫ certe ſm h ſi cẽties aliqs ꝯheret cũ aliqua:tot eẽnt mr̃imonia. Itẽ poſſet ſm h depõi ab vno ſacerdotio ⁊ retinere aliud dicaſ ergo ꝙ nõ iterat᷑ niſi vnctio exterior: ⁊ ſicut ſecũda mãumiſſio nihil adijcit pme:ut.C de mãumiſ.vindic.l.ij ſic i ſacro ẽ.vltia opinia verior eſt.

t Cõſecratus i.q.i.ſiqs ꝯfugit.ꝯ:⁊.i.q.vij daibertũ.ꝯ.ib dr̃ ꝙ ordiatus male ul' baptizatꝰ iteꝝ ordinat᷑ ſꝫ illõ veꝝ ẽ cũ ex̃ formã eccl'e ẽ ordiatꝰ uel baptizatꝰ: al's ſecꝰ:ꝺ ꝯ.di iiij.oñdit᷑.v.ſi ⁊.c.quõ.

u Cũ leui culpa.dñt qdã venìali: ar.xxv.di.§ crimis.alij leui i.mõtali pẽnũte tñ ñ ꝑmanẽte.nã peccauit ſꝫ penituit.ſꝫ qꝛ pꝰ talẽ culpã ſe ꝑmiſit ꝓmoueri:aliã culpã ꝯxit: cũ q ꝓmotꝰ ẽ:de qua hic loqᷓ᷑. tu dic ꝙ ꝓmoueri põt cũ culpa exñte ⁊ manente mõtali: duꝫ tñ leui.de huiuſmõi culpiſ collige exẽpla.v.q.iiij. in loco.xxi.q.iiij c.vlt.xxviij.di c.vl.de conſe. di.ij. relatum. Sꝫ hic nõ.ꝙ oẽs ꝯcordãtie iſte de ꝓmotl loquũtur. ſꝫ ſi enorme pec̃m tacuiſſet ſecus eẽt: ut.l.di.ex penitẽtibꝰ.niſi eẽt occultũ peccatũ: ut ex̃ de tẽpo.or. qſitũ niſi in homicidio:ut ibi.

x Presbri.q õdinãtur.vera ĩra ẽ ordinãt: ad h fac.iij.q.iiij.oẽſ quos.

uero ꝯſecrandi nõ ſint ꝓbatur auctoritate gregorij:qui ſcribens iohanni rauennati epõ ait.

Semel ꝯſecrat' iteꝝ ꝯſecr̃i ñ dꝫ.

Sicut ſemel baptizatus iterũ baptizari nõ dꝫ:ſic ⁊ ſeml' cõſecratꝰ iteꝝ ꝯſecrari nõ põt.ſed ſi qs cũ leui culpa ad ſacerdotiũ uenerit:ꝑ culpa pnia dꝫ indici:⁊ tñ ordo ſuet᷑. Cõtra idẽ gregoriꝰ teſtat᷑ ſcribenſ cuidã epiſcopo.

De preſbyteris qui ordinãtur ab eis:quos ꝯſtat epiſcopos ñ fuiſſe

Presbri quos reppiſti ſi icogniti fuerit uiri illi q ordinãt:⁊ dubiũ ẽ eos epõs fuiſſe:aut q eos ordinauerũt ſi bone actionis uiriqꝫ catholici ſint ⁊ ipſi pbri i miſterio chriſti oiqꝫ ſãcta lege edocti ab epiſcopo ſuo bñdictionẽ pbratus ſuſcipiant ⁊ cõſecrẽ᷑:ſic ⁊ miſterio ſacro fũgãt᷑. Quod ergo ꝯſec̃tꝰ in eodẽ ordine iterũ ꝯſecrari ꝓhibetur:de eo itelligẽdũ ẽ q ꝯſecratus ẽ ab illo quẽ certũ erat ꝯſecrãdi ius hr̃e. Qui aũt ab illo ꝯſecratur:quẽ nõ ꝯſtat ius ꝯſecrãdi habuiſſe:iteꝝ ꝯſecrandus ẽ.qꝛ ſi ille ꝯſecrandi ius nõ habuerit:iſte ex olei effuſiõe nil ꝯſecratõis accepit ⁊ qꝛ in ipſo ordie cõſecratꝰ nõ erat nũc qſi pmũ ad cõſecratiõeꝫ ueniens ab epõ ſacerdotalẽ bñdictiõꝫ ⁊ cõſecrationẽ cõſequi᷑. Si autẽ ius conſecrãdi habuerit i pma unctiõe ꝯſecutꝰ eſt ꝯſecrationẽ. In ſecũda uõ nõ reiterat᷑ cõſecratio: ſed ſola unctio:ſicut ꝺ quo dubiũ ẽ an ſit baptizatus uel nõ debeat baptizari. Q: ſi prius baptizatus ñ fuerat:ꝯſeqtur grãm baptiſmi ſi aũt baptizatꝰ erat: nihil accipit in ſecuda unctiõe.nec ꝑtinet hoc ad reiterationẽ baptiſmi: ſed ad cautelã ſalutis.hoc ẽt de eccleſijs ꝯſecrãdis ſilit᷑ obſuandũ ẽ. Vñ de i niceno cõcilio legi᷑.

Nõ debet iterum cõſecrari eccleſia ſemel cõſecrata.

Eccleſijs ſemel ꝯſecratis deo ñ iteꝝ dꝫ ꝯſecratio adhiberi niſi aut ab igne exuſte aut ſãguis effuſiõe:aut cuiuſcũqꝫ ſeminẽ fuerint pollute:qꝛ ſic̃ ifans a qlicũqꝫ ſacerdote i noie patris ⁊ filij ⁊ ſpiritꝰ ſãcti ſemel baptizatꝰ ñ dꝫ iterũ baptizari:ita nec locꝰ deo dedicatus ẽ iteꝝ ꝯſecrãdus: niſi ꝓpt̃ eas cãs qs ſupꝰ noiauimꝰ: ſi tñ ſi de ſancte trinitatis tenuerũt q eã ꝯſecrauerũt. Inter epõs ⁊ corepõs aũt ẽ hec differẽtia: ꝙ epi ñ niſi i ciuitatibꝰ:corepi ⁊ i uicis ordiari pñt.epi formatas tribuunt lrãs:corepi ñ niſi cõmẽdaticias ⁊ pacificas dare ualẽt.epi ius ꝯſecrãdi hñt:corepi tm̃ minoreſ ordineſ tribuũt:leuiticã ãt ⁊ ſacerdotalẽ bñdictiõꝫ ñ ualẽt pſtare. De his ita ſcribit leo eps oibus epis.

In qbus corepi ab epis differãt.

Quãuis corepis ⁊ pbris plurima cum epis miſterioꝝ cõis ſit diſpẽſatio: qdã tñ ſibi ꝓhibita nouerit:ſicut ẽ pbroꝝ diaconorũ ⁊ uirginũ ꝯſecratio:ꝯſtitutio altaris ac benedictio uel unctio. ſiquidem nec erigere altaria nec eccleſias ꝯſecrare eis licitum eſt:nec ꝑ ipoſitionẽ manuuꝫ fidelibꝰ baptizatis uel conuerſis hereticis paraclitũ ſpm̃.ſ.tradere : nec chriſma ꝯficẽ nec chriſmate baptizatoruꝫ frontes ſignare:nec publice qdẽ in miſſa quẽqꝫ penitentẽ reconciliare nec formatas cuiuſlibꝫ epiſtolas mittẽ. Hec omnia illicita ſũt corepiſcopis:qui ad exemplum ⁊ formaꝫ.lxxij.diſcipulorũ eſſe noſcuntur uel preſbyteris qui eãdẽ geſtant figuram.quoniã qᷓ̃qꝫ conſecrationẽ habẽt:pontificatus tamen apicem nõ habẽt. Si uero propter inſolentiã ſuã qua officia

a Eccleſijs.qd iuris ſit de hac mã notaui de cõſe.di. i.eccleſijs.

b Semie.fornicarionã dixit.g.ꝙ ẽt i eccleſia vir vxõi tene᷑ debitũ reddẽ ſꝫ male:ar.ff de ſolu.quod dicimꝰ.

c Propter eaſ.adde aliũ caſũ de cõ.diſ.i.ſi motum.

d Inter epõs.tres ponit drĩas ĩt epõs ⁊ corepõs.iſti ãt corepi aliqd hẽbãt ſupra pbroſ ſꝫ ñ bñ determiat quid.

e Formataſ.formate ſiue dimiſſorie dñt᷑ lr̃e qbꝰ qs eximi᷑ a iuriſdictiõe ſui epi:q oli cũ ſolẽnitate magna fiebãt:ut.lxxiij.di.c.i. Cõmẽdaticie ſiue pacifice dicũt᷑ q dãt᷑ viatori:qbus cõmẽdat᷑ ut pacifice poſſit exeq officiuꝫ ſuũ:⁊ lꝫ.g.dicit ꝙ corepi tales dare poterãt illud nõ credo ſed ſolus epus:ut de cõ.di.v.nõ oꝫ.lxxi.di.ex̃neo.ꝙ archidiaconus eas dare ñ poſſit:habes ex̃ de offi.archidi.ſignificaſti.

y Et ꝯſecren᷑.hic in dubio potius preſumitur nõ ordinatus qᷓ̃ꝫ ordinatus.ſimilit᷑ in dubio pſumitur potiꝰ nõ baptizatꝰ qᷓ̃ꝫ baptizatus:ut de cõ.di.iiij.paruulos.in dubio potiꝰ pſumi᷑ eccleſia nõ ꝯſecrata:ut de cõ.di.i.ſolẽnitates. Sꝫ cũ ita pſumi᷑ i his ſacr̃is: qre in ſacr̃o mr̃imonij potiꝰ pſumi᷑ ꝓ ipõ qᷓ̃ꝫ ꝯ:ut.xxxiij.q.i.ſiqs acceperit? Rñ.ſine oi ꝑiculo ẽ ſi ſacr̃a illa iterẽ᷑:ſꝫ ꝑiculũ eẽt ſi iudicare᷑ ñ eẽ mr̃imoniũ vbi ẽ. Itẽ qre ñ credi᷑ h vbo illiꝰ q ſe dic̃ ordiatũ : ſic̃ credi᷑ ei q ſe dicit baptizatũ:ut de cõ.di. iiij.placuit. ⁊.c.de ifãtibꝫ? Rñ.qꝛ ſola fides ꝯfert alicui ſacr̃m baptiſmi:ut ex̃ ꝺ cle.ñ bap.mi.c.ij.ſꝫ ſola fides nõ dat ordinẽ:ad h faci..i.q.i. §.

f Cõmẽdaticias.ar.ꝯ.lxxi.extraneo.

g Leuiticã.nec ſubdiaconalẽ:niſi tm̃ lectoratũ:ut.ĩ.ꝓx.di.c.i.in fi.ſꝫ.g. fuit deceptus ex.c.ſe.vbi nõ dici᷑ niſi de duobꝰ ordinibus tm̃.

h Quãuis.plurimas.quo ad miores ordies ꝯferẽdos quo ad pdicationem quo ad ꝯfectionẽ:ita tamẽ ꝙ nõ poſſit ꝯferre niſi lectoratũ ⁊ inferiores oſtiariatum ⁊ pſalmiſtatum.

i Erigere.i eccl'ia ꝯſecrata.nã añ ꝯſecrationẽ lꝫ pbr̃is ꝯſtituere altaria ſꝫ poſt nõ niſi de ꝯſenſu epi.qꝺ ſi fecerit depõat᷑:ar.ĩ.de cõ.di. i.nullꝰ pbr̃.h

69

epiſcoporū ſibi uſurpant ab eccleſia prohibiti ſunt. Unde damaſus papa ait. Ordo corepiſcoporum a ſacra ſede reprobatur.

Corepi tam ab hac ſacra ſede q̄ꝫ ab epis totius orbis ꝓhibiti ſunt. nimis eni eoꝝ iſtitutio improba ē ⁊ praua: q꞉ etſi ḋ ſummo ſacerdotij miſterio aliqd p̄ſumāt omni tñ auctoritate carēt. nā nō amplius q̄ꝫ duos ordies inter diſcipulos dñi eſſe cognouim⁹. i. xij apl'oꝝ ⁊ ſeptuagita duoꝝ diſcipuloꝝ: unde iſte tertius proceſſerit ignoram⁹[p] ⁊[q] qḋ rōe caret extirpare neceſſe. Quod aūt epi ñ ſint q min⁹ q̄ꝫ a trib⁹ ſunt ordiati epis oib⁹ pꝫ. ꝓhibitū eſt eni a ſanctis patrib⁹ ut q ab uno uel a duob⁹ ſunt ordiati epis nō noient' epi. ſi eniꝫ nomē non hñt qual'r officiū habebunt?[r] Item urbanus.

Apl'oꝝ in eccl'ia locū epi tenēt.

Quoꝝ[s] uices i eccl'a[t] hēant epi ⁊ qs eis hanc dignitatē dare debeat auguſtin⁹ oñdit ingens: ꝓ prīb⁹ tuis nati ſunt tibi filij. prēs miſſi ſunt apl'i: pro apl'is filij nati ſt̄ ⁊ ɔſtituti epi. hodie. n. epi q ſūt ꝑ uniuerſū mūdū uñ nati ſūt? ipa eccl'a prēs[u] illos appellat: ipa illoſ genuit[x]: ⁊ ipa illos[y] ɔſtituit i ſedib⁹ patrū. Nō ergo te putes deſtā: q꞉ ñ uides paulū: ñ uideſ petꝝ: q꞉ ñ uides illos p[z] quos nata[⁊] es de ꝓle tua. creuit tibi prñitas. ꝓ prīb⁹ tuis nati ſt̄ tibi filij. ɔſtitues eos ꝑncipes ſuꝑ oēm t'rā. filios genuit eccl'ia ɔſtituit eos ꝓ patrib⁹ ſuis ꝑncipes ſuper omnem terram.

Tonſurā[a] uō cl'ici ḋ manu abbatis ſuſcipi poteſt: ſi eidē abbati man⁹ ipoſitio ab epō facta noſcat'. Unde in. vij. ſynodo legitur.

Abbates qb⁹ ab epis man⁹ iponitur aliquos tonſurare poſſunt.

Quoniā[b] uidem⁹ multos ſine man⁹ ipoſitiōe a ꝑuula etate tōſurā clerici accipiētes: nondūq̄ꝫ ab epō man⁹ ipoſitiōe ꝑcepta ſuꝑ ābone irregulariṫ icollecta legētes ꝑcipimus āmodo id mime fieri. id ipſū quoq̄ꝫ obſuādū ē ēt int' mōachos. lectoris[c] aūt[d] man⁹ ipoſitiōe lnia ē unicuiq̄ꝫ abbati i ꝓpo mōaſterio[e] ſolūmō faciēdi: ſi dūtaxat abbati man⁹ ipoſitio[f] facta noſcat' ab epō ſm[g] morē ꝑficiēdoꝝ abbatū dū ɔſtet illū eē p̄ſbyteꝝ. Simili mō ſm antiquam ɔſuetudinem corepm ꝑceptiōe[h] oꝫ epi ꝓmouere lectores. Itē ex ɔci. laudicēſi.

Non exorciſent: qui ab epiſcopo prouecti non ſunt.

Non[i] oꝫ exorciſare eoſ: qui nec dū ab epis ſuis ſūt ꝓmoti[k] neq̄ꝫ in eccleſijs neq̄ꝫ in[l] domibus.

Ab[m] epis alteri⁹[n] ciuitatis cleric⁹ ordiari ñ poterit nec ēt a[o] ꝓprio abſolute ordinandus ē. abſoluta eniꝫ ordinatio i chalcedonēſi cōcilio ꝓhibet': ⁊ uacuā habere man⁹

expoſitio eſt illius verbi conſtitutio altaris.

k ¶ Fidelibus. baptizatis. h. itelligit lrām ſic baptizatis. ſ. ex ecclām ⁊ redeuntib⁹ ad eā: ut de ɔſe. diſ. iiij. ab ātiqua. qḋ poſtea ſeqᵗ de hēticis itelligit in eccl'ia baptizatos. uel dic ꝙ idē repetit' in ſeqnti lra. alij intelligūt de baptizatis in neceſſitate a prē uel a mrē. xxx. q. i. ad limia. qbus poſtea eps i ɔfirmatiōe oꝫ ea ɔferre q̄ collata eis ñ fuerāt ut hic. i. q. i. §. ecce. ſequēs vō lra itelligit' ḋ baptizatis ñ in necitate. ⁊ ita nō repetit idē.

l ¶ Hereticis. j. de con. di. iiij. q̄ꝫuis.

m ¶ Nec publice. qḋ ſolus eps pōt niſi i neceſſitate: ut. xxvi. q. vi. c. ul. ⁊ c. i.

n ¶ Uñ damaſus. ſꝫ tñ hūc nicola⁹ ē ſecut⁹. ⁊ ſic eſt ꝯ di. l. ſtudeat. ſꝫ iā tpe nicolai aboleuerat ɔſtō damaſi. uel fuerūt ꝓhibiti non quin eēnt ſꝫ ne eēnt ut ꝑus

Corepi. vñ. i. ex qua cā ꝓceſſerit q ad talē p̄ſūptōeꝫ.

p ¶ Ignoram⁹. ſꝫ ſine ꝑ totū orbē fuerūt corepi: ꝗ p̄ſumēdū ē ꝙ fuerūt ab aplis uel ɔcilis iſtituti: ut. xij. di. illa ſed hic nō negas illos ab aplis iſtitutos: ſed cām iſtitutiōis igrat: ⁊ ē hic ar. ꝙ a quocūq̄ꝫ auctore aliqd ſit inſtitutū ⁊ quātūcūq̄ꝫ diu obtentū ſi ñ ſubeſt cā uel ſi onerosū ē: extirpādū ē: ut. xij. di. oia. j de ɔſe. di. i. placuit. x. q. i. hanc. ⁊. lxiij. di. §. veꝝ. ⁊ decē. peruenit.

q ¶ Et qḋ rōne. iſtitutionis. ⁊ ē ar. ꝓ rōe reddenda: ut ex de cē. peruenit. ⁊. C. de codicill'. l. pe. ff. ſo. ma. dotem.

r ¶ Quod autem. ſi non habent: qualiter officium habebūt? ar. ſi re piꝛueris nec nomē hr̄e mereris. xxxij. q. iiij. dicat. in fi. C. de fer. a nullo. ar. lxxvi. di. frēm. xvi. q. i. ſi cupis.

s Quorum vices. j. xij. q. i. videntes. ſ. di. xxi. in nono.

t ¶ Eccl'ia ergo ē eccleſia mat' ⁊ filia. Itē eccleſia qñq̄ꝫ dr' vxor. vij. q. i. ſicut. qñq̄ꝫ mat'. xij. q. ij. q abſtulerit. qñq̄ꝫ dr' filia: ut de cō. diſ. i. eccl'a. nā catholicoꝝ collectio q̄ ē eccleſia ꝑ epoꝝ p̄dicationē generat': ut. xxxij. q. iiij. recurrat. Itē ēt dr' locus vbi deū timētes peccatorū veniā poſtulāt: in auē. ut lice. ma. ⁊ auie. §. quia vero. colla. viij.

u ¶ Patres. quia eam protegunt ⁊ defendunt.

x ¶ Genuit. per baptiſmū. ⁊ ita eccleſie filius datur ei curator. qḋ etiaꝫ lex dicit. ff. de tu. ⁊ cu. da. ab his. is qui patres. dic ut no. xij. q. i. c. vlt.

y ¶ Illos. in hoc cōparatur prī epus ⁊ eccleſia filio: ꝙ ſicut filius non pōt ſine auctoritate patris litigare: ut. C. de bo. que libe. l. vlti. ſic eccleſia ſine auctoritate prelati: ut extra de iudic. cauſam. ⁊. xvi. q. i. monachi. Item ſic filius non conuenitur ſed pater nomine filij: ut. C. de bo. ma. l. i. C. de anna. ex. l. i. ſic ipſe prelatus eſt conueniendus non eccleſia: niſi negocia eccleſie diſtincta ſint a negocijs prelati: ut extra de reſcrip. edoceri.

z ¶ Per quos. per eos pullulauit ⁊ creuit: cum nulla eēt tūc tēporis.

⁊ ¶ Nata es. id eſt augmentata.

a Tonſura vero. In hac. lxix. di. tractat de collatione minorū ordinuꝫ uſq̄ꝫ ad lectoratuꝫ. ⁊ nomine tonſure accipe hic tres minores ordines pſalmiſtatum oſtiariatuꝫ ⁊ lectoratum: ⁊ hoc licet abbati tantum in ſuo monaſterio: exorciſtam tamen facere uel acolythum non licet. j. e. c. vlt.

b Quoniam videmus. tonſuram. id eſt coronam. nam aliam tonſuram poſſet femina dare.

c ¶ Lectoris. uel ēt oſtiarij. ñ āt exorciſte acolythi faciendi ius hꝫ: lꝫ ſit ar. ꝯ. ex de

D.LXIX

or. ab eo q reſi c. i. ſꝫ ⁊ ſi abbas ex ꝑuilegio hēbeat ut oēs minores cōferat: bñ pōt. Sed nunqd hodie abbas pōt cōferre iſtos ordines? credo q ſic: ſi tñ ei manus ē ipoſita: ex de eta. ⁊ q̄. or. cū ɔtingat. io. ego nō credo ꝙ poſſint ɔferre tales ordines abbates niſi lectoratū: ut videt' dicē hoc. c. ⁊ decre. cuꝫ ɔtingat. ſi aūt eſſet ſacerdos abbas poſſet ēt ɔferre pſalmiſtatū ut. xxiij. diſ. pſalmiſta. q꞉ pſalmiſtatum dat ſimplex ſa

D.LXX

cerdos: ut. xxiij. di. pſalmiſta.

d ¶ Aūt man⁹ ſ. xxiij. di. ſub diaconus ꝯ.

e ¶ Monaſterio. ſed ⁊ mōachos alterius monaſterij poteſt ordinare ſi inuitatus fuit. ix. q. ij. lugdunenſis.

f ¶ Impoſitio. que non eſt niſi benedictio: ut. i. q. i. manus.

g ¶ Scd̄m morem. de quo habes. xij. q. ij. alienationes. nec hoc poſtulabit a ſuperiore. nā ſufficit ſemel a iure concedi. ff. de condi. inſti. l. que ſub conditiōe. §. fi.

h ¶ Perceptione. generali. ar. xvi. q. i. cunctis.

i Non oportet. exorcizare. id eſt legere exorciſmos.

k ¶ Promoti. ad ordinē exorciſte.

l ¶ In domibus. id eſt eccleſijs non conſecratiſ. ſupfluū duo neq̄ꝫ iohannes.

m Ab epiſcopis. Hic depingitur. lxx. di. quia dixerat preſbyteros ⁊ reliquos clericos ab epiſcopo debere ordinari. inde ſūpta occaſione oſtendit ꝙ nullus ordinād⁹ ē ſine titulo: id eſt ſine eccleſia uł eccleſiaſtico beneficio. ⁊ ſi fuerit ordinatus debet deponi tam in iniuriam ordinātis q̄ꝫ ordinati: q꞉ permiſit ſe ſic promoueri. xvi. q. vij. decernimus. xxi. q. ij. c. i. ſed quoniam epiſcopi hanc penam nullam reputabant: hodie prouiſum eſt ut remaneant promoti. ⁊ epiſcopus uel etiā eius ſucceſſor eis prouideat: extra de preben. epiſcopus. extra e. ti. cum ſecūdū.

n ¶ Alterius. hoc exequitur in di. ſequenti.

o ¶ A proprio. hoc exequitur in iſta di. ⁊c̄.

a Nemine͂.e͂t in minoribus ordinibus nõ dꝫ ordinari:ar.xij.q.i.videntes.xxxij.di.ſiqs vo.cũ eni hẽat officiũ i eccl'ia ergo ⁊ bñficiũ dꝫ hr̃e:ex̃ de ſimo.dilectus.ex̃ de fi.pſby.ꝓpoſuit ne dicat:me͂dicat in plateis ifelix cleric⁹:ut.xciij.di.diaconi.
b Abſolute.id eſt ſine titulo.
c Ciuitatl.h̃ ſõ dixit:qꝛ potius ẽ pñtád⁹ deric⁹ q ẽ õ ciuitate q̃ꝫ ex̃ne us:ut.j.di.pxi hortamur.C.de epiſ.⁊ cleri.in eccleſijs.
d Siue poſſeſſiõis.i.ſi ordiat ad titulũ p̃rimonij ſui:ut ex̃ de p̃bẽ.cũ nis.uel h̃ iõ dicit:qꝛ poti⁹ ſt illi cl'ici inſtituẽdi de quoꝝ bonis ẽ fũdata eccl'ia:ut ex̃ de reſcrip.cuꝫ a deo.
e In martyrio.vbi ſt reliquie martyrũ uel loqt de regulari eccleſia colligit e͂t h̃ ex eo ꝙ dicit ſiue poſſeſſiõis:arꝙ ſiqs hꝫ p̃rimoniũ ſufficiẽs ordinari põt ſine titulo ex̃ d̃ p̃bẽ eps.
f Cura.quo ad executiõeꝫ
g Ad iniuriam ⁊ e͂t ſuũ dilectũ:qꝛ ſe ſic pmiſit ꝓmoueri.als alterius odio ñ dꝫ ali⁹ p̃grauari.ff.de inof.te.ſiqs in ſuo.ex̃ de his q̃ fi.a ma.p.c.queſiuit.in fi.

riũ:ut.l.i di.q in aliquo.⁊ tñ cũ ipſo diſpe͂ſare põt.ſed iõ punit qꝛ idiſcrete diſpe͂ſat.ſi obiicis qd̃ dr̃ ibi p ſe.ap.ergo nõ põt p aliuꝫ:ñ ſeqt:qꝛ eodem mõ decretũ dicit:ꝙ ordiatiões epoꝝ faciẽde ſũt auct'e ap.lxiiij.di.ordiationes.⁊ tñ ꝓp̃a auct'e fieri pñt.ſic e͂t alibi dr̃:ꝙ glibet pbr̃ põt ⁊ dꝫ baptizare uel celebrare de lr̃a epi:ut.xvi.q.i.cunctis.⁊ tñ ſuo iure põt baptizare.ſꝫ iõ dic̃ h̃ ꝙ ei⁹ auct'e ſaltem generali debeat fieri diſpe͂ſatio.ul' dic ꝙ tũc ſol⁹ papa diſpe͂

ipoſitõe ſcipit. Vñ quo ſic ſtatutũ ẽ.

Null⁹ ordiand⁹ ẽ abſolute

Nemine͂ᵃ abſolute͂ᵇ ordiari iubem⁹ pbꝛm neqꝫ diaconũ nec que͂libꝫ i eccl'iaſtica ordiatõe ꝯſtitutũ:niſi manifeſte i eccl'ia ſue ciuitatisᶜ ſiueᵈ poſſeſſionis aut inᵉ martyrio aut i mõaſterio hic qui ordiat mereat ordiatõis publice uocabulũ.eos aũt q abſolute ordiant ꝺcreuit ſ͂cta ſynod⁹ uacuã́ᶠ hr̃e man⁹ ipoſitõꝫ ⁊ nullũ tale factũ uale͂ adᵍ iiuriã ipi⁹ q eũ õdiauit. Itẽ ex ꝯci.urbãi habito place͂tie.

Irrita ſit ordiatõ ſine titulo facta

Sanctoꝝᵇ canonũ ſtatutis cõſona ſãctiõe decernim⁹:ut ſine titulo facta ordiatio irrita hẽatur:⁊ in q̃ eccl'ia glibꝫ ititulat⁹ ẽ:i ea ꝑpetuo ꝑſeueret.oĩo aũt iᶦ duab⁹ aliqueͫ titulari ñ liceat:ſꝫ unuſquiſqꝫ i q̃ titulatus ẽ:in ea tñ canõicus hẽat.lꝫ.n.epi diſpoſitõe uniᵏ diuerſis p̃ce poſſit eccl'ijs:cãonic⁹ tñ p̃bẽdari⁹ niſi uni⁹ eccl'ie i q̃ conſcript⁹ ẽ ẽe ñ dꝫ.Siq̃ tñ capelle ſt̃ q̃ ſuis redditib⁹ cl'icos ſuſte͂tare ñ pñt:ea curaˡ ac diſpoſitõ p̃poſitoᵐ maioris eccl'ie cui capelle ſubdite eẽ uide͂t imicat:⁊ tãⁿ de poſſeſſiõibus q̃ꝫ de eccl'iaſticis capellaꝝ officijs ipe ꝓuideatᵒ. In codẽ e͂t cõcilio ãtiqs noueᵖ p̃fatõib⁹ decia addita ẽ:q̃ ita ſe hꝫ:equũ ⁊ ſalutare ⁊ te i ue.l' aſſũptõe bt̃e marie col lau.bñ.⁊.p̃.q̃ ⁊ unigenitũ tuũ.ſ.ſ.obũ.ꝯce.⁊ uirginitatis gl'a perma.lu.eter.mũdo effudit.i.chriſtum dominum noſtrum.

De cl'icis uõ ñ ordiandiſ ab epõ alteri⁹ ciuitatis in ſardicenſi cõcilio ſtatutũ ẽ. Vñ quo ianuari⁹ ep̃us dixiſſe legitur.

Clerici ab epiſcopo alterius ciuitatis non ordinentur.

Illudᵃ quoqꝫ ſcitas ur̃a ſtatuit:ut nulli epõ liceat alterius ciuitatis eccl'iaſticũ hoiem ſolicitare:⁊ i ſua dioceſi clericũ ordiare qꝛ ex his cõte͂tõib⁹ ſole͂t naſci diſcordie.⁊ iõ ꝓhibeat õi ſn̄ia:neqſ hoc face͂ audeat.Oſius eps dixit ⁊ hoc uniuerſi ꝯſtituim⁹:ut qcũqꝫ ex alia ꝑochia uoluerit alienũ miniſtꝝ ſine ꝯſenſu epi ſui ⁊ᶜ ſine uolũtate ordiare:ñ ſit rata ei⁹ ordiatioᵈ. Itẽ innoce͂ti⁹. De codeꝫ

Deᵉ aliena eccl'ia ordiare clericũ null⁹ p̃ſũat:niſi ei⁹ eps p̃cib⁹ exorat⁹ ꝯcede͂ uoluerit. Itẽ ex niceno concilio.

Qui ſine ſui epiſcopi cõſenſu ordinatur:irrita ſit eius ordinatio.

Siqsᶠ auſus fuerit alique͂:qui ad alteꝝ ꝑtinet:in eccl'ia ordinãe cũ ñ hẽat ꝯſe͂ſũ illi⁹ epi a quo receſſit clericus:irrita ſit h⁹modi ordiatio. Itẽ ex cõci.chalcedo.

Cl'ic⁹ uni⁹ eccl'ie i aliẽa ñ ordictur

Clericosᵍ i ſingl'is eccl'ijs ꝯſtitutos ñ liceat ſicut iã diffiniuim⁹ in alt'i⁹ ciuitatis eccl'ijs ordinari:ſꝫ qeſcãt i ea in q̃ ab iitio miniſtrãe meruert̃:exceptis ill'q ꝓp̃as ciuitates ꝑdidert̃:⁊ exʰ necitate

D.LXXI.

ſat cũ qs diuerſa bñficia in diuerſis ep̃atib⁹ vult hr̃e.ꝓpt̃ repugnãtiã q̃ ex hoc ꝓue͂iret:qꝛ neͦ duob⁹ dñis poteſt ſuire:ut.xxi.q.i.c.i.io.hec glo.nihil valꝫ qꝛ papa tñ diſpenſat circa plures eccleſias hñtes curã aiaꝝ ⁊ plures dignitates:ut exp̃ſſe dicit decre.de mlta.ſed circa plura bñficia ſimplicia ñ videt epõ diſpe͂ſare ꝓhibitũ.
i In duab⁹.nec iure ciuili qs in duob⁹ collegijs põt ꝯnumerari ff.de coll'.l.i.§.i.nec duas militias hr̃e.C.q mili.ñ poſ.l.v.§.in poſterũ.nec duos honores.ff.ad munic.l.libert⁹.§.p̃ſcriptio.
k Diuerſis.ñ ꝯue͂tualibus.cũ eni nec canõicus i diuerſis ꝯue͂tualib⁹ eẽ poſſit:ergo multo magis nec p̃lat⁹ ita ꝙ ſit i eis canõicus.
l Cura.xij.q.ij.bone rei.l'.
m Prepoſito.i.epõ q ẽ ordiator in cũctis ut in ꝯrio hic ſignato xxv.di.c.i.uel dic prepoſito.i.archidiacono ex̃ de v̄.ſig.q̃ꝫuis.⁊ ſic nec illud erit ꝯriũ.
n Tam de poſſeſſiõibus.ar.ꝓ capell'.ut d̃cime debite maiori eccleſie cõicentur illis:ar.contra.xij.q.i.videntes.i.q.i.c.i.
o Prouideat.ut dent vni uel ſimul vniant:ut.x.q.iij.vnio.de cõ.di.i.c.ij.
p Nouem.de ꝯſe.di.i.inuenimus.

b Sanctoꝝ.in ea ꝑpetuo.i.dũ viuit.ff.ꝓ ſo.l.i.fili⁹.n.nõ dꝫ eẽ tꝑalis nec heres.ff.d̃ adop.q̃ſitũ.⁊ inſti.de hẽ.iuſti.§.heres
i In duab⁹.q.n.titulũ hꝫ i vna eccl'ia:ſi recipit ſecũdã eccl'iaꝫ ul' p̃bẽdã ꝓ titulo ꝑdit p̃mã:ut ex̃ de ꝯceſ.p̃ben.ñ vacã.lr̃as.ſꝫ ſi recipit ipſam quaſi bñficiũ ⁊ quaſi cõmendatã ſiue ſtipendiũ tũc ſec⁹ ⁊ tũc nõ ẽ canõic⁹ ſecũde p̃bẽde nec cuꝫ eis põt elige͂.ſi q̃ras q̃re canõ iſte ꝑmittit epõ diſpe͂ſare i eccleſijs ⁊ nõ i p̃bẽdis.dico ꝙ eq̃ põt diſpe͂ſare i p̃bẽdis ſic̃ i eccleſijs:dũmõ ſint de code͂ ep̃atu.ẽ g̃ hec veritas ꝙ de iure cõi ñ põt qs hr̃e duas eccl'ias uel p̃bẽdas in eode͂ ep̃atu uel i diuerſis:niſi i caſib⁹ notatl.xxi.q.i.i ſũma.Sed nũqd hodie bñficiũ hui⁹ canõis ẽ ſublatũ epis ꝑ illã nouã ꝯſtitutione͂ de multa.i ti.de p̃bẽ.ex eo qd̃ dr̃ ibi ꝑ ſe.ap.potit diſpe͂ſari:dico ꝙ ñ:ſꝫ tñ vaga ⁊ idiſcreta diſpe͂ſatio ẽ ablata ab eis ñ ꝓbabilis.ſic̃ ꝑ reuocatõeꝫ ap.ñ renouet necia ap.uel ꝓbabil':ex̃ de ap paſtoralis.ſic cum dñs ꝓhibuit iurare:ñ ꝓhibuit iurame͂tũ neceſſariũ ſꝫ temerariũ:ut.xxi.q.i.c.ita.ſic cũ dñs ꝓhibuit vxore͂ ſeꝑari a uiro intelligendũ ẽ tñ de illa ſeꝑatiõe q̃ fit tñ ſine rõne:ut.xxxij.q.ij.quos de⁹.ſi obijcias ꝙ puuit eps q ꝑmittit ipſũ hr̃e p̃us ſtipendiũ ut ibide͂ dr̃:ut ex̃ de p̃bẽ.qꝛ intñ.de cle.nõ reſi.qꝛ ñnulli.g̃ diſpe͂ſare ñ põt.ñ ſeqtur:qꝛ eps puit q ordiat clericũ ꝯcubina

a De clericis vo.In hac di.lxxi.oñdit.g.ꝙ cleric⁹ vni⁹ epi ñ ẽ ab alio ordinãd⁹ epõ:uel in aliq̃ eccl'ia inſtitue͂d⁹ ſine lr̃is ſui epi.qd̃ ſi factũ fuerit irritabit:niſi hoſtilitatl cã cl'ic⁹ exularet.j.e.clericos.
b Illõ.ꝯte͂tõib⁹.nã cõitas mr̃ diſcordie ẽ.ff.d̃ le ij.cũ pr̃.§.dulciſſimiſ
c Et ſine volũtate.ar.exp̃ſſũ ad id qd̃ dixi.vij.q.i.placuit.
d Ordiatio.niſi poſtea ratũ hr̃et ſu⁹ eps:ut.lxiij.di.ſalonitane.
e De aliena.exorat⁹.ſꝫ nũqd ſuffice͂t ut diſſimularet:nõ:ut.lxxxv.di flore͂tinũ.⁊.lxiij.di.litteras.ut notaui.j.vij.q.i.placuit.
f Siqs auſus.ꝯſe͂ſũ.ergo cũ ꝯſenſu ei⁹ potat.C.de ſacroſan.ec.q ſb p̃textu:⁊ exp̃ſſo ꝯſenſu nõ tacito.ff.de ꝓcura.fili⁹.§.inuitus.
g Clericos.ſꝫ qeſcãt.niſi voce͂t ⁊ eligãtur ad alias eccleſias.tũc eniꝫ auctoritate maioris poſſũt tranſire ad alias:ut.vij.q.i.eps de loco
h Ex neceſſitate.ſed pone ꝙ preſbyter amiſit eccleſiam ſuam:epiſcopus ciuitatem ſuam:tamen retinetur in aliqua parte ſui epiſcopatus:nũqd clericus recedet quo voluerit ſine lr̃is epi:dicũt qdam ꝙ nõ.nã adhuc prelatus remanet amiſſe eccleſie:alij dicunt ꝯrium:ut dixi.vij.q.i.paſtoralis.ſed verior eſt ratio prior:qꝛ epiſcopus adhuc non deſinit eẽ ſuus p̃latus:qꝛ nõ tñ rõne beneficij ſed etiã ratiõe ordinis ẽ prelatus ſu⁹.alij dicũt in

pendenti eſſe vtrũ ſit prelatus.nã ſi poſtea liberat̃ eccl̃ia remanet eccleſie prelatus:alias nõ:ar.ad hoc ex̃ de cle.nõ reſi.fraternitatis. Item pone ꝙ ep̃us dat lr̃iam trãſeũdi ad aliũ ep̃atũ ſub ea ꝯditiõe:ut ſi redierit ꝑ ec-cleſia ad libertatẽ redeat ad eã:nũqd ep̃s interi ẽ p̃lat' ei'?ſic:nõ tñ põt eũ excõicare niſi forte eccl̃ia liberata ñ velit redire.lꝫ.n.interi ſit eius p̃latus:

cilium?dic ꝙ ſi vtrũqꝫ beneficiũ retinet vtrobiqꝫ.ff.ad munici.l.labeo.ꝛ.l.aſſũptio.§.a viris pru dentibus.

e Extraneo clerico.cõmẽdaticijs.j.de cõſe.di.ij.tribus .ex̃ de cle.pere.c.tue.ꝛ.xx.q. vlt.c.vlt.ꝛ.xix.q.ij.due.ꝛ.C.de epi.ꝛ cle.ſiqua.

ad alias eccl̃ias migrauerũt. Si uero quicũqꝫ ep̃s poſt diffinitõez iſtã ad aliũ ep̃m ꝑtinentẽ clericuꝫ ſuſcepit:placuit ſancte ſynodo: ꝛ hũc q ſuſcepit:ꝛ eũ q ſuſcept' eſt: tãdiũ excõicatos manẽ:q̃diu ipẽ cleric' reuertat̃ ad ꝓpriã eccl̃iam

Item grego. fortunato epiſcopo neapolitano.

Ap̃lica ꝑmiſſione uniuſ eccl̃ie clericus in altera ualet ordinari.

Fraternitatẽ tuã a nobis petiſſe recolim' : ut gr̃anũ eccl̃e benefrane diaconẽ tue concedere muſ eccl̃e ordinãdũ:ꝛ qm̃ nec ep̃z cui obſecũdare debeat:ꝓp̃a eccl̃a hẽat hoſte.ſ.ꝓhibente quo ſuum debeat miſteriũ exhibẽ:petitõem tuã nõ ꝓuidim' differendaꝫ.iccir circo tibi ſcriptis p̃ñtib' cuꝫ neceſſario duxim' ꝯcedẽdũ:habiturũſ lr̃iam illũ diaconũ nr̃a intuenien te auctẽ eccl̃ie tue deo ꝓpicio cõſti tuẽ cardinalẽ. Itẽ ex ꝯci.car.i.

Sine litteris ep̃i ſui in aliqua eccleſia clericus non ſuſcipiatur.

Primat' ep̃s begeſelitan' dixit:Suggero ſanctitati ur̃e: ut ſtatuatis nõ licẽ clericũ alienũ ab aliquo ep̃o ſuſcipi ſinẽ lr̃is ep̃i ſui neqꝫ apud ſe retinẽ: nec laicuꝫ uſurpare ſibi de plebe aliena ut eũ obtineat̃ ſine ꝯſciẽtia ei' ep̃i ꝺ plebe cui' ẽ. Grat' ep̃us dixit:hec obſeruãtia pacẽ cuſtodit. Nã ꝛ memini in ſanctiſſimo ꝯcilio ſardicẽ ſi ſil'r̃ ſtatutũ:ut nẽo alterius plebis hoiem uſurpet: ſꝫ ſi forte erit neceſſari' petet à collega ſuo :ꝛ ꝑ conſenſũ ſui ep̃i habeat. Item ex concilio chalcedonenſi.

Sine lr̃is cõmẽdaticijs cleric' extra ſuã eccleſiã non miniſtret.

Extraneo' clerico ꝛ lectori extra ſuã ciuitatem ſine cõmendaticijs lr̃is ꝓprij ep̃i nuſq̃ꝫ penitus liceat miſtrare. Itẽ ex ſmone ſci augu.ad ppl̃m. De eodẽ

Hortamur' chriſtiãitatẽ ur̃aꝫ iuxta ſcõꝝ canonũ inſtituta: ut in eccl̃ijs a uobis fundatis aliũ de ueniẽs pb̃r nõ ſuſcipiat̃ : niſi a ur̃e fuerit eccl̃ie ꝯſecrat' ep̃o: aut ab eo ꝑ cõmẽdaticias lr̃as ſuſcipiatur. Itẽ ex ꝯci.anthioceno.

Abſq̃ꝫ formata clerici peregrini ñ ſuſcipiantur.

Nullũ abſq̃ꝫ formata quã greci ep̃l̃am dicũt ꝑegrinorũ clericorũ ſuſcipi oportet.

Dimiſſorias uõ lr̃as ep̃ſ niſi rogat' ñ tribuat : ſicut ſtatutũ eſt i ſynodo habita rome. Unde leo papa ait.

Niſi eodeꝫ petente nulli dimiſſorie littere preſtentur.

Epiſcopus ſubiecto ſibi ſacerdoti uel alij cl̃ico niſi ab ipſo poſtulat' dimiſſorias ñ faciat: ne ouis q̃ſi ꝑdita aut errãs iueniat̃. Itẽ ex ꝯci.car.iiij. De eodeꝫ.

Clericũ alienũ niſi ꝯcedẽte ei' ep̃o nẽo audeat uel retinẽ uel ꝓmouere i eccl̃ia ſibi credita. Clericoꝝ aũt nomẽ ẽt lectoreſ ꝛ pſalmiſte ꝛ oſtiarij retinent. Itẽ ex concilio milenitano.

In una eccleſia ordinatus in alia non ſuſcipiatur.

Placuit' ut quicũq̃ꝫ in una eccleſia ſemel eligitur:ab alia eccleſia ad clericatũ nõ teneat̃.

Qualit' uõ cõmẽdaticia uel dimiſſoria ſeu formata ep̃l̃a facienda ſit:

ligataꝫ tñ hꝫ executionem.. Itẽ ſi ad aliã eccleſiã vellet eũ reuocare ñ poſſet.niſi ad ſuã exquo ei lr̃iam dedit: niſi ei ſub hac ꝯditiõe lr̃iam dediſſet :ut poſſet eũ q̃ñcũqꝫ vellet reuocare. Itẽ ſi tot' ep̃atus occupat' ẽ a ſarracenis:nũqd remanent clerici iſti' ep̃i:cũ oẽs ſint i ep̃atu alteri'? dico ꝙ remanẽt:ſꝫ ñ hñt iuriſdictionẽ liberã in eoſ. Itẽ nũqd p̃ñt eoſ vicini ep̃i recipere ſine lr̃is eius ?ſic:ipſe tñ ſi ep̃at' eius eẽt liberat' poſſet eos reuocare ẽt ſi eis licenciam dediſſet:niſi forte licẽtiãdo eos abſolueret.ul' dic ꝙ prior deſinit eẽ prelatus ipoꝝ:ut notat̃.v ij.q.i.paſtoralis.

i Tãdiu.j.xxi.q.iiij. ep̃i.ar.j.vij.q.ij.c.ij.ꝛc̃

k Fratnitatẽ. habiturus.abſolute ponit̃ ſine vbo.lxiij di.agatho.

l Licẽtiã.ſed nunqd capl̃m dñ eccl̃ia vacat poſſet ipm licẽtiare?ñ: qꝛ q̃dã alienatio eſt q̃ ñ põt fieri vacãte eccl̃a xij.q.ij.ſiq̃.de hac mã habes.xxiiij.diſ.c. ij. ſed qd ſi eccl̃ia hꝫ viſitatorẽ?videt̃ ꝙ iſte poſſit aliẽare:ut iſti.de cura.§.vlt .nã auctẽ metropolitani dꝫ ꝯſtitui viſitator. ſed vr̃ cõtra quod dicit lex : quia ad ea: que ſolẽnitateꝫ iuris deſiderant: tutore opus eſt.ff. de conſenſu:ꝛ auc.preſtan.l. curatorem.vnde non credo hoc fieri per viſitatorẽ.io.

b Hortamur veniẽs.h verꝫ eſt cum ille q clericũ p̃ñtat laicus ẽ:qꝛ q̃ꝫdiu idone' ẽ i ſuo epiſcopatu: ñ preſentabit extraneũ. epiſcopus. n. vnde cũqꝫ poſſet p̃ſentare:ut.j.xvi. q.ij. ſiquis epiſcoporũ.

a Nullũ.

b Dimiſſorias Hic d pingitur lxxij diſ.dixerat ſu

D.LXXII

pra magiſter clericum ſine cõmẽdaticijs lr̃is ſui ep̃i nõ eẽ recipiẽduꝫ nunc oſtẽdit: ꝙ ep̃us nõ debet eaſ dare niſi inſtanter rogatus.

c Epiſcopus.niſi ab ipſo. i .q euꝫ hr̃e deſiderat:ꝛ poſtulat ſicut cum quiſ tranſit in familiam alterius: ut.ff.de adopti.l.ij.ſic.ſ.lxx di.c.ij.

D. LXXIII.

d Poſtulat' ſũt eni q̃dam q̃ nõ ꝯcedunt̃ niſi cum inſtãtia:ut pallium c.diſ .priſca.ꝛ apoſtoli.ij.q.vi.poſt appellationem.bene accedit ad hoc :quia q preeſt parciſſime debet commeatum dare.ff.de re mili. officiuꝫ.

m Primatus.ſine litteris.infra ꝓxi.di.c.ij.ꝛ.iij.ꝛ infra.lxxvi. di.c.vlt. ꝛ ſupra.c.proxi.ꝛ ſupra.lxi.di.oſius.ꝛ.lxxxv.florentinum. in fi. ſupra.lxiij.di.litteras.

n Sine litteris.crederem tamen ꝛ teſtes ſufficere.C.de fide inſtru.in exercendis.ꝛ extra de cle.peregri.tue.lau.

o Obtineat.ſed nonne extraneus epiſcopus poteſt ordinare laicum de alterius epiſcopatu:cum laicus poſſit transferre domiciliuꝫ quo voluerit? dico ꝙ ſic:ſed domicilio non tranſlato non poteſt eum ordinare : ſicut nec alia ſacramenta ab extraneo recipere poſſet:ut de pe.di.vi.placuit.de conſe.di.ij.tribus.nec peregrinari poteſt laicus ſine licentia epiſcopi:ut de cõſe.di.v.non oportet.

p Eius epiſcopi.ſic.C.de offi.ma.mi.milites.vbi dicitur ꝙ ſine licentia imperatoris ꝛc̃.

q A collega ſuo.ſed pone ꝙ cum concedat:vbi dicitur iſte habere domi

e Clericum.ep̃o.ſic.C.de emanc.iubemus.

f Clericoꝝ aũt.ſ.di.xxi.cleros.ergo ꝛ q eoſ verberat incidit in canonem.

g Placuit.eligitur .ar.ex electiõe ius acquiri.qdam tñ dicũt ꝯriũ exponũt ſemel.i.perfecte:ita ꝙ cõfirmatus ſit :ar.ex̃ de offi.dele.in lr̃is.ꝛ etiaꝫ ſi nõdum eſt tranſlatus:ut eſt ar.ff. de dona.qui ſaxum.

h Qualiter. Hic depingitur.lxxiij.di.que in ſcholis nõ legitur :quia que in ea continentur:in diſſuetudinẽ abierunt.ſ.de formatis qualiter ꝛ quibus litteris concipiende ſunt:ut quid ergo membranas occupat:ut.xix.diſ. ſi romanorum.

uidendum eſt. debet nāq; lr̄e gre-
ce interponi in ea ep̄la ⁊ non ſine
cauſa. greca eniȝ elemēta litteraꝝ
nūeros ēt exp̄mere nulꝰ q uel te
nuerit greci ſermōis noticiā igno
rat. Ne igit̄ in faciēdis ep̄lis cāo
nicis quas mos latinus formataſ
uocat: aliq̄ frauſ falſitatiſ temere
p̄ſumeret: hoc a p̄ribus. cccxviij.
nicene cōgregatis ſaluberrime in
uentū eſt ⁊ ꝯſtitutuȝ: ut formate
epiſtole hanc calculatiōis ſeu ſup
putationis habeāt rationem. i. ut
aſſumātur in ſupputatiōe prima
greca elemēta p̄ris ⁊ fi. ⁊. ſ. ſ. hoc
eſt. t. y. a. que elemēta octogenari
um quadrageſimū ⁊ primū ſigni
ficāt nūeros. petri quoq; apoſtoli
prima littera. i. n. qui nuneros o-
ctoginta ſignificat eius qui ſcribit
ep̄i prima littera. cui ſcribitur ſe
cunda: accipientis tertia littera. ci
uitatis quoq; de qua ſcribit̄ quar
ta: ⁊ idictiōis quecūq; eſt id tēpo
ris. i. qui fuerit numerus aſſuma
tur: atq; his oībus litteris grecis
que ut diximus nūeroſ exprimūt
in unū ductis uuā quecunq; colle
cta fuerit ſūmam epiſtola teneat
hanc qui ſuſcipit cum omni caute
la requirat exp̄ſſam: addat prete
rea ſepatim in epiſtola etiā nona
genariū ⁊ nonū numeruȝ qui ſm
greca elemēta ſignificat amen.

Exēplar formate ep̄le: que i nice
na ſynodo a. cccxviij. p̄ribꝰ fcā ē.

IN nomie patris. n. ⁊ filij. y.
⁊ ſpūs ſancti. a. uualterio ſpi
renſis eccl̄ie ep̄o ego broccardus
ſancte uuarmaciēſis eccl̄ie deuotꝰ
gregis chriſti famulus i deo ſum
me felicitatis beatitudinē. Cum
ſancta catholica eccl̄ia ꝓmpta ſit
ſequi documēta euāgelica: que di
cunt: qui recipit ꝓphetā in nomi
ne ꝓphete mercedeȝ ꝓphete acci
piet: ⁊ qui recipit iuſtū in nomine
iuſti ⁊ cetera: ⁊ ap̄lus iubeat ho
ſpitalitatē ſectari: ⁊ neceſſitatibꝰ
uiroꝝ ſanctoꝝ cōmunicare: tamē
ꝓpter eos qui cauteriatā habent
ſuam ꝯſcientiā dicētes ſe eſſe ſim
plices cum ſint aſtutia diaboli re
pleti: ⁊ pro ope pietatis dicunt ſe
de loco ad locū trāſire: cū ſint fu
gitiui ſua malicia faciēte: ⁊ dicunt
ſe eē miſterio ſacro inſertoſ cū nō
ſint: ſtatutū ē a patribꝰ ſanctis ne
minē clericū alienū ⁊ ignotū reci
pi ab aliquo ep̄o ⁊ inthronizari in
ſua eccleſia: niſi habeat a proprio
epiſcopo epiſtolā que in canōibus

nominatur formata. Ideo notū
facimꝰ paťnitati ueſtre: ꝙ preſenſ
frater noſter harū litteraꝝ porta
tor nomine hermānus non ꝑ ſua
nequitia expulſus eſt a nobis: ſed
poſtulantibus fratribꝰ eo ꝙ ex fa
milia noſtra fuit ⁊ noſter baptiza
tus: fecimus ei libertatē receptaȝ
in cornu altaris canonice ⁊ ordia
uimus eum ad gradū preſbyterij
cui etiā has dimiſſorias ſiue com
mendaticias lr̄as facimus: ⁊ euȝ
ad ueſtram dilectam fraternitatē
dirigimus: ut in ur̄a parochia ſub
ueſtro ſacro regimie ⁊ defenſione
ꝯſiſtē ualeat: ego inq; broccardus
humilis ep̄s in noie p̄ris. n. ⁊ filij
y. ⁊. ſ. ſ. a. ⁊ in unitate ſcē eccleſie
in qua petro datū eſt ius ligandi
atq; ſoluendi: abſoluo hermānuȝ
pb̄rm de ciuitate uuarmacienſi in
dictione. x. ⁊ licentiaȝ do uobis i
thronizādi eum in quacūq; eccle
ſia uultis ur̄e parochie. hanc ergo
ep̄lam grecis lr̄is hincinde mūire
decreuimꝰ ⁊ annulo nr̄e eccl̄ie fir
mare cēſuimꝰ: fraternitatē ur̄am
xp̄s uobis incolumē ꝯſeruet. lyā
Data uuarmacie idibꝰ marcij an
no dominice icarnationis. M. ij.
menſe. xij. indictiōe. x.

Incipit ep̄la formata a. cccxvi
ij. epiſcopis ⁊ abbatibus conſtāti
nopolitane urbis ep̄o edita.

SAnctiſſimo in chriſto fratri
ſūma dulcedie charitatis am
plectēdo. a. illius ciuitatis ep̄o. i.
illius eccleſie preſul ꝑpetue beati
tudinis optat in chriſto ſalutē. y.
c. y. c. p. c. l. y. Decero nouerit ſā
cta fraternitas ur̄a: ꝙ iſte clericus
her. noie noſtra i parochia inſtru
ctus ac detōſus paruitatē noſtrā
rogauit: quatenus illi cōmēdatici
as litteras ſcriberemꝰ: quibus ue
ſtre celſitudini cōmēdatus ſb tui
tiōe ueſtri regimis degere poſſet
cuius uolūtati ꝯſentieteſ ſm cāo
nicam auctēȝ lr̄as ei dimiſſorias
dedimus: ꝑ quas ⁊ ipſi ꝯcedimus
ut ſub ur̄o magiſterio diuie ſerui
tuti inſiſtens ſue debuiat utilitati
⁊ uobis licētiam tribuimꝰ ut ſi di
gnum eū iudicaueritis: ad ſacros
ordines ꝓmoueatis. cōmēdatuȝ
ergo cuȝ cure ur̄e ſuſcipite: ⁊ nr̄is
ex partibus abſolutuȝ in ur̄arum
ouium numero cuſtodite. Quas
litteras ut uigore ueritatis firma
te idubitanter a uobis ſuſcipiātur
litteris grecis: ut canonica docet
auctās ꝯfirmare ſatagimꝰ. Scā

Q Uerit. Hic depingit. lxxiiij. di. in q̃ q̃rit an q̃s inuit⁹ ſit ordinãd⁹. ⁊ q̃ ꝑte ꝯtinet i q̃buſdã. c. ꝙ ñ: in q̃buſdã ꝙ ſic: ut. ſ. de nolẽtib⁹ fiant volẽtes. cũ g̃ nec aliq̃s vult ꝓmoueri: nec neċitas uł vtilitas eccleſie exigat ñ ẽ cogẽd⁹: ut. j. e. c. i. ⁊. ij. ſi aũt neċitas eccłie ħ exigit cogitur iux̃ illud q̃d hẽs. j. e. c. iij. ⁊. iiij. ⁊. xxiij. q. iiij. diſplicet. ſi aũt exigat vtilitas eccłie: tũc dꝫ cogi iux̃ id q̃d hẽs. j. e. c. vl. hec tñ diſtinctio vr̃ reprobari. j. e. epoꝝ. ⁊ ex̃ de eta. ⁊ qua. oꝛ. ꝑſi. q̃ris. ⁊ iõ dici põt: oĩa ħ referẽda ad arbitriũ iudicis: puta qñ dicef ꝙ vtilitas ſit ⁊ ñ neċitas tũc dico vtilitatẽ eẽ tñ cũ eccłia indiget ꝓmotiõe aliquoꝝ q̃ nolunt ꝓmoueri: ⁊ tñ aliq̃ ſt i eadẽ eccleſia q̃ ꝓmoueri pñt: ut. j. e. c. vlti.

D. LXXIIII.

tũc aũt dico neceſſitatẽ eẽ qñ eccłia idiget ꝓmotione aliquoꝝ: nec alij ſũt i eccłia q̃ digne poſſint ꝓmoueri: ut. j. e. c. iiij. ſi vis diſtiguere ẽm diſtinctõez. h. ſ. q̃s ſit ꝓmouẽd⁹: dic ꝙ ꝓmouẽd⁹ ad dignitatẽ cogit ꝑ attractionez ẽt corpoꝛis ad oꝛdies ut. j. i. q. vi. c. vlti. viij. q. i. i ſcripturis. xxiij. q. iiij. diſplicꝫ. ſi tñ ſit ſꝑ iuit⁹ nõ cogit. xx. q. iij. pñs. j. e. c. ubi. inuitis. n. ñ ſt dãdi honores. ff. de decur. l. iij. § vlt. ſꝫ ꝓmouẽd⁹ ad oꝛdines ſuadẽte vtilitate tñ cogit: ẽm q̃d hẽs j. e. c. vl. ſꝫ ꝙ maioꝛes ſt plurib⁹ bñficijs honoꝛãdi: ut ibi dicetur. neċitate cogẽte cogit ſuſpẽſiõe ab officio. j. e. ſi q̃. ⁊. c. placuit. in q̃ intelligo ⁊ priuatiõez bñficij. regularit enim vno ſbtracto ⁊ reliquũ ẽ ſubtractũ: ut. lxxxi. di. ſi q̃s ãmõ. credo tñ ꝙ debeat ꝑcedẽ ſuſpẽſio ab officio q̃ſi q̃daꝫ excõicatio. quã ſi ꝯtẽnit: ſeq̃t bñficij ſbtractõ: ut. lx. di. inouam⁹. xxiij. q. iſtį forte. ſi v̓o nec vtilitas exigit ñ ẽ cogẽd⁹: ⁊ ſi epẽs eũ cogat videt cã odij ⁊ igratitudis eũ cogẽ. j. e. epẽs. ⁊. c. geſta. q̃dã tñ volũt remouẽ diſtictiõez de neċitate ⁊ vtilitate: ar. j. e. epoꝝ. ⁊ dñt ꝙ diuerſi canões diuerſas pẽas ipoñũt nolẽtib⁹ ꝓmoueri: ⁊ ẽ i arbitrio epi quã iponat. alit tñ ſoluit hec ꝯrietas: ex̃ d̓ eta. ⁊ q̃li. q̃ris. b. io. q̃cq̃d dicat io. decre. illa q̃ris. dic ꝙ cogi pñt ſi vtilitas uel neċitas exigat ꝑ ſubtractõꝫ officij ⁊ bñficij. ⁊ tũc dico vtilitatez eẽ eccłie: cũ ille q̃ ꝓmoueri petit vtilioꝛ eſt in officio q̃ꝫ alter q̃ iã ẽ ꝓmot⁹ ⁊ vtile ẽ plures eẽ in eccleſia in eodẽ officio. neceſſitas ẽ cũ iã ꝓmot⁹ non ſufficit: uel nõ ẽ aliq̃s ꝓmotus. b.

b E Piſcopus q̃ iuitũ. aliquo indicio alio q̃ꝫ voce volũtatẽ oſtendente.

c Aut reclamãtẽ. voce uł ſigno. l. di. ſi q̃s diacon⁹. q̃ꝫuis eni eẽt iuitus ſi nec voce nec aliq̃ idicio reclamaret: ꝑſũmẽt volũtari⁹. liiij. di. ſi ẽu⁹. aut reclamãtẽ ſig̃ ſaltẽ. nã ⁊ ꝑ ſig̃ ita appet volũtas ſic ꝑ vocẽ. xxxij. q. v. nec ſolo. xxi. q. ij. c. i. ⁊. ij. ⁊ ſic nõ dr̃ iaꝫ it iuitũ ⁊ reclamãtẽ: ut. ff. d̓ ẽ. vr. ꝑ. iuitũ.

d Non ꝑſumat. nihilomin⁹ depenatur. j. e. vbi.

e G Eſta. ħ. c. ⁊. c. honoꝛat⁹ loquũt de eadẽ mã: ⁊ idẽ ẽ caſus vtriuſq̃.

f Secretario. aliter ſumit. xxiij. di. nõ opoꝛtet.

g Perſona. ar. ñ debẽ ꝓmoueri ad maioꝛa q̃ mioꝛib⁹ idign⁹ indicat: ar. xxiiij. q. i. miramur. ⁊. di. xliiij. nlłi liceat. ff. d̓ ſea. q̃ idign⁹. ⁊ cui inẽ dr̃ ꝑomeriũ ⁊c̃. ff. d̓ ẽ. expõ. cui pacto. ff. d̓ iẽdic. ⁊ reł. r̃legatoꝝ. §. vl

h Que tã q̃ꝫ. i. ⁊ illa. ar. ꝙ ꝯria allegãs ñ ẽ audiẽd⁹. xiij. q. ij. q̃ꝫ ꝑ poſteꝝ. d̓ cõ. di. ij. reuera. xxiij. q. vij. c. iij. ex̃ de ap. ſolicitudinem.

i Creſcẽ. ar. ꝙ mõachis uel canonicis iuitis diſtrictioꝛ vita non poſſit ipõi: ar. xv. q. i. nõ ẽ. ⁊ xx. q. iij. ꝑſens io. xxxij. q. i. integritas.

trinitas ueſtrã beatitudinẽ ad regimen ſcẽ ſue eccłie ꝑpetualit bñ ualere ꝯcedat. amẽ. xcviiij. uel ſic ꝙ eandez ſummã exprimũt. indictiõe. x. ꝯtinet hec formata epła ſũmã nũeri. M. ccc. xv. y. grecã in nomine illius ꝑmã ponim⁹: qꝛ greci eã in quibuſdã locis ꝓ. y. cõſonãte ponũt: ſicut ẽ. a. n. y. s. id.

Q Uerit[a] de his clericis: q̃ ab epis ſuis promoueri cõtẽnunt: an inuiti ſint ſublimãdi an nõ: de his ita ſtatutũ eſt in concilio aure.

Annue ſuſpẽſiõi ſubiaceat epus: qui inuitũ oꝛdinare preſumit.

E Piſcop⁹[b] qui inuitũ aut[c] reclamantẽ oꝛdiare ꝑſũpſerit: annali pnie ſubdit⁹ miſſas facẽ non[d] ꝑſumat. Item greg. i regiſtro natali epo. in ꝑmo libꝛo.

Nullus promoueatur inuitus.

G Eſtã[e] que nobis ꝯcilij ueſtri ꝯfecta ſecretario[f] direxiſtis: i q̃bus archidiacon⁹ honoꝛatus adducit plena eſſe cognouim⁹ ſemiurgioꝛũ: cũ uno eodẽq̃ tempoꝛe una ꝑſona[g] nolens ad ſacerdotij oꝛdinẽ prouehit: quẽ[h] tãq̃ imerita a diaconatus officio remoueat ⁊ ſicut iuſtũ ẽ ut nemo creſcere[i] cõpellatur iuitus: ita cẽſendũ puto ne quiſq̃ inſons ab oꝛdis ſui miniſterio deijciat iiuſte. C Ontra iuenitur in concilio carthaginẽſi.

Qui ab epiſcopis ſuis ꝓmoueri contẽnit: a loco ſuo deijciatur.

S I quis[k] clerici ab epis ſuis promoueri cõtẽpſerint: nec illic maneãt: unde recedere noluerit.

Item. De eodem.

P Lacuit[l] ut quicũq̃ clerici uel diacõi ꝓ neceſſitatibus eccłiaſticarũ rerũ nõ obtẽꝑauerint epiſ ſuis uolẽtibus eos ad honoꝛẽ ampliorẽ in eccłia ſua ꝓmoueri: nec illi miſtrent i ſuo gradu: unde noluerũt recedẽ. Itẽ ex ꝯci. agathẽ

Poſterioꝛes ꝑoꝛib⁹ epi ñ ꝑponãt

E Piſcopoꝝ[m] etiã quoꝝ uita ñ rep̃hendit poſterioꝛez prioꝛi nullus preponat: niſi foꝛte ſuperbia elatus q̃d ꝓ neceſſitate eccleſie epẽs iuſſerit iplere ꝯtẽnat. Sane[n] ſi officiũ archidiaconat⁹ ꝓpt[o] ſimplicioꝛẽ naturã iplere aut expedire nequiuerit. ille loci ſui nomẽ teneat ⁊[p] oꝛdinationẽ eccłie: quẽ elegerit epẽs ꝑponẽdus. Itẽ greg iohãni epo ſyracuſano.

In loco quo quiſq̃ oꝛdinatus eſt inuitus teneri non debet.

Q Uoꝛũdam[q] ad nos relatione ꝑuenit: coſmã qui ex monacho monaſterij ſcẽ lucie a deceſſoꝛe tuo uenerãde mẽoꝛie maximiano i eccleſia ſyracuſana ſubdiaconus eſt factus: atq̃ a te poſtea in poſſeſſione que iuliana uocat preſbyter dr̃ oꝛdinatus: ita nimia triſticia ⁊ loci qualitate[b] uehemẽt afflictũ: ut uitã ſibi penã exiſtimet: ⁊ ꝯtritionis ſue fuge querat auxilium: ⁊[c] ideo quia tales ergo ſubiectos nr̃os debem⁹ exiſtere: qualeſ nos ſi ſubiecti fuiſſemus noſtros uellem⁹ eſſe ꝑpoſitos: magne benignitatis eſt: ſi eũ i eccłia ubi ſubdiaconi fũctus eſt officio: ſãctitas tua reducere atq̃ illic ſtuduerit

k S I q̃ clerici. ſcẽdẽ. ſi ꝙ amittat q̃s oꝛdies iferioꝛes ſi ꝓmouet ad maioꝛes: ſꝫ dr̃ recedẽ q̃ ad executionez ſolẽnẽ: qꝛ ñ ita ſolẽnit exeq̃t q̃s iferioꝛeſ oꝛdies uł r̃cedit q̃ ad appellatiõꝫ. ꝙ. n. recedãt a ꝑoꝛe ẽ ar. xxxvij. di. q̃ de mſa. xcij. di. i ſcã. ſꝫ ut ꝑdixi recedit q̃ ad on⁹ ñ q̃ ad honoꝛẽ: ar. op. ff. ad mũi. mũicipes. Sꝫ q̃d ſi ſe dic crimi noſũ: ẽ ei credẽdũ: videt ꝙ ñ: qꝛ mota iã ſibi cõtrouerſia hoc dicit: ar. ex̃ qui ma. ac. poſ. cũ i tua. ⁊ c. ꝑuenit. ſꝫ dic ei credẽdũ: ex̃ de eta. ⁊ q̃. q̃rl a nobis. ſilit ſi ſe dicit iſufficientẽ audiẽd⁹ ẽ: ar. j. e. epoꝝ. ałs ſi ñ audit eiuſ excuſatio põt appellare C. de ap. ciues ⁊. l. hi q̃ ad ciuilia.

l P Lacuit

m E Piſcopoꝝ. ſic ꝯſtrue. null⁹ epoꝝ ꝑponat poſterioꝛẽ ꝑoꝛi q̃ꝫuis poſterioꝛ ſit de nũero eoꝝ ⁊c̃. ⁊ nõ ẽm opi. h. ꝙ ꝑoꝛ dꝫ ſꝑ eligi: ⁊ de ꝑoꝛe ut dicit ſufficit ne malus exiſtat: lꝫ poſterioꝛ melioꝛ ſit: ut. j. lxxv. di. c. vl. alij dicũt ſꝑ melioꝛẽ ꝑferendũ ẽt ſi poſterioꝛ ſit: ar. xvi. di. vi. ſynodus. v̓. prima.

n Sane. hãc lr̃aꝫ itelligũt q̃dã d̓ ꝓmouẽdo ⁊ ẽt totũ. c. ⁊ ita aſſignãt duo caſus i q̃b⁹ poſterioꝛ ꝑfert ꝑoꝛi. ſ. cũ renuit ꝑoꝛ ꝓmoueri: uł cũ ſimplicioꝛ q̃ꝫ eẽ d̓beat i officio ad q̃d eligit. ⁊ tũc lege ille. ſ. poſtioꝛ tenebit nom̃ loci ſui. i. d̓biti ſibi ꝑoꝛi: uł debiti rõe ꝑoꝛitatł.

o Propt ſimplicioꝛẽ. vij. q. i. qꝛ. ⁊. c. petiſti. ꝯ. ſ. di. xxxix. petrus ⁊. di. lxvij. de petro.

p Et oꝛdinationẽ. i. admĩſtrationẽ. ⁊ dic archi. ſ. dãdi. ⁊ ita ſimplicitas ipedit ꝓmouẽdũ ſꝫ nõ deijcit. ſi vis itelligẽ de iã ꝓmoto: dic ille. ſ. ſimplex tenebit. i. habebit honoꝛẽ ⁊ dignitatẽ: qꝛ nõ remouebit ſed dabit ei coadiutoꝛ. ⁊ hoc ẽ q̃d dicit ⁊ oꝛdinationẽ. i. adminiſtrationẽ teneat ille quẽ elegerit epẽs.

q Q Uoꝛundã. ſyracuſana. q̃ monachoꝝ ẽ ſicut ⁊ cãtuarienſis. ⁊ ita nõ eſt ar. hic. ꝙ mõachus poſſit eẽ ſecularis canonicus lꝫ eniꝫ poſſit eẽ ꝑlat⁹: tñ ñ põt ꝑbẽdã hr̃e q̃ priuate ẽ vtilitatis. h. ꝯ.

conſenſit:ut dixi.lviij.di.c.ij.ꝛ.xvi.q.vij.in noua.
b ¶Qualitate.ar.ꝙ ſiqs trāſlatus eſt de vna eccl'ia in aliā eccl'iam ꝛ deceptus ē qualitate loci reſtituēdus ē:ꝛ ita error qualitatis diſſoluit mr̄imoniū ſpūale.ꝛ adde qḋ dixi.xxiij.di.cōmunis.
c ¶Erideo.qꝛ ut in auc̄.ut cū de ap.co.§.ꝯſiderare.

h ¶Honorem.nam dicit lex:ꝙ ex quo quis ꝓmouetur ad maiorem dignitatem n amittit priorem.C.de primicerio.l.i.lib.xij.ꝛ.ar.ff.ad municipa.l.municeps.
i ¶Conſcius.ar.ꝙ qui uocatus nō uenit hoc ipō videtur diffidere de cauſa.xi.q.i.chriſtianus.iij.q.ix.decreuimus.

a ¶Ubi iſta.
bonorē
hic pz ꝙ lz qs
coact⁹ ordiat
tñ recipit ordi
nē: ar.i.q.i.ꝙ
qdā.ꝛ.xlv.di.
de iudeis.ſz ſi
abſoluta eſſet
coactio tūc nul
lū recipet ordi
nē:ut ex̄ ḋ ba
ptiſmo maio
res.Sz nūqd
ille q ꝯdicōali
coactōe ordia
tus ē tenet ꝯti
nē:vr̄ ꝙ ſic:ut
xlv.diſ.de iu
deis.Itez qa
coacta volūtaſ
eſt uolūtas:ut
xv.q.i.merito
maxie ſz illos
q dicūt ꝙ ordi
ſit uotū ānexū
ut.xxvij.di.dia
con⁹.lxxxiiij.
di.cū i p̄ſtito.di
cūt qdā ꝙ tal'
teneat ꝯtinē:
lz non debeat
qs cogi ad re
cipiēdū ordiez
tñ receptū co
git ſuare.ſz h̄
non credo ubi
met⁹ tal'ē q ca
dit i ꝯſtātē vi
rum:ut ex̄ qḋ
me.cā p̄latū.ꝛ
c.cū dilect⁹.qꝛ
itegritas ē res
noti ꝛ nō p̄ce
pti.xxxij.q.i.
itegritas.ꝛ ꝯti
nētia ñ dz eſſe
niſi uolūtaria:
ut.xxxi.di.añ
triēniū.ꝛ.xx.
q.iij.p̄ñs.nec
dico talem in
aliquo hr̄e pri
uilegium cleri
ci:ſi tñ vult vti
eo poteſt.ſed
tunc ꝯtinere te
netur.Secus
āt i baptiſmo:
quia illud ē ſa
cramētū ſalu
tis ꝛ neceſſitatis:ideo illud cogitur retinere.

ꝯſtituere cardinalē:qḋ etiā facere
q̄ʒtum arbitramur debes:ſi nihil
eſt qḋ iuſte ꝯtra euz aīos tuos ex
aſperet.Si uero aliqua culpa eſt:
ſuis nobis ep'lis hoc ur̄a fraterni
tas ut ſcire poſſim⁹ īſinuet.Ex
illud grego.de his itelligendū eſt
qui nō cā neceſſitatis ſed cā ingra
titudinis callide ab epis ſuis pro
moueri querūt.illud autē cartha
ginenſis cō.de his intelligit:q no
lunt obtēpare epis ſuis ꝓpter ne
ceſſitatē eccl'ie uolentib⁹ eos ad al
tiora ꝓmouere.Hāc diſtictionē
ex decreto ſimplicij pape quilibet
corroborare ualet:q ſcribēs iohā
ni archiepō rauēnati:ait int̄ cet̄a.

Nō eſt aliquis inuitus ad epiſcopatum pertrahendus.

Ubi[a] iſta didiciſti que in epm
ꝛ fratrē nr̄m grego.non dile
ctiōe ſed īuidia ꝑpetraſti: quē īex
cuſabili uiolentia ꝑtrahi a te paſ
ſus es atq; uexari:ut ei tñ hono
rem nō ꝑ animi trāquillitatem ſz
ꝑ amētiā ſicut dictū ē irrogares?
neq; eni talia potuiſſent fieri ſani
tate ꝯſilij.nolum⁹ exaggerare qḋ
geſtuz ē:ne cogamur iudicare qḋ
dignū eſt.Nā ꝑuilegiū dignitatiſ
meret' amittere:q ꝑmiſſa ſibi abu
titur poteſtate.denūciam⁹ aūt ꝙ
ſi poſt hoc tale aliqd p̄ſūpſeris:ꝛ
aliquē talē ſeu epm ul' pbrm ul' di
aconū īuituz[e] facere poſſe credide
ris:ordinatiōes tibi rauēnatis ec
cleſie uel emilienſis noueris aufe
rendas.Item grego.antonio
ſubdiacono.

De eodem.

Honoratus[f] archidiaconus ſa
lonitane eccl'ie a ſācte memo
rie deceſſore meo miſſa ſupplicati
one popoſcerat:ut ab ātiſtite ſuo
ꝓuehi īuitus ad fortioris gradus
ordinē ꝯtra morē nullo mō coge
retur.hoc eni ſibi fieri non cā pro
uehendi ſed[g] igratitudis ꝓhibeat.
pro q̄ re tūc etiā ſācte mēorie p̄de
ceſſor nr̄ ſcriptis ſuis natali fratri
ꝛ coepō noſtro interdixerat: ne p̄
dictū honoratū archidiaconez in
uitū ꝓueheret:neue dolorem ꝯce
pte ingratitudinis in corde retine
ret.cūq; etiā a me hec ſūmope fue
rant intēdicta:nō ſolū mādata dei
negligēs:ſz etiā ſcripturā meā cō
temnēs p̄fatū archidiaconē quaſi
ad fortiorē honorē[h] ꝓuehēs cona
tus eſt callide degradare.vñ actū
eſt:ut eodem archidiaconat⁹ ſub
moto loco aliū aſciſcēt q ei⁹ obtē
ꝑare morib⁹ poſſet.quē honoratū
archidiacōez arbitramur ātiſtiti
ſuo aliūde diſplicē ñ poſſe: niſi ꝙ
eū ſacra uaſa ſuis parētib⁹ dare ꝓ
hibebat.quā cām ſubtili uoluim⁹
ꝛ tūc ſcē memorie deceſſor meus
ꝛ nūc ego īdagatiōe ꝑqrere: ſz ſui
ſuorūq; actuū ꝯſcius[i] ꝑſonā ſuaz
ad iudiciuz poſtpoſuit deſtinare.
unde exꝑientiā tuaz p̄ñtis p̄cepti
auc̄te duxim⁹ fulciendā: quaten⁹
ueniens in ſaloniā natalez fratrez
nr̄m ꝛ coepm ſaltē tot[k] ſcriptis ad
monitū ſtu deas adhortari: ut ſu
pra memoratū archidiaconem in
ſtatu ſuo ſuſcipiat.Qḋ ſi facē hoc
ꝯtumacit':ut ꝯſueuit forte diſtule
rit:uſū ei pallij q ab hac ſede ꝯceſ
ſus ſibi fuerat:ex auc̄te ſe.ap.con
tradices[l].quē ſi ēt i eadē ꝑtinacia
amiſſo pallio adhuc[m] ꝑſeuerare ꝑ
ſpexeris:dñici corꝑis ꝛ ſanguiniſ
eundē antiſtitē ꝑticipatiōe priua
bis[n].Adhibēda ē etiā diſciplia q̄
nolentes ꝓmoueri ad ſacros ordi
nes ad obediendū epis ꝓmouent'
i minorib⁹ ſiquidez ordib⁹ cōſtitu
ti paulatim ꝑ ſingulos gradus ſt̄
ꝓmouendi:ut alij ꝯtēnentes ſuis
obedire epis:doleāt ſibi illos eē p̄
latos:quos habebant ſubiectos.
Unde gelaſi⁹ ſcribit uictori epō

Cū maiores ordinari ꝯtēpſerit: de minorib⁹ ꝓmoueāt' ordinib⁹.

Conſuluit[o] dilectio tua de ſuo
rū ꝓmotiōe clericoꝝ:ꝓhibēs
ꝙ diaconi ad p̄ſbytēij graduz quo

k ¶Tot ſcriptiſ.ar.hic
ꝙ nemo puniēdus eſt
ꝓ prima ꝯtumacia.xc
ij.di.c.vlti.ꝛ.lxxxiiij.
di.c.i.ſed fieri dz ꝓut
canon dicit.xxiij.q.iiij
forte.quod non eſt ve
rum:ut dixi.iiij.q.v.
quiſqs.in hoc cōueni
unt.t.ꝛ iaco.ꝙ puniri
debet in expēſiſ citat⁹
ſi i prima citatione nō
vēiat:lz ius ei ꝯcedat
trinā citationē:ut.xxi
ij.q.iij.de illicita.ꝛ.C.
quomō ꝛ quando.in
auc̄.q ſemel.nec dicit'
antea ꝯtumax q̄ʒtum
ad excōicatōz uel miſ
ſionem in poſ.puniri
tamen debet in expen
ſis ſi prima citatione
nō venit.ff.ſiquis ius
dicenti non ob.l.vna.
ꝛ ita in publico ꝯuētu
R.ia.t.ꝛ.h.ꝛ eſt ar.ꝯ
h.ſniaz quā nō.iiij.q.i
in ſumma.Nā ſi poſt
contumaciam ifamis
eſſet:non retineret di
gnitatem.C.de dig.l.
ij.lib.xij.extra ḋ exceſ
prela.inter.
l ¶Contradices.atten
de archiepm a ſubdi
to excōicāi poſſe:eiuſ
dez cenſure ſimilitudi
ne poſſe deponi illius
auctoritate a quo fuit
deſtinatus:ut.ij.q.vi.
ſi epiſcopus.bar.
m ¶Adhuc.ar.ꝙ cre
ſcente contumacia de
bet creſcere ꝛ pena.ff.
de inter.ꝛ rel'.relegato
ruz.ꝛ iſte ordo eſt ſer
uandus cū aliquis pu
nitur pro ꝯtumacia ut
poſt admonitionē ſu
ſpēdat':ſecūdo excōi
cet':tertio deponat':q̄r
to curie tradat':ut.xxi
ij.q.iiij.forte.i fi.ꝛ.xx
xiiij.di.quorūdaz.ſed
ſi ꝓ crimie qs punit':
tūc p̄mo depōit':poſt
ea excōicat':ut.lxxxi.
di.dictū.ex̄ de iudic.
cum non ab homine.
n ¶Priuabis.id eſt p̄
uatū eſſe oſtēdes.Nā
eo ipſo ꝙ contumax erat:p̄uatus erat.uel priuabis quo ad hoc ut poſſit vitari ab alijs in ſacramētis.

e ¶Inuitū.ſ.xxiij.q.iiij.diſplicet tibi cōtra.ſ.i.q.vi.ſicut is ꝯ.ꝛ.vij.q.i.ſcias.C.de epiſ.ꝛ cle.ſi q̄ʒq̄ʒ ꝯ.ſed dico ꝙ ſꝑ ab īitio dz eē īuitus:ut dixi.ſ.viij.q.i.i ſcripturis.io.
f ¶Honorat⁹.ſalonitane.ſ.xciij.di.miratus.
g ¶Sed cā igratitudinis.q alium ꝓpter odiū uel igratitudinē nominat ad dignitatem:tenetur ei ad omne dānum qḋ ei inde accidit.C.ſi ꝓpter inimicitias creatio facta ſit.l.i.uel.x.

o ¶Conſuluit.indigere.hoc v̄bū tēꝑat.h.ita ꝙ ſonat i vtilitatē nō neceſſitatē.dr̄.n.qs idigere eo qḋ bonū ꝛ vtile ē ſibi hr̄e.ſi.n.neceſſitas eēt:cōpelleret' ꝑ ſubtractionē bñficij uel officij.ſ.ſ.e.c.iij.ꝛ.v.lz ſit ar.ꝯ.ſ.e.epoꝝ.ex̄ de eta.ꝛ qua.q̄ris.ſm quā potes ſoluē canōes iſtos.illa tñ loq̄t' ḋ his q hn̄t plura bñficia:ꝓut ipā lr̄a dicit.ꝛ ꝙ ibi dicit ꝑuabis:dic ꝑte ſtipēdioꝝ nō oīuz.io.gcgd dicatur:illi decre.queris ſtabis.b.

b ¶Cōmoda. nā exhortatione pmioꝝ ꝛc. ff. de iuſti. ꝛ iur. l. i. ꝛ. xxiij. q. iiij. c. vlti.

c ¶Propenſius. ſed quō hoc pcedet vbi pbēde oēs equales ſūt: pōt dici q decurtēt' prebēde eoꝝ. uel dic cōſequātur ſpe non re.

c ¶Propēſius. eſt hic ar. de iure cōi plus pbros q̄ diacones de oblationibus ꝛ decimis debere hr̄e: ar. xxxij. diſ. pter h. qō veꝝ ē: ſ3 de ſpecialitate qñq3 aliter fit q. ā. j. c. vl.

d ¶Hac. pſecutiuū ē. i. q. i. qſqs. ſi. n. eēt cātinū ſimoniā cōmittēt q propter queſtū deo ſeruiret. deo. n. ppter deū fuiēdū ē pncipalit': ut. viij. q. i. ſi i eccleſia. ꝛ. i. q. i. ñ ē. ꝛ ſi eēt cātinū videret' eos initare ad iuidendū aliis. Itē ar. bñficiū ſic puilegiuz qñq3 pcedi alicui odio alteri⁹.

e ¶Ratiōe. graue eñi videtur q plus detur ſocio q̄ ſibi ēt fratri. C. de. bo. q li. cū oz. i. rñ. nec de eadē ſocietate oz vn⁹ plus q̄ ali⁹ pſeq. ff. p ſocio veꝝ. § ſicut tres. nec ē alicui pferendū vñ alij ſcrupuloſo corde moueāt' ut. xvi. q. vij. c. i.

f ¶Nitantur. ar. q fit qñq3 ſecūdario qō pncipalit' fieri nō pōt: ut hic. ꝛ. ff. de poſtu. l. i. § vlti.

ecclesiam tuā memorās indigere uenire detractāt. qua ppt' q2 iuitos fieri eccl'iaſtica moderatō grauitaſq3 nō patit': ut ex nolētib⁹ fiant uolentes ordinatio illa pōt pficē: ſiquos hēs i acolythis uel ſbdiacōib⁹ maturiores etate: ꝛ quorum ſit uita pbabilis: hos i pſbyteratū ſtudeas pmouere: ut qui i ſuis ordinib⁹ pficē noluerint: reddātur ſuis iferiorib⁹ poſt miores. ipſa cōmoda[b] pſbyteri ppēſius[c] q̄ diaconi pſequātur: ut hac[d] ſaltem rōne[e] pſtricti ad honorē quē fugerant: appetere nitāt'[f] ꝛ queſtum.

D.LXXV

g ¶Temp⁹ autē. Hic depigit' lxxv. di. in q agit magr' de pſecratione epoꝝ ꝛ de tēporibus ordiationū. ſubiūgit ēt de ordiatiōe aliorū clericoꝝ. dz aūt ordinatio epoꝝ fieri hora tria die dñico. j. e. c. i. ꝛ. c. q die. ceterorum uero ſex tēporib⁹ āni ſ. in qtuor tēporib⁹ ꝛ in ſabbato medie hebdomade qdrageſie ꝛ i ſabbato ſcō. j. e. c. vl. ex ō tēp. or. c. iij. ꝛ. lxiij. di. lras

Tempus[g] aūt cōſecratiōnis ſicut i ordine romano habet' ad epi benedictōez ñ[h] eligit'. oi[i]. n. tpe bñdicūt': dūmō ieiuni ꝛ hora tertia bñdictōez accipiāt. Unde anaclet⁹ papa ſcribit oibus epis.

Ordinationes epiſcoporum qua hora fieri debeant.

Ordiatiões[k] epoꝝ auctē[l] apl'ica ab oibus q in eadem puincia fuerit epis ſūt celebrāde: q ſimul puenictes ſcrutiniū[m] cū pcib⁹ celebrent: man⁹[n] cū ſāctis euāgelijs imponentes dñica die hora tertia[o] orātes: ſacraq3 unctiōe pphetarū exemplo[p] regū capita pūgentiū eos more[q] aploꝝ ꝛ[r] moyſi ungētes: q2 ois ſanctificatio[s] pſtat ce i ſpiritu ſācto: cui uirt⁹ iuiſibilis ſanctio ē chriſmati[t] pmixta. ꝛ hoc ritu ſolēnez celebrēt ordiatōez. Temp⁹ aūt pſecratiōis triū mēſiū ſpatio claudit': ultra qō niſi necītate cogente epoꝝ pſecrationes poſt electionē differri non lz. Unde in chalcedonēſi cōcilio legitur.

Ultra tres menſes non differat epiſcoporum ordinatio.

Qvoniā[a] quidā metropolitāorū: ſicut ad nos platū eſt: negligūt ſibi greges creditos: ꝛ differūt ordiatiōes facē epoꝝ: placuit ſācte ſynodo itra tres mēſes fieri ordinatōes epoꝝ: niſi forte iexcuſabilis neceſſitas[x] coegerit ordinatiōis tps āplius ptelari. Si autē qs epoꝝ[y] hoc nō obſuauerit: ipm debē eccl'iaſtice pdēnationi ſubiacere: reddit⁹ uō eiuſdē uiduate eccleſie itegros reſuari apud[z] iconomū eiuſdē e ccl'ie cēſem⁹. Ceteꝝ uero clericoꝝ ordiatiōes ñ niſi tēporib⁹ certis ꝛ dieb⁹ maxie ſacerdotū ꝛ leuitaꝝ fieri debēt: ueſpa uidelicet ſabbati uel manc diei dominice ptinuato ieiūio. Unde zepherin⁹ papa ſcribit oibus epis.

Ordinatiões preſbyteroꝝ ꝛ leuitaruz qua hora fieri debeant.

Ordinatiões[a] pbroꝝ leuitarū q̄ tpe[b] cōgruo multis coram aſtātib⁹ ſolēnit' agite. ꝛ pbabiles ac doctos uiros ad hoc op⁹ puehite: ut de eoꝝ ſocietate ꝛ adiumēto plurimū gaudeatis. Itē leo eps dioſcoro alexādrino epo.

Preſbyteri ꝛ leuite qua hora ordinandi ſunt.

Qvod[c] a pribus nris ppenſiori cura nouim⁹ eſſe fuatum: a nobis quoq3 uolum⁹ cuſtodiri: ut nō paſſim dieb⁹ oib⁹ ſacerdotalis

h ¶Non eligitur. i. non ē electū uel determinatū in canone.

i ¶Omni eni tempore. i. omni menſe uel ſeptimana. ſiliter reſtringitur de conſe. di. iiij. omni tēpore. ibi exponit'. i. oi anno.

k ¶Ordiatões. caſus. oñdit' a qb⁹: qlit': q hora: q die eps ōbeat ordiari

l ¶Auctoritate. generali: extra de elec. cū in cunctis.

m ¶Scrutiniū. i. examinationē: de qua hēs. di. xxiij. qui eps.

n ¶Manus. duo ponēt ſup caput pſecrādi codicē euāgelioꝝ: ꝛtius fūdet bñdictionē: alij oēs ponūt man⁹ ſup caput eius: ut. xxiij. di. eps.

o ¶Tertia. multiplex ē rō de hora tertia: q2 tūc dz miſſa publice celebrari: ut de cō. di. i. nocte. ſine q miſſa qs ñ pōt pſecrari: q2 nec eccl'ia ſine miſſa cōſecrat': de cō. di. i. oēs. lz qdā dicāt. p. q. ſ. ñ ſit de ſubſtātia. qb⁹ ego aſſentio q2 nō ē vnctio ipa: de q magis videt' eē de ſubſtātia: imo ſi omiſſa ē ſupplet': ex̄ de ſacra vnc. c. vno. alij tñ dicūt oia iſta eē de ſbſtātia: ar. xxiij. diſ. quorūdū. pter tps uel horā: q2 quocūq3 tpe ordiat' recipit ordinē: ar. j. lxxvij. di. ſubdiacon⁹. ex̄ de tēp. or. ſane. nā qñq3 citius qñq3 tardius miſſa celebrat'. Itē iō ē faciēda pſecratio hora tertia: q2 ſpūs ſcūs i igneis linguis hora tertia ꝛc. de con. di. i. nocte. quoꝝ loco ſuccedūt epi. xxi. di. in nouo. ꝛ q2 hora il. a dño ē crucifix⁹: ut ibidē dr̄. ꝛ tali hora apl'i pſecrauerūt paulū ꝛ barnabam ꝛc. j. e. q die.

p ¶Exēplo. qa ſamuel inūxit dauid ꝛ ſaulē: elizeus ieu i regē iſrl.

q ¶More aploꝝ. q inūxerūt iacobū. ſ. lxvi. di. porro.

r ¶Et moyſi. q inūxit aarō ꝛ filios eius. xxi. di. §. i.

ſ ¶Sāctificatio. i. ois vnctio ſanctificās ꝛ efficax ē a ſpū: ꝛ ſic pz q in collatiōe ſacri pferr' gra ꝛ illa gra inuiſibilis opat': ut. i. q. i. multi. ꝛ ſi ſacrꝫ aliqō cōferr' digno: tūc corroborat' v'tute priorē: ut de cō. di. v. nouiſſime. ꝛ augēt' in eo gra ō cō. di. iiij. nō ex quo. ſ3 ſi ſacramētū pferr' indigno: ſolū ſacrm recipit. ꝛ illud recipit ad ſui malū: ſ3 nō recipit rem ſacri. hec materia optie tractat' ex̄ ō ſacra vnc. cū vēiſſet

t ¶Chriſmati. ꝛ ita chriſma ē ſacrm: qō pcedo. ſic ꝛ aqua i. q. i. detrahe.

a ¶Qvoniam q. dā. tres: uſq3 ad tres mēſes fit electio: ut. l' di. p⁹ q̄. ꝛ uſq3 ad alios tres menſes pſecratio: ut hic dr̄. ꝛ c. di. qm.

x ¶Neceſſitas. ppt' quā qñq3 poſſet differri p totā vitā electi maxie pfirmati: ut ſi viciētur i corpore: ar. ex̄ de elect. cū in cūctis. lz ſit ar. p ex̄ de eta. ꝛ q. c. i. uel ſi nō repiret' idone⁹ i eccl'ia: niſi i miorib⁹ ordibus ut. j. vij. q. i. pſtitutū. ſ. di. lxi. oſius. xxviij. di. de ſyracuſane.

y ¶Epoꝝ uel metropolitanoꝝ uel electoꝝ: q epi ſūt deſtinatione ptra utroſq3 eni pena ē ſtatuta. c. di. qm.

z ¶Apud iconomū. de hac mā dixi. j. xij. q. ij. illud.

a ¶Ordinatões. leuitarūq3. hoc idē i ſubdiacono: niſi in papatū: ex̄ de temp. or. c. i. ſed ſm hec decreta nōdū ſubdiacōtus erat ſacer ordo: ar. j. e. c. penult.

b ¶Tempore. ꝛ i maiori eccl'ia: ut ar. ſ. di. lxvij. relig. ꝛ ar. xxiiij. di. c. vlt. minores aūt ordines vbi ꝛ qñ libuerit pōt eps pferre: ut ex̄ c. iij. ꝛ oēs ſimul ſi pſuetudo hēat hoc in puincia: ex̄ de eo q fur. reci. or. c. cum. h. lator.

c ¶Qvod a prib⁹. ſabbati. qdā intelligūt hoc. c. de ſabbato paſchali: ut ſiqs tūc velit cōferre ordines: debeat eos pferre in occaſu ſolis: q2 miſſa tūc nō eſt cantāda niſi die illa finita: ut. j. de cō. di. iij. ſabbato. qō pz ex eo qō dr̄ tūc: de⁹ q hāc ſacratiſſimā noctē. h. dicit q oēs ordies ſunt pferēdi die dñico: ꝛ dicit q veſpa precedētis noctis trahit' ad diē ſequētē: ut ſiue de veſpe i ſabbato ſiue de mane in dñico cōferatur: ſemp in die dñico videt' conferri

uel leuitica ordinatio celebretur. Sed poſt diem ſabbati eiuſq̃ noctis que luceſcit in prima ſabbati exordia ꝯſecrãdi eligant̃. in qbuſ his qui ꝯſecrandi ſũt ieiuniſ ⁊ a ieiunãtib⁹ ſacra bñdictõ ꝯferat̃. qd̃ eiuſdẽ obſeruãtie erit: ſi mane ipo die domico ꝯtinuato ieiunio ſabbati ordinatõ celebret̃: a quo tempore p̃cedẽtis noctis ĩitia nõ recedunt: qd̃ ad diẽ reſurrectiõis ſicut in paſcha dñi declarat̃: pertinere non dubiũ eſt. Idem.

Quare die dñico ſacerdotuꝫ ordinationes celebrentur.

[Q]Uod die dñico ordinationes ſacerdotuꝫ celebrẽtur: nõ tm̃ ex ꝯſuetudine: ſed ẽt ex aplica nouimus uenire doctrina: ſcriptura manifeſtãte: ꝙ cuꝫ apli pauluꝫ ⁊ barnabam ex ſpũs ſancti precepto ad euãgeliũ gẽtibus mitterẽt p̃dicandũ: ieiunãtes ⁊ orãtes ipo ſuerunt eis man⁹: ut intelligamuſ quanta ⁊ dantiũ ⁊ accipientiũ deuotiõe curandũ ſit: ne tante bñdictiõis ſacr̃m negligẽter uideatur impletũ: ⁊ ideo pie ⁊ laudabiliter aplicis morẽ geſſeris inſtitutis: ſi hanc ordinandorũ ſacerdotũ formam p eccl'ias: qbus dñs p̃eſſe te uoluit: etiã ipſe ſeruaueris: ut his qui cõſecrandi ſunt: nunq̃ bñdictio niſi i die dñice reſurrectionis tribuat̃: cui a ueſpe ſabbati ĩitiuꝫ cõſtat aſcribi: que tãtis diuinarũ diſpẽſationũ myſterijs ꝯſecrata ẽ: ut qcqd a dño ẽ iſigne ꝯſtitutũ in hui⁹ dei dignitate ſit geſtuꝫ. in hac die mũdus ſũpſit exordiũ: in hac p reſurrectõeꝫ ⁊ mors iteritũ ⁊ uita accepit p̃ncipiuꝫ. Ex ordine romano. **De eodem.**

[Q]Uando ⁊ ubi libitum fuerit uſq̃ ad ſubdiaconat⁹ officiuꝫ ordinãt̃ clerici. diaconi uõ ⁊ pb̃ri nũq̃ niſi in publica ordinatione. Itẽ gelaſius oibus epis.

De temporibus ordinationis.

[O]Rdinationes pb̃ror̃ ⁊ diaconoruꝫ niſi certis tẽporibus ⁊ dieb⁹ exerceri non debẽt. i. quarti mẽſis ieiunio ⁊ ſeptimi ⁊ decimi ſed etiaꝫ quadrageſimalis ĩitij ac mediane hebdomade etiã ſabbati ieiunio circa ueſpas ĩpas ordinationes noueritis celebrandas: nec cuiuſlibet utilitatis cã ſeu pb̃rm ſeu diaconẽ his p̃ferre audeãt: q ante ipſos fuerint ordinati.

[Q]Uibus tẽporib⁹ ieiunia celebrãda ſint: calixtus papa det̃miat ſcribens benedicto epiſcopo.

Quib⁹ tẽporib⁹ ieiunia celebret̃.

[I]Eiuniũ qd̃ ter in anno apud nos celebrare didiciſti: ꝯuenienti⁹ nunc p q̃tuor tẽpora fieri decernim⁹: ut ſicut ãnus p quatuor uoluit̃ tẽpora: ſic ⁊ nos quaternũ ſolẽne agam⁹ ieiuniũ p q̃tuor ãni tẽpora. Itẽ ex ꝯcilio magociẽ.

[C]Onſtituim⁹ ut q̃tuor tẽpora ãni ab oib⁹ hominibus cõi ieiunio obſuet̃. i. in martio hebdomada p̃ma: i iunio ſecũda: i ſeptẽbri t̃tia: i decẽbri q̃rta. **De codẽ.** Itẽ ex ꝯci. ſaleguſta habito.

[D]E ieiunio aũt q̃tuor tẽporũ hãc certitudieꝫ. **De codẽ.** ſtatuim⁹: ut ſi calẽde martij m q̃rta feria ſiue ãtea euenerit: eadem hebdõada ieiuniũ celebret̃. Si ãt calẽde martij in qnta feria aut in ſexta feria aut in ſabbatuꝫ diſtendãtur: in ſeqnti hebdomada ieiuniũ differat̃. ſili quoq̃ modo ſi calende iunij in quarta feria aut añ euenerint: in ſubſequenti hebdomada ieiuniũ celebret̃: ⁊ ſi i qnta aut i ſexta feria aut i ſabbato cõtigerit: ieiuniũ i tertia hebdomada

ꝫ certe ſm hoc ñ eẽt necia ꝯtinuatio ieiunij. p̃terea oia iura dicũt ꝙ tm̃ i ſabbato ꝯferẽdi ſint ordies: ut ex̃ e. c. iij. Alij dicunt ꝙ oẽs ordies ſabbato ꝯferũt̃. ⁊ dicũt ꝙ mane dñice diei poti⁹ trahit̃ ad veſpam p̃cedẽtẽ q̃ꝫ ueſpa ad mane. ⁊ ita ſiue ꝯferat̃ veſpe i ſabbato ſiue i mane ſeqnti: ſp fictiõe canõica ꝯferẽt̃ ſabbato. ⁊ ſm hoc d̃ iure oꝫ ꝯtinuari ieiuniũ. Innocẽti⁹ aũt ñ det̃miat an mãe trahat̃ ad veſperã p̃cedẽtẽ an ueſpere ad mãe: de tẽp. or. lr̃as. ꝯſuetudo tñ hꝫ ꝙ tm̃ circa horã nonã ſabbati fiũt ordiatiões ſꝫ. h. expõit̃ p⁹ diẽ ſabbati. i. p⁹ finitũ diẽ ſabbati. Alij expõnũt p⁹ diẽ ſabbati. i. p⁹ inceptũ diẽ ſabbati. io. ⁊ certe. h opi. vera videtur ⁊ male rep̃hẽdit̃ d̃ ꝯtinuatõe ieiunij: qr iã icepta ẽ dieſ dñica ⁊ iõ ẽ ñ neceſſariũ ieiunium: lꝫ ñ fuet̃ de ꝯſuetudie: niſi velis dicẽ ꝙ h. c. ſint abrogata p dcre. ex̃ e. ti. c. iij. b. i ꝯſectiõe autẽ epi nõ ẽ necia ꝯtinuatio ieiunij cũ tm̃ die dñico conſecret̃: ⁊ i mane qlibꝫ itelligat̃ ieiun⁹: ut ex̃ e. lr̃as. ſꝫ licꝫ qs poſſit ordiare aliquẽ i ſacerdotẽ i ſabbato ⁊ i mãe i epm̃ tñ aliũ ordinẽ nõ poſſit eidẽ ꝯferre i mane cui vnũ cõtulerat in ſabbato ex̃ e. lr̃as. ſed nunqd dñico die i mane põt qs ordinari in ſacerdotem: ⁊ eadẽ die hora tertia i epm̃. h. dic̃ ꝙ ſic: qr nũq̃ iuenit̃ ꝓhibitũ.

d In p̃ma. id eſt mane die dñico.

e Eligantur. i. electi ꝯſecrẽtur. hipallage. xviij. q. ij. diffinimus.

f Quod eiuſdem. id eſt cõferãtur ordines.

g Continuato. ab ordinatoribus uel ordinãdis. ſ.

h Ieiunio. qd ſi prãſus cõferat ordinẽ: nũqd cõfert̃ ordo: h. dic̃ ꝙ ſic. ⁊ idẽ dicit i alijs ſacr̃is p̃terq̃ in eucbariſtia: ⁊ forte idẽ poſſet dici in eucbariſtia: ar. d̃ ꝯſe. di. ij. liqdo. qd̃ ꝯcedo ꝙ prãſus bñ põt cõficere: lꝫ nõ debeat: ar. illi⁹. c. liqdo.

i Declarat̃. legit̃. n. i quadã homelia bede: q̃ legit̃ nocte illa ſup euãgelio illo: veſpe aũt ſabbati. vbi dicit beda ꝙ in die iſta noctes icipiũt p̃cedere dies. ideo forte ut tres dies ⁊ noctes haberi poſſint i qbus dñs fuit i ventre terre. qd̃ nec ſic habet̃ niſi ſynodochice.

k Vel declarat̃. qr miſſa ñ decãtat̃ i ſabbato: ſed in p̃ncipio ſeqntis noctis. ⁊ dr̃: de⁹ q hãc ſactiſſimã noctẽ ⁊c̃. ⁊ ita ẽ de die dñica nox illa. ſ.

l Quod die. h. ponit fũdamẽtũ ſue opionis i. c. iſto: ꝙ. ſ. in die dñico pñt ordies ꝯferri: qd̃ pꝫ p hoc ꝙ dicit ordinatiões ſacerdotũ: ⁊ p id initiũ ⁊c̃. Nos q ꝯ̃riũ dicim⁹ exponim⁹ ordiatiões ſacerdotũ i. epõꝝ ꝯſecratiões: p q̃ itellectu hñ fac̃ qd̃. ſ. ſubijcit ex aplica ⁊c̃. nã paul⁹ ⁊ barnabas epi fuerũt: vñ p eoruꝫ exẽplũ nil ꝓbatur niſi de epis. ⁊ ꝙ dicit cui ĩitiuꝫ ⁊c̃. dic nil facere ad rẽ: ſed dicit incidẽter: imo aſcribit̃ ei fictiõe canõis: nõ i vitate ſacerdotũ. i. epõꝝ. ⁊ ſic nõ erit pro. h.

m Ut qcqd. xvi. q. i. c. vlt. ⁊ d̃ ꝯ. di. iiij. q̃r l.

D. LXXVI.

n O Rdiatiões q̃rti. i. ieiunij. hoc ſp i oi ſeptimana penthecoſtes occurrit. ⁊ loqt̃ ſm antiquã cõputationem latinoꝝ: q icipiebãt ãnũ a martio.

o Et ſeptimi. i. ſeptẽbris.

p Decimi. i. decẽbriſ

q Quadrageſimal̃. i p̃ma ſeptimana q̃drageſime.

r Mediane. i q̃ cantat̃ ſitientes: q̃ p̃cedit dñicam de paſſione.

ſ Seu pb̃rm. de hoc dixi. ſ. lxxiiij. di. epõꝝ viij. q. j. lꝫ ergo.

t Preferre. ecce hic hẽs ꝙ p̃us ordiati p̃ferũt̃ alijs i habendiſ honorib⁹ ⁊ i alijs: ut xvij. di. §. hic. ⁊ ex̃ de ma. ⁊ obe. c. j. ⁊. lxxiiij di. epõꝝ. ẽt lꝫ poſteriores ſint melioreſ. ñ ob xxiij. q. iiij. ſic. viij. q. i lꝫ. ut ibi no. lꝫ ſit. ar. ꝯ ſ. di. xvj. ſcã. io. hodie ſufficit ſi elect⁹ a maiori p̃te capl'i ſit bonus ut extra de elec. cũ nobis. h.

u Quibus tpib⁹. In hac di. lxxvi. agit magr̃ de tẽporib⁹ ieiunioꝝ. oſtendit etiã diuerſas origines eoꝝ. poſtea ponit differẽtiã int̃ nos ⁊ hebreos i cõputatiõe mẽſium. oſtendit ẽt ꝙ nõ ſit ieiunãdũ a paſcha dñi uſq̃ ad pẽthecoſtẽ: nec eẽ flectenda genua

x Ieiuniũ. uoluit̃. lex tñ in eſtatẽ ⁊ hyemẽ annũ diſtinguit. ff. d̃ aqua quo. ⁊ eſti. l. i. §. hoc interdictum.

y Conſtituimus.

z De ieiunio. martij. non ſemper: immo prima ſeptimana quadrageſime.

b Iunij. nec hoc ſemper: immo in ſeptimana penthecoſtes.

73

· At hoc ſciendū ē. hebdōada. qđ ab hic dr̄ mā̄et imutatū. ſupio:a p̄ ſe/ q̄ntē canōez mutat̄. ſ. ſtatui⁹. ⁊ ita vtile n̄ viciat̄ p̄ iutile. ꝯ. ix. di. ſi ad ſacs. l'.
· d Celebrari. ced:t ḡ in ieiunio min⁹ dignū digniora: ar. ff. de mio:i. verū . §. vlt. ex̄ de ꝯ. ec. vel al. c. qđ̄ in dubijs. ⁊ ē ar. ꝙ ſi feſtū alicui⁹ apl'i die lune euenerit: ſabbato vigilia ieiunāda ē: q: ieiuniū ⁊ dn̄ica ſil' ꝯcurrē n̄ pn̄t: ex̄ de ob. ie. c. i. ar. ꝯ. ex̄ ð ver. ſig. q̄ſiuit. lau.
· e Jeinniū. j. de ꝯ. di. iij. quoniam.
· f In decēbri. Pria q̄dragene fuat ieiunia ueris. Pneumatꝭ heb domada zᵃ. ſuaē iube ris. Tertia ſeptēbris cultū fert mercuriſ iſtū Sabbata ieiunent vi gilē p̄eūtia xp̄m. lau.
· g Statuim⁹. i ſe/ ptembri. fm di. c. ſuperio:is in fi.
· h Hitur.
· i Huius obſer.
· k Primū. accipe/ in ſupiori di. c. vlti.
· l Jeiuniū. ſubau/ dit mēſis. ⁊ ar. ſumi pōt ex hoc. c. ꝙ etiā ea q̄ mo:alia ſūt i mutant̄ p̄ eccleſiā ho/ die. naz alijs tēpo:ib⁹ celeb:abant̄ olim hec ieiunia: alijs nunc.
· m Loco. verba hie/ ronymi.
· n Dixerūt. on̄dendo cauſas conſtitutionis talis ieiunij.
· o De fonte. collige i dubijs ad rei o:iginez recurrendū pl⁹ mgr̄o ꝙ̄ diſcipulis credēdn̄ ut dixi di. ix. ut veteꝝ ⁊ di. xx. de qb⁹. xxiiij. q. i. loq̄t. ſ̄. di. xij. p:e ceptis. ar. ꝯ nunq̄ȝ ad rei o:iginē recurrēdū . ff. de l'. ⁊ ſe. ꝯ. et iō. nā dicit lex: ꝙ ſi de oibuſ q̄ ꝯſtituta ſī q̄reret̄ ⁊ē . ff. e. ti. non omnium.
· p De riuul'. ar. n̄ valē ſūptū ſine o:igiali. C. de edē. auc̄. ibi poſita ar. ꝯ. ex̄ de fideiuſ. per uenit. Dixit albericus ꝙ ſi ē trāſcriptū p̄ ma nū tabelliōis valet: ar. . ff. de admi. tu. chiro/ graphis. az. dicit n̄ va lere niſi p̄ iudicez fiat tranſlatio: ut i auc̄. ut fratrū filij. §. iſtud. col la. ix. C. de teſta. publi cati. io. hec qđ decimi nat hodie p̄ dcre. quā hēs ex̄ de fide iſtru. c. vlt. vbi dr̄ ꝙ exēplata iſtrumēta al:q̄ iuſta cā̄ aucte iudic. s eandem viȝ hn̄t cū auctēticiſ ⁊ o:iginalibus. b.
· q Querere. ſ̄. di. ix. ut veterum.

· r Quarti mēſis. ſ. fm heb:aicam conſtitutionem.
· s Abiecit. cū iueniſſet iudeos ꝯflaſſe vitulos: ut. xlv. di. diſcipl'na
· t Ciuitatis. a nabuchodonoſo:: qui cum chaldeis cepit ciuitatez hieruſalem. xxiij. q. v. §. hinc in fi.
· u Omnes. q diffidere ceperunt: ſȝ cū Moyſes nō diffideret ⁊ eēt maio:. xx. an nis: quare nō intrauit terraz ꝓmiſſiōis: ra tionem hēs. x xiij. q. iiij. §. his oib⁹. ⁊ dic oēs q a. xx. an nis ⁊. ſ̄. exiue rūt de egypto
· x Multa. ſȝ quare inducit hoc de tito et veſpaſiano: cū añ p̄ mlt̄a tp̄a fuit illđ ieiuni um ꝯſtitutū. ⁊ dici⁹ ꝙ iſtud n̄ faciꝫ ad ꝓpoſi tuȝ: vn̄ ē ar. ꝙ q̄ūq̄ȝ aliq̄ inſe rant̄ decretis q̄ nō faciūt ad ꝓpoſitū p:ici pale: ar. ſ̄. ꝓx. di. ꝙ die. v. cui initium.
· y Hieroſoly mis. legitur in pſalt̄io: ut qd de⁹ repuliſti ꝙ hierl'm capta eſt eo tempoꝛ̄ quo iterſerūt ieſū chriſtū. ſ. i paſcha. poſſu mus dicere ꝙ tūc fuerit cap ta ſȝ illeſa con ſuata i ſe vſq̄ȝ ad auguſtum qn̄ fuit accēſa ab iſmaele qui iudeus erat: ⁊ a quibuſdam alijs.
· z Igit̄. oē id eſt hoc ſignat apud nos. nā apud grecos dicim⁹ inueni tur october: ut ſ̄. di. xviij. pro pter.
· a Anagogē. . i. ſupio:em et ſp̄ūalē intelle ctū. nā ana. ſ̄. goge ducē: in de pedagog⁹ q̄ſi ducto:. h̄ mō exponi:ur hic ē. n. qdam intellect⁹ hiſto ricus: allego:i c⁹: mo:al'ſiue tropologicus anagogicus.

reſeruetur. At hoc ſciēduȝ ē ꝙ ſiqn̄ ieiuniū menſis iunij i uigilia pēthecōſtes fm p:edictā regulaȝ euenerit: non ibi celeb:andū erit: ſed i ip̄a hebdomada ſolenni pen thecoſtes: q: uigilia ſiml' ⁊ ieiuniū celeb:ari nō dȝ. ⁊ tunc ꝓpter ſo lēnitatē ſācti ſp̄s diaconeſ dalma ticis induātur: ⁊ alleluia decante tur: ⁊ flectamus genua nō dicat̄. codē mō de ſeptimi menſis ieiūio ꝯſtitutum ē: ut ſi calēde ſeptēb:iſ in quarta feria euenerit aut antea i tertia hebdomada ieiuniuȝ cele b:etur. ⁊ ſi in qnta aut ſexta aut i ſabbato ꝯtigerit: i q̄rta hebdoma da ieiunāduȝ erit. In decēb:i uō illud obſeruandū erit: ut i ꝓximo ſabbato aute uigiliam natalis dn̄i celeb:et̄ ieiuniū: q: ſi uigilia in ſab bato euenerit: ſiml' uigiliaȝ ⁊ ieiu nium celeb:ari nō ꝯuenit. Contra urbanus. De eodem.

Statuim⁹ ēt ut ieiunia q̄ttu o: tēpoꝝ hoc o:die celeb:ē tur. p:imū in iītio q̄drageſime: ſe cundū i hebdomada pēthecoſtes tertiū uero in ſeptēb:i: q̄rtū in de cemb:i mo:e ſolito fiat. Itē ex ſermone leonis pape. De eodē.

Sit p⁹ ſce leticie dies quos in hono:ē dn̄i a mo:tuis re ſurgentis ac deiñ celū aſcēdentis exegim⁹: poſtq̄ȝ acceptū ſācti ſp̄s donū ſalub:it̄ ⁊ neceſſarie ꝯſuetu do eſt o:dinata ieiunij: ut ſiqd fō te inter ipſa feſtiuitatiſ gaudia ne gligens libertas ⁊ licētia imodera ta p̄ſūpſit: hoc religioſe abſtinētie cēſura caſtiget. Itē. De eodē.

Huius obſuātie utilitas freſ dil'ctiſſimi i eccl'aſticis p̄cipue ē ꝯſtituta ieiunijs: q̄ ex doctria ſā cti ſp̄s ita p̄ totius anni circulū di ſtributa ſūt: ut lex abſtinētie oib⁹ ſit aſcripta tēpo:ib⁹. Siqdem ie iuniū uernū i q̄drageſima: eſtiuū in pēthecoſte: autūnale in menſe ſeptimo: hyemale i hoc q eſt deci mus celeb:emus: itelligētes diui nis eē nihil uacuū p̄ceptis: ⁊ uer bo dei ad eruditionem nr̄am oia elemēta ſeruire: dū p̄ ipſius mūdi cardines q̄ſi p̄ q̄ttuo: euāgelia in ceſſabili tuba diſcimus: qđ ⁊ p̄di camus ⁊ agimus. Primū uero menſē quartū ſeptimū ⁊ decimū

non heb:eoꝝ ratione: ſed noſtra debemus accipe. p:imus eim mē ſis apud illos ē ap:ilis: quartus iulius: ſeptimus october: decim⁹ ianuarius: in quibus ēt ieiūabūt. p:eterea in qnto mēſe qui ē augu ſtus. que fuerit eius cā ieiunij: hie ronymus ſuper zachariam expo nit dicens.

Quare i ſup:aſcriptis tēpo:ibus ieiunia lex imperauit.

Ieiuniū quarti ⁊ ieiuniū qn ti ⁊ ieiuniū ſeptimi ⁊ ieiuniū decimi mēſis domui iude ⁊ hieru ſalem in dies feſtos uertet̄ in gau dium. hoc loco nr̄oꝝ multi mul ta dixerunt ⁊ inter ſe diſſonātia. cogimur itaq̄ȝ ad heb:eoſ recurre re: ⁊ ſcientie ueritatē de fonte ma gis q̄ȝ de riuulis q̄rere. Ieiuniū quarti mēſis qui apud latios uo catur iuli⁹ die. vij. ⁊. x. eiuſdē mē ſis. illud arbitramur qn̄ deſcēdēſ moyſes de monte ſinay tabulas legis abiecit atq̄ȝ confregit: ⁊ iux ta hieremiam muri p:imuȝ rupti ſunt ciuitatis. In quito uero mē ſe q apud nos appellat̄ auguſt⁹: cum p̄ explo:ato:es terre ſācte ſe ditio eſſet o:ta in populo: iuſſi ſūt montem non aſcendere: ſed p̄. lx. annos longius a terra ſācta circu ire diſpēdijs: ut exceptis duob⁹ caleph ⁊ ioſue oēs in ſolitudie ca derēt. i hoc mēſe ⁊ a nabuchodo noſo:: ⁊ multa poſt ſecula a tito ⁊ ueſpaſiano templum hieroſoly mis icenſum eſt atq̄ȝ deſtructum capta urbe bethel: ad quā multa milia cōfugerāt iudeo:ū. In. vij. uō q apud nos appellat̄ october occiſus eſt godolias ⁊ iude trib⁹: ac hieruſalē reliqe diſſipate ſunt. Mēſe. x. q apđ nos ianuari⁹ dr̄: eo ꝙ ianua ſit anni atq̄ȝ p̄ncipiuȝ: ezechiel i captiuitate poſituſ audi uit ⁊ cūctus ppl's captiuoꝝ qnto mēſe tēplū eē ſubuerſū. qđ pleniſ ſime i eodeȝ ꝓpheta cognouim⁹. hoc igitur ē q̄đ qđ dr̄ dies plāct⁹ ⁊ ieiunioꝝ quos hactenus hūiſtis in luctū: ſciatis q: ego cogitaui ut hn̄faciā iſrl': ⁊ domui iuda uobis i leticiā ⁊ gaudium ⁊ ſolēnitates eſſe uertendas: ita dūtaxat ſi ueri tatem diligatis ⁊ paceȝ iuxta ana gogem: q: tunc ieiūamus quādo

ſicut dixim⁹.ſ.di.xxxvij.vino.ſic hec vox hierlm hiſtorice ſignat ciuitatẽ illã terreſtrẽ: allegorice eccliam: moraliter aiaȝ fidelẽ: anagogice celeſtẽ hierlm: moralis itellect⁹ attẽdit q̃ iuxta nos ſt: allegoricus q̃ intra nos: anagogicus q̃ ſ nos. hic ergo ponit anagogicus pro allegorico.

ſpõſus auferẽ a nobis ⁊ nõ meremur eius hr̃e pñtiã. cuȝ reuerſus fuerit ad nos dñus: ⁊ cogitauerit ut bñfaciat nob: õis triſticia uertet in gaudiũ: ⁊ fames pſtina ſermonis dñi pñtia doctrinaꝝ eius ⁊ celeſtis panis ſaturitate cõpenſabit. Non aũt uidenẽ ieiũia q̃rti mẽſis poſſe celebrari añ diẽ pẽtecoſtes. a die eiȝ dñice reſurrectionis uſq; in diẽ pentecoſtes nõ inducũẽ ad obſuãda ieiũia. Unde ambroſius in eiuſdẽ diei ſermõe qui ſic incipit. De eodem.

Scire debet ſãctitas ueſtra ꝑ hos .l. dies nobis ẽ iugis ⁊ ꝯtinuata feſtiuitas: ita ut hoc õi tẽpore neq; ad obſeruãduȝ idicam⁹ ieiunia: neq; ad exorandũ dñȝ genibus ſuccedamus. ⁊ .j. ad inſtar ergo dñice reſurrectionis tota .l. dieꝝ curricula celebrãtur: ⁊ õnes iſti dies uelut dñici ꝺputãẽ. reſurrectio. n. dñica dies eſt. in dñica enim reſurgẽs ſaluator reuerſus ẽ ad hoies: ⁊ poſt reſurrectionẽ tota q̃nquageſima cuȝ hominib⁹ cõmoratus eſt equaliſ eoꝝ. ergo neceſſariũ ẽ ut ſit feſtiuitaſ quoꝝ eq̃liſ ẽ ⁊ ſãctitas. ñ ergo ieiunamus in q̃nquageſima: q: in his diebus nobiſcũ dñs cõmoratus ẽ. Itẽ i apologia dauid: hũc nũeꝝ q̃nq̃geſimũ uidelicet leti celebram⁹. poſt dñi paſſionẽ remiſſio culpe totiuſ debito chirographoq; euacuato ab õi nexu liberi ſuſcipimus aduenientẽ in nos grãm ſp̃s ſancti. in die pentecoſtes uacãt ieiũia: laus dicit deo ⁊ oro: ⁊ alleluia cãtat.

Neceſſario ergo eccľa ꝯſtituit: ut p⁹ diẽ pentecoſtẽ ieiũia celebrẽẽ. Sed ꝙ in illis .l. dieb⁹ ieiunãdũ eſſe negaẽ: ex obſeruãtie neceſſitate intelligiẽ. unde in eiuſdeȝ diei ſmone qui ſic incipit. De eodẽ.

Noſſe credo uos fratres non minore leticia celebram⁹ diẽ pentecoſtes q̃; diẽ ſãctũ paſche celebrare curauim⁹. tũc. n. ſicut mõ fecim⁹ ieiunauim⁹ ſabbato uigilias celebrauimus orõnib⁹ ꝑnoctãẽ inſtetimus. unde neceſſe eſt ut ſimilem obſuãtiã ſiľis leticia ſbſeq̃tur. Obſeruãtia uõ ſimiľ quo ad factũ ẽ non quo ad neceſſitatem. Item iſidorus. De eodem.

Poſt paſcha ãt uſq; ad pentecoſtẽ lȝ traditio eccľiaꝝ abſtinẽtie rigorẽ prãdijs relaxauerit: tñ ſiqſ mõachoꝝ uľ cľicoꝝ ieiunare cupit: nõ ſũt ꝓhibendi: q: ⁊ antonius ⁊ paulus ⁊ ceťi pr̃es antiq̃ ẽt his diebus in eremo leguntẽ abſtinuiſſe: neq; ſoluiſſe abſtinentiã niſi tm̃ die dñico. Item hieronymus ad lucinũ. De eodẽ.

Utinã õi tp̃re ieiunare poſſemus: qꝺ in actibus apľoꝝ diebus pentecoſtes ⁊ die dñico apľm paulũ ⁊ cũ eo credẽtes feciſſe legim⁹. nec hoc dico ꝙ feſtiuis dieb⁹ ieiunandum eſſe putẽ: ⁊ ꝯtextas q̃nquaginta dieb⁹ ferias ⁊ ſolẽnitates auferã: ſed unaqueq; ꝓuincia abũdet in ſuo ſenſu: ⁊ p̃cepta maioꝝ leges apľicas arbitrenẽ.

Item pelagi⁹ papa petro epiſcopo potentino.

Sabbato magno poſt horã baptiſmi epiſcopus ualet ordinari.

Dilectiõis tue ſcripta ſuſcepimus q̃bus ſignificas latinuȝ eccľie grumẽtine diaconẽ ad ep̃atum marcellianẽſis eccľie ſiue cluſitane ab õib⁹ fuiſſe electũ. qꝺ iaȝ ante hoc tp̃s rettuliſti: ⁊ iuſſimuſ ut ueniret credẽtes eos de pſona eiuſdẽ ab ep̃o ſuo dimiſſorias accepiſſe. qꝺ ſi mõ fecerũt: facite eũ ueloci ẽ ad urbẽ romã occurrẽ: ut ſi deus iuſſerit in ſabbato magno poſt horaȝ baptiſmi ordineẽ. ꝙ ſi añ memoratũ dieȝ ñ occurrerit: cogeẽ uſq; ad quarti mẽſis ieiũia ſubſiſtere.

His tp̃ib⁹ ſm anacletũ ⁊ zepherinum gelaſiuȝ ⁊ pelagium ep̃i pb̃ri diacones ſũt ordinãdi. metropolitan⁹ aũt iuxta leonẽ papã ex pb̃ris eiuſdẽ eccľie uľ ex diacõibus optimiſ ordineẽ. Ex monachis aũt uel laicis nullus niſi per

b ¶ Et fames. i fra. viij. q. i. audacter.

c ¶ Non aũt uidetur. ipꝓbat qꝺ dictuȝ ẽ. ſ. de ieiunijſ ſ. c. ꝯſtituim⁹ ⁊. c. de ieiunio in prin.

d ¶ Ieiunia. j. de cõ. di. iij. rogatiões. ꝯ. ſo. licet ibi ieiunemus trib⁹ diebus nihilomi nus tñ ibi ẽ cõtinuata feſtiuitas. naȝ diẽ lex ꝙ pẽnis ẽ ſiue ꝯtinu⁹ fluuiuſ lȝ q̃nq; exareſcat. ff. de flu. l. i. i. rñ. vľ dic ꝯſuetudieȝ ſequẽdã. xij. di. illa.

a ¶ Scĩe. ſuccedam⁹ q: vnuȝ genu ſuccedit aliud ⁊ ita ſcm nõt.

b ¶ Quinq̃geſima. ſi q̃drageſimã dicẽt melius dixiſſȝ. nã poſt. xl. dies aſcẽdit in celũ de ꝯ. di. v. ieiuniũ: ⁊ ſic ponitur totũ ꝓ pte ſic. xxiij. q. iiij. cũ ſupna. ſic e cõuerſo pars ponit ꝓ toto xiiij. q. v. penale.

c ¶ Eoꝝ. ar. ꝓ õibus vigilijs apľoꝝ ieiunãdis vľ ꝓ nulľ qꝺ falſum eſt. eccľa tñ romana ꝯſueuit i vigilijs oium ieiunar. ex ꝺ obſer. ie. ꝯſiliũ. niſi iohãnis phi lippi ⁊ iacobi: vt ibi lau.

d ¶ In apologia. i. ſermõe excuſatorio ꝺ adultio: qꝺ dauid cõmiſit cũ berſabe. ab apo. qꝺ ẽ re ⁊ logos qꝺ ẽ ſmo quaſi reſponſio pro aliquo.

e ¶ Chirographoq;. i. peccato quo tenebamur diabolo obligati tã ꝙ chirographo.

f ¶ Euacuato. vt. C. de plus pet. l. vna. ⁊ eſt ar. ꝙ cãcellato iſtr̃o liberatur debitor: qꝺ veꝝ ẽ niſi creditor ꝓbet ꝯ. ff. de ꝓba. ſi chirographũ.

g ¶ Cantaẽ. j. de cõ. di. iij. ne quis contra. ⁊. c. ieiunium.

h ¶ Neceſſario. obſuãtie. h male diẽ ⁊ i ſe. §. imo vigilia pẽtecoſtes neceſſario ieiunãda ẽ: vt in. c. noſſe. ⁊. ſ. c. de ieiunio. ñ ob. c. ſcire. q: ꝓ vno die nec pl⁹ nec min⁹: ſed ꝙ ieiunari debeat: hoc hȝ eccľie ꝯſuetudo generalis.

i ¶ Noſſe. ꝑnoctãẽ ꝑ totã nocteȝ ſignificat. ff. de v. ſigni. vrbana. §. ꝑnoctare.

k ¶ Uñ neceſſe ẽ. i. cõueniẽs ẽ ſm. g. nã cõſiliũ ẽ. nõ eiȝ q̃cq̃d cõſulitur: iuris neceſſitati ſubijciẽ: ꝺ pe. di. vi. c. i. in fi. ff. de iudi. nam quicquid.

l ¶ Poſt paſcha. relaxauerit. iterdicendo ieiunia.

m ¶ Utinã. i actib⁹. ſ. xxx. di. ſiq̃s tanq̃; contra.

n ¶ Cõtextas. i. iterſtas ſolẽnitates: ľ ꝯtextas. i. iũctas ⁊ ꝯtinnatas ſ. c. ſcire.

o ¶ Auferã. dicẽdo tũc eẽ ieiunandũ.

p ¶ In ſuo. vt morem obſuet i ieiunijs: ſicut diciẽ ꝺ vigilia bartholomei. ex̃ de obſ. ieiu. conſilium.

q ¶ Apľicaſ. ꝯſuetudo eim iterp̃taẽ legeȝ. ff. de v. ſigni. anniculus.

r ¶ Dilectiõis. ut ueniret. q: fõte ſb erat pape iſte ep̃s nullo medio.

s ¶ Ab ep̃o. ar. ꝙ clericus alicu⁹ ep̃i i alia ꝓuincia nõ debet eligi: nec ipſe debȝ ꝯſentire niſi hẽat lr̃as dimiſſorias: q̃bus abſoluaẽ ab obnoxietate ſui ep̃i ar. di. lxxxv. florẽtinũ archiꝺ. ⁊ di. lxxi. fraẽnitatem. ar. ꝯ ꝙ. ſ. non exigaẽ conſenſus ep̃i inſti. de adop. §. ſiq̃s. nepotis. ꝺ hoc dixi. ſ. lxi. di. ſed aliud.

t ¶ Ad quarti. ſ. e. di. c. ordinationes.

DLXXVII.

a ¶ His tp̃ibus. Hic ititulaẽ. lxxvij. di. in qua tractat de iterſtitiis tẽpoꝝ obſuandis. nota ergo ꝙ ſiq̃s ab iſãia ſit emãcipat⁹ militie clericali: anno ſeptimo põt ordinari clericus oſtiarius lector exorciſta. ⁊ ſic ſtabit vſq; ad ãnũ duodecimũ. ex inde acolyth⁹ vſq; ad annuȝ. xx. ⁊ poſtea in. xxi. ſubdiaconus. in. xxvi. anno diaconus. in. xxxi. pſ byter. exinde põt eẽ ep̃s: vt. j. e. in ſingulis ⁊. c. quicũq;. xxviij. di. de his. ſed ſi adult⁹ velit ordiari: ſic fieri põt ordiatio: vt p. vij. ãnos recipiat ordines oẽs: in duob⁹ pmis quattuor miores: i reliquis q̃nq; ordieẽ acolyth⁹

74

ſubdiaconus diaconus presbyter ⁊ eṗs: ſi electus fuerit. j. e. qcū qꝫ. ſi autē ſec⁹ factū fuerit: deponi oꝫ. j. e. di. ſubdiacon⁹. ex generali tñ ꝯſuetudie his ōibus capl̄is derogatū ē. vbi vo maioꝛ neceſſitas eccl̄ie icūbit: laicus p an nū ⁊ dimidiū: mōach⁹ vo p ānū pōt recipe ōes oꝛdies: ut. j. e. c. vlt.

tpe ſyricij q āꞇiqſſiꝫ⁹ fuit. xxxij. di. erubeſcāt. hodie vo ē ſacer ōdo
·p ¶ Exinde. j. e. di. eṗs ꝯ. ſꝫ referas h̄ ad. xx. ānū de q̄ ſmo pceſſit ñ ad qnquēniū ꝓximū. ⁊ ſic eris i. xxx. āno: vt ibi dr̄. ⁊ ex̄ ō electi. cū i cūctis. vel dicas eē ꝯſtitutionū varietatem. b.
·q ¶ Grādeu⁹. ſ. xxxiij. ānoꝝ: ſ. xxx. qꝛ hec ē viril' etas. j. e. c. eṗs. e

Illud. pꝛimū. ſ. xxi. di. cleros. ꝯ. xxxij. di. ſeriati. ꝯ. ſ. xliij. di. nō oꝫ. nā ibi colligit̄: q̄ pſalmiſtat⁹ ſit oꝛdo pꝛim⁹: ſꝫ meli⁹ colligi tur. ex̄ de eta. ⁊ q̄. cuꝫ ꝯtingat. ſed dic q̄ hec dictio pꝛimū ſequētia reſpicit nō q̄ ſit pmus oꝛdo oſtiariat⁹: ſꝫ pꝛi m⁹ ē reſpectu ſeqntiū.
·a ¶ In ſingul'. ſi ab infantia. i. ſepti mo āno. C. de iure de li. ſi infāti.
·b ¶ Nomē. vt ſcribat̄ i mr̄icl'a. l. di. ꝯt̄uaces.
·c ¶ Quinqnnio. p⁹ ſep tennium. j. e. c. ſubdia conus.
·d ¶ Exinde. poſt. xij. ā nos cum voluerit.
·e ¶ Uel ſubdiacon⁹. l' p. i. hoc ꝓbat̄ in. c. ſe. ar. C. de ver. ſig. l. vlti. ar. ex̄ de eo q fur. oꝛ. re. c. ij.
·f ¶ Xiiij. ānis. cōputat̄l a tpe ſeptēnij.
·f ¶ Xiiij. ānis. hoc reſpi cit qd̄ dicit de infantia. i. ſeptēnio: ⁊ ita i. xxi. anno.
·f ¶ Xiiij. ānis. hec det̄ miatio. xiiij. annoꝝ ñ r̄ſpic̄ niſi tm̄ ſubdiaco nū: qd̄ pꝫ ex. c. ſe. vbi dr̄ q̄ ab acceſſu ado leſcētie vſqꝫ ad. xx. an nos fiat acolyth⁹ ⁊ ſb̄ diacon⁹. ſ. i xv. āno ac colyth⁹ i. xxi. ſb̄diac.
·g ¶ Pōtificatū. j. ō ꝯ. di. v. de his vo. ſ. di. x viij. ſi eṗs. ⁊ di. lix. ſi officia.
·h ¶ Defēſoꝛes. i. aduo cati caſtaldi. i. q. iij. ſal uatoꝛ.
·i ¶ Ex laicis. j. di. lxxx ix. idicatū ꝯ. ſꝫ hic iſti laici erāt de foꝛo ecl'ie ibi ñ ⁊ ꝯſtitui ōbēt iſti q̄ ad tp̄alia ñ q̄ ad ſpū alia. xvi. q. vij. i noua.

gradus eccl'e debet ad ſūmū ſacer dotiū ꝑueīre. ¶ Nō gela. papa.

Non niſi per diſtinctos gradus quiſqꝫ ad ſacerdotium aſpiret.

Illud ͣnos ſtatuētes ⁊ uobis oīb⁹ ſuare mādam⁹: ut ōnes ad eccl'aſticos oꝛdines ſic accedāt in eccl'ia q oꝛdinari merent̄. i. ſiqſ eṗus eſſe meretur: ſit pmuꝫ oſtia rius deiñ lectoꝛ poſtea exoꝛciſta: inde ſacret̄ acolyth⁹ deiñ uō ſub diaconus deinō diacon⁹ ⁊ poſtea pb̄r: exinde ſi meret̄ eṗs ꝯſecret̄. ¶ Nō zoſim⁹ papa urb̄ rome ait

Que interualla tēpoꝛis in ſingul' gradibus ſeruanda ſint.

In ſingulis gradib⁹ hec ipſa ſūt obſeruāda: ſi ab ͣinfantia eccl'aſticis miſterijs nomē ͨōderit ut it̄ lectoꝛes ⁊ exoꝛciſtas qnquē nio ͨteneat̄: exiñ ͩacolythus ul' ͤſb̄ diaconus. xiiij ͩ. ānis fiat: ⁊ ſic ad bñdictionē diacōat⁹ ſi meret̄ acce dat. i quo oꝛdine qnqꝫ ānis ſi icul pate ſe geſſerit adherere debebit. Exinde ſuffragantibus ſibi meri tis ſtipēdijs p tot gradus datiſ ꝓ pꝛie fidei documētis potēit ſacer dotiū ꝓmereri. de quo loco ſi euꝫ exactioꝛ ad bonos moꝛes uita ꝑ duxerit: ſūmū pōtificatū ͤſperare ōbebit. Defenſoꝛes ͪaūt eccl'ie eti am qui ex ͥlaicis fiunt: ſupꝛadicta obſeruatiōe teneāt̄: ſi meruerint eſſe in ͩoꝛdine clericat⁹. ¶ Teꝫ ſi ricius papa. De eodem.

Quicūqꝫ itaqꝫ ſe uouerit obſeq is eccl'e: a ſua ifantia añ pub tatis ānoſ baptizari ͫ ⁊ lectoꝝ dꝫ miſterio ſociari. q ab acceſſu ado leſcētie uſqꝫ ad. xx. ſue etatis ānū ſi ꝓbabiliter uixerit: una tm̄ et ea quā uirginē cōi ꝑ ſacerdoteꝫ bene dictiōe ꝑcepit uxoꝛe ꝯtentus aco lyth⁹ ͫ ⁊ ſb̄diacon⁹ eē ōbebit: poſt q̄ ad ͦdiaconij gradū ſi ſeipſū pꝛi mitus ꝯtinētia p̄eūte dignuꝫ ꝓba uerit accedat. ubi ſi ifra. v. ānos laudabil'r miſtrauerit: congrue pb̄ꝛatū cōſequat̄: exiñ ͨpoſt decē niū eṗalē cathedraꝫ poterit adipi ſci: ſi tñ ꝑ hec tempoꝛa integritas ſue uite ac fidei ei⁹ fuerit appꝛoba ta. qui uero iam etate grādeuus ͫ melioꝛis ꝓpoſiti ꝯuerſatiōe ꝓuo catus ex laico ad ſacrā militiaꝫ ꝑ ueuire feſtinat: ōſiderij ſui fructū nō alit̄ obtinebit: niſi eo quo bap tizet̄ tpe ſtati ͬlectoꝝ aut exōciſta rum nūero ſociet̄. ſi tñ cuꝫ unam habuiſſe uel ͤhr̄e ⁊ hāc uirginē ac cepiſſe ꝯſtet uxoꝛē: qui dū initiat⁹ fuerit expleto biēnio ꝑ qnquēniū aliud ͭacolyth⁹ ⁊ ſb̄diaconus fiat ⁊ ſic ad diaconatū ſi ꝑ hec tpꝛa di gnus iudicat⁹ fuerit ꝓuchat̄. exi de iā acceſſu tpoꝛum pb̄ꝛio ul' eṗa tui ſi euꝫ plebis aut cleri euocaue rit electio non immerito ſocietur. ¶ Tē ex. vi. ſynodo. De codē.

Subdiacon⁹ ͣnō mioꝛ. xx. āno rū oꝛdiet̄. Siqs uō in aliquo ſacro oꝛdine ſacerdotali pter ꝯſti ta tpa oꝛdiatus fuerit: deponat̄. ¶ Tē ex ꝯci. carthagi. De codē.

Placuit ͪut añ. xx. ānos etatiſ nec diaconi oꝛdinent̄: nec uir gies ꝯſecrēt̄: ⁊ ut lectoꝛes ppl'ꝫ ñ ſalutēt ͨ. ¶ Tē ex ꝯcilio agathēſi.

Minoꝛibus. xxv. annis leuitica non preſtetur. benedictio.

Epiſcop⁹ ͩbñdictiōeꝫ diacōat⁹ mioꝛib⁹ q̄. xxv. ānoꝝ penit⁹ nō ꝯmittat. Sane ſi ꝯiugati iuue nes ſe ꝯſenſit oꝛdiari: ēt uxoꝝ uo lūtas ita reqrēda ē: ut ſeq̄ſtrato

tas eiꝫ multuꝫ facit ad erudi tionē. xxvi. q. vij. hoc fit. ⁊ ſi ſit. xxiij. ānoꝝ ita recipit ōes oꝛdies. j. xxx. annū ſic̄ qlibꝫ ali⁹ q a pueri cia deſuiuit ec cleſie. vl' grāō uus. ſ. xviij. an noꝝ. ar. xxvii j. di. de his. x xxij. di. lectoꝛ
·r ¶ Stati. ſ. di. xlviij. §. i. c. i. ꝯ. ſed ñ dic̄ ſta tim. i. icōtinēti ſed ſtati. i. pau lo poſt: ſi ſtati hēs. ff. ō ꝓcu. q ꝓcuratoꝛē. l' ibi ñ ꝓhibet̄ niſi de eṗatu ⁊ pb̄ꝛatu.
·ſ ¶ Uel hr̄e. ita tñ q̄ dudū iaꝫ ꝓmiſit ꝯtinen tiā. nā p̄ire dꝫ ꝯtinētia: vt. xx viij di. c. pꝛiuſ q̄ꝫ. p̄tea ō iſto grādeuo ñ ex pꝛimit̄ in cāo ne. xxvi. di. q ſine. diſtingue tñ int̄ oꝛdineꝫ ⁊ oꝛdinē. ⁊ ita arbitrio boni viri relīqt̄: ex̄ de of. ōl'g. de cāis. ff. ō iure. de' i. l. i.
·t ¶ Aliud. a bi ēnio ſi ect i. xv āno nec r̄ferat̄ ad antecedēs qnquēniū: qꝛ ñ pceſſit aliud ſic. C. quō ⁊ qñ iudex auc. q ſemel.

·k ¶ In oꝛdine. ꝯ nōne iſti ſūt grādeui cū eis cōmittat̄ admiſtratio: ꝫ ꝑ vij. ā nos tm̄ pñt aſcēdere ad ōes oꝛdines. qre ergo hic dicit. ſdicta obſeruatōe iō ut gradati ōes oꝛdies recipiāt ⁊ nullū ꝑmittāt: nec tamen per tanta int̄ ſticia. vel hoc corrigitur. io.
·l ¶ Quicūqꝫ. pubertatis. i. añ ānū. xiiij. ſꝫ qſdā: ſꝫ. b. añ. xij. iſtitu. q mo. tu. fi. i pꝛi. ex̄ ō deſpō. ipu. puberes. xx. q. i. illō. vbi icipit ab adoleſcē tia ⁊ ſuflat̄ ⁊ exulat pubertas. l. io. qd̄ dicit. b. de. xij. ānis ñ ē verū i maſcu lo ſed i puella: vt inſti. qui. mo. fi. tu. in pꝛima colūna. b.
·m ¶ Baptizari. ſed q̄re dicit q̄ tūc dꝫ baptizari: cū ſit dubiū ⁊ ꝑiculoſū itm̄ differri baptiſma: vt de ꝯ. di. iiij. qñ qs: iō dicit cū baptiſma ſit ianua oīum ſacroꝝ: vt. xxxij. di. §. verū. nō poſſet oꝛdiari ſi ñ eēt baptizat⁹: ex̄ de pb̄ro ñ bap. c. iij. non q̄ debeat differri: ſed ſi caſu delatū eſt baptizari debet.
·n ¶ Acolyth⁹. ⁊ ita videt̄ q̄ de iure ñ debeāt mioꝛes oꝛdies ſiml' ꝯferri: qd̄ credo niſi diſpēſatiue l' niſi ſit ꝯſuetudo: vt ex̄ de eo q fur. oꝛ. re. cū. b. latō
·o ¶ Ad diacōij. ꝯtinētia p̄eūte iō h̄ ñ dixit ō ſb̄diacōatu: qꝛ ñdū eāt ſacē ōdo

·a ¶ Subdiacon⁹. ñ mioꝛ. xx. ānoꝝ ita vt cōpleuerit. xx. ānū. hoc eiꝫ reqrit̄ i honoꝛib⁹ eccl'aſticis: vt ex̄ ō elec. cū i cūctis. lꝫ ſe c⁹ ſit i hōꝛib⁹ ciuilib⁹: vbi ſuffic̄ attigiſſe. xxv. ānū: vt. ff. ō mu. ad rē lꝫ ſit ar. ꝯ. j. di. ꝓx. c. pb̄r. In vſucapiōib⁹ ſuffic̄ attigiſſe vltimū diē ut. ff. ō div. ⁊ tē p̄ſcrip. i vſucapiōe. ſil'r q̄ꝫtū ad factōꝫ teſtamti ſuf ficit attigiſſe vltimū diē. xiiij āni: vt. ff. ō teſta. q̄ etate. ſꝫ q̄ꝫtū ad ex cuſatōꝫ ciuiliū mūeꝝ reqrit̄ q̄ ān⁹ ſit cōplet⁹: ut. ff. de iur. imūita maioꝛes. ſꝫ q̄ꝫtū ad bñficiū reſtitutiōis fit ꝯputatō ō momto ad momtū: ut. ff. ō mio. l. iij. §. mioꝛē i ſꝫ tp̄alib⁹ actōib⁹ oꝫ ut vltimus dies ſit ꝯplet⁹: vt. ff. ō act. ⁊ obl. in ōibus tp̄alib⁹. io.
·b ¶ Placuit. infra. xx. q i. placuit.
·c ¶ Salutēt. ſolebāt foꝛte lectori i pulpito aliquā ſalutatōm nobis ignotā ꝑmitte. l' dicebāt dñs vobiſcū. vbi mō dicūt iube dōne bñ dicere. xxi. di. deniqꝫ.
·d ¶ Epiſcop⁹. iuuenes. i. de alijs regl'arit̄. ar. xxxiij. q. v. ꝑ totū

ſi ſūt ſenes bñ pōt alr̄ ꝯuerti ⁊ alr̄ i ſeclo ꝑmanē: ex̄ de ꝯ.ꝯiu.cū ſis

·e Sequeſtrato.j.lxxxi.di.volum⁹ ꝭ.ſed hic de ſuſpectis.ł dic ꝙ thalam⁹ tm̄ dꝫ ſeq̄ſtrari: ñ āt māſio: ⁊ hoc obtinet i vxoꝛe ꝓmouēdi: ſecus ē in vxoꝛe illi⁹ q vult ꝯuerti: qꝛ tūc vxoꝛ itrabit religiōēꝫ vł ſi eſt ſenex ꝓmittet ꝯtinētiā: vt ex̄ de ꝯuer.ꝯ. cū ſis. ⁊ ō illa mā notaui.xxviij.di.qꝛ ſr̄ culpe. Quid ſi vxōatū ꝓmouꝫ epſ ad mioꝛes oꝛdies: dꝫ ne ab eo exigere ꝯtinentiā cū ſine titulo eū ñ debeat ꝓmouē: ⁊ bñficiū ſil' cū vxoꝛe hr̄e nō poſſit: ſic: ſi tñ ꝓmouet̄: nec exegerit hēbit bñficiū: ar. xxij.di.ſiq. ab eo aūt q vxoꝛem ñ hꝫ ñ ē exigēda ꝯtinentia. xv.q.iiij.§. cuꝫ autem.

·m Monachus.hoc.c.loqr̄ ſm caſū illū.ŝ.di.lv. p̄ſcis.ſ.de diſpēſatione precedente de iure communi.

·c Nouitius.q̄re de nouitio maioꝛ dubietas videbatur eſſe.

·d Vel notari⁹ a notl.i.lr̄is legēdis. pedi⁹ tñ ſcripſit lr̄as ñ eē notas.ff.de bo po.ſed cū p̄rono.§.notis.note āt qñq3 dicūt̄ cicatrices.vñ lex dicit ꝙ ⁊ note ⁊ noia fugitiuorum ad magr̄atus ſūt referenda.ff.ō fu.l.ij. iuxta illud: foliiſq3 notas ⁊ noia manda.

māſiōis cubiculo religione[f] ꝓmiſſa poſtea q3 parit̄ ꝯuerſi fuerit oꝛdinet̄. pb̄rm uō uł epꝫ añ.xxx. annos.i.añq3[g] ad ꝑfecti uiri etatem ꝑueniāt: nullus metropolitanoꝝ oꝛdiare p̄ſumat: ne[b] ꝑ etatē qō aliquotiēs euenit: aliquo erroꝛe culpent̄. Itē ex cōci. toletano.iiij.

In ueteri lege ab an De eodē no uiceſimoqn̄to leuite tabernaculo[k] ſeruire iubēt̄: cui⁹ auctem i canōib⁹ ⁊ ſc̄i p̄res ſecuti ſūt. nos[l] ⁊ diuie legis ⁊ p̄ceptoꝝ canonū i memoꝛes ⁊ ifātes ⁊ ꝑueros[m] leuitas facim⁹ añ legitimā etatē añ experientiā uite. iōq3 ne ulterius fiat a nobis ⁊ diuina lege ⁊ canonica admonemur ſentētijs: ut a.xxv. anno ſue etatis leuite[n] ꝯſecret̄: ⁊ a .xxx. pb̄ri oꝛdinēt̄. Itē gelaſi⁹ papa.

Per que intualla tꝑoꝝ oꝛdicet̄ q de monachis i clericatū eligit̄.

Siqs[a] de religioſo ꝓpoſito ⁊ de monaſterialib⁹ diſciplinis erudit⁹ ad clericale mun⁹ accedit: in p̄mis eius uita acta tꝑib⁹ requiratur: ſi nullo graui facinoꝛe ꝓbatur ifect⁹: ſi ſecūdā foꝛte non hūerit uxoꝛē: neq3 a marito relictā ſoꝛtit⁹ oſtendit̄. Itē. De eodē.

Monachus[b] uō nouiti⁹[c] moꝛuꝫ hōeſtate fulcit⁹ ꝯtinuo lectō uel[d] notari⁹ aut certe defenſoꝛ[e] ef fect⁹ poſt tres menſes exiſtat acolyth⁹: maxie ſi huic etas ſuffragatur ſexto mēſe ſubdiacōi nom̄ acci piat. at ſi modeſte ꝯuerſatiōis honeſteq3 uolūtatis exiſtat: nono mēſe diacon⁹: cōpletoq3 āno ſit pb̄ꝛ. cui tñ quot ānoꝝ fuerāt iterſticia collatura ſc̄i ꝓpoſiti ſpōte ſuſcepta doceat̄ p̄ſtitiſſe ꝺuotio[f]. Si uō laicus qſpiā eccl'iaſticis eſt aggregādus officijs: tāto ſoliciti⁹ in ſingulis q̄ ſupiuſ cōp̄hēſa ſūt: huiuſmodi decet examiare[g] ꝑſonaꝫ: q3tum int̄ mūdanā religioſāq3 uitā cōſtat eē diſcriminis: qꝛ utiq3 cōuenientia[h] eccl'e miſteria ſūt deputanda: nō incōuenietib⁹ meritil i gerenda. tātoq3 magis qō ſacris aptū poſſit eē ꝯuitijs in coꝝ q̄rendum ē inſtitutis: q3tū de tꝑe quo fuerint hec aſſequenda ōcerpitur ut moꝝ hoc doceatur hr̄e ꝓbitas qō ꝓlixioꝛ conſuetudo nō contulit: ne ꝑ occaſionem ſupplēde penurie cl'icat⁹ uiciā[i] potius diuinis cultib⁹ itulifſe nō legitime familie dn̄i ꝯputemur ꝓcuraſſe ꝯpēdia[k] quoꝝ[l] ꝓmotiōib⁹ ſup āni metas[m] nihilomin⁹ ſex mēſes ſubrogam⁹ qm̄ ſicut dictū ē diſtare[n] debet int̄ perſonā diuino cultui dedicatā ⁊ de laicoꝝ ꝯuerſatiōe uenientē. q̄ tñ eaten⁹ indulgenda credim⁹: ut eccl'ijs ab hac occaſione ceſſātib⁹[o] canonū p̄rnoꝝ uet⁹ foꝛma ꝑuet̄.

Ua[p] uō etate ſacerdotes oꝛdinari debeant: bonifacius papa diffiniuit dicens.

Ante annos.xxx.pb̄ꝛ ñ oꝛdinet̄.

Siqs[q] .xxx. etatis ſue ānū nō ꝯpleuerit: nullo mō pb̄ꝛ oꝛdinetur: ēt ſi ualde ſit[r] dign⁹. Itē in nouell'. De eodē. Palea

Nemo pb̄ꝛ ꝯſecret̄: qui mioꝛ .xxx. annis ſit. Nemo diaconꝰ uel ſubdiacon⁹ fiat: q minoꝛ .xxv. annis ſit. nemo lectoꝛib⁹ ꝯnumeret̄: q mioꝛ .xviij. ānis fuerit: nemo inter diaconiſſas ꝯſecretur ſacroſāctē eccl'e: qui minoꝛ ſit .xl. ānis: uel ad ſecundū matrimoniū peruenerit. Itē leo papa.

Nō eſt oꝛdinādus ſacerdos: niſi

di.qꝛ ſr̄ culpe

·f Religiōe.i. caſtitate: q̄ q̄lr ꝓmitti debeat dixi.xxxij.di. ſeriati. nec.n. iſta dꝫ religionē itrare: quia nec vir eius intrat: ſecus ē in vxoꝛe mōachi uł epi: ex̄ ō cōuer.ꝯiu. ſane.

·g Anteq3.nō ꝙ canō alit̄ interp̄tat̄ virilē etatē: aliter int̄p̄tat̄ lex.ff.de mino.l.i.C.de his q ue.eta.impe.l.ult.ſed diuēſificāt: qꝛ diuerſos hñt reſpectuſ.p̄toꝛ ñ habuit reſpectū niſi ad rex ſuarū adminiſtrationem.

·h Ne ꝑ etatē. ar. rōne etatis p̄ſumi ꝓ aliq̄ ł ꝯ: vt.ŝ.xxxiij.di.quoꝛūdā .xxxiij.q.ij.antiqui.

·e Defenſoꝛ.i. exoꝛciſta.nā p̄m⁹ fit oſtiari⁹ poſt exoꝛciſta.ŝ. e.c.i. ⁊ dr̄ exoꝛciſta defēſoꝛ qꝛ defēdit coꝛpus a dōmonibus.

·f Deuotio. ſicut ⁊ ingeniū ſupplet tꝑs i bñ ſtudēte: ſic ⁊ bonitas etatē: ⁊ ita cōpēſat̄ ꝓbitas cū tꝑe: ſicǵ bōitas ſupplet etatē ſiue tꝑus: ut.C. de p̄po.ſacro.ſcri.l.i.ſic ⁊ malicia dr̄ etateꝫ ſupplē.C. ſi mioꝛ.ma.ſe dix. l.ij.ex̄ de dſpō. ipu.de illis.ita ꝓbitas ⁊ boneſtas ſupplet tꝑs. C.ō his q ue.eta.l. ōnes.⁊ .ff.ō decre.ab oꝛ. faci. l.i.ſic aliqd qō ē min⁹ eq̄pat̄ alij qō ē maius facta cōpenſatōe hic i ō.vi.q.i.q̄ro.⁊.xix.di. i canōicis. Iſtud ideꝫ ꝯſidrat̄ i teſtib⁹: qꝛ fit

D.LXXVIII

ꝯpēſatio auctis ad numerū: ex̄ de te.in nr̄a.

·g Exaiare.ar.ꝙ ſi laic⁹ iducit̄ i teſtē: diligēti⁹ ē exaiand⁹ q3 clic⁹.

·h Cōuenientia.i.ꝯuēientibus miniſtris.

·i Uicia.i.vicioſoſ clericos.

·k Cōpendia.i. vtilitateſ uel vules miſtros.

·l Quoꝝ.ar.qōt colligi ex h̄.c.ꝙ tm̄ valeat teſtioniū.iiij.clicoꝝ q3tū.vi.laicoꝝ.nā ſex q̄ i alſa ꝓpōtōe videt̄ ſe hñt ſicut ſe hñt q̄ttuoꝛ qꝛ tm̄pōt clic⁹ facē ꝑ ānū q3tū laic⁹ ꝑ ānū ⁊ dimi diū.xlvi.di.c.pe

·m Metas.ŝ.di.e.q cūq3 ꝭ.ſꝫ ibi de neophito: hic de renato ab ifantia loqt̄. uł illud regl'ariter ex rigoꝛe: hic ſp̄aliter ex diſpēſatione: vnde ſubijcit que tamen ⁊c̄.

·n Diſtare.j.viij.q.i.nec ſufficere.

·o Ceſſātib⁹.ceſſāte cā ꝯceſſiōis: ceſſare dꝫ parit̄ ⁊ ꝯceſſū: ut.i.q. vij.ꝙ ꝓ remedio.⁊.c.exigit.ŝ.di.lv.p̄ſcis.lvi.di.hiſmael.ꝭ.C.fāi.her.l.ij.l.

·i In ueteri lege.leuite.i veti lege a.xxv.āno.leuite deſuiebāt tabernaculo ⁊ cuſtodiebāt vaſa tabernaculi aurea antea ñ.

·k Tabernaculo.qd ſit tabernaculū hēs.ff.de ỽ.ſig.tabernaculo.

·l Nos.cōmiſcet ſe alijs ut citius reprehendat.

·m Pueros.puer qñq3 ſeruū qñq3 puellā ſignificat.ff. de ỽ. ſig. pueri.qñq3 dr̄ puer.xviij.annoꝝ.ff. de ali.⁊ ciba.le.l.mela.

·n Leuite.ōes q i tēplo ꝑuiebāt dicebāt̄ leuite: qꝛ de tribu leui aſſumebāt̄. Sed nūqd ꝯferebat̄ eis tūc caract̄ ſic: ar.de cō.di.i.c.i. ſed non idem q hodie: ar.ex̄.de ſacra unc.cū veniſſet i fi.xxi.di.c.i.qō ē ꝯ opi.h.quā dixi.ŝ.lxxv.di.c.i.ꝙ.ſ.ſine miſſa ꝯferat̄ charactet: ſed hodie imutata ē foꝛma ꝑ chꝛiſtū. vnde nec aaron ſine miſſa conferret hodie characterem.

·a Siquis.

·p Qua vō. Hic ititulat̄.lxxviij.di.i q̄ oñdit magr̄ ñ debē oꝛdiari ſacerdotes de iure cōi añ.xxx.ānos completos: qꝛ i tali etate dn̄s baptizatus ē ⁊ p̄dicare cepit ⁊ qdā alij ꝓph̄e.ſed qꝛ ⁊ añ hoc tēpus ꝓph̄e ad p̄dicandū miſſi ſūt: pn̄t neceſſitate iminente a.xxv.āno oꝛdinari.j.e.di.c.vlt.ff.ad treb.filiū.§.i.

·q Siquis.non impleuerit.extra de elec. cum in cunctis.

·r Sit dignus.ar.non debere derogari iuri cōi propter perſonam .ŝ.di.l.ex penitentibus. di.lxi.miramur.ſed propter neceſſitateē uel utilitatem derogatur iuri: licet non propter dignitatem tm̄: ut.i.q.vij.c.tali.⁊c̄.

n Nemo preſbyter.
q Quid ē.h̄ ē i epl'a ad thio.mā᷒ cito nemi ĩpoſuer]:neqꝫ ꝯices peciſ alieīſ
a Cōmunicare.cōmunicat peccatis alienis:ᵃqui illis conſentit:ut ar. di.lxxxvi.culpam.⁊.lxxxiij.c.quid enim.
x Preſbyter ante.xxx.poteſt tamen ei concedi in .xxv. anno regimen parochialis eccleſie:extra de elec.cū in cunctis. ſed cui icũbet probatio de etate ſi dubitatur de etate? dico ꝙ ei qui agit ſcilicet qui petit ordinem. vnde ſi mior eſt actor ipſe probabit ſe maiorem ſiue minorem: vt .C.de probat.cum te. .C.de ininte.reſt.ſi minorem.ff.de mino.minor aſpectu. ſed ſi minor eſt re᷒:tunc aduerſarius probabit:ut.C. qui ⁊ aduerſus quos .l.i.ff.de mino. ꝺ etate
y Predicauit.ſed ſacerdotis officium eſt predicare: ut.xvi. q.i. adijcimus.vnde ē ar. hic contra id quod diximus:ꝙ debeat iplere.xxx.annũ.dixit io. chryſoſtomus ꝙ ꝺ.xxx.anno nōdum attigerat ieſus:niſi. xxx. dies ſicut in euãgelio continetur:erat ieſus quaſi annorum .xxx. ſed eſt ar. ſuperficiale ſed probatur per hoc ꝙ ante.xxx.annuꝫ nō poſſit promoueri.
z Hoc regulariter.ꝓdicaſſe añ hoc tp̄s.
a Si.xxx. annoꝝ neceſſitas.vel vtilitas:cum illa etiam inducat diſpenſationē ut.i.q.vij.tali. imo de iure cōmuni vt videt᷑ cum eim in.xxv.anno ad regimē eccleſie poſſit aſſumi: vt extra de elec.cum in cunctis. ⁊ quilibet prelatus ꝺbeat eſſe preſbyter. xxi
D.LXXIX.
.q.ij.ſicut.cuꝫ etiam talis ꝺbeat eligi qui per breue tempuſ poſſit ꝓmoueri:vt extra ꝺ eta.⁊ q̄li.or.ꝓterea.⁊ breue tp̄s ē vt ñ vacet eccl'a niſi ꝑ tres mēſes ad plus:vt.l.di.poſtq̄ꝫ ergo ꝓdicta capl'a videt᷑ correcta.io.qꝺ non credo:vt ex̄ de elec.dudū.⁊ extra ꝺ ꝓbē.cum iã dudū in fi.
Apl'icus aũt.Hic depingit᷑.lxxix.di.in qua ſp̄aliter magr̄ agit ꝺ elctione ſūmi pōtificis a qbus debeat eligi:⁊ dicit ꝙ a cardialib᷒ ⁊ qñ:qr die tertia poſt depoſitionē defūcti:vt.j.e. nullus.ſubdit etiam quid iuris ſit cum duo malo zelo eliguntur:ut.j.e.ſi duo.vel cum ſimoniace aliquis eligitur.j.e.ſiquis pecunia.⁊ dicit ꝙ a ſolo deo poteſt deijci.de ordinatione eius non tractatur hic:quia ꝺ ea dictum eſt ſupra. xxiij.di in nomine.
b Siquis.⁊ canonica.quã electionē vocas canonicam?nunquid dices idem eſſe quod in alioꝝ electionibus ſaltem quo ad hoc vt debeat eſſe de eadem eccleſia:vel vt melior eligi debeat:vel etiam prior vel vt non ſit aliquo modo irregularis.ſed breuiter dico:ꝙ ſi ē elctus a duabus partibus ãmodo nulla admittitur contra ipſũ exceptio?nec de vicio eligētiū

longo ſit probatus examine.

Quid'eſt manus cito iponere niſi ante etatis maturitatem ante tempus examinis ante meritũ obediētie añ expientiã diſcipline ſacerdotalē honorē tribuere ñ probatiſ?⁊ quid eſt cōicareᵘpeccato alieno niſi talē effici ordinātē: qualis ille eſt qui nō meruit ordinari? Item ex concilio neoceſarienſi.

Ante.xxx.annorum etatem preſbyter non ordinetur.

Preſbyterˣañ .xxx. ãnoꝝ etatē nō ordiet᷑ q̄uis ſit probabilis uite:ſed obſeruetur uſqꝫ ad ꝓfinitum tp̄us:dñs enim.xxx.anno baptizatus eſt:⁊ tũc predicanitʸ. Hocᶻregulariter. unde ⁊ chriſt᷒ ⁊ iohannes baptiſta ⁊ ezechiel et nōnulli prophetarũ nō legunt᷑ añ hoc tempus predicaſſe ⁊ ꝓphetaſſe.uerū quia hieremias ⁊ daniel ante iuuenilē etateꝫ ſpiritũ ꝓphetie accepiſſe legunt᷑ : dauid quoqꝫ ⁊ ſalomō in adoleſcētia uncti iueniũtur:⁊ iohãnes euãgeliſta cum adhuc eēt adoleſcēs a dño in apoſtolum electus ⁊ cũ alijſ ad predicanduꝫ miſſus inuenitur:paulus quoqꝫ apoſtolus in adoleſcentia a domino eſt electus ⁊ ad predicandum miſſus aſſeritur:eccleſia ſil'r neceſſitate exigente nōnullos añ .xxx. ãnos ordiare ꝯſueuit. Unde zacharias papa bōifacio ep̄o.

Neceſſitate exigente.xxv.ãnoꝝ preſbyteri ordinentur.

Si'triginta ãnoꝝ nō repiunt᷑ ⁊ neceſſitas expoſcit: a uigiti qnqꝫ ãnis ſacerdotes ordinēt᷑.

Apoſtolicusᵃautez non niſi a cardinalib᷒ ⁊ religioſisᵈ clericis eſt inthronizãdus. Unde nicolaus papa ait.

De eo qui ſine concordi cardinalium electione inthronizatur.

Siquisᵇapoſtolice ſedi ſine cōcordi ⁊ canonica electiōe cardinaliuꝫ eius eccleſie ac deinde ſequētiuꝫᶜclericorũ ac religioſoꝝᵈinthronizantur:ñ papa uel apoſtolicus ſed apoſtaticus habeatur. Item ſymmachus papa.

Papa ſupſtite eo icōſulto ꝺ electiōe futuri pōtificis nēo audat loq.

Siquisᵉpapa ſuperſtite ꝓ romano pōtificatu cuiqꝫ quolibet modo fauorē preſtare conuincitur:loci ſui honore priuetur. ⁊ infra. Siquis pb̄r aut diacōus aut clericus papa incolumi ⁊ eo inconſulto autᶠſubſcriptiōem pro romano pōtificatu accommodare:aut pitaciãᵍꝓmittere aut ſacramētuꝫ prebere tētauerit aut aliquod certe ſuffragiũ polliceri:uel ꝺ hac cã priuatis ꝯuēticulis factis deliberare aliqd atqꝫ decernere ꝓſũpſerit:loci ſui dignitate uel cōione ꝓuetur.⁊.j. Propter occl'tas fraudes ⁊ ꝯiurationũ ſecretas iſidias quas ſentētia huius diſtrictiōisʰ ꝓſeqt᷑:ſiqs ad eccl'aſticã ꝑtuleritⁱ noticiam uel cōſilia coꝝ qui ꝯtra hãc ſynodum de pōtificali egerit ambitu ⁊ rationabili probatione ꝯuicitur:particeps huiuſmōi actionis non ſolũ purgatus ab omni culpa ſit:ſed etiam remuneratōeᵏ que non indigna ſit: ſubleuetur. Itē ex concilio ſtephãi pape.

In apoſtolatus culmē nullus niſi ex cardinalibus promoueatur.

vel electi:quia non eſſet coram quo iudice exceptiones ille ꝓponerentur.vnde ſi tertia pars vellet ꝓbare electionem eſſe ſimoniacã non audiretur:vt extra de elec.licet.q tñ ſic eligũt peccant.
c Sequentiũ.hi ꝯſētire debent:non tñ vocãdi ſũt de neceſſitate.
d Religioſorum.ſ.di.xxiij.c.i.contra.ſed ibi dicit religioſos viros preduces nō reſpectu cãdinalium ſed reſpectu laicorum.
e Siquis. ꝓ romano.maxie. ar. .j.e.nullus pōtifex.
f Aut ſb̄ſcriptiōem . alias ſubſcriptiōis.
g Pitacia.pitacia.hic dicit᷑ ſcriptura obligatoria . xxx. .q.iij. pitaciuꝫ ⁊ ſꝫ hoc dicit᷑ pitacium a pigendo: vel dicunt᷑ munera quedam: ⁊ ſꝫ hoc dicitur a petendo.
h Diſtrictōiſ id eſt diſtricte conſtitutioniſ ſententia.
i Pertulerit ar. in ſimonia aliquē ꝺ ſe cōfeſſum audiri contra ſocios eiuſdem criminis.ſed eſt ar. contra.xv. q.ij.nemini . ſed ſubitelligēdũ eſt ibi vel cum ſimonia . ⁊ ita per hoc.c. determinatur et ſuppleatur illō vnde colligit᷑: ꝙ crimē ſimonie ⁊ crimen leſe maieſtatiſ equiualent ⁊ equis paſſibus ambulant : vt .xv.q.iij.ſane ⁊ quidem quecunqꝫ perſone recipiuntur in accuſatione in crimie leſe maieſtatis recipiũt᷑ in crimie ſimōie.⁊ cũ ibi recipiant᷑ ſocij inite factionis ꝯ ſe.ſimiliter ⁊ hic. Item hic habetur:ꝙ aliquis illum cuꝫ quo ſimoniam cōmiſit:poteſt accuſare:⁊ ille punietur ⁊ iſte non.qꝺ.h.itelligit vbi res non ꝓceſſit ad actum.ſ.ad donationem vel receptionē pecunie.tunc eim vterqꝫ debet deponi.io.qꝺ ego non credo:cuꝫ crimen iſtud ꝓcedat adinſtar criminis leſe maieſtatis:vt.xv.q.iij. ſane.in quo ſocius criminis ſi ꝓbat crimen remuneratur:vt.vi.q. i.§.verum.b.ar.extra de teſti.veniens.dicunt tamen quidam ꝙ nunq̄ꝫ i ſimonia ſocius ſocium accuſat.xv.q.iij.nemini.niſi quando ſimul cōmitit᷑:vt hic.⁊ ad.c.ſane. Rñdeo:ꝙ quo ad quedam non quo ad omnia ſimonia eqs paſſibus ambulat cum crimine leſe maieſtatis. Sed videtur ꝙ ille qui accuſat illum quē dicit fuiſſe ſociũ in crimine nō eēt audiendus:tum ideo quia ſtatim puniendus eſſet ex quo ſponte cōfeſſus eſt crimen ſuuꝫ:vt.ij.q.i.nos i

quecūq3:tum quia turpitudinem ſuā allegans non auditur:vt extra de donat.inter.ſed dic hoc ſpeciale eſſe in hoc crimine:vt allegans ſuam turpitudinem audiatur:⁊ vt cōfeſſio eius non puniatur:tum q2 nō ē directa ꝯfeſſio quando quis confitetur vt accuſet:ſed licet ꝯfeſſio accuſatoris non puniatur in ſimonia:tamen cōfeſſio teſtis punitur: vt extra de elec.per inquiſitionē3. Sed quid ſi confeſſuſ non poteſt probare crimen? vid3 tur ꝙ tunc puniendus ſit: q a tacere debuit crimē quod probare non potuit:vt.ij.q.vij.pleriq3.vi.q.ij.ſi tantu3 quod cōcedo.

Oportebat ut hec ſacroſancta dn̄a nr̄a romana eccl'ia iuxta quod a beato petro ⁊ eiuſ ſucceſſoribus inſtitutū eſt:rite ordiaret' ⁊ in apl'atus culmē un⁹ de cardinalib⁹ pb̄ris aut diaconib⁹ ꝯſecraretur. Item ex codē. De eodē.

Nullus unq3 laicoru3 neq3 ex alio ordie p̄ſūat:niſi p diſtinctos gradus aſcēdenſ diacon⁹ aut pb̄r factus fuerit cardinal': ad ſacrum pontificatus ordine3 pmoveri. Item ex eodem.

Anathematizet eps mōach⁹ ul' laicus romanā eccl'a3 iuadēs ⁊ i gradum filiorū eius prorumpēs.

Siquis ex ep̄is ul' mōachis ul' laicis ꝯtra canonū ⁊ ſāctorū patrū iſtituta prūpens in gradu3 filiorū ſācte romāe eccl'e.i.pb̄rorū cardinaliū ⁊ diaconorū ire p̄ſūpſerit:⁊ hāc apl'icam ſedē iuadere q̄libet ex ſupradictis tētauerit ⁊ ad ſummū pōtificalem honorē aſcēdere uoluerit:ipſi ⁊ ſibi fauētibus fiat ppetuū anathēa:⁊.ĳ. Siquiſ reſiſtere p̄ſūpſit ſacerdotib⁹ atq3 primatib⁹ eccl'e uel cūcto clero ad eligendū ſibi romanū pōtificē: ſ3 canonicā traditionē anathēa ſit. Itē ex ꝯcilio leōis pape q̄rti.

Anathēa ſit q canōice electiōi romani pōtificis ꝯtradicē p̄ſūpſerit

Siqs ex ſacerdotib⁹ ſeu p̄matib⁹ nobilib⁹ ſeu cuncto clero hui⁹ ſc̄e romāe eccl'ie electioni romani pōtificis ꝯtradicē p̄ſūpſerit ſicut in cō.beatiſſimi pape bonifacij ⁊ ſtephani legitur ſtatutū: anathema ſit. Item ex concilio bonifacij tertij.

Nullius epi fiat electio:niſi poſt diē tertiu3 depoſitionis alterius.

Nullus pōtifice romano uiuē te aut epo ciuitatis ſue preſu

.k ¶Remūeratione. non ipſo facto:ſed a iudice eam impetret: vt .C. ex qui.ca. ſer. p p̄mio li.ac.li. ⁊ ita inuitatur aliqs per premiū ad accuſandum: vt .vi.q.i.§.verū ⁊.l.ſi uis eū.

.o Oporte bat. planu3 eſt.

.m Nullus. .n Siquiſ. pb̄rorū. ar. cardinales pb̄ros maiores eē diaconib⁹ ⁊ ex illis p̄mo deligi et poſtea ex diaconibus:ſi in illis non ineniatur idoneus ar.s.di.xxiij.i nomine.ar.cō tra.s.c.proxi. quia ibi prius dicit diaconuſ ⁊c. ſed ordini littere non eſt ſtandum.ff.de ſolu. nec eni3.

.o ¶Perpetuum.donec peniteat.x.q.i.quia ſacerdotes. ſimile ex̄ de conſti.ex litteris.⁊ inſti.locati.§.adeo.aliter ſumitur.ff.pro ſo..li.⁊.x.q ij.perpetua.ex̄ de iureiurā.veritatis.

Siquis.ſeu primatibus.primates nobiles appellat quoſdā forte nobiles qui interſunt ut populum arceant:qui ſi iuſte mouerentur exaudirentur.

n Nullus.viuente.idem dicitur extra de elec.bone. ſed nūqd mortuo papa eccleſia erit monſtrum ſine capite? vel nūqd vniuerſitas cardinalium erit caput?ſi hoc dicas : cardinales tunc temporis poſſunt deponere epiſcopum.eadem ratione canonici mortuo epiſcopo poſſunt deponere clericum aliquem.dic ergo ⁊ eccleſiam tunc viuere:⁊ tamen carere capite.ar.tamen eſt:ꝙ cardinales ſuppleant defectum mortui pape.j.e.ſiqs.io. melius exit.

de maio.⁊ obe.his que.⁊.c.cum olim.b.

.t Sed queritur.de his bonoribus.ſed quid ſpectat ad iperatorem ſtatuere aliquid de electionibus contra id.xcvi.di.bn̄?ſed iſtud fecit rogatu eccleſie.⁊ eſt ar.ad queſtionem illam:ꝙ laicus de rebus eccl'aſticis vel ſpiritualibus poſſit iudicare.ar.contra di.xcvi.deniq3.ſed ibi intelligitur preter auctē eccl'aſtici pla ti.de hoc dixi ex̄ de arbi.contingit.

mat loq aut ptē ſibi facere:niſi tertio die depoſitōnis eius adunato clero ⁊ filijs eccl'e:⁊ tunc electio fiat. Sed querit':ſi duo concertātiū temeritate el'cti fuerit:qs eorū alteri p̄ferēd⁹ ſit. Ex his ita ſcribit honori⁹ aug.ad bonifa.papā.

Si temeritate concertantiū duo fuerint ordinati.

Si duo forte cōtra fas temeritate ꝯcertātium fuerint ordinati:nullū ex eiſ futurū ſacerdotē pmittimus:ſ3 illū in ſede apl'ica p manſurū cēſem⁹: quē ex numero clericorū noua ordiatione diuinū iudiciū ⁊ uniuerſitatis ꝯſēſus elegerit. Hoc aūt capl'm nō de eo intelligendū ē:qui uno p apoſtaſiam ordiato a cardinalib⁹ ⁊ religioſis clericis apl'ice ſedis ithronizatur:etiā ſi ille apoſtatic⁹ ita cathedrā beati petri uiolēter tenuerit: ut canōica ⁊ catholica eccl'e electō intra urbē fieri nō ualeat. Unde nicolaus papa ſtatuit dicens.

De eo qui p pecuniā ul' populari tumultu ſ̄n canōica electōe ordiat'

Siquis pecunia ul' grā humana aut populari ſeu militari tumultu ſine concordi ⁊ canōica electione cardinalium ⁊ ſequentium religioſorum clericorum fuerit apoſtolice ſedi inthronizatus: non apoſtolicus ſed apoſtaticus habeatur.liceatq3 cardinalibus ⁊ alijs clericis deū timentibus ⁊ laicis inuaſorem illum anathematizare:⁊ humāo auxilio a ſede apolica pellere.ꝙ ſi hoc intra urbem perficere nequiuerint : apoſtolica auctoritate extra urbem congregati in loco quo eis placuerit electionem faciāt conceſſa electō auctoritate regendi ⁊ diſponendi res in utilitatem romane eccl'ie iuxta

.s Si duo.forte cōtra fas. ⁊ ideo neuter obtiet:vt extra de elec. cōſiderauim⁹ nec priuantur cardinales hoc caſu poteſtate eligendi ꝯ id extra de elec.cū in cunctis.S3 quis erit iudex d̄ hoc an electio ſit ꝯtra fas? non ipſi cardinales q2 ſic eſſent iudices in pprio facto.na3 nullus poteſt ſupior ineniri: ut ex̄ de electi.licet i fi. dic iſtud.c. locum habere quando neuter ē electus a duabus partibus:vel dic ꝙ concilium vocabitur.

.t ¶Nullū.s.di.lxiij. ſi forte contra.ſ3 quod hic dr̄:fit cum vtraq3 pars ducitur malo zelo:ibi cum vtraq3 ps bono zelo ducitur. et hoc patet p hec verba contra fas.

.u Hoc autem.

.a Siquis pecūia. non apoſtolic⁹. videtur p p̄ncipiū iſtius capituli:ꝙ papa de ſimonia poſſit accuſari:quia nō eſt apoſtolicus ſed apoſtaticus ⁊ quia ſimōia hereſis eſt.i.q.i. eos qui. ⁊.c. fertur.c.cum liqueat. ⁊ per primum.c. hui⁹ di.quod non credo et loquitur hic de eo qui p ſimoniam electus ē ab illis qui non habebant poteſtatem eligē di non a cardinalib⁹. ſimonia aūt large dicitur hereſis : non ſecūdum ꝙ papa uel alius de hereſi poteſt accuſari:cū.ſ. errat aliquis in articulis fidei : ſed anteq3 eligatur papa exceptiōe cuiuſlibet criminis repelli poterit. S3 pone ꝙ aliquis accuſat cardinales:ꝙ ſimoniace elegerint papam?hoc enim licite poteſt fieri:vt.j.c.prox. nunquid ſi pbata fuerit ſimonia papa deponetur?non:ar.ij.q.v.interrogatum.ff.d̄ adulterijs denunciaſſe. Sed quid ſi dum vxor tua creditur mortua elegeris in papam ⁊ conſecraris:⁊ vxor te repetit:an ei reddendus es?vel ſi tu neges eam tuam vxorē eſſe apud quē cognoſcetur:cum papa iudicari non poſſit niſi de hereſi? Rn̄.ſi reuocetur in dubium non eſt cogendus ſtare iudicio alicuius:immo excipere poteſt dominus eſt qui me iudicat.ix.q.iij.aliorum.ſi autem certū eſt: tenetur ei reddere debitū:niſi mulier induci poſſit ad ꝯtinentiam obſeruandam: vel abrenunciabit papatui ⁊ ſatiſfaciet vxori ⁊c.

b ¶Laicis.j.di.xcvi.c.i.ꝯ.ſed illud generaliter pbibetur i malis: hoc ſpecialiter ꝯ inuaſorē apl'ice ſedis pmittitur:ul' in ſingulis referēda ſt ſingla

76

licet clericis anathematizare ⁊ laicis hūano auxilio a ſede apoſtolica pelle re: ⁊ ſic aliquis punitur pena canonica ⁊ ciuili contra id extra ut lite non conteſ. qm̄. in fi.

c Inthronizatus. ſi. xxiij. di. in nomine.

d Si tranſitus. non poſſit. j. viij. q. i. epo nō. contra. ſo. aliud eſt de ſui ſucceſſoris electione cum fratrib⁹ deliberare: quod poſſet fieri ut hic pmittitur: ⁊ aliud eſt ex teſtamēto quaſi dignitati ſue heredem ſubſcribere. qđ ibi penitus ꝓhibet: q2 nec pape licet: q2 nec moyſes potuit. viij. q. i. moyſes. nec eſt trahendum ad conſequētiam factū petri clemētem ſubſtituētis ſibi. viij. q. i. c. i. q2 ⁊ ad eius verba curabātur infirmi: de hoc dici conſueuit. i. q. i. petrus.

e Sn̄ia. ſ. duaꝝ ꝑtiū extra de elec. licet.

f Careat. accuſabitur ergo iſte de ſimonia: nec ꝑiudicabit̄ pape: ar. ij. q. v. inrogatū ē.

g Electionē. ⁊ ita fallit regula ad quē ſpectat iſtitutio ⁊ deſtitutio. xvi. q. ij. viſis. q bn̄dicere poteſt ⁊ maledicē: q ligare ⁊ abſoluere pōt: ut. xxi. di. inferior. ⁊. c. deniq3.

h Loca. Hic intitulat̄. lxxx diſ. ĩ. magr̄ oſtēdit a qbus ⁊ quādo ſint ordinādi clerici. nūc ſubdit in qbus locis ordinādi debeāt ordinari. ⁊ qdē3 pmates ꝯſtituūt vbi olim ponebāt̄ ꝓtoflamies gentiliū: archiepi vbi archiflamies: epi vbi coꝝ flamies. ⁊ hoc ex maxima parte factū ē ex inſtitutiōe beati petri: ut. j. e. c. i. ⁊. ij.

i Urbes. ſtatute. a gētilib⁹. ⁊ ita eſt ar. ꝙ diuiſiones gētiliū ſunt auctētice: ar. xcix. di. c. i. nec eſt cōtra. xij. q. i. c. i. nā illō de parochijs: hoc ō ciuitatibus.

k Appellabant. ergo bene dicitur appello papa3: appello ſe dem apoſtolicam. ⁊ apoſtolus dicit ceſarem appello.

l Patriarchas. repetitio eſt eiuſdem: quia idem eſt primas ⁊ patriarcha xcix. di. c. i. ſicut. ⁊ dicit lex differētia tm̄ nominis eſt, inter pignus ⁊ hypothecam. ff. de pi. res hypothece. §. inter pignus.

m In illis. petrus. ar. a tempore petri eē limitatas prouincias.

n In fide. id eſt fideliter. j. xxiiij. q. i. quotiens. cōtra. j. xvi. q. i. frater noſter. contra ibi dicitur: ꝙ tantum ad petrum eſt referenda queſtio fidei. ſed expone hic in fide id eſt fideliter. uel poſſunt agitare cauſas fidei: ſed non ꝓcedere ad ſentētiā. uel diſtingue qui ſint qui dubitant. nam ſi laici: videt̄ ꝙ epi poſſint determinare: extra de hereti. ad abolendā. ſi clerici papa. extra e. cū chriſtus.

o Tenebant. i. reputabant.

p Singulos. ar. in vna ciuitate nō plures eē debē epos de auguſtino ⁊ valerio fuit ſpeciale: vt. j. vij. q. i. ñ aut. Sed quid de venetiſ qui patriarcham hn̄t ⁊ epiſcopum? ſed dic ꝙ non eſt patriarcha venetorum ſ3 grādenſis qui locus differt multū a venetijs.

q Uocabula. nam olim ꝛc. xcv. di. olim.

r Par. ſ. di. xxi. in nouo. contra. xxiij. q. i. loquitur contra: ſ3 par fuit quo ad cōſecrationē3 nō quo ad adminiſtrationem.

s Epiſcopi non in caſtellis. qñ tñ eps ē in caſtro. xvi. q. i. ⁊ temporis. vbi dr̄ cumani caſtri ſacerdos.

t In modicis. ſic leges i maiorib⁹ ciuitatibuſ ⁊ regalib⁹ tm̄ ſt docēde: ut i. ꝓhemio. ff.

u Siguli. ar. nullū deberei duabus eccleſijs intitulari.

x Uileſcat. ꝙtum ad vulgi opinionē3. nā ꝓpter hoc nō eſt vilior epus ut. xciij. di. legimus. ſimilit̄ ſponſa non ē ſtatim tradenda: ne vileſcat deſideranti: ut xxvij. q. ij. iſtitutū ē. ſimile ē in fide ſuſcepta p vim: ut. xlv. di. de iudeis. ſic epus nō erit ſol⁹ ne vileſcat p hoc: ut. xciij. di. diaconi qui. Idē eſt in pnitētia nō iteranda: de pe. di. iij. ꝗuis.

y Illud ſane. ⁊ vbi. ut ⁊. j. xvi. q. i. felix eps. ⁊. c. multis conſilijs. ⁊. xvi. q. i. plures.

z Conſecrentur niſi multitudo excreuerit: uel gens de nouo ſit cōuerſa ad fidem: ut. j. xvi. q. i. precipimus. ar. di. xcix. nulli archiepi. extra de ec. edi. ad audientiam.

qualitate3 tēporis quaſi inthronizatus ſit. Electio uero romani pōtificis etiā cū deliberatiōe ꝓdeceſſoris fieri debet. Unde ſymmachus papa ait.

Si papa de electione ſui ſucceſſoris decernere nō potuerit.

Si tranſitus pape iopinatus euenerit: ut de ſui electione ſucceſſoris ante diſcernē ñ poſſit ut ſupra placuit: ſi quidē totius i unū ꝯuenerit eccl'iaſtici ordis electio: ꝯſecret̄ elect⁹ eps. Si uō ut fieri ſolet ſtudia cepint eē diuerſa eoꝝ de qb⁹ certamē emerſerit ꝯuicat ſn̄ia plurimoꝝ: ſic tñ ut ſacerdotio careat q captus ꝓmiſſione nō recto iudicio de electiōe decreuerit. Sicut ſupra mōſtratū ē: electio ſūmorū ſacerdotū a cardinalibus religioſis clericis debet fieri. electio uō eorū iudicio diuino reſeruata eſt. Unde anaclet⁹ papa ait

Summorum pontificum ſibi dominus electionem reſeruauit.

Electionē uero ſūmoꝝ pōtificū uel ſacerdotu3 ſibi dn̄s reſeruauit: licet electionē eoꝝ bōis ſacerdotib⁹ ⁊ ſpūalib⁹ ꝑplis ꝯceſſiſſ3.

Loca⁹ uero in qbus pmates pŕiarche archiepi epi pb̄ri ſint ordinandi hec ſunt ſm lucinū papā ⁊ clementē atq3 anacletū. Ait enim lucinus papa.

In quibus locis primates uel patriarche debeāt ordinari.

Urbes ⁊ loca in quibus pmates preſidē debēt: non a modernis ſed multis añ aduētū chriſti ſtatute ſūt tēporibus: quaru3 pmates gētiles ēt ꝓ maiorib⁹ negocijs appellabant. in ipſis uō urbibus poſt aduentū chriſti apl'i ⁊ eoꝝ ſucceſſores pŕiarchas ⁊ pmates poſuerūt: ad quos epoꝝ3 negocia ſalua tñ in oibus apl'ica auctoritate ⁊ maiores cauſe p⁹ apl'icam ſedem ſūt referende. Item clemens papa.

De eodem.

In illis uero ciuitatib⁹ i quibus olim apud ethnicos pmi flamines eorū atq3 primilegis doctores erāt: epoꝝ3 primates uel patriarchas beatus petrus poni precepit: qui reliquorum cās eporum ⁊ maiora negocia in fide agitarent. in illis autē in quib⁹ dudū apud pdictos ethnicos erāt eorū archiflamines: quos tñ minores eſſe tenebant ꝗ̄ memoratos pmates: archiepiſcopos inſtitui precepit. in ſingulis uero reliquis ciuitatibus ſingulos ⁊ nō plures epiſcopos conſtitui precepit: qui epiſcoporum tantum uocabula ſortirentur: quoniā3 neq3 inter ipſos apoſtolos par fuit inſtitutio: ſed unus prefuit oibus. Item anacletus.

De eodem.

Epiſcopi nō i caſtellis neq3 i modicis ciuitatibus debent conſtitui: ſed preſbyteri per caſtella ⁊ modicas ciuitates atq3 uillaſ debēt ab epiſcopis ordinari ⁊ poni: ſinguli tamen per ſingulos titulos ſuos: epiſcopoſ non ab uno ſed a pluribus epiſcopis debet ordinari. ⁊ ut dictu3 eſt non ad modicam ciuitate3: ne uileſcat nom̄ epi: ſed ad honorabilem titulandus eſt ⁊ denominandus. preſbyter uero ad qualēcunq3 locū in eo conſtitute eccleſie preficiendus ē. Item leo papa.

De eodem.

Illud ſane quod ad ſacerdotalem pertinet dignitatem inter omnia uolumus canonum ſtatuta ſeruari: ut non in quibuſlib3 locis neq3 quibuſcūq3 caſtellis: ⁊ ubi ante non fuerunt epiſcopi cōſecrētur: cum ubi miores ſint plebes minoreſq3 ꝯuentus: preſbyterorum cura ſufficiat. epiſcopalia aute3 gubernacula non niſi in maioribus populis ⁊ frequentiorib⁹ ciuitatibuſ oporteat preſidere: ne ꝙ ſanctorū diuinitus patrū inſpirata decreta uetuerūt: ut uicul' ⁊ poſſeſſiōib⁹ ul' obſcuriſ ⁊ ſolitarijſ

n Non debere.ſ3 viſitatores.i.archidiaconos vl'archipbr̄os.
a ¶Silr aūt preſbyteri.ī.xij.q.ij.abbatibus.
c ¶Sine ꝑcepto.ſi volunt res eccleſie alienare.uel intellige de pre-
cepto generali:ut.xvi.q.i.cūctis.
d Fraternitatē.longo.dicūt qdā lōgo:ut.xx.miliariū :ar.ff.
de ver.
ſig.l.iij.mcli⁹
hoc relinqt' ar
bitrio boni vi
ri.i.iudicis:ar
ff.de iur. deli.
l.i.c.x̄ de offi.
iudi.del.ō cau
ſis.vñ ſi multū
diſtāt ciuitateſ
ille int' ſe in lo
cis intmedijs
debet poni epi
ſcopus.ꝓueni
enti ergo inter
uallo debet di
ſtingui habita
ꝯſideratōe ſit⁹
τ qualitatis re
gionis ipſius
τ difficultatis
uiaꝝ:ſic.xvi.q
i.τ ipis.
e ¶Tribuſ.ad
minus.ſ.di.li.
c.vlti.ſ.di.lxi
iij.epiſcopū.
f ¶Ec de
b ordi.
nan
D.LX
XXI.
dis.a.xxv.di.
vſq3 ad.l.tra-
ctauit mgr̄.xi
ij.c.aplice re-
gule.τ ab hac
lxxxi.di.vſq3
ad.xxij.di.ix.
c.aplice regule
repetit:non or
dine illo quo
illa execut⁹ eſt
τ in hac exeqt'
illud:o3 epm
eē ſine crimie
addit ēt de in-
cōtinētib⁹:in
quo icluditur
2^m capl'in apl'i
ce regule.τ q
ꝑuaſt' offi-
cio debet pri-
uari bñficio:τ
q archidiaco
nus ſolus nō
debet accedere ſub ꝑtextu humilitatis ad tabernacula matronaꝝ.
g ¶Sub epilogo.i.breui repetitione ſupiorum.
h Apoſtolus.qñ eligit.i.eligi ꝑcepit.vi.q.i.ſacerdos.
i ¶Ad ꝑpoſiturā.i.ad quodcūq3 eccliaſticū officiu3.τ ita
patet q crimioſus ēt a mimo ordie ꝓhibet':ut hic.τ.xxxiij.di.c.i.
τ.ij.xxiiij.di.cognoſcam⁹.xxiij.di.c.vl.hoc hodie terminatur ex̄
de tempo.or.c.vlti.
k ¶Reprobaretur.infra de pe.di.iij.ſepties.ſ.niniuite.
l ¶Ordinaretur.ſimile de pe.di.iij.c.pe.τ.di.ij.ſi enim.
m ¶Fraus.hoc veꝝ ē cū fraudi dolus ineſt.nā ois dolus ē fraus
ſ3 nō ꝯuertit'.ff.de pac.iur.gen.ſ.dolo.τ ſic ſumit' ex̄ de reſcript.
ceterū.quandoq3 large ſumit' fraus.ff.de re.iur.fraudis.

n ¶Et damnatione.ſolet queri propter que crimina quis deponi debet.nō
enim pro quolibet deponitur.v.q.iiij.in loco.τ eſt ſuper hoc duplex opio
quidā dicunt q pro quolibet crimine deponitur:niſi expreſſum ſit in con
trarium:q pro eo deponi non debet.alij dicunt q nūq3 deponi debet pro
aliquo niſi expreſſum ſit pro quo.Ego dico q ꝓ quolibet crimine in quo
quis eſt incorrigibilis
deponi debet.ſed ſtati
tamen non deponitur
aliquis pro prima cō
tumacia:ut.xlv.di.ſ3.
τ di.xi.lxxiiij.di.hono
ratus.illud autem nō
eſt crimē.v.q.iiij.in lo
co.nec illa quoꝝ exē-
pla poſui.lxviij.di.c.i
τ multa exēpla de hoc
poſui.xv.q.viij.i ſūma
o Nemo recte.mo
nitoris.i.predi
catoris.
p ¶Errata.id eſt maio
ra.lxviij.diſ.c.i.alias
contradiceret propoſi
to gra.ſic.xxv.di.c.vl
ti.τ.iij.q.vij.iudicet.
q Uantis.litteris.
τ ita res iā erat
litigioſa.extra de offi.
iudi.dele.gratum.
r ¶Obrepſit.exquo āt
ſe promoueri fecit lite
pēdēte deponēdus ē
etiam ſi inocēs inueni
tur:ex̄ de accuſa.deus
oipotēs.ff.de li.cā q
de libertate.io.qđ fal
ſum credo prout nota
ui in qōnib⁹.b.de hoc
notaui.viij.q.iij.nōne
io.ſi aūt accuſatoꝛ per
annu3 tacuerit poſtea
poteſt promoueri ele
ctus:ut.ff.de mu.τ bo
no.reus.ſed in epiſco
patu tantū tres mēſes
dantur:ut in auč.de
ſanc.epiſ.ſ.iiij.niſi in
dex breuius tempus
fuerit moderatus:ut
iiij.q.v.quiſquis.ar.
extra de fide inſtru.ac
cepimus.ex̄ de ap.per
ſonas.in fi.
s ¶Conuicto.de crimi
ne.uel q poſt accuſati
onem fuerit ordinat⁹.
t ¶Sociabit'.ſic ergo
ſententia lata cōtra or
dinatū ꝑiudicat ordia
tori:ſicut ꝯfeſſio ordi
nati ꝑiudicat ordina-
tori:ut hic.τ.lix.di.ordinatos.τ hic videtur propter cauſe connexionem:
ut dixi.iij.q.vi.hoc quippe.uel dic q tunc preiudicat ordinatori ſententia
lata contra ordinatum:qñ preſens eſt τ ſcit cauſam agi ordinati.cum enim
quaſi ſua cauſa agi videatur τ tacet nec defendit cauſam:ſibi preiudicat:ut
extra de ſen.τ re iudi.q̄uis.τ.ff.de re.iur.ſepe.
u Si q ſine examiatiōe.ſed qd de epo q ſine examinatione tales ordi-
nat:dicit lex τ canon eū deponēdū:in auč.quō oporꝫ.epōs.ſ.oporꝫ
et.τ.i.q.i.ſiqui epi.τ.ſ.di.xxiiij.ſ.vlt.ſ.di.l.ō his vero.τ.c.ex penitentib⁹
Item quid ſi dicat epus ſe diſpenſaſſe cū eis:non eſt ei credendū niſi pro
bet ſe cum eis diſpenſaſſe:uel niſi bonas litteras ſibi dederit.nam hec res
cōmiſſa eſt epō q̄renda non negligenda.ff.de tranſac.cum hi.ſ.ſi pretoꝛ.
debet ergo ꝓbari diſpenſatio:ut eſt expreſſum extra de ſciſma.c.ij.maxie

mūicipijs tribuat' ſacerdotale fa
ſtigiū. Item ex ꝯcilio laodicenſi.
Non debere i uicis De codē
τ in caſtellis epōs ordinari:
ſed uiſitatores.i.q circūeant ꝯſti
tui.hos aūt q añ ad hoc ordinati
ſūt:nihil agere cēſemus ſine ꝯſciē
tia epi ciuitatis.ſiliter aūt pb̄ri ni
hil ſine ꝑcepto τ ꝯſilio epi agant.
Sedes aūt epoꝝ ñ lōgo iterual
lo debēt diſiūgi:ut ad ꝯſecratōe3
ſui cōprouicialis ſine difficultate
poſſint occurrere. Unde grego
rius auguſtino angloꝝ epo.
Epiſcopales ſedes non longo in
teruallo a ſe debēt diſiūgi.

Fraternitatē tuā ita uolum⁹
ordinare epōs:ut ſibi ipi lon
go inteuallo minime diſiūgatur:q̄
tenus nulla ſit neceſſitas:ut in or
dinatione epi ꝯuenire nō poſſint.
na3 epoꝝ ordinatio ſine aggrega
tis tribus aut quatuor epis fieri
nullatenus debet.

Hec de ordinādis τ ordi
natoribus atq3 de ſin
guloꝝ graduū diſtincti
onibus τ officijs dixiſſe
nos ſufficiat.uerū q aliquātulu3
diffuſi⁹ in his imorati ſumus:pre
cedētib⁹ coherētia qdā ſub epilo
go ad memoriā ſubijciam. Ebz
ordinādus in epm ut apl's ſcribit
eſſe ſine crimie.i.ſine peccato mor
tali.qđ non ſolū de epo ſed ēt de
quolibet electo ad aliquā ꝑpoſitu
ram ecclie oportet itelligi. Un
de auguſtin⁹ ſcribit ſup iohānē.
Sine crimine τ graui peccato de
bet eſſe qui ordinatur epiſcopus.

Apoſtolus paulus qñ elegit
ordinandos uel preſbyteros
uel diacones:τ qcūq3 ordinādus
eſt ad ꝑpoſiturā ecclie nō ait:ſiqs
ſine peccato eſt.hoc eni3 ſi diceret
ois homo reprobaret':τ null⁹ or
dinaret'. Sed ait:ſiqs ſine crimie
eſt:ſicuti eſt homicidiū adulteriū
aliqua imūdicia fornicationis fur
tu3 fraus ſacrilegiū τ cetera huiuſ
modi.crimē aūt ē graue peccatu3
accuſatiōe τ dānatiōe digniſſimū.
Quolibet itaq3 horu3 iplicat⁹ or
dinari nō o3:uel ſi iā ordinat⁹ añ
tēpus uel p⁹ tēpus ſue ordinatio
nis aliqđ eoꝝ admiſiſſe cōuincit':
ſuſcepti gradus ab officio priua
bit'. Unde ſymmach⁹ papa ait.
Monitoris perſonā ñ recte ſuſci
pit:qui uerbis non operib⁹ docet

Nemo recte monitoris pſonā
ſuſcipit:niſi q actibus ſuis er
rata ꝯdēnat:τ amorē innocentie
ꝯuerſatione demōſtrat. Item
celeſtinus papa.
Careat ordine quem preſtat:qui
indignū ſublimare non metuit.

Uantis daniel grauatus teſti
monijs facinorum:tanta ac
cuſatione pulſatus ſacrarū ut di
citur uirginum pollutus inceſtu:
epūs aſſeritur ordinatus:τ ut in
noſtri libellis ſcrinij continetur.
quorum ad nos quoq3 exempla
ria direximus:in pontificij digni
tatē hoc tempore quo ad cauſam
dicendā miſſis a nobis litteris uo
cabatur obrepſit:ſacro nōi abſit
iniuria.facilius eſt eni ut hanc di
gnitatem tali dādo amiſerit ordi
nator:q̄ eam obtineat ordinatus
cui ꝯuicto ſociabitur qui eum ſibi
credidit largiēdo pōtificiu3 ſociā
dum.qualis eni3 ſit ipe quiſquis
tales ordinauerit:oſtēdit. Ite3
ex concilio niceno.
Nō recipit ordo eccliaſtic⁹ q ſine
examiatōe ul' p⁹ea ꝯfeſſus ordiat'

Siqui ſine examinatione pro
moti preſbyteri ſunt:τ p⁹ea

enim epꝭs diſpenſare nõ debeat ſine ꝯſenſu capituli uel maioris ptis: als poſt errores ſuos ſemp mẽtiret epꝭ ſe cũ eis diſpẽſaſſe. qd vex credo etiã circa notũ: hoc tñ nõ nego qn circa notã pſonã ſolo facto diſpẽſat epꝭ: ut dixi. di. li. c. vl. punit tñ epꝭ ſi idiſcrete diſpenſat.

x Examinati. cũ ad maiora ꝓmouent. ſ. ad epatũ.

y Cõtra regulã. q int dicit tales ordinari.

q Secularit. hic patet q depoſit⁹ ſm regulã eccl'iaſticã tenet viuere: ar. ad hoc. xxxij. di. ſig vo. τ. xx. q. iij. eos. vñ vberãs eos icidit i canonẽ: τ eccl'ia eos tueri dʒ niſi ſint icorrigibiles: ut ex de iudi. cũ ñ ab hoie io. qd falſũ credo cũ ſit exauctorat⁹ τ nudat⁹ oi pꝛiuilegio. b. Sʒ nũqd q h mõ detrudit i mõaſteriũ ibi cogit eſſe ꝑpetuo? qd vr di. l. c. i. j. e. ſiqs clerici⁹. ſʒ dic h eẽ i arbitrio iudicis: τ ſʒ qlitatẽ delicti. nã qñqʒ ad tpus detrudit: ut. ij. q. i. in pmis. qñqʒ iubet peregrinari per orbẽ: ut de pe. di vi. ſacerdos. qñqʒ tradit curie: ut. xi. q. i. ſtatuim⁹. alias nũqʒ cogit qs iuitus ingredi mõaſteriũ: niſi ꝓpt delictũ: ut. xx. q. i. ſic. τ. lv di. ſi euãgelica.

examinati ſũt cõfeſſi peccata ſua τ cũ ꝯfeſſi fuiſſent uenietes hoies ꝯtra regulã eius man⁹ ipoſuerũt hos eccleſiaſtic⁹ ordo nõ recepit. in oibus eniʒ qd irreꝑheſibile eſt ſcã defendit eccl'ia. Item eiuſdez concilij.

Lapſi p ignorãtiã aut ꝯteptu ordinantiũ tonſurati deijciant.

Quicũqʒ ex his q lapſi ſunt p ignorãtiã iã ordinati ſũt uel ꝯtemptu eoꝝ qui eos ordinauerit hoc nõ ꝑiudicat regule eccl'iaſtice cũ eniʒ cõptũ fuerit deponentur. Item inocentius.

Alienus fiat a miniſterio: qui illũ uiuendo illicite polluit.

Maximian⁹ filius noſter qlem detulerit querelã libelli eius ſeries ãnexa declarat: q zelo fidei atqʒ diſciplie duct⁹ nõ patit eccleſiaʒ pollui ab idignis pbris: quos in pbrio filios aſſerit ꝑcreaſſe: τ ideo fratres libelli hui⁹ q ſubiect⁹ eſt tenore ꝓſpectõ eos q talia perpetraſſe dicũt: debetis i medio collocare: diſcuſſiſqʒ obiectiõib⁹ que ipſis pſbyteris ipingũt: ſi conuinci potuerit: a ſacerdotali remoueantur officio: qꝛ qui ſancti nõ ſũt ſancta tractare nõ pñt: atqʒ alieni efficiãtur a miſterio qd uiuẽdo illicite polluerũt. Item euge. papa.

Cuiſlibet deponendo epiſcopi prouidentia locus penitẽtie deputet.

Sacerdos aut quis alius i ordine eccl'iaſtico ꝓuectus: ſi in eo ſcelere iuenit quo abijciendus cõprobet: depoſit⁹ ꝓuidentia epi bñ ꝓuiſo loco ꝯſtituat: ubi peccata lugeat: τ ulterius nõ cõmittat. Item ex cõcilio magociensi.

Retrudũt in mõaſteriũ pbri: qui penitẽtiã agere cõtemnũt.

Dictũ eſt nobis pbros ꝓpter ſuã negligẽtiã canõice degradatos τ ſeculariter gradu amiſſo uiuere τ pnie agende bonuʒ negligere: unde ſtatuimus: ut gradu amiſſo agẽde pnie gratia in mõaſterium aut in canonicã regularem mittãtur. Si uõ hoc fieri cã quelibet ꝓhibuerit: ubicũqʒ ſint pniaʒ agere ñ deſiſtãt. ſi aũt amiſſo gradu ſeculariter uiuere uoluerint τ pniam agere neglexerit: ab eccl'ie cõione ſeparent. Item iſidorus.

Mutatio loci aliquando ualet cõuerſis ad penitentiam.

Valet iterdũ ꝯuerſis ꝓ ſalute ſue aie mutatio loci. plerũqʒ eni dũ mutat locus mutat mẽtis affectus. cõgruũ ẽ ergo τ inde etiam corporaliter euelli: ubi quiſqʒ illecebris defuiuit. Nã loc⁹ ubi qſqʒ praue uixerit i aſpectu mẽtis appõit qd ſepe ibi qſqʒ cogitauit uel geſſit. Item ex. v. ſynodo aurelianenſi.

Clericus adulteraſſe ꝯuictus uł ꝯfeſſus in mõaſterio retrudat.

Siquis clericus adulteraſſe aut cõfeſſus aut ꝯuictus fuerit: depoſitus ab officio cõione cõceſſa i monaſterio toto uite ſue tẽpore detrudat. Item pelagi⁹ cõſtãtino defẽſori. De eodem.

Romanus eccleſie thianenſis clericus: pro crimie adulterij quod admiſiſſe perhibetur: a clericatus ordine depoſitus in mõaſterio hic in urbe romana ad agendam penitentiã ex noſtra iuſſiõe detruſus eſt. Item ex canone apoſtolorum.

In cric capt⁹ pbr uł diacon⁹ dponat: ſed nõ cõmunione priuet.

Presbyter aut diaconus qui in fornicatione aut periurio aut furto aut homicidio captus eſt: deponat: nõ tamen cõmunione priuetur: ſi paruerit ſententie

a Quicũqʒ. p ignorãtiã ordinantiũ

b Vel ꝯteptu. i. eis ſcientibus.

c Nõ ꝑiudicat. factũ eniʒ ꝑtorꝭ iuri publico ñ derogat. ff. de fer. l. i.

d Cõptũ. ar. q qñcũqʒ de vitate ꝯſtat ſeqnda ẽ. viij. di. q ꝯtepta. nã diuturnitas tpis τ cẽ ex de ſimo. ñ ſatſ. inducit tñ diſpẽſatõez. xxxv. q. viij. de gradib⁹: τ ex q ma. ac. poſ. p tuas

e Maximian⁹. j. iij. q. ij. qꝛ ea.

f Querelã. exaudi criminalẽ. nã clic⁹ erat iſte nõ. n. laic⁹ poſſet iſtos accuſare niſi forte ꝑ fonus pſatũ d dilapidatiõe: qꝛ tũc ſua intereſt ar. xvi. q. vij. filijs. als laic⁹ ñ audit d h crie: ut. xxviij. di. ꝯſulẽdũ.

g Libelli. p h q dicit libelli τ p⁹ ea pbris argumẽtat: q qs i eodẽ libello pl'res accuſare poſſit. io. qd iuris ſit de hoc nõ. plene. ij. q. i. ꝓhibet in glo. q icipit queſtus. b.

h Libelli. id ẽ charta quã papa miſit. xxx. q ij. pitatum. b.

i Proſpecto. videt q q ñ ſufficiat ſi auctẽtice ipʒ exhibẽt: ſʒ ut ẽt teneat exhibẽ libellũ quẽ porrexerat pape: ut. vij. q. i. pñtiũ. τ. lv. di. ꝑcepta. maxie vbi ꝓcurator ipetrauerat lrãs: τ dubitat an ille de hoc hũit ſpãle mãdatũ: ut ex de reſcrip. nõnulli. uel an fuerit excõicat⁹: ut ex de ꝓba. c. poſt ceſſionẽ.

k Remoueat. g pbr ꝓpt ſimplicẽ fornicationẽ deponit: ut. xxvij q. i. ut lex ꝫ. τ. j. lxxxij. di. pbr. τ. xxxiiij. di. fraternitatis. io. cõit aũt dr q ꝓ ſimplici fornicatiõe qs depõi ñ dʒ: cũ pauci ſine illo vicio iueniantur: ut. l. di. quia tua.

l Polluerũt. qꝫtũ ad ſe. xlix. di. c. vl.

m Sacerdos. ſi in eo ergo ꝓ omni cauſa nõ deponit. b.

n Proniſo loco. id eſt monaſterio: ut. c. ſe.

o Dictũ ẽ. negligẽtiã. nõ q aliqs eq depõit ꝓpt negligẽtiã: ſic ꝓpt dolũ. τ. lxxxvi. di. c. i. τ. xi. q. iij. placuit. τ. c. di. qm. τ ex de ſta. mo. cuz ad mõaſteriũ. τ. C. de offi. pfec. ori. ſiquos. τ. ff. d cuſto. τ exhi. re. l. carceri τ. l. milites. qd itell'o cũ craſſa ẽ negligẽtia: ut i. q. i. gcgd. τ. ff. d v. ſi. magna

p Gradu. ar. ꝓ illis q dicũt exauctoratũ ꝓuari ſacro. vñ colligit talẽ poſſe verberari ſine ſacrilegio. ar. eſt ad hoc. l. di. accedens.

u Valet. gratia coopãte.

ſ Interdũ. interdũ nocet: ut. ſ. di. lxxiij. quorundã. τ. C. q mõ τ qñ iudex lv. ſʒ valet ſi fit ex charitate

t Mutat locus. j. xxxv. q. vi. ab iſto die. j. diſ. lxxxvi. fratrũ.

u In aſpectu. memoria delictorũ: q ẽ ꝯcupiſcentia: deteſtabilis ẽ. xv. q. i. mulier. q aũt ẽ ad cõpũctiõez illa bõa ẽ. nullũ eni tale delictorũ remediũ ẽ ſicut eoꝝ ꝯtinua ẽ mẽoria: de pe. di. iij. iudas. de pe. di. i. nõ tibi dico. τ. c. ſe. ſub. §. hiſ auctoritatibuſ. τ qñqʒ bona ẽ memoria rei ad terrorẽ vt. vij. q. i. deniqʒ. in fi.

x Siquis.

y Romanus. romana. ſʒ qua ratiõe detrudit cmu aliũde eẽt: qa ibi forte cõmiſerat: ut in auc. ut nulli iudicũ. §. ſi vero.

a Presbyter. aut furto. ſed qualiter laici probabunt iſtud eẽ cum non poſſint teſtari contra clericum.

b Captus eſt. τ conuictus: extra de iudi. cum non ab homine. de hoc dixi. l. di. de his. τ. c. ſiquis diaconum. vnde cum capitur detineri debet per. xx. horas diurnas τ nocturnas ut videatur: ut. ff. de adulte. capite. ſed nec teſtibus admiſſis creditur: niſi a pꝛincipio clericum in adulterio viderint. nec laicis credetur de hoc: qꝛ laici

oppido nobis infeſti ſunt.ij.q.vij.laici.uel dic captus ꝑ ſententiā uel per confeſſionem ꝓpriam uel rei euidentiam:ut extra de cohā.cle.ueſtra.⁊.c.vlt.

.c ¶Scriptura.extra de iudi.at ſi.de pe.di.iij.§.auctoritas.ff.nau.cau.licet.§.vlt.

.d ¶His.id eſt ꝑfecte.

.e Si quis epūs. int̄ laicos.hoc intellige quando crimē vēit in noticiā populi:ut.ſ.di.xxviij.p̄ſbyter.

.f Si diaconus.cōmuniōe corporis chriſti uel ad tempus:⁊ ſic ſoluitur cōtra illud.c.preſbyt̄.uel expone.i.beneficio ⁊ ſic ſoluit̄ cōtra.ſ.c.c.p̄ſbyter.

.g ¶Neceſſitatis.ar.alicui licere cā neceſſitatiſ baptiſmū conferre:cui ñ licet aliud ſacramentū conferre.j.de cō.di.iiij.cōſtat.i.q.i.ſicut chriſtus.contra.ſ.di.l.c.qui ſub gradu.

.h ¶Liceat cū ſolennitate.alias etiam laic⁹ hic poſſet.

.i ¶Baptizare.dic ut.l.di.qui ſub gradu.

.a Si q.dū peñtcāt.ex hoc deſinināt̄ cōtraria.ſ.di.lxi.miramur.

.b ¶Emendēt.ex hoc videt̄ ꝙ ſicut tales ipſo facto ſuſpendūtur:ſic ipſo facto per cōtrariū reſtituitur eis officiū:ut dixi.xxij.di.nullus.ar.ad hoc.xv.q.vi.nos ſanctoꝝ.⁊.xvi.q.vi.ſiquis deinceps.

.c ¶Audire ſupra.xxxij.di.preter hoc.ſed infra.xv.q.viij.ſciſcitātibus.contra:ſed ibi ſolui.

.d ¶Maledictionem.id eſt reprobabo:uel reputabo maledictiōez cum benedixerint vobis.

.e ¶Paganitatis.id eſt infidelitatis.

.f ¶Contemnit.qualiter ſit hoc intelligendum dixi.xxij.di.omēs.xix.di.in memoria.iohannes.

.g Si quis.hec tria.c.de eadē materia loquūtur.⁊ idē eſt caſuſ

.h ¶Diaconus.uel ſubdiaconus:ut.in.c.ſe.

.i ¶Decidat.quo ad executionem:ꝓut patet in ſequenti littera.ſed nec ſtatim debet ſuſpendi:ſed expectari debet per.xl.dies:ex̄ de

dicit eniz ſcriptura[c] nō iudicat de⁹ bis[d] in id ipſū. Itē. De eodē.

Si quis[e] epūs aut preſbyt̄ aut diaconus poſt diaconij gradū acceptū fuerit fornicatus aut mechatus depōat̄:⁊ ab eccl'ia ꝓiectus int̄ laicos agat pniaz. Itē ex ɔcilio aurelianēſi. De eodē.

Si[f] diaconus aut pbr crimen capitale cōmiſerit ſimul ⁊ ab officio ⁊ a cōione pellatur.ſi uero pro reatu ſuo ſe ab altaris cōione ſub penitētis ꝓfeſſiōe ſbmouerit his quoqꝫ ſi alij defuerint ⁊ cauſa certe neceſſitatis[g] exorit̄ poſcentē baptiſma liceat[h] baptizare[i]. Un de grego.oibus per regnum italicum ⁊ theutonicorum.

Non ingrediantur eccleſiam preſbyteri diaconi ſubdiaconi:qui i fornicationis crimine iacent.

Si qui[a] pbri ſūt diaconi uel ſbdiaconi:qui in crimie fornicationis iaceant:int̄dicimus eis ex parte dei patris oipotētis ⁊ ſācti petri auctoritate eccleſie introitū uſqꝫdū penitcāt ⁊ emēdēt[b]:ſiq uero in peccato ſuo ꝑſeuerare malu erint:nullus ueſtrum eorum preſumat audire[c] officiuz:qr bñdictō eorum uertetur in maledictionē[d] ⁊ oratio in peccatum:teſtante domino per prophetam:maledicam inquit benedictionibus ueſtris. q uero huic ſaluberrimo precepto obedire noluerint:idolatrie peccatum incurrent:ſamule teſtante ⁊ beato gregorio inſtruēte:peccatum ariolandi eſt non obedire ⁊ ſcel⁹ idolatrie nō acquieſcere.peccatuz igitur paganitatis[e] incurrit quiſqꝫ dum chriſtianum ſe eſſe aſſerit:ſedi apoſtolice obedire contemnit[f]. Itē alexander.ij.epūs regi dalmaticorum.

Officio ⁊ beneficio priuetur epūs preſbyter uel diaconus uxorē ſuſcipiens uel ſuſceptam retinens.

Si quis[g] āmodo epūs pbr aut diaconus feminaz acceperit uel acceptam retinuerit:a ꝓprio gradu decidat[i] uſqꝫdū ad ſatiſfactionem ueniat.nec in choro pſallētium maneat nec aliquam portionem de rebus eccleſiaſticis hēat. Itē clero mediolañ. De eodē.

Si quis[k] ſacerdotuz uel diaconorum uel ſubdiaconoruz officium contumaciter deſerens feminaz ſibi potius eligit:ſicut ſpōte ob fornicationē dimittit officiū ita ob preuaricationē dimittē cogatur[l] etiam inuit⁹ bñficiū. Itē populo mediolanēſi. De eodē.

Eos[m] etiam q ut fornicari eis liceat diuinū officiuz derelinquūt:a deo recedentes diabolo ⁊ opibus eius ſeruiūt:ſicut ſe iuſtiſſime ab officio alienos faciūt:ita bñficio eccl'iaꝝ ꝓuatos eē iudicamus. Itē luci⁹ papa. De eodē.

Miniſtri[n] altaris pbri ſine diaconi ad dñica tales eligant̄ officia:q ɔtinentiā ſernēt. Si uō poſt ordinationē ſuā miſtros contigerit ꝓprie uxoris iuadere cubile:ſacrarij[o] non intrēt limina:neqꝫ ſacrarij portitores fiāt:neqꝫ altare contingant:neqꝫ ab[p] offerentib⁹ holocauſti[q] oblationem ſuſcipiant neqꝫ ad dominici corporis portionem accedāt[r] neqꝫ ꝓpinent:neqꝫ ſine maioris natu aucte minora[s] gerant officia:urceum ſane ad altare calicem ñ ſuggerāt. I. De.

Clericus matronaruz domicilia frequentans deponatur.

Clericus[t] ſolus ad femine tabernaculū non accedat:neqꝫ ꝓpet ſine maioriſ natu ſacerdotiſ

cohabi.cle.ſicut ad extirpandam.ſed illud diſpēſatio eſt.ius eni erit ꝙ ſtatim deponat̄.ſ.e.c.i.

.k Si quis ſacerdotū.officiū.ex his duobus capitulis habes ꝙ cui interdicitur officium ⁊ beneficium.quandoqꝫ tamen permittitur beneficium ⁊ non officium:ut.l.di.ſtudeant.⁊.xxviij.di.preſbyterum.quandoqꝫ econuerſo:ut.i.q.v.c.i.quandoqꝫ etiam puuitur in perſona ⁊ non in rebus:ut xvi.q.vi.cognouim⁹.⁊.c.illud.

.l ¶Cogatur.ergo per electionem vnius uel per renūciationē intelligitur alij abrenunciatuz:ſupra.viij.di.quo iure.C.de fur.l.i.ff.de tribu.ꝙ in heredem.§ eligere.ff.de reg.iur.l.nemo.§.quotiens.ar.contra.ff.quorum le.l.i.§.iij.⁊ ar.plura de hoc inuenies.xiij.q.i.in fi.io.So.vbi ſūt aliqua repugnātia eligēdo vnum renunciat alteri:alias ſecus.h.de pe.di.i.§.itē ſi anteqꝫ

.m Eos.beneficio infra.xvi.q.vi illud.ar.contra.ff.de pecu.l.i.⁊.C.de vſufruc.l.vlt.

.n Miniſtri.ꝓprie vxor.l.maxie quia idem eſt in aliēa ⁊ nō ꝙ dicit inuadere quia iam non eſt vxor quo ad debitum reddenduz:ſupra.lxxvij di.epiſcopus.cuz qua votum emiſit.⁊ ſi eam cognoſcat inceſtū cōmittit:⁊ filij erunt illegitimi ⁊ ſerui.xv.q.vlti.cum multe.eſt tamē vxor quo ad adminiſtrationez.xxxi.di.lex ⁊ plus peccat cuz iſta qꝫ cū ſoluta.h.

.o ¶Sacrarij.id eſt ſacroꝝ vaſorum.

p ¶Ab offerentibus.id eſt ſacerdotibus:q offerunt id eſt conficiunt.uel expones:nec ad oblationem alijs porrigendam:quaſi dicat nec ipſi ſumāt corpus chriſti:nec alijs porrigāt uel melius hoc vult dicere:diaconi nec exerceant officium diaconale:nec preſbyter preſbyterale.uel expone nec ab offerentibus id eſt ſubdiaconibus q offerre ſolent diacono patenam cum euchariſtia.

.q ¶Holocauſti.id eſt eucharıſtie.⁊ dicintranſitiue.

.r ¶Accedant.preſbyteri.id eſt non conficiant.

.ſ ¶Minora.id eſt minorum ordinum ſine licentia ſuperiorıs:⁊ planū ē capitulum.

.t Clericus.femina.ar.ex ſolitudine uel ſocietate preſumi pro aliquo uel contra:infra e.omnibus.⁊.c.clerici.ar.xviij.q.ij.in decima.⁊.c.diffinimus.

.u ¶Humilitatis.pretextu.n.pietatis non eſt committenda impietas.ff.de poſitu.ſi hominem.⁊.xxx.q.i.noſſe.⁊.xiiij.di.ꝙ ait.

78

iuſſione: nec ſolus preſbyter cum ſola femina fabulas miſceat: nec archidiaconus ſub pretextu hũilitatis aut officij frequenter intret domicilia matronaruz: aut forte per clericos aut domeſticos mr̃o ne mandet aliquid ſecrete. ſi agnituz fuerit: ⁊ ille deponatur: ⁊ illa a liminibus eccleſie arceatur.

De eodem. Palea.

Sed ſi forte aliqua interceſſio fuerit: epiſcopo ſuggeratur. ſi talis ẽ ad quã ire debeat: ipſe ꝑ interuentum pergat. ſin autez de latere ſuo dirigat cũ duobus aut tribus teſtibꝰ. neq̃ tñ cũ extranea habitet femina: niſi ſoror aut ꝓxima fuerit: ⁊ cum magna ſolicitudine fiat: non enim ignoro malicias ſathane. Ex decreto eugenij pape.

De eodẽ. Palea.

Si quiſpiam ſacerdotum id ẽ preſbyter uel diaconus uel ſubdiaconuſ de quacunq̃ femina crimine fornicationis ſuſpicatus poſt primam ſecundam ⁊ tertiaz admonitionem inueniatur fabulari cum ea ⁊ aliquo modo cõuerſari: excõmunicetur. femina canonice iudicetur. Itẽ gregorius.

Simul cum mulieribus ſacerdotes habitare non licet.

Oportet ſacerdotes quibus domini populus commiſſus eſt: cum magna conſtantia uigilare ſuper dominicas oues: ne lupinis morſibus. i. diaboli ſtimulis laniẽtur. Neq̃ eniz hoc ſilere debeo quod cum graui animi triſticia ⁊ amaritudĩe dico: ſacerdotes cum feminis habitare conſpicio. quod nefarium eſt dicere uel audire ⁊ contra ſanctorum canonum ſancita. ubi enim talis fuerit commorantium habitatio antiqui hoſtis ſtimuli nõ deſunt. ideoq̃ admonendi ſunt ut non antiqui hoſtis decipiãtur fraude: quatenus iuxta apoſtoli uocem non uituperetur miniſterium noſtrũ. cauere enim oportet nos fratres ab illicitis: ut mũdas ualeamus manus ad dominũ leuare. ſcriptũ eſt eni ſancti eſtote quoniã ſanctus ego ſum. ſiquis uero preſũpſerit alit̃ agere: ſacerdotij ſui honore priuetur. unde omnimõ cauẽdũ ẽ fratres: nẽ fallamus populũ: ⁊ illud prophete dictũ iplcatur in nobis Sacerdotes mei cõtaminant ſancta ⁊ reprobant legez. quos ⁊ aliꝰ ꝓpheta increpauit dicens: O uoſ ſacerdotes qui fallitis nomẽ meũ ⁊ dixiſtis in qua re fallimꝰ nomẽ tuũ? quibus reſponſũ eſt: offerentes ad altare meũ pães pollutos non eſt mihi uolũtas in uobis dicit dominus: ⁊ ſacrificiũ non accipiam de manibꝰ ũris quia polluti eſtis. Itẽ ſymmacho.

De eodẽ.

Nolumus ut ſacerdotes prohiberi debeant ne cũ mulieribus conuerſentur: excepta duntaxat matre uel ſorore uel uxore que caſte regenda eſt. Idem in regiſtro.

De eodem.

Legiturꝰ q̃ beatus auguſtinꝰ nec cum ſorore habitare conſenſerit dicẽs: que cũ ſorore mea ſunt ſorores mee non ſunt. docti ergo uiri cautela magna nobis debet eſſe inſtructio. Item ex. vij ſynodo.

De eodem

In omnibus obſeruare conuenit: ut certus quis ⁊ certo tẽpore ⁊ certo loco ⁊ certiſ perſonis uel apparere clericus uel loq̃ debeat mulieribus: ut excludat omnis nefanda ſuſpicio. certe ſolum ad ſolaz accedere nulla religionis ratio permittit. melius eniz duo q̃ȝ unus. ſimiliter eniz ⁊ fidelius ⁊ tutiꝰ res geritur. ue. n. uni quia ſi ceciderit: nõ eſt qui erigat eum. Item ex concilio carthaginenſi. iiij.

De eodez.

Cum oĩbus oĩo clericis extranee femine nõ cohabitẽt: ſed ſole matres auie ⁊ matertere amite ſorores filie fratrũ aut ſororuz

x Frequenter. ratione frequẽtie ꝓ aliquo l̃ extra pſumitur. ſimiliter ex lõga mora. ar. xxxiij. di. quorundam. xix. di. anaſtaſius.

y Secrete. magis enim peccat occulte peccãs q̃ȝ manifeſte: ut. xix. di. anaſtaſius. Sed contra. ff. de ritu nup. l. vltima. ff. de auct. tu. pupillus. §. vlti. qui enim male agit odit lucem. xviij. q. ij. pernicioſam. extra de offi. iudi. del. conſuluit. ⁊ extra ut ec. bene. ut noſtruz So. vbi quis magis cõtẽnit: ibi magis peccat ſiue ſecrete ſiue palam: de hoc. xl. diſ. bomo chriſtianus.

a Oportet. nefarium. id eſt horribile. nam ſi nefarium eſſet dicere malefacẽt gregorius dicẽdo.

b Stimuli. naz ex cohabitatione preſumitur acceſſus. xviij. q. ij. diffinimus.

c Ne fallamꝰ. publicum eni teſtimonium ⁊ opinio non eſt fallẽda. C. de lat. li. tol. l. i. §. ſed ⁊ qui ſcimus. ⁊ ar. xxvij. di. q̃ interrogaſti.

d Qui fallitis. dicuntur eni fallere ex quo habent voluntatez fallendi: nec minus peccant: de pe. di. i. ſicui alias autem nõ fallũt xxiiij. q. iij. deus. mentiri enim deo ⁊c̃. de cõſe. di. ij. panem.

e Pollutos. q̃ȝtum ad ſacerdotes. xlix. di. c. vlti.

f Nolumꝰ. qḋ dicitur in iſtis. c. videtur corrigi extra de cohabi. cle. ⁊ muli. c. i. uel intellige illud quando perſone ſunt ſuſpecte uel ſecum habent ſuſpectas. ſȝ uſq̃ ad quem gradum licz clericis cum conſanguineis habitare? dici poteſt q̃ uſq̃ ad ſecũdum in linea tranſuerſali. j e. cum omnibus ſed in aſcendenti uſq̃ ad. vij. uel hodie uſq̃ ad quintum: quia cuz his nihil ſeui criminis ⁊c̃. ⁊ extra de cohabi. cleri. a nobis. ⁊. C. de epiſ. ⁊ cleri. eum qui. etiam ſi ille perſone iuuenes ſint. vltra ſecundum vero diſtingue: an ſuſpecte ſunt: quia iuuenes ſunt: an non quia ſunt ſenes: ⁊ tunc poteſt: in primo caſu non. ſic etiam diſtingue in ancillis. ⁊ ſic intellige infra e. feminas. ſed contra: nonne clerici debent ſimul dormire. xij. q. i. in eccleſia? ſed hoc de alijs qui ſimul non viuũt. io. ⁊ nota q̃ illi decretali a nobis eſt ſtandum: que vltima eſt de illa materia: ⁊ corrigit decre. primam illius tituli. b.

g Uel vxore. ſupra di. lxxvij. epũs. ar. contra. ſed hoc de ſenibus: illud d̃ ſuſpectis. uel loquitur hic ſm̃ antiqua tempora. uel ſolue ut ibi dixi. ⁊ q̃ dicit caſte: q̃r caſtitas ⁊c̃. xxxi. di. nicena.

h Legitur. ar. q̃ etiã a licitis debemus abſtinere: ſi eorum occaſione peruenitur ad illicita: ar. di. lxiij. §. verum. xi. q. iij. priuilegium. ⁊. xxi. di. deniq̃.

i Mea. ⁊ hoc intellige cũ tales ſint ꝯſanguinee: q̃ ſine alijs eẽ ñ pñt. uel intellige de epõ cui nõ licet aliquã habere ſecũ. C. de epis. auc̃. epo.

k Sororis. mee. q̃r ſocius ſocij mei ſociꝰ meus non eſt ff. ꝓ ſo. nã ſocij. nec vaſallꝰ mei vaſalli meuſ eſt. ſic nec libertꝰ mei libertus meꝰ ẽ. ff. d̃ v. ſig. modeſtinuſ. nec frater mei fratris. ff. de ritu nupt. generalis. §. inter priuignos.

l In omnibꝰ ut certꝰ. i. ille ad cuius ſpectat officiũ xviij. q. ij. i decima.

m Loco. in hoc. c. hẽs preſumi ꝯ aliquẽ ⁊ ꝓ aliquo ratiõe numeri loci temporiſ: ratione etiã pſone ⁊ cauſe. xxij. q. viij. occidit. ⁊. xxix. di. ſciendũ. ⁊. xxij. q. ij. diffinimus.

n Duo. ar. q̃ q̃ meliꝰ ẽ eſſe duos q̃ȝ vnũ: ut. ij. q. i. illud. ⁊. xij. q. ij. nobis. ar. ꝯ. ff. de admi. tu. l. iij. § q̃ in tutoribꝰ. ſi. ff. de exerc. ne i plures. ⁊ adã dñ ſolus fuit non peccauit: ut de pe. di. ij. item ambroſius. ar. cõtra xxi. q. ij. ſicut. vij. q. i. in apibus. So. hoc broccardoꝝ ẽ ut referas te ad id de quo agitur: licet enim binarius reprobetur. xxxij. q. i. nuptie. non tamen quo ad omnem ſignificationem.

o Cum omnibus. ex familia. quis enim ferret coniuges a viris uel patres a filijs ſeparari C. communia vtriuſq̃ iudi poſſeſſionum: ar. ad hoc. xi. q. iij. quoniam multos. dura eniz eẽt talis ſepatio. ff. de fundo inſtruc. queſitum. §. ſalinarum.

p Etiam anteq̃ȝ ordinarẽtur. idem ſi poſt: ſed ideo dicit: q̃r forte

non haberet neceſſe tot perſonas recipe iam ordinatus: ut filius duceret vxorem in domum patris clerici. ſed ſi prius añ ordinationem patris iam eam habebat in domo: nõ debet eam eijcere. nã turpius eijcitur q̃ȝ non admittitur hoſpes: extra de iureiurã. quẽadmodum.

ꝛ ita patet hic ꝙ clericus poteſt ſe purgare quandoqȝ cum laicis: ut. xviij. q. ij. in decima. ut ibi dixi.

a AD reatuȝ. vite. coguntur eni quandoqȝ ſanctimoniales propter defectum rerum operas aliquas facere clericis uel alijs: ꝛ per talẽ familiaritatem ꝛ rerum defectum coguntur aliqua turpia facere. precipitur ergo hic ꝙ ſi aliq̃ ſint pauperes: ꝙ epiſcopꝰ eiſ prouideat: ꝛ hoc facit de quarta paupeꝝ. ſi obijcias infra de cõſe. di. v. nũq̃ȝ. vbi nũq̃ȝ permittitur: immo iubetur ne ſint ocioſe: ſȝ faciant calatos uel ſimilia. ſed illud intellige ꝙ eccleſie poſſũt facere operas non extraneo. liiij. di. ſi ſeruus. i fine.

n Non oȝ. ꝛ omnino. vnde ſi vir accedit ad balneuȝ extranee mulieris: priuatur donatione propter nuptias: ꝛ mulier dote ſi cum viro alio habuit balneum. C. de repu. l. vlti. immo etiã infamis eſt qui tenet mulieres cuſtodientes balneatorũ veſtes: ut. ff. de his qui no. in fa. athletas.

a Archidiaconum. qui niſi: xxiiij. q. iij. de illicita.

f Priuatum poſt trinã cõmonitionem: ut extra e. ti. ſi quiſpiam.

q Quidaȝ clerici. mulierum. i. ancillarum.

n Et venũdẽtur. ꝛ hoc ſi filios habuerit ſi autem filios non habuerit: claudunt mo naſterio: ut di xxxiiij. fraternitatis. ne filij pereant ꝓpt eoꝝ abſentiaȝ. Itẽ hoc exaudi q̃ñ ꝫbũt cũ eis t̃aq̃ȝ cũ vxoribus: alias nõ ꝓcedo ꝙ venũdari debeãt uel in ſeruitutẽ redigi ꝓpter ſimplicẽ fornicationem: ar. xv. q. vi. c. vlt. ꝛ ut notaui. xxxij. di. eos. ꝛ. xxxiiij. di. fraternitatis.

ꝛ quecunqȝ ex familia domeſtica neceſſitate etiam anteq̃ȝ ordinarẽtur: iam cum eis habitabant: uel ſi filij eorum iam ordinatis parẽtibus uxores acceperũt: aut ſi ſeruis non habentibus in domo q̃s ducant aliunde ducere neceſſitas fuerit. Item ex concilio laodicenſi.

De eodem.

NOn[n] oportet miniſtros altaris uel clericos quoſlibet aut ſe continentes ꝛ omnino chriſtianum cum mulieribus lauacra habere cõmunia. hec eſt enim apud gentiles prima reprehẽſio. Itẽ gregoriꝰ ianuario epõ carolitano Archidiaconũ[a]

De eodem.

Atuum ut audio habitare cum mulieribus prohibuiſti: ꝛ nunc uſqȝ in ea prohibitione deſpiceris qui niſi iuſſioni tue paruerit: cum ſacro ordine uolumus eſſe priuatum[f]. Item ex cõcilio toletano

Venũdentur ab epiſcopo: que appetunt ꝯſortia clericoꝝ illicita.

QUidam[q] clerici legitimuȝ non habentes coniugium extranearum mulierum uel ancillarum ſuarum que interdicta ſunt cõſortia appetũt. ideo quecunqȝ clericis taliter cõiuncte ſunt: ab epiſcopo auferantur ꝛ[n] uenundentur: illis pro tempore religatis ad penitentiam: quos ſua libidine infecerũt. Unde ſyricius papa imerio epõ c. xij.

Non habitent mulieres cum clericis: niſi q̃s neceſſitudo excuſat.

FEminas[r] non alias in domo clericorum eſſe patimur: niſi eas tantum quas propter ſolas neceſſitudinũ cauſas habitare cũ eis ſynodus nicena ꝑmiſit. Itẽ ex cõcilio africano quarto.

Niſi maiorum iuſſione ad femiarum domicilia clerici nõ accedãt.

CLerici[y] continentes ad uiduas uel uirgines niſi ex iuſſu uł permiſſu epiſcoporum aut preſbyterorum non accedant. ꝛ hoc non ſoli faciant: ſed cũ clericis uel cum quibus epiſcopus aut preſbyter iuſſerit. nec epiſcopi ipſi aut pbri ſoli habeant acceſſuȝ ad huiuſmodi feminas: ſed ubi aut clerici preſentes ſunt aut graues aliqui[z] chriſtiani. Item ex concilio carthaginenſi. iiij.

Epiſcopi prouideãt: ne occaſiõe temporalium clericorum familiaritatibus uirgines ſocientur.

AD[a] reatum epiſcopi pertinet uel preſbyteri qui parochie ꝑeſt: ſi ſuſtentande uite preſentis cauſa adoleſcentiores uidue uel ſanctimoniales clericorum familiaritatibus ſubijciantur. Item ex eodem.

VIdue[b] que ſtipẽdio eccleſie ſuſtentantur: taȝ aſſidue in dei opere eſſe debẽt: ut meritis ꝛ orationibus ſuis eccleſiam adiuuent.

GEneraliter[c] etiam pauperibus ꝛ his qui[d] ſuis manibus laborare non[e] poſſunt: epiſcopus neceſſaria prouideat. Unde in aurelianenſi concilio legitur.

De eodem.

EPiſcopus[f] pauperibus uel infirmis qui debilitate faciente ſuis manibus laborare nõ poſſũt uictum ꝛ ueſtimentum inquantũ ſibi poſſibile fuerit largiat. Itẽ innocẽtius[g] exuperio toletano epiſcopo.

Qui uoluptateȝ officio prepoſuerit: modis omnibus ſubmoueat.

PRopoſuiſti[h] quid de his obſeruari debeat: quos in diaconij miniſterio aut in officio preſbyterij poſitos incontinentes eſſe aut fuiſſe generati filij[i] prodiderunt. de his etiaȝ manifeſta ẽ diuinaꝝ legũ diſciplina. ꝛ hẽ recordatiõis

b VIdue. infra. lxxvij. di. c. i.

c GEneraliter. Hic depingitur. lxxxij. di. in qua tractat adhuc magiſter de continentia miniſtrorum. ꝛ addit: ſiquis miniſtro- D. LXXXII. -rum fornicationeȝ cõmittat ꝛ agat penitentiam ex diſpenſatione poteſt remanere in ordinibus: ut. c. vlt. ꝛ referuntur hec duo que dicuntur in hac di. ad id: oportet epiſcopuȝ eẽ ſine crimie: ꝛ ad id oportet epiſcopum eẽ monogamũ: tamen ꝑmittit in. c. i. qualit̃ epiſcopi pauperibus ꝛ infirmis debeant prouidere.

d Qui ſuis. pauper enĩ qui laborare põt ſi ſe immiſcet elemoſyne imperatoris redigitur in ſeruitutem: ſi. C de mendi. va. l. i. lib. xi

e Non poſſunt. ei q poteſt laborare nõ debet eccleſia ꝓuidere: ut. v. q. v. nõ omnis. ꝛ dicit glo. ſup mattheum: iuſtius feceris ſi iniuſte petentẽ coꝛrexeris q̃ȝ ſi ei dederis ꝛc.

r FEminas. permiſit. que eſt ſupra e. in omnibus.

y CLerici. continentes. ut ſunt conuerſi ꝛ deuoti.

z Aliqui. hoc nõ poteſt intelligi niſi de laicis ꝓpter litteram precedentem. Sed quid ſi duo clerici dicunt me commiſiſſe fornicationem cum aliqua tali die: duo laici dicunt me fuiſſe ſecũ tota die in alio loco: dico ꝓponendos laicos: quia ſtãt pro reo.

f EPiſcopus. pauperibus. j. di. lxxxvi. c. i. ꝛ. ij.

g Innocentius. qui fuit tertius a ſyricio.

h PRopoſuiſti. diaconij. ideo non dicit de ſubdiaconis: quia nõ erat ſacer ordo: non tamen poterat contrahere. xxxij. di. ſiqui.

i Filij. filius eni eſt ar. ambulans ſuper terram de incontinentia patris teſtificatur. xxvij. di. priuſq̃ȝ.

k Nõ ſola. i. a ſolis continentibus: ut. lxxxiiij. di. cũ in pterito.

ſyricij epiſcopi monita euidentia commearunt:ut incontinenteſ in officijs poſiti talibus omni hono re eccleſiaſtico priuarētur:nec ad mittantur ad tale miniſteriuz qd[k] ſola continentia oportet impleri eſt enim uetus admodum ſacre legis auctoritas iam[l] inde ab iītio cuſtodita:ꝙ[m] in templo āno uicis[n] ſue habitare precepti ſūt ſacerdo tes:ut ſeruientes ſacris oblationi bus puros ⁊ ab omni labe purga tos ſibi uendicent diuina miniſte ria.neqꝫ eos ad ſacra officia fas ſit admitti:qui exercent etiam cū[o] uxore carnale conſortium: quia ſcriptum[p] eſt:Sancti eſtote[q]:quo niam ego ſanct⁹ ſū dicit domin⁹ deus neſter. quibus utiqꝫ proptē ſobolis ſucceſſionem uſus propte rea fuerit relaxatus:quia ex alie na tribu ad ſacerdotiū nullus fue rat auſus accedere:quo[r] magiſ ipi ſacerdotes uel leuite pudicitiam ex die ordinatiōis ſue ſeruare de bent:quibus ⁊ ſacerdotiū uel mi niſterium ſine ſucceſſione eſt. nec[ſ] preterit dies qua uel a ſacrificijs diuis uel[t] baptiſmatis officio ua cent. Naz ſic paulus ad corinthi os ſcribit dicens: Abſtinete uos ad tempus ut expeditius uacetis orationi. ⁊ hoc utiqꝫ laicis prece pit[u]:multo magis igitur ſacerdo tes quibus ⁊ ſacrificandi ⁊ orādi iuge officium eſt:ſemper debebūt ab huiuſmodi conſortio abſtinere quia ſi cōtaminatus fuerit carna li concupiſcentia: quo merito ſe poſſe exaudiri credit: cum dictuz ſit:omnia munda mundis: coinq natis autem ⁊ infidelibus nihil ē mundum: ſed coinquinata eſt eo rum mens ⁊ conſcientia. ſed for taſſe hoc ſibi credit:quia ſcriptuz eſt:unius uxoris[x] uiruz. non dixit hoc:ut[y] permaneat in concupiſcen tia generali ſed[z] propter continen tiam futuram[&]:quod apertiuſ de clarauit dicens:qui autem ſunt i[9] carne deo placere nō poſſunt. uoſ autem iam non eſtis in carne:ſed i ſpiritu. ſed[ꝝ] ea plane diſpar ⁊[a] di uerſa ſententia eſt. nam ſi ad ali quos forma eccleſiaſtice uite pari ter ⁊ diſcipline que ab epiſcopo ſy ricio ad omnes prouincias[b] com meauit non[c] probatur perueniſſe hiſ ignorantibus[d] uenia non nega bitur[e]:ita ut decetero penitus in cipiant abſtinere:⁊ ita gradus ſu os in quibus fuerint inuenti retē tent ut eis non liceat ad potiora conſcendere:quibus in beneficio eſſe debet:ꝙ hunc ipſum locū quē retinent non amittunt. Siqui au tem ſciſſe formam uiuendi miſſaz a ſyricio deteguntur[f]:neqꝫ ſtatim cupiditatem libidiniſ abieciſſe:illi ſunt modis omnibus ſubmouen di. qui poſt admonitionem cogni tam preponendam arbitrati ſunt uoluptatem. Item ſyricius papa.

l ¶ Iam inde.id eſt de hoc articulo.

m ¶ Quo in templo.ſufficit ergo ſcholari ad hoc ut ſtipendium conſequatur ut ſua vice ſeruiat eccleſie.ſ.cum ibi eſt.

n ¶ Uicis.id eſt ſeptimane.alias eſt dies pro anno:ut.xxxiij.q.ij.hoc ipſū

o ¶ Cum vxore.multo ergo fortius ſi cum alia.

p ¶ Scriptuz eſt. ſufficit ergo ita ſcriptum eſſe:lz ſit durum: ar. xix.di. in memoriam ff.qui ⁊ a qui.li.ma.l. proſpexit.

q ¶ Eſtote.ar.contra.xxxi.di nicena.nam caſtitas eſt cum propria coniuge.

r ¶ Quo magis.id eſt q̃to magis.

ſ ¶ Nec preterit. preter ſabbatum magnum ⁊ diem precedentem:ut de conſe.di.iij.in ſabbato.uel dic ſacrificijſ id eſt officijs diuinis.

t ¶ Uel baptiſmatis. cum neceſſitas exiget. alias baptiſmus qui fit cum cerei benedictione.⁊.ix. lectionibus bis in anno tantuz fit: de conſe.di.iiij.ꝓpe.

u ¶ Precepit.id eſt ꝑſuaſit: ut.xxiij.q.iiij. chriſtiano. uel ꝑcepit vxoribus volentibus continere.uel dic preceptum eſſe cuz vir accipit corpus chriſti ut ſcilicet non exigat:ſed reddere tenetur omni tempore.

x ¶ Uxoris.id eſt non dicit eum eſſe virum vxoris vniuſ:ut ea vtatur tempore ſyricij in ſacerdotio.

y ¶ Ut permaneat.ar.voces affirmatiuas reſoluendas in negatiuas: ar. ſupra di.xxvi.vna tm̄.⁊.c.vnius.

z ¶ Sed propter incontinentiam.id eſt ut ea mortua contineat: ⁊ ſecundā non ducat.⁊ ſic negatiue legit̄.id eſt non pluriū:ar.extra de teſti.licet.

& ¶ Futuram.id eſt quam timebat.

9 ¶ In carne.carnaliter viuentes.

ꝝ ¶ Sed ea plena.hic reſpondet conſultationi:⁊ reuertitur ad cōſtitutiōẽ ſyricij:de qua dixerat.dicit autem.h.⁊ alij ꝙ ſyricius bis emiſit conſtitutionem.primo illam que erat data ab apoſtolis.ſ.ut in ſacris ordinibus nullus contraheret:⁊ ſi contraheret deponeretur:ut.lxxiiij.di.cum in preterito.hec fuit primo ab apoſtolis ſtatuta.ſed quia aboleuerat:renouata ē a ſyricio procedente tempore referebatur queſtio de talibus de quibus innocē.hic loquitur.ſed tamen quia quidam pretendebant ignorantiam prime conſtitutionis ſyricij:⁊ inde ſumpta occaſione aliam edidit humaniorem mitigando rigorem prime.ſ.ut ignorantes excuſentur: ut.j.e.plurimos.⁊ hanc formam ſcribit.ſ.ſecunde innocentius exuperio.⁊ ꝙ ſcripſit bis ſyricius patet ex hoc.c.⁊ ſe. vbi dicitur:ꝙ quidam excuſantur ignorātia conſtitutionis ſyricij.ſed qualiter hoc dicetur in prima conſtitutione? quidam dicunt ꝙ non dedit de hoc facto niſi ſemel conſtitutionem renouando conſtitutionem apoſtolorum ⁊ mitigando eam cuz ſua diſtinctione.⁊ ſecundum hoc eadem eſt cauſa deciſionis innocentij niſi ꝙ innocentius vtitur diſtinctione circa conſtitutionem ſyricij ⁊ ſyricius contra conſtitutionem apoſtalorum.tertij dicunt ꝙ ſyricius duas emiſit conſtitutiones:ſed in nulla renouauit apoſtoruz conſtitutionem:quia apoſtoli nihil ꝯſtituerūt de incōtinētia:ar xxxi.di. quoniā.⁊ dicit.g. ꝙ quedam cōſtituit eccleſia que non fuerūt ſtatuta ab apoſtolis: ut de ꝯtinētia miniſtrorum.xxxv.q.i.§.hac itaqꝫ.in fi. qd autem dicitur infra.lxxxiiij. di.cum in preterito. ꝙ ſcilz apoſtoli docuerunt: verum eſt exemplo.xxxi.di.omnino nō cōſtitutiōe.ſz de hoc dixi.xxviij.di diaconi.ꝑma ergo conſtitutio ſyricij fuit de continentia ut quicūqꝫ vellet promoueri ad ſacros ordines faceret hoc non tantū promiſſa ſed etiaz preeunte ꝯtinentia.hoc innui videtur lxxvij.di. quicunqꝫ. ſed ga illa non ſeruabatur a quibuſdam pretendētibus ignorantiam:ideo aliā fecit cum diſtinctione.j.e.plurimos. nec fecit primam niſi de promouendis.promotos enim non poſſe aſtringere ſine ſuo velle.ſicut nec poſſet papa conſtituere de acolythis iam promotis ne contraherent:ar.xxxij.q.i.integritas.quod falſum eſt cum habeat plenitudinem poteſtatis.ij.q.vi.decreto.nec legibus aſtringit̄ ut.ff.de le.⁊ cō.princeps.⁊.C.e.digna vox.bar.nec in primo ul̄ in ſecundo.c.habes:ꝙ ſyricius aliquam conſtitutionem fecerit:ſed inuehitur in ſecundo.c.contra incontinentes.de quibus conſult⁹ fuerat diſtinguendo:immo potius diſpenſando. quod patet ex verbo monita in principio.c.⁊ per verbum admonitionem in fi. ⁊ dic ꝯmeauit ñ ꝯſtituēdo ſz ignoſcēdo ⁊ diſpēſando:ut.j.e.pbr̄.

a ¶ Et diuerſa.id eſt diuiſa ⁊ bimēbris.nam recepit diuiſionem id eſt diſtinctionem.⁊ hic de ſecunda.

b ¶ Prouincias.pro maiori parte.

c ¶ Non probatur.ex hoc videtur ꝙ qui dicit citationez ad ſe nō perueniſſe:ꝙ hoc non tenetur probare:ſed potius aduerſarius tenetur probare ꝙ peruenerit ad eum:cum talis negatiua nō poſſit probari:ut extra de elec.bone.ſed non eſt verum:quia credendū eſt verbo nūcij donec contrarium probetur: ut no.iiij.q.iij.§.item in criminali.v̄.item teſtes quos. ſic ergo expone: non probatur perueniſſe:id eſt probatur non perueniſſe.cum eniz cōſtitutio ſit

publice ꝓmulgata: qlibet eā tenet̃ ſcire: ut.xvi.di.ꝙ dicitis. ⁊ ſm leges tenet̃ eā qlibet ſcire vſqꝫ ad duos menſes: ut in auc̃.ut facte noue ꝯſtitutiões.§.i.ſm canões vſqꝫ ad.vi.mẽſes: ut.xvij.di.decernimus. qꝛ ergo p̃ſumebat̃ peruenisse ad iſtos: tenebãt ipſi ꝓbare ignorantiā. ⁊ hoc ē generale ꝙ ꝓpt̃ p̃ſũptionẽ cogit̃ ꝓbare aliqs ignorantiam: ut hic: ⁊ ex̃ de elec.inotuit. ⁊ i.q.i.ſiqui a ſimoniacis. ⁊ C de pi.tu.l.pl't. alſ q dicit aliquẽ ſciuiſſe h̃ tenet̃ ꝓbare: ut.ij.q.ix.idicas. ⁊ ff.ð ad mi.tu.hoc aũt qd eni peccat q p̃ñtis legis inſci⁹ pıſtinā leg̃ obſeruātiā: ut.C.de teſta iubem⁹ i fi. Sꝫ qlit̃ probat aliquis ſe ignoraſſe? dico ſuo ſacro: ut.xxxiij.q.ij. in lectũ.ex̃ de ſen.ex.ſi vo. ut nõ.iiij.q.v. qſqs.in fi.io. uel ẽt alio mõ ſi põt ſe ꝓbare fuiſſe i alio loco. ⁊ forte ſi p̃ſũptio eſt ꝯ eũ ñ credere iuramento ſuo.b. ſed qd ſi collegiũ uel aliqs ꝯuctus dicit ſe ignoraſſe: nunqd tũc oẽs iurabũt? dico ꝙ ſufficit ſi ep̃us cũ maiorib⁹ ð capl'o iurat: ut ff.de ꝯdi. ⁊ de. municipibus. alij dicũt ꝙ eo ipſo ꝓbat ignorãtia ꝙ ñ proba̅t ſciã: ut.C q mili.nõ poſ. ſup fuis.li.xij.

·d Ignorãtib⁹ decretũ ñ ligat ignorãtes .ff. ð decre.ab or. fa.l.vlt.ff.loca l.ij.i ignorãs.

·e Negabit̃. ar.nemi nẽ ligari añq̃ꝫ ꝯſtõ ad eũ puẽiat: ar.di.xxxi.añ triẽniũ.xxxvi.q.vi.ſi aũt. xxij.q.v.ſic t.hi. ⁊.xlvij.di.qm̃.xiiij.q.iiij.ſiqs ali.liiij.di.ex ãtiqs.

·f Detegũtur.coip̃o ꝙ nõ ꝓbãt ignorãtiā: cũ ad oẽs cõmeauerit.

·a Plurimos.ſolius ſucceſſiõis cauſa p̃cipue, nam ⁊ cauſa incontinentie.xxxij.q.ij.§.his itaqꝫ.

·b Qūia aliquãti.ut tua.cũ ergo hic ſcribat vni: ⁊ in p̃cedẽti.c. dicat̃ ꝙ ꝯſtitutio ſyricij pape ad oẽs ꝓuicias cõmeauit: pꝫ ꝙ duas emiſit ſyricius ꝯſtitutiões. ⁊ etiã qꝛ hic dicit ignorãtiã reſpectu p̃me: lapſos reſpectu.ſ.ſecũde conſtitutiõis.

·c Miſericordiã. qꝛ illa igrãtia iuris ñ eos excuſat a toto. ſꝫ qꝛ facili⁹ cũ eis diſpenſat̃. alij dicũt ꝙ vnã tm̃ emiſit: ⁊ dicũt igrãtiã apl'ice ꝯſtõis.

·d Deiecti.id eſt lapſi.

·e Priuilegij.ar. ꝯ eos q p̃tẽdũt ſe ñ debẽ dare decimas: qꝛ p̃deceſſores ſui nõ dederũt. ⁊ ſic uti volũt priuilegijs ſuoꝝ ãtiquoꝝ: ex̃ de deci.c.ij. ⁊ c. cꝫuis. Itẽ ar. ꝯ illos q ꝓ ſui iuris tuitione ꝯſuetudies antiq̃s allegant: ut.xxxij.q.iiij. nemo. ⁊ i.q.iiij.c.vlti.

De eodem.

Plurimos[a] ſacerdotes christi atqꝫ leuitas poſt longa conſecrationis ſue tempora tam de coniugijs ꝓprijs q̃ꝫ etiã de turpi coitu ſobolem didicimus procreaſſe ⁊ crimen ſuũ hac preſcriptione defendere: quia in ueteri teſtamẽto ſacerdotibus ac miſtris generandi facultas legitur attributa. dicat nunc quiſqs mihi ille eſt ſectator libidinũ preceptor uiciorũ: ſi eſtimat ꝙ in lege moyſi paſſim ſacris ordinibus a deo noſtro relaxata ſunt frena luxurie: cur eos quibus cõmittebantur ſancta ſanctorum premonet dicens: ſancti eſtote qꝛ ego ſanctus ſum dominus deus ueſter? cur etiã ꝓcul a ſuis domibus anno uicis ſue in templo habitare iuſſi ſunt ſacerdotes? hac uidelicet ratione: ne uel cum uxoribus ſuis poſſint carnale exercere cõmercium: ut conſcientie integritate fulgentes munus acceptabile deo offerrent. quibus expleto deſeruitionis ſue tempore uxoris ſue uſus ſolius ſucceſſionis cauſa fuerat relaxatus: quia non ex alia niſi ex tribu leui quiſq̃ꝫ ad dei miniſteriũ preceptus fuerat admitti. ❡ Item.

De eode.

Quia[b] aliquanti de quib⁹ loquimur ut tua ſanctitas rettulit ignorantia lapſos ſe eſſe deflent: his hac conditione miſericordiaꝫ[c] dicimus non negandaꝫ: ut ſine ullo honoris augmento in hoc quo deiecti[d] ſunt quãdiu uixerit officio perſeuerent: ſi tñ poſt hoc ꝯtinentes ſe ſtuduerint exhibere. hi uõ qui illiciti p̃uilegij[e] excuſatiõe utũtur: ⁊ ſibi aſſert̃ ueteri hoc lege cõceſſum: nouerint ſe ab oĩ eccl'iaſtico honore quo indigne uſi ſt̃ apl'ice ſedis auc̃te deiectos: nec unq̃ꝫ poſſe uenerãda tractare myſteria a quibus ſcipĩ dũ obſcenis cupiditatibus inhiãt priuauerũt. ⁊ quia exẽpla p̃ñtia cauere[f] nos p̃monẽt i futurũ: ſi qlibet ep̃s pb̃r aut diaconus: qd̃ nõ optam⁹ fuerit talis inuẽtus: iã nũc ſibi oẽꝫ ꝑ nos indulgentie aditũ itelligat obſeratũ: qꝛ ferro neceſſe ẽ: ut[g] abſcidãt̃ uulnera q fomentoꝝ nõ ſentiũt medicinã. ❡ Qui aũt ꝓpter peccata iubẽtur deponi p⁹ ꝯdignã pniaꝫ i ſuo ordine poterũt reparari. ❡ Unde in gangrenſi concilio legitur.

Que pnia ſit iponeda ſacerdoti: q de fornicatione ꝯuictus fuerit.

Preſbyt̃[h] ſi fornicatõeꝫ fecerit q̃ꝫ q̃ꝫ ſꝫ canões aploꝝ[i] debeat deponi: tñ iuxta auc̃tem[k] beati ſilueſtri ſi in uicio non ꝑdurauerit ſi ſua ſpõte ꝯfeſſus adiecit ut reſurgat. x[l] ãnis in hũc modũ peniteat trib⁹ qdẽ mẽſib⁹ a ceteris remot⁹ pane ⁊ aq̃ a ueſpe in[m] ueſpam utatur. tñ aũt dieb⁹ dñicis ⁊ p̃cipuis feſtis modico uino ⁊ piſciculis atq̃ꝫ legumib⁹ recreet̃: ſine carne ⁊[n] ſanguie ouis ⁊ caſeo utat̃: ſacco idut⁹ humi adhereat: die ac nocte miſericordiã dei oĩpotentis iploret. finitis trib⁹ mẽſib⁹ ꝯtinuis exeat: tñ i publicũ ñ ꝓcedat: ne grex fidelis i eo ſcãdalũ patiat̃: nec.n. dꝫ ſacerdos publice penitẽ[o] ſicut laic⁹: p⁹ ea aliquãtiſper uirib⁹ reſũptis unuꝫ ãnũ ⁊ dimidiũ i pane ⁊ aq̃ expleat exceptis dñicis dieb⁹ ⁊ p̃cipuis feſtiuitatib⁹ in quib⁹ uino ⁊ ſanguie ouis ⁊ caſeo iuxta canõicã mẽſurã uti poſſit. finito p̃mo anno ⁊ dimidio corpis ⁊ ſãguis dñi ne idu reſcat pticeps fiat: ⁊ ad pacẽ ueniat: pſalmos cũ frib⁹ in[p] choro ultimus canat: ad cornu altaris ñ accedat: iuxta bti clemẽtis uocẽ[q] minora gerat officia. deinde uõ uſq̃ꝫ ad expletionẽ ſeptimi ãni omni qdeꝫ tempore: exceptis paſchalib⁹ dieb⁹ tres legitimas[r] ferias i una quaq̃ꝫ hebdomada in pane ⁊ aq̃

·f Cauere.ar.ex p̃ñtibus futura p̃ſumi: ar. di.l.ſiqs diaconus. ⁊ di.li.preterea.

·g Ut abſcidãt̃.ſic.xvi.q.i.in canonibus.

·h Preſbyt̃. h̃ itelligũt qdã ð diſpenſatiõe: alij de iure: qꝛ ep̃s p⁹ pactã pniaꝫ tenet̃ diſpenſare: ar.l.di.dño ſcõ. vñ dicunt hodie ꝓ fornicatione neminẽ deponẽdũ: niſi in ea ꝑduret. ⁊ iõ qꝛ hodie fragiliora ſt̃ corpora nr̃a q̃ꝫ oli erãt. xxxiij.di.fraternitatis. ſꝫ eadẽ rõne debes dicẽ de quolibet crimie: ut ĩ.e.c.v̂.eadẽ quoq̃ꝫ. ⁊ nõ.ſ.px.di.c.maximianus.

·i Aploꝝ.hic ꝯcilium diſpẽſat ꝯ aplm in penus: ut.ſ.diſ.ꝓxi.pb̃r ſic.ſ.xxxiiij.di.cognoſcam⁹. ⁊ c.lector.

·k Auc̃tem.hãc ñ habemus in corpore canonũ beati ſilueſtri.

·l Decẽ ãnis.alibi dr̃ ꝙ ſacerdoti ꝓ fornicatiõe iponit̃ pena.xij. ãnoꝝ: ⁊ ep̃o.xv.xxx.q i.ſi ſacerdos. ⁊ c. non dꝫ.alibi.vij.ut.xxxiij. q.ij.hoc ipſũ. Sꝫ varietas delicti iducit varietatẽ pene.ſ.cũ fornicatio ẽ ſimplex uel iceſtuoſa poſſit ſacerdos mitigare penã ꝓ qualitate criminis.

·m In veſpam.naꝫ ea hora debẽt comedere iciunãtes: de conſe.di i.ſolent.

·n Et ſanguine.ar.ꝙ licet comedere de ſanguine illis diebus quibus oua ⁊ caſeuꝫ licet comedere.iiij.di.deniq̃ꝫ.

·o Penitere.ſ.di.ꝓx.ſiqs ep̃s contra. ⁊.xxviij.di.preſbyter contra.ſed expone publice.i.ſolenniter.

·p In choro.ut miniſtret.

·q Uocem.quam non habemus in hoc corpore.

·r Legitimas ferias.ſ.ij. ⁊. iiij. ⁊.vi.feriam: ut.ĩ.e.inuitur. ⁊ de ꝯſe. diſ. iij.ieiunia. ⁊.xxij.q.v.c.i.

·ſ Expleto.ergo recõciliandus ẽ quis peracta parte penitentie ⁊ ſi tota finita nõ ſit: ut.xij.q.ij.de viro.extra de fur.ex literis.in fi.

80

z ¶Denariũ.⁊ ita põt dare denariũ ꝓ ieiunio:qđ ſpũale eſt:nec tñ ſimoniã cõmittit:qꝛ cũ deo itelligiť ꝯhere.ſicut nec lex iulia de ãbitu locũ hꝫ in romana ciuitate:imo ſpũale dať hic tñ.ſ.elemoſyna ꝓ ſpũali.bñ fač ad h̃ qꝛ ſicut ere peccatoꝛ iſte ſe vẽdidit:ut.xv.q.i.nõ ẽ ꝙ cuiq̃ꝫ.ita ⁊ pecũia ſua ſe redimat:de pe.di.i.medicina.⁊ ẽ ar.pro cõmutatiõe pene.xxxvi.q.i.de raptoꝛib⁹. Nũqd aũt põt hic ieiunare ꝑ aliũ:qđ videť:qꝛ denariũ põt dare ut ſe redimat a ieiunio. g̊ multo foꝛti⁹ ꝑ alteri⁹ ieiuniũ põt liberari. Iteꝫ qꝛ ieiuniũ viui liberat moꝛtuũ:ut.xiij.di.aĩe de pe.di.vi.c.i. qđ ꝯcedo.⁊ dꝫ iſte denarius eẽ tal' ꝙ ñ euicať ab eo al's ñ ꝯtigẽt liberatõeꝫ C.de ſen.⁊ inť.libera. ff.de le.iij.q ꝯcubinã. §.ſi heres.qꝛ nõ itelligiť datũ qđ euinci põt ut ibi dr̃: ar.xiiij.q.v. imolãs. Sꝫ nũqd penitẽs ſua aučte poteſt hãc cõmutatiõeꝫ facẽ dicũt ꝙ ſic qđ ñ ꝯcedo i pnia ipoſita ab hoĩe ut ex̃ đ vo.⁊ vo.re. ex D.LXXXIII. multa.in fi.io. ſꝫ certe qđ hic dr̃ de denario aučte hui⁹ canõis facẽ põt penitẽs.nec decre illa i aliquo ꝯdicit.b.

Sꝫ qđ dices ſiq̇ſ vult me ĩťficẽ niſi dem ei pecuniã:nũqd teneoꝛ ei dare ut me liberẽ a moꝛte:ita vr̃ ꝑ hoc qđ hic dr̃:⁊.lxxxvi.di.ñ ſatis.i pñ.dicũt tñ qdã ſolos p̃latos ad hoc teneri:ut.xij.q.ij.gľia ⁊.xvi.q.i.c.vl.alij dicũt ꝙ q̇libet teneť redimẽ vitã alteri⁹.vtꝝ aũt q̇libet teneať defendẽ aliũ:dixi.xxiij.q.iij.nõ inferẽda.

u ¶Redimẽ.ar.ꝙ ea q̃ facere tenemur alia equalẽtia faciẽdo poſſe recõpẽſare ⁊ ita mutationẽ penaꝝ poſſe fieri:ar.xxxvi.q.i.de raptoꝛib⁹.di.xl.ñ cogãť.i.q.i.null⁹ eṗs.

x ¶Sextã feriã.g̊ q̄rtam poſſet redimẽ.qđ eniꝫ de vna negať de alia ꝯcedere videť.xxv.dſ.qualis.

y ¶Eadẽ.ñ tñ eadẽ diſpẽſatio i oib⁹: qꝛ i aliqb⁹ ꝓhibetur.

a ¶Rouidẽdũ. In duab⁹ ſuperioꝛib⁹ di. tractauit mgr̃ ꝙ oꝛdinãd⁹ dꝫ eẽ ſine crĩe ꝓ p̃o.i hac di.oñdit ꝙ ñ dꝫ aliẽis crib⁹ ꝯſẽtire

ieiunet.expleto ſeptio ãni circulo ſi frẽs apud quos penituerit eins cõgruã penitẽtiã laudauerit :eṗs in priſtinũ honoꝛẽ iuxta beati calixti pape aučtem eũ reuocare poterit. Sane ſciẽdũ ꝙ ſecũdã feriã unũ pſalterium canendo aut unũ denariũ paupib⁹ dãdo:ſi opus ẽ redimere poterit.finitiſ aũt ſeptẽ annis:deinde uſq̃ꝫ ad finẽ decimi anni ſextã feriã nulla intueniente redẽptiõe obſeruet in pane ⁊ aq̃. eadem quoq̃ꝫ pnia erit ſacerdoti de oib⁹ alijs peccatis ⁊ criminib⁹ que in depoſitõꝫ eũ inducũt:neq̃ꝫ hoc cuilibet onerofũ uideať : ſi ſacerdos poſt lapſũ digne ut ſupra dictũ eſt:penitẽs ad p̃ſtinos redeat honoꝛes.

Prouidendum quoq̃ꝫ ẽ: ne is qui ad oꝛdinandũ eligitur ⁊ ſi a propꝛio uicio uideať alienus:conſentiendo alienis coinquineť : ut ſymmachus papa ait. Nõ ẽ grãdis differentia an letũ inferas uel admittas.moꝛtẽ eni languentib⁹ ꝓbatur infligere:q hãc cũ poſſit ñ excludit. Hinc gregoꝛi⁹.vij.ait.

Suſpẽdať eṗus ab officio clericorũ ſuoꝝ foꝛnicatiõi ꝯſentiẽs.

Si quis eṗus foꝛnicationi preſbyteroꝝ diaconoꝝ uel crimẽ inceſtus in ſua parochia p̃cio uel p̃cibus interueniente ꝯſenſerit:uľ cõmiſſũ aučte officij ſui nõ impugnauerit:ab officio ſuſpendať. Itẽ aug⁹.

Maxie ecclĩam ledit q ſub noie ſanctitatis delingt.

Nemo qppe nocet i eccľa dei amplius q̃ꝫ q ꝑuerſe agẽs nomen uel oꝛdinẽ ſanctitatiſ ⁊ ſacerdotiſ hꝫ.delinquẽtẽ nãq̃ꝫ hunc redarguẽ null⁹ p̃ſumit : ⁊ i exẽpluꝫ culpa uehemẽť extẽdiť : qñ ꝓ reuerẽtia oꝛdinis peccatoꝛ honoꝛať eṗs itaq̃ꝫ q taliũ crimia ñ corrigit magis dicẽd⁹ ẽ canis ipudicus q̃ꝫ eṗs. Itez inocentius.

Qui nõ reſiſtit erroꝛib⁹:cõſentit.

Erroꝛ cui ñ reſiſtiť approbať ⁊ ueritaſ cũ minime defenſať opp̃miť.negligẽ qppe cũ poſſis ꝑturbare ꝑuerſoſ nihil ẽ aliud q̃ꝫ fouere. neq̃ꝫ caret ſcrupulo ſocietatis occulte:q mãifeſto facinoꝛi deſinit obuiare. Itẽ pius papa.

Non prodeſt ſuo erroꝛe non pollui:qui alieno conſentit.

Quid.n.ꝓdeſt illi ſuo erroꝛe non pollui :quiſ ꝯſenſũ p̃ſtat erranti. Itẽ gregoꝛius.

Qui non occurrit ꝯſentit errãti.

Conſẽtire uideť errãti q ad reſecãda q̃ coꝛigi debẽt ñ occurrit. Sicut ãt qs alioꝝ uicia palpare ñ dꝫ:ita nec maloꝝ laudib⁹ delectari. Unde anaclet⁹ papa cũctis fidelib⁹.

Miſerrim⁹ ẽ eṗs:q maloꝛum laudibus gloꝛiatur.

Nihil illo paſtoꝛe miſi⁹:q gloriať lupoꝝ laudib⁹.qb⁹ ſi placere uoluerit atq̃ꝫ ab his amari elegerit:erit hinc ouib⁹ magna pernicies.null⁹ igiť paſtoꝛ placẽ lupis ⁊ gregib⁹ ouiũ põt.ꝑdit.n.mẽoꝛiã labioꝝ mẽs ťrenis obligata carcerib⁹.ſicut ãt artiũ i ſuo quoq̃ꝫ oꝑe iueniť mr̃ iſtãtia: ita nouerca eruditõis ẽ negligẽtia. Quãq̃ꝫ ſacerdotẽ tã a ſuis q̃ꝫ ab alieis crimib⁹ opoꝛteat eẽ imunẽ:tñ ſi alioꝛſũ ſe ſe hũerit:ñ iõ uerba ſue p̃dicatõis debẽt ꝯtẽni.ſicut.n.ait hiero. ut lixiuiũ ꝑ cinerẽ humidũ fluens lauat ⁊ nõ lauať:ita bona doctrina ꝑ malũ doctoꝛẽ aĩaſ credẽtium lauat a ſoꝛdib⁹ peccatoꝝ.

c ¶Si quis eṗus. p̃cio.de hac mã inuenies xvi.q.vij.decimas.⁊.i.q.i.c.vlt.⁊.c.nullus eṗs.ĩ.xxiij.q.iiij.c.ſi is q.⁊.c.ſi illic.

d ¶Suſpẽdať i.depõať.i.q.iij.ſiqs eṗus.al's eẽt ꝯ.xi.q.iij.teugaldũ.

e ¶Nemo. redarguẽ.ſ.di.xl.ſi papa.vi.q.i.oues.qꝛ vult magł placẽ ſileẽdo q̃ꝫ diſplicẽ redarguẽdo

f ¶Extendiť. delicta.n.maioꝛũ trahunť ab alijs i exẽplũ: ut.xi.q.iij.p̃cipue.

g ¶Nõ cõrigit cũ ẽ clamoꝛ de talib⁹:ex̃ de ſimo.lꝫ heli.

h ¶Erroꝛ cui ñ poſſis ex officio. h̃.n.itelligũt qdã de p̃lato:ar xxiij.q.iiij.ita plane.ſꝫ.h.de q̇libet.xxiij.q.iij.taꝫ ſacerdos.

i ¶Societatł.i ꝓp̃rie ſumiť hoc nom̃ ſocietatł.qꝛ ihoneſtaꝝ reruꝫ ſocietas nulla ẽ.ff.ꝓ ſo nec p̃termutẽdum.

b ¶Inferas.ſiľe ẽ.ĩ.lxxxvi.di.paſche.⁊ ex̃ de ſen.ex.q̃ꝫte.⁊ pꝫ hic ꝙ medicus gratis teneť curare paupẽ ifirmũ:qꝛ pl⁹ dꝫ valẽ apud eũ vita illi⁹ q̃ꝫ ꝓp̃a pecũia:ut.lxxxvi.di.ñ ſatł.. Sꝫ qđ ſi infirm⁹ diues ẽ ⁊ nihil vult dare medico:nũqd gratł teneť ipſũ iuuare cũ nẽo de ſuo cogať facere bñficiũ ut.x.q.ij.p̃carie.cũ ẽt medic⁹ licite põt recipe mercedẽ:ut.xiiij.q.v.nõ ſane dico ꝙ teneť eũ curare ſuis impẽſis:⁊ ſi ꝯualuerit repetat expẽſas:qꝛ vtiliter geſſit negociũ ei⁹ :ut.ff.đ neg.ge.põponi⁹.ẽt ſi moꝛiať eger põt petere ĩpẽſas:qꝛ ſuffič ſi vtiliť cepit gerẽ:lꝫ eučt⁹ ñ ſit ſecut⁹:ut.ff.e.ti.ſꝫ an vltro. nec põt ei obijci ꝙ cã pietatł fecerit ſũpt⁹ illos:niſi eẽt ꝓpinqu⁹ ifirmo:ut C.e.alimẽta. Sꝫ qđ ſi ifirm⁹ ꝓhibet ne aliq̃ medicie fiãt ei:tũc dicũt qdaꝫ ꝙ medic⁹ nullã hꝫ actõeꝫ:ut.C.de neg.ge.l.vl.ſꝫ dico ꝙ eũ initũ poſſũ curare:ſicut initũ poſſũ exhẽ de domo ruitura.xxiij.q.iiij.ip̃a.iuito eni põt ꝯferri bñficiũ:ut.xlv.di.⁊ q emẽdat.imo p̃ſumo ipſũ fuiſſe furioſũ cũ illa v̓ba dixit i egritudie:ut.ff.de ꝯdi.iſti.qdã.⁊ ex̃ de ſucceſ.ab inteſtato.c.fi.

k ¶Quid.n.nõ pollui.directe.nã occaſione alteri⁹ bñ polluũť ſi ei cõſenſerit.

l ¶Qui.infra.xij.q.v.ſiqs.

m ¶Conſenſũ.de triplici ꝯſenſu diſtinxi.ij.q.i notũ.in fi.

n ¶Cõſentire.videť coꝛrigi.ĩ.xi.q.iij.q ꝯſentit.ĩ.xxiij.q.iij.obdit.⁊.xxiiij.q.iij.qui alioꝛum.

o ¶Nõ occurrit.ſi.ff.de iurepa.adigere.ff.de nox.ſi ſeru⁹.in fi.ff. de his q no.infa.quid ergo.§.i.

p ¶Sicut autem alioꝛum ⁊č.

q ¶Nihil.q lupoꝝ.i.laicoꝝ:q qñq̃ꝫ dĩť oues:ut.ij.q.vij.oues

r ¶Placere.ſic.xxi.q.i.c.i.ſimile extra de cle.ꝯiu.c.diuerſis.ſi.ff.de oper.libe.duoꝛum.

ſ ¶Labioꝝ.id eſt predicandi.uel etiã redarguendi.

t ¶Obligata.ſi.ĩ.viij.q.ij.c.vl.⁊.c.dilectiſſimi.

u ¶Negligentia .ſ.xxxviij.di.ignoꝛantia.

a Solicitū. Tria.c. apſice regule hic breuit̄ tāgit:ꝙ debꝫ eē
paudens ꝯtinens monogam⁹.
b Peruenit. paupes quoꝝ curā nō p ſe ſed p archipſbr̄ū vl̄
archidiaconū gerē oꝫ: vt.j.lxxxviij.di.epus. gubernationē
c Conſilia. vn̄ aug. dicit ꝙ a puero nōdū āniculo parat⁹ ē edoce
ri: vt.xxiiij.q.
iij.ſi hēs.alias

q.i.ſi cuſtos.ꝛ.c.ſi hō.ar ex̄ de ap.cū ſit ro.ꝛ.c.repbenſibilis.dic i ſufficiē
ti:ne ſit coñ:ex̄ de offi.dele.c.ex pte.
m In ſe.vt ſi ſtultus ſit i culpa ſapiēs ſit i pena:vt.xxxviij.di.q₂ ea.ꝛ.xx
vij.q.i.ſi cuſtos.ꝛ.c.ſi homo.
n Quod aūt de imūdicia caſtitatis.

D.LXX
XIIII.

ſtultus eē ꝯuī
citur: vt.xxij.
di.de ꝯſtātino
politane:q enī
bono cōſilio ñ
acqeſcit: amit
tere oꝫ digni
tatēꝫ exemplo
roboaꝫ:q ſeni
oribus ñ credi
dit.vij.q.i.de
niqꝫ.ꝛ ad iſtar
vxoris loth:q
cōuerſa ē i ſta
tuā ſal'. ꝛ dicit
lex ꝙ ea firmi
tate nitūt:que
cōſilio gerunt
C.ō repu.l.iij
cū ēt ꝯſilio cl'i
coꝝ ōbeat eps
diſponere de
reb⁹ eccl'e: ex̄
de his q̄ fi.a p
la.ſi con.c.no
uit.Et iſte non
excuſatur qꝛ
potuit ſcire ſꝫ
noluit.xxxviij
di.q₂ ea.nec iu
dici lꝫ deuiare
a reſpōſis pau
dentū:iſti.de
iure.nat.§.rñ.
ſa.ꝛ dic̄ lex ꝙ
ñ ꝓdeſt alicui
ignorantia qꝛ
potuit ſcire p
ſe vel p alium
ff. de bono.ꝛ
poſ. in bonoꝝ
ff.de iur.ꝛ fac.
igno. regula.

d Sapiētiū.
i.q.i. eſtote.
e Ab altero.
ō.di.xxxviij.c.
vlti.
f Poſit.nā
omē artificiuꝫ
ꝛc̄.ff. de le. iij.
fu.s legatis.§
ornatricibus.

g Diſtuliſti.
hoc iō qꝛ iſte
erat legat⁹ iſti⁹
ꝓuincie.

Solicitū quoqꝫ ꝛ uigilā tē oꝫ eē epm circa defē ſionē paupeꝝ reuelatō nē oppreſſoꝝ:tuitōem mōaſterioꝝ. qd̄ ſi facē neglexerit aſpe ē corrigēdus. Unde grego ri⁹ autemio ſbdiacono cāpanie.

Corripiatur epiſcopus:qui circa officium ſuum negligēs extiterit

Peruēit ad nos frēꝫ ꝛ coepꝫ nr̄m paſcaſiū ita deſidē ꝛ ne gligētē i cūctis exiſtere:ut i nullo qꝛ ē eps cognoſcat: adeo ut neqꝫ eccl'ia ipius neqꝫ mōaſteria ſiue fi lij eccl'ie ul' oppſſi ul' paupes eius erga ſe dilectionis ſtudiū ſentiāt nec aliquā ſupplicātib⁹ ſibi in qb⁹ iuſtū ē opē defēſiōis accōmodet ꝛ qd̄ ē grauī⁹ dici ꝯſilia ſapiētiuꝫ ꝛ recta ſuadētiū nulla rōne patia tur ſuſcipe: ut qd̄ p ſe negt atten dere:ab alto ſaltē poſſit addiſcē qd̄ ſi ita eſt nō ſine tua culpa eſſe cognoſcas:q eū obiurgāe atqꝫ co ercē ut dignū eſt diſtuliſti. uolu m⁹ itaqꝫ ut eū corā alijs ſacerdoti bus ꝛ qbuſdā de filijs ſuis nobili b⁹ ꝯteſtari.p hac re debeas ꝛ hor tari:ſi uero qd̄ nō credim⁹ p⁹ hāc adhortationē ur̄am ſolito adhuc more negligēs eſſe tentauerit:ad nos ē oib⁹ mōis trāſmittēd⁹: ut hic poſitus diſcē poſſit qd ul' q̄li ter ſm dei timorēꝫ agere conueni at ſacerdotem. Idem ad eun dem.

De eodem

Nunciatū eſt nobis cāpanie epōs ita negligētes exiſtere ꝛ imemores honoris ſui: ut neqꝫ erga eccl'ias neqꝫ filios pr̄ne uigi lantie curaꝫ exhibeant uel mona ſterioꝝ ſolicitudinēꝫ gerāt: ſeu i oppreſſoꝝ ſiue pauperū ſe tuitio nē ipendāt. ideoqꝫ hac tibi auc̄te p̄cipimus: ut eis ad te cōuocatis ex nr̄o illo mādato diſtricte ꝯmo neas quaten⁹ ita in his q̄ eos iuſte ſm deū agere cōuenit uigilantes exiſtāt:ut nullū nos ō his denuo murmur exaſperet. ſiquēꝫ uēo eo rū p⁹ hec negligentē eſſe cognoue ris:ad nos cuꝫ ſine aliq̄ excuſatō ne trāſmitte: ut qꝫ ſit graue nolle ab his q̄ rephenſibilia ꝛ ualde ui tuperanda ſūt corrigi: regularēꝫ i ſe ualeat diſtrictionēꝫ ſentire. Quod aūt de mundicia caſtita tis ſacerdotib⁹ impat:hoc etiā de qbuſlibꝫ altari ſuientib⁹ itelligen dū eſt. Unde i carth. ꝯcilio.ij. aureli⁹ epus dixiſſe legit.

Qui ſacramentis diuinis inſerui unt: ꝯtinentiā in oibus ſeruent.

Cuꝫ in p̄terito ꝯcilio de cōti nentie ꝛ caſtitatis modera mie tractaret:iſti tres gdus con ſcriptōe qdā caſtitati ꝓſecratio nēꝫ annexi ſūt:epos inqꝫ p̄ſbros ꝛ diacones ita placuit ut cōdecet ſāctos ātiſtites ac dei ſacerdotes necnō ꝛ leuitas ul' q̄ ſacris diuis iſeruiūt cōtinētes eſſe i oib⁹: quo poſſint ſimpl'r qd̄ a dn̄o poſtulāt ipetrare:ut qd̄ apl'i docuerūt exē plo:ꝛ ipa ſeruauit antiqtas:nos quoqꝫ cuſtodiam⁹. ab uniuerſis epis eſt dictū:oibus placet ut epi p̄ſbri ꝛ diaconi ꝛ q ſacra ꝯtractāt pudicitie cuſtodes ēt ab uxorib⁹ abſtineāt. ab oibus dictū ē placet ut i oib⁹ ꝛ ab oib⁹ pudicitia cuſto diat:q altario deſeruiūt. Item ex ꝯci. carthag. vi.

De eodem.

Cum⁹ de quorūdā clericoꝝ q̄s uis erga uxores ꝓprias icōti nētia referat: placuit epos p̄ſby teros ꝛ diacones ſm p̄ora ſtatu ta ēt ab uxoribus ꝯtinere:qd̄ niſi fecerit: ab eccl'iaſtico remoueat officio. ceṫos aūt clericos ad hoc ñ cogi ſꝫ ſm uniuſcuiuſqꝫ eccl'e cō ſuetudinē obſuari debē. Cōtra martin⁹ papa. Si lector uiduam duxerit ut ſupra legit. ſꝫ illd̄ ubi neceſſitas:hic ubi nl'la neceſſitas urget. Similit ꝙ monogamus eps eē iubet: ēt ad reliquos ordi nes eccl'iaſticos deriuāi oꝫ. Unde de ſyrici⁹ papa ſcribit imerio ter raconenſi epiſcopo.

Laica ſit tm̄ cōione cōtētus cleri cus uiduā ducēſ aut ſcdaꝫ uxorē

Quiſqs clericus aut uiduaꝫ ul' ſcdaꝫ duxerit uxorē omi

o Cum i p̄terito.ſ.
i p̄mo concilio
carthaginenſi.hoc.c. ꝛ
ſequens intelligit.h.de
mr̄imonio cōhbendo.
ꝙ.ſ.non licet p̄ſbris v
diaconibus.
p Qui ſacris diuinis
inſeruiunt.i. diaconi.ꝛ
qd̄ dic̄.j.e. ab vxorib⁹
abſtinēdū:dicas de du
cendis. ꝛ ſm hoc ſup
plet hic qd̄ dr̄ in.c. ſe.
in quo non fit mentio
de ſubdiaconib⁹ p illd̄
qd̄ habem⁹.xxxij. di.
placuit.in quo ſūt fere
eadē verba:ꝛ ē ſilr̄ car
thag.ꝯci. ꝛ hic dicit.h.
ꝙ apl'i nō iſtituerūt de
nō vtēdo iā ꝯcto: quia
ſi apl'i hoc inſtituiſſent
orētales hoc admiſiſ
ſent. Alij itelligūt ea ō
cōncto. ꝛ qd̄ dicit.j. ēt
ab vxorib⁹:dicūt aut le
gitime ſibi copulaſ aut
de facto. nam dicunt ꝙ
iſta.c.facta fuerunt an̄
tēpus gregorij:q intro
duxit cōtinētiā miſtris
xxxi. di. an̄ triennium
.i. ſubdiaconibus.pre
ſbyteris vō ꝛ diacōis
ſyricius itroducit imo
dicūt:ꝙ oli ſacerdotes
poterāt ꝯhere an̄ ſyri
ciū.vn̄ ꝛ moyſes ꝯxit.
exponūt ergo: apl'i do
cuerūt exēplo ꝛ ope ꝛ
admonitōe ſm. h. nō i
ſtitutōe vel conſtitutōe
ſm alios.
q Antiqtas.a tpe ſyri
cij hic vocat antiqtatē.
r Cum de quorun
dā ordiatōe. cū
referret de icōtinentia
quorūdā clericoꝝ pla
cuit.ꝛc̄.
s Uxores. cuꝫ qbus
ꝓfeſſi erant continenti
am ſeruare.
t Et diaconos. ꝛ ſub
diaconos.xxxij.di.pla
cuit:vt i ſunt eadē ver
ba.
u Remoueant.ſ.di.
lxxxi.miniſtri.
x Cōſuetudinēꝫ. xxx
ij.di.placuit.ꝛ.c. cuꝫ in
quibuſdam.

h Sacerdotib⁹.i.epiſcopis.
i Diſcere.j.xv.q.v.c.i.
k Nunciatū ē.vigilantes.nā vigilātib⁹ ius ciuile ſcriptū ē.ff.de
his que in frau.cre.pupillus.
l Aliqua excuſatione.ar.i hoc caſu nō licē appellare:ar.j.xxvij.

a Quiſqs clericus.in minoribus ordinibus conſtitutus:qꝛ de alijs nō
poſſet intelligi.
b Uiduā.ſ.di.xxxiiij.lector coñ.
c Duxerit.ꝛ ita ñ icidit i canonē q eū vberauit.hoc vēꝫ erat tpe ſyricij q
p̄ceſſit innocentium q edidit illud.xvij.q.iiij.ſiqs ſuadente.ſed quid hodie

.i.

81

b. dicit q̄ icidit: q̄ iste coronā tenet̄ portare: ex̄ de vi. z ho. cle. cl̄ic⁹ in dle q̄ vbi ꝯxerit cū corrupta vl̄ vidua: stati. p̄uat̄ oi p̄uilegio ꝓut hoc. c. dic̄ si vero cū virgine: tūc ē in ei⁹ optōe an velit retinere p̄uilegiū an nō. si vult re tinere portabit coronā z viuet cl̄icalit̄. si nō: exuit̄ oi dignitate z honore cle ricali: lz qdā ꝯdicāt. io. hoc hodie corrigit̄ per decre. ex̄ de cle. cō. io. b. Itē pz hic q̄ priuilegiū per dit̄ per actum cōtriuz vt ex̄ de consti. cum ac cessissent. z c. cum. m.

hic pz sic̄ nec eligē pōt: q illud iurauit: vt ex̄ qḋ me. cā ad aures. Itē z q̄ si eēt illicitū tn̄ ꝓp̄a auc̄te nō pōt venire ꝯ illud: vt. xxij. q. iiij. inocēs. ex̄. de elec. venerabilē. Itē q̄ lex dicit: q̄ gr̄a ei faciēda ē qui hoc iurauit: vt. ff. ad muni. iperatores. ñ ergo est ius cōe. sol. credo q̄ possit eligi dūmō penituit de tali delicto: q̄ temerarium iuramētū non irrogat ꝑpetu aꝫ ifamiā iudi cio meo: sz tm̄ solēne. iō ego credo so. bñdi cere. b.

d ¶ Quā. s. cōionem.

e ¶ Possidere. ar. icor poralia possideri: de h̄ dixi. ij. q. vij. nullus. z scia possidet̄: vt. xvi. q. i. reuertimini. imo lex dicit plane: q̄ ius possi det̄. ff. cōia pdiorum. l. ij. ex̄ de cā pos. cū eccle sia. z ita facit ad hoc q̄ restitutio cōionis pos sit peti vt aliaꝝ rerū.

f ¶ Presbyteroꝝ. matu ritate sapia scia z mo rib⁹. i. q. i. vilissimus.

p ¶ Porro sapiētiam. j. xxxv. q. vi. c. i. sic. xx. di. de qbus. ff. d iure. immu. semp. ff. de fi. istru. l. ij. z. l. vlti. ar. ꝯ. ff. de edil. edic. p̄capi unt ediles. si. hēs: ex̄ d elec. cū nobis olim.

b ¶ Ali⁹. aā abraaz. mel chisedech eni fuit sacē dos ꝯtēporane⁹ abrae.

ecclesiastice dignitatis priuilegio mox denudetur laica sibi tm̄ cōio ne ꝯcessa: quā ita demuz poterit possidē: si nihil postea ꝓpter qḋ hac carē debeat: admittat. P Re sbyteroꝝ uero nomē q̄ꝙ a sene ctute sit sūptū: magis tn̄ maturi tatē idicat sapiētie q̄ꝫ cāicie cōpo ris. Unde anaclet⁹. Pbri seni ores dicunt nō tā etate q̄ꝫ sapiētia

P orro moysi precipit̄ ut eli gat p̄sbros. i. seniores. ūde z i puerbijs dr̄: glā senū est canicies. hec uero canicies sapien tiā designat. de q̄ scriptū ē: canici es hoiuz prudētia ē. cūq̄ nōgētis z āpli⁹ annis ab adā usq̄ ad abra am uixisse hoies legam⁹: null⁹ ali us prim⁹ appellat⁹ ē p̄sbr. i. seniō nisi abraā: qui multo pauciorib⁹ uixisse ānis ꝯuincit̄. nō ergo ꝓpt̄ decrepitā etatē ul̄ senectutē: sed ꝓpter sapiētiā p̄sbri nominant̄.

H ospitalitas uĕo usq̄ a deo ep̄is est necessaria ut si ab ea inueniantur aliēi: iure ꝓhibeāt ordi nari. Unde gre. scribit io. ep̄o. Hospitalitate nesciēs ñ fiat ep̄s

D. LXXXV.

A rchidiaconum florētinū. ꝓprium nomē. vl̄ q̄ ide fuit.

k ¶ Senio. ecce q̄ sene ctus ipedit ꝓmouēdū. sz nō deijcit ꝓmotū: vt. v ij. q. i. petisti. ex̄ de re nun. lr̄as.

l ¶ Ita tenacē. nō aua ricia impedit ꝓmouen dū: vt. xlij. di. §. i. nam dom⁹ clerici erit oibus cōis. xvi. q. i. q̄m.

m ¶ Qui ab oibus. i. a maiori pte. c. vel dic q̄ hic plures sil̄ fuerunt electi: vt siqs reproba ret̄: alter assumeret̄: vt lxi. di. studij.

n ¶ Singuloꝝ. Itē hic patet: q̄ p̄mo exami nant̄ electi de ꝓpria eccl̄ia q̄ꝫ de ex̄nea. z satis pz hic q̄ lz ex̄neus elect⁹ sit a maiori pte: q̄ tn̄ p̄fert̄ ille q est de gremio eccl̄ie: vt dixi. lxi. di. c. nullus i uitis. z c. qd ꝓderit. Itē hic p̄ius exaiat̄ archidiacon⁹ tāq̄ꝫ maior q̄ꝫ dia conus: q̄ maiores z seniores semp p̄ferunt̄ i electionibus vl̄ in electione minoribus: vt. lxxiiij. di. ep̄oꝝ. z. lxxv. di. c. vlti.

A rchidiaconū florētinuz ec clesie anconitāe q ad ep̄atū fueat elect⁹ scripture qdē sacre sci ētiā hr̄e sz ita etatis senio iā cōfe ctū accepim⁹: ut ad regimis offici uz nō possit assurgē: adyciētes ēt illū ita tenacē existere: ut i domo ei⁹ amic⁹ nūq̄ ad chāitatē itroeat Rustic⁹ āt diacon⁹ eiusdē eccl̄ie q sil̄r elect⁹ fuerat uigilans qdē hō dr̄: sz q̄ꝫtuz asserit̄ psalmos igno rat. florētinū uero diaconū eccl̄e rauennatis: q̄m ab oibus electus memorat̄: solicitū eē nouim⁹: sz q̄lis sit inti⁹ oio nescim⁹. iōq̄ frat nitas tua una cū f̄re nr̄o armenio supraſcripte eccl̄ie anconitane ui sitatore illuc festies accederē: z di ligēter de uita ac morib⁹ singulo rū requirere: si nullo crimine sint ꝑsciꝫ qḋ eos ad hoc officiuz uetet accedē. parit̄ ēt reqrēdū ē: si hoc qḋ de p̄fato archidiacono dictuz ē: q̄ nūq̄ amic⁹ ei⁹ domū igressus ē: si ita se ueritas hēat z utruz ex necessitate aut ex tenacitate talis sit: aut si ita ē senex: ut ad regēdū ñ possit assurgē: ul̄ si tactis sāctis euāgelijs sicut nobis nūciatū est iusiurādū p̄buerit: nūq̄ ad ep̄atū se accedē sz ēt de rustico diacono q̄ꝫtos psalmos min⁹ tenet scrutā dū ē. floret⁹ no aūt diacono rauē nati si nullū sicut dixim⁹ crimē ē qḋ obsistat: apud ep̄m ei⁹ necesse est agē: ut ei debeat cessionē cōce dē: nō tn̄ ex nr̄o mandato uel edi cto: ne cōtra suaz uoluntatez eū cōcedere uideatur.

D octorē āt ep̄z oz eē ne inferioꝝ culpe i eū refun dāt̄: q docēdi officiū ac cepit: qḋ exeq nescit ul̄ negligit. Unde leo ep̄s scribit aglegiēsi ep̄o. Negligentie re ctoꝝ iputant̄ culpe inferiorum.

I nferioꝝ cl̄pe ordinū ad nl̄ los magis referēde sūt: q̄ꝫ ad bsides negligētesq̄ rectōes: q ml̄ tā sepe nutriūt pestilētiā: duz au steriorē dissilāt adhibē medicinā

I Tē leo ep̄s rustico nābon. ep̄o. Homines sunt diligendi: pecca ta odio habenda.

O Dio hēant peccata ñ hoies

p ¶ Quantos. de iure oz to tū psalteriū sci re. xxxviij. di. oēs. z. xxiij. di. qui ep̄s. ex̄ de elec. cū nobis olim.

q ¶ Ap̄s ep̄m. nō q̄ aliqs añ ꝑt eligi q̄ꝫ po stulari a suo ep̄o. lxxvi. di. dilectōnis. z. lxiij. di. lr̄as ex̄ de renun. post trāslationem.

r ¶ Uolūtatē. ar. ep̄m nō de bē cogi vt cō cedat cl̄icū su uz sine volūta te sua: ar. di. lx iij. lr̄as. di. lxx vi. dilectōnis.

D. LXX XVI.

Ita nemo cogi tur aliquē a su a p̄tāte liberāe C. de emā. nec auus. nec cogi tur qs iuitus mutāe familiā C. de adop. l. penul. §. i. sicut nec abbas cō pelled⁹ ē mōa chū suū conce dere. i. q. ij. q̄ꝫ pio. z. lviij. di. c. i. z. ij. ita nec episcopus: in auc. d sāc. epi. §. nullū autem ep̄z. Itē. ar. q̄ mā. pape sic ē itp̄tādū vt nulli faciat p̄iudiciū: vt. ix. q. iij. non vero. ex̄ de offi. dele. super eo. xcix. di. ecce. C. de eman. nec auus.

o ¶ Sanctis. videtur ergo q̄ ꝓpt̄ tale iuramētū aliqs repellit̄ ab ep̄atu. q̄re n. iuberet̄ de hoc inqri: si ꝓpt̄ hoc nō repelleret̄. b. distinguit: si iurās hoc intellexit q̄ nollet recipe ep̄atū: quecūq̄ necessitas instaret iuramentū tale nullū fuit: nec tenet̄ illud seruare: vt. vij. q. i. scias. viiij. q. i. i scripturis. sz si alio mō intellexit venialit̄ peccauit: q̄ temere iurauit: vt. xxij. q. iiij. §. illici tū. semp aūt itelligit̄ iuramētū eē temerariū: cū nō subē necessitas: vt ex̄ de iureiur. z si christ⁹. si aūt ignorat̄ an ḡnalit̄ itellexit vl̄ nō: tūc p̄sumo q̄ tm̄ de licitis iurauerit: vt ex̄ de iureiur ad nr̄az. Sz nūqd tale iuramētū exclu det electū: ñ vr̄: vt ex̄ de renū. cū int̄. i fi. ex̄ de iureiur. sicut nr̄is. nec teme rariū iuramētū repellit a beneficio: ex̄ de resti. spo. solicite. nec a testimōio vt ex̄ de testi. itimauit. ex̄ de testi. cogē. ꝓuenit. cū p̄hia vnius anni iponat̄ ꝓ temerario iuramēto: vt. xxij. q. iiij. q sacro. ꝯ videt̄ q̄ nō possit eligi: vt

d D Doctorē aūt. In hac di. lxxxvi. repetit illud capl̄m ap̄lice regule: oz ep̄m eē doctorē. hec aūt doctrina dz cōsistere i disciplina correctōis: z i s̄mone p̄dicatōis: i disciplina vt corrigat ex charitate z cū leuitate nō ex odio. nec modū exce dat i correctione: sz si excesserit veniā ñ cogit̄ a subditis postula re. In s̄mōe p̄dicatōis. s. vt p̄dicet sciaz sacre scripture ñ hūane. j. e. cū multa. replicat ēt in hac di. c. oz ep̄m eē hospitalē: sed verbis alijs. s. oz ep̄m eē liberalē. l.

b ¶ Inferiorū. culpe. nota q̄ p culpā subditorū ꝓbatur negligen tia p̄lati: vt. xxviii. di. ꝓpter. z. c. peruenit.

c ¶ Negligentesq̄. ꝓpt̄ negligētia. ergo bene punitur aliquis: de consec. di. i. nemo. ff. ad. l. aqui. seruus. §. si fornicarius. lxxxi. di. O dictum.

d ¶ Odio. non hoies. xxiij. q. iiij. duo ista. j. de pe. di. i. q̄ꝫobrem.

ſ.xlv.ſunt nanqȝ.
e ¶ Non ſeuiētis.qꝛ hoc ſolū bñ agiť ⁊c̄.ȷ̄.de pe.di.iij.ipoꝛtuna.⁊ c.qꝛ diuinitatis. xxiiij.q.iij.cū ſancti.
f ¶ Sȝ medentis:vt.xxiij.q.v.ꝓdeſt.ē ēt opinio ſimil:in auc̄.de man.pꝛīn.§.non pmittas.colľ.iij.l.

andiui illa ergo auc̄tas:vade pꝛi⁹ recōciliari fratri tuo anteq̄ȝ offeras ad altare de pꝛelatis non intelligiť.
o ¶ Diligatis.i.diligere debeatis.
p ¶ In doctrina.
q ¶ Nec laudes.iupiť ex alto piuria ridet amātū.

a ¶ Culpaȝ faciētis ſ.io.ligat arenas ſine cemēto:⁊ idē deciēſ dicit.b.
b ¶ Emēdare. culpā hȝ faciē tis:qui negligit. hoc exaudi poſt admonitōneȝ:ar.xxvij.q.i.ſi cuſtos.nā alš eſſet eadē pena negligentie ⁊ cooperationis qđ falſū ē.i.q.i.gcqd eſt.
i ¶ Et pꝛīm⁹.nā tres ſūt inocētie grad⁹.xxiij q.iiij.ita plane pꝛīm⁹ ē malū nō facē.ſecūd⁹ eſt faciētib⁹ nō cōſētire.tˀi⁹ peccātes ſi pōt cōrigē.xlv.di.c.tria.⁊.c.duo.
k ¶ Alieno .ȷ̄.vi.q.i.q crimē ifi.xxxvij.di.legāť.ſ.de ꝯſēſu alieni peccati.nā de alieno peccato null⁹ puniť ſaltē in alio ſeculo.i.q iiij.nā itaqȝ.⁊ c.crimē.⁊.lxxxiij.di.qd ꝓdē vij.q.i.§.cum autē.io.
l ¶ Quando dura nimiū.⁊ tūc peccat pꝛla⁹ vēialiť.xxiij q.iiij.q peccat ſic ⁊ q paupeȝ exaſpat ipōtune petētē.xxv di.§.crimis .ȷ̄ ij.q.vij.nos ſi neȝ.Sȝ illud ex hūilitaƌ lenitate ſ ex auctoꝛitate pꝛlatu re.vbi aūt pꝛlat⁹ ex odio modū exceſſit:teneť veniaȝ poſtulare:qꝛ teneť iīuriarū.ff.ad.l.aq.queādmodū.§.mgr̄at⁹.iō aūt magis par cit pꝛlaƌ in hoc cāu q̄ȝ alijs:qꝛ uix pōt qs i cura rei familiaris peccatū euitare.xxv.di.qualis.vľ hoc exaudi vbi modū ignoꝛanť exceſſit:quo cāu non teneť.ff.vi bo.rap.l.ij.§.ſi publican⁹.officiaris eni facili⁹ pcit q̄ȝ alijs:vt ex̄ de ſen.ex.ſi vero.
m ¶ Ne apd eos.ij.q.vij.nos ſi icōpetenť con̄.
n ¶ Frangat auc̄tas.augē eni ex igenio dȝ dignitatē.nimia eni familiaritas ꝯtēptū generat.ff.de off.pꝛſi.obſuandū.ff.de offi.ꝓcō.nec gcq̄ȝ.§.circa.qđ verū ē iter fatuos.ita expōebat azo:vt ab eo

coꝛꝛipiantur tumidi: tolerentur īfirmi:⁊ qđ ſeueri⁹ caſtigare neceſſe eſt:nō ſeuiētis plectať aio ſed medentis. ¶ Itē iohānes.viij.

Qui negligit emēdare quod valȝ facientis culpā habet.

Culpā pꝛculdubio facientis hȝ:q qđ pōt coꝛꝛigere negligit emēdare.ſcriptū qppe ē:ñ ſolū q faciūt ſȝ ēt q cōſentiūt faciētib⁹ pticipes iudicāť:⁊ libat dño pꝛſpera:q ab afflictis pellit aduerſa:⁊ negligere cū poſſit pturbare puerſos:nihil eſt aliud q̄ȝ fouere:nec caret ſcrupulo ꝯſēſiōis occulte q manifeſto facinoꝛi deſinit obuiare:⁊ ꝓbat odiſſe ſe uicia q ꝯdēnat errātes:neqȝ reliqt ſibi locuȝ deuiandi q nō pepcit errāti:⁊ pꝛim⁹ innocētie grad⁹ ē odiſſe nefanda:⁊ latū pandit deliquētib⁹ aditū qui iūgit cū pꝛauitate cōſenſū ⁊ nihil ꝓdeſt alicui ñ puniri ꝓpꝛio q puniēdus ē de alieno peccato. Si aūt i coꝛꝛipiēdo qſqs modū exceſſit: ñ a ſbditis ſȝ a dño uēiā petat. ¶ Itē de aug.ō uita cľicoꝝ.

Veniā a ſubditis non petat:q in coꝛꝛipiendo modum exceſſerit.

Quādō neceſſitas diſcipline i moꝛib⁹ coercēdis dicē uos dura uerba ꝯpellit:ſi ēt ipi modū uos exceſſiſſe ſentitis.nō a uobis exigiť:ut uos a ſbditis ueniaȝ poſtuletis:ne apud eos quos oȝ eē ſubiectos:dū nimiū ſuať humilitas regēdi frāgať auc̄taſ.⁊ tamē petēda ē uenia ab oiuȝ dño q nouit eos quos pl⁹ iuſto foꝛte coꝛꝛipitis:q̄ȝta beniuolentia diligatis. ¶ In doctria uēo ſacre ſcripture auc̄teȝ debēt epi ꝓferre nō ſecula riū lr̄aꝝ pitiā oſtētare.ñ.n.ē epalis officij grāmaticā exponē: nec laudes iouis pꝛſonēt in oꝛe pōtificis. ¶ Itē ō grē.ſcribit ōſiōrio epo

Sacram ſcripturam non grāmaticam debet epiſcopus exponere

Cum multa nob de uřis ſtudijs fuiſſēt nūciata: ita nr̄o coꝛdi ē inata leticia:ut negare ea q̄ ſibi uřa fr̄nitas ꝯcedenda depoſcit mime ualerem⁹.ſȝ p⁹ hoc peruenit ad nos qđ ſine uerecundia memoꝛare nō poſſum⁹: fr̄nitatē uřaȝ grāmaticā qbuſdā exponē.quā rē ita moleſte ſuſcepim⁹ ac ſumus uehementer aſpnati:ut ea q̄ pꝛus dicta fuerāt i gemitū ⁊ triſticiā uerťem⁹ qꝛ i uno oꝛe ſe cū laudib⁹ iouis chꝛiſti laudes nō capiunt:⁊ q̄ȝ graue nefādūqȝ ſit epis canerē qđ neqȝ religioſo ꝯueniat ꝯſidera. ¶ Liberalē quoqȝ neceſſitatē patiētib⁹ ſacerdotē eē oȝ:alš āt uacuū pōtabit nom̄ epi. ¶ Itē de grē.ſcribit ſo ſuo dei inť ceťa.

Sine liberalitate inane poꝛtatur nomen epiſcopi.

Fratrē nr̄ȝ mariauū epȝ uerbis qb⁹ uales excita:qꝛ eū obdoꝛmiſſe ſuſpicoꝛ.dic ergo illi ut cū loco ⁊ mētem muteť:nec ſibi credat ſolā lectōneȝ ⁊ oꝛōnē ſufficē:uť remot⁹ nihil ſtudeat de manu fructificare:ſȝ largā manū habeat:necitatē patientib⁹ ꝯcurrat alienā iopiā ſuā cr̄dat:qꝛ ſi hoc ñ hȝ:uacuū nomē epi tȝ. ¶ In ipa aūt liberalitate mod⁹ adhibēdus ē reꝝ ⁊ pꝛſōaꝝ.reꝝ ut ñ oia uni ſȝ ſingulˀ q̄dā pꝛſtenť ut plˀib⁹ ꝓdeſſe poſſim⁹:iuxta illud ꝓphete: diſpſit dedit paupib⁹.pꝛſonaꝝ ut pꝛimū iuſtis deide peccatoꝛib⁹:qb⁹ tñ dare ꝓhibemur:ñ qꝛ hoieſ ſūt ſed qꝛ peccatoꝛes. ¶ Itē de auguſtinus ſuper iohānem parte .ij.

Immane peccatum eſt res ſuas donare hiſtrionibus.

Donarē res ſuas hiſtrionib⁹ uiciū ē imane nō uirt⁹.⁊ ſcitis de talibus q̄ȝ ſit frequēſ fama cuȝ laude:qꝛ laudať peccatoꝛ in

a ¶ Cum multa.vt negare.ar.ꝙ ſi ſubdit⁹ honeſt⁹ ē:pꝛlat⁹ ei⁹ iuſtas pꝛces ei⁹ dȝ exaudire.ȷ̄.xij.q.ij.religioſā.⁊.xxxv.q.ix.veniam.
b ¶ Grāmaticā.ſȝ qūo iſte exponebat grāmaticā pplˀo! qꝛ foꝛte dicebat:cū ego dico hō: intelligatis tā ō mare q̄ȝ ō feīa:qꝛ cōis generis ē.ff.de v̄.ſi.hois appellatōe.ſed melius dic:ꝙ grāmaticā hic appellat ſciaȝ auctoꝝ.recitabat n.i eccľia fabulatōnes iouis:⁊ eas moꝛaľr exponebat i pꝛdicatōe ſua
c ¶ Verterem⁹.i.debemus vertere.
d ¶ Laudib⁹.ſ̄.di.xxxvij.c.i.⁊.ij.c.legim⁹.⁊ §.cur ergo.
e ¶ Nō capiūt.ñ bñ cōueniūt:nec i vna ſede moꝛāť maieſtaſ ⁊ amō
f ¶ Canē.laudes iouis agmina chꝛiſti.
g ¶ Liberalē.hic.§.reſpicit illū.§.ꝓximū.ſ̄.di.hoſpitalitatis.
h ¶ Fratrē nr̄m iſte de monacho factus fuit epš ⁊ tota die volebat legē vt in monaſterio faciebat.
i ¶ Muteť.ſ̄.di.lxxxi.valet.ȷ̄.di.c.rōnis.
k ¶ Vt remot⁹.ȷ̄.di.lxxxviij.epūs.ꝯ.⁊.c.epūs nullū ꝯ.ſȝ aliud eſt nulla neceſſitate faciēte curaȝ rei familiaris ſuſcipere:⁊ lectionum atqȝ oꝛōnū ſtudio tepiduȝ inherere:qđ inťdiciť.aliud i neceſſitate alijs ſubuenire:⁊ ꝓpter ꝓxios ꝯtēplatōis ſtudium tempare qđ hic pꝛcipiť.
l ¶ Patientib⁹.magis tñ religioſis ſuccurrat.xvi.q.i.c.vl.
m ¶ Vacuum.quo ad etymologiam:qꝛ non eſt ſupintendēs.viij.q i.qui epiſcopatum.
n ¶ Nomē.imo ⁊ noie ⁊ re pꝛuād⁹ ē:vt.xxxviij.di.q̄ ipis.lxviij.di.coꝛepi.
o ¶ Pꝛohibem⁹.alr̄ debem⁹.
p ¶ Donare.hiſtrionibus.iſti hiſtriones ꝓhibenť a ꝓmotōne.xxxiij.di.maritū.⁊ a coꝛpoꝛe chꝛiſti:de cōſe.di.ij.ꝓ dilectione.⁊ ifames ſunt iiij.q.i.⁊.ff.ſte his q no.infa.l.i.§.ait pꝛtoꝛ.
q ¶ Talibus.dare cā vane gľe ꝓ exercitio ſui vicij imane peccatuȝ ē ſed in neceſſitate non.Idē de venatoꝛibus ⁊ meretricibus.in talibus.n.non viciū eſt fouendū:ſȝ natura ſuſtentāda eſt.ſȝ quid de cithariſtis ⁊ alijs:qui varijs vtunť inſtr̄is:nungd ē licitum audire ea vel tāgere vľ talib⁹ pꝛſonis

82

aliqd dare: ⁊ qdē ſi ad voluptatē vl luxuriā nō: q: deū manib⁹ ſimulat: q ꝑplum vocib⁹ delectat: vt. xcij. di. in ſancta. ſ; ad laudē dei bene: vl ob aliā iuſtā cām puta recreationis: q: debilis ē vl infirm⁹: d̄ cō. di. iij. ꝓuenit. v̄. ſi.

r Peccator. j. xxiij. q. iiij. duo.

ſ q Ui venatoribus. nō ꝙ venatio q̄dam oppreſſiua eſt: ⁊ hec illicita eſt vt. s̄. di. vi. §. vlt. Q̄dā arenaria q̄dā ſaltuoſa: arenaria eſt cuȝ qs pugnat in arena cū beſtia dētata ⁊ ad hoc locat opas ſuas. hāc qui exercet peccat mortaliter ⁊ q eā aſpicit ⁊ q eā exercet ifamis eſt: niſi gr̄a viriū ſuaꝝ experiēdarū ff. de poſtu. l. i. §. itē ſenatus. de hac loqtur h̄. c. ⁊ duo ſe. ⁊ . iij. q vij. §. tria. ſaltuoſa eſt q̄ fit i ſiluis ⁊ ſaltibus hec licita ē: tñ ē illicita ex tpe: vt in quadrageſima ⁊ dieb⁹ ieiunioꝝ. xxiij. q. viij. ſi nulla. j. e. an putatis. Itē ex pſona: q: clerico nō ē licita ēt ſi paup ſit ſm quoſdā: vt. xxxiiij. di. quorūdā. q: pōt al's victū q̄rere. xcvi. di. clericus. nā facit ciſtas ⁊ calatos ⁊ retia: de cō. di. v. nūq̄. laico licita ē ob neceſſitatē, ꝓ pellib⁹ ⁊ carnib⁹ nō ob voluptateȝ. ⁊ h̄ de ea q̄ cū clamore fit: ponere aūt laqueū vel rete ſine ſtrepitu ⁊ clamore ⁊ caſib⁹ l; ēt clericis: cū monacho etiā liceat texere linum pro capiēdis piſcib⁹: de cō ſe. di. v. nūq̄. De ſaltuoſa loquitur. j. e. eſau. ⁊ duo ſe capitula.

t Meretricib⁹. meretrix tñ nō turpit̄ accipit l; turpit̄ meretriciū faciat. ff. de cō. ob tur. ca. l. iiij. §. ſ; ꝙ meretrici. ſ; nō ne cā affectionis meretricibus dare poſſum⁹. ff. d̄ do. affectōis dicūt qdā ꝙ ſic pactōe nō p̄cedēte. ſ; cā remunerādi bñ poſſum⁹ p⁹ factū. qđ nō credo: q: ſemp peccatuȝ ē dare: ar. xvi q. i. legi. ff. d̄ do. int̄ vi. ⁊ vxo. l. iij. §. i. rē aūt quā dedi meretrici repetē nō poſſū: ſ; pign⁹ nō pignoraticia ſed rei vē. poſſum: vt. C. de ꝯ. ob tur. cau. l. ij. nō i textu ſed in glo. b. q: conuenit̄ tūc tanq̄ glibet ali⁹ poſſeſſor. ff. ad exhi. de eo. §. heres

desiderijs aie ſue: ⁊ q iniqua gerit bñdicet̄. Grauit̄ deliquūt q uenatori aliqd donāt

QUi uenatorib⁹ donant q̄re donāt dicāt mihi: q̄re dant uenatorib⁹: hoc i illo amāt i quo nequiſſim⁹ eſt: hoc i illo paſcunt: hoc i illo ueſtiunt. ipaȝ neqtiā publicāt ſpectacul hoium: q dant hiſtriōibus. q donāt meretricibus q̄re donāt nūqd nō ⁊ ipa hoibus donāt̄: ñ tm̄ naturā ibi attēdunt opis dei: ſ; neqtiā opis humani. ITem. De eodem.

QUi uenatorib⁹ donāt: ñ hōibus donāt ſ; arti neqſſime. Nā ſi hō tm̄ eēt ⁊ uenator ñ eēt nō ei donares. honoras i eo uiciū ñ nāȝ. IDē i pſal. clxij. De eođ

UIdēt hoies uenatores ⁊ đlectāt̄: ue miſeris ſi ſe ñ correxerit. q. n. uenatorē uidēt ⁊ delectāt̄: uidebūt ſaluatorē ⁊ triſtabūt̄. ITē hier. i pſalmo. lxxxij. De codē

ESau[x] uēator erat qm̄ peccator erat: ⁊ penit⁹ ñ iuenim⁹ i ſcripturis ſanctis ſāctū aliquē uenatorē. piſcatores[y] inuenim⁹ ſāctos. ITē amb. i homelia de q̄drageſima. De codeȝ.

QUid[z] ꝓdeſt ieiunare uiſcerib⁹ ⁊ luxuriā uēatib⁹ abſtinē a cibis ⁊ errare peccatis: ITem. De cođ

AN[a] putatis illū ieiunare fr̄es q p̄mo diluculo nō ad ecctiaȝ uigilat: ñ beatoꝝ martyrū ſācta loca ꝑquirit: ſ; ſurgēs ꝯgregat ſuulos: diſpōit retia: canes ꝓducit: ſalt⁹ ſiluaſq̄ ꝑluſtrat ſeruulos inq̄ ſecū ꝑtrahit fortaſſe magis ad ecctiaȝ feſtinātes: ⁊ uoluptatib⁹ ſuis peccata accumulat aliena: neſciens reū ſe futurū

u Ident.

x Eſau. venatorē. dū vēator ꝑmāet: ne obijciat̄ de euſtachio. l. di. ferꝝ

y Piſcatores. ſ; quare ꝓhibet̄ venari ⁊ nō piſcari: q: forte piſcatio fit ſine clamore venatio nō. vl q: maior ē delectatio i venatione. dū enī qs ē in venatione nihil pōt de diuinis cogitare.

z Quid ꝓdeſt ieiunare. efficaciter ad ſalutem.

a An putatis. ſuulos. nō tñ ſerui debēt ei obedire. xi. q. iij. non ſemper excuſant tñ quo ad quid: vt. xxij. q. v. qui cōpulſus. C. de ſepul. vio. l. ij. C. de his q ſibi in te. aſcr. l. vlt. nō in totū: q: in atrocibus nō debēt obedire. ff. de re iu. ad ea. ff. de act. ⁊ obli. ſeruus. ⁊ dn̄s tenet̄ ꝓ oibus peccatis coꝝ: ex̄ de teſti. ſicut. ⁊. xxij. q. v. qui cōpulſus.

a n Non ſatis. velle cū facultas adeſt: ⁊ neceſſitas inſtat: al's ſufficit bona voluntas cū charitate. xlv. di. due. ſic ex̄ de eo qui mit. i poſ. ꝯſtitut̄

b Ex bono. al's nō ē bonū: ar. ff. mā. l. i. §. ij. ⁊. l. ſi ꝓcur. xxxij. q. v ſicut.

c Ex bona. iformata. ſ. charitate lau.

d Liberalitas. nō in liberalitate eſſe attendendā fidē cām locuȝ tēpus moduȝ neceſſitudineȝ etatē debilitatē cōditionem q̄ diligent̄ ⁊ ordine tractant̄. c. ꝓxi vſq̄ ibi pulchra ēt liberalitas: vbi tractat̄ p̄cipue d̄ mō vſq̄ ibi. itē ſup lucam. exinde oſtēdit p̄ceptū de miſericordia impēdenda eſſe cōmune ⁊ generale oibus.

tā de ſuo delicto q̄ de ꝑditōe ſeruoꝝ. ITē amb. i lib. d̄ officijs. Que ſint in liberalitate ſeruāda.

NOn[a] ſatis ē bñ uelle: niſi ſtudeas ēt bñfacē. neq̄ ſatis ē iterū bñfacē: niſi id ex[b] bono fōte ꝓcedat: hoc ē ex[c] bona uolūtate ꝑficiſcat̄. ITē ꝑfecta liberalitas[d] fide cā loco tpe cōmēdat̄: ut p̄muȝ opet̄ circa domeſticos[e] fidei. grādis culpa ē ſi ſciēte te fidel egeat. ſi ſcias eū ſine ſūptu eē: ⁊ famem tolerare: erūnā ꝑpeti q p̄ſerti egē erubeſcit. Si i cā ceciderit aut captiuitatis ſue nl ſuoꝝ[f] filioꝝ aut calūnie ⁊ nō adiuuas. ſi ſit in carcere poſitus: ⁊ penis ⁊ ſupplicijs ꝓpt[g] debitū aliqđ iuſtus aliqs excruciet̄[h]. Nā ⁊ ſi oib⁹ debet̄ miſericordia iuſto āplius. Si tpe afflictōnis ſue a te nihil ipetret. Si tpe ꝑiculi quo rapit̄ ad[i] mortem plus apud te pecunia tua ualeat q̄ uita morituri: nō eſt leue peccatum. ITem. De eodem.

DOmin⁹ ñ uult ſil effūdi opes ſ; diſpēſari niſi forte ut eliſeus q boues ſuos occidit: ⁊ pauit paupes ex eo qđ habuit: ut nulla cura teneret̄ domeſtica: ſ; relictis omibus i diſciplinā ſe ꝓpheticam daret. ITem. De eodem

EST[k] ꝓbāda ⁊ alia liberalitas ut ꝓximos ſemis tui ne d̄ſpicias ſi egē cognoſcas. meli⁹ ē. n. ut ip̄e ſbuenias tuis qbus pudor ē ab alijs ſūptū depoſcere aut alicui poſtulare ſbſidiū neceſſitatis ñ tñ ut illi ditiores fieri uelit[l] ex eo qđ tu potes ꝯferre iopib⁹. cāȝ enī nā p̄ſtat nō[m] gr̄a. neq̄ eniȝ ꝓpter ea te deo d̄dicaſti: ut illos diuites facias: ſed ut tibi uitam ꝑpetuaȝ

e Domeſticos. niſi ex̄ne⁹ idigēt ad mortē ⁊ domeſtici non. tunc eniȝ pri⁹ ex̄neo ſb uenirē. Sed qd ſi pr̄ me⁹ ē infidelis ⁊ eq̄lit̄ indiget cuȝ fideli: cui tenеor magis ꝓpe. māducator nō hāc q̄ſtionē tenebroſā aquā i nubib⁹ aeris poſſ; tñ dici ꝙ magis fideli: q: dicit hic fr̄ dei ⁊. j. e. cām p̄ſtat natura: ñ gr̄a. h. p̄fert patrē infidelē vt dixi. xxx. di. c. i.

f Suoꝝ. q: qs magl timet in filijs q̄ i ſe ff. quod me. cā iſti qdē. §. vlt.

g Propter debitū. hic loqtur ſm ea tem pora quando ſi debitor non erat ſoluendo dabat̄ creditoribus ad puniendū ipſū. hodie aūtē ſi aliqs conuenit̄ ex maleficio ⁊ non eſt ſoluendo puniri pōt. xiiij q. vi. ſi res. ff. de pe. l. i. §. i. ⁊ hoc caſu non eſt ei ſubueniendū: nec rediměda eſt pena eius: quia eius pena precio remitti ꝓhibetur i. q. i. iubemus. ſi autem conuenitur ex contractu non eſt cruciandus: ſed ſufficit ꝙ cedat bonis. C. qui bono. poſſ. l. i. ⁊ inanis eſt actio ⁊c. ff. de do. ma. l. nā is. tenet̄ tñ ſi poſt perueniat ad pinguiorem fortunā. ff. de ceſ. bo. is qui.

h Excruciet̄. de facto non de iure: ex̄ de pigno. c. ij. C. de ob. obes. in auc̄. vt nulli iu. §. q: vero. coll. ix. l.

i Ad mortem. qualiter hoc intelligi debeat inuenies. xxiij. q. v. res.

k Eſt ꝓbanda. natura. nā oēs fideles ꝓximi ſūt nr̄i: vt de pe. di. iij. c. ꝓximos. ⁊. c. charitas.

l Uelint. nā tanq̄ paupib⁹ debes dare alias nō. xij. q. ij. qſqs.

m ¶ Non gra. vnde ſupple ꝛ affectio.
n ¶ Putant parētes tui q volunt te dare bona eccle illis.
o ¶ Conſideranda ē. hic de etate.
p ¶ Ingenuos. hic de conditione.
q ¶ In egeſtatē. dicit boeci⁹. Inter omnes aduerſitates fortune i felicissimuꝫ genus infortunij ē fuiſſe felicem
r ¶ Et maxime i. tm̄. nam alit non teneor ei ſubuenire: vt ff. de po. l. bona fides. ꝛ. v. q v. nō ois. ſꝫ verū ē ꝙ redimere nō teneor ſꝫ dare elemoſynā bene.
¶ Pulchra hic iteꝝ repetit de modo.
t ¶ Dato. ꝙto enī mioꝛa ſunt q ſpergunt: tāto plꝰes reſpicientes erūt: in auc. de ꝯſul. §. ſi aūt coll. iiij. vn̄ paupibus nō ſūt faciēda ſumptuoſa cōuiuia: vt. xxv. di. §. alios. i fi.
u ¶ Neceſſari. as. C. ð cu. fu. l. vl. §. i l.
x ¶ Honoꝛe. j. de cō. di. i. c. i. j. xij. q. ij. glia ꝫ ſꝫ ibi notāt il. li q hoc ita faciūt. ꝙ ſup dei paupes nō intendunt hoc ñ ita fieri pcipit vt cura pauperū relinquat.
y ¶ Supfluas ar. j. xij q. iij c. ij. l.
ꝫ ¶ Poſſum⁹. qð fit cū nobiſ neceſſaria ſubtrahimus: ad qð ñ tenemur vt. xlii. di. §. i. ſi tamē hoc facimus cōmedā dūſum⁹: vt. xli di. parſimonia. Naꝫ dicit lex ꝙ tunc tenet libert⁹ pronū alere: qñ ſuper eſt ſibi ꝛ deeſt alij: vt. ff. de li. ag. ſigs. §. de alimētis. C. de ope. li. l. i. ꝛ dicit canon: ꝙ in: m̄ dꝫ dare ꝙtū ſibi poſſibile ē. lxxxij. di. c. i. dicit ergo hoc ꝙ poſſum⁹. i. ꝙtū debem⁹ ꝛ tenemur ex pcepto.
¶ Cās. ſic. ð. di. l pōderet. in fi. ꝛ. xi. q. iij. nemo. ꝛ. xxvi. q. vij. al. ligāt. ar. ꝓ. ff. depoſiti ſi hoieꝫ. vbi punit pietas. ſꝫ ibi mia dolo ꝓxima fuit: ꝛ ē qñqꝫ iniuſta miſericoꝛdia. xxiij. q. iiij. ē iniuſta.
¶ Quod cōfregerim⁹ j. xij. q. ij. aurū.

fructū boni opis acgras ꝛ precio miſeratōis peccata tua redimas. putant⁹ ſe parū poſcē: pmiū qrūt tuū: uite tue adimere ꝯtēdūt fructū: ꝛ accuſāt ꝙ eos diuites nō feceris cuꝫ te uelit illi parētes etne; uite fraudare mercede. Item.

De eodem.

Conſiderādā ē in largiendo etas atqꝫ debilitas: nōnūꝙ ꝛ uerecūdia q̄ igenuos⁹ pdit natales: ut ſenibus plus largiaris q ſibi iā nequnt uictū querere. ſilit ꝛ debilitas coꝛpoꝛis ꝓmpti⁹ ē adiuuāda. tū ſiqs ex diuitijs cecidit i egeſtateꝫ ꝛ maxime ſi ſine ſuo uicio: ſꝫ aut latrocinijs aut pſcriptōne aut calūnijs que hēbat amiſit

Item.

Pulchra ēt liberalitas ē i ipſo quoqꝫ paupertas dato⁹ mēſurā tenere: ut abūdes plib⁹: nec cōciliandi fauoꝛis gr̄a ultra moduꝫ fluere. qcqd enim ex affectu puro ac ſyncero ꝓmittit: hoc ē decoꝝ non ſupfluas edificatōnes aggredi nec ꝑtermittē neceſſarias. ꝛ maxime ſacerdotibus hoc ꝯuenit oꝛnare dei tēplū honoꝛe cōgruo ēt ut cultu aula dei reſplēdeat: ipenſas mie frequētare ꝙtum opoꝛteat: largiri peregrinis ñ ſupfluas ſꝫ cōpetētes. Itē cōpatiamur itaqꝫ alienis calamitatib⁹: neceſſitates alioꝝ ꝙtū poſſum⁹ iuuem⁹ ꝛ plus iterdū ꝙ poſſum⁹. melius ē. n. cās pſtare ꝓ mia ꝛ iuidiaꝫ ppeti: ꝙ ptēdere iclemētiā. ꝛ nos in inidiā icidim⁹: ꝙ cōfregerim⁹ uaſa myſtica: ut captiuos redimerem⁹. Idē ſup lucā. De eod

In ſingulis quoqꝫ generib⁹ hoiuꝫ ꝯueniēs tribuit ſanct⁹ iohānes baptiſta rn̄ſū unuꝫ oib⁹ ita publicanis ne ultra pſcriptuꝫ exigant: militib⁹ ne calūnias faciant ne predā regrant: docēs iccirco ſtipēdia cōſtituta militie ne dū ſūptus qritur pdo craſſet. ſꝫ hec ꝛ alia officioꝛuꝫ pcepta ꝓpria ſūt ſingulorū miſicoꝛdie ē cōis uſus iō cōe pceptū ē oib⁹ etatib⁹ oibus officijs neceſſaria ꝛ ab oib⁹ deferēda. nō publican⁹ nō miles excipitur nō agricola uł urban⁹ diues ꝛ paup⁹. ocs i cōe admonēt: ut cōferāt nō hn̄ti. miſericoꝛdia enim plenitudo uirtutū ē. ꝛ iō oibus ꝓpoſita perfecte foꝛma uirtutis ne ueſtimētis alimētiſqꝫ ſuis pcant. miſericoꝛdie tn̄ ipius ꝓ poſſibilitate ꝯditionis humane mēſura ſeruet: ut non ſibi unuſqſqꝫ totū eripiat: ſꝫ qð habet cū paupe partiatur. Idem. De eodem.

Quiteꝝ dei traditio ē: ut pr̄s paſcas parētes. nam ſi iuxta diuinū oꝛaculū ꝯtumelia parētis moꝛte luitur: ꝙto magis fames que multo grauioꝛ eſt: quo loco i ſolentē dn̄s infrenat iactantiam. Idem in libro de officijs.

Paſcē fame moꝛientē: qſqs enim paſcendo hoieꝫ ſeruare poteris: ſi non paueris fame occidiſti. Itē hiero. De eodeꝫ.

Qui clemētiaꝫ non habet nec idutus ē uiſcera miſicoꝛdie ꝛ lachꝛymaꝝ ꝙuis ſpūalis ſit non adimplet legē chꝛiſti. ¶ Similit etiā opoꝛtet epm̄ nō eē pcuſſoꝛeꝫ i. ad uindictā facilē. Unde gregoꝛius ſcribit iohanni epiſcopo coꝛinthioꝛum.

Ad uindictā facilis epiſcopus eē non debet.

Siquid⁹ uēo ad aures tuas ð quocūqꝫ clerico puenerit: q te iuſte poſſit offendere: facile nō credas. nec ad uindictā te res accendat incognita: ſed pn̄tibus ecclēſie tue ſenioꝛibus diligent ē ueritas pſcrutāda: ꝛ tūc ſi qualitas rei popoſcerit canonica diſtrictio culpā feriat deliquētis. Idem ianuario epiſcopo.

De quodaꝫ epiſcopo: qui anteqꝫ miſſaꝝ ſolēnia celebraret: die dominico ad exarandā meſſeꝫ cuiuſdam profectus eſt.

a ¶ In ſingulis. vn̄ū. j. xx. q. j. militare.
b ¶ Omnib⁹. de miſericoꝛdia. impēdenda.
c ¶ Craſſet. i. inpinguat rapiendo ꝛ ſpoliando hoies. l.
d ¶ Paup. ar. ꝙ paup de elemoſynis quas colligit dꝫ elemoſynā facē. j. xij q. i. habebat.
e ¶ Ut ꝯferāt. qcqd. enī hēs vltra id quod tibi ſufficit alioꝝ ē: vt. xlvij di. ſicut hi.
f ¶ Non habēti. q: habēti dare nil aliud ē ꝙ pdere: vt. i. q. ij. paſtoꝛ.
g ¶ Ceterum. quo loco. i. qua aucte.
h ¶ Inſolenteꝫ. q̄ erat. q: ipi filij ſua omia dabant eccl̄ijs vł ſacerdotibus ꝛ nolebāt paſcē parētes: vt. xxx. di. c. i. Naꝫ ꝛ ſi impi⁹ pr̄ ſit: tn̄ paſcēdus ē: vt i auc. de inceſt. nup. §. ſi vo. cōtingit. coll. ij.
i ¶ Paſce. tpe. n. neceſſitatis cibaria cōia ſūt. ff. ad. l. rhod. ð iac. l. ij. §. idem etiam.
k ¶ Occidiſti. occidit qs alium p ſubtractionē panis coꝛpoꝛalis: vt hic. ꝛ. xiiij. q. v. imolans. ꝛ ſpūalis vt di. xliij. ephesijs. detractōne occidit qs odio accuſatione: vt. j. ð pe. di. i. homicidioꝝ. vt de pe. di. i. omnis negligētia. j. di. xxi. c. vlti. ꝛ. lv. di. ſiqs abſcidit. ꝛ ē ſi. ff. de li. agno. necare. j. xvi. q. i. decime. ff. ð re. mili. ðe §. q pponit. xxi. q. iij. ñ ſolū. xij. q. ij. aurum. ꝫ. di. l. ſepe contingit. j. xxij. q. v. nullus aūt. ð. di. xlvij. ſicut. xv. q. vij. c. ij
l ¶ Qui clementiam. ꝙuis. i. ꝙuis faciāt opa ſpiritualia. l.
m ¶ Siquid. qualiter hoc. c. debeas intelligere: habes ex de ſi. ꝫ beli.
n ¶ Non credas. j. xxiij q. iiij. innocens. ꝫ. ibi ð incredulitate que inter ſocios habēda eſt loqtur. ſed hic de illa que ad iudicem pertinet. vł refert vtrū bona vł mala de aliquo dicantur: de hac materia notaui xxiij. q. iiij. ꝙ magnū.
o ¶ Eccle. cū hoc. c. de cauſa inquiſitionis loquat: vt ex de accu. qli ter. ij. ergo in cauſa inqſitionis non habet neceſſe epus alios cōuocare: niſi. canonicos tm̄. nā nomine eccleſie tue maioꝛ eccl̄a intelligitur: ar extra de ver. ſign. cum clerici. ar. coñ. xviij. q. ij. ſiquis abbas. ꝛ extendit hoc nomen eccle tue ad omnes eccl̄ias dioceſis: extra de. vſupal. c. i. Iteꝫ eſt ar. hic: q epiſcopus nō vocatis alijs epis poſſit ēt ſacerdotē cōdēnare. ſꝫ dic ꝙ ſenioꝛes hic vocat epiſcopos: cum iſte coꝛinthioꝝ eſſet archiepiſcopus vel loqt tm̄ de cā pecuniaꝛia: quā pōt tractare epus tm̄ cū ſuis clericis. vel

83

ẽ derogatũ huic p alios canones.vel canonica diſtrictio dicat pena ſuſpẽſionis:quã epus cũ ſuis clericis põt inferre.vl loqt de clericis.j.ſaci os ordines ↄſtĩtutis:quoꝝ cãs ẽt criales põt eps cũ ſuis clericis tractare ꝛ decidere:ar.xv.q.vi.ſi aũt.qd de hoc iuris ſit:iuenies.xv.q.vij.i ſũma.io.

ne cle.vel mona.c ſacerdotibus.

d ¶ Cãs.de hoc nõui.xv.q.ij.in ſumma.

e ¶ Auaricie.nã ꝓpt̃ neceſſitatẽ bñ poſſẽt.xci.di.c.ij.

f ¶ Ad tutelas.j.di.lxxxviij.c.vlt.ʒ.xxi.q.iij. cyprianus ʒ.ſed illud cypriani de teſtamẽtaria tutela ſiue datiua:hic aũt de legitima tutela itelligit. Item.xvi.q.i.gñalit ʒ.ad h dic ꝙ clerici ñ coguut recipe aliquã tutelaꝫ pñt tñ legitimã recipe tutelã ſi volunt: vt hic dicit.ꝛ ẽ hoc puilegiuꝫ clericoꝝ ꝙ lꝫ ipſi poſſint ſuccedẽ alicui ab iteſtato:nõ tñ tenent recipere tutelã: lꝫ al's illud obtineat:vt inſti.ð legiti.pa.tu.ſꝫ eps vl monachus ẽt volẽs nõ poſſet recipere legitimaꝫ tutelã: in auc.de ſanc.epi.§.deo amabiles ꝉ dic ꝙ illi auc.ꝑiudicat ꝑ canonẽ iſtuꝫ: vt eps ꝛ mõach ſi velit poſſint recipe legitiaꝫ tutelã ſꝫ nõ datiuã ꝉ teſtamẽtariã.ſꝫ ad tutelã miſerabiliuꝫ pſõaꝝ oẽs clerici ſiue monachi tenent: vt hic ꝛ.lxxxviij.di.c.i.ꝛ.c.eps gubernationẽ.

Tantã nequitia ad aures noſtras de ſenectute tua ꝑuenit ut eã niſi humanit penſarem fixã iã maledictione ferirem. dictũ qppe ẽ mihi: ꝙ dñico die priꝰꝗ̃ ſolẽnia celebrares:ad exarãdã meſſẽ latoris pñtiũ ꝑrexiſti. ꝛ pꝰ exarationẽ eiꝰ miſſaꝝ ſolẽnia celebraſti:poſt miſſarũ ſolẽnia ẽt terminos poſſeſſionis illiꝰ eradicare minime timuiſti.qð factũ q̃ debeat pena ſeq oẽs q audiũt ſciunt. dubij aũt ꝺ tãta ꝑuerſitate fueramꝰ ſꝫ filiꝰ noſter cyriacꝰ abbas a noƀ reqſitꝰ:ita ſe cognouiſſe ꝓhibuit ꝛ qꝛ adhuc canis tuis ꝑcimꝰ: hortamur ut aliqñ reſipiſcas miſer ſenex atꝗ a tãta leuitate morũ ꝛ operũ ꝑuerſitate ↄpeſcere ꝛ ꝗ̃to morti uicinioꝛ efficeris: tãto ſolicitioꝛ atꝗ timidioꝛ eſſe debes. ꝛ qdẽ pena ſnia inde fuerat iaculãda:ſed qꝛ ſimplicitateꝫ tuã cuꝫ ſenectute cognouimꝰ:interim tacemus:eos uero quoꝝ cõſilio hoc egiſti:in duobus menſibus excõicatos eẽ decreuimus: ita ut ſiqd in eis intra duoꝝ mẽſium ſpaciũ humanitatis aduenerit:bñdictione uiatici nõ priuẽt. deiceps aũt ab eoꝝ cõſilijs cautꝰ exiſte. Vel ꝑcuſſoꝛ eẽ ꝓhibet ne uidelicꝫ proprijs manibꝰ aliquẽ cedat. Vnde in agathenſi cõcilio legitur.

Non liceat epiſcopo ꝓprijs manibus aliquem cedere.

Non liceat epõ manibꝰ ſuis aliquẽ cedẽ.hoc eni alienũ a ſacerdote eẽ dꝫ. Prohibet etiã eps turpis lucri grã eẽ cupidus: ne aliquo ẽt inhoneſto negocio uictũ uel cetera ſibi neceſſaria q̃rat qð generalit ẽt de oibꝰ diuino cultui mãcipatis.i.clericis ul monachis intelligẽ oꝫ. Vnde i chalcedonẽſi ↄci.legit.

Qui cõnumerãt i clero turpibꝰ lucris ñ iſuiãt

Peruẽit ad ſãctã ſynodũ qꝛ ꝺ his q i clero ↄnumerãtur qdã ꝓpt̃ turpis lucri grãm alioꝝ poſſeſſionũ ↄductões ꝛ cãs ſecularium ſuſcipiũt: ꝛ a ſacris officijs ſe ꝑ deſidiã ſeparant. ad domos ãt ſeculariũ ↄcurrũt:ꝛ ſbaꝝ eoꝝ gubernatõe ſeꝗ auaricie cã ſuſcipiunt. decreuit igit ſãcta uniuerſal ul magna ſynodꝰ neminẽ hoꝝ deiceps hoc ẽ epꝫ ſiue clicũ aut monachũ ↄducẽ poſſeſſiones aut miſceri ſecularibꝰ poſſeſſionibꝰ poſſe niſi forte q legibꝰ ad minoꝝ etatis tutelas ſiue curationes inexcuſabiles attrahunt: aut cui ipſiꝰ ciuitatis eps eccl'iaſticaꝝ reꝝ ↄmiſerit gubernacl'a:ꝛ orphanoꝝ atꝗ uiduaꝝ q̃ idefẽſe ſunt:aut eaꝝ ꝑſonaꝝ q̃ maxie eccl'iaſtico idigẽt admiculo ꝓpt̃ dei timorẽ.ſiqs uero trãſgreſſus fuerit hec ꝑcepta: eccl'iaſtice correctioni ſbiaceat.

Viduis ãt ꝛ orphãis eccleſie ꝑſidiuꝫ iplorãtibꝰ epi debẽt adeẽ. ꝛ cõtra iprobo ꝝ uiolẽtias ꝓtectionis patrociniũ eis negare nõ debẽt. Vnde gelaſius gerõtio ꝛ petro epo.

Implorantibus ꝓ̃ocinia epi debent adeſſe.

Licet oibꝰ de nobis ſperãtibꝰ nõ debeamꝰ iq̃tũ poſſumus nos denegare:plus tñ uiduaꝝ ꝛ orphanoꝝ cãs ꝛ ipẽſius ducimꝰ exequẽdas: q̃s tueri a noƀ ul ab oibus diuina manifeſtat aſſertio. Vnde anaſtaſio epo.

De eodẽ

Defenſionis ꝓprie deſolatis

p ¶ Tanta.j.i.q.vij.tanta.

q ¶ Fixa.i. certa ſed cũ iſte abſens eſſet qño papa ferret i eũ ſẽtentiã:dic ꝙ hic loqtur de ſnia cõminatoria.ſ.cõminãdo ei. vel citatꝰ fuit ꝛ noluit venire ꝛ dñs papa recepit teſtes eo abſẽte. de vno hẽs hic.de duobꝰ hẽs.xi.q i.fr̃is.alij dicunt ſniam fuiſſe latã ſub cõditõne ſi.ſ.conſtaret de his q̃ dicta fuerũt de ipſo.

r ¶ Etiã termios.i hoc peccauit grauit ꝛ ſm leges punit pena.laureoꝝ ꝛ relegatione:vt.ff.de t̃mino amo.l.ij.ꝛ.iij cũ diſtinctione vtrum ſit iuuenis an ſenex: vt ibi dicit:ſm legẽ aũt diuinã maledictꝰ reputatur.xij.q.ij.in legibus.

s ¶ Sed filiꝰ.ar.ꝙ credit dicto vniꝰ:vt.j.viij q.iij.talia.ꝛ.xxxi.q.i.c.i.i forma iudicij ꝗ̃tũ ad verã ꝓbationẽ vni teſti non credit: vt ex̃ de teſti.lꝫ i fi.ꝛ.e.ti.veniens.ſꝫ ꝗ̃tũ ad ꝑ̃ſumptionẽ:vt.C.de re.cre.in bone.niſi cãus aliqſ ſpãlis ieniat:vt ex̃ de in integ.reſti.ex l'ris. ꝛ de ꝓcur. ex inſinuatione.ꝛ ex̃ qð me.cã.c.vl.io.ſilit vbi nõ fit ꝑiudiciũ alij:credit vni teſti vt de conſe.di.i.ij. cum itaqꝫ.b.

t ¶ Quia ſimplicitatem nõ ꝙ parcit ſenectuti: vt.xxxiiij.di.fraternitatis xxvi.q.vij.tẽpa.ſꝫ ꝑcit ſimplicitati:de con.di.ij.c.ij.ꝛ ex̃ de reꝝ ꝑmu.cũ vniuerſorum.

u ¶ Tacemus.nõ ergo ſemp q tacet ↄſẽtit: nec ſemp idẽ ẽ tacẽ qð voce cõſentire:ar.de con.di.iiij.cũ pro paruulis.ꝛ.lxv.di.c.ſi forte.

x ¶ Eos.ff.de re indi.conſilij.l.

y ¶ Excõmunicatos.ar.ꝙ quãdoꝗ magis puniunt cõſiliarij ꝗ̃ facientes di.xcvi.duo.xi.q.iij.q cõſentit.ꝛ.xxiiij.q.iij.q alioꝝ.ſꝫ hoc iõ factũ ẽ: qꝛ in iſtis nõ cõueniebant ea ꝓpt̃ que fieret diſpenſatio circa eos.ſꝫ lꝫ iſte debuit puniri:tñ indultũ ẽ ei rõne etatis ꝛ ſimplicitatis.

a ¶ Non liceat.qð tñ põt ꝑ aliũ ꝛ ſi nõ ꝑ ſe:vt.v.q.v.illi q.ꝛ.xiiij.q.vi.c.i.lxxxviij.di.eps gubernationẽ.ita tñ ꝙ ſit clericus.ſi eni ꝑ laicũ ꝑcutit icidit i canonẽ:ex̃ de ſen.ex.vniuerſitatis.ſꝫ qd ſi clericũ nõ habet:tunc verberet ꝑ ſe:vt dixi.xlv.di.i ſũma.

b ¶ Manibꝰ.C.de epi.ꝛ cle.auc̃ ſed neꝗ ꝓprijs manibus.

c ¶ Peruenit.ↄductões.ʒ ex̃ de deci.c.dilecti.nã ibi nõ reprebant monachi q habẽt terras ad firmã.ſꝫ dic ꝙ illud ẽ cũ ſua eis nõ ſufficiũt:vel cum ipſimet excolũt:nõ vt inde plus lucrẽt.ſꝫ vt de fructibꝰ viuãt.adeo aũt hoc ꝓhibet clericis:ꝙ ſi ꝓpter hoc capiunt in fraudem:nõ ſubuenit eis:ex̃

g ¶ Correctõi.i.ſuſpẽſioni ꝛ.

h ¶ Viduis In hac di.lxxxvij.oñdit magiſter ꝙ viduis ꝛ pupillis:libertis ꝛ oppreſſis tenet prelatus ꝓ̃ocinium impẽdere: ꝛ etiam manumiſſos defendere: ad vltimũ ſubiungit de expoſitis.j.e.c.vlti.ꝛc̃.

i ¶ Licet.xi.q.i chriſtianis.

k ¶ Plus tñ.nõ ꝙ ẽt cãe pauperũ ꝛ oppreſſoꝝ ꝛ ꝑegrinoꝝ ſpectant ad eccl'iam:vt.xxiiij.q.iij.ſiqs de potẽtibus.ꝛ.c.ſe.ꝛ.ſ̃.c.ꝓxi.ꝛ ex̃ de ver.ſig.ſuꝑ qbuſdã i fi.ſpectãt ẽt ad iudiciũ regis:vt xxiij.q.v.regũ.ꝛ.c.adminiſtratores.Silit viduis ꝛ pupillis ↄceſſit iperatoꝛ magnũ ꝑuilegiũ.ſ.ꝙ aliqs nõ poſſit illos trahere ad iudiciũ ex̃ ꝓuinciã ipi tñ poſſũt alios trahere.C.qñ impe.int pu.ꝛ viduã.l.vna.vidua ẽ que ẽt maritũ nõ habuit.ff.de ver.ſig.malũ.§.viduã.pupillꝰ ẽ q.j.pubertatẽ deſijt eẽ in pr̃is ꝑtãte.ff.e.pupillus.rñ.i.

l ¶ Defenſionis.pupillis.pupillo tu eris adiutoꝛ.

m ¶ Executionis.i.defenſionis.

D.LXXXVII.

n ¶ Commenta.i.fraudes.
a ¶ Q Uiſqs .remedia.ar.q̄ debeat q̄s de hoc de quo certꝰ eſt vel ſecurꝰ priuilegiū ro.ſe.ipetrare:vt hic elicit᷑: cū oēs tenea⸗ntur defendere talē.ſpolius ar.ex̄ de teſti.lʒ vniuerſis.ar.di.xxiij. ℈ ſʒ.l.
p ¶ Nos.vt tn̄ p̄mo coram ſuo iudice ōſe raſ q̄rela:vt ex̄ de fo.cōpe.ex tráſmiſſa.
q ¶ Rioſitate.i. bona ſignifica tione ſumitur alſ i mala.lxv di.ſane.
D Iuine re tributio nis:q2 nullum bonū irremūe ratū:de pe.di. iiij.nullus.⁊ ē ſi.lxxxi.di.c. penul.
a ¶ Religi oſu.nō oi fide.p hoc c.⁊.ſ.pxi.di. peruenit.collꝛ q̄ clericus bñ pōt legitimaʒ tutelā ſuſcipe ſʒ ēt ex̄nearuʒ perſonarum ſi vult.l.
e ¶ Nō oī fid. ⁊ ita videt᷑ q̄ tutoꝛ teneatur ēt de leuiſſima culpa.C.de pi cu.ta.⁊.cu. tu toꝛibꝰ.ar.ʒ.q̄ ſ.nō teneat᷑ ni ſi ō leui.C. ar. tu.quicquid.⁊ q̄ dicit fide:ē ar.ʒ.perfidos aduocatos q plena fide clie tulos nō defē dunt:ar.ij.q. iij.§.notandum.

auxilio:⁊ q̄ ſuiſ actibꝰ adeſſe.p eta tis īfirmitate nō pñt: exoꝛatū pō ficē decet ſubuenire: q2 pupillil ⁊ uiduis tuitionē etiā diuinitas iuſ ſit ipendi. ⁊ iō maxio ⁊ ianuario clīcalis officij q̄.ſe ſolatio parētuʒ uľ.ppiquoꝝ aſſerūt deſtitutos au xiliū ex nr̄a delegatōe pſtabis:ut aduerſus ip̄robitates aduerſario rū ſuoꝝ.ptecti:tuc executiōisᵐ ni ſu noxia cōmetā nō ſētiāt. Item lcutico ⁊ petro epis. De codē

Q Uiſquis in negocijs ꝓuis nr̄i nominis itercesſiōe ſperat ſi bi remedia poſſe conferri: p2ona nosꝰ ꝯuenit animoſitatē pſtare. Itē honoꝛio epo. De codē

D Iuinē retributionis memoꝛ ad pōtificalē ꝯſciaʒ nō ambi gas ꝑtinere egētiū cōmodis piā ſolicitudinē non negare. Item foꝛtunato epo. Tuetur eccl'ia quos in ſui defenſione ſuſcipit.

E Rreligioſuᶠ pꝛſus ⁊ execrabi le iudicamꝰ:ſi q̄ſq̄ clīcus uel extraneos i ſua tuitōe ſuſceptos nonꝰ oi fide ⁊ tota ai ſui educaue rit ſāctitate. Ac cū olympius dia conus dilectōnis tue felicis atq̄ olympij ſuggerat auūculꝰ: eiuſq̄ puulos tutele uice ſuſcepit nutri endos:ultra latrociniū eē iudica camus:q̄ eos bonuſculis parētū ſic aſſerūt reliq̄t extoꝛres alia re tinēdo alia ꝯtra leges ⁊ iura uen dēdo. Itē ex ꝯcilio auraſico. Confugientes ad eccleſiaʒ extra bere non licet.

N Os q̄ ad eccliaʒ cōfugiūt tra di ñ opoꝛtet: ſʒ loci ſancti re uerentia ⁊ interceſſione defēdi. Si q̄s aūt mācipia clīcoꝝ.p ſuis mā cipijsᵃ ad eccliaʒ ꝯfugiētibus cre diderit occupāda: pᶠ oēs eccl'ias diſtrictiſſima dānatōe feriat᷑. In eccl'ia quoq̄ manumiſſos ⁊ p te ſtamētū eccl'ie ꝯmēdatos: ſiqs i ſeruitutē uľ obſequm uľ ad colo nariā ꝯditōem reuocare tentaue rit:aiaduerſiōe eccl'iaſtica coerce at᷑. Itē ex cōci.agathen̄.

In libertate eccl'ia tueat᷑ libertos

L Ibertos legitie a dn̄is ſuis factos eccl'ia ſi neceſſitas ex egerit tueat᷑. q̄ ſiqs añ audientiā aut ꝑuadere aut expoliare pſūpſe rit:ab eccl'ia repellat᷑. Item ex concilio toletano quarto.

A ſacerdotibus defendant᷑ liber ti:qui in ſeruitutibus reuocantur

L Iberti q̄ a q̄buſcunq̄ manu miſſi ſūt:atq̄ eccl'ie pꝛocinio cōmēdati exiſtūt:ſicut regule an tiquoꝝ prm̄ cōſtituerūt: ſacerdo tali defēſione a cuiuſlibʒ iſolētia ꝑtegant᷑ ſiue i ſtatu libertatis eo rū ſeu i peculio qđ hr̄e noſcūt. Itē ex cōcilio toletano.

Expoſitos defēdat eccl'ia:ſiquis eoꝝ calumniatus extiterit.

S I expoſitꝰ añ eccliaʒ cuiuſcū q̄ ſit miſeratōe collectꝰ:con teſtationis ponat᷑ ep̄la: ut ſi is q̄ collectus eſt intra .x.dies q̄ſitus

dit ad iudicē eccl'iaſticū:vt ex̄ de fo.cō.ex tranſmiſſa.vr̄ ergo q̄ liberti ſpe ctēt ad iudiciū eccleſie:vt.xi.q.i.chriſtianis.vľ dic q̄ lʒ iſte perſone ⁊ alie de q̄bꝰ hic agit᷑ recipiant᷑ ſub.ꝓtectione eccl'ie:nō tñ̄ eximunt᷑ a iudicio ſe culari:vt ex̄ de priui.recepimꝰ.⁊ eſt expſſū ex̄ de fo.cō.ex tenoꝛe.
c ¶ Per oēs.in una excōicet᷑ i alijs denūciet᷑.ſi dicis q̄ nemo pōt pl'es ex cōicari:dic vt nō.iij.q. iiij.c.vlti.
d ¶ Et per teſtamētuʒ. ex̄. de ſer non oꝛ.c.i.
e ¶ Coerceat᷑. niſi ad moniꝰ ſatiſfaciat.⁊ eſt ar.hic q̄ omē crimē eſt eccl'iaſticū.xxxv.q. vi. eps in ſynodo.
f ¶ Libertos.
g ¶ Liberti.peculio ſed nunq̄d liber hō hʒ peculiū? nō: q2 ſicut ſeruꝰ nō hʒ bona ita pr̄familias nō habʒ peculiū.ff.de v.ſig. paſ ſa.ſʒ loq̄t hic ſm̄ tp̄us quo ſeruus erat. vľ pe culiū ſumit᷑ hic impꝛo p̄rie:ar.C.de ioſ.teſta. l.vlti.ff. ad treb. cogi. Re.i. de peculio āt ſer ui qui māumittit᷑ hoc i ſūma nōbis: q̄ ſi ma⸗ numittit᷑ īt viuos:dn̄s vr̄ ei ꝯcedere peculiuʒ niſi adimat expꝛeſſe. Si aūt i teſtō libertas ei reliq̄t᷑: peculi:i apud heredē remanʒ:niſi ex pꝛeſſe ei cōcedat᷑.C.de pecu.eius q̄.li.l. vna.
h ¶ Si expoſitus. ex ponitur aliq̄s a p̄re vľ dn̄o vľ ab ex̄neo ſi a p̄re vľ dn̄o: aut ne ceſſitate vel ſponte. ſi ſpōte nunq̄ pōt recol ligere eū poſtea.nec.n. ſuū dicere poterit: quē pereuntē ꝯtēpſit. C. de infan.expo.l.i.⁊.ij.ſi ne ceſſitate:repetit quādo cūq̄:q2 inuitus vr̄ ex poſuiſſe.C.de iſan. ex po.l.i. ⁊ in his caſibus locū non hʒ ꝓſtatio.

qđ tñ̄ dixi de neceſſitate vr̄ male dictū.nā dicit lex q̄ ſi ip̄e nō pōt eū alere dʒ eū i xenodochiū mittere. C. ō lat.libe.tol.l.vna.§.ſʒ ſcimꝰ.ſʒ qđ dixi in telligas cū nullū talē locū iuenit.⁊ itelligas maxie hoc de filijs. nā de ſuo vr̄ q̄ potiꝰ debeat eū vēdere q̄ exponere.⁊ ē iſte cāus i quo ſuus habit᷑ .p derelicto:ſtati i libertatē eripit᷑:vt.C.de lat.liber.tol.l.vna.i auč.ō nup. §.hoc amplіꝰ.⁊.§.multo magis.alſ occupāti ꝯcedit᷑.ſi aūt ab ex̄neo ⁊ ſcie te dn̄o vľ p̄re:tūc locū hʒ qđ hic dicit᷑.ſi vero ignoꝛāte:ſemp pōt repetere q̄ñcūq̄ venerit.C.de infā.expo.l.i.b.dicit q̄ tm̄ vſq̄ ad.x. dies audit᷑ pr̄ in hoc cāu.qđ veriꝰ credo:q2 de his q̄ publice fiūt nō pōt ꝑtendi ignoꝛan tia:vt.xvi.di.q̄ dicitis. Idē pōt dici q̄ñ pr̄.ꝓpꝛia volūtate expoſuit.iō.hoc teneas breuit᷑ q̄ ſi a p̄re infās exponit᷑ vel ab alio eo ſciente vel ratū habē te ſtati liberat᷑ a patria ptāte.⁊ ſi dn̄s idē facit ſuus ſtati eripit᷑ i libertatē ⁊ liberꝰ i igenuitatē. Idē ē ſi alimēta fuerint iſtis lāguētibus denegata. aut ſi iſti lāguētes expoſiti fuerūt cuiuſcūq̄ fuerint etatis.⁊ qui eos ſuſci piūt:nō hn̄t aliqđ ius in ipſis:vt ex̄ de iſā.vel lāg.expo.c.i.b.
i ¶ Intra.x.dies.de his.x.diebꝰ dic q̄ currūt a tp̄e ſcie ⁊ ſūt cōtinui. ⁊ ſi in tali loco ē q̄ venire nō pōt:reſtituit᷑ p clauſulā generalē:ar.ff. ex q̄.ca.ma. l.i.alij dicūt q̄ ſūt vtiles cū.ſ.expiri pōt.ff.de edi.edic.cū ſex. ⁊ de diuer. ⁊ tē.pꝛe.l.i.ſi vero ille q̄ colligit expēdit aliqua i puero erudiēdo in aliqua arte:repetit a colligente.C.de infā.expo.l.i.qđ aūt cā alimēti expendit nō repetit :niſi in duobus caſibus.ſ.ut ibi ꝓteſtatus eſt.C.de neg.ge.neſēniꝰ

a ¶ Paruulos.nō q̄ ſi minoꝛ ledat᷑ i coñctu:hʒ actionē aduerſus dantē ⁊ accipientē.C.ſi tu.vľ cu.inter.ſi vō ledat᷑ i iudicio:hʒ actō nem aduerſus tutoꝛē tm̄.C.de iudi.ꝑperādū i fi.ſʒ ʒ.ff.de mino. l.ēt.§.i.ſʒ illa lex ꝑperādū.itelligit᷑ q̄ñ tm̄ circa inſtātiā iudicij le ſus ē. Illa.l.ēt in p̄ncipali cā loq̄t᷑ cū reſtituat᷑ in iudicijs minoꝛ: vt.ff.de mino.ēt.§.ex cā.⁊.C.ſi aduer.rē iudi.per totum. io. imo ēt reſtituit᷑ minoꝛ ⁊ ſi cōtumax fuerit:vt.ff.de mio.ēt.b.
x ¶ Cōtra leges.C.de ꝓdi.mino.ꝑ totū.
a ¶ Nos q̄ ad eccleſiā.ʒ.xvij.q.iiij.rerū.
b ¶ Mancipijs.de iſtis manumiſſis ab eccl'ia dicit.b.vel de cōmēdatis eccleſie:q̄ ſi poſtea ipetāt ſup libertate ipi corā eccle⸗ ſiaſtico iudice debēt rñ̄dere.vñ̄ ſiq̄s eos detinēs noller rñ̄dere ni ſi ſub ſeculari iudice:poſſet ſtati eccl'ia ip̄m excōicare. ſi vero nō eſt manumiſſꝰ in eccleſia:tūc p2imo dʒ conueniri q̄ eos moleſtat ſub ſeculari iudice:⁊ ſi nō vult ſatiſfacere p eū:tūc eccl'ia eū cōpel let excōicādo vľ alio mō.lau.dicit q̄ vbicūq̄ māumittat᷑: niſi ma numittant᷑ i eccl'ia vt clerici fierēt:vt ex̄ de ſer.nō oꝛ.c.i. q̄ ſemp p̄ mo cōueniēdus ē q̄ eis litē facit ſub iudice ſuo ſeculari. Sʒ q̄ro ad q̄d ergo eccl'ia recipit libertos ſub.ꝓtectōe ſua:cū illud ius ſit i alijs oibꝰ:q̄ ſi aliq̄s nō pōt hr̄e iuſticiā coꝛā iudice ſeculari:acce⸗

84

vel vbi collect⁹ nō vult tradere filiā suā in vxorē. C. de nup. p̄rem.
b ¶ Peccat. nō i seruū. C. de isfā. expo. l. vlti. ⁊ iō dr̄ iste cū hr̄e: q2 ali⁹ iaꝫ non pōt petere puerū. puer tñ hn̄ recedit ab eo cū voluerit. ⁊ ptinebit ep̄la: q. s. exeat ⁊ pbet eē suū al's nō crederet ei: ar. ꝫ. ex̄ q fi. sint le. ti āmisse: vbi credit p̄ri ⁊ m̄ri dicētib⁹ aliquē nō eē filiū suū: q2 nō ē p̄sumēdū aliquem denegare filiū suū.

¶ Episcopus. testōꝝ i. aptionē: vt. s. corā eo nō apiant: s3 corā ingro census. C. de testa. ꝯsulta. vł dic tuitionē3. i. q sit aduocat⁹. al's p eū dz adimpleri qd̄ i testis relictū ē: ex̄ de testa. si heredes. ⁊. ff. de pe. here. hereditas. in fi. io.
v. dierū. ⁊ hoc a tp̄e quo suscepit lr̄as: ex̄ de ap. sup eo. iiij. q. iiij. c. i. ⁊. q. v. c. i. q̄nq3 duoꝝ. v. q. ij. c. p̄nti.

P Rohibent facta in expositione de viduis ⁊ libertis ⁊ expositis reuertit̄ in hac di. D. LXXXVIII lxxxviij. ad ꝓpositum suū. s. ad illud. c. ñ cupidū. ⁊ oñdit clericos cā turpitudinis ⁊ cupiditatis nō debere opera exercere. tandē subijcit q nullus p̄sbr̄ū i testō dz noiare tutorē ⁊c.

agnitusq3 nō fuerit: secur⁹ hēat q collegit. ¶ Sane q post p̄dictū tp̄s calūniator extiterit: ut homicida eccl'iastica districtōne dānabitur sicut patrum sāxit auctas.

P Rohibent̄ ergo cl'ici cupiditatis negocia suscipere: nō pietatis curaꝫ uiduis ⁊ orphanis impēdē. Item melchiades papa

De eodē

D Ecreuit̄ sancta synodus nullū deiceps clericū aut possessiones ꝯducere aut negocijs secularib⁹ se imiscere: nisi ꝓpt̄ curaꝫ aut pupilloꝝ aut orphanoꝝ aut uiduaꝝ: aut si forte ep̄s ciuitatis eccl'iasticaꝝ rerū solicitudinē3 eū hr̄e p̄cipiat. ubi⁹ p3 q alia sūt negocia secularia ⁊ alia ecclesiastica. Mōne moyses in seculo erat cū crebro itraret tabernaculū ⁊ exiret: q itus ꝯtēplatōe rapiebat̄: foris ifirmātiū negocio urgebat̄? s3 ⁊ iacob ascēdētes ⁊ descēdētes angelos uidit: q2 rectores eccl'iaꝝ ñ solū ꝯtēplādo ascēdūt sed deorsū quoq3 ad mēbra illius miserādo descendūt. ⁊ du3 sacerdotes coꝝ facta imitāt̄ ⁊ se custodiūt: ⁊ s̄bditorū onera portant. Item gelasius.

De eodem.

C Onsequēs ē: ut illa quoq3 q̄ de picenis ptib⁹ nup ad nos missa relatio nūciauit: ñ p̄tereunda putarem⁹. i. plurimos clericorū negociatōib⁹ inhōestis ⁊ turpib⁹ lucris ihiare: nullo pudore censentes euāgelicā lectionem: q̄ ip̄e dn̄s negociatores ex tēplo uerberatos asserit̄ expulisse. nec ap̄lica uerba recolentes qbus ait: nemo militās deo implicat se negocijs secularibus. ꝑsalmistaꝫ quoq3 dauid surda dissimulātes aure cātātē: qm̄ nō cognoui negociatōes itroibo i potentias dn̄i. ꝓinde h⁹ mōi aut ab indignis post hac q̄stibus nouerit abstinēdū ⁊ ab oi cuiuslibet negociatōis ingenio cupiditateq3 cessādū: aut i quocūq3 ḡdū sint positi mox a clericalibus officijs cogant̄ abstinē: qm̄ dom⁹ dei dom⁹ oꝛōnis ⁊ esse ⁊ dici dz ne p officia negociatōis poti⁹ sit latronū spelunca. Item ex canone apostolorum.

In sacris ordinibus constitutus seculares curas assumere nō dz.

E Piscop⁹ aut sacerdos aut diaconus nequaq3 seculi curas assumāt. sin alit̄ deijciant̄. Itē gregorius romano defensori.

Ep̄s secłarib⁹ cāis occupari ñ dz

P Erlatū ē ad nos reuerēdissimū frēꝫ nr̄m basiliū ep̄m uelut unū de laicis i cāis secularib⁹ occupari ⁊ p̄torijs iutilit̄ desuire q̄ res qm̄ ip̄m uileꝫ reddit ⁊ reuerētiā sacerdotalē ānihilat: stati ut experientia tua hoc p̄ceptuꝫ suscepit: ad reuertendū eū districta executōe cōpellat: q̄tenus ei illicite isistenti. v. diebus s̄b q̄libꝫ excusatōe imorari nō liceat: ne si quolibet mō eū ibidē āplius morā habere pmiseris: cū ip̄o apud nos ḡuiter incipias esse culpabilis. Item ex pci. carthagineñ. iij.

Testōꝝ tuitionē ⁊ curā rei familiaris ep̄us non suscipiat.

E Piscopus tuitōeꝫ testōꝝ ñ suscipiat. Item ex eodem

De eodē

E Piscop⁹ nullā rei fāiliaris curā ad se reuocꝫ s3 lectōi ⁊ oꝛoni ⁊ uēbo p̄dicatōnis tm̄mō uacꝫ. Itē ex eod.

De eod

E Piscopus gubernationeꝫ uiduaꝝ ⁊ pupilloꝝ ac pegrioꝝ nō p seip̄m: s3 p archip̄sbr̄uꝫ aut archidiaconū agat. Itē gregorius quartāo p̄fecto.

Rocinioꝝ cās clericus suscipe nō debet.

I Nutile ⁊ ualde laboriosū ē hoieꝫ lr̄atū rōcinioꝝ cās assumē: ⁊ i eis qd̄ ñ expedit se obligare. Item hieronymus.

Fugiendus est cleric⁹ negociator

N Egociatorē clericū ⁊ ex iope diuitē ⁊ ex ignobili gl'osū q̄si quādā pestē fuge. Itē aug. i li.

b ¶ Decreuit. ꝯducē. s. cā cupiditatis: vt nōui. lxxxvi. di. c. vl. ⁊ semper intelligo causa cupiditatis hoc fieri nisi necessitas ꝓbet̄: ar. xij. q. i. c. i.
c ¶ Ubi p3. i. ꝓpter qd̄ patet.
d ¶ Angelos. per angelos intelligūt̄ predicatores q. ꝓ ingenio auditoꝝ debēt se aptare: vt viij. q. i. c. oportet. ⁊ di. xliij. sit rector. §. vlt. vñ non propt̄ iacob sed ꝓpter angelos inducit̄ hec anctas.
e ¶ Consequens. q2 sacerdotes erāt isti: vt. ij. q. vij. accusatō lau.
f ¶ Cantātē3. i. metrice describentē.
g ¶ Negociatōes. i. falsam traditōe3 iudeoꝝ q2. s. credebat se iustificari ex operib⁹ legis figuras legis sectantes a grā resilientes.
g ¶ Uel negociatōes. i. vt vilius emant ⁊ cari⁹ vendāt.
h ¶ Ingenio. ar. q nec sub qualibet fraude excogitata p̄nt exerceri negociatōes. ergo nec cā necessitatis vt qdaꝫ asserunt: nec causa lucri capiādi paupeꝝ. i. q iiij. sigs obiecerit. ar. ꝫ. ex̄ ne cle. vł mo. c. i. xci. di. clericus. lau.
i ¶ Cessandū. vr̄ ergo q i eius optōne sit: aut velit abstinē a questu aut ab officio ff. de iur. dot. plerūq3. §. vlt. quod falsum est. sed hic aut cōtinuatiuū ē: xi. q. i. placuit.
k ¶ Episcop⁹. curas. ⁊. xxi. q. iij. c. i. ij. ⁊. iij. ⁊. xi. q. i. te qdem.
l ¶ Perlatū. ⁊ ptorijs. i. locis iudicij tractādi. qd sit ptoriū habem⁹. ff. de iusti. ⁊ iur. l. penul.
m ¶ Preceptū. s. xxiij. q. iij. iustū. s. xxiij. q. iij. clericus.
n ¶ Quinq3 dieb⁹. ar. morā posse purgari. Itē nō iducias ⁊ expectatōes

¶ Episcopus. al' reuocet paꝛcipalit̄ vł p se ⁊ tūc ñ ē ꝫ. lxxxvi. di. fratruꝫ
¶ Episcop⁹ gubernationē. s3 p archip̄sbr̄oꝝ. nā ⁊ ip̄ri debēt onera sua: ex̄ de offi. archi. c. vlt. ar. p alios nobis licere q̄ nobis p nos ñ l3: ar. v. q. iij. c. vl. ar. xij. q. i. p̄cipim⁹. ¶ Et valꝫ ad qōnē q eccl'ia possit alicui cōcedere gladiū l3 ei nō liceat eo vti p se. xxiij. q. vl. c. sepe. sꝫ īt̄ iuenit̄ qd̄ l3 nobis p alios ⁊ p nos: vt di. xcv. illō superfluū. ⁊ ecōuēso qd̄ nō licet nobis p nos nec p alios. xl vi. di. sicut. xxiij. q. vl. his a qbus. ⁊ cōseqtur q qs p alium qd̄ nō pōt p se ff. de sta. ho. l. paꝛo. ⁊ id p se qd̄ nō p alium C. ō his q veñ eta. l. ij. ff. de adop. p⁹ mortē. §. neq3. xxiij. di. quorūdā ⁊ q̄nq3 plus p se valet: de cō. di. iiij. illud. io. ¶ Ho. generale est q qs pōt p se qd̄ pōt p aliū: ⁊ ecōñ: s3 in casib⁹ sp̄ālib⁹ fallit q̄nq3 rōe p̄sone: q. ꝓ biber per se facere: vt in hoc c. sed per aliuꝫ nō ꝓhibet̄. vł rōne rei: q2 in cā criali aliq̄s agit p se ⁊ non p alium vt. v. q. iij. in crialibus. b.
r ¶ Inutile.
s ¶ Negociatorē. s3 nūqd l3 clerico habere tabernā: vr̄ q sic. C. de epi. ⁊ cle. l. ij. Sꝫ dicim⁹ q l3 lex ꝯcedat: canō tñ nō pmittit. vł dic q pōt habere tabernā ꝓpt̄ necessariā ⁊ honestam negociationem.

F Oꝛnica
ri.ſemꝑ
nō lic3.i.nūꝗꝫ
xxij.q.iiij.ne
mo.ar.ꝯ.xxxi
q.i.hac rōne.
ſed licet aliqñ
licētia pene:ſ3
licētia culpe ñ
q: non euadit
culpam.
u ¶ Nō l3. ar.
ꝙ propter mu
tationē ſtatus
quod ipſi erat
licitū fit illicitū
⁊ ecōtra ar.di.
xxxi.lex.ar.ꝯ
xij.q.i.non di
cas.

qōnū ueteris ⁊ noui teſtamēti.
Clerico negociari non licet.
F Oꝛnicari ħ oib⁹ ſemꝑ nō l3:
negociari uero aliqñ licet.an
teꝗꝫ eni eccl'iaſticus qs ſit:l3 ei ne
gociari:facto iā nō l3.¶ Tē3 io
hānes chryſoſtom⁹ ſuꝑ mattheū
De eodem. Palea.
E Jiciēs dñs uēdētes ⁊ emen
tes de templo ſignificauit:qꝛ
mercatoꝛ nunꝗꝫ pōt deo placere
⁊ iō null⁹ chriſtian⁹ d3 eſſe merca
toꝛ:aut ſi uoluerit eſſe ꝓijciaẗ de
eccl'ia dicēte ꝓpheta:qꝛ nō cogno
ui negociatōnes introibo i potēti
as dñi.queādmodū eni3 q ambu
lat inẗ duos inimicos uolens am
bobus placere ſine alloqo mal: eē
nō pōt:neceſſe ē ut iſti male loqẗ
de illo ⁊ illi male de iſto: ſic mer
catoꝛ ſine mēdacio ⁊ ꝑiurio eē ñ
pōt.S3 ſba taliū ſtabilis eē non
pōt:neꝗꝫ ad bonū ꝓficit qđ ō ma
lo ꝯgregaẗ.Queādmodū eni3 ſi
triticū aut aliud tale cernas in cri
bꝛo:dum huc ⁊ illuc iactatur oia
grana paulati deoꝛſū cadūt: ⁊ tā
dē in cribꝛo nil remanet niſi ſter
cus: ſic de ſba negociatoꝝ nouiſ
ſime nil remanet niſi ſolu3 pecca
tū.ſ3 oēs uidenẗ eē mercatoꝛes.
oñdā ergo qs nō ē negociatoꝛ:ut
q talis nō fuerit eū intelligas eſſe
negociatoꝛē.Quicūꝗꝫ rē comꝑat
nō ut ita itegrā ⁊ imutatā uēdat
ſ3 ut maẗia ſibi ſit ide aliqd oꝑan
di ille nō ē negociatoꝛ q uero re3
cōꝑat ut integrā ⁊ imutatā uēdē
do lucreẗ: ille ē mercatoꝛ q de tē
plo dei eijciẗ.vñ ſuꝑ oēs merca
toꝛes maledict⁹ plus ē uſurarius
ipē nāꝗꝫ rē datā a deo uēdit non
cōꝑatā ut mercatoꝛ.p⁹fen⁹ rē ſuā
repetit tollēs aliena cū ſuis.mer
catoꝛ aūt nō repetit rē uendita3.
Dicit aliqs: q agrū locat ut agra
riā accipiat:aut domū ut pēſionē
recipiat:ñ ē ſilis ei q pecuniā dat
ad uſurā?abſit.Pꝛimo qdē qm̄
pecūia nō ē diſpoſita niſi ad emē
da.Secūdo: qm̄ agrū hñs aran
do accipit ex eo fructum.hñs do
mū:uſū māſiōis capit ex ea.⁊ iō
q locat domū uł agrū ſuū:uſū da
re uideẗ: ⁊ quodāmō uideẗ muta
re,cū lucro lucrū.ex pecunia repo
ſita nullū uſū capis.Tertio ager
uł dom⁹ ueteraſciẗ:pecunia ſpūa
liẗ itelligunẗ hoies:qꝛ ſicut nūm⁹
hab3 caragma ceſaris ita hō cara
gma dei.⁊ ſicut nūmus q nō h3
caragma ceſaris reprobus eſt:ita
hō q nō oſtēdit imaginē dei.ūde
iſaias ait ad hieruſalē: caupones
tui miſcent uinū cu3 aqua.Jō er
go mēſas nūmularioꝝ euertit: ſi
gnificās qꝛ i tēplo dei nō debent
eē nūmi niſi ſpūales.i.q dei ima
gine3 nō diaboli poꝛtāt:aut certe
mēſas nūmularioꝝ.i.ſacerdotū
dicit ſcripturas.nouo enim teſta
mēto ſuccedēte pꝛioꝛi euerſe ſūt
ſcripture illoꝝ.¶ Tē auguſtin⁹
Palea.
Q Uoniā nō cognoui lr̄atura3
aliqui codices hñt negociatō
nes.i quo diuerſitas interꝑtū ſen
ſū oſtēdit:nō erroꝛē inducit.ſi er
go iſte ꝓpterea aſſidue laudē dei
dicit:qꝛ nō cognoui negotiatōes
nō negocienẗ chriſtiani.Sed ait
ipē negociatoꝛ:affero ex lōgiquo
merces:mercedē laboꝛis mei vñ
uiuā peto.dign⁹ ē eni mercenari⁹
mercede ſua.De mēdacio ⁊ de ꝑ
iurio agiẗ nō ō negocio.Ego.n.
mētioꝛ nō negociū.Nā poſſum
dicere tāto emi:ſ3 tāto uenda3 ſi
plac3:eme:qūo ergo reuocas me
a negociatōe?oēs artifices mēti
untur ſutoꝛes agricole.Uis ut
optē carū tp̄s:ut poſſū uēdē āno
nā quā ſuaui?ſ3 hoc nō faciūt bo
ni agricole inqt:neꝗꝫ illa boni ne
gociatoꝛes.ē peccatū hr̄e filios:
qꝛ qñ eis dolet caput: mr̄es iſide
les q̄rūt eis ligaturas ſacrilegas
incātationes.oia iſta ſūt peccata
hoīnū non reꝝ.q̄re ergo ipē dicit
mihi negociatoꝛ qūo pſalmiſtā in
telligas?⁊ noli me ꝓhibē a nego
ciatione.negociatio.n.nō me faẗ
malū:ſ3 iiqtas mea ⁊ mendaciu3
meū:q̄ram⁹ ergo negociatoꝛes:q
ꝑſumūt gloꝛiari ex ſuis operibus
ſi ſūt ꝯtra illā gr̄am quā hic ſp̄us
cōmēdat ut nemo de ſuis oꝑib⁹
gl'ieẗ.⁊ ſicut contra medicos ſuꝑ
be pollicitātes ſalutē uigilat hoc
qđ dictū ē: tota die ſalutare tuu3
ſic ꝯtra negociatoꝛes oꝑib⁹ ſuis
gl'iantes uigilat hoc qđ dictu3 eſt
os meū anūciabit laudē tuā.vñ
⁊ dñs eiecit eos de tēplo uolētes
ſuā iuſticiā ſtatuere: ⁊ ignoꝛātes
iuſticiā dei.merito dictu3 ē nego
ciū:qꝛ negat ociū qđ malū ē:neꝗꝫ
q̄rit uera3 qete3 q ē deus.¶ Tē
caſſiodoꝛus in eodē pſalmo.
De eode3. Palea.
Q Uid ē aliud negociū niſi que
poſſint uilius cōparari: cari
us uelle diſtrahere?negociatoꝛeſ
uēo illi abominabiles exiſtimāẗ
q iuſticiā dei minime ꝯſiderātes
ꝑ imoderatū pecunie ābitū pollu
unt merces ſuas plus periurijs
onerando ꝙ̄ precijs.tales eiecit

85

a N Eq3. hec ps ē illius. xxi. q. iij. cyprianus.
b Dei. ⁊ nōne accusaꝛ iste pᵒ mortē ɔ id. xxiij. di. quorūdā. C. ſi re us vľaccu. mor. fue. l. i. ⁊ ij. So. dicūt qdā ꝙ accusari pōt qs post mortē p iſtᵐm ſicut hic: qꝛ apparebat p iſtᵐm. i. p teſtamētū eū deceſſiſſe i mortali peccato. ſ3. b. dicit: ꝙ iſte nō accusaꝛ: qꝛ notoriū erat eū ipenitentē deceſ ſiſſe: al's nō poſſ3 accu ſari post mortē niſi de bereſi. xxiiij. q. ij. ſane. ⁊ i illo cāu. C. ad. l. iuľ. ma. l. vlt. Sed nōne d3 preſumi pro iſto qꝛ ēt in vlti. inſtanti potuit penitere: vt. xxvi. q. vi. q recedūt. ⁊. c. cognoui mus. ar. coň de pe. di. i agite. dič ergo. b. ꝙ cū mortal: ꝑ peccauerit nec penituerit non deb3 p eo orari. xiij. q. vl. c. vl. ⁊ puniꝛ hic in quo deliquit. xij. q. ij. de viro. vel hoc intelligas quo ad ſepulturā tm̄: ex̄ ɔ tornea. c. i. io. credo h̄ ad terrorē inſtitutum: nec mō locū habē. qđ vlt. dr̄ fuaꝛ de facto. b.

dn̄s ō tēplo dicēs: nolite facē do mū pr̄is mei domū negociatōis.

Item cyprianus.

Nomine ſacerdotis careat: q dei miniſtros ſuis euocat officijs.

NEcꝫ apud altare deiᵇ mereꝛ noiari in ſacerdotū prece: q ab altari ſacerdotes ⁊ miſtros uo lunt auocare: ⁊ iō uictor cū cōtra formā nup in ɔcilio a ſacerdotibᵒ datā geminū fauſtinū pſb̄rum au ſus ſit tutorē conſtituere: ob dor mitionē eiᵒ apud uos nō fiat obla tio: neꝫ aliq̄ depcatio p nomine eiᵒ frequēteꝛ in eccľia: ut ſacerdo tū decretū religioſe aut neceſſa rie factū obſerueꝛ a nobis.

D. LXXXIX.

Omuiᶜ quoꝫ ſue opor tet epm̄ eē bn̄ ꝑpoſitū ut qdā inde quodāmō future diſpenſatōis ar gumēta ſumaꝛ. i diſpēſatōne ue ro eccľie hāc regulā obſuandam nouerit: ut nulli quātūlibet exer citate pſōe duo ſimľ officia cōmit tat: neꝫ ſecularibᵒ uiris res eccle ſiaſticas gubernādas cōmittat.

Unde gre. ſcribit oibus epis.

Uni perſone duo non cōmittan tur officia.

SIngulaᵈ eccľiaſticiᵉ iuris offi cia ſingulisᶠ qbuſꝫ perſonis ſingulati cōmitti iubemᵍ. Sicut eni in uno corpore multa mēbra hēmᵒ: oia āt mēbra nō eūdē actū hn̄t: ita i eccľie corpore multa mē bra ſūt ſ᷑m ueridicā pauli ſniam. in uno eodēꝫ ſpūali corpore ɔfe rendū ē hoc officiū uni: alij cōmit tendūᵍ ē illud. neꝫ eni q̄ntūlibetᵇ exercitate uni pſone uno tp̄e dua rū rerū officia cōmittenda ſunt: qꝛ ſi totū corpᵒ ē oculusⁱ: ubi au ditᵒ? ſicut eni uarietas mēbroꝝ p diuerſa officia ⁊ robur corporis ſeruat: ⁊ᵏ pulchritudinē repn̄tat ita uarietas perſonaꝝ p diuerſa nihilominus diſtributa officia ⁊ fortitudinē ⁊ uenuſtatē ſancte ec cleſie dei manifeſtat. ⁊ ſicut inde coꝝ ē in corpore humano ut alte rū mēbrū alteriᵒ fūgaꝛ officio: ita nimiꝝ noxiū ſimulꝫ turpiſſimū ē: ſi ſingula reꝝ miſteria pſonis totidem nō fuerint diſtributa.

Itē grego. antēno ſb̄diacono.

Quilibet epiſcopus uicedominū ⁊ iconomum habeat.

UOlumusˡ ut frater nr̄ paſca ſius ⁊ uicedn̄ꝫ ſibi ⁊ᵐ maiorē ordinet domus. q̄tenᵒ poſſit uelⁿ hoſpitibus ſupuenietibᵒ uel cāis que eueniūt idoneᵒ ⁊ paratus exi ſtere. ſi uero negligētē eū pſpicis uel ea q̄ dicimus iplere differētē ois clerusᵒ eiᵒ adhiberi d3: ut cōi cōſilio epi eligaꝛ quoꝝ perſone ad ea q̄ prediximᵒ ualeant ordina ri. Hinc colligi pōt archidiaconi electionē a cūcto clero ſi epus ne gligēs uel differēs fuerit canoni ce fieri poſſe. Officiū uicedn̄i eſt epatum diſponere. Unde gre go. clemētine patricie poſt alia.

Quid ſit officium uicedomini.

DIacononiᵖ uero anatholium quē ad nos dirigere popoſci ſtis: hoc nos facere nō poſſe: cau ſe magis moduſ q̄ rigoris aucto ritas facit. uicedn̄m eni eū ɔſtitu imus: cuius arbitrio epm̄ cōmiſi mus diſponendū. Item ex cō cilio chalcedoneſi.

De eodem

QUiaᵠ in qbuſdā eccľijs ſicut ad nos puenit ſine iconomo epi res eccleſiaſticas tractant:

c Omui. Hoc tractat magiſter. ſ. xlvii di. §. neceſſe. ſed alr̄ hic ⁊ alr̄ ibi. ibi eni expoſuit domui. i. familie ſue. hic alr̄ domui ſue i. eccľie ſue. ⁊ illud quaſi eſt ꝑparatorium ad iſtud: vt in hoc. §. inuit g. oňdit ergo in hac di. lxxxix. qualiꝛ prelatus eccľiaſtica beneficia de beat diſpenſare: qꝛ pl'a nō deb3 cōmittere vni ⁊ ꝙ nō d3 laicos icono mos cōſtituere i eccľia vľ vicedn̄os. ⁊ ꝙ eccľia ſtica officia ,p, inquis non concedat. lau.

d Singula. Nō ꝙ difficile ē vt vnᵒ vicē duoꝝ obtineat. ff. de pac. ſi plures. C. de aſſeſſoribᵒ nemo. C. ɔ teſta. ɔſulta. vbi dicitur ꝙ abſurdū ē: ſi ꝑmiſcu is actibus reꝝ turbenꝛ officia. ff. ꝙ cuiuſꝫ vni uer. ſicut. §. vlti. ſimilr̄ lex dicit ꝙ nō pōt qs p plures ciuitates ples hr̄e ptrias. ff. ad muni. libertᵒ. §. pſcriptio. ſo. regľa re eſt ꝙ vna perſona non ſuppleat vicē plurium: niſi in cauſa neceſſitatis vt idem ſit carnalis ⁊ ſpūalꝛ pr̄. xxx. q. i. ad limina. vel prelatus in diuerſis eccľijs. x. q. iij. vnio. vel idē ſit eligēs ⁊ cōfirmās: ex̄ de elec. cum inter. vel vt ipemet tradat ſibi poſſeſſionem. ff. de coňben. emp. fiſtulas. §. fundum. vel niſi cā vtilitatis: vt cū due eccľie vni cōmittantur. xvi. q. i. ⁊ tpis. vel ut idē ſuus vicē pluriū dn̄oꝝ ſuſtineat. ff. de ſti. ſer. l. i. §. cōis ſeruus. vel vt apud ſemetipſū aliqs emācipeꝛ vľ adopteꝛ. ff. de adop. ſi conſul. l.

e Eccleſiaſtici. nō ordinū ſed dignitatū. vnus. n. bene b3 omnes ordines licet ab vno tm̄ denomineꝛ.

f Singulis. j. xxi. q. i. c. vl. coň. ſed illud ex ſpāli priuilegio: hoc ex gene rali iure. xi. q. i. huic. l.

g Cōmittendū ē. aliᵒ habebit archidiaconatum: aliᵒ aūt archipſb̄ratum: ⁊ ſic de alijs: ar. j. xiij. q. i. c. i. l.

h Quātūlibet. ar. nō eē derogatū iuri generali, ppꝛ pſone progatiuā. ſ. di. lxi. miramur. ſ. di. lxxviij. ſiqs. l.

i Oculus. i. ſi oēe officiū attribuiꝛ ei q dr̄ i eccľia oculᵒ: vbi erit auditᵒ. i. auris. i. officiū qđ ei attribuꝛ q diciꝛ i eccľia auris. p ocu lū itelliguꝛ maiores in eccľia: q ſibi ⁊ alijs prouident. per aurem in eccleſia diſ creti intelligū tur ⁊ ſcientes vľ referas hoc ad illud qđ di xit: ꝙ diuerſi tas officioꝝ ſit i eccľia al's nō obſtarꝫ: qꝛ ſi tot ⁊ē. q ſi hoies i eccľia eſſēt vniᵒ offi cij qūo iplere tur corpus ec cleſie cū diuer ſis opus eſt: f.

k Et pulchri tudinē. ſingľa q̄ꝫ locū tene ant ſortita de center. i.

l UOlumᵒ ⁊ vice dn̄m. exponit h. i. iconomū rerū epaliū ⁊ hoſpitaliū: q rebus epalibᵒ ⁊ hoſpitibᵒ ſu puenientibᵒ p uideat.

m Et maiorē i. iconomū re rū canonicoꝝ ⁊ iſte itellectᵒ hēꝛ ex rubri ca quadā. vel maior ē q̄daꝫ dignitas que eſt i qbuſdam eccľijs: vt vcel leſi. in eccľia ſā cte marie.

n Uel hoſpi tibᵒ. qꝛ epꝫ nō pōt in ,ppria p ſona tractare talia negocia. v. q. iij. qꝛ epꝫ ⁊ referas: qđ dicit de hoſpi tibus ad vice dominum.

o Clerus. ar. ꝙ ſi platus nō vult vľ negligit facē ea q̄ deb3: ea de bēt ſuppleri p ſubditos ⁊ ecōuerſo: ar. j. ix. q. iij. cū ſcimᵒ. ⁊ videꝛ ꝙ i talibᵒ nō ſit neceſſaria admōitio: vt ex̄ de ſup. ne. prel. l3. ex̄ de ɔce. p. ⁊ ec. non va. qꝛ in fi.

p Diaconū. vicedn̄m. ex hoc. c. p3 ꝙ vicedn̄s ē: q habet ptātē ſup res ipius epatus. iconomᵒ q ſup res canonicoꝝ: cui. ſ. res eccľiaſtica gubernāda mādaꝛ. C. de ſacroſanc. ec. iubemus. i pn̄. ⁊ ſicut eps diſpēſat res epales ſub teſtionio vicedn̄i: ſic canonici res eccľiaſticas ſb̄ teſtionio iconomi ⁊ ecōuerſo: vt. xvi. q. vij qm̄. ⁊. xij. q. i. manifeſta. ⁊ iſte iconomus i qbuſdā eccľijs appella tur prepoſitus.

q Quia in qbuſdā. epos. vel ēt alios platos. qlibꝫ eni platᵒ d3 iconomū ɔſtituere. C. de epi. ⁊ cle. oēs. §. hoc nihilominus ar. ix. q. iij. cū ſimᵒ. ex̄ de of. or. cū vos. de officio iconomi ſindici

ſectoris nō.xvi.q.vij.qm̄.ar.eſtum poſſe corrigere iconomũ res eccl'e diſpēſantē ſicut ⁊ archidiaconus:ar.di.lxxxiij.honoratus.

r Teſtionio.ipi eni phibēt teſtioniũ ſue admiſtratōis.ſʒ cubicularij ſui phibēt teſtioniũ ſue ꝯuerſatōis:vt.ij q.vij.cũ paſtorie.

a Indicatũ ē.int eos.ſʒ nō ne iſti erāt laici:q̄ debent cōuenire ſb ſeclari iudice:vt.xi q.i.ex ꝑte ẽue ſʒ ideo cōueniũt corā eccl'aſtico:q2 rapuerāt bona eccl'e:vt ex̄ de fo.cō.c. cũ ſit generale. Et ē hoc cōtra rectores ciuitatũ:q cōpellunt ruſticos ecclearũ ſub ſe rñdere. Alij dicunt ſuos ⁊ libertos eccl'e ſe qui forūʒ dñe i.eccl'e:vt dixi xi.q.i.c.ij. ruſticos aũt nō ſed ſeculares: niſi eccl'ia ab iperatore cōſecura eſſʒ iuriſdictionem ſup eos: ar. lxiij. di. ego. ex̄ de appl'ſi duob⁹ viuis dr̄ hic laicos iſtos ꝯuenire in foro eccleſie rōne p̄dicta:⁊ q2 ad huc erāt in ad miniſtratōne. vñ rōne adminiſtratōis ruſticos ꝯuēire poterāt ſub epo ar.ij.q.vi.§.nl' li quoq̄ officialiũ.p⁹ depoſitā admiſtratō nē nō niſi forte i breui vl' niſi fugerent in auč.vt in.ſine quoquo ſuf.§ ſigs aũt.⁊.§. neceſſitatem. Alij dicunt q iſte epus rep̄benſus fuerat q2 iconomũ fecerat aliquē de iſtis laicis:q tm̄ cleric⁹ eē dʒ: al's bñ poſſet eis ꝯmittere curā ruſticoꝝ ⁊ alioꝝ bonoꝝ epatus.

b Cũ pena.iſti cōmittebāt crimē cōcuſſionis:cui⁹ pena quadrupli ē:vt.xviij.di.qm̄.⁊ hoc cū ciuilit agit̄.cũ vō crialit̄ punit̄ pro arbitrio iudicis:vt.i.q.i.ꝯcuſſionis.⁊ ſic eccleſia ſuũ q̄nq̄ pōt cũ augmēto repetere:vt.xij.q.ij.fratnitas.⁊.c.i legibus.

c Et i ſubditis.vr̄ ergo q p̄dicti laici nō ſunt de foro eccleſie:ſed ideo hoc dicit q2 facilius coercet̄ clerici q̄ laici.

d Quā accuſent.i.accuſabiles oſtēdāt ⁊c̄.

e Decent.aut ſāguine.ſic.x.q.ij.hoc ius i fi.vel itellige ō his q male vite ſũt:alias vr̄ eē ꝯ.§.di.lxxxxvi.ñ ſatis. qs eni carnē ſuā odio hēbit:ſʒ q̄re ꝓhibʒ hoc de ꝓpīgs:iō q2 magis pni ſũt pī ſed dadu cōiunctis pſonis q̄ alijs:ſicut ſepi⁹ ⁊ forti⁹ ꝓhibet fornicatio:q2 poti⁹ peccat̄ hoc genere peccati.l.di.q2 tua. Itē lic magis pnit̄ q ſufficit vxorē q̄ mrem:q2 ꝓniores ſũt hoies ad illud faciendũ:vt.xxxij.q.ij.admonere. Itē ſicut hac rōne ſubuenit̄ mulieri cũ intercedit nō cũ dat:q2 ꝓniorē ad intcedēdũ q̄ ad dādũ:vt.ff.ad vell.l.iij. Itē ⁊ alia rōne ꝓhibet dare ꝓpīgs:q2 ſemꝑ pſumit̄ q res eccleſie lateter ldant̄ p eos.i.q.iij.ꝯuenit.⁊.x.q.ij.epus.

placuit oēs eccl'ias hñtes epos ēt iconomos habē de ꝓprio clero: q gubernēt res eccl'e cū arbitrio ſui epi:ut nō ſine teſtionio^r ſit gubernatio ip̄aꝝ reꝝ eccl'iaſticaꝝ. necq̄ ex hoc cueniat ref eiuſdē eccleſie diſpgi:⁊ ſacerdotali dignitati obtrectatō generet̄. ſi uō qs hoc nō obſuauerit: diuinis ſbiacebit regul.s. Itē gre. iohāni caroli tano epo. Secularibus uiris res eccleſiaſtice nō cōmittantur.

Indicatũ ē nobis:q laicis q buſdā curā ur̄i p̄rocinij cōmiſeritis:q poſtmodũ i ruſticoꝝ ueſtroꝝ depdatōib⁹ atq̄ fatigatōnib⁹ fuerit dephēſi. Q̄d ſi ita ē: diſtricte a uob̄ diſcuti ꝯuenit: atq̄ int̄ eos eccl'ieq̄ ur̄e ruſticos cām examiare ſbtili^c: ⁊ qcq̄d fraudis iuētũ fuerit: cũ^b pena legib⁹ ſtatuta reddē ꝯpellāt̄. decetero uō cauēdũ ē a frat̄nitate ur̄a:ne ſecularib⁹ uiris atq̄ ſb regula ur̄a ñ degētib⁹ cuiuſlibʒ res eccl'ie ꝯmittātur:ſʒ ꝓbatis de officio ur̄o clericis i qb⁹ ſiqd repiri poterit prauitatis:uꝉ i ſbditis emēdare qd̄ illicite geſtũ fuerit ualeatis: quo uidelʒ apd̄ uos hitus ſui officij magis cōueniēter adminiſtrēt q̄^d accuſent. Propigs ēt uꝉ fauore ſibi ꝯiūctis eccl'iaſtica officia epus cōmittere nō audeat. Unde in tole.ꝯcilio.x. legitur.

Eccl'iaſtica officia non cōmittat eps ꝓpīqs uel fauore cōiūctis.

Decēter^e oib⁹ placet i p̄ñti tale reſcidere factũ ⁊ non eē decetero faciēdũ. qcūq̄ igit̄ pōtificuʒ deiceps aut ſāguie ꝓpīgs aut fauore pſone qbuſcūq̄ ſibi ꝯiūctis talia lucra cōmēdare tentauerit: ad ſuũ nefāde pſūptōis excidiuʒ ⁊ qd̄ iuſſũ fuerit deuocet̄ i irritũ ⁊ q ordiauerit: annue excōicatōi ſbiaceat. q̄ uero ablata fortaſſe fuerit:ab eo q tulerit reddāt̄ in^f duplũ. Porro ip̄a officia quare ſint ita diſtiguēda ⁊ nō uni pſone oia cōmittēda ex auc̄te gre. ⁊ bonifacij pape dat̄ itelligi qui ait.

Graduum ⁊ ordinuʒ diſtributio eccleſie unitatem conſeruet.

Ad^g hoc diſpēſationis ꝓuiſio gradus diuerſos ⁊ ordies cōſtituit eē diſtictos:ut dũ reuerentiā minores potiorib⁹ exhiberent ⁊^h potiores miorib⁹ dilectōnē ip̄ēderēt:uera^i ꝯcordia fieret ⁊ ex diuēſitate ꝯtextio^k:⁊ recte officioꝝ gereret̄ admiſtratio ſinguloꝝ. neq̄ eni uniuerſitas^l alia potat rōne ſbſiſtē:niſi huiuſmōi magnus eā differētie ordo ſuaret:q2 uō q̄q̄ creatura i una eadēq̄ q̄litate^m gubernari uꝉ uiuē nō pōt: celeſtium militiaꝝ exēplar nos inſtruit: q2 dũ ſũt āgeli ſũt archāgeli: liq̄t q2 ñ ſũt eq̄les ſʒ i ptāte ⁊ ordie ſicut noſtis differũt alter ab altero.

Litigioſus^n quoq̄ ꝓhibetur ordiari: q2 q ſua poteſtate diſcordātes ad ꝯcordiaʒ dʒ attrahē: q oblatōes diſſidētiũ ꝓhibet̄ recipe neq̄ litigandi facilitate alios ad diſſidiũ dʒ ꝓuocare. Unde i cōcilio carthaginēſi.iiij.legit̄.

Clerici diſcordes deijciantur uel reuocentur ad concordiam.

Diſcordātes^o cl'icos eps l' rōe uel^p ptāte ad ꝯcōdiā trahat. i obediētes ſynod⁹ p audiētiā dānʒ. Itē ex eodē. Diſſidētiũ fratrũ oblatōnũ dona nō recipiant̄.

f In duplũ.ſic.xij.q.ij.fratnitas.⁊.c i legib⁹.

g Ad hoc.diuerſos inter prelatum ⁊ ſubditũ.

h Et potiores. h̄ erit vſq̄ i diē iudicij tm̄.dicit eni ap̄lus:Dũ mundus iſte durabit:hoies pſũt hoib⁹: demones demonibus angeli angelis.cum autē deus erit oia i oibus ceſſabit ois p̄latio non tm̄ ordo vel maioritas.aliq̄s.n. maior erit alio. nam in domo p̄ris mei ⁊c̄. de pe.di.iiij.i domo.ſʒ nō preerit. ⁊ vide q̄uo p̄latꝰ ⁊ ſubdit⁹ ſibi conectũt̄:vt.xcv.di.eſto.⁊ h̄ diuerſitas ordinũ ꝓpt̄ maiorē cōcordiā ē ſtatuta:vt.xlv.di.lʒ.ij.

i Uera.i.p verā concordiā.

k Contextio.ſ.xcv. di. eſto.io.

l Uniuerſitas.creaturarum.

m Qualitate. q2 natura corpoꝝ nō pōt manere i vno ſtatu: vt de ꝯſe.di.v.nec tales.⁊ ē lex q circa ſtatũ huma-

D.LXXXX.

nũ nihil ē ſtabile: vt in auč.de nō alie.aut p.§. ut aũt.vel dic qualitate i.equalitate:q2 nō oēs pñt eē epi.

n Litigioſus. In hac.diſtinctione.xc. tractat hoc.c.nō litigioſus qd̄ tractauit.xlvi. di. ſʒ diſſimilit̄.ibi.n.oſtēdit q epus nō dʒ eē litigioſus:hic vō q diſcordātes dʒ ad concordiā reuocare. vltimo addit̄: q epi debēt ſibi viciſſiʒ pſtare auxiliũ ad pacē ſeruādam.

o Diſcordātes.rōne.i.amicabili cōpoſitione ex̄ iudiciũ ⁊ de plano .nā iudex ad cōcordiā laborare dʒ.v.q.ij.ſi p̄rimates.⁊ litigantes recōciliare.ff.de vſufr.ſicut.§.eq̄ſſimũ.⁊ de offi.pſi.illicitas.§ ne potētiores ſi egro iter ſe cōpoſitōeʒ faciāt remanebũt cria ipunita ꝯ illud ff.ad.l.aql. ita vulnerat⁹.ſʒ h̄ i crie iuriaꝝ obtinet:qd̄ glibet pōt remittere. ſed ſi criali̇t ageret eēt falſũ.ſed ſi delictũ tāgeret eccleſiā:ibi nō poſſʒ ſubdit⁹ cōponere cũ p̄lato:vt.xxiij.q.iiij.ſi is q.pōt tñ renūciare accuſationi: vt ex̄ ō accu.veniens.

p Uel ptāte.ſ.coertione:vt.ff.de off.p.cōgruit.⁊.ʒ.e. placuit.

q Oblatōes.cũ odiũ eoꝝ aptũ ē ⁊ notoriũ.h̄ itellige de volũtarijs oblatōib⁹:ñ de decimis ⁊ p̄mitijs:ex̄ de elec.ō terris.xvi.q.i.decie l.

r In gazophilatio.i.arca vel loc⁹ vbi repoñũt̄ oblatōes.a gaza qd̄ eſt diuitie:⁊ philare quod eſt ſeruare.

s Dona.dicit.h.hoc gn̄alit̄ itelligēdũ eē ō quolibet q ē i mortali peccato

⁊ gra exēpli ē iſtud poſitū.tu meli⁹ dic:q꞉ cū hec ſit pena nō dꝫ extēdi niſi q̄ten⁹ reperit̄.nā ſpālit̄ de qbuſdā pſonis inenit̄ pħibitū:vt hic de iſto. Itē de eo q paupeꝫ opp̄mit. Itē de ſacrilego:vt.xij.q.ij.de viro. Itē de eo q vi extrā̄it ſuū ſuū ad eccl̄iaꝫ cōfugiētē:vt.xvij.q.iiij.miror. Itē de raptore ex̄ de rap.ſup eo. Itē de vſurario:ex̄ de vſur.c.q꞉ in oībus.ſꝫ ēt̄ penitētes q̄nq꞉ pħibēt̄ oblatōes facere:ꝺ cō.di.iiij.cos idē dico de meretrice Ꞩiqs tñ officiat⁹ opp̄mit ruſticos:q꞉ forte ꝺbet hr̄e.x.accipit.xij.dona ei⁹ nō ſūt reſpuēda de iure ſm quoſdā q꞉ trāſfert̄ dñiꝫ in h⁹ mōi.⁊ fieri inde pōt elemoſyna:nec ē vera rapina:ar.xiiij.q.v.nō ſane.ſi tñ ꝑptea correct⁹ nollet ceſſare: debēt reſpui.vl̄ dic ꝙ inde pōt fieri elemoſyna nō tñ oblatio.itē dico i meretrice:vt dixi.xiiij.q.v.ꝓ prin.

a Neq꞉ eccl̄iam.extra q̄nā qui iueniūt̄ extermiabūt̄.xxiiij.q.i.q꞉ ex ſola.lau.

b Nec ſanguine.ſi impenitēs decedat.

c Sāguine.hoc ad exaggeratōeꝫ hui⁹ crimiſ dr̄:q꞉ idē ē in quolibet alio crimine.

d Abluit̄.quo ad vitam eternaꝫ: ſed valet martyriū quo ad minorē penam.

e Inexpiabilis.veꝝ ē p⁹ mortē.al̄s ꝺ nemine deſpandū ē:vt ꝺ pe.di.vij.nemo.xxxij.q.ij ancillā.nā q īpeītēs decedit in martyrio non ſalnat̄:de pe.di.i.c.vl.ſꝫ miti⁹ punit̄:vt ibidē dicit̄:⁊ de pe.di.iij.§ pōt.

Alien⁹.op⁹.i.oratio ei⁹ ſi clericus ē.opus.n.ei⁹ eſt orare.xxxvi.di.c.vl.vl̄ ſi eſt laicus op⁹ ei⁹.i.oblatō ſupra.ea.di.oblatōnes ⁊.xi.q.i.duo.

g Neq꞉.ſic.ij.q.vij.§ de his etiā.

h Murmurauerunt ⁊ i deſerto illa pena eſt vt dicitur iſtigat̄.xi.q.iij.epi ſi ſacerdotali.

Oblatōes[a] diſſidentiū fratrū neq꞉ in ſacrario neq꞉ in gazophilatio recipiāt̄: ſilit̄ donā[b] coꝝ q paupes opp̄mūt:a ſacerdotib⁹ refutāda ſūt. Item cypan⁹.

Extra eccl̄iaꝫ eſſe probatur: qui pacem cum proximo non habet.

Neq꞉[a] ad chaim neq꞉ ad munera ei⁹ reſpexit de⁹.neq꞉ enim hr̄e placatū deū poterat:q cū frē nō pacē ſꝫ zeli diſcordiaꝫ hēbat. qu āſibi igit̄ pacē ꝓmittūt īimici frūm:q ſacrificia ſe celebrare credūt emuli ſacerdotū:ſecū eē xp̄ꝫ cū collecti fuerit opinant̄ hi:q extra eccl̄iaꝫ chriſti colligunt̄.tales ēt ſi occiſi i cōfeſſione nois chriſti fuerint:macula iſta nec[b] ſāgnine[c] abluit̄[d].iexpiabilis[e] eniꝫ ⁊ grauis culpa diſcordie nec paſſione purgat̄. Item ex.viij.ſynodo.

Murmurantes a fratrum unitate alieni efficiantur.

Alienus[f] ſit a frūm unitate q murmurat:⁊ op⁹ ei⁹ abijciat q murmurās extiterit:ne penam murmurātiū icurrat.de q̄ apl̄us ſcribit:neq꞉[g] eni murmuraueritis ſic qdā murmurauerūt[h] ⁊ perierūt ab[i] extermiatore. Iuxta mēſurā itaq꞉ operis peccator: qꝺ i hac ſētētia apl̄i pleni⁹ declarat̄ ſacerdotis iudicio pēiteat. Item ex eodē.

Cōripiāt̄ q rixas ⁊ ꝯtētōes amāt

Siqs[k] monach⁹ ꝯtētōes uł rixas amauerit:uel manifeſtū ꝯuiciū frī intulerit:iuxta arbitriū rectoris modūq꞉ peccati[l] diuturna expiet̄ pñia. Itē q ꝯtētioſus aut murmurās extiterit ſꝫ arbitriū p̄oris[m] tādiu pēiteat q̄diu culpe q̄litas extat. Item ex ꝯc.car.iiij.

Diſſidentes epiſcopi ad concordiā redire cogantur.

Diſſidentes[n] ep̄os ſine timore dei ſynodus recōciliet. Item ex eodem. De eodem.

Studēdū[o] ē epiſ:ut diſſidētes frēs ſiue clericos ſiue laicos ad pacē magis q̄ ad iudiciū coerceant̄[p]. Item ex eodem.

Non recipiantur dona eoꝝ: qui pauperes opprimunt.

Eoꝝ[q] qui pauperes opp̄munt dona a ſacerdotib⁹ ſūt refutāda. Item ex ꝯcilio agathenſi.

A cetu alienent̄ fidelium: qui ad concordiā redire contemnunt.

Placuit[r] ēt ut ſicut plerūq꞉ fit q cūq꞉ odio aut lōginqua int̄ ſe lite diſſenſerit:⁊ ad paceꝫ reuocari diuturna obſtinatōne nequerit: a ſacerdotibus ciuitatis p̄mitus arguāt̄.q ſi īimicitias depōere pniciosa intētōe noluerit de eccleſie cetu iuſtiſſima excōicatōne[s] pellāt̄. Item fabian⁹ papa.

Inedijs maceretur acerrimis: q fratri ſuo reconciliari non uult.

Siqs[t] ꝯtriſtat⁹ noluerit recōciliari frī ſuo ſatiſfaciēte eo q ꝯtriſtauit:acerrimis maceret̄ inedijs[u] uſq꞉ dū gratāti aio ſatiſfactionē recipiat. Item inocētius.ij.

Epi ad pacē firmiter tenēdaꝫ inuicem ſibi ꝯſiliū ⁊ auxiliū petant

Precipimus[x].n.ut epi: ad ſolū deū ⁊ ſalutē ppl̄i hn̄tes reſpectū ōni tepiditate ſepoſita ad pacē firmit̄ tenendaꝫ mutuū ſibi ꝯſiliū ⁊ auxiliū ipendāt:neq꞉ hoc alicui⁹ amore uel odio p̄termittāt q ſiqs in hoc dei opere tepidus iuentus fuerit:dānū ꝓprie dignitatis icurrat. Item uictor papa

Expellēdi ſūt a cōione fideliū: q ſibi iuiceꝫ recōciliari noluerint.

Perlatū[y] ē ad ſedeꝫ apl̄icā aliquos urm nocē frib⁹ uelle ⁊ ut cadant decertare ſilr in ſacris

i Ab exterminatore.i.ab angelo malo:q exterminauit murmurātes in deſerto a terra ꝓmiſſionis.b.

k Siqs.vel manifeſtū.i manifeſte.

l Peccati diuturna.vr̄ ꝙ tanto tp̄e debeat qs eē i pñia q̄nto fuit i peccato.iij.q.ij.c.i.Sꝫ dicim⁹ hoc ponēdū i arbitrio p̄lati.nā q̄nq꞉ iuenit̄ ꝙ dꝫ eē tāta:de pe.di.i.q̄obrem.q̄nq꞉ minor:de pe.di.vl.c.vl.q̄nq꞉ maior de pe.di.iij.ꝑductior.

m Prioris.i.abbatis.abbas eni pōt abſoluere mōachū ſuū inijciētē manus in monachū ſuū vel alteri⁹:ſꝫ nō pōt ſi percuſſerit clericū ſecularē:vt ex̄ de ſē.n.excōi.cum illorum ⁊c̄.

n Diſſidentes.⁊c̄.

o Studendū.ad pacē.hec ⁊ ſil̄ia itelligo cū ciuilit̄ agit̄ de crie vl̄ i cā ciuili.ſec⁹ vbi crialit̄ ageret̄.expedit eni peccata nocētiū nō eē.ff.de iiur.eū q.⁊ ex̄ ꝺ coll̄.c.i.l.cū agit̄ actōe iiuriaꝝ:vt dictū ē.s.e.c.i.

p Coerceāt̄.ar.ꝙ ep̄s ſiqs corā eo accuſauerit aliquē ⁊ velit deſiſtere:⁊ ille velit ei remittere nō debeat eos cogere ꝑſeq cām illam ēt lite cōteſtata:⁊ ꝙ illi poſſint deſiſtere:cū ep̄us debeat eos magis hortari ad pacē q̄ ad cōtētionē: ar.v.q.ij.ſi p̄matea qꝺ veꝝ credo i crie iiuriarū vl̄ cū agit̄ ciuilit̄ al̄s non: vt ex̄ de coll̄.c.ij.

q Eoꝝ.⁊c̄.

r Placuit arguāt̄.ar.ꝙ admonitio ſemp dꝫ p̄cedere vidictā ar.xij.q.ij.indigne.

s Excōicatōe vr̄ tamē ꝙ primo index ſecularis coget eos ad cōcordiā.⁊ ſi hoc nō ſufficiat:ꝙ tūc excōicabūtur.xvij.q.iiij.ꝺ p̄ſbyteroꝝ ⁊c̄.

t Siquis.ſatiſfaciēte.imo ēt nō ſatiſfaciēte rācoreꝫ tenet̄ dimittere:vt de pe.di.v.c.vlt.q꞉ nō eſt licitū nobis aliqueꝫ odio hr̄e:vt.xxiij.q.iiij.cū lege.xi.q.iij.inter vba.ſꝫ actionē iiuriaꝝ i.ſatiſfactōem non tenemur dimittē. Naꝫ ad remi.tendā iiuriaꝫ nullus eſt cogendus.xxiij.q.iiij.ſi il lic.imo bn̄ fac q dimiſſo rancore agit iiuriarū.xlv.di.⁊ q emēdat.xxiij.q.v.de occidēdis.

u Inedijs.i.penis excōicationis.

x Precipimus.ꝑ iſta capitula patꝫ:ꝙ ad iudiciū eccl̄ie ſpectat facē pacē:vt hic ⁊ ex̄ de treu.⁊ pace.treugas. Itē pꝫ hic:ꝙ epi puniunt̄ q ſibi non p̄ſtant mutuū auxiliū:vt.iij.q.i.nulli.⁊ ēt mortuo ep̄o vel infirmo vicini epiſcopi tenent̄ ſupplere defectū epiſcopi: vt.vij.q.i.pontifices.iohannes.

y Perlatū ē.diſcrepare.hoc dicit canō vt ſimplam teneamus baptiſmi formā propter ſciſma vitādū:de cōſe.di.iiij.ꝓpt̄ vitandū.vbi tñ cōſuetudo ē diuerſa nihil officit:vt de cōſe.di.iiij.de trina.

z Concordare.cū metropol̄.eccl̄ia.xij.di.c.vlt.de conſecrat.di.i.c.vlt.⁊.c.altaria.⁊ di.iij.l̄ris.io.

Q Ui aũt. Dictũ ē.ſ.lxxxviij.di.clericis nõ licere negocia ri.vñ oñdit i hac.xci.di.ex quo debeāt ſuſtentari qñ de eccl'iaſticis ſtipēdijs ali ſufficiēter nõ poſſũt.vbi aĩ t clerico nõ ſufficit eccl'ia,ppꝛijs manibus ſibi querere victuz ꝫ iuxta aplm:nõ tñ ꝗ hac occaſione ſubtrahat ſe eccl'iaſticis officijs.b.

valet:vt.xxviij.q.vij.qḋ,ppoſuiſti.ita iſte tenet officiare eccl'iam: lz paup ſit:ꝛ dicē cũ aplo:ſcio ꝛ abũdare ꝛ eſurire ꝛc.xli.di.ꝗ dicit.ꝛ miniſtrēt ei manus.xxi.q.i.clericus.i fi. Sꝫ qd ſi a pncipio fuit diues eccl'ia cũ ad eaz,pmotus ē ſꝫ poſt vergit ad exiguitatē:dices clericũ adhuc teneri:ſic:eps tamē i hoc cāu ꝛ pmiſſo ꝺꝫ eā vnire eccl'ijs alijs.x.q.iij.vnio.de cõſe.di.i. omnes.

b Nõ abſqꝫ ieq̃litate. niſi cũ iequale eſt corpus ex tuberātia vel defectu humoꝝ. h ē cā iſirmitatꝭ.

c Eleutherius. pmiſit. q̃ pmittēda ſūt nõni xxiij.di.Sꝫ ſi.

D. LXXXXI.

d Vigilie.i.matutinoꝝ exerge vł gñaliter eccl'iaſtica officia.lxi.d.q̃m feſt'.ꝛ ppter cām hec cautio fuit exacta ab epo iſto: quia derici ſui negligētes erāt circa diuina officia.alˢ de iure cõi huiuſmõi cautio nõ ē in ordinatõe epi exigēda. Sed vł ꝗ eleutherius ĥ mõ pſuis clericis obligari nõ potuit pmittēdo eoꝝ factũ:iſti.d inu.ſtipu.§.ſi qs aliũ.ſꝫ dic ꝗ bene potuit cũ ad eius officium ſpectaret eos ad hoc cogere:ꝛ ita ſua i terfuit. pterea p illa verba vł pmiſiſſe ſe curaturꝝ vt illi interſint:ſicut cũ qs pmittit aliũ iudicio ſiſti:argu.ff.de v.ob. quotiēs quis aliũ.ꝛ ē ſi.ſ.lxiij.di.nbi dño. Itē ē ar. hic: ꝗ eps põt idu cere ꝯſuetudinē nouā i ſua eccl'ia quo ad officia celebrāda.xij.di.nouit.ꝛ de cõ.di.iij.c.i.

diſcrepare.ꝛ ob id ꝯtētiones ꝛ emulatões fieri int̃ uoſ:a qb' diſſēſionib' uos auertē ꝛ i his oib' cõcordarē ꝛ opē ferre uiciſſiꝫ mādam'. Nã ſi hoc agē cito neglexeritis:ꝛ uiciſſiꝫ recõciliari ñ ſtudueritis ab apo.ſe.ꝛ toti' eccl'ie cõione uos pelli nõ dubitetis.

Q Ui aũt turpi lucro uł i honeſto negocio uictũ ſibi querere ꝓhibet̃:de oblatioib' eccl'ie ſtipēdia cõſequat̃.ꝗ ſi eccl'ia ei ſufficē nõ potuerit:ppꝛio artificio uł agricultura exēplo apl'i q de labore manuũ uiuebat ſibi neceſſaria iueniat:ita tñ ut occaſiõe ſui opis eccl'ie uigilijs nõ deſit. qḋ abſqꝫ iequalitate ſui corporis ipune cõcedit̃. Unde pelagius papa.

Corripiāt̃ clerici q officijs matutinis uł ueſptinis ſe ſubtrahũt.

E Leutheri' fr̃ ꝛ coeps nr̃ q̃rit̃ clicos ſuos ſibi cõtra cãones ſupbire:ꝛ id qḋ nobis iubēti b' facta i ſcrinio cautione pmiſit ut quotidianis dieb' uigilie in ei' celebrarent̃ eccl'ia:illis cõtenentibus iplere ñ poſſe. ſꝫ magis unũquēqꝫ ſuis poſtpoſito eccl'ie ſuitõ uacare negocijs.ꝛ iõ expiētia tua eos quos tibi eē oñderit cõtumaces:debita obiurgatõe cõpeſce:ꝛ modis oibus uigilijs uacare ꝯpelle. Itē ex cõcilio ananethenſi.

De eodem. Palea.

P Reſbyt̃ mane matutinali officio expleto pēſum ſuitutis ſue canēdo pmā etiā ſextā nonaz ueſpāqꝫ perſoluat:ita tñ ut horis ꝯpetētib' ꝛ ſignantib' iuxta poſſibilitatē aut a ſe aut a ſcholaribus publice cõpleat̃. deide pactis horis iſirmis uiſitatis ſi uoluerit ad opus rurale exeat ieiun':ut iterũ neceſſitatib' pegrinoꝝ ꝛ hoſpitũ ſiue diuerſoꝝ cõmeātũ iſirmoꝝ quoqꝫ atqꝫ ꝺ̃fũctoꝝ ſuccurrē poſſit uſqꝫ ad ſtatutā horā pqualitate tpis ꝛ opportunitatis. Itē ex dictis ſancti bñdicti,ppheta dicēte:ſepties i die laudē dixi tibi q ſepteuari' ſacrat' numerus a nob ſic iplet̃:ſi matutini pme tertie ſexte none ueſpi cõpletorij tpe nr̃e ſeruitutis officia pſoluamus: qꝛ de his dixit,ppheta: ſepties i die laudē dixi tibi naz de nocturnis uigilijs ipē idē,ppheta ait:media nocte ſurgebā ad cõfitēdũ tibi ꝛc ergo his tēporib' referam' laudeſ creatori nr̃o ſuper iudicia iuſticie ſue. Unde i carthagineſi concilio legitur.

Sine officij detrimento artificiolo ſibi clericus neceſſaria querat.

C Leric' uictũ ꝛ ueſtitũ ſibi artificiolo uł agricultura abſqꝫ officij' ſui dũtaxat ꝺ̃trimēto ppa ret.clic'.n.q abſqꝫ corpuſculi ſui ieq̃litate uigilijs deeſt ſtipēdio' puatus excõicet̃. Itē ex eodem.

De codē.

C Leric' qlibꝫ uēbo dei erudit' artificiolo uictuz q̃rat. Itē oēs clici q ad opanduz ualidi ſunt:ꝛ artificiola ꝛ lr̃as diſcāt. q uero nõ,p emēdo aliqd in nũdinis uł foro deābulāt:ab officio ſuo degradet̃. itereptores āt ab officio ꝺ̃clinātes uł negligēti' agētes:ab officio remoueantur. Itē ex ꝯci. aurel'.

De codē.

C Lerici uero q ad op' ſanctũ adeſſe ꝯtēpſerint: ſm arbitriũ epi eccl'iaſticā ſuſcipiāt diſciplinā.

Q Uꝫ' aũt ad eccl'iam uenerint:corde magis q̃ꝫ uoce deo cātādum meminerint. Itē hieronymus in epiſtola ad epheſios.

Corde ñ uoce deũ laudare debem'.

C Antates' ꝛ pſallētes i cordib' uris dño. audiāt hec adoleſcētuli.audiāt': hi qbus i eccl'ia ē pſallēdi officiũ deo nõ uoce ſed corde cātādũ. nec i tragedīarum modũ guttur ꝛ fauceſ medicaīnie liniēde ſũt:ut i eccl'a theatrales

b Stipēdio.ſꝫ cui applicabit̃ hoc: põt dici ꝗ canonicis iſimul cũ epo. hoc vez ē i eo qḋ de cõi pcipiebat̃:alias vł ꝗ tm̃ canonicis:ar. C.ō here.decu.ꝛ naui l.i.ij.ꝛ.iij.niſi cũ iiuſte puat' ē.tũc eni oia ipē recupat:q̃ amiſit.ff.de re mili.l.penul.C.e.l.i.li.xij.lau.ſed certe ego credo ꝗ ſuũ beneficiuꝫ ꝺꝫ aſſignari alicui q celebret,p eo:donec ipē ē excõicat': vt ex̃ de ap.puenit.b.

i Cleric'. artificiolo.ex quali artificio clericus põt ſuſtentare ſe:nõ.xiiij.q.iij.i ſumma.

k Intereptores. ſm ꝗ ſolꝫ eē inter eptores ꝛ ſic idē repetit: ꝛ tunc ſunt due partes:i m ꝗ ē hic interemptores ē vna pars:ꝛ vocat int̃eptoreſ,proxenetas:de q b' hēs.ff.de,proxene.l.ij

l Declinātes.ſ.clericio.

m Q Uꝫ aũt. oſtēdit magr̃ i pcedenti di. ꝗ clerici debēt celebrare diuina officia i eccl'ia. i hac xcij.di.oñdit magiſter qualr̃:qꝛ.ſ. non debēt voci modulatõis iſiſtere. adijcit ēt ꝗ i ecclia rõana diacones

D.LXXXXII.

cātare nõ debēt:ſꝫ verbo pdicatõis vacare. poſtea mouet icidētez queſtionem:vtrum epi qui nõ recipiunt i ſua eccl'ia poſſint in alia parochia epale officium exercere.

n Cantātes.hec ſũt vba apoſtoli.

o Audiāt.verba hieronymi exponētis.

p Non voce.nõ voce tm̃:nã ꝛ voce decantādũ ē:vt de ꝯſe.di.v.nõ mediocriter.ꝛ ibi: pſallite deo i iubilatione.tñ magis cordis deuotõe q̃ꝫ vocis iubilatione:vt.xxxviij.di.ſedulo.

c Cleric'.agricultura:ar. C.ō epi.ꝛ cle.l.ij.nã mercari ñ pt.h.

Officij.ergo clericus nõ põt opas ſuas p totā diē locare:cũ nõ debeat officio deeſſe.

g Vigilijs nõ tñ vident̃ puniēdi ſi deſint diuinis officijs: cũ nõ poſſint pcipere neceſſaria ab eccleſia:cũ de altario debeāt viuere: ſec' tñ ē:qꝛ fecerũt ſibi piu diciũ qñ pmiſerũt ſe,pmoueri ad tā tenuē eccleſiā ſic ē i mrĩonio carnali:ar.xxxij.q.v.horrēdus.vnde ſicut vir tenet̃ miniſtrare neceſſaria vxori q̃ tñ debitũ reddē non

q Liniēde.vt pplm delectēt.nã nec ipa veritas,pnũciāda ſic ē:vt qs hominib' placeat.xxij.q.ij.primũ.linire aũt vt meli' cātēt ꝛ pnũciēt veluti electuaria:peccatũ nõ ē:ſi ad laudē dei ꝛ nõ grã laudē cõſequēdi delectant̃ ar.xxxij.q.iiij.obijciũt̃.pcurare eni dꝫ vt clara voce nõ rauca pnũciet:vt xxi.di.c.i.vt pplus plane itelligēs dicat amen:vt.xxxviij.di.ſedulo.

r Theatrales.tragedi ſic faciebāt i theatro decātādo tragediaſ ꝛ dicũt̃ a tragos qḋ ē birc':ꝛ oda qḋ ē laus:qꝛ birco remũerebāt ppt feuda māꝫ.b.

a Ab officio excepti. hoc itellige qñ iduti ſunt in eccleſia ad cãtanduȝ euãgeliũ: ꝛ ſic intellige ſequẽs. c.
t i Ln ſancta. miniſteriũ conſtituti.
u Predicatõis. j. xvi. q. i. adijcim⁹ ꝯ. ſȝ illud ex cã dictũ ẽ ꝑpẽ quoſdã iꝑrobos monachos: alˀs ẽt diacoṅ pñt ꝑdicare. vl̃ hoc itellige ex delegatione: alˀs. ſoli⁹ ſacerdotis officiũ ẽ ꝑdicare vl̃ ꝑdicatõem appellat lectionẽ euãgelicã.

Ad hoc dic: ꝙ ſi habuit corporalem poſſeſſionem per ſe vel per alium eius eccleſie ad quam modo nõ recipitur: non tenet̃ prior eccleſia eũ recipere: licet nondum eius beneficiũ ſit collatum. ſi nõ habuit poſſeſſionẽ: tenet̃ licet iam alijs cõceſſa fuerint eius beneficia: vt ex̃ de elec. cum in cũctis. vii. q. i. eos. C. de repu. here. l. vlt.

x Stimulat. i. exaſpet contra ſe.
y In ſede ap. ex hoc dicũt quidaȝ hanc ꝓhibitõeȝ in ecc. ro. tm̃ locũ hr̃e. alij tm̃ de cardinalib⁹ intelligũt. h. vo generalit̃ itelligit eẽ ꝓhibitũ: cũ. ſ. ad legẽdũ euangelium ſunt iduti qd̓ pȝ ex illo verbo qd̓ j. dicit int̃ miſſarũ. ꝛ cã hui⁹ conſtitutõis fuit honeſtas.
z Soluũqȝ. ar. ꝙ diaconus nõ niſi cã neceſſitatiſ debet legẽ epl̃aȝ xxv. di. c. i. ꝛc̃.
a Non liceat. pſallere. ar. pro laicis qui nõ cantant i pulpito ſȝ alibi i eccleſia.
ↄ Qui ab epõ. vel ab bate. lxix. di. c. i. vel ẽt a ſacerdote: vt. xxiij. di. pſalmiſta.
a Siqs. hec tria. c. loquũt̃ de eadẽ mã. ſ. cũ qs ẽ ordinat⁹ epus ad aliquã eccleſiã ſȝ nõ audet ire illuc ꝓpter ſcandalum vel ꝓpter hoſtilitatẽ: vel qꝛ nõ recipit̃ ibi aliqua d̓ cã ſine culpa tñ ſua iſte nõ debet aliqd ꝑſumere de rebus eccleſie ad quã diuertit: ꝛ expectabit quouſqȝ ꝓuideat ei ſynod⁹ alibi. vij. q. i. paſtoralis.
b Pro ꝯtentõne. ar. ꝯ. xvi. q. vlt. ſi plures.
c Aut ꝓ aliqua. ſ. de iure: qꝛ dicũt ſe nõ elegiſſe eum: vel dicũt ꝙ renũciauit epatui.
d Contigere. i. nõ epalia: niſi iuitatus ſit: ar. ex̃ de eo q reſig. c. i. j. vij. q. i. c. epi.
e Judicare. nã aliam eccl̃iaȝ ſi vacat debẽt ei ꝯferre. vij. q. i. paſtoral̃. ſȝ ꝑpl̃s ẽ excõicãd⁹: q eũ ñ recepit cũ iuſtã cãȝ nõ pretendit niſi ſcandalũ timeat: ſicut ꝛ ipſe excõicat̃: cũ ad eccleſiam illam ire nõ vult. j. e. c. iij.

moduli audiant̃ ꝛ cantica. Nos⁹ officio ãt cãtãdi ꝛ pſallẽdi diacones iueniũt̃ excẽpti: ne duȝ uocis modulatõi ſtudẽt: altãis miſtẽia negligãt. Unde greg. Cãtãdi officiũ diacões ſibi non uſurpẽt.

IN ſancta romana eccl̃ia dudũ ꝯſuetudo ẽ ualde repꝛhenſibilis exorta: ut qdã ad ſacri altaris miſteriũ cõſtituti cantores eligant̃: ꝛ in diaconat⁹ ordie cõſtituti modulationi uocis inſeruiant: quos ad ꝑdicatõnis officiũ ꝛ elemoſynaꝝ ſtudia uacãe ꝯgruebat. vñ fit plerũqȝ ut i ſacro miſterio dũ blãda uox q̃rit̃: ꝯgrua uita negligat̃ ꝛ cãtor miſter deũ morib⁹ ſtimulat: cũ ppl̃ȝ uocib⁹ delectat. Qua de re pñti decreto cõſtituo ut i hac ſede ſãcti altaris miſtri cãtare ñ debeãt: ſolũqȝ euãgelice lectõis officiũ itra miſſaꝝ ſolẽnia exoluãt. pſalmoſ uero ac reliq̃s lectões cẽſeo ꝑ ſbdiaconos ul̃ ſi neceſſitas exigit ꝑ miores ordies exhiberi. ſiqs ãt ꝯtra hoc decretum meũ uẽire tẽtauerit anathema ſit. A qb⁹ ordinãdos oportet eẽ imunes: breuit̃ mõſtratũ ẽ. de qb⁹ uẽo mãib⁹ ſuos ordies ſuſcipe debeãt: facile pȝ. ſacerdos eniȝ ꝛ cũcti ifra ipm ꝯſtituti ab epis debẽt ordiari. Unde i ꝯc. mãti pape legit̃. Qui ñ ſũt ordiati ab epõ i pulpito nõ pſallãt neqȝ legãt.

NOn liceat i pulpito pſallere aut legẽ: niſi q̃ ab epõ ſũt ordiati lectores. De epis aũt a qb⁹ ul̃ i qb⁹ locis ordinare debeãt: ſupra diffinitũ ẽ. Nũc ãt q̃rit̃ d̓ his q ordinati a parochia ſua nõ recipiũt̃: ul̃ ꝓ aliq̃ cã eas adire noluerit: an i alteri⁹ parochia epale poſſint officiũ celebrare. De his i ꝯci. martini pape ſic ſtatutũ ẽ. Sacerdotis officium gerat epus quem ſua parochia non recipit.

SIqs ordiat̃ epñs ad parochiaȝ cui⁹ ẽ elect⁹ ꝑ ꝯtẽtõe ppl̃i aut ꝓ aliq̃ rõne nõ ꝓ ſua culpa in parochia q̃ ei fuerit data nõ ierit hũc honorẽ oȝ ſacerdotij tñmõ ꝯtingẽ: ita ut de reb⁹ eccl̃ie i quã uẽit nihil ꝑſũat. ſuſtieat ãt qd de eo ſãctũ ꝯciliũ iudicare uoluerit. ITẽ ex ꝯc. ãtiochẽo. De epõ ordiato quẽ ſua parochia nõ recipit.

SIqs epñs ordiat⁹ ad parochiam cui⁹ ẽ elect⁹ mime acceſſerit ñ ſuo uicio: ſȝ ꝙ eũ aut pplus uetet aut ꝑpẽ aliã cãm nõ tñ ei⁹ uicio ꝑpetratã: hic ꝛ honõis ſit ꝛ miſterij ꝑticeps: dũmõ reb⁹ eccl̃e ubi miſtrare cognoſcit̃: i nll̃o moleſt⁹ exiſtat. quẽ ẽt obſuare ꝯuẽit qcqd ſynodus ꝑfecte ꝓuicie iudicãdo decreuerit. ITẽ ex ꝯci. anchiritano. A ſua parochia nõ recepti alijs moleſtiã non inferãt.

SIq̃ epi ordiati ſũt neqȝ recepti ab illa parochia i q̃ fuerãt denoiati: uolueritqȝ alˀs occupãe parochias: ꝛ ui ꝑ ſulib⁹ eaꝝ iferre ſeditões aduerſus eos excitãdo eos abijci placuit. ꝙ ſi uoluerit in ꝑſbrij ordie ubi ꝑ⁹ fuerãt: ut ꝑſbri reſidẽ nõ abijciãt̃ a ꝓpa dignitate. ſi aũt ſeditões cõmouerit: ibidẽ ꝯſtitutis epis ꝑſbrij quoqȝ honor talibus auferat̃: fiãtqȝ dãnatõe nõbiles. ITẽ ex ꝯc. ãtiochẽo Cõione priuet̃ epñs: qui ſibi commiſſã eccleſiam adire neglexerit.

SIqs epus ꝑ man⁹ ipoſitõeȝ epatũ accepit: ꝛ ſibi cõmiſſũ miniſteriũ ſubire neglexerit: nec acqeuerit ire ad eccl̃iam ſibi commiſſam hunc oȝ cõione ꝑuari: donec ſuſcepit coactus officiuȝ: aut certe de eo aliqd itegra decreuẽit eiuſdẽ ꝓuincie ſynod⁹ ſacerdotũ. ITem ex eodem.

ꝑ aliũ dixi. qꝛ idẽ ẽ ac ſi ꝑ ſe ex̃ de ꝑben. accedens. ar. iij. q. i. §. i. hec gl. ñ adaptat̃ ad textũ. Sȝ nũqd eſt cleric⁹ huius epi: diſtigue: qꝛ ſi nõ vult renũciare epatui ad quẽ elect⁹ eſt: non erit clericus eius: remanet tñ ei prius beneficiũ qd̓ ius conſeruauit ei. Si vero renũciauit ei⁹ cleric⁹ erit ꝛ ab eo iudicabit̃: ex̃ d̓ renũ. ad ſupplicatõeȝ. niſi i criminali cã tñ nõ põt eũ deponere in memoriã priſtine dignitatis. ff. de decur. l. vlt. ꝙ ergo dicit auferat̃ honõ dic ꝙ ꝑ papaȝ ar. C. vbi ſe. vl̃ cla. l. vlti. circa medium rõne ãt delicti poterit eũ excõicare ſi exceſſerit in ſua dioceſi ſȝ non abrenũciet epatui qꝛ ꝛ poſſet quẽlibet archiepũȝ nõ ſuũ: ar. vi. q. iij. placuit. ff. d̓ offi. ꝑſi. preſes hoc tñ tene: ꝙ ſine licẽtia pape nõ abrenũciabit: extra de trãſla. epi. inter corporalia. l.
m Non abijciantur. ar. ꝙ non debet electus in alia ꝓuincia ꝑuari bñficio ꝓori añteqȝ trãſferat̃ ad aliã.

f Siqs. cuius ẽ. i. ad quã.
g Aliã. quã forte allegat.
h Et honoris. videt̃ ꝯ. s. ꝓx. c. ſed dic honoris. i. honorabilis miſterij: qꝛ i veſtib⁹ epalibus exercebit ſacerdotale officiũ nõ epale niſi iuitatus ſit: vt dixi. c. ꝓx. ꝛ maior reuerẽtia ei exhibebit q̃ȝ alij ꝑſbro ſimplici.
i Prouicie. que. ſ. habet. x. vl̃. xi. epos ꝛ metropol. vi. q. iij. ſcitote. lau.
k Siq. i. ſiq clerici ordinati ſunt epi.
l Ubi prius. i. i quo loco vl̃ i quo ordine. Sȝ nũqd prior eccleſia tenet̃ eos recipere: videt̃ ꝙ nõ. lxxij. di. placuit. ar. xxi. q. ij. ſiqs iam tran

n Siqs ipoſitõeȝ. i. ordinẽ epalem.
o Nec acqeuerit. j. tres mẽſes. j. c. di. qm̃ ſpõſa. m̃. j. duos menſes ꝛc̃: ex̃ d̓ cõuer. cõiu. ex publico.
p Siqs epus. vacãs. i. vacãs epatu vl̃ epatũ nõ hñs: ſic dicitur mulier vacãs q̃ virũ nõ habet. ff. ad. l. iul. de vi publica q ceu. §. q vacantem. io.
q Irruerit. ſed qd ſi iſte itruſus aliqua cõtulerit ipi eccl̃ie: tenet̃ ei eccleſia reſtituere ſicut de ſimoniaco: ex̃ de ſi. veniens. ꝛ qꝛ ibi nihil deperit eccleſie. liiij. di. generalis. ſȝ ſi bñ ꝓmotus eẽt eccl̃ia ñ tenet̃ ei reſtituere. io. ſȝ ꝯ de ſimo. de hoc. Go. in ſimoniaco dicũt qdã ꝙ nihil oȝ ei reſtitui: ꝛ qd̓ dicit il. a decre. veniẽs. diſpenſatio

fuit.alij dicũt q̄ ꝓpter delictũ abbatis ꝛ monachoꝝ hoc cõtingit.t. dicit: q̄ clerico i ſeculo remanenti nil reſtituit: ſecus ſi ad religio nē trāſit: vt.xxvij.q.i.ſi qs rapuerit.de clerico aũt ſeculari q remo uet ab eccl'a qd iuris ſit ſi aliq̄ cõtulit:nō.ex̄ de cle.cõiu.q̄ a te.b.

a ¶ Deſideret.ar.q̄ que malo ſũt icboato pncipio nō cõualeſcunt ꝗuis ad eum caſũ deueniãt a q̄ recte pñt i cipi:vt.vij.q.i. epm.ex̄ d elec. auditis.ar.ↄ. ex̄ de iurepa. cura paſtoꝛal. ex̄ de cõuer.cõ iu.placet.io. dic qd ipo iur nullũ ē: nō cõ naleſcit:al's ſe cus.b. Jte ar. q̄ nō valet ele ctio cõcoꝛs:ni ſi canonica ſit xviij.q.ij.ſiqs abbas.l.iiij.d. c.i.

b ¶ Et pfectuꝫ ꝛ nō q̄ cõciliũ dr̄ pfectũ licet nō adſit pmas vt.xvij.di.c.i.

c ¶ Siqs.de putatus per banc lfam dicũt qdã illũ teneri ad h tm̄ D.LXX XIII. q alicui eccle ſie intitulatus ē:alias nō eni ſi oꝛdinat⁹ ſit ad titulos ſue poſſeſſiõis:ex̄ d pbē.eps.tu dic eũ ꝛ queliꝫ clericuꝫ teneri ad boc: licet ñ teneat ſpãliter ad banc vel il lã eccliam: ſic exaudi: ex̄ de regu.ſup eo.

d ¶ Matutis. matutina dicũ tur officia q̄ ce lebrant a ma ne vſq ad no nã:veſptina a nona vſq ad noctē.xi.q.ij.ſiqs epus in concilio.

e ¶ Caſtigat⁹.nō q̄ ꝓ p̄ offēſa ñ ē qs pũiẽd⁹ vt.lxxxiij.di.bonoꝛat⁹

Sine concilio integri oꝛdinis ua cantem epus eccl'iam nō adeat.

Siqs epſ uacãs i eccl'iaꝫ non hñtē epm ſurripiēs pplos ſi ne ↄcilio itegri oꝛdis irruerit:ēt ſi ppl's quē ſeduxit deſiderēt illũ alienũ tñ eũ ab eccl'ia eē oꝫ. Jnte grũ aũt ꝛ pfectũ ↄciliũ dicim⁹ il lud:cui metropolitan⁹ epus inter fuit. ¶ Q ō aũt ſupra clerici ſe ui gilijs ſbtrahētes excõicari iubet de his intelligēdũ ē:q ab epo fre quent admoniti negligentiã ſuaꝫ corrigē cõtemnũt. ¶ Unde i con cilio martini pape legit.

Excommunicetur clericus q ab epo cõmonitus matutinis uel ue ſpertinis hoꝛis adeſſe neglexerit

Siqs pſb aut diaconus ul' q libet clericus eccl'ie deputatus:in quolibet loco fuerit ſi i quo eccl'ia ē ꝛ ad quotidianũ pſallēdi officiũ matutinis ul' ueſptinis hoꝛis ad eccl'iaꝫ ñ ↄuenerit:deponat a cle ro:ſi tñ caſtigat⁹ ueniaꝫ ab epo p ſatiſfactõeꝫ noluerit ꝓmereri.

Obedietiã aũt iferiores ex oꝛdie ſupioꝛib⁹ dbēt ſũmo eni põtifici ea de bet ab oib⁹ obedientia: ut nulli liceat ei cõicare:cui ꝓ acti b⁹ ſuis iimic⁹ ipe extiterit. Nec i eccl'ia eē poterit:q ei⁹ cathedram deſerit. Uñ beat⁹ petrus pnceps aplo:ꝝ in oꝛdiatõe clementis po polũ alloquēs int cetera ait.

Cui ꝓ actib⁹ ſuis prauis aplic⁹ in imicat:cõicare nō debem⁹.

Si iimic⁹ ē iſte clemēs alicui ꝓ actib⁹ ſuis prauis:ꝛ uos noli te expectare ut ipe uobis dicat: cũ illo nolite amici eē:ſꝫ prudent obſeruare debetis:ꝛ uolũtati ei⁹ abſq cõmonitõe obſecundare:ꝛ auertere uos ab eo cui ipſum ſē titis aduerſũ:neq loq his quib⁹ ipe nō logt. Uñ unuſqſq q i cul pa ē:dũ cupit oiuꝫ ur̃um amiciti as habere:feſtinet citi⁹ recõciliari ei q oib⁹ pēſt:ꝛ p hoc redeat ad ſa lutē:cũ obedire ceperit mõitis p ſidētis. Si uẽo qs amic⁹ fuẽit his qbus ipe nō loqt: un⁹ ē ipſe ex ill' q extermiare eccl'iaꝫ dei uolũt:ꝛ cũ coꝛpoꝛe uideat eē nobiſcũ:mē te tñ ꝛ aio ↄtra nos ē.ꝛ ē multo negoꝛ boſtis hic: ꝙ illi q foris ſũt ꝛ euidenter inimici ſunt. hic eniꝫ peramicitiaruꝫ ſpēm que inimica ſũt gerit:ꝛ eccl'iaꝫ diſpergit ꝛ ua ſtat. Jdq huiuſmõi aplicit iſtitu tis uos monētes iſtruim⁹:ut effe cta certioꝛ charitas ur̃a ſolicitius deinceps agere ſtudeat ꝛ cauti⁹: ne pueri ꝛ ifideles hoies ledēdi fideles ꝛ bẽiuolos habeãt faculta tē. Item gregoꝛ⁹. A nullo doꝫ

ſuſcipi:quē romana ↄpellit eccl'a

Miratus ualde ſum:qꝛ i tãto ſalonitane eccl'e clero ꝛ pplo uix duo i ſacris oꝛdib⁹ iuẽti fue rũt ff.ſ.ꝛ coeps me⁹ paulin⁹ ꝛ di lectiſſim⁹ fili⁹ me⁹ honoꝛat⁹ archi diacon⁹ eiuſdem eccl'ie:q cõicare maximo ſacerdotiũ rapiēti mini me ↄſentirēt:ꝛ ſe chriſtianos eē cognoſcerent.debuiſtis eniꝫ filij charíſſimi pēſare oꝛdies ur̃os:ꝛ quē ſedes apoſtolica repellebat: repulſũ cognoſcē:ut prius ſi poſ ſet ab illatis crib⁹ mũdaret:ꝛ tũc ei ur̃a dilectio cõicar:ne pticeps obligatõis exiſtēt. Item cypan⁹

Non eſt in eccleſia qui cathedrã petri nō ſequitur.

Qui cathedrã petri ſupra quã fũdata ē eccl'ia deſerit: i eccle ſia ſe eē nō cõfidat. ¶ Epi uẽo ꝗ

b ¶ Aploꝝ.clemētis.in pſb:ũ.nã petro viuēte non fuit clemēs papa .viij.q.i.ſi petrus.

c ¶ Si inimicus ē.ini micus dr̄ hic q ad opi nioneꝫ excõicati.ſic iu dex dr̄ crudelis latro ni.xxiij.q.v.nō ē crude lis.al's papa neminem oꝫ hr̄e odio imo pacē cũ oibus habebit.xi.q iij.int vba.vl' iimicus ē actibus:vt.lxxxvi.di. odio.

d ¶ Nolite.ſic.vij.q.i. ſcire.xi.q.iij.qbus epi ar.ↄ.vi.q.ij.ſi tm̄.ſꝫ ibi ſolutũ ē.

e ¶ Expectare.ergo de nũciatio nō ē expectã da:ex̄ de ſen.ex.cũ nō ab homie.tñ ſola fama ſemp ñ ſufficit ad hoc vt qs vitãdus ſit:vt ex̄ de exceſ.pla.int.licꝫ ſit ar.ↄ ex̄ de electio.vene rabilē. Sꝫ qd ſi papa cõicat excõicato? nō in cidũ iõ i canonē:qꝛ pa pa non ligat a canone vt ex̄ de elec.inotuit.ff. de recep.l.penl.nec eo ipo eũ abſoluit:ar ex̄ d ſē.ex.cũ deſideres.ſi tñ ei cõicaret intēdēdo eũ abſoluere facto:ēt ſi nō vbo habendus ē ꝓ abſoluto:cũ pnceps ſola voluntate liberta tē cõcedat.ff.de manu. l.apud.ꝛ facit ad hoc ex̄ de ſen.ex.ſi aliqñ.ex̄ de priuil.cũ olim.C.d fideicõ.liber.l.ſi volũ tate.

f ¶ Dicat.nō eni debꝫ certioꝛari q nō ignoꝛa uit.ff.de ac.ep.l.i.

g ¶ Nolite.nã eo ipſo qs ſuſpectus ē.q̄ iimi coꝝ ē amicus:ar.iij.q. v.c.ij.ꝛ ob hoc filius matrē exheredat.C.de inoffi.teſta.liberi.ꝛ ē ſi.ex̄ de accu.cum opoꝛteat.

h ¶ Non loquitur.hoc verũ eſt in hoc caſu ſiqui.ſ.excõicati ſũt.ſecus ſi ꝓ pter priuatum odiũ alicui non loqueret.

i ¶ Qui exterminare.ꝛ.xxiij.q.i.qm̄ vetus.

k ¶ Hoſtis.vñ boetius:nulla peſtis efficatioꝛ ē ad noſcendũ ꝙ familiaris inimicus:ar.C.de do.lata.vñ nō ē deterioꝛ hoſtis ꝙ fictus amic⁹:nō odi um grauius ꝙ ſilatus amoꝛ:vñ illud ēt:mus i pera ꝛc.ar.xij.q.i.ſ. item precepit.ſi ē.xij.q.i.certe.io.

l ¶ Miratus.clero.ꝛ ita glibet epus ſuffraganeus eſt de clero metropo litani:ar ex̄ de poſtu.pla.bone.ar.lxxxvi.di.ſiquid vero.foꝛte iſte fu erat canonicus ꝛ adhuc retinebat ibi prebendam.

m ¶ Uix.qd ergo vix fit tñ fit.ff.de iudi.vix.xix.di.in memoꝛiam.ar.ↄ.ff. ad vell'.tutoꝛ.qꝛ ibi dicit vix fieri vt qs ꝓ ſe apud eũdē intercedat.i nũu quã:ſic.ij.q.vi.ſ.biduũ.v.ſi aduerſus.

Obedietiã.Hic ititulat.xciij.di.i qua oſtēdit magr̃ hacte nus qualit ꝛ a qbus ꝛ i qb⁹ locis clerici ꝛ plati debent oꝛdinari.ſꝫ qꝛ dignitas platoꝝ ſine obediẽtia cõtẽptibi lis ē iõ oſtēdit hic de obedientia quã debēt inferioꝛes ſupioꝛib⁹. Et pmo de obediẽtia q debet pape.ſcdo de obediẽtia quã debēt minoꝛes maioꝛibus rõne oꝛdinis.poſtea de obediẽtia quã debēt ſbditi clerici epis ſuis.oñdit ēt dr̃iam int pſboꝛs diaconos qnq loquēs ↄiſtos qnq loquēs ↄ illoꝛ.ad vltimum oſtendit pſboꝛs maioꝛes eē diaconib⁹.nō aũt q̄ obediẽtia ↄliſtit i trib⁹:i reuerẽn tia exhibēda:i mãdato ſuſcipiēdo:i iudicio ſubeũdo. Reuerẽn tiã oꝫ mioꝛ vt aſſurgat maioꝛi ꝛ cedat ei pmũ locũ in ſedēdo ꝛ ēñ do:niſi mioꝛi maioꝛ adminiſtratio cõmiſſa ſit.vñ archipſbr vl' p ſbyter archidiacono oꝫ reuerẽtiã:lꝫ oꝛdie maioꝛ ſit rõne maioꝛis admini ſtra.õis.xxv.di.c.i.hac ↄſideratõe.qñq pſb teneꝫ obedire diacono plato In mãdato aũt ꝛ iudicio nẽo tenet obedire niſi ei q habet adminiſtratio nē vl' iuriſdictõeꝫ ſup eũ:niſi ab eo abſoluat p appellationē vl' recuſatõeꝫ vel ſi ei cõtrouerſiã moueat:vl' ſi plat⁹ deponat.vij.q.iij.i ſũma ꝛ nõnc.l.

n Ordinibus.ar.ꝑ eis q̇ multitudinẽ nõ ſequũt᷑:vt.viij.q.i.deniqꝫ.ⲧ ꝙ multitudo nõ excuſat a delicto vel pena:ar.ij.q.i.multi.ſ.di.xxiij.in noie.ar.ↄ.ſ.di.xix.in canonicis.

o Filij.q ergo ꝑuati ſũt a ſacr̃is filij ſunt eccl̃ie:q² ſunt epi.ſ.filij:cũ certũ ẽ ꝙ q nõ ẽ cũ eṗo:ex̃ eccl̃iaꝫ ẽ:ar.vij.q.i.ſcire.vel dic ꝙ iam erant abſoluti vel q² cã humilitatis h̃ dixit.ij.q.vij.nos ſi in cõpetenter.

d Sacerdotes.ſal terre.in õibus eni operibus nr̃is ſal offerre debem⁹:de cõ.di.iiij.ſal.ⲧ ꝑ ſal ſapiẽtia itelligit᷑.xliij.di.ſit rector.

e Maledixerint nõ ꝙ ex maledictione benedictionẽ qs conſequatur:ſꝫ ex ꝑaciẽtia quã ſuſtinet.xi.q.iij.q iuſtus.l.

p Iuxta:hoc.c.loq̈tur de eis q ſb̃ ſũt dño pape nullo medio.

q Propinq ſunt.q.ſ.in eadẽ ꝓuĩcia ſũt illos vocat lex ꝓ̃ſtes.C.de ꝑſcrip.xxx.an.l.vl.

r Pñtet.ꝑ ſe vl̃ ꝑ alios:ex̃ d iurur.ego.b.

s De longinquo.ar.rõne loci ꝑmitti:qđ alias nõ ꝑmittit᷑:ar.xxiiij q.i.pudenda.ſ.di.lxiij cũ longe.ſ.di.xxix.c.i.ⲧ.ij.ſ.di.iiij.erit.ſ.di.lxiij.c.i.ⲧ dic de longinquo:vt ſunt vltra italiã ↄſtituti:vt ex̃ de elec.nihil eſt qđ eccl̃ie.vel remotos vocat vltra duas dietas:vt ex̃ de reſcript.nonnulli.

t Iuxta.ar.ꝙ expediri ꝑ alios ſufficit:quod iuſte ipedit᷑ ꝑ ſe facere nõ põt.xviij.di.eṗus.

u Chirographuꝫ.ex̃ de elec.ſignificaſti.ſ.lxv.di.ſiquis.v.q.iij.ſi egrotans.

x Canonicis.ſ.di.xviij.ſiqs eṗoꝝ.

a Subdiacono. ad lectores.hoc noie lectoꝝ oẽs iferiores ordies cõprehẽdit.

ꝫ Honorẽ.rõne ordinis hec ẽ.n.iuſticia vt minoꝛ ſeruiat maiori.xxxiij.q.vlt.ẽ ordo.niſi minoꝛ i adminiſtratõe maioꝛ ſit.xcv.di.c.i.vl̃ niſi obtineat locũ ſupioris.j.e.c.vlti.

ⲧ Abbas.loq̈t᷑ ſm̃ ea tpa cũ mõachi nõ erãt clerici:vt.j.xvi.q.i.generalit᷑.vel foꝛte q̈libet clericus digniõ ẽ quolibet monacho:ar.xvi.q.i.alia eſt cã.ⲧ.c.legi.hodie maioꝛ honoꝛ debet᷑ abbatibus q̃ꝫ alijs clericis:ar.ex̃ de eta.ⲧ quali.c.i.lxix.di.c.i.

ↄ Siue in gremio.ar.ſ.xcv.di.eṗus.nam ibi dicit᷑ ꝙ in domo collega debet eẽ non in eccleſia.

a Diaconi.oculi.ⲧ nõ ꝙ loco diaconoꝝ ſucceſſerunt archidiaconi:qui dicuntur oculi epi q ꝑluſtrant.alia cã h̃et᷑.j.e.diaconi.

b Oberrantes.ſunt ⲧ alij oculi circũluſtrantes ſynodales teſtes.xxxv.q vi.eṗus in ſynodo.vel ibi loq̈tur de exceſſibus laicoꝛum hic clericoꝝ.b.

c Precip t.o.ergo non tantũ tenet᷑ qs denũciare iaꝫ commiſſum crimẽ ſed ẽt cõmittendũ:qđ veꝝ ẽ.xxi.q.v.hoc videt᷑.ar.ex̃ de cogna.ſpi.ti.a.de conſe.di.ij.cum omne crimen.

aplĩce oꝛdinatõi ſubiacẽt:etiam hanc reuerẽtiã debẽt:ut i ſingul' annis apl'oꝝ limib⁹ ſeſe repñtet.

Unde anaclet⁹ ⲧ zachãias papa.

Sigul'ãnis apl'oꝝ limia uiſitent epi q oꝛdiatõib⁹ aplĩcis ſubiacẽt.

Iuxta ſanctoꝝ patrũ ⲧ canonuꝫ iſtituta oẽs epi q h⁹ aplice ſedis oꝛdiatõi ſubiacet:ⲧ q ꝓpiqui[q] ſũt annue circa idus maij ſãctoꝝ ꝑncipũ petri ⲧ pauli limĩnib⁹ pñtẽt[r] õi occaſione ſepoſita q uero de[s] lõgiquo ſunt iuxta[t] chirographũ[u] ſuu ipleãt.q aũt huiuſmoi ↄſtitutõis ↄtẽptoꝛ extiterit ꝑterq̃ ſi egritudie fuerit detẽtus ſciat ſe canõicis[x] ſubiacẽ iñijs.Reliqui uẽo i eccl̃ia mioꝛes ſeꝑ õbet maioꝛib⁹ ſubeẽ:ſicut i ſynodo ſancti ſilueſtri legit᷑.

Minoꝛes maioꝛibus obedientiam exhibeat.

A[a] Subdiacono uſq̃ ad lectores oẽs ſubditi ſint diacono cardiali uiro reuerẽdiſſimo i eccleſia repñtãtes ei honoꝛẽ[ꝫ]. Poꝛꝛo põtifici ꝑſb̃ꝛ ꝑſb̃ꝛo diacon⁹ diacono ſb̃diacon⁹ ſb̃diacono acolyth⁹ acolytho exoꝛciſta exoꝛciſte lectõ lectoꝛi oſtiarius oſtiario abbas[ⲧ] abbati mõach⁹ i õni loco repñtẽt obſequꝫ ſiue i publico ſiue in gremio eccl̃e[ↄ]. Itẽ ex epl'a cle.pape

Quid ſit officium diaconoꝛum.

Diaconi[a] eccl̃ie ſint tãq̃ oculi epi oberrãtes[b] ⲧ circũluſtrantes cũ uerecũdia act⁹ toti⁹ eccl̃ie ꝑſcrutãtes diligẽti⁹:ſiqueꝫ uideat fieri uicinũ ꝑcipitiõ[c] ⲧ ꝓximũ eſſe peccatoꝛ ut referãt hoc ad eṗm.ⲧ ita eṗo ſuggerere q̃ ad cultu eccl̃ie ⲧ diſciplina ei⁹ ꝑtinẽt:diaconib⁹ cura ſit. Item in eodem.

Ex eodẽ.

Sacẽdotes[d] uẽo dicebat beat⁹ petrus ſal terre ⲧ mũdi lumẽ docẽs eos i ſplẽdoꝛe honoꝝ opeꝝ glĩficare deũ prẽm de qb⁹ ait dñs:beati eſtis cuꝫ maledixerit[e] uobis hoies ⲧ reliqua.ⲧ iteꝝ uos eſtis ſal terre. Item ex concilio pariſienſi.

Hi nõ ſũt hñdi clerici qui epali ꝓuidẽtia nõ gubernãtur.

Nulla[f] rõne clerici aũt ſacerdotes hñdi ſũt:q ſub nulli⁹ epi diſciplina ⲧ ꝓuidẽtia gubernãtur tl'eſ.n.acephalos[g].i.ſine capite ꝑ ſca cõſuetudo nũcupauit. Itẽ

De eodem.

Qui ſuis epis nõ obediunt:indubitãt᷑ repꝛobi ⲧ rei exiſtũt poꝛꝛo ipi a deo donũ ſũmi muneris cõſequũtur:q ſuis doctoꝛib⁹ q recte epi itelligũtur libẽter obediut. Item anacletus.

Illi in deum ſcandalizantur qui ſuo non obediunt epiſcopo.

Ille[h] ꝓculdubio ſcãdalizat᷑ i deũ:q recte ñ docet:ⲧ q eius ſcandalizãt eṗm uel ſacerdotem. Item euariſtus oibus eṗis.

Septem debẽt eſſe diacones in unaquaq̃ ciuitate.

Diaconi[i] q q̃ſi oculi uidẽt᷑ eſſe epi:i unaquaq̃ ciuitate ſeptẽ debẽt eẽ:q cuſtodiãt eṗꝫ ꝑdicatẽ ne[k] ipe eṗus ab iſidiatoꝛibus quoquo mõ infeſtet᷑ aut ledat᷑ a ſuis:aut[l] uerba diuina detrahẽdo[m] aut iſidiando polluãt᷑ uel deſpiciãt:ſꝫ ueritat ſpuali redoleat[n] feruoꝛe ⲧ pax ꝑdicata labijs cũ[o] uolũtate animi ↄcoꝛdet. Item ex ↄcilio neoceſarienſi.

De eodem.

Diacõi[p] ſeptẽ debẽt eẽ ſꝫ rl'aꝫ q̃uis ñ magna ſit ciuitas.regule aũt auctãs iſta ẽ:qđ ⲧ liber actuũ apl'oꝝ idẽ iſinuat. Ut igit᷑ ex[q] ꝑmiſſis apparꝫ auctib⁹ diacõi debẽt obediẽtiã ꝑſb̃ris:ſic ꝑſb̃ri eṗis.ſꝫ diacõi ſuꝑbiẽtes ſacerdotib⁹ exeq̃ri ul' poti⁹ ꝑferri q̃rebãt:ↄtra quoꝝ iſolẽtiã ml'toꝝ auctẽſ manauerũt eoꝝ ſuꝑciliũ reꝑmentes:atq̃ ut ſacerdotibus cõdignã obedientiã exhibeãt decernetes. Unde pelagius papa ait.

Nihil eoꝛuꝫ que ſunt decreta primis oꝛdinibus uẽdicent diaconi.

f Nulla.j.xviij.q.ij.abbatibus.

g Acepholoſ ꝑuilegiati tñ q pape ſubſũt nõ ſũt acephali:q² papa epiſcopus eoꝛuꝫ eſt ar.ex̃ de ꝑuile.recepim⁹ tales ſicut excõicatos debꝫ quilibet excludere de eccl̃ia ſua:ex̃ de parroc.ⲧ alie.parro.c.ij.Et eſt hic ar.ꝓ ꝑlat ⲧ ꝙ ẽt eremite ſubſunt epiſcopo in cui⁹ territoꝛio ſunt vt.xvi.q.i.qui vere.

h Ille ꝓcul.ſcandalizatur.i.ſcãdalizat deum viij.q.i.q vos io.

i Diaconi hoc.c.loq̇t᷑ de eṗali eccleſia:vbi debent eſſe ſeptem diaconi vt de cõſe.di.i.eṗus deo.ⲧ vbi facultates ſuppetũt:vt.viij.q.i.illud.

k Ne ipe epiſcop⁹ quoquo modo infeſtet᷑ aut ledat᷑ ab iſtis inſidiatoribus ideſt hereticis vel ita ne quoq̃ modo offendatur ab illis aut ledat᷑ a ſuis clericis per oppꝛeſſiones.ⲧ ideo debẽt ei aſſiſtere ⲧ ab eo auertere huiuſmodi oppꝛeſſiones.

l Aut verba.hec eſt ſecunda huius cã conſtitutionis.

m Detrahendo.timoꝛe hereticoꝝ.ſ.ſubticẽdo.

n Redoleat.i.exeat in publicũ ex frequẽti ardoꝛe.

o Cũ voluntate.j.de conſe.di.ij.reuera.io.

p Diaconi.actuum.vbi agitur de ſeptem diaconibus oꝛdinatis ab apoſtolis.io.

q Ex ꝑmiſſis.ab iſto loco icipit mag᷑ altercationẽ ſuã it̃ ꝑſb̃ros

z diacenos. z p̃mo allegat p̃ p̃ſb̃ris: q̃ diaconi debent eis ſubeſſe vſq; ad illu d. c. diaconi. p⁹ in illo. c. diaconi allegat p̃ diaconibus vl̃timo i c. legim⁹ dabit ſniam cõn̄ diaconos. b.

d Diacones. deputatū. ſic. xviij. q. ij. hoc tm̄.

e Paternis. i. a maiorib⁹ epali. ſ. z p̃ſb̃rali. z ita ep̃atus ē ordo: vt. lxxx iiij. di. cū i p̃te rito. xxi. di. cle ros. ad idē. xx ij. di. c. i.

t In medio ſm̄ ꝯſuetudinē diuerſoꝝ locoꝝ hec variant̃. In quibuſdaꝫ enim locis hec obſeruant̃ in quibuſdā non.

n Non oportet. ſꝫ iuſſionē. hoc obſeruat̃ ſm̄ ꝯſuetudinē quarūdā ec cleſiaꝝ: cū redit a lectione euāgelij. l.

b Non oportet. panē. i. corpus dñi. vl̃ dic dare. i. ꝯficere. quod ad ſolū p̃ſb̃raꝫ ptinet. i. q. i. dicitum.

Diacones p̃paꝫ ꝯſtituim⁹ obſuare mēſurā: neq; ultra te norē paternis canonib⁹ deputatuꝫ qppiā tētare pmittim⁹: z nihil ho rū i ſuo miſterio penit⁹ applicare q̃ p̃mis ordib⁹ p̃pe decreuit ātiq tas. abſq; ep̃o ul̃ p̃ſb̃ro baptiʒare n̄ audeāt niſi p̃dictiſ ordib⁹ fortaſ ſis lōgius ꝯſtitutiſ neceſſitas extrema ꝯpellat: qd̄ ēt laicis chriſti anis facē plerūq; ꝯcedit̃ ſacri cor poris erogatōnē ſub ꝯſpectu ep̃i ſeu p̃ſb̃ri niſi his abn̄tib⁹ ius non hēant exercēdi. ITē i nicēo cō. legit̃.

Inferiores presbyteris ſe diaconi cognoſcāt.

Peruēit ad ſāctū ꝯciliū: q̃ in locis qbuſdā z ciuitatib⁹ pre ſbyteris ſacr̄a diaconi porrigāt. hoc neq; regl̃a neq; ꝯſuetudo tra didit: ut hi q offerēdi ſacrificij nō habēt ptātē: his q offerūt corp⁹ xp̃i porrigāt. ſꝫ illud inotuit qd̄ q dam diacōes ēt an̄ ep̃os ſacr̄a ſu mūt. hec ergo oia amputēt̃ z exci dāt̃ z i ſua diacōi mēſura pmane ant ſciētes: q̃ q̃ epoꝝ miſtri ſūt iferiores a p̃ſb̃ris hn̄t̃. p ordinem ergo p⁹ p̃ſb̃ros ſacre gr̄aꝫ cōionis accipiant aut ep̃o aut p̃ſb̃ro porri gēte eis. ſꝫ nec ſedē i medio p̃ſby tēoꝝ diacono liceat: q̃ ſi fiat hoc p̃ter rl̃aꝫ p̃bat̃ exiſtere. Siqs āt poſt has diffinitōnes obedire no luerit: a miſterio ceſſare debebit. ITē ex cōcilio laodicēſi.

Diacon⁹ honorē exhibeat p̃ſb̃ro z ipſe ab inferioribus honoretur

Non oꝫ diaconuꝫ corā p̃ſb̃ro ſedē: ſꝫ iuſſiōe p̃ſb̃ri ſedeat: ſil̃r aūt diacon⁹ honorē hēat a ſe quētib⁹. i. a ſb̃diacōib⁹ z ab oibus clicis. ITē ex codē.

Calicē bn̄ dicē z panē dare diacono nō lꝫ.

Non oꝫ diaconos paneꝫ dare nec calicē bn̄dicē. ITē ex cō cilio carthaginēſi q̃rto: cui papa ʒoſim⁹ iterfuit p uicarios.

Sicut epis ita z p̃ſb̃ris diacōi miſtrēt.

Diacōi ita ſe p̃ſb̃ri ſic ep̃i mini ſtros eſſe cognoſcāt. ITem ex eodem.

De eodem.

Preſētē p̃ſb̃ro diacon⁹ eucha riſtiā corporis chriſti pp̃lo ſi neceſſitas cogit iuſſus eroget. ITē ex eodem.

De eodem.

Diaconus ſedeat iubēte p̃ſby tero i quolꝫ loco. Itē diaco n⁹ i ꝯuētu p̃ſb̃roꝝ it̃rogat⁹ loq̃t̃. alba uero tm̄ tp̃e oblatōis z lecti onis utat̃. ITē ex ꝯc. tol̃. q̃rto

Diacones preſbyteris ſe ſuperio res nō cognoſcāt.

Nonnulli diacōes i tātam p rūpūt ſupbiaꝫ: ut ſeſe p̃ſb̃ris an̄ponāt: atq; i p̃mo choro z ip̃i priores ſtare preſumāt p̃ſb̃ris in ſecūdo choro cōſtitutis. ergō ut ſublimiores ſe p̃ſb̃ros agnoſcāt: tā illi q̃ȝ hi i utroq; cōſiſtāt. Cō pagis uero calciari abſq; ap̃lica licētia diacōibus n̄ permittit̃: ſic nec mappulis uti abſq; ei⁹ aucto ritate quibuſlibet clericis ꝯcedit̃ Unde gregorius iohanni ep̃o ſyracuſano.

Abſq; apoſtolica licētia diacōes cōpagis uti nō preſumāt.

Peruenit ad nos q̃ diaconus eccl̃ie catinen̄. calciatus ꝯpa gis p̃cedē p̃ſūpſiſſet. quod q̃ ha cten⁹ nulli p totā ſiciliā licuit: niſi tm̄ mō diaconibus meſſanēſis ec cleſie quib⁹ oli a p̃deceſſorib⁹ n̄ris n̄ dubitat̃ eē ꝯceſſū bn̄ recolitis. q̃ ergo tāte temeritatis auſus le uit̃ n̄ ē attēdendus cū ōni hoc fr̄ nitas ur̄a ſubtilitate pquirat: ut an p ſe ul̃ alicui⁹ hoc auctē preſū pſerit: nob̄ ſb̃tilit̃ inoteſcat. Nā ſi negligent̃ ea q̃ male uſurpātur obmittim⁹: exceſſus uia alijs ape rim⁹. ITē iohāni rauēnati ep̃o

Mappulis clericis ſine apoſtoli ca licentia uti nō licet.

Illud aūt qd̄ p utendis a cle ro ur̄o mappulis ſcripſiſtis: a n̄ris clericis fortit̃ eſt obuiatuꝫ dicētib⁹ nulli hoc unq̃ȝ alij cuilibꝫ ꝯceſſū fuiſſe eccl̃ie: nec rauēnates

f Abſq; ep̃o i. abſente ep̃o l̃ p̃ſb̃ro: qb⁹ ſo lū baptiʒandi miſteriū pmiſ ſū ē: vt de cōſ. di. iiij. ꝯſtat. z dic q̃ abſq; e piſcopo i. p̃ter auctem eius.

u Neceſſitaſ nota q̃ vbi ne ceſſitas exigit z p̃ſb̃r ē abſēs pōt diaconus ēt iure ſuo ba ptiʒāe z corp⁹ chriſti erogāe ifirmis ſi cōſe cratū ē. ſed i ec cleſia in p̃ñtia p̃ſb̃ri nō pōt ēt ſi neceſſitaſ ex igat niſi iuſſuſ a p̃ſb̃ro: puta cū multi ſūt q indigēt bapti ſmo: z p̃ſb̃r n̄ pōt oib⁹ ſuffi cere. ſil̃r ſi mul ti ſūt q volunt accipe corpus xp̃i nec preſb̃r ſufficit oibus.

x Chriſtiāis. z ēt hereticis: vt. j. i. q. i. q̃ q dam. zc̄.

y Peruenit p̃ſb̃riſ. i. eucbariſtiā cō fectā. ſāguinē āt bn̄ porrigūt j. e. diaconi ſūt z hec ē rō qua re ſacēdos cor puſ chriſti per ſe ſumat. cali cē āt d altari p̃ ſbyteris ſumē non lꝫ: ſed dia conus eis por riget: q̃ ſūptō corporis futu ram reſurrecti onē ſignificat: quam deus ſua virtute facit ſine omni miniſterio. ſed ſumptio ſā guinis ſignificat redēptionē peccatoꝝ: q̃ fit in interceſſionib⁹ alioꝝ. ſ. di. l. p̃ſb̃ros g ꝫ. ibi. In penā dicit̃ de diaconib⁹ ne panē offerāt q̃ re de iure licitū eē videt̃. io. ſꝫ illud itelligit̃ qn̄ i p̃ncipio ſecretoꝝ diacon⁹ accipiēs patenā cū pane offert ſacerdoti. Impōit̃ g̃ dia conis ad penā ne panē offerāt altario miniſtrādo: hic aūt p̃hibe tur: ne p⁹ ſacr̄a ꝯfecta corp⁹ chriſti porrigāt ſacerdoti: vt ſumat. b.

z Etiā an̄. i. an te q̃ȝ ep̃i ſumāt.

c Diaconi. ita ſe. in miſſa. nam alibi magis ſūt miniſtri ep̃i.

d Preſente. eroget. iuſſus vl̃ n̄ iuſſ⁹ lōge poſitiſ ep̃o l̃ p̃ſb̃ro ʒ. e. diacōes.

e Diacon⁹. loco. i. i aliq̃ de omni tm̄ honeſto. ff. de arbi. ſi cū dies. §. ſi arbiter. z de mu. z ho. vt gradati §. primo.

f Diacon⁹. i cōuentu vbi ꝯuēiūt ad ſynodū.

g Loquat̃. i. p̃dicat. nā officiū p̃dicādi pre ſbyroꝝ ē. xvi. q. i. adij cimus. b.

h Alba. i. dalmatica ar. xi. q. iij. ep̃us p̃ſb̃r.

i Et lectionis. euāge lij.

k Nonnulli. atq; in primo. i. in prio ordine vt fit pariſius.

l Ut ſublimiores. ſic ꝯſtrue: ergo taꝫ illi q̃ȝ iſti cōſiſtāt i utroq; ūa ſ. vt diaconi agnoſcant p̃ſb̃ros ſublimiores ſe ſ. diacōib⁹. z ſtabūt ſm̄ tp̃s ſue ordinatōis. xv ij. di. §. vlt. in fi.

m Cōpagis. i. ſandali bus. z dicūt̃ ꝯpagi ſā dalia vl̃ calige ep̃ales z eſt maſ. g. io.

n Nec mappul̃. i. or namētis. equoꝝ: q̃ ꝯſtā tin⁹ ꝯceſſit cardinalib⁹ j. xcvi. di. ꝯſtātinus. nā mappa ornamētū ē eq. ſil̃r in auc̃. de cōſuli. §. q̃ȝtaciū qꝫ. z ſūt q̃daꝫ al ba linteamia qbus coo periunt̃ eq cardinaliuꝫ cū p̃ceſſionē faciūt. alij dicūt: q̃ mappule ſunt mitre ep̃ales..

o Peruenit. alicui⁹. ar. ex hoc z ſe. c. hēs. qd̄ illud vr̄ p̃hi bitū qd̄ nō oſtēdit̃ eē ꝯceſſū: ar. di. c. eon̄ mo rē. ar. xxv. q. ij. āputato ar. x. q. i. hanc. ar. ij. q. v. ꝯſuluiſti. z ē hoc verꝫ i his q̃ ſūt de iure ſpali al̃s qd̄ nō ē p̃hibitū intelligit̃ eē cōceſſū. xxvij. q. ij. lex diuine. z. xxx. q. iij. illud.

p Auctoritate. nā ſi maioris auctoritate hoc feciſſet hoc eēt vtcūqꝫ excu ſabile: ar. di. lxiij. ſalonitane. z di. xxviij. diaconus.

q Uia. i. C. de idic. vidu. l. ij. in fi. C. vn̄ vi meminerit. j. xxi. q. i. c. ij. j. xxiij. q. iiij. ē iuſta. i. q. vij. exigūt. ꝫ. j. xxxv. q. ix. loci n̄ri.

r Illud āt. p̃ſūptū. ar. antiq̃tatē vl̃ lōgā ꝯſuetudinē nō dare p̃uilegiaꝫ vt di. c. con̄ morē. ar. lxiiij. di. q̃. ix. q. iij. cōq̃ſtus. z eſt rō: quia hoc

poſſideri nõ poterat de iure cõi: ar. ex̃ de p̃ſcrip. cãm. Nã ꝛ ſunt alia iura que nõ p̃ſcribunt vt ſubiectio vl' ꝓcuratio: ex̃ de p̃ſcrip. cũ ex officij vl' via publica. ff. de via pub. viã ar. C. de aq̃ductu diligent. li. xi. ꝛ eſt ſi. C. de fũdis rei priua. ꝛ ſal. diuine domus vſus aque. li. xi.

x Huic cõmendat eos ab inſtitutione. j. e. dñs ꝫ. ſ. di. xxi. §. i. cõſꝫ intelligas tm̃ p deum principalit': q2 eius auctoritate hoc in ve. te. fuit inſtitutũ. ar. ex̃. de ſen. ex. mulieres.

y Lex. de ſacerdote. verba iſaie. i. multi ſacerdotes non adimplent legem.

clericos uel illic uel i romana ciuitate tale aliqd cũ ſua cõſcia p̃ſum pſiſſe: nec ſi tentatũ eẽt ex furtiua uſurpatõne ſibi p̃iudiciũ generari: ſꝫ etiã ſi i aliqua eccleſia hoc preſumptuꝫ fuerit: aſſerũt emendãdum. quod nõ cõceſſiõe romani põtificis: ſed ſola uſurpatione uel ſurreptõe preſumitur. Itẽ hieronymus ad ruſticum epiſcopum narbonẽſem.

Sicut in miniſterio ita i diſpẽſatõe ſine diacono ep̃us nõ uiuat.

Diaconi[a] ſunt quos in apocalypſi legimus ſeptem angeli eccleſiarum: hi ſunt ſeptem cãdelabra[b] aurea: hi ſũt uoces[c] tonitruorum uirtutum operatõe preclari humilitate prediti quieti humiles euãngelizantes pacis annunciãtes bona: diſſenſiones ꝛ rixas ꝛ ſcandala reſecãtes docentes[d] ſoli[e] deo colloquentes[f] i templo nihil penitus de mũdo cogitantes dicentes patri[g] ꝛ[h] matri nõ[i] noui uos ꝛ[k] illos ſuos nõ[l] agnoſcẽtes ſine his ſacerdos nomẽ habet[m] ñ officium. hic miniſter[n] dei dicitur quia ſcriptum eſt: maior eſt q miniſtrat q̃ꝫ cui miniſtratur. ꝛ ſicut eſt in ſacerdote miniſtratio[o]: ita i miniſtro diſpenſatio ſacramẽti[p]. ſacerdotibus etiam propter preſumptionem non licet de menſa domini calicem tollere. niſi ei traditus fuerit a diacõibus: ita eniꝫ dominus noſter omnipotẽs uniuerſa diſpoſuit: ut qui maiorem[q] ſe crediderit minor eſſꝫ: ꝛ qui minor uideretur maior exiſteret denique quomodo hoc uerum ſit: tu ipſe ꝑpẽde. leuite componũt mẽſã domini. ꝛ leuite ſacerdotibus cum ſacramenta benedicunt: aſſiſtũt. leuite ante ſacerdotes orãt[r]. Et ſi diſtictio locorum credatur in mundo: tamen in altari dei uideãt ſibi epiſcopi qui ſuperbi ſũt diacões ãteponi: ſi humilitatem diligũt: ꝛ diaconi maiores ſe eſſe in eo q' ſũt humiles recognoſcãt. tũc[s] demum ut aures habeamus ad deum: diaconus clamat: ipſe predicat[t] ipſe hortatur: ipſe etiaꝫ commonet aſtantibus ſacerdotibus[u]. nec leuiter hanc uoceꝫ qua loquitur ꝛ pacem annunciat: audiant aut negligenter aſpiciant. Sufficit huic[x] ordini tãtum fuiſſe per deum conceſſum: ut nõ ſolum ſacerdos i templo dei totuꝫ agere ꝛ implere uideatur: ꝛ ĩfra. Nunc autem ex quo i eccleſijs ſicut i romano imperio creuit auaricia: perijt lex[y] de ſacerdote ꝛ[z] uiſio de propheta. Siguli quoque per[ꝛ] potẽtiam coepiſcopalis nõis quam ſibiipſi illicite abſque[ꝰ] eccleſia uendicauerũt: totum quod leuitarum eſt i ſuos uſus redigũt. nec hoc ſolum quod ſibi aſcriptũ eſt uẽdicãt: ſꝫ cũctis auferũt uniuerſa. Mẽdicat infẽlix i plateis clericus: ꝛ ſeruili operi mãcipat[a] publicam a quolibꝫ poſcit elemoſynam. qui[a] ex eo magis deſpicit' a cũctis: quo miſer ꝛ deſolatus[b] iuſte putatur ad hãc ignominiaꝫ deueniſſe. ſolus epiſcopus icumbit boniſ: ſolus utitur[c] miniſterio ſolus epiſcopus uniuerſa uendicat: ſolus partes iuadit alienas[d]: ſolus occidit[e] uniuerſos. hic propter auariciam ſacerdotum ſepe odia cõſurgunt: hinc epiſcopi accuſantur[f] a clericis: hinc p2icipiũ litis: hinc detractationis cauſa: hinc origo fit criminis. Etenim ſi unuſquiſque ita i hoc mundo uiſibili aliquid poſſidere[g] iubetur: ut ſua tantum poſſeſſione ſit contentus: ac res nõ iuadat alienas non agrum pauperis tollat: non uineaꝫ: nõ ſubuectoriuꝫ aliquod non famulos non fructum: quãto magis qui eccleſie dei preeſt debet ita ſeruare in omnibus iuſticiam: ut ſolum ſibi[h] uẽdicet quod ſui iuris eſſe cognoſcat: aliena nõ rapiat: aliena nõ tangat. equalẽ[i] ſe ceteris faciat: ꝛ ſicut ſine his i miſterio nõ uiuit: ita i[k] diſpẽſatõe

a Diaconi. angeli. i. prelati.

b Cãdelabra. q̃ erãt in templo dñi.

c Voces audite a iohãne in apocalypſi

d Docẽtes. ꝑptꝫ quo ad vitã actiuaꝫ.

e Soli deo. q2 ſolus deus nouit eoꝝ ꝯſciaꝫ ei nanque cor omñe pꝫ ꝛ ois loquit' voluntas: vt. xxiiij. q. iij. deus.

f Colloquẽtes. quo ad ꝯtẽplatõeꝫ. vel hoc dum ſunt in orõne: de conſe. di. i. quando.

g Patri. i. diabolo hoc põt itelligi hiſtorice qñ moyſes i vltione idolatrie vituli conflati p̃cepit leuitis: vt nemini ꝑcerẽt nec ẽt patri. ſilit' diaconi ñ deberẽt eos cognoſcere. i. amori dei amorẽ eoꝝ p̃ponere. vl' põt itelligi myſtice de diabolo ꝛ d̃ cõcupiſcẽtia carnis ꝛ eiꝰ motibꝰ: vt in glo. hic d̃ pictis.

h Et matri. i. carnali cõcupiſcẽtie.

i Nõ noui. i. nolo p̃ponẽ vr̃m amorẽ amori dei.

k Et filios. i. illicitos motus.

l Non agnoſcentes. i. nõ noſcentes ſꝫ ad petrã illidẽtes.

m Hꝫ. q2 ſine diacono ep̃s miſſã celebrare nõ poterit niſi neceſſitate iſtãte. tũc eni ꝛſi non poſſet hr̃e diaconum abſque eo miſſaꝫ celebrare poterit.

n Miniſter. hic commẽdat eos a miſterio.

o Miſtratio. i. cõſecratio euchariſtie.

p Sacri. ſ. p̃ñtibus ſacerdotibus coraꝫ eis: vt. ſ. di. e. diaconi.

q Maiorẽ. i. meliorẽ vl' hoc cũ bñ admiſtrat

r Orãt. i. p̃dicant: vt di. xxv. vnũ. ꝛ. xi. q. i. ſicut eniꝫ. vnde exponendo ſubdit tunc demũ. qd̃ aũt dr̃ in altari anteponi: reſpicit qd̃ de calice p̃miſerat: calicẽ nõ tollere: niſi eis traditꝰ fuerit a diaconibꝰ. vl' dic orãt. i. ad orãdũ iuitãt: cũ dicũt flectamꝰ genua.

ſ Tunc demũ. ſ. circa finẽ miſſe: cũ diaconꝰ clamando dicit populo: humiliate vos ad benedictionẽ.

t Predicat. j. xi. q. i. ſicut eni. ſ. legẽdo euãgeliũ.

u Sacerdotibus. q̃dam hic referunt' q̃ ex toto bene nõ itelligunt': q2 nõ in omnibus eccleſijs hec officia hꝫ diaconus.

z Et viſio. i. gr̃a. ꝓphetizãdi ꝓpter auariciã: q2 oẽs v̄tutes patiunt' detrimentũ ab vno vicio ꝛc̃: d̃ pe. di. v. §. i.

ꝛ Per potẽtiã. inuehit' in ep̃os.

ꝰ Abſque eccleſia. ſ. tali mõ vt aliena vſurpent. alr̃ videt' ꝯ. j. e. c. ꝓxi. xcv. di. olim.

a Qui. ſ. di. lxxxvi. nõ ſat.

b Deſolatꝰ. i. ſuis meritis.

c Utit'. i. nõ vult ꝑtiri onera adminiſtratõnis cũ fr̃ibꝰ ex̃ de offic. archip̃ſ. c. vlt. de p̃ſũp. mãdata vel dic. i. de rebus eccl'iaſticl

d Aliẽas. cũ qd̃ ſuũ nõ eſt ſcire debet ad alios ꝑtinere. C. vnde vi cuꝫ querebatur.

e Occidit. h̃ refertur ad laicos: quibꝰ occaſioneꝫ mortis preſtant. lxxxvi. di. paſce

f Accuſãtur nã ep̄i oia etiã ea que de nouo eueniũt: in ſil' cũ alijs debẽt diuidere: ar. xii. q. ij. cognouimꝰ. Itẽ nec ea diſtribuere debꝫ ſine cõſenſu canonicoꝝ: ex̃ d̃ his q̃ fi. a p̃la. nouit. licet ſit preordinatori cunctis. xxv. di. plectis. niſi hoc ſibi i vendicaret epiſcopꝰ ex conſuetudine: ex̃ de his que fi. a prela. ea noſcit'. ꝛ eſt ar. q' ſemꝑ preſumitur q' accuſatio epiſcoporum fiat ex odio: vt nõ. ij. q. vij. ſiqs epiſcopus. ar. ꝯ. vi. q. i. ſi omnia.

g Poſſidere. hoc ad laicos refertur. vñ caute dixit i hoc mũdo i alio ſecus: vt. j. xij. q. i. c. duo ſunt.

h Sibi. ar. ꝓ diſtributõe portionũ int' clericos.

i ¶ Equalē.ſi.xcv.di.ep̄s.⁊ iſte ē vnus gradus humilitatis : vt.ȷ̄.di.xxij.de conſtantinopol.
k ¶ Ita i diſpenſatione.i.diſtributione p̄bendarum.
l ¶ Ultionis.ex toto.qꝛ nō dicit̄ differri: qꝛ totū tēpus hui⁹ vite breuiſſimū reputat̄:de pe.di.v.ↄſideret. Nā ꝙ qn̄ꝗ pena differatur eſt exp̄ſſū.ȷ̄.xxiij.q.iiij.quod chriſtuſ xlv.di.lꝫ.⁊ eſt rō quar̄ qn̄ꝗ differatur : vt de peni.di.iij.quid ergo.de pe.di.i.predixerat.
m ¶ Aſſidue.i.iterato nō miſeret̄ de facili nā vulnus iteratū tardi⁹ ſanat̄:vt.ȷ̄.d̄ pe.di.iij.inanis.
n ¶ Hoc capitulo.iſoleſcentes.qꝛ ſepe ex laudis p̄conio innaſcit̄ ſuperbie inflatio :vt vi.q.i.ſūt plurimi.ſuperbiebāt forte ex eo ꝗ.ē.c.pxi.cōmēdati ſūt.
o Legim⁹.in iſaia.fatua.nō ar.ꝙ qui fatua loqt̄ fatuus eſt:⁊.xxiij.q.viij.conuenior.⁊.ff.de condi.iſti.quidam.ȷ̄.de pe.di.i.§.pōt.⁊.i.q.i.ita fit.
p ¶ Menſaꝝ.quam iniuriaꝫ patitur.
q ¶ Audi.ideo dicit teſtimōiuꝫ:qꝛ duo ſūt ꝑ quos ꝓbat.
r ¶ Philippiſ nomē eſt ciuitatis in macedonia.
s ¶ Cū epiſcopis.cū i vna ciuitate plures ep̄i nō debeāt eē:ar.di.lxxx.in illis.⁊.c.epi ⁊.xiij.q.i.c.i.⁊ iō h̄ ip̄o p̄ſb̄ꝛi itelligūtur.

nō uiuat. Certe ut ipſe noſti qui uiſibiliter i hoc mūdo ius iuadit alienū:accuſatur a paupere:damnat̄ a iudice:ita i eccleſia dei duꝫ quiſꝗ ſtipēdia perdit:clamat ad dominum ⁊ exauditur a chriſto. nec differt̄ ultionis[l] ſētētia: ſi nō reddantur uniuerſa. Moderatio enim dei ac pietas ſolū noſtꝝ redituꝫ querit:ac nos cupit lōga bonitate ſua ſaluari. Si nō ↄuertimur:ſi duri colli ſumus:ſi i peccatis uſꝗ ad mortē illicite perduramus aſſiduē[m] peccātiū nō miſeretur deus. Hoc[n] capitulo ſacerdotuꝫ auaricia reprehēditur:diaconoꝝ dignitas ſiue officiū commēdatur. Sed quia ut ſupra dictū ē diaconi iſoleſcētes ēt p̄ſb̄ꝛis ſe preferēdos arbitrati ſūt:cōtra eoꝝ ſuperciliū ſcribit hieronym⁹ ad euādrū uel eugenium ep̄m.

Diaconi p̄ſbyteris debēt ſubeſſe

Legim⁹[o] in iſaia fatuus fatua loquitur. audio quēdam i tātam erupiſſe uecordiaꝫ:ut diaconos p̄ſb̄ꝛis.i.epiſcopis āteferāt. Nā cuꝫ apoſtolus perſpicue doceat eoſdē eē epiſcopos quos preſbyteros:quid patit̄ mēſarū[p] ⁊ uiduaruꝫ miniſter:ut ſuper eos tumidus ſe efferat.ad quoꝝ preces chriſti corpus ⁊ ſanguis ↄficitur queris auctoritatē? audi[q] teſtimoniū. paulus ⁊ thimotheus ſerui chriſti ieſu oībus ſāctis q ſūt philippis[r] cū[s] ep̄is ⁊ diaconibus.uis ⁊ aliud exemplū i actibus apl̄oꝝ ad uni⁹ eccleſie ſacerdotes ita paulus loqt̄ : attēdite nobis ⁊ cūcto gregi:in quo uos ſratres ſp̄us ſāct⁹ poſuit ep̄os[t]: ut regatis eccleſiam dei quam acquiſiuit ſāguie ſuo. ac nequis cōtētioſe[u] i una eccleſia plures ep̄os fuiſſe cōtēdat: audiat aliud teſtimonium : i quo maniſeſtiſſime declaratur uel cōprobatur eūdem eſſe epiſcopum atꝗ preſbyteruꝫ.propter hoc reliquī[x]te crete:ut que deerāt corrigeres :⁊ conſtitueres ep̄os per ciuitateſ:ſicut tibi mandaui:ſiquis eſt ſine crimie unius uxoris uir filios habēs fideles nō i accuſatōe luxurie[y] aut nō ſubditos:oportet enim epiſcopum ſine crimie eſſe quaſi dei diſpēſatoreꝫ. Et ad thimotheum noli negligere gratiaꝫ que tibi data eſt per prophetiam[z] ⁊ per impoſitionem manuuꝫ preſbyterij[⁊]. Sed ⁊ petrus in prima epiſtola:preſbyteros qui i uobis ſūt precor ego cōpreſbyter[ↄ] ⁊ teſtis paſſionum[ꝝ] chriſti:⁊ future q̄ reuelāda eſt glorie paſſionuꝫ particeps regite gregē chriſti:⁊ inſpicite nō[ꝝ] ex neceſſitate ſed uoluntarie iuxta deum.quod quideꝫ grece ſignifictaoius[a] dicit̄ epithius : unde ⁊ nomē epiſcopi tractuꝫ eſt parua tibi uidētur tātorum uirorum teſtimonia: clāgat tuba euāgelica filius[b] tonitrni quem ieſus plurimuꝫ amauit:qui de pectore ſaluatoris doctrinaruꝫ fluēta potauit preſbyter[c] electē[d] dn̄e: ⁊ fili⁹ eius quos ego i ueritate diligo ⁊ alia epiſtola preſbyt̄ gaio[e] chariſſimo:quem ego in ueritate diligo. Quod autem poſtea[f] unus elect⁹ eſt qui ceteris preponeretur i ſciſmatis remedium factum eſt: ne unuſqſꝗ ad ſe trahens eccleſiam chriſti rūperet. Nā ⁊ alexādrie a marco euāgeliſta uſꝗ ad eſdrā ⁊ dioniſyuꝫ epiſcopos preſbyteri ſemper unum ex ſe eligebāt : ⁊ i excelſiori gradu collocabāt:quē epiſcopuꝫ nomiabāt: qūo ſi exercitus ſibi imperatorē[g] faciat. diaconi[h] autē eligāt[i] d̄ ſe quē iduſtrē nouerint:⁊ archidiaconū nuncupent.quid.n.facit excepta ordiatione[k] epiſcopus:quod preſbyter non facit :nec[l] altera romane urbis eccl̄ia alt̄a toti⁹[m] orb̄ eſtimāda

ↄ ¶ Compſb̄ꝛ.ecce petrus ſe vocat p̄ſb̄ꝛum:cū tm̄ eēt ep̄us ⁊ ſūm⁹.ȷ̄.di.lxxv.ꝙ die dn̄ico.in v̄.ſacerdotuꝫ.
ꝝ ¶ Nō ex neceſſitate.i.ex gr̄a turpis lucri:ar.ȷ̄.di.xcv.eſto. ⁊ ita ē ar. ꝙ p̄ſbyter nō dꝫ locare opꝯas ſuas:ar.xxi.q.ij.p̄cipim⁹.
a ¶ Significāti⁹.ſ.ꝙ ep̄s dr̄ p̄ſb̄ꝛ.q.d.vbi ꝓ ep̄o dr̄ p̄ſb̄ꝛ ſignificāti⁹ dicēt ſic epithi⁹:qꝛ magis accedit ad ſignificationē vocabuli ep̄us q̄ꝫ hoc nomē p̄ſb̄ꝛ.
b ¶ Fili⁹.i.iohānes : q altius itonuit.⁊ qꝛ cuꝫ iacob aſſumptus ſeorſum audierūt vocē nubis h̄ ē fili⁹ me⁹ dilect⁹
c ¶ Preſb̄ꝛ. ecce iohānes vocat ſe p̄ſb̄ꝛuꝫ:cū tamē eſſet ep̄s.
d ¶ Electe.ꝓpriū nomē
e ¶ Gaio.mitto ſalutē.
f ¶ Poſtea. hic rn̄det tacite obiectioni:quare hoc imutatū ē: ad hoc reſpōdet. Sed querit̄ i quo facta fuit hec p̄latō:ſi dicat̄ ꝙ i officio ↄ de cō.di.v. man⁹.qꝛ exercere ep̄alia non licuit:niſi his q ſucceſſerūt i locū apl̄oꝝ.lxviij.di.quoꝝ vices. xxi.di.in nouo.⁊ ita hec p̄latō ab ītio facta fuit.ſi aūt dicat̄ ꝙ in noie obſtat lxxx.di.in illis.qꝛ ibi dicit̄:ꝙ quidam poſiti ſunt q tantū epiſcoporum vocabulo ⁊c̄. ad hoc dicunt quidam:ꝙ in primitiua eccleſia cōmune erat officiū ep̄orum ⁊ ſacerdotū: ⁊ nomina erant cōia ⁊ officium erat cōe.ſed in ſecunda primitiua ceperunt diſtigui ⁊ noia ⁊ officia.h.dicit ꝙ tātum in nomine fuit facta p̄latio.primo.n. oēs dicebant̄ ſacerdotes:licꝫ quidā alijs p̄lati eſſent quātum ad officium ⁊ qd̄ dr̄.lxxx.di.i illis.q tm̄ ep̄oꝝ vocabulo potirent̄:expone.i.nō archiep̄oꝝ nec primatū ⁊ ita excludit̄ ſuperiuſ nō iferi⁹.tertij dicūt ꝙ prelatio hec facta fuit quo ad nomen ⁊ quo ad admiſtratōneꝫ ⁊ q̄ ad quedam miniſteria q̄ ſpectāt tm̄ ad officiū ep̄ale. ⁊ fuit hec prelatio facta a tp̄e petri. ⁊ hoc innuit hec lr̄a ibi Nā ⁊ a marco euāgeliſta uſqꝫ ad eſdrā ⁊ dionyſium.⁊ dic ꝙ marcus fuit cōtēꝑaneus petro ⁊ clementi:ar.xxiij.q.i.cū beatiſſimus.eſdra aūt ⁊ dionyſius fuerūt cōtēꝑanei ipſi hieronymo. ⁊ ita ē illud ſedatū.lxxx.di.in illis.⁊ illud.de cōſe.di.v.manus. Añ p̄lationē ergo iſta noia p̄ſb̄ꝛ ep̄us erāt ꝑſus ſynonyma.⁊ ēt adminiſtratio cōis erat qꝛ cōſilio ſacerdotū regebant̄ eccl̄ie.xcv.di.eccl̄ie oli i ſciſmaticis.ergo in remediū vt hic dr̄ facta ē p̄latio:vt vnus p̄eſſet ⁊ quo ad nomē ⁊ quo ad adminiſtrationē.⁊ quo ad q̄dā ſacr̄a:q̄ modo appropriant̄ ep̄is.
g ¶ Impatorē.ex ſola.n.electōe p̄ncipū dico eū verū ipatorē añq̄ꝫ a papa

t ¶ Ep̄os.i.p̄ſb̄ꝛos cū i vna eccl̄ia ep̄i plures eē nō debēt.
u ¶ Cōtētioſe.qꝛ ſingulaꝝ eccl̄iarū ſinguli ep̄i:vt.vij.q.i.i apibus
x ¶ Reliqui.v̄ba apl̄i ad titū:poſt ſeqt̄ ad thimotheū.
y ¶ Luxurie.i.de luxuria accuſabiles.i.nō ſbditos:qꝛ ꝓpter peccata filioꝝ citius rapit̄ qs morte.xlvij.di.§.neceſſe.cū.ſ.ipſe ē negligens.
z ¶ Prophetiā.i.per electionem.
⁊ ¶ Preſbyterij.ſ.p̄ſb̄ꝛij mei:⁊ ſic loqt̄ de ſeipſo :cū tm̄ ipſe paulus eēt ep̄us cū euꝫ ordinauerat.

cōfirmet᷑: ar. hic licet nō ita appellet᷑: vt dixi. lxiij. di. ꝗ̄to. cōtrariū ē veruꝫ ex̄ de elec. venerabilē. xxiij. di. in nomine.

a ¶ Diaconi. ſupple ⁊ quō diaconi eligūt ⁊c̄.

b ¶ Eligāt. ecce ꝙ eꝑi nō ē archidiaconū eligē ⁊c̄: ar. ꝯ. lxxiiij. di. eꝑoꝝ. ſed varie ſūt cōſuetudines. xxi. di. §. i. ex̄ de elec. ecclia vulterana.

c ¶ Ordinatione. i. ordinatione cetera itelligūt᷑ q̄ nō fiūt niſi ab eꝑis. hec cōtinēt᷑. s̄. di. lxviij. ꝗuis corepis.

d ¶ Nec altera. rñ. ē ad tacitā qōnē. nōne diaconi cardinales romani ꝓponūt᷑ oib⁹ pſbris exceptis pſbris cardialibus: qb⁹ videt᷑ parifificari? Rñ. ꝙ ꝯſuetudo rōane eccle ñ ē attēdēda ad ꝯſequētiā: vl̓ rñ. h̓ i pn̄. c. ibi audio q̄dā ⁊c̄. dicebāt eni qdaꝫ: ꝙ ſic rome honorabileſ erāt diaconi: ita debebāt eē vbiqꝫ locoꝝ.

e ¶ Toti⁹. imo fideles ſūt vna ecclia. ⁊ hoc eſt qd ſeqt᷑ ⁊ gallie ⁊c̄.

f ¶ Maior ē. ⁊ iō magis ſequēda ē ꝯſuetudo generalꝭ: vt. s̄. di. xij nouit. s̄. di. xl. nos q. ⁊ c. nō loca. ⁊ ē hic ar. ꝙ ſtatuta cōcilij ꝑiudicāt ſtatuto pape ſi ꝯdicāt: vt dixi. ix. q. iij. nemo.

g ¶ Eiuſdē meriti. ē quātū ad ſapiētes ⁊ ꝑitos ⁊ diſcretos. Nā idiote ⁊ vulgares eꝑm ꝑue ciuitatis ꝯtēnē ſolēt: ar. di. lxxx. eꝑi.

h ¶ Et paupertatis. naꝫ pauꝑtas ciuitatis non minuit ꝓrogatiuā regni. ꝯ. xcvi. di. ſicut. nec mulier ꝓpter pauꝑtatē dr̄ humilis vel abiecta. C. de inceſ. nup. humilē. ar. ꝯ. i. auc̄. ꝯ dſē. ci. §. nos igit᷑. coll. iiij.

i ¶ Diaconi. hoc nō ſolū rome fit ſed ēt aliarū eccliaꝝ ꝯſuetudo obſ͛uat. ſed forte tꝑe hieronymi nō fiebat: hodie fit: ex̄ ꝯ ſeru. i or. fa. c. i.

k ¶ Urbis. s̄. di. xi. qs neſciat. ꝯ. ⁊. c. nolite. ꝯ. ſed ibi de ea ꝯſuetudie agit᷑: quā ecclia romana ſuat ⁊ alijs mādat ſeruādā. h̓ vero de ea quā ſola ſuat nec vult ab alijs ſuāi vñ ibi dr̄ quā romanā eccleſiā viderit ſeq ⁊ docē: ꝯ cō. di. i. baſilicas.

l ¶ Conſuetudinē. q. d. nō qd fiat: ſꝫ qd fieri debeat ꝯſiderādū ē: vt ex̄ de elec. c. venerabilē. xij. q. ij. gloria. i fi. ff. de offi. pſi. ſed licet.

m ¶ Paucitatē: qꝛ pauci erāt tales diaconi ⁊ iō ſuꝑbiebāt. qcqd. n. raro accidit miraculū ē: in auc̄. de ꝯſu. §. itaqꝫ. coll. iiij.

n ¶ Precioſi⁹. ſicut ⁊ ꝑcia reꝝ i qbuſdā locis variāt᷑. ff. ꝯ eo qd cer. lo. l. iō

o ¶ Menſis. viduaꝝ ⁊ pauperū ſꝫ tm̄ iſtemus ꝑdicationi.

p ¶ Dignitatis. ꝯ. viij. q. i. q eꝑatū. ꝯ. ſed ibi iuxta etymologiā hui⁹ nois deſignat᷑. hic ꝙ ex vſu loquēdi ex noie cōcipit᷑. vl̓ dicēdū qꝛ nō ē nomē honoris tantum ſꝫ ēt opis. viij. q. i. illud inferendum.

q ¶ Continet᷑. nā i toto cōtinet᷑ ⁊ pars: vt. xiiij. q. v. penale. ⁊. ff. de reg. iur. in toto. ⁊ eſt ſi. qd me. cau. l. i.

ē ⁊ gallie ⁊ britanie. nā ⁊ aphrica ⁊ pſis ⁊ oriēs ē idia ⁊ omnes barbare nationes unū chriſtum adorant: unā obſeruāt regulā ueritatis. Si aūt auctoritas quereret᷑: orbis maior[f] ē urbe. ubicunqꝫ fuerit eꝑs ſiue rome ſiue eugubij ſiue cōſtantinopoli ſiue rhegij ſiue alexādrie ſiue thebiſ ſiue guarmatie: eiuſdē[g] meriti ē ⁊ eiuſdē ſacerdotij. ¶ Potētia diuitiaꝝ ⁊[h] paupertatis hūilitas uel ſublimiorem uel iferiorē eꝑm nō facit: ceteruꝫ oēs aploꝝ ſucceſſores ſunt. Sꝫ dices quō rome ad teſtioniū[i] diacōi pſbꝛ ordiat᷑? qd. n. ꝓfers unius urbis[k] ꝯſuetudinē[l]: qd paucitatē[m] de q̄ ortū ē ſupciliū i leges eccleſie uēdicas? oē qd rarū ē pl⁹ amplectit᷑. pulegiū apud idos pipere ꝓcioſi⁹[n] ē. diacones paucitas honorabiles: pſbros turba ꝯtemptibiles facit. ceteꝝ in ecclia ēt rome pſbri ſedēt ⁊ ſtāt diaconi: licꝫ paulati crebreſcētibus uicijs int͛ pſbros abſēte eꝑo diaconos ſedere uideam⁹: ⁊ i domeſticis conuiuijs bñdictōeꝫ corā pſbris dare. diſcāt q hoc faciūt ñ ſe recte facē audiāt aplos: nō ē dignū: ut nos relinquētes uerbuꝫ dei miſtrem⁹ menſis[o]. ſciant diaconi quare cōſtituti ſūt. legāt acta aploꝝ: ⁊ recordētur cōditōis ſue. pſbꝛ ⁊ eꝑs aliud etatis aliud dignitatis[p] ē nomē. unde ad titū ⁊ ad thimotheum de ordine eꝑi ⁊ diaconi dicit᷑ de pſbro oio reticet᷑: qꝛ i eꝑo etiaꝫ pſbꝛ ꝯtinet᷑[q]. q ꝓuehit᷑ a[r] miori ad mai⁹ ꝓuehit᷑. aut igit᷑ ex pſbro ordinet᷑ diacon⁹: ut pſbro maior cōprobet᷑ i quē cōcreſcit ex ꝑuo: aut ſi ex diacono ordiet᷑ pſbꝛ: nouēit ſe laicis maiorē ſacerdotibus[s] cē miorē. Itē cyprian⁹. De codē

r ¶ A minori. hoc bñ dicitur. ff. de mu. ⁊ ho. vt gradatim.

s ¶ Sacerdotibus. ꝯ. de pe. di. i. §. ex his itaqꝫ.

d Dominus noſter. ſacrilegiū. ar. ꝙ ſi dñs papa aliqueꝫ ſuis ꝑuilegijs primatem appellat: ex iꝑa noiatione ius ei acquiritur. xxxij. q. iiij. dicat. in fi. xvi. q. vlti. contra ſanctorum. ar. cōtra. iij q. vi. hoc qppe ex̄ de pſumpt. illud. C. de iuriſ ⁊ fac. igno. nō iccirco. etiā eſt ar. hic. ꝙ tā bonus ꝗ̄ malus ſacerdos gaudet priuilegio clericali. xi q. i. ſacerdotibus.

Dominus[a] nr̄ ieſus xp̄s rex ⁊ iudex ⁊ de⁹ nr̄ uſqꝫ ad paſſiōis diē ſuauit honorē pōtificib⁹ ⁊ ſacerdotib⁹: ꝗuis illi nec tiorē dei nec agnitōeꝫ xp̄i ſuaſſēt. Nā cū leproſū mūdaſſet: dixit illi: uade ⁊ oñde te ſacēdotib⁹ ⁊ offer donū humilitatē nos xp̄s hūil͛ docuit: ſacēdotē adhuc appellās quē ſciebat eē ſacrilegū. Itē ſbdit⁹ paſſioni cū alapā accepiſſet: et ei dicēt᷑ ſic rñdeſ pōtifici? nihil ille ꝯtumelioſe locut⁹ ē i pſonā pōtificis: ſꝫ ſic magis inocētiā ſuā tutat⁹ ē dicēs: ſi male locut⁹ ſū exprobra de malo. ſi āt bñ: qd me cedis? q̄ oia ab eo iō facta ſūt humilit᷑ atqꝫ patiēt᷑ ut[b] nos hūilitatis ac patiētie hrēm⁹ exēpluꝫ. docuit. n. ſacerdotes uēos legitie ⁊ plene honorari dū circa falſos ſacerdotes iꝑe tal͛ extitit. memiſſe aūt diacōi debēt: qm̄ aplos. i. eꝑos ⁊ pſbros dñs elegit[c] diacōeſ āt p⁹ aſcēſū dñi i celū apli ſibi ꝯſtituerūt[d] eꝑat⁹ ſui ⁊ eccle miſtros. ꝙ ſi noſ aliqd audē ꝯtra deū poſſum⁹ q eꝑos fac: pñt ⁊ ꝯtra nos audē diacōes a[e] qb⁹ fiunt. Hoc āt qd ꝯ diaconoꝝ mioritate dr̄: ubiqꝫ ſuādū ē: niſi cū locuꝫ diacon⁹ hūerit: aut ꝓꝓi pr̄iarche aut metropolite ſui. Unde i vi. ſyno. legitur.

Diaconus ſacerdotibus nō preferatur niſi locū metropolitani ſui obtineat.

Recipim⁹[f] ne diacon⁹ ꝗuis ēt dignitate hoc ē i officio quolꝫ eccliaſtico ſit: añ pſbrū ſedeat: niſi cū locū hūerit ꝓꝓi pr̄iarche aut metropolitani ſui ꝓ aliquo caplo tūc[g]. n. ſicut illi⁹ locū tenēs honorabit᷑. Siqs uero pſūpſit hoc tyrānice facē: a ꝓꝓo gdu repulſus ultim⁹[h] oiuꝫ fiat i ordine ſuo.

b ¶ Ut uos. ſꝫ debent eſſe fortes. i. debent ꝑſtare exemplū facti boni ex animo. i. ex dilectione ⁊ non velint dñari.

c ¶ Elegit. nō ꝙ quāto a maiori qs ordinatur: tanto eſt maioris dignitatis: vt. i. q. i. filiū. ex̄ de ma. ⁊ obe. ꝑ tuas.

d ¶ Conſtituerunt. hoc i nouo teſtamēto. nam in veteri vterqꝫ a dño. s̄. e. c. diaconi. ꝯ. ſed illud in ve. te. hoc i nouo. vel per dominum fit qd ab aplis ſtatuitur: vt. xxviij. q. i. ſic. n. tamē auctoritate ei⁹ de con. di. iiij. q̄n.

e ¶ A qbus fiunt. ar. ꝙ nēo dꝫ ſe opponere illi a quo recipit beneficiū vt. xxij. q. v. de forma. ⁊ ex̄ de poſtu. c. vl. ff. de inoffi. teſta. ſi ꝑs. i fi. §. hoc aūt. viij. q. ij. illud.

f ¶ Recipim⁹. añ pſbꝛum ſedeat i cōcilio. xvij. di. in fi.

g ¶ Tūc. ar. aliquē tādiu hr̄e priuilegiū ꝗꝫdiu tenet eius locū. xvi. q. i. generalit᷑. C. de teſta. mi. l. vlt. ⁊ hec dictio tūc extremitatem. i. finē iuriſdictionis cōplectit᷑: ar. ff. de cō. ⁊ de. l. iiij. §. ſi ita ar. ꝙ qs cōſeqtur ex alterius ꝑſona qd nō hꝫ ex ſua. ff. q̄ res pig. obli. poſ. l. ariſto. ⁊ dicit lex: ꝙ ſi non potes ꝓhibere me euntē per fundum: nec aliquem nomine meo ff. de ver. ob. ſi ſtipulatus. tm̄ ea tantum hꝫ iſte que iuriſdictionis ſunt non que ordinis: ar. ad primum extra de offi. dele. ſane.

h ¶ Ultimus. nō ꝙ q deliqt i aliquo ordine i hoc punit᷑ ꝙ poſtponit᷑ alijs ſui ordinis: vt. l. di. accedēs. ⁊. xix. q. iij. mādam⁹. xxv. q. ij. ſic decet. xxiiij. di. §. i. ⁊. i. q. vij. c. i.

a S Ubdiacono. Hic intitulat̃. xciiij. di. i q̃ magr̃ idẽ dixit de ſubdiacono qḋ dictũ erat i ſupiori. c. de diacono: q. ſ. ẽt legatus pape põt eẽ. Et põit tres. §. ⁊ in §. ſingul̃ muta tur materia. In pmo dr̃ qḋ dixi. In ſecũdo q ſiqs ipedit legatũ dñi pape excõicãd ẽ. In tertio q archidiacon vltra ſuũ ſtatutũ exigere nõ debet. io.

poſſet epus reſignare: niſi ad hoc haberet ſpãle mãdatum: extra de offi. le. c. q trãſlatõez. ar. de of. ei cui mã. ẽ iurĩ. l. i. bazi. legebat hoc. c. trufãdo ſiqs ipedit legatũ: nõ auertit pfectũ vni tm̃. ſ. cardinal̃: ſz multoꝝ. i. familie ſue ⁊ parẽtũ: ⁊ ſicut mltis nocet ille. ſ. cardinalis: ita a multis ẽ redarguendus: ⁊ ita vſq in finẽ.

D. LXXXIIII.

Subdiacono[a] etiã ſummus patriarcha uices ſuas committere ualz. Unde ſymmachus dada ait.

Etiaz ſubdiaconibus uices ſuas apoſtolica committit eccleſia.

Valde[b] neceſſariũ pſpexim eẽ: ut ſicut pdeceſſoꝝ nroꝝ fuit indiciuz: ita uni eidẽq pſone oia cõmittam: ⁊ ubi nos pñtes[c] eẽ nõ poſſum: nr̃a p eũ cui pcipimus[d] repñtet[e] auctas[f]. quãobrez petro ſubdiacono ſedis nr̃e intra puiciã ſiciliã uices nr̃as auxiliãte deo cõmiſim. nec. n. de ei actib dubitare[g] poſſum: cui deo auxiliãte totuz nr̃e eccl̃ie noſcimur primoniũ[h] cõmiſiſſe. Legatũ uero apl̃ice ſedis qcunq ipedierit uſq ad ſatiſfactõez excõicet̃. Unde alexander papa

Excõmunicet̃: qui legatuz ſedis apoſtolice impedire tentauerit.

Siqs[i] aũt legatõez impedit: nõ uni ſz[k] multoꝝ pfectũ auertit. ⁊ ſicut multis nocz[l]. ita a mltis arguẽdus ẽ ⁊ bonoꝝ ſocietate puãdus. ⁊ q deci cãz ipedit[m]. ⁊ ſtatũ cõturbat eccl̃ie. iõ ab eis liminib[n] arceat̃. ab oib itaq talis ẽ cauẽd: ⁊ nõ i cõmunionẽ fidelium uſq ad ſatiſfactõez recipiẽd.

Archidiaconus quoq q̃uis ex officio ſuo clericoꝝ uitã diligenti examinatõne debeat inqrere: ⁊ q̃ corrigẽda inuenit epo nũciare: tñ dñatõez ſup eos exercere ⁊ cẽſuz ab eis exigere phibet̃. Unde in cabilonenſi concilio legitur.

Archidiaconi ſuper preſbyteros iuriſdictionem non exerceant.

Dictũ[a] ẽ q in pleriſq locis archidiaconi ſup pſbros parochianos q̃dã exercẽt dñatõez: et ab eiſ cẽſũ exigũt. qḋ magiſ ad tyrãnidẽ q̃ ad rectitudis ptinz formã. Si. n. iuxta apl̃i ſniaz epi ñ debẽt eẽ dñantes i clero ſz forma facti gregis ex animo: multo min facẽ hoc iſti debẽt. ſint itaq ɔtẽti regularib diſciplinis: ⁊ teneãt ppriã mẽſurã. ⁊ qḋ ab epis eis iiungit̃. hoc p parochiaſ ſuas exercere ſtudeãt nihil per cupiditatem ⁊ auariciam pſumentes.

Quod aũt ſacerdotes ſupra iubent̃ epis tanq̃ ſbditi obedire: non ita intelligenduz eſt quaſi non liceat eis preſbyteris preſentibus epis ſacramenta celebrare ſicut epali ſupcilio qdã ab his uolebãt pſbros phibere: ſz q pſbri põtificibus tanq̃ filij parẽtib debẽt obedire: ⁊ baptizatos ẽt chriſmate[e] eis tãgere ɔcedit̃. Unde gregorius ſcribit ianuario epiſcopo carolitano.

D. LXXXV.

Ubi epi deſunt: baptizatos pſbri in fronte chriſmate tangant.

Peruenit[f] ad nos quoſdã ſcãdalizatos fuiſſe. q pſbros tãgẽ chriſmate eos q baptizati ſũt phibuim: ⁊ nos qdẽ ſm ueterez uſum eccl̃ie noſtre fecimus: ſed ſi omnino de hac re aliq cõtriſtant̃ ubi epi deſunt: ut pſbri etiam in frõtib baptizatos chriſmate tãgere debeant ɔcedimus. Supra leo epiſcopuſ contra q̃uis corepiſcopis. Item gelaſius papa.

Ultra ſuum modum preſbyteri contendere non preſumãt.

b Uniuerſa. Uomia. ſ. di. lxxxix. ſingula ʒ. ſed dic oia quo ad cognitõez cãꝝ ñ quo ad dignitates vl̃ officia eccl̃iaſtica: vt ibi.

c Pñtes. ar. q pñtia nõ exhibet̃ p alium ar. ʒ. lxv. di. c. ij.

d Precipimus. ar. q papa & laico cãz ſpirituale ɔmittẽ poſſit. xxxij. di. §. verũ.

e Repñtent̃. nã idez ipe vr̃ cognoſcẽ q dedit iudicez: vt ex̃. d offi. dele. ſane. C. vbi ⁊ apḋ quez reſtitutio peti debz l. iij. C. d iudi. l. vlti.

f Auctas. nõ q delegat nõ bz plus iuris q̃ delegãs ſiue par ſit aliaſ delegat: ar. ff. de dã. ifec. qui bona. §. vlt. ſiue ſit maior. ff de off. eius cui mã. ẽ iuriſ. ⁊ ſi ptor. qñq tñ bz minus qs ſi ex delegatõe cognoſcat q̃ ſi ex iure ſuo: ex̃ d offi. dele. ſup qõnuz. §. ſi vero. ar. C. de procur. maritus.

g Dubitare. ar. q ſi papa ex certa ſcia dat iudicẽ q ille nõ põt recuſari. ff. de off. pre. ptoꝝ. l. vnica. ſic. j. xvij. q. iiij. §. q aũt. ex̃ de reꝝ pmu. olim. ⁊ extra de appella. nouit. ſed coñ ex̃ de ap. cũ ſpali. ⁊. c. poſtremo. io. So. iudex. poterũ ſemp recuſari iuſta cã interueniente. etiam ſi eſſet legatus pape: vt. ex̃ de of. le. lz. cũ legitime exceptões cuilibet reſeruẽtur: vt ex̃ de offi. dele. ex pte. b.

h Patrimoniũ. ergo ſicilia ẽ de patrimonio beati petri: vt ar. x. q. iij. relatũ. xi. q. i. puenit.

i S Iqs aũt legatõem. immo q legatũ hoſtiũ ipedit tradẽdus ẽ hoſtibus: vt. ff. de lega. l. vlt.

k Sz mltoꝝ. ar. q q peccat i mltos grauĩ peccat: ex̃ de teſti. ſicut xxij q. v. q cõpulſus. ſicut q circa eãdẽ pſonã mltis mõis peccat: grauĩ peccat. xxiij. q. v. relegẽtes. Sed nũqd q eũ capit põt ab eo abſolui? ſic ex̃ de ſen. ex. ad eminẽtiã. ⁊ nõ q legat huius nõ põt epm deponere nec mutare de loco ad locuz: nec in eius manibus

l Nocet. ergo qcũq aliqd nocumenti ſentit admittit̃ ad agẽdũ vel accuſandũ: vt. xij. q. ij. non liceat.

m Impedit. nec legat delegatũ ipedire dz ex̃ de of. le. ſtuduiſti.

n Liminib. ar. i quoqs delinqt i eo debẽ puniri. xij. q. ij. q ⁊ humanis. xvij. q. iiij. frater ⁊ coepus.

a d Dictũ ẽ. rectitudinis. ſz nũqd de conſuetudine pſcripta pñt archidiaconi mulctare? videt̃ q nõ extra de penis lz. ſed dic q bene poſſũt exquo iudicare pñt de conſuetudine pſcripta: ar. ff. de iudi. l. ij. §. vlt. extra de offi. dele. ex lr̃is. Illud ergo exaudi cũ pecuniaria pena nõ timetur: alr̃ ſi illa magis timet̃ iponenda eſt. xiij. q. v. prodeſt. dũ tñ pena p eodem peccato non infligatur niſi ter in ãno C. de mo. mulc. eos.

b Apoſtoli. i. petri. lz alibi dicat̃ q noie apl̃i paulus deſignat̃. xvi. q. i. pdicatoꝝ. x. q. iij. q cognouimus.

c Iniũgit̃. vr̃ ergo q archidiacon nõ hẽat niſi demãdatã iuriſdictionem. de hoc nõui xxv. di. plectis.

d Quod autem. Hic intitulat̃. xcv. di. i qua põit gra. quãdã cõtrarietatẽ ⁊ eam ſoluit. poſtea ponit duas queſtiones ⁊ eaſ ſoluit auctate gelaſij. repetit poſtea de dignitate preſbyteroꝝ oſtendens multa licere pſbris in epiſcoporum preſentia.

e Chriſmate. j. d con. di. v. man ʒ. ⁊. c. nouiſſime. ʒ. ſ. di. xxi. cleros ʒ hoc ad tẽpus p ſedãdo ſcãdalo fuit cõceſſũ: nũc vẽo antiquatũ. vl̃ i pmitiua eccleſia pſbri chriſmabãt: nũc vero minime: ex̃ de cõſue. q̃zto. io.

f P Eruẽit. debeãt cõcedim. hoc expeditũ ẽ q pſbr chriſmãdo ſi ſua auctoritate hoc fac̃ nihil agit: nec pueri aliqd recipiũt: ex̃ de ɔſue. q̃zto. Sed nũqd papa ei demãdare hoc põt? qdã dicũt q ſic: ⁊ q omnia ſacramẽta q̃ recepit pſbr: ex delegatõne pape cõferre põt. Ar. hic. vnde diacon põt conferre diaconatũ ⁊ confirmare in frõte: ſed non põt papa ei demãdare vt cõferat ordinẽ quẽ nõ bz: vl̃ ẽt q conficiat corpus chriſti: q ſolis pſbris dictũ ẽ: hoc facite i meã cõmemorationẽ: ar. i. q. i. dictũ. hoc dicit. h. alij dicũt q nõ põt papa delegare pſbro: vt chriſmet i fronte. vñ iſti nihil cõferebant. Si obijciat̃ q̃re hic pmiſit grego. hoc illis: cũ videatur eis dare licẽtiã peccãdi? dicũt q iuitus pmiſ. t ob nimiũ ſcandalũ: nec dabat eis occaſionem mali: q inuitus hoc cõcedebat. xxxv. q. iij. q ſcripſi. ⁊. xxxiij.

q.ij. ſi qd̓ veri⁹.alij.dicūt q̄ hoc.c.loq̄ſ ſm antiqua tp̄a.ſed hoc nihil eſt qꝛ lr̄a hui⁹.c.cōtradicit.ibi ſm veterē vſū. ꝛ qꝛ ſm hoc grego.nihil hic cōcede ret. Sꝫ nūqd papa poſſet eis cōcedere vt chriſma ꝯficerēt: h. dicit q̄ non. Itē q̄riſ nūqd ep̄s demādare pōt ea q̄ ſūt ordinis ep̄alis: ſic: ſꝫ ea nō pōt demādare niſi ep̄o: ex̄ de cō.ec.aqua. Ea v̓o q̄ iuriſdictōis ſūt pōt ēt p̄ſb̄ro ſicut recōciliare. xxvi. q.vi.p̄ſb̄r aureli⁹. ſꝫ ēt inſ ea q̄ iuriſdictōis ſūt q̄dā nō pn̄t demādari niſi eis q adminiclo ordis illa exercē pn̄t: vt d̓ ponere v̓berare clericū alia ſunt q̄ ēt laicis demādari pn̄t: ſicut iudicare in cā ciuili. Itē dico q̄ ep̄us nihil hꝫ hodie qd̓ ſit meri imperij qd̓ demādari nō poſſit de quo lex loquiſ.ff. d̓ off.eius cui mā. ē iur. l.i.qꝛ oīa alij ep̄o demādare pōt niſi vſūpallij: ex̄ de vſupallij ad hoc.

g P Reſbyteros.

h Sed iſtō. hoc allegādo dicit: alias cōſuetudo nō iuuaret i h̓ ex̄.de cōſue.q̄zto.

i Sanctificato. quo deficiēte: admiſceſ aliud: extra d̓ cō.ec. vl̓ al. c.qd̓ i dubijs. Et ē duplex cā quare infirmi inungūtur: qꝛ venialia deleñ: ꝛ p̄ſtat augmētū virtutib⁹: ar de con. di.v.c.i.ꝛ.ij.ꝛ extra de ſacra vnc.c. i. ꝛ qꝛ citi⁹ liberat ab infirmitate corporali: ar hic. Sꝫ qd ſiqs nō hꝫ oleuꝫ ꝛ inūgit chriſmate tꝫ vnctio: vr̄ q̄ ſic: qꝛ ꝑpe eadē vſia ē: qꝛ chriſma ñ ē niſi oleū balſamo admixtū: ex̄ de ſacra vnc. c.i.ſicut ꝛ tenet emptio cū acetū vēdiſ ꝓ vino qꝛ ē ꝑpe eadem vſia.ff. de cōtrhē.emp. in vēditionib⁹. ſed forte ſecus qꝛ non eſt forte ꝑpe eadem vſia. Item nūqd cōfert hoc ſacramentū ſiqs inungit oleo non conſecrato: videtur q̄ ſic: qꝛ ꝛ baptiſmus cōfertur in aqua non cōſecrata. alij dicunt cōtra nec eſt ſimile: qꝛ vis baptizandi tota eſt in verbis.hic aūt vis eſt i re ip̄a.ſ.in oleo ſꝫ iſta rō calūniā hꝫ: extra de bap.c.pe. Sꝫ nūqd pōt hoc ſacramētū iterari: dicunt qdaꝫ q̄ nō.i.q.i.q̄ qdā.de cō. di.iiij.oſtenditur ſi obijciatur de mr̄imonio non valet: qꝛ veritate inſpecta matrimonium non iteratur.prius.n.vnū deleſ q̄ꝫ 2m contrahatur.alij dicunt q̄ poteſt iterari: quia cū quis ſecundo infirmaſ: deſinit in eo eē illud ſacramentum quod prius accepit.

a Illud.vt de ep̄o.ar.qd̓ lꝫ miori ex officio multo fortius maiori licē ar.xxxiij.q.ij.hiſtoria.xxxv.q.vi.ſi duo.ar.cōtra.lxxxviij.di.ep̄s gubernationē.ar.ſi.ꝑ cōtrariū.viij.q.i.ſi ergo.

b Dictū a iacobo: vbi dixit: īfirmaſ qs ꝛc̄: q̄zuis i hoc noīe p̄ſb̄ri pn̄t intelligi ep̄i: ar.ſ̄.di.l.placuit.v̓.vt man⁹ īponaſ.

c Chriſmate.i.oleo.vl̓ vt dicunt qdā epiſcopus chriſmate preſbyter oleo inungit.h.

Preſbyteros[a] ultra ſuū modū ꝯtēdē ꝓhibem⁹.nec ep̄ali faſtigio debita ſibimet audacter aſſumē: nō cōficiēdi chriſmatis nō cōſignatōis pōtificaľ adhibēde ſibimet arripe facultatē. Sed[b] iſtō gregorij.ꝓ ſcādalo ſedando ſemel ꝯceſſū legiſ. Illud aūt leonis pape ꝛ gelaſij uſu approbāte preualuit. niſi forte ubi aliquoꝝ ꝯſuetudo hoc admiſit: ut i abſētia ep̄i extrema neceſſitate cogēte ꝛ ex conceſſiōe gregorij p̄ſb̄ri baptizatos i frōtib⁹ liniāt. Prohibitio uero leonis ꝛ gelaſij i eo cāu itelligatur: cū ep̄i pn̄tes ſūt: uľ cū nō cogit ultia neceſſitas. oleo uero ſanctificato[c] ꝑmittiſ eiſ ungē ifirmos unde iacob⁹ ait: infirmaſ qs i uobis: iducat p̄ſb̄ros eccľie q orent ſuꝑ eū ungentes euꝫ oleo in noīe dn̄i: ꝛ oratō fidei ſaluabit ifirmū. Sꝫ q̄riſ: an ep̄is liceat eodē oleo ungē ifirmos: uľ ſi ipenitētib⁹ huiuſcemōi unctio ſit ꝯcedēda. De his uēo ita ſcribit inocēti⁹ papa.

Oleo ſāctificato non prohibetur epiſcopus infirmos tangere.

Illud[a] ſuꝑfluū uidemus eſſe adiectū: ut de ep̄o ambigaſ qd̓ p̄ſb̄ris licē nō dubiū ē. nam icirco de p̄ſb̄ris dictū[b] ē: qꝛ ep̄i preoccupationibus alijs impediti ad omnes languidos ire non pn̄t. ceteruꝫ ſi epiſcopus aut pōt aut dignum ducit aliquē a ſe uiſitandū ꝛ benedicere ꝛ tāgere chriſmate[c] ſine cunctatōe pōt. cuius ē ipſuꝫ chriſma ꝯficere. nā nō[d] penitētib⁹ iſtud fūdi nō[e] pōt: qꝛ gen⁹ ē ſacramenti. nam quibus reliqua ſacramenta negantur[f]: quomodo unū genus putaſ poſſe concedi? his igitur frater chariſſime omnibus que tua dilectio uoluit a nobis exponi: prout potuimus reſpondere curauimus. Chriſma uero a ſuis epiſcopis ad baptiſmi ſanctificatōēꝫ preſbyteri petāt. Unde in concilio cartha.iiij.

De eodem.

Preſbri[g] q ꝑ dioceſes eccľias regūt nō a qbuſlibꝫ ep̄is[h] ſꝫ a ſuis nec ꝑ minorē clericū ſed omni āno[i] aut per ſeipſos aut ꝑ[k] illū qui ſacrariuꝫ tenet: ꝛ ante paſche ſolēnitateꝫ chriſma petat. Tē hieronynim⁹ ſuꝑ epiſtolā ad titū.

Preſbyter idem eſt qui epiſcop⁹ ac ſola conſuetudine preſunt epiſcopi preſbyteris.

Olim[l] idem preſbyter q epiſcopus ꝛ anteq̄ꝫ diaboli inſtinctu ſtudia uel ſciſmata in religione fierent ꝛ diceret̄ i populis: ego ſū pauli ego ſum apollo ego autem cephecomuui: p̄ſbyteroꝝ cōſilio eccleſie gubernabanſ. poſt q̄ꝫ autem unuſqſq̄ꝫ eorum quos baptizauerat ſuos eē putabat nō chriſti: in toto orbe decretum eſt ut unus de p̄ſb̄ris ſupponeretur ꝛ ſciſmatuꝫ ſemia tollerentur[m] ꝛ paulopoſt: Sicut ergo p̄ſb̄ri ſciunt ſe ex eccleſie conſuetudine[n] ei qui ſibi prepoſitus fuerit eſſe ſubiectos: ita ep̄i nouerint ſe magis conſuetudine q̄ꝫ diſpenſationis dominice ueritate preſbyteris eē maiores: ꝛ in cōmuni debere eccleſiam regere. Idem ad ruſticum narbonenſem epiſcopum.

Corā ep̄is p̄ſb̄ris docere licet.

Ecce[o] ego dico pn̄tib⁹ epiſcopis ſuis atq̄ꝫ aſtātib⁹ in altario p̄ſb̄ros poſſe ſacramēta conficē: ſꝫ qꝛ ſcriptū ē p̄ſbyt̄i duplici[p] honōe honoreſ: maxīe q laborāt in uerbo dei: predicare eos decet utile.n.eſt benedicere[q]: ꝯgruuꝫ ē

d Nō penitētibus. ita cōtinua: vere ei quē ep̄us dignum duxerit ad viſitandū. ꝛ ita i originali hēt̄ur: nō penitētib⁹. qd̓ itelligit de ſolēniter penitētibus.

e Nō pōt.ſic.l.di.c.vlti.

f Negātur.ar.q̄ excōicat⁹ vľ anathematizatus nō poſſit cōtrhē mr̄imoniū: qd̓ non ē verū: ex̄ de eo q du. in mat.quaꝫ polluit. ſignificaſti.in fi.h.

f Negātur. ar.oīa eiuſdeꝫ generis eodē iure cēſeri: ar. di.iiij.deniq̄ꝫ. ar.ſ̄. di. v. ad ei⁹.de con.di. ij.comꝑimus. ar.ſ̄. di.l.ſtudeat.ar.di.lxxxi.ſiqs ſacerdotum.

g Pr̄ri. q j.de cō. di.iiij.p̄ſb̄ri.

h Ep̄is. peccāt ḡ abbates q volūt poti⁹ hoc accipe ab alijs q̄ꝫ a ſuis niſi forte ꝑuilegiati ſint: vt poſſint petere a quibuſcūq̄ꝫ velint.

i Anno.hoc expōiſ: de cō. di.iiij.oī tēpe.

k Per ſacrariū.i.ꝑ diaconē.xxiij.di.nō oꝫ. ꝛ nō q̄ꝫ quo res datur certo nuncio: eius eſt iā ꝑiculo cuius eſt nūcius: ſi nūcio rē dari voluit ſec⁹ ſi miſit nūciū: vt eum admoneret q̄ ei res mitteret vt hec colligitur. ff. cōmo. eum q rem.§. ſi rē.ꝛ legibus duab⁹ ſequētib⁹: ꝛ eſt ar.ff. d̓ ſolu.ſiqs. ꝛ l.ſi ſoluturus.

l Olim.pauli.i.baptizatus baptiſmo pauli.

m Tollerenſ. ꝛ dicit lex q̄ cōmodi⁹ ē ſingulas res ſingul noīb⁹ diſtigui: iſti.q.mo. te.ifir.§.ſꝫ qꝛ.diſtictio noīuꝫ dr̄iaꝫ rerū declarat: vt.xxi.di.cleros.ſic.C.de codicil.nō codicillū.

n Cōſuetudīe. nihilōin⁹ ex iſtitutōe: vt.ſ̄.di.xciij.legim⁹. ꝛ ita ex audi qd̓ ſeqſ ꝛ magl ex ꝯſuetudīe ꝯ̄riū: ar.ex̄ d̓ his q̄ fi.a ꝑ.nouit.

o Ecce ego. ſꝫ qꝛ.ita cōtinua: dico q̄ pn̄tib⁹ ep̄is pn̄t ꝯficē: qꝛ nō ſolū h̓ ſꝫ alia poſſūt facē. Ex vi lr̄e ꝛ ēt ꝓbatōis vr̄ q̄ ep̄i nō ꝓhibēt p̄ſb̄ros miſſas cātare: ſꝫ bn̄dicē ꝛ p̄dicare ꝛc̄ q̄ ſequūſ.

p Duplici.a clericis.ſ.ꝛ laicis vľ quo ad obediētiā i ſp̄ualib⁹ ꝛ ſb̄miſtratōnē i tp̄alib⁹. vľ duplici.i.officio p̄dicādi ꝛ ſumēdi tympanū.i.tp̄alia.iuxta illud. ſumite pſalmū ꝛc̄.

q Benedicere cū ep̄us abeſt.ſed hec ſo.non ualet: qꝛ hic loqtur

ꝯfirmarē[e]: ꝯuenit reddē cōionez neceſſe ē uiſitare ifirmos orare ꝓ iualidis: atq; oīa[a] ſacramenta dei ꝯplere. nemo hic ep̄oꝝ iuidia dia bolice tētatōnis iflatus iraſcaẜ: ſi plebē inſtdū p̄ſbri exhortanẜ: ſi in eccleſijs p̄dicēt: ſi plebi ut dictuz ē benedicāt. eteni abnuentib[9] mi hi iſta ſic dicā. q non uult p̄ſbros facere q̄ iubēẜ a deo: dicat qd ma ius ē chriſto? aut qd poterit cor pori ꝛ ſanguini eius āteponi? ſi p̄ ſbyter chriſtū ꝯſecrat cū i altario dei ſacramēta bn̄dicit: benedicē[v] ꝑplꝫ nō[x] dꝫ: q chriſtū cōſecrare nō metuit? circa laicos ac mulie res iubentib[9] uobis o iniuſtiſſimi ſacerdotes p̄ſbr dei bn̄dictōem ꝑ dit: officia amittit: ligue op[9] n̄ hꝫ ꝯfidētiā p̄dicādi: ꝛ trūcat[9] ē oīni ꝑte uirtutuz. ſolū p̄ſbrij habꝫ no mē[y]: plenitudinē ac ꝑfectōez que cōſecrationi eius cōpetit nō retē tat. quis igiẜ hic rogo ſacerdotes honor ueſter ē? ut dānū gibbi ife ratis[z]: quoniā cum paſtoribus ꝑ potētiaz aufertur deo digna dili gentia: cōtagiū quoddā ꝛ calami tas creſcit in gregib[9]: ac dn̄ici pri mony[z] dāna cōquiritis. duz ſoli uultis in eccl'ijs potentari. p̄ſbri uēo ab iitio iudices negocioꝝ[p] eē mādati ſūt. p̄ſbri ſacēdotū[q] inẜeē debēt ꝯcilijs: qm̄ ꝛ ipi p̄ſbri ut le gim[9] ep̄i noiantur. ſm qd dictū ē ad ep̄m: noli negligē grāz q̄ data ē tibi ꝑ ipoſitōnē manuū p̄ſbri. ꝛ alibi ad maiores natu. quos po ſuit ep̄os regē eccleſiaz ſuā. Sed oderunt hoc ſupbi ſacerdotes p̄ ſbyterij noie q nolūt hoc eē quod chriſtus q diſcipuloꝝ pedeſ lauit q baptizatus a iohāne ē: licet ba ptizanduz a dn̄o ſe eē ꝓclamaret quod ꝓpterea ſcribo uobis ut ſi p̄ teriti tēporis error[a] iam non pōt reuocari uel[b] ad preſens in eccl'ijs faciāt q̄d[c] rome fit: quod in aphri ca: quod in oriēte: quod in hiſpa nia: quod in gallia: quod in brita nia: quod in omnibus locis: ubi humilitas perſeuerat: qd etiam i celis fit qd maius ē: ubi ſedes an gelorum legiẜ diſpoſita. ¶ Idem ad nepotianum.

Epiſcopi ꝛ clerici inuicez ſibi ho norem exhibeant.

Eſto[a] ſubiectus pōtifici tuo ꝛ quaſi parētē aie ama. ſed ep̄i ſacerdotes ſciāt ſe eē n̄ dn̄os. ho norent clericos quaſi clericos: ut ipis ep̄is a clericis. q̄ſi ep̄is honō deferaẜ[b]: ſcitum[c] ē illud oratoris domicij: cur ergo inqt te habeam ut[d] pricipē: cū tu me[e] nō habeas ut ſenatorē? q aūt aaron ꝛ filios ei[9] hoc ēt epꝫ ꝛ p̄ſbros nouerim[9] un[9] dn̄s un[9] baptiſmus unū tem plū unū ſit miniſterium. recorde mur ſēp: q aplꝰs petrus p̄cepit ſacerdotibus paſcite eū q i uobis ē gregē dn̄i preuidētes nō coacte ſꝫ ſpōtanee ſm dn̄i p̄ceptuz: neq; turpis lucri cā ſꝫ uolūtarie: neq; ut dn̄antes i clero: ſꝫ forma facti gregis ex aio ut cū apparuerit p̄n ceps paſtoꝝ ꝑcipiatis imarceſci bilē glē coronā. ¶ Peſſime ꝯſue tudis ē i qbuſdaz eccl'ijs tacere p̄ ſbyteros ꝛ p̄ntib[9] ep̄is nō loq q̄ſi eis iuideanẜ[f] aut eos dedignētur audire. ſꝫ ſi aliud iqt aplꝰs paul[9] fuerit reuelatū[g] ſedēti[h] prior tace at[i]. ¶ Gloria p̄ris ē fili[9] ſapiens. Gaudeat ep̄us i iudicio ſuo: cum tales elegerit ſacerdotes. ¶ Itez ex concilio laodicenſi.

Preſbri ep̄os nō p̄cedāt: ſꝫ comi tenẜ uel ſubſequantur.

Nō[k] dꝫ p̄ſbros an̄ igreſſū ep̄[l] i igredi ꝛ[l] ſedere i[m] tribunalib[9] ſꝫ cum ep̄o ingredi: niſi forte aut egrotet ep̄us aut in[n] ꝑegrinatōis cōmodo eū eē cōſtiterit. ¶ Item ex conci. cartha. quarto.

Epiſcopus nō dn̄m ſꝫ collegam ſe p̄ſbrorum cognoſcat.

Epiſcopus i quolibet loco ſe dēs ſtare p̄ſbrum nō patiaẜ. ¶ Item ex eodem.

cū p̄ns ē ep̄s. vel intelligas iſtud qn̄ bn̄dicit ꝑuati ſine ſolēnitate a'lr ꝫ. xxi. di. deniq;. Itē ꝫ. xxvi. q. vi. miſtrare. ſꝫ ꝛ illud ſiliẜ intel ligiẜ de ſolēni benedictione. vl' dic q qn̄ cātat miſſam p̄ſente ep̄o dꝫ innuere ep̄o vt ipe bn̄dicat: ſꝫ ſi vult ep̄us bn̄dicere nō bn̄dicet p̄ſbr: ar. de cō. di. i. cū ad celebrādas. alias p̄ſbr ſuo iure pōt bn̄di re. nā eo ipo q ei dat ptātem bn̄dicendi ſup ponit ei tāq; minor: ꝛ pōt ab eo benedici ar. ff. de iuriſ. om. iudi. l. eſt receptuz. ꝛ ad treb. ille a quo §. tempeſtiuū b. vel dic q eo ipſo q ꝑmittit ei miſſam cele brare: per con ſequens oia q̄ ſine miſſa eſſe non p̄nt: vt ex̄ de offi. dele. p̄ terea.

·ſ ¶ Confirma re. i. fide. xi. q. iij. q predeceſ ſor. vl' inungē oleo infirmoꝝ vl' chaſmate i vertice.

·t ¶ Omnia. q̄ ad eos ꝑtinēt ar. vocabuluz gn̄a iẜ platum non omnia ꝑ ticularia com ꝑhendere: ar. con̄. xxviij. di. de ſyracuſane

·v ¶ Benedicē. i. abſoluere vl' ꝑuatim recon ciliare nō ſolē niter: vt. xxvi. q. vi. c. i.

x ¶ Nō debet ar. cui lꝫ plus lꝫ ꝛ min[9]: vt. x vi. q. ij. c. i. ſed magis tripliciter dr̄ efficacia vt baptiſmus vt. xxxij. di. §. verū. ſ q; mor talia tollit ꝛ ve nalia. ꝓpter rē ſubiectā ꝛ ſan ctitatē: vt cor pus chriſti: vt hic. aucte mini ſtrāiū: vt q̄ ad ep̄os ſolos ꝑ tinent: vt. j. de cō. di. v. man[9] ꝛ quarto mō ꝓpter ſignificatōez: vt m̄rimonium quod ſignificat chriſti ꝛ eccl'e cōiūctōez: ex̄ de biga. debitum. qnto ꝓpi multitudi nē cōuerſorum. i. q. i. interrogo.

·y ¶ Romē. ar. ℭ. de cura. fur. cum aliis in fi.

·z ¶ Inferaris. i. remoueatis p̄ſbros a cōſecratione ꝛ p̄dicatōe: ſic ille q gibbū hꝫ: vt. s̄. di. xlix. hic eteni. vl' dānū gibbi: q; nō p̄dicā. i bus p̄ſbris icuꝛ naẜ ꝑplꝰs i delictis: ꝛ quaſi gibboſus efficiẜ.

z ¶ Patrimonij. i. reꝝ eccl'ie. j. xxi. di. in nouo.

p ¶ Negocioꝝ. i. cārum. vt. xi. q. i. relatū. ꝛ. ij. q. v. ſiquis.

q ¶ Sacerdotū. g̃ ꝛ oēs iuẜerūt ꝯcilio metropolitani: vt. xviij. di. c. pe. ꝛ vl.

a ¶ Error. hic collige: q ea q̄ ꝑ errorē ſtatuta ſūt: ex diuturna vtētiū ꝓbatio ne ius faciūt. io. qd falſū ē: cū cōſuetudo debeat eē rōnabilis ꝛ p̄ſcripta: vt ex̄ de conſue. c. vlti. nec iſta lr̄a cōdicit. b. ꝛ ra tōe m̄ltitudis excuſenẜ a pena nō a culpa: vt. s̄ di. iiij. deniq;. qd eni fa ctū ē: infectū eē nō pōt i auc. de equal. do. §. i. ff. de cap. in bello. §. fa cti.

·b ¶ Vel ad p̄ns. i. āmō

·c ¶ Qd rome. ſ. vbi mi nores exercēt ſua offi cia p̄ntib[9] maioribus.

·a ¶ Eſto. quaſi cleri

·b cos. hoc ē cōtra ſupciliū ep̄oꝝ: qui ſub ditos appellāt filios cū debeant eos appellare fratres: vt. viij. q. i. qd autē. vel ſocios: vt. x. q iij. cauenduz. caueant tamen clerici ne cū ſcri bunt ep̄o vocēt eū fra trē: put dicit dn̄s impa tor: q iudices ſupiori bus honorē debēt facē i ſalutatione. ℭ. de of. di iu. l. ij. ar. ℭ. de offi. p̄. vr. l. i. vbi hoc idem dicitur.

·b ¶ Deferaẜ. ſed pōe q ep̄s aliẜ ſe hēat contra iſtū q̄ꝫ debeat: nunqd pōt iſte ſuo iure ei obe diētiā negare? videẜ q ſic: ar. xlv. di. cū beatus xxij. q. v. de forma. ꝛ fi des n̄ ē ſuāda n̄ ſuanti extra de iureiu. ꝑuenit ſecus tn̄ ē. cōſulo ergo ei vt agat ꝑ ſupiorem: ar. xi q iij. ſi ep̄us. ix. q iij. nunc vero.

·c ¶ Scitū ē. i. ſapienter dictū: ꝛ iō ſciri dignū.

·d ¶ Ut p̄ncipē. factum reſpicit nā de iure to'e rādus eſt p̄lat[9] vſq; ad ſn̄iam. viij. q. iiij. nōne.

·e ¶ Me. ar. q fruſtra petit debitū: q qd debꝫ nō ipēdit: vt. xxviij. q. i ſi infid. l. xxxij. q. vi. ſi ducturi. s̄. di. ix. neq;. i fi. x. q i. placuit. xxij. q. vlt. de forma. xviij. q. ij abbatibus. ar. contra xi. q. iij. inter v̄ba. xciij. di. dn̄s. xxxiij. q. v. q deo h.

·f ¶ Inuideāt. ar. ꝫ ep̄os: q malūt hr̄e illr̄atos q̄ꝫ lr̄atos circa ſe.

·g ¶ Reuelatū. s̄. di. viij. fruſtra. ℭ. de offi. rec. potētiores.

·h ¶ Sedēti. in loco inferiori.

·i ¶ Taceat. cū nō debeāt interrūpere v̄bū eius.

·k ¶ Nō oꝫ tpe ſolēniū officioꝝ: vl' cū redeunt a ꝓceſſione ad choꝝ.

·l ¶ Et ſedere. cōiūgas i gredi ꝛ ſedere: al's falſū eēt.

·m ¶ In tribunalib[9]. ℭ. de here. ꝛ maniche. cuncta.

m In tribunalib⁹.i.in ſede iudiciaria:ut non iudicet ſine eo:

n In pegrinatiõis.de licētia ſupioris.j.de.p.di.v.nõ oʒ.ꝛ de ꝯſenſu ipſi⁹ eccleſie:ex de vo.ꝛ vo.re.c.magne.ꝛ etiã dñi pape.

o Epiſcop⁹.nõ pariat.ita ꝙ nõ liceat ei ſedere:niſi pſbr aſſumēt ſibi officiũ ſtadi.C.de poſtu.qſqs.§.vlt.

q.ij.ſine exceptione.

b Inde diſputē.nõ ē diſputandũ de eo de quo ſtati ꝯſtare põt ſi ergo vxoꝛ petat ſibi virũ reſtitui:vt vir parat⁹ ē icõtinēti ,pbare conſanguinitatē:nõ ē audiēda.ff.vt in poſ.le.is a quo .ar.coñ.ex de reſti.ſpo.lřas.

p Epiſcopus.collegã.ita tñ ꝙ nõ cõſenat.ff.de offi.pſi. obſeruandũ.lo.

a Preſbyter. nõ ſignet i vertice: qꝛ in frõte nõ põt ēt aucte epi: vt de cõ.di.iiij.pſbri.

b Illud autē.hic depigit⁹.xcvi di. magiſter. poſuit cõſtitutõeʒ honorij auguſti latã ſup elec.ro.pon.lxxix.di.ſi duo.ſed ne viderentur laici hře ptātē conſtituendi vł diſponēdi d rebus eccľie:iõ reducit h illã cõſtitutionē ad memoriã:vt oſtēdat ꝙ laicus ñ hʒ ptātē ſuo iure ꝯſtituēdi aliqd de reb⁹ eccľie:bñ tñ pñt laici rogati cõcilijs inteē ꝛ de reb⁹ eccliaſticis conſti-

D.LXXXXVI.

tuere:ñ tñ vt valeat corũ ꝯſtitutio: qꝛ ipi ꝯſtituũt:ſʒ qꝛ ratũ habʒ eccleſia:vt dicit gra.j.di.pxi.§.i.ꝛc.

c Bene.ſymmach⁹ papa laboꝛabat i extremis:ꝛ timuit ne i electione ſui ſucceſſoris ,ppť ſtrepit⁹ hereticoꝝ ſciſma interueniret rogauit patriciũ baſilium q gerebat vices odoacris regis: ꝙ ipſe intẽeſſet in electõe ſui ſucceſſoris.baſilius ſtatiʒ ſymmacho viuēte fecit qñdaʒ cõſtitutõeʒ .ſ. ꝙ ſine eius conſultatione nõ fieret electio ſũmi põtificis.pterea ꝙ non liceret alicui pdiũ ipi⁹ eccľie alienare: q cõſtitutio retractať hic:tuʒ qꝛ ibi qdam conſtituta ſũt q a laico ñ pñt cõſtitui: tũ qꝛ res eſſet mali exēpli.lxiij.di.§. verũ

d Plenitudo.j.vi.q.i.ſi oia.

e Maxime.bñ diffiniuit ſupple.

f Memoꝛie. ergo iã deceſſerat baſilius tpe huius ſynodi.

g Vel ſubſcripſit.ar. i ꝯtib⁹ reꝝ eccľiaſticaꝝ nõ ſufficere conſenſus clericoꝝ nec i alienationib⁹:niſi ſpālř ſubſcribãt:ar.x.q.ij.caſellas. xij.q.ij.abbatib⁹.ꝛ.xij.

De eodem.

Epiſcopus i eccľia i conſeſſu pſbroꝛuʒ ſublimioꝛ ſedeat: itra domũ uēo collegã pſbroꝝ ſe eē cognoſcat. Iteʒ ex concilio martini pape.

Sine precepto epi pſbr nõ ſignet infantes.

Preſbyter pñte epo ñ ſignet īfantes: niſi ab epo fuerit illi preceptuʒ. Itē ex cõ. genitē ſi.c.iij.

De eodem.

Palea.

Preſbyteri i eccľia ciuitatis epo pñte uł pſbris ipi⁹ urbis offerre ñ poſſũt: nec panē ſacrificatũ dare calicēq̃ poꝛrigē.ſi uero ab entes hi fuerit ꝛ ad dãdã oꝛatio ē uocenť:ſoli dare debent.

Illud autem honoꝛij auguſti qḋ de electõe ſũmi pontificis ſupra ꝯſtituiſſe legiť: nulli⁹ eē momēti ,pbatur:cũ nõ ſolũ de oꝛdinibus ſʒ nec ēt de reb⁹ eccľiaſticis laicis legať aliquando attributa diſponēdi facultas: unde q cũq̃ a pncipib⁹ i oꝛdib⁹ uł i eccľiaſticis reb⁹ decreta iueniũť: auctoritatis nulli⁹ eē mõſtrãtur. Unde ſymmachus ſimplici⁹ epus catholice eccľie urbis rome in ſynodo reſidēs dixit.

De reb⁹ eccleſiaſticis diſponēdis laicis nulla facultas attribuiť.

Bene qdeʒ fraťnitas ur̃a eccleſiaſticis legib⁹ aſſueta ſb diuini tioꝛe iudicij q erãt ſtatuenda diffiniuit:ꝛ ad iuſticie cumulũ puenit:cũ ſufficiēť oia amplectiť nec adiectõe idiget plēitudo: maxime de clericis quos amoꝛ dñationis iuaſit ꝛ iuguʒ diſcipline eccleſiaſtice fecit reſpuere:quoꝝ exceſſus enarrare difficile ē.unũ tñ qḋ occurrit uenerando oꝛdini ueſtro itimare nõ differo: inter alia ſcripturã quãdã illuſtris mēoꝛie baſiliũ quaſi ,p eccľiaſtice amoꝛe ſubſtãtie cõſcripſiſſe refero:i qua nullus romane eccľie int̃fuit uel ſbſcripſit antiſtes:p quē potuiſſʒ firmitatē legitimam ſoꝛtiri:ne ergo idē diſputē: unde põt ur̃m iudicare cõſiliũ reqrať ꝛ referať in mediũ:ut ex lectõne cognoſcatis cuiuſmõi poſſit hře ſbſtãtiã. Sãcta ſynodus reſpõdit: deferať in medium ut cuiuſmõi ſit poſſit agnoſci.hoc cum diceret:hoꝛmiſda diacon⁹ recitauit.cũ i mãſoleo qḋ ē apud beatũ paulũ apl'uʒ reſideret ſublimis ꝛ eminētiſſim⁹ uir p fectus ptoꝛio atq̃ patrici⁹ agens etiã uices pcellētiſſimi regis odoacris baſili⁹ dixit: q̃q̃ ſtudij nr̃i ꝛ religionis iterſit:ut i epatus electione cõcoꝛdia pricipalit̃ ſeruet eccľie: ne tñ p electõis occaſionē ſtatus ciuitatis reuocet in dubiũ admonitione beatiſſimi uiri pape noſtri ſymmachi ſimplicij: quam ante oculos ſemp habere debere mus:hoc nobis ſub obteſtatione meminiſtis fuiſſe mãdatũ:ut ,ppť illũ ſtrepitũ ꝛ uenerabilis eccleſie detrimētũ ſi eũ de hac luce tranſire contigerit:non ſine noſtra cõſultatione cuiuſlibet celebret electio. hec cũ legerent creſconi⁹ tudertine eccľie epiſcopus ſurgens de ꝯuentu dixit:hoc ppendat ſcã ſynod⁹:utꝝ ptermiſſis religioſis pſonis:quib⁹ maxime cura ē de tãto pontifice:laici electionē eius in ſuam poſſint redigere poteſtatē. quod contra canones eſſe manifeſtiſſimũ eſt. Itē hoꝛmiſda diaconus legiť dixiſſe. ac ne ꝯfuſionis atq̃ diſpendij aliqd uenerabilis eccleſia ſuſtineret: miramur pter miſſis nobis qcq̃ de reb⁹ eccleſie fuiſſe tentatũ: cum ſacerdote noſtro ſupſtite nihil debuiſſet aſſumi.quare ſi amplitudini ur̃e ꝛ ſãctitati placet: incolumia oia q ad futuri antiſtitis electionē reſpiciunt:religioſa ueneratiõe ſeruem⁹ hanc legem ſpecialř pferētes: quaʒ nobis heredibuſq̃ nr̃is chriſtiane mentis deuotiõe ſancim⁹: ne unq̃ prediũ ſiue ruſticum ſiue urbanũ:uel oꝛnamenta aut miniſteria eccleſiaꝝ que nunc ſũt: uel que ex qbuſlibʒ titulis ad eccleſiaruʒ iura puenerint: ab eo q nunc antiſtes ſub electiõe cõi fuerit oꝛdinãdus: ꝛ illis q futuris ſeculis ſequũť quocũq̃ titulo atq̃ cõmēto alienãi liceat. ꝛ qcũq̃ hoc facere uoluerit:inefficax atq̃ in irritũ reuocet .ſitq̃ facieti ꝛ conſentienti danti accipientiq̃ anathema.

Maximus eps bletane eccľie

i Synod⁹. vba notarij.

k In manſoleo. verba ſcriptoꝛis. manſoleũ ,ppꝛie ē ſepulchꝛũ ꝛ dicitur a mãſoleo rege cui vxoꝛ ꝯſtruxit ſepulchꝛũ mire pulchꝛitudis .vñ ꝛ alia ſeplchꝛa ſic ſunt appellata.

l Electione. nõ tñ vt aliqd inde cõſtimeres:ꝛ ita exceſſiſti finē mandati baſilij.

m Ac ne confuſionis. pſecutio legis.ꝛ cõtinuanť verba ſic:nõ celebreť d electõe pape ꝛc.ac ne.

n Nihil debuiſſet.hoc dicit ,ppť quoſdã q viuēte poꝛe ſymmacho tētauerũt aliũ eligere: vt.di.lxxix.ſiqs papa.ꝛ.c. nullus io.

o Preferētes.i. pmo ſtatuentes.

p Ruſticum qd ſit ruſticuʒ pdiũ ꝛ qd ſit vrbanũ pdiuʒ hēmus.ff.de ſer.ruſt.pdi.ꝛ de ſer.vr.pre.

q Titulis. ſiue donationis ſiue emptõis.

a Maxim⁹ ſic ꝛ iuriſperiti dicũt qd ſentiant.ff.de his q i te.delē.l.,pxime.

dixit modo ſcā ſynodus digne tur edicere: ſi licuerit laicō[b] homi ni anathema in ordinem eccleſia ſticum dictare: aut ſi potuit laicꝰ ſacerdoti anathema dicere: ꝛ cō tra canones quod ei nō compete bat conſtituere. dicite quid uobis uidetur de me: licuit laico legem dare? Sancta ſynodus dixit. nō licuit. ꝛ adiecit: lege ſequētia. hor miſda diaconus legit etiaꝫ is qui predium ſeu ruſticum uł urbanū iuris eccleſiaſtici fuerit conſecutꝰ nouerit ſe nulla lege uel ꝑſcriptio ne munitum[c]: ſed ſiue is qui alie nauerit ſiue qui eum ſequens uo luntate contraria predium huiuſ modi alienatuꝫ retinere uoluerit id cum fructibus reſtituat: quos illic conſecutus fuerat. hec cuꝫ le geret: ſtephanꝰ uenuſine eccleſie epiſcopus ſurgens ex conſeſſu di xit: perlegat[d]. hormiſda diaconꝰ legit. qua pena placuit accipiētis etiam heredes[e] afficere: in qua re cuilibet clericorum nulla contra dicendi libera ſit facultas. ¶ Ini quum eſt enim ꝛ ſacrilegij inſtar ut que pro ſalute ꝛ requie anima rū ſuaꝝ unuſqſqꝫ uenerabili eccle ſie pauperū cauſa contulerit aut certe reliquerit[f]: ab his quos ma xime ſeruare conuenerat in alte rū trāſferantur. plane qnecunqꝫ in gemmis uel auro atqꝫ in argen to necnō ꝛ ueſtibus minus apta uſibus uel ornatui uidebuntur ec cleſie que ſeruari ac diu manere n̄ poſſunt: ſub iuſta eſtimatōe uen dantur[g]: ꝛ erogatio religioni pfi ciat[h]. cunqꝫ lecta eſſet: laurentius epiſcopus mediolanenſis[i] eccleſie dixit: iſta ſcriptura nullum roma ne ciuitatis potuit obligare ponti ficē: qꝛ nō licuit laicis ſtatuendi i eccleſia preter[k] romanum pontifi cē habere aliquā poteſtatē: quos obſequendi manet neceſſitas nō auctoritas imperandi[l]: maxime cum neqꝫ papa romanus ſubſcri pſerit: nec alicuius ſecundum ca nones metropolitāi legatꝰ[m] aſſen ſus. petrus epiſcopus rauēnatis eccl̄ie dixit. ſcripturam que in no ſtra congregatione uulgata eſt: nullas uires hr̄e manifeſtum eſt quia nec[n] canonibus conuenit: ꝛ a laicali perſona concepta uidet maxime quia in ea nullus apoſto lice ſe. preſul iterfuiſſe uel ꝓpria ſubſcriptione eam firmaſſe mon ſtratur eulalius epūs ſyracuſane eccl̄ie dixit. ſcripturā que in ſacer dotali ꝯcilio recitata eſt: euidētiſ ſimis documētis conſtat eſſe iua lidam. ꝑmum ꝙ contra patrū re gulas a laicis q̄uis religioſis[o] qui bus nulla de eccleſiaſticis faculta tibus aliqd diſponēdi legit unꝙ attributa facultas facta uidetur. deinde ꝙ nullius preſulis apoſto lice ſedis ſubſcriptiōe firmata do cetur: ꝙ ſi cuiuſlibꝫ ꝓuincie ſacer dotes intra ſuos terminos conci lio habito quicquid ſine metropo litani ſui auctoritate tractauerint irritum eſſe debere[p] ſancti patres ſanxerūt: q̄to magis quod i apo ſtolica ſede nunc extante preſule qui[q] merito beati petri apoſtoli p uniuerſū orbē primatū[r] obtinēs ſacerdotij ſtatutis ſynodalibꝰ cō ſueuit tribuere[s] firmitatē a laicis licet conſentiētibꝰ aliquātis epis qui tamē pontifici a quo cōſecra ti ꝓbant ꝑiudicium inferre nō po tuerūt: ꝑſumptū fuiſſe cognoſci tur uiribus carere[t] nō dubium ē nec poſſe intra eccleſiaſtica ullo modo ſtatuta cēſeri ſancta ſyno dus dixit. licet ſm ꝓſecutionem uenerabiliū fratrū noſtroꝝ laurē tij petri eulalij creſconij maximi uel[u] ſtephani neqꝫ apud nos incer tum habetur: hanc ipſam ſcriptu ram nullius eſſe momenti. uerū tamen etiam ſi aliqua poſſit ratō ne[x] ſubſiſtere: modis omnibus in ſynodali conuētu prouida beati tudinis ueſtre ſententia eneruari conueniebat ꝛ in irritum deduci ne in exemplum remaneret: ꝑſu mendi qbuſlibet laicis q̄uis reli gioſis uel potētibus in quacunqꝫ ciuitate quolibet modo aliqd de cernere de eccl̄iaſticis facultatibꝰ quaruꝫ ſolis ſacerdotibus diſpo nendi indiſcuſſe a deo cura cōmiſ ſa docetur. ¶ Unde in ſeptima actione[y] chalcedonenſis concilij martianus imperator dixit inter cetera.

Imperatores ad fidē confirmā dam nō potētiam oſtendendam ſynodo intereſſe debent.

b ¶ Laico. non licuit laico iure ſuo: ſed ex delegatione pape bene ar. xxxij. di. §. verū. x. q. iij. c. vlt. ſed vtrum epūs laico poſſit hoc cō mittere iam dicemus. ĩ. e. c. ꝙ non. m. tamē dicit coñ: qꝛ mucro epi immo nec presbyter hoc pōt.

c ¶ Munitū. nā ſiqs emit rē eccl̄ie vł aliā rē i caſu illicito nō pōt ꝑſcribere. nam dicit lex ꝙ nō eſt dubium eū male fidei poſ ſeſſorem: q cō tra legū īdi cta mercat. C. de agri. queād modū. nā nec iuriſ ignorātia pōt eum excu ſare. ff. de iur. ꝛ fac. igno. l. iu re. ꝛ hoc beni gne ſtatueret. ſecus tñ eſt de iure: qꝛ bene ꝑ ſcribit laicus rem eccl̄ie: cuꝫ fructibus etiā ꝑcipiendis: ſi ſit male fidei poſſeſſor: ð re ſti. ſpo. grauis

d ¶ Perlegat. ff. de le. ꝛ cō. i ciuile.

e ¶ Heredes. turpia enim lu cra ab heredi bus ſūt extor quenda: ex̄ de vſur. tua. ff. de calū. i heredeꝫ ſed ꝛ alienator poſſet cōueni ri: vt nō. xij. q. ij. monemus.

f ¶ Reliquerit in morte relin quendo. nam verbum illud ꝛc. ff. ð tab. ex. l. ij. §. vlti.

g ¶ Uēdantur ar. C. ð admi. tu. lex.

h ¶ Proficiat hic terminat lex ipſa.

i ¶ Mediola neñ. ar. medi olaneñ. ꝓroga tiuā ſedis hr̄e ante rauenna tem: cum ante euꝫ responde rit: ſicut i alia ſynodo añ eū ſcripſiſſe legit ſ. di. xvij. §. hinc. ꝛ §. illud igitur. tamen alit hic ſoluit di. xvij. §. illō.

k ¶ Preter ro manū. i. pape auctoritateꝫ ꝛ cōſenſuꝫ eius. ſed coñ. xvi. q. vlt in noua actōne. ſed ibi nō ꝓhibet ꝙ epūs laico nō poſſit cōmittē officiū ad tēpꝰ: ſꝫ ne iuriſdictōe largiat ei i ꝑpetuū ꝛ ē ar. papā quālibet cām eccleſiaſticā poſſe cōmittē laico: ar. xxiij. di. mu lier. ꝛ. xciij. di. valde. v. q. iij. q epūs. lxxix. di. ſi duo. ĩ. e. deniqꝫ ꝫ. intelligen dum ē nō ſua auctē. Sꝫ nūqd auctē epi pōt laicus aliqd conſtituere i ec cleſia? videtur ꝙ ꝑdica re pōt inuitatꝰ a cleri cis. xxiij. di. mulier. ar. ex̄ de fo. cōpe. nullꝰ iu di. dic cū. b. ꝙ nō pōt ex delegatione epiſco pi. cās ſpeciales tracta re nec excōicare. vnde nihil faciunt q per pue ros excōicāt ꝛ per ſer uientes. cām autē ciui lē laicis epūs ꝯmittere pōt. ꝛ ita intellige ſ. de cre. ꝛ quod dicitur de ꝑdicatione ſpeciale eſt. Quid ergo dices de tē plarijs nonne ipſi poſ ſunt excōicare fratrem ſuum? dici pōt ꝙ ſic. qꝛ ipſi nō ſunt laici: ar. xij q. i. duo.

l ¶ Imperādi. ĩ. xvi. q. vlt. nō placuit.

m ¶ Legatur. verū eſt ꝙ non legitur aſſenſus metropol. ſm canones i. legitimus: bene tamē legitur conſenſus epo rum: ar. ĩ. e. c. i. Illa er go determinatio q̄ pre cedit ſm canones ſol uit coñ.

n ¶ Nec canonibus cō iuncta accipe hec duo non diuiſa vel iuris cō ceptio.

o ¶ Religioſis. ĩ. xvi. q vl. laicis.

p ¶ Debere. ĩ. xviij. q. iij. c. ij.

q ¶ Qui merito. ſ. xl. di. nō nos.

r ¶ Primatū. ĩ. ix. q. iij nemo. ꝛ. c. antiqs.

s ¶ Tribuere ſ. di. xvij c. i. ꝛ. ij.

t ¶ Carere. ſ. di. xxi. in tantum.

u ¶ Uel ſtephani. iſte tamē ſtephanꝰ nō dixit niſi plegat: ꝛ ſic p tale verbū ītelligitur aliqs conſentire: vt nō. ſ. lxiij di. in ſynodo.

x ¶ Rōne. ar. rōne au ctoritatiſ aliqua repelli licet ſint bona: ar. xvi. di c. i. i. q. i. principatus ff. de re mili. l. iij. §. i bel lo. ar. ꝫ. i. q. i. dñs decla rauit. ar. ꝫ. i. q. i. nonne ꝛ. c. ſodomite.

y ¶ Actione. dicit ꝑma actio: qꝛ fiebat ꝓ ꝑma die in ſynodo. xvi. q. vij. in noua.

Nos ad fidẽ ꝯfirmãdã nõ ad potẽtiã oſtẽdẽdã exẽplo religioſiſſimi pncipis cõſtãtini ſynodo itereſſe uolumus: ut ueritate i uẽta nõ ultra multitudo prauis doctrinis attractata diſcordet. Iteꝫ ex eadẽ. De eodem.

Quedã capl'a ſũt q̃ ad honorẽ uꝛe reuerẽtie uobis obſeruauimus: decorũ eẽ iudicãtes a uobis hec regulariť poti⁹ firmari p ſynodũ: q̃s nr̃a lege ſãciri. Itẽ nicolaus papa.

Synodali ꝯuẽtui ipatores iñeẽ nõ cõuenit: niſi ubi de fide agiť.

Ubi nã legiſtis iperatores anteceſſores nr̃os ſynodalibus cõuẽtib⁹ inťfuiſſẽ: niſi forte i qb⁹dã ubi ꝺ fide tractatũ ẽ: q̃ uniuerſalis ẽ: q̃ oiuꝫ cõis: q̃ ñ ſolũ ad clericos: uerũ ẽt ad laicos ⁊ ad oẽs oino ptinet chriſtianos? Dez.

De pſulib⁹ diuiaꝝ reꝝ q hũanis reb⁹ pſũt: iudicare nõ poſſunt.

Deniq̃ hi qb⁹ tm̃ hũanis reb⁹ nõ diuis pẽeſſe pmiſſuꝫ ẽ quõ ꝺ his p q̃ diuia miſtrãť iudicare pſumãť penit⁹ ignoram⁹. Idẽ.

Nec etiã impator iura põtificis nec põtifex iura regia uſurpet.

Cum ad ũeꝝ uẽtũ ẽ: ultra ſibi nec impator iura põtificatus arripuit: nec põtifex nomen iperatoriũ uſurpauit. qm̃ idẽ mediator dei ⁊ hoium hõ chriſtus ieſus actib⁹ ꝓpiis ⁊ dignitatib⁹ diſtinctis officia ptãtis utriuſq̃ diſcreuit ꝓpa uolẽſ medicinali hũilitate ſurſũ efferri ñ hũana ſupbia rurſus i iferno ꝺmergi: ⁊ ut chriſtiãi ipatores p eterna uita põtificib⁹ idigerẽt: ⁊ põtifices ꝓ curſu tẽporaliũ tm̃mõ reꝝ ipialib⁹ legib⁹ uterẽť: q̃ten⁹ ſpũal' actio a carnalib⁹ diſtaret icurſib⁹: ⁊ deo militãs mĩme ſe negocijs ſecularib⁹ iplicaret. ac uiciſſiꝫ nõ ille reb⁹ diuinis pſidẽ uideẽť: q cẽt ſecularib⁹ negocijs iplicatus. Idem.

A ſeculari ptãte põtifex prorſus nec ſolui nec ligari ualet.

Satis euidẽť oñdiť a ſeculari ptãte nec ſolui ꝓrſus nec ligari põtificẽ: quẽ ꝯſtat a pio pncipe ꝯſtãtino: quẽ lõge ſupi⁹ mẽoraui m⁹ deũ appellatuꝫ: cũ nec poſſe deũ ab hoib⁹ iudicari mãifeſtũ ſit Sꝫ ⁊ theodoſi⁹ mior ſãcte ſynodo ſcribẽs epheſine pme dixit: ꝺputat⁹ ẽ ergo cãdidianus magnificẽtiſſim⁹ comeſ ſtrenuoꝝ domeſticoꝝ tranſire uſq̃ ad ſãctiſſimã ſynodũ nr̃aꝫ: ⁊ i nullo qdẽ q̃ faciende ſũt ꝺ pijs dogmatib⁹ q̃õnes ſeu poti⁹ expoſitões cõicare. illicitũ nãq̃ ẽ eũ q nõ ſit in ordine ſanctiſſimoꝝ epoꝝ: eccl'iaſticis interniſceri tractatibus. ⁊ poſt pauca

His itaq̃ mãifeſte reptis apparet cõmiſtrũ nr̃ꝫ ignaciũ p ipialẽ tm̃mõ ſñiam nullo mõ potuiſſe ꝓrſus expelli: i cui⁹ dãnatõe q᷑ p ſulũ quoq̃ aſſẽſus ẽ ſubſecut⁹. apparet id cã patratũ fuiſſe adulationis nõ legitie ſanctionis. Dẽ lodoico iperatori.

Facta põtificum imperator iudicare non debet.

In ſcripturis narrať ꝯſtãtinus iperator dixiſſe: uere ſi ꝓprijs oculis uidiſſẽ ſacerdotem dei aut aliquẽ coꝝ q i monachali habitu circũamicti ſũt peccãtem chlamydẽ mcã expoliarẽ ⁊ cooprirẽ eũ ne ab aliquo uidereť. In qbus igitur deſideratiſſime fili neceſſario cõmonemini: ut quẽad modũ fide ⁊ religione ac honoris parilitate ei adequari uideamini ita quoq̃ humilitate atq̃ deuotõne eq̃pari nihilominus anhelitis ita ut in nullo inferior eo ſꝫ potior iueniamini poſt illius exẽpla q talẽ ſe exhibuit ãte talia ꝓrſus exempla. ſed hoc qdem diximus cautos uos reddere cupiẽtes: ut ſi de dñi ſacerdotib⁹: q iure pr̃es aiaꝝ dicũť aliquid cõtigerit uoſ audire: quod cõfuſione pijs mentibus ingerat non infrunitũ ſed pudoratos filios noe imitantes patriam de reliquo uerecundiam

a Nos intereẽ. ſłliť ſolebat intereſſe electioni pape ꝓpť hereticoꝝ ſcandalũ: ar. di. lxiij. quia ſancta.

b Inuẽta. ⁊ ita vr̃ ꝙ poſſit ꝺ fide catholica diſputari: ar. ꝯ. C. de ſũ. tri. ne mo. xxiiij. q. iij. cũ qb⁹. Rñdeo dubitãdo nõ lꝫ diſputare ꝺ ea: q᷑ dubius i fide hẽtic⁹ ẽ: ex̃ ꝺ hẽ. dubi⁹. al's diſputatur. j. e. ſatis. xxiij. q. vi. vides. C. de epi. ⁊ cle. qm̃.

c Ubi nam. hec. iiij. c. loquũť de mã ignacij: de quo dr̃. ſ. xxi. di. ſbmittiť. ar. omiſſũ itelligi qꝺ ſcriptum nõ iueniť: ar. x. q. i. hac cõſuetudine. de cõ. di. iiij. cũ itaq̃. ⁊ c. ſe. ff. ꝺ v. ob. quicqd.

d Inťfuiſſe. nõ rogatos. lxiij. di. hadrian⁹.

e Ad clericos. dic hic ꝙ nomẽ cl'icos ſtricte accipiť: vñ p finẽ ⁊ ad oẽs ⁊c. cõphendit deo deuotos ⁊ tales pſõas vel dic ꝓut ſonat ar. qꝺ oẽs tãgit ab oib⁹ debẽ tractari ⁊ approbari: ar. di. lxvi. c. i. C. ꝺ au. pres. vt neuťꝝ. de hoc ex̃ de his q̃ a p̃. c. fi.

f Deniq̃ꝫ. ar. ꝙ epſ i cãis eccl'iaſticis laicũ nõ poſſit p̃ficere ar. ꝯ. ſ. e. bene qdem.

g Iudicare. j. xvij. q. iiij. diffinit ꝯ i fi. ſed ibi dic pncipis. i. pncipal' pſone. vel. i. epi. xxxv. di. eccl'ie.

h Preſumãt. arg. ꝙ clericus diffinitionib⁹ pncipũ ⁊ laicoꝝ nõ debeat ſupponi niſi p reꝯuẽtõeꝫ.

i Cum ad verum. hoc. c. expoſitũ ẽ. ſ. x. di. qm̃ idẽ. iõ hic nõ labores.

k Ad ueruꝫ. i. ad diſcuſſionẽ veri. vel. i. ad tẽpus chriſti.

l Uſurpauit. ar. cum iſte ptãtes ſint diuiſe: ꝙ iperator nõ hꝫ gladiuꝫ a papa: vt. j. e. in ſcripturis. ⁊ c. duo. ⁊ c. ſi impator. ⁊. xciij. di. legim⁹. ⁊ q᷑ iperiũ a ſolo deo ẽ. xxiij. q. iiij. queſitum. ar. coñ. lxiii. di. c. i. Itẽ q᷑ petro ſũt date claues celeſtis ⁊ terreni iperij. xxij. di. c. i. Itẽ q᷑ deponit imperatorẽ. j. xv. q. vi. alius ⁊ c. iuratos. ⁊ i. q. iiij. q᷑ preſulatus. q̃re. ſ. de hac mãĩa. x. di. c. qm̃.

m Proprijs. i. iperij ⁊ ſacerdotij: vel ꝓpiis q̃ ad chriſtũ. q̃dã eni geſſit tãq̃ ipator: puta cũ eiecit de tẽplo ⁊c. ij. q. vij. accuſatio. ⁊ cũ coronã de ſpinis portauit qꝺ ẽ ſignũ regni. xij. q. i. duo.

n Diſcreuit. imo vr̃ coñ: q᷑ nõ diſcreuit ſꝫ cõfudit: cũ ipe vn⁹ ⁊ idẽ vtrũq̃ officiũ geſſit. ſꝫ dic ꝙ iõ ipe vtrũq̃ officiũ geſſit p ſe: vt notaret ꝙ ex eodẽ fõte pceſſerũt. xxi. di. cleros. nã dicit lex q. ſũma nobis dona a deo cõceſſa ſũt. ſ. ſacerdotiũ ⁊ imperiũ: in auẽ. q̃uo oꝫ epos. in prin. col. i.

o Rurſus. prim⁹ p ſupbiã cecidit vñ hoies i ifernũ demergebãtur: xp̃s aũt nos hũilitate ſua ſurſũ erexit. ſꝫ ſi hr̃ent oẽs oia officia: ſupbirẽt ita ꝙ iterũ demergereñť i infernũ.

p Pro eterna. j. de pe. di. i. multiplex.

q Temporaliũ. ar. ꝙ i cãis ſpũalib⁹: vt i mr̃imonio nõ ſit vtẽdũ legib⁹ tpalib⁹: ar. xxxiij. q. ij. inter hec. xi. q. i. cõtinua. ar. ꝺ cõſe. di. iij. celebratatẽ. ſꝫ i aliis lꝫ eis vti ſi nõ obuient canonib⁹: ar. di. x. ſi i adiutoriũ. ar. di. liiij. ex ãtiquis. h.

r Tãtũmõ. hoc aduerbiũ determinat tm̃ illꝺ adiectiuũ tpaliũ: nõ illꝺ vbũ vterentur ⁊ ſic ẽ falſũ h notatuꝫ ab. h. ar. ꝙ i cãis ſpiritualibus ⁊c. Nam hñ lꝫ leges allegare i ſpiritualib⁹. xxv. q. v. ad ſedem. xv. q. iij. §. cũ aũt. laurẽti⁹. vl' dic tantũmodo. i. maxime ſic ecõñ xi. q. iij. ſiquis epũs.

a Satis oſtendiť. i alia pte capl'i q̃ hic nõ ẽ.

b Appellatũ legiť. n. oẽs clericos deos appellaſſe: vt. xi. q. i. ſacerdotib⁹. xij. q. ij. futurã. ſm̃ hanc rõnem nec ab epo poſſẽt iudicari cl'ici. ſed hoc dixit vt oſtẽderet q̃ᷓ ſint habendi. ſi. ex̃ de iudi. nouit.

c Epheſine. pme: q᷑ ſecunda non eſt recepta in auẽtic.

d Seu potius. optie corrigit ſe: q᷑ q̃ões nõ debẽt fieri ſup fide dubitãdo: ar. ex̃ de here. dubius. dogma aũt p. g. ẽ doctrina i fide: ſiue. g. eſt angulus. vnde illud: ſedebat domate domus.

a In ſcripturis. xi. q. i. c. ſacerdotibus.

b Et cooperirẽ. ff. ꝺ iiur. eũ q nocẽ. ẽ. ꝯ. ſꝫ h ꝺ occulto qꝺ ñ poſſꝫ ꝓbari: q᷑ talia ñ hñt vidictã. ⁊ ſic ſolue ꝯ᷑iũ illꝺ. lxxxuij. di. c. ij. illud aũt in manifeſtis in quib⁹ etiã nõ deberet eũ ꝓdere: vt iñ.

e ij.q.i.ſi peccauerit.

c Contegatis. ꝛ tñ corripiatis .ij.q.i.ſi peccauerit.hoc de occultis intelligit.nā de manifeſtis cogimur accuſare pmiſſa tñ admonitione.ij.q.vij.q̄propter.ar.coñ.j.v.q.ij.c.vlti.ꝛc̄.

d Quis dubitet.ſi fili⁹.ſic i auc̄.de nup.§.ſi vo.ibi dicit: ꝙ erubeſcit lex filios eſſe correctores patrū.ſi tñ pr̄ caderet i furorē filius daretur tutor vt eū regeret.ff.de tu.ꝛ cu.da.ab hiſ is qui. vi.q.i. oues.ꝛ.c.ſacerdotes.

e Nō ſūt. in auc̄. qnō oꝫ epiſ.in pn̄.ſ.di.i.hūanum.

f Quib⁹. vt ab eis. ſūt aūt alia duo qbus aut p q̄ regit vt.ſ. humanū gen⁹.

g Auctoritaſ nent pēdet ex reliquo.ꝛ ita ē ar. p ipatore q: diuinit⁹ ɔſecut⁹ ē ipiū.ꝛ.j. c.px.

h In qb⁹. i. p quos.nā dic̄ lex. ꝙ paruꝫ ē ius in ciuitate eē niſi ſint per quos ius reddat. ff. de ori. iur.l.ij.§.poſt originē.

i Rōnem. j. xviij.q.ij. cognouim⁹.

k Tependē q̄ ad ſpūalia.j de pe.di.i.multiplex.

l Judicio.zachariaſ quoqꝫ regē frācoruꝫ depoſuit: ꝛ in locū eius pipinuꝫ ſubſtituit vt. j. xv. q. vi. alius.

m Cōſēſit.ar. ɔſētiētē maiori pena aſtringi q̄ faciētem ar.xxiiij.q.iij. q alioꝝ.ar.ſ. lxxxvi.di.tāta nequitia.

cōtegatis[c]:ut affluenti queadmodū ꝛ illi bñdictōe repleri moderāte dño mereamini. Itē ex epl'a gregorij ad hermanū metēſē epꝫ

Reguꝫ ꝛ principuꝫ patres ꝛ magiſtri ſacerdotes eſſe cenſentur.

Quis[d] dubitet ſacerdotes xp̄i regū ꝛ pncipū oiuꝫqꝫ fideliū pr̄es ꝛ mgr̄os cēſeri.nonne miſerabilis iſanie eē cognoſcit: ſi fili⁹ pr̄em diſcipulus magr̄um ſibi conet ſubiugare:ꝛ iīqs obligatōib⁹ illū ſue ptāti ſubijcē:a quo credit ñ ſolū i terra: ſꝫ ēt i celis ſe ligari poſſe ꝛ ſolui[e]. Itē gelaſi⁹ papa anaſtaſio imperatori.

Auctaſ ſacra pōtificū ꝛ regal' poteſtaſ hu'⁹ mūdi gubernacl'a r̄gūt

Duo[f] ſūt qppe ipator auguſte qb⁹[g] pncipalit hic mūd⁹ regit auctas[g] ſacra pōtificū ꝛ regal' poteſtas, in[h] qb⁹ tanto graui⁹ ē pōd⁹ ſacerdotū q̄to ēt p ipis regib⁹ hominū i diuio ſūt reddituri examine rōeꝫ[i]. ꝛc̄ p⁹ pauca:noſti itaqꝫ it hec ex illoꝝ te pēdē[k] iudicio[l] nō illos ad tuā poſſe redigi uolūtateꝫ talib⁹ igit iſtitutis talibuſqꝫ fulti auctib⁹ pleriqꝫ pōtificū alij reges alij ipatoreſ excōicauerūt. Nā ſi ſpāle aliqd̄ de pſonis pncipū requirat exēplū:beat⁹ inocētı⁹ papa archadiū ipatorē:qꝛ ɔſēſit[m] ut ſāct⁹ iohānes chryſoſtomus a ſua ſede pelleret excōicauit[n].beat⁹ ēt ābroſi⁹ lꝫ ſāct⁹ nō tñ uniuerſalis eccl'ie ep̄s p culpa q̄ ab alijs ſacerdotib⁹ nō adeo grauis uidebat[o]:theodoſiū magnū impatorē excōicās ab eccl'ia excluſit. q ēt i ſuis ſcriptis oſtēdit:ꝙ aurū nō tā pcioſius ſit plūbo:q̄ regia ptāte ſit altior ordo ſacerdotalis.hoc mō circa pncipiū ſui paſtoral' ſcribēs:honor fratres ꝛ ſblimitas ep̄al' null' poſſit cōparatōib⁹ adequari. ſi reguꝫ fulgori cōpares ꝛ pncipū diadēati:lōge erit iferi⁹ q̄ ſi plūbi metallū ad auri fulgorē[p] cōpares.qppe cū uideas regū colla ꝛ pncipuꝫ ſb

maior videt q̄to ex re minori ɔſurgit.ij.q.vij.nō pōt.

p Fulgorē.ꝛ q̄ta ē dr̄ia int ſolē ꝛ lunā tāta ē dr̄ia int imperiū ꝛ ſacerdotium:ex de ma.ꝛ obe. ſolite.

q Si iperator.fili⁹ ē.j.xxiij.q.vl.cōuenior.q tñ p̄lati eccl'iaꝝ dicunt: vt dixi.xi.q.iij.precipue.

eitti genib⁹ ſacerdotū:ꝛ oſculata ſoꝝ dextra orōnib⁹ eoꝝ credant e cōicari uel muniri. Item iohannes papa.

Jmpatores debent pōtificibus ſubeſſe ꝛ non preeſſe.

Si impator[q] catholic⁹ ē:qd̄ ſalua pace ipi⁹ dicim⁹:fili⁹ ē nō pſul eccl'ie.qd̄ ad religionē ɔpetit diſcē ei ɔuēit, ñ[r] docē. hꝫ puilegia ſue ptātis:q̄ admiſtrandis legib⁹ publicis diuinit[s] ɔſecut⁹ ē ꝛ eius bñficijs ñ igratus ɔtra diſpōneꝫ celeſtis ordis nil uſurpet. ad ſacēdotes.n. de⁹ uoluit q̄ eccl'ie diſponēda ſūt ptinē. ñ ad ſeculi ptātes q̄s[t] ſi fideles ſūt eccl'e ſue ſacerdotib⁹ uoluit eē ſbiectas.nō ſibi uendicet alienū ius[u] ꝛ miſteriū qd̄ alteri deputatū ē:neqꝫ ɔtra eū ɔtēdat abrūpi a quo oia ɔſtituta ſūt ꝛ ɔtra illiuſ beneficia[x] pugnare uideat:a quo ppaꝫ ɔſecut⁹ ē ptātē ñ legib⁹ publicis ñ a ptātib⁹ ſeculi ſꝫ a pōtificib⁹ ꝛ ſacerdotib⁹ oipotēs de⁹ chriſtiane religionis clericos ꝛ ſacerdotes uoluit ordinari: ꝛ[y] diſcuti ꝛ recipi d̄ errore remeātes. Jmpatores chriſtiāi ſbdē d̄bēt executōes ſuas eccl'iaſticis p̄ſulib⁹[z] ñ pferre. Itē. De codē.

Nunq̄ de pōtificib⁹ niſi eccl'iā iudicare debē:nō ē hūanarū legū de talib⁹ ferre ſniaꝫ:abſqꝫ eccleſie pncipalit cōſtitutis pōtificib⁹ obſeq ſolē pncipes xp̄ianos decretis eccl'ie ñ ſuā ppone ptāteꝫ: ep̄is caput ſbdere pncipes ſolitū ē nō de eoꝝ capitib⁹ iudicare.

De eodem. Palea.

Conſtātin⁹ ipator coronaꝫ ꝛ oēm regiā dignitatē in urbe romana ꝛ i italia ꝛ i ptib⁹ occidētalib⁹ apl'ico ɔceſſit. Nā i geſtis beati ſilueſtri:q̄ beat⁹ papa gelaſi⁹ in cōcilio. lxx. ep̄oꝝ a catholicis legi ɔmēorat:ꝛ p antiquo uſu mlt̄aſ hoc imitari dicit eccl'ias:ita legitur.

De codē. Palea.

r Nō docē.j.xvi.q.i. adijcimus.

s Diuinitus.nō ergo a papa. nā ipiū a ſolo deo ē:vt.xxiij.q. iiij. q̄ ſitū.nam a celeſti maieſtate hꝫ gladij ptātem C. de ve.iu. enu.l.i. in prin. qd̄ ɔcedo de vēo ipatore.ſꝫ qs ē ver⁹ impator:dicūt qdā ꝙ conſtātinopolitan⁹. ſꝫ iſte ali⁹ pcurator ē ſiue defenſor ro.ec. ar. de cō. di.v. in die. ꝛ huic ro. ec.cōcedit gladij ptātē ꝛ coronā.ſꝫ ɔ̄ ex̄ d̄ elec. venerabilē.dicit ibi:ꝙ ro.ec.trāſtulit ipiū i occidētem a grecis: ꝛ ita iſte roman⁹ eſt verus

t Mnas.ergo dꝫ dici hōa ptās ē iſta.

u Jus.ſ.di.x. iperiū ꝛ.c.certū ē.xi.q.i.ſi tributum.

x Bñficia.ar. clericū ſtātē ɔ̄eccl'iaꝫ vñ hꝫ bñficiū:debē illo priuari niſi forte p talib⁹ pſonis p qb⁹ licitū ſit ei ɔ̄ quēlibꝫ agere: q̄s hēs ff.d̄ poſtu.l.hi q.ꝛ. iij. q.vij.§.tria. i fi.ſ. i propria cā vl' parētū ſuoꝝ vl' pupilloꝝ ſuoꝝ. ſil' ē iter vaſallū ꝛ dñm:vt .j.xxij.q.vl. de forma. ſi.de aduocatis. C.de aduo.di.iu.l.ij.C.de reno.do.l.i.ꝛ. vij.q.i. qꝛ frater.ꝛ dixi de hoc.iij q.i.nulli. hoc tñ exaudio de eccl'ia ad quā iutitulat⁹ ē: p qua ſtare pōt contra quālibet eccleſiā ēt in qua habet bñficiū:qꝛ ſaluum fuit ius prime: immo ſi aliquod munus ei iniungit ab eccl'ia:nullaꝫ excuſationem pōt pretendere.C. de ex. tu. libertos. xxiij.q.i. in ſūma.

n Excōicauit.nō pncipeꝫ poſſe excōicari ēt a quouis ep̄o.ſ. di. lxiij.valētinian⁹.ar.j.xi.q.iij.ſi aūt vobis .videt tñ hoc ꝙ fecerit ex delegatōe ſynodi:qd̄ innuit ex illo: p culpa q̄ ab alijs ſacerdotibus ꝛc̄.ſed primū eſt verum.

o Uidebat:ſꝫ male:qꝛ lꝫ p minimis cāis nō ſit qs excōicandus vt.xi.q.iij.ep̄i.tñ q̄libet cōtumacia digna ē excōicatione:imo tāto

y Et diſcuti.ergo āñqꝫ eſſet aliqua cōſtitutio etiā clerici nō erāt de iuriſdictione ſeculari.vñ oēs cōſtitutōes q̄ emanauerūt ꝙ clerici nō ſūt iudicādi niſi ab ep̄is:nō ſunt niſi iuris declaratio.

z Preſulibus.hoc bene dicit.nā dicit lex ꝙ ſi iudex ſecularis iudicauerit clericū eē dānādū:pmo dꝫ exui puilegio clericali :vt.xi.q.i.ſiqs. i auc̄. vt cle.ap̄.pprios.§.illud plane.coll'.vi.lꝫ illud hodie nō teneat :ſi.extra d̄ iudi.at ſi clerici. ꝛc̄.

Constātinus imperatoꝛ quar ta die ſui baptiſmi priuilegiū romane eccleſie pontifici cōtulit: ut i toto oꝛbe romāo pōtifices uł ſacerdotes ita hūc caput habeāt ſicut iudices regē. in eo ꝓuilegio ita inť cetā legiť. Utile iudicamꝰ una cū oibus ſatrapis nřis ⁊ uni uerſo ſenatu optimatibꝰ ⁊ cuncto ppło iperio romane eccłe ſubiacē ti: ut ſicut beatꝰ petrꝰ i ťris uicariꝰ filij dei uideť eē ꝯſtitutꝰ: ita ⁊ pō tifices ipius ꝑncipis apłoꝝ i ťris ꝑncipatꝰ ptātē āpliꝰ ꝙ terrene im perialis nře ſerenitatis māſuetu do hřе uideť. ꝯceſſā a nobis nřo ꝙ iperio obtineāt. eligētes nobis ipm ꝑncipē apoſtoloꝝ uł eiꝰ uica rios firmos apud deū eē ꝓ̄nos ⁊ ſicut nřa ē ťrena ipialis potētia ita eiꝰ ſāctā romanā eccleſiā ꝺcre uimꝰ ueneranter honoꝛare: ⁊ am pliꝰ ꝙ nřm iperiū ťreuūqꝫ thronū ſedē ſacratiſſimā beati petri gloꝛi oſe exaltari: tribuētes ei ptātē ⁊ gloꝛiā ⁊ dignitatē atqꝫ uigoꝛēʒ ⁊ honoꝛificentiā ipialē: atqꝫ decer nētes ſācimꝰ: ut ꝑncipatū teneat tā ſup quattuoꝛ ſedeſ alexādrinā antiochenam hieroſolymitanam ꝯſtātinopolitanā: ꝙ ēt ſup oēs in uniuerſo oꝛbe ťraꝝ eccłias dei. ⁊ pontifex q p tpa ipiꝰ ſancte rōane eccleſie extiterit: celſioꝛ ⁊ ꝑnceps cūctis ſacerdotibꝰ ⁊ totiꝰ mūdi ex iſtat. ⁊ eius iudicio q̄ ad cultū dei uł fidē chꝛiſtiāoꝝ uł ſtabilitatem ꝓcurāda fuerit: diſponāť: ⁊ ifra ¶ Eccłijs beatoꝝ apoſtoloꝛum petri ⁊ pauli ꝓ ꝯtinuatōe lumina rioꝝ poſſeſſionū ꝑdia ꝯtulimꝰ: ⁊ rebus diuerſis eas ditauimus: ⁊ ⁊ p nřaʒ iperialē iuſſionē ſacrā tā i oꝛiētē ꝙ i occidētē uel ēt a ſeptē trionali ⁊ meridiana plaga uidelʒ i iudea grecia aſia thꝛacia aphꝛica ⁊ italia uł diuerſis inſulis nřa lar gitate ei ꝯceſſimꝰ: ea ꝓrſus rōne: ut p manus beatiſſimi patris nři ſilueſtri ſūmi pōtificis ſucceſſoꝝ ꝙ eius oia diſponantur: ⁊ infra. Beato ſilueſtro ⁊ oibꝰ ſucceſſoꝛi eidē pñti tradidimꝰ palatiū iperij nři lateranēſe: deide diadema ui delicet coꝛonā capitis nři ſimłqꝫ phꝛygium necnō ⁊ ſuphumerale uidelicet loꝛ: qđ iperiale circūda re aſſolet collū. uez ēt chlamydē purpuream atqꝫ tunicā coccineā ⁊ oia ipalia idumēta ſeu ēt digni tatē iperialiū pſidētiū eqtū: cōfe rētes ei ēt ipialia ſceptra ſimulqꝫ cūcta ſigna atqꝫ banna ⁊ diuerſa oꝛnamēta ipalia ⁊ oēm ꝓceſſiōeʒ impialł culmis ⁊ glām ptātis nře iuris ēt diuerſi oꝛdis reuerēdiſſi mis clicis ſācte romāe eccłie fuiē tibus illud culmē ſingularis pote tie ⁊ ꝓcellentie hře ſācimꝰ. cuius āpliſſimꝰ nř ſenatꝰ uideť glā adoꝛ nari. i. patricios ⁊ cōſules effici: necnō ⁊ ceteris dignitatibꝰ impia libꝰ eos ꝓmulgamus decoꝛari: ⁊ ſicut impialibꝰ extat decoꝛata mi litia: ita clerū ſancte rōane eccłie adoꝛnari decreuimꝰ. ⁊ quēadmo dū impialis potētia diuerſis offi cijs cubiculārioꝝ nēpe ⁊ oſtiario rū atqꝫ oiuʒ ꝯcubitoꝝ oꝛdinať: ita ⁊ ſāctā romanā eccleſiaʒ deco rari uoluīꝰ. ⁊ ut āpliſſime pōtifi cale decꝰ ꝓfulgeat decreuimus: ⁊ ut clerici eiuſdē rōane eccłie map pulis ⁊ linteamibꝰ. i. cādidiſſimo coloꝛe decoꝛatos equos eqtēt. ⁊ ſicut nř ſenatus calciamētis utiť cū ulonibꝰ. i. cādido linteamine il luſtrenť ⁊ ita celeſtia ſicut terrēa ad laudē dei decoꝛeť ¶ Pꝛe oibꝰ aūt lñiaʒ tribuimꝰ beato ſilueſtro ⁊ ſucceſſoꝛibꝰ eiꝰ ex nřo idicto: ut quē placatus ꝓꝓo ꝯſilio clericari uoluerit: ⁊ i religioſoꝝ nūero cle ricoꝝ cōnūerare: nullus ex oibꝰ ꝑ ſūat ſupbe agē ¶ Decreuimꝰ itaqꝫ ⁊ hoc: ut ipſe ⁊ ſucceſſoꝛes eiꝰ dia demate uidelʒ coꝛona quaʒ ex ca pite nřo illi conceſſimus: ex auro puriſſimo ⁊ gemmis ꝑcioſis uti debeat ꝓ honoꝛe beati petri. ipſe uero beatiſſimꝰ papa ſup coꝛonā clericatus quā gerit ad gloꝛiā be atiſſimi petri ipa ex auro nō ēſt paſſus uti coꝛona. phꝛygiū uero cādido nitoꝛe ſplendidū reſurre ctionē dñicā deſignās eius ſacra tiſſimo uertici manibus nřis ipo ſuimus: ⁊ tenētes frenū eq ipius ꝓ reuerētia beati petri ſtratoꝛis officiū illi exhibuimus: ſtatuētes eodeʒ phꝛygio oēs eius ſucceſſo res ſingulariť uti i ꝓceſſionibꝰ ad imitatōeʒ iperij nři. unde ut pōti ficalis apex nō uileſcat: ſʒ magis ꝙ terreni iperij dignitas gloꝛia ⁊ potētia decoꝛeť: ecce tā palatiuʒ nřm ꝙ romanā urbē ⁊ oēs italie ſiue occidētaliū regionū ꝓuicias loca ciuitates beatiſſimo pōtifici ⁊ uniuerſali pape ſilueſtro conce dimus atqꝫ reliquimus: ⁊ ab eo ⁊ a ſucceſſoꝛibus eius p pꝛagma ticū cōſtitutū decreuimus diſpo nēda atqꝫ iuri ſancte romāe eccle ſie ꝯcedimꝰ ꝑmanēda. unde con gruū ꝓſpeximus nřm imperiū ⁊

a Sicut. ſẽſus ē: ſicut parua ciuitas nō pōt regnū ipugnare ita nec ipſū ſacerdotiū. vl' ſicut lʒ eps ſit i parua ciuitate rex tñ non pōt iudicare de clericis ei⁹. ſm B dic: diſpēſatō religioſi. i. epi cōſtituti i pua ciuitate.
b Non tamē coñ religionē nā in eo caſu poſſet a quocūqȝ redargui xl. di. ſi papa. vel etiā ſi ſciſma faceret. xxiij. q. v. de liguribus. Et plures cāus in q̄bus laici hñt iuriſdictōnem ſup clicos di. xi. xxiij. q. v. principes.
c Nullaten⁹ lxiij. di. valentinianus.
d Boni. cōtritas. vt. xxv. q. i. diuinis ꝛc.
e Reſtaurare. xvij. q. iiij. diffiniuit. xvi. q. i. ſtatuim⁹.

regni ptātē oriētalib⁹ transferri regionib⁹: ꝛ i bizātie ꝓuīcie optio loco nomini nr̄o ciuitatē edificari: ꝛ nr̄m illic iperiū cōſtitui. qm̄ ubi pricipat⁹ ſacerdotū ꝛ chriſtiane religiōis caput ab iperatore celeſti cōſtitutū ē: iuſtū ñ ē ut illic ipator trē⁹ hēat ptātē. hec oia uero q̄ p hāc ipialē ſacrā ꝛ impialia diualia decreta ſtatuim⁹ ꝛ ꝯfirmauim⁹: uſqȝ i finē mūdi illibata ꝛ icōcuſſa pmanē decreuim⁹. unde corā deo uiuo q nos regnare pcepit: ꝛ corā trībili ei⁹ iudicio obteſtamur oēs noſtros ſucceſſores iperatores ul' cūctos optimates ſatrapas ēt ampliſſimū ſenatū ꝛ uniuerſū ppl'm i toto orbe trarū nūc ꝛ i poſterū nulli eorū quoquomō licē aut cōfrigē uel i quoqȝ cōuelli. ſiqs āt qd nō credim⁹ in hoc temerator aut cōtēptor extiterit et'nis cōdēnatōib⁹ ſbiaceat inodat⁹: ꝛ ſāctos dei pncipeſ apl'orū petri ꝛ pauli ſibi i pñti ꝛ i futura uita ſētiat ꝯtrarios: atqȝ i iferno inferiori cōcremat⁹ cū diabolo ꝛ oib⁹ deficiat ipijs. hui⁹ uero impial' decreti paginā ꝓpis manib⁹ roborātes ſup uenerādū corpus beati petri poſuim⁹. data rome tertio cal'. april' a ꝯſtātino auguſto q̄rto cōſule ꝛ gallicano quarto cōcilio

Itē gregorius gelaſio.

Impialis auctas religioſe diſpēſationi menſuram non mutat.

Sicut^a quis parua ciuitas prerogatiuā pñtis regni non minuit: ſic iperial' pñtia mēſurā diſpēſatōis religioſe nō mutat: ꝛ ifra. Semp ē effectū i ſacerdotali ꝯcilio ð ſacerdotib⁹ iudicia ꝓuenire. Nā q̄leſcūqȝ pōtifices ſint ꝛ ſi errore hūanit⁹ accedēte mō^b tñ cōtra religionē ullaten⁹ excedentes nullaten⁹^c uidenī a ſeculari ptāte poſſe pcelli. Item marcell⁹ papa maxētio epō.

Ecclas reſtaurare cōtritas non pontifices ſequi boni pncipis ē

Boni^d pncipis ē ac religioſi eccleſiaſ ꝯtritas atqȝ ꝯſciſſaſ reſtaurarē^e nouaſqȝ edificare: ꝛ dei ſacerdotes honorāe ac tueri. Vñ ſāctos apl'os eorūqȝ ſucceſſores ſb diuia ꝑteſtatōe ꝯſtitutos pcepiſſe legim⁹ nō debē fieri pſecutōnes nec iferri fluctuatōes nec iuidē laborātibus in agro dñico nec expelli eterni regis diſpēſatores.

D. LXXXVII.

Hoc caplo patenē oſtendit: q nec impatori nec cuilibet laico licet decernē uel de electōne ſūmi pōtificis ul' de reb⁹ eccl'iaſticis: q̄cūqȝ aūt ab eis ꝯſtituta fuerit: ꝓ ifectis hñda ſūt: niſi ſbſcriptōe romani pōtificis fuerint roborata. unde illud honorij^g auguſti: ut ſupradictū ē uanū eē uidet: qd contra auctoritatē ſacrorū canonū ð electione ſūmi pōtificis decernere tentauerit. ſed ſicut ex eodē capitulo habet eccl'ie pcibus impator in pſumptores ualet decernē ſicut ꝓ defenſione fidei quodā decreuiſſe legūt; ne^h heretici aliqd noie eccl'ie poſſiderēt. ab ea aūt ñ iuitati^i de rebus eccl'iaſticis aliqd diſponēdi ñ hñt facultatē. honorius uero auguſtus nō ſua auctē ſʒ beato bonifacio ſupplicante eccleſiaſtice qeti ꝯſulē ꝛ cōcertātiū ambitōes punire curauit. Vñ idē bonifacius epus ſupplicatōis epl'am honorio auguſto deſtinauit dicens.

Epiſtola bonifacij ad honorium auguſtum.

Eccleſie^a mee cui de⁹ nr̄ meuʒ ſacerdotiuʒ res uob hūanas regentibus deputauit: nos cura conſtrinxit: ne cāis eius ꝙuis adhuc corporis incommoditate detinear: ꝓp conuentus^b q a ſacerdotib⁹ uniuerſis ꝛ clericis ꝛ chriſtiane plebis pturbationib⁹ agitanē apud aures chriſtiāiſſimi pncipis exiſtimentur deeſſe. Si eni ſecus ꝙ oportet eueniat: ñ uos id face^c q cūcta equa moderatione cōponitis: ſed nos per nr̄aʒ tacenteʒ^d deſidiaʒ uidebimur qd ciuitatis qetē ꝛ eccl'ie paceʒ puertere ualeat admiſiſſe. cū.n. hūanis rebus diuine cultor religiōis dño fauēte ꝓuideas: nr̄a culpa erit: ſi nō id ſub ur̄a glīa ꝙ certū ē diuinis rebus ſemp aio ꝓmptiore fauiſſe: firmo ꝛ ſtabili iure cuſtodiat. qd p tot annorū ſeriē ſub^e illis ēt pncipibus obtinuit: quos nulla nr̄e religionis cura cōſtrinxit. i. ut licita ſeruent ꝛ ſb ur̄o impio clemētie mime q̄ ſunt licita formident^f. Ipa.n. eccl'ia deuotionē tuā chriſtianiſſime iperator nō meo qdeʒ ſmone ſed ſuo qdeʒ uenerabili affectu appellat: quā chriſtus deus noſter uere fidei rector ꝛ ur̄i gubernator iperij ſibi uni deſponſatā ꝛ intactā uirginē^g ſeruat ne in ea aliquos patiamini iſidiātiuʒ ꝓcellarū^h fluctus illidi: ꝛ qetā faciē^i tēpeſtatis iſolito tumore turbari glorioſiſſime ꝛ trāqliſſime ipator auguſte ipa uero q̄ uni deſpōſata ē: nr̄a tñ eccl'ia mr̄ ē: pietatē ur̄aʒ

f Hoc capitulo. reſpicit i hac di. xcvij. illud. c. hñ qdē i. xcvj. di. ꝛ aſſigt i h. ſ. quādā ꝯrietatē: ꝛ dat poſtea ſolutionē.
g Honorij. ſ. d. lxxix ſi duo.
h Ne hētici. ſ. di. viij. quo iure. ꝛ. xxiij. q. iiij. nimiruʒ.
i Inuitati. ſ. di. lxiij. hadrianus. ꝛ. c. i ſynodo.
a Eccleſie. j. c. ꝓxi. victor coñ: ſʒ vt ibi dicit iā erat i cōualeſcentia: adhuc tñ erat debilis: vt hic.
b Cōuētus. i. cōuenticulas. C. de epi. ꝛ cle. conuenticulā.
c Facē. ſ. videmini.
d Tacētē. ex de teſta. q̄ ingrediētibus. ꝛ. lxiij di. c. i.
e Sub illis. ꝛ. xi. q. i. de ſacerdotibus.
f Formidēt. xp̄ianis.
g Virginē. ꝛ. xxvij. q. i. nuptiarū. in fi.
h Procellarū. i. hereticorū.
i Faciē. eccleſie.

k ¶ Preterita.s.beneficia

k ¶ Preterita.sic itelligit: de cō.di.ij.panis.q.s.p oī munere debem⁹ deo grās referre pn̄ti.s.ꝛ p̄terito nō futuro: qꝛ nec de⁹ futuꝝ peccatū idulget.j de pe.di.iij.sane cauēdū.nec pactū valet si fiat q nō agā de futura iniuria ff. de p c.si vn⁹.§.pacta.

l ¶ Repetit.i. recolit ꝛ ad memoriā reducit.

m ¶ Tibi.ne sis igrat⁹.

n ¶ Euulsa.p affectum i.euellens.

o ¶ Prosequētibus.legationē nr̄am.

p ¶ Postulatis. datiui casus.

a u Uictor.sꝫ q̄re p̄mi sit h̄ impatoꝛ nomē suū: forte hec ꝯsuetudo erat oli.C.ð sum. tri.iter claras.papa tñ alios sibi p̄ponit.xij.q.i.dilectissimis.vel forte tūc nouella erat ecclia ꝛ ad h̄ obtinebat illud quare fremuerunt gē tes ꝛc̄.postea aūt imperatoꝛ subiecit se pape. vt.xxiij.q.iiij. displicet

b ¶ Sua studia.i.cōspiratōes.io.

c n Nobilissim⁹. ar. q sine lr̄is nō ē adhibenda fides legat̄ ix.q.ij.lugdun̄.

d ¶ Signatis. oꝫ ergo q legat⁹ exhibeat lr̄as legatōis sue: ad hoc vt credat̄ ei: vt hic.ꝛ.lxiij di.lectis.ꝛ.C.de man. p̄n.l.vnica. Sꝫ qd si p didit lr̄as ꝛ vult pbare amissionē: dico q pōt: nō tñ sufficit pbare tenorem lr̄e: nisi ꝛ pbet̄ q illa lr̄a fuerit sine vicio: vt ex̄ de p̄ui. cū oli i fi.ꝛ.C.de fide instru. l.vlt. Sꝫ nūqd sufficit mādatū sine lr̄is: dico q legato nō sufficit pbare mādatū: vt.C. de mā.p̄n.l.i. qꝛ legati nō sine piculo recipiūt̄. vñ maioꝛ ē eis faciēda examinatio: vt.lxij.di. grescam⁹. sed delegatus pōt pbare mandatum sine lr̄is: vt i auc̄.de lit. §.oēꝫ.coll'.viij.ꝛ ar. ex̄ de offi.dele.prudētiam ꝛ ex̄ de rescrip. ex pte. io.t.ꝛ qdā alij dicūt: q in iudice delegato non sufficit pbare amissionē rescripti: nisi oñdat auctēticū: vt ex̄ de offi. dele.cū i iure.xxv.q.ij. sancimus. ꝛ ex̄ de fide istru.c.i.ita nōuit L. sup illa ðcre. cū oli.io.

Sed pone q ptes uiderūt ꝛ approbauerūt rescriptū: ꝛ postea redactum fuit in publicā formā p tabellionē: nūqd amisso postea rescripto iudex pcedere poterit: sat̄ credo q sic: vt notaui i qōnib⁹ meis b. Sꝫ cū hic indistincte dicat: q lr̄e dēant eē signate: vr̄ q a quocūqꝫ sint signate q sufficiat ad hoc vt scriptura dicat̄ auctētica: vt ex̄ de ap.psonas.ꝛ ex̄ de fideius.pueni

legatione quā suis sacerdotibus
cōmisit appellat; p̄terita[k] pn̄tiaqꝫ
repetit[l]. uobis igt religiosissime i
pantib⁹ mō tut⁹ ē pplus taꝫ fidel'
deo q̄ꝫ tibi[m] p̄ncipi christiano. ec
ce.n.int̄ mysteria it̄ p̄ces suas q̄s
eccl'ia p felicitate ur̄i depēdit ipe
rij teste apud quē ꝛ de cuius sede
agit̄ sancto petro solicitis p religi
onis obſuātia uocib⁹ clamat cuꝫ
solicita petitōe miscet̄ ōro ne hūa
nas res solito tētatoꝛe occulto so
licitāte semel euulsa[n] discordia di
strahat. egēt pl'ib⁹ p̄nceps christi
anissime mat̄ ecclesia: nisi apud te
suaꝝ eēt cura cāꝝ: ꝛ nisi i opp̄ssi
onibus idoloꝝ i hereticoꝝ corre
ctionib⁹ fide tua diuino parit̄ cul
tu cū iperio nr̄o sēp florente uicis
set. hꝫ refugiū piū tue māsuetudi
nis ānū cū sue religionis uenera
tōe cōiūctū: cū qcqd huic pficiat
eccl'ie uos agatis ꝛ cōferatis fra
trib⁹ ꝛ sacerdotib⁹ meis pbatissi
mis uiris a me ꝛ ab oīb⁹q eccl'iaꝫ
faciāt legatis: qbus psequētibus[o]
p̄camur sacre cā religiōis: ut i ur
be ur̄e mansuetudis hoc aio quo
postulatis[p] ꝛ ānuitis i ppetuū sta
tui uniuersalis eccl'ie ꝯsulatis.

Rescriptum honorij ad bonifacium papam.

Uictor[a] honori⁹ iclyt⁹ triūpha
toꝛ sēp august⁹ sancto ac ue
nerabili bonifacio pape urbis ro
me. scripta beatitudis tue debita
reuerētie gratulatōe suscepimus
qb⁹ receßitis egim⁹ oīpotenti deo
maxias grās: q sāctimoniā tuaꝫ
p⁹lōgū icōmodū optate redditā
didicim⁹ sanitati. ꝛ iō reuertētib⁹
uenerabilib⁹ uiris gaudiū nostrū
sāctoꝝ apicū attestatōe signam⁹
ac petim⁹: ut quotidianis ōronib⁹
apl'atus tu⁹ studiū ac uotū suum
circa salutē atqꝫ ipiū nr̄m ipendē
dignet̄. Illud āt pietati nr̄e satis
placuisse cognosce: q sāctimonia
tua de ecclesiaꝝ ac ppl'i pturbatō
ne solicita ē: q̄ ut aliqua rōne nō
possit euenire satis clemētia nr̄a
credidit eē puisū. deniqꝫ p̄dicāte

beatitudine tua id ad clericoꝝ cū
ctoꝝ noticiā uolum⁹ puenire: ut
siqd forte religioni tue qō nō op
tam⁹ hūana forte cōtigerit: sciant
oēs ab ābitionib⁹ eē cessādū. ac si
duo ꝯtra fas ꝛc̄: ut supra ꝛ ifra
unde id ſuādū ē: ut oēs trāqllaꝫ
mētē ꝛ pacificos aios ex serenita
tis nr̄e admonitione custodiant
nec aliqd seditōis ꝯspiratōib⁹ tē
tare conet̄: cū certū sit nulli ptiū
suā[b] studia pfutura. Sine signa
tis apicib⁹ nō ē mos romāe eccl'ie
undecūqꝫ legationeꝫ suscipe neqꝫ
mittere. Unde nicola⁹ papa.

Romana non consueuit ecclesia sine signatis apicibus legationez undecunqꝫ suscipere.

Nobilissimus[c] uir atqꝫ strenu⁹
ur̄e sublimitatis legatus lꝫ
nullā epl'am iuxta cōsuetudinē a
uobis nr̄o pōtificio detulisset: lꝫ
nūq̄ꝫ apostolice sedis moris fuēit
absqꝫ signatis[d] apicib⁹ undecunqꝫ
legationē suscipe: nos tñ uos i il
lo honorātes eiusqꝫ grauitateꝫ ꝛ
eloqoꝝ illi⁹ ueridicas cognoscen
tes assertiones nihilominus[e] euꝫ
ꝛ sicut decuit suscepimus: ꝛ ei sic
honestū fuit credidimus[f].

Que[a] circa ordinandos
sint obſuāda: q̄ in eoꝝ
electione diligenter sūt
cōsideranda multoꝛuꝫ
auctib⁹ monstrata sūt: sꝫ qꝛ ueri
tas rei nōnunq̄ꝫ obscurat̄ muta
tōne puicie: decretū ē sacris cano
nibus: ut pegrini nisi qnqꝫ uel co
ampli⁹ suoꝝ epoꝝ fuerit ꝯmēda
ti chirographis non ordinentur.
Unde siluester papa in genera
li concilio p̄sidens dixit.

Nisi.v.epoꝝ lr̄is ðsignatū trāsmarinum hominem ad clericatū nullus suscipiat.

Nullus[b] aliq̄ rōne trāsmarinū
hominē penes uos in clerica
tus gradus suscipiat nisi[c] qnqꝫ
aut eo amplius epoꝝ designatus
sit chirograhis. Unde anastasi⁹
urbis romane eps oib⁹ epis.

Nam ꝛ eps sigillat sigillo eccl'e sue: vt.lxxiij. di. in nomie dñi. Itē ꝛ alieno anulo pōt qs signare testamētum: vt isti. de testa. §. pn̄t aūt. Itē ꝛ alienum sigillum ēt nō iudicis sui facit fidē: vt.j.di. pxi.c.i.ꝛ.ij. sed dic q alienū sigillū facit fidem si nō habetur ppⁱuꝫ al's nō: vt ex̄ de ap. significanit.ꝛ.lxv.di.eps.itē lr̄e non dicuntur signate si legi nō pn̄t characteres: vt ex̄ ð fi.istru. inter. ꝛ.ff.ð testa.ad testiū.§ signa ꝛ.§.signū. Itē si filum ruptū sit nō dicūt̄ signate: vt ex̄ de cri.fal.c.lꝫ. si āt filū ex toto nō ē fractū: bene dicūt̄ signate: vt.ff.de bo. pos. ſm tabu. l.i.§.si linum.

e ¶ Nihilominus.q̄ ꝛ cardinali.q hñ nec⁹ ē.in aliqua puincia credendū eēt sine lr̄is maxie cū non contingat cardinalem unq̄ꝫ abesse nisi legatōis cā.io.

f ¶ Credidim⁹ ar.q indū vocī ꝛ assertioni vni⁹ credēduꝫ sit: si psona sit honesta ꝛ auctētica: ar.viij.q.iij.c.i.sic ecōuerso ex psōa ꝯferētis istru

D.LXXXXVIII

mētū min⁹ credit̄ istrumēto vt.ff. de edendo.siquis.§.i. sic si malus aliqd dicat non facile ei credit̄ vt.xxiiij.q.i. qsqs.ar.ꝯ.xix di.secūdum.

a q Que circa Hic depigit̄.xcviij di.i cui⁹ pain̄cipio vtit̄.g.trāsitu: i quo ostēdit qd dixerit hactēn⁹: ꝛ qd i hac dicturus sit. Nam quia clerici sepe mittunt̄ de puincia ad prouinciā: breuit̄ oñdit q ñ sūt recipiēdi i alia puicia sine lr̄is epoꝝ suoꝝ.

b n Nullus aliq̄.ista capl'a itroducta sūt ad cautelā: vl' legūt̄ de pmitiua eccl'ia: ꝛ sic secus hodie.

c ¶ Nisi qnqꝫ ꝯ.lxxi.di.c.ij. sꝫ hec capl'a loquūt̄ qñ ita remoti sūt q sigilla epoꝝ ꝛ ēt loca ignota sūt. illud qñ eps ppiquus ē ꝛ ei⁹

sigillū bñ cognoscit'. ⁊ hoc colli' ex de ele. pe. tue. Sʒ pōe q' non hʒ lr̃as: ē recipiēd' si pbet p testes: ita. ex de ele. pe. c. vlt. nam magis credēdū ē viue voci q̄ʒ mortue: i auc. de fi. istr. §. si vo. coll. vi. h. itelligit hec capl'a abrogata. oli. n. habuit locū hoc capl'm ppter multitudinē hereticoꝝ. Sʒ illud. c. tue. euacuat opionē istā. sʒ certe nō videt' recipiendus ⁊ si mille sigilla haberet ignota: q2 nō pl' fidei pstāt mille ignota q̄ʒ vnum ignotū. pterea i testō ita inuenit: q' cū signa sūt ignota cōuocāt oēs illi quoꝝ dicunt' sigilla: vt sciat' an recognoscāt sua signa: vt. ff quēadmoduʒ te. api. cū ab initio. ⁊ hoc ꝯcedo q' nisi aliq̄ q̄lisqualis habeat noticia d' sigillis ⁊ de ill' remotis ecclesijs: q' non sit eis credēdū ⁊ si mille sint: ar. ex d' fi. istr.

D. LXXXIX. Cap. sup. his.

d ¶ Rāsmarinos. idē itelligo de quolʒ ignoto q sigilla repñtat ignota.

e ¶ Chirographis. lr̃is in q h' ꝯtiebit d' vita de moib' d' ordib' d' irrl'aritate sua.

f ¶ Per surreptōēʒ. si. ex. de petr. c. i. ⁊. iij. q. iij. inducie.

a ¶ Fros. rōne puicie ꝯsuit ʒ aliquē: ar. xxiiij di. qñ. ff. d' edi. edic. q' si nolit §. q mācipia.

b ¶ Suscipias vt officiēt populū. alias bñ extra d' cle. pere. c. penul.

i ¶ Fortiores. hec ē vna rō q̄re nō admittunt': alie assignāt'. xix. q. ij. due.

De eodem.

T Rāsmarinos' hoies i clicat' honorē nēo suscipiat: nisi qn q̄ aut eo āpli' epoꝝ chirogr̄phis' fuerit designati: q2 p' subreptōēʒ multa solēt euenire. ¶ De greg. romane eccl'ie psul squilitiāo epo

De eodem.

A Fros' passim ⁊ ignaros peregrios ad eccl'iasticos ordies accedētes nll'a rōne suscipias': q2 afroꝝ alij qdē manichei alij rebaptizati sūt. pegrini uero plurimi i miorib' ordib' ꝯstituti fōtiores' de se ptēdisse honores sepe pbati sūt. ¶ Tē ex ꝯci. elibertano.

Nō sūt pmouēdi ad cleruʒ: qui pegre fuerit baptizati.

O Mnes' q i pegrinatōe fuerit baptizati: eo q' coꝝ minime sit cognita uita: placuit ad cleruʒ ñ eē pmouēdos i alieis puincijs.

D E' pmatib' aūt quoruʒ supra mētōem fecim' q̄rit' quē gradū i eccl'ia obtineant: an in aliquo a p̄triarchis differāt: quam obediētiā archiepi eis debeāt. pmates ⁊ p̄triarche diuersoꝝ sūt noiuʒ sʒ eiusdē officij. ab archiepis: quotiens necesse fuerit: epi ad pmates appellāt: sʒ a pmatibus ad archiepos appellari nō lʒ. debēt ergo obediētiā pmatib' archiepi i oib' q̄ sibi fuerit ab eis iuste ipata.

U Nde anacletus papa ait.

Que obediētia sit exhibēda pmatibus ⁊ patriarchis.

P Rouincie' multo ante christi aduentū tpe diuise maxia ex pte sunt: ⁊ postea ab apostolis ⁊ beato clemēte pdecessore nr̃o ipa diuisio est renouata. ⁊ in capite puinciarū ubi dudum pmates legis erāt seculi ac pma iudiciaria ptās ad quos q p reliquas ciuitates cōmorabant' qñ eis necesse erat qui ad aulā ipatoꝝ ul' regū cōfugere nō poterāt uel qbus' pmissū nō erat: cōfugiebāt p oppressionib' eoꝝ ul' iiusticijs suis iposq̄ appellabāt quotiens' opus erat: sicut i lege eoꝝ scriptū erat. ipis' quoq̄ i ciuitatib' ul' locis nr̃os p̄triarchas ul' pmates: q unā formā' tenent lʒ diuersa sint noia: leges diuine ⁊ eccl'iastice poni ⁊ esse iusserunt ad quos epi si necesse fuerit cōfugerent eosq̄ appellarent: ⁊ ipi nomie pmatū fruerent'. Relique uero metropolitane ciuitates q̄ minores iudices habebāt lʒ maiores comitibus' eēnt: hr̃ent metropolitāos suos q pdictis iuste obedirēt pmatib' sic i legib' seculi oli ordinatū erat: q nō pmatū sʒ aut metropolitanoꝝ aut archiepoꝝ nomie' fruerent'. ¶ Teʒ anicius.

Nō uocentur primates: nisi qui primas sedes tenent.

N Ulli archiepi pmates uocēt' nisi illi q' pmas sedes tenent: q̄rū epos apli eoꝝq̄ successores regularit' p̄triarchas l' pmates eē ꝯstituerūt: nisi aliq̄ gēs deiceps ad' fidē cōuertat': cui necesse sit p multitudie pmatē ꝯstitui'. Reliq metropolitāi noient' q al's metropoles tenēt. ¶ Tē ex ꝯc. aphricāo

Pricips sacerdotū ul' sūm' sacerdos ñ appellet' nisi pme sedis eps.

P Rime sedis eps nō appellet' pnceps sacerdotū ul' sūm' sacerdos aut aliqd huiusmōi: sʒ tm̄ prie sedis epus. U Niuersal' aūt nec ēt roman' pōtifex appellet'.

U Nde pelagi' omnibus epis.

Nec etiam romanus pontifex uniuersalis est appellandus.

N Ull' p̄triarchaꝝ uniuersalitatis uocabulo unq̄ʒ utat': q2 si sūm' p̄triarcha uniuersalis dicit' patriarchaꝝ nomen ceteris derogat'. sʒ absit hoc a fidelibus hoc sibi uelle quēpiā arripe: vñ honorē fratꝝ suoꝝ iminuere ex q̄tulacū q' pte uideat'. q̄propter charitas ufa neminē unq̄ʒ ēt suis in epl'is

q' nec romanus pontifex debet vniuersalis appellari.

m P Rouincie. añ christi aduētū. ergo añ tps gelasij ⁊ dionysij distincte erāt. puicie. vñ reprobat' solo q̄ pōit'. x. q. iij. nec nūer'. q. s. tūc non erāt. puicie limitate. sʒ dic q' puicie fuerūt diuise: vt hic: sʒ dioceses nō nisi a tpe dionisij. xiij. q. i. c. i. vl' solue p illā lrãʒ: maxia ex pte q̄si dicat nō oēs

n ¶ Quib' pmissum. q2 modica erat sūma. ij. q vi. anterioꝝ. §. illud.

o ¶ Nō erat. vt clericis q i cāis eccl'iasticis nō psit appellare ad pncipē: vt. j. xi. q. i. placuit.

p ¶ Quotiēs. i. bis a sñtētia vl' p' sniaʒ. ⁊ nō q' dicit quotiēs sm leges sʒ tñ nō lʒ sm leges appellare nisi i cāu ante sniam: ⁊ ita ē ar. ad expositionē illi'. ij. q. vi. ois oppressus.

q ¶ Ipis. repetit qd dixerat.

r ¶ Formā. ar. C. de codicil. si idē ʒ: q2 diuersitas noīuʒ dʒ designare diuersitatē reꝝ: vt. xxi. di. cleros.

s ¶ Comitib'. i. comitātib' vl' sequētib' eos. ul' comitatib'. i. epis. comitatus eni dicit' district' alicui' ciuitatis vbi ē eps. vl' h' vult nōre q' archiepus maioreʒ hʒ ptātē i puicia. ⁊ iurisdictōēʒ q̄ʒ pmas. nā metropolitan' ē iudex ordinarius oiuʒ epoꝝ puincie: pmas tm̄ archiepi. vñ sm hoc maior ē p̄triarchis comitib'. i. ppter comites ⁊ ppē epos suffraganeos.

t ¶ Noie. ar. ex noib'. semp res noīum. i. res significatas p nomina debere attendi.

N Ulli archiepi pmates vocēt'. C. d' lib. cā iubem'. C. de pba. nec epl'. s.

b ¶ Qui pmas. sic roman' antiochen' alexādrin'. s. xxi. di. cleros. gd de veneto: dic ergo q' ē pmas respectu iferioꝝ: ex d' pui. c. ātiqua

c ¶ Ad fidē cōuertatur nā ⁊ apes accrescētes ⁊c. d' cō. di. v. nūq̄ʒ. Et iuuēt' rōana excrescēs nouā sibi ciuitatē edificauit: ar. C. de sacrosa. ec. iubem'. Et bene dixit. conuertat'. nā alias vix posset contingere. q' i aliquo loco in tm̄ excresceret pplus. vt pmate i digeret: vt. xxxiij. di. fraternitatis.

o ¶ Omnes. h'. c. logt' de adultis. Sʒ nōne baptism' tollit oēm peccati maculā: vtiq; sic. j. de pe. di. vl. c. vl. ergo h' iō. q2 forte isti bigami i l'al' irrl'ares sūt: q2 añ baptismū forte fuert bigami.

D ¶ E pmatib'. Fecerat. g. s. i di. lxxx. mētōeʒ de pmatibus p̄triarchis: sʒ neq; crederet. ppē noīuʒ diuersitatē aliquā eē realē drīam: iō ondit i hac di. drīaʒ eē tm̄ i noie. ondit etiā de reuerētia quā debēt archiepi suis pmatib'. ondit etiam

d ¶ Cōstitui. ar. j. parochiā alicui' nō debē cōstitui ecclaʒ. nisi multitudo fideliū excreuerit. sʒ nūqd illo inuito cui' ē parochia porit h' fieri ⁊ irregsito: nō: vt. xvi. q. i. mult' ꝯcilijs. xvi. q. i. felix. ⁊. c. se. sʒ si regsit' nollet ꝯsētire n̄ min' tñ fieret p maiorē. s. p papā: ex de ec. edi. c. iij. ei' tñ cōsensu pmo regsito. ⁊ nō q' huiusmōi regsitio facienda ē cū ille locus eēt in quo excreuit multitudo fideliū iā deputat' alicui epatui: al's non.

e ¶ Prime. i. patriarchalis.

n Nullus.

e Ecce i pfatiõe.ſubtrahit:ar.q papa p ſuũ mãdatũ nõ vult derogari iuri alicui⁹.j.xxv.q.ij.q vo dicitis.j.ix.q.iij.cõqueſtus.j.xi.q.i.pue nit.ſ.lxiij.di.q̃ſto.ſ.lxxxv.di.archidiaconũ floretinũ.i fi.ar.ʒ.viij.q.iij.ar taldus.ſic ex̃ õ of.dele.ſup eo.vbi dicit:nõ ẽ itẽtõis nr̃e alicui derogare p reſcriptũ nr̃m.⁊ ita ar.q vni attribuit alij ſub trahit:ar.xlv.di.diſci plina.ff.de iudi.cũ pre tor.i fi.⁊ ex̃ de reſcrip. oli i fi.lxxxv.di.iarchi diaconũ.ar.nemi pſulẽ dũ cũ alteri⁹ iactura:vt j.xi.q.iij.ſiqs vero.nõ. xxij.q.ij.pmũ.xiiij.q v.deniqȝ.

põt exercere añ receptũ palliũ:nec virgĩes ↄſecrare:nec ordinare clericos nec ſynodũ celebrare:vt ex̃ de elec.q ſicut i fi.ex̃ .e.ſigni ficaſti.ſed nũqd elect⁹ i archiepm ↄfirmatus põt cõfirmare eos q ſũt electi i epos:dico q ſic:ex̃ õ elec.noſti.⁊.c.tñſmiſſã.õ traſla. cũ ex illo.imo ⁊ capitulũ põt ↄfirmare q: ſupplet vicẽ plati:ex̃ de here.ad abolẽ dã.Sȝ dico q nec capitulũ in hoc ſupplȝ defectum pre lati:vt ex̃ ne ſe.va.illa.lȝ ſit ar.q ſol⁹ papa poſſit.xxiiij. di.pſbri.ex̃ de cõceſ.pbẽ.q: diuerſitatẽ.

b Prebet.nõ enim debet plus eẽ ſbditi q̃ expedit.ij.q.vij admo nẽdi.nec plati ita humi les:ut cõtẽnat.lxxxvi di.qñ.ff.de offi.pſi.ob ſeruãdũ.

i Nõ negat.ſic.C.õ cadu.tol.l.i.§.vl.C.de nup.ipialis.i pñ.nec.n. publice.pdeſt ⁊c.C.de ſen.pſec.p.l.i.

k Negat.ſe hoc eẽ.i. eſſe de vniuerſitate:cũ tñ romana eccleſia nõ ſit vniuerſalis lȝ ſit de vniuerſitate.io.

vniuerſalẽ noiet:ne ſibi debitum ſbtrahat cũ alteri honorẽ ifert in debitũ. Itẽ greg.eulogio pſiar che alexãdrino. De eodem

Ecce i pfatõe eplẽ quã ad me ipm q phibui direxiſtis:ſup be appellatõis uerbũ uniuerſalez me papã dicẽs ipmẽ curaſtis qd peto mihi dulciſſima ſãctitas ur̃a ultra nõ faciat:q: uobis ſbtrahi tur qd alcı pluſq̃ rõ exigit pbet. Ego nõ uerb q̃ro pſperari ſȝ mo rib⁹:nec honorẽ eẽ deputo i quo frẽs meos honorẽ ſuũ pdere co gnoſco.Me⁹ naqȝ ẽ honor uniuẽ ſalis ecclie:me⁹ honor ẽ fratȝ me oȝ ſolid⁹ uigor.Tũc ego honora tus ſũ:cũ ſingul qbuſqȝ honor de bit⁹ nõ negat.Si.n.uniuerſalem papã ur̃a ſãctitas dicit:negat ſe hoc eẽ qd me fatet uniuerſũ:ſed abſit hoc.recedãt uerba q̃ uerita tẽ inflant ⁊ charitatẽ uulnerant.

D.C.

Epiſcopus ãt ordinare ante palliũ acceptũ nec archiepo nec pmati nec patriarche licȝ.Qd ex aucte pelagij pape lȝ min⁹ euidẽt dat itelligi.ait.n.pelagi⁹ papa.

Infra tres mẽſes fidẽ ſuã expõe re ⁊ palliũ poſtulare a rõana eccle ſia qſqȝ metropolitan⁹ ſtudeat.

Quoniã qdẽ metropolitano rũ fidẽ ſuã ſm priſcã conſue tudinẽ ſãcte ſedi aplice exponere detractantes uſũ pallij neqȝ expe tũt neqȝ pcipiunt:ac p hoc epoȝ ↄſecratio uiduatis ecclijs nõ ſine piculo ptelat:placuit ut qſqȝ me tropolitan⁹ ultra tres mẽſes icõ ſecratõis ſue ad fidẽ ſuã exponẽ dã palliũqȝ ſuſcipiẽdũ ad aplicaȝ ſedẽ nõ miſit:cõmiſſa ſibi careat dignitate:ſitqȝ metropolitanis li cẽtia alijs p⁹ ſcõaȝ ⁊ tẽtiã ↄmõitõ nẽ uiduatis ecclijs ↄſilio romani

põtificis ordinãdo epm ſubueire Si uero cõſecrãdi epi negligẽtia pucnerit:ut ultra tres mẽſes ec cleſia uiduata ↄſiſtat cõione puet quouſqȝ aut loco cedat:aut ſe cõ ſecrãdũ offerre ñ differat.Qd ſi ultra.v.mẽſes p ſuã negligẽtiaȝ retinuerit uiduatã eccliaȝ neqȝ ibi neqȝ alibi ↄſecratõis donũ pcipi at imo metropolitãi ſui iudicio ce dat. Itẽ greg.papa.

Honor pallij nõ detur:niſi meri tis exigẽtib⁹ ⁊ fortiter poſtulãti.

Priſca ↄſuetudo obtinuit ut honor pallij niſi exigẽtibus cãȝ meritis ⁊ fortiter poſtulanti dari nõ debeat. Itẽ iohãni co rinth.epo. De codẽ. Palea.

Nouit ſãctitas tua q: pus pal liũ niſi dato cõmodo non da bat.qd q: icõgruũ erat:facto cõ cilio añ corp⁹ beati petri aploȝ pncipis tã de hoc q̃ de eoȝ ordi natõib⁹ aliqd accipe ſb diſtricta i terdictõe uetuim⁹.oȝ ergo ut ne qȝ p cõmodũ neqȝ p grãz aut quo rũdã ſupplicatõib⁹ aliquos ad ſa cros ordĩes ↄſentiatis ul pmitta tis adduci.Auſaȝ uẽo merita accipiẽda ſunt:ut ⁊ is q poſtulat mereat accipe:⁊ fidei ſue pfeſſio nẽ pus iuramẽto ↄfirmet:⁊ apo ſtolicis decretis atqȝ ſynodalib⁹ ſtatutis ſe obedituȝ nihilomin⁹ caueat.Pallio aũt nõ niſi certis dieb⁹ ⁊ itra eccliaȝ ad miſſarũ ſo lẽnia cuiqȝ pene metropolitano uti liceat. Unde iobãnes epus giliberto agrippineſi epo.

Niſi poſt cõſuetam fidei pfeſſio nem pallium dari non debet.

Optatũ tibi palliũ nũc ↄferre nequimus:q: fidei tue pagi nã minus q̃ oportear cõtinere re pim⁹ eũ uidelȝ nullã i ea ſcãȝ uni uerſaliũ ſynodoȝ i qb⁹ fidei nr̃e

d Viduatis. oli.nã p⁹ cõfir ma:õem electi iã ẽ mrĩmoniũ iter eũ ⁊ eccle ſiã:de traſla.p la.inẽ corpora lia.vel dic q vidua eſt quo ad epalia.

e Tres.ac cuſat⁹ de hoc rã papa:alias nõ.

f Cõſecratio nis.i.cõfirma tõis ſi añ erat epiſcopus.

g Poſt ſcõ dã.dicũt qdã faciẽdã ipi me tropolitano.j. alioſ duos mẽ ſes añqȝ depo nat ſicut p⁹ ſe q̃ de epis.qd .n.dr de epis j.hoc exaudi de metropol. vñ hec dimi tio p⁹ ſcõaȝ ⁊c determinat illõ vbũ careat.⁊ fm hoc eſt hic ar.q mora p o teſt purgari. alij dicũt q h admonitio dȝ fieri tñmõ a ſuffraganeis metropolitani ad quos vt di cũt traſlata eſt ptãs cũ metro politan⁹ negli

a Epiſcopos. Hic itituıat.c.di.⁊ q: fece rat mentionẽ de pmati bus ⁊ archiepis:⁊ eoȝ dignitas vr̃ eẽ ipfecta ſine pallio:vt ex̃ õ elec. ſignificaſti.iõ ſpãliter tractat õ pallio:oñdẽs q niſi habeant palliũ nõ pñt epa'ia exercere officia.põit ẽt infra qd tps debeat peti ⁊ dari q: ifra tres mẽſes.qb⁹ q: hñ meritis ⁊ fortiẽ poſtulãtib⁹.⁊ quo tpe ſit eo vtẽdũ:q: tñ i ce lebratõe miſſe:niſi pl⁹ ex pulegio alicui ↄceſ ſũ ſit.⁊ qualiẽ ſit dãdũ q:cũ donatiõe noui p uilegij vel renouatõne veteris ⁊c.

b Quoniã.fidẽ.ſ. fidelitatẽ vel ẽt ſymbolũ:vt.j.e.optatũ

c Epoȝ.ſȝ quare differũt p hoc cõſecratões epoȝ:cũ eccleſia vacãte cõ pũciales epi aliquẽ cõſecrare i epm poſſint:vt.lxiiij.di.q: extra.de elec. q: diligẽtia.Itẽ ⁊ ſi ipe nõ hẽat palliũ:tñ alijs mãdare poſſet cõſecratõnẽ vt ex̃ de elec.ſuffraganeis.ad hoc põt dici q iſtud.c.loquit qñ elect⁹ eſt in mora petẽdi palliũ.ſ.p⁹ tres mẽſes elapſos.vñ ipe alijs nõ põt cõmittere cõſecratõeȝ:nec ẽt tũc ſuffraganei ſui pñt cõſecrare aliquẽ:vt p hoc maior ruboricutiatur electo:cũ viderit ſuũ ſuffraganeũ cõſecrari ab alijs extrane is:q: nõ multũ curaret ſi a ſuis cõſecraret:ſȝ vſqȝ ad tres mẽſes anteqȝ ſit i mora petẽdi palliũ:ſatis vr̃ q cõpuinciales epi poſt int epalia iura ſup plere:cũ ſemp vicini epi ſuppleãt defectũ alicui⁹ vacantis eccleſie:vt.vij.q i.põtifices.lxv.di.ſi forte.Sȝ ipſe electus licet ſit cõſecrat⁹ iura epalia nõ

gẽs exiſtat.ſi ergo ſuffraganei p⁹ admõitõeȝ neglexerit ↄſecrare vel eligere:uicini metropolitani ↄſecrabũt ↄſilio pape.Sȝ quare aufert caplõ ptãs eligẽdi?q: neglexerũt admõere ſuũ electũ ad petẽdũ palliũ:alias dico reuerti ad eos ius eligẽdi.Sȝ q̃re deſcẽ dit ad metropolitanũ cũ tñ ad papã deuoluũt epatus:vt ex̃ õ cõ ceſ.pbẽ.⁊ eccle.nõ va.dilect⁹.ſȝ hoc nõ pciſe deſcẽdit ad metro pol.ſȝ ad papã cũ eis.ul tũc deſcendit ad papã cũ aliqs ẽ negli gẽs i eligẽdo:⁊ ẽ ſile.lxv.di.ſi forte.io.hodie ſolus papa facit hoc p decre.illã.dilectus.

b Cũ cõſilio.dicũt qd ã hoc gñale eẽ:q vbicũqȝ p negligẽtiam vnius traſfert ptãs ad aliũ:ille nõ pcedet:niſi prius regrat ancie[m]

ſnpiorie.ſed hoc nego.ꝛ eſt hic ſpāle.alias ſecus.ix.q.iij.cū ſim⁹ ar.ff.de cōdi.iſti.qui ſub cōdi.§.vlt.

i ¶ Ultra.ſꝫ q̄re nō dat̄ niſi tres mēſes archiepō:vt.ſ.e.c.q꞉ mai⁹ p̄culū ē i moꝛa metropolitani.xlij.di.quieſcamus.

k ¶ Cedat.ꝫ.vij.q.i.mutatōes.ꝛ.iij.q.vi.q̄ꝫuis.ex̄ de trāſla.inter. ſꝫ hoc ſpāle ē vt cōfirmatuꝫ poſſit metropolitan⁹ depo nere:ꝛ h̄ i odi uꝫ negligētie. Ali⁹ eſt caſus xcij.di.ſiquis epus p man⁹.tu⁹.xxiij.di.il lud.ſꝫ certe h̄ nō deponit̄ ni ſi ab obtinēdo nō ab oꝛdine quem habet.

h ¶ Priſca cō ſuetudo ꝛ foꝛiter:ſꝫ ſi foꝛiter poſtu let nonne pōt nōri ābitioſū. q꞉ cuꝫ qs ſuo iur̄ vtat̄ p̄deſt iſtātia:de pe.di i.iopoꝛtūa. lxxij.di.c.i.ꝛ ij.q.vi.p⁹ ap pellationeꝫ.

a ¶ Optatū. Ominus. ar.totū ꝯtꝛauꝫ vl̄ reſcriptū vl̄ teſtm̄ nil valē ꝛ eē irritāduꝫ ſi aliqua neceſ ſaria d̄ſūt i eo ar.xxviij.di. q̄ ipſis.iij.q.ix pura.ꝛ idē fe cit plus qd̄ mi nus:vt.ix.di.ſi ad ſacras.ar. ꝯ.q꞉ ſupflua n̄ viciāt:vt d̄ cō. di.iiij.ſi n̄ ſācti ficat̄.ff.de re. iur.non ſolēt.

b ¶ Mētōem. de eis cōſuan dis.qd aūt iu rare debeat q palliū petit:hēs ex̄ de iureiur.ego.ꝛ de elec.ſignifi caſti.ꝛ nō.xxiij.di.q̄ꝫ.

symbolū ꝯtinet̄:nec decretalium pōtificū romāoꝝ cōſtitutoꝝ ſm̄ moꝛā feceris mētōem[b] ¶ Sꝫ nec illā p̄pꝛia ſubſcriptōe[c] munieras: nec aliquē[d] q hāc iureiurando[e] fir maret miſeras. ¶ Itē grego.are gio epo francoꝝ.

Qui palliū deſiderat accipe:p̄us a ſe amouere illicita p̄mittat.

IN[f] ea ſynodo quam cōtra ſi moniacaꝫ hēſim p fratrem ꝛ coepm nr̄m ſiagriū decreuim⁹ cō gregari:ſāctitatē uřam uolumus itereē:atq̄ꝫ eidē fratri ita pallium qd̄ tranſmiſim⁹ tribui:ſi p̄us ſe p̄ miſit illicita q̄ p̄hibuim⁹ p diffini tōeꝫ ſynodi a ſācta eccl̄a remoue ri.de qua ſynodo oēm nobis ſbti lit̄ oꝛdinē tuā fratnitatē uolum⁹ ſcriptis diſcurrētibus[g] nūciare ut ip̄e cui⁹ nobis ſāctitas ualde exp ta ē:nos reddat de oib⁹ certioꝛes ¶ Idē uigilio epo arelatēſi.

Nō niſi ad miſſarū ſolēnia archi ep̄is uti pallio licet.

PAlliū[h] tibi trāſmiſimus:quo fratnitas tua itra tuā eccl̄iaꝫ ad ſola miſſaꝝ[i] ſolēnia utatur. ¶ Itē iohāni rauēnati archiepō.

De eodem. Palea.

NOn multū tpiſ iteruallū ē:q̄ qdā nobis de tua fraternita te fuerūt nūciata:de qb⁹ uenīēte illuc caſtorio notario ſācte eccl̄ie cui deo auctoꝛe p̄ſidem⁹ ſubtilit̄ nos iudicaſſe meminim⁹. p̄uene rat nāq̄ꝫ ad nos q̄dā in eccl̄ia uřa cōtra utilitatē eccl̄ie ꝛ ꝯſuetudīs tramitē geri:q̄ ſola ut bn̄ noſtis ē officij ſacerdotalis ereptio. Que ſi ſapia uřā l̄ māſuete ul̄ cū ep̄ali ſuſcepiſſet ſtudio:nō de illis accē di debuerat:ſꝫ opoꝛtuerat hec ea dē cū gr̄arū actōe coꝛrigē. ¶ Idē iohāni archiepō rauennati.

De eodem.

COntra[k] moꝛeꝫ q̄ppe eccl̄iaſti cū ē ſi nō patiētiſſime tolera tur qd̄ a nob̄ abſit etiaꝫ iiuſta coꝛ rectio ꝛ ifra:illō frat̄ chariſſime n̄ putam⁹ tibi ignotū:q̄ pene d̄ nul lo metropolitāo i qbuſlibꝫ mūdi p̄tib⁹ ſit auditū extra miſſaꝝ tp̄s uſū ſibi pallij uendicaſſe.ꝛ qd̄ bn̄ hāc ꝯſuetudinē general̄ eccl̄ie no ueritis uřis nob̄ māifeſtiſſimis ſi gnificaſtis ep̄l̄is:qb⁹ p̄ceptū p̄de ceſſoꝛis nr̄i iohānis pape nob̄ i ſb ditis trāſmiſiſtis ānexū ꝯtinens oēs ꝯſuetudies[l] ex p̄uilegio[m] p̄de ceſſoꝝ nr̄oꝝ ꝯceſſas uob̄ uřeq̄ꝫ ec cleſie debē ꝯſuari.ꝯfitemini igit̄ eē aliā general̄ eccl̄ie ꝯſuetudiem poſtq̄ꝫ ea q̄ geritis uob̄ ex p̄uil̄io uēdicatis.nulla ergo nob̄ i hac re ut arbitramur poſſit remanē du bietas.aut.n.moſ oiuꝫ[n] metropo litanoꝝ ēt a tua ē fratnitate ſuā dus:aut ſi tue eccl̄ie aliqd ſpālit̄ dicis eē cōceſſuꝫ p̄ceptūue a p̄oꝛi bus rōane urbis pōtificib⁹:q̄ hec rauēnati eccl̄ie ſūt ꝯceſſa a uobis opoꝛtet oſtēdi:quod ſi hoc non oſtēdit̄.reſtat poſtq̄ꝫ talia agere neq̄ꝫ cōſuetudine generali neq̄ꝫ p̄ uilegia uēdicas:uſurpare te[o] com pꝛobes qd̄ feciſti.ꝛ ifra:decoꝛari pallio nolumus foꝛſan moꝛibus

g ¶ Diſcurrētibus.i.cito directis.

h ¶ Palliū tibi.eccl̄iaꝫ tuā.quācūq̄ꝫ ſue dioceſis:ex̄ de vlu pallij.c.i.n̄ āt pōt vti pallio alterius:vt ex̄ eo.c.ad hec.nec in alteri⁹ dioceſi.e.ti.c. ad honoꝛem.

i ¶ Miſſarū.ꝛ i ſyno do ēt vti pōt.ſꝫ nō pōt ſynodū cōgregare an̄ ſuſceptionē pallij:vt ex̄ de elec.ſignificaſti.tn̄.c. p̄xi.dicē videt̄.q̄ tm̄ i eccl̄ia dēat vti pallio: nec i p̄ceſſione vtet̄ eo vt ex̄.e.c.i.

k ¶ Contra moꝛē.patiē tiſſime.ar.q̄ licꝫ videat̄ iiuſtū qd̄ p̄cipit p̄lat⁹:patiēt tn̄ ferēdū ē.ſ.di.xxxi.an̄ trēniū ꝛ di.xix.i mēoꝛiam.xx iij.q.i.qd culpat̄.

l ¶ Conſuetudies.ſed nūqd valꝫ p̄uilegiū ita gn̄ale:ſic:vt.xix.di.ſi romanoꝝ.ꝛ ē ſi.ix.q.ij ep̄i.xxiij.di.p̄terea.ff. de le i.l.ſi qn̄.tn̄ cū hoc p̄uilegiū obſcure loq̄t ꝛ faciat mētōeꝫ alteri⁹ p̄uilegij vl̄ cōſuetudis neceſſe ē vt illud exhi beat̄:vt.lxxvi.di.ieiuni uꝫ.in p̄n.ꝛ ex̄ de v̄.ſig. abbate.vt nō.ſ.di.ix. vt veterū.ad hoc dicūt qdā q̄ ſi i hoc p̄uilegio iſeritur tot⁹ tenoꝛ p̄mi nō ē neceſſe p̄mū exhi beri.ex̄ de iura.calū.i herētes.C.de dona.ſi donatio.ff.de dona.ex hac ſcriptura.ff.de ad mi.tu.chirographis. ſꝫ certe illud nō ſuffic̄ nā adhuc pōt eē falſi tas i bulla vel filo:vt ex̄ de p̄uil.cū oli.in fi. Alij dicunt q̄ ſi aucto ritate iudicis eſt reſcri ptū:nō ē neceſſe exhi beri.ſecus ſi p tabellio nē:q꞉ publicatio facta coꝛā iudice fideꝫ facit lꝫ poſtea p̄dat̄:vt.C.de teſta.publicati.ꝛ iudex diligēti⁹ ſingula cōſiderat q̄ꝫ tabellio. Sꝫ iſtis obſtat:ex̄ de ſen.ꝛ re iudi.cū int̄.ad hoc dico q̄ ſuffic̄ ſi coꝛā iudice ē publicatū:ita vt nō teneat̄ exhiberi p̄us inſtrumētum: niſi aduerſari⁹ dicat ſe velle p̄bare falſū.tūc.n.dꝫ illud exhibere:lꝫ p̄ꝛius fue rit ei fides ipoſita:niſi iuret illud ſe p̄didiſſe:vt.C.de fi.iſtru.l.vl.io.hoc hodie determinat̄:ex̄ de fi.inſtru.c.vl.bar.

c ¶ Subſcriptōe.ar.donatōeꝫ ep̄i nihil valē niſi ei⁹ ſubſcriptōe firmet̄.ſicut nec cōcedit aliquē locū vl̄ iuriſdictōeꝫ alicui⁹ loci ali cui loco vl̄ hoſpitali:ar.di.xcvi.bn̄.ar.xij.q.iij.ſine exceptōe.ꝛ.c. cū redēptoꝛ.

d ¶ Aliquē.ar.quē p aliū iurare.ſ.di.lxiij.tibi dn̄o.ꝫ.xvij.q.iij.me mentes.

e ¶ Jurādo.extra de iura.calū.inherentes.

f ¶ IN ea.qd̄ trāſmiſim⁹.ar.pactōnes i donatōe ſp̄ualiū poſſe iteruēire ꝛ cōditōes:ar.ꝫ.i.q.ij.q̄ꝫpio.ſꝫ ibi itelligit̄ pactio ꝛ cōditio illicita.ſꝫ hec ē licita cū ad eā nihilomin⁹ tenēt̄.vl̄ an̄ ele ctionē nulla dꝫ eē:ſꝫ p⁹ electōeꝫ an̄ cōſecratōeꝫ pōt eē ſalti licita: vt de reb⁹ ꝛ cōſuetudie eccl̄ie ꝛ fidei articulis ꝛ huiuſmōi obſuā dis.ꝛ hoc a maioꝛi nō a mioꝛi exigi pōt:ar.xxviij.di.d̄ ſiracuſane vt nō.viij.q.iij.i ſūma.vl̄ dic q̄ hec dictio ſi nō notat hic cōditōeꝫ ſꝫ quādā modificatōeꝫ:ar.ff.de tute.muto.§.ij.ſic p̄oit̄:ex̄ d̄ elec. ſignificaſti.imo nec dicit̄ ꝯditio cū ſbītelligat̄.ff.de ꝯdi.ꝛ demō. cōditōes.ar.ꝫ q꞉ cōditio ē.Nā ſi dico dato illi ſi iurauerit:hoc ē dicere ne dato illi niſi iurauerit.ff.de cō.ꝛ demō.qb⁹ dieb⁹.§.i.io.

ego credo q̄ honeſta ꝛ licita cōditio apponi pōt i collectōe ſp̄ualiūꝫ:vt ex̄ de elec.ſignificaſti:ꝛ ex̄ de ſer.nō oꝛ.eo libentius.b.

m ¶ Priuilegio.vide qualit̄ argumētat̄:ex quo p p̄uilegiū hoc vēdicatur nō ergo de iure cōi hoc pōt vēdicari:quaſi ſimł̄ n̄ pōt qs iuti p̄uile.ꝛ iure cōi:vt.xvi.q.i.hinc ē.ꝛ.ff.ad mūici.l.i.ff.de le.i.ſiqn̄.ſꝫ certe qn̄q̄ꝫ utit̄ qs ꝛ p̄uil̄.ꝛ iure cōi:vt ex̄ de cōſue.cū dilect⁹.nec renūciat qs p̄uilegio milita ri:lꝫ vtat̄ iure cōi:vt.ff.de mili.teſta.l.iij.ſic.ff.de p̄uile.cre.l an̄pe.xxiij.di. q̄ꝫq̄ꝫ.i p̄n.ſic ꝛ iure cōi ꝛ ēt ꝯſuetudini pōt qs iuti:vt ex̄ de cēſi.c.ſopūe. ꝛ.xcv.di.oli.io.ſꝫ certe qcqd dicat iohānes nō d̄r p̄uilegiū de eo qd̄ cōpe tit de iure cōi cū p̄uilegiu ſit lex p̄uata.ſ.di.iij.p̄uilegia.nec illa decre.d̄ cō ſue.cū dilect⁹.ꝯdicit:imo cōcoꝛdat cū cōfirmatio ad p̄uilegiū ꝛ electio ad ius cōe p̄tinere dicat̄:ex̄ de elec.cū inter.ad fi.bar.

n ¶ Omniū.vide q̄lit̄ argumētat̄:ex quo alie eccl̄ie vtūt̄ tali cōſuetudie:er go ꝛ iſta dꝫ vti eadē:ar.ſi.ex̄ de cēſi.ex p̄te.ſed huic argumēto poſſet re ſpōderi q̄ cōſuetudo aliaꝝ eccl̄iaꝝ nō i derogat cōſuetudini iſti⁹:vt.ſ.xij. di.illud.ꝛ ex̄ de capel.mo.dilectus.circa fi.

o Oſtēdi. hoc ē ꝯ tres reglas: vnā ꝙ tenet̃ poſſeſſor dicē titulū ſue poſ‑ſeſſionis. hoc ē cōn id. ij. q. v. §. i. aliā. ꝙ ab eo q ius negat nō regrit̃ ꝓbatō qd̄ ē ꝯ id. ff. de ꝓba. ab ea. tertiā ꝙ accuſatore nō ꝓbāte re⁹ nō abſoluit̃ .vi. q. vl. actor. ſꝫ hoc ē ideo: qꝛ p̃ſūptio cōn ipm̄ facit.

p Nō oſtēdit̃. q eni ꝑuil. allegat dꝫ ꝓbare ⁊ oſtendere: ex̄ de ꝑui. paſtoralis. nullus tm̄ tenet̃ edē niſi illū articulū q facit ad rē: ex̄ de fide iſtru. ꝯtigit. lꝫ al's nēo poſſꝫ iudicare de ꝑui. ſe. ap. ex̄ de iudi. cū veniſſent tm̄ q defēdit ſe ꝑ tale ꝑuilegiū: oꝫ vt illud exhibeat: vt ex̄ de fi. iſtr. accepim⁹. ſic ergo cāonicus q poſſidet duas ꝑbēdas cū de iure non poſſit eas poſſidē ſi ꝯ eū agat̃: ipē tenet̃ ꝓbare q̃lit̃ hēt. ſecus ſi conueniat̃ ſup ꝑma tm̄. dicūt tm̄ gdā: ꝙ canonico idiſſicte icūbit onus ꝓbandi. ſ. iſtitutōez ſuaꝫ ex̄ de ap. ꝑſonas. ar. ex̄ de ꝑcu. ex inſinuatōne ar. ij. q. i. legum.

q Te cōprobes. non ne p̃ſcriptōe poſſꝫ iſte ſe tueri? nō: qꝛ nullū iuſ ꝓditū ē quo talia a talibus talit̃ poſſideant̃ ⁊ qd̄ de iure cōi nō poſſidet̃: nec p̃ſcriptōe acqrit̃: vt hic. ⁊ xciij. di. illud.

r Splēdidi⁹. ſic nihil ē ſplēdidi⁹ i p̃ncipe ꝙꝫ recta fides. C. d̄ ſū. tri. inter claras.

ſ Ex nō ſcripto. ſ. xxv. q. ij. iſtitutōis. ſ. di. i. cōſuetudo.

t Tueri. ſ. di. xi. catholica. ar. ꝯ. So. on⁹ pōt qs iducere ſibi ex ꝯſuetudine: nō honorē viij. q. i in ſcripturis.

a Ratōis ordo. cutinet honor ⁊ onus: vt D. C. I. ra. ar. ad quem ꝑ di. lvi. dn̄s noſter. di. lxxxvi. fratreꝫ. di. xiij. nerui. xl. di. ſn̄ oia. di. xxxv. eccl'ie. nā dic̄ lex ꝙ vtilitas ꝑ dignitateꝫ augmētat̃. ff. de iudi. ſi longius in fi. ff. de dona. filius. §. i.

b Subiectoꝝ. ſ. lxxxvij. di. §. i. ⁊ c. diuine.

c Palliū. vices. per priuilegiū fecerat eum legatū ſuū: ſicꝫ ſuus p̃deceſſor fuerat. vel iō hoc dicit qꝛ oēs vocāt̃ ab eo i ꝑtē ſolicitudis nō i plenitudinē ꝑtātis: vt. ij. q. vi. decreto. vl̄ pri⁹ erat legat⁹ ſꝫ eē deſijt fact⁹ archieꝑs: ar. ff. de arb. nō diſtiguem⁹ . §. i.

d Scriptoꝝ vr̃oꝝ. ordiatū. a ſuis ep̄is. nā hoc ē regulare: vt a ſuis ſuffraganeis cōſecret̃ archieꝑs. lxiij. di. q̃ꝛio. ⁊ pōt ꝑpēdi ex hoc. c. ⁊. ſ. e. qm̄. ⁊. lxiiij. di. qꝛ. qd̄ metropolitan⁹ ēt ſine licēita ſumi pōtificis pōt ꝯſecrari. ⁊ ad papā nō ſpectat vt vr̄ niſi datio pallij. alij dicūt iſtud obtinē vbi metropolitan⁹ hꝫ p̃iatē vl' cū hoc hꝫ ex conſuetudine: hodie tn̄ vult papa ꝙ petatur ab eo cōfirmat'o cum pallio: vt extra de elec. ꝙ ſicut. vt dixi. li. di. c. vlti.

e Atq̃ ꝑuilegia. iſta ꝑuilegia fuerūt ꝑſonalia ⁊ trāſierūt cū ꝑſona. ff. de re iudi. ꝑuil. ⁊ ex̄ de iſti. cū veniſſet. ſꝫ lꝫ trāſeāt cū ꝑſona tn̄ debēt cōcedi ſucceſſori cū petierit. ⁊ fit iuria ei: niſi cōcedat̃ ſibi. bn̄ficiū tn̄ ē ſi ei concedit̃ ff. de aq̄ quo. ⁊ eſti. l. i. §. pe. nā ſi ipetraui vt ducā aquaꝫ de flumine publico ꝑ p̃diuꝫ meū: ⁊ vēdo tibi p̃diū ꝑuilegiū nō tn̄ſit ad te ſꝫ tn̄ ipetrabile ē a te: ⁊ iniuria fit tibi ſi nō cōcedat̃. ſꝫ tn̄ multa pōt iudex ⁊ debet facere ad que cōpelli nō pōt. ff. de iudi. nō gegd. C. quomō ⁊ qn̄ iudex. l. ij.

f In vna.

g Peruenit. ſ. di. x. c. i.

h Per pragmaticū. i. p̃ncipis r̃ſcriptū pragma. n. cā dr̄. pragmatica ſāctio dr̄ cā i ꝯſiſtorio p̃ncipis ventilata corā ꝓcenbus ſacri pallatij. ⁊ cōſtitutio p̃ncipis facta ex cognitōne cāe dr̄ pragmatica ſāctio.

i Vnā. nam ex quo p̃nceps diuidit due ſūt prouincie. ff. d̄ offi. aſſeſ. ſi eadem.

k In vna. qd̄ fieri nō dꝫ niſi excreſcat multitudo ppli: vt ſ. xcix. di. nlli.

l Tale. ar. ꝙ lꝫ p̃nceps legitimet aliquē: ī tn̄ erit legitim⁹ q̄ ad eccl'iam ⁊ ita erit legitimus quo ad vnum forum: nō tamen quo ad aliud.

---

idecori: dū nihil i ep̄ali cēuice ſplēdidius fulgeat ꝙꝫ hūilitas. oꝫ ergo frat̃nitatē tuā ſi honores ſuoſ ſibi qbuſlꝫ argumētiſ ſtabili ꝓpoſuit mēte defēdē: aut generalitatis uſū ex non ſcripto ſeq: aut ex ſcriptis ꝑuilegijs ſe tueri. Q. d̄ ſi poſtreō nihil hoꝝ ē: alijs metropolitāis huiuſmōi te p̃bē uolum⁹ p̃ſūptōnis exēplū. Priuilegia quoq̃ ſemp cū uſu pallij debēt cōcedi. Vn de idē gre. ſlagrio ep̄o

De eodem.

Ratōnis ordo oīo nos admonet: ut cū uſu pallij aliq̄ ꝑuilegia largiri debeam⁹. Sꝫ qm̄ cum honoris augmēto cura quoq̃ ſolicitudis dꝫ excreſcē: ut cultui ueſtiū actōis quoq̃ ornamēta ꝯueniant: oꝫ ut enixi⁹ i cūctis ſtudijs ſe ur̃a frat̃nitas exerceat: ⁊ circa ſubiectoꝝ act⁹ ſit cura uigilās. Idē iohāni ep̄o ꝑme iuſtiniane illirice

Uſus pallij concedat̃: ⁊ antiqua priuilegia innouantur

Palliū uobis ex more tranſmiſimus: ⁊ uices uos ap̄lice ſedis agere iterata inouatōne decreuim⁹. Idē ep̄is epiris.

De eodeꝫ.

Scriptoꝝ ur̃oꝝ iſinuatio fr̄es chariſſimi patefecit andreā nichomediane ciuitatis ep̄m deo ꝓpicio ſolēnit̃ ordiatū: cui palliū nos direxiſſe cognoſcite atq̃ ꝑuilegia cūcta ꝯceſſiſſe q̄ p̃deceſſores nr̄i ei⁹ p̃deceſſorib⁹ cōtulerunt.

In una aūt ꝓuicia duo metropolitani eſſe non debent: ſicut in chalcedonienſi cōcilio legitur ſtatutum eſſe.

Duo metropolitani in una ⁊ eadem prouincia eſſe non debent.

Peruenit ad nos ꝙ qdā p̃ter eccl'iaſticas ordinatōes affectātes potētiā ꝑ pragmaticuꝫ ſacrū unā ꝓuiciaꝫ i duas diuidāt. ⁊ ex hoc iueniāt̃ duo metropolitāi ep̄i i una eadēq̃ ꝓuicia eē. Sta tuit ergo ſācta ſynod⁹ deiceps nihil tale attētari a quolꝫ ep̄o: eos uero q aliqd tale tētauerit cadē d̄ ꝓprio gradu. Acten⁹ d̄ electōe cl'icoꝝ tractauim⁹. Nūc ad ſimoniacoꝝ ordiatōes trāſeam⁹. Et ut facile liq̄at qd ſup hāc hereſim ſāctoꝝ patrū decreuit auctas: cā deducat̃ i mediū: cui⁹ negociuꝫ ⁊ de ſciēter a ſimoniacis ordinatis ⁊ de ignoranter a ſimoniacis conſecratis ⁊ de ordiatōib⁹ que ꝑ pecuniā fiunt: contineat.

Quidā ha bēs filiū obtl'it eū ditiſſimo cenobio: exact⁹ ab abbate ⁊ a fratrib⁹ decem libras ſoluit: ut filius ſuſcipetur: ipō tn̄ bn̄ficio etatis hoc ignorāte creuit puer: ⁊ ꝑ icremēta tēpoꝝ ⁊ officioꝝ ad uirilē etatē ⁊ ſacerdotij gradū ꝑuenit. exinde ſuffragātib⁹ meritis i ep̄m eligit̃: iterueniēte obſeqo ⁊ pat̃nis p̃cib⁹ data quoq̃ pecūia cuidā ex cōciliarijs archiep̄i cōſecrat̃ iſte i antiſtitem neſcius paterni obſequij ⁊ oblatē pecunie. ꝓcedēte uero tꝑe nōnullos ꝑ pecūiaꝫ ordinauit: qbuſdaꝫ uēo gratis bn̄dictōeꝫ ſacēdotalē dedit. tādē apud metropolitanū ſuū accuſat⁹ ⁊ ꝯuict⁹ ſniaꝫ i ſe dānatōis accepit. Hic p̃muꝫ q̃rit̃ an ſit peccatū emere ſpiritualia. Secūdo an ꝓ ingreſſu eccl'ie ſit exigenda pecunia uel ſi exacta fuerit an ſit perſoluenda. Tertio

m Quidā. Quia hic tractat̃ de ſimōia: videam⁹ qd ſit ſimonia. ⁊ vnde dicat̃. qbus modis ꝯhit̃. qs ad accuſanduꝫ vl' teſtificādū i tali criē admittat̃. q̄ pēa iponat̃. q̄ diſpēſatio circa tales admittat̃. Simonia ē ſtudioſa cupiditas vl' voluntas emēdi vl' vendēdi aliqd ſpūale: vt. ſ. e. q ſtudet. nec oꝫ addi vl' annexū ſpūali, ꝓpē illud. c. i. q. iij. ſiqs obiecerit. videt̃ tn̄ ꝙ hoc ſ. dci dꝫ: ar. extra d̄ iure ꝑ a. d̄ iure. lꝫ gdā dicāt iuſp̃onat⁹ ſpūale

an ïgreſſū uel p̄bēdas eccl'ie emere ſit ſimōiacū. Quarto an ſit iſte re⁹ cri ſ qꝺ eo ignorāte pat̄ admiſit. Quito an liceat ei eſſe i eccl'ia uel fungi ea ordiatōe quaz paterna pecūia ē aſſecut⁹. Sexto an illi qui ab eo iā ſimoniaco ignorāt̄ ordiati ſūt: abijciēdi ſint an non. Septio ſi renūciās ſue hereſi ſit recipiēd⁹ i ep̄ali dignitate uel non.

Quod ᵃautez ſpiritualia emere peccatū ſit: ꝓbatur multis auc̄tibus.

Ait enim leo papa.

Simoniaci gratiam non p̄ſtant: quam uendere querunt.

Gratiaᵇ ſiᶜ non gratiſ dat̄ uel acᵈcipit̄ gr̄a nō ē. Simōiaci aūt nō gratiſᵉ accipiūt: igit̄ gr̄az q̄ maxime i eccleſiaſticis ordinib⁹ opatur: nō accipiūt. Si aūt n̄ accipiunt n̄ habēt. ſi aūt n̄ hn̄t: nec gratis nec n̄ gratis cuiq̄ dare poſſūtᶠ qd ergo dant? ꝑfecto qꝺ habent Quid āt habēt? ſpiritūᵍ utiq̄ mēdacij. quomō hoc probamus? q̄ ſi ſpiritus ueritatis teſtanteʰ ipſa ueritate de qua procedit: gratis accipitur. proculdubio ſpiritus mendacij eſſe conuincitur q̄ non gratis accipitur uel datur.

Item grego. ſiagrio ep̄o auguſtudinenſi.

Inaniter ſacerdos dicit̄: q̄cunq̄ ſimoniace ordinatur.

Quicunq̄ⁱ ſtudet precij datione ſacr̄ ordinez accipe: ſacerdos non eſt: ſed inaniter tantum modo dici cōcupiſcitᵏ. Itez in regiſtro.

Spolietur honore: qui eccleſiam per pecuniaz obtinet.

Preſbyterˡ ſi per pecuniaz eccleſiā obtinuerit: nō ſolum eccleſia priuetur: ſed etiam ſacerdotij honore ſpolietur: quia altare ⁊ decimaſ: ⁊ ſpiritumᵐ ſanctum emere uel uēdere ſimoniacāⁿ hereſim eē null⁹ fidelium ignorat.

De eodem

Benedictōᵒ illi in maledictionez conuertitur: qui ad hoc ut fiat hereticuſ promouetur.

Idem in eodem.

Partem habebit cum ſimone: q̄ contra ſimonicos uehemēter nō exarſerit.

Quiſquisᵖ per pecuniaz ordinatur ad hoc ut fiat hereticus ꝓmouetur. quiſquis ergo cōtra ſimoniacā ⁊ neophitoꝝ hereſim ꝓ officij ſui loco uehementer nō exarſeritᵠ: cū eo ſe nō dubitet habituꝝ portionē q̄ prius ꝯmiſit hoc piaculareʳ flagitium. Item gelaſius papa.

Simonis dānatioˢ pariter dantē ⁊ accipientē inuoluit.

Quosᵗ ꝯſtiterit indignoſ meritis ſacr̄a mercatos eē ꝑcio

eē ⁊ male. de fructib⁹ vō nō ē qō: q̄ ēt dari porcis ⁊ vēdi pn̄t: vt extra ne p̄la. vi. ſu. c. fi. dicit ſimonia a ſimone mago: q̄ p̄mo i nouo teſtamēto h⁹ ſceleris auctor extitit. Sicut eni giezi i veteri teſtamēto voluit vēdere ſanitatē naaman: ſic ⁊ iſte voluit emē donuz dei. vn̄ gieziticus ē dicēd⁹ q̄ vēdit gr̄az: ſimōiac⁹ q̄ emit. vn̄ ſimoniaci ſūt appellādi ēptores. Cōtrabit̄ aūt trib⁹ modis: a māu: ab obſego: ⁊ a lingua vt. j. e. ſūt non nulli. ⁊ ꝯbitur qn̄q̄ ex parte dātis: qn̄q̄ ex p̄te accipiētis qn̄q̄ ex vtraq̄: qn̄z ex neutra: ex̄ de ſi. ⁊ ſi qōnes. vt nō. Q.I. j. e. q. v c. i. Admittit̄ autez q̄libet cont̄ ſimoniacū: ſicut in crie leſe maieſtatis. xv. q. iij ſane. ſi tamen clericus accuſatur cū diſtinctione admittitur laic⁹ ſ. bone fame. ꝯ eūz tm̄ ſm̄ diſtictōnē: ex̄ ꝺ ſimo. ꝑ tuas. ij. q. i. ī ꝑmis. ī fi. Imponit̄ aūt eis pena quadruplex: qn̄q̄ excōicatio: qn̄q̄ ī mōaſteriū ꝺtruſio: vt. j. e. repiunt̄. qn̄q̄ ſpoliatio oīuz honoꝝ: vt. xxiij. q. v. de liguribus. qn̄q̄ ꝺpoſitio: vt hic ⁊ in multis capitul. Clerici. n. deponūt̄: vt. j. e. ſtatuim⁹. ⁊ ſūt īfames: vt. j. e. q. iij c. fi. accepta. tenent̄ reſtituere: ex̄ de ſimo. de hoc. j. e. q. iij. ſiqs dator. diſpēſat̄ autē circa tales: qn̄q̄ aūt vt laicā habeant cōionem vt. j. e. q. vij. c. i. ⁊ miniſtrāt qn̄q̄ i miorībus ordinibus conſtitui: vt. j. e. q. v. c. i. quādoq̄ remanēt i acceptis. j. e. q. vij. ſaluberrimū qs aūt valeat diſpenſare: habes. j. e. q. v. c. fi. iohannes.

a Quod āt ſpūalia. Spūalia aūt dicūt̄ trib⁹ mōis: vno modo dicūt̄ gr̄a v̄tutū ⁊ dona dei. hec nō pn̄t emi vel vēdi quātū i eis ē. nō. n. cōferūt̄ niſi gratis. j. e. q. iij. ſaluator. ⁊ h̄ c. i. Qn̄q̄ dicit̄ dignitas ordis ⁊ omē ſacramētū eccl'iaſticum p̄ter mr̄imoniū. Itē ⁊ oia iura eccleſiaſtica ſpūaliū rerū: vt admiſtratōnes: p̄bēde: iuſ deciaꝝ: cimit̄ia: ordo. hec vēdita trāſferūt̄ quo ad characterē tm̄: nō quo ad uite meritū. de facto. n. nō de iure ꝓcedit i talib⁹ vēditio. Qn̄q̄ ipſe res ſacre: vt vaſa ⁊ oia vtēſilia. hec bn̄ vēdūt̄ clericis vel laicis cōflata ⁊ ꝯfracta: vt. x. q. ij. hoc ius. In ſūma ergo ſcias: q̄ ꝓ ſpūalib⁹ icorporalib⁹ qn̄q̄ mun⁹ dat̄ aliqn̄ ꝓ digno nec ē peccatū ſi ē munus a ligua. j. e. filiū. ſz obſequz tēpale dū tm̄ ſine pactōe ex̄ ꝺ cle. nō reſi. de cetero. de ſpūali obſego qn̄ qn̄q̄ dari poſſit nō ē qō ēt ex cōuētōe: ex̄ de p̄bē. ſignificatum imo ſēp p̄miū aliqꝺ debet intuenire ſpūale. ſ. meritū hōis. tal'. n. ſimōia ſpualis nō reprobat̄: ſicut nec vſura ſpal': ar. xxiiij. q. i. aduocauit pecūia āt ꝓ ſpūalib⁹ icorporalib⁹ nūq̄ iteruenire dꝫ: niſi i. v caſib⁹. i mr̄imonio. j. e. q̄cq̄d. ⁊. xxij. q. ij. honorāt̄. i opis ēt q̄s clericus nō dꝫ: vt ſi ſacēdos locat opas ſuas ꝑ ānū: ar. ex̄ ne p̄. vices ſuas. c. vl. xij. q. ij. charitatē. Idē ē ⁊ ſi ſint debite: dū tm̄ ius dicat aliqd dādū: ar. x. q. iij. relatū. ex̄ ꝺ ſimo. cū ſit. Itē ꝓ ſalute eterna ⁊ peccatoꝝ remiſſione: de pe. di. i. medicia xiij. q. ij. anime. Itē ſm̄ quoſdā ꝓ iure ſibi cōpetēte: ne vexet̄ i eo. j. e. q. iij. q̄ſitū. ex̄ de vſur. c. i. ⁊ ex̄ de ſi. dilect⁹. ſpūale aūt ꝓ ſpūali ꝑmutari pōt: ex̄ de re. ꝑmu. ad qōnes. ꝓ ſpūalib⁹ āt corꝑalib⁹ pecuniā dare nō ē ſimōia vt ꝓ calice ꝓ libro: niſi inueniat̄ ꝓhibitū: vt i eccleſia i cimiterio ⁊ chriſmate: vt. j. e. placuit. ⁊c̄.

b Gratia. i. donum ſpūs ſancti vel eccleſiaſtica dignitas.

c Si nō gratis. i. ſine munere aliq̄ nō d̄bito.

d Accipit̄. ar. ꝯ. xxiij. q. iiij. ille gladiū. q̄ ille dicit̄ gladiū accipe q̄ illicite accipit.

e Gratis. i. cū gr̄a. i. cū charitate. i. n̄ ꝯfert̄ gr̄a: niſi gratis ⁊c̄.

f Poſſūt. ar. q̄ēq̄ nō poſſe dare qꝺ nō hꝫ i. q. vij daibertum. ff. ꝺ re. iur. nemo. de cō. di. iiij. q̄uo. j. e. q. ꝑfectōne. de cō. di. iiij. ſolz. ꝯ creditor diſtrabit pign⁹ c⁹ dn̄iuz n̄ hꝫ. vn̄ ar. ꝯ. ff. ꝺ acq. re. do. nō eſt nouū. ⁊ ex̄ de elec. ſuffraganeis. io. So. gn̄ale ē q̄ nemo de iure dare pōt q̄ nō hꝫ: ſz fallit in caſibus. b.

g Spm mēdacij. i. effectū diaboli q̄ p̄r ē mēdacij: q̄ iſti ſūt mendaces cū ſint hētici: ⁊ ois hereticus mēdax ē. j. e. ſiqs inquit.

h Teſtāte. cū ait gratis accepiſtis gratis date ⁊c̄. ar. a ꝯrijs. ꝯria enim ꝯrijs opponūt̄. s. di. ix. c. i. ⁊. xxv. q. ij. deceſſorū. ⁊. xxiiij. q. ij. ſane. ⁊ xxij. di. hoſpitiolū. vi. q. v. delatori. ⁊ ꝺ pe. di. ij. c. ij. ⁊ vide quod nō. viij. q. i. ſciendum.

i Quicūq̄ ſtudz. h̄ q̄ ſola volūtas facit hoiez ſimōiacū: vt. j. e. reperiūt̄ ⁊. q. iij. nō ſolū. ſic̄ ſpes ſola facit hoiez vſurarium: vt. xxiiij. q. iij. c. i. Itē h̄ volūtas ſine effectu iputat̄: ⁊ dicit bazi. q̄ huiuſmōi peccatū ſi n̄ ꝓceſſerit ad actū ſola volūtate deletur: ſicut ea ſola cōmiſſū ē: ar. ex̄ de re. iur. ois. vel itelligr̄ hoc v̄bū ſtudet. ſ. cū effectu. j. xxxvi. q. ij. ſiqs. nō dicam. ꝯ. s. di. li. ſiqs p⁹. ꝯ. s. di. xix. anaſtaſi⁹. s. di. l. is vō q̄ ꝯ. vi. q. i. §. verū. l. di. ſiqs cū. io. So. hodie ſola penitētia ſine reſignatōe q̄ſitoꝝ ſufficit cū ſimonia i aia gerebatur vtrūq̄: vt ex̄ de ſi. b.

k Cōcupiſcit. i. ex ſua cōcupiſcētia ſeqt̄: vt inaniter dicat̄ ſacerdos.

l Preſbyt̄. ſi ſacerdotij. h̄ verū ē ſi i modū accuſatōis ē ꝯuict⁹. ſz ſi in modū exceptōis ſec⁹: vt ex̄ ꝺ accu. ſup his. itē ſi i modū iq̄ſitōis ꝯuicit̄ tūc ꝑuat̄ bn̄ficio ⁊ nō ordine: ex̄ de ſi. dilect⁹. qn̄q̄ ēt nō ꝑuat̄ oib⁹ bn̄ficijs i eo cāu: vt ex̄ de elec. ꝑ iq̄ſitōez. Itē hec vera ſūt q̄ ꝑdit priora bn̄ficia ſi eo ſciente fuerit data pecunia. al's ſine culpa ſua priuaret̄ eo q̄ eſſet legitime adept⁹: vt. xvi. q. vij. iuētū. itē nec ipm bn̄ficiū nec ordinē ꝑdet ſi i fradē ipi⁹ fuerit data pecunia: vt ex̄ de ſi. ſic̄. ⁊. c. nobis. i. q. vi. §. vlti.

m Et ſpm ſanctū. i. ordiez ⁊ alia officia q̄ dona ſūt ſpūs ſācti.

n Simoniacā. ar. j. e. q. iij. altare. j. e. q. q̄cunq̄ ſacros. j. e. q. v. c. i.

o Benedictio illi. ad hoc. i. q̄ ſic honorē accepit hēſiz icurrit. ē. n. cōſecutiuū nō cātiuū: vt di. lxxiij. cōſuluit. vt. iij. q. vij. §. itē. ⁊. vi. q. i. ex merito. ⁊ ē ſi. lex ſubītrauit: vt abūdaret delictū: ſi. C. de obſe. p̄ro. p̄ſt. ſi mānumiſſori. ⁊ h̄. ⁊. ff. ad. l. aq. l. ſi ex plagis. §. i. ſic ⁊. C. de iudi. ꝓperādū i p̄n.

p Quiſqs neophitoꝝ. q̄ a neophito. ſ. a ſimone ortū habuit: vel quia

neophiti ſolebāt dare pecuniam vt cito ꝓmouerent̄:q₂ aliter non poterāt vt.xlviij.di.c.i.

q ❡ Exarſerit.vt.j.e.qcunq₃.z.c.placuit.hoc ver₂ ē ſi pōt ꝓbare illud:al's nō nocet ei taciturnitas:vt.ij.q.vij.pleriq₃.ſ₃ ſi non pōt ꝓbare faciat qd̄ dicit aug.xxij.q.v.hoc videt̄.Itē z ſi ꝓbare pōt z ſi timeat̄ ſcandalū tūc faciat id qd̄ legit̄.xxiiij.q.iij.tā ſacerdotes.xxiij.q.iiij.forte.

ar.ff.pro ſocio.l.i.uel perpetuo.i.continuo.ar.ff.de ſer.vr.p̄.foramen.

a S Iqs ep̄us.hucuſq₃ introduxit capitula de ſimonia que fit ab accipiēte.nunc introducit uſq₃ ad.§.q₂ ergo.capitula ta₃ de accipiēte q̄₃ de dante ordinem uel aliud ſpūale per pecuniam.

r ❡ Piaculare.iō dr̄ piaculare q₂ ſm leges cō paratur ei q morte expiat̄.xv.q.iij.ſane.v.q.vi.delatori z̄c.

q Q Uos.hic vacat ar.a cōtrario ſēſu j.e.q.iij.ſaluator.v̄.qſ qs ꝓpē ſua lucra.ar.j.q.e.ſiqs ep̄us.ar.s̄.di.lxi.miramur.

b ❡ Teſtat̄.actuū apl'o rum:cu₃ dixit pecunia tua tecū ſit in ꝑditōem j.c.px.z.c.q ſtudet.i.

c R Eperiunt̄.velle z ita ſola voluntate ē ſimoniacus.hoc intelligo de voluntate ad actum aliquē exteriorem ꝓducta al's non ē ſuſpenſus ab igreſſu eccl'e.z ſic ēt exaudi.j.e.q ſtudet.z.s̄.e.qcūq₃ xxiiij.di.qñ ep̄us.ex̄ ſ ſimo.tanta.

d ❡ Quia vſitatū.ar.q mos nō excuſat a crie j.e.q.iij.c.fi.ar.s̄.lxiij.di.agathoſa.z.c.q₂.s̄.di.iiij.deniq₃.j.xxxij.q iiij.obijciūt.

e ❡ Succiſū.ꝑ canōes

f ❡ Inijcimus.hoc dic q₂ adijcit penā.vel dic inijcimus.i.inectu₃ eē oſtendimus z̄c.

g ❡ Anathematis.ar.q ipſo iure ſit anathematizatus clericus ſimoniacus.vel dicit anathema ſepatōe₃ a corpore z ſanguine.vñ ſubdit atq₃ ꝑ id eſt z̄c.nam poſtea excōicādus ē.j.e.q ſtudet.z.q.iij.ex multis.quod ē pro quolibet mortali peccato.ſ₃ ad deteſtationē ip̄ius dr̄:q gñalit̄ itelligit̄.hoc tamē ē ſpāle i notorio crie fornicatōis z ſimonie q ſuſpēſi ſūt:vt di.xxxij.§.verū.ſ₃ ar.tñ ē:q ſimoniacus nō ſit ip̄o iure ſuſpēſus:ex̄.e.ex tue.dicas ergo q omnis peccator occultus ſuſpenſus ē quo ad ſeipſum:vt.j.e.ſacerdotes.ſ₃ ſimoniacus ſuſpēſus eſt quo ad ſe z quo ad alios:vt ex̄ de ſi.tanta.z hoc ver₂ ē de illo q emit ordinē.talis.n.penuere nō pōt cū rē furtiuā hēat:vt.xiiij.q.vi.ſi res.

dignitatē ꝯuictos ơ₃ arceri nō ſine periculo tale faciu⁹ ꝑpetrātes q₂ dantē ꝑit̄ z accipientē dānatio ſimonis quā ſacra lectio teſtat̄ inuoluit. I Tē ābro.i li.paſtorali.

Anathematis ſñia dānat̄ q ſimoniace ordinatur.

R Eperiunt̄ q̄₃plurimi negociatione mūeris mercari uelle grām ſp̄s ſācti:dū illi ꝑciū donāt ut pōtificalis ordis ſblimitatē accipiāt:obliti uerbo₂ petri q dixit ad ſimōe₃:pecunia tua tecū ſit i ꝑditionē:q₂ exiſtiaſti donū dei pecunia poſſidere. Proiñ q₂ z uſitatū ē tm̄ malu₃ z maio₂ extat frequēter mucrōe ſucciſū:nos quoq₃ huic uulnēi cācēroſo ignitū qd̄ ſupeſt adhuc inijcimus ferru₃:decernētes oio:ut qcūq₃ deiceps ꝓ accipienda diuini dignitate doni qōlibet ꝓmiū detect⁹ fuerit obtuliſſe ex eodē tpe ſe nouēit anathematis obprobrio ꝑdēnatū atq₃ a ꝑticipatiōe corporis z ſāguinis chriſti alienū exquo illū ꝯſtat execrabile chriſto ꝑpetraſſe flagitiū q ſi aliqs eī⁹ accuſator extiterit illeq hūc ordinē mūerū fuēit datione lucrat⁹ z ſuſcepto honōis gradu ꝑuetur:z i mōaſtio ſb perenni pñia retrudat̄. Illi uero q hac cā mūerū acceptores extiterit ſi clīci fuerint honoris ſui amiſſione mlc̄tent̄:ſi uero laici ꝑpetuo anathemate condemnentur. I Tem ex concilio chalcedonenſi.

Damnat̄ ep̄s qui per pecuniam ordinationem facit.

S Iquis ep̄s ꝑ pecuniam ordinationē fecerit:z ſub precio redegerit ſpiritus ſancti gratia₃ que uendi non pōt:ordinaueritq₃ ꝑ pecuniam pbr̄m aut diaconum uel quenlibet de his qui cognominantur in clero promouerit z diſpenſatore₃ aut defenſorem uel quēlibet q ſubiectus eſt regule ꝓ ſui turpiſſimi lucri commodo:is qui hoc attentare ꝓbatus fuerit:proprij gradus periculo ſubiacebit:z qui ordinatuſ ē nihil ex hac ordinatione nel ꝓmotiōe q̄ eſt ꝑ negociatōne fcā ꝓficiat:ſ₃ ſit alienus a dignitate uel ſolicitudine quam pecunijs acquiſiuit. Siqs uero mediator tā turpib⁹ z nefādis datis ul' acceptis extiterit:ſiqdem clericus fuerit a proprio gradu decidat.ſi uero laicus anathematizetur. I Tem ex octaua ſynodo.

A ſacerdotio ē alienus:q per pecunias ordinat uel ordinatur.

Q Ui ꝑ pecuniam quēcq₃ ꝯſecrauerit:ul' ab alio ꝯſecrat⁹ ē:alienus a ſacerdotio fiat. I Te₃ calixtus papa.

b ❡ Redegerit q̄₃tum in eo ē xlix.di.c.vlti.ff.de recept.l.celſus.de cō.di.iiij.c.q̄ris.

c ❡ Diſpēſatorē.i.iconomū vl' quēl₃ eccl'aſticarum rerū adminiſtratorem vt ꝑpoſitum iconomū z vicedominū vt.s̄.ea.quos conſtiterit.j.e.q.iij.ſaluator.h.

d ❡ Defēſore₃ i.aduocatum vel iudice₃ uel caſtaldu₃.hic collige:q caſtaldiā emere eſt peccatū.nā diſpēſationem religioſe domus emere eſt peccatū.

e ❡ Uel quēlibet.i.archipbrēterū archidiaconum monachū uel quēlibet officio eccleſiaſtico mācipatu₃:vt dicetur.j.e.q.iij.ſaluator.hoc exaudi per id quod legitur.xxviij.q.ij.quidam.in auc.d ſanc.epī.§.ſed neq₃.

b ❡ Cōdēnatū.a ſtatutis patrū ip̄o iure ex genere delicti.iij.q.vij.§.porro.

i ❡ Exquo.quaſi dicat ex eo tēpore ſit excommunicatus:vel ſciat ſe condemnatu₃:ex quo tempore conſtat vobis z cetera q.d.ex eo tempore ſit excommunicatus:vel ſciat ſe condēnatū ex quo tempore perpetrauit crimen.z eſt ſi.in crimine leſe maie.ar.C.ad l.iul.ma.qſqs.v̄.donatōnes z̄c. Et ita illud verbum exquo determinat verbum perpetraſſe.z ſecundum hunc intelllectum etiam occultus ſuſpenſus ē.vel determinat hoc verbu₃ conſtat.tunc eſt ſenſus:exquo conſtat eū ſimoniacu₃:tūc demū erit ſuſpēſus.hoc vltimum dicebat martinus hiſpanus.

k ❡ Extiterit.Hoc verū ē ſi pōt ꝓbare illud al's nō nocet ei taciturnitas:vt ij.q.vij.plerūq₃.ſ₃ ſi nō pōt ꝓbare faciat qd̄ dicit auguſti.xxij.q.v.hoc videtur.Itē z ſi ꝓbare pōt z timeat ſcādalū faciat id quod legit̄.xxiiij.q.iij tam ſacerdotes.z.xxiij.q.iiij.forte.

l ❡ Perpetuo.ſ.quouſq₃ emēdet:ſi ex̄.de cōſti.ex lr̄is.xxvij.q.i.de viduis.ar.ij.q.v.q̄₃to.vel perpetuo.i.perpetua ſeparatione a corpore chriſti.i.uſq₃ad finē uite etiam ſi.ante peniteat.z hoc eſt in criminis deteſtatione₃

f ❡ S₃ ſit.ſ.a prelatura.

g ❡ Uel ſolicitudie.i.adminiſtratione.

b ❡ Mediator.ite₃ nō infamie iſti ꝑcellunt̄:vt.i.q.iij.c.vl.hi oēs ſimoniaci ſunt nec recipiunt ad teſtimonium:vt extra de teſtib⁹ veniens.In alijs aūt cōñctibus nō recipit̄ interuentor i teſtimoniū:niſi de uolūtate ꝑtiū:i auc̄.de teſti.§.qm̄ vero.Nō ergo q i criminib⁹ nō exceptis quicūq₃ admittit̄ ad accuſandu₃ z ad teſtificandum:vt.iij.q.ui.c.i.ar.a cōtrario ſeuſu.nam tm̄ integre fame admittūt̄ in illis.vt ꝓpriam iniuriam nō ꝓſequant̄.iiii.q.vi.oib⁹ in quo caſu non admittent̄ ad teſtimonium:vt ex̄ de teſti.de cetero.z ſm.h.eadem ſeruat̄ regula i exceptis:q₂ nec ad accuſandū nec ad teſtificandū admittunt̄ teſtes:niſi ſint integre fame:niſi accuſat⁹ an ea male extiterit opinionis:ar.ii.q.i.in primis.ſ₃.h.ſecus in exceptis dicit.nā admittit infamē ad accuſatōnem ꝯquēlibet clericū q praue opinionis ē.ar.extra de ſi.c.tanta.ſed nō ad teſtificandum aliqua ꝑeūte ꝑſumptione:ar.ex̄ de ſimo.ſ₃ v̄.ꝑſenti cū alia z̄c.nā teſtes in his criminibus torquēdi ſunt.iiii.q.ii.itē in criminali.v̄.iiē ſi rex exegerit.v.q.v.illi q.in auc̄.d teſti.§.ſi vero ignori.ſ₃ tormenta ſine preſumptione nō ſunt iſligēda:ex̄ de reg.iur.cum in cōtēplat one.ff.de qōnibus.l.i.C.e.ti.milites.§.or.z tñ nō q vbi ēt ꝑeunte ꝑſumptione admittitur crimioſus teſtis in exceptis:nō tñ qlibet:quia non inimicus non conſpirator ex̄ de ſi.licet.heet ibi a₃ei eī⁹ non criminaliter ſed denunciatione:hi ēt exaudi taleo nō fuiſſe admiſſos de rigore iuris:ſ₃ in tēpana

egtatis. pterea ibi accuſatus excipiebat de minorib⁹ criminib⁹ ꝫ cos ꝙ̄ de quo ipſi teſtificabãt maxime cũ de crimine iam eſſent emendati: ex̃ de ſimo. p mas. ꝛ de hoc dixi. ij. q. i. in p̄mis. in fi. xv. q. iij. ſane io.

i Qui p pecuniã. a ſacerdotio cui⁹ noie qlibet ordo eccliaſtic⁹ itelligit̃ p̄ſertim ſacer: vt. ſ. di. lxxxi. ſi qſpiã. xxiij. q. iiij. quiliſarius. vl' et pone a ſacẽdotio. i. ab admiſtratione tpalium.

k Sanctorum.

l Quiſquis ſtudet. caſus: dicit̃ ꝙ ſimoniacus nõ poſſit in ordie remanẽ: ſꝫ tal' a cõione remouendus ẽ. ꝛ ꝙ graue ſit peccatum pbat exemplo giezi ꝛ iude ſimonis: ꝛ exẽplo dñi: q vẽdẽtes eiecit de tẽplo.

m Studet. cũ effectu. verba. n. ſũt recipienda cũ effectu. ff. qd qſqꝫ iuris. l. i. extra de cle. nõ reſi. relatũ. vel ſufficit ꝙ dat opaꝫ

n Ordie. bñ dicit ordie: q̃ ſiqs emit ordinẽ ñ põt diſpẽſare circa ipſũ vt. j. e. erga. ꝛ extra d ſimo. nobis. in fi. niſi a patre ſuo eo ignorãte eſſet emptus ordo: tũc diſpenſari poſſet. j. q. v. c. vlt. ſꝫ ſec⁹ eſt in beneficiorum retentione. cum. n. renunciat qs beneficio empto põt in illo vel in alio tolerari: vt. j. e. q. v. c. i. ꝛ i decre. de ſimo. ex inſinuatione. illa tñ decre. loqtur cũ a p̃re ipõ ignorãte ẽ cõmiſſa ſimonia.

o Permanere. j. e. ſiqs. niſi ex diſpẽſatione. j. e. q. v. p̃ntiũ.

p A cõione. nũqd p ſola volũtate ẽ excõicãdus qs cũ ſit ſimõiacus? certe nõ: q̃ i volũtate nõ ſcãdalizat̃ ecclia niſi pceſſerit i actũ ar. xxiij. q. iij. deus. ꝛ di. xxxij. erubeſcat. ꝛ itellige a cõione. ſ. fideliũ. ab alia ipõ iure ſepat⁹ ẽ ẽt occultus: qd tenẽdũ ẽ: ex̃ de ſi. c. tanta. io. ꝙ forte hodie correctũ ẽ: ex̃ de tẽpo. or. c. fi. b.

q Capitale. i. mortale vel dignũ depoſitione.

r Sanitatis. nũqd ergo licitũ ẽ medico recipe pecuniã p ꝯferẽda ſanitate? ſic: q̃ illud dr̃ poti⁹ honor ꝙ̄ p̃ciũ: vt. xxiij. q. v. nõ ſane. vñ nõ recipit pecũiã p dãda ſanitate: cũ illud ſit grã: ſꝫ p labore ſuo: ſic magr̃ nõ recipit pecuniã p ſcia quã dat: ſed pro labore vel honore: ſicut ppheta recipit: vt. j. e. q. iudices. ſic dñs recipit decimas p honore nõ precio: vt. xvi. q. i. decime.

ſ Judas. ſed nũqd iudas cõmiſit ſimoniã? ꝛ quidem plagium cõmiſit i eo: ꝙ liberũ hoiẽꝫ vẽdidit. ff. ad. l. fa... de pla. l. i. ſimoniam ẽt cõmiſit in eo ꝙ rẽ ſacrã vẽdidit. dicit. h. ꝙ dñs nõ põt vẽdere ſeruũꝫ iam ordinatũ: cõmutare tñ poterit vel alio genere ꝯtcus alienare. qdam tñ dicunt cõñ. vt. h. liij. di. generalis.

t Vẽdidit. nõ ꝙ dicit vendidit: ꝛ tñ qñ iſte exegit munera iã ille grãꝫ fuerat cõſecut⁹. ꝛ ita ẽ ar. cõñ eos q nõ exigũt ante collatõem beneficij ſꝫ p⁹ ar. j. e. eos. ꝛ. q. iij. ſiqs obiecerit. ff. de calũ. l. i. §. q aũt. tamẽ qdã dicũt giezi dãnatũ nõ p vẽditione: ſꝫ p mendacio: quod mihi nõ placet.

Nec ordiari nec pmoueri i ecclia dei per pecuniã aliqs ualet.

Sanctorum patrũ exẽpla ſequẽtes ꝛ officij nr̃i debito inouãtes ordiari queqꝫ p pecũiaꝫ i eccleſia dei ul' pmouẽi auctẽ ſedis aplĩce modis oib⁹ phibem⁹. ſiqs uero i ecclia ordiatõeꝫ ul' pmotõeꝫ taliter acqſierit: acqſita prorſus careat dignitate. Itẽ gregori⁹ nazãzenus.

De eodem.

Quiſquis ſtudꝫ donũ dei p̃cio mẽcari: i ſacro ordiẽ nulla rõe decetero pmãere aut reuocãi poſſe dubiũ nõ ẽ. tal' a cõione oibus mõis abſcidat̃. Nã ſp̃s ſãcti donũ p̃cio cõparari qd aliud ẽ ꝙ̄ capitalẽ crimẽ ꝛ ſimõiaca hereſis? Qd ꝙ̄ deteſtabilit̃ i utroqꝫ teſtamẽto iudicatũ ſit: mltoꝝ exẽplis facile apparet. Giezi eni grãꝫ ſanitatis naaman ſyro uẽdidit. cã dẽ grãm ſanitatis eliſeo uidicãte leproſus fact⁹ amiſit. Judas õmniũ r̃dẽptorẽ uẽdidit: mox laq̃o ſuſpẽſus eãdẽ redẽptoris grãꝫ ñ obtinuit ꝛ merito: q̃ nemo põt retinere qd uẽdidit. Simon etiã mag⁹ cũ eandẽ ſp̃s ſãcti grãꝫ emere uellet: dãnatõis ſñiam a petro audiuit. Pecũia tua tecuꝫ ſit i pditõeꝫ: q̃ donum dei exiſtiaſti pecunia poſſidere: dñs ẽt ut uẽdentes ꝛ ementes hui⁹ gratie exptes oſtẽderet: cunctos alios peccatores p gratiaꝫ in tẽplo dimiſit ſingulariter uẽdẽtes ꝛ emẽtes icrepãs ꝛ flagellãs de tẽplo eiecit: in quo uẽditores ꝛ emptores ſuos grã ſp̃s ſancti ꝯſtat deſtitutos eẽ ꝛ uacuos. quos. n. chriſtus eiecit de tẽplo: nũqꝫ ſp̃us xp̃i ſibi faciet templũ. Itẽ grego.

Simõiaci ſacerdotes eẽ nõ pñt.

Quicũqꝫ ſacros ordies uẽdũt aut emũt ſacerdotes eẽ non pñt. ũde ſcriptũ ẽ: anathema dãti: anathema accipiẽti. hoc ẽ ſimoniaca hereſis. qũo ergo ſi anathema ſũt ꝛ ſãcti nõ ſunt: ſãctificare alios pñt: ꝛ cuꝫ i chriſti corpe nõ ſint: qũo xp̃i corp⁹ tradẽ ul' accipe pñt? q maledict⁹ eſt: bñdicẽ qũo põt? Idem.

De eodem.

Cum liq̃at hãc hereſim ante oĩa radice peſtifera ſurrepſiſſe: atqꝫ i ipã origiẽ ſua aplĩca eſſe deteſtatõe dãnatã: cur ñ cauetur cur nõ ppẽdit̃? q̃ bñdictio illi in maledictõeꝫ ꝯuertit̃: q ad hoc ut fiat hẽticus pmouet̃. Itẽ ambroſi⁹ de myſterijs.

Qui precio ordinat: lepram non officium confert.

Quũ ordiaret̃ ep̃us qd dedit aurũ fuit: qd pdidit aĩa fuit. cum aliũ ordiaret qd accepit auꝝ fuit qd ꝯdit lepra fuit. Itẽ.

De codẽ.

Gratiã cũ ordiareris ñ ſuſcẽpiſti: q̃ gratuito eaꝫ non meruiſti. Itẽ de giezi.

De codẽ.

Jto turpẽ ſeq̃t lepra mercecedẽ: ꝛ pecunia male queſita corp⁹ aiamqꝫ ꝯmaculat. uides q̃ facto auctoris ſucceſſio damnat̃ hẽdis. iexpiabilis ẽ. n. culpa uẽditi miſterij: ꝛ uindicta grẽ celeſtis trãſit i poſteros. Deniqꝫ moabite ꝛ ceteri nõ itrabũt eccleſiã dei uſqꝫ i tertiã ꝛ quartã generatõeꝫ

u Pecunia tua. hoc in deteſtatione crimis dictũ ẽ. i. q iiij. §. ecõñ. ar. cõñ.

x Dimiſit. ar. exp̃ſſuꝫ ꝯ hazi. dicẽtẽ ꝙ qlibet p peccatũ mortale erat p̃uatus ab itroitu eccleſie: ar. de pe. di. i. ſanctus ſacerdos. xxxiij. q. iiij. vir cũ ppria. nam dñs ſolos ſimõiacos de corpore ecclie eiecit relictis alijs peccatoribus. intellige tñ hoc de illis q ſimoniaꝫ cõmitunt in ordine accepto ſꝫ auctas generalit̃ loq videat̃. vñ dic cũ. ba. ꝛ m. ꝙ nec talis ſimoniacus nec publicus fornicator dꝫ eccliam añ penitẽtiã intrare. de hac materia notaui. xxxiij. q. iiij. vir cum ppria. io. Jo. tñ dicit qd ẽt mihi ſepe reſpondit: ꝙ peccator qlibet ꝛ ẽt excõicatus põt intrare eccleſiam cã orandi: dũmõ nõ interſit diuinis officiis: cũ nõ iueiat phibitũ: ex̃ de ſen. ex. nup. b.

a Quicunqꝫ. ſacerdotes. q̃ ſi p penitentiam reconcilient̃ qd tamẽ p pecuniã acqſierũt retinere non pñt vel quantum ad imprecationũ effectum.

b Vñ ſcriptũ ẽ. q ... fert alijs vl' accipit ab alijs vt ordinet̃: excõicatus ẽ hic ꝛ. j. e. platuꝫ.

c Hoc ẽ ſimoniaca. i. ſic dare vel accipere ſimoniaca hereſis eſt.

d Tradere. i. digne exercere officium ſacerdotis.

e Cum liqueat. añ oĩa. ꝯ de cõſe. di. ij. prima. ſꝫ hoc verum eſt poſt reſurrectionem: vl' ante. i. p̃ omnibus alijs.

f Origie. hoc verũ ẽ quo ad nouũ teſtamẽtũ. nã iudas añ ꝯmiſit. vl' dic ſatis fuiſſe in origine: q̃ ꝙ̄ cito hoc fecit fuit dãnatus ſtatim. j. e. cito.

g Cum ordinaret̃. lepra. i. peccati vulnere ſe ifectum reddidit.

h Gratiã. nõ meruiſti. ar. xxi. q. iij. c. vlt.

i Jto turpẽ. iexpiabil' ẽ. quo ad ordis executionẽ. vl' dic ꝙ in deteſtatõem cris dr̃. ꝛ ſicut culpa diſcordie: q̃ forte nec paſſione purgat̃: vt. ſ. di. xc. neqꝫ ad caim. vl' q̃ penitet vſqꝫ ad mortẽ: vt. j. e. ſiqs.

k Deniqꝫ moabite. iſti moabite ꝛ amonite idolatre erant: ꝛ cũ redirẽt filij iſrael de captiuitate egyptiaca: ꝛ ſcirẽt iſti ꝙ ſitiꝫ patiebãt̃: obuiauerũt eis cũ pane ſine potu ducẽtes balaan ſecũ ariolũ vt eis malediceret. ppt qd peccatũ p̃cepit dñs: ne eos ſacros pſelitos recipent i ecclia dei vſqꝫ in ſeptimã generatõeꝫ: ſꝫ ſm aliã trãſlatõnẽ dicat̃ vſqꝫ in. x. ſꝫ nõ ꝯdicũt ſibi

nā deſcēdētes ꝑ ſexū maſculinū nō recipiūt vſqꝫ i ſeptimā: ꝑ femininum vſqꝫ in .x. ſꝫ hebreus dixit: ꝙ nihil aliud erat recipe eos ad ecclīam dei: niſi dare eis nuptui filias ſuas. oſtiariam de illis moabitis hēs .xxxv. di. c. ſexto die.

l ¶ Uſqꝫ in tertiā. ſ. niſi hēant fidē trinitatis ⁊ quattuoꝛ genera virtutū vel quattuoꝛ euāgelioꝝ.

m ¶ Multiplicis. ar. culpā vel dolū purgari ꝓceſſu tpis: vt. ij. q. i. i ꝓmis. xxxv. q. ix. de gradib⁹. ff. de here. vel ac. ven. l. venditoꝛ. ff. d ac. ⁊ obli. is q. ex de fil. pſ. per totū. ex q ma. acc. poſ. iſup. ar. ꝫ. j. e. vētū ff. de po. l. i. §. ſi rē. ff. d cōdi. fur. l q furtū. ⁊. l. vlt. ſꝫ rei veritas ē ꝙ lꝫ nō poſſit purgari ꝓceſſu tpis quo ad pſentez caſū: purgaꝛ ꝑ eccleſie diſpēſatōez: vt. xxiij. q iiij. ipſa pietas. ꝟñ vſu ſ Cōpoſito late fetenti q ſo cibare. Qui putas excluſū crimen ꝑ tpis vſum.

n ¶ Et quartā. nō ꝓſequtur ābꝛoſi⁹ nr̄az inṫptatōez: ſꝫ. lxx. inṫptū. vel dic ꝙ refert ſe hic ad myſticū itellectū. i. donec hēat fidē trinitatis ⁊ quattuoꝛ euāgelioꝝ.

o ¶ Durioꝛ. ⁊ qs dubitat ſceleratī⁹ eē ꝯmiſſū qd duri⁹ ē vīdicatum: vt. j. xxiiij. q. i. nō affeꝛam⁹. i fi. qd ꝑpetuū ē: lꝫ ⁊ ꝓpꝛie vxoꝛis interfectoꝛ grauius puniaꝛ vt. j. xxxiij. q. ij. admonere qꝫ matricida. xxxiij. q. ij. latoꝛē. qd tñ ſpale ē ⁊ ob frequētē cām factū ⁊ ob ꝓnā in vxores ſuas maliciā refrenādā. talia qꝛ ſūt ſpalia ad cōſequētiā trahi nō debēt. io. vt. xxvij. q. i. nuptiarum. ⁊ di. xxvij. ſi vir.

p ¶ Preſerti. reſpicit id quod dixerat durioꝛ. vel incipit ibi verſus ⁊ reſpicit ad lr̄am ſequētem. ſ. cur ergo.

q ¶ Per lauacri. ſine q nemo habet vitā eternam: niſi pꝛo chꝛiſti nomine quis fuerit baptizatus ſanguine: vt. xv. q. i. §. vt itaqꝫ. de con. di. iiij. c. firmiſſime.

r ¶ Ut vicioꝝ. ſophiſtice argumētaꝛ. nā idē ē i idolatria ſed in pdictis nō conſiderat niſi literalē intellectum.

Q Ui pfectōez. plenitudinē. i. executionē oꝛdinis. hic interſerit magr̄ de oꝛdinib⁹ hereticoꝝ. Sꝫ qcqd io. fauē. ⁊ alij de hac materia. dixerint: iſtud ē tenēdū: ꝙ qlibet epſ ſiue catholic⁹ ſiue heretic⁹ ſiue i ecclia ſiue ex cōferat oꝛdinē: dū tñ cōferat ſecūdū formā ecclie: ⁊ recipit oꝛdinat⁹ oꝛdinē: licet nō recipiat executionē oꝛdinis. ſilr̄ ſi talr̄ oꝛdinati alios oꝛdinēt idē ē ⁊ ſic in infinitum: vt. j. e. ꝙ qdā. ix. q. i. oꝛdinatōes. Idē dico de cōficiēdo coꝛpoꝛe xp̄i. j. e. dn̄s declarauit. ⁊. c. nō nocet. j. de cō. di. iiij. nō i nobis. loqtur ergo ꝑncipiū capl̄i de his q in forma ecclie receperūt oꝛdinem

tādiu uidelicꝫ ut ſimplicius iṫpꝛtemur: donec culpā auctoꝝ multiplicis ſucceſſio generatōis aboleret. Sꝫ cū illi q i deū idolatrie erroꝛe deliqrūt: i tertiā ⁊ quartam generatōez uideāꝛ eē mulctati: ꝑfecto durioꝛ eē uidetur ſn̄ia qua giezi ſemē uſqꝫ i eternuꝫ ꝓ cupiditate hn̄di pꝛophetica auctoꝛitate dānaꝛ: pſertiꝫ cū dn̄s ieſus xp̄s ꝑ lauacri regeneratōez oib⁹ remiſſionē dedit peccatoꝝ. Cur ergo giezi ſemē ieternuꝫ dānaꝛ niſi ut uicioꝝ magis qꝫ generis ſemē ſectatoꝛes itelligas. ſic. n. q filij ꝓmiſſionū ſunt exiſtianꝛ i ſemē bonū: ita ēt q erroꝛis ſūt: exiſtianꝛ i ſemē malū. Nā ⁊ iudei ex pr̄e diabolo ſūt ñ utiqꝫ carnis ſucceſſione ſꝫ cris. ergo oēs cupidi oēs auari giezi lepꝛā cuꝫ diuitijs ſuis poſſidēt: ⁊ male q̄ſita mercede ñ tā pr̄imonij facultatē qꝫ theſauꝝ criminuꝫ ꝯgregauerūt etno ſupplicio ⁊ bꝛeui fructu. Quia ergo auctē leonis pape ſimōiaci nō niſi ſp̄m mēdacij accipiūt: ꝫ greg. apd ſimōiacos ſacerdotiū ñ ſubſiſtit. bn̄dictio coꝝ i maledictōem ꝯuerteꝛ. apud eos manet anathema dādi ⁊ accipiēdi cū ſācti ñ ſint nec i chꝛiſti cōſtituti coꝛpoꝛe cum ſint maledicti: nec ſāctificāe alios pn̄t: nec coꝛp⁹ chꝛiſti tradē uľ accipere: nec bn̄dicē alijs ualent. ꝫm ābꝛoſiū uēo anathematis oppꝛobꝛio cōdēnāꝛ atqꝫ a ꝑticipatione coꝛpis ⁊ ſāguinis xp̄i alienāꝛ cuꝫ accipiaꝛ auꝝ ⁊ lepꝛa deꝛ: cū inexpiabilis ſit culpa uēditi myſterij ꝫm chalcedonēſe ꝯciliū ex tali oꝛdiatōne nihil ꝓficē iudicāꝛ. ꝫ gelaſiū ſimonis dānatōe iuoluūꝛ: ꝫm greg. nazāzenuꝫ i ſacro oꝛdie ꝑmanere aut renouāi nulla rōne pn̄t. ab heliſco lepꝛa ꝑfundūtur. a petro i ꝑditōe dānāꝛ. a chꝛiſto uero d tēplo eijciūꝛ. Quid aliud ſimōiac⁹ ſimōiaco i ſua oꝛdinatōne pōt ꝯferre: niſi qd inocēti⁹ d ceteris hereticis teſtaꝛ dicens.

Qui ſpus pfectōem nō hn̄t: ip̄az dare nō poſſunt.

Q Ui pfectionē ſp̄s ſācti quaz acceperāt ꝑdiderūt nō dare ei⁹ plenitudinē pn̄t: q maxie opatur i oꝛdiatōib⁹ quā ꝑ ſuā ꝑfidiaz ꝑdiderūt. Et iteꝝ: q honoꝛē non habuit: honoꝛez dare nō potuit. nec aliqd ille accepit: qꝛ nihil erat i dāte. ſꝫ dānatōem quaz habuit per pꝛauam man⁹ impoſitionem dedit. Idem.

Simoniacus per pꝛauā manus impoſitionem nō bn̄dictionē ſed damnationem pꝛeſtat.

U Entū ē ad tertiā q̄ſtionez q ꝓ ſui difficultate longioꝛem exigit diſputatōez. cū nos dicim⁹ ab hereticis oꝛdiatos uulneratū ꝑ man⁹ ipoſitōez hr̄e caput: ubi uulnus ifixū ē: medicīa ē adhibēda q poſſit recipe ſanitatē: q ſanitas p⁹ uuln⁹ ſecuta ſine cicatricē eē nō potit. Atqꝫ ubi penitētie remediū neceſſarium ē illic oꝛdinationis honoꝛē locū hr̄e nō poſſe decernim⁹. nā ſicut legiꝛ: q tetigerit imūdū imūdus erit; quomō ei tribueꝛ ꝙ mūdicia ⁊ puritas cōſueuit accipe? ſꝫ ecclīa aſſerit euꝫ q honoꝛē amiſit: honoꝛē dare nō poſſe. nec illū aliqd accepiſſe: qꝛ nihil i dāte erat qd ille poſſet accipe: acqeſcim⁹ ⁊ ueꝝ ē certe: qꝛ qd nō habuit dare nō potuit. dānationem utiqꝫ quā habuit ꝑ pꝛauaꝫ manus impoſitionem dedit. ⁊ q particeps factus ſit dānationis quō honoꝛē debeat accipe: iuēire

Secūda ꝑs de illis q ex formā. illi nihil recipiunt nec aliqd ꝯferūt qꝛ nemo dare pōt ⁊c: vt. ſ. c. i. ⁊. j. q. vij. daibertum.

a U Entū ē. tres nāqꝫ macedones ep̄i: qb⁹ hec ſcripſit Inno. inter alia fecerant qōnes. Prima erat vtrum qs ducens viduā in vxoꝛē poſſit ꝓmoueri. vel fact⁹ clericus ꝓpter hoc deberet deponi cuius determinationē ponit. ſ. di. xxxiiij. ſiqs viduam. Secunda erat vtrum dicendus eſſꝫ bigam⁹ q ante baptiſmū vnā poſt baptiſmū habuit alteraꝫ cui⁹ determinationē ponit. ſ. di. xxvi. deide Tertia q̄ſtio erat: an remaneant clerici. i. an characterē recipēt ab hereticis oꝛdinati. vel an deberēt ad vlteriora ꝓmoueri.: dicit ꝙ nūqꝫ.: hanc in hoc c. explicat.

b ¶ Pro ſui difficultate. ꝙ fuit q̄ſitū: ſi oꝛdinati ab hereticis accepiſſēt honoꝛē ⁊ ſi ad ecclīaꝫ reuerſi recipianꝛ i honoꝛē clicatus.

c ¶ Uulnera. ī. i. capitalem ⁊ ſacramentaleꝫ dignitatē cum vulnere. i. cuꝫ dānatione ſuſcepta tenē.

d ¶ Caput. id eſt aiam. nam ⁊ aia pōiꝛ pro homine: de cō. di. v. ne tales.

e ¶ Uuln⁹. vbi n. malū contingit ⁊c. ij. q. i. ſi peccauerit.

f ¶ Medicia. hoc vr̄ ſic exponendū. i. ne iterādū ē i his ſacramētū. j. e. q. vl. ꝑ illicitā. hoc. n. videꝛ itelligēdū cū obmiſſa fuit forma: ar. i. q. vlt. daibertum. vbi hoc inducīꝛ.

g ¶ Cicatrice eē. qꝛ ⁊ ſi peniteāt: tamē irrĺaritas manet q nō aboletur ꝑ penitētiā: vt. xxv. di. ꝑmū. ⁊. l. di. illō. ⁊. i. q. vij. ſiqs oēm.

h ¶ Habē. j. xxiij. q. iiij. ip̄a pietas. ꝫ. ſꝫ ibi de oꝛdiatis a catholicis ⁊ poſt i hereſim labētibus. hic de his qbus heretici man⁹ ipoſuerunt. vel hoc de rigoꝛe: illud de miſericoꝛdia.

i ¶ Quomō ei tribueꝛ. ar. ꝙ vxoꝛ nō teneꝛ reddere debitū viro lepꝛoſo: ar. ꝫ. xxxij. q. vij. oēs. ⁊. q. v. ſiqs vxoꝛem. vide de hoc ca. itādū: ex de cōiu. le. c. i. ⁊. ij.

k ¶ Accepiſſe. alias accipe. ⁊ ſupple: ⁊ io nō dꝫ ei nocere qn oꝛdinari poſſit: quaſi dicat id qd nihil ē nō dꝫ pſtare ipedimētū: vt extra

urepa.qd aūt ī fi.ſed hoc fallit:ex̄ de ſpon.c.ad audientiam.
¶ Dānatōez.i.ſacramētū qḋ dānabilit̄ habuit:dānabilit̄ dedit ⁊
⁊ ita factus ē ꝑnceps dānationis.ꝫ.e.q.vij.ſiqs.ꝫ.e.q.iiij.§.cū er
go.ꝫ.de ꝯſe.di.iiij.ab antiqua.
m ¶ Nō poſſum de mero iure.nā ex diſpēſatione poſſū.i.q.vl.cō
uenietib⁹.

vt pecūia iſūdat̄ ſp̄s ſāct⁹. Jn hoc facit ad ꝓpoſitū gratiani:q2 dicit nō ē
tibi ꝑs i hac fide:⁊ ita ifidel̄.ꝗ hereticus.⁊ ſic exaudi.c.ſequens ⁊c̄.
d ¶ Qḋ purā.q̄ ēt ad actū ꝓgreſſa ē:de pe.di.i.c.ſicut ēt ſi ñ ꝯtingat.
e ¶ Fidei.⁊ in hoc facit ad ꝓpoſitum.
f ¶ Elm oīs.auaricia.iō dr̄ auaricia ſpālr̄ ſuitus idoloꝝ:q2 tāq̄ꝫ deo exhibet auarus nummo reuerentiam.ꝫ.xi.q.iij.pauper.

n ¶ Dicit̄.i.ob
ijcit̄.⁊ h̄ erat
ſcḋa obiectio
q̄ fiebat inocē
tio pzima fuit
ibi: ſed cōtra.
o ¶ Bn̄dictōe.
q̄ ē cū heretic⁹
rediēs recōcili
at̄ eccl̄ie:vel q̄
erat ſm illoſ ꝯ
quos h̄ agit in
nocēti⁹:qñ re
uertētes ad ec
cleſiā ite ꝝ oz
dinant̄: vl̄ q ñ
cūq̄ꝫ aliqs oz
dinat̄.b.
p ¶ Sꝫ nr̄e.ſ.
occidentalis.
hec ē tertia rō.
q ¶ Lex.i.ꝯſue
tudo.C.ḋ emā
ci.l.i.alibi pōi
tur ꝓ regula.ꝫ
e.q.vij.c.ij.ali
bi pōit̄ ꝓ rōe
i.di.conſuetu
do.ā.di.xxxi.
nicena.
r ¶ Per man⁹
poſitionez.q.
d.nō ſolū q ab
hēticis ozdia
ti ſūt:ſꝫ ēt qui
apud eos ba
ptizati ſūt tātū
ita ꝙ nō ozdia
ti:vt.ꝫ.e.q.vij.
q in qualibet.
ſ ¶ Uel exigu
um.ſec⁹ i oziē
tali eccl̄ia que
illos ꝑ vnctio
nē chziſmatis
refozmat:vt.ꝫ.
de cōſe.di.iiij.
ab antiq̄.ꝫ.e.q
iiij.placuit.ꝯ.
ſꝫ ibi de infāti
b⁹:hic de adul
tis ⁊ diſcretis
t ¶ His ita.di
ctis a ſe.nā ſi
bi ipſi oppōit
ꝑꝑ ꝯparatōez
int̄ ſimōiacos
⁊ hēticos i.§.
q2.i fi.⁊ ita ſb
altnatōe veni
at [illegible] ad.§.
con[illegible]ergo.

nō[m] poſſū.ſꝫ dr̄[n] uera ⁊ iuſta ſacer
dotis bn̄dictio auferre pōt ōe ui
ciū qḋ a uicioſo fuerat iiectuꝫ:er
go ſi ita ē applicet̄ ad ozdiationē
ſacrilegi atq̄ꝫ oiuꝫ criminum rei
q2 benedictōe[o] ozdiatōis cria uel
uicia putet̄ auferri null⁹ pn̄ic lo
cus ſit:q2 pōt id p̄ſtare ozdiatio
qḋ lōga ſatiſfacio pzeſtare cōſue
uit.ſꝫ[p] nr̄e lex[q] eccl̄ie uenietib⁹ ab
hereticis q tūc illic baptizati ſūt
p[r] man⁹ ipoſitōez laicā tm̄mō tri
buere cōionē ꝯſueuit:nec ex his
aliquē i cl̄icat⁹ ozdinē uel[s] exiguū
honozē ſurrogare. Sed obijcit̄
alij hētici a fide exozbitāt:ſimōia
ci āt ⁊ ſi grāꝫ ſp̄s ſācti uenalē pu
tāt:tamē a fide alieni nō ſūt.atq̄ꝫ
iō ꝙ ab inocētio ō ceteris hēticis
decernit̄:nō ualet de illis ꝯſequē
ter itelligi. His[t] ita reſpondet̄.ſi
mōiaci ⁊ ſi fidē tenē uideāt̄:ifide
litatis tn̄ ꝑditōi ſubijciūt̄. Un
de beat⁹ ambzoſius in p̄mo libzo
de penitētia ad nouatianum ſcri
bēs dixit.

Simōiaci fidei itegritatē ñ hn̄t.

PEtrus[a]:cum ſimō magice ar
tis conſuetudine depzauat⁹
putaſſꝫ ꝙ grām xp̄i p[b] ipoſitōem
man⁹ ⁊ ifuſionē ſp̄s ſācti pecunia
cōpararet:ait:nō ē tibi ſozs neq̄ꝫ
ꝑs i[c] hac fide:q2 coz tuū ñ ē rectū
apud deū.uideſ ꝙ hūc magica ua
nitate blaſphemātem i ſp̄u ſācto
apl̄ica aucte ꝯdēnat:⁊ eo magis
ꝙ[d] purā ꝯſciaꝫ fidei[e] nō habebat.
Item grego.in regiſtro.

Simōiacus infidelis eē ꝓbatur.

QUam oīs[f] auaricia idoloꝝ[g] ſit
ſuit⁹:qſqs hāc ⁊ maxie i dā
dis eccl̄iaſticiſ ⁊ honozib⁹ uigilāt̄
nō p̄cauet:infidelitatis ꝑditioni[h]
ſubijcit̄[i]:ēt ſi tenē fidē uerbiſ quā
negat facto uideat̄. Itē ex epl̄a
tharaſij ꝯſtātinopolitani ep̄i miſ
ſa pape hadriano.

Simoniacoꝝ hereſis ceteris dā
nabilioz eſſe probatur.

EOs[k] q per pecunias man⁹ im
poſuerūt ul̄ iponūt petr⁹ diuinus
apl̄s:cui⁹ cathedrā ſoztita ē ſācti
tas ur̄a:tāq̄ꝫ ſimonē magū depo
nit. Tolerabilioz ē.n.macedonij
⁊[l] eoꝝ q circa ipm̄ ſūt ſp̄s ſancti i
pugnatoꝝ ipia hēſis. Jlli eni cre
turā ⁊ ſuū dei p̄ris ⁊ filij ſpm̄ ſā
ctū delirādo fatētur. iſti uero eū
dē ſpm̄ ſāctū efficiūt ſuū[m] ſuum.
Dis.n.dn̄s qḋ hꝫ ſi[n] uult uēdit:
ſiue ſeruū ſiue aliqd aliud eoꝝ q̄
poſſidet. Silit̄ ⁊ q emit dn̄s ei⁹
uolēſ eē qḋ emerit ꝑ p̄ciū pecūie[o]
illud acqrit.ita ⁊ hi q hāc iniquā
actionē opant̄.detrahūt[p] ſp̄ui ſā
cto eq̄lit̄ peccantes his q blaſphe
mauerūt:dicētes chziſtū in belſe
buch eijcē demonia.atq̄ꝫ ut ueri⁹
dicam⁹ iude cōpant̄ ꝓditozi:q iu
deis occiſozib⁹ xp̄m uēdidit.cuꝫ[q]
ergo ſp̄ūs ſcūs ꝯſubſtantialis ſit
chziſto eiuſdē ipſi poztiōis erūt
⁊ ꝓculdubio i eis nō ē grā ſp̄s ſā
cti.i.ſacerdotij ſāctitas.nā qḋ ñ
acceperūt ñ hn̄t.ait.n.petr⁹ ſimo
ni:nō ē tibi ꝑs neq̄ꝫ ſozs i ſmone
iſto:q2 exiſtiaſti donū dei pecūia
poſſideri.nā ⁊ uigeſimuſnon⁹ ca
nō ſāctoꝝ[r] apl̄oꝝ ⁊ act⁹ eozūdeꝫ
⁊[s] tti⁹ ⁊ quart⁹ liber regū alienuꝫ
omnino a ſacerdotio ꝓnūciāt eū
q aliqñ dederit ul̄ accepit pecuni
am i aliquo tp̄e ſiue āte man⁹ im
poſitionē ſiue p⁹.accipe[t].n.eſt qñ
cunq̄ꝫ accipe[t]. Itē ex ꝯcilio bza
carenſi ſecundo.

Et q dat ⁊ q accipit:ut ozdies ſa
cri p̄ſtētur:anathema ſit.

PLacuit[a] ut de ozdinatōe cleri
coꝝ ep̄i munera nulli ſnſcipi
ant:ſꝫ ſic ſcriptū ē qḋ gratis do
nāte deo accipiūt:gratis dēt:nō
aliquo pzecio dei grā ⁊ impoſitio
manuū uenūdet̄:q2 antiq̄ diffini
tio patrū ita de eccl̄iaſticis ozdia
tōib⁹ ſtatuit dicēs:anathēa ſit dā
ti ⁊ accipiēti:pzoptea q2 mlt̄il ſce
lerib⁹ aliq̄ꝫti obzuti ſācto altario i
digne miſtrātes hoc nō teſtimōio
bonoꝝ opuꝫ:ſꝫ ꝓfuſione muneꝝ

g ¶ Idoloꝝ.ar.vi.q.i.
quero.
h ¶ Perditōi.⁊ ita eſt
heretic⁹ ſm ꝓpoſitum
gratiani.
i ¶ Subijcitur.potius
n.vocat̄ q̄ꝫ ſit.ꝫ.xxiiij.
q.ij.ſane.⁊.ꝫ.xxij.q.v.
cauete.viij.q.i.ſciendū
ꝫ.xxiij.q.iiij.forte.io.
k ¶ EOs.diuinus.in
hōa ſignificatio
ne a deitate ſumit̄:nō
a diuinitate vl̄ diuiatio
ne:vt.ꝫ.e.nunq̄ꝫ.
l ¶ Et eoꝝ.i.ſeq̄ciū ei⁹.
m ¶ Efficiūt.ſ.q̄ꝫtū i ſe
ē ſicut emē ⁊ vēdē di
cūt̄.ꝫ.q.iij.ſaluatoz.b.
n ¶ Si.vult.nihil.n.taꝫ
ꝯſonū ⁊c̄:iſti.de re.di.
§.ꝑ traditōeꝫ.C.de ꝯ
hē.emp.dudū.i fi.niſi
vbi lex ihibet.ex̄ de iu
repa.de iure.C.ḋ reb⁹
alie.l.vl.imo ⁊ qñq̄ꝫ cō
pellit̄ vēdē.C.de cōi ſ
uo ma.l.i.ff.de relig.ſi
qs ſepul.⁊.ff.cōi.di.l.i
§.vl.emere aūt nō ꝯpel
lit̄ qs.C.ḋ iur.dl̄i.nec
emere.ar.ꝯ.C.ḋ dona.
ſancimus.
o ¶ Pecunie.nā p̄ciuꝫ
i pecunia numerata cō
ſiſtit:iſt i.de ēp.⁊ vē.§
itē p̄ciū.ar.ex̄ de reꝝ ꝑ
mu.ad qōnes.n.ī vbi
aliud ꝓ alio datur in
ſp̄e ꝑmutatio ē.ff.de ꝯ
hē.ēp.l.i.ſed tn̄ h̄ ēptio
large ⁊ pecūia ſilit̄ lar
ge accipit̄:vt.i.q.iij.ꝑ
totum.
p ¶ Detrahūt.ſic.n.iu
dei miraculoꝝ opatio
nē tribuebāt diabolo q̄
ꝑ ſpm̄ ſanctū fiebat:ita
iſti ozdines q ſūt dona
ſp̄us ſancti ꝑ diaboluꝫ
ſibi acqrunt.
q ¶ Cū ergo.meli⁹ dice
ret cuꝫ.n.⁊c̄.ſm qḋ p⁹
ſeq̄t̄ i lr̄a.
r ¶ Sāctoꝝ.q̄ ſic ſe hꝫ
ſiqs ep̄us p̄ſbꝛ aut dia
conus obtinuerit ꝑ pe
cuniā dignitatē.⁊ ipſe
⁊ ozdinatoz ei⁹ modis oīb⁹ a cōione abſcidāt̄:ſicut ſimon magus a petro

a ¶ PEtrus.depzauat⁹.ſilit̄ dicit.c.de ſaule.ꝙ depzauat⁹ cā pecca
ti ad ſe trāſtulit qḋ p̄dānauerat.xvi.q.v.nec mix.
b ¶ Per ipoſitionē.ſ.vt qcūq̄ꝫ iponeret manū acciperet ſpm̄ ſāctuꝫ
⁊ ei infunderet ſpiritus ſanctus.
c ¶ In hac fide.ſ.nr̄a catholica.ſꝫ i actib⁹ apl̄oꝝ hētur in ſermone
iſto:vt.ꝫ.e.eos q.vn̄ p̄t dici i hac fide tua.i.i eo ꝙ credis obtinē.ſ.

s ¶ Et tertius.vbi dr̄ de hieroboā:ꝙ qcūq̄ꝫ volebat iplebat manū ſuā ⁊ fie
bat ſacerdos excelſoꝝ ⁊ ꝓpter hāc cām peccabat dom⁹ hieroboā ⁊ vl̄ſa ē
⁊ deleta de ſuꝑficie terre.
t ¶ Accipe.ar.i electionib⁹ ⁊ i alienatōib⁹ vt firme ſint fieri ex cōſēſu p⁹ ſe
quēte ſic ex p̄oz.ꝫ.xxix.q.i.§.his ita.ꝫ.xvi.q.i.c.vl.⁊.q.vij.decimas.⁊c̄.⁊
c.eccl̄ias.ex̄ de iurepa.cura paſtozal̄.ar.ꝯ.xxiij.di.c.vl.

s Accipe. ſilit ipedē ē qñcūqꝫ ipedē: vt. j. e. q. iij. ſaluatoꝛ. ⁊. j. e. ſiqs ꝓben das. ⁊. c. ſiqs obiecit. ⁊ ē ſi. ff. de calū. l. i. §. qđ aūt. Eſt ergo ſimoniacus q rōe ꝯdis vel bñficij collati aliqđ mun⁹ dat: vt dixi ꝺ giezi. ſ. e. q ſtudꝫ io. accipe: nullus eēt q vellet ſimoniā cōmittē. vel iō fore: qꝛ q̄ꝫto qs minus accipet tāto min⁹ peccaret ſm qđ ꝺr de abigeo. minus eñ punit̄ ꝓ poꝛco vl̄ oue q̄ꝫ ꝓ boue. ff. de abigeis. l. i. i. rñ. vl̄ poſſet in telligi ſm illā decre. ex̄ de ſimo. ⁊ ſi qōnes. ar. ꝯ. j. xiiij. q. vlti. c. vlt. xvij. q. iiij. ꝗcunqꝫ. ex̄ de ſi. ex tue.

a Placuit. aliquāti. ar. ꝓpt̄ indignos hāc ꝓhibitōeꝫ iſtitutā fuiſſe: poꝛ rigit̄ tñ ad omnes. j. e. q. iij. ꝯuenit. j. xix. q. ij. due.

obtinet: opoꝛtet^a nō per agmitra mūerū ſꝫ ꝑ diligētē ꝑus diſcuſſio nē deide p^c mltoꝝ teſtioniū cleri cos oꝛdiare. Ex illa aucte beati ābroſij ⁊ gregoꝛij pꝫ q̄ ſimōiaci ſi cut ⁊ alij hētici a fide exoꝛbitāt. ⁊ iō ꝯſequēt̄ ꝺ ill' itelligit̄: qđ ⁊ ꝺ alijs decernit̄. Ite ē oppōit̄ q̄ ꝓ phetia donū ſp̄s ſācti ē. hoc aūt i ueteri teſtamēto a ſāctis ꝓphetis uēdi ꝯſueuerat: vñ ſaul ad ſamue lē ꝓ uaticinio expetēdo nō niſi cū munere ire ꝓſūpſit. uxoꝛ ēt hiero boā ad hoieꝫ dei nō niſi cū mune re acceſſit. iteꝫ chriſt⁹ à^e iuda uēdi t⁹ auriculā ſui ſanauit. Exemplo itaqꝫ ſaulis ⁊ uxoꝛis hieroboā pꝫ q̄ donū ſp̄s ſācti emē ul' uēdē nō ē peccatū. Exēplo chriſti liquet: q̄ ſp̄s ſāct⁹ ⁊ ſi iiuſte a ſimōiacis tñ uenal' putet̄: uirtutis tñ ſue g̃ tiā non obliuiſcit̄: nec deſinit effe ctū ſue gratie ēt uēdit⁹ ꝓſtare: ſꝫ de ꝓphetia beat⁹ hieronym⁹ i mi chea cōpetēt̄ ſoluit: malos tm̄ ac cepiſſe ⁊ nō bonos denuncians.

Mali ꝓphete nō boni prophetiā uendebant.

Iudices^f igt ei^g i munerib⁹ iu dicabāt. ſ. acerdotes ei⁹ i mer cede rñdebāt: ⁊ ꝓphete ei⁹ i pecu nijs diuinabāt: ⁊ ſup dñm regeſ cebāt^h dicētes: nōne dñs ē i nobiſ nō^i ueniēt ſup uos mala^k. iccirco ꝓpt̄ uos ſyon q̄ſi ager arabit̄^l: ⁊ hieruſalem ut cuſtodia pomerij^m erit. nēo ābigat hieruſalē ꝓpt̄ ſce lera q̄ i hoc capl'o legunt̄ fuiſſe ſb uerſā. Et paulo p⁹: potēat petr⁹ ſimōi mago uēdē qđ petebat: im mo ſimulare uēdē. ſp̄s. n. ſāctus nec uēdi nec emi pōt ſꝫ oblatā pe cūiā cū offerēte dānauit. nec mo ueat queq̄ꝫ illđ qđ i ꝑmo regꝫ li bꝛo legim⁹ ſauleꝫ uolētē ire ad ſa muelē dixiſſe puero ſuo ad cuꝫ ſe ire nō poſſe: qꝛ preciū ñ ē i manu mea. Et adiecit: q̄rta ps ſicli ē in manu mea. Hāc dabo uiro dei: ⁊ ānūciabit nobis uiā nr̄am. non eniꝫ ſcriptum ē q̄ ſamuel accepit aut q̄ illi obtulēit: qn poti⁹ paſcū tur a ꝓpheta. Sꝫ^n fac eū accepiſſe ſtipes magis ſūt eſtimāde taber naculi q̄ꝫ mūera ꝓphete. Siclus eni uigiti obolos hꝫ. q̄rta ergo ps ſicli qnqꝫ^o ſūt oboli. nr̄i ergo ſacer dotes ſi uolūt uēdere ꝓphetiaꝫ ⁊ colūbā i cathedris ſuis ꝓponere: q̄s dñs flagello ſbuertit qnqꝫ tm̄ oboloꝝ ſint mercede contenti: q^p utinā nō ꝑciū nullaꝝ ſꝫ qnqꝫ obo los accipent. hoc ip̄m ſonat i ter tio regū libꝛo de uxoꝛe hieroboā ad^q hoieꝫ dei ꝓgētē: q̄ ñ niſi decē panes obtulit ⁊ cruſtulam ⁊ uas mell'. hec magis i^r ſūptū ꝓphete q̄ꝫ mūeri ꝓphetie reputāda ſūt: lꝫ potuerūt hi q ad alios ire ꝯſueue rāt: ex mala coꝝ ꝯſuetudie idip̄ꝫ exiſtimaſſe de ꝓphetis: ⁊ uoluiſſe ſanctis uiris offerre: qđ diuis of ferre ꝯſueuerāt. ūde i q̄rto libꝛo^s regū legit̄: q̄ heliſe⁹ uēit ad dama ſcuꝫ: ⁊ benadab rex ſyrie egrota bat. ānūciauerūtqꝫ ei dicētes: ue nit uir dei huc. ait rex ad^t azaeleꝫ tolle tecū munera: ⁊ uade i occur ſū uiri dei: ⁊ cōſule dñm ꝑ euꝫ di cēs ſi euadē de īfirmitate hac po tero. Iuit igit̄ azael i occurſū ei⁹ hñs ſecū mūera ⁊ oia bōa^u dama ſci: onera. xl. cameloꝝ. ſed nō eſt credēdū accepiſſe: ſicut de eodeꝫ heliſeo legit̄ q̄ naaman mūdatus a lepꝛa obtulit^x ei mūera dicens: obſecro te ut accipias bñdictōeꝫ a ſeruo tuo. at ille reſpōdit: uiuit^y dñs añ q̄ꝫ ſto: qꝛ nō accipiā. cunqꝫ uim faceret: penitus nō acqeuit.

Idem in eodem.

Nunq̄ꝫ^a diuinatio^b i bonā ꝑteꝫ accipit̄. uidebāt̄ qdē ſibi eē ꝓ phete: ſꝫ qꝛ pecuniā accipiebāt ꝓ phetia coꝝ facta ē diuinatio^c. Cum ergo ſm hieronymuꝫ bo ni ꝓphete ñ mūera ꝓphetie accipi ebāt: ſꝫ ſtipeſ tabēnacl'i. Mali āt accipiebāt ꝓphetiā q̄ dei erat do nū i diuinatōnem q̄ diabolica eſt eos qui.

b Opoꝛꝫ. ſ. di. lxxxv c. i. So. hic appellātur multi duo vel tres: vl' h̄ intellige cū clerici ſunt ignoti.

c Per multoꝝ. ſ. di. lxvij. relig ꝯ. ſ. xxxiij. di. lectoꝛ. coñ. ⁊. xx. q. ij. opoꝛtet.

d Ite ē opponit̄. ci ſ. q̄ ꝓpoſitū ē ꝑncipalit̄ q̄. ſ. vendere ſp̄ualia ſit peccatum: vel q̄ oꝛdo vēditus nō hꝫ. grāꝫ ſpi ritus ſancti.

e A iuda. huiuſmodi obiectionis ſolutioneꝫ pōit. j. iij. §. cū ergo pꝛi me. in. e. iud ces. ⁊c̄.

f Iudices. alias in cipiū duces. ver ba michee ꝓphete. ⁊ ē talis caſus: Quidam cū reꝑhēderēt ꝺ ſimo nia excuſabāt ſe exem plo quoꝛūdā i ve. teſta. qđ hieronymus ponit in hoc. c. Primo ergo ponit verba michee ꝓ phete ⁊ exponit ea oñ dēs ꝓpt̄ huiuſmodi ſi moniacos hieruſalem fuiſſe deſtructā. Secū do ibi poñat petr⁹: po nit verba petri cū obla ta pecunia ſimonē con dēnātis. Tertio excu ſat ſamuelē de quarta ꝑte ſicli a ſaule oblata. quarto excuſat achiāꝫ ꝺ panibus ſibi ab vxo re hieroboāꝫ oblatis. qnto heliſeū de pecūia quā azael nūcius bena dab ſibi obtulit: qꝛ non eſt veriſile q̄ acceperit.

g Eius. ꝓpli iudaici. iohānes.

h Regeſcebāt. ille ꝺr regeſcere ſup dñꝫ q ob tēu ſacerdotij vl' ꝓphe tie nō viuit luxurioſe. ⁊ expone regeſcebant. i. grām ei⁹ hēbant ſecuꝫ ſm opinionē ſuā.

i Nō ueniēt. q̄ſi im pūitatē ſibi ꝓmittebāt.

k Mala. q̄ minātur nobis ꝓphete.

l Arabit̄. hoſtili aratro i. deſolabit̄ ⁊ eē deſinet ar. ff. q. mo. vſufruc. amit. ⁊ ſi vſufruc. ⁊ hoc factū ē a romanis.

m Pomerij erit. cuſtodia eni pomerij collectis pomis deſit̄: ⁊ iō h̄ dic̄.

n Sꝫ fac. i. ꝑone. ⁊ ita ſm canōes pōt qs ponē falſū: de cōſe. di. iiij. factū

o Quinqꝫ ſū oboli. ar. i delicto q̄ꝫt tatē rei attendi. j. xxiiij. q. vlt. c. vlti. j. xvij. q. iiij. qcū qꝫ. j. xvij. q. vlt. queſti ſunt.

p Qui vtinā. ⁊ hoc negatiue legas. i. vtinā nō plus accipetur. ſile vtinaꝫ hēs. xxiij. q. iiij. ſi ea. ⁊. xxvi. q. v. ep̄i. ⁊ iō hoc foꝛte dicit: qꝛ ſi pl⁹ nō deberēt

q Ad hoiēꝫ. ſ. achiam. q ꝑdixit moꝛteꝫ filij abie: ⁊ qui peccata ſua ex ꝓbꝛaret ⁊ ſuā vltionē ꝑdice ret: vt. j. e. ſiqs inquit.

r In ſūptuꝫ. ad ſūpt⁹. n. ⁊ ſuſtētatōeꝫ ac cipere lꝫ: ex̄ ꝺ ſimo. cū ſit. ff. de offi. ꝓcōſu. ſolēt. ff. ꝺ offi. ꝓſi. plebiſcito. Et ita pꝛeſb: ſi pauper eſt ac cipere pōt ꝓ celebꝛatōe miſ ſe: ex̄ ꝺ pꝛebē. ſignificauī. ni ſi ſit ꝓꝑrius ſa cerdos: de cō ſe. di. i. ſuffici.

s Libꝛo regū q miſit lignū i aquam: ⁊ nata uit ferrū. j. de cō. di. ij. reuera

t Ad azaelē. ſuarū rerū diſ pēſatoꝛem.

u Bona. l. ali qua de oibus bonis. i. de oi genere bonoꝝ ff. de re. iu. ali ud. §. refert

x Obtulit. ar. i eodē fcō ſm diuerſitatē itē tionis alteruꝫ peccare ⁊ alte rū ñ: vt. xxxij. q. v. ꝓpoſito

y Uiuit. hec iuratio erat in veteri teſtamē to. xxij. q. i. ⁊ iurabūt. facere ar. coñ cathala nos.

a Nunq̄ꝫ. i. raro. ꝓ maioꝛi enī ꝑte dictuꝫ ē: aliter falſuꝫ eſt: vt. ſ.

b Diuinatio. hoc. n. ipoſſibile ē q̄ diuinatio ſit ꝓphetia. expone ergo ſic facta ē diuinatio. i. diuinatio eoꝝ q̄ credebat̄ eē ꝓphetia. eoꝝ. n. ꝓphetia declarata ē nō eē ꝓphetia.

c Cum ergo. ſi eni ⁊ ita docet nos magiſter reſiſtere: ar a ſi xxvij. q. i. nuptiaꝝ. ff. ꝺ cōdi. ide. ſi reus. xxxij. q. vij. apl'us. ꝑcīca rñderi pōt ꝑ id qđ nō. ſ. e. eos.

d Item obijcitur. in defenſionem ſimoniacorum vſq3 ad. §. ſed nihil. ⁊ ibi ſtatim incipit impugnare eos.

e Per ſupplantationem. tamen factam inſtinctu dñi.

h Principat⁹. ñ offendit. ſic. xiiij. q. v. neq3 exẽplo. ſimilitudo exẽpli ⁊ rõ exẽpli nõnulla ſi gdẽ i canonib⁹ opant̃. Mlta tñ reprobãtur ne ſint pnicioſa exẽplo: que poſſent tolerari: vt. xi. q. iij. pcipue. & .l. di. ð his vo. & di. lxxxij. plurimoſ. & di. xcvi bñ. ar. ⁊. xxi. q ij. ſiqs iã. arg. xxx. q. i. ꝙ ſi. j. xxvij. q. ij. iſti tutũ eſt.

g Et difficile. i. nunq3. j. c. ſi qs neq3. qñq3 ponit̃ p vix. xlvij. di. quãtũli bet.

h Bono. ar. ↄ. ex̃ q ſi. ſint legi. tanta. ⁊ ð mrĩmonio cõtracto poſt votum de futuro

i Pricipio. ar. initium ſpectandũ: ⁊ quãtum valeat bona fides a pncipio collige ex his ar. x. q. iij. placuit. xx. q. iij. ppoſitũ. lxi di. miramur. xcij. di. ſiquis epiſcopus. ex̃ de elec. audit. ex̃ ð cenſi. peruenit. ff. de rei ven. ſi i aliena. ⁊ de publiciana de pcio. ff. de his q no. in fa. quid ergo ⁊ de orig. iu. l. i. ar. ↄ. ff. de le. nõ oium. xvi. q iij. §. põt. & di. xvij. regula. j. xiiij. q. v. neq3. j. xvi. q. i. c. vlt. ⁊. q. iij. ſi ſacerdotes. ex̃ ð ſurpa. cura paſtoralis. io. ſiquis ſemp h3 malã fide3: nũq3 habebit exitum bonu3: ſ cus in contrarijs. b.

Cum paulus dicat fundamẽtũ. ar. ↄ debile pncipium melior fortuna ſequet̃: ⁊ ar. nõ baptizatũ ñ ſuſcipere ordinẽ. xxiiij. q i. vbi ſana. j. e. q. ſiqs p. ex̃ de pſ. ñ bap. veniẽs. ⁊. c. ſiquis.

b Non ẽ. Caſus. i pma pte probatur triplici auctẽ: ꝙ de illicite acqſitis nõ ẽ elemoſyna faciẽda. Prima auctas ẽ illa hoſtie ipioꝝ ⁊c. Secũda honora deũ. Tertia q offert ſacrifi. ⁊c. In qrta pte dr̃. ꝙ ſi aliqs ad honorẽ d3 accedẽ pus vires ſuas ↄſidẽt. ⁊ ẽt ſi ſe ſufficiẽtẽ videat: cum timore accedat: aliter nullo modo accedat.

ↄuertebãt: quid aliud colligitur: niſi qð i ſimoniacis qð ſupi⁹ dictũ ẽ: nulla ſpual' grã coopat̃? cũ eni i ſacmentis neq3 q plãtat neq3 q rigat ſit aliqd: ſ3 q icremẽtũ dat deus. qs opat̃ i eis ſi dñs q icremẽtũ dat i eis: nõ lucet ſ3 eſt ocioſus? Itẽ qð dr̃ ð chriſto: ꝙ ſic̃ chriſt⁹ uẽdit⁹ auricula3 reſtituit malcho ⁊ fecit miracula: ſic ⁊ ſp̃s ſc̃s poſſit uẽdi ⁊ i ip̃a uẽditiõe ſuã grãm opari nõ ualet hec ſilĩtudo. n eni3 opat̃ ſp̃s ſãct⁹ ſpualr̃ i pfidis mercimonijs auaricie. qð chriſtus geſſit corpõalr̃ certi miſterij cã ad exemplũ patientie. ſi eni oĩfaria eſt ſilĩtudo: cũ credat̃ poſſe uendi ſic̃ chriſtus credat̃ ẽt ſp̃s ſc̃us poſſe crucifigi: qð ipoſſibile ẽ. põt etia3 itellĩ ut a ſilĩtudie ñ recedamus ꝙ ſic̃ chriſt⁹ uẽdit⁹ ñ uẽditõi ul' emẽti: ſ3 eis q neſciẽtes aderãt dona ſue grẽ ↄtulit: p qb⁹ ẽt i cruce ſupplicauit: ſic ⁊ ſp̃s ſc̃s ñ uẽdẽti uel emẽti: ſ3 his q ð manib⁹ eoꝝ ignorãtia ducti ſacrã dñica accipiunt ſue grẽ effectũ largiri pbat̃. Itẽ obijcit̃: ꝙ ⁊ ſi malu3 ſit eccl'iaſtica emẽ: tñ ſepe ſiniſtra principia ad felices pueniunt exit⁹: ut iacob p ſupplãtatõe3 puenit ad bñdictionẽ: ut ſeges q̃ leproſa manu ſerit̃ mũda tñ metit̃: ut ex adultino cõcubitu pulchra ſoboles naſcit̃. ſic ⁊ pecunia q̃ p ſimõiam acqrit̃: felicẽ h3 exitũ cũ paupib⁹ pfutura erogat̃. ſed nihil hoꝝ ſimoniacis patrocinat̃. Vnde. n. leo epiſcop⁹ ad mauros ep̃os.

Que malo inchoãt̃ principio: nõ peraguntur bono exitu.

Pricipat⁹ quẽ aut ſeditio aut ãbit⁹ occupauit. ẽt ſi morib⁹ aut actib⁹ nõ offendit: ipſius tñ initij ſui ẽ pnicioſus exẽplo. ⁊ diſficile ẽ ut bono pagãt̃ exitu: q̃ malo ſunt ichoata pncipio. Item grego. antiocheno ep̃o.

Nõ ſupedificat̃ bonũ opus: ubi chriſtus fundamentũ non eſt.

Cum paulus dicat fũdamentu3 alið nemo põt ponẽ pter id qð poſitu3 ẽ qð ẽ chriſt⁹ ieſus: ↄſequent̃ pbat̃: q2 ubi xp̃s nõ eſt: fundamẽtũ nulli⁹ boni opis ẽ ſup edificiũ. Item de ſiagrio ep̃o.

Nõ põt fieri elemoſyna ex pecunia ſimoniace acqſita.

Non⁹ eſt putãda elemoſyna ſi paupibus diſpenſet̃: qð ex illicitis reb⁹ acqrit̃: q2 q hac itẽtõe mala accipit ut bñ diſpenſet: grauatur ẽt poti⁹ q̃3 iuuet̃. Vñ ẽt certũ ẽ: q2 ⁊ ſi mõſteria uel xenodochia uel aliqd alið ex pecunia q̃ pro ſacris ordinib⁹ dat̃ ↄſtruãt̃: ñ pficĩ mercedi. Ne ergo ſb obtentu elemoſyne cũ peccato aliquid ſtudeam⁹ accipe: phib3 ſcriptura dicẽs hoſtie ipioꝝ abomiabiles ſt̃ dño q̃ offerũt̃ ex ſcelẽ. Quicquid eni3 i dei ſacrificio ex ſcelẽ offert̃ oipotẽtis dei ñ placat iracũdia3 ſ3 irritat. Hic rurſus ſcriptu3 ẽ: honora deũ ð tuis iuſtiſ laborib⁹. Qui ergo male tollit ut q̃ſi bñ pbeat: ↄſtat q2 ſine dubio dñm ñ honorat. Hic quoq3 p ſalomonẽ dr̃: q offert ſacrificiũ de ſba paupis: ac ſi uictimet filiũ i ↄſpectu patris. Quãt⁹ aũt dolor ſit pr̃is ppẽdamus ſi i ei⁹ ↄſpectu fili⁹ uictimet̃: ⁊ hic facile cognoſcit̃ quãt⁹ apud deũ dolor exaſpat̃: qñ ei ſacrificium ex rapina tribuit̃. nimis ergo declinãdũ ẽ ſb obtẽtu elemoſyne peccata ſimoniace hẽſeos ppetrare. Nã alið ẽ ppt̃ peccata elemoſynas facẽ: alið ppt̃ elemoſynas peccata ppetrare. Et poſt pauca. Quiſqs ergo ſacerdotiũ ñ ad elatiõis põpã ſed ad utilitate3 adipiſci deſiderat pus uires ſuas cu3 eo qð eſt ſbitur⁹ onẽ metiat̃: ut ſi ẽ ipar abſtineat̃: ⁊ ad id cũ metu ẽt cui ſe ſufficẽ exiſtimat accedat. Item theodorico ⁊ theodeberto regibus francorum.

Paſtor ſimoniacus nullam ouibus prebet medicinam.

Certum⁹ ſimoniaca hereſis q̃ pma contra dei eccl'iam diabolica ſupplantatione ſurrepſit:

c Ex illicitis reb⁹. ħ dr̃ ꝙ de male acqſitis nõ d3 fieri elemoſyna: veru3 ẽ cũ dñiũ nõ eſt trãſlatũ vel ſi repetitio cõpetit vt dixi i ſũma. xiiij. q. v. ſed vbi non cõpetit: repetitio bñ. vñ ⁊ meretrix põt facẽ elemoſynã ſed nõ latro: ar. ff. de cõ. ob tur. cauſa3 idem. §. quotiẽs. Sed qd ſi de pecunia ſimoniaca fũdata eſt eccl'ia dico non demoliet̃. xiiij. q. vi. ↄpimus. ⁊. xij. q. ij. aurũ. Sed qd de iurepatro? dic ꝙ dat̃ eccl'ie cui facta ẽ ignominia: ex̃ de ſimoni. ⁊ hoc auc̃. de ſã. epiſ. §. p oib⁹. ff. de calũ. l. generalit̃. §. illud. Itẽ qd ſi ex pecunia ſimoniaca qs emit vineã: nunqd de fructu faciet elemoſynã? nõ: q2 eode3 iure cẽſet̃ cu3 pecunia cũ fruct⁹ i locũ pecũie ſuccedãt: ar. ex̃ ð vſur cu3 tu. in fi. ff. de le. ij. ipator. §. vlt. ⁊. l. ſe. ⁊. & xciiij. di. c. i. ar. ↄ. ff. de fur. q vas. §. vlt.

d Facẽ. ſ3 opponit̃. fac tibi amicos de mãmona iiqtat. ſed ſic exponit̃. i. de diuitijs ſolicitudinib⁹ ⁊ laborib⁹ acqſitis: vl' qb⁹ abſtuliſti ſua reſtituas: vel eoꝝ parẽtib⁹: vel illis mortuis ſacerdotibus offeras. ⁊ iſti oẽs facti tibi amici orabũt p te ad dñm l3 dictũ ſit q̃ i malũ acqſiuiſti i bonũ expẽde: non tñ id tibi patrocinabit̃. b. male acqrẽ ppter elemoſynam: ⁊ id in bonu3 expendere: eſt filiũ i conſpectu patris mactare aliter aũt acquiſitũ vt amore filiorum ⁊ i bonum expenſu3: id tibi patrocinabit̃ ad pmiũ b.

e Prius vires ſuas. Sumite mãm vr̃is q ſcõ ibit̃ equã viribus: ⁊ verſate diu qd ferre recuſẽt: Quid valeant humeri: ar. ff. de excu. tu. paupertas. Idẽ dicit lex in mulione. ff. ad. l. aql'. idẽ iuris. §. i. ⁊. l. q̃ actione. §. v.

f Abſtineat. hic preſumit̃ contra indignũ prelatum ſtatim ꝙ male ſit electus: ar. a contrario ſenſu. lxi. di. miramur. v. nec putandus eſt honor.

a Cert̃. ſimoniaca. Notat ḡ pmo de negligentia reges iſtos frãcie: eo ꝙ

l

101

oñatur ſimonia in regno eorum. Secũdo dicit: ꝙ ipsorum prelatorum cul pa i eorꝫ regimẽ retorqueatᷣ. Tertio timẽdũ eẽ de his q̄ tales apud deum interceſſores hñt: q̄ ad ſe prouocãt iram dei: quam placare debent.

b Et in ipſo ortu. quo ad nouũ teſtamentum: ꝛ itellige poſt reſurrectionem: ꝛ ſic non eſt contra: de con. di. ij. prima.

c Fides. pfeſſiõis. ſ.

d Opib⁹ exteriorib⁹

e Mortua eſt. ſi tempus datur vel locus: de pe. di. iiij. c. vlt.

f Uex ꝫ ẽt excellentie. ecce ꝙ crimẽ alicuius nocet inocẽti: ar. di. lxi miramur. ꝟ. ſicᷣ. n. ar. e. q. dñs. ꝫ. j. q. iiij. c. i. ar viij. q. iiij. c. i. ꝫ. di. lxxxi. ſiq̄ pſbři. ar. di. xxxvij. §. vt itaqꝫ. arg. de cõ. di. i. i ſancta. ar. ꝫ. xxxiiij. q. i. nõ turbatur ar. vi. q. i. ex merito. ar xlix. di. §. i ar. ij. q. vij. c. i. §. ſiqs. ar. ꝫ. e. q. mľti. ꝛ ẽ ar. ꝙ res inter alios acta alijs nõ piudicat. ꝫ. de pe. di. vi. c. i. ff. de re iudi. ſepe. iobã. Hoc breuiť tene: ꝙ res iter alios acta alijs nõ nocet generaliť. nec crimen alteri⁹ alij nocet. i caſib⁹ ſpalib⁹ fallit: q̄ i iure expſſi iueniunť: ex de re iudi. q̃uis. ꝛ vi. q. i. §. vex. ꝛ alijs ſimilibus caſibus.

g Suffragaťᷣ. nã dic lex q̃ľr qſqꝫ mereť: ñ q̃tũ dare ſufficiat eſtimeť. C. de epi. ꝛ cleri. ſi queq̃ꝫ. Sꝫ q̃re ſcribit papa regi: cũ hẽat ptãtẽ ſup his. xi. q. i. ſacerdotib⁹? iõ q̄ꝛ particeps erat: vel q̄ꝛ erant icorrigibiles: vt. ꝫ. e. q. vlt. c. vlt.

h Ultoris. i. ꝓlati qui vicia alioꝝ dꝫ vlciſci.

i Ulciſcẽd⁹. i. ꝓpter peccata puniendus.

k Ulnerato. ꝓuocãt i ſe ñ i illos ꝓ q̄b⁹ ſupplicãt. ꝛ ita ẽt exaudi. iij. q. vij. i grauibus

l Sicut eunuchus. putifar q̄ ꝑ habuit vxorem filiam pharaonis: cũ poſtea fuit ordiat⁹ ſacerdos eliopolis fuit exect⁹ vľ vt qui dã dicũt: ſiccauit dñs genitalia ei⁹ q̄ꝛ ad turpes vſus emerat ioſeph.

m Semẽ. ſ. boni opiſ

n Antiocho. iſte antiochus grecus fuit: ꝛ multũ iudeos oppreſſit. vendidit ſacerdotiũ templi: ꝛ eſt ar. hic ꝙ in veteri teſtamẽto ſimõia erat ordiunem emere.

o Nõ lucẽ. ignis miſſus a hieremia i puteo: q̄ tñ poſt nũq̃ꝫ fuit iuẽt⁹. ſed aq̄ pignis lapidi ſuppoſita illũ ꝯburebat: de iuo igne hẽs de pe. di. iij. iter hec hirẽũ. ꝛ puteus erat i valle ioſaphat: vbi rex pſaꝝ fecit fieri tẽplũ: ꝛ appellatũ eſt a hieremia neptã: qḋ interpꝛetatur purificatio. io. lau.

ꝛᵏ i ipõ ortu ſuo zelo aplice ultionis pcuſſa atqꝫ dãnata ẽ: in regni uři finib⁹ dñari. cũ i ſacerdotib⁹ fides ſit eligẽda cũ uita: ſi. n. uita dẽſt: fides meritũ ñ hꝫ: beato iacobo atteſtãte: q̄ ait: ᶜ fides ſine opib⁹ᵈ mortua ᵉ ẽ. Que. n. opa eẽ ualeant ſacerdotis q̄ honorẽꝫ tãti ſacmẽti ꝯuiciť obtinẽ ꝑ pmiuꝫ. ꝛ p⁹ pauca. Hic igiť ñ ſoluꝫ i ordiatoris ꝛ ordiati aiaꝫ leta le uuln⁹ iſtigit; uexꝫᶠ ẽt excellẽtie uře regimẽ uroꝝ epoꝝ culpa quoꝝ magis iť ceſſiõib⁹ iuuari debuerat pguaťᷣ. Si eni dign⁹ is ſacerdotõ crediť: cui ñ actõis merita ſed pmioꝝ copia ſuffragaťᵍ: reſtat ut nihil ſibi i eccľiaſticis honorib⁹ g̃uitas nihil ſibi defẽdat iduſtria: ſꝫ totũ auri pphanus honor obtineat: ꝛ dum uicia honore munerat: i locuꝫ ultoris ʰ is fortaſſe q̄ fuerat ulciſcendus ⁱ adduciť atqꝫ hic ſacerdotes ñ pficẽ: ſꝫ pire potius iudicatur. Ulnerato ᵏ nãqꝫ paſtore q̄s curãdis ouib⁹ adhibꝫ medicinã? aut q̃o ppľm orõnis clypeo tueať: q̄ iacuľ hoſtiũ ſeſe feriẽdũ expõit? aut q̄lẽ fructũ de ſe ꝓducturus ẽ cui g̃ui peſte radix ifecta ẽ? Maior ergo metuẽda ẽ locis illľ calamitas: ubi tales iťceſſores ad locũ regimis adducũť: q̄ dei magis i ſe iracũdiã ꝓuocãt: q̃ꝫ p ſemetipſos placare debuerãt. Cũm ergo ſꝫ leonẽ ſimõia ñ bono pagaťᷣ exitu ſm grego. nullũ boni opis ſeq̃tur edificiũ: nec eſt putanda elemoſyna q̃ ex pcio ſimonie erogaťᷣ pauperib⁹. uulnerato paſtore medicina ñ adhibeťᷣ curãdis ouib⁹: de infecta radice fruct⁹ ñ ꝓduciť: maiõ ẽt calamitas in futuro metuiť. ergo de tã ſiniſtro pncipio: q̄s felix exitus ſpaťᷣ. Hinc ẽt augu. ait.

Simoniacoꝝ ſacramẽta effectu g̃re carent.

Sicutˡ eunuchus fuit q̄ ioſeph cõpa rauit: ita q̄ g̃ram mercatur uiuũ ſemẽᵐ ñ hꝫ ſiccis genitalibus: ſic quoq̃ꝫ ignis ſacrificij: q̄ per ſeptuagita ãnos babylonice captiuitatis ſb aq̃ uixerat extict⁹ ẽ ãti ochoⁿ iaſoni uẽdẽti ſacerdotium. qḋ ſignificauit ſps ſancti ignẽ ñᵒ lucẽ i ſimõiacis ſacřis. Quid i his ſilitudinibus beatus auguſtinus notare uoluit: niſi q̄ꝛ ſacmenta ſimoniacoꝝ ſicᷣ ꝛ ceteroꝝ hẽticorũ lꝫ ſint uera q̃tũ ad formã: inania tñ ꝛ falſa ſunt quãtum ad effectũ cum ñ poſſint i cordibus hominũ gignẽ ľ accẽdẽ celeſtẽ g̃raꝫ. Sedᵖ obijciť illõ aug. ꝯtra hereticos.

Siue bon⁹ ſiue malus ſit miſter ꝓ utroqꝫ effectus g̃re ꝯfertur.

Si iuſt⁹ᑫ fuerit miſter: ꝯputo eũ cũ paulo q̄ g̃laꝫ ſuã ñ q̃rit dicẽs: Ego plãtauiʳ: apollo rigauitˢ de⁹ aũt icremẽtũ dedit: q̄ uõ ſupb⁹ fuẽit miſter: cũ zabulo ꝯputabiť: ſꝫ ñ ꝯtamiaťᷣ donũ chriſti: q̄ꝛ p illũ pur⁹ fluuit trãſitᵗ ꝛ uẽit ad fertilẽ terrã. ſcio q̄ꝛ lapis ex aqua fructũ ferre nõ põt. ſꝫ p lapideos canales trãſit aqua ad areolas. i canali lapideo nihil generaťᷣ: ſed hort⁹ plurimũ fructũ affert. Spiritualľ eni uirtus ſacmenti: ut lux pura ab illuminãdis excipiť: ſꝫ p imũdos trãſiẽs non coingnatur.

Item ad uincentiũ donatiſtaꝫ

De eodem.

Exᵃ catholica eccľia ſũt oĩaᵇ ſacramẽta dñica. q̃ ſicut habetis ꝛ datis: ſic habebãtᶜ ꝛ dabantur pⁱuſq̃ꝫ inde exiretis. Itẽ ad donatiſtas.

De eodem.

Sid autẽ deus adeſt ſacris ꝛ uerbis ſuis p quoſlibet adminiſtrentur quoꝝ ſacra ꝛ uerba recta ſunt: ſicᷣ mali homines q̄bus nihil pſũt: ubiq̃ꝫ puerſi ſť. i. itus ꝛ foris. Item.

Nec foris ergo nec itus q̄ſq̃ꝫ q̄ ex patre diabolo ẽ: põt in ſe uel in quoquã maculare ſacramẽtũ qḋ chriſti ẽ. Item ad demencium

Sacramenta que non mutantur catholicis ꝛ hereticis coia ꝓbãť.

p Sed obijciť. in defenſione ſimoniacoꝝ ꝓbãdo ꝙ hñt effectũ ſacramenta ab eis collata. io.

q Si iuſt⁹ fuerit. ab iſto. c. vſq̃ꝫ ad illõ ẽt corde oñdit magr ꝙ ſacřa hẽticoꝝ vera ſunt ꝛ vere ab eis ꝯferũtur: ſi i forma eccľie ꝯferãť: nõ tñ quo ad virtutem cũ diſtinctõe tñ: q̄ꝛ ſacřa neceſſitač ſi in neceſſitate q̄s ſumat ab heretico: vľ etiaꝫ ſi ignorãť ſumat ꝛ virtuteꝫ ꝛ veritatem q̄dem accipit ſacramẽti. ſi vero non neceſſitate vel ſciẽter accipit: veritatẽ q̄dẽ accipit ſacramẽti nõ virtuteꝫ ſi tñ agat penitentiã habebit vtrꝫ q̃ꝫ: de cõ. di. iiij. tũc valẽ ꝛ i. §. ſꝫ notandũ. j. e. i ſacřo võ dignitatis vt i ordie diſtigue ſm illã diſtictõeꝫ. ix. q. i ordinatões. ꝛ in ſũma ibi poſita. In ſacřo euchariſtie dicim⁹ ꝙ de manu heretici ſumẽdũ ñ ẽ. xxiij. q. i. c. vlti. ꝛ xxxij. di. §. verũ. ſi tñ accipiatur verꝫ ẽ corpus ſi i forma eccľie ẽ ꝯfectũ ñ put q̄daꝫ dicunt ꝙ ipi nõ ꝯficiũt. xxiiij. q. i. ſciſma.

r Plãtaui. ꝑdicãdo.

ſ Rigauit baptizando.

t Trãſit. j. e. ſicᷣ ppľs: ꝫ ſo. hic de ſacmentis neceſſitač q̃ ſemp hñt effectũ: niſi culpa ſuſcipiẽtis impediat. j. de ſacramẽt dignitatis: vel hic dõ ficte ordinatis ibi de his q̃s eccľia tolerat vel dic ꝙ ſunt polluta q̃tũ ad illos: ut. xl ix. di. c. vlt.

a Ex catholica. In hoc ꝛ duob⁹. c. ſequẽtibus dř ꝙ vera ſunt ſacramẽta hẽticoꝝ: q̃ in forma eccľie celebrãť.

b Dia. i. omnium ſacramentorum veritas ꝛ forma.

c Habebantur. ar. ꝫ. j. e. extra catholicam. ſed ibi expone. i. extra formam catholice eccleſie.

d Sic aũt de⁹. de⁹ dř adeſſe talib⁹ ſacřis: vt veritas ſubſiſtat

τ vt virtus preſtetur ei qui accipit ignorãter.ĩ.e.ſi iuſtus.
e Et verbis ſuis.τ ita verba neceſſaria ſunt:ar.ĩ.e.detrabe.
Nec foris
a Sacramenta.mutaſtis.i.nõ ex̃ formã eccl'ie tradidiſtis.
b Iniuriã.ar.φ.ꝓpter alteꝝ nõ dꝫ alteri iniuria fieri:de.cõ.di.iiij.oſtẽdit.ff.d re.iu.nõ dꝫ.io.

c Sicut fi cti.ſed nũqd ẽ dadũ baptiſmũ ei q ficte accedit? dic ſic ſꝫ poſt ꝓpelledus ẽ ſi dem obſuare ar.xlv.di.d iu deis.vtꝝ autẽ baptizet igno rãs vel inuit⁹ vel dormiens bẽs ex̃ de bap τ ei⁹ ef.c.maio res.

d Nõ emen dam⁹.ĩ.de cõ.di.iiij.oñditur τ.c.ſolet q̃ri.ĩ e.ſiqs igt.ſed ꝯ.ĩ.e.q.ſiĉ vr geri.ſꝫ hoc de fictõe accipiẽd q̃ nõ impedit.ibi de fictione dãtis:vel qñ ñ i forma eccl'ie xxxij.di.§.ve rum.

Nec q.i bo mine malo.i.tolerato vel in neceſſitate:τ ſic ñ ẽ ꝯ.ẽ.di.xxxij.nullus.τ.c.pt.hoc.b.

Omne.vult ꝓbare aug.ib.c φ apud bẽti.cos ſunt vera ſacramenta:τ q̃ erãt apd iu deos qui peio res erãt ſodo mit.vñ τ alia rõe q̃ ſi genti les aliqd boni babuerũt boc ſãcti viri nõ re ꝓbauerunt.φ aũt apud iude os eẽnt va ſa cramẽta:ꝓbat exẽplo dñi τ zacharie.za charias tñ bon⁹ fuit.vñ rõe pſone nulla ẽ ꝓbatõ:ſꝫ iſte eodẽ mõ ſanctificabat quo τ alij.

g Peiores.ĩ.xxiiij.q.i.ñ afferam⁹.q̃ illi tñ nãlẽ legẽ trãſgreſſi ſũt:iudei eti ã ſcripturã.illi ꝓdicatores nõ babuerunt:iſti ẽt ieſum chriſtũ:apud illos nulla miracula facta ſũt:apud iſtos multa fa cta ſunt.τ pterea chriſtum crucifixerunt.
h Juſta.i.min⁹ mala:ar.viij.q.i.vereoꝛ.vñ dicit ꝯparatõe melio

Sacramẽta^a q̃ nõ mutaſtis ſi cut habetis approbanť a no bis:ne forte cuꝫ ur̃am prauitateꝫ corrigẽ uolum⁹ illis myſterijs q̃ i ur̃a prauitate deprauata nõ ſũt: ſacrilegã faciam⁹ iiuriã^b.neq; ſaul ꝺprauauerat unctõem:quã acce pat cui unctõi dauid pi⁹ ſepi⁹ exhi buit tãtũ honoꝛẽ. Jtẽ ad dona

Sicut^c ficti ueraciť De eodẽ. nõ ficte recipiũt:nec eoꝝ bap tiſma reprobať:ſic τ illa q̃ ſciſma tici τ hẽtici ñ aliť habent:nec aliť agũt φ̃ uera ecclĩa:dũ ad nos uẽi unt ñ^d emẽdam⁹:ſed poti⁹ appro bamus. Jdẽ ꝯtra petilianuꝫ

Nec effugianť ſacramenta a quo cũq; miniſtrentur

Neq;^e i hoĩe bono aliqs dei ſa cramenta fugiat neq; in hoĩe malo. Jdẽ i li.de baptiſmo.

Hominũ malicia ſacramenta ñ ꝓphanat

Omne^f ſodomite ethnici erãt.i.gẽtiles:peioꝛes^g ergo iudei:qb⁹ dñs diĉ:tolerabili us erit ſodomis i die iudicij φ̃ uo bis τ qb⁹ ꝓpheta dixit:iuſtificatiſ ſodomã.i.ꝯparatiõe ur̃a iuſta^h fa cta eſt. Nunquid tñ iõ ſacmenta diuina q̃ apud iudeos talia^i erant q̃les τ ipi erant:q̃^k dñs quoq; ipſe ſuſcepit τ ad ea celebranda lepꝛo ſos quos mundauerat miſit:τ^l ea zacharie miſtrãti angelus aſtitit: eũq; i tẽplo ſacrificãteꝫ exauditũ eẽ nũciauit.hec eadẽ ſacramẽta τ i bõis hoib⁹ illi⁹ tpis erãt τ i maľ. peioꝛib⁹ φ̃ ſit ethnici:qñqdẽ i ma licia ꝓlati ſũt ſodomitis:τ tñ illa ſacramẽta erãt i utriſq; integra τ diuina. Nã τ ipi gẽtiles ſiquid di uinũ τ^m rectũ i doctrinis ſuis hr̃e potuerũt:nõ iꝓbauerũt ſãcti ui ri:φuis illi ꝑ ſuas ſupſtitiones τ idolatriã ſupbiãq; τ cetoſ ꝑditos moꝛes deteſtãdi eẽnt:τ niſi cozri gereť diuio iudicio pũiẽdi. Jdẽ

Sacramenta mali hr̃e pñt:ſz uir tutẽ ſpiritus ſancti hr̃e nõ poſſunt.

Multe aũt opatões ſunt ſpiri tus ſãcti:q̃s cũ apl'us in^a quo dã loco ꝯmemoꝛaſſet ita ꝯcluſit: oĩa aũt hec opať un⁹ τ idẽ ſpſ di uidẽſ ſingul.put uult. Cũq; ergo aliõ ſit ſacramẽtũ qd hr̃e ẽt ſimõ mag⁹ potuit:τ aliud ꝓphetia q̃ in malis hoib⁹ ẽt fieri ſolet:ut^c i ſaul aliud opatio eiuſdẽ ſpſ ſcĩ:quaꝫ niſi boni^d hr̃e ñ pñt.i.charitas.qd libet hoꝝ hẽtici τ ſciſmatici accipi ant:charitas q̃ opit multitudinẽ peccatoꝝ ꝓpũ donũ eſt catholice unitatis τ pacis nec ẽ i oib⁹ donũ ei⁹:q̃ nec oẽs ſũt eius. Jdem.

Licet ſacramẽta mali miſtrẽt re miſſionẽ peccatoꝝ nõ preſtant.

Remiſſionẽ^e peccatoꝝ auari^f ñ dãt:q̃ p⁹ oꝛonẽꝫ.i. per colũ be gemitum daľ. Quicũq; bapti zat ſi tñ ad ei⁹ pacẽ illi ꝑtinẽt qb⁹ daľ.nõ.n.raptoꝛib⁹ τ feneratoꝛi b⁹ diĉ dñs:ſicui dimiſeritis pecca ta dimittũť illi:ſicui tenueritis te nebũť.foꝛis^h qdẽ nec ligari aliqs põt nec ſolui:ubi ñ ſit q aliũ ligať poſſit aut abſoluẽ.ſꝫ ſoluiť q cum colũba feĉ pacẽ:τ ligať q cũ colũ ba ñ hꝫ pacẽ:ſiue apte^i foꝛis ſit:ſi ue itus eẽ uideať. Si^k ergo ſacra mẽta i modũ lucis ab imũdis co inquinari ñ pñt:ſi in modũ puri flu uij ꝑ lapideos canales ad fertiles areolas ꝑueniũt pꝫ:φ ſimoniaci ſacramẽtũ unctõis ſibi qdẽ iutili ter τ ꝑniciose hñt:alijs utiľr τ ſa lubriť eãdẽ unctõeꝫ admiſtrat:ſi cut ergo ſũt uera ſacramẽta hẽti coꝝ quãtum ad foꝛmaꝫ:ita ſunt uera τ^l nõ iania quãtũ ad effectũ Sed^m notandum eſt φ ſacramẽ toꝛum alia ſunt neceſſitatis^n:alia dignitatis.quia .n.neceſſitas nõ habet legem:ſed ipſa ſibi facit le gem:illa ſacramẽta que ſaluti ſũt neceſſaria:quia iterari nõ poſſũt cum ſint uera auferri uel amitti non debent:ſed cum penitentia rata eſſe permittũtur. Jlla uero

ris vite non poteſtate iudicij.
i Talia.i.tale ſacrificiũ:qualis ſacrificans.ĩ.e.dñs declarauit.
k Que dñs.ſ.vt circũciſionem τ qñ cũ hoſtijs in templo fuit p̃ñtatus:de con.di.iiij.ꝓpꝛie in fi.
l Et ea zacharie.ecce ꝑ bonos oñdit ſacrificiũ fuiſſe apud iudeos.

m Et rectũ.ar.ꝓpter pſone deteſtatõem nõ reꝓbari dicta illi⁹.ſ.xxxij.di.ſiqd veri.τ.c.turbat.ĩ.xxiij.q.iiij.qd ergo.ĩ.e.q.i.dñs declarauit.ſ.xix.di.ſꝫ ĩ.xxvi.q.ij.ſi de area.ꝯ ix.di.ſi ſacras.ꝯ di.xv i.canones.diĉ vt in de cre.ſi ad ſacras.vľ diĉ φ vtile viciať ꝑ inutile:cũ alteri fit ꝑiudiciũ.xvi.di.c.i.

a Multe aũt opatõ nes.i.multa ſũt dona q̃ ſpſ ſcs opať.
b In qdã.i.i epľa.i.ad coꝛinthios.xij.c.
c Ut i ſaul.τ i caypha expedit vt vn⁹ moꝛiať τc.ĩ.e.q.ꝓphetauit.
d Boni.ſ.ꝑ gr̃am in habitãtẽ.ĩ.xxiiij.q.iij.deus qui.

e Remiſſionẽ pecca toꝝ.auari idigni ſũt dare.ĩ.de cõ di.iiij qño.vel itellige de ꝑci ſis:q̃ nõ dãt in verita te niſi ſacramẽtũ i ne ceſſitate τ eius etiã vir tutem.
f Auari.idolatre.i.q libet mali.
g Que ꝑ oꝛonẽ.q̃ fa cili⁹ ꝑcibus iuſtoꝝ qui ſũt in ecclĩa obtinetur remiſſio:vt.ĩ.xxiij.q.iiij.obtineri.vel ꝑ vin culum charitatis eccle ſie dimittũť peccata.ĩ.de cõ.di.iiij.eccl'ie.cha ritas.
h Foꝛis.ſi itelligas.c de toleratis.diĉ foꝛis i.ex̃ eccľiam q̃ cõplecti tur tñ grana.ſi de ꝑci ſis:diĉ foꝛis.i.ex̃ eccle ſiam.q̃ ꝯpleciť grana cum paleis.
i Apte cũ ſit chriſtia nus eccľiaꝫ ipugnans manifeſte ſiue ꝑturbat eccľiaꝫ occulte.xxxij.q.iiij.recurrat.ṽ.fi.
k Si g̃ ſacra.reſpiĉ illud.c.ſi iuſt⁹ fueĩt.ſ.e.
l Et nõ iania.verum ẽ hõ i ſacro neceſſitatis xxiiij.q.i.ſi quẽ foꝛte.

m Sed notandũ.ſ.ꝯ ſimoniacos.Rñdet eni p⁹ diſtictõem ſequẽtẽ ſue cõ cluſioni.ſacramẽtũ eni male acceptũ duplici caret effectu:aut q̃ i eo pſito nõ ꝑcipiť gr̃a ſꝫ arguiť malicia.τ hõ oĩb⁹ ſacris ẽ cõe:vel q̃ negať executõ quod ſpeciale eſt in ſacramentis dignitatis.
n Neceſſitatis.neceſſitatis qñq; ſũt ſacra:baptiſmus:confirmatio:pñia: vltima vnctio:coꝛp⁹ chriſti. Jn baptiſmo tñ hoc ẽ ſpale:φ in ſũma neceſſi tate accipi põt a q̃cũq;.xxxij.di.§.veꝝ.verſus fi.τ idẽ circa pñiam .nam

cōfiteri poſſum cuicūqʒ in neceſſitate: de pe. di. i. quē penitet. Circa alia ſacramēta neceſſitatis vl' circa iſta duo cū ñ iſtat neceſſitas h' ē attēdēdū: ꝙ cū peccat qa accipiēdo acta pñia: rata itelligūt' quo ad effectum. In ſacramētis vō dignitatis hoc eſt de iure ꝙ ñ hēant executōem cū peniteāt accipientes niſi cū eis diſpēſet' ⁊ ſacra dignitatꝭ ſūt ordo: ⁊ iō dr' in plurali qꝛ ſunt plures ſpēs ordinis. xxi. di. cleros. ⁊ dicūtur dignitatꝭ: qꝛ a digniori bꝰ. i. epis ꝯferūt'. vl' qꝛ nō niſi digni aſſumendi ſūt. videt' ēt ꝙ baptiſmus ñ ſit neceſſitatis ſacramētū: ar. de con. di. iiij. c. baptiſmi vicē

o ❡ Illa. h' aſſignat vnā drīaʒ iter baptiſmuʒ ⁊ alia ſacramēta. aliā ponit. j. in ſequēti. §. ecce. ſi cleric'. aliā in illo. § ecce cum honoris.

a ❡ Siq a pſeudo. i. nō canonice electꝭ toler ad tn̄: ſic. lxij di. c. i. ar. ꝯ. xij. q. ij. alienationes. ibi ius cōe h' miſericordia.

b ❡ Eccl'ijs. j. e. q. v. c. i. ꝯ. So. ibi ꝓpter ſcādalū i eccl'ia quā p manifeſtā adeptꝰ ē ſimoniā nō pmittit' miniſtrare hic eꝯ. ſ. ꝓpt' ſcādaluʒ cū occultum ſit delictū i eccl'ia cui ititulatꝰ eſt ⁊ ñ i alia ſuſcipit'. vl' h' cū emit illū ordinē: illud cū dignitatē vl' bñficiū. j. e. erga.

c Quod ꝓ neceſſitate tēporis ⁊c. ceſſante neceſſitate ⁊ diſpēſatio ceſſare dʒ

d ❡ Nō. i. qꝛ. diſpēſatō vrget: vel qō ē accuſatiui caſus. i. qō neceſſitas vrgebat. i. inducebat: ar. ꝯtra. j. xix. q. ij due. ibi ꝓpt' crimioſos

e Siqs. h' c. ñ loqt' ō mero iur'

f ❡ Promotōis. ſ. xxxiiij. di. ꝑcipimꝰ. C. depoſiti. ſi depoſiti. de h' n. gratificare dʒ vt ibi

g ❡ Inuenit'. niſi i caſibꝰ notat'. ix. q. i. i ſūma

h ❡ Ecce. oñdit magr' i h'. §. drīaʒ inter ſacra dignitatꝭ ⁊ alia: ⁊ cām drīe.

i ❡ Infamia. q̄ etiā ſine culpa ꝯhit'. vi. q. i. §. verum.

k ❡ Mūdicie. vt i illo q ꝯhit cū ācilla. xxxiiij di. ſiquis viduam.

l ❡ Iſtō ſolū. ſ. ordineʒ

m Siq epi. talē. ex' ō tēp. or. lr̄as.

n ❡ Qualē. ex' de pbē. graue.

o ❡ Aliq̄ mō. diſpēſatiōe increpatōe: vt. xlv.

ſacramenta que ſūt dignitatis: niſi digne fuerint admiſtrata ita ut digni digne a dignis promoueāt' dignitates ēe deſinunt: non ut minuat' neritas ſacramēti: ſʒ ut ceſſet officiū admiſtrādi uel loco ul' tpe ul' ꝓmotōe. Loco ut ait leo.

De his q a pſeudo epis ordināt'.

Siqui[a] a pſeudo epis ordinati fuerit: pōt rata hr̄i tal' ordiatio ita ut i ipis eccl'ijs[b] ꝑſeuerēt: aliť uana hñda ē tal' ordiatio. Ecce aliqs a pſeudo epis ordiatꝰ: ſi locū ſue ordiatōis mutauerit: uana ē: ⁊ ſine admiſtratione erit tal' ordiatio. Tempore: ait innocētiꝰ de ordiatis a bonoſo heretico.

Que ꝓ neceſſitate cōcedūtur: eadem ceſſante ceſſabunt.

Quod[c] pro neceſſitate tpis ſtatutū ē: ceſſante neceſſitate dʒ ceſſare parit' qō[d] urgebat. qꝛ aliꝰ ē ordo legitimꝰ: alia uſurpatio. Ergo ſi aliqs alio tpe ab eo qui bonoſo ſit'is ſit ordiatꝰ ceſſabit ab adminiſtratiōe: q̄ pro neceſſitate illius tpis fuit ꝑmiſſa. Item ꝓmotione ut ait leo.

Qui ab hereticis redeūt: ſine ſpe promotionis i ſuis ordinibus recipi poſſunt.

Siqs[e] hetice cōionis cōtagione ſe maculauerit hoc in magno beneficio habeat ſi adempta ſibi omni ſpe ꝓmotionis[f]: in quo iuenit'[g] ordie ꝑmaneat. Ecce[h] ſi clericus uel ordinatione uel quolibet ſacramento hereticis cōmunicat ceſſans a promotione uix i ſuo ordine ꝑſeuerat. Nō ē. n. de ſacramēto hoc ut de ceteris. Cetera eniʒ ul' ad culpas abluendas dantur: ut baptiſmus ⁊ pñia uel ꝓ culpis nō in eternuʒ ſed ad horam negant': ut eucharīſtia que i articulo mortis penitēti ēt ō nefarijs peccatis ꝯcedit'. hoc nō ſoluʒ ꝓ culpa: ſʒ etiaʒ pro infamia[i]. int' dicitur etiā ꝓ mūdicie[k] ſue iminuta uel extrinſice uel intriſice perfectiōis prerogatiua. ut bigamis uel uidue maritis ul' illr̄atis ul' cōporis qualibet ꝑte uiciatis denegat' qbꝰ tamē baptiſmꝰ ul' eucharīſtia nō negat': pōt ēt tal' ceťa ſacramēta adminiſtrare q iſtud[l] ſoluʒ nō ualet cōferre. Unde leo ait.

De epis q taleʒ cōſecrāt: qualem conſecrare non licet.

Siqui[m] epi talem conſecrauerint ſacerdotē q̄leʒ[n] nō liceat eſſe: etiam ſi aliquō[o] mō dānū proprij honoriſ euaſerit: ordinatōis[p] tn̄ ius ulteriꝰ ñ[q] habebūt: nec illi[r] unqʒ[ſ] ſacmento iťerūt qō immerito preſtiterunt. Ecce cuʒ honoris ꝑiculuʒ euadant: ut cetera ſacramenta ſacerdotaliter adminiſtrare permittat: ab hoc ſolo non modo ꝓ hereſi uel ꝓ qualibet maiori culpa ſʒ ēt ꝓ negligētia remouentur. In quibus omnibus ſolicite notāduʒ eſt: ꝙ ſacramentum ſacerdotalis ꝓmotōis pre ceteris omnibꝰ magis accurate ⁊ digne dandum uel accipienduʒ ē: quia niſi ita collatuʒ fuerit: eo deſinet eſſe ratum quo nō fuerit rite ꝑfectū. ❡ Cetera eni ſacramēta unicuiqʒ ꝓpt' ſe dant': ⁊ unicuiqʒ talia fiūt q̄li corde uel ꝯſciētia accipiūt'. ❡ Iſtud ſolū ñ ꝓpt' ſe ſolū ſʒ ꝓpt' alios dat'. ⁊ iō neče ē ut uero corde: mūdaqʒ ꝯſcia q̄ntum ad ſe ſumat quātū ad alios uero nō ſolū ſine omni culpa ſʒ etiā ſine oi infamia ꝓpt' ſcādalū fratruʒ: ad quorū utilitatē nō ſolū ut ꝑſint ſed ēt ut ꝓſint ſacerdotiū dat'. Unde hiero. in michea.

Simoniaci rei ſunt infidelitatis eoꝝ: qui ſe ſcandalizant.

Si quoſcunqʒ de aſſeclis ſuis ordinātes ⁊ uitā eoꝝ iꝰ ſcādalū ppl'i exponētes rei ſt' infidelitatis eoꝝ q ſcādalizant'. Reuera n. q ad hoc eligunt' ut ceťis ꝑſint: ſic ordināt' dignitate: ſic ꝑeminē debēt ſāctitate. alioqn cur ceteris ꝑferūt' q nulla meritoꝝ gr̄a a ceteris aſſumunt'. Hinc etiā ſymmachꝰ laurētio mediolanēſi epo.

Sicut honore ita ⁊ ſciētia quiſqʒ precellere debet.

Uiliſſimus cōputandꝰ eſt niſi precellat ſciētia ⁊ ſanctitate qui eſt honore preſtantior.

Patet ergo illud auguſtini. ſacmēta uidelicet chriſti p hereticos miſtrata ſuo nō carē effectu: non de omnibus itelligi generalit' ſed de ſacramēto baptiſmi. Unde idem augu. ait.

di. cū beatꝰ. Itē ſcire recognitōe. xvi. q. i. reuertimini. in fi. Iteʒ in ꝑtāte ligādi vel ſoluēdi. xxiiij. q. iij. de illicita. Itē i ꝑuilegijs. xi. q. iij. ꝑuile. Itē i ordinis collatōe: vt in. c. pñti. ſiq epi. Itē i honoris ablatōe: vt dixi. xcix. di. nullꝰ. Itē i armoꝝ retētōe: vt. i. q. vij. c. i. b

p ❡ Ordinatōis. ſ. di. l. ex penitētibꝰ. ꝯ. ſ. di. xxxvi. q ecclīaſtici. ſ. ꝯ. lv. di. nullꝰ. ſ. di. li. c. i. Sol. ibi de his q ex pertinacia ꝯ canones ordināt tales h' de illis qui ex ſola negligētia h' faciunt itelligit': ar ij. q. i. in ꝑmis. nec ē ꝯ: ex' de tēp. ordi. lr̄as. qꝛ ibi ñ idignū ſed idigne ordinauit: al's ſēper ē hec veritas: ꝙ q ꝓmouet idignū depoſitionē mēt. vt. l. di. ex penitētibꝰ. ⁊ ar. hic ibi euaſerit. ita tn̄ ſi ſciēt h' factuʒ ⁊ ille ſit in notorio crimine: alit' nō poſſet eū repellē ab ordie ſuſcipiēdo: ex' ō tē. or. ex tenore. vl' dic ꝙ varie ſt' pene. hodie mitiꝰ agit': vt ex' ō pb. graue.

q ❡ Nō habebūt. ſ. cū aliqs punit' i eo i q̄ deliquit.

r ❡ Illi. hazi. dicit ꝙ illū eundē ordineʒ nō pōt ꝯferre: ſed minorē vl' maiorē bñ: ar. ex' de tēp. or. lr̄as qꝛ hec pena ē ⁊ iō nō dʒ ampliꝰ extēdi q̄ iueniatur delictū. h. ꝯdicit ꝙ hec dictio illi facit ſimpliceʒ relationem.

ſ ❡ Unqʒ. arg. i eo puniēduʒ eē aliquem i q̄ deligt. j. xij. q. ij. de uiro. ⁊. c. q ⁊ hūanis. j. e q. v. c. i. ſ. diſ. lxxxi. valʒ. xvij. q. iiij. frat. ⁊ vij. q. i. ſiqs de ordine. ⁊. xxxiij. q. ij. admonere. j. xxvij. q. ij. q dormierit

Ecce. adhuc pſeuerat aſſignādo dr̃iam ⁊ cām dr̃ie.

a Hq̃ſcūq3. i. aliqs. collige ꝙ ex illo v̾bo aſſeclis ab obſequor obſequeris. vñ illud aſſecla co2u. aliter ſi eēnt di gni plus eis teneret: ar. xij. q. i. ħ ius. lxxxvi. di. nõ ſatis.

b In ſcādalū. q. g̃ occaſionem dāni dat dānum ⁊c. ex̃ de iniu. ⁊ dā. ſi egreſſus j. e. placuit ar. 3. xxij. q. v. d̃ occidendis.

c Uiliſſim⁹ d̃. di. xx v. §. nūc aūt.

d Niſi p̄cel lat. i. niſi hēat illā diſcretōez q̃ i plato exigi tur: ⁊ ſi nō emi nēte: tñ ſuffici entē: ex̃ de elec cū nobis olim ſufficit enim ꝙ ſit bon⁹. lxv. di. c. vlt. qd̃ g̃ ſi oēs ſint valde pui: nō iō erit iſte viliſſimus q2 nō ē vt ſalo mon: de h. viij q. i. licet.

e Ergo. reſpi cit illud. c. ex catholica. ⁊ c. ſi iuſtus. io.

f Dedit. di cit. ꝙ ba ptiſm⁹ collat⁹ a io. erat quod dam ſacrale q̃ abluebat cor pus exteri⁹ tñ ⁊ valebat ad aſſuefactōem.

g Dedit. i no mine chriſti vł i noie pris ⁊ fi lij ⁊ ſps ſancti ⁊ iō ñ fuit ⁊c. de con. di. iiij. aliud.

g Dedit. i no mie v̾turi ⁊c. ⁊ iō fuit io.

h Et baptiza ti ē. j. de cõ. di iiij. ñ regenera bant.

i Chriſti ē. i q̃rto li. ſniaꝝ legit. Hic ↄſiderādū ē: ſi baptizati ſūt baptiſmo chriſti: a iohāne baptizati: ⁊ q̃ forma v̾boꝝ ſit vſus. io. Illi q baptizati ſūt a iohāne neſcientes ſpm ſanctuz eē: ac ſpem po nētes i illi⁹ baptiſmo: poſtea baptizati ſūt baptiſmo chriſti. baptiſ mus aūt io. tātū dabat i noie v̾turi. vñ hiero. ſup ioh: q dicit ſe in chriſtū credē ⁊ nō credit i ſpm ſāctū: nondū hꝫ claros oculos. vñ baptizati a iohāne i noie v̾turi: q2 dixerūt: ſꝫ neq3 ſi ſps ſāct⁹ ē audiuim⁹ iteꝝ baptizati ſūt i noie chriſti explicite. Illi vo q ſpem in baptiſmo iohānis habebāt pr̃em ⁊ filiū ⁊ ſpm ſanctū credebāt nō fuerūt poſtea baptizati: ſꝫ ipoſitōe manuū ab apl̃is ſup eos fa cta ſpm ſāctū receperūt. Alij vero q nō ita credebāt: baptizati ſūt baptiſmo xp̃i: vt dcm̃ ē. vñ hiero. q ſpūſcm̃ neſciebāt cū baptiſmū a iohāne acceperūt: iteꝝ baptizati ſūt: neqs ex iudeis vel gētilib⁹ putaret aquā ſine ſpū ſācto ſufficē ad ſalutē. nec iteratū ē i eis ſac mentū ſꝫ inonatū. Sꝫ q̃re cū i baptiſmo iohānis ñ ↄferret remiſ ſio peccatoꝝ: vt de cõ. di. iiij. ñ regenerabāt. nec ad veritatē baptiſ mi valeat fides alicui⁹ vel ifidelitas officiat: cur reiterat baptiſm⁹ in quibuſdā a iohāne baptizatꝫ: maxie cū p circūciſionem originale fuiſſet deletū: Nā ſi dicas baptiſmū chriſti neceſſariū eē ēt circūciſis. ↄcludit g̃ ꝙ i oib⁹ baptizatꝫ a iohāne neceſſariū ē ſiue hñ crederēt ſiue male. ſi aūt dicaſ ñ eē neceſſariū: q̃re g̃ baptizati ſūt baptiſmo chriſti iā a iohanne baptizati: cū ijdē eēnt circūciſi: pōt dici forte: ꝙ añ paſſionem chriſti nulli erat baptiſ mus neceſſari⁹: ſꝫ tñ baptizati ſūt ab apl̃is ne putarēt aliq baptiſ mū ſine ſpū ſācto ſuffi cere ad ſalutē: qđ cre do. ł forte a baptiſmo chriſti. i. poſtq̃ chriſt⁹ baptizatus fuit ois ba ptiſm⁹ fuit neceſſari⁹ ſiue iohānis ſiue chri ſti. ſꝫ baptiſm⁹ chriſti tāq̃ a ſeipſo rat⁹ ñ in diget fidei adminicu lo: ſecus i iohānis ba ptiſmo. vñ baptizati ſꝫ qb⁹ recta fides ñ affuit qđ locū habuit i bapti ſmo io. vide qđ nõt̃ d̃ cõ. di. iiij. ex quo.

Baptiſm⁹ ſiue p bonū ſiue p malum miniſtret: reiterari nō debet

Dedit baptiſmū iudas ⁊ non baptizatū ē. p⁹ iudā dedit io hānes: ⁊ baptizatū ē. p⁹ iohannē q2 q dat ē a iuda baptiſm⁹ chriſti ē: q a iohāne iohānis erat: ñ iudā iohāni: ſꝫ baptiſmū chriſti ēt p in de man⁹ datū baptiſmo iohānis recte ꝑponim⁹. Itē quos iudas baptizauit ⁊ chriſtus. Sic ergo quos baptizat ebri⁹ homicida ad ulť chriſt⁹ baptizat. Itē ſacr̃m ec cleſie tā magnū ē: ut nec ab homi cida miſtrāte polluat. Itē ↄtra donatiſtas.

De eodem.

Sicut urgeri uideo2 dū mi hi dr̃: ergo hētic⁹ dimittit pecca tū cum iuſte baptizat. Sic ⁊ ego ur geo dū dico: ergo auar⁹ religiōis ſimulato2 peccata dimittit. Si p uim ſacr̃mēti: ſic ille ⁊ ille: ⁊ ſi p me ritū ſuū nec ille nec ille. Illd̃ eniz ſacr̃mētū chriſti ⁊ i mał hoib⁹ eſſe cognoſcit. In co2pe aūt unicē co lūbe imaculate nec ille nec ille iue nit: ut ſicut man⁹ eēt arida: ueꝝ qdē eēt mēbꝝ quāuis ſine ſāguie ⁊ ieffícax eēt ⁊ mo2tuū: ſic ⁊ fides cū ſit uera: tñ ſine opib⁹ mortua ē. Itē ſic i hēſi baptizatus in noie ſācte trinitatis ñ fit tñ tēplū dei: ſi ab hēſi nō receſſerit. qm̃ neq3 in auaricia i eodē noie baptizat⁹ fit tēplū dei ſi ab auaricia ñ recedat q̃ ē idoloꝝ ſuitus. Ex his itaq3 uerbis apparet ꝙ ñ baptiſma ab hēticis tribuit uirtute ſua remiſſi onē ↄferr peccatoꝝ. Sꝫ idē aug extra teſtat i li. d̃ baptiſmo dicēs

Baptiſma xp̃i ⁊ ſi nlľa ꝑuerſitate uiolet apđ hēticos tñ carꝫ effectu

Etiam co2de tardiores intel ligūt baptiſmū chriſti nlľa p uerſitate dātis uł accipiētis poſſe uiolari. Sꝫ q2 aliud ē ſacr̃mentū ab effectu ſacr̃menti: cū eos q i ipa unitate eccľie pdite uiuunt: ↄſtet remiſſionē peccatoꝝ nec dare nec hr̃e poſſe: q2 non malignis ſed bo nis filijs dictū ē: ſicui dimiſeritis peccata dimittūt: cui tenueritis te nebūt. pꝫ ergo hēticos tñ dare ł accipe ſacr̃mentū baptiſmi: ⁊ non dare remiſſionē peccatoꝝ. Itē i uerbis dñi de blaſphemia ſpus.

Co2palia ſacr̃mēta q̃ po2tant ⁊ celebrāt ēt ſegregati ab uni tate co2pis chriſti formā hr̃e pie tatis pñt: uirt⁹ uero iuiſibilis ⁊ ſpū alis ita i eis eē ñ pōt: queadmodū ſenſus non ſeqt mēbꝝ qñ ampu tat a co2poze. Itē ambro. i li. de iitiādis rudib⁹.

De eodem.

Non ſanat baptiſmus pfidoꝝ nō mūdat ſꝫ polluit: q̃ i dilu uio aquaꝝ ad dñm ñ approxima būt: q2 ut p apl̃z dr̃: qcqd ñ ē ex fide peccatū ē: ⁊ ex ipſ q faciūt ⁊ qbus faciāt ñ ſolū ñ pdeſt ſed ad iudiciū ē. Itē leo ad nicetē epꝫ

Per manus ipoſitōez ↄfirmet: q ab hēticis baptiſma accipiunt.

Siqui baptiſma ab hēticis ac ceperūt: cū antea baptizati ñ fuiſſet: ſola ſps ſācti iuocatione p ipoſitōem manus ↄfirmādi ſūt: q2 formā tñ baptiſmi ſine ſāctifi catōis uirtute ſúpſerūt: ⁊ hāc re gulā ut ſcitis ſuādā i oib⁹ eccľijs

k Ebri⁹. ita tñ ꝙ ſenti at qđ faciat: q2 itentio baptizātꝭ exigit: vt. j. d̃ cõ. di. iiij. ſolet. quia ne mo dic̃ qđ nõ ſentit. ff ſupel. lega. l. labeo. ⁊ ita ñ ē ↄ. j. e. §. ecce.

a Sicut. dimittit. d̃ e. remiſſione.

b Sic g̃. ar. ſufficē rñ dēti dare iſtātiā: alibi ſuffic aſſignare rōem xxviij. q. i. ſic eni. ⁊ dic ariſtoteles octauo tho picoꝝ optima iſtātiaꝝ ē dicē q̃re ñ ſic. ſic o2di nabis. ar. hētic⁹ iuſte baptizati g̃ dimittit pec catū: ꝙ ego nego ⁊ in ſto. auar⁹ baptizat iu ſte: g̃ dimittit peccatū: qđ ñ ↄcederet ipi. ſed dic iſtātiā ñ valē: quia ſm ſuā opinionē ↄclu dit: ſic. xxvij. q. i. nupti arum.

c Unice. q̃ ↄplectitur tñ grana. xxxij. q. iiij. recurrat.

d Etiā. ab iſto lo co iduc̃ mag̃ capitula qb⁹ vult pbare: ꝙ hētici ⁊ ſi ſacr̃m ↄferre poſſint ñ tñ effectū ſacra mēti: q̃nq3 tñ iducit ꝙ poſſint effectū ↄferre. ⁊ ſb iſta alternatōe venit vſq3 in finē queſtionis fracto freno.

e Sꝫ q2. ſicut aliud ē elemētū aliud ↄſecratio: vt de cõ. di. iiij. p aquā. ⁊ iō notatus fuit cyprian⁹ q2 nō fec̃ iſtā dr̃iam. j. e. ſiquis inquit.

f Hereticos. ſacramētū g̃re dat de⁹ etiā p malos: ipam vo g̃am nõ niſi p ſeipm̃: vt. j. de cõ. di. iiij. quomodo.

g Co2po2alia. q2 miſterio co2poꝝ ↄferūt: vel q2 qdaꝫ ſunt co2po2a vt chriſma: vel fo2me co2poꝝ ſunt: vel q2 ſb co2po2alib⁹ ſpecieb⁹ ↄfe runtur. Sꝫ nūqd cū co2po2e pereūt: ar. ꝙ nõ. j. e. ꝙ qdā. xxxij. q. vij. tantuꝫ valet.

h Pietat. i. veritat. ſꝫ iō dicit q2 tūc ē ibi pietas cū ⁊ veritas ⁊c.

i Non ſanat baptiſm⁹. datus extra fo2mam eccleſie: vt. j. e. §. ſed no tandum.

k Qui in diluuio aquarum. i. multiplicitate diuerſarum ſententiarum vł ſectarum: vel in diluuio tantum: quia ſolus baptiſmus non ſufficit niſi ⁊ gratia detur.

l Ex fide. i. cū fide opante p dilectionē.

103

m Siq̄.baptizati.nā tūc nihil acceperūt ab eis.lxviij.di.§.hi vero.
n Unus.i.incommutabilis.
o Una.i.ab vno veniens.
p Unū.i.vnā hñs efficaciā i oib⁹ paruu is:niſi malicia ſuſcipientis impe diat.vel vnū q: nō iterandum.

nit eē ſacramentū.ſ.i vltima platōe ipi⁹ forme:baptizo te i nomīe pr̄is ⁊c̄:vt notaui de cō.di.iiij.c.i.ſ; p alias orōnes q̄ ꝓ fūdūt ſup ipſam aquā ñ fit aq̄ ſacm̄etū:⁊ h̄ ita verꝫ ē ſm eos:ꝙ ī eo inſtanti quo forma finit̄ ⁊ aq̄ fit ſacramētū:puer ñ eēt i aq̄ pura antequā; dixiſſet ⁊ ſpūs ſancti leuaſſet eū de aqua nō eēt baptizat⁹.nec eſt mirꝫ ſi icipiat ⁊ deſinat eē in eodē iſtāti: cū ſit idē ēt i alijs caſib⁹ ſ; legē: naꝫ ſiqd mihi debebatur ſb ꝯditōe ⁊ illud accepto tuli an̄ exiſtētiā ꝯditionis: ſi p⁹ exiſtat cōditio:in eodē iſtāti icipit ⁊ deſinit eē debitū.ff.d̄ accep.l.an̄plt. ⁊ l.ꝙ i die.meli⁹ pōt poni exēplū i ſuo dato vxori a uiro: vt eū mānumittat.nā i eodꝫ iſtāti icipit ⁊ d̄ſinit b̄re dn̄iū ff.de do.īt vi. ⁊ vxo.ꝙ aūt.§ vlt.ar.h̄ in ñ.ꝯ q: ali⁹ ē ſon⁹ ⁊c̄.ſ; qd̄ dicit ꝙ virtus pmanet:ñ itellige i aq̄ ſ; i puero. item ar.ꝯ.ff.de vſufr.ticio cuꝫ morietur.itē aliud exēplū pōt poni vbi q̄s ſimul icipit ⁊ deſinit eſſe debitor: vt.ff.ad vell.debitriꝫ. qdā aūt itelligūt aliter illā lr̄am.

q Ut q.ſ.ſācitatē vir tutē grām remiſſionē peccatoꝝ.exaudi tñ vt dicit gratian⁹.j.e.§.nemo.Nā alit̄ ꝯſtituit⁹ i neceſſitate accipit.xxxij.di.§.verum.
r Sed notādū eſt.q̄ rum:vt arriani:qui dicūt filiū nō coetnū pr̄i xxiiij.q.iij.c.qdem.v̄.arriani.
ſ Perſonatum.vt ſabelliani q dicūt eandē pſonā eē pr̄is ⁊ filij ⁊ ſp̄s ſācti:vt.xxiiij.q.iij.qdā.v̄.ſabelliani.
t Ecclie.q̄ neceſſaria ē.xxxij.di.§.verum.
u Siqs.paulianiſt qui dicebāt chriſtū ñ fuiſſe ſemp:ſed a maria aſſūpſiſſe iitiuꝫ vt.j.xxiiij.q.iij.qdaꝫ.paulianiſte.Cathafrige dicūt ſp̄m ſāctuꝫ paruulū hominez ⁊c̄.vt i p̄di.c.qdā.v̄.cathafrige.
x Et cathafrigis.i.q ñ baptizant in forma ecclie.⁊ ſic ſoluūt̄ ꝯria j.de cō.di.iiij.quib⁹.ſ; h̄ nō fuit facta iniuria ſacramēto:cū nullū p̄ceſſerit ibi ꝯ: vel h̄ itelligēdū ē p illud.Nam ibi dr̄ niſi neceſſitas ⁊c̄ Itē ꝯ.j.e.ſiqs p ignorātiā.ſ; h̄ de diſpēſatōne:illud de rigore.vel h̄ loqt̄ de iure q: cū h̄ nullum fuit p̄us baptiſma nec ordo.vñ ñ fit iiuria hic alicui ſacm̄ēto:ſ; tm̄ baptizāt̄ ⁊ ordināt̄:nec tāgit illud.c h̄.q: ibi ali⁹ caſus.ſ.q: ibi ſunt due queſtiōes ſm vnū caſum.

predicamus:ut lauacrū ſemel initum nulla iteratōe uioleē dicente aplo:unus[n] de⁹ una[o] fides:unū[p] baptiſma.cui⁹ ablutio nulla iteratione temerāda ē:ſed ut diximus ſola ſāctificatō ſpūs ſācti iuocanda:ut[q] qd̄ ab hēticis nēo accipit:a catholicis ſacerdotib⁹ ꝯſequatur

Sed notādū ē:ꝙ hētici ut arriani ⁊ ſabelliani:quoꝝ alij inequalitatē alij idiſcretōeꝫ pſōaꝝ[r][ſ] ꝯfitēt̄ baptiſma nō i forma ecclie[t]:ſ; ſue puerſitatis miniſtrabāt. De his ſpālit ambro.locut⁹ ē dicēs: Nō ſanat baptiſm⁹ hēticoꝝ ⁊c̄.ſ; etiā repabtizent̄ ⁊ reordinēt̄ ⁊c̄.

Unde i ꝯcilio niceno ſtatutū ē.

Rebaptizēt̄ ⁊ ꝛordinēt̄ q d̄ paulianiſtis ⁊ cathafrigiſ ad ecclīā r̄dūt

Siqs[u] ꝯfugeat ad ecclīam catholicā de paulianiſtis ⁊[x] cathafrigis:ſtatutū eſt rebaptizari eos oino debē[y]. Siq uō clrici erāt apd̄ eos:ſiqdē iculpati fuerit ⁊ irrephēſibiles:rebaptizādi ſunt:⁊ rurſus ēt ab ep̄o ecclie catholice ordinēt̄. Si uō exaiati min⁹ apti fuerit dephēſi:depōi[z] eos oꝫ. Similit̄ aūt ⁊ circa diacōes ⁊ d̄ oib⁹ q i eodē clero iueiūt̄ eadē forma ſuabit̄. Itē ino. De eodem

Paulianiſte[a] i noie pr̄is ⁊ filij ⁊ ſp̄s ſācti minime baptizant ⁊ nouatiani eiſdē noib⁹ tremēdis baptizāt.nec apd̄ iſtos d̄ unitate ptātis diuie hoc ē pr̄is ⁊ filij ⁊ ſp̄s ſācti qd̄ aliqñ ꝯmota ē ⁊c̄. Alij[b] formā ecclie i baptizādo ſeruant. Sed dū ab eis baptizāt̄ qui i hereſi uel ſciſmate eis cōicāt: ſacramētū quideꝫ baptiſini ab eis accipiūt:uirtutē uero ñ ꝯſequuntur: quā ſine fide null⁹ ꝯſeq pōt.unde de dn̄o dr̄:q: i[c] patria ſua nō[d] poterat facē ſignū ꝓpt̄ icredulitatē eorū. Unde augu.i homelia.lxxx

Dū uerbū accedit ad elemētū:fit ſacramentum.

Detrabē[e] uerbū:quid erit niſi aqua? accedit uerbum[f] ad elemētū ⁊[g] fit ſacramētū.unde iſta tāta uirt⁹ aq̄:ut corp⁹ tāgat ⁊ cor abluat? niſi faciēte[h] uerbo:non q: dr̄ ſ; q: credit̄[i]? Nam ⁊ i ip̄o uerbo aliō ē ſon⁹[k] trāſiēs aliō[l] uirtus manēs. De his ēt q i hēſi ul̄ ſciſmate baptizāt̄:ſcribit aug. ad petrum diaconem dicens.

Extra ecclīaꝫ baptizati pnicie ſibi cumulāt:ſi ad ecclīā ñ redierit

Firmiſſime[m] tene ⁊ nullaten⁹ dubites extra ecclīā baptizatos ſi ad ecclīā ñ redierint:baptiſmo cumulari pniciē. Tātū.n.ualꝫ eccliaſtice ſocietatiſ ꝯmunio ad ſalutē:ut baptiſmo nō ſaluet̄ cū ibi nō dat̄ ubi oꝫ ut det̄. Dē

Inutilia ſūt dona: que pret̄ unitatem ecclesie habentur.

Teneam⁹[n] fratres mei unitatē ꝓpter unitatē ⁊ qui facit miraculū nihil ē. In unitate erat ppl̄s iſrael ⁊ nō faciebat miracula per ter unitatē:erāt magi[p] pharaonis ⁊ faciebāt ſilia moyſi.ppl̄s iſrael ut dixi non faciebat miracula qui erāt ſaluādi apud deū q faciebāt miracula:an q ñ faciebāt? Petr⁹ apl̄s reſuſcitauit mortuū:ſimon mag⁹ fecit multa. Erant quidaꝫ

y Debē.ar.ñ baptizat⁹ nullū recipit ordinē:ex̄ de p̄ſ.nō bap.c.ſiqs p̄ſbr j.e.ti.ſiqs p ignorātiam.ſ̄.e.cum paulus.
z Deponi.de facto.vel ſic deponi.i.nō admitti.
a Paulianiſte ⁊c̄.
b Alij.h̄.§.reſpicit.§.ſ̄.poſitū.ſed notandum.
c In patria.q: nemo ꝓpheta ē accept⁹ in patria ſua.
d Nō poterat.i.nolebat.q: potētie ſue ñ ꝯgruebat:ar.xxxij.q.v.ſi paulus.q: ipi erāt icreduli.ſ; nō ne poterat facē ne eēnt icreduli:⁊ ita facē miracula:nā dic̄ regula iuri.ꝙ q pōt facē vt poſſit dr̄ poſſe.ff.de re.iu.q pōt.ſ; lex illa itelligit̄ de eo q tenet̄ ex neceſſitate ⁊ aſtrict⁹ ē ad aliqd faciēdum.
e Detrahe.i.ſi aliqs imergat aliquē ⁊ ñ ꝓferat v̄ba nō baptizat:q: nec ſolū elemētū nec ſola v̄ba ad h̄ ſufficiūt.vl̄ alit̄ qdā baptizāt tm̄ i nomine pr̄is ⁊ ſp̄s ſācti.⁊ tūc expone detrahe v̄bū.i.filiū.qd ē aq̄ niſi aq̄.q.d ñ ē ibi baptiſm⁹:de cō.di.iiij.i ſynodo.vl̄ alit̄ detrahe v̄bū aq̄.i.formā:⁊ ñ erit ſacramētū baptiſmi.Et nō ꝙ gādolph⁹ dixit ꝙ ipſa aq̄ ſit ſacm̄etum.ſ.ipm̄ elemētū:ar.de cō.di.ij.c.ſacrificiū.vñ ſi aſin⁹ bibat aquā illā:bibit ſacmētū:ſic̄ de mure dixim⁹:de cō.di.ij.q bñ ñ cuſtodiūt.alij dicūt ꝙ impoſſibile ē ꝙ aſin⁹ bibat ſacramētū.nā dicūt ꝙ aqua illa i eodē iſtāti icipit ⁊ deſi-

f Uerbū.nā verba neceſſaria ſunt:ar.i.l.i.ff.de verbo.obli.

g Et fit ſacramētū.i.ſacramētū fit ibi ex forma ⁊ aq̄ qd̄ ē baptiſmus.ſ; q̄rit̄ ſi i littore maris baptizet̄ qs:an tota aq̄ ꝯſecret̄ an ñ dicēdū ē ꝙ illa tm̄ q̄ pueꝝ tangit:ar.ff.de relig.l.ij.§.celſus.nā ibi dr̄ ꝙ ſola t̄ra q̄ tāgit corp⁹ hoīs ē religioſa:vel pōt dici ꝙ ⁊ illa q̄ iſtā tāgit:vt.ff.de rei vē.q̄ religioſis.ſ; exaudi p canonē.xi.q.iij.qm̄ mltos.q: excōicatio ñ trāſit i t̄tiā pſonā.ſic nec religio.
h Faciēte.i.i forma euāgelij i noie pr̄is ⁊ filij ⁊ ſpiritus ſancti.
i Credit̄.ſ̄.e.ſicut.vr̄ ğ ꝙ mut⁹ poſſit baptizare:q: m̄rimonium pōt ꝯh̄ē maxie ſi tres pſonas pōt exp̄mē:qd̄ ꝯcedo ſi ē mutaſter:aliter ſi loq ñ pōt ñ baptizabit.⁊ qd̄ dr̄ ſm ꝙ credit̄.h̄ ad ſuſcipiētem refert̄:q: ñ exigit̄ fides ꝯferentis ſ; ſuſcipiētis:de cō.di.iiij.tūc valere ab ip̄o.n.dāte ſola itentio reqrit̄:vt dixi.ſ̄.e.ſicut.
k Sonus.eſt ſonus vocalis ⁊ eſt ſonus mentalis.
l Aliud.i.efficacia a deo ſibi collata.j.de cō.di.iiij.ſolet quāuis.⁊ c.ecclīa paradiſo.
m Firmiſſime.cumulari ad cumulū ſupplicij.xxxij.q.vij.vſq; adeo.
n Teneam⁹.ꝓbat baptiſmū poſſe ꝯferri a malis:⁊ ipſi poſſunt

miracula facere.ſ.e.ꝓphetauit.
o ❡ Nihil eſt.quo ad vitam eternam.
p ❡ Magi.manes ꝛ mābres.iſti magi .ſ.manes ꝛ mābꝛes tria fecerunt miracula.virgas in ſerpentes ꝯuerterūt:ꝛ aquā in ſanguinem:ꝛ fecerūt aquā ranas ebulire:ſed cinipbes nō potuerūt educere vt moyſes.vnde dixerunt: digitus dei ē bic.ꝛ ita defecerūt i q̄rto miraculo.ſ. in tertia plaga q2 ꝑmum non fuit plaga.ꝛ iō q̄nq3 dicūt defeciſſe i ītio miraculo: q2 i tertia plaga.ꝛ xvi.q.v.c.nec mirum.
q ❡ Hanc.B c.ē ps lui⁹.ſ.c.bi igitur.ꝛ exponit finē illius.
r ❡ Nemo.ar. ad queſtiones ō iuaſoꝛe vtꝝ ꝑ eū poſſit preſentari cleric⁹ in eccl'ia ꝛ per bēticū ſnia in ſta def:de cō. diſti.ij.ꝛ dixit dñs io.quoꝝ vtrūqꝫ falſum ē:q2 inuaſoꝛ ñ tolerat̃:ꝛ bēti ous ē excōicatus.b.
ſ ❡ Foꝛma.ſ.i neceſſitate vel ignoranter.
t ❡ Per lapideum.ſ.e.ſi iuſtus.
a ❡ Spiritus ſi ſācta ecclēſia fallatur nā mētiri deo poſſumus:ſꝫ ipſū fallē non poſſumus:de cō.di.ij.panes oia eni certa ſt ei.ff.de iudi.ſꝫ ꝛ ſi teſti.§.vlti.

b ❡ Baptiſmum.ar.nō iterari ſacramentum:licet non ſit perfectum.
i ❡ Non debere.ar.ſimulationem alicui preiudicare.ſ.di.xxvij.ꝙ interrogaſti.ſ.xxij.q.ij.ecce.ſ.de con.di.iiij.ſolet queri.ſ.ſ.xxij.q.ij.ꝙ ait.ff.de act.ꝛ obli.obligationum.
k ❡ Sed adimplere.ar.xxiij.di.quoꝝndam.vij.q.i.nihil ea que ſcilicet vt i vertice ꝛ pectoꝛe ꝛ in ſpatulis vngantur:ex de ſacra.non iterā.c.i.ꝛ ſi.io.ꝛc.

chꝛiſtiani q nō poterāt facē qō faciebat petr⁹:nec qō faciebat ſimō ſꝫ idē gaudebāt:q2 noīa eoꝝ ſcripta erāt i cel'. Itē leo ad nicetē epm.

Baptiſma ſemel traditū amplius non eſt reiterandum.

Hanc regulā ꝯſuādā i oībus ecclījs ꝑdicam⁹:ut lauacruꝫ ſemel inituꝫ nulla iteratōe uioleť dicēte aplō:un⁹ deus:una fides: unū baptiſma.cui⁹ ablutō nlla reiteratōe ui olāda ē:ſꝫ ſola ſpirit⁹ ſāctificatio iuocāda: ut qō ab bēticis nemo accepit:a catholicis ſacerdotib⁹ ꝯſeqť. Nemo ī bēſi ľ ſciſmate ꝯſtitut⁹ itelligēdus eſt. Ceteꝝ ſi cū fidei integritate ꝛ animi puritate de manu bēticoꝝ in foꝛmā eccl'ie aliqs baptiſma accepit:tc̄ ipleť illō aug.ꝑ lapideū canalē aq̄ trāſit ad areolas:ꝛ iterū ſpūal' uirt⁹ ſacmēti ꝛc. Itē i libro de blaſphemia.ſ.ſ.

Etiā ꝑ malos boni colliguntur.

Spirit⁹ ſāct⁹ i ſācta eccl'ia ēt i iſto tp̄e quo uelut gnū atteritur cuꝫ palea ſic opatur:ut nulli⁹ uerā ꝯfeſſioneꝫ aſpneť nullius ſimulatōe fallať:atqꝫ ita repꝛobos fugiat:ut ēt ꝑ illoꝝ miſteriū ꝓbos colligat. Ecce q̄ñ ab bēticiſ baptiſma cū ſua uirtute accipiť. cui⁹ tā neceſſaria admiſtratō ē:ut nec ēt a paganis datū poſſit reiterari.unī i eccl'iaſtica biſtoꝛia legiť ꝙ alexander eps alexandrie: cuꝫ petri martyris ſolēnia celebꝛaret poſt expleta miſſaꝝ ſacramenta uidit ſup oꝛā maris pueroꝝ ludū imitātiū:ut fieri ſolet epm:ꝛ gerētiū ea q̄ i eccl'ia geri mos eſt.mox eos ad ſe ꝑduci iubꝫ:ꝛ qd egiſſet ꝑcūctať. Illi rei oꝛdinē pādūt baptizatos a ſe eſſe quoſdā catbecuminos ꝯfiteť ꝑ anaſtaſiū pueruꝫ q ill' fuerat eps ſimulatus.ubi ex rñſis eoꝝ uidit ḃꝫ religiōis nr̄e ritū cūcta ꝯſtare:ſtatuit ill' qb⁹ integris itꝛogatōib⁹ ꝛ rñſionib⁹ aqua fuerat ifuſa:iterari baptiſmū nō debē ſꝫ adiplē ea q̄ ſacerdotibus mos ē. Hinc ēt iſidoꝛus ait.

De his qui per ignoꝛantiam oꝛdinantur:anteq̄ꝫ baptizentur.

Siqs ꝑ ignoꝛātiā oꝛdinatur anteq̄ꝫ baptizetur: debēt ab eo baptizati iteꝝ baptizari:ꝛ ipſe ulteri⁹ ñ oꝛdineť. Sꝫ roman⁹ pōtifex nō boieꝫ iudicat q baptizat ſꝫ tm̄ ſpm̄ dei ſbminiſtrare grām credit baptiſmi:lꝫ pagan⁹ ſit qui baptizat. Palea. Si pſbꝛ oꝛdinatus depꝛebēderit ſe non eſſe baptizatū:baptizeť ꝛ oꝛdineť iterū ꝛ oēs quos pꝛius baptizauit.

Qđ aūt ceťa ſacmēta ab bēticis miſtrari nō poſſint:teſtať bieronym⁹ in aggeo pꝛopbeta.

Nō placēt dō q̄ ab bēticiſ offerūť

Sic ppl's iſte bēticoꝝ oīuꝫ eſt in ꝯſpectu meo dicit dñs. oē qō fecerūt qō mibi obtulerūt ul' uota ul' ꝑ ſalute ľ pacifica ľ ꝑ peccato ul' bolocauſta ľ elemoſynas ſiue ieiunia ul' coꝛpoꝛis caſtitateꝫ ꝯtamiata erūt i ꝯſpectu meo quā uis.n.ſancta uideať ipē ſui q̄ offerūt:tm̄ q2 tractata ſť ab illo q pollut⁹ eſt i aīa:polluūtur omnia. Itē i amos ꝓpbeta. De eodē

Odit deus ſacrificia bēticoꝝ ꝛ a ſe pꝛoījcit.ꝛ quotieſcūqꝫ

a ❡ Siquis.quidā ponunt ita caſum iſtum: Due queſtiones fiunt bic iſidoro.pꝛima vtrum baptizati ab oꝛdinato ante baptiſma ſint rebaptizandi.ſecunda vtrum ipſe debeat oꝛdinari. Ad pꝛimam queſtionem reſpondet ab illo loco:ſed romanus.ſecūde queſtioni non reſpondet ſꝫ pōt decidi ꝑ.c.ſ.e.ſiquis confugerit.ꝛ ḃꝫ boc legiť totū ſub interrogatōe vſqꝫ ad illud.ſed romanus ſed ſupplebis ſm̄ boc in littera.vlterius non oꝛdinetur:ſed id eſt q2 ꝛc.ꝛ ita reſpondet vni queſtioni non alij: ar. extra de pꝛeſump.nō ne.inſti.de inuti.ſti.§. quotiens.C.de diuer. reſcrip.l.i.ꝛ boc verū eſt cum ſunt connexe. alij legūt.c.plane ꝛ dicunt ꝙ baptizati ab eo debent rebaptizari: ſꝫ male dicunt.vnde illō ſed romanus eſt coꝛrecciuum.
b ❡ Oꝛdinať.ꝛ boc coꝛrigiť.ſ.e.ſiquis confugerit. vel bic loquitur de rigoꝛe ſecūdum iſidoꝛum ſecūdū caſum quē ponit iſidoꝛus ſecūdū falſam quoꝛūdā opinionē:ꝙ.ſ.tales debent rebap izari.vnde coꝛrigit ſe ſtatī ibi:ſed roman⁹.q.d.ita alij dicūt.ſed romanus ꝛc.

ar.ꝫ.lxxxi.di.oꝛ.xvi.q.i.reuertimini.
b ❡ Repꝛobos.ar.nō ꝑiudicare alicui in ſua cā religionem alteri⁹ nō eni melius debet alicui credi q2 ſigna ꝛ miracula facit:cū etiaꝫ bonis ꝛ malis ſint cōia.ſ.e.c.multe.
c ❡ Pꝛobos.q2 illud ſacramentū puro coꝛde ſumūt.ſ.e.nō nocet.
d ❡ Ecce.paganis ſi in foꝛma eccl'ie deť:de cō.di.iiij.a quodam.
e ❡ Pueroꝝ.doli capaciū:aliter nibil ageꝛēt.nā tales furioſis cōparať.ff.de acq.poſ.l.i.§.i.xv.q.i.illud.qs aūt ſit doli capax lex dicit.q.ſ.ē ꝓxim⁹ pubertati.ff.de re.iu.pupillū.ignoꝛans tamen bñ acquirit aliquid.ff.queād.ſer.amit.ſi partem.§.ij.
f ❡ Per anaſtaſium.ꝓpꝛium nomen eſt.
g ❡ Interrogatōib⁹.ꝑ boc qō dic̄ integris pꝫ ñ iocoſū factū fuiſſe.ꝛ ita nō ſoluiť B illa qō aug.de cō.di.iiij.ſolet q̄ri.lꝫ qdā dicāt eā b ſolui.ſꝫ dico ēt ꝙ lꝫ foꝛmā ludēdo accipiat dū tm̄ baptizare itendat baptizat.ſi aūt oīa iocoſe fiāt ñ erit baptiſm⁹:ar.xxij.q.ij.c.qō ait.ff.de ac.ꝛ obli.obligationū ſba.§.vlt.ex̄ de ſen.ex.ſi vero.

c ❡ Non oꝛdinetur.de rigoꝛe.alias ſecus:de cle.non.oꝛ.mi.c.i.
d ❡ Paganus.ſ.di.xxxij.§.verum.ſ.de cō.di.iiij.quos a paganis contra. ſed ibi pꝛeter foꝛmam eccleſie fuerūt baptizati.bic aūt de eo baptiſmo agitur:quod in foꝛma eccleſie traditur.
e ❡ Quod autem.non poſſint.cum effectu grē.
f ❡ Sic ppl's.ſic ꝯſecut.uñ ē.ꝛ bec ſequētia.c. loquūť q̄ñ foꝛma ꝑter mittiť vel ſciēter pꝛeter neceſſitatē ſacramenta recipiuntur.
g ❡ Uel vota.generale eſt ꝛ poſtea ſubdiuidit per partes.
h ❡ Uel ꝑ ſalute.ꝑ ſalute ꝛ ꝑ peccato dicit:quaſi ſunt nomina ſacrificioꝝ quoꝝum vnum ad ſalutem conſeruandam alterum ad peccata purganda offerrebať.quidam codices babent ſm̄.b.vel ſacrificium quod offerrebatur ꝓ pace adepta vel adipiſcenda.
i ❡ Uel bolocauſtum.bolō totū cauma icēdiū.l.di.ponderet.ver.fi.
k ❡ In ꝯſpectu meo.eccl'iaſtica.n.dignitas ñ faċ eū chꝛiſtianū:vt.ſ.ij.q.vij non omnes epiſcopi.
l ❡ Odit.ꝛ claudit.būana loqť ſimilitudine:vt.xxiiij.q.i.odi.

m Illi vere.i.ex charitate & fide:de pe.di.iiij.c.penult.
n Truncata.i.fide q est fundamentu oium bonorum.s.e.cu paulus.
o Marchio.iste marchio dixit duo ee pncipia:vnu superiorum aliud inferiorum.xxiiij.q.iij.qda.v.& marchioniste.
p Basilides.iste negauit christu fuisse passum:vt.c.qda.xxiiij.q.iij.

q Quo humanu.i.n diuinu n pferens gram.
r In vbis.ar.vba re b' n res vbis desuire.pfert eni itetio vbis:ar.xiij.q.i.§.ij.v.vba.ar.xxxviij.di.sedulo.ar.xxij.q.v.humane.& q.ij.negs.ar.xxiij.q.i.paratus.&.q.viij.occidit.arg.xxix.di.regle.
s Sz i sensu.ar.xi.q.iij.anteceſſor.&.c.qd p decessor.ar.ff.de leg.& se.co.scire leges.ar.ex o v.sig.ppea.&.c.itelligetia.ar.xxij.q.ij.is qui.
a Uide qtu.opi ar.q dare elemosyna ad vana glaz sit peccatu:ar.xxiij.q.i militare.xxiiij.q.i.odi
b Qua corona.s.di.xc.neqz i fi.&.c.siquis aut.j.o pe.di.iiij.§.plt zibi dic aug.q sigs n hns charitate patitur martyriu & si n,pdest ei ad vita eterna,pdest ei tn ad min' suppliciu sbeundu.So.ibi agit o illis q bono zelo & si n fm psciam martyrium sbeut:h de illis q arrogat vt hic innuitur.io.
c Non oz.bndictiones.i.sacmeta vel dogmata.vel.h dic ironice:bndictones.i.dignitates & pdicationes q idiot vident bndictiones vel bndictionum abusiones.
d Non liceat.scismaticis.j.o co di.i.epus nulla z.so.illud antiqt':istud o cosuetudine eccle roboratu.b.
e In ecclesia dei.nec va.qtu ad hnda re sacramenti & licitam executionem.
f In,pprietate.i.in vafide icarnatois.i.vt no credamus christianos deo recociliari nascendo moriedo & resurgedo &c.xxiij.di.q epus
g Manifestu e.per crudelissima.s.arriana exectu:vt.xxiij q.iij.resecande.
h Intercepta.i.,psumpta quo ad effectum consumpta.& ita dicit ouidius maior in fabula ranarum.& intercepta colla gerebant.
i Siquis.Casus:Intedit cyprian' ,pbare:q no debem' vti sacrametis

pgregati st i noie ei' detestat fetorem eorum & claudit nares suas.

De eodem.

Item in osee.

Illi offerut sacrilegu pane & dant elemosynas & sectari uidet humilitate:q ego si uere fiat holocausta ispretor:cu aut sciam dei dereliqrit:frustra truncato capite fidei cetera mebra hre se iactat

Idem in epistola ad gal.

Sine fide & charitate nec euangelium habet:nec psunt aliq bona.

Marchio & basilides & cetere heticorum pestes n hnt dei euagelium q2 n hnt sp3 scm sine quo hu anu euagelium n docet:nec putem' i uerb scripturar ee euagelium s3 i sensu:n i supficie s3 i medulla:n in smonu folijs:s3 i radice rationis

Idem.

De eodem.

Uide quatu bonu e charitas si ita martyriu fecerim' ut nras uelim' ab oib' reliqas honorari:& si opione uulgi sectates itrepidi sanguine fuderim' & sbam nostra usq ad medicitate,ppa dederim':huic opi no ta pmiu q pena debetur:& pfidie magis tormeta sunt q corona uictorie.

Item ex concilio laodicensi.

Heticorum bndictio maledictio est

Non oz heticorum bndictoes accipe:qm magis st maledictiones q benedictiones.

Item ex con.martini pape.

Cu heticis nec cu scismaticis licet orare.

Non licet at clericis ul laicis ab heticis eulogias.i.bndictoes accipe q2 maledictoes st magis q bndictoes.neq liceat aut cu heticis aut scismaticis orare.

Item leo ad anatholiu pstatiopo.epm

Extra eccliam n sut uera sacrificia

In ecclia dei q corp' christi e aliter nec rata sunt sacerdotia nec uera sacrificia:nisi in ,ppetate sue nature uer' nos potifex recociliet.

Item leoni augusto.

Impiorum manibus diuina sacramenta se subducunt.

Manifestu e p crudelissima & isanissima uesaniam i alexandrina sede oe celestiu sacmetorum lume extinctu.intercepta e sacrificij oblato:defec chrismatis sactificatio:& parricidialib' manib' ipiorum oia sese subtraxere ministeria.

Item beat' martyr cyprianus in epistola contra hereticos.

Sacrameta extra eccliam mistrari pnt:salute uo pferre non pnt.

Siqs igt o ecclia hetica psumptione exierit:a semetipo danat e:cu huiusmoi s3 aplm nec cibu qde sume debem'.declarat hoc in libro regu:ubi cum ho dei ad hieroboa missus esset q peccata sua exprobraret atq ultionem sua futura pdicet:pane apud illu ede & aqua bibe,phibit' e.qd cu no custodisset:diuina snia ide rediens morsu leois i itine ieijt.An dz qsq dice sacrametu salutare & gra3 celeste coem cu hereticis ee posse:cu qb' nec trestris cib' nec secularis pot' dz ee cois:pstat aut oleu un baptizati ungut scificari & eucharistia fieri apd illos oio n posse ubi spes nlla e & fides falsa ubi oia p medaciu gerut.Na hetic' more simiar q cu homines n sint forma huana imitat:mul tu eccle catholice & aucte sibi & ueritate dicat:cu ipe i eccla n sit.bndicit:cuz a deo sit maledict'.uitam pollicet:cu sit mortu'.deu iuocat cu sit blasphem' sacerdotiu administrat,pphanus.mu n' ponit an altare sacrilegus.ad hec oia accedit & illud malum:& antistes diaboli audeat eucharistiaz face.Et cu nec sacrificari oblatio illic possit ubi sps sact' no sit:nec cuiq p ei' dns pces & orones psit q deu ipse uiolat.Si.n.q eccliaz uiolat ethnici & publicani hntur:multo magis rebelles & hostes falsa altaria & illicita sacerdotia & sacrificia sacrilega & oia adultina fingetes it ethnicos & publicanos necesse e ut pputet:quos oes pstat a charitate & unitate eccle catholice recessisse.Ergo oia quecuq faciut heretici:carnalia sut & iania & falsa:ita ut nihil eorum q illi gesserut a nobis,pbari debeat.Non statiz

heticorum,p aucte apli q cibu corpale,phibet cu eis sumi.Secundo aucte dni q,phibuit abdo,ppheta cu eis cibu sume.Tertio q2 hetici more simie imagine tm hut sacmetorum s3 no hnt va sacmenta.Quarto q2 si mali q st i ecclesia p' trina monitione pparat ethnicis & publicanis vt cu eis n sumam' cibu:multo fort' ipsi hetici pcisi.Quinto q2 n tm ipi pu niut sed et eis fauctes & eorum sacramentu vtetes.Sexto auctoritate osee,pphete dicentis sacrificia eorum ee panem luctus.
k Exierit.i.egerit,ppt qd met exire & danari:ar.xxiij.q.iij.sigs non recte.
l A semetipo i.ad suum effctu sue factus cadedo i heresim ia danata:vt.j.iiij.q.v.c.i.j.xxiij.q.i.c.i.ij.&.iij.
m Danat' e.i.ipe iuecit sei excoicatoem.vij.q.i.denicq
n Ad hieroboa.q fecerat duo idola & vnu posuerat i bethel:aliud in dan.
o No posse.q2.s.effect' vel res sacramenti n e apud illos s3 nec vitas sacramenti s3 cp prianu:vt.j.de co.di.iiij.quo s.di.xxij.§.ver.s3 e i e j.e.q.c.p.alias s.di.xix.c.2.
p Per medaciu.hic errauit cyprian' put dicit aug.& eu corrigit.xxij di.§.ver.j.de co.di.iiij.quo gda tn volunt eu h excusare q2 itellexit h o heticis q formam eccle non tenet.vel h ver hu vbi oia per mendaciu &c.eu excusat:ar.de co.di.iiij.lo let qri.vel hoc dixit z heticos qs semp iseqbat sic & pelagi'.xxiij.q.i.scisma.& fuit ibi excessus vitat:ar.de co.di.ij.ego beregarius.magis tn credo aug.qui dicit eum errasse.

ſuſcipienda ſūt ⁊ aſſumenda q̄ ia
ctāt in chriſti noīe: ſʒ q̄ geruntur
ī chriſti uirtute. Q̄uō.n. pficē q̄
agūt aut ipetrare aliqd illicitis co
natib⁹ a deo pn̄t: q ↄtra deuʒ qḋ
eis n̄ lʒ moliunt̄? Quare qui hēti
cis ⁊ ſciſmaticis p̄rocinant̄: cēſura
diuina i eoꝝ pbāt̄ facinōe ⁊ penis
n̄ ſolū duces ⁊ auctores ſʒ ēt par
ticeps deſtinari: niſi ſe a cōione
maloꝝ ſepauerit^r p̄cipiēte dn̄o p
moyſen: ſeparamini a tabernacu
lis hoīuʒ iſtoꝝ duriſſimoꝝ: ⁊ no
lite tāgē ḋ oīb⁹ q̄ ſt̄ i eis: ne ſil̄ pea
tis i peccatis eoꝝ: ⁊ qḋ ↄmiatus
dn̄s p moyſē fuerat ipleuit: ut qſ
qs ſe a chore ⁊ dathan ⁊ abion n̄
ſepaſſet: penas ſtati p ipia cōione
ſolueret. ſic^s ēt p oſee pphetā ſpūs
ſāctus teſtat̄ dicēs: ſacrificia eoꝝ
tāq̄ꝫ panis luct⁹: oēs q mādūcāt
ea ↄtamiabūt̄: docēs. ſ. ⁊ on̄dēs
⁊ oēs oīno cū auctorib⁹ ⁊ fautori
b⁹ ſupplicō ↄiūgi q fuerit peccato^t
eoꝝ ↄtamiati. Item aug.

Vera ſacramenta nō niſi in fide
eccleſie celebrantur.

Extra^a catholicā ecclīā n̄ ē loc⁹
ueri ſacrificij. Iteʒ grego.
in. iij. li. dialagoꝝ ait de ermigillo
rege leouigili filio.

De manu hēticoꝝ communio n̄
eſt recipienda.

Supuēiente^b paſchal̄ feſtiuita
tis die itēpeſte noctis ſilentō
ad eū pfidus pr̄ arrianū epʒ miſit
ut ex ei⁹ pfidis māib⁹ ſacrilege cō
ſecratōis cōioneʒ accipet^c: atq̄ꝫ p
hoc ad pr̄is grāʒ redire mēt̄. Sʒ
uir deo dedit⁹ arriano epō uenien
ti exprobrauit ut debuit ei⁹ q̄ꝫ aſe
pfidiā dignis icrepatōib⁹ repulit
Iteʒ inocentius caplō. vij.

Sacerdotes hēticoꝝ epi honori
bus non habentur digni.

Arrianos^d p̄tea ceteraſq̄ꝫ eiuſ
modi peſtes: qꝛ coruʒ laicos
ↄuerſos ad eū ſb^e imagie pn̄ie ac
ſp̄s ſācti ſāctificatōe p ipoſitōem
man⁹ ſuſcipim⁹: n̄ uidēt̄ clīci eoꝝ
cū ſacerdotij aut cuiuſpiaʒ miſte
rij ſuſcipiendi dignitate eſſe: qm̄
qb⁹ ſolū baptiſma ratū eſſe pmit
timus: qḋ utiq̄ꝫ in noīe pr̄is ⁊ filij
⁊ ſp̄s ſc̄i pcipit̄: nec ſpm̄ ſc̄m eos
hr̄e ex illo baptiſmate^f illiſq̄ꝫ mini
ſterijs arbitrāur^g qm̄^h cū a catholi
ca fide eoꝝ auctoreſ diſcederēt ēt
pfectōeʒ^i ſp̄s quā acceperāt amiſe
rūt. nec dare ei⁹ plenitudinē pn̄t:
q̄ maxie i ordiatōib⁹ opat̄ q p ipie
tatis ſue pfidiā fidē dn̄i pdiderūt
ppt̄ qḋ fieri nō pōt: ut^k eoꝝ ppha
nos ſacerdotes dignos chriſti ho
norib⁹ arbitremur: quoꝝ laicos i
pfectos^l: ut dixi ad ſp̄s ſc̄i pcipien
dā grāʒ cū pn̄ie imagie recipimus
Itē legit̄: q^m tetigerit imūdū imū
dus erit. Q̄uō ergo ei tribuet̄ q i
mūdicias ⁊ ſpurcitias ↄſueuit ac
cipe? ⁊. j. q pticeps fact⁹ ē dānati^n
qūo honorē debea taccipe: inueni
re n̄ poſſum⁹. Ex^o eo aūt q man⁹
ipoſitō^p itari p̄cipit̄^q: ſacramentū
eſſe on̄dit̄. Unde aug. de bapti
ſmo li. iiij.

Manus impoſitio non eſt ſacra
menti iteratio.

Man⁹^r ipoſitō^s nō ſicut baptiſ
m⁹ repeti^t nō pōt. qd. n. eſt aliḋ ni
ſi orō ſup hoīem? Cum ergo in
nocenti⁹ ſolū baptiſma hēticis ra
tū eſſe pmittat: cū greg. ſacrilegā
uocet ↄſectioneʒ arrianoꝝ: cū cy
p̄anus q̄cūq̄ꝫ ab hēticis fiunt car
nalia ⁊ iania ⁊ falſa iudicet: cū hie
ronym⁹ oīa q̄ ab eiſ offerūt̄ ↄtami
nata i ↄſpectu dei aſſerat: cū leo
extra ecclīam nec rata ſacerdotia
nec uera ſacrificia eē teſtet̄: pʒ q̄
ſac̄menta ecclīaſtica p̄t̄ baptiſma
ut ſupra dictū ē ab hēticis miſtra
ri n̄ pn̄t. Iteʒ obijcit̄ illḋ hiero
nymi ad luciferianū.

Qui i baptiſmo ſāct⁹ ē: ad altare
peccator non accedat.

Sicut^a chriſt⁹ ē q baptizat: ita
ipſe ē q ſāctificat. unde^b oro te

q Non ſtatim. ar. q̄ non oī doctrine v̄bo credēdū eſt. j. xxiiij. q. i. aduocauit. s̄. di. xix. ſm. ar. ↄ. s̄. l. di. ſiqs p̄poſtera. j. xxiij. q. iiij. ille. ⁊. q. v. miles. ⁊. q. i. qd culpat̄. viij. q. i. ſciēdū. ar. xi. q. iij. ſiquis eps. ⁊. c. nō ſemp. ⁊. c. ſi dn̄s. Ar. h. h̄ ē ar. ↄ ſigilla q̄ nō ſtatī debēt recipi: ar. ex̄ de pba. tertio. nā lr̄e approbāde ſūt. ff. de pcu. ſi pcuratorē. ff. quod cuiuſque vniuerſi. itē eoruʒ §. q̄ ſi actor. n̄ tm̄ ſigillū reprobat̄: ſi nomen actoris nō hʒ: ex̄ de eo q mit in poſ. cū ſicut in pte deciſa.

r Sepauerit. h̄ ē ar. q̄ maritus ſciēs ſe vxori i ppiq̊ gradu ↄſāguineū lʒ improbādo ↄſanguinitatē defecerit debʒ abſtinē ab ei⁹ toro ēt iubēte epō ne abſtineat: ar. di. l. ſiqs p̄poſtera. qd ġ ſi epſ euʒ excōicat? patiēt̄ ferat: nec curet: cū n̄ ligēt apud deuʒ: vt xi. q. iij. q̊mō. qd obē. j. e. vt euidenter. h.

s Sic etiaʒ p oſee.

t Peccato. i. ↄſenſu peccati eoꝝ. viij. q. i. §. cū aūt. ⁊. xxiij. q. iiij. ita plan̄ ⁊. c. ſiquis a catholica.

a Extra eccleſiā. i. ex̄ formā eccleſie rōe effect⁹.

b Supueniente noctis. q̄ttuor ſt ptes noct̄ ↄticiniuʒ itēpeſta gallicīniū antelucanū.

c Accipet. q̄ rei neceſſitate pn̄t ab hētico baptiſmū accipe ⁊ n̄ eucharistiā: dixi ratio nem. xxiiij. q. i ſi quem.

d Arriāos ſacerdotes indignos chriſti honoribus.

e Sub imagine imaginem pn̄ie appellat publicā recōciliationeʒ q̄ fit per manus impoſitionem.

f Baptiſmate. qḋ fecerūt vel acceperūt. s̄. e. q. ſiqs ↄ.

g Nō arbitramur. ſbaudi dici. n̄. n. vident̄ clīci ⁊c̄. qꝛ eoꝝ laicos ⁊c̄. q̄ſi cū h̄ al̄ ſit de laicis: merito ſic dʒ eē ḋ clīcis. nō. n. clerici ſili forma recipiēt̄. ⁊ iō pʒ q̄ ſūt digni ecclīaſticis honorib⁹ ⁊ ↄtinuat̄ h. c. cū fine illi⁹. s̄. e. vētū. vel dic qꝛ eoꝝ. i. q̄ꝫuis. q. d. q̄ꝫuis laicos eoꝝ ita ſuſcipim⁹: nō tm̄ clerici ita ſuſcipiēdi ſūt in honore.

h Qm̄. hec rō nō videt̄ ſufficiēs. ſed ſatis videt̄ i hoc q̄ dicit auctores eorū. nā tūc ſūt auctores eoꝝ: cū iſti ⁊ illi ſūt ex̄ eccleſiā. vel dic q̄ ſufficiēs eſt quo ad hoc: q̄ nō pn̄t ↄferre de merito vite. xl. di. multi.

i Perfectōem. i. ſanctitatem ⁊ officij executionem.

k Ut eoꝝ. i. qꝛ eoꝝ vt ſit relatiuū cū cā: ⁊ ita p hoc p̄cedens lectio approbata nō vr̄. i. iō nō videt̄ qꝛ ⁊c̄.

l Impfectos. qꝛ non receperūt grām p illḋ baptiſma.

m Qui tetigerit. tactu mētis: ex̄ de ſenten. ex. nuper.

n Dānati. dānatiōis vel auctoris iam damnati ⁊c̄.

o Ex eo. nō ē rō hec qꝛ ſūt q̄dā ſac̄menta q̄ iterant̄: q̄dam n̄ vt vnctio ifirmoꝝ ⁊ dedicatio eccleſiaruʒ

p Impoſitio. recōciliatoria. ⁊ itelligas de p̄uata: qꝛ ſolēnis n̄ reiteratur.

q Precipit̄. quotiēſ cūq̄ꝫ reuertūt̄ ab hēſi s̄. e. hi q baptiſmū ⁊c̄.

r Manus. ſenſus ē man⁹ ipoſitio pōt repeti: vt. j. ḋ cō. di iiij. qūo baptiſmus. lxviij. di. ſicut.

s Impoſitio. ↄſecratoria. ſʒ ↄfirmatoria n̄ Iteʒ nec ordinatoria: ſʒ curatoria bn̄ iterat̄: de q̄ dr̄: ſup egros manus iponēt ⁊c̄. recōciliatoria ſimiliter: vt hic iponit̄ eni recōciliatoria man⁹ hēticis reuerſis: vt. s̄. e. arrianos. ḋ con. di. iiij. qūo. Et excōicatꝭ: vt. xi. q. iij. cum aliqs ex penitētib⁹. vt l. di. i capite. ⁊ i hēticis vel excōicatꝭ n̄ ē ſacramētū: ⁊ iō repeit̄ i penitētib⁹ ſi ē publica eſt ſac̄mētū: ⁊ iō n̄ iterat̄. ⁊ ↄuenit tm̄ epis: vt. xxvi. q. vi. c. i. ⁊. l. di. i capite. ſi ē p̊uata nō ē ſacramētū: reiterat̄ ⁊ cōuenit ēt p̄ſbrīſ: vt. xxvi q. vi. c. p̄ſbrī. §. ecce.

t Non ſic. i. licet.

u Repeti. j. e. q. q̄ q dā ↄ. Go. ſʒ ibi manuſ ipoſitōeʒ ↄſectionem noīat. hic vero manus extēſionē ſup penitētē orōne iuocato ſācto ſp̄u paraclito. vel ibi prohibet reiterationeʒ man⁹ ipoſitōis fieri i publico: hic aūt pmittit fieri in occulto.

a Sicut chriſtus eſt q baptizat. iferius: de cō. di. iiij. nemo vel cū effectu.

b Unde oro te. putabat iſte eū q homicida vel adult̄ fuerat mūdari i baptiſmo: n̄ ita tm̄ vt dign⁹ eēt ſacerdotio. Gratian⁹ tm̄ hoc intelligit de occulto peccatore. nā dicebāt qdā de tali ⁊ male: q̄ lʒ poſſʒ baptiſma dare nō tm̄ ↄficē. ⁊ h̄ tales rep̄hendūt̄: ⁊ ſm h̄ ē ar. ↄ. l. di. q ſb gradu. ſed ibi de depoſito cū quo diſpenſat̄ vt baptizet. hic de tolerato.

Sacerdotem.i.ſacramenta poſſe conficere.

d Pōt fieri.ar.q̄ vno de duob⁹ q̄ ſūt eiuſdē iuris ꝯceſſo:al:ꝯ ꝯceditur ex q̄ eni aliqd alicui cōcedit:ei⁹ coheres ei ꝯcedit:vt.j.iij.q.vi.hoc quippe ⁊.xvi.q.i.ſi.mōchus.⁊.q.ij.c.i.ſ.viij.di.quo iure.b.

e Cooperante.iſtud coope rāte falſū ē q̄ꝫtū ad dantem vel facientem:nō quātū ad recipientem j.e.dominus.

p Ita fit vbū.i blaſphemia.j.de pe.di.i.§.vlt.⁊.di.iij.§.fine.b.

q Congregationem.i.vnitatem eccleſie.

r Nūq̄.⁊ ita peccatū i ſpm̄ ſāctū ē finalis i pñia:de q̄ dicit aug. de pe.di.vij.c.i.⁊ fi.⁊ notaui.xxv.di.qualis.

ſ Et tamen hoc dicit.quia ab iſto poſſum accipere etiam ſine ne ceſſitate.

f Maledicam.aliaꝫ expoſitionē hu ius vbi habes.j.e.mul ti ſecularium.

g Intra.ab iſto lo co vſq̄ ad.c.ſa cerdotes loquūt̄ oia.c de malis ſacerdotib⁹ toleratis ab eccl'ia.

h Creantur.quo ad ſuſtentationem corpo ris:⁊ poſt anime.

i Omnia ſacra menta.⁊ ver bum.i.predicatio:que ſi fiat ab indigno alijs ꝓdeſt.ſed ſibi nocet: ar.di.lxxxiij.§.q̄ꝫ. ar.xv.q.vlt.c.vlt.

k Dictū eſt.tales in ſtruunt deum qualiter eos punire debeat.xl. di.multi.

l Prophetauit.h̄ ꝓbat.q̄ mal⁹ ſa cerdos pōt conficē q̄ꝛ ſaul malus erat ⁊ pro phetauit:īmmo mali habent omnia dona ſpiritus ſancti preter charitatem.ſ.e.multe. hiſtoria autem erat h̄ pro caſu.

m Nō noui.i.nō ap probaui.Ita dicūt ali qui ſcholares qui noti ſunt aliquib⁹ in ſchol' cum vident eos in ter ra ſua dicūt:non noui vos.vel quando ſunt diuites dicunt paupe ribus:non noui vos: vel quod peius eſt no lunt loqui cum eis.

n Propheta.ad lrām intelli git̄ de babylonica cap tiuitate.nam cyro dan te lñiam reuertēdi de babylonica captiuita te:populus iſrael edi ficauit altare:⁊ deiece rūt fundamētū templi ſꝫ p lr̄as cābiſe ducis militie ip̄i⁹ cyri ꝓhibi tus ē i edificat ōe ꝓce dere vſq̄ ad 2m annū darij in quo egreſſus eſt edificare templum ceptū ab aggeo ꝓpha ad h̄ exhortāte pplm loq̄t̄ ḡ hieronym⁹ de medio tēpoꝛe:i q̄ imo labant in altari.ſed domum dei.ſ.templū reedificare negligebant:cum do mos ꝓprias reedificarent.qō in ipſo aggeo planius pꝫ.

o Diruta.i.edificatōe v̄tutū.diruit.n.remoti v̄tutib⁹ aīa.xv.q.i.ex merito

ut aut ſacrificādi licētiā ei tribuas cuius baptiſma approbas:aut re ꝓbes eius baptiſma quē ñ putas eē ſacerdotē.neq̄.n.pōt fieri:ut qui i baptiſmo ſāctus ē:ſit ad alta re peccatoꝛ.Sꝫ hoc de peccatore tm̄ catholico ñ de hētico itelligen dū ē:q̄ qcqd cū fide catholica pro officio ſuo facit:lꝫ idign⁹ tm̄ diuia gr̄a coopante ratū eē credit̄. alio qn ſi de hēticis dictū itelligit̄:ipſe ſibi ꝯtrari⁹ eēt cū dicat in oſee: ſa crificia eoꝝ ⁊c̄.⁊ alibi i pſona dñi Benedictionib⁹ hēticoꝝ de⁹ ma ledicit.

Maledicā bñdictōibus ur̄is. hoc ē qcqd a uob bñdicitur:p me erit maledictū.Hoc ergo itel ligendū de eſt hētico.Illud autē ad luciferianū ō eccl'iaſtico pecca tore:de quo aug.ait i li.de corpo re domini.

Boni ⁊ mali ſacerdotes eque coꝛ pus chriſti conficiunt.

Intra catholicā eccl'iaꝫ i my ſterio corpis ⁊ ſāguis dñi ni hil a bono maius nil a malo min⁹ pficit̄ ſacerdote:q̄ꝛ nō i mēito cō ſecrātis ſꝫ i uerbo pficit̄ creatoꝛiſ ⁊ uirtute ſp̄s ſācti.Si.n.i mēito eēt ſacerdotis:neq̄q̄ ad chriſtū p tinēt.Nūc aūt ſic q baptizat ipſe chriſt⁹ ē:ita ipſe ē q p ſpm̄ ſcm̄ hāc ſuā effic̄ carnē ⁊ trāſfūdit i ſāgui nē.Credēdū ē.n.q̄ i uerb chriſti ſacmēta ꝯficiat̄:cui⁹ ꝓus creant̄ ipio:eius utiq̄ uerbo recreāt̄ ad melius.Itē in li.ij.cōtra epi ſtolam parmeniani.De eodē

Omnia ſacramēta obſunt idi gne tractantib⁹:ꝓſt tñ p eos digne ſumētib⁹:ſicut ⁊ uerbū dei unde dictū ē:q̄ dicūt facite:q̄ aūt faciūt facē nolite.Itē i tracta tu ep'le iohannis.

De his qui ſanctis male utunt̄

Prophetauit ſaul rex malus cū ēt ſāctū dauid pſeq̄retur. ñ ergo ſe iactent q forte ſine chari tate hñt ſāctū mun⁹ dei:ſꝫ uideāt q̄leꝫ rōneꝫ ſint habituri cū deo q ſāctis ñ ſācte utūt̄.Ex his erūt q dicturi ſūt i iudicio.⁊ i noie tuo ꝓ

phetauim⁹.Quib⁹ ñ dicet̄ menti mini:ſꝫ non⁹ noui uos ⁊c̄.Spm̄ ergo ꝓphetie dicēdi ſūt habuiſſe ſed non meritum.Itē hiero. in aggeo.ij.c.

Quiſq̄ nō tā ſāctificat̄ ex hoſtijs q̄ꝫ p peccato polluit̄.

Propheta qui altari tm̄ extru cto ⁊ domo mea dirutā hoſti as mihi offers i altari ⁊ uictimis ei⁹ ſāctificari te putas.Scito qm̄ ſāctū qdā ē qō offert̄ i altari:ſꝫ ñ tā ſāctificaris ex hoſtijs q̄ꝫ ex mō tuis opib⁹ pollueris.Itē aug. in li.de uerbo domini.

Cōtra ſpm̄ uerbū dicit̄:cuꝫ ex di ſperſione nunquā reditur.

Ita fit uerbū ꝯtra ſpm̄ ſcm̄: cū ex diſpſiōe ad cōgregatio nem nūq̄ uenit̄:q̄ ad remittēda peccata accepit ſpm̄ ſcm̄.ad quaꝫ ꝯgregatōeꝫ ⁊li p maluꝫ clericū lꝫ tamen catholicum miniſtrum re pbū ⁊ fictū ſi aliqs acceſſerit coꝛ de ñ ficto in ipo ipūs ſanct⁹ opat̄ remiſſionē peccatoꝝ:qui in ſacta eccl'ia ita opat̄ ut reprobos fugi at:⁊ tñ p eoꝝ miniſteriū probos colligat.Itē in ſermone de re miſſione peccatorum.

Nō meritis hominuꝫ:ſꝫ uirtute ſp̄us ſancti peccata remittuntur.

Ut euidēt oñderet dñs a ipū ſācto quē donauit fidelibus ſuis dimitti peccata ñ meritis ho minū:quodā loco ſic ait:accipite ſpm̄ ſcm̄ ⁊ ꝯtinuo ſbiecit:ſicui di miſeritis peccata remittuntur ei hoc ē ſp̄s ſāct⁹ dimittit non uos. Proinde ſic is quē ſacerdos tole rat i eccl'ia ē:tñ extra eccl'iaꝫ ⁊ ex tra corp⁹ ei⁹ cuius caput ē chriſt⁹ ſi ei oſtiarius ñ aperuerit:ita ñ iō extra eccl'iā ē:⁊ ñ ē de corpe ſigs paſtoris ꝓiudicio cōpellit foris eſſe.Itē ābro.de ſacmētis.

De⁹ ñ merita pſonaꝝ:ſꝫ ſacerdo tum officia conſiderat.

Cum ſcriptura teſtet̄ q̄ ad p ces hieroboā ignis deſcendit de celo:⁊ rurſuſ pcāte helia ignis miſſus ē q ſacrificia conſumeret:

t Ut euidē ter.q̄daꝫ ita ⁊ aduocat⁹ pōt allegare: vt dicit q̄dam lex.xlv.di.cuꝫ beatus.

u Et cōtinuo ar.verboꝝum oꝛdinē ſpectā dum eſſe:vt.x xiij.q.i.ſ.i.ar. ex ſerie verbo rum aliquid p pendi.j.xxiij. q.i.alienus.

x Dimiſeritis bene dixit di miſeritis:non cui putauerit dimittit.

y Hoc eſt.ſ. ſ.j.xi.q.iij.illo ⁊.c.nemo ꝯdē nat.j.e.q.dicit eſt.j.de cō.di. iiij.nemo.b.

z Oſtiarius. i.chriſtus idē eſt ⁊ oſtiū:vt j.e.q.ordinatō nes.

⁊ Preiudi cio.i.pꝛauo iu dicio.j.xxiij. q.iij.ſiquis.⁊ xi.q.iij.ſi epſ forte.ſ.e.q.re miſſionem. j.y.q.iij.quid obeſt.b.

a Cum ſcri ptura.h̄ intendit ābro ſius ꝓbare q̄ ſp̄us ſanctus opatur inuiſi biliter in ſacra mentis eccl'ie. qō ex eo ꝓbat q̄ olim viſibi liter opabatur in legalib⁹ ſa cramentis.

b Scriptura quā nō habe mus.ſꝫ ē i ſcri ptura.lxx.inter pretum.

c Hieroboā.hieroboā q fuit mal⁹ ſm̄ falſū itellectū gratiani.alſ hieroboā q̄ſi ſacra baal deſtruēs.hierobo.n.hic.n. dic⁹ ē gedeō ſed hoc nō faceret ad ꝓpoſitum gratiani.io.

d M Vlti.hoc.c.intelligitur de malis tolerandis:quia genera liter loquitur de omnibus sacramētis.Casus. In pīma parte reprehenduntur quidam laici:qui vitam sacerdotum repre hendendo diuina sacramenta ab eis collata cōtēnebant:gerentes trabem in oculis suis:ꝛ festucam volentes mouere de oculis alio rum. In secū da parte dicit̄ ꝙ cōstituciꝗ sit sacerdos mal⁹ sacramenta tñ eius vera sunt nec magis san ctificant̄ a bo no.i.tertia qd sit mysteriū ꝛ quid sit sacrifi cium.vltio po nuntur verba osee pꝛophete

e Ledēt.ar. alterius crimē non nocere in nocenti.j.e.q. iiij.c.i.§.e.q. fertur.ꝫ.b.

f Spernunt. ex his ꝯuicit̄ ꝙ missa malo rū sacerdotuꝫ audiri possit: ⁊si ꝓhibitū sit in casu:vt.j.x v.q.vlt.c.vlt.j. viij.q.iij.c.vlt. §.xix.di.c.fi.ꝫ §.di.xxxij.nul lus.di.lxxxi.si qui pſbri.sed illud de publi co vel de dāna to:sed hic ꝺ to lerato.b.

g Min⁹.i.ñ

h Incōphen sibiliter.nō eni a nobis cōpre hendi pōt qua liter trāſubſtā tiatio sub ſpe panis ꝛ vini corpus chriſti ꝛ sanguis fiat

i Itaqꝫ.ꝛ quia occulte ꝛ inuisibiliter.

k Dispensationem.i.virtutem ꝛ grām a deo dispensatam ꝛ collatam.

l Quia prece.sacrificia veteris testamenti ñ faciebāt qꝺ figurabāt:arg.de cō.di.ij.sacrificium.ꝛ qꝺ dicit̄ ꝑce mystica ꝯsecret̄:h̄ referas ad ſpēm facti ſm.h.qꝛ nec corp⁹ chriſti ꝯsecrat̄:qꝛ ꝛ ꝑus corp⁹ sacratiſſimū erat nec pa nis qꝛ ibi desinit eē ſta tim.

daṫ itelligi ꝙ de⁹ ñ merita ꝑſona rū ꝯsiderat sed officia sacerdotū Ignis ille uisibil̄ mittebat̄ ut cre derēt:nob̄ iuisibil̄ opat̄:qꝺ credi m⁹. Creꝺ ergo adeē dñꝫ iesū iuo catū ꝑcib⁹ sacerdotū:q ait ubi fue rit duo ul̄ tres ꝯgregati i nomine meo:ibi sū i medio eoꝝ. Itē gre.

Nō merita sacerdotū sed uirtus diuina sacramenta sanctificat.

M Vlti secularīū hoīuꝫ cū plus sacerdotis uitaꝫ ꝙ suā discu tiūt:i magnū ꝯtēptōis diuioꝝ sa cramētoꝝ crimē icurrūt.magna n.trabe uulneratos hñtes oclos eamqꝫ negligētes festucā tenuem i alioꝝ ꝯspiciūt oculis:quā dū in caute festināt auellē:erroꝛis in fo ueā dilabūt̄:min⁹ qdē ꝯsiderātes ꝙ nō eos sacerdotum uita ledēt si ipi hūilit̄ bonis sacerdotum ad monitionib⁹ aurē accōmodarent Sꝫ dū hypocritarū more pl⁹ illo rū famā ꝙ ꝓpam uitam uel uite negligētiā diiudicāt:ſpnūt sancta monita ꝛ ſpūalia dōa.uñ fit ut ñ solū ab eis dicta respuāt:ſꝫ qꝺ est deteri⁹ diuia ēt mysteria ꝯtēnant ut nec corpoꝛis cōionē nec sāguis dñi nr̄i iesu chriſti eoꝝ misſio ꝯfe ctā assumāt:putātes hāc min⁹ eē sāctificatā:si illoꝝ fiat officio quo rū uita eoꝝ oculis uidet̄ ignobil̄ Heu i ꝙ magnū laqueum inci dunt:ut diuia ꝛ occulta mysteria plus ab aliis sanctificata posse fi eri credant:cū un⁹ idēqꝫ ſps sāct⁹ i ecclīa diffusa ꝑ totū orbē ꝯraruꝫ icōphēsibilit̄ ea mysteria ꝛ occul ta atqꝫ iuisibilit̄ ꝛ opando sanctifi cet ꝛ bñdicēdo bñdicat. Mysteri um itaqꝫ fr̄es ob hoc dr̄:ꝙ secretā ꝛ recōditā hꝫ dispēsatōeꝫ. Sacri ficiū aūt q̄si sacrū factū:qꝛ ꝑce mystica ꝯsecrat̄ ꝓ nobis i memo riā dñice passiōis. Sacmētū uō ē i aliq̄ celebꝛatōne cū res gesta ita fit:ut aliqd sāctificate accipiam⁹: qꝺ sācte accipiēdū ē:ſꝫ aūt sacra baptisma chriſma corp⁹ ꝛ sāguis chriſti:q̄ ob id sacra dicunt̄:qꝛ ſb tegumīto corpaliū reꝝ diuia uirt⁹ secreti⁹ salutē eorūdē sacmentoꝝ opat̄ effectuꝫ.unde a secretis uir tutib⁹ ul̄ sacris sacmēta dicūt̄.q̄ iō fructuōse penes ecclīaꝫ fiūt:qꝛ sanctus i ea manēs ſpūs corūdeꝫ

sacramētoꝝ latent̄ opat̄ effectuꝫ cuius panis ꝛ calicis sacramētuꝫ grece eucharistia dr̄:latine bona grā iterꝑtat̄. Et qd m⁹ meli⁹ corpe ꝛ sāguie chriſti:siue ergo ꝑ bonos siue ꝑ malos mistros itra ecclīaꝫ dispēset̄ sacrm tñ ē qꝛ ſps sc̄s my stice illꝺ uiuificat q quodā aplīco i tpe uisibilib⁹ apparebat opibus nec bonoꝝ meritis dispēsatoꝛuꝫ āpliat̄:nec maloꝝ attenuat̄.quia neqꝫ q plātat ē aliqd neqꝫ q rigat ſꝫ q icremētū dat de⁹.hoc de coꝛ poꝛe ꝛ sāguie dñi nr̄i iesu chriſti: hoc ēt de baptismate ꝛ chriſmate sētiēdū ē ꝛ tenēdū:qꝛ uirt⁹ diuia secreti⁹ opat̄ i eis:ꝛ diuia solūmō hec ē uirt⁹ siue potestas:ñ hūane efficacie.polluim⁹ itaqꝫ panem.i. corp⁹ chriſti qñ idigne accedim⁹ ad altare:ꝛ soꝛdidi mūdū sāguinē bibim⁹.ꝛ ifra:maledicaꝫ iqt bñdi ctionib⁹ ur̄is:hoc ē iꝭ q̄ nūc meis bñdictōib⁹ possidetis:seu qcqd a uob̄ bñdicit̄ maledicā.ul̄ qm̄ ñ bñ dicūt sāctis ex uō coꝛde:uel qꝛ q inique agūt bñdicunt̄ ab eis:adu lant̄ ꝙ peccatoꝛib⁹ dūmō diuites sint. Item fabianus papa epis orientalibus.

Nō sacerdotū merita ſꝫ q̄ docēt ꝛ mistrāt considerare debemus.

S Ignificastis insup plerosqꝫ attēdē multos i ipis honoꝛi bus ecclīasticis nō ꝯgruēt̄ uiuere ſmōib⁹ ꝛ sacmētis q̄ ꝑ eos pplīs mistrāt̄. O miſos hoīes q hos in tuēdo chriſtuꝫ obliuiscūt̄:q ꝛ ml̄ to añ ꝑdixit:ut legi dei poti⁹ obtē pet̄:ꝙ imitādi uideant̄ illi q ea q̄ dicūt nō faciūt.ꝛ traditoꝛē iuum tolerās usqꝫ i finē:ēt eū euangeli ꝫare cū ceťis misit.nā aplī talē cō suetudinē nō habuerūt nec habē dā docuerūt. Itē nicola⁹ papa michaeli ipatoꝛi. De eodem

N On quales sacerdotes dñi sc̄ ed qd de dño loquāt̄ est uob magnopē prouidendum.nec i ui cariis beati petri apostoli uobis est attēdēdū qd fuit:sed quid ꝓ coꝛrectione ecclīarū qd ꝓ salute ur̄a satagant.nec.n.illos inferio res dicetis scribis ꝛ phariseis se dētib⁹ sup cathedraꝫ moysi:de q bus dñs precepit dicens:qcunqꝫ dixerit uobis facite:ſm opa coꝝ

m Quid meli⁹ corpo re:certe aīa chriſti.vñ hoc dictum intelligas dūtaxat amplificatōis grā:ſi.j.xxxij.q.vi.ni hil.ꝛ.q.vij.qꝺ in oib⁹ vel sic quasi nulla sac menta ecclesiastica q̄ ad sanctitatem ꝛ reue rentiam:vt.j.de cō.di. ij.nihil.ꝛ.c.qui mādu cat.ꝛ.xcv.di.ecce.vel i ter res eiusdem gene ris.s.inter coꝛpoꝛalia vel intellige de coꝛpo re quod est chriſtus.

n Qui rigat.j.e.q.int̄ rogo.sed ꝫ.§.di.lxxxi sig pſbri.sed ibi expo ne verbum.i.filium.ꝛ sic nō est ꝫ:de pe.di.i. verbum.

o Uel qꝛ.ista duo vl̄ respiciūt tm̄ ꝓximum mēbꝛum:cuius due in ueniuntur expositōes per sequentia.

p S Ignificastis.nō cōgruenter.ideo vita bant eoꝛum sacramen ta.

q Docuerunt.ḡ nec nos pꝛesumere vel iue nire debemus:vt.§.di. xxxvij.q de mensa.ꝫ. ij.q.v.ꝯsuluisti.j.xxxi q.i.ꝙ si.§.di.lv.ſi euā gelica.§.di.xlv.ꝺ.epꝫ vij.q.i.c.i.

r N On quales.nec enim illos.nota modum arguendi de malis ad bonos:ꝺ cō. di.i.c.i.j.xi.q.i.sacer dotibus.§.di.xxi.sub mittitur.

b d Dominus declarauit. nota ꝙ augu. in hoc. c. iprobat duas opiniones petiliani: qui petilian⁹ dicebat imūdiciā maloꝝ mundis obesse. dicebat ēt ꝙ mali sacerdotes nō ꝯferebāt vera sacramēta. Dicit ergo in prima parte: ꝙ imūdicia maloꝝ bonis ꝛ mūdis nō obest. In secūda ponit quandam obiectionē petiliani q̄ ñ tāgit, ꝑpositū ꝛ eā soluit. In tertia oñdit ꝙ sacramenta si in forma ecclesie conferantur a quocūqꝫ: vera sūt. ꝛ h̄ ostendit triplici exemplo caiphe apostoli ꝛ dauid. In quarta oñdit: ꝙ quales sunt qui sacramenta accipiunt: talia sunt eis sacramēta. In quinta īfert duplicē conclusionem ꝯ duplicē opinionē petiliani grās agens deo ꝙ acquieuit petilian⁹ suis rationibus.

c Declarauit. in parabolis de zizania separanda a tritico. xi. q. iij. nolite. de edis: vt. xxiij. q. vij. c. i. vel declarauit sustinendo iudam. ij. q. i. vnus ex vobis.

d Cetu. i. collectione apl'oꝝ vel eccl'ie: vbi sunt boni ꝛ mali. xxij. q. iiij. recurrat.

e Petilianus. obijciendo. dicebat. n. malū sacerdotē nō posse cōficere: qꝛ nō est verus sacerdos: sicut nec laicus potest.

f Baptisma. quasi h̄ querimus ꝛ non illud ꝛ iō non valet obiectō ꝛc̄.

g Sacramento. ordine ꝛ officio sīn iusticia ar. ꝯ. xl. di. sicut viri. sꝫ ibi agit̄ de essentia sacerdotis: hic de q̄litate

h Suuꝫ. i. si non sua sed dei forma. s. ecclesie.

i Itē. verba sūt epimenidis illius thebāi sacerdotis qui malus fuit: ꝛ apostol⁹ sumit eadē verba in testimonium in epistola ad titum.

k Si ḡ. ꝛ verum est supple ꝛ ideo approbemus.

nolite facē. Ergo iperator ꝯsidera si illos dixit audiēdos q sup cathedraꝫ moysi sedebāt: quāto potius qui sup cathedram petri resident eē existimas ob audiendos.

Item augu. ꝯtra petilianum.

Sacerdotuꝫ imundicia sacramētum non polluit.

Dominus[b] declarauit[c] in uno cetū[d] hoium eadē sacramenta sumentium nō obesse mundis aliquorū imundiciā. petilian⁹[e] dixit at si qsqꝫ carmina sacerdotis memorit̄ teneat: nūqd ide sacerdos ē: ꝙ ore sacrilego carmē publicat sacerdotis? augustinus rñdit: ita istud dicis quasi mō queram⁹ qd sit uerus sacerdos: ꝛ non quid sit ueruꝫ baptismà[f]: ut eni qsqꝫ sit uerus sacerdos: oportet ut nō solū sacramentò[g] sed iusticia quoqꝫ iduatur: sicut scriptum ē: sacerdotes tui iduāt̄ iusticia. q aūt solo sacramēto sacerdos ē: sic̄ fuit pontifex caiphas ꝑsecutor uni⁹ ꝛ uerissimi sacerdotis: quāuis ipe uerax ñ ē: qd dat tñ uerꝫ est: si nō det suum[h] sꝫ dei. Itē:[i] Cretenses male bestie pigri corde. Si[k] ergo apl'us nescio cui⁹ alienigene testimoniū qꝛ uerꝫ ꝯperit etiā ipse attestatus ē: cur nos apud quecūque inuenimus quod christi est: ꝛ uerum est ēt si ille apud quē inuenimus peruersus ꝛ fallax est nō discernim⁹ ꝑpter uicium quod homo habet[l] ueritatem quam nō suā sꝫ christi habet: ꝛ dicimus sacrametū hoc uerū est: sicut ille ait: testimoniuꝫ hoc uerū est? sed nunqd ideo dicimus: etiam ipse homo uerax est: quia dicimus sacramentum hoc uerum[m] est? uobis aūt necesse est ut semper erretis: qꝫ dui ꝑpter hominum uicia dei sacramenta uiolatis[n]: aut nos ꝑpt̄ dei sacr̄a que i nobis uiolare nolumus: etiam uestri scismatis sacrilegiū[o] assumere putatis. Item. Baptismi ergo puritas ab impuritate uel imūdicia conscientie siue dantis siue accipientis omnino distincta est.

Item. Memento sacramentis dei nihil obesse mores maloꝝ hominum: quo illa uel nō sint uel minus sancta sint. Item. Si[p] non habebat saul sacramenti sanctitatem: quid in eo dauid uenerabatur? Si autem habebat inocentiam: quare innocentem persequebatur? nam eum propter sacramenti unctioneꝫ ꝛ honorauit uiuum: ꝛ uindicauit occisuꝫ. Et quia uel panniculuꝫ[q] ex eius ueste abscidit: percusso corde trepidauit. Ecce saul non habebat innocentiā: ꝛ tñ habebat sanctitatem non uite sue sed unctionis. Naꝫ hec sine innocentia haberi nō pōt sed sacramentum dei quod ꝛ in malis hominibus est: sanctum ē.

Itē. Nos[r] dicimus tale cuiqꝫ sacrificiū fieri: q̄lis accedit ut offerat: ꝛ q̄lis accedit ut sumat ꝛ eos de sacrificijs talium manducare qui ad illud tales accedūt quales ꝛ illi sunt. Itaqꝫ si offerat deo malus: ꝛ accipiat inde bonus: tale cuiqꝫ est qualis quisque fuerit: quia ꝛ illud scriptum est. Omnia munda mundis. Per hanc sentētiaꝫ ueridicā ꝛ catholicam etiam uos optati[s] sacrificiò[t] nō estis polluti[u]. Si facta eius displicebāt uobis: non utiqꝫ panis illius panis luctus erat: sub cuius iniquitatibus africa tota lugebat. Sed panem luctus omnibus uobis communem esse omniū uestrū maluꝫ scismatis facit. Item grās ago deo: quia tandem cōfessus est posse ualere inuocatum nomen christi ad aliorum salutem: etiam si a peccatoribus inuocetur. Hic ergo intelligite: cum christi nomen inuocatur: non obesse aliorum saluti aliena peccata. Idem in li. psalmorum.

Etiam per malum ministruꝫ dona dei ad eos perueniunt: qui cuꝫ fide accipiunt.

m Uerum. q. d. nō. ꝛ ita ñ qcūqꝫ verꝫ dic̄ verax ē. xij. q. ij. hoies.

n Uiolatis. i. violanda esse creditis.

o Sacrilegiū. q̄si cōprobare scisma vestꝝ videamur: ex eo ꝙ sacramenta vestra nō reprobamus.

p Si nō habebat saul. quē dñs elegerat: ꝛ fecerat regē. i. fieri iusserat: vt. j. v. iij. q. i. audact.

q Pāniculū. qñ ꝑcidit chlamydē vestimēti sui: vt. ij. q. v. ij. §. ō his. ꝛ. § itēꝫ opponit̄.

r Nos dicimus. oia munda: iux̄ illud: Qui manib⁹ sordes: operū pri⁹ ablue sordes. Intus te mūda: qꝛ mundis oia mūda.

s Optati. proprium nomē est ꝛ erat mal⁹ catholic⁹ vel hēticus sꝫ occultus.

t Sacrificio h̄ pꝫ: ꝙ ꝑcisus ꝯficit: vt. j. e. ñ nocet. ꝛ. c. dicunt. ꝛ ō cō. di. iiij. nō i nobis ꝑterea q̄ eēt rō q̄re dānatus a deo posset cōficere q̄ꝫdiu tolerat̄ ab eccl'ia sꝫ dānatus ab hoie nō. dicas ḡ ꝙ hereticus excōicatus potest hoc sacramentū ꝛ reliq̄ sacr̄a mīstrare per capitula q̄ dixi. qdā tamē ꝯtrariū dicūt per id qd ē. xxiiij. q. i. scisma. vbi dicit pelagius si veritate ducē regimur: ñ ē christi corp⁹ qd hētic⁹ ꝯfic̄ itē qꝛ h̄ sacr̄m ē sacrāmentum vnitati: vt ō cō. di. ij. qꝛ passus itē qꝛ ex̄ unitatē eccl'ie ꝯfici ñ pōt: vt. s̄. e. ex̄ eccliā. j. e. sacerdotes.

u Polluti. ar. ñ iputari socio peccatū alterius: si ei displiceat: dūmō eū admoneat: vt resipiscat: vt. j. e. q. iiij. c. i. icipit nullius crimē: ar. xxiij. q. iiij. recedite. viij. q. i. qd aūt. j. xi. q. iij. ꝙ ꝑdecessor. j. xxiiij. q. iij. si hēs. j. de cō. di. i. i sancta. ꝯ. j. e. q. v. c. i. ꝯ. h.

l Habet. ar. ꝑ testimonio alicuius q nō est bon⁹: ꝛ vt credatur testimonio in quo uerum dicit: ꝛ si in alijs mentiatur. s̄. di. xxxvij. turbat. ꝛ. c. siquid. sꝫ contra. iij q. ix. pura.

a Chriſtus qd fecit. q ſigna patientie oſtendit nobis.
b Primã.i.p̊ cõfectã euchariſtiam dedit. nã vna ſola eſt: ⁊ iõ nõ eſt p̃ma vel vltia. vel ſic: p̃mã.i. vnicã ⁊ nõ plures.
c Ore. cũ dixit hoc ẽ corp⁹ meũ.j.de cõ.di.ij. accipite.
d Ceteris.j.xxiij.q.iiij. tu bonus. ⁊.c. q̃ȝ magnũ.j.de cõ.di.ij. cũ omne.ↄ̃.ſo. ſȝ ibi de buccella panis quã ſoli iude tradidit: poſtea h̃ d̃ corpore chriſti qd̊ p̊ tradidit ſibi poſtea oĩb⁹ dedit.

n Ipſi ſacerdotes. comedũt.i. oblata ꝑ peccatis: vel dicunt comedẽ peccata ppl'i: q̃ꝛ delẽt. ⁊ ſic comedũt peccata ppl'i orõnib⁹ ſuis. vl' forte q̃ꝛ exẽplo bõe opatõis ⁊ v̄bo p̄dicatõis corrigũt hoĩes: ⁊ ita quãtũ i ſe eſt delent. ſol⁹ eni de⁹ delet peccatũ.i. peccati reatũ. ſacerdos penã infligendam ꝑ peccato orõnib⁹ minuit: ꝓpt' qd̊ peccatũ delẽ dr̃.b. vl' illi dicũt comedẽ peccata ppl'i: q de ſuis poſſent ſuſtentari: ⁊ tñ ꝑcipiũt de eccl'iaſticis xij.q.ij. illud. cũ habẽti dare ⁊c̃.j.q.ij. paſtor.

Chriſt⁹ qd fecit nobis: q traditorẽ ſuũ tãta patientia ꝑtulit: ut ei p̃mã euchariſtiã ↄfectam manib⁹ ſuis ⁊ ore ſuo cõmẽdatã ſicut ceteris apl'is traderet? Quid nobis fecit de⁹: q eũdẽ traditoreȝ ſuũ: quẽ diabolũ noiauit: q ante traditõeȝ dñi nec loculis dñicis fidẽ potuit exhibẽ cũ ceteris diſcipul' ad p̃dicãdũ regnũ celoꝝ miſit: ut mõſtraret dona dei peruenire ad eos: qui cum fide accipiunt: etiaȝ ſi talis ſit ꝑ quẽ accipiũt: qualis iudas fuit. Item gregorius.

Sacramẽtis epi malicia ñ nocet

Nõ noceȝ malicia epi neq̧ ad baptiſmũ ĩfãtis neq̧ ad eccleſie conſecrationẽ: q̃ꝛ baptiſma a deo dat' nõ ab hoĩe uenit. ſic ⁊ euchariſtia ⁊ oĩa quecũq̧ ĩ altari ponũtur: nõ ab hoĩe: ſed a deo ſãctificatõem accipiũt. Sed obijcit' illud hieronymi ĩ ſophonia.

Nõ uerba ſȝ merita ſacerdotum euchariſtiã faciunt

Sacerdotes: q euchariſtie deſeruiũt ⁊ ſãguinẽ dñi ppl'is ei⁹ diuidũt: ĩpie agũt ĩ lege chriſti: putãtes euchariſtiã ĩpcãtis facẽ: uerba nõ uitam: ⁊ neceſſariã eẽ tãtũ ſolẽnẽ orationẽ ⁊ nõ ſacerdotum merita. De quib⁹ dr̃: ſacerdos ĩ q̃cũq̧ fuerit maculã: ñ accedat offerre oblatões dño. Itẽ alexãder.

Tãto facili⁹ ſacerdotes exaudiũt q̃to apud deũ ſũt digniores.

Ipſi ſacerdotes ꝑ ppl'o interpellant: ⁊ peccata ppl'i comedũt: q̃ꝛ ſuis p̃cibus ea delent atq̧ conſumunt: qui quãto digniores fuerint tanto facilius in neceſſitatibus ꝑ qb⁹ clamãt exaudiũt'. Itẽ gelaſius elpidio epõ.

Non adeſt ſacramentis ſpiritus ſanctus: que per criminoſos miniſtrantur.

Sacroſanctã religio q̃ catholicam cõtinet diſciplinã: tãtaȝ ſibi reuerẽtiã uẽdicat: ut ad eã qlibet niſi pura ↄſciẽtia ñ audeat ꝑuenire. Nã q̃uo ad diuini myſterij ↄſecratõeȝ celeſtis ſpũs ĩuocatus adueniet: ſi ſacerdos ⁊ q eũ adeẽ depcat': criminoſis plen⁹ actionib⁹ reprobet'? Itẽ gre. ĩ regiſtro.

Manus immunda tacta inquinat non mundat

Neceſſe ẽ ut munda ſit man⁹ que diluere ſordes curat: ne tacta queq̧ deterius inquinet: ſi ſordida ſequens lutum tenet. Scriptũ nãq̧ ẽ: mũdamini q fertis uaſa dñi. dñi eteñi uaſa ferũt q ꝓximoꝝ aĩas ad' iteriora p̃ducẽdas ĩ ↄuerſatõis ſue exẽplo ſuſcipiunt. Item auguſtinus.

Eque ſeruãdũ eſt uerbum chriſti ⁊ corpus chriſti.

Interrogo uos fratres ul' ſorores. dicite mihi qd plus uidetur uobis corpus chriſti an uerbum chriſti? Si uultis uere rñdere: hoc dicere debetis: q non ſit minus dei uerbum q̃ȝ chriſti corpus: ⁊ ideo quãta ſolicitudine obſeruam⁹: qñ nobis miſtratur: ut nihil ex ipſo de manibus noſtris ĩ terrã cadat: tãta ſolicitudine obſeruemus: ne uerbuȝ domini: qd̊ nobis erogat' duȝ aliud aut cogitam⁹ aut loquimur. de corde pu ro pereat: q̃ꝛ non minus erit reus qui uerbum dei negligenter audierit: q̃ȝ ille qui corpus chriſti ſua negligentia in terram cadere permiſit. Itẽ. De eodem.

Neq̧ poteſt rite offerri niſi ꝑ ſacerdotem iuſtum ⁊ ſanctũ nec niſi ab eis accipiatur quod offertur ꝑ quibus offertur: atq̧ id ſine uicio ſit: ut ꝑ uicioſis mũdãdis

e Noiauit. v̄. neſcio. ſed credo q ibi q itingit mecuȝ manũ ⁊c̃. ar. iſti. d̃ exhibẽ. li. §. ſed feminini.
f Locul'. ar. ↄ̃ ĩfideles ĥnies. io. q ſint diaboli: de pe. di.i.§. hidem.
g Non nocet. ad eccl'ie.j.d̃ con. di.i. eccl'ijs.ↄ̃. ſȝ illud qñ forma ſuata ñ ẽ.
h Cõſecratõnem. dũ tñ ceſſet oĩs pactio vel aliq̃ turpis ꝓmiſſio: alioquin execrata poti⁹ q̃ȝ ↄſecta dici dȝ: vt.j.e. q. iiij. eccleſiia. ſed hoc i odiũ ↄſecrãtis. naȝ reuera ↄſecrata eſt.
i Sed obijcitur. reſpic. §. h̃ ergo.§. ꝓxime poſitũ. nã idu cit iſta. vi.c. q̃ daȝ directe: q̃ dã a ſenſu contrario ad ꝓbãdũ: q mal⁹ ſacerdos ñ poſſit cõficẽ ſacramẽta ſȝ ibi rñdet i ſequẽti.§ cũ vita.
k Sacerdotes. ĩpcãtis.i. inuocant per preces.
l Non vitaȝ quãtum ad rẽ ſacramenti ſcilicet vt digne conficiant: al's vita non exigitur vt cõficiant.

o Sacroſãcta.i. religioſa ſacramentoꝝ reuerentia. vl'.i. euchariſtia vel quodlibȝ aliud ſacramentũ. d̃.e. ventum.
p Cõſecratõem. quaȝ diuinũ myſteriũ facit non miſtri admiſtratõ vt.j.de cõ.di.iiij. nõ eſt aqua.
q Adueniet. adueniet qdẽ magis ad ↄficientis detrimẽtũ q̃ȝ ad ſalutẽ: de cõ.di.ij. ⁊ ſãcta.
r Neceſſe ẽ. vaſa.i. ſbditoꝝ aĩas q̃ꝛ dñs in eis ſedet: vt. xxiij.q.iiij. nabuch. xxxij.q.v. ſi paulus. quoruȝ ſanguis regrit' de manib⁹ nr̃is. xliij. di. epheſijs.
s Ad interiora.i. ſpũalia ⁊ celeſtia. vel dic.i. ad vicia. ⁊ tunc dic per ducẽdas vapulaturas a p̊ mancipio iebenne xl. di. ſi papa.
t Interrogo. h̃ v̄bũ i. p̃dicatõ q̃ plures cõuertit ⁊ plus facit cõpungi hoĩnẽ: ita vt oĩa peccata ꝑ eã tollãt' ſȝ ꝑ corpus chriſti tñ venialia tollunt': vt de cõ.di.ij. iterat'. ⁊.c. q̃tidie. ⁊ ſic non ob. d̃.e. multi.
u Negligent'.i. id qd̊ v̄bo ſignificat' vel ꝑ v̄bum concipit'.
x Cadere. de cõ.di.ij. qui bene.

a Neq̧. nõ q tria dicunt' h̃: q̃ꝛ ſacramẽta dñi nõ rite vel recte ↄferuntur: niſi a dignis cõferantur ⁊ a dignis ſumantur ⁊ in forma eccl'ie. p̃mũ notat' ibi niſi per ſacrum. 2m ibi nec enim. tertium ibi atq̧ id ⁊c̃. qdã diuidũt.c. ĩ duas ptes. In prima fit mẽtio de ſacrificio qd̊ ab eo accipit' ꝑ quo offert'. ⁊ hoc vſq̧ ad illum locũ atq̧ id. In ſecũda fit mẽtio de ſacramento qd̊ nõ accipit' ab eo ꝑ quo offertur: ⁊ dicit ſine vicio.i. ſine peccato.
b Rite. quo ad offerentem ⁊ accipientem.
c Pro qb⁹ offertur. ſupple nec põt rite offerri niſi ab eis.
d Sine vicio.i. nõ ſit citra formã eccl'ie: ſed in ipſa forma eccleſie.
e Ut ꝑ vicioſis. expone vt recte poſſit offerri ꝑ vicioſis.i. venialia hñtib⁹

m Macula. mortalis peccati: ar. de cõ.di.ij. quotidie. vel veniał ⁊ tũc ẽ cõſiliũ: ar. di.vi. teſtamẽtũ.b. tñ hec auctas intelligit' de macula corporali: vt. xlix. di. hic etiã. ⁊ ita ſophiſtice iducit'. §. ñ accedat. dũ eni eſtuauerit i pectore p̃cãti ignis alien⁹: q exurijt ⁊ ñ ſatiat: nõ põt digne accedere ad altare: de pe. di.iij. iter h̃ hircũ. vñ nõ h̃ q̧ qlibet ſacerdos ꝑ macula mortal' peccati ſuſpẽſus eſt quo ad ſe: q̃ ad accipiẽtes vero ñ: niſi vt nõ. xxxij. di. §. verꝝ. ⁊.c. nullus.

107

Sed intellige generaliter: q: offertur etiā pro habentibus mortalia.

f Mūdādis. i. venialis peccati maculam habentibus.

g Omni vita. reſpicit hoc. c. ſacerdotes ꝛ bn̄ ſoluit. ꝛ ad cōfirmādā ſuā ſolutionem inducit capitulum ſequens

Dictū ē. ꝓbat aug. ꝙ bn̄dicē n̄ tm̄ meritū ſꝫ ēt ordinē reqrit. In ꝑma q̄ ꝑte ponit auctoritatē dn̄i. vſq; ibi quāta. In ſecūda probat itētōē ſuā ꝛ auctē ꝛ exemplo caiphe.

b Uos ponite. i. iuocate.

c Prodeſſe. h̄ colligitur ꝙ lꝫ volūtas ſacerdotꝭ n̄ ſit vt ꝓſit: ꝓdeſt tn̄. j. de cō. di. iiij. n̄ illōte. Sꝫ qd ſi cātet miſſam vt de' ꝑdat aliqs? ꝯficiet reuera: ſꝫ debet puniri: ar. xxvi. q. v. q cūqꝫ.

d Quod vero. dictū ē. ſ̄. i. §. ſi ḡ. ꝙ ſacra dignitatis ab hereticiſ collata effectū n̄ hn̄t. ꝯ qd̄ allegat auctē anaſtaſij: quā oñdit friuolam eē auctē gelaſij ꝛ felicis.

e In tractatu. ꝑ hoc ꝓbat̄ ꝙ grāt' n̄ diuiſit ꝑ diſtinctōes h̄ opus ar. xi. q. iij. §. euidenter

f Itē obijcit̄. ei. ſ. qd̄ dictū ē. ſ̄. e. §. cū ḡ inocentius.

a Quod qdā. Caſus. opinio ē q̄rūdam: ꝙ ſacerdos vl' eṗs recedēs de eccl'ia ad hēticos. ſacr̄m baptiſmi nō amittit ſꝫ ſacr̄mētū ordinis amittit. Iſtud iprobat augu. multipliciter. Primo ſic: q: cū vtrūq; ſit ſacr̄mētū: nō pōt aſſignari rō q̄re poti' ꝑdat̄ vnū q̄ꝫ aliud. Secūdo ſic: q: ꝯſuetudo eccl'ie eſt: ꝙ cū tales redeūt nō ſolēt reordinari ſi eos eccleſia vult tolerare. Tertio dicit: ꝙ ſic recedēs ab eccl'ia vtrūq; retinet: ꝛ ſic vr̄ ꝙ vtrūq; pōt ꝯferre alijs ex̄ eccl'iam lꝫ male ꝯferāt ꝛ cū qs recepit ſacr̄m ex̄ eccl'iā ꝛ reuertit̄ ad eccl'iam: n̄ ē ſacr̄m iterādū in eo. ꝛ hoc ꝓbatur tripliciter: ꝑ baptiſmū datū a laico qd̄ nō iterat̄ lꝫ illud iniuſte detur: ꝑ ſignum publice monete ipreſſū ab eo qui nō debuit ipmere ꝛ per characterē militie qui non repetit̄.

b Dandi. ſ. ordinem.

offerri poſſit. hoc certe omnes cupiunt: qui pro ſe offerri ſacrificiū deo uolunt. Omnis uita ſacerdotum euchariſtie neceſſaria eſſe dicitur: nō cōſecrationi ſed effectui intelligendum eſt. Non enim effectum ſalutis confert ei quē merita faciunt indignum. potius cōpletur in eo illud apoſtoli: q manducat corpus dn̄i ꝛ ſanguinem bibit indigne: iudiciū ſibi māducat ꝛ bibit. ergo contra eos q crebra oblatōne ſacrificij ſe putant poſſe mundari nō ceſſantes impie agē in lege dei intelligitur illud eſſe dictum hieronymi. Quod uero ſacerdos etiā ſi malus ſit: tn̄ ꝓ officio ſue dignitatis grām trāſfūdat hoib': teſtat̄ aug. i li. queſtionum ue. teſta.

Sacerdotes nomē dn̄i uocāt: dominus aūt bn̄dictōem preſtat.

Dictū ē a domino i numeris ad aaron: uos[b] ponite nomē meū ſup filios iſrael ego domin' benedicam eis: ut gratiam traditam per miniſteriū ordinati trāſfundat hominibus: nec uoluntas ſacerdotis obeē aut prodeſſe[c] poſſit: ſed meritum bn̄dictionem poſcētis. Q̄ta aūt dignitas ſit ſacerdotalis ordinis ul' officij: hinc aduertamus. Dictum eſt aūt de nequiſſimo caipha interfectore ſaluatoris inter cetera. Hoc autē a ſemetipſo non dixit: ſed cū eſſet princeps ꝛ pontifex ſacerdotum anni illius: prophetauit. ꝑ quod oſtenditur ſpiritum ſanctum datorē gratiarum nō perſonā ſequi digni aut indigni ſed ordinē traditionis: ut q̄uis aliqs boni meriti ſit: non tamē poſſit benedicere niſi fuerit ordinatus ut[f] officij miſteriū exhibeat: dei āt ē effectum tribuere benedictōis. Quod uero per hereticos ſacramēta dignitatis miniſtrata dicūtur carere effectu: iprobatur auctoritate anaſtaſij pape: qui ordinationē achacij q̄uis heretici ita ratam approbat: ut etiam eis quos poſt dānationem baptizauit uel ordinauit in nullo ream perſonam nocuiſſe aſſerat. Sed hoc cū illicite ꝛ nō canonice: immo contra d'creta ſuorum predeceſſorum feciſſe ꝛ ſucceſſorum probat felix ꝛ gelaſius qui achacium ante anaſtaſium excommunicauerūt: ꝛ hormiſda q ab ipſo anaſtaſio tertius eundem achacium damnauit. Unde etiā ab eccleſia romana repudiatur et a deo fuiſſe percuſſus legitur etiā in geſtis romanorum pontificū hoc modo: Anaſtaſius ſecundus natione romanus ꝛ cetera. require retro in[e] tractatu decretalium epiſtolarū. Item[f] obijcitur illud auguſtini ad parmenianū de hereticis ꝛ damnatis.

Qui recedit ab eccleſia: nec baptiſma nec ius dandi amittit.

Quod[a] quidam dicunt baptiſma quod accipit non amittit qui recedit ab eccleſia: ius tamen dandi[b] qd̄ accepit amittit[c] multis modis appet fruſtra ꝛ ianiter dici. primo quia nulla oſtenditur cauſa: cur ille qui ipſū baptiſmū amittere[d] nō poteſt: ius[e] dādi poſſit amittere. utrūq;[f] n. ſacramētū eſt: ꝛ q̄dā conſecratiōe utrūq; homini[g] datur: illud cū baptizatur iſtud cum ordinatur. Ideo nō lꝫ a catholico utrūq; iterari. Nam ſi ex ipſa parte[h] uenientes etiam ꝑpoſiti qui pro bono pacis correcto ſciſmaticorum errore ſuſcepti ſunt[i]: ꝛ ſi uiſum eſt opus eſſe ut eadē officia gererēt q̄ agebant: nō ſūt tn̄ rurſus ordinandi. ſed ſicut baptiſmus in eis ita ordiatio mā ſit integra: quia in preciſione fuerat uicium quod unitate pacis eſt correctū: n̄ i ſacramentis que ubicūq; ſūt ipſa uera ſunt: ꝛ cum ipſi expedire uidetur eccl'ie: ut prepoſiti earum uenientes ad catholicā ſocietatem honores ſuos ibi non adminiſtrent: nō eis tamen ipſa ordiatiōis ſacramēta detrahunt̄ ſed ibi remanent etiā ſuper eos. Ideoq; non eis ipoſitio manus[k] iponitur: ne non homini ſꝫ ipi ſacramēto fiat iniuria: ꝛ infra. ſicut autem eſt in baptiſmo quod per eos dari poſſit: ſic in ordinatione ius dandi[l] eſt. utrunq; quidē ad perniciem ſuā q̄diu charitatē nō habent unitatis. Sꝫ tamē aliud eſt prorſus nō hr̄e: aliud ꝑnicioſe

c Amittit. characterē. n. nō pōt amittē: lꝫ videat̄ aliter di. xi. q. iij. epiſcopus.

d Amittere. nā vbi eadē rō ꝛ idē ius. ff. ad. l. aq̄l. illud. an tamen hoc ſit verum notat̄. xxviij. q. i. ſic enim. xxxij. q. vij. apoſtolus. & e. q. §. cum ergo.

e Ius dādi. ſ. ordinē: ꝰ cō. di. iiij. oñdit̄ ꝑtātē ꝯferēdi baptiſma. j. x xxij. q. vij. liate.

f Utrūq;. ſ. baptiſm' ꝛ ordo.

g Homini. h̄ ꝰ baptiſmo ſacerdotis i quo ꝑtās baptizandi ē ſacr̄m: ı in laico eſt q̄dā licētia n̄ ſacr̄m ar. ꝙ ſnia hēti ci valeat ꝛ ligatio ꝛ ſolutio: cū ius ligandi iudicādi atq; ſoluendi ſ tpe ꝯſecratōis accepit. ſ̄. di. xlviij. c. i.

h Parte. collectō. n. hēticorū rectiſſime pars appellat̄ a partiēdo. i. diuidēdo: n̄ in ſacramētꝭ fuit vicium.

i Sūt. q: a q̄cūq; dent̄ iterari nō debēt ꝛ iō ipſa ſūt. i. firma ꝛ vera ſt ꝛ bona.

k Manus. ſ̄. e. q. c. manus impoſitio. ꝯ lꝫ hic de ꝯſecratoria.

l Dādi eſt. i. cōſecrādi: vel dādi ipſam ordinationem.

m Aliud. ar. ꝯ illud generale quod eſt ex̃ de transla. inter. ⁊. vij. q. i. factus. ff. ſi quis caut. quotiens. ar. lxiij. di. ſalonitane. xlv. di. d̃ iudeis. vij. q. i. epũs.

n Neceſſitate. hic apte colligit̃: ꝙ laici ñ hñt ius baptizandi: niſi large dicat̃ ius vł ptãs. i. pmiſſio: vt. j. de cõ. di. iiij. conſtat. ⁊. c. a q̃dam. ⁊. xxx. q. i. ad limina.

a De his. repetit que iam dicta ſunt. dubitatur hic fore. §. ſed non eſt dubitandum qꝛ non eſt.

b Ex his. infert ex precedenti. c. ꝙ ſacramẽta vera ſunt apud hereticos indiſtincte vſq ad. §. opponitur. ⁊ ibi obijcit augu. put ipẽ intelligit aug. dicere vſq ad. §. ſed ne ibi. ponit vnam ſolutionem vſq ad. §. ꝗ̄uis. vbi ponit aliam bonam ⁊ catholicam: ad quam probandam inducit q̃tuor exempla: que notabo in lr̃a.

c Perimãt illa. i. eoꝝ abuſio. ab iſto loco dicit io. fa. ꝙ verba ſunt auguſtini. vſq ad. §. opponit̃. h. ꝯ: imo gratiani vtũ notula hic apparet. j. e.

d Craſſus. iſte dictator fuit contẽporaneꝰ iulio ceſari ⁊ põpeio: ⁊ a parthis auro feruẽti interfectus eſt.

e Aurum. cuiꝰ ope vel conſilio furtum cõmittitur: tenetur. ff. de con. fur. proinde. Eſt autem differentia inter furem ⁊ communicatorem: quia communicator manifeſtus eſſe non poteſt. ff. de fur. is qui opem.

o Neſcio. i. ñ approbo ſiqs dixerit repetẽdum.

p Delictum eſt. hic pſilo ſophicuꝫ temperamentum eſt nam in veritate nullum eſt: ⁊ ẽſi. xxij. q. ij. in quibꝰ.

q Habebitur ar. ꝯ extra de iurepa. quod autem. in fi.

r In moneť. i. ſignis vel ſigillis nummiſmatibus vel inſtrumẽtis monetam cudendi.

s Punitis. iſti varijs penis puniuntur C. de fal. mo. per totuꝫ. parcitur tamẽ illi qui formauit: ſi añq̃ ſignuꝫ ipmat penitet ff. ad. l. cor. de fal. qui falſum ⁊c̃.

t Exhorruit. qui forte fugit de bello publico: ⁊ ita infamis effectus ẽ vi. q. i. ifames. ⁊ hoc intelligitur de militibꝰ illis qui iurauerunt ſe mortem non euitaturos pro re publica. ⁊ iſti habebant ſtigmata vel alia ſigna de aliq̃ colore. de quibus dictum ẽ: milites nr̃os arma ſcire volumus non leges. C. de iu. deli. ſancimꝰ. vel ſenſus eſt huius lr̃e. ꝙ ſi aliquis preter auctoritatem pncipis adeptus eſt militie cingulum ⁊ poſt reconciliat̃ ipi pncipi: erit ne iterãdus character: q. d. nõ

habere: aliud[m] ſalubriter habere quicquid non habetur: dandum eſt cum opus eſt dari. quod uero pernicioſe habetur per correptionem depulſa pernicie agendũ eſt: ut ſalubriter habeat. Qui ſi laicꝰ alicui pereũti neceſſitatẽ[n] compulſus baptiſma dederit: quod cum ipſe acceperit quomodo dandum eẽt addidicit: neſcio[o] an quiſq dixerit pie eſſe repetendũ. nulla. n. cogente neceſſitate ſi fiat ei: alieni muneris uſurpatio eſt. Si autẽ neceſſitas urgeat: aut nullum aut ueniale delictũ[p] eſt. Sed ſi nulla neceſſitate uſurpetur: ⁊ a quolibꝫ cuilibet detur: quod datum fuerit non poteſt dici non datum: quanuis recte dici poſſit illicite datum. Illicitã ergo uſurpationem corrigit reminiſcentis ⁊ penitentis affectus. quod ſi nõ correxerit: manebit ad penam uſurpatõis quod datum eſt: uel eius qui illicite dedit: uel eius qui illicite accepit: nõ tamen pro non dato habebitur[q]. Si enim aliqui furtim ⁊ extraordinarie non in[r] monetis publicis aurum uel argentum percutiẽdo ſignauerint: cũ fuerit deprehẽſũ: nonne illis punitis[s] uł indulgẽtia liberatis cognitum regale ſignuꝫ theſauris regalibus congregetur. Et paulopoſt: ſi forte militie characterẽ in corpore ſuo nõ militãs pauidus exhorruit[t]: ⁊ ad clemẽtiam imperatoris confugerit: ⁊ impetrata uenia militare iam ceperit: nunquid homine liberato atque correcto character ille repetitur? an nõ potiꝰ agnitus approbatur an forte minus haberent ſacramenta chriſtiana ꝙ corporalis hec nota: cum uideamus nec apoſtatas carere baptiſmate: quibus utique per penitentiam redeuntibus nõ reſtituitur? ⁊ ideo amitti non poſſe iudicatur. De his qui ab eccleſie catholice unitate ſeparati ſunt nulla iam queſtio ẽ: quin habeant ⁊ dare poſſint ſacramẽta. ſed pernicioſe habent pnicioſeq tradũt quia extra uinculum pacis ſunt.

neutri ſacramento iniuria facienda eſt. ⁊ infra: ſicut non recte habet: qui ab unitate recedit: ſed tã tum habet ⁊ ideo redeunti non redditur: ſic etiam non recte dat qui ab unitate diſcedit: ſed tamen dat quod accepit. ⁊ ideo quod accepit ab eo uenienti ad unitatẽ nõ iteratur. ⁊ infra: ſicut redeunti ñ datur quod ⁊ foris habebat: ſic uenienti repetendum non eſt qđ foris acceperat. unde cõſequẽter intelligitur peruerſitatẽ hominũ eſſe corrigendam: ſanctitatem autem ſacramentorum in nullo peruerſo eſſe uiolandam. Cõſtat. n. eã i peruerſis hominibꝰ ⁊ ſceleratis ſiue in eis q intus ſũt ſiue in eis q foris ſũt: ĩpollutã atq inuiolabileꝫ pmanere: ⁊ ꝙ dicuntur eam mali polluere: quantum in ipſis eſt dicuntur: cuꝫ illa impolluta permaneat: ſed in bonis permanet ad p̃mium: in malis permanet ad iudicium. ⁊ infra: quomodo catholici non clarificant dominum: qui ſacramenta eiꝰ taꝫ debita ueneratione proſequũtur: ut etiam ſi ab indignis tractata fuerint uel ſua peruerſitate damnatis: illa intemerata ſanctitate permanere demonſtrantur. Ex[b] his uerbis auguſtini conſtat in omnibus tam apoſtatis ꝙ hẽticis uel damnatis permanere chriſti ſacramenta uera quantum ad ſe ⁊ ſancta. ⁊ niſi penitentia uel indulgentia ſubuentũ fuerit: ad damnationem uſurpatoris peruenient uel habentis uel dantis uel accipientis. Quid ergo prodeſt: ꝙ uera ⁊ ſancta ſũt cum uſurpatores ſuos eque perimant[c]: ac ſi eſſent mala ⁊ noxia? Craſſus[d] aurum ſitiuit: aurum bibit. eque perijt uero auro ſicut uõ ueneno. Item. Aurum[e] eque uerum eſt in arca furis ſicut in theſauris regis. ſed a fure quia illicite habetur: illicite datur uel accipit̃ a rege autem licite habetur licite datur ⁊ accipitur. Ideo ipſe fur ⁊ communicator furti: niſi forte de conſcientia furti[f] ſe purgauẽit

f Furti. videtur ergo ꝙ tenetur quis ſe purgare de conſcientia: ar inſti. de obli. que ex delic. §. ſed he actiones. C. de fur. ciuile. ar. j. q. iiij. quia preſulatus cũ ſuis concor. ⁊ ita ẽ ar. ꝙ quis poteſt ⁊ tenet̃ indicare furtum: arg. ex̃ de fur. qui cuꝫ fure cum concor. ibi poſitiſ arg. ꝯ. ff. de condi. ob. tur. cauſã. item. ⁊ ſi ob ſtuprum. §. vlt. ⁊. ff. de preſcript. v̓. ſolet. Naꝫ in vtraq dicitur: ꝙ licite poſſuꝫ accipere pecuniam a domino: vt ſeruum indicem fugitiuum. io. So. in caſu iſto videtur poſſe dici ꝙ ſm canones non eſt licitum accipere: ſecus ſecundum leges. h.

g Perhibet. hic apparet potius hec eſſe verba gratiani ꝗ̄ auguſtini.

b ¶ Opponit̄.h̄ mō ꝓcedit i h̄.§.i.ponit obiectōez ſuā ꝯ auguſtinum quam tāgit vſqꝫ ad.§.ſed ne.ibi ponit quādā ſolutōez ſuā q̄ ꝓtēdit̄ vſqꝫ ad.§. q̄uis ⁊c̄.ibi aūt ponit aliā q̄ magis cōis eſt.ad quā ꝓbādā iduc̄ q̄druplex exēplū.p̄mū ibi:ipa.n.2ᵐ ibi:itē dn̄s i p̄ria ⁊c̄.3ᵐ ibi:vt plāe.q̄rtū d̄.x.virginib⁹:qd̄ icipit ibi:ſic ⁊ oēs ⁊c̄.vltio ꝯcludit ab illo loco ſciendū vero.⁊ ad probandam concluſionem ſuam inducit.c.ꝑ iſaiam.

i ¶ Sn̄ie.c.p̄cedēt̄:vbi dicit:ꝙ vtrūqꝫ ante cōfirmationem dat̄.⁊ ita videtur parificare ordinem ⁊ baptiſmum.

k ¶ Cōſequēter.noli rep̄bēdē h̄ magiſtr̄.naz opponēdo dicit hoc:vt pꝫ ex ſolutōibus ſequētibus:maxime ex ſecunda.

l ¶ Ptās.i.executō poteſtatis:⁊ ſic verū dicit al's mētit̄.nā ptās ſacerdotalis.i.ordo ſacerdotal̄ i eo remanet.ſ.e.q.ſigs ꝑ igno.ſ.e.§.ecce qn̄.j.de con.di.iiij.quos apo.j.de cō.di.iiij.a quodam.

m ¶ Ptātē.n̄ bn̄ argumentat̄:qꝛ ſi nocet poteſtas ſacerdotalis ordinē vel ſacramētum nec hic nec ibi amiſit ptātē:ſed executionez ⁊ hic ⁊ ibi amiſit.

n ¶ Largiēdi.ſꝫ cū heticus p̄ciſus poſſet cōferre tā baptiſma q̄ꝫ ordinē q̄ ſpālitas erit in baptiſmo.dico ꝙ i caū neceſſitatis nō peccat baptizans:qd̄ nūq̄ꝫ ē in collatione ordinum

o Sed ne.hoc dicit gran⁹ ac ſi aug.itelleⁿiſſet:ius dādi hn̄t.i.executionem ⁊ ita ſoluit.

p ¶ Unitatem.h̄ tāgit gr̄anus opinionez io.fa.dicentis ꝙ q recipit vltimā man⁹ ipoſitōez ī ecclia ⁊c̄.hec opinio vr̄ expreſſe confirmari:ex̄ de ſciſma.c.i.ſed expreſſe reprobat̄.ix.q.i.ordinationes.

q ¶ Sacramēto tenus i.qꝛ ſi ordināt ꝯferunt ordines lꝫ nō debeant ⁊ hoc eſt quod ſequit̄ ſine effectu ⁊c̄.

r ¶ Diſſoluunt.xxxij.q.vij.c.ij.

perhibet[s] gelaſius ad anaſtaſium imperatorem uterqꝫ iuſte ⁊ digne damnabitur. Opponitur[b] autez huic ſentētie auguſtini:poteſtas dandi baptiſmū ⁊ ius conſecrādi dominicuz corpus ⁊ largiendi ſacros ordines plurimū int̄ ſe differūt.ſuſpenſo eīm uel depoſito ſacerdote nulla ei relinquitur poteſtas ſacrificandi. Sacramentuz tamen baptiſmi non ſolū a ſacerdote depoſito uel laico catholico uerū etiā ab heretico uel pagano ſi miniſtratum fuerit:nulla[l] reiteratione uiolabitur.nulla autez ratio ſinit:ut inter ſacerdotes habeantur qui d̄ manibus laici uel pagani oleuz ſacre immo execrande unctionis aſſumant. Non ergo conſequenter[k] colligitur:ut ſi recedentibus a fide ius baptizandi reinquitur:poteſtas[l] etiā diſtribuēdi ſacros ordines eis reliquatur:q̄uis utrūqꝫ a conſecratione prouenia. Degradatus eiz epiſcopus poteſtatez[m] largiendi[n] ſacros ordineſ non habet:facultatem tamen baptizandi non amiſit. ¶ Sed[o] ne auguſtinū in hac ſententia penitus reprobemus:itelligamus aliud eſſe poteſtatem diſtribuendi ordines ſacros:aliud eſſe executionez illius poteſtatis:qui intra unitatem[p] catholice eccleſie conſtituti ſacerdotalem ul̄ epiſcopalem unctionem accipiūt:officium ⁊ executōnem ſui officij ex cōſecratione adipiſcūtur. ¶ Recedētes uero ab integritate fidei poteſtatem acceptam ſacramento[q] tenus retinent:effectu ſue poteſtatis penitus priuantur:ſicut cōiugati ab inuicem diſcedentes cōiugium ſemel initū non diſſoluūt[r]:ab opere tamen coniugali inueniuntur alieni. ¶ De his ergo q acceptā ſacēdotali poteſtate ab unitate catholice eccleſie recedunt:loquitur auguſtinus non de illis qui in ſciſmate uel in hereſi poſiti ſacerdotalem unctionē accipiūt.alioquin eēt contrarius chalcedonenſi[s] concilio:in quo ordinati a ſimoniacis i nullo proficere iudicantur:etiam[t] innocentio:q ordinatos a ceteris hereticis per prauam manus impoſitionem ſolaz damnationem ⁊ capitis uulnus aſſecutos teſtat̄. Q̄uauis[u] poſſit generaliter dici ſacramenta que apud hereticos non aliter q̄ꝫ in eccleſia dei celebrantur:uera ⁊ rata eſſe quantum ad ſe:falſa uero ⁊ inania quantum ad effectum ⁊ i hiſ a quibus male tractantur ⁊ i illis a quibus male ſuſcipiuntur. Nec mirum:ipſa eni ſalus noſtra buccellam iude dedit.ſtatim cuz buccella non bonus ſed malignus ſpiritus intrauit.quare?nō qꝛ bon⁹ nō daret bonū:ſꝫ qꝛ malus male accepit bonū. Sic qd̄ bonum effectū bonū n̄ habuit:quia ubi illud facerect nō iuenit. ¶ Item Dominus in patria ſua preſens ⁊ uerus affuit n̄ per malū miniſtrum ſꝫ ꝑ ſeip̄m.nihil potuit:qꝛ fidem non inuenit.pro perfidia aliorūz nō caruit ſua ueritate:ſed effect⁹ boni uirtute. ¶ Quod ut plane i omnib⁹ ſacramentis oſtenderet bis[x] eſt tranſfiguratus cum eſſet i carne. In una trāſfiguratiōe ſol[y] apparuit[z] mirabilis:ut fides credentium augeretur ad contēplandam celeſtem gloriaz ſuper ſe eleuatam. In altera ut peregrinus i cognoſcibilis de ſe dubitantibus ire longius ſe finxit:⁊ ne agnoſceretur oculos eorū tenuit.ad quid aliud:niſi ut quia per fidem non erat i cordibus eoruz:longius ſe ab eis recedere oſtenderet?⁊ quia ipſum nō credebāt eſſe quod erat uiderent eum aliū[ꝛ] q̄ꝫ erat? Ecce in utraqꝫ uiſione ſua erat p̄ſentia ⁊ ueritas:ſed in una exercebatur fides ut magis crederent q̄ꝫ credebant:in altera tenebatur incredulitas:ne etiam agnoſcerent quod uidebant. Sacramentum ergo corporis ⁊ ſanguinis ſui alijs eſt ad ſalutem:alijs eſt ad iudicium fides etiam quāuis ſit uera:tamē ſine operibus mortua eſt. Sic ⁊ omnes decem uirgines equaliter erant uirgines:ſed ex his quinqꝫ erant fatue ⁊ quinqꝫ prudentes.equa erat uirginitatis ueritas:ſꝫ pro eiuſdem uirginitatis intentōne nō omnibus equa meriti identitas. Sic etiam ē es ſonans[ꝯ] aut cymbalū tinniens martyriuz uel elemoſyna quam neſcit charitas[ꝶ]

ſ ¶ Chalcedonēſi.ſ.e.q.c.ſigs epiſcopus.

t ¶ Etiā innocētio.ſ.e.ventum.

u Q̄uāuis.So.vera eſt quā ⁊ ſup̄ tetigit.⁊ q̄ recitat̄.j.ix.q.i.in principio.

x ¶ Bis.quātū ad p̄mā vl̄ quātū ad ſecūdā ꝓut videbat̄ duobus diſcipulis i caſtelluz emaus euntibus.ſed quare dicit in carne.cū etiaz mō ſit dn̄s in carne?ſꝫ dicūt qdā in carne.ſ.mortali:ſꝫ male.nam in carne mortali ſemel tantū trāſfiguratus ē.p⁹ paſſionē vero etiā ſemel.⁊ iō pōt dici cū eēt i carne.i.inter carnales:vbi carnē aſſūpſit vel pōt itelligi in carne.ſ.mortali.⁊ ſic fiet ibi punct⁹.bis trāſfigurat⁹ ē cum eſſet i carne.i.vna tranſfiguratōe.ſ.in monte thabor in altera poſt reſurrectionez in ſpecie.ſ.peregrinus apparens.

y ¶ Sol.ſ.chāſtus.⁊ hoc eſt primū exēplū

z ¶ Apparuit.mirabilis corā iacobo ⁊ iohāne in mōte thabor.

ꝛ ¶ Aliū.i.alterius mundi.

ꝯ ¶ Sonās.qꝛ ſeipſū ꝯſtrigit alij ſonum pſtans.

ꝶ ¶ Charitas.ſ.e.q.vide.

a Ceco. ſi cecus cecu3 conetur ducere ſecum: In foueam ductor pmũ cadit inde ſecutor.
b Ne in eis. exiſtendo in hereſi. vel quo ad effectu3: niſi in cauſa neceſſitatis: vel ignoranter. š.e.q. ſupueniente.
c Innocentius š.e.q. g pfectionẽ. j.e.q.vij. itẽ innocẽti⁹. ꝙ ꝑ re medio.
d Sacrificia ut dr̃. š.e.q. §. ſ3 hoc. š.e. illi nos dicimus. ⁊.c. ſi qs iquit.
e Nõ quãtũ. š.di.xlix. ſacerdotes. j.e.q.iij ſaluator.

Si uero cecus ceco lucerne miniſtret ueritatem: neuter tamẽ ideo magis ſuam illuminat cecitatem ſic ⁊ malus miniſtrat malo uera ſacramenta: ſed nõ ideo dona ſpiritualia: q2 malis eorum meritis ſpiritus ſanctus impeditur: ne in eis quod ſuum eſt operetur. inde innocentius cum hereticorum baptiſma concedat eſſe ratum: non tamen ex illo baptiſmate cõcedit haberi ſpirtum ſanctum. Et leo hos qui formam baptiſmatis acceperunt non ſinit rebaptizari: ſ3 iubet ſpiritũ ſanctũ quẽ ab hẽticiſ nemo accipit: per eius inuocatõe3 ⁊ manus impoſitionem a catholicis ſacerdotibus conſequi. Sciendum uero eſt: ꝙ ſacramenta hereticorum dicuntur irrita uel dampnanda falſa ⁊ inania: non quantũ ad ſe cum ſint ſancta ⁊ uera etia3 ab heretico celebrata: ſed quia cu3 illicite dantibus perfidis ſint ad iudicium: illicite ab eis accipientibus non conferunt ſpiritũ ſãctũ Irrita ⁊ non uera dicuntur: quia quod promittunt ⁊ conferre creduntur: non tribuunt: ⁊ ideo dãnanda ut ea dari uel recipi ab hẽticis non approbentur ſed interdicantur. non enim quantum ad ſe polluta ſunt quãuis ab hereticis pollui dicãt. unde gregorius communionem arrij uocat execrationem: ⁊ innocẽtius uocat bonoſij ordinationem damnationem: nõ ꝙ ita in ſe ſint: ſed quia male dantibus uel accipientibus id efficiũt Sic etiã hieronymus in oſee: ſacrificia eorum panem luctus uocat non quantum ad ſe: ſed quantum ad effectum. quod ipſemet oſtendit ſubiungens: quicunq3 comederit ex eo contaminabitur: q2 ſibi ad iudiciũ ſumet. Hinc etiã augu. li.ij. ꝯtra epiſtolam parmeniani.

Sacramenta quanuis obſint indigne tractantibus: ꝓſunt tamẽ digne ſumentibus.

Per iſaiam dominus dicit: facinoroſus q ſacrificat mihi uitulum quaſi canem occidat: ⁊ qui coquit ſimilaginem quaſi ſanguinem porcinu3. ⁊ qui offert thus in memoriam quaſi blaſphem⁹. Quilibet ubilibet offert ſacrificium tali corde uel factis ut hic mereatur audire: pernicie3 ſibi infert: non illis bonis qui accipiunt ab eis ſacramenta eadem. qui ſecundum prophetam ezechielem ab eis gemunt ⁊ merent peccata ⁊ iniquitates que ſunt in medio eorum: quãuis inde ſe non corporalit̃ ſeperent. ⁊ infra: Sacrificia impiorum eis oberũt qui offerũt impie. nam unum atq3 idem ẽ ſacrificium, ꝓpter nomẽ domini qd̃ ibi inuocatur: ⁊ ſemp eſt ſanctu3 ⁊ tale cuiq3 fit: q̃li corde ad accipiẽdum acceſſerit. qui enim manducat ⁊ bibit indigne: iudicium ſibi manducat ⁊ bibit: non alijs: ſed ſibi. ⁊ infra: Hoc pene in omnib⁹ talibus queſtionib⁹ intelligendu3 eſſe admonemus: quia ſimul omnia ſacramenta cum obſint indigne tractantibus: proſunt tamen per eos digne ſumentibus. ⁊ ifra Spiritus ſanctus in eccleſie ꝓpoſito ul̃ miniſtro ſic ineſt: ut ſi fict⁹ non eſt: operetur per eum ⁊ eius mercedem in ſalutem ſempiternã ⁊ eorum etiam regenerationem uel edificationem qui per eu3 ſiue conſecrantur ſiue euangelizant. Si autem fictus eſt: quoniam ueriſſime ſcriptum eſt: ſpirit⁹ ſanct⁹ diſcipline effugiet fictum: deſit quidem ſaluti eius: ⁊ aufert ſe a cogitationibus eius que ſunt ſine itellectu. myſterium tamen eius non deſerit quod per eum ſalutem operatur aliorum. Conſtat ergo ut innocentius ait de ceteris hẽticiſ ordiatos a ſimoniacis per prauã manus ſimoniace impoſitionem uulneratum habere caput. Sed obijcitur ꝙ in ordinatõe ſimoniacorum hoc ſolum reprehenſibile inueniatur: ꝙ grã ſpirit⁹ ſancti ſub precio redigi putetur. aliorũ autem in omnibus integra forma ſacramentorum ſeruetur. Cum ergo illicita ſacramenti uſurpatõ

a P Er iſaiam. Caſus. Primo ponit̃ vba ꝓphete. Secũdo dic̃ augu. ꝙ vbicũq3 malus offert ſacrificiũ ſibi pnciẽ irrogat ñ digne ſumenti. Tertio dr̃ ꝙ ſpũs ſãct⁹ diſcipline effugiet fictũ. nã p eũ ſi opat̃ remiſſiõe3 peccatorum ſed p officium opat̃. ⁊ de malis toleratis: intelligit̃ qd̃ hic dr̃.
b Uitulum. talis eſt. ⁊ ita augu. quaſi ⁊c̃.
c Coquit. al̃s colit in cultu quaſi colendo in ſacrificio offert. ⁊ eſt ſimilago flos farine: de quo fiebat panis propoſitionis.
d Mereat̃. ꝙ dicit ꝓpheta.
e Audire. ſ. ſibi dictũ eſſe.
f Nõ illis bonis. accipientibus ab eis ſacrãmenta.
g Nõ alijs. arg. ꝙ de vno ⁊c̃. vi di. xlv. diſciplina: ibi meus nõ eſt ar. š. j. xxiij. q. iiij. forte
h C Onſtat. ſupius itrodxit magiſter mlt̃a capitula per q̃ oñdit d̃ hereticis ⁊ ſimoniacis idem eẽ. ex qb⁹ infert cõcluſionẽ ſuã in iſto §. S3 ſue concluſioni obijcit ſtatim duplicit̃ ibi: ſ3 obijcit̃: ⁊ ibi imo
i Sed obijcit̃. ad hoc qd̃ dixit de ſimoniaciſ locum hr̃e qd̃ de alijs hereticis dicitur.
k Hoc ſolũ. quod nõ eſt in ordinatõe hereticorum.

109

l Reputetur. verum eſt quātum ad characterem.
m Baptizādis. ͻſignādis. i. chꝛiſmādis. idē eſt i q̄libet ſacramēto: extra de ſimo. cum in ecclie.
n Pꝛefigāt. ſic. j. x. q. vlt. nec numerus. ſm q ibi ē in lr̃a num̄⁹ eſt ſimile alias ſi eſt numerus non eſt ſimile.

dicit lex matrimonia nō debēt eē venalia. ff. de do. iter viꝝ ⁊ vxo. l. ij. ⁊ dic q lʒ q̄rat' i matrimonio q̄ʒtū det' p dote: hoc nō ē ſimōia ar. de cō. di. i. nemo. nā eps ñ ͻſecrat eccliam: niſi dos fuerit ei aſſignata: vt ibi dr̃: ⁊ tñ illud nō eſt ſimonia. j. e. q. ij. placuit.
d Inuiſibilis. i. ſacramētū in q̊ gr̃a iuiſibil' ͻtinet' p ſignificatōeʒ

o Renaſcentes. i. renaſci volentes volūtate ſua vel parentum.
p Exigere. aliquid tñ ſponte oblatum recipi pōt: vt. š. diſti. xviij. de eulogijs.
q Moliant'. ſʒ qd ſi ſacerdos nullo modo vult baptizare niſi ei ď tur pecunia: dicūt qdā q ſi baptizandus ē adultus nihil ei debet dare: qꝛ ſola fides ei ſufficit: de cō. di. iiij. baptiſmi. vel ipſemet baptizet ſe: ar. ff. de adopti. ſi conſul. ar. ͻ extra ď baptiſmo ⁊ eius effectu debitū. io. Sʒ certe ſi i neceſſitate tali aliqs ſeipſū baptizet nō ē tñ baptizat⁹. lʒ ad patriā ſi decederet cōuolaret: vt dicit decre. illa debitum. h. Si ē puer baptizet eum offerens vel pr̃. ſʒ ſi illi ēt ita debiles ſūt: vel neſciunt formam baptiſmi: vel nullus eſt alius q baptizet in neceſſitate: nō iō dāda eſt pecunia ⁊ cōmittēda ſimonia: potius pmittat' mori ſine baptiſmo: ar. hic. ⁊. j. e. placuit. ego tñ certe potius darem pecuniam q̄ʒ eum ſic dimitterem mori ⁊ bene: lʒ non deberem facere: ar. h. j. e. placuit.
r Coꝛrexerit. reliquēdo honoreʒ ⁊ perpetue penitendo: vt. j. e. q ſiqs neqȝ. io.
a Nullus eps. aut diaconus. j. de con. di. ij. peruenit. ͻ ibi dicitur q pꝛeſbꝛ dare debet eucbariſtiam ſed hoc in neceſſitate xciij. di. diacones. ⁊. c pꝛeſente. h.

per penitentiam coꝛrecta fuerit: ut gratia ſpiritusſancti gratuita ⁊ non uenalis exiſtimetur: itegr debet adeſſe unctionis effectus. immo etiam ſi non ſequatur penitentia lʒ ſimoniace: tñ reuera conſecratus reputet'. ſicut illi q quondā nō niſi pꝛecio dato ad ſacri baptiſmi regenerationē nec ad ſacte communionis participationem admittebantur: licet ſimoniace: tamen non ideo minus baptizati uel ſacre cōmunionis participes reputati ſunt. ſed hoc tantum ſacris canonibus conſtitutum eſt: ne decetero ſacramenta chꝛiſti ſimoniace diſtribuāt. Unde gelaſius.

A baptizādis uel conſignandis pꝛecia non exigantur.

Baptizandis conſignandiſqȝ fidelibus ſacerdotes p̄cia nulla pꝛefigant: nec illationibus quibuſlibet impoſitis exagitare cupiant renaſcentes: quoniam quod gratis accepimus gratis dare mādamur. ⁊ ideo nihil a p̄dictis pꝛoꝛſus exigere moliāt': quo uel paupertate cogēte deterriti ul' idignatione reuocati redemptionis ſue cauſas iure deſpiciant: certum habentes: q qui pꝛhibita depꝛehenſi fuerint admiſiſſe uel commiſſa ñ potius ſua ſponte coꝛrexerint: piculum ſubeant pꝛopꝛij honoꝛis. Item de ſexta ſynodo.

A percipiēte grām communiōis pꝛecium exigi non debet.

Nullus eps aut pꝛeſbꝛ aut diaconus: qui ſacram diſpenſat communionem: a percipiente gratiam communionis aliquod pꝛecium exigat: neqȝ enim uenditur gratia neqȝ pꝛo pꝛecio gratiaʒ ſpirit' ſancti damus: ſed dignis muneribus ſine defraudatione participare concedimus. Siquis uero eorum q cōnumerantur in clero ab eo cui ſacram communionem diſpenſat: aliquod pꝛeciuʒ exegerit deponatur ſicut imitatoꝛ ſimoniace fraudis. Item ex concilio toletano. xi.

Munera inuiſibilis gr̃e queſtib⁹ non ſunt pꝛeſtanda.

Quicquid inuiſibilis gr̃a conſolatōe tribuit': nūqȝ q̄ſtib⁹ uel quibuſlibet pꝛemijs uenundari penitus debʒ dicēte dño: quod g̃tis accepiſtis gratis date. Et ideo quicūqȝ deinceps in eccleſiaſtico oꝛdine ͻſtitutus aut pꝛo baptizādis conſignandiſqȝ fidelib⁹ pꝛo chꝛiſmate ul' pmotionib⁹ graduum pꝛecia quelibet uel pꝛemia niſi uoluntarie oblata pꝛo huiuſmodi ambitione ſuſceperit: eqdē ſi ſciente loci epo tale quicqȝ a ſubditis perpetratum fuerit: idē eps duobus menſibus excommunicationi ſubiaceat: pꝛo eo q i ſciētia mala contexit ⁊ coꝛreptōeʒ neceſſariam non acquiſiuit. Si autem ſuoꝛum quiſpiam eodem neſciente quicqȝ de ſupꝛadictis capitulis accipiendum ſibi eſſe crediderit: ſi pꝛeſbyter eſt quattuoꝛ mēſium excommunicatione plectatur: ſi diaconus trium. ſubdiaconus ul' clericus his cupiditatibus fuiēs pꝛo arbitrio competenti pena ⁊ debita excommunicatione plectēdus eſt. Itē ex cō. carthaginē ſi. iiij.

Nihil a ſacerdotibus exigatur p balſamo quod i chꝛiſmate ponit.

Placuit ut nullus epoꝛuʒ p modico balſamo: quod bene dictū p baptiſmi ſacramento per eccleſias datur: quia ſinguli tremiſſem p ipſo exigere ſolent: aliquid ulterius exigant: ne foꝛte qđ pꝛo ſalute animarum per inuocationem ſpiritus ſancti conſecrat'

e Queſtib⁹. a q̄ro q̄ris: ñ a q̄ro q̄reris.
f Excōicatōi. i. ſuſpēſioni. ⁊ xxij. di. eos. nō epm ſuſpēdēdū eē: qꝛ ñ coꝛrigit ſbditum.
g Crediderit. i. ad h vt occultet illud crimē.
h Si pꝛeſbꝛ. hanc leueʒ penam antiquus ſuſtinuit. ex poſterioꝛib⁹ aūt decretis p huiuſmōi ſui hoꝛ nōis periclo ſubſūt: ⁊ nō in famie pcellūt vt. ſ. e. q. baptizandis ⁊. i. q. iij. c. vlt.
i Excōicatiōne. h grauius punitur ſacerdos q̄ʒ epus: ar. ͻ. xl. di. hō ſed hic pꝛeſbꝛ in duobus delīq̄t ⁊ qꝛ ͻtinūit ⁊ qꝛ ſimoniā cōmittit. eps tñ i negligētia. ⁊ qđ dicat quattuoꝛ mēſiū excōmunicatiōe hec pena non excludit depoſitōem. alij tñ legūt h. c. tñ de negligente nō de committente. ſed huic intellectui obuiat illud accipiendum: ⁊ illud cupiditatibus ſed exaudi h per illud: ex ď

b Exigat. cū effectu. vel etiā ipſe conat⁹ puniēd⁹ ē in deteſtatōem criminis š. e. q ſtupet. ar. vi. q. i. §. ver. ar. xlviij. di. qm̄. h.
c Quicqd. nō ͻiugiū ñ eē de his ſacramētis q̄ ͻſolatōem celeſtis gr̃e tribuūt ⁊ iō i ipſo poſſe p̄ciū iteruenire. xxxij. q. ij. honoꝛant'. cetera ita ſacre rei tenēt ſignificatōeʒ: vt ⁊ ei⁹ parit' hēant vtutē. Iſtud ſolā ſignificatōnē cetā vbo. ſʒ iſtō ex ͻſēſu pficit': cetā a iure canonū iitiū habuerunt. hoc a iure naturali iitiū habuit: extra de biga. debitū. Illa aūt ñ ē rō ſufficiens q pecunia interueniat: qꝛ in eo non confertur gratia: quia nec in ſepultura nec in funeratione gratia confertur: eſt tamē ſimonia. xiij. q. ij. q̄ſta. immo

ſimo. nemo. cum. ſ. quis celat crimen alterius pꝛo pecunia: ar. š. e. c. ibi contexerit. ſed dic q maioꝛ pena eſt epiſcopo ceſſare p duos menſes: q̄ʒ pꝛeſbytero per quattuoꝛ.
k Clericus. ⁊ ſecūdū hoc clericus in minoꝛibus oꝛdinibus pōt eſſe pꝛelatus.
l Cōpetenti. depoſitionis. j. e. q. iij. c. vlt.
m Placuit. vt balſamo. i. chꝛiſmatis. nā poſt cōſecratōes chꝛiſma eſt. chꝛiſma ergo vendi non pōt: nec etiā in neceſſitate cum ſit ſacramentum. i. q. i. multi. ⁊. i. q. iij. ſiqs pꝛebendas.
n Tremiſſem. tertia pars ſolidi eſt tremiſſis. ď h tremiſſe habes

C.de veſte mili.fortiſſimis.⁊ inde dr̄ tremiſſis ſm̄ iſidorū q̄ſi ter miſſus ſolidum conſtituat.

d ¶ Placuit.eoꝝ ar.ꝙ i eadē ſit ꝑditōe:⁊ q dāni cām vel occaſionē dat:dānū dediſſe vr̄.j̄.xxiij.q.v.de occidēdis.⁊.c. cū hō ↄ.xxvi.q.vi.ſi p̄ſb̄r.j̄.xxvij.q.ij.ſi tu abſtines.s̄.di.lv.ſiqs abſciderit.j̄.xvij.q.iiij diffiniuit.s̄.l. di.ſtudeat.j̄.xvi.q.i. decime io.So.hoc intelligēdū ē de cā ꝓxia maxie cū malo zelo cāz vel occaſionē p̄ſtant.b.

b ¶ Perditio. nihil eni īterē an occidat qs an cām mortiſ p̄beat.ff.ad.l. cor.d ſic.nihil vñ ſi p̄ſtito impunitaſ ſacramento ſeruos fugiētes ad eccleſiā ſacerdoſ ñ reddiderit: ⁊ poſtea fugerint:fuga eoꝝ a ſacerdote q̄rēda ē:vt.j̄.xvij.q.iiij.diffiniuit.q eni occaſionē dāni ⁊c̄.ff.ad.l.aql̄.q occidit.§.vlti.io.

c ¶ Regraē.nō ꝓ loco ⁊ tēporib⁹ illicita cōcedūē:q̄ ſip̄l̄r licita ſt:vt.xxvij.q.i.neqꝫ viduas.

d ¶ e ¶ Cōmēdari.ñ mittāt.p̄ſumiē eni ſimōia.ſiſ̄is p̄ſumptio ē ex ꝑe vel loco.j̄.xxxi.q.i.relatū.s̄.di.lxxxi i oib⁹.j̄.viij.q.iij.c.i ⁊.ij.s̄.di.lvij.ſiqs in egritudi:j̄ xviij.q.vlti.eleutheri⁹.ↄ ex̄ de ſimo.cū ſit id.j̄ e.q.ij.placuit So.exaudi h̄ de nūmis exactis.nā ſpōte oblatoſ accipe poſſū:arg.j̄.c.ꝓxi.Alij dicūt h̄ vitādū ꝓpē ſpēm mali:ar.ex̄ d trāſac.ↄſtitut⁹.ff.ad.l.iul̄.d ābitu l.i.vbi dr̄ ꝙ accuſat⁹ ñ dꝫ itrare domū iudicis.h̄ argue opus ꝑ ſe laudabile rōe tꝑis reprobari:⁊ ne malignādi occaſiōēz iducat licꝫ eni nūmos i cōchā mittē op⁹ pietatiſ ſit:tꝑe tñ ſuſcipiēdi baptiſmi ſimonie ſuſpicionē iducit:ar.ē.ff.ad.l.iul̄.d ābitu.l.vna.in fi.adeo vt ſi ēt ſb alio p̄textu tꝑe ꝓhibito deē:p̄ſūptio ſimōie ñ euaneſcat ar.lvij.di.ſiqs in egritudine.viij.q ij.c.i.

e ¶ Ne ſacerdos.ar.ñ ſolū abſtinēdū eē a mal̄:ſꝫ ēt ab oi ſpē mali

ſicut ſimō magus donū dei pecunia uoluit emē:ita nos uenūdantes dānabilit̄ uenūdemur. ¶ Tē ex eodem.

Nō ē aliqd exigēdū ab his:q ifātes ſuos ad baptizādū adducūt.

Placuit^a ut unuſqſqꝫ eps ꝑ eccleſias ſuas hoc faciat:ut hi q īnfātes ſuos ad baptiſmū offerūt ſiqd uolūtarie ꝓ ſuo uoto offerūt ab eis ſuſcipiat̄. Si uō ꝑ neceſſitatē pauꝑtatis aliqd non hēant qđ offerāt:nullū eis pign⁹ uiolēt̄ tollat̄ a cl̄icis. Nā ml̄ti pauꝑes hoc timētes filios ſuos a baptiſmo retrahūt. Quidā forte dū differuntur ſi ſine gr̄a baptiſmi de hac uita receſſerint:neceſſe ē ut ab illis eoꝝ ꝑditō^b regrat̄^c:quoꝝ ſpolia ꝑtimeſcētes a baptiſmi gr̄a ſe ſb̄traxerunt. ¶ Tem ex cō.elibert.

Qui baptizat̄ nullos nūmos i cōchā mittere cogatur.

Emēdari^d placuit:ut q baptizāt̄ ut fieri ſolebat:nummos cōchā ñ mittāt:ne^e ſacerdos qđ gratis accepit p̄cio diſtrahē uideat̄.neqꝫ.n.pedes eoꝝ lauādi^f ſunt a ſacerdotib⁹ uel clericis. ¶ Tem ex ↄci.triburiēſi.

Pro ꝑceptōne baptiſmi uel chriſmatis aliquid exigi non debet.

Dictū^g ē ſolē i qbuſdā locis ꝓ ꝑceptōne chriſmatis nūmos dari.ſil̄it̄ pro baptiſmo ⁊ cōione. hoc ſimoniace hēſis eē deteſtata ē ſācta ſynod⁹:⁊ anathematizauit ⁊ ut deceto nec ꝓ ordiatōe nec ꝓ chriſmate ul̄ baptiſmo ul̄ ꝓ balſamo nec ꝓ ſepultura l̄ cōione qcq̄ꝫ exigat̄:ſtatuit. Sed gratis dona chriſti ḡtuita diſpēſatōe donētur ¶ Tē ex cōci.cabilonēſi.

Nec ꝓ dedicandis baſilicis uel ꝓ ſacramentis eccleſie conferendis aliquid exigi debet.

Statuimus^h:ut ſicut pro dedicandis baſilicis ⁊ dandis ordinib⁹ nihil accipiēdū ē:ita ēt pro

ar.s̄.liiij.di.generalis.

f ¶ Lauādi ſūt.qꝛ mediolanēſes ꝑ aq̄ ↄſecrata pueroꝝ pedes lauant:⁊ poſtea baptizāt:⁊ nō peccāt:qꝛ auc̄te ābroſij h̄ faciūt:qꝛ q ē mūd⁹ tot⁹:non idiget niſi vt pedes lauet:tñ i illa auc̄te itelligūt̄ pedes.i.affect⁹.ſ.vt hēant coꝛ puꝝ.iux̄ illud:quā ſpecioſi pedes euāgelizātiū pacem ⁊c̄.

balſamo ul̄ ꝓ luiarib⁹ emendis nihil p̄ſb̄ri chriſma accepturi dent. Epi itaqꝫ de facultatib⁹ eccl̄ie balſamū emāt ⁊ luiaria ſinguli i eccleſijs ſuis. Sicut^i ergo hec ſac̄mēta lꝫ ſimōiace miſtrēt̄:tñ effectuꝫ bñdictōis ↄferūt accipienti:ſic ⁊ ſacerdotal̄ unctio lꝫ ſimōiace miniſtrēt̄:ſuo tñ ñ dꝫ carē effectu.ſꝫ ſicut ſupra dictū ē:illa ſac̄menta ſūt neceſſitatis:hec dignitatis:⁊ iō p̄uilegia illoꝝ nō p̄ñt generare cōem legē iſtoꝝ.habēt ergo ſimoniaci uulneratū caput ꝑ ſimōiace man⁹ prauā ipoſitōēꝫ.hoc aūt de ill̄ itelligit̄:quos nec excuſat ignorātia nec attractōis uiolētia:q ab illis ordinātur:quos idubitanter ſciunt eſſe ſimoniacos ſiue ſimoniace ſiue non ſimoniace ordinent̄ ab eis.ut enim diſtinguit nicola⁹ papa:alij ſimoniace ordinātur a ſimoniacis:alij ſimoniace ordināt̄ur a ñ ſimōiacis:alij nō ſimōiace a ſimoniacis. Hāc diſtictōem inuit nicola⁹ papa.c.ij.dicēs.

De multiplici genē ſimoniacorū

Statuimus decretuꝫ de ſimoniacis ſimōiace ordiatoribus ul̄ ordiatis:⁊ de ſimōiacis ſimōiace a ñ ſimōiacis:⁊ d ſimōiacis ñ ſimoniace a ſimōiacis. Simoniaci ſimoniace ordiati ul̄ ordinatores ſm̄ eccleſiaſticos canones a ꝓp̄o gradu decidāt. Simoniaci quoqꝫ ſimoniace a non ſimoniacis ordinati ſimiliter ab officio male accepto remouētur. Simōiacos^m aūt ñ ſimoniace a ſimōiacis ordiatos miſicorditer^n ꝑ man⁹ ipoſitionem ꝓ tēporis neceſſitate i officio ↄcedim⁹ ꝑmanē^o ſꝫ^p hoc itelligēdū ē d his q ordinant̄ a ſimōiacis quos ignorabāt eē ſimōiacos:hos fac̄ ſimōiacos:ñ reat⁹ cris:ſꝫ ordiatō ſimōiaci. De qb⁹ urban⁹ papa ait

De his qui non ſimoniace a ſimoniacis ordinantur.

Siq^a a ſimoniacis ñ ſimoniace

g d ¶ Dictum eſt.

h i ¶ Statuim⁹.luiarib⁹.ēt i ↄficiēdo chriſma necrijſ fraudē remouet.nō ꝓ tꝑe etiā luminū p̄ciū interdici:ex̄ eo.alex.iij.de his ſane.h.ſatis dr̄:ex̄ de ſimo.non ſatis.⁊.c.cuꝫ in eccleſie.

i ¶ Sicut.accipit h̄ finem alt̄catio gr̄ani:q̄ q̄ñqꝫ ſimoniacos comparat hēticis:q̄ñqꝫ nō vt.s̄.e.§.qꝛ ḡ.⁊.§.ſe.

k ¶ Hec ſacramenta.i. baptiſma ⁊ chriſma.

l ¶ Statuimu⁹.idem dr̄ h̄ qđ i.§.niſi. qꝛ ſubiungit quid iuriſ ſit cum ſic vel ſic ordinantur.

m ¶ Simoniacos autē non.illi ſola voce non reatu ſimoniaci dicūt̄:ex̄ de ſimo.de ſimoniace.ſ.ꝓpter ordinatōēꝫ a ſimoniacis factā:ſic vſurari⁹ q̄ñqꝫ dr̄ qui vſuras dat.ff.de vſuriſ. debitor.

n ¶ Miſericorditer.⁊ ita dicit̄.hicꝙ nō receperūt executionēꝫ.

o ¶ Permanere.in executione.

p ¶ Sed hoc.reſpicit vltimam partem.c.p̄cedentis.

a ¶ Siqui.h.intelligit hoc.c.de p̄ciſis q tñ neſciebāt̄ p̄ciſi eē ab ordiatis.nā opinio ei⁹ ē:ꝙ ſi occultū ē eū ordinatorē eē ſimoniacū q tolerat̄ ordinat⁹ ſuſcipit executōem:vt xv.q.vi.c.vlti.niſi ſit notoriū:vt.xxxij.di §.veꝝ vel niſi teſtibus hoc probari poſſit:vt s̄.e.qſqs.⁊ iō vt locuꝫ hēat ſecūdū eū qđ ſeqtur miſericordit̄ ⁊c̄.neceſſe hꝫ legē de p̄ciſis nos vō q alit̄ ſētimus ar.j̄.e.qbuſdā.⁊.s̄.e.repiunt̄.legimus hoc.c.de occultis.nam quātūcunqꝫ occulti ſint ⁊ etiam ignoret̄ iſte:non conſequitur executionem.⁊ hoc in ſimoniaco in ordie.⁊ licet ſine culpa iſtius ordinati contingat:indiget tamē diſpēſatōe:⁊ hoc in deteſtatōem criminis:⁊ iō dicit miſericorditer:⁊ licet hoc ignorante:ſecus tamen in eo q coact⁹ eſt:vt.j̄ e.ↄſtat.nā ille de iure admittendus ē ad executōem.⁊ ea ē rō:qꝛ magis ↄſtat nobis de volūtate coacti q̄ꝫ ignorātis nec intelligas illud.c.de abſolute coacto:qꝛ non recipiet characterem:ex̄ de bap.maiores.§.ſi autem.

110

b ¶ Siqdē.pbare.p ſacramentum:ex̄ de ſen.ex.ſi vero.

b ¶ Uel.pbat̃.eo ipſo ꝙ nō .pbat̃.ȝ.C.q mili.nō poſ.ſup ſuis.ſʒ pone plā tū meū eē ſimōiacū:et vult me ordiare:ſi.pbare poſſū ñ debeo ab eo ordines recipe ſʒ plurios doctores:exeq tñ ñ poſſū ordies ſine diſpēſatōe pape ſʒ alios cuiuſcūqʒ ſupioris. Jſta tñ diſpēſatō dʒ fieri i occulto: ne infamet̃ ille plat⁹ cui⁹ crimē occultū eſt.huic tñ obuiat:ex̄.e.p tuas.io. h teneas pro certo ꝙ ſi ego ſcio ſimōiacū eſſe aliquē lʒ occultū:ñ debeo recipe ordines ab eo.vt i p̄.decre.p tuas.ꝛ.j.e.decreto.ꝛ ſi vellet me cogē: poti⁹ debeo pati excōicatōeʒ:vt ex̄.de ſen.ex.iqſitōi. bar.

b ¶ Uel.pbare.hinc argue ꝙ q ignorātiā allegat:eā.pbare dʒ.ꝛ cuʒ.pbatō tripl'r fiat:tunc ſ.directe:tñ.pbato eo exquo id qȯ itēdit neceſſario aut veriſil'r ſeqt̃ ignorātia: tñ veriſimil'.pbatio ſufficit: qȯ pʒ ex eo qȯ dr̃: tūc.p catholicis habebant̃. ex his quoqʒ vbis ſequentib⁹.ſi tñ eos laudabilior vita ꝯmēdat: argui pōt p̄cedētia merita ad delicti p⁹ cōmiſſi veniā ipetrandā prodeſſe:ar.ff.de re mili.ñ ois.io.arg.allegantem ignorātiā debē eā probare:vt.j.ix.q.i. ordinatōes.j.xxxiiij.q.vlt i lectū.ex̄ de elec. innotuit.ꝯ.di. lxxxij. .ppoſuiſti.ȝ.j.iij.q.ix.indicas ȝ.b.

c ¶ Et ꝙ tūc.xv.q.vlti. c.vlt.ar.j.ix.q.i.c.iij.ȝ ibi nāqʒ dr̃:ꝙ ſiqui ab hēticis noiati excōicatis fuerit ordiati ignorantes illos eſſe dānatos:eoꝝ ordiatōes rate habebūt̃.h aūt dic tūc ratas eē:ſi ordiatores.p catholicis habebāt̃.vnde colligit̃ ꝙ ſi tūc ñ catholici ſʒ damnati habebāt̃:taliū ordiatio ñ tolerat̃.ſed ſciendū eſt ꝙ nō ſēp ꝯri⁹ ſenſus auctis.p lege ꝛ certa rōe ſuſcipiēd⁹ ē:ſic̄ i nōnull' decretoꝝ locis diligentia lectoris iueniet.vel dicat̃ ſtricti⁹ ſe hr̃e i ſimoniacis .ppt̃ odiū ipſi⁹ horrendi crimis:ꝛ mitigāti⁹ in alijs p̄uerſis ordiationib⁹:qȯ illo.c. demōſtratur xi.q.i.ab excōicatis.vel ꝙ h dr̃ catholicis: nō ad ordināt̃es ſʒ ad ordinatos refert̃ .h.meli⁹ itellige ſm ꝙ dicit in glo.hoc teneas.

ordinati ſūt:ſiquidē[b] .pbare potuerit ſe cū ordiarent̃ neſciſſe eos ſimōiacos eē ꝛ[c] ꝙ tc̄.p catholicis habebantur i eccl'ia:taliū ordiatōes miſericorditer ſuſtinem⁹:ſi tñ eoſ laudabil' uita ꝯmēdat.q uō ſcient̃ ſe a ſimoniacis cōſecrari imo execrari pmiſerit:eoꝝ ꝯſecratōeʒ oino irritā eē decernim⁹. ¶ Jteʒ nicola⁹ iunioꝝ. Hoc idē alexāder .ij.

De eo q ordiat̃ ab illo: quem ſcit ſimoniacum eſſe.

D Ecetō[d] ſtatuim⁹:ut ſiqs i poſterꝝ ab eo quē ſimoniacū eē nō dubitat:ſe ꝯſecrari poſſe pmiſerit:ꝛ ꝯſecrator ꝛ ꝯſecrat⁹ nō diſparē dānatōis ſniaʒ[e] ſbeant : ſed uterqʒ depoſit⁹ pñiaʒ agat:ꝛ p̄uatus.ppa dignitate pſiſtat. Jdē.

Simōiacis i dignitate ſuāda nulla ē ipēdēda miſericordia.

E Rgā[f] ſimōiacos nullaʒ miſericordiā i[g] dignitate ſuāda hñdā eē decreuim⁹.ſʒ iuxta canonū ſāctionē ꝛ ſanctoꝝ patꝝ decreta eos oino dānam⁹ ac deponendos aucte apl'ica ſācim⁹. S Ubaudiēdū ē niſi uiolent̃ attracti fuerint. ¶ De his .n.ꝛ a qbuſlʒ hēticis uiolēter ordinatis ait innocentius.

De his q iuiti ad hēticoꝝ ordinationem trahuntur.

C Onſtat[h] multos uim paſſos atqʒ inuitos attractos repugnāteſqʒ ab hēticis ordiatos .ſed huiuſmōi aliqs ſi p⁹ ordiatōeʒ talē nō iterfuit cū illi ꝯficerēt ſacramēta:ſi cōmunioni eoꝝ pticipat⁹ ñ ē:ſi ſtati[i] diſcedētib⁹ ill' peſſimo cōciliabulo eoꝝ abrenūciauerit : ſi ad eccl'iā redyt[i]:tal' pōt hr̃e colorē aliquē excuſatōis[k]. Ceteꝝ qui p⁹[l] mēſē aut āpli⁹[m] redierūt cuʒ ſe ꝯſiderēt ab hēticis ordiatos:quāuis nihil ab eis acceperūt:rei ſunt uſurpate dignitatiſ. ¶ Tales[n] plerūqʒ ex ituitu pietatis reformat catholice man⁹ ipoſitō cuʒ ſatiſfactōe ꝛ medicia pñie. Sʒ dānationē ſimōiacoꝝ ꝛ eoꝝ q eis ꝯſenſerūt legim⁹:medicinā uō auctenticaʒ[o] ex hac hēſi noiati ñ legim⁹ niſi ꝙ ſic̄ uſurpatū[p] ē i nouatianis[q] uel donatiſtis miorib⁹[r] utiqʒ hēticis ñ canōice ſʒ ex ituitu pietatis:ita[ſ] ēt ex his poſſe fieri colligim⁹. Jō ēt q2 aliorꝝ[t] p oia orthodoxā hñt fidē niſi ꝙ ſpm ſcm credūt eē uenalē. Et ut ait beat⁹ aug.hētici cū redierit q̄ pte ſe abſciderit ab eccl'ia curēt̃:q̄ uō pte adheſerit cognoſcāt̃[u]. H Uic ꝛ leo ſcribit ianuario epo.

Qui ab hēſi ad eccl'iam redeūt:in quo inueniunt̃ ordine ex beneficio perſeuerent.

O Mnis[x] cuiuſlʒ ordis cl'ic⁹ q catholicā deſerēs unitatē hēretice uel ſciſmatice ꝯiūctōis ꝯtagione ſe maculauerit:ſi ad eccl'iam redierit cū legitia ſatiſfactōe ꝛ erroris ſui dānatōe:hoc in magno bñficio hēat:ſi adēpta ſpe ois promotiōis i quo iuenit̃[y] ordie pmāeat. D E his āt q ordināt̃ ſimōiace a nō ſimōiacis .utpote illi q data pecunie archidiacono uel ꝯciliaris epi epo ignorāte hoc efficiunt: ut de manu ei⁹ ſacros ordies accipiāt:ita ſcribit grego.iiij.

i ¶ Redijt:eo aio vt iteꝝ ñ redeāt ad eos:ſic̄ dicit lex:ꝙ is q fugit ab hoſtib⁹ eo aio:vt iteꝝ ad eos redeat:ñ hʒ poſtliminium.ff.de cap.ꝛ p⁹li.re.l.nihil iteſt.C.e.l.pl't.nec eni ſat̃ ē domū quē rediſſe ſi mēte alien⁹ ē:vt .ff.de of.p̄ſi.l.diuus.ꝛ.iij.q.ix.indicas.

k ¶ Excuſatōis.ar.ꝙ coactō excuſat i ordinib⁹:ſic.l.di.p̄ſbros.ꝛ. q.v.c.i.xx.q.ij pñs.ar.ȝ.xv. q.i.merito.ꝛ.i de con. di.iiij. los quos.

l ¶ Poſt mēſē ar.ꝙ ſi aliq̄ ali cui iuita tradi ta fuerit ꝛ ali quāto tpe cū eo i domo ma ſerit:ꝛ cū poſ erit ñ effugerit ſi poſtea viru dimiſit poſt reuocari ab eo q2 ex tacito ꝯ poris ꝯſēſu ra tū fuit mr̃imo niū:ar.xxxi.q. ij.ꝺ nepti.lxiij. di. quanto .l. di.preſbros.ꝛ di.xlv.ꝺ iud is.ꝛ ex̄ ꝺ ſpō. ad id qȯ.

m ¶ Amplius. ar.ad pbādū ꝯſēſū infuiſſe mr̃imonio ſi ñ ſtati diuertit.x vi.q.i.reuerti mini.

n ¶ Tales.ſ. q ꝯſēſerū hēti cis vel ſtati re ceſſerūt vel ñ ſtati.idē intelli ge ēt poſt mo mētū ſi ita ꝯſi ſiſſent:ꝛ idcō p⁹ cētū ānos ſi ñ ꝯſēſiſſent Na ſep ꝯcu ſarēt.ff.de re mili.nō ois.& capt⁹.factū tāgit h dicit iō tñ dic ꝙ p⁹ mēſē q2 ꝯri.j. mēſem redierit ſemp fuiſſe iuiti p̄ſumūt̃:niſi ꝯriū .pbaret̃.ſed p⁹ menſem p̄ſumerent̃ ꝯſenſiſſe:niſi ꝯriū .pbaret̃:ꝛ eſt ſi.C.ad vell.l.ſi mulier pfecte.

o ¶ Auctenticā.i.fructuoſā:niſi excōicatōi rei adepte renūciauerit vt.j.q.e.ſiqs neqʒ.

p ¶ Uſurpatū ē.i.ꝯ rigorē factū eſt:ar.C.de iur.do.vbi.

q ¶ Nouatianis.j.e.q.vij.maximū donatum.

r ¶ Minorib⁹.nō eni cū maiorib⁹ hēticis diſpēſat̃:vt.i.q.vij.c.i.

ſ ¶ Jta ēt.cū ſimōiacis eſt diſpēſandū:vt iam habebitur.

t ¶ Alioꝝ.q.d.ꝛ hoc facit ad diſpenſationem.

u ¶ Cognoſcāt̃.ar.ꝙ ſi iſtr̃ʒ ſit falſū i aliq̄ pte ꝛ i aliq̄ veꝝ:vbi veꝝ ē debem⁹ illō recipe.C.ꝺ tñſac.ſi ex falſ.ar.ȝ.ix.di.ſi ad ſacras.

d ¶ Decetero.dubitat.q2 eſt notoriū:vel p ſñiam.h.ſʒ ꝯdicit lr̃a.

e ¶ Sniaʒ.ſbeāt.tu itellige de eo quē.pbare potuit ſimōiacū q ē ordinād⁹. meli⁹ intellige ſm qȯ dixi in glo.hoc teneas.

f E Rga.nullā.j.e.ſiqs neqʒ.j.e.q.vij.regriſ.j.e.q.v.c.i.ȝ.So.hic ſimōia eſt in.pmoto ꝛ.pmouente.

g ¶ Jn dignitate.i.i ordie:ex̄ de ſimo.tanta.ꝛ nō.j.e.q.v.c.i. cū eni furtiu⁹ ſit character.j.e.ordiatōes ñ pōt diſpēſari.M.ſecus dixit ex̄ de ſimo.ex inſinuatione.

h C Onſtat.ſi ſtati.ar.ꝙ ſiq̄ alicui tradit̃ inuita:ꝛ.p virib⁹ renuēs ſi ſtatim poſt traditōem fugerit:nō tenet illud mr̃imoniuʒ.qȯ ſumit̃ ex vbo ſi ſtatim:maxie ſi nūqʒ ꝯſenſit.h.ꝛ ita p ꝯſequētia dep̄hēdūt̃ p̄cedētia.xxij. q.ij.ꝙ ait.de pe.di.iij.iudas.

x O Mnis.habeat.ſi tñ iterata vnctione nō fuerit maculatus: vt.j.q.vij.ſaluberrimum.

y ¶ Jnuenit̃.ſi tñ illos ordies ſimōiace ñ recipet.ꝛ cū qb⁹ diſpēſat̃ cū qb⁹ ñ:dicūt iſti vſus: Si bis ordo dat̃:ſeu baptiſm⁹ repetatur Ut euertat̃ fidei ſtatus ordo petatur. Uel ſi p̄ſtetur ꝙ vnqʒ ſimon opetur. Ut diſpēſetur:ſpes irrita.pſus habetur.ȝ.e.ſiquis.

Ordinationes q̄ ſimoniace fiunt falſe iudicantur.

Ordinatiões[a] q̄ iteruenientē p̄cio uel[b] p̄cibus uel obſequio alicui pſone ea intētōe[c] ipenſo ul' q̄ ñ cōi ꝯſenſu cleri ⁊ ppl'i ſm canonicas ſāctōes fiūt: ⁊ ab his ad quos ꝯſecratio ptinet ñ ꝯprobant̄: falſas eē diiudicam⁹: qm̄ q tal'r ordināt̄: nō p oſtiū. i. p chriſtū itrant ſꝫ ut ip̄a ueritas teſtat̄ fures[d] ſūt ⁊ latrones. Quia ergo ſimonia tripl'r i hoc capl'o notat̄ uidēduꝫ ē quot modis p̄ciū i hac hēſi det̄.

Hoc beat⁹ greg. i euāgeliorum tractatu exponit dicens.

De multiplici genē ſimoniacorū

Sunt[e] nnulli q qdē numerorū p̄mia ex ordinatōe ñ accipiūt ⁊ tñ ſacros ordies p humana gr̄a ul' laude largiūt̄: atqꝫ de ip̄a largitate laudis ſolūmō retributōeꝫ q̄rūt. Hi nimiꝝ qō accipiūt g̃tis: g̃tis ñ tribuūt: qꝛ de ipēſo officio ſāctitatis nūmū expetūt fauoris uñ cū uiꝝ iuſtū pp̄heta dſcribēt[f] ait: Beat⁹ q excutit man⁹ ſuas ab oi munē. ñ dixit ſoluꝫ a munē ſed ab oi munē: qꝛ aliō ē mun⁹ ab[g] obſequio aliud a manu aliud a lingua. Mun⁹ ab obſequio ē ſuit⁹ indebite ipēſa. Mun⁹ a manu pecunia eſt. Mun⁹ a ligua fauor: qui ergo ſacros ordies tribuit: tūc ab[h] omni munē man⁹ excutit: qñ i diuinis rebuſ ñ ſolū pecuiā nullā ſꝫ nec ēt hūanā gr̄aꝫ[i] r̄qrit. Idē i r̄giſtro.

Et̄naꝫ dāatōeꝫ iueniet q quolꝫ munē ad ſacros ordines accedit

Siqs[k] neqꝫ ſāctis pollēs moribus uel neqꝫ a clero ppl'oqꝫ uocat⁹ uel pulſatōe coact⁹ iprudent̄ chriſti ſacerdotiū iā quolibet facinore pollutus iiuſto cordis amore[l] ul' ſordidis p̄cib⁹ oris ſiue comitatu[m] ſiue māuali ſuitio ſiue fraudulēto[n] munuſculo ep̄alem ſeu ſacerdotalē nō lucro aiaꝝ ſꝫ inanis glorie auaricia fult⁹ dignitatē acceperit: ⁊ in uita ſua nō[o] ſpōte reliq̄rit: eūqꝫ inſperata mors[p] penitētem ñ iuenerit: pculdubio in eternū pibit. Hinc idē greg. io. corinthiorum ep̄o.

Pro ōdiatōib⁹ nihil oīo accipiat̄

De[q] ordinationibus accipe aliqd ſub diſtricta interdictōne decreuimus. oꝫ ergo ut neqꝫ p donum neqꝫ p gr̄am neque p quorūdam ſupplicatōem aliquos ad ſacros ordines conſentias ul' pmittas adduci. Idē uniuerſis ep̄is p ilerdam puiciā ꝯſtitutis.

Nec p̄cio nec gr̄a nec ſupplicatōe aliq ad ſacros ordines accedant.

Quibuſdā[r] narrātibus agnoui ꝙ in illis partibus nullus ad ſacrum ordineꝫ ſine cōmodi datione perueniat. qō ſi ita eſt flens dico gemēſque denūcio: qꝛ cū ſacerdotalis ordo intus ortus occidit: foris quoque diu ſtare non

---

a Ordinationes. precio dato vel retento vl' pmiſſo. C. de trāſacti. tranſactio. Nā remittere dare eſt: ex̄ de teſti. veniens. ff de his que infrau. credi. ſi pignus. Itēꝫ nūqd eſt ſimonia abrenūciare bñficio vt alij det̄: nō niſi deducat̄ i pactū: vt ex̄ de preben. dilecto. ſpem tñ inde hr̄e nō eſt ſimonia: ex̄ de pact. cum pridem. ⁊. ꝫ. e. p'ri. ar. ꝫ. xij. q. ij. quicunqꝫ ſuffragio. ⁊. c. charitatem. ⁊ de cleri. non reſidenti. decetero. licite etiā pōt quis ſpectare vel appetere dignitates: vt lxxiiij. di. conſuluit. lxi. di. quid proderit. ⁊ extra de pact. cum pridez. Sol. b. dicit ſi directe habeat animum ad hoc cum ſeruit eſt ſimoniacus: vt. viij q. i. ſunt quidam. ſed tu dic ꝙ ſi dignus eſt: ⁊ dignum exhibet ſeruitiuꝫ nō eſt ſimoniac⁹: vt hic ⁊ ex̄ de cler. nō reſi. decetero. al's ſi idignus eſt vel dignus ⁊ indigne ſeruit ſimoniac⁹ ē. ⁊ h' nōuit cū dixit ſuit⁹ indebite ⁊c̄. ⁊ licet dign⁹ ſeruire poſſit: nō tamē hoc pōt duci in pactionem. nam illud ſimoniacum eſt: ex̄ de pac. pactiones. Nullū ḡ munus dabit: niſi illō qō al's fuiſſet daturus pter aliquas neceſſitates: vt ex̄. e. ⁊ ſi queſtiones. vel niſi det exenium aliqō: ut. ff. ō of. procōſul. l. ſolent. §. vltimo. vel niſi recipiat illud ad ſtipes templi vt. ſ. e. iudices.

Itēꝫ qualr regnū dei pecunia poſſit emi cum nihil ſit ſpualius: de pe. di. i. medicina ⁊ nō ordo vel honor eccl'iaſtic⁹: ⁊ ē rō: qꝛ cū vendēte regnū celoꝝ nō pōt eē malicia hic ſecus. ſed falſū ē regnuꝫ dei emi: ſed ex miſicordia meritiſqꝫ p̄cedentibus acqritur xiij. q. ij. aie. de pe. di. i. medicina.

b Vel p̄cib⁹. hoc de p̄cibus pro idigno ⁊ carnali amore impēſis vel a ſe porrectis: al's nō: vt. j. e. latorem.

b Vel p̄cib⁹. hic habes ꝙ p̄ces iducunt ſimoniā: ⁊. j. e. ſunt nonnulli. viij. q. i. moyſes. ⁊ hoc veꝝ eſt: ſi aliqs p ſeipſo petat. talis aūt ſe ingerit: qō non lꝫ: vt. viij. q. i. in ſcripturiſ. ⁊ ex̄ de iurepa. per nr̄as. Alij dicūt ꝙ aliqs p ſe ſi eſt dignus poteſt petere. Nam petrus dixit: quid ḡ fiet nobis q ſecuti ſum⁹ te: ⁊ ita p ſeipſo petijt. ſed ſi p̄ces porriguntur ab alio: diſtinguit̄ vt. viij. q. ij. in ſumma. ⁊. q. i. c. moyſes.

c Intentione. ḡ ſine ea intentione non eſt ſimonia: al's ſecus: vt nō. ex̄ de ſimo. nemo. h.

d Fures. videt̄ ḡ cū ſimoniacus furi cōparetur: ꝙ cum ſimoniaco nemo poſſit diſpenſare: niſi renūciet ordini male ſuſcepto: vt. j e. ſiqs neqꝫ. vt. ſ. e. erga. ⁊ ex̄. e. nobis. in fi. qꝛ nec viciū furti purgatur: niſi res furtiua redeat in poteſtateꝫ dñi: vt. xiiij. q. vi. ſi res aliena. Iſtud ſatis poſſet ꝯcedi: ⁊ ſm hoc poſſet dici ꝙ ſimoniacus nec ēt characterē reciperet: qꝛ ſimoniacus dꝫ renūciare rei quā vicioſe eſt adeptus. ꝯſtat ꝙ executōi ñ renūciet: qꝛ executionē nūqꝫ habuit: characteri etiā pōt renūciare. vñ ſatis videt̄: ꝙ nō recepēit characterē: niſi velles dicere ꝙ recepiſſet poſſeſſionē characteris: ſicut fur dicit̄ hr̄e rem furtiuam. i. poſſeſſionem rei. tñ credibilius eſt: vt dicatur ꝙ habeat characterē: ⁊ ꝙ papa poſſit cum eo diſpenſare: lꝫ ille nō renūciet. Nā etiam vicium furti pōt purgari re apud furem manente. ff. de vſuca. ſi fur. in p̄n. ideꝫ videt̄ in violento detentore: vt. ff. de p̄ca. certe. §. iulianus.

e Sunt nōnulli. accipiūt. ex̄ de ſimo. ⁊ ſi queſtiones.

f Deſcriberet. nō eſt i iſaia id qō ſeq̄t̄: ſed i pſalmo: iudica me dñe. ibi in quoꝝ manibus.

g Ab obſequio. ⁊ ſic videt̄ ꝙ non poſſim ſeruire p bñficio: vt hic

h Ab oi. vt oia particularia ⁊ ſingularia cōprehenderet. ſ. xix. di. ſi romano: uꝫ. ſi. j. xiiij q. iij. putant. j. e. q. iij. ſaluator. ꝫ. xxxi. q. i. ꝙ ſi dormierit. Nō ꝙ dicit idebite. naꝫ ſi debite impēdatur: non ita fit: vt. j. e. q. iij. ſaluatō ⁊ exponit bazianus indebite cuꝫ indebite dignus vel debite indignus ſuit pro bñficio: alias non: arg. inſti. de ſocietate. §. de illa.

i Graꝫ. ſ. xxiiij. di. qñ

k Siquis. vocatus ⁊ etiam licet valde dignus ſit: non tñ effrenata temeritate ſꝫ trepida deliberatione onus ſacerdotij debet ſubire: vt. ſ. e. non eſt putāda. ⁊ di. xiij. nerui. lxi. di. miramur.

l Amore. ex hoc collige omnem illū eſſe ſimoniacū q ductus amore alicui indigno beneficium cōfert: ar. ex̄ de ſimo. nemo. nam ex quo fauor tertij nūmū fauoris inducit: multo magis ipi⁹ q ordinat̄. vel expone hoc ita ꝙ ceſſet iſte itellect⁹ iniuſto cordis amore. i. in cupiditate ⁊ ambitione.

m Comitatu. i. ſeruitio.

n Frauduléto. fraudulentum eſt munus: cum dicit ſe al's voluiſſe h' ei dare: vt ex̄. e. ⁊ ſi q̄ones. vel qñ altera ps dicit ſe expēſas feciſſe ⁊ illas petit: vt cedat beneficio: vt ex̄ de pac. cum pridem.

o Nō ſponte. hoc idem de quolibet crimine. ſed hoc dicit̄ ad terrorem. ⁊ nota ꝙ dicit ſponte: qꝛ ſi cogeret̄ iuris ordinem dimittere nō ſponte: nō valeret ei ad ſalutem.

p Mors. ⁊ hoc vt dixi i q̄libet crimie ñ vꝫ p̄nia ad ſalutē niſi perſeueret aīo vſqꝫ in finē: de pe. di. i. §. his aūt. v. itē illud. io. ⁊ lꝫ de oib⁹ alijs criminib⁹ poſſit qs penitē ordine retento: vt. xxxij. di. p̄ſbr. l. di. de his. hic non niſi renunciet ordini. vnde non videtur ꝙ hic locum habeat admonitio vel denūciatio: ar. ꝫ. i. q. vlt. c. patet.

q De ordinationibus. ſupplicationem. j. e. latorem ꝫ. vbi papa ad ſupplicatōem quorūdam ordinat quēdam. ſed diſtingue aut aliqs petit p ſe aut alius p ipſo: vt. ſ. e. ordinationes.

r Quibuſdā. caſus. primo dicit greg. ſe dolere: ꝙ in illis partibus nemo pmouetur ad ſacrū ordinē ſine cōmodi datione. ⁊ ꝓbatur aucte domini

m

ſimoniacus ipſo iure eſſe ſuſpenſos. tertio ꝓhibet hoc decetero fieri: ⁊ ſta
tuit penam in cōmittentes.
ſ Stare. quo ad id in quo nūq̄ȝ ſtetit. ſ. quo ad executionem: ar. ff. de ꝯſti
pe. id quod. ar. ꝯ. xxxij. q. ij. moyſes.
t Eorū. ⁊ ita ſimoniaci etiā occulti ipſo iure ſunt ſuſpenſi: non tñ vitandi
ſunt: cū ꝓbari non pōt
eis ſimonia. vi. q. ij. ſi
tñ. ſic exaudi extra de
ſimo. tāta. ⁊. ſ. e. repiūt
u Parati9. qd noua
teſta capit ueterata ſa
pit. q̄ ſemel ē ībuta re
cens ſuabit odoreȝ te
ſta diu: ⁊ ē ſi. in auc. vt
iudices ſine quoq̄ ſuf
fra. §. i. coll. ij. vbi dici
tur. dato eni vno illici
to principio neceſſe ē
eū q dationē facit plu
res manus circuire.
x Et actionis. hic ar
gue carnales preces ꝓ
digno porrectas non
facē ſimoniam: ſecus
ī pecunia vl' obſequio
q̄ loco p̄cij itercedē ſo
lent. qd p̄ces nō faciūt
vt. j. e. q. v. c. vlti. ⁊ lȝ ꝓ
indigno porrecte face
rent ſimoniā: tñ ꝓpter
mērita digni ab hac ex
cuſant: vt. j. xxxij. q. ij
quicquid. io. Sed quare
min9 ꝯmittit ſimonia
in p̄cibus oblat ꝓ di
gno q̄ȝ ī pecunia? Rñ
deo iō q2 in p̄cib9 nihil
dat de ſuo: ⁊ iō ibi nul
lū intelligit eē cōmer
ciuȝ. nā ꝑdere verba le
ue eſt: ⁊ ita nihil ꝓcit
ad accipiētē: ar. C. de
dona. inter vi. ⁊ vxor.
marit9. ff. ō do. ariſto.
ſed in alio caſu dat: ſȝ
⁊ ꝓ indigno magis de
teſtat eccl'ia muneruȝ
dationē q̄ȝ p̄cū effuſi
onem. vel dic q̄ hec di
ctio niſi non excipit a
ſupplicatōe ſed a vbo
ꝓmouet: ſic ponit. ſ.
xxxviij. di. ſedulo.
a Nullus culpetur
⁊ puniat pena
cētum aureoꝝ ⁊ irro
gat infamia q petierit
aliquā dignitatē. ff. ad
l. iul'. de ambi. l. i. ⁊. j. q
vij. ſancim9. ar. ꝯ. ff. de
offici. pretoris. barba
rius. ſed ſoluet. j. q. vi
ſicut is.
b Religioſis. i. clericiſ
⁊ per hoc expone illō
c. xx. q. iij. preſens. in
fi. ar. graduȝ altiorem
grauius facere cōmiſ
ſū: vt. j. xi. q. iij. p̄cipue
ar. j. xxv. q. i. nulli. ⁊. viij. q. ij. illud quidem.
e Eſtote ergo ⁊c̄. graues. ſ. xxiiij. di. qñ.
d Pueri. pueri dicunt. j. xiiij. annū: ex̄ de eta. ⁊ qua. ideo ꝝ. vel pueri. i.
neophiti. xlviij. di. ſicut neophitus.

poterit. ſcimus quippe ex euāge
lio quid redēptor noſter ꝑ ſeipſū
fecerat: q2 igreſſus tēplum cathe
dras uendentiū colūbas euertit.
Colūbas eiȝ uēdere ē de ſp̄u ſan
cto quē de9 ōipotens ꝯſbalem ſi
bi ꝑ ipoſitionem manuuȝ hōibus
tribuit cōmodū tp̄ale percipe. ex
quo ut predixi malo iam euenire
creditur: q2 qui ī tēplo dei colum
bas uendere p̄ſūpſerunt: corū iu
dice deo cathedre ceciderūt: q ui
delȝ error ī ſubditis ꝓpagatur cū
augmento. nā eo ipſo q̄ quiſq3 ad
ſacrum ordinē uel honorē ꝑduci
tur: iā in ipſa ꝓuectus ſui radice
uiciatus patior ē alijs uenūdare
qd emit. ⁊ ubi eſt qd ſcriptuȝ eſt:
gratis accepiſtis gratis date? et
cum primo ꝯtra ſanctaȝ eccleſiā
ſimoniaca hereſis ſit exorta: cur
non perpēditur? cur non uidet:
q2 eū quem cū precio qs ordinat
ꝓuehendo agit ut hereticus fiat?
Ideoq3 hortamur: ut uꝛm nullus
hoc denuo fieri patiatur: ſȝ neq3
gratia alicuius neq3 ſupplicatiōe
aliquos ad ſacros ordies audeat
ꝓmouere: niſi eū quem uite meri
tum ⁊ actionis qualitas ad hoc
dignum eē monſtrauerit. nā ſi ali
ter factū ſēſerimus: denuo diſtri
cta ⁊ canonica illud noueritis ul
tōe cōpeſci. Idē ſymmachus.

Ad epiſcopalem honoreȝ nullus per ambitum accedat.

Nullus itaq3 per ambitū ad
epālem honoreȝ ꝑmittatur
accedere. nā cum hic exceſſus in
laicali ꝯuerſatiōe culpet: quis du
bitat qn religioſis ⁊ deo ſeruiēti
b9 inijciat uel icutiat opprobriū.
Itē grego. De eodem
Eſtote ergo in ordinatione
precipue ſoliciti ⁊ ad ſacros
ordines: niſi ꝓuectiores etate et
mundos opere nullaten9 admit
tatis. Eoꝝ eim q in ſacro ſunt or
dine collocādi: prius uitā moreſ
q3 diſcutite: ⁊ ut dignos huic offi
cio adhibere poſſitis: non uobis
potentia aut ſupplicatio quarun

c Ad ſacros. Nā minores añ. xiiij. an. bñ poſſūt accipe: lȝ ñ oēs
⁊ ita ītelligat. lxxvij. di. c. iij. q2 nō acolythatū. lxxvij. di. i ſingulis
tñ ſi puer ordinet ī ſacris ordinib9 bñ recipit characterē cū poſſit
recipe minores ordines: vt in dicto. c. in ſingulis. ſed nūq̄d tenet
ꝯtinere? ſic: ſi eſt doli capax: al's ñ. Nā ⁊ voto ⁊ ſacro ſe obligare
poteſt doli ca
pax: ex̄ de de
lic. pu. c. i. ſed
religioni ñ: vt
nō. xxvij. q. ij.
§. cū ģ. xx. q. ij.
c. ij.
e Ad ſacros
ſi tñ ordinent
ordines ſuſc
piūt ſacros ā
ſeptēnes.
f Quanto ā
tius. ſ. di. pro
ij. ſicut. naȝ ca
ſuȝ appetit ⁊c̄
gerēdoꝝ enim
honoꝝ ñ ꝓmi
ſcua facultas
ē. nō eni prius
gerere oȝ ma
iorē honorem
q̄ȝ minorē. ff.
de mu. ⁊ ho.
honor. §. gerē
dorum.
g Latore. ꝑ inter
ceſſionē. nā ſ
pe papa ad in
terceſſionē la
coruȝ ordinat
vel diſpēſat vl
tolerat: vt. xxv
iij. di. de ſyra
cuſane. l. diſti.
clerico. lxiij. di
ſalonitane.
h Proficere
ex̄ de maio. ⁊.
obe. per tuas.
ex̄ de tēpo. or.
cū i diſtribué
dis.
i Filium
manda
ſtis. ⁊ ita man
dat minor ma
iori: ſic. xi. q. ij
i. rogo.
k Nō hȝ. ſine
lñiā eius. lxij.
di. lr̄as. ⁊ quo
ad hoc nihil ē
ſpale in eccl'ia
romana: vt. ſ.
xi. q. ij. c. i. lxx.
di. ſanctorum
ſed ordinati a
papa licet ind
alioſ digni ho
nore ſint: ſub
ſunt tñ epis:
extra de maio
per tuas. ff. de albo. ſcri. l. vlt. ⁊ preferentur eis tñ: q ſunt eiuſdem
ordinis. ff. e. l. i. ⁊ ab epō pōt deponi ordinatus a papa.
l Non itaq3. ordinandi. ⁊ ita aliqs pōt ꝑ ſe dignas p̄ces offerre
qd. h. nō ꝯcedit. in q̄ nō credo eū bñdicere: q2 multos cōdēnat. io.

libet ſubrepat ꝑſonarū. Qñ igit
de his tractare neceſſe ē: graues
expertoſq3 uiroſ ꝯſilij ueſtri adhi
bete ꝑticipes: ⁊ cū eis cōi hoc de
liberatione pēſate. Idē columbo epō.

Neq3 fauore neq3 uenalitate ad ſacros ordines qſq3 ꝓmoueatur.

Pueri ad ſacros ordies nul
laten9 admittāt: ne tāto pi
culoſi9 cadāt: q̄to citi9 ꝯſcēdere
ad altiora feſtināt. Nulla ſit in
ordinatōe uenalitas. potētia uel
ſupplicatio ꝑſonaruȝ nihil aduer
ſus hec: q̄ ꝓhibem9 obtineat. Nā
ꝓculdubio de9 offēditur: ſi ad ſa
cros ordines qſq3 nō ex merito ſȝ
ex fauore qd abſit aut uenalitate
ꝓuehit. Econtra idē greg. qbuſ
dā ſupplicātib9 unū acholytuȝ ⁊
alteꝝ diaconū legit ordinaſſe: ſic̄
ip̄e ſcribit petro epō corſice it ceta

Epiſcopo iteruenīete papa quendam acolythum ordinauit.

Latorē p̄ntiū ꝑ interceſſionē
uīe ſāctitatis acolythuȝ feci
m9 quē ad obſeqa uīa retrāſmi
ſim9 ut ſi ī lucrādis aiab9 āplius
fuierit ꝓficē āpli9 poſſit. Idem
helie p̄ſbro ⁊ abbati.

Quiſquis in romana eccleſia ſacrum ordinem accepit: ab ea ulterius egredi non poterit

Filiū uīm epiphaniū manda
ſtis: ut ad sacꝝ ordineȝ ꝓmo
uere debēmus uobiſq3 trāſmittē
ſȝ ī uno uos audiuim9: in alto mi
nime potuimus audire. diacon9 q
dē fact9 ē. Sȝ qſqs ſemel in hac
eccl'ia sacꝝ ordinē accepit: egredi
endi ex ea ulteri9 lñiaȝ nō hȝ. Si
uero uidē uos nō potui: ex hac re
cōſolationē hēo: q2 ī filio uīo req
eſco. Non itaq3 quorūlibet p̄ci
bus ordinationes facte falſe diiu
dicāt: ſȝ he demū q̄ p̄cib9 ordinā
di uel ei9 amici ñ ſp̄uali ſȝ carnali
affectu porrectis fiunt: cū al's fu
ture ñ eēnt: qs ñ charitas īueni
ens ſȝ ābitio ſupplicās extorquet
ñ ſolū aūt clericos cuiuſlibet epi
ſumm9 pōtifex in eccl'ia romana

ualet ordinare: uerum etiā opportu nitate exigēte monachos et quoſcūque clericos ꝯuocare pōt et iuitare. Vnde nico. pa. De eodē

Per[m] ꝑncipalē beatorum petri et pauli ꝑtātē[n] ius habemus nō ſolū i mōchos uerum ēt in quoſlibz clericos de q̄cūque dioceſi cum neceſſe fuerit ad nos cōuocare atque eccl'iaſticis exigentib' opportunitatib' iuitare. Q[o]uolibz ergo muner e iteruenienīte falſa diiudicaē ordinatō. Sic aūt ꝑcio iteueniēte ſacri ordines ñ ſūt tribuēdi: ita nec reſtituēdi. ut ait eni beat' ābroſi' ſacri ordines nec ꝑcio ſunt emēdi nec redimēdi[p]. Hinc ēt gre. vij. ait. Precio iteruenīēte ſacerdotale officium non reſtituatur.

Nullus[q] ep̄us gūamen ſeu ſeruile fuitiū ex[r] uſu ꝯtra eccl'iaſticā[s] normā abbatib' ſeu clericis ſuis iponat: ul' iterdictuz ſacerdotale officiū ꝑcio iteueniēte reſtituat[t]. qd̄ ſi fecerit: officij ſui piculum ſubeat. Q[u]ui aūt pecūiā accipiūt ut ordinādis ſacros ordies nō tribuāt: ul' ut canōice electōni aſſenſum ñ ꝑbeāt: aut eccl'ijs edificandis uel ꝯſecrādis lapidē bñdictū uel ꝯſecratōez ſubtrahāt: m'ltis argumītis accepte pecūie rei et ifames eē ꝓbāē. Ait eni paſchal'. ij. Sacrilegi ſt iudicādi q eccl'iā dei ñ ꝑmittūt regulariē ordinari.

Sunt[a] qdā q uel uiolētia ul' fauore ñ ꝑmittūt eccl'ias regulariē ordinari: hos ēt decreuim' ut ſacrilegos iudicandos.

Codice li. ix. ad. l. iul'. repetūdarum.

Iubem'[b] et hortamur[c]: ut ſiqs forte honoratorum decurionū poſſeſſorum poſtremo ēt colonorū aut cuiuſlibet ordinis a iudice fuerit aliq̄ rōe ꝯcuſſus: ſiquis ſcit de iure uenalē fuiſſe ſniaz: ſiqs penā uel ꝑcio remiſſā: ul' uicio cupiditatis ingeſtā: ſiqs poſtremo q̄cūque cā iprobū iudicē potuerit approbare: is uel adminiſtrāte[d] eo ul' poſt adminiſtratōez depoſitā i publicū ꝓdeat: crimē deferat: delatū apꝓbet: cū ꝓbauerit uictoriaz reportatur[e] et gloriā. Vlpianus. li. x.

Inter[f] eū q ut calūnie De eodē cā negociū facēt uel non faceret: pecuniā detegitē accepiſſe: itra utilē annū i[g] quadrupluz ei' pecunie quā accepiſſe dicitē: poſt annū in ſimplū in factū actio ꝯpetit[h].

Ibidem li. xlviij. titulo de concuſſione iudicis.

Concuſſiōis[i] iudiciū publicū[k] nō eſt. ſz ſi ideo pecuniā quis accepit: q crimē minat' ſit: pōt iudiciū publicū eē ex ſenatuſconſultis[l]: qb' pena legis cornelie[m] teneri iubēē: q i accuſatiōe inocentum[n] coierint: que ob accuſādū uel non accuſādū denūciādū uel ñ denunciādū teſtimoniū pecuniā accepit

Ibidez li. xlviij. titulo de lege iulia repetūdarum: marcellus.

m Per principalem. hoc c. habes. ix. q. iij. c. vlti.
n Poteſtatē. hoc idem pōt ep̄s. ij. q. vij. cum paſtoris. ex de cleri. non reſi. decetero.
o Quolibet. tractauit magr̄ q̄ſtionē iſtā affirmatie: nūc autem vult tractare eā negatiue. ſ. vtrum ſit ſimonia dare pecuniā: vt non ordineē qs. ſed q̄m ñ habuit. c induxit leges q̄ i h facIūt ad ꝓpoſitū: vbi in eis aliqd dicitē negatie. q aūt h ſit ſimonia eū: habeē de ſimo. nemo.
p Redimēdi. ex de ſimo. q̄ relā. et. c. ſi nullus.
q Nullus ſeruile fuitium vocat āgariā vl' pangariaz. qd̄ lex vocat fore ſordidū munus. xvi. q. i. §. nouarum.
r Ex vſu. i. ñ aſſueſcat. vl' ex vſu ꝑterito ꝑt id qd̄ hacten' ē ꝯſtitutū quaſi rōe ꝑſcriptōnis: vt āgariaſ ſacerdotib' ñ iponat. cū eni de aliq̄ rerū ꝑſcriptōe agitē: iſpiciēdū ē vtrum cōi iure talia a talib' poſſideri valeant necne. ꝑ caſu ſola lōge vſurpatōnis detētione currit preſcriptio: vt. xvi. q. iij. et iiij. ꝑ totū ſaluo eo qd̄ de limitib' dr̄ ea ca. et. q. c. lz. et. c iter memoratos. ſecūdo caſu ñ currit ꝑſcriptō: ꝑſcriptio enim ius aduocat creatū: nouū aūt ñ creat: vt. xxiij. q. v. q d. et di. c. ꝯ morē et di. xciij. illud aūt. et. xvi. q. i. c. vlt. et. q. iij. §. pōt etiaz. et. q. vij. decimas. et. j. e. q. iij. queſitū. i his oib' et i alijs ifinitis caſib' ꝑſcriptio euaneſcit: q ñ ē ꝓditū ius cōe ſcriptū vel nō ſcriptuz: q tales talia valeāt poſſidē. io. Hec regula fallit: ex de cā poſ. cū eccl'ia. et ex de ꝑſcrip. auditis. io. Sz certe nō fallit: q iura icorporalia q̄ſi poſſidenē et iterdicta ꝓ eis poſſeſſoria ꝯſtituta ſunt. ff. de ſeruitu. quoti ens. bartolomeus.
s Ex uſu. nā tēpus nō eſt mod' etc. x. q. iij. q cognouimus. ff. de act. et ob. obligationū fere. §. placet. niſi forte cui' nō extat memoria: ar. ff. de aqua quoti. et eſti. hoc iure. et ex de v̄bo. ſig. c. abbate.
s Eccleſiaſticā. nā iuſta de cā bñ pōt ab eis auxiliū petere: ex de cenſibus. cum apoſtolus. et ſic nō eſt ꝯ. xviij. q. vlt. ſeruitiū. q illd̄ intelligitē de licitis.
t Reſtituat. nec abſoluē pōt ꝓ ꝑcio niſi ſit ꝯſuetudo: ex de ſimo nemo. Itē nec recōciliare: ex de ſimo. c. nemo. Sed nūqd ipi clerico lz redimē cū iiuſte ſuſpēſus ē: videē q nō. s. §. pxi. in fi. ex de ſimo. mattheus. ar. ꝯ. ſ. q poſſit redimē ius ſuū et vexationem ſuā. i. q. iij. queſitū. ex de vſur. c. i. et ex de ſimo. dilect'. imo et ſiqd dederit repetere poterit. C. de ꝯdi. ob tur. cāz. qd̄ euitādi. qdā dicūt q nō pōt i aliq̄ caū redimē: alij ꝯ. ſ. cū iiuſte ſuſpēditē: h nō. xvi. q. vij. decimas.
u Qui aūt. infames. et ſimoniaci large: ar. ex. de ſimo. nemo. ar. ꝯ. C. de inoffi. teſta. ſiqñ. ſz alij ꝯ ꝓpē deſcriptōem ſimonie: ſz mortaliē peccāt. j. e. q iij. vēdētes. ſz certe ſimoniaci ſūt vt dicit illa decre. nemo. io.
a Sunt. ſacrilegos. i. ſimoniacos. alias nō facit ad ꝓpoſitū. G. et q ſit ſacrilegiū: ſic ꝓbaē. ſi eni ille q frāgit imunitatē ecclie vel qui inde aliqd eripit ſacrilegus iudicaē: multo fortius q facit ne eccl'ie ordinētur vel ne ordines tribuātur: vel ipediaē alicui' electio vl' ꝓmotio
b Iubemus. ad hoc introducē has leges: vt oſtendat pari pena mulctādos q ꝑcio inducti ipediūt fieri: et q faciunt qd̄ de iure fieri nō deberet.
c Hortamur. ſe tēpat ne accuſare iubē quez videaē inuitū. C. vt nemo inuitus etc.
d Adminiſtrante. ſi is talis ſit quē in ius vocari liceat. ſed ꝯ. ij. q. i. ꝓhibēē. So. illud de maiorib' magiſtratib' hic de minorib': ar. ff. de iniur. nec magiſtratib'. et. ff. de in ius vo. l. ij. vel h de ꝑpetuo iudice: ar. ff. de reb'. cre. ꝑſidis. et. l. ꝑcedenti. in auē. vt differentes iudices. §. ſi tñ. coll'. ix. et hoc ne crimē ei' iultū remaneat: illud de tēporali. vel hic cū peccauit in ipſa adminiſtratione: ibi de eo qui ex adminiſtrationez ꝯmiſit. ff. de iudic. l. ij. §. legatis. i auē. vt iudices ſine quo. ſuffra. §. ſiqs autem. coll'. ij.
e Reportaturus. reportabit enim quadruplum. j. l. ꝓxima. xij. q ij. cum deuotiſſimam.
f Inter eum. annum vtilem: a principio poſt continuum. ff. de calum. annus.
g In quadruplum. in quo continetur rei perſecutio: vt tantum triplum ſit pena: et hoc eſt verum cum ipſe idem dat. nam ſi alius daret ꝓ eo tunc totum quadruplum eſt pena: q ille qui dedit repetit pecuniam quaz dedit. ff. e. ſ. de calū. ſiquis ab alio. huius autem quadrupli medietas dabiē fiſco medietas ſpoliato.
h Competit. non ei qui dedit cum turpiter dederit: ſed ei ad cui' leſionez data eſt: vt. ff. de calū. l. generaliter. §. illud erit.
i Concuſſionis. cōcuſſionis crimē eſt: cum quis minaē alicui niſi ita vel ita faciat. j. xxiij. q. i. militare. ff. de concuſ. l. i. et. ij.
k Publicū. id eſt ordinariū et hoc ſemper. vel nō eſt publicū: niſi cuz qs pecuniam extorſerit. et hoc eſt quod ſequitur ſed ſi ideo. publicum eſt ad cuius accuſationem quilibet de populo admittiē: niſi infamis ſit: vt inſti. de pu. iudi. circa princi.
l Conſultis. voluſiano et liboniano. ff. ad. l. cor. de fal. l. i. ff. ad. l. iul'. de vi pu. ex ſenatuſconſulto.
m Cornelie. cuius pena in libero eſt deportatio: in ſeruo vltimū ſupplicium. ff. ad. l. cor. de fal. l. i. §. vlti.
n Inocentum. ſecus ſi nocentum. xvi. q. vij. ſane.
o Eadē lege teneē. q reddit quadruplū et infamis efficiē. ff. e. eadez

§.i.hoc crimē etiam extraordinarie punitur.ff.e.l.lex iulia.§.fi.
p Lege iul'.legēdū.i.eligēdū:vt eligat' q nō oʒ:vel ꝯrium.
q Omittendū.ve.vt mittat' i legatōeʒ q ñ ē mitted⁹:vl' nō mittat' q mittendus eſt.
r Dādū. puta non ad ꝓbandos fideiuſſores vl' loco iudicis recuſati.
s Eſtimādā. ne.ſ.eſtimet litē minoꝛis vl' maioꝛis,ꝓ pecunia.quod quīcq; facē videt'.ff.ad l.agl'.ꝓinde.§.nōndū
a Eqt'. Nec queſtio ñ hʒ qſtionem :ex' de ſimoni.c.cū i eccl'e.melius ex'.e.veni s.mel' ex'.e.qm̄.ſimoniaca. vñ nec añ nec poſt pōt peti aliqd:vt.ſ.q.i.eoſ q.ꝛ.ȷ.e.q.iij.ſiqs ꝓbēdas. niſi forte mōſterium ita eēt tenue ꝙ nō poſſet,ꝓuidē ei:tūc eni bene poſſet dici ei nec eēt ſimonia:bñ recipere⁹ te ſi haberemus poſſeſſiones.vñ poſſes ſuſtētari:ar.ȷ.e.ſi qs,ꝓpter h̄.hoc tamē videtur reprobare illa ꝯſtitutō qm̄ ſimoniaca:ꝙ ꝑtextu paupertatis poſſit peti pecunia io.qcqd dicat.io.ſi ſic dicat' ſimonia ē:vt videt' expſſe dicē decre qm̄ ſimoniaca.b.
b Multitudinis.xij q.i.c.ij.

Q. II.

c Aliter.hoc nō ē verū:ſʒ allegādo dic̄ hoc
d Spōte.qð lʒ.xix.q iij.ſiquā mulier.
e Ex pte.ar.ꝙ nō debeat qs ꝯcāta reuocare.ȷ.de pe.di.iij.ſunt plures.xvij.q.iiij.ſunt qui opes.

f P Lacuit.ex debito.arg.ȷ.q.i. placuit.ȷ.e.q.iiij.eccleſia.ſ.e.q.i.ſtatuim⁹.ȷ. xviij.q.ij. eleutherius ȝ.ſo.ibi.

g Aliqð.aliud a conuiuio vl' ꝓcuratōe :in auc̄.de mā.ꝑn.§.illud ꝛ in auc̄.vt nulli iudi. §.nulli.ſed bñ illaʒ exigit:ex' de ſimo cum ſit alia ñ oʒ exigē: ſʒ ſpōte oblata recipe pōt:vl' pōt dici:ꝙ ꝛ illa q̄ conſueuit pcipe,ꝓpter procuratōeʒ exigē pōt qſi ꝓ laboꝛe: arg.xij.q. ij charitatem. vbi h̄ diu obtinuit.

Lege iulia repetūdaꝝ tenent' q cū aliquā ptātē haberēt pecuniā ob iudicādū ul' ñ iudicāduʒ decernēdūue accepit:uel quo magis aut min⁹ qd ex officio ſuo facerēt.

Idem.

Ade lege tenet':q ob denūciandū ul' nō denūciāduʒ teſtimoniū pecuniā accepit. Lege iul' repetūdaꝝ cauet':ne qs ob militē legēdū omittēdūue ꝯes accipiat: neue qs ob ſniaʒ i ſenatu ꝯſilioue publico dicēdaʒ pecuniā accipiat uel ob accuſandū ul' ñ accuſāduʒ. Marcell⁹ ibidē: Lex iul.repetūdaꝝ ꝑcepit:ne qs ob iudiceʒ arbitriūue dādū mutādū iubēdūue: neue ob ñ dādū uel ñ mutādū ul' ñ iubēdū:neue ob liteʒ eſtimādā iudiciūue capitis pecunieue faciēdū ul' ñ faciēdū aliqd accepit: hodie ex lege iulia repetūdaꝝ extra oꝛdinē puniūt':ꝛ pleꝝꝙ ul' exilio puniūt' ul' ēt duri⁹,ꝓut admiſint. Hac lege dānat⁹ teſtimoniū publice dare aut iudex eē poſtulare ue ꝓhibetur.

Equit'.ij.qō:q̄ qritur An ꝓ igreſſu mōſterij pecunia ſit exigēda uel exacta ꝯſoluēda. Hoc utꝝꝙ licitū fieri utriuſꝙ teſtamēti ſerie ꝯprobat'. Legit' eni i ꝑmo libꝛo regū:ꝙ anna detulit ſecū ſamuelē poſtꝙ ablactat⁹ fuerat: in trib⁹ uitul' ꝛ trib⁹ modijs farine ꝛ āphoꝛa uini ad domū dñi i ſylo. In actib⁹ uero apl'oꝝ legit': ꝙ mltitudis credētiū erat coꝛ unuʒ ꝛ aia una.nec aliqd eoꝝ q̄ poſſidebāt qſꝙ ſuuʒ ꝓpū eē dicebat:ſed erāt illis oia cōia. ſingl'i uēdebāt ꝑdia ſua ꝛ ponebāt ꝑcia eoꝝ ante pedes apl'oꝝ. Quoꝝ un⁹.ſ. ananias dū ꝑte ſibi reſuaret cuʒ uxoꝛe ſua ſaphira:ſnia maledictiōis accepta añ pedes apl'i cecidit moꝛtu⁹. Hic liqdo appet:ꝙ ingreſſuri mōſteriū ſua debent offerre rectoꝛib⁹:nec alit' ſīt recipiēdi niſi ſua obtulerit. Sʒ aliud i ſua ſpōte offerre:aliud ē exacta ꝯſoluere Anna mat' ſamuel'ñ exacta neꝙ petita ſʒ ſpōte munera ſacerdoti b⁹ obtulit. Credētes ēt ſua ſpōte offerebāt apl'is:ut idigētiū neceſſitatib⁹ deſuirēt: q̄ inſtāte ꝑſecutiōe ifidelīu eis poſſidē ñ licebat. Ananias quoꝙ ñ iō dānat⁹ eſt: qꝛ ſua nollet offerre:ſʒ qꝛ ſpiritui ſancto mētit⁹ ꝑcia eoꝝ q̄ apl'is obtulerat:ex ꝑte fraudabat.ñ ergo his auctatibus ꝑmittit' rectoꝛib⁹ ab ingreſſuris aliqd exigē:ſʒ ſpōte oblata ſuſcipe:qꝛ illud dānabile eſt hoc uero minie. Unde in bracarenſi concilio legitur.

Pro dedicādis eccl'ijs nihil exigat'.

P Lacuit ut quotiēs ab aliquo fideliū ad ꝯſecrādas eccl'ias epī innitat':ñ qſi ex debito mun⁹ aliqð a fūdatoꝛe reqrāt:ſʒ ipe fūdatoꝛ ſiqdē aliqd ex ſuo uoto obtulerit ñ reſpuat'. Si uō aut paupertas illū aut neceſſitas retinet:nihil exigat' ab illo. Hoc tñ unuſqſꝙ epōꝝ memierit:ut ñ ꝑus dedicet eccl'iā:niſi antea dote baſilice ꝛ obſeqū ipius ꝑ donatōem chartule ꝯfirmatū accipiat. Nā ñ leuis culpa ē iſta temeritas:ut ſine lūinarijs ul' ſine ſbali ſuſtētatiōe eoꝝ q ibidē ſuituri ſt':tāꝙ dom⁹ ꝑuata ꝯſecret' eccl'ia. Ite boni faci⁹ urbis rome epſ ſcribit oibus carolitane eccleſie cenobijs.

Ab his q ad ꝯuerſiōeʒ accedunt: nihil ē exigēdū:nec ꝑcio aliqs ad ꝯuerſionem eſt inuitandus.

Q Uampio mētis affectu fr̄es chariſſimi uř̄e deſtitutōni romana ꝯpatiat' eccl'ia: uob fortaſſis ē icognitū:ſʒ cognitoꝛi oiuʒ ñ icognitum hētur. Dubitatōi aūt uř̄e qð idoneū ē dem⁹ rñſū:deū teſtificoꝛ:ipa quoꝙ me dubitatō reddit āxiū ꝛ ieptū.nūꝙ eni legim⁹ dñi diſcipl'os ul' eoꝝ miſterio ꝯuerſos quēpiā ad dei cultuʒ aliquo muneris iteruētu ꝓuocaſſe: niſi forte de paupeꝝ alimēto qs i cōe ꝓponat quorum nulli cuiuſcūꝙ ꝓfeſſiōis eēt uictualia negabāt. Scim⁹ qdē ꝙ oē datuʒ optimū ꝛ oē donū ꝑfectū de ſurſuʒ ē deſcēdēs a pr̄e luminū apud quē

vlt.pie.ꝛ.c.frigenti⁹.ſed hic omiſſum fuit ꝛ ideo eſt reſtaurādum vel iā dederat ꝑus:ſʒ hic oʒ facē inſtrumētū.Unde ſi dotē non dediſſet ꝑus:nūc eſt cōpellēdus:quia ibi fecit poni pꝛimarium lapidem ſicut in eo q ꝓmiſit reipublice pecuniā dare.ff.de pollici.
i Eorum.plurib⁹ q ſufficē oʒ eccl'ia:vt.vij.q.i.illud.ꝛ de pſe.di.i. hoc quoꝙ.
k Ibidē.ar ꝯ clericos qui alibi ꝙ i eccleſia ſua morantur.ſ.di.xxxij.de qbuſdaʒ.ȷ.xvi.q.i.generaliter.ȷ.xij q.ij.conceſſo.
l Q Uapiō quidē petebāt ab aliis:vt darēt eis abbatē ipſoꝝ ſʒ hoc illi nolebant gratis cū eēt eis vtilis.ꝛ h̄ē ꝯſultatio.
m Reſponſum.non dubitauit papa qd iuris eēt i queſtione.ſed ironice hoc dicit.
n Anxium. quia dubitat vtꝝ ad dei cultum quiſpiam iteruentu muneris ꝓuocandus ſit:ſʒ dubitandum nō eſt:ex' de ſimoꝛi queſtioni
o Interuentu. ȷ.xiij.q.iij. dʒ.ſ.xlv.di.q ſyncera.ȷ.ſed nō videt' ꝓhiberi niſi paciſcando ꝛ dando ꝛ honoꝛando ꝛ loquēdo poſſumus blandiri infidelibus vt conuertantur.h.Sed tu dic ſimoniacū ſi pagano vel beret.co deturi vt chriſtianus fiat: extra de ſimo.querelaſ ſed videtur ȷ. ꝙ cum me poſſim pecunia redimere: vt de pe.di.i.medicina: videtur q ꝛ alium poſſiꝫ ꝛ ſilueſter pꝛomiſit omnib⁹ munera qui vellent baptizari.

h Dotem.imo nec pꝛimariū lapidem ponere debuit:vt.ȷ.de con.di.i. nemo.in auc̄.vt determi.ſit numerus cle.§.inueſtigātes igitur.coll.i.ȷ.xvi.q.
p Alimento.quod dabant apoſtoli pauperibus conuerſis.
q In commune.quia non competit oppoſitio.

r Quorum.i.quia eorum.
s Negabat.ar.q anathematizato oz dari elemosyna.s.di.xlij. gescamus.xi.q.iij.qm.xxiij q.iiij.oz ʒ.sed illud de iam catholico xvi.q.i.si cupis.sed ʒ.v.q.v.c.ij.
t Pactio.nõ remouet nisi pactio ĩhoneſta.nã honeſta nõ remouetur.xxiij.di. ʒ.s.di.c.in ea ſynodo.ar xviij.q.ij.eleu theri'.ex de p bẽ.ſignificatũ xvi.q.vij.p lai cos.s.di.lix.ʒ ad nos.vij.q.i mutatõe.ʒ nõ viij.q.iij.i ſum ma.
u Cõſentio.nomẽ ɔuẽtõis gñale eſt.ff.de pact.l.i.§.ij.
x Poſtmodũ.ar.q lz p' qd ñ lz añ:vt.ʒ viij.q.iij.talia.ꝛ.cartald'.ar qd ñ lz añ nec poſt:vt.s.e.q.i.eos.ꝛ q lz añ qd ñ p':vt s.di.liij.i iſtis.ij.q.vi.q̃tiens epi.ꝛ.viij.q.ij.dilectiſſimi.s.e q.i.eos ʒ.So ibi ex pactiõe datũ fuit quic qd datũ fuit: ʒ vo ex mera liberalitate vl' gra ſbſidij.ɔce dit.io.
y Subſidij.vl'honoris:vt ʒ.e.q.iij.ex mſ tis.ꝛ.ff.mã.ſi remunerãdi.ꝛ certe hoc caſu idẽ eẽt añ ꝛ p' ʒ ʒ ſit ʒ ꝓpt ſuſptões vitã dã.ꝛ ʒ ſoluit ɔtrium.s.e.q.i eos.ſz ex q am bitio preceſſit ꝛ petitio pecu nie nocere cer te debuit etiaz poſt.vel gra ſbſidij debue runt percipe: ar.ʒ.e.ſi ſic epm in fi.a ɔrio ſen ſu.

hoc tamen dico q in collatõe ordinis nõ eſt diſtinguẽdũ an habeat ſalarium vel nõ.nam dicit q in collatõne ordinis nec pro labore nec pro charta debet aliquid recipere:ſed eps ꝓcuret ita vt ſine muneris alicuius acceptõne ſcribat:nec tenet lex:in auc.de ſanctiſ.epi.§.iiij.
d Ex ambientis.vbi eni cã nõ adeſt viciũ non imputatur.

ꝛ a quo bone uoluntatis donum accipit:q ſancto deliberatiõis arbitrio ḡtis deo ſuire diſpoſuit. Reſtat ergo ut qui ꝑ aliq eccl'ie ſuſceptõe munus accipit:donũ dei qd a pre luminuz deſcẽdẽ debuit uẽdat:mun' aũt largiẽs iportun' emat.qd aũt de diuini doni uẽditorib' ul' ẽptorib' ɔſeqr:cõcludi neceſſe ñ ẽ. Cauete ergo fres q̃ ſit ãbiguũ qd petiſtis ɔſiliũ qd q dem ẽm ure uolũtatis ꝓpoſitum nulla iuenim' rõe ɔfirmatũ.uerũ tñ ſi ure neceſſitati adeo ẽ opportun' quẽ repiſtis:dũ tñ oĩs abſit pactio oĩs ceſſet ɔuentõ nullaq ure eccl'ie fiat diſtractõ:accedat ḡtis:deo ſuire icipiat:ſuiq regiminis deuote geſtet obſequz:ꝛ poſt modũ uos q̃ſi ſbſidij gra aliq ſue eccl'ie munera largiri fratrũ ſolatio romana permittit eccleſia.

Unde urban' papa.

De eodem. Pale

Null' abbas pciũ ſumẽ ul' exigere ab eis:q ad ɔuerſionem ueniũt:aliq pacti obſuatõe ul' occaſione pſumat.regulã ãtiquã ſequẽs nulli unq de ordinatõibus aliqd oino accipiẽdũ eẽ cõſtituo:neq ex datõe pallij neq ex donatione chartaꝝ neq ex ea quã noua p ãbitõez ſiñlatio iuenit appellatione paſtelli:qz eni i ordinando epõ põtifex manuz iponit:euãgelicã lectõez miſter legit:ɔfirmatõnis aũt ei' ep'lam notari' ſcribit.

Itẽ grego.in regiſtro.

Ab ordinãdo ñ oz aliqd exigi:ſz nec uolũtarie oblata reſpui oz.

Sicut epz ñ decet manũ quã iponit uẽdẽ:ita miſter uel notari' ñ oz i ordinatõe ei' uocẽ ſuã ul' calamũ uenũdare. Is aũt qui ordinat' fuerit:ſi ñ ex pacto neq exact' ac petit' p' acceptas chartas ꝛ palliũ offerre aliqd cuilibz ex clero gre tãtũ nõ cã uoluerit:hoc accipi nullo mõ ꝓhibem':qz ei' oblatõ nullã culpe maculã igerit:q ñ ex ãbiẽtis petitõe ꝓceſſit.

Auctẽ bonifacij patẽt õndit:q ſicut null' pcio ẽ iuitãd' ad ɔuerſionẽ:ita nulli pecunie iɔuẽtu eccl'ie largiri oz igreſſum. Auctẽ uero greg.dat itelligi q ꝑ igreſſu eccleſie ñ lz pecuniã exigẽ:ſz ſpõtanee oblatã lz ſuſcipẽ. Itẽ opponit illud ap'li ad timothe. De eodẽ

Uiduas honora q̃ uere uidue ſũt.q aũt ñ ſt uere uidue.i.q̃ ſuis ul' parẽtũ opib' ſuſtẽtari poſſũt:ñ recipiãt:ut eccl'ia ſufficiat his q̃ uere uidue ſunt. Itez hieronymus ad damaſum papam.

Qui ſũptib' ꝓpis ſuſtẽtari põt:ab ecclia ſtipendia non accipiat.

Clericos aũt illos cõuenit eccleſie ſtipẽdijs ſuſtẽtari:qb' parẽtũ ꝛ ꝓpiquoꝝ nulla ſuffragãtur bona. Qui aũt bonis parẽtũ ꝛ opib' ſuis ſuſtẽtari poſſũt:ſi qd paupuz ẽ accipiũt:ſacrilegiũ profecto ɔmittũt:ꝛ p abuſionẽ taliũ iudiciũ ſibi mãducãt ꝛ bibunt.

Itẽ ꝓſp in li.õ ɔtẽplatiua uita x.c. Quib' ſua ſufficiũt:eccl'ie alimentis non ſuſtententur.

Paſtor eccl'ie his qb' ſua ſufficiũt:ñ oz aliqd erogare.q̃ñq dẽ nihil aliõ ſit hñtib' dare q̃ perdere:nec illi q ſua poſſidẽtes dari ſibi aliqd uolũt ſiñ grãdi peccato ſuo uñ paup uictur' erat accipiũt de clericis qdẽ dicit.s.s.peccata populi mei comedunt.ſz ſicut nihil hñtes ꝓpriuz nõ peccata ſz alimẽta qb' idigẽ uidet accipiũt:ita poſſeſſores ñ alimẽta qb' abũdãt ſz aliena peccata ſuſcipiunt.

Uerũ his auctibus ꝓhibẽt ab eccleſia ſuſcipi ñ illi q quõdã fuerũt diuites ſz poſtea oia reliqrũt:ut petr' ꝛ matthe' ꝛ paul':aut pauperib' diſtribuerũt ut zache':aut eccl'ie reb' adiũxerunt ſicut illi pdia ſua uẽdẽtes ponebant pcia añ pedes ap'loꝝ:ut eẽnt illis oia cõia

e Auctoritate.cõuerſionẽ.i.fidẽ ꝛ cultum dei.lxi.di.§.his oib'.
f Opponit.ad id qd dixit nihil exigẽdũ ab igreſſuris:q̃ſi.d.idiffereter oẽs debẽt ſuſcipi vt paſcãt de rebus eccleſie:exceptis talib' de quib' loqt in capitul' ſequentibus.
e Uiduas honora.q debẽt ſũptib' eccl'ie ſuſtẽtari.ꝛ vidua q̃ñqz dicit q̃ viꝝ nõdũ habuit.ff.de vb.ſig.malũ.§.viduam.
f Uidue.i.q ſicut a viris ita ꝛ a reb' ꝛ amore mũdi ſũt deſtitute:nõ recipiãt vt ſuſtẽtẽtur ſũptib' eccl'ie:niſi ſua dent eccl'e.xij.q.i.illi.s.di.xlij.§.i.s.di.xlvij.ſi ut.
g Sufficiat.ar.q nõ teneat canonici ſuſcipere aliquẽ vltra q̃ facultates eccl'ie ſufficiunt:ꝛ õ con.di.i.oĩs.ꝛ ex õ iſti.c.i.xvi.q.i.qñiam quicquid.
h Clericos.accipiunt.ꝛ in alios vſus ɔuertũt.ꝛ ſic itellige ſequẽtia.c.cum.ſ.male diſpẽſãt.ʒ.xij.q.i.illi qui.
i Sacrilegium.ar.q ſtipẽdia eccl'ie ñ ſũt dãda his:qb' ꝓpa ſufficiunt:vt.xij.q.i.illi q.ex de ſimo.cũ ſit romana nec vlla eccl'iaſtica:ar.ʒ.xij.q.ij.charitatẽ.ff.de re iu.ſz nãm.So.qd ʒ dicit exhortatio ẽ nõ pceptũ:vel de hiſ loqt:q occaſione pſimonij ãpliãdi qd hñt.ſe a diuinis ſbtrahunt obſequijs:quibus ſe abſentantibus dandũ nõ ẽ:vel hic de quarta pauperib' debita que dari ꝓhibet abũdantibus.panis enim egentium ꝛc:vt.ʒ.xiij.q.v.c.ij.ꝛ in ſumma.ſi abũdantes de bonis eccleſie ſuſcipiunt ſiue abſentes ſiue preſentes ſunt:licet non debet eis denegari portio:quia nemo cogitur ſuis ſtipendijs militare mortaliter tamen peccant preſertim ſi ex cupiditate ſua reſeruant.ʒ.e.§.verum.cum.c.ſe.
k Paſtor eccl'ie.paup panis egẽtiũ vita paupis ẽ.qui fraudat illum hõ ſanguinis eſt:vt.ʒ.xiij.q.v.c.ij.iij.q.i.nulli.
l Uerũ.ſuſcipi.i.ſuſcepti alimẽtari.nõ eni tñ de ſuſcipiendis loquitur.

a Sicut miniſter.i.archidiaconus cũ examinat vocando ordinãdos.xxiij.di.qñ.
b Uocem.i.lectõem euãgelicã:ex de ſimo.c.i.ꝛ arg.in ſuperiori palea.§.regulam ꝛc.
c Calamũ.i.ſcripturam quam ordinatus recepit ab ordinatore ne dubitetur de eius ordinatione:vt.ʒ.ij.q.i.legum.hoc olim .h.vel hoc itelligit:cum habet ſalarium de publico al'.deputatum

m Petrus.nõ videt̃ ꝯpetere exẽplũ de petro qui fuit pauper piſcator: ⁊ ita reliqt paupertatẽ tm̃ ꝓpter amorẽ dei: ⁊ ſic faciũt multi tẽplarij ⁊ hoſpitalarij hodie ⁊ q̃ſi oẽs religioſi: ſʒ petrus ſemetipm̃ abnegauit.

n Siqs.vt qd.xij.q.i.expedit.xxiij.q.vij.q aũt.xij.q.i.illi aũt.§.i.

o Alienis.i.oblatis pro peccatis aliorum.

c.i.ff.de ſta.li.l.cum heres.§.ſticus.

e Meritũ.j.xvi.q.vij c.i.ꝫ.ſʒ ibi ſoluit̃.vl' meritũ.i.vt pſb̃ri pl' q̃ʒ alij pcipiãt: vt.di.lxxiiij.ꝯſuluit.qõ ñ ẽ i alia ſocieta te.ff.ꝓ ſoc.l.verum.§.ſed cum tres.

f Sed adhuc.hic depingit̃.iij.q.an.ſ.igreſſuʒ vl' pbẽdas

p Uel ꝓ ipſa expẽſa ſua.ar.aliquem poſſe dare eccl'ie de proprijs ꝓ ſua ſuſtẽtatione. h. hoc nõ eſt verꝫ niſi illõ fiat ſiñ pacto: vt extra de ſimo.tua. nec excuſat pauptas: vt ex̃ eo. qm̃ ſimoniaca.

q Iactãtia. nã nocet iactãtia.vi q.i.imitare

r Quia pfectior.i. expeditior ad ſeruiẽduʒ deo eſt.

s Expoliat.naʒ tunc dicit̃ in eo manẽ ſps ſact': cũ volũtariã diligit pauptatẽ: de pe.di.ij querẽdũ. diuites tñ cum bonis ⁊c̃.xxx.di hoc ſcripſimus.

t Sacerdos.diſpẽſatõis.j.xij. q.i. c.expedit.

u Accipit.i.accipe dʒ

x Diſpẽſat.i.diſpẽſare dʒ tã ſibi q̃ʒ alijs ⁊c̃

y Paupib'.qõ ei lʒ xij.q.iij.c.i.⁊.iij.

z In domib'.j.õ cõ.di.v.i oib'.ꝫ.j.xij.q i. neceſſaria.contra.j.xij q.ij.nobis. Solu. hic loqt̃ de clericis idigẽtib' qbus tenet̃ ꝓuidẽ ſicut alijs paupib'.iſti tales accipiũt ab eccleſia nõ qꝛ clerici ſed qꝛ paupes: ar. canonicis licẽ bñficia diuidere: vt priuati pcipiãt qõ i cõi ſoliti erant hr̃e: vt di.xxxij.ſiqui vero.

ꝛ Sacrario.j.xiij.q. i.§.qꝛ ḡ.j.xvi.q.i.c.pe nulti.

ꝯ Percipere.xij.q.ij charitatem.

a Manib'.j.x.q.iij. cauendũ.j.xxi.q.i. clericus.

b Uſus ſũ. ne ea occaſione pſeudo apl'i acciperẽt: ⁊ ſic i p̃dicatione perſiſterent. nam exquo videbãt eũ nõ accipe: verecũdabãtur ⁊ ipſi accipere.

c Gloriã quã habeo apud deũ õ hoc qõ nõ accipio vl' ſi acciperez cum ſcãdalo vel vltra q̃ʒ deberẽ.vel ſi p̃dicarem eo obtentu vt acciperem.

d Clerici.deſeruiunt. ẽt infirmi fuiũt: ex̃ de cle. egro.

ſed illi q i domib' parẽtũ reſidentes ul' ſua reliq̃re nolẽtes eccl'iaſticis facultatib' paſci deſiderãt.

De qb' i eodẽ li. ꝓſpi ſb̃infert̃.

Qui ſua relinquere nõ uult: ñ debet ſũptib' eccl'ie ſuſtentari.

Siqs'' ꝓpt̃ hoc ſua reliq̃re nõ uult: ut hẽat unñ uiuat: ut qd accipit unñ rõeʒ reddat: ut qd peccatis alienis ſua ml'tiplicat: Idẽ.

Non ẽ meũ dicẽ q̃le peccatũ ẽ q cibos paupꝝ p̃ſumẽdo ſuſcipiũt q eccl'iaʒ quã iuuare de ꝓpꝛijs facultatib' debuerãt: ſuis expẽſis iſup g̃uãt: ꝓpt̃ hoc fortaſſis i cõgregatione uiuẽtes ne aliquos paupes paſcãt: ne aduenĩẽtes accipiant: aut ne ſuũ cẽſũ quotidianis expẽſis minuãt. q ſi aliqd de fructib' ſui eccl'ie ul' ꝓ ip̃a expẽſa ſua cõtulerit: ñ ſe p̃ferãt iani iactãtia' ill' qui os nihil hñtes paſcit ⁊ ueſtit eccleſia: qꝛ' ꝓfecto pfectior ẽ ille q ſe mũdi rebus expoliat̃: aut q cũ nihil habuerit nec hr̃e deſiderat: q̃ʒ ille q ex ml'tis q̃ poſſidet eccl'ie aliqd p̃ſtiterit ac ſe de eo qõ p̃ſtitẽit forſitã iactat. Ecce q ꝓhibet̃ ab eccl'ia ſuſcipi. Illi uero q oĩa ſua reliquũt ul' paupib' diſtribuũt ul' eccl'ie reb' adiũgũt: ⁊ ab eccl'ia laudabilit̃ ſuſcipiẽdi ſũt ⁊ ei' opibus ſuſtẽtãdi. Unde i eo.li.legit̃.

Qui ſua reliquũt ul' paupibus diſtribuunt ul' eccl'ie reb' adiũgunt laudabilit̃ eccl'iaſtica diſpenſant.

Sacerdos' cui diſpẽſatiõis cura ꝯmiſſa eſt: ñ ſolũ ſine cupiditate ſʒ ẽt cũ laude pietatis accipit'' a ppl'o diſpẽſãda ⁊ fideliter diſpenſat''' accepta: qꝛ oĩa ſua aut parẽtib' reliqt aut paupib'' diſtribuit aut eccl'ie reb' adiũxit: ⁊ ſe i numero paupũ pauptatis amore cõſtituit: ut unñ paupib' ſb̃miſtrat: inde ⁊ ip̃e tãq̃ʒ paup uolũtari' uiuat. Clerici quoq̃ʒ quoſ paupeſ natiuitas fec̃ cũ pfectõne uirtutis: uite neceſſaria ſiue l' domib' ſuis ſiue i ꝯgregatõe uiuẽtes accipiãt: qꝛ ad ea accipiẽda ñ eos cupiditas duc̃: ſʒ uiuẽdi neceſſitas cogit: de talib' dicẽ ur̃ apl's: q i ſac̃rio'' opãt̃: q̃ de ſac̃rio' ſt̃ edãt: ⁊ q altario deſeruiũt de altario participẽt. Q. niſi hoc de ꝯtẽptorib' ſuaꝝ facultatũ uellet itelligi: nũq̃ʒ ſecut' adiũgẽt Ita ⁊ de' ordiauit his q eu ãgeliũ

annũciãt: de euangelio uiuẽ. De euãgelio uiuũt: q nihil hr̃e ꝓpũ uolũt: q nec hñt nec hr̃e aliqd ꝯcupiſcũt ñ ſuoꝝ ſʒ cõiuʒ poſſeſſores. Quid ẽ aliõ de euãgelio uiuẽ: niſi laborãtẽ inde ubi laborat neceſſaria uite pcipe'': apl'us tñ ſic p̃dicauit euãgeliũ: ut neceſſaria ſibi ſuiſ manib''' miſtraret: de ſe ꝯſidẽt̃ loqt̃. Ego aũt nullo hoꝝ uſus ſuʒ ⁊ q̃re dixerit: ſecut' apuit dicens Expedit mihi magis mori: q̃ʒ ut gl'aʒ meã qs euacuet. Euacuari dic̃ gl'aʒ' ſuã: ſi ab eis qbus p̃dicabat uoluiſſet accipe uite tẽporal' expẽſã nolebat qppe in pñti laboris ſui fructũ ſʒ i futuro recipere

Item ex ꝯcilio agathenſi.

Iuxta meritũ laboris eccl'iaſtici ſtipẽdia ſacerdotes diſtribuant.

Clerici' oẽs q eccl'ie fidelit̃ uigilãt q̃ʒ deſuiũt: ſtipẽdia ſanctis laboribus debita ſʒ ſuitij ſui meritũ p ordinatõeʒ canonũ a ſacerdotib' ꝯſeq̃nt̃. Itẽ ex ꝯcilio urbani pape habito aluernie.

Multoꝝ auc̃tib' luce clarius ꝯſtat: q ab igreſſuris mõſteriũ nõ lʒ pecuniã exigẽ: ne ⁊ ille q exigit ⁊ ille q ſoluit ſimonie crimẽ incurrat.

Sed' adhuc obijcit̃ q q igreſſuri mõſteriũ pecunias tribuũt: ñ ꝓpoſitũ religiõis ſʒ pticipatõeʒ ſtipẽdioꝝ eccl'ie emunt. Tẽporalia ergo ñ ſp̃ualia ementes neq̃ʒ ſimõiaci hñdi ſt̃. His itaq̃ʒ rñdet̃ ñ ſolũ q ſp̃ualia ſʒ ẽt q tp̃alia eis ãnexa'' p̃cio accipiũt uel tribuũt ſimoniaci iudicãt̃: unde malachias loq̃ns ex pſõa dñi ait: Quis ẽ igt i uob q claudat oſtiã'' ⁊ accendat ad altare meũ g̃tuito. ñ ẽ mihi uolũtas i uob dic̃ dñs exercituuʒ: ⁊ mun' ñ ſuſcipiã de manu ur̃a.

Oſtia claudẽ ñ ẽ ſacri muneris officiũ ſʒ tm̃ ſibi adiũctũ. Iteꝝ greg. ſcribit uniuerſ epiſ hiſpaniſ

De his qui ſacros ordines munerum acceptione diſpenſant

Audiuim''' dilectiſſimi quod nos audire oportuit: ſʒ audiſſe ꝓfecto ñ libuit: quoſdã. ſ. eẽ ſacroꝝ ordinũ ꝓfeſſores: qui ſb̃ muneꝝ datõe uel acceptiõe dei eccleſias ul' eaꝝ ſibi bñficia uſurpant: qõ qdẽ ſcel' uos iã ñ duduʒ acrit̃

emere ſit ſimoniacũ. ꝓmum mcb:ũ expeditũ ẽ.ſ.e. ꝓria q.z''' expedit hic. Nõ q p̃bẽda dr̃ q̃nq̃ʒ ius quoddaʒ ſp̃uale pcipiendi eccl'iam vel ipſaʒ p̃bẽdam hoc mõ emẽ ſimoniacũ eſt q̃nq̃ʒ dicũt̃ ipi fruct' pbende quos emere ñ ẽ ſimoniacum vt cx̃ ne pala. vices ſuas.c. vlti. niſi quis emẽt fore fructus ab initio ſue ordinatõis i ip̃a eccl'ia vt hẽat duʒ vixerit: ar.j.e. ſiqs obiecerit.⁊.c. ſaluator. tunc eni ita ſunt annexa: vt q pꝛi uet̃ officio pꝛi uet̃ ⁊ illis: vt lxxxi. di. ſiqs ſacerdotum.

g Annexa. ar. q idez iurĩ ſit i vno coherẽtiũ ⁊ ꝯnexorũ qõ i altero.

Q. III.

vñ q pcipit ſo ficio ⁊ bñficio vt.ſ.di.xxvij decernim'.ſ. di.lxxxi. ſiqs. ſacerdotum.⁊ c. eos.ſ.di.l. ſtudeat.ſ.di.õ gr̃a h.õ rigor

h Oſtia.i. gerit officium oſtiarij. vnde videt̃ q emẽ huiuſmodi officium oſtiarij vel pulſãdi campanas ſit ſimoniacũ: cũ illõ ſpectet ad officiũ pmicarij.xxv di.per lectis. ſimoniacũ ẽ qõ ꝓcedo ſed emẽ quãcunq̃ʒ adminiſtrationem rerũ eccl'ie: puto

coꝛꝛexiſſe uehement̄ admiramur Juſte eni uterq́ȝ coꝛꝛipiēdus ē ⁊ a ſācte limib⁹ eccl'ie ſb̄mouendus ⁊ qui ꝓ eccl'ie ābitu munera largiunt̄: ⁊ q ut eccl'aȝ adeāt qcq́ȝ accipere p̄ſumūt. Jſte qppe donum dei emē: hic aūt p̄ſumit uēdē. a ſacrilegio quoq́ȝ hoc facin⁹ ñ diſpar dixerim: cū id qđ ſpōte ⁊ ſacro đ liberatōis arbitrio ḡtis fieri debuit: ſb̄ pecunie pactōne cauſatur[b]. Quare f̄res chariſſimi q̄ talit̄ fc̄a ſīt curioſe refellite īfecta ꝓhibete: ueſtriſq́ȝ iuſſiōib⁹ reſiſtētes digno anathematis uinculo ꝑcutere nō dubitate. Itē rothomagēſi epiſcopo ⁊ gallicis omnibus ep̄is.

De his qui eccl'iam uel eccl'iaſtica beneficia uendunt.

SIqs datoꝛ ul' acceptoꝛ dei eccleſias uel eccl'iaſtica bñficia q̄ qdā p̄bēdas uocāt ſb̄ pecunie interuētu ſuſcepit: ſiue dādo emēit ſiue accipiēdo uēdiderit: a ſimōis nō excludit̄ ꝑditōe. Sed ſi p̄ſeuerans fuerit ꝑpetua mulctet̄ dānatiōe. nā q ſb̄ religiōis obtētu deo famulari uoluerit: ſiqd accipit: ⁊ meritū ꝑdit ⁊ bñficio accepto fruſtrat̄. Rōis ergo uigoꝛe cogit̄ qđ iniuſte receperit reſtituē: ⁊ qcqd turpi lucri gr̄a receperat ñ teuere. Item grego. vij. papa.

Ab officio ſuſpēdat̄ ep̄s bñficia uel eccleſiaſtica officia uendens.

SIqs ep̄s p̄bendas archidiaconat⁹ p̄poſituras uel aliqua officia eccl'iaſtica uēdiderit ul' alit̄ q̄ȝ ſtatuta ſāctoꝝ patꝝ p̄cipiūt oꝛdinauerit: ab officio ſuſpēdat̄. dignū ē eni ut ſic̄ ḡtis ep̄atū accepit ita membra[e] eiuſdeȝ ep̄atus ḡtis diſtribuat. Iteȝ ex ꝯci. urbani pape habito aluernie.

Nec altaria nec prebendas ep̄is uendere licet.

QUeſitū ē de ep̄is qui altaria mōſterijs data[g] freq̄nter redimi ꝯpellebāt pecunia: qꝛ quidā ſimoniace prauitatis uſus i gallia rū ꝑtib⁹ iā diuti⁹ īoleuit: ut eccl'ie l' decime q̄ uulgari uocabulo apud eos altaria nuncupant̄ monaſterijs date ſepi⁹ ab ep̄is ſb̄ palliata auaricia uendunt̄: moꝛtuis nimirū ſeu mutatis clericis quos ꝑſonas uocant. nos aūt auctore deo uenalitatē oēȝ tā ex reb⁹ q̄ȝ ex miſterijs eccl'iaſticis ꝓpellentes hoc ulteri⁹ fieri auctoꝛitate ap̄l'ica ꝓhibem⁹: ſicut ēt p̄bēdaſ oēs uenūdātes interdicim⁹. Poꝛꝛo qcūq́ȝ altaria ul' decimas ab ānis. xxx[h]. ⁊[i] ſupra hui⁹ mōi redēptōe poſſediſſe monaſteria noſcūt̄: quiete deinceps ⁊ ſiñ moleſtia q̄libet eis poſſidēda firmam⁹. Saluo utiq́ȝ[k] epiſcopoꝝ cēſu ānuo: quē ab eiſdem altarib⁹ h̄re ſoliti ſīt. Itē grego.

Quicquid data uel ꝓmiſſa pecuia in ſacris oꝛdinibus acquiritur irritum habeatur.

EA[a] q̄ a ſāctis p̄rib⁹ de ſimoniacis ſtatuta ſunt: nos quoq́ȝ ⁊ iudicio ⁊ ap̄l'ica auctoꝛitate firmam⁹. Quicquid ergo i ſacris oꝛdinib⁹ uel in eccl'iaſticis rebus uel data uel ꝓmiſſa pecunia acq̄ſituȝ ē: nos irritū eē ⁊ nll'as unq́ȝ uireſ habere cenſemus. Item auguſtinus de doctrina chꝛiſtiana.

Quicquid poſſidetur: nomine pecunie intelligitur.

TOtū[a] qcqd hoīes hñt in terra oia quoꝝ dñi ſīt: pecunia[a] uocat̄ ſuus: uas: ager: arboꝛ: pec⁹: qcqd hoꝝ ē: pecunia dicit̄. iō aūt pecūia[a] uocata ē: qꝛ antiq hēbant in pecoꝛib⁹ quod habebāt. Itē paſchalis papa.

Qui eccl'iaſtica bñficia emerit: eccleſias quoq́ȝ emere ꝓbatur.

q dat panē in refectoꝛio vel vinū vel cuiuſcūq́ȝ alteri⁹ rei dicit. h. ſimoniacū eē: ar. ꝯ. e. q. i. ſiqs ep̄s. ꝓpe finē. ⁊. j. e. q. ſaluatoꝛ. ⁊ dic q licite pōt dari pecunia alicui vt ſuſcipiat tale officiū. ſed tamen ille nō poſſet dare pecuniā vt ei daret̄. ⁊ ſic aliqd vendi pōt licite: qđ nō pōt emi. Alij dicūt q tūc ē ſimoniacū emē aliquam adminiſtrationē eccleſiaſticā: cū aliqđ ſpūale hȝ ānexū. vel tal' ē q ꝑ clericuȝ tm̄ ꝯſueuit exerceri ⁊ rōe officij. qđ magiſ credo.

h Audiuimus. ſacrilegio ⁊ crimine leſe ma. xv. q. iij. ſane ij. q. i. i p̄mis.

b Cauſat̄. i. i cām ducit̄: vel ꝑ cā. ſ. ꝓ acceptione vel datione pecunie fit: vel cātur. i. facit vñ cauſari. i. accuſari đbeat.

c SIqs datoꝛ. reſtituere. ſȝ cui dices reſtituēdā talē pecuniaȝ? videtur q ei i cui⁹ ignominiam data ē: vt xvij. q. iiij. ſiqs in atrio. xv. q. vlt. cū mlt̄e. xxvij. q. i. ſiquis rapuerit. ex̄ de ſimo. de hoc. i auc̄. de ſancti. epi. §. ſed neq́ȝ colla. ix. ⁊ ex̄ đ ſimoni. audiuimus. ecōtra videtur q illi q dedit eā: vt ex̄ e. veniens. iteȝ videt̄ q illa pecunia nō dȝ remanere penes eccl'iam: cū petrus dixēit pecunia tua ⁊c̄. itē qꝛ fiſco cōpetit ꝑſecutio eoꝝ q̄ ſcelere ꝯq̄ſita ſūt. ff. đ iure eiſ. lucius ſ. ff. de do. inter vi. ⁊ vxo. cum hic ſtatus. §. fi.

d SIquis ep̄s. ſuſpendatur. i. deponatur. lxxxiij. di. c. i. vel dic vt. ꝯ. e. q. i. quicquid.

e Membra. j. iij. q. ix. pura. ar. j. xij. q. ij. cognouim⁹. ꝯ. di. lxiij. i ſynodo. ar. eſt hic q idem iuris eſt in toto quod ⁊ in ꝑte ⁊ in maioꝛi quod in minoꝛi. xxij. q. v. de foꝛma. ex̄ de p̄ben. maioꝛib⁹. xcv. di. eli. ff. ꝓ derelicto. l. iij.

f QUeſitū ē. ſm̄ h. caſus talis ē: qdā ep̄i ꝯtulerāt eccl'ias quaſdā cū oī iure ſuo qbuſdā locis religioſis: moꝛtuis ꝑſonis illaꝝ eccl'aꝝ collataꝝ ep̄i volebāt in eccl'ijs iſtituere clericos ꝓ ſua voluntate: niſi abbates darent eis pecuniā: dicit̄ q tal' datio pecunie ſimoniaca eſt: ar. ad hoc. xvi. q. ij. c. ij. Alij caſus inutiles conſueuerūt hic notari quos omitto.

g Data. a p̄deceſſoꝛibus ſuis ꝓ redemptōe aiaꝝ ſuarum.

h XXX. ꝓpter qđ credebāt aliqđ ius acq̄ſitū ep̄o: qꝛ ꝑ. xxx. annos ⁊ vltra recepit huiuſmōi redemptionem a monaſterijs. ſȝ nō eſt ita qꝛ furtiue recepit: ⁊ iō non p̄ſcripſit. itē licet mōchi ſingulis annis emerēt ius inſtituendi: non tamē ep̄is ex hoc fuit ius queſitū inſtituendi. ⁊ licet hic fuerit ſimonia ex parte ep̄oꝛum: non tamen ex parte monachoꝛuȝ qꝛ illi quod eoꝝ fuit redimebant. quod licite facere poterāt: vt dixi ꝯ. e. q. i. nullus. ⁊ ſi ſimonia eſſe pōt ex vna parte ⁊ non ex altera. ſimile fuit i giezi. ſicut etiā ſponſalia poſſunt eſſe ex vna parte ⁊ nō ex altera: ex̄ de deſpō. impu. de illis. ⁊ plura ſimilia nō. xxxij. q. v. ꝓpoſito. ⁊ licet ep̄s peccet recipiendo pecuniam: tamen monachi ñ peccabant dādo: vt. xxiij. q. i. quid culpatur ꝯ. tamē huic ſignatur j. xvi. q. iiij. poſſeſſiones. ſed nō eſt ꝯ: quia monachi licite queſierant iſta altaria: vnde non habuerunt ea iure preſcriptionis ſȝ ex iuſta donatione.

i Et ſupra. hec dictio ſupra ad modicū tempus refert̄. ff. ex quib⁹ ca. ma. ab hoſtib⁹. §. ſȝ q. ar. ff. de vb. ſig. hec adiectio. ſed nunquid eſt licitum redimē ius ſuū? hoc nō. ꝯ. q. i. nullus ep̄us grauamen. ⁊ xvi. q. vlt. decimas. dici enim pōt q vbicūq́ȝ quis ſcit aduerſarium ſuum non credere ſe ius habē: redimat vexationeȝ ſuam. ſed q̄re non deponūtur iſti ep̄i? dic qꝛ non agebat̄ ad hoc: ⁊ ſententia debet dictari ſm̄ foꝛmaȝ petitionis: ex̄ de accu. qualiter ⁊ qñ.

k Utiq́ȝ. ñ eni pleno iure oīno vr̄. donaſſe eccl'ias ep̄s: nec pōt donare ſine ꝯſenſu capituli: ex̄ de dona. paſtoꝛalis.

a EA que. vel ꝓmiſſa. tertiū caſū habes. ſ. vel retenta: vt ex̄ de trāſac. ſup eo. Nā remittē eſt dare: ex̄ de teſti. veniens. ff. đ calū. l. ij. ⁊ ita in ſpūalib⁹ nō pōt interuenire trāſactio cū his tribus modis tm̄ fiat trāſactio. C. de tranſac. l. tranſactio. ff. e. l. i. ſed nec ꝑmutatio poteſt fieri ſuper beneficio habito vel habendo al's bene: ad hoc ex̄ de re. ꝑmuta. queſitum. nec etiam tranſactio: vt ex̄ de tranſac. ſuper eo. ar. ꝯ. extra de offic. deleg. ſi qñ. ſed ibi fuit facta tranſactio nō ſup bñficio ſed ſup pꝛoprietate. ⁊ ſic intellige: ex̄ de dec. ex multiplici. itē ſup re ſpūali tāq́ȝ ꝓprietate pōt fieri permutatio: ex̄ de re. permu. ad queſtiones. nō tm̄ vt det̄ tēpoꝛale ꝓ ſpirituali ex̄ de re. ꝑmu. c. vlti. Illud aūt dubium non eſt: qn amicabilis compoſitio

interuenire poſſit: ex̄ de tranſac. c. ij. itē τ auctoritate iudicis pōt interuenire pecunia: ex̄ de p̄ben. niſi. in fi. τ de trāſac. ſtatuim⁹. ff. de his q no. iſa. fu[n]ti

b Totū. pbat̃ p h. c. q̄ ſicut in pecunia ſimōia ꝯmittit̃: ita τ i alia re.

c Pecunia. ſtrictius accipitur tm̄ pro pecunia numerata. j. xiiij q. iij. c. i. ij. τ iij.

d Pecūia. nomē enī pecunie ēt iura cōtinet q̄nq̄z. ff. de v. ſig. pecunie. itē q̄nq̄z ēt ſpēm τ rē quālibet: vt hic τ. ff de e. iij. q̄ſqs. itē q̄nq̄z ea tm̄ que conſiſtūt in pōdē numero vł menſura. ff. d̄ le. i. l. tal̄ ſcriptura. p̄ciū aūt nō ꝯſiſtit niſi i nūero tm̄: iſti d̄ ēp. τ vē. §. itē p̄cium

e Siqs. ſz res. nō de reb⁹ corporalibus ſz de iure ſpūali cui coheret officiū itelligit̃. vł itellige de iure p̄cipiēdi res vel de rebus ipi officio adherētib⁹ vł de reb⁹ ꝯſecratis vt i ſyndone: ar. xvij. q. iiij. ſi forte. ar. j. iij. q vi. hoc quippe j. xvi. q ij. c. i. §. vlti. vel intelligas de reꝝ admiſtratione. τ fit i h. c. de duob⁹ mētio. ſ. de ꝯſectiōe τ admiſtratōe ex ordine p̄ueniēte: τ facit ad h. j. q. vi. §. i. vł de iure q̄ res ip̄e p̄cipiūt̃. vł h itellige de reb⁹ ipis. ſz h. τ tūc q̄n q̄s p̄mouēdus ē ad eccl̄az vel ordinē fruct⁹ p̄ueniūt iure ordinis τ iō n̄ licite emit. tūc eni p̄ſūit̃ emē eccl̄az vł ordinē. alio aūt tp̄e emē n̄ ē peccatū: vt ex̄ ne p̄. vi. ſu. c. iij xij. q. ij. alienationes.

f Aut ep̄s. i. dignitas epiſcopalis.

g Aut abbas. i. dignitas abbatialis.

h Nullo. bn̄ accedit ad id q̄d legit̃: i auc̄. vt iudi. ſine quo. ſuffra. § cogitatō. Nā ibi d̄r q̄ fiſc⁹ abūdare d̄r ſi vtatur ſbiect̄ locupletib⁹: vt. s. e. q. ij c. ij. ꝯ. s. e. q i. eos. ꝯ. ſed h cū ex pacto precedenti.

i Nec anima i. ipſuz collegium vel ad lr̄az

k Viuit. exercendo ſenſus corpo: eos. al̄s falſum eſt: cum anteq̄z ſit in corpore viuat ſic exaudi. xxxij. q. ij. moyſes.

l Neutrū. ar. idē iuris eē i vno ꝯnexoꝝ q̄d i reliq̄: ar. s. di. viij. q̄ iure. iij. q vi. hoc quippe. τ. xvi q. i. c. i. τ ff. de iureiu. eū qui. §. ſi libertus.

m Paſtū. ar. ꝯ. in auc̄. de ſanc. epi. §. p cōſuetudinibus.

n Nec poſtea. ar. ff. de pac. iur l. gen. §. dolo. vt neq̄d fiat q̄d an̄ p̄miſit.

o Soluat. nō ēt ſub obtētu ꝯſuetudinis. j. e. q. c. vlt. ꝯ. dic vt ibi.

p Saluator. caſus. In p̄ma p̄te oñdit̃ auc̄te euāgelij hereſes debere circa finē ſeculi iminē. vn̄ oz nos ex aduerſo ꝯſurgē cū p̄pheta τ cū ap̄lo p domo iſrael. In ſecūda oñditur. v. auc̄tibus q̄ vendere eccl̄iaſtica beneficia ſit ſimoniacum.

q Sed tn̄ portas. i. vicia τ ēt hēſes q̄b⁹ itrat̃ in ifernū q̄ n̄ p̄ualēt eccl̄ie. τ q2 ſēp aliq bōi ſt̄ in eccl̄a. xxiiij q. i. a recta. τ. c. pudēda.

r Oportet. i. vtile eſt vt nos excitēt. j. xxiiij. q. vlti. c. vlti.

s Eccl̄iaſticā. i. eccl̄iaſticū bn̄ficiū: vel aliquā rē ꝯſecratā i caſu nō ꝯceſſo puta ca licē ſm q̄ſdā. nā τ nomē rei gn̄ale ē. ff. d̄ v. ſig. rei appellatiōe. s. e. q̄ſtiū vł dic eccl̄iaſticam adm̄iſtrationē: τ ſic bn̄ adaptatur lr̄a chalcedonen̄ ſynodi.

t Et donū i. officium p q̄d dat̃. s. s. poteſtas faciēdi miracula.

u Sz ābitionē. arg. affectū vł conatū ſine effectu puniri: ar. xxij. di. c. i.

x Quiſqs. h collige q̄ corporales res eccleſie emē vel vēdē ſimonia ē i tali caſu cū q̄s itrat eccl̄iā vt. s. e. i prin.

y Propt̃ ſua h vacat ar. a ꝯ̄rio ſēſu: vt. s. e q. i. eoſ q̄s. τ. c ſiq̄s ep̄s. j. xxix. q. ij. platum.

z Sz ad p̄p̄a i. p̄cab⁹ q̄s. p ſe q̄s offerre nō pōt. ſz. b. vt nō s. i. q. i. ſi n̄ nulli ſz q̄d tenēas ibi dixi.

a Chalcedonēſis ſi illi qui emūt vł vēdūt res eccl̄iaſticas n̄ ſunt ſimoniaci: cur τc.

b Milites. clerici. ſ. q̄ tales milites ſt q̄m arma lachrymę ſt. xxiij q. vlt. ꝯuenior vł orōnes: vt. xxiij. q viij. c. rephēſibile. vł ct̄ cōicatō. xvi q. ij. c. i. τ caſtra eoꝝ ſūt eccleſie. liiij. d. c. nullus.

c Nō militātes. ꝯ. s. di. xix. nl̄li fas j. viij. q. i. illō. τ. xxxij. q v. q̄ viderit. s. di. xl. hō. j. xi. q. iij. p̄cipue. j. xxv q. i. nl̄li fas. j. e. q p̄uēit ꝯ̄ſo. pōt dici q̄ iō d̄r laic⁹ peccar̃ magis: q2 peccat i duob⁹: τ q2 rē eccl̄ie emit τ q2 ſuo officio nō debitā: ar. ff. de re. iur. culpa. cleric⁹ autem in vno q2 emit tantum.

d Dānabili⁹. i. dānabilit̃: ar. xxviij. q ij. ꝯiuges. vel h appellat nō militātes eccl̄ie n̄ laicos ſz cl̄icos q eccl̄ie n̄ ꝑuiūt illi magis peccāt qm̄ i plurib⁹ q̄z q emūt τ ꝑuiūt: τ ſm h n̄ ſt ꝯ̄ria q̄ h iignantur.

e Procuratoris. gn̄alit̃ ſūit̃ h nomē p̄curatoris: ar. ff. de p̄cu. l. i.

Siqs obiecerit: nō ꝯſectiōes emi ſz res q̄ ex ꝯſectione p̄ueniūt: penitus deſipe pbat̃. naz cū corporalis eccl̄ia aut ep̄us aut abbas aut tale aliq̄d ſine reb⁹ corporalib⁹ i nullō p̄ficiat: ſicut nec aia ſiñ corpore cōporalit̃ uiuit: q̄ſqs hoꝝ alteꝝ uēdit ſine quo nec alterū p̄uenit: neutꝝ inuēditū dereliquit. null⁹ igit̃ emat p̄bēdā uel eccleſiā uel aliq̄d eccl̄iaſticū nec paſtellū nec paſtū āte a: nec poſtea p huiuſmōi ſoluat. Itez urbanus ep̄s ſuus ſuoꝝ dei dilecto filio p̄poſito eccl̄ie ſācti uincētij ſalutē τ apoſtolicam benedictionē

Quare in euangelio p̄hibetur inueſtitura eccleſie a laicis fieri.

Saluator p̄dicit i euāgelio circa finē ſecl̄i pſeudo chriſtos τ pſeudo p̄phetas ſurgē τ ml̄tos ſeducere: τ fideles ſuos in mūdo ml̄tas hituras p̄ſſuras: ſz tn̄ portas inferi nō p̄ualituras. p̄uide ut ait ap̄ls: oz hēſes eē: ut qui pbati ſunt māifeſti fiāt. oz nos cū p̄pheta ex aduerſo cōſurgē τ muꝝ opponē p domo iſrael: τ cū ap̄lo p ml̄tas tribulatōes itrare i regnū dei: qm̄ n̄ ſt̄ ꝯdigne paſſiōes hui⁹ tp̄is ad futurā gl̄iaz: q̄ reuelabit̃ i nob. Igit̃ q2 inotuiſti nob q̄d tibi obijcit̃: utꝝ uēdē eccl̄iaſticā rē ſimoniacū ſit. hoc ſimoniacū eē patent̃ colligit̃ ex hoc q̄d beat⁹ ap̄ls petr⁹ ait ſimoni: pecunia tua tecū ſit i p̄ditionē: q2 exiſtimaſti donū dei pecunia poſſideri. donū q̄ppe dei ē ſpūs ſāct⁹: τ donū dei ē res ipi eccl̄ie oblata. τ ſi bn̄ aiaduertis ſimō mag⁹ q ad fidē ficte acceſſit nō ſpūm ſanctū quo ip̄e erat indign⁹: qm̄ ut ſcriptū ē: ſpūs ſanct⁹ diſciplie effugiet fictū: ſz donū ei⁹ emē uoluit: ut ex uēditōe ſignorū q̄ p eūdē fierēt τ multiplicatā pecuniā lucrēt̃. nec ap̄ls emptionē s. s. quā bn̄ fieri n̄ poſſe nouerat ſz ābitionē q̄ſt⁹ tal̄ τ auariciā q̄ ē idoloꝝ ſuit⁹ i eodē ſimone exhorruit τ eū maledictōis iaculo percuſſit. q̄ſqs igit̃ res eccl̄iaſticas τ dei dona q̄ a deo fidelib⁹ τ a fidelib⁹ deo donāt̃ q̄q̄ ab eodē ḡtis accipiūt̃: τ iō ḡtis dare debet: p̄pt̃ ſua lucra uēdit ul̄ emit: cū eodē ſimone donū dei poſſideri pecunia exiſtimat. Iō q eas nō ad hoc ad q̄d iſtitute ſt̄ ſed ad p̄p̄a lucra munere ligue ul̄ idebiti obſeqi uel pecunie largit̃ ul̄ adipiſcit̃: ſimoniacus ē: cū p̄ncipalis itētio fuerit ſimonis ſola pecunie cā auaricia uidelicet. i. idolatria ut ait ap̄ls paulus. alioq̄n cur ſācta ſynod⁹ chalcedonēſ ſexcētoꝝ. xxx. ep̄orū p̄curatorē ul̄ defēſorē eccl̄ie ul̄ quē q̄z regl̄e ſbiectū adeo p pecuniā ordinari p̄hibet: ut ſtuētores quoq̄z tāti ſceleris anathematizet: niſi q̄ eoſdē ſimoniacos iudicet. Q. ſi p̄fati milites eccl̄ie ob huiuſmōi ſcelus talit̃ p̄cellūt̃: nemo ſapiēs negabit n̄ militātes eccl̄ie multo dānabili⁹ ob hāc cām. i. emptōis ul̄ uēditōis debē p̄celli. Sz beat⁹ anteceſſor nr̄ paſchaſius li. de cō. affirmauit: q̄ q̄ſqs eoꝝ alteꝝ uendiderit: ſine quo alteꝝ nō p̄uenit: neutrū uēditū dereliqt: ac p eū q res eccl̄ie uēdit uel emit: ſimoniacum eē itelligit. In noīe uero p̄curatoris itelligit p̄fata ſynod⁹ quēlibz eccl̄iaſticaꝝ reꝝ adminiſtratorem: ut uerbi grā: p̄poſituz ſiconomū uicedn̄m: defēſoris noīe aduocatū ſiue caſtaldū τ iudicē. In ſubiecto uero regl̄e ar̄ p̄ſbrū archidiaconē diaconū canonicū mōchuz uel quēlibz eccl̄iaſtico mācipatuz officio. Quod uero. s. s. quātū in ſe ē uēdat uel emat: q p̄poſituraz uel aliq̄d huiuſmōi uēdit ul̄ emit audi aug. ſup iohannem. Quot

a Prepositū z sed quā dr̄iaz facit iter ista noīa? pōt dici ꝙ nomē ꝑpositi generale ē: z ꝑtinet alia sb se: ar. ex de vb. sig. ꝗuis. vl' dic ꝙ ꝑposit⁹ z iconom⁹ noīa diuersa sūt sz idē significāt: sicut pinas z priarcha. xcix. di. c. i. vel hn̄ pn̄t eē in eadē ecclesia ꝑpositus z iconom⁹. de vicednō planū ē: qz ille ē q pest reb⁹ epi. lxxxix. di. vo lum⁹: vicednš in reb⁹ epi: iconom⁹ i rebus canonicoꝝ: se peti vnū ponit p alio.

g Iconomi. Iconom⁹ ē cui res ecclesiastica gubernanda mādat. C. de sa. sanc. ecc. iubemus.

h Aduocatū. s. q preest tm̄ cāis tractādis q als dr̄ sindicus.

i Castaldū. s. q hz curā externarū reꝝ: qui dicit als maior domus.

k Et iudices. sic in ecclesia boni. sed nōne isti tres possūt eē laici: sic sine dubio. qlie g i istis officijs q̄ nihil spūalitas hn̄t annexū si mōia ꝯmittit. dic. h. ꝙ in oi administratōne rei ecclesie cōmittit simonia si emat: sic nō vi. s. e. i ꝑn. z h ē simoniacum q ꝑhibet: n̄ iō ꝑhibitū qz fuit añ simoniacū. sz alij n̄ ita late extēdūt simoniā iherentes ꝯsuetudini gnali. dicūt eīz ꝙ tūc tm̄ ē simonia in ēpta administratōe: si talis ē q habeat aliqd spirituale anexū sibi: alias non

l In sbiecto vero. nonne et iconom⁹ clericus: dz eē: vtiqz. xvi. q. vij. in noua. dic ꝙ istud vero pōt aduersari officio ꝗ ordini. nā circa alia ꝯsistit officiū iconomi: z circa alia archipsbri z alioꝝ h sequētiū. q dā aūt itelligūt h to clicis: i qb⁹ dicūt simōiacū eē huiusmōi officia emē. z qd dic i sbiecto vero zc. iō dicit qz illi magis sunt sbiecti regule ecclesie ꝗ isti: sz oēs sint clerici. nā dū illi versant circa exteriora negocia administratōes isti circa diuina officia: z iō dic mācipat officio z dixit ordini: vel iō dicit i sbiecto zc. vt notet ꝙ isti hn̄t curā aīarū cōnexā. z qd dicit de canonico vel mōcho non referas ad administrationē sed ad emptōez ꝑbēde vel ingressus mōsterij. vel iō dicit in sbiecto regule qz eos ligat ista cōstitutio nemo militans deo zc. supior aūt fit administratio circa tēporalia: z eos nō ligat ista ꝯstitutio nemo militans deo.

m Archidiaconē. hoc totū itellige de dignitatibus ipsis.

n Quod vēdit. in eo ꝙ laudat nō ꝯmittit simoniā: sz in eo ꝙ vēdit: qz qd cōmēdādi cā dr̄ ꝑ nō dicto habet. ff. d dolo ꝙ vēditor. sz h vez est dū ꝯmēdatio ꝯsistit in genere. Nā vbi descēdit ad spālia tenet ex eo qd ꝯmēdādo plus vēdidit nisi qd ꝯmendādo dic sit i euidenti ff. de ꝯhē. ep. ea que.

prepositūras fecernūt ul' sequūt aliū ꝑpositū hz chartaginēs ꝑncipat⁹: alteꝝ i mauritania rogat⁹: alteꝝ hz i numidia ille l' ille quos iā nec noiare sufficimus. Circuit ergo aliqs emē colūbā unusqsqz laudat ꝑpositū suū ꝙ uēdit zc. ecce uenerabil' augu. d ꝑpositure distractōe agēs i noie colūbe. s. s. uēditōez uel ēptionē accipit: sic z oēs hui⁹ euāgelici capl'i tractatores. Pēsandū uero ē: ꝙ pena mulctent q iā deo z eccl'ie sue oblata uēdūt ul' emūt. si cū flagell' a dei tēplo eiecti sūt q q̄ deo erāt offerenda uēdebāt ul' emebāt: si d offerēdoꝝ uēditorib⁹ ul' ēptorib⁹ dictū ē: uos fecistis domū pr̄is mei: domū negociatōnis z spelūcā latronū: qd dicet de eccl'ie iā oblatoꝝ uēditorib⁹ uel ēptorib⁹? Et neqs isan⁹ iā objiciat: merito hoc dn̄m tā acerbe uidicasse: qz tūc illa i dei tēplo uēdebāt: eccl'iastice uō res mō extra tēplū distrahūt: attēde supi⁹ augu. n̄ ēminātē locuz uēditionis ul' ēptōis ꝑpositoꝝ: sz tm̄ idefinite dicētē: circuit aliqs emē colūbā: unusqsqz ꝑpositū suū laudat ꝙ uēdit: n̄ adijciēs i tēplū uel extra tēplū. Hec circa uēditores uel ēptores reꝝ sacraꝝ sufficiant

Item alexāder eps ſuꝰ ſuorum dei lucens ecclesie clero z populo salutē perpetuam.

Ministri z ſuitores eccl'ie absqz ulla uenalitate ab epis ordinentur.

Ex multis temporib⁹ hoc detestabile malū i nr̄a eccl'ia inoleuisse cognouim⁹: ut nulli unqz clerico ꝗuis religioso ꝗuis scientia z morib⁹ ꝑdito eccl'iasticū bn̄ficiū ꝯcedet: nisi ei q ꝑphano pecunie munē illd emē studuisset: fiebatqz eccl'ia z res ei⁹ ita uenal' uelut qdā ūena z uilis merx a negociatorib⁹ ad uēdēdū exposita: qd malū ꝗ detestabile quātū deo sāctisqz sit ꝯtrariū: z sacri canones docēt z fere oib⁹ maīfestū existit. Ista snīa inuenit i. ij. c. chalcedonēsis ꝯcilij. Chalcedonēse nanqz ꝯciliū unū ex ꝑncipalib⁹ sili pena ꝯdēnat eos: q eccl'e bn̄ficiū iteruētu pecunie acqrūt: z eos q sacraꝫ man⁹ ipositōez p quā. s. s. ꝯfert mercari dignoscūt. utrosqz enim aucte iexpugnabili illos a bn̄ficio istos a sacro ordie iubet expelli: uū hūani generis redemptoꝛ oēs emētes z uēdētes de tēplo eijciēs cathedras uēdētiū colūbas euertit: nummularioꝝ effudit es: ꝑcepti sui aucte denūciās z dicens. Nolite facē domuz pr̄is mei domū negociatōis. Illd quoqz i eodē facto solicite ꝯsiderate: ꝙ p totū textū sācti euāgelij nusqz repit dn̄m tāta seueritate tam districta cēsura iusticie peccātes corripuisse: cū n̄ solū eloqo icrepās uez ēt facto flagello d funicul' uerberās oēs elimiauit de templo: apte demōstrās ꝙ tales negociatores n̄ sic ceti peccatores sūt corripiēdi sz a tēplo dei. i. a sācta eccl'ia lōgi⁹ sūt ꝑijciēdi. Nā sic p colūbaꝝ uēditores illi denotāt q sacrā man⁹ inpositōez uēdē conāt: sic p nūmularios eccl'iastici bn̄ficij uēditores designāt: q domū dei teste euāgelio spelūcā latronū efficiūt. Quapꝑter ego alexāder sancte romane eccl'ie z aplīce sedis eps immo mister idign⁹ tot z tanta mala in nr̄is eccl'iis: z maxie in lucēsi ecclesia ex iniq ꝯcupiscentia fieri cōspiciens: ne sanguis iniquoꝝ a districto iudice d manu nr̄a reqrat illā extirpare z penit⁹ eradicare decreuim⁹. ꝯstituim⁹ itaqz z pn̄ti decreto firmam⁹: sicut olim nostri

o Indefinite. Nō ex idefinita colligi vniuersalē: vt. š. q. i. eos q. ff. d aleato. l. i. §. q aūt. ex q̄ eni a canone nil excipit: nec nos excipe debem⁹: vt. xxxi. q. i. ꝙ si dormierit. ꝫ. ij. q. v. cōsuluisti. š. di. xix. si romanoꝝ. ar. š. di. lv. si euāgelica. š. e. q. i. sunt nōnulli. ar. ꝫ. ꝫ. xxviij. q. i. idolatria.

p Hec circa. hec particula de. c. nō est zc.

q Ex multis. casus. In prima parte rephēdit alexāder oēs simoniacos z spāliter lucēses inducendo auctoritatez chalcedonēsis ꝯcilij z dn̄i q vēdētes z emētes eiecit de tēplo. In secūda ꝯstituit: ꝙ null⁹ ꝯmittat simoniā. In tertia ꝯstituit penā depositiōis ꝫ trāsgressoꝛs hui⁹ constitutionis.

r Nisi ei. simile hēs xxxij. di. interdixit.

s Chalcedonēs. š. e. q. i. siqs epus.

t Ex principalibus. papa tamen bene pōt dispensare: si nō sit in articulis fidei. xv. di. sicut sancti. vl' de vniuersali statu eccl'ie: vt nō. xxv. q. i. c. sunt quidaz š. di. xvi. sancta.

u Inexpugnabili. ꝗtum ad ordines retinēdos.

x Illos. s. ementes ecclesiasticum bn̄ficium.

y Istos. s. ementes sacram manus impositionem.

a Corripiendi. argu. simoniacos sine precedenti admonitione esse puniēdos. quod. h. non concedit: quia hm̄ enim etiam in accusatione necessaria ē admonitio propter euangelium. item vt volens accusare si defecerit: sbeat penam: quam conuictus aduersarius subibit. item vt aduersarius nō grauetur in expensis: z vt disciplina ecclesie non deseratur. xxiij. q. v. excommunicatoꝝ. argu. ꝫ. h. extra de simo. licet. io. quicquid dicat. h. illi decre. lz stabitur. h.

b Sācta ecclesia. i. ꝯsortio fideliū p anathema. nā ipi fideles sunt domus

dei:vt.ȷ̃.de pe.di.iiij.in domo.nam alias ipſo iure ſunt ſuſpenſi:vt nõ.ſ.e.q.i.reperiũtur.

c ¶ Sanguis.i.vindicta vel,pditio vel peccatũ.ȷ̃.xi.q.iij.epõ.

d ¶ De manu.nõ ꝑlatũ ex negligentia ſua teneri.lxxxi.di.dictum.

e ¶ Cõferre.iſti volebãt facere fraudẽ legi:qꝛ nec etiã tali ꝑtextu debet q̃s accipe vel dare:ex̃ de vſuris.c. ſup eo.ꝛ hẽ fraudulẽtũ mun⁹:vt.ſ.e.q.i.ſiqs neq̃.ar.ↄ̃.ſ.e.q.i.duces.

ꝺonis ꝑditi nolũt niſi ĩtuitu hũane retributõis hec exercere in ec cleſia:vt.ſ.i.q.ij.quãpio.ꝛ ex̃ ꝺ magr̃is.c.i.ij.ꝛ.iij.nã dicit et lex q ciuilis iuris ſapiẽtia neq̃ ꝑcio nũmario ꝛc.ff.de var.ꝛ ex̃oꝛ.cog. l.i.§.i.dicit tñ lex ꝙ tutoꝛ,p facultate pupilli dꝫ magr̃o dare.ff.de admi.tuto.cum plures.§.ſi tutoꝛ.

deceſſoꝛes feciſſe noſcũt:ut null⁹ deicepſ epõꝝ bñficiuꝫ eccl'ie qđ q dã canõicatũ l' ꝑbẽdã ſeu ẽt oꝛdi nes uocãt:,p aliquo ꝑcio uel mu nere clericis audeat unq̃ ↄferre:ſꝫ oẽs miniſtros ꝛ ſuitoꝛes eccl'ie g̃ tis ꝛ abſq̃ ulla uenalitate i ſãcta eccl'ia ſtudeat oꝛdinare.nec eligã tur in domo dñi q maioꝛes ſaccu los pecunie ↄferãt:ſꝫ eos q moꝛi b⁹ ꝛ diſciplina atq̃ ſciẽtia diuites,p officio ſuo ipaꝫ ualeãt ſuſtẽtar̃ eccl'iam.Conſtituim⁹ ꝛ eodẽ mõ firmam⁹:ut null⁹ cuiuſcũq̃ g̃d⁹ cl'ic⁹,p eccl'ie bñficio aliqd audeat ↄferre:aut fabꝛice eccl'iaꝝ uel do narijs eccl'iaꝝ ſeu ẽt qđ paupib⁹ ſit tribuendũ:qꝛ teſte ſcriptura q aliqd male accepit ut bñ diſpẽſet poti⁹ g̃uat̃ q̃ iuuat̃.Q. ſi aliquis diuioꝝ pꝛeceptoꝝ ꝛ aiaꝝ ſalutis ĩmemoꝛ ꝑfatũ bñficiũ eccl'ie iniq̃ cupiditate duct⁹ uẽdẽ ul' emere te merario auſu ꝑſũpſerit:ſic i chal cedonẽſi ↄcilio diffinitũ ẽ:g̃d⁹ ſui ꝑiculo cum ſĩbiacẽ decernim⁹:nec miniſtrare poſſit eccl'ie quã pecunia uenalẽ fieri ↄcupiuit:ꝛ iſup terri bilis anathẽatis mucrõe ꝑfoſſus niſi reſipuerit ab eccl'ia dei quã le ſit modis oĩbus abſcidat̃. ¶ Teꝫ grego.homel'.xiij.

Qui dona dei uendũt uel emũt: pariter a deo damnantur.

Uendẽtes ꝛ emẽtes de tẽplo elimiauit chꝛiſt⁹:qꝛ uel eos q,p munẽ ipoſitõem manuũ tribu unt:uel eos q donũ dei emẽ nitũ tur dãnat. ¶ Tem. **De eodeꝫ**

In tẽplo uẽdẽtes ſũt:q hoc qđ iure ↄpetit:qbuſdaꝫ ad ꝑ miũ largiũt̃.iuſticiaꝫ eni uẽdẽ eſt hãc,p pꝛemij acceptatõne ſuare. Emẽtes uero i tẽplo ſũt:q dum hoc qđ iuſtũ ẽ,pxio ꝑſoluẽ nolũt: dũq̃ rẽ iur̃ ꝺbitã facẽ ↄtẽnũt da to ꝑronĩ ꝑcio emit̃ peccatũ. ¶ Tẽ beda.**Qui g̃raꝫ quã a ꝺo accipiũt**

ñ g̃tiſ exercẽt uẽdẽtes colũbaꝝ ſt.

Nõ ĩn ſolũ uẽditoꝛeſ ſt colũba rũ ꝛ domũ dei faciũt domuꝫ negociatõis:q ſacros oꝛdies lar giẽdo ꝑciũ pecũie ul' laudis ul' ẽt honoꝛis igrũt:ueꝝ hi quoq̃ q g̃ dũ uel g̃raꝫ i eccl'ia ſpũalẽ quam dño largiẽte ꝑcepũt:ñ ſimplici i tẽtiõe ſꝫ cuiuſlibet hũane cã retri butõis exercẽt:contra illud petri apl'i q loqt̃ q̃ſi ſmões dei q miniſtrat tãq̃ ex uirtute quaꝫ admini ſtrat deus:ut i oĩb⁹ honoꝛificetur de⁹.Quicũq̃ ergo tales ſt:ſi no lũt ueniẽte dño ꝺ eccl'ia auferri: auferãt iſta ꝺ actib⁹ ſuis:ne faciãt domũ dei domũ negociationis.

¶ Tem ex epl'a urbani pape.

Que ex ↄſecratione,pueniunt:in ſuũ ius ui ul' munẽ nemo ↄuertat

Res eccl'ie q̃ ex ↄſecratõe,pue niũt i ſuũ ius ul' ui uel aliquo munẽ aliquẽ ↄuertẽ ñ ꝺbẽ docẽs ſãct⁹ urban⁹ ait:qſqs res eccl'iaſti cas q̃ dona dei ſt:qm̃ a deo fideli b⁹ ꝛ a fidelib⁹ deo donant̃:q̃ ab eo dẽ g̃tis accipiũt̃:ꝛ iõ gratis dare debẽt:,ppt̃ ſua lucra uẽdit l' emit cũ eodẽ ſimone donũ dei pecunia poſſidẽ exiſtimat. ¶ Tẽ greg.vij

Simoniacus ẽ q decimas ꝛ obla tiões laicis nõ clericis diſtribuit.

Peruẽit ad noſ fama ſiniſtra ꝙ qdã epõꝝ non ſacerdotib⁹ ,ppe dioceſis decimas atq̃ chꝛiſti anoꝝ oblatões ↄferãt:ſed poti⁹ laicalib⁹ ꝑſonis milituꝫ uidelicet ſuitoꝝ:uel qđ g̃ui⁹ eſt ↄſanguie is.unde ſiqs ãmodo eps iuentus fuerit huius diuini ꝑcepti tranſ greſſoꝛ:it̃ maxios hẽticos ꝛ anti chꝛiſtos nõ minim⁹ hẽat̃:ꝛ ſicut nicena ſynod⁹ ꝺ ſimõiacis cẽſuit: ut eps q dat:ꝛ q recipiũt ab eo lai ci ſiue ꝑcio ſiue bñficio:etni incen dij ignib⁹ deputẽt̃. Tẽ paſcha.ij

Spiritum ſanctũ uendit qui de cimas pro pecunia tribuit.

f ¶ Scriptura.ſ.e.q.i.nõ ẽ putãda.xiiij.q.v.foꝛte.

g ¶ In chalcedonẽſi.ſ.e.q.i.ſiquis eps.

h ¶ Poſſit.ar.cũ ſimoniaco ñ poſſe diſpẽſari i oꝛdie vel bñficio ſimõiace acqſito:ar.ȷ̃.e.q.vij.reqriſ.ſ.e.q.i.ſiqs neq̃.io.tñ cũ eo q ſciẽter ↄmittit ſimoniam:ſol⁹ papa diſpẽſat ſꝫ ſi eo ignoꝛãte ſimoniã ↄmiſſa ſit vl' ſi tm̃ i aio eps diſpẽſat:vt ex̃ de ſimo.de regularib⁹ ꝛ.c.ex iſinuatõe.ꝛ.c.ſi ĩmo cũ ſolo aio ↄmittitur ſimonia:ſola pñia ſuffic̃:ex̃ de ſimo.c.ſi.ꝛ ita dixit.t.ſup decre.de ſimo.nobis.io.vel ſic:i ꝑlatõe ñ põt eps diſpẽſare nec i oꝛdie ꝑ ſimoniã acqſito ſꝫ i bñficio ſic:vt ĩnuit illa decre.nobis.b.

i ¶ In tẽplo.Cõpetit.ar.ꝙ i tranſactõe illicite pecũia ĩtuenit cũ r̃mittit̃ alicui qđ ꝺ iur̃ erat illi r̃mittẽdũ

k ¶ Juſticiam.argu ꝙ ſententia ẽt iuſta ſi ꝑ pecuniam data fuerit:nulli⁹ momenti ſit ꝛ ſimoniã ↄmittit:vt.xiiij.q.v.ñ ſane.xi.q.iij.qui recte.ſed qꝛ ꝑmiſit expoſitõeꝫ de ſimoniaciſ vr̃ ꝙ i his duob⁹ mõis ñ ſit ſimoniaca.qđ verũ ẽ:al's tñ graue peccatũ ↄmittit̃:ꝛ ſñia nõ valet.ij.q.vi.§.diffinitiua.vſi.venales.C.de pe.iudi.q ma.iudi.l.i.dicũt tñ qdã ꝙ ſi cã eſt eccl'iaſtica ꝙ q iuſticiã emit ſimõiaꝫ ↄmittit:niſi i mr̃imonio.ſ.e.q qcqd iuiſibilis.

n ¶ Largiũt.ȷ̃.xvi.q.i.reuertimini.

o ¶ Dei i.deo attribuit ñ ſibi

p ¶ Qui miniſtrat.i.loqu ... miniſtrare ...

q Res ec ... aliquem.ꝛ ... vr̃ ꝙ ſimoni ... cus ſit viole ... detẽtoꝛ ... ꝺr̃ cõmitt̃ ... crilegiũ ... eccl'ie ... ñ donat:ar ... ij.q.iiij.c.ij.

r ¶ Urban⁹.ſ ... vn⁹ vrban⁹ ... alio fac̃ mẽtio ... nẽ:ꝛ ita fuerũ ... duo.lxxxi.di. ... ſiqui ſunt.

ſ Peruenit.ȷ̃.xvi.q ... ij.peruenit.

t ¶ Siniſtra ... ta de epis q ... oia agunt ... ſtre:vt.xxxv ... di.eccleſie.

u ¶ Oblatões.x.q.i.qꝛ ſacerdotes.

x ¶ Laicalib⁹ ... qđ fieri nõ ... vt ex̃ de deci. ... ,phibem⁹ ... nõ ꝙ fruct⁹ ... pñt dari laico ... ex cã:ſꝫ ... cimale ... nã aliud ... aliud ẽ ipa ... ſic̃ dic̃ ... ꝙ cũ dicim ... tulũ eẽ fructu ... vacce:ñ ius ... coꝛp⁹ demon ... ſtramus.ff.de ... enic.vacce ... g̃ dari decime ... i.res ipe ... dũ:ſꝫ tñ ... ſiuit ad hẽdos ... ex̃ de deci.ad hec.vñ foꝛte

l ¶ Debitã.videt̃ q̃ ꝙ theologi ꝛ decretiſte nõ pñt aliqd ꝑcipe ex eo qđ docẽt.nã ad h̃ tenent̃:vt xliij.di.epheſijs.xvi.q.i.reuertimini.ar.ↄ̃.xxviij.q.i.iã nũc.xij.q.ij.charitatem.ſꝫ dic accipi poſſe licite.Sꝫ pone,pmiſſione facta qñ tenet̃ ſibi ſoluẽ dico ꝙ i ꝑnci.ãni:ar.C.de,pfeſſo.l.medicos.li.x.itẽ aduocat⁹ i ꝑn.dꝫ ſalariũ accipe.ff.locati.q opas.ar.ↄ̃.C.de ſuffra.l.vna.ſalariũ aũt ñ dꝫ excedẽ ſũmã centũ aureoꝝ.ff.de vari.ꝛ extraoꝛ.cog.l.i.§.ſicui cautum eſt.

l ¶ Debitam.i.quam iure tenentur ſoluere.ſ.cũ qs aduocato dat pecuniaꝫ vt ipſum defendat.ſic vacat illa gloſa:videt̃ ergo.

m ¶ Non ſolũ.vl' g̃raꝫ.alicui⁹ ſciẽtie vl' alti⁹ doni.cuꝫ eni ſint l'rati ꝛ alijs

ſm ꝙ feudum pꝛopꝛie accipitur:non poſſunt dari in feudum:ex̃ de deci.quãuis.de hoc dixi.xvi.q.i.c.vlti.Et nõ ꝙ ſi dantur decime laicis ꝛ aliqua creſcãt noualia:nõ accreſcũt eis decime noualium:ſed eccl'ijs ex̃ de deci.c.tua.ꝛ dicit Inno.ꝙ in his reſtring ... eſt poteſtas nõ pꝛoroganda:ex̃ de deci.tua nobis.

y ¶ Graui⁹.no.ꝙ min⁹ peccatũ,ppter adiũctũ graui⁹ puniť.min⁹ eni peccatũ ẽ dare ↄſãguineo q̃ꝫ extr̃aneo.lxxxvi.di.non ſat.hec eſt oꝛdinata charitas.ſꝫ qꝛ,puidẽdo ↄſãguineis enoꝛmit̃ ledũt eccleſias:icirco dicit ꝙ peius ẽ dare ↄſãguieis.i.ide grauioꝛẽ leſion ...

ſentit eccl'ia: ſi. j. xxxiij. q. ij. latorez. vel dic grauiꝰ. i. cōiue. xxxij. q vij. qd in oibus. nā ceci ſūt epi circa nepotes. viij. q. ij. dilectiſſimi. vñ tantus ipetus in eos oia fūdēdi fuit reſtringendus: vt dicit. l. i alio caſu. ff. ad. l. iul'. de adulter. nec in ea.

a Altare. ſ. q̄ i altari offerūt: vl' i adminiſtratōe altaris vl' i eccl'ia

b Et d̄ cimas. ſi epūs ab aliq̄ milite redimēt decimas: ñ ē ſimoniacū ſʒ rei eccleſiaſtice liberatio. ſʒ ſi emeret a laicis cuʒ alit̃ nollent tribuere: ſimoniacum eſſet.

c Siqs. prebēdas. vl' bñdictōes nubētiū vl' ſepulturas: ex̄ de ſimo. cū i eccl'ie.

d Sacmētū. i q̄ ɔferk̄ gra alr̄ ſumi pōt pecunia. xxxij q. ij. honoraẽ.

e Nō tñ ɔriū dicit: ar. ex̄ de of. dele. cāʒ. ex̄ de ſponſa. duo. duobus.

e Et ɔſecratō nes. ſed nūqd ɔſecratio altaris ē ſacr'm: ſic ē. M. iarge ſūptū cū ſit ſacre rei ſignū: de ſimo. cū ſit romana ar. xxiij. q. i. §. ſed illud.

f Inueniēte militias ſeculares bñ pōt quis emē. ff. de act. ep. creditoꝝ. § lʒ venditoꝝ. ſed ꝙ ante.

g Pcellantur. f. i ꝑpetuū ꝫ. e. q. iij. ſiquis. ꝫ. c. ſaluatoꝝ ꝫ. e. q. i. ſiqs epis.

h Cōſuetudinis. ar. ɔſuetudinē longā nō facē ad liciam vel excuſationem ſimonie: ex̄ de ſimo. cū in eccl'e. ar. ꝫ in auc. de ſanc. epiſ. §. ꝑtur. ꝫ. di. iiij. deniq. ar. ꝫ. j. xij. q. ij. cōqueſtus. ꝫ. di. c. nouerit. ꝫ. e. q. i. repiun ſuetudine. ꝫ. j. xxxij. q. iiij. obijciūtur. ꝫ. ꝫ. di. viij. ſi cō ti pōt nec añ nec poſt: de ſi. iacobus. b.

i Diminutōe. niſi cū ex cā detinet fructꝰ epus: vt ex̄ vt eccleſiaſ. bñſi. ſine dimi. vt nr̄m. Et ita ſi dignitas deferaẽ alicui diminuta: inſolidū pōt ea petere: ar ex̄ de inſtitu. cum veniſſent.

k Quarta. Ad intelligentiā huius queſtionis nō ꝙ triplex eſt pena: etna: corporalis ꝛ ſpūalis. Eterna pena nūqꝫ puniẽ vnꝰ ꝑ alio: vt j. e. c. i. ꝛ. c. iā itaqꝫ. Corporalis pena duplex ē: q̄dā circa corpꝰ ipm ꝛ illa ſepe puniẽ vnꝰ ꝑ alio j. e. §. itē peccato. q̄dā circa ſtatū rei: vt ē fuitꝰ vel iſamia: ꝛ illa etiā puniẽ filiꝰ ꝑ pr̄e: vt. vi. q. i. §. verꝰ. xv. q. vlt. cū multe. Spūalis q̄druplex ē. nā q̄dā eſt excōicatōis: ꝛ illa nūqꝫ puniẽ vnꝰ ꝑ alio: vt. xxiiij. q. iij. ſi hēs aliud iterdictū: ꝛ illa puniẽ vnꝰ ꝑ alio: vt ex̄ de ſpon. nō ē vobis. alia eſt remotio ab oblatōe: ꝛ illa ſilr̄ puniẽ vnꝰ ꝑ alio. xvij. q. iiij. miroꝛ. alia ē ordinis: ꝛ illa ſimiliter puniẽ vnꝰ ꝑ alio. nā ꝓpter delictū vxoris vir remoueẽ a ꝓmotōne: vt. xxxiiij di. ſicuiꝰ. itē ſi pr̄ neſciente filio emerit ei eccleſiā: ille ꝓ peccato ñ remoueẽ a ꝓmotōne: ſed tñ ꝑdit eccl'iam: vt j. q. v. c. i. io.

l Nulliꝰ. ſ. alterius. nā ſuū q̄nqꝫ cō maculat: vt de pe. di. ij ſciendum. xxxij. q. vij. queadmodū. ꝛ ita ñ cōꝓhendiẽ perſona: de q̄ ſit ſermo.

m Maculat. j. xv. q. i. mulier. ꝛ. q. vlti. cum multe. j. xvij. q. iiij. miror. xxxiiij. di ſicuiꝰ. ꝛ vi. q. i. §. verꝰ. xxiiij. q. i non turbatur. io.

n Placuit. ꝓmoueanẽ. ſ. e. q. i. verū eſt. ꝫ. j. e. q. vij. q in quolibet. ꝫ. ſo. ſʒ illud ex nimio rigore: hʒ ex diſpenſatione. vel ibi d̄ his q poſtmodū in adulta etate hēſi ɔſētiūt: vel q adulti ab hēticis baptizanẽ: hic de iſtis q ñ acqeſcūt vel q pueri baptizāẽ ab hēticis

o Quia apō. paruuli i. doli capaces: de cō. di. iiij. paruuli.

p Ordie. i. ſʒ ātiquā regulam eccleſie.

q Quia ꝓſulatus. ablata. ꝛ iō erat ei reſtituēda: lʒ hʒ expꝛeſſe nō dicaẽ. ſufficit eni cōqueri de ſpoliatōe: lʒ expſſe ñ petaẽ reſtitutio: vt. ij. q. i. notum ex̄ de cā poſ. cū eccl'ia. hic tñ nō rñdet ad hoc ſed reſpondendo euʒ inocentez: ergo ꝛ reſtituēdū: ar. C. de diuerſ reſcrip. l. i. ex̄ de ɔiug. lepꝛo. c. vlt.

r Voluntate. ar. ꝙ nudam voluntatem teneatur quis purgare ſi ſuſpectus habetur. ꝛ alibi nuda volūtas legitur grauiter plectenda: vt. j. de pe. di. i. ſiquis cum. ꝛ. c. ſiquis pulſatus. ꝛ. xxxij. q. v. qui viderit. ar. ꝫ de pe. di. i. cogitationes. Dicas igitur ꝛ ꝓ. i. vel dic de voluntate in actum producta: alias non tenetur purgare eā: ar. xxiij. q. vlt. c. vlt. ſi. eſt extra de homi. petrus. ex̄ de teſti. conſtitutis.

s Canonica. ar. ꝙ ſi conſanguinei alicuius clerici abſqꝫ eius conſenſu epiſcopum ſuum offenderent: propter hoc epiſcopus non poteſt priuare clericum beneficio: ar. xxiij. q. iiij. c. i. ipſe tamen non debet conqueri de conſanguineis: ſi credit ꝙ ita acerbe eum puniant. Sed nunquid tenetur ei remittere actionem iniurie: cum ſciat ꝙ ſi non remiſerit interficiēt eū fratres ſui: non: dū tamen ipſe eis nihil dicat: ſed rancorem tenetur dimittere. xc. di. ſiquis contriſtatus.

t Remiſſio. nullam enim penam patietur iniuſte excōicatus: vt. xi. q. iij. ñ debet. abſit eni vt iniuſte ꝛc. C. de pe. ſancimus.

Altareᵃ ꝛᵇ decimas ꝑ pecuniā dare ꝛ. s. s. uēdē ſimōiacam hēſim eē nullus fideliū ignorat.

Item innocentius papa. ij.

Careat honore male acquiſito q eccl'iaſtica beneficia pro pecunia inuenire tentauerit.

Siqsᶜ ꝓbēdas ul' ꝑoratuz ſeu decanatū aut honorē uel promotionē aliquā eccl'iaſticā ſeu qd̄ libʒ ſacr̄ʒᵈ eccl'iaſticū utputa chriſma uel oleū ſāctū ꝛᵉ ɔſectōes altariū uel eccl'iaꝝ iteruenieteᶠ execrabili ardore auaricie ꝑ pecuniā acqſiuit: honore male acqſito careat: ꝛ emptor atqꝫ uēditor ꝛ inuētor nō iſamie ꝑcellāẽᵍ: ꝛ nec ꝑ paſtu nec ſb obtētu alicuꝰ ɔſuetudinisʰ añ uel poſt aliqd exigaẽ ul' ipe dare ꝓſūat: qm ſimōiacū ē: ſʒ libere abſqꝫ diminutōeⁱ aliq collata ſibi dignitate atqꝫ bñficio pfruaẽ. De ꝫ. ꝛ. iij. q̄one qd ſacri canones diffiniāt: auctibꝰ hincide i mediū deductis patefactum eſt.

Nunc ergo de qrtaᵏ q̄one ē ꝑtractādū. q̄ qrit: an paēnū crimē huic ipute tur: qd̄ eo ignorante cōſtat admiſſuz: ꝙ ignorātia hūc excuſet: mltoꝝ auctibꝰ ꝓbatur.

Ait enim auguſtinus.

Alienū crimē neſcietē ñ maculat

Nulliꝰˡ crimē maculatᵐ neſciētem. Item. De eodem

Quis locꝰ inocētie religẽ: ſi alienū crimē maculat neſciētē?

Itez i africano ɔcilio legitur.

De iſātibꝰ q ab hēticis baptizāẽ.

Placuitⁿ ut d̄ iſātibꝰ q ab hēticis baptizāẽ: neqꝫ ſuo hoc fecerūt iudicio: cum ad eccl'iam dei ſalubri ꝓpoſito fuerit reuerſi: ne parētum illos error ipediat: quominꝰ ꝓmoueātur ad ſacri altaris miſteriū. Itē i eōdē. De eodē

Quiaᵒ apud donatiſtas paruuli baptizati ſẽ ñdū ſcire ualētes erroris ſui iteritū: ſi poſtqꝫ ad etatē rōnis capacē ꝑueniunt: agnita ueritate falſitatē eoꝝ abhorrētes ab eccl'ia ordineᵖ ātiquo ꝑ manus ipoſitōez recepti ſẽ: tales ad ſuſcipiēdū munꝰ cl'icatꝰ nō dʒ ipedire nomē erroris. Itē leo quartꝰ ebrunio ꝛ adelfrido epis.

Cōſanguineoꝝ maleficia i nll'o clericis obſt: niſi ɔſcij fuerint.

Quia ꝓſulatꝰ nr̄i qd̄ bñ noſtis magiſteriū ñ ſolū de ſacerdotū ueꝝ ēt ſeculariū utilitatibꝰ dʒ eē ſolicitū: ꝓpea fraẽnitatē uřam ſcire uolumꝰ hūc ꝑnte ꝑſbrum ad ſedē ap'licā ueniſſe: nobiſqꝫ uiolētiā ꝛ excōicatōez ſuā ꝑ ordinē retuliſſe: ꝙ ēt ſine iuſto legis tramite illi ſua eēt ablata eccl'ia ſilr̄ idicauit: quā aliꝰ dato munere ſacerdos zelo ductꝰ iuidie uſurpare ꝓſūpſit. Inde parētes eiꝰ magno dolore cōpulſi ꝑſbrum illū q ſuaz tenebat eccl'iaz: mox cōprehenderūt: ꝛ eiꝰ oc'los eruerūt: tñ ipe ſepe dictꝰ ſacerdos dic: ꝙ abſqꝫ ſua uolūtateʳ ꝛ ſine eiꝰ ɔſilio hoc ſit per actū. qd̄ ſi ita ē: ut ipe nob ſuo ore teſtatꝰ eſt: uob magnope ꝑuidendū ē: ut ſi canonice ipe excōicatꝰ ñ ē: canonicāˢ ſup eū fiat remiſſioᵗ.

Digeſtis titulo de penis.

Crimēᵘ uel pena paēna nullaz maculā filio iſligē pōt. nanqꝫ unuſqſqꝫ ex ſuo admiſſo ſorti ſb ijciẽ. nec aliēi criminis ſucceſſor cōſtituiẽ. Idqꝫ ēt diui fr̄es hieropolitāis rñderūt. Itē ex ɔ. toletāo

Perfidia parētū filijs obeē ñ dʒ

Fidelꝰ baptizati ſi poſtea ꝑuaricātes i chriſtuz q̄libet pena dānati extiterit: a rebꝰ eoꝝ fideles

C Rimē.ex officio admiſſo.nō enī debet aliquis alieno pregrauari C.de inoffi.teſt.ſiqs in ſuo.§.leg.ꝛ hoc eſt veruꝫ in penis:ſecus in vſucapionib⁹:qꝛ viciū trāſit ad hēdē.ff.de acq.poſ.pomp.item quod hic dicit̃ regulare eſt:vt.lvi.di.vndecūqꝫ.ꝛ.c.naſci.ꝛ.c.ſaẗ.in caſu tñ qñqꝫ alit̃ īuenit̃ de tēporali pena:vt.vi.q.i.§.verū.ꝛ.c.ex merito.xv.q.vlt.cū multe ꝛ.xiiij.q.iij.§.his ita.ē q.i.fertur.viij.q.i.audacter.ꝛ di.xlviij.§.ecce.cū multis alijs capitulis.

op⁹:ꝛ iſta ſi'i' pūit̃ i filios:cū ſint imitatores pñi ſceleris:aliī.ē i.q.i.cito turpē. Aliter numerant̃ iſte quattuor generationes:de pe.di.i.ſuper tribus.

o Redditu ꝛ i.vſqꝫ in tempus filiorum:ꝛ vltra eos expectantꝫ ad penitentiam de peccatis ſuis.

a I Udei.fideles.ſed nihil ſpāle ꝯſtituit̃ hic circa iudeos.idē enim fit i filijs alioꝝ dānatoꝝ.C.de bo.dā.auc.bona.niſi i dānat̃ crimie le.ma.vt vi.q.i.§.veꝝ.ꝑterea ſi ꝯuertāt̃ filij ad ecclā nō pñt eos parētes exhēdare:ex̃ de iudeis iudei.qd iuris ſit de filijs hēticoꝝ dixi.xxiij q.vij.in pn.io.

b I Am.alit̃.ſiue ō natiuitate i vtero ſiue ō natiuitate ex vtero.

c Cōſenſiōe.ſed nec tunc dr̃ teneri peccato alteri⁹ ſꝫ ſuo.ſ.cū ꝯſentit ad peccatū alteri⁹.ē di.lvi.vñcūqꝫ.j.xv.q.viij.c.iij.ꝫ.j.xxiij.q.iiij.ita.ꝛ.c.ſiqs a catholicis.

d Reatū.i.cām reat⁹ ſ.originale peccatū:ex h colligit̃:ꝙ aliud eſt i via:aliud i iuio.nā ñ pōt qs peccare ꝑ aliū:ſꝫ poſſit ſaluari ꝑ aliū:vt de pe.di.i.tres.ꝛ de cōſe.di.iiij.q̃ris.ꝛ bonū ſit̃e ē in lege.nā dic̃ lex ꝙ ſiqs hꝫ filiuꝫ:ꝛ poſtea creat̃ decurio:iſte ñ dicet̃ fili⁹ decurionis:ſꝫ illi tm̃ qni poſtea geniti ſt̃.C.de decurio.l.vlt.ff.e.l.ij.§.i filijs.

e Unus.part⁹ eni ꝑs viſceꝝ ē:vt de cō.di.iiij ſiqd.ff.de vētre inſpi.l.i.§.i.

f Admiſſū.i.receptū

g Ala.ſic dñs ꝑ ezechielē ait:vt.j.xxiiij.q iij.ſi habes.

h Cōſecrādus.id eſt baptizandus.io.

filios excludi nō oportebit:quia ſcriptū ē:fili⁹ ñ portabit iniqtatē pr̄is:ꝛ pr̄ nō portabit īiqtatē filij

Item augu.ad bonifacium.

Nō iputāt̃ peccata parētū his:q ab his ꝑſonalit̃ diuiſi ꝓbantur.

I Am⁹ itaqꝫ cuꝫ hō in ſeipō ab eo q genuit cū alt̃ eſt effectus peccato alteri⁹ ſine ſua ꝯſenſione ñ tenet̃ obnoxi⁹. Traxit ergo reatū qꝛ un⁹ erat cū illo ꝛ i illo a quo traxit:qñ qd ꝯtraxit admiſſū ē:ñ aūt trahit alt̃ ab alt̃o:qñ ſua unoquoqꝫ ꝓpria uita uiuēte iā ē ut uere dicat̃:aiā q peccauerit ipā morietur.ut aūt regenerari poſſit ꝑ officiū uolūtatis aliene cū offert̃ cōſecrād⁹:fac̃ un⁹ hoc ſpūs ex quo regenerat̃ oblat⁹. H Inc ēt greg in li.xxvi.moralium.

Ei q imitat̃:ipietas alteri⁹ nocet.

H Omini q ſit̃is tui ē:nocebit i pietas ſua.ꝛ filiuꝫ hois adiuuabit iuſticia tua.hūana ipietas ei nocet:quē puertēdo coinqnat ꝛ rurſus eū adiuuat nr̃a iuſticia:quē a prauis actiōib⁹ imutat.nocere.n.l' adiuuare neſciūt eā:q ul' a bono corrūpe ul' a malo ꝑmutare ñ pñt. E Cōtra dñs ad moyſē ego ſū de⁹ zelotes:q uiſito peccata patꝝ i filios uſqꝫ i t̃tiā ꝛ q̃rtaꝫ generatōeꝫ:ſꝫ nō ieq̃litate iudicij ſꝫ magnitudie clementie. Augu. aſſerit hoc dictū ita dicēs. In tertia ꝛ q̃rta generatōne peccatū patrū ſe dñs cōmiat̃ i lege filijs redditurꝫ nō ieq̃litate iudicij:ut alij peccēt ꝛ alij puniāt̃:ſed magnitudine clemētie:dū ſēꝑ expectat ad pniaꝫ:ꝛ qd i ꝑma generatōe deliqt̃:nō ꝑus corripit ꝛ emēdat:niſi ꝛ t̃tia ꝛ q̃rta generatō euenerit.

Q Uīn ergo de baptizatis ab hēticis inocēti⁹ ſcribat:lex eſt ecclie de his q ab hēticis baptizati ſunt ꝑ man⁹ ipoſitōeꝫ laicā tm̃ cōionē ꝑcere:nec ex his aliquē i clericat⁹ honore ul' exiguo ſbrogare:ꝑꝫ ꝙ ifātes q ab hēticis baptizati ſunt:ſola excuſat ignorātiā:ut iuxta illud africani ꝯcilij ad ſuſcipiēduꝫ clicat⁹ officiū ñ eos ipediat nomē erroris. ItE ſic augu.ſcribit ad auxiliū epm̄. De eodem.

N On iputant̃ filijs peccata parentū:q poſt coꝝ natiuitatē a parētibus ꝯmittūt̃:nec ꝑ peccatis parētū ſpūali pēa filij ſt plectēdi.officio aūt l' bñficio ecclie ꝑuari ſpūal' pena ē:nō igit̃ hāc ex peccato pr̄is ꝓmeret̃ fili⁹. ItE ſi excuſat̃ q ignorāt̃ a ſimōiaco ordiat̃ ut ſupra i.c.urbani legit̃:ꝛ iſte excuſādus ē q ꝑ ignorātiā ſimōiace ordiat̃. S Ed obijcit̃ illō grego.

De ecclia q̃ pactione ꝯſecratur.

E Cclesia q̃ pactiōe ꝯſecta fuerit:poti⁹ execrata ꝙ̃ ꝯſecta dici dꝫ. ItEꝫ peccato ciuiū theſauri hierico anathēatizati legūt̃.unde achor q regulā aureā ꝛ q̃dā alia ꝑcioſa furat⁹ ē:de anathemate dr̃ tuliſſe. ItEꝫ peccato amalechitaꝝ aialia eoꝝ iuſſa ſt̃ itfici:qbus qꝛ ſaul pepcit:audiuit a ſamuele:Neſcis qꝛ peccatū ariolādi ē repugnare:ꝛ q̃ſi ſcelus idolatrie nolle acqeſcē. ItE peccato egyptioꝝ poſſeſſiōes eoꝝ grandini tradite iumenta ꝛ ꝑmogenita morte ꝯſūpta ſūt. ItE peccato iſraelitarū arca dñi philiſteis tradita ē. Si ergo q̃ ſēſu carēt:ut eccleſia altare arca dñi lapides hierico ul' execrāt̃ ul' peccatorib⁹ tradūt̃:ul' anathēatizāt̃ uel grādine deuaſtāt̃.ſi ea q̃ uim itelligēdi nō hñt:ut aialia egyptioruꝫ ꝛ amalechitaꝝ peccatis hoium ꝑduntur

p Inequalitate vt alij peccent ꝛ alij puniant̃ ꝑut ſeqt̃:ꝛ ē vna dictio ieq̃litate ꝛ h vbo ſꝫ ñ ieq̃lis:ſūt verba auguſtini ꝛ auctoritas iſta fac̃ ad ꝓpoſi.uꝫ.ē.ex poſitō vō ꝫ.cā.

q Euenerit.i.niſi cum vitaꝫ finierint.io.

r Q Uum ergo hic oſtendit ꝙ ignorātia excuſat ifantes ab hēticis ordinatos:ꝛ a ſimili videt̃ excuſandus cui pater ignorāti eccleſiā adeptus ē.

s Ignorātia ſꝫ ñ ſēꝑ:de pe di.ij ſacēdū.j.c.pxi.§.notandum.

N On ſpectātur filijs.ē.e.q.i.placuit.

u Ita.ſ.ex cōicatōie.j.xxiiij.q.iij.ſi habēt ſꝫ alia bñ:ex̃ ō fi.ꝑſb.c.i.j.q.v.c.i.ꝛ iō ſolo phiſtice ꝑcedit de vna ad aliā:arg.ꝫ.lvi.di.c.i.uc̃ ſi excuſat̃.ē.e.q.i.ſiqs a ſimoiacis.

x Excuſādus excuſāt a reatu criminis ſꝫ ñ qn ꝑuet̃ bñficio.j.e.q.v.c.i.ꝛ.c.pñtium.

y E Cclesia pactione īfra.xviij.q.

l H Omini.vba iob ſt̃ vſqꝫ ibi hūana.ibi vba greg.vba iob exponēntis.

k Nocet.exemplo.

l Ea q.ſic illi ſt̃ ex qb⁹ exēpla ñ ſumim⁹:vt venuſtas corpis egritudo.

m E Cōtra.viſito.i.poſtea viſitādo ad pñiaꝫ expecto vſqꝫ ad ſeniū.ſ.quſqꝫ videat̃ tertia ꝛ q̃rta gñatio.qd ē dicē vſqꝫ ad finē.ſic auguſtinus exponit.vnde ſt̃:licet mihi exponere.

n In filios.iſtud pōt itelligi ad lr̃aꝫ.ꝛ h iō dicit:qꝛ hoies nō ꝯſueuerunt vltra viuē.vel pōt itelligi myſtice.nā ꝑma gñatio dicit̃ ꝑmi motus ꝛ iſti ñ puniūt̃:de qb⁹ dictū ē:beatus q allidet paruulos ſuos ad petrā. Secunda gñatio dr̃ cogitatio q̃ ñ punit̃:de pe.di.i.cogitatōes. Tertia dicitur cōſenſus:ꝛ iſte pūit̃.nā faciētē ꝛ ꝯſētiētē par pēa ꝯſtrigit.ij.q.i.notū. Quarta ē

eleutheri⁹.ꝫ.ſo.aliud ē ꝑus nō ꝯſecrāre niſi aliqd ex pacto detur vel ꝓmittat̃ qd h penit⁹ reprobat̃.aliud ē poſt dedicatōeꝫ paciſci de āνuo redditu ex oblatōib⁹ ecclie ſuggerēte epō ꝛ ei⁹ ecclie ꝑſbiſi ꝑ futuro.qd ibi fieri ꝑmittit̃.hug.ꝫ.vij.q.i.epiſ.ē.e.q.i.nō nocet.ſꝫ dic ꝙ hic nō fuit ꝯſecrata i forma ecclie:ꝛ iō dꝫ ꝯſecrāri:ō ꝯſe.di.i.eccliās.vel dic i odiū ꝯſecrāt h dici:ſimile.xxiiij.q.i.pudenda.ꝛ iō ita iterꝑtatur.ꝫ.j.§.his ita.v.i deteſtatōe.qꝛ reuera ē ꝯſecrata

z ITem peccato.hic probat ꝙ vnus punitur pro alio temporaliter:primo per hiſtoriam de achor:ſecundo per hiſtoriaꝫ de amalechitis:tertio per plagas egyptiorum.quarto per arce captionē quinto per prophetas propter peccata plebis captos.

τ Cōqueſita.idē ē in vſura:ex̃ de vſuris.cū tu.ꝛ eſt ratio quia ſꝫ

viciũ ſuccedſit parẽtũ.ff. ƌ di ner. ⁊ tem.pre ſcrip. cũ hẽs. nã turpia luc̃ ſũt ab hẽdĩb⁹ extorquẽda.ff de calũ.l. i hẽ dem.ar.ƌ. C. n: ex delic. de funct.l. vnica. ſed de canoni ca eqtate ſẽp tenet̃ ẽt ſi nihĩ ad euʒ puenit ex maleficio: vt di xi.xvi.q vi.ſi epm.

a ¶ Achoꝛ.⁊ ñ ne iã dixit de peccato achoꝛ ſic ſed non de plebe.

b ¶ Manu.iõ repetit vt ad dat de pplo:ƌ quo nihil dixe rat

c ¶ His ita rñ det̃.ſacramen ti.i.figure.

d ¶ Vel flagel lo.alit̃ enũerat hic iſtos mõs ⁊ aliter exeg̃ in lr̃a.

e ¶ Ad exaian dam i.vt exa minẽt̃ cupidi a non cupidis Alia lr̃a ẽ ad exterminãdã.

f ¶ Aialia.hic de flagello de linquẽtiũ:ſil̃e xvi.q.i.reuer timini.

g ¶ In deteſta tione.hec eſt deteſtatio cri minis.

h ¶ Eccl̃ias.de ƺſe.di.i.arria noꝛum.⁊.c.ec cleſia iſta duo c.male induc̃ gratianus:qꝛ arrianoꝛuʒ ec cleſie non con ſecrantur a ca tholicis in de teſtationeʒ cri minis:ſed qa nõ fuerunt cõ ſecrate in foꝛ ma eccl̃ie:er go meli⁹ potu iſſet iducẽ.ƌ.e q.eccl̃ia q̃ pa cione.

i ¶ Sãctificatõ nẽ.ƌ.e.q.i.c.q ſiudet.

k ¶ Carebant.

moꝛte:pʒ q̄ nullũ excuſat ignoꝛã tia crimis:maxie cũ ex eo utilitas deferat̃ ignoꝛãti:ueluti ſi qſpiã ƌ latrocinio ⁊ rapina filio ſuo igno rãti diuitias ƺgreget:ñ excuſat fi liũ ignoꝛãtia:qn p⁹ moꝛtẽ pr̃s co gat̃ reddẽ male ƺq̃ſita.ᵃ Item peccato achoꝛ plebs iſraelitica in manib⁹ hoſtiũ tradita ẽ. Item peccatõ filioꝝ hely ppl̃s i manuᵇ philiſtinoꝛuʒ coꝛruit. Peccato quoqꝫ pleƀ electi eoꝝ ſepe ſt̃ ipedi ti:⁊ tãdẽ cũ eis pphete ducti ſt̃ in captiuitatẽ. Hisᶜ ita rñdet̃:iſẽſi bilia ⁊ irrõnabilia peccato hoĩum ul̃ execrãt̃ ul̃ anathẽatizãt̃ l̃ moꝛ te pdũt̃ ñ pticipatõe peccati ſʒ cã ſacri:ul̃ deteſtatõe peccati uel ᵈfla gello deliq̃ntiũ cã ſacri:ut theſau ri hierico ⁊ aialia amalechitaꝛuʒ. hierico eni luna it̃pꝛetat̃:⁊ ſignifi cat mũdũ iſtũ.amalechite int̃pꝛe tant̃ ligẽtes ſãguinẽ:⁊ ſignificãt cupidos auaros ⁊ õmões.iſraeli te int̃pꝛetãt̃ uiri uidẽtes deũ:⁊ ſi gnificãt multitudinẽ ſãctoꝝ.lapi des ergo ⁊ theſauri hierico ana thematizãt̃.aialia amalechitarũ int̃fici iubẽt̃ adᵉ exaiandã cupidita tẽ iſraelitice pleƀ:⁊ ut ſignificaret̃ q̄ muri uicioꝝ ⁊ huiuſmõi theſau ri q p lapides ⁊ theſauros hierico deſignãt̃:irrõabiles quoqꝫ uicioꝝ mot⁹ q p aialia amalechitaꝝ itelli gũt̃:ñ debẽt trãſire i ſoꝛtẽ ſãctoꝝ. aialiaᶠ uõ egyptioꝝ ⁊ poſſeſſiones eoꝝ ⁊ pmogenita grãdine ⁊ moꝛ te ƺſũpta ſũt:ut i ill̃ punirẽt̃ quo rũ felicitate letabãt̃:⁊ ut daret̃ in telligi:q̄ mũd⁹ pibit ⁊ ƺcupiſcen tia ei⁹.ſʒ ⁊ t̃ra iſraelitaꝝ i ſalſugi nẽ uerſa ẽ:⁊ ſegetib⁹ eoꝝ imbꝛes aduerſi ſt̃.aialia eoꝝ ſterilitate ⁊ moꝛbo ƺfecta ſt̃:ut auctoꝛẽ ſuuʒ quẽ p bñficia cognoſcẽ noluerũt: ſaltẽ it̃ ſupplicia ſẽtirẽt.in deteſta tioneᵍ uõ peccati pecũia ſimõis dã nata ẽ:cui dictũ ẽ:pecunia tua te cũ ſit i pditõeʒ:qꝛ exiſtiaſti donũ dei pecũia poſſideri.i deteſtatiõe quoqꝫ eiuſdẽ crimis altare ⁊ eccle ſia q̃ p ſimoniã ƺſecrãt̃:ñ tã ƺſec̃ ri q̃ꝫ execrari dicũt̃:qꝛ q it̃uẽtu pe cunie oleũ ƺſec̃tõis fũdit:ñ ƺſec̃ re ſʒ exec̃re credẽd⁹ ẽ. Hic eſt q̄ beat⁹ greg.eccl̃iasʰ ab arriãis ƺſec̃ tas iteꝝ ƺſec̃re p̃cepit:qꝛ ſanctifi catõeʒⁱ ƺſec̃tõis:q̃ ñ niſi i fide tri nitatis pficit̃:p̃ſtare ñ poterant q fide carebãtᵏ.arca uero ⁊ pphete peccato ſuoꝝ ciuiũ hoſtib⁹ tradi ti ſt̃:electi quoqꝫ q murmure eoꝝ ipediti ſt̃:ñ i penã crimis ſʒ i expi mẽtũ ⁊ exẽplũ patiẽtie hec paſſi

ſũt. Itẽˡ ppl̃s q peccato achoꝛ ⁊ fi lioꝝ hely i mãib⁹ hoſtiũ tradit⁹ ẽ: ſignificat ſƀditos coꝛpoꝛaliter fla gellari:ut int̃ ipa flagella peccata p̃latoꝝ feriãt̃:ſic̃ achoꝛ ſoꝛte dep̃ henſus lapidib⁹ obꝛut⁹ ẽ.ſic̃ ⁊ na uicula ione piclitat̃:ut fugitiuus ſoꝛte dep̃henſus fluctib⁹ imergẽt̃. aliq̃n pᵐ meritis p̃latoꝝ depꝛaua tur ⁊ dãnat̃ uita ſƀditoꝝ:ut p̃la tis ſuis ſƀditi fauẽtes ad malũ cũ eis ſil̃ coꝛruãt:ſicut filij iſrael diu poꝛtãtesⁿ peccata ſacerdotũ tãdẽ cũ eis ceciderũt i manib⁹ hoſtiuʒ. Itẽ dauid ppl̃m numerauit quo peccato gladi⁹ dñi deſcuit i ppl̃m ſʒ t̃ lata gẽte gl̃ia regiſ ẽ:i diminu tione pleƀ ƺtritõ pncipis:q ergo de numeroſitate ſue gentis ſupbi uit:iure tᵒ ei⁹ dimiutõe punit⁹ eſt. Itẽ puulosᵠ ſodomitaꝝ ñ excuſa uit ignoꝛãtia:qn p patño ſcelẽ ce leſti igne ƺſumerẽtur.ſʒ igne hoc pena ill̃ diminuta ẽ:qb⁹ ſucceſſio pr̃ni ſceleris ẽ adẽpta.parit̃ʳ ẽt de mõſtratũ ẽ peccatis parentũ par uulos aliq̃n coꝛpoꝛal̃r flagellariˢ. Illõ idẽ ẽt itelligẽdũ ẽ de puul̃:q peccato dathan ⁊ abiron uiui de ſcẽderũt ad iferos. Itẽ chaʒ pec cãte chanaaʒᵗ fili⁹ ei⁹ maledicitur. Giezi deliq̃nte lepꝛa tranſmittit̃ ad poſtos. Judeis.n.clamãtib⁹: ſãguis ei⁹ ſup nos ⁊ ſup filios no ſtros ẽtᵘ relĩqe eoꝝ pene moꝛtis chꝛiſti addicteˣ ſt̃. Achab quoqꝫ peccãte poſteriʸ ei⁹ regni ſoliũ ami ſerũt:⁊ q de ei⁹ ſemie i regno iude nati ſt̃:uſqꝫ ad purgatã labẽ idola trie illi⁹ familie a genealogia dñi ſt̃ excluſi. Odiũ quoqꝫ eſauᶻ ut ma lachias teſtatur:tranſiuit ad hy dũeos. Quib⁹ oib⁹ colligit̃:q̄ igno rãtia peccati ñ excuſat aliquẽ.

Sed his exẽplisᶻ ñ pbat̃ teneri peccato alioꝝ niſi imitatoꝛes ne qtie eoꝝ.qcũqꝫ eni ƌ ſemie eſau ⁊ cetoꝝ ad deũ ƺuerſi pr̃nã maliciã deteſtati ſt̃:ñ odiũ ſʒ dei clemẽtiã expti ſt̃. Itẽ ambꝛoſins ait.

Turbat̃ᵃ nauicula petri in qua erat iudas:qꝛ q ſuis meritis erat firmus:turbatus eſt alienis. Ignoꝛabat aũt petr⁹ peccatũ iuđ. Nõ ergo ignoꝛãtia excuſauit illũ ſʒ turbatio.hec ñ ẽ peccati coigna tio:ſʒ coꝛpoꝛal̃ pſecutio itelligit̃: qꝛ meritis maloꝝ nõnũq̃ꝫ adeo p̃ munt̃ boni:ut eoꝝ turbet̃ ifirmi tas. Nõ itaqꝫ his auc̃tib⁹ ſimõia ci pbãt̃:p qb⁹ ignoꝛãtib⁹ pecunia data ẽ.ñ ergo põt pbari iſte reus crimis:cuius ñ habuit ƺſcientiã.

Notandũᵇ quoqꝫ ẽ:q̄ nõ omnis

i.ex̃ foꝛmã ƺſecrabãt: al̃s falſum eſſet.

l ¶ Item populus.hic addit quartum.

m ¶ Pꝛo meritis.ƌ.vi q.i.ex merito.ƌ ij.q.v. ij.c.i.

n ¶ Poꝛtãtes.i.tolerã tes.

o ¶ In lata.hoc ſoluit ſtatim.

p ¶ In diminutõe.ar. q̄ in eo punit̃ quis in quo deliquit.ƌ.xvij.q. iiij.frater ƌ.xvi.q.i.re uertimi.ƌ.xij.q.ij.ƌ vi ro.⁊.c.q ⁊ humanus.ƌ di lxxxi.valet.

q ¶ Paruulos.hiſto riã hẽs.xlij.di.§.i.

r ¶ Pariter.habetur alia reſponſio.

s ¶ Flagellari.lʒ etiã i eis crimen paternum non timeretur.

t ¶ Chanaam filius.⁊ ideo maledixit chana am ⁊ nõ cham qꝛ dñs benedixit ei.⁊ iõ non fuit auſus ei maledicẽ vel ratio in lege eſt:vt ff.qõ metus ca.iſti qui dem.

u ¶ Etiã reliquie eoꝝ. id ẽ iſti addicti ſũt pe ne pter moꝛtẽ chꝛiſti

x ¶ Addicte.ƌ.de pe. di.iij.§.ecce.

y ¶ Poſteri eius.euã geliſta enim trãſitum fac̃ a ioꝛã vſqꝫ ad oʒi am:qui fuit quartus poſt eum:quia dictuʒ erat p heliam pꝛophe tam in domo regni tui queq̃ꝫ nõ eẽ ſeſſurum de domo achab:niſi i quarta generatõne:tñ illi tres qui omiſſi fue runt bene ſederunt in thꝛono:ſed dicũt̃ non ſediſſe ex merito vite.

z ¶ Eſau.q alio nomĩe dicit̃ hedom.idem di cuntur hydumei q̃ſi hedomei.

⁊ ¶ Exemplis.ſ.poſtre mis de cham:giezi:a chab.eſau.io.

a ¶ Turbat̃.ƌ.xxiiij q i.nõ turbat̃.ƌ.vij q.i.aduerſitas.ƌ.ƌ cõ. di.i.in ſancta.

b ¶ Notãdũ.ignoꝛã tia.eſt ignoꝛãtia facti ⁊ ignoꝛãtia iuri.Igno rãtia facti ſemp excu ſat:ſiue ignoꝛet de alie no facto ſiue de pꝛio dũ tamen pbabilis ſit Ignoꝛantia ppꝛi facti excuſat:vt.xxxiiij.q. ij.in lectum.⁊.i.q.i.ſi q a ſimoniacis.magis

tñ excuſat error in alieno facto q̃ȝ in ꝓprio:qꝛ ꝓbabilis eſt ignorantia i alie no facto:vt.ff.ꝓ ſuo.l.vlt.ſȝ nõ ē veriſimile ꝙ qs dubitet ſiue erret de pro prio facto vel de ꝓpᷓa re:vt.C.de reſcin.ven.qſqs.Licet autē ſit ignorãtia de alieno facto dũ tñ nõ ſit ꝓbabilis nõ excuſat:vt.xij.q.ij.q ꝛ hũanis.xvi. di.quod dicitis.ad hoc aũt vt qs ꝓbabiliter dicatur errare nõ reqrit̃ ꝙ ſit nimis ſcrupuloſus ꝛ diligẽs ꝛ curioſus in i qrẽdo:nec ꝙ ſit nimis negligẽs ꝛ diſſolut⁹ in iquirẽdo: vt.ff.de iurl. ꝛ fac.igno .nec ſupia. Ignorãtia iuris:alia ē iuris naturalis alia iu ris canonici ſiue ciuil'. Ignorãtia iuris nãlis neminē excuſat:qꝛ ibi nihil intereſt in vicio d cipere vel decipi:vt.x vi.q.i.ſi cupis.ꝛ.C.de in ius vo.l.ij.ꝛ de hac ignorãtia dr̃ ignorans ignorabit̃.xxxij.di.§. vlt.xxxviij.di. qui ea. Ignorãtia iurl canoni ci ſiue ciuilis neminē excuſat:vt.xxxviij.di. ſi i laicis.ꝛ.c.que ipſis ꝛ h̃ itellige cũ ius tale eſt qd aliqs de facili p ſeipm ſcire potuit: vel etiã per alios dũ tñ ha buerit copiã iuriſpito rũ:vt.ff.de iurl.ꝛ fact. igno.regula.ꝛ.ff.d bo. poſ.in bonoꝝ. vbi eni de bona fide agit̃: nõ eſt de iuris apicib⁹ di ſputãdũ:vt.ff.mã.ſi fi deiuſſor.§.qdã.ꝛ hec vera ſunt niſi ſint mili tes ruſtici minores ꝛ mulieres. iſtos eni ex cuſat iuris ignorantia Itē iuris ignorãtia ſi eſt de dãno vitãdo ex cuſat:ſi eſt de lucro captãdo nõ:vt.ff.e.iuris.Si queras ꝙ q̃ ſit differentia inter has.iiij.ꝑſonas ꝛ inter alias q̃ztũ ad ignorãtiã iuris:cũ nulli noceat i dãno vitãdo:vt in dicta.l.iuris:dic ꝙ lȝ oib⁹ alijs noceat in lucro:nõ tamē iſtis.aliter nõ eēt aliqd ſpãle in iſtis.Sȝ tñ nõ differẽtiã inter iſtas.iiij. qa nõ cõcedo ꝙ mulieribus ꝛ ruſticis noceat in lucro niſi vbi exp̃ſſe inuenit̃ ꝙ nõ.nã nocet qñqȝ:vt.C.e.ſi emãcipata.ꝛ alias vbi exp̃ſſe inuenit̃.ſȝ vbi nõ inuenit̃ expreſſum nõ ſubuenitur eis.Subuenitur enim eis in velleia no ꝛ in alijs caſib⁹ nõtis.C.e.l.vlt.ſed militib⁹ ꝛ minorib⁹ vbiqȝ ſubuenit̃ niſi vbi expreſſum inuenit̃:ꝙ nõ ſit ſubueniẽdũ. Item ignorantia iuris ci uilis ſiue canonici nocet in oib⁹ in dãno vitãdo vt in temporalib⁹ p̃ſcripti. qꝛ p̃ſcriptio introducta eſt ad rigorē iuris ꝯſeruandũ.idem eſt in conſtitu tione ſiquis in tantã.C.vnde vi.b.

ignorãtia aliquē excuſat. Eſt eni ignorãtia alia facti alia iuris. Fa cti alia ē ei⁹ facti qd oportuit euȝ ſcire:alia qd ñ oportuit eum ſcire Qd ñ oportuit eũ ſcire:ſic ap̃l'us ait:ſiqs ifideliũ uocauerit uos ad cenã:qcqd uob appoſituȝ fuerit: comedite nihil iťrogãtes.ſiqs uo bis dixerit hoc idol' imolatũ ē:no lite comedē. Ecce ꝙ uocatuȝ ad cenã nõ oportuit ſcire carnes ſibi appoſitas idolis fuiſſe imolatas. Qd oportuit eũ ſcire:ſic ignoran tia iudeoꝝ ꝛ reliquoꝝ infideliũ q ca q̃ a ꝓphetis de chriſto fuerant p̃nũciata:adhuc ignorãt eē cõple ta:uñ a iudeis adhuc expectat̃ uē tur⁹.hec neminē excuſat. Item ignorãtia iuris:alia nãlis alia ciui lis. Nãlis oib⁹ adultis dãnabil's ē. Jus uero ciuile alijs⁹ pmittitur ignorare alijs ñ. Juris ciuil' igno rãtia nemini obeſt i dãno uitãdo ſi negocium inde ꝯtigerit:ut ſi mi nor pecũiã dederit filiofa.⁹ repetit i maiore uõ q̃ſi delictũ ē. Item Si in ſucceſſionē etiã tibi maiori delatam cum alio ſine iudice diui das:putãs teſtamẽtũ iure ſbnixũ cũ ñ eēt;ſolidã ſucceſſionē obtine bis:ul' ſi id qd nullo iure debuiſti aut iure naturali ñ debuiſti ſȝ ciui li:tãqȝ ex chirographo ſoluas aut ꝓmittas:repetis:ñ ita ſi delictuȝ nã ſi putat rē ſuã ſibi p legē licere rape:icidit i ꝯſtitutõeȝ iſtã cod.li bro.viij.titu.uñ ui. Impator ua leri⁹ augu. Palea.

Siqs i tãtã furoris audaciã pue nerit:ut poſſeſſionē reꝝ apd fiſcũ uel apud quoſlibet hoies ꝯſtituta rũ ante euẽtuȝ: iudicialis arbitrij uiolẽter inuaſerit:domin⁹ qdē cõ ſtitut⁹ poſſeſſionē quã abſtulit re ſtituat poſſeſſori:ꝛ dñiuȝ eius rei amittat. Si uero alienaꝝ rerum poſſeſſionē inuaſit: non ſolũ eam poſſidẽtib⁹ reddat:ueꝝ ẽt eſtima tionē earũdē reꝝ reſtituē ꝯpella tur. In hoc aũt ñ fuit ignorãtia iuris ſȝ facti:ꝛ illi⁹ qd ñ oportuit eũ ſcire.a reatu ergo criminis ſimo nie eũ ignorãtia excuſat p̃ni deli cti:qd ꝛ ſi oportuiſſet eũ ſcire: ifir mitate tñ etatis deꝑhendere non poterat.

Qvod uero qnto loco q̃ rit̃:an liceat ei eē i eccle ſia l' fũgi ordiatõe:quaȝ p̃rña pecũia ē aſſecut⁹: auctoritate urbani diffinit̃ q ſcri bēs de ſimõiacis ait iter cetera.

s ❡ Dixerit.arg.ꝙ ad dictum vni⁹ ſtatim aliquis teneatur ꝛ poſſit credē:vt xxij.q.iiij.innocens.de hoc nota.xxiij.q.iiij.q̃ȝ magnum.ꝛ.xi.q.iij.non ſo lum.in pain.

d ❡ Comedere.expreſſa ergo nocent non tacita:arg.ff.de condi.ꝛ demon. nonnũqȝ.ꝛ de euic.ſi ſerui venditor.diuerſa eſt enim cauſa voluntatis ex preſſe ꝛ eius que ineſt.ff.de ver.ob.eum qui certarum.

e ❡ Oportuit.hec nõ excuſat cũ ſit iuris nãlis.xxxviij.di.q̃zuis.

f ❡ Iudeoꝝ.hec ignorãtia iuris etiã dici põt:eo ꝙ ignorabant prophetas: qꝛ ſi eos intelligerent non ignorarent facta eorum.

g ❡ Dãnabilis.velut de p̃ronis abſqȝ venia impetrata in ius non vocãdis ab eorũ libertis .nec eni in ea re parcendũ eſt ruſticitati cum naturali rõne huiuſmodi ꝑſonis honor debeat̃:vt.C.de in ius vo.l.ij.

h ❡ Alijs.non in lucro captãdo.qꝛ in dãno vitãdo omnibus.ff.de iurl.ꝛ

i ac.igno.l.iuris ignorentia.

❡ Negocium.id eſt ſi errat in contractu.nam aliter eſt in maleficio in quo nec etiam minor excuſatur.C.ſi aduerſus.delic.l.i.ꝛ.ij.

k ❡ Filiofa.maiori.nam tunc poteſt repetere.ff.de mino.veꝝ.i ſi. Si aũt filiusfa.minor eſſet:non repeteret ſi ꝯſumpta eſſet vel dep dita ff.e.ti.ſi minor.

l ❡ Quaſi delictũ ē.ff.ad mac.l.ij.ꝛ bñ dicit q̃ſi delictũ.nã ſi vere eēt delictuȝ:nec mi nori ſubueniret

m ❡ Si ſucceſſionē.ſiñ iudi ce: ſec⁹ ſi p iu dicē.ff.famili. herc.cũ puta. rē.ꝛ h̃ cũ fidi ꝛ ꝯfeſſionē ei⁹ iudex ſecut⁹ ē nã alias repe tere poſſet.C. de iurl.ꝛ fac. igno.ſi poſt.

n ❡ Nãli. cum qs ſoluit inde bitũ:aut idebi tũ eſt iurl ciui li tñ:q̃le e illo qd põt p falſ retinē.C.ad.l. fal.error.h̃ ſi ignorãtia facti ſoluit : repeti C.de iurl.ꝛ fac. igno.cũ qs.C. ad.l.fal.error. ſi p ignorãtiã iuris ſoluit non repetit:vt in le gibus ſ...

... niſi a minore vel muliere ... alia ꝑſona p̃ui legiati ... uat.ff.de ... cũ de idebito §.ſui aũt.ꝛ.ff. de cõ.inde.in terdũ.al's indebitũ aut ē de iure nãli tm̃:q̃le eſt illud ad qd p chi rographũ obligamur vt ſpe future numerationis: aut idebitum vtroqȝ iure.in his duob⁹ caſib⁹ q̃cũqȝ ignorãtia ſoluat repetit.ff. de cõdi.inde.indebitũ.ꝛ de ꝓba.cũ de idebito.aut p exceptionem tm̃.ꝛ tũc ſi tẽporalis eſt exceptio dũ tñ ſit certũ debitũ ñ repetit.ff. de cõdi.inde.ſb ꝯditõe.ꝛ.l.nã ſi marit⁹. Si aũt ē ꝑpetua ꝛ fauora bilis:hic q̃cũqȝ occaſione ſoluit repetit.C.ad vell'.q̃zuis.ff.de cõ. ide.q exceptõeȝ. Si ē odioſa:vel ſciẽs ſoluit vel ignorãs.ſi igno rans aut ius aut factũ:his duob⁹ caſib⁹ ñ repetit ff.de ꝯdi.ide.q exceptõeȝ.al's ſi rigore iuris ꝯſeruãdi gr̃a ē exceptõ introducta:hic ſciēs ſi ſoluit nõ repetit.ff.de ꝯdi.ide.iulian⁹.ſi ignorãs repetit ſȝ pyleũ cũ illa exceptõ ſit ꝑpetua ꝛ nõ odioſa.alij vero ꝯ.nã ꝛ poſt ſniam remanet debitũ nãle:qꝛ ſnia de iure ciuili ē : ꝛ iõ ea q̃ iuris nãlis ſũt:tollē nõ põt:q̃re ſi ſoluat nõ repetit:ar.ff.de cõdi.inde. iul'.ſi aũt dubitat̃ an tẽporalis an ꝑpetua:hic repetit.ff.de cõdi.in de.ſufficiat.

o ❡ Repet.h̃ tñ itra biẽniũ.ꝛ h̃ cũ ꝓmittit ſpe future numeratõis.

p ❡ Poterat.ꝛ ita dupliciter eum excuſat.

q ❡ Qvod vero.hui⁹ q̃ſtionis duo ſũt articuli. Prim⁹ an lice at iſti eē i eccl'ia quã p̃rña pecunia ē aſſecut⁹. Secũd⁹ ſi pr̃ ei ñ emit eccl'iã ſȝ ordinē:an liceat ei illo ordie fun gi.De p̃ma q̃ſtione dicas:ꝙ poſtq̃ȝ eccl'iaȝ dimiſit:ex gr̃a põt ibi dē manē:vt.j.c.i.ꝛ ex̃ de ſimo.de regularib⁹. In ſecũda dico:ꝙ ñ p p̃ris pecuniã adept⁹ ē ordinē:ita tñ ꝙ ſimonia ñ fuit i ordinãte poſtq̃ȝ ordini renũciat põt eodē ordie ex miſericordia fũgi:vt.j.e c.vlt.ſi aũt ipſe dedit vl' ſimõie ꝯſci⁹ fuerit:tunc diſtiguit̃:aut acce pit ordinem vel dignitatem aliquã vel aliqd bñficiũ eccl'iaſticũ.ſi ... ordinē vl' p̃latõeȝ:dponit̃:nec dȝ ſecũ diſpẽſari:vt.ſ.q.i.ergo.ꝛ.c.

ſiq̄.s neq̃z.r.j.q.vij.ſigs oēm.r.c.regritis.ſi vero ecclīā vel p̄bē dā vel ſimile bn̄ficiū:de iure deponit̄:vt.ſ.e.q.i.p̄ſbyter.ſ3 ex di ſpēſatōe poſt renūciatōem pōt i eodē bn̄ficio manē:vt.j.c.pr.io.

o ¶ Uicūq̄z.paruuli.h p̄ſumit̄ ,petate.ſ.q.iiij.placuit.

q ¶ Partes.i.p̄bēdas.r ſic nō ē 3.xxi.q.ij.ſic.ex̄ de p̄ben.

maioribus.

r ¶ Pro magna.r de iure cū eni ñ peccauerit iſti:ñ ſūt p̄uādi ordini bus ſuis:ar.j.§.ex hac.

d ¶ Cōcedim⁹ vt p̄mū locū ibi obtinē poſſint.r iſtō ibi dē reſpicit niſi qō ſeqt̄ur i fi.c.fm vnu3 itel lectum.

e ¶ Si in alijs.hic p̄ſumit̄ 3 etatē:vt.j.e.q.vij.q in quali bet.ſ.di.lxxxi valet.3.ſ.e.q.i.ſigs a pſeu.do.ſed ibi illā ecclīā licite fuerat adeptus.

f ¶ Magna.nam ex rigore iuris oino deponi debēt:vt ſ.e.q.i.p̄ſbr.r vij.q.i.p̄ſtīu3 r.c.ſacūū ē.et vere de miſericordia.na3 de iure ñ pn̄t.r iō hac miſericordia digni ſt̄ q alieno laborāt vicio.C.de natura.lib.leges

g ¶ Ordines.i.ad miſteriū ſacror ordinū:quos tñ p⁹ ep tionē ecclīe recepāt.r ita gra uat eos pena i ecclīar ēptōe.

h ¶ Salua.vt ſ.papa poſſit diſpēſare ſi velit.vl vt hāc re vocet ſi itez ei videbitur expedire.

i ¶ Añ ēptōe3.ar.ſupueniēs delictū vel nouā cām ñ viciare legitie factū.xxx.q.i.noſſe.r.c.d cū.r.ſ.di.lv.pcepta.xxxij.q.vij.hi q.j.e.q.vij.ſigs oēm.3.

k ¶ Permitta.in eadē ecclīa.h ē drīa iter iſtū caſū r ſecūdu3.

l ¶ Niſi.iſtud niſi reſpicit duos articulos vltios.nam i p̄ caſu pōt ex diſpēſatōe ſingularē locū obtinē.ſ3 male dicit q hoc dicit.nam cū vltio magis diſpēſat̄ q ad executō3 ordinis q̄z cū medio.vñ iſtud niſi infert̄ ad p̄mum mēbrū.Ego cū hugo.dico q iſtud niſi reſpicit oēs tres caſus p̄dictos.nā i nullo ipor p̄mū vel ſingularē locum in empta eccleſia poterit obtinere:vt i fi.c.dicit̄ manifeſte p̄bi.additio eſt.

m ¶ Primū.ar.ex̄ de ſimo.ex iſinuatōe.r itelligūt qdā hoc tātum de p̄latōe.h.itelligit de qualibet dignitate:q2 nec ar p̄ſbr nec decanus.

n ¶ In emptis.ſimile.xij.di.nos conſuetudinem.

o ¶ Eos q.abſq̄z tñ.ſ.di.lv.p̄ſcis.q̄ſi ñ de iure cōi ſ3 ex diſpēſatōe.

p ¶ Dimiſerit.hoc idē habes:ex̄ de ſimo.de regularibus.

q ¶ Reportare.nā ex alieno dolo ali⁹ lucz reportare ñ d3.ff.de eo p quem fac.eſt.l.vlt.Rñ.i.r h verū eſt niſi in caſu:ex de ſimo.nobis.ſ.per fraudem alterius.

De paruulis qui cupiditate parē tum eccleſias emunt.

Qvicūq̄z[a] ſane cupiditate parē tū cū adhuc puuli eēnt:eccle ſias ul' ecclīar ptes[b] p pecuniā ad epti ſt̄:poſtq̄z eas oino dimiſerūt ſi canonice i eis uiuē uoluerit pro[c] magna miſicordia ibidē eos eē cō cedim⁹[d]:neq̄z hoc facto a ſacris or dinib⁹ illos remouem⁹:ſi alias di gni iueni.ſt̄. Illi uō q p ſeip̄os cū maioris etatis eēnt: nefāda cupi ditate ducti eas emerūt:ſi[e] i alijs ecclījs canonice uoluerit uiuē:ſer uatis.p̄p̄is ordinib⁹ p magnā[f] mi ſericordia ibi eos miſtrare pmitti m⁹.q ſi ad alias fortaſſis trāſfer ri ñ poterūt:r i eis canonice uiuē pmiſint: miorib⁹ ordinib⁹ cōtēti ad ſacros ordies[g] ñ aſcēdāt ſalua[h] tñ in oib⁹ aplīce ſedis auc̄te. Siq tñ añ[i] ēptōez catholice ordinati ſt̄ cū ea q̄ emerūt dimiſerit r uitā ca nonicā egerit:i ſuis ḡdib⁹ pmittā tur[k]:niſi[l] forte huiuſmōi ecclīa ſit ubi p̄mū[m] locū debeāt obtinē. pri mū eni ul' ſingularē ul' p̄poſiture locū i[n] ēptis ecclījs eos hr̄e ñ pati mur. Hoc aūt eū ñ i p̄iudiciū ca nonū ſ3 ex miſicordie diſpēſatōe dixiſſe ex epl'a eiuſdē colligit̄ miſ ſa uitali p̄ſbro in hec uerba.

In dignitate ſeruāda ſimoniacis miſericordia poteſt ipendi ſi eos uita cōmendat.

Eos[o] q ecclīaz emerūt:ſi pſōa tal' fuerit quā uita cōmēdet: uidelicet i canōijs ul' mōſterijs re gularit̄ uiuat:i ſui honoris officio miſicordit̄ 3deſcēdēdo miſtrare 3cedim⁹ abſq̄z tñ ſāctor canonū p̄iudicio. Ex hac ita q̄z auc̄te col ligit̄: q ignorātia tales excuſat a reatu criminis:ut ſupra dictū ē:ñ a fructu ēptōis:cū i ecclījs q̄s parē tū pecunia adepti ſt̄:ñ niſi poſtq̄z eas oino dimiſer.ſt̄[p]: r ex miſicor dia ibidē eis eē 3cedit̄.i quo p3 q ſi r ill' ignorātib⁹ ſimōie peccatu3 eēt admiſſū:fructū tñ p̄rne ēptio nis reportare[q] non pn̄t. Q3 uero a crimie excuſēt̄:hic p3:q2 p hoc fa cto a ſacris ordinib⁹ ñ remouent̄. Si eni illi⁹ crimis pticipes eēnt: ad ſacros ordies 3ſcēdē ñ poſſēt Illud idē itelligēdū ē de eo q per pecuniā ē adept⁹ ſacerdotij digni tatē ñ epo ſ3 cuidā ex p̄ncipib⁹ ei⁹ data3 utroq̄z tñ ordiatore uidel3 r ordiato hoc ignorāte. Unde ruban⁹.ij.ſcribit alberto metenſi epiſcopo.

De quodā p quo icuria parētū pe cuniā dedit ñ epo ſ3 uni p̄ncipum

Preſentiu3[r] portatorē quē pa rētū icuria[s] p pecuniā nō epo ſ3 cuidā[t] p̄ncipū ei⁹ datā r[u] inuitū ſacerdotij dignitate3 obtinuiſſe ſi gnificaſti:l3 ſācti canōes deponē dū eē teſtēt̄:tñ q2 culpā[x] iſtā[y] neſci ens r coact⁹ 3miſit:r q2 ab eode3 ordine ut deponēt̄ ſupplicauit[z] ul trone⁹:ex 3ſideratōe diſcretōis q̄ mat̄ ē oiu3 uirtutū:magiſ q̄z ex ri gore canonū miſericordie uiſcera adhibēdo ip̄m i eodē ordie eē frat nitati tue 3ſulimus:ita tñ ut ſi ec cleſia illa cui defuit:ſacerdotū pe nuriā ñ patit̄:ſuſpēſus a ſacerdo tali officio pmaneat. q ſi fortaſſe ecclīe utilitas exegerit:ut curā re gimis aſſumat:liceat ei ex 3ceſſio ne ſui epi fratrūq̄z[&] obedientia ſa cerdotali officio fungi.

Quid⁹ uō de his fieri de beat:q ignorant̄ a ſimo niacis ordiati ſt̄:qō.vi. loco q̄ſitū ē: ſupra.i.c. uidelicet urbani qō ſic icipit:Siq a ſimōiacis ñ ſimōiace ordiati ſt̄: regrat̄. Nūc aūt de ill' qrit̄:q nō p ordiatōe pecūias offerūt:ſ3 p

r ¶ Preſentiū.tria p iſto faciunt co actio accipiēdi illu3 or dinē.ſ.ſacrū:ſpōtanea confeſſio:renunciatio Duo faciūt 3:deteſtatio crimis r diſciplina eccleſiaſtica.

s ¶ Incuria.i.negligē tia vl' ſtulticia vl' ignorantia iuris.

t ¶ Cuidā.idē ſi epo.ſ.e.q.i.ſtatuimus.

u ¶ Et iuitū.i.coactū a parētib⁹:vel inuitum poſtq̄z ſciuit.

x ¶ Culpā.nō fmōis i p̄petatē.na3 exponit̄ culpā.i.defectu3.ſ.di.lvi.c.vlt.

y ¶ Iſtā.hic collige ra tionē cū qs obijcit ali qd eē culpā:ñ q eſpa ſit ſ3 ſolet eē:ſic.xv.q.i.c.mulier.

z ¶ Supplicauit.vnde mir⁹ cū eo agēdū fuit j.xij.q.i.ñ dicat.ſ.di.l.quia te.C.ne tuto.vel cura.vec.conducat.l.vna.ſed nōne male ro gabat cū depoſitū ſeq̄tur ifamia.ff.de his q no.ifa.l.ij.§.ignōinie 3 nec ēt qs deponi dēat niſi p maxio crimie.lxxx.di.apl's:dic ḡ roga uit vt deponeret̄.i.ab executōe ſuſpendētur

& ¶ Fratrūq̄z.r ſic eps in tali caſu diſpēſare ñ pōt ſine 3ſēſu r auc̄te

Q.VI.

fratr.xv.q.vij.ep̄s nulli⁹.nā i oi diſpēſati one 3ſenſus capl'i req rēd⁹ ē.p̄terea p.c.iſtō nota diſpēſari circa ſi mōiā cōmiſſā i ordine nā ſi ip̄e ordiari⁹ dḋit pecuniā vl' alius dū tñ det epo ñ pōit eps h caſu diſpēſare.r h nō uit cū dixit:nō epo .q.d.ſec⁹ ſi epo eēt data.vñ ſtrictior erit epi ptās diſpēſādi i ſimōia 3miſſa in ordie q̄z i bn̄ficio.ſ.e.q.c.i.l3 h ñ admitto.vñ dico:q ſiue ſimōia fuerit cō miſſa i ordie ſiue bn̄ficio:dū tñ epo fuerit data pecunia:q eps ñ poſſit di ſpēſare.ſ3 i h dico eē drīa3:q ſi epo fuerit data pecūia p bn̄ficio:r tūc nō eps ſ3 qlibet ſupior poſſit diſpēſare ſiue i illo bn̄ficio ſiue i alio fm eu3 mo dū q idit̄.ſ.e.c.i.ſ3 ſi fuerit epo data pecūia p ordie:tūc ñ poſſit ſecum di ſpēſari:niſi a ſolo papa:vt.ſ.q.i.erga.r.c.ſigs neq̃z.r.i.q.vij.ſigs oēm.r c.regrit̄.illud aūt expeditū ē:q eps vel capl'm pōt diſpēſare cū eo q igno rant̄ ē adept⁹ bn̄ficiū ēt ſimōiace:vt ex̄ de ſimo.ex iſinuatōe.io.quid iuris ſeruetur p decre.dixi.ſ.q.iij.ex multis.in vlti.glo.b.

q ¶ Quid vero de his.h.c.determinatū ē p.c.qō.S.inducit.

b Nunc autem. hic ponit incidentem queſtionem: que dubia non eſt.
c Rerum. ṡ. i. q. iij. ſiquis obiecerit.
d Per electionem. ṡ. di. xl ſicut viri.
e Electione. ſi. j. xv. q. iij. ſane.
a Sigs ſuffragatrices. ṡ. e. q. i. eſtote. j. xvi. q. vij. ſiqs eps. ṡ. di. lv. nullus
b Pecunia. j. xviij. q ij. c. i.
c Ad ſcribẽdũ. ſ. cum pr̃oni ſũt. vel hoc cuȝ ſpãlit̃ vocant̃ laici ad electõeȝ. lxiij. di. hadrianus. vl̃ dic ꝙ factũ ꝓhibet ñ iõ dicit ꝙ de iure ſubſcribere debeãt ciues: ar. ex̃ de elect. c. i. Subſcribẽ debẽt ciues ñ vt eligẽtes ſȝ vt cõſentiẽtes: vt. j. vij. q. i. epiſcopus de loco.
d Timore. ſȝ nũqd timor iducit ſimoniã? dico ꝙ ñ: peccat tñ mortalit̃ q p timorẽ obtinȝ bñficium: ar. ꝯ. ṡ. q. iij. res eccl̃ie. ⁊ ẽ hic ar. ꝙ nõ tm̃ timor morꝰ vel cruciat⁹ corpis ſȝ ẽt timor vboꝝ viciat electionẽ: ar. xxiij. q. viij. cõuenior. io.
e Ego aũt. maximi. de iſto agit̃. ij. q v. quanto. lxiij. di ſalonitane.
f Exqri. tũc tenet̃ prelat⁹ iqrere: cũ ad eum ꝑuenit clamoſa q̃relatio: ex̃ de ſimo. lȝ heli.
g Interceſſiõis. iij. q. vij. in grauibus.
h Sicut is q iuitat⁹ renuit. dũ tñ nõ eẽt pſeuerãs: qꝛ ſi ſẽp eẽt volũtari⁹: nõ eẽt cogẽd⁹: vt. lxxiiij. di. vbi iſta. ſȝ faciẽdũ eſt vt ḋ nolẽte fiat volẽs: ⁊ ſic licite ordinat̃: vt. xxiij q. iiij. diſplicet. xl. di añ oia. viij. q. i. in ſcripturis. ⁊. xvi. q i. nos aũt. Sed mirꝫ ẽ ꝙ ħ dic̃: ꝙ fugẽ dȝ cũ alibi dicat̃: q epãtũ ⁊c̃: vt. viij. q. i. q epatũ ⁊c̃. naȝ ſi illud gerit i aio ⁊ aliud exteri⁹ iudicat peccat. namq ita mentit̃ qs ſil̃atꝰ opꝰ b⁹ ſic̃ ore. xxij. q. v. cauete. ⁊ ꝙ peccet pȝ. xxij. q. ij. cum hũilitatꝭ. dicũt qdã ꝙ iſtud mẽdaciũ ñ ẽ mortale lȝ ñ ſit benignitatis vel iocoſitatꝭ: qꝛ caret dolo: ⁊ iõ ñ ẽ mortale. dico ꝙ iſte dȝ eẽ nolẽs ⁊ dȝ fugẽ. i. timẽ ne forte ñ ſit ſufficiẽs: vt. xl. di. añ oia. vñ metiri dȝ vires ſuas. ṡ. q. i. ñ ẽ putãda. vl̃ dic ꝙ ĩtelligit̃ fugẽ q dign⁹ ẽ: ſi ſe ñ igerit: q q̃rit̃ ⁊ ñ q̃rit.
i Vel iportunũ. nã eo ipõ ꝙ ſe igerit ẽ ſuſpect⁹. ff. de ꝓcu. q̃ oia. idẽ i tutore. ff. de teſta. tu. ex ſnia. ar. ꝯ ꝙ qs põt petẽ honorẽ. ff. de decu. l. eos ⁊ pecuniã ꝓ eo dare. ff. de offi. pre. barbari⁹. ar. viij. q. i. q epatũ. ff. de mu. ⁊ ho. re⁹ Ad has leges rñdẽt qdã ꝙ publice peti põt ñ in occulto. Alij vt py. dicũt ꝙ meritis põt qs petere: al̃s nõ qꝛ lex iul̃. de ãbitu ñ hȝ locũ rome. ff. ad. l. iul̃. de ambitu. l. i. vel dic ꝙ quondã a populo potuerũt peti: mõ vo ab ipa

electione uel ut decretũ electõnis fiat ul̃ ut ſbſcriptõe firmet̃ uel ut electõi nõ reſiſtat̃: aliqbus p̃mia largiũt̃: an eoꝝ electio uicioſa ſit iudicãda. Nõ eni uidẽt̃ ſpũs ſancti donũ emẽ: q ñ ꝓ ꝯſecratõe ſed ꝓ electõe munera largiũt̃: cũ nulli⁹ ſpũal̃ gr̃e aliquos faciat electio ꝑticipes: ſȝ ſicut eccl̃iaſticaꝝ reꝝ emptores ſimoniaci iudicãt̃: qꝛ eccleſiaſticis officijs ita adiũcte ſũt: ut alteꝝ ſine altero alicui ñ ꝓueniat: ita qꝛ p⁹ electõeȝ ꝑuenit̃ ad ꝯſecratõeȝ: ꝑinde ſimõiac⁹ hẽtur q ꝓ electõe p̃mia largit̃: ac ſi ꝓ ꝯſecratione munera dediſſet. Unde ſymmachus ſcribit ceſario epõ.

De his qui ꝓ muneribus ordinationem faciunt.

Siqs aũt epatũ deſiderat data pecunia potentes pſonas minime ſuffragatriceſ ſibi adhibeat: nec ad decretũ ſibi faciẽdũ clericos uel ciues ad ſcribenduȝ adhibito cuiuſlibet generis timorẽ ꝯpellat: ul̃ p̃mijſ qbuſlibet exhortet̃. Itẽ greg. ſalonis ꝯſiſtẽtib⁹

Simoniac⁹ eſt qui ut eligat̃ p̃mia largitur.

Ego aũt ur̃e dilectõi ꝓuidens ⁊ mee aĩe oĩpotẽtis dei iudicium ꝑtimeſcẽs eiuſdẽ maximi cãs ſbtiliter exqri deſidero: ſi null̃ criminib⁹ p̃ſſus q̃ ſacro ordini cõtradicũt: ſi ñ p ſimõiacã hẽſim id eſt p̃mia qbuſdã ſe eligẽtib⁹ p̃bendo ad ſacerdotale ꝑtingẽ conat̃ officium. Tunc eni liber ꝓ uobis apud dñm iterceſſor erit: ſi ñ obligat⁹ ḋ ſuis ad locũ iterceſſionis uenerit. Itẽ greg. ſiagro epõ auguſtud.

Dic̃ ordinatõ ſic electio ſiue ꝯſenſus ſine uenalitate debet p̃ferri.

Sicut is q iuitat⁹ renuit q̃ſit⁹ refugit: ſacris altarib⁹ eſt admouẽd⁹: ſic q ultro ãbit ul̃ iportunũ ſe igerit: ẽ ꝓculdubio repellendus. Nã q ſic nitit̃ ad altiora cõſcẽdẽ: qd aliḋ agit: niſi ut creſcendo decreſcat: ⁊ aſcẽdendo exti⁹ interi⁹ i ꝓfũdo ḋſcẽdat? Itaqȝ frat̃ chariſſime in ſacerdotib⁹ ordinãdis ſynceritas uigeat: ſit ſimplex ⁊ ſine uenalitate ꝯſẽſus: pura p̃ferat̃ electõ ut ad ſũmuȝ ſacerdotij ul̃ põtificij ñ ſuffragio uẽditoꝝ ꝓuect⁹ ſȝ dei credat̃ eẽ iudicio. Si aũt pecũia ꝓmiſſa fueit uel ſoluta electo ul̃ ordiato penit⁹ ignorãte nec eo mõ ad electõeȝ ul̃ ordiationẽ ꝑuenerit: ei nullaten⁹ obeẽ ur̃. nec ad reatũ crimis ꝑtinet: cui⁹ cõſciẽtiã ñ habuit: nec ad electõis ul̃ ordiatõiſ caſſatõeȝ ꝑtinet: ad quã alias ñ p prauã illoꝝ cupiditateȝ perueniſſe docetur.

Nunc autẽ de. vij. q̃one tractãdũ ẽ: an renũciãs ſue hẽſi ſit recipiẽd⁹ in epãli dignitate l̃ ñ. Unde his ita ſcribit cypꝛian⁹ ad ſtephanũ

Qui redeũtes ab hereſi ſuis ordinibus recipiuntur.

Siqui pſbri ⁊ diaconi i eccl̃ia catholica p̃us ordiati fuerit ⁊ poſtmoduȝ ꝑfidi ⁊ rebelles extiterint ꝯtra eccl̃iaȝ ul̃ apud hẽticos a pſeudo epis ⁊ ãtichriſtis contra chriſti diſpoſitõem ꝓphana ordiatione ꝓmoti ſt̃: ⁊ ꝯtra altare atqȝ diuinũ uerbũ ſacrificia foris falſa ⁊ ſacrilega offerre conati ſũt: eos quoqȝ hac ꝯditõe ſuſcipi ꝯueit cũ reuertunt̃ ut cõicẽt laicis: ⁊ ſatis hẽant ꝙ admittunt̃ ad pacẽ q hoſtes pacis extiterũt: nec debẽ eos r̃uertẽtes ea apḋ nos ordiatõis ⁊ honõis arma r̃tinẽ: qb⁹ ꝯtrã nos r̃bellauerũt. Itẽ ex. vij. ſynodo

De his q ꝓ munerib⁹ ordiatõem faciũt: ⁊ q redeũtes ab hẽſi i ſuis ordinibus recipiãtur.

Siqſ oẽȝ traditõeȝ eccl̃iaſticã ſcriptã l̃ ñ ſcriptã uiolat: anathema ſit. ois eps aut p̃ſbr aut diacon⁹ conuict⁹ ꝙ pro muneribus

tore. vel aliud i dignitatib⁹ ſecularibus. vñ ⁊ militia ſecularis em[…] põt. ff. de act. emp. l. creditor. §. it̃ vẽditorem. multũ ꝯdic̃ ſolution[…] huic: ex̃ ḋ ſimo. nobis. vbi ſẽp nocet datõ pecũie: niſi cũ data ẽ a[…] aduerſario. ſȝ iõ ħ excuſat̃: qꝛ nihilomin⁹ erãt eũ electuri: ſic eẽ[…] ꝯſi queſtiones. ⁊ hoc tenet. h.

k Nunc a[…] tem. re[…] cipiẽd[…] non de iure ſi[…] de diſpenſatio[…] ne: ſic. xxiij. q. iiij. ipa pietas. Sũt tñ q. dam caſus i qb⁹ ec[…] cleſia cõſueuit diſpenſare ꝙ nõui. j. ſz. q. i. ſũma. ⁊ decim[…] nat̃ hec q̃o. l. §. ex hac auctoritate. io.
l Siq. pſbri ordiati ⁊ j. xxiij. q. iiij. ipa pietas: ꝯ ſȝ illõ ex pietate matris eccle[…] iſtud ḋ rigor[…]

Q. VII

p̃rne diſp[…] ⁊ ad ħ fac. l. i[…] vt ꝯſtituat̃.
m Quib⁹ nõ[…] puniri aliqu[…] i eo i q ḋelig[…] ar. xij. q. ij. q[…] hũanis.
n Cõtra nos ar. ꝙ ſi cleric[…] bñficiat⁹ eſt i[…] duab⁹ eccl̃ijs nõ põt p̃ſtare p̃ocinius ve[…] ꝯ aliam: ar. t[…] vi. di. ſi ignoꝛ[…] iij. q. i. nulli. i[…] tñ hȝ admin[…] ſtratõeȝ i vna poterit ꝯ ali[…] ſtare: ar. ff. de in ius voc. q[…] tũ. ⁊. iij. q. vi[…] ꝯ. in fi. io.
o Siqs. c[…] ſus. ita[…] dit. vij. ſyno[…] ꝓbare ꝙ hȝ p̃niã ſbnen[…] cuilibet pecca[…] tori: tamẽ poſt p̃niam ñ põt […]iure ꝓmoueri[…] peccauit depone[…] baptiſmi q̃ȝ poſt. ⁊ […]

imo ſi p⁹ peccatũ ꝓmot⁹ ẽ vel poſt ꝓmotõeȝ peccauit deponẽd⁹ eſt. ⁊ dic̃ hoc regulare fuiſſe tã añ inſtitutõem baptiſmi q̃ȝ poſt. ⁊ ħ ꝓbat exemplis tã ve. te. q̃ȝ no. ⁊ hoc ſonat l̃r̃a illa: nullũ tñ ho[…] qui añ baptiſmũ ⁊c̃. nã illi q añ baptiſmũ peccant: ꝓmoueri p̃ſſ[…] vt expreſſum eſt. xxvi. di. deinde
p Omnem. id eſt aliquã de omnibus. ſi. xvi. q. i. mulier.
q A ſacerdotio. ar. ꝙ legitie factũ ſuꝑueniẽte delicto irritat̃. j. xx[…] vij. q. ij. q dormierit. j. xxx. q. i. de eo. ⁊. c. ad limina. ꝯ. ṡ. e. q. i. c. i. ꝯ j. xxxij. q. vij. c. hi qui. ⁊. c. neqȝ. ꝯ. ṡ. di. xciiij. ſiquis. j. xxv. q. ij. ſiq[…]

epiſcopi.j.xvij.q.iiij.frater.j.xij.q.ij.qui ⁊ humanis.
q ❡ A ſacerdotio.i.eccleſiaſtica dignitate:vt.ſ.e.q.i.g p pecuniaȝ
r ❡ Indulget.de pe.di.i.c.verbum.
ſ ❡ Pñiam.⁊ adeo hoc verū eſt:ꝙ ſiqs ēt pueniat ad ſūmū malo rū:ſubueniať ei p pñiam:vt de pe.di.iij.talis.nā i quacūqȝ hora ⁊c.nec tibi dico ſepties ⁊c. de pe.di.iij.ad huc inſtant.

obtinuit a romanis.

f ❡ Et ſi i fornicatōe.h itelligit.B.⁊.M.cū ipo iuř ifamis ē:puta ꝯ ꝓhēſus ē in adulterio ⁊ in alijs q ifamāt.vi.q.i.§.porro.ar.xxv.di.pmū.⁊ h de rigore iuris.ſed de miſericordia ſec⁹.xxxiij.di.fraternitatis vt ibi nōť.dicit tñ.b.h eē verū qō dicit hic:licet durum ſit.xxv.di.c.vlt.

❡ Et ꝙ dixeēit. ⁊ ita ſynodus iducit hāc auctoritateȝ ac ſi ꝑ peccaſſet dauid:⁊ poſtea dñs dixiſſet ei inueni ⁊c.qō tñ ſecus fuit:ſed ſynod⁹ ñ curanit de ordine:ſȝ de vitate:q: dñs ſic ei dixit ⁊ ille penituit:nec tñ p⁹ pñiā pmiſſus ē edificare:⁊ i h fac ad ꝓpoſitū.vł rettulit ſe ſynod⁹ ad diuinā pñtiā vbi iā pñs erat futurū peccatū dauid.

❡ Scio manaſſē.ezechie filiū:q acta penitētia reſtitutuſ ē ad regnū ar.de pe.di.ij.ſi enim inquit.

x ❡ Peccauit. ar.p baptiſmū ñ aboleri infamiā cū ēt p⁹ baptiſmuȝ ipediat pmouēduȝ qō ñ ē veꝝ:q: oia crimia ⁊ ēt ſeqla peccati dimittūť i baptiſmo:vt.xxv.di.pmū.xxvi.di.deide.⁊ ſic ñ ē obiectō de paulo:q añ baptiſmū peccauit.⁊ qō hic dr refert ſe ad id qō tūc accidit:q: tūc ñ fuit iuſtū:ꝙ aligſ taliū ꝓmouere tur ante baptiſmū:ſic vacat h ar nōtū ab.h non aboleri infamiam per baptiſmum.

ordinatōem dederit uł accepit: a ſacerdotio cadat. ſȝ dicūt qdā q: pñiaȝ agim⁹ pro peccato:⁊ de⁹ indulget illō:ita ⁊ ego dico:q: oēȝ pñiā recipit de⁹:⁊ idulget p pñiā peccata q iā fcā ſt. Noui eni ꝙ dauid fornicatorē ⁊ homicidaȝ p penitētiā recepit de⁹ ⁊ ꝙ dixerit de eo: Inueni viꝝ ſm cor meū. Noui rurſus eūdē audiētem a deo: Nō edificab mihi domuȝ:q: uir ſāguinū es. Scio manaſſē p ꝯfeſſionē dimiſſā ipietatē ſuaȝ. Scio meretrices ⁊ theolonarios per penitētiā receptos:nulluȝ tñ eoꝝ q añ baptiſmū peccauit ſacerdotib⁹ ꝯnumeratū. Scio quoſdā dū cēnt i mūdo i mlta fornicatōe māſiſſe:mōchos uō factos qſi lumiaria mūdi reſplēduiſſe nullū tñ ad ſacerdotiū aſcendiſſe. Qō ⁊ſi rarō ꝯtigit:nulla tñ lex eccłie fuit. Nouim⁹ peccatricē p⁹ mariā:p⁹ ꝯuerſionē quāuis ſācta ⁊ caſta tñ it diaconiſſas ñ ē ꝯputata. ſed qd hoc dico? ſeqñs ſāctos apłos ⁊ uenerabiles pr̄es cum oi fiducia clamo: Qui p ſimoniā ordiat⁹ ē ſiue eps ſiue pſbr ſiue diacon⁹:alien⁹ ē a ſacerdotio. neqȝ eni uenal ē gra ſps ſācti. Cayphe traditō ⁊ adinuētio ſimōis a ſācto ſacerdotio ē aliena. Et ſi i fornicatōe lapſus ē aliqs poſt baptiſmū: i ſacerdotiū ñ recipit. canones eiȝ hoc ꝓhibēt Siqs uō cū hoc peccato ad ſacerdotiū ꝓuect⁹ eſt:cognit⁹ degdet. Itē Epiſcopū q p pecūiaȝ ordinat⁹ ē: ꝯfiteor q: p pñiaȝ recipit de⁹.bon⁹ ē i oib⁹ ⁊ apta uiſcera ſt ei⁹ oi hōini penitēti. ſed qñ iuxta apłm oȝ epm irreꝑhenſibilē eē: qcūqȝ p pecuniā uel ordinauerit aliquē uel ordiat⁹ ē:ab oi ſacerdotō alien⁹ ſit. Tharaſi⁹ pr̄iarcha dixit Quicūqȝ p pecuniā uł ordināt uł ordinauerūt uel ordinati ſt epi uł pſbri uł diaconi uel quilibȝ de numero ſacerdotali:repellāt oino a ſacerdotali honore ſic ſimō mag⁹ a petro. qcūqȝ per pecuniaȝ diſpēſatōēȝ uel curā ſortiti ſt mōſteriorū uł eccłiaꝝ uł religioſaꝝ domorū hierocomioꝝ xenodochioꝝ orphanotrophioꝝ cū depoſitōe expellāt a diſpēſatione illa ⁊ cura. Qui poſt baptiſmū cadēs i fornicatōe ordiat⁹ ē:ſi poſtmodū ꝯfeſſus fuerit:ceſſet ab admiſtratiōe. Si uō ꝯuict⁹ ab aliquo:deponat oino. Silit pcuſſor eps aut pſbr aut diacon⁹ p ſe uel p aliquē aliuȝ qſi p hoc timeri uolens deponat. Itē qui p ſeculares ptātes ordinatus fuerit aut eccłiaȝ obtinuerit. deponat. ſi uō religioſā domū:expellat. Itē ex ꝯcilio meldenſi.

De eodem.

Cauendū ē ⁊ ſūmope ſtudendū ac p uirtutē chriſti ſanguinis interdicēdū epis ⁊ regib⁹ ⁊ oib⁹ ſblimiorib⁹ ptātib⁹ atqȝ cūctis fautorib⁹ ⁊ electorib⁹ quorūcūqȝ ꝯſēſorib⁹ ſeu ordiatorib⁹ i gdu eccleſiaſtico:ut nemo p ſimoniacaȝ hēſim obtineat locū qcūqȝ fūctione calliditate ꝓmiſſiōe ſeu ꝯmoditate aut datōe p ſe aut ſbmiſſaȝ pſonā. Itē in eadem ſynodo. vij.

Qui redeūtes ab hereticis recipi poſſunt uel non.

Conuenietib⁹ apud niceuaȝ bythynie ⁊ cōſedentib⁹ petro archiepō ⁊ petro pſbro ⁊ abbate mōſterij ſācte ſabine locū tenentibus hadriani pape ⁊ tharaſio archiepō ꝯſtātinopolita. ⁊ iohāne ⁊ thoma apochryſarijs apłicaruȝ ſediū orietaliū ⁊ ceťis epis epi ſicilie dixerūt: Dignū ē ut ō futuriſ ingram⁹. Itē baſili⁹ eps anchire dixit: Cōſtitutō eccłiaſtica hȝ canonice tradita ab ātiquo a ſāctis apłis ⁊ ſucceſſorib⁹ eoꝝ ſāctis pribus nr̄is ⁊ magiſtris ⁊ ſāctis uniuerſalib⁹:vi.ſynodis ⁊ localibus ſynodis orthodoxis:ut qui ab aliqua hēſi reuertunť ad orthodoxā

g ❡ Epiſcopū. penitēti.C.ō ſū.tri.liqt igiť
h ❡ Sacerdotio.i.clericatui:ar.ex de cohabi.cle.ſi qſqȝ.
i ❡ Religioſaꝝ.⁊ ita in hoſpitali committiť ſimonia.
k ❡ Orphanotrophioruȝ.ar.ſimoniā eē dare pecuniā ꝓ admiſtratione paupeꝝ ⁊ hoſpitalis.j.xxiij.q.viij.§.qȝuis.in auc.de ſanct.epiſ.§.ſed neqȝ.
l ❡ Timeri.ſ.xlv.di.qd autem.
m ❡ Qui p ſeculares.j xvi.q.vij.ſiqs deiceps
n ❡ Conuenietibus. Caſus. Cōuenerūt ſancti patres in ſeptima ſynodo:vt tractarēt qualiter epi ab hereticis veniētes recipi debeant. In prima parte ponuntur verba notarij. In ſecūda dicitur ſic eos eſſe recipiendos:ſicut.vi.vniuerſales ſynodi recepūt: poſtea auctoritatibus ſanctorum patrum ꝓbatur:ꝙ recipiendi ſūt niſi vbi ad fidei ſbuerſioneȝ ſūt ab hereticis ordinati.
n ❡ Conuenientibus. verba notarij quibus credendum eſt:arg.ff.qō me.cā.metuȝ.§.ſȝ ꝙ pretor.naȝ ibi inter illos ius facit.
o ❡ Et iohāne. q dixit eſſe melius iurantem deierare:qȝ ſacramentum in fractione ſacrarum imaginum ſeruare:vt.xxij.q.iiij.actōe.
p ❡ Apochryſarijs.a pos nuncius ⁊ chryſ aurum:quaſi deaurati nūcij:tales hodie ñ ſt pape ſȝ applñbarij.
q ❡ Orientalium. alexandrie ⁊ antiochie ⁊ hieroſolymis.
r ❡ Item baſilius.non videtur ꝙ iſte baſilius debebat loqui:q: erat hereticus:vt.j.per.xij. lineas:ibi ⁊ iuſſi ſunt ⁊c.ſed dic ꝙ loquebatur vt excuſaret ſe.
ſ ❡ Uniuerſalibus.vniuerſales ſynodi dicuntur quibus intereſt romanus pontifex vel eius legatus.locales quas congregant primates vel metropolitani abſqȝ preſentia domini pape vel eius legati. hic ergo colligitur iſta diſtinctio:ſynodorum alia vniuerſalis alia localis:⁊ eſt argu.ꝙ auctentice ſunt locales ſicut vniuerſales.
t ❡ Scripto.hic colligiť:ꝙ illi qui ab hereſi reuertūť ad fidem catholicam ſcripto debēt negare hereſim ſuā:vt.j.e.q.quotiēs.⁊.c.ſiq.s.de con.di.ij.

a ❡ Quod.ſ.ꝙ fuerunt promoti.
b ❡ Ratio.ſic in mattheo q fuit theolonari⁹:⁊ tñ p⁹ fuit euāgeliſta
c ❡ Nulla.ar.ꝙ lȝ aligd i eccłia accidat:ñ tñ lex efficiť.ſ.di.lxxvij. monachus.ſ.di.lv.priſcis.ſ.di.lvi.ceno.ſ.di.liiij.multos.
d ❡ Lex.i.regula vel ius cōmune.alibi dr ꝯſuetudo:vt.ſ.e.q.i.vētū eſt.ſimiliter dr regula.xxxi.di.nicena.
e ❡ Traditio.i.adiuētīcia machinatio:q: per ſimoniā ſacerdotiuȝ

ego berengarius.ſ.xxvi.q.vi.his qui in tempore.
x Monachi.ꝛ ita monachi intereſſe debent ſynodo.qđ verum eſt in ab
batibus:vt.xviij.di.eps non debet.
y Baſilius.iſti tres reuertebantur ab hereſi.
z Oportet.ſ3 ad quid rñdet iſte ſic:repꝫhēdit tharaſiū q dixerat vr vobis
ꝛc̄.ꝛ iō ſtati rñdet iſte
tharaſiꝰ reprehenden
do conſtantinum.
ꝛ Sʒ alioꝝ.vt.ſ.e.q i
viliſſimꝰ.ꝛ ē arg.ꝯ ma
los doctores. Nā qui
alios docē debēt ꝛc̄.ff
de eden.ſiqs ex argen
ta.§.pretor.
ꝯ Si aliqua alia.que
ipediat diſpēſatōem.
ꝝ Rome exulatꝰ.i.p
excōicatōem exilio cō
dēnatꝰ.ſ.di.xvi. ſexta
a Macharius. pro
nunciatus.
b Quotidie.ſ. xxiiij.
q.iij.dixit apoſtolus.
c Mittebat.ſ.di.xix
anaſtaſius.
d Priceps .i. ꝓmul
gator vł actor canonū
vt.di.xvi.ſexta, vſi. qr
ta.io.
e Itē vere.q̄i dicēt ſʒ
parētes.ſ.epi hētici fu
erūt:ñ tñ filij i hēſi ſu
ſcepti ꝛ ordiati cuʒ ad
eccłiaʒ redierit minus
recipiēdi ſt i ordinibꝰ:
vt.ſ.di.xix.anaſtaſ us
f Morieť.q.d.tādiu
moriť q̄ʒdiu pñiaʒ nō
agit:ꝛ ſic fac ad ꝓpoſi
tum.
g Ordinatō.fcā p hē
ticos:ꝛ iō ñ ē reiteran
da:vt.ſ.e.q.iiij.iudei.ſ
xxiiij.q.iij.his ita.
h Ordinatos.ar. pro
opiniōe dicēdū:ꝙ ille
q recipit vltimā manꝰ
ipoſitōeʒ ex eccłiaʒ or
dines ꝯfert.qđ ē ꝯ.io.
fa.vt dixi.ix.q.i.i ſum
ma.nā recipiūť h in or
dinibꝰ ordinati ab illiſ
q receperūt i hēſi epa
leʒ vnctōeʒ vt a ſergio
petro paulo pyrrho.
i Nō recipiať.i caſu
ſequēti vel de iure.
k Ex hac auctē. cyp
ani.ſ.e. ſiq pſbri.
l Siqs.ſ.e.q.ſiquis.
m Et innocētij.ſ.e.q
iij.c.vlti.ſ.e. q.i. arria
nos.
n Et alioꝝ.ſ.e.q.i ſi
qs ꝯfugerit.c.q ſtudet
ꝛ.c.ſiqs p pecuniam
o Requiritis.vende
re.i.emere.nam

veteres indifferentes vtebātur his vbis.ff.de act.emp
de venditore nō videť dubiū qn remanere poſſit .vi
ptoribus:q2 agere pñiaʒ nō pñt i ordine empto:niſi
rei furtiue.i.niſi dimiſſo qđ ſimōiace acqſierūt:ſ3 vē
ſi occultū eſt.vel idifferēter de emptoribus ꝛ vēdito

fidē ꝛ traditōeʒ catholice eccleſie
ſcripto negare debeāt hereſiʒ ſuā
ꝯfiteri catholicā fidē. Iteʒ Tha
raſius pñarcha dixit : videť vob
ut ſedes ſuas recipiant:q ab hēſi
reuertunť. Religioſiſſimi mōchi[x]
dixerūt:Sicut recepūt uniuerſa
les.vi.ſynodi ab hēſi reuertētes
ita ꝛ nos recipimꝰ.Sācta ſynodꝰ
dixit:placet oībus nobis.ꝛ iuſſi ſť
baſiliꝰ[y] eps anchire ꝛ theodorus
eps miree ciuitatis ꝛ theodoſius
eps ſedē i gradibꝰ ꝛ i ſedibus ſuis
Itē ꝯſtātinꝰ eps cypri dixit: Nō
oʒ[z] nos q epi ſumꝰ idigē doctrina
ſʒ alioꝝ eē doctoreſ. Itē tharaſiꝰ
eps dixit:Maloꝝ doctoꝝ mala
ē doctrina:eccłia de mał doctori
bus ſacerdotes ñ recipit. Itē io.
apochryſariꝰ oriētaliū ſediū dixit
hēſis ſepat oēm hoiem ab eccłia.
Itē tharaſiꝰ eps dixit : ecce młti
canonici libri ꝛ ſynodi ꝛ pñi lecti
ſūt:ꝛ ab hēſi reuertētes docuerūt
nos recipe:ſi[ꝯ] aliqua alia cā nō ē
i eis. Itē petrꝰ apochryſariꝰ pape
dixit:Rome[ꝝ] exulatꝰ ē machariꝰ[a]
hēticus a ſācta.vi.ſynodo:ꝛ qua
draginta dierū inducias dedit illi
pr noſter bñdictus papa:ꝛ quoti
die[b] mittebat[c] ad eū bōifaciū ꝯſilia
riū ſuū:ꝛ iſtruebat eū ꝯmonitori
is uerb ex diuina ſcriptura: ꝛ nul
latenꝰ noluit emēdari. hoc aūt fa
ciebat ut eū recipet in ordine ſuo.
Itē tharaſiꝰ pñarcha dixit:Quid
dicitis ꝺ anatholio?nōne ēt i.iiij
ſynodo factꝰ ē pnceps[d]:ꝛ ecce ab
ipio dioſcoro ordiatꝰ eſt? Et nos
igiť ita recipiamꝰ eos q ab hēticis
ordiati ſť:ſic̄ ꝛ anatholi receptꝰ ē
Item[e] uere uox dei eſt. Et qm̄ ñ
moriūť filij ꝓ pñibus:ſʒ unuſqſq3
in peccato ſuo morieť[f]:qm̄ ex deo
ē ordiatio[g]. Itē tharaſiꝰ pñarcha
dixit:Audiuimꝰ paterna mādata
Quid igiť?oportet recipe ab hēti
cis ordiatos[h]?Sācta ſynodus di
xit:Audiuimꝰ dñe.ꝛ oʒ nos reci
pere. Tharaſius pñarcha dixit :
Pluresſ eoꝝ q i.vi.ſynodo ꝯuene
rūt a ſgio pyrrho paulo petro or
dinati ſť:q fuerūt ꝛ pncipes hēſe
os monozelitaꝝ:qm̄ iſti ꝯtinuati
i ꝯſtātinopolitana ſede ſederūt:ꝛ
ab ultio eorum petro.ſ. ꝛ uſq3 ad
vi.ſynodū ñ fuerūt plures q̄3. xij

anni. Thomas uō ꝛ iohāneſ ꝛ cō
ſtātinꝰ ab hēticis illis archiepi fa
cti ſť:ꝛ tñ ꝓpť hoc ñ ſť reprobati.
Sācta ſynodꝰ dixit: Hoc māife
ſtū ē. Cōſtātinꝰ eps cypri dixit :
Sufficieť oñſū ē:ꝙ ab hēticis ue
niētes recipiēdi ſť. Si uō qs ſpō
te ad hēticū uadit ꝛ accipit ordia
tōeʒ:ñ[i] recipiať. Itē tharaſiꝰ pñi
archa dixit:Et ego refuto eos: q
ob huiuſmōi cāʒ ad fidei ſbuerſio
nē ordiati ſť:ꝛ maxie cum pñtes
eēnt orthodoxi epi a qbꝰ poterāt
ordiari:ſic ē pñnꝰ itellectꝰ. Si uō
ſynodał ꝯſonātia fuerit ꝛ hūani
tas eccłiaꝝ:de orthodoxis q pſū
pſerit ab imūdis hēticis ordinari
ꝺpoſitōi ſbiaceat. Sācta ſynodꝰ
dixit:hoc ē iuſtū iudiciū. Ex[k] hac
auctē dať itelligi:ꝙ q ab unitate
catholice fidei i hēticoꝝ ſocietatē
trāſierit:ut de manibꝰ eoꝝ eccłia
ſtice dignitatis ſacra ꝑcipiat:uł q
ꝯtēptis orthodoxis ab hēticis or
dinari deſideranerit:ꝛ poſtea ſue
abrenūciās hēſi ad eccłiā redierit
officio tñ accepto fūgi ñ poterit.
Auctē uō cypani,ꝓhibēť ab admi
niſtratōe eccłiaſtica q itra catholi
caʒ eccłiā ordiati ad fidei ipugna
tionē dilabūť . Porro ſimoniaci
nec ab hēticis ordināť ad fidei ſb
uerſionē:nec itra eccłiā catholicā
ordiati aduerſus fidē armantur.
Quāuis eni ñnullos p pecūiā or
dinēt ñ tñ fidē ipugnāt:nec gr̄aʒ
ſps ſācti uenalē ꝑdicāt.uñ uera
pñia cū hēſiʒ ſuā deteſtati fuerit:
ꝑmiſſis auctoritatibꝰ ñ ꝓhibēť re
cipi i ſuis g̃dibꝰ.uextñ capło illo
nicene ſynodi:ſiqs[l] p pecuniā ꝛc̄.
ꝛ illo.vij.ſynodi:ſiqs oēm tradi
tōem:ꝛ[m] inocētij ꝛ[n] alioꝝ młtorū
auctatibꝰ irrepabiliť dānari iubēť
Hinc ēt leo.iiij.epis britanie.
In ordine male accepto ſimonia
ci pñiam agere non poſſunt.
Requiritis[o] de his qui turpiſſi
mo lucro colūbas i tēplo dñi
uēdē ñ ptimeſcūt:ꝛ ſua acta ipro
ba temeritate ſimonis hēſi cōiun
gūt:utrū[p] poſſint in[q] ordie pñiam
agē:an tm̄ modo extra ordinē ꝛ
ſacerdotalē fieri gradū. Quibus
nos qdē ꝯuictiſ ꝛ his q tā deteſta
bile nefas qđ iā młtis dānatū ꝯſi
lijs pegiſſe noſcūť:nulla poſſumꝰ

Niſi rigor. utilitatis ſicut etiã ius ciuile quedã admittit ꝓpter utilitatem. ff. de pig. ſed an vie.

Ut pleriſqꝫ. hic icipit tractare de diſpẽſatõe. vñ videndũ ẽ qd ſit diſpẽſatio: qd diſpẽſare: ⁊ qd ius ſit diſpẽſabile: ⁊ qs poſſit diſpenſare. Diſpenſatio ẽ iuris cõis relaxatio facta cuꝫ cauſe cognitione ab eo q ius hꝫ diſpenſãdi: ar. xi. q. i. §. ex his. Diſpẽſare eſt diuerſa penſare. Nã oĩa hec d quibus fit mẽtio ib. §. penſare dꝫ: q diſpenſare vult. Scias ḡ ꝙ vbicunqꝫ decolorat̃ ſtatus eccl̃ie: non põt diſpẽſari: ut. ĩ. e. ⁊ ſi illa. ⁊ dicũt qdã idi ſtincte: ꝙ ꝯ q̃t tuor ꝯcilia nõ poſſit diſpẽſari: vt. ĩ. xv. di. ſic. nec ꝯ euangeliuꝫ vel pͨcepꝰ apl̃i: vt. xxvij. q. ij. ſi q di cit. vt ibi nõui. De diſpẽſatione epoꝝ dico: ꝙ vbicũqꝫ nõ ẽ eis ꝓhibita diſpẽſatõ: pñt diſpenſare: vt ex̄ de cle. pug. i duel. c. i. ⁊ de ſen. ex. nuper. In qbuſdã tñ caſibꝰ iuenio eis pmiſſaꝫ diſpẽſatõeꝫ in qbuſdã ꝓhibitã qñqꝫ eni diſpẽſant cũ ſacrilego: vt. l. di. ſi qſ pſ̃bꝛ. Itẽ cum hẽtico. l. di. ꝑ pſ̃byteros qui. Item cũ adultero: vt ex̄ de iudi. at ſi cleri ci. Itẽ cum [illegible] mõiaco diſpẽſant qñqꝫ i officio qñqꝫ i ordie: vt. ſ. e. q. v. c. i. ⁊ c. vlt. Itẽ cũ ſciſmatico: vt. l. di. vt ꝯſtitueret̃. In maioribꝰ aũt criminibꝰ ẽt diſpenſant ſi ſint occulta: vt. l. di. de his vero. Item cum homicida diſpẽſant in beneficio: vt extra d cle. pug. in due. henricus. l. di. ſtudeat ſed non in officio: vt. l. di. miror. Item qñqꝫ cum aliquo diſpẽſãt in matrimonio contrahendo: vt. xxxiij. q. ij. antiqui. Item in ordinibus ⁊ dignitatibus niſi tñ in epatu: vt ex̄ de elec. innotuit. Itẽ diſpenſant cũ excõicato miniſtrante: vt. ij. q. v. quanto. licet ſit ꝯ xi. q. iij. ſi quis epiſcopus. Fit autem diſpenſatio cum hoc requirit neceſſitas vel vtilitas. ĩ. e. tali. Item fit quãdoqꝫ diſpenſatio quia timetur maius malum ſicut cum anglicis fuit diſpenſatum: vt. xxv. q. iij. quod ſcripſi. ⁊ c. quedã lex. Item qñqꝫ ꝓpter futurũ bonum vt quando diſpenſatur cum hereticis: vt ⁊ alij facilius reuertantur ad eccleſiam: vt. xxiij. q. iiij. ipa pietas. Item quandoqꝫ ꝓpter multitudinem ⁊ ꝓpter ſcandalum vitanduꝫ. l. di. vt conſtitueretur.

De monachis. vt. ſ. lv. di. c. i.

Neceſſaria.

b Quod ꝓ remedio. ceſſare: ar. cã ſublata tolli conſtitutionem ex cauſa ortam. ceſſante enim neceſſitate ceſſare debet id quod vrgebat: vt. ſ. di. xxviij. de ſyracuſane. vt. ſ. di. lxi. §. his omnibus. c. neophitus. ſ. q. i. qd ꝓ neceſſitate. ſ. di. xlviij. quoniam multa. ĩ. ix. q. i. ordinationes. ⁊. lxiij. di. verum.

pñia ſubuẽire᷑ ⁊ tot ſpũalibꝰ pſ̃ibꝰ obuiare᷑: ſed ĩ illoꝝ patꝝ me ſñia ꝯuenire oĩbꝰ certũ ſit. Niſi rigor diſciplie qñqꝫ relaxare᷑ ex diſpẽſatõe miſericordie. multoꝝ .n. crimina ſꝫ dãnabilia: q̃ tñ eccl̃ia tolerat ꝓ tp̃e ꝓ pſona ĩtuitu pietatis uel neceſſitatis ſiue utilitatis ⁊ ꝓ euẽtu rei. ꝓ tp̃e: ſicut gelaſiꝰ q cuꝫ neceſſitate tp̃is uidẽt italicã eccleſiã ꝓpt̃ belli famiſqꝫ icurſionẽ fere oĩuꝫ clericoꝝ officio deſtitutam a deo ut pleriſqꝫ ppl̃is ſubſidia regẽdaꝝ deẽẽt aĩaꝝ: ꝯceſſit dꝰ mõachis ul' de laicis clericos aſſũi: ita dicens.

Pro tẽpoꝝ neceſſitate apl̃ice ſedis decreta tẽperantur.

Neceſſaria rerũ diſpẽſatõe cõſtringimur ⁊ apl̃ice ſedis moderamine ꝯuenimur ſic canonuꝫ patꝝ noruꝫ decreta librare: ut ea q̃ pſ̃itiũ neceſſitas tẽporũ in reſtaurãdis eccl̃ijs relaxãda dpoſcit: diligẽti ꝯſideratõe tẽpatuꝫ põt fieri tẽperemꝰ. Itẽ pſcis igit̃. Regre ſupra i tractatu ordinãdoꝝ. Itẽ innocẽtius papa cũ ꝓ neceſſitate tẽporis ne nimiũ ſcãdalũ eẽt in eccleſia: ordinatos a bonoſo hẽtico ſuſcipet: ait in decretis ſuis.

Ceſſante neceſſitate debet ceſſare quod urgebat.

Quod ꝓ remedio ac neceſſitate tẽporis ſtatutũ ẽ: ꝯſtat primitꝰ ñ fuiſſe. Q̃d ergo neceſſitas ꝓ remedio repit: ceſſãte utiqꝫ neceſſitate dꝫ ceſſare parit̃ qd urgebat: qꝛ alid ẽ ordo legitimꝰ aliud uſurpatõ: qd ad pñſ fieri tp̃s ipellit. Similit̃ ex diſpẽſatõe ẽt i niceno ꝯcilio de nouatianis ſtatutũ eſt: ut ad eccl̃iã redeũtes ordinent̃.

Iterum ordinentur qui ex nouatianis ad eccleſiam redierint.

Si quiꝰ uoluerit ad eccl̃iã uenire catholicã ex nouatianis: placet ſãcto ꝯcilio ut ordinent̃: ⁊ ſic maneãt i clero. an̄ oĩa aũt hãc ab eis ꝓfeſſionẽ p ſcripturã exigi oꝫ: ut fateant̃ ſe cõi ꝯſenſu catholice eccleſie ſtatuta obſeruaturos. Item grego. in regiſtro.

Iuramentũ a ſciſmate redeũtiũ

Quotiẽs cordis oculꝰ nube erroris obductꝰ ſupne illuſtratiõis lumie fit ſerenꝰ: magna cautela nitendũ ẽ: ne latẽt auctor ſciſmatis irruat: ⁊ ab unitatis radice eos q ad eã reuerſi fuerãt: telo iteꝝ erroris abſcidat. Et ideo pꝰ q̃ ego. N. ciuitatis illiꝰ eps ꝓpto diuiſiõis laq̃o: quo tenebar: diuina mecũ deliberatiõe ptractans ꝓpa ⁊ ſpõtanea uolũtate ad unitatẽ ſedis apl̃ice diuina gr̃a duce reuerſus ſum: ne ñ pura mẽte ſed ſil̃ate reuerſus exiſtimer: ſpõdeo ſbꝰ ordinis mei caſu ⁊ anathẽatis obligatõe atqꝫ ꝓmitto tibi. N. ⁊ per te ſancto petro apl̃oꝝ principi atqꝫ eiꝰ uicario. N. beatiſſimo ⁊ ſucceſſoribꝰ eiꝰ: me nũq̃ quoꝝlibet ſuaſiõibꝰ ul' quocũqꝫ alio mõ ad ſciſma: de quo redẽptoris nr̃i gr̃a liberãte ereptꝰ ſuꝫ reuerſuꝝ: ſꝫ ſemꝑ me in unitate ſãcte eccl̃ie catholice ⁊ cõione romani põtificis ꝑ oĩa ꝑmãſuꝝ. unde iuratus dico ꝑ deũ oĩpotẽtẽ ⁊ ꝑ hec ſacta quattuor euãgelia q̃ in manibus

c Neceſſitate. futura ſed non ita facta.

d Quod urgebat. ar. ff. de adopti. i oĩ fere. ar. ff. d ſta. ho. hõ liber

e Uſurpatio. i. diſpẽſatio vel iuris derogatio ipellit vt ꝓmoueãt̃

f Similit̃ ordinent̃. id eſt vt ꝓmoueãt̃ vel ordinent̃ ſi an̄ nõ fuerint ordinati: vel forte ex̄ formam eccleſie.

g Si q voluerit. ſ. e. q. i. ſi quis confugerit.

h Catholicã. ſ. e. q. i. ſi quis eps. ſ. e. q. i. ſi qſ omnem. ⁊ c. conuenientibus ꝯ.

i Ut fateant̃. ĩ. xxiij. q. vlt. peſſimam.

k Cõſenſu. aliud ẽ ḡ iurare ſtare mandatis eccleſie: aliud epi. ⁊ ex hoc ſoluit̃ ꝯrietas illorũ. c. ex̄ de appel. q̃ſtioni. ⁊ c. preterea. io.

l Quotiens. cordis cautela. ar. ꝙ cũ abundantiori cautela faciendũ eſt in quo timetur regreſſus. ſ. di. xxviij. d his. ĩ. xx. q. ij c. vlt. ⁊ q. iij. c. i. ſ. di. xxiij. q̃ꝙ.

m Sub ordinis. ſimiliter obligatur aliquis ſub pena beneficij ſui vt ex̄ de elec. cum dilectus. in fi. ⁊ ex̄ de cri. fal. c. fi.

n Et anathematis. ſ. imprecatio eſt. nõ eni qs q̃ꝫ põt ſe excõicare. Similis eſt imprecatio: de conſe. di. ij. ego berengarius. ⁊. xi. q. iij. ſi is qui. nec põt apud ſe aliquis obligari. ff. de fideiuſ. ſi qs ꝓ eo. §. i.

o Et per te. ar. contra inſtitu. de inutili ſtip. §. ſi quis alij. quia ibi dicitur ꝙ alteri ſtipulari vel paciſci nemo poteſt: niſi ſit ſeruus eius vt ibi vel procurator preſentis. ff. de verbo. obliga. ſi ꝓcuratori preſentis. dic ergo ideo hꝫ fieri: qꝛ papa ſeruus eſt beati petri. vnde dicit in epiſtolis ſuis ſeruus ſeruorũ dei. vñ vſ. Serui erant tibi roma prius domini dñorum: Seruorum ſerui nunc tibi ſunt domini. Uel hoc fit fauore religionis. ſed credo iure canonico me teneri ſi ego promitto tibi me daturum ticio. x. ar. xxij. q. v. iuramentꝰ. maxime ſi interuenerit ſacramentum: argu. ff. de conſti. pecu. l. i. ⁊ l. eum qui.

p Euangelia. ĩ. xi. q. i. impator. ar. ꝯ. ĩ. xxij. q. i. ſic etiam. ĩ. cauſa proxi. q. v. que de cauſa. ĩ. xxij. q. i. clericum. ⁊ c. mouet contra. dic vt. xxij. q. i. ſi aliq̃.

q Salutem. id eſt per eum cuius iudicio ſalus dominorum meorum conſiſtit. ſic enim iurando per has creaturas reſpectum habebat ad creatoreꝫ ⁊ ideo non peccabat. ff. de iureiur. qui per ſaluteꝫ. ⁊ ꝙ dicit in manibus eꝫ. eſt argu. ꝙ epiſcopus cum iurat: tangere debet euangelia. ⁊ ſic eſt contra xi. q. i. nec honore. io. ⁊ eſt expreſſum hodie ꝙ eps cum iurat nõ dꝫ tangẽ librũ: in decre. de iuramẽ. ca. c. vlt. b.

r Dñoꝝ.ū.j.xxij.q.i.clericum.ꝛ.c.mouet.contra.
s Cōſulibus.hoc nō hꝫ hodie locū.nā ſufficit apponē nomē pape ꝛ imꝑatoris:vt nota.ij.q.v.ſacramentum.
t Sacramento.hec.vi.pſbyteꝝ faciūt iurare coactum:vt ſit recta fides:vt obediat:vt bona fama:ne verū pereat:ne res ſacra:vel data dāna.xxviij.di de ſyracuſane.
u Subſcripſi.ſ.hoc qd̓ ſtatutū ē in cōcilio niceno.ſ̄.e.q.ſig voluerint.
x Qui in qualibet.diſcreta.ꝛ ſic ſolvitur contrariū.ſ̄.e.q.iiij.qui apud.ꝛc.placuit.
y Baptizati.h̄ diſpēſari ꝯſucuit.ſꝫ nō in caſu ſeq̄nti cū.ſ.rebaptizant̄:vt de cōſe.di.iiij.q bis.ꝛ nō.ix.q.i.ꝑñ.
z Aut rebaptizati.ſ̄.e.q.i.vētū eſt.ꝛ.ſ̄.di.x.cōfirmādū.ſ̄.e.q.iiij.placuit.ꝫ.ſ̄o.ibi.j.de cō.di.iiij.qui bis.ſ̄.di.li.c.vltimo.
ꝛc Ex ei⁹ cetu.vel ſi in adulta eoꝝ etate cōſenſerit:vel fidē īpugnauerit.vel de adultis in adulta etate baptizatis loquitur.
a Pro pſona.ar.ſ̄.lxi.di.miramur.ſꝫ verū eſt qd̓ ibi dr̄:q ꝑpt amoꝛem ꝛc.
a Pro pſona.i.ꝑpt ſimplicitatem perſone
b Tanta neqtia.ſ̄.di.lxxxvi.tāta.
c Tacem⁹.ar.q tacet n̄ ꝯſentit.ff.cōi di.ſabinus.v.ſicut ꝓhibē ꝛc.ff.de.patra.filiuſfa.ſ.iuitū.j.de cō.di.iiij.cū ꝓ paruulis.
d Pietas.dr̄ aūt pietas qn̄q3 reſpectu nature:vt qrn̄a natura hodie fragilis eſt:exercenda ē pietas:vt.xxxiiij.di.fraternitatis.Item al's.ꝑpter fragilitatē vel pietatis intuitu diſpēſatur.xxxiij.q.ij.antiqui.Item adhibetur pietas ꝑpter innocentiam:ſic puer baptizat⁹ ab heretico admittit̄ ad ſacros ordines propter pietatem inocentie:vt.ſ̄.e.q.iiij placuit.

meis teneo ꝛ ſalutē dñoꝝ nr̄oꝝ N.ꝛ.N.rempu.gubernātium:me i unitate ſic̄ dixi eccl'ie ad quā deo ꝓpicio ſū reuerſus ꝛ in cōione romani pontificis ſemp ꝛ ſine dubio ꝑmanē. Q ſi quod abſit ab hac me unitate aliq̄ excuſatōe uel argumēto diuiſero:piurij reatū i currēs etn̄e pene obligat⁹ iueniar ꝛ cū auctore ſciſmatis habeā i futuro ſeculo portōem. Hāc aūt ꝓfeſſiōis ꝓmiſſiōiſq3 mee chartulā tibi. N.notario meo cū ꝯſenſu ꝑſbyteroꝝ ꝛ diaconoꝝ ꝛ cl'icoꝝ q me i hac unitate obligātes ſe in ſupraſcriptis oib⁹ ꝑna ſilit̄ uoluntate ſecuti atq3 ꝓpiis māib⁹ ſb̄ſcripturi ſ̄t:ſcribēdā dictaui ꝛ ꝓpa manu ſb̄ſcribēs tibi tradidi. Acta i loco tali die tali ꝛ ꝯſulibus ſupraſcriptis. Ego.n.epſ ciuitatis.n.huic ꝓfeſſiōi ꝓmiſſiōiq3 mee ꝑſtito de ꝯſuādis ſupraſcriptis oib⁹ ſacrō ſb̄ſcripſi. Ceteꝝ ex cāonū rigore ꝯtra ſcribit felix papa oib⁹ epis.

Qui extra eccliam baptizati fuerint uel rebaptizati:ad ecclesiaſticam militiam non admittantur.

Qui in q̄libet etate alibi q̄ i ecclesia catholica aut baptizati aut rebaptizati ſ̄t:ad eccleſiaſticā militiā ꝓrſus n̄ ꝑmittāt̄ accedere. Quib⁹ ſatis dꝫ eē:q i catholicoꝝ nūero ſ̄t recepti:qm̄ de ſuo ordie ꝛ cōione uidebit̄ ferre iudiciū q̄ſqs hoc uiolauerit iſtitutū:ul̓ q nō r̄mouerit eū quē ex ei⁹ cetu ad miniſteriū clericale obrepiſſe cognouerit. Pro pſona:ſicut beat⁹ gregorius ſcribēs ianuario epo ait.

Rigoꝛ canonum pro perſona aliquando diſpenſat̄.

Tanta neqtia in aures meas de tua ſenectute puenit:ut ꝗ niſi adhuc hūanit⁹ ꝑ́ſarem⁹:fixa iā maledictōe ferirem⁹:ꝛ qdē pene fuerat i te ſnia iaculāda. Sed qm̄ ſimplicitatē tuā cū ſenectute cognouim⁹:īteri tacem⁹. Pietatis intuitu:ſic̄ de illiteratis ꝛ corpoꝛe uiciatis gelaſius ait.

Canonum decreta pietatis intuitu nonnunq3 relaxentur.

Siq̄ ul̓ ꝓpa temeritate ul̓ icuria ꝑſidētiū tales ſuſcepti ſ̄t:nihil ultra ꝓmotōis accipiant:ſatiſq3 hēant hoc ſibi ꝓ nimia miſeratōe ꝯceſſuꝫ. Neceſſitatis ītuitu ſic̄ hilari⁹ papa:q cū de quodā epo ꝑt noticiā ul̓ ꝯſēſū metropolitani ordiato loq̄ret̄:ne i utroq3 graue ſcādaluꝫ fieret. Ait eiꝫ in epl'a ſua.

Neceſſitatis cauſa q̄dam in eccleſia tolerantur.

Quonia⁹ q̄cq̄d ab altutra pte ē iudicatū:oi uidem⁹ pueſita te ꝯfuſuꝫ:tēpoꝝ neceſſitate ꝑſpecta hac rōe decernim⁹ ad ueniā ꝑtinē qd̓ geſtū ē:ut deinceps null⁹ ꝑter noticiā uel ꝯſēſuꝫ metropolitani ordiet̄ āt iſtes. Item inocē.

De eodē

Quotiēs a pplis aut a turba peccat̄:q2 i oēs ꝓpter multitudinē uēdicari n̄ pōt:inultū ſolet trāſire. Poꝛa ergo dimittēda dico dei iudicio:ꝛ m̄ō relíquo maxia ſolicitudie ꝑcauēda.

Itē i epl'a cyrilli miſſa maximo diacono antiocheno.

Ex diſpēſatōe quedā tolerāt̄ que canonum rigoꝛ cōmendat.

Judicim⁹ a diligēdo mihi paulo mōcho:q2 recuſat pietas tua uſq3 hodie cōionē reuerendiſſimi epi iohānis āplecti:ꝓ eo q qdā in antiochena eccl'ia male adhuc cū neſtorio ul̓ ſētiāt ul̓ iā ſēſerit q̄dē:ſꝫ forſitā reſipuerūt.ꝓbet igit̄ tua modeſtia:utrum aliq̄n colligi unde ac irreuerēt̄ eū neſtorio ſentiāt ꝛ iuicē colloquāt̄:lꝫ aliq̄n cauteriatā habuerit ꝯſciētiā. colligātur aūt nūc acta pn̄ia ſup his in q b⁹ ſurrepti ſ̄t:q̄uis ꝯfiti fortaſſis reuereāt̄ exceſſū.ut aūt n̄ eſtimemur amare ꝯtētōeꝫ:āplectamur epi reuerēdiſſimi iohānis cōionē ꝛ idulgētes ei ꝛ cā diſpēſatōis ei⁹ negociū n̄ ſb̄tili ul̓ diſtricti ſiue uehementius erga ſe recognoſcat

e Si qui vel propria.tales.pro quibus ſupponit iſtud tales:non pōt haberi ex.c.niſi ex.ſ.precedenti.ſed credendū eſt gratiano q vidit originale:ꝛ eſt ſimile.j.c.tali.ꝛ.xxxiij.q.v.c.ij.
f Neceſſitati.ꝛ.l.di.de eo.
g Metropolitani.ſ̄.di.lxv.c.ij.ꝛ.iij.
h Quoniā quicquid ab alterutra.i.ab altera.ſed tamen aliter intellexit.
ſ.vt patet per precedētem.ſ.vnde pōt dici ab alterutra pꝛopter q2 iā forte metropolitan⁹ aliquid fecerat vnde ſcādalū eēt oꝛtū.
i Uel conſenſum.ſ̄.l.xiiij.di.c.vlti.ſ̄.lxv.di.c.i.ꝛ.iij.
k Quotiens a populis aut a turba.ex̄ de cleri.excōi.latoꝛes.
l Propter multitudinē.ar.q parcendū eſt multitudini.
p Surrepti.id eſt ſurreperūt.ꝛ eſt antiqua grāmatica.vel id eſt corrupti.ff.de ſeruo coꝛ.l.ſiquis ſeruum.
q Confiteri.publice.ſcilicet ꝛ in hoc eſt diſpenſatio.nam de iure publice debet confiteri:ſupra.e.quotiens.de conſe.di.iij.q.
r Diſtrictius.cum vult aliquid exaggerare ꝛc.lxxxij.di.vbi berengarius.

f ¶ Me ultum.id est magnum.
k ¶ Et archimandritam.archos princeps mandros ouis.vnde ar chimandrita princeps ouium.
a ¶ Dispensatões.a debito.i.a iure cōi qđ oib⁹ eq̄lit' debet' r ita dispēsatio ñ ē ius:vt.xxxi.q.i.hac rōe.qñq₃ tñ dispensatio debet:vt.l.di. vt ↄstitueret.

iure petit:tñ ad petēdā dispēsatōez pōt iplorare officium iudicis.r si nollet epš dispensare:petet hoc a supiore.et est si.ex̄ de iurepa.nullus.
e ¶ Nō ex laicis.s.lxxvij.di.mōcb⁹.s.lix.di.si officia.ʒ.s.di.lxi.qd.pderit.ʒ s.di.lxi.c.i.r.ij.ʒ.solu.ibi ius cōe:hic dispensatio.
f ¶ Quia remissio.j.xxiij.q.iiij.est iniusta.in fi.ʒ.s.di.xciij.pueniret.r.xxxv.q.ix.loci.j.xxi.q.ij.placuit.solu.ibi factuz respicit: hic ius:r ex pone quod sequitur.

x ¶ Exonerāt. j.xxij.q.iiij.ñ solū.j.xiij.q. vlti.aie.ff.si ge cau.l.iiij.ff.ad l.rhodiam qui leuande.
y ¶ Despicim⁹ i.omittim⁹ qa easdē res ñ habent ,p dereli cto.vñ male faciūt reges hiſ panie:q naues fractas occupāt.nā dic lex q fiscus ñ dʒ ditescere calamitatib⁹ miso rum.C.de nau fragio.l.i.li.xi pmittit ēt fur tū si qs ide qd acapit cum di stictōe tñ.ff.de furt.falsus.§. vlti.
z ¶ Dispēdia. Esse solēt ma gno mioza dā na bono.
a ¶ Utilitas.
b ¶ Alii con iugio.sʒ fine iter raptā r raptore tenʒ m̄rimoniū: vt xxxi.q.ii.tria: q̄re g filij cū le gitimi sint re pellūt a ,pmo tione? Rñ: h ñ tenet.vel dic q̄ h loq̄t de mo nialib⁹ raptis: cū qb⁹ m̄rimo niū nō tenet.r dic cōiugio.i. aiūctiōe vl cō iugio de facto alias legitimi essent nisi for te quo ad epā tum:ex̄ de elec. innotuit.sʒ cer te illa decretal' loq̄t tñ i con cubina.

agitari.dispēsatōis.n.gr̄a sic dixi eget negociū m̄ltū. Idez ad ia nuariū r archimādritā p̄sbrum. De codē

Dispēsatōes rez ↄnnūq₃ cogūt pax qdē a debi to rigore quosdaz exire foras: ut mai⁹ aliqd lucri faciāt.sic enī hi q mare nauigāt: tēpestate urgente nauiq₃ piclitāte anxiati q̄daz exo nerāt:ut cetā salua pmaneāt:ita r nos cū ñ hēm⁹ saluādox oium negociox penit⁹ certitudinez: de spicim⁹ ex his q̄dā ne cūctox pati amur dispēdia. Utilitatis itui tu:sic i meldēsi ↄci.phibet' ō filijs uirginū p uiz raptax r sic ad ↄiu giū raptox applicatax.

Utili tatis itūitu q̄dā i eccl'ia tēperant.

Alii ↄiugio generati eccl'iasti cis ordib⁹ ñ applicēt':nisi for te eos aut maxia eccl'ie utilitas ul' necessitas postulet:ul' euidēs me ritox ,progatia ↄmēdet. Hic petr⁹ ↄcordās ait :i ueritate ↄpe ri:q₃ ñ ē acceptor psonax de⁹ r c. Pro euētu ēt rei q̄dā i eccl'ia tole rāt'. Sic leo ait i decretis suis de laicis sbito ↄtra decreta canonuz ordiatis epis.

Laicis q ↄtra d creta canonū ad ep̄atū ,pmouēt'. ex mia susceptū officiū relinqtur.

Exigūt cāe:ut ñ solū i tales p̄ sules sʒ ēt i ordiatores eoruz ↄpetēs ultio ,pferat'. Sʒ circūstāt nos hinc māsuetudo misicordie hic cēsura iusticie:ut credam⁹ q̄dā delicta utcūq₃ tolerāda:q̄dā uero penit⁹ āputāda. Illos ergo quox ,puectō hoc tñ rep̄hēsiōis icurrit q ex laicis ad ep̄ale officiuz electi sūt:locū suū tenē pmittim⁹ ñ pinudi cātes ap'lice sedis statutis nec be atox patx regulas soluētes :q₃ remissio peccati ñ dat lñiaz delin quēdi.nec qđ potuit aliq̄ rōe ↄce di:fas erit ap'li⁹ ipune ↄmitti :ne qđ ad tps pia lenitate ↄcessim⁹:iu sta postmodū ultione plectamus

Idē ad mauros ep̄os

Donatiste r nouatiani quāuis re p̄hensibilit' ordiati:tñ ordinati ex necessitate tolerantur.

Maximū quoq₃ ex laico lʒ rep̄ hēsibilit' ordiatū: tñ si donati sta iā ñ ē r a sp̄u scismatice praui tatis alien⁹ ē:ab ep̄ali quam quo quomō adept⁹ ē:ñ repellimus di gnitate:ita ut ip̄e libello ad nos directo catholicū se eē manifestet. Idem. De eodem.

Donatū aūt sciacensem ex no uatiano ut ↄpim⁹ cuʒ sua ple be ↄuersū ita dñico gregi uolum⁹ p̄sidē:ut libellū fidei sue memine rit ad nos dirigēdū:quo r nouati ani dogmatis dānet errorē:r ple nissime ↄfiteat' catholicā ueritatē. Que aūt nūc certa remisim⁹ cōsi deratōe causax:ātiquis deiceps custodiēda sē regul': neq₃ ad tps pia lenitate ↄcessim⁹:p⁹ hac iusta ultiōe plectam⁹. Idē ianuario ep̄o aquilegensi.

Redeūtes ab hēsi p⁹ publicā ,pfes siōne i suis ordib⁹ recipi pñt.

Saluberrimū. N. r sp̄ualis medicie utilitate plenissimū ē ut siue p̄sbri siue diaconi aut cuius libet ordis cl'ici:q se correptos ui deri uolūt:atq₃ ad catholicā fidez quā pdē amiſerant rursum reuerti ambiūt:pus errores suos r ipos auctores erroris a se dānatos siñ ābiguitate fateāt':r sēsib⁹ prauis r iā pēptis nlla despandi supsit occasio:nec ullū mēbx taliuz pos sit societate uiolari:cū p oia il' p fessio ,ppa cepit obuiar'.circa quos ēt illā canonū ↄstitutōez p̄cipim⁹ custodiri:ut in magno hēant bñfi cio:si adēpta sibi oi spe ,pmotōis: i quo iueniūt' ordie stabilitate ma neāt ppetua:si tñ itērata unctōe nō fuerit maculati. Itē ex cō.mar tini pape.

Ab hēsi redeūtes hē sis ei⁹ auctores publice detestēt'.

g ¶ Nō dat.i.nō dʒ da re.nam leges q̄ piuria puniūt r c.C.de idicta vidu.l.ij.arg.C.vñ vi meminerit.j.de cōse.di.iiij.q̄ris.arg.de pe.di.iij.§.sed vba.r.c.sa ne.sʒ aliud ē ipunitatis occasiōe amplius pec candi cōfidētiā sumē: qđ ibi dr:aliud ,p vno cōc.sso reliqua similia vsquequaq₃ ↄcedē qđ hic negat'.vel dic non dat.i.non dare debet.
a ¶ Maximum.ex lai co.iste fuerat fa ctus episcopus nō ser uatis iterstitijs tēpox in minorib⁹ ordinib⁹ r iō dicit tex.laico.ar. supficiale ,p illitteratis s.lx.di.c.i.ij.r.iij.ʒ.io.
b ¶ Episcopali.j.xvi.q vlti.inentū.
c ¶ Repellim⁹.vij.q.i. §.ecce qualiter.s.e.q.c sequi voluerint.
d ¶ Dignitate.quid si patronus labitur i hē sim an reuersus recu peret ius quod habe bat:argu.q̄ sic:extra d elec.quia diligentia.ff. de in ius vo.l.sed si.ff. de bo.liber.l.iij.§.si de portatus .io.tamen si lata fuisset sententia cō tra eum de amissione iurispatronatus ampli us non recuperat: ex̄ de diuor.de illa.extra de conuer.cōiug c.vlti mo.b.

e ¶ Libello. id est non legitimo .sicut illud: quod genui quocūq₃ toro.

f ¶ Donatuz autem. causarum colli ge ex hoc intelligenti am eius quod dici so let i litteris: salua apo stolica auctoritate.

g ¶ Antiquis.id est s'm antiquas regulas.r ita nisi exprimeretur hoc:vide retur constitutio perpetua:ar.C.de penis.seruus. Sed tamen quid iuris sit super hoc nota.lxi.di.§.ex his omnibus.
h ¶ Saluberrimum.,pfessio.C.de non nume.pe.generaliter.j.ij.q.i.leguz j.xxvij.q.i.omnes femine.ex̄ de appel.personas.
i ¶ Maculati.idem est si fuerunt rebaptizati:ar.de conse.di.iiij.qui bis. r c.eos quos.vel si ad subuersionem fidei adheserunt hereticis :supra.e.q. conuenientibus.

b ¶ Unic.s.vt necessitate vel vtilitate ,pmoueātur tales.
c ¶ Uerus ait r c.q₃ apud deū non est psonarū acceptio.
d ¶ Exigunt cause.cū g h sit rigor r ibi misericordia: poti⁹ dʒ in dex seq misericordiā q̄3 rigorē:vt ex̄ de sortileg.c.ij.r.C.de iudi.placuit.r sic iā uidet' q̄ dispēsatō sit debita:q₃ pceptum misi cordie oib⁹ est cōe:vt.lxxxvi.di.nō sat.r sñia que misicordiaʒ ve tat fugienda ē:vt.l.di.pōderet.in fi.qđ ↄcedo q qñq₃ sit debita: r uidet' peccaret si ñ dispensaret:nō tñ est pditum ius p qđ petatur dispēsatō:sic ad elemosynā tenemur pauperi.paup tñ eaʒ nullo

k S Iqs epѕ.ꝯcilio.hodie ſufficit ſolus epѕ:ex̄ de here.ad abolendam.§.quia vero.
l Concilio.ſ.l.di.de eo.
m Libello.ſ.e.ſiqui voluerint.
n Purgatōez.idē ēt ſi de ſimōia ſuſpect⁹ ſit:ex̄ de purga.cano.quotiēs.
o Opinionem.ſ.di.xxx.c.vltimo
p Diſtinguit.ꝛ ptin⁹ agit de illis q̄ diſpēſari ſolent.
q E T ſi illa.vt diſpenſabilia.
r Sinēda ſūt.i.diſpēſanda:ꝛ ita ceteroꝝ i ꝓpē ſumit̄:ar.ff.de minori.pſi.xxvi.di.deinde.
s Que ſi ceteroꝝ.i.q̄ diſpenſari poſſunt.
t Illa.hoc de illis q diſpēſare nō poſſunt.
u Decolozatōe.puta ſi eēt ebzioſus:vt ex̄ d regu.iur.eſtote.
x Et ſi ipa.ſic forma ꝯſtructōez:ſi illa nulla tenus ſit mutilanda:q̄ nullo detrimento ꝛc̄.q̄to magis nec illa ſt̄ mutilāda?ꝛ ē ſenſus ſi cū diſpēſabilib⁹ nō ōz iudex diſpēſare niſi ex magna cā:q̄to magis i bis q̄ ſt̄ idiſpēſabilia nullo mō debet iudex diſpenſare.
a Vel tēpoꝝ vel pſonaꝝ.nā.ꝓ q̄litate pſonaꝝ ꝛ actio formať ꝛ cōdēnatio moderať.ff de nego geſ.pōponi⁹ in negocijs.hēs q̄ hic cās,ꝓpt̄ quas ē diſpenſandū.ſ.cā vtilitatis ꝛ neceſſitatꝭ.ſʒ nūqd ex cā ꝓbabili?videť arg.lviij.di.c.i.qd̄ ꝯcedit alan⁹.ego ꝯ.nec obſtat lvij.di.c.i.q2 ſi poſt fides ei⁹ appareat ꝓbabilis:aboleť irregularitas ibi ꝓ̄ſupra:ꝛ pmoueť de iure cōi.
b Vel accelerate.naꝫ q̄ d nouo emergūt ꝛc̄.ff.d iterro.act.de etate
c Mutilāda.diſpenſatiōes q̄s extorquet neceſſitas ceſſāte neceſſitate mutilāde ſt̄,que vero reglʾariť fiūt ñ:vt j.ix.q.i.ab excōicatꝭ.ſ.di.l.placuit.j.vij.q.i.mutationes.

S Iqs^k epѕ ſiue alicui⁹ epi pſb̄ꝛ aut diacon⁹ i alicui⁹ hēſis opinione offēderit:ꝛ ob hāc cām fuerit excōicat⁹:null⁹ epѕ i cōione eū recipiat:niſi ꝓus i cōi ꝯcilio^l porrecto ſue fidei libello^m ſatiſfaciat oib⁹:ꝛ ita liberā teneat ſuā purgationē^n:hoc idē ꝛ de fidelib⁹ laicis ſit decretū:ſi i aliquā hēſis opionē^o fuerit noiati. E cce qb⁹ de cāis q̄dā i eccl'ia toleraťr:q̄ eiſdeꝫ ceſſātib⁹ pia ſeueritate uidicanť.qñ aūt tolerāda ſint:qñ reſecāda:gelaſi⁹ papa diſtinguit^p dicens.

Q̄ñ i eccl'ia aliq̄ ſint toleranda.

E T^q ſi illa nōnūq̄ ſinēda^r ſt̄ q̄^s ſi ceteroꝝ ꝯſtat integritas:nocere ſola ñ ualeant:illā^t tñ magno ꝑe ꝓcauēda ſt̄:q̄ recipi ſine manifeſta decolozatōe^u ñ pñt. Et^x ſi ea ipa q̄ nullo detrimēto aliquotiēs idulgēda credūť:uľ reꝝ uľ^a tēporū q̄ cogit ituit⁹ uľ^b accelerate ꝓuiſiōis excuſat reſpectus quāto magis illa nullaten⁹ ſūt mutilāda^c:q̄ nec ulla neceſſitas nec eccl'iaſtica ꝓrſus extorq̄t utilitas. Aliqñ eni ꝓ neceſſitate ľ utilitate eccľe mutilāť ꝛ laxāť ꝓcepta^d cāonica. R Reuiť^e oñdim⁹ q reuertētes ab hēſi in ſuis ozdib⁹ ualeāt recipi uľ q nō.

Nūc q̄riť d his q ab hēticis ozdinati ſt̄:ſi ad unitatem catholice eccleſie mr̄is redierit:utꝝ^f i eodē ozdine iteꝝ ualeāt ozdiari? Semel eni ꝯſecť⁹:ut^g ait beat⁹ grego.iteꝝ ꝯſecrī ñ ōz. I Tē S Acmēta q̄ ab hēticis i forma eccľie miſtrāť:ſic augu.^h teſtať:reiterari^i ñ debēt ne ñ hōi ſʒ ſacro uideať iiuria fieri. S Ed illd̄ greg.de his itelligiť:q̄ ꝯſectōez ſacerdotalē uľ epālez acceꝑunt:q aut ꝑ man⁹ ipoſitōem cū ad eccl'iaꝫ redeūt:effectum ſue unctōis accipiūt:ut ab eius adminiſtratōe ꝑpetuo ceſſare iubenť. Sikť illd̄ augu.de eadeꝫ myſtica unctōe ꝛ de ſacro baptiſmatis intelligiť. Sūt aūt i eccl'ia alij ozdines:q ſine ſacrali unctōe ſola epi bñdictōe cū q̄dā uaſoꝝ uľ idumētoꝝ diſtributōe ꝓſtāť:ut ſt̄ leuite ꝛ ceťi ifra eos ꝯſtituti.hi q̄uis ab hēticis ozdineť:tñ ad eccl'iā redeuntes i eodē ozdine ſi alias digni fuerit ab eccl'ia ozdineť:nec fiet i eis reiteratio muneris:cū ab hēticis nihil doceať eis fuiſſe collatū. U Nde urbanus.ij.ſcribit petro piſtozienſi epiſcopo ꝛ ruſtico abbati uallis umbzoſe.

Redeūtes ab hēticis ſt̄ rozdināđi

D Aibertū^a a nezelone lʒ ſimoniaco ñ ſimōiace eiuſdē ꝯfeſſione reꝑim⁹ i diaconū ozdiatuꝫ ꝛ^b beati inocentij pape ſnia ꝯſtat declaratū:q nezelou hētic⁹ queꝫ cōſtat ab hēticis ozdiatū q2^c nihil habuit:nihil dare^d potuit ei cui manus ipoſuit. Nos igiť tāti pōtificis aucťe firmati ꝛ damaſi pape teſtimonio robozati:q ait reiterari^e oꝫ qd̄ male actū ē:diabertū ab hēticis cozꝑe ꝛ ſpū digreſſuꝫ atq̄ utilitati eccľie ꝓ uirib⁹ iſudātē ex^f integro eccľie neceſſitate urgēte i^g diaconē ꝯſtituim⁹.qd̄ ñ reiteratiōnē exiſtimari cenſem⁹:ſʒ tm̄ itegrā diaconij datōeꝫ:qm̄ ut ꝓdiximus:q nihil habuit:nihil dare potuit. I Tē damaſus papa.

P Er^h illicitā man⁹ De eodem impoſitōeꝫ uulneratū^i caput illi q uidebāť aliqd accepiſſe habebāt:ꝛ ubi uuln⁹ ifixū ē:neceſſe eſt medicinā^k adhiberi:q̄ ifixa ſaneť macula.i.reiterare^l neceſſe eſt:qd̄ legitie^m actū ñ ē:aut collatū minie ꝓbať. Nā qūo^n poſſit honozē retinē:q ab illo accepit:q ptāteꝫ dare ñ habuit:legitie iuenire ñ poſſū. H Dē li.ix.cod̄.t.ad.le.iuľ.repetūdaruꝫ. I Mpatoz the.ꝛ ualerius.

d Precepta.quedam non omnia.
e Reuiť.ozdib⁹.ſ.illi q coacti ſūt vel ignozāť ab hēticis ozdiati ſunt.
f Utrū i eo ozdie.ꝛ dic q nō ſi in forma eccľie ozdiati ſūt:ex̄ de apoſtatis ex lrīs.nec bñ ſoluit hic gratianus.
g Ut ait beatus gregorius.ſ.di.lxviij.c.i.
h Auguſtinus.ſ.e.q.i.quod quidem.
i Reiterari.vt.ſ.e.q.i.ventum.
a D Aibertū.ꝓ hoc.c.ꝓbat.io.opionē ſuā.ſ.q baptizat⁹ ab eo q recepit vltimā man⁹ ipoſitōeꝫ ex̄ eccl'iā:nihil recipit.Nos q dicim⁹ ꝯtrium

hoc intelligamus cum non ozdinabat in forma eccleſie.
b Et beati.ꝛ ita cū faciat hic mētionē de illo.c.ſ.q.i.vētū.eſt intelligendum illud ſicut ꝛ iſtud de nō ozdiati in forma eccleſie.
c Quia nihil.ſ.e.q.i.grā.j.d cō.di.iiij.qūo.ar.ſ.e.q.i.q pfectōes
d Dare.ar.q nihil hʒ nihil dare pōt:ar.ꝯ.ex̄ de elect.ſuffragāeis
Itē ar.ꝓ non dato hētur qd̄ daf ab eo:q̄ iure dare non pōt:vt ex̄ d iu repatro.q aūt in fi.
e Reiterari.q̄d ad ſpūm ſancti ſi rei cōnui.Naꝫ ſepe qd̄ male fit vel minus plene ex integro ē agendum:ſicut in ſatiſdatione.ff qui ſatiſda.co.de oie.§.ſi ſor tuus.ꝛ in iuramento.ff.de iureiur.qui per ſalutem.ꝛ in li belli confectione.ij.q.vlt.c.altimo.argu.ff.q ſatiſda.cog.ſi ab arbitro.§.qd̄ ſi.Nā in his oib⁹ ñ eſt aliqd iterādum ſʒ qd̄ omiſſū ē reſtaurādū:ex de ſacra.non ite.c.veniēs.io.male dic.io.ſʒ cuꝫ quo ad rei eſſentiam ſit reiteratio ordinatio facieda:qua pma ordinatio ñ erat i forma eccleſie.b.
f Ex integro.ſ.e.q.i.ſiqs ſfo gerit.j.de.ſe.di.iiij.ſi nulla.ex de celi.ſacri.tes.
g In diaconē.iſte dabertus extra formam eccleſie fuerat ordinatus vel ex forma eccleſie ordinatus a nezelone.

h P Er illicitam.id eſt non iuſtam.
i Uulneratū caput.i.mentē macula culpe infectam.
k Reiterari.nō hāc expoſitōeꝫ ꝛc̄.ꝛ hec expoſitō eſt ſbintelligenda.ſ.e.q.i.ventū.vbi eadem ſunt verba.
l Medicinā.adhiberi.i.reiterari:vt ita ꝛ illud itelligať de nō ozdinatis in forma eccleſie.
m Legitime.ar.ex hoc loco q ſi poteſtas tranſlata eſt in aliquē vt eligat epm:ꝛ ipſe minus bonū eligit:iteꝝ poſſit eligere:arg.vi.q.i.factus.viij.di.que contra.nam reprobata pecunia non liberat

Sancim⁹ huiuſmõi uiros ad ꝓuincias regendas accedē: q ad honoris iſignia ñ ãbitõe uel ꝑcio ſʒ ꝓbate uite ⁊ ãplitudinis tue ſolēt teſtimonio ꝓmoueri: ita ſane ut hi qbus honores ꝑ ſedis tue ul' nr̃aʒ fuerit electõeʒ ꝯmiſſi iurat̃ıẽ geſta depromãt ſe ꝓ adminiſtratõib⁹ ſortiẽdis neq̧ dediſſe qp piaʒ: neq̧ daturos unq̃ʒ poſtmodũ fore ſiue ꝑ ſe ſiue ꝑ intꝑoſitã ꝑſonã i fraudē legis ſacramentiq̧ aut donatõis uẽditioniſue titulo aut uelamẽto cuiuſq̧ ꝯtract⁹. ⁊ ob hoc exceptis ſalarijs nihil penit⁹ tã i admiſtratõne poſitos q̃ʒ poſt depoſitũ officiũ ꝓ aliquo ꝑſtito bñficio tꝑe admiſtratõis quaʒ gͥtuito meruerũt accepturoſ: ⁊ lʒ neminē diuini timoris ꝯtẽnpẽdo iureiurãdo arbitremur īmemorē ut ſaluti ꝓꝑe ullũ ꝯmodũ antepo nat: tñ ut ad ſalutis timorē ex neceſſitate ꝑiculi ſbiuget̃: ſiqs auſuſ fuerit ꝓhibita ſacr̃a negligē: ñ tãtũ mõ aduerſus accipiẽtē ſʒ etiã aduerſus dãtē accuſãdi cũctis tãq̃ʒ publicũ crimē ꝓcedim⁹ facultatē q̃druꝑli pena eũ q ꝯuictus fuerit mõis oib⁹ feriẽdo. Itẽ paſchalis papa. De eodem.

Patet⁹ ſimõiacos ueluti ꝑmos ⁊ ꝑ̃cipuos hẽticos ab oib⁹ fidelib⁹ reſpuẽdos: ⁊ ſi ꝯmoniti nõ reſipuerit: ab exteris ẽt ꝑtãtibus oppꝛ̃mẽdos. oĩa ẽt crimĩa ad ꝯparatõnē ſimõiace hẽſis: q̃ſi ꝓ nihilo reputãt̃. His breuit̃ ꝑmiſſis ad ea ueniam⁹: q eccl'ia ſeueritate diſcipline parata ē ulciſci: oñdentes qb⁹ accuſãtib⁹ ul' teſtificantib⁹ glibet ſint ꝯuicendi. quo iudice qſq̧ dẽat dãnari ul' abſolui. ſi cauſa uiciata fuerit quo remedio poſſit ſb leuari: ſi accuſatores defecerit: an re⁹ ſit cogend⁹ ad purgatõem. Et ut facili⁹ pateat qd dicturi ſumus exẽꝑlũ ponatur ſb oculis: in quo auctes hicide ꝯtrouerſãtes diſtiguãt̃: ⁊ qd ſanctoꝝ patꝝ ſentiat auctas: liquido intimetur.

Quidam eꝑs de lapſu carnis a laico i petit̃. Duo mõchi un⁹ ſb diaconus ⁊ duo leuite aduerſus ipſuʒ teſtimoniũ ferũt. A metropolitano ſuo ſentit ſe ꝑ̃grauari. In ipa uẽtilatõe cauſe tres ex teſtib⁹ defiiũt ſiue ꝓmiſſione decepti ſiue canonica exaiatione reprobati. Expoliat̃ tñ eꝑs q crimē ei⁹ notoriũ erat. Hic ꝑmũ q̃rit̃: an i manifeſtis iudiciari⁹ ordo ſit reqrend⁹. Secũdo an expoliat⁹ ab aliquo ſit iudicãdus. Tertio: qua pena ſint feriẽdi q i accuſatõe uel teſtificatõe defecerit. Quarto: an duorũ teſtimonio qs ſit ꝯdẽnandus. Quinto: ſi deficientib⁹ accuſatoribus qs ſit cogẽd⁹ ad purgationeʒ. Sexto ſi remediũ ſit dãduʒ ei: q cauſa dilatõis uocē appellatiõis adhibuerit. Septimo: ſi laici ul' mõchi uel qlibʒ iferioꝝ ordinũ in accuſatione maioꝝ ſũt audiendi. Octauo: qũo debeat fieri accuſatõ: an i ſcriptis an ſine ſcriptis.

Quod aũt nullus ſine iudiciario ordine damnari ualeat: auctoritatib⁹ multis probatur. Unde eo ait auguſtinus.

Damnari non ualet niſi aut cõuictus aut ſponte confeſſus.

Nos in queq̃ʒ ſnĩaʒ ferre non

debitorem. ff. de pig. acti. eleganter. §. q reprobos. ⁊ eſt ar. ad h̄ ex̃ de elect. in cauſis. in fi. ar. ꝯ. ex̃ de offi. dele. in lr̃is. nam functus eſt officio ſuo. nã etiã iꝑi canonici male eligẽdo priuantur poteſtate dig:ndi: ex̃ de elec. cum in cunctis. ⁊ nota. lxi. di ſtudio. quicquid iuris ſit: nõ. in queſtionibus. bar

n ¶ Quomõ. ſ. xix. di. ſm. ꝯ. ſed illud cum aucte ſua generaliter eſt ꝓhibitũ: iſtud i eccl'ia catholica ꝯfirmatuʒ. nã ꝑ nõ dato ⁊ ex̃ de iurpa. ꝙ aut̃. ⁊. ff. ſi qs cau. l. quotiens. arg. ꝯ ex̃ de iurepa. conſultationibus.

o ¶ Sancim⁹ lex ē canonizata. non ãbitione. ſ. e. q i. null⁹ itaq̧.

p ¶ Uel. vite. logt̃ ꝑfecto.

q ¶ Iurati. ſ. xiij. di. q̃ʒq̃ʒ. j. viij. q. iij. artald⁹. ⁊. c. talia.

r ¶ Sortiẽdis. dignitas enim nõ debet venalis eē ſicut nec miſicordia. ff. de dona. inter vi. ⁊ vxo. l. ij.

s ¶ Poſtmodum. ſ. i. q. i. eos q. ſ. di. xlvi. ſic̃ nõ ſuo.

t ¶ Per ſe. ex̃ de pecul'. cleri. ingrenduʒ. ex̃ de ſen. ex. mulieres.

u ¶ Cuiuſq̧. ſʒ videt̃. ꝯ. ff. de poll'. l. i. ſʒ alid eſt publice ꝓmittere aliqd reipublice: aliud occulte alicui vt eius ſuffragio promoueatur.

x ¶ Salarijs. j. xxiij. q. i. militare. ſ. di. lxxxvi. nõ ſat. io.

y ¶ Arbitremur. ar. ꝓ teſte ꝑſumendũ: ꝙ nollet deierare: extra de teſti. cum tu fili. ⁊ dicit canon: quos ſcimus nolle periurare ⁊c̃. ij. q. v. ſi mala fama. ſed licet preſumatur: eſt tamen nota dignum: ꝙ lex non ſtat huic preſumptioni immo ſubijcit penã in deieratione. j. e. ibi quadrupli. ⁊c̃. publicum. j. vi. q. i. §. vlt.

z ¶ Conuictus. nã poſt depoſitam adminiſtrationem dʒ eē ꝑ̃ſens ꝑ l. dies. C. vt omnes iudices tam ciui. q̃ʒ mili. l. i. ⁊ ꝯueniẽtur ſub eꝑo loci: in autẽtico vt i udices ſine quoquo ſuffr. §. neceſſitate. ſʒ

ex contractu nõ põt iudex cõuenire poſt depoſitã adminiſtratõem ſi ꝯctũ aliquē fecit noie ciuitatis: vt. ff. de adminiſtratione rerum ad ciuita. perti. ꝓcuratores. §. in eum. ⁊. ff. de euict. illud. §. i. ſed procurator negociorum bñ ꝯuenit̃ poſt depoſitum officium: vt. ff. de ꝓcurato. procurator. b.

⁊ ¶ Patet. ab exteris. id eſt laicis qui ex̃ eccleſiam habent hanc poteſtatē vt. ſ. di. xvij. nec licuit j. xxiij. q. v. ꝑ̃nceps. io.

ꝯ ¶ Pro nihilo. h̄ in ꝯteſtationē hui⁹ ſceleris dicit̃. ſ. di. xc. neq̧. ⁊. ſ. e. q. i. cito. j. xxiij. q. vij. qd in oib⁹. ⁊. c. non ſolũ. ⁊ ex̃ de ſimo. tanta.

ꝑ ¶ Reputãt̃. h̄ dr̃ in ꝯteſtatõem crimis ⁊ ad terrorē: ſicut illud: omnis peccator ⁊c̃. ex̃ de ſimo. tanta. vel eſt grauius q facilius dr̃ h̄ crimē cõmitti in deum q̃ʒ aliud: q donuʒ dei volũt emē pecunia. ſ. i. q. i. eos. ⁊ iõ grauius dr̃: ar. xvij. q. iiij. ſic̃. xij. q. i. mouet. vel iõ h̄ dr̃: q nulla certa penitentia ꝓ h̄ crimie indicit̃: niſi ꝙ vſq̧ ad mortem aſpere peniteat. ſ. e. q. i. ſiqs neq̧. io.

a ¶ Quod autem. Tu dicas ꝙ in manifeſtis requiritur ordo iuris: xi. q. iij. eoꝝ. ſed ñ i notorijs: vt dicã. j. e. manifeſta. ⁊ habes extra de iureiurã. ad nr̃am. Et nõndũ ꝙ q̃dã ſnĩa eſt diffinitiua: q̃dã iterlocutoria: q̃dã ꝑ̃cepti. q̃libet iſtaꝝ reqrit ordinem iuris: ⁊ ſi diffinitiua ſnĩa fuẽit lata omiſſo ordine iuris iꝑo iur̃ nulla eſt: vt. j. e. q. vi. §. diffinitiua. h̄ tñ ſcias ꝙ duplex eſt ordo iuris vn⁹ q eſt de natura ſiue de ſubſtantia iudiciorum. ſ. vt qs poſt citationē habeat induci

Q. I.

as: ⁊ vt fiat litis ꝯteſtatio: ⁊ teſtes recipiãtur ſi contra hunc ordinē feratur ſententia non tenet. d. §. diffinitiua. Eſt alius ordo qui nõ eſt de ſubſtantia iudiciorum. ſ. vt ſententia non feratur ſub conditione: ⁊ non prius pronuncietur de poſſeſſione q̃ʒ de proprietate. ſi tamen hoc nõ ſeruatur nihilominus tenet ſententia. j. e. q. vi. §. biduum. ⁊. C. de appel. l. i. Item ſententia interlocutoria ſiue ſit excommunicationis vel ſuſpenſionis vel miſſionis in poſſeſſionem requirit ordinem iuris. De ordine excommunicatõis ſententie habes. j. e. nemo. ⁊. xxiiij. q. iij. de illicita. melius extra de ſen. ex. ſacro. De ordine ſuſpenſionis habes. j. e. nomen. Si tamen iſte ordo non fuerit ſeruatus: tenet excommunicatio vel ſuſpẽſio: vt. xi. q. iij. ſi epiſcop⁹ Item in ſententia miſſionis in poſſeſſionem requiritur ſemiplena cauſe

cognitio:vt ex̄ vt lite nō conteſtata.qm̄ frequēter.i fi. Et ſiue talis ordo fue rit ꝟuatus ſiue nō:ſi abſēns pōt ꝓbare ſe non fuiſſe ↄtumacē:ſententia talꝭ retractatꝛ:vt ex̄ de ſen.ꝛ re iudi.cū bertoldꝰ.ꝛ.ff.qbꝰ ex ca.in poſ.e.fulcini us.§.qd ſit latitare.ꝛ.ff.de ꝑuile.cre.iꝑatores. Sn̄ia ꝑcepti ē cum iudex ſi ne cauſe cognitione ꝑcipit alicui vt ſoluat alij decē que petit.ſi ille ſoluat ꝛ pecunia illa debita eſt lꝫ iudex ꝑceperit iniu ſte:tn̄ nō pōt repeti pe cunia:vt.ff.qḋ metꝰ cā l.vlt. A ꝑdicta regula pleriqꝫ doctores exci piunt īfamatos:circa quos nō reqritꝛ ordo iuris:vt.j.e.q.v.p̄ſbꝛ ꝛ ex̄ de ſimo.qtiēs.qḋ nō admitto:vt dicemꝰ in illo.c.p̄ſbꝛ.ꝛ i illa de cre.qtiens habita fuit cauſe cognitō. Itē ex cipiūt dilapidatores: vt.iij.q.ij.qꝛ ea.qḋ nō eſt verꝫ qꝛ hodie ꝓpꝛ ſolā ſuſpicionem nō mouetꝛ qs ab adm̄irei ſtratōe:vt ex̄ de ſimo. licet hely.io.

b Non in quenqꝫ. ↄuictuꝫ.quattu or ſūt modi ↄuicendi aut iure.ſ.īſtrumētis vꝉ teſtibꝰ.aut facti euidē tia:vt ex̄ de coha.cleri. tua.ꝛ.j.e.q.q̄ lotharíꝰ aut iuris inṫpretatōne vt ſepiꝰ citatū eē reuꝫ: vt.iij.q.ix.decernimuſ aut violēta ſuſpicione ſeu p̄ſumptōe.xxxij.q i.dixit.ꝛ.C.de adulte. auꝫ.ſiquis.

c Cōfeſſum.hēs ꝗ h ꝙ ſn̄ia ferēda eſt i con feſſū.h verꝫ eſt ēt ſi ad uocatꝰ alicuiꝰ ↄfiteatꝛ nec reuocat ↄfeſſionēꝫ ſuā:vt ex̄ de cen.olim. ꝛ ē ferenda ſn̄ia i ↄfeſ ſū in cauſa ciuili:vt.ff. de ↄfeſſis.l.iulianus. ꝛ etiaꝫ in criminali:vt ff.ḋ cuſto.ꝛ exhi.reo. ſi confeſſus.niſi aliquis metu tormētorum aliquid cōfiteatꝛ dū eſt in carcē tali eni cōfeſſioni non ſtatur:vt.ff.de queſti.l.i.§.diuꝰ.ꝛ.§.ſiqs vltro.niſi poſt tormenta in confeſſione ꝑſeueret:vt.ff.de queſti.l.i.§.queſtioni.men titur ꝗ lex que dicit ꝙ nulle ſunt partes iudicis in ↄfitenteꝫ:vt.ff.ad.l.aql. ꝓinde.§.vlti.ſed dic ꝙ nulle ſunt quātū ad examinationē cauſe:ſunt tamē ali que quātū ad ꝓlationem ſn̄ie.vel dic ꝙ ſi poſt receptionem libelli ꝛ induci as datas reus cōfitetur:tunc iudex feret ſniam.ſed ſine oi porrectōe libelli ſi ex abrupto ↄfiteatꝛ:tūc nō eſt ferenda ſn̄ia:ſed iudex ſimpliciter ꝑcipiat ei vt ſoluat.ff.de iudi.ſi debitori. Que autem confeſſio preiudicat his ver ſibꝰ collige. Maior:ſponte:ſciens:contra ſe:vbi ius ſit:ꝛ hoſtis: Nec na tura neget:fauor:ꝛ lis:inſue repugnet. Maior.ff.de ↄfeſſis certum.in fi. Spōte.xxxi.q.ij.lotharius. Sciēs.C.de iuris ꝛ fac.igno.error. Cōtra ſe. ff.de interro.act.de etate. Ubi ius ſit:ex̄ de iudi.at ſi. Hoſtis.ff.de interro. act.l.vlt. Nec natura neget.ff.de interro.act.ↄfeſſis. Fauor.C.de li.cā iter rogatam. Et lis.ff.ad.l aql.inde neratius.§.vlt. Inſue repugnet.ff.de pac. ſi vnus.§.pacta.ꝛ.melius.ff.de interro.act.l.ſi is cuiꝰ.xxxij.q.ij.ſolet qri.

d Iudex.criminoſum.id eſt cām criminalem.

e Per innocentes.id eſt bonos.

f Sicut ſine iudicio.que iuſte.i.ſm ordinē iuris.lꝫ eni ſciat eā executor iniuſtam q̄ꝫtū ad ius litigatoris:tn̄ eā exeqꝛ:vt ex̄ de offi.dele.paſto ralis.niſi ſit lata ꝑ falſa īſtrumēta.C.ſi ex fal.inſtru.vel teſti.iudicati.

g Excuſatione.niſi incōtinenti obijciatur exceptio:vt extra de te ſti.veniens.extra de reſti.ſpolia.litteras.dic vt notaui.xi.q.iij.cū apud.

h Nihil.

i Primates.i.ep̄i.v.q.ij.ſi primates.

poſſumus:niſi aut in conuictum aut ſpōte ↄfeſſuꝫ[c]. Itē ↄſtanti nus imperator. De codeꝫ.

Iudex[d] crimioſuꝫ diſcutiēs ñ añ ꝓferat ſniam:q̄ꝫ aut reum iṗe ſe ↄfiteatꝛ:aut ꝑ[e] innocētes te ſtes ↄuincatꝛ. Hoc idē teſtatꝛ au guſti.ꝛ eiſdē uerb. Itē grego. Sicut[f] ſiñ iudicio. De codē

Si queq̄ꝫ nolimꝰ cōdēnari:i taq̄ iuſte diffinita ſꝛ nulla patimur ex cuſatōe[g] differri. Itē eleuterius ep̄us. De eodem.

Nihil[h] ↄtra quēlibet accuſatuꝫ abſqꝫ legitio ꝛ idoneo accuſa tore fiat.nam ꝛ dn̄s noſter ieſus chriſtus iudā furem eē ſciebat:ſꝫ qꝛ nō eſt accuſatus:ideo non eſt eiectꝰ. Itē felix pa. De eodē

Primates[i] accuſatū diſcutien tes ep̄m nō añ ſniam[k] ꝓferāt dānatōis:q̄ꝫ aut reū ſe iṗe ↄfitea tur:aut ꝑ inocētes ꝛ canōice exa miatos regularitꝛ teſtes ↄuincatꝛ. aliter irritā eē cenſemꝰ ꝛ iniuſtaꝫ ep̄orꝫ dānatōeꝫ:ꝛ iccirco a ſācta ſynodo retractādaꝫ[l]:ita ut oppꝛ̄ ſis ab oibus in cūctis cauſis ſbue niatꝛ. Itē ḋcreuit zepherinꝰ pa.

Multi per tolerantiam ſuſtentā di ſunt:quāuis ſn̄ia diuini iudicij ſint condēnati.

Unus[m] ex uobis me traditurꝰ eſt:bene dixit ex uobis ꝛ ñ ex nobis.ex uobis eni ē:a qbꝰ ꝑ iudi ciariā poteſtatē ↄfeſſus aut cōui ctus excluſus nō ē.a me uero qui nullis indigeo argumentis ꝛ oia certiſſime noui:ſeparatus ꝛ diui ſus eſt.tale ē ac ſi diceret.ꝛ ſi ego eū ꝑ occulti iudicij ſniaꝫ dānatuꝫ habeo:uos tn̄ adhuc illū ꝑ tolerā tiā ſuſtinete[n]. Itē greg.iohāni defenſori eunti in hiſpaniam.

Nullū ſeruetꝛ iudiciū niſi rationa biliter habitum.

In[o] ꝑmis regrēdū ē ḋ ꝑſona p̄ſbri[p] dilectiſſimi fratriſ ꝛ ep̄i noſtri ianuarij:ꝛ ſi ita ueritas ſe habet ſicut eiuſdē ep̄i petitio con tinet:in eccl̄ia atqꝫ loco ſuo idem p̄ſbꝛ modis omnibꝰ reuocetur.ſi aūt dictū fuerit:qꝛ ↄtra iṗꝫ cauſa aliq̄[q] mota ſiue ꝓbata eſt:ſbtiliter iṗo p̄ſente[r] ꝛ ꝑ ſe rationē reddēte querendū ē ꝛ[s] genꝰ cauſe ꝛ modꝰ ꝓbatōis:ut ex hoc colligere uale as utrū adhuc in exilio uel depor tatōe demorari:an certe in eccl̄ia ꝛ officio ſuo debeat reuocari. De ep̄i ꝑſona hoc faciēdū eſt:ut ſi nul la ↄtra eū crimialis cauſa q̄ exilio uel depoſitōe digna ē:mota ſiue ꝓbata ē:is ep̄s q eo ſupſtite puer ſe[u] ꝛ ↄtra canōes in eccl̄ia eiꝰ ordi nari p̄ſūpſerit:ſacerdotio priuatꝰ ab oi eccl̄iaſtico miſterio ꝛ̄pellatꝛ q etiā eideꝫ dilectiſſimo ianuario fratri ꝛ coep̄o nr̄o tradēdus ē:ut

k Sniaꝫ.ex cōicatōis:quā ferre p̄nt i ep̄ꝫ ſꝫ ñ dānare:vt ḋ.di.xij.ḋ his ſ.di.xij.ḋ his i fi.j.xi.q.iij.ſi qs ep̄s.j.iij.q. vi.Quis.ꝛ.c. ſe.niſi ſit ſyno dus ↄgregata auc̄te pape:vt v.q.iiij.c.i.

l Retractan dā.i.qliter retra ctatꝛ ſn̄ia q̄ nul la eſt iṗo iure: nam nec i ſn̄ia excōicatōis ne ceſſaria ē abſo lutō ſi ſn̄ia nul la ē:vt ex̄ ḋ oi. dele.c.cū.ↄtin gat.ꝛ ex̄ de ſe. ex ꝑ tuas.ꝛ id qḋ nullum eſt rumpi nō pōt ff.de iniuſto. rup.te.nam ſub conditōe ꝛ vbi nulla eſt obligatio.ibi nulla eſt libe ratio.ff.de vbo. obliga.decem ſtipulatus.ſed hic retractatꝛ facto:ſic aliqs abſoluitur de facto:extra ḋ appella.ad ꝑ ſentiam.ſicut depoſitus de facto reſtituitꝛ vt.xvi.q.i.frater noſter.

m Unus.diſcipl. ex vobis.ar.quod de vno dicitꝛ de alijs negatꝛ:vt.xlv.di.diſciplina ſic.ff.de iudi.cū ꝑtor.ſ.xxv.di.qualis.C.de ꝓcura.maritus.

n Suſtinete.ēt i publica cōione:vt ex̄ de of.or.ſi ſacerdos.

o In primis.ar.ꝙ primū ē cā pauptatꝭ tractāda q̄ꝫ diuitis:vt xvi.q.vi.de lapſis.ꝛ.C.de epi.ꝛ cle.ſiqs ad declinandam. ſed dic ꝙ hic vltimo iubetꝛ tractari cā ep̄i:vt eo melius memorie commendetur:vt.j.de cōſe.di.ij.liqdo. Sed qre iubet inquiri.i. an ordo iuris fuerit ꝟuatus:cū ipſi depoſiti eēnt a ñ ſuo iudice:vñ ſtatim deberent reſtitui:dic ꝙ hoc fuit propter ſcandalum comu oli.ꝛ eſt ſi.iij.q.vi.hoc quippe.

p Preſbri dilectiſſimi.tranſitiue ponitur.

q Aliqua mota.ſiue ꝓbata.ſiue ꝑ ꝛ:ꝛ tūc planū ē.nō eni eo ſolo ꝙ qs ē accuſatꝰ reꝰ ē:vt.xv.q.vij.c.vlt.vꝉ dic mota ita ꝙ ſit īfamatꝰ ꝛ i purgatōe deficiat.h eni ſolū ſufficꝛ ad depoſitōeꝫ:vt ex̄ de ſi mo.de hoc.ꝛ.c.inſinuatum.hoc verꝫ eſt qn̄ crimē in quo deficꝛ īdu cit depoſitionem.

r Preſēte.ꝛ itelligēte:alꝭ nō dicētꝛ p̄ns.ff.de vbo.ſig.coram.io.

s Et genꝰ.cē.ſ.an ſit ciuilꝭ an crimialis:qꝛ alij teſtes admittūtꝛ in vna q̄ꝫ i alia:vt.xiiij.q.ij.ſup prudētia.vel dic genꝰ cē.i.an tale ſit crimen quod inducat depoſitionem vel non:qꝛ nō oē crimē indu cit depoſitionē:di.lxxxi.apl̄us.ꝛ.v.q.iiij.in loco.

aut ab ĩpo in cuſtodia hẽat: aut
certe ab eo ad nos tranſmittatur
Epi uero q eũ ordinauerũt ul' or
dinatõi ei ꝯſẽtiẽtes ĩfuerũt ſex[b]
mẽſib dñici corporis cõione puã
ti agẽ pñiaz i mõſterio decernant
ꝛ ſupraſcriptus ianuarius loco ꝛ
ordini ſuo modis oib reformet.
Si uero cõione puatis mortis cõ
tigerit iminẽ piculũ: bñdictio eis
uiatici ñ neget. Si aũt epi i piudi
ciũ dãnatõis ul' depoſitõis memo
rati epi ſe metu[c] iudicis ꝯſeſiſſe ac
talia feciſſe ñ ſua[d] ſpõte ꝯfeſſi fue
rit ꝛ tps eis abbreuiãdũ eſt ꝛ mo
d pñie tẽpãd ẽ. Qui uõ ille q locũ
eius iuaſit: de hac fortaſſe luce mi
grauerit ꝛ alt ẽ ordiat: q[e] leuiõis
culpe uidet: cũ ñ qſi iſti ſupſtiti: ſz
ſucceſſiſſe defũcto uideat: epatus
illi officiũ ab ea tm mõ ecclĩa iter
dicatur: ut in alia ecclĩa q ſacerdo
te uacauerit: ſi elect fuerit poſſit
eẽ eps: ad malachitanã tñ eccliaz[f]
nũq aliquo mõ reuerſurus.[g] Glo
rioſus aũt comitiol qcqd pdict
eps per uiolẽtiã atq inſecut oẽm
ipſi expẽdiſſe[g]: uel dãnũ ptuliſſe
datõ[h] ſacro firmaueĩt: eidẽ epo re
ſtituẽ ꝯdẽnet. Si aũt alit q anſa
ti epi petitio ptinet actũ eẽ forſitã
phibet: ſbtilit qrẽdũ ẽ: ꝛ cognita
ueritate cũ dei timore qd iuſticie
ordo ſuaſerit iudicãdũ eſt. Quia
igit ſtephan eps i odio ſuo qdaz
ficta ꝛ ꝺ falſis ſe capl'is accuſatũ
neq aliqd ordiabilr fcm ſz iiuſte
ſe aſſerit ꝯdẽnatũ diligẽt qrendũ
eſt. pmo ſi iudiciũ ordiabilr ẽ ha

bitũ. i. ſi alij accuſatores[i] atq alij
teſtes fuerũt. Deide cãz qlitas ẽ
examinãda: ſi digna exilio ul' ꝺpo
ſitõe fuerit: ſi[k] eo pñte q accuſat ẽ
ſb iureiurãdo teſtimoniũ ꝯtra eũ
dictũ ẽ: ſi ſcriptis actũ ẽ ſi ipe licẽ
tiã rñdendi ac defẽdẽdi ſe habue
rit. Sz ꝛ ꝺ pſõis accuſãtiũ ac te
ſtificãtiũ ſbtilit qrẽdũ ẽ: cui[l] ꝯdi
tionis ſint cuiuſue opionis: ꝛ ne io
pes pſimonij ſint: ne forte aliqs
ꝯtra pfatũ paſtorẽ inimicitias[m]
habuiſſet. ut ꝯ teſtioniũ ex[n] audi
tu dixerit: aut certe ſi ſpalr ſe ſcir
teſtati ſẽ: ſi ſcriptis[o] iudicatũ eſt: ꝛ
ptib pñtibus ſnia recitata ſit. q ſi
forte hec ſolẽnit acta ñ ſẽ: neq cã
pbata ẽ: q exilio l' ꝺpoſitõe digna
ſit: oib mõis i ecclĩã ſuã reuocet.
Si uõ q ꝯtra dei timorẽ ꝛ ſtatu
ta canonũ eũ ꝯdẽnauerũt: excõi
cati in monaſterio ad agẽdã peni
tẽtiã ſex mẽſib mittendi ſẽ: ita ſa
ne ut ſi cuiq eoꝝ mortis ꝯtigẽit i
minẽ diſcrimẽ: uiatici bñdictio ei
ñ neget. ipe aũt q eo uiuẽte locuz
ei temerarie ãbiuit: puatus ſacer
dotio ab oi miſterio ecclĩaſtico re
pellat: atq eidẽ dilectiſſimo frĩ ꝛ
coepo nr̃o tradat: ut eum ipſe aut
ad nos trãſmittat: aut apud ſe in
cuſtodia hẽat. Epi uõ q eũ ordia
re pſũpſẽt uel pũerſe ordinationi
ei aſſenſũ pbuerũt: cõione puati
ſex mẽſib ad agẽdã pñiaz i mona
ſterio deputentur ꝛc. ut ſupra de
cã ianuarij epiſcopi: ꝛ infra de eo
dem. Q ꝺ ſi forte aliq de obiectis
ꝯtra memoratũ ſtephanum epm

t Modus probatõis. ñ itelligas: vt igrat an ciuilit an crimialit agat. nã ppter crimẽ ciuiliter pbatũ remouet qs a bñficio: vt ex de offi. cuſto. c. i. ex de fideiuſ. puenit. de iureiurã. qrelã. ſz dic modus pbatõis. i. an accipiẽdo vel denũciãdo vel alio mõ pbatũ ſit crimẽ: q ſi excipiẽdo vel denũciãdo nõ eſt remouendus: vt ex de accuſa. ſuper his. ſi aũt dire cte agat de crimine lz ciuilit bñ remouetur ab admiſtratõne ſz non a dignitate: vt ex ꝺ ſi. p tuas i fi.

u Peruerſe gd iuris de h ſit hẽs. iij. q. ix in ſumma.

x Repellatur. niſi feciſſz ignorãt: vt. j. v ij. q. i. pſẽtium ꝛ. j. c. eũ qui

a Ab ĩpo. nõ ab ĩpo vt iudicetur: vt. j. iij. q v. q ſuſpecti.

b Sex mẽſibus. poſt hoc tps forte ipſo iure reſtituũt ar. ff. de poſtulãdo ipatores ĩ. di. l. ſi ille. ꝯ ſz ibi erant detruſi in mõſterio: vt ibi ppetuo eſſent.

c Metu. metus hic attenuat peccatũ: vt ex qd me. cau. ſacriſ. qñq pe nit excuſat: vt l. di. preſbros. qñq in nullo excuſat: vt. j. ꝺ ꝯſe. di. iiij. eos ꝛ. xi q. iij. qſqſ

d Sua ſponte. ar. q mitius agitur cũ ſpõte ꝯfeſſo q cũ ꝯuicto: vt. l. di. c. iij. ar. ex de elec. innotuit.

e Quia leuioris. cũ eni ſit ſingularis ſucceſſor mala fides defũcti nõ nocet ſucceſſori: ſec ſi eẽt vniuerſalis ſucceſſor. C. de acquirẽ. poſ. vicia. ꝛ. ff. de diuer. ꝛ tẽ. p. l. an viciũ. ꝛ. l. cum hẽs. purgatur g bic viciũ p ſucceſſorẽ: ſic ex de fi. pſby. ex trãſmiſſa. vñ dicit lex q non videor vi poſſidẽ: ſi recipiam poſſeſſionem ab eo q poſſidet lz ille viciose poſſidet: vt. ff. vti. poſ. ſi duo. ꝛ ſi. ex de reſti. ſpo. cuz ad ſedẽ. i fi. io. hodie tñ ſpoliat põt conuenire quẽlibet poſſeſſorẽ ꝯditõe ex canõe: ut ex de reſti. ſpo. ſepe ꝯtigit. bartholomeus.

f Reuerſurus. ar. q dignitas nõ ꝯualeſcit in inuaſore ſi eiectus moritur: ar. j. xxi. q. i. relatio.

g Expẽdiſſe. de expẽſis ꝯſueuit notari: ex de penis calũniã. imo melius ex de do. ꝛ ꝯtu. cũ dilecti. Sz hic aliqua adijciam. dico g q oẽs expẽſe ſoluũntur q facte ſunt in eundo ꝛ redeundo: extra de elect. ut pterite. vl' ẽt circa aduocatuz: ut. C. de iudi. ſancim. ꝛ hoc obtinet cũ vict ſuccũbit victori. Sec ẽ ſiqs ꝯdẽnat p ꝯtumacia: tũc tñ ſoluet expẽſas factas a tpe ꝯtumacie: ut ex de do. ꝛ ꝯtu. cũ dilecti. Illas tñ expẽſas dico deducendaſ quas domi ꝯſueuerit facere: ut. ff. ad exhibẽdum. ſz ꝛ ſi. §. i. ꝛ. ff. de peti. hẽdi. ꝛ ſi. §. q aũt ꝛ. ff. de rei ven. ſi res nec illa petit que vel caſu fortuito facte ſunt: ut. ff. mã. inter cauſas. §. non omnia. Itẽ iſte expẽſe erunt mediocres ꝛ non delicate: ut. ff. de pig. act. ſi ſeruos. in fi. ꝛ. ff. de dam. infec. inter quos. §. ij. ꝛ. l. ſe. ſolas eni illas pſtabit q propter ipſam cãm facte ſunt: ut ex ꝺ ſeqſtra. poſ. ꝛ fructu. ad hoc in fi. ꝛ ſolas neceſſarias non utiles pſtabit: ut ex de eo qui mit. in poſ. cũ ueniſſet. in fi. Illud aũt nõ obſtat ei q miores facere potuiſſet: ut. ff. mã. ſiqſ §. impendia. Item iudex pri taxabit expẽſas: q; p eis iuret: ut iij. q. iij. §. ſpatium. ꝛ ẽ illud ſpãle quod pbat aliqd pprio iuramẽto ꝛ hoc iõ eſt q res tal' alit negt pbari: ſic per ſacrm ſuũ pbat ſe aliqs pdidiſſe iſtrumẽtũ ſuũ: ut. C. de fi. iſtru. l. vlt. codẽ modo pbat ſibi res aliquas mobiles eẽ ablataſ. C. vnde vi. ſiqñ. ex qd me. cã. c vlt. Hoc tñ teneas pro certo: q null i pncipali cã ꝯdẽnatur i expẽſ poſtq iurauit de calũnia cũ poſtea pſũatur bõa fide litigare: ut. ff. ꝺ le. ij. q ſolidũ. ꝛ i hac opione fuit io. cremonẽſis ꝛ alij doctores legũ. vñ dixit bulgar exceptõez facit ꝯtumacia abſentij actoris ꝛ iuſta ignorãtia. io. ꝛ ita ſuatur de facto i hac ciuitate bononiẽſi. ſz i cã app. idiſticte qlib; cõdẽnatur: ut. ij. q. vi. oi modo bar.

h Dato ſacro. ſi alit negt probare. C. vñ vi ſiquando. io.

i Accuſatores. i. accuſator. ñ. n. plures accuſatores admittũtur: q poſſz eẽ q vn pbaret ꝛ alt deficẽt i pbatõe. ſz ſi plures ſũt: iudex eliget magis dignũ: ut ff. ꝺ accu. ſi plres. tñ in tm piudicabit eis q q ſemel appuit it accuſatores: ñ põt poſtea i illa cã teſtificari: ut ex ꝺ ac. cũ. p

k Si eo pñte. teſtes iurare debẽt pñte utraq pte vl' alt̃a p ꝯtũaciã abſẽte ex ꝺ teſ. i noie dñi. ſz teſtioniũ ñ debẽt dicẽ corã ptib exẽplo daniel' q ſolus ſecrere qrebat a teſtib. j. q. vij. §. his ita. v. itẽ dãiel. ego credo q qcũq ps uelit itẽẽ iterrogatõib q põt: q ptes meli nouerũt qrẽ oẽs circũſtãtias. ꝛ h pbatur. ff. ꝺ adult. ſi poſtulauerit. §. qõi. ſz h ſciãt ptes: q qcũq ps ſeml' itfuit: ãmõ ñ põt alios teſtes pducẽ ſup illo articlo: ut ex de teſ. frnitat. in auc. e. §. q vo. io. Sz certe ſic teſtimoniũ dic i ſecreto: ita ꝛ itrogatões fiũt in ſecreto. ꝛ dãtur i ſcript. ꝛ ita ſuatur de facto. bartholomeus.

l Querẽdũ. ſz ñ vr h mõ eẽ qrẽdũ: cũ exceptio q teſti ẽ obijciẽda: ante publicatõem dẽat opponi: ut ex de teſ. pñtiũ. ꝛ q ñ refert cui opionis teſtis ſit: dũmõ eo tpe q tulit teſtioniũ nihil fuit obiectũ teſti: ut. C. ꝺ teſ. i/ñ. l. re bñ obiecit: q teſtes tales nõ eẽnt admittẽdi: ſz iudex ſpret iſti exceptõib admiſit eos. vnde i h caſu p ſniaz dz igri ꝺ opione teſtiuz: ut ex de teſ. ex pte a de. uel reo abſẽte fuerũt ibi teſtes inducti ꝛ cũ iudex de ſuo officio deberet inquirere de opinione teſtium non queſiuit.

m Inimicitias. capitales: ut ex de ſimo. per tuas. ꝛ in auc. de teſ. §. ſi vero quis odioſus. inſti. de excu. tu. § inimicitie. j. iij. q. v. c. ij.

n Ex auditu. j. iij. q. ix. teſtes. tñ ꝺ auditu ꝛ ꝺ credulitate qrit a teſte: ex de

teſti.cum cauſam.

o ¶ Specialiter.i.aſſignata cauſa ſcientie:vt notaui.iiij.q.iij.ſola.

p ¶ Scriptis.ſ.xi.q.i.ſiqs cuȝ clerico.contra.ſed illud in cauſa ciuili:iſtud in criminali.vel illud ſpeciale in epo.

q ¶ Leuiora.an grauiora.ſ.iij.q.x.placuit.ꝫ.ſed hic non dicitur:ꝙ ſecūdo ſint admittendi ad accuſandum.

tunc admittuntur contra eos de equitate non de rigore:vt ex͂ de ſ[...] moni.per tuas.io.

2 ¶ Nō extitit.ex͂ de offi.iudi.c.i.ex͂ de pſūp.mādata:ꝛ.e.ti.cuȝ in iuuentute.ff.de ſuſpect.tut.l.iij.ff.ad.l.iul.ma.famoſi.xxviij.di. q: ſunt culpe.ff.de re mili.l.non omnis.

r ¶ Duȝ ſi quālibet. ergo ꝓ modica vt ꝓ magna iniuria pōt qs taliter puniri:arg.xxiij.q.vi.c.vlt. tñ ꝓ modica iniuria nō excōicat̄ qs xi.q.iij. nullus. ex͂ de ſen.ex.ꝑuenit. ꝛ male dicit io. q: excōicatus eſt.ſed nō debet mitti ad ſedem ap. niſi velit eps:vt dicit illa decre. peruenit.b.

s ¶ Capitali.hec eſt lex cornelia : ſed ꝫ. C. de epiſ.ꝛ cle.auc.ſȝ nouo. ibi.n.dicit̄:ꝙ talis uerberat̄ ꝛ in mōſterium mittit̄.io.So.pōt dici ꝙ nouo iuri ſtabit̄ vel ſtabitur huic legi:cum ſit canonizata.

t S Iqs i hoc.ſ.xvij. q.iiij.§.q aūt de eccl'ia

u ¶ Et miſtris.nota diligenter.ꝙ in hoc caſu crimen ſacrilegij ꝯpat̄ crimini leſe maieſtatis vt.xvij.q.iiij.ſiqs ſuadente.§.q aūt. imo ſi laicus extrahat̄ de eccleſia:tale crimē cōpatur crimini leſe ma. vt C.de his qui ad eccleſiam cōfu.l.ij.

x ¶ Ad iudiciū.alienū. hic pꝫ p vba ſequētia ſ.ab epis alienis ꝛc.

y ¶ Judicari.ergo cuȝ ꝓuinciales epi ſunt iudices epi:vt.iij.q.vi.c ij.

ȝ ¶ A iudice.ſ.xi.q.i.c. penult.C.ſi a nō competenti iudice.l.vlt.

ꝛ ¶ Crimie.nota ꝙ etiā in iſtis exceptis criminibus non omnis ad mittit̄ ad accuſationeȝ vel teſtimoniū:niſi male fame fuerit accuſat⁹ ut hic.ꝛ.ſ.e.q.vij.accuſatio.ꝛ extra de teſti. ueniens. Si uero male fame fuerit accuſat⁹ oēs admittūt̄:ut ex͂ de ſimo.tanta.ꝛ extra de teſti. qm̄ .niſi odio uenerit ad accuſatōeȝ:ut extra de ſimo.lȝ bely ꝛ.c.p tuas.Alij. dicūt ſpāle eē in epo.decretalis tamen videtur dicere ꝙ contra eum etiam qui fuit male fame nō admittūt̄ criminoſi in exceptis crimibus cū crimialiter agit̄:ſȝ vbi ciuiliter agit̄ tūc admittūt̄ criminoſi ꝯ regulares ꝑlatos ſed nō ꝯ ſeculares.ſed ſi ſūt emendati de crimine:

ꝓbata ſūt:aliq̄ uero doceri minime potuerūt:canta oīno ꝯſideratiōe penſandū ē:utꝝ leuiora^a capl'a an certe grauiora ſīt ꝓbata :ut ex eis qualit̄ diffinitiōeȝ tuā formare debeas:poſſis ſcire. Glorioſus uō comitiolus ſi ſupraſcriptus eps i nocens eē claruerit: qcqd de reb⁹ ei⁹ uel eccl'ie ipi⁹ tulit : ei ſine aliq̄ dilatione reſtituat ꝛc̄:ut ſupra in cā ianuarij epi. Si aūt epm taleȝ culpā qd̄ abſit ꝛc̄:ꝛ infra ut in cā monachorū.de perſona pſbri:ꝛ infra i cā:clericus aduerſus clericū ꝛ infra. De pſona ianuarij epi ſciendū ē ꝗuit̄ ꝛ oīno ꝛ cōtra leges eē actū:ut uiolēt̄ de eccl'ia trahēt̄ dū^s ſi quālibet iīuriam a quocūqꝫ eps paſſus fuerit i eccl'ia: iīuriātē lex capitali^t pena ꝑcutiat :ꝛ ſicut maieſtatis reū oib⁹ det eū accuſādi lıñiam:ut huius legis ſeries loqtur codice.li.i.ti.d̄ epis ꝛ cl'icis in ꝯſtitutōe.i. S Iqs in hoc gen⁹ ſacrilegij irrupit:ut in eccl'ia catholica irruēs ſacerdotib⁹ ꝛ^u miſtris ut̄ epi cultui locoqꝫ aliqd iportet iniure ꝛ ceťa ꝛ ifra . De pſōa epi ſtephani hoc attēdēdū ē:q: nec inuitus ad^x iudiciuȝ trahi nec ab epis alieni ꝯcilij d̄buit iudicari^y ſi ꝯtra hoc dictū fuerit:q: nec metropolitanū habuerūt nec pr̄iarchā:dicēdū ē q: a ſede apl'ica q̄ oīuȝ eccl'iarū caput ē:hec cā audiēda fuerat ac dirimēda ſic ꝛ ꝑdict⁹ eps petijſſe dignoſcit̄.q: ergo eps alieni cōcilij iudices habuit oio ſuſpectos ſnīa nō a^ȝ ſuo iudice dicta nihil firmitatis obticat.qd̄ aūt d̄r a ꝯuis ſuis accuſat⁹ ſciendū ē : q: audiri minime debuerūt.ſi uō de crimine^ꝛ maieſtatis d̄r accuſat⁹:nec ipis d̄ eo credendū fuit:ſi uita uel opioci⁹ talis aū nō^ꝛ extitit.qd̄ aūt dicit idem eps:q: ſe abſente aliq uiliſſimi ſint teſtes exhibiti:hoc ſi uerꝝ ē nulli⁹ ē momēti. Teſtes aūt q̄les uel cu⁹ opionis ad teſtioniuȝ admittēdi ſīt:pluriē leges oñdūt :ꝙ pene nulli habēt icognite:q etiaȝ illud ſāciūt:ut uiliſſimis teſtibus ſine corporalt̄^a diſcuſſiōe credi nō

debeat. Qd̄ aūt dicit̄:q: nihil in ſcriptis iudicādū ē:legēdū ē codice titulo.xliiij.li.vij.ꝯſtitutōe ultima:q: ſcriptis debuit iudicari. nā ibi it̄ alia ꝑcipit̄ : ut ſnīa q̄ ſine ſcripto dicta fuerit:nec nomē ſnīe hr̄e mereat̄. Itē cod̄.li.vij.t. de ſnījs ex ꝑiculo recitandis. Imꝑator ual̄.ꝛ gratianus ꝛ cetera.

Ultia ſnīa dȝ de ſcripto proferri

S Tatutis^a generalib⁹ iuſſim⁹: ut uniuerſi iudices qb⁹ reddēdi iuris in ꝓuincijs ꝑmiſim⁹ facultatē:cognitis cauſis ultias diffinitiōes de ſcripti recitatōe ꝓferant huic adijcim⁹ ſanctiōi:ut ſnīa q̄ dicta fuerit:cū ſcripta ñ eēt: nec nomē qdē ſnīe hr̄e mereatur:nec ad reſciſſionē ꝑperā decretoꝝ appellatōis ſolēnitaſ reqrat̄. Itē ex cōcilio apud ſāctū medardū.vij.c. himar⁹ remoꝝ ar̄eps dixit.

L Egū^b eccl'iaſticaꝝ De codē auctas talis eſt : ut in cauſis geſtoꝝ ſēp ſcriptura reqrat̄:adeo ut qui ad ſacrū fontē accedit: ſuū dare nomē ꝑcipiat̄.q ad ſūmū ſacerdotiū ꝓuehit̄^c:decreto manib⁹ oiuȝ roborato eligat̄. Ordinatus aūt a ſuis ordinatorib⁹ lr̄as accipere iubet̄:q ēt ab eccl'iaſtica ſocietatē^d quolibet exceſſu diſcindit̄ libellari deſcriptōe aut recipit̄ aut deijcit̄.ſȝ q accuſat̄ aut excōicat̄^e ſeu recōciliat̄:p ſcripturā accuſari l'r̄ cōciliari iubet̄.ꝛ ſic i ceťis huiuſmōi in tm̄ ſcriptura depoſcit̄: ut ſicut beat⁹ gregori⁹ in cōmonitorio ad iohānē defēſorē ex romanis legib⁹ ſumēs ſcribit:ſnīa q̄ ſīn ſcriptis ꝓfertur :nec nomen ſnīe habē meret̄. Iteȝ nicolaus papa girardo turonēſi archiepo.

Reſtituēdus eſt quē neqꝫ ꝯuictuȝ neqꝫ ꝯfeſſū conſtat eſſe eiectum.

N Otū^a ſit tue fraterne charitati:ꝙ cum iſte pſbr̄ pauper nomine chriſtophorus de ſua anguſtia ad nr̄am clemētiā lachrymabilit̄ ſit ꝯqueſt⁹:dicēs falſis ſe criminib⁹ ipetitū:ꝛ ab eccl'ia ſua nō ꝯuictū neqꝫ ꝯfeſſū irrōnabil'r fuiſſe eiectū.nam ut ipſe refert:a tua

ꝛ ¶ Corporali ſ.v.q.v.illi q[...]

a ¶ Tatu[...] ut ſnīa [...] ꝓ hac.i.nō po[...] teſt greg.ꝓba[...] re ꝙ i crimina[...] libus cāis de[...] beat interuenire ſcriptura: q[...] lex illa tm̄ d[...] uilib⁹ cāis lo[q] tur.nā epos i[...] ſuos ſubditos ſine ſcriptura iudicat:ut.ſ.xi. q.i.ſiqs cū clerico.ꝛ.C.d[...] ex periculo re[...] ci.auc.niſi.ſi[...] ſeclaris iudex i modicis cāi[s] ut ibi dicit̄.ꝛ i auc.de ma.p[...] ſ.ſit tibi.ꝛ q[...] ꝓter illud ma[...] tuo ꝯſēſu po[...] ſunt remittere ut.C.de epiſ.[...] ꝛ cle.auc.gene[...] ralit̄.in ſi.ꝛ.C. de puil.ꝯ[...] q i ſacro pala[...] tio conſtitut[...] l.quoti.ſ.ſi.li. xij.dicas cum greg.ꝙ in cr[...] minalib⁹ cāis reqrit̄ ſcript[...] ra niſi i cā ola[...] pidatōis:ut in auc.ut iudi.ſi ne qd̄ ſuffra. .§.neceſſitate[...] colla.ii.io.

b ¶ Statim[...] grat̄.tñ ſi a[...] pellauerit:[...] ꝙ dēat.ꝑſeq[...] appellat̄:ꝛ.[...] ex͂ d̄ ſ.ꝛ.re.iu[...] di.ſnīa.q: a[...] pellatō conf[...] mat ſnīam:[...] ff.ſi ra.ba.l.ij[...] §.falſus.

b L Egū[...] eccl'iaſtica[...] rū.ſōre l'ōd[...] di.iiij.bapt[...] di.

c ¶ Prouehit[...] ē.di.lxi.epi[...] du in fuerit.

d ¶ Societat[...]

vt hereticus:ut.ſ.i.q.vii.quotiens.

e ¶ Excommunicat̄.xi.q.iij.debent.ꝛ.c.cure.

a N Otum ſit.p tres.nota ſepius poſſe ingri de eodem crimine.

b Niſi.iſtud niſi non ponitur hic exceptiue.
c Monemus.p hoc vbū nō pcipiꝛ:vt.j.xxviij.q.i.ſic eniz.ꝛ.ff.de leg.iij.fideicōmiſſa.§.hec vba.ꝛ.xi.q.iij.rogo.ꝛ.iij.q.ix.reuera ꝛ.ij.q.vij.ſicut inquit in glo.ij.
d Tue.remittitur hec cā ad eū:a quo appellatū ē:ū ut ipm iudicet ſz ut ipz reſtituat: ꝛ ſic ñ obſtat ex ꝺ appel.accepta.
e Reſtituendo. cā pus cognita ne obſtet j.vij.q.i.pñtiū
f Et ꝯſētiēte. h nō dic qꝛ ipe eū ñ ꝯuauerat ſz alij de ꝯſenſu ſuo.ꝛ h eſt nōbile ꝙ pōt ꝯueniri ñ ſolū q dixcit vl mādauit vl ratū habuit:ſz et q ꝯſenſit:ex ꝺ re ſti.ſpo.cū ad ſedem.i fi.Cōſentire dr quis trib⁹ modis.ſ.ut q ad hoc coopaꝛ ut i ſimonia.i.q.i.ſigs eps.ꝛ i iceſtu.iij.q.iiij.cōſanguineoꝝ.itez ꝛ in raptu virginis.xxxvi.q ij.de puellis.i rapina.xvij.q.iiij.omnes eccleſie.itē in iniuſta ſnia:ut.ſ.e i pmis. Secūdo mō dr ꝯſētire:cū nō corrigit quos tenet ex officio corrigē:ut.lxxxiij.di.c.i.ꝛ ij ꝛ.lxxxvi.diſti.inferioꝝ.Tertio modo dicitur conſentire cum defendit peccantem:vl qn ſua aucte ꝺ liquitur.xi.q.iij.q.ꝯſentit.xxiiij.q.iij.q alioꝝ.ꝛ talis magis eſt puniendus q̄s ipſe faciens:ut ibi dicitur.io.
g Nemo pſb; excōicet.ar.ꝙ ſimplex ſacerdos habet poteſtatez excōicādi:ut ex̄ de offi.oꝛ.cū ab eccliaꝝ.ꝛ de ap.reprehenſibilis.ꝛ ex̄ de eo q fur.oꝛdi.re.c.i.Nā qlibet ſacerdos hz claues ligādi ꝛ abſoluēdi:ut.j.e.q.vij.§.itē cū dauid.ꝛ.xi.q.iij.quomodo uem qꝛ de cauſis pñt cognoſcē:ut de indi.c.ij.ꝛ ex̄ de imu.ec.nō minus.ꝛ ēt de mrīmonialib⁹ cauſis:ex̄ de ſnīa ꝛ re iudi.tenoꝛ.in pan.in pte deciſa.Cū ergo excōicatō ſit potius iuriſdictōis q̄s oꝛdinis:ut ex̄ ꝺ elec.tranſmiſſā.ꝛ tales mioꝛes plati hñt iuriſdictōez vt dictū eſt:ergo pñt excōicare.Sz ꝯ excōicatio ē mucro epalis.xvi.q.ij.viſis.itē excōicatō dr maxia pena:ut.xxiiij.q.iij.coꝛripiātur.ꝛ ꝓterea arꝯdiaconi modicā hñt iuriſdictōem:ut extra de offi.archi.c.i.ꝛ vlt.ergo multo foꝛtius ſimplices ſacerdotes.Sol.vbi cōſuetudo ē ibi hñ poſſunt excōicare.ꝯſuetudo eni dat iuriſdictōez: ut ix.q.iij.cōqueſtus.in fi.de hac materia iuenies.xi.q.i.de pſona.io.ꝓbabilit pōt dici ꝙ eccliaꝝ plati ꝺ iure cōi pñt excōicare:ut ex̄ de offi.oꝛ.cum ab eccliarum.lz epi iam pſcripſerint ꝯ multos plati latos.bartholomeus.

diligentia p tres uices inqſitione facta nulla in ſe neqꝫ de foꝛnicatōnis crimie neqꝫ de homicidijs confeſſione de qb⁹ ipetebaꝛ repiri potuit clpa:niſi qꝛ ſue paupꝛtatis cā que petebantur aut ꝯſētire noluit aut adiplē nō potuit. qꝺ ſuus tñ emul⁹ ultroneus egit:q iiuſte illi⁹ eccleſiaz ꝓripuit icciro magnopere monem⁹ reuerētiā tuā :ut qui te foꝛte ignoꝛāte giezíaca cupiditate pacta eē uideꝛ:tue frnitatis cēſura celeri emēdatōe coꝛrigāꝛ.ſ.reſtituēdo ecclie,ꝓpe iā dictum ſacerdotē atqꝫ ei reddēdo tua pietate pſtinū quē pdidit honoꝛem :ꝛ nullaten⁹ canōica iſtituta alicuius temeritate ꝯtēni pmittas:qꝛ faciente ⁊ ꝯſentiēte par pena ꝯſtringit. Item de libro ꝯſtitutionū.

Anteqꝫ cauſa examineꝛ: aliquis excommunicari non licet.

Nemo epus nemo pſbr excōicet aliquē añqꝫ cā ꝓbeꝛ : ꝓpt quā ecclaſtici canōes hoc fieri iubent. Sigs aūt aduerſus eā ꝯſtitutōem excōicauerit aliquē:ille q excōicat⁹ eſt: maioꝛis ſacerdotis aucte ad grām ſācte cōionis redeat.ille aūt q nō legitie eū excōicauit:in tm abſtineat tps q̄tuz maioꝛi ſacerdoti uiſū fuerit:ut qꝺ iniuſte fecit eū excōicādo ipſe iuſte patiaꝛ. Itē augu.in epla ad clerū ꝛ ad uniuerſaz plebez hypoñ.

Incerta ꝛ dubia iudicari nō pñt.

Nomen pſbri,ppterea non audius ſuz de numero collegaꝝ eius ul ſuppmē ul delē:ne diuine pietatis poteſtati:ſub cui⁹ examine cā adhuc pēdet: facē uiderer iniuriā:ſi illi⁹ iudiciū meo uellem iudicio ꝑuenire.qꝺ nec in negocijs ſecularib⁹ iudices faciunt : qñ ad maioꝛē poteſtatē dubitatio refertur:ut pēdente relatōe aliqd audeant cōmutare.i epoꝝ quoqꝫ concilio ꝯſtitutū ē nullū clericū:q nō dū ꝯuict⁹ eſt:ſuſpēdi a cōione debere:niſi ad cām ſuā examinādā ſe ñ pñtauerit. Itē melchiades papa.

Nec ſuſpiciōis arbitrio nec alī uerū ꝛ iuſtū iudiciū aligs ꝯdēnet.

Primo temp oia diligent inqrite:ut cuz iuſticia ꝛ charitate diffiniatis.neminem ꝯdēnetis añ uerū ꝛ iuſtū iudiciū.nullū iudicetis ſuſpiciōis arbitrio:ſed pmū pbate:ꝛ poſtea charitatiuā ſniaz pferte.ꝛ qꝺ uultis nō uob fieri: alteri facē nolite. Itē li.xlix.ti.de accuſatōib⁹ ꝛ inſcriptōibus.

Qui ab accuſatione prohibentur ꝛ qui recipiantur.

Prohibeꝛ alij accuſare ꝓpter ſexū ul etatē:ut mulier ꝛ pupillus. Alij ꝓpter ſacrm: ut q ſtipendiū merenꝛ. Alij ꝓpter magiſtratū ꝛ poteſtatē:i q̄ agētes ſine fraude in ius uocari nō poſſunt. Alij ꝓpt ꝺlictū ꝓpū:ut infames. Alij ꝓpt turpē queſtū :ut q duo iudicia aduerſus duos reos ſubſcripta habēt : nūmoſue ꝺb accuſandū ul nō accuſādū acceperint alij ꝓpter ꝯditōez ſuā:ut libertini ꝯtra pronos.alij ꝓpter ſuſpiciōez

h Cauſa ꝓbetur.j.xi.q.iij.nemo.
i Maioꝛi aucte.cum diſtinctione.xi.q.iij.ſi eps.foꝛte ibi notatum inuenies:ꝛ ex̄ de ſen.ex.ſacro.
k Nomen pſbri.vel ſupprimere.nomina excōicatoꝝ tpe excōicatōis ſupprimebāꝛ i matricula:ſz noia depoſitoꝝ radebāꝛ:ſic.l.di.pñiā ceſ.
l Relatōne.ſile ex̄ de of.dele.lz.ex eo etiā ꝙ iudex dic ſe velle referre:nō pōt apli⁹ cognoſcere.C.de ap.ex illo.ꝛ ex̄ de offi.dele.cum ſup.qꝺ intelligo ſi relatio fuerit a ptib⁹ approbata:ut.C.de rela.l.ij.
m Suſpēdi.niſi ſit infamat⁹.j.e.q.v.pſbr.
n Primo.ſuſpicio ꝯnis.triplex eſt ſuſpicio:Temeraria:de q̄ hic dr:que nec expurgatōez induc. Probabilis: q̄ expurgationem inducit:vt.j.q.v.pſbyter. Violēta:q̄ ad ꝯdēnatōem ſuffic : ut xxxij.q.i.dixit dñs.tñ qñqꝫ violēta ſuſpicio uel pſūptio nō ſufficit ad ꝯdēnatōez:ut ex̄ ꝺ teſti.co.pterea ex̄ de pſump.lras.in fine. ꝛc.
o Prohibētur.alij ꝓpter ſacrm qꝺ pſtāt.i.ſe ñ euitaturos moꝛtē ꝓpter ſalutē rei publice.milites eni noſtros magis volumus ſcire arma q̄s leges:ut C.de iure deliberā.l.ſcim⁹.C.locati milites
p Magiſtratum.ſed ꝯ.ſ.i.q.i.in illa.l.iubemus.ſz illud cū deligt iudex in adminiſtratōne ſua:ut tūc poſſit cōueniri:ut in auc.ut iudices ſine quoqꝫ ſuffra§.illud.vel hic loquiꝛ de eo qui ante adminiſtrationem deliquit.vl ibi de minoꝛibus iudicibus:hic de maioꝛib⁹ ut.ff.de iniur.nec magiſtratibus.tñ ēt maioꝛes iudices pſtabunt cautionem ſtandi iuri poſt depoſitam adminiſtrationem:ut.ff.de adulte.ſi adulterium.§.vltimo.
q Sine fraude.id eſt ſine pena.
r Queſtum.i.queſtus ſuſpicionez.qui eni duos cepit accuſare:ſi vult tertium accuſare:preſumitur ꝙ hoc cā queſtus faciat.ſed huic eſt ꝯ.ff.de accuſa.l.hos accuſare.§.l.iulia.ubi dicitur:ꝙ nemo poteſt duos ſimul accuſare niſi ſuā uel ſuoꝝ iniuriam pſequatur.ſed dic ꝙ in diuerſis libellis pñt duo accuſari ſed tertius nō pōt:niſi ſuā vel ſuoꝝ iniuriam proſequatur: ut hic dicitur.ꝛ.C.qui accu.nō poſ.l.cum rationib⁹.ſed in vno libello non poteſt duos accuſare:niſi ſuam uel ſuorum iniuriam proſequatur:ut i illa l.hos accuſare.niſi cum crimen cōe eſt:ut.ff.de adulte.qui pupillam.§.i.ſed in crimine adulterij non poſſunt duo ſimul accuſari.C.de adulterijs reos.
s Nummoſue.accuſatoꝛi licet nobis dare pecuniā i cā ſanguinis:ſed q dat pecuniam ꝛ non in cā ſanguinis:p cōuicto habetur:ut.j.q.iij.§.notādum in fi.ꝛ.i oibus cauſis.ſed nō licet accuſanti recipe:ut.ſ.i.q.i.ꝯcuſſionis.tñ poſt finitā accuſationem quandoqꝫ remuneratur accuſatoꝛ:ut.ſ.lxxix.di.ſiquis papa.ꝛ.j.ij.q.v.accuſatores.vi.q.i.§.uerum.
t Qui falſum teſtimonium.iſti repelluntur licet non ſint infames:ut ex̄ ꝺ oꝛ.di.cog.cum dilectus in fi.

124

u Paupertatẽ. ꝓpter hoc repellũtur teſtes: ut. iiij. q. iij. teſtium. dũ tñ ratiõe paupertatis ſit ſuſpectus: ut inſti. de ſuſ. tu. §. vlt. paupertas. n. nõ eſt de numero malorum. xv. q. i. illa. in fi.

x A poſſeſſione. non tñ ab eis põt repetẽ poſſeſſionem ꝑ interdictũ vnde vi. licet eni nullũ iterdictũ infamet: tñ diminuit ⁊ ſigillat opinionẽ eiꝰ ɔtra quẽ ꝓponitur: ut. ff. de obſequis. l. ij. nec etiã in integꝝ reſtitutõ petitur ɔ parẽtes vl' patronos: ut. C. q ⁊ adverſus qs i integꝝ reſti. l. vlt.

y Nõ ut crimẽ. niſi atrocẽ iiuriã feciſſent vl' niſi noie alieno ɔueniãtur: ut. ff. ꝺ in ius vo. ſꝫ ⁊ ſi. §. penult. ⁊ vlt. ⁊ xij. q. ij. q manumittit. Aliter ñ põt agẽ ꝓ iniuria ɔ tales pſonas: ut ff. de iniur. nõ ſolũ. §. ſpõ.

z Nõ põt. ſiue. n. qs ſit ɔdẽnatꝰ ſiue abſolutus tñ ſup eodẽ crimine ſepiꝰ agi nõ põt: ut ex. de accuſa. de his.

⁊ Abolitõe. publica. Triplicit fit abolitio. aut publice ob diẽ inſignẽ vel ob rẽ proſpe geſtã: aut ꝑuati accuſatore petẽte: aut ex lege qñ accuſator deſiſtit vl' mortuus ẽ. In publica abolitõe põt accuſator repetẽ rẽ finitis feriis. j. xxx. dies: ut. ff. ad turpill'. ſiquis. ⁊ l. ſe. ſꝫ in alijs duabus nõ admittit ille q deſiſtit: ut ff. ad turpil. q deſiſtit. ſed aliꝰ bñ admittitur in fra. xxx. dies. j. e. q. ult in fi.

ɔ Ad ãnonã. cũ hoc crimẽ. ſ. fraudate ãnone ponatur iter excepta crimina: ⁊ iſtud crimẽ equatur crimini dilapidatõis: videtur q ibi glibet admittatur. Nã ⁊ femina cuiꝰ non itereſt: ſi pietate ducitur: admittitur ad crimẽ ſuſpecti tutoris: i īſti. de ſuſpec. tu. §. ɔſequẽs. nec in hoc crimine tenetur quis iſcribẽ: ut i auẽ. ut iudi. ſine quoquo ſuffra. §. neceſſitatem.

calũnie: ut illi qui falſum teſtimoniũ ſubornati dixerũt. nõnulli ꝓpter paupertatẽ: ut ſĩt q minꝰ q̃ꝫ quadragita aureos hñt. Hi tñ omẽs: ſi ſuã iiuriã exequãtur mortẽue ꝓpinquoꝝ ofẽdãt: ab accuſatõe nõ excludũtur. Liberi libertiq; ñ ſũt ꝓhibẽdi ſuaꝝ defẽdẽdaꝝ reꝝ grã de facto parẽtũ pronoꝝue q̃ri: ueluti ſi dicãt ſe ui aꝰ poſſeſſiõe ab his expulſos. ſ. ñ ut crimẽ i eiſ itẽdãt ſed ut poſſeſſionẽ recipiãt. Nã ⁊ filiꝰ ñ q̃dẽ ꝓhibitꝰ ẽ de facto mrĩs conqueri: ſi dicat ſuppoſitũ ab ea partũ: quo magis cohẽdẽ hẽat: ſꝫ eã reã lege cornelia facẽ ei ꝑmiſſũ ñ ẽ. Ab alio delatũ aliꝰ deferre nõ põt. ſꝫ eũ q abolitõe publica l' ꝑuata ĩcuniẽte aut deſiſtente accuſatore de reis exeptꝰ ẽ: alius deferre ñ ꝓhibet. Mulieres ꝓpẽ publicã utilitatẽ adꝰ annonã ptinẽtẽ audiri a pfecto ãnone deferẽtẽ diuus ſeuerꝰ ⁊ ãtonius reſcripſerũt famoſi quoq; accuſatores ſine ulla dubitatõe admittuntur. milites quoq; ad hãc accuſatõeꝫ admittẽdi ſĩt. fui quoq; deferentes audiẽdi ſũt. His oibꝰ auctoritatibus datur intelligi: q nullꝰ ẽ ɔdẽnãdus niſi iudicio ordiabilit habito aut ɔuicatur: aut reũ ſeipm cõfiteatur. Uerũ hec de illis itelligẽda ſĩt: quorũ crimina ſĩt occulta. Ceteꝝ que manifeſta ſũt: iudiciariũ ordineꝫ ñ regrũt. Unde ambroſius.

Sine accuſatione manifeſta iudicanda ſunt.

Manifeſta[a] accuſatõe non indigẽt. Item nicolaus papa carolo regi. De eodem.

Uel[b] lotharꝰ rex nepos ueſter fecit: accuſatõe nõ indigent. maĩfeſta eni ſĩt teſte aplo opa carnis fornicatio immũdicia ⁊c. In manifeſtis. n. calliditate accuſantiũ ñ oppmitur reꝰ nec tergiuerſatione ꝓpriũ crimen celatur: cũ culpa ſua oculꝰ oiũ ſpõte ſe igerat: atq; ideo i talibꝰ iudiciariꝰ ordo nõ requirit: q ideo tñ iſtitutꝰ ẽ: ut nec inocẽtia iſidijs patẽt adverſãtiũ nec culpa deliquẽtiũ ſñiaꝫ effugẽt iuſti examinis. Unde ſtephanꝰ papa leoni epo thianenſi.

Ordinem iudiciarium manifeſta non deſiderat cauſa.

Dec[c] maĩfeſta ⁊ nota plurimis cã nõ ſĩt q̃rẽdi teſtes: ut ſãctꝰ ambroſiꝰ i epla ad corinthios dĩc ꝯ fornicatore ſñiaꝫ exponẽs apli. Iudicis inq; nõ ẽ ſine[d] accuſatore dãnare: q dñs iudaꝫ cum fuiſſet fur: q nõ eſt accuſatus: minie eiecit. cognito aũt ope iſto pellendũ illũ aplus de cetu fratnitatis cẽſuit. oẽs[e] eni crimẽ eiꝰ ſciebãt[f] ⁊ ñ arguebãt. publice eni nouercã ſuaꝫ loco uxoris hẽbat. in q re neq; teſtibꝰ opus erat: neq; tergiuerſatio ne[g] aliq potat tegi crimẽ. Et paulo poſt: abſẽs[h] facie pñs aũt aucte

a Manifeſta. De notorio loqmur. ⁊ qd ſit notoriũ ignoramꝰ. ſcias q̃ q aliud eſt fama: aliud manifeſtũ: aliud notorium. Fama qñq; ex ſciẽtia: quãdoq; ex ſuſpicõe procedit: qñq; ex certo: qñq; ex incerto auctore: ut ꝺ ɔſe. di. iiij. ſãctũ. i fi. Maĩfeſtũ ẽ qꝺ ſẽꝑ ex ſciẽtia ⁊ ex certo auctore ꝓcedit: ⁊ qꝺ põt ꝓbari: ut. ff. ꝺ teſ. hẽdes palã. idẽ ẽt qñq; occultũ dr qꝺ põt ꝓbari. C. de ap. eos. §. ij. ⁊ occultũ dr qꝺ gnq; ſciũt: ut de pe. di. i. §. h autẽ ſecreta. Itẽ notoriũ dr maĩfeſtũ qꝺ pꝫ ꝑ ɔfeſſionẽ vl' ꝓbationẽ vel ꝑ euidẽtiã rei: ut ex de v. ſig. cũ oli. Notoriũ triplex ẽ. ẽ. n. notoriũ facti: notorium iuris: ⁊ notoriũ pſũptõis. Notoriũ facti ẽ: qꝺ exhibet ⁊ offert ſe oculis oium. i. quod ita hꝫ facti euidẽtiã: quod ñ põt negari: ſupple ꝓbabilit: ut ex ꝺ coha. cle. tua. ⁊ ex. e. t. ura. i tali ñ auditur appellãs: ex de ap. cũ ſit romana. ⁊. c. pterea. ⁊. c. ꝑuenit. ⁊ creditur ſimplici aſſertioni officialis: ut. iiij. q. iiij. §. aliqñ. Nec regritur h ſciẽtia oiuꝫ ſed pluriũ: ut. j. e. ꝺ maĩfeſta. Eſt aũt quod d. i factũ ɔtinuũ ſiue ꝑmanẽs quoddã iterpellatũ: quoddã ſtatĩ trãſiens. In notorio facti ɔtinui nullꝰ ordo iuris exigitur: ut i decre. tua. In notorio facti iṫpellati ſemiplena ꝓbatio regritur: ut ex de vſur. cũ i dioceſi. Notoriũ actu ñ ꝑmanẽs: ꝓbabilit põt negari: ut ex de ſortil'. ex tuaꝝ. Notoriũ iuris eſt de q aliqs ẽ ɔdẽnatꝰ vel ɔfeſſus: tñ i h notorio qñq; ɔ negãtẽ regritur ꝓbatio: ut ex de ſen. ⁊ re iudi. ſicut. Itẽ qñq; ñ ſufficit q qs ſit ɔfeſſus niſi ſit ɔfeſſus ⁊ ɔuictꝰ: ut. j. e. q. vi. §. ſũt ẽt q̃rũ. v. i occult. Notoriũ pſũptũ ẽ: ut ſi aliqs publice habitꝰ ẽ ꝓ filio alicuiꝰ: ibi ñ regritur aliqs ordo iuris: ut ex de fi. pſ. michael. ⁊ c. qm̃. h. n. q aliqs ſit alterꝰ filius non põt uere ꝓbari: ut. ff. de condi. ⁊ demõ. lucius.

b Uel lotharꝰ. Manifeſta. j. xi. q. iij. eoꝝ. ɔ. ſꝫ ibi non erat notoriũ ſꝫ manifeſtũ: ⁊ ſic nõ obſtat. iij. q. v. q ſuſpecti. ẽt ſi ſit notorium tñ nihilominꝰ hec citatio forte ẽ faciẽda. j. e. §. qñ. xxiij. q. iij. de illicita ⁊ j. e. deus oipotens. ⁊ ſnia ferẽda ẽ: ut ex de ap. cũ ſit romana. in fi. ſed necꝰ ꝓbatio nec q purgatio ẽ regrẽda: ut. j. e. deus oipotens: ut ex de purga. ca. cũ dilectꝰ. fit tñ ꝓbatio qñq; ex abũdãtia: ex de elec. bone. ⁊ ff de manu. cũm in pñ. ⁊ xxiiij. q. i. pudenda. i fi. nil enim taꝫ indubitatũ eſt qn ſolicitã dubitationeꝫ admittat: ut in auẽ. de tabell. in medio. coll. iiij.

c Dec manifeſta plurimis. q nõ regritur oiuꝫ ſciẽtia: fore ſufficit. ⁊. xi. q. iij. vnio. iudic tñ oꝫ eẽ notoriũ xxiij. q. iiij. quiſq; vñ põt cõtingẽ q aliqd ẽ notoriũ apud delegatũ: quod nõ eſt notorium apud delegantẽ. ⁊ ſi cã audiretur corã delegãte ille ꝓcederet ſm ordinẽ iuris: ſed delegatus nõ: ut ex de purga. ca. cum dilectꝰ. Idẽ eſt in ingſitione. põt eni eẽ q delegãs põt igrere de crimie alicuiꝰ ſi apud eum eſt infamatus: ſꝫ delegatꝰ nõ: ex de accuſa. cũ oꝫ.

d Sine accuſatore. Nõ q nemo eſt ɔdẽnãdꝰ ſine accuſatore: ut ff. de mu. ⁊ ho. reſcripto. §. ſiqs accuſatorẽ. Sed fallit in charta ſuſpecta: cui fides non fit. C. de ꝓba. iubemus. ⁊ cum teſtis fraudulenter ⁊ ꝓcaciter rñdet. C. de teſti. nullus. ⁊ i tutore ſuſpecto. ff. de ſuſpec. tu. l. iij. §. i. ⁊. iij. q. ij. q; ea. ⁊ qñ maritus excipiendo ɔdẽnatur de lenocinio. ff. de adult. l. ij. §. ſi publico. ⁊ qñ calũniator puniatur. C. de calũ. l. i. additur. vi. caſus qñ crimẽ ꝓbatur ꝑ inquiſitionem: ex de accuſa. qualiter ⁊ qñ. vij. cũ deficit reus in purgatione: ex de ſimo. de hoc. viij. in notorijs. ut hic.

e Omnes. ſ. corinthij.

f Sciebant. eo q publice in domo ſua videbant eã: ⁊ ſic ex de coha. cleri. ⁊ mu. tua.

g Tergiuerſatione. id eſt diſſimulatione.

h Abſens. iudicari. ergo abſens excõicatur: ut ex de app. cum ſit romana. ⁊ extra de ſimo. accuſatum. ſed nunquid abſens abſoluitur: ar. q ſic. j. e. q. v. quanto. ar. ɔ. de ſen. ex. a nobis in fi. vbi certa forma abſolutionis exprimitur. rñ. ſic nõ eſt abſoluendus. ſi tamẽ

aliter abſoluitᷣ tenet abſolutio:ut ex̃ de reg.iur l.ois res.xxx.q.v. §.obijcitur.

a ¶ Multi corrigũtᷣ.nõ poſſumᵘ noiatim ſꝫ i genẽ:ut.v.q.i.q̃dã.
b ¶ Quãuis.interpoſitio eſt.
c ¶ Mortalis.ante ꝯtemptũ.xxiiij.q.iij.notandum.
d ¶ Medicinalis.ut ſpũs eiᵘ ſaluus fiat: ut xi.q.iij.audi. niſi ſit incorrigibilˢ:ut.xi.q.iij.nemo epõrum.ꝛ.j.xxiiij q.iij.corripiatᷣ ꝛ notãdũ i ſi.
e ¶ Seculari.i. de rebus ſecularibus.vel loqtur de laico. ꝛ ſic nõ ẽ ꝯ:ex̃ de iudici.at ſi clerici.ar.huiᵘ c.videtᷣ ꝙ clericus de crimine ciuiliter ꝯuictus ifametᷣ ꝑ ſniaz latã i ipz a laico ꝑ recõuentionem:ut vi.q.i.beatus petrus.ꝛ.c. in fames.ar.ex̃ ꝺ teſ.decetero.ꝛ iij.q.v.de accuſatoribus.xxx v.q.iij.ꝯiũctio nes.imo ſi coram quocũq; i moduz exceptionis ꝓbatᷣ crimẽ:cogetur ad pñiam. nã vñcũq; clarẽt crimia ꝛc̃.xxii ij.q.iij.ecce.nã ꝛ iudiciũ hẽti coꝝ certificat eccl'iaz:ut.j.xx iiij.q.i.ſubdiaconus.ꝛ i auc. de ſanc.epiſ.§ ſi ꝟo crimẽ. ꝛ ſnia i vno iudicio lata fidẽ facit in alio ff. de iureiurã. ſi dno.C.ꝺ libe. ca.iubemus.h̃ eſt verꝝ intᷣ eaſdem ꝑſonas: qꝛ res iter alios acta ꝛc̃. ex̃ de re iudi. q̃ꝫ uis cũ ſilibus ſimilitᷣ fit fideſ ſeculari iudici ꝑ iudiciũ eccleſiaſticũ:ut.xi.q.i.ſtatuimᵘ.ꝛ h̃ ſatᷣ poteſt admitti. Iudex tñ eccleſiaſticᵘ nõ põt clericũ rõne illiᵘ ſnie punire q̃ſi ꝯuictũ:ſi tñ ifamia crebreſcit:ex tali ſnia põt epũs ipſuz cogere ad purgationẽ:in qua ſi deficẽt puniatᷣ:ut ex̃ de ſimo.de hoc nec teſtes purgatõis ſũt ꝯrij ꝓ orībᵘ teſtibᵘ:qꝛ iſti iurãt de credulitate ꝛ alij de ſciẽtia.ꝛ bñ põt eẽ:ꝙ iſti credãt eũ inocẽtẽ ꝛ illi ſciãt eũ nocẽtẽ.nec obeſt ei illa ſnia quo ad bñficiũ vel quo ad ordinez ex̃ de excep.deniq;.de ordi.cog.cũ dilectᵘ.iij. Sed forte põt ipſũ

ſpũs ſancti q nuſq; abſẽs ẽ:iã iudicaui ut pñs eũ q hoc admiſit tradi ſathane in interitũ carnis:ꝛ infra. Sed ſciẽdũ ẽ:ꝙ eoꝝ q̃ manifeſta ſͨt:alia ſũt nota iudici ꝛ incognita alijs. Alia ſͨt mãifeſta alijs ꝛ occl'ta iudici. Quedã uero ſunt nota iudici ꝛ alijs. Que iudici tm̃ nota ſͨt:ſine examinatõe feriri nõ pñt:qꝛ dum accuſatoris perſona aſſũitᷣ:iudiciaria poteſtas amittitur. In una eadẽq; cã nullus ſil' põt eſſe accuſatoꝛ ꝛ iudex. Vnde augu. in homel'. de pñia.

Qñ aliq ſͨt corrigẽdi qñ tolerãdi.

Multi corrigũtᷣ:ut petrᵘ. mlti tolerãtᷣ:ut iudas. mlti neſciũtur donec ueniat deus: q illumiabit abſcondita tenebraꝝ:ꝛ infra. Nos uero queq; ꝓhibẽ a cõione nõ poſſumus:q̃uis hec ꝓhibitio nõdũ ſit mortalˢ ſed medicinalᵈ niſi aut ſpõte ꝯfeſſũ:aut i aliquo ſiue ſeclariᵉ ſiue eccl'iaſtico iudicio noiatũ aut ꝯuictũ. Quis .n. ſibi utrũq; audet aſſumere:ut cuiuſq; ipe ſit ꝛ accuſatoꝛ ꝛ iudex? huiuſmõi regulã ẽt paulus apl's i epl'a ſua ad corithios breuitᷣ iſinuaſſe itelligitᷣ:cũ qbuſdã cõmemoratis crmibᵘ eccl'iaſticis formaz ad oia ſilia ex quibuſdã daret. ait enim Scripſi uobis in epl'a:ne cõmiſceamini cũ fornicarijs:ñ utiq; fornicarijs huiᵘ mũdi aut auaris aut raptoribᵘ aut idolis ſuiẽtibᵘ: alioqn debueratis ꝺ hoc mũdo exire Nõ.n.pñt hoies in hoc mundo manẽtes niſi cũ talibus uiuẽ: nec eos pñt lucrifacẽ chriſto:ſi coꝝ colloquiũ ꝯuictũq; uitauerint:unde dñs cum peccatoribus ꝛ publicanis comedetᷣ nõ eſt inqt neceſſarius ſanis medicus: ſed male habentibᵘ. nõ.n.ueni uocare iuſtos ſed peccatores ad pñiam. ꝛ iõ cõſeq̃nter apl's etiã adiungit: Nũc aũt ſcripſi uobis:ñ cõmiſceamini fornicarijs. Siqs aũt fratᷣ noiatur fornicatoꝛ aut idolis ſeruienſ aut auarus aut maledicᵘ aut ebrioſus aut rapax:cũ huiuſmõi nec cibũ ſume. Quid.n.mihi de his qui foris ſͨt iudicare?ñne de his q intᵘ ſͨt uos iudicatis?ꝺ his aũt q foris ſͨt:iudicabit deus. auferte malũ a uobis ipſis. qbus uerbis ſatis oñdit:ñ temere aut q̃ũlibꝫ ſed ꝑ iudiciũ auferẽdos eẽ malos ab eccl'ie cõione:ut ſi ꝑ iudiciũ auferri nõ pñt:tolerentᷣ potiᵘ: ne ꝑuerſe malos euitãdo ab eccl'ia ipe diſcedẽs:eos quos fugere uidetᷣ: uel uincat ad gehennã:qꝛ ad hoc nobis in ſcripturis ſunt exempla ꝓpoſita: uelut in meſſe ut palea ſufferatᷣ uſq; ad ultimũ uẽtilabrũ uel intra illa retia ubi piſces boni cũ malis uſq; ad ſepatõez:q̃ futura eſt in littore.i.i fine ſeculi equo aio tolerẽtᷣ. Nõ.n.ꝯtrariũ ẽ illõ huic loco:qꝺ dicit apl's: Tu quis es q iudicas alienũ ſuũ? ſuo dño ſtat aut cadit. Noluit eni hominem ab hoie iudicari ex arbitrio ſuſpiciõis l' ẽt extraordiario uſurpato iudicio:ſed potiᵘ ex lege dei ſcđm ordinẽ eccleſie ſiue ultro cõfeſſũ ſiue accuſatũ atq; ꝯuictum. alioqn illud cur dixit:ſiqſ fratᷣ nominatᷣ aut fornicatoꝛ aut idolᵒ ſeruiẽs ꝛc̃. niſi quia eam noiationez uoluit itelligi:q fit in queq; cũ ſentẽtia ordie iudiciario atq; cũ integritate ꝑfertᷣ? Nã ſi noiatio ſufficit multi dãnãdi ſͨt inocẽtes:quia ſepe falſo i quoq; crimia nominãtur. nõ ergo illi quos monemus agẽ pñiam q̃rant ſibi comites ad ſupplicia:nec gaudeãt qꝛ plures inueniãt ſibi ſil'es. Nã ꝓpterea ñ minᵘ ardebũt:qꝛ cũ multis ardebunt. Ide in eodem.

Peccatũ qꝺ tãtũ iudici notũ eſt: ab eo damnari non ualet.

SI peccauerit in te fratᷣ tuus:

cogere ad pñiam.nã etiã in cã correctõis tenuis ꝓbatõ ꝛ ſciẽtia ſufficit: de ſpõſa.ꝑterea.xxij.q.v.hoc vᷣ.Imo ſufficͨ vnᵘ teſtis q̊ ad ſniaz medicinalem ut de teſ.co.ꝑuenit.de cõſe.di.iiij.cũ itaq;.ex̃ de ꝯſã.ꝛ affi.ſuꝑ eo.
f ¶ Accuſatoꝛ ꝛ iudex.quod fieret ſi occultos tales accuſaremus.
g ¶ Similia.ar.ꝙ lꝫ aliqd ſpãliter de vno dicatᷣ:tñ extẽditᷣ ad oia ſilia:ut.j e.deᵘ oipotẽs.xxxij.q vij.apoſtolᵘ.xvi.q.iij. lꝫ.di.lxi. miramur .ut ſ̃.di.v.ad eiᵘ.ff.de fũ. inſtru.q̃ſitũ.§.vlt.ff.de adimẽ.lega.l.legata.ff. de ali.ꝛ ciba.leg.l. verba.ff.de ſupel.leg.legata.xvi.q.i.hic.ẽ ẽt.ar.ꝯ C.de ꝓcura.maritus.
h ¶ Cũ fornicarijs.iudeis uel gentilibus.
i ¶ Fornicarijs.ſ.occultis.niſi in caſibᵘ.q.d.ñ eſt aliqua ꝑs mũdi in qua nõ ſint tales malᷣ.
k ¶ Siqs aũt.q.d.q̃re hic non dicas de alijs q̃ꝫ de fratribus.rñ.
l ¶ Noiatᷣ.ꝑ ſniam.
m ¶ Qui foris.i.q nõ noſtri iuris.xvij.q.iiij. ꝯſtituit.ſ̃.di.xlv.q ſyncera.ꝯ.dic ut nõ.xxviij.q.i.ſepe.
n ¶ Iudicare.q̃ꝫtũ ad excõicatõez:ſꝫ corporaliter pñt puniri:ut xvij.q.iiij.ꝯſtituit.ar.ꝙ excõicatᵘ nõ põt itez excõicari.de hoc inuenies.iij.q.iiij.engeltrudam.
o ¶ Suſpiciõis.ſubaudi temerarie:ſi violẽte ſecᵘ.xxxij.q.i.dixit.
p ¶ Extraordinario.agendo ꝯ eũ denũciatie vel īqſitiue q modᵘ nouᵘ ẽ ꝛ extraordinarius ſm quoſdã. Sed dic ex̃.i. ꝑter hoc vel ꝯ ordinez iuris.ſ.qꝛ nõ ẽ de foro ſuo cũ ſit occultᵘ vnde ſequitur.
q ¶ Nam ſi noiatio.id eſt infamatio.j.xxv.q vltima.c.vl.xxxv.q.vi ſi duo.arg.ꝙ ꝑ famam non probatur aliquid extra de coha.cleri. ꝛ mu.tua extra de eo q cog.conſang.vxo. ſue ſuper eo.ſed fama cuꝫ alijs adminiculis probat.iiij.q.iij.ſepe.ex̃ de ꝓſũp.illud.de ap.c.i.
r ¶ Si peccauerit.i te ſ.leſum vel te teſte.quidã totam hanc auctoritatem intelligunt de occulto peccato:ꝛ exponunt adhibere vnum vel duos teſtes:qui ſint teſtes facte admonitionis.ꝛ quod ſequitur:dic eccleſie id eſt ſacerdotibus qui orent pro ipſo vel admonent eum deſiſtere a peccato ꝛ tali qui poteſt prodeſſe ꝛ non obeſſe.xxij.q.v.hoc videtur.ꝛ qꝺ ſequitur ſit tibi ſicut ethnicᵘ ꝛc̃. quantum ad priuatam cõmunionem ſed non in publico:ut.vi.q.ij.ſi tamen.ſed huic opinioni contradicit xlv.di.ſꝫ illud.ꝛ extra de iudi nouit.xi.q.iij.precipue.vbi habes ꝙ etiam in manifeſtis loquitur hec auctoritas. Et alij intelligunt totam de manifeſto.ſed eis

contradicit augu.ibi ſolue noſti. Tertiū dicūt q̄ ꝑ̄cipitur de occulto ⁊ ſequens de manifeſto.ſed eis ꝯ̄dicit quod dicit:diſtingue tempora ⁊ ꝯcordabis ſcripturas.io.intelligit de tali occulto quod ſcit̄ ab aliq̄b⁹ ⁊ pōt ꝓbari ⁊ vocant̄ teſtes ut ꝓbet̄ admonitio facta:q̄z niſi ꝑ̄ceſſiſſet admonitō accuſare ñ poſſet:ut.j.e.q.vij.accuſatō.⁊.c.ſiq̄s erga.nā ſi ad admonitōez eccl̄ie nollet penitere:iſti poſſunt eſſe teſtes admonitionis facte.⁊ hoc innuit vbi dicit forte q̄ð tū ſcis ⁊ ego ſcio:arg. eſt ad hāc ſolutionem ex̄ de iudicijs nouit. Sꝫ iſti oppōit̄:quare ergo dicit aug.tu ſol⁹ noſti? Rñ. hic ſolus ñ excludit paucos ſed multitudinē:ſi.di.viij. ſi ſol⁹.⁊ ibi q̄uō ſedet ſola ciuitas.i.cuꝫ paucis:ſic.xv.q.vij.§.ſol⁹ j.e.q.vij.§.ð his. Nūc querit̄ utꝝ hoc ſit preceptū oib⁹? videtur q̄ iſtud extēdat̄ ad oēs j.e.q.vij.q̄ꝓpt̄.xi.q.iij.precipue.xxiiij.q.i ij.tam ſacerdos.xlv. di.ſed illud.q̄ð.h.ꝯcedit.ſꝫ dura ē hec opinio ⁊ conſtituit omēs trāſgreſſores.ſꝫ .M. dic̄:q̄ ē mādatum ad oēs q ſūt i magiſtratu poſiti ſiue clerici vel laici:ar.xxiij.q.iiij.duo iſta.xvij.q.iiij.ð pſb̄rorum.ad alios eſt conſiliū.⁊ hoc eſt verū de peccato iā facto:ſed ð peccato adhuc faciendo oib⁹ eſt ꝑ̄ceptum xxij.q.v.hoc videtur. xc.di.diacōi.ex̄ de cogna.ſpi.tua. Et intellige ꝑ̄mā ptē q̄ñ platus ſcit peccatū.ſecūdā q̄ñ ei ab alio denūciatur. quicūqꝫ ergo hꝫ familiam tenetur corrigere eam.xxiij.q.iiij.duo iſta.q.v.nō putes.⁊ q̄ teneat̄ preceptiue quo ad prelatos:quo ad ſb̄ditos conſultiue:eſt ar.xxiij.q.viij.c.i. Jtē dubitatur an infames pſone admittāt̄ ad denunciationē ⁊ crimïnoſe.⁊ videtur q̄ ſi e:quia omnes ex precepto ad hoc tenentur. Nam ⁊ hereticus admittitur.xxiiij.q.i.quiſquis.⁊ aliene pſone viles:ut ex̄ de ſpon.preterea.ij.⁊ vbi agit̄ ad correctionem non requiritur tantus rigor:ut.xxij.q.v.hoc videt̄.de bona fide eni agit̄:vnde nō conuenit de apicib⁹ iuris diſputare.ff.mandati.ſi fideiuſſor.§.q̄dā. Econtra videt̄ q̄z tū honeſtiores pſone admittūt̄.xxxv.q.vi.eps.in fi.⁊ nō ifames:ut de teſti.cog.p̄terea.nā ēt ad populares actōes nō admittūt̄ niſi pſone integri ſtat⁹:ut.ff.de pplarib⁹ ac.pplaris.ego credo q̄lïbet admitti:dū tū bono ꝫelo denūciet:ex̄ de re iudi.cū.i.⁊.a.ſed lꝫ ifamēs admittāt̄ ⁊ irregulares nō tū criminoſi.cū eni tales ñ correxerit ſua crimia:credēdū ē q̄ malo ꝫelo denūciet crimia alioꝝ.io.ſicut eſt in teſte q in ciuili cā nō admittit̄ niſi p⁹ penitentiam:ex̄ de teſti.teſtimonium.bar.

corripe eū īter te ⁊ ipꝫ ſolū. Quare? q̄z in te peccauit. Quid ē in te peccauit? Tu ſcis q̄z peccauit. qa eni ſecretū fuit q̄ñ in te peccauit: ſecretū q̄re cū cōrigis q̄ð peccauit in te. Nā ſi ſol⁹ noſti q̄z peccauit ī te:⁊ cū uis corā oib⁹ arguē:ñ eris correctoꝛ erroris ſed[a] ꝓditoꝛ. Attēde queādmodū iuſt⁹ ioſeph tanto flagitō:q̄ð ð uxore fuerat ſuſpicat⁹[b] tāta benignitate pepꝑ̄:añq̄ ſciret uñ illa ꝯcepat:quā ꝑ̄uidam ſēſat:⁊ ſe ad illā ñ acceſſiſſe nouerat. Reſtabat igit̄ certa adultij ſuſpicio:⁊ tū ipē:q̄z ñ[c] nouerat:q̄d dic̄ euāgeliū:ioſeph aūt cuꝫ eēt iuſtus:⁊ nollet eā diuulgare uꝉ traducē:uoluit occulte[d] dimittē eam. Ergo corripiēda ipa ſt̄ corā oib⁹:q̄ peccāt̄ corā oib⁹.ipa uō corripienda ſt̄ ſecreti⁹ q̄ peccāt̄ ſecreti⁹. diſtribuite tēpoꝛa ⁊ ꝯcoꝛdabit ſcriptura[e].ſic agam⁹ ⁊[f] ſic agēdū ē:nō ſolū q̄ñ[g] i nos peccat̄:ſꝫ ēt q̄ñ peccat̄ ab aliquo:ut ab alt̄o neſciatur. Neſcio quē homicidā nouerit[h] epſ ⁊ nēo ali⁹ illū nouit. Ego nolo eū publice corripe:⁊ tu q̄ris inſcribē ꝓꝛſus. Nec ꝓdo nec tū negligo: corripio tū i ſecreto.pono añ oculos ei⁹ dei iudiciū:terreo cruentā ꝯſciētiā:pſuadeo pñiaꝫ. Hac[i] auctoꝛitate ꝑ̄diti eē debem⁹. Uñ aliq̄ñ hoies rep̄hēdūt nos q q̄ſi ñ rep̄hēdam⁹:aut putāt nos ſcire q̄ð neſcim⁹:aut putant nos tacē q̄ð ſcim⁹.forte quod ſcis ⁊ ego ſcio ñ t ñ coꝛaꝫ te corripio:q̄z curare uolo nō accuſare. Sūt homines adulteri ī domib⁹ ſuis in ſecreto peccantes.aliq̄ñ nobis ab uxoꝛibus ſuis pleꝝq̄ꝫ ꝫelātib⁹[k]: aliq̄ñ maritoꝝ ſalutē q̄rentib⁹ ꝓdunt̄. nos nō[l] ꝓdim⁹:ſꝫ i ſecreto arguimus ut ubi ꝯtigerit malū:ibi moꝛiat̄. ñ tū uuln⁹ illud negligam⁹: ante oia oſtendentes hōini in tali peccato ꝯſtituto ſautiatāq̄ꝫ gerēti cōſciētiā illō uuln⁹ eē mōtifeꝝ. Q̄ñ uō crimē ē notū alijs ⁊ nō iudici: nec tūc ſine exaiatōe feriēdū ē:q̄z i crimē ſibi occultū iudex ſñiā ferre ñ dꝫ. Unde euariſt⁹ papa ait

Sñia nō p̄cipitant̄ ferēda eſt.

DEus[m] oipotēs:ut nos a p̄cipitāde ſnie ꝓlatōe ꝯpeſcēt: cuꝫ oia nuda ⁊ apta ſint oculis ei⁹ mala tū ſodome noluit audita iudicare:priuſq̄ꝫ manifeſte cognoſceret q̄ dicebāt̄.uñ ipſe ait:deſcendā ⁊ uidebo:utꝝ clam oꝛē q uenit ad me ope cōpleuerit:an nō eſt ita ut ſciā[n]. Deus oipotēs cui nihil ē abſcōditū:ſed ei oia manifeſta ſt̄ añq̄ꝫ fiāt:nō ideo.hec ⁊ alia multa q̄ ob ꝓlixitatē capl̄o ñ inſuimus p ſe igrere dignat⁹ eſt:nō q̄ ea ignoraret:ſed ut nobis exēplū daret: ⁊ ne p̄cipites in diſcutiēdis ⁊ iudicādis negocijs eſſem⁹:⁊ ne mala ꝓxioꝝ ꝑ̄us[o] q̄ſq̄ꝫ p̄ſumat credē q̄ꝫ[p] ꝓbare.cui⁹ exēplo monemur:ne ad ꝓferendā ſniaꝫ unq̄ꝫ p̄cipites ſim⁹:aut temē idiligēt̄q̄ꝫ iprobata idiſcuſſa quoquo[q] mō iudicemus dicēte ueritatis uoce: Nolite iudicare ⁊ ñ iudicabimini.i quo eni iudicio iudicaueris:iudicabimini ⁊ reliq̄. Mala uero audita nullū moueant:nec paſſim dicta abſq̄ꝫ certa ꝓbatōe q̄ſq̄ꝫ unq̄ꝫ credat: ſꝫ ante audita[r] diligent̄ iquirat̄[s]:nec

c Non nouerat.vnde conceperat.

d Occulte.i.nō accedē ad eā:nō tū voluit eam a ſe repellere.xxxvij.q.ij.priuſq̄ꝫ.vel occulte.i.ſine ꝓbatōe quod hodie non licet.xxv.q.vi.multorum.

e Scriptura.euāgelica cū apl̄o dicēte:peccātē corā oib⁹ argue.

f Et ſic agendū.vi.q.ij.ſi tantum.

g Q̄ñ in nos.i.vno vel altero ſciente:ſꝫ ēt q̄ñ null⁹ ſcit niſi tū p̄ſaptō ſit eū q peccat.

h Nouerit epiſcop⁹.de ſe loquit̄ augu.

i Hac auctē.ſ.euāgelica.

k Zelantibus arg.malo zelo denūciāte crimen fratris audiendum.hoc eſt uerum ſi ꝓſequatur ſuas iniuriās:ut.j.q.vij.ſiq̄s ergo.

l Non ꝓdimus.ad querelam earum.

m Deus oipotens.deſcendam, angelos mittēdo ut ꝓſequit̄.

n Sciam.ſi iudex.ſi habes ſciam:ſic tranſpone litteram ſic:ut ſciā an ſi ita.i.an nō hoc ſit ita.⁊ tunc incipit uerſus ibi deus oipotens ſi habes ſciā:tunc incipies verſus an non eſt ita ut ſciat:⁊ legitur interrogatiue vſq̄ꝫ ad locum illū:ñ ideo ſc.

o Pꝛ⁹ q̄ſq̄ꝫ.xi.q.iij.abſit. et preſumendum eſt enim q̄libet eſſe bonum:vt.xi.q.iij. abſit. ex̄ de preſumpt.dudum.

p Quam probare.i.examinare.

q Quoquo modo.i.diffinitiue uel interlocutorie.

r Audita.ſ.di.lxxxvi.ſiq̄d uero.j.xi.q.iij.in cunctis.⁊ extra de preſumpt.dudum.

s Jnqrat.cū iſtud.c.locū habeat tū in cā inquiſitionis:ut extra de accuſa.qualiter.ij.videt̄ q̄ tū honeſti teſtes ſint ibi admittēdi i cā inquiſitionis:in eo q̄ dicit in fi.fidelibus.⁊ eadem decretalis dicit de.ꝓuidis ⁊ honeſtis.⁊ decretalis dicit vbi de ſimonia agitur ꝓpter imanitatē ſceleris admittūt̄ crimoſi:⁊ loquitur ibi i cā inquiſitōis:⁊ ſic videt̄ q̄ in minoribus criminib⁹ nō ſint admittendi criminoſi:ut extra de ſimo.p tuas.ſed eſt ar.ꝯ̄ extra de re iudicum.i.⁊.a. Satis pōt dici q̄ ſi extranei teſtes inducūtur in cauſa inq̄ſitōis:req̄rit̄ q̄ non ſint criminoſi.ſed i illis q ſūt teſtes de ipſa eccleſia ſufficit qualeſcūq̄ꝫ ſint dūmodo nō ſint inimici uel corrupti.io.gcquid io.dicat ego ñ credo q̄ teſtes criminoſi admittāt̄ in

a Sed ꝓditoꝛ.ſed nōne dñs ꝓdidit crimē inde cū dixit:q intīgit manum mecū in parapſide.ſ.e.vn⁹.⁊ paulus crimē iudeoꝝ tribuno:ut.xxiij.q.iij. maximianus? Rñ. illi poterāt tū ꝓdeſſe.xxij.q.v.ꝯ̄ videt̄.itē ꝯ̄.ff.de iiuri. eum qui.ſed illud itelligit̄ q̄ñ q̄s directe vult aliquem accuſare.

b Suſpicatus.j.xxxii.q.i.dixit dominus.

causa inquisitionis: nisi essent de crimine emendati: ex̄ de testi. testimoniū. in exceptis tñ criminib⁹ bñ admittūt̄ criminosi nisi sint cōspiratores vł capitales inimici: ex̄ ȯ ti. p tuas. qđ itelligūt qdā si ille ꝯ quē fit ingsitō fuerat male fame. alioqn criminosi nō admittei ex̄ ut inuit illa decretalis p tuas. ⁊. s. e. in pmis. v̄. de psona stephani ibi quod autē ⁊c. bar.

fuisset spoliatus. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. non solum.

f Restituat. tñ si in modū exceptōis pbat̄ spoliatio: nō iō fit restitutio: vt ex̄ de ordi. cog. cum dilectus. dico tñ decretalē illā hic non habere locum: q2 ubi excipit̄ de spoliatione ꝯ illū q crimē intendit: bñ restituit̄: si spoliatōnem pbat: ut itelligo oia hec iura. Secus ubi utraqꝫ questio est ciuilis: ut in illa decretali. cum dilect⁹. ⁊ in hoc tñ caut⁹ sis: q si aduersari⁹ tu⁹ ꝯuenit te sup re al. q: si vis dicere te spoliatū eē eād re: utili⁹ ē tibi ut directe petas restitutōnē q2 si pbas spoliatōnē directe agēdo: duo ꝯsequis: ⁊ q pus audieris ⁊ q reītueris: licet aduersarius pri⁹ ꝑposuit actionē suam ut ex̄ de resti. spoli. ex conquestione. Sed si de alio agit aduersari⁹ ⁊ tu super alio dicis te spoliatū: utilius ē tibi ut in modum exceptōnis proponas spoliationem si aduersari⁹ te ꝯuenit in qrela. Nā si directe uelles agē: prius audiret aduersar⁹ qꝫ tu: sec⁹ si excipiēdo ut ex̄ de ordi. cog. cum dilectus. Ideo aūt dr̄ añ lit. ꝯtel. q2 exceptio spoliatōis ē dilatoria: ⁊ sic ē añ lit. ꝯtes. ꝓponēda. tñ si vult directe agē de spoliatōe: etiā p⁹ lit. ꝯtes. h pōt facere ut ex̄ ȯ cā pos. pastoal'.

N. II.

a Quando iudicis non sedētis ꝓ tribunali. s. n. ꝓ tribunali sederet ⁊ ꝯtigēt te aliquid ibi facē posset stati punire ac si pbaret ꝑ testes corā eo. meli⁹. n. pbat̄ aliqd ꝑ ipm fcm̄ qꝫ ꝑ testes. ff. de ferijs. l. i. in fi. ⁊ ex̄ de app. dilecti. ⁊. ff. ȯ mio. mior. ⁊. xxvij. q. i. nec aliqua sed pone q reus neget aliqd esse notoriū: nūqd sufficiūt duo testes ad pbādū aliqd eē notoriū: sic sicut duo pñt pbare famam: ut ex̄ de testi. tā līris. ⁊ p duos testes probat̄ q. vij. iter fuerūt. C. ȯ bono. pos. bonorum. ⁊ per duos pbatur h scriptō triū: ut C. de fi. instru. ꝯpationes.

b Correctōes ar. admonitionem debē pcedere i notorijs ut. j. q. iij. c. ex mltis. xi. q. ij. idigne io.

c Scelus. si ctū. xxi. di. cleros.

d In duab⁹. s. teberga3 repellēdo: gualdradam sociādo sibi.

e Referebat hi epi ñ fuerāt depositi ꝓpter publicā famā sed q2 erāt cōfessi crimē suū: ut. xi. q. iij. teugaldū. sola. n. fama nō sufficit ad ȯpositionem: ut ex̄ de coha. cle. tua. nec propter famā dicitur aliqd manifestū: ut ex̄ de consang. ⁊ affi. super eo. ⁊ in fama requiritur ordo iuris: ut. s. e. deus. §. quando autem.

ꝑcipitāt̄ qcqꝫ agat aliqs. Si enim deus cognitor oium iodomorum mala: quorū clamor ad celū usqꝫ ꝑuenerat: oia sciēs ꝑus nec credē nec iudicare uoluit: qꝫ ipe ea cū fidelib⁹ testib⁹ diligēt inuestigās: que audiret ope ꝯprobaret: nos qui sum⁹ hoies ⁊ peccatores: qb⁹ icognita sē occulta iudicia dei: hoc ꝑcauētes nullū añ uerā iustāqꝫ probatōem iudicare aut damnare debem⁹. maifeste paulo aplō dicēte tu qs es q iudicas alienū fuū? suo eiū dño aut stat aut cadit. Quādo aūt crimē notū ē iudici ⁊ alijs aliqñ re⁹ inficiat̄ fcm̄: ueluti siqs negaret se ifecisse eū: quē sub ocul' iudicis in cōspectu multorū interfecit. hic q2 se reū negat: sine exāinatōe feriri ñ pōt. Aliqñ euidētia ipa opis reū eē testat̄: qñ ope publico crimē suū ꝯfitet̄. tūc post secūdā ⁊ tertiā correctionem sine examinatōe dānādus ē uel puniēdus: si icorrigibil' extiterit. In hoc itaqꝫ ultimo casu itelligēda ē auctas illa ābrosij ⁊ nicolai. Manifesta accusatōe nō indigent. fornicator. n. ille i quē sine examinatione snia aplica processerat: publice corā oib⁹ nouercā suā p uxore habebat. Lothari⁹ quoqꝫ rex ȯ quo nicola⁹ scribit silit' publice uxorē suā dimiserat: ⁊ aliā superduxerat. Unde idē nicola⁹ pa. scribit archiepis ⁊ epis per galliā italiā ⁊ germaniā constitutis.

Sie accusatōe māifesta ferieda sē

Scelus qō lothari⁹ rex: si tñ rex ueracitē dici possit: q nllō salubri regimie corporis appetit⁹ refrenat: sed lubrica eneruatione magis illicitis ei⁹ motib⁹ cedit: in duab⁹ femis teberga. s. ⁊ gualdrada ꝯmisit: oib⁹ maifestū ē. sed dudū epos teugaldū ⁊ gūtariū in tali facto eū habuisse tutores atqꝫ fautores pene tot⁹ orbis undiqꝫ ad limina seu sedē cōfluēs aplicā referebat. igitur decernente nob cū sācta synodo i pñtia depositi ⁊ officio sacerdotali excommunicati atqꝫ a regimie epat⁹ alienati indubitanter existūt.

Quod aūt expoliat⁹ añ iudicē stare non possit: multis auctātib⁹ pbat̄. Jt. n. io. papa.

Ante litem contestatam possessori cuncta sunt restituenda.

Antiqtus decretū ē: ut oēs possessiones ⁊ oia sibi sblata atqꝫ cūctos fruct⁹ añ litē ꝯtestatā ꝑceptos eps uel pmas possessori rstituat. Jtē nicola⁹ de eodē.

Omnes leges tā ecclesiastice qꝫ uulgares ⁊ publice ꝑcipiūt ut oia sibi ablata restituat̄ ei: qui suis ē reb⁹ expoliat⁹. Item stephanus papa.

Nullus debet accusari: duz suis rebus fuerit spoliatus.

Nullus epoꝝ dū suis fuerit rebus expoliat⁹ debet accusari pusqꝫ oia ei quecūqꝫ ablata sunt quocūqꝫ igenio: legib⁹ reintegret̄: ita ut oēs possessiōes atqꝫ omnes fruct⁹ añ acceptā accusatōem primates ⁊ synodus epo de quo agitur fūditus restituat. Jtē eusebi⁹ fratrib⁹ ꝯstitutis p alexādriā ⁊ egyptum.

Nec ꝯuocari ad synodum nec in aliquo debet iudicari spoliatus.

In scripturis urīs repimus quosdā epos urīs i ptibus a ꝓprijs ouib⁹ accusatos: aliquos uidelicet ex suspicione ⁊ aliquos ex certa rōe. Et iccirco quosdā tuis esse reb⁹ expoliatos: quosdā uero a ꝓpria sede ȯpulsos. quos sciatis nec ad synodū cōprouincialē nec ad generalē posse conuocari: nec in aliquo iudicari: añqꝫ cūcta que eis ablata sē: legib⁹ potestati eoꝝ reintegret̄. Jtē iuli⁹ papa. De eodem

Nullus pōt ꝯuocari aut iudicari: anteqꝫ omnia

g Omnes leges.

h Nullus episcoporum ingenio. q ergo dolo alterius renūciat iuri suo: restituendus ē: sicut si eēt violentiā passus: quia in hoc cau vim ⁊ fraudē sibi eqpat canō. xv. q. vi. c. i. ⁊. ij. xxi. q. i. reintegranda ⁊c.

i In scripturis nestris. nec i aliq. a spoliatore nullum pōt obijci crimē spoliato: ex̄ de resti. spoli. in litteris. ⁊. c. itē cū qs. nisi suā ꝓsequat̄ iniuriā: uł nisi sit tale ad quod quilibet admittatur: ar ij. q. i. in primis. sed ab alio potest accusari de alijs criminibus sed non de illo pro quo ē spoliatus: argu. v. q. ij si primates. a contrario sensu: extra de appel. ad hoc. ⁊. c. proposuit. alioqn delictum eius maneret impunitum si de nullo crimine posset accusari ab aliquo. io. Ego non credo q in aliquo spoliator admittatur ꝯ spoliatū nisi prius facta restitutione: ut extra de or. cog. cum dilectus. ⁊ ut dicitur i hac questione per totum. ⁊. iij. q. i. c. i. ij. ⁊. iij. vbi generaliter videtur dici q nullum crimen possit spoliato obijci. bar.

k Nullus pōt. oia iura. ēt icorporalia: ut ex̄ ut lite pēdēte a memoria. ⁊ est ratio quia inermes non possunt resistere inimicis: ut. j. iij. q. ij. c. iij. ⁊. c.

d Quod aūt. hec est dr̄ia inter questionē istā ⁊ illā: q est. j. iij. q. i. q h petit̄ restitutō i modū exceptōis: ibi i modū actōnis

e Antigus. fructus. perceptos ⁊ ꝑcipiēdos: ut ex̄ de restitu. spo. grauis. ⁊ restituēdus ē ad omnem causam in qua esset si non

126

ſiquis epſ. ⁊ etiā cōio hoīm nō eſt reſtituenda ſi eſt iniuſte excōicatus vel ſuſpenſus: ar. j. q. v. ſup cā. in fi. q: vbū reſtituēdi plenā ⁊ pfectā hʒ ſignificationem: ar. j. c. pxi. ⁊ ar. ex̄ ut lit. nō conteſ. accedens. in fi.

p Receptū. eccl'as. ex̄ de ap. qua fronte. j. xxiij. q. viij. conuenior. de immunitate eccleſiarum. c. i.

m Teſtes. ar. ibi cāʒ tractādam: ubi teſtes poſſunt haberi. iij. q. ix. hortamur. ut ex̄ de app. ex pte. ⁊ extra de offi. iudi. ordi. ſignificauit. ⁊ xxxiij. q. ij. ſiue

n Qua aūt accuſator in qn qʒ peccare pōt. aut errore decipit aut temeritate ſeu calore iracūdie ad pUocādū uenit. ſed i oib' his caſib' ſi deſiſtit ipetrata abolitōe q̄cūqʒ ñ punitur nec īfamis ē. itē ſi ñ ipetrauit abolitōem parcit ei: ut. j. e. §. notādū. Sec' ſi eſt calūnia

C. III.

tor uel puaricator uel tergiuerſator. Calūniator punit ad penā talionis: ut. j. e. c. ij. ⁊ iij. Preuaricator poſtea neminē pōt accuſare ⁊ ex̄ ordinē punit: ut. j. e. §. nōndū. i fi. Preuaricator uel tergiuerſator punit i. v. libris auri: ut. ff. d puar. l. iij. in fi. teſtis etiā calūniator penā talionis ſuſtinet iij. q. ix. nihilominus. xxxiij. q. v. hec imago Si aūt tulerit alias falſū teſtimoniū: punit ex̄ ordinem. vi. q. i. quicunqʒ. de teſte poſuit gratian' i themate: ſed hic omiſit.

o Siquis ſuſtinere non tñ ipſo iure ſʒ p ſniam: vt. ff. ex q. ca. irro. infa. athletas. §. calūniator. ⁊. j. e. §. notandum.

p Caluniator. fallit in. vi. caſib': ut. xxxiij. q. v. hec imago. ⁊ j. v. q. vi. c. iij. tñ ſat punit q amittit ſacerdotium quod recepturus erat. xxiij. q. iiij. guilliſari'. itē fallit ex̄ de accuſa. ſup his. ⁊ i puat' criminib'. ff. ad turpil. l. i. ⁊ l. ⁊ in puatis. ⁊ forte in denūciatōe extra d accuſa. cū dilectus. ſed in inquiſitione nō eſt pena ordinaria ſtatuta ⁊ iō in arbitrio iudicis relinqt: extra de offi. iudi. delega. de cauſis.

q Talionem. ⁊ aliam penam ſimilem: vt. j. e. c. pxi. ff. de iu. delib. l. i. extra de tranſac. c. fi. dic q pena que a lege ſtatuit: retractari non pōt: que ab homine bene pōt: ſi. de vbo. ſig. l. pe.

r Qui non probauerit.

a Siquis epm. ff. de re mili. l. omne. §. i.

b Sal Cōionem. niſi reſipiſcat: vt. §. di. l. penitentes cōtra. ⁊. iij. q. x. eos xxvij. q. i. c. virgines.

c Siquis iratus. ira reſcindit contractum. ff. de publica. licitatio. in principio. ⁊ minuit delictū: vt. C. de adult. gracchus.

d Pro accuſatōe. ſed p iniuria. ff. de iiurijs. item apud. §. i. ⁊ per totum

ſibi ablata ⁊ oia iura ei i integrū reſtituat: q nō hʒ puilegiū quo poſſit exui iā nudat'. Itē zepherinus.

De eodem.

Receptū ergo ē in antiqs ſtatutis: eiectos atqʒ ſuis rebus expoliatos eccl'as ppie recipere ⁊ pmo ſua oia eis reddi: ⁊ demū ſiqs eos iuſte accuſare uoluerit: equo pic'lo facē. Judices eē dcernētes epos recta ſapiētes ⁊ in eccleſia ꝯuēiētes: ubi teſtes eēnt ſingulor: q oppſſi uidebāt. nec pus eos rñdē: ꝙ oia ſua eis ⁊ eccl'ijs eor legib' itegerrime reſtituant.

Qua aūt pena feriēdi ſt qui i accuſatōe deficiūt canonū cēſura diffinit. penā enim illati crimīs cum diſpendio eſtimatōis excipient. Unde caius papa.

De his qui ñ pbanda objiciūt.

Siqs circa huiuſmōi pſonas non pbanda detulerit: auctē hui' ſanctōis itelligat ſe iacturā infamie ſuſtinē: ut dāno pudoris ⁊ eſtimatōis diſpēdio diſcat ſibi aliene uerecūdie ipūe iſidiari ſaltē decet ñ licē. Itē damaſus papa.

Si accuſator i accuſatōne defecerit: talionem recipiat.

Calūniator ſi i accuſatōe defecerit: talionem recipiat.

Itē ex decreto hadriani pape.

Qui ñ pbauerit qd obiecerit: penā quā ipē itulerit patiat. Item damaſus papa.

De his qui falſis criminibus aliquem impetunt.

Siqs epm aut pſbrum aut diaconē falſis crimibus ipetierit uel accuſauerit: ⁊ pbare ñ poterit: nec i fine dādā ei cōionem' cēſem'. Aliud ē accuſatōem non iplere: ⁊ aliud ē ꝯuiciū nō pbare. Illud. n. nulli ſine abolitiōe: hoc oib' lʒ. Unde fabianus papa.

Cōuiciū ñ ē p accuſatōe habēdū

Siqs irat' crimē cuilibet temē obiecerit: ꝯuiciū ñ ē p' accuſatione hñdū: ſed pmiſſo tractandi ſpatio ſi id quod irat' dixit p ſcripturā ſeſe pbatū fateat ut ſi forte reſipiſcēs: q p iracūdiā dixerit iterare aut iſcribē noluerit: nō ut re' crimis teneat. Sed aliō ē crimen illatū ñ poſſe probare: aliud aliqua promiſſione accuſationē deſerē. huic. n. q pmiſſione decept' accuſatōē deſerit: uenia dat illi uero q crimē illatū pbare non ualuerit: īfamia irrogat. Unde beat' greg. ſcribit io. epo corithiorum.

De eo qui pmiſſione illectus ab accuſatione deſtiterit.

Paulum' itaqʒ diaconū ꝙuis culpa ſua uehementer cōfundat: q decept' pmiſſione ab accuſatione ſui epi deſtiterit: tñ hāc ei culpā ignoſcimus.

Omnis igit q crimen obijcit: iſcribit ſe pbatū: reuera ibi ſemp cā agat: ubi crimē admittit ⁊ q ñ pbauerit qd obiecerit: penā quā intulerit ipē patiat. Idem.

De his qui accuſatione deferunt ut eccl'aſticos ordines accipiant

Euphemiū atqʒ thomā qui p deſerēda accuſatione epi ſui ſacros ordies accepūt: eiſdē ordinib' puatos eē atqʒ ſicuti dpoſiti ſt. uolum' pmanē. Hinc colligit clricor īfamiā p romanū pōtificē

j. xi. q. i. ſiquis ſacerdotum. ʒ ubi deponit ⁊ curie tradit qui dicit epo cōuiciū. Sed ibi loquit de eo qui ex deliberatione. ⁊ ſepe loquitur conuicia.

e Spatio. i. deliberādi. ⁊ p hʒ eſt ar. q ibi non errat: vbi ex deliberatione aliquid fit. itē etiā eſt ar. q etiā accuſatori dāde ſūt inducie ar. ʒ. iij. q. iij. §. ſpatium.

f Irat' qd habit. C. de in iur. ſi ñ cōuiciaio. ſi. ex̄ de pſumpt. c. i.

g Iterare. ʒ iō dicit: quia ſi iterauerit ꝯuiciū: nō videt ex iracūdia ſʒ ex deliberatione dixiſſe: ſic C. ad uelle. ſi mulier.

h Paulū. pmiſſione. ñ. pmiſſiōe pecunie. talis eni ñ poſſet petere abſolutionē. nā. ſol' ille petit q errore vel temeritate vel calore iracūdie ad accuſandum uenit vel q ſuā iniuriam. pſeqt: vel ſuos ſāguine os accuſauit. C. de abol. l. ij. iō dic. pmiſſio ne. i. teſtiū: qui ei pmiſerāt fere teſtimoniū ʒ illū: ſʒ tūc ſe quēs. c. ñ facit ad ppoſitum magiſtri.

i Culpā. ſʒ ñ īfamia. j. e. in dulgentia.

k Euphemiū. pro deſerēda. ex pacto deſtitit forte' icidit in turpill. ꝙ. al'. ter: ga etiam femina i h cā incidit q aliās

nō icideret: vt. C. ad turpilli. ſi femine. ff. ad turpilli. mulier.

l Hinc colligit. infamiā ñ facti ſʒ iuris. ſʒ videt q pōt: ut. j. vi. q. i. illi q. ʒ. de ſimo. ex diligēti. j. xv. q. vi. auctem. ʒ. i. q. i. uenū. ʒ. vel ſupple non poſſumus niſi poſt penitentiā: ut. j. pxima. q. iiij. cō ſanguineorum. vel non poſſumus per penitentiam ſed per in integrum reſtitu. vnde bene dico q epiſcopus poſſit tollere infamiā in omni crimine in quo poteſt diſpenſare. nam ⁊ ſenatus tollit īfamiam: ut. ff. de poſtula. l. i. §. de qua. ⁊ eccl'ia ꝯpat ſenatui: vt. j. xvi. q. i. eccleſia.

m Infamem. i. infamandū per ſniam non ipſo iure: ut. ff. ex quibus ca. irro. infa. athletas. lʒ. Io. hic notauit: hic fateor plane ie mētitum gratiane. qui enim citra abolitionem deſiſtit ñ īfamat ſʒ punitur in quinqʒ libras auri: ut. ff. de preuaricat. l. iij. ⁊. iiij. ſed ñ per ſententiam infamatur: ut. C. ad tur pilli. l. ij.

n ¶ Sed illud.ſue ſolutioni obiicit quod eſt.vi.q.i.infames.
o ¶ Quoꝝ.ex̄ q ſi.ſunt legiti.per venerabilem contra.
p ¶ Nō niſi ad ciuilē:niſi vel̕ dicē:ꝙ reges iuriſdictōez hēāt a pa.
q ¶ Seq.i auc̄.ut clerici apud ꝓpos ep̄os.§.pl̄t.coll̕.vi.
r Notādū.ſi ab inocēte ⁊ volūtate iudicis:vt.C.de aboli.l.iij.⁊ vlti.

abſoluto quo ad animū:ut.ff.de vbo.ſig.fugitiuus.uel dic ſi iudex officio ſuo vult punire calūniantē:hoc faciat an̄ ſnīaȝ abſolutionis:ut.C.de calū.l.i.ſed aliquo accuſante ipſū de calūnia qn̄cūqꝫ pōt vel idē iudex uel alius C.de aduo.diuer.iudi.l.i.⁊.ff.ad turpil̕.l.i.in p̄n.
b ¶ Qua mente.i.quo animo uenit ad accuſandum.

abolerī poſſe:contra illud gelaſij: Q̄uis aīas ꝑ pn̄iam ſaluare poſſumus:infamibꝰ tn̄ abolere n̄ poſſumus.ꝯtra illud ſtephani:cū cāſ enumeraſſꝫ ex qbꝰ īfamia irrogat̄ hos oēs inqt:ſub nota ꝑpetue infamie ad pn̄iam ſuſcipimꝰ.uel nō fiūt īfames lege cāonū oēs:quos leges ſecl̕i īfameſ ꝓnūciāt:cū paulus diaconꝰ q nō īpetrata abolitōne ab accuſatione deſtiterit:hac auc̄te dignitatē officij ſui recupauit:quē ſenatuſconſultū turpillianū infamē[m] ꝓnūciauit.qđ ēt de ea fateri cogimur:q̄ ītra tp̄s luctus nubit:cū mr̄imonia hodie regāt̄ iure poli non iure fori.⁊ iure poli mortuo uiro mulier ſoluta ē a lege uiri:nubat cui uult.ſed ideȝ ſtephanꝰ ecōtra ſcribit dicēs:īfames dicimꝰ quoſcūqꝫ leges ſeculi infames ꝓnūciāt.Sed[n] illud gelaſij ⁊ ſtephani:Q̄uis animas ⁊c̄:ſb nota perpetue infamie ⁊c̄:de illis intelligit̄:quibꝰ ꝑ iudicem ciuilem infamia irrogat̄:quoꝝ[o] ſicut exaiatio ⁊ caſtigatio:ita ⁊ in integꝝ reſtitutio non[p] niſi ad ciuilē iudicem ſpectat.De ea uō q̄ ifra tp̄s luctꝰ nubit:nō ē ꝯtrariū ei qđ ſtephanus ait:infames dicimus ⁊c̄.cū.n.leges ſecul̕i p̄cipue in mr̄imonijs ſacros canōes ſeq[q] nō dedignēt̄:nō uidēt̄ ꝓnūciare īfamē:q̄ apl̕ica ⁊ canonica auc̄te nō illicite nubit.

Notādū[r] eſt quoqꝫ:ꝙ aliud ē cū aliquē penituerit criminalit̄ accuſaſſe ⁊ īſcriptionē feciſſe:ſi ab inocente fuerit abſolutꝰ.Aliđ ſi pecuniā a nocēte accepit:ut a ꝓbatiōe eiꝰ qđ obiecerat d̄ſiſtat.Unde i li.capl̕oꝝ.clxxv.ca.legit̄.

De eo quē penitȝ crimial̕r accuſaſſe

Siquē[s] pēituerit accuſaſſe crimial̕r:⁊[t] īſcriptōez feciſſe de eo qđ ꝓbare n̄ potuerit:ſi cū accuſato inocēte ꝯuenerit[u]:īuicē ſe abſoluāt.Si nō iudex eū q accuſatꝰ eſt:crimioſū eē cognouerit:⁊ iter reū ⁊ accuſatorē ꝑ obreptionē cōuenerit:d̄ colludio penā accipiat legibꝰ[x] ꝯſtitutā.Notādū[y] quoqꝫ ē:ꝙ ſicut dig.li.xlviij.legitur.t.d̄ abolitōibꝰ criminum:accuſatorū temeritas tribus modis detegit̄.Aut eni calūniāt̄:aut p̄uaricatur aut tergiuerſant̄.Calūniari ē falſa crimia ſciēter itendē.p̄uaricari eſt uera crimiā[z] abſcōdē.tergiuerſari ē i uniuerſuȝ ab accuſatōe deſiſtē.Calūniatoribꝰ pena legitia irrogat̄.Sȝ n̄ utiqꝫ q nō ꝓbat qđ itendit:ꝓtinꝰ calūniari uꝛ̄.Nam eius rei iqſitio arbitrio cognoſcentis ꝯmittit̄:q reo abſoluto[a] de accuſatoriſ icipit ꝯſilio q̄rere:q̄[b] mēte ductꝰ ad accuſatōez ꝓceſſit.⁊ ſi qdē iuſtū eiꝰ errorē reperit:abſoluit eū.Si uero i euidenti calūnia eū dep̄hēderit:legitimā penā ei irrogat:quoꝝ alterutꝝ ēt ipſis uerbis ꝓnūciationis maīfeſtat̄.nā ſi qdē ita ꝓnūciauerit:nō ꝓbaſti:pepcit ei.ſinaūt ꝓnūciauerit:calūniatꝰ es:ꝯdēnauit eū:⁊ q̄uis nihil d̄ pena ſbiecerit:tn̄ legis[c] ptās aduerſus eū exercebit̄.nā facti qdē qđ i arbitrio ē iudicātis.pene uō pſecutio n̄ eiꝰ uolūtati[d] mādat̄:ſed legis auctoritati reſuat̄.Si aūt i eloqndo dixerit:ticiꝰ temē accuſaſſe uidet̄:n̄ calūniatorē ꝓnūciauit Temeritas eni facilitatis ueniaȝ ꝯtinet:⁊[e] icōſultꝰ calor calūnie uicio caret.⁊ ob hoc nullā penā huic irrogari oportet.ſupra.li.xlviij ti.de p̄uaricatoribꝰ.Preuaricator[f] ē q̄ſi uaricator:q diuerſā ꝑteȝ adiuuat ꝓdita cā ſua.qđ nomen labeo a uaria ꝯcertatōe tractum ait.Nā q p̄uaricat̄ ex utraqꝫ ꝑte ꝯſiſtit:quinimo ex alt̄a.Is aūt p̄uaricator ꝓp̄e d̄r:qui publico iudicio accuſauērit.Ceteꝝ aduocatꝰ n̄ ꝓp̄e p̄uaricator d̄r.Quid igit̄ de eo fiet:ſiue p̄uato iudicio ſiue publico p̄uaricatꝰ ſit:hoc ē ꝓdiderit[g] cām ſuā:hic extra ordinē ſolȝ puniri.Sciēdū[h] ē ꝙ hodie his q p̄uaricati ſt̄:pena iūgit̄ extraordinaria:⁊ ifra.Accuſator[i] de p̄uaricatōe ꝯuictꝰ poſtea nō accuſet ex

s ¶ Siquem penituerit.dū tn̄ nō accuſauerit fallaciter:ut.C.de abol̕.l.fallacit̄.
t ¶ Et iſcriptionē.nā an̄ iſcriptionē pōt deſiſtē.ff.e.q̄ſitū ⁊ ex̄ de accuſa licet.in fi.
u ¶ Cōuenerit imo ēt eo inuito.ſ.xxx.dies pōt:niſi reꝰ iā ſit paſſuſ aliq̄ȝ īiuriā:ut.C.d̄ abol̕.l.ult.⁊.l.fallaciter.
x ¶ Legibꝰ.pena.xl.ſolidoꝝ ut ē in longobarda.nam ſ̄ȝ legē lōbardaȝ q deſiſtit ab accuſatōe crimiſ ꝯdēnat̄ in.xl.ſol̕.ſȝ ſ̄m legē romanā q deſiſtit ab accuſatiōe publici criminis punit̄ i v.libris auri.ff de p̄uarica.l.iij.⁊ hāc penā nemo p̄ſtat niſi qui deſiſtit a publico crimine.ff.ad turpil l.ſiqs.§.ſi ſtellionatꝰ.ſȝ q d̄ſiſtit ab accuſatōne p̄uati criminis ifamis ē:⁊ ex̄ ordinē arbitrio iudicis punit̄:ut ff ad turpil̕.⁊ in p̄uaꝰ.⁊.C.e.l.ij.Sed ſi accuſator abſens ē ⁊ citatꝰ noluerit ꝓcedē in accuſatōne:tunc grauiꝰ punit̄ q̄ȝ pena.v.lib.auri:ut.ff.de pe.abſētē.§.ij
y Notādū.calūniari.imo ſic vꝛ̄ ꝙ calūniētur:ut.s̄.e.q.q nō ꝓbauerit.ſed intellige in his quos excuſat neceſſitas pietatis officiū ⁊ crimis enormitas ⁊ iuſtus dolor:ut.C de adult.q̄ȝuis.C.qui accuſa.non poſ.l.i.⁊.C.de fal.mo.l.i.⁊.C.de cal.l.ij.
z ¶ Crimina.i.probationes.
a ¶ Abſoluto.i.abſoluēdo:ne ſit ꝯ.C.de calūniato:ibꝰ.l.i.ve l dic

c ¶ Legis. forte ſ̄m diſtinctōeȝ q̄ ē.ff.de pe.abſentem.in fi.
d ¶ Uolūtati.ut.ſ̄.iij.q.vij.iudicet.C.de peniſ ſi opis.C.ad.l.iuli.de vi pu.fuos.in fi.Sed ꝯ.C.de īfamibꝰ.⁊ ſi ſeuerior.xlv.di.oīs q.ꝯ ⁊.ſ̄.xxiij.q.v.c.i.ꝯ de pe.di.i.§.pene.In oibus iſtis ꝯrijs d̄r ꝙ iudex pōt moderare penā.Quidā dicūt iſtud loq de ordinarijs pēis illud de extraordiarijs.ſȝ h̄ nihil ē:qꝛ i illo.c.circūcelliōes.xxiij.q.v c.i.loq̄t de ordinario crimine.ſ.homicido.Sȝ dic ꝙ ex cā ex pſona ⁊ etate ⁊ rōe ſcādali pōt iudex artare vel āpliare penā.Ex cā:ut l.di.ut ꝯſtituēt̄.⁊.ff.de penis.aut facta.§.vlt.Ex pſōa.xxiiij.q.i.q ꝯ ⁊.ff.de penis capitaliū §.ult.vbi d̄r maiores puniri maiori ſupplicio:⁊ ſeuerius ſuoſ q̄ȝ liberos famoſoſ q̄ȝ ītegri ſtatꝰ.Etate.lxxxvi di.tāta negtia.Ratiōe ſcādali:ut.s̄.q.i.in primis.vel dic nō pōt ſiñ cāe cognitōe:ſȝ cū cāe cognitione pōt.vel dic nō pōt pꝰ ſnīam:ſȝ an̄ pōt vel i ſnīa.C.de pe.l.penam.vbi d̄r ſua dicta p̄ſidi reuocare n̄ lȝ ff.d̄ re iu.ꝯq̄rebat̄.
e ¶ Et icōſultꝰ.ar.nō eē iputādū qđ fit cū ipetu mētis:ut s̄.e.ſiquis iratus.C.ſiqs ipatori maledix.l.vna.ꝯ.ſ̄.xvij.q.iiij.ſi q opes.⁊ ex̄ de cle.maledic.inotuit
f Preuaricator.qn imo.correctiue ponit̄:ſic.ff.de hē.iſti.ſi ita fuerit ſcriptū.al̕s vl̕ ꝓp̄e C.de ſacroſāc.ec.iubemus.§.iconomos.nō ꝓp̄e ſed abuſiue.
g ¶ Prodiderit cām.uel qui reuelat ſecreta cāe aduerſario:ut.ff.d̄ re mili.oē.§.exploratores.

h ¶ Sciendum.lex ſecunda.
i Accuſator.hec eſt lex quinta.
k In omnibus.ſcias ꝙ in omni crimine capitali qđ irrogat penā ſāguinis licet tranſigi preter q̄ȝ in crimine adulterij.ſed i alijs capitalibꝰ q̄ non irrogant penam ſanguinis nō licet tranſigi:niſi i crimie falſi:ut.C.de trn̄ſac l.tranſigere.ſed in priuatis crimibꝰ nō iuenio ꝓhibitum qn poſſit tranſigi

127

ſed videt̄ q̄ ſm canones nō poſſit tranſigi ſup aliquo crimine:q꞉ ſm cano nes nullum crimē irrogat penā ſanguinis.xxiij.q.viij.his a qb⁹. ꝛ ita ſup publico crimie nō lꝫ tranſigi.itē nec ſup priuato q꞉ ſm canones oē crimen publicum eſt. In cā ciuili lꝫ q̄ñcūqꝫ ab accuſatōe deſiſtere etiā ſine iudicis auc̄te ſiue pecunia accepta ſiue gratis:niſi ſit actio famoſa ubi requirit̄ iu dicis auc̄tas.ff.de his q no.ifa.furti.§.pact⁹ ꝛ.§.q̄ iuſſu.i cā crimia li añ iſcriptōem ſemp pōt recedē dū tñ grat fiat.ff.ad turpilli.muli er.ꝛ.l.q̄ſitū.ꝛ ex̄ de ac cuſa.licet.ſed poſtea ñ lꝫ niſi iudicis auc̄te ꝛ rei ꝯſenſu ſi re⁹ fuerit aliq̄ tormēta paſſus. ſed ſi nō fuerit aliquid paſſus tūc uſqꝫ ad.xx x.dies pōt accuſator eo iuito deſerere accu ſationē.C.de aboli.l.ij ꝛ ult.ſꝫ canones forte nō lꝫ recedere ab accu ſatōne ꝓ pecunia nec trāſigi:q꞉ oē crimē vr̄ ſm canones eſſe publi cū:ut hic ꝛ ex̄ de collu c.i.ꝛ.ij.ar.tñ ē q̄ poſſit auc̄te iudicis.v.q.ij.ſi p̄mates in.ex̄ de offici. archidi.ea q̄.ꝫ.ē.xc.di ſtinc.diſſidētes.ar.ꝫ.ij q.vij.q̄propter.ex̄ d̄ ſi. nemo.ſed in cā ſp̄uali nullo mō lꝫ pecunia ac cepta deſiſtē:q꞉ i ea ñ lꝫ trāſigi ꝓ pecunia:ex̄ de re.p.c.ſi.

l Delatorē.i. accuſa torē.punit̄.n.talis i.v. libris auri.ff.ad turpil l.ꝛ i p̄uat̄.ff.de p̄uari. l.iij.ff.ad turpill̄.l.i.§. abolitio.ff.d̄ re.iu.oia que.

m Singuloꝝ.ſic ex̄ d̄ ſen.ex.officij.ꝛ.ff.de ap.cū in vna.ff.de opi. no.nū.de pupillo.§.ſi pluribus.

n Animā.p̄ſumitur depoſuiſſe:q꞉ tp̄e ſta tuto ñ ꝓcedit ad accu ſationē:ut ex̄ q ma.ac cuſa.poſ.cū in tua.ꝛ.C.q accu.nō poſ.ſi ea.niſi cū eſt ꝓteſtatus:vel cū bīe nium ē elapſū:ut.C.ut.j.certum tempus criminalis queſtio.l.ult.

o Abolitio.Hic fuit decept⁹ gratian⁹ ex eo:q̄ legē iſtā repit iſertā i ti.illo quā nō alia de cā iuriſpit⁹ ibi iſeruit:niſi ꝓpter ſimilitudinē:q꞉ ſicut aboli tio infamiam tollit:ſic indulgentia penam.

p Notat.ē.i.q.i.uentū.ꝛ.ē.e.§.hinc colligitur.

q Et oibus ceteris.ar.q̄ reſcriptū p̄ncipis ē latiſſime iterp̄tandū:ut.xij.q ij.qui manumittit̄.ꝛ ex̄ de do.cū dilectus.Fallit hoc.nā lꝫ mulier reſtitua tur fame q̄ nubit ifra tp̄s luct⁹:tñ ſemiſſem bonoꝝ tenet̄ dare filijs p̄oris mr̄imonij.C.ad turpil.ſiqua mulier.Sed forte h̄ falſū ē ſm ius canonicū cū mulier q̄ nubit ifra tp̄s luct⁹:nō notet̄ aliq̄ ifamia.ꝛ in hoc leges nō de dignāt̄ ſacros canones imitari:de ſecū.nup.c.pe.ꝛ fi.nec canon aliquā pe nā iponit ſic nubēti.io.ꝛ ſic ñ puniet̄ aliq̄ pena ex eo q̄ nubit ifra tp̄s luct⁹

d Deficiētib⁹.Primo ꝓbat q̄ ñ ſit cogēd⁹ cleric⁹ ad purgationem: q꞉ clerici nō debēt iurare.Sꝫ nō q̄ vulgaris expurgatio ꝓhibet̄ q꞉ fabricāte diabolo eſt inēta:ut.j.e.mēnā.Et ꝯria.c.ſūt abrogata cū ſint ꝯ p̄ceptū dñi nō tētabis dñm deū tuū.Canonica purgatio indicit̄ cū deficiēte accuſatore reus laborat ifamia:al's nō:ut.vi.q.v.qd aūt.Fama aūt orta a detractorib⁹ vel malis ñ iduc̄ purgatōem:ut.xi.q.iij.i cūct̄.item nec orta ab inimicis:ex̄ de purga.ca.c.pr̄t.ſed ſola illa que ex ꝓba bili preſumptione eſt orta.quidam tamen dicunt vndecunqꝫ ſit or ta inducit purgationem:ar.ex̄ de accuſa c.accedens.Sequit̄ vidē quota manu fit expurgatio.ep̄s.xij.ſacerdos.vij.diaconus tertius ſui ordinis:ut.j.e.ſi legitimi.ꝛ.c.preſbr.ꝛ.c.omnbus.Subdiaco nus uel iferior p⁹ea ſola ma nu.naꝫ a ſolo epiſcopo iudi

E. V.

cari pōt in cri mine.xv.q.vij felix.hodie ſi arbitrarie ex purgatōes:ut j.e.oibus.Ex purgatio fiet publice coraꝫ oib⁹:ſi ē publi ce ifamat⁹ j.e pſbr ſi a plebe ſi apud cleruꝫ tūc tm̄ p̄uatim ē.xv.q.v.c.i. io.

r Nō cogit̄.ut.j.vi.q.v.c.i ꝛ ult.niſi i caſi bus.v.ſ.cū qs poſſidet ꝓ hē de vl̄ ꝓ poſſeſ ſore:ut.C.de peti.hē.l.cogi.Et ēt fūdata i tētione actoris ut.C.de ꝓba.ſine.Et cū ali qd poſſidet ꝯ ius cōe.c.di.ꝯ morē.Et cū ē p̄ſūptio ꝯ eum C.de furt.ciui le.Et cū pōt ꝓ bari:q̄ q̄ñqꝫ alieno nomie poſſederit:ex̄ de p̄ſcriptio.ſi diligēti.C.de p̄ſcripti.xxx. an.quale.Itē ꝛ in vi.caſu cuꝫ ordinatus mi niſtrat:ut.ē.e.q.i.leguꝫ.ꝛ ēt de appel.pſonas.vel ſemp obtinet qd hic dicit̄:ꝛ.C.de rei ven.l. vlt.ꝛ.ff.vti poſ.iuſta.

a Sacramentum.ſ.incautum.

b Hacten⁹.C.de epiſ.ꝛ cleri.cū clericis.ꝛ.xxij.q.v.c.ultio. Sed forte hoc obtinet in ſacramento calūnie:q̄ clerici per ſe p̄ro hibentur preſtare:ſed per alium poſſunt:ut extra de iura.calūni.c i.ꝛ.ij.ſed.c.in pertractandis.contra:iurant tamen pro recta fide ꝓ obedientia ꝛ pro pace ꝛ pro indēnitate eccleſie:extra de elec.ſigni ficaſti.ultra medium.xxviij.diſti.de ſyracuſane.ꝛ cum quis abſol uitur ab excōicatōe:ut ex̄ de ſen.ex.nuper.

c Nos ſanctorum.

d Nos ſacramentum.

e Siqs p̄ſbyter.p̄cipiēte.Sed quare hic actor non ſeqt̄ forū rei ꝯ id.xi.q.i.experiētie.ꝛ.C.de iuriſdic.om.iudi.l.iuris or dinē:ſed dic q̄ loqt̄ ſm ea tempora:qñ oēs cauſe determinabant ab eccl'ia:ut.xi.q.i.relatum.ꝛ.q.iij.cum apud.vel loqt̄ ſm ꝯſuetu dinem quorūdā:ex̄ de fo.cōpe.q̄ clericis.

f Cōfeſſionē.imo ſufficit ſiue ꝓ ſalutē ſiue ꝓ aliqd aliud iuretur xxij.q.v.c.ij.ꝛ.ff.de iureiur.nō erit ratū.Hic ergo aliqs poteſt ſe

lege:ꝛ ifra. In oib⁹ cauſis p̄tq̄ i ſāguie q delatorē corrūpit:ex ſe natuſcōſulto turpilliano ꝓ ꝯuicto hēt̄:ꝛ ifra.li.xlviij.t.de abolitōi b⁹ criminū.Preuaricatorē eē eū oñdim⁹:q colludit cū reo:eo q̄ ꝓ p̄as qdē ꝓbatōnes diſſimularet: falſas uō excuſatōes admitteret Siqs aūt ab accuſatōe citra abo litionē deſtiterit:punit̄.Abolitō priuati a p̄ſidib⁹ poſtulari ac ipe trari ſolet.Itē ꝓ tribunali non d̄ plano.nec p̄ſes hāc cognitōem al teri demādare pōt.Si plura cri mia idē eidē itulēit:ſinguloꝝ^m dꝫ abolitōeꝫ petere:alioquin ꝓut qd omiſerit:eius noie ſenatuſcōſulti penā patiet̄.ꝛ.t.eodē.Deſtitiſ ſe eū accepim⁹:q i totū animum^n agēdi depoſuit.Nō q diſtulerit accuſatōeꝫ:ſꝫ q pmiſſu impatoris ab accuſatōe deſtitit:ipunit⁹ eſt. Abolitō^o.n.penā remittit:ifamiā ñ tollit.Unde ipatores ualēti n⁹ ꝛ ualen⁹.ix.li.cod.e.t.d̄ gene rali abolitōe dixiſſe legūt̄.In dulgētia p̄res ꝯſcripti quos libe rat a pena notat^p.nec ifamiam cri mis tollit:ſꝫ pene grāꝫ fac̄.Si āt reſtituo te i itegꝝ p̄nceps dixerit ifamiā tollit.unde i eodē li.t.legi tur de ſniaꝫ paſſis ꝛ reſtitutis cui dam deportato in iſulā ipator an toni⁹ dixiſſe legit̄.Reſtituo te i itegꝝ puincie tue:ꝛ adiecit:Ut aūt ſcias:qd ſit i itegꝝ reſtituere honori⁹ ꝛ ordini tuo ꝛ^q oib⁹ cetis te reſtituo.

Deficiētib⁹^r uero accuſa torib⁹ re⁹ non uidet̄ eſſe cogendus ad purgatio nē.Sicut .n. poſſeſſor deficiēte actore titulū ſue poſſeſſi onis ꝓbare nō cogit̄:ita q ipetit̄ ad innocētiā ſuā purgādā cogēd⁹ eē nō credit̄.Auc̄te quoqꝫ pape cornelij ꝛ triburieſis cōcilij ſacer dotes iurare ꝓhibēt:niſi ꝓ recta fide.Ait enim cornelius.

Juramentum a ſacerdotibus nō eſt exigendum.

Sacramētū^a hactenus^b a ſum mis ſacerdotib⁹ uel reliqs exi gi niſi ꝓ recta fide minie cognoui mus:nec niſi ſpōte eos iuraſſe re perimus.Item.De eodem

Nos^c ſctōꝝ ſeqntes apl'oꝝ eo rūqꝫ ſucceſſoꝝ iura firmam⁹ ꝛ ſacra icauta fieri ꝓhibem⁹.Itē.

Nos^d ſacr̄m ab ep̄is neſcimus oblatū:nec unqꝫ fieri dꝫ.

Itē ex ꝯcilio triburienſi.

Siqs p̄ſbr ꝯtra laicū ꝛ laic⁹ ꝯtra p̄ſbrum querimoniam habeat.

Siqs^e p̄ſbr ꝯtra laicū uel laic⁹ ꝯtra p̄ſbrum aliquā hꝫ queri monie ꝯtrouerſiam:ep̄o p̄cipien te ſiñ pſonaꝝ acceptōe finiat̄.lai cus p iuramētū ſi neceſſe ſit ſe ex purget:p̄ſbr uero uice iuramenti p ſactā ꝯſecrōeꝫ^f interroget̄:quia ſa cerdotes ex leui cā iurare non de bent.Man⁹ uero p quā corpus ꝛ ſāguis chriſti ꝯficit̄:iuramīto pol luet̄?abſit:cum dñs i euāgelio di ſcipul'ſuis:quoꝝ uicē nos idigni

obligare ſub pẽa ordis ſui:ut.i.q.vij.q̃tiẽs.⁊ ẽt ſb pena anathẽatis ut ibi dr̃.Sʒ nũqd ille q obligat ſe ſb pena ordis vel bñficij ē pri uãdus ordie uel bñficio:ſi nõ ſit verũ illud ad quod ſe obligat:ſic ex̃ de electi.cum dilect⁹.in fi.

g Preſbr̃ uel quilibet.iuſiurãdũ.ĩ.vi.q.vlt.c.vlt.ↄ̃.ſed hic qñ i famat:ibi qñ nõ ifamatur.

b In medio.ĩ.xv.q.v.c.i.ↄ̃ ſed illud uerũ ē:cũ ñ ē publi ce ifamat⁹:ſic xxiij.di.illud.

i Habet hoc ppũ.ex abũdãti fiunt aliq̃ ad ſupan dũ hominum maliciã:ut.C.de iudi.auc̃.iu bem⁹.xi.q.iij.iter vba.ex̃ de elec.bone.ex̃ ð do.⁊ ↄtu.cum oli.Et q̃ abun dãt nõ ſolẽt vi ciare ↄ̃ctũ ff.ð re.iur.l.ñ ſolet ff.de vb.ob.q̃ extriſec⁹.Sʒ quare dicit ex abundanti:di cũt qdã q̃ ita exilis.i.leuis vel modica fu it infamia:q̃ nec erat neceſ ſaria expurga tio.Certe ſʒ h̃ ñ debuiſſet fa cta fuiſſe ingſi tio:q2 igſitõ ñ ē faciẽda niſi ita publica ſit i famia:q̃ vlteri us ſine ſcãda lo ñ poſſit to lerari:vt ex̃ de accuſa.q̃liter.Meli⁹ dicas q̃ iſte nõ tene bat expurgar̃ ſe.Nã cũ igſi tio precedit ex purgatõem:ſi teſtes p q̃s fit igſitio dicunt ipm reũ:ſtatiʒ punit nec au dit expurgatõ ſua.ſed ſi ſemi plene pbatur:tũc inducit ex purgatio:de pur.ca.cũ iter.Sed ſi p dicta teſtium nulla eſt ſuſpicio ↄ̃ ipm:tũc nõ eſt oneran dus expurgatõe:ut hic.Sed qd ſi infamatus vult expurgare ſe:iudex aũt vult inquirere de fama ei⁹:videt q̃ iudex potius inqui rere poſſit:ut hic ⁊ ex̃.e.inter.Sed ↄ̃:illud eſt ordinariũ q̃ ifama tus ſe expurget:ergo bñficium illud nõ eſt ei auferẽdum.ſ.e.q.i.multi.circa fi.ſed dic q̃ epiſcopus ſi vult põt ingrere:quia crimen quandoq3 per inquiſitionem reuelatur:quod per purgationem occultatur.So.ſi infamia orta eſt contra eum:iudex inquirere po teſt:extra de accuſa.qualiter.

k Dubietas.ergo poſt expurgationem nõ põt accuſari ab aliq̃

in ſancta gerimus eccleſia: dicat nolite oĩno iurare:ſit aũt ſmo ue ſter ē ē:⁊ ñ ñ.qd aũt his abũdan tius ē:ex malo eſt. Verũ his au ctoritatib⁹ ñ oĩmoda iuramẽta p hibẽt fieri a ſacerdotib⁹:ſʒ tñ in cauta ⁊ ea q̃ p q̃libet cã tpali iudi cio offerũt:cũ aũt pplari infamia ſacerdotes opprimũt:tũc ad ino cẽtie ſue aſſertõeʒ iuramẽta dbẽt offerri. Unde greg.papa ait.

Sacerdos ſi a pplo fuerit accuſa t⁹:iuramto inocẽtiã ſuã affirmet

Preſbyt̃ uel q̃libet ſacerdos ſi a pplo accuſatus fuerit:⁊ cer ti teſtes iuẽti ñ fuerint q criminis illati ueritatẽ dicãt:iuſiurandum in[b] medio faciat:⁊ illũ teſtẽ pferat de inocẽtie ſue puritate:cui nuda ⁊ apta ſt oĩa. Item ex regiſtro greg.ad iuſtinũ ipatorẽ.c.vij.

De leone epõ quẽ beat⁹ gregori⁹ purgationem prebere fecit.

Habet[i] hoc ppriũ antiq hoſtis iiudia:ut quos improborum actuũ ppetratõe deo ſibi reſiſtẽte deijcere nõ ualet:opionẽ eoꝝ fal ſa ad pñs ſilando dilacẽt.qm̃ igit quedã ↄtra ſacerdotale ppoſituʒ de leone fr̃e ⁊ coepõ nr̃o ſiniſter rumor aſpſerat utꝝ uera eſſent di ſtricta diutius fecim⁹ inqſitõe pq ri:⁊ nullaʒ in eo de his q̃ fuerant dicta culpã iuenim⁹. Sed ne qd uideret omiſſũ qd nr̃o potuiſſet cordi manẽ ãbiguum:ad beati pe tri ſacratiſſimũ corp⁹ diſtricta euʒ ex abũdãti fecimus ſacr̃a pbere.q bus pſtitis magna ſum⁹ exultatõ ne gauiſi:q̃ huiuſmõi innocentia ei⁹ euident enituit.p q̃ regl̃a ur̃a pdictũ uirũ cũ oĩ charitate ſuſcipi at:⁊ reuerẽtiã ei q̃lẽ ſacerdotẽ de cet exhibeat:nec aliq̃ cordibus re maneat de his q̃ iã ſt purgata du bietas[k]. Et ita ſupraſcripto uos epõ deuotiſſime oportet in omni bus adherere:ut cõgrue decent q3

deũ in ei⁹ pſona uideamini cuius eſt miſter honorare. Itẽ ex eo dem ad brunigildã reginã frãcoꝝ capi.cc.xxxij.

Q beat⁹ gregori⁹ mennã purga re epm iuramento fecit.

Mennã[l] uõ reuerẽdiſſimũ fra trẽ ⁊ coepm nr̃m poſtq3 ea q̃ de eo dicta ſunt reqrẽtes i nullo inuenim⁹ eẽ culpabilẽ:q inſup ad ſacratiſſimũ corp⁹ beati petri apl̃i ſb iureiurando ſatiſfaciẽs ab his que obiecta fuerãt ei⁹ opioni ſe de mõſtrauit alienũ:reuerti illũ pur gatũ abſolutũq3 pmiſim⁹:q2 ſicut dignũ erat ut ſi i aliquo re⁹ exiſtẽt culpã i eo canonice puniremus:ita dignũ ñ fuit ut eũ adiuuãte in nocẽtia diuti⁹ retinẽ uel affligẽ in aliquo deberem⁹. Purgationẽ tñ ante te duob⁹ ſibi ſacerdotib⁹ iun ctis:ubi accuſator ceſſauerit eũdẽ ex ſe pbere tuo ↄmiſim⁹ arbitrio[m]. Ulgarẽ deniq3 ac nulla canoni ca ſãctõe fulcitã legẽ feruẽtis.ſ.a q̃ ſiue frigide ignitiq3 ferri ↄtactũ aut cuiuſlibet pplaris iuẽtõis:q2 fabricante hec ſunt oĩno facta iui dia:nec ipʒ exhibẽ nec aliquo mõ te uolum⁹ poſtulare:imo apl̃ica auc̃te phibem⁹ firmiſſime. Itẽ caſtorio notario rauenne.

De maxio ſalonitano epõ q ſac mẽto ſemetipm expurgauit.

Quanto[a] a nobis credit ⁊ ne ceſſarias uides cãs iiũgi:tan to ſtrennuũ debẽs te ⁊ ſolicitũ ex hibẽ.pinde ſi maxim⁹ ſalonitan⁹ preſtito ſacramẽto firmauerit ſe ſimoniaca hẽſi nõ teneri:atq3 de alijs añ corp⁹ ſancti apollinaris tm̃modo reqſit⁹ innoxiuʒ ſe eẽ re ſpõderit[b]:⁊ de iobediẽtia ſua ſic deputauim⁹ egerit pñiã[c]:uolum⁹ ut ad ↄſulẽdũ illũ epl̃am[d] quã ad eũ ſcripſim⁹:qua ei ⁊ gr̃aʒ nr̃aʒ ⁊ cõionẽ reddidiſſe ſignauim⁹:expi entia tua dare debeat:qa ſicut in

ſuper illo crimine:ut extra de accuſa.de his criminib⁹.⁊.xxiij.q.iiij.ſi illic.nec eni ſepi⁹ querendum eſt de delicto eiuſdẽ hominis:ut.ff.nau.cau.ſta bu.licet.Ar.contra.xxxiij.q.ij.admonere.xxv.di.pmum.extra de accuſa.ueniens.vbi ẽt poſt abſolutionẽ cogit ad expurgationẽ.Tu dicas q̃ illuʒ qui ſemel eſt abſolutus:amplius nullus poteſt accuſare ſuper illo crimie:niſi in duobuſ caſibus ſcilicet ſi ſuam iniuriã proſequatur:⁊ probet ſe ignoraſſe accuſatio nem fuiſſe ab alio inſti tutam:ut.ff.de accuſa.ſicui.§.i.⁊ cum vult p bare de preuaricatõne prioris accuſatoris:ut ff.de preuari.l.iij.io.

l Mennam.ceſſaue rit.Si dicas q̃ verbum hoc ceſſauẽit ſit preteriti temporis:nõ pcedit obiectio:vel ſm.h.cuʒ quis expur gat nõ pcedente accu ſatione:tunc poſt pur gationem admittitur accuſator:ſecus ſe pre ceſſit accuſatõ.Uel dic q̃ ſi accuſatore abſen te ⁊ non citato audita eſt expurgatio:idem accuſator põt eum de nuo accuſare:ut.C.de accu.l.iiij.ſecus ſi eo p ſente:uel loquitur cuʒ ſuã iniuriã vult proſe q uel ignorabat accuſa tionem ab alio inſtitu tam.ff.de preuari.l.iij.⁊.ff.de accuſa.ſicui.

m Arbitrio.delegat hic laico ſpũale nego cium:ſic.ſ.xxxij.di.§.uerum.Fuit tamẽ hic nimiũ papaliter diſpẽ ſatum:q̃ epũs expur gatus coram papa co gitur adhuc corã muli ercula ſe purgare:cuʒ tamen pleniſſimas de beat habere vires:qd auctoritate pape fit:li cet per ſe ſit inualiduʒ extra de tranſa.c.i.in fi.C.de teſta.omniũ.Itẽ cum iuſiurandũ ſit maioris auc̃tis q̃3 res iudicata.ff.de iure iurã.l.ij.⁊ illud obſtat omnibus accuſare vo lentibus etiaʒ in publi cis criminibus.ff.de iureiuran.eum qui.§.in popularibus.m̃lto fortius res iudicata obſtabit omnibus.qnare ergo poſtea admittitur ac cuſator:poteſt dici q̃ fuit abſolutus ſub conditione:niſi accuſator appare ret:uel fuit abſolutus ab inſtantia iudicij:nec ideo lis perijt.ff.de.iudici.⁊ poſt edictum.

a Quãto.a nobis.maxim⁹ ſalõitan⁹ archiepẽs ſine lñia pape fuit conſe cratus.ppter quod a papa fuit excõicatus:⁊ poſtea miſſam celebra uit.ſimiliter imponebat ei ſimonia ⁊ fornicatio.

b Rñderi.exilis.n.hic fuit ifamia:⁊ ideo vnius iuramentuʒ admittitur.

c Pñiam.ſed quero an ei ſoli ſit credendũ:de hoc videt q̃ ſic:q2 in nulli us vertit preiudicium:ſic.ĩ.de conſe.di.iiij.placuit.

ꝯtumacia ꝑſiſtētibuſ ſeucroſ nos eſſe ꝯuenit: ſic hũiliatis ⁊ penitẽtib⁹ locũ uenie negare nõ debem⁹. Itē martiano epo rauenne.

Q Ue⁸ de cā maxi ſcī De codē agenda: ex eplis q̄s ad uos trāſmiſim⁹ agnouiſtis. ſʒ q̄ q̄lis ꝺ hac re frīnitatis ur̄e uolũtas ſit: magis a p̄ñtiū latõe caſtorio chā tulario nr̄o frnūciāte cognouim⁹: ideo ſi idē maxim⁹ coram nobis ⁊ p̄dicto chartulario nr̄o ꝺ ſimonia ca hēſi ſe ſacro purgauerit: atq̄ ꝺ alijs añ corpus ſancti apollinaris ut ſcripſim⁹ tm̄mō reqſit⁹ liberū ſe eē rñderit: cām ipſius ur̄e fraternitatis iudicio de eo q̄ excõicat⁹ miſſaruʒ ſolēnia agē preſumpſit cõmittim⁹: q̄ debeat pñia tal' culpa purgari. Et ideo qcqd᷑ uobis ſm deū placet ſecuri diſpõite: nec aliqđ de nob dubiū hēatis. Naʒ qcqd a uob de hac cā fuerit ordiatū: nos ⁊ gtāt̄ ſuſcipim⁹ ⁊ libēter admittim⁹. Itē ſixt⁹ papa oib⁹ epis.

Qualit̄ ſixt⁹ ſemetipm̄ purgauit

M Andaſtis ut ſcriberēʒ uobis qualit̄ iſtās iurgium ꝯtra me ſuſcitatuʒ ſit l' a quo: ut ur̄o adminiculo pelleret̄ ⁊ cā mea firmaret̄. Scitote me crimiari a quodam baſſo: ⁊ iiuſte me pſeq. Q ꝺ audiens ualētinian⁹ auguſtus: nr̄a auctoritate ſynodū ꝯgregari iuſſit: ⁊ fcō ꝯcilio cū magna examiatione ſatiſfaciēs oib⁹ lʒ euadē alit̄ ſatis potuiſſeʒ: ſuſpicionē tñ fugiens corā oib⁹ me purgaui. ſ. a ſuſpicione ⁊ emulatõe me liberās: ſed nõ alijs q noluerint aut ſpõte hoc ñ elegerit faciēdi formā dās. Itē alexāder. ij. rinaldo cumão epo

De cauſa gillandi preſbri.

S Uper cā gillādi p̄ſbri tui de morte epi ſui p̄deceſſoris tui iſamati i mediū ꝯſuluim⁹. Itaq̄ circũaſtātiū fratrū unanimi aſſenſu tue dilectõi referim⁹ prefatuʒ gillādū p̄ſbrū ante te repreſentādum: ubi ſi certi accuſatores ꝺfuerint: tūc dictante iuſticia ſine oi ꝯtrouerſia p̄ſbr qcūq̄ ob hoc iiuſte amiſerit ac ſacerdotiū accipiat ⁊ integra bñficia. Itē ex ꝯcilio agathenſi.

De purgatione clericorum ſi cõuinci non potuerint.

S I legitimi accuſatores crimina ſacredotis pbare nõ potuerint: ⁊ ipſe negauerit: cum. vij. ſocijs ſui ordis ſi ualet a crimine ſemetipm̄ expurget. Diacon⁹ uero ſi eodē crimie accuſat⁹ fuerit: cum trib⁹ ſemetipm̄ excuſet. Itē ex cõcilio illerdenſi.

De codem.

P Reſbr' ſi a plebe ſibi cõmiſſa mala opione iſamat⁹ fuerit ⁊ epẽs legitimis teſtibus approbare nõ potuerit: ſuſpēdat̄ uſq̄ ad dignam ſatiſfactionē: ne pplus fidelium in eo ſcādalū patiat̄. Digna uero ſatiſfactio ē: ſicut a maiorib⁹ ꝯſtitutum eē docet̄: qñ ſiue ſm canões ſiue ad arbitriū epi. vij. ſibi collegas adiūgat: ⁊ iuret in ſacro ſancto euāgelio corā poſito: q̄ crimen ſibi illatū ñ ppetrauit: ⁊ hac ſatiſfactõe purgat⁹ ſecure deiceps ſuū exequat̄ officiū. Iteʒ ſilueſter papa. De eodem. Palea.

A Ccuſatū ſimoniacuʒ neceſſe habuim⁹ ſūmope p ſcripturā ꝓhibere: ne miſſaruʒ ſolēnia celebrare debuiſſet: donec qđ eēt: ueri us potuiſſem⁹ cognoſcē. Item ex cõcilio triburienſi. Palea.

N Obilis hõ uel ingenuus ſi in ſynodo accuſat̄ ⁊ negauerit: ſi eū ꝯſticit fidelē eē cū. xij. igenuis ſe expurget. Si aūt dep̄hēſus fuerit i furto aut piurio aut falſo

d Epiſtolam. q̄ qs pōt abſolui p lr̄as ⁊ excõicari: ut ex̄ de ſimo. accuſatū ⁊. ꝺ. q. i. de manifeſta. Quid ſi moriret̄ priuſq̄ lr̄e peruenirent ad ipſum: tūc dicā eū abſoluēdū poſt mortē: ut ex̄ de ſen. ex. a nobis. Et eſt hic ar. q̄ tūc demū ſit quis excõicat⁹ vel abſolutus lr̄is receptis: ar. iiij. q. v. qſqs. ⁊ ex̄ ꝺ appel. ſuper eo. in fi. ⁊. ꝺ. di. iiij. leges. Ar. ꝯ. ff. ſi cer. pe. eius qui in prouinciam. ibi ſtat⁹ ſui ignarus. ſed diſtigue: ut. ff de acq. poſ. q abſenti. vbi dicit̄ q̄ ſiqs manu mittit abſētē: refert an uelit eū eē libeꝝ qñ ſcribit lr̄as manumiſſiõis vl' qñ lr̄e ad eū ꝑuene rint. Probabili⁹ ē dici q̄ excõicatõ ñ ligat niſi tpe ſciētie: ſicut nec lex: ut. di. iiij. leges. ⁊. l xxxij. di. ꝓpoſuiſti. nec ſnīa: ut. j. e. q. vi. §. biduū. io. Sed certe ſi qs abſēs excõicat̄: ſtatim ē excõicat⁹ añq̄ ſciat: q̄ ſnīa excõicatõis ſtatim trahit ſecū ſuaʒ executionem: extra de appel. paſtoral'. dūmõ ſit pura ⁊ ñ ꝯditõnal'. uerūtñ ñ punit̄ cū ignorit ſe cõioni hoium añ q̄ ſciat: ex̄ de cle. excõ. mi. illud. Error eni facti nemini nocet: ut. ff. ꝺ iur. ⁊ fac. ig. l. error.

d Epl'am. de grauib⁹ expurgat ſe iuramēto: de miorib⁹ nuda ꝓmiſſione.

e Penitētibus. ſi. ex̄ de poſtu. p̄. ad hec. circa fi.

f Nõ debem⁹. q̄ tñ ꝺ rigore eēt ꝺponēd⁹. ꝺ. di. l. accedēs. ꝯ. xi. q. iij ſiqs epẽs. ⁊. c. penult.

g Que de cā. de eodē maximo loquitur capitulum.

h Quicqd. Ar. papā ſeruat̄ꝝ qđ legat⁹ ſtatuit: ⁊ idē honor ei exhibēdus ē ſicut pape. xciij. di. c. ulti. ⁊. ff. ꝺ offi. pre. p̄eto. l. vnica. in fi. ibi. credidit eni princeps eos q ob ſingla rē induſtriā explorata eoꝝ fide ⁊ grā ad huius officij magnitudinē ⁊c. Itē ē h̄ ar. q̄ generali mādato diſpēſatio delegat̄. Ar. ꝯ ex̄ ꝺ offi. dele. qđ trāſlatõeʒ cū eni diſpēſatõ hēat inſtar reſtitutõis i inte. ⁊ reſtitutio in inte. nõ delegat̄ p generale mādatū: vt. ff. de minorib⁹ illud. q̄ nec diſpēſatõ. io. Ego dico q̄ legat⁹ dñi pape general' oia pōt: niſi ea ſola q̄ romano põtifici ſūt reſuata: ex̄ de ſen. ex. nup. de of. leg. q̄ tranſlatõem. b.

i Mandaſtis. Mādat h̄ minor maiori. nā p̄cariū uerbū eſt mādo: ut. C cõia de leg. l. ij. in prin. ſic. i. q. i. filium.

k Auctoritate. xcvi. di. vbi naʒ.

l Potuiſſem. q̄ papa a nullo pōt iudicari: ut. ix. q. iij. alioꝝ. nec ēt ab vniuerſali ꝯcilio: ut. xvij. di. §. hic ēt. ff. ꝺ legib⁹ p̄nceps. p̄t q̄ i hēſi. xl. d. ſi papa

m Formam. xiiij. q. v. dixit. io.

n Super cā. Forte hic nõ itēdebat̄ poſſeſſoriū. al's non obſtat crimē petēti reſtitutõeʒ: vt ex̄ de reſti. ſpo. in lr̄is. Nā alij dicūt: q̄ ſi ſpoliator obijcit exceptõem quā vult ſtati ꝓbare: prius ē audiendus q̄ ille reſtituat̄: ar. xxxi. q. ij. lotharius. i auc. de teſti. § ſi vo qs. ⁊ ar. ex̄ de teſti. ueniēs. ij. ſed h̄ non ꝯcedo: ut ex̄ de reſti. ſpo. lr̄as. in fi.

o Beneficia. iſte bñficio ⁊ officio fuit priuat⁹: q̄ grauit erat infamat⁹: ex̄ de purga. cano. inter. Et fruct⁹ medij tēporis recupat. ff. de re mili. l. plt. Si vo in ſte eēt ꝺpoſit⁹ nõ recipiet̄ fructus medij tpis reſtitut⁹: niſi h̄ expmēt̄ i ſnīa ut. C. de re mili. cū allegatis li. xij. io.

p Si legitimi non potuerit. C. ꝺ re. cre. l. i. bone fidei.

q Si ualet. q̄ ſi nõ ualʒ ꝺ ponit̄: ex̄ de ſimo. de hoc. ul forte ſi iiuniat ſui: ex̄ de pur. cano. cū i iuuētute. imo cū femina poteſt ſe purgare. xviij. q. ij. i decia. io.

r Preſbr' ſi a plebe idē ē ſi ab epo vel a ſacerdotib⁹: ut. j. c. omnib⁹. i fi. ꝺ. di. xxviij. ꝯſulendum ꝯ.

ſ Suſpēdat̄. forte ſm diſtinctõeʒ: extra de purga. cano. c. ij. ꝺ. xxxiij. di. c. ult. ꝯ. dic q̄ ibi fuit exilio i famia.

ſ Suſpēdat̄. h̄ uero ē ſm diſtinctõem ſi fuerit notoriū vel manifeſtū vel famoſū ſine famoſū: ex̄ ꝺ coha. cle. ur̄a. ⁊. c. fi. ⁊ tūc refert ſi fuerit famoſū ſine ſcādalo vel cū ſcandalo: ex̄ de coha. cle. tua. ꝯ. xxviij. di. ꝯſulendus. Sō. ibi nõ iminebat ſcandalum: hic ſic: puta ex eius celebratione. ex̄ de coha. cle. tua. j. xxviij. q. i. iā nūc. ⁊. iij. q. ij. audiuim⁹. alij ob tinet. ꝺ. e. q. i. c. ij. Sed nūqd a bñficio ſuſpēdit̄? ⁊ videt̄ q̄ nõ: q̄ pene ſūt emolliēde: ⁊ q̄ creſcēte ꝯtumacia creſcere dʒ ⁊ pena: ut di. lxxiiij. honoratus. Sed ꝯ videt̄ q̄ hec duo ſūt ꝯnexa. lxxxi. di. ſiqs ſacerdotum. ⁊. xxxij. di. p̄ter hoc. ſed dic q̄ ñ ē p̄uād⁹ bñficio niſi ſm ordinē iuris: ex̄ de iudi. c. i. niſi forte ꝓpt ſcādalū. ꝺ. e. ſup cā. ⁊ cū magna laborat infamia: ut ex̄ de pur. cano. inter.

¶ Suſpendatur. hic colligitur ꝙ infamatus ſtatim debet ſuſpendi vſqꝫ ad dignam ſatiſfactionem: ar. ꝫ. iij. q. ij. q̄ꝛ ea. extra de pur. cano. inter. ⁊ ex̄. e. ex tuarum. Sed contra. ſ. e. q. i. nomen. extra de accuſa. qualiter ⁊ quando. extra de pur. cano. c. ij. ⁊ vltio. In his habes: ꝙ prius inquirendum eſt de crimine: q̄ꝫ ꝓuetur officio ille qui ē infamatꝰ ⁊ argu. iij. q. ij. audiuimꝰ. Notandum ergo ꝙ cum clericꝰ aliquis coram iudice ſuo eſt infamatus ꝑſi get ep̄s certuꝫ ipſe volētibus accuſare: ex̄ de clāde. deſpō. c. ulti. ⁊ ſi accuſatores apparuerint canonice audientur. ꝫ. e. oibus uobis. xv. q. v. c. i. extra de pur. cano. c. ex tuarum. Si uero accuſator non apparet: ⁊ mala fama crebreſcit: tūc ep̄s uocatis eccl'ie ſenioribus procedat ad īqſitionē: extra ꝺ accuſa. qualiꝫ lxxxvi. diſti. ſi qd uero. ⁊ ip̄e met ep̄us iducet contra euꝫ teſtes ſi alius nō apparet. xi. q. iij. p̄cipue. i ſi. ex̄ de accuſa. cum oporteat ꝫ. e. preſbyter ſed lic. ꝯteſ. ꝫ facē pōt: ut ex̄ ac lic. nō ꝯteſ. quoniam frequenter. ⁊ ſi fuerit conuictus canonice puniatur. Si autē non cōuinciꝫ ⁊ adhuc mala fama ꝑdurat: admoneat ip̄ꝫ ꝑ ſeorſum poſtea coram teſtibꝰ ut ſe corrigat. qd ſi nō fecerit: tunc demuꝫ ſuſpēdat eum uſqꝫ ad dignam ſatiſfactionem: extra de pur. ca. c. ij. in quo caſu intelligo qd hic dicit. nūq̄ꝫ eni a p̄ncipio ſuſpēdat eū: ni ſi enormitas ꝺlicti vl' ſcādali b expoſcat: extra. e. iter. ⁊ hec ē digna ſatiſfactio ut purget ſe adiūcto ſibi legitimo numero vel ad arbitrium ſui epiſcopi: ut hic. ⁊. ꝫ. e. omnibus. extra e. ex tuarum. ⁊ eodem deficiente in purgatione puniatur ⁊ puniat eū tāq̄ꝫ conuictum vel confeſſum: extra de accuſa. cum. p. extra de ſimo. iſinuatū ⁊ de pur. ca. cum. p. ⁊ ibi de hoc.

teſtimonio: ad iuramentuꝫ nō admittaꝫ: ſed ſicut q ingenuus ñ ē: feruenti aq̄ uel cādenti ferro ſe expurget. Itē imarꝰ remoꝝ ep̄s.

De codeꝫ

Si mala fama de preſbro exierit: ⁊ accuſatores ac teſtes legales defuerit: ne ꝯtra apl'm infirmoruꝫ corda de mala fama ꝑſbyteri ꝑcutiantur: ⁊ ne uituperꝫ miſteriū noſtrū: neue ſecuriores ꝑſbri exiſtentes licētius in peccatū ꝓlabāꝫ: ſꝫm decreta maiorū cuꝫ denoiatis ſibi uicinis ꝑſbyteris quos ſcimꝰ ſe nolle ꝑierare ſacro famā ſuā purget. Item innocētius aqlegēſi p̄triarche ⁊ mātuano epiſcopo.

De eodem.

Quotiēs fraꝫ nr̄ tridentinus ep̄us in nr̄a ⁊ ur̄a p̄ñtia de ſimonia ſit ipetitus: prudētiā ur̄aꝫ latere nō credimꝰ. cuius cā tādē i noſtra p̄ñtia uētilata ꝓducti ſunt aduerſus eū accuſatores uiua uoce i ſcripto aſſerētes: ꝙ eccl'iā ſancti peteri de pado ꝑſbro paulo dederit ꝓ q̄ttuor modijs frumenti: quos ab eiuſdem eccl'ie laicis accepit. ueꝝ qm̄ accuſatores nec teſtes ſꝫ formā canonū ⁊ ſanctorū patꝝ ſtatuta i cā ip̄a ꝓcedē nō potuerūt: cōi fratruꝫ nr̄oꝝ ꝯcilio iudicamꝰ: ut tertia manu ſui ordis ⁊ q̄ttuor abbatū ⁊ religioſorū ſacerdotū ꝺ ſupradicta ſimōia i ueſtra p̄ñtia ſe dēat expurgāe. Porro expurgatōnis tenor erit huiuſmōi: Idē ep̄s ſupra ſcā euāgelia ꝑmū iurabit: ꝙ ꝓ eccl'ia ſci petri ꝺ pado ꝑſbro paulo dāda neqꝫ ip̄e ꝑ ſe uel ꝑ ſbmiſſaꝫ ꝑſonā neqꝫ aliꝰ ꝓ eo ſe ſciente p̄cium recepit. Deinde expurgatores ſuꝑ ſancta dei euāgelia iurabūt. ſ. ꝙ ſicut ip̄i credunt ueꝝ iurauit. Nos itaqꝫ cāe huiꝰ ſeriē ꝯmittētes prudētie ur̄e mādamꝰ uobis ut congruo loco i unum ꝯuenire curetis: ⁊ ita i cāꝫ ip̄am iuxta p̄ñtiū tenoreꝫ ꝑſtante dño reſtauretis: q̄tenꝰ ⁊ ōis dece tero huiꝰ q̄onis ſcrupulus auferatur: ⁊ utriqꝫ ꝑti ſua iuſticia ꝯſuetꝫ. Siqs uero de uobis certa p̄pediēte cā intereſſe nō poterit: uos qui adeſſe poteritis: idē iudiciū terminate. Q̄ꝫ ſi p̄dictꝰ fraꝫ nr̄. a. predictam purgationem fecerit: uos ci aūcte nr̄a p̄dictū officiū ⁊ tridentinam eccl'iam reſtituite. hāc aūt purgationē añ ꝓximā purificationem beate marie uirginis adiplē iubemus. Hᵇ p̄miſſis aūctibus ſbintelligitur: ſi reꝰ ſe purgare uoluerit: ut ſacri canones modum ñ neceſſitatē purgandi accuſato imponāt: ſicut apparet ex fine capl'i ſixtiᶜ pape ⁊ᵈ aūcte leonis qui data purgatione ait de ſeipſo.

De leone qualiter ſe purgauit.

Aᵉuditū eſt fratres chariſſimi q̄liꝫ mali hoies in me ꝑuia crimina ꝯfinxerūt: quāobrē ego leo pōtifex ſc̄e romane eccl'ie purifico me in ꝯſpectu ur̄o corā deo ⁊ angelis eius: qa iſtas criminoſas ⁊ ſceleratas res q̄s illi mihi obijciūt nec ꝑpetraui nec ꝑpetrare iuſſi. hoc aūt faciēs non legē preſcribo ceteris: q̄ id facē cogāꝫᶠ. Eccēᵍ q̄liꝫ ſūmus pōtifex ſemetip̄m purgat: nec ceteris neceſſitatē purgādi p̄ſcripſit. uñ daturʰ itelligi ꝙ ſatiſfactio purgatōis i uolūtate ꝯſiſtit accuſati nō i arbitrio iudicis. Sꝫ cuꝫ in illerdenſi cōcilio ꝑſbr iubeaꝫ ſuſpendi uſqꝫ ad ꝯdignaꝫ ſatiſfactionē: cū ēt iⁱ decreto leonis in arbitrio poniꝫ ep̄i: quota mānu ſacerdos purgare ſe debeat: pꝫ ꝙ ad purgationē cogendus ē: nec in ſua uoluntate ſed in arbitrio iudicis ꝯſiſtit. Itē leo papa ſcribēs ad carolum regem ait.

Qualiter ſacerdotes ſe purgare debeant.

Omnibusᵏ uobis uiſu aut auditu notū eſſe nō dubitamꝰ: ꝙ ſepiſſime ſuadēte hoſte ātiquo ſacerdotibꝰ crimia diuerſa obijciūtur. Sꝫ q̄liter ex his ab his rationabiliter exaīatō ⁊ ſatiſfactio fiat licet bone memorie tꝑe dñi genitoris ueſtri pipini ſiue priſcis temporibꝰ a ſanctis p̄ribus ⁊ reliquis bone fidei ⁊ deuotōis hōibꝰ ſepiſſime uētilatū fuerit: nos tñ pleniter ide aliqd diffinitū reꝑire minime quimꝰ: nr̄is qꝑpe temporibꝰ idip̄m a ſāctis ep̄is ⁊ religs ſacerdotibꝰ ac cet̄is eccl'iaſtice dignitatis miſtris ueſtris i regnis ſeu in alijs deo degētibꝰ nobiſqꝫ una cū eis agētibꝰ ſepiſſime ꝓpter ml'tas ⁊ nimias reclamatōnes: q̄ ex hoc ad nos de diuerſ partibꝰ uenerūt uētilatū ē. Sꝫ qualiter ꝯſultu domini ⁊ patris noſtri leonis apl'ici

c ¶ Arbitrium. hic nō. ꝯpurgatores arbitrio epiſcopi ſumendos.

a ¶ Si mala fama. nolle bone opiniōiſ ⁊ qui vitam eius nouerint ⁊ mores: ut extra e. c. cum dilectus. ſed non fiet rigide examinatio teſtium: extra. e. c. conſtitutus. immo frater poteſt purgare fratrem: extra de p̄ſuꝑ c. l'ras. io.

b ¶ Hiꝫ p̄miſſis. ſe purgare. falſum dicit allegando.

c ¶ Sixti pape. ſ. e. mādaſtis. io

d ¶ Et leonis. hoc eſt i ſe. c. io.

e ¶ Auditum eſt. iuſſi nec ꝯſilium dedi nec defenſioneꝫ preſtiti: nec ſciente me factū eſt: ut extra de pur. ca. quotiens. l. di. ſiqs viduam. addūt quidam nec uolui: ut. ſ. i. q. iiij. ſiquis preſulatus. qꝺ ualde durum videtur. Sꝫ nūqd hoc iurabo quia cum ſciui prohibere potui ⁊ non prohibui: ⁊ hoc ꝙ non habeam ratum qꝺ factuꝫ eſt cum etiam in maleficijs ratihabitio mandato equipereꝫ. ff. ꝺ vi ⁊ vi ar. l. iij. §. cum ꝓcurator. ⁊ ex̄ de reſtituꝫ ſpo. cum ad ſedem. in fi. ſ. e. q. i. notum. i fi.

f ¶ Cogantur. quia ab emulis hec infamia ꝓceſſerat. vel dic ceteris apoſtolicis.

g ¶ Ecce. neceſſitatē. ex̄ de elec. innotuit.

h ¶ Datur. allegando dicit.

i ¶ In decreto. leonis ꝫ. c. ꝓximo ⁊ ſe. io.

k ¶ Omnibus uobis. auditu. aliquid ergo ſcitur auditu. xxij. q. v. hoc videꝫ

129

l ❡In canonibus .ij. e.
q.vij. teſtes. ⁊.c. ipſi.
m ❡Aut. ꝑ ⁊. nō enim
ſufficit ꝙ ſoli epō ſit
ſuſpectus: ar. ꝫ.ij. ex̄ de
offi. iu. or. ex pte. ⁊. xx
x. di. c. ult. ⁊ ſic non ob
ſtat. vi. q. ij. placuit. cre
do tamē ꝙ ſi eſt accu
ſatus ⁊ epō ē ſuſpect⁹
ꝙ pōt eū cogē ad pur
gationē: ſecus ſi nō eſt
accuſatus ſm̄ leges ꝑ
illud. vi. q. ij. placuit. i
mo īuenio ꝙ ꝓpter ca
lūnioſā accuſatōez co
gitur qs ſe purgare:
ut ex̄ de accuſa. uenīēs
⁊ ar. ff. ne qs eum q in
ius uocatus eſt. l. pſt.
§. i.
n ❡Cōſacerdotib⁹. uel
ēt abbatibus: ex̄ e. cuz
in iuuentute.
o ❡Bonis. xi. q. iij. cuz
in cunctis. hic pꝫ: quo
mō itelligat' illud vbū
a plebe. ſ. e. pſbr. quia
erāt bōi ⁊ iuſti. imō ñ
admittūt' lꝫ ſint boni:
ſi tñ leues fuerit. Naz
leues ſūt q ex facili cre
dūt que ꝓbari nō pñt.
xi. q. iij. in cūctis. ⁊ eſt
expſſuz ex̄ e. cū i iuuē
tute. al's ſolus q eſſet
bon⁹ ſufficēt: ex̄ de ad
ulte. c. ſignificaſti. io.
p ❡Conſuluiſti. ho
micidij. qui ho
minē occidit: ſi animū
occidēdi ñ habuit: nō
tenet'. l. cor. de ſica. ut
ff. ad. l. cor. de ſica. l. i. §
diuus. tenetur tamen
l. aql. etiaz licet nocere
noluerit: dū tñ fuerit i
culpa licet leuiſſima. ff
ad. l. aql. ſꝫ ⁊ ſi qcunqꝫ
§. ij. ⁊. l. in lege. Culpa
aūt ē ꝙ a diligente po
tuerit prouideri ⁊ non
eſt ꝓuiſum. ff. e. ſi puta
tor. tenet' ēt quātuz ad
deū: ut hic. ⁊. l. di. cleri
co. ⁊. xxxiij. q. ij. in le
ctum. nō tñ punit' rōe
homicidij ſed rōne ne
gligētie: vt. xv. q. i. ine
briauerūt. minor etiaz
iniūgit' pena ab eccl'ia
ꝓ negligētia: ut. l. di.
eos. ⁊ c. ſiqs uolūtate
⁊. xv. q. i. ſiqs nō irat⁹.
q ❡Supſticioſa. vtili
enī ⁊ neceſſaria licet:
ut. xxxiij. q. ij. quos de
us. de cō. di. ij. liquido
xxviij. q. i. ſicut enī in
prin. t. ⁊ eſt ar. aliqđ. in
hibitū eo ꝙ nō eſt con
ceſſum. xl. di. ſi papa.
⁊. ff. de coll'. l. iij. §. i. ar.

ceterorūqꝫ eccl'ie romane epōrū ⁊
reliquorꝫ ſacerdotū ſiue orientali
um ⁊ grecorꝫ pr̄iarcharꝫ ⁊ multo
rū ſanctorꝫ epōrꝫ ⁊ ſacerdotū nec
nō ēt noſtrorꝫ epōrꝫ romanorꝫ ſa
cerdotū oīumqꝫ ac leuitarꝫ auc̄te
⁊ ꝯſenſu atqꝫ reliquorꝫ fideliuz ⁊
cunctorꝫ ꝯſiliariorꝫ nr̄orꝫ ꝯſultu
diffinitū eſt: uos oēs utriuſqꝫ or
dinis miſtros ſcire uolum⁹. Sta
tutum eſt nāqꝫ rōne ⁊ neceſſitate
auc̄te p̄dicta ꝯſultu oīum: ut quo
tiēſcūqꝫ cuiqꝫ ſacerdoti crimē im
ponit': ſi ip̄e accuſator talis fuerit
ut recipi debeat: qa q̄les ad accu
ſationē ſacerdotū admitti debeāt
in canonib⁹ plenit' exp̄ſſum ē. Si
aūt ut dictū eſt ille accuſator q ca
nonice ē recipiēdus: cū cū legitio
uirorꝫ numero ⁊ bonorꝫ teſtiū ap
ꝓbare i ꝯſpectu epōrꝫ poterit: tūc
canonice diiudicet'. ⁊ ſi culpabilis
iuent⁹ fuerit: canonice dānet'. Si
uero eum ſupraſcripto p̄textu ap
ꝓbare ip̄e accuſator minie potēit
⁊ hoc canonice diiudicet'. Ip̄e er
go ſacerdos ſi ſuſpicioſus aut in
credibilis ſuo epō aut[m] reliqs ſuis
cōſacerdotib⁹[n] ſiue bonis[o] ⁊ iuſtis
de ſuo ppl'o uel ſua plebe hōibus
fuerit ne i crimine aut in predicta
ſuſpicione remaneat: cū trib⁹ aut
cū. v. uel. vij. bonis ac uicinis ſa
cerdotib⁹ exēplo leonis pape q. xij
epōs in ſua purgatōe habuit: uel
eo āplius ſi ſuo epō uiſum fuerit:
aut neceſſe eē ꝓpt' tumultuz ppl'i
ꝓſpexerit: ⁊ cū alijs bōis ⁊ iuſtis
hoib⁹ ſe ſacr'o corā ppl'o ſup .iiij.
euāgelia dato purgatū eccl'ie red
dat. ❡ Siqs aūt ſcire deſiderat:
q̄les teſtes ad accuſatōez ſacerdo
tū recipi debeāt: ⁊ qđ de accuſato
re faciendū ſit: pleni⁹ i canonibus
repiri poterit. Iuramēto cāden
tis ferri ul' feruētis aque purgatō
uero data nō eſt addēda. Nde
ſtepha. v. huberto epō magūtio.

Candētis ferri ⁊ feruentis aque
iudicium in eccleſia prohibetur.

Conſuluiſti[p] de īfantib⁹ qui in
uno lecto dormientes cuz pa
rētib⁹ mortui repiūtur: utꝝ ferro
candēte aut aqua feruēte ſeu alio
quolibet examie parētes ſe purifi
care debeāt eos non oppreſſiſſe.
Monēdi ſūt nāqꝫ ⁊ ꝓteſtādi parē
tes: ne tā tenellos ſecū i uno lecto
collocēt: ne negligētia q̄libet ꝓue
niēte ſuffocēt ul' opprimāt: unde
ipi hōicidij rei iueniāt. Naz ferri
candētis uel aque feruētis exami
natōe ꝯfeſſionē extorqueri a quo
libet ſacri ñ cenſent canones. ⁊ qđ

ſanctorꝫ patrꝫ documēto ſancitū
nō eſt: ſupſticioſa[q] adiuentiōe nō
eſt preſumēdū. Spōtanea. n. cō
feſſiōe ul' teſtiū approbatōe publi
cata delicta habito pre oculis dei
timore ꝯmiſſa ſūt regimini nr̄o iu
dicare. occulta uero ⁊ incognita
illi ſūt relinq̄nda q ſolus nouit cor
da filiorꝫ hōiuꝫ. hi ſūt q ꝓbantur
ul' ꝯfitēt' talis reat⁹ ſe noxios tua
eos caſtigat moderatō: qr ſi ille q[r]
ꝯceptū in utero ꝑ aborſū deleuēit
homicida eſt: q̄nto magis qui uni⁹
ſaltē diei puerulū ꝑemerit: hōici
dam ſe eē excuſare neqbit. Hoc[s]
aūt utrꝫ ad oia genera purgatōis
an ad hec duo tm̄ que hic prohibi
ta eē uidentur ꝑtineat: ñ imerito
dubitat' ꝓpt' ſacrificiū zelotypie.
Et illud grego. Si[t] uir qui frigide
nature eē dicit': ꝑ uerꝫ iudicium ꝓ
bare potuerit uxorē ſuā nunqꝫ ſe
cognouiſſe: ſepat' ab ea. Palea.
In libro nāqꝫ numeri legit' do
minū p̄cepiſſe moyſi: ut loq̄ret' fi
lijs iſrael: ⁊ diceret eis: Uir cuius
uxor errauerit maritūqꝫ ꝯtēnens
dormierit cū alio uiro: ⁊ id marit⁹
dep̄hēdē nequerit: ſꝫ latet adulte
riū ⁊ teſtib⁹ argui nō pōt: qr nō ē
inuēta i ſtupro: ſi ſpūs zelotypie
ꝯcitauerit uirꝫ ꝯtra uxorē ſuaz q̄
ul' polluta eſt uel falſa ſuſpicione
appetitur: adducet eā ad ſacerdo
tez: ⁊ offeret oblationē ꝓ illa deci
mā ptē ſacci farine hordeacee. nō
fūdet ſup eā oleū nec iponet thus
qr ſacrificiū zelotypie ē ⁊ oblatō i
ueſtigās adult'iū. offeret igit' eam
ſacerdos ⁊ ſtatuet corā dn̄o: aſſu
metqꝫ aquā ſāctā in uaſe fictili: ⁊
pauxillū terre de pauimēto taber
naculi mittit i eā. cūqꝫ ſteterit mu
lier in ꝯſpectu dn̄i: diſcooꝑiet ca
put ei⁹: ⁊ ponet ſup man⁹ ei⁹ ſacri
ficiū recordatōis ⁊ oblatōez zelo
typie. ip̄e aūt tenebit aquas ama
riſſimas in qb⁹ cū execratōe male
dicta cōgeſſit: adiurabitqꝫ eā ⁊ di
cet: ſi nō dormiuit uir alien⁹ tecū
⁊ ſi non polluta es deſerto mariti
toro nō tenebunt te aque iſte ama
riſſime: in q̄s maledicta congeſſi.
Si autē declinaſti a uiro tuo atqꝫ
polluta es ⁊ cōcubuiſti cū alio ui
ro: his maledictōibus ſubiacebis
det te dn̄s in maledictōem ⁊ exē
plū cūctorꝫ in ppl'o ſuo: putreſcē
faciat femur tuū: ⁊ tumēs uter⁹
tuus dirūpat'. igrediant' aque ma
ledicte i uentrē tuū: ⁊ utero tume
ſcēte putreſcat femur tuū. ⁊ rn̄de
bit m'lier amē amē. Scribetqꝫ ſa
cerdos iſta maledicta in libello: ⁊

extra de vo. ⁊
vo. redem. ex
multa. ſ. ex̄ de
ſen. ex. nup. j.
e. in nō omachi
am: ⁊ ubi canō
nō excipit nec
nos: vt. ſ. di. ⁊
ij. oia. lv. di. ſi
euāgelica. ⁊. ⁊
xxi. q. i. quod
ſi dormiēū. C
de here. vl. x.
uen. l. vlti. ff. d
publi. de p̄cio
ff. de alcato. l.
i. §. ꝙ autē. ff.
de ritu nupti.
palam. in fi. ex̄
de deci. ad au
dientiā. xxij. q
v. hoc videtur
Ar. ſ. xxvij. q
ij. lex diuine.
io. So. oia cō
ceſſa itelligūt
de iure cōi: ni
ſi ꝓhibita i ce
teris caſib⁹ in
ueniātur: vt in
nuit. c. lex diui
ne. de ſen. ex.
nuper. b.
r ❡Qui ꝑ abor
ſum. ⁊ hoc ſi
puerperium ē
formatū: ut. ⁊
xxij. q. ij. moy
ſes. ⁊. c. ꝙ vo.
Sed tñ lꝫ ſm
legē moſaycā
nō ſit homici
diuꝫ: tamē pu
nitur. l. corne.
de ſic. ff. ad. l.
cor. de ſica. ſi
mulierem. ⁊ ēt
l. aquil. ff. ad. l.
aquil. ſi ſeru⁹.
§. ſi mulier. tā
qui opprimūt
infantes puni
untur pñia tri
um annorum:
extra de his q
fi. oc. de infan
tibus. Item q
ꝓcurat ueneā
ſterilitat' dicit'
homicida: ut
ex̄ de homici
dio ſi aliquis
vbi de hoc.
s ❡Hoc aūt.
hic. §. non legi
tur.
t ❡Si vir. xxx
iij. q. i. §. ꝙ au
tem.

delebit ea aquis amariſſimis i q̃s maledicta cõgeſſit: ⁊ dabit ei bibẽ q̃s cuȝ exhauſerit: tollet ſacerdos de manu eiꝰ ſacrificiũ zelotypie: ⁊ eleuabit illud coꝛaȝ dño: iponetq; ſup altare ita duntaxat: ut pꝛius pugillum ſacrificij tollat de eo qđ offert ⁊ icẽdat ſup altare. ⁊ ſic potũ det mulieri aq̃s amariſſimas: q̃s cũ biberit ſi polluta eſt: ⁊ cõtẽpto uiro adulterij rea ẽ: ptrãſibũt eã aque maledictõis: ⁊ iflato uentre cõputreſcet femur: eritq; mulier i maledictõeȝ ⁊ i exempluȝ oi pplo. maritꝰ uõ abſq; culpa erit: ⁊ illa recipiet iiqtatẽ ſuã: q; ſi polluta nõ fuerit: inoxia erit ⁊ faciet liberos. Sed quelibet huiuſmõi purgatio uidet eẽ inhibita: cuȝ in pmiſſa auctе ſtephani pape dicit ſpõtanea ↄfeſſiõe ⁊c̃. ITẽ ex decreto nicolai pape.

In nouo teſtamito monomachia non recipitur.

MOnomachiã uero i lege non aſſumimꝰ: quã pceptaȝ fuiſſe non repimꝰ. quã lȝ quoſdã inijſſe legamꝰ: ſicut dauid ſãctũ ⁊ goliã ſacra pdit hiſtoꝛia: nuſq; tñ ut p lege teneat alicubi diuia ſãxit auctoꝛitas: cuȝ hec ⁊ huiuſcemõi ſectãtes deũ ſolũmõ tẽtare uideãt.

COntra i cõci. guarmacienſi.

Si furta in mõſterio fiũt iudicio monachi ſe expurgent.

SEpe ↄtingit: ut in mõſterijs mõchoꝝ furta perpetrent: icirco ſtatuimꝰ: ut qñ ipi frẽs de talibꝰ expurgare ſe debẽt: miſſa ab abbate celebꝛet ul ab aliquo ex pſentibꝰ fribus: ⁊ ſic expleta miſſa oẽs cõicent i hec uerba: corpꝰ dñi ſit tibi hodie ad pbatõeȝ. ITeȝ.

Quicũqȝ de adulterio accuſatur pbabili iudicio ſe expurget.

INterrogatũ ẽ: ſi duo de adulterio iculpati fuerit: ⁊ unꝰ ↄfitet ⁊ alter negat: qd inde agẽdum ſit. decretuȝ ẽ i ſancto ↄcilio ut ille q negauerit pbabili ſe iudicio expurget: ⁊ q ↄfeſſus fuerit dignam penitentiam agat. ITem

Cũ plures de adulterio accuſãt: ⁊ unꝰ ceteros purgãe uoluẽit: oẽs rei hẽant: ſi ipe i iudicio ceciderit.

STatuit quoq; ſãcta ſynodus ut ſi duo de adulterio accuſati fuerint: ⁊ ãbo negauerit: ⁊ oꝛat ſibi ↄcedi ut alt illoꝝ utroſq; iudicio purget diuio: ſi unꝰ in hoc ceciderit: ambo rei habeãt. ITem.

Pꝛo ſingulis miſſa celebꝛetur: q de aliquo crimine accuſantur.

SI epõ aut pſbytero aliquod maleficiũ iputatũ fuerit: pꝛo ſingulis miſſaȝ celebꝛare debet ⁊ cõicare: ⁊ de ſingl'is ſibi iputatis innocentẽ ſe oñdere. qđ ſi nõ fecerit: qnquẽnio a liminibꝰ eccl'ie extraneꝰ habeat. ILlđ uõ qđ ſixtꝰ ⁊ leo in fine ſue purgatõnis addiderunt: ex eoꝝ exẽplo itelligẽduȝ eſt. exemplo. n. ſue ſatiſfactionis noluerunt ceteris pꝛeſcribere legẽ purgandi.

QUod uero q̃rto loco q̃rebat: an duoꝝ teſtimonio epſ ſit ↄdẽnandus multoꝛuȝ auctoꝛitatibꝰ pbat. ſicut. n. in euãgelio iohãnis legit: ait chꝛiſtꝰ i iudeos: In lege ueſtra ſcriptũ ẽ: qm̃ duoꝝ hoiuȝ teſtimoniũ ueꝝ ẽ. In ↄſequẽter argumẽtat ↄtra coſ dicẽs: Si duoꝛũ hoiuȝ teſtimoniuȝ ueꝝ ẽ: q̃re teſtimoniũ meũ ⁊ patris mei nõ accipitis? Itẽ paulus in ep'la ad coꝛinthios: In oꝛe duoꝛũ ul' triũ ſtat omne uerbũ. Itẽ in ep'la ad hebꝛeos: Quis pꝛeuaricans legẽ moyſi duobꝰ ul' tribꝰ teſtibꝰ ↄuictꝰ ſine miſatõe lapidat. ITem ex concilio bꝛacarenſi. ij.

Quot teſtibus quiſqȝ clericoꝛuȝ conuinci debeat.

PLacuit ut ſiqs aliquẽ clericoꝛũ mac'la foꝛnicatiõis ipetit: ſcḋm pceptũ pauli ap'li duo uel tria

MOnomachiam. Iſtos etiã lex romana ↄdẽnat: ut. C. de gladiatoꝛibꝰ. l. vna. li. x. Eucbariſtia ergo ñ eſt dãda talibꝰ: cũ peccãt moꝛtaliter: de ↄſe. di. ij. §. ſed ſi nõ. Dicũt qdã q; defendẽs põt ſumere: q2 cuilibet licitũ ẽ defendere ſe. Sȝ nõne dauid peccauit: nõ: q2 inſtinctu ſpũs ſancti fec: ut ſaſon ⁊ alij. xxiij. q. v. ſi nõ licet. de diuoꝛ. gaudemus. ⁊ eſt hic. ar. q; ñ eſt arguenduȝ ab exẽplis. xxvi. q. ij. nõ ſtatim. ⁊. c. nõ exemplo. xiiij. q. v. dixit. xxij. q ij. ſiqs pnentꝰ. j. đ cõ. di. ij. liqdo. ex̃ đ elect. licet. C. de ſen. ⁊ inflo. nemo.

b Tẽtare. xxiij. q. viij. ſi nulla. ⁊. xxij. q. ij. queritur cur.

SEpe. huic. c. ẽ derogatum: quia ſuſpectis nõ ẽ danda euchariſtia: ut. j. de conſe. di. ij. tribus. de purg. cano. dilecti.

d INterrogatũ eſt. inculpati. i. infamati. Non eni poſſunt ſil accuſari duo de crimie. C. đ adulterijs. reos. ſimile. ff. đ inoffi. teſ. nam ⁊ ſi. §. filius.

e Profitet. Notanduȝ q; victoꝛia vnius pꝛodeſt alteri ſed condennatio non nocet. ff. de adulter. denũciaſſe. de adult. ſignificaſti. ff. de inoffic. teſ. poſthumus. §. ſiquis ex his. ff. ſi ſerui. ven. loci. §. competit. Itẽ ar. q; confeſſio vnius non nocet alteri. xv. q iij. nemini. Ar ȝ. lix. di. oꝛdiatos. ⁊. lxxxi. di. tantis. ⁊ eſt verum q; non nocet alij quantũ ad condẽnationem: nocet tamen quantum ad pꝛeſumptionem: ut extra de adult. ſignificaſti ⁊c̃.

f STatuit quoq;. ut ſi duo. Arg. contra. C. de adult. reos. Sȝ dic q; non agitur hic criminaliter: ſed ad penitentiam vel ad toꝛi ſeparationem.

g Alter illoꝛum. velut pꝛocuratoꝛ. lxiij. diſti. tibi domino. Sed ſi directe ageretur cum ſit cauſa criminalis: non poſſet vnus alterũ conſtituere pꝛocuratoꝛem: ut. iij. q. ix. abſens. niſi velis dicere q; in cã criminali vnus ſocius auditur ⁊ pꝛo ſe ⁊ pꝛo alijs: ut eſt ar. iij. q. vi. hoc quippe. ut eſt ex̃ de do. ⁊ contu cum dilecti.

b SI epõ aut pſbꝛo. quinquennio. hodie deponitur q i purgatõe deficit ut ex̃ de ſimo. de b. h habes qđ fieri debeat cũ volẽs purgare ſe negt

a QUod vero. duoꝛum ſemper duo ſufficiunt. iiij. q. iij. §. iteȝ in criminalibꝰ. vſi. vbi numerꝰ. niſi i caſibus ſpãlibꝰ. Sȝ i caſu vnꝰ ſuffic: ut ex̃ de teſti. co. puenit. ⁊ vbi nulli fit p iudiciũ: de ↄſe. di. iiij. placuit. de iſãtibꝰ. ⁊ in cã denũciatõnis: ex̃ de teſti. i oi. ⁊ i alio caſu: ex̃ de pcu. ex inſinuatione. ⁊ vbi agit ad ipediẽdũ negociũ: ex̃ de ſpon. pterea. Itẽ q̃ztũ ad pſũptionẽ faciẽdaȝ viij. q. iij. talia. ff. de dote ple. theopõpus. itẽ plures duobꝰ regrunt j. e. nullaȝ. ⁊. c. pꝛeſul. Tres regrunt i depoſitõe pecunie: in auc̃. đ fide iſtru. §. ſiqs igit. Itẽ quiq; regrũt duȝ ↄctus excedit librã auri in ciuitate. C. ſi cer. pe. auc̃. ſed nouo. Et i codicill' ⁊ donatiõe cã moꝛtis ſil'iter. v. ut. C. de dona. cau. moꝛ. l. ult

Q. ·IIII.

qñq;. xv. ut. C. de pꝛimis ſacro. ſcri. vnicuiq;. li. xij.

b Et patris. pater poteſt eſſe teſtis in cauſa filij in teſtamẽto: ut. ff. de teſtamen. l. in teſtamento. alias non. iiij. q iij. §. item in criminali hic autem iſti mentiri non poterant. uel dic teſtimonium meum ⁊ patris mei: id eſt de patre meo ⁊ me dictum. ſ. teſtimoniuȝ pꝛophetarum.

c Vel trium. ut cõpꝛehendat actoꝛem p vno teſte: extra de teſ. in omni. Illa tamen loquitur in cauſa denunciationis. uel ideo dicit trium: quia qñq; ſcḋm canones plures q̃ȝ duo requiruntur ſed nunquã paucioꝛes: ut extra đ teſtibus licet. vnde i teſtamentis bene requiruntur. vij. C. qui teſta. fa. poſ hac conſultiſſima. niſi in his que eccleſie relinquuntur: vt ex̃ de teſta. cum eſſes. ⁊. c. relatum. quod dicit iohan. de teſtamentis non credo uerum: vnde intelligo decre. illas cum eſſes. ⁊ relatum. in quolibet teſtamento loquibar.

d PLacuit. ut ſiquis. uel tria. ȝ. di. xlviij. quoniam multa.

e Excõmunicationem. i. dãnationem.

Preſul.i.cardinalis eps̃.Sed nũqd ꝯ papã duplicabũt̃ teſtes:nõ:im mo duo ſufficiũt:ꝛ i hoc ē deterioris ꝯditõis:q2 ipſe ſine ꝯpatione alioꝝ creatus eſt maior.ꝛ iõ ſine ſpe venie ꝯdẽnãd⁹ ē ut diabol⁹:de pe.di. ij.principium.

g Teſtes.ex̃ de teſti.p̃ſonas.ꝛ.c.ſuper eo.

h Nullã dãnatõem epoꝝ.Sed hoc ñ videt̃ poſſe ſtare:q2 null⁹ põt iudicare clericos romane eccl'ie:niſi ſol⁹ papa.Itē q2 epi epz nõ pñt deponē:ut iij.q.vi.q̃zuis.Rñ.q̃ logt̃ in eo caſu:qñ papa cõmittit alijs cãm ſuoꝝ clericoꝝ:ne ipſe ſuſpect⁹ hēat̃ vl' ne fauore pro eis vl' odio ꝯ eos iudicaret.ff.de iuriſdic.om.iu.l.pretor.

i Dãnatõem.j.iij.q.vi.accuſat⁹.ꝛ.c.q̃zuis.

k Epoꝝum.j.v.q.iiij.duodecim.

l Falſũ.v.capl'a iurabũt teſtes.ſ.ut dicant veritatem:ut.iij.q.ix.hortamur.ꝛ q̃ teſtent̃ p vtraq3 pte vitatē:ut xiiij.q.v.ñ ſane.q̃ non admiſceãt falſitatē:ut h:q̃ nec amõe nec odio nec p̃po ꝯmõ teſtēt̃ vt ex̃ de teſ.q̃tiēs.Itē q̃nto reqrit̃ q̃ dicãt qcqd de re ip̃a nouerit ſiue fuerit itrogati ſiue nõ:ut ex̃.ō accu.cũ dilectus.

m Sequit̃.Hic intitulat̃.vi.qõ.

n Licet.appellationis.Appellatio ē ꝓuocatio iiq̃ ſnie q̃relã ꝯtinēs.ff.de mino.p̃fecti.tm̃ ꝛ in his q̃ ex̃ iudiciũ agũt̃ appellat̃:ut i electõe:ex̃ de app.ꝯſtitut⁹.qs appellet dicet̃.j.e.nõ ſolēt.ꝛ hoc i ciuili cã.In criminali aũt glibz ēt iuito reo appellat.ff.de ap.ñ tm̃ ꝛ i cã liberali:ut.ff.de liberali cã.l.i.ꝛ.ij.appellat̃ aũt a minori ad maiorē ꝛ gradati:ut.j.e.antioꝝ C.de ap.p̃cipimus.excepto papa ad quē omnib⁹ p̃termiſſis appellatur:ut.j.e.c.iij.iiij.ꝛ.v.Et hoc veꝝ ē in iudicib⁹ ordinarijs.In delegatis autem diſtinguit̃:ſi tota iuriſdictõ eſt delegata:appellat̃ ad p̃mũ delegãtē:ex̃ de offi.dele.ſup q̃õnũ.§.porro.ff.qs ꝛ a quo ap.l.i.ſz ſi ñ tota cã tũc ad delegantē ſcõm:ut.C.q.p ſua iuriſdictõne.l.i.ff.qs ꝛ a q̊ ap.l.fi.ꝛ extra de offi.dele.ſup q̃õnũ.Iudice ſedente.p tribunali põt viua voce appellari:ſed ex̃ iudiciũ i libello tm̃ appellabit̃:ut.j.e.§.iudicibus.v̓.litigatorib⁹.ff.de app.a ſnĩa.§.vlt.ſm leges appellat̃ tm̃ poſt diffinitiuã ſniam:niſi in caſibus notatis.j.e.ñ ita.ex̃ de ap.ſup eo.ij.ſm ca.ꝛ añ lit.ꝯteſ.ꝛ poſt:ut ex̃ de ap.cum ſit romana.j.e.nõ ita.lz hoc ſit correctũ p ꝯſtitutionē nouã:ex̃.e.ut debit⁹.vbi dr̃ q̃ cã appellatõis dz aſſignari.Itē ſm ca.appellat̃ quotiens ſuperior iudex iuenit̃:ut.j.c.oēs ſm.l.bis tm̃.ut.j.e.p⁹ ſcdaz.io.Hoc.p certo teneas:q̃ añ ſniam põt appellari q̊tiens ps grauat̃ ꝛ allegat̃ cã:ut ex̃.e.ut debitus.Sed poſt diffinitiuã ſniam tm̃ bis:ut dicũt leges p̃alr̃.nec aſſignatur tũc cã:ſed dicit appello ab iniq̃ ſnĩa.ſnia tñ mr̃imonij ñ trãſit i rē iudicatã ut ex̃ de ſen.ꝛ re iudi.lator.ꝛ.c.ꝯſãguinei.b.Itē appellat̃ uſq3 ad decem dies ꝯtinuos:ut.j.e.ãterioꝝ.Appellãti dat̃ ãn⁹ vl' bieniũ:ut.j.e.ſiquis appellat.tm̃ iudex põt moderari tp̃s reciſius:ex̃.e.cũ ſit romana.ꝛ.c.reprehēſibilis.Itē appellatõe pēdēte nihil inouãdũ ē:ut.j.e.q̃tiēs.In cã latõe.niſi appellãs ſuſpect⁹ ſit vel depopulator:ut.j.e.q̃tiēs.In crimiali re⁹ cuſtodit̃ vl' dabit fideiuſſorē ſi ē ſuſpect⁹.C.de ap.eos.v̓.ſup his.Iudicis officiũ ē libellos dimiſſorios dare.j.e.poſt appellatõem.index ãt ad quē appellat̃:ſi appellat̃ a ſnia ſz p̃ores allegationes vel infirmabit vl' cõfirmabit ſniaȝ:ut j.e.§.diffinitia i fi.põt tm̃ nouas allegationes audire.C.de ap.eos.§.i.ff.de ap.q̃ſitũ.i fi.ex̃ de fide iſtru.cũ io.qñ aũt ñ ē neceſſe appellare:hēs j.e.§.diffinitia Inhibetur aũt appellatio q2 a p̃ncipe nõ appellat̃.ix.q iij.cũcta.nec a p̃fecto p̃torio.C.de off.p̃fec.p̃to.l.i.nec a ſenatu:ut.ff.a q b⁹ ap.ñ lz.l.i.nec ab arbitro C.ō arbitri.l.i.nec appellat officiat⁹.j.e.§.diffinitia.vñ.nulli.Itē ppt ſceleris magnitudinē nõ appellat̃.C.q̃rũ ap.nõ re.l.ij.ex̃ de ap.cũ ſit romana.itē in momentaneis poſſeſſiõe:ut.j.e.§.diffinitia v.de poſſeſſione.itē i re q̃ nõ capit dilatõeȝ ff.de app.re.l.vlt.ꝛ ex̃ ō rap.ex̃ de his q̃ i lr̃is.ar.ꝫ.de ap.q̃ frõte.i fi.Itē a ſnia maioris p̄tis.c.ex̃ de illicita.j.e.fi.a ma.p.c.i.itē ꝯtumax ñ appellat:ut.xxiiij.q.iij.de illicita.j.e.ſi q̊rũ.C.de iudi.ꝓperãdũ.§.ſinaũt.itē ab executore nõ appellatur j.e.§.diffinitia.vſi.ab executore.

o Omnis.Pone caſum q̃ appellat̃ a ſbdito epi ad epm:deinde ad metropolitanũ deinde ad ꝯcilium metropolitani.

p Libere.i.ſiue ante ſniam ſiue poſt.

q Sacerdotũ.g̊ a ſeculari iudice ad papã põt appellari.quod verũ eſt uacante ip̃io:ut ex̃ de fo.cõpe.lz.al's ñ:ut ex̃ de ap.ſi duob⁹.

r Ad maiorē.ſ.xvij.di.multis.§.i.

s Corã p̃riarcha.q̃ dignitas ē:ut.xcix.di.prouincie.

t Secularia.ſ.cũ ãbo ſint clerici:q2 p̃lati nõ debēt tractare ſecularia iudicia.xi.q.i.te qdē.Vel dic q̃ cũ laic⁹ iudex non vult facere iuſticiã:tũc appellat̃ ad clericum ut ip̃m corrigat ꝛſi noluerit facere iuſticiã:põt ip̃m excõicare:ut.xxiij.q.v.adminiſtratores.Vel dic q̃ cũ iudex ſecularis ſuſpect⁹ ē:põt adiri iudex eccl'iaſticus:ut in auc̃.ut diffe.iudi.§.ſi vero.coll'.ix.vel ſi deceſſerit vt ibi dicit̃.vel ſi habeatur querela contra ip̃m:ut in eadez coll'.§.vlt.ſic extra de

---

teſtimonia reqrantur ab illo.q̃ ſi nõ potit datis teſtimonijs approbare qõ dixit:excõicatõeȝ accuſati accuſator accipiat.Ex p̃miſſis itaq3 colligit̃:q̃ duoꝝ uel triuȝ teſtimonio eps̃ ꝯuici vl' dãnari põt porro ſilueſter papa i generali ſynodo ecõtra dixit.

Quot teſtibus eps̃ vl' p̃ſb2 uel reliqui clerici ſunt conuincendi.

Preſul nõ dãnat̃ niſi cũ.lxxij teſtibus.p̃ſb2 aũt cardinalis niſi cũ.lxiiij.teſtib⁹ nõ deponat̃.diacon⁹ uõ cardialis urbis rome niſi cũ.xxvij.teſtib⁹ nõ ꝯdẽnabit̃ ſbdiacon⁹ acolythus exorciſta lector oſtiari⁹ nõ niſi.vij.teſtib⁹ cõdẽnabit̃.Teſtes aũt ꝛ accuſatores ſine aliq̃ ſint ifamia. Item leo.iiij.

Epi nõ niſi.lxxij.teſtibus condẽnandi ſunt.

Nullã dãnationē epoꝝ unq̃ eſſe cenſem⁹:niſi aut añ legitimũ numeꝝ epoꝝ q fit p.xij.epoſ aut certe.pbata ſnia p.lxxij.teſteſ idoneos:q tales ſint qui accuſare poſſint.ꝛ p⁹ ad ſacra chriſti q̃tuor euãgelia ſacrã p̃ſtent:q̃ nihil falſum deprom ãt:ſicut nobis beat⁹ ſilueſter tradidit ꝛ romana ſãcta ur̃ tenē eccl'ia.ꝛſi int̃ eos quos dãnãdos eē dixerit hoies fuerit eps̃ q ſuã cãm in pñtia romane ſedis epi petierit audiri:nullus ſup illũ diffinitiuã p̃ſũat dare ſniaȝ:ſz oio eã audiri decernim⁹. Sed hoc uel ſpãli ꝑuilegio ō cl'icis romane eccl'ie itelligit̃:vl' ꝑpt̃ iprobitateȝ quorũdã:q cũ nõ ſint ſpectate uite ꝛ ſciētie i accuſatõe miſtrorum dei repēte ꝓſiliũt.Quoꝝ uita uõ a deo laudabilis ē:ut i oib⁹ imitãda appareat:de quoꝝ aſſertione nulli dubitatio naſci poterit:eorũ teſtionio duoꝝ vl' triũ qlibz iure ꝯuinci ꝛ damnari poterit.

Sequit̃.vi.qõ:q̃ q̃rebatur quo remedio cã uiciata ſbleuet̃:ꝛſi remedium illõ ſit dãdũ ei q cã dilatõis uocē appellatõis exhiberit.cã uero uiciata remedio appellationis ſbleuari poterit.

Unde fabianus papa ait.

Cauſe uiciate remediũ appellatõnis ſbueniat.

Licet appellatori uiciatã cãz remedio appellatõis ſbleuãe.

Appellãtem ñ dz afflicto ulla aut carceris aut retētõis iniuriare cuſtodia. Item anaclet⁹ pa.

De eodem.

Omnis oppſſus liber̃ ſacerdotũ ſi uoluerit appellz iudiciũ ꝛ a nullo.phibeat̃:ſz ab his fulciatur ꝛ liberet̃ ꝛ audiat̃.Si auteȝ difficiles cãe aut maiora negocia orta fuerit:ad maiorē ſedē referãtur.ꝛſi illic facile diſcerni ñ potuerit aut iuſte t̃miari:ubi fuēit ſummoꝝ ꝯgregatõ ſb metropolitano cõgregata q̃ p ſingl'os ãnos fieri ſolet ꝛ dz iuſte ꝛ deo placite corã p̃riarcha aut p̃mate eccl'iaſtica negocia ꝛ corã p̃ricio negocia ſecularia iudicēt̃ i cõi. Item ſixt⁹ papa oib⁹ rectorib⁹ eccl'ie ſcribit dicēs.

Quiſquis pulſatus fuerit apoſtolicam ſedem appellat.

Siqs uestꝝ pulſat⁹ fuerit i ali q̄ aduerſitate: licēt hāc ſactā ⁊ aplicā ſedē appellet. ⁊ ad eā q̄ſi ad caput ſuffragiū hēat: ne inocēſ dānet̄: aut eccl'ia ſua detrimentū patiat̄. Itez greg. Epi ḡuiorib⁹ pulſati aplicā ſedem appellēt

Omnes epi q i aliqb⁹ pulſāt̄. uł criminãt̄ ḡuiorib⁹ cauſis: quotiēs fuerit: libē aplicā ſedē appellēt: atq͂ ad eā q̄ſi ad mr̄ez ↄfugiāt. Itē marcell⁹ papa. Ab oib⁹ appellet̄ ad romanā eccleſiam

Ad romanā ſedem oēs epi: q uoluerit uł qb⁹ neceſſe fuerit q̄ſi ad caput ſuū ↄfugē eāq͂ appellare debēt: ut ide accipiāt tuitōez atq͂ ↄſectōez. Q̄ð oib⁹ minie cō uenit denegari epis: ſ3 abſq͂ ulla cuſtodiā aut excōicatōe aut expoliatōe uł dānatōe libē ire ↄcedat̄. Itē uictor eps. Qui a ꝓprio metropolitano ſe ḡuari putauēit maiorem ſedem appellet.

Siqs putauerit ſe a ꝓpō metropolitano ḡuari apō p̄riarchā uł p̄matem dioceſeos aut penes uniuerſał aplice eccl'ie iudicetur ſedē. Itez zepherin⁹ urbis rome archiepiſcopus.

Ad romanā eccl'iam quaſi ad matrem appelletur ab omnibus.

Ad romanā eccl'iam ab oībus maxie tñ ab opp̄ſſiſ ē appellādū ⁊ ↄcurrēdū q̄ſi ad mr̄ez ut ei⁹ uberib⁹ nutriāt̄: auc̄te defēdāt̄: a ſuis opp̄ſſiōib⁹ reuelent̄: q2 ñ pōt nec d3 mr̄ obliuiſci filiū ſuum. Itē iuli⁹ papa. Quotiēs aliqs appellauēit audiētia ſibi ñ ðneget̄

Placuit ut a qbuſcūq͂ eccl'iaſticis iudicib⁹ ad alios iudiceſ eccl'iaſticos: ubi ē maior auc̄tas: ꝓuocatū fuerit: audiēti ñ neget̄. Idez. Iniuſte dānati reſtitutionē opp̄ſſi auxilium a romana eccleſia debent habere.

Ideo huic ſācte ſedi p̄fata priuilegia ſpālit̄ ſt ↄceſſa tam de ↄgregandis cōcilijs ⁊ iudicijs ac reſtitutionib⁹ epoꝝ q̄ꝫ ⁊ ð ſūmis eccl'iaꝝ negocijs: ut ab ea oēs oppreſſi auxiliū ⁊ iiuſte dānati reſtitutionē ſumāt: ⁊ talia ab ipſis nō p̄ſumāt̄ abſq͂ ultōe: nec exerceantur abſq͂ ſua dānatōe. Um̄ er go zepherin⁹ dicat ab oib⁹ eſſe appellandū maxie tñ ab opp̄ſſis: ⁊ marcell⁹ ſcribat epi q uoluerint uł quibus neceſſe fuerit appellare ðbent: patet q̄ accuſato ſiue grauetur ſiue non: uox appellatōis non eſt denegāda. Quidā tñ ita diſtinguūt: ut uolētes ad ↄſecrādoſ: neceſſitatē patiētes ad opp̄ſſos referat̄: ut ſit ſenſus: oēs q uoluerit a romana eccl'ia ↄſec̄tōem accipe ⁊ ab aliqb⁹ ipediūt̄: eā debēt appellare. qbuſcūq͂ i ſuis opp̄ſſionib⁹ neceſſe fuerit ad eaz ↄfugere: ſił'it̄ uocē appellatōis exhibeāt: ut iſti tuitionē ⁊ illi ↄſecratōez ab ea accipiāt. Sił'it̄ ⁊ illud zepherini diſtinguit̄: ab oibus ē appellādū ad romanā eccl'iaz: itelligendū eſt: q ab ea ↄſecrationē uoluerit accipe uel q aplatis ſuis aliquā iiuriam paſſi fuerit maxie tñ ab opp̄ſſis. Secūdū p̄mā itp̄retatōez opp̄ſſi itelligunt̄ aliq̄ iiuria affecti: iuxta ſecūdam uero opp̄ſſi dicūtur a iudice iiuſte ↄdēnati. ſḿ hāc diſtinctōez: q in aliqb⁹ negocijs non ad releuandū ſ3 ad differendū uocez appellatōis exhibuerit: appellandi auctoritatem ñ hñt. Sed cum gre. ſcribat oib⁹ ꝑ diuerſas ꝓuincias. De cā appellatōnis cognoſcere ñ l3: niſi ei ad quez appellat̄

Decretō nr̄o ueſtrā rogantes charitatē mādam⁹: ut ſi aliqſ qð nō optamus ſuoꝝ emulorum

fo. compe. ex tranſmiſſa. ⁊ ex̄. e. licet.

a In cōmuni. id eſt publice.

Siquis. ⁊ aplicā. ex his. c. p3. q̄ ad papam alijs p̄termiſſis appellat̄: ſ3 i alijs ſec⁹ ē: vt. j. e. decreto. ⁊. q. vij. metropolitanū. ⁊. ix. q. iij. ↄq̄ſt⁹. ⁊. xvij. di. mł'tis. xviij. di. de ↄſilijs. cū ḡ h̄ ſit ꝑuilegiū pape ḡ ad legatū nō appellat̄ omiſſo epō: vt. xi. q. i. ꝑuenit. S3 ↄ̄ de offi. leg. cū ñ ignorent. ſed dicas q̄ ille nō fuit tm̄ legat⁹ ſed metropolitan⁹. Et ſi ille legat⁹ ñ habuiſſet illō ꝑuilegiū: iutile fuiſſet officiū legationis: ſ3 ille q ſimplex legat⁹ ē: ñ h3 illō priuilegiū niſi ei ſpālit̄ ſit datū. io. Quicqd dicat. io. oib⁹ p̄t miſſis curriſ ad legatū vt dicit illa decre. ⁊ qð fac legat⁹: papa facē vr̄: vt. ff. de admi. tu. ita autē. §. geſſiſſe. b.

b Omnes epi. q̄ti ens ñ tñ ultra ſecūdā vicē nelites i ifinituz extēdāt̄. ñ eni l3 3ª appellari ſup. e. c. vt. j. e. ſiqs. ſic exponit̄ h̄ dictio q̄tiēs. ff. de le. iij fideicōmiſſis. §. ſiqs. ⁊. ff. de edēdo veluti. i fi. ſiłe q̄tiēs habes ex̄ de elec. q̄relā. Scōm b. exponitur q̄tiens ſiue ante lit. ↄteſ. ſiue p⁹. Alij dicunt q̄ l3 ēt ter appellari ſḿ cānoneſ vt. j. xxxi. q. ij lotharius. ꝫ. e. ois. S3. M. dic̄ q̄ l3 a grauamine q̄ñcūq͂ appellari: ſed bis poſt ſniam tm̄. ⁊ exponit q̄tiēs in omni grauamine. ſed non niſi bis a ſnīa: vt. j. e. ſiqs in q̄cūq͂. ⁊ ex̄ de appel. directe. h. dicit q̄ in illo. c. omnis. tertio fuit relatum ⁊ hoc non fuit per appellationem ſed per conſultationem: vt. ꝫ. di xviij. c. i. ⁊ ex̄. c. ſua.

Ad romanā. qui noluerit. ergo fruſtratoria admittit̄: vt ex̄. e ↄſuluit. ḡ audiēd⁹ ē q cā dilatōis appellat: vt ex̄ de ap. cum ſit romana. ⁊. c. ꝑſonas. ſ3 ↄ̄ ius eū punit: vt. C. de appel. a ꝓcōſulibus. ⁊. C. q̄ꝝ ap. ñ reci. ab executore. vbi in. l. libris auri punit̄ fruſtratorie appellās. ḡ ius ñ d3 eā admittē: vt. xxiij. q. iiij. qui peccat. imo ñ d3 ꝑ eā negociū ipedire: ex̄. c. paſtoral. Rñ. dubia fruſtratoria eſt admittēda: ſic occult⁹ p̄ccator: de ↄſe. di. ij. nō ꝓhibeat. hodie aūt ipō iure ē ihibita appellatō añ ſniam: niſi euidēs cā ꝓponat̄: q̄ ſi ꝓbata eēt dēat appellatio legitia reputari: vt ex̄. e. vt debit⁹. ſ3 cū hodie ipō iure ſit inhibita appellatō: qd ꝓdeſt ſcribē remota appellatōne? Rñ. ſi appellatō remouet̄ i lr̄is: tūc itelligit̄ remota ēt p⁹ ſniaz. alias ēt rōes aſſignaui ſup illa ↄſtitutōe vt debit⁹. ſed ſi nō apponit̄ i lr̄is tm̄ añ ſniaz ē remota. io. Ego credo q̄ nihil ꝓdeſt remotio appellationis niſi ad remouēdā fruſtratoriā appellationē: vt dicit decre. expſſe: ex̄ de ap. ex ꝑte b. h̄ ſcias q̄ niſi iudici euident̄ pateat appellationē tenē nunq̄ꝫ deferat ei. vñ ſi nō credit tenere appellatōez nō ðferat ipi l3 ſupior poſſit retractare qð factū ē: vt ex̄. e. paſtoral. S3 pone q̄ iudex dubitat ð ap. aut deferet tali appellatōi aut nō. Si deferet: mētit̄ ḡ ↄſtitutio ⁊ decre. nā ↄſtitutō dic̄ q̄ niſi tał cā ſit ꝓpoſita q̄ ſi foret ꝓbata legitia eēt appellatō ñ ē deferēdū appellatōi. itē decre. dic̄ q̄ i ſoł illis caſibus deferēdū ē appellatōi: vbi a iure idulgetur expſſe q̄ poſſit appellari. Si dubitat̄ de appellatōe: ḡ nō d3 cognoſcē de cā cuz dubitet an ſit iudex: vt. xi. q. iij. graue. Ad h̄ dico: q̄ ſi iudex dubitat de cā appellatōis ſūmati pōt ingrere ð cā vel ſe orſū ex̄ formā iudicij i grēdo de cā: ⁊ ſi videbit̄ cā ꝓbabił ⁊ p̄terea tał q̄ ea ꝓbata legitia iudicaret̄: defert ei. vñ ñ ſufficit appellāti proponē talē cām q̄ ſi ꝓbata eēt dēat appellatio legitia iudicari: ſ3 etiā regrit̄ q̄ ſit ꝓbabił: ⁊ q̄ iudici iuſta videat̄.

d Conſecrationem. ſi metropolitanus diſtulerit. viij. q. iij. artaldus.

e Cuſtodia. q appellat nec cogit̄ dare cautionem de ꝓſeq̄nda appellatione: nec cuſtodiri debet niſi ſit cauſa criminalis ⁊ ſuſpectus ſit: vt. C. de ap. eos.

f Excōicatōe. ꝓ alijs tñ bñ pōt excōicari: vt ex̄ de ap. ad h̄. ⁊. c. ꝓpoſuit.

g Siquis putauerit. vel p̄matem vel pro. i.

h Ad romanā eccleſiā. mr̄em. nec p̄ſumit̄ eē mr̄: niſi diligat filiuz: vt ex̄ de preſump. afferte.

i Placuit. maior. ff. de ap. l. i. §. ſiquis. j. e. anteriorum.

k Ideo huic. ↄcilijs. ḡ patet q̄ legat⁹ nō pōt facere ↄciliuz: vt dixi. ꝫ. di. iij. §. porro. di. xvij. huic ſedi.

l Ac reſtitutōib⁹. ar. h̄ ē q̄ ſol⁹ papa pōt reſtituē clericū depoſituz: de pe. di. vi. q vult. i fi. ⁊. ff. de q̄onibus. l. i. i fi. ⁊ de pe. l. diui. Ar. ↄ̄. xi. q. iij. epus

o

131

in synodo.ꝛ.xlvi.di.clericus maledicus.ad hoc dicas ꝙ si ē solēniter de gradatus:solus papa pōt eū restituere:secus si est verbo solo depositus.
m Cum ḡ.magister magis approbat opinionē q̄ dicit ꝙ frustratoria ad mittit̄.ꝛ.pbat h̄ sequētib⁹.iiij.c.ꝛ suspēdit̄ ꝯstructio vsq ad illū.§.patet ḡ vnde in titulo cuiuslibet.c.ponitur hec dictio cum.

ad hec sicut.ꝛ.c.ad pñtiam.s.e.q.pⁱmates.
k Qui scit. Ita fac h̄.c.ad ꝓpositū:q: sic eps vel ali⁹ plat⁹ eccl'ie vult deferre appellatōib⁹ ad ipm factis:sic ꝛ ipse tenet̄ de ferre appellatōib⁹ factis ad sedē apostolicā. Et ē sile bonū. C. de offi.ꝑ.vr.l.i.vbi dicit̄ ꝙ ē societas muneris:ꝙ magistrat⁹ gradu⁹ supiora agnoscat.

a Decreto nostro emuloꝝ. Si emuli erāt:quō admittebātur ad accusatōez cū hoc sit ꝓhibituz:vt j.e.q.vij.siqs sūt.ꝛ.iij.q v.c.ij.ꝛ.iij. Rn̄. oēs accusatores vulgo dicūt̄ emuli.ꝓsumit̄ eni ꝙ fiat semp cā inuidie accusatio.vñ canō vocat accusatōez illaudabilē itētionē:vt.j.e.q.vij.siqs eps.nā ñ solum vr̄ eē discordia iter accusatorē ꝛ accusatū:sʒ ēt inter domesticos ꝛ amicos accusatoris ꝛ accusati:vt.ff.de legationib⁹ sciendum.§.ij.

b Auditionē.vr̄ ꝙ ñ lʒ appellari ad apostolicū omisso metropolitano:ꝛ.j.q.vij.metropolitanū.vt.s.e.siquis putauerit.ꝛ.ff.de ap. ipatores.sʒ ñ tenet h̄ i foro eccl'iastico.s.e.si quis.

c Legatos.ad hoc d stinatos:vel dic ꝙ i legato pape spāle est hʒ quosdā vt de crimine possit diffinire:vt.xvi. q.i.frater.als secus:vt ff.de offi.ꝓcō.l.solēt ꝛ.ff.de eo cui māda.ē iurisdic.l.i.imo nec dico legatū pape h̄ posse facē sine mādato spāli vt extra de offi.lega.ꝙ translationem.

d Actōes.nōndum actōes ꝓponēdas.xi. q.i.expiētie.ꝛ extra de mutu.pe.c.i.ex̄ d iudi. exaiata. Ar.ꝯ ex̄ de iudi.dilecti.io. Sol.hm ius canonicū nō tenet̄ aliqs ꝓponē actionez vt extra d iudi.dilecti. Sʒ si ꝓponat̄ ꝛ inepta cadit a cā ꝓponēs:vt ex̄.e.ti.exaiata.b.

e Submot⁹. ecce penā illi⁹ q nō defert appellationi hʒ leges:punitur in .xxx. pondo auri. C. de ap.qm̄.

f Qui se scit.ꝛc̄.iij. q.vi.ꝗuis ꝛc̄.

aldricū cēnomanēsis eccl'ie epm accusare dānabil'r tētauerit:liceat illi p⁹ auditōe[b] ꝑmatū dioceseos si necesse fuerit nos appellare: ꝛ nr̄a aucte aut añ nos aut añ legatos nr̄os ex latē missos iuxta patrū decreta suas exercē atq diffinire actōnes[d]:nullusq illū añ hoc iudicet aut iudicare ꝓsumat: sʒ si qd qd absit ḡue itolerādūq ei obiectū fuerit:nr̄a erit expectāda cēsura:ut nihil p⁹ de eo q ad sinūsācte eccl'ie romane ꝯfugerit ꝛ ei⁹ iplorat auxiliū decernat̄: q̄s ab ei⁹ dē eccl'ie aucte fuerit ꝑceptū: q̄ uices suas ita alijs iptiuit eccl'ijs:ut i ptē sint uocate solicitudis ñ i plenitudinē ptātis. Si aūt qd nō arbitramur a quoq sec⁹ ꝓsūptū fuerit:ab officio cleri sbmot[e] auctis aplice re⁹ ab oib⁹ iudicet̄:ne lupi q sb specie ouiū sbitrauerūt:bestiali seuitia quosdā audeāt lacerare ꝛ qd sibi fieri nolūt:alijs iferre ꝓsumāt. Itē cū iuli⁹ papa dicat

Judicia appellātium ab eis sunt audienda:ad quos appellatur.

Qui se scit alijs esse ꝓpositū:ñ moleste ferat aliquē sibi eē ꝓlatuz.ipa nāq eccl'ia q̄ ꝓma ē:ita reliqs eccl'ijs uices suas credidit largiēdas:ut i ptē sint uocate solicitudis ñ i plenitudinē ptātis.uñ oiuz appellātiū aplicā sedē epoꝝ iudicia ꝛ cūcta maioꝝ negocia cārū eidē sedi reṡuata eē liqt: ꝓserti cū i his oib⁹ ei⁹ semp sit expectādū ꝯsultuz.cui⁹ tramiti siqs obuiare tētauerit:sacerdotū cās ñ sine honoris sui piculo se apud eādē sedē nouerit redditurū. Itē cū nico. pa.i remēsē archiepm iuebat̄:q rotardū epm appellātē aplicā sedē damnare ausus est ita dicens.

De remēsi archiepo:q appellātē romanā sedez iudicare est ausus.

Arguta[g] sapientia tua utinā i bono accepto fomite iudicij materiā depositiōis aduersus rotardū assūpserit:ꝛ ab itinē aplice sedis remouerit:ꝛ cōtinuati apostolicā sedē appellātē dānauit ꝛ[h] carcerali custodie mancipauit.ꝛ i fra: Priuilegia tñ aplice sedis uos obliuiōi tradē nullo mō debuissetis:qb⁹ uenerādi canones iudicia toti⁹ eccl'ie ad hāc deferre iubēt.ꝛ j: Hoc qppe nos i rotrado iccirco noueritis opatos: ut ꝓuilegia sedis aplice:q̄ malc a uob uiolata eē uidebāt̄:aucte aplica ꝛ canonica patꝝ deliberatōe ꝓstino tādez igenio ꝛ ꝓpo decorent̄ honore[i]. Item leo.

Quilibet obedientiā maiorib⁹ exhibeat:quā ab iferiorib⁹ desiderat.

Qui scit se qbusdā ꝓpositū:nō moleste ferat aliquē sibi eē ꝓlatū:sʒ obedietiā quā exegerit[l] et ipe depēdat.ꝛ sic ñ uult ḡuis oneris sarcinas ferre:ita ñ audeat aliis iportabile pōd⁹ iponē. Discipuli eni sum⁹ hūilis ꝛ mitis magistri dicētis:discite a me q: mitis sū ꝛ hūilis corde. Patet[m] ergo ꝙ nll'i appellāti sit iducie denegāde. Ceterꝝ si cā frustratorie dilatōnis appellauerit:a iudice ad quē ꝓuocatū fuerit ꝯdēnabit̄. Temp⁹ uō appellatōis ē añ datā uel p⁹ datā sniam.quotiēs.n.qs se ḡuari senserit:libē pōt appellare. Vnde sixtus papa ait.

Qui grauatur a ꝓprio metropolitano:primates aut uniuersalem ecclesie sedem appellet.

Siqs putauerit se a ꝓpo metropolitano ḡuari: apud primatē dioceseos aut penes uniuersalis aplice eccl'ie papaꝝ iudicet̄.

De eodem.

Quotiēs[a] epi se a suis ꝯprouincialibus uel a metropolitano putauerit ꝑgrauari:aut eos suspectos habuerit:mox romanam appellēt̄ sedē:atq eis libē ire liceat ꝛ dū ꝑdictā romanā eccl'iā appellauerit:aut ab ea se audiri[c] poposcerint:nullus eos aut excōicare[d] aut coꝝ sedes surripe aut res coꝝ auferre aut aliquā eis uim iferre ꝓsumat:añq āboꝝ cā romani pōtificis aucte t'minet̄. Q. si aliter a quoq ꝓsūptū fuerit: nihil erit: sʒ

l Exegerit. simile.xxxij.q.vi.c.i.ꝛ.ij.ꝛ.j. xiij.di.q̄rūdā ꝛ di.ix.neq̄ ff.ff.de adult. si vxor.§.iudex.io.
m Patet. ... codem abitur ... si appellatio a licu⁹ fuerit ꝑnunciata frustratoria:tunc si poz iudex a q ē appellatū nō admisit appellationē i criminali negocio lite pdita nō tus abscedat. C. de ap.l.p cōsulib⁹.sed si poz iudex ad misit appellationē.p arbitrio iudicis punit: vt.C.e.l.cos. sʒ si i ciuili negocio p calūniam appellat: punit i.l.libra argēti.C.q̄rū ap.ñ re.ab exe cutoꝛe.si fine calūnia nō pu nit̄ nisi i expēsis:ex̄ de ap. sepe.ex̄ de eo q i pol.mit.cā rei fuādē cāuenissent.ītem remittit̄ ad eū a q̄ appellauit ex̄.e.c.i.ecclia. Dicūt tñ qdā ꝙ nisi cuidēs sit aliquē calūniose appellasse:ñ dʒ puniri expēsis:arg optimuz.ff.de le.ij.q folio.§. etiā.alioqn ḡhibet metu ꝓpē faz relinqre ius suū idestfum: vt.ff.de peti.h'ere.illo tūc eūr puniatur ñ fieri calūniose:cuz iura

tum est de calūnia:vt.i.q.vij.sancim⁹.sed hoc nō credo immo si ꝯsti.nona.iīo. per i cā appellatōis ꝯdēno victū:vt.j.c.oīno.ꝛ.i vt.debitus.ꝛ.ff.de ap.negocioꝝ.in pn̄.io.
a Quotiēs epi.putauerit.licet nō grauet̄ ꝛ sufficit ꝙ putat hoc

ꝛ ſufficit ꝓbare ꝓbabilem cām appellandi: ex̄.e.bone.in fi.ꝛ.ff.e. appellanti.niſi ſit remota appellatio: tūc requirit̄ ꝙ ſit ꝓbabilis: ꝛ ꝙ ſit talis qua ꝓbata legitima ſit appellatio: vt ex̄.e.vt debitus.io. Ego credo indiſtincte: ꝙ hodie debet eē cā ꝓbabilis ꝛ legitima: vt ex̄.e.vt debitus.qḋ intelligo ante ſniam.b.

q.in fi.niſi in caſu: vt.C.de ꝑcib⁹ impa.off.auc̄.que ſupplicatio.ꝛ extra de his q̄ fi.a ma.ꝑte cum i cūctis.nec prius eſt audiendus appellās a iudice ad quē appellauit: q̄z ↄſtet ipſū appellaſſe ab aliq̊ grauamine: aliter enī remittendus eſt ad eū a quo appellauit: vt ex̄ de ap.cuz in eccl'ia.videt̄ ergo ꝙ q̊libet tenet̄ aſſignare cām appellādi: vt hic ꝛ ex̄ de ap.ↄſtitutus.ꝛ.ff.de ap.appellāti.ſic in ſuſpecto iudice cā ē aſſignāda lꝫ alibi ꝓbāda ſit. Sꝫ ꝙ n̄ ſit aſſignanda ꝓbat̄: q: fruſtratoria appellatō ſm h̓ iura ē admittēda. Itē n̄ vr̄ eē neceſſariū ꝙ alleget̄ cā: q: pōt ab ea recedi.ff.e.ſcio q̄ſitū.i fi. Itē ꝙ n̄ ſit neceſſe cāꝫ aſſignari ꝓbat̄: ex̄ vt lit.n̄ cōt.accedens. Et dicit.l.cuꝫ corā iudice appellat̄ ſufficit dicere appello: vt.ff.de app.ſcio. Dicas g̊ ꝙ ſemp appellās tenet̄ aſſignare cām: vt ex̄.e.vt debitus.tn̄ ſi cāꝫ n̄ aſſignat ꝛ poſtea ↄ̄ iudicem appellatōis ꝓbat iuſtā fuiſſe cām appellādi: bn̄ caſſabit̄ qḋ factū ē: vt ex̄ vt lit.non.ↄteſ.accedens. Et ita poꝛ iudex bn̄ fac̄ n̄ deferendo appellatōi cū cā appellationis nō ſit exp̄ſſa. Secūd⁹ ſil'ter bn̄ excuſat qḋ factū ē cū iuſta cā ſbfuit appellādi. Alij exponūt dicta cā.i.lit̄.n̄ ↄteſ.q: an̄ litē ↄteſ.n̄ ē appellādū: vt ex̄ de ap.reꝑhēſibilis.niſi ſit aptū grauamē: ꝛ ex̄.e.ↄſuluit.ꝛ.c.cum ſit romana.io.hodie an̄ ſententiā q vult iudicē recuſare ſemper ꝓponat cām: vt ex̄.e.vt debit⁹ ꝛ offerre dꝫ ꝓponens ſe velle eā ꝓbare coraꝫ arbitris ſi iudex petit aliogn ei⁹ appellatō n̄ valet: vt ex̄ de ap.iter poſita. Si vō n̄ recuſet iudicē ſꝫ aliā cām ꝓponet: alleget talē q̄ ꝓbata ſit legitīa: ꝛ eā corā iudice offerat ſe ꝓbaturū ſi iudex petit.b.

uirib⁹ carebit. Itē iuli⁹ papa.

De eodem. Palea.

Ideo huic ſācte ſedi ꝑfata priuilegia ſpālit̄ ↄceſſa ſūt: ut ab ea oēs auxiliū oppſſi ꝛ iniuſte dānati reſtitutionē ſumāt. Ppreſſi ꝛ ſe ꝑgrauari putātes itelligūt̄ an̄ datā ſniam: iiuſte uō dānati p⁹ datā ſniam. Unde eutician⁹ urbis rome eps̄ ſcribit oībus epīs.

Ante exitum cauſe per appellationem recedere licet.

Non ita in eccl'iaſticis agēduꝫ eſt negocijs: ſicut in ſecularibus. Nā i ſecularib⁹ poſtq̄ legibus q̊ſqs uocat⁹ uenerit ꝛ in foro decertare cepit: nō licet ei ante ꝑactā cāꝫ recedē. In eccl'iaſticis uō dicta cā recedē licet ſi neceſſe fuerit: aut ſi ſe uiderit pregrauari.

Qui uero ex ↄtumacia iudicib⁹ obtēpare noluerit: cōīone ꝑuet̄.

Unde in concilio mileuitano.

Excommunicetur qui iudicibus ſuis obtemperare non uult.

Quiſqs ꝓbatus fuerit ꝑ cōtumacia nolle obtēpare iudicibus: cū hoc ꝑme ſedis epō fuerit ꝓbatū: det lr̄as ꝛ null⁹ ei cōicet epoꝝ: donec obtēpet. Itē ꝙ p⁹ datā ſniaꝫ appellari poſſi t fabianus papa teſtatur dicens.

Nō deneget̄ appellatō ei: quē in ſupplicio ſententia deſtinauit.

Liceat ēt in crimialibus cauſis appellare: nec uox appellationis deneget̄ ei: quē i ſupplicio ſnia deſtinauerit. Quod an̄ idē affirmat.

An̄ datā ſniam liceat alicui appellare.

Siqs iudicē aduerſuꝫ ſibi ſenſerit: uocē appellatōnis exhibeat. Poſt datā uero ſniam qui appellare uoluerit ifra qnq̄ dies appellet: ꝛ ifra eoſdeꝫ a quo ꝓuocauit lr̄as dimiſſorias accipiat: ꝛ infra eoſdē ad quē appll'auit iter arripiat. Unde i theodoſianis legib⁹ ſic ſtatutū inuenit̄.

Poſt dataꝫ ſniaꝫ infra quod tempus quiſq̄ appellare debeat.

Propter ſupfluā appellatoꝝ ſniam ne in retractandis uel reuocādis ſententijs liberū hr̄e arbitriū uideat̄: ꝛ tēpoꝛa appellatōnis ꝛ pene ↄſtitute ſunt: ut qcūq̄ apud iudicē q cām ei⁹ audiuit appellare ꝛ ad aliū iudiceꝫ ꝓuocare uoluerit: ꝛ.i.v.dies appellet: ꝛ i his.v.dieb⁹ ad iudicē ad queꝫ ꝓuocauerit ſine aliq̄ diſſi'latōe ꝑueniat: ꝛ ipē dies i quo accepit lr̄as i his qnq̄ dieb⁹ ſpālit̄ ↄputet̄. ꝙ ſi lōgius iter ſit: exceptis.v.diebus ſpatiū dierū quo iter agi poſſit cōputetur.

Habita dinumeratōe.xx.miliū diurnoꝝ ꝑ ſingulos dies computetur. Item.

A quo appellat̄ ad quē appellatū fuerit dimiſſorie lr̄e dirigātur.

Ap⁹ eo a quo appellatū eſt: ad eū q de appellatōe cognitur⁹

b Appellent. Nota ꝙ pōt a iudice ſuſpecto recedi per appellatōeꝫ vl' ēt p recuſatione: vt h' ꝛ ex̄.e.poſtremo.ꝛ.ↄ̄.c.pxi.ꝛ ex̄ vt lit.non ↄteſ.accedēs.ꝛ q eg d fit poſt recuſatione eē caſſa tur: ſic ſi fieret p⁹ appel.vt ex̄ de eo q mit.in poſ.cū ſic.i fi. Refert tn̄ cuꝫ d' recuſo iudicem vt ſuſpectū: q caſu log tur decre.ex̄ d ap.ſecūdo reg ris.vel ſic habeo iudicē ſuſpectū: q caſu n̄ cogit̄ coram arbitro ꝓbare cāꝫ ſuſpiciōis q: pōt iudicē d clinare per appellatōeꝫ: vt dictum eſt.

c Audiori. ita nihil itereē vtꝝ dicat qs ꝙ velit cām ſuaꝫ audiri a papa vel exp̄ſſe ad ipm̄ appellauerit: ſicut nec refert an appellet qs facto vl' vbo: ex̄.e.c.dilecti in deciſa.

d Excōicare.pōt tn̄ de facto ad cautelam petere abſolutōem: vt ex̄.e.ad p̄ntiam.ſi vō appellatio n̄ tenet tūc pōt talis excōicari poſt appellatōem: ar.ex̄.e.queſtioni.io.

e Non ita.ſm leges ante diffinitiuā ſniam nō appellat̄: vt.C.de iudi.aptiſſimi.ꝛ.j.e.nō ſolent.tn̄ cleric⁹ ante diffinitiuaꝫ appellat: vt.C.de epāli audi.l.ij.ꝛ cū actoꝛuꝫ vel pronūciatōis editio negat̄.C.vt lit.pen.l.ij.ꝛ cū ab iiuria appellat̄: vt.ff.de minoribus ait ꝑtoꝛ.§.ꝑmittit̄. Idē dico vbi appellat̄ a grauamie manifeſto: vt.C.de ap.ſiqs ꝓuocatōem. Idē vbicūq̄ iudex aliq̄d fac ↄ̄.l.negādo dilatōeꝫ vl' q̄d ſil'e: vt.j.e.n̄ ſolēt. Hodie autem ſꝫ ius canonicū nō appellat̄ an̄ ſniam: niſi euidēs fuerit cauſa grauaminis: vt in conſti.inno.vt debitus.ꝛ ſic videt̄ idem iuris ſm leges ꝛ ſm canones.qḋ falſū ē vt dicūt doctores legū: ꝛ.j.e.nō ſolent.

f Nō lꝫ.alia eſt rō eccleſiaſticoꝝ alia ſecularium: vt.j.de cō.di.iij celebritatē.x.di.leges.xxxiij.q.ij.admonē.ar.ↄ̄.xi.q.i.quicūq̄ litem.ſed hoc nō tenet: vt ex̄ de fo.cōpe.ꝓpoſuiſti. Quidā tn̄ dicūt ꝙ vbicūq̄ tā ſm leges q̄z ſm canones pōt fieri appellatio a manifeſto grauamine. Alij dicūt ꝙ an̄ ſniam ſm leges nō appellat̄ niſi in caſibus in iure expreſſis.

g Dicta cā.i.aſſignata cauſa appellationis.ſed non opoꝛtet ibi ꝓbari: ſed corā iudice ad quem appellauit: vt.C.de appel.eos.ꝛ.j.e.

h Quiſqs. Iſtud.c.itelligūt q̄dā de legatꝭ iudicib⁹ quoꝝ ſniaꝫ eps̄ loci tenet̄ mādare executōi: vt ex̄ de offi.dele.ſignificaſti. Alij itelligunt de iudicib⁹ datis ab ipō epō q ſuā ſniaꝫ n̄ p̄nt mādare executōi q: tm̄ delegati a ꝑncipe p̄nt mādare ſuas ſnias executōi.ff.de re iudi.a diuo.ſꝫ h̓ nō eſt veꝝ: q: ſbdelegati hoc p̄nt: vt ex̄ de of.dele.ex lr̄is.ꝛ ex̄ de ſē.ꝛ re iudi.cū bertoldus.io. Fere oēs dicūt ꝙ ſbdelegat⁹ nō pōt ſniam mādare executioni ꝑ legē.ff.de re iudi.a diuo.ꝛ ſi excōicare poſſit: vt ex̄ de of.dele.ex lr̄is q: iubē cauē ꝛ in poſſeſſionē mittē magis ē ipij q̄z iuriſdictionis: vt.ff.de iuriſdic.om.iudi.iubere.b.

i Probatū.ſ.g̊ q dicit aliquē cōtumacē: h̓ ꝓbabit: ſicut q dolū obijcit: ꝛ ar.ↄ̄.q.i.c.i.ꝛ.c.nemo.ex̄ de reſti.ſpo.audita.ar.ↄ̄.ff.de re iudi.cōtumacia.ꝛ lxv.di.c.vltimo.

k Liceat.ꝛ in criminalibus.imo poti⁹ in criminali: vt.ff.de ap.non tātū.ꝛ.j.e.nō ſolet.ꝛ.§.eſt aūt qn̄.verſi.nullus.

l Siqs.poſt datā.j.v.dies.olim ſtatuti fuerūt duo dies.theodoſius dedit.v.deinde iuſtinian⁹ decē: vt.j.e.anterioꝛum.

m In theodoſianis leg.qui has leges allegat falſari⁹ eſt: vt.C.de veteri iur.enu.l.ij.§.hec oīa.ꝛ.C.de nouo.C.ↄfir.in fi.

n Propter ſupfluā.quo iter.vt ſemp.xx.miliaria ꝑ die ↄputentur: vt

ff.ſiqs cau.l.i.ꝛ.ſiqd ſupˀerit.h ēt ꝑ die ꝯputeť:vt.ff.de vb.ſig.l.iiij.
o Infra.v.hodie.xxx.vt.j.e. in fi.§.penultimo.
p Ab eo.intra.v.hodie.xxx.vt.j.e.q.in fi.§.penultimo.
q Statuta.ſic ꝛ hoc hodie nō tenet:vt.C.e.qm̄.
a q Qualicūqꝫ.Qđ obtinet in ciuili:vt ꝯfeſſus ñ audiať appellās: in crimi
nali aliud:vt.j.e
ſut q̄rū.niſi alia ꝓbatō
iudicē iſtruat.ff.đ q̄ſti.
l.i.§.diuus.io.
b q Quotiēs. ſeq̄ſtrā
tur. hoc ñ tenet
hodie:vt.j.xvi. q.iiij.
volumꝰ.j.e.appellatō
ne pendente.ꝛ ex̄ de ſe
qneſ.ad hec.vel tenet i
caſu q eſt.ff.de ap. im
patores.ſ.qñ poſſeſſoꝛ
dilapidat fructꝰ:vt ibi
diciť.h exp̄ſſe patꝫ de
ſequeſtra.c.pe.ꝛ fi. vł
dic ꝙ ſi appellať ab ex
ecutore:qꝛ tūc ſeq̄ſtrā
tur fructꝰſꝫ ñ res ipſa
vt.C.quoꝝ.ap.ñ reci,
ab executore.
c o Omnino. ſupꝑꝰ.
ſm canones pu
niť i expēſis :vt hic ꝛ
ex̄.e. rep̄hēſibilis. ſm
ll.puniť i.l.libꝛis argē
ti.C.quoꝝ ap.nō reci.
ab executore. In cri
minali iſamis ē ꝛ liteꝫ
ꝑdit:vt.C.de ap. a ꝓ
conſulibus.
d Quadruplos. ho
die ſimplos:vt.C.de
fruc.ꝛ liť.expē.ñ igno
rat.ꝛ.l.ťminato.vł foꝛ
te duplos:vt .iij.q.iij.
libellū:dic vt ex̄ de do
lo finem.
e Anterioꝝ. i auc.
de ap.ꝛ intra q̄
tēpoꝛa debe.ap.colł.ii
ij.in prin.
f Dieꝝ.Sed nūquid
ille dies in quo appel
lať cōputabiť iter illoſ
x.dies!qđ videť:quia
dies illa i qua ꝓmiſſio
aliqua fit: cōputať cū
illo tpe:niſi excipiať :
vt.ff. ſiqs cau.l.i. Si
militer dies in quo fit
diuoꝛtiū cōputať iter
lx.dies q dātur accuſa
toꝛi a tpe diuoꝛtij:vt.ff
de adult.pať.§.i. Iteꝫ
licet dicat intra.x.dies
tamē decimꝰ dies cōp̄
henditur itra illud tē
pus:vt.ff. de ſucceſſo
rio edicto.l.i.§. qđ di
cimꝰ.ꝛ.ff.de vb.ſig. ſi
qs ſic dixerit.imo idē
videť ſi diceret ante.x
dieſ ꝙ adhuc i decimo
die poſſet appellare :
vt.ff.de v̄.ob.eū q.ꝛ.l.
cū quis.§.q ita.ꝛ facit ad hoc.s̄.e.ꝓpť. Rñ. ꝙ ſi tātū ſupē de die ꝙ pōt đ
liberare cōdēnatꝰ:tūc illa dies ꝯputať ꝓ vno die.io.Ego credo ꝙ ſemper
cōputeť:ꝛ ita ſeruať de facto.b.
g A recitatōe. Nūqd h tēpꝰ vtile ē:ſič fuit tp̄s bidui? Nō videtur.aliter

eſt:dimiſſoꝛie lr̄e dirigantur:que
uulgo apłi appellantur .quarum
poſtulatio ꝛ acceptō itra.v. dies
ex officio finienda ē. Iſta iam
ſupiꝰ ſb titulo de cautōibꝰ ꝛ penis
appellātiū iterp̄tata ſt:q intra ſta
tutā tp̄a dimiſſoꝛias nō poſtula
uerit uel accepint uel reddiderint
p̄ſcriptōe ab agendo ſubmoueanť
ꝛ penā appellationis ferre cogan
tur. Idem.

De his q cā dilatōis appellant.

Qualicūqꝫ nō ꝯfidentia iuſte cē
ſꝫ cā differēde moꝛe ne ꝯtra
eū ſnia ꝓferať appellauerit: uel ſi
de facto ſuo ꝯfeſſus ne abijciatur
appellare uoluerit : huiuſmōi ap
pellatiōes ñ recipiāť. Item.

Cum poſſeſſoꝛ appellat:dū euen
tus cauſe dubius eſt:poſſeſſionis
fructus ſequeſtrentur.

Quotiens poſt auditā cām iu
dicē poſſeſſoꝛ appellat:fructꝰ
poſſeſſionis de qua agiť dū ſequē
de audiētie euētus dubius ē : me
rito ſequeſtrāť. Nā ſi petitoꝛ ap
pellauerit:hoc ab eo poſtulari nō
pōt:qꝛ nō pōt ſeq̄ſtrari qđ nō hꝫ
ſi ꝓpter p̄dia urbana uel mācipia
uel iumenta appellať:poſſeſſiōes
eoꝛum uel mercedes uel uectura
ēt ſi de nauis naulo agať deponi
ſolent. Item.

Iniuſte appellās oīo puniēdꝰ ē.

Omnino puniēdꝰ ē:quotiēs i
iuſta appellatō ꝓnūciať.ſum
ptus quos dū ſeq̄reť aduerſarius
ipendit:reddere cogať ñ ſimplos
ſed quadruplos. Remiſſis au
ctoꝛitatibus ifra.v. dies poſt da
tam ſniam cuiqꝫ appellare ꝑmitti
tur.qđ poſtea iuſtinianꝰ in ꝯſtitu
tionibꝰ ſuis coꝛrigēs ifra.x.dies
appellatōis remediū cuiqꝫ dāduꝫ
decreuit dicēs. Imꝑator iuſti
nianus auguſtus.

Infra decem dies remedium ap
pellationis conceditur.

Anterioꝝ legū acerbitati plu
rima remedia iterponētes ꝛ
maxie hec circa appellatōes faciē
das in p̄ñti ad huiuſmodi bñficiū
peruenire duximus eē neceſſariū

Antiquitati etenim cautum erat
ut ſiqs ꝑ ſe litē exercuerit:vł fuēit
ꝯdēnatus:itra duos dies tm̄mō
licētiā appellatōis hr̄et. Sinaūt
ꝑ ꝓcuratoꝛē cā uētilata ſit :in tri
duū ꝓximū eā cām extēdi. Ex re
rū aūt exꝑiētia iuenimꝰ hoc ſatis
eē dānoſū. plures.n. hoīes igna
ros legū ſbtilitatis ꝛ putātes i tri
duū ꝓuocatōes eē poꝛrigēdas in
ꝓmptū ꝑiculuꝫ incidiſſe ꝛ biduo
trāſacto cās ꝑdidiſſe. unde neceſ
ſariū duximꝰ huiuſmōi rei cōpetē
ter mederi . Et ſācimꝰ oēs appel
latōes:ſiue ꝑ ſe ſiue ꝑ ꝓcuratoꝛes
ſiue ꝑ defenſoꝛes uel curatoꝛes ꝛ
tutoꝛeſ uētileť:poſſe itra.x.dieꝝ
ſpatiū a recitatōe ſnie numerādo
rū iudicibꝰ ab his quoꝝ iťeſt offer
ri ſiue magni ſiue mioꝛes ſint : ex
cepta uidelicꝫ ſblimiſſima p̄toꝛia
na p̄fectura:ut liceat hōini intra
id ſpatiū plēiſſime deliberare ſiue
appellandū ei ſit ſiue qeſcēdū :ne
timoꝛe iſtāte opꝰ appellatoꝛiū fre
q̄nteť. Sꝫ ſit oībꝰ iſpectōis copia
q̄ ꝛ idiſcuſſos hoiuꝫ caloꝛes pōt
refrenare. Ad hoc ſancimꝰ ſiqñ
lis ſpať i nr̄m iferri ꝯſiſtoꝛium:ſi
foꝛte ꝯtigerit iꝑatoꝛis maieſtatē
occupatā publicis cauſis ex mun
danis ꝓuiſiōibꝰ ñ poſſe ꝯuocare
p̄res:q̄tenꝰ cā agiteť:nō ex hoc li
tē ꝑiclitari.qđ.n.uiciū ē litigātiū
ſi culmē iꝑatoꝝ occupeť:uł qs tā
te ē auctiſ:ut nolētē p̄ncipē poſſit
ad ꝯuocādū p̄res ceťoſqꝫ ꝓceres
coartare? Sꝫ ſiqd tale euenerit:
cā itacta ꝑmaneat :donec iꝑatoꝛ
ſua ſponte motus ꝛ ceťos ꝯuoca
ri ꝓceres iuſſerit ꝛ litē inferri pati
atur ꝛ oīa ſm moꝛem ꝓcedere.
Illud ēt i tertio capło diſponē
dū ē:qđ antiq̄tas bñ ſtatuit:noui
tas aūt neglexerit. Cū eni uenerā
da uetuſtatis auctaſ ita magiſtra
tus digeſſit : ut alij maioꝛes alij
medij alij mioꝛes ſint : ꝛ appella
tiōes a mioꝛibꝰ iudicibꝰ ñ ſolū ad
maioꝛes iudices remittāť:ſed ad
ſpectabilium iudicū tribunal: q̄te
nus ꝛ ipſi ſacro auditoꝛio adhibi
to litē exerceāt: nouitas aūt hoc

enim videtur diminutū bñficiū antiq iuris:maxime cuꝫ lex noua
nihil exprimat.de hoc ergo veteri iuri ſtandū eſt.C.de ap.p̄cipi
mus.in fi.ꝛ qđ nō mutať quare ſtare ꝓhibeť:vt.C.de teſ. ſācimꝰ
quare ergo dicit hic a recitatōe ſnie cū ſm.l.antiquā a tēpoꝛe ſnie
cōputāť hi.x.dies:vt.j.e.§.biduū!dic ergo ꝙ quātum ad ſui initi
um vtile eſt:ſꝫ
ꝯtinuū q̄ꝫtum
ad ſui ꝓgreſſū
quia tp̄s hoc
cōputabiť a tē
poꝛe ſciētie:vt
C.qūo ꝛ qñ
iudex ab codē
ꝛ.ff.de edili.e
dic.cū ſex.ꝛ.j.
c.biduum.Cū
enim illi dies
x.dentur ad đ
liberandum:
an velint ſtare
ſententie velñ
qualiter poſſꝫ
ignoꝛans deli
berare!Currit
ĝ hoc tempus
a tꝑe ſciētie ꝛ
etiā a tꝑe q po
teſt agere.j.e.
§.biduū. ꝛ.§.
aduerſus. ex̄
de ap.ex rōne
h.tamen dicit
hoc tp̄us eſſe
continuū :ſed
poſtea dicit re
ſtituendum eū
qui agere non
potuit.
h Ad h.li
ex̄.e.ex rōne.
i Uicium ē.
Ar.qđ ꝑ me ſ
ſtat mihi non
eſt iputanduꝫ
eſt ipuťandꝫ
xliij.di.epbeſi
is.C.de ꝯdi.i
ſertis.l.vlt.
k Sed ſiqd.
vnde ſic ñ pōt
terminus pꝛe
figi:vt die tali
ſit appellās re
uerſus:vt ex̄ đ
ap.ex inſinua
tione.
l Imperatoꝛ.
Idem ſi aliuſ
iudex ipediať
ad quē appel
latur:in auť.vt
ſpō.lar.§.hoc
quoqꝫ.colł.ix
ꝛ hoc verū eſt
in cauſa appel
lationis.i pꝛin
cipali eni cau
ſa ſecus eſt:qꝛ
ibi perdit lis
triennio.C.de
iudi. pꝛopꝛer
dum. Item quod dixi eſt verum:ſi ipſe appellans impediatur ꝑ
cauſam neceſſariam:puta videlicet fluminis vel ſimile:ex̄.e.ex ra
tione.ſi autem aliter impediret eum hoc ei noceret:ſed poſſet age
re contra impedientem.ff.de dolo arbitrio.§.ſi dolo. Sed ſi illi

nõ eſſet ſoluendo:tũc ei lis reſtituitur.ff.de eo ꝑ quẽ factũ erit.ex hoc edicto.Ar.ↄ.ex̃ de in ite.reſti.ex lr̃is.ibi enĩ ñ daꝛ actio ↄ de cipientẽ ſ3 reſtituiꝛ ↄ ſniam.ſ3 h̃ fuit qꝛ ipediens nõ poterat ſoluẽ quod petebaꝛ.io.hodie ẜm canones non perit inſtantia iudicij:ſi ꝓpter ipedimẽtũ cã ifra trienniũ terminari ñ potuit:vt ex̃ de iudi. venerabilis.b.

accepti iudicij:ſic.iij.q.vij.§.tria.in fi.ſic.ff.de pig.act.ſi rem.§.fi.arg.ↄ ex̃ de ꝓbat.c.poſt ceſſionem.de elec.dudum.

e ¶ Non gradatim.C.de appel.precipimus.

f ¶ Sed a preſidibus.qui ſunt clariſſimi ⁊ minores.

g ¶ Datis.non tamen delegatis.

dereliqt: euenit ut ſuꝑ minimis cauſis maximi nr̃i iudices igetẽꝛ ⁊ homines propter minimas cãs magnis fatigẽꝛ diſpẽdijs:ut forſitan totꝰ litis eſtimatio adⁿ ſũptꝰ iudiciales nõ ſufficeret. Jdcq ſãcimus:ſiqñ ex egyptiaco tractu uel adiuncta ei utraqꝫ libya ꝓuocatio ſperaꝛ uſqꝫ adᵒ.x.librarum auriᵖ quãtitatẽ nõ in hãc regiam urbez eã euenire ſed ad p̃fectũ auguſtalem:q audiat ⁊ cãm dirimat uice ſacri cognitoris nulla eis pᵒᑫ diffinitiuã ſniam appellatiõe porrigẽda. Siliqꝫ mõ quotiẽs in aſiana dioceſi uel põtica tale aliqd emerſerit:uſqꝫ ad predictã quãtitatem x.librarum auri appellatiões ad uiros ſpectabiles comites forte ł ꝓcõſules uł pretores uł moderatores qbꝰ ſpãliꝛ eaſdẽ lites peragendas deputamꝰ remittantur: q̃tenus ⁊ hi ad ſimilitudinẽ p̃fecti auguſtalis uice ſacriʳ cognitoris itercedãt: ⁊ cãs ſine ſpe qdẽ appellationis dei tm̃ ⁊ legũ timore ꝓferãt decidẽdas. Oriẽtalis aũt tractus cãs appellatõe ſuſpẽſas ⁊ uſqꝫ ad x.librarum auri quãtitatẽ limitatas ad uiꝝ ſpectabilẽ comitez oriẽtis mittere ſiłi mõ audiẽtiã ⁊ finem eis ipoſituꝝ ſãcimꝰ. Illoᵃ uide licet obſuato :ut uiri ſpectabiles iudices nõ ad alios eadẽ ſpectabilitate decoratos iudices ſuas trãſmittãt appellatões i litibꝰ quãtecũqꝫ ſint quãtitatis:cũ nõ oporteat ad ↄpares iudices appellatões referri ſed a minori iudicio i maiꝰ tribunal aſcẽdere :ſed ad illuſtriſſimã p̃fecturã illorum appellationes cuiuſcũqꝫ ſint dignitatis uel quãtitatis ut dictũ ẽ dirigãꝛ: que una cũ uiro excelſo ꝓ tꝑe q̃ſtore eas dirimat utroqꝫᵇ officio ſbminiſtrãte.i.tã ex ſacris ſcrinijs more ſolito q̃ꝫ p̃fectorio. Jtaᶜ tñ hoc ſãcimꝰ:ut nec a ducibus uł ab alijs ſpectabilibꝰ iudicibꝰ:qbus forte ⁊ ſi priuatiᵈ ſint ⁊ iperialis maieſtaſ cãs iniunxerit: appellatio ad memoratos ſpectabiles iudices currat:ne cã nõᵉ gradatim ꝓcedere ſed ꝑperã uideaꝛ :ſedᶠa p̃ſidibꝰ qdem ꝓuinciaꝝ ⁊ iudicibꝰ a nobis datisᵍ ſi ñ ſint ſpectabiles iudices itra memoratã q̃titatẽ referaꝛʰ. Si aũt uel illuſtres ſint dati a nobis iudices qbus apices dignitatũ ſuꝑ ſpectabilitatẽ ſt:uł duces q oimodo ſpectabilitate ſunt decorati:uel hi q a p̃ncipe ſt delegati ſpectabilẽ hẽant dignitatẽ:eoꝝ appellatões ſbⁱ q̃cũqꝫ quantitate in hãc regiã urbez adᵏ cõpetentes antiquo more iudices referãꝛ:oibus alijs q̃ˡ in appellationibuſ ſtatuta ſũt uel ab antiq̃ proſapia uel aucte anteriorũ ↄſtitutionũ uel a nr̃a hũanitate itactis illibatiſqꝫ cuſtodiendis. Item digeſtorum titulo quando appellandum ſit.

Qñ appellãdũ ſit p̃mo uł ſecũdo

Biduũᵐ uel triduũ appellationis ex die ſnie late computandum erit. Quid ergo ſi ſnia fuerit ſb ↄditõe dicta:utꝝ ex die ſnie tẽpus ↄputamꝰ ad appellandũ: an uero ex die quo ↄditio ſnie extiterit? Sane quidẽ nõⁿ ẽ ſb ↄditõne ſniaᵒ dicẽda:ſ3 ſi ẽ dicta qd fiet? ⁊ eſt utile ſtatiᵖ tẽpora ad appellandũ cõputari debere. Qdᵠ aũt i ſentẽtijs p̃ceptũ eſt:ut uel altera die uel tertia ꝓuoceꝛ :hoc etiã i ceťis obſeruãdũ eſt: ex qbꝰ ſnia qdem non ꝓferꝛ :appellari tñ oportet ⁊ põt:ut cũ qs ad tutelã uel ad alia ciuilia munera nominatur: ⁊ eius excuſatõ nõ admittiꝛ. Dies aũt iſtos in qbꝰ appellãdũ ẽ:ad aliqd eẽ utiles oratio diui marci uoluit ſi forte eius a quo ꝓuocaꝛ copia nõ fuerit ut libelli denꝛ. Ait enim is dies ẜuabiꝛ:quo p̃mo facultas adeũdi erit. Quare ſi forte poſt ſniam ſtati dictã copiã ſui nõ fecerit is q ꝓnũciauit:ut fieri aſſolet: dicendũ ẽ nihil nocẽ appellatori. Nã ubi p̃mũ copiã eiꝰ habuerit: poterit ꝓuocare. Ergo ſi ſtati3 ſe ſubtraxerit:ſimiłr ſbueniendũ ẽ. Quid ergo ſi cõditio horꝛ efficit:

m ¶ Illud ẽt cauſis.qđ fieri ñ dz:vt i auc. vt omẽs obe. iudic.§.⁊ h̃ cõſiderãteſ.col.v

n ¶ Ad ſũptus i.ad victualia que dãꝛ iudicibus: vt ex̃ de vi.⁊ ho.cle.cũ ab omni.

o ¶ Ad.x.librarũ.nõ.x libras auri minimu3 dici.

p ¶ Auri.h̃ vocat minimam ſũmã vſqꝫ ad x.libras auri alibi vſqꝫ ad .xx. marcas. alibi vſqꝫ ad duos aureos. ff.de dolo.ſi oleũ.alibi.l.ſolidi.C.ꝺ defẽ.ciui.l.i.

q ¶ Poſt ſententiã. Nõ caſus i qbꝰ 2ᵒ ñ auditur appellans.C.ꝺ epali audi.auc.ſi qs litigantiu3.C.de aſſer.tol.l.i.C.de ap.iubemus.⁊.l.in offerendis.in auc.de ſanct.epiſ.§.ſiqſ vo.

r ¶ Sacri.cognitoris.i.p̃ncipis.

a ¶ Illo.que vna.ſ.p̃fectura illuſtriſſima

b ¶ Utroqꝫ.ſ. p̃toris ⁊ q̃ſtoris.q̃ſtor eni3 q p̃fuit ſcriniiſ ipatoris audit cãs appellationis.

c ¶ Ita tñ.Sẽſus ẽ:nõ ẽ appellandũ a iudicibus q ſũt illuſtreſ ad ſpectabiles q ſũt minores: nec a ſpectabilibꝰ ad alioſ ſpectabiles cum ſint pares:ſed a preſidibus qui ſunt minores appellandum eſt ad ſpectabiles.

d ¶ Priuati.qñqꝫ delegaꝛ eis cã:ſ3 pẽdẽte iudicio fiunt ſpectabiles:vt.C.de ap.p̃cipimus.in fi.⁊ ſic nõ ſemꝑ conſideraꝛ p̃ncipiu3

h ¶ Referaꝛ.appellatõ ad iudices ſpectabiles

i ¶ Sub quacũqꝫ.hoc verum eſt cũ appellaꝛ a ſpectabilibꝰ. ſed ſi a clariſſimis :tũc nõ appellaꝛ ad urbẽ:niſi ſit ſ̃.x.libras auri:vt.ſ̃.

k ¶ Ad ↄpetentes.ꝑ h̃ nõ appellatõe3 ad aliũ fieri q̃3 ad delegãtem ↄ id.ff.qs ⁊ a q̃ apelł.l.ij.⁊ ex̃ de of.dele.ſuꝑ queſtionũ.ſic.j.e.placuit vt preſbri.

l ¶ Que i appellatõibꝰ.i.ad p̃ncipẽ:vt.C.ꝺ excuſa.tu.qnquagita.ff.qñ ap.ſit.l.i.§.ſiqs.

m ¶ Biduũ.ſb ↄditõne ꝺ futuro.tũc ſuſpẽdiꝛ ſnia.ff.ſi cẽr.pe.reſpiciẽdu3.ↄditio aũt de p̃ñti vel p̃terito ñ ſuſpẽdit ſniam.ff.ſi cer.pe.cũ ad p̃ñs.tam̃ ſnia excõicatõnis lata ſb ↄditõe tenet.lxiij.di ſalonitane.ex̃ de ſen.excõ.a nobis.⁊ ex̃ de ap.p̃terea.⁊.ff.de vb.ſig.cedere diem.

n ¶ Nõ eſt.ꝓhibeꝛ qd fieri qđ tñ factũ tenet: ſic.xlv.di de iudeis.ff.de iterdictis ⁊ releg.relegatoꝝ.§.ad tempus

o ¶ Snia.diffinitiua.ſ3 itlocutoria ſic:vt.j.xvij.q.iiij.ſiqs ſuadẽte.⁊ ex̃ de ap.p̃tea.q̃ ẽ huic legi contraria.

p ¶ Stati.i alijs p̃ſcriptionibꝰ ñ niſi a tꝑe cõditõis exiſtẽtis currit p̃ſcriptio.ff.qñ.ac.de pecu.ẽ ãnalis.l.i.§.annus.⁊.C.de p̃ſcripti.xxx.an.cũ notiſſimi.§ illud.S3 obijciꝛ.hec ſnia ñ ↄtinet abſolutionẽ vł ↄdẽnatõe3:ergo nulla ẽ:vt.C.de ſẽ.⁊ iterlo.p̃ſes.ꝗ nec a bea appellari ẽ neceſſe: vt j.e.§.diffinitiua.ꝟ.eſt aũt qñ.Rñ:ł3 modo nulla ſit:ſperatur tam̃ ⁊ timeꝛ q̃ ſit valitura.nã in cõditionalibus obligationibus ſpes ẽ debitũ iri:vt.ff.de vb.ſigni.cedẽ diem.vnde licet appellatio non inueniat quid extinguat:tamen conditione exiſtente retro fingitur extinxiſſe:vt.ff.de ſolu.ſub conditione debitor.⁊ effectus ſententie retrotrahitur qñqꝫ:vt.ff.de his qui no.infa.furti.

q ¶ Quod aũt.nõ ꝓferꝛ vt in electionibus ⁊ p̃ſtatiõibus:vt extra ꝺ appel.

conſtitutis.⁊.c.reprehenſibilis.⁊ eſt hic ar.ꝙ a tēpore electonis vſqꝫ ad.x dies poteſt appellari.

r ❡ Excuſatio. Nota ꝙ qnquaginta dies dātur ad excuſandū ſe illi qui vocatur ad mun⁹ ciuitatis: ſilr̄ ad mun⁹ tutele. ſꝫ ſi excuſatio nō fuerit admiſſa: tūc poterit appellare: ut inſti. de excu. tu. §. q aūt. ff. qn̄ ap. ſit. l. i. §. ſiqs tutor. C. de excu. tuto. l. qnqgita. Nec tenet̄ tūc appellare cū noiat̄ tutor: ſꝫ tc̄ cū excuſatō ei⁹ n̄ admitit̄ vt ibidē dr̄. ſꝫ cū aliqs eligit̄ ad dignitatē aliquā: ſtatī tenet̄ appellare anq̄ꝫ ſe excuſet: vt. ff. qn̄ ap. ſit. l. i. §. ſiqs tutor. niſi eligat̄ ut ſit defenſor ciuitatis. ibi n̄ hꝫ locū appellatio: ut in auc̄. d̄ defen. ciui. §. ⁊ illud.

s ❡ Dies autez ſuprema. vr̄ ꝙ iudices vſqꝫ ad ſupremā horā tenētur expectare ptem aduerſā. ſicut totus dies q̄ pecunia debet̄ cedit arbitrio ſoluēt̄: inſti. d̄ vb. ob. §. ij. ⁊ dicit lex. audient iudices veſpē mane ⁊ meridie: vt in auc̄. de iudi. §. ſedebūt coll̄. vi. ⁊ qui ante cal̄. ꝓmiſit idē eſt ac ſi in cal̄is ꝓmiſiſſꝫ: vt. ff. de v̄. ob. q aſi. Ar. ɔ̄. ff. de orig. iu. l. ij. §. ⁊ q2 magiſtratib⁹. vbi dr̄ ꝙ incōgruuꝫ eſt ꝙ iudices veſpē preſideāt. ſed diſtingue: vt de of. iu. de le. conſuluit.

t ❡ Adeūdi. an iputet̄ ꝓpter hoc vbū: dicunt qdā ꝙ n̄ poſſit appellari niſi i pn̄tia iudic̄. q2 ſi ab eo abſente poteſt appellari: g̃ n̄ refert ſiue ſubtrahat ſe iudex ſiue n̄. ⁊ ē ar. ꝓ eis ex̄ e. cū ſit romana. ſꝫ ɔ̄ ex̄ e. ſuggeſtum. extra de alienat. iudi. mutan. c. i. C. qn̄o ⁊ qn̄ iudex ab eo. C. de iudi. l. vlti.

ut ſe recipet: ſi forte ſnīa dicta ſit iā ſuprema hora: utiqꝫ n̄ uidebit̄ ſe ſubtraxiſſe. Adeūdi[t] aūt facultatē ſemp accipimus: ſi in publico ſui copiā fecerit. Ceterꝝ ſi nō fecerit: an iputet̄ alicui: ꝙ ad domuꝫ eius n̄ uenerit: ꝙqꝫ i hortos nō acceſſit ⁊ ulterius ꝙ ad uillā ſburbanā? magiſqꝫ ē ut nō debeat imputari. quare ſi i publico adeūdi eius facultas n̄ fuit: meli⁹ dicet̄ facultatem n̄ fuiſſe adeūdi. Siqs ipi⁹ qdem a quo appellauit[a] adeundi facultatē n̄ habuit: ut ei libellos daret[b]: ei⁹ aūt ad quē appellauit: habeat copiā: uidēdū eſt an ei p̃ſcribi ꝓſſit: ꝙ[c] eū n̄ audierit. Et hoc iure utimur: ut ſi alterius adeūdi fuerit copia: locū hēat p̃ſcriptio. Palā[d] ē eā eē ꝓꝓam cām: cuius emolumētū l̄ dānū ad aliquē ſuo noie ptinet. Si aduerſus abſentē fuerit ꝓnūciatū: biduū ul̄ triduū exquo qs ſcit[e] ɔputādū ē: non ex quo pronunciatum eſt. Q̄ð autē abſentē dr̄ poſſe ꝓuocare exquo ſcit: ſic accipim⁹: ſi nō in cā p ꝓcuratorē defenſus ē. Nā ſi ille n̄ ꝓuocauit: difficile[f] ē ut hic audiat̄[g]. Siquidē[h] in iſulā deportādū annotauerit[i] p̃ſes ꝓuicie: ⁊ ipator reſcripſit ut deportet̄: uideam⁹ qn̄ ſit appellādū: utꝝ cū ipator reſcripſit ut d̄portet̄: an cum ei ſcribit̄. Et puto tc̄ eē appellāduꝫ: cū recipi eū p̃ſes iubet. Ceterꝝ uerēdū ē ne ſero ſit: ut tc̄ ꝓuocet̄ cū ipator iſulā ei aſſignauit. ɔprobata eniꝫ

a ❡ Appellauit. i. appellare voluit.

b ❡ Daret. ipſe iudex. ſ. dimiſſorias. vel itellige de libellis appellatōis quos appellans vult dare iudici.

c ❡ Quod eū. facto. n. ſicut voce qs appellat: vt ex̄ de appel. dilecti.

d ❡ Palā ē eā. pōt eni dānū ptinē ad aliquē ⁊ fieri nō ſuo noie. xij. q. ij. q manumittit̄. xiiij. q. ij. ſuper prudentia.

e ❡ Scit. ſil̄e ex̄ de ap. ſup eo v̄o ꝙ i fi. C. qn̄o ⁊ qn̄ iudex. ab eo.

f ❡ Difficile. i. vix. nā alibi ponit̄ h̄ dictio difficile ꝓ vix. xlvij. di. q̄ꝫtūlibet.

g ❡ Audiat̄. Nō. cū aliqs ē abſēs poſt lit̄. ɔteſ. aut abeſt ex iuſta cā aut ex īiuſta. Ex iuſta triplicit̄ pōt abeē: q2 aut abē ex cā neceſſaria ⁊ ꝓbabili: aut ex cā neceſſaria tm̄: aut ex ꝓbabili tm̄. Si aūt abē ex cā neceſſaria ⁊ probabili: vt ex cā reipu. tūc ſi eſt legitie defēſus reſtituit̄ ad appellādū: ut. ff. de iteg. re. l. vlt. ſi v̄o nullo mō ē defēſus: vl̄ fuit min⁹ legitie: ad totā cām reſtituit̄: vt. C. ex qb⁹ ca. ma. l. i. C. de ꝓcu. q2. Si abē ex cā ꝓbabili tm̄: vt ex cā ꝑegrinatōis vl̄ ſtudioꝝ: tūc ſi eſt legitie defēſus: ad nihilū reſtituit̄: ⁊ ita loqtur hec lex. ff. ex qb⁹ ca. ma. l. necnō. ſi aūt n̄ ē legitie defēſus tūc ſi ɔſtituit ꝓcuratorē vl̄ potuit ɔſtituē ad nihilū reſtituit̄: niſi ille ꝓcurator quē reliq̄rat mortu⁹ ſit: vl̄ forte ſoluēdo n̄ ſit: vt. ff. ex qb⁹ ca. ma. ſed ⁊ ſi. §. i. decretat̄ tm̄ dic̄ idiſticte retractādū qð factū ē: ſi ꝓbat̄ iuſta cauſa abſentie: vt ex̄ de ſen. ⁊ re iudi. cū bertold⁹. Nec diſtiguit̄ an potuerit ɔſtituē ꝓcuratorem an nō: vel nō abfuerit ex ꝓbabili cā an n̄: ⁊ ē ar. ad hoc. C. qn̄o ⁊ qn̄ iudex ab eo. ibi eni vr̄ ꝙ n̄ ſit op⁹ reſtitutōe. ſꝫ ꝙ d̄ iure cōi poſſit appellare. Si abē ex cā neceſſaria tm̄: vt cū qs ſit deportatus ꝓpter ſuū delictū: tūc ſi potuit ɔſtituē ꝓcuratorē non ſbuenit̄ ei: vt. ff. de mino. papi. ait. Sꝫ ſi abē ex iniuſta cā nūq̄ꝫ audit̄ appellans nec ſbuenit̄ ei q2 ɔtumax nō audit̄ appellans: vt. xxiiij. q. iij. de illicita ⁊. j. e. §. ſūt q̄ꝫ niſi veniat iudice adhuc ſedente ꝓ tribunali: vt. ff. de i inte. re. diuus. Sꝫ ſi ē abſēs añ lit̄. ɔteſ. tūc vel excōicatur uel fit miſſio i poſ. vt diſtinguit̄: ex̄ vt lit̄. nō ɔteſ. tue. ⁊ c. qm̄ freqn̄ter.

ſnīa p̃ſidis uel p̃toris tūc ſolet p̃nceps inſulā aſſignare. ❡ Rurſus illud uerēdū ē: ſi mēdacijs apud p̃ncipē onerauit eū quē deportandū laborat: intercludi ei uiā ꝓuocādi. Quid igit̄ ē? recte dicet̄ humanitate ſuggerēte: ut ⁊ hoc ⁊ illo tēpore nō fruſtra ꝓuocaret̄: q2 n̄ aduerſus p̃ncipē ſed aduerſus[k] iudicis calliditatē ꝓuocauit. Illō[l] quoqꝫ uidēduꝫ ē: ſi cū ipatori ſcriberet̄: exēplū lr̄aꝝ litigatori editū ſit: neqꝫ is appellauerit: ⁊ poſtea ɔtra eū reſcriptū ſit: an appellare a lr̄is p̄dē ſibi editiſ poſſit? Certe n̄ pōt: q2 q̄[m] tūc n̄ appellauit: uera eē q̄ ſcripta ſūt ɔſenſiſſe uidet̄. nec eſt audiēdus ſi dicat euentū ſacri reſcripti ſe ſuſtinuiſſe. Item ulpianus li. xlix. de appel.

De appellatōib⁹ recipiēdis ul̄ nō

Non[a] ſolēt audiri appellātes: niſi hi quoꝝ intereſt: uel qb⁹ mādatū eſt: uel q negociū alienū gerūt: qð mox[b] reus ratū[c] hꝫ. Sꝫ ⁊ ſi mat̄ ex pietate ꝓuocauerit[d]: dicendū eſt ⁊ hāc audiri debē. Et ſi litē[e] p̃parādā curare maluerit: it̄ cedē nō uidet̄: lꝫ ab[f] initio defendere nō pōt. Añ ſnīaꝫ appellari pōt ſi[g] queſtionē i ciuili negocio habendā iudex īt̄locut⁹ ē: ul̄ i[h] criminali ſi cōtra leges hoc faciat. Eius[i] q ideo cām agere fruſtrat̄: q2 dicit ſe libellū p̃ncipi dediſſe ⁊ ſacꝝ reſcriptū expectare: audiri deſiderium ꝓhibet̄. ſi ob eā cām ꝓuocauerit: appellatio eius recipi ſacris

h ❡ Iqdē. Deportādū. p̃ſes eni deportare n̄ pōt: vt. ff. de leg. iij. l. i. §. deportatus. ff. de iiuſ. rup. te. l. ſi qs. §. eī⁹ q. ⁊. §. ff. de iudic ſe. ⁊. ff. de legatoꝝ ⁊ rel̄. Flegatoꝝ.

i ❡ Annotauerit. i. iudicauerit. Arg. ꝙ metropolitan⁹ poteſt cognoſcē de cā criminali epi: ⁊ talē ſententiam: iudicare ſnīam: iudico te eē d̄ponēdū: ſic h̄ p̃ſes iudicat deportandum.

k ❡ Aduerſus. g̃ q appellat a grauamie iuſte appellat: lꝫ ſit appellatio remota. ſit appellatio: q2 nō aduerſus lr̄as principis ſed aduerſus maliciā iudicis appellat: ſi. ex̄ de of. indi. dele. c. ſane. in fi. ff. de cuſto. reoꝝ. l. diuus. C. de rela. l. i.

l ❡ Illud imperatori. ɔſulēdo ipſū vel referēdo. h. ⁊ tūc litigatoribus edi debet ɔſultatio: vt. C. de rela. l. ij. ex̄ de ap. intimaſti.

m ❡ Qui tūc. hic māifeſte videt̄: ꝙ ſiqs n̄ appellat a ſuſpecto iudice cū recipit lr̄as iudic̄. l̄ ſiqſ n̄ ꝓteſtat̄ cā ſuſpiciōis l̄ appellatōis: qð poſtea n̄ poſſit appellare vl̄ recuſare: ⁊ ar. ex̄ d̄ ſē. ⁊ re iudi. qð ad ɔſultatōeꝫ. ⁊ ex̄ d̄ of. dele. gratū. ſꝫ ɔ̄ petitis iducijs a iudice pōt ipſū recuſare ēt allegata cā abſētie corā eo: vt ex̄ vt lit̄. n̄ ɔteſ. accedens. imo ⁊ poſt p̃ſtitā cautionē ſtādi iuri pōt appellare: vt ex̄ de eo q mit. i poſ. cū veniſſet. ⁊. iij. q. iij. offerat̄. Et nō vr̄ conſenſiſſe in iudicē q poſtulat ſibi edi gen⁹ actōis. ff. de iudi. nō vr̄. ⁊ poſt receptas litteras iudicis quas remittit pape poſſum iudiceꝫ recuſare: vt ex̄ de of. dele. cum olim. Item ar. ex̄ de reſti. ſpo. ex conqueſtione. dic ꝙ ſemper poteſt a grauamine appellari: de ap. vt debit⁹. ff. de inoffi. teſt.

a ❡ Non ſolēt. intereſt. ſic ex̄ de offi. dele. ſup eo. ff. de inoffi. teſt. ſi ſuſpecta. imo ēt ſi nō itereſt dūmō qualecūqꝫ timetur p̃iudicium fieri: vt. ff. e. a ſententia. in prin. ⁊ extra. e. de ſen. ⁊ re iudi. cū ſuper.

b ❡ Mox. i. itra. x. dies q2 ratū debeo hr̄e qð meo nomine factū

coſtitutionib⁹ ꝓhibet. Tex ti. de dimiſſorijs libellis.

De libellis dimiſſis

Poſt appellationẽ īterpoſitã lr̃e dãde ſunt ab eo a quo appellatũ eſt: ad eũ q de appellatõe cognitur⁹ ẽ ſiue ad p̃ncipẽ ſiue ad quẽlibet aliũ: q̃s lr̃as dimiſſorias ſiue apl̃os appellãt. Sẽſus autẽ lr̃arũ talis ẽ: appellaſſe: puta luciũ ticiũ a ſnĩa talis iudicis: q̃ īter illũ ⁊ meuiũ dicta ſit. Suffic̃ aũt petiſſe ītra tp̃s dimiſſorias īſtãt ⁊ ſepi⁹: ⁊ ſi nõ accipiat idip̃m cõteſtet̃. Nã īſtãtiã petentis dimiſſorias ꝯſtitutões deſiderãt. Equũ eſt igit̃: ſi p̃ eũ ſtetit q dẽat dare lr̃as quo min⁹ det: ne hoc accipiẽti noceat. Appellatõe īterpoſita ſiue ea recepta fuerit ſiue nõ: medio tp̃e nihil nouari oꝫ. Si qs ex plurib⁹ facinorib⁹ ꝯdẽnat⁹ ꝓpt̃ quedã appellauerit ꝓpt̃ q̃dã non: utrũ ſit differenda pena ei⁹ aut nõ querit̃. ⁊ ſi qdẽ g̃uiora ſ̃t crimina ob q̃ appellatio īterpoſita ẽ: leuius aũt id ꝓpt̃ qꝺ ñ appellauit: recipiẽda ẽ oĩno appellatio ⁊ differenda pena. Si uõ g̃uiorẽ ſnĩam meruit ex ea ſp̃e ex q̃ ñ ẽ appll̃atũ: oĩno pẽa iponẽda ẽ. Forma apl̃orũ hec ẽ: Ego. N. ſacte bononiẽſis eccl̃ie ep̃s te p̃ſb̃rũ rolandũ capellanũ ſancte appollinaris ad apoſtolicã ſedẽ quaꝫ appellaſti ab obſ̃uatõe nr̃i iudicij his apl̃is dimitto. Forma uõ appellatõis añ ſnĩam hec ẽ: Ego adelin⁹ ſãcte regine eccl̃ie miſter lꝫ idignus ſentiens me g̃uari a dño galterio ſãcte rauẽnatis eccl̃ie archiep̃o: romanã ſedẽ appello: ⁊ apl̃os peto. Si uõ poſt datã ſnĩam appellare uoluerit: hic erit ei mod⁹ appellãdi: Ego. a. s. r. eccl̃ie. t. i. contra ſnĩam dñi. g. s. r. eccl̃ie ar̃epi iiuſte in me latã p̃die calẽ. madij. anno icarnatõis dñi milleſimo .cv. fr. iiij. Ro. ſe. appello: ⁊ apl̃os peto. Si aũt un⁹ ul̃ duo ꝓ plib⁹ appellare uoluerint: ſic appellabũt. Ego. P. ⁊. S. ſindici canonicorũ. s. b. e. ſẽtiẽtes nos p̃g̃uari cõtra ſniaꝫ ⁊c̃. romanã ſedẽ appellamus: ⁊ apl̃os poſtulam⁹. Et huiuſmõi appellatões i ſcriptis fieri debẽt. Ad iudiciũ aũt alteri⁹ fidei catholico appellare ñ lꝫ. Unde i carthaginenſi ꝯcilio. iiij.

Excõicat̃ catholicus qui ꝯmittit cãm ſuã iudicio alterius fidei.

Catholicus q cãm ſuã ſiue iuſtã ſiue iniuſtam ad iudicium alteri⁹ fidei iudicis ꝓuocat: excõicet̃. Notãdũ uero ẽ: ꝙ qdã iudices ſũt a qb⁹ appellari ñ oꝫ. Unde in cõci mileuitano legit̃.

A qbus iudicib⁹ ꝓuocari nõ licet

eſt: cum adhuc agere poſſim: vt. ff. rem ra. ha. l. pl̃t. vl̃ dicit mox. i. modico tẽporis ſpatio qꝺ magis i itellectu q̃ꝫ locutõe exp̃mi põt vt. ff. de ſolu. ratũ. ff. rem ra. ha. quo enim.

c Ratũ. ſed nõne ſi aliqs appellat ꝓ altero: ille cogit̃ hr̃e ratã appellatõem: cũ negociũ ei⁹ vtilit̃ ſit geſtũ: vt. ff. de nego. geſ. põpo. Ar. ꝯ. ꝙ tñ in crimib⁹ appellat̃ inito cõdẽnato: vt. ff. de ap. nõ tm̃.

d Prouocauerit. pro filio ꝯdẽnato ⁊ pro ꝯſãguieo etiã põt appellare aliq: vt ex̃ de re. iuris cũ in ꝯtẽplatõe i p̃te deciſa.

e Litẽ. appellatõis: q2 ſi ab iitio defẽderet oportẽt eã ſat̃ſdare: q2 in aliena re nẽo idone⁹ eſt defẽſor ſine ſatſdatiõe ff. de ꝓcur. q. ꝓ pꝛio. ſꝫ h̃ ẽ viri le officiũ. C. ꝺ ꝓcur. alienam

f Ab iitio. ꝓ filio ñ põt mat̃ agẽ vel ip̃m ꝺfendẽ: q2 h̃ eſt virile officium C. de ꝓcur. aliená. põt tñ poſtulare ꝓ parẽtib⁹ valitudie detentis. ff. de ꝓcura femias ſꝫ aliena negocia põt mulier gerẽ: ex̃ iudicium. ff. de neg. l. iij. §. i. ſi tam̃ vis recipẽ mulierem intercedentem pro aliquo: facias eam renunciare auxilio velleiani: vt. C. quando mulier tu. off. fungit̃. l. vlti.

g Si queſtionem. in criminibus tamen fit queſtio: vt. v. q. v. illi ff. de q̃ſti. l. i. in pꝛin. ſed in pecuniarijs cauſis nõ facile niſi cum aliter veritas nõ põt liquere. ff. de queſtionibus diuus pius. liberi ẽt torquẽtur ſi facto interfuerint. ff. e vnius. §. teſtes. al̃s non. C. de queſtionibus decuriones.

h In criminali. id ſi vult torquere aliquem nulla pꝛeſumptione pꝛecedente: quod non licet: vt extra de regu. iuris. cum in contemplatione.

i Eius. q hoc intelligũt oẽs cũ nũciũ miſit. ſed aliud ẽ ſi ꝑ ſe in ꝓpa ꝑſona ⁊ añ citatõem iter arripuit: vt ex̃. e. meminim⁹. ⁊. c. ſuggeſtũ. Sed ꝯ hãc diſtictõem ẽ ar. ex̃ de offi. dele. cũ cã. vbi differt̃ cã ꝓpter miſſionẽ nũcij. ⁊ eſt hodie exp̃ſſum in decre. de ap. ad h̃. ſic non obſtat. e. t. vt debitus honoꝛ. Illud eni intelligit̃ qñ h̃ tm̃ dicit ⁊ non pꝛobat. Et ibi dicit̃ ꝙ pꝛimo ꝯuenit qui pꝛimo lr̃as dedit iudici. hodie ſtatur decre. ut debitus.

k Poſt appellatõem. ſimiliter ſi appellationem non recipit dabit lr̃as appellãti: vt eas det ſupiori in qbus ſignificabit ei quare appellatõem non recipit: vt. ff. de ap. nõ reci. ſciendum.

l Tempus. xxx. dierum: vt. j. e. §. vlt. in fi. ⁊ ſi. j. id tp̃s nõ petierit videt̃ renũciare appellatõni: vt. s̃. e. ab eo. ⁊. C. e. qm̃. nec iudex ad quẽ appellauit eũ audiet. iudex tamen etiam non petenti tenetur offerre apoſtolos: vt. C. e. eos. in fi.

m Inſtanter. s̃. c. di. pꝛiſca.

n Per eum ſtetit. ergo ſi ꝑ ip̃m ſtat: hoc ei nocebit: vt iudex ſupior ipſuꝫ non audiat ſiñ apl̃is. hoc hodie in paucis locis ſeruatur.

o Appellatõe interpoſita. ita ꝙ teneat.

p Medio. dum tamen ſit recipienda.

q Nihil. niſi cũ appellat ab executõe: tũc ſiue ſit mobilis res ſiue imobil̃ fructus ſequeſtrãt̃. C. q̃ꝝ ap. ñ re. ab executore. Itẽ i alio caſu cum dilapidat fruct⁹. ff. e. ipatores. ex̃ ꝺ ſeq̃ſtra. poſ. c. vlt. ⁊ cum appellãs ẽ i notorio crimie: ex̃. e. cũ ſit romana. vel ẽ iuaſoꝛ eccl̃ie. j. e. §. ſi ẽt. Itẽ ſi hẽs ꝯuictus ꝺ legato vl̃ fideicõmiſſo p̃ſtãdo appellat: tũc ñ deferet̃ appellationi Cauebit tñ de eo reſtituẽdo. ff. vt legatoꝝ vl̃ fideicõ. noie caueat̃. l. poſtq̃ꝫ. §. i. ita etiaꝫ ẽ i ſupplicatõe. C. de p̃cibus ip̃a. of. auc̃. q̃ ſupplicatio. Item põt nouas ꝓbatões iducẽ p⁹ publicatõem teſtiũ: q̃s p̃us ñ poterat hr̃e. C. de tẽpo. ap. ꝑ hãc. ex̃ ꝺ fi. iſtru. cũ io. Iteꝫ de reo fit actoꝛ ⁊ tenet̃ ꝓbare vict⁹ apellatõem ẽẽ iuſtã: vt ex̃ de ap. cũ i eccl̃ia. Cũ g̊ appellationi qñq3 ñ deferat̃ p3 ꝙ differt a nũciatione noui op̃is: q2 p⁹ illam ſiue ip̃a ſit iuſta ſiue iiuſta nihil ẽ inouãdũ: vt ex̃ de no. op. nun. c. cũ ex iiũcto. Iudex g̊ a q̊ appellat̃ ſi ñ recipit ſupiori mãdabit op̃ionẽ ſuã ⁊ cãm q̃re ñ recipit ap. vt. ff. ꝺ ap. re. ſciendu3.

r Si qs. hãc. l. itelligũt qdã qñ crimia ſũt ꝯnexa: vt. ff. de mino. ẽt ſi. ſꝫ h̃ falſũ ẽ q2 ñ põt qs ſil̃ accuſari de crimibus plurib⁹ deſcẽdẽtib⁹ ex eodẽ facto. C. de accu. q de crimie. ſꝫ intellige qñ minoꝛ pena p̃iudicat maiori. Uel dic ꝙ ſi maioꝛ pena icludit i ſe mioꝛẽ: vt depoſitio p̃uatõeꝫ officij differet̃ ẽt pena i miori. nã ſat̃ ẽ ſi punit̃ i maiori pena: ar. ad hoc. xxiij. q. v. relegentes.

s Quedã. ſnĩa g̊ ꝓ p̃te tenet ꝓ p̃te nõ: ut. ff. de mino. ẽt ſi. §. ex cauſa. C. de tranſac. ſi ex falſis. ex̃ de p̃ben. dilect⁹. ex̃ de teſ. rainuti⁹ ⁊ rainaldus. ſꝫ ſnĩa arbitri nõ põt ꝓ p̃te tenere ⁊ ꝓ p̃te ñ. ff. de arbi. dicere. qdã habent qualem ꝓ lege. §. ſed ⁊ ſi. lꝫ ꝯtrũ iueniat̃ ex̃ de arbi. cũ tp̃e. Hoc tamẽ ſcias ꝙ reruꝫ pluralitas nõ facit plures ſnĩas: lꝫ ſec⁹ ſit qñq3 i ſtipulatõib⁹. ff. de v̄b. ob. quod dr̃. ⁊. l. ſcire. ⁊. ff. fami. her. in h̃ iudicio. ff. ad exhi. celſus. §. itẽ celſus io. ꝓbabiliter põt dici ꝙ tot ſũt ſnĩe quot ſũt articuli exp̃ſſi: ar. l. ff. de verb. ob. ſcire. b.

t Grauiora. qd ſi ſũt equalia? idẽ credo ⁊ ſic patet hic ꝙ maius dignũ trahit ad ſe min⁹ dignũ: ſil̃e ex̃ de cõ. ec. vel al. quod in dubijs.

u Forma. gnto. dicit. b. ꝙ hec ẽ falſa lr̃a: q2 ñ ſũt tot ãni ꝙ liber iſte ꝯpoſitus fuit. fuit eni editus docẽte iacobo boñ. i legib⁹ ⁊ alex. i theologia qui fuit poſtea papa alex. iij. ⁊ fuit ãno dñi milleſimo. c. l. ut ex cronicis patet.

x Si aũt vnus. Si plures ꝯdẽnati ſũt ⁊ volũt appellare: libellus appellationis oĩuꝫ noĩa ꝯtinebit. ſꝫ ſi vn⁹ eſt ex plurib⁹ ꝯdẽnat⁹ ſi vnũ in libello non expꝛeſſit: illi non nocebit: vt. ff. e. ſcio queſitum.

y Sindici. poſſunt ergo eſſe duo ſindici vel pꝛocuratoꝛes: vt hic ⁊ extra de teſti. inſuper. ⁊ extra de do. ⁊ conti. cum dilecti. ⁊ extra de ſen. ⁊ re iudi. cũm. i. ⁊. a. melioꝛ tamen erit conditio occupantis: vt. ff. de pꝛocura. plurib⁹ Ar. tamen ꝯtra. ff. de admi. tu. decreto. in fi. ⁊. ff. de ꝓcura. ſiquis cũ. Tu

dicas ꝙ bñ pñt eſſe plures ꝓcuratores:ſ; tñ vnꝰ aget cãm:q2 ſi ambo age rent:forte qd vnꝰ ꝯcederet alter negaret.imo ⁊ ſi plures ſũt q agũt:omnes debẽt ꝯſtituẽ vnũ ꝓcuratorẽ:ne cã ſpargaẗ in plures aduerſarios:ut .ff.fa mi.her.ſi familie.ff.de edil.edic.ꝙ ſi nolit.§.ſi plures.Meliꝰ potes diſtin guere:q2 ſi plures ſũt rei q ꝯueniũẗ:oẽs teneẗ dare vnum ꝓcuratorẽ ne cã ſpargaẗ in plures ad uerſarios:ſed ſi plures ſũt illi qui ꝯueniũt ali quẽ:nõ hñt neceſſe da re vnũ ꝓcuratorẽ.ſic diſtinguit lex.ff. iudi. ſol.iã tñ.§.vlt.io.b.tñ dixit ꝙ plures ꝓcura tores pñt ſimul agere ſicut nota uit in diſtin ctionibus ſuis.b.

lras.ex de arbi.cũ olim.ex de ꝑben.niſi.⁊ l; nõ poſſit appellari a ſnia arbitri:ſupplicari tñ põt:ex de arbi.non ſine.

g Ualebit.h falſũ ẽ:q2 a ꝯpromiſſario nũꝙ appellaẗ ſiue al's ſit iudex ſiue nõ.C.de arbi.l.i.⁊ niſi expmaẗ ꝙ eligiẗ:ut arbiter tene bit eiꝰ ſnia vt iudicis.C.de iuriſ.om.iudi.l.i.⁊ appellaẗ:ut.ff.q ſad da.co.ſi arbi tro.io.

A Judicibꝰ[c] quos cõis ꝯſenſus[b] elegit:non liceat prouocari. Quod[e] de arbitris itelligẽdũ ẽ. Judicũ eni alij ſũt arbitrarij: alij ordinarij. Ordinarij[f] uõ ſt q ab a poſtolico ut eccliaſtici uł ab ipato re utpote ſeculares legitimã ptã tem accipiũt. Arbitrarij ſunt qui nullã ptãtẽ hñtes cum ꝯſenſu liti gantiũ in iudices eligũẗ:in quos ꝯpromittiẗ:ut eoꝝ ſnie ſteẗ. Ho rũ alij ſũt ordinarij ⁊ arbitrarij: alij arbitrarij tñ. Ordinarij ⁊ ar bitrarij ſũt:q legitimã ptãtẽ habẽ tes ab eis e ligũẗ ad arbitrãdũ: q nõ ſt ſue iuriſdictõi ſuppoſiti. Ab his ⁊ ſi ut arbitrarij ſedeãt ⁊ nõ ut ordinarij: pͥuilegio tñ ordinarie dignitatis q̄uatꝰ aliqs appellare ualebit[g]. Unde in carthaginen ſi cõci.iij.legiẗ.

A iudicibus q eliguntur cõi con ſenſu prouocare non licet.

S Ane[b] ſi ex ꝯſenſu partiũ iudi ces electi fuerit:ẽt a pauciori nũero ꝙ̄ ꝯſtitutũ ẽ:liceat ꝓuocari

Item ex concilio mileuitano.

Qui de epoꝝ iudicijs queruntur:a uicinis epis audiatur:uel ab alijs ex cõſenſu eorum adhibitis.

P Lacuit ut pſbri diaconi uł ce teri inferiores clerici in cauſis quas habuerint:ſi de iudicijs epo rum ſuoꝝ queſti fuerit:uicini[h] epi eos audiãt:⁊ inẗ eos qcqd ẽ diffi niãt adhibiti ab eis exꝰ ꝯſenſu epo rũ ſuoꝝ. Q; ſi ab eis ꝓuocãdum putauerit:ñ ꝓuocẽt:niſi ad aphri cana ꝯcilia[m] uł ad pmates ꝓuicia rũ ſuaꝝ. Ad trãſmarina aũt q pu tauerit appellãdum:a nullo itra aphricã i cõione ſuſcipiaẗ:niſi fo2 te romanã ſedez appellauerit.

Is aũt q appellauerit :ad eũ a quo appellauit:remitti ñ debet.

Unde i ſardicẽſi ꝯci. De eodẽ

S Iqs[a] ẽpus accuſatus fuerit ⁊ oẽs iudicauerit ꝯgregati epi regiõis ipiꝰ:⁊ ð gdu ſuo deiecerit euz:ſi appellauerit cum deiectus fuẽit:⁊ ꝯfugerit ad beatiſſimũ ro mane ecclie epm:⁊ uoluerit ſe au diri ſi iuſtũ putauerit:ut reuoceẗ uel renoueẗ examẽ ſcribẽ digneẗ epis eps romanꝰ his:q i finitima[b] ⁊ ꝓpinq altera ꝓuicia ſũt: ut ipſi diligẽter oia reqrãt:⁊ iuxta fidez ueritatis diffiniãt. Q; ſi is q rogat cãz ſuã iteꝝ audiri:depcatõe ſua monuerit ẽpm romanũ : ut de la tere ſuo pſbros mittat:erit i pote ſtate eius qd uelit ⁊ qd eſtimet. Et ſi decreuerit mittẽdos eẽ q p̄ ſẽtes cũ epis iudicẽt:ut ẽt hẽant auctẽ[c]ꝑſone illiꝰ a quo deſtinati ſũt:erit i eꝰ arbitrio. Si uero cre diderit ſufficẽ epos cõprouincia les:⁊ negocio terminũ iponãt:fa ciet qd ſapiẽtiſſimo ꝯſilio ſuo iudi cauerit. Arbitrarij tñ ſunt q nul lam legitimã ptãtẽ accepũt.a qui bꝰ appellari ñ l;:q2 eis iputandũ eſt:ꝙ ſibi tales elegerũt. Si ue ro ſnia eoꝝ a qbus appellaẗ ſolu ta fuerit p eũ ad quẽ appellatũ ẽ: nihil eis oberit:niſi forte uł inimi citia ł pecũia depꝛauati iniuſtam ꝓbaẗ tuliſſe ſniam. Unde in eo dem ꝯci.carthaginẽſi.iij.legitur.

Cum per appellationẽ ſnia ſolui tur:nõ d; obeẽ ei:q nõ iniquo ani mo iudicauit.

H Oc ẽt placuit :ut a qbuſcũꝙ iudicibꝰ eccliaſticis ad alios iudices eccliaſticos ubi eſt maio2 auctas fuerit ꝓuocatũ:ñ ei obſit

3 In ſcriptis.ſi coraz iudice appellat: ſuffic ſi dicat appello .ff.e.l. ij.ſed ſi appellet ſine iu dice:tũc ſcribet qs ⁊ a quo ⁊ ꝯ quem appel let ⁊ a qua ſnia.ff.e.l.i in fi.idem videtur ſi a grauãine appllat.imo ſuffic ſi dicat appello.

C Atholicus.fidei iudicis. Infide libus.n.ſt iterdicta of ficia publica.C. de iu deis .l.vlti.xvij.q.iiij. conſtituit.

b Excõicetur. niſi ſit ſub rege ifideli:vt pau lus qui appellauit ad ceſarem .xxiij.q.i. pa ratus.x.di.ſi in adiuto rium.xi.q.iij.iulianus

c A Judicibꝰ. ſi con ſenſiſti in iudicẽ aliquem propter iniq tatem pſone nõ potes appellare: ut hic ⁊ ex tra de offi.deleg.ſup q ſtionũ.ſ; ab iniqua ſẽ tẽtia potes appellare: q2 l; rep2obare dicta ſed nõ pſonã:ut.iiij.q iij.ſiqs teſtibus.vñ ap pellaẗ ſi vocauerit liti gatores ad inhoneſtũ locum.ff.de arbi.ſicut dies.§.ſi arbiter.vł ad picuſoſũ locum:ex de ap.ex pte.Dicas ergo ꝙ niſi remota ſit appel latio bene appellaẗ a iudicibꝰ de cõi ꝯſenſu electis: niſi ſint electi ut arbitri:vt.ff. de ap. ex cõſenſu.vel ẽt ſi ſũt arbitri tales q electi ſũt ex neceſſitate:q2 a talibꝰ ap pellaẗ:ut.C.de iudi.l.vlt. Item ſcias ꝙ duo ſũt genera arbitroꝝ.qdã ſunt arbitratores q ꝯponũt inter ptes:⁊ taliũ arbitriũ ſi ẽ iiquũ ẽ reducẽdũ ad arbitriũ boni viri:ut.ff.ꝓ ſoc.ſi ſocietatẽ.ſed arbitriũ illoꝝ q eligunẗ ſb pe na l; ſit iniquũ tñ tenet:ſed a ſupiore põt retractari:ut ex de arbi.non ſine. itẽ ſi p dolũ ſniaz tulerit:l; ñ retractaẗ p ap.tñ p exceptõem retractatur.ff.e ti.non diſtinguemus.§.cum quidam.

d Cõſenſus.ſec' ſi i cã crimiali vbi ꝯſenſus rei ſufficit.xi.q.i.c.iij.

e Q Uod de arbitris.ptãtẽ eiꝰ rei de q ẽ ordinariꝰ iudex põt amicabiliter ꝯponẽ:ut.xxiij.q.viij.ſiqs mẽbroꝝ.i auc.coll.ix.ut dif.iu.§.ſi vo.v.q.ij.ſi pmates.ſ; ñ põt i ſe recipe arbitriũ f; vnã lec:ut.iij.q.vij.§.tria.circa fi.

f Ordinarij.f; ca.credo ꝙ ⁊ ordinariꝰ ⁊ delgatꝰ poſſit eſſe arbiẗ.ꝙ poſſit ordiariꝰ:ẽ ex de arbi.cũ tpe.⁊ ex de elec.cãm.ꝙ delegatus:eſt ex de pſũpti.

b S Ane.lice at.l; ſit remota appel latio:tñ q2 ter tius deẽt qui poſſet alios re uocare poteſt appellari:ex ꝯ eo q mit.i po cũ ſic i deciſa. vel itellige qñ vnꝰ delegauit alijs vices ſu as:tũc eni ap pellaẗ : ex de of.dele. ſuper queſtionũ.

i P Lacuit. ſiſti fu rit.recuſando eos:⁊ ifra ri. dum alios eli gẽdo.iij.q.iij. offeraẗ.C. de iu.l.vlt.

k Uicini.fo te non erat me tropolitanꝰ.⁊ ideo ꝓuinciales epi ſupplẽt de fectũ metropo litani.

l Ex ꝯſenſu. maxie: vel iõ dicit quia ſine ſnia eꝰ nõ põt clericꝰ renũcia re foꝛo:ut ex ð fo.ꝯpe.ſi dili genti. ⁊ iõ dicit ex ꝯſẽſu:quia eps delegabit ei cãz.⁊ ſi ille ñ cogiẗ eã reci pere:q2 par in parẽ ñ h; ptã tem vel ipiũ.⁊ eſt ſile.vi.q.ij.ſiqs epus.

m Concilia. Caſus.vbi nõ appellaẗ ad de legantẽ:q2 eſt ſuſpectus: ⁊ ẽſile.§.e.anteriorum.in fi.

a S Iquis eps.ut reuoceẗ.Alia ẽ g cã appellatõis ꝙ̄ pncipalis ut.vi q.iii.oſius.

b In finitima.ñ g remittiẗ cã ad eũ a q appellatũ ẽ:niſi ptes hoc petãt:ut ex de ap.accepta.⁊.c.iterpoſita.§.ij.⁊ niſi uelit ei deferre a q appellauit:ut ex de ſen.ex.p tuas.⁊ ex de m'imo ꝯcto ꝯ iniũ ctũ eccle lre.⁊ qñ fruſtratoꝛia ẽ appellõ:ut ex de ap.cũ i ecclia.

c Et ꝓpiq.ut nec ſit vltra duas dietas:ut ex de reſcrip.ſinulliſ.ſi iij.q.vi.neminẽ.ex de of.delega.prudentiam.§.ſexta.

d Auctoritatẽ.⁊ ſic videẗ ꝙ epi vicine ꝓuicie ordiario iuꝛe cogno ſcãt:ar.§.c.px.⁊ ſic ordiariꝰ ⁊ delgatꝰ ſiẗ poterũt cognoſcẽ de ca qd g iuris ẽ:ſi iſti diſſẽtiãt i ſnia:ex de ſen.⁊ re iudi.c.fi.

e Arbitrarij.h vba habes.ff.de arbi.diez.§.ſtari.tuiſi ꝯ iuis ſi qo

pꝛofertur.j.e.§.eſt autem quando.
f Hoc etiã.obſit.niſi quãtũ ad hoc ꝙ in alijs cãis poſſint ſuſpe
cti recuſari:ex̃ de ap.ad h̃.⁊.j.e.pꝛopoſuit.
g Si ꝯuinci.ar.ꝙ ꝯ aliquẽ ex officio ſuo faciẽtẽ aliqd ñ ſit malũ
pſumẽdũ:niſi ꝯuincat̃.xi.q.iij.abſit.⁊.c.ſi eṗs foꝛte.ix.q.ij.lugdu
nẽſis.ex̃ de re nunci.in pñtia de ſen.⁊ re iu.ſic̃ hodie ñ pre ſumit̃ p ſolo iudice: niſi h̃ legitĩs ꝯſtiterit documentĩs: vt ex̃ de pba.qm̃ cõtra.
b Uel iniquo Si iudex per ſuã ipꝛudẽtiã iudicauẽit ma le:punit̃ ꝙtũ iudici videtur equũ.ff.de va ri.⁊ extꝛo.cog.l.vlt.ſed ſi per ipꝛudẽtiã aſſeſ ſoꝛis:tũc aſſeſ ſoꝛ tñ punit̃: ut.ff.qꝺ qſqꝫ iur.l.ij.Sed ſi iudex p doluꝫ vel p gr̃aꝫ vel odiũ uel ꝓ pe cunia male iu, dicauẽit:puni tur i uerã litis eſtimatõem ⁊ ẽt if̃amis fit.C de pena iudi. q male iudi.l.ij.⁊ iſti.ꝺ obli q̃ ex quaſi de lic.naſ.§.j.ſi aũt iudex nõ vult iudicare facit litẽ ſuã:vt.xxi ij.q.ij.dixit do minus.ut ibi dixi.
i Statutuꝫ eſt.aplico.i.canonico.
k Deciſio.id eſt ſententia.
l Clericoꝝ.id eſt iuditium.
m Diſplicuerit.⁊ ideo appellauerit.
n Preſes.i.pꝛeſidium ferens id eſt aduocatus uel aſſeſſoꝛ.pſes enim dicitur defenſoꝛ.xxxij.q.iiij.nemo.
o Cognitoꝛ.inſtrumento tñ iudicis credit̃ ſup his q̃ acta ſũt co ra eo:⁊ ẽt dicto ſuo credit̃:ut ex̃ de reſti.ſpo.olim.in fi.⁊.c.cũ.ad ſedẽ.⁊ ex̃ de ſen.⁊ re iudi.cũ ſup.⁊.c.ſic̃.⁊ ex̃ de co q mit.i poſ.c.ij ⁊ ꝺ teſti.cũ a nobis.C.de ꝯbẽ.ſti.optimã.C.de fal.ſiquis decurio. ar.ꝯ.C.de rel.l.i.C.de arbi.ne in arbitris.ff.de cuſto.re.diuus.§. e.bidũ in fi.ex̃ de ꝯdi.appo.p tuas.ex̃ de accu.cũ dilectus.in fi.
oo Uel cognitoꝛ.ꝓhibet̃ ĝ ne iudex uel aduocat⁹ uel aſſeſſoꝛ fiat teſtis in cã illa. Iudex eni ẽ offenſus ⁊ ſuſpectus ẽ appellanti :ut ex̃.e.ꝓpoſuit. Itẽ q2 iudex ſemp uellet tueri ſuã ſniam:⁊ ita ñ eẽt ex utraqꝫ pte:qꝺ ẽ officiũ teſtis:ut.xiij.q.v.nõ ſane. Inſtrue̅ tam põt eũ q cognoſcit de ap.ut.xviij.di.c.i.lꝫ ſit ar.ꝯ.ff.de iudi. eum q. Nec ẽt aſſeſſoꝛ põt eẽ teſtis:q2 ipſe libellis ⁊ ſententijs ⁊ cogni tionib⁹ pꝛeſt.ff.de aſſeſſo.l.i.lꝫ ſit ar.ꝙ poſſit.ff.qꝺ me.ca.metũ.§. ſꝫ ꝙ ꝑtoꝛ.i fi. Itẽ aduocat⁹ ⁊ executoꝛ negocij ñ põt eẽ teſtis :vt ff.de teſti.l.vlt.⁊.iiij.q.iij.teſtes qs circa mediũ.ſicut nec iudex po teſt eẽ:ne dũ aduocatõis ſue memoꝛ ⁊c̃.C.de aſſeſ.nemo.io. Qui dã dixerũt ꝙ in pncipali negocio nõ admittũt̃ he pſone:ſed ſuper his que acta ſunt in cauſa ſic.alij uero ecõtra.b.

quoꝝ fuerit ſoluta ſñia: ſi ᵍ conui ci nõ potuerit uel ᵇ iiquo animo iu dicaſſe uł aliq̃ cupiditate aut gra tia depꝛauati. Queriť aũt ꝺ eo a quo appellat̃:an ſit deuocãd⁹ i teſtioniũ apud eũ:ad queꝫ appel lat̃:ſup negocio cui⁹ cognitioneꝫ ſuſcepit. De hoc ita ſtatutuꝫ eſt i carthaginẽſi concilio quinto.

Clericus nõ deuocet̃ i teſtioniuꝫ illius cauſe:cuius primũ cogniti onem ſuſcepit.

Statutum ⁱ eſt :ut q in eccl̃ia quãlibet cãꝫ iure apl̃ico eccle ſijs ipoſito agẽ uoluerit:⁊ foꝛſan deciſio ᵏ clericoꝝ ˡ uni pti diſplicue rit: ᵐ nõ liceat clericũ in iudicium ad teſtimoniũ deuocari eũ:q pre ſes ⁿ uł cognitoꝛ ᵒ fuerit:⁊ nll̃a ad ᵒᵒ teſtimoniũ dicendũ eccl̃iaſtici cu iuſlibet pſõa pulſet̃. ᵠ Ab ᵃ cis quo ꝙ ad quos ꝓuocatũ fuerit: ſicut in aphꝛicano cõcilio legit̃:ulteri⁹ ꝓuocari non licet.

Nõ licꝫ ꝓuocari ab his:ad quos ꝓuocatum fuerit.

Si ʳ aũt fuerit ꝓuocatũ:eligat qui ꝓuocauerit iudices: ⁊ cũ eo ille ꝯtra quem ꝓuocauerit:ut ˢ ab ipĩs deinceps nll̃i liceat ꝓuoca re. Poſt ᵗ ſecũdã ꝓuocatõeꝫ itel ligẽdũ ẽ.tertio .n. in una eadẽqꝫ cauſa ſup hiſdẽ capl̃is ꝓuocare ñ licet.unde i.vij.li. codicis ti.ne li ceat i una eadẽqꝫ cã tertio pꝛouo care impatoꝛ iuſtinianus ſcribit.

Siqs ᵘ i quacũqꝫ lite iteꝝ ꝓuoca uerit:ñ liceat ei tertio in eadẽ lite ſup ʸ hiſdẽ capl̃is ꝓuocatiõe uti: ł ſñias excellẽtiſſimoꝝ pfectoꝝ p toꝛio retractare: ſñia data litiga toꝛib⁹ arbitro ᶻ dato ipius audien tiã q eũ ᵃ dedit añ litis ꝯteſtatõeꝫ ᵖ iuocare ᵖ ⁊ huiuſmõi petitõe mini me ꝓuocationis uim obtinente.

Cum aũt in cã capitali uł ſtat⁹ iterpellatũ fuerit:ñ p ꝓcuratões ſed p ſeipſos appellantes cãꝫ ſuã agẽ oꝫ. Unde hadrian⁹ papa ait

Appellationem in cauſa capitali uel ſtatus interpoſitam per ꝓcu ratoꝛem exequi non licet.

Siqs ᵃ i cã capitali uł cã ſtat⁹ ᵇ interpellatũ fuerit:nõ p ᶜ explo ratoꝛes ſed p ſeipſos ẽ agendum. Temp⁹ aũt exeq̃nde appellatõ nis ãnus ẽ:uel ſi iuſta cã iťceſſit: bienniũ. Unde i aucteticis ꝯſti tutõe.xi.collatõe.v.legit̃.

De eodem.

Siqui ᵈ appellat imptitur ãn⁹ ᵉ intra quem ſm ſe cõmunit̃ue litẽ exequat̃. Aut ſi iuſta interceſſe rit cã:ali⁹ ãnus idulget̃.quo trãſ acto lite nõ cõpleta maneat ᶠ ſñia rata. Appellatoꝛe ᵍ ceſſãte cũ un⁹ mẽſis ſupeſt ex biẽnio:lꝫ uictoꝛi i gredi ut reus q̃rat̃.quo ſiue iuen to ſiue nõ ſuas afferat allegatões ut confirmet̃ uel reſcindatur ſñia

p Ad teſtimoniũ.regulare ẽ ꝙ i ciuilibus negocijs cogi põt qlibet teſtifi cari.xi.q.iij.qſqs metu.C.de teſti.ſiqñ.ſꝫ clerici ñ cogũt̃ ad teſtimonium ſic nec ad alia officia publica:vt.xvi.q.i.generalit̃.q2 clerici non de facili de bent iurare.ij.q.v.ſiqs pſbꝛ.ſꝫ ſi aliter veritas nõ põt mãifeſtari:tũc p epm pñt cogi clerici ad teſtificãdũ.xiiij.q.ij.qꝫqꝫ.itẽ ⁊ſi gr̃a odio vł timoꝛe ſe ſb trahũt:ex̃ de teſti.co.c i.⁊.ij.
q Pulſet̃.i.cogatur Ab eis.
r Si aũt. pone caſũ ſ.e. a iudicibus.
t Et ab ipis. ſi h̃ di ctio ut ponit̃ ꝯſecutiue ut gratian⁹ vult:tũc in telligas,put dixi.ſ.e.a iudicib⁹.ſed ſi ponit̃ modalit̃:nihil ẽ h̃ iure q2 talit̃ bñ pñt eligi iu dices ut ñ liceat ꝓuoca ri:ut.C.de tẽ.ap.l. vlt.
u Poſt ſecũdã can deqꝫ.Arg.ꝯ. aduoca tos q2 eadem cã dr̃ ap pellatõis cum pncipali ſic.ſ.e.ſi eṗs.⁊.xvi.di. habeo.ar.ꝯ.vi. q. iij. oſiuſ.So.eadẽ ẽ cã.i. dẽ negociũ: ſꝫ nõ eſt dẽ iudiciũ: q2 alij ſũt iudices.io.⁊ hi ꝓnũci ant.appł.iuſtã vel iniu ſtã:ut.j.e.§.vlt.ſed i p oꝛi cã ꝓnũciat̃ de ipſo pncipali:⁊ hoc notaui in queſtionibus bar.
x Siquis . tertio in eadẽ.ergo q bis appel lauit: nõ audit̃ tertio appellans.hoc iõ q2 p ſumit̃ ꝙ totiẽs nõ gra uet̃.vñ idẽ põt dici ſꝫ canones:ex̃ de ap.ſua nobis.Sꝫ qd ẽ ꝙ dicit hic aliqs põt recuſari nõ tñ appellari ab eo: cũ tñ a ſuſpecto iudice poteſt appellari:ut ex̃ ut lit̃.nõ cõteſ.accedẽs .ij.ſ.e.q̃tiẽs:itẽ ſꝫ de cre.vbicũqꝫ ibibet̃ appellatõ ⁊ recuſatio:ut ex̃.e.ſup eo.ij.⁊.c.ꝯſuluit:ſed dic ꝙ ibibet̃ ſimplex ⁊ vaga recuſatõ vbicũqꝫ ibibet̃ appellatõ :tñ expſſe ñ põt ibiberi remediũ recuſatõis:ut.C.de ſen.⁊ interlo.om.iu.l.vlt.põt di ci ꝙ tertio appellat̃ ñ a ſñia ſꝫ a ſuſpecto iudice. Sꝫ q̃lit̃ põt hec lex ſtare q2 ſi iſte q appellauit ipetrauit iudices:ipſe ñ põt eos recuſare:ut dixi.ſ.e a iudicibus.ſi aduerſari⁹ eos ipetrat:aut añ ťmiũ appellatõis:aut p⁹ ťminũ ſi añ ťminũ:tũc lr̃e nõ valẽt:ut ex̃ de ap.oblate.⁊.c.ſepe.ſꝫ ſi poſt terminũ ſtultus eſt ipetrans:ſi utit̃ lr̃is illis cũ ſñia iã teneat:ut.j.e.ei q. Dicas ⁊ in telligas qñ aduerſari⁹ ipetrat lr̃as:⁊ añ terminũ appellatõis ñ añ terminũ datũ ab hoie.ſed añ ťminũ appellatõis datũ a lege:qꝺ facere põt:ut.j.e.ap pellatoꝛe.uel intellige qñ idẽ q appellauit ipetrauit iudicẽ illũ:q2 eũ põt re cuſare,ppter nouã cãm ſupueniẽtẽ:ut ex̃ de of.dele.iſinuante.
y Super hiſdem.ſ.e.omnes.in pan.
z Arbitro. i.iudice delegato.ł itell'e ꝺ arbitro coꝛã q̃.pbãda ẽ cã recuſatõis
⁊ Eũ q dedit.p h̃ pꝫ.ꝙ cũ delegat⁹ recuſat̃ ⁊ recuſatõ ſit ꝓbata:ſtati eua neſcũt lr̃e:⁊ mittit̃ negociũ ad delegãtẽ. Sꝫ ſi oꝛdinari⁹ recuſat̃: tũc tenet illud qꝺ ẽ i illa ꝯſtitutõe ſpãli:ex̃.e.ad hec.⁊.j.xi.q.i.pueniť.
ꝯ Cõteſtatõeꝫ.q2 ẽ dilatoꝛia exceptio:ut.iij.q.vi.§.exceptio.ſic.iij.q.v.q2 ſuſpecti.de h̃ dicem⁹.j.iij.q.iij.§.offerat̃. Et ſic pꝫ ꝙ i cã appellatõis ẽ lis ꝯteſtãda:ex̃ de teſta.rainaldus.ergo ⁊ libell⁹ ẽ poꝛrigẽd⁹:tñ alit̃ fit de con ſuetudine.io. Certe imo de ꝯſuetudĩe poꝛigit̃ libell⁹ talis:peto ſñiam con firmari vel infirmari latam inter me ⁊ talem.bar.
ꝑ Inuocare.⁊ iuſtum recuſare.io.
a Si qñ.in capitali.j.v.q.iij.in criminalibus.

b ¶ Status. in cā ſtatus nō ꝯſtituit̄ ꝓcura. niſi ille q ꝯſtituit ſit in poſſeſſiōe libertat̄: ut. liiij. di. frequens. ⁊. C. de aſſer. tol. l. i. in p̄n.

c ¶ Per exploratores. i. ꝓcuratores. ſed in cā appellatōis in his caſibꝰ admittit̄ ꝓcurator: ēt in cā crimīali ⁊ in cā ſtatꝰ: ut. ff. de ap. ſi tm̄. ⁊. ff. de libe. ca. l. i. vbi filiꝰ ꝑ p̄re ⁊ ecōuerſo pōt appellare ēt ipſis inuit̄: q̄ itereſt filiorū parētes h̄re liberos ⁊ econuerſo: ut ibi.

d ¶ Per exploratores. Regulare ē: ꝙ ꝑ ꝓcuratorē nō agit̄ de crimine. ſed fallit de crimine iniuriaꝝ: ut. iij. q. ix. §. niſi. Itē qs ſe excuſare pōt de crimine ꝯuētꝰ ⁊ accuſatꝰ ꝑ procuratorē. v. q. iij. reos. Itē excipe: ex̄ d̄ accu. ueniēs. ⁊. c. ſuꝑ his. itē in leuibꝰ crimibꝰ. ff. de accu. leuia. Itē ſi crimē nō excedit penaʒ relegatōis: ut. ff. an ꝑ aliū cāe appellatōis exerceri poſſint. l. i. Item ſi agatur ad pecuniariam penā: lʒ īfamet̄ reꝰ: ut ī eadē. l. Itē ī crimine ſuſpecti. ff. de ꝓcura. ñ ſolū. §. vlti. Item vbi qs aliū vult accuſare de ingratitudine. ff. de ꝓcu. ſed ⁊ he. §. i. Iteʒ in accuſatōe populari inūenit ꝓcurator ad defēdēdū ſʒ ñ ad agēdum: ut. ff. de popularibꝰ ac. q ī pplari. Itē ſm̄ quoldā ꝑ nūcium pōt agi ī cā criminali: ut ex̄ de reſ. ſpo. lr̄as. Itē cū cā ñ ē pure criminalis: ut ex̄ de ꝓcu. tue. Item ꝑ ſocium litis agitur in cā criminali: ut. iij. q. vi. hoc quippe. ⁊ ex̄ de dolo ⁊ cōtu. cum dilecti. in prin. ⁊. ij. q. v. ſi duo.

oīᵏ caſu abſentē in expēſis ꝯdēnādo. neutro ꝯcurrēte poſt ſecūduʒ ānū fatalē ꝑmanet ſnīa. Cōſtitutiōe. ij. i collatōe. iiij. Sed lis q̄ ſperat̄ in ꝯſiſtoꝛiū p̄ncipis iferri: abſq̄ dāno more manet intacta: donec ipe faciat eā itroduci: ⁊ a ꝓceribꝰ ſm̄ morē dirimi. Si uō is q appellauit: p̄ñiaˡᵐ ductꝰ ab appellatōe deſiſtē uoluerit: non ꝓhibet̄ ſicut in. vij. libro codicis. t. de appellatōibꝰ ipatores arch. ⁊ honoriꝰ ſtatuiſſe legūt̄. Si qsⁿ libellos appellatōis igeſſerit: ſciat ſe habē lr̄iam ⁊ arbitriū ex p̄ñia ꝯmutandi ⁊ ſuos libellos recupādi: ne in ſte penitudinis hūanitas āputet̄. ¶ Eſt aūt qñ appellatōeʒ iterponi ñ ē neceſſe. In eodē nāq̄ libro ⁊. e. t. ijdē iperatores decreuerūt. Nomiatiōesᵒ uō libellis uel edictis facte citra ꝯciliū publicū ñ ualent: a qbus nec appellareᵖ neceſſe eſt. Diffinitiuaᑫ quoq̄ ſnīa: q̄ cōdēnatōem uel abſolutōeʒ nō cōtinet: ꝓ nulla habet̄. Iteʒʳ ſnīa citra ſolitū ordinē iudicioꝝ a p̄ſide ꝓlata aucteʒ rei iudicate nō obtinet. Itēˢ ſi ſnīa lata fuerit ꝯtra res p̄us iudicatasᵗ: a qbus ꝓuocatum nō ē: ſnīe aucteʒ non obtinebit: ⁊ ideo appellari neceſſe nō ē. Itēᵘ ſi ſnīa ꝯtra ius ſcriptū feratur: ueluti dū defūctꝰ ⁊ minoꝛ. xiiij. annis fuiſſe ⁊ teſtamētū iure feciſſe dicit̄: nullas uires obtiet: nec ꝯtra eā ē neceſſariū auxiliuʒ ꝓuocatōis. Si uō ꝯtra ius litigatoris ſnīa dicat̄: ueluti dū minoꝛ. xiiij. annis. xiiij. ānū ipleuiſſe: ac ꝑ hoc teſtamētū iure feciſſe ꝓnūciatur: ad ꝓuocatiōis remedium oʒ ꝯfugere. Iteʒ ſi plures iudices dati ſūt: ⁊ unꝰ tm̄ ex eis ꝓnūciaſ ſe ꝓponit̄: nō uidet̄ appellādi neceſſitas fuiſſe: cū ſnīa firmitatem iure nō obtineat. Itēᵇ cūʒ certa r̄ōe ⁊ fine certo iudices mulctare p̄ñt: ſi alit̄ ꝯtra legē ſtatutuʒ modum mulctāq̄ irrogauerit: qd̄ cōtra ius geſtū uidet̄: firmitatē ñ tenet: ⁊ ſine appellatōe pōt reſcidi. Penalesᶜ quoq̄ ſnīas q̄ i mercedē a coꝛruptis iudicibꝰ ꝑferūt̄: ⁊ citra int̄poſite ꝓuocatōis auxilium ifirmas eē decretū ē. Itē ſi

e Si qui appellat. alius. Idē bn̄ficiū dant antiq̄ decre. ut ex̄ de ap. ex rōne. ⁊. c. cū ſit romana. ſimilit̄ noue: ex̄. e. ꝯſtitutus. hoc tamen tempus iudex pōt artare: ex̄. e. reprehenſibilis. ⁊. c. cū ſit romana. licet ſit ar. ꝯ. ff. de re iudi. l. iiij. §. ſi qs. vbi dicit̄ ꝙ iudex bn̄ficium legis nō poteſt diminuere.

f ¶ Annus. ſi appellat̄ ad aliū q̄ʒ ad principem. tūc videt̄ ſex mēſes dādi. Itē ſi appellat̄ a delegato q nō recipit appellatōem dat̄ tres mēſes. C. e. ſi appellatōeʒ. ſʒ ſi a delegato p̄ncipis. tūc nouē mēſes. C. de tēpo. ap. l. ij. §. ꝙ ſi. ſʒ ſi a pedaneis iudicibꝰ. tūc. ij. mēſes. i auc̄. coll̄. vi. d̄. iudi. §. audiāt ḡ.

g ¶ Maneat. q̄ fingit̄ non ꝓuocaſſe: ut. C. de tēpo. ap. l. vlt. circa fi. fuit tm̄ extincta ſnīa ꝑ appellationē: ut. ff. ad turpill̄. l. i. in fi. ſed añ ſnīam appellās ſi nō ꝓſequat̄ appellationem ſtabit iudicio eius a quo appellauit: ex̄. e. perſonas. nec poſt auditur appellans: ut ex̄. e. reprehenſibilis. ⁊. c. ꝯſuluit. ⁊. c. perſonas. io. niſi iteꝝ grauet̄: extra. e. ut debitꝰ. ⁊. c. directe. b.

h Appellatore. Mēſis. h̄ hēs ꝙ victor pōt p̄uenire legalē t̄minū appellationis ꝑ mēſem: ut. C. de tēpo. ap. l. vlt. §. i his aūt caſibꝰ. ſed victa ꝑs poteſt quattuoꝛ diebꝰ p̄uenire: ut. e. l. §. p̄cedēti. Et nō ꝙ triplex ē t̄minus appellatōis. Quñq̄ ſtatuit̄ t̄minꝰ ad iter arripiēdū: ut ex̄ de ſen. ⁊ re iudi. cum ex cā. ex̄ de ap. ꝓuenit. Quñq̄ ſtatuit̄ terminꝰ ad p̄ñtandū ſe iudici appellationis: ut ex̄ e. cum ſit. ⁊. c. ſignificauit. Tertiꝰ terminꝰ eſt q ſtatuit̄ a lege. ſ. annꝰ vel biēniū. ⁊ ifra illū oʒ eē finita cā appellationis: ut hic. ⁊. C. de tempo. ap. l. nemo. ⁊. l. ult. circa mediū. ⁊ i auc̄. de ap. circa mediū. coll̄. viij. Hoc aūt ſcias ꝙ terminū ſtatutū ab hoīe nō pōt altera ꝑs p̄uenire: ut ex̄. e. ſepe ſed terminū legalē pōt p̄uenire cū modicum ſupeſt de tp̄e: ut hic dicitur. ⁊ ex̄. e. oblate. ſʒ. l. ātiquā poterat ⁊ debebat elapſa medietate t̄mini legal̄ victoꝛ ſe exhibē iudici appellatōis: ut. C. de tēpo. ap. nēo. ſʒ tm̄ ut pʒ ex illa decre. oblate. qñq̄ añ terminum pōt altera ꝑs ꝓſequi cām appellatōis: dum tm̄ alt̄a ꝑs non p̄ueniat diligentiaʒ alterius: vt. xvi. q. iij. placuit.

i ¶ Inuento. h̄ pʒ ꝙ ēt i cā ap. ꝑtes ſūt citāde. ſi tm̄ altera ꝑs non uenerit: iudex ea abſente. pōt ꝓcedē: ut h̄ d̄r. q̄ ꝓuil̄. eius eſt qui de ap. cognoſcit: ꝙ poſſit vna parte abſente litē audire: ut. C. de tēpo. ap. l. vlt. §. p̄ſt. Si tm̄ abſens ꝓbat iuſtam cauſam abſentie: bene retractat̄ quod factum eſt: ut extra de ſen. ⁊ re iudi. cum bertoldus.

k ¶ Omni caſu. i. ſiue vicat ſiue vicat̄: vt ex̄ de ap. rep̄henſibil̄. ⁊. c. ſepe. ⁊. C. de iudi. ꝓperandum. ⁊. §. ſi aūt. ⁊. iij. q. iij. libellum.

l Si vo is. p̄ñia. ff. de donā. q ſaxū. ff. d̄ repu. ſi peniteuit. ff. locati. l. ſi i lege. §. p̄ſt. ff. de i ius vo. q̄ʒuis. ff. de minoꝛi ꝙ ſi minoꝛ §. ſceuola.

m ¶ P̄ñia ductus. Intellige ſi penitet cum adhuc nihil ſi eſt aduerſarij ff. de cōdi. ob ca. ſi pecuniaʒ pōt tm̄ iteꝝ appellare: ex̄ de ap. directe.

n Si quis libellos. Commutādi. ſic ex̄ d̄ ap. c. directe qd̄ tm̄ iteꝝ ēē adhuc itegra: q̄ ſi aduerſarius iā receſſiſſʒ non poſſet iſte mutare ꝯſiliuʒ i iniuriā alterius ff. de reg. iuris nemo.

o Nominatiōes. publicū ⁊ cl̄ri ⁊ ppl̄i: ut. xxiiij. diſti. ſi ſine ꝑ eps. ēt abſētibꝰ ad. xij. dietas uocat̄: ut ex̄ de elec. cū iter. ſi ſine ꝑiculo p̄ñt vocari: ut ex̄ de elec. ꝙ ſic. hodie q ñ pōt itereē h̄ iurabit. ⁊ ſic pōt ꝯmittē vices ſuas alicui de eccl̄ia ſua: ut ex̄ de elec. q̄ ꝓpter. De hac mā nō. vij. q. i. factꝰ. ⁊ uocabūt̄ q ſūt i ꝓuicia: ut ex̄. e. coram. Itē pʒ h̄ ꝙ lʒ oēs elegerit aliquē ſeoꝛſū ñ cōicato ꝯſilio: ꝙ electio non valet. lxiij. di. c. i.

p ¶ Appellare. appell̄o tm̄ tuet̄ electōem minus bene factam: ut extra de elec. conſiderauimus.

q Diffinitiua. Diffinitiua ſn̄ia eſt q̄ finē iponit negō. ff. de arbitris qualem. xi. q. iij. ſūmopere. alia omnis eſt iterlocutoꝛia. ſuffi. tm̄ ꝓferre v̄ba q̄ habent vim abſolutōis: ut ex̄ de v̄b. ſig. in his. ⁊. ff. de arbi. qd tm̄. §. ſi arbiter. Itē ſi ꝯtinet cōdēnatōem ſed tm̄ icertaʒ q̄ ſine certa q̄ʒtitate ꝓferūt̄ ꝑ totū. nō ualet: ut ſi iudex p̄cipiat ſolui debitū: vt. C. de ſen. qñq̄ ēt tenet ſnīa licet nō ꝯtineat ꝯdēnationem vel abſolutionem: ut in ſnīa ſb̄ ꝯditōe lata: vt. ſ. e. §. biduum.

r Item ſnīa citra ſolitū. ſ. generalem. nā ſi p̄mo ſniat̄ de ꝓprietate q̄ʒ de poſſeſſione: licet hoc fieri non debuerit niſi appellet̄: ſnīa tenet. C. e. l. i. t.

s Item ſi ſententia.

t ¶ Iudicatas. niſi in cā m̄rimoniali. xxxv. q. ix. §. q̄ ḡ. ⁊ in crimine falſi. C. de fal. q̄rela. ⁊ vbi negat̄ iudicatū. ff. que ſententia ſine appellatōe. l. i. i p̄n. ⁊ cū dolo omiſit exceptōem q̄ ꝯpetebat ex prima ſnīa: ut ex̄ de ſen. ⁊ re iudi. inter. q̄ huic legi videt̄ ꝯria. ſʒ decre. intelligo cū aliqs ex certa ſcientia ⁊ ex dolo omiſit exceptōeʒ volēs decipe aduerſariū: ar. ff. ad vell̄. ſi decipiendi. hec aūt lex loqt̄ cuʒ ex ignorantia omiſit exceptionem rei iudicate. vel ēt ſi ex certa ſcientia omiſit: ſʒ id̄ omiſit: q̄ ñ poterat eā tūc tēpoꝛis ꝓbare. h̄ enim nō p̄iudicat: vt. ij. q. vij. pleriq̄ʒ. Itē fallit. ff. de iureiur. admonēdi. vbi retractat̄ prioꝛ ſnīa ꝓpt̄ ꝑiuriū. io. Ego itelligo decre. iter. cū prima ſnīa ñ ualebat: vt ibi d̄r. qd̄ poterat eē ex multis cauſis. h̄.

u Itē ſi ſnīa ꝯ ius. Niſi iudex eſtimet leges illas non iuuare

cāꝫ:ut.ff.de re iudi.cū ꝓbatis.ꝍ.Sed hoc eſt falſū:qꝛ error in dicis ñ dꝫ excuſare ſniam:ut.ff.q̄ ſnie ſiñ appellatõe.l.i.i pñ.⁊ illa l.cū ꝓbatis.loqͭ qñ ꝯ ius litigatoris ſniatū fuerit.⁊ ſic pꝫ ꝙ ſnia lata ꝯ ius litigatoris q̄ꝫtū ad litigatores tranſit in rem iudi.ut hic ⁊ ex̄ de ſen.⁊ re iudi.cum inter.in fi.

f ¶ Ueneficoꝝ.idem eſt in alijs:ut ex̄ de ſponſa.ex lr̄is.

g ¶ Et hoc in notorijs. Illud de ſuo ponit.G.⁊ male.in notorijs.n.nõ eſt opus teſtibꝰ.ſ.e.de maïfeſta.nec in notorijs appellari põt:ut ex̄.e.cū ſit.⁊ c.ꝑuenit.Si ḡ hec duo ꝯuictõ ⁊ ꝯfeſſio ꝯcurrūt nõ audiͭ appellās:qꝛ ſola ꝯfeſſio in criminali nõ nocet:nec ēt in ciuili ſm quoſdā gn poſſit appellare ff.de ꝯfeſ.cū fideicom miſſū.ſꝫ ꝯ.ſ.e.ꝗcūqꝫ.

ꝓpter ïfirmitatē etatiſ ad honorē ad quē noïatus es:inhabilēz te eē ꝓbaueris:ꝑtermiſſa appellatõne ïiqua noïatio remouebiͭ. Unt[e] etiā quoꝝ appellatões nõ recipiū tur.nõ.n.põt recipi eius appellatio:q ꝑ ꝯtumaciā abſens cum ad agendā cāꝫ negocio ꝑus ſūmati[e] ꝑſcrutato uocatus eēt:ꝯdēnatus eſt. ¶ Nullꝰ ēt homicidaꝝ uene ficoꝝ[f] maleficoꝝ adulteroꝝ:itēqꝫ eoꝝ q manifeſtaꝫ uiolentiā cõmi ſerūt:argumētis ꝯuictus:teſtibꝰ ſuꝑatꝰ ēt uoce ꝓpa uiciū ſceluſqꝫ ꝯfeſſus audiaͭ appellans.⁊[g] hoc i notorijs. In occultiſ aūt ſi teſti bus ꝓductis inſtrumentis ꝓbatis alijſqꝫ argumētis ꝑſtitis ſnia con tra eū lata ſit:⁊ ïpē q ꝯdēnatꝰ eſt aut minie uoce ſua ꝯfeſſus ē:aut formidïē[h] tormētoꝝ territꝰ aliqd ꝯtra ſe dixerit:ꝓuocādi lñia ei nõ denegaͭ. Nulli[i] quoqꝫ officialiū a ſnia ꝓprij iudicis ꝓuocatio tri buaͭ:niſi in eo tm̄ negocio:quod ïpē ciuili rõe ſuꝑ ꝑrimonio forte apud ꝓpriū indicēꝫ inchoauerit. Quotiēs[k] ēt fiſcalis calcli[l] ſatiſfa ctio poſtulaͭ:aut tributū expoſci tur:aut publici[m] aut ꝑuati[n] debiti euidētis atqꝫ[o] ꝯuicti redhibitõ fla gitaͭ:appellatiõe excluſa neceſſa rio in ꝯtumacē uigor iudiciarius exerceͭ. Ab[p] executore ſnie ap pellari nõ põt:niſi forte executor ſnie modum iudicatõis excedat. Siqs[q] ēt auſus fuerit ꝓuocare: ne uolūtas d̄fūcti teſtamēto ſcri pta refereͭ:l[ꝛ] nec hi quos ſcriptos patuēiͭ[r] hēdes i poſſeſſiõeꝫ[s] mittā tur:⁊ is cuiꝰ d̄ ea re notio erit:ap pellatõem recepit:⁊ iudex q tam ignauē[t] ꝯniuētiā adhibuerit:⁊ liti gator q tā ïportune appellauerit xx.libris argēti mulctent. De[u] poſſeſſiõe ēt ⁊ eiꝰ momēto ſi cā di caͭ:q̄ ïnia ïtlocutoria appellatur: q̄ꝫuis ꝓuocatõ intꝑoſita fuerit:tm̄ lata ſnia ſortiaͭ effectū[x]. Quan doqꝫ[y] unā ⁊ eādē plures ſiͭ repor tāt ꝯdēnatõeꝫ:nec diuerſitas fa ctoꝝ ſeꝑatiõem accipit.quo caſu ſi omnes appellauerint:⁊ uno ex his agente eoꝛuꝫ appellatio iuſta pronunciata fuerit:emolumentū uictorie etiā ad[z] alios pertinebit. Si aūt unus tantum appellauit: eiuſqꝫ appellatio iuſta ꝓnūciata ē ei quoqꝫ ꝓdeſt qui nõ appellauit. Qꝫ ſi etatis[z] auxilio unus contra ſententiam reſtitutionem impe trauit:maiori qui ſuo iure non ap pellauit:hoc reſcriptum non pro deſt. Iudicibus[a] aūt nõ ſolum ſuſcipiēde appellatõis neceſſitas uidetur impoſita:ueꝝ etiā.xxx.

a ¶ Etē ſi plures iudices.ſiue iudices ſint ordinarij ſiue d̄legati ſiue arbitri ⁊ omnes ſint pñtes:ꝗc ꝗd maior ꝑs ſtatuit:illud tenet:ut.l.xv.di.c.i.⁊.ij.⁊.ff.d̄ re iudi.duo ex tribus.⁊.ff.de arbi.item ſi.§.vlt.⁊.l.diē.§.ſi plures.niſi in ſolo caſu queꝫ hēs de reſcrip paſtoralis. Sꝫ ſi i pari numero diſſētiāt ⁊ tūc ſi ſūt arbitri:neutra ſē tētiaꝝ tenet:ut ff.de arbi.dieꝫ §.ſi plures.⁊ tunc iudex ordinariꝰ coget arbitros aliqꝫ ꝑſonaꝫ eligere cuius auctī ſtetur:ut.ff.de arbitris.itē ſi.§.ꝑncipalr. In delegatͭ aūt iudicibus tenet utriuſqꝫ ſnia: ſꝫ ſuſpendiͭ q̊uſqꝫ ꝯfirmeͭ a ſuperiore:ut.ff d̄ re iudi.duo iudiceſ.niſi uelis dicere aliud eē i deleg.a ꝑncipe:ut.C.de ap.i offerēdis.ubi dͬ ꝙ ſi diſſentiūt:eligāt tertiū. In ordinarijs uero ſi diſſentiūt i pari numero tenet ſnia ꝓ reo lata:niſi i cā liberali:ut ex̄ de ꝓba.ex lr̄is ff.de re iudi.iter pares.ſiliͭ tenet ſnia ꝓ teſt.ff.de ioffi.teſ.ſi pars. Tertius caſus ꝓ mr̄imonio:ut.xxxiij.q.i.ſiqs accepit.⁊ ex̄ de ꝓ ſumpt.illud. Quartꝰ in dote de re iu.c.fi.vñ v̄. Si ſint eq̄les q ꝓ ducūͭ utrūqꝫ Stat teſtamētū libertas ꝯiugiū dos. Et hec q̄.ſ.dixi uera ſūt:qñ oēs iudices ſūt pñtes.ſi aūt qs abeſt ⁊ nõ ꝑ ꝯtumaciā:ſnia alioꝝ nulla ē:ut hic.⁊.ff.de arbi.itē ſi.§.vlt.⁊.l.ſequēti.⁊ ex̄ de of.dele.q̄ꝫuis.⁊.c.cām.io.⁊ ponit hodie decre.totā hanc diſtinctionem:de ſen.⁊ re iudi.c.vlt.

b ¶ Formidine.j.xv.q vi.c.i.

b i ¶ Etē cū certa.q̄dā eni iudices pñt punire vſqꝫ ad duos aureos q̄dā plus:ut.C.de mo.mulct.illuſtres.⁊.l.ſeq̄ntibꝰ.⁊ tm̄ ꝓpͭ inopiā ꝯdēnati põt iudex ſniam moderare:ut.ff.de of.ꝑſi.illicitas.⁊.xxiij.q.v.c.i.⁊.C.e.eos.i fi. Sꝫ nūq̄d vſqꝫ ad modū legitimuꝫ naleͭ:nõ:ar.ff.fa.her.in hoc iudicio.ar.ꝯ.de donat.ſācimus.⁊ ex̄ de ꝑben.dilectus.⁊.c.niſi.⁊.xij.q.ij.ſiquos.

c ¶ Uenales.ſꝫ ſi arbiͭ tulit ſniam ꝑ ḡrām tenet:ſꝫ daͭ doli exceptio.C.de arbi.l.iij.ff.ad trebel.ꝑuo.§.cū ꝑtor.ſꝫ ſi corruptꝰ tulerit nulla ē ſnia:ut hic ⁊.C.ſi ex fal.allͭ.l.ult.

d ¶ Sunt ēt q̊ꝝ.q ꝑ ꝯtumaciā:ſic.j.xxiij.q.iij.de illicita.niſi ueniant iudice ſedente ꝓ tribunali.ff.de i ite.re.diuꝰ. Itē bñ audietur appellatõ ꝯtumacis:q pñs ē:ut.ff.de app.creditor.§.miſſus.

e ¶ Sūmati.i.ſemiplene iq̄ret iudex de negocio cū aduerſariꝰ abē nõ.n.ſtati abſēte aduerſario mittat pñtē in poſſeſſionem:ſed faciat ipſū iurare ꝙ credat ſe iuſte litigare:⁊ ſic itelligiͭ quod eſt ex̄ ut lit.non conteſ.qm̄ frequenter.in fi.

i ¶ Nulli.officialiū.ut executori vl tabellioni qñ delinquūt circa ſuam admiſtratõeꝫ:qꝛ ꝑ ſumiͭ ꝙ iudicē offēderint:⁊ qꝛ ñ ꝑſumiͭ ꝙ iudex iuſte ꝯ eū aliqd faciat.itē qꝛ nõ põt ab eē a curia.

k ¶ Quotiēs.ēt fiſcalͭ q̄tiēs ab aliq̊ rõ adminiſtratõis req̄riͭ.⁊ intellige qñ eudēs ē tributū:alioqn ſecꝰ:ut.C.de ap.qñ nõ nulli. Pꝫ ḡ ꝙ i tributis non appellaͭ:ḡ nec i decimis:cū d̄cime ſint tributa egētiū aïaꝝ:ut.xvi.q.i.decime.⁊ eſt expꝛ̄ſſū ex̄ d̄ deci.tua.i fi.

l ¶ Calcli.i.ꝯputatõis.

m ¶ Publici.i.fiſci.

n ¶ Priuati.i.de ꝓꝑo ꝑrimonio iꝑatoris qđ reſpectu fiſcaliū priuatum dicitur.

o ¶ Atqꝫ.ꝑ.i.

p ¶ Ab executore.nõ põt.diſtigue tm̄:qꝛ aut executor hꝫ merā executionē aut mixtaꝫ.ſi merā:nõ appellaͭ ab eo:niſi mandati fines excedat:ut h̄ dͬ:etiam ſi ſuſpectꝰ eſt nõ appellaͭ ab eo:ut ex̄ de ap.nouit.niſi obijciaͭ crimen falſi corā eo.tūc eni ſuꝑſedebit executioni:ut extra de crimine falſi ſuper eo.⁊.C.ſi ex falſis inſtru.iudicat.⁊ de tali executore loquitur lex.C.d̄ executione rei iu.ſi ut ꝓponis.⁊ ex̄ de ſen.⁊ re iudi.decetero.qñ dͬ executor q habet mixtā executõem.⁊ talis põt recuſari propter ſuſpicionem:ex̄ de of.dele.ſuꝑ queſtionū.§.ſi vero.de tali loqͭ.xxv.q.ij.⁊ ſi nõ cognitio.⁊ talis executor audiet ⁊ admittet exceptões rõnabiles q̄ꝫtūcūqꝫ abſolute ei ſcribaͭ:ut ex̄ de of.dele.ex ꝑte.⁊ ex̄ de eta.⁊ qua.eā te.⁊ ex̄ de reſcripꝉ.cū adeo. Item lꝫ mixtꝰ ſit executor:tm̄ põt appellari a grauamïe vel iïuria:ut C.de ap.ſiqs. Itē videͭ ꝙ differēda ſit executio ſi incontinenti uolo ꝓbare ſniam iniuſtā:ut ex̄ de teſti.ueniens.⁊.ff.de iudi.ſi ꝑtor.d̄ hac mā plene inuenies.xxv.q.ij.⁊ ſi non cognitio.

q ¶ Siquis etiam.defuncti:ar.ꝯ ex̄ de ap.qua fronte.ſed ibi debitum erat liquidum.vnde ibi valebat appellatio:ne corpus ſepeliretur añ ſatiſfactõeꝫ

r ¶ Patuerit.nota dicit patuerit.ex hoc eſt argu.ꝙ ſatis eſt pro illo qui impetrauit poſſeſſorium:ꝙ aliquam preſumptionem pro ſe habeat licet non ꝑfecte probet.

ſ ¶ Poſſeſſionem.quia ibi non auditur appellans vel aliqua exceptio niſi prius fiat miſſio in poſ.vt.C.de edicto diui hadri.tol.l.ij.

t ¶ Ignauem.nota iudicem puniri qui recipit friuolas appellationes.

u ¶ De poſſeſſione.momento.momentaneam poſſeſſionem uocat illam que reſtituitur ei qui ſpoliatus eſt.⁊ uocatur momentanea quia apta eſt ꝑ momentum durare:ſi aduerſarius in momento probet de proprietate.

x ¶ Effectum.ſm canones tamen appellatur a momentanee poſſeſſionis ſententia:ut de teſt.ſignificauerunt.vbi ab interlocutoria infra decem dies eſt appellandum:⁊ extra de elec.cum dilectus.extra de ap.ſuper eõ.⁊ ex̄ d̄ reſ.ſpo.ex conqueſtione.

y ¶ Quandoqꝫ.quo caſu.ut in duobus reis debendi.

136

z Ad alios.ut.ſ.e.q.v.ſtatuit.z.c.interrogatum.

z Etatis.niſi ſint ↄnexa.ff.de mino.etiam.z.l.tutoꝛ.z.ff. queadmodũ ſui tus amit .ſi communem

p Edicibus.geſta.i.allegationes.C.de rela.l.ij.

x Relatione.i.rationibus partium.

a Preſtari.etiã non appetentibus.C.ð ap. cos.in fi.§.i.

b Heo.pnunciar et ex poꝛibus iſtrumẽ tis vel nouis:ut.C.de tempo.ap.p hac.C.ð ap.eos.§.i. nouas .n. cauſas appellatõis põt audire iudex:ut ex̃ de ap.ↄſtitutꝰ.i fi.ff.ð ap. ſcio.in fi.

c Pronũciare. pone ergo ꝙ alicui ſit cõmiſ ſa cã appellatõnis: iu dex ille,pnũciat appel lationẽ iuſtã:nũqd ici piet ð nouo cognoſcẽ de pncipali negocio:h lex videtur uelle ꝙ nõ ſed ꝙ poſſit eſt argu. ex̃ de teſta. rainucius. in fi.z.C. de rebꝰ cre. generaliter.§.ſinaũt.in fi.z in auc.de ſac.epi. §.ſiqs ↄ aliquẽ.z ex̃ ð ap.ut debitus.in fi.

Et hec uera ſunt de ſolẽni accuſatõe:ſed in denũciatione criminis ut dicunt quidam omnes admittuntur:arg.xxiij.q.i.quiſquis.z quia cuilibet dictum eſt hoc:ſi peccauerit.xxiij.q.v.hoc videtur.z xxiij.q.iij.tam ſacerdos.argu.contra.xxxv.q.vi.epiſcopꝰ in ſyno do.z extra de accuſa.cũ opoꝛteat.z nõ.de h.ſ.e.q.i.ſi peccauerit.

dierũ ſpatia ex die ſentẽtie diffini ta ſunt: intra que geſta una cum relatiõe^x litigatoribꝰ cõuenit pſta ri^a Similit arbiť appellatõez ſu ſcipere z relationẽ dare compelli tur:ſi delegatus fuerit. Litiga toribus uõ copia ẽ etiam ſine ſcri ptis libellꝰ ilico uoce appellare:cũ res iudicata popoſcerit:tã i ciuili bus ꝙ in criminalibꝰ cãis. Abꝰ eo aũt q de appellatõe cognoſcit: nõ põt fieri recurſus ad iudicẽ :a quo fuerit puocatũ. Quapropẽ remittẽdi litigatores ad pncias remotã ſibi occaſionẽ atqꝫ exclu ſam penitus intelligãt :cum ſup omni cauſa iterpoſitaꝫ puocatio nem uel iniuſtã tantũ liceat pnũ ciare^c uel iuſtã. Hec oia in.vij.li. codicis inuenies a titulo de appel latõibꝰ uſqꝫ ad ti.ne liceat iuna ea demqꝫ cauſa.

Q. VII.

d Q Uod vero. ſm baz. laici ſi ſũt bone fa me:admittũť ad accu ſationẽ clericoꝝ:ar.j. e.clericos aut laicos.z h.idem ſẽtit. Alij di cunt ꝙ laicus ,pprium platũ,ppter delictũ ac cuſare põt:qꝛ ſua iterẽ bre platũ bonũ: ut di xi.xxiij.di.illud.cõioꝛ eſt opio ꝙ nõ poſſit ni ſi ſuã iiuriã pſequať: ut.iiij.q.vi.oibus.ex̃ ð teſti.decetero.ſ.e.q.i. phibeť.niſi in crimie hẽſis.j.e.ſacerdotes.z c.oues.z in ſimõia ex̃ de ſi.tanta.z in crimie leſe maieſtať.xx.q.iij. ſane.C. de epiſcopis z cle.ſi quẽqꝫ.z i crimi ne ſacrilegij ſm qſdaꝫ. xvij.q.iiij.§.qui autẽ. z in crimine dilapida tionis:ut.xij.q.ij. non liceat.vt dixi.xvi.q.i. conſtitutum. In his omnibus auteꝫ ita de mum admittũtur:ſi bono zelo denuncient crimina:extra de ſi.licet heli.z ſi accuſatus fuerit vite ſuſpecte.ſ.e.q.i.in pꝛimis.quia ſi accuſatus eſt ſu ſpecte vite:admittũtur laici male vite.ſi bone vite :tunc tantum laici bone vite:extra de ſi.per tuas. Clerici uero contra clericos admittũtur:niſi ſint criminoſi vel irregulares:ut.j.e.preſumunt.z.c.latoꝛ.z.c. ipſi apoſtoli.ta les tamen qui ſunt irregulares bene admittuntur ad accuſationem eoꝛum qui ſunt eiuſdem oꝛdinis cum eis vel inferioꝛis:ut infra.e. ipſi apoſtoli. z c.teſtes.ſimiliter monachi audiuntur: extra de accuſa. ex parte.z.c. olim.

Uod uero laici i accuſa tiõe epoꝝ ñ ſint audien di:euariſtꝰ papa teſtať dicens.

Laici i epoꝝ accuſatiõe ñ ſunt re cipiendi.

Oñ ẽ a plebe aut a uulgaribꝰ hominibus arguendus uel ac cuſãdus eps licet ſit ioꝛdinatus: quia p meritis ſubditoꝝ diſponi tur a deo uita rectoꝝ. Jõ iſta di co:qꝛ inſidiatoꝛ bona ſepiſſime ſo let ↄuertere in malũ z i electis po nere maculã. Itẽ ſilueſter pa.

Laicus clericum non accuſet.

Ullus laicꝰ audeat clerico cri men inferre. Itẽ marcellꝰ papa. De eodem.

Laico^s nõ liceat quẽlibet cleri cũ accuſare. Itẽ iuliꝰ papa

Anathematizatus ſacerdotes ac cuſare non põt.

Nꝰ ſacta nicena ſynodo ſta tutũ ẽ:ut nẽo anatheãtizatꝰ i nſam ſuſcipiať accuſatõem :nec illi q nos in ſuã nolũt recipe accu ſatõez:cũ nos ſup illos ſciamꝰ a

dño ↄſtitutos nõ illos ſup nos: z ſicut maioꝛ nõ põt a minoꝛe iudi cari:itã nec obligari:qꝛ rarũ ẽ oẽ qð magnũ ẽ. Poꝛtemꝰ onera oi um q guať. Quinimo hec poꝛtat in nobis beatꝰ petrus apls cuius uice fũgimur legatõe z cuiꝰ regu la iformamur:qten eiꝰ fulti auxi lio nũc z i pp̃etuuꝫ ab oibus tuea mur aduerſis. Itẽ euſebius.

Aicos^m ñ^n accuſaſſe De eodẽ epos hactenꝰ obſuatũ z ↄſti tutũ ẽ:qꝛ nõ ſũt eiuſdẽ ↄuerſatio nis:z oppido eis qdam infeſti exi ſtunt.qppe cũ uita eoꝝ z ↄuerſa tio eoꝝ debeat eẽ ſecreta z a laico rum actibꝰ remota:nec ab eis ipe ti debẽt ẽt q eoꝝ caſtitatẽ z guita tem nolũt imitari maxie cuꝫ eos nolũt recipe i ſuis accuſatõibus. Item fabianus papa.

Nec clerici in accuſatõe laicoꝛuꝫ nec laici in accuſatione clericoꝛũ ſunt ſuſcipiendi.

Sicut ſacerdotes uel reliq cle rici a ſecularium laicoꝛum ex cluduntur accuſatione :ita illi ab iſtoꝝ ſũt excludẽdi z alienãdi cri minatiõe.z ſicut illi ab iſtis: ita z iſti ab illis nõ recipiũtur:quoniaꝫ ſicut dñi ſacerdotũ ſegregata de bet eſſe ↄuerſatio ab eoꝛũ ↄuerſa tione:ita z litigatio:qꝛ ſeruuꝫ dei non opoꝛtet litigare^o ſed mitẽ eſſe ad omnes. Item clemens.

Laici clericos accuſare nõ debẽt

Acerdotesꝰ z reliq ſacre eccle ſie miſtri oẽſqꝫ plebes epos ſuos diligẽ debent z eoꝝ pceptis obedire : zſi ipi aliť qð abſit agãt niſi in fide errauerint. Idem.

Ualis^q ↄdẽnatio De eodem eis iminẽat:q in pres peccãt diuia ſcriptura oñdit dicens: Si eni chã qꝛ nõ opuit pudẽda pris maledictus ẽ:multo ãplioꝛi ↄdẽ natõe digni ſũt:q patribꝰ legatio ne dei fulgẽtibus ↄtumeliã iferũt

Gl. marg.: Nõ ẽ.ga. p meritis. j.viij.q.i.auda cter. z. vi. q.i. ex merito. Ullꝰ. cle rico iferre.vel moniali ex̃ de accu.me minimꝰ. Laico. a Nꝰ ſacta. anathẽa tizatꝰ.j.iij.q.iiij. nullꝰ.h.ppe ẽ:vel id ẽ ſepa tus a ↄuerſati one clericoꝝ qꝛ laicꝰ.j.e.lai ci.z.xxiij.q.iij certũ.z.vi.q.i. illi q.z.c.oẽs. i Sup illos. ſ.di.x.certũ.z c.ſuſcipitis. k Ita nec ob ligari.i.accuſa ri.xxi.di. infe rioꝛ. l Quod ma gnũ.ſ.di.xij legimus.io. m Aicos. certũ ẽ ꝙ laicꝰ pſeqi ppã iiuriã ad mittiť ad accu ſatõeꝫ clrici co rã clerico indi ce:ut ex̃ ð teſti decetõ. Tam quid ſi z ip̃e clericꝰ admitti tur ad accuſa tõeꝫ laici cozã laico iudice:ſi pſeqť ſuã iiu riã:dicũ qdã ꝙ ſi.nã vbi ci mẽ irrogať pe nã ſanguis cle ricus intereſſe non poteſt:ut xxiij.q.viij.his a quibus. ſed ſi non irrogať penam ſangui nis bene põt. Alij dicunt ꝙ in nullo crimi ne clericꝰ põt in crimine teſta accuſare laicum:ar.xi.q.i.nullus.quia non poteſt in crimine teſta ri contra ipſum.xi.q.i.teſtimonium.z ſic fallit regula que eſt.iiij. q.vi.omnibus.agat ergo clericus ciuiliter de crimine.

n Non accuſaſſe epiſcopos. In hoc.c.aſſignantur tres rationes quare laici non admittuntur contra clericos. quarta aſſignatur.ſ. e.q.c.i.quinta eſt quia magnum eſt ꝙ clerici accuſent ab eis.vnde debet eſſe rarum:ut.ſ.e.xxi.c.io.

o Litigare.ex̃ de ſindi.c.vno.

p Sacerdotes ⁊ reliqui.agant.ſi ꝓlati ſūt heretici vł excōicati vel nō ſeruēt canones vel ſimōiaci vel notorij fornicatores: tūc pōt recedi ab eis añ ſniaꝫ.xix.di.nlli.xvi.q.ult.ſane.xxxij.di. null⁹.i alio crimie añ ſniaꝫ ñ ē recedēdū ab eiſ.viij.q.iiij.nonne.⁊ xv.q.vi.c.vlt.io.ħ corrigit ꝑ ꝑte:ex̄ de tēpo.or.c.ſi.b. niſi pri⁹ cleric⁹ fuerit male opinionis:ut.ſ.e.i ꝑmis.in fi.⁊ ex̄ de ſi.lꝫ heli ⁊.c.per tuas.ut dictum eſt.ſ.in ſumma.

g ¶ Seruum ſuum.dñs eſt iudex in cā ſerui:ut hic.⁊ hoc de conſuetudine alias falſum eſt:de fo.cōpe.cum contingat.

b ¶ Colūne.ſic ⁊ ꝓhibet lex colūnas cuiuſlibet dom⁹ tolli:ut.ff.de le.i.l. cetera.

q Qualł cō dēnatō. ãplior:arg.ꝙ in eodeꝫ genere delicti plus peccam⁹ erga patres ſpūales ꝙ̃ carnaleſ:ut xxx.q.iij.pitacium.

r Clericus hoc non tenet vel logł de his q ꝓpter irregularitatē ñ pñt ad altiora ꝓmoueri:ut bigami ⁊ corpore viciati.alias eēt ꝫ oēm rōnē:ut.j.e.lator.Et dic clericus.ſ.pſalmiſta ⁊ oſtiari⁹

s Maiorū.hoc.c.ſimilis nō tenet.

t ¶ Impetał.crimioſe ſi de clericis intelligas.

a Sententia cham ⁊c̄ ꝓdunt.tales ꝺ ponunł.xlvi.di.accuſatores

x ¶ Leui.i.ſicut Oues.eū crimino ſe ſi de clericis intelligas:dic hoc cum ꝓlatus eoꝝ eſt bone opinionis.

b ¶ Oris.i.locutionis.

c ¶ Gladio.i.lingua.

d ¶ Repħēdēda.i.repħenſibilia:ne ſit ꝫ.ſ.xxi.di.nolite.j vi.q.i.oues.

e Accuſatō.ſuſpicionib⁹.ſuſpecti ab accuſatiōe ⁊ teſtimonio repellunł.j.e.teſtes.iij.q.v.accuſatoribus

f ¶ Aut praue vite.ar.ꝙ nec ēt ijexcepto crimie laicus praue vite eſt admittēd⁹ ꝫ clericum.qꝺ uerꝫ ē

Perſone iferiorū ordinū in ſuꝑiorū accuſationē recipiēde ñ ſūt. Unde ſilueſter papa.

Minores ñ debēt accuſāe maiōes

Cleric⁹ [r] aduerſus exōciſtā exorciſta aduerſ⁹ acolythū:acolyth⁹ aduerſuſ ſbdiaconū:ſbdiaconuſ aduerſus diaconē:diacon⁹ aduerſus ꝑ̄ſbyteꝝ:ꝑ̄ſbył aduerſus epꝫ accuſationē dare aut teſtimoniū ferre nō ualet. Item zepherinus papa. De eodem.

Maioꝝ [s] qſpiã minoꝝ accuſationib⁹ nō īpetał [t]. Item anacletus papa. De eodem.

Sententia [u] chã filij noe dãnãł q ſuoꝝ doctoꝝ uł ꝑ̄poſitoꝝ culpã ꝓdūt: ceu [x] chã qui uerenda pr̄is nō operuit: ſꝫ irridenda monſtrauit. Item euſebius papa.

Oues paſtorē ſuū:niſi a fide exorbitauerit:non debent accuſare.

Oues [a] que ſuo paſtori ꝯmiſſe ſūt: eū nec reprehendere niſi a fide exorbitauerit:nec ullatenus accuſare pñt: quia facta paſtorū oris [b] gladio [c] feriēda ñ ſūt: q̃ꝫꝙ̃ repħendēda [d] recte uideātur. His auctoritatib⁹ ꝓbał: ꝙ ſbditi ſiue ſint laici ſiue cł'ici ꝓlatos ſuos accuſare nō poſſūt. Uerū ꝺ crimioſis ⁊ de ifamib⁹ hoc itelligēdū eſt q uitaꝫ ſuoꝝ ꝓlatoꝝ parati ſūt repħēdere nō imitari.qꝺ ex uerbis anacleti dał itelligi:qui ait.

Quare laici in accuſatione epoꝝ non audiantur.

Laici in accuſatione epōrum audiēdi non ſūt:quia oppido eis quidã ifeſti ſūt.⁊ indignū ē ut ab eis accuſenł:qui eoꝝ grauitatem nolunt imitari. Idem.

Sacerdotes nō niſi a uiris idoneis ⁊ ꝓbatis accuſari poſſunt.

Accuſatio [e] quoꝙ̃ eoꝝ ſuper q̃ nos conſulere uoluiſti:nō niſi ab idoneis ⁊ ꝓbatiſſimis uiris: q ſuſpicionib⁹ ⁊ ſcelerib⁹ carēt:fieri ꝺbet:quia ⁊ dñs ſacri corporis ſui tractatores a uilibus ac reprobis ⁊ nō idoneis pſonis infamari nolūit nec calūniari: ſed ipſe propo flagello peccãtes ſacerdotes a tēplo eiecit.unde liquet ꝙ ſummi ſacerdotes id eſt epi a deo ſunt iudicandi non ab humanis aut [f] praue uite hominib⁹ lacerãdi:ſed poti⁹ ab omnib⁹ fidelibus portãdi ipſo domino exemplū dante:quando ꝑ ſeipſū ⁊ nō ꝑ aliū uendentes ⁊ emētes eiecit de templo ſacerdotes.nullus eni ut reor inuenił int illos qui nelit ꝓ ſuū [s] ſuuꝫ ab alio ꝙ̃ a ſe iudicari.qꝺ ſi ꝑ̄ſūptuꝫ fuerit: aut multa indignatiōe ipe iraſcił aut potius uindictã querit ſuper eum.unde ⁊ dñs ait ꝑ ꝓphetam: qui uos tangit me tãgit:⁊ tangit pupillã oculi mei.Et paulopoſt: ſi detractores quorūcūꝙ̃ grauił iudicãtur:⁊ in ꝑditionis laqueuꝫ cadūt:multo magis laceratores ⁊ detractores atꝙ̃ accuſatores famulorūꝫ dei damnanł:⁊ in baratrum niſi ſe correxerint ⁊ ꝑ eoruꝫ ſatiſfactionē cōdignaꝫ egerint penitentiã:indubitãter uadūt:⁊ uidicibus flãmis exuruntur.hec ⁊ alia ꝑiculoſa cōſiderãtes apoſtoli cōſtituerūt:ne facile cōmouerenł aut lacerarētur uel accuſarentur colūne [b] ſãcte eccleſie dei:que apłi ⁊ ſucceſſores eoꝝ ñ imerito dicūtur.Sed [i] ſiquis aduerſus eos uel eccleſias eoꝝ cōmotus fuerit aut cauſaꝫ habuerit: prius [k] ad eos recurrat charitatis ſtudio:ut familiari collogo ea ſanent cōmoniti:q̃ ſanãda ſūt:⁊ charitatiue emēdēt que iuſte emēdanda cognouerit Si aūt aliqui eos priuſꝙ̃ hoc egerint:lacerare accuſare uł infeſtare preſūpſerit: excōicenł:⁊ minime abſoluãł anteꝙ̃ ꝑ [l] ſatiſfactionem ut iam dictum eſt:condignam penitentiã egerint: quoniã iniuria [m] eorum ad chriſtū ꝑtinet: cuius legatōe fūgunł. Item alexãder.

Cōmunione priuetur:qui ꝓmati aduerſus epm cōquerił:ꝑuſꝙ̃ familiariter eum conueniat.

Siqs [n] erga epm uł actores eccleſie quãlibet querelaꝫ iuſtã ſe habere crediderit:non prius ꝑ̄mates aut alios adeat iudices ꝙ̃ ipſos a quibus ſe leſuꝫ exiſtimat: familiarił ꝯueniat ñ ſemł ſꝫ ſepiſſime [o]:ut ab eis aut ſuã iuſticiã accipiat aut excuſatōeꝫ.ſi aūt ſecus egerit:ab ipis aut ab alijs cōione ꝑuet [p]:tanꝙ̃ apłoꝝ patrūꝙ̃ alioꝝ ꝯtēptor. Item euariſt⁹ papa.

Niſi opinione diſcuſſa non audiantur accuſatores epōrum.

Siq [q] ſūt uitupatores aut accuſatores epoꝝ [r] uel reliquoruꝫ

i ¶ Sed ſiquis. hec ꝑs vſꝙ̃ ad finem logł de cãis ciuilib⁹ uel criminalib⁹ ciuilił ꝓpoſitis nã ħ.c.de laicis logł. vnde non pōt intelligi de crimialibus cauſis: quia in illis non audił laicus contra clericum etiam ſi ꝑ̄moneret euꝫ hoc ideo dico :quia ñ concedo:ꝙ in accuſatione ſit premittenda admonitio:ut extra de ſimo.licet.⁊.c.per tuas. ⁊ de accuſa. qualiter. ſed denūciationē ſemper ꝑ̄cedē debet canonica monitio :ut ꝑ eadem iura ꝓbatur.nec obſtat extra de accuſaſiqs epus.qꝛ illa in denūciatione logtur: de hoc nota.xij.q.ij.indigne.tñ ubi denunciał crimen ſimonie:non ē neceſſaria admonitio: quia de illo nō poteſt quis penitere retento ordine:ut.j.q.i.ſiquis neꝙ̃.⁊.q.vij.regritis. licet ſit arg. ꝫ .i.q.ulti. patet.⁊ extra de ſi.licꝫ cui hodie ſtatur.vel dicas ſpãle eſſe in ecclia ut ſemper ꝑ̄mo admoneatur ꝙ̃ proponatur querela ꝫ eam ſiue ciuiliter ſiu ealio modo agatur.

k ¶ Prius.j.xxiij.q.v ad fidem.

l ¶ Per ſatiſfactioneꝫ. qꝺ videtur eſſe ſpãle i eo q offendit eccleſiaꝫ ut prius ſatiſfaciat ꝙ̃ abſoluatur:ut extra ꝺ ꝟbo.ſig.ex ꝑte.ałs ſufficit ꝙ iuret : ut ex̄ de ſen.ex.ꝑ tuas.

m ¶ Iniuria.vnde nec clericus pōt remittere iniuriã factam eccleſie ut.xxiij.q.iiij.ſi is qui io.

n ¶ Siquis actores. actor ꝯſtituił a non dño ⁊ auċte iudicis ⁊ ad preſentes liteſ tantū:inſti.ꝺ curatori.§.ult.ff.quod cuiuſꝙ̃ uniuer.item eorum.§. actor.⁊ hoc iō qꝛ actor cuꝫ decreto fit ⁊ decretum nō extenditur ad futura.ff.de uſur.l.i.ſꝫ ꝓcurator ſemper a ꝟo

dn̄o ꝯſtituit̄ ⁊ ab ĩitio ⁊ ad vnam litē ⁊ ad plures ⁊ ad p̄ſites ⁊ ad futuras ff.e.l.iij.⁊.C.de ꝓcu.neq₃ ſindic⁹ ab vniuerſitate ⁊ ad vnā ⁊ ad plureſ cās p̄ſites ⁊ futuras ⁊ de auc̄te epi.C.de epi.⁊ cle.oēs q.§.⁊ hoc nihilominus Canon tñ oēs adminiſtratores eccl'ie vocat ꝓcuratores.i.q.iij.ſaluator. ſ₃ canones p̄latuſ ⁊ aſi lit.ꝯteſ.⁊ p⁹ ꝓcuratorē cōſtituit:ut ex̄ de iura. calū.c. cum cauſa₃.

cōſe.di.ij.tribus gradibus.Et in ordinibuſ.xxiiij.diſtinc.quando ⁊.xlij.di.quieſcamus.Item excōicatus quis creditur propter periculum vitandum potius q̄₃ non:ut ex̄ de ſen.excom.per tuas.⁊ cum deſideres.§.tertie q̄ſtioni.ſic i ipetratione venie etatis tenet̄ impetrans probare iſtituta morum ſuorum ⁊ teſtimoniū vite honeſtioris ⁊ animi ꝓbitatē:id eſt ſe eē idoneum: ut.C.de hiſ qui ue.eta. pe.l.ij. alias circa notoſ poti⁹ preſumitur quis dignus q̄₃ indign⁹:ut ex̄ de preſup. dudu₃.

ſacerdotū:nō o₃ eos a iudicib⁹ eccleſie audiri:añq̄₃ eoru₃ diſcutiat̄ eſtimatōis ſuſpicio uel opinio:q̄ intentōne q̄ fide q̄ temeritate qua uita q̄ ꝯſciētia quoue merito.ſi ꝓ deo aut ꝓ uana gloria aut ꝓ imūdicia uel odio aut cupiditate iſta p̄ſūpſerit. Itē calixtus papa.

Maiores natu ñ accuſēt:niſi qui ſint recte fidei ⁊ ꝯuerſationis.

Uerēdū ē in iudicio cuius ſit cōuerſationis ⁊ fidei is q accuſat⁹ ⁊ is qui accuſat̄:qm̄ hi q nō ſt̄ recte fidei ac ꝯuerſatōis ⁊ quorū uita ē culpabilis ⁊ quoꝝ fides ⁊ libertas neſcit̄:nō ꝑmittūt̄ maiores natu accuſare:neq₃ uiles ꝑſone in eoꝝ recipiantur accuſatione. Item ſixtus papa.

Abſq₃ duob⁹ uel trib⁹ teſtib⁹ non recipiant̄ epoꝝ accuſationes.

Accuſatio epoꝝ nō ē facile recipienda dicēte dn̄o:non accipias uocē mēdacij. Et ap'ls inq̄t aduerſus p̄ſbꝛu₃ inſcriptionē nō recipienda abſq₃ duob⁹ uel tribus idoneis teſtibus.Si hec de p̄ſbyteris uel ceťis fidelib⁹ ſt̄ precauenda:quanto magis de epis?

Itē ex ꝯcilio aurelianenſi.

Pro ſola cōuentione epi non ſūmoueatur aliquis a cōmunione.

Siqs ab epo uľ ab eccl'ia uľ de ꝓpo iure crediderit aliquid repetēdū:ſi nihil ꝯuicij aut criminatōis obiecerit:eū ꝓ ſola cōuentiōe a cōione eccl'ie nō liceat ſūmoueri. Item euariſtus papa.

Quare ſūditi p̄latos ſuos rep̄hēdere non poſſunt.

Uant nonnulli q p̄poſitos ſuos ꝑuerſe rep̄hēdūt:ſi uel parū ipis moleſti extiterit. Ex his oibus dat̄ itelligi:ꝙ illi ab accuſatiōe remouētur:q nō affectōe charitatis ſ₃ prauitate ſue actōnis uitam eoꝝ diffamare ⁊ rep̄hendere querunt. Q̄ uō premiſſis auctoritatib⁹ crimioſi ꝓhibeāt̄ ab accuſatōe p̄latoꝝ:teſtatur auguſtinus in libro ſoliloqoꝝ ita dicēs.

Nō oēs ſūditi ſ₃ crimioſi tm̄ prohibeantur accuſare prelatos.

Preſumūt p̄lati nō debere ſe reprehendi uel accuſari: pro eo ꝙ canones ñ eos paſſi₃ ꝯſtituunt accuſādos.qḋ tm̄ negat̄ ſolis crimioſis:cū de rep̄hēdēdo ueritas ipſa ꝯſtituat:Si male locut⁹ ſum teſtimoniū ꝑhibe de malo:⁊ cetera.Opponit̄ huic diſtinctōi Ipſi ſacri canōes diſtiguūt i quo caſu paſtores ſint accuſādi a ſūditis dicētes:Oues paſtores ſuos nō accuſēt nec reprehendāt:niſi a fide exorbitauerit. ecce in quo caſu ſūt accuſādi a ſūditis: in alijs aūt minime. Hic oppoſitōi reſpōdet̄ ſic:Diſtinctio illa canonū de criminoſis ⁊ ifamib⁹ itelligitur Oues.n.crimioſe ⁊ ifameſ paſtorem ſuū accuſare uel reprehendē nō poſſunt:niſi a fide exorbitauerit.Ceterum ſi a fide exorbitauerit:tāta ē labes illi⁹ crimis:ꝙ ad eius accuſationē ⁊ ſui aduerſus dn̄m ⁊ q̄libet criminoſi ⁊ ifames aduerſus quēlibet admittuntur.

Unde dionyſius papa.

Infames accuſare ñ p̄nt hēticos

Alieni erroris ſociū uel a ſui uolūtarie ꝓpoſiti tramite recedentē aut ſacris patrū regulis ⁊ ꝯſtitutōib⁹ nō obediētē ſuſcipe nō poſſum⁹ nec debem⁹. Nec ipetere recte credētes ľ ſcōꝝ patꝝ ſāctiōib⁹ obtēpātes ꝑmittim⁹:q₂ ifames oēs eē cēſem⁹ q ſuā fidem

o ¶ Sepiſſime.i.ter.xvi.q.vij.omēs decime.

p ¶ Priuet̄.Hic videt̄ ꝙ eps poſſit aliquē ꝓ ꝓpa iiuria excōicāe ⁊ punire:ut.lxv.di.⁊ q emēdat.⁊.xxiij.q.iiij.guiliſari⁹.ꝯ ē.xxiij.q.iiij.iſ q̄relas.⁊.q.v.de occidendis.vbi videt̄ ꝙ iudex ꝓ ſua iiuria ñ o₃ reū occidē cuius iudex ē.Diſtigue:q₂ ſi iiuria tāgit ſpālit̄ p̄latū ñ pōt excōicare aliquē ꝓ tali iiuria.ſi tāgit eccleſiā:pōt. nā eps pōt eē iudex i cā ſue eccl'ie ſicut ꝓcurator fiſci ē iudex i cā fiſci:ut.C.ubi cauſe fiſcales.l.i.ſic ipator ē iudex i cā fiſcali ff.de his q̄ i teſta.dle.ꝓxie.⁊ tm̄ reſ fiſci res ipatoris dr̄.ff.ne qd in loco pub.l.i.§.h ifdū.

q ¶ Siq ſūt vitupatores.i.ꝯuiciatoreſ q depoſiti curie tradēt̄ xi.q.i.ſiqui ſacerdotū niſi fecēit ex calore iracūdie:ut.ſ.e.q.iij.ſiqs iratus.io. h hodie falſum eſt:niſi eſſet poſt excōicationē cō tumax de iudicijs cū ſ. ab homine. fallit i caſu ſpāli de cri.fal.ad falſarioꝝ ubi depoſit⁹ ſtati traditur curie ſeculari.

r ¶ Epoꝝ.hec duo.c.loquūt̄ de ſuſpectis vel ignotis:⁊ de his q ſuā iniuriā nō ꝓſequūtur.

s ¶ Intentione.an faciant aio nocendi.xxiij.q.v.prodeſt.

t ¶ Cōſciētia.ſi ſit ꝯſci⁹ criminis.

u ¶ Aut cupiditate. pecunie.ſ.e.q.i. prohibētur.

c ¶ Neſcitur.ꝑ hoc p₃ ꝙ loqt̄ de ignotis.

d ¶ Maiores id eſt clericos

e ¶ Accuſatio epoꝝ. ſacile.id ē abſq₃ inquiſitione.

f ¶ Siqs.ꝯuicij. nō tñ ex hoc ſequitur ꝙ ꝓpter ꝯuicium ipſū poſſit excōicare:ut.xxiij.q.iiij.inter querelam. uel hic non fuit tantū epiſcopi cauſa ſ₃ eccleſie. uel ꝓpter hoc remouendus eſt a communione a metropolitano ſ₃ non ab epō.vel dic ſi ꝯuicium redūdat tm̄ in ꝑſona epi:q₂ dicit tu es filius ruſtici:tūc nō poteſt: ſ₃ ſi dixit eum ſimoniacum:quia hoc redūdat i eccleſia bñ pōt.

g ¶ Sēm nō nulli.nihil notamr.

h ¶ In libro ſoliloqoꝝ.id eſt pſalmoꝝ.i. ſolius ſpiritus ſ. ibi locutus eſt: de q̄ eloquium:quia ſolo inſtinctu ſpiritus ſancti ibi locutus eſt: de q̄ habetur de pe.di.ij.querendum.

Querendum.eſt Hic dicitur idem quod in precedenti.c.⁊ dic querendum eſt.ſ.a iudice etiam ſi aduerſarius non querat.ff.de poſtul̄.quos prohibet.⁊.xxx.q.v.iudicantem.⁊.j.e.alieni.⁊ ar.C.de queſtionibus ſeruos.Et loquitur hoc.c.⁊ precedēs de ignotiſ uel de notis ⁊ ſuſpectis:quia tales perſone integri ſtatus eſſe debent.ff. de teſti.queſitum.ſed obijcio tibi.ſi iudex querat de conuerſatione huius teſtis:oportet ꝙ querat ab alijs.ſimiliter oportet ꝙ querat de conuerſatione illoꝝ a qb⁹ q̄rit̄ d ꝯuerſatōe iſti⁹:⁊ ſic i ifinitū ꝓcedet iudex.Si aūt iudex ab ipō teſte q̄rat an ſit fur vel homicida:ſtulta eēt q̄ſtio cū nemo illud fateret̄.Rñ.ſi ē ignot⁹ bñ pōt ab eo querē an ſit liber vel ſuus:ab alijs aūt notis ũ qs ē ꝯuerſat⁹ q̄ret de fama iſti⁹.pōt ēt iudex i genē q̄rere ſic dicendo es tu tal'ut poſſis eē teſtis:ut.ff.de q̄ſtionib⁹.l.i.§.q queſtionem.

b ¶ Accuſat. In accuſationibus ergo nō preſumitur quis dignus niſi hoc probetur:ut infra.eo. criminationes. ſic in oblatione eucbariſtie:ut de

P ¶ Preſumunt.vel accuſari.ar.laicos poſſe accuſare clericos.j.e.clericos.⁊.xxiij.di.illud.⁊.C.de offi.rec.ꝓui. iuſtiſſimos. ſed corrigit̄ talium opinio:ex̄ de teſti. decetero.

k ¶ Criminoſis.ſ.clericis.

l ¶ Teſtimoniū.cū debebat exēplificare de accuſatione exemplificat de teſtimonio.quod ideo facit:quia q admittit̄ ad vnū ⁊ ad reliquum.iiij.q.iij.teſtes.io.

m ¶ Opponit̄.dixerat in illo.§.his auctoritatibus:ꝙ ſubditi criminoſi ſiue clerici fuerint ſiue laici non admittantur ad accuſationem prelatorum.vnde colligitur a contrario ſenſu:ꝙ alij admittantur.huic diſtīctōi obijcit:⁊ poſtea ſm ſuā opinionē ſoluit q̄ tal' cñ

q laici non criminoſi poſſunt accuſare clericos. quod falſum eſt: ut ex̄ de teſti. decetero.

n Alieni erroris. Ex tribus locis iſtius. c. argumētatur gratia nus a contrario ſenſu in ſequenti. §.

o Recedentem. i. apoſtatam.

p Nō obedi entē. i. ſciſmati cum: ut. xix. di nulli. z. xxv. q i. violatores.

q Nō poſſu mus. arg. q iu dex pōt ifamē repellere: lz re us ipz recipiat al. v. di. lz. xxx. q. v. iudicātez C. ō q̄ſtionib⁹ ſeruos. in pn. iiij. q. iij. paren tes. Itē arg. q iudex examia bit accuſatōes ſicut ordinan dos: ut eos re pellat. xxiij. di his. z grego ri⁹ pcepit io bannu ut inqui rat ō pſona ac cuſatoris. ſ. e. q. i. in pmis. ſic. xxiij. di. il lud. ut. j. e. cri minatōes. z p tor ſue dignita tis mēde gra i dignos a po ſtulatōe remo uet. ff. ō poſtu la. l. i. in pn. z repellit militē: licet aduerſari us velit eū ad mittere. ff. de poura. filiuſſa §. miles. z qs pretor phibet in totū z oia p hibet et ſi ad uerſarius con ſentiat: ut ff. ō poſtula. quos phiber. immo ubi aduerſa rio ñ opetit ex ceptio: iudex ex officio ſuo excipiet: extra de ap. cōſtitutis. z. ff. de peti. here. l. ult. Sed z. nonne ſic videtur iudicare ſm pſcie tiam: z ſcis quia nihil ex ingenio ſuo z domeſtice voluntatis mo tu facere debet: vt. j. c. pxi. z. iij. q. vij. iudicet: Rñ. iudicat in hoc caſu ex his que pcipit in exercitio cauſe que ante eum agitur. naz cū coraz ſe videt ifamē admitti: pōt ipm repellere: ſicut cuz ſcit tem pora appellationis elapſa eſſe: ſupplet de facto: ut. C. de tēpo. ap. l. ii. in fi. ſic. xxviij. di. ſi pſius q̄z. ſ. de facto quod pſtat iudici tāq̄ iudici: ex̄ de poſtula. bone.

r Nōn pōt preuaricati. ergo ſi non ſunt pūaricati: videt q ſint admittendi ñ obſtāte pcedēti delicto: ſicut z alius q fuerit i mortali: vt. iij. q. i. diffinim⁹. qō qdā negant cū nec ad ordines ad mittat q qñq̄ fuit crimioſus: vt. xxv. di. plurimū. z. vi. q. i. q crimē z. ff. de ritu nup. palā. vbi dr turpitudo lz infimitat ñ delet: ſic. ff.

aut chriſtianā legē pūaricant: aut apl'icam ul' regularē libet' poſtpo nūt auctē. ¶ Itē ex pci. tol. iiij.

Chriſtiāos accuſare ul' i eos teſtifi cari q fidē acceptā ōbuerūt ñ pñt

Non⁹ pōt erga hoīes eē fidelis q deo extitit ifidel'. Judei er go q dudū chriſtiani effecti ſūt z in chriſti fide pūaricati ſr: ad teſti moniū dicendū admitti ñ debēt: q̄uis ſe eē chriſtianos annūcient qz ſicut i fide chriſti ſuſpecti ſr: ita in teſtionio hūano dubij habent. Infirmari⁸ oz eoꝝ teſtioniū q i fi de falſi docet. nec eis ē credēdū q ueritatis a ſe fidē abiecert. ¶ Itē caius. papa.

Heretici iudei uel pagani chriſti anos accuſare non poſſunt.

Pagani⁸ uel hētici ſiue iudei ñ poſſunt chriſtianos accuſare aut⁸ uocē ifamatōis⁹ eis iferre. In hoc. c. decernit: ut hētici ñ ipetāt recte credētes. unde ecōtra intelli git: q hētici ab hēticis ipeti pñt. Itē a tramite ſui ppoſiti volunta rie recedētes nō pñt ipetē fr̄ātes limitē ſue pfeſſiōis. ¶ Ex hoc dat intelligi: q recedētes a ſuo ppoſi to ſiliter recedētes crimiari pñt. Itē ñ obediētes ſāctiōib⁹ ſāctoꝝ patꝝ ñ pñt accuſare obtēpantes ſacris pſtitutōib⁹. ¶ In quo ſilit itelligit: q iobediētes iobediētib⁹ accuſare lz. unde generalit colligi tur: q in accuſatōne eq̄litas⁹ fidei z pūerſatōis int accuſantē z accu ſatū ſemp pſiderāda eſt: ut is qui accuſat uel par uel ſupior ueniat. Item nouellarum conſtitutio.

Hereticus hereticum accuſare z contra eū teſtificari pōt.

Si hēticus⁸ ptra hēticū litiget cuiq; eoꝝ hēticū⁹ teſtē addu cere lz. Sinaūt orthodoxus ptra hēticū litiget: p orthodoxo qdez hētici teſtioniū ualeat. ptra ortho doxū aūt ſoli⁹ orthodoxi teſtioni uz ualeat. ¶ Itē orthodoxis aūt litigātib⁹ ad teſtioniū nulli hētico pateat aditus. Sed q̄rit⁸ ſi flagiti oſiſſimus catholic⁹ poſſit puenire hereticū de alio crimie q̄ de here ſi: huic queſtioni ita rñdetur. In quo hereticus inferior eſt: uideli cet in regula fidei: in eo a malo ca tholico accuſari pōt. In quo aūt ſupior fuerit uidelicet in puerſati one uite: in eo a flagitioſiſſimo cō ueniri nō pōt. ¶ Item qō dicit paſtores⁸ p ſuis actibus magis ſr tolerādi q̄ corrigendi: dupliciter intelligitur. uel quia a criminoſis tolerādi ſūt z nō corrigēdi: unde ibi ſubinfert: quia ſepe pro meri tis ſubditorum deprauatur uita rectorū: quoꝝ ergo merito deo pmittente uita rectoꝝ deprauatur: ab eis potius ſūt tolerādi q̄ corrigendi: uel quia ſunt quidam qui ſepe deſeruntur a publicis do cumentis: z crimen qō intendūt pbare non ualent. de quibus in homelia de penitentia augu. ait.

Que publicis documentis proba ri non poſſunt: toleranda ſunt.

Plerunq;⁸ boni uiri pptera ſufferunt alioꝝ peccata z ta cent: qz ſepe deſerūt publicis do cumētis: qbus ea q̄ ipſi ſciūt iudi cibus⁸ pbare ñ pñt. ¶ Ex his et il lud anacleti intelligit: ſñia chaz fi lij noe dānant: q ſuoꝝ doctoꝝ ul' ppoſitoꝝ culpā pdunt: ceu cham qui pris pudēda nō opuit: ſz ridē da mōſtrauit. ¶ Hac. n. auctē ſb diti nō phibet ab accuſatōe ſed a pditiōe. Aliud eſt. n. pdē: aliud

de fur. q ea mente. qd iur. ſit de hoc dr de te. teſtioniū ubi corrigit hec.

s Infirmari. ſ. xix. di. c. fi. uel aliter: ar. q nō ualet dictum teſtis ſi poſtea detegit eius infamia.

t Pagani. niſi ſuā iniuriā pſequāt: ut. iiij. q. vi. omnib⁹. ſz hētici ñ: qz ex cōicati ſūt: ex̄ de here. vergend. Sed nūqd iſti. ſ. pagani z iudei audi untur i excepts crimini b⁹: dico q nō ſm. h. ſic ſed q iudei pñt: videt ex̄ de iudeis iudei. ſed decre. expſſe pdicit q̄ dicit q teſtis oz eſſe fi delis: ut ex̄ de teſti. lz z ea rōe qz ſūt i pecca to mortali: ñ ſūt audiē di: ex̄ de teſti. ſuper eo

u Aut vocē. oz tamē clericos hre teſtioniū bonū ab his q foris ſr vt. j. viij. q. i. lz. de pſe. di. i. iubemus.

x Infamatōis. vt ſe expurgare debeant.

y Equalitas. falſū di cit. ſufficit. n. q accuſa tor ſit bone fame: lz ac cuſat⁹ ſit melioris: ut. j e. lator. Itē in alijs fal ſū dic: qz nec ifamis i famem nec crimioſus crimioſū accuſat: vt. vi q. i. q crimē. niſi prius eū tolerauit ſciēs eū ta lē: ex̄ ō accuſa. nulli. ſz pōt dici q hoc eēt ſpe ciale i epo ut nō poſſit remouē ab accuſatōe illos quos pri⁹ tolera uit. Itē fallit in arena rio q pōt accuſare are nariū: ut. C. de iof. te. in arenā. Itē fallit i ca ſibus i qb⁹ ſocius cri minis ñ repel it ſociū: quos hēs notatos. iiij q. iij. liberi. z. C. de te. qm. al's glibet cuiuſcū q̄ pditōis z quantum cūq̄ crimioſus viles ab accuſatōe vel teſtio nio repellit. vñ et ſoci⁹ a ſua accuſatōne repel lit ſocios z crimioſos ff. de accu. hos accuſa re. §. ſi fu⁹. z. iij. q. iij. c. plt. qō falſū ē i exce ptis crimib⁹: ut. ſ. i pn cipio q̄ſtionis notaui.

a Si hereticus. hec auctentica eſt fal ſa: quia nunq̄ hereticus admittitur ad accuſandum: ut infra. iiij. q. i. c. i. forte loquitur de minoribus hereticis qui non peccant in precipuis articu lis fidei: qui non admittuntur in iudicijs: id eſt de his que actu ſunt coraz iudice. ſed in alijs contractibus propter inopiam probationum admittun tur: non tamen ſine tormentis: ut. iiij. q. iij. §. in criminali. vel ſi. ſi ea res. z. C. de hereticis. l. ult. ioban. ſed certe ſecundum canones non admittit he reticus cum ſit excommunicatus: z debeat ſtatim occidi: de here. excōmu nicamus. z. c. penul. ſ. b.

b Hereticum. ar. aliquid admitti pro aliquo quod non admittitur contra ſe. ſimile. xxxvij. di. c. ſiquid ueri. ar. ſ. i. ij. q. iij. ſ. quis teſtibus.

c Sed queritur. hanc ſoluit vrbanus. xij. q. i. ſcimus.

d Paſtores. in principio queſtionis: que tamen non ſunt verba illius q̄ ſtionis ſed ſenſus eius eſt.

138

p Lexq3. ⁊ tacet. dicat tñ ei q pōt prodeſſe ⁊ non obeſſe xxij.q.v.hoc uidet. ſ3 i publico nō debet hře vt.vi.q.i.ſi oia. hec ergo taciturnitas nō obſtat ei q nō pōt ꝓbare. Itē non nocet ei q nō pōt ipedire uel ēt erubeſcit loq:ut.ff.de fur. l.pšt. Item nec nocet ei qui ſcit ſuū ius durare.ff.q.mo.pig .uel hypo.ſol.ſicut.§.non uidetur .alr̄s ſemꝑ obſtat taciturnitas:ut ex de his que fiunt a prelatis.c.ij.⁊.iiij.diſti.ſi ſeruus.

f Judicibus.iudici ꝗ facienda eſt probatio nō aduerſario:ut. iiij. q.iij.§.item in crimiali ⁊.C.de condi.ob tur. ca.l.i.ar.ꝫ.i.q.i.ſiquis eps̄.

g De his.q accuſāt ꝑlatos d̄ crimie quod non pñt probare.

h Anacleti.§.e.ſetentia.

i In exodo.melius i libro numeri.l.di.§.in eccleſia.

k Percuſſus. qꝛ ea nocte nō ſe ab vxoris amplexu abſtinuerat

l His.ita.incipit rñdere his trib⁹ obiectōnibus: ⁊ primo rñdet ultime.

m Altiora doceret. ar.ꝙ magiſter dꝫ docē in alto.

n Nos etiam .ſ. ſpirituales predicatores.

o Peccatorē. in hoc tamen nō peccauit: qꝛ adhuc non erat ꝓhibitu3:nec hodie eſt ſi ſb hac conditione ducit: ut fiat fidelis.xxxiij.q i.non oportet.

p Item ad hoc .ſimiliter tripliciter reſpondet ⁊ vltimo male.

q Uel per dauid. ſecunda ſolutio.

r Saul. tertia rñſio.

accuſare. Prodit q ñ ꝓbanda defert. Accuſat q reo pñte crimē iudici offert ꝓbaturus qꝺ intendit. Cham ſolus uidit pudēda pris: ⁊ iō p eū itelligūt q cum ſoli ſunt cōſcij criminū ſuorū ꝑlatoꝝ atqꝫ ideo accuſare nō pñt:uitā tñ coꝝ infamādo alijs ridendā offerūt. Item obijcit ꝙ ſbditi etiā religioſi ꝑlatos ſuos accuſare nō pñt. Legit eni i exodo:ꝙ maria ſoror aaron:que pma poſt trāſitu3 maris rubri ſūpto tympano hymnū cātare meruit:poſtea murmurās in moyſen eo ꝙ ethiopiſſa3 duxerat in uxorē:a dño lepra ꝑcuſſa ē Itē i libro regū legit:ꝙ cū dauid fugeret a facie ſaul: latuit i ſpelūca:in quā cum ſaul diuertiſſet ad purgādū uētrē:dauid ꝑcidit ora3 chlamydis ei⁹.qꝺ ſe feciſſe poſtea grauit doluit:⁊ uehemēt penituit Saul a dño erat reprobat⁹:⁊ ex iuidia dauid pſeqbat:ut cū morti traderet. dauid erat uir hūilis ⁊ mitis ſauli a dño ſbſtitutus p ſamuelem unct⁹ i regē.ſed tñ qꝛ ꝑcidit ora3 chlamydis ſaulis grauit fleuit:cū a ſaule ſola admiſtratiōe unctionis ſuparetur.unde dat intelligi:ꝙ ſbditi ꝗuis religioſi ſint ꝑlatos ſuos crimioſos accuſare ñ poſſunt. Nā p ſaulē qui uentre3 purgabat:ꝑlati intelligūt:q maliciam corde cōceptam in op⁹ ꝓducūt. Itē legit in libro regū:ꝙ cu3 arca dñi reduceret de gaba in hieruſale3: a bobus recalcitrātib⁹ arca inclinata ē: cui dum oza leuita manū adhiberet:ut eā erigeret:a dño ꝑcuſſus interijt.p arcam prelati itelligūt:per ozam ſbditi.per inclinationē arce caſus itelligunt prelatoꝝ.p illū q manū adhibuit itelligūt reprehēdentes ul' accuſātes uitā doctoꝝ:q a dño ꝑcuſſi intereunt. His itaqꝫ rñdet:Uerū eſt p arcā ſignificari ꝑlatos ⁊ per ozam ſbditos. Illud uero falſu3 eſt:ꝙ p inclinatione3 arce caſus ſignificet ꝑlatoꝝ. Aliud ē eni inclinari uel deſcendere:aliud cadere. Legit.n.ꝙ ſaluator noſter ſe iclinauerit:ſicut quādo digito ſcribebat i t'ra:⁊ de mōtib⁹ freqnt deſcēderit i quos aſcēdebat:ut uel proctaret i orōne uel ut diſcipulos in mōte altiora docēt ꝑcepta:ul' ut turbas fugiēs ex altitudine montis eas reſpicere ⁊ libere poſſit docere. Inclinatio uel deſcēſio hūilitatem ſignificat:qua ſpūales non nūqꝫ carnalib⁹ ꝯdeſcēdunt: ut eorum infirmitati cōpatiātur:iuxta illud apl'i:qs ifirmat: ⁊ ego nō infirmor? Nos etiā ſignificauerūt angeli:quos iacob uidit ſcala3 deſcendētes.de his p ꝓphetā dicit: Inclinauit celos ⁊ deſcēdit.p arcam ergo inclinatā intelligūt prelati:q ſbditoꝝ culpā miſericordit portāt:⁊ eoꝝ infirmitati hūiliter cōpatiuntur.unde bene dicitur: ꝙ bobus recalcitrātib⁹ arca inclinata eſt.boues qppe recalcitrantes ſubditos ſignificāt ſuis doctoribus nō obediētes:qbus dū prelati cōpatiūtur:q̄ſi bobus recalcitrantib⁹ arca inclinat. leuita qui manū adhibuit:ſignificat illos:q miſericordie compaſſionem i ꝑlatis ſuis reprehendunt:eoſqꝫ in ſeueritatis amaritudinē erigere uolunt.unde bene leuita iſte oza dicitur.oza qppe robuſtus dicit.illi eni robuſti dicūtur:q cum de ſua iuſticia ꝑſumūt:miſericordiā peccantibus negādā putāt ⁊ ipudentes rep̄hendūt.unde a dño ꝑcuſſi intereunt:quia iudiciu3 ſine miſericordia erit illis:qui nolūt facē miſericordiam delinquentibus. cui per ſalomonē dicit: Noli eſſe nimis iuſt⁹:qꝛ eſt nimis iuſt⁹:q perit in iuſticia ſua. Sic ⁊ illud moyſi intelligit.p moyſen eni ꝑlati intelligūtur.p ethiopiſſam uxorem peccatores itelligūt.moyſes ethiopiſſam uxorē ducit:cū qlibet predicator peccatorē ſibi copulat:ut ex eo ſobolem bonoꝝ operū ⁊ eo gignere ualeat.hanc copulam dū maria.i.ſubditi rep̄hendūt:lepra peccati inficiūtur.uel p maria3 ſynagoga intelligit: que in moyſen i.in chriſtū murmurauit:qꝛ et hiopiſſam.i.eccleſiam de gētib⁹ ſibi copulauit:quos lepra pfidie ⁊ erroris ſordidos fec. Nō ergo his auctoritatib⁹ ſubditi prohibēt ab accuſatōe ſuorū prelatorū:ſ3 monentur ne reprehendant miſicordem cōpaſſionē eorū. Ite3 p ſaulem prelati itelligūtur: per dauid ſbditi. Saul purgās uentre3 eos ſignificat:q maliciā corde ꝯceptā foras in opus ꝓducunt. Sed in ꝑciſiōe chlamydis non ſignificat reprehenſio peccati. Per chlamydem.n.regni poteſtas itelligitur Hāc ꝑcidit:q ꝑlatū ſnia dānationis ferit:qꝺ nulli ſbditoꝝ licet.facta.n.paſtoris oris gladio.i.ſnia dānationis a ſubditis feriēda non ſūt. Hic ē ꝙ hiero.ait ſup marcū de pōtifice q ſcidit ueſtimēta ſua. Sciſſio ueſtis ſciſſionē ſignificat ſacerdotij:quod in proximo erat

ſcindēdū ⁊ auferēdū iudeis. uel ꝑ dauid ſignificāẜ q̄ neqtiā ſuorū ꝑ̄latoꝝ uidētes maiora eo ꝯ̄pecca ta ꝯtēnūt: minia uõ ⁊ leuia q̄ſi ex tremā orā chlamydis ꝑ̄cidentes reprehēdē̃ ⁊ lacerare ſatagūt: uel qꝛ ſaul ſolusˢ diuertit i ſpelūcā in qua dauid ſolus latebat. Itē ſuꝑ hoc pōt itelligi: qđ de chaꝫ dictuꝫ eſt: q ſolus uidit pudenda pr̄is: q̄ ñ cooꝑuit ſed ridēda monſtrauit. Hac itaq auc̄te nō inhibeẜ ſbdi tis accuſare ꝑ̄latos: ſi accuſabiles fuerit. ¶ Itē ꝓbaẜ q ſbditi prela tos ſuos accuſare ñ p̄nt: ēt ſi reli gioſi fuerit. Infames. n. ſꝭ eo ipõ q ſuoꝝ doctoꝝ uitaꝫ reꝑ̄hēdē̃ co nāẜ. Infames. n. fiūt ut canonū tradit auctoritas: oēs q in patres armātur ⁊ qui doctoꝝ ſuoꝝ uitā reꝑ̄hendūt uel accuſant. Nullus aūt ifamis in accuſatōe ꝑ̄latoruꝫ eſt audiend⁹: niſi forte a fide exor bitauerit: ut ſupra dictū ē. Cū er go ſbditi eo ipõ q in accuſationeꝫ ꝑ̄latoꝝ proſiliūt ifames efficiūẜ: infamib⁹ aūt copia accuſādi dene gatur: patet q ſbditi ꝑ̄latos ſuos accuſare nō p̄nt. His ita rñdeẜ non oēs ꝑ̄lati ꝓ ꝑ̄latis habentur. nomen enim non facit ep̄m ſed ui ta. Unde grego. ianuario ep̄o ſcribit.

Quem etas non uita ſeniorem fa cit: grauiter eſt increpandus.

Paulusᵃ dicit ſeniorē ne incre paueris. Sed hec ei⁹ regulaᵇ tūc eſt obſuandaᶜ: cuꝫ culpa ſenio ris ſuo exēplo nō trahit ad interi tum corda iunioꝝ. ubi aūt ſenior iuuenibus exēplū ad interitū pre bet: ibi diſtricta icrepatōne ferien dus ē. Nā ſcriptūᵈ ē: laque⁹ᵉ iuue nuꝫ oēs uos. ⁊ rurſus: maledict⁹ puerᶠ centū annoꝝ. Itē hiero. ad eliodoꝝ.

Dignitas nō facit ep̄m ſed uita.

Non oēsᵃ ep̄i ſunt ep̄i. attende petrū: ſed iudam ꝯſidera: ſte phanū ſuſcipe: nicolaumᵇ reſpice. Non facit eccleſiaſtica dignitas chriſtianū. corneli⁹ᶦ cēturio adhuc ethnic⁹ᵏ dono ſācti ſpūs mūdaẜ. presbyterosˡ daniel puer iudicat. Nō eſt facile ſtare in loco petri ⁊ pauli. ſ. tenere locū iā cuꝫ chriſto regnātiū. Infamatūᵐ ſal ad nihi lum ꝓdeſt: niſi ut ꝓijciaẜ forasⁿ ⁊ᵒ a porcis conculceẜ. Unde aug. homelia. vij.

Non ep̄i nomē ſed uita reueren tiam meretur.

Non oisᵖ qui dicit pax uobis q̄ ſi colūba eſt audiēd⁹. Corua de morte paſcūẜ. Hoc columba non habet: immo de fructib⁹ ter re uiuit: innocēs ē uict⁹ ei⁹. Itē beda in ſecunda epiſtola petri.

Docti ab indoctis clerici a laicis quandoq merito reꝑ̄hendūẜ.

Secutiᑫ ſunt uiā balaaꝫʳ exˢ bo ſor: qui mercedeꝫ iniqtatis a mauit: Correptione uero habuit ſue ueſanie ſubiugale mutum. qđ homis uoce loquens ꝓhibuit pro phete inſipientiā: plerūq heretici tam ſtulta dogmata tam execran da ꝓferūt ſacramēta: ut etiam he betum ſenſus paganoꝝ ⁊ q ratio ne diuine agnitionis oīmodo ca rent: illorū deteſteẜ inſaniā: ⁊ illo ruꝫ diſtorta ⁊ deo ꝯtraria itinera ſanius ſapiēdo redarguāt. Et qđ peius eſt: nonnūq multi catholi corum in tm̄ mercedē amāt iiqta tis: ut etiā docti ab indoctis cleri ci a laicis merito redarguanturᵗ. qui uere ⁊ iure cōꝑanẜ ꝓphete: q uerbis aſine cōtra naturā loquen tis corripiẜ: nec tamen a ꝓpoſito praui itineris retardaẜ: qbus etiā aptiſſime nomē ꝯgruit ciuitatis: de qua balaam ueniſſe ꝓhibetur. boſor nanq carneus ſiue inᵘ tribu latione poſit⁹ iterpretaẜ. neq eni alia cā magis luxurioſ exiſtit uer bum ueritatis amore pecunie uel deſideriorum tēporalium adulte rare: q̄ꝫ qꝛ carnis ſe concupiſcenti is māciparunt. Sed ⁊ nomē ipi⁹ balaaꝫ qui uanus populus ſiue ꝑ̄ cipitās eos iterpretaẜ: talibus cō uenit. qui eni agnitā ueritatis uiā ſponte deſerunt: quid niſi uanus populus ſūt? qui etiaꝫ i ꝑ̄cipitum ſuos mergūt auditores: quibus ñ ſalutaria que corrigāt: ſꝫ que illos delectāt errone a ꝑ̄dicant? de qui bus aperte ſubdiẜ: hi ſūt fontesˣ ſine aqua: ⁊ nebule turbinibus ex agitate: qbus caligo tenebrarum reſeruaẜ. Quiaʸ ergo nō oēs ep̄i ſunt ep̄i: preſbyteri a daniele pue ro iudicātur. ſal infatuatuꝫ a por cis ꝯculcatur: ⁊ q dicit pax uobis plerūq non columba ſed coruus reputatur: patet q nō ſemꝑ ꝓ of ficio uel auc̄te ꝑſone ab accuſatio ne eſt ceſſandū: imo ꝯtra prauos eſt agēdum: cum ois ꝑſona crimi naliter peccans altercetur: ⁊ ut ita dicam capite minor legib⁹ cen ſeatur. q. n. facit peccatuꝫ: ſu⁹ eſt peccati tam in pena q̄ꝫ in culpa. Unde auguſtinus ait.

Qui ſuſceptū officiū ñ admīſtrat ñ eſt ep̄s ſed canis impudicus.

Qualiᵃ nec regimis in ſe rōnem habuit: nec ſua delicta deter ſit: nec filiorum crimen correxit:

s ¶ Sol⁹. ⁊ tm̄ cū ſocijs ſuis.
t ¶ His ita rñ detur. quibus dicitur: q ſbdi ti nō p̄nt accu ſare prelatos.
a ¶ Paulus. ſalicet i epiſtola ad ti motheum.
b ¶ Reg''a. ar. q poſſumus i terpretari ⁊ ar tare generalia verba apl'i: ut xxxij. q. ij. q̄s deus cōiunxit xxij. q. v hoc vid. tur. ⁊. ff. ð in ius vocan. Lquāuis. ⁊. ff. de teſt. q̄ſituꝫ
c ¶ Obſeruan da. exēpla eni prelatorum ⁊ ſenū facili⁹ cor rūpūt: ⁊ ideo magis ſūt pu nienda: ut. xi. q. iij. precipue ⁊. lxxxvi. di. tā ta.
d ¶ Scriptum ſalicet in iſaia.
e ¶ Laqueus. ſaliꝫ malo ex emplo.
f ¶ Puer. canō ꝓpter maliciā aliquoꝝ fingit eē aliqd quod nō eſt: ⁊ econ uerſo. xl. diſti. multi ſacerdo tes.
a ¶ Non oēs epiſcopi uoce ſunt epi ſcopi ſed non re.
b ¶ Nicolauꝫ. qui fuit vnus de ſeptē diaco nibus: q̄s apo ſtoli inſtituerūt qui fuit repro bus.
i ¶ Cornelius. qui ꝑ̄mnm ex gentib⁹ nomē ieſu chriſti ē ſe cut⁹. xxvi. di. deinde.
k ¶ Ethnicus. i. gentilis.
l ¶ Preſbros. q ꝯdēnauerūt ſuſannā. i. e. ſ. itē cū balaā.
m ¶ Infamatū i. ſtulti ꝑ̄lati inſipidi in ꝑ̄dicā do fatui in de linquēdo.

n ¶ Foras. id eſt depo natur.
o ¶ Et a porcis. id ē de monibus qui dominā tur malis prelatis q̄ſi pecori ſuo. xxiiij. q. i. § his auctoritatibus.
p ¶ Non ois. corui. coruo eq̄paraẜ malus preſbr in nigre dine viciorꝫ ⁊ in rau cedine uocis ⁊ in uora citate ſcilicet mortuoꝝ oblationuꝫ ⁊ in fetore ſpūs ⁊ in garrulitate ⁊ in furto. iohānes.
q ¶ Secuti ſūt. ꝑ̄lati ⁊ doctores mali.
r ¶ Balaā. ſupple veni entis.
s ¶ Ex boſor. verba ſꝫ petri. vſq ad v̄ſ. plerū q̄ꝫ. hiero. exponēs ver ba petri i ep'la canoni ca dicit: q heretici a gē tib⁹ reꝑ̄hēſi compa rantur balaā correpto ab aſina. Cōꝑanẜ etiā ei mali prelati reprehē ſi a laicis.
t ¶ Redarguāẜ. nō diꝫ accuſentur. vnde non pōt hic ſumi ar. q laici poſſunt accuſare cleri cos: ut. ſ̄. xxi. di. nolite in fi. ꝫ. ſo. ibi quia tri plex eſt reprehenſio: quod ibi vide.
u ¶ In tribulatiōe. po ſitus.
x ¶ Fontes. v̄ba petri.
y ¶ Quia. ifert ex tri bus proximis. c. q ma li cum crimialiter pec cant poſſunt a ſubditꝭ accuſari. ⁊ ad h̄ induc̄ c. ſequentia.

z ¶ Alteretur. id est in alterius statum commutetur: transit enim de familia dei ad familiam diaboli. xxiiij. q. iij. si quis non recte.

r ¶ Et ita dicã. videt etiã q infamis capite minuat. ff. de uar. r extr. cog. cognitionum. §. estimatio.

a ¶ Qui nec crimē. tales eni ad accuſationem uel ad teſtimonium non admittūtur: vt. xxxvij. di. legat. j. vi. q. i. g crimen.

b ¶ Quibus. ergo hic ro. ſ. i trib⁹ pximis. c.

c ¶ Diſſimulãs. auferē eni alicui nomen ppt ſuam maliciam: ut. xxxiij. q. ij. admonere. §. xix. di. ſecundum. r. i. q. iiij. §. item peccato.

a ¶ Paulus. imparez meritis non tñ adminiſtratione: di. lxxx. in illis.

b ¶ Sciret. ex hoc pz q aliquis ſcit ſe habere charitatem. paulus alibi dicit: ſcio q neqꝫ mors neqꝫ vita neqꝫ quid aliud me poterit ſeparare a charitate dei. alibi tñ dič nihil mihi cõſcius ſuz rč. §. xl. di. c. vltimo.

c ¶ Hoc ñ de officio. q nõ poſſit eſſe impar paulus petro.

d ¶ Quamqꝫ. q epus eſt nomē digniatis: pſbr nomē etatis xciij. diſti. legimus.

e ¶ Auguſtin⁹. auguſtinus forte hoc credebat non enim licuit ei mentiri pro humilitate. xxij. q. ij. cum humilitatis r cũ hieronymus fuit pſbr cardinalis: patet q quilibet epus maior eſt pſbro cardinali.

f ¶ Pulto. exiſtam. ſi dicam cyprianũ in omnibus equalem.

g ¶ Quilibet. §. xxi. di. i nouo. j. xxiiij. q. i. loquitur contra.

h ¶ Promouetur. ita vt in hoc videatur ipſi eſſe pares r etiam ſtatuta eorum.

i ¶ Quanto. rč. Et eſt hic ar. q potius ſtat ei quod a plurib⁹ q̃ qđ a paucioribus dicitur: r. xix. di. in canonicis.

k ¶ Queritur. non equamus. ſꝫ canones ergo filius conqrit de patre tam in ciuili q̃ i criminali negocio: ſed ſcdm leges ñ põt in ciuili niſi tñ in cã caſtrenſi: ut. ff. de iudic. l. lis nulla. r. ff. de furt. ſiqs uxori. a. r ſi. tñ non põt eũ puenire de furto ſꝫ actione in factum: ut. C. de dolo ſi ſupſtite. Emãcipat⁹ aũt poteſt agere z patrē: ſed uenia ipetrata: ut. C. de in ius vo. l. vlt. ſed in criminali cã ñ auditur z patrē. §. q. i. phibet. niſi iniuriã in ipſum cõmiſerit: ut. C. de pa. po. l. iij.

l ¶ Nõ equam⁹. ſic celſus corrigit dicta patris ſui. ff. de cõdi. ob. c.

canis ipudic⁹ dicēd⁹ eſt magis q̃ eps. Quib⁹ ergo hieronym⁹ au guſtin⁹ gregori⁹ auferūt nomē colūbe: epi ſenioris nomē r puilegium ē auferēdū dignitatis: ut poſſint a ſ[u]bditis rephēdi. uñ ſcriptura diſſimulans puilegiuz praue ſenectutis ait: maledict⁹ ñ ſenior ſed puer cētū ãnoꝝ. apparet ergo: q hi ex accuſatõe platorũ ifames ſiunt: q eoꝝ uitã rephēdere r lacerare conat: q locũ ſui regiminis nõ noie tm̃ ſed uita r morib⁹ tenent. Alij autē poti⁹ laudabiles ſūt ex accuſatiõe platoꝝ ſuorum q̃ infames. Item q dr maioꝝ q̃ſpiã minoꝝ accuſatõib⁹ nõ ipetat: minores itelligēdi ſūt nõ dignitate ſed uita. Unde hieronym⁹ ait ð paulo ſup eplam ad galathas.

Maiores r minores ñ dignitate ſed uita intelligi oportet.

Paulus petrũ rephēdit: qđ ñ auderet: niſi ſe nõ iparem ſciret. Hoc nõ ð officio eccliaſtice dignitatis: ſꝫ ð puritate uite r ſanctitate ꝯuerſatõis itelligit. Sol⁹ eni petr⁹ it aplos pmatũ gerebat. Hinc augu. ait ad hiero.

Nõ epi nomē: ſꝫ uita maiorē fac

Quãq̃ ſcdm uocabula que uſus obtinuit: epat⁹ ſit pſbrio maior: auguſtinus tñ hieronymo minor eſt. Item libro. ij. de unico baptiſmo.

Epiſcopi licet pares ſint meritis gradu tamē differunt dignitatis.

Multo ſine ulla ſui cõtumelia cyprianus epus petro aplo cõpatur: q̃tũ attinet ad martyrij coronã. Ceteꝝ magis uereri debeo ne in petrũ cõtumelioſus exiſtã. Quis. n. neſcit illũ aplatus pncipatũ cuilibet epatui pferendũ? Sed r ſi diſtat cathedraruꝫ gra: una tñ eſt martyꝝ gloria. Itē cũ petr⁹ a paulo poſteriore corrigatur: r pacis atqꝫ unitatis uinculo cuſtodito ad martyriũ pmouet: q̃tõ facili⁹ r fortius qđ p uniuerſe eccłie ſtatuta firmatũ ē: ul' uni⁹ epi aucti ul' uni⁹ puicie ꝯcilio pferendum eſt. Idem.

Non in honore ſed in ueritate filius equatur uel pponit patri.

Queriť pať de malo filio. q̃riť filius de duro pře: ſeruamus honorificentiã pri: q debet a filio. Nõ equam⁹ filiũ pri i honore: ſꝫ preponim⁹ filiũ pri in ueritate: r ſic tribuam⁹ honorē debitũ: ut nõ pdat eqtas meritũ. Item ãbro.

Equales fuerūt meritis: licet gradu differentes petrus r paulus.

Beati petr⁹ r paulus eminēt inter uniuerſos aplos r ſpãli quadã progatiua pcellūt: ueꝝ inť ipos qs cui pponať icertũ ē. Puto eni illos eqles eē meritis q eqles ſūt paſſiõe: r ſili eos fidei duotiõe uixiſſe: quos ſil' uidemus ad martyrij gloriã pueniſſe. Nõ eni ſine cã factum putam⁹: q una die paſſi ſť: uno loco: ſub uno pſecutore. Una die: ut ad chriſtum pariť puenirēt: in uno loco ne alteri roma deeſſet: ſb uno perſecutore: ut eqlis crudelitas utroſqꝫ ꝯſtrigēt. Dies ergo p merito: locus p gła pſecutor decret⁹ ē p uirtute. Et i quo loco ijdē tãdez martyriũ pertulerūt? in urbe roma que pncipatuꝫ r caput obtinet nationũ. ſ. ut ubi erat caput ſupſtitõnis: illic caput quieſceret ſanctitatis: ut ubi gentiliuꝫ pncipes habitabant illic eccliarum pncipes morerentur. Itē penitētes bigami ſacerdotes accuſare nõ poſſunt. unde generaliter colligitur: q quicũqꝫ ſacerdotes nõ ſūt uel eē ſacerdotes nõ poſſunt: in ſacerdotes accuſatiõnē uel teſtificatiõnē pferre nõ pñt. Unde fabianus ait.

Qui ſacerdotes eſſe nõ poſſūt: ſacerdotes accuſare non ualent.

Ipſi apli r eoꝝ ſucceſſores ſtatuerunt: ut ſacerdotes dñi non accuſent nec in eos teſtificentur: qui ſui ordinis nõ ſunt nec eē pñt. Item damaſus papa.

Sacerdotes accuſare uel in eos teſtificari non ualent: qui ad ſacerdotium prohibentur eligi.

Teſtes abſqꝫ ulla ifamia aut ſuſpicione uel manifeſta macula r uere fidei plenitudine iſtructi eē debēt: r tales qles ad ſacerdotium eligi diuina iubet auctoritas. Qm̃ ñ ut antiquoꝝ tradit auctoritas: ſacerdotes criminari non pñt: neqꝫ in eos teſtificari: qui ad eundem nõ debēt nec pñt pduci honorem. Sicut r illud ſilueſtri

l ¶ ... da. l. ded. §. ſi qs quaſi ſtatu liber. Itē ar. q aliquis põt eſſe maior r minor altero diuerſo reſpectu. §. e. q̃ſi. r. xv. di. pleriſq.

m ¶ Preponimus filiuꝫ ar. q ueritas a cunctis prolata ãplectenda eſt r ē ct ar. z teſtimoniuꝫ bonorabilium plonarum: ſ. e. di. ix. ego.

n ¶ Beati petrus p vtute. ſ. vt parē virtutē r cõſtantiã pſecutiõne i paſſione habuiſſe videantur.

o ¶ Itē penitētes. ſolēni j. vi. q. i. qui crimen.

p ¶ Ipſi a poſtoli ordinis. in criminali ſed ciuili põt eē de teſti. cum. ſ. teris.

q ¶ Hoc eē. ex his dub⁹ ... colligiť q hoc tria. accuſatio teſtimonium r ordo pari paſſu ambulãt: q quicũqꝫ ñ admittiť ad ordinē nec ad reliquũ. Sed obijcit: q cũqꝫ ſemel peccaro mortali fuerit: nõ admittiť ad ordines: ut. xxv. di. primum. ergo nec ad ueſtimonium. Item ſi crimen ciuile fuerit pbatũ: nõ admittitur ad ordines: ut di. xxiij. quando. xxv ... cu. ſup his ergo nec ad teſtimoniuꝫ ... hoc nullus in ... teſtis ...

nemo ſine crimine viuat.xxv.di.§.nunc autem. Tu dicas q̄ regu
la que hic traditur locum habet cuz criminaliter agit̃.ſi eni ciuilit̃
agitur aut crimen eſt occultum quod obijcit̃ teſti aut manifeſtum
ſi occultũ:preſumo eũ inde egiſſe pñiaz:q2 occultum in meliorem
ptem interpretor:ex̃ de ſortil.c.ex tuaꝝ.ꝛ ex̃ de re.iur.eſtote.ſi aũt
manifeſtuz: ꝓ
babit ſe egiſſe
pñiam per ſa
cerdotem: qꝺ
facere poteſt:
ut extra de ſi
mo.nẽo.l.di.i
capite.ij.q.i.ſi
peccauerit. in
fi. niſi tale ſit
crimẽ qꝺ etiaz
poſt pñiam ir
rogat iſamiaz
ut cuz aliquis
ↄuictus ẽ de ꝑ
iurio.ut.iij.q.
vij.§.porro.
Si aũt crimia
liter agit̃ ſiue
ſit occultũ ſiue
manifeſtũ ſiue
inde egerit pe
nuentiã ſiue ñ
repello eum:
vt.vi.q.i.q cri
men.vel diſtin
gue ſicut nota
ui ſuꝑ illo.c.q
crimẽ.ꝛ extra
de teſti. teſtio
niuz. ubi diffi
nitur breuiter.
Circa hãc ma
teriam ↄſueuit
queri: ſiqs vi
num ñ poteſt
bibere:an poſ
ſit promoueri
cũ ipm miſtrã
tezp oꝛet cõi
care:de conſe.
di.i.epus deo
ꝛ di.ſi. ꝑacta:
dic q̄ nõ. nec
etiaz accuſare
põt ille q caſu
membꝝ ami
ſit tñ inferiorẽ
uel parem põt
accuſare quia
poteſt remane
re in executẽ e
illius ordinis
di.lv. ꝑcepta.
nam q eſt.j. x
xx.an. põt ac
cuſare ſacerdo
tes. Itẽ cleric⁹
bigam⁹ ñ põt
accuſare cõiu
gatuz q vnicã
ꝛ virginez ha
buit vxorem:
quia coniuga
tus gaudet ꝑ
uilegio clerica
li.xxxij.di.ſig
vero.H. dicit
q̄ ſacerdos ꝺ

itelligit̃:laicus nõ accuſet clericũ
ꝛc̃.i.qui in inferiori gradu ↄſtitu
ti ad ſuꝑiorẽ aſcẽdere nõ poſſunt
in ſuꝑioribus agẽtes accuſare nõ
debent. Ecce oñſum ẽ qd rñde
atur auc̃tibus ꝛ argumentis qui
bus ſubditi ab accuſatiõe prelato
rum uidebãtur repellẽdi. Nũc õ
monſtrandũ eſt qbus rõnibus ꝓ
bentur recipiẽdi:ꝛ qd ↄtra rñdea
tur a ꝑ̃latis. ¶ Chriſt⁹ q erat pa
ſtor paſtoꝝ:ouib⁹ ſuis:de qb⁹ ait
non ſuz miſſus niſi ad oues q̃ ꝑie
runt domus iſrl̃ ꝛc̃.inter oppro
bria ꝛ uerbera q̃ ab eis patiebat̃
ait: Si male locut⁹ ſum:teſtioniũ
ꝑhibe de malo ꝛc̃. ¶ Itez: Quis
ex uobis arguet me de malo. At
quicũq; ad teſtificãduz in aliquez
uel ad arguendũ admittũt̃:ad eũ
dẽ accuſandũ admitti pñt. Cũ er
go oues ut aduerſus paſtorẽ ſuũ
teſtimoniũ ferant:ꝛ ut ipm ſi pñt
reꝑ̃hendãt admittãtur:pz q̄ ſbdi
ti pñt accuſare ꝑ̃latos ſuos. His
ita rñdetur: Chriſtus quãuis eẽt
paſtor ſuaꝝ ouiũ:q̃s uerbo ꝛ exẽ
plo paſcebat:tñ quãtuz ad officio
rum diſtributiõem:ex qua hodie
in eccl̃ia alij ꝑ̃ſũt alijs:unde qdaz
prelati quidã ſubditi uocãt̃: in po
pulo ſuo paſtorale officium nõ ge
rebat. Myſtica.n.ꝛ uiſibili uncti
one nec in regẽ nec in ſacerdotem
unctus erat:q̃ ſole ꝑſone in popu
lo prelature nomen ſibi uendica
bant. Nõ ergo ex hac auc̃te ſbdi
ti ꝓbãtur admittẽdi in accuſatõe
prelatoꝝ:ſed tñ oñdit̃: q̄ audito
res eos reꝑ̃hendere pñt ꝛ i cos te
ſtificari:q cũ officia eccl̃iaſtica nõ
habeant:uerbo tñ ꝛ exẽplo quoſ
cunq; ualẽt lucrari deo ſatagunt
Rñdet̃ ꝛ aliter: Aliud ẽ qꝺ de ri
gore cogimur ſuare diſcipline:ali
ud quod admittit̃ ex ꝑfectõis cõ
ſideratione. chriſtus iudeos ad ſe
arguenduz admiſit ꝑfectiõe hũili
tatis:nõ ſeueritate iuris. Si eniz
legis rigore eſſent admiſſi:hac au
ctoritate crimioſi ꝛ iſames i accu
ſatione religioſoꝝ eẽnt recipiẽdi:
cũ eſſent ſceleratiſſimi: qui de ne
ce chriſti tractãtes innocẽtẽ dam
nare uolebant. hoc ergo exẽplo ꝑ̃
lati nõ cogũtur recipe ſbditos in
accuſatõe ſui:ſed ꝑmittũt̃ ſi uelit
¶ Item paulus petrũ reprehẽdit

qui ꝑ̃nceps apl̃oꝝ erat. unde dat̃
intelligi: q̄ ſubditi poſſunt repre
hendere ꝑ̃latos ſuos: ſi reꝑ̃henſi
biles fuerint. Sed hoc facile refel
litur: ſi unde ſit reprehendẽd⁹ ad
uertat̃. Petrus cogebat gẽtes iu
daizare:ꝛ a ueritate euãgelij rece
dere cũ iudeis gregem faciens ꝛ a
cibis gentilium latenter ſe ſubtra
hens. par aũt eſt in ſe a fide exor
bitare:ꝛ alios exemplo uel uerbo
a fide deijcere. ergo hoc exemplo
nõ probãtur ꝑ̃lati accuſandi a ſb
ditis: niſi forte a fide exorbitaue
rint: nl̃ alios exorbitare coegerit.
Item cũ petrus intraſſet ad cor
neliũ:cõqueſti fratres ſũt q erant
in iudea:ꝛ reꝑ̃henderũt eũ: q̄ ad
gentilez diuertiſſet. Ecce q̄ ꝑ̃lati
iure pñt reꝑ̃hendi a ſubditis. Sz
huic oppoſitioni beatus gregori⁹
rñdit dicens.

Petr⁹ a fidelib⁹ iterrogat⁹ cur ad
gẽtes itraſſet:nõ ꝑtãte rñdit: ſed
hũilitate rationem reddidit.

Petrus a poteſtatez regni acce
perat:ꝛ tamẽ idẽ apoſtoloꝝ
primus querimõie ↄtra eũ a fide
lib⁹ facte cur ad gẽtes itraſſet:nõ
ex poteſtate officij qua poſſz dice
re:oues paſtorẽ ſuũ nõ accuſent
nec reprehẽdãt:ſz ex auctoritate
diuine uirtutis qua gentiles acce
perant ſpũm ſanctũ rñdit. Qz
ergo petr⁹ potuit ex officio repel
lere querelas: ſed noluit: non hoc
exemplo prelati coguntur ſuſcipe
reꝑ̃heñſionem ſbditorum. Ex hac
etiã humilitatis diſpẽſatõe intelli
gitur illud leonis quarti lodouico
auguſto.

Imperiali iudicio apoſtolicus ſe
emendare permittit: ſiquid erga
ſubditos iniuſte commiſerit:

Nos b ſi incõpetẽt̃ aliqd cgim⁹
ꝛ in ſubditis iuſte legis tramitem
nõ ↄſeruauim⁹:uñro admiſſoꝝ no
ſtrorũ cũcta uolum⁹ emẽdare iu
dicio:qm̃ ſi nos q aliena debem⁹
corrigere peccata:peiora cõmitti
mus:certe nõ ueritatis diſcipuli:
ſz qꝺ dolẽtes dicim⁹ erim⁹ ꝑ̃ cete
ris erroris magr̃i. inde magnitu
dinis uñre magnoꝑe clemẽtiã iplo
ram⁹: ut tales ad hec q̃ dixim⁹ ꝑ
quirenda miſſos in his ꝑtib⁹ diri
gatis:q deũ ꝑ oĩa timeãt:ꝛ cũcta
quẽadmoduz ſi uñra ꝑ̃ſens fuiſſet

poſitus alium poteſt accuſare. Sed hoc non placet. nam ex quo eſt de cri
mine condennatus:ſtatim eſt delictum eius notorium:extra de coha. cle.
veſtra.item nec ille admittitur ad accuſationem:cui crimen eſt in modum
exceptionis probatum:per quod eſt repulſus a teſtimonio:licet non ſit in
famis:arg.extra de elec.ſuper eo.ꝛ.ii.q.i.prohibentur.grauata eſt tamen
eiuſ opinio ſicut illius
qui ancillaz oppreſſit
C.de adulte. ꝛ ſi libidi
ne. Nam inhoneſtuz
eſt tales ad ordies ad
mitti:ut dic̃ lex de his
qui ſupponũtur fuſti
bus ab edilibus licet ñ
ſint infames.ff. de de
curio. eos.niſi ſit ne
ceſſitas.ff. de muneri
bus ꝛ honori.l.ut gra
datim.quia opinio ei⁹
in nullo uacillabit: ut
xxxiij.diſti.laici.ꝛ nõ.
ſupra.e.q.i.in primis.
in fi.iohannes. ꝛ ꝓba
tur hodie tota hec di
ſtinctio in decre. de te
ſtibus.c.teſtimonium.
Quid iuris ſit de or
dinãdo:notaui.ſ̃ xxv
di.primum.b.
Teſtes. abſq; ſu
ſpicione repellit̃
teſtis propter ſuſpicio
nem:ut.ſ̃.e. accuſatio
in principio.argu.con
tra.de conſe.di.ij. non
prohibeat.

s ¶ Sicut ꝛ illud.ſ̃.e.
nullus laicus.

t ¶ Nec in regem.imo
nec regnum eius erat
de hoc mundo.xxiij.q
iij.§.i.

a Petrus. reſpon
dit dicens. eãdẽ
dedit deus gratiaz eis
ſicut nobis qui credi
mus in ieſum.

b Nos ſi incompe
tenter.aliena.hic
papa ſe ſubijcit aliorũ
iudicio. quod acere
poteſt:ut.ff.ꝺ iuriſdi.
om.iu. eſt receptum.
Non tamen eum poſ
ſunt deponere.ix.q.iij
nemo.ſm hug.pñt:q2
ꝛ ſeipz poteſt deponẽ
ut.xxi.di.nunc autem

c Examuſſim.i. regu lariter uel in dubitanter uel pfecte: quia amuſſim eſt inſtrumentum p.ũbeum cum quo rectificantur pietes uel plumbantur.

d Item cum balaā ariolus dicitur qui.cir ca aras idolis preces nefarias effundeb.t:τ fructũ ſibi in triſticia affert.xxvi.q.iij.igitur genus.

impialis glīa diligēt exqrāt. τ nō tñ hec ſola q̄ ſupius dixim⁹ que rimus:ut examuſſim exagitet:ſʒ mioꝛa ſiue maioꝛa ēt illis ſint de nobis iudicata negocia:ita eoꝛuʒ cūcta legitio terminēt examie: q̄ tenus in poſteꝝ nihil ſit qđ ex eis idiſcuſſuʒ uł idiffinitũ remaneat. Itē° cũ balaā ariol⁹ iret ad ma ledicendũ pplm: angelus dñi aſi ne cui iſidebat in uia ſe oppoſuit: euaginatoqꝫ gladio caʒ ab itinere cōpeſcuit.quā dũ ille uerberibus affligeret:in uocē ꝓrupit:τ pphe te ueſaniaʒ redarguit.ſi ergo aial mutũ angelica uirtute pphete in ſipientiā rephendit:multo magis ſubditi pñt accuſare platos ſuos. His ita rñdet:ueru ē ꝙ p aſinā ſubditi ſignificāt τ p balaā plati: nō tñ hoc exēplo ꝓbāt plati accu ſandi a ſubditis: ſed ſubditis tm̄ foꝛma dat hũilit renitēdi platis: ſi foꝛte eos ad malum cogē uolue rint. Balaā nāqꝫ aſinā urgens ut ad maledicendũ pplo dei cum ue heret:ſignificat eos q uerberib⁹ τ cruciatib⁹ a ſubditis exigũt:ut eis in malo fautoꝛes τ coadiutoꝛes exiſtāt.ſed qꝛ āgelus uidelicet qlibet pdicatoꝛ euāgiato gladio aper te.ſ.pdicato timoꝛe τ hoꝛroꝛe fu ture uindicte a ꝯſenſu aliene mali cie illos reuocat:licet eis in uoceʒ cōqueſtionis ꝓrũpe τ platis ſuis dicē:cur nos uerberib⁹ affligitis? cur nobis iiuſte iraſcimini?nũqd nobis iobediētes aliqñ fuim⁹:niſi nũc cũ ad malũ cogimur?uidete illũ q ꝓhibet ab icepto. Nō ergo hinc plati ꝓbant accuſādi a ſubdi tis. Itē cũ dauid adulterium τ homicidiũ cōmiſiſſet:miſſus eſt a deo nathan ꝓpheta:ut euʒ redar gueret.Ecce ꝙ plati ſūt arguēdi τ rephēdendi a ſubditis. Sed no tandũ eſt:ꝙ due ſũt pſone:quib⁹ mũdus iſte regit regalis uidelicet τ ſacerdotalis. Sicut reges pſũt in cauſis ſeculi:ita ſacerdotes in cauſis dei. Regũ ē coꝛpoꝛalē irro gare penā:ſacerdotũ ſpũalēʒ iſer re uindictā. Dauid ergo τ ſi ex re gali unctiōe ſacerdotibus τ ꝓphe tis pꝛerat in cauſis ſeculi:tamē ſb erat eis in cauſis dei. unde reges a ꝓphetis τ a ſacerdotib⁹ ungebā tur:τ eoꝝ oblatōe peccata regum expiabantur. Sicut ergo oꝫias a dño lepꝛa ꝑcuſſus ē:qꝛ ſacerdotũ officia uſurpare uoluit: ſic ſacer dotibus τ ꝓphetis regũ uſurpare officia nō licuit. Nathan ergo ꝓ pheta cũ regē redarguit:ſuum eſt execut⁹ officiũ:i quo erat rege ſu perioꝛ.nō uſurpauit regis officiũ i quo erat rege iferioꝛ. monuit eũ ut p pñiam peccata ſua expiaret nō tulit in eũ ſniam:q̄ tanqꝫ adul ter τ homicida moꝛti addiceret. Sic τ beat⁹ ambꝛoſi⁹ theodoſiuʒ τ beat⁹ inocētius ipatoꝛē archadi um excōicauit: τ ab ecclie igreſſu ꝓhibuit. Sicut.n.nō ſine rōne ī dex gladiuʒ poꝛtat:ita nō ſine cā claues ecclie ſacerdotes accipiũt Ille poꝛtat gladiũ ad uindictam malefactoꝝ laudē uero bonoꝛũ. Iſti hñt claues ad excluſionē ex cōicādoꝛuʒ τ recōciliatōem peni tentiũ.hoc ergo exēplo ſubditi ꝓ bāt rephēdēdi a platis: nō plati a ſubditis. Itēʒ daniel nulla le gitia ptāte fũctus iudices a pplo ꝯſtitutos ð falſo teſtionio ꝯuicit τ ꝯuictos dānauit. Conſtat ergo ꝙ nullā ptātem hñtes pñt redar guere dignitatib⁹ uel ptātib⁹ ſubli matos. His ita rñdet: Mira cula τ maxie uetis te.ſũt admirā da:nō in exēplũ nr̄e actōis trahē da. Multa.n.ꝯcedebāt tũc:que nũc penit⁹ ꝓhibet.tũc.n. ſamuel agag piguiſſimũ regē amalech in fruſtra diuidēdo ꝯcidit.nũc nulli eccliaſticoꝝ iudiciuʒ ſanguis agi tare lʒ. Tũc finees iudeũ coeũteʒ cũ madiāita iterfecit:τ reputatuʒ eſt ei ad iuſticiaʒ.hodie ſacerdoti bus in pnicie ſui uerteret officiȷ̄. Exēplo ergo daniel nō ſolũ accu ſandi uel redarguēdi ſʒ ēt iudicā di ptātē ſubditi ſibi in platos uen dicarent:ſi illud in argumētũ nr̄e actōis liceret aſſumi:qđ nulla ui ꝓ aucte pmittit. Magis ergo ex hoc facto dat intelligi:ꝙ i nouiſſi mis tēpoꝛib⁹ ſuſcitaret deus ſpi ritũ pueri iunioꝛis illius uidelicet de quo p ꝓphetaʒ dicit: Puer na tus ē nob. τ iteꝝ: Ecce puer me⁹ qui iudices iniqtatis ſcribas.ſ.τ phariſeos falſis criminib⁹ ſuſan nam.i.eccliam accuſātes τ ream adulteriȷ̄ ꝓnũciātes: eo ꝙ chꝛiſtũ ſequeret conuinceret τ ꝯdēnaret Itē hiero.refert i libꝛis uiroꝛũ il luſtriũ:ꝙ damaſus papa a ſbditis de adulterio accuſat⁹ cũ.xlij.epis ſe purgauit. Itē ſymmach⁹ papa in romana ſynodo dignitate ſua expoliat⁹ p⁹ ſtatui ſuo reddi decer nit:ut tũc ueniret ad cām: τ ſi ita recte uideret:accuſātiũ ꝓpoſitio nibus rñderet.digna res uiſa eſt maxio nũero ſacerdotuʒ:atqꝫ me ret effectũ.τ cũ p⁹modũ oꝛdinaret qũo eēt accuſādus pſatus papa:

e Trab... xxij.q.ij... p teſtament...

f Sanguis... xiij.q.... a quibus... legi.... dit.... de.uel.... tentiaʒ ſangui nis.

a S Igs.q² actor forum rei ſequi debet ex̃ de fo.cõpe.cuȝ ſit generale.ꝛ.C.de iuriſdi.om.iudi.l.iuris ordinẽ.vl' q² cauſa ſidei eſt que i eccl'ia ẽ tractanda:vt.xxiij.q.vl.cõuenior.ꝛ.s̃.e.q.ij.pceptum.xxiiij.q.i.quotiens.

b Confeſſionez.i.ſcripturam.

c Ex bis oibus.platos.ꝛ dabunt eis expenſe ab ep̃o quẽ accuſãt ſi egerẽt: vt ex̃ ð accu.c.ex pte. Nã ꝛ dantur ſuo agẽti cãm libertatis.C.ð ordi.cog.l.vl. ſimiliter ei qui egit de ioffici.te.ꝛ obtinuit: ſi aduerſarius appellet.ff.de iofficioſo teſt.ſi iſtituta.§.penul.

d Paulus.

e Lator.in corporali.ſ.adulterio vel inceſtu: vt xxx.q.i.nõ oȝ ſecus ſi de ſimplici fornicatõne:ꝓ qua bo.dic nõ ðponit lxxxij.di.p̃ſbr ꝛ.xxxiij.di.fr̃nitatis.niſi de rigore factum fuerit.lxxxi.di.ſigs ep̃s.ꝛ c.p̃ſbr aut diaconus.

f Nemeſion nõ ꝙ papa nõ vocat cũ fr̃em lȝ cẽt ep̃s.

g Excuſatõe iuſta tñ exceptio vel excuſatio admittit ex̃ ð offi.dele.ex parte.

h Reddere.de mero iure debet iſte i exiliũ relegari.c.miliaribus.a ciuitate remo. r'.C.de epi.ꝛ cle.quicunqꝫ. Item cadere debuiſſet a iure ſuo.C.vnð vi ſigs in tãtã xvi.q.i.placuit.ſed melius ẽ vt ſua auferre ſinat eccl'ia q̃ꝫ in pnicieꝫ eccleſie amplius incandeſcat:vt.j.xvij.q.vlt.§.vlti.

ut cãm diceret occurrebat: ſed ab emulis ẽ ipeditus. Item gregorius ait de ſeipſo.

Redarguendi ſe licentiam beatus gregorius alijs preſtat.

S Igs ſup bis nos redarguere voluerit: ul' extra auctẽȝ nos facere ꝯtendit: ueniat ad ſedẽ ap̃li caȝ: ut ibi añ ꝯfeſſionẽ beati petri mecũ iuſte decertet: q̃ten⁹ ibi un⁹ ex nobis ſñiaȝ ſuſcipiat ſuã. Ex bis õnib⁹ colligit: ꝙ ſubditi pñt reprebẽdere ꝛ accuſare ꝓlatos ſuos ſed ſicut de chriſto dictuȝ ẽ: qñ iudeis dixit: ſi male locut⁹ ſuȝ ꝛ cetera: ita de iſtis itelligendũ ẽ: ꝙ ſuo exẽplo ꝓlatis dederũt facultateȝ recipiendi ſubditos i accuſatõem ſui: ſȝ ñ coegerũt. Itẽ. De eodẽ.

P Aulus deacline ciuitatis ep̃s accuſat a ſubditis de lapſu cãnis: ꝯuincit: deponit: ali⁹ loco ei⁹ ſubſtituitur. hoc an ex diſpenſatione accuſati: an ex rigore iuris ſit factum: ex regiſtro gregorij ad iobãnẽ ep̃m.c.ccxvij. põt ꝑpendi: ubi ait.

Paulus deacline ciuitatis ep̃s ſbditoꝝ accuſatõe ꝯuict⁹ depõit.

L Ator nemeſion⁹ ad nos ueniens indicauit: ꝙ paulus deacline ciuitatis ep̃s inter alia mala in corporali crimine lapſus a ſuis clericis accuſat⁹ atqꝫ ꝯuict⁹ ep̃ali ſñia depoſit⁹ ẽ. poſtea cũ auxilio ſeculariũ ueniẽs ep̃atũ more ꝑdonis ingreſſus ablatiſqꝫ reb⁹ eccl'ie dilectiſſimũ nemeſion⁹ latorẽ preſentiũ ſibi ſubſtitutũ ab eo ep̃atu ꝓiecit: ꝛ ad ſũmã iniuriã ac neceȝ pene ꝑduxit. fraternitas itaqꝫ ur̃a bec oĩa curet addiſcere: ꝛ q̃cunqꝫ eccl'e abſtlit õi mora l' excuſatõe ceſſãte reddẽ ꝯpellat. Si uõ nibil eccl'ie: ſȝ ꝓpriũ dixerit abſtuliſſe: q̃uis graue ꝛ iniquũ fuerit: ut nõ a uobis ul' metropolitano ei⁹ hoc petierit: ſed temerario auſu agere ꝓſũpſit: ũerũtñ ſiqd ꝓpriũ tulit: ſb fraternitatis ur̃e debet examine ꝯſtare: ſi uerȝ ẽ. Sȝ ꝛ illud diligẽter querẽdũ ẽ: ſiquid male ð reb⁹

i Proprium. bic videtur ꝙ ſpoliator poſſit ſpoliato referre q̃ſtiones ꝓprietatis: ex̃ de cã poſ.c.cuȝ eccl'ia ꝛ ſe.quod nõ eſt verũ. vt extra de reſti.ſpo.iteȝ cũ quis.ꝛ.c.in lr̃is. ſed diſpẽſatiue cum ipſo actum eſt vt patet in glo.preceden.i.

k Ut nõ a vobis.loquitur primati: q² apud metropolitanũ prius ẽ cõueniendus: vt.j.c.ꝓxi.ꝛ.ix.q.iij.nullus primas.ꝛ.c.cõqueſtus.

l Tulit.ar.cõñ.xvi.q.vi.placuit.ꝛ.c.de lapſis.vbi dicitur: ꝙ monaſterio tradũtur res depoſiti: ſed illud verum ẽ qñ detrudit in monaſterium.

m Hoc edicto.v̾ba ſũt gratiani vſqꝫ ad illũ locũ vt ſi vltra: ꝛ a loco illo vſqꝫ ad locũ illuȝ: quẽ ergo: ſunt verba gregorij. exinde ſunt verba gratiani.

dilapidauit eccl'e: ut ex eo qð nũc abſtulit illud reformare ac ſatiſfacere mõis oibus cõpellat. Hoc edicto nõ i accuſatores l' depoſitores ulciſcit: ſȝ i depoſitũ ulteri⁹ ꝓſeqt: ut ſi ultra ad ep̃atũ aſpirare tẽtauerit: õib⁹ modis repellatur: ꝛ ad agendaȝ pñiaȝ pennẽ i mõaſterio detrudat. Quẽ ergo gregorius ad ep̃atũ aſpirãtẽ õib⁹ mõis repellit: quẽ graui pñie ſbijcit: pȝ nõ ſua diſpẽſatiõe ſed canonũ cẽſura a ſbditis accuſatũ ꝛ ꝯuictũ. Et ut iã nõ exẽplis ſed legib⁹ agamus: uidẽdũ ẽ qd gregorius ſcribat innocentio ꝛ reliquis epiſcopis ſardinie ita dicens.

Q̃ ſubditi prelatos ſuos accuſare poſſunt.

M Etropolitanũ⁹ ur̃uȝ i aliquo poſtponẽ ñ pſũatis: excepto ſiqð nõ optam⁹ ꝯtra eũdẽ uos aliqd cãe hr̃e ꝯtigat: ut ob hoc ſedis ap̃lice iudiciũ petẽ ðbeatis. Itẽ uniuerſis ep̃is ꝯcilij nicbacij.

Uitam prelatoꝝ ſubditi nulla ſimulatione negligant.

S Icut igt laudabile diſcretũ ꝙ ẽ reuerẽtiã ꝛ bonorẽ exbibere porib⁹: ita rectitudis ꝛ dei timoris ẽ ſiq̃ i eis idigẽt correctõe nulla diſſimulatõe poſtponẽ: ne totũ qð abſit corp⁹ morb⁹ iuadat ſi lãguor ñ fuerit curat⁹ i capite. Quedã.n. de ꝑmate ur̃o clementio ad nos ꝓlata ſũt: q̃ qm̃ ita grauia ſũt: ut trãſire indiſcuſſa nullo mõ debeãt: fraẽnitatẽ ur̃am bortamur: ut cũ omni ſolicitudie ac uiuacitate ueritatis idagare multis modis debeatis illata: ꝛ ſi ſũt ut audita ſũt: canõica ultõne reſecent. Admonem⁹ aũt: ut non cuiuſqꝫ ꝑſone gr̃a nõ fauor nõ qð libȝ blãdimẽtũ queqꝫ ur̃uȝ ab bis q̃ nũciata ſũt nobis molliat uel a ueritate excuciat: ſȝ ſacerdotaliẽ ad iueſtigandã ueritatẽ uos ꝓpẽ deũ accingite. nã ſigs i boc piger aut negligẽs eẽ ꝓſũpſerit: dictis criminib⁹ apud deũ ſe nouerit eẽ ꝑticipẽ: cuiuſ zelo ad ꝑſcrutãdas

n Diſpẽſatione.i.voluntate.

o Metropolitanum ex cõtẽptu.alias omiſſo eo poſſũt adire papam: vt.s̃.e.q.vi.c.ij ꝛ.iij. Itẽ intellige iſtud quando epiſcopi inter ſe litigant. nã ſi epiſcopus litigat contra clericum: tunc coram arbitris eſt litigandum.xi.q.i.ſi clericus. Ex contemptu ergo intelligo fieri: quando ſine cauſa declinatur eius iuriſdictio. ſic dico ꝙ ſine cauſa non poteſt quis declinare iuriſdictionẽ epiſcopi etiaȝ per querelã factã pape: vt plene dixi in conſti.vt debitus.ar.nõ eſſe appellanduȝ omiſſo medio: ſed bic nõ loquitur de appellatione.

p In aliquo.epiſcorum enim eſt iudex ordinarius ꝑmo loco metropolitanus.x.q.iij.quia cognouimus.xi.q.i.ſi cleric⁹ aduerſus.

q Sicut inquit.ꝓlata.a ſbditis.ꝛ ſic facit ad propoſitũ gratiani.aliter boc.c.nibil facit ad propoſitũ gra.niſi velis dicẽ eo ip̃o ꝙ dedit alijs licentiã iudicandi: ergo ꝛ accuſãdi

r Hortamur.nota ꝙ per boc verbum bortamur ꝛ monemus: mandatur iuriſdictio: ſic.s̃.e.q.i.notum.ff.de offi.preſi.ſepe.v detur tamen ꝙ prouinciale concilium ordinario iure cognoſcat de primate ſiue de metropolitano ſuo. nam cum conciliũ iudicet de papa in bis in quibus ipſe poteſt iudicari: ergo cõciliuȝ metropolitanũ poteſt iudicare de epiſcopo: ad boc.j.e.ſigs. Ar.ꝯ.xvi.di.multis.nam ibi appellatur a cõcilio ad metropolitanuȝ.ergo cum concilium ſit minus metropolitano: non poteſt ipſum iudicare.xxi.di.inferior. Sed poteſt dici ꝙ quãtũ ad ſua negocia eſt minor metropolitan⁹ cõcilio: q̃ꝫtuȝ ad alioꝝ negocia ẽ maior. Sed adbuc obſtat.xxi.di.nunc autem.ſed põt dici: ꝙ põt iudicare de ip̃o ꝯcilio: nõ tñ eũ dãnare põt ſed

ꝙ poſſit iudicari a concilio : bene facit .ix.q.iij.ſaluo.ꝛ c.ſi autem.ꝛ.xliij. di.ſalonitane.ſed ē ar.contra.ſ.c.xxi.

a Q Uapropter.videt̃ hic ſpāle:ꝙ qlibet poſſit accuſare ſuū epm̄.hoc.c. continuatur illi.xij.q.ij.quattuoꝛ.

b Protin᷒.nōne neceſſaria ē admonitio:certe ſic:iō expone ꝓtin᷒.i.poſt tertiā admōitionez :vt ſ.e.q.i.ſi peccauerit:ſic extra de ſimo.licet.

c Pōtificis.vel alterius.ſuperioꝛis.

d Deferre. Hic hēs ꝙ aliqs cogit̃ accuſare ꝛ.i.q.i.qſqs.ꝛ.v. q. v. c.i.ex̃ q fi.ſunt leg.c.cāz ꝛ.xxiiij.q.iij. itē ſacerdos. Ar ↄ̄ ex̃ de accu. licet.in fi.ꝛ.v.q.ii.ſi p̄mates.ꝛ.ii.q.iiij. clericus.ꝛ.C.vt nēo iuitus agere.l.vna.ſo. ad dnūciationē qlibet tenetur de q̄a hic loqtur:non aūt ad accuſationez vt in cōtrarijs.

e Inēdictio. forte ſpeciale eſt in dilapidatione vt quilibet teneatur denunciare.

f Sin vero.i. ſi non fecerit qō dictū ē de q̄tuoꝛ portionibus.

g Supprimenda .ſ. v.q.ii.ſi primates contra illud de crimine iniuriarum de qua pōt epūs componere inter partes.

h Siquid i eccleſia relatione.ex hoc patet:ꝙ loquit̃ in denūciatōne ꝛc̄.ſicut.c.ſuperius.

i Clericos aut laicos.accuſantes. epos decerni mus non eſſe recipiendos paſſiz ꝛ ſine probatione.

k Eoꝝ.i.laicoꝝ vl̃ clericoꝝ ſi ſunt ignoti: vt ſ.e.querendū. vel eoꝝ i.epiſcopoꝝ q accuſantur:q̄ꝛ ſi vita eoꝝ antea bona fuit:laici in nullo caſu pn̄t eos accuſare vt.ſ. e.q.i. in p̄imis. ꝛ ex̃ de teſti.veniens.ſi vero mala:ꝛ laici ꝛ quilibet criminoſi admittunt̃:niſi inimici ꝛ conſpiratores: extra de ſimo.licet hely.ꝛ de ſen. ꝛ re iudi.cum.i.ꝛ.a. Et ex hoc loco. baz.fundauit ſuam opinionez vt dixi in ſūma.ſed intelligas loq in illis cauſis in quibus laici pn̄t accuſare clericos.

l Siquis eps̄ . quia alibi. Ar .ꝙ ſol᷒ epiſcopus habet merum imperiuz in ſua dioceſi:vt.xi.q. .de perſona.v q.vi.delatori.hoc enim eſt merum imperiū. ſ. cognoſcere de criminibus ff.de offi.eius cui man.eſt iuriſ.l.i.ꝛ.ff.de offi.preſi.illicitas.§. vniuerſas.

ſbtilit̃ nefādi facinoꝛis cās n̄ mouet. HEc ſiqs ſpālia ꝛ ex his generalē regulā colligi nō opoꝛtere ↄtēdit:audiat qō gelaſi᷒.c.xxvi. dicat oibus clericis cuiuſcūq; oꝛdinis:ita dicens.

Clerici exceſſus ſui epi auribus deferant romani pontificis.

QUapropt̃ nec clericoꝝ qſq̄ aplice offēſe ↄfidat futurum imunē: ſi i his q̄ ſalubꝛit̃ ſequēda aplica deprōpſit auc̄tas:ſiue ep̄z ſiue p̄ſbꝛum ſiue diaconū uiderit excedētē:ꝛ n̄ ꝑtin᷒ ad aures rōani pōtificis deferre curauēit probatōib᷒ dūtaxat ↄpetēt̃ exhibitis ut trāſgreſſiōis ultio fiat cc̄tis in ēdictiō delinquēdi. Sin᷒ uēo modis oib᷒ erit vnuſqſq; pōtificū oꝛdinis ꝛ honoꝛiſ ſui eliſoꝛ:ſicut clericoꝝ ul̃ auditui totius eccl̃ie hec putauerit ſupprimēda. ITem.

SIqd i eccl̃ia dāni:aut in his q̄ ſūt p̄ceptōnis nr̄e ꝓhibita: pōtificē ur̄m uideritis admittere mox nr̄is aurib᷒ relatōez ſignate ut qd fieri ōbeat cēſeam᷒. ITē ex ↄcilio chalcedonēſi.c.xxi.

Clerici aut laici ſine examinatōe ad ep̄oꝝ accuſatōez n̄ admittāt̃.

CLericos aut laicos paſſiz accuſātes ꝛ ſine ꝓbatōne epos aut clericos ad accuſatōez n̄ recipiēdos decernim᷒:niſi prius diſcutiatur eoꝝ eſtimatōis opinio. ITē ex ſynodo romana.

Quelibet p̄ſona ep̄m aut alios accuſās mōſtrāda documētis iferat

SIqs eps̄ aut diacon᷒ aut qlibet cleric᷒ apud ep̄os:q̄ꝛ alibi nō oz:a q̄libet p̄ſona accuſati fuerint:quicūq; fuerit ille uir ſiue ſublimis honoꝛis ſiue alterius dignitatis:q hoc gen᷒ illaudabilis itētōis arripuerit:nouerit dicēda ꝓbatōib᷒ mōſtrāda documētis ſe debere inferre. ITez damaſus papa ſtephano archiepiſcopo.

Sacerdotes nō accuſēt : q ad eūdem oꝛdinem ꝓuehi nō poſſunt.

SAcerdotes ut antiqua tradit auc̄tas criminari nō pn̄t:nec in eos teſtificari:q ad eūdē nō debēt nec pn̄t ꝓuehi honoꝛē. ITē iginus papa.

Niſi irrep̄henſibiles i maioꝝū accuſationem non recipiantur.

CRimiatōes maioꝝ natu per alios nō fiāt:niſi p̄ ip̄os q crimia itēdūt:ſi tn̄ ipi digni ꝛ irrep̄hēſibiles apparuerit: ꝛ actis publicis docuerit oi ſe ſuſpicione carere ꝛ inimicitia:ꝛ irrep̄henſibilē hr̄e fidē ac ↄuēſatōez ducē. COlligit̃ itaq; ex his oib᷒: ꝙ ſbditi in accuſatōe p̄latoꝝ ſūt admittēdi.

¶ Nūc uidēduz ē an mōachi in accuſatōe ep̄oꝝ ſint audiēdi. Adrianus papa uidetur eos ab accuſatione remouere.

Mōachi ſacerdotes accuſare uel in eos teſtificari non poſſunt.

PLacuit eoꝝ accuſādi ſacēdotes ꝛ teſtificādi i eos uocem obſtruere:quos nō ab hūanis uocibus ſed diuinis moꝛtuos eē ſcimus:q̄ꝛ funeſtā uocē poti᷒ inēdici q̄ audiri oz. ITē i ↄcilio chalcedonēſi p̄cipit̃:ut eccl̃iaſticas actiones mōachi attractare nō preſumant. ITem pelagius papa

Mōachi i accuſatōe n̄ ſit audiēdi

NUllus monachus talia uſq̄ arripiat:nec ſecularia aut eccleſiaſtica negocia ꝑturbare p̄ſumat:q̄ꝛ moꝛtua ē in talib᷒ uox coruz. SEd aliud ē qō ex p̄ſūptōe aſſūit̃ temeritatis:aliud qō ex neceſſitate gerit̃ charitatis.mōachi eni ex p̄ſūptōe ep̄os accuſare nō pn̄t:ex charitate pn̄t. un̄ ꝛ i canonib᷒ p̄cipit̃ :ut cubiculariȷ́ epi ſint uel religioſi clerici l̃ electi mōachi ut ō ei᷒ uita teſtioniū dicē poſſint. ITez illud eleutheriȷ́ pape oib᷒ generaliter dicitur.

Conſentire conuincitur: qui cuz poſſit:peruerſis negligit obuiare

NEgligē cuz poſſis ꝑturbarē ꝑuerſos: nihil eſt aliud q̄ fouere.nec carz ſcrupulo ſocietatiſ occulte:q manifeſto facinoꝛi deſinit obuiare. ITē hieronym᷒ tā de ſe q̄ de aliȷ́s monachis in p̄io prologo biblie ſcribit dicens.

ꝛ.C.de proba.ſciant.

m Illaudabilis.q̄ꝛ cauſe materiā criminibus creare noſcunt̃.C de iudi.ꝓperādū.Et p̄ſumit̃ ſemp:ꝙ inuidie cā fiat accuſatio: vt vi.q.i.ſi omnia.ꝛ q̄ꝛ vix ſine culpa expiri pōt:iō clerici ab ea abſtinere debēt:vt de pe.di.v.qualitas.ſ.e.q.vi.decreto.vel dic laudabil̃ quo ad vulgi opionez Naz preſumitur alias quis bono zelo accuſare: vt ex̃ ō do.ꝛ con. veritatis.Ex charitate eni debz puenire accuſatio: ex̃ de accu.ſiqs ep̄us. Et qui accuſat publice ſaluti cuſtodiā gerit vt.C.de famoſis libel l. vnic.

n CRimiatōes.ꝑ alios.i. ꝓcuratoꝛes.ſ.iij.q.ix. abſens.

o Et actis.i. actōib᷒ vl̃ r̄is ep̄oꝝ ſuoꝝ: vt xi ꝛ.q.ij.duc.ꝛ hoc ſi ſūt ignoti:ꝛ eſt ſi.ſ.iij. q.v.canōica.ꝛ tātū valz ei᷒ teſtimoniū ꝓpt̃ q̄ſtū examinatio:vt.xxiij.q. c.i.io.

p Placuit.ſ.c.de badrianus intelligit de infamibus:vt.ſ.iij. q.iiij.bi q.ꝛ.ſ. iij.q.v. canonica.vl̃ itell̃ cū gratiāo ō monachiſ.ſ.criminoſis.nā certū ē: ꝙ monachi accuſare pn̄t: vt ex̃ de accu. c.ex p̄te.ꝛ.ſ.c. cū paſtoꝛis.

q Eſſe.qn̄tū ad ciuiles ac᷒ ꝛ ēt ad diuinos q̄ꝛ nō pn̄t baptizare ſepelire p̄dicare pn̄iaz dare:vt.xvi.q i.c.i.

r Quia funeſtā. q̄ꝛ ſemper debēt flere.xvi q.i.placuit.

s NUllus monachus.nec ſecularia.i. tutelaz ꝛ procurationem.

t Aut eccleſiaſtica.baptizare quod olim non licebat eis:vt.xvi. q.i.placuit.iohannes.

Quātū ex uite merito quis eccleſiam edificat: tantum nocet ſi deſtruentibus non reſiſtat.

Sancta quippe ruſticitas ſolum ſibi ꝓdeſt: ⁊ quātū ex uite merito edificat eccl'aʒ chriſti: tm̄ nocet ſi deſtruentib⁹ nō reſiſtat. Item gregorius.

Subditi uicia prelatorum reprehendere ſtudeant.

Admonēdi ſūt ſbditi: ne pluſ ꝗ̄ expedit ſint ſubiecti: ne cū ſtudent pluſꝗ̄ neceſſe eſt hōībus ſubijci: cōpellanť uicia eoꝝ uenerari. Idem generali ſynodo p̄ſidens dixit.

Clerici ſeu electi monachi ſint cubicularij epiſcopi.

Cum paſtoris uita in exēplo debeat eē diſcipulis: plerūꝗ clerici qualis in ſecreto ſit uita ſui paſtoriſ neſciūt: quā tn̄ ſeculares pueri ſciūt. De qua re p̄nti decreto ꝯſtituim⁹: ut quidā ex clericis uel etiā ex monachis electi i miniſterio cubiculi pontificalis obſequanť: ut is qui in loco regis eſt: ⁊ tales habeat teſtes: q ueraʒ ei⁹ in ſecreto ꝯuerſationē uideant: ⁊ ex ſedula uiſione exēplū ꝑfect⁹ ſumāt. Itē uirgilio ep̄o arelatē.

Prauos in ſua ſocietate epiſcop⁹ habere non debet.

Peruēiť ad nos frēm ⁊ ep̄m nr̄m ſerenū maſſilienſeʒ prauos hoīes in ſocietate ſua habere ita deniꝗ ut p̄ſbr̄ū quēdā q poſt lapſū carnis i ſuis adhuc dicitur iniqtatibus uolutari: familiarem habeat. qđ a uobis ſubtiliť eſt requirēdū: ⁊ ſi ita ꝯſtiterit: cure uobis ſit nr̄a eū ſic uice corrigere: ut ⁊ qui talē recipit. non familiaritate fouere ſed diſcat ſe poti⁹ ultōe cōprimere: ⁊ q receptus ē diſcat lachrymis peccata diluere: nō iniquitatem imundicijs cumulare. Item paſchalis papa.

Uiros boni teſtimonij ſemp̱ epiſcopi ſecum habeant.

Epiſcopi lectioni ⁊ orōni uacēt. ⁊ ſemp̱ ſecū p̄ſbros ⁊ diacones: aut alios boni teſtimonij clericos habeāt: ut ſm̄ apl'm ⁊ ſāctoꝝ patrū iſtituta poſſint irrep̄hēſibiles iueniri. Itē iohānes baptiſta cū duceret eremiticaʒ uitā: ſcribas ⁊ ſacerdotes ⁊ leuitas iudeoꝝ ad ſe uenīētes aſpa increpatōe redarguit. Itē ex canōibus diffiniť. Illi ſacerdoteſ accuſare poſſunt: q ad eūdē gradū cōſcēdere ualēt. Cū ergo monachi ad ſacerdotij graduʒ laudabiliť ꝑtigere ualeāt: pʒ ꝙ ⁊ ipſi ſacerdotes libere accuſare poſſunt.

De accuſatione uero q̄liter fieri ualeat: i cāonib⁹ apte decerniť. Vnde ait .n. calixtuſ papa.

Accuſatio ſemp̱ fiat in ſcriptis.

Accuſatoꝝ ꝑſone nūꝗ recipiantur ſine ſcripto: nec abſente eo quē accuſare uoluerint: quibuſlibet accuſare ꝑmittiť codice libro. iij. ti. de probationibus.

Sciant cūcti accuſatores eaʒ rem ſe debere iferre in publicam notionem: q̄ munita ſit teſtibus idōeis: uľ iſtructa aptiſſimis documētis: uľ indicijs ad ꝓbationem idoneis uel idubitatis ⁊ luce

Negligere cum poſſis. videť de prelatis tantum loqui. ¶ Perturbare. i. ꝓhibere ⁊ remouere a malo. ⁊ hoc cum cōmode pōt illud facē: al's nō peccat q ſic nō ꝓhibet. xxij. q. ij. primum. ⁊ c. faciat. ⁊ ſm hoc qlibet teneť ꝓhibē iiuriā a ꝓxio. xxiij. q. iij. nō iferenda. Alij hoc. c. itelligūt de p̄lat: vt. xxiij. q. iiij. duo iſta. ⁊ c. ira plane. ⁊ q. vlt. preterea. vel itellige de atrocib⁹ vt tunc qlibet teneatur: vt ex de ſen. ex. quāte xxiij. q. iij. c. vlt. ⁊ de pe. di. i. periculoſe. vel dic ꝙ qlibet teneť ꝓhibere ꝓximum a peccato cōmittēdo xxij. q. v. hoc uideť. ſecus i cōmiſſo. xciij. di. diaconi. io. ¶ Scrupulo .i. ſuſpicione. ¶ Sancta quippe. i. cū ſimpliciť ⁊ pie viuūt: ⁊ alios nolūt icrepare. ⁊ intellige de p̄latis q ex officio tenētur reſiſtere i malū ⁊ quoꝝ taciturnitas ē mortale peccatuʒ: ⁊ magnū damnuʒ in eccl'ia opať vt. lxxxiij. di. nemo. Et ē hic ar. vitā actiuā eē p̄ferendam ꝯ̄teplatiue: vt vij. q. i. ſcias. ⁊. viij q. i. i ſcripturis. ⁊ hūt ſe vt excedentia ⁊ exceſſa. cōtēplatiua quātum ad ꝑſonā cōtēplantiſ magis ē ſecura ⁊ utilis: actiua vo magis laborioſa ⁊ minus ſecura ſed magis fructuoſa: vt ex de renū. niſi cū ꝓdē. ¶ Ruſticitas. ideſt ſimplicitas. ¶ Nocet itellige hoc negatiue: ideſt nō tm̄ ꝓdeſt edificādo quātū ⁊ reſiſtendo. ſimile. xliij. di. §. debet. xxij. q. ij. primū. io. ¶ Admonēdi. bonū mediocre qn̄ꝗ dimittiť ꝓpť bonū obediētie: ſʒ malū nūꝗ fieri dʒ: vt. xi. q. iij. qd ergo. io. ¶ Cum paſtoris. generaliť teneas: ꝙ monachi p̄nt accuſare ⁊ ep̄os ⁊ alios: dū tn̄ hoc faciāt de licētia abbatis. xij. q. i. nō dicatis. xvi. q. i. monachi. ſi ſuū abbatē accuſare vult: habebit expenſas a monaſterio: vt extra de accu. ex ꝑte. tūc nō ē neceſſarius cōſenſus abbatis. Sed ſi aliū vult accuſare: nō habebit expēſas a monaſterio: ſi ſūt i ſcholis p̄nt agere de his tm̄ q̄ ꝑtinēt ad ſtudiū: vt ex de of. dele. p̄terea. ff. de re iudi. q̄ſitū. ⁊ ff. d̄ iudi. ſi lōgi⁹. ¶ Pueri. i. ſeruiētes: ſic. xxij. q. ij. §. abrahā quoꝗ. ⁊. ff. d̄ v̄. ſig. pueri. ¶ Ut qdā. duos habebit ſacerdotes ⁊ tres diacones: vt de con. di. i. iubemus. Sʒ nūqd ꝯ̄tradicēte abbate pōt ſumē monachū ep̄s ſibi in ſociū? non videť cū hoc ſit priuilegiū pape: vt. ix. q. vl. ꝑ principalē ⁊. lviij. di. c. i. ⁊. ij. ar. ꝯ. xvi. q. i. q vere. io. Ho. credo ꝙ ſic: niſi monaſteriuʒ ſit exemptuʒ: cū maiora poſſit: ut de exceſ. p̄la. ſicut unire. b. Sʒ nōne monachi nūꝗ exibūt de clauſtro: vt. xvi. q. i. placuit. Reſpondeo qn̄ perfecti ſunt: fit hoc vt exterius fructificēt: vľ qn̄ fiūt ep̄i. ⁊ iſti cubicularij poſſunt eſſe teſtes non ſolū de cōuerſatione ep̄i: ſʒ de facto eius: vt. xij. q. i. manifeſte. ¶ Teſtes. ꝓpť hoc inducit. c. q2 q p̄nt teſtari ⁊ accuſare: nec tn̄ epiſcopus pōt ab accuſatione repellere: extra d̄ accu. nulli. ⁊. C. q accu. nō poſ. iniquum. ¶ Peruenit ad nos. in ſocietate. nota ꝙ p̄ſumiť ꝯ aliqueʒ uel pro aliquo ex ſocietate: ut. xxviij. q. i. ſepe. lxxxi. di. cleric⁹. ⁊. xviij q. ij. diffinimus. ¶ Epiſcopi lectōni poſſint. ſ̄. di. xciij. diaconi. ¶ Iohānes. ꝓbat. cū hic eremita accuſat ꝙ monachi p̄nt accuſare. quod uerū ē ſi habēt ſpeciale mandatuʒ abbatis. xvi. q. i. q uere. niſi forte regri nō poſſit ſine magna difficultate ar. ff. de iniur. ſʒ ſi vni⁹ §. filio. ut notaui. xij. q. i. nō dicatis.

Q. VIII

De accuſatione. Circa hoc notādum: ꝙ aliud eſt infamatio: aliud denūciatio: aliud accuſatio. Infamatio ꝓhibeť. ſ̄. e. q. ꝓx. Accuſatō. v. q. i. c. i. ⁊. ij. Secūda. ſ. denūciatio p̄cipitur. ſ̄. e. q. i. ſi peccauerit. ſ̄. c. ꝓx. quapropter. ⁊ fit ſine inſcriptione. iiij. q. iij. §. aliquando. Tertia. ſ. accuſatio ꝑmittiť ⁊ in ea inſcribitur ⁊ ſb inſcribitur. j. e. libelloꝝ fallit tamen hoc in. vi. caſibus. non enim ſemp̱ cogiť quis inſcribere ut in leuibus criminibus. ff. de accu. leuia. ⁊ in crimine abigeatus. C. de abigeis. l. una. ⁊ in cāu ubi mulier accuſatur. xv. q. ii. de crimine ⁊ ſm quoſdam in crimine apoſtaſie ⁊ ubi chriſtianus iudeam duxiſſe accuſatur. C. de apoſta. apoſtatarum. C. de iudeis. nequis. ⁊ ubi maritus accuſat. uxorem iure mariti. iiij. q. iiij. §. aliquando. C. de adult. quāuis. ⁊. l. iure. io. hoc falſum eſt ſecundum ius canonicum: vt extra de procura. tue fraternitatis. b. Et cum crimen i modum exceptōis ꝓponiť: ſm quod diſtiguiť: extra de accu. ſup̱ his. Nūc videndū qd iuris ſit circa ſingulos modos agendi. Denūciatōem p̄cedet admonitio al's remoueť denūciās a denūciatōe: vt extra de accu. ſup̱ his ⁊. c. ſ quis ep̄s. ⁊. ij q. vij. accuſatio. ⁊. c. ſigs erga. Itē criminoſi infames i inimici poſſunt a denūciatōne repelli: vt. iij. q. vij. qui ſine peccato. ⁊. c. poſtulatus. ⁊. xxxv. q. vi. ep̄is in ſynodo. ⁊ ex de teſti. co. preterea. extra de accuſa. cum oporteat. ⁊ dictum eſt. ſ̄. e q. i. ſi peccauerit. ⁊ extra. e. qualiter. Pena ſic conuicti modica eſt: q2 debet penitere de crimine: ⁊ credo eum non eſſe remouendum ab ordine vľ dignitate: niſi delicti qualitas aliud requirat: vt in ſimonia: ſeu ſcandalu [illegible]

cū n ex iniūcto. ſi aūt i modū inqſitionis ſil'r iſcriptio n̄ ē neceſſaria ⁊ pōt ꝓcedi ſine ipſo q̄ impetrauit inqſitionē ſicut ⁊ cū ipſo. ſꝫ fama dꝫ ꝓcedere nō ſemel ſꝫ ſepi⁹ ⁊ apud bonos ⁊ graues: vt ex̄ de accu. qualr̄. ⁊. c. cū oꝫ. ⁊ de ſimo. lꝫ. citari ēt dꝫ iſamat⁹: vt audiat eius exceptio: vt eiſdē. c. ⁊ ex̄ de ſen. ⁊ re iudi. cū. l. i. ⁊. a. ⁊ i hoc caū pn̄t teſtes recipi lite nō ꝯteſ. vt ex̄ vt lit. n̄ cōteſ. qm̄ frequēt. §. iij. pena hui⁹ talis ē. ꝓlati ſūt ab admiſtratōe remouēdi: miores ſūt beneficio priuādi: ex̄. e. q̄lit. ⁊ de ſimo. dilect⁹. ſꝫ ſi i modū exceptōis obijcit̄ crimē: diſtigue: vt ex̄ e. ſup his. ⁊ ex̄. d̄ or. cog. cuꝫ dilectus. ⁊ dꝫ eſſe pn̄s: ex̄ e. qualit̄. ⁊ in hoc caū laici bone fame admittūt̄ ad agēdū ⁊ teſtificādū: ex̄ de teſti. tā lr̄is. xxiij. di. il lud. Sꝫ cū crimē obijcitur in modū accuſationis ſemp ē neceſſaria iſcriptio: vt. j. e. libellorū. fallit. in vi. caſib⁹. §. notatis ⁊ i ſeptio ſꝫ q̄ſdā cū officialis accuſat C. de accu. ea q̄. In hoc caſu pena ē depoſitio: vt. §. pxi. q. lator. ⁊ ex̄ de ſimo. dilectus.

ptiones. ⁊. ff. de iure fiſ. fiſcus. Et prius habebit inducias. xx. dierum ad deliberandū nō triū tm̄ vt qdā dicūt: vt. ff. de publ. iud. in ter. hēbit ēt inducias. xxx. dier ad cōponēdos meſtos penates: vt. C. de exhi. reis. l. ij. fm̄ ca. tn̄ nō videt̄ q̄ neceſſaria ſit denūciatio vl̄ talis ſolēnitas: vt ex̄ de accu. l. ꝫ. in fi.

k Accuſatorum. nec abſente. C. de penis ne din ꝫ. ſed illud ſpale ē in dilapidatore ſic. §. e. q. vi. §. ſūt qruꝫ ⁊ nōui. i. q. iiij. nulli.

l Quibuſlibꝫ. j. v. q. ij. relatuꝫ. ſed ꝫ. v. q. vlti. epiphanium.

m Sciāt cūcti. indicijs. xxxij. q. i. dixit. ⁊. xxxv. q. vi. c. i. ſꝫ ꝫ. iij. q. ix. abſens. libellus tn̄ i abſētia rei ꝓponit̄. ff. de adul. miles. § ſexaginta. hoc veꝝ eſt niſi abſens ſ t p contumaciam: vt. iij. q. ix. decernimus. C. de accu. l. vlt.

n Quiſqs. hoc ponitur. C. de accu. l. vltima.

o Vinculū. iſcriptionis. i. obliget ſe ad talionem.

p Dignitatis. q2 pari iure cenſent̄ accuſator ⁊ accuſatus. iij. q. ix. c. vlti. C. de exhi. re. l. vl. tn̄ ratio dignitatis i h̄ habetur q̄ minus punitur conſtitutus in dignitate q̄ꝫ alter. xxiiij. q. i. quicontra. ⁊. c. quiſquis.

clarioribus expedita. Item eu ticianus papa.

Accuſatio ſēp dꝫ fieri in ſcriptis.

Quiſqs^n ille ē q crimē itendit: in iudiciū ueniat. nomen rei indicet: uinculū^o inſcriptōnis arripiat. cuſtodie ſilitudinem habita tn̄ dignitatis^p eſtimatione patiat̄ nec ipunitā ſibi nouerit lr̄iaꝫ mētiendi: cū calūniātes ad uidictam poſcat ſilitudo^q ſupplicij. Qui uero ad ſortilegos magoſqꝫ cōcurrunt. nullatenꝰ ad accuſatōeꝫ ſūt admittēdi. Itē ſixtus papa.

Qui crimē obijcit: De codē. ſcribat ſe ꝓbatuꝝ. ⁊ q non ꝓbauerit qd̄ obiecerit: penā quā intulērit ipe patiat̄. Sed ſtephanꝰ papa cōtra uidet̄. De codem.

Per^r ſcripta nullius accuſatio ſuſcipiat̄: ſed ꝓpria uoce ſi legitia ⁊ cōdigna accuſatoris pſona fuerit pn̄te uidelicet eo quē accuſare deſiderat: q2 nullus abſēs accuſare pōt nec ab aliquo accuſari. Sed calixtus precipit ubi accuſator pn̄te eo quē accuſat i ſcriptis iudici accuſationem offerat ⁊ ꝓpria uoce lr̄as ſuc accuſatōnis legat. Stephanus autēꝫ ꝓhibet: ne abſens aliquē p ep̄lam accuſare audeat. Que uero ſit forma accuſationis q̄s modus cōcipiendoꝝ libellorum: paulus i digeſto rū libro de publicis iudicijs ⁊ ti. de accuſatōib⁹ ⁊ inſcriptōib⁹ oſtēdit dicēs. Libelloꝝ^s iſcriptōis ꝯceptio tal' ē. Cōſul ⁊ dies apd̄ illū ꝓtorē ul' ꝯſulē luci⁹ tici⁹ ꝓfeſſus ē ſe meuiā. l. iulia de adultēijs reā deferre: q̄ dicat eā cum gaio ſeio i ciuitate illa i domo ill'i mēſe illo ꝯſulib⁹ illis ꝯmiſiſſe adulteriū. Utiqꝫ. n. ⁊ locꝰ deſignādus ē in quo adulteriū cōmiſſū ē: ⁊ pſona cum qua admiſſū dr̄: ⁊ mēſis.

hoc eni lege iulia publicoꝝ iudicioꝝ cauet̄ ⁊ generaliter ꝓcipit̄ omnibus: q aliquē reū deferūt: neqꝫ aūt^u diē neqꝫ horā iuitus cōphendet. Q: ſi libelli inſcriptōnū legitime ordinati nō fuerit: rei nomen abolet̄: ⁊ ex integro repetēdi reū poteſtas fiet. Itē ſbſcribere d̄bebit is q dat libellum ſe^x ꝓfeſſuꝫ eē: ul' ali⁹ ꝓ eo ſi lr̄as neſciat. Sꝫ ſi aliō^y crimē obijciat: ueluti q̄ domū ſuā ꝓbuit: ut ſtupꝝ materfa. pateret̄: q̄ adulteriū dephēſuꝫ dimiſerit: q̄ ꝓcium ꝓ cōpto ſtupro accepit: ⁊ ſiqd̄ ſile: idipm in libello cōphēdēdū erit. ſi accuſator d̄ceſſerit aliaue cā eū ipedierit: quominus accuſare poſſit: ⁊ ſiqd ſimile ē: nomē rei aboletur poſtulāte reo^z. Idqꝫ ⁊ lege iul'. de ui ⁊ ſēatꝰ conſulto cautū ē: ita ut liceat alij ex integro repetē reū ſꝫ itra qd̄ tēpus uidebim^⁊: ⁊ utiqꝫ. xxx. dies utiles obſeruādi ſunt.

s Libellorum. i. cōſul ⁊ dies. i. ſtitute accuſatōis: q. de die cōmiſſi criminis logr̄. nā cōſul ⁊ diet ſūt ꝓponēdi. hodie p mo ponit̄ ipa toris nomen: poſtea cōſulis poſtea idictio poſtea mēſis: dies: i auc. vt ꝓpōat̄ ipatoꝝ nomē coll. v. t Seio. ideo nomē expōit̄ vt fm̄ qualitatē pſone puniat̄ magi⁹ vel minus. Sed qd ſi ignorat q̄ ſit illa pſona videt̄ q̄ ſufficit lomin⁹ ipm accuſare poſſit: vt. v. q. i. c. ij. u Aute diē. cōmiſſi criminis: ſed nō codie libelli: vt ſ. dixim⁹. penitus ꝫ. ꝯ̄ u i ē ind tiliꝫ accuſationib⁹: vt. ff. de edendo. l. i. §. diē. a teſtib⁹ ſꝫ qrit̄ diē: vt. iiij q. ix. nihilominꝰ. ⁊. xxxv. q. vi. de parētela d̄ hoc plene dicem⁹. j. iiij. q. iij. in teſtibus. ⁊ et dicēti qua parte domus fm̄. b. dies eē aſſignādas: q nō licet vrique ri cū diſcriminalterius: vt. ff. de iur. l. ſt. Jo. tamē dicit q̄ ñ aliud tenetur dicē teſtis q̄ꝫ accuſator ſtr̄i. ar. ex. de

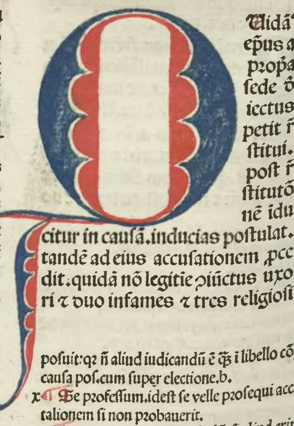

Quidā^a epus a ꝓpa ſede d̄iectus petit r̄ſtitui. poſt r̄ſtitutōnē iducitur in cauſā. inducias poſtulat. tandē ad eius accuſationem ꝓcedit. quidā nō legitie ꝯiūctus uxori ⁊ duo infames ⁊ tres religioſi

poſuit: q2 ñ aliud iudicandū ē q̄ꝫ i libello cōphenſum ſit. ar. ex. de cauſa poſ. cum ſuper electione. b.

q Similitudo. niſi in caſibus exceptis. §. e. q. ii. §. notandum.

r Per ſcripta. abſens. pōt eniꝫ libellus dari abſente accuſato: vt. v. q. vi. epiphaniū. C. de exhi. reis. l. ij. ⁊ ēt die feriato: vt. ff. de adul. miles. §. ſexaginta. prius tn̄ denūciabit eū accuſator: quē vult accuſare: al's nō audiet̄: vt. ff. de adul. denūciaſſe. ⁊. C. de accu. abſentē. deinde det libellū iudici: iudex tn̄ non prius libellū recipiat q̄ꝫ inſcriptio ſit facta: ⁊ r̄ deiuſſorem dederit ꝓ lite ꝓſequēda. C. ad turpil. l. i. ⁊. C. q accu. non poſ. l. iij. poſtmodum vocandus ē reus fm̄. l. C. de exhi. reis. l. ij. ⁊ nomē eius recipiet̄ inē nomina reoꝝ: ⁊ hoc fit cum lis ē cōteſtata. ff. de adul. ſi maritus. §. preſcri

x Se profeſſum. i. deſt ſe velle proſequi accuſationem ⁊ ſubire talionem ſi non probauerit.

y Aliud. i. eodē mō ē ꝓcedēdū: ſi aliud crimē obijciat.

z Reo. hoc ēt faciat lapſo biēnio: vt. C. vt itra cer. tēp. l. vlt.

⁊ Uidebim⁹. ff. ad turpil. l. in ſenatus. §. vlt.

a Quidam epus. hic primū agit̄ an ſpoliatus ſit reſtituendus ſꝫ ſupra cā. ꝓxia. q. ij. agebatur an ſpoliatus deſet in ius vocandus. Eſt autem regulare q̄ ſpoliatus ab alio q̄ꝫ a iudice: vel etiāꝫ ſi a iudice ē ſpoliat̄ ſue

ordine iuris: ſemꝑ ſtatī eſt reſtituendus nō obſtāte exceptione alicuius crimis vel nō canōice inſtitutōis: vt ex̄ de reſti. ſpo. in literis. ⁊ c. itē cū gs. ⁊. vi. q. iij. deniqꝫ. Fallit i caſibus hic notat. In truſio: vt. j. e. §. patet. ſed hoc ſpāle ē in papa. Dilapidatio: vt. iij. q. ij. qꝛ ea. ſꝫ hodie hoc nō tenet: qꝛ nō ē ſpoliādus aliqs niſi probata ſuſpicione: vt ex̄ de ſi. licet. Criminis enormitas: vt. ij. q. v. ſuꝑ cā. Infamia ⁊ criminis euidentia: vt. ij. q. v. p̄ſbyter. ⁊ q. i ſcelus. ⁊. c. māifeſta. Itez crimē ſimōie: ex̄ de ſi. accuſatū ⁊. c. tāta. Contumacia: vt. iij q. ix. decernimus. Scādalū: vt. iij. q. vi. h qppe. Fornicatio: ex̄ de diuor. ſignificaſti. Itē cū reꝰ eſt abſens: ex̄ de offi. iudi. de le. ꝯſultatōibꝰ. Cuz icōtinēti deiecit: ex̄ ꝺ reſti. ſpoli. olim. Itē cū ſpoliatio ē ꝓbata in modū exceptionis: ex̄ de or. cog. cū dilectꝰ. Itē ſm quoſdam cū incontinēti ſpoliatō vult ꝓbare exceptionez: ex̄ de reſti. ſpo. literas. ff. ad exhibēdū. l. iij. §. ibidē. Itē cuz a muliere objicit ſeuitia viri vt ex̄ de reſti. ſpo. ex transmiſſa. Item in caſu quē hēs: extra ꝺ diuor. gaudemꝰ. i fi. Itez exceptio rei iudi. ij. q. vi §. diffinitiua. Itē exceptio iuriſiurādi vel pacti ſm quoſdaz: vt ex̄ de reſti. ſpo. accepta. Itē ſi ſub cōditōe poſſedit: ex̄ de reſti. ſpo. oliꝫ cām. Itē ſi ex gr̄a vl' p̄cario poſſedit. j. x. q. iij. qꝛ cognouimꝰ. ⁊ ex̄ de exceſ. p̄la. cū ad quorūdā. Itē ſi poſſedit vt colonus. ff. de vi ⁊ vi ar. cuz fundū. Hoc aūt ſcias: qꝙ quattuor ſūt auxilia ꝓdita ꝑ que petit reſtitutio: actio: interdictū: cōdictio ex canone: iudicis officiū. Actione petit reſtitutio: ut actōe qꝺ metus cauſa. dat reſtitutio ꝯ quēlibet poſſeſſorē. ff. qꝺ me. cā. l. metū. §. volēti. Itē actōne de dolo petit reſtitutio ⁊ ꝑ illā nō fit reſtitutio coñ illū q dolū fecit. ff. de dolo. l. ſi plures. Itē ꝑ interdictū reſtitutio dat coñ illū ſolū qui vi ꝫ fecit: vt ex̄ de reſti. ſpo. cū ad ſedē. in fi. Per cōdictōnez ex canone dat reſtitutio coñ quēlibet poſſeſſorē: vt ex̄ de ap. bone me. ⁊. j. e. reintegrāda. Itē ꝑ iudicis officiū petit reſtitutio cū aliqs ꝓpter abſentiā ꝑdit rē ſuā de qua agit. ff. ex qui. cau. ma. l. i. ⁊ ꝑ totum ⁊ illa pōt agi ꝯ quēlibꝫ poſſeſſorez: vt. xvi. q. iij. §. porro.

accuſatores teſtes de domo ſua ꝑducūt ⁊ alios ſibi inimicos extra ſuā ꝓuīciā. reus crimīoſo iudici offert ab uno tm̄ audiendus ⁊ iudicādus. qdā ꝺ accuſatoribꝰ teſtibus abſētes ꝑ epl'az illū accuſare ⁊ in eū teſtificari ꝯtēdūt. Cū mlta capl'a ei obijcerēt: in primo accuſatores deficiūt. demū accuſatio in accuſatorem uertit. Hic primū querit: an reſtitutio dāda ſit qbuſlibet expoliatis. Secundo de inducijs: an poſt reſtitutōez tm̄ dari: an ēt poſt uocationē ad cāz qbuſlibet ꝯcedēde ſūt. Tertio quo ſpatio mēſium utriqꝫ ſint ꝯcedēde. Quarto an infames ⁊ ñ legitie ꝯiūcti ad accuſatōez ſint admittēdi. Quinto an teſtes de domo accuſatoꝝ ſint ꝑducēdi: inimicoꝝ uox ſit audiēda. Sexto an extra ꝓuinciaz reus ſit ꝑducēdus. Septio an ſit audiēda eiꝰ ſentētia quē cū reo par inficit malicia. Octauo an ab uno tm̄ epſ ſit audiēdꝰ ul' iudicādus. Nono an accuſatores ul' teſtes i abſētez uocē accuſatōis uel teſtificatōis exhibē ualeāt. Decimo an deficiētes in pmo capl'o ſint admittēdi ad ſequētia. Undecimo an accuſato liceat accuſationē in accuſatorem uertere.

Quod reſtitutio qbuſlibet danda ſit: multis auctoritatibꝰ ꝓbatur. Ait eni gaius papa.

Expoliatis ul' eiectis omnia ſūt reintegranda.

Epiſcopis ſuis rebꝰ expoliatis uel a ꝓprijs ſedibꝰ eiectis oia q̄ eis ablata ſūt legibꝰ ſūt itegranda: qꝛ ꝑuſqꝫ hoc factū fuerit: nullū crimē eis objici poteſt. Itē fabianus papa. De eodem.

Epiſcopi ſi a ꝓprijs ſedibus aut eccl'ijs ſine auctē romani pōtificis expulſi fuerit: anteqꝫ ad ſynodū uocent: ꝓprius locus ⁊ ſua oia eis reitegrāda ſūt. Nulla eni rō ꝑmittit: dū ad tēpus eorū bona uel eccl'ie atqꝫ res ab emul' aut a qbuſcūqꝫ detinentur: ut aliqd illi objici debeat. nec qcqꝫ pōt eis qlibꝫ maioꝝ ul' minoꝝ objicē dū ſuis eccl'ijs uel rebus ucl ptātibus carent. Sed notādū ē: qꝙ reſtitutōnis ſnia ſola nō ſufficit: niſi pñtialit oia iudicis officio reſtituant: ut eiectꝰ uel ſpoliatus ēt naturalē poſſeſſionē recipiat: ſiue aio ſuo ⁊ corpore alieno ueluti ꝑ ꝓcuratorē: ſiue aio ⁊ corpore ſuo. Cuncta quoqꝫ q̄ ſibi ablata ſūt uel fuerāt quacūqꝫ ꝯditōe i eodez loco: unde ſurrepta fuerāt: reuocāda ſunt. Unde iohannes urbis rome epūs ſcribit zacharie archiepiſcopo. De eodem.

Reintegrādā ſūt oia expoliatis uel eiectis epis pñtialiter ordinatōe pontificū: ⁊ in eo loco unde abſceſſerāt fūditꝰ reuocāda quacūqꝫ cōditione tēporis aut captiuitate aut dolo aut uiolentia maioꝝ ⁊ ꝑ quaſcūqꝫ iniuſtas cauſas res eccl'ie ul' ꝓprias .i. ſuas ſbſtantias ꝑdidiſſe noſcunt. Itē euſebiꝰ apoſtolice ſedis epiſcopꝰ omnibus epiſcopis. De eodē.

Reitegrāda ſūt oia expoliatis uel eiectis epis ⁊cetera: uſqꝫ fūditꝰ reuocanda codez mō ut ſupra. Item alexander papa.

Non eſt ſacerdos qui fratruz ſe ſubtrahit obſequijs.

a Epiſcopis. oia. ēt depoſita: vt. ff. depoſiti. l. i. §. q autē. ⁊. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. qꝙ autem.

b Nullū crimē. a ſpoliatore vl' gñalit a nullo: cū ſit iermis: vt. j. e. q. ij. oꝫ.

b Nullū crimē. ꝓ quo fuerūt ſpoliati ſm. h. vl' nec illud nec aliud poteſt obijci a ſpoliatore. ij. q. ij. in ſcripturis. ⁊. c. nullus. Sꝫ mirꝝ ē ſi aliqs non pōt eū de crimie illō accuſare: vt. j. q. ij. cum eccleſie. ⁊. c. ꝓxi. cuꝫ res int' alios acta alijs nō p̄iudicet. Itē nūqd ſpoliator pōt eū accuſare poſtqꝫ eſt reſtitutꝰ: ar. qꝙ non: ex̄ de reſti. ſpo. itē cū gs. ar ꝯ qꝙ poſſit ſaltē ciuilit. j. e. q. ij. audiuimus.

c Epiſcopi. ſi tamē ſpoliatꝰ velit agere ꝯ ſpoliatorē recōueniri pōt ab eo: vt. ar: ff. de iudi. l. ij. §. itē. ſꝫ hoc verꝝ ē cū nō agit ꝺ ſpoliatione: extra de ordi. cog. cum dilectus.

d Obijcere. qd ſi nunqꝫ velit petere reſtitutionem: vt ſic nō puniat de crimine pro quo eſt ſpoliatꝰ cū tm̄ inde grauiorē penam meretur: dicerem qꝙ in tali caſu bñ poſſit accuſari añ reſtitutionem: ne fraus ſit ei lucroſa: ar ex̄ de iudi. intelleximus. ⁊. xi q. iij. priuilegium. ſed ſi minorē penaꝫ de illo crimine merent: tūc nō eſt accuſandus de illo cū ſatis ſit punitus: ar. ij. q. vi. ſi qs. ex pluribꝰ

e Sed notādū. naturalem. nec ſufficit dare pignora: ex̄ de ſen. ⁊ re iudi. cū aliqbꝰ. ſimilit' i pretoriū pignus ē qs corporalit' mittendus ff. de pig. act. nō ē mirꝝ ſecus in cōuētionali. ff. e. l. i.

f Reintegrāda. ⁊ in eo loco. etiaꝫ vltra mare: ⁊ ſūt reuocāda ſūptibꝰ ſpoliatoris. ff. de rei vē. ſi uero.

g Captiuitate. j. xvi. q. iij. porro. ⁊. c. p̄cedēti

g Captiuitate. ſi eni ꝑ vim aliqd ab eo extortū ē uel' ablatū. j. annum pōt agere coñ detētorem in quadruplū poſt annum in ſimplū. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. ſed ſi ꝑ metū eſt extortum aliqd: tūc coñ oēm poſſeſſorem agit'. j. annū ad quadruplū cū nō vult reſtituere. ff. qꝺ me. cā ſi cum exceptione. §. i. ij. ⁊. iij.

h Aut dolo. ⁊ tūc vſqꝫ ad biēniū pōt cōueniri q dolum cōmittit: vt. C. de dolo. l. vl. ſed perpetuo pōt cōueniri actione in factū de eo qꝺ ad eū ꝑuenit. vel ſi dolo fecit quo minus ad eum ꝑueniret: vt. ff. de dolo in heredē. ⁊ l. eatenus. ⁊. l. dolo. Cū aūt canō eqparet dolum metuꝫ vel violentiaꝫ: videt' qꝙ cōdictōe ex hoc canone quilibꝫ poſſidens poſſit conueniri: ar. ad h̄ extra de iudi. qꝛ. ⁊ extra de tranſac. veniens. ⁊ extra de emp. ⁊ ven. perue uenit. extra vt lit. pen. eccleſia. ⁊ extra de app. bone memo. ⁊ eſt expreſſum extra de reſti ſpo. ſepe.

h Aut dolo. ar. qꝙ reſtituēdus ſit q dolo ſuo iuri renūciat: vt. j. xv. q. vi. c. i. ⁊. j. xxx. q. i. dicuꝫ. ⁊. C. de inof. teſta. eū qui. i. rñſo. extra de his que vi me. ue cauſa fi. cum dilectus. contra. ⁊. xx. q. iij. conſtituit.

a n Ulli. auxilio. epi ſibi iuicē debēt pſtare mutuū auxiliū: vt. s. di. xc. pcipim⁹. ⁊ iō iducit hoc. c. ſ. ꝙ ſemp ſu ſubueniēdū ſpoliatis.

k Ueſtro. ar. ꝙ qlibꝫ teneť patrociniū ꝑ ecclīa pſtare. xcvi. di. ſi. impator ⁊ ſi coñ eccliaꝫ ſuā ſtaret priuādus eēt eo: qđ hꝫ ab ea. ⁊. ĵ. q. vij. c. i. C. locati milites. ⁊ eſt expſſum: ex̄ de poſtula. c. vltimo.

b q Uanto. ideſt quali. ⁊ ſi longo tēpore fuit ſpoliat⁹: longo tēpore erit reſtitutus: ſic. xc. di. ſiquis monachus. in fi.

c c Um eccleſia. ſponte. ar. ꝙ ſpoliatus ſuo iuri pōt renūciare ar. coñ ex̄ de reſti. ſpo ſolicite.

d o Portet. iudi. ecce ratio canonis quare ſpoliatus nō teneť reſpōdere. ⁊ ē forte ideo ſtatutū: q꞉ cū eſt ſpoliatus non pōt ſufficē ad ſumptus iudiciales: nec inuenit hoīeſ adeo fauorabiles. ⁊ per hoc videť ꝙ non etiam ſpoliatori neqꝫ alij tenetur reſpondere ſa per aliquo qđ ei objicit: ar. .s. c. cum eccleſie. ⁊. s. q. p xi. c. ij. Itēꝫ videť ꝙ ſi modi cum eſſet eiab latum: ꝙ tunc quilibet ⁊ pro
Q. II
qualibꝫ cauſa teneat reſpondere.

e A Udiui- mus in- famatos. dila- cto vł ab emu- lis. alias non reſtituerentur ſi eſſent infa- mes.

Nulli dubiū eſt: q꞉ boni a malis ſemp pſequāť ⁊ tribulantur. ꝑpter qđ nos oportet hūiliari ſub potēti manu dei: ut liberet nos in tpe tribulatōis. Naꝫ diabolus nō ceſſat circuire: querens quē deuoret: ⁊ querē quoſ ex fidelibus pdat: ⁊ maxīe illos quos ardentiores i ſuitio ſaluatoris cicꝫ familiares iuenerit. familiarei dico eos quos ſacrari ⁊ i ordie apoſtolat⁹ ꝯſtitui uoluit. ipi. n. ꝑ populo inēpellant: ⁊ ppli peccata comedūt: q꞉ ſuis pcib⁹ ⁊ oblatōib⁹ ea delēt atqꝫ ꝯſumūt. ⁊ ifra. Qui aūt ex urō fuerit collegio ⁊ ab auxilio urō ſe ſubtraxerit: magis ſciſmaticus ꝙ̄ ſacerdos eſſe ꝓbabit. Ecce inqt ꝓpheta ꝙ̄ bonum ⁊ ꝙ̄ iocundū habitare frēs i unuꝫ. Illi uero nō habitāt in unū: q fratrū ſe ſolatio ſubtrahūt: aut qđ deterius ē fratribus inſidias aut laqueos ponūt. ⁊ infra; vñꝫ crucifigūt q cū in ſacerdotibus ſuis ꝑſequūť: q꞉ crux a cruciatu dicitur. magnū uero cruciatū ſuſtinꝫ qui uim patiť. ITē fabianus papa.

Excōmunicētur qui opprobriuꝫ ⁊ calumniā inferūt ſacerdotibus

D Eus ergo fratres ad hoc preordinauit uos ⁊ oēs q ſūmo ſacerdotio fungunť: ut iiuſticias remoueatis: ⁊ pſūptōes abſcidatis: ⁊ in ſacerdotio laborātib⁹ ſuccurratis: opprobrijs ⁊ calūītatib⁹ eoꝝ locū ñ pbeatis; ſꝫ ei q calūniaꝫ uel opprobriū patiť adiutoriū feratis. illū uero q calūniā uel opprobriū facit abſcidatis: ⁊ domino in ſuis ſacerdotib⁹ opē feratis. PAtet ergo ꝙ expoliati ꝑus ſūt ꝑñtialiť reſtituēdi: anteꝙ̄ ad cām ſint uocandi. Sed objjcitur ubi nō fuit legitia inſtitutio: ibi ñ pōt eſſe reſtitutio. Nō eni ꝓbať deſtitut⁹: q ꝑus nō fuit inſtitut⁹: ac ꝑ hoc nec reſtauratōneꝫ poſtulare pōt. Illi ergo quoꝝ electio uicioſa ē: ul' q a clero nō ſūt electi uel a pplo expediti: ul' q꞉ ꝑ ſimōiam irrepſerūt: nō ſūt bñdi inter epos. ⁊ iō ſ a ſedib⁹ q̄s tenere uidebanť expulſi fuerint: nō poſſūt reſtitutionē petere anteꝙ̄ uoceť ad cām. unde ſupra i tractatu ordinando: uꝫ: ſiqs pecunia uel gr̄a humana ſeu populari uł militari tumultu ⁊cetera. Sed hoc in co cāu itelligiť: qñ aplīca ſedes ꝑ uiolētiā occupať: quo caſu iudex ñ iuenit: cui⁹ officio ille apoſtatic⁹ poſſit excludi. In alijs aūt locuꝫ nō hꝫ: cuꝫ uiolēta poſſeſſio niſi ꝑ iudicis ſniaꝫ uiolento detractori detrahi nō poſſit. Si autē uerus dñs bello nō ꝯtinuato ſꝫ renouato ui illuꝫ de poſſeſſione eiecerit: iudicis aucte pdoni poſſeſſioneꝫ reſtituet. ſi ergo epi a ſedib⁹ quas quoquo modo tenere uidebanť: nō ꝑ iudiceꝫ ſed uiolenť eiecti fuerint: poſt eiectionē reſtituēdi ſūt añ regularē ad ſynodū uocatōeꝫ. Q. II.

De induciꝫs aūt poſt reſtitutionē pſtandis: ⁊ quo ſpatio tēporis concedēde ſint ſcribit iohānes papa dicens.

Secundū tempus expoliatōnis concedunť inducie reſtitutōnis.

QUāto⁹ tpe expoliati ul' expulſi eſſe uidebanť: anteꝙ̄ ad ſynodū cōuocenť: ſub codeꝫ ſpatio tēporis eis iducie indulgeantur. ITem pelagius papa.

Dum poſſeſſiōes ul' res epi detinentur: aliqd ſibi obijci nō pōt.

CUm eccl'ia alicui⁹ epi aut poſſeſſiones ul' res ab eius emulis ul' a qbuſcūqꝫ alijs nō ſua ſpōte detineť: aliqa illi nō pꝫ aut poteſt a quoꝙ̄ ante reintegratōem omniu ſuaꝝ rerū objjci. Sꝫ ꝑus illi legib⁹ reintegrāda ſunt oīa: ⁊ poſtea tēpore a pr̄ibus pfinito negocia ſūt uentilanda. ITem ſtephanus papa girado laodiceñ.

Ante litem conteſtatā uiolenter ablata reſtituantur.

OPorteť ut primū uos tā de inuaſis ciuitatib⁹ ⁊ monaſterijs ⁊ māſis: ꝙ̄ de religs generaliter reb⁹ reiueſtire faciatis: q꞉ nec nudi ꝯtēdere: nec iermes inimicis nos debem⁹ opponere. ITem euariſtus papa.

Deijcianť a clero ⁊ ifames fiant qui loca expulſoꝝ adulterina ſeditate inuaſerunt.

AUdiuimus quoſdā a uobis infamatos ⁊ dilaceratos epos a ciuitatibus ꝓprijs expulſos: q꞉ alibi cōſtitui epi nō poſſunt niſi i

l d Eus.

m P Atet. ſiqs pecunia. s. di. lxxix. ſiqs pecuniā. hoc tamen ibi nō diciť ſed meli⁹ poſſet induci quod ē. xxiij di. in nomine. vt etiam nulla ei audientia deť de illo inuenies. xiij. q i. in principi o.

n Nō ꝯtinuato. i. ſi ñ interponiť ꝯtrari⁹ act⁹ ff. de teſta. heredes palam. vel cōtinuato cuꝫ primuꝫ potuerit. ff. ad turpi. l. ij. §. cōfeſtim.

d De inducis. Quinqꝫ ſūt genera iduciarum. Reſtitutorie: preparatorie: citatorie: deliberatorie ⁊ iudicatorie. In cā criminali reſtitutorie nō erūt miores. vi. mēſib⁹: nec maiores anno. ĵ. e. eiectis. vł veri⁹ ē ꝙ ſūt arbitrarie: vt. ĵ. e. ſi epus. Citatorie erunt vni⁹ vł duorū vel triū mēſiuꝫ: vt. iij. q. v. c. i. ⁊. v. q iij. c. i. ille aūt q̄ habētur. v. q. ij. c. pñti. ſūt paťnales adiectōes. de qb⁹ mentiunť qdam ꝙ ſint clericoꝝ mioꝝ vł laicoꝝ: tñ ar. ē ꝑ eis. xv. q. vij. ſi aūt. alie ſunt pſbroꝝ vł diaconoꝝ: vt dicūt. Preparatorie erūt anni ⁊ dimidij: vel vnius anni vł. vi. mēſium: vt ĵ. e. q iij. de inducijs. ⁊ he danť añ lit. cōteſ. ⁊ poſt. v. q. ij. ſi primates. In ciuili aūt cā ſunt inducie deliberatorie. xx dieꝝ. vt. ĵ. e. q. iij. offeratur. Citatorie. xxx. dierū: in auc. de lit. §. oēm ⁊ ꝑ trinū edictū: vt. xxiiij. q. iij. de illicita. Iudicatorie quatuor menſium que dantur iudicatis: vt ex̄ de offi. iudi. dele. querenti. In criminali vero non danť deliberatorie: q꞉ cert⁹ debet eē reus: vtrum velit crimen cōfiteri an negare cuꝫ ſciat ſe eſſe reum vł non. Itē nec iudicatorie dantur: q꞉ ibi pena non differtur niſi in caſibus: vt. xi. q. iij. cum apud.

ciuitatibus nõ minimis : ⁊ alios ĩpis uiuẽtibus ꝯſtitutos. Jdõ hoc uobis ſcribim⁹: ut ſciatis hoc fieri ñ licere: ſꝫ ꝑprios reuocari ⁊ integerrime reſtitui debere. Jllos uero q adulterina feditate ſuas ſponſas: q̃s uxores eoꝝ p̄fixo tenore eẽ itelligimus: tenẽt: eijci ⁊ adulteros atq; ifames fieri eoſq; ab eccleſiaſticis honoribus arceri iubemus. Si autẽ aduerſus eos aliquam querelã habueritis[g]: his pactis inquirendum erit: ⁊ auctẽ huius ſancte ſedis terminanduꝫ. Jtem gelaſius papa.

Inducie ſex menſium eiectis uel ſpoliatis preſtentur.

Eiectis[h] ul' ſpoliatis poſt integrã reſtitutionẽ ãniuerſarie inducie uel ſex menſiuꝫ indulgende ſunt. Jtem euſebius.

Poſt reſtitutionem inducie preſtande ſunt.

Prius[i] ergo oportet oĩa legib⁹ expoliatis reitegrari: ⁊ eccleſias q̃ ſibi ſublate ſũt cũ omni priuilegio ſibi reſtitui. ⁊ poſtmoduꝫ nõ ſub anguſto tp̃e ſpatiuꝫ eis indulgeat': ſꝫ q̃tuꝫ expoliati uel expulſi uidebãt': anteq̃ ad ſynodũ conuocentur. Jtẽ felix pp̃a.

Tandiu[k] i ſede ꝓ De eodẽ. ꝓpriã pacifice ⁊ ꝑtãtiue cũcta acta diſponens reſideat: q̃diu expulſus uel expoliat⁹ ſuis carere uiſus eſt rebus. Jdem.

Ante reſtitutionẽ aliq̃s ad cauſã reuocari non debet.

Si[l] ep̃us ſuis fuerit aut eccl'ie ſibi cõmiſſe rebus expoliat⁹ aut qđ abſit qđ alienũ ab omnib⁹ eſſe debet fidelibus: a ſede ꝓpria eiectus: aut ẽt detentione aliqua de ſuis ouib⁹ fuerit ſeq̃ſtrat⁹: tũc canonice ante p̄ſtino ſtatui reſtituat' cũ oĩ p̄uilegio ſui honoris: ⁊ ſua oĩa que inſidijs inimicoꝝ ſuorum ei ablata fuerant: legib⁹ reintegrant'. Nõ. n. conuocari[m] poterit uel[n] preiudicari: niſi ip̃e ꝓ ſua neceſſitate minime tñ iudicãdus aduenire ſponte[o] elegerit. Nulla tenus ergo a quoq̃ cogat': anteq̃ integerrime oĩa que per ſuggeſtõnes ſuoꝝ ĩimicoꝝ amiſerat: pote ſtatui eius ab honorabili concilio legali ordine reintegret'. Preſul uero cuꝫ omni honore ſtatui priſtino reddat': ⁊ ip̃e diſpoſitis ordinatiſq; libere ac ſecure diu[p] ſuis reb⁹ tũc regularit' ifra. iiij. uel[q]. v. ul'. vi. aut. vij. mẽſes iuxta q̃ poſſibilitas ei fuerit: ⁊ nõ añ[r] cõuocatus ad tẽpus i legitio ꝯcilio ⁊ canonico ꝯueniat ad cãm: ⁊ ſi ita iuſte[s] uidet' accuſantiuꝫ ꝓpoſitiõib⁹ reſpondeat. Qđ ſi male uiuẽdo facultates eccl'ie diſperſit ep̃s ab eius patrimõio quouſq; de dilapidatione reruꝫ eccl'iaſticaꝝ cognoſcat': ſubmouẽdus ẽ exẽplo tutoꝝ uel curatoꝝ q duꝫ fuerint ſuſpecti: a tutela uel curatione remouẽt': donec de ſuſpecto cognoſcat'. Unde pelagius papa petro presbytero.

Ab adminiſtratõe remoueant' qui res eccl'ie male uiuẽdo diſpgũt.

Qualia[a] ea q̃ de fraudib⁹ max ilia ni p̄ſbri relatõne ſupplicũ ad aures nras flebili uenerũt: ſi facile ſ̃m ueritatẽ agnoſci potuer't: niſi facultas eccl'ie quã i uſus ſuos male ꝯuertẽdo diſpſit: ab ei⁹ ꝑtãte donec[b] cã cognoſcat' ſeponat' iccirco nos eũ ⁊ a ſupradicte eccl'ie

f Quia alibi. ⁊ ſ̃. lxxx. di. epiſcopi.

g Habueritis. Sꝫ quã pñt hr̃e querelã : crimialẽ nõ pñt cũ ſint inimici: ex̃. de reſti. ſpo. itẽ cũ qs. nõ ciuilẽ: q² ceciderũt a iure ſuo xvi. q. vi. placuit. forte logt' de his q ſuã ĩiuriã ꝓſequũt' : vt. iiij. q. vi. omnibus.

h Eiectis. ãniuerſarie. ad plus: vel. vi. menſiũ ad min⁹.

i Prius ergo.

k Tandiu.

l Si ep̃us. detẽtione. ſi detines me ne poſſim intrare poſſeſſionẽ : cõpetit mihi int'dictũ. ff. ne vis fi. ei q in poſ. mit. l. i. §. ſiue aũt. ⁊ xcij. di. ſiqs. ⁊ in conſtitutõe ex̃ ð reſti. ſpo. ſepe.

m Cõuocari ſed nũqd veni et allegare priuilegiuꝫ: vt ex̃ de ap. cũ parati: Rñdeo nõ: cũ ꝯſtet euꝫ eẽ ſpoliatũ: ſic. ff. de peculio. eo tp̃e. Scias ergo q̃ vbi euidẽs ẽ citatõeꝫ nõ tenere reuſ nõ tenet' venire ẽt ad allegãdũ ſuuꝫ priuilegiũ. Scias ergo q̃ qñq; citatio nõ valꝫ q² intra anguſta tẽpora fit: vt. v. q. ij. c. i. qñq; nõ valet q² nõ exp̄mit' cã q̃re fiat citatio: vt. v. q. ij. c. vl. qñq; nõ valet quia nimis maturat' ꝑemptoriũ: vt ex̃ ð dilatio. dilecti. qñq; nõ valet citatio rõe tẽporis: vt ſi fiat tp̃e feriato: vt. xv. q. iiij. c. i. ⁊. ij. ⁊. ff. ð fer. l. i. qñq; nõ valet rõne loci: vt ſi citat' ex̃ ꝓuinciã vltra duas dietas: vt ex̃ de reſcrip. nõnulli. vel ſi citat' ad locũ ꝑiculoſũ vl' inhoneſtũ: vt ex̃ de ap. ex ꝑte. ff. de arbi. ſi cũ dies. §. ſi arbit'. qñq; non tenet rõe iudicis: vt ſi euidẽs ẽ ip̃m nõ eẽ iudicẽ q citat : vt ex̃ de offi. iudi. dele. ex lr̃is. ⁊ ex̃ de ap. ſi duobus. Jtẽ nõ valet ſi reſcriptũ apl'icũ nõ inſerit' : vt ex̃ de dila. p̄terea. ⁊ ex̃ de offi. iudi. dele. cũ in iure. Jtẽ ſi euidẽs ẽ iudicẽ eẽ ĩimicũ: vt. iij. q. v. q². Jtẽ nõ valꝫ ſi ille q citat⁹ eſt: ſpoliat⁹ ẽ: vt hic. Jtẽ nõ valꝫ ſi ad querelã liberti citatur ꝑronus. iiij. q. iij. liberti. Et generalit' vbicunq; euidẽti exceptione reus ſe tueri põt. ff. de iudi. non uidet'. Sed ſi dubium ẽ an citatio teneat: tũc. tenet' uenire ad allegandũ ſuũ priuilegiũ : vt extra de ap. ſi duobus. ⁊. c. cum parati. ff. de iudi. ſiquis ex aliena. Jnuenio tamẽ q̃ citatio qñq; nulla ẽ: ⁊ tamen niſi defendatur citatus ꝓcedet' contra ip̃m: vt. ff. iudi. ſol. ſi reus. Jtem inuenio q̃ citatio eſt iniuſta ex ꝑſona agentis: cũ agens agit calũnioſe: ⁊ tamen niſi citatus venerit ad iudiciũ punit' : vt extra de accu. veniens. ⁊ ar. ff. ne quis eum q in ius vo. eſt vi eximat. l. penul. io. Tuti⁹ tamẽ ẽ q̃ citatus vadat allegaturus priuilegiũ ſuũ : vel appellaturus ſi eũ grauauerit: niſi qñ cõſtat eum nõ eẽ ſuum iudicem. b.

n Vel p̄iudicari. i. p̄iudiciũ fieri.

o Spõte. hic aſſignãt qdã aliqueꝫ poſſe iuri ſuo renũciare. vij. q. i. q̃ꝫ ꝑiculoſum. ⁊. C. de epiſ. ⁊ cle. ſiqs in ꝯſcribẽdo. certe cõtrariũ inuitur ex illo verbo minime: nec hoc refert' niſi ad illud vbũ vocari.

p Diu. dicit' diu qđ eſt vſq; ad q̃ttuor mẽſes : ſic. lxiij. di. lectis. ſic hec dictio mox ampliat'. xx. q. ij. c. i.

q Vel. v. uel. vi. ar. inducias eẽ arbitrarias : ex̃ de ap. cum ſit romana. ff. de iudi. nõnũq̃ꝫ. ſꝫ ar. ꝯ in auc̃. de nup. §. ſed hoc qdẽ. xxviij. di. de his in fi. ⁊. j. e. q. iiij. c. i.

r Aut ꝯuocatus. qm̃ poſſibile ei ſit.

s Juſte. i. ſi iuſtũ crimen ei obijcitur.

a Qualia ea. Jdõ forte remouet' ſuſpectus ab adminiſtratione: q² forte timor ẽ ne corrũpat iudices. Et idõ nec creditores ei ſoluẽtes liberãt'. ff. de ſolut. q̃ ſi forte.

b Donec cã. in crimine dilapidatõis ſpeciale eſt: q̃ ſequeſtrat' poſſeſſio a poſſeſſore ante quã ſit conuictus cõtra id. xvi. q. iiij. volumus. nam ⁊ poſt appellationeꝫ ſequeſtratur ab eo poſſeſſio. ff. de ap. iperatores. ⁊. ij. q. vi. quotiens. Quaꝫ cito ergo aliqs accuſatur: ſtatim ab eo remouenda ẽ adminiſtratio: ut hic. ⁊. C. de ſuſpec. tu. l. eũ. ⁊ ſine accuſatore põt remoueri: ſi iudici liqueat ex apertiſſimis argumẽtis eũ ſuſpectũ. ff. de ſuſpec. tu. l. iij. §. p. Suſpectũ aũt dicim⁹ illũ: q morib⁹ talis ẽ ut ſuſpectus dici debeat: ut. ff. de ſuſpec. tu. ſuſpectus. Nec audiret' talis lꝫ uellet ſatiſdare: q̃ bñ adminiſtraret: ut inſti. de ſuſpec. tu. §. nouiſſime. hodie tamẽ uidet' q̃ non eſt remouẽdus ab admiminiſtratõe: niſi ꝓbet' ſuſpicio: ut ex̃ de ſimo. licꝫ heli. Jtẽ ad accuſationẽ qlibet admittit': ut in auc̃. de nõ alie. aut ꝑmutan. in fi. ⁊. C. de ſuſpec. tut. l. eũ. ⁊. l. pietatis. ⁊ abſens põt condẽnari: ut. C. de penis ne diu. nec. eni aliquo dꝫ gaudere priuilegio qui ſeruos contubernales afflixit: ut. C. ubi de ratiocinijs agi oportet. l. ij. tñ ꝓbabili⁹ uidet' q̃ ſoli illi admittant' quoꝝ intereſt: ut. xvi. q. vij. filius. ⁊. ſ̃. ij. q. vij. quaꝓpt'. uel ſaltẽ ſoli clerici: ut. xij. q. ij. nõ liceat. nam in popularibus actionibus non admittũtur infames: ut. ff. de popula. actio. popularis. Jtẽ nec ad accuſationẽ taliũ iudex ſtatim remouebit accuſatũ ab adminiſtratione : ſed ſummatim cognoſcet an calũnioſe accuſetur an non: ar. ff. de preto. ſti. l. i.

§.vl.Et ſiq̄ ſciuerit ſuſpectū: ⁊ paſſi ſūt eū p aliqđ tēpus eē in adminiſtratōe nō videt̄ q̄ tales poſſint dicere eū ſuſpectū: vt.ff.de ꝑuil.cre. creditores. ⁊ ar.ex̄ de his q̄ fi.a ma.p.c.ex ore. ⁊ ar.ex̄ de accuſa. nulli. q aūt crimialiter ꝯuict⁹ ē: remouet̄ ab ordine. ſi vero ciuilit̄: tm̄ ab adminiſtratōe: ex̄ de ſimo. p tuas i fi. ⁊ regulares ꝑlati ex modicis cauſis remouent̄ ab adminiſtratōe vt i eadē decre.p tuas.
i fi. Itē ſi iō qs remouet̄: q2 doloſe adminiſtrauit: ifamis ē factus ſ3 ſi ꝓpt̄ negligētiā remoueret̄ nō ſit ifamis vt.C.de ju.pec.tu.l.vl. Hoc aūt ſcias q̄ qn̄q3 adminiſtrat qs tpalia qn̄q3 ſpiritualia: ⁊ ſ̄m hoc remouet̄ ab iſtoꝝ ⁊ illoꝝ adminiſtratōe. xij.q.ij. vulterane. vn̄ licet qs ſit remotus ab adminiſtratōe tpaliū ꝓpter ſuſpicionē: adhuc tn̄ remanet ꝑlatus quo ad obediēdum ſibi: vt viij.q.iiij.nōne. ⁊.xv.q vlt.c.vltimo.

c Quod vero. h̄ queſtio loq̄t̄ de iducijs ꝑparatorijs.

d Cum accuſatus. a ſe electi.ſ̄.cā.ꝑ xi.q. vi.a iudicib⁹.coñ ſed iſtud forte obtinet in crimie. al̄r coñ.ff. de iudi.obſeruādū. quid iuris ſit. de hoc quere xi.q.i.c.iij.

e De inducijs vero epōꝝ. eedē ſunt ꝑſbroꝝ ⁊ diaconoꝝ ⁊ ſb̄diaconoꝝ.xv.q. vij. ſi autem.

f Reſponſiones.i.exceptiones: quas ꝓbare tenent̄.ff.de ꝓbationibus in exceptionibus.

g Cōfirmādos.i.conprobādo eos honeſtoſ qđ forte poſt publicatōez pōt facere: non q̄ eos debeat iſtruere qđ dicāt: q2 hoc eſſet ſb̄ornare vel poteſt confirmare illoꝝ teſtimoniū qui ſunt ꝓbati crimīnoſi adducendo alias ꝑſumptiones ꝓ dictis illorum: q2 ⁊ ſi debilitent̄ dicta talium: non tamē ex toto euacuātur: vt ex̄ de proba.licet. ⁊ extra de ſimo.licet heli.in fi.

patrimonio uolumus interim ſb̄mouere: ⁊ in uř̄o diſcuſſionis ipius tpa moderamine detineri.

Quod[c] uero poſt uocationem uenienti ad iudicium iducie negāde ñ ſūt idem felix teſtat̄ dicēs

Uocati ad iudiciū iducie ñ negāt

Cum[d] accuſatus ad iudicium ꝯuenerit: ſi uoluerit inducie ei petēti a pr̄ib⁹ ꝯſtitute abſq3 ipedimēto ꝯcedāt̄ ⁊ iudices a ſe electi ſibi tribuāt̄. Itē ex ep̄la felicis pape.ij.fratrib⁹ egyptioꝝ.

Quot menſiū inducie epiſcopis preſtande ſunt.

De[e] inducijs uero epōꝝ ſup q̄b⁹ ꝯſuluiſtis diuerſas a pr̄ib⁹ regulas ꝯſtitutas iuenim⁹. qdā3 n. ad repellēda impitoꝝ machinamēta ⁊ ſuas ꝑparandas reſpōſiones[f] ⁊ teſtes ꝯfirmādos[g] ⁊ conſilia epōꝝ atq3[h] amicoꝝ q̄rēda annū[i] ⁊ ſex mēſes mādauerūt cōcedi. qdā aūt annū: in quo plurimi[k] ꝯcordāt. min⁹ uero q̄3 ſex[l] mēſes ñ repperi: q2 laicis hec idulta ſūt q̄3to magis dñi ſacerdotib⁹. ⁊ infra. Inducie uero nō ſb̄ anguſto tpe: ſ3 ſub lōgo tpis ſpatio ꝯcedēde ſūt: ut accuſati ſe ꝑparare poſſint: ut uniuerſos cōicatores[m] i ꝓuincijs poſitos ꝯuenire ⁊ teſtes preꝑare atq3 ꝯtra inſidiatores ſe pleniter ualeant armare. Itē3 leutherius papa.

De inducijs preſtandis.

Inducie[n] non modice dande ſūt ad ingrēdū: ne aliqd pro pere agi a quacūq3 pte uideat̄: q2 p⁹ ſurreptionez[o] multa ꝓueniūt.

Item damaſus. Palea.

Inducie accuſatis in crimialibus cauſis ſex mēſiū uel eo ām̄pli⁹ ſi neceſſe fuerit ꝯcedēde ſūt. Spatiū[p] uero dilationū ſicut in iij. libro codicis ti. de dilationib⁹ inuēit̄: hac rōne moderādū ē: ut[q] ſi ex ea ꝓuincia: ubi lis agit̄: uł inſtrumēta uł ꝑſona[r] poſcūt̄: ñ amplius q̄3 tres mēſes idulgeāt̄. Si uero ex[s] ꝯtinētib⁹ ꝓuicijs: ſex mēſes cuſtodiri iuſticia eſt. In trāſmarina aūt dilatōe.ix. mēſes cōputari opōtebit. Iudicātes[t] āt hac rōne nō ſibi ꝯceſſū3 itelligāt dande dilatōis arbitriū: ſ3 eādē3 dilatōez ſi rerū urgētiſſima ratio flagitauerit: ⁊ neceſſitaſ deſiderate iſtructōis exegerit: ñ facile amplius[u] q̄3[x] ſemel: nec ulla trahēdi[y] arte ſciāt eē tribuendā. Si[z] autē dilatio penit⁹ ē denegāda[⁊] qui reſcriptū ad extraordinariū iudicē deportauerit[p]. illi uero q in iudicium uocat̄: dāda ē ad ꝓbāda ꝑcū mēdacia: uel ꝓferēda aliq̄ inſtrumēta uł teſtes: qm̄ iſtruct⁹ eē nō potuit: q ꝑter ſpē ad alienū3 iudiciū trahit̄. Cum[a] uero ad appellationē ſiue ꝯſultationē a ꝑncipe reſcriptū fuerit: ſiue ſit ꝑmo iudicio petita dilatio nec tributa: ſiue nec petita qdē: eā dare cuiq3 non licebit: eadem rōne q̄ nec in[b] iudicijs cognitionū ipialiū dilatio tribui ſolet. A[c] Iudice ꝓcedēte dilatōez poſtulari nō ꝯuenit: etia3 ſi

r Perſona.ideſt teſtis uel aduocatus.

s Ex ꝯtinētib⁹.i.q̄ modico freto diſtāt: ut.ff.ď v.ſi.ſi notōez.§.i.

t Iudicantes.exegerit.vſq3 in finem litis.

u Amplius.in pecuniarijs nō dat̄ ampli⁹ dilatio q̄3 ſemel: niſi inopinatū qđ emergat. ſed i criminalibus dant̄ actori due: reo tres vt.ff. de fer.l. ulti. ſed in crimine adulterij nulla dat̄ dilatio.ff.de adul. in crimine. lic3 ſit ar.ꝯ.xxxiij q.ij.ſiue.

x Quā ſemel hic hēs q̄ tm̄ ſemel danda ē dilatio: ⁊ ſic ē coñ: ex̄ ď teſti. ſignificauerūt C.ď iudi. auc. iubemus. ubi hēſ q ad teſtes iducēdos tres dilatōes ſunt ꝯcedēde. So. ſ3 plures productōnes poſſint dari: tn̄ ſb̄ una dilatione pñt mille fieri productiones Alij itelligūt q̄ de iure tres pñt fieri dilatōes ad teſtes ꝓducēdos. ⁊ dicūt hāc.l. loqui de dilatōibus q̄ idulgēt a iudice: ſed auc. ⁊ decre. ď dilatōnib⁹ que cōcedant̄ a iure. h. dñs me⁹ notauit ſup legē illā ď ferijs q̄ i pecūiarijs cāis vna dilatio dāda ē tm̄ ſed ſi impedimētū interueniat dabit̄ alia cū3 cāe cognitōe ⁊ ita ꝓpt̄ multa ipedimēta multe iducie dāt̄. ⁊ auc̄. de teſti.§.q2 vō. nō ē ꝯ. vł ſi dicas ꝓductōez ria q2 una dilatōe multe pñt fieri ꝓductōes. vł ſi dicas ꝓductōez ꝯtrariā vł terminū i. dilatōez: dic q̄ vltra ꝑmā ñ hēbit ſine cāe cognitōe ꝯ[am] ſ3 multi tn̄ dicūt: q̄ auc̄ corrigit.l.vl. de fer.io. ſ3 certe qđ dic̄.h. ñ ſtat de facto: q2 ꝑłes dilatōes dāt̄ ⁊ ꝑłes q̄3 tres ꝓductōes fiūt. h.

b Atq3 amicoꝝ.nō facile tamē inuenitur q̄ ob hoc ſit danda dilatio: ar. ad id.ff.de vſur.ſciendum.ſic in aduocato.ff.ex qui.cau.ma.ait pretor. in fi. ⁊ l.ab hoſtibus.in fi. alias pretextu abſentie aduocati non poteſt quis petere inducias: extra de dolo prout.

i Annū ⁊ ſex mēſes.ꝯ in auc̄.vt clerici apud ꝓprios coll.vi.§.ſi cum.

k Plurimi.ergo illud eſt potius tenendū: vt.xvi.di.iſidorus.xix. di. in canonicis. Sz obijcit̄: reo dant̄ trine inducie.ff.de fer.l.vl.ergo prorogantur vltra trienniū quod eſſe non debet: vt.C.de iudi.properandum. So. hic primo dabit annum: ſed poſtea minus dabitur.

l Sex.in auc̄.de ſanct.epiſ.§.iij.

m Communicatores.ideſt coepiſcopos.

n Inducie.ergo tam actori q̄3 reo dande ſunt inducie.xv.q.vij. ſi autem.ff.de fer.l.vlti.niſi in caſu: vt.j.e.§.iudicantes.

o Per ſurreptionē.ſic.xcviij.di.tranſmarinos.

p Spatium.inuenitur.in lege.j.

q Ut ſi ex ea.hoc eſt principium legis.

y Trahendi.ideſt differendi.

z Si autem.hoc eſt.C.de dilatio.ſiquando.

⁊ Denegāda.niſi forte caſus inopinat⁹ emergat.ff. de iudi. induum. ⁊ de fer.orōnem.

⁊ Denegēda.hic hēs q̄ ſi actor petit iducias ad iducēdos teſtes q̄ ñ dabūt̄ ei. qdā h̄ uolūt itelligē ď iducijs ďliberatorijſ. ſ3 lr̄a cōdic̄: q2 loq̄t̄ ď ꝑparatorijs. In h̄ āt onerat̄ actor: q petit reſcriptū ad exordiariū iudicē. Itē ⁊ i alio: vt.j.e.q̄ fieri. tn̄ ſi re⁹ excipiat ⁊ actor replicet hn̄ dicerē tūc actori dādas iducias: q2 i tali replicatōe ñ potuit eē iſtruct⁹. Itē tertiū ſpāle h̄ ē i eo q ipetrat reſcriptū ad exordinariū iudicē. q̄ ſi ille iudex nollet ꝓcedē: tūc ordinari⁹ vteret̄ ſua iuriſdictōe: ut ex̄ de offi.ordi.ſignificauit. quod fieri nō debet.

p Deportauerit.hic adiūge illā cōſtitutōez ꝓximā.

a Cum vero.non licebit actori: ſed reo.vt.ſ̄.l.proxima.

utraq; ꝑte pn̄te tribuatᷣ[d]: cū non alias nisi cā cognita idulgeri q̄at. ⁊ cognitio cāe[e] non interpellatōe plenaria: sꝫ ꝯsidente[f] magis iudice legitie colligatᷣ: ut si forte dilatōis petitio iprobata fuerit suscepta q̄stio ꝑ sn̄iam iudicis dirimatur. Cōstitutōē[g]. vij. in collᷓ. viij.

Libellū[h] uero nō alias actor dirigat: nisi ꝑus ēt in ip̄m quē dicit obnoxiū ⁊[i] in negocij executorez expōat cautōez. s. se ulᷓ itra duos mēses litē ꝯtestatuꝝ: ulᷓ oē dānū ei q cōuenitᷣ ꝯtingēs restitutuꝝ[k]. Collᷓ. vi.

Afferatᷣ[l] ei q uocatᷣ in iudiciū libellˀ ⁊ exide ꝓbitis sportulᷓ data fidiussiōē[m]. xx. dieꝝ gaudeat iducijs. i q̄bus deliberet an cedat: an ꝯtēdat: atq; aliuz petat iudici sociari[n]: ulᷓ recusꝫ eū: nisi[o] sit ille quē ⁊ ip̄e iā alio[p] recusato petiit. deniq; pn̄s interrogetᷣ: an hoc tēpus trāsierit. qꝺ nō mō ip̄ius rn̄sione: sed ēt libelli manifestetᷣ subscriptione: quā i iitio facere dꝫ. litis uero ꝯtestatio cōtra hoc idultū habita ꝓ[q] nihilo ē. Cō. ij. vi. in collᷓ. vij.

Quod[r] fieri nō dꝫ: nisi actor satisdederit certā ꝓmittēs quātitatē se datuꝝ si nō exequatᷣ aut exequēs nō uicat cām. Si ergo post tēpus ꝯ̄stituz intra. x. dies reo pn̄te nō occurrat: dimittatur reus exacto[s] eo qꝺ ꝓmissuz ē ⁊ siq̄d circa litē plus ipendisse eū taxatōe iudicis iurauerit[t].

Exceptio fori dilatoria ē. atq; iō i iitio litis debet opponi ⁊ ꝓbari. ꝑemptorias aūt exceptōes: ut sunt ꝑscriptōes lōgi temporis: sufficit i iitio litis contestari.

Quod[u] uero ifames ⁊ nō legitime ꝯiūcti ad accusatōez admitti nō debeant: ⁊ q generalitᷣ ab accusatōe remouēdi sīt: multoruz auctoritatibus claret. Ait eniz Iginus papa.

Infames eos: qui sunt bone fame: accusare non possunt.

Alieni errorꝭ societatē sectātem uel a sui ꝓpositi tramite recedentē aut ap̄lice sedis iussionibus inobedientē suscipere non possumˀ: nec ipetere recte credētes uel sanctoꝝ patrū iussiōibˀ obtēperātes ꝑmittimˀ: qꝛ inter fideles ⁊ ifideles magna dꝫ eē discretio. Item anacletus papa in ꝑma decretali.

Qui legam suam spōte trāsgreditur: ante suam reuersionez recte agentes accusare nō potest.

Beatus[x] ꝑdecessor nr̄ clemēs

b In iudicijs. i. sētētijs. ⁊ hoc itellige cū ꝑmo plene fuit cognitū de causa coram imperatore: ⁊ nō restabat nisi ferre sn̄iam. alias i igtatē ꝯtinet. l. ista. nam iudex ap. bene tenetur dare inducias.
c A iudice. procedente in via.
d Tribuatur. i. tribui petatur.
e Cause. i. dā de dilationis.
f Considētear. ꝙ ea q̄ cāe cognitionē requirunt: debent iudice sedente ꝓ tribunali fieri: vt. ij. q. iij. ꝑuaricator. ⁊. q. vi. biduuz.
g Constitutōne. hec ē. C. de lit. cōtesta.
h Libelluz. libellus porrigendus est iudici ordinario ⁊ delegato: vt ex̄ de libel. oblaignarˀ. ⁊ ex̄ vt lit. nō ꝯte. c. i. ⁊ ēt coraz arbitro: lꝫ sit ar. con̄. C. de epi. ⁊ cle. auc̄. generalitᷣ. in fi. libellus iste tradendus est iudici ⁊ iudex eum porrigit reo: vt C. q̄n ⁊ quādo iu. auc̄. q semel. nec tenetᷣ reus hūc libellū recipe: nisi actor ꝑstiterit duplicē cautōnē. vnā ꝙ itra duos menses litē cōtestabitᷣ vel ꝙ restituet reo omne dāmnū in duplū vt hic dicit. Item aliaz prestabit ꝙ ꝑ se vel legitimū ꝓcuratorem cām aget vsq; in finem ⁊ si cōuictus fuerit iniuste litē mouisse: prestabit decimam ꝑtem rei petite in libello. Si autē cationē istā dare nō pōt sup hoc prestabit iuratoriā cautionē: hoc totū hēs. C. de epis. ⁊ cle. auc̄. generaliter io. ista hodie de consuetudine non seruantur. b.
i Et executorē. idest iudicez vel officialem. ⁊ expone ⁊ ꝓ vel: ⁊ habes hāc auc̄. collᷓ. vij. de executoribus. §. sancimus.
k Restitutuꝝ. in duplū ita tamen vt cautio non excedat. xxxvi. aureos: vt in auc̄. de execu. in prin.
l Afferatᷣ. Sportulis. i. iudicibus delegatis. exꝑssū ē de sportulis. s. ꝙ habebunt duos aureos in prin. ⁊ duos in fine cause: in auc̄. collᷓ. vi. de iud. §. ne aūt. in ordinarijs non inueniemus nisi in clericis q prestant quattuor siliquas. C. de epis. ⁊ cle. auc̄. sed hodie. debet autem vtraq; pars soluere officialibus pro labore. xiiij. q. v. non sane.
m Fideiussione. iudicio sisti cū non sit possessor rerum imobilium. ff. qui satisda cog. scienduz. non autem iudicatū solui. quam cautionem nēo prestat conuentus suo nomine: insti. de satisdat. §. sed hodie. Sed nūq̄d sufficit dare pignora? non videtur: cū sit pretoria hec satisdatio: vt videtur. ff. de preto. stip. pretorie. sꝫ non est verum. licet. n. non teneatur dare pignora: potest tamen si vult immo expresse dicitur ibi de sola fideiussione: in auc̄. de exhibē. reis. §. sancimus. cum tamen hec auctentica indistincte dicit dari debere fideiussorez: credo ꝙ siue sit possessor rei mobilᷓ siue imobilis ꝙ dabit fideiussorez. io. Dominus. b. ⁊ alij doctores leguz dicūt ꝙ auc̄. nō corrigit. l. sed distinguit. b. Itē hic habes ꝙ licet quis dedit fideiussorem standi iuri: ꝙ adhuc potest ꝓrecusare iudicē sicut appellare potest: licet iurauerit stare iuri: vt extra de appella. ad hec ⁊ infra. Sed quid est quod dicit ꝙ vsq; ad. xx. dies debet iudex recusari: cum exceptio talis sit dilatoria: ⁊ sic vsq; ad lit. contes. potest opponi vt extra de sen. ⁊ re iudi. inter. So. quicquid ab illis cantetᷣ proponenda est hec exceptio vsq; ad. xx. dies tantū. nec dicitᷣ ideo dilatoria ꝙ vsq; ad lit. cōtes. possīt obijci. sꝫ iō quia semꝑ ante litez cōtes. ē obijciēda. si. n. possꝫ quādocūq; vsq; ad litis cōtestationem quare dicerꝫ. l. si iudex absens ē q est recusandus debet reus ꝓtestari coram alijs ꝙ habet iudicē suspectuz: vt. C. de iudi. cuz speciali. vnde dico ꝙ siq̄s omittit exceptionem de suspecto iudice ⁊ proponat

Q. ·IIII

alias exceptiones ammodo non pōt reuerti ad istam: ar. optimum ff. de iudi. sed ⁊ si susceperit. Item cū multas forte recepit sentētias pro se: qualiter posset ip̄m ammodo recusare: ar. ad hoc extra de offi. dele. insinuante. j. e q. v. §. exceptio. io. qꝛ si probo aliq̄d corā iudice. s. aduersariū meum esse excōicatuz: videor approbare iudicē: nec decetero potero recusare eum ⁊ semel. tan. rn̄. in schol. b.
n Sociari. quando ordinarius recusatur.
o Nisi sit ille. xxxij. q. v. horrendus. simile. ff. de nego. gest. pomponius
p Alio recusato. petijt. siquis ergo petijt iudicem aliquem illum non potest ammodo recusare: vt hic ⁊ ex̄ de offi. dele. super questionum. immo si procurator alicuius petijt iudices: dominus non potest illos recusare: vt extra de causa. pos. cum olim. tamen apppellare potest ab eo: vt nota. s̄. ij. q. vi. a iudicibus.
q Pro nihilo. q̄tum ad hoc quin possit adhuc recusari: quasi lis non sit contestata: vt in auc̄. de ex exhi. reis. §. illud. collᷓ. v. reuera tamen tenet litis contesta. sic facta vt ibi perpenditur.
r Quod fieri. scilicet vt reus teneatur respondere corā ordinario iudice per rescriptum ad eum impetratuz.
s Exacto. i. actor exiget a reo. qꝺ tamē nunq̄ꝫ vidi. hic nota duo specialia vt certa quantitas promittatur: ⁊ tamen plus exigatur. ⁊ ꝙ expectatᷣ actor post terminum vsq; ad decem dies: tamen coram ordinario iudice expectaretᷣ per annum ⁊ tres menses secundum quosdam: vt. C. quomodo ⁊ quando iudex auc̄. q semel. sed verius est ꝙ hic loquitur cum absoluitur a iudicio illius iudicis: ⁊ loquitur lex ista cum quis trahitur extra prouinciam per rescriptum principis: vt in auc̄. collᷓ. v. de exhiben. reis in prin. sꝫ illa. l. qui semel. loquitur: cum penitus absoluitur.
t Iurauerit. notandum quotiens petatur interesse ex delicto alicuius illud declaratur per iuramentum: vt hic ⁊. ij. q. i. in primis. C. vnde vi siquādo. C. de fide instru. l. vltima. sed petitur interesse ex contractu: illud probabitur debito modo. ff. de mino. si in emptionez. ⁊. ff. de preto. stipu. l. vltima. ff. de edē. l. argentarius. §. vltimo. insti. de verb. obli. §. vlti.
u Quod vero. maxime. nam etiam post admittitur: vt. vi. q. i. qui crimen.
x Beatus.
y Siquis infamis. Hic ꝙ infamis nō admittitᷣ ad accusationem: nisi suā vel suoꝝ ꝓsequatᷣ iniuriam: vt. iiij. q. vi. oibus. s̄. ij. q. i. ꝓhibētᷣ.

niſi in criminibus exceptis:vt.vi.q.i.§.verū.nec in hic ꝓut notaui.ſ̄.q.i.i primis.in fine ꝛ.q.vij.in ſumma.

a ¶ COnſanguineoꝝ.dotali.ſm quoſdā dos adeo regritur in mr̄imonio vt ſine ea matrimoniū nō teneat:ar.ad hoc.xxx.q.v.nullum.ſed verius ē: ꝙ teneat.C.de nup.ſi impialis.§.is aūt.tamen preſumitur non eſſe matrimonium:vt.xxx.q.v. aliter.

b ¶ Conſentientes.approbando defendēdo patrociniū preſtando. quo caſu non minus peccat ꝙ̄ faciens.ij.q.i.notum.immo magis xxiiij.q.iij.qui aliorū

c ¶ Sub infamie.j.xxvij.q.i.ſiqs rapuerit.C de raptu v̄.l.fi.j.xxiij.q.vij.quicunqȝ.

c ¶ Sub infamie.qualiter ſit hoc intelligendū dixi.ſ̄.ij.q.iij.§.hinc colligitur.j.iiij.q.i.diffinimus.Item patet hic ꝙ ſm canones ipſum factum infamat.j.e.q.v.conſtituimus.

d ¶ COnſpiratores.xi.q.i.conſpirationū.ꝛ.c.cōiurationū nec ad denūciationem admittuntur:extra de accu.cum oportet.ꝛ ō ſimo.licet.

e ¶ NUllus.credant.ar.coñ.xxiij.q.viij.vt pridem.

f ¶ Scriptis.i.ꝑ ſcripta nūciant vitandos.ꝛ ſic aliqs poteſt abſentem excōicare per ſcripturam:vt.ſ̄.ij.q.v.quāto.ꝛ ar.ff.de teſta.ſeruus.

g ¶ Aut eoꝝ.ſi.de ſen.ex.nuper.

h ¶ Anathematizant.vbi ē canō late ſnie

i ¶ OMnes.

k ¶ CLericus.accuſauerit.calūnioſe:ne ſit ꝯ ſ̄.ij.q.vij.quapropter.

l ¶ Curie tradi.nō ſtatim:ſed tunc cum eſt incorrigibilis:vt ex̄ ō iudi.cum non ab homie xi.q.i.ſiqs ſacerdotū.

m ¶ HJ qui.ꝛſi a morte corporali.

n ¶ Et exilio.ergo iudex eccl'iaſticus pōt in exiliū mittere:vt.l.di.accedens.lxiij.di.i ſynodo.j.ꝓxi.q.c.iij.in fi.vel ponitur exilium pro carcere monaſterij vt.ij.q.i.in primis.

o ¶ DEtractores.ifra.vi.q.i.ōteriores

p ¶ Inimicorum.ideſt inimicitiarum.

q ¶ NUlli.humilis.ergo videt̄ ꝙ ſi infamis vult agere ciuiliter ꝙ non auditur.ſed intellige vel pro ideſt.vel loquitur de excōicato.

r ¶ Seruilis.ergo loqtur de criminali cauſa:quia ſeru⁹ in cauſa ciuili ſe defendere non poteſt:ſed in criminali poteſt:vt.ff.de accuſa.ſeruos.ꝛ.l.eos.§.ſeruos.

s ¶ ENgeltrudam.ſed etiam anathemate.Anathema eſt maior excōicatio.xi.q.iij.ſiqs epō rum.ꝛ eſt hic differentia int̄ maiorem ꝛ minorem excōicationē:vt.v.q.ij preſēti.xvij.q.iiij.quiſqs.Eſt etiam hic ar.ꝙ ſepi⁹ qs poteſt excōicari.xi.q.iij.c.excellentiſſimus c.ōis.xij.q.ii.de viro.lxxxij.di.eos g.ex̄ de poſtu.p̄.ad hec.ꝛ cōfirmatus poteſt amplius cōfirmari.xi.q.iij.ꝙ p̄deceſſor.ꝛ qui in ſordibus ē ſordeſcat adhuc:vt.xlvii.di.c.vlti.Sed contra.xxiiij.q.i.c.i.Item nihil ad nos de his qui foris ſunt.ij.q.i.multi.ꝛ vltra excōmunicationē eccleſia nō poteſt qd facere extra.de iudi.cum nō ab homine.Item q mortuus eſt:interfici nō poteſt.ſȝ anathema eſt eterne mortis damnatio.Item q eſt extra eccleſiam non pōt eſſe magis ex̄ vt.xi.q.iij.ois Item ar.coñ.ff.de ver.obli.qui his.Item meldend⁹ dixit:qui ſemel ē excommunicatus non poteſt ampli⁹ excommunicari ſed denunciari poteſt excōmunicatus.ꝛ ſic itelligit̄ ōia iura vbi quis ſepiuſ videtur excōicari.ſed obijcitur ei:q ſm hoc excōicat⁹ erit melioris cōditionis

uir apoſtolic⁹ ꝛ ſpiritu dei plen⁹ una cū reliqs ſanctis collegis ſuis ſtatuit dicēs: Accuſandi uł teſtificādi licentia deneget̄ his: qui chriſtiane religiōis ꝛ nominis dignitatē ꝛ ſue legis uel ſui ꝓpoſiti normā aut regularit̄ ꝓhibita neglexerint. Trāſgreſſores eni ſpōte legis ſue eiuſqȝ uiolatores apoſtate nominant̄.ōis eni apoſtata refutandus eſt añ reuerſionē ſuā nec in accuſationē recte agētium aut teſtimoniū ſuſcipiendus eſt. ITē pius papa.

A ſuo ꝓpoſito diſcedentes ſunt infames.

SIqs a uēo ꝓpoſito retrorſū exorbitauerit ꝛ iuſſa apł'ice ſedis libent̄ trāſgreſſus fuerit: infamis efficit̄. Reprobari ergo oꝫ eoꝝ redargutōes:q in recta fide ſuſpecti ſūt. Fides aūt ꝛ cōuerſatio primū ſcrutāda ē: ꝛ deinde q irrep̄henſibiles apparuerint: ſūt recipiendi ꝛ non prius. ITem calixtus papa.

Inceſtuoſi ꝛ non legitime cōiuncti ſacerdotes ꝛ legitime ꝯiūctos accuſare non poſſunt.

COnſāguieoꝝ ꝯiūctōnes nec legitie ſunt: nec manere pñt: ſȝ ſūt repellēde. Quiſqs ergo nō legitie ꝯiūct⁹ ł abſqȝ dotali titulo ac bñdictōne ſacerdotis ꝯſtat copulatus: ſacerdotes uł legitie cōiūctos criminari uł i eos teſtificari minie pōt: qm̄ ois iceſtuſ macula pollut⁹ ifamis ē: ꝛ accuſare ſupradictos nō ꝑmittit̄. Nō ſolū ergo hi repellēdi ꝛ ifames efficiūtur: ſȝ ēt oēs eis ꝯſentiētes. Similiter de raptorib⁹ uel eis q ſeniores ipetūt: fieri cēſem⁹. hos eni leges ſeculi int̄ficiūt: ſȝ nos miſericordia p̄eunte ſub ifamie nota ad penitentiā recipim⁹. IDem

Qui ñ ſūt recipiēdi i accuſatōne.

COnſpiratores i nullius accuſatōe ſūt recipiēdi: nec eorū uł anathēatizatoꝝ uox ullū nocere aut ledē poteſt. ITē ſtephanus papa.

De eodem.

NUllus anathēatizatoꝝ ſuſcipiatur: nec a quoquā credantur que ab eis dicunt̄ uł ꝯſcribuntur. Eos dico anathēatizatos eē quos epi ſuis ſcriptis anathematizauerūt: aut eorū ſtatuta anathematizāt. ITē fabian⁹ papa

Anathematizati fideles accuſare non poſſunt.

OMnes quos ſāctoꝝ patrū ſtatuta tā p̄teritis q̄ȝ futuris tēporibus anathematizant: ſubmouemus: ꝛ ab omniū fideliū alienamus accuſatione. ITē ſtephanus papa

Clericus qui epiſcopū accuſauerit: infamis efficitur.

CLericus uero qui ep̄m ſuū accuſauerit: aut ei inſidiator extiterit: nō ē recipiēdus: quia infamis effectus ē: ꝛ a gradu oꝫ recedere: ac curie tradi ꝑuiturus. ITē alexander papa.

Infames ꝛ exules fiāt: q epiſcopos perſequūtur.

HJ qui ēpos ꝑſequunt̄ ꝛ amouere nitūtur iiuſte cōtra apoſtolicā auctoritatē: ꝛ ſi a morte ꝓhibent̄ dicēte dño: Nolo mortē peccatoris: ſed ut conuertatur ꝛ uiuat: ꝑpetua tamen ꝓculdubio notātur ifamia: ꝛ exilio digni iudicātur finitimo. de qb⁹ a tēporibus apłoꝝ ꝛ infra tenemus atqȝ decreta habem⁹: eoꝝ accuſandi ēpos uel teſtificandi uocē obſtruimus: quos nō ab hūanis ſed diuinis actibus mortuos ſcimus. ITem zepherin⁹ papa.

Detractores ꝛ inimicoꝝ auctores epiſcopos non accuſent.

DEtractores q diuina auc̄te eradicādi ſūt: ꝛ auctores inimicoꝝ ab ep̄ali ſubmouemus accuſatōe uł teſtionio. ITē euticianus papa.

Infamis ſacrileg⁹ religioſū chriſtianū accuſare non poteſt.

NUlli unq̄ȝ infami aut ſacrilego de quocūqȝ negocio liceat aduerſus religioſum chriſtianū q̄ȝuis humilis abiectaqȝ ſeruilis pſona ſit teſtioniū dicere: nec de qualibet ratōe uel inſcriptōe chriſtianum ipetere. NOtādū uero eſt: ꝙ aliud ſit excōicatio: ꝛ aliud anathematizatio. UNde iohannes. viij. ſcribit cuidā ēpo.

Aliud eſt excōmunicatio: aliud anathematizatio.

ENgeltrudā uxorē boſonis noueris nō ſolū excōmunicatōne que a fraťna ſocietate ſeꝑat: ſed ēt anathemate qō ab ip̄o chriſti corꝑe: qō ē eccl'a ſcidit: crebro

ꝗ̃ȝ non excõmunicatus.inſtantia in iudeo.quia licet iudeus non poſſit excommunicari:non tamen eſt melioris conditionis. Ego credo ꝙ excõmnnicatio duos habet effectus:vnũ eijciendi extra eccleſiam ⁊ alium detinendi extra : ⁊ licet excommunicatio non poſſit conſequi primum effectum in excõicato: tamen conſeqtur ſecũdũ. Item nũqd tot erũt abſolutiones quot fuerunt excõicationes ⁊ videť ꝙ vna abſolutõe omnes excõmunicatões tollanť

Q. V.

vt ar.ff. de accepti.ſi ex pluribus.⁊.l.pluribus.vľ ꝙ ſalti vltima confirmet omnes precedẽtes:vt ff. cõia pre.eſt receptum.

q Quod vero Domeſtici ſũt: libertus: colonus: aſcripticiꝰ. C. de bis q ad eccle.cõfu.l.vlti.§.ſane.itẽ mercenarius.ff.de penis reſpiciẽdum.§.furta. item omnes q ſunt de familia alicuius ſiue ſint liberi ſiue non .ff.de edil.edic.ediles.§.familie.large tamen dicunť familiares omẽs qui habitant cum aliquo:vt extra de teſti.i litteris. extra de offi.dele.inſinuante.vnde cũ vxor dicať de familia:vt.ff.ad ſyll.l.i.§.ſi vir.domeſtica ẽ.⁊ ar.C.de re mili.quicũqȝ.li.xij.⁊ vxor dicitur domeſtica.xlvij.di.§.neceſſe.ar.ȝ.C.de queſtionibus.l.iij.itẽ domeſtici ſunt qui ſunt in eiuſdem poteſtate:vt inſti.de teſta.§.i teſtibus.Item propinqui.C.de emen.ſeruo.l.i. Hoc etiaȝ notãdũ ꝙ amicus nõ põt eẽ teſtis:vt.j.ꝓx.cauſa.q.iij.§. item teſtium fides.nec cui impari poteſt ratione patrie vel dominice ꝑtãtis : vt iiij.q.iij.§.item in criminali. Item inimicus capitalis nunqȝ admittitur:ſed ſi eſt inimicus alia de cauſa admittitur. ſed tempore diſputationis diſquireť:an ſit ei credendũ:in auc̃.de teſti .§. ſi vero odioſus.colľ.vij. Item conſanguinei oẽs ſcõm alanũ poſſunt admitti ſi tales appareant:qui veritatem gratie ꝓponant.iiij.q.iij §.eos teſtes. Sed hoc non credo verum:cum etiam iudex ꝓpť hoc poſſit recuſari:extra de ap.poſtremo.extra de offi.iudi.dele.cauſam que.ſed in cauſa matrimonij admittũtur cõſanguinei.xxxv.q.vi.c.i.⁊.ij.⁊ ar.ff.de proba.etiaȝ matris .extra qui ma.accu.poſ.videtur .quod verũ ẽ:vbi agitur de cõſanguinitate ꝓbãda vľ improbanda.alias repellerenť quaſi ſuſpecti:vt extra de teſti.ſuper eo.io. Sed certe male dixit io.quoniã parentes bene admittunť ſuper federe matrimonij:vt in illa decre. ſuper eo.⁊.d.c. videtur ⁊ ita ſeruať de facto.b.

Conſanguinei.nec familiares.de ver.ſig.ꝓnunciatio.§.i.⁊ ff.l.ſe.⁊.ff.de fur.ſi libertas.extra de teſti.in litteris.

b Prodeũtes.tempore iudicij:quia ex hoc ſuſpectus eẽt iudex ff.ad.l.iuľ.de ambi.l.i.in fi.ſimiliť q prodijt de domo iudicis nõ poteſt eſſe teſtis alterius:vt.iij.q.iiij.c.ultimo.

c Parentes.j.iiij.q.iii.parentes ȝ.ſed illud intellige de remotis parẽtibus iſtud de vicinis:vel illud de collateralibus iſtud de deſcendentibus vel aſcendentibus . Contra collateralem eni nõ cogitur qs teſtificari vſqȝ ad quartũ gradum:vt.iiij.q.iii.l. lege iuľ.

percuſſam eſſe. Unde datur itelligi:anathematizati intelligendi ſũt:nõ ſimpliciť a fratꝛna ſocietate ſȝ a corpore chriſti qȯ ẽ eccleſia:omnino ſeparati.

Quod vero teſtes de domo accuſatoꝝ ꝓducendi ñ ſũt:⁊ ꝙ uox iimicorũ nõ ſit audiẽda : multoꝝ auctoritatibꝰ ꝓbať. Alt.n. calixtus papa.

Conſanguinei uel familiares aduẽſus extrãcos teſtioniũ ñ dicãt

Conſãguineiᵃ accuſatoris aduerſus extraneos teſtimoniuȝ nõ dicãt:nec familiares uľ de domo ꝓdeũtesᵇ:ſȝ ſi uoluerit:⁊ iuicẽ conſenſerint: inť ſe parẽtesᶜ teſtificenť ⁊ non in alios. Itẽ anacletus papa.

Nuper inimici accuſatores uel teſtes eſſe non poſſunt.

Accuſatoresᵈ ⁊ teſtes eſſe nõ poſſunt:q añ heſternũ diem aut nudiuſtertius inimici fuerũt ne irati nocẽ cupiãt : ne leſi ſe ulciſci uelint. Inoffenſus igiť accuſatoꝝ ⁊ teſtiũ affectus qrẽdus ẽ:⁊ ñ ſuſpectꝰ. Itẽ ſymmachꝰ papa

Accuſatoribᵉ ue De eodem
ro iimicis uľ de iimici domo ꝓdeũtibꝰ uľ q cũ iimicis moranť aut ſuſpecti ſũt:nõ credať:ne irati nocẽ cupiãt:ne leſi ſe ulciſci uelint. Siqs hec que hodie in ſãcta ſynodo ꝓhibita ſũt ifringere tẽtauẽit: aut uolũtarie trãſgredi ꝑſũpſerit:ſi clericus ẽ:gradu proprio penituſ careat.ſi uero monachus aut laicꝰ fuerit:cõione ꝑueť ⁊ ſi nõ emẽdauerit uiciuȝ:anathemate feriať. Secretas uero iſidias uľ manifeſtas põtificibꝰ a quibuſcũqȝ illatas: uel ea que huius ſãcte ſynodi ſnĩa ꝯplectiť: ſiquis ad eccľiaſticã ꝑtuleritᶠ noticiã: potiať honore:⁊ hi q aduerſa moliũtur eis:ſicut a ſanctis patribꝰ dudũ ſtatutuȝ ẽ:⁊ hodie ſynodali ⁊ apľica auctoritate firmatũ: penitus abijciantť:⁊ exilio ſuis oibus ſublatis perpetuo tradãť. Itẽ põtianus ſancte ⁊ uniuerſalis eccleſie epiſcopus.

Qui nõ pñt eẽ accuſatores uel teſtes.

Suſpectosᵍ aut inimicos aut

⁊ hoc intelligũt quidã in criminalibus cauſis:ſed i ciuilibus vt dicunt licite admittuntur cõtra fratrem ⁊ pro ipſo:quia nulla lege eſt prohibitum: ⁊ edictum de teſtibus eſt prohibitorium:vt.ff.de teſti.l.i. Item quia in priuatis iudicijs filius poteſt habere patrem iudiceȝ:vt.j.e.q.vii.§.tria.circa fi.⁊.ff.de iudi.⁊ in priuatis.io.Ego hoc non credo:qꝛ propter cõſanguinitem aliquis recuſatur vt extra de ap. poſtremo . poteſt tamen dici ꝙ collaterales admittãtur poſt tertiuȝ gradũ ea ratõne:quia vſqȝ ad gradũ illũ non coguntť inter ſe dicere teſtimonium. Dominus hug. dicebat : ꝙ filiꝰ põt habere patrem iudicẽ niſi recuſetur : quia recuſari põt:vt.d.c.poſtremo.b. Sed quid ſi teſtis eſt conſanguineꝰ illius pro quo induciť ⁊ illius contra quem iducitur ? ſatis videtur ꝙ tunc par ſuſpicionis cauſa ſuſpicioneȝ fraudis excludit.ff. de ritu nup.non ſolum.§.i.vľ videť ꝙ in ciuili cauſa admittuntur cõſanguinei ſiue propinqui ſiue remoti in teſtimonium licet non poſſint eſſe iudices.minor enim cauſa repellit iudicem qȝ teſtem : vt dicitur .j.e. accuſatores . hoc ideo quia facilius haberenť mille iudices qȝ vnus teſtis : ad hoc facit ex̃ de appel.poſtremo .

d Accuſatores . tertius.ar.ꝙ repellitur accuſator ⁊ teſtis eque per preteritas ſicut per preſentes inimicitias:ſic.vi.q.i.qui crimen.⁊ hoc in memoriam prioris offenſe:ut.ff.de decur.l.ult.ff.de queſtionibus.l.vnius §.ſeruus.Et eſt hic ar.ex recentia temporis aliquid preſumendum eẽ : vt xxxi.q.i.ſiquis viuente.l.di.ſiqua femina. Sed nunquid quelibet inimicitie repellunt:videť ꝙ tantum criminales ⁊ capitales:vt extra de ſimo.per tuas.in fi.⁊ inſti.de excu. tuto .§.inimicitie.⁊.ff.de ar.licet. Nam non quilibet amicus repellitur ſed ſolum ille qui maxima familiaritate cõiũctus eſt.ff.de uer.ſig.late.§.amicos. Item lex dicit ꝙ propter leues inimicitias nõ extinguitur legatuȝ ſed propter graues:ut.ff.de adimẽ.lega.l.iij.in fi. Econtra uidetur ꝙ inimicitie non ſolum capitales ſed etiam alie repellãt quia ab accuſatione repellitur quis propter ciuilem controuerſiam:extra de reſti.ſpo.item cum quis. Nec etiam tales inimici admittuntur ad purgandum:ut extra de purga.cano.cum in iuuentute.in fi. Tu dicas ꝙ ſemper inimicus repellitur:niſi ſint leues ⁊ modice inimicitie : ar.extra de ſimo.licet heli . ⁊ hoc relinquitur inquiſitioni iudicis quales inimicitie repellant:ut in auc̃.de teſti.§.ſi uero dicatur.colľ.vii.⁊.iiii.q.iii.§.item in criminali.in fi.de tali inimico dicit lex ꝙ non ſemper repellitur quis propter inimicitias:ſed iudex eſtimabit an ei credi debeat uel non.ff.de queſtionibus.l.i.§.queſtionem.in fi.⁊ eſt ſimile.ff.de excu.tuto.propter litem.

e Accuſatoribus.inimicis.C.de inoffi. teſta. liberti. vbi filius exheredare poteſt matrem ſi copulauerit amicitias cum inimicis : ⁊ extra de accu.cũ oporteat.extra de appella.ex inſinuatione.

f Pertulerit.admonitione premiſſa:ſi in modum denunciationis agiť alias eſſet proditor criminis.ij.q.i.ſi peccauerit.ſi autẽ in modum accuſationis:non eſt neceſſaria admonitio: extra de ſimo. licet heli . ⁊ habes hic ꝙ remuneratur accuſator:ſic.lxxix.di.ſiquis papa.

g Suſpectos.litigantes.ideſt litigioſos: q ſecundum apoſtolum non promouentur.xlvi.di.§.i.

h De accuſatoribus clericorum.exterarum.ideſt romanorum.ſed quare uocat eos exteros cum eccleſia eos approbat:vt.x.di.per totuȝ? Rñdeo quia gallicis loquitur qui leges illas non tenent: ſi.xii.q .ii. cum

deuotiſſimam.vbi papa regine francorum lōbardam non romanā legem inducit.alia littera exterarum conſuetudinum.

i ¶ Publice.ideſt ſeculares.

k c Canonica.gentis.de ignotis loquitur qui non promouentur.xxiiij.di.quando.xcviij.di.per totum.alias iniquum eſſet qđ hic dicitur: ꝙ theotonicus nō poſſet teſtificari cōtra gallicum.

l ¶ Mortuos.in peccatis:vt.ij.q.vij.placuit.iohannes.

m a Accuſationes.negocia.ideſt teſtimonia.

n ¶ Funditus generaliter contra clericos nō admittuntur laici.ſ.ij.q.vij.laicos.ꝛ.c.ſicut.

o ¶ Superiores.ideſt clericos.

p Accuſatores.vt iudices.a dictis ergo maloꝝ poſſum⁹ argumentari.xxxvij.di.ſiqđ veri.

q ¶ Aut libertus.qui non poteſt ordinari: niſi pleno iure ſit emancipat⁹.liiij.di.quicūqꝫ ergo nec teſtari nec accuſare.

c Conſtituimus.malefici.qui faciūt ne viri poſſint cognoſcere vxores ſuas vel qui volunt futura ſcire.ꝛ hoc eſt crimen publicum.C.de paga.l.ij.ꝛ vlti.

s ¶ Qui falſum.extra de or.cog.cum dilect⁹.ꝫ.ſed ibi non fuit lata ſnia ꝫ teſtē ſed coñ reū ſi vero cōtra teſtē ſec⁹ eſſꝫ.coñ teſtē.n.pōt ferri:vt.C.de teſti.nullꝫ in fi.

t ¶ Silēſqꝫ.alij admittuntur.ꝫ.vi.q.i.qcunqꝫ ꝛ.c.infames.

u ¶ Quia infames.hoc non referas ad oīa.ſ.dicta: quia ſuſpecti ꝛ domeſtici nō ſunt infames:ꝛ ita eſt ar.ꝙ verbū ſequēs ī priuilegijs non refertur ad omnia ſupradicta:ſic de cōſe.di.ij.cū omne.ſi.ff.de in rem verſo ſi pro patre.§.eidem.ꝛ.ff.de le.i.l.talis ſcriptura.§.vlt.ꝛ l.ſeruus plurium.§.vltimo.ar.cōtra extra de dona.cum dilecti.

a S Similiter.aut gratioſi.ideſt adulatores.

b ¶ Aut gratioſi:vt.ꝫ.e.accuſatores.C.de trāſ act.preſes.

c ¶ Vel affines.infra.e.q.ix.abſens.ſic.ff.de iur.l.cornelia.in prin.

tamen inter ſe bene admittentur:quia affinis poteſt accuſare affinem.C.de abol.l.vltima.

d n Nullus.

e Accuſatores.ac dñatōis.domin⁹ ei⁹ aduerſarij nō pōt eē iudex:extra de offi.dele.cauſam.immo ꝓpter dominū tota familia declinat iuriſdictionem alicuius:vt.C.ſi quacūqꝫ preditus po.l.i. Scias tamen ꝙ ni:nor cauſa repellit aliquē a iudicio ꝙ̄a teſtimonio.nā iudex recuſat ſi aduocatus partis aduerſe eſt cōmenſalis iudicis:vt extra de appl.ex inſinuatōe ſimiliter ſi iudex ē ſuffraganeus aduerſarij vel de terra aduerſarij:vt extra vt lite nō conteſta.accedens. Item ſi quādoqꝫ appellaſti ab eo:vt extra de appella.ad hoc.

f ¶ Timor.xi.q.iij.quattuor.

g o Omnes.armant conuiciando vel infamando:vt.vi.q.i.ſacerdotes.iohannes.

facile litigātes ꝛ eos qui nō ſunt bone ꝯuerſatōis aut quoꝝ uita ē accuſabilis ꝛ qui rectā nō tenent ꝛ docēt fidē: accuſatores eē ꝛ teſtes añceſſores aplīci ꝓhibuerūt: ꝛ nos eoꝝ aucte ſbmouem⁹ atqꝫ tpib⁹ futuris excludim⁹. Item euſebius epiſcopis galliarum.

Ab accuſatōib⁹ clericoꝝ repellāt quos leges ſeculi nō admittunt.

De accuſatorib⁹ galliaꝝ clericoꝝ ſup qbus mādaſtis: ſcitote a tpe aploꝝ in hac ſancta urbe ſeruatū eē:accuſatores ꝛ accuſatōes quaſ exteraꝝ ꝯſuetudinū leges nō aſciſcūt:a clīcoꝝ accuſatōe ſbmotas. Jccirco ꝛ nos ſeqntes patrū ueſtigia ꝓ ſaluatōe ſuorū dei quaſcūqꝫ ad accuſatōem ꝑſonas leges publice nō admittūt his īpugnādi alteꝝ ꝛ nos licētiā ſubmouem⁹:ꝛ nulle accuſatōnes audiant a iudicibus ecclīaſticis q̄ a legib⁹ ſeculi ꝓhibent. Itē pelagius papa.

Alienigene ꝛ quos diuine uoces mortuos appellāt: epiſcopos accuſare non poſſunt.

Canonicā ſāctoꝝ patꝝ ſtatuta ſequētes atqꝫ roborantes oēs īfames cūctoſqꝫ ſuſpectos uł īimicos ꝛ eos q nō ſūt eoꝝ gētis uł quoꝝ fides ꝛ uita aut libertas neſcit: ꝛ q ñ ſūt bone ꝯuerſatōis uel quorum uita eſt accuſabilis: ab oī accuſatōe epoꝝ fūdit⁹ ſbmouem⁹. Silīt ꝛ oēs quos diuīe leges mortuos appellāt:ſubmouēdos eē ab eadē accuſatōe ꝛ publice pñie ſbmittendos iudicamus. Item ex ſynodo romana habita ſub hadriano papa.

A clericis repellūtur accuſatōnes quas leges ſeculi non aſciſcunt.

Accuſatōes ꝛ accuſatoreſ atqꝫ eoꝝ negocia q̄ ſeculares ñ aſciſcūt leges:diuina ac ſynodica fūditus a clīcis repellē aucte cenſem⁹:qꝛ indignū ē ſupiores pati ab īferiorib⁹:q̄ īferiores ab eis pati deſpiciūt. Itē ſtephan⁹ romane ecclīe epus omnib⁹ epis.

Nec ſeruus nec libertus nec infamis epiſcopos accuſare pſumat.

Accuſatores ꝛ accuſatōes q̄ſ leges ſeculi ñ admittūt: ꝛ anceſſores nrī ꝓhibuerūt: ꝛ nos ſbmouem⁹. Null⁹ alienigena aut accuſator fiat eoꝝ aut iudex. vñ ꝛ de loth ſcriptū ē: Jngreſſus es ut aduēa:nūqd ut iudices? Accuſator aūt nroꝝ null⁹ ſit ſu⁹ aut libertus nullaqꝫ ſuſpecta aut īfamis pſōa. Itē euſebi⁹ papa.

Infames qui ad ſortilegos ꝛ diuinos concurrunt: nec accuſatores nec teſtes eſſe poſſunt.

Conſtituim⁹ cū oībus qui nobiſcū ſūt epis: ut homicide malefici fures ſacrilegi raptores adulteri īceſti uenefici ſuſpecti crīmioſi domeſtici ꝑiuri: ꝛ q raptū fecerūt uł q̄ falſū teſtioniū dixerunt ſeu q ad ſortilegos diuioſqꝫ ꝯcurrūt: ſilēſqꝫ eoꝝ nullatenus ad accuſatōeꝫ uł ad teſtioniū ſint admittēdi:qꝛ īfames ſunt ꝛ iuſte repellendi:qꝛ funeſta ē uox eoꝝ. Item iulius papa.

Suſpecti aut gratioſi ad accuſationem non admittantur.

Similit in pfixa ſynodo ē decretū:ne ſuſpecti aut īfames aut criminoſi aut gratioſi aut calūniatores uel affines ł ſcelerati aut facile litigātes ſuſcipiāt accuſatores: ſꝫ tales q omni careant ſuſpicione. Item felix papa.

Qui inimicitijs ſtudet uł facile litigat nec accuſator nec teſtis pt eē.

Nullus ſuus nullus libert⁹ nullus īfidelis null⁹ criminibus irretitus null⁹ calūniator null⁹ q inimicitijs ſtudet null⁹ frequēt litigās ꝛ ad accuſandū uł detrahēduꝫ facilis nulla īfamis ꝑſona uł oēs quos ad accuſanduꝫ publica crimia leges publice non admittunt: permittant epos accuſare. Item calixtus papa.

Familiares ſuſpecti de domo ꝓdeūtes nō recipiant ī accuſatōe.

Accuſatores uel teſtes ſuſpecti ñ recipiāt nec familiares uł de domo prodeūtes nec ēt cōſāguinei accuſatoris aduerſus extraneoſ teſtioniū dicāt:qꝛ ꝓpinqtatis ꝛ familiaritatis ac dñatōis affectio uēitatē īpedire ſolꝫ.amō carnał ꝛ timor atqꝫ auaricia pleꝝqꝫ ſēſus hebetāt hūanos ꝛ ꝑuertunt opiones:ut q̄ſtū pietatē putēt ꝛ pecuniā quaſi mercedē prudētie. Item gelaſius papa.

Qui inimici ł ſuſpecti ſūt: ꝛ q odio quoſlibet inſequūt: ab accuſatōe

h Quod ſuſpecti. Q. nõ ſit qs cõdẽnãdus ab inimicis vel ſuſpectis: pbaẽ duab⁹ rõnib⁹. vna ẽ i prin. c. altera in fi. Itez duob⁹ exemplis chalcedonẽſis ſynodi ⁊ io. chryſoſtomi ⁊ trib⁹ auctib⁹ cõſtatinopol. ſynodi ⁊ gelaſij pape ⁊ cõſtatini ipatoris.

i Exẽplis. a qb⁹ licet argumẽtari. xx. di. de qbus. C. de edifi. priua. an in totũ ⁊. x. di. ſi in ad iutoriũ.

k Nã qd. ꝓ. ma ratio.

l Ad ipetendum. i. ad puniendũ vel iudicandum.

m Qd ꝓuide. ꝓpria auctoritas.

n Dignoſcit hoc neſcio vbi ſit.

o Veniam⁹. pͥmũ exẽplũ

p Canonice. forte iõ dič canonice: qꝛ tribus edictis citatus erat: vñ debuiſſz miſiſſe rñſalẽ. ł dic ꝙ ſufficit iſti ꝓteſtari ſuſpicionem: ⁊ ſecõd poſt illam ꝓteſtationẽ fũ nõ tenet: ſic ſi p⁹ appellationez eẽt factũ: ex ꝺ eo q mit. i poſſeſ. cã. cu ſicut in fi. imo licet nõ ꝓteſteẽ: tñ ſi poſtea ꝓbat ſuſpicionẽ cauſaur qd fit cõtũ: ex vt lite ñ ꝯteſ. accedens

q Sed ſolũ. ergo cũ ordinarius recuſat: nõ eſt neceſſe ꝓbare cãm recuſatõis: ſicut nec cã appel. aſſignaẽ tunc lꝫ hoc hodie corrigaẽ: vt ex de ap. vt debitus.

r Judicabat. ar. ordinariũ iudicẽ recuſari poſſe: vt. š. ij. q. vi. placuit. ⁊. c. pſbr. C. de iuriſdic. om. iudi. nẽo. ⁊ ex de fo. cõpe. ſi qs. qd negãt qdã ⁊ dicũt aſſociandũ epm: vt. š. q. iij. offerat. in auc. coll. ix. vt diff. iud. §. ſi vero. C. de iudi. apertiſſimi.

s Et ſi manifeſta. ar. ꝙ notoriũ crimẽ nõ obeſt petẽti reſtitutõez ad idẽ: ex de reſti. ſpo. itẽ cũ qs. ⁊ ꝙ in notorio crimine ẽt iudex recuſaẽ: ar contra extra de appel. propoſuit.

t Veniat. hec eſt ſecunda auctoritas.

u Tunc egrotantibus. ideſt debilibus in fide.

x Teſtes. per hoc inducit gratianus capitulum.

y Qd ſi iudicio. verba nicolai.

z Hinc iuſtinianus. tertia auctoritas.

⁊ Incohet. nõ tamẽ ſemp añ litẽ cõteſta. vt dixi. š. e. q. iij. offeratur. vſq ad triduũ aũt cogiẽ alios eligẽ. C. de iudi. l. vl. Sꝫ tñ illa lex loqẽ: quãdo eligũẽ iudices ad cãm pͥcipalẽ audiẽdã: vnde ſecus videẽ ſi eligunẽ ad ꝓbandã cãm recuſatõis. Quid autem iuris ſit de ſuſpecto iudice: dixi in cõſtitutõe illa: extra de appel. vt debitus. ⁊. c. cũ ſpeciali.

ꝯ Nam quodam. alia ratio.

ꝝ Hinc. hoc eſt ſecundum exemplum.

remoueantur.

Omnes q aduerſus pr̃es armãẽ: ut patrũ iuaſores infames eẽ cẽſem⁹. hoꝝ ergo uicioꝝ auctores uł patratores ñ ſũt i accuſatõnẽ põtificũ recipiẽdi: ſꝫ penit⁹ repellẽdi: qm̃ iubẽt canõica decreta patꝝ: ut accuſatio uł teſtioniũ eoꝝ q odio quoſlibꝫ pſequũẽ uel q ĩimici aut ſuſpecti habẽtur nullo mõ recipiãẽ. Itẽ paſchalis papa. De eodem. Palea.

Nulli epoꝝ ab accuſatõne ſua repellẽ liceat quos anteꝙ ab eis ipetreẽ a ſua cõi familiaritate neglexerit ſepare. Quod uero i imici ab hac accuſatõe ꝓhibeẽ: inde eſt qꝛ eoꝝ calliditate inocẽtia frequẽẽ opprimi ſolz. Sꝫ cũ anaſtaſius ſue cathedre reddi ꝑcipiẽ qꝛ de ĩimicitia ſui pr̃iarche ꝯqueſtus ẽ: patet ꝙ ⁊ ſi mãifeſta crimina alicui⁹ ſũt: nõ tñ ꝯdẽnãdus ẽ accuſationẽ ĩimici. Unde nicolaus ſcribit michaeli imperatori.

Qui inimici ſũt: iudices eẽ ñ pñt

Quod ſuſpecti ⁊ inimici iudices eẽ nõ debeãt: ⁊ ipa ratio dictat ⁊ plurimis ꝓbaẽ exẽplis. Nã qd grati⁹ ⁊ amabili⁹ dare qs inimico põt: ꝙ ſi ei ad ipetenduz cõmiſit quez ledẽ forte uoluerit. qd ꝓuide cõſtãtiopolitana ſynodus canonũ ſuoꝝ ſexto digno ſciẽ ꝓhibere capłõ. Ueniam⁹ ⁊ ad ſanctã chalcedonẽſẽ ſynodũ ⁊ qd nob ꝺ ipo anaſtaſio pr̃enoꝝ referat epo audiam⁹. Is eni antiſtes ẽtio euocat⁹: qꝛ ñ occurrit: a ſuo pr̃iarcha canõice ꝯdẽnatus extitẽat. ſꝫ ſolũ qꝛ cũ uocareẽ ad ſynodũ: ꝙ inimic⁹ eẽt ei⁹: ipe q iudicabat clamauit: a ſancta chalcedonẽſi ſynodo ad cãs illatas ſibi examinãdus reſuaẽ: ⁊ niſi ꝺnuo cõuicereẽ: recipe ꝓpaꝫ iudicaẽ eccleſiã. Si anaſtaſi⁹ a pr̃iarcha ſuo depoſit⁹: qꝛ de ĩimicitia ei⁹ ꝯqſt⁹ ẽ: iterato ad iudiciũ reuocãdũ dirigiẽ: ⁊ ſi mãifeſta ſibi officiãt crimina: tñ ſue ecclie reddi ꝑcipiẽ: ꝙto magis ignacius q nõ a pr̃iarcha ſꝫ poti⁹ ipe exiſtens pr̃iarcha minie debuit ecclia ꝓpria ꝓuari ⁊ ĩimicis ⁊ ſuſpectis iudicib⁹ decernẽtib⁹ expoliari. Ueniat ⁊ facundiſſim⁹ nr̃ pr̃ papa gelaſi⁹ hẽticoꝝ expugnatoꝛ fortiſſim⁹: ⁊ qd ꝺ cõſtãtinopolitãis cp̃is moꝛe ſolito tũc egrotãtib⁹ dixit: etiã nũc nob ediſſerat. Quero inqt iudiciũ qd ꝓtẽdũt: ubi non poſſit agitari anpd ipos: ut idẽ ĩimici ſint teſtes ⁊ iudices? Sꝫ tali iudicio nec humana debẽt cõmitti negocia. Q̃ ſi iudicio ubi idẽ ſunt inimici q iudices: nec hũana cõmitti debent iudicia: ꝙto min⁹ diuia. i. ecclĩaſtica q ſapiẽs ẽ itelligat. Et reuera hinc iuſtinian⁹ ipatoꝛ pius legib⁹ ſuis ꝓmulgaſſe dignoſciẽ dicẽs Liceat ei q ſuſpectũ ſibi iudicem putat: añꝙ lis icoheẽ eũ recuſare ut ad aliũ recurraẽ. Nam quodãmõ naturale ẽ ſuſpectoꝝ iudicũ iſidias declinare: ⁊ ĩimicoꝝ iudiciũ uelle refugẽ. hic ⁊ fact⁹ iobannes os aureũ ꝯcilij ꝯtra ſe cõgregati renuit itrare collegiũ. Patꝫ ergo ꝙ ⁊ ſi mãifeſta ſunt crimina alicuius: tamẽ accuſatione inimici condemnandus non eſt.

Extra ꝓuinciã autẽ re⁹ nullatenus ẽ ꝓducend⁹. Unde fabian⁹ papa ſcribit hilario epo.

Ubi crimẽ admittiẽ ibi cã uẽtileẽ

Ubi eniz cã agaẽ: ubi crimen

a Intrare. miſit tñ excuſatoẽ forte. vł iõ nõ vẽit qꝛ citatio ñ tenuit.

e Extra ꝓuinciã Regulariẽ q libꝫ corã ſuo iudice ẽ cõueniendus vt. j. e. pulſat⁹. ⁊. xi q. i. experientie. alioqn penã patiẽ. xi. q. i. ſolita. ⁊. c. placuit. ⁊. C. de iuriſdi. om. iudi. l. in crimiali. Sꝫ fallit rõne poſſeſſionis: ex de fo. cõ. ſane. ⁊. C. vbi de poſ. agi oꝫ. l. vna. ⁊. C. de ꝑdi. mioꝝ. ſi ꝑdiũ. Itẽ rõne cõtract⁹. ff. de iudi. heres Itẽ rõne criminis ꝯuenit qs vł vbi deliqt vł vbi iuenit vł vbi domiciliũ hꝫ. C. vbi de crimine agi oꝫ. l. i. vł cũ ẽ qd de fide. xxiij. q. i. quotiẽs. trahiẽ ẽt ꝓpẽ loci opportunitatẽ ad aliaz ꝓuĩciã. xxxiij. q. ij. ſine itẽ ꝓpẽ appellatõez: itẽ ꝓpẽ iuſſionẽ pape: vt. j. e. q. vnaqꝗ. ⁊. c. pegrina. vt pꝫ in vſib⁹ hic notaẽ. Cõict⁹: crimẽ: re⁹ res: religioqꝫ. Uir rõſilĩs: vł ꝓuocat: atqꝫ recuſat. Excellit: iuſſus vł ſi ꝯſẽtit vtqꝫ. Cõictus. ff. de iudi. heres abſñs. Crimẽ: vt hic ⁊ C. vbi de cri. agi oꝫ. l. i. Reus: qꝛ actoꝛ dꝫ foꝝ rei ſeq vt. j. e. c. neminẽ Et res: ar. ex ꝺ foro cõpe. ſane. Religioqꝫ: ⁊ cã iuriſꝑonat⁹ ⁊ decimaꝝ: ex de iudi. ꝓto. ⁊. c. decernimus. Uir: qꝛ vxoꝛ foꝝ viri ſeqtur

Q. VI.

ff. de iuriſ. om. iud. l. penul. Rõ ſimil: i mutua recõuẽtõe: ex de mu. pe. ex lr̃is. Uel ꝓuocat j. e. ꝑegria iudicia. Atqꝫ recuſat: ex de fo. cõ. ſiquis contra clericum. Excellit: qꝛ eps nõ deponiẽ niſi a papa. j. e. ꝗuis Juſſus. j. e. vnaqꝗ ꝓuincia. Uel ſi ꝯſentit vtqꝫ. ff. de iuriſ. om. iudi. ẽ recepti. ⁊. ij. q. vij. nos ſi. Itẽ in feudo: extra de iudi. ceteꝝ. Itẽ ſi ſecularis iudex ẽ negligẽs: ex de fo. cõpe. lꝫ. Itẽ in ſcholaribus: vt i conſtitutõe federici. C. ne fi. ꝓ patre auc. habita.

b Ubi. ſ. vł vbi domiciliũ hꝫ vł vbi repiẽ. C. vbi ꝺ cri. agi oꝫ. l. i. ſꝫ ſi grauius ẽ crimẽ remittiẽ puniẽd⁹ ad iudicẽ: vbi deliqt. ſi ẽ leui⁹: ibi pt̃ puniri: vt i auč. vt nulli iudi. §. ſi vo cognoſcat coll. ix. ⁊. §. ſꝫ ſi illõ. ⁊. ff. ꝺ re mi. deſtoꝛẽ. i pñ. Nec admitto illõ ꝙ qdã dicũt: ꝙ ſemp pmo cognoſcat iudex ex ꝓuicia ꝺ ꝗ re⁹ ẽ: an crimẽ ꝯmiſit: ⁊ poſtmodũ rmittat eũ ad iudicẽ vbi deliqt: qꝛ iudex vbi deliqt cognoſcꝫ ⁊ pũiet crimẽ. ff. de accu. l. vl. põt tñ ſi vult tñſmittẽ eũ puniẽdũ cũ lr̃is ſuis ad ſue ꝓuicie iudicẽ. qd tñ ñ faẽ niſi ex cã. ff. ꝺ cuſto. ⁊ exhi. reo. ñ dubiũ. ſicut pilat⁹ remiſit xp̃m ad herodẽ.

c Cauſa. ſed quid ſi metropolitanus uł alter eps deliquit i alteri⁹ dioceſi

nū̄gd ab illo pōt puniri:ar.ꝙ nō.ix.q.iij.ſi aūt.ꝛ in auc.de defen.ciui.§.ñ habēte.coll.iij.xxi.di.inferioꝛ.ꝛ.c.nolite.ex̄ de ſen.ex.a nobis.ff.de arbi.l.iij.in fi.ſꝫ ꝫ.C.vbi de cri.agi.oꝫ.auc.qua in ꝓuincia.Et reatus oēs hui⁹ bonoꝛē excludit.ꝛ.C.vbi ſenatoꝛes vel clar.l.i.in fi.ꝛ vi.q.iij.placuit. Itē pone ꝙ ſic tulerit eṗus ſniaꝫ:q hoc fecit ſit excōicatus: dicit.b.ēt ſi archi eṗs hoc fecit i dioceſi eṗi ē excōicatus nō ab hoie ſꝫ a canōe: qꝛ ſeq tur factū iā dānatū.xxiiij.q.i.c.i.ꝛ.ij.ꝛ.iij.ſed ꝫ ex̄ de ſen.ex.a nobis Lau.dicit ꝙ archieṗs ñ ſit d̄ foro illi⁹: cū ipē ſit iudex oꝛdinari⁹ toti us ꝓuincie.ix.q.iij.c.ij.lxxv.di.qm̄.vñ eū non pōt excōicare: ſꝫ aliuꝫ quēlibꝫ eṗm pōt excōicare:ñ tm̄ deponere.io. Ego credo .b.bñ dicē qꝛ ꝓpter crimen efficit̄ archieṗus ſubiect⁹ eṗi ꝓpter rōnes ſuperius allegatas.b.

male ꝗ ēt poſt ſniam obijciūt̄:vt exceptio velleiani ꝛ macedoniani ꝛ armate militie :de qbus agit̄.ff.ad macedo.tamē ꝛ ſi nō.ꝛ.C.de iur.ꝛ fact.igno.l.i.

f Pulſatus.nō tm̄ a cōſilio ſenſu argumēter̄:vt.xi.q.i.placuit.ꝛ.j.e.neminē.ſed hic loq̄t̄ de eo q habuit ꝯſenſū ſui eṗi:vt

d Si qs.ab oibus ad minus.a.xij.vt.j.e.q.viij.ſuggero.xv.q.vij.felix.

e Exceptio. exceptio nū alia pemptoꝛia:alia ē dilatoꝛia:alia media ſiue mixta.Dilatoꝛiaꝝ alia declinatoꝛia iudicij.alia dilatoꝛia ſolutōnis.Declinatoꝛia iudicij i pꝛin.liť ē ꝓponēda ꝛ ꝓbāda:vt ex̄ de ſen.ꝛ re iudi.inter monaſterium.ꝛ.C.de excep.l.vlti.Niſi exceptio illa d̄ nouo ad noticiaꝫ eius ꝑuenit:vt ex̄ d̄.ꝑcur.i nr̄a.ꝛ ex̄ de excep.paſtoꝛalis.vł niſi d̄ nouo cōpetē cepit: vt ex̄ de offi.iudi.dele.iſinuantē.ꝛ.ff.de arbi.nō diſtinguem⁹.§.cū qdā.ꝛ de tali loq̄t̄ hic.Dilatoꝛia ſolutōis dꝫ añ liť cōť.obijci:ſed ꝓbari debet poſtꝗ̄ actoꝛ fūdauerit ſuā intētōeꝫ.C.de excepti.ſigdē.ꝛ.C.de ꝓba.exceptionē. Peremptoꝛia dr̄ ꝗ pōt opponi ꝛ ꝓbari qñcūqꝫ:dūꝫ tm̄ añ ſniaꝫ:vt.C.ſniaꝫ recte latā reſci.ñ poſſe ꝑēptoꝛiaſ.ꝛ.C.d̄ excep.ꝑſcriptioneꝫ. Media dr̄ exceptio ꝗ i hoc hꝫ ſilitudinē cū ꝑēptoꝛia ꝙ poſt liť ꝯteſ.pōt obijci.ſed i hoc habet diſſimilitudinē cū dilatoꝛia qꝛ pōt qñcūqꝫ añ ſniaꝫ obijci:vt ex̄ q ma.acc.poſ.ꝑ tuas.ſed i h̄ habet ſilitudinē cū dilatoꝛia:qꝛ ante liť cōteſta.pōt obijci:vt ex̄ de excep.exceptionē.Sunt adhuc alie excep.anoꝛ

admittitur : ꝛ qui nō pꝛobauerit quod obiecerit:penā quaꝫ intulerit ipſe patiatur. Item.

Accuſat⁹ ñ niſi i foꝛo ſuo audiat̄.

Si qs eṗoꝝ ſup certis accuſatur criminib⁹:ab oib⁹ audiat̄ q ſūt i ꝓuincia ſua eṗis : qꝛ nō oꝫ accuſatū alibi ꝗ̄ i foꝛo ſuo audiri. Exceptio aūt foꝛi dilatoꝛia ē atꝙ iō initio litis debet opponi ꝛ ꝓbari.ꝑemptoꝛias aūt exceptōes ut ſūt ꝑſcriptōes lōgi tēpoꝛis ſufficit in initio litis ꝯteſtari. Itē.

De eodem.

Pulſat⁹ añ ſuū iudicē cām dicat.nō añ ſuū iudicē pulſat⁹ ſi uoluerit taceat. pulſatis uero quotiēs appellauerit inducie dentur. Hoc aūt qđ de loco dictū ē tūc itelligēdū ē : cū ueritas cauſe nō niſi in loco admiſſi criminis deꝑhēdi pōt:aut niſi altera ꝑs iudicium maioꝛis ꝑſone inťpellauerit ſiue declinādo iudiciū ſiue releuādo ſniam. Unde ſtephan⁹ ſācte ꝛ apl̄ice atꝙ uniuerſalis eccl̄ie romane eṗus ſcribit oib⁹ eṗis.

Intra ꝓuinciaꝫ ꝛ a cōpꝛouincialibus tantū cauſa eſt audienda.

Ultra ꝓuinciaꝝ terminos accuſandi lr̄ia ñ ꝓgrediat̄ : ſed ois accuſatio itra ꝓuinciā audiat̄ ꝛ a cōpꝛouincialib⁹ terminet̄: niſi tm̄ ad apl̄icam ſedē fuerit appellatum. Item ſixtus papa.

A cōpꝛouincialib⁹ accuſat⁹ uel iudicatus apl̄icam ſedem appellet

Accuſatus uel iudicat⁹ a compꝛouincialib⁹ in aliq̄ cā eṗus licenter appellet ꝛ adeat ſedis apl̄ice pōtificē:q aut ꝑ ſe aut ꝑ uicarios ſuos retractare ei⁹ negociū ꝓcuret. Et dū iterato iudicio pōtifex cām ſuā agit:ali⁹ i eius loco ñ ponat̄ aut oꝛdinet̄ eṗus:qm̄ ꝗ̄ꝗ̄ a cōpꝛouīcialib⁹ eṗis accuſati cāꝫ liceat ſcrutari eṗi:nō⁹ tm̄ diffinire incōſulto romano pōtifice ꝑmiſſuꝫ ē. Item damaſus papa ſtephano archieṗo. Palea.

Diſcutē eṗos ꝛ ſūmas eccleſiaſticoꝝ negocioꝝ metropolitano una cū oib⁹ cōpꝛouīcialib⁹ ſuis:ita ut nēo ex eis deſit ꝛ oēs ſinguloꝝ ꝯcoꝛdit̄ negocijs ꝯueniant:licet. Sꝫ diffinire coꝝ atꝙ eccl̄iaꝝ ſūmas ꝗrelas cauſaꝝ uel dānare eṗos abſꝙ hui⁹ ſedis auctoꝛitate minie lꝫ : qm̄ oēs appellare ſi neceſſe fuerit ꝛ eius fulciri auxilio oꝫ. Itē eleutheri⁹ papa

Cōpꝛouīciales ꝛ metropolitani epiſcopoꝛum cauſam audire ſed diffinire non poſſunt.

Quāuis liceat apō cōpꝛouinciales ꝛ metropolitāos ꝛ primates eṗoꝝ uētilare accuſatōes uł crimiatōes:nō tm̄ lꝫ diffinire ſine huius ſācta ſedis auctē: ſic̄ ab apl̄is eoꝝꝙ ſucceſſoꝛib⁹ multoꝝ ꝯſēſu eṗoꝝ iā diffinitū ē: nec i eoꝛuꝫ eccl̄ijs alij aut ꝑponātur aut oꝛdinent̄: añꝗ̄ hic eoꝝ iuſte t̄minētur negocia. Reliquoꝝ uēo clericoꝝ cās apud cōpꝛouinciales ꝛ ꝑmates ꝛ metropolitāos ꝛ uentilare ꝛ iuſte finire licet. Itē leo epiſcopus urbis rome anaſtaſio epiſcopo theſſalonicenſi.

Ante apl̄icā cēſurā in cāis eṗoꝝ nō eſt diffinitiua ferenda ſnia.

Multū ſtupeo frat̄ chariſſime ſꝫ ꝛ plurimū doleo:ꝙ in euꝫ de quo nihil āplius iudicaueris : ꝗ̄ ꝙ euocat⁹ adeē differret: ut excuſatōeꝫ ifirmitatis oñderet:taꝫ atrocit̄ ꝛ tā uehement̄ potueris ꝯmoueri:ꝑſerti cū ēt ſi tale aliqd mere͞r:expectādū tibi fuerat qd ad tua ꝯſulta reſcriberem⁹. Sed ēt ſiqđ ḡue itolerādūꝗ̄ cōmitteret:nr̄a erat expectāda cēſura:ut nihil ipē ꝑus decerneres.ꝗ̄ quid nob placereꝫ agnoſceres.uices.n.nr̄as ita tue credidimuſ charitati ut i ꝑtē ſis uocat⁹ ſolicitudinis ñ in plenitudinem ꝑtātis. vñ ſicut mł̄tū nos ea ꝗ a te pie ſūt curata letificāt:ita nimiū ea ꝗ ꝑꝑerā ſūt geſta cōtriſtāt. Item iulius papa oꝛientalibus.epiſcopis.

Preter conſcientiam romani pōtificis nec ꝯcilia celebꝛari nec epiſcopum damnari opoꝛtet.

Dudū a ſāctis apl̄is ſucceſſoꝛibuſꝙ eoꝝ i antiqs decretū ē ſtatutis:ꝗ hactenus ſācta ꝛ uniuerſal̄ apl̄ica tenet eccl̄ia: ñ opoꝛtē ꝑť ꝯſciaꝫ rōani pōtificis ꝯcilia celebꝛari uł eṗm dāna r: qm̄ ſanctā romanā eccl̄iaꝫ ꝑmatū oium eccl̄iaꝝ eē uoluerūt. Et ſicut beatus petrus apl̄us ꝑm⁹ fuit oium apl̄oꝝ:ita ꝛ eccl̄ia ſuo nomie ꝯſecrata dño inſtituēte ꝑma ſit ꝛ caput ceteraꝝ:ꝛ ad eā ꝗſi ad matrē

xi.q.i.clericū.ꝛ.c.nullus.

g Taceat.ſꝫ hoc foꝛte cum hꝫ ꝯſenſū eṗi: vt.xi.q.i.clericū.nec ob.ꝗ ñ liceat.ex̄ de fo.cōpe.ſi diligēti.ꝛ.vi.q.iij.denique.

h Ultra.

i Accuſat loco.vt ij.q.iiij.nōne.

k Nō tm̄ diffinire.ſuſpēdere ł excōicare poteſt metropolitan⁹.xij.di.de bis.xi.q.iij.ſi qs eṗs.ꝛ.xxiij.di.propter. Itē abſoluere pōt ſm plerꝯ ꝗ ſi ē inocēs C.vbi ſena.vł clari.l.iij.io. Ego ꝫ.dico:vt hic.ꝛ.c.ij.q.iiij.c.i.ꝛ.c.ij.b. Sed obijcitur.vi.q.iij.c.nulꝯ.ꝛ.xxi.q.v.ſi qs a ꝓpꝛio vbi d̄r ꝙ ꝓbat vł cōcilium eṗm. ſed illud fuit de lꝫ tia pape. vł forte quāt̄ hī m ea ſoꝛa:qm̄ cauſe eṗoꝝ ſi cenſebant ad ſedē apl̄icā.xix.di.ſi romanoꝝ.

l Multū.i.ꝯſirmitatis.hec ē iuſta cā abſentie.ex̄ de ꝓcura. relā.gđ d̄ hoc iuris ſit:dicā v.q.iij.c.i.

m Dudum voluerūt ſic ergo eccleſie primatū rūt romane eccleſie.qđ verū ē ſecūdario. ipē cepit ſpūalit. vt.xx.di.ꝗſuis.ꝛ.di.§.hinc etiā.ꝛ.ix.q.iij.c.rum.

Hec quippe ſuffraganei.i.ꝑ ſuffraganeis ſunt habēdi: q2 ille fuit in poſſeſſione:⁊ ita erit vſq3 ad ſniaȝ.xvi.q.iiij.volumꝰ ⁊ ita non eſt hic ar.interlocutoriā non obeſſe. Uel dic ideo nō ob eſt:q2 non agebatur ad hoc:ſed de hoc ſolum an epi eſſent iuſte deiecti:ideſt an crimen ab ipſis commiſſum eēt deiectione dignū ad hoc.ꝫ.e.c. ibi enim:nibil quero ⁊cetera ⁊ ꝑ interlocu toria nō obſit babes.ff.ꝺ biſ qui ſui vel alie ni iuris ſunt.l. penul.⁊ extra de ordi.cogn. cum dilectus. Non enim qc quid iudex.ꝓ fert ē babēdū ꝓ ſententia: vt C.de ſen.⁊ in terlo.om.iud. ex ſtipulatōne ⁊.C.cōmina, minatoēs vel epiſtolas.l.i. tñ ꝑ interlocu toriam bñ ali qd determina tur:⁊ tranſit i rem iudicataȝ ſicut diffiniti, ua ſententia: vt ex̄ de elec. cum dilectus. in fi.⁊ extra ꝺ teſti.ſignifica uerūt.⁊ extra de ſen.⁊ re iu di.cuȝ inter.⁊ quandoq3 ius facit:vt.ff.qđ me.cauſa me. tum.§.ſed ꝙ ꝑ torſiõe ergo ſe per eſt cōſide randū ad qd agaṫ:⁊ an in, dex incidēter vel tacite vel expſſe vel dif, finiēdo velin terloquēdo ali qd dicat:vt ex̄ de preſüpt.af ferte.ex̄ de te. ſtibus veniēs C.ꝺ bis q no. infa.interlocu tio.⁊.ij.q.iij.§ notandum.⁊.xxij.q.ij.queritur.

atq3 apicē oēs maiores eccl'ie cāe ⁊ iudicia epoꝝ recurrant:⁊ iuxta eiꝰ ſniaȝ ēminū ſumāt:nec extra romanū qcquid ex his decerni de bere pontificē. Aliqñ icōſulto romano pōtifice pleriq3 epoꝝ dā nati iueniūṫ:⁊ alij in eoꝝ loco ſb rogati.quoꝝ dānatōeȝ ⁊ ſbroga tōeȝ.ꝑ bono pacis ex diſpēſatōne tolerafſe legiṫ eccl'ia. Unde ni colaꝰ papa ſalomōi regi britonū.

Quoꝝdā epoꝝ depoſitōneȝ cō tra ꝯſcientiā rōani pōtificis factā pro pace tolerauit eccleſia.

Hec qppe eſt ordinatio dei pa tris tui:⁊ hec ē lex eccl'ie ma tris tue:uidelȝ ut oēs epos regni tui ad turonenſem archiepm mit tere nō detractes:ipiuſq3 iudiciū poſtulare nō dedigneris.ipe eniȝ eſt metropolitanꝰ ⁊ oēs epi tui re gni ſuffraganei eiꝰ ſūt:ſicut cōſcri ptōes ꝑdeceſſoꝝ meoꝝ euidēter oñdunt:q ꝑdeceſſores tuos: q2 il los ab ipius cura ſbtraxerāt: for ti iuectōe corrigere ſtuduerūt: ꝗ̄ uis nec nr̄a ſcriptura ſuper hac re miſſa decē uideaṫ.cūq3 corā deſi gnato turonice eccl'ie pſule ⁊ inte gro nūero collegaꝝ.i.xij.epoꝝuȝ celebrato ꝯuētu fuerint eiecti epi regulariṫ examiati: appareuritq3 ꝙ canōice fuerit eiecti:ipis epis i ſua deiectōe manētibꝰ q i locis eo rū ꝯſecrati ſūt:poterūt utiq3 epa tus honore potiri.ꝙ ſi eiecti epi i ſōtes fuerint declarati: hisꝰ amo tis q ill' ſbrogati ſūt eccl'ias ſuas ipi recipiāt. Nam cū āńceſſores mei pſules eiectōneȝ eoꝝ epoꝝ q ab eccl'ijs ſuis ſūt expulſi: nec ad miſerūt:nec approbauerunt:nec ipos q eis ſbrogare pñt:uiuētibꝰ illis legitios epos dixerūt. Sāe ſi ad turonēſē forte archiepȝ mit tere pſatos epos dedignaris:ſtu deas duos epos deꝭ expulſis ⁊ du os de ſbrogatis una cū eccl'ie tue legato ad aplicā beati petri ſedeȝ trāſmittere:ubi digna examiatō ne pmiſſa q legitimi epi ſūt appa reāt:⁊ ſuas eccl'ias irregulariṫ nō amittāt.nihil eni qro aliud i pſen ti negocio diffinire.quia uero ma gna:qs ſit metropolitanꝰ apō bri tanos ꝯtētio ē:lȝ nulliꝰ memoria teneat uos i ur̄a regione ullaȝ ha buiſſe metropoliȝ eccl'iam: tñ ſi li bet poſtq̄ deꝰ oipotēs pacē inter uos ⁊ dilectū filiū nr̄uȝ carolū re gē glorioſū ꝯſtituerit: facile hoc poteris aduertere. Q ſi iō ꝯtēti oſius creditis agē: ad nr̄uȝ apl'a tū deſtinare ꝯtēdite:qtenꝰ nr̄o li bramie ꝗ fuerit apō uos antiqtꝰ archiepalis eccl'ia luce clariꝰ inote ſcat:⁊ deiceps oi ambiguitate re ciſa quā ſeq epi ur̄i debeātᵇ: incū ctāṫ agnoſcāt. Neq3.n.eccleſias dei ꝑ diſcordias regū diuiſionis aliq̄ pati dāna neceſſe ē: cū ꝗ̄tuȝ ex ſe ē:pacē quaȝ ꝑdicant ſeruare ſtudeāt iuicē ⁊ i omnes. Alias aūt irrita erit epoꝝ ſnia:⁊ a ſyno do retractāda. Unde felix papa

Damnatio iniuſta irrita eſt ⁊ in ſynodo retractanda.

Irritā eē epoꝝ dānatōem ⁊ iiuſtaȝ cēſemꝰ:⁊ icciro a ſy nodo retractandā.ita ut oppſſis ab oibꝰ in cūctis ſbueniaṫ cauſis. Quod aūt metropolitanū ſuū ꝯtēnere ⁊ alioꝝ iudiciū alicui ex petere non liceat: Sixtus papa teſtatur dicens.

Peregrina iudicia in omnibꝰ ſūt ſubmouenda.

Peregrinaᵇ iudicia ſalua i oibꝰ

illoꝝ cauſe ita ſibi nō coherent.vel dic ꝙ nunq̄ ſententia ꝑiudicat alij:niſi preſens fuerit:ar.liiij.di.ſeruus.

e Subrogati.ar.ꝙ ſi aliqua duo ſunt cōnexa:probibito vno ꝓhibitum ē ⁊ reliquū:ſic.xxxi.di.ſi laicus.xxvi.di.deinde.xxxiiij.di.ſiquis viduam ⁊.viij.di.quo iure.i.q.iij.ſiqs obiecerit.⁊ ex̄ de here.fratnitatis.ſic ecōuer ſo aliqd pmittiṫ ratōe ꝯnexiōis:vt.lxxxi.di. cum omnibus.

f Dixerūt.ſupple nec ego dico.

g De expulſis.ſȝ qua liter poterit cauſa ꝑ.ꝓ curatorem crimialiter tractari:forte ſi placuit pape:vel hic ciuiliṫ age baṫ.non eniȝ ad aliud agebaṫ hic:niſi an eēnt ſm ordinem iuris de poſiti.⁊ licet fuerit ciui lis: tñ neceſſarij erant xij.epi:ſic.xxiii.di.illō xxxiiij.di.quorūdam. q2 lȝ nō fuerit cā crimi nalis:tñ fuit de crimie vñ neceſſaria ē iſcriptō vt ex̄ de accu.ſup his. vel dic ꝙ in cauſa cri, minali vnꝰ cōſocius ꝓ curat cām alioꝝ:vt ex̄ de do.⁊ contu.cum di lectus.⁊.ij.q.v.interro gatū. Itē hic hēs ꝙ ſē tētia lata a non ſuo iu dice rata pōt haberi: ꝺ hoc nota.ix.q.ij.nullꝰ.

h Debeant.ar.pro ob ſequijs tempore litis nō pſtandis:vt.ij.q.vi. quotiēs.⁊ xi.q.i.quia ar.contra.xxxiij.q.i.ſe culares.xxxv.q.vi.mṙ torum.ff.de ope.liber. opis.ſȝ hoc iō hic fuit q2 epi.ꝑ liberis ſe gere baut.alias illi deberēt obedire: q eſſent i poſ ſeſſione.viii.q.iiii.nō, ne.extra vt lite pendē. a memoria. Nec ob, ſtat.C.de agri.⁊ cēſi.li tibus.vbi diciṫ ſi eſt cō tētio inter colonū ⁊ do minū de fructibus: ꝙ fructus ſequeſtranṫ.ſȝ illud obtinet cū dñs ē ſuſpectus.dicas ergo ꝙ poſſeſſor ſem ꝑ viṫ fructibus lite penden.vt.xvi.q.iiii.volumus.niſi in caſu:vt extra de iure pa.ex litteris.quod intellige niſi de hoc ipo queſtio ſit:an poſſideat vel ñ vt extra de in inte.reſti.cum veniſſent.in fi.⁊ extra de conſtit.cum.M.in fi.⁊.ff.de aqua quoti.⁊ eſti.l.penult.vnde ſi poſt motam controuerſiam canonici eligant:nō ideo ſtatim caſſaṫ electio:donec conſtet de iniuſta ele ctione:vt extra de in integ.reſtitu.c.ii.in fi.⁊ extra de cā poſ.⁊.ꝑprie.cum eccleſia.idem dicerem de patrono licet non debeat poſt motaȝ controuer ſiam preſentare vel eligere.

d His amotis.ſed quare nocet ſententia pro deſtitutis lata ipis ſubſtitutis:cum res inter alios acta alijs non preiudicet: vt extra de fi.inſtru.inter dilectos.⁊ eſt ꝫ illud qđ ē.ff.ꝺ adulte.denūciaſ ſe.⁊ extra de adulte.ſignificaſti.ſed hoc eſt.ꝑpter cāe coherentiaȝ ſic.vij.q.i.ꝑſtium.⁊.lxxxi.di.tantis.in fi.nam ſi pronunciatum ē petrū eſſe virum marie per conſequens probatum eſt martinum non eſſe:extra de ſpon.ex parte.uides enim ꝙ cauſe eligentium ⁊ electi ſunt cōnexe:q2 lata ſentētia cōtra electores preiudicat ele, cto licet abſenti:vt extra de elec.dudum in fi.niſi appelletur ab al tero illoꝝ:vt extra de offi.iudi.dele.ſuper eo.aliud videtur eſſe inter preſentantē ⁊ preſentatū.nam tunc ſententia lata contra vnū non nocet alteri abſenti:vt extra de elec.querelam.hoc iō eſt quia

i Incūctanter.ideſt decetero.⁊ ſic planum eſt.

a Irritam.factam ſine auctoritate romani pontificis.

b Peregrina.ab extraneis.ar.iudicē ad quē appellatur nō eē ordinari um.vi.q.iii.ſcitote.⁊ ſic archiepus eſt extneꝰ vt ibi videṫ:⁊ ex̄ de of fi.iudi.ordi.paſtoralis.hug.ſȝ potius ē hic ar.ꝫ quia diciṫ hic ꝙ opoṙteṫ

148

habere iudices cōprouinciales: ⁊ archiepūs est cōprouincialis. illa ergo exceptio nisi: ad principiū refert. s. ad pegrina ⁊ fuit itellectus grāni: ꝙ si qs recusaret metropolitanū ad cōprouinciales iudices recurreret non ad pegrinos: nisi appellaret ⁊ hoc ē qđ dicit: ⁊ tūc cā ex ꝓuinciā fuerit: vt. j. e. non liceat.

vt tūc nō possit: an alias vt tunc possit. Illud enim certū ē ꝙ si infamia obijcit alicui q est electus i iudicem: ꝙ propter hoc bn remouet: licet hucusqꝫ fuerit toleratus: vt extra de rescrip. scīcitatus. ⁊ extra de exces. p̄la. inter. ⁊ ff. ad. l. iul. de vi. priua. l. i. crimi nosi ꝗ possūt iudicare ex officio: sed non ex vite merito. xv. q. vi. c. vlti.

e Electos. cū ordinarij sint suspecti. ij. q. vi. placuit. vel loqt̄ in cā crimiali pr̄bri vl̄ diaconi: vt. xv. q. vij. si autē.

d Leges. per moysen. qꝛ ipe moyses loquēs p spm dñi itroduxit i genesi sodomiticas ita loquentes.

n Non liceat. p̄iudicio. hoc iđ dicit: qꝛ p̄ter oib⁹ ordiarijs ad eū pōt appellari: ar. ā. q. vi. c. i. ij. ⁊. iij. nā ipse est ordinarius omniū: ex de elec. cum nobis olim.

f Expetere. hic pꝫ ꝙ clericus sine cōsēsu sui epi nō pōt cōsentire in aliū iudicē. nā sic posset euacuari iurisdictio epoꝝ si oēs ꝯsentirent in aliū iudicē. ad idem facit. ij. q. vi. placuit. ⁊ in auc̄. de sanc. epis. §. iconomos. ar. cōtra. ā. e. pulsatus. sed ex ō fo. cōpe. si diligēti expeditū ē: ꝙ nō pōt p pactuꝫ renūciare foro. de hac materia notaui. xi. q. i. inolita. io. ⁊ qđ dicit io. qđ expeditū ē in illa decre. extra de fo. cōpet. si diligenti. nō est veꝝ qꝛ illa decre. loquit ꝙ clericus nō pōt consentire in laicum: sed hodie nec in clericum potest nisi de consensu sui episcopi: vt extra de foro compe. significasti. b.

g Neminem. Est autem hoc ideo statutuꝫ quia alibi non possunt habere testes vel amicos: vt. xxxiij. q. ij. siue ij. q. ij. p̄ceptuꝫ. ⁊ i auc̄. vt omnes obe. iudi. §.

auctoritate aplīca generali sāctione ꝓhibem⁹: qꝛ indignuꝫ ē: ut ab extraneis iudicet q cōprouinciales ⁊ a se electos^c debet habē iudices: nisi fuerit appellatuꝫ. Itē anacletus.

Leges^d ecclīe aplīca firmam⁹ aucte: ⁊ pegrina sbmouem⁹ iudicia. unde ⁊ dñs mētionē faciens de loth p moysen loqt̄ dicēs Ingressus es q dē inqt ut aducā nūqđ ut iudices? Itē inocēti⁹.

Nulli liceat aliaruꝫ prouinciaꝝ iudicium expetere.

Non^e liceat cuiqꝫ sine p̄iudicio tñ romane ecclīe cui in oibus causis reuerētia ⁊ auctoritas debetur: relictis his sacerdotib⁹ q i eadē ꝓuincia dei ecclīas nutu diuino gubernāt: ad alias cōuolare ꝓuincias uel aliaꝝ ꝓuinciaꝝ eporum iudicia expetē^f uel pati. qđ si qs p̄sūpserit: ab officio cleri sbmotus ⁊ iiurie re⁹ ab oibus iudicet.

Reuerentia aūt q aplīce debet ecclīe ⁊ ei⁹ auctoritas itelligēda ē cū ul̄ ad ipaꝫ appellatū fuerit: ul̄ ab ea iudices electi conceduntur. Unde sixtus papa cuꝫ diceret cōprouinciales ⁊ a se electos debent habere iudices: statim subiūgit: nisi fuerit appellatū.

Absqꝫ aplīce sedis decreto extraneos iudices adire nō possumus

Unaqueqꝫ ꝓuincia taꝫ iuxta ecclīasticas qꝫ iuxta seculi leges debꝫ suos iustos ⁊ nō iiquos habere iudices: ⁊ nō extraneos: nisi hui⁹ aplīce sedis decreuerit auctoritas. Itē ex synodo rōana

Sup appellatōe alterius ꝓuicie iudices audire non oportet.

Nemine^g extre de ꝓuincia ad prouinciam uel de comitatu ad comitatū oꝫ nisi ad relatōem iudicis: ita ut actor rei foꝝ sequat: ⁊ infra. Illa q sūt p unāquāqꝫ ꝓuiciā: ipius ꝓuincie synodus dispēset: sicut i niceno ꝯstat eē decretū ꝯcilio. ultra ꝓuincie t̄minos accusādi līña non ꝓgrediat: sed oīs accusatio intra ꝓuinciā audiat: ⁊ a cōprouincialib⁹ terminet: nisi ꝑlatus sit q accusat. Itē sixtus.

De eodē.

Si qs cleric⁹ sup q buslibꝫ criminib⁹ accusat⁹ fuerit: in ꝓuincia in qua cōsistit ille q pulsat suas exerceat actōes: nec existimet eū accusator suus alibi aut lōgius ad iudiciū ꝓtrahendū. Itē ex decreto hadriani pape.

Ubi crimē admittit ibi cā uētilet

Ubi crimē obijcit: sciat se ꝓbatuꝝ. reuera ibi causa agatur ubi crimen admittitur.

Quod^h iudex eē n̄ possit: quē cuꝫ reo par aut maior macula ificit: mlt̄is auctoritatibus ꝓbatur Dicit eni sancta rōana synod⁹

Infames iudices eē non possunt

Infamis^i p̄sōa nec^k p̄curator eē pōt nec cognitor. Uria^l sūt qbus aliqui ipediunt: ut iudices non fiāt. Natura: ut surd⁹ ⁊ mut⁹ ⁊ ^m q ppetuo furiosus ē: ⁊ impubes qꝛ iudicio caret. Lege: q a senatu amot^n ē. Morib^o: femie ⁊ sui nō qꝛ nō habeāt iudiciū^p: sꝫ qꝛ p̄ceptū ē ut ciuilib⁹ nō fungāt officijs. Uerūtñ^q si su⁹ dū^r putaret liber ex delegatōe sniaꝫ darꝫ q̄uis postea i suitutē depulsus sit: sentētia ab eo dicta rei iudicate firmitatem tenet. Item in digesto ti. de postulando.

i Infamis p̄sona.

k Nec procurator. idest ad uocatus: vt. j. proxi. §. vel intellige de procuratore vero vt infamis nō possit esse procurator scd̄m canones: vt. j. v. q. iij. qꝛ episcopus. Nec obstat insti. ō excep. §. vlt. qꝛ loqt̄ hic de infami per sententiam ibi de tali qui est alias infamis. si tamē iudex tolleratur in officio eius tenet sententia. vij. q. iiij. nonne. Sed infamis ... potest esse arbiter: vt. j. e. §. in fi.

l Uria sūt. hoc ē sumptū a lege. ff. de iudi. cum praetor. §. non autem omnes.

m Et q ppetuo. sec⁹ ad tempus: vt. ff. de iudi. cū furiosus.

n Amotus. immo ⁊ si eius electio fuerit cassata ꝓpter crimen: vt ... de electi. lig.

o Moribus. idest consuetudine: immo ⁊ lege. xxxiij. q.

iij. coll. v. Unde dico ꝙ si aliquis impetrat rescriptum ad iudicem alteri⁹ prouincie: non sufficit ꝙ vltra duas dietas nō trahat aduersarium: vt dicit illa consti. extra de rescrip. nonnulli. sed etiam requiritur ꝙ extra prouinciam eum non trahat nisi in litteris fiat mentio de prouincia. Cum. n. de iure extra prouinciam nemo sit trahendus vt hic dicitur: ergo nisi rescriptum principis de eo faciat mentionem: non pōt auctoritate rescripti trahi extra prouinciam: licet minus sit spatium ad quod trahitur qꝫ due diete. est tamen ar. contra: extra de offi. iudi. or. significauit. certe tamē nō nocet contra. sed illi constitutioni nonnulli statur. Ista opinio hodie non habet locum. immo contrarium obseruat romana curia.

h Quod iudex. Hic queritur: an criminosi vel infames possint esse iudices: ⁊ qdem si non tolerent ab ecclīa non possunt: si tolerentur bene possunt: ⁊ tenet eorum sententia: ipi tamen peccant iudicando. Uel distingue an aliquis sit infamis per sententiam vel ipso facto

v. mulierem. nec obstat. xv. q. iij. §. i. vt ibi dixi.

p Iudicium. idest discretionē.

q Uerūtamen. §. gratiani.

r Dum putaretur. ecce ꝙtum communis opinio operetur: vt extra de iurepa. consultationibus. extra qui fil. sint legitimi cum inter. ⁊. i. q. i. liq a simoniacis. C. de testa. l. i. ar. contra qui filii sint legitimi per tuas. ⁊ supra. xxiij. di. c. vlt. xxix. q. ij. si qs ingenuus. ⁊ di. viij. veritate. ⁊. ff. de iudi. l. ij. in principio. Sed nunquid idem si excommunicatus ferat sententiam: qui publice habet pro non excommunicato: non: extra de sen. ⁊ re iudi. ad probandum. Et est ratio quare aliud in seruo: qꝛ seruus in multis casibus habet personam standi in iudicio: vt. xij. q. ij. qui manumittit: sꝫ excommunicatus i nullo. Uel dic qđ verius credo: ꝙ nec sententia serui teneret: nisi confirmata esset a principe.

s Infames poſtulare. Poſtulare eſt pro tribunali petere ⁊ non alibi.ff.de dam.infec.dies.§.hoc autem.
t Omnino.etiam pro ſe.
u Non audit.nullus enim adeo ſurdus eſt qn aliqd audiat: vt C.qui teſta.fa.poſ.diſcretis.
x Vel ꝓpter caſum.ff.de iudi.cecus.ȷ.xv q.i.§.vlt.
y Predonũ tũc eniꝫ nõ eſt iputãdũ:vt.ff.de adulte.vim paſſam.⁊.xxxij.q.v.ille.
z In arena.niſi cã virtutis hoc faciant.ff.e.l.ij.§.qđ ſi.
ꝛ Alij enim.Notãdum ꝙ oẽs q maiori iſamia ſũt notati:non niſi ꝓ ſe ⁊ ꝓ his quorũ ſũt tutores pñt poſtulare ꝰ illi ſũt đ ſecũdo ordine.ſed minori infamia notati pñt ꝓ ſe ⁊ ꝓ qbuſdã ceteris perſonis aduocare. ⁊ illi ſũt de tertio ordie poſtulãtiuꝫ.ſ.de minori officio vt tutores vel curatores.
ꝯ Infames.minori iſamia
ꝝ Permittitur vt ſũt illi đ ſecũdo ordie.
a Affinitates.q̃ quõdam ergo vno coniuguꝫ defuncto ſoluit affinitas: inſti.de nup.§.affinitatis.ſꝫ cõtra.xxv.q.x.c.i.ſꝫ potes dicẽ qꝫ quo ad impedimẽtũ matrimonij nõ deletur: ſꝫ quo ad alia: aut q̃ ad beneficia hui9 educti.
b Prepoſitio.ſ.patribus iſtorum vel uiris iſtarum: ⁊ cꝭ ꝓſocer.i.pater ſoceri ꝓgener maritus neptis.nam gener filij mei eſt mihi progener.
c Arcentur.Sꝫ ibi certe de parte litis non licet paciſci: vt.ff.de pactis ſumptus.ſed ſuper certa re licet:ar.C.de ſetentiam paſſis ſi debitor.licet.m.dixerit:ꝙ licꝫ de aliquota re paciſci ſine gra ui detrĩmẽto partis vt hic:tñ vltra cẽtũ aureos nõ licet paciſci: vt ff.de var.⁊ extraor.cog.l.i.§.in honorarijs.

Infames[s] nõ pñt eẽ ꝓcuratores uel p̃roni cauſaꝝ. Sunt aũt tres ordines eoꝝ q poſtulare ꝓhibẽt. Eſt aũt poſtulare đſideriũ ſuũ ul' amici ſui i iure apud eũ q iuriſdictõi p̃eſt exponere: uel alteri[u] deſiderio ꝯtradicẽ. Nã ut p̃miſim[x]: non poſtulãtiũ tres ordines ſũt. Quidaꝫ ꝓhibent' oĩo[t] poſtulare ul' ꝓpter etatẽ: ut miores xvij. ãnis: ul' ꝓpt' caſũ ut ſurdus q ꝓrſus nõ[u] audit. Alij ꝓhibẽt' ne ꝓ alijs poſtulẽt ul' ꝓpt' ſexũ ut femie uel[x] ꝓpt' caſũ ut utroqꝫ lumie orbati: ul' ꝓpt' notã infamie turpitudinis ut hi qui corpe ſuo muliebria paſſi ſũt: niſi forte ui p̃donũ[y] ul' hoſtiũ ſtuprati ꝓbẽt'. Silit' q capitali crimine uel calũnie cã publici iudicij ſũt dãnati: ul' q opas ſuas locauerũt: ut cũ beſtijs ꝯpugnarẽt in[z] arena ꝓ alijs poſtulare ꝓhibẽt'. His pſonis pro ſe allegare pmittit': ꝓ alijs poſtulare ꝓhibet': niſi forte tutelam ipuberũ ul' curã adoleſcẽtiũ nõ affectataꝫ ſed neceſſariã adminiſtrẽt. ꝓ his eniꝫ quoꝝ curã gerũt eis poſtulare cõcedit'. Alij[ꝛ].n.omnes q ut infames[ꝯ] notãtur: niſi pro ſe ⁊ pro certis pſonis poſtulare non pñt: niſi i integꝝ reſtitutõneꝫ acceperit. Permittit'[ꝝ] aũt eis poſtulãe ꝓ parẽte ꝓ p̃rono pro p̃rona ꝓ liberis ẽt ſuis ⁊ parẽtib9 p̃roni ⁊ p̃rone ꝓ liberis etiã ſuis fratrib9 ⁊ parẽtibus p̃roni ⁊ p̃rone ſororibus ſoccro ſocru genero nuru uictrico nouerca p̃uigno p̃uigna pupillo pupilla furioſo furioſa fatuo fatua ſurdo prodigo ⁊ adoleſcente. Iteꝫ pro his qbus ꝓpter infirmitatẽ curatores dari ſolẽt: ut q negocijs ſuis aliquo ꝑpetuo morbo ſupeẽ nõ pñt. Omnes aũt q nõ ſpõte ſꝫ neceſſario fũgunt' officio: ſine offenſa poſtulare pñt ẽt ſi hi ſũt: qbus nõ niſi pro ſe poſtulare pmittit'. Affinitates[a] uero nõ eas accipere debemus: q̃ quõdaꝫ fuerũt: ſed pñtes. Nurus ⁊ generi appellatõe ⁊ ſoceri ⁊ ſocr[us] etiã ult'iores qbus p̃poſitio[b] ꝓ ſolet accedẽ ꝯtinẽt'. Arcent'[c] etiaꝫ a profeſſione aduocatoꝝ ſicut in ſecundo libro codicis ti. de poſtulando iuenit': q ſub nomine honorarioꝝ ex ipis negocijs que tuenda ſuſcepint emolumẽtũ ſibi certe ptis cũ graui dãno litigatoris ⁊ depdatõe poſcẽtes iueniũtur. Itẽ ſiqs adeo procax fuerit: ut nõ rõne ſꝫ probris uerbis putet eẽ certãdũ: opinionis ſue iminutionẽ patiet'. Preterea[d] nõ lꝫ aduocato ullũ cõtractũ ĩire ullaꝫ pactionẽ ꝯferre cũ eo litigatore quẽ i propriã recepit fidẽ: nec ex[e] induſtria iurgiũ ꝓtrahẽ. Apud[f] urbẽ romã ẽt honoratis[g] q hoc officiũ putauerit eligẽduꝫ[h]: eouſqꝫ liceat orare: quouſqꝫ maluerint[i]: uidelꝫ ut nõ[k] ad turpe cõpẽdiũ uel ẽt ſtipẽ deformẽ hec arripiat' occaſionã ſi lucro pecũiaqꝫ[l] capiant': uelu ti degeneres int' uiliſſimos nũerabunt'. Si[m] uero i uno auditorio duo tm ul' plures p̃ ceteris fuerit quoꝝ fama ſit hilarior: i iudicãtiſ officio ſit: ut[n] par cauſidicoruꝫ diſtributio fiat. eteniꝫ equet' pro ptibus auxiliũ ſinguloꝝ. Siqs uero cõmonit9 a iudice ea excuſatõe q̃ neq̃at cõprobari cuicunqꝫ parti p̃rociniuꝫ denegauerit: careat foro[o]: Sciat ẽt nũqꝫ ſibi agẽdi copiaꝫ poſſe reſtitui. Siqs[p] aũt ex litigatorib9 detect9 fuerit ſepatim tractaſſe cũ plurib9 ⁊ aduerſario ſuo ſbtraxiſſe parẽ defẽſionis copiã: oñdet ꝓculdubio iiquã a ſe litẽ foueri: ⁊ auctoritatẽ iudiciariã cluſã a ſe expiet'. Itẽ q̃uis[q] illi q cãm fiſci egiſſent: ꝓhibeant' aduẽſus fiſcũ p̃rociniũ p̃ſtãe: tñ[r] hodie ẽt aduẽſus fiſcũ p̃rociniũ pñt exhibẽ p̃uatis: etiã dũ eã cãm[s] declinent ſuſcipe: quã tractauerant dũ fiſci aduocati fuerũt. Iteꝫ[t] ſi cõtra p̃reꝫ pupilli cauſã egiſti: tutor[u] uel curator datus eandem cãm defendere non prohiberis.

d Preterea.cõtractũ.ex poſtfacto: ab initio tamẽ poteſt.xi.q.iij. non licet.ſed ſi non fecit pactũ: poſta ei dabit' pro modo litis ⁊ facundia aduocati ⁊ conſuetudine regionis: vt.ff.de var.⁊ extraor cog.l.i.§. in honorarijs.vel loquit' de tali q ſponte ſe vinci ſuſtinet in aliqua exceptione: vt ſic aſſerat ſe non poſſe fouere cãm: niſi augumẽtet' ſalarium.qđ fieri non debet: ar.medici: vt.ff.de var.⁊ extra.cog.medicus.
e Ex induſtria.qđ ſi fecerit: eum iudex puniat in duab9 libris auri.C.de iudi.properandũ.§.illo proculdubio
f Apud vrbeꝫ.de eadẽ lege ẽ etiã.
g Honoratis.etiã melioribus.
h Eligendum.vt ſunt aduocati.
i Maluerint.ideſt quouſqꝫ tale officium valuerint exercere.vnde non eſt hic ar.ꝙ aduocati tãdiu audiant' q̃ꝫdiu volunt allegare: quia iudex poteſt aduocatos remouere cũ voluerit: vt.ff.de his q̃ in teſta.delen.l.iij.in fi.⁊.C.de iudi.auc.iubemus.
k Nõ ad turpe.i.ad modicuꝫ ⁊ vile.⁊ ẽ ar.ꝙ bona dona dãda ſũt doctoribus: vt.ff.de admi.tu.cum plures.⁊.ff de ori.iuris.l.ij.§.vlti.
l Pecũiaqꝫ modica.
m Si vero.C.e.ꝓuidendum.
n Ut par.Illud olim obtinuit cuꝫ ſalaria dabant' đ publico hodie vtraqꝫ ps ſibi debet ꝓuidere: vt.C.de iudi.l.properandũ.§.illo.tamen pueris ⁊ debilib9 ⁊ pauperib9 pretor dabit aduocatũ: vt.ff.de poſtula.l.i.§.ait pretor
o Foro.ff.de penis moris.§.i.
p Siquis iniquam vt extra de teſta.itimauit.⁊ extra de teſti.cogen.peruenit.
q Quãuis.verba gregorij.
r Tamen hodie.uerba legis.
s Cauſam.niſi ſuam vel parentum ſuorum vel pupillorum ſuoruꝫ ff.e.l.pe.§.vlti.
t Item ſi contra.male ponit litteram q̃ eſt.ff.e.l.vlti.
u Tutor.ar.ꝙ rõne officij licet qđ alias nõ liceret: vt xciij.di.p̃cipimus.⁊.C.de admi.tu.cũ qdã.Itẽ ar.ꝙ ſi iudex ſucceſſit appellãti: ꝙ põt ꝓpriã ſententiam impugnare.ff.de iudi.iulianus ait. Item ar.ꝙ ſi iudex a quo appellat' efficit' illius iuriſdictõis cui9 ẽ ad quẽ appellat': ꝙ poſſit cognoſcere: vt.xi.q.iij.ſi ep̃us.qꝛ iã videt' alia pſona.ff.qñ appellatũ ſit.l.i.§.ſed

149

ꝛ ſi preſēs.ar.ↄ̄.ff.de iuriſdic.om.iu.pretor.io. Bo.cōſueuit dici: ꝙ debet cām alicui delegare: vt.ff.de iuriſdi.om.iudi.pretor.vnde gloſatur ibi pōt ideſt debet.alioquin poſſet recuſari.b.

x Cognitores.exponit primū capitulū huius queſtionis.

y Non ex arbitrio.ff.de arbi.pedius.

z Filius.ff.de arbi. qn etiam.

ꝛ Et iudicē.ſꝫ ↄ̄.ff.de iuriſdi.om.iudi.q iuriſdictōi: vbi dr̄ ꝙ iudex nec ſibi nec liberis ſuis ius dicē pōt. ſꝫ illō itelligas in criminali cā ſecus in ciuili.ſꝫ tñ in criminali cā pōt vſqꝫ ad lit.ↄteſ.dicē ius ſuis: vt.ff.de offi.pſi.ſenat⁹. tñ delegat⁹ iudex non pōt eē fil⁹ pr̄is: vt ex̄ de ap.poſtremo.

? Siqs vero.verba huius legis ſunt.ff.de arbi.ſed ꝛ ſi.§.ſiqs.

ꝝ Iudex.qdā ita itelligūt vt hic duo ꝓhibeant̄ hoc.ſ.vt ordiarius vl̄ iudex alr̄ non poſſit eē arbit̄ de ea re de qua iudex fuit. Itē ꝛ hoc ꝓhibet̄: ne iubeat cōpromitti in ſe.quare aūt ordinarius nō pōt eē arbiter: triplex aſſignat̄ rō.vna q: ſm hoc ordinari⁹ ſemꝑ ꝓcuraret vt eligeret̄ in arbitriū: ne ab ipo poſſit appellari alia rō ē: q: ordinari⁹ debet cogē arbitrū vt ꝓcedat: ꝛ dꝫ ſuā ſñiaꝫ mādare executioni: ex̄ ō fo.cōpe.ſiqs ↄ̄.ff.de arbi.l.iij. Sꝫ hoc non poſſet eē: cū idē eēt ordinari⁹ ꝛ arbit̄. Tertia rō eſt: q: arbitria ſunt ad modū ordiarie iuriſdictōis.ꝛ ſic ſeqret̄ ꝙ aliqd eēt ſil'e ſibiipi: ſicut nō ſil'ꝑſit concurrere iura naturalia ꝛ iura adoptōis: vt iſti.ō ado. §.ij.io. Ego credo tñ ꝙ ordinari⁹ pōt eē: vt nō ij.q.vi.a iudicib⁹.nūqꝫ eni ꝑciſe iuenis ꝙ ordinarius nō poſſit eē arbiter. Sꝫ vbiqꝫ dr̄: ꝙ nō pōt cogē ꝑtes vt i ſe cōpromittāt: vñ licite cōpromittit̄ i eū volētib⁹ ꝑtib⁹: vt.ff.de tu.ꝛ cu.l.iiij.

Cognitores^x uero ex officio itelligūt̄ nō^y ex arbitrio. Nihil eniꝫ refert eū q arbitriū ſuſcipit: an ſit integre fame an ignominoſus. filius^z ēt i re pr̄is arbit̄ eē pōt. Nā ꝛ^ꝛ iudicē eū eē poſſe pleriſqꝫ placꝫ Siqs^? uero iudex^ꝝ ſit arbitriuꝫ recipe eiuſdē rei de qua iudex eſt: ꝛ i ſe cōpromitti iubē ꝓhibet̄: ꝛ ſi ſñiaꝫ dixerit nō eſt dāda pene pſecutio. Seruus arbit̄ eē non ualet libertin⁹ pōt. Porro ifamia mlt̄tiplicit̄ irrogat̄. Aliqñ eni contra hit̄ genere delicti declarati ꝑ ſētētiā: ueluti cū iudex ꝓnūciat: iiuriā feciſti: hereditateꝫ expilaſti: calūniatus es. Aliqñ genere pene^b: ſicut illi q̄ dānant̄ in op⁹ publicū q pſtinū qdē ſtatū obtinēt: ſꝫ dāno ifamie ēt poſt ipletū tēpus ſbījciunt̄. Aliqñ genere pene ꝛ delicti declarati^c p⁹ ſñiaꝫ: ueluti dum fuſtib⁹ ceſo ꝑ ꝑconē dicit̄ ſicophātis.i.calūniator. Aliqñ ipo genē facti: ut exercentes iprobū fen⁹ ꝛ illicite exigētes uſuras uſuraꝝ ꝛ mulier q̄ intra^e tpus quo moris ē lugere maritū: cōtrahit m̄rimoniū: ꝛ q ſciēs eam uxorē duxerit. Idem teſtat̄ felix papa ꝛ eiſdē uerbis. Itē i euāgelio ille q trabem geſtat in oculo: ꝓbat̄ nō poſſe educere feſtucā ō oculo fratris ſui. Itē dauid i.li.pſal.peccatori aūt dixit de⁹: qre tu enarras iuſticias meas: ꝛ aſſumis teſtamentū meū? ꝛcetera. Itē^h gregori⁹ Cui⁹ uita deſpicit̄: reſtat ut et⁹ p̄dicatio ↄtēnat̄. Idē i moralib⁹

Qui aliorum uicia puniunt: ſua prius corrigere ſtudeant.

Qui^a ſine peccato eſt ueſtrū: p̄mus in illā lapidē mittat. ad aliena qppe peccata pūiēda ibāt: ꝛ ſua relinqbant. reuocent̄ igit̄ intus ad ↄſciam: ut p̄us ꝓpria corrigāt: ꝛ tūc aliena rep̄hendāt. hinc eſt ꝙ cum trib⁹ beniamin i carnis ſcelere fuiſſet obruta: collect⁹ ois iſrl' ulciſci iniqtatē uoluit. Sꝫ tñ ſemel ꝛ iteꝝ i belli certamie ē ipe ꝓſtrat⁹. ↄſulto eni dño ſi ad ulciſcendū ire debuiſſꝫ: iuſſum eſt ut iret: q iuxta diuie uocis iperiuꝫ ꝑrexit: ꝛ ſemel ꝛ ſecūdo perdidit ꝛ tūc demū peccatriceꝫ tribū ualde feriens pene^b fūditus^c eāꝫ extixit. Quid hoc eſt ꝙ i ultōe ſceleris inflāmat̄: ꝛ tñ p̄us iſte ꝓſternit̄: niſi ꝙ p̄us ipi purgandi ſūt: ꝑ quos alioꝝ culpe feriūt̄: ut ipi iā mūdi ꝑ ultōneꝫ ueniāt: q alioꝝ uicia cōrigere feſtināt. Item ambroſi⁹ ſuper: beati immaculati.

Ille de uita alteriuſ iudicet: q nō habet in ſeipſo quod puniat.

Iudicet^d ille ō alterius errore qui nō habet in ſeipo qō condemnet. iudicꝫ q nō agit cadeꝫ q̄ in alio putauerit puniendā: ne cū de alio iudicat in ſe ferat ſñiam. Iudicꝫ^e ille q ad ꝓnūciādū nullo odio nulla offenſione nulla leuitate ducat̄. ꝛ p⁹ pauca: Bonus iudex nihil ex arbitrio ſuo facit ꝛ ꝓpoſito domeſtice uolūtatis^f: ſꝫ iuxta legeſ ꝛ iura ꝓnūciat. ſtatutis iuris obtempat: nō idulget ꝓprie uolūtati. nihil p̄paratū ꝛ meditatuꝫ de domo defert: ſed ſicut audit̄^g ita iudicat: ꝛ ſicut ſe hꝫ natura decernit. obſeqtur legibus: nō

tat̄. Sꝫ ꝑ actōib⁹ q̄ ex cōtractu deſcēdūt nēo fit infamis: niſi i qbuſdam caſib⁹: vt.ff.de his q no.ifa.furti.§.mādati.ſ.cū directe ↄuenit̄ actōe tutele mādati depoſiti ꝛ ꝓ ſocio vt ibi dr̄. ꝑ ſñiaꝫ arbitri nēo ifamat̄.ff.e.l.qd ergo.§.ex cōpromiſſo. Sꝫ hec diſtictio non vr̄ hr̄e locū ſm canones: cū oē mortale crimē ifamet: vt.ſ.e.q.v. conſtituim⁹.ꝛ vi.q.i.ifames. ꝛ.c.omēs.

b Pene.hoc falſu ē q: ſola pena ñ ifamat C.e.l.nullam.

c Sicut.aliq euidēti cā fac dēti ex q̄ ſi eēt ↄdēnat⁹: infamaretur.ff.de his q no.infa. ict⁹ fuſtiū.ſic ꝛ i furto cū qs i manifeſto furto depꝑhēdit̄.

d Qui dānātur.ſine ſñia. ſic ñ ē hoc mē b.... ſupplicium

e Paſtinus ſ.libertate.

f Declarati. qñqꝫ ſi ſñ ſ declarat vt cum militi detrahitur ifignia militie: ſꝫ ñ dicat cā: vt.ff.e.l.... §.i.

g Per ſniaꝫ. iſtud ñ videt differre a p̄dicti: niſi q̄ non mēbra ↄiūgat in vnū: niſi velis dicē ꝙ iſta qd opant̄ iſta vba cū ē ciuilt̄ chopbanta i. comedia ſꝑ...

h Intra tps. hoc tñ ñ tenet ſm canones: vt ex̄ de ſecū. nu. ſuper illa.

i Itē gregori⁹. cōcluſio i. ↄtēptibil' habeat: ñ tñ ...

ni oꝫ: vt.i.q.i.fuerit.ꝛ c.multi.ꝛ.xvi.q.vlt.c.vlti.

a Qui ſine peccato.vlciſci.ar.ꝙ ſi iudex nō exhibet iuſticias de aliquo ſubdito: ipe ↄueniēdus ſit: vt.xxiij.q.ij.dñs nr̄. ꝛ in ↄſti.federici habita.vbi dr̄ ꝙ ſi iudex ciuitatis debitā iuſticiā nō exhibet: cōueniri pōt.

b Pene.q: tm̄ ſexcenti remanſerūt. ꝛ ſic hec dictio pene ad magnā q̄titatem refertur: ſic ponitur.xxiij.q.v.qualis.

c Fūditus.ar.ꝙ p⁹ ſñiaꝫ reſtituit̄ aliqs p̄ori dignitati.xxvi.q.vi. qcūqꝫ.ꝛ.l.di.dño ſācto.ꝛ.c.q: tua ſāctitas. ſꝫ illō itellige quo ad iudicādū ꝛ p̄dicādū ñ ad accuſādū l' teſtificādū: vt.vi.q.i.q criminis.

d Iudicet.condēnet.ideſt dignus ſit.condemnatione.

e Iudicet.odio.xi.q.iij.quattuor.

f Uolūtatis.ſꝫ nōne iudex p̄t iudicare ſm ꝙ ſibi iuſtū vr̄: vt.ff.de arbi.q̄lē.ꝛ ex ſñia ſui animi eſtiabit: qd aut credat aut parū ei ꝓbatū vidat̄: vt.iiij.q.iij.ſepe.ꝛ poti⁹ dꝫ iudx ſeq ſuā opionē q̄ ↄſiliū alioꝝ: vt ex̄ de ↄſue.ad nr̄am.ſed dico ꝙ tenet̄ ſequi opinionē ſuā ſed non voluntatē.quādoqꝫ tamē ſequit̄ opinionē alioꝝ potius q̄ꝫ ſuam: vt extra de ap.cū ceſſante.

p Porro ifamia. Fama opio ꝛ eſtimatio idē ē. Fama ē illeſe dignitatis ſtatus morib⁹ ꝛ legib⁹ cōprobat⁹.ff.de var.ꝛ ex̄or.cog.l.penul.§.eſtiatio Infamia alia iuris: alia facti. Infamia facti ē qñ qs aggrauat̄ vl' ifamatur apud bonos ꝛ graues: ō qua agit̄.ff.de obſeqis libertoꝝ.l.i.ꝛ.l.licet.ꝛ.vi.q.i.ſūt plurimi.ſ.qñ leſa ē fama alicui⁹ ꝓpt̄ factū qō cōmiſit apud bonos ꝛ graues. Utrū aūt hec infamia repellat ordinādū: dixi.ij.q.vij.ipi teſtes.ꝛ q.viij.in ſumma. Infamia ē diminutio ſtat⁹ alicui⁹. hec ifamia q̄ dr̄ ifamia iuris qñqꝫ irrogat̄ ipo facto ꝛ alijs mōis vt hic dr̄. Per ſñiaꝫ ifamat̄ qs cū de crimie publico ↄuincit̄ qs vl' ciuilit̄ vl' crialit̄: vt.ff.de pub.iudi.ifamē.niſi i cān: vt.ff.de pub.iudi.l.vlt. In p̄uatis delictis ſiqs crimialit̄ ſit cōuictus ꝛ cōdēnat⁹: ſi ſit tale crimē qō deſcēdit ex actōe famoſa tūc infamatur: vt.ff.de his q no.infa.qd ergo.§.vl. Sꝫ ſi ciuilit̄ agat̄: ñ.ff.de cri.ſtellt̄.l.ij. Niſi i caſib⁹.ſ.ꝙ in actōe furti: vi bo.rap.iuriaꝝ: ꝛ doli mali: vt.ff.de his q no.ifa.athletas.§.vlt. Itē fallit i crimine expilate hēditatis: vt.C.de his q no.infa.ſi te expilaſſet.ꝛ i crimie ſepulchri violati: vt.ff.de ſepul.vio.l.i. Et qñ mulier calūnioſe ſe mitti facit i poſ.tāqꝫ ſit grauida: vt.ff.e.l.no

g Audit.ar.ꝙ ſm allegata ē ꝓcedēdū:vt.ff.de offi.pſi.illicitas.§.
ij q.i.deꝰ omnipotēs.j.xi.q.iij.illa.ꝛ.c.ſūmope.ꝛ.vi.q.ij.ſi tm̄.ꝛ.c.
placuit.Sꝫ ꝯ.xxx.q.v.nullū.ꝛ.c.iudicātē.ꝯ.j.e.poſtulatꝰ ꝯ.ſed
ſm.h.delegabit cām ſi cōſcia nō cōcordat allegatis.ſꝫ ſm alios pt
determiare ſm allegata qꝛ aliud facit aliqs in eo ꝙ deꝰ ē: aliud in
eo ꝙ hō ē: vt
xiij.q.iiij.ſi
eccl'ia.ꝛ ſic iu
dicare pōt ſe
cundū cōſciaꝫ
quam hꝫ ut iu
dex nō vt hō:
ar.ex̄ ꝺ offi.oꝛ
di.ſi ſacerdos
ꝛ ex̄ de offi.de
le.paſtoral'.§.
qꝛ vero.ꝛ ex̄ ꝺ
elec.qꝺ ſicut.

b In gra
uibus.
Notandū ꝙ i
putaꝛ alicui ſi
malū nūciū vl'
ſtultuꝫ ꝓcura
toꝛem miſit:vt
ff.cōmo.argē
tū.ff.de mino
ribꝰ cū māda
to.ar.ff.de pu
bli.cū exhibu
iſſet.ꝛ ex̄ ꝺ ap.
ſepe.in pꝛin.

i Prouocaꝛ
ex vite merito
nō pōt malus
ſacēdos dimit
tere peccata:ſꝫ
ex officio pōt
xv.q.vi.c.vlt.
Et eſt hic ar.
ōrones malo
rum his.p qui
bus oꝛāt noce
re.i.q.i.fertur
neceſſe.ꝛ.c.nō
ne nocet.lxi.
di.miramur.
ſed ꝯ.i.q.i.ꝓ
phetauit.

k Quid.qꝛ
deus nō ꝯſide
rat dictū ſꝫ af
fectū offerētis
vt.xxiij.q.i.
odi ꝛ pꝛoieci.
qn̄qꝫ tm̄ ꝯſide
rat qd offeraꝛ
vt.xlix.di.c.vl
ti.qn̄qꝫ ꝯſide
raꝛ ꝓ qͦ offera
tur:vt.i.q.i.di
cum.

p Poſtula
tus.ſcri
bebat.hoc.ſ.
in terra terraꝫ ac
cuſat.vl' hoc ſi
qs ſine pecca
toꝛē.Et hic ē
ar.ꝙ ſufficit ſi
ſn̄ia ſcribaꝛ i
ꝓferere.Nā ꝛ
ibi ed ua pro
rū oliꝫ ſcribe.

aduerſaꝛ.examiat cauſe merita:
n̄ mutat.Diſcite iudiceſ ſecl'i quē
i iudicādo tenē debeatis affectū:
q̄m ſocietatē: q̄m ſobꝛietatē quā
ſynceritatē.ꝛ paulopꝰ:q iudicat
uolūtati ſue obtēpare n̄ dꝫ:ſed te
nere qꝺ legū ē.ꝛ poſt pauca:in iu
dicādo coꝛdi magis ē cuſtodia ue
ritatis: q̄ꝫ obediētia uolūtatis.
Item gregoriꝰ.

Grauatꝰ crimibꝰ iudicare n̄ ualet.

In graūibꝰ peccatis qs poſi
tus dū ſuis p̄mitꝛ: aliena nō
diluit.Cūctis eni liqꝫ:qꝛ cū is di
ſplicet q ad intercedendū mittiꝛ:
irati animꝰ ꝓculdubio ad deteriora
ꝓuocaꝛ.ſcriptū qppe ē:uictime i
pioꝝ abominabiles deo ſūt:uota
iuſtoꝝ placabilia.Neqꝫ eni in oi
potētis dei iudicio qdꝛ:ſed a quo
daꝛ inſpiciꝛ.hinc ē qꝺ ſcriptū eſt
Reſpexit deꝰ ad abel ꝛ ad mune
ra eiꝰ:ad chaiꝫ uero ꝛ ad munera
nō reſpexit.dicturꝰ qppe qꝛ dn̄s
reſpexit ad mūera:p̄miſit ſolicite
qꝛ reſpexit ad abel.ex q̄ patentēr
oñdiꝛ:qꝛ nō offerēs a muneribꝰ:
ſꝫ mūera ab offerente placuerūt.
dona qppe iniquoꝝ nō ꝓbat altiſ
ſimus: nec reſpicit i oblatōibꝰ eo
rū:nec i multitudine ſacrificioꝝ
eoꝝ ꝓpiciabiꝛ peccatis.Itē lōge
eſt dn̄s ab impijs:ꝛ oꝛationes iu
ſtoꝝ exaudiet.Idem.

Primū noſmetipos:deinde pxi
mos debemus corrigere.

Poſtulatusᵏ iudicare dn̄s de
peccatrice nō ſtati dedit iudi
ciū:ſed ꝑus iclinās ſe deoꝛſū digi
to ſcribebat in terra:ac ſic demuꝫ
qꝺ obnixeᵇ rogaꝛ iudicat: nos ui
delicet typice iſtituēs:ut cū q̄libꝫ
ꝓximoꝝ errata ꝯſpicimꝰ nō hoc
an̄ reꝑhendēdo iudicemus:q̄ꝫ ad
ſciētiā nr̄am hūiliꝛ reuerſi digito
eā diſcretionis ſolerꝛ exculpemꝰ
ꝛ qd i ea ꝯditoꝛi placeat: qdue di
ſpliceat examinatōe dirimamus.
Iuxta illud apl'i:fr̄es ſi occupatꝰ
fuerit hō i aliquo delictoᶜ ꝛcetera
q ſine peccato ē uꝛuꝫ.i.p̄mo uos
ip̄i iuſticiā legis iplere:ꝛ ſicut ino
cētes manibus ad lapidādā reaꝫ
cōcurrite.Item auguſtinus ad
quendam comitē.

Sacerdos primum ſua peccata
deinde aliena detergat.

Sacerdosᵈ ut ſapiens medicꝰ

bantur in albo.
b Obnixe.i.inſtanter.
c Delicto.vos qui ſpirituales eſtis iudicate huiuſmodi: ar.ergo ꝙ mali
non poſſunt iudicare.
d Sacerdotes.ſic.xlij.di.§.i.

ꝛ ꝑfectus primū ſua peccata dele
re ſciat:ꝛᵉ poſtea aliena detergere
ꝛ ſeruare ꝛᶠ nō publicare.Itē in
euāgelio:ſal iſatuatū ad nihilum
utile eē diciꝛ:niſi ut ꝓijciaꝛ foras
ꝛ ab hominibꝰ ꝯculcetꝰ.Ex qbus
oibꝰ daꝛ itelligi:ꝙ crimioſꝰ alteri
us crimis iudex eē non pōt:ꝛ ſe
ip̄m ꝯdēnat dū i alteriꝰ crimē ſen
tentiaꝫ ꝓfert.Sed obijciꝛ: ſaul
cū a dn̄o eēt reꝓbatꝰ:ppl'm dei
iudicabat:ꝛ ciꝰ iudiciū uniuerſus
ppl'us expetebat.Itē dauid
cū eēt adulter ꝛ hōicida:īterroga
tus a ꝓpheta ſn̄iam i diuitē dedit
q ouē paupis rapuit dicēs:Iudi
ciū moꝛtis ē uiro huic.Itē ſalo
mon cū amoꝛe mulierculaꝝ deoſ
gētiliū coleret:tn̄ uniuerſa plebs
iſrahelitica ad cius iudicia conflu
ebat:ſicᵍ ꝛ achab q̄uis coleret ba
al:tn̄.x.tribꝰ iudicabat.ml'ti etiaꝫ
alij tā i ue.te.q̄ꝫ in nouo inueniūꝛ
quoꝝ uita cū eſſꝫ blaſphemabilis
tn̄ eoꝝ ſn̄ia qꝛ ex officio ꝓuata iu
diciarij oꝛdinis itegritate ꝓceſſit
īueniꝛ ſeruata.unde ꝛ dn̄s ait in
euēgelio:ſuꝑ cathedram moyſi ſe
debūt ſcribe ꝛ phariſei dicētes ꝛc̄
Hinc liqdo cōſtat:ꝙ mali paſto
res dū ſn̄ia iuſti examinis alioꝝ
crimina feriūt ſibiip̄is nocēt:dū
ſine exēplo ſue emēdatōis alioꝝ
uicia coꝛrigere curāt:ſubditis ue
ro ꝓſūt ſi eoꝝ icrepatōe coꝛrecti
ul' ſn̄ia coerciti uitā ſuā in melius
cōmutare didicerint.Ac per hoc
dū ab eccl'ia tolerati fuerint:coꝝ
iudiciū ſubterfugere nō licet.

Quod ͪ aūt ep̄us ab uno
tm̄ audiri l' iudicari nō
debeat:zepherinꝰ papa
teſtatur dicens.

Epiſcopus nō niſi a pluribus au
diatur ꝛ iudiceꝛ.

Accuſatōesⁱ ep̄oꝝ oio carcāt
ſuſpicione: qꝛ colūnas ſuas
dn̄s firmiꝛ dare uoluit n̄ i qbuſli
bet agitari.nullū nāqꝫ eoꝝ ſn̄ia a
ſuo iudice nō dicta cōſtringat:qꝛ
leges ſeculi idip̄m fieri ꝑcipiūt:
ut codice li.vij.de ſentētijs ꝛ int̄
locutionibus oium iudicū.

Quiusᵏ in agendo qs obſuat
arbitriuꝫ:eū hr̄e ꝛ ꝯtra ſe iu
dicē in codē negocio n̄ dedigneꝛ:
quia ꝛ leges ſeculi idip̄m fieri ꝑ
cipiūt.iudices.xij.quilibet ep̄us

e Et poſtea.ar.p̄ſbꝛū
poſt pn̄iaꝫ poſſe reſti
tui.l.di.de his vero.
f Et non publicare.q̄
qs ei i ſecreto dixerit:
alias deponiꝛ.j.de pe.
di.vi.ſacerdos.hodie
poniꝛ in artū monaſte
riū ad agēdā pn̄iaꝫ ꝑ
petuā: ꝛ extra de pe.ꝛ
re.omnis.in fi.
g Sic ꝛ achab.xxij.
q.ij.vtilē.
h Quod autem.
q ab omnibus
ep̄is ꝓuincie
debet audiri cā ep̄i.vt
ꝯ.e.q.vi.ſi qs ep̄oꝝ.vl'
xij.ad minꝰ quos ipſe
metropolitanus eligit
l' ip̄e reꝰ ſi electos a me
tropolitano hꝫ ſuſpe
ctos.j.e.q.i.c.i.ꝛ tales
coep̄i nō ſūt iudices:ſꝫ
aſſeſſoꝛes: ſic̄ nec cleri
ci ſūt iudices: q debēt
itereſſe cuꝫ ep̄us audit
cām cl'ici.xv.q.vij.ep̄s
Ar.tn̄ ē ꝙ ſūt oꝛdiarij
ar.vi.q.iij.ſcitote.ꝛ ſi
papa delegat cām ep̄i.
videꝛ ꝙ eodem modo
intererūt.xij.ep̄i.ꝯ.e.q.
vi.hoc qppe.ꝛ.xxxiiij.
di.quoꝛundam.
i Accuſatores.nul
lū.magis ex̄ de
iudi.at ſi clerici.
k Quius in agēdo
ꝯ ſe iudicē.ex h̄
videtur ꝙ clericus poſ
ſit recōueniri coꝛā lai
cis etiā i ſp̄ualibꝰ:niſi
clericus paſſus ſit vio
lētiā a laico: vt ex̄ ꝺ iu
repa.relatū.i fi.ꝛ.ff.de
iudi.l.ij.§.itē ſi ex̄.naꝫ
q aliꝛ nō pōt eē iudex

Q. VIII

rōne recōuētōis p̄t: vt
ex̄ de mu.pet.ꝑudētiā
C.de oꝛ.iudi.adite.ſi.
ff.de iuriſdi om.iudi.ſi
idē.i.rn̄.Sꝫ ꝙ nō poſ
ſit re cōueniri ē ar.ex̄ ꝺ
iudi.decernimus.ꝛ.c.
q̄ſto.naꝫ ꝛ qn̄qꝫ ceſſat
recōuētio:vt.C.q legi.
ꝑſo.l.vlti.itē i crimibꝰ
ceſſat recōuētio:vt.j.e.
q.ix.pꝛius.Item i poſ
ſeſſione ipetrāda: ex̄ ꝺ
reſti.ſpo.ex ꝯqōe.ex̄ ꝺ
oꝛ.cog.c.i.ꝛ.C.ꝺ cōpē.
l.vlti.qꝺ cōcedo ꝛ dico
ꝙ laicus ēt incidenꝛ n̄
pōt cognoſcere de cā
ſp̄uali:ex̄ q fil.ſint leg.
latoꝛ.Itē videꝛ ꝙ non

tenet ſnia lata ſup altera q̃õe tm̃.ff.qñ ap.ſit.l.i.i fi.ff.de va.ꝛ ex̃oꝛ.cog.l.i. nam iudex vna ſnia vtrãqꝫ dirimit:vt ex̃ de oꝛ.cog.cũ dilectus.

l ¶ In eodẽ.ſꝫ nõne alia ẽ cã recõuẽtionis q̃ꝫ ſit p̃ncipale negociũ:vt ex̃ d̃ mu.peti.c.i.ꝛ.ij.Sꝫ dr̃ eadẽ qꝛ idẽ ſũt iudices ꝛ litigatoꝛes:ꝛ qꝛ vna ſnia determinãdũ ẽ vtrũqꝫ:ex̃ de oꝛ.cog.cũ dilectus. ꝛ qꝛ ſi ibibeť appellatio ĩ vna ꝛ ĩ alia :ex̃ d̃ mu. pe.c.ij. tñ papinian⁹ q hãc.l.edidit:itellexit qꝛ ſi tu me cõuenis actõe mãdati ego te poſſũ cõ uenire cõtria mandati al's nõ.C.de ſen. ꝛ int' lo.cũ papi.ſꝫ iuſtianus auxit itellectũ ei⁹ p auc̃. ad oẽs cãs.C.e.ti.auc̃. ꝛ conſequẽter.

m ¶ Eligant̃.i.ↄueniãť.

n ¶ Iudiceť.ſed ꝓpter cõtumaciã excõicať .j. e.q.ix.abſens. ꝛ.c. de cernimus.

o ¶ Suggero.incide rit.Sꝫ qd ſi non ſint tot epĩ in ꝓuincia? aduocabit vicinos : vt lxv.di.ſi forte.vi.q.iiij. c.i.ꝛ.ij.alioquin metro pol.vel ep̃us nõ poſſit audire cãm crimialem clerici : cũ ñ ſint tot epĩ in prouincia.

Q. IX.

d ¶ De accuſatori bus. Sc̃dm ll. de crimine nũq̃ꝫ ꝓcediť ↄ abſentẽ lite ñ ↄteſ.niſi in caſu ↄ apparitoꝛes:vt.C.d̃ pe nis ne diu .ꝓ cõtũacia aũt annotãť bona ei⁹ ꝛ ꝛ expectať p annũ:ꝛ ſi ĵ.annuꝫ nõ venerit:po ſtea bona deuoluũť ad fiſcũ.nec ſup bonis audiť :ſꝫ bñ audiť ſup crimẽ:vt.C.de reg.reis.l.ij.Si aũt.ĵ.ãnũ veniat:bõa recupat ſi velit iudicio ſtare:ſi aũt lis ẽ ↄteſ.ꝛ liq̃t de de cã:ĩ maioꝛib⁹ crimib⁹ nũq̃ꝫ ꝓcediť ↄ abñtẽ:imo audiť qñcũqꝫ venerit : vt.ff.de reg.reis ann⁹.ſꝫ ĩ mioꝛib⁹ q̃ penã relegatõis vľ dãnũ eſtiatõis ↄti nẽt:bñ ꝓcediť ↄ abñtẽ.ff.de penis abñtẽ.fallit.C. de adult.q̃uis.ꝛ.ĵ.e.de cernimus.Sc̃dm canoneꝫ diſtinguit.h.an liq̃at de cã an nõ:ſi liq̃t de crie p̃õt cõdẽnari abñs.iiij.q.v.c.i.ꝛ.xxiiij.q.iij.de illicita.ſi nõ liq̃t ẽ excõican dus:vt.xi.q.iij.rurſus.ꝛ.c.qcũqꝫ. In hoc tñ peccat:qꝛ nõ diſtiguit an lis ſit cõteſta.vľ nõ.nã ſm eũ nõ refert an lis ſit ↄteſt.vel nõ.Ego tñ dico q cũ lis ẽ cõteſ.ꝛ liq̃t de cã:locũ hꝫ illud.c.decernim⁹.Sꝫ ſi lis nõ ẽ cõteſ.vľ eſt ↄteſ.ſꝫ nõ liq̃t de cã locus ẽ illis.c.rurſus.ꝛ.c.qcũqꝫ.nã añ litẽ ↄteſ. nũq̃ꝫ ſũt recipiẽdi teſtes ĩ crimĩe:ex̃ vt lite nõ ↄteſ.ad hoc deus.niſi aliqd ſp̃ale dicam⁹ ĩ dilapidatione vbi publica cõmoda piclanť:vt.s̃.e.q.ij.qꝛ ea.ꝛ.C. de penis ne diu.nullo eñi p̃uilegio gaudere dꝫ q male admiſtrando ſuos cõtubernales affligit:vt.C.vbi de ratiocinijs.l.ij. Idẽ ẽ in cã ĩqſitionis qꝛ teſtes recipiunť lite nõ ↄteſ.vt ex̃ vt lite nõ cõteſ.qm̃ frequẽť. Itẽ vbi qs ĩ famatus deficit ĩ purgatõe:puniť lite nõ ↄteſ.vt' ex̃ de pur.ca. cũ petrus. ex̃ de ſimo.de hoc. Itẽ ĩ hereſi p⁹ moꝛtẽ:vt.xxiiij.q.ii.ſane ꝓferť. Sꝫ ĩ cã ciuili ñ ꝓcediť lite ñ ↄteſ.niſi ĩ caſib⁹:q ſũt ex̃ vt lite ñ ↄteſ.qm̃ fre. Itẽ ĩ cã ap.vt.C.de tẽpo.ap.l.vlt.ex̃ de ap.ſepe. ꝛ.ij.q.vi.ei q. Itẽ ĩ abñtia actoꝛis: vt ex̃ de do.ꝛ ↄtu.cãm.q̃ ẽ hodie coꝛꝛecta p decre.qm̃ fre. ſicut credo. C. qño ꝛ qñ iudex auc̃.q ſemel. Itẽ vbi agiť iudicis officio .C.ſi vt ſe ab he re.abſti.ĩ auc̃.ibi poſita.ff.de mino.ĩ cãe.§.cã. Itẽ ĩ cã ſurreptionis: ex̃ de ſen.ꝛ re iudi.cũ oli. Itẽ ſm quoſdã ĩ cã libertatis.C.d̃ igenu.ma.diffama ri.itẽ ĩ petitõe legati vľ fideicõmiſſi:ar.C.de uſu.ꝛ fruc.lega.vľ fideicõ l.ij itẽ ĩ trebellianica reſtitutõe.C.ad tre.l.penul.§.cũ aũt.itẽ cũ elect⁹ nõ cõpa ret:ex̃ de elec.dudũ in fi.al's nũq̃ꝫ ferenda ẽ ſnia añ litẽ ↄteſta. ſꝫ ꝓcediť ↄ abſentem ꝓut tradiť:extra ut lite non cõteſ.qm̃ in fi.quod dicitur de offi iudi.hodie certum eſt:extra de offi iudi.c.vlti.

a ¶ Accuſatori.q abſente.quia m erita cauſarum ꝛc̃.C.ſi per vim vel alio modo.l.vlti.nec etiam in cau ſa reſtitutionis audiť quis volens de iure ſuo docere in abſentia alterius partis: vt extra de offi. dele. conſultationibus.

accuſat⁹ ſi neceſſe fuerit eligat : a qb⁹ ei⁹ cã iuſte iudiceť . Nec p̃us audiať aut excõiceť vľ iudiceť:q̃ꝫ ĩp̃i p ſe eligãť ꝛ regulariť ad ſuo rum p̃mo uocat⁹ ↄuẽtũ ep̃oꝝ per eos ei⁹ cã iudiceť: ꝛ rõnabiliť di ſcernať.finis uero ei⁹ cauſe ad ſe dẽ ap̃licã deferať: ut ibidẽ deter mineť:niſi ex ↄtũacia abſens fue rit.abſens uero nẽo iudiceť:qꝛ di uine leges ꝛ hũane hoc ꝓhibent. Itẽ felix ep̃s dixit ĩ ↄci.car.iiij

A quot epiſcopis audiať epiſco pus:qui in reatum inciderit.

Suggero ſꝫ ſtatuta ueteꝝ cõ cilioꝝ:ut ſiqs ep̃s qd̃ ñ opta mus in reatũ aliquẽ iciderit : ſi ei nimia neceſſitas fuerit non poſſe plurimos ↄgregare ep̃os: ne ĩ cri mine maneat a.xij.audiať ep̃is. De accuſatoꝛib⁹ uero vľ teſtibus: q in abſenteꝫ uocẽ accuſatõis ľ teſti ficatõis exhibẽ nõ uale ant:multoꝝ auctibus liq̃t. Ait eñi theleſphoꝛ⁹ papa.

Niſi reo preſente accuſatoꝛ nõ audiať.

Accuſatoꝛi dio nõ credi d̃cer nim⁹:q abñte aduerſario cãꝫ ſuggerit:añ utriuſqꝫ ptis iuſtã di ſcuſſionẽ. Itẽ eleutheri⁹ papa.

Abſente aduerſario ſententiam ferre non licet.

Caueãť iudices eccľie : ne ab ſente eo cui⁹ cã ũentilať ſniaꝫ ꝓferãt:qꝛ irrita erit. immo etiaꝫ cãm in ſynodo ꝓ facto dabũt. ꝓ ditoꝛis uero nec calũnia nec uox audiať. Itẽ calixtus papa.

Reo abñte accuſatoꝛ nõ audiať.

Abſentẽ eo queꝫ accuſare uo luerit:qcq̃ꝫ accuſatoꝛi nõ cre dať:quia ſine ſcripto difficile eſt. p ſcriptũ aũt nũq̃ꝫ recipiať : qꝛ p ſcripturam nullus accuſari põt: ſꝫ ꝓpꝛia uoce ꝛ p̃ñte eo quẽ accu ſare uoluerit: ſuaꝫ qſqꝫ agat accu ſationẽ. Itẽ coꝛnelius papa.

Que in abſentes gerũtur:omnia euacuantur.

Omnia q̃ aduerſus abſentes in oĩ negocio aut loco agũť aut iudicãtur:oio euacuanť : qm̃ abſentẽ null⁹ addicit:nec ulla lex dãnat. Item marcellus papa

Non iudicetur qui preſentialiter non accuſatur uel conuincitur.

Nõ oꝫ quẽlibet iudicari uel

b ¶ Caueant.ar.eſt hic pro opinione illoꝛum qui dicunt q ſenten tia nulla eſt cum peremptoꝛium non venit ad noticiã abſe tis.C.qño ꝛ quando iudex ea que etiam.ff.que ſen.ſine appella. reſcin.l.i.§.cũ ex edicto.ſed ibi non peruenit quia nec p poſitum fuit. vnde ſecundã pleroſqꝫ bene tenet ſententia licꝫ peremptorium nõ venerit ad noticiaꝫ rei. ſecundũ hoc exponens irrita id ẽ irritanda.vnde ſa tis videtur ſufficere ſi abſens ſufficienter fuit requiſitus ad hoc vt poſſit ferri ſententia licet non ſit inuentus: vt ex de cleri. non reſi.ex tue. ar. ad hoc. vij. q. i.p̃ſentium. C.de iudi.pro perandum.§. ꝛ ſiquidem.ff. de euic.ſi ideo ꝛ.l.ſi ocati. ſi pꝛeſente. locati.iteꝫ que rit ur.§.extra tu. Ar.contra extra vt lite non conteſta.quoniam .§. ſi vero . nam ibi dicitur q etiam in cauſa matrimonij non eſt procedendum contra abſentem licet non inueniatur:quia poteſt eſſe q habeat iuſtam cauſam ab ſentie.nec enim videtur contumax qui vocem pꝛeconis non audi uit. ff.de in integ.reſti.l.penultima ꝛ vltima.hoc tamen certuꝫ eſt q ſiue peruenerit ad eum citatio ſiue non : ſi pꝛobauerit iuſtam cauſam abſentie retractatur id quod factum eſt:vt extra de ſen. ꝛ re iudi.cum bertoldus.iohannes.Hoc teneas q ſufficit ſi citetur aduerſarius publice ad domum vbi conſueuit moꝛari:vt extra d̃ do.ꝛ contu.cauſam.c.vltimo.ꝛ ſi non veniat lite nõ conteſta. fiet miſſio in poſſeſſionem vel excõmunicabitur: vt extra vt lite non conteſ.tue.lite vero conteſta.ad ſententiam procediť:vt.C.de iu di.properandum.§.ſiquidem.ꝛ.§.ſin autẽ.ꝛ ſi poſtea veniat aſſi gnãdo iuſtam cauſam abſentie retractabitur quod factum eſt:vt extra de ſen.ꝛ re iudi.cum bertoldus.

c ¶ Cauſa.id eſt pena.

d ¶ Dabunt.i.ſuſtinebunt.

e ¶ Abſentie.difficile.id eſt non:vt.ij.q.vi.biduum.Uel difficile idest vix quia in caſibus fit accuſatio ſine inſcriptionis vin culo:vt notatur.ij.q.viij.in pꝛincipio.

f ¶ Omnia.abſentes.non per contumaciam ꝛ in caſibus ... ptis in ſumma.

g ¶ Aguntur.nota etiam q geſta que fiunt abſente altero non va lent:vt.ĵ.e.charte.ꝛ ſupꝛa.e.caueant.

h ¶ Addicit.i.punit.

i ¶ Non opoꝛtet.locum ideſt inducias:vt.ſ.c.pxi.

k ¶ Habeť. examinatos.hoc cum ſunt ignoti vel ſuſpecti ... q.vij.querendum.

l ¶ Induciss.ar.ſententiam non valere niſi pꝛeceſſerint legitime in ducie:extra de dilati.dilecti.ꝛ.v.q.ij.vocatio.

m Q Vi accuſare. premiſſa inſcriptio enim ſemp pcedat accuſationem: vt extra de accu. qualiter.

n D Ignū. innocētis. ſanctius ē eni nocētē ipunitū relinquere: q̄ innocētē cōdēnare: vt. ff. de penis abſentē.

o D Ecreuimus. Quidā ponūt caſū ſic: q eps iſte fuit ifamat⁹ z papa cōmitit iſtis: vt in modū inquiſitionis pcedāt: z ſi ñ venerit vt ſi purget videt con ſi eri de crimine. vnde pt cōdēnari: vt ex ō ſumo. de hoc. z. c. inſinuatū. Vel itellige q hic fuit lis cōteſ. ſicut i ſumma intellexi hō c. Vel nō logt de diffinitiua ſnia: ſed de inť locutoria vľ ex cōicatōe ľ miſſione in poſſeſſionē. videť tñ q ēt lite nō cōteſ. ferri poſſit diffinitiua ſententia: ſed nō de crimine ſed depoſitōnis p cōtumacia: vt videtur colligi extra de do. z ɔtu. veritatis. Iohannes.

p Voluerit. maximus valētine ciuitatis epiſcopus.

q Sententie. ferende. ɔ. ff. ō de penis abſētem.

r Māifeſtū ē. pſūptiue: vt ff. ō re iudi. cōtumacia. §. i. ſic. xxiiij. q. iij de illicita. i fi. Sed videtur q ſemp lique at de cā: quia aut pbat actor qō aſſerebat: z tñ cōdēnand⁹ eſt reus. aut ñ pbat: z tunc ē abſoluend⁹ reus: vt. vi. q. vi. actor. ſz iſtud obtinz cū utq; eſt pñs. z ppterea q reus abſoluiť nō pcedit ex eo q ō cā liqueat ſed quia iura ſunt obſcura z in dubio fertur ſnia p reo vt inſunt de interdictis. §. commode. ex. de fide inſtru. inter. in fi. naz q̄ſ: q; actor probat intentionē ſuam: z tamen iudici non liquet de cauſa ff. de re iudi. l. pomponius.

s Purgādi. ideſt oſtēdēdi innocētiā ſuaz: vel cām abſentie.

t Non oia. dū tñ illa q̄ pbata ſūt ſufficiāt ad ɔdēnatōez. z oia ſimul obijciant: vt. xxiij. di. illud. Ar. ɔ. j. e. q. x. placuit.

dānari: priuſq; legitimos habet pñtes accuſatores: locūq; defendēdi accipiat ad abluēda crimia. Itez damaſus. De eodem.

H Abet[k] quoq; in decretis ſanctoꝝ patrū ſācitū: nō fore canonicū queq̄ ſacerdotū iudicare uel dānare: añq̄ accuſatores canonice examiatos pſentes hēat: locūq; defendēdi accipiat. i. inducias[l] eccliaſticas ad abluēda cria

N Ec extra patriā fiat puincie pmo diſcuſſionis accuſatio ſine aplica pceptōe cui in oib⁹ cauſis reuerētia debeť cuſtodiri: qm̄ z antiq̄ patꝝ regula hoc docz: in q̄ impialia piter ſtatuta ɔcinunt. Criminū inqunt diſcuſſio ibi agitāda ē: ubi crimē admiſſū ē. Et i canōib⁹: quecūq; negocia in ſuis locis ubi abſorta ſunt finiēda ſalua tñ i oib⁹ aplica auctē. Item

Q Ui[m] accuſare aliū elegerit: pſens p ſe z nō p aliuz accuſet iſcriptōe uidelz pmiſſa. neq; ull⁹ unq̄ iudiceť: añq̄ legitiōſ accuſatores pñtes hēat: locūq; defendēdi accipiat ad abluēda cria. Itē ex conci. tole. vij. De eodem.

D Ignū[n] ē ut uita inocētis nulla maculetur pnicie accuſatoris. Ideo ſiqs a quolibet crimiať nō añ accuſatus ſupplicio deť: q̄ accuſator pñteť: atq; legū z canonū ſnia exqrať. qō ſi idigna ad accuſandū pſona iueniť: ad ei⁹ accuſationē nō iudiceť. Itē bonifacius papa ad gallos.

Sentētia feriatur: qui cauſe ſue negligit adeſſe.

D Ecreuim⁹[o] ūraz debē intra puinciā eē iudiciū: z congregare ſynodū añ diē calēdaꝝ nouembriū: ut ſi adeſſe uoluerit[p]: pñs ſi ɔfidit ad obiecta rñdeat. ſi uō adeē neglexerit: dilatōez ſnie[q] de abſentia nō lucreť. Nā māifeſtū[r] ē ɔfiteri eū de crimie q idulto z totiens delegato iudicio purgādi[s] ſe

u R Euera. monemus. ideſt mādamus. ij. q. i. notum ſit. xxviij. q. i. ſit eni z notaui. ō. ij. q. vij. ſiqs ingt.

x Poſt excōicationem. nō q excōmunicatus appellat: ar. extra de ſen. excō. per tuas.

y A Bſes. niſi fuerit. hec verba ponūtur i auč. vt omnes obe. iudi. §. ſi vero. coll. v.

occaſione nō utiť. nihil eni inteſt utrū in pñti examine nō[t] oia q dicta ſūt pbeť: cum ipa quoq; pfeſſio ex pcurata totiēs cōſtat abſentia. Item felix papa.

Abſentes nec accuſari nec iudicari poſſunt.

A Bſente aduerſario nō audiatur accuſator: nec abñte alia pte ſnia a iudice dicta ullā obtinebit firmitatē. Itē nicola⁹ papa galioni archiepo ſenenſi.

Altera parte abſente diffinitiua non feratur ſententia.

R Euerā[u] iuſtus mediator nō ē q uno litigāte z altero abſente amboꝝ emergētes lites ōcidē nō formidat. His ita pmiſſiſ nolum⁹ z aplica auctē monem⁹: ut ſi pſbr ō quo agiť poſt[x] excōicatōnē ſuā aplicā ſedē adire uoluerit nullus iter eius ipedire pſumat. Item zepherinus.

In abſentem nō eſt ferenda ſnia

A Bſens[y] uero nēo iudiceť: qr diuine z hūane leges hoc phibēt. Niſi fuerit abſens ex côtumacia[z] p pñti nāq; eū ɔtūacia haberi facit. Itez nicolaus papa. galiōi ſenēſi archiepo. De eodē

I Ndicas[a] hermānū epm ſup qbuſdā frequēť fuiſſe accuſatū. p qb⁹ qr[b] ex pte ipius pſōa deeſt: nos uni pti ad diſcrimē alterius credere pcul dubio non poſſumus: q̄uis nec adhuc q fuerit[c] illi exceſſus dixēis: nec utꝝ[d] ſane mētis erat idē ātiſtes necne: cū ipos exceſſus ppetrabat: euideť oſtenderis[e]. Satiuſq; arbitramur q̄ libet interi ifirmitatē ad penā peccati q̄ ad ipz ptinere peccatū. cui magis ɔſulēdū[f] ſit z cōpatiēdum q̄ puniēdū uel etiā aliquo mō feriēdū. Item calixtus papa.

Teſtes nō dicāt teſtioniū: niſi de his q̄ pñtialiť z ueraciť nouerūt.

T Eſtes[g] p quācūq; ſcripturaz teſtioniū ñ ferāt[h]: ſz pñteſ de

z Contumacia. ſic extra de teſti. in nomine domini.

a I Ndicas. hermānum. iſte ifuroꝛe occiderat hominē.

b Quia pria rō ē.

c Fuerit. z ita nō tenebanť venire: vt. v. q. ij. ſi primates.

d Vtꝝ. tertia rō eſt.

e Oſtenderis. archiepiſcopus bene fatebatur: q quādoq; fuerat furioſūs: ſed tamē dixit eum modo eſſe ſanum z in ſanitate occidiſſe hoiez. alias teneť ille potius pbare q dicit aliquē in furore peccaſſe: vt ex de ſuc. ab inteſta. cuz dilectus. z. C de codicill non codicillos.

f Conſulenduz quaſi dicat ſatis ipo furore punitur: ſic. ō. di. v. baptizari. ff. ō offi. pſi. diuus. Iudex tamen diligentiſſime inquiret an fuerit furioſus: qr multi fingunt furorem vt ſic excuſenť: vt. ff. de cura. furio. obſeruare. z. j. e. hortamur.

g T Eſtes. ſcripturā. Nūqd ergo litteree eporum valent: nō: quia teſtibus non teſtimonijs credenduz eſt vt extra de coha. cleri. z mu. tua. de hoc notaui. xi. q. iij. cure. ar. ff. ō cuſto. reo. diuus. alias extra iudicium ſecus ē vt. xi. q. iij. cure. lxxi. di. extraneo.

h Sed præſentes. fallit. ff. de iureiurā. ad pſonas. ff. de teſti. ſigs teſtium.

h Sed præſentes. in cauſa criminali ſemp teſtes erūt pſentes ſed in ciuili ſeruetur cōſuetudo regionis: vt. ff. ō teſti. l. i.

i Que nouerunt. i. in aliquo ſenſu corporeo pceperunt. large enim ſumitur viſus: vt ibi: guſtate z videte. z legit in exodo: videbāt voces. i. audiebāt vnde ſi auditu aliqui conſcij ſunt de aliquoꝝ fornicatione: bene poſſunt de hoc teſtari: ex de teſti. preterea. z q de auditu recipiať teſtimoniū habes extra ō teſti. cū cauſa. nam ſufficit qualitercūq; aliquid ſciatur. xxij. q. v. hoc videtur. Si ergo aliquis eſt mutus dū tamē audiat z ſcribere ſciat bene teſtificať: vt C. qui teſt. fa. poſ. diſcretus. ſimiliť cec⁹ teſtificať: ſi voces ɔhētiuum habet notas. nec obſtat ſi dicas: q cec⁹ pōt i voce decipi: vt. xxvij. q. i. nec aliqua

151

nā in viſu poſſumus decipi.xxxi.q.i.quō ⁊ in tactu.xxxiiij.q.ij.i lectum.

l Nouerunt.ergo de his que pupill⁹ vidit nō pōt eſſe teſtis:qꝛ hec etas ignorat qd videat..C.de fal.mo.l.i.

m Preſentia.dū tamē intelligant.Nam aliter nō dicuntur preſentes: vt ff.de ver.ſig.coram.Non intelige pn̄tē,put ponit̄.xvi.q.iij.§.pōt.ſꝫ itelli ge pn̄t ē ſiue i eadē do mo ſiue alibi ſit dū tn̄ audire poſſit: vt.ff.ad ſyll'.l.i.§.eodē tecto.

non eſt ſententia lata contra teſtez.

r Quos tēpoꝝ.ſi.j.iiij.q.iij.i teſtib⁹.C.de codi.l.vlti.§.vlti.C.

teſti.ſi vnus.

ſ Simil.Quidā dicūt hoc tenē i his q̄ nō niſi ſemel ꝯmittūt̄:vt hōicidiū alicui⁹.ſꝫ ſi ſepi⁹ aliqd pōt ꝯmitti:ibi n̄ nocꝫ tēpoꝝ diuer

n De his.que audie runt. Plures pn̄t no tari caſus vbi fer̄ teſti moniū d auditu.Un⁹ hic.Ali⁹ cū,pbat̄ volū tas obmuteſcētis:vt.x xvi.q.vi.q recedūt.⁊.c. is qui.Ali⁹ in mr̄imo nio:vt.xxxv.q.vi.de pentela.Alius in.pba tione piurij:vt.xxij.q. v.hoc videt̄.Alius in memoria facti opis:vt ff.de probat.ſi arbiter. Alius ex̄ de teſti.pte rea.⁊ ex̄.e.ti.cū cām. Sed certe non conce do ꝙ alicubi ſit teſtio niū de auditu: niſi vbi teſtat̄ qs ꝙ ſic audiuit recitari a maioꝛib⁹: vt dicitur de teſtib⁹ quoti ens. Et hoc tn̄ cōtigit i mr̄imonio ⁊ i mēoꝛia facti opis: licet hodie circa mr̄imoniuꝫ illud ex pte ſit imutatū:ex̄ d teſti.lꝫ.niſi velit qs di cere ibi iō eē teſtioniū de auditu qꝛ melius in talib⁹ cōphēdim⁹.p au ditū ꝙ̄ p viſum. vn̄ ſi duo infeſſent cōtractui quoꝝ vn⁹ eēt ſurdus ⁊ alter cec⁹. vn⁹ audiret vba cōtct⁹:alt̄ videret numerare pecūiaꝫ: p il los forte nō,pbaret̄ ꝯ, ci⁹.Sūt tn̄ hic alia duo ſpalia.ſ.ꝙ valet ꝯfeſſio ex̄ ius: ſic ⁊ alibi:ex̄ de exceſ.pla.ꝙ̄ ſit graue. Et i alio caſu qn̄ qs cō

his que nouerunt ⁊ uiderūt uera cie teſtioniū ꝓferāt. Nec dicant de alijs cauſis uel negocijs teſtio niuꝫ:niſi de his q̄ ſub eoꝝ pn̄tia acta eē noſcunt. De his ēt q̄ au audierūt ſi ad hoc uocati ſūt:in ci uili cā teſtioniū dicē poſſūt.un̄ in auctēticis coll'.vij.ti.de teſtib⁹ ⁊ codice.e.ti.legit̄. Si ꝯ debitum ſcriptū ſit:⁊.pbatio ſolutōnis,pfe rat̄ a litigantib⁹ p teſtes ſine ſcri ptura:tūc ſuſceptibilē eā apud iu dicē eē uolum⁹:dū ad hoc ipm te ſtes aſſumat̄:ut phibeāt teſtioni um,p faciēda ſolutione aut ,p me moꝛia facta alicui iā facte ſolutō nis ⁊.p ꝯfeſſione ei⁹ q pecūias ac cepit.hec aūt teſtionia iania erūt ſi ex trāſitu phibita ſūt: aut ab eo q.ppter aliud opus adueniēs au diuit aliquo dicēte ſe accepiſſe ab aliquo auꝝ aut debē alicui: nulla rōne ualere cēſem⁹. Simil' aūt ne ceſſe ē ut uideant.ꝙ ſi ali⁹ uno tpe ⁊ ali⁹ alio tpe uiderit : diuerſitas tēpoꝝ eoꝝ teſtioniū nō admittit. Unde leo papa.

Nō admittūt̄ i teſtioniū:quoſ n̄ eodē tpe negocio fuiſſe cōſtiterit.

Nhilominus quoqꝫ puniēdi ſūt teſtes:q ad calūniā aliqd teſtificāt̄.nec eoꝝ uoces tāꝗ plu riū admittūt̄:quos tpoꝝ qdē di uerſitas ſimul' int̄fuiſſe ,phibuit. Itē ābꝛoſi⁹ i lib.de padiſo dci.

Ad ſeriem geſtoꝛuꝫ teſtis ex ſuo nihil adijciat.

Pura ⁊ ſimplex teſtionij ſeri es itimāda ē.plerūqꝫ teſtiſ dū ad ſeriē geſtoꝝ aliqd ex ſuo adijcit : totā teſtionij fidē ptiſ mēdacio d coloꝛat.nihil igit̄ qđ bonuꝫ uidet̄ addēdū ē. Item felix papa.

Abſens per alium nec accuſare nec accuſari poteſt.

Abſēs p aliū accuſare ant ac cuſari nō pōt. Nec affinis te ſtis admittit̄.Niſi i crimie iniu riaꝝ:in quo illuſtris pſona ēt p.p curatoꝛē intēdere ⁊ excipe pōt ꝑ uatis cetis ſolēnitatib⁹:ut codice ti.d iiurijs.l.ultia. Itē pelagi⁹ papa ſinduc magiſtro militum.

Reo abſente libellus accuſatōis fruſtra offertur.

Marthe qs dedit nob lucidi ſi illo tpe aduerſari illic ipiuſ pn̄s fuiſſꝫ:ualide erāt. Sꝫ qꝛ ad uerſario abn̄te geſta q̄ nob recen ſuit facta legunt̄:talia leges non recipiūt. Item de decoꝛato patricio

Teſtes coꝛpoꝛaliter pn̄ito iura mento teſtimonium dicant.

Hoꝛtamur ut ſub timoꝛe dn̄i ꝯſuetā ꝯſciētie uꝛe ſyncerita tē i hoc negocio cōſuātes oēm ꝑ ſonis q̄ ueritatē cāe iſti ſcire pn̄t: faciatis āputāi foꝛmidinē:⁊ uꝛis pn̄tarl ꝯſpectib⁹ tactis ſacroſan ctiſ euāgelijſ pbito ēt legal'r ſacro q̄ i ueritate reꝝ nouerūt ꝓfeſſio ne ſue teſtificatōis apiāt:ut pate factis oib⁹ q̄ ſm leges ⁊ iuſticiam cēſēda ſūt cognoſcatis:⁊ ꝯpetētē legib⁹ ⁊ uēitati ēminū detis. Itē nicola⁹ iſmaro remoꝝ archiepo.

fitetur ſe debere pecuniā cā adiecta:vt.C.de nō nu.pe.generalit̄.Et i caſu q habet̄ de ſecūda cautōe quā mulier p⁹ biēniū emiſit.C.ad vell.ſi mulier Et generalit̄ dicunt qdam valē ꝯfeſſionē factam extra ius vbi teſtes inter ſunt rogati. Item aliud ſpeciale eſt hic:ꝙ non valent teſtes niſi ſint roga ti.⁊ ijdē reqrūt̄ i teſtamētis ⁊ i codicill.C.de teſta.auc.rogati. ⁊ i mr̄ionio vt videt̄.xxx.q.v.nr̄ates.⁊ i diuoꝛtio.ff.de diuoꝛ.l.nullū. als nō reqritur ꝙ teſtis ſit rogat⁹:vt.j.,p.xi.q.iiij.ad finē.io. Cōſueuit generalit̄ dici : ꝙ ē veꝝ ꝙ cōfeſſio ex̄ iudiciū nō piudicat:niſi cā adijciat̄:vt ꝯfiteoꝛ me tibi de bē cētū ex cā mutui:vt.C.de nō nu.pe.l.generalit̄.b.Et ſcias ꝙ oēs iſti te ſtes rogati dicūt̄ inteē:qꝛ rogati ſūt audire:lꝫ ad aliud venerit: vt.ff. de te ſta.hēdes palā.auc̄.tn̄ gn̄alit̄ vr̄ dicē:ꝙ teſtes debeāt eē rogati:vt.C.de te ſti.auc̄.rogati.Sꝫ hoc verū ē cū cōfectus eſt in ſcriptis.

Si debitū.aut,p memoꝛia.Tres hic ponit cāus:ꝙ teſtes rogati pn̄t teſtari vl',p ſolutōe quā voluit facere creditoꝛi debitoꝛ:vl',p ſolutione ei fa cta:vel pro cōfeſſione creditoꝛis.

p Cōfeſſione.imo magis eſt pro debitoꝛe confeſſio creditoꝛis:ꝙ̄ ſi ſit ei redditum inſtrumētū.C.de ſolut.pecunie.

q Nihilomin⁹.puniēdi. In crimiali punit̄ teſtis capitali pena.xxxiij.q v.hec imago.hoc ſm.l.veteres ſꝫ cano.ifamis ē.vi.q.i.qcūqꝫ. xxij q.v.ſiquis.ſꝫ ſm.l.accuſatur de crimie falſi.ff.ad.l.coꝛ.de fal.eos qui.non obſtat.ff.de his qui no.infa.luci⁹.extra de oꝛdi.cog.cum dilectus. qꝛ ibi

nis vna dr̄ ꝯſcriptio:lꝫ facta ſit a diuerſ pſōis :vt.xvi.q.iij.§.pōt ſic ēt vn⁹ dr̄ ,pcōſular⁹ lꝫ diuerſe pſone ipꝫ exercuerit:vt.ff.de of. ,pcō.memiſſe. Itē qd ſi ꝯueniāt i tpe:ſꝫ diſcoꝛdēt i officijs:vt qꝛ dī cit de miſſa alt̄ dic d veſpis.Eadē ē qđ ſi vis ,pbare ſolonē debiti vn⁹ dic frumētū ſolutū ⁊ alt̄ dic fabā.Et rn̄.q n̄ valꝫ teſtioniū:qꝛ oēs ſūt i ſuo teſtionio ſingulares:ut ex̄ de elec.cū dilect⁹.dic ſcđo nō tenet̄ teſtis exp̄mere ſꝫ mēſē:ut.s.ij.q.viij.libelloꝛum.

t Pura.ideſt ſine dolo.

u Simplex.qualit̄ hoc itelligat̄ dixi.iiij.q.iij.i teſtib⁹.

x Aligd.ar.vtile p iutile uiciari:ut.xij.q.ij.ſiqs de fuis.s.di.ꝑ xviij.ſiqd vi.Sꝫ ꝯ.ff.d excu.tu.q teſtō.s.di.ix.ſi ad ſcriptural.io. utile p iutile uiciat̄ ubi i iuꝛ iueit̄ exp̄ſſū als n̄:ar.xv.q.iij.§.cū ā

y Adijcit.l'ſbtrabit:ut.v.q.ul.pſbꝛi.ex̄ d v.ſig.foꝛ⁹.§.ul.ar.xl.q iij.qſqſ metu.xxv.q.ij.pſcrip.xxij.q.ij.cū hūilitate.C.d teſt.teſti.

z Addēdū.qꝛ nō piudicaret hoc alicui:ſi de hoc nō iuraſſent.u ex̄ de teſti.c.de teſtibus.ubi de hoc dixi.s.ij.q.vi.liqꝫ.

⁊ Abſens.nec affinis.s.e.q.v.ſi mulier.

Reo.hec rubꝛica ē falſa:qꝛ nō intelligit̄ de libello accu ſationis ſed de libello atteſtationuꝫ.

ꝯ Marthe.abſēte.s.ij.q.i.i pmis.ex̄ d teſt.i noie dn̄i.⁊.c.docens.

a Hoꝛtamur.āputari.ar.ꝙ iudex pſtabit cōducti ⁊ ſecuritatē

teſtib⁹:ex͂ vt lite non conteſta.accedens.ꝛ de elec. bone memorie ex͂ de appella.ex parte.xxxiij.q.ij.ſiue.
b Preſentari.ſic.ꝭ.e.teſtes.
c Nouerit.teſtis eni ꝑ vtraqꝫ pte teſtabiꝉ.xiiij.q.v.nō ſane.ꝛ in rabiꝫ q̄ nihil falſitatis dicet.ij.q.iiij.nullam.

tem conteſta.eſt accuſatoꝛ ſuper pluribus criminibus:publicatis atteſtationibus poſtea nō admititur ad probandū aliquid.Si ſuper vno tantū litem conteſta.eſt:ꝛ nō probauit:preſumiꝉ calūniari:ꝛ ita nō admitiꝉ ad ſeq̄tia:vt hec.c.dicunt q̄ in hoc caſu intelligunꝉ.b.
b Non admittāꝉ.Sꝫ vꝛ q̄ huiuſmodi exceptio nō poſſit obijci poſt liꝉ ꝯteſ.vt.ff.de adul.ſi marit⁹.§.ꝑſcriptōnes.maxie cū exceptio.ſ.cū tu es calūniatus ſit dilatoria q̄ tm̄ declinatoria ē iudicij.qḋ ex hoc patꝫ nā ab alio adhuc accuſari pōt.Reſpōdet q̄dā ſpāle eē i adulterio vt ēt ꝑemptoriā ibi aliqs nō poſſit obijcē p⁹ liꝉ ꝯteſ.ſ.hāc.tu p quīquēniū tacuiſti:vt.C.ḋ adul.adulter.ſic ꝛ ſpeciale ē in illa exceptōe ex͂ q̄ ma.accu.pōſ.cū i tua.Alij dicūt q̄ h̄ exceptio tu es calūniat⁹:bn̄ pōt obijci poſt litis ꝯteſ.Sꝫ meli⁹ dic q̄ h̄ ñ fuit lis ꝯteſ.niſi ſup eo i quo deficit.vn̄ cuꝫ vult ꝑcedē ad alia ſup q̄b⁹lis non ē ꝯteſ.iuſte admittiꝉ huiuſmōi exceptio ꝯ illū.Uel dic q̄ illa exceptio ḋ nouo cepit ꝯpetē.vn̄ pōt ea vti poſt litis cōteſ.vt ex͂ de offi.dele.ſiñuāte.

Neceſſe.
Quanta, eiūqꝫ.parilitas eni ſeruāda ē in iudicijs.C.de ꝓximis ſacroꝝ ſcri.in ſacris.ff.ḋ arbi.ſi cum dies.§.ſi arbiter.ar.ꝯ ex͂ de do.ꝛ cō tu.ex lris.ꝛ ē ſiſe.i.q.i. tenemus.ꝭ.di.ix.ego.In ſnia ꝛ in iudicio nulli eſt deferēdū in ſedēdo ꝛ ſimilib⁹:ſic.ij.q.viij.quiſquis.
e Preiudicium.ſic.xi.q.iij ſiqs vo.C.de ſtatuis ꝛ ima.l.iiij.

Accuſatoꝛ ꝛ accuſatus ſimul debent adeſſe.

Neceſſe ē ſꝫ ſacraꝝ ſcriptura ruꝫ documētū ac ſcḋm iuſticie tramitē ꝛ accuſatū ꝛ accuſatoreꝫ ſimꝉ adeē:ꝛ unā ꝑtē quātacūqꝫ ꝑdita ſit aucte ſic ꝑꝛſus audiri:ut alteri pti nullū ꝑiudiciū irrogeꝉ.

Quod uō teſtes deficiētes i ꝑmo capl̄o ñ ſit admittendi ad ſeq̄ntia:ex ꝯcilio chartaginēſi.vij.ꝯfirmaꝉ:i quo ſic ſtatutū legiꝉ.

Qui i primo capitulo deficit:ad cetera non admittatur.

Placuit ut quotiēs clicis ab accuſatorib⁹ m̄lta crimia obijciūtur:ꝛ unū ex his de quo ꝑus egerint:ꝓbare nō ualuerit:ad cetera iā nō admittāꝉ.Probaꝉ illud auctoritate arelatenſis cōcilij tertij:in quo ſic diffinitum eſt.

Qui falſa fratribus obijciūt:uſqꝫ ad exitum non communicent.

Dos q̄ falſa fratrib⁹ obieciſſe capl̄a ꝯuicti fuerit:placuit uſqꝫ ad exitū ñ cōicāc:ſicut magna ſynod⁹ añ cōſtituit.niſi digna ſatiſfactōe penituerint.Itē felix papa i ſecūda ḋcretali epīs gallic

Qui quod obijcit probare nō ualet:decetero ad arguendum non admittitur:niſi prius ꝓpriā cām ciuilē dūtaxat aſſerere uoluerit.

Si accuſatoꝝ pſone i iudicio epōꝝ culpabiles apparuerit:ad arguēdū epōs decetēo ñ admittanꝉ:niſi ꝓprias cauſas aſſerē nō tñ crimīales uꝉ eccl'iaſticas uoluerit.Quim ergo q̄ falſa fratrib⁹ obijciūt:uſqꝫ ad exitū uite a cōione ꝓhibeanꝉ:illi q̄ i epōꝝ iudicio culpabiles īueniūꝉ ad arguendū decetēo admitti ꝓhibenꝉ:apparet q̄ i ꝑmo capitulo deficiētes tāqꝫ falſoꝝ obiectores ad ſequentia ꝓcedere non ualent.

Ab accuſato uēo accuſatōreꝫ i accuſatorē uerti:multoꝝ aucte ꝓhibeꝉ.Ait.n.ſtephan⁹ papa

Accuſati niſi ꝑus ſe purgauerint alios accuſare non poſſunt.

Negandaª ē accuſatis ſnīa criminādi ꝑriuſqꝫ ſe crimie quo ꝑmunꝉ exuerit:q2 nō ē credēdū ꝯtra alios coꝝ ꝯfeſſiōi:q̄ criminibus iplicanꝉ:niſi ſe pꝛius ꝓbauerint inocētes:qm̄ ꝑiculoſa ē ꝛ nō debet admitti rei aduēſus quēcūqꝫ ꝓfeſſio li.ix.codicis.ti.i.Imꝑatoꝛ ualētin⁹ ualeri⁹ ꝛ gratian⁹.Negādā ē accuſatis:niſi ſuas ſuorūqꝫ iiurias ꝓſequāꝉ:licentia criminādi i pari uel miori crimine:ꝑuſqꝫ ſe crimic quo ꝑmūtur exuerint:ita tñ ut ꝛ ipi inſcriptōeꝫ cōtra eos ēt pēdēte accuſatione deponere poſſint.Itē ex decreto hadriani pape De eodem.

Non eſt credendū ꝯtra alios eoꝝ ꝯfeſſioni q̄ criminib⁹ implicanꝉ:niſi ſe ꝑus ꝓbauerit innocentes:q2 ꝑiculoſa ē ꝛ admitti ñ debet rei aduerſus quēcūqꝫ ꝓfeſſio.Hoc autē intelligendū eſt in

i Dos.obieciſſe.calūnioſe.
k Si accuſatorum.culpabiles.ideſt calumnioſe.
l Nō tamen.ſuā iniuriā ñ ꝓſequēdo vꝉ ſpāle ē in calūniatore epī:ne ſit ꝯ.ii.q.vi.oib⁹.ꝛ ꝭ.ii.q.i.prohibenꝉ.
m Eccl'iaſticas.h̄ idō dicit.q2 cā eccl'iaſtica ñ ē agenda niſi ꝑ hominē bone opinionis.v.q.iii.quia.

Quod vero Ubi gs ſiꝉ de ꝑlib⁹ crimib⁹ accu,ſat:ſi i vno deficiat bene admittiꝉ ad alia vt.ꝭ.ij.q.i.in pmis.dūmō nō ſit calūnia toꝛ:vt.ij.q.iij.paulū.nam ꝛ ꝯdēnatus ꝓſe quiꝉ crimē de quo iſcripſat pēdēte accuſatione:vt.j.e.negada.ꝛ.ff.de publ.iudi.is q̄ §.illud.ſed ca pitula hic poſita loquunꝉ vbi quis de calūnia cōuictus vult accuſare aliquem ꝛ deceptus fuit.ſecus ſi promiſſione aliqua deceptus fuit:ut.ij.q.iij.paulū.H.ꝛ alij diſtinguūt vtrū defecerint i minori.ſi in minori admittiꝉ ad ſequētia alias nō:vt.ij q.i.in pmis.In ciuilib⁹ aūt cauſis ꝯuictus de calūnia bene ad ſequētia admittiꝉ:vt.C.de iof.teſta.eum q̄.inſti.de excu.tuto.§.q̄ aūt.ex͂ de appel.cōſtitut⁹.Qui dā dicūt:q̄ ſiqs accuſauit de ꝑluribus criminibus ꝛ cōteſtatus ē litem ſup oibus:licet i vno deficiat bene admittiꝉ ad cōſequētia tāqꝫ iā icepta.ſꝫ ſi tantū ſup vno eſt litē conteſtatus ꝛ deficit i illo:nō admittiꝉ ad ſequētia quaſi ſuſpect⁹.ff.de accuſa.ſicui.vi.q.i.qꝛūqꝫ.Tu diſtingue an ſit calūniatus vel nō vt dixi.tamē ſiqs pamo egit criminaliter ſiue obtinuerit:ſiue ſuccubuerit:pōt poſtea agere ciuiliter.C.quādo ciuilis actio crimiali ꝑiudicet.l.i.
p Placuit.Quidā ſic ponūt caſum.accuſo ꝛe ſup pluribus criminibus ſimul ꝛ eodē libello:ꝛ litē ſuper bis cōteſtoꝛ:licet i vno deficiam:tamen admittoꝛ ad ſequentia:licet iaꝫ ſim iſamis.Et hoc eſt ideo quia tēpoꝛe lit.cōteſ.fui bone fame:vt.ff.de pub.iudi.is qui.ꝛ.ii.q.i.in pamis.ibi autem grauioꝛa ꝛc̄.Si auteꝫ te pamū accuſo de vno crimine ꝛ deficio:non admittoꝛ poſtea ed alia.io.Sed certe mirum videtur de iſtis opinionibus.nam ſi ii

n Ab accuſato.ſi accuſatus crimē ſuū ꝓponit ꝯ ſuū accuſatorē pendente accuſatōe:aut ꝓponit in modū accuſatōis aut in modum exceptionis.ſi in modū accuſatōis:aut nomē accuſati ē receptū inꝉ reos aut nō:hoc ē dicere ſi lis ē cōteſtata aut nō.Si nō:pōt eū accuſare de maiori crimie ꝛ audieꝉ pa⁹:vt.j.e.prius.ꝛ.j.c.ii.ſi nō ē receptū:non pōt:ſed pēdēte accuſatōne pōt ꝯ eum iſcriptōem deponē ꝛ poſt ſniaꝫ eaꝫ ꝓſūmare:vt.j.e.c.ii.ꝛ.ff.de pub.iudi.is q̄.Si autē ſuā iiuriā ꝓſeqꝉ:tūc ꝛ añ ꝛ poſt dānatōeꝫ pōt ipm icipe accuſare.ff.de accu.q̄ iudicio.ſi vo i modū exceptōis ꝓpōiꝉ crimē:ſemp audiꝉ excipiēs:vt.C.de adul.qm̄ alexādrū.ꝛ.xxij.q.vi.nihil iiqus.C.de lib.cā ſi filiū.ꝛ ex͂ de oꝛ.cog.cū dilectus
o Negāda.Nota i criminibus nō habere locū recōuētōnē:vt hic.ꝛ.j.e.prius.ꝛ ut nōui.ꝭ.q.viii.c.i.
p Accuſatis.inꝉ reos receptis:vt.ff.ḋ adul.ſi marit⁹.§.ꝑſcriptiones.
q Criminādi.ēt ſi ſuā iiuriā ꝓſequaꝉ ſcḋm.R.q2 nō relatōe criminū:ſꝫ i nocētia re⁹ purgabiꝉ:vt.ff.de pub.iud.is q̄.ſꝫ hoc nō ē veꝝ:vt.j.c.pxi.
r Rei.i.accuſati.
s Quēcunqꝫ.ergo eo iſo q̄ qs accuſaꝉ ꝑdit legitia iura:vt.ff.de mu.ꝛ ho.reus.lxxxi.di.tantis.ex͂.de accu.deus omnipotēs.
t Negāda.niſi ſuas.ſꝫ tunc non ꝑmittiꝉ niſi ponas illum q̄ accuſat ſimiliꝉ ꝓſequi ſuā iniuriā aliogn ꝓcederet poſteriori qḋ aufeitur pꝛimo.

152

cōdēnatus autē nō pōt niſi ſuā iiuriā ꝓſequat̃.ff.de accuſa.q iudicio cū iā ſit ifamis.ff.de pub.iudi is q.ꝛ hoc ſi poſt ꝯdēnatōeꝫ accuſatōeꝫ icboat i extraneū nō i ſuū accuſatorē.ſi eni i ſuū:pōt ſi nō ꝑdit ex illo crimine ciui tatē vel libertatē:vt.ff.de pub.iud.l.is q.ꝛ hoc iō qꝛ parcit̃ illi q ꝓuocatꝰ vult ſe vlciſci.ff.de bo.li.qui cū maioꝛ.§.ſi libertus.ſm canones autē cum qs ē dānatus de crimine ammodo non pōt accuſare nec ſuū ne extraneū accuſatorē:vt.vi.q.i.qui crimen.

f Ex familiaribꝰ.i.nutricijs.ꝛ ſic itellige ſi accuſat dn̄m de crīe ꝓpter qd̄ ifamari vel interfici vel ꝓſcribi pōt.ff.de bo.li. i ſeruitutē ꝯ.ſꝫ illō itelligit̃ cū de mioꝛibꝰ criminibus accuſabat:ꝛ ideo non ſic punitur.ſed hoc penitus ꝯtrariū eſt in familiaribus epī: vt ex de accuſa.nulli.ſed hoc ideo eſt quia religioſos uiros debet eps tātū habere in familia:vt.ij.q.vij.cum paſtoris.

a Non ē credendū.

x Quili.ſepe fit nā qn̄qꝫ alit̃ fit: ex de reſti.ſpo.itē cū qs.C.de dona.int̃ vi.ꝛ vxo.ſi maritus.poſſꝫ tamē illud itelligi cū crimen in modū exceptionis obijcit̃ vel directe fuit ꝓpoſitū:ſꝫ nō accepta pagina iſcriptionis:vt C.de falſis ſatis.

a Prius. Nota ſi due ſint qōnes principales:ꝛ ſint ambe ciuiles:q̄ prius ꝓponit̃ prius eſt determinā da licet ſint inequales dūmō ſe nō cōtigant ꝛ directe ꝓponantur: vt extra de oꝛ.cog. cuꝫ di lectꝰ.ff.de iudi.q prioꝛ Si ſint crimiales ꝛ inequales ꝛ directe ꝓponunt̃: maioꝛ preponit̃ ſed ſi altera eſt crimialꝭ ꝛ altera ciuilis:de criminali prius agit̃. Si vero nō ſūt ambe principales: ſꝫ vna incidit alteri:de icidēti prius cognoſcit̃. Incidit aūt qn̄qꝫ crimialiſ crimiali qn̄qꝫ ciuiꝭ ciuili: qn̄qꝫ crimialis ciuili: qn̄qꝫ ciuilis criminali. Criminalis incidit crimiali:vt ſi accuſāti de adulterio obijcio lenocinium ꝛ pōe aliud exemplꝫ in hac lege prius. Ciuilis ciuili:vt ſi petenti hereditateꝫ obijcit̃ qd̄ ſtatus. Crimialis ciuili:vt ſi agēti ꝑ aliqd̄ inſtrumētū obijcit̃ qd̄ excipiendo de falſitate. Ciuilis criminali:vt ſi accuſanti obijcit̃ queſtio ſtatus.

pari uel mioꝛi crimine. ceterum ſi de maioꝛi crimine eum accuſare uoluerit:ueluti ſi accuſatus de foꝛnicatōe de ꝑiurio de hōicidio uel ſimonia uꝭ quolꝫ alio crimine huiuſmōi accuſatorē ſuū ipetere uoluerit:his auctibꝰ nō ꝓhibet̃. Aliqn̄.n.crimialꝭ q̄ſtio ꝑiudicat ciuili:aliqn̄ ciuilꝭ crimiali. vn̄ in libro t̃tio codicis ti.de oꝛdine iudicioꝝ legit̃ Quiliˣ q̄ſtione intermiſſa ſepe fit ut ꝑus de crimie iudicet̃:qd̄ utpote maiꝰ mioꝛi merito ꝑfert̃. Item libro.ix.codice qui accuſa.non poſſ.l.i.

Priusᵃ eſt ut tu rn̄deas criminibus cedis atqꝫ uulneruꝫ q̄ tibi ut grauioꝛa crimia ab aduerſario tuo obijciunt̃:ꝛ tūc ex euentu cauſeᵇ iudex eſtimabit: an tibi ꝑmittendū ſit eundē accuſare: tā ꝯ ſi ꝑoꝛ inſcriptionem depoſuiſti. Aliqn̄ ciuiꝭ ꝑiudicat ciuili: aliqn̄ crimiali.ſicut eni i.vij.ti.ꝺ oꝛdine cognitionū legit̃ Si de hereditate ꝛ libertate cōtrouerſia ē prius dꝫ agi cā libertatis. Itemᶜ Si crimē aliqd̄ iferat̃ ei q ingenuꝰ eē dicit̃:libertatis cā ſuo oꝛdine an̄ debet agi cognitionē ſuam ꝑſide ꝑbente:qm̄ ſi delictū ꝓbatū fuerit:ātea ſcire neceſſe ē:utrū ut in liberū ꝛ ingenuū:an ut i ſeruū ꝯſtitui opoꝛteat. Item Quiᵈ ꝯfitet̃ ſe pati ꝯtrouerſiā ſtatꝰ:fruſtra poſtulat ſibi dare poteſtateꝫ accuſādi eū:q ſe ſuū dn̄ꝫ eē fatet̃. Cauſa uero libertatis ēmiata: ſi ſuus ꝓn̄ciatꝰ fuerit:dn̄m ſuū accuſare n̄ poteſt. Codice li.ix.ti.i. Sιqsᵉ eni ex familiaribꝰ uꝭ ſuis cuiuſlibet domꝰ cuiuſcūqꝫ crimis

delatoꝛ atqꝫ accuſatoꝛ emerſerit eiꝰ eſtimatōem caput ꝛ foꝛtūasᵍ petiturꝰ:cuiꝰ familiaritati iheſerit uꝭ dn̄io an̄ exhibitōeꝫ teſtiū āte examiationē iudicij i ip̄a expoſitione criminū ꝛ accuſationis exoꝛdio ultoꝛe gladio feriat̃. uocē eni funeſtā inc̃dici opoꝛtꝫ potiꝰ q̄ꝫ audiri. Maieſtatis aūt crimen excipimꝰ. Similiᵗʰ ꝛ ſi libertiⁱ accuſatoꝛes māumiſſoꝝ hēdūue eē ꝑ ſūpſerit:eodē quoqꝫ ut ſerui ſupplicio tenebunt̃ luituri pēas an̄ ꝓhibite delationis exoꝛdium.

g Foꝛtunas. ideſt bona.

h Similit̃. hoc eſt verbū gratiani.ꝛ lex C.

i Liberti. accuſatoꝛes. qd̄ hic dicit̃ verū eſt de priuatorum libertis: ſecus eſt de libertis eccleſie nā tales reuocant̃ i ſeruitutē: vt.xij.q.ij.eps q mancipiū.

Q uidāᵏ uir in excommunicatōe cōſtitutꝰ epꝫ accuſare diſponit.adoleſcentē infra.xiiij.etatis ſue ān̄ ad aſſertōeꝫ ſue cauſe adducit.ꝓhibitꝰ ab accuſatōne adoleſcētē accuſatorē ꝛ ſe teſtē facit. adoleſcēs ꝑſonā accuſatoris ꝛ teſtis gerere cupit. die ſtatuta ad iudiciū electoꝝ iudicū ueniūt.eps minie occurrit.a cōione ſuſpēdit̃ tādē renouato iudicio accuſatoꝛ culpabilis in accuſatōe iuenitur. demū ad aſſertōnem ꝓprie cauſe

k Quidā uir in excōicatōe. De prima qōne nō ē dubiū.ſ.ꝙ excōicatꝰ nō poteſt aliqueꝫ accuſare: ſꝫ tranſfert ſe ad queſtionē illā.ſ.an excōmunicatꝰ poſt abſolutionem poſſit aliqueꝫ accuſare ſm.h.excōicatus ēt poſt abſolutionē non admittitur ad actꝰ legitimos ar.xlvi.di.accuſatoꝛes. qꝛ nemo eſt excōmunicādus niſi ꝓpter cōtumaciam.xi.q.iij.nemo.ꝛ.c.certū.preterea inobediētia grauiſſimū crimē eſt.viij.q.i.ſciēdū eſt.q ſemel fuit crimioſus repellit̃.vi.q.i.q crimen.xxv.di.c.vlt.item in veteri te.puniebat̃ ꝯtūacia capite.xi.q.iij.abſit.ergo hodie repellit̃ a ꝓmotōe.liiij.di.multos. Item grauiſſima ē pena ꝯtumacie.xxiiij.q.iij. coꝛripiant̃.ergo grauiſſimū. Item crimē idolatrie inobedientia:vt.viij.q.i.ſciēdū.xxiiij.q.i.nō afferamꝰ.imo eſt crimē idolatrie peccatū ē.xxiiij.q.i.nō afferamꝰ.ſed hoc non credo quia abſolutio tollit qd̄ induxit excōicatio.ij.q.iij.§.notandum. ex de elec.quia diligētia.io.fa.diſtinguit.ſi eſt excōmunicatꝰ p crimine ꝛ cōtumacia:tūc repellit̃ etiā poſt abſolutōeꝫ: ſecus ſi p cōtumacia tm̄.Alij autē dicūt aut crimē pro quo ē excōicatꝰ ifamat aut nō:ꝛ qd̄ dicit̃ ꝙ i obediētia moꝛte puniebat̃: hoc itelligo vbi quis erat preuaricatoꝛ legis:vel cū qs non obediuit iudici in his que ſpectant ad vindictam malefactoꝛum:vt.xxiij.q.v.miles.qs eni diceret ꝙ talis ꝯtumax moꝛte puniret̃:qui nollet ſoluere pecuniā ad mādatū iudicis:cōueniri aūt pōt excōicatus: extra de iudi.intelleximus.ꝛ extra de ſen.ex.ſi vere.ſed an pōt recōuenire

b Cauſe.qꝛ ſi ꝓſequeris iiuriā tuā bene potes:alias non.hoc nō placet. quare eniꝫ diceret̃ ex euētu cauſe. Nā etiā ſi eēt cōdēnatꝰ:bene admitteretur ad accuſandum volēs ꝓſeq iiuriā ſuā:vt.ff.de acti.q iudicio.mlt̃o magis ergo ſi fuerit abſolutꝰ licet non ꝓſequat̃ iiuriā. Vel alit̃ ex euētu: ſi cōdēnatus es:nō ꝑmitit̃ tibi.ſi abſolutꝰ es:bn̄ ꝑmittit̃. Sed ſm hoc obſtat ff.de publi.iudi.is q.vbi dicit̃ ꝙ icboatas accuſatōes bn̄ pōt poſtea ꝑficere:vt.ſ.e.negāda.ſꝫ dic inchoatas ꝯ alios nō con̄ accuſatorē. Vel pōe caſū:ſi cepit te aliqs accuſare:ꝙ ſibi ſeruū ſurripuiſti tali die:tu obijcis ei ꝙ ille ſeruū illū interfecit anterioꝛi die.ꝛ tūc ex euentu cāe patebit an poſſit te accuſare vel non.

c Item ſi crimen.in ſeruū.aliter enim punit̃ ſeruus:alit̃ liber:vt.xxij.q.v.qui compulſus.

d Qui cōfitet̃.cauſa.verba ſūt gratiani:ꝛ ſūt ſūpta ex.l.C.e.ſi ſtatꝰ contrrouerſiam.ꝛ.l.cum ip̄e.

e Siquis.C.qui ac.nō poſ.l.vlt.ꝛ.l.iniquū.

aliquẽ excõicat⁹: videt̃ φ nõ: vt ex tra de here. vergentis. extra de ſen. ex. ꝓ tuae. videt̃ tñ φ poſſit: q2 q alias nõ põt accuſare ſi accuſatus fuerit accuſat. ff. de bo. li. q cũ maioꝛ. §. ſi libertus. Jtẽ q̃rit an poſſit excipe. videt̃ φ ſic q2 ex quo pmĩtit ei rñdẽ ergo ⁊ oia ꝯſequẽtia: vt ex̃ de offi. iudi. dele. ꝑterea. ff. de iuriſdict. om. iu. l. ij. ꝯtra videt̃ φ nõ: q2 tunc cogeret̃ intra, re ſ3 nõ põt tã gere ſacra cu3 ea nõ poſſit in gredi: ſi. s. di. v. ad eius vo. vel cui. ꝓhibẽ, tur alia ſacra ⁊ illud: vt. xcv. di. illud. Jte3 q̃rit̃ an cõ, penſare poſſit videt̃ φ ſic: q2 lic3 q̃s nõ poſ ſit petẽ: põt tñ cõpenſare vt i ꝯ. l. naturali debi, to. ff. de cõpẽ. ẽt. Sed cõñ ꝑ exceptionẽ re pelleretur ſi a geret: ergo nõ poſſet cõpẽſa re. ff. de cõpẽ. quecunq3. ſed hec q̃õ ẽ ſolu ta: ex̃ de excep. cum inter.

a Diffinim⁹ adhuc. er go poſtea re, ſtituit̃ ad accu ſationẽ: vt. vi. q. i. illi oẽs. xx xij. q. v. ꝑcce ptũ. in fi. q̃õ ẽ cõñ. b. ſ3 ẽũ bic vacat ar. a cõtrio ſenſu.

b Hiſtriões. j. de con. di. ij. ne ꝓ dilatõne.

c Pagani. ij q. vij. pagani.

d Quod ãt ſecũde vniuerſalis. ſ. ꝯſtãtinopolita ne: vt. ã. di. xvi ſancta. ⁊. xxiij q. iiij. ipſa pie, tas.

e Si vero ec cleſiaſticũ. vt ſim onia hereſis vſura. xi. q. i. ſiqs cũ clerico. immo omne crimen eſt eccleſiaſticũ: vt ex̃ de iudi. nouit.

f Sed ne. verba nicolai.

g Hereticos. verba ſynodi.

h Ab eccl'a. ſ. excõicati. Nota φ oĩs excõicat⁹ dicit̃ hereticus vt. j. xxiij. q. iiij. ipſa pietas.

i Laicali. laici vero abſoluti pñt clericos accuſare: ſ3 itellige de clericis depoſitis gb⁹ q̃ñq3 laica cõio ꝯcedit̃: vt. xi. q. iij. tengaldũ

k Secũda aũt. Hic querit̃ an añ. xiiij. ãnũ aliqs ſit admittẽdus ad teſtimoniũ. Et qdẽ in ciuili cã poſt. xiiij. annum admittit̃: vt. j. e. c. i. ſ3 i crimiali ñ añ. xx. an. vt. j. e. in. §. in teſtimoniũ. io. Hoc tñ ſcias φ puella poſt. xij. an. in ciuili cã recipitur ad teſtimoniũ: q2 tunc tutela eſt finita: vt inſti. qbus mo. tu. fi. circa mediũ ꝑterea tũc nubere põt puella: vt ex̃ de deſpon. ipu. c. vlt. tũc ẽt põt intrare religionẽ: vt. xx. q. ij. puella. itẽ poſt illã etatẽ teſtamẽtũ facẽ põt: vt. ff. qui teſta. fa. poſ. qua etate. ⁊ agere cãm mr̃imonij: vt ex̃ de. pcur. tue. b. Tertia q̃õ ẽ: an oĩs q repellit̃ ab accuſatõe: repellat̃ a teſtimonio: ⁊ dicẽdũ eſt φ ſic. S3 nõ i oĩb⁹ caſib⁹ in qbus quis repellit̃ ab accuſatõe: repellit̃ a teſtionio. Nã in priuatis delictis nõ põt accuſare ille cuius non intereſt: tñ bñ põt teſtificari ibi. Siliter q admittit̃ ad accuſatio, nẽ: ⁊ ad teſtioniũ. ſed nõ vbicũq3 q̃s accuſat põt teſtificari: vt ex̃ de teſti. decetero. fallit tñ ꝑdicta regula i muliere Nã ſm legẽ mulier in paucis caſib⁹ admittit̃ ad accuſatõe3: ſed i mlt̃ tis admittit̃ ad teſtio, niũ: nõ tñ in teſtamen, tis: vt. xv. q. iij. de cri, mine. Jtẽ hec regula q non admittit̃ ad accuſatõe3 nec ad teſtioniũ ꝗ. II. ⁊. IIII. itelligẽda ẽ i teſtionio in criminalib⁹ cauſis: ſ3 in ciuilib⁹ cauſis bñ admittũt̃ teſtes ſicut il li qui ſunt irregulares nõ rõne criminis ut mutilati bigami vl'alias irregulares i crimialib⁹ nõ teſtificãt ꝯ clericos ſ3 i ciuilib⁹ bñ: ex̃ de teſtibus tam litteris.

l Teſtes autem. nec ad accuſatõem. niſi in caſu: vt. xv. q. iij. de crimine.

m Ad teſtioniũ autẽ j. xiiij. an. ipubes non recipit̃ ad teſtionium: vt hic ⁊ iſti. de teſti. §. teſtes. tñ q2 talis etas plena ẽ piurijs: vt ex̃ d delic. pu. c. i. ⁊ q2 nec iurare cogit̃: vt. xxij. q. v pueri. ⁊. c. honeſtum. Nec ob. j. e. in teſtimoniũ. q2 illud loqt̃ in criminalib⁹ cauſis. Sed obijcit̃. meli⁹ elicit̃ veritas a pueris q̃3 a ſeniorib⁹ ſm ſalomonem. Jtẽ ipubes ferula cedit̃ ꝓ veritate dicẽda. ff. ad ſyl. l. i §. ipubes. ⁊ ab impubere ſumit̃ initiũ q̃õnis ſicut a timido: vt. ff. de q̃õni. vni⁹ i pñ. ⁊ ipubes iurat. ff. de li. cã. l. vlt. in fi. Rñdeo iõ nõ iurat q2 nõ põt peierare: vt. ff. de iurciur. l. q iuraſſe. ⁊ q2 hec etas neſcit qd agat. C. de fal. mo. l. i. ⁊ obtinẽt ꝑdicta in exceptis criminibus: ⁊ in nece occiſi dñi: ⁊ i crimine leſe maieſtatis: ar. vi. q. i. §. verum.

n In crimiali. Hoc vbũ nõ ẽ i lege. ff. de teſti. ꝑduci. Quidam ſic itelligunt legẽ iſtã: q ſi aliqs teſtis iduct⁹ ẽ ſemel ꝯ aliquẽ: ammodo ille teſtis nec i illa cã nec i alia põt eẽ teſtis ꝯ illũ. videt̃ eni ẽẽ ſuſpect⁹ ⁊ cũ odio habere: q totiẽs vult cõñ ipm teſtari. ⁊ hoc itelligũt in crimiali cã: ſic ⁊ gratian⁹ itelligit. ⁊ ẽ ar. ad hoc: ex̃ d ap. ad hoc. S3 tu dicas q̃3 diu atteſtatões

ꝓcedit. Hic primũ querit̃: an i excõicatõe ꝯſtitut⁹ aliũ accuſare valeat. Secũdo: an infra. xiiij. annũ i crimiali cã teſtari q̃s poſſit. Tertio: an ab accuſatõne ꝓhibitus pſonã teſtificãtis poſſit aſſumere. Quarto: an idẽ poſſit eẽ accuſatoꝛ ⁊ teſtis. Quito: an die cõſtituta nõ occurres a cõione ſit remouẽdus. Sexto: ſi in epoꝝ iudicio accuſatoris pſona culpabil' iuẽta fuerit: an ad aſſertõe3 ꝓprie cauſe decetero ſit admittẽda.

Et prima q̃õne ſic ſtatutum legit̃ in cõcilio carthaginẽſi. vij. cui interfuit fauſtinus romane eccleſie legatus.

Ad accuſationẽ non admittatur qui in excõicatione pſeuerat.

Diffinim⁹ a eũ rite ad accuſationẽ nõ admitti: q poſtq̃3 excõicatus fuerit: i ipa adhuc excõicatõe ꝯſtitut⁹ ſiue ſit cl'ic⁹ ſiue laicus accuſare uoluerit. oẽs ẽt infamie maculis aſpſi. i. hiſtriões b aut turpitudinib⁹ ſubiecte pſone hẽtici ẽt ſiue pagãi c ſiue iudei ab accuſatõe ꝓhibẽt̃. Itẽ nicola⁹ papa

Heretici ꝓbant̃: q ſciſmate ul' ex cõicatõe ab eccl'ia ſũt ſeparati.

Quod d autẽ hi q a ꝑfato frẽ ⁊ cõmiſtro nr̃o ignatio depoſiti ul' excõicati ul' anathẽatizati fuerãt: nullã aduerſus eũ intoꝛq̃re dãnatõne3 potuerũt: ex ꝑfato ſecũde ⁊ uniuerſal' ſynodi caplo declarat̃: cũ dr̃. Si uero eccl'iaſticũ e fuerit crimẽ q̃õ epo illatũ fuerit: tũc ꝓbari opoꝛtet accuſantiũ pſonas: ut ꝑmo qdẽ hẽticis nõ liceat accuſatiões contra oꝛthodoxos epos ꝓ eccl'iaſticis facẽ negocijs Sz f ne hos hereticos g eẽ denegem⁹: audite ſequẽtia: hẽticos aũt inquĩt dicim⁹ tã eos q oli3 ab h ec cleſia ꝓiecti ſũt: q̃3 q p⁹ hoc a nob anathẽatizati ſũt. Poꝛro ſi adhuc nec ſic creditis: audite q̃õ ſubdit̃ Pret̃ hos aũt aiũt ⁊ eos: q fide3 qdẽ ſanã negãt ul' ſimulãt ꝯfiteri ſciſmaticos eẽ: ⁊ cos q ſeoꝛſum a cõicãtib⁹ nobis epis collectas faciũt. Deide uero ⁊ ſi qdã ab eis ſup cauſis qbuſdã reꝑhenſi ſũt ⁊ ꝓiecti aut excõicati ſiue ex clero ſiue ex laicali i oꝛdine: nec his licẽ accuſare epm: añq̃3 ꝓpo crimie ꝑmit⁹ exuant̃. ſilit̃ aũt ⁊ eos q ſub accuſatõe pꝛozi exiſtũt: nõ añ eos eẽ acceptabiles i accuſatõe epi aut alioꝝ clericoꝝ: q̃3 inoxios ſemet ipos illatoꝝ ſibi oñderit criminũ qd aũt periculi regl'e huius imine at ꝯtẽptoꝛib⁹: nõ ignoꝛatis.

Secũdã k aũt ⁊ ẽtia q̃ſtio eodẽ ꝯcilio uno eodẽq3 caplo ẽminat̃. Illud uero eſt huiuſmodi.

Qui ab accuſatõe repellunt̃: aut ad annum. xiiij. nondum peruenerint: teſtes eſſe non poſſunt.

Teſtes l aũt ad teſtioniũ nõ admittẽdos eẽ cenſem⁹: q nec ad accuſatõe3 admitti iuſſi ſũt: l' ẽt eos quos ipe accuſatoꝛ de domo ſua ꝓduxerit. Ad m teſtioniũ aũt ifra ãnũ. xiiij. etatis ſue cõſtituti ñ admittãt̃. Ite3 ex ꝯcilio maticẽſi: ca. vi. De eodẽ. Palea

Placuit ſancto cõnẽtui: ut teſtes ad teſtioniũ dicẽdũ ꝑcio ñ ꝯducãt̃: ⁊ ut q̃3 optimi ⁊ fideliores i teſtioniũ aſſumãt̃: ut is cõtra quẽ teſtioniũ ferre debẽt: nullã eis poſſit afferre calũniã: ⁊ ut null⁹ teſtioniũ dicat: niſi ieiunus.

Item. In n crimiali cẽ ꝓduci teſtis nõ põt: q antea i eũ reũ teſtioniũ dixerit. ſicut i. xxij. li. ff. ti. de teſtib⁹ iuenit̃. Itẽ i. eodẽ.

Si teſtes oẽs eiuſdẽ hõeſtatis

153

ꝛ eſtimatõis ſint: ꝛ negocij quali
tas ac iudicis mot⁹ cũ his cõcur
rit: ſequẽda ſũt oia teſtionia. ſi ue
ro ex his qdã eoꝝ aliud dixerint
lꝫ in[a] pari nũero: credẽdũ ẽ quod
nature negocij cõuenit: ꝛ qd̓ iimi
citie aut grẽ ſuſpicõne caret. cõfir
mabitq iudex motũ animi ſui ex
argumẽtis ꝛ teſtionijs q̄ rei apti
ora ꝛ uẽitati ꝓximiora eẽ cõperit
Nõ. n. ad[b] mltitudinẽ reſpici oꝫ
ſꝫ ad ſyncerã teſtionioꝝ fidẽ ꝛ te
ſtionia: qb⁹ poti⁹ lux ueritatis aſ
ſiſtit. ITẽ. IN[c] teſtib⁹ fides
dignitas mores grauitas ẽ mode
rãda ul' examinãda[d]. ꝛ iõ teſtes q
aduerſus fidẽ ſue teſtatõis uacil
lãt[e]: audiẽdi nõ ſũt. ITẽ. TE
ſtiũ[f] fides diligẽt examinãda eſt.
Iõq i pſõa coꝝ explorãda erũt
i pmis ꝯditio cuiuſq: utꝝ qs[g] de
curio an plebei⁹ ſit: ꝛ an hõeſte ꝛ
iculpate uite an uõ notat⁹ ſit qs ꝛ
repheſibil': an locuplex[h] an egen⁹
ſit[i]: aut lucri cã qd facile admittat
ul' an iimic⁹[k] ſit ei aduerſus quẽ te
ſtioniũ fert: ul' amic⁹ ei⁹ ſit ꝓ quo
teſtioniũ dat. nã ſi careat ſuſpicõ
ne teſtioniũ: ul' ꝓpter pſonã a q̄ ꝓ
fert q hõeſta ſit: ꝛ ꝓpt cãm q ne
q lucri neq grẽ neq iimicitie cã
ſit: admittend⁹ ẽ. ITẽ. LEge[l]
iulia de ui cauet: ne hac lege i reũ
teſtioniũ dicẽ liceret q ſe ab eo pa
rẽteue ei⁹ liberauerit[m] que ipubes
erit: que iudicio publico[n] ꝯdẽnat⁹
erit: que i⁹ uicul' cuſtodiaue[o] publi
ca erit: que eoꝝ i integꝝ reſtitut⁹ ñ
erit: q ad beſtias ut depugnarꝫ ſe
locauerit: que palã q̄ſtũ facit fece
ritue[q]: que ob teſtioniũ dicẽdũ ul'
ñ dicẽdũ pecũiaꝫ accepiſſe iudica
t⁹ ul' ꝯuict⁹ fuerit. ITẽ. LEge[r]
iulia publicoꝝ iudicioꝝ cauet: ne
iuito denũciet: ut teſtioniũ dicat
aduerſus ſoceꝝ geneꝝ uictricũ p
uignũ puignã ſobrinũ ſobrinã de
ſobrino natũ: eoſue q i ꝓpiori gra
du ſũt. Itẽ ne liberto ipi[t] ꝛ liber
toꝝue eius[s] parẽtũ uiri ꝛ uxoris.
ITẽ ne[u] pꝛoni pꝛone aduerſus
libertos neq liberti aduerſus pa
tronos cogant teſtioniũ dicere.
QUIm aũt excipit ne gener aut

claue ſũt ẽt i eadẽ cã ꝛ idẽ alijq teſtes denuo pñt iduci: vt ex̄ de teſti. cũ cãm. i fi. ꝛ. C. de teſti. l. vlt. Sꝫ poſt publicatas atteſtatões nõ põt induci vel ijdẽ vl' alij ſup eadẽ cã: niſi id qd ꝓbaui i modũ exceptõis: nõ veliꝫ ꝓbare directe: vt ex̄. e. c. veniẽs. Tũc aũt añ publicatõeꝫ teſtiũ poſſũ eundẽ teſtẽ iducẽ: ſi forte pmo nõ habuit oia i mẽoria: vt i auc̃. e. ti. §. qñ vo multi. ff. de q̄ſti. repeti. Itẽ idẽ teſtis põt redire ꝛ errorẽ ſuũ corrigere: vt ex̄ de teſti. cog. pterea. ꝛ. xxxv. q. vi. de parentela. ibi diſcõdaſſe. Itẽ ſi teſtis aliqd obſcure dixit: põt ab eo ẽt poſt publicatõeꝫ q̄ri interptatio: vt. ff. de teſti. heredes. §. i. lꝫ ſit ar. ꝯ ex̄ d ꝓba. in pñtia. ſꝫ ibi forte ex cã omiſit iudex iterrogare teſtẽ. Alij exponũt reũ teſtionium idest malũ teſtioniũ ꝛ falſũ: ar. ad hoc ex̄ de elec. ſup eo. ꝛ. ij. q. i. ꝓhibẽt. de hoc aũt nõ ẽ dubiũ qn i alia cã ideꝫ teſtis poſſit induci denuo ꝯ eũdem: vt ex̄ de teſti. fraternitatis.

o Si teſtes eorum. Circa ꝯrietateꝫ teſtiũ plene diſtinguas vt ſi vn⁹ teſtis ꝯdicat ſibi expſſe: teſtioniũ ei⁹ nõ valet: vt. iij. q. ix. pura. ꝛ. xxiij. q. vij. qd aũt ex̄ de app. ſolicitudinẽ C. de li. cã cũ pcuꝫ. niſi hoc fecerit corrigendo ſe ꝛ incõtinẽti: ex̄ de teſti. co. pterea. Idẽ vidtur ſiqs teſtis ꝓ pte iueniat falſus: q tũc i nullo valꝫ teſtioniũ ei⁹: vt. s̃. di. ix. ſi ad ſacras. j. e. itẽ q falſa. Si vero vn⁹ teſtis ꝯdicit plurib⁹: tal' ꝯrietas nõ obſtat: q teſtioniũ vni⁹ nec iuſtificat nec ꝯdẽnat: vt. xxxiij. q. ij. admonere. niſi ꝯdicat plurib⁹ teſtib⁹ cũ qb⁹ ipe ſcript⁹ ẽ in aliquo iſtrumẽto. ff. queadmo. teſ. api. l. i. i fi. Si vo plures teſtes ꝯdicãt plurib⁹: diſtinguũt qdã: q aut ꝯdicũt teſtib⁹ ex eadẽ pte ꝓductis. aut ex aduerſa. Si ex eadẽ pte ꝓductis ꝯdicãt: nulli⁹ teſtioniũ valet: vt. iij. q. ix. nihilomin⁹. ꝛ vr̃ hoc expſſũ: ex̄ de ꝓba. lꝫ. ſicut cũ diuerſe ſcripture ex eadẽ pte ꝓducũt q̄ ſibi ꝯrie ſũt: ex illis nulla valet: vt. C. de fide iſtru. ſcripture. ꝛ ex̄ de fi. iſtru. iputari. ſꝫ ſi ꝯdicũt teſtib⁹ aduerſe ptis: tũc pualet teſtioniũ pluriũ teſtionio paucoꝝ: niſi illi pauciores meliores ſint vl' magis veriſilr̃ loquãt vt dicit Hãc diſtictõeꝫ nõ approbo. lꝫ eni teſtes vnius ptis ſibi ꝯdicãt: nõ dico q in hoc cãn teſtionia oiũ ſuccũbãt: lꝫ ita ſit i iſtrumẽtis: q inſtra ſua põt qs puidere an ſibi ꝯdicãt: vnde imputet ſibi ſi ꝯria iſtrumẽta exhibet: ſꝫ ſꝫ i teſtib⁹ neſcit qd dicturi ſint. Dicas ergo q ſi teſtes ꝯdicãt teſtib⁹ ſiue ex eadẽ ſiue ex altera ꝓductis: pmo cõcordabit iudex ꝯrietatẽ illã ſi põt: vt ex̄ de teſti. cũ tu fili. j. de pe. di. i. piculoſe. ex̄ de v. ſig. nihil obſtat. xi. q. iij anceſſor. Idẽ põt dici de ꝯrijs iſtrumẽtis: vt ex̄ de cõſue. cũ dilectus. niſi mãifeſta ſit ꝯrietas: vt. iij. q. ix. nihilomin⁹. xxxv. q. vi. de parentela. vbi ergo teſtes ꝯrij ſũt: ſemp teſtioniũ pluriũ pualebit: niſi ex altera pte ſit tãta dignitas: vt merito debeat piudicare nũero: vt ex̄. e. i nr̃a. vl' niſi pauciores veriſiliora loquãt vt hic: vl' niſi p pauciores teſtes plura ꝓbẽt q̄ p plures vbi igit plures teſtes ꝓbãt me poſſediſſe rẽ a liquã p. xl. an. pauciores ꝓbãt eãdẽ rẽ te poſſediſſe p. xl. an. ꝛ pterea ꝓbãt titulũ poſſidẽdi: tũc dicerẽ pualẽ teſtioniũ paucoꝝ: vt ex̄ de ꝓba. lꝫ. Et hec vera ſũt vbi teſtes de eodẽ tpe iducti ſũt. Si vero teſtes alteri⁹ ptis iducũt ꝯ teſtes alterius ptis: vt ſi mei teſtes ꝓbaſſent me cõuixiſſe cũ aliquo i aliquo loco: ꝛ tu iduceres teſtes ad ꝓbãdũ q ego nõ fuiſſeꝫ tũc tpis i illo loco: hic poſſꝫ videri q ſecũdis teſtib⁹ poti⁹ eẽt credẽdũ q̄ primis: vt ex̄. e. ex tenore. ꝛ. c. ſeries. ex̄ de excep. deniq. Sꝫ hoc nõ credo: imo credo i tali caſu: q ſi ſecũdi debẽt reꝓbare dicta poꝝ: q ẽt plures debeãt eẽ ꝛ lõge melioris fame: vt. C. d ꝯhẽſti. optimã. hoc iõ q pſumit magis ſubornatio p⁹ publicatas atteſtatões q̄ añ. Si aũt teſtes ex oi pte ſũt pares ꝛ i nũero ꝛ i dignitate: tũc fert ſñia ꝓ reo: vt ex̄ de ꝓba. ex lr̃is. ex̄ de fi. inſtru. int dilectos. in fi. niſi in mr̃imonio ꝛ i cã liberali ꝛ ꝓ teſtamẽto ꝛ i dote: vt ex̄ de ſẽ. ꝛ re iu di. c. vl. Si aũt neut poſſidet: ſꝫ vtq rẽ ab aliq exneo petit: tũc ſi teſtes vtriuſq ptis ſint pares: res diuidat ſi põt: vt ex̄ de pſũp. afferte. ſi ẽ res i idiuidua põt iudex gratificari ꝛ dare cui vult: ex̄ de paro. c. i. vl' res ſorte diuidat: vt. xxvi. q. ij. c. ſors. Si vo teſtes cõn dicant inſtr̃o: aut ꝯdicunt ꝓ po aut exneo ſi ꝓprio. ſ. iq ſũt ſcripti pua lẽt teſtes iſtr̃o ex̄ de ꝓba. tũo ex̄ de cõdi. ap. p tuas. ff. quẽ ad. teſ. api. l. i. i auc̃. de fi. iſtr. §. ſi vo. ſi vo ꝯdicãt alij iſtr̃o i q ñ ſũt ſcripti dixerũt qdam q ſemp piudicat viua vox mortue: vt in auc̃. de fi. iſtr. §. ſi vẽo. Alij dicũt q ſi fm̃ ẽ remotum ab hominũ mẽoria: poti⁹ credit inſtr̃is q̄ teſtib⁹. ſꝫ ſi ſactũ ẽ recẽs potius credit teſtib⁹ q̄ iſtr̃is: tũ iõ q memoria hoiũ qñq nõ habet vltra annũ: vt. ff. de ꝓba. ſi arbit. tũ iõ q teſtes ꝯſueuerũt fidẽ ſuã variare ex tractu tpis. ff. de carbo. edic. l. iij. §. due. ff. de dã. infec. l. q bona. §. vlt. Ego credo q cõn qlibet inſtr̃m admittũt teſtes quãtũcũq ſit publicũ: vt ex̄ de pſcrip. ad audiẽtiã. C. de ꝓba. cũ pcib⁹. ñ tñ ꝯcedo q teſtioniũ duoꝝ vl' triũ pualeat iſtr̃o. nã cũ iſtrꝫ obtineat vicẽ duoꝝ teſtiũ: ꝛ pterea tabellio eqpolleat vl' maior ẽ vno teſte: oꝫ q ad min⁹ p q̃tuor teſtes reꝓbet inſtrꝫ: vt ex̄ d fi. iſtr. cũ iohãnes. fallit tñ hoc i duob⁹ caſib⁹ vbi vr̃ q cõn iſtr̃m ñ admittũt teſtes: ſic cõn iuẽtariũ publice cõfectũ nõ admittũt teſtes: vt. C. arb. tu. l. vl. Et i ꝯfeſſiõe q̄ fit a muliere i iſtr̃o in quo cõfitet ſe recepiſſe pecuniã ꝓ iñceſſione: vt. C. ad vell'. antiq. Quedã tñ ſũt q̄ meli⁹ ꝓbant p inſtr̃m q̄ p teſtes vt ſñia lata ꝛ arbitrium ꝛ cõmiſſio facta iudicibus.

a In pari. i. q tot ſũt ex vna pte q̄t ex alia. l' dic ipari: vt ſit vna pars maior
b Ad multitudinẽ. ar. pro paucitate contra multitudinẽ: vt. xxxi. di. nicena. xxiiij. q. i. odi. ff. de pac. maiorem. nam maior pars ẽ que maiori nititur ratione: vt. xl. di. multi. in fi.
c In teſtib⁹. dignitas. Videt ergo q ſemp pualꝫ teſtioniũ eoꝝ q ſũt i dignitate ꝯſtituti: vt hic. ꝛ. xcvij. di. nobiliſſim⁹. ꝛ. xl. di. c. i. ꝛ xi. q. iij. abſit. ꝛ. ff. de fi. inſtru. l. vlt. Sꝫ cõn nõ ẽ q̄rẽdũ qs vl' qualis dicat: ſꝫ qd dicat: vt. xix. di. ſcm. ꝛ. iij. q. ix. c. vl. ꝛ. ij. q. vij. q̄rit. ꝛ. vi. q. ij. placuit. So. ſemp pſumit ꝓ multitudine cõn dignitatẽ: niſi ex altera pte tãta ſit dignitas: vt merito poſſit ppõderare: vt ex̄. e. i nr̃a. Sꝫ in electõe ẽt piudicat nũerus dignitati: ex̄ de elec. ꝗdũ Sed hoc ideo: q inter multos pꝛeſumendũ ẽ aliquos eſſe idoneos: vt. lxi. di. nullus.
d Examinanda. ideſt inquirẽda.
e Vacillãt. dubitãdo. talis tenet crimie falſi. ff. de fal. eos q. ꝛ ꝯſil'e. iij. q. ix. pura. ꝛ. ff. de q̄ſti. de minore. i fi. ꝛ. l. ex libro. in pan. ꝛ ex̄ de accu. ſup his. ex̄ vt ec. bñ. vt noſtrum.
f TEſtiũ. explorãda a iudice: vt. vij. q. ij. q̄rẽdũ. xxx. q. v. iudicãtẽ
g Quis decurio. Ar. q teſtioniũ nobil' pualꝫ: ar. xli. di. ñ cogãt ſilit electio: vt i auc̃. de defẽ. ciui. §. i. ꝛ ar. ex̄. de ap. ꝯſtitut⁹.

b ¶ Locuplex.i ſalomone legit:diuitias τ paupertates ne dederis mihi:ne repletus mẽdax fiaz:ne paup piurez nomẽ dñi:ſic.ij.q.i. ꝓhibet.ſi tñ alias caret ſuſpicione:bñ admittit:vt iſti. de ſuſpec. tuto.§.vltimo.
i ¶ Sit.ſupple talis vt ꝛc.
k ¶ Inimicus. capital':vt ex de ſi.p tuas. τ de hoc nõui. 3 iij.q.v.c.ij.
l ¶ Lege iul. de vi ab eo. ſ. reo.
m ¶ Liberaue rit.xij.q.ij.epſ q mancipiuz.
n ¶ Publico. ſz canonẽ idẽ eſt de priuato ex eo.ſup eo.
o ¶ In vincul' ꝓ crimie qđ ꝑ ſniaz ifamaret vt.C.de infa. l.i.τ.ex de ac. cu.ſuper bis. alias noie vin culoꝝ priuata vincula itelli. gunt.ff.de v.ſig.vinculo rũ.Hic pz:ꝙ ſz leges.repel lit' crimioſus et ſi nõdũ ĩ eũ ſit lata ſnia.τ i ſi.idẽ inuitur vbi dicit iudi catus ꝛc.
p ¶ Cuſtodia ue.donec ſit purgatus.
q ¶ Fecerit ue.τ ſufficit ſi qñqz fecit:vt.ff.de ritu nup.palaz.

f ¶ In teſtimoniũ.reus.i.deſt accuſatus:ſic lxxxi.di.tantis.
g ¶ Ob carmẽ famoſũ.ff.de iiur.l.coz.Nec ipẽ põt eẽ teſtis nec teſtamẽ tũ facẽ nec alr.ꝑ ipo ẽ teſtis i teſtamẽto.ff.q teſ.fa.poſ.cum lege.
a ¶ Si res.magrat'.qualit iudex poſſit eẽ teſtis:dixi.3.ij.q.vi.ſtatuẽdũ.
b ¶ Conditio.ſ.in exceptis.criminib'.

ſocer iuitus teſtioniũ dicere coga tur generi appellatõe ſpõſũ quo ꝙ filie ꝯtinere placet. ¶ Itẽ ſoce ri ſpõſe patrẽ. ¶ Itẽ. ¶ Donec nõ uidenᷦ eẽ teſtes:qbus iperari põt:ut teſtes fiãt. ¶ Itẽ. ¶ Er ui' rñſo tũc credẽdũ ẽ cũ alia pba tio ad eruẽdã ueritatẽ ñ ẽ. ¶ Itẽ ¶ Inuiti teſtioniũ dicẽ nõ cogã tur ſenes ualitudiarij ul' milites: ul' illi q cũ mgr̃atu reipublice cã abſũt:ul' qb' uenire ñ lz. publica ni ẽt teſtioniũ ñ dicũt iuiti. ¶ Itẽ ¶ Is q ñ detractãdi cã teſtionij aberit. ¶ Itẽ ¶ Is q exercitui pbẽ dã ꝯduxerit. ¶ Sz nec pupillis te ſtioniũ denũciari pt. ¶ Itẽ. ¶ In teſtioniũ accuſator citare non dz eũ:q publico iudicio re' fuerit aut q mioꝛ.xx.ãni erit. ¶ Itẽ ¶ Ob carmẽ famoſũ dãnat' iteſtabilis erit. ¶ Itẽ ¶ Si res exigit:ñ tm̃ ꝓuati ſz ẽt magiſtrat' ſi i pñti ſint teſtioniũ dicãt.ꝓtoꝛ quoqꝫ teſtio niũ dare dz i iudicio de adulterij cã. ¶ Si aũt ea rei cõditio ſit:ubi arenariũ teſtẽ ul' ſilẽm pſonã ad mittẽ cogimur:ſine toꝛmẽto te ſtionio ei' credẽdũ non ẽ. ¶ Itez

¶ Teſtes quos accuſatoꝛ de do mo ꝓpa ꝓduxerit:introgari non placuit. Pñoni' quoqꝫ i cã cui pro ciniũ pſtãt:teſtioniũ ñ dicãt. qđ ẽt i executoꝛib' negocioꝝ obſuã dũ ẽ. ¶ Itẽ ¶ Qui falſa ul' uaria teſtionia dixerit:ul' utriqꝫ pti ꝓdi derit a iudicib' cõpetẽt puniunt. ¶ Itẽ ¶ Pater τ fili' q i ptãte ei' ẽ. ¶ Itẽ duo frẽs q i eiuſdẽ pr̃is po teſtate ſũt teſtes utriqꝫ i eodez te ſtamẽto eẽ ul' eodez negocio pñt fieri:qñ nihil nocz ex una domo plures teſtes alieno negocio adhi bẽi. ¶ Itẽ ¶ Hermaphrodit' an ad teſtioniuz adhiberi poſſit:q̃li tas ſexus icaleſcẽtis oñdit. ¶ Te ſtis idone' pat' filio:aut fili' pr̃i ñ ẽ. ¶ Itẽ ¶ Null' idone' teſtis in re ſua itelligit'. ¶ Itẽ ¶ Ad fidẽ rei geſte faciẽdã ẽt ñ rogat' teſtis itelligit'. ¶ Itẽ ¶ Si nũerus te ſtiũ ñ adijcit':ẽt duo ſufficiũt.plu ralis eni locutio duoꝝ nũero cõ tẽta ẽ. ¶ Itẽ ¶ In teſtib' ꝯſide randũ:q ſimplicit' teſtioniũ dicãt utrũ unũ eũdẽqꝫ meditatuz ſmo nẽ afferãt:an ad ea q̃ itrogat' ex tpe uerisilia reſpõdeãt. ¶ Item

c ¶ Arenariũ.q pugna uit i arena:vl' i loco tali
d ¶ Sine tormẽto.v.q v.illi qui.
e ¶ Pñoni.q nõ pñt eẽ ſil' teſtes iuris τ facti: vt.C.de aſſeſ.nẽo.pñt tñ teſtari de trãſactõne facta.ꝑ cã ſua:extra de trãſac.ex litteris.
f ¶ Patrociniũ.de hoc dixi.ij.q.vi.ſtatuendũ.
g ¶ In executoꝛib'.i.ꝓ curatoꝛib' τ curatoꝛib'
g ¶ In executoꝛib'.ſz nõne executoꝛ iudicis põt eẽ teſtis? q̃re eni ꝯ ſtinatẽ a iudice ſi non crederet dicto ſuo?nã τ nũcio credit':vt ex ꝯ ap.cũ parati.ff.de reb' coꝝ q ſub tu.l.magis. §.illud.lxv.di.c.penlt. i fi.nec de illoꝝ actib' dubitãdũ ẽ:qui ad offi ciũ tale admittunt:vt xciij.di.valde.ff.de of fi.pre.pto.l.i.qualit.n. ꝓbaret qs ſe ñ citatuz vt ex de elec.bone.rñ. credit' eis dõec ꝓbet' ꝯ riũ ſaltẽ p ſuũ iuramẽ tũ:ar.lxxxij.di.ꝓpoſu iſti.ff.de cuſto.τ exbi. re.l.diu'.
h ¶ Qui falſa vl' varia ſi.ex vt ecc.bñ.vt nr̃m ex ꝯ ꝯceſ.ꝑ.ꝑ' electõez.

r ¶ Lege iul.iudicioꝝ publicoꝝ.ne iuito.volens ergo admitit' vt.3.pri.q.v.c.i.
s ¶ Ipſius.accuſati.
t ¶ Eius.ſ.liberto.ſupple pentũ rei.Hoc vult dicẽ:ꝙ libert' alic' nõ põt ferre teſtioniũ cõñ ipm nec libertus filioꝝ ſuoꝝ nec liber' tus parentũ ſuoꝝ nec vxoꝛis ſue.τ repete banc dictõez libert' cũ quolibet genitiuo.
u ¶ Ne pñoni.genitiui caſus.τ ẽ ſenſus ne denũciet liberto pñoni ſ.rei:vt ſi dicat teſtioniũ aduerſus eũ.ſ.reũ.i.vn' libert' aduerſus cõlibertũ ſuũ eiuſdẽ pñoni nõ cogit' teſtari.vel melius pñonũ vl' pſonã hic vocat eũ q eſt pñonus alicui' liberti:τ tñ idẽ ẽ alterius libert'.τ ſic pñons τ libertus.
x ¶ Poei.ipari.fallit h̃ i mr̃imonio:vt ex q ma.accu.poſ.vt i fi.
y ¶ Ergo vxoꝛ ñ erit teſtis.ꝑ maiᷦto:qꝛ ei ſbiecta ẽ.xxxiij.q.vl.mlierẽ
z ¶ Serui.ff.de proba.cum probatio.
ꝫ ¶ Cũ alia.ſi.xiij.q.ij.c.vl.C.de beret.l.vltima.ſic ꝓpt defectum admittunt min' boni:vt.lv.di.c.i.
τ ¶ Probatio.plena.nã pſũptio aliqua dz pcedere.non eni a toꝛ mẽtis ẽ icipiẽdũ:vt ex de reg.iur.cũ i cõtẽplatõe. τ itellige cũ de ſuo facto iterrogat' ſuns:vt.j.e.ſerui.τ illud dr̃ rñſũ nõ teſtioniũ nec credit' ei tunc ſine toꝛmẽtis:vt.v.q.v.illi qui.
a ¶ Inuiti.ſenes.maioꝛes.lxx.annis.ff.de excu.tu.l.ij.in pain.
b ¶ Sed ad domũ eoꝝ ẽ mittẽdũ:ex e.ſiqui teſtium.
c ¶ Non lz.propter turpitudinẽ qbus interdictũ eſt.
d ¶ Publicani.i.deſt theolonearij.
e ¶ Is q ñ detractãdi.i.euitãdi:vt ille q ẽ i aliẽa ꝓuicia:vt ex de fidinſ.ꝯſtitui'.C.õ ſi.iſtr.iudices.nã ad tres ẽ mittẽdũ.l' itelle qñ id.ꝑ.xv.dies.fuerit coꝛã iudice:tũc.n.licite recedũt:vt.C.ꝯ teſ.ſiqñ
f ¶ Is qui exercitui.conduxerit vebendã.

i ¶ Prodiderint.dicta.
k ¶ Hermaphrodit'.ſ.i teſtõ vbi mulier ñ põt eẽ teſtis ſz legẽ:vt iſti.de teſti.§.teſtes.i iudicio aũt põt.xv.q.iij.de crie.Sz qđ ſi i oib' ẽ parilitas Itẽ nũqđ tal' põt oꝛdiari:itẽ an ꝯbz cũ viro an cũ mliere?τ ſi ꝓus cũ viro ꝯxit an poſſit eo moꝛtuo cũ mliere ꝯbẽ:io.Sz certe i oib' reſpici dz ſex' q magis icaleſcit.de mõſtro pñt fieri mõſtruoſe queſtiones.b.
l ¶ Teſtis.filio.ff.de ꝓba.ẽt ꝯ.vbi dr̃ ꝙ mr̃ põt teſtari ꝑ filio.ſz illud itel lige ꝙ põt ꝑ etate vl' ẽt ꝑ cognatõe filij teſtari.Itez pr̃ teſtat' ꝑ filio.in cã religionis.xx.q.iij.pꝛeſens.
m ¶ Filio.ſiue emãcipato vl' nõ.In caſtrẽſi aũt peculio ſi fili' añ miſſionẽ teſtamẽtũ fecerit:pat' põt teſtis ei adhiberi:vt.ff.de teſta.q teſtamẽto.ſed poſtqꝫ miſſus eſt:nõ:inſti.de teſta.§.in teſtibus.
n ¶ Null'.ſua.Itẽ null' i cõi:qꝛ qđ cõe ẽ vtriuſqꝫ ẽ.ff.ꝯ ritu nup.illõ.niſi idirecte:vt i teſta.vbi qlibz legatarioꝝ teſtis ẽ:inſti.de teſta.§.legatarijs.
o ¶ Sua.3.j.xiiij.q.ij.ſup.Sz illa ñ ẽ ſua:vt.xij.q.ij.q mãumittit'.res eni ſua ẽ:cui' cõmodũ vl' emolumẽtũ ſpectat ad aliquẽ ſuo noie:vt.ij.q.vi.bi duũ.Sz ꝯ.ff.finiũ regũ.l.penul.vbi vẽditoꝛ põt eẽ teſtis ꝑ emptoꝛe.
p ¶ Ad fidẽ.niſi in caſibus notatis.3.iij.q.ix.ſi debitum.
q ¶ Duo.ſi.de con.di.i.boc quoqꝫ.ſi.ff.de manu.teſta.libertas.§.vlt.ar.ꝯ ff.de op.le.l.i.
r ¶ In teſtib'.q ſimplicit'.i.ſine adiectõe cãe l' ſimplicit'.i.ñ obſcure:vt.iij q.ix.pura.ſic.3.di.iiij.erit.xxiij.di.q epſ.nã obſcur' teſtis ẽ ſuſpect':vt.ff de iur.fiſ.ñ itelligit'.τ obſcure dictũ ꝑ ñ dicto bẽt':vt ex de ꝓba.i pñtia.ff. de intro.ac.de etate.ar.ex de accu.cũ dilecti.τ obſcure ſcriptũ pro nõ ſcri pto habet':vt.ff.de bis que ꝑ nõ ſcrip.ba.l.ij.
s ¶ Ex tpe.ergo vr̃ ꝙ teſtes ſũt introgandi ꝯ tpe:vt ex e.t.cũ cãm.iij.q.ix. nihilõi'.ſz nõ ẽ veꝝ:vt.ff.de ꝓba.ſi arbit.ij.q.vlt.libelloꝝ.niſi teſtes eẽnt ſuſpecti:tũc eni poſſet q̃ri de qualitate tpis τ ueſtium τ quocũqꝫ modo poſſet iudex ineſtigare ueritatẽ:ut.C.de edẽdo.is apud quẽ.xxx.q.v.iu dicantem.vl' ex tẽpoꝛe.i.ex moꝛa qꝛ pꝛius cogitabit qualit' rñdeat':vt.l.di.

154

ponderet. Nā teſtioniū repentinū nō valet: vt.v.q.v.§.ſed aliud.

t Reſpōdeant.ſponte.nō eniʒ de hoc ſunt interrogandi: vt dixi.io. Sʒ certe de tempoꝛe quo res dicit̃ facta bene interrogant̃: vt ex̃ e. cum cām. ſed de qualitate tempoꝛis.non niſi ſint ſuſpecti.b.

u SEpe.iudici.n.faciēda ē fides: vt.ij.q.vij.pleriqꝫ.ꝛ.C.ō ꝯdi.ob ca.l.i.

x Fama.ergo ꝑ famā aliqd ꝓbat̃: vt.ſ̃.ij.q.v ſi mala fama. mr̃ionīi eni ꝓbat̃ ꝑ famā: ex̃ de ꝑſūp.illud.ꝛ.xxxij. q. iiij.dicat.ar.ꝫ.xxxv.q. vi.ſi duo.ex̃ de eo qui cog.cōſāgui.vx.ſue ſuꝑ eo. Vlex ē ꝙ fama ꝑ ſe nihil ꝓbat. ſʒ ſi adeſſet teſtioniū vni⁹ cū fama: ꝑ illud ꝓbari pōt: ar.ex̃ de ꝓba.ſicut. C. de re.credi.i bone. Et ſi iudex dubitat de fama q̃rat a vicinis.ff.de mgr̃a.ꝯue.l.i.§.ſi ꝑ̃ſes Et magiſ valʒ fama q̃ꝫ vn⁹ teſtis: vt ex̃ de conſang.ꝛ affi.ſuꝑ eo. pōt āt fama ꝓbari ꝑ duos teſtes: vt ex̃.e. taʒ lr̃is.

y Vnā.ꝓbatōnis.ex̃ de ſen.ꝛ re iudi.cām.

a ALia.h̄ ē expoſitū ſ̃.c.ꝓxi.q. ix.c. teſtes.

b Alia.extra ō coba. cleri.tua.

c SOli teſtes. iſtr̃is vba ſūt grani: ꝛ male itelligit.h̄ vult.l.dicē: ꝙ ñ tm̄ ꝑ iſtr̃a ſʒ etiā ꝑ teſtes pt̄ ꝓbari libertas.

d ETiaʒ domeſtici. fallit. C.de repu.l.ꝯſenſu.circa fi.ex̃ de teſti.veniens.in fi.ex̃ q ma.ac. poſ.videtur.

e SOlā.i. ſine adiectione cauſe.

e Solā.alit̃ punit̃ .ſ̃. di.viij.ſi ſolus.

f Atteſtationem.cā a teſte ingrenda ē: vt ex̃ e.cū cām.ſi tm̄ nō fuerit q̃ſita ꝛ teſtis de ea cā nihil dixerit: nō iō minus valet teſtioniū: qꝛ dixit oia q̃ nouit: licet nō cām omniū: ar.ad hoc.ff. de no. ope.nū.de pupillo.§.q opus.ar.ex̃ de ſen.ꝛ re iudi.ſicut.

g OMs iudiciarie.ideſt iudici.nota ꝙ ſufficit ſi iudici ſit pꝛobatum: vt extra de reſcrip.inter.ſ̃.e.ſepe.

h PArentes.nec volētes.coñ.ſ̃.iij.q.v.c.i. Sʒ hic vocāt̃ parētes aſcendentes ꝛ deſcendentes nō collaterales: ꝓut ſumit̃.ff.de i ius vo.l.iiij.§.i.

i QVi intendit.aduerſariū.actoꝛ nō pōt petere: vt reus exhibeat ſibi inſtrumēta ſua: vt.vi.q.vlt.§.vlti.extra de ꝓba.ex epl̃e.niſi re⁹ ſit eis vſur⁹ vt ex̃ de fi.iſtru.ꝯtingit.item cū inſtrumēta ſint cōia: vt. C. de eden.ꝓcur̃.

k SErui.niſi in caſu: vt.xij.q.ij.inter patronos.

l Sʒ ꝑ facto ſuo.q̄ñ ꝑ eū dr̃ aliqd cōmodatū vl̃ depoſitū. C.de q̃ſti.interrogati.ff.de edil.edic.q̄ro. Et ſic pʒ ꝙ viles ꝑſone recipiūt̃: vbi de ipſoꝛum facto agit̃: ſic ex̃ de elec.ꝑ inqſitionē.ꝛ ex̃ de ſen.ꝛ re iudi.cum.i.ꝛ.a.

m IUriſiur̃.ſic.iij.q.ix.hoꝛtamur.niſi remittat̃ a ꝑte: vt ex̃ de teſti. tuis

n Vnius.xi.q.i.quicūqꝫ ꝫ. Sed illud nō tenet ſed fallit hoc ex̃ de teſti. co.peruenit. Item vni credit̃: vt. C.de fal.ſiqs decurio.ff.de dote pꝛe.theopomp⁹. Et generalit̃ creditur vni quo ad ꝑ̃ſumptionem.ſed dictum vnius non iuſtificat neqꝫ condemnat: vt.xxxiij.q.ij.admonere.

o OMnib⁹.i re.ꝓꝓa.ar.ꝫ. C.de fideicō.l.vlt.ſʒ ibi iꝓꝛoꝑe ponit̃ iudex

p LIberi.ſi ſocij. Sed fallit.ſ̃.lxxix.di.ſiqs papa. Itē fallit i crimine leſe.ma.ie.xv.q.iij.nemini.ꝛ i crimīe ſimonie: ex̃ de ſimo.q̃ꝫuis. ſʒ obſtat ex̃ de teſti.veniens. So.ſocius criminis ꝛ muneris repellitur: ſʒ nō criminis tantum.

q Sed fides.ideſt cauſa.

r VEnturis.de hoc notaui qd iudici vl̃ teſti dādū ſit.xi.q. iij. ñ licet. Videbat̃ ꝙ vtraqꝫ ꝑs dʒ ꝓuidere teſtib⁹: qꝛ ꝑ vtraqꝫ teſtat̃ xiiij.q.v.nō ſa ne.ſʒ ſecus eſt ut dicit.

SEpe⁽ᵘ⁾ ēt ſine publicis documētis cuiuſcūqꝫ rei ueritas dep̄hendit̃ al̃s nūer⁹ teſtiū alias dignitaſ ꝛ auc̃tas alias ueluti ꝯſentiēs fama⁽ˣ⁾ ꝯfirmat rei de q̃ q̃rit̃ fidē. nō ergo ad unā⁽ʸ⁾ ꝓbatōis ſp̄eʒ cognitōeʒ ſuā iudex alligare dʒ: ſed ex ſñia animi ſui eſtiare: qd aut credat: aut paꝝ ſibi ꝓbatū obtinet̃. ITē ALia⁽ᵃ⁾ ē auc̃tas p̄ñtiū teſtiū: alia⁽ᵇ⁾ teſtionioꝝ q recitari ſolēt. ITē. coō.li.iiij.ti.ō teſtib⁹.

NOli⁽ᶜ⁾ teſtes ad ꝓbatōeʒ igenuitatis ñ ſufficiūt: niſi iſtrumētis ꝛ argumītiſ adiuuēt̃. ITē ETiā⁽ᵈ⁾ ciuili iure dōeſtici teſtionij fides iꝓbat̃. ITē SOlā⁽ᵉ⁾ atteſtatōnē⁽ᶠ⁾ ꝓlatā nec alijs legitimis adminicul̃ cāʒ appꝛobatā nulli⁹ eē momēti certū ē. ITē OOs⁽ᵍ⁾ teſteſ ad ueritatē adiuuādā adhibē dʒ: q oi gr̃e ꝛ potētatui fidē religioni iudiciarie debitam p̄ñt ꝑ̃ponere. ITē PArētes⁽ʰ⁾ ꝛ liberi iuiceʒ aduerſus ſe nec uolētes ēt ad teſtioniū admittēdi ſunt. ITem. QUi⁽ⁱ⁾ itēdit: ſue itētioni ꝓꝓ̄as debʒ afferre ꝓbatōes: nō petē aduēſariū cogi ad exhibitōeʒ coꝝ: per q̃ ſibi negociū fiat. ITē SEr ui⁽ᵏ⁾ neqꝫ ꝑ dño neqꝫ aduerſus dñʒ ſʒ⁽ˡ⁾ ꝑ facto ſuo iterrogari poſſunt ITē. IUriſiurādi⁽ᵐ⁾ religiōe teſtes ꝑ̃uſqꝫ ꝓhibeāt teſtioniū coerceant̃: ꝛ honeſtioꝛib⁹ poti⁹ fides teſtib⁹ adhibeat̃. Vni⁽ⁿ⁾ uēo teſtioniū nēo iudicū i quacūqꝫ cā facile patiat̃ admitti: imo uni⁹ teſtis rñſio oio nō audiat̃: ēt ſi ꝑ̃ſidial̃ curie honōe ꝑ̃fulgeat. ITē OMnib⁽ᵒ⁾ i re ꝓꝓ̄a dicēdi teſtionia facl̃tatē iura ſb̄mouerūt. ITē LIberi⁽ᵖ⁾ teſtes ad cauſas poſtulent̃ alieñas: ſi ſocij ꝛ ꝑticipes criminis ñ dicāt̃: ſʒ⁽q⁾ fides ab his noticie poſtulet̃. UEnturis⁽ʳ⁾ aūt ad iudiciū ꝑ accuſatoꝛeʒ aut ab his ꝑ quos fuerāt poſtulati: ſūptus cōpetentes miſtreut̃: etiā ſi i pecūiaria cā ab alterutra ꝑte teſteſ ſint ꝓducēdi. ITē LIberti aduerſus ꝓ̄ronos ſpōte ꝓcedē ñ audeāt: ſʒ nec uocati qdē i iudicio uenire cogāt̃ ITē SIqs⁽ˢ⁾ teſtibus uſus fuerit: ijdēqꝫ teſtes aduerſus euʒ in alia lite ꝓducāt̃: nō licebit ei coꝝ⁽ᵗ⁾ ꝑſonas excipe niſi oñderit īimicicias⁽ᵘ⁾ int̃ ſe ꝛ illos poſtea emerſas fuiſſe: ex qb⁹ teſtes repelli leges ꝑ̃cipiūt: nō adimēda.ſ.eis licentia ex ipis depoſitōib⁹ teſtimonium eoꝝ arguere. Sʒ ſi liqdis ꝓbatōibus datione ul̃ ꝓmiſſione pecūla rū eos coꝛꝛuptos eē oñderit: eaʒ etiā allegationē integraʒ ei ſeruari opoꝛtet. Sʒ⁽ˣ⁾ obijcit̃ illud beati bꝛicij: q uoce pueri. xxx. dies ab oꝛtu hñtis inocens ꝓbatus ē: Sed miracula diuina ſunt admiranda: non in exemplū humane actionis trahenda.

QUE⁽ᵃ⁾ quarta uēo qōne fabianus papa conſtituit dicens.

s SIqs ꝓducant.teſteʒ iductum ꝑ me teneoꝛ recipe coñ me: vt hic ſilit̃ illū q fuit iudex ꝑ me teneoꝛ recipe ꝫ me: vt.iij.q. vi ij.cui⁹ i agēdo Itē allegatio nē vl̃ rationeʒ ꝑ me inductā recipiā ꝫ me.ſ̃ xix.di.ſi romanoꝝ.ſilit̃ iſtrumentū: ex̃ de cēſi.cum oliʒ. Itē iuramētū C.de re.cred. gñaliter. Ar. ꝫ iſta.ij.q. vij. ſi hēticus.xxvij.di.ſiqd vi.

t Eoꝝ arguere. ſʒ hoc non pōt fieri niſi ꝑ alios teſtes.ergo viſis atteſtatōib⁹ p̄ñt induci alij teſtes qō ē ꝫ id ex̃.e. fraternitatis. Conſueuit reſpōderi: ꝙ di recte ñ poſſūt iduci teſtes ꝫ teſtes: ſʒ [illegible] recte vl̃ ꝓbando [illegible] do [illegible] neʒ: vt ex̃.e. [illegible] ries.ex̃ de ꝓba.licet. vel ꝓbādo teſtes aut ꝑſonas eē i alio loco tūc tēpoꝛis: vt ex̃ e. ex tenore. Sʒ ꝫ hec ē cā quare nō admittāt̃ teſtes poſt publicatōeʒ: qꝛ timet̃ ſb̄oꝛnatio: ſʒ ſuboꝛnari poſſunt licet teſtes idirecte indicāt Itē ſi teſtes aduerſarij volūt ꝓbare de alio tēpoꝛe: ergo ego idu cā teſtes ad ꝓbādū de eodē tēpoꝛe. iniquuʒ eni eſſet ꝙ aliqd pꝛomitteret̃ ipugnāti: ꝛ nō ꝑmitteret̃ defendēti: vt.ff. de reg.iur. nō dʒ.cū dicta meoꝝ teſtiū poſſū cōfirmare: vt.dixi.ſ̃.iij.q.iij.ō iducijs.ad hoc pōt dici ꝙ ſpāle ē in cā mr̃imonij vt iducantur teſtes qñcūqꝫ ēt poſt ſñiam: qꝛ ibi nō trāſit ſñia i rē iudicatam: vt ex̃ de ſen.ꝛ re iudi.latoꝛ.ꝛ.c.cōſanguinei. vl̃ iō mulier fuit admiſſa i illa decre.ex tenoꝛe. qꝛ ignoꝛauit de quo die teſtes vellent teſtari.ſed ſiqs ſcit de quo die velit qs ꝓbare ꝛ ante publicatōeʒ nō ꝓ̄ceſtat ꝙ die illo nō fuerat i loco tali: poſt publicationē eū nō admittēt ꝛ qō hic dicit̃ ꝙ pōt obijci i dicta veꝝ eſt eos oſtendēdo cōtrarios ſibi. Itē inſtr̃m induci pōt poſt publicatōeʒ: vt ex̃ de fi.inſtru.cum dilectus. Si queritur quare viſo iſtr̄o iduci poſſūt teſtes: vt. C.de coñhē.ſtipu.optimā.ꝛ nō viſis atteſtationib⁹.rñ. qꝛ ſi vn⁹ vult iꝓꝛobare inſtr̃m ꝑ teſtes: reliqu⁹ pōt ꝑ teſtes inſtrō fidē facē quod nō ē i teſtib⁹.io. Ego credo ꝙ publicatis atteſtatōnib⁹ ſuꝑ nouo capl̃o ſicut dicit̃.t.p̄ñt iduci teſtes: licʒ legiſte dicāt coñriū.ꝛ hoc nō ſolū ē in cā mr̃imonij ſʒ ēt i alia cā: vt ex̃ de fide

iſtru .cū iohānes. ⁊ ex̄ de teſti. ex tenore. ⁊.c. veniēs. In cā appel latōnis iducūt teſtes ſup nouis articulis pēdētibus ex veteribus ex̄.e. fraternitatis. Legiſte ſm opiniōnē io. iducunt ſup nouis ⁊ ſup veterib⁹ articulis: vt. C. de ap. l. eos.

n Inimicitias vel ēt ifamiā poſtea cōnctā: vt ex̄ de teſti. co. pte rea. ſi. ſ. di. xix ſi romanorū. ex̄ de accu. nulli.

ſic: ex̄ de accu. ſup his. C. de ſi. inſtru. l. ij. ar. C. de aduo. diuer. iu. l. i. dico ꝙ ſic: licet quidam legiſte ſecus dicant.

b Semp fiat. niſi in caſibus notatis. ij. q. vltima in ſumma.

i Ut codice. iſtud vt reſpicit verba ſequētia.

k Aliqñ. p officiales. hoc exemplū nō valet: q2 ibi nō fit accuſatio. loqtur eni i notorio crimine iſta lex: ꝙ ſolū officiati denūciant. ſi enī denūciat officialis aliꝰ crimē: ei nō credit niſi pbet legitie: vt. C. de accu. ea q̄. C. de curioſis curioſi. li. xij.

x Sz obijcit ꝙ.

d Hic q̄ritur an aliqs ſimꝰ poſſit eſſe teſtis ⁊ accuſator. ⁊ dicēdū ꝙ nō: vt j.e c. i. ⁊ ij. q. i. mihi. nec. n. ſit dz qs fūgi pluribus officijs vt. xvi. q. i. presbyteros. ⁊. lx xix. di. ſingula. In mr̄imōio ē ſpāle: vt idē ſit accuſator ⁊ teſtis: vt nota. xxxv. q. vi. c. i. tñ ip̄ropie dr̄ i mr̄imōio accuſatio. nā mixta dicit inꝰ ciuilē ⁊ criminalē: vt ex̄ d. peu. tue. In denunciatōe aūt idē ē denunciator ⁊ teſtis: vt ex̄ de teſti. i omni negocio. ⁊ ex̄ de ſimo. licet. ſz ex quo ſemꝰ qs apparuit inter accuſatores āmodo ñ pōt eſſe teſtis vt ex̄ de accu. cū. p. mancinella.

Accuſator uel teſtis uel iudex aliqs ſimul eſſe nō poteſt.

Nullus unq̄ p̄ſumat accuſator ſiꝰ eē ⁊ iudex ꝉ teſtis: qm̄ oī iudicio q̄ttuor ꝑſonas ſemp neceſſe ē eē. i. iudices electos: accuſatores idoneos: defēſores cōgruos: atq̄ teſtes legitios. Iudices āt debēt uti eqtate: teſteſ ueritate: accuſatores itētōe ad amplandā cām: defēſores extenuatōne ad minuēdā cāz. Itē damaſus papa. Quilibet in cā duas pſonas gerere non ualet.

Nullus itroducaꝰ pſonaliter ad cām: ſed accuſatores ⁊ accuſati equa audiāꝰ rōe: iuxta qd̄ ordo exigit. Accuſatores uero ⁊ iudices nō idē ſint: ſz p ſe accuſatores ⁊ p ſe iudiceſ p ſe teſteſ p ſe accuſati unuſqſq̄ in ſuo ordine. Inſcriptio ſemp fiat: ut talionē calūniator recipiat: q2 añ iſcriptionē nēo dz iudicari uꝉ dānari cū ⁊ leges ſeculi hec eadē retineāt ut codice li. ix. ti. d accuſatōnib⁹ codice li. ix. de adulterijs ti. d abigeis ⁊ iſcriptionib⁹. Aliqñ ēt ſine inſcriptōe accuſatio fieri pōt ea eni q̄ p officiales p̄ſidib⁹ nūciātur: etiā citra ſolēnia accuſatōnū poſſe ppēdi icognitū ñ ē. Itez codice de adulterijs. Si marit⁹ iure mariti: hoc ē infra ſexaginta dies utiles adulteriū uxoris ſue accuſare uoluerit: quā ex ſola ſuſpicōe reā facē ualet: nō cōtineꝰ uiculo iſcriptōis. Item. Hoſ acti aialis accuſatio nō ſolū cū inſcriptōib⁹ ſz ēt ſine ea obſuatōe ppōiꝰ. Itē. Si qs ſe iiuriam ab aliquo paſſuz putauerit: ⁊ q̄relā deferre uoluerit: ñ ad ſtationarios recurrat: ſz p̄ſidalē adeat poteſtatē aut libellos offerēs aut q̄relas ſuas apud acta deponēs. In alijs aūt crimialib⁹ cauſis dignū ē: ut iſcriptōes pponāꝰ: q̄ magnitudinē uidelz crimis tp̄us q̄ deſignēt: ut altutrā ptē digna leguz trere poſſit auctas. Inſcriptio uero ſemp fiat ut talionē calūniator recipiat q2 añ iſcriptōez nemo dz iudicari uꝉ dānari cū ſeculi leges hec eadē retineāt. De domo ēt iudiciſ accuſator ꝉ teſtiſ pduci nō dz ne i cāz ſuſpicionis icidat iudex. Unde nicola⁹ papa

Suſpicionis icidat i crimē iudex de domo cuius accuſator uel teſtis producitur.

Contra ritū eccꝉiaſticū cōtraq̄ uenerādas leges ſi pduciꝰ accuſator uel teſtis de impialib⁹ edib⁹ ⁊ cui ipari pōt: cū ad falſuz teſtioniū dicēdū adhibeꝰ: fiūt ſuſpecti iudices ⁊ lupi cuſtodes.

De qnta uero qōne i cōcilio carthaginenſi. iiij. ſic inueniꝰ diffinitum.

Non eſt a communione ſuſpendendus: qui die ſtatuta ad cauſam uenire non potuit.

Quiſqs epoꝝ accuſaꝰ ad primates puincie eſ⁹ ipē cauſaz dferat accuſator. nec a cōione ſuſpēdaꝰ: cui crimē intēdiꝰ: niſi ad cām ſuā dicēdā electoꝝ iudicum die ſtatuta lr̄is euocatus minime occurrerit: hoc ē ifra ſpatiū mēſ

l Si marit⁹. lx. dies a tpe diuortij cōputandos: vt. ff. de adul. l. is cui. §. penul. ſz iure extranei pōt eā accuſare poſt hos dies ēt dū tñ nō exceſſerit quīquēnium: vt. ff. e. ti. mariti. ſz ad tori ſepatōnez etiaz poſt ſeptēniū pōt: vt. xxxiij. q. ij. admonere. Cōſiſtit aūt ius mariti in hoc: ꝙ ex ſuſpicione facit vxorē reā: ⁊ ꝙ p̄fert alijs accuſatorib⁹ ⁊ ꝙ nō iſcribit ⁊ ꝙ nō puniꝰ quaſi calūniator ſz quoſdā: niſi euidēs ſit calumnia: vt. C. de adulte. iure mariti. ff. e. is cuius. Iure tamen nouo teneꝰ vir iſcribē vt in auc. vt licet ma. ⁊ auie. §. cauſas. colꝉ. ix. ⁊ ex̄ de peu. tue. ſm canonē nō vr̄ ꝙ ſuſtieat penā taliōis: vt. xxxiij. q. v. hec imago. Sz h̄ ē veruz cū agiꝰ ad tori ſepatōez: ſecus ſi agaꝰ ad penā legalē: vt ex̄ d pcur. tue.

m Quā ex ſuſpicione xxxij. q. i. c. ij.

n Abacti. i. cū quis gregē abigit vel partez

o Inſcriptōib⁹. ſcilicz cū agiꝰ criminaliꝰ.

p Obſeruatōne. idē cū ciuiliter.

n Nullus. accuſator. niſi in cā mr̄imonij: vt xxxv. q. vi. c. i.

c Quattuor. ex̄ de ver. ſig. forus coñ. Sz dic ꝙ quattuor ſūt pſone. i. quattuor genera pſonaꝝ. vel dic ꝙ appellat ibi tres teſtes. i. tria genera. pbatōnū. ſ. iſtrumētoꝝ teſtiū ⁊ fame. ſz obijciꝰ de crimine notorio: vt ex̄ de elec. venerabilē. §. nos igiꝰ. ⁊ vbi qs confitet aliqd: ⁊ vbi iudex ex officio pcedit. in his eni nō ē accuſator. Sz loqꝰ hic cū ordinario iure pcediꝰ. ſ. in forma iudicij.

d Equitate. C. de iudi. placuit. xlv. di. omnis qui.

e Ad minuēdā. nō tñ vt falſo inducat aliqd̄ ius. Sz nūqd teneꝰ aduerſario dicere iura q̄ p ipſo faciūt: nō: tamen in corporali bello licitum eſt decipere hoſtez: vt. xxij. q. ij. vtilem.

f Nullus. pſonalter. i. cū acceptōe pſone: vt. ii. q. ix. c. vlt. quia honor vnius pſone nō debet obeē alij: vt. C. de dig. l. iij. xi. q. iij. ſi qs vero. C. de ſta. ⁊ ima. l. iiij. Iudex tñ magis dignū pōt honorare: vt. ij. q. vij. queritur. ⁊. q. viij. qſqs. nō tamē ſedebit cuz iudice cū agiꝰ cā: vt. C. de offi. ciuiꝉ. iudi. l. i.

g Inſcriptio. ⁊ ſi nō fuerit facta: nihil valet qd̄ actū ē. ij. q. i. in primis. ibi ſz ſolēniꝰ. Sz an obligabit ſe accuſās ad talionē: ar. ꝙ

q Si qs. C. de accu. ſiquis ſe.

r Nō ad ſtationarios. i. nō pedaneos iudices.

s Aut libellos. cum criminaliter.

t Aut querelas. cum ciuiliter.

u In alijs. male exemplificat magiſter vbū vbi nō cogiꝰ qs iſcribē: ſz veros caſus poſui. ſ. ij. q. iij. §. notanduz. ⁊. q. vlt. in ſumma.

a Cōtra ritū. leges. ex̄ de of. iudi. dele. cāz. ff. de iur. om. iudi. q iuriſdictōi

b De impialib⁹. de domo. cuiuſlibet iudicis: de hoc dixi. iij. q. v. accuſatores. Iudex tñ ſuos domeſticos cogiꝰ recipe ꝯ ſe: vt. C. de aſſeſ. ſi poſt.

d De qnta. De iure ter ē citād⁹ qlibet: vt. xxiiij. q. iij. de illicita. ſi tñ ad primā citatōez ñ venerit deliquit: q2 ſpernit mādatū iudicis ⁊ puniꝰ. ff. ſi qs i ius vo. ñ ie. l. ij. ⁊. ff. ſi qs ius di. nō obtē. l. vnica. ⁊ p̄ſtabit ſūpt⁹ litꝭ die illo factos: vt. C. de iudi. ſācim⁹. Et agiꝰ hic de iducijs citatorijs ſiue expectatoriis q̄ danꝰ epis: ⁊ eedē danꝰ p̄ſbris ⁊ diaconib⁹ vt. xv. q. vii. ſi aūt. ⁊ dictū ē de his. ſ. iii. q. ii. in ſumma.

d Quiſqs. Caſus: epus accuſat⁹. ſi. i. tēpus vni⁹ mēſis a tpe rceptōis lr̄arū nō venerit excōicaꝰ. ſi allegat iuſtum ipedimētū daꝰ ei alius mēſis ſz remanebit excōicatus quouſq̄ pbabit iuſtum impedimētum. ⁊ ſi non

venerūt ſecūdo mēſe: dānabiť. Si vero accuſatoꝛ nō venit die ſtatuto: excōicandus ē. ſed ſi iuſtā pbat abſentiā abſolueť: ⁊ poſtmodū aget. Itē eſt caſus ſm. h. ⁊ ſm eū exponit: poſt mēſē. i. poſt principiuꝫ ſecūdi menſis. Alius caſus: Aliqs vult accuſare epm: vadit ad primatē: vocať epus: eligit iudices epus: deinde vocať ab eis vt ſit tali die corā eis: ⁊ ſi tūc nō venerit: ſuſpēdať: ſi autē miſerit nūciū q allegat iuſtā cām abſētie vľ aliam iuſtā excuſatōnem dať ei aliꝰ mēſis: ⁊ ſi in ſi. ſecūdi mēſis nō venerit tūc excōicať. Et ſm hoc expone pꝰ zm mēſē. i. poſt finē ſecundi mēſis ⁊ ſic ñ obſtat ꝫ. cā. px. q. iiij. ſi egrotāſ qꝛ ibi dať tertiꝰ menſis ad cōuincēdā maliciaꝫ ex̄ de dolo ⁊ ꝯtu. cū oli

tor ꝓcedere: vt. ꝫ. px. q. i. gdā. ⁊ q. vlt. epiphaniū. vľ hic inſcriptū fuit: ⁊ iō cogebať ꝓcedere: vt extra de accu. licet in fi. Si aūt nec accuſatoꝛ nec accuſatus venit: tūc neuť ē puniendus. ff. ſiqs i ius vo. nō ie. l. ij. §. vltimo. Itē hēs hic ꝙ ſi accuſatoꝛ nō ꝓbat iuſtam cām abſētie: āmodo nō audiť de illo crimīe: vt ex̄ de accu. licet. C. g accu. ñ poſ. l. iij. Idē forte vbi de crimie agiť ēt ciuiliť ff. de iure fiſ. l. ij. §. ſenatꝰ. Itē vbi accuſať in ſtrumētum falſū: vt ex̄ de fi. ſtru. cōtingit. Idē vbi accuſatur mrīmoniū: vt ex̄ qui ma. accu. poſ. p tuas. Idem vbi pfigiť terminꝰ ad inducēdos teſtes: vt ex̄ d. ꝓba. ꝫ. Itē vbi ꝑponiť terminꝰ ad exceptōnes ꝓponēdas: ex̄ d̄ excep. paſtoralis. Itē vbi impetiť ſtatꝰ alicuius: vt. C. d̄ ige. manu. diffamari. Sed aūt i ciuilibus negocijs: vbi p trienniū expectať: vt. C. de iudi. ꝑperādum.

e Ex ea. nota ꝙ cōputandū ſemp tēpꝰ ē a receptōe lraꝝ: vt hic. xvi q. iij. placuit. ex̄ de ap. pel. ſup eo. ⁊. C. de excuſa. tu. l. gnquaginta. nec cōputabiť dies i q recepit lras: vt. ff. ſiqs caut. l. i.

f Alteꝝ. Sed obijciť aut ꝑmus mēſis fuit ꝑemptoꝛius: aut nō. Si nō: quare excōicatur ꝫ illud. xxiiij. q. iij. de illicita? Si fuerit quare datur ei aliuſ mēſis poſtea? Itē qualiť fuit hic miſſū ꝑemptoꝛiū ꝑma vice ꝫ illud: ex̄ de dila. dilecti. Si vis tenere caſū. h. dic ꝙ hic ex cā fuit pꝛimo miſſuꝫ ꝑemptoꝛiū: vt ex̄ de i integr. reſti. tū ex lris i fi. ⁊. ff. de iudi. nōnunꝗ. ⁊ ſequēs ꝑemptoꝛiuꝫ dať ad cōuicēdā maliciam ſic. ꝫ. v. q. iij. c. i. ſecūduꝫ aliū caſū nō eſt ꝑmus ꝑemptoꝛius. ſm h̄ dic ꝙ nō puniť hic ſnia ex cōicatōis ſꝫ ſuſpēſiōis vel alia. nā bene puniť qs i citatōne non ꝑemptoꝛia: vt. v. q. iij. preſenti. C. de iudi. ſancimꝰ. ff. ſiqs in ius vo. non ie. l. ij.

C. VI.

ex ea die: q eū lras accepiſſe conſtiterit. ꝙ ſi ueras aliqs neceſſitatis cās ꝓbauerit: qbꝰ occurrere ñ potuiſſe māifeſtū ſit: ſue cāe dicē de itra alteꝝ mēſē integraꝫ hēat facultatē. ueꝝ tādiu pꝰ mēſē ſecūdū ñs cōicet: dōec purgeť. Si āt ad uniuerſale ꝯciliū occurrere noluerit: ut uľ ibi cā eiꝰ ēmieť: ipe in ſe dānatōis ſniaꝫ dixiſſe iudiceť. tēpoꝛe ſane quo ñ cōicat: nec ľ i ſua eccľia uľ parochia cōiceť. accuſatoꝛ aūt eiꝰ ſi nūꝗ diebꝰ cāe dicende defuerit ſubtrahēs ſe a cōione nō remoueať. Si uēo aliqñ defuerit ſubtrahēs ſe reſtituto in cōione epō: remoueať a cōione accuſatoꝛ: ita tñ ut nec ipi facľtas admať pagende cāe: ſi ſe añ diē ſtatutū nō uoluiſſe ſꝫ ñ potius ſe occurrere ꝓbauerit.

Sexta uero qſtio eodeꝫ capitulo termiať: i quo ſequitur.

In ciuili ⁊ ꝓpꝛio dūtaxat negocio ad arguendū admittitur: qui in epiſcopi accuſatione culpabilis reperitur.

Illud uēo placuit: ut cū agē cepit i epoꝝ iudicio ſi fuerit accuſatoris pſona dānabilis: de cetero ad arguēdū nō admittať niſi ꝓpꝛias cauſas ñ tñ eccľiaſticas uľ criminales aſſerere uoluerit.

Itē ex ꝯci. carthagineñ. iiij.

Propriam cauſam agere ualet: cui accuſare nō licet.

Omnibus qbꝰ accuſatio deneGať: in ꝓpꝛijs cauſis accuſandi licētia ñ ē denegāda. Itē felix papa omnibus epiſcopis.

In accuſatōe epoꝝ deficiēs ciuiliter tantum experiri poterit.

Si accuſatoꝝ pſone i iudicio epoꝝ culpabiles apparuerit ad arguēdū nō admittanť: niſi ꝓpꝛias cauſas aſſere: nō tñ crimiales uľ eccľiaſticas uoluerit. Itē hadrianus papa. De eodem.

Qvod ſi accuſatoꝝ pſone i iudicio epoꝝ culpabiles appa ruerit: ad arguēdū nō admittať niſi ꝓpꝛias cauſas aſſerere: ut ſupra eiſdem uerbis.

In fa miam cuiuſ dā epi chartula accuſatōis occľte cōſcri biť tādem accuſatoꝛ ꝓcedit i publicum Eps āt ſemľ lris euocatꝰ cāe ſue die ſtatuta adeē nō ualēſ ꝑ ꝓcuratoreꝫ iudici ſe repſentauit. abſq ſynodali audiētia dānať. demuꝫ

eni regriť ꝙ plene ꝓbeť cā abſentie: vt ex̄ de ſen. ⁊ re iudi. cū bertoldus. ar. contra: ex̄ de in integ. reſti. ex lris.

m Admiť. vt. C. g accu. ñ poſ. ſi ea. ⁊ di. l. qui crimen.

n Probauerit. ſuꝫ ſacramētū ſufficit i hoc caſu: vt. ꝫ xij. q. i. c. i. C. de re. cre. i bo. ne. c. di. optauit ex̄. de ꝑcu. ex inſinuatōe. nō

g Non communicet. in ſacramentis.

h Occurrere. Sed pone ꝙ iudex ita dixerit: ſi nō veneris die illa ſis excōicatus: ⁊ ille nō venit: qꝛ nō pōt venire: nūgd erit excōicatus? videť ꝙ nō. Nā ⁊ audiť hic cā abſentie ⁊ ꝓbata cā nō abſoluiť. nec eni extat conditio: qꝛ nō diceť nō veniſſe: ex quo caſu nō venit: vt. ff. de cōdi. ⁊ demon. l. ij. nec ꝓpoſuit iudex excōicare ipm in omni caſu ſed in caſu contumacie tm̄: ar. ad hoc. ff. de ſol. ſi ſeruus. ⁊. in fi. ⁊ cū nō fuit ꝯtumax penā cōtumacie nō patiať: ſi nō venit: vt. ff. de re iudi. cōtumacia. io. So. excōicatus eſt ſed abſoluiť ſine expenſis: qꝛ excōicatio tenet niſi in duobus caſibus: vt extra de ſen. excōi. per tuas. b.

i Dānatōis. cū lis ē cōteſta. vľ legiť de ſnia excōicatōis.

k Cōicet. Ar. ꝙ g ē ſuſpēſus i vna eccľia ⁊ i altera: qꝛ cū ſit tm̄ vna eccľia nō pōt eē ꝑtim intra ꝑtim ex̄ eccleſiam: vt. xxiiij. q. i. loquiť. ⁊. vij. q. i. ſiqs pſbꝛ. ar. contra. lviij. di. ſiquis de alterius.

l Accuſatoꝛ. Sed quare cogiť iſte accuſare ꝫ illā regulā. C. vt nēo iuitꝰ agē vľ accu. cōpellať. Itē nōne pꝛimo accuſatꝰ eēt admonendꝰ: vt. C. qui accu. nō poſ. g crimē. Forte hoc ē ſpāle in epo: ſicut aliud ifra cā. ꝓxi. q. iij. c. iij. ⁊ hoc obtinet cū ex accuſatōe oꝛta ē infamia ꝫ epm: ⁊ iō cogiť accuſa

o Illud. nō admittať. iſtud ē expoſitū. ſ. iij. q. v. ſi accuſatoꝝ. ⁊. c. i. ⁊. iij.

p Nō admittať. gdā dicūt ꝙ in nullo crimine admitiť ꝫ epm. Omnibus. excipiūť excōicati: vt. ſ. e. q. i. c. i. itē ſerui ⁊ ipuberes: vt. iij. q. vij. §. tria. i pri. ⁊ mioꝛes. ut. C. de auct. pſta. l. clarū. ⁊ i cāu quē hēs: ex̄ q ma. ac. poſ. cū i tua. Itē falliť i vſurario: vt ex̄ de vſur. qꝛ fruſtra. Itē. falliť i libertis ⁊ parētibꝰ: vt. ij. q. i. ꝓhibenť. Itē in muliere: vt. xxxij. q. i. §. hoc in mulieribus.

a In infamiā cuiſdā epi. De pꝛima. Hic queriť q̄ pena puniť q famoſum libellū uľ falſū cōpoſuit occulte: ⁊ ꝓbare nō uult qd ſcripſit. Et diſtiguit: aut certū eſt qs cōpoſuit: aut nō. ſi certū ē: aut ē cōuictus: aut ſponte cōfeſſus. ſi cōuictꝰ: ſm. l. decapitať: ut. ꝫ. i. l. ſiqs. ⁊ fit inteſtabilis. ſ. cā. ꝓxi. q. iij. ob carmē. ſm canones uero ſubijciť uerberibꝰ: ut. ꝫ. e. c. i. Si vo ſpōte ꝯfiteť: cū nō pōt ꝓbare mitiꝰ cū eo agiť: ut ꝫ. e. c. ij. in fi. Si nō ē certū: debet admoneri: ut ꝓdeat i publicum: ⁊ ꝓbet quod ſcripſit. qd ſi nō fecerit: pꝛmo pꝛiuabiť ſacramentis: poſtea excōicabiť: ⁊ hoc ē cū innocēs aliquis ifamať: ſecꝰ ſi reꝰ.

fuerit qui accuſat̄: quia expedit peccata nocentium nota eſſe. ff. de iniur. eum qui. in prin.

b Qui in alterius. publice. i. in publico loco.

c Flagellet̄. ſm legē capite punit̄. j. e. ſiqs. Nota penas corporales infligi ſm canones: vt. ɔ̄. xlv. di. cum beatus.

nō ꝑmonuit. vel qō veri9 ē q2 ei ſuſpectus ē. vi. q. i. ꝗ crimen. Sz forte de innocētia ſui cōfidebat. ſz certe licet iſte ſit īfamis ip̄o facto ꝛ ꝑ ſniam: tñ in odiū ſuū ꝛ i fauorē rei admittit̄ ad accuſatōez: vt ſic clareat de inocētia rei ꝛ vt accuſator nō ꝓbās puniat̄ de calūnia. Et ſic ē hic ſpāle ꝙ aliqs criminoſus admittit̄ ad accuſatōez lʒ nō ꝓſequat̄ ſuā vel ſuoꝶ iniuriam.

d Et qui. ſic C. de furt. ciuile.

e Incurrere pōt tñ ꝓbare crimen ſi vult ff. de iniur. euz qui.

f Quidam maligni q̄ nō exierit. ñ ne debuit admonitio precedere excōicatōez: vt. xij. q. ij. indigne. ſed forte hic p̄ceſſit: ꝛ q2 illō tēp9 hic nō adijcit̄ vſq3 ad qō tēpus teneat̄ exire: ſtatiz te

Q. I.

net̄ exire: qō ſi non fecerit: exquo ē i mora ſtatim incidit in excōicatōez: ar. ij. q. vij. quapropter i. q. i. cōſtat. ff. de manu. teſt. libertas. ſz vr̄ ꝙ q̄ʒdiu pōt exire ꝙ nō ſit excōicatus. ff. de ver. ob. ita ſtipulatus. §. i. Petrus hiſpan9 dixit expectādū vſq3 ad. xl. dies: ex̄ de pur. ca. c. vlti. Hec tñ veritas ē ꝙ cōditō affirmatiua aliter exponitur q̄ʒ negatiua. Cū eniz dr̄ ſi intraueris capitolīū: expōit̄ ſic. i. ſi cuz primū potes itrare intres: vt. ff. de condi. ꝛ de mon. cōditio. Sz ɔditio negatiua ſic exponit̄: ſi nō intraueris. i. cuz primū deſinis poſſe intrare: vt. ff. de ver. ob. ita ſtipulatus. §. i. niſi in caſu hic poſito ꝛ in caſu libertatis: vt. ff. de manu. teſta. libertas.

g Publice. ɔ̄. j. de pe. di. i. §. his auctoritatibus. vbi penitēti dr̄ ñ tibi dico vt te ꝓdas. ſed iſtud eſt ꝑ deteſtatōe criminis. vel ibi loqtur de occulto crimie: ſed hic de manifeſto lʒ ꝑſona ſit ignota.

h Ad diſciplinā. ideſt correctionem.

i Poterit. Sz nōne reus hūc accuſatorē poſſet remouē: q2 eū

iudicio ꝑ appellatōnez renouato de accuſatoris iimicitia epiſcop9 cōquerit̄. tādē i ip̄a ꝓbatione deficit accuſator. Primo q̄rit̄: qua pena ſit feriēd9: q famoſū libellū clanculo ſcribēs ꝓbare negligit: q̄ lr̄is mādauit. Secūdo: quotiens ſit uocādus ad cām: añq̄ʒ ſententiā dānatōis excipiat. Tertio an ꝑ ꝓcuratorē cām ſuā agē ualeat: q ꝑ ſeip̄m cāe ſue adeē nō pōt. Quarto: an abſq3 ſynodali audientia ſit dānādus. Quinto: an ideo aliqs habēd9 ſit inimicus: q2 crimen alteri9 indicat. Sexto q̄ pena ſit plectendus: q qō intulit probare non ualet.

De p̄ma qōne hadrian9 papa ſcribit dicens.

Flagelletur qui ſcripturam in alterius famaz neglexit probare.

Qui in alterius famā publice ſcripturā aut uerba ɔtumelioſa ɔfinxerit: ꝛ reptus ſcripturā nō ꝓbauerit: flagellet̄. ꝛ q eā prius inuenerit rūpat: ſi nō uult auctoris facti cām icurrere. Item gregorius. De eodez.

Quidaz maligni ſp̄us cōſilio replet9 cōtra caſtoriū notarium ac rñſalē noſtrū nocturno ſilentio i ciuitatis loco ɔteſtatōez poſuit i ei9 crimie loquētē mihi: ꝛ etiā aſſerebat eū de faciēda pace callide ɔtradicētē. q ſi nō exierit neq3 publice ɔfeſſus fuerit: qſqs ille ſit: q hoc agere p̄ſūpſerit: uel ɔſēſū tante iniqtatis ɔſilio p̄buerit: ex dei ꝛ dñi noſtri ieſu chriſti ſpiritu diffinim9: ut ſancti ei9 corporis ac ſanguinis ꝑticipatōne p̄uatus ſit. Si uero q2 latet: ꝛ quoniā neſcit̄: teneri ad diſciplinā ñ ualet: ſi tanti mali ɔſcius ꝛ ꝓhibitus corp9 ꝛ ſanguinē dñi ꝑcipere p̄ſūpſerit: anathematis ultione ꝑcutiat̄: ꝛ ut fallax aut peſtifer a ſancte ecclīe corpore ſit diuiſus. Sinaūt in eadē ciuitate igreſſus publice poterit docē que dixit: uel forte ſciēs ſe nō poſſe que ſcripſit oſtendere errorē ſuū fuerit apte cōfeſſus: dominici corporis ac ſanguinis ꝑticipatōe nō ſit p̄uatus: neq3 a ſancte ecclīe corꝑe alienus exiſtat. I De i ɔcilio elibertano.

Anathematizent̄ qui famoſos libellos in eccleſia ponunt.

Si qui iuenti fuerit famoſos libellos in eccleſia ponē: anathematizent̄. Itē codice libro nono: titulo de famoſis libellis.

Imperator ualētinian9 ꝛ ualeri9. Siqs famoſum libellū ſiue domi ſiue i publico ſiue i quocūq3 loco ignarus reꝑit: aut corrūpat priuſq3 alter iueniat: aut nulli cōfiteat̄ inuentū. Si uero nō ſtatiz eaſdē chartulas l' corrupit l' igne cōbuſſerit: ſz uim eaꝶ doloſe manifeſtauēit: ſciat ſe quaſi auctorē huiuſmodi delicti capitali ſñia ſb iugandū. Huiuſmōi aūt libellus alterius opinionem non ledat.

Uocatio autē eius q ipetitur: non ſemel ſed bis ꝛ tertio ꝑ cōgruū ſpatium rōnabilib9 ſcriptis debet fieri. Unde damaſus papa ſcribit dicens.

Uocatio ad ſynodū eius q ipetit̄ ꝛ in ſcriptis ꝑ ſpatiū fiat cōgruū

Uocatio ad ſynodū iuxta decreta patrū canonica eius q ipetit̄: rōnabilib9 ſcriptis ꝑ ſpatiū debʒ fieri cōgruū atq3 canonicuz q2 niſi canonice uocat9 fuerit ſuo tēpore ꝛ canōica ordinatōe: licet uenerit ad cōuentū q̄cūq3 neceſſitate: niſi ſponte uoluerit: nullatenus ſuis reſpondebit inſidiatoribus. Item ſilueſter papa.

Quibus temporum ſpatijs reus uocetur ad cauſam.

Preſenti decreto cenſem9: ut in p̄mis patnalit̄ uocent̄: ꝛ ꝑ vij. dieſ expectēt̄ nulli9 ecclīaſtice rei interdicta licentia. huic uero expectationi iterū addātur. vij.

k Errorē. ɔ̄. di. viij. cōſuetudo. ɔ̄. ij. q. iij. §. notandum.

l Hi qui.

m Siqs capitali. ſi capitale fuit crimē conſcriptum alias non: vt ɔ̄. xxi. q. iij. ob carmen §. item in criminali.

n Uocatio. Si ter citetur qs: lʒ nō dicat̄ ꝑemptorie: tamē ſufficit hoc vt ꝑemptorie ſit citat9: vt. C. qñō ꝛ quādo iudex ɔſentaneū. ꝛ. l. tres denūciatōnes. ꝛ. l. ceſſāte. Illud tamen apponere debet iudex: ꝙ ꝑemptorie citet: ꝛ dʒ cōminari parti ſi nō venerit: ꝙ ꝓcedet ff. de iudi. i ꝑemptorio vl' i ꝑma vel ſecūda vel tertia citatōne pōt citare ꝑemptorie: vt ex̄ de in inte. reſti. tū ex lr̄is. in fi. ꝛ. ff. de iudi. nōnūq̄ʒ. dūmō nō maturet̄ ꝑemptorium nimis: vt ex̄ de dila. dilecti.

Q. II.

o Uenerit. ſi aliqs inuenitur rome ꝓ ſua neceſſitate vl' ex cā legatōnis vl' appellationis ñ cogit̄ ibidē rñdere: ſz pōt domū reuocare: vt ff. de iudi. l. ij. §. ea quoq3. ff. qbus ex cauſis i poſ. ea. l. ad cognitōez ꝛ in auc. de ſāc. epiſ. §. ſi vero epi. Secus ē ſi ſit ibi ex voluntate: vt i auc. e. §. ſiqs ep̄us aut cleric9. C. de epiſ. ꝛ cle. oēs. §. in hac. Naz roma cōmunis ē patria vt. ff. ad munici. roma. Nā cū epi faciūt cōcilia: bñ tenet̄ ibi qlibet rñdē: ex̄ de libel. ob. c. i. nā illuc qlibet generali citatione citat̄: vt di. xviij. ꝑ totum. Quare ergo dicit hic: ꝙ nō teneant̄ rñdere coraz ſynodo? Dic ꝙ appellat hic ſynodū aliquē conuentum epoꝶ: q ꝓpter neceſſitatē aliquam fit: nō tamen ſynodi cā veniunt. vel dic ꝙ ſpeciale eſt in accuſatione: vt accuſatus non teneatur rñdere coram ſynodo: ſecus in ciuilibus cauſis.

p Preſenti. Uel intelligit̄ hoc. c. de raptorib9 rerū ecclīaſticarū vel ꝓpter odiū eoꝶ vl' de clericis in eadē ciuitate ɔſtitutis: qbus minores dātur iducie q̄ʒ remotis: vt. j. e. q. iij. ſi egrotās vel de laicis vl' ſūt patnales adiectōes: vl' ꝑ q̄s qs expectat̄ ēt poſtq̄ʒ canōice ꝛ ꝑ tēpus legitimū

citatus nõ venerit.vel nõ tenet ꝑ illud.j.xxiiij.q iij.de illicita.

b Addantur.ſi.C.de iudi.auc.iubem⁹.extra de dolo cum olim.

c Cõione.Sʒ nõne ē eadē hec pena cū pma:nā cui interdicit̃ eccl'ia int dicta ſunt ſacramēta eccl'ie:vt.xij.q.ij.de viro.ꝛ.xxxiij.q.ij latorē. Itē nõ pōt itelligi de cõione fideliū:q2 de illa loq̃t i fi. Sʒ dic ꝙ loq̃t de cõione fratrū.i.ꝙ nõ cõicabit alijs fratrib⁹ vel in choro vel in menſa vel in dormitorio.

d Relatū.ſcripta.ſic.s.ij.q.viij.ꝑ ſcripta.

e Teſtimoniū.iudiciale.nā ꝑ lr̃as pōt aliqs perhibere alij teſtimonium fame ſue:vt.lxxi di.extraneo.ꝛ.c.hortamur.ꝛ de cõ.di.i.iubemus.ſed.iudiciale non

f Ira.q2 tpe ire non diſcernit hõ qd̃ iuſtuʒ eſt:vt.xi.q.iij.illa.

g Si primates.pacificare.pōt ergo iudex cõponere inter partes:vt.xc.di.ſtudēdum.ꝛ.xxiij.q.vi.ſiqs mēbrox.ꝛ.q.iiij.ſi illic ff.de no.ope.nun.l.i.§.pōt.ꝛ eſt ſi.ff.de vſur.equiſſimum.Sʒ hoc verū ē in crimine qd̃ ñ inducit depoſitionem q2 in alijs licet cõponatur:pōt iudex ex officio ſuo de crimine inquirere:vt extra de collu.c.i.ꝛ.ij.ꝛ.C.de abol.l.ij. Similiter in denūciatione nõ admittit̃ cõpoſitio:vt.s.ij.q.vij.ꝙ propter.vel intell gitur cum non accuſatur de iniuria facta eccl'ie ſed perſone.xxiij.q.iiij.ſi is qui.ꝛ ſic non obſtat ij.q.vij.quapropter.vl' melius ibi loquitur in denunciatione ad quā quilibet tenet̃:de hoc notaui.s.ij.q.iij.§.notandum.in fi.

h Quid eis.ſic.iij.q.ix.indicas.extra de dila.preterea.eẋ de ap.ſignificantibus.

i Quod autem.In cauſa iniuriaruʒ dat̃ ꝓcurator.Item in crimine ſuſpecti:vt.ff.de pcu.non ſolū.§ vlti.Et in minoribus criminibus.ff.an per alium cauſe ap.l.i.quia in leuibus criminibus nõ fit inſcriptio.ff.de accu.leuia.ꝛ ad allegandū cauſas abſentie in ciuili dari pōt ꝓcurator:ſʒ in actōe populari nõ pōt ꝓcurator dari.ff.de pcu.licet.ꝛ in cā ſtatus:vt.C.de aſſe.toll.l.i.qdā etiā cogūt̃ dare ꝓcuratorē vt epi:vt.j.e.quia epus.ꝛ illuſtres pſone:vt.C.de pcu.l.vlti.de hoc pleniꝰ inuenies.s.ij.q.vi.ſiquando.

k Si egrotās.legatū.ſed nūqd tenet̃ infirm⁹ vel abſens ex iuſta cā ex neceſſitate ꝓcuratorē mittere rn̄ſurū noīe abſentis:nõ videt̃:eẋ de pcur.qrelā.nā ſi ꝯ abſētē ferat ſnīa:ꝛ ip̄e poſt modū pbet iuſtā cām abſentie:retractat̃ ſnīa lʒ nõ miſerit ꝓcuratorē:vt eẋ de ſen.ꝛ re iudi.cū bertoldus.ꝛ.vij.q.i.pn̄tiū.imo ꝛ ſi ſub pena ꝓmiſiſſet aliqs ſtare iudicio ad certū diē:ſi pbaret iuſtā cām abſentie ſubuenit̃ ei:vt.ff.de arbi.ſi cū dies.§.ſi qs ex litigatoribus.nā egritudo iudicis vel ptis ꝓrogat diē.ff.de re iudi.

dies indicta eccl'iaʒ itrādi licētia ꝛ oia diuina officia audiēdi. poſt uero addāt̃ duo dies qb⁹ ꝯ pace ꝛ a cõione ſacte eccl'ie ſint ſuſpē ſi. Deinde uero itex alijs duob⁹ ſub eadē expectatione expectent̃ qb⁹ uno die ſupaddito omni expectatōne ueluti iā deſperata uenia reus mox anathēatis gladio feriat̃. Itē damaſus papa.

Nullius accuſatio ꝑ ſcripta ſuſcipiatur.

Relatū ē ad ſedē aplicā nos accuſatōes fratruʒ ꝑ ſcripta ſuſcipe abſqȝ legitio accuſatore. qd̃ deiceps i oī orbe terrax fieri aplica auctē ꝓhibem⁹.ꝛ qd̃ nup factū ē abſqȝ ulla retardatōe corrigere curam⁹. Nec unqȝ pus ꝑ ſcripta eox q accuſant̃ cās diſcutere qȝ ꝑ qrelātū iſtitutōeʒ uocati canonice ad ſynoduʒ ueniāt:ꝛ pn̄s ꝑ pn̄tē agnoſcat ueracit̃ ꝛ intelligat ea q̄ rei obijciūt̃.leges.n.ſeculi accuſatores pn̄tes exigunt ꝛ ñ ꝑ ſcripta abſētes.unde canonica patrū iſtituta nõ ſemel ſʒ ſepiſſime clamāt:nec accuſatōnes nec teſtioniū ullū ꝑ ſcripta poſſe ꝓferre.nec de alijs negocijs qcūqȝ teſtimoniū dicāt:niſi de his q̄ ſb eox pn̄tia acta eē noſcunt̃. Similit̃ ꝛ q accuſare eū elegēit:pn̄s ꝑ ſe ꝛ nõ ꝑ aliū accuſet iſcriptōe uidelʒ pmiſſa. Neqȝ ullus unqȝ iudicet̃:anteqȝ legitios accuſatores pn̄tes hēat:ꝛ locū defendēdi accipiat ad abluēda crimia. curādū quoqȝ ē:ne ira̾ cuiqȝ ſurrepat faciatqȝ citius omne qd̃ nõ licet. Item felx papa anaſtaſio ꝛ oibus orietalibus epiſcopis.

Ui aut timore eiecti aut ſuis reb⁹ expoliati ad ſynodū nõ uocent̃.

Si pmates accuſatores epōrū cū eis pacificare familiariter minie potuerit:tūc tpe legitimo eos ad ſynodū canonice atqȝ ꝯuocatā nõ ifra anguſta tēpora canōice ꝯuocēt:ꝛ nõ pus qȝ eis ꝑ ſcripta ſignificet:qd̾ eis opponit̃ ut ad reſpōſionē pparati aduenirant. Naʒ ſi ant ui aut timore eiecti aut ſuis rebus expoliati fuerit nec canōice ad ſynodum uocari poſſint:nec rn̄dere emulis debēt anteqȝ canonice reſtituant̃:ꝛ oia ſua legalit̃ eis reddant̃. Hiis auctoritatib⁹ euidētiſſime dat̃ itelligi:ꝙ niſi qs canōice uocat⁹ fuerit etiā ſi aliqua occaſiōe ad ſynodū ueniat:ſuis nullaten⁹ cogit̃ rn̄dere iſidiatorib⁹. Canōica aūt uocatio ē qn̄ euato diex interſtitio ſʒ auctē beati ſilueſtri cauſe ſue lr̄is adeē iubet̃.qb⁹ qd ei obijciat̃:auctoritate felicis pape ſignificāi oʒ

Quod aūt ꝑ ꝓcuratoreʒ cām ſuā agere ualeat:qui ipedit⁹ cauſe adeſſe nõ ualʒ:auctoritate romane ſynodi:q̄ tpe hadriāi pape celebrata ē:probari uidet̃:in qua ſic ſtatutum legitur.

Pro ſe legatū ad ſynodū mittat quem grauis neceſſitas premit.

Si egrotans fuerit epus:aut aliqua euʒ grauis neceſſitas detinuerit:pro ſe legatū ad ſynodum mittat.nec a cõione ſuſpendat̃:cui crimen intendit̃:niſi ad cām ſuā dicēdā uenire electoruʒ iudicū die ſtatuta lr̄is euocat⁹ nõ occurrerit:hoc ē niſi eū aliena ꝑ occupauerit neceſſitas ifra ſpatium duox uel triū mēſiuʒ:uel co amplı⁹ ꝓut cā dictauerit:codice libro.ix.ti.de accuſationibus ꝛ

queſitum.imo etiā ſi ꝓbabili cā abſit:nõ ꝓcedit̃.cōtra eū:vt extra de offi.dele.cõſultationibus. Itē ſm hoc nõ eſſet melior cõditio illi⁹ q abeſt ex iuſta cā qȝ illi⁹ q abeſt ex iniuſta cā:q2 qui nõ vult intereſſe:ſufficit ei ſi mittat ꝓcuratorē:vt.ff.de pcu.l.i.Et generaliter tradit̃ pro regula quotienſcūqȝ quis abeſt ex neceſſitate non ex volūtate:ſiue uenitur ei ſiue habeat ꝓcuratorē ſiue non:vt.ff.ex q.cau.ma.ſed ꝛ ſi.§.vl. Itē ſufficeret tal' q allegʒ cām abſentie.vt lxv.di.ſiquis.Econ̄ pbat̃:ꝙ nõ ſufficit mittere ꝓcuratorē q alleget cām abſētie:niſi alleget cām cauſe:vt.xviij.di.epiſcop⁹. Nā ſic qs poteſt mittere nūciū ſic ꝛ ꝓcuratorē:vt eẋ de ap.cõſtitut⁹. Nec excuſat̃ quis ꝑ iuſtaʒ abſentiā qn̄ fiat miſſio i poſ.bonorū ſuox:ſi nõ ſit q defendat eū:vt eẋ de eo qui mit.i poſ.c.vlti.nec ei ſubuenit̃ ſi nõ reliqt ꝓcuratorē:vt.ff.de mino.papinianus.nec ei qui appellationis cām ꝓſequit̃:vt.ff.eū q ap.in ꝓuincia debere defēdi.l.i.ꝛ.ij.nec abſēti cā reipublice:vt.C.de in inte.re.ignorare. Ad hoc dicunt qdam:ꝙ actor ſemp tenet̃ mittere ſuum ꝓcuratorē ſiue poſſit ſiue non poſſit venire:per id qd̃ legit̃.ff.de diuer.ꝛ tēpo.pſcrip.l.i.reus aūt nõ tenet̃.Meli⁹ pōt dici:ꝙ ſiue ſit reus ſiue ſit actor:ſi hʒ iuſtā cām abſentie:nõ tenet̃ mittē:niſi ſub hac forma ſit citat⁹ vt veniat vel ꝓcuratorē mittat:vt pbat̃ eẋ de do.ꝛ ꝯtu.cū dilecti.i fi.aliogn ſuſficeret talem mittē q alleget cām abſentie.xviij.di.placuit.ꝛ eẋ de ſen.ꝛ re iudi.teneor.tn̄ ſi diutino ipedimēto qs ē detentus:ita tale ſit negociū qd̃ poſſit expediri ꝑ ꝓcuratorē:ita vt plene iudex poſſit iſtrui ꝑ ꝓcuratorē ſicut ꝑ dn̄m:bene tenet̃ mittere ꝓcuratorem talē.Et ego credo ꝙ decre.querelā.tales cās appellat graues:que ita itricate ſunt ꝛ inuolute:ꝙ nõ de facili ꝑ ꝓcuratorē pnt expediri Sʒ tn̄ nõ nego qn ſemp poſſit actor mitti i poſ.rex abſentis eẋ quacūqȝ cā reus abeſt:vbi actio ē tpe pitura.io.

l Niſi ad cauſam.ideſt ſi non.

m Aliena.vel q2 vocat̃ a rege:vt.xviij.di.ſi ep̄us.tn̄ canon alia

tria excipit etatē ꝛ egritudinē ꝛ grauiorē neceſſitatē: vt.xviij. di. placuit. Itē ſi ad teſtioniũ dicēdũ vel ad municipales neceſſitates vocet̃.ff.ſiqs cau.l.ij.in prin. Item ſi occupatio propriorum negociorum eum vrgeat: vt.ff.de re iudi.contumacia.

n Reos.defendi.ſ.ad excuſationes ꝓponendas ꝛ etiã ad excepcões obijciē das: vt extra ð accu.veniēs ꝛ.c.ſup his. Melius ē eniz qualēcunqꝫ ꝓcuratorem admitti: q̃ꝫ abſentē ꝛc̃.ff.ð ꝓcura.ſeruũ.§.publice. C.de ꝓcu.exigēdi.lꝫ M.dicat per legem iſtaz ꝙ poſt litis ꝯteſ. pōt interuenire procurator ad defendēdũ i crimine.

a In criminalibus.niſi in caſib⁹ notatis.ij.q.vi.ſi quando.

b Qualia epiſcopus. Sed qd ſi ita paup ē ſacerdos ꝙ nõ pōt cõſtituere ꝓcuratorē: tũc per ſe litigabũt ſicut illuſtres paupes: vt i auc̃.de illuſt.ꝛ qui ſuperilluſtres ſunt: colla.v. Ideo aũt iubent̃ ſacerdotes cõſtituere ꝓcuratores: q̃ nõ expedit ſeruos dei litigioſos eē: vt extra de ſindico.c.vno.ꝛ.ij.q.vij.ſicut.ꝛ ne cogāt̃ recedere a diuinis obſequijs: vt C.ð epi.ꝛ cle.omēs.tñ etiaꝫ q̃ cauſe materiã criminib⁹ cauſare noſcũtur: vt.C.de iudi.properandum.in prin. habebit ergo quelibet eccleſia iconomũ: vt.lxxxix.di.q̃.ꝛ.ix.q.iij.cũ ſim⁹.xvi q.vij.quoniã in qbuſdã.ꝛ ille cõſtituet̃ auctoritate epi.C.de epiſ.ꝛ cle.omnes.§.hoc nihilominus. Sed quid ſi canonici aliq coñ epm volunt agere: tũc a ſuperiore dãdus eſt curator ad litem: ſicut cum pupillus agit contra tutorez: C.de in lit.dando tuto. vel cu.l.ij.ꝛ.vlt. Sed ſm iura noſtra canonici p ſe ſine epo cõſtituent ꝓcuratorem.io. Sed certe ꝓcuratorem ad agēdũ coñ aliuz ab epo nõ pñt cõſtituere ſine auctoritate epi nec eē i iudicio: vt ex ð iudi. cãm.ꝛ ex de ꝓcu.c.j.h. Itē hēs hic: ꝙ ꝓcurator nõ pōt eſſe infamis: vt di xi.iij.q.vij.c.i. Itē hēs hic ꝙ eps ꝛ ſacerdos ſemp debēt litigare p ꝓcuratores. Et ſic pꝫ ꝙ ante litis cõteſtatõez ꝛ poſt pōt clericus ſm iura noſtra ꝯſtituere procuratorem ꝛ per ipm iurare de calũnia: vt extra de iura.calũ. cũ cauſam. niſi velis exponere ibi procuratorem ideſt iconomum: extra ð iura.calum. in ꝑtractãdis. ꝛ lex dicit ꝙ vbi cõuenit̃ monaſteriũ vł eccleſiaſtica pſona: pñt conſtituere ꝓcuratorē vt in auc̃. de ſanc.epiſ. §.ſi vero epi. Alij vero cõparant prelatos tutoribus ꝛ dicunt ꝙ ſicut tutor vel curator non poteſt ante litis cõteſta. cõſtituere ꝓcuratorem: vt.C.de procu. neqꝫ.ſic neqꝫ prelatus quod non concedo. Nulla eſt eniz cõparatio inter tutores ꝛ platos: q̃ tutor ē tēporał̃ prelatus eſt perpetuus tutor nõ vnit̃ bonis pupilli: ſicut platus bonis eccłie.tutela ē onus: ſꝫ platura ē honor. plat⁹ habet liberã ꝛ generalē adminiſtratõez i bonis eccleſie ꝛ dare pōt bona aliqua ſi hoc habeat cõſuetudo eccleſie ſed tutor nõ: extra de dona.ceterum.

iſcriptõib⁹. Impator alex.aug.

Reos ⁿ capitaliũ criminũ ēt p ꝓcuratores abſẽtes defendi leges publicoꝝ iudicioꝝ pmittũt. Ecce ꝙ epus ſi ipedit⁹ cãe ſue adeſſe nõ ualēs legatuꝫ ꝓ ſe iubet̃ ad ſynodũ mittē: ſꝫ legatus iſte nõ ad cãm agēdã ſꝫ ad neceſſitatē ſynodo exponēdaꝫ mittit̃: q̃ impeditus epus ſynodo pñtiaꝫ ſuã exhibere non ualuit. Cãm aũt maxie criminalē nulli niſi p ſe agē licet. Unde hadrianus papa ait.

Criminaliter accuſans uel accuſatus per ſe experiatur.

In ᵃ crimialib⁹ cãis nec accuſator niſi p ſe aliquē accuſare pōt: nec accuſat⁹ p aliã pſonã ſe ðfendē pmittit̃. Unde anaclet⁹ papa.

In oibus cãis pterq̃ꝫ in criminalib⁹ epi ꝛ ſacerdotes ꝓ ſe aduocatum habeant.

Qualia ᵇ eps uniuerſiqꝫ ſacerdotes ad ſolã laudē dei bonoꝝ qꝫ opeꝝ actões cõſtituũt: debet unuſqſqꝫ eoꝝ taꝫ ꝓ eccłiaſticis q̃ꝫ etiã ꝓ ſuis actõib⁹ excepto publico ᶜ uidelicꝫ crie hēre aduocatũ ᵈ nõ male fame ſuſpectũ ſed bone opinionis ꝛ laudabilis artis iuētuꝫ: ne dum humana lucra attendũt: eterna premia perdant.

Q. IIII.

Quod ãt abſqꝫ ſynodali audiētia dãnari nõ debeat: auc̃te iulij pape ꝓbatur qui ait.

Niſi in legitima ſynodo epus iudicari uel audiri non debet.

Nullus ᵉ epus niſi in legitia ſynodo ꝛ ſuo tpe aplica auc̃te ꝯuocata ſup qbuſdã crimiatõib⁹ pulſat⁹ audiat̃ uł iudicet̃ uł dãnetur. Siñ aũt alit̃ a qbuſdã pſumptũ fuerit: i uanũ deducat̃ quod egerit: nec int̃ ſtatuta eccłiaſtica ullo mõ reputet̃. Itē zepherinus urbis rome eps oibus epis.

Eps accuſat⁹ a.xij.audiat̃: cãe uero finis ad ſedez aplicã deferat̃.

Duodecim ᶠ iudices qlibet accuſatus eps ſi neceſſe fuerit eligat: a qb⁹ ei⁹ cã iudicet̃. nec pus audiat̃ aut excõicet̃ uł iudicet̃ q̃ꝫ ipi p ſe eligãt̃. ꝛ regularit̃ uocat⁹ ad ſuoꝝ pmo cõuentũ epoꝝ per eos cã ei⁹ iuſte audiat̃: ꝛ rõnabiliter diſcernat̃. finis uero cãe ſue ad aplicã ſedē deferat̃: ut ibi determinet̃. nec ãtea finiat̃ q̃ꝫ ei⁹ auctoritate fulciat̃. Quod uero abſqꝫ ſynodali audiētia epus dãnari ꝓhibet̃: ſine p̃iudicio romane ſedis oꝫ itelligi: q̃ ſua auc̃te quoſqꝫ ualet dãnare uł dãnatos abſoluere unde gelaſi⁹. Ipi ſũt canões ꝛ cetera: ifra cã. Sñia excõicatõnis notat⁹. Itē hadrian⁹. Saluo romãe eccłe i omnib⁹ pmatu mãifeſtũ ē: ꝙ illa q̃ ſũt p unãquãqꝫ ꝓuiciã: ſynodus ipius ꝓuicie diſpēſet: ſicut ᵍ in niceno decretũ ꝯſtat eſſe ꝯcilio. Cũ uero accuſatus ad ꝯciliũ uenerit: qcqd ꝯſedētiũ ꝯſultatõibus agit̃: aut qd ab accuſãtiũ pte ꝓponit̃: nõ cõtētioſis uocib⁹ ſꝫ mitiſſima uerboꝝ relatõe ꝓferat̃: q̃ñ i tol.ꝯci.xi. legit̃.

In cognitione cauſarum contentioſi locum non habeãt.

In ʰ loco bñdictõis ꝯſedētes dñi ſacerdotes null⁹ dꝫ aut indiſcretis uocibus pſtrepe aut qbuſlibet tumultib⁹ pturbare. nullus etiã fabulis uanis uł riſibus agi: ꝛ qd ē deterius obſtinatis diſceptatõibus tumłtuoſas uoces effūdere. Siqs eni ut apł̃us ait: putat ſe religioſũ eē nõ refrenãs linguã ſuã ſed ſeducēs cor ſuum huius uana ē religio. Cultũ eniꝫ ſuũ iuſticia pdit: q̃ñ ſilētia iudiciorum obſtrepētiũ turbo cõfũdit: dicēte ꝓpheta: erit cultus iuſticie ſiletiũ. Debet ergo qcqd aut ꝯſedētiũ ꝯſultatõib⁹ agit̃: aut ab accuſãtiũ pte ꝓponit̃: ſic mitiſſima ᵏ platõne uerboꝝ proferri: ut nec ꝯtētioſis uocib⁹ ſēſus audiētium

c Publico. publicũ vocat hic crimē ð quo ſolēniter ꝛ publice pōt quis accuſari. Idē eni in pꝛiuatis criminibus vt.C.de iureiur.l.vltia q̃ nec in illis intuenit ꝓcurator: vt.ð.c. in criminalibus.

d Aduocatũ. ideſt ꝓcuratorē.

e Quod antez. Hec qd tractata ē.ð.iij. q.viij. Sed hoc ſolum hic addit: ꝙ romanus põtifex ſine cõcilio pōt epm damnare: vt.j.§. quod vero.

f Nullus. auctoritate.generali.audiri.n.pōt cã epi: ſed nõ pōt t̃minari ſine ſpāli mãdato ap.ſe. lꝫ abſolui poſſit: vt.iij.q.vi. q̃ꝫuis.ꝛ.c.dudum.tñ hoc nõ credo: vt dixi.iij.q. viij. accuſatores. ꝛ ar. coñ.j.c.ꝓximo.in fine.

g Duodecim.epi.j.ix.q.iij.cuncta.ꝛ.c.ipſi.ꝛ.c.ſaluo.

h Sicut in niceno.ſupra.iij.q.vi.neminem.

i In loco benedictionis.ideſt ſynodi.

k Mitiſſima.ſic.C.de obſe.patro.l.ſi mãumiſſori.ꝛ.ð.iij.q.vij.ſi qs adeo.l.pñit talē vltio ſupplicio: vt.C.de his q ad ec.ꝯfu. denũciam⁹.

l Tumultu.ſic pñit̃ de iniuſta electõe illius q p clamorem eſt electus extra de elec.oſius.viij.q.i.ſi ergo.ꝛ ē ſi.de ꝯſe.di.iij.religioſa.

157

ꝑturbēt: nec iudicij uigorē de tu
multu eneruēt. Quicūq; ergo in
ꝯuētu ꝯcilij hec q̄ ꝑmiſſa ſūt uio
lāda crediderit: ⁊ cōtra hec inꝰdi
cta aut tumultu aut contumelijs
uel riſibꝰ ꝯſiliū ꝑturbauerit: iuxta
diuie legis edictū quo ꝑcipit: Eij
ce deriſorē ⁊ exibit cū eo iurgiuz
cū oi dedecore de cōſeſſiōe abſtra
ctꝰ a cōi cetu ſecedat: ⁊ triū dierū
excōmunicatōis ſniaz ferat.

Nunc aūt q̄rit: an ſit ali
qs iudicādus maliuolꝰ
q̄ crimē alterius idicat
Dē hoc ita ſcribit aug.

Magis nocet qui crimē celat: q̄
qui amicabiliter indicat.

Non uos iudicetis eē maliuo
los: q̄n crimē altius idicatis
magis q̄ppe nocētes nō eſtis idi
cādo crimē: q̄ ſi frēs uros quos
idicādo corrigē poteſtis: tacēdo
ꝑire ꝑmittitis. Si eniz frat tuus
uulnus hēat i corꝑe: qd uult occl
tari cū timet ſecari: nōne crudelit
a te ſilet: ac miſericordit idicat?
quāto ergo potius debes manife
ſtare crimē: ne deteriꝰ putreſcat i
corde? Idē ad uincentium do
natiſtam ⁊ rogatiſtam.

Nec qui parcit eſt amicus: nec q
uerberat eſt iimicus.

Non ois q parcit amicus eſt:
nec ois q uerberat iimicus ē.
meliora eni ſūt uulnera amici: q̄
uolūtaria oſcula iimici. meliꝰ ē n.
cū ſeueritate diligē: q̄ cū lenitate
decipe. utiliꝰ eſuriēti panis tollit
ſi de cibo ſecurꝰ iuſticiā negligat:
q̄ eſuriēti panis frāgat: ut iiuſti
cie ſeductꝰ acqeſcat. ⁊ q freneticū
ligat: ⁊ q letargicū excitat: ābobꝰ
moleſtus ābos amat. qs pōt nos
āplius amare q̄ deus: ⁊ tñ nos ñ
ſolū docē ſuauit: uerū ēt ſalubrit
terrere nō ceſſat? Fomētis leuibꝰ
quibus deus oēs ꝯſolat: ſepe ēt
mordaciſſimū medicamētū tribu
latōis adiūgit. Exercet fame pri
archas ēt pios ⁊ religioſos: pplz
ꝯtumacē penis grauioribus agitat
nō aufert ab aplo ſtimulū carnis
tertio rogatus: ut uirtutē i ifirmi
tate ꝑficiat: ⁊ ifra. Nouēis aliq̄n
furē auertēdis pecoribꝰ pabuluz
ſpargē: ⁊ paſtorē aliq̄n flagello
ad gregē pecora errātia reuocare
Itē ex ſermone ambroſij: q ſic
incipit. Fortaſſe amarior.

Non odio habetur ſed diligitur
qui caſtigatur ⁊ corripitur.

Non oſculat ſemꝑ pr̄ filiū: ſz
aliq̄n caſtigat. ergo q̄n caſtigat q
diligit: tūc circa cū pietas exercet
hz eni ⁊ amor plagas ſuas: q̄ dul
ciores ſūt cū amariſſime inferūt.
dulcior eni ē religioſa caſtigatio:
q̄ blāda remiſſio. vñ ait ꝓpheta:
dulciora ſūt uulnere amici q̄ uo
lūtaria oſcula iimici. Ex his uer
bis dat itelligi: q magis ꝯfert uti
litati fratne q crimē accuſādo uel
idicādo ꝓſeqt: q̄ q celādo fouere
nitit. Euſebius aūt ꝯtra ſtatu
ere uidet: dū aliorꝫ crimia ſpōte
cōfitētes i epiſcoporꝫ accuſatōne
recipi prohibet dicens.

Ad accuſationem nō admittant
aliorꝫ crimina ſponte ꝯfitentes.

Alii q aut i fide catholica aut
i iimicitia ſuſpecti ſūt: ad pul
ſatōez epoꝝ nō admittāt: nec illi
q aliorꝫ crimia ſpōte ꝯfitet. Et
iō replicāda ē ſolicite ueritas: quā
ſpōte ꝓlatā i illis uox hr̄e nō pōt
hāc diuerſis cruciatibꝰ e latebris
ſuis religioſus tortor exigē dz
ut dū penis corpora ſubijciūtur
q̄ geſta ſūt fidelit ⁊ ueracit exqui
rant. Item in ꝓuerbijs.

Qui ambulat fraudulēt: reue
lat arcana. q aūt fidelis ē ce
lat amici cōmiſſū. Itē ifra. Que
uiderūt oculi tui ne ꝓferas in iur
gio cito: ne poſtea emendare non
poſſis: cū dehoneſtaris amicū tu
um. Sed aliō ē ex charitate ali
orū crimia deferre: ut quos ſecre
ta admōitōe corrigē nō poſſumꝰ
conuictos iudicis ſnia corripiat:

m Excōicatōis. a cōſortio fratrū: ſic. ſ. di. xlv. neminem.

n Nunc aūt. Si bono zelo qs idicat crimē illi q pt ꝓdeſſe ⁊ ñ obeē
r. ō ē maliuolus. xxij. q. v. hoc videt. ⁊ ſi ꝑmonuerit eū quē accu
ſat. ij. q. i. ſi peccauerit. Uel ſi crimē ꝓpoſitū vult ꝓbare. ij. q. viij
q crimē. ſ. e. q. i. c. ij. Sed ſi crimē tantum ꝓponeret ⁊ nō ꝓſequeret: puni
endus eſſet tanq̄ ꝓditor: vt. xlvi. di. accuſatores.

b Non vos. hoc. c. loqtur de denūciatiōe ⁊ de ſecreta correctione. ⁊ ē ar. hic q q libet ad denūciatōem tenetur.

c Indicatis. illis qui poſſunt prodeſſe.

d Tacendo. j. viij. q. i. qd aūt ꝯ. ſed hic de ſecreta correctōe loquit ibi de manifeſta.

Q. V.

e Non ois. tollit. ñ obſtat. lxxxvi. di. paſche. q illud ō eo q ad mortem eſurit: ſic xi. q. iij. q̄m multos. ⁊ ē hic ar. q excōicato ñ eſt danda elemoſyna de hoc dixi. xlij. di. qui eſcamus.

f Priarchas. iacob ⁊ filios eiꝰ: q fame coacti iuerūt in egyptum.

g Flagello. nota volūtatē potius ſpectāduz q̄ factum: vt. xxiij. q. i. paratꝰ. di. v. ad eius vero. ⁊ qualitas facti ex ꝑſona faciētis ꝑſumit xi. q. iij. abſit. ⁊. xxiij. q. iiij. ea vindicta.

h Non oſculatur. amariſſime. amare.

i Alii aut. qui ſponte. i. detractores xlvi. di. accuſatores. vel aliter. i. ſine diſcretione

k Et iō replicāda eſt. i. ſepiꝰ q̄renda ꝯ omēs ſupradictos ſm quoſdam. qd nō placet: ſed ꝯ ꝯfitētes tm̄: q iimici ⁊ ifideles nūq̄ admittunt.

l Religioſus. Sed qualit exercet religioſus vir cām ſāguinis ꝯ illud. j. xxiij. q. viij. his a qbus? Sed dic q eccliaſticꝰ iudex pōt virga ꝓūire: vt. xxiij. q. v. c. i. Et hoc nō ē iudiciū ſanguis: ſed hic facit qōnes in cā ciuili. qd fieri licet in defectū ꝓbationū. ff. de qōnibus diuus. ⁊ etiā in eccliaſtica criminali. ij. q. i. in primis. in fi. Quidā ēt ex hoc loco dicunt viles ꝯ clericos generalit admitti ſed cū tormētis: ſed hoc falſū ē q tm̄ in exceptis criminibus admittuntur viles: vt. ſ. iiij. q. iij. l. ſi autem. ea conſtitutio.

l Religioſus. Iſtud obtinet in exceptis criminibꝰ: vt in crimie leſe ma. vbi accuſator torquet: vt. vi. q. i. §. verum. C. ad. l. iu. ma. nullꝰ i fi. Sed in ciuili cauſa nūq̄ torqret aliqs niſi in defectū ꝓbationū: vt i auc. de teſti. §. ſancimus. Uel dic q ꝑma ps loquit de accuſatore: ſecunda de teſte. viles eni teſtes bene torquentur i exceptis criminibꝰ: vt. iiij. q. iij. ſi ea. ⁊ etiā in ciuilibꝰ negocijs in defectū probatōnū vt dixi.

m Exigere. nō ꝑ ſe ſed ꝑ alios: vt. lxxxvi. di. nō liceat. ꝑ clericos autē nō per laicos: extra de ſen. ex. vniuerſitatis. habes ergo hic q ꝑlatus pōt ſubditos corporaliter punire: vt. xlv. di. cum beatus.

n Ut dum. ſ. non refert ad omnia predcā ſed tātuz ad illos qui cōfitētur. inimicus enim non pōt eē teſtis in aliquo crimie: ex de ſi. licet hel. pōt tm̄ dici q i imicus torq̄ri q̄nq; poteſt: ⁊ eſtimabit iudex an adhibebit ei fidē uel non vt. ff. de q̄ſti. l. i. §. qōni. in fi. Sed vtrū clerici debeāt ſubdi verberibus ꝓ teſtimonio dicēdo dubitatur: qd videt vt hic. ⁊. j. e. q. ⁊. c. ꝑſbri. ⁊. xl v. di. cū beatꝰ dicūt tñ qdaꝫ minores clericos poſſe torqueri ſed non maiores. Alij dicūt omēs ſuſpectos poſſe torqueri. nā ⁊ liberi vacillantes torquent: vt ex̄ de accu. ſuꝑ his. ff. de q̄ſtionibus de minore. ⁊ eccleſia virgis pōt aliquos coercere: vt. xxiij. q. v. c. i. h certum eſt q minores clerici indiſtincte ꝓ quolibet crimie verberibus ſubijciunt: vt. xxx v. di. aſſ. ſz maiores nō niſi ꝓ enormibꝰ: vt di. xlv. in ſumma. tñ licet clerici torqueant ꝓ delicto: nō tamē ꝓ teſtimonio dicendo ſecundū plerosq; qui dicūt non tenere illā legē. j. e. q. vi. ꝑſbri. vel dic q clerici ſuſpecti poſſūt torq̄ri nō a laico: ſed ab epiſcopo.

o Qui ambulat.

p Sed aliud eſt. repentinus. quale ergo erit reſūm teſtis: nam ſi cito reſpondet videtur mēdax. c. ſi in mora: videt dubius: vt dixi l. di. ponderet.

a b Qui aūt. Hec queſtio expedita .e.ij.q.iij.
Omnis.puniatur.ſi conuictus fuerit de calūnia: vt ij.q.iij.in.§.notandum.
c Qui calūniam.⁊cetera.
d Quia iuxta.manus.preſbytero enim ⁊ diacono tm̄ manus imponitur: vt xxiij.di.p̄ſbr ⁊.c.diaconus. ⁊.c.ſubdiaconus. Sed ꝯ. lxix.di.c.i.vbi ⁊ clerico iubetur manus imponi. Sȝ illud de manu benedictõis hoc ḋ manu ꝯſecrationis. vel dic ꝙ tēpoꝛe gregoꝛij ſbdiaconatus nō erat ſacer oꝛdo.xxxi.di.c.i.
e Sacerdotio.quod habitur⁹ erat. Ar. ꝙ qs dicit̄ ꝑdere qḋ nūq̄ꝫ habuit.xx.q.i.puelle.xxij.di.ꝯſilia.xxiij q.iiij.guiliſarius.xxvij.q.ij.§.ex his.

f Caſtigari. hic vna pena cōmutat̄ i aliā penā coꝛpoꝛalē: ſic.xij.q.ij. libertus.⁊.lxxxij.di.p̄ſbr.xiiij.q.vi.c.i.ſi.ff.ḋ accuſa. hos.§.oībus.in fi.
g Veluti. B vult dicere: ꝙ ſubdiaconus cōuincit̄ velut i laicus: quātum ad hoc.ſ.ꝙ cā laici ab ep̄o vno audiri pōt ſic cā ſbdiaconi: vt.xv q.vij.felix.ſecus ē in diacono. Quidam hoc referūt ad qualitatem teſtium: vt ſicut bigami admittunt̄ cōtra laicum ſic cōtra ſubdiaconum q̄ꝛ p̄nt ex diſpēſatione fieri ſubdiaconi: vt xxxiiij.di.lectoꝛ.ſed cadē rōe homicida admittit̄ contra ſacerdotē cum ſecum diſpenſari poſſit a papa.
b Preſbyteri.bone opinionis.ſm̄.h.ſecus ſi ſuſpecti ſunt: vt.ṡ.e.q.v. illi.ſed hoc nō placet.minoꝛes ergo clerici poſſūt corā epiſcopo toꝛqueri non a laico.vel non credo tenere quod hic dicitur.
i Leges.contra laicos infames.

atꝗ aliud inſidiādo falſa obijcē ꝉ inſultādo uera facile exꝓbare. Illud uero charitatis: hoc aūt i pietatis ē officiū. Vñ i eiſdē ꝓuēbijs dicit̄: uerba ipioꝝ inſidiant̄ ſāguini iuſtoꝝ: dn̄s aūt liberabit eos: ⁊ ifra. Qui qḋ nouit loqt̄: iudex iuſticie ē. q aūt mētit̄: teſtis ē fraudulēt⁹. Itē: Labiū ueritatis firmū erit i ꝑpetuū: q autē teſtis ē repētin⁹ ꝯcinat linguā mendacij. Itē: Qui cuſtodit os ſuuꝫ cuſtodit aiaꝫ ſuā. q aūt icōſiderate loqtur: ſentiet mala. uerbū mēdax iuſtus deteſtabit̄: ipius autē ꝯfundit ⁊ ꝯfūdet̄. Itē auguſtin⁹ in pſalmo.xxxiij. Si aliquando hūana ifirmitate pedes nr̄i in aliqḋ peccatū mouent̄: iſurgunt lingue iniqſſimoꝝ iimicoꝝ. cū fuiſſꝫ miſerendum: irrident impij. unde dolent pij.

Vi⁹ aūt qḋ intulit ꝓbare nō ualet: puniendus eſt. Vnde hadrianus papa ait.

Puniatur qui alijs falſa itulerit.

Omnis q alijs falſa intulerit puniat̄: ⁊ ꝑ falſitate ferat ifamiā. Item gre. De eodem.

Qui calūniaꝫ illatā non ꝓbat penā debet icurrere quā ſi ꝓbaſſet re⁹ utiꝗ ſuſtineret. Itē i regiſtro.

Qua pena feriatur: qui crimen illatum non pꝛobat.

Quia iuxta patrū ſnias canonicas q calūniā illatā nō pꝛobat: penā debet icurrere: ac ꝑ hoc q̄ꝛ ſubdiaconus crimē diacono ꝓbare nō potuit: qm̄ ipoſitõeꝫ manus q̄ carē potuiſſet non habuit: non ſolū ſacerdotio ſed officio caruit: ⁊ tāq̄ꝫ reuera ifamis meruit uerberib⁹ caſtigari. Nā cui cū tribus teſtib⁹ ueluti laico crimē qḋlibet appꝛobat̄: ñ ē miꝝ qḋ obijcit dū ꝓbare nō ſufficit: ſi coꝛpoꝛali ifamie queadmoduꝫ laic⁹ ex iuris ſilitudine ſubiugat̄. qḋ eni eēt diacono gradū amittē hoc fuit ſubdiacono fame plenitudine caruiſſe: codice li.i.t. de ep̄is ⁊ clericis Impatoꝛ theodoſi⁹. Preſbyteri citra iuriā q̄nū teſtioniuꝫ dicant: ita tñ ut falſa nō ſimulēt. ceteri uero clerici q coꝛūdē graduꝫ uꝉ oꝛdinē ſequūt̄: ſi ad teſtioniuꝫ dicēdū petiti fuerit: ꝓut leges ꝑcipiūt audiant̄: ſalua tñ ſit litigatoꝛib⁹ falſi accuſatio. Si forte p̄ſbyteri q ſuo nomie ſupioꝛis loci teſtioniū dicē citra aliquā coꝛpalē iiuriā ſunt p̄cepti: hoc ipo ꝙ nihil metuunt uera ſupp̄ſſerit: multo magis eni pena ſunt digni: qb⁹ cū plurimū honoꝛis ꝑ nr̄aꝫ iuſſionē delatū ē: occulto iueniunt̄ i crimine. Itē ꝯſtitutõne i coll̄.ix.

Preſbyteri diaconi ſi falſū teſtimoniū dixerit: ſiqdē in re pecūiaria diuino miſterio dūtaxat ꝑ.xij annos ſepati mōaſterio tradant̄ ſi in crimiali clericat⁹ honoꝛe nudati legitimis penis ſbijciant̄. ceteri clerici ſine delectu cāe legitie coerceant̄. Itē ianuario ep̄o.

Ad ſancte cõionis miſteriū non accedat q crimē illatū non ꝓbat.

Epiphaniū p̄ſbꝛuꝫ quoꝛūdā ſacerdotū lr̄is crimialit̄ accuſatuꝫ: cui⁹ nos ut ualuim⁹ cās diſcutiētes nihilꝗ i eo obiectoꝝ reperiētes: ut ad locuꝫ ſuū reuertētur abſoluim⁹. criminis ergo auctoꝛes uolum⁹ te ꝑſcrutari: ⁊ niſi q eādē trāſmiſit epl̄am: ꝑatus fuerit hoc qḋ obiecit: canõicis atꝗ diſtrictiſſimis ꝓbatõibus edocē: nullaten⁹ ad ſācte cõionis miſterium accedat. Item ex decreto hadriani pape.

Qua pena delatoꝛ ſit feriendus

Delatoꝛi aūt lingua capulet̄: aut cõuicto caput amputet̄.

Palea. Delatoꝛes aūt ſūt q iuidia ꝓdūt alios. Itē ex cõci. eliberta no. De codē. Palea.

Delatoꝛ ſiqs extiterit fidelis ⁊ ꝑ delatõeꝫ ei⁹ aliqs fideliuꝫ fuerit ꝓſcriptus uꝉ interfectus: placuit nō niſi i fine accipe cõionē. ſi leuioꝛ cā fuerit: infra qnquēniuꝫ accipe poterit cõioneꝫ. ſi cathecuminus fuerit: poſt qnquēniū admittit̄ ad baptiſmuꝫ. Item ex viij. ſynodo.

Qui inocētē falſo crimie quē maculauerit: ſacēdotis arbitrio pñia diuturna purget̄. Palea.

Siqs falſū dixerit: uꝉ ꝑſonā inocētis falſo crimie maculauerit: iuxta ſacerdotis arbitriuꝫ diuturna penitentia expurgetur Item ex concilio agatenſi.

A cõione coerceat̄ uꝉ ſecularis uꝉ

k Qui ſuo.i.ꝓpē ſuū honoꝛem.
l Preſbyteri.q̄liter ſtatuit hic impatoꝛ aliqd de reb⁹ eccl̄iaſticiſ ꝯ id.xcvi.di.bñ qdē.niſi hoc fecerit auctoꝛitate ap̄lica: vt.xcvij.di. eccleſie.⁊.c.victoꝛ. ſꝫ hic inſtruit iudicē eccliaſticuꝫ qd facere debeat: ſic.ꝫ.e.delatoꝛi.
m Legitimis pēis.q̄ ſūt.ff.de falſis.l.i.§.vl. vbi dr̄ ꝙ ꝑ crimie falſi ſi eſt liber depoꝛtat̄ ⁊ oia ei⁹ bona publicāt̄ ſi eſt ſu⁹: patit̄ vltimū ſuppliciū. vel intellige de penis canonicis ꝓut dicit̄ di.l.ſi ep̄us. vꝉ dic cū iudex ex officio ſuo punit teſtē: ſm̄ ſuū arbitriū punit eū.C. ḋ teſti.nullū. ſecus ſi directe accuſat̄ teſtis: vt l.di.ſi ep̄us.⁊.ff.de fal.l.i.§.vlti.
n Epiphanium.de eodē agit̄.extra de teſti.quoniā.
o Litteris. ſꝫ qualit̄ hoc fecerit cuꝫ ñ ſit admittēda accuſatio ꝑ litteras: vt.ij. q. viij. per ſcripta.⁊.iij.q.ix. abſētem. ſꝫ hic nō plene examinauit cauſā.
p Accuſatū.i.infamatum.
q Diſcutientes.ḋ plano non in foꝛma iudicij: extra de accu.olim.
r Abſoluim⁹. ab obſeruatõe iudicij. vñ poſtea admittit̄ accuſatõ
s Parat⁹. Nõne potuit accuſatoꝛ penitere ⁊ dicē ſe erraſſe: vt.ṡ.e.q.i.qdā.⁊ añ lit.ꝯteſ. pōt deſiſtere accuſatoꝛ vt ex̄ de accu. licet. i fi. Sed iſtud eſt ſp̄ale in accuſatõe ep̄i: vꝉ cuꝫ oꝛta eſt ifamia: vt dixi.ṡ.iiij.q.v.quiſqs.
t Delatoꝛi.ꝯfeſſo.
u Lingua. ſed qualiter dat papa iura de pena ſanguis ꝯ illō xxiii.q.viii.his a qbus Sed hic docet qd facere debeat iudex ſecularis: ſic.xxvii.q.i. ſiqs. rapuerit.
x Siquis falſum.

r Siquis.ſecularium.

q Quod aũt. In ſimonia q̃libet audiť accuſans ꝯ laicum etiã meretrix: vt.lxxix.di.ſiq̃s papa.⁊ ex̃ de ſimo.tãta. Et hoc ideo: qꝛ oia crimina nulla reputãť reſpectu iſtius: vt.i.q.vlt.patet. ſecus ſi accuſat⁹ ſit cleric⁹ ⁊ bõe fame: vt.ij.q.i.i p̄mis.i fi.imo eadẽ ẽ diſtictio i laico an pri⁹ fuerit bõe fam. an ñ: vt.ff.ad.l.iul.ma famoſi. lʒ aũt i except⁹ criminib⁹ admũtãť criminoſi: ñ tñ ſine tormẽto: vt.iiij.q.iij.ſi ea. Si ergo cleric⁹ ẽ bone fame nullo crimie ſuſpect⁹: nõ audiť ꝯ ip̃m: vt ex̃ de teſti. veniẽs. ſi ẽ male: q̃libet admittiť ad accuſandũ ⁊ teſtificãdũ: vt ex̃ de ſimo.ꝑtuas. Quidã tñ dicũt: ꝙ licet viles admittanť ad accuſatõez: nõ tñ ad teſtimoniũ: qꝛ tota vis negocij pẽdet ex teſtimonio ſʒ nõ i accuſatione. vel dic vt dixi. ij. q.i.in p̄mis.in fi.

b S Si ſacerdos. precipiť.ab aplo: vt xxv.di.p̄mũ. ſi tale ẽ crimẽ qḋ ẽ accuſatõne ⁊ dãnatõe digniſſimũ vt.lxxi.di.apl̃us.

c O Omnes leges. Sʒ ⁊ alios dicim⁹ infames ẜm canones: q non ſunt infames ẜm leges: vt bigamos ⁊ corpore viciatos. ſicut nec oẽs dicim⁹ ĩfames ẜm canões: q ẜm leges ſũt infames: vt mulier q̃ nubit.j.tẽpus luct⁹.io. Sʒ certe bigami ⁊ corpore viciati nõ ſũt infames ⁊ ſi ſint irregulares: cũ nõ deliq̃rint. b. Dicunt tñ q̃dã ꝙ infamia q̃ ẽ irrogata per ſẽtentiã vl q̃ coñbiť ip̃o facto: vt cũ aliqua dep̃bendiť i adulterio: vel cũ aliq̃s ꝯbit binas nuptias de qua agiť.ff.ď his q nõ.infa. q̃d ergo

q L Infamia hic nõ purgať ꝑ q̄ʒtãcũq̃ʒ pñiaʒ: vt.ij. q.iij.§.hinc colligiť.niſi reſtitut⁹ ſit ab illo q põt reſtituere: vt a p̄ncipe vl ſenatu: vt.ij.q. iij.§.notandũ.in fi.ff.ď poſtu.l.i.§.de q̃. Alia ẽ ifamia facti de q̃ agitur.j.e.ſũt plurimi.⁊ h̃ meli⁹ dr̃ ifamatio q̃ inducit purgatõez ⁊ illa aboleť purgatõe p̃ſtita vt.xv.q.v.de crimine. Eſt ẽt q̃dam ifamia canonica q̃ irrogať ex q̃libet peccato mortali: vt hic.⁊.xxxij.q.v. p̃ceptã.in fi. ⁊ hec aboleť ꝑ pñiaʒ: vt.j.e.illi q.tñ vt dicũt q̃dã talis nõ admittereť ad accuſationẽ vl ꝓmotionẽ: qꝛ nõ ſufficit ꝙ mõ ñ ſit ifamis ſʒ ꝙ nũq̃ʒ fuit ifamis.j.e q crimẽ. Itẽ ifamia ꝯcta ex ſnia excõicatõis tolliť per abſolutõez: vt.iiij.q.i.c.i.ſicut finito tp̄e relegatõis tolliť infamia orta ex ſnia.ff.ad mnnicipales ordine.

laicus: q eccl̃iam ul clericum per calumniam fatigauerit.

S Siq̃s uero ſeculariũ ꝑ calũniam eccl̃iaʒ aut clericũ fatigare p̃ſũpſit: ⁊ ꝯuict⁹ fuẽit: ab eccl̃e ſue liminib⁹ ⁊ a catholicoꝝ cõiõe niſi digne penituerit coerceatur.

Q Quo fõnitatores ⁊ infamia notati quẽdã religio ſũ ep̃ʒ ď ſimonia accuſare nituntť. re⁹ alteri⁹ ꝓuicie archiep̃i iudiciũ expetit. tãdẽ i ꝓbatõe deficit accuſator. re⁹ cogiť ad ſue inocẽtie aſſertõez. Q Queriť p̄mo: an crie irretiti ul ifaia notati ad hui⁹ accuſatõez ſint admittẽdi. S Secũdo: ſi ep̃s i eoſ accuſatõez uertẽ uoluerit: an ſimplici aſſertioni ſue ſit fides hñda. T Tertio: ſi liceat ſibi expetẽ iudiciuʒ archiep̃i alteri⁹ ꝓuicie. Q Quarto: cui⁹ iudiciũ ſibi ſit expetẽdũ ſi circa ſuaʒ ſniaʒ ep̃os ſue ꝓuicie diſcordare ꝯtigerit. Q Quito: ſi i ꝓbatõe ďficit accuſator: an re⁹ ſit cogẽdus ad ꝓbatõez ſue innocentie.

Q Quod aũt crimie irretiti alios accuſere non poſſint: anacletus papa teſtatur dicens.

A criminoſis ſacerdos accuſari non permittitur.

S Si ſacerdos ſine crie eligi p̃cipiť: nullaten⁹ a criminoſis accuſari aut calũniari ꝑmittiť: nec ab alijs q̄ʒ ab his q ſine crimie ſũt ⁊ iuxta electõem canõicã ſacerdotes ordiari poſſunt: ⁊ tales ꝑ oia ĩueniunť: quales ſacerdotes eligi iubẽtur. Itẽ hadrianus papa.

Infames ⁊ qui culpis exigẽtib⁹ ad ſacerdotiuʒ ꝓuehi nõ poſſunt ſacerdotes nõ accuſent.

O Omnes uero ifames eſſe dicim⁹: quos leges ſeculi ifames appellãt. ⁊ oẽs q culpiſ exigẽtib⁹ ad ſacerdotiũ nõ poſſũt ꝓuehi: indignũ ẽ: ut illi eos accuſẽt: q eẽ ñ p̄nt qḋ ip̃i ſũt: q̃m ſic̃ maiores a minorib⁹ nõ iudicãť: ita nec criminari poſſũt. Itẽ fabian⁹ papa.

Infames ſunt: q regnum dei cõſequi non ualent.

T Tali⁹ q illa peccata ꝑpetrãt: ď q̃b⁹ apl̃s ait: q̃m q talia agũt regnuʒ dei nõ cõſequẽť: ualde cauẽdi ſũt: ⁊ ad emẽdatõem ſi uolũtarie uenire noluerit: compellẽdi ſũt: qꝛ ifamie macula ſũt aſꝑſi: ⁊ i baratrũ dilabũť: niſi eis ſacerdotali auc̃te ſbuẽtũ fuerit. Similiť ⁊ illi de q̃b⁹ ip̃e ait: cũ huiuſmodi nec cibũ ſumere: qꝛ ifamia ſũt notati: añq̄ʒ ſacerdotali auctoritate curẽtur ⁊ gremio ſãcte matris eccleſie reintegrenť: qꝛ q extra nos ſunt: nobiſcum cõmunicare non poſſunt. Item fabianus papa.

Ante accuſationem excõicati ad accuſationem non admittãtur.

O Omnes illi ſũt ab accuſatõe repellẽdi: quos apl̃us cõmemorat dicẽs: cũ his nec cibum ſumẽ: ⁊ añ ſatiſfactõez eccl̃ie nõ ſũt recipiẽdi. Itez clemens papa iacobo hieroſolymitano ep̃o.

Sacerdotes non niſi a coequalibus accuſari debent.

B Beatus petrus homicidas ⁊ adulteros ac cũctos criminalib⁹ nexib⁹ alligatos ⁊ q eis coeq̃les nõ erãt: ab ep̃oꝝ uexatõe ⁊ accuſatõe dicẽte dño ꝓhibebat. ⁊ ñ niſi a coeq̃libus aliq̃d ſibi inferri debere docebat. Infames etiam oẽs ⁊ quos p̄mates ⁊ leges ſeculi ñ recipiũt: ſʒ ⁊ laicos ab eoꝝ accuſatõe ⁊ uexatõne ſemꝑ repellẽ debẽ rogabat: ⁊ cũctos ſubditos eſſe p̃cipiebat. cũctoꝝ ſacerdotũ uitã ſuꝑiorez ſãctioreq̄ʒ ac diſcretã a ſecularib⁹ ⁊ laicis hoibus eſſe ⁊ ſpũales atq̄ʒ ſacerdotes ſuꝑ carnales ac laicos ſemꝑ ꝯſtituere ⁊ fore docebat debere: q̃m ꝓ minimo eſſe nobis debet: ut a talibus arguamur ⁊ iudicemur ul ab hu mano die. maiores uẽo a miorib⁹ nec accuſari ul iudicari nullaten⁹ poſſe dicebat: q̃m hoc non ſolum

d A minorib⁹. honeſtate mo rũ.i.crioſis ne ſit ꝯ.ij. ¦.vij.p̃ ſumunt.⁊.c.la tor.

e A Aliq̃ ſe cundũ quoſdã. p̄ma ꝑs loq̃ď de criminoſis ñ excõmunicatis: 2ª de excõicatis ẜm alios loq̃ť p̄ma ꝑs de occult. 2ª de manifeſtis crioſ.

f Cõpellẽdi ar. exiſtẽtez in mortali peccato cogẽdũ ad pñiaʒ. xxij. q. i. p̃dicãdũ. xx iiij.q.iij.taz ſacerdos.ar.ꝯ.ij q.i.multi.

g Niſi eis. ar. tolli ifamiã ꝑ ſatiſfactõez eccl̃e: vt.xxxij q.v.p̃ceptũ.xx xv.q.vi.ſi duo ar.ꝯ.iij.q.iiij. cõſãguineoꝝ.⁊ c.hi q.⁊.j.e.q cũq̄ʒ.⁊.xxij.q v.ꝑuuli. Sed dic ꝙ canõica ifamia ꝑ penitẽtiã tolliť: ſʒ ñ illa q̃ irrogatur ip̃o facto ꝑ ſniaʒ de occulto crimie tolliť ꝑ pñiaʒ ſʒ ñ ď manifeſto: vt ex̃ de tẽ.or.c. vl.

h Cũ huiuſmõi.ſ.excõicatis.

i O Omnes añ ſatiſfactõez l iuramẽtũ: ex̃ ď ſũ. ex. ꝑ tuas.

k B Beat⁹. dicẽte. dñs dixit: qui ſine peccato ẽ ⁊c.

l Rogabat.i. p̃cipiebat: ſic xi.q.iij.rogo.

m Q̃m ꝓ minimo.ſic ꝯtra q̃m ⁊ ſi boni ſumus.

n Ut a talib⁹ ſ. illis q ſemꝑ

parati ſunt reprehendere. de qbus ait. xi. q. iij. ſenti. ſed alioꝝ rep̄
bēſiones attendēde ſunt: q licet mali nō ſint: tñ iō rep̄hendūt qꝛ
eos malos eē credūt. xi. q. iij. nō ſunt. xij. q. i. nolo.
o Ab hūano. i. q tm̄ hūana nō diuia q̄rūt. viij. q. i. ſūt i eccl'ia.
q Qui crimē. Si vis dicere: ꝙ q peccauit poſt baptiſma pōt ꝑ
moueri ſi ege
rit penitētiaꝫ:
tūc dicas illū
hic appellari
criminoſuꝫ: q
ꝑ ſniaꝫ ꝯuict⁹
ē. vl' ꝺ enormi
bus criminib⁹
itelligas: q̄ ir-
rogāt ifamiaꝫ
ipo iure. vt de
illo intellige q
pēdēte accuſa
tione qua fuit
accuſatus vo-
luit accuſare
aliū. qꝺ non lꝫ
iij. q. vi. negan
da. Naꝫ autē
facit viꝫ i hoc
verbo crimio
ſus. ſ. plen⁹ vi-
cijs: ſicut ille
q ē piur⁹: vt. j.
e. q̄cūqꝫ. ꝛ licꝫ
qlibet crioſus
etiā nō ꝯuict⁹
repellat̄: vt ex̄
de teſti. ſuꝑ co
tñ ſi ꝓbat ſe e
giſſe pñiaꝫ hñ
recipit̄ maxie
in ciuili: ar. l.
di. ferrū. ꝛ. ff. ꝺ
edi. edic. ꝙ ita
lꝫ ſit ar. ꝯ ex̄ ꝺ
ſimo ꝑ tuas.
vbi dicit̄ ꝙ in
exceptis crimi
nib⁹ lꝫ ciuilit̄
agat̄ poti⁹ ad
mittat̄ de gra
te q̄ꝫ de rigo-
re. io. Tu dic
cas breuit̄: ꝙ
ſi ꝓbat̄ crimē
ꝯ aliquē ſemꝑ
repellit̄ in cā
crimiali: vt. ſ.
ij. q. vij. q̄rēdū
ꝛ ex̄ de teſtib⁹
teſtimonū. ni
ſi in exceptis
criminib⁹ ſm
diſtinctionem
plures dictaꝫ
ſuperius. b.
b Si ipſe añ
licet de illo nō
ſit cōdēnatus
ar. ex̄ de teſti.
ſuꝑ eo. ꝛ ē hic
ar. ꝙ p⁹ pñiam
accuſat̄ qs de
crimie. xxxij.
q. ij. admonē.
i. q. vij. ſiquis
dem. ꝺi. ꝑue.

diuinas ſꝫ ēt leges ſeculi ihibere docebat: Iteꝫ hadrian⁹ papa.

Qui criminoſus fuerit: ſacerdotes accuſare non poteſt.

Qui crimē itēdit: agnoſcēdū ē: ſi ipſe añ nō fuerit criminoſus: qꝛ ꝑiculoſū ē ꝛ admitti ñ debet rei aduerſus quēcūqꝫ ꝓfeſſio teſtes aūt ſine aliqua ſint infamia uxores ꝛ filios habētes chriſtuꝫ oio ꝑdicātes. Non ſoluꝫ aūt crimi noſi: ſed ēt qlibet alij ab accuſatione epoꝛuꝫ repellunt̄. Unde anacletus papa ait.

Deo ñ placꝫ: q ſuos ſuos accuſat

Si oia in hoc ſeculo uidicata eēnt. locuꝫ diuia iudicia non haberēt. ſuꝑuacuis laboꝛat impēdijs q ſolē certat facib⁹ adiuuare. Ideo ſi aliqs putat ſe in hoc deo placē: ꝙ ſuos ſuos accuſat: ꝛ ut meliores fiāt dicit ſe hoc agē: iuanū laboꝛat: ꝛ plus iuidie ſtimul' agitat̄ q̄ꝫ charitatis: qm̄ diuie grē plenitudo adiectione hūana nō idigꝫ: nec ulla reqrit cōmēdatōis augmēta. Itē teleſphoꝛ⁹ papa

Populus ſacerdotes arguere ul' increpare non ualet.

Sacerdotes q ꝓꝓo oꝛe coꝛp⁹ dñi ꝯficiūt: ab oibus ſūt obediēdi ꝛ timēdi nō dilacerādi aut detrahēdi: qꝛ a qbus ſe dñi populus bñdici ſaluari ꝛ inſtrui cupit: nullaten⁹ eos debet arguere. nec uulgus i eoꝝ accuſatōe ſuſcipi debet. ꝑꝑl'us eni ab eis docēdus ē ꝛ coꝛꝛipiēdus nō ipi ab eo. qꝛ nō ē diſcipulus ſuꝑ magr̄m. dei ergo oꝛdinatōeꝫ accuſat: q eos q ab eo ꝯſtituūt̄ ſacēdotes accuſat ul' dānare cupit. Dē. Si q nō ſūt idonei: ñ ſuſcipiāt̄ ad accuſatōeꝫ ſꝫ oēs q aduerſus pr̄es. i. ſacerdotes armant̄: ifames eē cēſemus pr̄es. n. oēs. i. ſacerdotes uenerādi ſūt: nō reſpuēdi aut accuſandi ul' iſidiandi aut infamādi. Itē pius papa.

De eodem

Oues paſtoꝛē ſuū nō reprehēdāt. plebs epm non accuſet: nec uulg⁹ euꝫ arguat: qꝛ nō ē diſcipul⁹ ſuꝑ magr̄m. epi. n. a deo ſūt iudicādi: q eos ſibi oculos elegit. Naꝫ a ſbditis aut praue uite hoīb⁹ nō ſūt accuſandi aut arguendi aut lacerādi. ꝛ infra. Ned bo

nit. xlviij. di. quoniam multa.
c Rei. i. accuſati.
d Chriſtū. nō tñ ob eſt eis: ſi eos iſtruxerit. xlvij. di. quantūlibet. ꝛ. xliij.
di. epheſijs. Aliud ſi neglexerit eos coꝛrigere: vt. xxxvij. di. legant.
e Si oia de oculis loqt̄: que ſoli deo reſeruāt̄. xxxij. di erubeſcant.

nū faciens alteri uerbo aut facto nocere uult: q̄ꝫto min⁹ in ſuſpicione debet uēire fidelis hō: ut dicat aut faciat ea q̄ pati nō uult: quia ois ſuſpicio poti⁹ ē repellenda q̄ꝫ approbāda ul' recipiēda. Ipſa aūt detractio licet ex uicio detrahētiū tñ iuſto dei iudicio nōnūq̄ꝫ aduerſus bonos excitat̄: ut quos uel domeſtica ꝑſūptio uel alioꝛū fauoꝛ in altū extulerat: detractio humilict. Unde ambroſi⁹.

Ne qs de ſe ꝑſūat: ligue maloꝝ ex dei ꝑcepto cōtra eū excitant̄.

Uitare petrū tertio dicētē: dñe tu ſcis qꝛ amo te. Eteni qꝛ tertiō negauerat: tertio ꝯfitet̄ ſꝫ negauit i nocte ꝯfitet̄ i die. hec āt ideo dicta ſūt: ut ſciam⁹ nemineꝫ iactare ſe debere. nā ꝛ ſi petrus lapſus ē qꝛ dixit: ꝛ ſi alij ſcandeliꝫati fuerit i te: ſed nō ego: qs ali⁹ iure ꝺ ſe ꝑſūat? deniqꝫ ꝛ dauid qꝛ dixerat: ego dixi i' abūdātia mea non moueboꝛ ineternū: eā ſibi iactātiā obfuiſſe ꝯfitet̄ dicēs: auertiſti facieꝫ tuā a me ꝛ fact⁹ ſū conturbat⁹. Item gregoꝛi⁹.

Ut boni ſalubrit̄ humilient̄: lingue maloꝝ contra eos inſurgūt.

Sunt plurimi q uitā bonoꝛū foꝛtaſſe ampli⁹ q̄ꝫ debent laudāt: ꝛ ne q̄ elatio ꝺ laude ſbrepat ꝑmittit oipotēs de⁹ malos in obtrectatōem ꝛ obiurgatōnē proꝛūpere: ut ſi qua culpa ab oꝛe laudātiū in coꝛde naſcit̄: ab oꝛe uituperātiū ſuffocet̄. Hinc ē ꝙ doctoꝛ gentiū ſe in predicatione currere teſtat̄ int' infamiā ꝛ bonā famaꝫ: q etiaꝫ dicit: ut ſeductores ꝛ ueraces. Ueruꝫ hac auctoꝛitate ꝓhibent̄ ſpirituales a carnalib⁹ accuſari nō carnales a ſpūalib⁹. qꝺ ex uerbis eiuſdem dat̄ intelligi: qb⁹ in codē capl'o ſbiūxit dicens. Capite lāgueſcēte facili⁹ reliq̄ coꝛpoꝛis mebꝛa inficiūt̄. ſicut' ſcriptu ē Omne caput lāguidū ꝛ oēe coꝛ merens a plāta pedis uſqꝫ ad uerticeꝫ nō eſt in eo ſanitas. Quapꝑter māifeſtū ē diabolū q ſicut leo rugiens circuit q̄rēs quē deuoret: coꝛdib⁹ plebiū iuadere: ut doctoꝛib⁹ atqꝫ paſtoꝛib⁹ ſuis detractōes irrogent ul' eos accuſēt: ut plebes lāgueſcētes nō tenētibus

f Inuidie. hic canon
ꝑſumit poti⁹ accuſatio
nem fieri cā inuidie q̄ꝫ
charitatis: vt dixi. ij. q.
vij. ſiqs eps.
g Sacerdotes.
h Oues. ſic. ij. q. vij
oues.
i Suſpicio. ſic. ij. q. i.
c. i. Suſpicioni temera
rie nō credit̄. xi. q. iij. i
cūctis. ꝓbabilis iducit
ꝑſūptionē. ff. qꝺ me. cā
l. vlt. ij. q. v. ꝑſbꝛ. violē-
ta cōdēnationē. xxxij.
q. i. dixit. ꝛ. C. de adul.
q̄ꝫuis. licet ſit ar. ꝯ ex̄ ꝺ
ꝑſumpt. lr̄as.
k Uitare. Caſus
Nemo debet ſe
iactare ꝺ bonis: ne ca-
dat vt petrus ꝛ dauid.
l Tertio. Hic videt̄:
ꝙ totiēs pñiaꝫ faciam
quotiēs cōmitto foꝛni
cationem etiā cū eadē
muliere: ꝛ ꝙ quaſi pro
diuerſis delictis ſit mi
hi pñia idicēda: vt de
pe. di. v. ꝯſideret. ꝛ de
pe. di. i. menſurā. Iteꝫ
ſi poſt pꝛimā foꝛnicati
onē qs penitet: iiūgit̄
ei pñia. ſi ſcꝺo accedit
ad eādē ſecūdo iniūgi
tur ei pñia tal' ergo erit
melioꝛis ꝯditōnis ſi ñ
peniteat a ꝑncipio: q̄ꝫ
ſi peniteat poſtea. Iteꝫ
ſi ſecūdo accedit ad ali
aꝫ mulierē: equale pec
catū cōmittit: ſicut ſi ſe
cūdo accederet ad pꝛi
oꝛē. ſꝫ ꝓ illo ſcꝺo pecca
to qꝺ facit cum altera
noua penitentia ſibi i
dicit̄. ergo ꝛ noua pe
nitētia ē idicēda ſibi: ſi
ad eādē deniꝫo accedat
cū par ſit peccatuꝫ. ꝛ h̄
cōcedi pōt: licet ſm le-
ges q ſepi⁹ rē ꝯtractat
nō cōmittit diuerſa fur
ta. ff. de fur. ei qui.
m Petr⁹. ar. a maioꝛi
ſi. xxxij. q. v. ſi paulus
n In abūdātia. i. ꝯfi-
dentia bonitatis mee.
o Sunt. laudant. h̄
ē veniale pecca-
tū. xxv. di. criminis. ſꝫ
q cōmēdāt moꝛtalia vi
cia moꝛtalit̄ peccant. xl
vi. di. ſunt nōnulli.
p Inter ifamiā. i. qui
dā ſapientes dicebant
eos veraces qda non
xli. di. qꝺ dixit oñs.

q Verũ hac auctoritate.ſ.oues.h ſũt vba eiuſ dẽ pij:⁊ ↄtinuãt illi.c.oues
r Sicut ſcriptũ in iſaia.
s Quieſcite.
b Et merito.deprauant.i.praui epi cõſtituunt.nõ eni.ppt alioꝝ merita efficiũt mali:ſꝫ mali.ppt maloꝝ merita plati fiũt.viij.q.i.audacter.

d Teſtimonium.etiam poſt penitentiam priuatã:vt.j.xxij.q.v.paruuli.Et hoc eſt verũ in teſtibus. Secus videtur i accuſatore vt.xxij.q.v.ſiquis conuictus.
e Recipiat.alibi dicitur q iuramentũ ſolum deum habet vltorem:vt.C.de rebus cre.l.ij.non ergo incurrit infamiã.

paſtorib' frena eoꝝ laſciuiãt:atq; i ima ruãt: ut ſaltem ſic pcilitari poſſint. Multũ uero diſtãt dãna moꝝ a dãnis rerũ tpaliũ:cuꝫ iſta extra nos ſint:illa uero i nobis:⁊ infra peius malũ fore ñ exiſtimo q̃ chriſtianos ſuis inuidere ſacerdotibus. Hinc etiam felix ſecũdus ait.

Deo recte famulãtes pſeq nõ lꝫ.

Quieſcite ingt ſãcta ſynodus nicena:⁊ nolite perſeq eos:q recte deo famulant:⁊ ſyncera uolũtate ſupna dei mãdata cuſtodiũt:⁊ nrĩs legib' ſbiugant: q: nõ decꝫ ut carnales ſpũales pſequã tur. Item gregori'.

Subditi prelatos ſuos accuſare non debent.

Ex merito plebis nõnũq; epi deprauãt:q̃ten' procliui' cadant q ſequũt.capite langueſcente cetera corporis mẽbra inficiũtur.deteriores ſũt q uitã moreſq; bonorũ corrũpũt his: q ſbſtantias alioꝝ pdiaq; diripiũt. Caueat unuſqſq;:ne aut linguã aut aures habeat pruriẽtes.i.ne aut ipe alijs detrahat:aut alios detrahẽtes audiat'.ſedẽs ingt aduerſus fratrẽ tuũ loqbaris detrahẽdo:⁊ aduerſus filium matris tue ponebas ſcãdalũ ⁊cetera. parcant ſinguli detractõi ligue:cuſtodiantq; ſmões ſuos:⁊ ſciãt:q: cũcta q̃ de alijs loquunt ſua ſñia iudicabũt nemo inuito auditori libent refert officiũ ſingulorꝫ ſit dilectiſſimi: ñ ſolũ oculos caſtos ſuare ſed ⁊ linguã:nec qd i cuiuſq; domo agat: alia dom' unq; p eos nouerit. habeãt oẽs ſimplicitatẽ colũbe: nec cuiq; machinẽt dolos:⁊ ſerpẽtis aſtutiã ne alioꝝ ſupplantent inſidijs. Item lucius papa.

Bonus nocere non cupit.

Sapiẽs ñ ẽ oĩs q nocꝫ. Itẽ anaclet' papa. Raptorib' deteriores ſũt eoꝝ detractores.

Deteriores ſũt q doctoꝝ uitaꝫ moreſq; corrũpũt his: q ſubſtãtias alioꝝ pdiaq; diripiũt. ipi eni ea q̃ extra nos ſũt: iſ nrã ſint auferũt.nrĩ quoq; detractores ⁊ morũ corruptores nrõꝝ ſiue qui aduerſus nos armant:.ppͥe noſ ipos decipiũt:⁊ iõ iuſte infames ſũt: ⁊ merito ab eccl'ia extorres ſunt. Pro meritis ergo plebis ſepe paſtores deprauãt eccl'ie:ut procliui' corruãt q ſequũt. Itẽ alexander papa. De eodẽ.

Summa iniqtas eſt frẽs de trahẽ ⁊ accuſare.vñ ſcriptũ ẽ: Ois q detrahit frĩ ſuo hõicida ẽ:⁊ oĩs hõicida ñ hꝫ ptẽ i regno dei. Patet ergo ut pmiſſũ ẽ: q carnales.phibẽt ab accuſatõe ſpiritualiũ ñ ſpũales ab accuſatione carnaliũ. Cũ itaq; crimioſi ⁊ iſames ab accuſatõib' phibẽt: uidẽdũ eſt quos canonũ ſacra auctas iſames appellat. De his ſtephanus romãe eccl'ie epiſcop' ſcribit hilario dicens.

Que perſone infames habeant.

Infames eſſe eas pſõas dicim' q.p aliq̃ cl'pa notãt iſamia ſ.oẽs q chriſtiane legis normam abijciũt ⁊ ſtatuta eccl'iaſtica cõtẽnũt.ſilit fures ⁊ ſacrilegos ⁊ oẽs capitalib' crimib' irretitos ſepulchroꝝ quoq; uiolatores: ⁊ oẽs q aduerſus pres armãt:q i oĩ mundo iſamia notãt.ſilit ⁊ iceſtuoſos hõicidas piuros raptores maleficos ueneficos adulteros de bell' publicis fugientes:⁊ q idigna ſibi petũt loca tenẽ:aut facultates eccleſie auferũt iiuſte: ⁊ q frẽs calũniãt aut accuſant ⁊ nõ.pbãt: ⁊ q ↄtra inocenteſ pncipũ animũ ad iracũdiã.puocãt:⁊ oẽs anathẽatizatos l'.pſuis ſcelerib' ab eccl'ia repulſos:⁊ oẽs quoſ eccl'iaſtice leges ul' ſeculi infames.pnũciant. Hi nimiꝫ omnes nec hui añ legitimaꝫ libertatem nec penitentes nec bigami: nec illi q curie debuiunt:ul' nõ ſũt integri corpore: aut ſanã nõ habẽt menteꝫ uel intellectũ:aut q inobediẽtes ſãctoꝝ patrũ decretis exiſtũt:aut q furioſi mãifeſtant.hi oẽs inq; nec ad ſacros grad' debent.puehi. nec iſti nec ſuſpecti nec liberti nec rectaꝫ fidẽ ul' dignã cõuerſatõem nõ habentes ſũmos ſacerdotes pñt accuſare:nec ad accuſatõneꝫ ſeu ad teſtimoniũ nullaten' iuſte poſſũt recipi. Item fabian' papa.

Infamis efficitur: qui ſciẽs deierare preſumit.

Quicũq; ſciens ſe piurauerit xl.dies in pane ⁊ aqua ⁊.vij. ſequẽtes annos peniteat: ⁊ nũq;

c Cadãt. q: cẽpenit orbis regis ad exẽplũ ar.xi.q.iij. precipue.
d Audiat ſic infra.xi q.iij.non ſolũ.
e Unꝫ.ſ.p.detractores:ne ſit cõtra.ſ.v.q.v.non vos.vel dic per eos.i.p curioſos vñ iuuenalis: Scire volunt ſecreta dom' atq; inde timeri.
f Sapiens.
g Deteriores.peius ẽ perſuadere:q̃ facere:vt.ff.de ſer.corr.l.i.§.pſuadere.⁊.l.vt tãtũ.⁊.lxxxvi.di.tanta.
h Summa.detrahere.ſ.di.xlvi.accuſatores.
i Et accuſare.ſ.ij.q.vij.ſiqs eps.de pe.di.i.homicid.omꝫ.
k Infames.contĩnunt.ſi.xix.di.nulli.
l Fures.ex hoc.c.patet q omne crimẽ infamat ſecundũ canones ⁊.ſ.e.omnes.⁊.c.ſequẽti.Item ex hoc.c.videtur:q omne crimen ſit publicũ ſm canones.
m De bellis publicis tales ſunt rei leſe maieſtatis: vt.ff.ad le.iul'.ma.l.iij.⁊ capite puniunt:niſi dñꝫ defẽdere nõ potuerint.ff.de re mili.omne.§.q in acie.
n Petunt.ambitioſe vt.ſ.i.q.vi.ſicut.
o Ad iracũdiã.ex de homicidio ſicut dignũ §.illi vero.
p Prouocant.i.delatores:vt.v.q.vi.delatori.
q Legitimã.i.plenaꝫ aliter enim nõ.pmouẽtur nec aliquẽ poſſunt accuſare:vt.j.ſequitur.
r Curie.lxxiij.di.c.i.⁊ ij.
s Mentẽ.vt furioſi.
t Manifeſtant.ſ.xxxiij.di.maritum.
a Quicũq;.piurauerit.ſ.iij.q.v.conſtituimus.
b Septẽ.xxij.q.iiij.qui ſacramento contra Vo.ibi.
c Sine penitentia.i terior:ſi.l.i.di.clerico.

Itẽ alibi legitur.q piuri.m ↄtinetur ſub crimie ſtellionatus:vt.ff.de crimie ſtel.l.ij. Sed crimẽ ſtellionat non infamat vt.ff.de crimi.ſtel.l.ij.ꝫ nec piuriũ. So. vbi iuramẽtũ non cedit in preiudiciuꝫ alicui ſolũ deũ habꝫ vltorem. Dicunt autem q̃dam q ſi iuramentum eſt d̃ futuro ſemp infamat: q: ibi frãgitur fides deo ⁊ homini. Secus ſi eſt de preſenti vel õ preterito: vt C.de trãſac.l. q maior. Alij dicunt q iuramentum qd interuenit in cõtractibus non infamat:ſecus in iuramento quod ſit in iudi.ſ.hoc eſt certum q omne iu.amentũ infamat canonica infamia. vtrũ aũt temerarius iuramẽtum repellat a legitimis actibus: dixi.ſ.ix.xv.di.florentinum.

f n Os ſequentes
g Sed licet.infert ex predictis.
h Ab huius.ideſt ſimonie.
i Maiores.vt.ij.q.vij.per totuʒ.
k q Uero neſciēs.ille ē ignorant hereticus q ſequit opinionē quā putat veriorē: vt xxiiij.q.iij.§.hereſis.
canonica:qꝫ concordat cū gregorio.ij.q.i.in primis.ꝛ impugnatio quam ponit in ſequēti.§.allegando ponit.
r Tractauerit.ſic ſupple i ſimonia n̄ ē q̄rēdū an ſimonia ſit hēſis.iſte eni ep̄s negauit ſimoniā eē hēſiʒ:ꝛ male:vt.i.q.vij.pʒ.ꝛ ſic ꝯcludit i fi.
s Jqs priuatis.nō milites nō dici priuatos:vt.xxiiij.q.i.qui coñ.

ſit ſine pn̄ia: ꝛ nunq̄ʒ i teſtioniū recipiat:cōioneʒ tn̄ p9 hoc ꝑcipiat. ITem euſebius papa.

Accuſationes ꝛ ꝑſonas:quas leges ſeculi non admittunt: eccl'ia quoqʒ repellit.

NOs ſequētes patꝝ ueſtigia ꝓ ſaluatōe ſeruoꝝ dei: quaſcūqʒ ad accuſationes ꝑſonas leges publice nō admittūt: his ipugnādi alteꝝ ꝛ nos licētiā ſbmouem9 ꝛ nulle accuſationes a iudicib9 audiātur eccl'iaſticis:q̄ legib9 ſecl'i ꝓhibet. SEd licʒ ifames ab accuſatiōe epōꝝ ꝓhibeant: nō tamē iſti ab huiuſmōi accuſatōe ꝓhibēdi ſūt. hēticos nāqʒ accuſare infamib9 nō ꝓhibet: ut ſupra patuit i eadē cā ubi de accuſatione minorū aduerſus maiores diſputatuʒ eſt. ITem. De eodem.

QUm maiores ſciētia ꝛ moribus a minorib9 accuſari ꝓhibeant: nō equales ab equalib9 ul' minores a maiorib9 ab accuſatione huiuſmōi ſūt ꝓhibēdi: cū heretic9 catholico mioꝛ ſit. Sʒ ꝛ hoc an generalit accipiēdū ē: auguſtinus non diffinit dicens.

Dubiū nō ē:an ſciēs auar9 an neſciēs hereticus grauius peccet.

QUero ergo qs peccet grauius q neſciēs hereſim incurrerit: aut q ſciens ab auaricia.i. ab idolatria nō receſſerit? Secūdū illā regulā qua peccata ſcientiū peccatis ignoꝛātie ꝑponūt: auaꝝ conſcientia uicit i ſcelere. Sʒ ſi forte hoc faciat i hereſi ipſi9 ſceleris magnitudo: qd facit i auaritia ſcientis admiſſio: heretic9 neſciēs auaro ſciēti coequat. ITeʒ utrū catholicū peſſimis morib9 alicui heretico i cui9 uita pret id qd hereticus ē nō iueniūt hoies qd rephendāt: ꝑponere debeam9: nō audeo p̄cipitare ſniam. UErū hoc auguſtini ꝛ illud de infamiū accuſatōe de his itelligēdū ē: quos conſtat eē hereticos: nō ē de his q ſe negant i hereſiʒ lapſos. Hic aūt i oib9 religioſus apparēs: duʒ ſe negat heretice cōionis aliq̄n macula ifectū: infames atqʒ alios h9modi a ſua accuſatōe ipe repellit. HEc licet rōne niti uideant: exemplo tamē leſe maieſtatis uana itelligunt: ad cuius accuſatōnem dū ſocius inite factōis admittit: nō querit an cogitare ꝯtra aiam p̄ncipis ſit maieſtatē ledere: ſʒ an aliqs d nece ei9 tractauerit. UNde ipatoꝛ honori9 ꝛ archadi9 i nono libro codicis ti. ad. l'. iuliā maieſtatis ſcripſiſſe legunt.

SJqs cū multibus ul' p̄uatis barbaris etiā ſceleſtaʒ inierit factōeʒ: aut factōis ipius ſuſceperit ſacramētū uel dederit: etiā de nece uiroꝝ illuſtriuʒ q cōſiſtoꝛio noſtro ꝛ ꝯſilijs iterſunt ēt ſenatorū: nā ꝛ ipi pars coꝛpoꝛis noſtri ſūt: ul' cuiuſlibet poſtrēo q nobis militat cogitauerit: eadē eni ſeueritate uolūtatē ſceleris q̄ affectū puniri iura uoluerūt: ipe qdeʒ ut pote maieſtatis re9 gladio feriet bonis eius oib9 fiſco nr̄o addictis. Filij uēo ei9 qbus uitā impatoꝛia ſpaliter lenitate ꝯcedim9: paterno eni deberēt perire ſupplicio: i qb9 paterni hoc eſt hereditarij criminis exempla metuunt: a matna ꝛ a ſucceſſione oium ꝓximoꝝ habeant alieni: teſtamētis extraneoꝝ nihil capiāt: ſint ꝑpetuo egētes ꝛ paupes. Jnfamia eos ſēp paterna comitet: ad nullos unq̄ʒ honores ad nulla penitus ſacramenta ꝑueniāt. ſint poſtremo tales: ut his ꝑpetua egeſtate ſoꝛdētib9 ꝛ ſit moꝛs ſolatiū: ꝛ uita ſuppliciuʒ. Deniqʒ iubem9 ēt notabiles eē infamia ſine uenia: q ꝓ talibus unq̄ʒ apud nos intuenire tētauerit. Sane ſiqs ex his in exoꝛdio inite factōnis ſtudio uere laudis accēſus ipe ꝓdiderit factōeʒ: ꝛ p̄mio a nobis ꝛ honore decoꝛabit. Js uero q uſus fuerit factōe ſi ſero tn̄ icognita adhuc cōcilioꝝ arcana patefecerit: abſolutōe tn̄ ac uenia dignus habebit. MOꝛro9 ſimonie accuſatio ad inſtar leſe maieſtatis ꝓcedere debet: ſicut leo iperatoꝛ in p̄mo libro codicis decreuiſſe legit. t. d epis. l. ſi quēq̄ʒ. qd de accuſatione nō de pena itelligi opoꝛtʒ. UNde ualerian9 ꝛ gratian9 li. ix. codicis ti. ad. l. iul. ma.

NUllus oio: cui incōſultis ac neſcientib9 nobis fidicularū toꝛmēta offerūtur: militie uel generis aut dignitatis defenſione uti ꝓhibeatur. Exceptā tamen

quā putat veriorē: vt xxiiij.q.iij.§.hereſis.
l Scdm illā de pe.di.ij.§.ſciendū.
m Uincit.videt qualit argumentat.lʒ eni peccatū ſit maius peccato: qꝫ hic ſcia preponit ignoꝛātie: tn̄ facta cōpēſatione ſciēter peccās pōt eqpari ignoꝛāter peccāti. Simil cōpēſatio xix.di.i canonicis. Qd aūt minus ſit peccatū ignorantis q̄ʒ ſciētis: hēs xxxij.q.vij.quēadmoduʒ q̄nqʒ vr̄ plus peccare ignorant peccans q̄ʒ ſcient: vt.xxiiij.q.i.ſciſma q̄nqʒ parificātur vt hic.
n Precipitare.S.tn̄ in ſili qōne p̄cipitat ſnīaʒ: vt.ij.q.vij.§.ſʒ q̄ritur ꝛ vrban9 eadē videt ſoluere xij.q.i.ſcimus
o Uerū.S.m.iij.c.qro.ꝛ illi.§.ſʒ lʒ.in qb9 ꝓbauerat ifames admittēdos ꝯ hereticos ꝛ ita ꝯ ſimoniacū.ꝛ ei9 ſolutio durat vſqʒ ad.§.hec lʒ rōne.ꝛ ibi incipit ſuā ſolutōnē ipugnare.
p Conſtat.ſi ꝯſtat: ergo nō ē neceſſari9 accuſatoꝛ.expone q conſtat.i.tale ē crimen qd ꝯſtat eē hereſiʒ: vl' dic qd ꝯſtat p famaʒ qꝫ ſūt male fame.
q Apparēs.hec ſolutio eſt

t Uolūtatē. Nō punit hic ſola voluntas: vt.xix.di.nulli.xxij.di.oēs.qꝫ i maleficijs volūtas ſpectat nō exit9 ff.ad.l.coꝛ.d ſic.diuus. Ar.ꝯ.xxxi.di.erubeſcāt.de pe.di.i.cogitationis.xxxij.q.v.chriſtiana. So. regularit volūtas nō punit: niſi ad aliquē actū ꝓcedat.
u Fiſco.idē ē in crimine hereſis: vt extra de hereti. vergētis. alias bona dānatoꝝ reſeruātur filijs: vt.C.de bo.dam.auc.bona.
x Filij vero. in ptāte cōſtituti.ſi eni eos poſtea emācipaſſʒ: nō valeret: vt.C.e.l.ꝑpēdit. ar.ff.de bo.dā.l.vlt.§.ex liberl. filij itaqʒ emācipati nō patiunt hāc penā.dicūt tn̄ qdā q h penā ſpectat ad filios poſtea natos n̄ ad iaʒ natos: ſʒ lr̄a eis ꝯdicit
y Metuunt. Sepe ſolet filius ſilis eē pr̄i Et ſeqt leuis filia matris iter.lvi.di.ſi gens. vn̄ q emit mancipia de genere eoꝝ q̄rit: vt.ff.de edil.edic. q ſi nolit §.qui mancipia.
z Et vita.s.lxxiiij.di.quoꝛundam
ꝛ Jntuenire.ſic.s.l.d.miroꝛ. Et nō q q̄nqʒ ꝓhibet ſupplicari ꝓ aliquo: de pe.di.i.ꝑdixerat.ꝛ ex̄ d here.ad abolēdā.ꝛ.C.de tranſac.ſi quis maioꝛ.
ꝯ MOꝛro. Hic ponit aſſūptōeʒ argumēti ſui p̄miſit eniʒ p̄mo ꝓpoſitionem ſuam.
ꝝ Pena.i crimie eni ſimonie ꝯuict9 deponitur: vt.xv.q.iij.ſane. ſʒ hic capite puīt. qlit iſti parificēt: nōui.xv.q.iij.ſane.ꝛ.l.nemini.ſed nūqd oꝛdiat9 ſimōiace pōt oꝛdiatoꝛē ſuū ꝯuenire de hoc: cuʒ accuſatores cōſequāt p̄miū: nō credo licʒ dicat hic: q omnes accuſatores admittant
a n Nullus. fidicularū.i.coꝛdaꝝ q̄ ligant circa frontē hois ꝛ ſtringit caput ꝑ eas ꝛ eſt fides idē q coꝛda vt ibi. De fid ꝑſpicu9

troie munitor amanit.
b Militie. C. de questio. milites.
c Uel generis. C. de penis. l. decurionum.
d Aut dignitatis. C. de questio. decurionis.
e Excepta. vbi nullus pōt se excusare aliquo priuilegio.

f Quod autem. nūq̄ȝ soli episcopo credit iiij. q. iij. iurisiurandi. nec tenet lex xi. q. i. quicunqȝ.

g Episcopus. laico Sed huic. c. ē ꝯ xi. q. i. experientie. ꝛ. c. siqs cū clerico. Sȝ qđ hic dicit: itelligas de ecclīasticis criminib⁹: pōt tn̄ clericus indica-

Q. II.
re de oī crimine ꝗ̄tum ad iniūgendā pn̄iaȝ. s. e. q. i. illi q. ꝛ. xxij. q. i. p̄dicādū ꝛ ex̄ ď iudi. non nit. vł logr̄ fm̄ tpa apostoloꝝ: qn̄ oēs cāe deferebant ad ecclīaȝ: vt xi. q. i. relatum.

h Synodū. i. cōuētū clericoꝝ: q cōciliū appellat. xij. q. ij. placuit. ꝛ. c. epus. q sine coruȝ pn̄ia nō debet cās audire. xv. q. vij. eps nullus. ꝛ hoc itelligo de criminali negocio: sȝ i ciuili cā eligūt arbitri: vt. xi. q. i. si clericus.

i Si tm̄. Hec duo. c. intelligit. h. ď occulto peccatore. ꝛ dicit q̄ si scio aliqueȝ esse in mōtali peccato: lȝ sit occultū: debeo ip̄m vitare occulte sȝ nō publice. nec possū eū de hoc accusare: cū nō habeā testes. Sȝ illud est ꝑ durū: vt oēm quē sciā peccatorē debeam euitare: ꝛ ē illud ꝯ. ij. q. i. multi. Sed tu ponas casū sic: eps aliqs sol⁹ scit aliquē i canonem i cidisse: debȝ eū corrigē priuate. si incorrigibil' sit: priuate vitabit eum n̄ publice: ne sit ꝓditor crimis: vt ex̄ de se. ꝛ ex cōi. cū nō ab hoie i p̄n.

k Proferat. accusando publice.

l Indēnat⁹. sic ordia lr̄am: ille tamē indēnatus. i. nō dānatus in cōmunione omnium permanebit.

maiestatis cā i qua sola oībus eq̄ cōditio est. Sed cū oēs illi assumūt in hac accusatōe simonie: q p̄nt accusare de crimine maiestatis cōstat q̄ sicut ibi n̄ dubitat̄ de crimine maiestatis: sȝ an reus cōmiserit illud: sic ꝛ hic non negat̄ heresis: sed impetit̄ accusatus an commiserit heresim.

Quod aūt querit̄: si eps in accusatorē accusationē uertere uoluerit: an sue simplici assertioni fides sit habēda. facile soluit̄: si sāctoꝝ patrū auctās diligent̄ inspiciat̄. ut. n. sācti p̄res diffiniūt: nullius ꝑsone ꝗ̄tūlibet exercitate cōfessioni fides ē adhibēda: nisi cōpetētes ꝓbatōes adhibeat. Unde i. iiij. carthaginēsi cōci. legit̄.

Ep̄us alicui crimē obijciēs: in synodo ꝓbet quod obijcit.

Episcop⁹ si clerico uł laico crimen iposuerit: deducat̄ ad ꝓbatōeȝ i synodū. Sed obijcit̄: si se solū alicī sceleris ꝯsciū nouerit: ꝓbare illud testib⁹ n̄ ualet: qd ergo tūc sibi faciēdū sit? Ex concilio uariensi sic diffinitur.

Eps nō pferat: qđ ꝓbare nō pōt

Si tm̄ epus alieni sceleris se ꝯsciū nouerit: ꝗ̄diu ꝓbare n̄ pōt: nihil ꝓferat: sȝ cū ip̄o ad cōpunctionē eius secretis correctionib⁹ elaboret. q̄ si forte correct⁹ ꝑtinacior fuerit: ꝛ se cōioni publice igesserit: ēt si epus in redarguēdo illū quē reū idicat in ꝓbatione deficiat: indēnat⁹: lȝ his q nihil sciuerit secedē ad tēpus ꝓ ꝑsone maioris auctē iubeat̄: ille tn̄ ꝗ̄diu nihil ꝓbare pōt: i cōione oīuȝ preterq̄ eius q cuȝ reum indicat permanebit. Item ex concilio aphricano.

De epo qui sibi soli dicit aliquem crimen suū fuisse cōfessum.

Placuit: ut siqn eps dicit aliquem sibi proprium crimē fuisse ꝯfessū: atq̄ ille neget: n̄ putet ad iniuriā suā epus ꝑtinere qđ illi soli n̄ credit̄. ꝛ si scrupulo ꝓprie cōscientie se dicit negāti nolle cōicare: ꝗ̄diu excōicato⁹ n̄ cōicaueit suus eps: tādiu eidē epo ab alijs nō cōmūicet̄ epis: ut magis caueat̄ eps ne dicat in quēq̄: qđ alijs documētis conuicere nō potest.

Iudiciuȝ uero archiepi alterius ꝓuicie alicui expetere nō licȝ. Unde gregorius ait.

Alterius parochianum alicui iudicare non licet.

Scriptū est i lege: ꝑ alienam messeȝ trāsiēs falcē mittē nō debes: sȝ mānu spicas ꝯterē ꝛ mādúcare. falcē eni iudicij mittē nō potes nec debes i eā segetē: q̄ alti uidet̄ eē cōmissa: sȝ ꝑ affectuȝ boni opis frumēta dn̄ica uicioꝝ suoꝝ paleis expoliata ꝛ i ecclīe corp⁹ admonēdo ꝯuertere: ꝛ ꝑsuadēdo quasi mādúcando ꝯterere.

Item pelagi⁹ papa oībus epis.

Quot ciuitates unaqueq̄ prouicia habeat.

Scitote certaȝ eē ꝓuiciā: que hȝ. x. aut. xi. ciuitates ꝛ unū regē ꝛ totidē minores ptātes sub se ꝛ unū metropolitanuȝ aliosq̄ suffraganeos. x. uel. xi. ep̄os iudices: ad quoruȝ iudiciū oēs causē epoꝝ reliquoꝝ sacerdotū ac ciuitatū referant̄: ut ab his oībus iuste ꝛ consona uoce discernat̄: nisi ad maiorē auctē fueīt ab his: q iudicādi sūt appellatū. unde nō oȝ ut ďgradet̄ uł dehonoret̄ unaq̄q̄ prouicia: sed apud semetipam habeat iudices sacerdotes ꝛ epos: singulos uidelȝ fm̄ ordines suos ꝛ qcūq̄ cām habuerit a suis iudicibus ꝓuincie iudicetur ꝛ non ab alienis. i. a sue iustis iudicib⁹ ꝓuicie ꝛ nō ab extraneis: nisi ut iam

m His. id est ꝗ̄tū ad eos: qui nihil sciunt de excōicatione illius vel ď crimine eius: vt extra de sen. ex. cum illorum.

n Ad tēpus. id est dum est in peccato.

o Iubeat. iubē. n. pōt plat⁹ ali. uē vt abstieat a sua priuata cōione vł ēt a cōione sacroꝝ: q: i secreto p̄t p̄cipe talia hoib⁹ peccātib⁹. xxxiij. di. habuisse. tn̄ ꝑ sn̄iaȝ n̄ pōt aliqs aliquē secreto sepāre a ꝑticipatōe sacroꝝ l' ēt suspēdere. pōt ēt qs cū scit aliquē criosū suo plato dicē: vt ip̄m corrigat: vt. xxij q. v. hoc videt̄. l' expōe iubeat. i. moneat: sic. xxxi. q. i. hac rōe. fm̄ p̄missa pȝ: q̄ n̄ obstat. j. ď cō. di. ij. n̄ ꝓbit cai. xxiij. q. ij. si inimic⁹. vij. q. i. scite. ꝛ. xi.

q. ij. qbus epi. vbi dicit̄ qbus episcopi nō cōicant: nec nos cōicare debemus: q: illa. c. de publice excōicatis intelligūtur.

p Placuit. sibi. soli n̄ tāq̄ȝ deo: ne sit ꝯ de pe. di. vi. sacerdos. xi. q. i. qcūq̄ ꝯ. sȝ illud n̄ tenet. Sic ergo dicto soli⁹ epi nō creditur: nec ēt scripto: nisi adsīt subscriptio: vt ex̄ de testi. cū a nobis. nisi hēbeat ꝯfuendo vt ex̄ de fide istru. cū dilect⁹. Nā lr̄is sui credit̄ qđ significat se alij quē excōicauit. vt. xi. q. iij. re.

q Excōicato. i. queȝ dicit excōmunicatum.

r Caueat. ꝛ. ce pena illi⁹ q̄

Q. III.
iuste vitat aliquē vł indicat sic. ij. q. i. neo.

s Iudiciū. ... alteri⁹ ꝓuincie nisi ꝑ appellatione: vt. viij. q. vi. nō liceat.

t Scripto ... nec ordiat nec aliq̄ sacra pōt i alie⁹ ... tu. ix. q. ij. c. ꝛ. ij. Secus ꝓcōsulibus insignia sua ... ꝓuincia ferūt ꝛ volūtaria ... crecēt iurisdicti ... onē. ff. de offi. ꝓcōsul. l. i.

u Admonendo ... ti publice eis ꝓdicādo tāq̄ȝ ius in eis hn̄s. lxxi. di. hortamur. ꝛ. ix. q. ij. ep̄m. ar. ꝯ iij. q. i. c. ij. xvi. q. i. indicim⁹. sȝ sine solēnitate ad bonum monendo q̄libet pōt facere ꝛ ēt monachus. xvi. q. i. c. i. ꝛ. c. q: iut sȝ alios possū predicare ... ꝓcitādo turbā. xvi. q. iij. placuit. q: illud n̄ ꝯsistit i pretiosa ... cīone. nec refert qs p̄dicet: sed qd p̄dicet. xix. di. secundum.

x Scitote. epos. hoc id ē statutū: q: cā epi corā. xij. epis cōe tractāda. xv. q. vij. siquis timidus.

y Omnes. ar. archidiaconos nō eē iudices.

z Scdm ordines. ergo medio p̄termisso n̄ ē ad supiorē eūdū vt. ij. q. vi. c. antioꝝ. ꝛ ď illo, ꝓculdubio. ꝛ. c. decreto. ꝛ. q. vij. metropolitanū ꝛ sic ē ar. q̄ omisso archidiacono n̄ itur ad epm: vt. ij. ď of. archidi. c. i. ꝛ. xviij. q. ij. cognouim⁹. ꝛ ar. ꝯ ex̄ de pbē. referētis.

& Ab extneis. ergo metropolitan⁹ ē extneus iudex. n̄ ergo ...

pꝛouincie.quid iuris ſit de hoc quere.ix.q.iij.c.ij.io.
a D Eniqꝫ.uel infirmitate.uel malicia plebis uel defectu ſciētie uel irregularitate:ut extra de renū.niſi cū pꝛidem.
b ¶ Reſtituat̄.ſed ñne debuit ꝑdere locū ſuū:qꝛ ſpōtanee rñdebat corā extraneo iudice.xi.q.i.placuit.ꝛ.iij.q.vi.nō liceat.ſed dic ꝙ papa pepcit ei ꝛ ē hic ar.de il licita renūciati one:ꝙ ñ tene at ſi fiat igno rāte ꝓlato ſuo uel ſi fiat i ma nu alterius.x vij.q.ij.gonſal dus.extra de renū.admōet.ꝛ.ff.de offi.ꝓ.legatus.ſed ꝫ qꝛ ēt tacite qs renunciat iuri ſuo:ex̄ de his q̄ fi.a ma.ꝑ.ca ex oꝛe.ꝛ.vij.q i.eos.ꝛ extra de renun.ꝙ in dubijſ.ꝛ.xxxij q.i.de benedi cto.vij.q.i.q̄ꝫ ꝑiculoſū.dico ꝙ ipē ñ pōt re petere:qꝛ renū ciatio tenet q̄ꝫ tum ad ipſum ſed eccl'ia pōt eū repetē:ut.v ij.q.i.nō oꝫ.ꝛ c.eos.uel dic ꝙ renunciare pōt his q̄ ſpe ctant ad onus ſed ñ his que ſpectāt ad ho noꝛē:non eniꝫ ſubdit⁹ pōt ab dicare a ſe iu riſdictionē ſui epī:ut ex̄ de fo ro cōpe.ſi dili genti.io.

P ¶ Lacu it.po chianū.Sꝫ ñ ne epſ pōt pu nire exēptoſ q delinquunt in ſua dioceſi:vi det̄ ꝙ ſic.ꝑ.c.iſtud.ꝛ.ſ.iij.q vi.c.i.ꝛ extra de hereti.ad abolendā.in fi.vbi dr̄ ꝙ nulluꝫ priuilegium iuuat:ꝛ extra de priuil̄.ex tua ꝛ.in fi.Itē negligentiā talium pōt ſupplere:ut extra de ſup.negli.ꝓla.ſicut.extra de priuile.cum ꝛ plantare.ꝛ exceſſus eoꝝ punire:ut extra de priuile.patētib⁹.Itē qꝛ rōne delicti ꝑdit̄ priuilegiū.xi.q.iij.priuilegiū.Itē qꝛ reat⁹ oēꝫ honoꝛē excludit:ut.C.vbi ſena.uel cla.l.i.Itē qua in ꝓuincia quiſ deliqt:illic iuri ſubiaceat nullo ſe excuſatur⁹ priuilegio.C.vbi de cri.agi oꝫ.auc̄.qua in ꝓuīcia.nō eni in ꝓtextu priuilegij ꝯceſſi fla gitioꝝ creſcet auc̄tas:ut.C.de priuil̄.ſcho.l.ij.li.xij.ad idē in auc̄.de man.prin.§.ꝙ ſi delinquētes iueneris.vbi dr̄ nō ꝑmittas noce tes aliqbus vti priuilegijs.eꝫ ꝓbat̄ ꝙ nō pñt puniri:ut ex̄ de pri uile.ſane.ꝛ.c.cū capella.xvi.q.i.frater.ꝛ expreſſe dr̄ ex̄ de ſup.ne gli.pꝛela.ſicut.ſi eni tales pñt puniri ſicut ꝛ alij:iutile eſſet eoꝛum priuilegiū.Itē ꝓcōſul nō pōt ſe itromittere de cauſis fiſcalibus:ſic nec epī de iſtis q quodāmō fiſcales facti ſūt ꝑ priuilegiū.ff.de

offi.ꝓcon.ſi in aliqua.§.i.So.qdā dicunt ꝙ ꝓ occulto delicto a ſolo ro. pontifice pñt puniri.ſed ꝓ notoꝛio pñt puniri ab epō loci ꝑ id qđ legitur extra de priuile.tua ꝛ.Meli⁹ dicas ꝙ ſi priuilegiat⁹ delinqt circa rē nō ex emptā ut in ꝯtu uel maleficio occidēdo hoīeꝫ uel adulterādo cū aliqua:tale delictū pōt punire epus loci:qꝛ ꝛ ſi ſit ꝑſona exēpta:tñ res in quā de lingt̄ nō ē exēpta.Si uero deliqt circa rem exēptaꝫ puta male ge rēdo ſe i officio ſuo uł alienādo res eccl'e ſue in his a ſolo papa pu nitur:vbi ergo factuꝫ exēpti ꝑiudiciū affert non exēptis:hñ epus loci punit in his i qui bus delinqñs ꝯtingit ſuā iuriſdictionē:ſec⁹ ſi ñ afferat alicui pꝛeiu diciū.Et hec diſtictio ꝓbat̄ ex̄ de priuile.cū capella.ꝛ dicit ꝙ cum delictū eoꝝ publicū ē:pōt puniri ab epō:ut ſ.dictū ē:ꝛ ut dicit de cre.patētib⁹.ꝛ.c.tuarū extra de priuile.

Q. IIII.

est ꝓlibatū:a iudicādis fuerit ap pelatū.Itē nicolaus papa.

Non alioꝛum ſed primatiſ ſui iu dicio quiſqꝫ ſubijciat ſe epiſcopus

D Eniqꝫ ſuffredus:ſi tale in ſe crimē nouerat:quo recte poſ ſet epatu ꝓuari:uel infirmitate ſe ſentiebat foꝛſitan ꝑgrauari:q̄ ipe ditus nullis poſſet ꝓximis ſua ꝑ latione ꝓdeſſe:ꝓmatis ſui debue rat ꝛ nō alioꝝ dioceſeos ātiſtitū poſtulari iudiciū.ꝙ ſi qlibet ambi guitas uł aliq̄ foꝛtaſſe ſup exami natiōe uel epatus abrenūciatione aboꝛta fuiſſet cōtētio:ex moꝛe ad apl'icam ſedē referri ꝯuenerat:ꝛ nr̄a in his oībus debuerāt cuncti decreta penit⁹ expectare.qđ quia omiſſū ē hacten⁹ dolem⁹.dilectiſ ſimi igit̄ gloꝛiā uřam uehemēt̄ ef flagito:ut iā dict⁹ ſuffredus epus ꝓpꝛo reſtituat̄ epiſcopio:ꝛ hic ſi aliqd rephenſiōe dignū geſſit:p⁹ ea uł coꝛrectiōe uł digna aiaduer ſione diffiniet̄.Et tñ caſus in quo eps alteri⁹ parochianū excōi care ualet.Unde i ꝯcilio apud compēdiū. Nō epus parochia nū alterius excōicare ualet.

P Lacuit̄ ꝓ cōi utilitate:ut nul lus epoꝝ grauit̄ ferat:ſi eius parochianum depꝛedatiōis cā al ter eps excōicauerit.Itē ex cō cilio meldēſi. De eodē.Palea

D E illis aūt que infra parochi am bñficiū aut hēditatē hñt ꝛ alteri⁹ epi parochiāi ſūt:ꝛ de lo co ad locū iter faciūt:ꝛ rapinaꝫ ꝛ depꝛedatiōes pagūt:placuit ut ex cōicent̄:nec añ ex parochia exeāt q̄ꝫ que patrarūt digne emendent quoꝝ excōicatio ſenioꝛi eoꝝ ꝛ ꝓ pꝛio epo ſignificāda ē:ne eos reci piat anteq̄ꝫ illuc redeāt:ubi rapi nā fecerīt:ꝛ ibi oīa plenit̄ emēdēt:

P Oꝛro⁹ cui⁹ iudiciuꝫ ſibi expetēduꝫ ſit:ſi iudices electi int̄ ſe diſcoꝛdare cepint:in laodicēſi cōci lio ſic inuenitur diffinitum.

A quo ſit ferēda ſentētia:in quo prouinciales epiſcopi diſcoꝛdāt.

S Iquis[e] epus criminalit̄ in iu dicio epoꝝ fuerit accuſat⁹:cō tingat aūt epōs ꝓuincie[f] q ꝯuene rint diuerſas hr̄e ſnias[g]:ꝛ alios q dem innocentē eū ꝓnūciare[h] alioſ reū:ꝓpter hui⁹ ꝯtrouerſiā ampu tādā placuit ſācte ſynodo:metro politanū epm alteri⁹ ꝓuincie uici ne aduocari[i]:ꝛ aliquātos cum eo epōs alios:q parit̄ reſidētes qcū q̄ꝫ fuerit:dirimāt q̄onē:ꝓpt̄ hoc ut ſit firmū iudiciū:qđ ab uni⁹ ꝓ uicie epīs fuerit ꝓmulgatū.Itē ex concilio martini pape.

Quando iudices electi de ſnia in ter ſe diſcoꝛdes extiterint:de uici na ꝓuicia archiepiſcop⁹ aduocet̄

S Iquis[k] epus in aliqb⁹ iudica tur:ꝛ uiderit ipſos epos qui in ꝓuincia ſua ſunt int̄ ſe iudicio diſcrepare:ita ut alij uideant̄ euꝫ qui iudicat̄ iuſtificare:alij ꝯdēna re:ꝓ diffinitiōe huius diſſenſiōis hoc placuit ſācte ſynodo:ut de ꝓ uincia uicina alt̄ metropolitanus uocet̄ epus:ut ꝑ eū ꝯfirmet̄ qđ ſe cundū rectū placuerit canonem.

N Iſi eadē ꝓuicia ꝓmatē habuēit ad queꝫ negocia q̄ ꝑ metropolita nū termiari ñ ualēt:referēda ſint Unde bōifaci⁹ papa ppl'is gallie

Primati deferūtur negocia:q̄ me tropolitanus explicare nō ualet.

S I inter epos eiuſdem cōſilij

P ¶ Oꝛro.Hec q̄o expedi ta ē.ij.q.vi.§.diffinitiua.v.item ſi plures.
e S Iqs.iſtud.c.vi det̄ ꝯtinere ini quitatē.tū ex eo ꝙ nō ſtat̄ hic in iudicio ma ioꝛis ꝑtis:tūꝫ ex eo ꝙ alienus iudex iudicat ñ ſuū ſubditū:ſed ex pone ꝓut hic notaui.
f ¶ Pꝛouincie.id ē pa ri numero.
g ¶ Snias.i.opiones qbuſdā.ſ.volētib⁹ eū abſoluere qbuſdā vo lentibus reſeruare ſen tentiam pape.
h ¶ Pꝛonūciare.non ſentētiando ſed opio nem ſuam recitando.ꝛ ideo ſic expōe:ne ſit contra.ff.de re.iu.duo ꝛ.l.inter pares.ꝛ.ij.q.vi.item ſi plures.vbi dicitur ꝙ ſi diſcoꝛdāt delegati ad delegantē eſt recurrendū.
i ¶ Aduocari.ꝑ pape reſcriptum:id eſt papa cōmittit metropolitanis ꝛ epiſcopis vicine prouin cie negocium illud ſic exponitur ſm illos qui de iudicibus a papa delega tis hoc intelligunt:uel etiam de epiſcopis ipſis:qui ſui iudices ſunt:intel ligas.Et ſcđm hoc eſt ſpeciale:ꝙ par pari poteſt cauſam delegare.nā quā doqꝫ in defectum iudicis oꝛdinarij par in parem habet imperiuꝫ:ut.lxv.di.c.vlt.ſic.ij.q.vi.placuit.uel foꝛte hoc fit de conſenſu partium:ar.xi.q.i.iudices.Eſt etiam hic aliud ſpeciale ꝙ ſi diſcoꝛdant iudices:non obtinet ſententia plurimoꝛum:ſic.C.de ap.iubemus.in fi.ꝛ extra de reſcript.paſto ralis.alias ſecus.lxv.di.ſane.uel foꝛte hoc tenet:cum pares ſunt hincinde iudices.ſed contrarium eſt.xxi.di.c.ſubmittitur.vbi dicitur ꝙ ad maioꝛeꝫ iudicem eſt eundum.ſed hoc fit ut dixi de conſenſu partium.uel dic ꝙ omnia iſta ſpecialia ſunt in cauſa epiſcopi:vbi omnes debent concoꝛdare in ſententia:ut.ĩ.e.c.iiij.
k S Iquis epiſcopus.
l S I int̄ epiſcopos negocijs.Nō ꝓ ciuilib⁹ negocijs poſſe celebrari

r.

ſynodum:ut.s.di.xviij.propter.
m ¶Nunc primas.Ar.q maiora negocia nõ lꝫ facere metropolitano ſine aucte primatis:ſic.lxv.di.de pſona.⁊.xcix.di.c.i.⁊.xvi.q.vi.placuit.ſed il lud intellige ſi appellat̃ ad ipm:ut.xviij.di.c.i.⁊.ix.q.iij.conqueſtus.
n ¶Cõtradicẽ.Ecce caſ⁹ vbi ñ audit̃ ſecũdo appellãſ:ut dixi.ij.q.vi.aſioꝝ

o ¶SIqs ab oibus p hoc videt̃:q ſpãle ſit in epo: ut ab oibus debeat abſolui uel condemnari.
a ¶QUod bñ.dif finitũ ẽ.a iudi ce p ſniaꝫ uľ ẽt a quo cũqꝫ.Et itellige de iu ramẽto qđ iudex pti de fert:nõ qđ ps defert p ti:q2 illud ñ põt retra ctari:ut.C.ð reb⁹ cre. generalit̃.⁊.ff.de iure iuran.admonẽdi.Itẽ ar.q q iurat ſtare uel parere ſnie uľ mãdato alicui⁹ q põt appellãe ff.rẽ ra.ha. l.iij.§.fal ſus.ff.iu di.ſol.cũ apõ ex̃ de ap.ad hoc ꝓſea. ⁊.c.queſtioni.
b ¶Maior.extra ð iu reiuran.veniẽtes.
c ¶Si⁹. Ar.aliã eẽ cãm appel latiõis a ꝓncipali.xx xi.q.ij.lothari⁹.⁊ nõ, ui.ij.q.vi.ſi eps.⁊.§. ſi poſt ſecũdã.
d ¶Uel ab his.ille.n. iudex q tulit ſniaꝫ:ſi ñ defert appellationi:re ſcribet ei ad quẽ appel lat̃ opionẽ ſuã: ⁊ q̃re nõ deferat appellatiõi ut.ff.de ap.reci.uel nõ ſciendũ.
e ¶QUod autẽ. Reus nõ ẽ cogẽdus ad purgationeꝫ:niſi labo ret iſamia:ut.j.e.q ãt. ⁊.ij.q.v.pbr.vbi plene de hoc iuenies.io.
f ¶QUod aũt qua i.p quã: ſic.ſ. iiij.q.iij.q itẽdit.⁊ ex̃ ð ꝓſup.cũ in iuuẽtute.
g ¶ACcuſator. Ex hac.l.due bñ tur regule.Una q ni ſi actor ꝓbet qđ inten dit:re⁹ abſoluit̃. Se cũda ẽ:q negantis fa ctũ nulla ẽ ꝓbatio .ꝑ or regula recipit exce ptiões. Nã rõne ꝑſũ ptiõis transfert̃ ꝓbatio ad reũ:ut ex̃ ut ec.bñ.ut uſm.⁊ ex̃ de ꝓcur.ex inſi nuatiõe.in fi.v.ff.de dona.int̃ vir ⁊ vxorẽ qntus. Itẽ cũ actor intentionẽ ſuã fũdauit iure cõi:ut.C.de ꝓba.ſine.xxviij.di.q2 ſũt.⁊.c.di.ꝯ morẽ. Itẽ cũ reus ſpõte aſſumit ſibi on⁹ ꝓbãdi:ut.ff.de ꝓbat.circa. Itẽ in cõib⁹ iu dicijs vtriuſqꝫ ꝓbatio audit̃:ut ex̃ de ꝓba.ex lr̃is. Itẽ cũ vterqꝫ ꝯtẽdit ſe poſſidere:ex̃ de ꝓba.licet. Itẽ i crimine falſi vtriuſqꝫ teſtes audiũt̃:ut.C. de fal.ð.ſilr̃ in crie leſe maieſtatis ⁊ i ſacris deſertis ⁊ i ꝓditiõe patrie ⁊ in crimie peculat⁹ vtriuſqꝫ teſtes audiũt̃:ut.C.de abo.fallacit̃.Et de ſecũda regula notabis q triplex ẽ negatiua:facti iuris ⁊ forme ſiue q̃litatis. Ne gatiua facti eſt:in qua negat̃ aliqd factũ eẽ.hec ſi nõ hꝫ determinationem loci uel tẽporis:nũqꝫ põt ꝓbari:ut ſiquis dicat ſe citatum non eẽ uel ſe non contraxiſſe cum berta:tales improbari pñt:ſed probari minime.de tali loquitur hic.Et hoc ideo quia negationũ non fit cauſe.Si autem adijciatur tempus uel locus poteſt ꝓbari:ſi pro batum fuerit de alio tempore ⁊ de alio loco:ut extra de teſti.ex tenore.⁊.C.de ꝯtraben.ſtip. optimã. Item dico ð hac ne gatiõe q capi tulum nõ fuit citatũ.qđ cum determinatione tẽporis poteſt ꝓbari: licet in ꝯtriũ inuat̃:ex̃ de elec.bone. ſed illud nõ ẽ ꝓpter vim ne gatiõis:ſꝫ po tius ſingulari tatis. Nñqꝫ ta men negatiua ꝓbat̃ ſine det̃ minatiõe tpis: ut ex̃ de ꝓba. tertio. Sꝫ illa poti⁹ ẽ ꝑſũpti ua ꝓbatio q̃ violẽta. Et ſic intelligit̃ qđ ẽ ex̃ de teſti.tam lr̃is.in fi. Iteꝫ negatiua facti ꝓbat̃:cũ hꝫ i plicitã affirma tiuã:ut ex̃ de renũ.ſup hoc. Iteꝫ negatiua iuris bñ ꝓbat̃ ut.ff.de ꝓba. ab ea pte.q2 q negat aliqd iu ſte factuꝫ:dicit ⁊ illud iniuſte factum:⁊ ideo illud tenet̃ ꝓ bare. Negati ua forme ſiue qualitatis di citur iſta. Iſte non eſt idone us:non eſt le gitimus : non eſt ſoluendo: ⁊ talis eſt ꝓ banda : ut ex̃ de preſumpt. dudum.⁊.ff.ð le.ij.cũ quidã. ⁊.l.cum pater §. rogo.⁊. C. de inoffi.teſta omnimodo.

dubitatio emerſerit de eccľiaſtico iure uel de alijs negocijs: primuꝫ metropolitan⁹ eoꝝ cũ alijs in ꝯſi lio ꝯſiderãs reꝫ diiudicet.⁊ ſi ñ ac quieſcat utraqꝫ ps iudicãtiũ:tũc primas regionis int̃ ipos audiat: ⁊ qđ eccľiaſticis canonib⁹ ⁊ legib⁹ ueſtris ꝯſẽtaneũ ſit:hoc diffiniat ⁊ nulla ps calculo ei⁹ ualeat cõtra dicere. Itẽ alexander papa.

De eodem. Palea.

SI metropolitan⁹ a quocũqꝫ cõprouinciali epo in cã pro pria appellat⁹ eum audire diſtule rit:in ꝓpria ſynodo negocij ſui ha beat lñiaꝫ exercẽdi: ⁊ qcqd p iuſti ciã a cõprouincialib⁹ fuerit ſtatu tuꝫ debet cuſtodiri. Sed ſi oiuꝫ cõprouincialiũ ꝯcordi ſnia fuerit dãnatus:manebit erga eũ imobi lis cẽſura. Unde i anthioceno concilio legitur.

Epus qui ab epis ſue prouicie cẽ ſonam ſententiam reportauit: ab alijs iudicari non poterit.

SIqs eps crimialit̃ accuſatus ab oibus q ſũt intra ꝓuiciam epis:excepit unã ꝯſonãqꝫ ſniam: ab alijs ulteri⁹ iudicari nõ poterit ſꝫ manẽ circa eã oꝫ tãqꝫ ꝯueniẽtẽ q̃ ab oib⁹ ꝓlata ẽ:firmã rataqꝫ ſẽ tẽtiã. Subintelligẽdũ uero ẽ:ni ſi ad iudiceꝫ maioris auctoritatis fuerit ꝓuocatũ:tũc.n.p appellati onẽ ſoluta ſnia firmitatẽ nõ obti net. Unde nicolaus papa ait.

Semel diffinitũ retractari nõ lꝫ: niſi ubi maior auctoritas fuerit.

QUod bene ſemel diffinitum ẽ ⁊ inꝑpoſitis iuramentis deli beratũ:nulla debet iteratiõe :niſi fortaſſis ubi fuerit maior auctas retractari. Itẽ ex ꝯci.ſardicẽſi

In renouatiõe iudicij beati petri memoria eſt habenda.

OSius epus dixit:q ſi aliquis eps abiudicatus fuerit in ali qua cauſa:⁊ putet ſe bonã cauſaꝫ habere :alterũ iudiciũ renouet̃.ſi uobis placet ſãcti petri memoriã honorem⁹:ut ſcribat̃ uel ab hiſ q examinauerũt:uľ ẽt ab alijs epis q i ꝓuicia ꝓxia morãt̃ :romão epo ⁊ ſi iudicauerit renouãdũ eẽ iudi ciũ:renouet̃ ⁊ det iudices.ſi aũt ꝓ bauerit talẽ cãm:ut ea nõ refricẽ tur q̃ acta ſũt q̃ decernit roman⁹ epus ꝯfirmata erũt.Si hoc ergo placet oibus:ſtatuat̃. Synodus reſpondit:placet.

QUod aũt deficiẽte accu ſatore nõ ſit reus cogen dus ad ꝓbatiõeꝫ:aucte gregorij ꝓbat̃ : qui ſcri bens maximo ait.

Onus ꝓbationis reo nõ incũbit.

QUod aũt poſtulas:ut illuc p ſonã dirigẽ debeam⁹:qua de hiſ q̃ dicũt̃ poſſit eẽ ꝓbatio : eſſet ubicunqꝫ excuſabile : ſi unqꝫ ratio ei q accuſat̃ neceſſitatẽ ꝓbatiõis i poneret.at poſtq̃ non tibi ſꝫ accu ſantib⁹ hoc on⁹ incũbit: ad nos ſi cut p̃fati ſum⁹:dilatiõe ceſſãte ue nire nõ deſinas.

QUm accuſat⁹ nõ negatẽ eꝫ ſꝫ exceptõeꝫ ꝓbareꝫ : codi.li. iiij.ti.de ꝓbatiõib⁹. De eodẽ.

ACcuſator qđ aſſeuerat ꝓfitẽ do ſe ꝓbare nõ poſſe:reuꝫ ne ceſſitate mõſtrãdi ꝯtrariũ ñ aſtri git:cũ p⁹ reꝝ naturã fcm̃ negãtis ꝓbatio nulla ſit. Hoc ãt ſuadũ eſt:qñ reũ publica fama ñ uexat. tũc eni aucte eiuſdẽ gregorij ꝓpẽ ſcandalum remouendum famam ſuam reum purgare oportet.

h ¶Per rerum naturam.id eſt per conſuetudinem cauſarum. Itẽ iſte intellectus perpenditur per id qđ legitur.xxxvi.q.v.c.vlt. in fi.ſic extra de fide inſtru.inter dilectos.⁊ ſic extra de cauſa poſ.cũ eccleſia.⁊ extra de fide inſtru.c.ij.
i ¶Negantis.ſic extra de cauſa poſ.⁊ propri.eum eccleſia.⁊ extra de proba.qm̃.
k ¶QUidam eps longa.Supra proxima cauſa in illo.c. de niqꝫ agebat̃ de renunciatione epi.vnde nacta occaſiõe ſubijcit cãꝫ iſtã de renũciatiõe:qua q̃rit̃ an epo viuẽte

aliu ſubſtituend⁹ ſit.⁊ de mutatõe ſedis. Et ut hec ⁊ alia cõpeten tius faciat: ꝓponit thema: ex quo duas elicit queſtiones.

q Quod aũt viuẽte. Dicendũ ẽ nõ: niſi ſit depoſitus.l diſ. poſtq̃.uel niſi renũciauerit de lnia pape: ut.j.e.c.muta tiões.uel niſi ꝑ ãbitionẽ ſe tranſtulerit ad aliã. quo caſu carebit btiã ⁊ ãbita.j.e.ſi qs epus.ad in ſtar inaſoriſ q admittit rẽ in uaſam ⁊ aliud emẽdẽ: ut. C.vñ vi.ſiqs in tan tam. In egro tante aũt diſti guũt qdam: ſi gritudo ẽ icu rabilis: ut tũc ali ſubſtituat uel ẽt ſi nimis ſenex ẽ ad in ſtar iudicis.ff de iudi.ſi lon gius. C.de of. pręfec.orĩ.l.ſi quos.ſed hoc nõ admitto ni ſi in leproſo: q a dignitate re mouet ꝓpter

Q. L.

ſcãdalũ: ex̃ de cle.egro.tua. Hoc aũt ſcias ꝙ epilentici ⁊ alij diuturno morbo laborã tes ñ ꝓmouẽt ut.xxxiij.diſ. cõiter.⁊ ex̃ de elec.cuz inter. ſꝫ ꝓmotũ mor bus nõ deijcit ut hic.⁊.j.c.ij. ſꝫ daſ ei coad iutor: ut.c.i.ſꝫ ex diſpẽſatiõe magna qñqꝫ viuẽte epo alr̃ adiũgit: ut.j. e.nõ aũt.⁊ idẽ de quolibet cle rico itelligas. Sed abbates facti inutiles re mouẽtur peni tus.xviij.q.ij. ſiqs abbas.ſic etiã fit in indi ce. C.de offi.p̃ fec.orĩ.ſiquos.cũ etiã ex modicis cauſis remoueant: ex̃ de ſimo. ꝑ tuas. Ubi aũt elect⁹ ſiue ꝯfirmatus añ ordinationẽ fit inbabilis remouẽdus ẽ: ut videt ex̃ de eta.⁊ qua.c.i.vite tñ neceſſaria reci piet: infra.e.q̃zuis.

Quidã eps lõga iualitudie grauatus alium ſibi ſbſtitui rogauit: cuius p̃cib⁹ ſũm⁹ põtifex ãnuit: ⁊ qḋ rogauerat ei ꝯceſſit. Poſtea uõ cõualuit idẽ epſ: ⁊ qḋ p̃us fecerat cupit reſcidi. Aduerſus eũ q ſibi acceſſerat qõnẽ mouet: ſuãqꝫ cathedrã tãqꝫ ſibi debitã repoſcit. Hic p̃mũ q̃rit: utꝝ uiuẽte epo ali⁹ poſſit i eadẽ eccl'a ordinari. Secundo: an iſte ualeat repoſcere cathedrã: quã ſua intceſſiõe alr̃ accepit.

Quodr aũt uiuẽte epo alius ſuppõi aut ſupordiari ñ poſſit: ex ꝯcilio apõ aluerniã celebrato diffinitũ ẽ: i quo legit: ut null⁹ uiuẽte epo ali⁹ ſuppõat aut ſupordinet eps: niſi forſitan i ei⁹ locũ quẽ capitalis culpa deiecerit. Item ex regiſtro gregorij pape ad anatholiũ ꝯſtantinopolitanum diaconẽ.

Pro moleſtia corporis ſuo honore non priuetur epiſcopus.

Scripſit mihi dilectio tua me reuerẽdiſſimo fri meo iohãni prime iuſtiniane ſedis epo: ꝓ egritudine capitis quã patit: epꝫ p̃cipere ſuccedẽ: ne fortaſſe dũ epi iura eadẽ ciuitas non hẽat qḋ abſit ab hoſte depeat. ⁊ qdẽ nulqꝫ cãones p̃cipiunt: ut ꝓ egritudine epi eps ſuccedat. Etb ideo iiuſtũ ẽ: ut ſi moleſtia corporis irruat: honore ſuo priuet egrot⁹. Sꝫ ſuggerẽduz ẽ: ut ſiqs in regimie egrotat: diſpenſatorc illi talis reqrat: q poſ

a Scripſit p̃me.i.ſalonitãe: qꝛ ibi iuſtinian⁹ p̃mo reſedit. alij dicũt rauẽnã ⁊ nõ ſalonitanã eẽ p̃mam iuſtiniani ſedem.

b Et iõ iiuſtũ.p̃eſſe eni intelligit: lꝫ ſit infirm⁹.ſicut ſeru⁹ ſeruire intelligitur: lꝫ ſit infirmus.ff.de ſta.liber.cum heres.

c Diſpẽſator.ſi.ff.de tute.ſolet ẽt.vbi dicit ꝙ ſi tutor ꝓpt lõgam egritudinem nõ põt adeẽ: daſ ei curator q poti⁹ dicit admiſtrator

d Omnẽ.id eſt res eius admiſtrare. Sꝫ q̃ ſpectãt ad põtificale officiũ: vicini epi ſupplebũt.j.e.põtifices. Et ẽ hic ar.ꝙ coadiutor ⁊ admiſtratores uel viſitatores debeãt hr̃e liberã ⁊ generalez ad miniſtrationẽ: ut.j.e.q̃zuis.⁊ extra de elec.cum nobis olim.in fi.⁊.xxi.q.i relatio.ſed quid ſi iſte nolit habere coadiutorem? dico eum cogendum ꝑ ſuperiorem.

e Cum percuſſio.purgatione.i.probatione.j.e.aduerſitas.

f Flagellatis.ſufficienter: ſed nõ ſufficienter afflictis addi poteſt. ut.xxi.q.v.ſiquis a ꝓprio. Et eſt ar.ꝙ poſt penitentiam non põt qs accuſari de crimie. ſimiliter nec duplici dãno debet quis puniri.ff.de iure do.iure.⁊ ff.de condi.ob ca.ſi pecuniam.§.vlti.ſimilit pena non debet verti in culpam: ut.s̃.diſ.v. baptizari.⁊.c.ad eius vero.

g Afflictio.s̃.iij.q.ix indicas.⁊ extra de iudi.at ſi clerici.⁊.s̃.diſ. v.c.i.

ſit eius curã oẽmd agere: ⁊ locũ illius in regimie eccl'ie ipſo nõ depoſito ꝯſeruare: ut neqꝫ de⁹ oipotẽs offendat: neqꝫ ciuitas neglecta eẽ iueniat. Item in ep'la ad cãdidũ

Flagellatis a domino afflictio addi non debet.

Cume pcuſſio corporalis imi net: utꝝ ꝓ purgatiõe an pro uindicta ꝯtingat: dei iudicium in hoc ignorat. ⁊ ideo nõ debet a nobis addi flagellatisf afflictiog: ne nos culpe qḋ abſit offenſa reſpiciat. Item gregorius clementino epo primati uizãceno.

Infirmitatis cauſa loco ſuo quiſ priuari non debet.

Preſentiuzh latoris adeo dati querelã: q ſe p̃ſbyteratus ſui loco incõgrue dicit expulſũ: lꝫ ſb dite tibi text⁹ petitiõis explanet: tñ paulo iudicauim⁹ apti⁹ retexẽdam. aſſerit nãqꝫ a qnciano frẽ ⁊ epo nr̃o in loco ſuo qbuſdã ſe ſuis ordinandis negocijs relaxatum: egritudiniſqꝫ cã ꝑ duoꝝ menſiuz ſpatiũ ſue ſe eccl'ie defuiſſe. cuius rei occaſionẽ captantẽ predictum fratrẽ nr̃m aliũ loco eius illic preſbyteꝝ ordinaſſe. Hortamur itaqꝫ frat̃nitatẽ tuã: ut cãm ei⁹ ſolicite diſtricteqꝫ pqraſ. ⁊ ſi manifeſte egritudinis: ſicut dicitur: cã eccl'e ſue defuiſſe eũ repperis: nullũ ei ex ordinatõe alteri⁹ pb̃ri ꝑmittas p̃iudiciũ generari: ſed i loco ſuo ſine aliqua eũ fac dubietate reſtitui ⁊ infra: Illud aũt charitatẽ tuaꝫ ſpãlit admonem⁹: ut ſi uera fuẽit hui⁹ ſuggeſtio atqꝫ i ſuo ordie fuerit reſtitut⁹: de pb̃ro q in loco eiuſ ordinat⁹ ẽ: ſubtilit diſtricteqꝫ debeas eẽ ſolicit⁹. ⁊ ſiqdẽ ſine datione aliq̃ ad eũdẽ ordinẽ ꝑuenerit: ut in ſimoniacã hẽſim ñ potuiſſet

h Preſentiũ. per duorũ.idẽ forte ſi ꝑ vnũ: ut.j.e.ſiqs in clero. Hic ſumitur ar. M.ꝙ ſi epus indeterminate licẽtiauit clericum: nõ videt eũ licẽtiaſſe vltra duoſ mẽſes.ſed tñ hoc eſt referendum ad arbitrium boni viri ꝯſideraro negocio: ar.ff.de v̓.ob. cõtinuus.ad hoc.c.bñ facit.ff.de re mili. qui cõmeatu.nam ibi dr̃ ꝙ ſi aliqs abeſt vltra ſtatutũ tẽpus: ꝓ deſertore habetur: ſi.bonũ ar.xxi.q.ij.placuit.poteſt tamẽ per modicũ tempus purgare moram.lxxxviij.di.perlatum.nõ eni feſtinabit iudex ad ſententiã vbi quis iuſta cauſa abfuerit: ut.ff.de dã.ifec.ſi finita.§.ſi forte.etiam licet ad p̃fixum terminum reus non veniat ſed habebitur ratio viarum temporis ⁊ egritudinis ⁊ alterius ipedimẽti: ut.ff.de vaca. mu.tempus.ff.qbus ex ca.ma.ſicui.§.i.poteſt eni abſens iuſtam habere excuſationem ut extra ut lite non cõteſta.qm̃ frequẽter. Lex dicit ꝙ ſiquis per licentiam abeſt: ſi uſqꝫ ad qnquẽniũ nõ reuertit punit: ut. C.de aduo.diuer.iudi.l.vlt.io.

i In aliam. Ar.ꝙ ſi cõcedo alicui eccleſiaꝫ que ab eo euincitur: teneor ei aliam ꝯcedere: ut extra de preben.inter cetera.qꝛ iuuari nos bñficijs non decipi oportet.ff.cõmo.l.in cõmodato.§.penult.j.e.omnis.⁊.c.paſtoralis. ⁊ eſt ꝯ id qḋ dicit lex: ꝙ donator nõ tenet de euictiõe: ut.ff.de edil.edic.ad res donatas.ſed hic non dicitur epus donare: quia habet neceſſe concedere eccleſiam: ⁊ in neceſſitatibus nemo liberalis exiſtit.ff.de adimen.lega. l.rem legatam.tñ de dolo poſſum agere ꝯ donatorem ſi mihi ſcienter det rem alienam: ut.ff.de dona.ariſto.§.vlt. Itẽ ſiqs ꝑ violẽtiam expellit de eccleſia: nõ habet recurſuꝫ ad epm: ſicut nec emptor ad venditorẽ i hoc caſu ut. C.de act.empt.⁊ ven.l.expulſos. Et nõ ꝙ hoc.c.ſemꝑ cõſuenit ad hoc induci: ꝙ ſpoliat⁹ a iudice non poſſit petere reſtitutionẽ: ut.ij.q.i.notum.

Judex enī nō dr̄ facere violētiā:ut.xxiij.q.ij.c.i.ff.qđ me.cā.l.iij.ſꝑ enī ꝓ facto ſuo p̄ſumit̄:niſi poſſit de dolo argui:ut.ij.q.vi.hoc etiā io.

k q Pontifices.q̄ licita ſt.ut miſſā canē ꝛ p̄dicare:ut.xcv.di.eccleſie.

l q Sacerdotes.id eſt archidiaconi uel decani:qui vicarij ſūt epi: ut.xxv.di.ꝑlectis.

x n Nouatianus.diuiſa.xxiiij.q.i.loquitur.

y q Humanam.id eſt nō ſpiritualem.

z q Initia.Ar.contra nouitios magr̄os:q p̄mo feruent ꝛ poſtea deficiunt.xxiij.q.iij.diſplicet.ꝛ.c.non iuenit̄.ꝛ.c.ſi eccleſia.imo a minimis eſt incipiendum:ut.xlviij.di.ſicut.

incidere:k aliā quācūqꝫ uacātē eccleſiā eū uolum⁹ ordinari. Sināt in eū ꝗppiā:qđ auertat dn̄s: tale fuerit reptū:ipſo ēt p̄ſbyterat⁹ ordine priuet̄:quē nō cā replēde neceſſitatis eccl̄ie:ſꝫ ſola ꝯprobabit̄ ambitiōe ſuſcepiſſe. Item nicolaus aluino ianuēſi archiep̄o.

Pro īfirmitate uel egritudine pōtifices nō ſunt abijciēdi:nec in eorum locum alij ſubſtituendi.

Pontifices k q aliqua occupāt̄ īfirmitate uel egritudine: ab ijciendi nō ſūt:nec alij ī loco eorū ꝯſecrādi ſūt niſi ex hac fuerit luce ſubtracti.ꝙ ſi de miſterio ſibi conceſſo ꝯq̄runt̄:que licita ſunt ſacerdotes l expleāt. In his uero q̄ his p̄ſumere n̄ m licet:uicinoꝝ n uſqꝫ o ad recipiendā ſanitatē ep̄orū auxilia ſurrogēt̄.ꝛ hoc cū p cautele ſtudio ꝑagant:ne per neceſſitatiſ occaſionem p̄ſūptiōis pullulet ambitio. ep̄i uero q dn̄ici gregis ſuſcipiunt curā atqꝫ ſolicitudinē: ab adminiſtratōe eoꝝ diſcedere nō oꝫ:ut accepti talēti pulchritudo nō deleat̄ ſed certamen eoꝝ ſalubrit̄ augeatur ꝛ triplicet̄ fructus. Itē ex ep̄l'a cypriani ep̄i ꝛ martyris.

Viuēte ep̄o ali⁹ ſibi ſuccedē n̄ ualꝫ

Factus q eſt corneli⁹ ep̄s đ dei ꝛ chriſti ei⁹ iudicio ꝛ de clericorū pene oīum teſtimonio:đ plebis que tūc affuit ſuffragio:de ſacerdotū antiquoꝝ ꝛ bonoꝝ uirorum ꝯſenſu:cū nēo ante ſe factus eſſet:cū fabiani loc⁹.i.cū locus petri ꝛ gradus cathedre ſacerdotal' uacaret:quo r occupato ꝛ đ dei uoluntate atqꝫ oīuꝫ nr̄oꝝ ꝯſenſione firmato s q̄ſq̄s iā ep̄s fieri uoluerit foris fiat neceſſe eſt.nec habet eccleſiaſticā ordinationē t :q eccl̄ie n̄ tenet unitatē:q̄ſq̄s ille fuerit licet de ſe multū iactās ꝛ plurimū ſibi uēdicās:ꝓphan⁹ ē:alien⁹ ē :foris eſt.ꝛ cū poſt primū eē nō poſſit: quiſq̄s poſt unū q ſolus eē debet fact⁹ eſt:iā nō ſecūd⁹ ille: ſed u nullus eſt. Item eiuſdem.

Nō ē ep̄s:q ī locū uiuētiſ irrepſit

Nouatianus x ep̄us nō ē:q cornelio ep̄o in eccleſia a.xvi.coep̄is facto adulter atqꝫ extraneus ep̄s fieri a deſertorib⁹ ꝑ ambitum nitit̄. Et cū ſit a chriſto una eccl'ia ꝑ totū mundū in multa mēbra diuiſa:itē ep̄atus un⁹ multoꝝ ep̄oꝝ ꝛ ꝯcordi nūeroſitate diffuſus:ille poſt dei traditionē poſt cōnexam ꝛ ubiqꝫ ꝯiunctam catholice eccl̄ie unitatē humanā y conat̄ eccl'iaꝫ facere:ꝛ ꝑ plurias ciuitates nouos ſuos ap'los mittit:ut q̄dā recētia inſtitutiōi ſue fundamenta ꝯſtituat. Cūqꝫ iā p̄dem ꝑ oēs ꝓuincias ꝛ per urbes ſingulaſ ordinati ſint ep̄i:in etate antiq:in fide itegri:in p̄ſſura ꝓbati:ī ꝑſecutiōe ꝓſcripti: ille ſuper eos creare alios pſeudo ep̄os audet:q̄ſi poſſit aut totū orbē noui conat⁹ obſtinatiōe ꝑagrare:aut eccl'iaſtici ordinis ꝯpagem diſcordie ſue ſemiatiōe reſcindē: neſciēs ſciſmaticos ſꝑ inter initia z feruere:incremēta uero habē nō poſſe:nec augē qđ illicite ceperint ſed ſtati cū praua ſua emulatione deficere.ꝛ ifra: Qui ergo nec unitatē ſpūs nec ꝯiūctionē pacis obſeruat ꝛ ſe ab eccl̄ie uiculo ꝛ ſacerdotuꝫ collegio ſeꝑat:ep̄i nec poteſtatē pōt habere nec honoreꝫ:qui ep̄atus nec unitatē uoluit habere nec pacē. Idē ad papinianum.

Non eſt in eccleſia:qui cū epiſcopo pacem non habet.

Scire a debes ep̄m ī eccl'ia eē ꝛ eccl'iam in ep̄o: ꝛ ſiq̄s cū ep̄o nō ſit in eccl'ia nō eē:ꝛ fruſtra ſibi blādiri eos q pacē ſacerdotib⁹ dei nō habētes obrepūt:ꝛ latent̄ apd̄ quoſdā ſe cōicare credūt:qn̄ eccl'a que catholica una ē:ſciſſa non eſt neqꝫ diuiſa. Idem.

Suo iuri quis cedere non debet

Quam b piculoſū ſit in c diuinis rebus:ut quis cedat iuri ſuo ꝛ poteſtati ſcriptura ſacra d ꝯclarat

m q Nō licet.in his q̄ ſpectāt ad officiū ep̄ale qđ ē.lxviij.di q̄zuis

n q Vicinorū. ſic.lxv.di.ſi forte.

o q Uſqꝫ.ſic.C.đ cur̄.fur.cū alijs.

p q Cuꝫ cautele.ſ.p̄ſtabit cautionē de bonis eccl̄ie nō uſurpādis.

p q Cū cautele.ſ.p̄ſtabit cautionē ꝙ ex hoc nullū ius ſibi vendicabit:ar.eſt ꝙ q̄s ꝓ poſſeſſore habet̄:eo ꝙ fuit in poſſeſſiōe: niſi ꝓteſtatio p̄ceſſerit:ut ħ.ꝛ.ſ̄.xxiiij.di.pbr̄i.ꝛ ex̄ de iurepa.ꝯſultatōib⁹ ar.ꝫ ex̄ de reſti. ſpoli. olim.ꝛ.x.q.iij.q̄r.io.

q t Sacer ē. q̄ tūc Hic vr̄ ꝙ abſentes nō ſūt vocandi ad electionē:ut.x.q.ij.hec ius.ꝛ ex̄ de ſen. ꝛ re iudi.cū oli.maxie ſi ſint remoti:ut ex̄ đ electi.cū inſ.immo ꝛ ſi in borlis ſūt:n̄ videt̄ vocādi:ut.ij.q.vi.§.biduum.ſufficit.n.ad citationē pulſatio cāpane: ut ex̄ de offi.cuſ.c.i.ꝛ ij.ꝛ ex̄ de elec.ī cauſis ꝛ ex̄ đ poſtu.pre.c.penult.ꝛ lex dic̄ illos ſolos vocādos:q ſūt in vrbe: ut.C.de lega.l.ult.li.x. Nō aūt uocādi ſint abſentes:ꝓbat̄ lxiij.di.quanto. Alioꝗn plus nocet ꝯtēpt⁹ vni⁹ q̄ꝫ ꝯdictio pluriū ut ex̄ de elec.ꝙ ſicut.ꝛ c.cū nobis olim. Naꝫ remoti ſūt vocādi vbi tractat̄ publica vtilitas:ut.C.de decur.curiales.li.x. So.ſꝑ vocādi ſt̄:vbi ꝯmode vocari pn̄t:ut ex̄ de elec. ꝙ ſicut. Sꝫ ſi abn̄tes n̄ pn̄t inte͛e:relig pn̄t eligere ut ibideꝫ dr̄.tn̄ ſi aliq̄ſ n̄ pōt inte͛e:ſi ſuo iuramēto fidē de hoc fecerit:ꝑmittit̄ ei ꝑ ꝓcuratorē eligē q ſit de collegio:ut ex̄ de elec. quia ꝓpter.extra prouinciā tn̄ nō ſunt vocandi:ut extra de elec.coram.

r q Quo occupato.id eſt canonice ſumpto.

ſ q Firmato.ergo electio pape eſt confirmanda.

t q Ordinatione.ar.ꝙ que ab intruſo fiūt non tenēt:ut.xij.q.ij. alienationes.ix.q.i.ordinationes.

u q Sed nullus.ar.ꝙ nullus eſt qui malus eſt.ſi.extra đ tranſla.inter corꝑ.ſic.ij.q.vij.non omnes.ꝛ.xix.di.ſꝫm.ar.ꝯ.i.q.i.ꝙ quidam.

a q Scire.i eccl'ia.vi.q.ij.ſi tantū ꝯ ſed ibi ſolutum eſt.hic dr̄ eccl'ia ep̄s:alibi ē ideꝫ ꝙ eccleſiaſtici viri: ut.ſ̄ xliij.di.c.i.alibi ponit̄ ꝓ maiori parte: ut.ſ̄. lvi.di. apoſtolica.qn̄qꝫ ꝓ cōgregatōe fideliū.j.đ con.di.i.eccleſia.ꝛ dic ꝙ per exēpla varias ſignificatiōes: ut ex̄ de teſta.relatum,ꝛ ex̄ de v̄.ſig.cū clerici, extra de uſupal.c.i.

b q Quā periculo ſū.ar.ꝙ q iuri ſuo renūciat illud repet̄ n̄ pōt.j.e.eos.ꝛ xiij.q.iiij.ſi il lic.ff.de ſuc.edic.l.i.§.ſi q ſe mel.ꝛ.C.de pac.p⁹q̄ꝫ.j.e.ꝫ neq̄ꝫ.ꝛ.ff.de edil.edic.q̄ rit̄.§.ſi vēditor.vbi dicit̄ ꝙ remittentibus actiōes ſuas n̄ eſt dandus regreſſus ad eaſ xcij.diſ.ſiquis ep̄us.xviij.q.vlt.dudum.ꝛ notaui.vi.q.iij.deniqꝫ.

c q In diuinis tempore periculi:ut.j.e.ſuggeſtum.

d q Primogenitus ergo primogeniture ut dicunt eſt dignitas talis:quia primogeniti ꝑ alijs in feſtis ſacrifica offerebant:ꝛ ꝙ ſedebant ad dexteram patris: ꝛ ꝙ cibos duplicatos recipiebant: ꝛ dixit gandulfus eſau cōmiſiſſe ſimoniā quia illud ius ſpirituale fuerat quod vendidit.ſed eſt cōtra eū.i.q.i qui ſtudet.vbi dicitur ꝙ giezi fuit primus qui cōmiſit ſimoniā. Sed nunquid peccauit iacob emendo:non: quia gratis hoc ſibi fuit daturus:uel quia redemit id quod ſibi diuinitus erat debitū extra de diuor.gaudemus.

cū eſau ꝑmatus⁹ ſuos ide ꝑdidit: nec recipe poſtmodū potuit quod ſemel ceſſit. Idem.

Perditionē ſibi acqrūt: q ab epis recedētes unitatē eccl'ie ſcindūt.

Deniq; ꝙ ſit inſepabile unitatis ſacrm̄: ⁊ ꝙ ſine ſpe ſint ⁊ ꝑditionē ſibi maximā de indignatione dei acqrant: q ſciſma faciūt ⁊ relicto epo aliū ſibi foriſ pſeudo epm̄ ꝯſtituūt: declarat ſcriptura diuina in libris regum: ubi a tribu iuda ⁊ beniamin. x. trib⁹ ſciſſe ſīt: ⁊ relicto rege ſuo alterū ſibi foris ꝯſtituerūt. Et idignat⁹ ē ingt dominus oī ſemini iſrl' ⁊ demoliuit eos. ⁊ dedit eos i direptoꝝ: donec abijcēt eos a facie ſua: qꝛ diſſipatus ē iſrl' a domo dauid: ⁊ ꝯſtituerūt ſibi regem hieroboā filium nabath. Indignatū eſſe dixit dñs ⁊ eos in ꝑditione dediſſe: qꝛ ab unitate diſſipati alterū ſibi regē cōſtituiſſent: ⁊ tāta indignatio dñi extitit aduerſus illos: q ſciſma fecerūt: ut etiam cū hō dei ad hieroboam miſſus eēt: q ei peccata ſua exꝓbraret atq; ultionez futurā ꝑdiceret: panē apud illos edē ⁊ aquā bibere uetaret̄. qō cū nō cuſtodiſſet: ⁊ ꝯtra ꝓceptū dñi prandiſſet ſtatim diuia cenſura ꝑcuſſus ē: ut inde regrediēs ipetu ac morſu leonis in itinere necaret̄. ſed adhuc i euāgelio ſuo dominus maiorez intelligētie ſue lucē māifeſtat: ꝙ idē qui tūc ſe a tribu iuda ⁊ beniamin ſciderāt: ⁊ hieroſolymis relictis i ſamariā ſeceſſerant: int̄ pſeudo ꝓphetas ⁊ gētiles ꝯputaret̄. ná cū primū diſcipulus in miſteriū ſalutis mitteret: mādauit ⁊ dixit: In uiam gentiū nō abieritis: ⁊ in ciuitatē ſamaritanoꝝ ne itraueritis. Et ad iudeos ꝑus mittēs gētiles adhuc ꝓterire iubet. Addēdo aūt ⁊ ciuitatez ſamaritanorū omitti: ubi erāt ſciſmatici: oñdit ſciſmaticos gentilibus adeq̄ri. ⁊ poſt pauca: Q. uero eūdē quē nos deū patrē eūdē filiū eūdē ſpm̄ ſcm̄ ⁊ noſ ſe dicūtur: nec hoc adiuuare tales pōt. Nā etiā chore dathan ⁊ abiron cuz ſacerdote aaron ⁊ moyſe eūdē deū nouerāt pari lege ⁊ religione uiuētes: unū ⁊ uerū deū q colēdus atq; iuocādus fuerat iuocabāt: tñ qꝛ loci ſui miſteriū tranſgreſſi ⁊ ꝯtra aaron ſacerdotē qui ſacerdotiū legitimū dignatiōe dei atq; ordinatōe pſcecerat: ſacrificādi ſibi lniam uēdicauerunt: diuinitus ꝑcuſſit penas ſtatiz ꝓ illicitis conatib⁹ pēderūt: nec potuerunt rata eē ⁊ ꝓficē ſacrificia irreligioſe ⁊ illicite ⁊ ꝯtra iuſ diuie diſpoſitionis oblata. Thuribula quoq; ipſa in qb⁹ incenſuz illicite fuerat oblatū: ne in uſū decetero eēnt ſacerdotibus: ſed potius indignationis ⁊ ultiōis diuie memoriā corrigēdi poſteriſ exhiberēt: iuſſu domini cōflata atq; in igne purgata in laminas ductiles ꝑducūt̄ ⁊ affigunt̄ altari: ſm̄ ꝙ loqtur diuina ſcriptura. Memoriale⁹ inqt filijs iſrahel ut nō accedat qſq̄ alienigena: q nō eſt ex ſemie aaron iponere incenſū añ deuz: ut nō ſit ſicut chore. Et tñ illi ſciſma⁹ nō fecerāt nec foraſ egreſſi ꝯtra deū ſacerdotes ipudēt̄ atq; hoſtilit̄ rebellauerāt: ꝙ nūc hi eccleſiā ſcidētes ⁊ cōtra pacē atq; unitatē chriſti rebelles cathedrā ſibi ꝯſtituere: ⁊ ꝑmatū aſſumere ⁊ baptizādi atq; offerēdi lniam uēdicare conāt̄. Itē leo. iiij. uernoni duci britanie.

Non eſt defendendus qui uiuentis locum inuadit.

Non furem ⁊ latronē: qualez giſlardū eē ſentim⁹ in nānetica ſede q uiuētis qō ñ licuit locū ñ timuit uſurpare: ꝓ cuiuſcūq; muneris donis ultrad ebēs defēſare. Itē euariſt⁹ papa oib⁹ epis.

Nō lz epo eccl'iam ſuā dimittere

Sicut uir non debet adult̄are uxorē ſuā: ita nec eps eccl'iaz ſuam. i. ut illam dimittat: ad quā fuit ſacratus: abſq; ineuitabili neceſſitate aut apoſtolica uel regulari mutatōe: ut alteri ſe ābit⁹ cā cōiūgāt. Et ſicut uxori ñ lz dimittē uirū ſuū: ut alteri ſe uiuēte eo mr̄imonio ſociet: aut eū adulteret̄ lz fornicat⁹ ſit uir eī⁹. ſz iuxta apl'm aut uiro ſuo debet recōciliari: aut manere inupta: ita eccl'ie ñ licz dimittere epm̄ ſuum aut ſe ab eo ſegregare: ut alterū uiuēte eo accipiat: ſed aut ipſuz hēat aut innupta maneat. i. alteꝝ epm̄ ſuo uiuēte ñ accipiat: ne aut fornicationis aut adulterij crimē incurrat. Si uero adulterata⁹ fuerit. i. ſi ſe alteri iūxerit: aut ſup ſe alterū epm̄ adduxerit: aut eē fecerit uel deſiderauerit: ꝑ acerrimā pniaz aut ſuo recōciliet̄ epo: aut innupta ꝑmaneat. Epm̄ uero oz opportune ⁊ iportune atq; ſine intermiſſione eccleſiam docē eāq; prudent̄ regere ⁊ amare: ut a uicijs ſe abſtineat ⁊ ſalutē ꝯſeq poſſit eternā: ⁊ illa cū tāta reuerētia eius doctrinā ſuſcipe debz: eūq; amare ⁊ diligē: ut̄ legatū dei ⁊ ꝑconē ueritatis. Ecce ĝ his auctoritatibus patent̄ oñdit̄ ꝙ epo uiuēte alius ſupordinari ñ

b Deniq;. domo ſ. filio ſalomonis: ⁊ ē hic ar. ꝙ filij regū de iure debent eē reges: ar. ȝ. viij. q. i. moyſes xciij. diſ. legimus.

f Quod idē. qui: ar. ꝙ idez populus ē cū eo qui fuit ante mille ānos ſt ſic. xvi. di. hēo ⁊. ff. de iudi. ꝓponebat̄. Sz contra iſti fuerunt ante tempus chriſti ultra caſpioſ mōtes trāſlati. ſz dic ꝙ adhuc multi ſequebātur eos in uicis ſuis. vnde illi idem dicebātur eſſe cū eis i. q. i. cito.

g Adequari. xxiiij. q. i. non afferamus. cōtra: ubi dicit ſciſma eſſe grauius peccatū. ſed expōe grauius id eſt periculoſius. xxij. q. ij. nēo.

h Memoriale. hec que generant materiam mali: iubētur publice exponi: ut alijs terror incutiat̄ ut hic. ⁊. xi. q. iij. mandam⁹ quando iubēt̄ ꝯſtrui ne refricent facti mēoriam. xv. q. i. mulier.

i Sciſma. ita magnū: ut iſti nouatiani qui nouam fecert̄ eccleſiam.

a Non furem. id eſt non inuaſorem. furtū eni non cōmittit̄ i re imobili: ut i ſti. de uſucap. §. quod aūt.

b Sicut vir. adulterare. id eſt dimittere.

c Adulteret. id eſt dimittat fornicantem.

d Fornicatus. vxor. poteſt dimittere virū ob fornicationē: ſicut vir vxorem: quia non ad iparia iudicātur. xxxij. q. i. ſiquis vxorē ſed nō pōt eum dimittere ut alij adhereat.

e Adulterata. ergo eccleſia poteſt delinquere ⁊ etiam uniuerſitas ar. ff. de orig. iu. l. ij. §. illud. ⁊ eſt contra illud ff. de dolo. ſi ex dolo. ubi dicitur ꝙ mūiceps non poteſt facere dolum: ſupple de facili. Sed nunquid pōt eccleſia uel ciuitas excōicari? dico ꝙ nō: ut. xxiiij. q. iij. ſi habes. ſed maiores de eccl'ia poſſunt excommunicari: ut extra de ſimo. veniens. ⁊. ff. de cōdi. ⁊ demon. municipibus. ⁊ xliiij. di. comeſſatiōes Dico eni ꝙ ſi eccleſia uel ciuitas poſſet excōmunicari: ſequeretur abſurditas. Nam omnibus illis mortuis ⁊ alijs ſubſtitutis eſt eadem eccleſia: ergo adhuc eſſet excōmunicata: ſi priores canonici non petijſſent abſolutionē. Adhuc de hoc notaui. xij. q. ij. epiſcopus qui.

f Ut legatum. epiſcopus dicit̄ legatus dei ⁊ tamen eſt iudex ordinarius: vnde patet ꝙ legatus pape eſt iudex ordinarius ut ꝓconſul.

g Ecce. ſed illud gregorij. ſ. e. ſcripſit.

h Si vero. hoc habetur in originali: vnde hoc extractū eſt.

i Petierit. ergo. nulli infirmo dandus eſt coadiutor: niſi hoc petat. infra. e. qualiter. ⁊ c. q̄zuis. ⁊. c. ſcripſit. ar contra extra de ec. edi. ad audientiā.

163

k n **N**On aūt.nono.Sed ꝯtra:in nullius pſona eſt ꝯmittēdū qḋ ſtatuti generalibus ꝯtinet.lxi.di.miramur.ſed illud nō fit ꝓpter vtilitatē pſone ſed eccleſie.

l ¶Et nō ſuccedēt.ſic ergo vterqꝫ inſolidū ē epūs ſi.xxi.q.i.relatio.ꝛ vterqꝫ pōt hoīem ꝑ ſe ſoluere ꝛ ligare.ff.de admi.tu.ſi plures.ff.de exercito.l.i.§.ſꝫ ſi plures.ꝛ.ff.ḋ offi.ꝓcōſul.l.i.Sed nunqd quē vn⁹ ligat: pōt alter abſoluē?ꝛ ui detur ꝙ nō:qꝛ pares ſūt.vñ videt ꝙ ſnīa ꝑreo teneat.ff.de re iu.di.int̄ pares.Itē ſi ſit ferāt ꝯrias ſnias:cui⁹ ſnīa tenebit?uidet ꝙ mutuo ſe ipediāt.ff.ḋ vſufru.quotiēs.ꝛ hec forte vera ſūt vbi ſimł admiſtrant.Sed hic forte ualeriuſ ceſſit ad miſtrationē auguſtio quia facili⁹expedit ad miniſtratio ꝑ vnuꝫ q̄ ꝑ plures.ff.de admi.tu.l.iij.§.vlt.uel dic ꝙ lꝫ vterqꝫ hēat dñium ꝛ iuriſdictionē iſolidū tñ unus ſine altero nō pōt iudicare ad inſtar pluriū iudicū:ut.ij.q.vi.§.diffinitiua.ver.ſi plures.ex̄ ḋ offi.dele.q̄uis.ꝛ.c.cāꝫ.Itē nū quid eodē mō poſſūt eē duo ap̄lici:ar.ꝙ ñ.ś.e.factus.Et dñs tan tuꝫ vnū ꝯſtituit.xxiiij.q.i.loquitur.ꝛ.c.qcunqꝫ.ꝫ qḋ diſpēſari nō poteſt.xxv.q.i.ſunt q dam.preterea qꝛ vna eſt eccleſia catholica ꝛ vnum caput:ꝛ tamen plures iꝑatores fuiſſe legim⁹.xxi.di.nūc aūt ſed hoc nō eſt ita:quia offenderet illa regula vnā ſanctā catholicaꝫ ꝛc.xxiij.di.qui epūs.Item nūqd papa pōt renūciare.naꝫ marcellus renūciauit.xxi.di.nūc autem.ꝛ clemens papa poſt linum ꝛ cletum iterum recepit cathedraꝫ.viij.q.i.ſi petrus.

m ¶Accederet.videt tamē ꝙ auguſtinuſ in adminiſtratōe fuit minor.xl.di.ante omnia in fi.Quia ut videtur in cauſa neceſſitatꝫ erit vnus epuſ vicari⁹ alterius:ne ſit ibi mōſtrū habens duo capita:ex tra de offi.iudi.or.qm̄ in pleriſqꝫ.

n **Q**ualit.quadrienio.q̄driēnium.n.dat ut poſſit abeſſe cauſa curatiōis:ſꝫ annuſ dat ei tm̄ ad exper iendum:ſi poſſit celebrare.ś.xxxiij.di.cōiter.uel etiam.xxv.di es.ut.i.q.ij.c.vlt.potius debuiſſet iſte eps fugiſſe romam ꝓ ſanitate recuperanda ſicut cōis filius:ut.xxiij.di.cōis.ꝛ eſt hic ar.ꝙ rome eſt ſanum morari.

o ¶Datis.ergo i ſcriptis facie̅da ē renūciatio alias nō tenet.ś.e.q.§.vlt.io.quod falſū ē cū eſſet ſolo facto poteſt aliqs renūciare:ut extra de ap.ſolicitudines:ꝛ extra de his que fi.a ma.p.ca.ex ore.ꝛ etiāꝫ ſolis verbis:ut.C.ḋ pac.ꝑ q̄ſ

pōt:nec ē t ꝑ ei⁹ egritudie.Sꝫ illō gregorij itelligendū eſt qñ ille qui egrotat:aliū ſibi ſubſtitui non rogat.Ceteꝝ qñ aliqs uł ſenectute uel infirmitate granat⁹ ſuſceptuꝫ officiū miſtrare nō ualet:ſi alium ſibi ſubſtitui petierit:rōnabiliter fieri pōt.Unde i eodē caplo ſeqt Si⁹ uō idē iohānes fortaſſe ꝓ moleſtia ſua petierit:ut ab epī honore debeat uacare eo petitionē ſcripto dāte ꝯcedēdū ē:alit̄ id facere non ualem⁹. **H**inc etiā beat⁹ auguſtinus eps ſuo nōdū defūcto ſꝫ ſenectute grauato cathedrā epalē ſuſcepit. **U**nde in epl'a paulini ad romanos legitur.

Auguſtin⁹ ñ tā ſucceſſit q̄ acceſſit

NOn aūt hoc tm̄ ſcripſim⁹ gratulandū:ꝙ epatū auguſtinus accepit:ſꝫ ꝙ hāc curaꝫ dei gr̄a meruēit aphricana eccl'a:ut uerba celeſtia auguſtini ore ꝑcipet:qui ad maiorē dñici mūeris gr̄am nouo more ꝓuect⁹:ita cōſecrat⁹ eſt:ut nō ſuccedēt in cathedra epo:ſꝫ accederet. Nā icolumi ualerio hyponenſis eccleſie epo coep̄us auguſtin⁹ eſt. **H**oc idē ꝓbat aucte beati gregorij:q ārimīnēſi epō doloꝛe capitis laboranti alteꝝ ſurrogauit:ita ſcribens in regiſtro ſuo capitulo.cc.xxxviij.

Epiſcopo grauato infirmitate alius ſurrogari poteſt.

Qualit̄ ordinati a nobis ſacerdotis corporis:qꝛ notū eſt in pediēte moleſtia ariminēſis eccl'a paſtorali hactenus ac ſacerdotali ſit regimine deſtituta:dudū frat̄nitas ueſtra cognouit:quē duduꝫ habitatorum loci illi⁹ ꝑcibus moti ſepius hortati ſumus:ut ſi ḋ cadeꝫ capitis qua tenebat moleſtia meliorātū ſe eſſe ſentiret:ad ſuaꝫ auxiliāte deo reuerteret eccl'iam:qui datis īducijs in hoc quadrienio expectat.quē dū cleri uel ciuium huc uenientiū noſqꝫ ꝑcibus arguentiū inſtātius hortaremur:ut ſi ualeret cū eis auxiliante deo remearet:datis ſcriptis ſupplicatione nos petijt:ut qꝛ ad eiuſdē eccleſie regimē uł ſuſceptū officiū ꝓcadeꝫ q̄ detinebat moleſtie aſſurgere nullaten⁹ poſſet:eccl'ie ipi epꝫ ordinare deberem⁹.unde quia cū ctaꝝ eccl'iaꝝ iniūcta cura ſolicitudinis nos ꝯſtringit:ne diuti⁹ gregi fideliū deſit paſtoralꝫ cuſtodia:illoꝝ ꝑcibus ꝛ hui⁹ ex ſui ipoſſibilitate renūciatione cōpulſi:uiſum eſt nobiſ eidē ariminēſi eccl'e debe ri epm ordinari:ꝛ datis ex more p̄ceptis clerū plebēqꝫ eiuſdē eccleſie nō deſtitim⁹ admouere:q̄tenus ad eligendū ſibi antiſtitē concordi ꝓuiſione ꝯcurrant. Hortamur ergo ut fraēnitas ur̄a eū quē uno ꝯſenſu oēſ elegerit:ſicut ꝛ ipi a nobiſ popoſciſſe noſcūt:ad ſe faciat euocari:queꝫ cauta ex oibus examiatiōe diſcutite:ꝛ ſi in eo q̄ i textu eptatbici ꝯtinent:mime domino opitulāte fuerit repta:atqꝫ fideliū pſonarū relatiōe ei⁹ quoqꝫ uita uobis placuerit:ad nos eum cū decreti ueſtri pagina additaqꝫ teſtificationis epl'a deſtinate:quatenus eiuſdem a nobis eccl'ie dño diſponēte ꝯſecret antiſtes. **I**tē ex eodē.c.cc.xliij.ad eleutheriuꝫ epiſcopum.

De eodē.

Quāuis ſit triſte nobis ualde qḋ loqmur:atqꝫ fraēna nos cōpaſſio potius arguat:q̄ aliquid de auditis diffinire ꝑmittat:ſuſcepti tm̄ ſolicitudo reguminis coꝛ noſtrū inſtāti pulſat aculeo magna nos eccl'ijs cura ꝓſpicere:ne qua earū poſſit utilitaſ depire. Peruenit igit̄ ad nos qbuſdā referētib⁹ quēdā epm ita paſſionē capitis incurriſſe:ut qḋ mente alienata agē ſoleat:gemitus ꝛ fletus audire ſit ne ergo lāguente paſtore grex qḋ abſit inſidiatoris laniādus dentibus exponat:uel eccl'ie ipſius utilitates deperēat:cauta nos neceſſe eſt ꝓuiſiōe tractare.ꝛ iō qꝛ uiuentem epm ab officio ſuo neceſſitas infirmitatis nō crimē abducit:aliū loco ei⁹ niſi recuſāte eo nulla ſinit ratio ordinari. Sꝫ ſi intualla egritudinis hr̄e ē ſolit⁹:ipſe data petitiōe nō ſe ulteri⁹ ad hoc miniſteriū ſubuertēte ifirmitate poſſe fateat aſſurgere:ꝛ aliū loco ſuo expectat ordinandum.quo facto oiuꝫ ſolēnit̄ electiōe alt̄ qui dign⁹ fuerit epus ordinet.ſic tñ ut quo uſqꝫ eundeꝫ epm in hoc ſeculo uita tenuerit:ſūptus ei debiti de eadē eccl'ia miſtret. Enīuero ſi nullo tpe ad ſane mētis redit officiuꝫ pſona fidelis ac ꝓbabilis uite eſt

p ¶Cōpulſi.abſolute ponitur ille nominatiuus ꝛ non habet verbū.

q ¶Eptatbici.eptatbicus ab epta dicit qḋ ē vii.ꝛ theca qḋ ē repoſitio.vñ eptatbicū.i.repoſitio.vij.libroꝝ.ś.di.lxix.hic ctenī v.libꝛi moyſi ꝛ liber ioſue ꝛ liber iudicum ibi cōtinent.

r ¶Decreti.in qbus teſtentur de examinatione ꝛ vita electi lxi.di.cauinen ſis.

a **Q**uāuis triſte.data petitione tpe infirmitatis non tempore furoris.naꝫ tunc non teneret renūciatio xvij.q.ij.gōualdus.

b ¶Fateatur.iſte egtate ſua dente licꝫ ius deficiat cogi renūciare:ꝛ aliꝫ in hoc ꝑ ſit ꝛ ſibi nō no cet:ut.ar.ff.de aqua plu.ar.in ſūma.§.idē uarrus.ꝛ.ff.lo ca.ſiqs domū

c ¶Miſtrent.ſed ꝓ crimine remoto nō miniſtrant ſupp̄ qꝛ male meruit publica debō egeſtate labo rare:ut.ff.ḋ pō ſiti bōa fidē.

d Eligenda. ar. ꝫ ſ. diſ. lxx ix. ſiqs papa. ⁊ ex de pact. accepim⁹. ⁊ ex de ꝓceſ. ꝑ. ⁊ ec nō va. nulla. ſꝫ oia illa ꝓtinēt ius cōe. uł dic ꝗ ille fuit ele ct⁹ ſub tali con ditiōe: niſi ſup ſtes ꝯualuerit ⁊ tūc eo conua leſcente irritat̄ electio eo mor tuo deinde cō firmat̄: ar. j. e. paſto: aſ. lxi. di ſtudij. extra ꝺ elec. cū fra. lx xxv. di. flo: ēti nū. ⁊ ē ſi. C. ꝺ cur. fur. cū ali is. qdā dicūt: ꝗ mō tāqꝫ ad miſtrato: eli gif: ſꝫ eo mor tuo in epm.

e Illud. ne aūt alios. j. xxi. q. ij. ſic. ꝫ ſed di cas talez eē co adiutorē uł ſo ciū ñ ꝓlatū. uł logf de eccle ſijs conuētua libus: uel qñ ſufficiūt facul tates: ſic. xcij. di. diaconi. ⁊ de cōſe. di. i. c. boc quoqꝫ. ⁊ c. eps deo.

f Eliſus. per boc dicūt qui dam loq de in firmo. qd falſū eſt: qꝛ infirm⁹ niſi ꝯualerit nō celebrabit. j. e. q. ij. i lris.

g Nihil ſoluā. ne iex pleta remane ant.

h Uel pbro. b. pbr ꝗ pōt ſupplē miſſaz ab epo incboa tam: ar. bic. ⁊ xxv. di. c. i. vbi dicif ꝗ archi preſbyter ſup plet defectum abſentis epi i cantādo. ſꝫ ꝫ j. de cō. di. ij. c. vlti. ſed dic ꝗ nouā miſſaz ñ pōt icipe ſꝫ po rē poſſet ꝯſū

eligendā⁹ que ad regimen eccleſie idōea poſſit exiſtere atqꝫ de aiaꝝ utilitate cogitare ingētos ſub di ſcipline uinculo ꝯſtringere: eccłia ſticaꝝ rerū curā gerere: ⁊ maturū atqꝫ efficacē ſe in oībus exhibere: qui ēt epo q nunc egrotat ſupſtes loco ei⁹ debeat ꝯſecrari. Dē aūt huiuſcemōi paſſiōib⁹ ſacerdotib⁹ ſubito occupatis ceptū officiū in expletū remaneat: inſtitutuz ē: ut ſacerdos ſiue pſallens ſiue ſacrifi cās alios ſecū hēat: q ſi huiuſmōi caſus inuenit: icboata miſteria pficē ualeāt. Unde i tol'. cō. xi.

Quiſqꝫ ſacrificans ſacerdotem ſi bi uicinū habeat: q cepta ſacra ex pleat: ſi ei aliq̄ neceſſitas igruerit

Illud e diuini oraculi mēte ſin guli precauentes quo ſcribif: ue ſoli qui cuz ceciderit non habz ſubleuantem: ſūmope nobis ucrē dum eſt ⁊ cauendum ne horis illi us atqꝫ tēporib⁹: in qbus domio pſallif uł ſacrificaf unicuiqꝫ diui nis ſingularit officijs inſiſtēti pni cioſa paſſio uel corporis q̄libet in ualitudo occurrat: q̄ aut corp⁹ ſbi to obrui faciat: aut mentez aliena tiōe uel terrore cōfūdat. huiuſmo di ergo caſib⁹ ꝑcauētes neceſſariū duxim⁹ inſtituere: ut ubi tēporis ⁊ loci ſiue cleri copia ſuffragaf: ha beat qſqs illic canens deo atqꝫ ſa crificās poſt ſe uicini ſolaminiſ ad iutorez: ut ſi aliquo caſu ille q iple turus officia accedit turbat⁹ fuerit uel ad terrā eliſus f: a tergo ſemp habeat q eius uicē exequaf itrepi dus. Sed ſi hoc ſacrificāti frequē ter acciderit tūc omnimode ab ob latōe ꝓhibeaf. Itē ex cō. tol'. vij

Si ſacerdos neceſſitate ꝑoccupa tus fuerit: cepta ſacramenta p ali um explicentur.

Nihil g ꝯtra ordinis ſtatutuz te meritatis auſu ꝑſumaf: neqꝫ illa que ſumma ueneratiōe cenſēf ulla ꝑſūptiōe ſoluāf: cū ad hoc tā tum iuſſa fieri ſūt: ut nō infrupta noſcāf: ne lāguoriſ ꝓuētu robore ſalutis natura ꝑuef. nō ergo ſolū fragilitati ꝯſulif hūane: ſed etiaz ſacris miſterioꝝ dei ꝓuidef ſolici tudine. cēſuim⁹ igif ꝯuenire debē ut cū a ſacerdotib⁹ miſſarū tpe ſa cra myſteria ꝯſecranf: ſi egritudi nis accidat cuiuſlibet euētus: quo ceptū neq̄at ꝯſecratiōis explē my ſteriū: ſit libeꝝ epo uel h pbro alteri ꝯſecrationē exeq cepti officij. non eni aliud ad ſupplemētū initiatis myſterijs ꝯuenit: q̄ꝫ ut aut icipien tis aut ſubſeq̄ntis bñdictiōe ſint

cōpleta ſacerdotis: qꝛ nec ꝑfecta uideri poſſint: niſi ꝑfectōis ordie cōpleanf i. cum. n. ſimuſ oēs unū in chriſto: nihil ꝯtrariū pſonaruz diuerſitas format: ubi efficaciam ꝓſpitatis unitas fidei repſentat: qd ēt ꝯſultū cūcti ordis clerici in diuiduū ſibi eē nō ambigāt: ſed ut premiſſū eſt ꝑcedētib⁹ libenf alij ꝓ cōplemēto ſuccedāt. non tñ qd nature lāguoris cā cōſulif: in ꝑſū ptiōis pniciē ꝯuertaf. nullus poſt cibuz potūqꝫ quēlibet minimū ſū ptū miſſas facere ꝑſumat. nulluſ abſqꝫ ꝓuētu patētis moleſtie mini ſter uel ſacerdos cū cepit: ipfecta officia ꝑſumat oio relinquere. Si qs aūt temerarie hoc ꝑſūpſerit: excōicatiōis ſentētiam ſuſtinebit

Ecce ꝗ epo petēte ꝑcib⁹ ēt ꝓꝑi ifirmitate grauato ali⁹ poſſit ſur rogari patenf mōſtraf. ſenectute aūt grauato nō ſucceſſor ſed coad iutor dari debet: q ei decedēti i lo cū regimīs ſuccedat. hinc auguſti nus dicif acceſſiſſe non ſucceſſiſſe hyponēſiū epo. Hinc ēt zachari as papa ſcribit bonifacio magūti no archiepo.

Senectute grauato coadiutor eſt dandus: qui morīēti ſuccedat.

Petiſti i ut cū noſtro cōſulto ꝓ ꝓuenīēte tibi ſenectute atqꝫ corporis imbecillitate ſi poteris i uenire aliū in eadē ſede in qua pre es: ꝓ tua pſona debeas collocare nos uero adiutore deo cōſiliū pre bem⁹ tue ſanctitati: ut ꝓ ſalute aia rum rationabiliū fautore chriſto ſedē quā obtines magūtine eccłie nequaqꝫ relinquaſ. Sin uero dñs dederit iuxta petitionē tuā hoiem ꝑfectū: q poſſit ſolicitudinē habē ⁊ curā ꝓ ſalute aiarū: ꝓ tui pſona ordinabis illū epm: eritqꝫ in euan gelio tibi credito ⁊ miniſterio dei chriſti portādo in oī loco regrens ⁊ ꝯfortās eccłiaz dei. Itē ſi eūdē diuina uoluerit clemētia tua poſt diez trāſitus ſupeſſe: ſi eū aptū co gnoueris: ⁊ in tua uolūtate fuerit diffinitū: ea hora q̄ te de ꝓñti ſecu lo migraturū cognoueris: preſen tibus cetis tibi ſucceſſorē deſigna ut huc ueniat ordināď. hoc nulli ꝯcedi alij patimur: qd tibi charita te cogēte largiri cēſuim⁹. Idē: de eo aūt quē tibi ſucceſſorez ꝯſtituē dixiſti: ut te uiuēte in tuo loco eli gaf eps: hoc nulla rōne ꝯcedi pa timur: qꝛ ꝯtra omnē eccłiaſticaz regulā uel ſtatuta patrū eſſe mon ſtraf. ſed uolum⁹ ut miniſtret tibi ⁊ ſit in euangelio chriſti adiutor.

mare. Incipiat ꝗ vn⁹ vbi alř deſinit: niſi ſit oro cepta tūc eā alř re incipiat. Silr vbi de ficit i ſacro altaris alř id i principio icipiat. Idē dic in baptiſmo: ut alř de nouo id rein cipiat: qꝛ hec ſūt ſacra vnitatis. De ordinati one idē credo. xxij. di quorūdā. ſilř iudex i cipiet vbi alter termia uit. ff. de iudi. edicta. Sꝫ nunqd pꝛāſus po teſt ſupplere: nō. Itez vſqꝫ ad nonam tñ fit hec ſuppletio. ſed ma tutinis ⁊ veſpis nō ex pletis vſqꝫ ad qd tps poſſit fieri ſuppletio dubitaf. ſꝫ dico ꝗ qñ cunqꝫ expleri pñt ab alio. De ſacerdote qd dices q dū venit ad cō fectionē memor ē mor talis peccati: dico ꝗ ꝑ ficere debet: ſꝫ peccet ꝯficiendo: ex de cele. miſ. ꝺ hoie. Itē ē h ar. ꝗ duo ipfecta faciunt vnū ꝑfectuz: ſic. iiij. q. iij. itē in criali. §. ſepe. de pe. di. i. tres ſūt. C. de dona. ſancim⁹. i fi. xvi. q. iij. §. pōt. ar. ꝫ. x xiij. di. quorūdā. ⁊. C. q nu. tu. l. i.

c Cōpleaf. Ar. nihil credas actū ⁊c. ſi. xxx viij. di. q̄ epis. xxiij. di quorūdā. Itē ex eo ꝗ dicit ordine. ē ar. ꝗ or do turbat⁹ irritat fcm̄. ut. lxi. diſ. miramur. ⁊ lxviij. di. ſic. qd veꝝ ē de ordine q eſt de ſub ſtantia rei.

d Miſſas. pꝛāſo nō lꝫ celebrare miſſā: ut h. ⁊ ꝺ cō. di. ij. liqdo. nec baptizare nec ſignare: de cō. di. v. ieiunij. ſꝫ ē forte abrogatū id qd ē. j. ꝺ cō. di. i. ſacra. vbi dr ꝗ in cena dñi pꝛan ſus pōt celebrare. ⁊ in tellige ſi eodē die pꝛā ſus ē ut dies a media nocte icipiat. ⁊ ēt ſi āte mediū noctis comedēt ⁊ adhuc ſētiret eructa tiones: qꝛ nōdū ē cib⁹ digeſt⁹: ⁊ q̄zdiu ſētiet cibū abſtinebit. j. ꝺ cō di. ij. trib⁹. medicinam forte pōt ſumē: qꝛ illa ñ ꝯnūeraf ił alimēta: ut ff. de penu. leg. l. nō oē qd ñ credo. ſꝫ nec aq̄m calidā pōt ſumē: ut ex ꝺ cele. miſ. ex pte

e Petiſti. ꝓñtibus.

164

viij.q.i.c.ij.ꝫ.ſed iſtud eſt diſpēſatio.ꝛ habes hic ꝙ licȝ papa det aliqbus poteſtatē eligēdi:tñ alioꝝ ꝯſenſus eſt regrēdus:ſic.xxi.di.in nouo.viii.q.i.lȝ.ꝛ.ff.de ritu nup.generali.

f ¶ Diſtret.ꝛ ita iſte eṗs erit vicari° hui° archieṗi:ut ex̄ de offi.iudi.ordi.quoniam in pleriſqꝫ.

g ¶ Quia frat.ſimplicitate.ꝫ.di.xxxix.petrus.ꝫ:ſed illud de ordinādo.tñ iſte affectare ñ debuit id in quo ſciuit aut ſcire potuit ifirmitatē ſuam alij dānoſaȝ.ff.ad l.aql.idē iuris.in fi.

h ¶ Cōſtituti.ꝓprium nomē.Primo.ꝫ.di.viij.q.ꝫ.uł alit huic obediūt in ſpūalib°:coadiutori in tpalib°.viij.q.i.ſi petrus.

i ¶ Obedientiā.ar.ꝙſi eṗs ṗcipit alicui ꝓ utilitate eccłe ire romam ꝙ illud tenet facē.xvi.q.i.nos autem.

k ¶ Repetēdis.ergo q admiſtrat res eccleſie pōt agē ꝛ ꝯuēiri:ut ex̄ de reſcrip.edoceri.

l ¶ Illud vō cypani.ꝫ.e.factus.ꝛ.c.nouatianus.

m ¶ Euariſti.ꝫ.e.ſicut vir.

n ¶ Ambitionis.Adhuc enūerat gratian° cās:ꝓpt quaſ fiūt mutatōes.ꝛ quare cleric° amittit eccłam ſuam.Sūt aūt.v.cāe mutationū.ſ.cā leuitatis:cupiditatis:necītatis:utilitatis:ꝛ hūilitatꝭ.Cuȝ cā neceſſitatiſ trāſit neceſſitate ceſſante recuperat eccłiaȝ:ut.ꝫ.e.paſtoralꝭ.Cū cā cupiditatis trāſit:vtraqꝫ caret ut.ꝫ.e.eos.ꝛ.c.ſiqs eṗs ſed tñ eccłia pōt eū repetere:ut.ꝫ.e.c.i.ꝛ cogit tūc redire:ut.ꝫ.e.ſi qs vō.In cā leuitatis ē vis aliquāta.h.dicit ꝙ idē ſit i cā leuitatis qđ in cā ābitiōis:ꝙ.ſ.ſine admōitiōe pōt ṗuari ſi ex cā leuitatis adheſit alij:niſi eccłia velit eū repetē.ſi aūt ñ adheſit:aut eccłia hȝ eū ꝓ derelicto aut nō.ſi hȝ:puta ſi ꝯhat mrimoniū uł fit miles:tūc pōt ṗuari.Itē ſȝ.h.ſi defuerit ꝑ tres ſeptimanas uł duos mēſes ꝛ ſine iuſta cā ꝛ abſqꝫ lnia ṗlati ē i ſtudio uł i ꝑegrinatōe.In his oib° ſine admōitiōe pōt ṗuari ut dic̄.honeſtū tñ ē ut admoneat:ut.ꝫ.e.ſiqs pbr̄.ꝛ.c.ſiqs i clero.ꝛ ex̄ de coha.cle.ꝛ mu.c.ſi qſqꝫ.veri° credo ꝙ ſꝑ ṗmo admonēd° ē:ut ex̄ de ap.ꝑuēit.Et ter admonēd° ē:ut ex̄ de ſen.ex.i audiētia.Itē ar.ad h.ꝫ.e.ꝑuenit.ex̄ de cle.ñ reſi.ex ꝑte.ꝛ ex̄ e.ex tue.Nec ñ.de facili credēdū ē aliquē hr̄e eccłiaȝ ſuā ꝓ derelicto:ex̄ de renūc.ſup h nec eni ex ſola abſētia ṗſumit hr̄e eccłiam ꝓ derelicto:cū pōt qs ex iuſta cā abeē:ut ex̄ ut lite ñ ꝯteſ.qm̄ frequēt.ſi āt ñ inenit:fiat ꝓut dr̄ i illa decre.ex tue.De vtilitate pȝ:q2 cā vtilitatis trāſire pōt ad aliā eccłiam auc̄te ma

nimis eni reṗhenſibile manifeſtū ē:ut te uiuēte tibi alium ſubſtituamus.ſȝ hoc cōmonem°:ut orare nō ceſſes:ut tibi deuſ illū ſucceſſorem ꝯcedat:q ei poſſit eē placabilis:ꝛ ppłm irreṗhenſibilit regere ualeat. ITē pelagi° papa clero narnienſi.

Nō ſucceſſor ſed coadiutor eṗo uiuenti datur.

Quiā frat ꝛ coeṗus noſter iohānes eccłiaſtice utilitatiſ ſtudio ſuadēte ꝛ nature ſue ſimplicitate laudabili cōſideratiōe tractata:ob hoc ꝙ ſe in gerēda ṗrimonij cura gubernādi uel i diſciplina eccleſiaſtica ꝯſeruāda mime fatetur idoneū:ꝯſtituti pbri ad hec explēda ſibi expoſcit adhiberi ꝑſonam ut ea q̄ ſūt neceſſaria cōpetenti diſponēte ſolicitudine nihil indecēs fieri vel iutile ꝑmittat.Idōqꝫ pñti nobis iuſſione precipimus:ut ſeruata ṗmo loco eṗo mēorato reuerentia:quā uos ꝯuenit iculpabiliter exhibē:in oib° q̄ ad diuini cultus obſequiū ꝑtinēt:uł q̄ eccłiaſtice utilitatis ꝑagere cura ſuaſerit:prebeatis obedientiā ꝯſtituto cōpetentez:ut in nullo diſpoſitiōib° eius ſpū ꝯtumaci reſultātes:imo cōpetēti uigilātie nr̄e ſtudio:q̄ ꝓ eccłiaſtica utilitate gerēda ille cōſtitut° monuerit adiplētes:ut his ita diſpoſitis ꝛ ꝯſueta nobis ſtipēdia miſtrēt:ꝛ q̄cūqꝫ in ṗfate eccłe ṗrimonio uel de reb° ad eā ꝑtinētibus repetēdis ſīt neceſſaria:cōpleant. Illud uō cypani de hereticis itelligēdū ē:q catholicoꝝ eccleſias ſibi uſurpare ꝯtēdūt. Illō uō euariſti pape tūc itelligēdū ē:qñ nec icuitabilis neceſſitas ꝑſecutoꝝ ualet:nec apłica aut regularis mutatio:ſȝ ābitio ſola eṗm de eccłia ad eccłiaȝ trāſire cogit.Vñ cū in ṗncipio ſui capłi dicēt:eṗus ñ dȝ dimittē eccłiaȝ ſuā:ſubſeqnter adiūxit:abſqꝫ ieuitabili neceſſitate aut apłica uel regulari mutatiōe:ꝛ alteri ſe ābituscā cōiūgere. Ambitiōis eni cā qcūqꝫ eccleſie ſue mediocritate deſpecta ad maiorē eccłiaȝ trāſire uoluerit:dȝ reuocari ad ꝓṗam.Q ſi redire cōtēpſerit:careat aliena ꝛ ꝓṗa.Vnde in niceno ꝯcilio legit.

Eṗs uel qlibet cleric relicta ſua eccłia non debet ad aliā tranſire.

Nulli° dȝ eṗm uel reliquos ordines de ciuitate ad ciuitatē migrare:ñ eṗs ñ pbr ñ diacon° tranſeat.Siqs aūt p° diffinitionē ſancti ꝛ magni ꝯcilij tale qd agē tētauerit:ꝛ ſe huiuſmōi negocio mancipauerit:hoc factū ꝓrſus i irritū ducat:ꝛ eccłie reſtituat:cui° fuit eṗs aut pbr aut diacon° ordinat°. ITē greg.āteuo ſubdiacono.

In monaſterio deputetur eṗs q in eccłia ſua reſidere contemnit.

Peruenit ad nos pigmeuiū amalficane ciuitatis eṗm in eccłia reſidē ñ eē ꝯtentū:ſȝ foriſ ꝑ diuerſa loca uagari.Idcirco hac tibi auc̄te ṗcipim°:q̄ten° hoc decetero facē ñ ṗſumat:ſȝ i eccłia ſua ſacerdotali more reſideat:quē ſi forte ñ emēdare p° tuā inēmiatiōnē cognoueris:i mōaſteriū eū deputare ꝛ nob modis oib° curabis indicare:ut qd facē debeas:nr̄a iterꝫ ṗceptiōe cognoſcas. ITē ex ꝯcilio carthaginēſi.v.

Eṗo nulli ꝯcedit ṗncipalē cathedram relinquere:ꝛ ad aliam eccleſiam ſe conferre.

Placuit ut nemini ſit facultas relicta principali cathedra ad aliquā eccłam i° dioceſi ꝯſtitutā ſe ꝯferre:uł in re ꝓṗa diuti° q̄ oȝ cōſtitutū curā uł frequētatōeȝ ꝓṗe cathedre negligē. ITē ex codē.

ſoris:ut.ꝫ.e.mutatiōes.Itē ſi cā hūilitatis trāſit ad mōaſteriū:nō pōt eā repetere:ut.ꝫ.e.hoc nequaqꝫ.alio mō ēt ꝯſueuerūt qdaȝ diſtinguere:ut iuenies in illa gloſa cum quis.

n ¶ Ambitiōis.Cū qs ſine lnia ṗlati recedit de eccłia:ſiqdē ex cā neceſſitatꝭ:adhuc eā retinet:ut.ꝫ.e.pñtiū.ſi ex cā volūtaria ꝑdit eā xxi.q.ij.ſiqs iā trāſlat°.Si aūt ex vtili cā recedat:ñ ꝑdit eā:ſȝ pñit alio mō a iudice:de ꝯ.di.v.ñ oȝ.ꝛ.xci.di.cleric°.Sȝ ſi accedit ad aliam eccłaȝ videt renūciare ṗme:ut ex̄ de renū.ex lrīs.in fi.ex̄ de ṗbē.ꝺ multa.ꝛ de ꝯceſ.ṗben.lrās.in fi.ꝓpłus tñ eū ſi vult repetē poteſt.ꝫ.e.nō oȝ.Si āt ṗlat° ꝑ tres ſeptianas abeſt:ꝑ triēnium ſuſpēdit.ꝫ.e.ſiqs i clero.Si i ꝑ duos mēſes ṗuat eccła ꝫ.e.pñtiū.Si ꝑ.v.annos deponit:ex̄ de cle.ñ reſi.c.ij.prelat° vō ſi dieb° ſolēnib° defuerit pñit.ꝫ.ſiqs in clero.imo ꝛ clericus ſi vna hora defuerit.xcij.diſ.c.vlti.vbi deponit.

a ¶ Nulli° oȝ.hoc reſpicit primā partem.

b ¶ Reſtituat eccłie.ſi eccłia eū repetit.ꝫ.e.ſiqs eṗs:ꝛ tūc cogit redire:ut.ꝫ.e.ſiq vero.

c ¶ Peruenit epiſcopū.Eṗus ad plus ſm iura canōica ꝑ ſex mēſes abeſt:ut ex̄ de cle.ñ reſi.ex tue.an ccēnicatū dat annū:ut in auc̄.quō oportet eṗos.§.illud.

d ¶ Interminationē.ergo admonēdus eſt.

e ¶ Deputare.hic ſubdit° ſuſpēdit ſuū prelatū:ſic.lxxiiij.di.hono ratus.hoc ēt laicus poſſet.xxxij.di.§.verū.ꝛ femina.ut.ij.q.v.mē nam.Sed certe i hoc nō erat ſubditus:q2 faciebat hoc ex delegatione dñi pape.idem eſt de alijs.

f ¶ Facere.ar.ꝙ ſi papa mandat alicui ut excōicet aliquem:idē nō pōt eum abſoluere:ut ar.xxvij.q.i.ſi homo.

g Placuit.relicta.cleric° icōſulto eṗo nō pōt dimittē eccłiam ſuā:ex̄ de renū.admonet.ꝛ ſi trāſit de vna eccłia ad aliam

ſ eodē epatu: ibi ſufficit tacitus ꝯſēſus epi: q2 tacit⁹ diſſenſus diſſoluit m̄rimoniū carnale: ut. xxxiij. q. v. c. vxorē. Sz ſi tráffert ſe ad aliā dioceſim: tūc q̄ſi liberat a patria po. qḋ n̄ pōt fieri niſi ex pſſo ꝯſenſu epi. C. de eman. li. l. iij. ꝛ expſſe dī. lxxi. di. c. i. ꝛ. xix. q. ij. c. i.

l Ut intra annum. ſ. lxiij. di. obeuntibus.
m Siqui vō cogant. ſimile. ff. de decur. l. i.
n Ut redeat. ſi eccl'ia vult eos repetē: ipe tn̄ n̄ pōt: ex̄ de renūc. c. in dubijs. xxxii. q. i. de benedicto. ſic. xxxiij. q. v. mulier. Sed nōne hodie ipſo iure perdit priorem eccleſiam: ut extra de preben. de multa? Rn̄. perdit q̄tū ad ſe: ſed non q̄tum ad priorez prelatum.

b In dioceſi niſi cā viſitādi ut. x. q. i. placuit. ſeruato qḋ dī. j. de cō. di. iij. epus.
i Proprie. Nō q̄ platus nō dz ppone re ſuā vtilitatē vtilitati eccl'ie: ꝛ ſi in hoc paſſa ſit eccl'ia dānuʒ illud reſarciet. xij. q. iiij. quicūqꝫ.
k Conſtitutū ē. Curaʒ dz hr̄e viſitator in electiōe. ꝛ iō pbibetur eligi: ne poſſit maligna ri. ſicut tutor phibet ducē pupillā añ reddita rōcinia: ne poſſit maligna ri. C. de inēdi. ma. ſi tutor. ſic nec creditori licet ſibi pign⁹ adijcē. C. qui bonis cedere poſ. l. in tantū. Iteʒ viſitator n̄ dz ſibi bonorē aſſumere. v iij. q. i. in ſcriptis. ꝛ ſic rōe officij aliqd ꝓhibet: ut. x. q. ij. hoc ius porrectū. ꝛ. ff. ꝯ ben. empt. ſi in ēptoe. ſ. tutor ꝛ eſt ꝯ regulā illā: q̄ nulli dz ſuū officiū ēē dānoſū: ex̄ de fideiuſ. pueniſt. ff. de fur. ſi ſeruus cōis. Iſte viſitator mortuo epo ꝯſtituitur: ꝛ iſte debz admonē clericos ut eligant futuꝝ epm: ut lxi. di. obitū. ꝛ c. cannenſis. ꝛ ſi plures eligātur pōt examinare qs ſit melior: ut. lxxxv. di. florētinum. Iteʒ cuſtodit redditus eccleſie: ut. lxi. di. qm̄. Nūqꝫ tn̄ reddit⁹ eccleſie cuſtodiuntur ab iconomis ſi eos babeat eccl'ia: ut. lxxv. di. qm̄ qdē.

Interceſſori cathedrā cui datus eſt tenere nō licet.

CONſtitutū ē: ut nulli interceſſori ſit licitū cathedrā cui interceſſor dat⁹ eſt: quibuſlibet pplor̄ ſtudijs ꝛ ſeditōib⁹ retinē: ſʒ dare operā: ut itra ānū eiſdē epm ꝓuideat q̄ ſi neglexerit: āno expleto interceſſor ali⁹ tribuat. Itē ex eodē.

Excōicent' clerici: q̄ relicta ſua eccleſia ad eam redire noluerint.

SIqui uero ſine reſpectu dei agētes ꝛ timorē dei ante oculos nō habētes neqꝫ eccl'iaſtica ſtatuta cuſtodiētes receſſerint ab eccleſia ſua: ſiue pbr ſiue diacon⁹ uel in quocūqꝫ eccl'iaſtico ordine poſiti fuerint: nō debēt ſuſcipi i eccleſia: ſed oī neceſſitate cogantur: ut redeāt ad eccl'iam ſuaʒ. q̄ ſi pmanſerint: excōicari oʒ eos. Iteʒ ex cōcilio anthioceno. **De eodē.**

SIquis pbr uel diacon⁹ uel q̄libet clericus deſerta eccleſia ſua ad aliā tranſeūdū eſſe crediderit: ꝛ ibi paulati tentet quo migrauerit ppetuo manere: ulteri⁹ miniſtrare nō dz: ꝓſertim ſi ab epō ſuo ad reuertendū fuerit exhortatus. Q ſi poſt euocationez ſui epi non obedierit: ſed iobediēs pſeuerauerit: omnimodo ab officio ſuo dponi debē: nec aliqn̄ ſpē reſtitutiōis habere decernimus. Si uero propter hāc culpā depoſitū ali⁹ epus ſuſcepit: ꝛ ipſe a cōi ſynodo penā merebit' increpatiōis tanq̄ eccl'iaſtica iura diſſoluēs. Itē ex eod.

Non licet epiſcopo eccleſiam ſuā relinquere: ꝛ ad aliam tranſire.

EPiſcopū de dioceſi ad dioceſim nō debere trāſire: neqꝫ ſi ſeipm ingeſſerit: neqꝫ ſi a pplis fuerit uiolēter attractus: neqꝫ ſi ēt hoc ei ab epis ſuadet'. manē eū āt debē in eccleſia dei: quā ab initio ſortitus eſt: ꝛ nō ab ea alibi demigrare ſcḋm regulā ſuper hoc olim a pr̄ibus ꝯſtitutā decernim⁹. Itē ex ꝯci. chalcedonēſi. **De eodē.**

PRopter eos epos ꝛ clericos q̄ de ciuitate ad ciuitatē trāſeunt placuit diffinitōes datas a ſāctis pr̄ib⁹ hr̄e ꝓpaꝫ firmitatem. Itē ex cōci. carthaginēſi. iij.

Aliene plebes ab epō n̄ uſurpent'

PLacuit ut a nullo epō uſurpētur plebes aliene: nec aliquis epoꝝ ſupgrediat' in dioceſi collegā ſuū. Itē anacletus papa.

Alienos clericos ordinare ꝛ altaria conſecrare epo nō licet.

EPiſcopus in dioceſi aliena ad alienos clericos ordinandos uel ꝯſecrāda altaria irruere n̄ debet. Q ſi fecerit: amotis his quos ordinauit: altaris tantū cōſecratiōe manēte tranſgreſſor canonū anno a miſſarū celebritate ceſſabit. Itē ex ꝯci. agathenſi.

Diebus ſolēnibus clericus eccleſie ſue deeſſe non debet.

SIqs in clero conſtitutus ab eccl'ia ſua dieb⁹ ſolēnibus defuerit. i. natiuitate dn̄i epiphania paſcha uel pētecoſten: dū poti⁹ ſecularibus lucris ſtudet q̄ ſeruitio dei parere: ꝯuēit ut triēnio a cōione ſuſpendat'. ſiliter diaconus ul' pbr ſi p' tres hebdomadas ab eccleſia ſua defuerit: huic damnationi ſuccūbat. Itē hilari⁹ papa.

Remouēdus ē eps ab eccl'ia cui irrepſerit: ꝛ ad ſuā cogēd⁹ ē redire.

REmoto ab eccl'ia barchinone ſi atqꝫ ad ſuam remiſſo ireno epo ſedatis per ſacerdotalem modeſtiā uolūtatibus: que p ignorantiaʒ eccl'iaſticaꝝ legū deſiderāt qḋ nō licet obtinē: talis ꝓtin⁹ de clero ꝓpo ꝛ barchinonēſib⁹ ordinet' eps: qualem te ꝑcipue frat' aſconi oporteat eligē ꝛ deceat ꝯſecrare: ne ſi forte aliter factū ſit: ſiue ob iurgatiōe maxie in tui nois redundat n̄ra ꝑceptio: qḋ in iuriā dei a quo ſpālit' ſacerdotaliū eſt gratia dignitatū didicerim⁹ admiſſum. Itē leo epus urbis rome anaſtaſio theſſalonicēſi epo.

Qui alienam cathedram appetit ab ea expulſus ēt propria careat.

SIquis epus ſue ciuitatis mediocritate deſpecta adminiſtratione celebrioris loci ābierit. ꝛ ad maiorē ſe plebē quacūqꝫ ratione trāſtulerit: a cathedra qdeʒ pellatur aliena. carebit etiā ꝓpria ut nec illis preſideat quoſ per auariciam cōcupiuit: nec illis quos p

tn̄ quē occupauerat.

o Siquis. ſpē. ſ. reſtitui n̄ pōt cleric⁹ dpoſit⁹ ab epo ꝛ hoc cū ꝓ crie depōitur: ſec⁹ ſi ꝓ ꝯtūacia. l. di. cōtumaces.
p Ali⁹ eps. ſi ab vno qs ſuſpēdit': vbiqꝫ habēdus ē ſuſpēſus: ut hic. ꝛ. iiij. q. v. qſqs: q2 q̄tū ad officiū ſētētia iuſ facit. Sec⁹ ſi eſt ſuſpēſus a bn̄ficio. ſed i excōicato idē ē: q2 cū ſit ex̄ eccl'iaꝝ nihil pōt poſſidere noie eccl'ie. xxiij. q. vij. c. ij. ꝛ. iij. ꝛ viij. di. quo iure. ꝛ. xi. q. iij. ſiqs a ꝓpo. ſ. lxx di. ſacroꝝ. ꝛ ex̄ de ap. poſtoralis. in fi.
a Epiſcopum.
b Propter.
c Placuit. xiij. q. i. c. i.
d Epiſcop⁹. i dioceſi. amotis. ꝯ. xvi. q. v. c. i. ix. q. ij. lugdunēſis. ꝯ: ſʒ ibi noie alteri⁹ ꝯſecrauit ꝛ ille ratū habuit: hic noie ꝓpo. ꝛ. xiij. q. i. c. i. uel ibi dn̄s ratā habuit ordinationē.
e Altaris. Si res inaiata fuerit cōſecrata: dn̄o n̄ reſtituit': ut. xiij q. vi. cōpim⁹. ſec⁹ i reaiata. liiij. di. freqns. q2 aiata delīqre pōt: ſʒ inaiata non.
f Anno. ix. q. ij. nullū ꝯ: vbi ꝓ tali culpa deponit'. ſed iſtud eſt ex diſpenſatiōe.
g Siqs i clero. qḋ laicis n̄ lʒ. ꝯ. de ꝯ. di. i. ſiquis. ꝛ. di. iij. c nulli
h Solēnib⁹. imo nullo tpe deerit. xci. di. eleutheri⁹. ꝛ. c. cleric⁹. ꝛ xcij. di. c. vlt. Sʒ quid ſi plures hz ecclas uel pbēdas? tūc dicas eccleſiam ſecū diſpēſaſſe ut ad iſtud nō cogat'.
i Per tres. ſ. e. pſentiū. ꝯ: ibi dī de duob⁹ mēſib⁹. ſʒ ibi factū narrat: hic ius cōe.
k Remoto. ab officio viſitatōis uel etiam ab ipo epa-

l Siqs epus. ad maiorē. multo fortius ad parē: q2 facili⁹ diſpenſat' in

maiori q₃ in pari:extra de trāſla.licet.ad miiorē etiam difficilius q₃ ad parem:extra de tranſla.cum ex illo.⁊ hec eſt p̄ſumptio canonis:q₂ eoipſo q trāſit ad maiorē:p̄ſumitur eē ambitio potius q₃ leuitas:q₂ nullus tranſit ad minorem:extra de cleri.nō reſi.c.i.

m Siquis.de ordine.

n Sancitū.ad aliam.bene dicit ad aliam:q₂ qcqd hn̄t hoies:pecunie nomie cenſeť.i.q.iij.totū.

o Mutatiões.petrꝰ.xxij.di.ſacroſancta.

p Parua.i.uercellia regulare ē ut a minori ꝓmoueať ad maius:ut.xxiij.di.legimꝰ.i fi.⁊.ff.ō mu.⁊ ho.ut gradatim.ſ₃ ñ ecōuerſo.

q Nec trāſferť.p̄ſumit eni canō locū non mutari cū animꝰ nō ſit mutatꝰ:ſicut vgo cēſetur cū nō ſit animꝰ corruptꝰ l₃ corpꝰ ſit corruptum.xxxij.q.v.itane.ſic ꝓpter animū bonum iudicat canō etiā iiuſtū factū bonū.xxiij.q.viij.occidit.⁊.q.vij.q āt.⁊.xxxij.q.v propoſito.

a Scias.p̄ferenda ē.nā cū qs vocatur ad p̄laturā:ñ p̄ponet priuatū cōmodu₃ cōi:ut hic.⁊.viij.q.i.in ſcripturis.⁊.xvi.q.i.nos aūt. Et hoc intelligas cū p publicū nō ipediť priuatu₃:alias eni ſuā vtilitatē pōt p̄ferre.ff.de iudi.ſi longius.ff.de arbi.l₃ aūt.ff.ad.l.aquil.ſiqs fumo.ff.de p̄ſcrip.v̄.l.q ſeruādorū.aliud tn̄ videtur i p̄lato:ut ille ſēper teneať p̄ponē vtilitatē eccľie ſue ꝓpe vtilitati:ut.xij.q.iiij.quecunq₃. Cu₃ ergo detrimētū qs patiať ꝓ publica vtilitate pōt ſua₃ preponere vtilitatem.xix.q.ij.due.xiiij.diſ.q ait.q₂ ordiata charitas a ſe icipit.xxiij.q.v.ſi nō l₃.de pe.di.ij.q vult. Vel dic q qn̄ priuata vtilitas includiť in cōi tūc p̄poniť cōis ut eſt in prelatura:ut ar.ff.ꝓ ſocio.l.ꝓ actione.§.labeo. Vel diſtingue an vtilitas in acquirendo conſiſtit aut in dāno vitando:tunc ſecus:uel ecōuerſo.

b Plurimoru₃.illuc potius accedat prelatꝰ ubi plus lucri pōt facere licet maior ſit ibi

ſupbiā ſpreuit.ſuis igiť terminis ɔtentus quiſq₃ ſit.nec ſupra menſuras iuris ſui affectet augeri.

Item ex concilio meldenſi.

Utraq₃ careat eccleſia:qui conteptu minoris ad maiorē aſpirat.

Siquis[m] de ordine ſacerdotali ɔtēptu minoris eccľe ambitioſe ⁊ iprobe ad potiorē aſpirauerit canōica erga eū diffinitio ɔſeruet hoc ē ut utraq₃ careat. Qui uō p̄cio eccľiam uacantē ingreſſus fuerit:ab officio ſuo deponēdus eſt:ſicut in rothomagēſi ɔcilio legiť.

Deijcitur a clero:qui muneribus eccleſiam acquirere tentat.

Sancitū[n] eſt atq₃ oībus modis ꝓhibitū:ut ſiqs pb̄r iuentus fuerit alicui clerico uel laico munera dare uel dediſſe aut aliā pecūiā tribuē:ut alteriꝰ pb̄ri eccľiā uacātem p̄cio redimat:ꝓ hac cupiditate ſeu rapina ſeu p̄ſūptiōe turpis lucri grā deijciať a clero:⁊ alienꝰ exiſtat a regula. Quod uero cōi ɔſilio atq₃ oīū₃ alioꝝ utilitate mutatōes epoꝝ fieri poſſint:⁊ i eccleſijs a qbus receſſerint eis uiuentibus alij ſubſtitui ualeāt:anterius papa demōſtrat ſcribēs oibꝰ epis

Neceſſitatis uel utilitatis cā epiſcoporum mutationes fieri pn̄t.

Mutatiōes[o] epoꝝ ſcitote cōmuni utilitate atq₃ nečitate fieri licere:ſed nō ꝓpria cuiuſq₃ uoluntate aut dn̄atione. Petrꝰ ſanctus magiſter noſter ⁊ p̄nceps aploꝝ de anthiocena ciuitate utilitatis cauſa ē trāſlatus romā:ut ibide₃ potiꝰ ꝓficē poſſet. Euſebiꝰ quoq₃ de quada₃ parua[p] ciuitate apľica auctē mutatꝰ ē in alexādriā. Similiter felix de ciuitate in qua ordiatꝰ erat:electiōe ciuiū ꝓpť doctrinam uitāq₃ bonā quā hēbat:aucte huius ſācte ſedis ⁊ cōi epoꝝ ⁊ reliquoꝝ ſacerdotū ac ppľoꝝ ɔſilio trāſlatus ē epheſū. Nō.n.trāſit de ciuitate ad ciuitatē:nec[q] trāſfertur de miori ad maiorē:q hoc nō ambitu nec ꝓpria uolūtate facit:ſed aut ui a propria ſede depulſus aut neceſſitate coactꝰ aut utilitate loci uel ppľi nō ſupbe ſed hūiliť ab alijs trāſlatꝰ eſt. Nā ſicut epi hn̄t poteſtatē regulariť ordiare epos ⁊ reliquos ſacerdotes:ſic quotiēs utilitas aut neceſſitas coegerit:ſupradicto mō ⁊ mutare ⁊ inthronizare ptātē habēt:nō tn̄ ſine ſacroſācte ſedis romāe aucte ⁊ licētia. alia eteni ē cā utilitatis:alia auaricie ⁊ p̄ſūptionis ac ꝓprie uolūtatis. Itē pelagius papa benigno archiepō.

Cauſa nečitatis mutatōes epoꝝ fieri poſſunt.

Scias[a] frať dilectiſſime aliō eē cām nečitatis ⁊ utilitatis:aliud p̄ſūptiōis ac ꝓpe uolūtatis.ñ ergo mutat ſedē q ñ mutat mētē i.q ñ auaricie cā aut dn̄atiōis aut ꝓpe uolūtatis uel dilectionis ſue migrat de ciuitate ad ciuitatē:ſed cā nečitatis ⁊ utilitatis mutatur. Nā plurimoꝝ[b] utilitas uniꝰ utilitati uľ uolūtati p̄ferēda ē. Aliud[c] ē eni mutare ⁊ aliō mutari. Na₃ aliō ē ſpōte trāſire:aliō coacte aut nečitate ueire.unde ñ iſti mutāt ciuitatē ſ₃ mutāť:q₂ nō ſpōte ſ₃ coacte hoc agūt. Nō ergo bn̄ intelligūt eccľiaſticas regulas:q hoc negant cā neceſſitatis uľ utilitatis fieri poſſe:quotiens cōis neceſſitas aut utilitas pſuaſit. Itē ad eūdē.

Chriſtū negare ɔuincit:q neceſſitatē patiētibꝰ miſicordiā ñ ipēdit

Omnis[d] q gemebat ⁊ uexabať a ſaul:fugiebat ⁊ ueniebat ad dauid. Si rex pijſſimus atq₃ iuſtiſſimus dauid ſciret:peccatum eē fugiētes pſecutionē ⁊ trāſeūtes de loco ad locū ⁊ de ciuitate ad ciuitatē recipe:tales neq̄q₃ recipet:nec ſecū teneret:neq₃ in alijs ciuitatibꝰ eos collocaret. Qui eni pſequūť dn̄i epos:eoſq₃ de ciuitatibꝰ ad ciuitates trāſire cōpellūt:non eos tātū pſequūť quātū dn̄m nr̄₃ ieſu₃ chriſtū:cuiꝰ legatiōe fungūť Nec ipſi in hoc peccāt epi:qm̄ nō ſpōte ſed coacte[e] hoc agūt:ſed ipſi q eos pſequūť. Nec ipis epiſ hoc iputari pōt:ſ₃ illis q eos hoc agē cogūt. Qui aūt negāt miſicordiā faciēdā fugiētibus ⁊ neceſſitatem patiētibꝰ:ipſū chriſtū negāt:q eſt miſicordia ⁊ ueritas. Negāt miſericordiā neceſſitatē patiētibꝰ:q ppľis indigētibꝰ diuinis miſterijs ⁊ nō hn̄tibꝰ ꝓpriū epm q eos inſtruat cā neceſſitatis atq₃ utilitatis ut ex alia ciuitate licet minor[f] ſit:i cā

pena ſua:ut.j.e.c.i.⁊ hic apparet ratio quare epiſcopus non debeat fieri monachus inuito papa:quia ibi cōſulit proprie vtilitati tm̄ ut.ij.q.vij.ſancta.ſed hic cōi ⁊ proprie.que duo ſunt preferenda proprie tm̄:ut.ij.q.vij.ſancta.

c Aliud.ut.ſ.diſ.vi.teſtamentū.⁊ extra qō me.cau.ſacris.

d Omnis. ſciret. Ar.q eoipſo videť aliquid bonu₃ ⁊ iuſtū q a bono factū eſt.xxvij.di.qui de menſa.⁊.ix.q.ij.lugdunēſis.

e Coacte.precibus ſuperiorum.ſic ſupra e. qualiter. videtur eni q ñ poſſit cogi:ut lxxiiij.di.vbi. uel dic q pōt qs cogi:ut de nolente fiat volens:ut.xxiij.q.iiij.diſplicz.⁊.lxxiiij.di.placuit. Papa tn̄ abſolute pōt aliquē cogere:ut.ix.q.iij.per principalem.

f Minor.ſ₃ nunquid tenetur minor populus ſuū epiſcopū maiori cōcedere:cum nemo cogať de ſuo beneficiū₃ facere.x.q.ij.precarie? Rn̄.ſic ſi aliu₃ pōt habē eque idoneum.uel loquitur in eo caſu cum ibi magis utilis erit.

g Doctiorem. oia cõparatiua poſitiue hic ponũtur.
h Et utiliorem. ſcilicet illis.
i Epiſcop⁹. grad⁹. qđ ver̄ e de his q ſubſũt epis nullo medi ante: ut. lxxi. diſ. clicos. ⁊ ex̄ de renũc. admõet. ſ; ſi aliis ſub ſũt: ut abbatib⁹ uel aliis: eoꝝ ꝯſẽſus regred⁹ ē: ut. liiij. di. c. i. ⁊. ij. ⁊ ix. q. iij. ꝯſt⁹. ⁊. lxiij. di. quã to. Quid ſi cle ric⁹ ſi vult trã ſire de minori ad maiorẽ: di co q ñ põt co gi ab epo: q2 nẽo creſcẽ co git inuit⁹. lxxii ij. di. geſta. ⁊. l xiij. di. ꝗto. ƀ aũt papa põt. S; ſi ad aliũ epatũ vocat⁹ ẽ eps: neceſſa ri⁹ ẽ cõſenſus epi. lxxi. diſ. p totũ. ⁊. lxxxv. di. florẽtinũ. io Ego credo q eps põt cogẽ clericũ ut tran ſeat ad maiorẽ locũ: cuz maio ra facẽ poſſit: ut ex̄ de exceſ. pla. ſicut. ⁊ ad h fac ex̄ ð eia. ⁊ ð. gris. h.

k Epiſco pi. in g du. i. honore i uitẽť: als nõ l; ix. q. ij. nullus ⁊. vi. q. iij. ſcri ptum.

l Sicut. in dicari. ff. de iuriſdi o. iudi. q iuriſdi. ctiõez. ꝗ. ubi dr̄ q null⁹ ſibi uł ſuis ius dicere põt. Rñ. indi care põt mari tus vxorẽ cor rigẽdo eã. xx iij. q. iiij. duo iſta. ſ; ñ vberã do: ut. C. ð re pu. ꝯſenſu. q2 illa aliẽa ſł ab ingẽuis: ut ibi dr̄. ſed tẽpate põt eã caſtiga re: q2 ẽ ð fami lia ſua. xxxiij. q. v. hec ima. go. ſic dñs ſer uũ: iſti. de his q ſui uł ali. iur ſt. ꝗ. fi. ⁊ ẽt mer cenariũ ſuũ. ff. de penis reſpi ciẽdũ. ñ aũt in forma iudicij põt eã iudicãe

que nõ habet epm: doctiorem[g] ⁊[h] utiliorẽ meliori ꝯſilio non ſponte tranſeuntẽ ſ; maioꝝ exhortatiõe mutare negãt: aut epm deiectũ ⁊ pſecutionez patientẽ cã utilitatis aut neceſſitatis nolũt inthroniza re. Itẽ ex ꝯci. carthagi. iij.

Nõ ambitiõe ſed ſynodali auctẽ ð ecclia ad ecclĩam eps tranſeat.

Epiſcop[i] de loco ignobili ad nobilẽ p ambitionẽ nõ trãſe at: nec qſq̃ iferioris ordis cleric⁹. Sane ſi utilitas ecclie popoſcerit decreto p eo clicoꝝ ⁊ laicoꝝ epis porrecto in pñtiã ſynodi trãſfera tur nihilomin⁹ alio in loco ei⁹ epo ſurrogato. inferioris uõ gradus ſacerdotes uel alij clerici ꝯceſſiõe ſuoꝝ epoꝝ pñt ad alias eccleſias tranſmigrare. Itẽ ex eodẽ.

De eodẽ

Epiſcopi[k] uł pbri ſi cã uiſitãdi ad ecclĩaz alterius epi uenerint: in gradu ſuo ſuſcipi anť: ⁊ tã ad uerbũ faciendũ q̃ ad oblationẽ ꝯſecrãdã iuitẽť. Itẽ caliẋtus papa oibus epis.

Eccleſia uniuſ epi ab alio diſponi non debet.

Sicut[l] alter⁹ uxor nec adulte rari ab aliquo uł iudicari aut diſponi niſi a ꝓprio uiro eo uiuen te pmittiť: ſic nec uxor epi ipſius q̃ eius ecclĩa uel parochia idubitãť intelligiť eo uiuẽte abſq; ei⁹ ꝯſilio ⁊ uolũtate alteri iudicari uł diſpo ni aut ei⁹ ꝯcubitu. i. ordiatiõe frui nõ ꝯcediť. unde ait aplus: Alliga ta ẽ uxor legi uiri: q̃diu uir ei⁹ ui uit. eo uero defũcto ſoluta eſt a le ge uiri. Siliter ſpõſa epi: q2 ſpõſa uxorq; eius diciť ecclĩa: illo uiuen te illi alligata ẽ. eo defũcto ſoluta eſt: ⁊ cui uoluerit nubat tm̃ i dño i. regularit[m]. Si eni eo uiuẽte alij nupſerit adulterata iudicabiť. Si miliť ⁊ ille ſi aliã ſpõte duẋerit: ad ulter eſtimabiť: ⁊ cõione puabiť. Si aũt pſecut⁹ fuerit in ſua ecclĩa fugiendũ eſt illi ad alterã ecclĩam eiq; eſt ſociãdus dicente dño: Si uos pſecuti fuerit in una ciuitate fugite in aliã. Si aũt utilitatis cã fuerit mutãdus: nõ p ſe hoc agat ſed fratrib⁹ iuitãtib⁹ cuz auctẽ hu ius ſancte ſedis faciat: nõ tñ ãbit⁹ cã: ſed aut utilitate aut neceſſitate ut dictũ eſt: faciẽdũ eſt. Hoc nõ

m Regularit. i. homini ſue pfeſſionis. xxviij. q. i. caue. uel ſine ſuſpicione turpitudinis xxxij. q. i. ſiquis vxorem.

n Eam q. archidiaconatũ. Sz nõne iſte debuit depõi: ut. iij. q. ij. audi uimus. ⁊. ij. q. i. in pmis: ſed iſte excuſabatur auctoritate maioris qui hoc fecerat. xiij. q. v. dixit dñs. ⁊. xxviij. di. diaconi.

ſolũ de epis uer̄ etiã de qbuſlibet eccle miſtris intelligiť: ne uidelic; in locũ uiuẽtis alter obrepat. Unde beat⁹ gregori⁹ ſcribit ſalonitano epo de eo: q in archidiaconatũ al terius ſe pmoueri conſenſerat.

Deponatur qui locũ alterius iua dere non timebit.

Eam[n] qui ꝯtra iuſticie regulã in archidiaconatũ alterius ſe puehi ꝯſenſit: ab eiuſdẽ archidia conat⁹ honore ðponim⁹. q ſi ulte rius in loco eodẽ miſtrare pſũpſe rit: ſe pticipatiõe ſacre cõionis no uerit eſſe puatũ. Item hierony mus ad ruſticum monachuz.

In una eccleſia duo prelati eẽ nõ debent.

Napib⁹ pnceps un⁹ ẽ: ⁊ gru es unã ſeq̃uũť ordine lrato. Impator un⁹ iudex[d] un⁹ ꝓuicie. ro ma[e] aũt ꝯdita duos frẽs ſimul re geſ hr̃e ñ potuit. i parricidio[f] ðdica tur. In rebecche uõ utero eſau ⁊ iacob bella geſſerũt. Singli ecclã ruz epi ſinguli archiepi ſinguli ar chidiaconi[g] ⁊ ois ordo eccliaſticuſ ſuis rectorib⁹ nititť. Ecce[h] in qb⁹ caſib⁹ epo uiuẽti ali⁹ poteſt ei ſub ſtitui: q̃q̃ ſcdm rei ueritatem nõ ui uenti epo tales pbenť ſuccedere. Trãſlatus eni ab una ciuitate ad aliã deſinit eſſe epus illius ciuita tis: a qua trãſfferť. atq; ideo q hu ic ſuccedit: nõ uiuẽti ſed defũcto[i] quodãmõ epo pbať ſbſtitui. Sz inter euz q hoſtilitatis neceſſitate ⁊ eum qui utilitatis cauſa trãſfer tur: hoc itereſt: q ille qui metu ho ſtilitatis ad aliam tranſit: ſi prio rez contigerit aliquando ab hoſti bus liberã fieri: ad eandez illũ re dire oportet. Unde greg. papa ſcribit iohãni epo ſqllacino. c. xxv

Qui metu hoſtilitatis ad aliuz lo cum tranſierit: poſtea ad ſuam ec cleſiam redire oportet.

Paſtoralis[k] officij cura noſ ad monet deſtitutis ecclijs pro prios ꝯſtituere ſacerdotes: q gre gem dominicuz paſtorali ſolicitu dinc gubernare debeãt. pptera te iohannẽ ab hoſtib⁹ captiuatum leſmiane ciuitatis epm i ſquillita na ecclã te cardinalẽ neceſſe duxi mus ſtatuẽ ſacerdotez: ⁊ ut ſuſce ptam ſemel animaꝝ curã intuitu

b Napib⁹. impa tor. Ar. q oẽs regẽs coronabit impa tor: ut dixi. lxiij. di. ha drian⁹. tñ plures ſł re ges: ut. vi. q. iij. c. ij.
c Un⁹. tñ qñq; fuert duo ipatores de facto ut. xxi. di. nũc aũt. qd ergo dicem⁹ de grecu lo: videť q iſte ſit ipa tor: q2 cõſtãtinus illuc trãſtulit ipiũ: ut. xcvi. di. ꝯſtantin⁹. ⁊ ipator appellať: ut ex̄ ð ma. ⁊ obe. ſolite. ſ; nõ ẽ ita q2 rõana ecclĩa trãſtu lit impiũ ad almanos ab oriẽte: ex̄ de elec. ve nerabilem.
d Iudex vn⁹. Sed imo. x. ſunt indices p uincie: ut. vi. q. iij. ſcito te. ſ; hic appellat iudi cem regẽ. alibi tñ vide tur q vn⁹ ſit iudex p uincie pter regẽ: ut. xx iij. q. iiij. duo iſta.
e Roma. ff. de re. di uiſi. l. vl. ꝗ: ibi dr̄ q iõ romul⁹ iterfecit remũ q2 muroſ trãſiliit. Rñ deo nã potuit hoc idẽ feciſſe ex inuidia.
f Parricidio. large ſũpto noie: ut. ff. ad. l. põ. de parrici. l. vna.
g Archidiaconi. i. in quolibet archidiacoã tu erit vn⁹ archidiaco nus. ñ aũt phibet qn i vna ecclia poſſint eẽ plures archidiacõi: ut xciij. di. diaconi.
h Ecce. deſinit. xxi. q. ij. ſiqs iã trãſlatus.
i Defũcto. cũ eni lo co ei⁹ ſuccedit: p mor tuo habeť. ff. p ſocio actione. ꝗ. publicatiõe
k Paſtoralis. gu bernare. Vi deť q iſte eps ſub cõ ditiõe uel ad certũ tem pus fuerit inſtitut⁹. ſ; bñficia ſub ꝯditiõe ñ danť. i. q. ij. q̃pio. nec ad tẽp⁹: ut. ꝗ. e. q̃uis. ⁊. lxx. di. ſanctoꝝ. nec ꝯuenit morib⁹ nr̃is tẽ porales filios hr̃e. ff. ð adop. qſitũ. ſic. ff. ð re. iur. act⁹. ſicut nec li bertas ad tpus dať. ff de. ma. teſta. libertas. nec hẽditas: iſti. de he re. inſti. ꝗ. heres. nec mrĩmoniũ. xxxij. q. ij

166

ſolet.pōt dici purā eē inſtitutionē:ſed ſub ꝯditione reſoluiť:ut ff.de i diē adiec.l.ij.ſi.ex̄ de fi.p̄ſby.veniēs.ꝛ ſil'e ex̄ de pigno.illo.uel dic ꝙ iure poſt liminij reſtituiť ei prioꝛ ep̄atus:ſic.xvi.q.iij.prima.nō.n.pōt dici ꝙ mane at ep̄us prioris eccl'ie.ſic eni eſſet ep̄s vtriuſqȝ ꝯ̄ illud qḋ ē.xxi.q.i.relatio. ꝛ eſt ſil'e.C.de cur.fur.cū alijs.ꝛ tūc dices ꝙ prioꝛ locus deſinit eē religio ſus:ut.ff.de reli.cū lo ca.Sȝ poſtea eā repe tit iure poſtliminij: ut xxxiiij.q.i.cuȝ ꝑ belli cam. Uel dic ꝙ papa ſub ꝯditiōe uel ad cer tū tp̄s pōt aliquē iſtitu ere p̄latū:ſic̄ miles ſb̄ ꝯditiōe ꝛ ad certū tp̄s inſtituit heredeȝ.ff.de mili.teſtō.in fraudem §.miles.

l Reuocari.ar.ꝙ re ſtituta re i priſtinū ſta tū oia reſtituūť:ut ex̄ de elec.ꝙ diligētia.ꝛ.x vi.q.iij.p̄ma.ꝛ ſiqs ꝑ ueneri t ad melioꝛē foꝛ tunā:teneť ad p̄ſtinaȝ obligatōeȝ.xxvi.q.vij ab ifirmis.ff.quemad modū fuit⁹ amit.ſi lo cus.ꝛ.C.q bo.cedere poſ.l.ij.

m Reuertaris.cū er go teneať redire:ñ er go deſinit eē tp̄s p̄me eccl'e:ꝛ ſic ep̄s ē duaꝝ eccl'iaꝝ:ꝯ̄ illud.xxi.q. i.relatio. Baȝ.vo di xit ꝙ ē ep̄s vtriuſqȝ:ſi cut i m̄rimonio carna li dixit ꝙ aliqs pōt eē marit⁹ duaꝝ:ſi vxoꝛ i trat religionē.Sed ꝯ̄. nā ille loc⁹ deſijt eē ec cleſia ꝑ captiuitatē: ut ff.de reli.cū loca.ſȝ ñ ē ita:qꝛ ip̄a ſacr̄a eccl'ie vera dicim⁹ eē apḋ ho ſtes:ut.i.q.i.ꝙ qdā.Et qḋ dic̄ lex ꝙ deſinit eē ſacer loc⁹:intellige qꝛ viduat⁹ ē ſacr] miſtris Ciuitas aūt deſinit eē inductione aratri.ff. quibus modis uſu, fructus amit.l.ſi.vſu fruct⁹.ꝛ collegiū tn̄ſla tis pſōis.ff.ḋ colle.illi cit].l.iij.Sȝ pōe econ uerſo:ꝙ ep̄s ſit captuſ ꝛ ñ ciuitas:tūc bn̄ ꝯſti tueť ali⁹:ut dicūt qdā qꝛ ſi tutoꝛ ē capt⁹ ab hoſtib⁹:ali⁹ dād⁹ ē.ꝛ tn̄ ſi capt⁹ redierit oia recuperat iure poſtliminii:ꝛ ille ali⁹ deſinit eſſe tutoꝛ:ut inſti.de actilia.tu tor.§.ab hoſtib⁹.qḋ ñ ꝯcedo:qꝛ ſic offēdereť illa regula.xvi.q.vij.iuentū.

n EOs.ē oꝛdiat⁹.Ar.ꝙ re itegra pōt repeti eccl'ia q̄ habita ē ꝓ dereli cto.nā ꝛ ceſſit qs bonis:reb⁹ nōdū diſtractis pōt eas repetē:ut ar C.de repu.here.l.vlt.ꝛ ar.ff.de ceſ.bo.is q.Sil'e.ff.de decur.q ad tēpus. Sȝ q̄ro cū iſte ſubſtituebať:aut vacabat ep̄at⁹ aut nō.Si ñ vacabat:qua liter ſucceſſit i locū viuētis:ar ff.de v̄.ob.l.i.Itē non pōt ēt dici ꝙ vacabat qꝛ ñ fuit eccl'ia abindicata:maxie cū dicať ꝙ ñ ip̄o receſſu ꝑdat qs eccl'iam Sȝ breuiť pōt dici:ꝙ ille fuit admonit⁹ ꝛ ꝑ ſn̄iaȝ fuit eccl'ia abindicata.uel dic ꝙ cū de iure debuit vacare:licet ſuꝑ hoc nō eēt lata ſn̄ia:pōt alij adiu, dicari:ut extra de ꝯceſ.preben.ꝛ ec.nō va.ex traſmiſſa.ꝛ.c.litteras.

o Tādiu vacet.ꝛ ſic videť eo moꝛtuo ꝙ poſſit repetē eccl'iaȝ:ſȝ ñ ē verū ſic ergo qḋ hic dicitur in fauoꝛeȝ eccleſie dicitur:qꝛ euȝ nō vult re petere.uel ideo qꝛ eccleſia poſt moꝛtē huius eū pōt repetere. Sȝ poner:moriť ſubſtitutus:eccleſia repetit primuȝ:ille non vult redi re:poteſt ne cōpelli:nō videť.videť.n.eccleſia renūciaſſe iuri ſuo nō repetēdo:cū potuit eū repetere ꝛ noluit:ſȝ aliū p̄elegit. Immo videtur ꝙ ipſe repetere poſſu eccleſiaȝ viuo Et ſi obijcitur ei:ꝙ habuit ec cleſiam pro de relicto:replica biť ꝙ illa alij adheſit:ut ex, tra de diuoꝛ.ſi gnificaſti. qḋ non credo:ut xxxij.q.vi.ni, hil.ꝛ.ff.neqd in loco pub.l. ij.§.idem ait.

retributiōis future impleas: ꝛ lȝ a tua ſis hoſte iminēte depulſus: aliā q̄ paſtoꝛe uacat debeas eccle ſiam gubernare:ita tn̄ ut ſi ciuita tem illā hoſtib⁹ liberā effici ꝛ dn̄o ꝓtegente ad prioꝛē ſtatū ꝯtigerit reuocariˡ: ēt ad eā in q̄ p̄us es oꝛ dinat⁹ eccl'iaȝ reuertarisᵐ. Sinā̄t p̄dicta ciuitas ꝯtinua captiuitatiſ calamitate p̄miť:in hac in q̄ es in cardinatus a nobis debeas eccl'ia permanere. Qui uero utilitatis cauſa trāſfertur:nequaq̄ȝ ad p̄oꝛē redigere cogiť.Eſt etiā ali⁹ caſus i quo ep̄s uiuēti ep̄o ſb̄ſtituiť.Cū eni aliquis relicta p̄oꝛi cathedra ſua auc̄te ad aliā trāſierit: ꝛ alius ei ſubſtitut⁹ fuerit:lȝ ille prioꝛiſ ec cleſie ep̄s eſſe nō deſierit:ſubſtitu tus tn̄ ep̄atū habebit. Unde da maſus urbis rome ep̄s ſcribit oi bus ep̄is dicens.

De ſacerdotibus qui relictis ſuis eccleſijs ad alias migrarunt.

EOsⁿ ſacerdotes:q de eccleſijs ad alias eccl'as migrauerunt tādiuᵒ a cōione habuim⁹ alienos: q̄ȝdiu ad eas redierint ciuitates: i qbus ſūt cōſtituti.ꝙ ſi alius alio trāſmigrāte in locū uiuētis eſt oꝛ dinatus:tādiu uacet a ſacerdotij dignitate q ſuā deſuit ciuitatē:q̄ȝ diu ſucceſſoꝛ eius quieſcat in dn̄o

Epiſcopaliū ēt ſediū mutatiōes metu hoſtilitatis interueniēte nō nūq̄ȝ fieri ſolēt. Unde gregori⁹ ſcribit iohāni ep̄o bellitrano.

Neceſſitate temporis epiſcopali um ſediū mutatiōes fieri poſſūt.

TEmporisᵃ qualitas nos ad monet: ep̄oꝝ ſedes antiqt⁹ certis ciuitatib⁹ ꝯſtitutas ad alia que ſecurioꝛa putam⁹ eiuſdeȝ dio ceſis loca trāſponere: quo ꝛ habi tatoꝛes ſecuri ualeant degere: ꝛ barbaricū poſſint ꝑiculuȝ facilius declinare.ꝓpterea te iohannē fra trē ꝛ coep̄m nr̄m bellitrēſiſ ciuita tis ſedēq̄ȝ tuaȝ in loco quodā are nata ad ſanctū andreā ap'l'm pre cipimus trāſmigrari:quaten⁹ ab hoſtilitatis incurſu liberioꝛ exiſte re ualeas:ꝛ illic ꝯſuetudinē ſolen nium feſtine diſponas. ITem.

QUm aliqs cā humilitatis ap'l'ica ꝯceſſiōe de ep̄ali ſede ad mōacha lem deſcēderit ſubiectionē:ali⁹ lo co eius ſurrogari poterit.ille uero ad pontificatū reſurgē neq̄q̄ȝ ulte rius ualebit.unde in qnta actiōe ꝯſtātinopolitāe ciuitatis ſynodo ccc.lxxxiij.patꝝ ſb̄ octauo iohan ne papa cui p̄fuit petrus pb̄ꝛ car dinalis ꝛ paulus anchonitan⁹ ep̄s ꝛ eugenius oſtienſis ep̄us apocri ſarij pape dixerunt.

Ep̄s q cā hūilitatis monach⁹ effi ciť: ad pōtificatū redire nō ualet.

HOcᵇ nequaq̄ȝ apud nos habea tur:ut quicūq̄ȝ de pontificali oꝛdine ꝛ habitu ad mōachoꝛū de ſcēderit uitā:ulterius poſſit i ep̄a tuȝ reuerti. Itē p̄cepit ſācta ſyno dus:ut quicūq̄ȝ ḋ pōtificali digni tate ad mōachoꝛū uitā ꝛ pn̄ie de ſcendit locū:nequaq̄ȝ ad pōtifica tuȝ reſurgat.monachoꝝ eni uita ſubiectiōis habet uerbū ꝛ diſcipli natus:nō docēdi uel p̄ſidendi uel paſcēdi alios. HOc ad pn̄iaȝ agē dā nō ad quietē ſeruādā qbuſdaȝ ꝯcediť. Unde liberiuſ papa ſcri bit omnibus ep̄is.

Pro infeſtationibus maloꝛuȝ nō licet ep̄o gregem relinquere.

SUggeſtūᶜ eſt nobis:ꝙ ꝓ p̄te ritis laboꝛib⁹ ꝛ infeſtatiōib⁹ nōnulli ueſtrū aſſignatas ſibimet ꝛ a deo cōmiſſas reliquerunt ple bes ꝛ in futuꝝ plures relinq̄re ue lint eas q̄s tueri debent eccl'ias:ꝛ ꝓ ouibus ſibi commiſſis laboꝛare

a Tempo ris.tn̄ ponere.i.de cō. diſ.i.trib⁹.i.x vi.q.vlti.ſiqs. ꝛ.q.i.ꝛ tempo ris.vbi de hoc notaui plene.

b Hoc nequaq̄ȝ. vlteri⁹ tn̄ mo nacb⁹ q nūq̄ȝ fuit epiſcopuſ bene poteſt eē epiſcopus:ut xvi.q.i.noſ au tem.ꝛ.viij.q.i. in ſcripturis.ꝛ xviij.q.i.c.vni co. Item ſi ple banus aliquis ſit monachus poſtea poteſt fieri plebanus ut.xvi.q.i.ſiqſ a clericatu.Di cunt qdam:q cū qs diminui epiſcopatum: vbi plus pro ficere potuit: preſumitur q propter cōſcie tiam criminis ingreditur quis mo naſterium propter merita augenda:ut.xxvij.q.ij.ſunt qui dicunt hoc fecerit.ſed hoc non eſt verum:quia ſepe ingreditur quis mo naſterium propter merita augenda:ut.xxvij.q.ij.ſunt qui dicunt. Intelligo ergo hoc.c.de eo qui conuictus eſt de crimine ꝛ detru ditur in monaſterium propter hoc:ut extra de renunc.poſt tranſ lationem.uel intellige de eo qui humilitatis cauſa tranſiuit ꝛ de li centia pape:ꝛ talis per ſe non poteſt redire ad epiſcopatum:ſȝ de licentia ſuperioꝛis.Sed nūquid talis poteſt eſſe abbas:nō videť: quia maioꝛibus honoꝛibus functo non licet inferioꝛes recipe:ut C.de his q ad ciuilia mūera vocanť maioꝛib⁹. Secus tn̄ credo qꝛ etiā pōt eē plebanus:ut ex̄ de renūc.ad ſupplicationē.ꝛ.xvi.q.i. ſi quos.ꝛ.c.in parochia.

c SUggeſtū ē.decipiať.Ar.ꝙ ſiquis dolo renūciať:ꝙ teneť

renūciatio. qđ nō eſt verꝫ: ut. iij. q. i. reintegranda.
d Sciſcitari] ꝓretā. i. rectorē nauis: a ꝓra qđ ē anterior ps nauis
e Non dicimꝰ. id eſt quo exemplo.
f Non fugiamus. id eſt fugere debeamus.
g Diuinitus. deus ꝓpt̄ peccata hominū mittit flagella ꝛ pſecuti
ones. lv. diſ. ſi gens. xvi. q. i. reuertimini. ꝛ xxiij. q. iiij. ſi quos. Et ſm quoſdā ptātē nocēdi dat deus: qñ pmittit quoſdaz nocere: eoipſo ꝙ ſe ñ obijcit. Se cūdū alios ꝓ prie dat poteſtatē. Sꝫ ipſe ex ſe hꝫ ptātē nocendi vñ ſathane fuit poteſtaſ nocendi data iob. Mala eni q̄ fiūt in ciuitate: aut iuſto dei iudicio aut eo pmittēte fiūt: ut. xxvi. q. v. nec mirꝫ.
h Prodire. pugnādo cuꝫ eis. qđ i nullo caſu pñt clici ſi alias poſſūt euadere. l. diſ. de his clicis. ſꝫ pñt alios hortari ad pugnā iuſtā ꝛ etiā intē eſſe: ut. xxiij. q. viij. igiꝛ. ꝛc. ut pdem.
i Arietes. alibi dicunꝛ epī canes. ij. q. vij. q nec regimis
a Diuerſitas. vo tis. i. ꝓpoſitis
b Probatio ē. e. cū pcuſſio
c Sed tñ nauis i ꝯſtantia fidei.
d Hoc. obſuandū. ꝙ plaꝰ tus maneat cū ſubditis ſuis.
o Obſuādū in hoc. §. diſtīguiꝛ qđ iuris ſit i extrinſeca ſiue intrinſeca pſecutiōe. Extrīſeca. n. pſecutio ꝯſiſtit i manifeſtis inimicl eccl'ie. intrinſeca in eis q ad huc nō ſūt precīſi. In extiori
pſecutione diſtinguitur: aut ſolus prelatus queritur aut totus clerꝰ. Si ſolus prelatus: aut eo recedente tuta eſt ſalus eccleſie: ꝛ tunc fugiet. ꝛ hoc ꝓbat exemplo chriſti ꝛ pauli ꝛ tribus auctoritatibus auguſtini dñi ꝛ dauid. ſi non eſt tuta: tunc ponat animā ſuā ꝓ ouibus ſuis. Si totus clerus queritur: indiſtincte ſe pro eis hoſtibꝰ opponet: ut. xliij. di. ſit rector. ſed ſi alias poteſt conſuli eccleſie: totus clerus fugiat cum prelato. ſi ñ poteſt: remaneant cū plato uel omnes uel quidam ex eis. ſi eſt altercatio inter eos ď remanſuris: res ſorte dirimaꝛ. xxvi. q. ij. ſors. Circa intrinſecam diſtinguitur ſic: aut omnes ſunt mali: aut quidam. ſi boni ſunt commixti malis: eos non deſeret. xxiij. q. iiij. tu bonꝰ. Si omneſ mali ſūt: aut ſpes ē de correctiōe aut non. ſi eſt: non ſunt deſerendi. ſi non eſt ſpes: tūc ſunt deſerendi: ut. j. e. c. vl. ꝛ nota ꝙ loquitur de extrinſeca perſecutiōe vſqꝫ ibi: eſt ꝛ aliud genus. abinde mixti de extrinſeca ꝛ intrinſeca vſqꝫ ibi: cum autem: ꝛ abinde tantum de intrinſeca.
e In pſalmo. Exaudi deus orationē meā.
f Ut occaſionem. ꝛ ita peccat quis eo ꝙ dat alijſ occaſionē peccandi: ut. lv. di. ſi euangelica. ꝛ. xxij. q. iiij. inter.
g Salus. ergo videꝛ ꝙ ꝓ rebus temporalibus non debet prelatꝰ mori: ut. xxiij. q. v. nō eſt noſtruz.
h Fides. p hereſim aliquā.
i Perſecutionis. id eſt cōpaſſionis.
k Non vror. cōpatiendo.
l In pſalmo. dñe exaudi. ibi: quia defecerunt ſicut fumus dies mei: ꝛ oſſa mea in frixorio cōfrixa ſūt.

negligant: ꝛ monaſteriorꝫ ſe quieti tradere feſtinent: ꝛ uacationez ab epātus laboribꝰ eligere: ꝛ ſilentio atqꝫ ocio uitam ducere magis appetāt: ꝗ̄ in his que ſibi cōmiſſa ſūt pmanere: dicēte dño: beatꝰ q pſeuerauerit uſqꝫ in finē. unde nāꝙ eſt beata pſeuerātia: niſi de uirtute patiētie? qm̄ ſm aplicam pdicatione oēs q uolūt in chriſto pie uiuere: pſecutionez patiūꝛ. Ideo frēs chariſſimi nō uos afflictionū amaritudo a pio mētis uře ꝓpoſito coerceat recedē: ꝯſiderāteſ quāta ꝓ abſolutiōe noſtri ꝛ liberatiōe creator dñſqꝫ ꝛ redēptor noſter ptulerit: qbuſue ſe ꝯtumelijs afficiendū tradiderit: ut nos a uinculis ptātis diabolice liberaret. Attēdite itaqꝫ uobis ꝛ oi gregi i quo uos ſpūs ſanctꝰ cōſtituit epōs regere eccliam dei: quā acqſiuit ꝓpo ſanguine ſaluator mūdi: ut nō ſit qui uoſ decipiat aut ſeducat ſubtilitate ſermōis: ut plebes uobis cōmiſſas relinq̄tis: ꝛ alicui ꝓpt̄ opprobriū malorū hominū qti uos tradatis: ut uos ſolūmodo ſaluetis: ꝛ filios orphanos relinq̄tis. Itē nicolaꝰ hūfrido mōinēſ eccl'e epo.

In perſecutionibus epiſcopus eccleſiam ſuā non deſerat.

Sciſcitaris itaqꝫ p gualdaguarium pbr̄m: utrū cum a normānis de epo depellaris debeas decetero in mōaſterio cōuerſari. In quo ſcias chariſſime fratꝛ: ꝙ ſi pniciosū ē ꝓretā i trāquillitate nauim deſerere: ꝗ̄to magis in fluctibus? Ubi nō dicimꝰ ꝙ pſecutorū nō fugiamꝰ maxieqꝫ paganorꝫ inſidias: cū ad tpſ ſeuiūt: ꝛ ob multitudinē delictorꝫ nřorꝫ nocēdi facultatē diuinitꝰ aſſequūꝛ: pſertiz cū eis prodire ultro nō debeamꝰ: ꝛ multos ꝓphetas ꝛ aplos ipſuz quoqꝫ dñm huiuſmōi fugiſſe inſecutores luce clarꝰ ꝯſtet: ſed ꝙ precipue nos q tanqꝫ arietes ducatū gregibꝰ pbemꝰ: imo qui ꝛ horꝫ paſtores ſumꝰ: deo auctore cū eis i piculis ꝓ uiribus ꝯſiſtere ꝓ certo ꝯueniat: ꝛ cū tranqllitas reddita diuina fuerit pietate ſopitaqꝫ furētium infeſtatio: mox gregez pquirere: in unū colligere: ꝛ eiꝰ aīos celeſtis patrie pace ac potiſſimuz ſecuritate pdicata ſurſuz erigere debemus. Et tādiu ſup eorꝫ cautela oportet nos eē ſolicitos: ut ſi dei iudicio pñtis tēporis cōmoda fortaſſis amittunt: future uite ſe ſperēt gaudia abſqꝫ ābiguitate pcipe ſempiterna. Item gregorꝰ.

Non eſt reprobatio ſed uirtutis probatio bonorū aduerſitas.

Aduerſitas que bonis uotis obijciꝛ: ꝓbatio uirtutis ē nō iudiciū reprobatiōis. qs eni neſciat ꝙ ꝓſperū fuit: ꝙ beatꝰ paulus aplus pdicaturus ad italiā ueniebat: ꝛ tñ ueniēs naufragiū ptulit ſed tñ nauis cordis in maris fluctibꝰ integra ſtetit. Hoc etiā tūc obſuandū intelligiꝛ: qñ inē ſubditos aliq̄ inueniūꝛ: qbus platorū uita ꝓficiat: quādo nec ſpāliter platus queriꝛ: nec p alios tuta pōt eē eccl'ie ſaluſ: ne ſi deſerere incipiat: qbus ꝓdeſſe pōt: dicaꝛ de eo Mercenariꝰ aūt ꝛ qui nō ē paſtor cuius nō ſūt oues ꝓprie: uidit lupum uenientē ꝛ deſerit oues ꝛ fugit. Cū uero ſpālit̄ queriꝛ: fugiat exēplo chriſti q a facie herodis fugit in egyptū: fugiat exēplo pauli qui a fratribꝰ p muruz ſubmiſſus eſt in ſporta. Unde auguſtinꝰ ait: fugiat miſter chriſti: ſicut chriſtꝰ i egyptū fugit. fugiat q ſpāliter q̄ritur: dū p alios eſt firma ſalus eccleſie. hic etiā ait diſcipulis: ſi uos pſecuti fuerit i unā ciuitatē: fugite in aliā. hinc etiā idē abſcōdit ſe ꝛ exiuit de tēplo: quando iudei lapides tulerūt: ut iacerēt i eū. Hinc etiā auguſtinꝰ ait de eodē inꝰ pſalmo. liiij. Ecce elongaui fugiēs: illud tāgit qđ uitabat pleq̄ntes: ut occaſionē ire demeret. ꝛ manebat i deſertis orās: in quo docebat nos in ſecreto ꝯſciētie quieſcē: cū a malis pmimur. Cum uero nō platorum tm̄ ſed totius eccl'ie ſalꝰ q̄riꝛ: fides ipugnaꝛ: neceſſe ē ut ex aduerſo accedant: ꝛ in die belli ſe ipſos ut murū opponāt ꝓ domo dñi: ꝛ aīas ſuas ponāt ꝓ ouibꝰ ſuis: ut exēplo ſue paſſiōis accēdāt quos ſmōe doctrie diuitꝰ ꝯfirmare nō ualent: ꝛ hoc quidē de manifeſtis pſecutiōibꝰ. Eſt ꝛ aliō genus pſecutiōis: in quo apl's laborabat dicēſ: qs infirmaꝛ ꝛ ego nō infirmor? quis ſcandalizaꝛ ꝛ ego nō uror? ꝛc. Hinc auguſtinus

m Frigit.i.ɔfrigit.i.tātū dolet de maioꝶ īteritu:quātū ſalutes eoꝶ diligit

n Xxxi. In te dñe ſpaui:vſqꝫ miſerere mei de⁹ qm̄ tribuloꝛ:ɔturbatus ē in ira oculus meus aia mea ꝛ vent meus:qm̄ defecit ꝛc.

o Palearū.id eſt malorum qui ſunt ſine defectu.

p Odit.ſupple id in quo.ſ.odio extingueret oculus rōnis ſi habēt illud odiū.uel dic non odit hoieſ ſed peccata eoꝶ lxxxvi.di.odio.

q Oculus.i.itellect⁹

r Uent.i.p̄latuſ.qui qn̄qꝫ vētroſus ē.

ſ Ero intioꝛib⁹.id eſt ſubditis.

t Nō clamat.alte ſed intus ingemiſcendo.

u Deficit.dicēs ſupple qꝛ deficit.quaſi dicat oio ɔturbat⁹ ē oculus meus:qꝛ defecit i dolore via mea ex magna iniqtate malorū. Et quare dicat hoc occulte ſubdit vidēs nō poſſe ꝓficere.

a Lxix.ſ.deus in adiutoriū meū intende.

b Contribulatoꝝ.i.illa vox deus i adiutoriū meū:ē vox martyrū in manifeſta pſecutiōe ꝛ etiā uox iuſtoꝝ in occulta ꝛ itrinſeca.

c Sed ō capite.i.xp̄o

d Preſumētiū.id eſt confidentiū.

e Cum illis.i.martyribus.ꝛ hic inuit itrinſeca pſecutio.

f Uel a leone.i.dīa bolō apte ſeuiendo.

g Dracone.i.a diabolo occulte pſequendo uel a falſis fratrib⁹

h Oēs.i.taꝫ illi q extrinſecā qꝫ intrinſecaꝫ pſecutionē patiunt.

i Cum aūt. Hic.§.loqt ō itriſeca pſecutōe

k A vicijs vicamus id eſt magis ſum⁹ digni gehēna qꝫ hi quoſ fugimus.

l Abel.i.filis abel.in patiētia nō vult eē q n̄ pōt tolerare ɔſortium maloꝝ.nā qſqs maloſ nō tolerat:ipe ſibi p intolerantiam teſtis ē ꝙ bonus nō ē:ut.j.xxiij q.iiij.hoc autē.ꝛ.c.tu bonus.

m Chaim.i.fris abel

n Non exercet.i.malos n̄ allicit: ſignificat ut illos corrigat.

o Lima.i.pſecutio.

p Tu bonus.j.xxiij q.iiij.hoc autē.ꝛ.c.tu bonus.

q Honorū.ar.ꝙ ſi p aliquē nō ſtat quo minuſ faciat:idē ē ac ſi feciſſet.xliij.di.ephesijs

in pſalmo.ci.oſſa.i.fortes quorū frixoriū ſūt q ſcādalizāt.tm̄ eniꝫ frigit^m bon⁹ quātū amat. Hinc idē in pſalmo.xxxi^n.iraſcit iuſtus pec̄is paleaꝝ^o:nō tn̄ odit^p i quo extinguit ocul^q:ut uent^r p^ſ intioꝛib⁹ q̄ turbant:qn̄ nec corripi pn̄t ipij qb⁹ nō^t clamat:qꝛ deficit^u i dolore uita uidēs n̄ ꝓficē quod p̄dicat.

Hinc id ait i pſalmo.lxix^a.utꝝ qꝫ gen⁹ pſecutionis diſtinguēs:uox ɔtribulatoꝝ^b xp̄o.i.martyꝝ inter paſſiōes piclitantiū:ſꝫ^c de capite p̄ ſumētiū^d cū^e illis uox ois iuſti cui ex charitate abūdās iniqtas chriſtianoꝝ paſſio ē:ut loth corpaleꝫ pſecutionē a nullo i ſodomis ſuſtinuit:ſꝫ a malis eoꝝ cū qb⁹ habitabat. Eſt ergo pſecutio iuſti uel^f a leone i impetu:uel a dracone^g i iſidijs.unde oēs^h clamēt:de⁹ i adiutoriū. Cum^i aūt a^k uicijs ſubditorū p̄lat⁹ affligit:aliqn̄ diuꝫ ē una ꝛ inſatiabiliſ obſtinatio:aliqn̄ mali iueniūt bonis admixti.qn̄ boni ſimul cū malis habitāt:nō ſūt deſerēdi boni ꝓpt malos:ne pūerſe malos euitādo uincam⁹ quos fugim⁹ ad gehennā:ſed potius mali tolerētur ꝓpter bonos. Unde gregori⁹ abel^l eſſe renuit queꝫ chaim^m malicia nō^n exercet. Ferrū qppe noſtre mētis ad acumē nō pōt ꝑuenire ueritatis:niſi hoc alteri⁹ eraſerit lima^o prauitatis. Hinc ēt auguſtin⁹:tu^p bonus tolera malū ꝛ cetera. Ita de tolerādis malis i p̄ma cā hereticoꝝ idē ait:maius malū in ſepatiōe bonoꝝ^q ɔmittimus:qꝫ in ɔiūctōe^r maloꝝ fugim⁹ tali nō iputat de⁹ ſua pec̄a:qꝛ n̄ fecit.nō aliena:qꝛ non approbauit. nō negligētiā:qꝛ nō tacuit.nō ſupbiā:quia i unitate ꝑmāſit. Hinc idem i pſalmo.liiij.qs dabit mihi pēnaſ ſicut colūbe:nō ait ſicut coruo.colūba uero a moleſtijſ querit auolare:ſꝫ nō dilectionē amittit:ſpqꝫ gemit.ſic bon⁹ uult ſe ſepare corpe nō amore ab his qb⁹ nō poteſt ꝓdeſſe.ſed ſi aliqn̄ ligat:non uiſco cupiditatis:ſꝫ cura ꝛ officio ut deſerere nō^ſ poſſit:tūc dicat cupio diſſolui:ꝛ eē cū chriſto.ſꝫ manere in carne nec̄e ē ꝓpter uos:ꝛ ſic ē merituꝫ ex deſiderio. Ecce elōgaui fugiēs:nō loco:ne rūpa

tur charitas bonoꝝ ne ꝑdat exercitiū malorū:quos de⁹ admiſcet ut iudā ap̄lis:quē qꝫuis ſciret fureꝫ eē:tn̄ ad p̄dicādū miſit ꝛ ei euchariſtiā dedit:docēs in eccl̄ia tolerari malos nec obeē bonis malorū ɔſortia. Q̄ꝫdiu vero diuꝫ ſb ditoꝝ ē obſtinata malicia:non ꝓdeſt eis p̄latoꝝ pn̄tia.tūc etiā corpore licꝫ ab eis recedere:ne illoꝝ neqtia ip in deteri⁹ ꝓficiat:ꝛ iſti qdem fructū amittāt quē de alioruꝫ ꝓfectu poſſent inuenire. Sic beat⁹ bn̄dict⁹ defuiſſe legit:quos in neceꝫ ſuā vnanimit viderat cōſpiraſſe. Hinc ēt beat⁹ gregori⁹ petro diacono introgāti:an liceat p̄lato gregē ſemel ſuſceptū deſerere in.ij.li.dialogoꝝ rn̄dit dicēs.

Quando liceat prelatis ſubditos deſerere uel non.

Ubi^a adunati equanimit portandi ſūt mali:vbi iueniūtur aliq q adiuuēt boni. nam ubi oio fruct⁹ de bonis deeſt:fit aliqn̄ de malis labor ſupuacu⁹:maxie ſi e uicino cāe ſuppetāt:q̄ fructū deo valeāt ferre meliorē. ſepe agit in aio pfectoꝝ:qō ſilētio ptereūdū nō ē:qꝛ cū laborē ſuū ſine fructu eē ɔſiderāt:in loco alio ad laborē cū fructu migrant.vn̄ quoqꝫ ille egregi⁹ p̄dicator:q diſſolui cupiebat ꝛ cū xp̄o eē:cui chriſtus ē uiuere ꝛ mori lucrū:q certamia paſſionū nō ſolū ipe appetijt ſꝫ ad tolerāda hec etiā alios accendit:damaſci pſecutionē paſſus ut potuiſſet euadē murū funē ſportaqꝫ qſiuit:ſeqꝫ latēt ōponi voluit. nūqd paulū mortē timuiſſe dicim⁹:quā ſcipſū ꝓ amore ieſu teſtat appetē Sꝫ cū i eodē loco minorē ſibi fructū adeſſe ɔſpicēt:ad grauē laboreꝫ ſe alibi^b cū fructu ſeruauit.fortiſ eteni p̄liator dei teneri int clauſtra noluit:certamis capū q̄ſiuit. Multoꝝ auctib⁹ appet qn̄ uiuētibus ep̄is alij pn̄t ſbſtitui ꝛ qn̄ nō.

Quod^c aūt iſte valitudie recepta ſuam repetit cathedraꝫ:nulla auc̄te ratū habet. celebrationeꝫ vero ſacrificioꝝ quā infirmitatis cā dimiſerit:valitudie recupata exeq nō ꝓhibet. Unde alex.ij ſcribit gebonardo iuuarieſi arc̄ep̄o

r Coniūctione.fugim⁹ eni malū in hoc:ꝙ non ɔiūgimur malis qꝛ ſi eſſemus cū eis poſſemus corrūpi cū eis.tn̄ mai⁹ malū cōmitim⁹ ex hoc ꝙ ſepamur a bonis:qꝛ ſepādo noſ a bonis ɔmittim⁹ ſciſma qō facere maximū malū ē:ut.xxiiij.q.i.non afferamus.

ſ Nō poſſit.i.nō debeat ꝓpter hos qbus poteſt ꝓficere.

a Ubi ad[...] unani[...] borem. Nota ꝙ labor nō de[...] bet eē ſine m[...] cede:ut.xij.q. ij.charitatē.ꝛ[...] auc̄. de iu[...] ne aūt.coll.[...] vbi dr̄ ꝙ labo[...] nō debet eē [...] ne fructu.vi[...] vſuſ. Cū labo[...] in dāno ē cre[...] ſcit mortal[...] ſtas.iuxta ill[...] ꝛ cetera.

b Alibi.ideꝫ fecit cyprian⁹ ut.xxiij.q.i.ad uocauit.§.m[...] torum.

c Quod aūt.[...] qs de[...] licētia pape re nūciauit:ꝛ ad p̄ces ei⁹ alter ſubſtitut⁹ eſt: certuꝫ ē ꝙ ille nō pōt repet eā lꝫ ɔualeſcat ut.ſ.e.q.i.hoc nequaqꝫ. Et ideo magr̄ ali am q̄onē tra ctat:vtꝝ ille q abſtinuerit a miſſa ꝓegritudine:recupata ſanitate poſſit celebrare ꝛ cer tum eſt ꝙ pōt j.e.c.i.dūmō certū ſit cuꝫ eē ſanatū. Si aūt fuit demōiac⁹ uel epilēticus: debet p ūnū ꝑ annū eē libe[...] tus.xxxiij.di. cōiter.lv.di.ꝑ cepta.ꝛ ar.ff. de redibitoria act.qō ita. In egritudine cō ſtituti miſſas celebrare pn̄t: ſ.e.q.i.c.illud niſi ita debiles ſint:ꝙ ceptum officiū neqant adimplere:ꝛ niſi habeant morbū caducū.xxxiij.di. cōiter.tamē cū

diſtinctione an morbus iſte ſit cum ſpuma ꝛ clamore:ut tunc non poſſit:uel ſine ſpuma ꝛ clamore ꝛ tunc poſſit:ut ibi notaui.ſed quidam indiſtincte dicūt:ꝙ non debent celebrare infirmi.

d In litteris.frequenter. Ideo quidam dicunt:ꝙ ſi raro accidit poteſt celebrare :dūmō habeat ſociū.ſ.e.q.i.c. illud. uel ſupple maxime uł diſtingue:ut.xxxiij di.cōmunit.

e Interdicimꝰ ſic ergo ꝓpter infirmitatē nō repellitur quiſ ab officio diuino uel a perceptione ſacramentorū:ut.ſ dis.v.ad eius vero.

f Nuper foro.ſegniꝰ. Nota ꝙ i magnis rebus diligentior inquiſitio ē facienda:ut.xl ij.di.qeſcamꝰ. ꝛ.lxi.diſ.miramur.Et ideo hic actore non probante reo indicitꝰ purgatio:ut extra d cauſa poſ.ꝛ ꝓ prie.cum eccleſia.in fi.

g Ex.cōtra xxxiij.di.cōit ſed ibi certum fuit eum eſſe d̄moniacum :ſꝫ hic dubium.ꝛ omnes cibos ideo ubeẗ comedē:ne morbus poſſit occultari:quia ꝓhibituꝫ eſt.vn̄ ſignificaẗ contra.j.de cōſe.di.v.contraria Ideo autē hic dantur omneſ carnes iſti preter edinaſ:que prouocant demones.

a Quidā in extremis agēſ

b Quod autē. Verū eſt ꝙ non lꝫ niſi cum hoc ſpecialiter permittitur ut maguntino.vij.q i.petiſti. Nec obſtat.lxxix. di.ſi tranſitus.

De quodaz preſbytero qui caduco morbo laborabat.

IN lris tuiſ ꝯtinebaẗ ſic: Clericus ordinez habet pbri: ſed q꞉ caduco morbo laborabat:ꝛ ipi ipreſentiarū hoc agnouimus:nō auſi fuimꝰ ꝯcedere ſibi:ut offerret uel miſſaz celebraret:q꞉ uero languor in culpa nō eſt:ſuper hac re auctoritatis nr̄e decreto ꝯſulēdo deliberauimꝰ. Cōſulimꝰ itaqꝫ:ut ſi frequēẗ hoc morbo tāgiẗ:ab oblatione ꝛ miſſarū celebratiōe omnibus modis ꝓhibeaẗ.indecens eni eſt ꝛ ꝑiculoſum : ut in cōſecratiōe euchariſtie morbo uictꝰ epilētico cadat.ſi uero dei miſericōdia cōualuerit:qn̄quidē nō culpa ſed infirmitas ē in cā:euꝫ ſacrificare iam nō interdicimꝰ[e]. Itē gelaſius ruſtico ꝛ fortunato epis.

A regimine ſuſpendatur eccleſie: q in terrā tā frequenẗ elidiẗ.

SUperꝰ foro pplenſis eccleſie clerici una cū ſabino epo ꝛ pelagio ꝛ laicis ꝓpria ſuggeſtiōe retulerūt:p̄ſulem ſuū graui quadaz neceſſitate uexari: cuiꝰ cū dicerēt incurſiōe frequenẗ eliſū.qđ ne ſcādalum fidelibuſ uidereẗ ingerē:ꝛ ecclīaz dei ubiqꝫ poſitā hac offenſione turbare:p̄cipue cū eodem ipo uolēte huc ſe ꝑrexiſſe firmarēt.ad dilectionē uр̄am ſcripta direximꝰ ut ecclīe cuiꝰ rector tali caſu teneẗ aſtrictus:uiſitationē cōgruā reddatis.uerū q꞉ nunc idē ipſe uenit huc pōtifex:falſaqꝫ oia de ſe iactata diſſeminat:ſub diuini contēplatione iudicij ueſtreqꝫ cōſciētie eſtimationiſqꝫ reſpectu reꝝ fide ſolertiſſime ꝑquiſita ſi aliqn̄ ſcilicet uel in domo uel in ꝓceſſiōe uel in alio quocūqꝫ loco ꝓbatur repēte collapſuſ:uoceſqꝫ dediſſe ꝯfuſas ꝛ ſpumas ore iactaſſe:quanta fieri pōt examiatiōe q̄raẗ.qđ tamē ſiue nō poſſit aliquoꝝ factuꝫ teſtificatiōe firmari:ſiue nunq̄ꝫ ꝯtigiſſe dicaẗ: nō putādum ē poſſe ſufficere: ſed certū manifeſtūqꝫ documentum q꞉ de tanta re nō ſegnius agendū eſt:faciat rem tua dilectio fraẗ ruſtice ſuis modiſ ꝛ aptā magno pōtifici:ut eū uł.xxx[g].diebꝰ tecū eē ꝯſtituas:cūqꝫ carnibꝰ indifferenẗ neceſſaria ꝓbatiōe cōpellas uti.

QUidā[a] epus agens i extrēiſ ſucceſſorem ſibi extestam̄to iſtituit in de ſuoꝝ amicoꝝ patrocinio in eūdem ep̄atū eligiẗ.poſt electionem ꝓ indēnitate eccleſie canoniſ iuramentū p̄buit.accuſaẗ de ſimonia tanq̄ꝫ munus ab obſeqo p̄ſtiterit. an̄ tēpus ſnie a clericis ſuis relinquiẗ.ſine lris aplicis ad ecclīaz ſuam reuertiẗ ep̄s. Hic pmū queritur:an liceat epo ſibi ſucceſſorē inſtituere. Secūdo:an amicorū patrocinia in electiōe debeāt cōualeſcere. Tertio:an ſit habēdus ſimōiacus:q poſt electionē huiuſ modi iuramētū canōicis preſtat. Quarto:an liceat clericis an̄ ſententie tēpus ab epo ſuo diſcedere Quinto:an ſine lris aplicis debeat redire ad ꝓpriam eccleſiaz.

QUodᵇ āt epo ſucceſſorē ſibi iſtituē liceat: ex uerbis zacharie pape ꝯgnoſcitur:qbus epo maguntino ꝑmiſit adiutorē ſibi ſtatuere qui ei defuncto i plenitudinez poteſtatis ſuccedēt. Itē ex uerbis ſymmachi pape dicētis. Si trāſitus pape inopinatꝰ euenerit:ut d ſui electiōe ſucceſſoris n̄ poſſit an̄ decernere[c] apparet ꝙ ep̄i ſucceſſores ſibi iſtituere pn̄t. Itē exemplo beati petri illud idē ꝓbaẗ:q beatū clementē ſibi ſucceſſorez inſtituit. Unde iohānes tertius ſcribit ep̄is germanie ꝛ gallie.

Q petrus linum ꝛ cletum adiutores ſibi aſciuit.

SI petrꝰ[d] p̄nceps aplorū adiutores ſibi aſciuit linū ꝛ cletuꝫ

vbi innitur ꝙ pape licet ſibi inſtituere ſucceſſorem. Sed dicitur ibi ꝙ poteſt cū fratribus deliberare de ſucceſſore.

c Decernere.id eſt deliberare.

d Si petrus.id eſt q̄uis.

e Aut ligandi.non intellige ꝙ iſti prius non habuerint poteſtatē ligandi. Sed hoc vult dicere:ꝙ iſtis non dedit papa plenā ptātez ne ſit ꝯ.ij.q.i.nemo.ꝛ xxiiij.q.i.q̄cunqꝫ.vbi diciẗ ꝙ oēs p̄ſbyteri hanc hn̄t ptātē:ſed nō tantā.illi aūt duo temporalia pauꝑibus erogabant.ad qđ officiuꝫ apli diacōes elegerāt. xciij.diſ.legimus. qđ hodie habet camerariuſ pape.ꝛ patꝫ hic ꝙ linus ꝛ cletus nō fuerūt apoſtolici. Et hoc veꝝ:ꝙ poſt petrū ſtatim nō fuerūt apoſtolici:ſed clemēs fuit pꝰ eū apoſtolicꝰ. Uidēs aūt clemēs ꝙ hoc eēt ꝑnicioſū exēplo:ꝙ aliqs ſibi eligeret ſucceſſorez:renūciauit papatui :ꝛ tūc electus fuit linus:eo mortuo electuſ eſt cletꝰ:quo mortuo denuo fuit clemēſ electꝰ. Et ſic clemēs ſꝫ vnā cōputationez fuit ſecūdus ꝛ ſꝫm aliā fuit quartus.vn̄ verſus. Diſputat hic mūdus quartus fueritue ſecūdus.

f Tradidit.ad hoc inducitur caplm.

Q. I.

g Episcopo. ſucceſſorē. vez ē q̄ nō pōt de iure cōi ſed ex diſpenſatōe pape. vij. q. i. peſiſti. nec obſtat. xx. q. iij. pñs. ȝ. vbi pr̄ volebat q̄ eo mortuo filius eius fieret monachus: ſed ibi nō erat ſucceſſio iuris.

h Epiſcopo. epoꝝ. hoc reqrit̄ in ordinatōe: ſꝫ nō in electōe: ut. lxiij di. per totum.

i Pleriqꝫ. acclamatuꝫ. ab uniuerſis.

k Que dei. ut eccleſiaſtice dignitates: ut. xvi. q. i. i canōib⁹. ⁊. xxiij. q. viij. cōuenior.

l Moyſes facie. i familiariter.

m Locut⁹ ē. ſꝫ quoſdam apparuerat p angelū i ſpecie viſibili ſicut dr̄ deſcēdiſſe p āgelos ij. q. i. de⁹. iohānes aūt dici i canōica epl̄a: deuꝫ nēo vidit vnq̄ꝫ. tñ ex eo q̄ dr̄ moyſen vidiſſe poſteriora dei: dicunt qdā eū vidiſſe in ſpecie viſibili.

n Potuit. q2 adhuc nō erat ꝓhibitū hoc. ſi. xxxij. q. iiij. obijciūt

o De alia tribu. moyſes eniꝫ erat de tribu leui. ieſus naue ſiue ioſue fuit de tribu effraim: de his tribub⁹ habes. vij. q. i. deniqꝫ.

p Nō ſanguini. ar. q̄ reges debēt fieri p electionē. xciij. di. legim⁹ ⁊. ȷ. e. ſi ergo. niſi haberent ex ꝑuilegio ↄſtituere ſucceſſoreꝫ ſibi: ut lxiij. di. i ſynodo. al's ēt de iure oēs ſeculāes ꝑtates ñ debent ſuccedere: ut. C. ut oēs tā ciuiles q̄ꝫ mili. iudi. l. vnica. in pn̄. q̄ āt dauid in vita ſua ſalomoneꝫ ſibi ſucceſſorē inſtitnit iſtinctu ſpūs ſancti eſt factuꝫ: ar. tñ ȝ. vij. q. i. deniqꝫ.

q Sed vite. ȷ. xl. diſ. nos qui.

r Rogauerit. ergo videt̄ q̄ pces inducāt ſimoniā: ut hic. ⁊. i. q. i. ſūt nōnulli. Et dici cōſueuit: q̄ ſi pces fiūt ꝓ digno: nō inducunt ſimoniā: ut. i. q. i. qbuſdā. in fi. hoc veꝝ ē ſi ñ ſint ↄſāguiei ſui: ut ex̄ de eta. ⁊ q̄. uiā. i fi. io. Nō credo q̄ pces ↄſāguineoꝝ inducāt ſimoniā: ſi fiāt ꝓ digno: ut i. q. i. la toꝛē. ⁊ maxime cū qs poſſit ꝓ ſe rogare ſi dign⁹ eſt: ut ex̄ de ſimo. tua. nec illa decre. tuā ↄdicit ſi bene inſpiciat̄. b.

ſ Ut deꝛioꝛa. coloꝛ ē rhetoꝛicus qñ dicit qd̄ dicit ſe velle tacere.

t Aplica. pbēdas. Epo ñ lꝫ filios iſtituē i patnis eccl̄ijs: ex̄ de fi. pſby pñtiū. niſi p⁹ mediā pſonā: ut ex̄ e. ex traſmiſſa. pbendā aūt pōt hr̄e in eadē eccleſia ſi ē legitim⁹: ex̄ e. ti. ad bec. ſꝫ lꝫ ſit legitimus: bñficiū tamē paternū ñ pōt hr̄e ut hic dicit: ſꝫ illegitim⁹ in eadē eccl̄ia ſecularī eē nō pōt canōicus: ut extra e. ti. ad abolendā. tamen p illā oſtitionem videt̄ etiā q̄ legitimus nō poſſit habere beneficium cū patre. ⁊ hoc teneas de oibus deſcēdentibus: ar. extra de iurepa. cōſuluit. extra de inſtitu. ad decoꝛem. ⁊. ff. de ver. ſig. filij. Foꝛte aliud i collaterlib⁹ ⁊ deſcēdētib⁹: ar. de pe. di. i. penel. ſꝫ ar. ȝ. ex̄ de inſti. ad decoꝛē. io. Sed certe pōt ꝓbabiliter dici: q̄ hoc nō extenditur ad nepotes: quia pene ſūt reſtringende. ff. de li. ⁊ poſthu. cum quidā. i fi. nec ſꝑ noie nepotis filij intelligūt: ut inſtit. q dari tu. non poſ. in fi. ti. b. Sed qd̄ dei lo q renūciat: ut deꝛ alij foꝛte ↄſanguineo hanc renūciationē papa approbat ex̄ de of fi. dele. ex ꝑte. ſꝫ dic q̄ ibi fuit pura renunciatio.

nō tñ poteſtatē pōtificij aut ſoluēdi aut ligādi noꝛmā eis tradidit^t: ſed ſucceſſoꝛi ſuo clemēti q ſedem apl̄icam p⁹ eū ⁊ ꝑtātē pōtificaleꝫ tradēte ſibi beato petro tenere ꝓmeruit. lin⁹ uero ⁊ clet⁹ miſtrabāt exterioꝛa. pnceps aūt apl̄oꝝ petr⁹ uerbo ⁊ oꝛone iſtabat. Palea.

Unde ipſe clemens in epl̄a ad iacobū hieroſolymitanū miſſa iter cetera ſcribit: q̄ petrus adhuc uiuens clemētē i epm̄ elegit. Simō petr⁹ in ipis dieb⁹ qbus uite fineꝫ ſibi ꝑſenſit: apphenſa manu mea i aurib⁹ toti⁹ eccl̄ie hec ꝓtulit uerba. Clementeꝫ hūc uobis oꝛdino epm̄: cui ſoli mee predicationis ⁊ doctrine cathedram trado: quē p ceteris expt⁹ ſū deū colētē: hoies diligentē: diſcēdi ſtudijs dedituꝫ ſobriū benignū iuſtū patiētē: ſciēteꝫ nōnulloꝝ ferre ēt ex his q̄ uerbo dei iſtituūt iiurias. Sed i antbioceno ↄcilio boc oio fieri ꝓhibetur: i quo ſic ſtatutū legit̄.

Epo ſucceſſoꝛē ſibi ↄſtituē ñ licꝫ.

Epiſcopo^b nō liceat ꝓ ſe alteꝝ ſucceſſoꝛē ſibi ↄſtituē: licꝫ ad exitū uite pueniat. q̄ ſi tale aliqd factū fuerit: irritū ſit huiuſmōi cōſtitutū. Seruet̄ aūt ius eccl̄iaſticū id ↄtinēs non alit̄ opoꝛtē fieri: niſi cū ſynodo ⁊ iudicio epoꝛuꝫ ⁊ electiōe clericoꝝ: q poſt obitū q eſcētis ꝑtātē hꝫ: eū q dign⁹ extitit eligere ⁊ ꝓmouē. Item ex ↄci. martini pape. De eodem.

Epiſcopo^h nō liceat añ fineꝫ uite aliū in loco ſuo conſtituere ſucceſſoꝛē. ſiqs aūt hoc uſurpare tētauerit: tal' ↄſtitutio irrita erit. nō ergo alit̄ fieri oꝫ: niſi cū cōſilio ⁊ iudicio epoꝝ q poſt exitū ꝑdeceſſoꝛis ꝑtātē hñt dignū eligere. Itē hilari⁹ papa. De eodē

Pleriqꝫ^i ſacerdotes in moꝛtis ↄfinio ↄſtituti i locū ſuū ferūtur alijs deſignatis noib⁹ ſurrogare: ut. ſ. nō legitia expectet̄ electō ſꝫ defūcti gratificatio ꝓ ppl̄i habeatur aſſenſu. qd̄ q̄ꝫ graue ſit: eſtiate. Ab uniuerſis acclamatū ē: hec pſūptio nūq̄ꝫ fiat. q̄^k dei ſūt: ab homie dari ñ pñt. Itē hieronym⁹.

Moyſes^l amic⁹ dei: cui facie ad faciē locut⁹^m eſt deus: potuit^n utiqꝫ ſucceſſoꝛes pncipat⁹ filios ſuos facē: ⁊ poſteris ꝓpriā relinqre dignitatē: ſed extrane⁹ de^o alia tribu eligit̄ ieſus. i. ioſue: ut ſcirem⁹ pncipatū i ppl̄o ñ^p ſāguini deferendū eē ſed^q uite: at nūc cernim⁹ plurimos hāc rē bñficio facē: ut nō q̄rant eos i eccl̄ias colūnas erigere quos pl⁹ cognoſcāt eccl̄ie ꝓdeſſe ſꝫ quos ul' ipi amāt ul' quoꝝ ſē obſeqis deliniti uel ꝓ qb⁹ maioꝝ qſ piā rogauerit^r: ⁊ ut^s deterioꝛa taceā q ut clerici fierēt mūerib⁹ ipetrāt. Itē inocen. papa. ij. De eodē

Aplica^t aucte ꝓhibe m⁹: neqs eccl̄ias ⁊ pbēdas ꝑpoſituras capellanias aut reliqua eccl̄iaſtica officio hēditario iure ualeat uēdicare: aut expoſtulare pſumat. qd̄ ſiqs iprob⁹ aut ābitiōis re⁹ attentare pſūpſit: debita pena mulctabit̄: ⁊ poſtulatis carebit. His^u oib⁹ auctibus ꝓhibet̄ epi ſucceſſores ſibi iſtituē. Sꝫ aliud eſt de ſui ſucceſſoꝛis electiōe cū frib⁹ deliberare: aliud ē ex teſtamēto tāq̄ ſue dignitatis hēdē ſibi qrere. Illud fieri pmittit̄: hoc āt penit⁹ ꝓhibet̄. Illud aūt beati petri apl̄i ab illis ualet i argumētū aſſumi: q tales ſibi ſubſtituūt: qlē ſibi ſucceſſoꝛem beat⁹ petr⁹ q̄ſiuit. ueꝝ q2 officiū ñ uite ſꝫ ſanguini cepit deferri: atqꝫ ad epatuꝫ tales qſqs ſibi ſucceſſores qrere cepit: q uel odioſi ppl̄is uel a plebe docēdi iueniūt̄: iccirco ſacris canōib⁹ ↄſtitutū ē: ne qſq̄ꝫ ſibi ſui officij qrat ſucceſſoꝛē: ſꝫ populi electiōe qrat̄: q eoꝛū utilitati digne deſuiat: q illoꝝ utilitatē nō ſua lucra qrat: q xp̄o ſemē uelit ſuſcitare ñ ſibi diuitias ↄgregāe. qd̄ q facē ↄtēpſit: iure ab eccl̄a rpudiatur. Unde aug⁹ i libro ↄtra manicheos. Qui ſibi ⁊ eccl̄e ꝓdeſt utroqꝫ pede calciat⁹ itelligitur.

Olim^a iuſſus eſt frat̄ pmoꝛtui fratris uxoꝛē ducē: ut nō ſibi

u His oib⁹. ſꝫ nunquid beat⁹ petr⁹ ſꝫ. nam qd adhuc papa poſſit ſibi facē ſucceſſorem: non: q2 b eſt imutare ſtatutū eccl'ie: ut xxv. q. i. q ad ꝑpetuaꝫ. ⁊ qꝛ ſtatutū facit l id tēpuſ i quo nō ē futur⁹ in dex. ff. de iuriſdi. om. iudi. cū qui.

a Olim ſeb lem. tñ illius erat carnalis filius: ſed erat filius moꝛtui legalis: ut. lvi. diſ. ilmabel. Matthe⁹ ponit carnales patres: vbi dicit quos habuit. Et lucas ponit legales: cum dicit qui fuit. quia genuit. Et lucas ponit legales: cum dicit qui fuit. bat patres huius filius carnalem ⁊ legalem.

b Nomine. id eſt filium moꝛtui.

c Utroqꝫ pede. q2 ⁊ de ſe curat ⁊ de ꝓximo.

d Non figuratū. ſed etiā ſignū. hoc eſt dicere: factū iſti⁹ ſignus

eſt ⁊ figure ⁊ figurati.uel hoc vult dicē ꝙ factū iſti⁹ nō ſignificat factū illius:ſed factū iſti⁹ ſignificauit factū iſti⁹.uel ideo dic̄ hoc quia in facto iſti⁹ cōpletur illa figura.

e f **I**N ſcripturis.veniſſe ꝑ electionē:uel forte volebāt recuſare. Fugiētib⁹.ſic.xl.di.añ oia.C.ð epi.⁊ cle.ſi quecꝙ.⁊.ð.lx xiiij.diſ.epūs.

non dicit expreſſe nolo:quia tūc mentiretur.xxij.q.ij.cum humilitatis.nec debet ſe ſtatim ingerere:ſed dicat ut dixit mutinē:is epūs:nolens volo:⁊ volens nolo.xvi.q.i.nos autem.

m ¶ Purgatū.ar.ꝑ.h.ꝙ ꝓmoued⁹ ƀ3 epiſcopo ꝯfiteri crimē:⁊ epiſcopuſ ƀ3 eū purgare.i.ſecū diſpēſare. Iſaias eñi adhuc imūdus obtulit ſe:⁊ p⁹ ea fuit purgat⁹.

ſed illi ſuſcitare ſobolē3:eiuſꝙ no mie⁹ uocaret:qđ ide naſceret̄. qđ ſi recuſaret : diſcalciat⁹ uno pede cōſpui ſolebat in faciē. nūc euāge lij quiſꝙ ꝑdicator ita ƀ3 in eccl'ia laborare:ut defūcto fri.i. chriſto ſuſcitet ſemē q.ꝑ nobis mortu⁹ ē: ⁊ qđ ſuſcitatū fuerit:ei⁹ nomē ac cipiat. At uero q electus ab eccl'ia miſteriū euāgelizādi ⁊ baptizādi renuerit:ab eccl'ia ipſa digne meri toꝙ ꝯtemnit̄.q eni ⁊ ſibi ꝓdeſt ⁊ eccl'ie:bñ itelligit̄ utroꝙ pede cal ciat⁹.unde illud:ꝙ ſpecioſi pedes euāgelizantium bona.qui eni3 lu crandorum curam refugit alioꝝ: diſcalciati illius non figuratum ſi gnificabit:ſed in ſe impletū porta uit opprobriū. **I**Tem gregori⁹ in regiſtro.

Loc⁹ regis ſicut deſiderātib⁹ ē ne gādus:ita fugiētib⁹ ē offerēdus.

IN ſcripturis ueſtris uoſ ma nope requiem qſiſſe narratis ſed ꝑ hoc ad paſtoralez ſolicitudi nem uos cōgrue ueniſſe oñditis: q2 ſicut loc⁹ regimis deſiderātib⁹ negādus ē:ita fugiētib⁹ offerend⁹ ē. Et ſicut ſcriptū eſt:ne qſꝙ ſibi ſumat honorem:ſ3 q uocat̄ a deo tāꝙ aaron. Et rurſus idē egreg⁹ ꝑdicator dicit. Si un⁹ ꝓ oib⁹ mor tuus ē:ergo ⁊ oēs mortui ſ̄t:⁊ ꝓ oibus chriſtus mortu⁹ ē.⁊ ſi hoc eſt:ſupē ut q uiuūt:nō iam ſibi ui uant:ſ3 ei q ꝓ ipis mortu⁹ ē:⁊ re ſurrexit. Et paſtori ſcē eccl'ie dr̄: ſimon iohannis amas me : paſce oues meas. Ex qb⁹ uerb colligit̄ ꝙ ſi is q ualet oipotētis dei oues renuit paſcē:oñdit ſe paſtorez ſū mū mime amare.ſi eni unigenit⁹ pr̄is ꝓ expléda utilitate oiu3 ð ſe creto pr̄is ad publicū nr̄3 egreſſuſ eſt:nos qd edicturi ſumus:qui ſe cretū nr̄m ꝑponim⁹ utilitati ꝓxio rū:qes itaꝙ nobis ex corde appe tenda eſt:⁊ tñ ꝓ multoꝝ lucro ali qñ poſtponéda.nā ſicut toto deſi derio debem⁹ occupationē fugē: ita ſi deſit q ꝑdicet: occupationis on⁹ libēti neceſſe ē hūero ſubire. qđ ex duoꝝ ꝓphetaru3 ope doce mur quoꝝ un⁹ ꝑdicatōis officiu3 uitare conat⁹ ē:⁊ alt̄ appetijt. nā mittēti ſe dño hieremias rñdit di cēs.a.a.a.dñe de⁹ ecce ego neſcio

loqui:q2 puer ego ſū.⁊ cum oipo tens deus ad ꝑdicandum ſibi ꝑſo nam qreret dicēs : quē mittam:⁊ quiſ ibit ex uobis:ultro ſe obtulit iſaias dicens: Ecce ego:mitte me En ab utriſꝙ exteri⁹ diuerſa uox ꝓdijt:ſed nō a diuerſo fonte dile ctōis emanauit.duo qppe ſūt ꝑce pta charitatis:amor dei ⁊ ꝓximi ꝑ actiuā igit̄ uita3 ꝓdeſſe ꝓximis cupiēs iſaias officiū ꝑdicatōis ap petijt.ꝑ ꝯtēplatiuā uero hieremi as amore cōditoris ſedule inherē deſiderās ne mitti ad ꝑdicādū de beat contradicit. Quod ergo lau dabilit̄ un⁹ appetijt:hoc laudabili ter alius expauit. iſte ne tacite cō tēplatiōis lucra loqndo ꝑderet:il le ne dāna ſtudioſi opis tacendo ſentiret. S3 hoc in utriſꝙ ē ſubti liter intuendū:q2 ⁊ is q recuſauit plene nō reſtitit:⁊ is q mitti uolu it añ ſe ꝑ altaris calculū purgatū uidit:ne aut ñ purgat⁹ adire qſꝙ myſteria ſacra audeat:aut quē ſu ꝑna gr̄a eligit:ſb hūilitatis ſpecie ſupbe ꝯtradicat. **I**Tē i moral̄.

Locus deiectionis in uoto digni tatis ſemp ſit i neceſſitate.

SCiendū ſūmope ē:ꝙ obediē tia aliqñ ſi de ſuo aliqd habu erit:nulla ē.aliqñ ſi ð ſuo aliqd ñ hūerit mi:ma ē.nā cū huius mūdi ſucceſſus ꝑcipit̄:cū locus ſupior i perat̄:is qui ad ꝑcipiēda hec obe dit:obediētie ſibi uirtutē euacuat ſi ad hec ex ꝓprio anhelat.neꝙ.n ſe ſub obedientia dirigit: q ad per cipiēda huius uite ꝓſpera libidini ꝓprie ābitiōis ſuit. Rurſus cum mūdi deſpect⁹ ꝑcipit̄:cu3 probra adipiſci ⁊ ꝯtumelie iubent̄:niſi ex ſemetipo anim⁹ appetat:obedien tie ſibi meeritū minuit:q2 ad ea q̄ in hac uita deſpecta ſūt:inuit⁹ no lenſꝙ deſcēdit. Et paulopoſt ſu peri⁹:obediētia uictimis ꝑponit̄: q2 ꝑ uictimas aliēa caro:ꝑ obediē tiā uero ꝓpria uoluntas mactat̄. qđ ꝯtra ariolādi peccatū inobedi entia eſſe mōſtrat̄. Ex aduerſo er go melius oñdit̄ qd de eius laude ſentiat. Si eni3 qñ peccatū ariolā di eſt repugnare:⁊ quaſi ſcel⁹ ido latrie nolle acqeſcere:ſola ē que fi dei meritū poſſid3 obediētia :ſine qua qſꝙ ifidelis ꝯuicit̄:ēt ſi fidelis

3:ſed illud de penu⁹ inuito:ſ3 ab initio aliqs ƀ3 cogi ut con ſentiat.nā nul lus eliged⁹ eſt niſi ab iītio diſ ſentiat.i.q.vi.c vl.tepide tam ƀ3 diſſentire ſi cut femia.xxx ij.q.ij.bonorā tur.al's ſi dice ret nolo cū for te vellet: facēt ꝯ ꝯſcientiā:ex de ꝓſūpt.c.vl. uel ſi forte di ceret nō ſu3 di gnus:l3.b.di. xerit ꝙ poſſit ſtare ſe nō eē idoneū.xxij.q ij.vilem.

g ¶ Scriptū ē in ep'la ad he breos.

h ¶ Et rurſus. in ſecūda ep'la ad corithios.

i ¶ Minime. ergo qui ſe di gnū credit:⁊ ꝑ latur ā ſibi ob latā nō recipit moraliter pec cat:ut.ð.e.c.ꝑ xi.⁊.i.e.q epi ſcopatū.

k ¶ Prophe tar.ope.ar.di uerſarū perſo narum ſenten tiam vtranꝙ tenere.xxij.q. ij.beat⁹.⁊ ð cō di.ij.quotidie. ⁊.xxxv.q.v. ad ſedē. Item ar.ꝓ diuerſis cōſuetudinib⁹ xij.di.illud.xx xi.di.aliter.⁊ ð cōſe.di.iij. de trina. Itē ar. ꝓ diuerſitate teſtiū:ex de v. ſig.nihil obē. ⁊ de pe.di.i.pi culoſe.xxiij.q vij. quīqꝫ.ð. di.v.ad eius.⁊ ex de teſti.cu3 tu fili.

l ¶ Plene.ecce riſio illi⁹ q ad ep'atum petit

Item eſt hic ar.ꝙ ſi aliqs eli git̄ q adhuc ē i morta li peccato:ꝙ iō nō ē vi cioſa electio ſi ipē ve lit corrigi:ut.ð.l.di.qd ē. Itē eſt ar. ꝙ duo ſiſ̄ ꝑñt eli gi:ut ſi un⁹ ſuc cūbat:alt̄ obtineat :ut dixi.ð.lxi.di. ſtudij.

n **S**Ciendū.ſi de ſuo.i.ex ambi tione.ponit̄ eñi in ma la ſigficatiōe:ut.iij.q. ix.pura.

o ¶ Non habuerit.de ꝓpria volūtate.

p ¶ Proprie.hic pat3 rō quare epō iuito nō pōt cleric⁹ ei⁹ vocari ad ep'atum:ut.lxij.di. lrās.ſ3 iuito eo fit mo nach⁹.xix.q.ij.due.q2 iſte ꝑ iuuit̄ facē ex am bitiōe:⁊ facit ad ſuu3 cōmodū:ille nequaꝙ.

q ¶ Inuit⁹.ar.ꝙ remu nerari nō debem⁹ de eo:qđ iuiti facim⁹:ut xiij.q.ij.ꝙ̄prepoſtex xx.q.i.illud. ⁊.xxxij. q.v.ille.

r ¶ Inobedientia. In hoc p3 ꝙ inobediētia eqꝑatur hereſi:ut dixi iiij.q.i.in ſumma.

ſ ¶ Ex aduerſo.i.ex eo ꝙ vnū ꝯriū cōmēdat̄: alind vitupat̄ :ut.ſ.de pe.di.ij.§.econtrario. Et nō hic ꝙ optima ē ꝓbatio q fit ꝑ ſuū ꝯri um: ut hic.⁊.i.q.i.c.i. ⁊.xiij.q.ij.aie.⁊. ff. de offi.eius cui man.eſt iur.l.i.

t ¶ Sola ē.i.neceſſaria ſic.ð.di.viij.c.ſi ſol⁹.

169

eſſe uideatꝰ. Item auguſtinꝰ.

Qui preeſſe τ nõ pdeſſe deſiderat epiſcopari nõ debet.

QUi[a] epatũ deſiderat: bonũ opꝰ deſiderat. exponere uoluit qd ſit epatꝰ: qa nomen eſt opis non honoris. grecũ eſt eni atqꝫ ide dictũ uocabulũ: qꝛ ille q preficit illis qbus preficit: ſupintendit curam eorũ. ſ. gerens. ſcopos qppe intentio. ergo epos ſi uelimꝰ latine ſupintendẽtes poſſumꝰ dicere: ut intelligat nõ ſe epz: q pe ſſe dilexerit nõ pdeſſe. Itaqꝫ[b] a ſtudio cognoſcẽde ueritatis nẽo phibet: qd ad laudabile ptinet ociũ. locꝰ vero ſuperior ſine quo regi ppl's nõ põt: τ ſi ita teneat atqꝫ miſtret ut decz tñ nõ decẽt appetit[c]: qꝛobrẽ ociũ ſcm qrit charitas veritatis: negociũ iuſtũ ſuſcipit neceſſitas charitatis. quã ſarcinã ſi nullꝰ iponit: ꝑcipiẽde atqꝫ intuẽde vacãdũ ẽ veritati. Si aũt iponit: ſuſcipiẽda ẽ ꝑpter charitatis neceſſitatez. ſed nec ſic oimodo veritatis delectatio deſerenda ẽ: ne ſubtrahat illa ſuauitas[d]: τ[e] opprimat iuſta neceſſitas. Item petrꝰ.

Pro igenio diſcentiũ doctor moderet uerba doctrine.

OPortet[f] eũ q docet τ inſtruit animas rudes eẽ talẽ: ut ꝓ ingenio diſcẽtiũ ſemetipm poſſit aptare: τ uerbi ordinẽ ꝓ audiẽtis capacitate dirigẽ: debẽt ergo apprime[g] eẽ eruditꝰ τ[h] doctꝰ irrephẽſibilis maturꝰ pauidꝰ[i] ſicut ipi pbaſtis fore[k] clemẽtẽ hũc pꝰ me. Itẽ eiꝰdẽ

Qui omnibꝰ preeſt: ſingulos releuare ptendat.

CLemẽs[l] ſi taqꝫ oibꝰ pẽẽ uolueris: ſingulos prout poteris iuua τ ſingulos releua[m] q τ ſingloꝝ onꝰ ac ſolicitudinẽ portas. Itẽ hieronymus.

Cõtra chriſtũ faciũt: q grã nõ meritis gradũ eccl'iaſticũ tribuũt.

QUi[n] vos ſpnit: me ſpnit. Ex quo manifeſtuz ẽ: qꝛ q apl'i lege cõtempta eccl'iaſticũ gradũ nõ meritis voluerit alicuiꝰ deferre ſz grẽ: ptra chriſtũ facẽ uideẽ: q qlis in eccl'ia pbr pſtituẽdꝰ ſit: ꝑ apl'm ſuũ in ſeqntibꝰ executꝰ ẽ. Item hieronymꝰ i li. leuitici.

Ad ſacerdotiũ nõ eligat: niſi q exteris τ ſãctior τ doctior habeat.

LIcet[o] ergo dñs de cõſtituẽdo pncipe preceſſiſſet τ elegiſſet: tñ puocat ẽt ſynagoga. reqrit ergo in ordinãdo ſacerdote ẽt[p] ppl'i pñtia: ut ſciant oẽs τ certi ſint: qꝛ q[q] preſtantior eſt ex oi populo: qui doctior q ſanctior q in oi uirtute eminẽtior: ille eligit ad ſacerdotiuz. τ hoc atteſtãte ppl'o[r]: neq poſtmodũ retractatio[s] cuiqꝫ ne qs ſcrupulus reſideret. hoc eſt aũt quod τ apl's pcipit i ordinatiõe ſacerdotis dicẽs: oz aũt illũ τ teſtioniũ hrẽ bonũ ab his q foris ſũt. Ego tñ τ amplꝰ aliqd uideo i eo quod dicit: qꝛ puocauit moyſes omnez ſynagogam: ut hoc ſit colligẽ ois animi uires: τ i unũ cõgregare uirtutes: ut cũ ſmo de ſacerdotalibꝰ habet ſacris: uigilẽt ois animi uirtutes τ intẽte ſint: ut nihil ſciẽtie nihil in eis ſapientie nihil deſit induſtrie: ſz adſit ois multitudo ſenſuũ. adſit ois cõgregatio ſãctaruz cogitationũ: ut qd ſit põtifex[t] qd unctio qd[u] indumẽta eius pferẽs intra ſacrariũ cordis ſui poſſit aduertere. Itẽ ex libro nũeroꝝ.

Populi gubernatio diuina electione preſtetur.

SI[x] ergo tantꝰ ille ac talis moyſes nõ pmittit iudicio ſuo de eligendo ppl'i pncipe de pſtituendo ſucceſſore: qs erit q audeat uel

a Qui epatũ. i. epiſcopari. i. pẽſſe ut ꝓſit nõ ut pſit: ut. xl. di. multi. ſperare ergo τ deſiderare poſſumus epatũ: ut. lix. di. ſi officia. τ. lxxvij. di. in ſingulis. τ. i. q. i. non eſt putanda.

b Itaqꝫ. dixit: qꝛ qs põt deſiderare epatuz: nõ dicit qualiter. ſ. ut nõ ingerat. ff. de ꝓcur. l. qui omnia.

c Appetit. ar. qꝛ aliqs ſeipſũ nõ dz eligere ſi poteſtas in eũ ſit tranſlata. ſ. e. in ſcripturis. τ. xvi. q. i. nos aũt. qa inter pferentẽ τ eũ cui pfert erit diſtantia: ut ex̃ de bap. debitũ. ſil'r ex̃ de iurepa. ꝑ nr̃as. τ ex̃ de iſti. ad nr̃am. poteſt tñ ſe coeligere: ut ex̃ de elec. cũ in iure.

d Suauitas. ptẽplationis.

e Et opprimat. i. ut ptẽplatõ eũ pẽitꝰ nõ ipediat: q forte nimis vult eẽ itẽtꝰ ptẽplatõi.

f Oportet. ut ꝓ igenio. ſi. xliij di. ſit rector.

g Apprime. i. valde.

h Et doctus. q̃ ſacerdotes uel epi ſcire debeant: hẽs. xxxiij. di. nulli. τ. c. ſe. ſufficit tñ mediocris ſcientia: ut ex̃ de elec. nobis.

i Pauidus. i. timẽs peccare.

k Fore. i. futuꝝ eẽ.

l Clemẽs. iuua. largus eni erit lxxxvi. di. fratrẽ.

m Releua. ar. iudicẽ potiꝰ debere ſuare miſericordiã qꝫ rigorem ut. xlv. di. lz. τ. l. di. põderet. in fi. qꝛ ſtati non debet punire: ſed tenetur ſepius remittẽ: ut xlv. di. licet. τ. xxvi. q. vij. alligant.

n Qui vos.

o Licz pceptſſet. Ar. qꝛ qñqꝫ lz iudici excedẽ fines mãdati: dũ tñ alias ſnĩa nihil cõtineat iniq: ar. ex̃ de ſen. τ re iudi. cãz. nã q dat ad eligẽduz: põt poſtulare: ut ex̃ de elec. in cãis. τ de renũci. pꝰ trãſlationẽ. i pn. τ ꝓcurator datꝰ ad rẽ vendicãdã põt agẽ ad exhibẽdũ. ff. de ꝓcur. ad rẽ mobilẽ. ſufficit eni qꝛ fiat id qd ẽ vicinũ mãdato: lz ipm nõ ſit mãdatũ: ut. ff. iudi. ſol. iã tñ. §. vlt. ff. mãdati. l. vl. Itẽ. ar. qꝛ lz pdicere reſcripto uel mãdato pncipis qñqꝫ: ex̃ de offi. dele. ex pte. qꝛ lz mãdet ſoli epo qꝛ det alicui pbẽdã: tñ nõ faciet hoc ſine pſenſu canonicoꝝ: ut no. vij. q i. petiſti.

p Etiaz ppl'i. ſ. di. lxiij. plebs diotrẽ. τ. c. noſſe. τ vl. c. ſ. i. q. i. ordiatiões.

q Qui pſtantior. hic cõpatiuã tẽpat. b. ſm eũ ſufficit: qꝛ bonus eligat. eſt aũt aliqs bonus eoipo qꝛ nõ ẽ malus: ut ex̃ de pſump. dudum. τ. ff. de le. ij. cũ pater. §. rogo. nec eni maior bonitas vnius alij dz facere piudicium: ut iij. q. ix. neceſſe. τ. i. q. i. teneamus. τ. C. de ſta. τ ima. l. vlt. Si autẽ aliqs de alia eccl'ia eligit: ipe dz optimꝰ eẽ: ſicut ſi tutor de eadẽ ciuitate ſumit: ſatis eſt ſi eſt bonus. ſi de alia: tũc erit optimꝰ. ff. de tu. τ cu. da. diuꝰ. Alij dicũt meliorẽ ſemp eẽ preferendũ. vñ ſi panciores volũt eligere optimũ maior ps minus bonũ: ſi minor ps appellat: tenet appellatio. naz iuſtã cãz aſſignãt: ut ex̃ de his q̃ fi. a ma. p. ca. cũ i cũctis. Sz ſi illi elegerũt: caſſanda ẽ eoꝝ electio: cũ ſemp optimũ debuerũt eligere ut. lxiij. di. metopolitano. lxi. di. nec emeritis. lxxv. di. c. vlt. lxxiiij. di. epoꝝ. nõ obſtat. xvi. q. vlt. mõaſteriũ vbi dr: ſufficit qꝛ nõ ſit malus qꝛ illud intelligunt cũ alius ibi melior nõ ẽ. in mõachis ẽ obtiet qꝛ ſemp melior ẽ eligẽdus: in auẽ. de monach. §. vl. Ego magis adhereo opioni h. naz cũ ñ ſit viciũ in eligẽtibus nec in electo: quare erit electõ caſſãda nã appellatio ñ dz caſſare niſi ca q̃ iniuſte facta ſũt: ex̃ de reſti. ſpo. audita. τ ex̃ de elec. cũ nobis. Itẽ ſi bonus in ſte põt eligi: ergo pillã electiõez ñ admitit appellatio: qꝛ pea q̃ ꝑpetuo decreto ſãcita uel ſtatuta ſũt: ñ admittit appellatio. ff. de ap. recip. ul'. ñ. l. pc. nõ eni eſt q̃rẽdũ de merit ꝑſone cũ maior ſit nũerus ex vna pte qꝫ ex altera: ut ex̃ de elec. dudum. Sic vides i ſimili. naz ſi p de cadẽ eccl'ia dz plat' eligi: ſi tñ maiõ ps eligit de eccl'ia aliẽa lz pꝰ appellationẽ: pualet electio maioris ꝑtis: cũ alta ꝑs neminẽ eligit: ut ex̃ de elec. cũ inter. imo ex alioꝝ opione ſegret: qꝛ qlibet peccaret bñfaciẽdo. qꝛ bñ poſſet meliorẽ rẽ facẽ: τ magiſter peccat in legẽdo: qꝛ poſſet melius facere. ſ. orare.

r Ppl'o. ergo i his q̃ publice facta ſũt nõ põt pdici. liiij. di. nulli. lxxxvij. di. ſi expoſitꝰ. xvi. di. qꝛ dicitis. τ cũ i pncipio electiõis qs pſẽſit: pꝰea ñ audit pdicẽs. ſ. di. iiij. i iſtis. τ. j. e. q. ij. dilectiſſimi.

ſ Retractatio ꝑ hoc vr̃ qꝛ ppl's poſſit retractare electõz q̃ ſit i ſuaꝰ abſẽtia cũ excipe poſſz p electõz: ut. xxiij. di. illud. cũ eis iuuẽ ñ ſit dãdꝰ eps: ut. lxiij. di. c. vlt. ſz hoc ñ pcedo: ut dixi. l. xij. di. c. i.

t Pontifex. uel eius officiũ. xxxvi. di. ſiqs vult.

u Quid indumẽta. xliij. di. ſit rector diſcretꝰ.

x Si ergo tãtus. quis erit. Ar. qꝛ non licet minori qd maiori

non licet.xxxij.q.v.ſi paulus.
y Clamoribus.ſic ergo edictio que fit ad clamorẽ ppl'i nõ valet: ut hic.⁊ extra ꝺ elec.oſius.⁊ eſt ſi'le.C.de penis decurionũ.ſic.xx ij.q iiij.vnuſqſqꝫ.Qui eni ad clamorẽ ppl'i manumittit aliquem videt coactus manumittẽ.C.qui manu.nõ poſ.l.ij.⁊.ff.q ⁊ a qb'.

contra ea que per improbitatem obtinentur q illa dicũtur fieri inuito dan te:ut extra de reſcrip.ſiquãdo.⁊.C.de peti.bo.ſubla.l.i.⁊.vij.q.i.ſcias.vbi habes q qui inuitus aliquid facit potius dicitur pati qꝫ facere:ut.ſ.di.vi. teſtamentum.
e Per conſilium.i.per approbationem.

Quãqꝫ ad vocẽ populi aliqd fit xxviij.diſ.de ſyracuſane.l. di.ut cõſtituẽ tur.ad clamo rez ppl'i remit titur alicui pe na.ff.de ſic.l. penult.de hoc notaui.lxi.di. miramur.
z Qui ſe ido neuz.ar.q nul lus põt ſe eli gere.ſ.e.i ſcri pturis.
⁊ Acclamatõ ſ.c.pxi.cõtra Sꝫ ſibi bonũ teſtioniũ ppl'i audit: hic vo ſtrepit' negat v.q.iiij.i loco.
a Nec nouũ ſit.ſi.ſ.lx iij.di.noſſe.qꝛ quot ſunt ho mines:tot ſũt ſnie:tot opio nes.j.de cõſe. di.iiij.ſicut in ſacris.⁊.ff.de recep.itẽ ſi vn' ſ.pncipalit.
b Rephenſi bile.ſi nõ ẽ re prehẽſibile:q̄ re ergo caſſat electio q̄ fit in ſciſmate:ut ex̄ de elec.quia!
c Audacter.ar bitriũ appro bati ne ſit.ſ.j. xxiij.q.i.quid culpat.ꝫ vbi dr q ñ ẽ ptãs niſi a deo iube te uel ſinente. xxvi.q.v.nec mirũ.Sꝫ nõ approbat ſed pmittit eos re gnare.ſi.vi.q.i ex merito.
d Et non per me cõprobantem:ſed tamẽ iubentur. Et ita ẽ ar.q qñ qꝫ aliquid iu bemus quod non approba mus:⁊ eſt ar.

ex plebe que ſepe clamoribus[y] aut gratia aut precio fortaſſe excitata moueri ſolet:ul' ex ipĩs ẽt ſacerdotibus qs erit:q[z] idoneuz ad hoc ſe iudicet:niſi hoc ſicui oranti ⁊ petenti a dño reueleť?ſicut ⁊ de' dicit ad moyſen:aſſume ad temet ipm̃ ieſũ filiũ naue hoiem:q habꝫ ſpirituz dei in ſemetipõ:⁊ ipones manus tuas ſup eũ:⁊ ſtatues eũ corã eleazaro ſacerdote:⁊ p̃cepta ei dato in ꝯſpectu toti' ſynagoge ⁊ precipe de ipſo corã cis:⁊ dabiſ claritatẽ tuã ſup illuz:ut audiant eũ filij iſrael. Audis euidenť ordinatiões p̃ncipis ppl'i tã manifeſte deſcriptã:ut pene expoſitiõe non egeat?nulla hic ppl'i acclamatio[z] nulla ꝯſãguinitatis rõ nulla ppinquitatis habita cõtẽplatio ẽ:ut ppinqs agrorꝫ ⁊ p̃diorũ relinquať hẽditaſ.gubernatio ppl'i illi tradatur:quẽ deuſ elegit homini.ſ.tali qui habet ſicut ſcriptum audiſtis ſpm̃ dei i ſemetipſo:⁊ p̃cepta dei i ꝯſpectu eiuſ ſunt:⁊ qui moyſi ualde notus ⁊ familiaris ſit.i.in quo ſit claritas eius legis ⁊ ſcietia:ut poſſint eũ audire filij iſrael. Itẽ gregorius ciuib' neapolitanis.

Non ex fauore ſed iudicio debet uenire electio.

Nec[a] nouũ nec reprehẽſibile[b] ẽ in eligẽdo epo ppl'i ſe uota in duas ptes diuidẽ:ſed graue ẽ qñ in huiuſmõi cãis nõ ex iudicio ſꝫ ex ſolo fauore uẽit electio. Cum aũt gubernatio ppl'i ei tradi iubetur:quẽ deus elegit:dať intelligi: q aliqñ qbuſdã tradiť:quos deus nõ elegit. Unde hieronymus.

Non ex arbitrio dei aliquãdo datur p̃nceps eccl'ie.

Audacter[c] fortaſſe aliqd dicimus:tñ qd ſcriptũ ẽ dicim':nõ ſemp p̃nceps pplo ⁊ iudex eccleſie p dei arbitriuz dať:ſed put merita nr̃a depoſcũt.ſi mali ſunt actus nr̃i:⁊ opetamur maligna i cõſpectu dei:danť nobis p̃ncipes ẽm cor nr̃z.⁊ hoc tibi ꝺ ſcripturis pbabo.audi nãqꝫ qd dñs dicat: fecerũt ſibi regẽ ⁊[d] nõ p me p̃ncipẽ ⁊ nõ p' ꝯſiliũ meũ. Et hoc dictuz uideť de ſaule illo:quem utiqꝫ ipſe dñs elegerat:⁊ regẽ ſibi fieri iuſſerat.ſed qm̃ nõ ẽm dei uoluntatez ſed ẽm peccatoris ppl'i meritũ fuerat electus:negat eũ cũ ſua uoluntate ul' ꝯſilio ꝯſtitutũ. Tale ergo aliqd intelligam' ⁊ i eccl'ijs fieri?. q p meritis aut in uerbo aut ope potẽs a deo tribuitur rector eccleſie:aut ſi malignum faciat popul' in ꝯſpectu dñi:⁊ tales perſeuerẽt talis eccleſie iudex dať:ſub quo famẽ ⁊ ſitim ppl's patiať:non famẽ panis neqꝫ ſitim aque:ſꝫ famẽ audiẽdi uerbũ dei. Itẽ auguſtin'.

Nõ ſũt filij ſed mercenarij:q honorẽ ab hoibus appetũt.

Sunt[f] in eccl'ia quidam p̃poſiti de quib' ap'lus paulus dicit: ſua q̃rẽtes nõ q̃ ieſu chriſti. Quid eſt ſua q̃rentes?nõ chriſtũ gratis diligẽtes:ſed deũ nõ ppter deũ q̃rentes:tẽporalia cõmoda ſequentes:lucris inhiãtes:honorẽ ab hominib' appetẽtes. hec qñ amanť a p̃poſito ⁊ ppter hec fuiť deo:qſquis talis ẽ:mercenari' eſt:inť filios ei' ſe nõ ꝯputet. Non ergo qui p̃ficiũť:ſemp ceteris meliores intelliguntur. Unde hieronymus.

Ex electione nõ p̃ficiũť epi ſed comprobantur.

Illud[g] inferendũ ẽ aduerſus eos:q de ep̃atu itumeſcũt:⁊ putãt ſe ñ diſpenſatõez chriſti ſꝫ iperiũ ꝯſecutos:qꝛ ñ ſtatim omnibus his meliores ſunt quicũqꝫ epi nõ fuerint ordinati:⁊ ex eo q epi electi ſũt ſe magis eſtimẽt ꝯprobatos. Si aũt peccata filiorꝫ ab ep̃atu iuſtũ phibẽt[h]:quanto magis ſe unuſqſqꝫ ꝯſiderãs ⁊ ſciens:qꝛ potẽs poteť tormẽta patieť:retrahit ſe ab hoc ñ taꝫ honore qꝫ onere:⁊ aliorũ locũ qui magis digni ſunt: ñ ãbit occupare. Itẽ eiuſdem.

Pro gradu ſui officij queqꝫ meliorem eſſe oportet.

Qualis[i] enim erit edificatio diſcipuli:ſi intelligat magr̃o ſe ẽẽ maiorẽ?uñ ñ ſolũ epi pb̃ri ⁊ diacones debẽt magnope p̃uidere: ut cũctum populũ cui p̃ſidẽt conuerſatiõe ⁊ ſermõe p̃eant:uerꝫ ẽt inferior gradus exorciſte lectoreſ cuſtodes ediũ acolythi ⁊ oẽs oio q domui dei deſeruiũt:qꝛ uehemẽter eccl'iaꝫ dei deſtruit:meliores[k] laicos eſſe qꝫ clericos. Idem.

f Sunt i eccl'ia.ppter hec ar.ĩ re tpali nõ eẽ ſeruiẽdum alicui:niſi ſecũdario: ut.lxxv.di.c.vlt.⁊.lxi di.quid pderit.⁊.lxx iiij.di.ꝯſuluit.
g Illud.meliões ar.q nõ plus debet p aliquo p̃ſumi iõ qꝛ hꝫ dignitatẽ.xl di.nõ loca.⁊.c.multi. ⁊.ij.q.vij.q̃riť.⁊ di.ix. ego ſol'.ar.ꝫ.xi.q.iij. abſit.⁊.lxi.diſ.miramur.in fi.
h Prohibẽt.ppť negligẽtiã:ut.ſ.xlvij.di. ſ.neceſſe.
i Qualis erit.maiorem.ſic.ſ.xc vi.di.qs dubitet.ſ.di. lxi.ſtatuim'.⁊.c.qd pderit.vñ qdã diſcipuli in hoc decepti nimis feſtinãt ad cathedraꝫ ⁊ dũ delectãtur i loco glorie:fiũt alijs auctores ruine:ut.xlviij.di. quoniã.cũ magiſter faciat cathedrã:non cathedra magiſtrũ:ut.xl di.c.vlt.magiſtri eniꝫ ⁊ ſciẽtia ⁊ facũdia debent alios p̃cedere:ut C.de pfeſ.⁊ med.magiſtros.⁊ erit talis magiſter:cui' ꝯpatõe ſui diſcipuli palee dicanť ut.xxv.di.ſ.criminis.
k Meliores.i.clericos eſſe deteriores qꝫ laicos.ſufficit eniꝫ clerico ſi ẽ bonus.

l v Ereoꝛ.i.verecundoꝛ.
m Judicatura.nō poteſtate iudicij:qꝛ illud femie nō hn̄t.iij.q.vij. §.tria.ff.de reg.iur.l.l.ij.
n Condēnabūt.melius viuendo.
o Eos.ſ.iudeos.
p Judicēt.s̄.di.xxv iij.c.vl.ꝫ.s̄.di.xxi.no lite.ꝫ.vi.q.i.oues.ꝫ.ſꝫ nō dicūt ſubditi coꝛri gere ſiue iudicare p̄la tos poteſtate offici:ſꝫ vite cōparatione:ut.i.q. i.nonne.
q Quid aūt.ꝯuin cere.ruboꝛē i currere ex hoc:ꝙ laici melioꝛes ſūt clericis. nō.n.poſſet ob hoc re p̄hēdi.xlvij.di.qꝺ ad nos.qꝛ non crimis re latiōe ſꝫ inocentia reꝰ purgat.ff.de pub.iu di.is qui.
r Cū frēs.al's ſocij di cūtur.x.q.iij.cauendū
ſ Succēſeā.i.iraſcar
t Neminē.ꝫ.s̄.v.q.v nō vos.ſꝫ hic loqt̄ qn̄ crimē n̄ pōt ꝓbari:ibi qn̄ pōt.occulta eni cri mina nō hn̄t vindictā vi.q.i.ſi ola.xxxij.di. erubeſcant.
a Nec ſufficē.cre dendi.q̄ztū ad articulos fidei: laicis tn̄ ſufficit pictura pro doctrina:de ꝯſe.di.iij platum.
b Quod autē. Patroci nia aūt ꝯſi ſtūt i pecunia ul' obſe quio:ꝛ tūc fit ſimōia.aut i p̄cib⁹:ꝛ tūc aut ſūt car nales aut ſpūales. ſi ſpūales valēt nec per eas ſimōia ꝯmitit̄:ut i.q.i.latoꝛeꝫ.carnales ēt ꝓ digno ſīt recipien de:ut.i q.i.qbuſdā. in fi.ſꝫ p̄ces carnales ꝓ īdigno facte īducūt ſi moniā.i.q.i.de oꝛdina tionibus.ꝛ dic ut.s̄.e.

Q. .II.

moyſes:
c Illud q̄qꝫ.pro cinia.niſi dignꝰ ſit ille ꝓ quo petit:ut s̄.i.q.i.nullus itaqꝫ. ꝛ c.pueri.ꝛ.c. qbuſdam in fine.

Popul⁹ iudicabit ep̄m ſua officia non agentem.

Vereoꝛ quō regina auſtri ueni ens a finib⁹ terre audire ſapi entiā ſalomōis iudicatura est ho mines tp̄is ſui:ꝛ uiri niniuite acta pnia ad p̄dicationē ione ꝯdemna būt eos q maioꝛē ēt iona ſaluato rem ꝯtēpſerūt:ſic plurimi i ppl'is ep̄os iudicēt ſubtrahētes ſe ab ec cleſiaſtico gradu:ꝛ ea q̄ ep̄o cōue niūt nō exercētes. Itē ambꝛo ſius in icrepatiōe ad ppl'm.

Qui clericos ſuos nō coꝛrigit:po pulū coꝛrigere non ualet.

Quid aūt ego uos arguo:cum poſſitis me uno ſermone ꝯui cere:ꝯuincoꝛ eni ego:cū i hac pte clericos uobis magis uideo negli gentes.quō eni poſſuꝫ coꝛrigē fili os:cū frēs emēdare non poſſim? aut qua fiducia ſuccenſeaꝫ laicis. cū a cōſoꝛtib⁹ pudoꝛis uerecūdia ꝯticeſcaꝫ? Ego aūt fratres nō de oib⁹ loquoꝛ.ſūt certe qdaꝫ deuoti ſīt ꝛ alij negligētes. Ego neminē nomino.ꝯſcientia ſua unūquēqꝫ ꝯuēiat. Itē beda ſup mattheū

Epiſcopo ad ſalutē n̄ ſufficit mo ribus ꝛ uita populo adequari.

Nec ſufficere nobis ad ſaluteꝫ arbitremur:ſi turbis negligē tiū ul' quoꝛūlibet idoctoꝝ fide ul' actib⁹ adeq̄mur:qbus ſacris lr̄is unica ē credēdi pitter ꝛ uiuendi re gula p̄ſcripta. Ne ergo ut ſupꝛa dictū ē:tales ſui officij ſucceſſoꝛeſ aliqs ſibi quereret: ꝓhibēt ep̄i al terū ꝓ ſe ſucceſſoꝛē ſibi ſtatuē: ac deſignatis noibuſ in locū ſuū aliū ſibi ſurrogare.

Quod aūt amicoꝝ p̄roci nia in aliquoꝝ electione cōualeſcere nō debeant auctoꝛitate gregoꝛij pa pe pꝛobatur:qui in tertio libꝛo re giſtri ſcribit antonio ſubdiacono dicens.

In electiōe ep̄i nec muneꝝ datio nec aliquoꝝ p̄rocinia ꝯualeſcant.

Illud quidē p̄ oībus cure tibi ſit:ut in hac electōe nec datio quibuſcūqꝫ modis intueniat p̄mi oꝛū:nec quarūlibet p̄ſonaꝝ p̄roci nia ꝯualeſcāt.nā ſi quoꝛūdā p̄roci nio quiſq̄ꝫ fuerit electus:uolūtati bus eoꝝ cū fuerit oꝛdinatꝰ: reue rētia exigēte obedire ꝯpellit̄.ſicqꝫ fit:ut res illius diminuāt̄ eccleſie ꝛ oꝛdo eccleſiaſticꝰ nō ſuet.talem ergo te admonēte debent ſibi p̄ſo naꝫ eligere:q̄ nulliꝰ incongrue uo luntati deſeruiat:ſed uita ꝛ moꝛi bus decoꝛata tanto oꝛdine digna ualeat īueniri. Idem ad clerum mediolanenſem.

In electiōe antiſtitis cōmuni uti litati non ſuo lucro qſqꝫ ꝓſpiciat.

Dilectiſſimi filij officij nr̄i cen ſura cōmoniti ſuademꝰ:ut in ſuſcipiēdi antiſtitis cā nulꝰ ur̄m neglecta utilitate cōi ſuo lucro ꝓ ſpiciat:ne ſi qſq̄ꝫ ꝓpꝛia commoda appetit:friuola eſtimatiōe fallat̄. qꝛ nec libero iudicio p̄ferendā ſibi p̄ſonā examinat mēs: quā cupidi tas ligat.penſantes ergo que cun ctos expediūt:ei quē uobiſ gr̄a di uina p̄tulerit:integerrimā ſemp̄ i oibus obediētiam p̄bete.i.talē eli gite cui ſp̄ debeatis obedire. Ju dicari nāqꝫ a uobis ultra nō dꝫ ſe mel p̄latus:ſed tāto nūc ſubtiliter iudicādus eſt:quāto poſtmoduꝫ iudicandus non eſt.

Quod aūt q̄rit̄ an ſimo niacꝰ hn̄dꝰ nō ſit:q poſt electioneꝫ ꝓ indēnitate eccl'ie iuramtū p̄ſtiterit facile ꝓbat̄.Aliud ē.n.an̄ electio nem iuramentū facē uel ſe paciſci facturū ad hoc ut eligat̄:aliud eſt

cū dilectꝰ.ꝯtra:vbi potentia non equiualet electioni ꝯtra id qꝺ eſt ff.de publi.ſi ego.§.i.So.electus ſemel appꝛobatus nō poteſt am plius repꝛobari ab eligētibus:niſi ex cauſa noua uel de nouo ad eoꝛum noticiam veniente:tunc enim bene poteſt ab eis repꝛobari ut extra,de offi.dele.inſinuante.ꝛ extra de excep.paſtoꝛalis.ꝛ.ff. de mu.ꝛ ho. ut gradatim.§ repꝛobari.ꝛ ita itelligit̄ illa decre.ꝛ illa lex grāmaticos.

h Quod aūt. Et an̄ ꝛ poſt electiōꝫ licite fm̄ quoſ dam petit̄ cau tio que habet ex iure uel cō ſuetudine.lxiij di. quia.i.q.iij quia queſiuiꝫ. extra de p̄ben ſignificatūꝫ. a ſupioꝛe vō q̄li bet cautio pe ti poteſt.xxvi ij.di. de ſyra cuſane.x.q.iij. c.vlt.xviij.q.ij. eleutherius.c. di.contra mo rem.Quidam tamen dicunt ꝙ ante electio nem nulla cau tio poteſt peti ꝛ ſi pꝛeſtatur ſimonia eſt:q: videtur eā fa cere ut eligat̄ j.e.c.i. Idem ē ſi pꝛomittat ante electioneꝫ ſe iuraturū poſt electionem.

Q. .II.

i.q. ij. ꝗplo. ſed poſt electi onem bene po teſt:quia tunc nihil ſpat ab eis:ſed a ſupe rioꝛe: ut ꝗpri poteſt peti:ꝛ p̄ ſtari tale iura mentum ſiue ante electionem ſiue poſt.c.di.optatum.xxviij.di.de ſyracuſane.ꝛ.xxiij.di.q̄ꝫq̄ꝫ.tamen id quod pꝛius dixi:verius vi detur:maxime ſi quilibet canonicoꝛum ita iurat. Ego iuro ꝙ ſi fu ero factus epiſcopus:nihil alienabo de rebus eccleſie:quia tunc eligitur ſub tali conditione ſi ſatiſdederit:ut.ff.de tite.muto.§.i. extra de elec.ſignificaſti.nec tamen videtur eſſe conditio ſed po us admonitio quedam ut dicit illa lex muto.tamen ex perſona con trahentium pꝛeſumi debet contractum ſiue pꝛomiſſionem eſſe ſi moniacam uel non:ſicut ꝛ pꝛeſumitur contra vſurarium contra ctum ex perſona contrahentis: ut extra de pignoꝛibus illo. in fine.

d Patrocinio.ſꝫ nōne ſuffragiū patris ꝓdeſt filio.ff.qꝺ cuiuſqꝫ vniuer. l.illud:ſed illud q̄ztū ad numerū eligentiū.
e Cōpellit̄.qꝛ ad antidota tenēt̄:ut.ff.de peti.heredi.ſed ꝛ ſi.§.cōſuluit. ꝛ.lxxxiij.di.nihil.ꝛ ex̄ de teſta.cū i officijs.humanū eni ē: ut qs exhibeat ei reuerentiā:a quo pcepit bn̄ficiū:ut.xvi.q.ij.viſis.
f Dilectiſſimi.libꝛo.ſic.lxxxiij.di.nihil.ſic.xi.q.iij.quatuoꝛ.
g Judicari.Ar.ꝙ electū quē ſemel cōpꝛobaſti:nō potes poſtea re ꝓbare:ut.j.xxxij.q.v.hoꝛrendus.ar.ex̄ de his q̄ fi.a ma par.ca.ex oꝛe.in fi.s̄.di.iiij.erit.ꝛ.c.in iſtis.s̄ e.q.,ꝓxi.c.licet ſi.ff.de decur.l.penult.ꝛ.ar.ff. de pac.dota.cōuenire.ff.de nego.geſt.pōponius.ar.contra de lib.r.cauſa non iccirco.ꝛ.l.nō mutat.ꝛ.C.de profeſ.ꝛ me.l.grāmaticos.extra d̄ elec.

T Alia. ipunitatē. ut remitteret eis ea q̄ abstulerat. Illud eni est simōia. remittē. n. ē dare: ut ex de testi. veniēs. ff. d calū. q et. Bulla ar. testionio vni⁹ credi: ut. ff. de dote ple. theopop⁹. s. xc. viij. di. nobilissim⁹. s. di. lxxxvi. tāta. j. xxiij. q. iiij. inter q̄relas. xx. q. iij. psens. ar. 3. xxxiij. q. ij. admonere.

xv. q. vlt. c. vl. nec ob. xij. di. nullus. lxxxi. di. si q. 7. xvi. q. vlt. sane. q2 ibi de suspēsis a canōe loq̄r. nam in illis trib⁹ crimib⁹ ē spāle. i. simōia 7 i heresi 7 in notorio fornicatore. sed de simōia occulta videt correctū ex de tēp. oz. c. vlt. Nz nūq̄d stati p⁹ sniam recedēt ab ipso: cū adhuc possit appellare: 7 appellatio extiguit ,pnūciatū: itē q2 snia nō ē stati executiōi mādanda: ut ex de sen. 7 re iudi. q ad ꝯsultatōez. ex videtur ꝙ statim p sniam amittit dignitatē. ff. de pe. q vult. 7. l. qd ad statū. itē qd si pēdēte appellatiōe excōicat subditū suū: an est ille excōicat⁹: distingue: q2 si ē ,psecut⁹ appellatiōz suā: tunc lz appellatio sit ,pmulgata iiusta excōicatio tenet quā fecit ꝫ si tpa appellatiōis sit lapsa: 7 si ē ,psecut⁹ appellatiōez: idē ē ac si nō appellasset: 7 fm h nō ē excōicat⁹: ut distiguitur. ff. de his q no. in fa. furti. s. i. 7. ff. de in.

q Iudicij. id est qd̄ circa eū fecim⁹ nos mutabimus.

m Dāno. q2 retractabimus qd fecimus.

n Artaldus. in ramēto. Ar. ꝙ sol⁹ eps sola mān se expurgatur. ij. q. v. q̄sto. sed istud obtinet: cū nō haberet cōpurgatores.

o Ut eligerer ar. ꝯtra. xxviij. di. de syracu. sane.

p Nulli⁹. Ex hoc vbo dixit to. fa. ꝙ ifamatus de vno crimine expurgabit se de oibus alijs: sed certe hic ñ fuit generale iuramtū: sed hoc solum iurauit: ꝙ nullius crimis cōscius erat: 7 ꝙ archieps ei aliud crimē ñ obiecerat. Sed quare papa cōsecrauit istum pēdēte adhuc obiectiōe archiepi: sed dic ꝙ archieps i forma iudicij nihil obiecit ei.

q Me sciēte Ar. bonū ad interpretādū negatiua dicta testium: ut cum testis iurat se nō vidisse tale qd: itelligēdū est ꝙ ipse sci. ar. sic in auc. s. here. 7 fal. s. sancimus. i fi. colla. i.

q Quod autez. Clerici añ suspēsiōz uel depositionē plati nō negabunt ei obedientiā. xvi. q. iiij. volumus.

nulla precedenti cōuentione post electionē huiusmōi iuramētuz offerre. illud ab officio tanq̄ mun⁹ impēsuz deijcit: hoc aūt ꝯsecrādo nullū ipedimētū generat. De p ori cā scribit pelagi⁹ clero catinēsi

Qui i epm eligit: de reb⁹ eccliasticis aliquā securitatē nulli faciat.

T Alia q̄dē iam dudū ad frēm 7 coepm nrm eucarpū de uisitatiōe catinensis eccl'ie scripta direximus: ut i eis iudiciū nrm potuissetis agnoscē. uerūtñ q2 quosdā ibi nō sana intētiōe sed prauis studijs dissensiōes suscitare urā etiā relatiōe cognouimus: q scientes se ad epatū nec etate nec sciētia nec uite meritis posse perduci: ad hoc tm̄modo ingetare eccl'iam uoluerunt: ut sibi de his q̄ ex ipsa presūpta sūt ipunitatē futur⁹ ,pmittat eps: 7 fiat rapine securitas epat⁹ ambitio. hoc ēt uos duxim⁹ commonēdos: ut decretū in elpidium diaconū factū 7 subscriptū ab oibus: quos urā relatio designauit ad nos cū predicti uisitatoris epl'a 7 cū eodē diacono maturetis deo ,ppiciāte pducē. 7 post pauca: Cū igit hic fili⁹ nr magnificus leo ptor uenisset: retulit nobis de singulis que ibi mota sunt: 7 quō uota ,ppe toti⁹ ciuitatis in elpidio diacono ꝯcordarēt. unde q2 de mēorati uiri testionio dubitare oio nō possum⁹: iccirco sicut dictū ē elpidiū diacōnē ad nos facite ,pperare: nec expectetis ulterius: ut admonitio ad eū nrā debeat destinari. quē tñ ac p urāz dilectōez pñti iussione spāliter admonemus: ne cuiq̄ se aliqd dare uł datuz se eē ,pmittat: sed neq̄ de eccl'iasticis pteritis causis aliquā securitatem cuiq̄ audeat facē siue ,pmittē: aut quasi factus epus ea que direpta sūt pmanē libere patiat. sciēs ꝙ si tale aliqd fecerit uel fecit: nec a nob oio pmittit ualere ipsa ,pmissio: 7 cū iudicij nostri: qd de scipo habuim⁹ dāno. pastoralis ꝯsecrationis ordinez ,pmereri nō potit

De secundo uero casu in gestis urbani secundi legitur.

Post electionē ,p idēnitate eccl'e licet electo iuramentū prestare.

A Rtaldus arelatēsis episcop⁹ narbonēsis eccl'ie suffraganeus romā ꝯsecrād⁹ ad dñm papā urbanū uenit. suus q̄ppe archiepiscopus euz ꝯsecrare nolebat. qui post electionē suā ,ppter bona ecclesie ꝯseruāda canonicis iurauit ꝯsecratus itaq̄ est a dño papa urbano ante purgat⁹ huiusmōi iuramento: de iuramēto qd canonicis nostre ecclesie feci post electionez nullā añ ꝯuētionē uł eligerer feci narbonēsis uero eccl'ie archiepūs nullius p̄ret id criminis causa cōsecrationez omisit me sciēte: neq̄ mihi criminis ꝯscius sū ,ppt qd a sacerdotio me repellat.

Q Uod aūt clericis añ tēpus sententie ab episcopo suo discedē non liceat: ,pbatur auctoritate symmachi pape dicentis.

Ante tēpus sentētie nō licet clericis ab episcopo suo discedere.

N Ouie directa sunt uerba decreti: siquis clericorūz ab epo suo ante sententie temp⁹ ,p dubia suspiciōe discesserit: manifestā in eum manē censurā. lex eni ecclesiastica pontificē ab alijs accusatū pusq̄ sb luce obiecta ꝯstiterit: exigit non relinqui.

S Ine lris aplicis eps accusat⁹ 7 a scā sede uocat⁹ ad suā ñ reuertat eccl'az. Nō sixt⁹ papa ait

A sede apostolica uocatus eps ad domū nō reuertat: nisi purgatus 7 apostolicis litteris instructus.

Q Uilibz fratz pulsat⁹ atq̄ ab hac scā sede uocat⁹ cū se nobis repñtauerit: nō p⁹ reuertat q̄ hinc lris aplicis uel formatis plenis instruct⁹ atq̄ purgat⁹ sit: si fuerit unde. 7 postq̄ domum reuersus fuerit: recognoscāt uicini sui q̄liter suaz aliorūq̄ causam hic finierit: quaten⁹ illā absq̄ ābiguitate ulla nūciare 7 pdicare oib⁹ possit. ab hac enim scā sede a sanctis apl'is tueri defendi 7 liberare epi iussi sunt. 7 sicut eoz dispositiōe ordināte dño primitus sunt cōstituti: sic huius sācte sedis cuius dispositioni eorum causas 7 iudicia seruauerunt protectione: futuris temporibus sint ab omnibus peruersitatibus semper liberi. unde culpantur qui circa frēs aliter egerint q̄ huius sancte sedis rectoribus placere cognouerūt.

Q. IIII

iusto rupto sigs. s. asi penul. io. ego credo ꝙ pēdēte appellatiōe clerici debeāt ei obedire cū pēdēte appellatiōe uel lite nihil sit inouādū: ut. s. ij. q. vi. appellatōe infposita. 7 ex ut lite pē. nihil inouet. ,p totū. ff. ad turpil. l. i. i fi. 7 excōicatō tenet cū stati trahat secum suā executōz: ut ex de appella. pastoralis.

b Omne. snie. sola ḡ accusatio ñ ꝯstituit aliquē reū uł criosū ut. xv. q. vlti. c. vl. vñ reo accusato potest solui id qd ei debetur: ut. ff. de solu. reo. sola. n. noiatio ñ suffic ut. ij. q. i. mlti. 7 lex dicit ꝙ si ꝯdēnat⁹ appellauit: stat⁹ ei⁹ iteger ē ff. nihil ino. pen. ap. l. vnica. nec int̄ ifames iteri ē bñd⁹. ff. de his q no. ifa. fur. ipedit tñ iteri ab bono: ib⁹: ut. lxxxi. di. tātis. 7 ex de accu. de⁹ oipotes. nec ,pcurator eē pōt. C. de ,pcura. reum.

c Priusq̄z. sic ex ut lite pē. c. ij. si. xxxiij. q. ij. seculares. 7. xxxv. q vi. multorū. 7. xv. q. vlti. c. vlt.

d Sine litteris.

e Quibz. repñtauerit. Cleric⁹ ēt se ñ repñtabit pape sine lris sui epi: ut. C. de epis. 7 cle. si q̄ p calūniā. 7 i auc. quō oz epos. s. non aliter.

f Ambiguitate. si. ex

de offi.ordi.ex parte.extra de fide inſtru.q ſuper.

g Horum.id eſt apoſtolorum.

h Sententia excõicatiõis. In ſupiori cã dictũ eſt q epi qñq3 vſurpãt ſibi aliqd de iure ſuoꝝ clericoꝝ:qñq3 ſibi pſtituũt ſucceſſorẽ.hic agit qualr uſurpãt:qñq3 de iure vicinoꝝ epoꝝ:ꝛ oñdit hic q neo ordiabit clericos alteri⁹ epi eo ñ reqſito nec etiã iudicabit.ꝛ q metropolitan⁹ clĩcos ſui ſuffraganei nõ põt iudicare: ut hec ꝛ alia ꝛ cetera.

i Quod ordiatio facta.hic querit: an ordiatõ facta ab excõicato ſit rata.Excõicatus hic dr̃ pciſus ab eccleſia propter hereſim ul̃ ſciſma ul̃ aliquã cãz Dicit io.fa.ꝛ rufinus q q recepit vltimã manus impoſitõez.i.ordinẽ epalem in eccl̃ia:ordines cõfert: ſed non executõez ordĩſ.ſi aũt eẽ:nihil pfert nec ordinem nec executõez:cũ tales nihil hẽant: ar.i.q.vij.daibertuz.xix.di.c.ppt̃.i.q.i.ſiqs cõfugerit. Sz hec opio reprobat̃.i.q.vij.puenĩetib⁹.j.e.ordiatiões Dicas ergo q ſiue qs recipiat ultimã man⁹ ipoſitiõez i eccl̃ia ſiue eẽ:dũ tñ forma eccl̃ie ſeruet̃ in ordinãdo ſp ordinẽ pfert:ſz nõ ſẽp executionẽ.ꝛ hoc ſiue ſcient̃ ſiue ignorant̃ ordinet̃ ab eo. Sz i hoc ſolo ẽ dr̃ia q ordinati ab epo q recipiũt vltimã man⁹ ipoſitõez in eccl̃ia ſiue ignorãt̃ ſiue ſcient̃:ſi alr̃ digni fuerit pñt tolerari: ut.j.e.c.ij.niſi i quatuor caſib⁹.ſi ſũt maculati iterata unctiõe:ut.i.q.vij ſaluberrimũ.i ſi.uel ſi ſũt ordiati ſimõiace a ſimõiaco: ut.j.e.ab excõicatis.uel ſi ſũt rebaptizati:ut de p.di.iiij.eos.uel ſi ad ſubuerſionẽ fidei adheſerit hereticis: ꝛ i ptẽptũ eccl̃ie uoluert̃ ordiari ab eis ut.i.q.vij.pueniẽtibus Si aũt ſũt ordiati ab epo q eẽ eccliam recepit manus ipoſitionẽ ſi ſcient̃ nunq̃ tolerant̃:ſi ignorãt̃ ꝛ hoc pbauerit tolerãt̃:ut.j.e.ordinationes.Hec ergo ſit fides tua:q heretici ꝛ excõicati ꝛ depoſiti vera ſacramenta cõferũt:ꝛ verũ corpus chriſti cõficiũt: ut no.i.q.i.dñs declarauit. io.Quod io.dicit de depoſito nõ credo eſſe verũ.b.

k Nos pſecrationẽ.ſ.i.q.vij.cõueniẽtibus.ꝛ.c.daibertũ.

l Ab excõicatis.i.hẽtic] ul̃ ſciſmatic].tales.n.ipo iure ſt̃ excõicat

m Celebrata.preter formam eccleſie.uel dic q in odium eoꝝ hoc dictum eſt:q potius dicitur execrata q̃ conſecrata:ut.i.q.iiij eccleſia.xxiiij.q.i.pudenda.

n Ab excõicatis quodã.Hic habuit io.fa.fomẽtũ ſui erroris ꝛ p ſe induxit.i.q.i.ſiquis inquit.ꝛ.i.q.vij.daibertuz.ꝛ extra de ſciſmaticis.c.i.ꝛ.ij.ſz hoc ideo dicit quia facile diſpenſat̃ cũ ordinatis a talibus q vltimaz man⁹ impoſitõez receperit i eccl̃a.ꝛ cap̃la q̃ iducit: itelligo cũ non fuit forma ſuata ꝛ p eũ expſſe eſt.j.de cõ.di.iiij.oñdit̃.ꝛ.c.quõ ꝛ.i.q.i.q gdã. Videt̃ aũt hic q ſiue ſcient̃ ſiue igrãt ordietur qs ab hẽtico preciſo ꝛ ſimoniaco:non debeat cuz eo diſpẽſari: qõ verũ ẽ.nec obſtat.i.q.i.ſiqs a ſimoniaco.vbi inuitur ſi ignorãt̃ a talibus qs ordiatur q poſſit ſecũ diſpenſari: ſz illud itelligimus cũ ſi grãno õ plato tolerato ab eccleſia: hic õ pciſo.ul̃ ibi ñ fuit ſimoniac⁹ ꝛ hẽtic⁹ hic aũt ſimõiacus ꝛ hẽticus. Siqs ergo ẽ ordiat⁹ a ſimoniaco ẽt ignorant̃:executionem ñ recipit: cũ ſimõiac⁹ ſit ſuſpẽſus ipſo iure: ut.i.q.i.reperiũt̃.eẽ õ ſimo.tãta.Sz qd faciẽdũ eſt huic: ſi ſuus epus quẽ ſcit eẽ ſimoniacu; vult ipſũ promouere: b.oĩcit q q.pmo ucẽa ſimoniaco pzelato ſuo ad huc tolerato ñ peccat:ꝛ libere põt ſuũ officiũ exequi:ſz ꝯrĩũ legit̃ extra de li.per tuas.de hoc dixi.ſ.i.q.i.ſiquis a ſimoniacis.

o Ordinationes que ab hereſiarchis.i.preciſis ab eccl̃ia q nũq̃ catholici epi fuerũt:de alijs habes.ſ.c.pxi.

b Niſi pbare.Iſti forte erant pueri cum illi erant pciſi.ul̃ forte rome a papa fuerunt preciſi:ꝛ anteq̃ fama crebreſceret fuerunt

---

Sententia[h] excõmunicationis notatus qdã archiepiſcop⁹ aliquot clericos alteri⁹ metropolitãi ordiauit.quedã capellanũ ſui ſuffraganei illo incõſulto depoſuit:atq aliũ i loco eius ordinauit. Hic pmũ qrit̃:an ordinatio q̃ ab excõicatis facta ẽ: aliquo mõ poſſit rata haberi. Secũdo:an liceat epo archiepo pmati ul̃ priarche clĩcos alteri⁹ puicie ſine ppis lrĩs ordinare. Tertio:an archiepus clĩcos ſuffraganei ſui illo icõſulto dãnãe ualeat ul̃ dãnatos abſoluẽ.

Quod[i] ordiatio que ab excõicatis celebrat̃:nullas oio uires obtineat: nec ẽt pſecratio appellãda ſit:teſtat̃ gregorius dicẽs.

Non poteſt appellari cõſecratio que ſit ab excõmunicatis.

Nos[k] conſecrationẽ dicẽ nullo mõ poſſum⁹:q̃ ab[l] excõicatis homib⁹ ẽ illicite celebrata[m]. Item Excõicati illicite manus iponũt:q2 ptãtẽ ordinãdi ñ habẽt.ubi aũt illicita ẽ man⁹ ipoſitio:uuln⁹ ifigit̃.unde reiterari neceſſe ẽ:qõ minime pbat̃ eſſe collatũ. Unde damaſ⁹ papa ait Palea

Per illicitã man⁹ impoſitionẽ uulneratum caput illi qui uidebãt̃ aliqd accepiſſe habebãt.ꝛ ubi uuln⁹ ifixũ ẽ:neceſſe ẽ medicinã adhiberi: q̃ fixa ſanet̃ Palea macula. Itẽ reiterari neceſſe ẽ qõ legitime actũ aut collocatũ minime pbat̃.nã quõ poſſit honorẽ retinere:q ab illo accepit: qui poteſtatẽ dare ñ habuit:legitime iuenire nõ poſſum. Sed excõicati hic itelligũtur qui in ipſa ſua ordinatione penã excõicatiõis ptraxerũt: qui nunq̃ i numero catholicoꝝ fuert̃ cetenꝝ qui int̃ catholicos pus̃ deputati ſũt:ſi poſtea excõicatiõis ſnia notati fuerit:ordinatiões tñ eoꝝ ab eccl̃ia miſericordit̃ tolerant̃. Unde urbanus.ij.ſcribit dicẽs.

Ordiatiões ab excõicatis ñ ſimoniace facte ex miſicordia tolerãt̃.

Ab[n] excõicatis quondã tñ catholicis epis ordinatos: ſiqdem nõ ſimõiace ordiẽs ipſos acceperũt:ꝛ ſi ipos epos ſimõiacos nõ fuiſſe pſtiterit:ad hoc ſi eoruz religioſior uita ꝛ doctrine pꝛogatiua uiſa fuerit promereri:pnia indicta quã cõgruã duxeris in ipſis quos acceperũt ordinib⁹ pmanẽ pmittas:ad ſupiores aũt cõſcẽdere nõ pcedimus:niſi neceſſitas ꝛ utilitas maxĩa flagitauerit: ꝛ ipoꝝ ſancta puerſatio pmeruerit Sed illud greg.de nomiatim excõicatis itelligit̃: quoꝝ ordinationes ſũt irrite:ſi eorũ dãnatio non erat ordinãdis icognita. Unde idem urbanus ait.

Qui noiati excõicati ſũt:qui aliorum ſedes iuadũt:alios ordinare non poſſunt.

Ordinationes[o] que ab hereſiarchis noiati excõicatis facte ſũt:ꝛ ab eis qui catholicorum adhuc uiuentiũ epoꝝ ſedes inuaſerunt:irritas eẽ iudicam⁹:niſi[p] probare uoluerit ſe cũ ordinarẽt̃:eos neſciſſe dãnatos. q uero ab epis quodã quidẽ catholice ordinatis ſed in ſciſmate a romana eccl̃ia ſepatis pſecrati ſũt:eos nimirũ cuz ad eccl̃ie unitatẽ redierit ſuatis pprijs ordib⁹ miſicordit̃ ſuſcipi iubem⁹ ſi uita ꝛ ſciẽtia eos pmẽdat amodo uero quicunq̃ a predictis

aliqui ordinati ab eis: alias in his q̃ publice fiũt non poteſt quis ignorantiã allegare. xvi. di. ꝙ dicitis. Et eſt hic ar. ꝙ qui allegat ignorantiam ipſam probabit. iij. q. ix. indicas. i. q. i. ſiquis a ſimoniacis extra de el. c. inouit. lxxxij. di. propoſuiſti. Et hic mãifeſte reprobat̃ diſtinctio io. ꝛ ru. hic enĩ diſtiguit̃ int̃ ordiatos ab ill' q recepe rũt vltimã manũs ĩpoſitõez i eccl'ia: ꝛ ordinatos ab ill' q receperũt vltiaz man⁹ ĩpoſitõz ex eccl'iaz: ꝛ tã bi q̃s illi recipiunt ordinez. ſ. caracterẽ: ſʒ ñ executionem.

[c] Neceſſitate. ff de pba. veri⁹ ẽ. ſʒ hic pſumebat̃ eos ſcire: ſic. lxxxij. diſ. ꝓpoſuiſti. i fi.
[d] Multoꝝ. ſimile. ſ. xliij. di. cõmeſſationes. ꝛ. ſ. di. l. ut cõſtitueret.
[e] Nos. ſi xxiiij. q. i. aperte. ꝛ. c. miramur.
[f] Eligit. Sʒ qd ſi maioꝛ pſ fuerit excõicata: an pñt alij eligẽ ſine ea? ar. ꝙ nõ: ex de ꝯcel. preben. ꝛ ec. ñ va. q2 diuerſitatẽ. Itez qd ſi vnus eſt excõicat⁹ ꝛ eligit cũ alijs: an tota electio vicietur: ñ: niſi ipi cõicent ꝯſentiendo: ex ð ſen ꝛ re iudi. ad ꝓbãdũ. vbi caſſatur ſnia iudicis: q2 vnuſ iudicũ fuit excõicatus: ꝛ ar. ad hoc extra ð of ſi. dele. cũ ſup ꝛ. ff. de recep. pedi⁹ ar. ꝯ. ff ꝙ cum falſo tu. l. i. §. i. ubi d'r ꝙ ñ obeſt ſi tutoꝛ falſus interponit auctoritatem ſuam cum tutor vero. ſuſpẽſus aũt hodie eligit: ut extra de cle. ex. mi. ſi celebrat.

ſciſmaticis ſãcteq romane eccl'ie aduerſarijs ſe ordinari pmiſerit: nullaten⁹ hac uenia dign⁹ habeat̃. Quiſ aũt mime intuitu magnaq neceſſitate[c] cogẽte hãc in ſacris ordinibus diſpẽſationẽ ꝯſtituerim⁹ nullũ tñ ꝑiudiciũ ſacris canõibus fieri uolum⁹: ſed obtineãt ꝓpriuz robur: ꝛ ceſſante neceſſitate illud quoq ceſſet qð factũ ẽ ꝑ neceſſitate. ubi. n. multoꝝ[d] ſtrages iacet ſb trahẽdũ ẽ aliqd ſeueritati. Electio quoq niſi a catholicis facta fuerit irrita eẽ ꝓbat̃. Unde gregorius ſcribit mediolanẽſibus.

Irrita ſit electio: que nõ a catholicis facta probatur.

Nos[e] in hoiem: qui nõ a catholicis eligit[f]: nulla ꝓbem⁹ rõne ꝯſenſuz. nec ſi alicui⁹ uſurpatione factũ fuerit: i locũ uel in ordinẽ illum ſacerdotis ſuſcipimus.

Quod[g] aũt eps ul' qlibet ſupioꝝ clericos alterius ſine ꝓprijs lris ordinare nõ debeat. Calixt⁹ papa ſcribit dicẽs.

Alterius eccleſie parochianũ nullus iudicare pſumat.

Nullus[h] alteri⁹ terminos uſurpet: nec alteri⁹ parochianum iudicare uel ordinare aut excõicare pſumat: qa talis iudicatio uel ordiatio aut excõicatio uel dãnatio nec rata[i] erit nec uires ullas habebit: qm̃ nullus alteri⁹ iudiciſ niſi ſui ſnia tenebit̃ aut dãnabitur. unde ꝛ dñs in euangelio loquitur dicens: non tranſgrediaris terminos antiquos quos poſuerunt patres tui. Idem. Palea.

Placuit ut deinceps nulli ſacerdotũ liceat quẽlibet commiſſum alteri ſacerdoti recipe ad pniam ſine ꝯſenſu ei⁹: cui ſe prius cõmiſit: niſi p ignorãtiam illi⁹ cui peccãs ꝑus cõfeſſus ẽ. qui nõ contra hec ſtatuta facẽ pſũpſerit: gradus ſui ꝑiculo ſubiacebit. Item celeſtinus papa.

In alterius parochia niſi eo uocãte aliquid agere non licet.

Nullus ꝑmas nullus metropolitan⁹ null⁹ reliquoꝝ epõꝝ alteri⁹ adeat ciuitatẽ: aut ad poſſeſſionẽ accedat: q̃ ad eũ ñ ptict ꝛ alt'i epi pochiã ſup ei⁹ diſpoſitõe ul' depoſitõe: niſi uocat⁹ ab eo cui⁹ iuriſ eẽ cognoſcit̃ ut qcq̃ ibi diſponat ul' ordiet aut iudicet: ſi ſui gd⁹ honõe potiri uoluerit. ſin alit̃ pſũpſit: dãnabit̃: ꝛ ñ ſolũ ille ſʒ cooꝑatoreſ ꝛ ꝯſẽtiẽtes ei: q2 ſic̃ ordinatõ ita ẽt eiſ iudicatõr aliaꝝ rez diſpoſitio ꝓhibet̃. nã q ordinare[m] ñ pot̃it: quõ iudicabit? ꝛ nullaten⁹ ꝓculdubio iudicabit[n]: aut iudicãe poterit. Item ex ꝯci. meldenſi.

De eodẽ.

In dñicis dieb⁹ uel feſtis pbr̃i antẽq miſſas celebrẽt: plebẽ int̃rogẽt: ſi alt'i⁹ parochian⁹ in eccl'ia ſit: q ꝓpo ꝯtẽpto pbro ibi miſſã uelit audire. quẽ ſi iuenerint ſtati ab eccl'ia abijciant ꝛ ad ſuã parochiã redire ꝯpellãt. Item ex ꝯ. nauatẽſi.

De eodẽ.

Nulli⁹ pbr̃ aut diacon⁹ alteri⁹ plebanũ: niſi i itinẽ fuerit uel placitũ habuerit: ad miſſaz recipe audeat. Item ex ꝯci. ãthioceno.

Ad ordinationẽ clericoꝝ ul' eccleſiaꝝ alteri⁹ epi niſi ab eodẽ iuitat⁹ nõ accedat epus.

Nullũ[o] epz audere debẽ ex alia ꝓuincia ad aliam tranſitũ facere: ꝛ ordiare aliquos. i eccl'a aut ꝓferre ad ſacrũ miſterium. nec ab alijs illuc trahat̃ eps: niſi forte p litteras rogat⁹ abierit: nõ ſoluz a metropolitão: ſʒ ꝛ ab his q cũ eo ſt̃ oib⁹ ipi⁹ ꝓuicie epis. Qꝺ ſi nullo iuitãte inordiate ſupueniat eps: ꝛ

tam habere poſſit: ar. ꝙ ſic. ſ. e. lugdunẽ. ꝛ. iij. q. vi. hoc quippe. lxiij. di. ſalonitane. Nam factum falſi ꝓcuratoris poſſũ ratũ habere: extra de offi. de le. cum olim. ff. de iudi. licet. ꝛ electionẽ que nulla eſt poſſũ ratã habere: ex de elec. ꝙ ſicut. Itẽ adoptio iiuſta põt ꝯfirmari. ff. de adop. adoptio. Itez ſnia feie ꝛ hui ꝯfirmat̃ lʒ nulla ſit: ut. iij. q. vij. tria. in pñ. ꝛ. ff. de of. ꝓto. barbarius. ex de arbi. dilectus. ꝛ ẽ ar. ad hoc i ſti. ð teſt. mili. §. ſed ſi qs. Nã ꝛ p appellationẽ põt ꝯfirmari qð nullũ ẽ. ff. rẽ ra. ha. l. iij. §. falſus. ſed ꝯ ex de ꝯſue. ad nr̃am. Itẽ qð meo noie geſtũ ñ ẽ: ratũ habere nõ poſſum ut. ff. de neg. geſ. ſi pupilli. §. ſed ſi ego. Itẽ cuius pñtia deſiderat̃ eius ratihabitiõe ñ poteſt ꝯfirmari: ut inſti. de aucto. tuto. i fi. Itẽ ſi ſnia excõicatiõis cõfirmaret̃ retro eſſet qſ excõicatus: qð eẽt abſonũ. Dicas ergo ꝙ ſentẽtia q̃ nulla eſt nõ põt ratihabitiõe cõfirmari: q2 ſnia plus habet iuris q̃ facti: ꝛ i illa lege. ff. rẽ ra. ha. fuit ſẽtẽtia lata a ſuo iudice: ſʒ ꝯ ius. ꝛ ſufficit ꝙ litigatoꝛ credat ſe ꝯdẽnatum ad hoc ut teneat iudiciũ. ff. fa. her. cum putarẽ. ſol⁹ tñ pricepſ põt ſniaz q̃ nulla ẽ cõfirmare: ut. ij. q. i. i pꝛimis. ꝛ. iij. q. vi. hꝯ gppe q2 ꝛ ipe mutat ſbſtãtialia rei. C. de rei vx. acti. i pñ. ſic intellige. iij. q. vi. hoc qppe. Alia aũt q̃ pluſ hñt facti q̃ iuris: ut ẽptio locatio ꝛ traditio: pñt ꝯfirmari ff. de cui⁹. fur. conſilio §. vlt. vñ donationem factã a laico ꝛ nõ noie epiſcopi põt eps ꝯfirmare: ut. xvi. q. i. c. vlt. ꝛ ex ð iurepa. cura paſtoral. Si ãt aliqs ordinat clicos alteri⁹ credẽs ſuũ epz ratũ hiturũ: tũc põt tal' ordiatõ ꝯfirmari p ratihitiõez ut. ſ. e. lugdũ. ſec⁹ ſi ñ ponẽt ſpẽi ratihitõe ill'i⁹: ut. ff. de ſo. ſi qſ offerẽti. i ſnia ãt dici põt ꝙ ſi aliqs noie alteri⁹ tulit ſentẽtiam ꝙ tunc poſſit ratificari. io. qd iuris ſit de hoc ꝛ de ſententia excõicationis notaui in queſtionibus. b.

[g] Quod aũt. Certũ eſt ꝙ nullus epus debet ordinare uel recipere clicos alterius epi ſine litteris ſui epi: ut. lxxi. diſ. ꝑ totũ. nec ſufficiũt ad hoc lr̃e archidiacõi: ut extra ð of. archidi. ſignificaſti.

[h] Nullus. iudicare. niſi in caſibus: ut de pe. diſ. vi. placuit. ſ. vi. q. iij. c. vl. ſ. iij. q. vi. pegrina. ꝛ. c. i. ꝛ. x. q. iij. nec nũer⁹. ij. q. v. mẽna. ꝛ. q. vij. nos ſi incõpetent̃. ꝛ in caſib⁹ vbi qs ſortit̃ foꝛ ꝛ cũ quis negligit ſuũ locũ ꝯuertere ad fidẽ. xvi. q. iij. placuit. ꝛ cũ eps ſolus eſt in vna ꝓuincia: ut. lxv. diſ. ſi forte. in fi.

[i] Rata. Sed qrit̃ ſi un⁹ iudex ſniaz excõicatiõis latã ab alio ra

[n] Nulli⁹. metropolitan⁹. ſi metropolitan⁹ ñ põt itrare dioceſim ſuffragãei ſui: niſi vocat⁹: ut h ð. q̃lit̃ ſi viſitat dioceſim ꝛ recipit ibi ꝓcurationes: ut ex ð cẽ. ſopite. ex ð pſcrip. cũ ex officij. Sʒ illud itelligo i eo caſu qñ p negligẽtiã deuoluit̃ ius ad metropolitanũ uel etiã p appellationẽ.

[m] Ordinare. Ar. ex quo min⁹ ñ licet nec maius: ar. xliiij. di. nulli. xvi. q. ij. viſis. ꝛ ꝺm hoc min⁹ ẽ ordinare q̃ iudicare: q2 ſol⁹ põt ordiare ſʒ nõ ſol⁹ iudicare ad depoſitionẽ. ſ. xv. q. vij. ſi aũt. ꝛ. c. felix. ꝛ. c. vlt.

[n] Iudicabit. ſepe tñ iudicat q ñ põt ordiare: ut archidiacon⁹: ut. xv. di. p lectis. ꝛ ex de tempo. ord. cum in diſtribuẽdis.

[o] Nullũ. a metropolitão. Hoc itelligas i arduis negocijs: alit̃ ſufficit

voluntas episcopi:ut ſupra.c.xxi.
p ¶ Uacua.q̃tũ ad executionẽ altaris:tñ ↄſecratio manebit:ut.vij.q.i.epus in dioceſi.
q ¶ Epiſcopũ. ordinãdũ.ſi tñ ſuũ ſubditũ alibi excõicaret:videt̃ q̃ tenet.xi.q.iij.ſi eps.ſicut paulus abſens excõicauit corinthũ:ꝛ facit ad hoc.vij.q.i.ſiqs ꝑ ſbyt̃.ꝛ.c.ſiq vero ſine reſpectu.tñ ꝓ tribunali ñ põt ibi ferre ſniaꝫ ut ar.extra de offi.le. nouit.ff.de offi.ꝓ.l.iij. ff.de iuriſdic.o.iudi.l: vlt.ff.de offi.ꝓcõ.ꝛ le l.ij.de hoc pleni⁹ dixi eẽ de offi.le.nouit.
r ¶ Et teſtionio. Nunqd hoc teſtioniũ ſufficit iſti:ut ñ iteꝝ exaiet̃ ab illo epo:ar.q̃ ſic.xix.q.ij.due.xlvij.di.ſ petro.ꝛ.xvi.q.vij.ſiqſ epoꝝ.ſicut tutori dato i teſtamẽto ſufficit teſtimoniũ pr̃is :ut iſti. de ſatiſda.tu.§.i.ar.ↄ̃ lxiij.di.ſciſſimo.ſꝫ ibi de collocãdo i eccl̃a ſecũda. Jtẽ nũqd ſufficiunt lr̃e archidiacõi:ñ: ut eẽ de offi.archid.ſi gnificaſti.ſꝫ h̃ veꝝ eſt vbi ñ ẽ ↄſuetudo ↄ̃ſcripta.ix.q.iij.ↄq̃ſtus.
¶ Epiſcopi.dioceſiꝫ.i.ꝓuiciã ſine regionẽ.ſic eẽ nomẽ regiõis ꝓ dioceſi põit̃.s.c.xx.ſic ꝛ.j.ꝓ xi.q.ꝑ ſinglas.valꝫ h̃ ↄſiderare ad iſtra ꝛ diuiſiões ꝓuiciaꝝ
b ¶ Nõ inuitati.
c ¶ Lugdunenſis. ꝑoꝛit. Ar.q̃ ſequẽs ratihitio ↄfirmat qd̃ ꝑmo fuit inutile:ut lxiij.di.ſalonitane.ꝛ.xvi.q.i.c.vl.
d ¶ Nõ ſcũs vir.ſic.s. xxxvij.di.q de menſa vij.q.i.ois .Sꝫ nõne iſte eps deliqt ordinãdo cl̃icos alteri⁹:quõ ĝ ſcũs fuit:omiſſis mĩtis ſolutiõib⁹ dic q̃ excuſat̃ iõ:qꝛ vtilit̃ geſſit ꝛ qꝛ credebat h̃ iohãni placẽ. ſic ñ fac̃ furtũ q credit h̃ placẽ domino:ut iſti.de obli.q̃ ex delic.naſc.§.i.
e ¶ Moderatio tua.ꝑmittit̃ hic epo diſpẽſatio canõis pẽal̃.ſilr̃.s. i.q.v.c.vlt.in fi.ſꝫ ñ ꝑmitteret̃ ſi ſimõiace fuiſſẽt ordiati.i.q.i.erga de pnialib⁹ ñ ẽ dubiũ qꝛ hoc põt qlibꝫ ſacerdos:ut.xxvi.q.vij.tẽpora penitudinis.
f ¶ Quod autẽ. Metropoli

aliquoſ ul' ordiare ꝑſũpſit ul' quoſ libet illi eccl'ie ↄpetẽtes q ad ſe minime ptinẽt uſ̃pare tẽtauẽit:uacua⁹ quidẽ ꝛ inania erũt oĩa q̃ geſſerit. ipe uõ hui⁹ indiſciplinati auſus ꝛ irrationabil' cepti dignaſ cãſ expẽdat:tanq̃ depoſit⁹ a ſcã ſynodo ꝛ ꝓpter huiuſcemõi ꝑſũptionẽ iam ↄ̃damnatus. Item ex eodem.

Ad ordiationẽ eccl'ie:q̃ ſibi cõmiſſa nõ fuerit:minime accedat eps.

Epiſcopũ nõ debẽ in alienã irruere ciuitatem:q̃ illi ꝓbat̃ nõ ẽẽ ſubiecta:neq̃ in regioneꝫ q̃ ad ei⁹ curã minime noſcit̃ ptinere ad aliqd ordinanduꝫ neq̃ pbroſ aut diaconos conſtituere ad alios epos ptinentes:niſi forte cũ uolũtate ꝛ teſtimonio ꝓprie regionis epi. Q̃ ſi quiſpiã horuꝫ tale qd facere uoluerit:irrita qdẽ erit talis ordinatio:ꝛ ſuper his ẽt que male uſurpauerit:a ſynodo arguat̃. nã ſi ordinare nõ potuerit:nullatenꝰ ad alios ptinẽtẽ iudicare ꝑſumat Itẽ ex ſynodo ↄſtãtinopolitana

Non accedant epi ad eccleſias:q̃ ſũt extra coꝝ dioceſim.

Epiſcopi qui extra ſuaꝫ dioceſim ſũt ad eccl'ias q̃ extra terminos coꝝ ſũ nõ accedãt:neq̃ cõfundant ꝛ ꝑmiſceãt eccl'ias ſcḋm regulas ſtatutas.alexãdrie qdẽ epi ea que ſũt in egypto tm̃mõ gubernent.orientales aũt epi ſolius orientis curam gerãt:tamẽ ſeruatis honoribus ꝑmatus eccl'ie anthiocene:qui i regul' nicene ſynodi cõtinẽtur:ſed ꝛ aſiane dioceſis epi ꝛ ea que ſũt in aſia ꝛ que ad aſianaꝫ tm̃modo dioceſim ptinent:gubernẽt.ponti aũt epi pontine tm̃mõ dioceſis hẽant curã. thracie uero ipſius tm̃modo thracie. Item

De codẽ.

Non inuitati epi ultra dioceſim accedere non debẽt ſup ordinãdis aliqbus ul' q buſcũq̃ diſponẽdis eccleſiaſticis cauſis:ſeruata regula q̃ ſupraſcripta ẽ de unaq̃q̃ dioceſi. mãifeſtũ nãq̃ eſt:q̃ ꝑ ſingulas quaſq̃ ꝓuincias ꝓuincialis ſynodus adminiſtrare ꝛ gubernare oĩa debeat:ſcḋm ea que ſunt in nicena ſynodo diffinita. His auctibus ꝓhibẽt̃ qlibꝫ epi clericoſ alteri⁹ ordinare. Sꝫ querit̃ ſi ↄtingat eos aliquibus ſa-

tanus epo incõſulto nõ põt iudicare clericos ſuos:niſi in caſibus ſpũalib⁹.ſ.qñ cã ꝑ appellationẽ defert̃ ad ipſũ:ut.j.e.ↄq̃ſtus.ut niſi cã ſit int̃ epm ꝛ clericũ:ut.xi.q.i.ſi clericus. Jtẽ cũ diſſẽſio ẽ d electiõe epi:ut.lxiij.di.c.vlt.hoc võ nõ tenet hodie:ꝑ id qd̃ ẽ extra de elec.qꝛ ꝓpt̃. Jtẽ cũ ſuffraganeus ẽ negligens:ut.j.e.cũ ſimus Jtẽ oĩa male acta põt ꝑũire ꝛ retractare:ut xxvi.q.v.qñ q̃.ꝛ.xij.dil̃ſ bis. Jtẽ ſi de ↄſuetudie aliquid obtinuit ut ſi epus deceſſit:ut.j.e.cõqueſtus. Alii de ſpecialibus negocijs epãtuũ ſe nõ poteſt metropolitanus intromittere. Sꝫ cõia negocia que ñ magis ptinent ad vnuꝫ q̃ ad alium ſed ad ſtatũ toti⁹ ꝓuincie:ut ↄgregare ſynodũ: exainare epm ꝛ ordiare:hoc poteſt:non tamen ſine conſilio alioꝝ eporum:ut.j.e.c.i ij.ꝛ.iij.ꝛ.iiij.ꝛ. v.

cros ordines diſtribuere:an ordinati ab epis ſuis in ꝓpꝛis ordibus recipi pñt. De his ita ſcribit urbanus papa hugoni lugdunẽſi archiepiſcopo.

Clerici ab epo alteri⁹ pochie ordinati a proprio in ſuis ordinib⁹ recipi poſſunt.

Lugdunẽſis parochie cl'icos quos ↄtra ſtatuta canonum ab alteri⁹ parochie epis ordiatos litterarũ tuarũ ſignificatiõe monſtraſti:cũ graduuꝫ ſuoꝝ honore recipe religiõis tue prudẽtia poterit: ſi eos alias cãnõice ꝛ ſine prauitate aliqua ordiatos ↄſtiterit:ſi tamẽ coꝝ ꝓbabilẽ uitã id idulgẽtie ꝓſpexeris ꝓmereri:legim⁹ qppe ſanctũ epiphaniũ epm ex dioceſi ſci iohãnis chryſoſtomi quoſdam clericos ordinaſſe.qđ ſanct⁹ uir oio nõ feciſſet:ſi ei detrimẽtuꝫ fore ppẽderet. quos igit̃ recipiendos moderatio tua arbitrata fuerit:iniũcta ſatiſfactiõis grã ꝓpter eccl'iam quã offenderunt cognita penitẽtia miſ̃ationis intuitu i ſuo quoq̃ honore recipies:ſalua tamẽ i oib⁹ ſcõꝝ canonũ diſciplina.

Quod aũt archieps clericos ſui ſuffraganei illo inconſulto dãnare ualeat uel abſoluere: ſic uidetur poſſe ꝓbari:ſicut toti⁹ eccl'ie epatus in ptãte ſũt epi:ſic ꝛ eccleſie toti⁹ archiepat⁹ ad dioceſim ptinent archiepi.uocant̃ eni epi a metropolitão i ptẽ ſolicitudis ñ i plenitudine ptãtis.ſic qppe uices ſuas eis iptit̃:ut ptãtẽ ſuã ſibi nõ adimat:vñ ꝛ ſine eius ↄſilio nihil eis agẽ lꝫ. Sicut i ↄcilio martini pape legit̃. Nec epi ſine metropolitani ↄſcia:nec ille ſine coꝝ cõſenſu aliquid agẽ debent.

Per ſingulas ꝓuincias oportet epos cognoſcere metropolitanũ ſuũ:ꝛ ipm ꝑmatus curã ſuſcipe.nihil aũt oportet agere reliquoſ epos pret̃ eũ:ſcḋm q̃ antiquitus a patrib⁹ noſtris ↄſtitutuꝫ in canone ↄtinet̃.ꝓpter qđ ꝛ metropolitanus nihil preſumptiue aſſumat abſq̃ cõſilio ceteroꝝ epiſcoporũ. Itẽ ex ↄci.anthioceno.

Sine metropolitani ↄſcientia extra ſuã dioceſiꝫ nihil agat eps.

g ¶ Per ſingulas. Metropolitanũ.i. cognoſcere.id eſt venereri.i.diligere:ut ibi ñ noui vos.
h ¶ Agere.qđ ad ſtatũ cõem ptinet:ut.j. e.archiepus. ſic.s.lxxx.di. non debent.

h Per ſingulas. ſi. ij. q. vij. metropolitanū. ¶ Totius. Hic videt q archiep̄s ē iudex ordinari⁹ toti⁹ ꝓuicie. nā hꝫ ꝓcuratōeꝫ ⁊ viſitatōeꝫ toti⁹ dioceſis: ut ex̄ de ꝑſcri. cū ex officij. ⁊ qꝛ vn⁹ ē iudex ꝓuicie: ut. vij. q. i. i apib⁹. ex quo. n. archiep̄s ē iudex ep̄i: ergo ē iudex dioceſis ſue: ut. ff. de pecul. ſi ſu⁹ me⁹. Nā ex eo q vicarius ē i peculio ordiarij: ergo ⁊ peculiū vicarij ut ibi dr̄. ⁊ papa hic dicit: q oēs q cās hn̄t: ꝯcurrant ad metropolitanū. itē qꝛ determiat cās delatas ad ipſuꝫ ꝑ q̄relā: ut. x. q. iij. qa cognouim⁹. Sꝫ lꝫ poſſet dici: q ſit ordiari⁹: ſe tm̄ n̄ pōt itromitē de cāis ſubditoꝝ: niſi in caſibus exceptis: ut ex̄ ō of ſi. or. paſtoral. i p̄n. ſi tm̄ ferat ſniaꝫ aliquā i ſubditos ſuffraganei ſui: bn̄ tenet cū ſit iudex ip̄ouꝫ: ar. i auc̄. de defen. ciui. §. ⁊ iudicari. ⁊. §. ſe. ubi dr̄ q p̄ſes uel maiores iudices n̄ pn̄t ferre ſniam citra ſūmā. ccc. aureorū: ſi tm̄ tulerit tenet ut ibi inuit. h. dic̄ n̄ tenē talē ſniaꝫ quā metropolitan⁹ fert i ſb̄ditos ſuffraganei: qꝛ metropolitan⁹ iudex alien⁹ ē reſpcū ſb̄ditoꝝ ſuffragāeoꝝ: ut. vi. q. iij. ſciote. ⁊. iij. q. vi. ꝑegrina. ſicut abſcluē n̄ pōt niſi appellet ad eū: ex̄ ō ſen. ex. ꝑ tuas ex̄ de of. dele. cū ꝯtigat. Itē qꝛ dr̄ q eqd fecerit irritū eſt ut. j. e. nullus. Hoc ſcias q de cāis ep̄i poteſt ꝑ ſolā q̄relā cognoſcere xi. q. i. ſi cl'ic⁹ aduerſus. io. qḋ dic. t. h. verum eſt: ut extra de offi. or. paſtoralis.

l ¶ Singulis. pōt ergo anathematizare aliquē inconſulto metropolitano: imo ⁊ qlibet ſacerdos iſcio ſuo ep̄o: ut ex̄ de offi. or. cū ab eccleſiaꝝ. nec tenet quod legitur. xi. q. iij. nemo epiſcoporū.

m ¶ Cum ſim⁹. iconomos. Iconomus dr̄ cui res eccl'e gubernāda mādat: ut. C. de ſacroſan eccle. iubemus.

n ¶ Iconomos. q cl'ic⁹ erit ⁊ de ꝓprio clero oꝫ eē. lxxxix. di. qꝛ et xvi. q. vij. i noua actione. de hoc nōui. xvi. q. vij. quoniā.

o ¶ Ep̄is. ergo ſicut ſuperiores iferioꝝ: ſic i feriores ſupioꝝ ſupplēt defectū: ut ex̄ de ꝯceſ. p̄bē. ⁊ ec. n̄ vacā. nulla. ⁊. lxxxix. di. volumus.

p Probat. corithiū ⁊ in hoc ſuppleuit negligentiā apollinis: ut j. e. c. vlt.

Per ſingulas ꝓuincias ep̄os ſingulos ſcire oꝫ ep̄m metropolitanū q p̄eſt curaꝫ ⁊ ſolicitudinem totius ꝓuincie ſuſcepiſſe. ꝓpter qḋ ad metropolitanā ciuitatē ab his q cās habent ꝯcurrat. q̄propter placuit eū ⁊ honore p̄cellere ⁊ nihil ultra ſine ip̄o reliquos ep̄os agere ſm antiquū patrū noſtroꝝ canonem: niſi hoc tm̄ quod unicuiq; eccleſie ꝑ ſuam dioceſim cōpetit. unūquenq; eniꝫ oꝫ epiſcopum habē ſue dioceſis ꝑtātem: ut regat ⁊ gubernet ſm cōpetentem ſingulis reuerentiā: ⁊ ꝓuidētiā gerat oīs regionis: que ſub ipſius ē ciuitate: ita ut ordinare ei pb̄ros ⁊ diaconos ꝓbabili iudicio liceat. ⁊ de ſingulis ipſi⁹ regionis cauſis cum moderatiōe ⁊ pondere diſceptare: ultra aūt nihil agere ꝑmittat citra metropolitani ep̄i ꝯſcientiam: nec metropolitan⁹ ſine ceteroꝝ aliqd gerat ꝯſilio ſacerdotuꝫ niſi forte ipſi iconomos i eccleſia ſua ordinare ꝯtēpſerint. Unde in ſynodo. vij. legitur.

Metropolitanus ꝯſtituat iconomos: quos ep̄s hr̄e neglexerit.

Cum ſimus debitores oēs ſacras regulas cuſtodire: ⁊ eaꝫ que dicit in unaquaq; eccl'ia iconomos eē debere: modis oībus iuiolabilē ꝯſeruare debem⁹. Et ſiqdē unuſqſq; metropolitan⁹ in ſua eccleſia ꝯſtiterit iconomū: bn̄ utiq; eſt. ſinaūt ex auc̄te ꝓpria ꝯſtantinopolitaneos ep̄is licētia ē preponendi iconomos in ei⁹ eccl'a. ſiliter ⁊ metropolitanis: ſi epiſcopi qui ſub eis ſūt nō ſatagerit iconomos ſtatuere i ſuis eccleſijs. idipſū āt ſeruanduꝫ ē etiam in mōaſterijs. Probat illud idē exēplo apoſtoli q fornicatorē corinthiū impenitentē ſathane tradidit. poſtea penitentē eccl'ie recōciliauit. hoc eni ſcribēs corinthijs in p̄ma ⁊ ſecunda ep'la: ut excōicato nō cōicaret: ⁊ recōciliato ſocia charitate copl'arentur. Sed ꝯtra ꝓbat auctoritate multoꝝ. Ut. n. egin⁹ papa

Metropolitanus ſine eorum cōſenſu uel preſentia alicuius coruꝫ nō audiat cauſas.

Saluo in oībus romāe eccl'ie priuilegio nullus metropolitanus abſq; ceteroruꝫ oīum comprouincialium ep̄orū iſtantiā[b] aliquoꝝ[c] audiat cauſas[d]: qꝛ irrite eēt aliter acte: q̄ in ꝯſpectu eoꝝ oīuꝫ uētilate. ⁊ ipſe ſi fecerit: coerceat a frib⁹. Itē anici⁹ papa.

De eodem.

Archiepiſcop⁹[e] nihil de ep̄orū cauſis aut alijs cōibus iuxta ſtatuta ap'lorum abſq; cunctoruꝫ illoꝝ agat cōſilio: nec illi aſſumāt niſi q̄tū ad ſuas ꝑtinet parochias ſine ſuo cōſenſu: qm̄ tali cōcordia gaudet altiſſim⁹ ⁊ gloriat i mēbris ſuis. Idem.

De eodem

Si[f] aūt aliquis metropolitanorum iflatus fuerit: ⁊ ſine oīuꝫ cōprouincialium p̄ntia uel ꝯſilio ep̄orum uel cauſas eorū aut alias cās: niſi eas tm̄ que ad ꝓpriā ſuā ꝑtinēt parochiā agere: aut grauare eos uoluerit: ab omnib⁹ diſtricte corrigat: ne talia deinceps preſumere audeat. Si uero incorrigibilis eiſq; inobediens apparuerit ad hanc apoſtolicā ſedē: cui oīum ep̄orum iudicia referri p̄cepta ſūt eius contumacia referat: ut uindicta de eo fiat: ⁊ ceti de eo timoreꝫ hēant. Itē calixt⁹ papa.

De eod.

Nullus[g] primas nullus metropolitanus dioceſani eccl'iam uel parochiā aut aliquem de eius parochia preſumat excōicare uel iudicare aliqd ue agē abſq; eius cōſilio uel iudicio. ſed hoc obſeruet quod ab ap'lis ac patribus ⁊ deceſſoribus noſtris eſt ſtatutū ⁊ a nobis confirmatū. i. ſiquis metropolitanus ep̄s: niſi qḋ ad ſuā ſolum modo ꝓpriam ꝑtinet parochiam ſine ꝯſilio ⁊ uolūtate omniū comprouincialiū ep̄oꝝ extra agere aliquid tētauerit: gradus ſui periculo quidē ſubiacebit: ⁊ qḋ egerit irritū erit ⁊ uacuū. ſed quicquid de cōprouicialiuꝫ ep̄orum cauſis coruq; eccleſiaꝝ ⁊ clericoruꝫ atq; ſecularium neceſſitatibus agere aut diſponere neceſſe fuerit: hoc cōi conſenſu cōprouincialiū agat pontificū nō aliquo dn̄ationis faſtu ſꝫ humili atq; ꝯcordi admiſtratione ſicut dn̄s ait: non ueni miniſtrari ſꝫ miſtrare. Et alibi: q maior ē ueſtrum: erit miniſter ueſter. ſimilit ⁊ ipſi cōprouinciales ep̄i cuncta

a ¶ Saluo. Debet qs ius ſuū ꝓteſtari ne fiat ei ꝑiudiciū: ſic. xxviij. di. diaconi. ⁊. vij. q. i. pōtifices. ff. q. mo. pig. uel hypo ſol. ſi debitor. §. ſi i vēditione.

b ¶ Inſtātia. i. p̄ntia.

c ¶ Aliquoꝝ. ſ. ep̄oꝝ.

d ¶ Cauſas. ſ. criales: ut. iij. q. viij. ſuggero. ⁊ no. q cū cā ē int̄ cl'icuꝫ ⁊ ep̄m: q metropolitanus in ſynodo cōprouiciali tractabit cāꝫ. xi q. i. ſi cl'icus. niſi velis dicē q hodie ſol⁹ metropolitan⁹ obtinet vicem ſynodi q̄tuꝫ ad iſtud. xviij. diſ. c. i. ⁊ x. q. iij. qꝛ. de hoc dixi vi. q. ij. ep̄s.

e ¶ Archiep̄s. hoc c. expōit p̄miſſa.

f ¶ Si aūt. inobediens. Hic hēm⁹ q metropolitan⁹ pōt coerceri a ſuffragācis ſic. ſ. e. ſaluo. i fi. ſic. lxiij. di. ſalonitāe. Sꝫ q̄lit ſubditi pn̄t eū coercere? Rn̄. reꝑhendere pn̄t ex charitate. ij. q. vij. ꝑſumunt. ⁊. c. ſecuti. Iſte aūt q defert q̄relā ad metropolitanuꝫ ſine appellatōe patiat diſpēdiū lit: ar. i auc̄. coll. iij. de def. n. ciui. circa mediū. §. n̄ hn̄te. i fi. hoc iō: qꝛ traxit aduerſariū ſuū ad alienū iudicē: ut. xi. q. i. iolita

g ¶ Nullus. p̄mas aliquē. Lꝫ nō poſſit iudicare ō eccl'a ſuffraganei. pōt tm̄ de

epo iudicare.xi.q.i.ſi.clericus. Et ſic fallit illa regula. Si vinco vicentē te multo forti⁹ vinco te.ff.de diuer.ꝛ tē.p̄.de acceſſiōib⁹.§.i. Itē fallit.ff.qui po.i pig.ha.claudi⁹.ꝛ libert⁹ liberti mei ñ ē me⁹ libert⁹:ut.ff.de v̄.ſig.mo deſtin⁹.ꝛ nō oēs q ſt cū ſoroze mea: ſorozes mee ſt.lxxxi.di.legit.

b Aliqdue.ergo nec abſoluē pōt excōicatū a ſuffragāeo ſuo:ex̄ de ſē.ex p tuas.epus tñ abſoluē pōt excōicatū ab archidiacono:q2 archidiacon⁹ ē vicari⁹ epi:ut ex̄ de of.archidi.c.i.ſ3 eps ñ ē archiepi vicari⁹.qd de h̄ iuris ſit:di xi.xxv.di.plectis.

i Irritū.i.irritādū.ſi dicas ꝙ h3 iuriſdictio nē ozdiariā ꝓuicie:ſ3 ſi ſtet ꝓpe erit hic:ar. ꝙ metropolitan⁹ ñ h3 iuriſdictionē ozdiariā toti⁹ ꝓuicie.qd iurl ſit de hoc nōni.s̄.c.ij.

k Onqſt⁹ ē.ar chiepſ.Hic p3 ꝙ archiepi ſubſt p̄matib⁹ ꝛ p̄triarchis:ut.xxi.di.c.i.ꝛ.lxv.di.de pſona.xvij.di.multis.

l Pronocauerit.hic p3 ꝙ nec archieps nec p̄mas pōt cognoſcē d cāis ſbditoꝝ epoꝝ:niſi p appellatōēz deuoluāt ad ipm.xi.q.i.peruenit.ꝛ ex̄ de of.le.cū nō ignores. Idē dico in legato pape:ut dixi ij.q.iij.c.iij.preter hos caſus eſt alr.xij.di.de his. Itē cū abſolutus ab archiepo ñ vult parere epo:ex̄ d of.oz.ad repmēdā. Itē cū ē cā int epm ꝛ clericū.xi.q.i.ſi cleric⁹.ꝛ.s̄.vi.q.ij.c.ij. Et hoc cū eps eſt reus.ſ3 ſi actoz:ñ videtur ꝙ archiepus ſit iudex rei:ut ex̄ de of.oz paſtoꝛalis. Itē cū eps ñ vult abſoluē excōicatū:ut ex̄ de ap.q̄ frōte itē cū archieps ꝓuiciā viſitat:ex̄ de pſcrip.cū ex officij.ſ3 illud nō dico eſſe generale niſi ut dixi.s̄.e.q.ij.null⁹ primas.itē cū euidēs eſt ſniam epi iiuſtā eē:ex̄ de ap.ſolicitudinem.

m Tuo.alr.n.ñ pōt xij.q.ij.nō liceat.

n Canōes.ſic.xviij.q.ij.hoc tantū.

eius ꝯſilio:niſi q̄ntum ad pochias ptinet,ꝓprias:agant iuxta ſanctorū ꝯſtituta patrū:ut uno aio uno oꝛe ꝯcoꝛdit ſancta gloꝛificet̄ trinitas in ſecula. Itē nicola⁹ papa rodulpho bituricenſi archiepo.

In ſuffragāei pochia nihil abſq3 eius ꝯſilio metropolitanus agat.

Onqueſtus ē apoſtolatui noſtro frat̄ nr̄ ſigedodus archieps narbonenſis ꝙ clericos ſuos eo inuito ad iudiciū tuū uenire cōpellas:ꝛ de rebus ad eccleſiam ſuam ptinentibus eo inconſulto q̄ſi iure p̄triarchatus tui diſpōas.cū3 hoc nec antiqtas:cui ſancti p̄res ſanxerūt reuerentiā:habeat:ꝛ auctoꝛitas ſanctoꝝ canonū penit⁹ iterdicat:niſi foꝛte ꝓ cauſis q̄ apō ſe termiari nō poſſūt:ad te q̄ſi ad patriarchā ſuū ꝓuocauerint p appellatiōes:uel ſi eps ſuus deceſſerit:res eccl'e ſue iudicio tuo diſpēſare uoluerit.p̄mates eni uel p̄riarchas nihil ꝓuilegij habē p̄ ceteris epiſ:niſi q̄ntū ſacri canones cōcedūt ꝛ p̄ſca ꝯſuetudo illis antiqtus contulit:diffinimus:ita ut ſm nicenas regulas ſua ꝓuilegia ſuētur eccleſijs pret̄q̄ ſi ap̄lica ſedes aliquā eccl'iam uel ipſius rectoꝛē quolibet ſpāli ꝓuilegio decreuerit honoꝛare. Itē beda ſup apocalypſim ꝛ āgelo eccl'e epheſi ſcribe

De eodē.

Piſcopo ſcribit iohānes de cui⁹ manu peccata ſubditoꝝ reqrit:nec ſine eius cōſilio ſubditos iudicare debeat. Sola enim romana eccl'ia ſua auctoꝛitate ualet iudicare de oibus ea uero nulli iudicare pmittitur. Unde nicolaus papa.

Apoſtolice ſedis iudiciū a nemie eſt retractandum.

Atet ꝓfecto ſediſ ap̄lice:cui⁹ auctoꝛitate mai⁹ non eſt iudicium a nemie foꝛe retractādū:neq3 cuiq3 de eius liceat iudicare iudicio:iuxta qō innocentius papa ruffo ꝛ ceteris ep̄is p theſſaliā conſtitutis ſcribēs ait:neo unq̄ apoſtolico culmini de cuius iudicio ñ licet retractari:man⁹ obuias audacter intulit.nemo i hoc rebellis extitit:niſi q de ſe uoluit iudicari. ꝛ beatus papa gelaſius nec de ei⁹ iudicio.i.romane eccl'ie canones unq̄ p̄cepunt iudicari:ſentētiāq3 illius ꝯſtituerūt nō opoꝛtē diſſolui:cuius poti⁹ ſeq̄nda decreta mādauerunt. Item anaſtaſius patriarcha pape felici.

Ab alijs dānatos uel excōicatos apoſtolica ſoluit auctoꝛitas.

Uit ſemp ap̄lice ſedis ueſtre licētia iniuſte dānatos uel excōicatos poteſtatiue ſua auctē reſtituē ꝛ ſua oia eis reddē:ꝛ illos q eos cōdēnauerūt aut excōicauerunt:ap̄lico punire ꝓuilegio:ſicut etiā noſtris ꝛ āterioꝛib⁹ nouimuſ factū tēpoꝛib⁹. Itē.

De eodē.

Ntiqs regulis ſancitū eſt:ut quicqd q̄uis i remotis aut in longiquo poſitis ꝓuicijs ſup coꝝ q̄relis aut accuſatiōib⁹ ageret̄:nō ꝓus tractādū uel accipiēdū eēt:q̄ ad noticiā alme ſediſ ur̄e eēt deductū.nā hui⁹ auctē iuxta qō fuiſſet faciēdū:ꝓnūciatio ifirmaret̄ aut firmaret̄. Item inocētius.

Prima ſedes nulli⁹ iudicio ſbiacet

Emō iudicabit primā ſedez iuſticiā tēperare deſiderātē. neq3 eni ab auguſto neq3 ab omni clero neq3 a regib⁹ neq3 a ppl'o iudex iudicat̄. Itē ſymmachus.

Lioꝝ hoiꝝ

De eodē.

cauſas deus uoluit per hoies termiari:ſ3 ſedis iſtius p̄ſulē ſuo ſine q̄one reſuauit arbitrio. uoluit beati petri ap̄li ſucceſſoꝛes celo tantū debē innocentiā ꝛ ſubtiliſſimi diſcuſſoꝛis indagini iuiolatam habē ꝯſcientiā. Nolite eſtimare eas aias iq̄ſitiōis ñ h̄re foꝛmidiez

r Piſcopo.hec ſunt verba bede.

ſ Patet.Ab hoc loco uſq3 in finem agitur de excellentia pape:ꝛ oīa.c.quaſi idem dicūt.

t Iudicare.nā talis crimen facrilegij incurrit.xvij.q.iiij.§.q aūt

u Innocentius.familiaris eſt hec ꝓbatio:ꝙ vnus papa inducit alium in teſtē.ſed hoc ideo:q2 de ipſoꝝ teſtimonio nō dubitandū:ſic dn̄s mala ſodome p angelos ꝓbauit.ij.q.i.deus.

x Intulit.q manus intulit prepoſito ul' contumax eſt erga duces uel preſidē:capite punit̄.ff.de re mili.l.oē.§.i.ꝛ ij.irreuerens miles ꝛ ptumelia parētis:capite punit̄.lxxvi.di.nōſtis.in fi.

y Uit.i iuſto.ꝛ iuſte.xxxv.q.ix.grego.

z Ntiqs. Aut quicquid.i.ut ſi appellat̄ romā uel a remotis uel a vicinis p tib⁹:nil attētet̄ ante ſniā pape:ſup2a di xvij.multis.

a Emo.niſi ſe alicui⁹ iudicio ſubmittat:ut ij.q.vij.nos.ſi mile ꝛ in cā.ſa hereſis.xl.diſ.ſi papa.ꝛ cum ſubmittit ſe ꝯfeſſoꝛi ſuo tenetur ei parere:ꝛ ligabit eum ſententia illius.Ar.contra eſt quod dicitur de dedicatiōe eccleſiarum:extra de peni.ꝛ remiſ.quod autem. Item cum papa peccat:poteſt eius peccatum etiam eccleſie denunciari ſm admonitionem euangelij:ut ſupꝛa.ij.q.i.ſi peccauerit.hoc determinatū.xl.di.ſi papa.

o Conſuetudo.ergo rōne ꝯſuetudinis pōt aliqd peti:ut.xviij.q.ij.fuitiū ff.de pub.ꝛ vec.licitatio.§.ea.ꝛ.ff.cōia predi.venditoꝛ.Ar.ꝯ.x.q.iij.quia. Itē rōne diuturnitat̄ ꝓbat̄ negatiua.ff.de ꝓba.ſi arbit.itē diuturnitas cōſtituit ius.ff.de aq̄ quo.ꝛ eſti.l.h̄ iure.§.duct⁹ aq̄.ꝛ ex̄ d his q̄ fi.a p̄la.ſine con.ca.ea noſcit.ꝛ ar.iij.q.vi.hoc qppe. Itē ꝯſuetudo dat iuriſdictionez: ut.C.de emā.li.l.vl.ꝛ ex̄ de arbi.dilecti. Itē ꝯſuetudo dat ꝓuilegiū:ut hic ꝛ.lxij.di.q2.ar.ꝯ.xcij.di.illud.c.di.ꝯ moꝛē.h̄ ꝓſcent⁹ ſū.s̄.di.viij.fruſtra.

p Spāli.ergo papa in totum pōt auferre ꝓuilegiū vni eccleſie ꝛ alij cōcedere:ut.xvi.q.i.frater noſter.]

q Et angelo.Hec ſūt v̄ba iohānis in apo.ꝛ debet eē initiū capituli.

b Neq3 ab omni clero.Ar.ꝙ concilium non poteſt papam iudicare:ut ex̄ de elec.ſignificaſti.vñ ſi totus mūdus ſententiaret in aliquo negocio ꝯ papā:videt̄ ꝙ ſnie pape ſtādū eſſ3:ut.xxiiij.q.i.h eſt fides.ar.ꝯ q2 oꝛbis maioꝛ eſt vrbe:ut.xciij.di.legimus.

c Lioꝝ.foꝛmidinē.imo ſine venia d3 puniri:ſicut diabol⁹ q maxim⁹ cōpatiōe alioꝝ creat⁹ ē:ut.j.de pe.di.ij.pꝛincipiū

b Replicabo.hoc eſt dicere cū ipſe ſit maior omnibus grauius punitur ibi ſi peccat.xi.q.iij.precipue.
e Sanctorum.id eſt in ſanctis concilijs confirmātur.
f Prophetam.iſaiam.
g Si hec humiliatur.de arca federis loquitur propheta:quam iudei ferebāt ad bella.

o P Er pncipalem.hoc.c.eſt.ꝫ.i.q.i.c.antepenult.poſt prin.
p Ad nos.Sicut papa priuat aliquem clerico ſuo: eadem ratione pōt imperator aliquē priuare ſeruo ſuo.C.pro quibus cauſis ſerui pro merito liber.accipi.l.i.Item alicui poteſt rem ſuam auferre: ut.C.de qua dri.pre. bene.ſimiliter auferre poteſt ꝛ papa beneficium.xix.di. in memo riam.ut extra de offi. le.dilectus.ꝛ extra de conceſ.pre.ꝛ eccle. nō va.quia. ꝛ epiſcopuꝫ deponere. Sed nun quid omnes:non :qꝛ ſic vniuerſalem eccleſiam turbaret:quod eē non debet.i.q.vij.ꝛ ſi illa.

h Acta.corrūpunt.ſupra.vi q.i.ex merito deteriores.
i Ipſi ſūt canōes.ſicut ipator eſt lex animata in terris:ut i auē de conſulibus in fi.coll.iiij.
k c Eūn.cta.ergo a legato appellatur:ut ex de ſen.ꝛ re iudi.c.vlt.ꝛ ex ꝺ offi.le.lꝫ. Sꝫ nunqd a laico appellatur ad papā:non niſi in his que ſpectant ad iuriſdictionē eccleſie:ut ex ꝺ ap. ſi duobus.
l Appellādū nemo.a princi pe eni ꝛ a ſena tu appellari ñ ualet:ut.ff.a q bus appel. nō lic.l.i.
m Kes.
n Une vo.p̄.uilegium.Reſcriptū aplicū ſic interptabe.riſ ut nulli affe rat p̄iudicium ut ex de ſue. cū olim.in.fi. lxiij.di.quan to.ſic.xcix.di. ecce.C.ꝺ emā necautus.

quas deus pre ceteris ſuo reſeruauit examini.nō hꝫ apud illū reus de allegatiōis nitore ſubſidiū: qñ ipoꝝ factoꝝ utiť eo. teſte quo iuce.dicas forſitan oiuꝫ aīaꝝ talis erit in illa diſceptatiōe cōditio. replicabo⁹ uni dictū ē: Tu es petruſ ꝛ ſuper hāc petrā edificabo eccl'aꝫ meā.ꝛ quecūqꝫ ſolueris ſup terrā erūt ſoluta ꝛ in celo. Et rurſū pꝫ ſanctoꝝ uoce pontificū dignitatē ſedis eius factā toto orbe uenerabilem: dū illi qcquid fideliū ē: ubiqꝫ ſubmittiť: duꝫ totius corporis caput eē deſignať.de hac mihi per pphetā dictū uideť: Si hec hūiliatur: ad cuius fugietis auxiliū: ꝛ ubi reliquitis gloriā ueſtrā. Itē antherius papa. De eodem

A Acta ſubditoꝝ iudicāť a nobis: nr̄a uō a dn̄o iudicantur deteriores ſť qui uitā moreſqꝫ bonorū corrūpūt his: q ſubſtantias alioꝝ p̄diaqꝫ diripiūt. Item gelaſius papa. De codem.

I Pſi ſunt canones: qui appellationes totius eccl'ie ad hui⁹ ſancte ſedis examen uoluerūt deferre.ab ipa uero nuſq̄ p̄rſus appellare debere ſāxerūt: ac p hoc illam de tota eccl'ia iudicare: ipſam ad nullius cōmeare iudicium.nec de eius unq̄ p̄cepūt iudicio iudicari.ſniamqꝫ ei⁹ ꝯſtituerūt ñ oportere diſſolui: cuius potius ſequenda decreta mandauerūt. Idez omnibus epiſcopis. De codez

S Ancta p mundū nouit eccleſia: qꝛ ſacroſancta romana eccleſia fas de oibus hēat iudicādi neqꝫ cuiq̄ de eius liceat iudicare iudicio.ſiqdē ad illā de qlibet mūdi parte appellandū eſt: ab illa āt nemo ē appellare pmiſſus.ſꝫ nec illa p̄terimus: qꝫ aplica ſedes ſine ulla ſynodo precedente ꝛ ſoluēdi quos ſynodus iniq̄ dānauerat: ꝛ dānādi nll'a exiſtēte ſynodo quoſ oportuit habuit facultatē.ꝛ hoc nimiꝝ p ſuo p̄ncipatu: quē heat⁹ apl'us petrus dñi uoce ꝛ tenuit ꝛ tenebit. Idem epis p dardaniam conſtitutis.

S Ancta p mundū nouit eccleſia: qm̄ quorūlibet ſentētijs ligata pōtificū ſedes bti petri apl'i ius hēat reſoluēdi: utpote q̄ de oi eccl'ia fas hēat iudicādi ꝛ cetera.

Itē ſixt⁹ papa hiſpanoꝝ epis.

A Rēs quos timo De codē re terreno iuſte dānaſtis: ſciote a nobis iuſte eē reſtitutos: qbus ex apl'ica aucte beati petri oia q̄ eis ablata ſūt: itegerrime reddi p̄cipim⁹: ſi nō uultis ꝛ uos ꝛ p̄ncipes ur̄i a collegio nr̄o ꝛ a mēbris eius eccl'ie ſepari. Item ſtephanus epus gualberto patriarche.

Cuiuſlibet eccleſie clericos papa ualet ordinare.

N Unc⁹ uero iterato tibi ſcribimus nolentes alicu⁹ eccl'ie p̄uilegiū ifrigē: lꝫ apl'ica p̄rogatiua poſſum⁹ de qlibet eccl'ia clericum ordinare.deſine iā cuiuſpiaꝫ zelo cumēſis eccl'ie ātiſtitē p̄telare: qꝛ ſi p̄telaueris: ꝛ eū ꝯſecrare iā totiens monit⁹ ñ maturaueris: p̄cul dubio ad nos ueniēs ꝯſecrat⁹ abibit. Itē nicola⁹ papa michaeli imperatori. De codem.

P Er p̄ncipalē igiť apl'oꝝ petri ꝛ pauli dexterā: quam ſupra expoſuim⁹: ꝛ ptātē ꝛ ius habem⁹ ñ ſolū i mōachos ueꝝ ēt in quoſlibet cl'icos de q̄cunqꝫ dioceſi cū neceſſe fuerit ad nos cōuocare: atqꝫ eccl'iaſticis exigētib⁹ opportūitati b⁹ iuitare. Sed aliud ē: qō ex temeritate aſſumiť p̄ſūptiōis: aliud qō ex necītate geriť charitatis.cū ſuffragāei arepoꝝ ſbditis ſuis ad malū fauē cepint: atqꝫ circa eoruꝫ correctiōes negligētes extiterit. tūc lꝫ metropolitāi p̄ter illoꝝ uolūtatē ꝛ ligādoſ dānare ꝛ recōciliandos abſoluē. Cum uō epi zelo diuie charitatis accēſi bonos uerbo ꝛ exēplo edificant: ꝛ maloꝝ uicia aſpa increpatiōe redarguunt: abſqꝫ taliū ꝯſilio ñ lꝫ metropolitanis i eoꝝ pochia aliqd agē uel diſponē. Un̄ i fine capl'i martini pape nō ſimpliciť dictū ē: nihil agat ſꝫ cū dei miatione nil p̄ſūptiue aſſumat abſqꝫ eoꝝ ꝯſilio: ut uiciū p̄ſūptōis uideať iprobatū ñ officiū charitatis. Sic ꝛ apl's: qꝛ corithios uidit negligētes circa correctionē fornicatoris: ſua aucte illū dānauit.iohānes uō qꝛ epm epheſiorū uidit patū ad corrigenda uicia ſubditoꝝ ſine ei⁹ aucte illos corrigere noluit.ſꝫ illum tm̄ de eorum correctiōe admonuit.

q S Ed aliud. negligentes. Magiſter dicit: qꝫ ꝯcito negligēs eſt prelatus in corrigēdo ſine omni admōitione aufertur ei iudiciuꝫ uel iuriſdictio: ſic ſupra.e.cuꝫ ſimus.ſic extra de accuſa. ſicut olim. Et ex eō qꝫ non vult iudex procedere: uidetur qꝫ ſtatim expirauit ſua poteſtas: ut extra de offi.dele.cuꝫ ſuper.ꝛ.C.de appella ex eo.ꝛ.C.de offi. pre fec.orien.ſiquos. ꝛ extra de fo.cōpe. ex trāſmiſſa.ar.contra ſupra e.nunc vero.ꝛ extra ꝺ ſta.mo.in ſingulis.

174

Q Uidā laicus basilicam a se factā a diocesana lege segregare q̄rit. Ep̄s eccl'ia&z cū oi dote sua ad suā dispositōez ptinē ꝯtendit. tādē euicit ep̄s: ⁊ p pochias militibus comitat⁹ crudeliter deseuit. q̄ eccl'ia&z sē tāq̄ sibi debita usurpare ꝯtēdit. Modo primū querit': an basilica cum oi dote sua ad ep̄i ordinatōz ptineat? Secūdo: an res eccl'iarū ep̄is usurpare liceat? Tertio: qd noie cathedratici a sacerdotibus exigere ualeat?

D E p̄ma qōne sic diffinitur i ꝯcillo hilerdēsi.

Basilica q̄ ꝯsecrat' a diocesana lege ñ segreget'.

S I ꝗs ex laicis qspiā a sede factā basilicā ꝯsecrari desiderat: nequaq̄ eā sub mōasterij spē: ubi cō gregatio nō colligit': a diocesana lege audeat segregare. Itē ex cōcilio toletano. iij.

Ecclesie cū dotibus suis in episcopi potestate consistant.

S Ic⁹ qdā ꝯtra oēz auctoritatē eccl'ias q̄s edificauerūt postulant ꝯsecrari: ut dotē quā eidē ecclesie ꝯtulerit: cēseāt ad ep̄i ordiatiōez nō ptinē. qd factuz talit' i p̄terito corrigat': ut i futuro ne fiat ꝓhibeatur: ⁊ oia s'm ꝯstitutōz ātiquā ad ep̄i ordiatōez ⁊ potestatē ptineāt. Itē ex ꝯci. ij. cabilonensi.

Ecclesie ⁊ omnia iura earum ad ordinationē ep̄i pertinēt.

D Ecretū ē: ut oēs eccl'ie cū dotib⁹ suis ⁊ decis ⁊ oib⁹ suis i ep̄i ptāte ꝯsistāt: atq̄ ad ordiatōz suā sp ptineāt. Itē leo. iiij.

Unaq̄q̄ pochia ep̄i ꝓuisiōe r'gat'.

R Egenda est unaq̄q̄ parochia sub ꝓuisiōe ac tuitōe ep̄i p sacerdotes ul' ceťos cl'icos: quos ipse cū dei timore ꝓuiderit: cui iure ptinere uidet' ⁊ circuire: ut sibi necessariū uisuz fuerit eccl'iastica auctoritate cogēte. Item ex cōcilio anthioceno.

Judicio ⁊ potestate episcopi res ecclesie regantur.

Q Uecūq̄ res eccl'iastice sūt cōuenit cū oi diligentia ⁊ bona fide: q̄ deo debet' q oia pcuidet ⁊ cūcta iudicat: gubernari ⁊ dispensari cū iudicio ⁊ pāte ep̄i: cui toti⁹ plebis aie uident' esse cōmisse. Tem ex cōcilio toletano. iiij.

Basilica&z ꝯditores i reb⁹ eccl'ia&z nullā ptāte se hr̄e cognoscant.

N Ouerit' ꝯditores basilica&z in reb⁹ quas eisdē eccl'ijs ꝯferūt nullā se ptātē hr̄e: sed iuxta canonū instituta sicut eccl'iam ita ⁊ dotem ei⁹ ad ordinationē ep̄i ptinē. Itē ex ꝯci. aurel'. De eodē.

D E his que parochijs in terris in uincis mancipijs atq̄

a Q Uidam laicus. De prima questione. Lex diocesana consistit i recipiendo uel cathedraticum uel tertiam partē decimarū uel quartam uel hospitiū. Lex iurisdictionis ꝯsistit in cōferendo potest eni ꝯferre sacra: coercere delicta: de causis cognoscere. Quādoq̄ lex diocesana cōprehēdit etiam legem iurisdictiōis: ut extra de p̄scrip. audit]. Quātū ad legē iurisdictōis sb sunt ep̄o ⁊ eccl'ie ⁊ monasteria oia. xviij. q. ij hoc tm̄ monasteria cognouimus. ⁊. xvi. q. i. interdicim⁹. Q̄tuz ad legē diocesanā sole seculares: ut. j. e. de his ⁊. c. antiquos. xij. q. ij. statuimus. sed regulares eccl'ie ul' mōasteria non: ut hic. c. i. ⁊. xvi. q. i. cū ꝓ vtilitate. ⁊. xviij. q. ij. q̄z sit necessariū. cathedraticū eniz nō soluūt. j. e. q. iij. int' cetera. nec ptē decimarum. xvi. q. i. cum pro vtilitate. q̄sti. ⁊. c. decimas. nec ep̄m ad missas publicas recipiūt xviij. q. ij. dudū luminoso. p̄stant tm̄ seruitiū ep̄o uel ex prima institutione: ut. xviij. q. ij. eleutherius. uel etiā ratione visitatiōis: ut extra de p̄scrip. cum ex officij. uel qd debet' ex ꝯsuetudie: ut. xviij. q. ij. seruitiū. Capelle vero monachoꝝ subsūt ep̄o q̄tum ad vtraq̄ legē. xvi. q. ij. sane. ⁊ ex de priuile. cū ⁊ plātare §. in eccl'ijs. nisi pleno

Q. I.

iure fuerit mōasterijs collate. sed de hoc dicemus. xvi q. ij. i p̄n.

b S I ex laicis. sb mōasterij. i. q̄i ibi velit monasterium ꝯstruere.

c ¶ Ubi cōgregatio. s; quot hoies faciūt collegiū monachorum? R̄ndeo duo uel tres: ut extra de elec. c. i. s; leges tres. ff. de v. sig. neracius. sed. x. homies faciūt pplm: ut. x. q. iij. vnio. ff. vi bo. rap. l. p̄tor. §. i. ⁊. x. oues gregē: licet quatuor uel q̄nq̄ porci gregē faciant. ff. de abigeis oues. sed duo nō faciūt familiā: ut. ff. de v. sig. si detestatio. in fi.

d S Ic quidā. nō ptinere. Hic habes q ꝯtractus tenet: sed pactū appositum in ꝯtractu ꝯ naturā ꝯtractus nō tenet: sic extra de condi. ap. c. i. ⁊. xvi. q. i. siqs laicus. ⁊ extra qui cle. uel vo. insinuante. sic. j. de con. di. i. siquis basilicam. Sed obijcitur: nōne quilibet in traditione rei sue potest ponere legē quā vult: etiam cū tradidit rem ecclesie: ut extra de condi. ap. verum. xviij. q. ij. eleutherius. Item laicus pōt prediū dare eccl'ie: ⁊ in eo censum retinere. xi. q. i. si tributum. xxiij. q. vlt. tributum. simil' patronus potest petere seruitiū qd institutū est sibi ab ep̄o ante ꝯsecrationē: extra de iurepa. preterea. Quidā dicunt q primo dedit pure: sed postea voluit adijcere conditionem. qd non licet: quia perfecta donatio non recipit conditionem: ut. C. de donat. que sub modo perfecta. ⁊. xxij. q. vij. c. vnico. i fi. Alij dicunt q dos eccl'ie spectat ad ius publicum: ut. s. i. di. ius publicum. sed ius publicum pacto priuatorum tolli non potest. ff. de pac. ius publicum: extra de fo. compe. si diligenti. Tu breuiter dicas q illud pactum ē contra naturam illius contractus ⁊ est contra leges. nam s'm iura res omnes ecclesiastice ad ordinationem episcopi spectant: ut. j. e. nouerit. alias si non obuiat honestati uel iuri: licite potest pactum quod approbatum est premissis canonibus apponi: ut in premissis casibus. nam quilibet in traditione rei sue potest apponere legem quā vult ff. de pac. i traditionibus.

e ¶ Ad episcopi. In eccl'ijs autem monachoꝝ abbas prouidebit in temporalibus ep̄us in spiritualibus. xvi. q. ij. sane. ⁊ extra de capel. mo. i ecclesijs.

f D Ecretū. cuz dotibus. nihil tamen de eis ordponet citra cōsensum prelati extra de offi. or. cum ab ecclesiarum. ij. q. ij. c. vlt.

g R Egēda.

h Q Uecū q̄. aie. xij. q. i. precipimus.

i N Ouerit. nullam. j. xvij. q. iiij. sūt qui. infra. xvi. q. vij. decernim⁹ ꝯtra. sed ibi habent potestatē tantum defendēdi ecclesias

k D E his tertia. alibi dicitur q nihil habeat preter cathedraticum: ut infra. q. iij. c. i. alias de medietate: ut infra. c. prox. Nō ergo q tempore primitiuo cum pauperes essent episcopi: statutum fuit ut episcopi d' episcopalibus ecclesijs ⁊ omnibus bonis ecclesie sumerēt medietatē ut in. c. sequenti. sed in omnibus parochialibus ecclesijs tertiam xvi. q. i. constitutum. procedente tempore ex parochialibus tantum tertiam oblationem ⁊ decimarum haberent: ut. j. e. c. postmodum quartam. xij. q. ij. nobis. ⁊. c. concesso. ⁊. c. quatuor. hodie ā nec tertiam parochialium habebunt: nisi ad fabricam reparandā nec illam habebunt: nisi velint fabricam repare: ut. j. q. iij. c. i. ij. et iij. uel dic q s'm ꝯsuetudinem ista dant': ut ex̄ de sepul. certificari. hodie aūt cū sint diuites nihil habebūt p̄ter cathedraticū: ut. j. q. iij. c. i. io. Sed certe qcqd dicat io. parochialis eccl'ia tm̄ hz quartam decimarum ⁊ ep̄s aliā ꝓ se. alias quartas duas retinet ep̄us ꝓ fabrica ⁊ paupibus: ut. xij. q. ij. ꝯcesso. ⁊. c. se. de alijs reddibus nihil hz ep̄s nisi d' ꝯsuetudie generali ⁊ p̄scripta: lz p̄dicta. c. ⁊ alia videāt' dicē ꝯtrū: ⁊ ita fuit s̄niatū ꝓ ep̄o bononiēsi ꝯ eccl'ia&z sci io.

H in pſiceto.⁊ hoc videt̄ expreſſum.xij.q.ij.nobis.
a Antiquos.medietatē.ſ₃ diſtictōꝫ decre.ex̄ ꝺ teſta.regſiſti
R elata ē.alio pcio. Si iſti pochiales ita ſoluerūt aliquos
denarios aliquot ānis:nūqd ep̄s pᵒea pōt ad ꝓcurationē
petēdā redire:ar.ꝙ ſic:ex̄ ꝺ cen.oli.ar.ↄ.ff.quēadmodū.ſer.amit.
ſi cōem:vbi dr̄
ꝙ q vna fuitu
tē vtit̄ ꝓ alia:
ꝑdit primam.
Sꝫ qd ſi par
tē ꝓ alijs reci
pit aliquot an
nis:nūqd ꝑ ꝑ
tem itelligit̄ re
tinuiſſe totum:
videt̄ ꝙ ſic.j.
de pe.diſ.i.vul
garis.ff.quē
admoduꝫ ſui
amit.ſtillicidi
um.§.vlt.⁊.l.
ſcq̄nti:vbi dr̄
ꝙ ꝑ ꝑtē retinē
totū videt̄.ff.
ꝺ ſer.ruſti.p̄di
vna ē via.ar.ↄ
ex̄ de p̄ſcript.
auditis.ex̄ de
ſta.mo.dilect⁹
Breuit̄ rn̄de
as ꝙ in ꝓcura
tiōe nulla cur
rit p̄ſcriptio:
ex̄ de p̄ſcript.
cū ex officij.vn̄
ſiue ꝑtē ſolue
rit ſiue nihil:
ſꝑ pōt petē ꝓ
curationeꝫ:ut
no.in.c.cū ex
officij.
n ❡ Redimāt.
tñ redimi pōt
ꝓcuratio:ut.j.
e.q.iij.relatū.
o ❡ Parare.
uel p̄parare.
p D Ecre
nim⁹.
ordiatori.i.ſa
cerdoti.⁊ hoc
veꝝ ē:ſi ꝑtē fa
brice recepit.j.
q.iij.vnio.alit̄
non tenet̄.ſed
tñ ↄferre dꝫ cū
alijs:ut.xvi.q
i.ſi mōachus.
ex̄ de ec.edi.ꝺ
bis.
e E Piſco
puꝫ.an
nos.cuꝫ neceſ
ſaria cā ſubeſt
tūc ſingul̄ an
nis pōt viſita
re:ut hic.⁊.j.e
q.iij.cauēdū.
imo tūc qñqꝫ
⁊ quotiēſcūqꝫ
opus eſt:pōt

peculijs quicūqꝫ fideles obtulerit antiquoꝝ canonū ſtatuta ſeruēt̄ ut in epoꝝ ꝑtāte cōſiſtant. de his tamē que altario acceſſerit: tertia ꝑs fidelit̄ epiſ.ↄferat̄. Itē ex eod.

Que altario offeruntur: medietatem ſibi uedicet epiſcopus.

Antiquos canones relegētes priora ſtatuta credim⁹ reno uanda:ut de his q̄ altario oblatio ne fideliū ↄferūt:medietateꝫ ſibi ep̄us uendicet:⁊ medietatē ſibi diſpenſandā ſecūdi grad⁹ clerus accipiat tam de ꝓprijs p̄dijs q̄ꝫ de oi cōmoditate in epoꝝ poteſtate durantib⁹. Itē ex ↄci.toletano.

De ep̄is q dioceſim ſuā uiſitare cōtēnunt:⁊ ad redimēdas māſiōes q̄ uiſitātib⁹ debēt̄ clericos cogūt.

Relata ē corā ſācta ſynodo q̄rimonia plebiū:ꝙ ſint qdam ep̄i nolētes ad p̄dicādū uel ad confirmandū ſuas ꝑ annum pochias circuire:q tamē exigūt ut manſiones qbus i ꝑfectiōe uti debuerāt alio p̄cio redimāt q parare debebāt.que duplex īfamia negligētie ⁊ auaricie ſancte ſynodo magno fuit horrore.ſtatuerūt itaqꝫ neqꝫ ultra exerceat id cupiditatis ingenium:⁊ ut ſolicitiores ſint ep̄i de ſuis gregibus uiſitandis. Item ex cōcilio terragonenſi.

Annuis uicib⁹ eccl̄e ab ep̄is uiſitet̄.

Decreuimus ut antiq̄ ↄſuetudinis ordo ſeruet̄:⁊ ānuis uicibus dioceſes ab ep̄o uiſitet̄.et ſi qua forte baſilica fuerit repta deſtituta:ordiatori eius repari p̄ciat̄.ab ep̄is autē tertia ex oibus accipiat̄:ſicut antiq̄ traditiōe nouimus eē ſtatutū. Si aūt ep̄s inualitudine ipeditus dioceſes ſuas ꝑ ſemetip̄m uiſitare nō poterit:uiſitationis officiū cōmittat alijs. Unde in ↄcilio toletano legit̄.

Inualitudine grauatus ep̄o uiſitatiōis officiū alijs committat.

Epiſcopū ꝑ cunctas dioceſes parochiaſqꝫ ſuas ꝑ ſingulos annos ire oportet:ut exq̄rat quo unaqueqꝫ baſilica in repatione ſui indigeat. Qꝫ ſi ipe aut lāguore detentus aut alijſ occupatōibus implicatus adiplere nequerit:pb̄ros ꝓbabiles aut diacones mittat:⁊ qui reddit⁹ baſilicaꝝ ⁊ repationes ⁊ miſtrantiū uitam ingrāt. Hi ſi

tantes aūt ep̄i qd a clericis ſuis exquirere debeāt ⁊ qd eos docē: in ↄci.bracarāſi.ij.ſic ſtatutū legit̄.

Que uiſitantes epiſcopi a clericis ſuis exquirere debent.

Placuit oib⁹ ep̄is:ut ꝑ ſingulas eccl̄ias ep̄i ⁊ per dioceſes ambulātes p̄mū diſcutiāt clericos quō ordieꝫ baptiſmi teneāt ul̄ miſſarum:uel qualiter queqꝫ officia i eccl̄ia ꝑagāt:⁊ ſi recte qdē inuenerint:deo grās agāt.ſi aūt mime:docere debent ignaros.⁊ hoc modis oibus p̄cipe ſicut antiq canones iubēt:ut ante.xx.dies baptiſmi ad purgatōeꝫ exorciſmi cathecumini currāt:in qbus.xx.dieb⁹ oio cathecumini ſymbolū qd ē credo in deū p̄rem oipotētē ſpāliter doceāt̄. Poſtq̄ꝫ ergo hec ſuos clericos diſcuſſerit uel docuerit ep̄i: aliā die ↄuocata plebe ipi⁹ eccl̄ie doceāt illos:ut errores fugiāt idolorū ul̄ diuerſa crimia.i.homicidium:adulteriū:ꝑiuriū:falſū teſtioniuꝫ:⁊ reliq̄ peccata mortifera:⁊ qd nolūt ſibi fieri:alteri ne faciāt:⁊ ut credāt reſurrectōeꝫ oiuꝫ ⁊ diem iudicij.i quo unuſqſqꝫ ſ̄m opa ſua receptur⁹ ſit:⁊ ſic poſtea ep̄s de eccl̄ia illa ꝓficiſcat̄ ad aliam. Itē hiero.ad damaſū papam.

Oblationes eccleſie laicis uſurpare non licet.

Quia ſacerdotes ꝓ oibus ſolēt orare:quoꝝ elemoſynas ⁊ oblatōes accipiūt:q̄ frōte preſumant laici oblatiōes:quas xp̄iani ꝓ peccatis ſuis offerūt:ul̄ ipſi comedere uel alijs ↄcedē:cū ipi n̄ debeant ex officio ſuo ꝓ ꝑplo orare ob hoc papa glorioſe mittere te oꝫ illos p̄ſūptores in excōicationē ꝑpetua:ut ⁊ ceteri metū habeāt:⁊ amplius hec in eccleſia non fiant. Item caliextus papa.

Minime auferātur a laicis oblationes altaribus uel crucib⁹ facte.

Sanctoꝝ patrū canonib⁹ conſona faciētes oblationes de ſacratiſſimo ⁊ reuerēdiſſimo altari beati petri ⁊ ſaluatoris ⁊ ſancte marie rotūde aut alijs eccl̄iarū altarib⁹ ſiue crucib⁹ a laicis auferri penit⁹ interdicim⁹ ⁊ ſub diſtrictione anathematis ꝓhibem⁹:⁊ eccleſias a laicis icaſtellari aut in ſeruitutē redigi auctoritate apoſtolica

omnes eccleſias viſitare:ut ex̄ de offi.archidi.mādamus.ſꝫ ſi nō ē neceſſitas de triēnio in triēniuꝫ viſitabit:ut ex̄ de offi.archidi.ut archidiaconus. uel hodie bis in anno:ut extra de cen. cum venerabilis. ſed qualiter iſtud mandatur alijs:cum iſtud fuit officiuꝫ archidiaconi:ut.xxv.di.perlectis: ſed loquitur de ea viſitatione quam habet ep̄s in re ſua.uel ſ̄m conſuetudinem loci dicit̄.
b P Lacuit.ignaros. Ar.ↄ illos q ſtatim ſuſpēdūt ſimplices ſacerdotes ut.xxxviij.di.ſeduto.⁊.c.qñ. Itē ar.ꝓ illo q ↄſecut⁹ ē prebendaꝫ dum finxit ſe ſciolum id eſt ſimulatorem ſcientie.
c ❡ Dies.paſche.
d ❡ Purgationem.nō tamen ſtatim purgāt̄ uicia:ſed ſunt ſigna future purgatiōis.j.de con.di.iiij.ſicut.
e ❡ Alia die.j.e.q.iij.cōtra inter cetera.in fi vbi dicitur ꝙ tm̄ per vnā diē morabitur in qualibet baſilica.ſed dic ꝙ vno die erit cuꝫ ſacerdote alio cuꝫ populo.
f Q Uia ſacerdotes comedē.hic hēs decimas appellari nō ſolum ipſa iura ſꝫ ēt ipſos ꝓuēt⁹ ⁊ ꝙ ēt ꝓuētus nō pn̄t cōcedi laicis:ar.cōtra ne prela.vices ſuas.c.vlt.
g S Anctoꝝ.oblationes. Laici ꝺ pn̄t cogi ad oblatōes xvi.q.i.ſtatuimus.ſic ad decimas ⁊ p̄micias xvi.q.i.reuertimini.
h ❡ Et ſub diſtrictiōe.de hoc dic ut.lxiij.di.ſalonitane.
i ❡ Incaſtellari.ut ide fiant ꝓpugnacula.
k H Anc cōſuetudinē.comedē Ar.ꝙ clerici ↄcubinarij non debent comedere bona eccleſie.ar.cōtra.xxxij.di.ſiq vo.⁊.xxxi.di.omnino.

l Aaron. Illi vero ſacerdotes ſemꝑ comedebant panē durū: qꝛ quolibꝫ
ſabbato ponebātur eis illi .xij. panes: q fuerūt dicti panes ꝓpoſitiōis. ſed
nūqd de illo pane poterāt paſcere familiā ſuā uel ēt canes ſuos? tm̄ in ne
ceſſitatib⁹ poterāt: qꝛ tūc ēt alijs licebat comedere eos. vñ dauid ⁊ abime
lech excuſantur: ut .xxv. q. i. §. ſi ergo.

ꝙ eccleſia nil dat tabellioni ſꝫ ſol⁹ ēptoꝛ: ſic ē in ꝯtu demētis ⁊ fu
rioſi. C. de epiſ. audi. l. penul.

i Seruientiū. ar. contra .lxiij. di. quanto.

k Ut plus. Quid ſi offerat plus ꝙ̄ valet? tūc tm̄ iuſtū ꝑciū reci
piet: lꝫ lex dicat ꝙ ꝯhētes ſe pñt iuicē fallē. ff. de mio. in cāe. ſed ec
clīa i ſuis ꝯtracti
b⁹ ñ dꝫ doluꝫ
facē: ut eē̄ de
dona. ꝑ tuas.

m Sed cū q̄rit̄. an liceat eṗo vſurpare reſ eccl̄ie. Hec q̄o non hꝫ dubitationē.

n C Aſellas. pauperes. qꝛ qcqd hꝫ eccl̄ia pauperꝝ ē. xvi. q. i. qm̄ qcqd.

a Excepta. xij. q. ii. ſacroꝝ.

b h Hoc ius. qḋ ē. C. ḋ ſacroſanc. ec. iubem⁹. qḋ loqt̄ tm̄ de ꝯſtantinopol. eccleſia.

c Immobilib⁹. ꝯſēſu tm̄ ipatoꝛl pñt aliēari. ꝭ e. ꝑcarie. in auc̄. de ali. emphi. §. ſciſſimas.

d Ab ipiali. Ecce caſus vn⁹ i q̊ i nullo cāu pōt alienari res eccl̄e. Itē in alio caſu ñ pñt alienari ob aliquā cāꝫ ſ. cū ſub ea ꝯditiōe date eſſent eccleſie: ut nō alienentur: in auc̄. de alie. emphi. §. ſanctiſſimas. col. ix. ⁊ ex̄ de cō di. appo. c. veꝝ. Sꝫ h̄ nō ē verū. nō eni valꝫ hoc pactū cū ſit ꝯ legē dei: ut. xij. q. ij. auruꝫ

e Cōflata. qꝛ ad pro phāos vſus ñ debent redigi: ut. ꝭ. de cō. di. i in ſcā. ⁊. xij. q. ij. aurū. tm̄ in necitate pōt obligari ad tabernā ⁊ ſub eadē forma: ut extra de pig. c. i. Dicūt tm̄ qdā ꝙ nec vēdi nec obligari pñt: cuꝫ ſint res ſacre. C. q̄ res pig. ob. nō poſ. l. iij. ⁊ dicūt ibi ñ eē nexū pignoꝛis: ſꝫ ſolā detētionē hꝫ quouſqꝫ reddat̄ ei ſua pecūia. ſicut alias pign⁹ detineri pōt ꝓ ea pecunia: ꝓ q̄ nō ē obligatū ut. C. etiam ob chirographariā pec. l. vnica Itē pōt dici ꝓ libero hoīe q obligat̄: ut no. xxiij. q. vlt. ut ꝑdem.

Q. II

e Uel ꝯflata. ex̄ ḋ pig null⁹. ꝭ. xij. q. ij. auꝝ.

f In ſoꝛtē. lr̄e ē ꝑpoſteratio. ꝑ̇us eni cōputat i vſurā ꝙ̄ in ſoꝛtē: ut. ff. de ſolu. in his. § vl. niſi dicas ꝙ hic aliter fit in fauoꝛē eccl̄ie.

g Centeſime. vſura dicit̄ centeſima q̄ī eqparat̄ ſoꝛti in anno.

h Abſqꝫ diſpēdio. i

ꝓhibem⁹. Itē damaſus papa.
Eccleſiaruꝫ oblationes ſub laico
rum dominio non detineant̄.

Hanc ꝯſuetudinē q̄ ꝯtra ſcām
eccleſiam catholicam augeri
uidetur: oīo interdicim⁹: ut nullo
modo unq̄ꝫ ullo tēpoꝛe oblatiōes
que infra ſanctā eccl̄iam offerūt̄:
ſub dñio laicoꝝ detineāt̄: ſed tm̄
modo ſacerdotibus qui quotidie
dño ſuire uident̄: illis ſolis liceat
comedē ⁊ bibē: qꝛ in ueteri teſta
mento ꝓhibuit dñs panes ſāctos
comedē filijs iſrl̄ niſi tm̄ mō aarō
⁊ filijs eius panes: q longe erant
ab iſtis panib⁹ qui nūc in ſācta ec
cleſia offerūtur: qꝛ illi ſub umbꝛa
legis erāt. q uero mō ſub gr̄a ſunt
ſpūs ſci toto mundo euāgelico co
ruſcāte lucidioꝛes eē uident̄. quā
fronte aut qua ꝯſciētia oblatiōes
uultis accipe: q uix ualetiſ pꝛo uo
bis nedū ꝓ alijs deo pꝛeces offer
re? qꝛ pꝛauū ē ⁊ ꝯtra dñicū pꝛece
ptum ⁊ detrimentum aīe ſue īfert
qui illud agere conat̄: qḋ ei nulla
ratione ꝯcedit̄. qꝛ omnib⁹ ſcis pa
trib⁹ nr̄iſqꝫ pꝛioꝛib⁹ placuit hanc
ſanctioneꝫ fieri ⁊ nos ſilr̄iter in eiſ
dem ꝑſiſtere uolum⁹: ut null⁹ au
deat irritū facere hoc qḋ ꝯſtitutū
eſt: ſi in ꝑpetua dānatiōe noluerit
ꝑſiſtere. ſiqs uero ꝯtra hanc regu
lam nr̄am ⁊ ꝯtra ſāctoꝝ. ccc. pr̄m
qui in niceno ꝯcilio hoc ꝯſtituerūt
temerarius pꝛeſūptoꝛ fuerit: ⁊ ul
teri⁹ oblatōes de ſacris eccl̄ijs au
ferre molit⁹ fuerit: ſub anathema
tis uinculo ſit colligat⁹ ⁊ ꝯdēnat⁹
Rn̄derūt oēs: fiat fiat. Premiſ
ſis auctoꝛitatib⁹ eccl̄e cū oīb⁹ reb⁹
ſuis ad eṗi oꝛdinationē ꝑtinē mō
ſtrant̄: ⁊ tā eccl̄ie ꝙ̄ oblatiōes ul̄
facultates earū a laicoꝝ diſpoſiti
one ꝓbant̄ eē imunes.

Sed cum in eṗoꝝ pote
ſtate facultateſ eccl̄e cō
ſtitute eſſe dicant̄: pote
ſtas diſpēſandi ītelligē
da eſt: nō diſtrahēdi ul̄ dilapidan
di. Unde i agathēſi ꝯcillo legit̄
Res eccleſie aliquo modo epiſco
pis alienare nō licet.

Aſellas uel mācipiola eccl̄ie
eṗi: ſic ꝑſca ſcōꝝ canonū ꝑce
pit auc̄tas: uel uaſa mōaſterij q̄ſi
cōmēdata fideli ꝑpoſito itegro ec
cleſie iure poſſideāt. i. ut eṗi neqꝫ
uēdē neqꝫ ꝑ quoſcūqꝫ ꝯtract⁹ res
unde paupes uiuunt alienare ꝑ̄ſu
māt: codice de ſacroſcis eccl̄ijs. l.
i. impatoꝛ iuſtinian⁹ Excepta
cauſa uidelꝫ captiuitatis. Im
peratoꝛ leo. De eodeꝫ

Cum eni que ad beatiſſime eccleſie
iura ꝑtinent uel poſt hanc ꝑuene
rint: tanq̄ꝫ ipām ſacroſanctā ⁊ re
ligioſaꝫ eccl̄aꝫ intacta ꝯuenit iuio
labilit̄ cuſtodiri. Conſtitutio
noua Hoc ius poꝛrectum ē ad
oēm locū uenerabilem oēqꝫ colle
giū: qḋ actio pia ꝯſtituit: ut nec pi
gnoꝛēt̄: ⁊ ꝑpetuo ſuet̄ in his reb⁹
imobilib⁹ q̄ ab impiali domo pꝛe
dictis lociſ applicant̄. In cetis ea
ten⁹ excipit̄: ſi debitū urget. pꝛete
rea ſi habꝫ ſupflua uaſa: nec aliun
de ſoluere ualet: neqd imobile alie
net̄ uel diſtrahatur: ea geſtis habi
tis coꝛam eo cui⁹ eſt loci oꝛdiatio
alijs ſāctis locis uenerabilib⁹ uel
ꝯflata cuilibet uendant̄. q āt hec
accepit citra hanc obſuationē: hiſ
dem penis ſubiaceat: que in rebuſ
imobilibus ꝓdite ſunt. Si aūt de
bitum qḋ urget ex mobilib⁹ ſolui
nō ualet: ꝑ̄mo res imobiles ſpeci
ali dent̄ pignoꝛi: cui⁹ fructus cre
ditoꝛ ſibi reputet tam in ſoꝛteꝫ ꝙ̄
in uſuras uſqꝫ ad quartam cēteſi
mē. Q ſi nolit: tūc oꝛdinatoꝛ do
mus apud eum a quo oꝛdinatur
habitis abſqꝫ diſpendio geſtis iu
ret maioꝛe ꝑte ibidem ſeruiētiuꝫ
ꝯſentiēte ⁊ debituꝫ urgere nec ex
mobilib⁹ ſolui poſſe. quo ſubſecu
to ꝑ. xx. dies rem eccl̄ie eē uenalē
publice ſit notū: ut plus offerenti
detur ꝑcio modis oībus ꝓ debito
dando. aliter eni ēptoꝛi res nō cō
ceditur. ⁊ hoc inſcribat̄: nil eſſe fa
ctuꝫ in eadē re ad damnū diuine
dom⁹. emptoꝛe uero nō inuento
res eſtiata diſtrictē det̄ creditoꝛi
in ſolutū addita in ꝑcio decia ꝑte
uniuerſe eſtimatōis ⁊ accedēte cō
ſenſu oꝛdinatoꝛis ⁊ maioꝛis ꝑtis
ibidē ſeruiētiū: ſit tamē ea res me
diocris int̄ ceteras inſpecta ipſius
qualitate ⁊ quātitate ⁊ onere. ⁊ is
creditoꝛ hic intelligat̄: q qḋ credi
dit: ꝓbat̄ in utilitatē religioſe do
mus ꝓceſſiſſe. Sicut aūt aliēa
tio reꝝ eccl̄ie int̄dicit̄: ita ꝓhibet̄
nequa ſterilis det̄ ei poſſeſſio aut
alias oneroſa ueluti noīe fiſcaliū.

l Diſtricte. ſ. ut cōſideretur quātū ide poſſet colligi in. xv. ānis: ⁊ ꝑ tāto vēdat̄: ut i auc̄. de ec. ti. colla. ix. §. ſin aūt heres.

m In ſolutū. Hic iuito creditoꝛe aliud ꝓ alio ſoluit̄: ꝯ id. ff. ſi. cer. pe. l. ij. Itē dat̄ ci res medioc̄ris in ſolutū cum optia dari debeat: ut. C. de ſolu. auc̄. niſi. itē ꝙ tenet̄ ꝓbare pecuniā verſam eſſe in vtilitatē eccl̄ie ⁊ ſic i trib⁹ onerat̄ creditoꝛ: ꝯ iō ei addit̄ decima ps: lꝫ h̄ alit̄ alij intelligunt: ut ſi res valebat. x. ꝙ ꝓ vēdenda ſit ꝓ xi.

n Addita. h̄ ē fauoꝛe eccleſie ſic alīs fauoꝛe libertatꝭ qs cogit̄ rē ſuam vendē. liiij. di. fraternitateꝫ.

o Pꝛobat. Sꝫ nūqd creditoꝛ ita curioſus ē: ut ſp teneat̄ ſcire ad quē vſū cōuertat̄ hec pecūia ſꝫ ſm hoc nullus iueniret̄ q cū eccl̄ia ꝯhēret: ut. ff. ḋ mino. veꝝ. §. ſi locupleti. ⁊. l. ꝙ ſi minoꝝ. Sed dic ꝙ ſufficit ꝓbare: ꝙ eccl̄ia tūc ipiſ egebat pecūia: ut ff. de exerci. in cius. ne ſi nī miā ſubtilitate circa res eccleſiaꝝ laboꝛem⁹ illa ſubtilitas

cis in pniciem vertatur:ut.C.ad trebel.l.penul.in prin.C.de ver. ſig.l.iiij.in fi.tñ ar.ↄ.ff.de in rem vſo ꝙ ſi ſuus.§.penul.
p Proceſſiſſe.ſi.extra de depoſito grauis.
q Sicut aũt oneroſa.q̃ plus habet incõmodi ꝙ̃ cõmodi.res eni transfertur cũ onere ſuo:ut.xvi.q.i.ſiqs laicus.
r Item ſibi. recte.ſi p̃dium vnius alij ẽ vicinũ: ut i auc. de ecc.ti. §.ſin aũt.coll.ix. ⁊ ex̃ ď rez pmu. ad q̃ſtiões.
Perpetua. vſq̃ ad.xxx. ãnos:inſti.de ppe.⁊ tẽp.act. Vel ppetuum i.q̃diu viuit. ff.p ſocio.l.i. ⁊.ſ.e. pcarie. Vel ppetua.i. q̃diu penſio ſoluitur:ut in ſti.locati.§.a. deo.ſicut ex eõ municatio dr̃ ppetua.i.quo uſq̃ pẽitet:ut ſ.e.q.i.q.⁊.x xvij q.i.de vi duis.uel vſq̃ ad tãtã genera tione:ut i auc. ď non alie.aut pmu.§.empbi teoſim.⁊.§.q̃ vo lcõis.
In his reb⁹ i.in rebus non multũ vtilib⁹.
Nõ iminẽdo.i.ſi ẽ minuenda ñ ẽ plus minuẽda.
Sextã.nõ remouet q pl⁹ poſſit dari.
Nũc pẽſiõe i.quã ta pẽſio nũc poſſit hři.
Subtiliter i.ut cõſideret quãtũ i.xx.annis inde colligatur:ut i auc de non alien. aut pmu.§.q̃ vo lconis.
Qui rẽ.per bienniũ. Hoc eſt tñ priuilegiũ eccleſie:ut ſtatz expellat colonũ nõ ſoluentẽ pẽſionẽ ut ar.ex̃ de iu. reiurã.p̃uenit. ⁊.c.q̃rela.idẽ eſt in colono fiſci.ff.de publi.⁊ vecti.l.vectigalia.int priuatos reqritur trienniũ.C.de iure empbi.l.ij.in locatione bien niũ.ut.ff.loca.quero.§.inter.
b Tpis.p̃teriti:ſm alios futuri i odiũ iſtius ⁊ in fauorẽ eccleſie.
c Impẽderit.ſz huic obſtat.l.iiij.di.generalis.⁊ ex̃ ďe in ĩte.reſti.

c.i.ſed ibi bona fide fecit ſũptus:hic mala fide.xij.q ij.c.vulterane.
d Siquas.ex additis.de nouo.i.medietas q̃ accreſcit:dabitur cum antiq̃ pẽſione.alij dicũt ꝙ medietas antique ⁊ medietas noue dabitur.
e Medietas.eius que accreſcit.
f Qui vero.non gratuito ut emptor.

Item p̃diũ ꝓpter on⁹ fiſcaliũ inutile alienet̃:geſtiſ ut ſupra ↄficiẽdis ⁊ eodez iuramento p̃ſtito.i.ꝙ alia de cã nõ alienet̃: niſi ut immũitas eiuſdẽ uenerãde dom⁹ ſeruet̃. Sed ⁊ pmutare p̃ncipeſ pñt ꝓ re maiori uel eq̃li: ſi reſpublica hoc expoſcit: pragmatica forma ſup hoc p̃cedẽte. Itẽ ſibi iuicẽ recte pmutãt cũ utriuſq̃ indẽnitate corũ.ſ.ↄſenſu q ⁊ ſupra referũtur. Perpetua quoq̃ emphiteoſis ĩ his reb⁹ pmittit̃: ſi res i eoꝝ gerit̃ pñtia:qb⁹ hoc aſſignat̃ lege. iurã tib⁹ his quoꝝ inẽſt ex eo ↄtractu nihil ad leſionẽ diuine dom⁹ effici ſolito reddit u ip̃ius rei q fuit cum diuio iuri dedicaret̃ nõ iminuẽdo niſi i ſextã p̃tẽ. Aut ſi ob cladẽ diminuta fuerit tũc:ↄſtãte nũc penſiõe in emphiteoſim det̃. Q: ſi res p̃cioſa q̃dẽ ẽ:parũ tñ aut nil p̃ſtet pẽſiõis:res ſubtilit̃ eſtimãda ẽ:ut ex hac iuſta pẽſio ↄſtituat̃. Ea tñ ſola det̃ i emphiteoſim:q̃ ad hoc uidet̃ cõgrua iconomo ⁊ alijs gubernatorib⁹. Qui rẽ huiuſmodi ↄductã uel in emphiteoſim acceptã fecerit deteriorẽ:aut canonez p bienniũ ñ ſoluerit:repelli põt ut tñ ſoluat toti⁹ tpis pẽſionẽ: ⁊ id in quo rẽ leſit reſarciat: ñ repetitur ſiqd ipenderit noie melioratiõis. Siqs uero ruinas hñt memorate dom⁹ q̃s reedificare ñ ualẽt: i emphiteoſim det̃ ppetuã.emphiteota uſure mã depoſite hitatiõis dom⁹ ut pẽſio minuat̃ i t̃tiã ptem ab ea q̃ ſtatib⁹ adhuc hitatoib⁹ colligebat̃:aut eo p̃us reedificãte ex additis illic p eſtimationẽ penſionibus medietas det̃ religioſe domui.nã priori caſu ab ĩitio emphiteoſis p̃ſtanda ẽ penſio. Qui uõ res iã dictas nõ gratuito alienationis titulo citra formaz legis accipit:rẽ quidẽ cũ oi incremẽto medij tẽporis reſtituat.ei⁹ aũt qđ dedit:nullã aduerſuſ uenerabilẽ domũ ſed aduerſus eum q alienauit hẽat actionẽ.donatari⁹ aũt ⁊ rem cũ oi cã reſtituat: ⁊ aliud tm̃dem Creditor quoq̃ r̃ſtituta re pignorata crediti actionem hz. Emphiteoſis acceptor ab ea cadat. nec qđ dedit repetat:imo ſtati ſoluat qđ ſolutur⁹ eẽt ſi iure cõtraxiſſet. Sed meli⁹ dr̃ oio denegãdas actões eẽ huiuſmõi acceptori. Itẽ codice li.i.ti.ď ſacroſcis ec. Itẽ leo. Si iconom⁹ eccl'ie ꝓſpexẽit expedire:ut cuiq̃ ↄſiderãti cetera rum poſſeſſionũ atq̃ p̃dioꝝ urbanoꝝ ⁊ ruſticoꝝ ad ius eccl'iaſticũ ptinentiũ tpalis uſufruct⁹ poſſeſſio ꝓ petitiõe ipſi⁹ p̃ſtet eius tpis qđ int̃ utroſq̃ ↄuenerit:ſiue i diẽ uite ſue ſi ab eo q deſiderat poſtuletur:pacta cũ eo q hoc elegerit ineat iconom⁹ atq̃ cõſcribat:p que ⁊ tp̃us intra qđ hoc p̃ſtari placueri ſtatuat̃ ⁊ mãifeſtuz ſit: qđ qſq̃ accepit adiuicẽ. Palea. Huiuſmõi bñficij gr̃a p̃ſtanda qđ ẽ eccleſiaſtici p̃dij uſufructus.p⁹ ſtatutũ aũt tẽpuſ ⁊ placitũ redditũ ipſoꝝ ꝓprietate ad ius ⁊ dñiũ eccleſiaſticũ reuertẽte firmit̃: ita ut ſiue cõpleto ſpatio qđ int̃ eos fuerit ↄſtitutũ:ſeu mortis ſue tẽpore ſi hoc quoq̃ cõuenerit: is q eccl'iaſticã poſſeſſionẽ ⁊ cetorum redditũ uſufructũ habẽdi gr̃a pacto interueniente ſuſcepit:nõ min⁹ ꝙ̃ alterius tante quãtitatis quante acceperat reddit⁹ cũ ipoꝝ p̃dioꝝ dñio ⁊ reb⁹ imobilibus eorũq̃ colõis ⁊ mãcipijs eccl'e ďrelinq̃t:niſi eniz hac ↄditiõe pacta inita fuerit ea quoq̃ decernimus non ualere. Hec uſus p̃ſtatio locum habet in omni domo religioſa: quo finito res utraq̃ pleno iure perueniat in domũ iam dictã:nec tributis quidem grauata ſit maioribus ea res que dat̃ ad iuicez. Quibuſcũq̃ modis alijs pmittit̃:inẽdicitur tñ ceteris pſonis rẽ eiuſmodi accipere:ut iconomo eiuſq̃ cognatis. Quod ſi nec̃itas ↄpulerit:ut ꝓ eccl'ie nec̃itate aut utilitate uel i uſufructu ul' i directa uẽditiõe aliqđ diſtrahat̃:apud duos uel tres cõprouinciales aut uicinos ep̃os cã

g Incremẽto.i.oẽs fruct⁹ pceptos medio tpe.xij.q.ij.nõ liceat.
h Venerabilẽ.ut.xij q.ij.diaconi.⁊.c.ſiqs. ⁊ qcquid.C.de rei vẽdi.ſi mancipiũ.
i Aliud.ↄ.xij.q.ij.diaconi.vbi ſufficit ꝙ tãtũdem reſtituat̃.ſz ibi loqtur de alienatore: hic ď eo cui ẽ alienatũ
k Sz meli⁹.hoc appoſuit guarneri⁹ de lege:q̃ ẽ.C.de ſacroſan. ec.ſancim⁹ nemini. ſz corrigit̃ in auc.coll'.ij de ñ alie.§.qz vo lcõis ⁊ p canonem .xij.q.ij vulterane.vnde ſiue bona fide ſiue mala accepit:habet regreſſuz ad auctorẽ ſuũ:ut ex̃ de reb⁹ ec. nõ alie. ad audientiam.lz ſit ar.ↄ C.de euic.ſi fũdũ.vbi dr̃ ꝙ malefidei poſſeſſor nõ aliter hz regreſſũ ad ſuũ auctorẽ:niſi ſit ſibi cautũ de euictione. Dicũt tñ quidaz ꝙ ſi eſt malefidei poſ. ille qui recipit tũc:nec aduerſus eccleſiã nec aduerſus alienantem habet actionez:ut.xvi q.iij.vniuerſas.ſi ẽ bone fidei hz actionẽ aduerſus eũ tñ q alienauit:ut.xij.q.v.vulterane.meli⁹ ẽ ut dicas ſiue bona fide ſiue maↄtraxit ſp hz actionez aduerſus alienantẽ.
l Si iconom⁹.preſtetur.ſi.ex̃ de his q̃ fi.a pla.ſine cõ.ca.cũ apoſtolica.⁊.c.ſe.ibi ppetua firmitate.
m Quibuſcunq̃.cognatis.⁊ ſic damnoſũ eſt alicui officiũ ſuum ut.xvij.q.i. cõſtitutũ.
n Quod ſi neceſſitas duos.hodie ſufficit ſolus conſenſus epiſcopi cum canonicis.xij.q.ij.ſine. ⁊ ſi res venalis eſt in parochia alterius ille interponit decretum: ut.C.de predijs ⁊ alijs rebus mino.l.ſi predium.⁊ extra de fo. compe. ſane. quod non credo verum cum ſufficiat conſenſus epiſcopi cum capitulo. xij.q.ij. ſine exceptione.

176

o Vel tranſactio id eſt permutatio.
p Nõ valebit. ar. nõ valere ↄ̃ctum niſi adſit ſubſcriptio: ex̃ de his que fi. a pla. c. i. xcvi. di. bñ qdē. xij. q. ij. ſine exceptione.
q Saluo iure. i. ut ñ intelligat eſſe ꝑpetua donatio ſed tꝑalis: ut nõ. xvi. q. i. poſſeſſiões. ſed ſi eis daret intelligeret eē ꝑpetua: ut ex̃ de his q̃ fi. a p̃. ſi. con. ca. cum apoſtolica. in fi. ⁊. c. ſe.

b Presbyteri. eque puniuntur illi qui non reſiſtūt. ſ. officiali: ꝗ ipſe epus: ut. C. de ap. qm̃. ⁊. ij. q. vij. quapropter.
a Si quis. non eſt. quia forte mortuus eſt: quia ſede vacante nõ põt alienari res eccleſiaſtica: ita. xij. q. ij. ſi qua de rebꝰ. ⁊ meliꝰ extra ne ſe. va. nouit. tamen. h. dicit ꝙ ſede ſacerdotali vacāte auctoritate epiſcopi ꝑteſt fieri aliatio: ut. lxxi. di. fraternitatem ⁊. ſ. e. q. i. ſetum. ⁊ eſt ar. ꝓ ipſo. C. ꝗ admit. ad bo. poſ. bonoꝝ. Sed eccleſia epiſcopali vacāte clerici nihil poſſūt alienare. item patet hic ꝙ epiſcopus nihil põt alienare ſine ↄ̃ſenſu ſacerdotis. xij. q. ij. placuit. ⁊. c. abbatibus.
b Honor. pena. n. alienationis indebite ē depoſitio. xij. q. ij. uulterane. ⁊. c. abbatibus. ⁊. c. apoſtolicos. xvij. q. iiij. nullus.

a Precarie. precarie hic dicūtur quedā preſtatões vſufructus in recōpēſatione eius proprietatis que datur eccleſie. preterea precaria eſt quedam contractus affinis emphiteoſi. ſed in hoc differt ꝙ de quinquēnio in qnquēniū renouatur: ut in ſe. ⁊ extra de preca. c. i. q̃ñ. qꝫ eſt precariū quod ꝑcibus ad vtendū alicui datur: ⁊ illud reuocari poteſt quandocūqꝫ nõ obſtante aliquo pacto: ut. ff. de preca. cum precario. ⁊ extra e. c. ult.

qua neceſſe fuerit uendi primitus cõprobet: ut hita diſcuſſiõe ſacerdotali eoꝝ ſubſcriptiõe q̃ facta fuerit uēditio uel trāſactio corroboret. aliter facta uenditio uel tranſactio nõ ualebit. Minꝰ uõ utiles poſſeſſiões ꝑegrinis uł clericis ſaluo iure eccleſie p̄ſtari ꝑmittimus.

Itē ex cõcilio mediomatricis.

Eccleſiaſticaꝝ rerū p̄carie qualit fieri debeant.

Precarie[a] a nemine de rebuſ eccleſiaſticis fieri p̄ſumant: niſi tantū quantū de qualitate ↄueniēti dat ex ꝓpo: duplum[b] accipiāt ex rebus eccl'ie in ſuo tm̃ q dederunt nomīe ſi res ꝓprias ⁊ eccl'iaſticas fructuario uſu tenē uoluerit. ſi āt res ꝓprias ad p̄ſens dimiſerint: ex rebꝰ eccleſiaſticis triplū uſufructuario uſu ſuo tm̃ qs noīe ſumat: qꝛ ſic eas queq̃ꝫ tractare ut reꝝ eccleſiaſticaꝝ diſpēſatorē ↄuenit: ñ ut ꝓpriarū largitorē. decreuit etiaꝫ ſancta ſynodꝰ ⁊ impialis auctoritas denunciauit: ut a nulla ptāte qs cogat facere precariā de rebuſ deo ⁊ ſanctis eius dedicatis cū ratio ⁊ uſus obtineat: nemīnē cui ñ uult ↄtra utilitatē[c] ⁊ rationē cogi de ꝓprio facere bñficiū. nec[d] cõmutationes rerū uel mācipioꝝ eccleſiaſticoꝝ quelibet pſona ſine licentia ⁊ regio ↄſenſu facere p̄ſumat.

Item ex concilio beluacenſi.

De eodē. Palea.

Precarie de quinquēnio in qnquenniū ꝫm antiquā cõſuetudinē renouēt.

Item ex ↄci. carthaginēſi.

De eodē. Palea.

De p̃carijs que a rectoribꝰ eccleſiarū irrõnabilit fiebant: ⁊ ſe ſuoſqꝫ ſucceſſores pena graui obligabāt: ut facta ipoꝝ nequiſſet diſſoluere: precipimꝰ ut nemo ſucceſſor in anteceſſoris ſui pena ſit obligatus: ſed ſue ꝓuidētie ſit cõceſſū: ut ſi anteceſſor eiꝰ res eccleſie irrõnabiliter diſtribuit: ab eo ad ius eccleſie eiuſdem reuocent.

Itē ex ↄcilio martini pape.

In rebus eccleſie diſponendi poteſtatem habeat epiſcopus.

Epiſcopus[e] habeat poteſtateꝫ in rebus eccleſie: ut diſpenſet neceſſitatē habētibꝰ cū omni reuerentia ⁊ timore dei. ꝑticipare cuꝫ etiā oportet que neceſſaria ſūt. ſi tamē ipſe aut qui cū eo ſūt fratres indiguerit aliquo: ut neceſſitatem nullo mõ patiat ꝫm apl'm ſanctū dicentem: uictu[f] tm̃ ⁊ tegumento his ↄtenti ſumꝰ. Si aūt res eccleſiaſticas ēpus i ſuas ꝓprias uolūtates uſurpare uoluerit: aut[g] fribꝰ uel filijs uł e quibuſcunqꝫ propinquis ſuis dederit poteſtatē ut per eos latet ledāt res eccl'iaſtice: hūc oportet obnoxium eē ↄcilio. Sin aliter ēpus uel qui cū eo ſūt p̄ſbyteri[b] aut diaconi accuſent: qꝛ ea q̃ uel ex redditu uł ex quolibet actu eccleſie uenerūt: in ſuos uſus colligūt: ⁊ paupibꝰ fraudant: ⁊ fame ↄficiūt. hos eni corripi oportet ſꝫ qd ordinatū fuerit a ſācto ↄcilio.

Si uõ ↄtra hāc ꝓhibitionē aliq̃ de rebuſ eccleſie ēpm uēdere ↄtigerit etiā res ipſa eccl'ie reſtaurāda ē: ⁊ ipſe gradu ſuo deijciēdus decernitur. Unde in eodē cõcilio martini pape legitur.

De epiſcopo qui nulla neceſſitate res eccleſie uendidit.

Si quis[a] ēps nulla eccleſiaſtice rõnis neceſſitate cõpulſus in clero ſuo: aut forte ubi pbꝛ nõ eſt de rebꝰ eccl'iaſticis p̄ſumpſerit aliquid uēdere: ⁊ res ipſas eccl'ie ꝓprie reſtaurare cogat: ⁊ in iudicio epoꝝ deijciat auditꝰ ⁊ ↄuictus: ⁊ tāq̃ furti aut latrocinij reuſ ſuo priuetur honorē[b].

Quid[c] uero nomie cathedratici epus exigere debeat: in ſecundo cõcilio bracarenſi legit.

Preter honorē cathedratici nihil epiſcopus ꝑ dioceſes exigat.

Placuit[d]: ut nullꝰ epoꝝ ꝑ ſuaſ dioceſes p̄t honorē cathedre ſue. i. duos ſolidos aliud aliqd ꝑ

b Duplū. Videtur contradicere illi. ſ. e. ſi iconomus. vbi dicitur ꝙ tantūdem dari debet. ſꝫ lex illa benignior eſt canõe. uel canõ loquitur in eo caſu cū ſenex eſt uel debilis q recipit rem eccleſie.
c Cogi. ſed fallit: ut vij. q. i. oīnes. ⁊ vbi aliquis alij prodeſt ⁊ ſibi non nocet: ut. ff. de aqua plu. ar. in ſūma. §. item varius. ⁊. lxxxvi. di. paſche.
d Nec cõmutatiões hoc intelligas in rebꝰ collatis eccleſie ab imperatore: ut ſupra. e. hoc ius in prin. uel loquitur ꝫm ſua tempora.
e Epiſcopꝰ. indiguerit. Nõ q̃liter exponitur hoc v̓bum indiguerit: ut artetur tantum ad victū ⁊ veſtitum: ar. contra extra de prebē. de monachis.
f Victu. qui tamē melior uel peior dandus eſt ꝫm qualitatem perſonarum: ut. xli. di. nõ cogantur. nomine cibariorum non intelliguntur veſtimēta ſed nomine alimentorum intelliguntur veſtes ⁊ habitatio: ut. ff. de ali. le. l. vl. ⁊. l. antepenult.
g Aut fratribus. preſumitur enī ꝙ hoc carnali amore faciat: ut. lxxxix. di. decenter. ſic ſupra e. hec vſus. ſic exta de appella. poſtremo. ſic econuerſo conſanguinitas quandoqꝫ elidit ſuſpicionem: ut extra de cohabi. cle. ⁊ mu. a nobis.

c Quid vero. duos ſolidos a qualibet eccl'ia poteſt ēpus petere noīe cathedratici p̄terq̃ a monaſterio: ut. ſ. e. inſ. poteſt tamen i neceſſitate a clericis collectam petere: extra de cen. cum apoſtolus. appellat etiam quādoqꝫ ſynoda II. D. ticum: ut extra de cenſi. olim. quoniā frequēter in ſynodo dantur. aliantē denarij ꝫm communē monetam regionis: ut. ſ. e. le. iij. nummis. ⁊ ſi plures monete ſunt: forte meliores dabuntur: extra de iureiurā. quanto. in fi. uel ſaltem mediocres: ut extra de cen. ex parte. item preter cathedraticum poteſt eps petere moderatam procurationem: ut. ſ. e. inter.
d Placuit. ſolidos. ad plus. minꝰ. n. q̃ñqꝫ datur: ut ex̃ de cen poli. ut. ſ. e. nec minꝰ. ⁊ forte ſolidꝰ hic appellat aureꝰ: ut. C.

de sponł.l.ij.⁊ insti.de pena temere litigiã.in fi.
e ¶ Tertiã.s̃.c.q.i.de his.⁊.c.decreuim⁹ ꝯ.So.tertiaʒ hʒ cũ vult⁹
hoc on⁹ fabrice subire: ut.j.xij.q.iij.c.vlt.⁊.j.e.vnio contra.
f ¶ Epo rõ.ꝑ archidiaconũ de possessiõib⁹ eccl'ie: ut.xxv.di.ꝑlect'.
g Priscis.tertiã.põt hoc itelligi de tertia q̃ debeł ipi fabrice.
alij dicũt de tertia illa q̃ debeł ipi epo ut illã ñ debe at hr̃e ex quo abũdat: nisi velit on⁹ fabrice subire.
h ¶ Unio. ut tertias.h.intelligit ħ de tertia oblationũ: ñ de tertia decimatio nũ. sed ꝯ euʒ ẽ ex̃ de p̃scrip.ꝯ quãta. Alij dicũt ꝙ epus hodie nullam habebit tertiam nisi i duob⁹ casib⁹. vn⁹ si vult repare eccl'iaʒ ⁊ alius si incũbit on⁹ regale ut hic dr̃. Sʒ ueri⁹ ẽ ꝙ eps ad suuʒ cõmodũ hʒ vnã tertiã ꝑ se: ⁊ aliaʒ quã põt tenẽ si vult subire on⁹ fabrice. habebit preterea ꝑteʒ oblationũ tpe dedicatõis ut.j.e.nec nũerus.⁊.xviij.q.ij.eleutherius sʒ qd si episcopus ptẽ fabrice recipit: dein de cuʒ eguerit eccl'a repatõe: voluit ecclesie reddẽ tertiã: dic ꝙ ñ põt.io. sicͭ nec vsufructuari⁹ põt in tali cãu vsufructui cedere: ut.ff.ꝯ vsufruc.sʒ cuʒ vsufructuari⁹ ⁊.l.se.ff.de aq̃ plu.ar.is cum quo. Male dic̃ io. qm̃ repare dʒ ẽps ecclesiã p⁹ q̃ hʒ q̃rtaʒ fabrice: q: res transit cũ onẽ: ut.xvi q.i.siqs laic⁹.

tra statutũ petere: ut extra de cen.cũ apostolus.xvi.q.i.placuit.
l ¶ Cõmittãtur.hic ẽ casus: ubi aliqs põt habere plures eccl'ias. alij casus sunt notati.xxi.q.i.in summa questionis.
m ¶ Mancipia.cũ ergo decẽ faciũt plebẽ: patet intellectus illius capl'i.s̃.ij q.v.presbyter.

ecclesias tollat. neq; tertiã ptẽ ex quacũq; oblatiõe ppl'i ecclesijs parochialib⁹ facta sibi usurpet: sʒ ecclesie repatiõi ꝓueł: ⁊ singul' ãnis ẽpo rõ fiat. nã si tertiã ptẽ illã eps tollit: lum̃ ⁊ sartatecta abstulit eccl'ia. sil'r ⁊ pochiales cl'ici ꝓuili more i aliqb⁹ opib⁹ ẽpo seruire nõ cogant: q: scriptũ ẽ, neq; ut dñantes i clero. Itẽ ex ꝯci. apõ merech.

Basilicaꝝ repatiõi pficiat tertia quã epus accipere consueuerat.

Priscis qdẽ canonib⁹ erat decretũ: ut eps de pochianis ecclesijs tertiã ꝯseqreł: cui sua plenissime sufficẽ non pñt. placuit huic sancto ꝯcilio: ut null⁹ ꝓuincie lusitanie eps a q̃libet pochiana eccl'ia tertiã auferre p̃sumat: sʒ q̃ exinde ꝯseq poterat: repatiõi basilicaꝝ ꝓficiat. Itẽ ex ꝯcilio toletano.

Non accipiãt epi tertiã nisi dirutas eccl'ias reparare uoluerint.

Unio⁰ nr̃e cõgregatiõis decreuit atq; istituit: ut tertias q̃s antiq canones de pochijs suis habẽ ẽpos censuerũt: si eas exigendas crediderit: ab ipsis epis dirute ecclesie repenł. si uõ eas maluerit cedere: ab eaꝝ cultorib⁹ sub cura ⁊ solicitudine sui pontificis repatio eisdem est adhibẽda basilicis. ꝙ si oẽs eccl'e aut icolumes fuerint: aut q̃ dirute erãt repate extiterint: ꝭm antiquoꝝ canonũ istituta: si tertias sibi debitas unusq̃sq; epus assequi uoluerit: facultas illi oimoda erit ta uidelicet ut citra ipsas tertias null⁹ epoꝝ qppiã ꝓ regijs inqsitionib⁹ a pochiãis eccl'ijs exigat: nihilq; de predijs ipsaꝝ eccl'iarũ cuiq̃ cã stipendij dare p̃sumat. sed ⁊ hoc necẽꝰ institueñ duxim⁹ ut plures eccl'ie uni neq̃q̃ cõmittãł presbytero: q: sol⁹ ꝑ totas eccl'as nec officiũ ualet psoluẽ: nec reb⁹ carũ necessariã curã ipendẽ. ea. s. rõne precipimus: ut eccl'ia q̃ usq; ad .x. hũit mãcipia sup se hẽat sacerdotem: q̃ uõ min⁹ alijs ꝯiũgał ecclesijs. siqs sane epoꝝ hãc nr̃aʒ cõstitutionẽ puipẽderit: duoꝝ mensiũ spatio se nouerit excõicatiõe mulctari. Itẽ pelagi⁹ gresonio illustri

Illud te uolum⁹ De eodẽ. modis oibus custodire: ne q epoꝝ sicilie de pochijs ad se ptinẽtib⁹ noĩe cathedratici ãpli⁹ q̃ duos solidos presumãt accipe: neq; cõpellẽ pbr̃os aut cleꝝ pochiarũ suarũ supra uires suas ⁊ eis cõuiuia pparare. Item gelasius papa fabiano episcopo.

Baptizandis numerus nõ imponatur: nec cathedraticuʒ ultra uetustum morem exigatur.

Nec nũer⁹ baptizandis iuste credit iponẽdus: cũ q̃ti petierint uel ad regeneratõeʒ festiauerint ñ sint ꝓ alteri⁹ uolũtate repellendi: ⁊ iõ frat hui⁹ supfluã ꝯstitutionẽ modis oibus remouebis: ut unusq̃sq; aut i uicia sibi eccl'ia aut in electa ꝓ sue mẽtis baptizeł arbitrio. cathedraticũ ẽt nõ ãpli⁹ q̃ uetusti moris extiterit: ab ei⁹ loci p̃sbyt̃o noueris exigẽdũ: ⁊ de his q̃ die dedicatiõis fuerit offerentiũ deuotiõe collata: ꝯsuetudinẽ que generalił oibus eccl'ijs ẽ p̃scripta seruab. Cathedraticũ qd̃ his auctõitatib⁹ epis pmittił exigẽ: pter medietatẽ ul' tertiã ptẽ oblationũ que ẽt ꝓ uaria eccl'iaꝝ ꝯsuetudine ex premissis auctib⁹ epo debeł: intelligendũ ẽ. nec illa ps oblationũ oiũ generalił intelligẽda ẽ: sʒ uel anniuersarie dedicatiõis ul' quoꝝũdã ẽt solẽniũ dieꝝ, put int' epm ⁊ sacerdotẽ tpe dedicatiõis cõuenerit. De his uõ epis q ꝑ pochias suas crudelił deseuiũt: sic ẽ statutũ in tertio concilio toletano.

Ultra morem antiquum a parochianis pbr̃is nihil epi exigant

Quia cognouim⁹ epos ꝑ parochias suas ñ sacerdotalił sed crudelił deseuire: ⁊ dũ scriptũ sit: forma estote gregi ñ ut dñantes i cleꝝ: q exactiões diocesi sue ul' dãna infligũt: iõ cẽsem⁹: excepto qd̃ ueteꝝ ꝯstitutiões a pochijs habẽ iubẽt episcopos: ut alia que illis hucusq; presũpta sũt: denegẽtur

n Illud.s̃.vires. ne victũ lõgi tẽporis breuis hora cõsumat: ex̃ de cen.cum apostol⁹. Et ꝭm quosdã a paupib⁹ nihil petet: ut.i.q.ij.placuit. ar.j.e.cauẽdũ.sed hoc nõ est verũ: q: si aliqs vltra vires fuerit grauatus: fiet collectio ab alijs: ⁊ ex̃ de cen.cũ instantia.⁊.c.ꝓcuratões non aũt dabit epo nisi lac ad bibendũ: ne ieiunioꝝ doctrinã rubẽtibus buccis predicet ut.xxxv.di.sexto.⁊.c.eccl'ie.nec bibet vltra tertiã vicẽ: ut.xliiij.di.i illa palea: qñ p̃sbył.⁊ comedet lardum ul' carnes vaccinas ul' ꝟcinas cũ aceto: ut.C.de eroga.mili.an.l.i.li xij.ar.ꝯ.xli.di.non cogantur.

o Nec nũer⁹. forte cõsuetudo fuẽit ꝙ ꝭʒ nũeꝝ baptizãdoꝝ tm̃ uel plus recipiebał. qd̃ erat iniquũ ut.i.q.i.baptizãdis.⁊ c.placuit.io.

p ¶ Aut i electa.ꝯriũ ẽ j.xiij.q.i.c.i.vbi dicił: ꝙ iõ pochie sł distincte ne aliqs iura alterius uꝭpet. Ad hoc dicũt qdaʒ ꝙ hoc capl'm loqtur ꝭm ea tẽpora: qñ nõdũ pochie erant distincte. sed hoc stare ñ põt: q: dionysius qui distinxit dioceses diu precessit gelasiũ: cuius istud.c.ẽ. Dicas ergo ꝙ logł de iudeis ⁊ paganis ⁊ trãseũtib⁹ ⁊ talib⁹ qui nõ hñt certũ domiciliũ. ꝙ.n.hic de pueris ñ loquał: pʒ ex eo qd̃ dr̃ aut i electa. ipi eni ñ pñt eligere.

q ¶ Cõsuetudinẽ. ꝭm ꝙ ꝯuenit cũ episcopo tẽpore dedicatiõis.xv iij.q.ij.eleutherius.

a Quia cognouimus. qd̃ veterũ. nihil ergo põt eps petẽ ab aliquo nisi qd̃ dat ꝑ canones illud sibi debitum: ut.ix.q.iij.cõquestus.xviij.q.ij.c.i.

b ¶ Presumpta. nota ꝙ longinqua vsurpatio non facit ius: ut.xciij.dis.illud.c.di.contra morem.xxiiij.q.i.scisma.extra de simo.cum in ecclesia.⁊.c non satis.i.q.i.nullus episcopus.extra de prescrip.causaʒ.item ar.nota ꝙ sua auctẽ qs potest detinẽ qd̃ de iure non p̃stitit licet illud diu soluerit: ut

i ¶ Omnimoda.hic apparet ꝙ illã tertiã põt epus in suos vsus cõuertere: cũ eccl'ia nõ eget repatiõe. sed forte ꝯriũ est.xij.q.ij.nobis vbi dr̃ ꝙ ãnuati reseruabił. So.ibi loqł de illa pte q̃ ptinet ad reparationẽ episcopal' eccl'ie: hic vo de tertia pochialis ecclesie.
k ¶ Pro regijs.ar.ꝙ ꝓ itinẽ ad papã uel ad regem nõ pñt epi vl

C.de agri.ꝛ cen.litibus.tempus eni nō inducit obligationē: extra de cen. ꝑuenit.ff.de act.ꝛ ob.obligationū fere.§.placet.ꝑtoꝛ.n.nō intuet iniquaꝫ poſſeſſionē.ff.de publicia.cuꝫ ſpōſus.§.ſi res.nō eni ſufficit poſſediſſe niſi cauſam poſſeſſionis ꝓbet: extra de p̄ſcrip.ſi diligenti.ff.de itinere actuqꝫ p̄ua.l.vlt.licet eni longiſſimo tēpoꝛe aliqd gratis p̄ſtitum ſit: i hoc nō currit pꝛeſcriptio: ut.xvi.q.iij.clerici.ꝛ.c.ſi ep̄s.ꝛ C.de p̄ſcri.xxx.ul.xl.an.male.ar.ꝫ.xviij.q.ij.ſeruitiuꝫ.nam libertas non dandi decimā p̄ſcribitur: extra de p̄ſcrip.de quarta.itē ar.contra.i.q.iij.queſitū.nec cogitur qs cauſaꝫ poſſeſſionis ꝓbare.ff ſi ſer.ven.ſiqs diuturno. Sō.nec in longa nec in longiſſima pꝛeſcriptione ſufficit allegare diuturnā poſſeſſionem: niſi aliquam cauſam poſſidendi alleget.ſed allegata cauſa cum de tempoꝛe cōſtet, pꝛeſumitur eē debitum: ar.xij.diſ.illa.tamen non tenetur ꝓbare cauſam ſiue titulum poſſidēdi: qa poteſt eſſe ꝙ non habet de hoc inſtrumēta nec teſtes: nec eſt hoc i memoꝛia hominuꝫ: ut.iij q.vi.hoc quippe.t.dicit ꝫ: qꝛ ſufficit ſi dicat pꝛeſcripſi niſi p̄ſūptio ſit contra eum.

c Q Auēdū.ſubditos.ſ.laicos.

d ❡ Socios.hic clerici dicūt ſocij ep̄i alibi fratres: ut.xcv.di.oliꝫ ꝛ viij.q.i ꝙ aūt.

e ❡ Scandalizent.exigendo vltra illicitū: ut xi.q.iij.nolite.

f ❡ Sumptus.videt ergo ꝙ ſi habēt ſumptus vnde poſſit expēdere: non debet alios grauare.nam potius videntur hec peti ex gratia q̄ꝫ d̄ iure: ut extra de cen.cuꝫ apoſtolus.ꝛ ea que domi cōſueuit expēdere debet expendere cum eſt in via: ut in auc.de man.prin.§.illud.colla.iij.ꝛ in auc.ut iudi.ſine quoquo ſuffra.§.nulli.colla.ij.ſed non eſt ita: ut extra de ſimo.cū ſit romana.

extra de cen.cū aplus.nec nūerus ibi taxatus recipiēdus eſt: ſi ec clesia grauetur ut ibidē dicit: extra de exceſ.pꝛela.cū ad quoꝛūdā extra de penis.c.penult.illos ergo q ſupflui ſūt: pōt remouere ſacerdos: qꝛ ſi habes ſeruitutē adaquandi certū numerum pecoꝛuꝫ ſi plus ducis ad aquā q̄ꝫ debeas: ſuperflua poſſunt a domino remoueri: ut.ff.de aqua quo.ꝛ eſti.l.i.§.trebacius.item ſi cauſa ꝓpꝛij cōmodi venit ad eccleſiam: de pꝛopꝛio viuat ut.C.de ſta.ꝛ ima.l.vlti.hec allegatio foꝛte hodie n̄ tenet: quia ſi aliquis fuerit ſupꝛa vires grauatus alij vicini ſacerdotes tenent cōferre: ut di.xi.ſ.c.illud.ꝛ extra d̄ cen.ꝓcurationes.

hoc eſt neqꝫ in angarijs pꝛ̄i aut diacones neqꝫ aliqbus fatigēt in dictiōib᷒: ne uideamur in eccleſia dei exactoꝛes poti᷒ q̄ꝫ pōtificeſ nominari.hi uō clerici taꝫ locales q̄ꝫ dioceſani: q ſe ab ep̄o grauari cognouerit q̄relas ſuas ad metropolitanū differre n̄ differāt: ꝛ metropolitanus nō moꝛet huiuſmōi p̄ſūptiones auertere. Itē ex concilio gabillonēſi.

A parochianis ſtipendia non niſi cum charitate epiſcopi exigāt.

Q Auendū ē ſane: ne cū ep̄i per parochias ſuas pagrāt: quandam nō ſolū erga ſubditos ſed erga ſocios tyrānidē exerceant: ne qđ abſit n̄ cū charitate ſꝫ cū q̄daꝫ iactātie temeritate nec cum gr̄aꝝ actiōe ſꝫ cū q̄dā iudiciaria iuētiōe ſtipēdia ab eis exigāt. obſeruādū modis oib᷒ ē: ut ſi q̄n eis pagrāde parochie neceſſitas icūbit: i cōfirmandis hōibus i ingrēdis rebus emēdatiōe dignis i p̄dicatiōe uerbi dei in lucris aiaꝝ poti᷒ q̄ꝫ depꝛedandis ꝛ ſpoliandis hōibus ꝛ ſcādalizādis fratrib᷒ opaꝫ dent. ꝛ ſi q̄n eis ad pagendū miſteriū ſuum a ſubditis aut frib᷒ aliqd accipiendū ē: hoc ſūmope obſuare ōbēt ne quē ſcādalizēt aut grauēt.tāta ergo diſcretio in hac re tenēda eſt ut uerbi dei pꝛedicatoꝛ ubi ꝓpꝛij ſūpt᷒ deſūt a frib᷒ accipiat: ꝛ idē fratres illi᷒ potētia nō grauēt: exemplo ap̄li pauli: q ne queꝫ grauaret: arte ꝛ manibus uictū q̄rebat. Item ex concilio toletano.viij.

Ultra duos ſolidos a pochianis eccl'ijs ep̄s nō pꝛeſumat accipere

I Nter ceta deniqꝫ q̄ cōit nos ꝯferre cōpetenē opoꝛtuit: q̄rimoniaſ ēt pochialiū pꝛ̄oꝝ gallie ꝓuicie ſolertiſſime diſcernē decuit: quas ꝯtra pontificū ſuoꝝ rapacitates neceſſitas ut cōpim᷒ tādē cōpulit in publicū examē deferri. hi eni pōtifices ut eoꝛūdē euidēs inq̄ſitio patefecit indiſcreto moderamine pochianas eccl'as p̄grauātes: dū in exactionib᷒ ſupfluis frequenter exiſtunt: pene uſqꝫ ad exinanitionē extreme uirtutis q̄ſdā baſilicas pduxiſſe ꝓbantur.nc ergo fiat decetero qđ ꝯſtat hacten᷒ inoꝛdinate pꝛeſūptū nō amplius q̄ꝫ duos ſolidos unuſqſqꝫ epoꝛuꝫ pꝛefate ꝓuicie p ſingl'as dioceſes uel baſilicas iuxta ſynoduꝫ bracarenſem ānua illatiōe ſibi expectet inferri: monaſterioꝛū t̄n baſilicis ab hac ſolutiōis expreſſione ſeiunctis. cū uero ep̄us dioceſiꝫ uiſitat nulli p multitudine oneroſus exiſtat. nec unqꝫ qnquagenariū nūerum euictiōis excedat: aut amplius q̄ꝫ una die per unāquāqꝫ baſilicam remoꝛādi lniam habeat. quicunqꝫ uero pntificū eoꝛundē aliter q̄ꝫ decreuim᷒ agendū pꝛeſūpſerit: coꝛrectiōi ꝓculdubio canonuꝫ ſubiacebit tāqꝫ ꝯſtitutionuꝫ ſynodaliū tranſgreſſoꝛ ꝛ priſcoꝛuꝫ patrum edictoꝝ coꝛruptoꝛ. Itē gregoꝛius epiſcopis ſicilie.

Sacerdotes ab epiſcopis ſuis ultra modum nō grauent.

R Elatū ē nobis ſācte memoꝛie deceſſoꝛis mei tēpoꝛibus p ſeruū dei diaconē: qui tūc eccleſiaſtici patrimonij curā geſſit: fuiſſe diſpoſitū ut ſacerdotes p diuerſas ur̄as dioceſes ꝯſtituti quotiēs ad cōſignādos infanteſ egredimini: ultra modum grauari minime debuiſſent. ſūma eniꝫ pꝛefixa fuerat uobis ut audio ꝯſentiētib᷒: q̄ ab eis ſacerdotibus pꝛo laboꝛe clericoꝛū dari debuiſſet: atqꝫ qđ tūc placuit: ſicut nunc dicit: mime cuſtodit. unde fraternitatē ueſtraꝫ admoneo: ut ſubiectis ueſtris graues ſtudeatis nō exiſtere. Item pelagius creſconio illuſtri.

Scđm loci mediocritateꝫ ep̄is cōuiuia parentur.

I Llđ magnitudinē tuā mime uolumus ignoꝛare: ꝙ ſyracuſane ciuitatis ep̄us int̄ alia que in cautionū ſuarū pagina ſpopōdit hoc ēt ſpāliter ſub intpoſitiōe pene legitime ꝓmiſiſſe legit: nūqꝫ ſe a quolibet ſue dioceſis pꝛ̄o ultra

k R Elatū ē.ſumma.ſ.e.q.i.relata.ar.ꝙ pactio interueniēte pōt in ſpiritualib᷒: ut hic.ꝛ xviij.q.ij.cletherius.xij.q.ij.c.quicunqꝫ.extra de deci.ex multiplici.quandoqꝫ eni pꝛohibet trāſigi uel paciſci: ſi t̄n fiat auc̄te iudicis tenet: ut extra de p̄ben.niſi.ff.de his q no.infa.furti.§.pac.ff.de trāſac.cū hi.§.ſicut.ſed q̄re recipit pecunia pꝛo acu conſecrādi ut hic dicit: ꝛ extra de ſimo.cū ſit romana.ꝛ non pꝛo acu baptizandi: ꝛñdeo: ne aliqui pꝛopter paupertatem uel auariciam ſe ſubtrabant a baptiſmo: ut.i.q.i.baptizandis.

g I Nter ceta.mōaſterioꝛū.ſ.xvi.q.ij.c.i.ꝛ.ij.ꝫ.ſ.vi.q.i.cū ꝓ vtilitate.ſ.xviij.q.ij q̄ꝫ ſit.ꝛ.c.ſeruitium ꝫ.

h ❡ Solutiōis.ip̄a.n.monaſteria a lege dioceſana ſūt excēpta: ut hic.ꝛ.xvi q.i.cū ꝓ vtilitate.ꝛ.xviij.q.ij.q̄ꝫ ſit.ſed eoꝝ capelle nō: ut ex̄ de capel.mo.c.vlt.ꝛ penul.ꝛ extra de p̄ben.de monachis.

i ❡ Quinquagenariū.hodie nūerus ſinguloꝝ in euictionib᷒ ē taxatus: ut

l ❡ Pꝛo laboꝛe.ſ.i.q.ij.c.vlt.ſ.xij.q.ij.charitatem.

m ❡ Clericoꝝ.q laboꝛant cū ep̄o in viſitatione.

a I Llud.pene.nota ꝙ aliq̄s ſub pena pōt obligari in ſpūalib᷒ ut.xxiij.di.q̄ꝫ q̄ꝫ.xvi.q.i.ſtatuimus.i.q.vlt.quotiens.

duos ſolidos cathedratici nomīe petitur: nec ꝑ quālibet aliā occaſionē quicq̄ i eis diſpēdio eē geſturū qd̄ magnitudo tua nō ſolū a p̄dicto ep̄o: ſed de omniū ep̄oꝝ ſicilie pſonis cōpetēti ſolicitudine cuſtodire nō deſinat. nec ip̄a quoq; prandia enormia fieri ſed ſm̄ mediocritatez uniuſcuiuſq; loci ep̄o ad cōſignationē uenīēti ſuſceptionis p̄parare ꝯuiuiū: q2 nec eo pretextu paupib⁹ icuti dāna uolum⁹ aut qualibet ratiōe ꝑmittimus.

Clerīc⁹ aduerſus clericuz q̄ſtionez de p̄dis agitauit: quē ad ciuilez iudicem ꝑducē uoluit. reus non niſi ante iudicē eccl'iaſticum ſtare uolebat. actor uero potētia ciuiliſ iudicis illū a poſſeſſiōe ſua deiecit quo audito ep̄us eū ab officio ſuo ſuſpēdit. ille ꝯtēpta ep̄i ſnīa officium ſuū miſtrauit. hoc cōpto ep̄uſ ſine ſpe reſtitutiōis in eū ſniaz dedit. Hic primū querit̄: utrū clericus ante ciuilē iudicē ſit ꝑducendus? Secūdo: ſi ꝑducēdus n̄ ē an hec culpa ſit digna ſuſpenſiōe? Tertio: ſi digna nō fuerit: an cōtemptorē ſnīe ſui ep̄i irreparabiliter oportcat deponi?

Quod[b] clericus apud ſeculares iudices accuſandus non ſit: caius papa ſcribit dicens.

Apud ſecularem iudicem nullus clericus conueniatur.

Nemo[c] unq̄ ep̄m aut reliquos clericos apud iudicē ſecularē accuſare preſumat. Palea.

Null⁹ iudicuz neq; pb̄rm neq; diaconē aut clericū ulluz aut minores eccleſie ſine lnīa pōtificiſ ꝑ ſe diſtringat: aut ꝯdēnare preſumat. qd̄ ſi fecerit: ab eccl'a cui iniuriam irrogare dignoſcit̄: tādiu ſit ſequeſtratus: quouſq; reatū ſuuz agnoſcat ꝛ emendet. Itez marcellus papa. De eodē.

Clericū[d] cuilibet ordis abſq;[e] pōtificis ſui permiſſu nullus preſumat ad ſecularē iudicē attrahere: nec laico quēlibet clericū liceat accuſare. Itē ex niceno ꝯcil'.

Ab eis quiſq; iudicandus ē quos ſibi iudices elegerit.

Iudices[f] autez eſſe nō debent niſi quos ipſe q impetit̄ elegerit: aut quos ſuo conſenſu hec ſancta ſedes aut eiuſ primates[g] auctē hui⁹ ſācte ſedis delegauerit. Itē ualētinian⁹ theodoſi⁹ ꝛ archadi⁹.

Ad ſecularia iudicia nullus clericus eſt pertrahendus.

Continua[h] lege ſancim⁹: ut nl'lus ep̄oꝝ uel eoꝛuz q eccleſie neceſſitatib⁹ ſeruiūt: ad iudicia ſiue ordinarioꝝ ſiue extraordinariorum iudicū ꝑtrahat̄. habēt eniz illi ſuos iudices: nec quicq̄ his publicis eſt cōe cū[i] legibus. Itē cōſtantinus impator p̄ſidens in ſancta ſynodo q̄ apud nicenā congregata ē: cū querelā quorūdā cōſpiceret corā ſe deferendā ait: uos a nemine diiudicari poteſtis: q2[k] ad ſoli⁹ dei iudiciū reſuamini. Itē ex concilio matinenſi. c. ix.

De eodem. Palea.

Nullus cleric⁹ aliū clericū ad iudicē ſecularez accuſare aut ad cām dicendā trahere quocūq; modo p̄ſumat: ſed oē negociū clericoꝝ aut in ep̄i ſui aut pb̄rorū cū archidiacōi p̄ſentia finiat̄. q ſiqs cleric⁹ hoc adimplere diſtulerit: ſi minor fuerit: uno min⁹ de. xl. ictibus accipiat: ſi uero honoratior xxx. dierum cōcluſione mulctet̄

a b Clericus. Quod cleric⁹. Cauſaꝝ alia eccleſiaſtica alia ſecularis. Eccl'iaſticaꝝ alia ſp̄ualis alia crīalis alia ciuil'. Sp̄ualis ē illa ubi agit̄ de decimis uel mr̄imonijs. Crialis ubi agit̄ de crimīe eccl'iaſtico. ſ. hēſis uel uſuraꝝ: cui⁹ examiatio ſpectat ad iudicē eccl'iaſticuz: ut ī. c. ſiqs cū clerico. ꝛ. vi. q. ij. c. i. Alia ē ciuilis ſiue pecūiaria ubi agit̄ d̄ reb⁹ tꝑalib⁹: ar. ad hāc diſ. xvi. q. i. frater. Itē ſecularium alia ē ciuil' alia crialis. i hiis oībus nūq; ꝯuenit̄ cleric⁹ niſi ſub eccl'iaſtico iudice: ut. ī. e. null⁹ ep̄s. niſi i trib⁹ caſib⁹ ut in cā feudi: ut ex̄ de iudi. cetcꝝ. niſi ſit icorrigibilis: ut xvij. di. nec licuit. itē ꝛ in cā recōuētiōis. iij q. viij. cuius i agendo. alios caſus poſui. ī. e. clericū null⁹ ſiḃ nec laicus pōt ꝯuēiri ſub eccl'iaſtico iudice niſi in caſib⁹. v. ut ſi ꝯueniat ip̄z ſup reb⁹ ſp̄ualib⁹: ut ex̄ de iudi. c. ij. ꝛ. iij. uel niſi ruſtici eccl'ie ꝯueniant̄: ut. lxxx ix. di. indicatū ex̄ de ap. ſi dub⁹. uel niſi aliqs rapuerit res eccl'ie: tūc poti⁹ ex ꝯſuetudine q̄z d̄ iure ꝯuenit̄ ſub clerico: ex̄ de fo. ꝯpe. cū ſit. ꝛ. c. ſi clericus itē ſi laicus index ē negligēſ ex̄ de fo. cōpe. ex traſmiſſa. x xiij. q. v. admiuiſtratores. ul' ſi ſuſpect⁹ fuerit iudex ſecularis. uel ſi haberet̄ q̄rela ꝯ ip̄m: pōt adiri eccl'iaſtic⁹ iudex: ut ī auc̄. ut diffe. iudi. coll'. ix. § i. ꝛ. ij. ꝛ. §. penult. nō tn̄ ꝑpter negligentiā eccl'iaſtici iudicis cleric⁹ pōt ꝯueniri corā laico: ut ex̄ de iudi. qualiter. in fi

c Nemo.

d Clericum. etiā depoſitum: ut. lxxxi. di. dictum. nec etiam coniugatum. xxxij. di. ſiqui vero. nec obſtat ex̄ de apoſta. c. i. q2 ibi loqtur cū talis nō vult gaudere ꝑuilegio clericali: q2 forte ſit marit⁹ vidue. nam tūc ꝑdit ꝑuilegiū: ut. lxxxiiij. di. qſqs cleric⁹. idē dico d̄ ſeruiētib⁹ ꝛ mancipijs clericoꝝ: ut. lxxxix. di. indicatū. ꝛ idē priuilegiū hꝫ familia qd̄ dn̄s: ut ex̄ de iudeis ad liberādū. q2 libertus foꝝ patroni ſequitur. ff. ad municip. aſſūptō. xij. q. ij. eccl'arū ſeruos. itē vxores clericoꝝ: quia ſortitur forum vxor ex pſona viri: ut. ff. de iuriſdict. om. iudi. cum quedā. ꝛ eodem gaudet priuilegio vxor ꝛ fili⁹ quo clericuſ: ut. C. de epiſ. ꝛ cle. l. i. ꝛ. ij. ſed illa q̄ non eſt legitima vxor non ſortitur forum a perſona viri. ff. ad munici. d̄ iure. §. vl. io. qd̄ dicit de cōiugato falſū eſt: ut ex̄ de cle. cōiug. io. ꝛ forte idē ē i depoſito: cū ſit exauctoratus. b.

e Abſq; pontificis. hodie nec cuz conſenſu epiſcopi poteſt: ut extra de fo. cōpe. ſi diligenti. alias ab officio ſuſpendit̄: ut. iij. q. vi. non liceat. p̄terea cām ꝑdit: ut. ī. c. inolita. ꝛ. c. placuit.

f Iudices. qui impetitur: ar. iudices eſſe dandos ad arbitriū rei: ut hic. ꝛ. xv. q. vij. ſi autē. ꝛ. iij. q. vi pegrina. ꝛ. iiij. q. v. qſquis. ſed ꝯ. ff. de iudi. obſeruāduz. vbi dicit̄ ꝙ ille iudex non ē dandus quez altera pars noīatim petit. ſed potes ibi illud altera ītelligere de actore nō de reo. uel dic ſi non p̄nt cōcordare actor ꝛ re⁹: tūc dabūt̄ ſm̄ petitionem rei. uel ſupple in omnibus iſtis iſtud: ꝛ actoris. uel dic ꝙ hoc c. loquitur in crimiali cauſa: tunc eni ex pluribus ep̄is pōt eligere reus quos vult: ut. iij. q. viij. accuſatores.

g Primates. i. ep̄i qui concilium celebrāt auctoritate pape.

h Continua. ordinarioꝝ. i. ad ordiarios uel delegatos ab impatore.

i Cum legibus. que dicunt clericum poſſe trahi ad ciuilem iudicem: ut. ī. c. ſiqs cum clerico.

k Quia. ad dei ſolius. i. clericoꝛuz qui dij appellant̄: ut. ī. c. ſacerdotib⁹.

n Ullus.uel exhibeatur.ſed nūqd tenet venire ⁊ allegare fo⁊:ut ex de ap.cū pati:nō:q⁊ citatio nulla ē:⁊ vbi qs citari ñ pōt ul'rōe pſone ul'tpis ul'cāe ñ tenet vēire:ut nōui.iij.q.ij.ſi eps.⁊.q.i.c.ij.⁊.ff.de ō fer.l.i

b ¶ Cinguli.nō q eccleſiaſticus iudex priuat etiam laicū ſua dignitate: ut xxxij.q.v.preceptum.in fi.

actores in optione rei eſt an velit ut circūducatur edictū:uel q ad mittatur pbatiōes ſue.ſed iudex auditis pbatiōib⁹ ſuis nō pnū ciabit eū liberū ſed ſeruū illi⁹ ñ ē:niſi euidētiſſimas pbatiōes ha beat:ut.ff.de liberali cā.diui fratres.uel iudex pōt iponere acto ribus perpetuū ſilentiū:ut.C.de inge.manu.l.diffamari.

c T Eſtimoniū.reci piat.in cā criali ut ex de teſ.decetero.
d ¶ In publico.ſ.foro ſeculari:ne ſit ɔ di.xx iij.c.illud.ⁱ.xv.q.v.c.i
e n Ec honore.i.iure proprio.
f ¶ Ad teſtimoniū.a iu dice ſeculari.
g ¶ Excepta.ab hac ne ceſſitate.
h n Ouella.iureiur. h ſūt vba.G.nec dicit verū.nā epi hñ tenent iurare:ut.ij.q.iiij.nul lam.⁊.iij.q.ix.horta mur.ſed hoc ē priuile giū eius q ñ tāgit euā geliū:ſ⁊ tm̄ a lōge ma nus eleuat viſus ipſū. videt tñ q ſm canōes tenet tāgere euāgeliū ut.i.q.vij.quotiēs.io. q ñ debeat tāgere ho die determiat:ex ō iu ra.calū.c.vlt.b.
i ¶ Iudex mittat.ex ō teſti.ſiqs teſtiu⁊.ff.de iureiuran.ad pſonas.
k S Iquis.
l P Lacuit.petie rit.ergo ex ſo la porrectiōe libelli p dit qs cām.⁊ ſic ē ɔ.ff. de i ius vocā.ſi libert⁹ ⁊.ff.rē ra.ha.l.aplius vbi.hēs q ñ icidit i pe nā ſi deſiſtat ab agen do.ſic g videt q quūq; cōfugit ad ſecu'arē iu dicē pter deſidiā ec cleſiaſtici iudicis:ut.x vi.q.vij.filijs.ſicut ecō uerſo recurrit ad eccle ſiaſticū iudicē a ſecula ri:ut.ⁱ.xxiij.q.vi.ſepe his.⁊.c.ſi vobis.⁊ ex ō fo.ɔpe.l⁊.⁊.c.ex tñſ miſſa.ſ⁊ nō ē h vex:ut ex de iudi.qualit.in fi.
m ¶ Epale.in his que ſpecctāt ad iudiciū im patoris:ut ex de fo.cō pe.c.verū.uel itellige q impator rogat epm cognoſcere de cauſa.
n S Ic ⁊ ſeqntes.i.ſic pmiſſe auctes dicūt: q ñ niſi corā clericis ſint ɔuēiēdi clici:ſic.
o C Hriſtiāis.cele ſtem.clerici.n. milites chriſti ſunt.xx iij.q.vlt.rephēſibile.
p ¶ Contēpſerint.ſi nō veniūt ad iudiciu⁊ iſti

Itē bonifaci⁹ ad epos gallie.
De eodem. Palea.

Q Uecūq; ɔtētiones int chriſtianos oriunt:ad eccl'iam deferāt ⁊ ab eccl'iaſticis uiris t'mineī ⁊ ſi obedire noluerit:quouſq; obediant:a liminib⁹ eccleſie excludantur. Itē marcellus papa.

Nec p cauſa ciuili nec p criminali eps apō ciuilē iudicē ptrahat

N Ullus[a] eps nec p ciuili nec p criminali cauſa apud quemuis iudicē ſiue ciuilē ſiue militarē producatur uel exhibeatur. magiſtratus eni⁊ qui hoc iubere auſus fuerit:amiſſione rerū ⁊ cinguli[b] cōdemnatione plectetur. Ite⁊ ſilueſter papa.

Quilibet clericus non eſt in publico examinandus.

T Eſtimoniū[c] clerici aduerſus laicum nemo recipiat. nemo clericū quēlibet in[d] publico examinare pſumat:niſi in eccl'a. C.li.i. ti.de epis ⁊ clericis. Impator theodoſius. Nec[e] honore nec legib⁹ epus ad teſtimoniū flagitet. Item epm ad[f] teſtimouiū dicendum admitti nō decet.nā ⁊ pſoa honorat ⁊ dignitas ſacerdotis excepta[g] ɔfūdit Nouella[h] ɔſtitutō Eps nō flagitet ad teſtionīū iureiurādo ſed euāgelijs tm̄ corā poſitis.ſed iudex[i] mittat ad eū ex ſuis miſtris:ut ppoſitis ſacroſanctis euāgelijs ſm qō decet ſacerdotes dicat que nouerit. Idem.

Clericus ad ciuilem iudice⁊ clericum ɔducens anathema ſit.

S Iquis[k] clericus accuſans clericū i curiā introierit:anathema ſit.ſubaudiendū eſt ſi publicorum iudiciorū cognitionē petierit epale nāq; iudicium nihil obeſt ab impatore poſtulare. Unde in carthagiñ.concilio octauo legitur.

Propō puet honore publici iudicij cognitō⁊ ab ipatore poſtulās.

P Lacuit[l] ut quicunq; ab ipatore cognitionē publicorū iudiciorū petierit:honore pprio puet ſi aūt epale[m] iudiciū ab ipatore poſtulauerit nihil ei obſit. Sic[n] ⁊ ſequētes auctes itelligēde ſūt: qb⁹ clericorum cās nō niſi cl'ici cognoſcere iubent. Unde gelaſius papa ſcribit ɔeie comiti.

A ſeculari iudice cl'ic⁹ ñ ē audiēd⁹

C Hriſtianis[o] gratū ſemp deb⁊ eſſe qō ab eo⁊ poſcit dignitate preſtandum:quia deo ſeruientibus bñficiū negare non cōuenit. ſilueſter atq; fauſtinian⁹: qui ſe a cunabulis clericos ɔfitent:a theodora ſe opprimi p uiolētiā cōquerūtur:quia dicūt ſe igenuos atq; deo auctore pſtine cōditiōis nexibus abſolutos in ſortē deterrime iterū ſuitutis adijci.⁊ p aucte⁊ regiā ɔtra leges publicas cū clericali cingulo olim dū tenerēt aſtricti p archidiaconū urbis grumētine eſſe ɔuētos:cū ɔſtet eū qui celeſtē militē pulſat:nō niſi eius forū debere ſectari.⁊ ideo dilecte depēſe ſalutationis affatu ſupradictos clericos tibi cōmendo:ut ſi ad delegatorū iudiciū eoru⁊ aduerſarij uenire ɔtēpſerint[p]:tue ſblimitatiſ tuitiōe uallentur:nequid illis aut ſurreptio aut iimica legibuſ uiolētia neceſſitatis iponat: q⁊ q iudicium refugit[q]:apparet eū ō iuſticia diffuſū. Item criſpino ⁊ ſabino epiſcopis.

Non niſi ad epiſcorū iudiciū clericus uocetur.

S Ilueſter[r] ⁊ fauſtinianuſ eccleſie grumentine clerici lachrymoſa nobis inſinuatione conqueſti ſūt:libertatē ſibi domini ſui benignitate conceſſa⁊ heredū ei⁹ oppreſſione pulſari: ſibiq; in clericatus officio pene a cunabulis ſeruientib⁹ etiā manumiſſore uiuēte i eodem actu nihilominus conſtitutis diuinis myſterijs ipendere ſeruitiū nō licere:cū ſibi petitionē ueritas ſubſequat:contra patris[s] ⁊ auctoris ſui factu⁊ uenientib⁹:ut indignis hereditas legib⁹ auferat nec eis liceat hereditatē capiētib⁹ ɔtra auctoris ſui pſilire iudiciu⁊. ⁊ ideo fratres chariſſimi qm̄ ſe ēt ab archidiacono dicte eccleſie querūtur oppreſſos:q p eoru⁊ abſentiam moderatoris iudiciū pmiſit eos eſſe ſecuturos calcatis oībus ⁊ eodem q contra leges diuinaſ ⁊ publicas pulſatis foru⁊ ſuū putauit auferri in[t] ueſtro iudicio :qſqs ille ē qui clericū laceſſit adueniat: ut eccleſie iura q̄ uetuſti pncipes aſſidua ſanctōe firmarūt:ipetitis

q ¶ Refugi. ſic.l.xxiij.di. honorat⁹.⁊.ij q.ix.decreui mus.
r S Ilue. ſter.ve niēte.h malū fac.p eis:cum pt eos ñ reuo cauit:filij non pñt reuocare ut.ff.de pa. pcula.
s ¶ Patris.ſ legē antiquā hēs q cū quid nō adipiſcbat volūtate defū cti:omni ſuc ceſſiōe puabat C.ō fideicom l.vl.hodie aūt hoc tenet i ex traneo herede:ſ ſi fili⁹ inſtitu tus heres non iplet volūtat defūcti:puat ſucceſſiōe rel cta tñ ſibi legi tima:ut.C.de fideicom.aū. ampli⁹.⁊ ſo lex puales in caſu huic cō ni. Iūcoque idē dicit quo hic dicitur. de vo.⁊ vo.re demp.l⁊.in fi. vñ pōt dici canon ille co rigat aucthe
t ¶ In veſtro. auctoritatē epi voluit ... functo⁊ man datur execu oni: ex de fi ſta.ſi heredes

Relatū. chriſtianorū. hoc obtinuit ſm primitiuū ſtatū eccle
ut.ij.q.v.ſiqs pbr.⁊.xcv.di.ecce.vñ adhuc ſʒ legē ſi iudex
ſecularis eſt ſuſpectus: epus ei adiūgit: uel cā transfert ad iudicē
eccliaſticū: ut in auc.ut diffe.iudi.§.ſi tñ.coll.ix.in crimialib⁹ cau
ſis tñ.ſ.ſanguinis nō ſūt clerici iudices.xxiij.q.vlt.bis a quib⁹.

e Vel proponat.i.excipiat.
f Sigs.i bis trib⁹.c.pōit q cleric⁹ a laico pōt iudicari cū ē icorrigibil.
g Contumeliā.ſi illa nō tm̄ epm ſʒ etiā eccliam eius tāgat: alias ñ
poſſet eū ꝓ ſua cōtumelia excōicare.xxiij.q.iiij.inter.
h Mox depoſitus.ſi ſit de nouo contumax: ut extra de iudi.cū non ab
hoīe.uel dic q iſte caſus ē ſpālis vbi aliqs ſtatim tradit curie: ſicut ē in falſario: ut ex̄ de fal.ad falſariorum vel dic tradit curie.i.pmittit tradi.ita q eccleſia non tenet eū defendere.itē in ſtio caſu tradit curie.ſ.in crimine hereſis: ut in cōſtitutiōe innocē.:⁊ cōmunicam⁹.qualit hoc vbū exponat: habes ex̄ de v.ſig.nouimus.

b Sapientie.ꝑ.ſbyteroꝝ.hoc itelligit.h.cuʒ cā bis delegatur ab epo: ali as epus ſolus index ē ordinarius: ut.j.e.de pſona.uel expone ul pro ⁊ ut.xv.q.vij.epiſcopus.ul dic q platus q lib; q ex electione hʒ prelaturā: hʒ et iuriſdictionē: ut ex̄ de offi.or.cuʒ ab eccliarū.ex̄ d'elect.c.i.ſed q nō ē electus ab vniuerſitate uel collegio nō ē iudex ordinarius.iudicē eni facit aut ꝯſenſus ppli: ut xxiij.di.c.legimus.in fi.⁊ in auc.de defen.ciuit.§.ſi vero aut cōſuetudo ut.ix.q.iij.cōqueſtus.C.de eman.li.

Sigſqʒ regula q.e.§.iij.q.vi.neminē.C.de iuriſdi.o.iu.ris ordine.

Clericus ſecularē.niſi i caſib⁹ exceptis i ſumā.itē exci.piſ ſi papa dlegat laico cām ſpūalē: ut.x.q.ij.illud.itē foro te cuʒ ſuccedit clericus laico ut.ff.de iudi.heres abſens.qd falſū ē.itē ſm quoſdam cū tenet d eui ctiōe ſeqt forꝰ emptoris.ff.d iudi.venditor ſed hoc nō eſt verū: q: ꝓ hoc nō fit de foro illius ſʒ ꝑſtet ei auctem.

clericiſ nō negēt. Itē alexāder oib⁹ orthodoxis ꝑ diuerſas ꝓuincias xp̄o dn̄o famulātib⁹.

Ante iudicem ciuilē ſacerdotes ñ accuſentur.

Relatū eſt ad hui⁹ ſācte ⁊ apoſtolice ſedis apicē: cui ſūmaꝝ diſpoſitiones cauſaꝝ ⁊ omniū negocia eccliarū ab ipo dn̄o tradita ſūt quaſi ad caput ipo dicēte: Tu es petr⁹ ⁊ ſup h.pe.e.ec.me. qd qdam emuli chriſti eiuſdemqʒ ſācte eccle inſidiatores ſacerdotes dei ad iudices publicos accuſare pſumant: cū magis apoſtol⁹ chriſtianorū cās ad ecclias deferri ⁊ ibidē terminari pcipiat: qm̄ talit̄ puaricātes puaricauerūt i deū ſuū ⁊ nō obediūt pceptis ei⁹. Item pelagi⁹ bñgeſto defenſori.

Actor forum rei ſequatur.

Experiētie tue pn̄ti auctē mādamus: ut in cauſis in quib⁹ quelibet eccleſiaſtici officij perſōa loco petitoris exiſtit queqʒ laicuʒ pulſatura apud ſue ꝓuincie iudicē ſuas diſponere actiones non deſerat. in his uero negocijs in qbus eccleſiaſtici officij perſona pulſat: toti⁹ ſubmoto pulſationis obſtaculo ad iudiciū epi uel pbrorū i loco ubi qſtio uertit̄ cōſtitutorū occurrat indifferēter examē. Itē ſergio cancellario. De eodem.

Si quiſqʒ clericus ſiue inferioris ſiue potioris gradus petitor exiſtat.⁊ ꝯtra laicā pſonaʒ ſuas dirigat actiōes: iſte modis omnib⁹ non alibi qʒ apud ꝓuīcie iudicem negociū ſuū dictur⁹ occurrat ſiqs aūt laic⁹ clericū cuiuſcūqʒ gradus duxerit eē pulſandū: ad eporū iudiciū in eadē ciuitate vel territorio ꝯſtitutoꝝ ꝓponat cās qs ſe hr̄e exiſtimat actiōes queʒ ordinē legib⁹ ꝑ oia ꝯueniētē atqʒ ꝯſentaneū demōſtrari illa regula māifeſtat: q pcepit actorē forū ſꝑ ſeqꝑ pulſati. clericiſ uero pulſatis i epali iudicio foꝝ ꝯpetere principaliū quoqʒ ſanctionū deſignat auctoritas. Itē i ꝯci. agathenſi legit.

Epo nō pmittente apud ſecularē iudicē cleric⁹ pulſari nō debet.

Clericū null⁹ preſumat apud ſecularē iudicē epo non pmittente pulſare. ſed ſi pulſat⁹ fuerit nō rñdeat vel ꝓponat: nec audeat criminale negociū in iudicio ſeculari ꝓponere. Itē pi⁹ papa.

Clericus ſuo inobediēs epiſcopo depoſitus curie tradat.

Siquis ſacerdotū uel reliquorū clericorū ſuo epo inobediens fuerit: aut ſi ei iſidias parauerit: aut ꝯtumeliā aut calūniā aut conuicia intulerit: ⁊ ꝯuinci potuerit: mox depoſit⁹ curie tradat: ⁊ recipiat qd īīque geſſit. Itē ex cōcilio carthaginenſi.

Principali cogat auctē: q plebeʒ inuaſam non vult deſerere.

Petim⁹ vt dignemini dare fiduciaʒ: qua neceſſitate ipa cogente liberū nobis ſit rectorem ꝓuincie ſm ſtatuta glorioſiſſimorū pncipū aduerſus illuʒ adire: q plebem quā iuaſerat uſqʒ hodie commonitus ſm q ſtatutū fuerat relinquere contēnit: ut q miti admōitioni ſanctitatiſ ueſtre acqeſcere noluerit ⁊ emendare illicitū: auctoritate iudiciaria ꝓtinus excludat. aurelius eps dixit: ſeruata forma diſcipline nō eſtimabit̄ appetit: ſi ueſtra charitate modeſte ꝯuēt⁹ recedere detractauerit cuʒ fuerit ſuo ꝯtēptu ⁊ ꝯtumacia faciēte iudiciaria poteſtate conuent⁹. Honoratus ⁊ urbanus eps dixerūt: hoc ergo oibus placet. Itē gregorius papa.

A pncipibus corrigant: quos eccleſia corrigere nō ualet.

Studiū ē qd a uobis popoſcimus: ⁊ nūc iterū poſtulam⁹ ut paulinū aqlegēſem pſeudo epʒ ⁊ illū mediolanēſem epm ad clementiſſimuʒ pncipeʒ ſub digna cuſtodia dirigatis: ut iſte q eps eſſe nullatenus pōt: qa ꝯtra omnē canōicam ꝯſuetudinē fact⁹ alios ultra non pdat: ⁊ ille q cōtra morē antiquū eū ordiare pſumpſerit: canonuʒ uidicte ſubiaceat. Item ex ꝯci. chalcedoñ.

Propriū gradū amittant clerici cōiurantes uel cōſpirantes.

Coniurationuʒ ⁊ conſpirationum crimen qd apud grecos dicitur phratreā: publicis etiam legibus certū eſt inhiberi penit⁹. hoc multo magis i ſancta dei eccleſia ne fiat cōuenit abdicari. ſiq

i Petim⁹. fiduciā.i.auctoritatem.
k Excludat.ar.q ſi quis auctoritate iudicis mittit in poſſeſſionē: ⁊ aduerſari⁹ eū nō admittat qui nec attēdit excōicationē: videtur q manu militari ei poſſit auferri res: ut xxiiij.q.v.pncipes.⁊ xxiij.q.iij.de illicita.⁊ vij.di.nec licuit.⁊ ē expreſſū.ff.ne vis fiat ei q in poſ.ſiqs miſſus.ff.de rei ven.q reſtitue re.hodie tñ talis efficitur poſſeſſor poſt ānū ut ex̄ de dolo ⁊ ꝯtu.cōtingit.⁊ cōcordat legi ff.de bo.auc.iudi.poſ.qʒuis.
l Appetitus.i.iūria laceſſitus.
m Studiū eſt.caſū huius capituli hēs.xxiiij.q.i.pudēda.
a Coniurationū. hec quattuor capitula idē dicūt: q cōiuratores deponūt ſi clerici ſūt: ſi laici excōmunicantur.
b Phratrea.a phares qd eſt diuiſio: ide phariſei.§.xlvi.di.ſeditionarios.§.iij.q.iiij conſpiratores.

c ¶ Conſpirationum.
d Si qui clerici.
e Si clerici.
f Si qui clericorū. aut ſacramēta ꝯiuratiōes q̄ fiūt ſup licita re: licite ſūt ad reprobandū malū ꝛ illicitū: ut. xvi. q. vij. ſane. i. q. i. cōcuſſio nis. xxij. q. i. ſꝫ ſup re illicita nō tenēt ut hic. quidaꝫ tñ dicūt ꝙ ois cōiuratio ſi ē occulta: eſt illicita. ꝓhibēt̄ ꝗ fraternitates q̄ ſt̄ ad malum ſic. C. de monipolis. l. vnica. ſꝫ bone fraternitates admittūt̄. xlij. di. ſi quis deſpicit.
g ¶ Preſūptō. i. temeritas. qdā tñ hic ſcripſerūt: ꝙ hec pſūptio ſit iuris: ꝯ quā ñ admittitur ꝓbatio: ſec⁹ ſi pſūptio ſit facti.
h ¶ Si q̄ cauſe. hoc c. loqt̄ de crimine eccl'iaſtico uel d̄ reb⁹ ſpūalib⁹: ꝛ d̄ cauſis generalib⁹ ad totā ꝓuinciā ꝑtinentibus.
i ¶ His ita. clerici. allegando hoc dicit.
a ¶ Si tributū agri ſ. xxiij. q. vlti. ſm ꝯ. ſed ibi loqtur d̄ his p̄dijs in qbus fundata ē eccl'ia uel officine ei⁹ q̄ debēt eē libere: ut ex̄ de cē. ſancitū.
b ¶ Poteſtatē. d̄ facto nō de iure. nam ſi ſine auc̄te p̄ncipis uel alt̄i⁹ qs detineat res eccl'ie ſacrileg⁹ ē: niſi reſtituat. xij. q. ij. qſqs. xvi. q. i. in canōib⁹. videt̄ tñ ꝙ ſi agri eccl'ie nō ſoluant tributū: ꝙ poſſit īpator vēdicare agros illos: ut hic. ꝛ. C. de epiſ. ꝛ cle. de his. nam omnia bona illoꝝ q tenētur alicui ſoluē tributum: ſūt illi iure pignoris obligata. C. in qbus cau. pi. ta. cōtra l. i. ſed iſtud nō ē verū qꝛ tm̄ intelligit̄ de ꝓprijs p̄dijs aliquoꝛuꝫ uel clericoꝛū uel laicorū. licꝫ. n. p̄dia eccleſie ceſſent a tributo: non ideo poſſūt vendi: ut xvi. q. i. §. nouarū.

c ¶ Nō nego. corꝑaliter. me opponēdo: quia ꝓ temporalibus me morti opponere nō debeo ꝓ altarib⁹ libenter imolabor. xxiij. q. vlt. conuenior.
d ¶ Magnuꝫ. ſubiecti. tributū eſt probatio ſubiectionis: extra de cen. c. ij. ſed ar. contra extra de priuile. recepimus. verū eſt ꝙ eſt ſignū ſubiectiōis: ſꝫ nō plena probatio.
e ¶ Solnit. nō ex debito: ſed ne ſcādaliꝫ aliq̄s alios: ut. xxv iij. q. i. iā nūc.
f ¶ Omniſ. anima ſ̄bdita peccato chriſtus eni nemini fuit ſubiectus.
g ¶ Siue regi hec verba int̄ꝑtatur inocē. extra de ma. ꝛ obe. ſolite.
h ¶ Epiſtola. i. miſſa clementi a petro ſicut dicitur inſtrumentum meū qd̄ mei cauſa factuꝫ eſt. ff. de edē. pretor. §. i ꝛ dicit̄ etiam epiſtola illius cui ē miſſa: ſꝫ cū diſtinctiōe ff. de furt. eum qui. §. vlt.

uero clerici ſeu monachi iuenti fuerint ꝯiuratores aut ꝯſpiratores aut phratreas uel factiones cōponentes aliquas ſuis epis aut alijs omnino cadant de ꝓprio gradu.

Clerici conſpirantes proprio gradu amiſſo retrudantur in carcere: ceteri excōicentur.

Conſpirationū crimina uřis in ptibus uigere audiuimus: ꝛ plebes ꝯtra epos ſuos ꝯſpirare nobis mādatū eſt. Cuius criminis aſtutia nō ſolū int̄ chriſtianos abominabilis ē: ſꝫ etiā int̄ ethnicos ꝛ ab exteris legibus ꝓhibita. ꝛ iccirco hui⁹ criminis reos nō ſolū eccleſiaſtice ſed etiā ſeculi dānant leges ꝛ nō ſolū ꝯſpirātes ſed etiā cōſentientes eis. anteceſſores uero noſtri cū plurima turba epoꝝ: qcūq; eorū in ſacerdotali honore ſūt poſiti aut exiſtūt clerici: honore quo utūtur carere p̄ceperunt. ceteros uero cōione p̄uari: ꝛ ab eccl'ia extorres fieri iuſſerunt: oēſq; ſimul utriuſq; ordinis uiros infames eē cenſuerūt: ꝛ nō ſolū facientes ſed eis cōſentiētes. Item ex ꝯcilio chalcedonenſi.

Clerici aut monachi coniurātes ꝓprio p̄uentur honore.

Si qui clerici uel monachi repti fuerint cōiurantes aut conſpirantes aut inſidias ponentes epis aut clericis: gradu ſuo ꝓprio penitus abijciātur. Itē ex cōcilio toletano. De eodē.

Si clerici aut monachi iuenti fuerit ꝯſpiratores aut per cōiurationem calūniam machinantes epis uel clericis: propriū amittant gradum. Item ex cōcilio aurelianenſi. De eodem.

Si qui clericoꝝ ut nup in multis locis p ſupbiaꝫ diabolo inſtigante actuꝫ fuiſſe perpatuit: rebelli auctoritate ſe in unum coniuratiōe intercedēte collegerint: aut ſacramenta inter ſe data aut chartulam ꝯſcriptam fuiſſe patuerit: nullis excuſatiōibus pſumptio la betur: ſed res detecta cuꝫ in ſynodum uentū fuerit: in pſumptores iuxta pſonaꝝ ꝛ ordinum qualitatem a pōtificib⁹ q tūc in unū collecti fuerit uidicet: qa ſicut charitas ex p̄ceptis diuinis corde nō chartule ꝯſcriptiōe uel ꝯiuratiōe ē exhibenda: ita que ſupra ſacras ad mittūtur ſcripturas: auctoritate ꝛ diſtrictiōe pontificali ſunt repri menda. Item innocentius papa.

Inter clericos ꝛ laicos cauſe exorte ab epis audiantur.

Si que cauſe uel ꝯtentiōes int̄ clericos ꝛ laicos taꝫ ſupioris ordinis q̄ꝫ etiā inferioris fuerit exorte: placuit ut ſꝫ nicenā ſynodū cōgregatis oibus eiuſdeꝫ ꝓuincie epis iudiciū termiet̄. Quam ergo his oib⁹ auc̄tibus clerici añ ciuileꝫ iudicē denegent̄ ꝓducēdi: cuꝫ niſi p̄us depoſiti uel nudati fuerit: curie nō ſunt repſentādi: pꝫ ꝙ ad ſecularia iudicia clerici ñ ſt̄ ꝯtrahendi. His ita rñdet̄: clerici ex officio epo ſt̄ ſuppoſiti: ex poſſeſſiōibus p̄dioꝝ īpatori ſt̄ obnoxij. ab epo unctionē decias ꝛ p̄mitias accipiūt: ab īpatore uō p̄dioꝝ poſſeſſiones nāciſcūt̄: uñ auguſtin⁹ ait ſup iohānē: quo iure uillas defendis diuino an hūano? regre in p̄ncipio ubi dña ſignat̄ int̄ ius nāle ꝛ ius conſtitutiōis. qa ergo ut p̄dia poſſideāt̄: īpiali lege factū ē: patet ꝙ clerici ex p̄dioꝝ poſſeſſiōib⁹ imperatori ſūt obnoxij. Item ambroſius contra auxentiū.

Imperatori tributum eccleſia denegare nō debet.

Si tributū petit īpator: nō negamus. agri eccl'ie ſoluant tributū. ſi agros deſiderat īpator: poteſtatē habet uendicandoruꝫ. tollat eos ſi libitum eſt. īpatori ñ dono: ſed non nego. Idem.

Pt̄atib⁹ tributa ñ ſūt denegāda.

Magnū qdē ē ꝛ ſpāle documentum: quo chriſtiani uiri ſublimiorib⁹ ptātibus docent̄ eē ſubiecti: nequis conſtitutioneꝫ terreni regis putet eē ſoluendam. ſi enim cenſuꝫ fili⁹ dei ſoluit: qs tu tātus es q nō putas eē ſoluēdū? itē apoſtolus: ois aia ſublimioribus poteſtatib⁹ ſubdita ſit. itē petrus apl's generalit̄ oibus fidelibus ſcribit: eſtote ſubditi dñis uřis ſiue regi quaſi precellenti ſiue ducibus ab eo miſſis ad uindictam malefactorum: laudem uero bonorum. Item ex epiſtolā clementis.

Te quidē. ne fideiuſſor. clericis regulariter nō debet fideiubere: ut hic: ꝛ ex̄ de fideiuſ. cleric⁹. niſi neceſſitas ſit. tūc eni ex pietate tenet ſubuenire alij: ut. lxxxvi. di. nō ſatis. itē clerici pñt fideiubere ꝓ eccl'ijs ſuis: in auc̄. de ſanc. epiſ. §. aliū aūt. itē inter ſe mutuo fideiubēt cū ꝯueniūtur: ut. C. de epi. l. oēs. §. in hac. itē nec aſtrictus curie pōt fideiubere C. locati curialis. ꝛ ſi cleric⁹ fideiubēt: pōt dici ꝙ ñ tenet fideiuſſio niſi tali priuilegio ſuo renunciet naz fideiuſſor ꝓ nō dato habet: niſi priuilegio ſuo renūciet: ut. ff. ſiqs in ius vo. non ie. l. i. uel dic ꝙ lꝫ nō debeat fideiubere: ſi tñ fideiuſſerit: tenet obligatio: ut ex̄ ð fideiuſ c. ꝑuenit. ꝛ c. cōſtitutus.

k ¶ Ne aduocatus. qđ ꝓhibet ſacerdotibus: ut. j. xiiij. q. v. deniqꝫ. xv. q. ij. c. i.

l ¶ Iudicē. ꝯ. j. xxiij. q. vlti. c. ſepe. ꝛ c. qbus ſed dic ꝙ pñt tractare ð illis tēporalibus q̄ ſpectant ad eccleſiam.

m Sicut eni. q̄ ad cōis vſū. ar ꝙ peccat q nō recipit arbitrium ꝛ q nō cōponit int̄ partes.

n ¶ Ex his. id eſt ab his.

o ¶ Inſtare. i. intereſſe. ſ. xc. di. ꝑcipimus.

p ¶ Per diacones. ar. ꝙ diaconi debēt laicis exponē ꝛ inſtruē modū viuendi. xxv. di. audire.

q ¶ Ex his. ſicut enim ille ſolus. naz vnde ius prodit: ab eo interꝑtatio regrit: ut ex̄ ð ſen. ex. inter. qñqꝫ tñ legatus pape interpretatur reſcriptū pape: extra de poſt. prela. ad hoc. vltra mediū. ꝛ extra de ſequeſtra. ad hoc. iudex etiā interꝑtatur legē. ff. de legi. nā ut ait. ſꝫ non pōt interꝑtari ſniam ſuā niſi ſit preſes ꝓuincie. ff. de ap. ab executore. ſilr ꝯſuetudo intꝑretat legē: ut ex̄ de v̄. ſig. abbate. Interꝑtatio q̄daz ē ꝓbabilis ꝛ nō neceſſaria: ut magiſtri: ut. C. de ꝓfeſ. qui in vrbe ꝯſtantino. l. vnica. quedā eſt neceſſaria ſed nō generalis ut iudicis: ut. ff. de legibus. nam ut ait. q̄dā eſt ꝓbabilis neceſſaria generalis: ſꝫ nō eſt in ſcriptis redigēda: ut ꝯſuetudinis: ut. ff. de legib⁹. ſi de intꝑretatiōe. ꝛ ex̄ de v̄. ſi. abbate. q̄dā ꝓbabilis neceſſaria ꝛ in ſcriptl redigenda: ut ꝑncipis: ut. C. de legib⁹. l. i.

r Statuim⁹. mox ante. non intelligas ꝙ hec dictio ante ibi notet aliqđ tēpus: ſed ē ſenſus añ. i. ante examinātē iudicē ſiue corā examināte. uel loqtur cuꝫ ē notoriū crimen: ſic. C. de defen. ciui. defenſores.

ſ Siq ex fratrib⁹. frēs hic vocat clericoſ uel ēt oēs chriſtianos. ꝛ loqt ſcḋm antiqua tēpora: ut. ſ. e. relatum.

t Nullus.

a Aliud poſtulātē. penitētes. n. ſub regula eccl'iaſtica viuē debēt: ut hic. ꝛ j. de pſona. ꝛ. j. de pe. di. v. ꝯriū. ꝛ c. falſas.

b ¶ Omia licēt. tūc non expedit id qđ licitū ē: qñ vſus ipſius alij affert ipedimētū: ut. xxviij. q. i. ſic enim. ſ. ꝙ fidelis diſcedat ab infidelib⁹: ſed nō expedit ut ibi dr̄. uel alias mihi lꝫ mea repetē: ſed ñ expedit ad vitā ꝯſeq̄ndam: qꝛ ſcādalizāt illi a qbus repetūt. uł ſic oēs cibi liciti ſt: ſed ñ expediūt ꝓpter infirmos frēs q tunc quoſdā cibos reprobabāt: uel ſic licitū eſt ꝑdicatori ſumere ſūpt⁹ ab illis qb⁹ ꝑdicat: ſꝫ nō expedit ꝓpt̄ corinthios qui auari fuerūt.

c ¶ Penitēs. ſ. ſolēnit. ꝛ loqt de actore penitente ꝛ cū ē de volūtate rei. uel loqtur cū ipe penitēs cōuenit.

d ¶ Eccl'iaſticū. ſupple uel reus: qꝛ de actore min⁹ videbat.

e Non ait. quālibet ſ. i. c. null⁹ epſ

f Quicūqꝫ. i hac

De ſecularibus negocijs epus cognoſcere non debet.

Te quidez oportet irreprehenſibiliter viuē ꝛ ſummo ſtudio niti: ut oēs uite hui⁹ occupatiões abijcias. ne fedeiuſſor exiſtas: neᵏ aduocatus litiuz fias: neue in ulla aliqua occupatiōe ꝓrſus inuenia ris mūdalis officij occaſione ꝑplexus. neqꝫ eni iudicezˡ neqꝫ cognitorem ſecularium negociorū hodie te ordinare uult chriſtus: ne ꝓfocat⁹ preſentib⁹ hominū curis ñ poſſis uerbo dei uacare. hec uero opera que tibi congruere minus dixim⁹ exhibeāt ſibi iuicē uacātes laici: ꝛ te nemo occupet ab his ſtudijs: ꝑ que ſalus hominib⁹ datur. Item ex eodem.

In his q̄ ad cōis uite uſū ꝑtinent laici ſibi iuicē opari debent.

Sicutᵐ eni ipietatis crimen eſt tibi o clemens neglectis uerbi dei ſtudijs ſolicitudines ſeculares ſuſcipe: ita unicuiqꝫ laicorum peccatū eſt niſi iuicē ſibi etiā in his que ad cōis uſum uite ꝑtinēt: operā fideliter dederint. te uero ſecurum facere exⁿ his qbus nō debes inſtareᵒ oēs cōiter elaborent. ꝙ ſi forte a ſemetipſis hoc laici nō itelligunt: pᵖ diacones edocēdi ſūt ut tibi ſolius ecclie ſolicitudines reliquant. Exᵠ his oibus dat intelligi: ꝙ in ciuili cauſa clericus ante ciuilē iudicē ꝯueniendus eſt: ſicut eni eccliaſticaruz legū eccliaſticuſ iudex eſt admiſtrator: ita ꝛ ciuiliū non niſi ꝛ ciuilis debet eſſe executor. ſicut enim ille ſolus habꝫ ius interpretandi canones: qui habet poteſtatē cōdendi eos: ita ille ſol⁹ ciuiliū legū debꝫ eē interpres: qui eis ius ꝛ auctoritatē impartit. in criminali uero cauſa non niſi ante epꝫ eſt cleric⁹ examinādus. ꝛ hoc eſt illud qđ legib⁹ ꝛ canonibus ſupra diffinitū eſt: ut in criminali uidelicet cauſa añ ciuilē iudicē null⁹ clericus ꝓducatur: niſi forte cum conſenſu epi ſui ueluti qñ icorrigibiles inueniūtur: tūc detracto eis officio curie tradēdi ſūt. Unde fabian⁹ papa ait.

Qui epo inſidiatur: ſemot⁹ a clero curie tradat.

Statuimusʳ: ut ſiqs clericoꝝ ſuis epis infeſtus aut inſidiator extiterit mox ante examiatuz iudiciuz ſubmot⁹ a clero curie tradatur: cui vite ſue oibus dieb⁹ ſeruiat ꝛ infamis abſqꝫ vlla ſpe reſtitutiōis ꝑmaneat. Quia ergo iſte non in criminali ſed in ciuili cauſa clericū ante ciuilē iudicez ꝓduxit nō eſt iudicādus trāſgreſſor canonū: nec eſt dicendus pertraxiſſe reū ad iudicē non ſuū: qꝛ de ciuili cauſa nō niſi iudex ciuilis cognoſcere debet. Contra ea que in actoris defenſione dicta ſūt: ueriſimilia qdem uident: ſed pondere carent. ſacris eni canonib⁹ ꝛ forēſib⁹ legibus tam i ciuili q̄ in criminali cauſa clericus ad ciuilez iudicem ꝓtrahend⁹ negat. Unde i epła clementis legit.

Frēs apud pb̄ros iudicent.

Siquiˢ ex fratrib⁹ negocia hñt iter ſe apud cognitores ſeculi non iudicent: ſꝫ apud pb̄ros eccleſie qcqd illud eſt dirimat. Item ſilueſter papa.

Null⁹ clericus proter aliquam cām itret curiaz.

Nullusᵗ clericus uel diaconus uel preſbyter ꝓpter quālibet cām itret i curiā: nec ante ciuilem iudicē ſuam preſumat dicē cām. Item leo papa.

Eccleſiaſticū non forenſe iudiciū penitēs expectet.

Aliudᵃ qdem eſt debita iuſta repoſcere: aliud ꝓpria pfectionis amore ꝯtēnere. ſed illicitorū veniā poſtulātem oportet etiaz a mltis licitis abſtinere: dicēte apoſtolo: omniaᵇ licēt: ſed non omnia expediūt. vnde ſiqs penitensᶜ habet cauſam quam negligere forte non debeat: melius eſt illi ut expectet eccliaſticūᵈ q̄ forenſe iudiciū. Nonᵉ ait propter criminalez cām tm̄: ſed generaliter propter quālibet cām tam ciuilem q̄ criminalē itelligens. Unde theodoſi⁹ imperator.

Cuicūqꝫ liceat ſacroſancte ſedis antiſtitis iudiciū eligere.

Quicūqꝫᶠ litem habens ſiue petitor fuerit uel i iitio litis uelᵍ decurſis temporū curriculis ſiue cum negocia porātur ſiue cū iam ceperit ꝓmi ſententia: ſi iudicium elegerit ſacroſcē ſedis antiſtitis: illico ſine aliqua dubitatōe etiā ſi

l.quinqꝫ notãtur primum ꝙ a iudice ſeculari appellatᷓ ad epm. ſecũdum ꝙ añ ſniam appellatᷓ. terciũ ꝙ ab epoꝝ ſnia nõ appellatᷓ. quartũ ꝙ vniꝰ epi teſtimonio fides adhibetᷓ. qntũ ꝙ alij ñ audiũtᷓ poſt teſtimoniũ epi. pma pars tollitᷓ p id eẋ de ap. ſi duobꝰ. ſecũda p id. ij. q. vi. nõ ita. tertia p id. ij. q. vi. ois oppreſſus. quarta p id. vi. q. ij. ſi tm̃. ⁊ c. placuit. ⁊ lꝫ hec lex ſit abrogata. tñ innocen. argumentatᷓ ex ea: extra de iudi. nouit. nõ ut ɔfirmet eã: ſed ut oſtẽdat quantã affectionẽ ipatores habuerunt erga ſacerdotiũ.

g Uel decurſis. id ẽ poſt litẽ conteſ.

h Cũ ſermone. i. allegatiõibus.

i Hec ſiqs. capitularibus. i. in lõbarda: non tñ inuenitᷓ in ea ꝙ nũc eſt: ſed in gallia.

k Ullumꝰ. ut cõſuetudinaria: eẋ d eo q mit. i poſ. c. iij.

l De pſona. d hac habes. ij. q. i. in pmis.

m Nõ ab alio. i. no a ɔrio. qñqꝫ. n. ab iferiori põt iudicari. b. tamẽ huic lr̃e adheſit q dixit ſolũ epm eẽ ordiariuꝫ iudicẽ clerici: ⁊ p hoc ꝙ dicit adeat ipũs ⁊c. ſed tu dicas ꝙ plati eccl'ie collegiate hñt iuriſdictionẽ: ut. xv. q. iiij. c. i. eẋ de imu. ec. ſi minus. eẋ de iudic. c. ij. C. de iuriſdi. om. iudi. l. vlti. extra de offi. oꝛ. cũ ab eccleſiaꝝ. ſed qd hic dr̃ prius adeat ⁊c. dicas ipũſqꝫ ſecularẽ. b. tñ dicit ſolũ epm hr̃e ptãtẽ excõicandi: ut. xvi. q. ij. viſis. in fi. vbi dr̃ ꝙ excõicatio ſit mucro epalis: ⁊ ꝙ ſolus eps debeat de cauſis mrimonialibꝰ cognoſcẽ. xxxv. q. vi. mktoꝝ. ⁊ meliꝰ dicit noua ɔſtitutio: eẋ de exceſ. p̃. accedentibꝰ. ɔſuetudo tñ i talibꝰ dat iuriſdictionẽ: ut. ix. q. iij. cõqſtus. C. d emã. li. l. i.

n Siquis. aut monachum. conuentum nomine monaſterij ratione alicuius ſucceſſiõis ꝙ obuenit monaſterio p eũ: alias nõ competit actio ɔ monachũ cũ nihil habeat. uel intellige ꝙ fideiuſſit de mandato eccl'ie ſue uel etiã ſine mãdato: ſed pecuniã ẽ ɔuerſa i vtilitatẽ eccl'ie ut noua ɔſtitutio dicit: ꝙ qbuſdam. eẋ de fideiuſ. ſi aũt mõachus ɔ aliquẽ deliquit: ipẽ monachus ɔueniendus eſt non ecclia: ut. xviij. q. ij. hoc tantum. ſicut ſeruus conuenitur qui deliquit non eius dominus. C. de noxa. l. vlti. in fi. primo autẽ loco caſtigatio monachi ſpectat ad abbatem: ut. xxiiij. q. iij. corripiantur. ⁊ extra de offi. oꝛ. quanto. extra de ap. reprehenſibilis. vbi autem pcedendum eſt fm ordinem iuris: tunc ſolus epiſcopus eſt iudex fm. b. ut hic dicitur. alij dicunt ꝙ abbas habet ordinariam iuriſdictionẽ ſuper monachos ſuos: ⁊ excõmunicare eos poteſt: ut extra de ma. ⁊ obe. cum in eccleſijs.

o Aut aſſiſtriam. id eſt incluſam. que ſemp aſſidue moratur ibi.

p Doceat. id eſt adeat iudicem ſi ipſemet non poteſt. ⁊ eſt ſimile C. de epiſcopa. audi. epiſcopali.

q Ne vero. hec ſunt verba. b.

alia pars refragatᷓ ad epoꝝ iudicium cuniᷓ ſermone litigantium dirigatur. Idem.

Omnes itaqꝫ cauſe ꝙ pretorio uel ciuili iure tractantᷓ: epoꝝ ſentẽtijs termiate ppetuo ſtabilitatis iure firmẽtᷓ. nec ulteriꝰ liceat retractari negociũ qd epoꝝ ſnia decidit. teſtimoniũ ẽt ab uno licet epo phibitũ oẽs iudices indubitãter accipiãt: nec alius audiatᷓ cum teſtimonio epi a qualibꝫ parte fuerit repromiſſũ. illud eni ueritatis auctẽ firmatũ illud incoꝛruptum habeatᷓ: qd a ſacroſancto hoie fm ɔſcientiã mẽtis illibate fuerit prolatum. hoc nos edicto firmamus ſalubri: ⁊ ppetua lege tenendũ eẽ cenſemus. Hec ſiqs antiquata ɔtendat: qꝛ i iuſtiniano codice nõ iueniũtur ita inſta: p carolũ renouata cognoſcat: q i ſuis capitularibus ait iter cetera.

Uolumusᷓ atqꝫ precipimus ut oẽs noſtre ditiõi ſbiecti tam romani ꝙ franci alamani baiouarij burgũdiones ſaxones toringi friſones galli britones lõgobardi guaſcones beneuẽtani goti hiſpani ceteriqꝫ oẽs ſubiecti nobis quocunqꝫ legis uinculo uideantᷓ aſtricti uel ɔſuetudinario ãnexi more hãc ſniam quã ex. xvij. theodoſij iperatoris libro. c. uidelicet. xi. ad infrogata ablauij ducis quaꝫ illis ⁊ oibus ɔſcriptã miſimꝰ: ⁊ intᷓ noſtra capitula p lege tenendã cõſulto omniũ fideliũ nr̃oꝝ poſuimus lege cũcti ppetua teneãt. i. qcunqꝫ litem hñs ſiue petitoꝛ fuerit ut ſupra. Itẽ gre. iohãni defenſori eunti i hiſpaniã monẽdo dicit.

Ubi apud epm tñ iudicari debꝫ

Nec pſona pb̃ri hoc attendẽdũ eſt: ſiquã cãm habuit nonᷓ ab alio teneri: ſꝫ epus ipius adire debuit ſicut nouellarum conſtitutio manifeſtat: que ita loqtur de ſanctiſſimis ⁊ deo amabilibꝰ atqꝫ reuerẽdiſſimis epis ⁊ clericis ac monachis. Imperatoꝛ iuſtinianꝰ auguſtus petro glorioſiſſimo pape capitulo. liij. Siqs ɔtra aliquẽꝫ clericũ aut monachũ aut diaconiſſam aut monaſtriam autᷓ aſſiſtriã habet aliquã actiõeꝫ: doceatᷓ ipũs ſanctiſſimũ epm: cui hoꝝ unuſqſqꝫ ſbiaceat. Ille uero cauſam iter eos iudicet: ⁊ ſi qdeꝫ utraqꝫ pars his que iudicata ſũt nõ acqeuerit iubemꝰ p loci iudicẽ executiõi perfecte mãdari. Ne uero obijciatᷓ qꝛ de clerico hoc loqtur nõ de preſbytero: ſciẽdũ eſt qꝛ ſupius in cõſtitutiõe eadẽ. l. cap. i. legitᷓ appellatione clericoꝝ etiã pb̃ros ⁊ diacones ɔtineri. uerba aũt legis iſta ſũt: pb̃ros aũt ⁊ diacones ⁊ lectores ⁊ cantores quos oẽs clericos appellamus ⁊ reliq. Itẽ greg. romano defenſori ſicilie.

Clericus clericuꝫ ad publica iudicia nõ pertrahat.

Peruenitᷓ ad nos: ꝙ ſiqs ɔtra quoſlibet clericos cãꝫ habeat deſpectis eoꝝ epis eoſdẽ clericos tuo faciaſᷓ iudicio exhiberi. ꝙ ſi ita eſt: ualde conſtat eẽ icongruũ. ſed hac tibi auctẽ pcipimus: ut denuo hoc facẽ nõ pſumas: ſed ſiqs ɔtra quẽlibꝫ clericum hũerit cãm epm ipius adeat: ut aut ipẽ cognoſcat: aut certe ab ipo iudices deputẽtᷓ: aut ſi forte ad arbitros eundũ eſt: ptes ad eligendos iudices ab ipſo executiõᷓ deputata ɔpellat. ſiquis uero laicus uel clericus ɔtra epm cauſaꝫ habuerit: tũc te intᷓponerẽᷓ debes: ut inter eos aut ipſe cognoſcas: aut certe te admonẽte ſibi iudices eligãt. nã ſi ſua unicuiqꝫ epo iuriſdictõ nõ ſeruatur: quid aliud

p Peruenit aut ſi forte. eẋ de fo. compe. ſiquis contra.

b Executio. id ẽ executor ad hoc deputatus. ſ. archidiaconus: ut xxv. di. p lecti. ⁊ eẋ de fo. cõpe. nullꝰ. cum aũt iudex recuſatᷓ i optione actoris erat an vellet: ꝙ recuſatus delegaret cãm alijs: uel ꝙ ptes cogerẽtᷓ ad eligẽdos iudices: ut extra de fo. cõpe. ſiqs. hodie ãt ſi iudex recuſatus fuerit ⁊ pbata fuerit cã recuſationis ad arbitriuꝫ recuſatoris ipſe qui recuſatus fuerit dabit iudices uel tranſmittet negociũ ad ſuperioꝛes: ut in cõſti. cũ ſpeciali. extra de ap. ſed quero an iudices delegati ab epo poſſint ptes punire ſi non venirent ad iudicium: non videtur: quia ſolus delegatꝰ a pncipe poteſt ꝺtare: ut in auẗ. de litig. §. omnem. colla. viij. nec alij poſſint ſuas ſnias mãdare executiõi ꝙ ordinarij uel delegati a pncipe: ut. C. de bo. auc. iudi. poſ. auẗ. ⁊ q iurat. ff. de re iudi. a diuo. ⁊ ſolus delegatꝰ a pncipe põt mittere i poſſeſſionẽ. ff. de iuriſdi. om. iudi. iubere. põt tñ dici ꝙ fm iura noſtra ſubdelegatꝰ habet coertionẽ: quia põt interdicere ecclam: ut extra de offi. deleg. ex litteris. in fi. ⁊ fm legem modicaꝫ ſaltim habebũt coertionem ſubdelegati. C. de ſpoꝛtu. l. ij. ⁊ ff. de offi. cꝰ cui man. eſt iuri. l. vlt. in fi.

c Interponere. hoc veꝝ eſt in modicis uel minimis cauſis. nam maioꝛes cauſe epoꝝ ad metropolitanũ deferuntᷓ: ut. vi. q. iiij. ſi inter. ix. q. iij. conqueſtus. ⁊ lxxx. di. c. i.

d Patris ꝛ coepi.ſimplicitati.ſ.xxxix.di.petrus.

e Sacerdotibus.ſacerdotes cuſtodiūt.i.cuſtodire debēt:ut j.e.q.iij.nolite.

f Appellat.ergo ex ſola appellatione nominis aliqs ꝯſeqtur ius ſic.xxxij.q.iiij.dicat.C.de lati.liber.tol.§.penulti.ex̄ de ꝑſump.il ludi.i criali.j.e.c.ſiqs cū clerico.ſꝫ i clerico regrit̄ ꝯſenſus epi ꝛ ēt ꝓprius ꝯſenſus:ar.hic.ꝛ.ix.q.ij.c.i.ꝛ.ſ.e.clericū.ꝛ.c.null⁹.ꝛ.c.iolita.ꝛ.vi.q.iij.de niqꝫ.ꝛ.iij.q.vi.ñ liceat.ex̄ ꝺ fo.ꝯpe.ſignificaſti.ꝛ ē triplex rō q̄re laic⁹ pōt ꝛ ñ cleric⁹:q2 laic⁹ pōt iurare ſine lnīa ſui iudicꝭ:ſꝫ cleric⁹ nō: ut ex̄ ꝺ iura. calū.inherentes.ſꝫ nō poſſet corā laico litigare niſi ibi iuraret.item ab alio

agit̄ niſi ut ꝑ nos ꝑ quos eccl'iaſti cus cuſtodiri ille oꝛdo debuit ꝯfū dat̄. Itē ianuario ep̄o caralitāo

A laicis iudicibus clerici nō ſunt opprimendi.

Patris⁹ ꝛ coepi nr̄i felicis ꝛ q riaci abbatis relatione cogno uimus:ꝙ in inſula ſardinia ſacer dotes a laicis iudicib⁹ opprimant̄ ꝛ fraternitatē tuaꝫ miniſtri tui de ſpiciant:dūqꝫ ſolū a uobis ſimpli citati ſtudet̄:quantū uidemus di ſciplina negligit̄. Item gregori us mauricio.

Sacerdotes a regib⁹ ſunt honorā di nō iudicandi.

Sacerdotibus⁹ aūt nō ex terre na poteſtate dn̄s noſter citi⁹ indignetur ſed excellenti conſide ratiōe ꝓpter eū cui⁹ ſerui ſūt:cis ita dominet̄ ut ēt debitā reuerēti am ipēdat.naꝫ diuis elogis ſacer dotes aliqñ dij aliqñ āgeli uocāt̄. nam ꝛ ad moyſen de eo q ad iura mentū deducēdus ē dr̄:applica il lum ad deos uidelicet ad ſacerdo tes.ꝛ rurſus ſcriptū ē:dijs nō de trahes ſcilicꝫ ſacerdotib⁹.ꝛ ꝓphe ta ait:labia ſacerdotis cuſtodiunt ſciētiā.i.iuſticiā:ꝛ legē exqrūt ex oꝛe eius:q2 āgelus dn̄i exercituūꝫ eſt.qd igit̄ mirū ſi illos ur̄a pietat dignet̄ honoꝛare:quib⁹ in ſuo elo quio honoꝛē tribuēs eos aut āge los aut deos ip̄e etiā appellat̄ de u ſ.eccl'iaſtica quoqꝫ hiſtoꝛia teſta tur:q2 cū pie memoꝛie cōſtantino pꝛincipi ſcripto oblate accuſatio nes ꝯtra ep̄os fuiſſent: libellos q dem accuſatiōis accepit:ꝛ eoſdeꝫ qui accuſati fuerant ep̄os conuo cans i coꝛū ꝯſpectu libellos quos accepat:icendit̄ dicēſ: Ite ꝛ inter uos cās ueſtraſ diſponite:quia di gnū nō eſt:ut nos iudicem⁹ deos in qua ſnīa ſibi magis ex hūilitate q̄ illis aliquid ꝑſtitit ex reuerētia impenſa.ante eum quippe pagani iure publico pꝛincipes fuerūt:qui uerū deū neſciētēs deos ligneos ꝛ lapideos colebāt:ꝛ tamē eoꝛuꝫ ſacerdotib⁹ honoꝛem maximū tri buebāt.qd ergo miꝝ ſi chꝛiſtian⁹ imperatoꝛ ueri dei ſacerdotes ho noꝛet:dū pagani ut ꝑdixim⁹ pꝛin cipeſ honoꝛē impēdere eoꝛū ſacer dotibus nouerūt:qui dijs ligneis ꝛ lapideiſ ſeruiebāt.hec ergo non tātū ſpālit̄ quātū generalit̄ ꝓ ōni bus aſſerim⁹ ſacerdotib⁹:qm̄ ad huc neſcimus quis in terribili iu dicio dei qualis futurus ſit.eteniꝫ paulus egregius pꝛedicatoꝛ dicit: nolite ante tempus iudicare: quo uſqꝫ ueniat dn̄s ꝛ reliqua.nā ſunt multa que de iudicio illius homi nes ignoꝛēt:quia foꝛtaſſe qō uos laudatis ille rep̄hendit:ꝛ qō uos rep̄hēditis ille laudabit. Itē ex ꝯcilio mileuitano.

Quia pena feriat̄ clericus clericū ad ſecularia iudicia pertrahēs.

Nolita⁹ iaudita pꝛeſumptio uſqꝫ adeo illicitis auſib⁹ aditū patefecit:ut clerici clericos ſuo re licto pontificē⁹ ad iudicia publica pertrahant.ꝓinde ſtatuimus:ut hoc deceꝛo nō ꝑſumat̄.ſiqs hoc ꝑſumpſerit facere:ꝯuentus ꝛ cāꝫ ꝑdat:ꝛ a cōione efficiat̄ extrane⁹. Itē ex ꝯci.carthaginēſi.iij.

Clericus apud ciuilem iudiceꝫ iu dicari nō debet.

Placuit⁹:ut quiſqs ep̄oꝛum ꝑ ꝑſbyteroꝛum ꝛ diaconoꝝ ſeu clericoꝛū cum in eccleſia ei crimen fuerit intentatū uel ciuilis cā fue rit cōmota ſi derelicto eccl'iaſtico iudicio publicis iudicijs purgari᷑ uoluerit:etiaꝫ ſi ꝓ ipſo lata fuerit ſententia:locū⁹ ſuū amittat.ꝛ hoc in criminali actiōe.in ciuili uero ꝑdat qō euicit ſi locū ſuū obtinere maluerit.ſiquidē ad eligendoſ iu dices iniquē⁹ de eccleſie ꝯſoꝛtio iu dicat:qui de uniuerſa eccl'ia male ſentiēdo de iudicio ſeculari poſcit auxiliū:cum pꝛiuatoꝝ etiam cau ſas apl'us ad eccleſiā deferri atqꝫ ibidem determinari pꝛecipiat. Item ex eodem.

Clericus non accuſetur niſi ante eccleſiaſticum iudicem.

De⁹ diuerſis oꝛdinibuſ eccleſie ſeruientibus ſiquis in cauſaꝫ criminis icurrerit:ꝛ abnuerit iudi cium eccl'iaſticū:debet piclitari. Item cōſtitutio.lxxiij.c.i.

lud.inſti.ꝺ ad op.§.vlt.ar.ꝯ ij.q.i.multi.in fi.ibi dicit ꝙ ſo la noīatio non ſufficit.C.ꝺ ꝓ ba.nō eplis.ꝛ l.fi.

g Incēdit.h̄ vides ꝙ iudex dꝫ deſtruere li bellū q nō ē le gitime ꝯpoſit⁹ ut.ij.q.vlti.c. vlt.

h Spālit̄.ꝓ bonis.ſꝫ ēt ge neralit̄.ꝓ bōis ꝛ mal'.ut ñ tm̄ ꝓ pn̄tib⁹ q nūc accuſant̄ ꝛ cō uincunt̄:ſꝫ ēt ꝓ oibs alijs.x iiij.q.ij.nō eſti memus.

i Nolita hoc.c.ꝺ actoꝛe ꝛ ſeqn̄s de reo loqtur ꝛ nō ꝙ ſi actoꝛ traxerit reum ad iudicē non ſuū ꝑdit cām. ſed ſi re⁹ traxe rit actoꝛem ꝓ cōuicto h̄r: ut C.de iur l.om iudi.i crimiali h̄ tñ itelligas lite cōteſ.q2 ſi añ lit̄ cōteſ.ꝺ ſiſtit ñ icidit i penā:ut.j.e.c. px.ꝛ.ff.rē ra. ha.āpli⁹.ꝛ.ff. de i ius vo.q̄ꝫ uis.lꝫ ſit ar.ꝯ C.de tranſac. ſiqs maioꝝ.ſ.e placuit.ꝛ ꝙ di cit ꝙ cām ꝑdit dicūt qdā ipſo iure. veri⁹ cre do ꝙ ꝑ ſnīaꝫ ꝛ hoc inuit hoc vbū ꝯuentus.

k Pōtifice. h̄ māifeſte hēt̄ ꝙ i cā eccl'iaſti ca neut̄ poteſt adire aliū iudi cem ſiue i ciui li ſiue in criali negocio. laici aūt ſine ꝯſēſu oꝛdinarij eligunt alium iudicem in ciuili negocio : ut.ff. de iudi. l.i.C.de iuriſdi.om.iudi.l.i.ſed nō in criminali:ut. C.ꝺ iuriſdi.o.

ep̄o ñ pōt oꝛdies acci pere:q̄ nec iudiciū qō mai⁹ ē:ut.ix.q.ij.nul lus ꝑmas.itē ñ pōt ab alio q̄ꝫ a ſuo ꝑlato pe tere iudiciū aīe qō ē oc cultū:q̄ mlto foꝛti⁹ nec māifeſtū:ut de pe.di. vi.placuit.itē icōuēiēs iā eēt:ꝙ vn⁹ ep̄s iudi caret clicos alti⁹ ep̄i: qō eē ñ dꝫ:ut.ix.q.ij.ꝑ totuꝫ.ꝛ ſic oēs ꝺ vno ep̄atu poſſent ſibi aliū ep̄m eligē i iudicē.nec renūciare pōt cl'ic⁹ hu ic iuri:ex̄ de fo.ꝯpe.ſi diligēti.credo tñ lꝫ nō poſſint renunciare ex ꝑſſe:ꝙ tñ ſpōte.i.taci te pn̄t ꝯſētire i aliū iu dicē.nā arbitrū ſpōte eligūt ꝛ iudicē delega tū:aliogn exufflatum erit ꝑuilegiū clicoꝝ:ꝙ cl'ic⁹ pōt eligē corā q̄ iudice velit litigare:in ꝯſti.fede.hita.itē ml'ta poſſū facē ſpōte:ad q̄ ñ poſſū me pacto aſtri gē.nā poſſū iſtituē ali quē hēdeꝫ:ñ tñ pacto ad h̄ me aſtrigē poſſū ut.C.ꝺ pac.l.vlt.itē ta cite poſſū renūciāe fo ro lꝫ ñ exp̄ſſe.ſic tacite papa renūciat ſuo ꝑui legio:ut.ij.q.vij.nos ſi ꝛ.q.v.mādaſti.ſic taci te poſſū renūciare ex ceptiōi ꝓcuratoꝛie ꝯ militē ſꝫ ñ exp̄ſſe:ut.ff ꝺ ꝓcur.filiuſfamilias. ſilr tacite poſſū renūci are iuramto calū.ſꝫ ñ exp̄ſſe.C.ꝺ iu.ca.l.ij.i fi.ꝛ ꝙ ſpōte poſſꝫ rn̄dē hēs.iij.q.vi.pulſat⁹.io qcqd dicat io.h̄ tene ꝙ i laicū nullo mō cō ſētit cl'ic⁹:ut ex̄ de fo. ꝯpe.ſi diligēti.nec i cli cū ſine ꝯſēſu ep̄i:ut ex̄ ꝺ fo.cō. ſignificaſti.b.

l Placuit.itērātū ꝛ ſic logt̄ cū lis ſit ꝯteſtata.

m Purgari.ꝑ h̄ pꝫ ꝙ logt̄ ꝺ reo.ſꝫ qō di cit p⁹ea euicit: itellige id i quo ē abſolut⁹.

a Locū.i.deponat̄.

b Iniq.ꝯtūeliā.n. fa cit iudici : q eo relicto vadit ad alt̄uꝫ:ut.ff.ꝺ arbi.litigatoꝛes.ſilr ſi qſ rē ꝺdūc̄ corā vno iudice ꝺdūc̄ p⁹ea corā alio:ꝑdit litē.C.ꝺ aſſ.tol.l.i.i fi

c De diuerſis.nihil notatur.

d SIqs dāno. ſportularꝝ ad quas clerici nō tenet̄: ut i auc. ꝺ ſanctiſ. epiſ. §. ſportularū. ergo nec aduerſarij ipſorum teneri debēt. C. de fruc. ⁊ liti. expen. l. vlti.

e Noluerit. illud nō tenet: uel dic noluerit. i. nō potuerit: q2 forte talē cāꝫ non poteſt audire.

f Sine ſcriptura. ſine ſcriptura ꝓcedit epſ: cuꝫ iudicat inter ſuos clericos. ſiliter in modicis cauſis nō regrit̄ ſcriptura: ut in auc. de man. prin. §. ſit tibi. nō obſtat. ꝫ. ij. q. i. in primis: vbi dicit̄ ſentētia nulla q̄ ſine ſcripto ꝓfertur. illud eni tm̄ tenet in criminalibus ⁊ maioribus negocijs.

g Quoruꝫ. hoc nō tenet: ut. iiij. q. iij. §. ſpatium.

h Puniat̄. nec illud tenet: ut extra de iudi. cū nō ab hoie.

i SI clericus. arbitros. ⁊ ē hec rō q2 metropol. nō eſt iudex clerici. vn̄ ſub eo nō debet cōueniri: nec corā epō debet ꝯueniri: cū n̄ poſſit eē actor ⁊ iudex: ex ꝺ reſti. ſpolia. ꝯqrente. ⁊ ex de cōceſ. pben. ⁊ ec. non va. pꝰ electionē. in fi. Sꝫ quis coget eū eligere arbitros: rn̄det̄ epus: lꝫ ſit ei ſuſpectꝰ: ut ex de ap. ſecūdo reqris. item in alio caſu cogit ipm eligere arbitros. ſ. cū recuſat eū uel delegatū ab eo: ut. ꝫ. e. peruenit.

k Audiatur. ꝫ. vi. q. ij. c. epus. ꝯtra: ſed ibi ſolutur.

l Synodi. ergo ſi habet̄ ciuilis cā ꝯ epꝫ: ſolus metropolitanꝰ nō pōt audire: ut hic. ⁊. vi q. iiij. ſi inter. forte hoc nō tenet in maioribus cauſis: uel loqtur ſm antiqua tēpora qn̄ pro ſingulis cauſis fiebat ꝯciliū: ut. ꝫ. e. q. iij. c. ij.

m CLericus.

Qui cū clerico litigiū habet: epm ipſius adeat.

SIquis cum clerico litigiū habuerit: ſiquidē de cauſa pecuniaria: adeat prius epm cuius iudicio clericus ſuppoſitꝰ eſt. ille autem ſine dāno ⁊ ſine dilatiōe cōpetentem finē liti ipoſiturus eſt. ſin aūt noluerit epus litē dirimē: tūc ad ciuilē iudiceꝫ diſceptatio cauſe ꝑueniat. ubi auteꝫ dirimere epus uult cauſam: ſine ſcriptura oīa ꝓcedant: ⁊ diffinitiua ſententia ab eo ſine ſcriptis ferat̄. qḋ ſi de criali cauſa litigiū emerſerit: tūc competentes iudices i hāc ciuitate ul' in ꝓuīcijs interpellati cōſentaneum legibꝰ terminū cauſe iponāt: ita tamen ut diſceptatio litis duorum menſiū ſpatiuꝫ nō excedat a litis cōteſtatione numerandū. itē in crimialibus uero cauſis nunq̄ ſine ſcriptura ꝓcedere debet. non aūt aliter puniat̄ clericus: niſi ob noxius reptus ſacerdotio nudatꝰ fuerit ab epō ſuo uel clericatꝰ honore. Si aūt crimen eccleſiaſticū eſt: tūc ſm canōes ab epō ſuo cauſe examinatio ⁊ pena ꝓcedat: nullam cōmunioeꝫ alijs iudicibus in huius caſibus habentibꝰ. Iteꝫ ex concilio chalcedonenſi.

Clericꝰ aduerſus clericū negociū hñs ſecularia iudicia nō exerceat.

SI clericus aduerſus clericuꝫ hꝫ negociū ñ relinquat ſuum epm ⁊ ad ſecularia iudicia nō concurrat: ſꝫ ꝓus negociū agitet̄ apḋ ꝓprium epm. uel certe ſi fuerit negociū ipſius epi apud arbitros ex utraq; parte electos audiat̄ negociū. ſiqs uero ꝯtra hoc fecerit: cāonum correctionibꝰ ſubiaceat. ⁊ ſi clericus aduerſus ſuuꝫ uel alium epm habeat cauſam: apud audiētiam ſynodi ꝓuincie cōqueraꝫ. ſi uero cōtra ipſius ꝓuincie metropolitanuꝫ epm epiſcopꝰ ſiue clericus habeat ꝯtrouerſiaꝫ: pgant ad ipſius dioceſis primateſ aut certe ad ꝯſtantinopolitane regie ciuitatis ſedem: ut eorū ibi negociuꝫ terminetur. Item ex concilio agathenſi. Palea.

CLericū nullus p̄ſumat apud ſecularē iudicē epō non ꝑmittente pulſare: ſed ſi pulſatus fuerit: nō reſpōdeat nec ꝓponat nec audeat crimiale negociuꝫ iudicio ſeculari p̄ponere. Ex his oībus datur itelligi: q2 clericus ad publica iudicia nec in ciuili nec i crimiali cauſa ē ꝓducēdus: niſi forte ciuilem cauſaꝫ epſ decidere noluerit uel in criali cā non ſui honoris cingulo eū denudauerit. Illud autē qḋ in epl'a clemētis dictū ē: nō cognitorē ſeculariū iudicoꝝ te uult deus eē: ex epali unctiōe intelligēdum eſt. Nō. n. in epm ungit̄: ut cognitor ſeculariū iudicioꝝ reſideat: ſꝫ ut ꝓcurator aīaꝝ ⁊ diſtributor ſpūalium exiſtat. ꝓhibetur ergo ſecularibus negocijs occupari nō ad tēpus ſequeſter fieri. uel ſecularia iudicia nō de rebꝰ ſecularibus ſed ſeculariū uiroꝝ intelligēda ſūt. iudicia de rebꝰ ſecularibuſ ſecularia appellantur: iuxta illud apl'i: ſecularia iudicia ſi habueritiſ cōtemptibiles qui ſunt in eccleſia ꝯſtituite. iudicia uero ſeculariū ſecularia appellant̄ iuxta illud apl'i in epl'a clemētis: qḋ ex ſbſeq̄ntibꝰ datur intelligi: cum dicit̄: hec opera que tibi minus cōgruē diximꝰ exhibeāt ſibi inuicem uacātes laici. ꝓhibētur ergo clerici a cognitione negocioꝝ ſeculariū uirorū nō ſeculariū cauſaꝝ. negocia quippe clericoꝝ ſiue crimialia ſiue ciuilia fuerint nō niſi apud eccleſiaſticuꝫ iudicē uentilāda ſūt. Vnde hadrianus papa ait.

Nō niſi in foro ſuo audiat̄ clericꝰ.

CLericus ſiue laicus ſi crimīe aut lite pulſatus fuerit: non alibi q̄ in foro ſuo ꝓuocatus audiatur. Item. Vt clericorū cauſa huius forma ſeruet̄: ut nequaq̄ eorum ſentētia a nō ſuo iudice dicta conſtringat. Res uero i litigio poſita aute legitimuꝫ cognitiōis euentum in nullā debet oīo transferri pſonā. Vnde gelaſius papa gngeſio epō.

In nullā tráſferat̄ pſonā res i litigio poſita añ cognitionis euentū.

QUia res in litigio poſita i nullaꝫ transferri poteſt omnino perſonam: donec legitime cognitionis euentu cui potiꝰ debeat iudiciaria diſceptatiōe poſſit agnoſci

a In clericoꝝ. ꝫ. ij. q. i. in primis. in fi. extra de iudi. at ſi.

b Quia res. nec etiā actionē pōt quis cedere alij: poſtq̄ res eſt deducta in litigiū: ut. C. e. l. ij. nec valet priuilegiū impetratū tempore litis: ut extra de teſti. cām. xvi. q. vi. placuit. C. vnde vi. auctoritateꝫ. C. de fundis ⁊ ſaltibus reipublice li. xi. l. ſiqua. nec res litigioſa pōt dicari. ff. de liti. l. vlt. q autē reꝫ litigioſam alienat: ⁊ alienatio nulla ē: ⁊ p̄terea punit̄ vēditor ⁊ ēptor ſi ſciuit rē litigioſam: ut et ut lite pē. eccl'a C. e. l. vlt. in caſibus tn̄ licite alienat̄ res litigioſa. ſ. ex cā dotis uel tranſactiōis uel donatiōis ꝓpter nuptias: ul' ex cā legati ul' diuiſiōis rerum hereditariarū ut. C. de litig. l. vl. iteꝫ licite alienatur res litigioſa que ſeruat̄ i nō pōt ff. fa. hercīſ. alienatiōes. ⁊ ff. de peti. here. diuus.

c In litigio. res dr̄ litigioſa de cuiꝰ dominio uel quaſi cauſa vertit̄ int̄ petitoreꝫ ⁊ poſſeſſorē uel iudiciaria contentiōe uel p̄cibus principi oblatis ⁊ p̄ cō aduerſario cognitis: ut i auc. de liti. in pn̄.

a Exigere.hoc intellige cū poſſeſſor ē ſuſpectus. aliqs poſſeſſor ſꝑ vtitur fructib⁹ pen.lite:ut.xvi.q.iiij.volumus.extra ut lite pen a memoria.

Quod vo.⁊ eſt certū ꝙ ſic.ſ.e.inolita.

Sed ponaē ꝙ.hic q̄riē an ille ſit dign⁹ depoſitiōe q ex cō mu nicatus uel ſu ſpenſus cele brat ⁊ certe ſic ut.ſ.c.ſiqs pſbyter.⁊ ex̄ de cle.ex.mi.fraē nitati.niſi di ſpēſeē cū eo: ut.lxiij.di.ſalo

Q. .II.

nitāe.magr̄ tñ ꝯſeqē aliā qō nez.ſ.vtꝛ ſnia teneat ſiue iu ſta ſiue iiuſtā: tnb⁹ āt mōis dr̄ ſnia iuſta ꝟ iiuſta.ut.ſ.e.§ ſi ḡ.ſ.ex aio cū malo zelo ſen tentiat ex cā.ſ.

Q. .III.

cū certa cā ſub eſt ex ordie cū fuaē uł ꝑ̄mit titur ordo iurl iuē ſnia alia eſt ꝯdēnatōis alia excōicationis alia ſuſpēſiōis alia ꝑcepti : q̄ tñ iꝑꝓpꝛie dr̄ ſnia.ſnia ꝯdē natiōis ſemꝑ tenet niſi ſit in iuſta ex ordie ut.ij.q.vi.diffi nitiua. alś ſꝑ tenet niſi ap. plłeē ab ea.itē ſentētia excō municationis ordinez regrit ⁊ etiā cauſe co gnitionē: ut.ij q.i.nēo epus. ex̄ de ap.repre hēſibilis.ex̄ ꝺ ſen.ex.ſacro. ſiue tñ ſit iniu ſta uel ex aio uel ex ordie ſꝑ tenet:ut.ſ.e.ſi epſ.forte nec releuaē per ap pellationē niſi q ad cognitio nē:ex̄ de ſent. ex.ꝑ tuas.ſnia aūt mādati uł ꝑcepti ñ ligat niſi id qð ꝑcipiē ſpectet ad officiū ꝑcipiētis.vij.q.i.qꝛ fraē nr̄.ꝑmo aūt ꝓbat.ℌ.vſqꝫ ad.§.ꝑmiſſis.ꝙ ſnie epī ēt iiuſte ſūt parēdū:dein de ꝓbat eam non ligare.

apponūt qdā:cū ꝓ indebitis exactiōib⁹ aliqs excōicaē:ut ex̄ de exceſ.ꝑle la.cum ad quorūdam.

b Siqs ab alijs.ſilr q ſuſpēſus ē ab vno:ſuſpēſus ē q̄ꝛtū ad oēs: ut vij.q.i.ſiquis preſbyter.⁊.iiij.q.v.quiſqs.

i Concilio.hodie ſolus metropolitan⁹ cognoſcit de cā excōicatiōis:ut ex̄ de ſen.ex.ꝑ tuas.

ex eadē re quiſpiā nō ſinaē exigē penſiones:ſed in eodē ſtatu re ea dez poſita in quo uidetur ſicut di ctum eſt:ante ꝯſtitutā litem qſqs ſibi putat quippiaz poſſe cōpetere ueridico pulſet examie ꝓiudicijs oibus inde ſubmotis.

Quod[c] uero culpa illa ſu ſpēſiōe digna ſit:ex ca pitulo illo milleuitāi cō cilij liquido conſtat.ſi.n cōione ꝓuandus eſt:qui clericum ad ciuilē iudicē crediderit ꝑtrahē dū:multo magis ſuſpēſiōe dign⁹ eſt qui ſui epī iudiciū inꝑpellantez ad iudicium ſeculare ꝑtrahere nō dubitauit.

Sed[d] ponaē ꝙ hui⁹ culpa ſuſpenſiōe digna nō fue rit:querif utrū ſit depo nēdus q officiū ꝯtra pro hibitionē epī celebrare auſus eſt. ſꝫ ꝙ ſnia epī ſiue iuſta ſiue iniuſta fuerit:timēda ſit : gregori⁹ teſtaē dicens.

Timēda eſt ſententia paſtoris.

Sententia[e] paſtoris ſiue iuſta ſiue iiuſta fuerit:timenda eſt.

Item ex concilio antiocheno.

A ſuo epiſcopo excōicatus non ē ab alio recipiēdus.

Siqs[f] a ꝓprio epō excōicatus eſt nec eum ꝑus ab alijs debē ſuſcipi:niſi aut a ſuo fuēit recept⁹ epō:aut ꝯcilio facto epiſ occurrat ⁊ rñdeat:⁊ ſynodo ſatiſfecerit q̄[g] ſtatuerit ſub alia eum ſnia recipi. qð ⁊ circa laicos ⁊ pbros ⁊ diaco nos ⁊ oēs q i clero ſūt ꝯuenit obſ uāi. Itē nicola⁹ ad lothariū regē

Excōicationis mereē ſniam:q ex cōmunicatis cōicat.

Precipuē gualdrade pellicis tue ⁊ dudū a te repudiate cōi oñem declina.excōicata ē enim ⁊ uſqꝫ ad preſentiā nr̄am ab oi cōtu bernio chriſtiāoꝝ ſeqſtrata. ꝙob rem cauenduz eſt:ne cum ea pari mucrone ꝑcellaris ſnie:ac ꝓ uni⁹ mulercule paſſiōe uinctus ⁊ obli gatus ad penne traharis exitium deterius qppe in pplis ꝑlati delin quūt:ac ꝑ hoc ipſi crudelius ꝙ̄ ce teri puniūē.ut ait bear⁹ gregorius ſcire ꝑlati debēt:ꝙ ſi ꝑuerſa unqꝫ ꝑpetrant:tot mortib⁹ digni ſunt: quot ad ſubditos ſuos perditiōis exempla trāſmittūt.unde neceſſe eſt:ut tāto ſe cauti⁹ a culpa cuſto diant:quāto ꝑ ꝑraua q̄ faciunt nō ſoli moriūē.⁊ īfra:ceteꝝ ꝑcaue ne qñ nobis ſꝫ dñi ꝑceptū duos[m] aut tres teſtes adhibeam⁹: imo uero hoc ſancte eccl'e dicam⁹:⁊ qð non optam⁹ decetero fias cūctis:ſicut ethnic⁹ ⁊ publican⁹. Itē ex ꝯci lio ſardicēſi.c.xvij. De eodē.

Si[n] epus forte iracūdus qð eē non debet cito[o] ⁊[p] aſpe cōmo uetur aduerſus pbrm ſiue diaco nēm:⁊ eū de eccl'ia exēmiare uolu erit:ꝓuidendū eſt:ne inocens dā netur aut ꝑdat cōionez.⁊ ideo ha bet poteſtatē[q] is qui eſt abiect⁹ :ut epōs finitimos inꝑpelleē[r]:⁊ cauſa eius audiaē ac diligēti⁹ ꝑtractē. Ille uero epus:q iuſte uel iiuſte euz abiecit:patienē accipiat:ut ne gocium diſcutiaē:uel ꝓbeē ei⁹ ſen tentia a plurimis uel emendeē.tñ priuſqꝫ oia diligēter ac fideliē exa minētur:eum q fuerat cōione pri uatus ante cognitionē nullus de bet ꝑſumere:ut cōione ſociet. Itē ex ꝯci.char. De eodē.

Siquis[s] pbr ab epō ſuo corre ctus fuerit:debet utiqꝫ apud uicinos epōs cōqueri:ut ab ipſis eius cauſa poſſit audiri:⁊ ꝑ ipſos ſuo epō recōciliari. qð ſi ñ fecerit: ſed ſupbia qð abſit inflatus ſecer nēdū ſe ab epī ſui cōione duxerit: ac ſepatim cū aliqb⁹ ſciſma faciēs ſacrificiū deo obtulēit:anathema tizeē:⁊ nihilomin⁹ locuz amittat at ſi q̄rimoniā iuſtaz habuerit:ad uerſus epm ingrendū eſt. Itez ex cōcilio anthioceno.

De his qui damnati a ſynodo ſa cra miniſteria contingūt.

Siquis[t] epus dānaē a ſynodo uel ſi pbr ⁊ diacon⁹ a ſuo epi ſcopo:⁊ auſi fuerint aliqd ꝺ miſte ria ſacro ſtringere:ſiue epſ iuxta

k Quod ſtatuerit.ſ. ſynodus.

l Precipue.puni untur.ſ.xxv.q. i.nulli fas.

m Duos.ḡ in cā de nūciatiōis idē pōt eſſe iudex accuſator ⁊ te ſtis:ex̄ ꝺ ſimo.lꝫ.itē ꝟ ar.ꝙ euāgelica āmoni tio ñ ſolū hꝫ locū i oc cultis ſꝫ ēt i māifeſtis ij.q.i.ſi peccauerit.

n Si epus.iracun dus.i.ut ex aio ſit iniuſta.

o Cito. i.nō ſeruato ordine iuris.

p Et aſpe. ꝙ non ad ſit cauſa.

q Poteſtatez.aucto ritate huius canonis.

r Interpellet.ſm hec iura qlibet excōicatus audiebaē:q volebat ſe ꝓbare iiuſte excōica tū.hodie ſec⁹ niſi ſit p⁹ ap.excōicat⁹.uł ni ſi dicat errorē expſſū i ſnia:ut ex̄ e.ſ.ꝑ tuas.ſi qs ḡ ꝯq̄riē metropoli tano de iiuſta excōica tiōe:aut appellauit ad eū aut ñ.ſi appellauit: ꝑmo ꝑſtabit cautionē abſoluēd⁹ ꝙ ſtabit iu ri.deīde i optōe hꝫ an velit eū abſoluē uł re mittē abſoluēdū ei a q̊ appellauit:ut ex̄ ꝺ ſen ex.ꝑ tuas.ſi ñ appella uit ad eū : ſm ꝑora iu ra dꝫ remittē abſoluē dū.⁊ ſi ille noluerit ab ſoluē:tūc metropolita nus poſſit abſoluē: ut ex̄ de offi.or.ad repri mēdā.ſi tñ viderit ſen tētiā excōicatiōis eui denē iiuſtā pōt ꝓnūci are iiuſtā lꝫ ñ ſit appel latū ad eū:ut ex̄ ꝺ ap. ſolicitudinē.itē ecōuer ſo ſi ē appellatū ad eū ⁊ viderit iuſtā eē cām excōicatiōis:teneē eū remittē abſoluēdū:ut ex̄ de ſen.ex.ꝑ tuas.in fi.hodie aūt lꝫ ñ appel leē ad ſupiorē:ſi tñ ē ꝑi culū i mōa pōt eū ſtatī abſoluē:ut ex̄.e.ſacro.

e Sentētia.timēda ē.niſi in duob⁹ caſib⁹.ſ.cū ſnia ē p⁹ ap.lata ⁊ cū ꝯtinet itolerabilē errorē:ex̄ de ſen.ex.ꝑ tuas.itiū caſū

f Siquis.correptus.id eſt ſuſpēſus uel excōicatus minori excōicatōe ut patet ꝑ id qð ſequitur anathematizetur.

g Siquis.nec in alia.ergo epī non pñt diſpenſare cū talibus qui poſt excōicationē celebrant:cum nec conciliū hoc poſſit:ar.contra.ij.q.v que de cauſa.ſic.vij.q.i.ſiquis preſbyter.

b Maxie.i.tm̄.ſic.xij.di.illud.xviij.di.puenit.xvi.q.iij.p ſingulas.
c Siquis.videt᷑:ꝙ iſti clerici q cõicant excõicato in diuinis officijs:pa ri excõicatione ligent᷑:ut extra de ſen.ex.ſignificanit.
d Per forinſecam.i.manu laicali.ſimile.ſ.xvij.di.nec licuit.
e Epiſcopi.ſi minimis.ergo ꝓ miorībus cauſis n̄ eſt quis excõicād᷒ ut.j.e.null᷒.qd verꝫ ē.Sꝫ cõtra:nõne ꝓ ſola ꝯtumacia ē qs excõicādus:ut.j.e.certum:ergo ſiue crimen ſit magnū ſiue paruū nūq̄ꝫ eſt excõicandus aliqs niſi ſit cõtumax: ad hoc dicūt qdam ꝙ ab hoīe non ſit aliqs excõicādus niſi ꝓ cõtumacia ſed a canone bn̄:ut.xvij.q.iiij.ſiqs ſuadente.hoc nõ ē verum:q2 qn̄qꝫ excõicatur aliqs ꝓ contumacia: qn̄qꝫ ꝓ crimine: ut extra de v̄.ſig.ex pte.io.Sꝫ certe illa decre.dicit:ꝙ ꝓ offenſa ſit aliqs excõicād᷒ cū non vult ſatiſfacere:⁊ ita ꝓ ꝯtumacia:quare alia diſtinctio eſt melior.b.
f Peccatū.ar.ꝙ citi᷒ morit᷑ qs ꝓpter peccatum: ut.xij.q.ij.c.i.⁊ tollit deus malos de medio ne peccatū eoꝝ augeat᷑:xxiij.q.iiij.ea vidicta.⁊ tollit bonos ne malicia maloꝝ imutet intellectū eorūꝫ:de pe.di.iiij.ſi ex bono.
g Placuit.neglectu.videtur ğ ꝙ ꝓ negligētia aliqs excõicatur:ſicut ꝓ negligentia aliqs depõitur:ut.lxxxi.di.dictū eſt.
h Teugalduꝫ.iudicauerint.ſic patet ꝙ punit᷑ iudex q male iudicat:ut dixi ij.q.vi.hoc etiā.

i Utilitates.ꝙ nulli ꝓhibet᷑:ut.iiij.q vi.omnibus.
k Si autem.principes.ergo imperatores ſubſunt epiſcopis ⁊ ab eis poſſunt excõmunicari.xcvi.di.duo.mitius tamē cū eis agendum eſt q̄ꝫ cum alijs:ut.xij.q.ij.de rebus.⁊ ſi in pluribus epiſcopatibus habet imperator domicilium:quilibet poteſt eum excõicare.ff. ad mũi.aſſum ptio.

precedentē ꝯſuetudinē ſiue pb̄r ſiue diacon᷒ nullo mõ licet ei nec in alia ſynodo ſpē reſtitutiõis aut locum ſatiſfactiõis hr̄e:ſed ⁊ cõicantes ei oēs abijci de eccl'ia oꝫ:ⁱ ⁊ maxime ſi poſtq̄ didicerit aduerſus memoratos prolatā fuiſſe ſn̄iam eiſdē cõicare tētauerint. Itē ex ꝯcilio martini pape.

Sine ſpe ſit recõliatõis:q excõicatis cõmunicare preſumit.

Siquis epūs in ꝯcilio excõicatus fuerit:ſiue pb̄r aut diaconus a ſuo epō:⁊ poſt excõicationem preſūpſit ſiue epūs ille aut pb̄r aut diacon᷒ facē oblationem uel matutinū uel ueſptinū officiū q̄ſi in officio ſuo agere:ſicut prius nõ liceat ei nec in alio ꝯcilio ſpem recõciliatiõis hr̄e nec ultra reconciliari:ſed etiā eos q ei cõicauerūt oēs ab eccl'a reſpui maxie eos qui ſciebāt eū eē deiectū.ſi aūt pmāſit turbās ⁊ ꝯcitās eccl'iam p᷒ forinſecaꝫ ptātē oꝫ eū ſicut ſeditionariū ab oi plebe expelli. Itē ex ꝯ.aga.

De epis q innocētes aut minimis cauſis culpabiles excõicant.

Epiſcopi ſi ſacerdotali moderatiõe poſtpoſita innocentes aut minimis cauſis culpabiles excõicare preſūpſerint:aut ad gr̄am baptiſmatis feſtinātes fortaſſe recipe noluerint:a uicinis epīs eiuſdem ꝓuincie litteris moneant᷑.⁊ ſi parere noluerint:cõio illis uſq̄ ad tēp᷒ ſynodi a reliqs epīs dene get᷑:ne forte p excõicatiõis peccatum ᶠ excõicati longo tp̄e morte pueniāt᷑. Itē ex ꝯci.aphricano.

De his qui tp̄e excõicationis ſue communicare preſumūt.

Placuit ᵍ uniuerſo concilio:ut q excõicatus fuerit ꝓ ſuo neglectu ſiue epūs qlibet ſiue cleric᷒ ⁊ tp̄e ſue excõicationis an̄ audientiam cõicare preſūpſerit:ipſe in ſe dānatiõis ſn̄iam iudicet᷑ ꝓtuliſſe. Item nicolaus papa.

Deponantur epiſcopi qui excommunicatis communicant.

Teugaldū ʰ treuerēſem ⁊ p̄mātem belgice ꝓuincie ⁊ gūtarium agrippine colonie archiepōs nūc corā nobis ⁊ ſācta ſynodo ſb geſtoꝝ iſinuatiõe:q̄liter cāꝫ lotharij regis ⁊ duaꝝ mulieꝝ ei᷒ teberge.ſ.ⁱ ⁊ gualdrade recognouerint ⁊ iudicauerit:ſcriptū ſup hoc proprijs manib᷒ roboratū offerētes nihilq̄ ſe plus uel minus aut alit᷑ egiſſe ore ꝓprio multis corā poſitis teſtibus affirmātes:ⁱ ⁊ ſentētiā quā a ſede apl'ica in engeltrudam uxorem boſonis ſāctiſſim᷒ frater noſter mediolanēſis archiepūs thado ⁊ ceteri coepī noſtri petiuerūt emittendā ⁊ nos diuino ſuccēſi zelo ſub anathēatis atteſtatiõe cānonice ꝓtuleramus: publice ſe uiua uoce uiolaſſe ꝯfitētes: in qbus oibus iuenim᷒ eos apl'icas atq̄ cānonicas ſāctiões in plurib᷒ exceſſiſſe ⁊ eqtatiſ normā neqter temeraſſe ab omni iudicam᷒ ſacerdotij officio manere penit᷒ alienos.ⁱ ⁊ ideo ſancti ſpūs iudicio ⁊ beati petri p nos aucte epātus exutos regimie ꝯſiſtere diffiniētes.p̄dictiſ aūt depoſitis ln̄iam ꝯcedim᷒ eccl'iam ingrediēdi ⁊ cõmunicandi ſicut laici ⁊ loquēdi ſuas utilitates ⁱ:nõ aūt turbas ꝯcitandi uel ſcādalū ſolicitandi illis tribuimus facultatem q̄ꝫtum autē ad epāle miniſterium ſpecialiter ptinet:etiā nulla eis ſit ln̄ia ꝯtingendi:ſicut nos cum ſancta ſynodo decreuiſſe iam ꝯſtat. Item clemens.

Clerici ⁊ laici qui non obediunt epiſcopis:infames efficiantur.

Si ᵏ aūt uobis epīs non obedierint oēs pb̄ri ⁊ reliqui clerici oēſq̄ p̄ncipes tā maioris ordinis q̄ inferioris atq̄ reliq ppl'i non ſoluꝫ iſames:ſꝫ ēt extorres a regno dei ⁊ ꝯſortio fideliū ⁊ a liminibus ſancte dei eccl'e alieni erūt. Itē petrus in ordinatiõe clementis.

In chriſtum peccat qui ueritatis doctorem contriſtat.

Quicunq̄ ᵃ ꝯtriſtauerit doctorem ueritatis:peccat in chriſtum:ⁱ ⁊ patreꝫ omniuꝫ exacerbat deū:ꝓpter qd ⁊ uita carebit et̄na. Itē ābroſi᷒ in libro de officijs.

Simulata uirtutū affectõe obedientia epiſcopo non denegetur.

Siquis ᵇ nõ non obediat epō ſe ſe extollere atq̄ exaltare deſiderans:q̄rēs ēt obūbrare merita epī ſimulata affectõe doctrine aut hūilitatiſ aut miſicordie:is a uero deui᷒ ſupbit:qm̄ ueritatiſ ea regl'a

a Quicunq̄. Ipa ꝯmendandi.nā aliorum bonorum alijs nõ debet eē occaſio nocendi:ut.ff.de ſta.ⁱ ⁊ ima.l.vl. nec aliqs debʒ illud appetē quod bonoꝝ alioꝝ minuat ut.xxx.di.nullus.nec tibi debes conſulere cū alteri᷒ iniuria.xxij.q.ij.ꝓ muꝫ.nec aliqd facias i domo tua qd vicino noceat:ut.ff.ſi re.iu.domū.ſi tn̄ faciaſ aliqd eo ꝓpoſito ut tibi ꝓſit:lꝫ alij noceat:nõ peccas:ar.ff.d aq̄ plu.ar.l.i.ſ.de niqs.ff.de dā. infec.fluminū ſ.vlt.ⁱ ⁊ l.ſe.

c Ad deformationem. C. de ſta. ⁊ ima. l. vlt.
d Iterum. i. multotiens.
Abſit. ſiniſtꝝ. hoc eſt veꝝ i his q̄ pn̄t trahi ad bonū ⁊ ad malum: vbi ſemper i meliorē ptē ē iterp̄tandū: vt. xli. di. c. i. ⁊ ex̄ de reg. iur. eſtote. ſi ḡ cleric⁹ āplectitur mulierē iterp̄tabit̄ ꝙ cauſa bn̄dicendi eaꝫ hoc faciat: vt xcvi. di. i ſcripturis. tn̄ qn̄qꝫ canō ſolā cōfabulationē iterp̄tat̄ in deteriorem ptē: ut. xxvij. q. i. nec aliqua.
f Aut gladio. h̄ hēs ꝙ olim iobediētia capite puniebat̄ ergo ⁊ hodie repellēt a promotione. liiij. di. multos. nō tn̄ q̄libet iobedientia capite puniebat̄: ſed ſola illa q̄ ſciſma iducebat: vt. vij. q. i. denique. i fi. ⁊ de h̄ notaui. iiij. q. i in prin.
g Demonū. hoc oliꝫ fiebat ad lr̄aꝫ. hodie tamē ſathane tradit̄ vt citi⁹ querta t: ut. j. c. audi. in prin. ⁊ c. ois chriſtianus.
h Si inimicus iſte. ab hoc loco incipit tractar̄ d̄ duplici excōicatōe. ⁊ nota ꝙ q̄dā excommunicatio eſt ſimplex ſiue minor q̄ fit a ſacmētꝫ ⁊ ab igreſſu eccleſie alia ſolēnis q̄ p̄pe dicit̄ anathēa: q̄ ſepat ēt a cōiōe fidelium: de vtraqꝫ iſtaꝝ hēs. iij. q. iiij. engeltrudam. maior excōicatio iponit̄ vel p maiori crimīe vel p ꝯtumacia. minor iſligit̄ p q̄libet mortali: ut. j. c. audi. ⁊ iponit̄ ſiue penitēti ſiue n̄ penitēti vel a ſeip̄o vl̄ a ſuo ſacerdote loco pene. penitēs tn̄ meli⁹ fac̄: ſi auctoritate ſacerdot̄ abſtinet a ſacr̄is: ut de pe. di. i. i actōe. ipenitēti iponit̄ qn̄qꝫ a deo. ſ. qn̄ ē i mortali peccato. tūc. n. q̄ꝫtū ad deū p̄uatus ē a ſacr̄is: ut. j. e. audi. qn̄qꝫ a ſeip̄o ⁊ male. ſ. cū n̄ vult penitē ⁊ ceſſat a ſacr̄is: q: h̄ ſibi putat ſufficē ad penā ſine pn̄ia: ut d̄ pe. di. i. ſi q arbitrāt̄. ſꝫ ſi n̄ putat ſibi ſufficē ſꝫ abſtinꝫ: q: putat ſe idignū bn̄ fac̄: vt de ꝯſe. di. ij. q ſcelerate. qn̄qꝫ iſligit̄ a ſacerdote loco pene cū vult penitē. qn̄qꝫ a canone. ſ. cum qs cōicat excōicato. in his duob⁹ caſib⁹ ē neceſſaria recōciliatō ut. j. e. excellētiſſim⁹. ſi ḡ qs ſit excōicat⁹ ſēp a ſuo excōicatore ē abſoluēd⁹: niſi vl̄ ſit appellatū ab eo vel ipſe ſit negligens: vt dixi. ſ. e. ſi ep̄s forte. ſꝫ ſi a canone ē

eſt: ut nihil facias cōmendādi tui cauſa: quo minor alius fiat. neqꝫ ſiquid boni operis habeas id ad deformationeꝫ alterius ⁊ uituperationem exerceas. nō defendas iprobū ⁊ ſancta idigno ꝯmittēda n̄ arbitreris: neqꝫ iterū arguas ⁊ ipugnes cui⁹ crimē nō dep̄henderis. Item antherius papa.

Ep̄o nō obediens demonum ore decerpitur.

Abſit ut quicq̄ ſiniſtꝝ de his arbitremur: q apoſtolico gradui ſuccedētes chriſti corp⁹ ſacro ore ꝯficiūt: p quos nos chriſtiani ſumus: q claues regni celoruꝫ habentes ante iudicij diem iudicāt. i ueteri quideꝫ lege habet̄: quicūqꝫ ſacerdotib⁹ non obtempaſſet: aut extra caſtra poſitus lapidabat̄ a populo: aut gladio ceruice ſb̄iecta ꝯtemptuꝫ expiabat cruore. nunc uero iobediēs ſp̄uali aīaduerſiōe truncatus aut eiectus de eccl̄ia rapido ore dmonū decerpit̄. Itē petrus in ordinatione clementis.

Quib⁹ papa ē iīmic⁹: his nec loq debemus.

Si inimicus eſt iſte clemēs alicui p actibus ſuis: uos nolite expectare: ut ipſe uobis dicat ⁊c̄. ut ſupra i tractatu ordinādorum ubi agit̄ de obedientia minorum erga maiores. Item fabianus ep̄s.

Excōicat⁹ ē q excōicatis cōicat.

Sicut apoſtoli ſtatuerūt dicētes cū excōmunicatis nō eſt cōmunicādū: ⁊ ſiqs cū excōicato auertendo regulas ſcienter ſaltē in domo ſimul locut⁹ fuerit uel orauerit: ille cōione priuet̄. Item calixt⁹ papa. De codē.

Excōmunicatos quoſqꝫ a ſacerdotibus null⁹ recipiat añ

excōicatus pōt abſolui a ſuo ſacerdote ꝑ diſtictōem: ex̄ de ſen. ex. nuper. hec aūt pena ē n̄ p̄uātis excōicatōem: ſi cleric⁹ eſt deponit̄: ut. ſ. e. ſiqs p̄ſb̄r ſi laicus tardius abſoluitur. j. e. qui iubente.
i Sicut apl̄i. paul⁹ ſtatuit. ij. q. i. multi. ⁊ iohānes. xxiiij. q. i. omnis.
k Auertendo. i. cōtēnendo.

utriuſqꝫ partis examinationeꝫ iuſtam: nec cum eis in oratione aut cibo uel potu aut oſculo communicet: nec aue eis dicat. quia quicunqꝫ in his uel alijs p̄hibitis ſciēter excōmunicatis communicauerint iuxta apoſtolorum inſtitutionem ⁊ ipſi ſimili excommunicatō niſb̄iacebūt. Item iſidorus.

De eodem.

Cum excommunicato neque orare neqꝫ loqui niſi q̄ ad eandem excommunicationem pertinent nec ueſci licet. ſiquis enim cū eo aut palam aut abſconſe locut⁹ fuerit: ſtatim cum eo excommunicationis contrahet penā. Item ex ꝯci. carthaginenſi.

De codē.

Qui communicauerit uel orauerit cum excommunicato: ſi laicus eſt excōmunicetur: ſi clericus: deponat̄. Item ex decreto honorij pape.

Excōicatoꝝ noīa uicinis oībus palam ⁊ publice annuncientur.

Cure ſit oibus ep̄is excōicatorum omnino nomina tā ep̄is uicinis q̄ꝫ ſuis parochianis parit̄ indicare ea que in celebri loco poſita pre foribus eccleſie cunctis cōuenientibus inculcare: quatenus in utraqꝫ diligentia excōmunicatis ubiqꝫ eccleſiaſticus aditus excludat̄: ⁊ excuſationis cauſa omnib⁹ auferatur. Uerum hoc de nominatim excommunicatis itelligit̄. excommunicationis eni penam dupliciter ſb̄im⁹: ⁊ dum reatum incurrim⁹: ⁊ dū ſententia notamur. Unde hieronym⁹ in li. iudicum. Duob⁹ modis aliqs ſathane tradit̄.

l Saltem. ne dū alibi.
m Domo. i. ſub eodē tecto: vt. xxxv. q. vi. epiſcopus in ſynodo largius ſumit̄ domus ff. ad ſyll̄. l. i. §. eodem
n Uel orauit. ſi ergo excōicatus itrat eccl̄iā oēs exibunt: vt. xxiiij. q. i. ois qui. ſacerdos tn̄ ſi incepit miſſam nō exibit: q: nō relinquet officium inexpletum: vt. vij. q. i. nihil.
o Cōione. maiori qa iā inciderat in minorē ſ. e. q. ſiquis p̄ſb̄r.
p Excōicatos. vtriuſqꝫ. i. excōicantis ⁊ excōicati. p h̄. c. dixerunt qdā ꝙ ignorāte aduerſario n̄ poſſet excōicatus abſolui. qđ falſū ē: vt ex̄ de app. q̄ fronte. niſi p crimīe ſit excōicat⁹. tūc. n. oꝫ: ut p̄ ei ſatiſfaciat: ut ex̄ d̄ v̄b. ſig. ex pte in fi. vel dic ꝙ ſi iudex ad q̄relam alicui⁹ excōicauit aliquē: tūc n̄ abſoluet eū anteq̄ꝫ ab aduerſario itelligat̄: an ſit pro māifeſto delicto excōicat⁹ vel n̄: ut. j. e. ꝑuet̄ ſi aūt iudex nō ad alicuius q̄relā excōicauit aliquē: tūc ſupior ip̄m ſtatī pōt abſoluē: ut. j. in ꝯſtitutōe inoc. ex̄ de ap. cum ſpeciali.
q Nec aue. xxiiij. q. i ois qui recedit.
r Cum excōicato. ſtati. ḡ eſt canon iſte late ſn̄ie mioris excōicatōis. pterea ſi nō corrigit ſe: excōicat̄ p ſn̄iaꝫ: ut. j. e. c. pximo.
q Qui cōicauerit. excōicet̄. ſi cōicat in crimīe ⁊ criminoſo eſt pari excōicatōe cū ipſo ligatus: nec pōt abſolui niſi ab excommunicatore. ſed ſi communicat ei ſed non in crimine: tunc poteſt a ſolo ſacerdote abſolui: extra eodem nuper.
t Cure ſit. ep̄is. hic hēs ꝙ lr̄is ep̄i credit̄: ⁊ hēs exp̄ſſe ex̄ de p̄ba. poſt ceſſionē. ⁊ inſtrumentis alioꝝ principū credit̄ ſi ꝯſuetudo regionis h̄ habet: ut ex̄ de fide inſtru. cum dilectus. ſed obijcitur cum viua vox potior ſit q̄ꝫ mortua: quare nō creditur verbo ep̄i in talibus: vt. vi. q. ij. ſi tm̄ ⁊. c. placuit. nec papa ei credit q dicit ſe excōicaſſe alium: ut ex̄ de teſti. cum tu fili. quandoqꝫ enim eulogie ex mala fide ſcribuntur: ut. ff. d̄ cuſt. ⁊ exhibi. re. diuus. nec ſcripture tabellionis credit̄: niſi habeat teſtiū ſubſcriptionē ut in auc̄. de heredi. ⁊ fal. §. ſancimus. nec inſtrumento p̄curatoris: ex̄ de p̄cura. c. i. nec inſtrumento iudicis: ut ex̄ de teſti. cū a nobis. ⁊ h. dic̄ ꝙ ſemp ſtatur ſigillo ep̄i q: obtinet vicem publici inſtrumenti: vt ex̄ de fide inſtru.

Audi⁹ deniq3 apl'm dicētez de eo qui peccauerat: tradidi inquit huiuſmoi hoiem ſathane in iteritum carnis: ut ſaluus fiat ſpiritus. uides ergo q2 ⁊ mō non ſolum p apl'os ſuos tradidit deus delinquentes in manus inimicoꝝ ſed ēt p eos qui eccleſie pſident: ⁊ ptātem habet nō ſolum ſoluendi ſed etiā ligādi. tradūt autē peccatores i interitū carnis cuz pro delictis ſuis a chriſti corpore ſepant ⁊ ut mihi uidet duplicit etiā nunc tradantur homines de eccleſia in ptātem diaboli: hoc mō quo ſuperius diximus: cū delictū ei⁹ manifeſtum fit eccleſie: ⁊ de eccleſia p ſacerdotē pellit: ut notat⁹ ab oibus erubeſcat: ⁊ ꝯuerſo eueniat ei illud qd ſeqtur: ut ſpūs ſalu⁹ fiat i die dn̄i nr̄i ieſu chriſti. alio uero modo quis traditur eſt zabulo cū peccatum eius non eſt manifeſtū hominibus. deus autez qui uidet in abſcondito perſpiciens ei⁹ mētem ⁊ animum eius uicijs ac paſſionibus ſeruientez ⁊ in corde ei⁹ nō ſe diligi ſed aut auariciā aut libidinē aut iactantiam uel alia huiuſmodi: iſtū talē domin⁹ tradidit ſathane. qūo tradidit eum ſathane: diſcedit a mēte eius: ⁊ auertit ſe ⁊ refugit a cogitatōib⁹ eius malis ⁊ deſiderijs eius idignis: ⁊ relinqt domū cordis eius uacuam.

Cum ergo per ſententiam quis nominat⁹ fuerit: cū eo cōmunicare non debemus. cum aūt ſolo reatu occulte excōicatōis ꝯtraxerit penam: nō eſt ab eius communione ceſſandum. unde dn̄s in euangelio: tūc demū peccatorem dixit habendū ſicut ethnicū ⁊ publicanū cū eccl'iaz audire ꝯtempſerit. apoſtolus quoq3 nō ait: ſiquis frater eſt fornicator: ſed ſiquis frat nominat fornicator ſententie nominationē itelligens. hinc etiā urbanus uilimūdo epiſcopo: ſane q̄ ſuper richardo. require in cauſa: quidam epūs in hereſim lapſus. hinc etiā chriſtus in euāgelio zizania dixit eē tolerāda uſq3 ad meſſem. Hinc etiā hiero. in eodē li. iudicum.

Mali a bonis ſeparari penit⁹ nō poſſunt.

Nolitē recedere a dn̄o uſq3 in hodiernū diez: hoc eſt donec ſeculum ſtat. oſtendat ergo mihi qūo ihebuſeus donec ſeculū ſtat: habitet cū filijs iude in hieruſalez quippe cū nec ipſi quidē filij iuda habitant in hieruſalez. ideo ergo nec iſtud uerū eē poterit: q2 ihebuſei cū iudeis habitent in hieruſalē quādo nec ipſi quidem habitant i ea: ſed nos intelligamus hoc ſpiritualiter aſſumentes euangelij parabolam: que dic de zizanijs: ſinite utraq3 creſcere ne forte uolentes eradicare zizania: eradicetis cum ipſis ⁊ triticuz. ⁊ infra: audi ergo ſcripturā dicentem: quia nō potuerunt filij iuda diſpdere ihebuſeos: ſed habitauerunt cū ipſis uſq3 in hodiernuz diez in hieruſalem. unde deprecor uos qui fideles eſtis: ut ita uitam ueſtraz ⁊ cōuerſatōez ſeruetis: ne in aliquo ul' ipſi ſcandalum patiamini uel alijs ſcandalū faciatis. ſed ſit uobis ſūmi ſtudij ſūmeq3 cautele nequis in hanc ſanctorū congregationez pollutus introeat: nequis ihebuſeus habitet in uob. Uides eni quia dic ſcriptura: q2 nō potuerūt eijcere filij iuda ihebuſeos de hieruſalem. ihebuſeus autem interptatur conculcatio. eſto ergo quia nō poſſumus eijcere iſtos q nos conculcant: eos quos ſaltem poſſumus quoꝝ peccata mātfeſta ſt eijciamus. ubi eni peccatuz manifeſtum nō ē: eijcere de eccleſia neminē poſſumus: ne forte eradicātes zizania eradicemus cum illis ⁊ triticuz. mouet tn̄ me qd dixit quia nō potuerūt eijcere ihebuſeos. i. eos qui interptantur ꝯculcatio. ⁊ ideo uideamus qui ſunt i eccleſia conculcātes: illi ſine dubio de quibus dn̄s dicit in euāgelio: nolite mittē ſanctuz canib⁹ neq3 margaritas ante porcos: ne forte cōculcent eas pedibus ſuis: ⁊ conuerſi dirumpant uos. iſte eſt ergo ihebuſeus. i. conculcatio: qui indigni audiūt uerbū dei: ⁊ cuz audierit: neq3 ut ifideles diſcedūt: neq3 permanent ut fideles: ſed pccepta miſterioꝝ noticia ⁊ fidei nr̄e ſecretioribus pſcrutatis: conuerſi poſtmodū impugnāt nos: ⁊ contradictionibus ſuis corda nr̄a dirūpunt cōculcātes uerbi dominici margaritas ⁊ ornamenta fidei maculātes. de iſtis ergo dicitur: quia nō potuerūt filij iude eijcere ihebuſeum de hieruſalē uſq3 i hodiernum diez. Item ſuper. xij. prophetis.

Porcis ⁊ canib⁹ ſancta nō ſūt cōmittenda

Quādo ergo uir eccleſiaſticus ⁊ prudēs atq3 itelligēs multas impietates i ea que uocat domus dei eſſe cognouerit: ⁊ nō ſolū

ſcriptura. ⁊ de fideiuſ. ꝯuenit. Alij dicūt q2 nō credit ei niſi redactuz ſit in publicam formā ut in auc. ut nulli iudi. §. ſi vero. ut. C. de dona. in donationib⁹. vel niſi habeat ſubſcriptionem teſtium. ⁊ ſi nō ſit per publicam manum factum: quia forte nō ſunt ibi publice pſone vt. xvi. q. iij. §. pōt. hodie expeditum eſt circa ordinem iudicioꝝ q2 non preſumitur pro iudice niſi quantuz alias probari poteſt: ex̄ d̄ proba. qm̄. in omnib⁹ alijs preſumo pro ſententia iudicis ſcilicet q2 ſit iuſta ex animo ⁊ ex cauſa ⁊ quantū ad ius litigatoris: ut in cōſtitutione. cum ſpeciali.

a Excuſationis. ar. q2 contra ea que publice facta ſunt: nemo poſtmodum audiendus ē ut. viij. q. i. licet. liiij. di. nulli. xvi. di. q2 dicitis. xij. q. ij. qui ⁊ humanis ar. d̄. lxxxij. di. propoſuiſti. in fi.

b Audi deniq3. ſathane. ſathane dicitur tradi q2 diabol⁹ i eo habet poteſtatem quaſi in pecore ſuo: ut xxiiij. q. i. §. his auctibus. in fi.

c Quidā. ſ. xxiiij. q. ij c. iij.

d Nolite. oſtendat ſupple que h̄ ad litteram vult itelligere

e De zizanijs. i. de occultis peccatoribus.

f Utraq3. i. malos eē cum bonis.

g Triticū. ar. ad q̄ſtionem vbi vnus interfectus eſt ab vno d̄ tribus: ſi dubitat a quo q2 ratione dubitatōis omnes debent pmoueri: quia ratione dubitationis viciola ⁊ ſuperflua tolerātur. xiij. q. ij. non eſtimemus

ex̄ de ſepul. facris. ſimile. xiij. q. v. deniq3 ⁊ ſactius eſt i punitum ⁊ē d̄ de penis. abſētem. arg. ſ. de pe. di. v. ſiqui vero. ff. ad. l. aquil. ita vulneratus. item eſt hic argu q2 ratione connexionis permititur: quod alias non licet: ſic. lxxxi. di. tantis. ⁊. c. aij omnibus. ⁊. ff. de minoribus d. itiq3. §. v. vni ⁊. l. ēt. quid uiris ſit de b: ut queſtionibus notam. b.

b Neq3 margaritas. ſ. di. i. maiores.

a Quando.ar. ex hoc.c. ꝙ nõ nocet taciturnitas:quando non prodeſt contradictio:vt notaui.xxviij.diſti.diaconi.
b Accipiant.ſ.xliij.diſti.in mandatis.
c Ad menſam.permittimus ad hoc ut eos lucremur:vt.xxiij.q.iiij.infideles.cum iudeis tamen nõ poſſumus comedere ut.xxviij.q.i.omneſ.ſed nec hodie cum paganis licitum eſt comedere:cum ipſi diſcernant cibos ſicut ꝛ iudei.hec ẽ eſt cauſa quare poſſumus communicare paganis ꝛ nõ excommunicatis:cum tamẽ ꝛ illi ſunt membrum diaboli ut eos lucrifaciamus.tamẽ ideo quia non multum curarent licet eos uitaremus.ſꝫ excõmunicati erubeſcunt ſi non cõmunicatur eis:vt.ſ.e.audi.
d Videnẽ.uel teſte,ergo aliquis cõtra ſeipſum fert ſẽtentiam:vt.xi.di.nunc autem.arg.cõtra quia nemo ſibi iperare poteſt:ut.ff.de arbi.l.penultima melius tamen ẽ ſi hoc faciat auctoritate ſuperioris.j.de pe.di.i.in actione.

e Queſtione.id eſt diſtinctione.nam tractatus de pe.per diſtinctiones diuiditur.
f De penitentia.j.de pe.di.i.§.item ſicut.
g Prefinito.in cena domini.
h Sententia.ſicut iudex ſecularis poteſt aliquem excõmunicare.i.a legitimis actibus prohibere:ut.ff.de pe.l.moris
i Engeltrudam.ſ.iij.q.iiij.c.ultimo.ꝛ.xvij.q.iiij.quiſquis.ſ.v.q.ij.c.ij.iohannes.
k Ab ingreſſu.ꝭ.uidetur hic ſentire:ꝙ q clericũ uerberat tantũ eſt ſeparatus a ſacramentis ꝛ ab ingreſſu eccleſie.nec obſtat ille canon ſiquis ſuadente.quia anathema ibi eſt idem ꝙ ſepatio.ꝭ tamen non tenet eccleſia:ꝛ contra euꝫ eſt extra de app.peruenit.iohannes fauentinuſ uoluit euꝫ corrigere:ꝛ dixit talem eſſe excõmunicatũ:ſed non uitandum anteꝗ̃ denuncietur.ſed expreſſe cõtra eum eſt extra de ſen.ex.cum non ab homie

multas ſed etiam fortes ꝛ que opprimẽ poſſunt iuſticiam:ꝛ i tãtũ doctorũ rabiẽ proceſſiſſe:ut accipiant[h] precium in iudicio:ꝛ oia pro muneribꝰ faciant:pauperes deuitent i portis ꝛ audire cõtemnãt:taceat in illo tpe ne det ſanctum canibus:ꝛ ne mittat margaritas añ porcos:qui cõuerſi conculcent eas.ꝛ imitetur hieremiã dicentẽ ſolus ſedebam:quia amaritudine repletus eram. Item iohannes chryſoſtomꝰ i epl̃a ad hebreos.

Cum pagano comedere ſed cum excommunicato minime licet.

Ad[c] mẽſam quippe paganorũ ſi uolueris ire ſine ulla ꝓhibitione permittimus.ſi enim quis frater noiatur inter uos:fratrem in hoc loco oẽm fidelẽ ſimplicit̃ intellige:nõ monachum tãtũ.quid aũt eſt qd fraternitatẽ uocat:niſi lauacrũ regeneratiõis quod facit poſſe uocari deuꝫ patrẽ.ſiquis inquit noiatus fuerit frater fornicator aut auarus aut ebrioſus:cum huiuſmodi neqꝫ cibũ ſumere.cuꝫ aũt de paganis ageret nõ ita:ſed ſiquis uos uocauerit ex infidelibꝰ paganos ſignificãs:ꝛ uultis ire:oẽ quod apponitur uobis comedite.ſiquis frater noiatur ebrioſus ꝛc̃.o quanta integritas.nos non ſolum non fugimus ebrioſos:ſed etiã imus ad eos participãtes cuꝫ eis. Videnẽ[d] itaqꝫ ex premiſſis apparet ꝙ eorꝫ cõionẽꝫ uitare nõ cogimur:qui ſententia notati nõ ſunt.ſed ipſius ſententie notatio multipliciter itelligit̃.aliquando eni arcetur quis a liminibꝰ eccleſie ꝛ a cõione corporis ꝛ ſanguinis chriſti uel teſte conſcientia iuxta illud apoſtoli:ꝓbet ſe hõ:ꝛ ſic dẽ pane illo edat ꝛ de calice bibat:quia qui indigne manducat ꝛ bibit:iudiciũ ſibi mãducat ꝛ bibit. Tẽ illud proſperi:facilius ſibi deum placabunt ꝛ cetera.require infra cauſa.xxxiij.maleficijs ipeditus queſtione[e] prima.de[f] penitẽtia uel ſententia eccleſiaſtica:ſicut penitẽtes qbus tempore prefinito[g] bñficium reconciliationis impendit̃ hec ſententia[h] excommunicatõ uocatur:quia a cõmunione corporiſ ꝛ ſanguinis chriſti notatum prohibet.ſicut ꝛ adã ab eſu ligni uite excommunicatus eſt domino dicẽte:uidete ne forte ſumatis de ligno uite:qua ſententia nõ ſeparatur quis a conſortio fideliuꝫ. Eſt ꝛ alia ſententia que anathema uocatur.qua quiſqꝫ ſeparat̃ a conſortio fidelium:de qua ſupra:cuꝫ excõmunicatis nolite cõmunicare. Hanc diſtinctioneꝫ licet cuiqꝫ aduertere ex auctoritate iohãnis pape:engeltrudam[i] uxorem boſonis ꝛ cetera:require ſupra in cauſa quidã epiſcopus a propria ſede deiectus. Item ex auctoritate eiuſdem ſiquis domum dei uiolauerit ꝛ cetera:require infra i cauſa.xvij.quidaꝫ presbyter infirmitate grauatus. Item ex auc̃te ſiluestri pape preſenti decreto cenſemus ꝛ cetera:require ſupra in cauſa:in infamiam cuiuſdam epiſcopi.iuxta igitur hanc diſtinctionem intelligenda eſt illa auctoritas inocentij:ſiquis ſuadente diabolo ꝛ cetera:ut infra cauſa quidã presbyter:ut iuxta etymologiam uocabuli anathemati.i.ſeparationi ſbiaceat:qui in edictum illud inciderit qui a corpore ꝛ ſanguine chriſti ꝛ ab[k] ingreſſu eccleſie ſe alienum facit.qui impias manus in clericum inijcere auſus fuerit:qui etiam a nullo epiſcoporum abſolui.i.more penitentium reconciliari poterit:niſi primum apoſtolico conſpectui ſe repreſentare curauerit. Illud autẽꝫ petri de clemẽte.ſi iimicus eſt iſte clemens ꝛ cetera:de ſnia notatis intelligendũ eſt ſicut ꝛ illud urbani[a]:quibꝰ epiſcopi non communicãt ꝛc̃:ut ifra in eadem cauſa.ceterum[b] falſum eſſet illud uarenſis cõcilij.ij.ſi[c] tãtum eps alieni ſceleris ſe cõſcium nouit. Item ꝛ illud placuit:ut ſiqñ eps ꝛc̃.require ſupra i cauſa duo fornicatores ꝛ ifamia notati ꝛc̃. Iteꝫ[d] grego.clero ꝛ populo ſalonitano.

Cõmunicare nõ licet his:qui excommunicatis communicant.

Rogo[a] ꝛ moneo:ne cuiquaꝫ ſacerdoti ſupraſcripto maxio cõicãti[b] ↄtra aiaꝫ ſuã qſqꝫ ur̃ in cõicare pſuat. Tẽ ex ↄci.toletão.i

Nullus clericorũ uel laicorũ ad domũ excõmunicati accedat.

a Vrbani.j.e.quibus epiſcopi.
b Ceterũ.q.d.bñ diſtinguo inter excõicatos ſimpliciter ꝛ anathematizatos:ut.ſ.illi ſint uitandi:iſti non.
c Si tantum.ſ.vi.q.ij.placuit.c.ij.ꝛ vltio.
d Item gregorius.ↄ id quod dixerat ſimpliciter excommunicatos non eſſe uitandos modo oſtendit omneſ excõicatos eẽ uitãdos

184

a R Ogo. verbum rogandi hic preceptiue ponitur. monem⁹ eni q̄s habemus charos: ut. xxviij. q. i. ſic eni ⁊ alibi rogo nō ponit̄ deprecatie. ff de neg. geſ. ſi ſerui mei rogatu. ſed ponitur rogare. p mādare: ſic ponit̄ mādare. p rogare. xxiij. q. iiij. guiliſarius.

b ¶ Cōicāti. in ſacris ſm .h. vel dic q̄ maximus fuit excōicat⁹ cū oib⁹ ſuis auctoribus. vel iſti cōicabant ei in crimie: alias excōicatio nō deſcēderet vſq₃ ad tertiam pſonā. j. e. qñ multos nec obſtat. xix. di. anaſtaſius q̄ ibi cōicabāt ei in crimine hereſis.

c S Iqs. epi. iſti eni₃ nō poterāt ignorare ſniam ſui epi: vt xij. q. ij. ⁊ humnnis.

d ¶ Cōmoniti. ar. q̄ ſufficit ſi alicui dictū ē de excōicatōne alicui⁹: vt ipm teneat̄ vitare: vt ex̄ de elec. venerabile₃ vltra mediū. ⁊ de poſtula. pla. ad hoc. ar. ɔ̄ ex̄ de cle. ex. mi. illud Rñſio. pma ſnia vera eſt qñ excōicatio al cuius peruenit ad alium per famam publicam: alias forte ſecus eſſet i contrarium.

e S Ed. hoc vult dicē q̄ maxim⁹ fuit excōicatus cu₃ omnibus ſuis fautoribus: ne obſtent j. xxiiij. q. ij. c. iij. ⁊. j. e. excellētiſſimus

f ¶ Lapſus. j. xxiiij. q. ij. c. iij.

g ¶ Excellentiſſimus. j e. excellentiſſimus.

h Q Uibus epi. non communicetis: ſimile. vij. q. i. ſcire d̄bes xci j. di. c. i. nec obſtat vi. q. ij. ſi tm̄. q̄ hic loqtur cum conſtat de ſententia: ſed ſcitur eā eē iniuſtam.

i ¶ Licet. dum tamen error non ſit expreſſus in ſnia: ex̄. e. per tuas.

k S Iquis.

l Q Ui merito. pari gd ergo ſi epus cōicat alicui excōicato a ſimplici ſacerdote: iā ligat⁹ ē hoc canone. ſ₃ a quo ñ abſoluet̄: decre. dicit q̄ cōicans excōicato a ſuo prelato eſt abſoluēdus: ex̄ de pe. ⁊ re. q̄ autē. ⁊ ita a metropolitano. ſed dicas q̄ a ſimplici ſacerdote pōt abſolui: niſi cōicet ei in crimine: vt ex̄ .e. nuper. videt̄ tñ q̄ ſicut in ſuſpenſo a iure poſt pñiam nō regrit̄ aliqua abſolutio: ſic in excōicato a canone q̄ō nō eſt ve₃: vt in. c. nup. in fi. Sed qd ſi papa cōicet excōicato: ille non eſt ligatus: q̄ nō ligat ipſum canon. xxv. q. i. §. his ita.

m ¶ Refugiens. i. contēnens.

S Iquis laic⁹ abſtinet̄: ad domu₃ eius uel clericoꝝ uel religioſoꝝ nullus accedat. ſilr̄ ⁊ clericus ſi abſtinet̄: a clericis deuitet̄. ſiqs uō cū illo colloqui aut ɔuiuari fuerit dephenſus: etiā ipe abſtineat̄. ſed hoc ptinet ad eos clicos qui eius epi ſūt ⁊ ad oēs q ɔmoniti fuerit d̄ eo q abſtinet̄ ſiue laico quolibet ſiue clico. S Ed hoc ſpecialit̄ in his q excōicatis noiatim cōicāt. unde ifra urban⁹: ſane q̄ō ſup richardo ⁊c̄. infra cā quidam eps in hereſim lapſus. I Tē nicolaus papa: excellētiſſim⁹ rex carolus: ifra circa finē huius cauſe. I Tem urbanus papa.

Sententia paſtoris timenda eſt licet iniuſte liget.

Q Uib⁹ epi ñ cōicāt ñ cōicetis ⁊ quos eiecerit: non recipiatis. ualde eni ē timēda ſnia epi licet iniuſte liget. I Tē ex. viij. ſynodo.

Excōicatiōis contrahit penā: q excōicatis cōicat.

S Iquis frat̄ aut palam aut abſcōſe cum excōicato fuerit locut⁹ aut iūct⁹ cōione: ſtati cu₃ eo excōicatiōis ɔtrahit penā. I Tē ex ɔci. carthagiñ. ij. De eodem

Q Ui merito facinoꝝ ſuoꝝ ab ecclia pulſi ſunt: ſi ab aliquo epo uł pſbro uł clerico fuerit i cōione ſuſcepti: ēt ipe pari cū eis crie teneat̄ obnoxi⁹ refugiēs ſui epi regłare iudiciū. I Tē ex cōci. carthagi. iiij. Qui ſniam epi putat eē iniuſtā: recurrat ad ſynodum.

C Leric⁹ q epi diſtrictōe₃ circa ſe putat iniuſtam: recurrat ad ſynodum. I Tē io. chryſoſtomus ad hebreos.

Uincula ecclīaſtica ñ ſt ɔtēnēda

N Emo ɔtēnat ecceſiaſtica uincula. nō eni hō eſt q ligat: ſed chriſtus qui hāc poteſtate₃ dedit ⁊ dños fecit hoies tanti honoris I Tē aug. de uerbis apłi ſmone lxviij.

Sathane traditur: q ab ecclia excommunicatur.

n C Lericus. intellectum huius. c. habes. §. e. q. ſi eps forte.

o N Emo. ſed chriſtus. ex hoc. c. di. xix. p. hiſpanus haberi cā: quare nō poſſit appellari a ſnia excōicatōis: cum chriſtus eum liget a cuius ſententia non poteſt appellari alia eſt ratio: quia nemo excōicatur niſi pro contumacia. j. e. nemo. ⁊ non audit contumax appellans: vt. ij. q. vi. §. eſt autē qui verſi. ſunt quorum. Quidā autem illam aſſignant rationem: q̄ excōicatio ſecu₃ trahit executōem ſuā: ex̄ de ap. paſtoral. vnde ſicut ab executore nō appellat̄ ita nec ab hac ſententia. ſed hoc nō valet quia quandoq₃ appellat̄ ab executore: cu₃ is excedit modum ⁊ ſententiam: q̄ qs abſoluitur ab alio ſecum trahit executōes cum appellat̄ ab ea: ex̄ d̄ ap. qua fronte.

O Mnis chriſtianus dilectiſſimi q a ſacerdotibus excōicat̄ ſathane tradit̄. quō? q̄. ſ. extra ecclesiam diabolus eſt: ſicut in ecclesia chriſtus. ac p hoc quaſi diabolo tradit̄: q ab eccliaſtica cōiōe remouet̄. uñ illos quos tunc apoſtolus ſathane eē traditos pdicat excōicatos a ſe eē demōſtrat. I Dē ſup iohan. De eodem.

N Ihil ſic deb₃ formidare chriſtianus: q̄ ſepari a corpore chriſti. ſi eni ſepat̄ a corpore chriſti: non eſt membrum eius: ſi nō eſt membru₃ eius: nō uegetat̄ ſpiritu ei⁹. qſqs aūt inqt apł's ſpūm dei nō h₃: hic ñ ē ei⁹. I Tē hieronymus: quorū dimiſitis peccata ⁊ cetera. i. q̄b⁹ eccliā₃ intdixeritis niſi recōciliati p ſatiſfactōem fuerit: ipis ⁊ ianua regni celeſtis clauſa erit. I Tē ex ɔcilio mileuitāo.

Uicini epi audiant eos: q de iudicijs epoꝝ ſuorum queruntur.

Palea.

P Reſbyteri diaconi uel ceteri iferiores clerici: ſi in cauſis q̄s habuerit: de iudicijs ſuoꝝ epoꝝ ⁊ ɔqueſti fuerit: uicini eos epi audiant: ⁊ inter eos qcqd ē diffiniāt adhibito ɔſenſu ab is ſuoꝝ epoꝝ q̄ ſi ab eis ɔuocādu₃ putauerint non ɔuocēt niſi ad aphricana cōcilia uel ad primates ſuaꝝ ɔuīciarū: ad trāſmarina autem qui putauerit appellandu₃ a nullo intra aphricam in cōione ſuſcipiantur. I Tem ex ɔcilio carthaginenſi quarto.

Iniuſta epoꝝ dānatio irrita eſſe cenſetur.

I Rritā eē ⁊ iniuſta₃ epoꝝ dānatione cēſemus: ⁊ iccirco a ſynodo retractandā. I Tē ex cōcilio carthagiñ. v.

Qui cauſe ſue adeſſe ⁊ inocentia₃ ſuā aſſerere uoluerit: intra ānum excōicationis hoc faciat.

R Urſus ɔſtitutū eſt: ut quotiens clericis ɔuictis uel cōfeſſis in aliquo crimie: uel ppt̄ eorū vt. xxiiij. q. iij. corripiant̄.

p O Mnis. ſathane. nō tamē intra ſe de cauſa excōicatur: ut. xxiiij. q. iij. ſi quis nō recto.

q ¶ Extra eccleſia₃. ar. q̄ qui ſemel eſt excōmunicat⁹ amplius excōicari non poteſt: q̄ qui extra eccleſiam eſt: non pōt magis eē ex̄. ea. ar. ɔ̄. iij. q. iiij. engeltrudam. de eo ibi notaui.

r N Ihil. ſic ſeparari iuſte ab eccleſia: nō obeſt: ut extra e. a nobis. j. a. quid obeſt. ⁊ ſi ec̄ nēmmur: ſtatim incipit ligare. xxiij. q. iij. notandum in fi. ſed ideo maxime eſt timenda: quia maxia eſt pena

ſ P Reſbri. hoc. c. habet̄. §. ij. q. vi. placuit.

a ¶ Rritam. iniuſtam. i. irritandam vel prout ſonat. ſ. ipſo iure irrita: ut ex̄ d̄ ap.

b ¶ Retractanda₃. de facto ſi eſt ipſo iure irrita: ad preſentiam.

quorū uerecundie ꝑcit̄ : uel ꝓpter
ecclesie opprobriū aut inſolentē i
ſultationē hereticoꝝ atqꝫ gentiliū
ſi forte cauſe adeſſe uoluerit ⁊ ino
centiā ſuā aſſerere: itra ānū excoi
catiōis hoc faciāt . ſi uero itra an
nū cām ſuaꝫ purgaſſe ꝯtēpſerint
nulla eorū uox penitus audiatur

Item gelaſius.

Audientiā ſuā negat: q excoicati
onis ſue cāꝫ agē itra ānū differt.

Quicūqꝫ itra āni ſpatiū ciuilit̄
ſiue publice cauſaꝫ ſuā corā
ſuis excoicatoribus nō ꝑegerint:
ipſi ſibi aditū audiētie clauſiſſe ui
deātur . q ſi obſtinato aio ſine cōi
one defūcti fuerit: nos eorum cau
ſaꝫ iuxta beati leonis ꝑdeceſſoris
noſtri ſniam diuino iudicio reſer
uantes: quibus uiuis non cōicaui
mus nec mortuis cōicare debem⁹

Qui uero excōicato Palea.
ſcienter cōicauerit: ⁊ āmodo
ſaltē in domo ſil' orauerit: atqꝫ la
tebras quo minus ad ſatiſfactio
nem ꝑducatur ꝑbuerit: donec ab
epiſcopo excommunicatore acci
piat pñiam corporis ⁊ ſanguinis
dñi cōiōe priuatū ſe eē cognoſcat

Item ex concilio hilerdenſi.

Tardi⁹ recipiat̄ ad ueniā: q ſacer
dote iubēte ecclīam exire ꝯtēnit.

Qui iubēte ſacerdote ꝓ quali
cūqꝫ culpa ab ecclīa exire ꝯtē
pſerit: ꝓ noxa ꝯtumelie tardi⁹ re
cipiat̄ ad ueniā. Sed querit̄: ſi ān
dānati abſolutionē epm mori con
tigerit: utrū dānatus poſtea uale
at abſolui. De his ita ſtatutum
eſt in concilio eupannenſi.

A ſucceſſore ſoluatur: q poſt mor
tem epi remanet ligatus.

Si epus ante dānati abſoluti
onē obitu rapiat̄: correctum
aut penitentē ſucceſſori licebit ab
ſoluere. Premiſſis auctoritati
bus qbus iniuſte ſnie uſqꝫ ad exa
minationē utriuſqꝫ ptis parere iu
bemur: ita rñdet̄: gregori⁹ nō dic̄
ſententiā iniuſte latā eē ſeruandā
ſed timendā: ſic ⁊ urban⁹ . timēda
eſt ergo. i. nō ex ſuꝑbia ꝯtēnenda

relique uero auctes de excōicatis
loquūtur : qui uel uocati ad ſyno
dum uenire ꝯtēpſerūt: uel callidi
tatibus aduerſantiū occurrere ne
ſcientes iiuſtam ſniam a iudice re
portauerūt : uel q neglectu ſue ui
te ſiniſtram de ſe opinionem naſci
ꝯmittentes ſniaꝫ in ſe exceperunt

Hos ſiquidē ſolos excōicatōnis
ſnia ferire lꝫ. Unde i meldēſi cō.

Quibus culpis exigentib⁹ aliquis
ſit communione priuandus.

Nemo epōrum quēlibet ſine
certa ⁊ manifeſta peccati cā
cōione priuet eccleſiaſtica . ſꝫ ana
themate autē ſine ꝯſcientia archi
epiſcopi aut coepiſcoporuꝫ nullū
preſumat ponere: niſi unde cano
nica docet auctas. qꝛ anathema
eterne eſt mortis damnatio: ⁊ ñ
niſi pro mortali debet imponi cri
mine: ⁊ illis qui aliter non potue
runt corrigi. Itē ex cci. aluerñ.

Pro paruis ⁊ leuibus cauſis nul
lus communione priuetur.

Nullus ſacerdotum quenqꝫ
recte fidei hominem pro par
uis ⁊ leuibus cauſis a communio
ne ſuſpendat. preter eas culpas ꝓ
quibus antiqui patres arceri ab
eccleſia iuſſerunt committentes.

Item ex concilio triburiēſi.

Pro his trib⁹ crimib⁹ qlibꝫ cōiōe priuet̄.

Certum ē ꝓ his tribus
criminibus aliquē excōmuni
cari debere. cum ad ſynodū cano
nice uocatus uenire cōtēnit : aut
ſi poſtqꝫ illuc uenerit: ſacerdotali
bus reſpuit obedire ꝑceptis . aut
ſi ante finitam cauſe ſue examina
tionem a ſynodo abire preſumit.
De his inqꝫ ⁊ huiuſmodi ꝑmiſ
ſe auctoritates loquuntur : nō de
iniuſte ſuſpenſis. Quod autē
iniuſte ſnie parendū non ſit : mul
tis auctibus ꝓbat̄ . quaꝝ ꝑma eſt
illa hieronymi ſuꝑ mattheum.

Sententia paſtoris reū uel inno
centem non conſtituit uel facit.

Quomō ſacerdos mūdum le
proſū ñ fac̄: ſic eps ul' pſbr ñ
alligat eos q iſontes ſit: nec ſoluit

Rurſus. i. poſt alia ſtatuta ſic ponit caſum: quidaꝫ accuſatus de crimie legitime fuit citat⁹. noluit uenire. excōicat̄ ꝓ cōtumacia: ſi ifra ānū venerit: audit̄ ſuꝑ crimie: poſtea ñ: qꝛ habet̄ ꝓ ꝯuicto vel ꝯfeſſo iuris iſpretatōe. nā q excōicat⁹ ē ꝓ ſuſpiciōe hē ſis: p⁹ ānū ꝓ hētico hētur: ut ex̄ de here. excōicam⁹ circa pn. ñ obſtat. iij. q. ix. decreuim⁹. qꝛ ibi loqt̄ cū lis eſt ꝯteſ. vel ibi nō punit̄ de crimine ſꝫ ꝓ ꝯtumacia. ſꝫ ꝓ hiſpanus ꝓpt̄ h̄ verbū purgare intellexit h̄. c. de clerico iſamato: q ſi citat̄ ut ſe purget: ⁊ cōtumax fuerit iuris iſpretatione ꝓ ꝯuicto hēt̄. xxiiij. q. iij. de illicita. vel dic ꝙ temperat rigoreꝫ illoꝝ canonuꝫ q dicebāt: ꝙ ſi clericus ꝯtēnit excōicatōem ſtati deponendus ē. ſ. e. ſiqſ pſbr. ⁊ c. ſe. ſꝫ hic ꝓpt̄ inſultatōem hēticorū dat̄ eis ān⁹ ad ꝓbādū innocentiā ſuā. ⁊ ſi ꝑ ānū ſteterit excōicat⁹: tūc ꝑmo deponit̄ vel dic ꝙ ēt p⁹ ānū pōt audiri de crimine quātū ad hoc ut oñdat innocentiā ſuā: ſed nō quātuꝫ ad hoc ut recuꝑet bōa ſua: ut. C. de regrē. reis. l. ij. qđ tamē h̄ dr̄ de anno videt̄ correctuꝫ: ex̄ de cle. ñ re. ex tue. ſed dic ꝙ ñ habet̄ pro cōuicto ſpatio minori qꝫ āno vt h̄ dr̄. ſꝫ tñ i minori ſpatio pōt ꝑuari bñficiiſ: vt ibi. ⁊ nō ꝙ ſeqñs. c. loqt̄ur de ciuili negocio ⁊ crimi nali: h̄ aūt i criminali tm̄.

d Quicūqꝫ ſiue publice. i. ſiue criminaliter.

e Excōicatorib⁹. excōicandus ē reus cū talis ē cā: ꝙ actor nō poteſt mitti in poſ. ut ex̄ vt lit. nō cōteſ. tue.

f Clauſiſſe. qꝫtū ad cāꝫ poſſeſſiōis ſꝫ ñ ꝓpetat. vñ miti⁹ agit̄ i ciuili qꝫ i criminali cā: vt dictū ē. ſ. c. ꝓxi. ut ex̄ vt lit. nō ꝯteſ. qm̄ frequēt̄. vel loqt̄ de actore ꝯ quē bñ ꝓcedit lit. nō ꝯteſ. vt ex̄ de do. ⁊ cōtu. cauſam.

g Leonis. xxiiij. q. ij. ſane. ⁊ c. de communione.

h Item ex concilio. he ſunt palee.

i Qui iubēte. tardi⁹ h̄ i laico. cleric⁹ eni deponit̄. ſ. e. ſiquis eps. ⁊ iudex pōt alicui negare iuſticiam ꝓpt̄ delictū ſuuꝫ vt. ff. ex qb⁹ ca. ma. ſed ⁊ ſi. §. actio. imo qñqꝫ duplicat̄ alicui pena ꝓpter ꝯtumaciā ſuā: ut ff. de pe. aut dānū. §. qſqs. ⁊ ē ſile. ſ. xviij. di ſiquis autem.

k Si eps ſucceſſori huic eſt ſimile. ff de iudi. mortuo. ē ḡ h̄ ar. ꝙ ſucceſſor pōt corrigere ⁊ tenet̄ ꝯfirmare factū añceſſoris ſui xxxv. q. ix. ꝙ qs. ex̄ de ꝑcario. c. ij. xvi. q. vi. illud. xij. q. ij. quicunqꝫ. ⁊ i auc̄. ut nulli iudi. §. ⁊ h̄ vero iubem⁹. ſucceſſor aūt delegati nō pōt abſoluē vel reſtituere poſſeſſionē adiudicatā: niſi ſuccedat i honore ⁊ onere: ex̄ de of. or. paſtoralis.

l Premiſſis. ſic ⁊ vrbanus. ſ. e. quib⁹ epi.

m Nemo. cōione. ſacramentorum.

n Sine conſcientia. h̄ eſt uerum cum illud delictū tāgit totā ꝓuinciam: alias ñ tenet̄: ut ix. q. iij. c. ij. ⁊. c. ar̄eps

o Mortis. ſed cū ſit ꝑpetua dānatio: qliter dr̄ medicinalis: ut. ij. q i. multi. Reſpōſio. cuꝫ cōtemnit̄ ē dānatō: alias non: ut. xxiiij. q. iij. nōndū. i fi. itē vr̄ h̄ ꝙ nēo ſit excōicand⁹: niſi ꝓ ꝯtumacia: vt. xlv. di ſꝫ illō. ⁊. xxiiij. q. iij. tā ſacerdos. ⁊. c. ecclīe. ſꝫ h̄ ñ ē veꝝ: ut ex̄ de vb. ſigni. ex pte. vel dic ꝙ tūc demū qs pōt excōicari ꝓ crimie cū ē icorrigibil': cū alit̄ ñ poſſit corrigi. xxiiij. q. iiij. forte. io.

p Nullus. ⁊ leuib⁹. ſi. ſ. e. epi. vel intellige de uenialib⁹: vt. j. de ꝯſe. di. ij. quotidie. ⁊ c. panē de altari.

q Arceri. i. excōicari baꝫ. tñ itellexit: ꝙ quicūqꝫ ē i mortali peccato: nō dꝫ igredi ecclīā ꝑ id qđ ē. xxxiij. q. iiij. vir cū ꝓpa. ſꝫ nō ē veꝝ ut ibi dixi. ⁊. j. de pe. di. v. falſas. ⁊. i. q. i. q ſtudet. io.

r Certū. trib⁹. i. ꝓ cōtumacia iſtoꝝ. idē ē de quolibet alio crimine.

s Ante finitam. ſic. j. de cō. di. i. miſſas.

a De his. i. de contumacibus.

b q Uomodo. ſiqs eni dicebat̃ leproſus: ducebat̃ ad ſacerdote3: ⁊ ſi ille iudicabat illũ lepꝛoſũ vl' mũdũ: ita habebat̃: ut. j. de pe. di. i. §. ex his itaq3. ⁊ ſic p3 q᷑ ſnia ñ dat nouũ ius ſ3 vetꝰ declarat: ut. ff. ſi fui. ven. ſicuti §. iij. tñ ſi ſnia fuerit lata ꝓ reo: ꝑ hꝰ ñ tollit̃ obligatõ: ut. ff. de ꝯdi. inde. iul. ſ3 ſi ꝓ actoꝛe ferat̃: dat ei nouam actionem: ut. C. de re. cre. actoꝛi.

les coꝛrũpamus exemplo niti debemꝰ: ut fama nr̃a luceat coꝛã eis ſed hic loquit̃ cũ ſumꝰ iter tales qui non curant imitari: ſed repꝛehendere. tũc ſufficit nobis quãtũ ad eos ꝯſcientia bona.

o In cũctis. lingua. ablatiui caſus. ſ. ut propter nullius linguã credat ſe aliquis implicitum ⁊ reum.

c Nõ alligat. quãtu3 ad deũ ſed quãtu3 ad eccl'iam: vt. xi. q. iij ſiquis non recte.

d Nec ſoluit noxios tal' abſolutõ nõ ꝓdeſt quãtũ ad eũ q̃ q̃rit idi ſcretũ ſacerdotẽ: vt eũ ꝑ impitiã abſoluat: ut j. de pe. di. vi. qui vult.

e Scit. i. ſcire debet: ut iudex. io.

f Cui eſt illata. a di oſcoꝛo heretico: cuius ſnia nulla fuit. ſ3 quid ſi aliã tuliſſet ſen tentiã i ſuos ſubditos dico q᷑ tenet: q2 illi qui ſũt ex̃ eccl'iam hñ hñt iuriſdictionem: vt. xxi ij. q. v. ſi ꝓpterea. ⁊. iij. q. vij. c. vlt. Alij ꝯ ſenti unt: ut. xxiiij. q. i. §. illẽ ſed illud ñ tenet cũ ex cõicatus eſt: ut ex̃ de ſen. ⁊ re iudi. ad ꝓban dum.

g Secundũ. nec dei i. deo.

h Nec nocere. quim puniat malefactoꝛem: vt. xxxii. q. iiij. nemo.

i Epiſti. vicula diſ rumpit: vt. xv. q. vi. auctoꝛitatem.

k Temerarium. ple rũq3. nocet eni3 ſi cõtẽnatur.

l Ut noceat. quia ſi ꝑ impitiã iudicat: facit li tem ſuã: ut iſti. de ob liga. que ex q̃ſi malefi. §. i. ſed ſi per dolum i currit ifamiã: ⁊ ꝓterea punitur in totam litis eſtimationẽ. C. de pe. iu. qui male iu. l. ij. eo dem mõ ad intereſſe punitur qui iniuſte ex cõicauit aliquẽ: niſi er rauerit ex cauſa ꝓbabi li: vt ex̃ de ſen. ex. ſacro

m Quid obeſt. ta bula. ij. q. i. c. no men.

n Senti. j. e. nõ ſunt ꝯ. xij. q. i. nolo. ꝯ conſe. di. i. iubemus. in illis. c. dicitur: q᷑ non ſufficit conſcientia: ſed requiritur bona fama quãtũ ad alios. ſ3 illa c. loquũtur q̃ñ ſumus inter tales qui parati ſunt imitari ⁊ non repꝛehendere. vnde ne ta-

noxios: ſ3 ꝓ officio ſuo eo3 pecca toꝛũ uarietates audierit: ſcitᵉ q̃ li gandus ſit: q̃ ſoluẽdus. Itẽ au guſtinuꝰ ſuper mattheũ. Palea

Ridiculũ ẽ: ut eũ dicamꝰ q̃ uin culis peccatoꝝ ſuoꝝ ligatus ẽ: ꝓpt̃ hoc ſolu3 q᷑ ep̃s dicitur ha bere huiuſmõi poteſtate3: ut ſolu ti ab eo ſoluti ſint i celo: ⁊ ligati in terris ligati ſint in celo. ſit ergo ir rep̃hẽſibil' q̃ alteꝝ ligat aut ſoluit Itẽ gelaſiꝰ papa ep̃is oꝛientali bus de dãnatõe dioſcoꝛi.

Nõ eſt petenda ſolutio: cu3 iniq̃ fertur ſnia.

Cuiᶠ eſt illata ſnia: deponat er roꝛẽ ⁊ uacua ẽ. ſed ſi iiuſta eſt tãto curare eã nõ d3: quãto apud deũ ⁊ eiꝰ eccl'ia3 nemine3 põt gra uare iniq̃ ſnia. ita ergo ea ſe ñ ab ſolui deſidẽt: q̃ ſe nullatenꝰ ꝑſpicẽ obligatũ. Itẽ au. ꝯ ſũmo bono

De nõ nocet nec noceri patit̃ ali quẽ iniuſte.

Secũdũᵍ catholicã fidem: nec dei nature nocẽ q̃ſq3 põt: nec natura dei iniuſte nocẽ cuiq3 põt: necʰ nocẽ iiuſte patit̃ queq3. q̃ eni nocet: ut ait apl's: recipiet hoc qð nocuit. De de uerbis domini.

Iniuſta uicula diſrũpet iuſticia.

Epiſtiⁱ hr̃e frẽm tuũ tãq3 pu blicanũ. ligas illu3 i terra: ſed ut iuſte alliges uide. nã iiuſta uin cula diſrũpit iuſticia. quẽ ſolueris iqt i terra: ſolutꝰ erit i celo. Dẽ de ſmone dñi i mõte.

Temeritas iudicandi nõ ei q̃ iudi cat̃ ſed iudici nocet.

Temerariũᵏ iudiciu3 plerunq3 nihil nocet ei: de quo temere iudicat̃. ei aũt q̃ temẽ iudicat: ipa temeritas neceſſe ẽ utˡ noceat. Dez ad cleꝝ hypponẽſem.

Nõ obeſt homini uulta ſnia.

Quidᵐ obeſt homini: q᷑ ex illa tabula uult eũ delere hũana ignoꝛãtia: ſi de libꝛo uiuentiũ nõ eũ deleat iniq̃ ꝯſcientia. Idem ad ſecũdinũ manicheũ. De eodẽ

Sentiⁿ de auguſtino qcqd lib3 ſola me in oculᵉ dei coſcientia nõ accuſet. Itẽ greg. cõſtãtino mediolanenſi epõ.

Quos ꝯſciẽtia iuſtificat: alioꝛu3 maledicta nõ timeant.

In° cũctiſ q̃ i hac uita aduerſa ꝓueniũt: ſola eſt ſicut noſtis om nipotentis dei diſtrictio pẽſanda atq3 ad coꝛ ꝓꝓũ ſemp recurrẽdũ ut nullius ibi lingua implicet: ubi cõſciẽtia nõ accuſet. quẽ eni ꝯſciẽ tia defẽdit: liber ẽ iter accuſatões ⁊ liber ſineᵖ accuſatõe eẽ non põt: ſi ſola q̃ interiꝰ adijcit ꝯſcientia ac cuſet. de ur̃a igit̃ ſãctitate abſit a chꝛiſtianoꝛu3 iudicio ea q̃ maledi coꝛũᵠ hominũ rumoꝛibꝰ ꝯficta cre dimus: in q̃licũq3 modulo ſuſpici onis adduci: q2 ⁊ ſacri eloqi teſti moniũ tenemꝰ ut mala maioꝝ cũ foꝛſitan dicũt̃: niſiʳ ꝓbata credi ñ debeãt: ſ3 citiꝰˢ ꝓbata ulciſci. hoc igit̃ dixi: ut nimie leuitatis eẽ oſtẽ derẽ ſiqs mala q̃uia credẽ ſtude at: q̃ ꝓbari nõ poſſint. unde ſancti tas ur̃a d3 mẽtẽ ſuã a maledicoꝝ hominũ rumoꝛibꝰ atq3 obtrectati onibus diſiũgere: ⁊ ſola q̃ eterne uite ſẽt atq3 ad utilitatẽ ſbditoꝛum ꝓficiũt: cogitare. Ide augu. i pſalmo. xxxvij.

Fruſtra a ſperantur ab hoie que deꝰ iuſtificat.

Etᵗ ſi ad tẽpus dãnaris ab ho mine ⁊ ſi dixerit ſniam ꝓcõſu lis i cypꝛianũ: aliud ẽ ſellaᵘ ⁊ terena: aliud ẽ tribunal celeſte. ab iferioꝛi accipit ſnia3: a ſupioꝛe coꝛonamᵛ. Idem in pſalmo. xxviij.

Cuſtodiˣ itus inocẽtiã tuam: ubi nemo opprimit cãm tuã. ꝑualebit i te falſũ teſtimoniũ: ſed apud hoies. nũqd apud deũ uale bit: ubi cã tua dicenda ẽ? q̃ñ deus erit iudex: alius teſtis q̃3 ꝯſciẽtia tua ñ erit: iꝛ iuſtũ iudicẽ ⁊ ꝯſcien tiã tuã noli timẽ niſi cã3 tuam. Itẽ greg. papa.

Nõ hominũ liguas ſ3 ꝯſciẽtias curare debemus.

Interᵃ uerba laudãtiũ ſiue ui tupãtiũ ad mẽtẽ ſẽp recurrẽ dum eſt. ⁊ ſi nõ i ea iueniẽ bonum qð de nobis dr̃: magnã triſticiam generare d3. ⁊ rurſũ ſi ñ i ea iuẽit malũ: qð de nobis hoies loquũt̃: in magnã debemꝰ leticiã ꝓſilire. qd eim ſi ñ ões laudãt: ⁊ ꝯſciẽtia liberos nos demõſtret: habemus paulũ dicẽte3: gloꝛia nr̃a hec ẽ te ſtimoniũ ꝯſciẽtie nr̃e. Job quoq3 dicit: ecce i celo teſtis meꝰ. ſi ergo ẽ nobis teſtis i celo teſtis i coꝛde

p Sine accuſatione. initio

q Maledicorum. ar. q᷑ ſnia oꝛta ab inimicis nõ idi cit purgatõẽ extra de pur. ca. cũ in iuuentute. ⁊. ij. q. v. omnibus. nec etiã a leuibus ꝑſo nis nec ab illis q̃ de facili cre dunt.

r Niſi ꝓbata. j. xxx. q. v. nullum ante.

s Citius. vl i ſci. i. puniri q̃ citius fieri po teſt: vt. xxiij. q. iiij. cu3 gl'ꝫ

t Pꝛobata. alias ꝓbata.

e Et ſi cyprianũ. martyrem.

x Sella. id ẽ ſedes iudicis.

y Coꝛonam. ſi ſententiã pa tiẽter ferat̃: ut j. e. q̃ iuſtus.

z Cuſtodi. q̃ coꝛpo ri vis põt fieri non anime. xi. xij. q. v. §. i. ⁊. iij. q. vi. i pain. iob.

a Inter ver ba. ne fo te. hec fuerunt verba chꝛiſti: cu3 peterent ab eo tribut dixit petro: va de ad mare ⁊ piſce3 qui ꝑimo paius occurre rit tolle: ⁊ q̃ ꝑi uen eris inox piſcis des pro me ⁊ ꝑ te: vt. ſ. xviij. q. i. iam nunc. ⁊ c. ſtat. qð aliqd omi ttitur rõne ſcã dali. l. ⁊ aliis de bis. vero.

b Uerbo.non quod intrat in os:ſed quod procedit ex ore coin
quinat hominem:tunc dixeruut diſcipuli:ſcis quia phariſei audi
to hoc uerbo ſcandalizati ſunt.phariſeorum enim erat religio in
cibis diſcernendis.
c Scandalizati ſunt.i.indignati ſunt.

k Siquis hic reuertitur.G.ad ꝓpoſitum ad oſtendendum ſcilicet ꝙ ſẽ
tentia iniqua nocet ei qui eam protulit non autem ei contra quem ꝓ
lata eſt.poteſt etiam hoc intelligi de rebus ipſis id eſt ſiquis vicia dixerit
eſſe virtutes vel econuerſo.
l Dixerit.iudicando.

d Premiſit.
arg.ex ordine
verboꝝ argu
mẽtādū:ar.xl
iij.di.c.i.extra
de reſcrip.cuz
dilecta.
e Cum illis.
ar.ꝙ fides eſt
illi ſeruanda:
qui eaz ñ vult
ſeruare.xxx.q
v.ꝙ deo.xxij.
q.iiij.innocẽs
ꝯ.arg.extra ð
iureiuran.per
uenit.in fi.⁊ ẽ
huic ſimile.ff.
de arbi.celſus
§.idem.
f Non ſũt
j.xij.q.i.nolo.
g Cum occi
dant.exẽplo:
vt.ij.q.vij.pau
lus.
h Uiam.id ẽ
chriſtianaz re
ligionem.
i Cum accu
ſatõne.vt ſi vi
derẽt aliquos
ſoluere ieiuni
um inſtā de cā
ipſi idem faci
unt:cum tamẽ
ignorent cām
quare ille face
ret:⁊ ſic ſe ex
cuſant ꝑ aliuz

dimittamus ſtultos foris loq q̄ꝺ
uolũt.qd.n.aliud detrahẽtes fa
ciũt:niſi ꝙ i puluerem ſufflãt:⁊ i
oculos ſuos t̃rã excitãt:ut unde
plus detractõis ꝑflãt:inde magis
nihil ueritatis uideãt.⁊ uocãdi tñ
ẽt ſũt ipi ⁊ trãquille admonendi:
eiſq̃ꝫ ſatiſfieri modis oibus debet
ſciẽtes qd de iudeis ueritas dicit:
ne forte ſcãdalizem⁹ eos.ſi aũt ſa
tiſfieri ſibi ex ueritate noluerit:ha
bes ꝯſolatõez:quã aſpicias i euã
gelio.cũ.n.dño dictũ fuiſſet:ſcis
qꝛ audito hoc uerbo ſcãdalizati
ſũt iudei:rñdit:ſinite illos:ceci ſt̃
⁊ duces cecoꝝ.Paul⁹ quoq̃ꝫ apo
ſtol⁹ admonet dicens:ſi fieri põt:
q̄ꝺ ex uob ẽ:cũ oib⁹ hoib⁹ pacẽ ha
bẽtes.dictur⁹ cũ oib⁹ pacẽ hẽam⁹
hoc difficile eẽ ꝑſpiciẽs:ꝑmiſit ſi
fieri põt:⁊ ſbiũxit ꝙ fieri põt:cuz
dicit q̄ꝺ ex uob eſt:qꝛ ſi nos i men
te charitatẽ erga odiẽtez ſuare cu
pimus:⁊ ſi illi nobiſcũ pacez ñ ha
bẽt:nos tñ cuz illis ſine dubio ha
bem⁹. Hoc it̃ eos obſuandũ eſt:
qui parati ſt̃ ſuſpicari q̄ꝺ ñ uident
parati ſemꝑ reꝑhẽdẽ:nũq̃ꝫ imita
ri.apꝺ aũt alios ꝯſciẽtia ẽ neceſſa
ria nob:fama illis. Unde aug.

Cõſcientia nob:⁊ pximis fama ẽ
neceſſaria.

Non ſũt audiẽdi ſiue uiri ſan
cti ſiue femie:q qñ reꝑhẽdũt
i aliq̃ neglĩa ꝑ quã fit:ut i malam
ueniãt ſuſpicionez:uñ ſuã uitã lõ
ge abeſſe ſciũt:dicũt corã deo ſuf
ficẽ ſibi ꝯſciẽtiã exiſtiatõez hoiuz
ñ ſolũ iprudẽt̃ uerũetiã crudeliter
ꝯtẽnentes:cũ occidãt aias alioꝝ
ſiue blaſphemãtiũ uiã dei:quib⁹
ſcḋm ſuã ſuſpicionẽ q̃ſi turpis q̃ ca
ſta eſt diſplicet uita ſãctoꝝ:uł ẽt
cũ accuſatõe imitãtiuz:non q̄ꝺ ui
dent:ſed q̄ꝺ putãt.ꝓinde qſqs a
criminib⁹ flagitioꝝ atq̃ꝫ facinorũ
uitã ſuã cuſtodit:ſibi bñ facit.quiſ
qs aũt ẽt famã:⁊ i aliis ẽ miſicõs
nob eni neceſſaria eſt uita nr̃a ali
is fama nr̃a. Item hieronymus
ſuꝑ epłaz pauli ad philõenã.

Apud deuz maledicat̃:qui mori
bus diſſonã ꝓfert ſniam.

Siqs dixerit iuſtũ iiuſtũ.⁊ i
iuſtũ iuſtuz aboiabił ẽ uterq̃ꝫ
apud deũ.ſilit̃ qui ſanctũ dicit nõ
ſãctũ:⁊ rurſus ñ ſãctũ aſſerit ſcm̃
abominabił ẽ apud deũ. Idez

Chriſtũ uiolat:q ſãctũ ñ ſãctũ uł
ñ ſanctũ ſãctũ eſſe crediderit.

Siqs hoiez:q ſãct⁹ ñ ẽ:ſãctuz
eẽ crediderit:⁊ dei eũ iũxerit
ſocietati:chriſtũ uiolat:cui⁹ mem
bra ſum⁹.⁊ ifra:oẽs credẽtes ſcḋm
apłm chriſti corp⁹ efficimur:qui i
chriſti corpore errat̃ ⁊ labit̃:aſſe
rens mẽbrũ ei⁹ eẽ ſãctũ cũ ñ ſit:uł
ñ eẽ ſãctũ cuz ſit:uide q̃li crimine
obnoxi⁹ fiat.Iſaias.n.dic̃ de his
q dicũt dulce amaꝝ ⁊ amarũ dul
ce:ponentes tenebras lucez ⁊ lu
cem tenebras.dulce puto eẽ ſãcti
moniã:amaꝝ q̄ꝺ ſãctimonie con
trariũ ẽ. Itẽ iſaias.

Eternũ ueh maledictõis iueniet
qui bonos malos ⁊ malos bonos
dixit.

Ueh q dicitis bonũ malum:⁊
malũ bonum ponentes tene
bras lucẽ:⁊ lucẽ tenebras.ꝓpt̃ea
captiu⁹ duct⁹ eſt ꝑpłus me⁹:qꝛ ñ
habuit ſciẽtiã:⁊ nobiles ei⁹ iterie
rũt fame:⁊ młtitudo ei⁹ ſiti exaru
it.ꝓpt̃ea dilatauit ifirmis aiaz ſu
am:⁊ apuit os ſuuz abſq̃ꝫ nłło ter
mino:⁊ deſcẽderũt fortes ei⁹:⁊
ꝑpłs ei⁹ ⁊ ſblimes głioſiq̃ꝫ eius ad
eũ.⁊ icuruabit̃ hõ:⁊ hũiliabitur
uir:⁊ oculi ſblimiũ deꝑmẽt̃:⁊ ex
altabit̃ dñs i iudicio ⁊ ſãct⁹ de⁹ ſã
tificabit̃ iiuſticia. Itez gre.i ho
meł.xxvij. Ligãdi ſoluẽdiq̃ꝫ po
teſtate ſe ꝑuat:q hãc iiuſte exercz

Ipſe ligãdi atq̃ꝫ ſoluẽdi pote
ſtate ſe ꝑuat:qui hãc pro ſuis
uoluptatib⁹:⁊ ñ ſbditoꝝ morib⁹
exercet. Idem. De eodez

Iudicare digne de ſbditis ne
queũt:q in ſbditoꝝ cã ſua uel
odia uel gr̃am ſequũtur. Idem

Nõ ẽ uera ꝑſidẽtis abſolutõ:niſi
ſequat̃ arbitriũ interni iudicis.

Tunc uera ẽ abſolutio ꝑſiden
tis:cũ int̃ni ſeqtur arbitriuz
iudicis.q̄ꝺ bñ q̃triduani mortui
reſuſcitatõ illa ſignificat:q̃ uidelz
demõſtrat:qꝛ prius dñs mortuũ
ſuſcitauit:⁊ uiuificauit dicẽſ:laza
re ueni foras:⁊ poſtmodũ is q ui
uus fuerat egreſſus a diſcipuł eſt
ſolutus:ſicut ſcriptũ eſt. Idez
in regiſtro.

Priuilegio merec̃ exui:qui eodez
abutitur.

m Iuſtum.abſoluen
do.
n Abominabilis.qa
mortaliter peccat:⁊ cõ
ſonat ei quod dicit au
guſtinus ſuper ꝑmam
epiſtolam ad cor.ꝙ er
rare in rebus eſt mor
tale peccatum:ſcilicet
cum putat qs id opus
eſſe bonum quod eſt
malum:vel econuerſo
nam quilibet adultus
tenetur ſcire hoc ẽ bo
num:illud malum.vel
dic dixerit:id eſt firmi
ter aſſeuerauerit:cum
non ſit certus.
o Siquis credide
rit.id eſt aſſeue
rauerit.
p Errat.non opinan
do ſꝫ ſtulte aſſerendo
q Ueh qui dicitis.
r Dilatauit.loquit̃
humano more.
r Eius.id eſt hieruſa
lem.
s Homo.i.minor.
s Homo.ſuperbia.
t Uir.id eſt maior.
t Uir.ſ.ſuperbus.
u Exaltabitur.id eſt
alius apparebit ſanct⁹
eſſe:ut ibi:ſanctificet̃
nomen tuum.
x Ipſe priuat.id ẽ
meretur ꝑuari:ſic
xij.q.ij.ſepe fit.vel pro
prie:quia priuilegium
non conceditur ad ab
uſum.
a Iudicare.ſua.ut
j.e.quattuor.
b Tunc vera.inter
ni.i.conſcientie
vel dei.
c Iudicis.id eſt dei.
hic vult dicere ꝙ ſacer
dos neminẽ abſoluet:
niſi preceſſerit abſolu
tio dei.

d p Riuilegium.hec ē pars illius.š.di.lxxiiij.vbi iſta.
d Priuilegium.pdit̄ puilegiū ppter abuſuʒ:vt hic ppter delictuʒ
xxv.q.ij.ita nos. Jtē ppt̄ ꝯtrariū factū:ex̄ de puile.ſi de terra.ꝛ ex̄ de conſti.
cum acceſſiſſent. Jtē ppt̄ negligentiā.ff.de nūdinis.l.i. Jtē ppt̄ enorme dā
num ſuperueniens:ex̄ de deci.ſuggeſtum.ſed nūqd eccleſia pdit puilegiuʒ
ſi delinquant canonici
vel monachi :videt̄ ꝙ
ſic:qꝛ ꝛ ciuitas pdit ſi
deliq̄rint ciues.xxv.q
ij.ita nos. Jtem nauis
eccl'ie publicat̄ ppt̄ de
lictū.C.de ſacroſanc.
ec.iubem⁹.ſed dicas ꝙ
nō:ar.ex̄ de puile.cuʒ
ꝛ plantare.in fi.ar.ex̄ ð
arbi.c.cū tempoꝛe.
e n On debet.penaʒ
ſi ergo ꝯſtet tibi
ꝙ ſnīa iudicis ē iniqua
potes iudici violenter
reſiſtē:ex̄ de ap.ſignifi
cauerūt.lxi.di.c.null⁹
iuitis.ē ergo hic ar. ꝙ
ſiqs celebꝛat p⁹ excōi
catōem iiuſte latā:ꝙ n̄
debet ſuſtinere aliquā
penā:qꝛ q pbat ſniam
excōicatōis eē iiuſtaʒ:
nō eſt cogendus ad ali
quā ſatiſfactōem:ex̄ ð
offi.oꝛ.ad repꝛimēdaʒ
ar.š.e.cui ē.ſed hoc n̄
eſt veꝝ:ut.š.e.ſi epūs
foꝛte.ꝛ.c.ſequenti.
f E x his.ex gelaſij.
š.e.cui eſt.
g Carthaginenſis.š.
e.ſi epiſcopus.
h Et aphꝛicani .š.e.
placuit.
i e E Piſcopus.in ſy
nodo.hodie con
ciliū nō deponit epm̄
ſed ſolus papa.nec cō
ciliū reſtituit epm̄:ſed
ſolus papa:vt.ij.q.vi.
id̄.ꝛ hic ē arg.ꝙ epūs
pōt reſtituē clericū de
poſitū.qð veꝝ ē:cū di
cit depoſitōem nullaʒ:
qꝛ p falſos teſtes vl' p
allegatōes ē ꝯuict⁹ lʒ
ſit ar.ꝯ.ff.de q̄.l.i.i fi.
k Oꝛarium.i.ſto'am
l Et planetā.i.caſulaʒ
m Reliq.hic pʒ ꝙ eq̄
deponit̄ aliquis a mi
noꝛib⁹ oꝛdinib⁹ ſicut a
maioꝛib⁹ .ꝛ xxiiij.di.
c.vlt.ꝛ.xxvij.q.i.ſiqs
epūs.licet ſit ar.ꝯ.xxxv
di.epūs.
n Si .ģ. ex cā .ff. de
libe.ꝛ poſthu.ſed ꝛſi.
ꝛ.l.ſi poſthum⁹.§.vlt.
ꝛ.l.idē.ꝛ.ff.de ꝯdi.ꝛ ð
mō.cū tale.§.falſū.ꝛ.§
ſe.ꝛ.l falſa.
o I Ra.quātum.nō
ſentētiaʒ quo ad
vnū tenē q̄ ad aliū nō:

P Riuilegiū⁹ oino meret̄ amittē
q pmiſſa ſibi abutit̄ ptāte.
Item. Js i quē canōica nō
fert̄ ſnia:penā n̄ dʒ ferre canōicā
N On⁹ dʒ is penaʒ ſuſtinē cano
nicā:i cui⁹ dānatōne n̄ ē cano
nica plata ſnia. Ex[f] his dat̄ itelli
gi:ꝙ iiuſta ſnia nullū alligat apð
deū.nec apud eccl'iam eius aliqs
grauat̄ iiqua ſnia :ſicut ex gelaſij
c.hētur:nō ergo ab ei⁹ cōione ab
ſtinēduʒ ē. nec ei ab officio ceſſan
dū:i queʒ cognoſcit̄ iniqua plata
ſnīa. Cur ergo capl'a carthaginen
ſis[g] ꝛ[h] aphꝛicani atq; alioꝝ ꝯcilioꝝ
phibēt iiuſte dānatū i cōione reci
pi an̄ iudicij exaiationē? cur ꝛ illð
i ꝯcilio magociensi ſtatutum eſt?
Qui dānat a ſynodo: quomodo
in ſecunda innocens reparet̄.
E Piſcop⁹[i] pſbꝛ aut diaconus a
gradu ſuo iiuſte deiect⁹ ſi i ſe
cunda ſynodo inocēs iuēiat̄: nec
pōt eſſe qð fuerat:niſi grad⁹ amiſ
ſos recipiat coꝛā altari de māibus
epoꝝ:ſi eps ē:oꝛariū[k] ꝛ baculuʒ ꝛ
annulū.ſi pſbꝛ ē:oꝛariū ꝛ[l] planetā
ſi diacon⁹ oꝛariū ꝛ albū.ſi ſb̄diaco
n⁹ patenā ꝛ calicē.ſic ꝛ reliq[m] gd⁹
i repatōe ſua recipiāt ea:q̄ cum oꝛ
dinarentur:pcepant. Si[n] ergo iiu
ſte diecti nec ēt p epos repari poſ
ſūt:niſi de manib⁹ eoꝝ recipiāt q̄
amiſerāt:qūo ſua aucte cuiq; lʒ i
iuſte ligatis cōicare:ꝛ eis n̄ petita
abſolutōe ſua celebꝛare officia:ſic
gelaſius uidetur ſentire? Ad hoc
rn̄dēdū ē:ꝙ ſnia aliqn̄ eſt iiuſta ex
aio pferētis:iuſta uō ex oꝛdine ꝛ
cā.aliqn̄ iuſta ex aio ꝛ cauſa:ſed n̄
ex oꝛdine.aliqn̄ iuſta ex aio ꝛ oꝛdi
ne:ſed nō ex cā. Cū aūt ex cā iiu
ſta fuerit aliqn̄:nullū oio delictū
i eo ē:qð ſit dānatōe dignum.ali
qn̄ n̄ ē i eo illud:ſupꝛa qð fert̄:ſed
ex alio noiand⁹ ē. Ex aio ē iiuſta
cū aliqs puata integritate iudicia
rij oꝛdinis i adulteꝝ ul' i quēlibet
crimioſū n̄ amoꝛe iuſticie: ſʒ liuo
re odij uel p̄cio aut fauoꝛe aduer
ſarioꝛū iduct⁹ ſniam pfert. Un̄ be
da ſup epl'am iacobi ait.
I Ra[o] enim uiri iuſticiā dei non
opat̄.qꝛ q irat⁹ i aliquē ſniaʒ
pfert:ꝛſi ille quātū ad ſe iuſtā re
poꝛtet ſniam: iſte tn̄ q nō amoꝛe
iuſticie ſʒ liuoꝛe odij i eū ſniam de

vt.xxiij.q.v.miles.ꝛ.c.cum miniſter.ſic.xlix.di.c.vltimo.
p q Qui recte.expectat.ar.ꝙ lʒ nō itercēſſit pactio:peccat tamen
q expectat remunerationeʒ ſicut feneratoꝛ:vt.xiiij.q.iij.c.i.
Sed nūqd peccat:q iudici dat pecuniā:vt iuſte iudicet:dicūt qui
dā ſi dans h̄ exp̄mit:ꝙ id̄ det pecuniā: ut p eo ferat ſniam turpit
facit: nec tunc
repetit qð de
dit: ſed ſi ſim
plicit̄ dat ei:vt
iuſte iudicʒ vl
vt iuſte teſtet̄
non peccat:ꝛ
tūc repetet qð
dedit.xiiij.q.v
non ſane.ple
riq; doctoꝛes
legum dicunt
q̄lit̄cunq; dat
nō repetit: qꝛ
voluit coꝛrum
pere iudicem:
vt.ff.de cōdi.
ob cauſam.l.ij
ꝛ venales ſnie
nulle ſunt.ij.q
vi.§.venales.
q Ab omni.
š.i.q.i.ſūt nō
nulli.

dit:iuſticiā dei in quē pturbatō n̄
cadit:nō imitat̄. Itē grego.
Snia iuſticie nō ē p p̄mio ferēda
Q Ui[p] recte iudicat[q]: ꝛ p̄miuʒ re
muneratōnis expectat:frau
dē i deū ppetrat:qꝛ iuſticiā quā ǧ
tis ipartiri debuit:acceptiōe pecu
nie uēdidit.bonis male utūt̄:q p
tpali lucro iuſte iudicāt.tales qp
pe ad ueritatē nō iuſticie defēſio:
ſed amoꝛ p̄mij puocat:qb⁹ ſi ſpes
nūmi ſubtrahit̄:ꝯfeſtim a iuſticie
ꝯfeſſiōe recedūt.acceptō nūmoꝝ
pꝛeuaricatio ueritatis ē.unde ꝛ p
iuſto dr̄:q excutit manuſ ſuas ab[q]
omi mūere:iſte i excelſis hitabit.
Item mauritio imperatoꝛi.
Jn pꝛepoſitoꝛū operibus ſibi to
tum ratio uendicet.
I Lla[r] p̄poſitoꝝ ſolicitudo uti
lis ē:illa ē cautela laudabilis
in q̄ totū ratio agit:ꝛ furoꝛ ſibi ni
hil uēdicat. reſtrigēda ſb̄ ratione
poteſtas ē:nec qd agēduʒ p̄us q̄
ꝯcitata ad trāquillitatē mēs rede
at.nā ꝯmotōis tpe iuſtū putat oē
qð fecerit. Itē ābꝛoſi⁹ ð ſancto
ioſeph.
Grauit̄ ðliqt:q ex ira ſniaʒ pfert
I Ra[s] ſepe ēt innocentes ad cri
mē adducit:qꝛ duʒ iuſto am
plius iraſcimur:ꝛ uolum⁹ aliena
coercere peccata:grauioꝛa cōmit
timus.ideo apl'us ait : nō uos ui
dicātes[t] chariſſimi:ſed date locuʒ
ire:hoc ē declinem⁹ eā:ne nos illa
coꝛripiat.unde dn̄s ieſus mittēs
ad euāgelizāduʒ diſcipulos miſit
eos ſine auro ſine argento ſi pecu
nia ſine uirga:ut incentiue litis ꝛ
inſtrumenta eripet ultionis.
Itē ex libꝛo eccl'iaſtice hiſtoꝛie
Ratio debet coꝛrigere quod furo
re pꝛomulgatum eſt.
C Um[u] apud theſſalonicaʒ ſedi
tio eēt exoꝛta:ꝛ qdaʒ ex mili
taribus uir ipetu fuiſſet ppl'i furē
tis extinct⁹:theodoſius repētini
nūcij atrocitate ſuccenſus ad lu
dos circēſes iuitari ppl'm eiq; ex i
puiſo circūfundi milites atq; ob
trūcare paſſim:put qſq; occurriſ
ſet gladio iubet:ꝛ uindictaʒ dare
nō crimini ſed furoꝛi .ob hoc cuʒ
a ſacerdotib⁹ italie redargueret̄:
agnouit ðlictū:culpāq; cū lachꝛy
mis pfeſſus publicā pniam i toti⁹

r I Lla.com
motionis
iudex ergo cū
offendit̄:debʒ
dare inducias
ar.xxiij.q.v.c
ij.ꝛ.v.q.ij.re
latum.in fi.ꝛ
q.v.q ābulat.
ſ I Ra.coer
cere.iu
dex nō debet
plus iuſto iō
deſcere i eos:
quos malos
putat.ff.ð offi.
pſi.obſuāduʒ
t Uidicātes
repcutiendo.ꝛ
xiij.q.i.§.alr
poſſum⁹ vim
vi repellere.ff.
de iuſti.ꝛ iur.
vt vim.
u c C Um a
pud.
ant i.dic.xxx
i ciuilibus cau
ſis.ſʒ ſi actō ē
pſonalis vſq;
ad q̄tuoꝛ men
ſes mādat̄ ſe
tentia executō
ni:ex̄ de of.dl.
q̄rēti.ſi eſt rea
lis: ſtatim mā
dat̄ executōi:
vt inſti.de of.
iudi.§.i.ſed ſi
ſnia ſit lata ſu
per crie: ſtati

mandat executioni: vt .ij. q. i. ſicut. C. de penis. cũ reis. niſi in caſibus. ſ. cũ pnceps ex iracũdia tulit ſniam: vt h 2. C. de penis. ſi vindicari. itẽ cũ ſnia lata ẽ ɔ mulierẽ pregnãtẽ differtur executio vſqz ad temp' part'. ff. de penis pgnantĩ. itẽ ſi eſt lata in ſeruum differtur executio qtouſqz dño reddiderit ratiocinia. C. de bo. pſcript. Li. itẽ differtur qñ inſula ẽ aſſignãda a princpe. ij. q. vj. § biduũ. itẽ differt cũ qs ẽ cõf. ſius de crie donec appeat an velit i ɔfeſſione pſeuerare C. de cuſto. re. l. ij.

bore põt dare ɔſiliũ nõ reuoluẽdo libros nec laborãdo in plegẽdis allegationibus: tũc gratis tenet ſubuenire. de iudice delegato dicas: q nihil põt petere niſi expẽſas: ex de vi. 7 honeſt. cleri. cũ ab oĩ. modica tñ exenia põt petere vel accipe: dũ tñ talia ſit q iudicãtis animũ nõ imutẽt: ex de ſimo. 7 ſi qões. q2 illa ñ cõputat iter lucra. ff. de offi. pcõſul'. l. ſolẽt. §. vlt. nec huiuſmõi exenia debent excedere i anno .c. aureos. ff. ad. l iul. re. eadem. in fi. teſtis ẽt ſuptus petit: vt. iiij. q. iij. vẽturis. ordinari' aũt iudex nõ põt expẽſas petẽ cũ ei certi ſũt redditus ſtatuti. xxiij. q. i. militare.

a Summo pere. qui publica. i. ſecularia.
b Aut furore ij. q. i. deus oĩpotẽs. ẽ. xxx. q. v. iudicãtes
c Reſoluat. i. apiatur.
d Et tũc ſecũdũ. ñ hñ tenet iudicãe index ſz qd ſibi vr: vt i auč. iuſiu. quod preſtat ab his. coll. ij. ff. de arbi. qlẽ. reſt ar. q ſz allegatões potius qz ſz ɔſciaz ſit pcedẽdum vt. iij. q. vij. iudicet.
e Non. in. tit. multo magis iniuſtũ. xiij. q. v. ñ ſane. ẽ. dixit q aduocatus vel iuriſpitus ñ dz vẽdere vl ɔſiliũ vl pfodiũ: q2 ſi cã eſt iniuſta: ñ debz in ea aſſiſtere: imo ſep accepta vel aſſũpta deſere dz C. de iudi. rez nõ nouã. ſi eſt iuſta: gratis tenet ɔſulere vl pocinari: 7 dicit auguſtinus hic log ſm leges. ſed tu dicas q tales operas hñ põt locare qs. nẽo cui de ſuo cogitur facere beneficiũ x. q. ij. precarie. tñ dico q ſi ſine la

ecclẽie ɔſpectu egit: et i hoc ſibi tẽpus aſcriptũ abſqz regali faſtigio patiẽter ipleuit. qb' oĩb' illð quoqz mirabilit adiecit: leges ſãxit in poſteꝝ: ut ſñie pncipum ſup animaduerſiõe plate i diẽ. xxx. ab executorib' differẽter. quo locus miſericordie: uel ſi res tuliſſet: penitẽtie nõ periret. Itez grego.

In dictãdis ſententijs rectores nullo furore ducãtur.

Summope pcauẽdũ ẽ. ne rectores eccle: 7 q publica iudicia exercẽt: i dictãdis ſentẽtijs nulla ten' leuitate aut furore ducti ſint pcipites: ſed cauſis pus diligẽter uẽtilatis: cũ res q ignorabatur: ad ad noticiã pleniꝰ uenerit: tũc diuina 7 hũana lex ut reſoluat: 7 tũc ſm q ibi ɔſtitutũ ẽ: rmota pſonarũ acceptiõe diffinitiua pferatur ſnia. hic etiã qð moyſes qrelas populi ſemp ad dñm tabernaculum igreſſus referebat: 7 iuxta qð dominꝰ ipabat: iudicia pponebat: nimiruz nos iſtruẽs: ut nõ ex corde nr̃o: ſz ex pcepto diuino ɔdẽnationis 7 iuſtificatiõis ſñiaz pferam'. Itez auguſtin' ad macedoniũ

Juſtũ iudiciũ uendi nõ poteſt.

Non licet iudici uẽdere iuſtuz iudiciuz: et ſi liceat aduocato uẽdere iuſtũ pꝛocinium: 7 iuriſconſulto rectũ ɔſiliũ. Itez iſidorus

De eodez.

Pauper dũ nõ hz qð offerat i iudicio: nõ ſolum audiri ɔtẽnit: ſz ẽt ɔtra ueritatez opprimit. Cito uiolatur auro iuſticia: nullãqz reus ptimeſcit culpam: quã redimẽ nũmis exiſtiat. Hic itaqz ſñie q nõ amore iuſticie ſed ex alia qlibet cã fert i quenqz: humilit obediẽduz ẽ. Vñ de in niceno concilio.

Nõ recipiãt ab alijs: q ſuoꝝ epoꝝ cõtrahunt offenſam.

Seruet iſta ſnia: ut hi q ab alijs excõicant: ab alijs ad cõionẽ nõ recipiãtur. regrat ſane: ne forte q ex aliqua idignatõe animi aut ɔtẽptõe aut qlibet tali ɔmotione ſtomachi epi' ſui abſtẽti ſũt: ut ita demũ hi q ob culpas ſuas epoꝝ ſuoꝝ offenſas merito contraxerũt: digne ẽt a ceťis excõicati ſiľr hẽantur: quouſqz epiſcopo ſuo uiſũ fuerit hũaniorẽ circa eos ferre ſniaz. Itẽ ſnia ẽ iiuſta ex ordie: qñ ñ puato iudiciali ordie qlibet, p ſua culpa dãnat. Vñ de greg. ſcribit ɔſtãtino mediolanẽſi epiſcopo.

Res dubia ñ diffiniat certa ſnia.

Graue ſatis ẽ 7 idecẽs: ut re dubia certa deť ſnia. Itez augu. i li. de pñia.

Nõ credãt q certis idicijs nõ demonſtrant.

Quãuis uera ſint qdam: tñ iudici ñ ſũt credẽda niſi certis idicijs demõſtrẽt. Item damaſus papa.

Añqz examinẽt aliq nõ iudicent.

Eorũ q accuſat cãs diſcutere nõ lz priuſqz canonice uocati ad ſynodũ ueniãt: 7 pñs p pñtiaz agnoſcat ueritatẽ 7 intelligat q ei obijciũt. qð 7 p ſapiẽtiã ſalomõis dicit: añqz ſcruteris ñ rephendas intellige pus: 7 tũc icrepa: anteqz audias nõ rephendas. 7 lz aptiſſima ſit ɔtrarioꝝ rephẽſio: ueꝝ ẽt ab his oz q dati ſt ad coꝝ examinationẽ ordinẽ ſeruari. Item ex viij. ſynodo.

Qui falſũ de alio pfert 7 crimina credit: uterqz reus eſt.

Non ſolũ ille reus ẽ q falſũ de alio pfert: ſed ẽt is q aurez cito criminib' pbet. Oim ergo ſẽtẽtia ex ordine iiuſta ẽ: nec tũc ab ea recedẽdũ ẽ: q2 ẽt añqz ſẽtentia daret i eũ, p qlitate ſui reatus ligatus apud deũ tenebat. Contigit aliqñ: ut adult ſñiaz p ſacrilegio reportet: cui' reatũ i ɔſcia non hz hec ſnia 7 ſi iiuſta ſit: q2 non ẽ i eo crimen ſup qð lata ẽ ſñia: tñ iuſte ab eo reportata ẽ: q2 ex reatu adulterij iã diu apud deum excõicatus fuerat. Et i hoc caſu itelligenda ẽ illa auctas gregorij: ſẽtẽtia paſtoris 7c. iuſtã ſẽtentiaz uocat qñ crimẽ ſbeſt ſup qð fert: iiuſtã qñ illud nõ ſubẽ. q tñ timẽda ul' euãda ẽ: q2 ex alio iã dudũ dãnandus erat. unde cũ pmiſiſſet gregorius utrum iuſte an iiuſte obliget paſtor: paſtoris tñ ſñia gregi timẽda ẽ: ſbſecut' adiecit: ne is q ſubẽ 7 cũ iiuſte forſitan ligat: ipaz obligatõis ſue ſñiaz ex alia culpa mereat. paſtor ergo uel idiſcrete abſoluẽ timeat ul' ligare. is aũt q ſb

f Paup. xxiij. q. iiij ne amiſſo.
g Exiſtimat. ſiľe. l. di. l. ſi lapſis.
h Seruet. ab alijs. licet ẽt priuilegiati ſũt aliq: tñ tenet vitare excõicatos.
i Epi. ex de ſentẽ. ex. nulli.
k Abſtenti ſũt. i. excõmunicati ſunt.
l Epoꝝ. ergo ſi ex iuſta cã eps aliquẽ excõicauit: ſupior nõ dz abſoluere eũ: ſed dz eum remittẽ abſoluẽdũ ad epm ẽt ſi appellatũ ſit ad ipm. qð veꝝ ẽ cum euidens ẽ ipam ſniam eẽ iuſtã: ex de ſen. ex. p p tuas in fi. alioquin ſecus: ut eadem decre.
m Graue. ẽ. di. xxxiij. c. vlt. de hoc nõtũ eſt. ſz vbi ius dubium eſt: hñ fert ſnia certa. xxx. q. iij. c. vlti. qñqz ẽt in dubio facto certũ ius ſtatuit: vt ex de ſpon. iuuenis.
n Eorum. intelligat nã niſi intelligat ñ dz fieri eo pñte. ff. ð ver. ſig. coram.
o Intellige. al's dicet ſicut praue intellexiſti ſic praue iñdes: vt de cõ. di. ij. prima.
p Aptiſſima. ſ. apta 7 maniſeſta: non tñ vt iudici notoria ul' itellige cũ iudici ẽ maifeſta
q Cõtrarioꝝ. id ẽ aduerſariorum.
r Non ſolũ. ẽ. lxxxvi. di. ſigd. ẽ. e. q c. in cunctis. 7. c. ſiquid dixerit.
s Oim ẽ p ſacrilegio. ẽ. male intelligit illud. c. ẽ. e. c. i. Innu. ẽ eni hic: q ẽt eſt tunc timẽda ſentẽtia paſtoris qñ vel iſtud crimẽ, p q ẽ excõicatus vel alio ẽ in eo. al's ſi nullũ eſt in

eo crimē nulla ē vel nō eſt timēda ſententia. ⁊ fuit decept⁹ ex illo vbo ſiue ex alia culpa mereaᵗ. ſʒ greg. vocat aliā culpā quā de nouo q̄rit ɔtēnēdo. ſ. excōicatōem. vl' dicas eū allegando hoc dicere.

t Nō hʒ. ſic. xxiiij. q. iij. notādū. in fi. ubi dr̄ φ iiuſta excōicatō n̄ nocet niſi ɔtēnaᵗ: ſic ex̄ de ſen. ex. p tuas. ſic nec denūciatō iiuſta ē ɔtēnēda: extra d no. ope. nū. c. cū ex iiūcto.

e Melius. electiue: vt. j. e. iniuſtum. xxij. q. i. cōſidera.

f Uicuiq̄ʒ. ne ieſum. vij. q. i. omnes.

g Uijt. vēdūt. quātū i ſe ē. nā ipſe vēdi nō pōt. i. q. iij. ſaluato: vel vēdūt. i. a ſe ſepant. ſic vēditor rē vēditā a ſe ſepat ⁊ alienat pcio accepto: ita iſti deū a ſe alienat pcio accepto: ⁊ ſic dr̄ per ſimilitudinem.

u q Quattuor. ē ⁊ qntus mod⁹ qn̄ iudex paupib⁹ miſeᵗ: ut xxiij. q. iiij. ē iiuſta. ⁊. c ne amiſſo. Itē ſunt alij duo modi: nimia ſeueritas ⁊ nimia remiſſio vt. xlv. di. diſciplina. n̄ eni ē ɔſtās iudex cui⁹ animi motū vult⁹ detegit. ff. de of. pſi. obfuādū. Itē ē ⁊ ali⁹ mod⁹ qn̄ p ip: udētiam male iudicat: iſti. de ob. que ex q̄ſi delic. naſ. §. i.

x Timore. ſʒ nungd tenet ſnia quā iudex p metū tulit: ſic: ſʒ elidi pōt p exeptōeʒ. xxv. q i. oē. ff. de fur. ifdū. §. i. ar. ɔ. ff. d acq. hē. l. vi. § vlt. ſnia aūt q̄ p p̄miuʒ lata ē nulla ē: vt. ij. q. vi venales. ſʒ ſi odio vel amore lata ē: bn̄ tenet: ſʒ irritaᵗ. ff. ad treb. l. fuo. §. cum pretor.

y Dū amico. de bac amicitia vel inimicitia nō. iij. q. v. c. i.

z q Quicūq̄ʒ. inimicitijs. vr̄ φ iudex eq poſſit recuſari. ppt̄ n̄ capitales ſic ppter capitales īimicitias: vt. iij q. vij. iudicet: ex̄ de ap. ad hoc. vñ pʒ φ p minori cā recuſat iudex q̄ʒ teſtis: vt dixi. iij. q. v. accuſatores. ſʒ iō qa facili⁹ hn̄t mille iudices q̄ʒ vn⁹ teſtis: ex̄ d ap. poſtremo.

a q Quiſq̄s. occltat. tūc. ſ. cū iduciᵗ i teſtē. aᵗ. bn̄ pōt: ⁊ ēt dʒ qn̄q̄ʒ qs occultare veritatē: vt. xxij. q. ij. primū. v. ſeptimū. ⁊. c. ne qs. ⁊. xliij. di. i mādaſ ⁊ cū a chriſto q̄reᵗ gd ē vitas: nō reſpondit.

b Occultat. ff. de fal. ſigs obrepſerit.

b Occultat. ɔ. xxij. q. ij. nequis arbitretur.

c Prodeſſe. aligs ḡ cogiᵗ alij pdeē cū ſibi nō obeſt. ff. de aq̄ plu. ar. l. ij. §. itē varus.

d n Nemo. ligua. mētiēdo de aliquo ppt̄ qd ipē pdit vitam talis eni dr̄ homicida j. de pe. di. i. piculoſe.

manu paſtoris ē: ligari ticat ul' iniuſte: nec paſtoris ſui iudicium temere rephendat: ne ⁊ ſi iiuſte ligatus ē ex ipa tumide rephēſionis ſupbia culpa q̄ n̄ erat fiat. Aliquādo nullū ſubē crimē: ⁊ tn̄ uel odio iudicis ul' factōe iimicoꝝ oppoſitā ſibi ſniam dānatōis in ſe excipit. Unde gregorius ait.

Quot modis humanum iudiciū peruertitur.

Quattuor⁹ mōis hūanū iudicium puertiᵗ: timore dū metu ptātis alicu⁹ veritateʒ loq ptimeſcim⁹: cupiditate dū p̄mio alicu⁹ animū corrūpim⁹: odio dū cōtra quēlibet aduerſariuʒ molimur: amore dū amico ul' ppiquo ɔtēdimus pſtare auxiliū. Quaʒ uero grauc ſit ul' odio uel amicitia uel metu ul' munere uel quolibet mō iudiciū puertere: Auguſtin⁹ teſtatur dicens.

De his qui aliquo modo iudicium peruertunt.

Quicūq̄ʒ aut ɔſāguinitate aut amicitia ſeu hoſtili odio ul' inimicicijs i iudicādo duciᵗ: puertit iudiciū chriſti q ē iuſticia: ⁊ fructū illi⁹ uertit i dānatōis amaritudinē. Unde ad caſulanū.

De his qui metu ptātis ueritatem occultant.

Quiſq̄s metu cuiuſlibʒ ptātis ueritatē occultat: iraʒ dei ſup ſe puocat: qꝛ magis timet hoiem q̄ʒ deū. ⁊ p⁹ pauca: ul' q̄ʒ re⁹ eſt: ⁊ q ueitatē occultat: ⁊ q mēdaciū dic qꝛ ⁊ ille pdeē n̄ uult ⁊ iſte nocē deſiderat. Itē i eodē.

De eodem.

Nemo⁹ pitoꝝ aut prudētiū putet: φ min⁹ ſit piculū i uerbis linguā mētiēdo: q̄ʒ māib⁹ ſāguinē fūdēdo. meli⁹ ē aūt p ueritate pati ſuppliciū: q̄ʒ p adulatōe bn̄ficiū. Itē pelagi⁹ benigno arepo.

Unicuiq̄ʒ puidēdū eſt: ne aliquē iiuſte pſeq̄ᵗ iudicet ul' puniat: ne ieſū pſeq̄ᵗ. Hic quoq̄ʒ q ueritatē p pecūia negat l' falſū teſtimoniū ɔtra aliquē dic: deuʒ negare uel uendē pbaᵗ. Unde beda ſup marcum.

Qui falſuʒ teſtimoniū dicūt: ⁊ ueritatē pecūia negāt ſceleris iude pticipes fiunt.

Abijt iudas ad ſūmos ſacerdotes: ⁊ ɔſtituerūt ei pecūiā ſe daturos. mlti hodie ſcel⁹ iude q deū ac magr̄m dn̄mq̄ʒ ſuū pecunia uēdidit: uelut imāe ⁊ nefariū exhorrēt: nec tn̄ cauēt. nā cum p muncrib⁹ falſū ɔtra aliquē teſtioniū dicūt: pfecto qꝛ ueritatē p pecunia negāt: deū pecūia uēdunt. ipē. n. dixit: Ego ſū ueritas. Cū ſocietatē fratnitatiſ aliq̄ diſcordie peſte ɔmaculāt: deū pdūt: qꝛ de⁹ charitas ē. q ergo charitatis ⁊ ueritatis iuſſa ſpernūt: deuʒ utiq̄ʒ q charitas ē ⁊ ueritas pdūt: maxie cū n̄ īfirmitate ul' ignorantia peccāt: ſʒ i ſilitudinē iude opportunitatē q̄rūt: qliᵗ arbitris abſētibus mēdacio ueritatē ⁊ uirtutē crimie mutēt. Itē hiero.

Chriſtū negat: q puerſis ſe ſociūn facit.

Eſtimāt qdā i eo tm̄ deuʒ negari: ſi i pſecutiōe qs a gētib⁹ ɔphēſus ſe ɔfiteri renuēit eē chriſtianū. ecce apl's oib⁹ q̄ puerſa ſūt factis deū aſſrit negari. chriſt⁹ ſapientia ē iuſticia ueritas ſcitas fortitudo. negaᵗ p iſipiētiā ſapiētia: p iiqtatē iuſticia: p mēdaciū ueritas p turpitudinē ſāctitas: p ibecillitatem ai fortitudo. quotiēſcūq̄ʒ uincimur a uicijs atq̄ʒ peccatis: toties deū negam⁹. ⁊ ecōtrario quotiēs bn̄ qd agim⁹ deū ɔfiteur: nec arbitrādū ē i die iudicij illos tm̄ a dei filio denegādos: q i martyrio chriſtū neganerūt: ſed ⁊ illos oēs quoꝝ ope ul' ſmone ul' cogitatiōe chriſt⁹ negaᵗ negatᵘ: ul' ɔfeſſus cōfiteᵗ: de hac puto ɔfeſſione q̄ diſcipulis p̄cepit dicens: eritis mihi teſtes i hierl'm ⁊ i oi iudea ⁊ ſamāia ⁊ uſq̄ʒ ad ultimū t̄re. Itē aug.

Qui chriſtianū ſe negat: chriſtūʒ negare conuincitur.

Nō ſolū abnegat chriſtū: qui dic eū n̄ eē chriſtū: ſʒ ille ēt q cū ſit negat ſe eē chriſtianuʒ. dn̄s eni n̄ ait petro diſcipulū meū te eē negabis. negauit ergo chriſtū: cū ſe negauit eē ei⁹ diſcipulū. qd aūt aliō iſto mō q̄ʒ ſe negauit eſſe chriſtianū. Idē timēdo mortē carnis tue mortē dab aie tue. q̄ta. n. uita ē ɔfiteri chriſtū: tāta mors ē negare chriſtū. an apl's petr⁹ ſic euʒ qdā fauore puerſo excuſare nitiᵗ chriſtū n̄ negauit? qꝛ inṫrogat⁹ ab āncilla hoieʒ ſe neſcire rn̄dit. Itē io. chryſoſtomus.

Ueritateʒ pdit n̄ ſolū q p ueritate mendaciū loqᵗ: ſʒ etiaʒ qui ueritatem non libere predicat.

h Infirmitate corpis. nai firm⁹ neſcit qd faciat. xvij. q. ij. c. gōſald⁹.

i Arbitris. i. bonis viris. ſic iudas captauit abſētiā aplo̅ꝝ.

k Eſtimāt. facit nō φ ipo facto negam⁹ chriſtū: vt hʒ ipo facto mētimur. xij q. v. cauete. ipo facto appellamus: ex̄ de ap dilecti. ipſo facto habem⁹ ratū. ff. de ioffi. teſ. ſi ppōas. i. ff. rē ra. ha. l. v. ipo facto eligimus: ex̄ de his. q fi. a ma. p. c. ex ox.

l Negat. qui dā bn̄ negaᵗ negat.

m Nō ſo. lū. ſ. n̄ ar. hic ⁊ pcedēti. q qui vnū dicit: ⁊ aliud qō ſegt. ex illo: vt ſ. di. vi ij. quo iure ex de dolo ⁊ pu. cū dilecti. i. ſi. ex̄ de of. dele. cum ſup. ff. qō me. ca. l. i.

n Nega chriſtū. ſ. gd ali gs coactus negat chriſtū ore ſed corde non negat: n̄ videᵗ peccare. ar. xi ſi corde pcedit vicia. xv. q. vi. c. i. ⁊ de col. interrogat. xiij. q. v. ligd. dico φ mortaliter peccat: gr nulla ɔditō debet ad hoc adduci. xxij. q. ij. p̄mū. ſ. ſi vult negare chriſtū vel illud. ppt̄ qō negat. l. ml. x. v. q. i. m...

o Nolite timere.nõ remouet naturalē timorē mortꝫ.naturale.n. ē quēlibet timē ꝛ horrē mortē:vñ iesus eā timuit:sic legit: cepit iesus pauē ꝛ tedē.ꝛ alibi:pr̄ si possibile est trãseat a me calix iste.sꝫ dic̄ ne i tm̄ timeam⁹ eā:vt p ei⁹ timorē aliqd ꝯ iusticiaꝫ agamus.vel qd̄ nobis p scripturā vel magros vel p reuelatōem diuinā reuelatuꝫ ē sustineamus.vñ sbdit quasi exponēdo ne forte ꝛc.

ꝫ Per prophetam dicitur.ezechielem.

a Iniustū.nō valeat ar.q sn̄ia p metū lata nulla ē ipo iure:vt h̄ ꝛ.xxxi.q.ij.lotharius.xxv.q.i.oē.sꝫ dic q tenet nisi elidat p exceptio nem

b Parum esse.i.nō sufficit ei q ipe nō sit iimicus vel nō generet alijs inimicitias:nisi studeat in alijs eas extinguere.

Nolite timē eos q occidūt corpus:ne forte ,ppt̄ tiorē mortis nō libē dicatis qd̄ audistis:nec fiducial'r p̄dicetis oib⁹ qd̄ i aure soli audistis.Sicut eiꝫ ex his uerbis oñdit:ñ solū ille pditor ē ueritatis q trãsgrediēs ueritatē palā,p ueritate mēdaciū loqt:sꝫ et ille qui ñ libē ueritatē pnūciat:quaꝫ libē ,pnūciare oꝫ:aut ñ libē ueritatē ōfēdit:quā libē ōfēdē ꝯuenit:pditor ē ueritatis.Nā sic sacerdos debitor ē:ut ueritatē quā audiuit a do libē p̄dicet:sic laic⁹ debitor ē:ut ueritatē quā audiuit a sacerdotib⁹ ,pbatā qdē i scripturis ōfēdat fiducialit:qd̄ si ñ fecerit,pdit ueritatem corde.n.credit ad iusticiā:ore aūt ꝯfessio fit ad salutē.Hec sn̄ia potius iudicē ledit:q̄ eū i quez temē fert. Unde augu.ait. Iniuste aliquē anathēatiꝫās sibi non alijs nocet.

Illud plane nō temē dixeri:q si qsq̄ fideliū fuerit anathēatizat⁹ iiuste: potius ei oberit q fac̄ q̄ q hāc patit̄ iiuriā.Sp̄s n.s̄cs hitat i s̄cis p quez qsq̄ ligat aut soluit.imeritā nlli igeit penā p eū qppe diffūdit̄ charitas i cordib⁹ nr̄is:q ñ agit pperā:pax eccl'e dimittit peccata:ꝛ ab eccl'ie pace alien⁹ tꝫ peccata ñ h̄ꝫ arbitriū hōinū sꝫ h̄ꝫ arbitriuꝫ dei petra tꝫ:petra dimittit:colūba tꝫ:colūbā dimittit.Itē salomō sic auis i icertū uolās ꝛ passer quolibꝫ uadēs sic maledictū frustra platū uenit sup eū:q misit illō.Itē gre.i homel'.xxvi. Cui⁹ uita ñ officio ꝯgruit:alios ligat⁹ absoluit.

Plerūq̄ ꝯtigit ut iudicis locū teneat:cui⁹ ad locū uita minime ꝯcordat.ac sepe agit:ut ul' dānet imeritos l' alios ipe ligat⁹ soluat.sepe i soluēdis ac ligādis sbditis sue uolūtatis mot⁹ ñ aūt cārū mēita seqt:uñ fit ut ipe ligādi aut soluēdi ptāte se puet.ꝛ ifra:sepe fit:ut erga quēlibꝫ ,pximū odio ul' gr̄a moueat̄ pastor. iudicāe autē digne de sbditis ꝛc.uñ recte p̄ pphetā dr̄:mortificabāt aias q̄ nō moriūt:ꝛ uiuificabāt aias q̄ ñ uiuūt.ñ moriētē qppe mortificat:q iustū dānat:ꝛ ñ uicturꝫ uiuificare nitit:q reū a supplicio soluē conatur.cāe ergo pēsāde sūt:ꝛ tūc ligandi ac soluēdi ptās exercēda: uñ uidēdū ē:q̄ cl'pa pcessit:ꝛ q̄ sit pn̄ia secuta p⁹ culpā:ut quos oipotēs de⁹ p ꝯpūctōis grām uisitat:illos pastoris sn̄ia absoluat.tūc .n.uera ē absolutio ꝛc. ꝛ ifra:ex q̄ cōsideratōe ituēdū ē:q illos nos debem⁹ p pastoralē auctē soluē suos auctorē nr̄z cognoscim⁹ p suscitātē grāz uiuificare.ꝛ ifra:uēiat ita q foras mortu⁹.i.culpā ꝯfiteat peccator.ueniētē uō foras soluāt discipl'i:qꝛ pastores eccl'ie ei ōbēt penā amouē quā meruit:q ñ erubuit ꝯfiteri qd̄ fec. Hec ō solutionis ordie breuit̄ dixim⁹:ut s̄b magno moderamie pastores eccl'ie l' soluē ōbeāt l' ligare. Itē calixt⁹ pa. Uirib⁹ caret sn̄ia iiuste plata.

Iniustū iudiciū ꝛ diffinitio iiusta regio metu ꝛ iussu aut cuiuscūq̄ epi aut potētis a iudicib⁹ ordiata l' acta ñ ualeat.hōi religioso parꝫ eē dꝫ iimicitias aliorū ñ exercē aut augē male loqndo nisi et eas extiguē factis bñ loqndo studuerit.melior ē i mal' fc̄is būilis ꝯfessio:q̄ i bōis supba gl'iatio. Itē aug.supra psalmū.c.ij. Premiū meret q iiuste maledicit̄.

Qui iust⁹ ē:ꝛ iiuste maledr̄:p̄miū illi reddit. Sic ꝛ si ut dictū ē:ñ teneat̄ ligat⁹ apd̄ deū:sn̄ie tñ parē dꝫ:ne ex supbia ligeē q p⁹ ex puritate ꝯscie absolut⁹ tenebat̄ Itē ē qñ ꝯtra eqtatē sn̄ia fert̄ ueluti qñ s̄bditi ñ pn̄t cogi ad malū:sciētes obediētiā ñ eē ẜuādā platis i reb⁹ illicitis. Unde euticianꝰ papa ait. Nō ē obediēdū epō q p hereticis missam canē iubet.

Siqs epūs aut abbas p̄sbro aut monacho suo iusserit missas p hēticis cātare ñ:lꝫ ñ eiꝫ expedit obedire eis. Itē aug⁹. Nō expedit p̄ceptis obedire multotiēs.

Nō sēp malū ē nō obedire p̄cepto.cū dn̄s iubet ea q̄ sūt cōtraria deo:tūc ei obediēdū nō est. Itē hiero.i epl'a ad ephesios.

Si dn̄s ea iubꝫ q̄ ñ .De cōde sūt aduersa s̄cis scripturis:s̄bijciat dn̄o ẜu⁹.si uō ꝯtraria p̄cipit:magis obediat sp̄s q̄ cōpōis dn̄o ꝛ ifra:si bonū ē qd̄ p̄cipit ipator:iubētis exeqre uolūtatē.si malū:respōde:oꝫ deo magis obedire q̄ hōinib⁹. Hoc ipꝫ ꝛ ō ẜuis apd̄ dn̄os ꝛ de uxorib⁹ apd̄ uiros ꝛ de

p Proditor. pditorē ē q loqtur mēdaciū l' ñ libē pnūciat vitatē:vt hic q sibi crimen cognitū maliciose publicat.ij. q.i.si peccauerit.q aliū circūuenit ꝛ eū i periculū trahit.xxiiij.q.iij.trãsferūt.q reos l' munitōes hostib⁹ tradūt.xxij.q. v.de forma.q secreta sibi cōmissa reuelat: de pe.di.vi. sacerdos.

q Ills plane.iiuriā pōt hāgē ꝯ excō.catorē actōne iiuriaꝝ.qd vez ē:cū dolo excōicauit al's non.ff.vi bo. rap.l.ij.§.si publican⁹.dan.immo sēp pōt eū ꝯuenire ad iñ eē nisi iuēx pbabilr errauerit.ꝛ et agē vt als puniat:ex de se.ex.sacro ij.q.i.nēo.Et si temerarie excōicat puniē.§ e.temerarium

r Immerita.i.sine cā.nam sīn culpa sepe aliqs pūiē tpaliter.xlv.di.sz illud.

s Pax.i.spiritus sanctus.

t Petra.id ē christus.

u Columba.i.ecclesia.

x Uolās.supple.reuertitur q̄ndoqꝫ.

y Reruēs tipe repetit hic tenorem illoꝝ ca.ꝫ e.ipe.ꝛ.c.iudicāe.ꝛ.c.tūc va

c Qui iustus ē.premiū.in h̄ q patienter sustinet.

d Eqtatez.ab h̄ loco oñdit:quid iuris sit ō sententia precepti.ꝛ dicas q sēp parēdū ē iudici i rebus licitis: dū tñ illa spectet ad officium eius p̄cipe:vt.vij.q.i.q.ꝛ.ff.de re.iu.factum.ꝛ si dubiū est:an sit licitū parēdū est ei xxiij.q.i.qd culpatur.

e Siqs.eps pro hereticis mortuis qd̄ nō licet sp̄ali orone vt.xiij.q.ij.ñ estimem⁹ sed,p viuis hereticis ꝛ alijs malis ꝛ sp̄ali oratione licitū ē orare:vt xiij.q.ij.,p obeūtibus sed generali orone ,p oib⁹ defunct' licitū est orare:vt de pe.disti.v. falsas.xxiiij.q.iij.corripiantur.

f Non sēp.p̄cepto nō solū iiusto:sed etiā ihonesto:vl' et si a iudice p̄cipit aliqd qd̄ sit ihonestum vl' iꝯmodū:vt.ff.ō recepti si cum dies.§.compromisso.ꝛ.ij.q.ij.p̄ceptū ꝛ.ff.de iudi.si longius ꝛ.iij.q.ix.hortamur.

g Si dn̄s.ff.de reg.iur.ad ea que.

h Hoc ipm.de vxoribus.xxxiij.q.v.manifestū.ꝯ vbi dr̄ q licet vir p̄cipiat vxori q nō fuet votū:licet ipe peccet:ipsa tamen tenetur ei obedire.sed dic q lꝫ vir precipiendo peccat non tamen precipit id qd̄ est peccatū: qꝛ preceptū dn̄i ē:vl' in tali casu obediat viro:vt.xxxiij.q.v.noluit. Item adhuc obijcit̄ q ẜuus quo ad quid a periurio excusat̄,ppt̄ mādatum dn̄i.xxij.q.v. qui cōpulsus.ꝛ.c. siqs coactus.tñ excusat̄ a pena,p pte: sed nō a peccato.ꝫ.di.iiij.deniq̄.

i Julianus. obediebat.j.xv.q.vi.nos ſanctorum.z.c.iuratos contra. ibi enī dr̄ q̄ ſi dñs eſt noīati excōicatus vel hereticꝰ: ſtatī uaſallus eiꝰ abſolutus eſt a ſacro. R. iul'. ad huc tolerabat ab eccleſia: ne ſuſcitaret ſcādalum aduerſus chriſtianos: hoc aūt verū ē: qꝛ excōicatio nō tollit obligationē q̄ eſt vaſallꝰ obligatꝰ dño: ſed tātū effectū obligatōis. vñ dño abſoluto ſtatim tenetur ei obedire.

a Qui oipotentem.

b Ita corporis. ꝓbat ar. q̄ ſententia lata ꝯtra vnū p̄iudicat alijs: ſic.iij.q.vi.hoc quippe.lxxxi. di. tantis ex̄ de ſen. z re iudi.cuz ſup. vbi alter appellāſ cogitꝰ ꝓbare cām appellationis.

c Qui reſiſtit poteſtati.hec rl'a vbi q̄ fallit.nā potiꝰ tenemur obedire epō q̄ metropolitano: vt ix. q.iij.p totū. Jtē z mōchus potiꝰ obedit abbati q̄ epo: vt .lviiij. di.c.i.z.ij. z potiꝰ ſtatꝰ excōicatōi plati q̄ abſolutōi epi: ex̄ de offi. oꝛ.cū ab eccliaꝝ.niſi itelligas in eo caſu loq̄ qñ minoꝛ hꝫ iuriſd.ctionē a maioꝛe: ſm̄ q̄ loquitꝰ lex ff. de iudi. iudiciū.vel loqtur i eo caſu: cū appellatur ad maioꝛē: tūc potiꝰ maiori q̄ mioꝛi parēdū eſt Jtē adhuc obijcitꝰ de epō q potiꝰ obedit regi q̄ ſuo metropolitano.xviij.di.ſiqs epus ſed ibi loqꝰ cū p̄uenit mādatū regis. Jtē obijcitꝰ de vxoꝛe q̄ potiꝰ obedit viro q̄ deo: vt xxxiij.q.v.manifeſtū. ſed ſolutū ē.ſ.e. ſi dominus.

d Procōſul .ſi.di.v iij.q̄ moꝛes.z loquitꝰ hic in eo caſu quādo i eadē ciuitate ſūt plures iudices: quoꝝ vnꝰ maioꝛ ē alio: vbi maioꝛ iudex pōt p̄uire minoꝛē vt.C.de of.rec.ꝓuin. potioꝛis.h.

e Imperatores. exufflari.ſic̄ enī nr̄i ſacerdotes exuffiāt

filijs apō p̄res: q̄ i illis tm̄ dēbeāt dñiſ z uiris parētibuſq̄ eē ſbiecti q̄ ꝯtra dei mādata ñ ſit. Jtē ambꝛo. Nō ſunt audiēdi q cōtra deum aliquid iubent.

Iulianꝰ ipatoꝛ q̄uis eēt apoſtata: hūit tñ ſb ſe chriſtianoſ milites: quibꝰ cū dicebat: ꝓducite aciē cū defēſiōe reipublice obediebāt ei: cū aūt dicēt eis: ꝓducite arma i chriſtianoſ: tūc cognoſcebāt ipatoꝛē celi. Jtē fabianꝰ papa. Nō iubet aliquid iniuſtū: qui deum timere ꝓbatꝰ.

Qui oipotētē deū metuit: nec ꝯtra euāgeliū nec contra apoſtolos nec ꝯtra ꝓphetas uł ſcōꝝ patꝝ inſtituta agē aliqd ullo mō ꝯſētit. Jtē nico.pa.lothāio rgi Et qui peccat: z qui peccāti cōſentit: uterq̄ reus eſt.

Ita corpoꝛis tui cedē motibꝰ ꝯſēſiſti: z relaxatis uoluptatū habēis temetipm̄ i lacuz miſie z i lutū fecis ꝓhibituz deieciſti: ut q poſitꝰ fueras i gubernatōe pplorū: effectꝰ ſis ruina mł'toꝝ. ꝓbat hoc teugaldi z gūtarij duduz epōrū legitꝰ caſus: q ꝓ eo q̄ te minie ꝯpetēt erudierit: qnimo qꝛ p̄uaricatōez tuā tegē argumētis ſuis z ſb q̄dā iuſticie ſpē fucatis qbuſdā exq̄ſitis adiuētōibꝰ eqtatē obꝛuē ſtuduerūt: nr̄a ſit aplica depoſiti auctē: z ab oī epatꝰ regimie rlarit ſeq̄ſtrati. Jtē augꝰ. De eodē

Qui reſiſtit ptāti: dei oꝛdinationi reſiſtit. ſꝫ qd ſi illō iubeatur qō ñ debeaſ facē? hic ſane ꝯtēne ptātē. ipoſ hūanaꝝ legū gradꝰ aduerte. ſi aliqd iuſſerit curatoꝛ: faciēdū ē. tñ ſi ꝯtra ꝓcōſulꝰ iubeat ñ utiq̄ ꝯtēnis ptātē: ſꝫ eligis maioꝛi ſuire. nec hic dꝫ mioꝛ iraſci: ſi maioꝛ platꝰ ē. rurſuſ ſi ipe ꝯſul aliqd iubeat: z aliud iubeat ipatoꝛ: ł ſi aliud iubeat ipatoꝛ z aliud deuſ qd iudicas? maioꝛ ptāſ deꝰ: da ueniā o ipatoꝛ. tu carcerē: ille gehēnā miatꝰ. hic iā tibi aſſumēda eſt fides tua tāq̄ ſcutū: i quo poſſiſ oīa ignea iacula iimici extīguere.

Idem donatiſtis. De eodē

Imperatoresꝰ ſi i erroꝛe eſſent qō abſit: z ꝑ erroꝛe ſuo ꝯtra uēitatē legeſ darēt: ꝑ q̄s iuſti ꝓꝓbarētꝰ z coꝛonarētꝰ: ñ tñ faciēdū ē qō illi iubēt: qꝛ deus ꝓhibet: ſicut iuſſēat nabuchodonſoꝛ: ut aurea ſtatua adoꝛaretꝰ. qō q facē noluerūt: deo talia ꝓhibēti placuerūt. qñ aūt ipatoꝛeſ ueritatē tenēt: ꝑ ipa ꝯtra erroꝛē iubēt. qō qſqs ꝯtēpſerit: ipē ſibi iudiciū acgrit. nā iꝰ hoīes pēas luit z apud deū frōtez nō hēbit: qa hoc facē noluit: qō ci ꝑ coꝛ regis ipa ueritas iuſſit. ſicut ipē nabuchodonoſoꝛ pꝰ miracula ſalutis triū pueroꝝ cōmotꝰ atq̄ mutatꝰ ꝓ uēitate ꝯtra erroꝛē edictū ꝓpoſuit ut qcūq̄ blaſphēarēt deū ſidrac miſaac z abdenago i interitū irēt z domꝰ eoꝝ i diſpſionē nō uultis q̄ aliqd tale iubeāt cōtra uos ipatoꝛes chriſtiāi: cuz ſciant a uobis i illis quos rebaptizatiſ chriſtū exufflari. Jtē i pſalmiſ iulianꝰ extitit ifideliſ ipatoꝛ nōne extitit apoſtata iiquꝰ idolatra? milites chriſtiāi fuierūt ipatoꝛi ifideli: ubi ueniebāt ad cām chriſti: nō agnoſcebāt niſi illuz q i celo erat. qñ uolebat ut idola colerēt ut thurificarēt p̄ponebāt illi deū. qñ āt dicebat: ꝓducite aciē ite ꝯtra illā gentē: ſtati obtēꝑabāt: z diſtiguebāt dñm ecnū a dño tpali. Jtē greg. Per obediētiā bonuz deſerere: malū nunq̄ facere licet.

Quidꝰ ergo mirꝝ: ſi peccatoꝛ hō obediētie i p̄ntis uite bꝛeuitate ſe ſbijcit: qñ hāc mediatoꝛ dei z hōiuz tenuit z tenēdā p̄cepit: z cū obediētes remūerat nō reliqt. ſciēdū tamē ē: nūq̄ ꝑ obediētiaz malū fieri: aliquādo aūt ꝑ obediētiā dꝫ bonū qō agitꝰ itmitti. neq̄ enim i padiſo arboꝛ mala extitit quā deꝰ hōi ne ꝯtingēt itꝰdixit. ſꝫ ut meliꝰ ꝑ obediētie meritū hō bñ cōditꝰ creſcēt: dignū fuerat: ut ēt a bono ꝓhiberetꝰ. q̄tenꝰ tāto ueriꝰ hoc qō ageret uirtꝰ eſſet: q̄to z a bono ceſſās auctoꝛi ſuo ſe ſbditū z hūilē exhibēt. Jtēz iſidoꝛus. Apud deum maledicitꝰ: q peccantibus cōſentit.

Qui ꝯſentit peccātibus: z defēdit aliū deliqntē maledictꝰ erit apō deū z hoīes: z coꝛripitꝰ i crepatōe ſeueriſſima. hic ēt qdaz ſāctiſſimꝰ pr̄ ait: ſiqs peccātez defēdit acriꝰ q̄ ille q peccauit coercetꝰ. hic z aliꝰ pr̄ ait: ſiqs aliꝰ erroꝛi ꝯſētit: ſciat ſe cū illo ſili mō z culpabilē iudicādū. Jtē iſidoꝛus. Nō ē obediēdū qō ꝯtra deuz pcipitur

Si is q p̄eſt fecerit: aut pcipitur cuiq̄ qō a dño ꝓhibitū ē: facē iuſſerit: uel qō p̄ceptuz ē ptꝰierit aut ptꝰire mādauerit: ſācti pauli apl'i ſnīa igerēda ē dicētis: etiaz ſi nos aut āgelꝰ de celo euāgelizauerit uob p̄t̄ q̄ qō uob euāgelizamꝰ anathēa ſit. Jdē: ſiqs ꝓhibꝫ uob qō a dño p̄ceptū ē: uł rurſus ipat fieri qō dñs ꝓhibꝫ: execbilis ſit oibꝰ q diligūt deū. Jdē: is qui p̄eſt

l baptiſmo di abolū: ſic ſacerdotes bēdicūt chriſtū: vt.xxi ij.q.iiij.qſ.

Quid et go. bx uitate.bꝛeuen. dr̄ tempus vite huiꝰ.xxiij. iiij. ipa pietas z de pe.di.v. conſideret.

g Jntermittitur nō ꝓ obediētia omitti bonū: vt hic.z.c. xi.di.denique ff. de re mili. l.iij.ſ.in bello z.xvi.q.i.monachi. Jtē pꝛo obediētia bonū ē pati et qō iniuſtū eſt: ſi.c.oī.3 mox z lꝫ iſte iiuſte facit p̄cipiēdo iſte tñ iuſte facit parēdo. xxiij. q.i.qd culpatꝰ. in fi. adimplere tenemur p̄ceptū lꝫ vix tolerabile.xx.di. in memoriam Sꝫ qd ſi eps p̄cipiat alicui vt eat roma: z ille ſe excuſat: īō q̄ alij iueniūtꝰ melioꝛes: hec excuſatio nō valet: qꝛ i legatiōibꝰ oꝛdandis nō ē p̄uandus vt.ff.de le.ſac dum.ſ. plt. z eſt hic ar. q ſi clericꝰ vouerit iter peregrinatōnis: q nō pōt ire iuito epō c.di.v.nō oꝫ.

h Qui ꝯſentit. ꝑ cooperatōem z auctoꝛitatē: vt.ij. q.i. notādū.in fine.

i Alcrinus. ſ. xxiij. q. iij. q alioꝝ.ſ.lxxxvi di.tanta.

k Si is qui. ēt ſi nos. ergo aliqs ſe ipm̄ vł ſibi parem excōicare pōt: vt hic.z.ſ ij.q.ij.non licet.z.xxi.diſti. nūc autē.ſed ꝫ

ſi ꝑter uolũtatez uľ ꝑt̃ quod in ſã ctis ſcripturis euidẽter ꝑcipitur uľ dicit aliqd uel ipat: tãq̃ falſus teſtiſ dei aut ſacrileg⁹ hẽat. ¶ Cũ ergo ſBditi excõicãt iõ: q꞉ ad malũ cogi ñ pñt: tũc ſñie ñ ẽ obediendũ q꞉ iuxta illud gelaſij: nec apõ deũ nec apõ eccľaz ei⁹ quẽq̃ ğuat iniq̃ ſñia. Q꞉ autẽ ſupra cõicãtes excõicatis de eccľia abijci iubẽt: nec de quolibꝫ mõ cõicãtib⁹ itelligẽdũ ẽ. Unde nicola⁹ papa ſcribit ignaro remorũ archiepiſcopo

De his q cũ excõicatis cõicant.

Excellẽtiſſim⁹ rex carol⁹ aplatũ nr̃m ꝯſuluit: qd agẽduz ſit de his: q cõicãt cũ his: q cũ engeltruda ſepe dãnata cõicãt femina qm̃ eã cũ cõicatorib⁹ ſuis ⁊ fautorib⁹ pari uiculo anathẽatis ꝯſtat eẽ aſtrictã. q̃propt̃ nũc beatitudini tue iñūgim⁹: ut ſup hoc nr̃a auctoritate fret⁹ curã de his ſumẽ ſtudeas. ⁊ q꞉ docta diuiuit⁹ ſãctitas tua ualde nouit aliud eẽ ex neceſſitate aliud ex ignorantia atq̃ aliud qd̃ de ſtudio delinqt̃: iſtud q̃ poſteri⁹ duob⁹ ꝑorib⁹ ſtrictius eẽ puniẽdũ: iccirco ſolert̃ iuigilet ⁊ cauta diſtrictõe ſingľorum modos diiudicet: q̃ten⁹ q ex neceſſitate aut ignorãtia ꝺliquunt: auctẽ nr̃a p te abſoluant̃ ſi tñ ipa eoꝝ ignorãtia uľ neceſſitas uera ⁊ ñ ſiľata ľ ñ ex uolũtate ꝓceſſerit: q꞉ ut bñ noſti: ſt̃ plerıq̃: q pñt qdẽ: ſed nolũt recta noſcẽ. uñ pſalmiſta de huiuſmõi noluert̃ qdẽ itelligẽ ut bñ agẽnt. Illoſ ãt q ſtudio ſuo obligãt̃: ⁊ ꝯtẽptu ĩťdicta nr̃a poſt ponũt: ñ niſi digna ſatiſfactiõe ꝑ

ueniente uolum⁹ a te ꝓrſus abſolui. Item gregorius. vij.

De his q ſine culpa cũ excõmunicatis cõmunicant.

Quoniã mľtos peccatis nr̃is exigẽtib⁹ ꝓ cã excõicationis pire quotidie cernim⁹: parti ignorãtia parti nimia ſimplicitate pãtim tiore: parti ẽt ex neceſſitatẽ deuicti miſicordia anathẽatis ſẽtẽtiã ad tp̃s: ꝓut poſſu⁹ tẽpam⁹ aplica itaq̃ auctẽ ab anathẽatis uiculo hos ſBtrahim⁹: uidelꝫ uxores filios ſuos ãcillas ſeu mancipia necnõ ruſticos ⁊ ſuiẽtes necñ ⁊ õẽs alios: q nõ adeo curiales ſt̃ ut eoꝝ ꝯſilio ſcelerã ꝑpetrent̃: et eos q ignorãt̃ excõicatis cõicãt: ſiue illos q cõicãt cũ illis: q excõicatis cõicãt. qcũq̃ aũt orator ſiue ꝑegrinus aut uiator i t̃rã excõicatoꝝ deuenerit: ⁊ ibi ñ poſſit emẽ uľ nõ hẽat unde emat: ab excõicatis accipiẽdi lñiaz dam⁹. Et ſiqſ excõicatis iſuſtẽtatiõez nõ ſupbie ſꝫ hũanitatis cã darẽ aliqd uoluerit nõ ꝓhibem⁹. Item bonifaci⁹. martyr zacharie pape.

De bõifacio qui excõicatis a pſeudo ep̃is ſe nõ cõicaturũ iurauit.

Intercessor predeceſſoriſ nr̃i uenerãde mẽorie gregori⁹ dñ me idignũ ordiauit: ⁊ ad ꝑdicandũ uerbũ dei germaĩcis gẽtib⁹ miſit: ſacr̃o me aſtrinxit: ut canõicis ⁊ iuſtis ep̃is ⁊ ꝑſBriſ i uerbo ⁊ facto ⁊ i ꝯſenſu aſtipulator ⁊ adiutor fierez. hoc aũt cũ diuia gr̃a implẽ ſtudui. falſoſ aũt ſacerdotes hypocritas ⁊ ſeductores ppľoꝝ uľ corrigerez ad uiam ſalutis uel

par in parẽ nõ hꝫ iperiũ: vt. xxi. di. inferior. ex̃ de tranſla. inter corporalia. nec aliqs i ſeipm̃ hꝫ ipiuz: vt. ff. de arbi. l. pľt. ſed dic ꝑ hec vba ñ anathematizat: ſꝫ tm̃ dixit eũ eẽ anathematizatũ. i. ſepatum ab eis: vt ei ñ eẽt credẽdũ. vel oñdit ꝑ h̃ qd fieri debeat: ⁊ ẽ ſiľe q̃ nõ ſemper eſt credẽdum ſancto viro. l. di. ſiquis prepoſterum.

d ¶ Quum ergo. cogi ñ pñt. qd ſi ꝑs dicat excõmunico te ⁊ abſoluo te: an poti⁹ ſit excõicat⁹ q̃ abſolut⁹. due h̃ ſñie videnť. ſic plura ſunt ꝑcepta iudicũ: vt ex̃ ꝺ do. ⁊ ꝯtu. cum dilecti. ſic plures ſunt ſtipulationes cũ ꝓmittať h̃ ⁊ illõ ff. de v̇. ob. ſcire debemus. ⁊ l. qd̃ dicit. dic q̃ nulla ẽ excõmunicatõ propter ſui ꝯ̃rietatem: ſi diuerſe aũt ſñie ex ĩtuallo ꝓferunť valet vtraq̃. Itez qd dices ſi dicas excõico te. vel abſoluo: dic q̃ ſi añ ñ erat excõicatus. mõ ẽ excõmunicat⁹. ſꝫ ſi añ fuit excõicat⁹: mõ ẽ abſolut⁹. io. ego dico q̃ taľ ꝑlaťuſ ꝑſũiť fatu⁹ ⁊ ꝓ eodẽ habetur ac ſi ñ tuliſſet ſñiaz: vt ex̃ de ſuc. ab inte. cũ dilectus. b. Itẽ pone: mãdatũ ẽ duob⁹ vt excõicẽt aliquẽ: ⁊ vnus dixit excõico te ſi ille nõ excõicat te: dic q̃ ſi ãbo illa vba ꝓferũt nõ eſt excõicat⁹. ꝯ̃riũ credo. Itẽ qd ſi ideterminate dico: excõico alterum illoꝝ: nũqd ambo ſũt vitãdi: videť q̃ ſic: q꞉ i genẽ pot fieri excõicatio: ex̃ de of. or. ſi ſacerdos.

e ¶ Excellẽtiſſim⁹. q cõicat. nõ itelligas q̃ hec excõicatõ tranſit in tertiã ꝑſonã: q꞉ ipa cũ ſuis cõicatorib⁹ oibus fuit excõicata. vñ illi cõicãtes itelligũť noiati excõicati: vt ex̃ de ſẽ. ex. q̃ i dubijs

f ¶ Abſoluãť. i. abſoluti iudicẽť: ſic. xxiiij. q. i. audiuimus.

g ¶ Uel nõ ex volũtate. ſic. ff. quod me. ca. ſi mulier.

h ¶ Quoniã. qdã ſic ponũt caſũ. aliqs ꝓpter enorme crimẽ fuit excõicat⁹: ⁊ ꝓpť enormitatẽ crimis ꝓhibebať tꝑe gregorij q̃ nec filius nec vxor nec aliqs de familia ei cõicaret. ⁊ h̃ licite potuit fieri: vt dicũt ꝑ id qd̃ ẽ. xxiiij. q. iij. ſi hẽs. ſed cũ grego videret eos ꝯtẽnere talẽ excõicatõem: tẽꝑauit ſñiam circa familiã. ⁊ ſm̃ h̃ expone pire. ꝓpť ꝯtẽptũ q꞉ nõ petebant abſolutionem.

i ¶ Ignorantia. facti craſſa ⁊ ſupina.

k ¶ Simplicitate. iuris.

l ¶ Neceſſitate. q̃ vitari poterat vľ ẽt ieuitabili. ſꝫ certe Inno. põit

hãc queſtionem ⁊ eã nõ ſoluit. ſ. vtꝝ ꝓ enormi delicto tota familia ſit vitanda: ex̃ de ſen. ex. iter. i fi. ⁊ ꝑterea h̃ ſtatutũ nõ eẽt generale: ſed tantuz i vno caſu. Alij ſic ponũt caſũ: apľs ait: ſiq fratres noiant̃ cuz his nec cibum ſumere lꝫ: ⁊ illa ſnia ad oẽs fideles extẽdebať: vt. s̃. e. ad menſã. vñ vſq̃ ad tp̃us gregorij tenebať q̃ familia excõicatoꝝ vitabať ſalti i ſacr̃is. hũc nimium rigorẽ tẽꝑat h̃. nec enĩ q̊ ad eccľam triũphãtẽ ligate erãt tales ꝑſone: nec enĩ credendũ ẽ ſm̃ apľm voluiſſe vxorẽ ſepãdã a viro: ⁊ ſm̃ h̃ expone pire. i. puniri ab eccľa i ſacr̃iſ

m ¶ Ad tp̃s. ſ. futuruz terti⁹ caſus melior videť: añ tp̃us gregorij oẽſ q i hoc. c. cõtinent ipo iure erãt exẽpti ab excõicatione: lꝫ cõicarẽt excõicat̃. ſꝫ qdã ſiplices credebant ſe excõicatos ſi cõicarẽt dominis ſuis vel vxores marit̃. nec tñ petebant abſolutõez: ⁊ ſic peccabant morꝫ ꝓpť ꝯſciẽtiaz leſã: q꞉ oẽ qd̃ fit ꝯ̃ ꝯſciaz edificat ad gehẽnã. xxviij. q. i. §. ex his ⁊ meli⁹ ex̃ de ſimo. c. ꝑ tuas. dat g̊ h̃ greg. ꝯſtitutõem q̃ tales ñ ſunt excõicati hñdi: ⁊ expone pire ꝓpť ꝯſciẽtiam ignorãtia facti. i. ignorauerunt eos fuiſſe excõicatos: ⁊ cũ eis ignorãter cõicauerũt ⁊ credebãt ſe teneri nec petebant abſolutionem.

n ¶ Tẽꝑam⁹. i. tẽꝑata eẽ oñdim⁹. Eſt ergo h̃ veꝝ q̃ nũq̃ familia excõicãda ẽ ꝓpť delictũ dñi: niſi forte vt dixi ꝓpter enormitatez ſceleriſ: vt. xxiiij. q. iij. ſi habes. vbi dicit aug. niſi grauiſſime ꝯmouerer: nũq̃ excõicarẽ filium ꝓ delicto pr̃is. ſꝫ nõne tota familia bonifacij fuit ꝓ eo excõicata: q꞉ oblationes familie ſue nõ recipiebãť: vt. xvij. q. iiij. miror: ſed dic q̃ tm̃ i luborẽ dñi ñ recipiebanť oblatões familie. ſicut ñ recipiũť oblatões raptoꝝ ⁊ diſcordãtiũ ⁊ ipenitẽtiũ: lꝫ nõ ſint excõicati: vt. xc. di. oblatões.

o ¶ Anathemat̃. iꝓprie ponit̃. i. ſimplicis excõicationis.

p ¶ Uxores. ſꝫ nũqd vir excõicat⁹ põt petẽ debitũ ab vxore: dic. h. q̃ ñ: q꞉ ipe teneť reddẽ qd̃ ꝯcedo. ſꝫ ſi petat vir mulierez i iudicio ⁊ ipa obijcit ei excõicatõem: iudex teneť ex ſuo officio reſtiuẽ ei mulierẽ cum i hoc caſu poſſit ei cõicare. vñ credo q̃ teneť ei debitũ reddẽ. hoc tñ ſcias q̃ ſi fili⁹ eſt excõicat⁹ vľ ſu⁹ ñ dꝫ pr̃ vľ dñs cõicare ei: vt. xxvij. q. i. de filia. ſi fili⁹ ſit in ꝑtãte pr̃is teneť fili⁹ cohitare ei. ſꝫ ſi ẽ emãcipat⁹: tũc teneť vitare pr̃ez. huic tñ ob. xxij. q. vlt. de forma. vbi eadẽ fide ẽ ſupior inferiori aſtrict⁹ qua ecõtrario. Ea tñ q̃ h̃ dicũť nõ tenẽt i clericis: q꞉ ſemꝑ debẽt vitare ſuũ ep̃m excõicatũ: vt. xciij. di. mirat⁹. q꞉ nõ ſũt ita aſtricti ep̃o vinculo nature.

q ¶ Scelera. i. ſi tales ſũt qui non ſeruiunt ei in crimine in quo nec fili⁹ nec vxor excuſať: vt ex̃ de ſen. ex. inter.

r ¶ Siue peregrinus. ex̃. e. ſi vere.

s ¶ Dare. dũmõ ñ ſit eccľaſticũ ſtipẽdiũ: vt ex̃ de cle. ex. mi. poſtulaſti. ⁊ eſt ſi. xlij. di. queſcam⁹. q꞉ elemoſyna nulli ẽ denegãda. lxxxvi. di. paſce.

a ¶ Antecessor. sacr̄o. sacr̄ in forte iō reqsiuit ab eo: q2 habuit eū suspectū vel ad cautelam.
b ¶ Astipulator. i. confirmator.
c ¶ Sed ⁊ spūalit̄. ar. ꝙ suffic̄ ꝙ qs nō fac̄ ꝯ mētē rescripti: lꝫ faciat ꝯ verba sic. xxij. q. ij. ne qs. ⁊. q. v. bīiane. ff. de in ius vo. q̄uis. h̄ eni vbotenus excessit fines mandati. ⁊ hēm⁹ h̄ ꝙ iuramētū ꝑ pte valet. xxi. q. iiij. int̄ sic donatio. xij q. ij. si quos.
d ¶ Quod. supple scripsisti nobis.
e ¶ Perfectos. h̄ hēs ꝙ pfectū āpli⁹ pōt pfici. vñ lꝫ mr̄imoniū dicat̄ pfici p carnis copulā: ñ iō pa⁹ fuit ipfectū. Et ex h̄ ē ar. ꝙ excōicatus āpli⁹ pōt excōicari
f ¶ Alia tua. suffic̄ ergo mētalit̄ aliqd ipleri et si nō corporal̄r adimplet̄: vt. xxiij. q. iiij. recedite. Itē ar. ꝙ i obligatōib⁹ bonefidei pl⁹ ē itelligēdū q̄3 vbis exp̄mat̄. xxiij. q. v. si ñ lꝫ xxxij. q. iiij. meretrices. Itē ar. ꝙ si iuraui āmō ñ accedē ad ꝯcubinā meā q2 p h̄ ñ excludit̄ mihi licit⁹ mr̄imōialis coit⁹: ar. xxxi. q. i. illud nā si liberta iurauit nō nubē ō illicitē nuptijs itelligit̄. ff. de iurepa. adigere. §. vlt.
g ¶ Debēt. sꝫ cū dicit excōico te vr̄ ꝙ ō mīoꝛ sit itelligēdū: ar. ex̄ de cen. ex pte. ff. de le. iij. minimis. ⁊. ff. de re. iu. sēp i obscuris ff. ō pēis. si pses. Maz maioꝛ sēp specificāda ē. ar. iij. q. iiij. engeltrudā. io. sꝫ certe a vbis ñ ē recedēdū: vt. ff. de le. iij. non aliter.
h ¶ Cōculcāe. nec p⁹ea sumet̄ ad aliquē vsuꝫ sꝫ foras ꝓijciet̄: vt sal i fatuātū. ij. q. vij. ñ ois.
i ¶ Canonica. violatores. vr̄ h̄ ꝙ oēs sacrilegi sint ipo iure excōicati: vt ex̄ ō sen. ex. cū p cā. sꝫ h̄ ꝯ. xvij. q. iiij. qsqs. xij. q. ij. idigne dicas ꝙ violatores ecclesiaꝝ sī ipo iur̄ excōicati alij ñ: vt ex̄ ō sē. ex. cōi. ꝯq̄sti. ⁊. xvij. q. iiij. oēs. ⁊ h̄ ō illis logt̄.
k ¶ Cum aliqs. ⁊. xij ar. ꝙ i restitutōe epi vl̄ clici tot itererūt epi: quot fuerūt i ōpositōe. ō hoc. xxxv. q. ix. veniam.
l ¶ Et de futuris. si. ex̄ de sen. ex. ex tenore.
m ¶ Cautelā. sīlr ab he

declinarē ⁊ abstierē a cōione ipsorū. qō ex pte fuaui: ⁊ ex pte custodire ⁊ iplere nō potui sꝫ⁹ ⁊ spūalit̄ ipleui sacr̄m: quia in ꝯsensuꝫ ⁊ in ꝯsiliū corū nō uenit anima mea. corporalit̄ aūt oio ab eis abstinē nō potui. dū eiꝫ uenissez ad pnicipē frācoꝝ cogēte eccliaꝝ necessitate nō tales repperi q̄les uolui: sꝫ tñ i sc̄a cōione corporis christi sil̄ ñ cōicaui. Itē zacharias pa. bōifacio martyri. **Excōicatis ñ cōicat: q eis aio nō consentit.**

Quod⁹ predecessor beate memorie gre. hui⁹ sedis aplice p̄sul dū ad p̄dicādū uerbū euāgelij tuā misisset fr̄nitatē: i germanie ꝑtib⁹ ⁊ gētib⁹ ill̄ paganis: ⁊ uerbo pollicitatōis illā uoluit añ eē munitā ita: ut orthodoxos epos ꝑsbe ros ul̄ quoscūq̄ repire potuisses i uerbo exhortatōis pfectos⁹ āpli⁹ ꝯfirmares: ⁊ eis cōicares: qō ⁊ factū ē. Siquos uō seductores episcopos aut pseudo p̄sbros a recto fidei tramite deuiare repperisses: nll̄a tibi cū eis eēt cōio. qō te deo solatiāte usq̄ ad pñs spualit̄ seruasse ꝯfessus es. ul̄ si oio p pncipalē ⁊ humanū fauorē gentis frācorū: dū ad eos accessisses corporaliter abstinē nō potuisti cogente ecclesiaꝝ dei necessitate: ⁊ tñ i eorū ꝯsilio ⁊ cōiōis ꝯsēsu aīa tua nō ē coignata. Itaq̄ ꝓpt̄ hoc ꝙ cū eis ꝯuersat⁹ es ñ ꝯsētiēs iīqtati eorū nullū tibi ē detrimētū corā deo.

Excōicatōis aūt forma ⁊ mod⁹ atq̄ recōciliatōis hic est. **Modus ⁊ forma excōicationis.**

Debēt. xij. sacerdotes epꝫ circūstare: ⁊ lucernas ardētes i manib⁹ tenē: q̄s i ꝯclusiōe anathematis ul̄ excōicatōis ꝓijcē debēt i t̄rā ⁊ ꝯlcarē pedib⁹. deide epl̄a p pochias mittat̄ ꝯtinēs excōicatoꝝ noia ⁊ cāꝫ excōicatōis. Itē ex ꝯci. aurasico. **De eodem**

Canonicā instituta ⁊ sc̄oꝝ patrū exēpla seq̄ntes eccl̄aꝝ dei uiolatores. n. aucte dei ⁊ iudicio sc̄i spūs a gremio sc̄te mr̄is eccl̄ie ⁊ a ꝯsortō toti⁹ christianitatis eliminam⁹ quousq̄ resipiscāt ⁊ eccl̄e dei satisfaciāt. Itē ex eodem. **Mod⁹ recōciliatōis excōicatorū**

Cum⁹ aliqs ul̄ excōicat⁹ ul̄ anathēatizat⁹ pñia duct⁹ ueniam postulat: ⁊ emēdatōem ꝓmittit. eṗs q euꝫ excōicauit añ ianuas ecclesie ueire dꝫ: ⁊. xij. p̄sbri cū eo q eū hic ⁊ ide circūst̄āe debēt. ⁊ tñ ille frē ꝓstrat⁹ ueniaꝫ postulat: ⁊ de futuris cautelā⁹ spōdet: tūc eṗs ap p̄hēsa manu ei⁹ dexta i eccl̄iā illū itroducat: ⁊ cōiōi chr̄istiāe reddatur: ut. vij. psalmos pñiales ōcantent: ⁊ cū istis p̄cib⁹ kyrieleison ⁊ pr̄ nr̄: saluū fac fuū tuū. oro: p̄sta q̄sum⁹ dñe huic famulo tuo dignū pñie fructū: ut eccl̄e tue sc̄te a cuius itegritate ōuiauerat peccādo ad missoꝝ ueniā ꝯseq̄ndo reddat̄ inox⁹ p. Presbytis uō q excōicati sacꝝ misteriū ꝯtigē p̄sumūt q̄ pñia sit iponenda. io. vij. clero ⁊ ordini salonitāo scribēs diffiniuit dicēs. **Que sit pñia sacerdotū: q excōicati sacꝝ misteriū ꝯtigē p̄sumūt.**

De illis presbr̄is q tpe dcīssimi p̄decessoris nr̄i dñi pape nicolai excōicati sacꝝ misteriū ꝯtigē p̄supſūt: ipi i se dānatōis sic canōes statuerūt sniaꝫ itulerūt: tñ q2 mi̇̄atio aplica ueniā solet p̄stare correctis ob ml̄titudinē misericordie ill⁹. hāc idulgentiā exhibem⁹: ut sc̄a cōiōe saginati⁹ studeāt trib⁹ ānis ꝯtiuis p hebdomadā oi tpe. ij. ⁊. iiij. ⁊. vi. feria a uino aut a carne penit⁹ ieiūare: ⁊ ultra lugēda neq̄q̄ ꝯmitrē. Qui aūt excōicatis cōicāt p mō peccati pñie modū accipiāt. Vñ urban⁹ ij. gene baldo ꝯst̄atinesi epō. **Pro modo peccati pūiat̄: q excōicatis cōicat**

Sanctis⁹ q̄r pe canōib⁹ cautuꝫ ꝯstat: ut q cuꝫ excōicatis cōicauerit excōicet̄: ipi⁹ tñ pñie atq̄ absolutōis modos eo modāmie decreuim⁹: ut qcūq̄ seu ignorātia seu timorē⁹ seu necessitate cuiusq̄ negocij maximi ⁊ maxie necessarij eoꝝ se ꝯuictu ⁊ salutatōe orōe osculatōe ꝯtamiauerit: cū mioris pñie medicina societatis nr̄e ꝑticipatōem sortiat̄. eos uō q aut spōtanee aut̄ negligēt̄ icidērit: sub ea uolum⁹ disciplie coerciōe suscipi: ut ceteris met⁹ icutiat̄.

retico reuertēte regri⁹ iuramētū: vt. i. q. vij. quotiēs. ⁊ ab incēdiario: vt. xxiij. q. viij. pessimā. similiter i quolibet horrēdo crimine rabit penitēs se nūq̄ sile ꝯmissu ꝝ. xij. q. ij. de viro. ñ tñ idē credo faciēdū i q̄libet mortali peccato. sed cū hodie simplici vbo quis pōt excōicari: vt ex̄ de eo q fur. or. re. c. i. videt̄ ꝙ hodie simplici vbo pōt absolui quis. q: oēs res p q̄cūq̄ cās ꝯsit̄: p eādem dissoluūt vt ex̄ de re. iu. omnis res.
n ¶ Illis. n. q tpe ... ꝯ. vbi eis negatur spes restitutōis: sꝫ fn̄ gat̄ gn a papa possint restitui.
o ¶ Saginati. pingue vbū ē pigni uellem pcessit. xiiij. di. §. si.
p ¶ Sanctis. ignorantia crassa: q̄ia vere ignoral̄ h̄ eēt excōicatus. vñ lex dicit ... ñā nō ignorantiā uolumus obligari.
q ¶ Timore. ex̄ qō me. cā. facris.
r ¶ Aut negligent. nō neglegentiā cōparari voluntati.
s ¶ Coercione. sꝫ pōe q̄ aligs laic⁹ iurauit se alij laico satisfacē p⁹ absolutiōe vult ei satisfacē eccas ... culāi iudicē ... qd i ... fit⁹ pōt ... sc̄ē de ista ... factiōe: cū illa fit cā ciuil̄. ... ar. ex̄ de ... ter vi. ⁊ vxo. ... p̄ordita. ex̄ ō iu. f. c. lꝫ ... iudex eccl̄e ... cās ō libertate cognoscit: ... nūciat ⁊ ... eccl̄astic⁹ ... natiuitatis ... gnoscit: ex̄ ... fi. si le. ...
Q ... clerico ... epo ... p. pl. ... causa. q. i. i ... c. iniulia ⁊ ...

placuit. H. īduxit clericos litigātes de ꝓpiis reb⁹. ſ3 quia dubitari poſſet: an poſſet clerici hr̄e ꝓpa. iō ponit hāc cām: i q̄ q̄rit: an clici poſſint ꝓpa poſſidē ⁊ an poſſint res eccl'e alienare: ⁊ an poſſint cō dere teſtamentū: ut hec ⁊ alia.

b An vtriq̄ʒ. i. eccleſie ⁊ ſacerdoti.

vi. l. vnica. §. ꝙ ſi pupilli. ⁊. xvi. q. i. gn̄alit. q̄ h̄ ꝓ ꝯrio ſignat. Sed de tutela id ē ꝓtectione credo ꝙ ſint de foro vtriuſq̄ʒ.

h Dilectiſſimis. ſex rōnib⁹ ꝓbat oia eē cōia: ⁊ nō ꝙ papa h̄ ſe poſtponit ſic poſtponit. ꝯ. xxvij. di. victoꝛ.

i Omniū. vn̄ tull⁹: dulciſſima rerū poſſeſſio cōis ē. ⁊ dic̄ ph̄s getiſſime viuerēt homines in hoc mūdo: ſi de medio h̄ lata eēnt duo verba. ſ. meum ⁊ tuum.

Quidā clerici ꝓpa relinquē uolūt. d̄ ſuis ⁊ eccl'ie reb⁹ teſtamētum ꝯficiūt. de rebus eccl'e nō nulla largiūtur. Modo ꝑmū q̄rit: utꝝ liceat clericis ꝓꝑū habē. Secundo: an res eccl'ie q̄ ab eis date ſr̄: poſſint ꝯſtare aliq̄ firmitate eis q eas acceꝑūt. Tertio: ſi añ tꝑs oꝛdiationis ſue q nihil hr̄e uidebāt: ⁊ p⁹ oꝛdiatōez aliq̄ īueniſſe noſcūt: an poſſint ea relinq̄re qb⁹ uoluerint an nō. Quarto: ſi de ſuis ⁊ eccl'e reb⁹ aliq̄ acq̄ſiſſe noſcūt: an⁰ utriꝙ cōit: an ſinglarit̄ eccl'e uł ſacerdoti iure ꝑueniāt. Quinto: ſi teſtamētū liceat eis conficere.

Clericos nihil poſſider̄ debere m̄ltis auctib⁹ iubetur. ait eniꝫ toletanū cōciliū. Impuberes ⁊ adoleſcētes i uno cōclaui manentes ꝓbatiſſimo ſeniori deputēt̄.

Omnis etas ab adoleſcētia i malū ꝓna ē: nihil incerti⁹ ꝙ̄ uita adoleſcētiū. ob hoc ꝯſtituere opoꝛtuit: ut ſiq̄ īpubēs aut adoleſcentes in clero exiſtūt: ōes i uno ꝯclaui cōmaneāt: ut lubrice etatiſ ānos nō i luxuria ſ3 i diſciplinis eccl'iaſticis agāt: deputati ꝓbatiſſimo ſeniori quē ⁊ magr̄m doctrine ⁊ teſtēꝫ uite hēant. ꝙ ſi aliq̄ ex his pupilli exiſtūt: ſacerdotali tutela foueāt̄: ⁊ ut uita eoꝝ a criminib⁹ itacta ſit: ⁊ res eoꝝ ab iīuria ipioꝝ. q aūt his ꝑceptis r̄ſultauerit: monaſterio deputēt̄: ut uagātes aie ⁊ ſupbe ſeuerioꝛi diſtrigāt̄ regula. Itē clemēs i ep̄la. iiij.

Omib⁹ clericis cōis ē uita ſuāda

Dilectiſſimis frīb⁹ ⁊ ꝯdiſcipul' hieroſolymis cꝫu chariſſimo fr̄e iacobo ⁊ coep̄o hitātib⁹ clemēſ ep̄s. Cōis uita ōib⁹ fr̄es neceſſaria ē: ⁊ maxie his q deo irreꝑhēſibilit̄ militare cupiūt: ⁊ uitā ap̄loꝝ eoꝝ ꝙ̄ diſcipl'oꝝ imitari uolūt cōis eiꝫ uſus ōniū q̄ſi i hoc mūdo ōib⁹ eē hōinib⁹ debuit: ſ3 ꝑ iīq̄tatē ali⁹ hoc dixit eē ſuū ⁊ ali⁹ iſtud: et ſic iē moꝛtales facta ē diuiſio deni ꝙ gdā grecoꝝ ſapiētiſſim⁹ hec ita ſciens eſſe cōia debē: ait: amicoꝝ eē cōia oia: In ōib⁹ aūt ſr̄ ſine dubio ⁊ ꝯiuges: ⁊ ſicut iqt: non pōt diuidi aer neq̄ ſplendoꝛ ſolis: ita nec r̄liq̄ q̄ cōit̄ ōib⁹ data ſūt ad habēdū diuidi n̄ debē: ſ3 hn̄da eē cōmunia. unde ⁊ dn̄s ꝑ ꝓphetā loqtur dicēs: Ecce ꝙ̄ bonum ⁊ ꝙ̄ iocundū ⁊c̄. iſtius enim conſuetudinis moꝛe retento ēt ap̄li eoꝝ ꝙ diſcipl'i ut ꝑdictū ē una nobiſcū ⁊ uobiſcū cōeꝫ uitā duxerūt. ut eiꝫ bn̄ noſtiſ erat m̄ltitudis eoꝝ coꝛ unuꝫ ⁊ aia una. nec q̄ſꝙ̄ eoꝝ aut nr̄m de his q̄ poſſidebat: aliqd ſuum eē dicebat: ſ3 oia nobis ⁊ illis cōia: nec q̄ſꝙ̄ egēs erat iē eos. ōeſ uō q domos uł agros poſſidebāt uēdebāt eos ⁊ ꝑcia eoꝝ ⁊ r̄liquaſ res q̄ſ hēbāt offerebāt ponentes añ pedeſ ap̄l'oꝝ. ſicut nobiſcū qui dā nr̄m cognouert ⁊ uidert: ⁊ diuidebat̄ ſingul' ꝓut cuiꝙ op⁹ erat Ananias aūt uir auſter⁹ ⁊ ſaphira uxoꝛ ei⁹: q2 mētiti ſr̄ ap̄lis de ꝑcio agroꝝ ſuoꝝ: quos uēdiderāt nobis ꝑn̄tib⁹ i ꝯſpectu ōiuꝫ circūſtātiū a ꝯſpectu ap̄loꝛuꝫ ꝓpt̄ peccatū. eoꝝ ⁊ mēdaciū qd̄ fecerunt moꝛtui delati ſr̄ ābo. Cetera q̄ de talib⁹ cognouim⁹ ⁊ uidim⁹: nec re coꝛdatione nec demonſtratione digna ſunt. q̄ ꝓpter hec uobis cauēda mādam⁹ ⁊ doctriniſ ⁊ exēpl' ap̄loꝝ obedire ꝑcipim⁹: q2 hi qui eoꝝ mādata poſtponūt n̄ ſolū rei ſ3 ēt dei extoꝛres fiūt q̄ n̄ ſolū uobiſ cauēda ſ3 ōib⁹ ꝑdicāda ſr̄. unde ꝯſiliū dātes uraꝫ prudētiā hoꝛtamur: ut ab ap̄licis r̄gul' n̄ recedatis: ſ3 cōeꝫ uitā ducētes ⁊ ſcripturas ſacras recte itelligētes q̄ bene nouiſtis adiplē ſatagatis. Itē eugenius papa leo. ix. Iuxta eccl'aꝫ clicoꝝ clauſtra ꝯſtituātur

c Clerici. H. clericos. H. i hac ꝑma q̄one. ſ. an clici poſſint ꝓpia hr̄e. H. allegat ꝓ ⁊ ꝯ. deide ſoluit in illo. §. cū ergo ⁊ male. dic ꝙ ꝙ ꝑn̄t hr̄e ꝓpia niſi renunciauerit ꝓpriis ꝫ. e. q. ij. ſint māifeſte. ſ3 h̄ nō ꝙ in ꝑmitiua eccl'ia oēs credentes ſiue clici ſiue laici nihil ꝓꝑi poſſidebāt. ſ3 cōia erāt oia ſm ꝙ loq̄t̄ ꝫ. e. c. ij. ⁊ ſiq̄ capl'a ꝯriū dicāt: loquūt̄ de ꝯcilio vł ꝫ
d I. tꝑs ꝑmitiue eccleſie vł d̄ his q tacite vel expſſe renūciauerunt ꝓpiis.
d Omnis ab adoleſcētia i clicis expectāt̄. xviij anni. ⁊ tūc q̄ri tur an velit in ſeculo ꝑſeuerare: vt. ꝯ. di. xxviij. ꝯ. his. i mōachis. xiiij. vt. ꝫ. xx. q. i. illud.
e Pꝛobatiſſimo. pupill⁹ enī ap̄d tales edocari dꝫ qui nō inſidiēt ei⁹ pudicitie: vt. ff. vbi pu. edu. d. l. pl't. vel dic ſeniori. i. ꝓbro lxxxiij. di. poꝛro.
f Magr̄ꝫ. nō ꝙ magr̄ ꝓhibe ds teſtioniū d̄ vita diſcipli ſi milit̄ de ei⁹ doctrina: vt. C. d aduo. diuer. iu di. l. nemini. ſic domeſtica teſtimonia q̄ſq̄ʒ admittūt̄: ſic ⁊ pr̄ ꝓhibet teſtimonīu de filio. xx. q. iij. ꝑn̄s. ſic ⁊ alias. ij. q. vij. cū paſtoꝛis. ⁊. i. q. ij. māifeſte. ij. q. i. de omnipotens.
g Pupilli. hic de laicis loquit̄ q ſunt cōmendati eccleſie.
g Pupilli. pupilli oꝛphani vidue liberi miſabiles pſone ſpectāt ad iudiciū eccl'aſticū: vt. lxxxvij. di. c. i. ⁊. ij. ⁊. C. q̄ñ ipatoꝛ iē pu. ⁊

k Sꝫ ꝑ iniq̄tatēꝫ. i. ꝑ ꝯſuetudinē iuriſgētiuꝫ eq̄tati nāli ꝯria: ne ſit ꝯ. ꝯ. di. viij. c. i. vł ꝑ iniq̄tatē. i. ꝑ ſolicitudinem vt ibi: facite vobis amicos de māmona iīq̄tatſ. i. de pecunia q̄ ꝑ ſolicitudinē ē queſita.
l Et ꝯiuges. non quo ad vſū carnis: ſ3 quo ad vſū obſeqi vł quo ad dilectionē. xxxi. di. oio. Et ē ar. ꝙ vbū generale gn̄alit̄ itelligendū ē. xix. di. ſi romanorum.
m Aer. cōis dr̄ quo ad vſū: vt iſti. de rerū di. §. i. ſ3 quo ad uſum vel ius edificādi cui⁹ ē ſolū: eius ē aer uſq̄ʒ ad celum: vt. ff. qd̄ vi aut clam. l. vlt. pōt eni edificare hō ꝙ̄ alte velit dū tn̄ n̄ excedat vſitatū modū altitudiniſ vt. C. de edi. p̄ri. l. i.
n Coꝛ vnū ⁊ aia vna. ſ. vt ſint vniti uinculo charitatis.
o De his q̄ poſſidebāt. ꝯ aliq̄s pōt poſſidere rē cui⁹ nō pōt habere ꝓꝑietatē: ar. ꝯ ex de pſcrip. cām. ſed dic poſſidebāt. i. ꝯtinebāt ſicut fr̄⁹ dr̄ poſſidē. ff. de acq. poſ. ꝙ ſeruus.
p Et ſaphira. ꝫ. xxiij. q. viij. legi. ⁊. c. petrus.
q Pꝛopt̄ peccatū ꝓpter peccatū moꝛit̄ qs citi⁹: ut. xxiij. q. iiij. ea vindicta.
r Nec recoꝛdatione. alias retractatione.
ſ Pꝛecipimus. i. monemus: ſic. xxviij. q. i ſic. n. videt̄ tn̄ ꝙ hoc fuit ꝑceptū: q2 pꝛimitiua eccleſia h̄ potuit ꝑcipe ſic̄ ꝯtinētiā: ſ3 ſi h̄ hodie ꝑcipet̄ deformaret ſtatutum eccl'e vniuerſal'. qd̄ n̄ d3 eē. i. q. vlt. ⁊ ſi illa. vel dic ꝙ ꝑceptū erat eis q tūc renūciauerūt ꝓpiis non alijs. xvij. q. i. c. i.

a Neceſſaria. i. vtilis ⁊ honeſta.
b Clauſtra. idē dr̄ de ꝯſe. di. v. i oib⁹. ꝯ. di. xxxij. preter.
c Officine. ꝯ. di. xxxij. ſiqd vero ꝯ. ꝯ. i. q. ij. ſacerdos ꝯ. ꝫ. e. q2 tua. ſed ibi loq̄t̄ de eccleſijs collegiatis hic nō: vel conſuetudo diuerſarū eccleſiarum ſoluit contrarium.

d n Nulla. in atrio. i. in cimiterio: qd̄ hēbit. xl. paſſus in circuitu eccleſie maioris capelle vel minoris eccleſie. xxx. vt. ꝫ. xvij. q. iiij. ſicut antiq̄tus. ſic palatiū iꝑatoris nō ē ꝑuatoꝝ parietibꝰ coartādū. C. ō op. pu. q̄cūqꝫ

c Clericus. nitat̄. ar. a nois iterꝑtatōe. xvi. q. i. ſi cupis. noia. n. debent eē conſona rebus: inſti. de dona. §. eſt ⁊ aliud.

f Si auꝫ. ñ tñ ē peccatū hr̄e diuitias ſi adſit bona opa: vt. xxx. di. h̄ ſcripſimus. ſed tūc eſt peccatū ſi ꝓpt̄ eas iuſticia deſerit̄. ꝫ. e. habebat. vel cum hō in eis ſpē ſuā ponit: vt. viij. q. i. ſunt in eccleſia.

g Et funiculꝰ. funiculus h̄ dr̄ mēſura q̄daꝫ q̄ diuidebat̄ hēditas poſt funꝰ defūcti ſm̄ illud funes ceciderunt mihi i p̄claris: ⁊ dicit̄ a funere.

h Nō accipio. mona chus tñ ſuccedit in hēditatē: vt. xix. q. iij. nō lꝫ. ⁊ eccl'a noie eiꝰ recipit: vt. xviij. q. i. c. i. vñ ouidiꝰ: aliꝰ vires ſub trahit alter amor.

i Int̄ ceteras. ſed ſingularit̄. ⁊ ē arg. qͥ clici nō debēt ptiri hēditatem cum fratribus.

a c Cui portio. neceſſitatis. i. ſolicitudinis.

b Officia. i. ſecularia

c Decerpit̄. ſic. xcix. di. ecce.

d Abdicatio. quo ad carnalem affectum.

d Duo ſūt. videlicꝫ ꝯuerſi. conuerſi oēs dicūt̄ eccl'iaſtice pſone: vt. xvij. q. ii ꝫ. qs qs. ⁊ vberās talē icidit i canonē. ex̄ ō ſē. ex. ñ dubiū. ⁊ habebunt habitū illoꝝ cū qbꝰ ꝯuerſāt̄: vt. xvi. q. vij. in noua. ⁊ lꝫ ꝯuerſi h̄ dicāt̄ deo deuoti: ñ tñ tenēt̄ ꝯtinē. nā q̄dā taliū ꝓfitēt̄: q̄dā ñ: vt. xxvij. q. i. vt lex. nā acolythi ſt̄ eccl'aſtice pſone ⁊ tñ ñ tenent̄ ꝯtinē: qꝛ pñt ꝫ here m̄rimoniū legitimū. itēꝫ lꝫ tēplarij ſint eccl'aſtice pſone: tamē pñt mouere arma ex ꝑmiſſione eccleſie.

f Uirtutibꝰ. regētes

g Depoſitō. ſic. s̄. di. xxiij. ꝓhibere. ⁊ capilli q remanēt deſignāt. qͥ aliq̄ debemꝰ retinere ad ſuſtentationem.

Neceſſaria[a] eteni res exiſtit: ut iuxta eccl'iaꝫ clauſtra[b] ꝯſtituatur: i qbꝰ c'lici diſciplis eccl'aſticis uacēt. itaqꝫ oībꝰ unū ſit r̄fectoriū ac dormitoriū ſeu cetē officine[c] ad uſus c'licoꝝ neceſſarie. miſtri uō pꝰ epm̄ ſr̄ eos eligāt̄: quoꝝ uita atqꝫ doctria illos potiꝰ exornet q̄ dehoneſtet. Nec i atrio eccl'e alia edificia niſi c'licorū ponantur Unde nicolaus papa. Nec in atrio eccl'e niſi c'licoꝝ edificia ponātur.

Nulla[d] edificia i atrio eccl'e ponāt̄ niſi tñ clericorū

Itē hiero. ad nepotianum.

Clericus nihil ſeculare poſſideat

Clericꝰ[e] q chriſti ſuit eccl'e int̄ꝑtet̄ ꝑmū uocabuluꝫ ſuum ⁊ nois diffinitiōe ꝓlata nitat̄ eē qd̄ dr̄. ſi. n. cleros grece latie ſors appellat̄: ꝓpterea c'lici dicūt̄: qꝛ ō ſorte dñi ſt̄: l' qꝛ ipē dñs ſors. i. ps c'licoꝝ ē. ⁊ qꝛ l' ipē ps dñi ē ul' ⁊ dñi ptē hꝫ: talē ſe exhibere dꝫ: ut ipē poſſiðat dñꝫ ⁊ ipē poſſiðat̄ a dño q dñꝫ poſſidet. ⁊ cuꝫ ꝓpheta dic̄: ps mea dñs: nihil extra dñm̄ hr̄e pōt. qͥ ſi q̄ppiaꝫ aliud hūerit p̄ter dñm̄: ps eiꝰ nō erit dñs: uerbi gr̄a ſi auꝫ ſi argētū ſi poſſeſſiōes ſi uariā ſupellectilē: cū iſtis ptibꝰ non dignat̄ dñs fieri ps eiꝰ. ſi aūt ego ps dñi ſū ⁊ funiculꝰ hēditatis eiꝰ ñ accipio ptes i[h]t̄[i] ceteras tribꝰ: ſꝫ q̄ſi leuita ⁊ ſacerdos uiuo decimiſ ⁊ altari ſuiēs altaris oblatiōe ſuſtētoꝛ: hñs uictū ⁊ ueſtitū: his cōtētus ero: ⁊ nudā crucē nudꝰ ſeq̄r

Itē ābroſius de fuga ſeculi.

Nihil p̄ter deū debet curare: qui in eius ſortem eligitur.

Cui portio de[a] ē nihil dꝫ curare niſi deuꝫ: ne alteriꝰ ipediat̄ neceſſitatis mūere. qd̄ eiꝫ ad alia officiā[b] ꝯfert̄: hoc religiōis cultui atqꝫ huic nr̄o officio ðcerpit̄[c]. hec eiꝫ uera ē ſacerdotis fuga abdicatio[d] doeſticoꝝ ⁊ q̄dā alieātō chariſſimoꝝ: ut ſuis ſe abneget q ſuire deo elegerit. Itē hieronymꝰ ad

ei. nō ſat̄. ⁊ dic ñ ad vſū. i. ñ abuſū. hñ. n. pñt hr̄e ꝓpūm.

k Oblatōes. imo ꝑcipit̄ eis oblatōes dare: vt. xvi. q. i. ſtatuimꝰ de con. di. i. omnis chriſtianus.

l q Quia tua. ſeorſū. ḡ mōchus epꝰ fact̄ ñ pōt hr̄e ꝓpū. ſꝫ ſi hereditas aliq̄ deuoluit̄ ad eū: erit eccleſie: vt. xviij. q. i. c. i.

quēdā ſuū leuitā de duobꝰ generibꝰ hoiuꝫ. Clicis ⁊ deo deuotis nec cās agē nec aliq̄d ꝓpꝛiuꝫ hr̄e lꝫ.

Duo[d] ſt̄ genera xp̄ianoꝝ. ē aūt unū genꝰ qd̄ mācipatuꝫ diuino officio ⁊ deditū ꝯtēplationi ⁊ oꝛatōi ab ōi ſtrepitu tpaliū ceſſare ꝯueīt: ut ſūt c'lici ⁊ deo deuoti uidelꝫ ꝯuerſi. cleros eiꝫ grece latie ſoꝛs: ide huiuſmōi hoies uocant̄ c'lici. i. ſorte electi. ōes. n. deꝰ in ſuos elegit. hi nāqꝫ ſt̄ reges. i. ſe et aliōſ i uirtutibꝰ r̄gētes[e]: ⁊ ita i deo regnū hñt: ⁊ hoc deſignat coꝛona i capite. hāc coꝛonā hñt ab iſtitutione romāe eccl'e i ſigno regni qd̄ i chriſto expectat̄. raſio uō capitis ē tpaliū ōiū ðpoſitio[g]. Illi eni uictu ⁊ ueſtitu ꝯtēti nll'ā i[h]t̄ ſe ꝓpꝛietatē[h] hñtes debēt hr̄e oia cōia. Aliud uō genꝰ ē chriſtianoꝝ: ut ſunt laici. laos eni grece ē ppl's latine. hiſ lꝫ tpalia poſſidē: ſꝫ nō niſi ad[i] uſū. nihil. n. miſeriꝰ ē: q̄ ꝓpt̄ nummū deū ꝯtēnē. hiſ ꝯceſſū ē uxoꝛē ducē t̄rā colē: i[h]t̄ uiꝛ ⁊ uiꝛ iudicar̄ cās agē: oblatōes[k] ſup altaria ponē: decimas reddē. ⁊ ita ſalua ri poterūt: ſi uicia tñ bñfaciendo euitauerit. Itē greg̃. auguſtio anglorum epo.

Clerici nihil ꝓpꝛiū poſſideant.

Quia[l] tua fr̄nitas mōaſterij regulis erudita ſeorſū ñ dꝫ fieri a c'licis ſuis: i eccl'ia āgloꝝ q̄ auctoꝛe deo nup ad fidē ꝑducta eſt: hāc dꝫ iſtituē ꝯuerſatōeꝫ q̄ i iītio fuit p̄ribꝰ nr̄is: in qbꝰ nll's eoꝛū ex his q̄ poſſidebat ꝓpꝛiuꝫ hēbat: ſꝫ erāt illis oia cōia. Siq[m] uō ſt̄ c'lici extra ſacros oꝛdies ꝯſtituti: q ſe ñ pñt ꝯtinē: ſoꝛtiri uxores[n] debēt ⁊ ſtipēdia ſua accipe exteriꝰ: qꝛ ⁊ ð eiſdeꝫ p̄ribꝰ nouimꝰ ſcriptū: qͥ diuidebāt ꝓut cuiqꝫ opꝰ erat. ð eoꝛ quoqꝫ ſtipēdio cogitādū atqꝫ ꝓuidēdū ē: ⁊ ſb eccl'aſtica r'la ſt̄ tenēdi: ut bōiſ moꝛibꝰ uiuāt: ⁊ canēdis pſalmis iuigilēt: ⁊ ab ōibꝰ coꝛdis ⁊ linguam illicitis: et coꝛpus deo

verum

h Propetatē. reꝝ eccl'aſtica ꝝ. tñ bñ ꝯcedēdū ē qͥ c'licꝰ ſit dñs fructuū collectoꝝ. ſꝫ lꝫ ꝓꝑetas fructuū ſua ſit: tñ ñ pōt eā i moꝛte eiꝰ alieni largiri rōne teſtamēti ſꝫ ituitu elemoſyne ſic: vt ex̄ ō teſta. ad h̄. ſic hēs lꝫ ſit dñſ reꝝ qs tenet̄ p fideicōmiſſū reſtituē alij: tñ nihil pōt ide alienare. ff. ad tre. deducta §. vlt. ⁊. l. quidam. §. ſiquis.

i Ad vſū. ꝓhibet̄ ēt laicis: ne ſuēt pecūiā: vt. xlvij. di. ſic hi. h̄ iō neqꝫ in auaritiā icidat: al's bñ lꝫ: qꝛ ñ dꝫ qs oia bona ſua ſtatī effūdere: vt. lxxxvi.

a Simus. pollicitatōem. nota qͥ ex nuda pollicitatione q̄s facit deo: pōt ꝯueniri. xxij. q. v. c. iuramēti. ſic ex nuda pollicitatione facta reipublice: vt. ff. de polli. l. i.

b Aut fidē. hic videt̄ vrbanus ſoluere queſtionem auguſtini. q. i. quero in fi. dicūt tamen quidam magis puniendum eſſe illū q ſemp fuit ifidelis: q̄ illū q q̄nqꝫ fuit bonus. nā illius opa q viua fuerūt: tñ hec lr̄a contradicit eis.

auctore ꝯſuet̃.cõit̃ aũt uiuẽtibus iã de faciẽdis portõib⁹ᵖ ul' exhibẽda hoſpitalitate ⁊ adiplẽda miſericordia a nob̃ qd erit loq̃ndũ: cuȝ oẽ qͦ̃ᵉ ſupẽ neceſſitatib⁹: i cauſis pijs ac religioſ̃ erogandum ẽ dño magr̃o oib⁹ dicẽte: qͦ̃ ſupẽ date elemoſynã: ⁊ oĩa mũda ſ̃t uobis. Itẽ urban⁹ pa. oib⁹ catholicis.

Clericis oĩa cõĩa eſſe debent.

Scim⁹ᶠ uos ñ ignorare: ꝙ hacten⁹ uita cõis int̃ ões chriſtianos uiguit ⁊ adhuc gr̃a dei uiget: ⁊ maxĩe it̃ eos q i ſortẽ dñi ſũt electi. i. cl'icos ſicut i actib⁹ apl'oꝝ legit̃: ml't itudis aũt credẽtiuȝ erat cor unũ ⁊. a. u. ⁊ nec qſq̃ꝫ eoꝝ que poſſidebat aliqd ſuũ eẽ dicebat: ſȝ erãt ill' oĩa cõĩa. ⁊ ifra: qcũq̃ꝫ ur̃m cõeȝ uitã ſuſceptã hȝ ⁊ uouit ſe nihil ꝓꝑũ hr̃e: uideat: ne pollicitatõnẽ ſuã irritã faciat: ſȝ hoc qͦ̃ dño ẽ pollicit⁹ fideli' cuſtodiat ne dãnatõeȝ ſȝ p̃miũ ſibi acquirat: qm̃ meli⁹ ẽ ñ uouẽ q̃ꝫ uotuȝ ꝓut meli⁹ põt nõ ꝑficẽ. g̃ui⁹ eni puniũt̃ q uotũ fecerũt aut ᵇfidẽ ꝑcepũt ⁊ uotũ ñ ꝑfecerũt: aut i mal' uitã finierũt q̃ꝫ illi q ſine uoto aut fide mortui ſ̃t ⁊ tñ bona egerũt oꝑa. Item aug. i ſmone de cõi uita clericorũ

De eodem.

Nolo ᶜut aliqs de uob̃ inueniat male uiuẽdi occaſiõeȝ. ꝓuidem⁹ eni bona ut ait apl's ñ ſolũ corã deo: ſȝ ẽt corã oib⁹ hõib⁹ ꝓpter nos ꝯſcia nr̃a nob̃ neceſſaria ẽ: ꝓpter uos fama nr̃a nõ polluit ſed pollẽ dȝ i uob̃. due res ſũt ꝯſcia ⁊ fama. ꝯſcia neceſſariaᵈ ẽ tibi: fama ꝓxio tuo. q ꝯfidẽs cõſcie negligit famã: crudel' ẽ. ⁊. j. nulli liceat i ſocietate nr̃a habere aliqd ꝓꝑuȝ: ſȝ ſi forte aliq hñt nll'i lȝ: ⁊ q hũerit faciũt qͦ̃ nõ lȝ. ⁊ p⁹ pauca: enthecã hr̃e ñ lȝ: ñ ẽ epõꝝ ſuare auꝝᵉ ⁊ a ſe ruocare mẽdicãtis manum. quotidie tã ml'ti petũt tã ml'ti gemũt tã ml'ti iopeſ nos it̃pellãt: ut plures triſtes rlinq̃m⁹: qꝛ qͦ̃ dãe oib⁹ poſſim⁹ ñ hẽm⁹ ergo enthecã ⁊ ifra. Qui hũerit proprium uel hr̃e uoluerit ⁊ de ꝓꝑo uiuẽ et cõtra p̃cepta iſta facẽ: paꝝ ẽ ut dicã nõ mecũ mãebit: ſed nec cl'ic⁹ erit dixeraȝ eiȝᶠ ⁊ ſcio me dixiſſe: ut ſi nollẽt ſuſcipe ſocialẽ uitã mecuȝ: ill' ñᵍ tollere cl'icatũ ſȝ ſeorſũ mãerẽt: ſeorſũ uiuerẽt. Malui. n. habere cecos ul' claudosᵇ q̃ꝫ plãgere mõtuoſⁱ. q. n. hypocrita ẽ mortuus ẽ. qũo ergo qcũq̃ꝫ uoluiſſet extra manẽ: ⁊ de ſuo uiuẽ: ñ tollerẽ cl'icatũ ei: ita modo qꝛ placuit eis deo ꝓpicio hec ſocial' uita. qſqs cũ hypocriſi uixerit: qſq̃ ĩuẽt⁹ fuerit habens ꝓꝑum: nõ illi ꝑmitto: ut ide faciat teſtam̃tũ: ſȝ delebo eũ de tabula clericoꝝ. Itẽ q ñ uult mecũ manẽ ⁊ i cõi uiuẽ: habeat libertatẽ: ſȝ uideat utꝝ hr̃e poſſit felicitatis hẽditatẽ. Idẽ

Nõ lȝ hr̃e ꝓꝑuȝ his q ſuis renũciant: ⁊ cõiter uiuere ſpõdent.

Nonᵃ dicatis uos aliqd hr̃e ꝓꝑym: ſȝ ſit uobis oĩa cõĩa ⁊ ifra: qcũq̃ꝫ aũt i tãtũ ꝓgreſſus fuerit malũ: ut occl'te lr̃as ab aliquo ul' qͦ̃lib ȝ mun⁹ accipiat: ſi hoc ultro ꝯfitet̃: parcat̃ illi ⁊ oret̃ ꝓ eo ſi aũt dep̃hẽdit̃ atq̃ꝫ ꝯuincit̃: ſm̃ arbitriũ p̃ſb̃ri ul' p̃poſiti g̃ui⁹ emẽdet̃. ⁊ ifra: Cũ hui⁹ nr̃e cõgregationis fr̃es ñ ſolũ facultatib⁹ ſed uolũtatib⁹ ꝓꝑis i ip̃a ordis ſuſceptiõe renũciauerit: ⁊ ſe ꝑ ꝓmiſſaȝ obediẽtiã penit⁹ alioꝝ ptãti ⁊ ip̃ij ſ i chriſto ⁊ ꝓ chriſto ſb̃diderit: certũ ẽ eos nihil hr̃e poſſidẽᵇ dare uel accipe ſinẽᶜ ſupiorꝭ lñia debẽ. ꝙ ſi ꝓpiqu⁹ ul' amic⁹ ul' qlibȝ fr̃m cuiq̃ꝫ aliqd offerre uoluerit: p̃mo qdem p̃ori iſinuet̃: ⁊ ſic ſuſcipiat̃ ſi ipſe mãdauerit de quo tamẽ nihil fiat aliͦ̃. niſi qͦ̃ p̃ori placuerit. Idẽ

De eodem

Exemplũᵈ dñi acci pite ꝯuerſãtis i t̃ra. q̃re habuit loculos cui ãgeli miſtrabãt: niſi qꝛ eccl'a ip̃i⁹ loculos hitura erat ⁊ q̃re furẽ admiſit: niſi ut ei⁹ eccl'ia furesᵉ cũ patit̃ tollẽt. Itẽ ꝓſper

Eccleſiaꝝ prepoſiti reꝝ diſpenſatores efficiũtur earum.

Expeditᶠ facultates eccl'e poſſi deri ⁊ ꝓꝑas ꝑfectõis amore cõtẽni. ñ eni prop̃e ſ̃t cões eccl'ie facultates. ⁊ iͦ̃ qſqs oib⁹ q̃ habuit dimiſſis aut uẽditis fit rei ſue ꝯtẽptor: cũ p̃poſit⁹ᵍ fact⁹ fuerit eccleſie õniũ q̃ hȝ eccl'a efficit̃ diſpẽſator. deniq̃ꝫ ſãct⁹ paulin⁹: ut ip̃i meli⁹ noſtis: igẽtia p̃dia q̃ fuerũt ſua uẽdita paup̃ib⁹ erogauit: ſed cũ fact⁹ eẽt ep̃s ñ ꝯtẽpſit eccl'e facultates: ſȝ fideliſſime diſpẽſauit quo facto ſatis oñdit ⁊ ꝓꝑa debẽ

Tpro. auguſtinus fecerat tres cõſtitutõẽs. p̃ma fuit ꝙ clerici ñ poſſet hr̃e ꝓꝑa: ſȝ illa male ſuabat̃: ⁊ qꝛ plurimi erãt tranſgreſſores iͦ̃ reuocauit eã: ut. j. e. certe. tertio de ꝯſenſu clericorum ſuoꝝ ꝯfirmauit p̃mam ꝯſtitutionem vt in hoc c.
d Neceſſaria. xi. q. iij. ſenti contra. hoc ibi ſolutum eſt.
e Aurũ. lxxxvi. di. frem. qͦ̃ loq̇tur de illis q añ renũciauerant proprijs ⁊ tñ volũt hr̃e ꝓpꝛium.
f Dixerã. i. ſecũda iſtitutõe quam feceraȝ.
g Nõ tollerẽ. i. nõ p̃cluderẽ eos fieri cl'icoſ
h Claudos. qꝛ adhuc temporalibus nõ renũciauerãt.
i Mortuos. i. q renũciauerũt ꝓꝑis ⁊ tñ volũt hr̃e proprium.
a Non dicatis. ex̃ de accu. ex parte. ex̃ ne cleri. vel mona. non magnopere.
b Poſſidẽ. nũqd paupi fame moriẽti tenẽtur ſubueniꝛe ſine lñia? ita nec obſtat. i. q. i. nõ ẽ puranda qꝛ in hoc caſu qlibet ei ſb̃ueniret. res enim q̃ nobis ſuper abũdant: pauperꝝ ſ̃t: ⁊. xlvij. diſti. ſicut hi. ſi aũt ẽ in ſchol' de lñia agẽ poteſt ⁊ mutuare ſicut filiuſfamilias: vt. C. ad macedo. l. vlt. ff. de iudi. ſi lõgius. §. filiuſfa ar. ex̃ de of. iudi. delega. p̃terea. ff. de iuriſdi. om. iudi. l. ij. Sȝ nũqd veſtis eſt ſua quã hȝ: vl' nunqd oñ poſſidẽres tẽpales vl' veſtẽ: ñ videt̃: qꝛ veſtis q̃ ſẽꝑ vnt̃ ſu⁹ de peculio dñi ẽ. ff. de peculio id veſtimẽtũ. ſed fu⁹ ñ poſſidet ea que ſũt in peculio: vt. ff. de acq. poſ. ꝙ ſuus. itẽ q ab alio poſſidet̃: ipſe nihil poſſidet: vt. ff. de adulte. ſic eueniet. ſȝ dicas ꝙ ex ꝑmiſſione p̃lati ſui pñt poſſidẽ: vt ex̃ de ſta. mona. c. monachi. ⁊ nõ ꝙ monachus rõne ꝯtus nec agere põt nec ꝯueniri: ſic̃ ille q ceſſit bonis: vt. ff. de arbi. itẽ ſi vnus. in prin. ſȝ h̃ notaui. xi. q. i. de ꝑſona. itẽ cũ monachus dicat̃ ſu⁹: vt. liiij. diſtin. multos. ergo ñ hȝ liberum arbitriũ: vt. xxxij q. iij. c. vnico. nec enim velle videt̃ q ex neceſſitate obtẽꝑat. ff. d̃ re. iu. l. velle. itẽ agere nõ põt de iiuria ſibi illata ſed tñ ei⁹ p̃lat⁹ põt agẽ niſi p̃lat⁹ abſit: nec reliq̃rit ꝓcuratorẽ ad iſtar filijfam. ⁊. ff. de iniuri. ſed ſi vnus. §. ait p̃tor.
c Sine ſupioris. ex̃ de offi. ordi. q̃rto. hȝ tñ ius eligẽdi ⁊ ius accuſandi ſuũ p̃latũ ſiue abbatẽ: ⁊ illud poteſt facere ſine licentia abbatis: qꝛ hoc a iure eis ꝯcedit̃: ex̃ de accu. ex pte.
d Exemplũ. adhuc oñdit ꝙ eccleſia poſſit habere propriũ
e Fures. occl'tos peccatores. ſil'e. xxiij. q. iiij. ſi bon⁹. ex̃ d̃ temp. or. c. vlt.
f Expedit. ſȝ cões. q̃ritur qs ſit dominus rerũ eccleſiaſticarũ. nũqd paupes dicũtur eẽ dñi: ar. ꝙ ſic. xvi q. i. qm̃ qcqd. põt dici ꝙ eccl'a ſit dña: vt. xvi. q. iij. iter memoratos. ſic hẽditas ẽ dña: vt. ff de acq. re. do. hereditas. alij dicũt ꝙ ip̃e de⁹ vt. j. e. q. ij. q chriſti. ⁊. c q abſtulit. vl' dic dñiũ eẽ apud clericos ſicut dñiuȝ reꝝ vniuerſitat̃ apud ciues: iſti. de re. di. §. vniuerſitatis. dicũt̃ ẽt paupes dñi: q a inde ſuſtentantur.
g Cũ p̃poſit⁹. ⁊ ꝯfirmatus. nam ante non poteſt adminiſtrare niſi remotus ſit: vt ex̃ de elec. ꝙ ſicut. ⁊. c. nihil.
h Si ſcirent. ſimile. vij. q. i. omnis qui. arg. bonum pro illis q ſuiſ renuncianerunt: ꝙ ſẽꝑ preſumitur illos iuſtã cauſam ⁊ litem fouere ⁊ eſt bonum ſimile: ex̃ de no. op. nũ. c. ij.

i ¶ Qonia velina.nõ pluriũ eccłarũ viſitatõem vni cõmitti.⁊ eſt argu.ꝙ rõne ꝓpinquitatis aliqd ſtatuit ꝯ ius:ſic ex̃ de poſtu.ad hoc.⁊.lxiij. di.cum longe.

k ¶ Conſtitute.vij.q.i conſtitutum.ſ̃.lxi.di.obitum.

l ¶ Melchiades.falſus eſt titulus:qꝛ melchiades fuit ꝓximꝰ ante ſilueſtꝝ ⁊ eiꝰ tpe ẽ ꝯſtãtinꝰ cõuerſus.xcvi.di.i palea conſtantinus.

ꝑpt̃ ꝑfectionẽ ꝯtẽni:⁊ ſine ĩpedimento ꝑfectõis poſſe eccłe facultates q̃ ſt̃ ꝓfecto cões poſſidẽ.qd ſãctꝰ hilariꝰ: nõne ĩpe oia ſua aut parẽtibꝰ r̃liqt:aut uẽdita paupibꝰ erogauit ⁊ ĩs tñ cũ merito ſue ꝑfectiõis fieret eccłe arelateñ.epſ:q̃ illa tũc habebat eccła:nõ ſolũ poſſidebat:ſꝫ ẽt acceptis fideliũ numeroſ hẽditatibꝰ ãpliauit . itaq̃ hoies tã ſeculariũ q̃ꝫ diuiaꝝ lr̃aꝝ ſine ãbiguitate doctiſſimi ſtꝰ ſcirẽt res eccłe debẽ ꝯtẽni:nũq̃ꝫ eas debuerãt ſuſcipe q oia reliq̃rãt.

Ité greg.felici epõ d̃ acropoli.

Diaconi uł q̃libet religioſe ꝑſone regularẽ uitã ducẽ cogantur.

Qonia uelina uixẽtina blandina eccłie tibi ĩ uicino ſũt cõſtitute[k]:ꝓpterea fr̃nitati tue eaꝝ ſolẽnit̃ opa uiſitatõiſ iũgimꝰ:illõ oibꝰ cõmonẽtes:ut ubicũq̃ꝫ p̃fatarũ eccłaꝝ ſiue dioceſũ uł diaconi uł religioſe ꝑſone iuẽte fuerit: diſtricte ac canõice uiuãt. Item melchiades[l] pa.

Quare in ꝑmitiua eccła predia uendebant.

Futura[m] eccłaꝫ apłi ĩ gẽtibꝰ ꝓuidebãt.iccirco p̃dia in iudea minie ſt̃ adepti: ſꝫ p̃cia tñmõ ad fouẽdoſ egẽteſ.atuõ cũ it̃ turbieſ ⁊ aduerſa mũdi ſuccreſcẽnt eccłe ad hoc uſq̃ꝫ ꝑuẽit:ut ñ ſolũ gẽtes ſꝫ ẽt romani ꝓncipes: q totiꝰ orb monarchiã tenebãt ad fidẽ xp̃i ⁊ baptiſmi ſacr̃a ꝯcurrẽnt.e qbꝰ uir religioſiſſimꝰ ꝯſtãtinꝰ ꝓmus fidẽ ueritatis patent̃ adeptꝰ dedit licẽtiã ꝑ uniuerſuꝫ orbẽ ſuo degẽtibꝰ ĩpio ñ ſolũ fieri chriſtianos:ſꝫ ẽt fabrcãdi eccłaſ:⁊ p̃dia ꝯſtituit tribuẽda.deniq̃ꝫ idem p̃fatꝰ ꝓnceps donaria imẽſa ꝯtulit:⁊ fabricaꝫ tẽpli ꝓme[n] ſedis beati petri iſtituit adeo ut ſedẽ ĩpia lẽ reliq̃ret:⁊ beato petro ſucceſſoribuſq̃ꝫ ſuis ꝓfuturã ꝯcedẽt[o]. Idẽ uõ p̃ſidẽs ſãcte ſynodo[p] q̃ apud nicenã cõgregata eſt:cũ q̃relã quorũdã cłicoꝝ ꝯſpiceret corã ſe deferẽdam:ait: uos a nemie diiudicari poteſtis:qꝛ ſolꝰ dei iudicio reſuamini.dij et eiꝫ uocati eſtis:⁊ iccirco nõ poteſtis ab hõinibꝰ iudicari.ab illo eteniꝫ tpe ⁊ deiceps uiri r̃ligioſi ñ ſoluꝫ poſſeſſiões ⁊ p̃dia q̃ poſſidebãt:ſꝫ ẽt ſemetĩpos dño ꝯſecrarũt edificãtes baſilicas[q] ĩ ſuis fũdis ĩ honore ſãctoꝝ martyrũ ꝑ ciuitates ac monaſteria inũera:ĩ qbꝰ cetꝰ dño ſuiẽtiũ ꝯuẽiret. Ité urbanꝰ pa.

Quare predia fideliũ hodie ab eccleſia nõ alienẽtur.

Videtes[r] aũt ſũmi ſacerdotes ⁊ alij atq̃ꝫ leuite ⁊ reliq fideles plus utilitatis poſſe ꝯferre: ſi hẽditates ⁊ agros quos uẽdebãt eccłijs qbꝰ p̃ſidebãt epĩ tradẽnt: eo ꝙ ex ſũptibꝰ coꝝ taꝫ pñtibꝰ q̃ꝫ futuris tẽporibꝰ plura ⁊ elegãtiora poſſẽt miſtrare fidelibꝰ cõeꝫ uitã deducẽtibꝰ q̃ꝫ ex p̃cio ĩpoꝝ: ceperũt p̃dia ⁊ agros quos uẽdẽ ſolebãt: mr̃icibꝰ eccłijs tradẽ:⁊ ex ſũptibꝰ eaꝝ uiuẽ.ĩpe uero res ĩ ditiõe ſingulaꝝ ꝑochiaꝝ epõꝝ q locuꝫ tenẽt apłoꝝ[s] erãt ⁊ ſt̃ uſq̃ꝫ adhuc ⁊ futuris ſẽꝑ debẽt eẽ tꝑibꝰ. e qbꝰ epĩ ⁊ fideleſ diſpẽſatores eorũ oibꝰ cõi uita degẽ uolẽtibꝰ miniſtrare cũcta neceſſaria debẽt: prout meliꝰ poterit:ut nẽo ĩ eis egẽs ĩuẽiat̃.ĩpe.n.res fideliũ oblatões appellãt̃:q̃ a fidelibꝰ dño offerũt̃ mẽoratis ergo augmẽtatiõibꝰ ĩ tãtũ eccłe ĩ qbꝰ epĩ p̃ſident dño amminiculãte creuerũt:⁊ ĩ tantiſ maxima ꝑs eaꝝ abũdat rebꝰ:ut nullꝰ ſit ĩ eiſ cõeꝫ uitã gerẽs idigẽs: ſꝫ oia neceſſaria ab[t] epõ ſuiſq̃ꝫ miniſtris ꝑcipiat.iõ ſi aliqs extitit modernis aut futuris tẽporibꝰ:q hec auellẽ nitat̃:iã dicta dãnatiõe feriat̃. Ité auguſti. De codẽ.

Habebat[a] dñs loculos a fidelibus oblata ꝯſuãs:⁊ ſuoꝝ neceſſitatibꝰ ⁊ alijs idigẽtibꝰ tribuebat.tũc ꝓmũ eccłaſtice pecũie forma ẽ iſtituta:ut ĩtelligẽmꝰ qõ precepit nõ eẽ cogitãdũ[b] de craſtino: ñ ad hoc fuiſſe p̃ceptũ:ut nihil pecunie ſuet̃ a ſãctis: ſꝫ ne deo ꝓpt̃ iſta ſuiat̃ ⁊ ꝓpt̃ iopie timorẽ iuſticia deſat̃. His oibꝰ auctibꝰ claret:ꝙ cłicis nłło mõ lꝫ hr̃e qd ꝓꝑum:qõ ſi hũerit:ñ cłici erũt:ñ tñ cłicatus eis tollẽdus ẽ. Unde augꝰ.ait ĩ eodem ſermone.

Clericatus non tollat̃ eis:qui uolunt habere aliquid ꝓꝑum.

Certe[c] ego ſũ q ſtatuerã nłłũ ordinare clericũ:niſi q mecũ uellet manẽ: aut ſi uellet a ꝓpoſito diſcedẽ:recte illi tollere[d] cłicatũ eccẽ[e] ĩ ꝯſpectu dei ⁊ ur̃o muto cõſiliũ.q uolũt hr̃e aliqd ꝓꝑuꝫ: qbꝰ

m ¶ Futurã.romani. ergo ĩpator eſt dñs totiꝰ mũdi.ſ̃.vij.q i. in apibus.

n ¶ Prime. videt̃ ꝙ ꝙ eccleſia petri ſit prior eccłia beati iohannis apoſtoli lateraũ.x.q.i. ſãctoꝝ.ſꝫ expone ꝓme petri.i. apoſtoli.vel ꝓme.i.apoſtolice.

o ¶ Cõcederet. ꝙ impérium ẽ apud eccłiã romanã:vt.xcvi.di.i illa palea cõſtantinus.

p ¶ Synodo.nã añ eũ nõ fuerũt gñales ſynodi cõgregate:vt.xv.di. c.i.

q ¶ Baſilicas.de cõſe. diſtinc.i.nemo.

r ¶ Videtes. matricibus. videt̃ ergo ꝙ tm̃ mr̃ices eccłe oli habuerũt p̃dia ⁊ poſſeſſiones. vñ vr̃ ꝙ illa ſolẽnitas q̃ ĩ alienatõe reꝝ eccłe ſuari precipitur.x.q.ij.caſellas.ał ſ hoc ius tm̃ de maioribus eccłijs intelligat̃. cũ.n.oli eccłe erãt tenues:maior erat ĩqſitio adhibẽda ĩ alienatõne ſed cũ hodie augmẽtate ſũt poſſeſſiões eccłe ſufficit cõſenſus capłi eccłe.ſuffic̃.n.ꝯſenſus capłi ad alienationem faciẽdaꝫ:vt.ĩ.q.ij. ſine

s ¶ Apłoꝝ.epĩ tenẽt locũ apłoꝝ ut hic.ſ.quo ad dignitatẽ:monachi quo ad renũciationeꝫ ꝓpprioꝝ ⁊ cõem vitã.xvi.q.i.ex aucte. oẽs ſacerdotes q̊ ad ſacr̃men toꝝ diſpẽſatõeꝫ. xi.q.iij.abſit.xxi.di.i nouo lxviij.di. quoꝝ vices.

t ¶ Ab epõ. ex̃ de p̃bẽ. c.epus.

a ¶ Habebat. idigentibus.arg. de elemoſynis fieri elemoſynã.xvi. q.i. decime tributa.

b ¶ Cogitãdũ.ſ̃.i.q.vi ꝯuenientibꝰ ꝯ: vbi dr̃ ꝙ de futuris igramus ⁊ futuris caſibꝰ debemus occurrere:vt. xxiij.di.in noie. ſolutio: cautela nõ prohibetur ſed ſolicitudo nimia.xlvij.di.c.omnes huius.⁊.c ſicut hi.

c ¶ Certe diſcedere.id eſt non aſſumere propoſitum renunciandi vt ibi cadent a latere tuo.

d ¶ Tollerem.i.non admitterem.

e ¶ Ecce.ar.aliquẽ venire ꝯ factũ ſuũ.xvij.q.ij.gõſaldus.xxxv.q. ix.ꝙ gs.xxij. q.iiij. in malis ⁊.c.iurauit.ł ſ di. penitentie ff.de his gbuſ vt idi.tutorem ꝯ. xxxij.q.v. hor:endꝰ.arg. ꝯ.vij.q.i.q̃ꝫ p culoſum. viij. q.ij. dilectiſſimi.xvij.q.iiij. ſũt q opes.C. de tráſac. ſi ex cã.C.de cap.⁊ poſtli.re. nec nos.C. de re miſſi.pig.debitũ.ff.de acqui. hẽ.q ſupſtitis ff. de adopti. poſt mortẽ ꝯ ff.de ſerui.ruſ. pre.ꝑ fundam io. glibet pót venire ꝯ factũ ſuũ vbi eſt ex p̃ſſũ in iure ali as non.b.

f ¶ Malũ.i.occaſio mali: ga rei familiaris cura ſine peccato vix poteſt exerceri. xxv. di. qualis. vel intellige ꝓprie peius eni eſt ꝑ hypocriſiꝫ peccare q̃ꝫ manifeſte:ut ex̃ d̃ bẽ. cũ ex iniũcto. ff.de ritu nup. palam. ⁊ plus eſt veneno occidere q̃ꝫ gladio.C.de male.l. vnica. ⁊ plus eſt ꝑſuadere q̃ꝫ cõpellere. ff. de ſer. corrupt.l.i. ſ̃. vlt.⁊ ſic nõ obſtat.xxxij.q. ij.nemo.

f ¶ Malũ.hoc ſcilicet.

g ¶ Cadere.i.aſſumere.

h ¶ Sãctitatẽ i.minus piculum eſt eẽ manifeſtũ q̃ꝫ occultum.⁊ ſic nõ ẽ contra. xxxij. q.iiij.nemo.

ubi dicitur: q tolerabilior est culpa si lateat. h ¶ Episcopi. vel acq̄ſitis. de ꝓpo. vel dic acq̄ſitis non occaſione eccleſie: vt eſt de teſta. quia nos. k ¶ Habent. de hoc dicem⁹. j. e. q. iiij. c. i. l ¶ De ꝓuiſione. clerici de reb⁹ mobilib⁹ nihil i vltia voluntate pñt dare: niſi talis ſit eccle ꝯſuetudo: vt eſt de teſ. ad h. z. c. relatum. §. licet. m ¶ De fructib⁹ nō dū ꝑceptis argu. ff. quē ad modū vſuſru. amt. ſi vſufructuarius. in fi. imo ēt ꝺ ꝑceptis nō pñt cōdere teſtm̄: eſt ꝺ teſ. q̄ nos admonet. n ¶ Manifeſta. fac ergo iuetariū: vt. xxviij. di. ꝺ ſyracuſane. o ¶ Qui circa. i. vicedñs: vt. lxxxix. di. volumus. z. c. ſe. q erit teſtis adminiſtratōnis ſue. alij erūt teſtes vite ſue. ſ ij. q. vij. cū paſtoꝝ. p ¶ Sint mai feſte. id eſt diſtincte. q ¶ Dñice. i. eccleſie. r ¶ Probātur. ex hoc. c. z in auē. de eccle. ti. ſ. iterdicim⁹ ff. de dona. int vi. z vxo. gnē mutuo. C. e. tertiā videt q ſep res acq̄ſite p̄ſumūt̄ eē de bonis eccle: niſi ꝓbet̄ ꝯtrarium arg. ꝫ. C. arbi. tute. ſi defunctus ibi. n. dr: q tutor q nihil ante hēbat: poſtea ꝓ iduſtriā ſuā multa potuit fuiſſe lucr̄us. vnde pupillus cogit̄ ꝓbare illas ſuas eſſe. Tu dicas q ſi eꝑs vel al⁹ platus ꝑ m̄xim vtitur rebus ſuis z eccleſie: cum nō ſit facta diſtin cio: cogentur

heredes epī ꝓbare illas res nō eſſe eccleſie: ſicut vxor cogitur probare res aliquas nō eſſe mariti: quia ꝓmiſcue vtitur rebus mariti vt ſuis. vel aliē diſtinguas: ſi certum eſt: q eꝑs añ eꝑatum habuit propꝛium: tunc incūbit eccleſie onus probandi res acq̄ſitas eē tm̄ de rebus eccle: ar. i. q. iiij. c. i. z. ij. vel dic q ſi poſt mortem epī eccla iuenit̄ in poſſeſſione reꝝ: tunc heredib⁹ incūbit probatio. ſed ſi heredes ſunt in poſſeſſione: tunc eccl'ia ꝓbabit: vt. j. e. q. v. c. i. in fine.

nō ſufficit de⁹ z eccl'a ei⁹: maneāt ubi uolūt z ubi pñt. nō eis aufero clericatuz: nolo hr̄e hypocritas. malū. n. eē qs neſciat? maluz ē cadē a ꝓpoſito: ſz pei⁹ ē ſīlare ꝓpoſituz z p⁹ pauca: ſi ñ ſuat ſāctitatē: foris dimidi⁹ cecidit. ſi nō itus habuerit ſimulatōez: tot⁹ cecidit. nolo ut hēat neceſſitatē ſimulādi. ſcio quō hoies amāt clericatū: nemini eū tollo nolēti mecū cōiē uiuē.

Cōtra ſt̄ alie auctes: qb⁹ cōcedit̄ ꝓpa hr̄e ñ ſolū alijs ſz ēt epīs. Unde i ꝯci. agathēſi legitur.

De rebus ꝓpis uel acquiſitis epi heredibus ſuis derelinquant.

Epiſcopi de reb⁹ ꝓpis uł acq̄ſitis uł qcqd de ꝓpo hñt: hēdibus ſuis ſi uoluerit derelinquāt. qcqd uō de ꝓuiſiōe ſue eccl'ie fuerit ſiue de agris ſiue de ꝫ fructib⁹ ſiue de oblatōib⁹: oia i iure eccl'e ſuare cēſuim⁹. Itē ex ꝯ. martini. pa.

Manifeſta aūt de De eodem hēt eē q̄ ad eccl'am ptinēt: his q circa epos ſt̄ p̄ſbris z diaconis: ut ſi epo ꝯtigerit iopinat⁹ trāſitus res eccl'e nullo mō poſſint minui z pire. neq res ꝓpe epi iportunitatē patiāt̄ ꝑ reb⁹ eccl'ie: ut nec eccleſia dānū icurrat: nec eps i ſuis reb⁹ ꝑ reb⁹ eccl'e ꝓſcribat̄. Itē Dez ſtatutū ē i canonib⁹ apl'oꝝ ubi legitur.

De eodem.

Sint maīfeſte res ꝓpe epi: ſi tñ hñt res ꝓpas: z manifeſte dñice: ut ptātē hēat de ꝓpis reb⁹ eꝑs moriens ſicē uoluerit z qb⁹ uoluerit dereliquē: ne ſb occaſiōe eccleſiaſticaꝝ reꝝ ea q̄ epi eē ꝓbāt̄ iterdicāt̄. fortaſſis. n. aut uxorez hz aut filios aut ꝓpiquos aut ſeruos. z iuſtū ē hoc apud deū z hōies: ut nec eccl'a patiat̄ detrimentū ignorātia rerum pōtificis: nec eꝑs uel ei⁹ ꝓpiq ſb obtētu eccl'e ꝓſcribāt̄: z i ꝯcāis icidāt q ad eū ptinent: mortiſq ei⁹ iiurijs ifamēt̄.

Item in eiſdem canonibus.

Ex rebus eccl'e eꝑs ſi indiget: ſibi z ſuis neceſſaria ſumat.

Ex his aūt qb⁹ eꝑs idiget: ſi tñ indiget in ſuas neceſſitates z pegrinoꝝ fratꝝ uſuſ z ipe ꝑcipiat ut nihil ei oino poſſit deēſſe. lex. n. dei ꝑcipit: ut q altario deſuiunt: paſcāt̄ d ipo. Itē ex ꝯ. ātiocheno. c. xxxv.

Res eccl'iaſticas eꝑus diſpenſet.

Epiſcopus eccl'aſticaꝝ reruz hz ptātē ad diſpēſandū erga oēs q idigēt cuz ſūma reuerētia z timore dei. participet aūt z ipſe q bus idiget: ſi tñ idiget: tā i ſuis q̄ in fratꝝ qui ab eo recipiūt̄ neceſſarijs uſib⁹ ꝯfuturis: ita ut nulla q̄ libet occaſione fraudēt̄ iuxta ſanctū apl'z ſic dicētē: habētes uictū z ueſtitū his cōtenti ſim⁹. q ſi cōtētus his minie fuerit ꝯuertat autem res eccl'e in ſuos domeſticos uſus: z ei⁹ cōmoda uel agroꝝ fructus nō cuz p̄ſbroꝝ diaconorūq ꝯſciētia ptractet: ſz hoꝝ ptātē domeſticis aut ꝓpiqs aut fratribus filijſq ſuiſ ꝯmittat: ut ꝑ huiuſmodi pſonas occulte res ledāt̄ eccl'ie ſynodo ꝓuicie penas iſte pſoluat. Si aūt z aliter accuſat̄ eꝑus: aut p̄ſbri q cū ipo ſunt: q ea q̄ ptinent ad eccl'iam uel ex agris uel ex alia q̄libet eccl'aſtica facultate ſibimet uſurpent: ita ut ex hoc paupes affligāt: crimiatōib⁹ uero z blaſphemijs tā ſmo ꝑdicatōnis q̄ hi q diſpēſant talit̄ exponāt̄: z hoc oportet corrigi ſancta ſynodo id qd cōdecet ꝓprobāte. Item in canonibus apoſtolorum.

Res eccl'e ſūt in epi poteſtate.

Precipimus ut in poteſtate ſua res eccleſie epiſcopus habeat. ſi enim anime hominuz precioſiores illi credite ſūt: mł'tō magis oportet eum curaz de pecunis agere: ita ut poteſtate eius indigentibus omnia diſpenſētur per preſbyteros z diaconos: z cum timore z omni ſolicitudie miniſtrētur. ex his autem quibus indiget z cetera ut ſupra. Quamuis ergo in conci. agathen̄. z martini pape z canonibus apoſtolorum dicatur: ſint manifeſte res proprie epiſcopi: cum in eiſdem canonib⁹ z in concilio antiocheno precipiatur: ut epiſcopus participet res eccleſie: ſi tamen indiget: nōne patenter oſtenditur: q epiſcopuſ habeat libere propria? dicendo eniz ſi indiget rebus eccleſie: notat eū habere propria: forte ſuis neceſſitatib⁹ non ſufficiunt. quomodo ergo clericus ſi proprium habere uoluerit: clericus non erit? z eꝑs habens propria non ſolum non

f ¶ Aut filios. ſ. xxviij di. de ſyracuſane. ꝫ. ſz hoc ꝑmittebat̄ tempore aploꝝ quoꝝ ca non iſte eſt. t ¶ Aut ſeruos. quos poteſt facere heredes z liberos. u ¶ In cauſis. i. litigare cogant̄. a ¶ Ex his. indiget. q de rebus eccleſie non debet quis paſci: ſi habet ꝓpria: vt. i. q. ij. clericos. z. c. paſtor. b ¶ Epiſcopus. hoc. c. hēs. x. q. ij. epiſcopus. c ¶ Uſibus. hic oñdit̄. qua neceſſitate clerici debēt eē ꝯtēti. ſ. vt habeant victū z veſtitum z ita refert̄ hic neceſſitas ad nature neceſſitatē: z eſt arg. ꝫ illos q dicunt ſe ꝓpter neceſſitatem hr̄e plures eccleſias. d ¶ Fructus. ergo res mobiles ñ pōt dare ſine ꝯſciētia cleri ſui: eſt de dona. c. ij. e ¶ Conſciētia. j. e. q. ij. ſine. z. c. alienationes. f ¶ Propinquis. ſ. lxxxix. di. decenter. g ¶ Precipimus. precioſiores. ſic. j. xvi. q. ij. c. i. h ¶ Multo magis. ſimile eſt qd oñdit ins: ex quo mulier credit ſe viro de corpore: dignum eſt vt credat ei de dote reſtituēda. vñ nō tenet̄ vir dare fide iuſſorem de dote reſtituenda: niſi vir labere tur i facultatib⁹: vt eſt de dona. int̄ vi. z vxo. ꝑ vras. z. C. ne fideiuſſo. do. den. l. i. i ¶ Preſbros. ſ. lxxxix. di. c. volumus. k ¶ Quum ergo. i cōci. cōcludit q clerici pñt habere propria. l ¶ Quō ergo. mō q̄rit de ꝯrietate illoꝝ. c. ſ. e nolo. z. ſ. e. expedit.

192

m Sed notandũ eſt. male ſoluitur: ſed dic vt dixi. s. e. in pn. queſtionis.
n Illi autem. infirmi. ſ. animo.
o Diſpenſatori. ſ. ſuo vel diſpenſatori. i. epo.
p Nihil habentibus. i. pauperib⁹. xvi. q. i. c. fi.
q Sine peccato. hic patet q̄ ſi clerico ſufficiãt ꝓpria: non habebit eccl'aſtica vt. xvi. q. i. qm̃ gcquid i. q. ij. clericos. ⁊. c. paſtor. ⁊. j. e. ſi priuatum x. q. iij. cauendum. ſed ꝯ nemo ſuis ſtipẽdijs cogit' militare: ex̃ de ſimo. cũ ſit romana. ⁊ q altario deſuit ⁊c. vt. s. e. ex his. ſo. hoc. c. de ꝯcilio loqtur vel de oblationibus q̃ illis non ſũt cõicande vl' poſſũt hr̃e bona eccl'iaſtica ñ vt ſibi reſuent: ſed vt diſtribuant pauperib⁹ xvi. q. i. c. finali.

a Res eccleſie. ꝓpẽ. ſi ergo de rebus eccleſie eſt iſti equum vl' aliud: illud non eſt tuũ. ſed dicas q̄ illud ſolũ clericoꝝ ẽ qd ꝓbabili rõne ꝯſumũt: vt s. e. expedit. ⁊. j. e. ſi p̃uatum. ⁊. j. q. ij. ſine exceptione. gcqd. n. hẽs ſup illud qd ſufficit tibi illd violẽter detines vt. s. di. xlvij. ſicut.

b Nulli. enormiter. ar. q̄ epus de iure vnius eccl'e põt detrahere ⁊ alij conferre dũmodo alij eccl'e grauia dãna non infligat: vt. j. e. q. ij. bone. gd iuris ſit dicem⁹ ibi. ⁊. xvij. q. iiij. §. qd autem.

c Si ergo. hoc meũ eſt. falſũ dicit. nã res q̃ cõis ẽ aliqb⁹ diuꝫ illorũ ẽ: vt. ff. de ritu nup. illud. vñ hoc v̄bũ ſuũ ambiguũ ẽ, ꝓ toto ⁊ ꝓ pte: ⁊ q iurat ſuũ nõ ee iurabit etiã ſibi cõem nõ eſſe. ff. de v̄. ſig. pupillus. §. vlt. ⁊ cũ qs legat ſuos ſuos tã illi q ex toto ſui ſunt q̃ꝫ q ꝓ pte itell'igũt' legati: vt ff. de le. iij. ſiqs ſuos. ſi aũt ẽ aliqd vniuerſitat' vel ciuitatis: illd ñ eſt cuiuſlibet. j. e. q. ij. q manumittitur.

d Expendat. mirũ eſt quare gratian⁹ ñ iducit. c. q̄ poſſeſſiones eccleſie pñt diuidi q̃ longe meli⁹ faciũt ad ꝓpoſitum: vt. j. q. ij. qſqs. ⁊ c. ſepe fit. x. q. ij. caſellas. ⁊. xvi. q. i. poſſeſſiones. ⁊. q. iij. clerici. ar. ꝯ. j. q. ij. vobis. x. q. iij. vnio. ⁊. s. e. qrtua. ⁊. c. neceſſaria.

e Si priuatum. vel põt intelligi ſi. i. quanuis.
f Priuatum. i. ſeꝑatim aliquid poſſidemus: non tñ illud eſt noſtrum quorum ꝓcurationem. i. quia tantum illius procuratio eſt nobis commiſſa: vel dic priuatum. i. proprium.

g Nõ illa noſtra ſũt. i. a nobis recipiẽda.
h Procurationem. ergo p̃lati dicũtur p̃curatores rerũ eccleſiaſticaꝝ: vt hic. ⁊. xiij. q. i. §. i. quandoqꝫ dñi dicũtur: vt. xvi. q. i. ⁊ tẽporis. quandoqꝫ defenſores. xvi. q. i. in canonib⁹. quandoqꝫ patres: vt. lxviij. di. q rũ vices. nõ tñ habent liberã ⁊ generalẽ adminiſtrationẽ ſicut ⁊ p̃cura. tor ceſaris. vt ff. de offi. ꝓcu. ceſ. l. i. modicã tamen donare poſſunt: extra de donat. cẽterum. tamen loco domini habentur cũ habeãt adminiſtrationẽ loco p̃donũ cũ male: vt. ff. pro empt. qui fundum. §. ſi tutor.

deſinit eſſe epiſcopus: uerum etiã cunctas eccleſiaſticas facultates in ſua iubetur habere poteſtate? Sed[m] notandũ eſt epiſcopos orientales uxores habere ⁊ filios: quoſdam autem ex noſtris partibus cum in laicatu ſiue in minoribus ordinibus conſtituti habeãt uxores ⁊ filios ſiue morte uxoris interueniente ſiue continentia pari uoto ſeruata ad ſacroſ ordines accedere. his omnibus concedit' habere propria ad ſuos ⁊ ſuoꝝ uſus. qui autem ab infantia ſacre militie traditi ſũt: nullo modo eis permittitur habere propria: quia nulla eſt eis excuſatio proprietatis: niſi forte retinendo ſua a ſumptibus eccleſie abſtineant: quod fieri poſſe proſper teſtat' dicens.

De his qui tam infirmi ſunt: ut ſuis rebus renũciare non poſſint

Illi[n] autem qui tam infirmi ſunt ut poſſeſſionibus ſuis renunciare non poſſunt: ſi ea que accepturi erant diſpẽſatori[o] reliquũt nihil[p] habentibus conferenda: ſine[q] peccato poſſident ſua: quia ⁊ ipſi quodãmodo ſua relinquunt: quando proprijs contenti rebus nihil eoꝝ: que labori uel ordini ſuo deberi arbitrantur: accipiũt. De rebus uero eccleſie queritur an liceat eas per prebendas diuidi: ut annuos quiſqꝫ redditus ſibi ſpecialiter uendicet. hoc nõ poſſe fieri argumento ⁊ auctoritate ꝓbatur: Clerici ſucceſſores eorum ſunt de quibus dicitur: multitudinis enim credentiꝫ erat cor unũ ⁊ anima una. neceſſe eſt ergo: ut eorum ſequantur uitam: quoꝝ in eccleſia gradum adminiſtrant non ergo aliquid ſibi propriꝫ uẽdicabunt: ſed erunt eis omnia cõmunia. Item urbanus pa. ait.

Res eccleſie quaſi cõmunes epiſcopus diſpenſet.

Res[a] eccleſie non quaſi propẽ ſed ut communes ⁊ domino oblate cum ſummo timore nõ in alios q̃ꝫ in p̃fatos uſus ſunt fideliter diſpenſande.

Item ex ſynodo habita rome ab eugenio papa.

Non liceat epiſcopo res eccleſiarum in proprios uſus conuertere

Nulli[b] epõꝝ liceat res mobiles aut imobiles de ſubiectis plebibus alijſqꝫ pijs locis in proprio uſu habere: ne maiores enormit' locupletentur: ⁊ minores tali facto pauperes inueniãtur. contra agens canonica auctoritate coartatus exiſtat. Si[c] ergo res eccl'e non quaſi proprie ſed quaſi communes habende ſunt: cum de cõmuni nullus dicat hoc meum eſt: nec de rebus eccleſie hec eſt mea. poteſt aliquis dicere: ne uideatur non imitari charitateꝫ illorum: in qua nulli aliquid erat proprium: ſed erant illis omnia communia His ita reſpõdetur: ſicut perfectione charitatis manente ſecũdum diſcretionem eccleſiarum diſtributio fit eccleſiaſticaꝝ facultatum: dum alij poſſeſſiones huius eccleſie ad diſpenſanduꝫ committũtur: ex quibuſ licet res eccleſie omnibus debeant eſſe communes: primum tamẽ ſibi ⁊ ſue eccleſie deſeruientibus neceſſaria ſubminiſtret: ⁊ reliqua que ſuperſũt fidelium uſibus miniſtraturus. Ita ⁊ prebende eccleſiarum eadẽ charitate manente pie ⁊ religioſe poſſunt diſtribui: nec tunc rebus eccleſie ut proprijs ſed ut cõmunibus utilitatibus deſeruiturus: ut ex his que ſibi aſſignata ſunt: p̃mum ſibi neceſſaria percipiat. ſiq̃ uero ſuis neceſſitatibus ſuperſũt in communes uſus eccleſie expendat[d]. Unde auguſtin⁹ ad bonifacium.

De eodem.

Si[e] priuatum[f] poſſidemus qd nobis ſufficiat: non[g] illa nr̃a ſunt: quorum procurationẽ[h] quodammodo gerimus: nõ proprietatem nobis uſurpatione damnabili uendicemus. Oſtenſum eſt quomodo liceat clericis habere ꝓprium ⁊ quomodo non. Itẽ quomodo res eccleſie per prebendas diuidi poſſunt.

Nunc querit̃ ſi ſacerdotes aliquas ꝺ reb⁹ eccleſie dediſſe noſcũtur: an his q eas acceperunt aliqua firmitate conſtabunt: cuꝫ res eccl'ie nullo mõ diſtrahi poſſint: ꝛ diſtracte poſſideri m'ltis auctibus ꝓhibent̃. Vnde. ii. ſtephanus papa.

Eccl'ie pecuniã auferens ue lut homicida dãnatur.

Qui chriſti pecunias ꝛ eccl'ie aufert fraudat ꝛ rapit: ut homicidã in cõſpectu iudicis deputabit̃. Itẽ pelagi⁹ hoſtilio epõ.

Quicqd de ſacratis uaſis uł miniſterijs a quolibꝫ clerico uſurpatũ fuerit: eccl'ie reſtituatur.

Auguſtino nr̃e ſedis notario ſuggerente didicimus: ꝙ ei di lectio tua directis apicibus idicaſſet: quoſdã de clero tuo ꝛ maxie parochiaꝝ ad te ptinẽtiũ ñ pauca aſcrata uaſa uł miſteria diſtraxiſſe: ꝛ aliq̃ huiuſmõi ppetraſſe que a religioſo aliena ſũt ꝓpoſito. charitatẽ uero tuã: ut hoc cõpetenti ſolicitudie debeat inſeq uel ulciſci nr̃e ꝑceptiõis aucte uolum⁹ ꝯmuniri. q̃ de re pñtib⁹ mãdam⁹ affatibus: ut competenti uiuacitatis inſtãtia quicqd de ſacratis uaſis uł miſteris a quolibet clericoꝝ uſurpatũ ł diſtractũ fuiſſe ꝯpereris: ſine cuiuſq; more ikuẽtu exigẽ non dimittas: ꝛ eccl'iaſticis uſib⁹ refoꝛmare. Itẽ bonifaci⁹ papa.

Quicqd dño cõſecrat̃: ad ius ptinet ſacerdotis.

Nulli liceat ignoꝛare oẽ quod dño ꝯſecratur ſiue fuerit hõ ſiue aial ſiue ager: uel qcqd ſemel fuerit cõſecratũ: ſanctũ ſanctoꝝ erit dño ꝛ ad ius ptinꝫ ſacerdotũ ꝓpter qȯ iexcuſabilis erit ois q q̃ a dño ꝛ eccl'ia cui ꝯpetunt aufert uaſtat ꝛ inuadit uel eripit: ꝛ uſq; ad emẽdatõeꝫ eccl'ie p ſatiſfactionẽ: ut ſacrileg⁹ iudicet̃: ꝛ ſi emẽdare noluerit: excõicet̃. Itẽ gre. vij.

Excõicat ꝺi ſbiaceat: qui eccl'iaſtica ꝑdia inuadit.

Quicũq; militũ uł cuiuſcunq; oꝛdis uł ꝓfeſſiõis pſona pꝛedia eccl'iaſtica a quocũq; rege ſeu ſeculari pꝛincipe uł ab epis inuitis ſeu abbatib⁹ aut aliquib⁹ eccleſiarũ rectoꝛib⁹ ſuſcepit uel inuaſerit uł eoꝝ ꝯſenſu tenuerit: niſi eadẽ ꝑdia eccl'ijs reſtituerit excõicatõi ſbiaceat. Itẽ pius papa.

Sacrilegij crimẽ icurrit q pꝛedia eccl'iaſtica uexat.

Pꝛedia diuinis uſib⁹ tradita qdã humanis uſib⁹ applicant ꝛ deo nr̃o cui tradita ſũt ea ſbtrahũt: ut ſibi iſeruiãt: q̃ꝓpt̃ ab oib⁹ illi⁹ uſurpatõis ꝯtumelia ꝺpellẽda ẽ: ne ꝑdia uſib⁹ ſecretoꝝ celeſtium dicata a quibuſdã irruẽtib⁹ uexent̃. qȯ ſiquis ꝑſũpſerit: ut ſacrileg⁹ iudicet̃. Itẽ anaclet⁹.

De eodem.

Qui abſtulerit patri aut mr̃i aliqd: dicetq; hoc peccatum ñ eẽ: homicide particeps ẽ. pr̃ nr̃ ſiñ dubio de⁹ ẽ: q nos creauit. mr̃ uõ nr̃a eccl'ia ẽ: q nos i baptiſmo regnãuit: ergo q chriſti pecunias ꝛ eccl'ie rapit aufert uel fraudat hõicida ẽ. Itẽ ioh. papa. iij.

Quadruplũ reſtituat: q res eccl'e inuadit.

In antiquis ꝛ eccl'ie ſtatutis decretum eſt: ut qui aliena inuadit nõ exeat ipunitus: ſed cum multiplicatõe oia reſtituat. unde i euãgelio ſcriptũ eſt: ꝙ ſi aliquid

Nunc q̃rit̃. Alienatio eſt ois ꝯctus per quem dominium transfert̃: ut. C. de fũ. do. l. i. ſed hic largius ſumit̃ alienatio: q2 nec obligari pñt res eccl'ie. qd autem ſub ſe ꝯtineat hoc nomen alienatio: dr̃ ex̃ de re. ec. nõ alie. c. nulli. i auc̃. de ñ alie. vel pmu. coll̃. ij. §. nos igit̃. pꝛobibent̃ res eccleſie alienari: ut. ĩ. e. ſine. x. q. ij. hoc ius. ꝛ res ceſaris. ff. de leg. i. Q. ii. ſ. apȯ tul̃. §. ulti. ſꝫ excipiũt̃ q̃tuoꝛ caſus. cã neceſſitatis: ut ſi debitum urget: ut i illa. l. hoc ius. cã pietatis p redẽptione captiuoꝛuꝫ vel alimonia pauperum: ut ĩ. e. aurũ. cã vtilitatis: ut. ĩ. e. ſine exceptione cã icõmoditatis uł minoꝛis vtilitatis: ut. ĩ. e. terrulas. alie cauſe pñt aſſignari: ſed ad has pñt oẽs canones reduci. res tñ eccl'ie q̃ ſuãdo ſuari ñ pñt: circa aliq̃s ſolẽnitateꝫ alienãt̃: ut. C. de admi. tu. l. lex q̃. §. vlt. C. qñ decre. ñ eſt opus. l. vlti. ꝛ xcvi. di. bene. ſed alie res eccleſie cũ ſolẽnitate alienande ſunt. ꝛ olim quidem duo de vicinis epis intererãt: ꝛ ꝺ cauſa alienatõnis cognoſcebant ꝛ ſubſcribebant ut. x. q. ij. caſellas. i fi. ĩ. e. que cũq; ſuffragio ꝛ. xvij. q. iiij. nullus. ſꝫ hodie ſufficit ꝯſẽſus capl'i ꝛ epi ut. ĩ. e. c. ſine. ꝛ ſi res ſit modica ꝛ neceſſitas magna: ñ ẽ neceſſari⁹ cõſenſus capituli: ut. ĩ. ẽ trulas In rebus monaſterioꝛum alienandis requiritur conſenſus abbatis ꝛ capituli ꝛ epi. ĩ. e. abbatibus. xvij. q. iiij. in venditionibus. idẽ in eccleſijs parochialibus vbi etiam conſenſus ſacerdotis requirit̃. ĩ. e. placuit. x. q. ij. ſiqs epus. facta alienatione contra dictã foꝛmã eſt nulla licet ſit i caſu licito: ut. ĩ. e. ſine. ſed cũ ꝑſcripta foꝛma facta ꝛ etiam in caſu nõ cõceſſo tenet ipſo iure: ar. ecõtra de his q̃ fi. a p̃. ſine cõſen. ca. cum vos. ex̃ de emp. ꝛ ven. cum dilecti. ſed ſi damnoſa fuerit eccl'ie reſtituit̃: ex̃ de reſti. i inte. c. i.

b Qui chriſti. pecunias. large ſumit̃: ut. ĩ. q. iij. totum.

c Fraudat. occulte.

d Et rapit. vi.

e Homicida. et ẽ ſacrilegus: ut. ĩ. c. pxi.

a Auguſtino notario. ꝯmuniri. cũ tñ ꝛ illud de iure cõi poſſet facere: ꝛ ſic ꝯ id qȯ dicit lex: ſupfluũ ẽ poſtulare qȯ lex idulſit. C. de theſau. l. i. ſꝫ fit iȯ: q2 pl⁹ timet̃ qȯ ſingulariter pollicet̃ q̃ꝫ qȯ generali ſpõſiõe fit: ut xxiij. di. quẽq̃ꝫ.

g Nulli. quod ſemel eſt ꝯſecratũ deo: etiã lꝫ ſit alienũ poſtea non fiet pphanũ: ut. ĩ. xvij. q. iiij q̃ſti. ff. de reꝝ diui. i tãtũ. ar. ꝯ. ſ. di. liiij. ex antiqs. ꝛ. c. frequens.

h Cõſecrat̃. i. datur.

i Siue animal. aliud ab homine. alit̃ ſeq̃ret̃ ꝙ hõ ñ eẽt aial.

k Sãctũ ſanctoꝝ. id ẽ ad vſũ ſanctoꝝ ſacerdotũ pertinet.

l Inuadit. ergo qui ſeruũ eccl'ie inuadit ſacrilegus ẽ ſꝫ foꝛte non eſt ſꝫ reputat̃: ſi. ſ. e. c. i.

m Excõicet̃. ꝗ ois ſacrilegus ñ ipȯ iure eſt excõicat⁹: ut. ĩ. c. pxi. de hoc dixi. xi. q. iij. canonica.

a Quicũq;. a quo cũq; ille ꝗ conueniend⁹ ẽ q rẽ eccl'ie q̃lẽcũq; detinet: lꝫ exhibeat auctoꝛẽ ſuũ: ut. ĩ. xvi. q. i. i canonib⁹. ſꝫ diſtingue an rẽ mobileꝫ detineat vel imobilem vt. C. vbi i rẽ ac. l. ij. ex̃ ut lit̃. ñ ꝯteſ. qm̃. ꝛ hoc intelligas qñ qs ſuo nomine aliqd poſſidet: tũc ſemp poſſeſſoꝛ ſit cõueniẽd⁹. ꝛ tũc ñ eſt neceſſe uocare illũ cui⁹ aucte poſſidet: ſec⁹ ſi alieno nomie: ut ex̃ ut lit̃. nõ ꝯteſ. qm̃. Itẽ hoc ſcias ꝙ lꝫ ꝯuẽt⁹ rei uẽdicatõe poſſit dñm nominare nõ tñ ꝯuentus poſſeſſoꝛio iudicio: ut hic.

b Seu abbatibus inuitis.

c Rectoꝛibus. inuit.

d Conſenſu. conſenſus enim pꝛelati non obſtat clericis repetentib⁹ res eccl'ie: ut. ĩ. e. ñ liceat. ſꝫ q̃re nõ eſt ille tut⁹ q ab ipatoꝛe poſſidet. C. de qua. p̃. bñ. cũ iuſte poſſidet qui an. p̃. po. ut. ff. ꝺ acqui. poſ. iuſte. ſed dicas iſtud obtinẽ in rebus pꝛiuatoꝛum: quia nec eccleſia tuta eſt ſi rem recipit ab impatoꝛe niſi eam pꝛeſcripſerit: ut. xvi. q. iiij. placuit.

e Pꝛedia. ſecretoꝛum. i. eccleſie.

f Vexẽt̃. iiuſte. nã ad tributa ꝛ ſeruitia tenẽt̃. xi. q. i. ſi tributũ. vel expone ut ibi dixi.

g Sacrileg⁹. pena ſacrilegij ẽ ſm̃. l. ff. ad. l. iul̃. pecu. ſacrilegij. alia ẽ ſm̃ canones. xvij. q. iiij. per totum.

h Qui abſtulerit pr̃i. homicida enim eſt qui non paſcit pr̃em vel matreꝫ ut. xxij. q. iiij. iter cetera. ꝛ. lxxxvi. di. non ſatis. in fi.

i In antiqs. multiplicatõe. ar. penã pecuniariam poſſe ab eccleſia iſligi xxi. q. v. ſiqs cuiuſlibet. xxiij. di. q̃ꝫq̃ꝫ. ex̃ de arbi. dilecti. in fine. extra de reli. do. conſtitutus. in fi. arg. ꝯ. ĩ. e. fraternitas. vbi ꝺ hoc dicitur: ꝛ extra

defraudaui reddo q̃druplum ⁊ i legibus ſeculi cautū habetur: qui rē ſurripit alienā ⁊c̄: ut infra in auctē euſebij. Itē greg. ad conſtantiā reginam gallie.

Pro tenore ſeculariū legū puniātur inuaſores rerū eccl'iaſticarum.

Cum deuotiſſimā dn̄am ſciā de celeſti uita atq; remedio aīe ſue ſedulo cogitare: culpā me cōmittere uehemēter exiſtimo: ſi ea q̄ p timore dei oīpotentis ſunt ſuggerēda ſiluero: ⁊ te ſāctiſſimā de eccleſiaſtica pace ſedulo nō cōmonuero. nimis me iuliani fr̄is ⁊ coepī nr̄i pclamatio nuper contriſtauit: maxime cum uille ſue. i. eccleſie a nequiſſimis p̄donibᵘ ſunt depredate atq; nocturnis icēdijs more furū cōbuſte: ⁊ dū idem maligni iuxta nr̄i predeceſſoris bonifacij d̄creta p uiolata emunitate illud emēdare noluerit: dum ⁊ ſeculi leges hec eadē ita ſe hr̄e uoluerunt: lege uulgari teſte i q̄ ſic ſcribitur: ſiqs manu armata uſq; ad quattuor hoīes i uicū alterius ad malefaciēdū uenerit: ille q̄ prior ē p illicita pſūptōne cōponat ſolidos nongētos: ſeq̄ces uō ei unuſqſq; ſolidos. lxxx. ſi uō icēdiū fecerint: ſibi nonies tm̄ cōponant. ſi uero p̄dā in quadruplū reſtituant. Item.

SI ſeculi leges talem iuſticiā hr̄e uoluerūt: lex diuina cur iferior eē debebit? cū ſibi i ipſiᵘ ueritatis pn̄tia a zacheo collaudatū ſit: ſi aliqd defraudaret i quadruplū reſtituēt: ⁊ q2 ſūmū i rebᵘ bonū ē iuſticiā colē ac ſua cuiq; iura ſuare: ⁊ i ſbiectos non ſinē qd poteſtatis ē fieri: ſed qd equū ē fieri ⁊ cuſtodiri. qd ⁊ uos diligē ⁊ oīo pfidimᵘ ſtudē. q̄propt̄ excellētie ur̄e mēſe nouēbris pn̄tis āni ſcd̄a indictione petrū fratrē ⁊ coepm nr̄ā a gremio ſācte romane eccl'ie trāſmittemᵘ: ut fratribᵘ eiuſdē p uicie i unū cōgregatis emunitas uiolata ⁊ pſūptio ⁊ ſacrilegiū canonica auctē ⁊ ueſtra regia dignitate talem ēminū accipiāt: ne pᵒ hac mēbra diaboli filij neq; i ſancta eccleſia te ēt ibi regnāte talia pſumāt. Itē euſibius papa.

Eccleſie res ſurripiēs i decuplū reſtituat qd ſubſtulit.

Nā legibᵘ ſeculi cautū habet̄ q rē ſurripit alienā: illi cui res direpta eſt i decuplū q̄ ſublata ſūt reſtituat. ⁊ in lege diuina legitur: maledictus oīs q tráſfert t̄minos pximi ſui. talia ergo non pſumāt abſq; ultōe. n̄ hec exerceāt̄ abſq; dānatōe. pide ſiqs eccleſiaſticas oblationes ⁊ qd deo pſecratū eſt rapuerit uel pſenſerit faciētibᵘ: ut ſacrilegus diiudicet̄: ⁊ dānū in q̄druplū reſtituat: ⁊ canonice peniteat. Cōtra greg. ſcribit augu. anglorū epō de his q furtim auferunt aliqd de eccl'ia.

Sine augmento ſibi ablata eccl'ia recipere oportet.

Paternitas tua ex pſona furis pēſare poteſt: qualiter ualeat corrigi. ſunt enim quidā qui habentes ſubſidia furtum perpetrant: ⁊ ſunt alij qui hac in re ex iopia delinquunt. unde neceſſe eſt ut quidam damnis quidam uero uerberibus corrigantur: ⁊ cū paulo diſtrictius agitur ex charitate agendū ē: nō ex furore: quia i pſi hoc preſtatur q corrigit̄: ne ie henne ignibus tradatur. addis etiā quo augmēto ea q̄ furto de eccleſijs abſtulerūt: reddē debeāt. ſed abſit ut eccl'ia cū augmento recipiat: qd de terrenis rebus uidet̄ amittē: ⁊ lucra dānis querere.

Uerum illud euſebij de legum ſeueritate: iſtud gregorij de eccleſiaſtica māſuetudie dictū itelligit̄. Itē deuſdedit epo mediolanēſi.

Non ſunt alienanda in epiſcopatu acquiſita.

de penis ſuam. ſʒ illud pōt itelligi de eqtate canonica. h̄ de rigore iuris.
f In auctoritate. j. e. in legibus.
g Cum deuotiſſimā. Intercedit papa p eccleſia apud reginā ſicut alibi apud p̄ncipem: ut. xcvij. di. eccleſie.
h Pro violata emunitate. ⁊ dr̄ emunitas puilegiū quo gaudet eccleſia: ut in ambitu ſuo n̄ fiat pugna vl̄ iſultᵘ vl̄ rapina. p. xl. vl̄. xxx. paſſus vt. xvij. q. iiij. ſic ātiqtᵘ. Que aūt pēa p emunitate eccl'ie leſa ſit ſoluēda: hēs. xvij. q. iiij. ſiqs contumax.
i Leges. ſ. lōbarde.
k Uulgari. ſ. lōbarda xxiij. q. viij. ſiqs membrorū. ⁊. c. peſſimam.
l Qui prior ē. nā tot ſūt iiurie quot ſūt iiuriātes ut. ff. d̄ iiur. ſi pl'es. ⁊ iō pēa vniᵘ n̄ liberat alios ff. ad. l. aql'. itē mella. §. ſed ſi plures.
m Cōponat. iſti. d̄ ac. §. oēs. 5: vbi dr̄ q̄ nulla pēa dz excedē q̄druplū. So. qdā dicunt q̄ pēa legal' n̄ pōt excedē q̄druplū: ſʒ pūētōnal' pōt. meliᵘ dicas q̄ legalis ⁊ pūētōnal' i ifinitū pōt extēdi ſʒ q̄litatem negocij vel delicti. iz ſi hētur reſpectᵘ pare ad rē ipam tūc ſuffic̄ pēa q̄drupli: ar. C. d̄ ſ. fug. gēūqz. ⁊. l. ſiqſ fuū. ⁊ lz h̄ lex n̄ teneat: tn̄ ex ea argumētat̄ h̄ greg. ſic ex̄ de iudi. nouit.
n Si vō icēdiū. icendiariᵘ ē ipo iure excōicatᵘ. nec pūs abſoluit̄ q̄ʒ ſatiſfaciat ⁊ iuret ſe id āmodo n̄ facturū. xxiij. q. viij. ſiqs mēbrorū. ⁊. c. peſſimā. ⁊ ſi fuerit excōicatᵘ āmodo n̄ pōt abſolui niſi a papa: vt ex̄ d̄ ſen. ex. tua ſʒ. ll. capite punit̄. ff. d̄ pe. capitaliū. §. n̄nūq̄ʒ vbi dr̄ q̄ ſiqs intra oppidū vl̄ ppt̄ iimicitias vl̄ p̄dā aliqd exuſſerit igne cremat̄. ſʒ ſi villā cōbuſſit: leuius punit̄ ff. de ice n. q edes. iō. n̄ inuenio q̄ icendiarius ſit ipſo iure excommunicatus: niſi incendarius eccl eſie: vt extra de rap. c. ex lr̄is.
o Iuſticiam colere. inſti. de iuſti. ⁊ iu. §. p̄cepta iuris.
p Regia. ergo femina pōt eſſe iudex: vt hic. ⁊. xxiij. q. iiij. ſiquos. ⁊. xv. q. iij. §. i. ar. 5. xxxiij. q. vlti. mulierem. C. de ar. l. vlt. ſed dic vbi pſuetudo eſt hī poſſunt iudicare: ex̄ de ar. dilecti.
a In legibus ſeculi. in lōbarda ⁊ gottica ⁊ ſalica non in romana.
b Terminos. ſm̄. ll. punit̄ talis pena. l. aureorum: ut. ff. de termino amoto. l. i. ⁊. ij.
c Quadruplum. ut in illo quadruplo rei pſecutio pputetur: vt iſti. vi bo. rap. in p̄n. ſed in furto eſt rei pſecutio p̄ter penam furti: vt inſti. de obli. q̄ ex delic. in fi. ⁊ eſt ſi. lxxxix. di. decenter.

a Paternitas. ex iopia. i delictis ſi excuſat iopia: ut hic. ⁊. xxxij. q. iiij. ſicut ſatius. ff. de ritu nup. palam. xxxij. q. v. ita ne. ⁊ xij. q. ij. faciat. arg. 5. de cō. di. v. diſcipulos. ⁊. di. i. ſicut. 5 extra de fur. ſiqs p neceſſitatē. qdā dicūt q̄ pōtᵘ debet hō mori q̄ʒ furari. humanius eſt dicere q̄ ſumma neceſſitas excuſat: ex̄ d̄ re. iuris. qd nō eſt vnde hic non fuit tāta neceſſitas q̄ poſſet excuſare.
b Uerberibᵘ. h̄ generale eſt ut uerberibus caſtiget̄ q̄ ſūt iopes: vt. ff. de iuriſ. om. iudi ſiqs id. §. i. ſed nos. ⁊. ff. de in ius vo. l. ult. j. e. q. §. libertas xxiij. q. vi. ſi res aliena. alio m̄ mō puniūt̄ nobiles q̄ʒ ignobiles: ut. xxiij. q. i. qui ſ.
c Cū augmēto. ſ. naturali ⁊ illegitio ne ſit 5. 5. di. lxxxix. decenter. ⁊. vij. q. iiij. quiſ. quis. j. e. q. v. c penult. ⁊. 5. e. q. i antiqs. ad hoc reſpōdent qdam ſi vult libere fur uel p do reſtituē reᵘ antequā puentatur: penas cuitat. hoc falſus ē: q2 nō ſuffic̄ raptori reſtituere rem ad cuitādā penā: vt ff. vi bo. rapt. l. non prodeſt nel dic q̄ eccleſia nō petet penā. ſed iudex ex officio ſuo etiā iſliget ⁊ dabit eccle cui ſanctitas ignoſcēdi gloriā derelinqui. C. de epi. ⁊ cle. ſiquis. ⁊ eſt ad hoc bonum arg. xxiij. q. iij. §. i. iſ. uel dic q̄ poteſt petere naturale augmentum. i. intereſſe ſed innaturale non poteſt. uel dic q̄ non poteſt petere intereſſe quod eſt extra rem. vel ſi forte occaſione rei ſublate familia vel pecora mortua ſunt: illud non poteſt petere ſicut nec alter: vt. ff. de ac. empt. ⁊ ven. ſi ſterilis. §. cū p venditorē. Uel ponas caſū ſic quēſiui fuit ſi aliquis cōfeſſus fuit ſe furtū feciſſe ſacerdoti ſuo: an i penitētia debeat ei iiūgi: ut illam rem reſtituat cum pena? Rn̄deo q̄ non:

Rꝛ ſiᶜ ꝯria non tangunt caſum
Res acquiſitas. occaſione eccleſie. j. q. v. §. fixum.
Apl'icos. ꝛ p. i.
Uaſa. s. x. q. ij. hoc ius. ꝯtra.
g Captiuoꝝ. ꝛ alijs cauſis.
h Deponat.

C. de rei vendi. ſi ut proponis. ꝛ in pupillo. C. arb. tu. l. iij. ꝛ in vxore. ff. de dona. inter viꝝ ꝛ vxo. vxor.
k Tradat. i. ſubijciat. j. xvi. q. vi. comperimus. xvij. q. iiij. q̃ſti. ꝯ. vbi hẽs ꝙ res conſecrata non debet reſtitui. ſed ſupple laicis ꝛ ad ꝓphanos uſus ꝛ licet hic dicatur: ꝙ debet ſubijci priori eccl'ie: nihilominꝰ tñ ep̃s põt vnã eccleſiam alij ſubijcere cui vult: argu. ex̃ de exceſſi. prela. ſicut vnire.

Res in ep̃atu aquiſitas ſacerdotibus nulla eſt alienandi licentia. Item ex. vi. ſynodo uniuerſali.

Uaſa ſacra niſi ꝓ redẽptõe captiuoꝝ nõ ſunt alienanda.

Apoſtolicos ꝛ p̃rnos canões renouãs: hec ſacta uniuerſal' ſynodus diffiniuit neminẽ pꝛſus ep̃m uendere uel utcũqꝫ alienare ciminilia ꝛ uaſa ſacrata: excepta cauſa olim ab antiqs canonibꝰ ordinata uidelicet ꝓ redẽptõe captiuoꝝ: ſed nõ tradere ſalaria eccleſiaꝝ i ẽphiteotica pacta: nec aliaſ ruſticas poſſeſſiões uenũdari: ac ꝑ hoc eccl'iaſticos redditus ledẽ: quos ad ꝓpꝛiam utilitatẽ ꝛ ob eſcã pauperũ ꝛ ꝑegrinoꝝ ſuſtẽtatõez eẽ decernimꝰ. ꝛ paulopoſt: Quiſquis aũt poſt hanc diffinitionem nr̃am ꝯtrariũ qd huic ſancte ſedi ac uniuerſali ſynodo agere tentauerit: deponatᵘ ut ꝑuaricator diuinaꝝ reꝝ ꝛ p̃ceptoꝝ: caſſata uidelicet oĩo q̃ facta ẽ i ſcriptis ab ep̃o uẽditõe ul' ẽphiteotica traditione ul' alia q̃libet alienatõe ciminilioꝝ ꝛ ſalarioꝝ locoꝝ. q uõ ceperit aut emerit aliqd ex p̃dictis ciminilijs ul' ſalarijs: ꝛ nõ reſtituerit eccl'ie iteꝝ q̃ eccl'ie ſt: ul' ñ reddiderit ad icidẽdũ chartã uẽditiõis ul' ẽphiteoſeos: ſit anathema uſqꝫ duꝫ fecerit. quod ab hac ſãcta ꝛ uniuerſali ſynodo ꝯfirmatũ ẽ. ſi aũt ep̃ſ ꝯuictꝰ fuerit ꝯſtruxiſſe mõſteriuꝫ de eccl'iaſticis redditibꝰ: tradatᵏ eidem eccl'ie ip̃m mõſteriũ. Item greg. donno ep̃o meſſano.

Pro redẽptõe captiuoꝝ ſacra uaſa non ꝓhibent' alienari.

Ut ſacroꝝ canonum ꝛ legalia ſtatuta ꝑmittũt: miſteria eccleſie ꝓ captiuoꝝ eẽ redẽptõe uẽdenda. Itẽ demetrio ꝛ ualeriano clericis firmãis.

Res eccl'ie licite ipẽdãt' ꝓ redẽptione captiuorum.

Sacroꝝ canonuꝫ ſtatuta ꝛ legal' ꝑmittit auctas licite res eccleſiaſticaſ i redẽptõe captiuoꝝ ipẽdi. ꝛ iõ cum edocti a uobis ſumus añ annos. ſ. xviij. fauiũ ep̃ꝫ eccl'ie firmiane. xi. libras argẽti d̃ eadem eccleſia ꝓ redẽptione ur̃a ac patris ur̃i paſſiui fratris ꝛ coep̃i nr̃i: tũc uõ clerici: necnõ mr̃is ur̃e hoſtibꝰ impẽdiſſe atqꝫ ex hoc quãdã formidinẽ uos hr̃e: ne hoc qd̃ datũ ẽ a uob quolibet tẽpore repetat'. huiꝰ p̃cepti aucte ſuſpicionẽ ur̃am ꝓuidimus auferendaꝫ ꝯſtituẽtes nullã uos exinde here deſqꝫ ur̃os quolibꝫ tp̃e repetitõis moleſtiã ſuſtinẽ nec a quoqꝫ uob aliqꝫ obijci queſtionem. Idem.

Reſ eccl'ie deſolate non p̃ponunt' captiuis.

Sicut oĩno graue eſt fruſtra eccl'iſtica miſteria uenũdare: ſic iteꝝ culpa ẽ iminẽte huiuſmõi neceſſitate res maxie deſolate eccleſie captiuis ſuis p̃ponẽ ꝛ i eorũ redẽptõe ceſſare. Que uõ pñia huiuſmõi iuaſoribꝰ atqꝫ p̃donibꝰ q uaſa ſacra ꝛ reliqua diuino cultui dedicata pollutis manibꝰ arripuerit ꝛ q̃ſi prophana ꝯtractant: ſit indicenda: nicolaus papa diffinit ſcribẽs forcario archiep̃o burdegalenſi.

Inuaſoribus reꝝ eccl'iaꝝ q̃ penitentia ſit imponenda.

De uiro nefando burgando nomine q rabie inſana cõmotꝰ diabolicis ſe irretire laq̃is nõ dubitauit: atqꝫ gẽtiliũ more ꝑ abrupta itinera ꝛ cõpita inſidians uobis in ur̃e eccl'ie uilla una cum clericis ur̃is manẽtibꝰ ꝛ populuꝫ ſalubrius inſtruẽ dogmatũ monitis decertantibus paneqꝫ ſp̃ũalis uerbi uacua hominum corda reficientibus atqꝫ laudabile proprie ſalutis deſiderium habentibꝰ ſancta apoſtoloꝝ petri ꝛ pauli limia uiſitare: collectis militie ſeq̃cibꝰ ꝛ iniquitatis complicibus nefarias

hec ẽ pena male alienãtis reſ eccl'ie: ut. j. e. q̃ſqs. ꝛ. c. nõ liceat. ꝛ. c. ſtatuimꝰ. ſed ꝯ ex̃ d̃ re. ecc. nõ alie. ſiqs p̃ſbroruꝫ ex̃ de elec. ꝙ ſicut. in fi. ff. de al'. mu. cã. l. ex hoc edicto. §. ſiqs alienauerit. Ex qbꝰ oĩbus habes: ꝙ ſufficit ſi ſtatī reddat eccl'iaꝫ idẽnem: ar. ꝯ. ff. vi bo. rap. ñ p̃deſt. vbi habes ꝙ non ſufficit p̃doni ad penã euitãdaꝫ reꝫ reſtituere. itẽ ſuffic̃ ſemel dolũ cõmiſiſſe: ut. ff. depo. l. i. §. ſi rem depoſitã. io. ego ſto illi decre. ſi quis p̃ſbrorũ b.
i Cõſtruxiſſe ledẽdo eccleſiam. ꝑoreꝫ. põt tñ ꝯſtruere dũ tñ nõ ledat eccleſiam. j. e. ſi ep̃s. ꝛ. c. bone rei. tradetur g̊ eccl'ie ut habeat i ip̃a ius patronatꝰ: qd̃ habetur ex edificatione ſeu fũdatione. xvi. q. vij. quicunqꝫ ꝛ. c. decernimꝰ ꝛ. c. filijs. ex̃ d̃ ecc. edi. ad audiẽtiaꝫ. vel aliqd̃ honeſtum ſuitiũ: ex̃ d̃ iu. repa. p̃terea vl' ob alia tp̃al'a ex̃ d̃ capel. mo i eccl'ijs. xvi. q. ij. ſane. ꝛ ẽ ar. ꝙ acq̃ſita de rebꝰ eccl'ie põt eccl'ia vendicare: vt. j. e. q. iiij. ſacerdotes. ꝛ. q. vlt. fixũ. Sꝫ qd ſi clericꝰ de pecunia eccl'ie i ꝓp̃o ſolo edificet: tũc vr̃ edificiũ ſolo cedẽ. ff. de re. diui. i tantum. ſed dicas in fauorem eccleſie ſolum edificio cedere. ꝛ h̊ ẽ ſpeciale in eccl'ia: ꝙ ſi res comparatur de bonis eccleſie ſtati ẽ facta eccleſie: ut hic. ꝛ extra de pecu. cle. c. i. ꝛ. c. ſiquis. idem eſt de milite

l Ut ſacroꝝ.
m Sacroꝝ. r̃ petitiõis qꝛ quod ex cauſa pietatis impendit' non repetitur. C. de nego. geſ. alimenta. niſi forte fuerit proteſtatus. ff. d̃ reli. ſiquis. §. hec actio ꝛ i alio caſu. C. de nup patrem. hic tamen nõ valet proteſtatio: quia eccl'ia tenet' redimere: vt. j. c. prox. ſi vero priuatus redemiſſet precium datum repeteret ſine diſtinctione ſꝫ q̃ſdam. ꝛ hic redemptus operas preſtabit eccleſie per quinquennium ſi non poſſit ſoluere. C de cap. l. ij. ꝛ vlt. vnde nũgd hoc de quolibet capto verũ eſt: ita. ſed nũgd de capto in maleficio: quod videtur. lxxxvi. di. non ſatis. xxiij. q. v. c. i. ꝛ. c. reos. ꝛ xiiij. q. vi. ſi res. argu. ꝯ. i. q. i. iubemus. tamẽ ſi priuatus det pecuniam pro redẽptione alicuius bene eaꝫ repetit vt. C. de cap. l. vlt.
n Sicut. ſuis. ſuis potius q̃ꝫ aliẽis ſubueniat. ſubueniat tamen ex̃neis. lxxxvi. di. non ſatis. xlij. diſti. quieſcamuſ. ſed qui dicuntur hi captiui: dic ꝙ ſi ab hereticis ul' gẽtilibus capti ſunt uel a talibus vbi timetur ꝑiculum corporis vl' aĩe tales tenetur redimere eccleſia ꝛ etiam quilibet priuatus: ut. lxxxvi. di. non ſatis. ꝛ. j. e. aurum. xxiij. q. iij. non in ferenda.

a d De viro. ꝛ cõpita. compitum eſt locus vbi plures vie cõcurrunt. xlviij. di. ſicut
b Conſuluit. que ſit pena talium qui inferunt iniuriam clericis dum inſiſtunt diuinis officijs ꝛ obſequijs: habes. xvij. q. iiij. §. qui autem C. de epiſ. ꝛ cle. ſiquis in hoc genus.
c Ante fores. ſed nonne in primo anno eſt extra eccleſiam: ſed dic ꝙ in primo anno ſtet extra cimiterium quod uiolauit: ꝛ ſecundo anno iuxta fores eccleſie.

d ¶ Audientes.non cõicabit:vt.xxxiij.q.ij.latorem.
e ¶ Spõdentes.ſacrilegos argue,pmittere cogendos ſe nũq̃ ſile facturos ſic.xxiij.q.viij.peſſimã.ⁿ.c.ſiqs mẽbroꝝ.vt dixi.xi.q.iij.cũ aliquis
f ¶ Monemus.rem tituli.i.ſpectantem ad eccl'iam ſuã:nõ auferet alij pro pria auctoritate.nã ⁊ tutor ⁊ curator punit q aufert alij rem pupilli ſui: vt C.vnde vi meminerit in fi.

b ¶ Quibuſlibet.videt q ad hãc accuſatõem qlibet admittatur: ex de re.eccle.nõ alie.ſiqs.ⁿ in auc.de nõ alienã.aut permutan.in fi.ⁿ nõ.xvi.q.vij.filijs.ⁿ.q.i.conſtitutum.
c ¶ Cum fructibus.hic aduerte q fruct⁹ pñt peti.ſciendum eſt:q ſi agit p iterdictum aliquod ad petendũ rẽ cum fructibus tũc reſtituent fruct⁹ omnes pcepti a tpe eo quo eſt propoſitum interdictum niſi i iterdicto vnde vi in quo veniũt omnes fruct⁹ percepti a tempore deiectionis:ut.ff.de interdic.l.interdictis.ff.de vi ⁊ vi arma.l.i.§ ex die.ſi autẽ agitur reiuen. aut poſſeſſor fuerit bone fidei aut male.ſi bone reſtituet omnes fruct⁹ perceptos a tpore lit.conte. vel qui culpa ſua nõ ſunt pcepti:ſed ante lit.conteſ.perceptos non tenetur reſtituere:ſed tantum extantes:ut.C de reiuen.certum eſt.inſti.de offi.iudic.§.poſt iſtos tam.ſi fuerit poſſeſſor male fidei tam pceptos:quam q̃s quis percipere potuit tenetur reſtituere: vt extra de reſti.ſpoli.grauis.ⁿ.ff.de rei uendi.ſi nauis ⁿ.C.de reiuendi.certum eſt. ſi uero male fidei poſſeſſor titulum habuit.tunc excuſatur a percipiendis propter titulum:ut.C. de reiuen.fundum.niſi ita emit ꝯ iterdicta legis ſit q ille titulus habeatur pro non titulo:ut cũ quis emit ꝯ iterdicta legis:ut.C.de agri.ⁿ cen. quẽadmodũ ⁿ alios caſus hẽs nõ.q d me.ca.ſed ⁿ partus.

g ¶ Reddere.ipſe ergo q alienauit põt cõueniri:ut h.ⁿ.j.e.ſtatuim⁹.ⁿ duob⁹.c.ſequẽtibus itẽ ⁊ poſſeſſor põt conueniri:ut.s.e.auguſtio ⁊ nõ.s.c.qcũq₃.ⁿ.s.e. apl'icos.cũ eni eccleſia hꝫ in optione quẽ velit ꝯuenire:ſi primo eepit vnum conuenire ⁊ poſtea velit aliũ ꝯuenire:nõ fit ei preiudiciũ aliqd p electionem:vt C.ſi tu.vel cu.l.vlt.ſed quid ſi eccleſia ẽ ꝯſecuta ius ſuũ a poſſeſſore nũqd adhuc poteſt cõuenire ipm qui alienauit:non vr:q₂ bona fides ñ patit:ut bis idẽ exigat.ff.de re.iuris. bona fides.q aũt poſſet ipꝫ ꝯuenire:adhuc ẽ ar.j.e.vulterane.ⁿ.c ſtatuimus.ⁿ.c.qcũq₃ ⁿ.ff.de peti.hẽ.nec vllã.§.vlti.Rñdeo: aut eccl'ia agit ad penã aut ad itereſſe.ſi ad penaꝫ põt agere adhuc ꝯ alienãtẽ:q₂ pena vnius ñ liberat aliũ:ut.s.e.cũ deuotiſſimã.ſi agit ad itereſſe non põt.itẽ q̃rit ſi eccl'ia cõſecuta eſt ſuum a poſſeſſore: anteneat cedẽ actionem quã hꝫ ꝯ alienantem? Rñdeo q nõ: q₂ qua fronte põt petere ceſſionẽ q ex contumacia ſua condẽnat:ut.ff.ꝯ admi.tu.ſi plures.ⁿ ff.de tu.ⁿ ra.diſ.l.i.§.nũc tractemus.
h ¶ Litigãdũ.ar.ẽ hic q ille q male alienauit rẽ eccl'ie non põt eã repetere.
i ¶ Quiſqs.cognatis niſi victum ⁊ veſtitum: vt.lxxxvi.di. non ſatis.ⁿ.xvi.q.i.ſi cupis.in fi.
k ¶ A colono.licet eni colon⁹ tradat alij poſſeſſionem:non iõ pdit eccleſia poſſeſſionem. C.de acqui.poſ.l.vlti.
l ¶ Abijciatur.mitius cum eo agit .j.c.ſiquis qualibet.ⁿ.q.v.ſi epiſcopus

iuaſiones ⁊ depredatiões uiolentas iferre demoniaco auſu pſumpſerit:et ut ep'le ur̃e textus eloqt ſacrũ altare ſacraq₃ dñici corpis ⁊ ſanguis uaſa iſup ⁊ ſanctũ chriſma pollutis arripere manib⁹ q̃ſi uilia ⁊ ad uſũ cõez apta pſũpſerit dilectio nos ur̃a ꝯſuluit ſi ipſe uel q cuꝫ eo i tam ipio ⁊ iiquo ſcelere fuerũt ad pñiaꝫ qñq₃ gr̃a tacti diuina uenire uoluerit:quo eos peitẽcie uinculo ꝯſtrigatis:nr̃e iſtitutõis ceſuraꝫ expoſcẽ curaſtis de qbus ſi tñ ita ẽ:iubem⁹ cũ ad penitẽciam qñq₃ reuerti accelerauerint:uno ãno extra eccl'am dei cõſiſtẽt:cui⁹ ſacratiſſima uaſa extra ritum fidei chriſtiane diripiendo auferre nõ dubitauerant.ſecũdo uero anno ante fores eccleſie ſine communiõe maneãt.tertio uero anno eccleſiam dei ingrediant: ⁊ iter audiẽtes aſtent ſine oblatiõe nõ mãducantes carnẽ neq₃ bibentes uinũ pter natiuitatis ⁊ reſurrectõis dñice dies.q̃rto ptereа anno ſi his porib⁹ trib⁹ ãnis eorum fructuoſus fuerit pñie labor:cõioni fideliũ reſtituat totaq₃ mentis intentione ſpõdẽtes talia ſe ulterius nũq₃ facturos:corp⁹ ⁊ ſãguinẽ dñi ſuſcipe mereãt: ⁊ uſq₃ ad.vij an.trib⁹ i hebdomada dieb⁹ ſine eſu carniũ ⁊ uini potatõe maneãt penitẽtes. Itẽ i ꝯci.leõis.iiij.

Res eccleſie eps uſurpare uel alienare non preſumat.

Monem⁹ ⁊ irrefragabil'r affirmam⁹:ut nullus epoꝝ uel ſacerdotũ rẽ tituli ſui uſurpare pſumat.ſꝫ neq₃ ſalariũ a chriſtianis ſãctis locis oblatuꝫ cã amicitie ul' timoris aut muneris ptẽtet auferre ne eccl'ia dei ad ni hilũ redigat. qd q facẽ pſũpſit e ps ul' ſacerdos canonicã ſine dubio ſbeat ultionẽ ⁊ qd eccl'ie iiuſte ablatuꝫ ẽ reddẽ ꝯpellat:ita ut deinceps nullas uires,p his ad litigãdũ uel poſſidendũ hr̃e poſſit. Item ex hiſtoria euſebij epi ceſarieñ.c.xij.

Epo ul' abbati res eccl'ie alienare non licet.

Quiſqs eps ul' abbas de ſalariis epi uel mõſterij transferre qcq₃ i pncipũ man⁹ l' et alij pſone ꝯferre uoluerit irritũ ſit.qd datũ eẽ ꝯſtiterit ſm canonẽ ſanctoruꝫ apl'oꝝ q dicit :oiuꝫ eccl'iaſticaruꝫ reꝝ eps hẽat ſolicitudinẽ ⁊ diſpẽſet eas:taq₃ deo ꝯtẽplãte.ñ liceat aũt ei fraudare qcq₃ ex illis ul' cognatis,ppriјs dare q̃ dei ſũt.q ſi pauperes fuerit:ut pauperib⁹ largiatur:ſed non ſb hoꝝ occaſione q̃ ſũt eccl'ie defraudẽt.q ſi callidi tate uſus excuſatõeꝫ ptẽderit epſ dãnũ facẽ ⁊ nihil ad ,pfectũ agrũ uel locũ exiſtere:nec principibus tribuat ager ul' loc⁹:ſꝫ clericis uel agricultorib⁹.q ſi calliditate uſuſ fuerit pnceps ⁊ ul' a colono uel a clero agꝝ emerit:ſit irrita uẽditõ ⁊ reſtituat epo ⁊ mõſterio.eps ul' abbas hoc faciẽs abijciat taq₃ qui diſpſit q̃ ñ collegit. Itẽ ſymmachus papa.

Predia eccl'e ñ liceat pape aliẽare

Non liceat pape pdium eccl'ie alienare aliquo mõ,p aliqua neceſſitate:nec in uſufructu rura dare:niſi tantummodo domos: q̃ i quibuſlibet urbibus nõ modica ipenſa ſuſtẽtãt.q̃ lege omnes cuſtodes aſtrigãtur :ut donator aſſẽſator uenditor honorẽ pdat: ⁊ q ſbſcripſerit anathema ſit:cuꝫ eo q dedit ul' q recepit:niſi reſtituatur.liceat ẽt qbuſlibꝫ eccl'iaſticis pſonis ꝯtradicẽ ⁊ cum fructibus alienata repoſcere:quod non ſolũ modo in apoſtolica conſeruandũ eſt eccleſia : uerum etiam uniuerſis eccleſijs per prouincias quidẽ dicitur id conuenire. Item.

Qui res eccl'iaſticas uendit:ad altare nõ audeat accedere.

Indignẽ ad altare domini,p perare pmittit q res eccl'iaſticas audet iuadẽ aut iniuſte poſſidere

a ¶ Non liceat pape.hic ſymmachus papa ſucceſſori ſuo legem imponit vt imperator ſuo.j.xvi.q.i.quia iuxta.ſed qualiter hoc potuit :cum nullus mortalium papam poſſit iudicare:extra de elec.inotuit.xl.diſtin.ſi papa.nec iferior ſupiorẽ.xxi.di.iferior:ſed certe licet ſit ſolut⁹ legib⁹:tamẽ ſm leges viuere debet.ff.de legi.pnceps.

d ¶ Indigne.ad altare.q₂ nec oblatio eius recipitur: ut.s.e.c.dicto.ⁿ etiam a ſacramentis eccleſie ſuſpenſus eſt:vt.xvij.q.iiij.quiſquis.

aut iniqua uel iiuſta defēſiōe i eis ꝑdurare. de qb⁹ dꝫ eē tāta ꝓuiſio ut uindictā admonitioᵉ ꝑcedat: ⁊ res uſurpataſ iiuſte q abſtulit aut iiuſte ablatas q retinet eqtate patrocināte legib⁹ reſtituat. ꝙ ſi neglexerit: ⁊ neceſſitas ꝯpulerit: demū ꝑdonē ſacerdotalis diſtrictio maturatāᶠ ꝑcellat. ualde. n. iiquū ⁊ igēs ſacrilegiū ē: ut ꝗcūqꝫ uel ꝓ remedio peccatoꝝ uel ꝓ ſalute ac rege aiaꝝ ſuaꝝ unuſqſqꝫ uenerabili eccl'ſie cōtulerit aut certe reliquerit: ab his quib⁹ maxie ſeruare ꝯuenit. i. chriſtianis ⁊ deū timētib⁹ hōib⁹ i aliō trāſferri uel ꝯuerti ꝑmittit: ꝓpt'ea qui hec ñ ꝓuiderit ⁊ aliter ꝗꝫ ſcriptū ē ꝑdia eccl'ie tradita petierit l' accepit aut poſſederit: niſi ſe cito coꝛrexerit: quo iratus de⁹ aias ꝑcutit anathēate feriatur: ſitqꝫ accipiēti ul' donāti uel poſſidēti anathēa ⁊ᵍ iſtitute ꝑpene ꝯtuberniū aſſiduū: nec aliquo ſe añ tribunal chriſti obſtaculo muniat q religioſis aiabus ad ſb̄am paupeꝝ derelicta ꝯtra fas ſiñ aliqua pietatis ꝯſideratōne diſꝑgit.

Item nicola⁹ papa adoni uiennenſi archiep̄o.

Excōicēt qui ꝑncipū aucte res inuadūt eccl'ie.

Derebᵇ que ſemel deo ꝯtribute atqꝫ dicate ſūt: ⁊ poſtea ſb̄ occaſiōe ꝯceſſiōis ꝑncipū a quib⁹dam iuadūtur atqꝫ diripiūt: ſancimus: ut ꝑus cōſulatis ꝑncipeꝫ ad reſecandam tā preſumptiuaꝫ factionem ⁊ cognoſcendum utrū illius ſit conceſſio an inuaſoꝛis ꝑſumptio. ꝙ ſi principis ioꝛdinata fuerit largitio: ⁊ ipſe princeps ſit pro emendatōe redarguendus. ſi autem inuaſoꝛis declaratur preſumptio uſqꝫ ad emēdationem excōicationis ſit uidicta coercēdus.

Itē gelaſi⁹ iuſtiniano archidiacono ⁊ fauſto defenſoꝛi.

De reb⁹ eccl'ie nō eſt aliquid alienādum.

Vobisᵏ. n. ⁊ fame ueſtre cōſulendum duxim⁹: ut pōtificis ueſtri loco uobiſcum abᵏ eodeꝫ aliquis ſurrogeť: qui ei⁹ nomie pariť uniuerſa diſponat: quatenus omnia predia ad ueſtrum reuocetis ſtudiū nec cuiqꝫ clerico ꝓ portiōe ſua aliqȯ ſolum eccl'ie putetis eſſe deputādum: ne per icuriam ⁊ negligentiam minuatur: ſed omneꝫ pēſionis ſummam ex oibus ꝑdiis ruſticis urbaniſqꝫ collectaꝫ ad antiſtitem deferatis. ex qua tam̄ collectōe habeať ratio qd' ad cauſas uel expēſas accedētium neceſſitatū op⁹ eē ꝑſpiciť: ut de medio ſequeſtreť: ⁊ quattuoꝛ poꝛtiōesᵐ uidelicet uel de fidelium oblatione uel de hac fiant modis omibus pēſione: ita ut unam ſibi tollat antiſtes: aliam clericis pro ſuo iudicio ⁊ electiōe diſpartiat: tertiam pauperibus ſb̄ oi cōſciētia faciat erogari. fabricis uō quartaꝫ ꝗ cōpetit ad oꝛdinatōem pōtificis erogatiōe ueſtra decernimus eſſe pēſādā. ſiqd foꝛte ſub ānua remanebit expēſa electo idōeo ab utraqꝫ ꝑte cuſtode tradať enthecis: utⁿ ſi maioꝛ emerſerit fabrica: ſit ſubſidio qȯ diuerſi tempoꝛis diligētia potuerit cuſtodiri: aut certe ematur poſſeſſio ꝗ utilitates reſpiciat cōes.

Idem maioꝛico ſereno ⁊ iohāni ep̄is.

Diuini muneris ꝑticipatōe ꝑuetur: q eccl'iaſtica ꝑuilegia calcat.

Quiᵒ ⁊ humanis legib⁹ i ciuili damnatione calcatis: ⁊ reuerētia religiōis abiecta uel eccleſiaſtica priuilegia calcare cōtendūt: ⁊ ubilibet i paupeꝝ ꝓſilire diſpendium: nec huius ſalteꝫ commoniti cōuictiqꝫ nequiciā ſopire cōſentiūt: atqꝫ illata ſacris rebus detrimēta reſarcire: merito diuini muneris participatōe ſunt priuandi ⁊ huiuſmodi perceptione careāt: quod ſacrilegis auſibus habuere deſpectui. celeſtinus uero ꝑſbyť fratris ⁊ coepiſcopi noſtri ſereni. qui contra pontificale iudiciuꝫ cōtraqꝫ apoſtolice ſedis mandatuꝫ ꝓrūpēs ſupradictis cōionē ſacrā miſtrare ꝑſumpſit cū non potuerit ignoꝛareᵖ ſniam ꝓpꝛij ſacerdotis: ab officio ꝓtin⁹ eccleſiaſtico repellatur: ut nullus eccl'ie miſtroꝝ ꝯtra pontificalia inſtituta uenire cōtendat.

Idem eiſdem.

De eodem.

Vlteraneᵠ eccl'ie act⁹ ul' patrimoniū qȯ hacten⁹ ꝯpim⁹ deſtitutū: ⁊ p⁹ dānatōem euchariſti

---

e ¶ Admonitio. ar. ꝙ admonitio ſēꝑ ꝑcedit vidictā: vt h̄. ⁊. ij. q. viij. accuſatio. ⁊. c. ſe. xi. q. i. petim⁹. ſed veꝝ eſt cū agiť ad penā excōicationis: qꝛ nemo excōicand⁹ ē niſi ꝑcedat admonitio trina: vt. xvi. q. vij. oēs decime. ⁊. xvij. q. iiij. de ꝑſb̄roꝝ. ⁊ ex̄ de ſen. ex. ſacro. iteꝫ ⁊ i illis crimib⁹ ꝑcedet admonitō vbi ad brachiū ſeculare ē decurrēdū: ut. i. q. vij. patet. itē vbi cūqꝫ nō agiť ad depoſitōeꝫ ⁊ gn̄aliter vbi agiť ad denūciatōem: ut ex̄ ȯ ſimo. lꝫ beli. ſed vbicūqꝫ agiť ad depoſitionē non ꝑcedet admonitio: ex̄ de acc. q̄liť. ad qd enī admoneť tūc cum ſuffic̄ ad depoſitionem ꝙ homo ſemł deliq̄rit. xxv. di. ꝑmum. nō ob. ex̄ de acc. ſigs. qꝛ loq'ur ibi i denunciatione. itē ñ ob. ij. q. vij. ſiquis erga. qꝛ loquitur ibi de alijs cauſis ꝗ nō inducūt depoſitionē. v. q. iij. in loco.

f ¶ Maturata. i. mature ꝓlata. j. xvi. q. i. in canonibus.

g ¶ Et iſtitute. i. deſtinate a talibus.

h ¶ De reb⁹. ut pꝛi⁹. ē hic arg. ꝙ auctoꝛitas maioꝛis excuſat. xxviij. di. diaconi. ⁊. lxiij. di. ſalonitane. ſꝫ nō ē hoc veꝝ: ut. ȿ. e. generaliter ⁊ lꝫ hic dicatur ꝙ ꝑnceps ſit redarguendus: bñ tñ pōt excōmunicari. xi. q. iij. ſi autem nobis. Sꝫ ꝗ liť agi pēt ꝯ illū q ꝑcipit poſſeſſiōeꝫ l' a ꝑncipe ul' ab alio cū ſcriptū ſit i lege: ñ videoꝛ vi poſſidere ſi recipio poſſeſſionem ab illo quē ſcio eē in poſſeſſiōe. ff. vi poſ. ſi duo §. nō videoꝛ ⁊ ar. ex̄ de reſti. ſpo. cū ad ſedē: ſed hec qȯ hodie exufflata ē ꝑ id qȯ eſt hodie: ex̄ de reſti. ſpo. ſepe ꝯtingit.

i ¶ Vobis. ep̄s iſte remot⁹ fuit ab adminiſtratione tempoꝛalium ſed non ſpiritualium.

k ¶ Ab eodem. iſto enim remoto ab admiſtratōe: reſeruať vt ipſius aucte adminiſtratoꝛes eligātur.

l ¶ Quid ad cās. ſ. vt expēſe prius deducāť ꝗ facte ſūt i colligēdis fructib⁹: qȯ ius deductiōis null⁹ caſus ꝓōt ipedire. ff. fa. he. fūd⁹ ff. de pe. hē. ſi a dño. §. fruct⁹. in decimis ſec⁹ ut ex̄ de deci. cū hoies ſꝫ cū diſtictōe quā habes: extra de deci. paſtoꝛalis.

m ¶ Poꝛtiōes. ar. ꝙ ꝑdia eccliaꝝ ñ debēt diuidi ꝑ ꝑbēdas: ut nō. ȿ. q. ꝓxi. c. vlti. hoc ñ ē veꝝ. h̄ aūt ꝓhibētur diuidi. iō qꝛ clici fuerūt ſuſpecti: ſꝫ vbi non ſūt ſuſpecti bñ diuidūť ut melioreť ꝑ eos poſſeſſiones: ut. j. e. ſepe fit. Nā diligēti⁹ tractanť res ꝓp'e ꝗꝫ cōes: ut. xlvij. di. §. neceſſe ē. ⁊. C qñ ⁊ qb⁹ quarta pars de. l. vlt. li. x.

n ¶ Ut ſi maioꝛ. optimū ar. ꝯ ꝑlatos eccliarū: ut ñ poſſint allegare ſterilitatē tēpoꝛis vł incurſuꝫ hoſtiū ſi ꝑcedētib⁹ annis fuerunt vberes āni ſicut nec colonus: ſi. ff. loca. ex cōducto. §. ſi vno. huic ꝯriū ſignat. x. q. iij. vnio ſed ibi ſoluiť.

o ¶ Qui ⁊ hūanis. in ciuili. i. ipia.

p ¶ Ignoꝛare. ſic. ȿ. xvi di. ꝙ dicitis. ȿ. i. q. i. ſi qs a ſimoniacis. ⁊. xxxvi. q. ij. null⁹. ȿ. di. xx ſi decreta. ȿ. lxxxvij. di c. vlt. ⁊. xvij. q. ij. c. vlt. audiretur tñ iſte ſi vellet ꝓbare ſe ignoꝛaſſe ȿ. lxxxij. di. ꝓpoſuiſti i fi. ⁊. i. q. i. ſiqs a ſimoniacis. ⁊ ex̄ de elec. inotuit. i fi. ſꝫ q̄liť ꝓbabit ſe ignoꝛaſſe? Rñdeo ꝓbabit ꝙ fuit i alia ꝓuicia: vt ex̄ de teſti. ex tenoꝛe. ⁊. C. de ꝯh. ſti. optimā. vł etiā ꝓpo iuramēto: vt. xxxiiij. q. ij in lectum.

q ¶ Ulteranē. reuoceť. C. ſi tutoꝛ vł cu. iter. l. vlti.

b Emptoribus.§.x.q.ij.hoc ius porrectum.in fine.§.qui vero res.ſed ꝫ xvi.q.iij.vniuerſas.C.de euic.ſi fundus.ſo.hoc.c.loquitur de poſſeſſore bonefidei: contraria de poſſeſſore malefidei.ſed ad hec obijcit: malefidei dicitur qui contra legum interdicta mercatur.C.de agri.⁊ cen. quēadmodum.Reſpondeo quantum ad hoc eſt malefidei poſſeſſor: quia non vſucapit:ſed quãtum ad hoc eſt bonefidei poſſeſſor ꝙ habet recurſū contra ſuum venditorem.

c Locum.argu.ꝙ ſꝫ priorem locum ⁊ maiꝰ meritum conferende ſunt dignitates:vt.j.c.prox.⁊.ſ.di.i.ius militare.⁊.i.q.ij.clerici.⁊ lxxv.diſti.c.vlti.vt ille gradus ceteros antecedat quem ſtipendia lõgiora ⁊ labor. prolixior fecerunt anteire:ut C.de off.ma.off.l.nemo.lxi.di.c.i.⁊.c.miramur.⁊ ſtipendiorum ratio habenda ē:ut.ff.de re mili.l.non omnes.in prin.argu.contra.xvi.q.vij.omnes decime.⁊ extra d̄ ↄſti.cum omnes.

d Conceſſo.ſedulitate.argu.cõtra clericos exiſtentes in ſcholis ut non debeãt percipere eccleſiaſtica ſtipendia: vt.xvi.q.i.generaliter.⁊.j.charitatem.ar.contra.xxxij di.ſiqui uero.

e Quattuor.doceat arg.per vnum factum probari aliud ⁊ cãm probari p effectū qꝛ per reparationem fabricarum probatur ꝙ bene ſit expēſa q̄rta fabrice: ⁊ ſic .xviij.di.peruenit .ſic.C.de admi.tu.l.lex que in fine.item ex omnibus his capitulis colige laicos non eſſe compellendos ad reparationem fabrice:ſed tantum clericos.x.q.i.decreuimus.

f Teſtificatione.ar.ꝙ res ſemper ſunt gerende in illorum pñ... quorum intereſt:vt.viij.q.i.licet.

g De redditibus.triennio.licet iſte epiſcopus per triennium po... ſiderit res ecleſie mobiles non tamē v... capiebat ea... qꝛ furtum ... miſit in eis.vt x.q.ij.c.vlti.

h Cognouimus.ob... arg... ff.de iure do... cum in fundo §.ſi fundus. ff.de pac.do.l... ter ſocerum.§ ij.ſi.C.d̄ alia... liij.

i Duplici.no... la duplicitate a canõe reprobari.xvi.q.vij. in noua.xviij. q.ij.in nullo. ſic.ff.de vſuca. eum qui edes. iꝰe ar.ꝙ idē in iure eſt i veteribus quod in nouis: ex de cen.olim.⁊.c. cum in eccle... is.ar.ꝫ.d̄ deci. tua. nam licet veteres decime ſint cõceſſe laico:nõ ideo non ne:vt ibi dicit qñq; ſi eadem res duplici iure cenſet:ꝫ.d̄ reli.do.q.⁊.ff de pecul.ſi.c... ris.§.i.vbi habes ꝙ peculia quandoq; co... plici iure cen... ſetur: ſꝫ ibi ſ... caſus ſpāle.

k Mos...

quo fuerat deprauante diſpēſū cure uře decreuimꝰ eē delegãdū:ut diligētia q̄ nos ꝓ utilitatibꝰ eccl'e eſtimamꝰ eē uigilãtes: p̄dia culture reſtituatis antiq̄:⁊ reuocetis ſi q̄ ſūt uendita aut donata mãcipia. poſſeſſiones ēt q̄s ab eumancio ⁊ opiliōe ep̄is uł ceteriſ quouis iure uideritis teneri:qꝛ ↄtra cõſtituta ſynodi ab ep̄is p̄dia alienari nłłō potuerūt cõmēto:nihilominꝰ reuocētur:ſit ēptoribꝰ b ad eū recurſus q p̄ſūpſit aliqd de eccl'e rebꝰ de illicita uēditiōe diſtrahē ita ut pēſiōes ãnuas ad pōtificē deferatis cui p̄uilegia ſua integra ↄuēit ōi rōne ſuari:ut eiꝰ diſpēſatiōe portiones ↄueniãt cõſuete:ita ut portionē quartã q̄ ad eos ptinet:ſua pōtifex ordiatiōe diſtribuat:ꝓut cuiuſq; locū c meritumq; cognoſcit. pariter ēt ex fideliū oblatiōe faciēdū ē:ut clericis q̄rtã partē eroget ꝓ cõſideratõe ſue electõis antiſtes fabricaꝝ ēt portio ep̄o ſciēte ⁊ diſponēte uřa erogatiōe pēdat:quatenꝰ nihil penitꝰ i d̄trimētū alicuꝰ rei patiamini generari. Idē clero ⁊ ordini ⁊ plebi brūduſij.

Redditũ ⁊ oblationū due portiones clericis cõmittãtur.

Conceſſo d nobis quē petiſtis antiſtite fratre iam et coep̄o meo iuliano:neceſſariū fuit eodē ad eccleſiam ſuaꝫ mox remiſſo ad uos nřa ſcripta pariē deſtinari:q bꝰ agnoſceritis eidē fuiſſe p̄ceptū ne unq; ordinationes p̄ſumat illicitas.⁊ ifra:redditꝰ ⁊ oblatões fideliū i quatuor ptes diuidat.quarū unã ep̄s ſibi ipſi retineat:alteram:clericis ꝓ officioꝝ ſuoꝝ ſedulitate diſtribuat:fabricis tertiam quartã pauperibꝰ ⁊ p̄egriuis hēat fidelit̄ erogãdã:quaꝝ rõez diuino ē redditurus examini. Idem.

De oblatõibus fideliū quot portiones fiãt:⁊ q̄ cuiq; ↄueniat.

Quatuor e aūt tã de reddituq; de oblatione fideliū: ꝓut cuiꝰlibet eccleſie facultas admittit:ſicut dudū rõnabilr̄ ē decretū cõuenit fieri portiones.q̄rꝫ una ſit pontificis:altera clericorū:t̄tia pauperū:q̄rta ē fabricis applicãda.de q bus ſicut ſacerdotis intererit integrã miſtriſ eccl'e mēoratã diſpēde q̄titatem ſic clericus ultra delegatã ſibi ſūmã nihil iſolerter nouerit expetēdū.ea uero q̄ eccl'aſticis reſtaurãdis edificijs attributa ſunt huic opi ueraciter p̄rogata locoꝝ doceat iſtauratio ſcõꝝ maifeſta qꝛ nefas ē ſi ſacriſ edibꝰ d̄ſtitutis i lucrū ſuū preſul ipēdia his ſacris edibꝰ ↄputata ↄuertat ipaꝫ nihilominus aſcriptã paupibꝰ pōtionē q̄pꝗ diuis rõibꝰ ſe diſpēſaſſe monſtraturꝰ eſſe uideatur:tamē iuxta hoc qd̄ ſcriptū ē: ut uideãt opera uřa bõa ⁊ glorificēt p̄rem uřum q i celˀ ē:oportet ēt pñti teſtificatõe f p̄dicari cõmēdari ⁊ bõe fame p̄conijs ñ taceri. q̄propt̄ nec clericoꝝ q̄ſpiã ⁊c̄. Itē ſimplicius papa florētino ⁊ egtio ep̄is.

De redditibus oblationū ⁊ redditū eccleſie.iiij.portiões p̄ſb̄ro diſpenſande credantur.

De redditibꝰ g eccl'e uł oblatiōe fidelium ſola ep̄is ex his una portio remittat due eccl'aſticis fabricis ⁊ erogatiōi paupeꝝ a p̄ſb̄ro ſub periculo ſui ordis miſtreñ.ultima clericis ꝓ ſinguloꝝ meritis diuidatur.⁊ itra:cui.i.gaudētino ep̄o ſpãlit̄ hoc ꝓcipimus ut tres illas portōes quas triēnio ſibi tãtū dr̄ uēdicaſſe:reſtituat. Itē gregoriꝰ maximiãō ep̄o ſyracuſano.

De redditibꝰ eccl'e ēt nouit̄ q̄ſitis quarta pars clericis erogetur.

Cognouimꝰ h de redditibꝰ eccl'e nouiter acq̄ſitis ad canonicã diſpõem q̄rtaꝝ minime ↄuenire ſꝫ ep̄os locoꝝ diſtribuere tãtūmō quartã antiquoꝝ redditũ:nunc uero queſita ſuis uſibꝰ retinē.quã rem prauã ſbitroductãq; cõſuetudinē fraternitas tua uiuacit̄ emēdare feſtinet:ut ſiue de preteritis redditibꝰ ſiue de his q̄ obuenere ł obueniētibꝰ quarte ſecundū diſtributionē canonicam diſpenſent.i cõgruum nanq; ē unam eãdemq; eccl'e ſubſtantiam duplici i quodã modo iure cenſeri. Idē auguſtino ep̄o angloꝝ.

De ſtipēdio eccleſie q̄tuor debent fieri portiones.

Mos k ē aplice ſediſ ordiato ep̄o p̄cepta tradere:ut de oi ſtipendio quod accidit.iiij.debeãt fieri portiões:una uidelicet ep̄o ⁊ familie

l ¶ Sancimus. dona. ſm diſtinctionē: ex̄ de teſta. requiſiſti.
m ¶ Titulorum. eccleſiarum ad quas intitulati ſunt.
n ¶ Statuim⁹. idē nē. de hoc dixi. ſ. c. monemus.
o ¶ Siqs. documēta. idē eēt ſi teſtes aliquos īpediret dicē verita
tem: ut ex̄ de teſti. co. ꝑuenit.

ex̄ de rap. in lr̄is.
f ¶ Diaconi. fecerint. eſtimatione ſeruorum reddita de proprio: alioquin re
uocarēt: ut. j. e. et ſi illi. niſi ſint bn̄ meriti: vt. j. e. ſiquos de ſeruis. et eſt
in hoc dura cōditio libertorum eccle qꝺ ꝓpt opas nō pſtitas reuocant in ſui
tutem. aliud in liberto priuati: vt. C. de li. ca. ſolo obſequij. item aliud ſpāle
ꝙ filij iſtorum libertorum ſt obnoxij eccle. j. e. de li bert. ſec⁹ i alijs: vt. C. ꝺ liber. et eorum li. l. i. et. ij. itē aliud ſpāle ꝙ liberti tenētur ſuire eccleſie nulla eis opa ipoſita: ut hic et. j. e. liberti. hodie tn̄ diſtinguit: ut ex̄ de ſer. n̄ or. eo libētius

ei⁹ ꝓpt hoſpitalitatem atq; ſuſceptiōez: alia clero: tertia uō paupibus: q̄rta eccl'ijſ r̄parādis. Itē ex ꝯcilio toletano. De eodem

Sancimus[l] ōnib⁹ ep̄is curā laicorum eis iſtare: ut ſiquos in fide chriſti iuenerint: nimio affectu diligāt: et iſup ꝯfirmam⁹ ut ſi aliq̄ ab ep̄is accipiat dona: ſtatim i q̄tuor diuidāt partes: ita ut prima ps ſm apl'orum p̄cepta titulorum[m] nec nō cimiteriorum reſtauratiōib⁹ diligēter attribuant: ſecūda clericis: tertia cūctis paupib⁹: quarta uero aduenis. Item ex cōſilio agathenſi.

Omnes p̄ſbri p iuſſionem ep̄i res eccleſie diſpenſare ſtudeant.

Statuim[n] ꝙ ep̄i oēs iubēt: ut ciuitatenſes ſiue dioceſani p̄ſbyteri ul' clerici ſaluo iure eccl'e rē eccl'e ſicut pmiſerit ep̄i teneāt. uēdere āt aut donare penit⁹ nō p̄ſumāt. qꝺ ſi fecerit: et facta uēditio nō ualebit: et de facultatib⁹ ſiquas habent ꝓpas idemnem eccl'az r̄ddant et cōione p̄uentur. Item ex eodem concilio.

De clericis qui documenta eccl'e ſupprimunt: aut aduerſarijs impendunt.

Siqs[o] de clericis documēta qb⁹ eccl'e poſſeſſio firmat: aut ſupprimerē[p] aut negare aut aduerſarijs fortaſſe tradere dānāda et puniēda obſtinatōe p̄ſūpſerit qcqd[q] per abſn̄tiam documentorum dāni eccl'e illatū ē ꝺ ꝓpis facultatibus reddat et cōmuniōe p̄uet. hi āt q i dāno eccl'e ipie ſolicitati a traditorib⁹ aliqd ſuſceperit: ſupiori ſētētia teneātur. Itē ex eodem.

Ep̄us heredē nō hn̄s nō aliū q̄ eccl'iam heredem inſtituat.

Epiſcopus[r] q filios aut nepotes n̄ habuerit: aliū q̄ eccl'az non reliquat heredem: ſiqd de eccleſia nō i eccl'e cā aut neceſſitate p̄ſūpſit: qꝺ diſtraxit aut donauit irritū habeat: q uero filios habet de bonis q̄ reliqt: ab[s] heredib⁹ ei⁹ idēnitatib⁹ eccl'e cōſulat. Itez ex eodem.

Qui i clero cōſtituti ſūt de rebus eccl'e nihil alienare p̄ſumant.

Diaconi[f] uel p̄ſbri i parochia cōſtituti de reb⁹ eccl'e ſibi creditis nihil audeāt cōmutare uendere uel donare: quia res eccl'e ſacrate deo eſſe noſcūtur: ſimilit et ſacerdotes nihil de reb⁹ eccl'e ſibi cōmiſſe: ut ſupius cōprehēſuz eſt alienare p̄ſumāt. quod ſi fecerint ꝯuicti i cōcilio et honore depoſiti de ſuo ꝓprio aliud[g] tm̄ reſtituāt q̄ſtuz niſi fuerit p̄ſūpſiſſe. libertos ēt quos ſacerdotes ul' diacones ꝺ eccl'a chriſti ſibi ꝯmiſſa facē uolūt act⁹[h] eccl'e ꝓſequi iubemus: quod ſi facere cōtempſerit: placuit eos ad ꝓpriū reuerti ſeruitiū. Itē ex eodem.

De poſſeſſione eccleſiaſtici iuris quicqd a p̄ſbro diſtrahitur: inane habeatur et uacuum.

Quicquid[i] parochiarum p̄ſbr de eccleſiaſtici iuris poſſeſſione diſtraxerit: inane habeat et uacuum uēdicatione cōperātis et actione uēdetis. Itē urban⁹ papa.

Alienationes facte ab intruſis et ordinatiōes ſine ꝯſenſu clericorum irrite ſunt.

Alienatiōes[k] omnium per intruſionē ſeu canonice electorum ſub ep̄i noie aut abbatis q ſecūdū eccl'e ſue uſū cōſecrandus[l] eſt: alienationes dico quocūq; modo factas necnō et ordinatiōes[m] p̄ſonaruz ab eiſdem ſine cōmuni cōſēſu clericorum eccl'e ſiue p ſimoniam itidē factas irritas iudicam⁹. Illud etiaz p omnia iterdicimus: ut nullus clericus p̄bendam[n] ſuam ſeu beneficiuz aliqꝺ eccl'aſticū aliquo modo alienare p̄ſumat: quod ſi p̄ſūptuz olim fuerit ul' aliqn̄ fuerit irritū erit et ultiōi canonice ſbiacebit. Itē ex cōcilio ilerdenſi.

Epiſcopo defūcto uel adhuc i ſup̄mo agēte de reb⁹ eccl'e nihil eſt uſurpandum.

Hec[o] huius placiti cōſtitutōne iter nos cēſura placuit cuſtodiri: ut defūcto antiſtite ul' ēt adhuc i ſup̄mis agēte nullus clericorū cuiuſlibet ordinis officij grad⁹ue ſit qcq̄ de domo ei⁹ p̄ſūat ul' ꝺ

b ¶ Supp̄mere. quia crimē falſi incurrūt ff. de fal. l. i. §. is q depoſita
c ¶ Quicquid ar. ꝙ eccl'a pōt petē iterec qꝺ eſt ex̄ rez. ſed illud n̄ ē ex̄: qr inſtr̄o tradito poſſeſſionis et poſſeſſio tradi videt: ut. C. ꝺ dona. l. i.
d ¶ Epiſcopus. ali um. i. ꝯſilium. qr vxorē et ſeruū ſuū poſſet inſtituere heredem: ut. ſ. e. ſt manifeſte.
e ¶ Ab heredibus. hic duo ꝯria dici vidētur. ſ. ꝙ eccl'ia debeat eē hēs defuncti: et ꝙ eccl'a poſſit cōuenire filiū defuncti ꝺ eo qꝺ male ſalienauit defunct⁹. nam ſi eccl'ia ē hēs defuncti: etiaz ſi defunct⁹ aliqd idebite alienauit: illud n̄ pōt reuocare eccl'ia: ut. C. ꝺ re. alie. nō alie. l. iij. et. C. de li. cau. l. ſi ab eo. C. de rei ven. cum a matre. tenet. n. ſequi volūtatem defuncti: ut xi. q. i. ſiluester. iō ſic exponas eccleſiā ſibi relinquat heredez ſed ſi eccl'iaz n̄ iſtituit hēdez ſupple tunc ſi quid de eccl'ia etc. gn̄alr enim ois heres tenetur ad oia onera defuncti niſi fecerit inuentariū: ut. C. de iure deli. ſancimus. h̄ tn̄ teneas ꝙ ſm canones i ꝯtib⁹ et i delict ſine aliqd ꝑuenerit ad hēdē ſiue n̄ ſiue lis ſit ꝯteſtata cū ꝺfūcto ſiue n̄: hēs ſēp tenet iſolidū: vt. xvi. q. vi. ſi ep̄z

g ¶ Aliud. i. ipam rē reſtituet et aliꝺ tm̄ ꝺ ſuo ſic. lxxxix. di. decēt. et. x q. ij. h̄ ius. v̄. q vero reſ
h ¶ Act⁹. i. negocia.
i ¶ Quicqd. vēdicatōne. in emptorē. n. n̄ trāſfert dn̄iuz: vn̄ n̄ pōt rē vēdicare. hz tn̄ ꝯ vēditorē actōem ex empto: ut. ſ. e. vultera ne. i auc. de n̄ alie. aut pmu. §. qr vo leonis. ſz n̄ne venditor pōt petē p̄ciū re nondū euicta: qr vēditor nō ad aliud tenet niſi vt faciat emptorē hr̄e rē: n̄ eni tenetur rē ei⁹ facē: vt. ff. de ac. emp. huus quē. §. ſi ſciens. ſz h̄ ꝯct⁹ ē null⁹
k ¶ Alienatōes. hoc ad canonice electos referas: qr intruſi vel ſciſmatici nec etiaz cū ꝯſenſu capl'i poſſūt aliqd alienare. j. e. p̄carie. ex̄ de ſcima. ꝙ a p̄deceſſore. vij. q. i. fact⁹ xxv. q. i. oē. ff. de reb⁹ eorum q ſb tu. vel cu. l. q cūq;. ar. ꝯ. j. de cō. di. ij dixit. i. q. i. ſiqs a ſimoniacis. iij. q. vij. tria. in prin.
l ¶ Cōſecrādus. i. benedicēdus. abbas. n. n̄ cōſecrat niſi cū ordinat i ſacerdotē. ſz tn̄ dicit ꝙ ei man⁹ imponit ab ep̄o. lxix. di. qm̄ videmus. vn̄ abbas ſine bn̄dictōe pōt monachos benedicere. ex̄ de ſup. neg. prela. ſtatuimus.
m ¶ Ordinatōes. h̄ nō pōt facē ſine ꝯſenſu capituli ſui: vt. xxiiij. di. c ulti.
n ¶ Prebendā. fruct⁹ pōt: ex̄ ne prela. vices ſuas. c. vltio. ad inſtar fructuarij. ff. de vſufr. arboribus. ſicut fruct⁹ decimarum et oblationum poſſunt vendi: ſz hoc non ſit honeſtum: qr ꝓhibitum nō iuenit: ſz hoc tm̄ cuz conſenſu ep̄i ex̄ de re. ec. nō aliena. nulli. et ad modicū tempus: ar. ex̄ de cen. pterea. et ex̄

de tranſac. decetero. Sed qd ſi obligauit ad qnquēniū nūqd ſtabit ſucceſſor ↄtētui? ita ſi noīe eccl'ie ↄxit ⁊ cū epī auctē: ex̄ de ſo. c. i. ſecus ſi noīe ſuo ff. de pig. l. lex vectigalis. ff. qui. mo. pig. ſol. ſi res diſtracta. ff. loca. ſiquis domū. §. hic ſubiungi ſolet. io. ſed certe qcqd dicit io. ego credo ꝙ ſicut clericus pōt vēdere fruct? p̄bēde ſue ſine ↄſenſu epī: ita ⁊ obligare maxīe ad modicū tp̄s: ſic̄ tutor vēdit fruct? ſine auctoritate iudicis: ut. C. de admini. tu. lex que. nec aliq̄ decre. ↄdicit. l. b.

o Hec hui?. ſic conſtrue. hec cēſura placuit cuſtodiri placiti cōſtitutiōe. ⁊ ſm̄ h̄ v̄bū placuit ē pſonale v̄bum.

p Placiti. i. decreti.

q Conſeruare. ar. ſucceſſori oīa ſeruanda a morte p̄deceſſoris: ex̄ de of. ⁊ po. iudi. or. cū vos plerunq3. ⁊ ex̄ de teſta. relatum. itē ar. ꝙ mobilia p̄deceſſoris ptinēt ad ſucceſſorē: ut j. e. de laicis.

r Et vix. qō vix fit tn̄ fit. s̄. xix. di. i memoriā ar. ↄ. ff. ad vell. tutor. i prin.

ſ Quia. hoc refertur ad id quod ſup̄ dixit.

a Ut ſi illi. diſtribuunt. neceſſitatis articulo: de h̄ nō. xlvij. di. ſic̄ hi.

b Quāto. īnuit hic ꝙ magis ſit auferre q̄3 n̄ dare. cū tn̄ qn̄q3 eqparentur: ⁊ ſic ē ↄ. xlvij. di. ſicut.

c Non cōtulerit. ⁊ ſic vr̄ ꝙ ſi res ſuas cōtulerit eccl'ie: ꝙ tunc alienare poſſit: ar. j. e. ſiqs q̄libet. ex̄ de re. ec. non alie. epī. ad h̄ dicūt quidā ꝙ nullo caſu poteſt alienare: niſi cū cōi cōſēſu canonicoꝝ. ſed h̄ nihil ē q2 ſi h3 ↄſēſum capl'i q̄re reſtituet tm̄ de ſuo: cū nec alienare poſſit l3 adeēt oīu3 cōſenſus: niſi eēt cōis vtilitati eccleſie: vt. j. e. ſine ſ3 itellige cū ille manumiſſus n̄ erat bene meritus: ⁊ ſic erat mal. fi dei poſſeſſor. alias poſſet p̄ſcribē libertatē: vt C. de p̄ſcrip. lō. tem p. l. i

d Succeſſor. vel ipſemet. xxxv. q. ix. ꝙ gs ⁊ ar. ꝙ ſucceſſor reuocat malefactum ſui anceſſoris: vt. xvi. q. iij. ſi ſacerdotes. ex̄ de p̄ca. c. ij.

e Reuocabit. niſi per. x. ānos ſteterit i libertate. ff. q. ⁊ a qui. ma. ſicut. §. ariſto. ſic ḡ reſtituit̄ ↄ libertatē eccleſia qō non ē i minore: niſi ex magna cā vt. ff. de mino. ſi ex cauſa. in fi.

f Siquis.

g Abbatibus. ſubſcriptione epī. l3 abbas nō poſſet ſine cōſēſu epī alienare rē eccl'ie: vt h̄ ⁊. j. xvij. q. iiij. i vēdūōib?. ⁊ ex̄ de re. ec. nō alie. nullus. tn̄ ſi ↄſuetudo loci h3 bn̄ pōt dare modicum ex̄ de dona. c. ij. ⁊ iij. ⁊ infeudare pōt: ex̄ de re. ec. nō alie. ad nr̄am ⁊ h̄ pōt ep̄s vl abbas ſine cōſenſu capl'i. j. e. c. trulas qō falſū eſt niſi in paruis rebus.

h Siq. p̄ſb̄i. i. canōici.

i Reſciſſo. h̄ p3 ꝙ de ſede vacante clerici nihil diſponē p̄nt de reb? eccleſie: vt. x. q. ij. ſiqs ep̄s. ⁊. lx. xv. di. qm̄. im mo pon? ſede vacāte n̄ p̄nt i mutare ſtatu3 ei?: ex̄ ne ſe. va. c. nouit. tn̄ ſi c̄ magna neceſſitas clerici p̄nt aliq̄ alienāe ſ3 h. vt dixi. lxxi di. fratnitatē. ⁊ ar. j. e. p̄carie tn̄ de auctē ſuperioris. nā ⁊ iudex p2eſtet auctoritatē facto minoris co tp̄e eū n̄ h3 curatorē: vt. C. q ad mit. ad bo. poſ bonoꝝ. item i minorib? eccl'ia pōt ep̄us aliq̄ alienare mortuo ſacerdote tp̄e neceſſitatis vt. x. q. ij. ſiqs ep̄s. ⁊ nō q3 ↄ cauſ ipō iure tenet quē facit clerici mortuo epō: ſ3 reſtituitur eccl'ia ſi pbat ſe leſā. ſic ē i ↄtcu minoris q nō h3 curatorē: vt. C. ſi ↄtc. reſti. ſi curatorē. ⁊ iō h̄ dic̄ h̄ reſciſſo ↄ ctu. ſ. p i ītē.

k Recipi. ab emptore.

l Propt̄ qō. i. q2 ſepe ↄtīgit ampliorē ſūmā reddi? diſtractarū rerū reddi. ſ. ēptori reddītib? q̄ p accepto p̄cio. h̄ ē dicē ꝙ ēptor āpli? ſepe pcepit de reddītib? q̄3 ſit p̄ciū qō dedit vl' q̄3 eccleſia iueniat p p2ecio qō accepit: ⁊ iō magis expedit epō repetē fruct? pceptos q̄3 retinere p2ecium.

m n Non liceat.

utilitate q̄ iſtr̄is dom? cē noſcit̄. ſ. mobil' ⁊ imobil' rei eccl'aſtice conetur inuadē: nihil furto nihil dolo ſupp̄mēs auferēs atq3 abſcōdēs: ſ3 is cui dom? cōmiſſa ē: ſb̄iūctiſ ſibi uno ul' duob? fideliſſimis oia uſq3 ad tp̄s ſubſtituēdi pōtificis dz ↄſuare.q ⁊ his q i domo iuciūt̄ clericis cōſuetā alimōiam miſtrare ſb̄ſtitut? āt ātiſtes ſuſcepte ſedis cōmoda ordiabit ul' ut de? iperabit: ut eis uti cū his debeat quos cognouēit diſcipline ⁊ charitati p̄deceſſoris ſui fidelit̄ paruiſſe. ꝙ ſi qſq3 poſt hec cuiuſlibet ordinis: ut ſupius dictū ē: clericus q̄cūq3 occaſione ul' de ōi facultate qppia3 pbat? fuerit abſtuliſſe: uel fortitā dolo aliquo ſuppreſſiſſe: re? ſacrilegij plixiori anathemate ↄdēnet̄ ⁊r uix ei pegrina cōio ↄcedat̄: q2ſ duꝝ ē: ut hi quos conſtat i ſuitio dn̄i cū p̄me ſedis ātiſtite deſudaſſe: ab his q ſuaꝝ rerū icubatores uel utilitatib? ſeruiētes atq3 uacātes fuiſſe noſcūt̄: ōſpecti aliq̄ten? cruciēt̄. Itē ex ↄ. toletano. iiij.

Epī q nihil eccl'ie cōferunt: famulos eius libertati nō donent.

Ut ſi illi q nulla ex rebus ſuis pauperib? chriſti diſtribuunt eterni iudicis uoce cōdēnabūtur i futuro: quantomagis.b hi qui auferūt paupib? qō n̄ dederunt.c q̄propter epī q nihil ex ſuo pprio eccl'ie chriſti cōpēſauerūt: hac diuinam ſniam metuāt: ⁊ liberos ex familia eccl'ie ad ↄdēnatōe3 ſuā facere n ō preſumāt. piū eni eſt ut q res ſuas eccl'ie chriſti n̄ ↄtulerit dāmnū iferat ⁊ ius eccl'ie alienare ↄtēdat. tales igitur liberos ſucceſſor.d ep̄s abſq3 ulla oppoſitōe ad ius eccleſie reuocabit.e: q2 eos n̄ eqtas ſ3 ēt iprobitas abſoluit. Itē ex cōcilio aurelianenſi.

De clericis q documēta eccl'e ſupprimunt: aut negāt aut alijs dāmnabilit̄ tradūt.

Siqs.f de clericis documēta: q b? eccl'ie poſſeſſio firma tenet̄ aut ſupp̄mē aut negare aut auertere aut fortaſſe tradē dānabili ⁊ puniēda obſtinatōe p̄ſūpſerit: qcqd p abſn̄tia documētoꝝ dāni eccleſie illatū ē: de ppis facultatib? reddat. Itē ex codē.

Miniſtris eccl'ie de reb? eiuſdē eccleſie abſq3 epī pmiſſu nihil alienare licet.

Abbatib?.g p̄ſb̄ris alijſq3 miniſtris de reb? eccleſiaſticis uel ſacro miſterio deditis alienare ⁊ obligare abſq3 pmiſſu ⁊ ſb̄ſcriptione epī nihil liceat. qō ſi p̄ſūpſerint degdēt̄ cōione ↄceſſa: ⁊ qō temē ordiatū ē ordiatōe epī reuocet̄. Itē ex ſynodo anchiritana.

De reb? eccl'ie q̄ abn̄te epō diſtrahūt̄ ad ius eccl'iaſticū reuocētur.

Siq.h de reb? eccl'ie: cū ep̄s non adeſt p̄ſb̄ri uēdiderit: placuit reſciſſo.i contractu ad ius eccl'iaſticū reuocari. in iudicio aūt erit epī ↄſtitutū: ſi p̄ciū debeat recipi.k necne ppt̄.l qō ſepe ↄtigit diſtractaꝝ reꝝ reddit? āpliorē ſūma3 p accepto p̄cio reddi. Item ex ↄcilio chalcedonenſi.

Poſt mortē epī res ad eū ptinentes clerici nō rapiant.

Non.m liceat clēicis poſt mortē epī ſui rape res ptinentes ad eū: ſicuti p̄cedētib? regul' ↄſtitutū habet̄. ſi uō hec fecerit piclitari ſe nouerit a ppō gdu. Itē ex ↄci. mediomatricis ricarie.

Reſcidāt̄ p̄carie ⁊ ↄmutatōes ab iuaſorib? facte.

Precarie.n ⁊ ↄmutatiōes tēpore uiduatarum eccleſiaru3 facte ab his: qui loca epiſcoporum occupauerāt: reſcidāt̄: ⁊ cū auctē eccl'iaſtica uel.o ciuili ſi faciēde ſīt fiant. Itē grego. maximiano ſyracuſano epō.

Pro labore inuentarij nihil accipiant iconomi de rebus eccleſie.

Quia.p charitatē tuā ↄmonē curauim?: ut ſi qſpiam epoꝝ3 de hac luce migrauerit: uel quod abſit p ſuis fuerit remotus exceſſib? ↄuenientibus icon omis cūctiſq3 clericis p̄oribus atq3 in ſui p̄n̄tia

m ¶ Precarie. ꝗ clerici pñt alienare eccľa vacante: q2 caplm ſupplet defectũ epi: ex̃ ꝺ bñ. ab aboledã. qꝺ falſũ ẽ: vt ex̃ ne ſe. va. c. i.

n ¶ Uel ciuili. ſ. xcvi. di. bñ. i fi. vľ ꝺic ciuilis. i. pncipis: cui⁹ auctas regiť in rebus ab ipſo collatis. x. q. ij. precarie.

ceſſori ei⁹ reſeruāť bona ei⁹: ut h ꝺť. z. ſ. e. h hui⁹. Sed moriẽte canonico nil refuať ſucceſſori: ſʒ ꝺiuidiť iť canonicos: vt ex̃ ꝺe teſta. relatũ.

g ¶ Iconomi. ſi ecclia hʒ iconomũ i ei⁹ ptãte: erũt res eccleſie ꝺecedẽtium epoꝝ: vt h. z. lxxv. ꝺi. qm̃ qdẽ. ſi ñ hʒ: erũt i ptãte maioꝝ ꝺe eccli: vt. ſ. c. pxi. ſi illi ñ ſť idonei: tũc erũt i ptãte alioꝝ clicoꝝ: vt. j. c. px. oib⁹ ꝺeficiẽtibus erũt i ptãte metropolitani: vt. j. e. ñ liceat niſi ibi viſitatoꝛ ſit: tũc ille cuſtodiet eas. lxi. ꝺi. obitum.

a ¶ Quaritatẽ pficiẽdi h itellige cũ hʒ ſalariũ ꝺe publico: vt. xxiij. q. i. militare in fi. z. i. q. iij. ſiqſ eps. al's ſecus x. q. ij. pcarie.

b ¶ Stipẽdiũ ar. ꝙ ad quem on⁹ ſpectat z emolumẽtũ. j. e. qcũqʒ. vij q. i. põtifices. xvi q. vi. ꝺe lapſis itẽ ẽ h ar. ꝙ iu d. ceſ licite pñt petẽ ſumpt⁹ a ptib⁹: ut ꝺixi xi. q. iij. ñ lʒ. z ẽ ſile qꝺ ꝺť alibi ꝙ laboꝛ nõ ꝺʒ eẽ ſine fructu: vt. vij. q. i. ibi.

c ¶ De laicis. cognitõnẽ. nõ ñ ligat ꝯſtitutõ niſi a tpe ſcie. lxxxvij ꝺi. pposui ſti. i fi. ff. ꝺ ꝺecre. ab oꝛ. fa. l. vlt.

d ¶ Res. ppaſ ſ. q2 ꝺe reb⁹ eccleſie ñ pñt teſtari: vt ex̃ ꝺe teſta. q2. ſʒ morientes pñt aliq̃ ꝺare ſi h hʒ eccleſie cõſuetuꝺo: ex̃ ꝺ teſta. ad hec.

e ¶ Per archipſbꝛoꝝ. ſi ꝺefunct⁹ nihil ꝺe bis ꝺiſpoſuit tũc ſi hʒ hẽꝺẽ ei tradet. ſi nõ hʒ eccleſia ſuccedit: ſic̃ collegiũ ſuccedit in hẽꝺuatẽ ꝺecuriõis. C. ꝺe hẽ ꝺecu. l. vlt. j. e. q. v c. vlt. z. ſ. e eps q iudiciũ põt ẽt moriẽs ſuã volũtat. ꝯmittẽ iudicio alti⁹: vt ex̃ ꝺe teſta. cũ tibi.

f ¶ Illud. qꝺ ſucceſſoris. h teneaſ ꝙ moriẽte epo vľ ſacerdote ſuc

iuẽtariũ eccľie reꝝ faciẽtib⁹ õnia q̃ repta fuerit: ſubtiliť ꝺeſcribanť nec ſicut antea fieri ꝺicebať: ſpẽs q̃daʒ aut aliud quodlibet ꝺe reb⁹ eccľie q̃ſi p faciẽdi iuẽtarij laboꝛe tollatur. uiſitatoꝛes eccľarum clericiqʒ eoꝝ q cuʒ ipis nõ p ſue ciuitatiſq parochias fatiãtur: aliqd laboꝛis ſui capiãt te ꝺiſponẽte ſb ſidij iuſtũ nãqʒ ẽ ut illi ꝯſequãtur ſtipẽdiũ[b] q p tempore ſuuʒ cõmoꝺare repiuntur obſequiũ. Iteʒ ex concilio urbani pape aluernie celebꝛato.

Excõicẽtur laici q moriẽtium clericoꝝ audent bona ꝺiripere.

Quia laicis[c] qꝺ facta ẽ: q morientib⁹ epis ſiue alijs clicis res ꝺefũctoꝝ iuaſaſ eccľe paupibuſqʒ ſurripiũt. cõtra quos commune totius cõcilij anathema platũ eſt ipo papa huiuſmodi ſñiam pmulgante: ſiqs p⁹ iterdicti pñtis cognitionẽ epoꝝ ſeu pſbꝛoꝝ aut aliorum clericoꝛum res[d] iuaſerit uſqʒ ad ſatiſfactionẽ excõiceť. epoꝛuʒ uero ꝺeficiẽtiuʒ res p[e] archipſbꝛorũ ſeu archiꝺiaconoꝝ manus aut ſecũꝺũ moꝛtuoꝛũ iuꝺiciũ p ipoꝝ ſalute i elemoſynas ꝺiſpẽſeť: aut ſucceſſoꝛi q futur⁹ eſt reſeruẽť: iꝺ ipm ꝺe pſbꝛoꝝ ſeu clericoꝝ alioꝝ rebus p epm uel ſupꝛadictas pſonas aut cui ꝺeficiẽtes cõmiſerint fiat. ſiqs ãt aduerſus iſta pſũpſerit: anathema ſit. Item innocẽtius papa ſecũdus.

De eodem.

Illud[f] qꝺ i ſacro chalceꝺonẽſi ꝯcilio iſtitutũ ẽ: irrefragabiliter obſuari pcipim⁹: ut uiꝺelicet ꝺeceꝺẽtiuʒ bona epoꝝ a nullo oino hominũ ꝺiripiatur: ſʒ aꝺ opus eccľe z ſucceſſoꝛis ſui in libera iconomi[g] z clericoꝝ pmaneant ptãte ſiqs autẽ ãmodo hoc attẽtare pſũpſerit excõmunicatõi ſubiaceat Qui uero moriẽtiũ epoꝝ pſbꝛoꝝ uel clericoꝝ bona rapuerit ſili ſentẽcie ſubiaceãt. Hoc nõ ſoluʒ ꝺe laicis ueꝝ ẽt i metropolitãis z qbuſlibet alijs clericis itelligẽꝺum eſt ſicut i. vi. ſynoꝺo legitur.

Res epi moriẽtis metropolitão non liceat inuadere.

Non[h] liceat alicui metropolitano moꝛiente epo q ſub eo eſt aut res ſuas aut eccľe ſue auferre ſʒ ſint ſub cuſtodia clericoꝝ eccľe ꝺefũcti epi: uſqʒ ꝺuʒ ali⁹ oꝛdineť eps. ſi uero clerici i eccľa ñ fuerit tũc metropolitanus illibata oia epiſcopo q ibi oꝛdinabitur reddat. Sicut autẽ res eccľe nlli uſurpare licet: ita eccľe aliena iuadẽ non pmittiť. Unde gregoꝛius.

Alienã eccľam nõ licet iuadere.

Sicut[i] eccľa ppas res amittẽ nõ ꝺʒ: ita eam rapacitatis arꝺoꝛe alienas iuadere nõ opoꝛtet. His oibus auctibus perſpicue mõſtrať: ꝙ nulli ſacerdotũ res eccleſiaſticas alicui tradẽ lʒ: z ille q ꝺe manu ſacerdotis facultates eccleſie accepit: nullo iure eas uendicare poterit: poti⁹ cogeť reſtituẽ ẽt qꝺ licite accepit. Sed[k] notãdũ ẽ ꝙ qbuſdã cãis exigẽtib⁹ res eccleſie ꝺiſtrahi pñt. cã. n. neceſſitatis cũ ꝯſilio clicoꝝ uel ut melioꝛa pſpiciãt res eccleſie a ſacerdotib⁹ ꝺiſtrahi pñt. Unde i aphꝛicano cõci. legiť.

Niſi cã neceſſitatis nec epo lʒ rẽ eccleſie ſue uſurpare

Non[l] hñti neceſſitateʒ nec epo liceat matricis eccľe reʒ ſui tituli rape uel uſurparẽ[m]. Itẽ ex ꝯci. carthaginenſi.

Nec pſbꝛi ignoꝛãtib⁹ epis nec epi ignoꝛãte ꝯcilio rẽ eccleſie uẽdãt.

Placuit[n] ut pſbꝛi nõ uẽdãt reʒ eccľie ubi ſunt ꝯſtituti: neſciẽtib⁹ epis ſuis: qũo nec epis liceat uẽdẽ pdia eccľie icõſulto ꝯcilio uľ cũcto pſbꝛio[o] ſine ulla neceſſitate[p] Itẽ ex epľa leonis pape uniuerſis epis p ſiciliã ꝯſtitutis.

Niſi ut melioꝛa pſpiciat: rẽ eccľe nõ lʒ ꝺiſtrahere epo.

Sine[q] exceptione ꝺecernimus ne qs eps ꝺe rebus eccľie ſue qcqʒ[b] ꝺonare uel ꝯmutare uel uenꝺerẽ[c] auꝺeat. niſi foꝛte aliqꝺ hoꝝ faciat: ut melioꝛa pſpiciat: z cum toti⁹[d] cleri tractatũ[e] atqʒ ꝯſenſu iꝺ eligat: qꝺ nõ ſit ꝺubiũ pfuturuʒ[f] eccleſie: z ifra. eps reb⁹ eccleſie tã q̃ ꝯmẽꝺatis ñ tãq̃ ppis utatur. Irrita eni epoꝝ uẽditio z ꝯmutatio rei eccľiaſtice erit abſqʒ oium cõniuẽtiã[g] z ſubſcriptione clericorũ. Itẽ ꝺom⁹ urbiũ uel caſtroꝛũ q̃ eccleſie pl⁹ icõmoꝺi q̃ utilitatis afferũt: lʒ rectoꝛib⁹ eccleſiaꝝ ſic̃ i ſupioꝛi caplo ſymmachi: Non liceat pape zc̃: cõtineť: uẽdere uel

h ¶ Non liceat.

i ¶ Sicut alienas. rẽ alienã ſep teneťur reſtituẽ: niſi illa iã ſit ꝯſecrata: vt. xvij. q. iiij. q̃ſti. q2 nihil zc̃. liiij ꝺi. gñalis. z. xiiij. q. vlt cõpimus.

k ¶ Sed nõnꝺũ. nũc incipit oñꝺẽ qñ poſſunt alienare res eccľie.

l ¶ Non hñti. rẽ ſui tituli. i. eccľie vľ ſui tituli. i. aꝺ ſuũ ꝯmoꝺũ vt. ſ. e. monemus.

m ¶ Uſurpare. i. alienata z poniť i mala ſignificatõe cũ nõ ſbeſt neceſſitas.

n ¶ Placuit icõſulto. i. clicoꝝ. vt. ſ. c. pximo.

o ¶ Preſbꝛio. h hẽs ꝙ eps regret ꝯſẽſũ ſacerdotũ i alienatõe: vt. x. q. ij. ſiquis eps.

p ¶ Neceſſitate. ꝗ i neceſſitate pñt eiſ icõſulť vt. j. e. terrulas.

q ¶ Sine exceptione. z tñ pñt aliq caſus excipi: z ſic ẽ ar. ꝙ lʒ papa pcipiat nullam auꝺienꝺã exceptionẽ: tñ ẽ aꝺmittẽꝺa: vt ex̃ ꝺ offi. ꝺele. ex pte. z ex̃ ꝺ reſcri. ſiqñ. z. c. cũ aꝺꝺ

b ¶ Quicqʒ ꝺonare. niſi moꝺicũ: ex̃ ꝺe ꝺona. ceterum.

c ¶ Uẽꝺẽ vľ obligare. vt. ex̃ ꝺ re. ec. ñ alie. nlli

d ¶ Toti⁹. lxv. ꝺi. ſane

e ¶ Tractatu. qs ꝺcãt eſſe tractat⁹: habes. x. q. ij. hoc ius.

f ¶ Profuturuʒ. ſʒ nõne ſuffic̃ ꝙ vtiliť ceptũ eſt lʒ nõ ſit iꝺe ſecut⁹ effectus: vt. ff. ꝺe nego. ge. ſed an vltro? Rñꝺeo ꝙ nõ cũ eccľiam ꝯparemus pupillo: nõ ſuffic̃ vtiliť ceptũ: niſi eccľia ſit facta locupletioꝛ: vt ff. ꝺe neg. geſ. ſi pupilli in pñ. niſi ita ſit ꝙ res illa nãliť vľ terremotu pierit: vt. ff. ꝺe minoꝛi. veꝝ. §. ſi locupleti. Sʒ qꝺ ſi eccľa ex illo ꝯtctu ñ ẽ locupletata nec ꝺãnificata: tũc ꝺicã ꝯctũ

197

tenere:q2 ſufficit ꝙ nihil ad leſionē diuine dom⁹ ſit factū:vt.x.q.ij.h ius nā eo epo ꝙ ñ ē paupioꝛ facta itelligit locupletioꝛ.ff.de ſolu.i pupillo.hoc ſcias:ꝙ lȝ oēs clerici ꝯſētiāt ſi tñ ñ obſeruat forma alienatōis alienatō nulla ē:vt.C.de ſac.ſanc.ec.iubem⁹.i fi.ꝛ h idē dr̄.Itē ſi fiat alienatio i caſu ñ cōceſſo:dūmō ſeruet forma alienatōis tenet alienatio:ut ex̄ de his q̄ fi.a p̄. cū vos.ꝛ ex̄ de emp.ꝛ ven.cū dilecti.ꝛ.c.cuȝ cā.ſȝ reſtituit eccl'ia ſi ꝓbat ſe leſam.

g Cōniuētia.ſuffic tñ coꝛ taciturnitas:ex̄ de his q̄ fi.a p.ꝯtinebat.ꝛ ē h ar.ꝙ nulla ſit alienatio niſi adſit ſubſcriptio:vt.xcvi.d.bñ qdē

h Arrulas.exiguas forte exiguas vocat ñ valētes vltra.xx. ſolidos:vt.j.e ſiquos Varijs eni modis dr̄ aliqd eē modicū:vt di xi.ij.q.vi.ā.terioꝝ.vbi dr̄ ꝙ ſine decreto non pñt alienari res exigue vt.ff.de re.co.q̄ ſb tu.l.vlti.i p̄n.xvij.q.iiij.g cūqꝫ.ꝛ.ff.de trāſac.cū hi.§.ſi cū i ānos ſingulos:arg.ꝯ ex̄ de dona. ceterum.

i Fugitiui.ſȝ q̄ꝺiu ē i fuga vēdi non pōt.C.ad.l.fal.de plu. i fuga.Itē pōt fugitiuus vēdi ſb ea ꝯditōe ſi app̄hendat.ff.e.l.ij. Jō aūt ꝓhibet vendi ſuus fugitiu⁹:q2 fuga ē q̄dā ſpēs libertatis. ff.de edi.edic.qd ſit fugitiuus.§.idem recte.

k Meruerit.in alio.

l Jqs.ꝯtulerit.q̄ ſi de ſuo tm̄ eccl'ie dedit:euadit penā depoſitōis:ꝛ ſic ē ꝯ.ſ.e. monem⁹.ꝛ.c.ſtatuim⁹ ꝛ.c.diaconi.vbi ñ euadit penā depoſitōis:lȝ tm̄ de ſuo det.ſȝ h loqtur i eo caſu qñ prius hitus ē tractat⁹ cū clericis ꝙ de ſuo tm̄ vellet dare:vt poſſet rem illā alienare ꝛ clerici h ꝓmiſerunt.vel dic ꝙ ſi eps aliqd dedit eccl'ie. ſed poſtea tātūdē alienat ab eccl'ia:h itelligitur feciſſe ex volūtate eccl'ie:ar.ff.ſo.ma.dotem.

m Jquos.meritos ſed q dicūt bene meriti:ſunt tales:q aliquod iligne ſuitiū fecerūt eccl'ie.ꝛ ponas exemplū.lxxix.di.ſiqs papa.nā ꝓ p̄mio remunerandus eſt ſeru⁹ libertate:vt.ſ.e.§.in criminali.ꝛ.C.de ſer.q.p p̄.li.ac.p totū. large tamen bñmerit⁹ dr̄ qcūqꝫ nō demeruerit:vt.ff.de ma.te.ſuos.ſic gliſbet dr̄ dign⁹ q nō eſt idign⁹:vt ex̄ de p̄ſūp.dudū.

n Libertatē.ſ.e.q.ꝛſi illi.ꝯ ar.ff.ſiqd i frau.pa.vnius.

o Ampli⁹.ꝛ ita donatio ꝓ pte valet ꝛ ꝓ pte nō.Item eſt h ar.ꝙ vtile non viciat p intile:ſi.C.de dona.ſancim⁹.j.de cō.di.iiij.ſi nō ſanctificat.j.xvij q.iiij.queſti.ꝛ.j.e.q.v.q2.io.

cōmutare. Itē ſicut in agathē ſi conci.legitur. De eodem.

Carrulas[b] aut uineolas exiguas et eccleſie min⁹ utiles aut lōge poſitas prauas eps ſine cōſilio fratꝝ ſi neceſſitas fuerit diſtrahēdi hēat poteſtatem. Seruos quoqꝫ fugitiuos q reuocati retineri nō pñt:ſimiliter epis diſtrahē licet. Unde i eodē cōcilio legit.

Alienet fugitiui q teneri nō pñt

Fugitiui[i] domos ſuas aut familiā deſerentes:q ēt ſi reuocati fuerit teneri nō pñt:ſimili ratione ab epis ſi noluerit:aut ſi illi meruerit[k] diſtrahāt. Itē ex cōcilio apud tanſiatum.c.ſecundo.

Palea.

Jniuſtū uidetur ꝛ ieptuȝ:ut mancipia q̄ fideles uiri ſeu femine ꝓ redēptione aie ſue deo et ſāctis ei⁹ conſecrauerit:cuiuſcūqꝫ mūeris precio uel cōmutationis cōmercō iterū in ſeculare ſuitutē redigantur:cuȝ canonica auctoritas ſeruos fugitiuos tm̄modo diſtrahi permittat:ꝛ ideo oēs rectores eccl'aꝝ ſūmope caueāt:ne unius elemoſyna alteri⁹ peccatū fiat ꝛ ē abſurdū ut ab eccl'aſtica digniate ſeruus decedens humane ob noxius ſit ſuituti. Itē ſi rectores eccl'ie de reb⁹ ꝓprijs tantundem eccl'ie reſtituere uoluerit:eccleſiaſticas facultates libere dare pñt ꝛ conſtabunt his qb⁹ date fuerit ꝑpetua firmitate. Unde in agathenſi cōci.legitur.

Alienatio de rebus eccleſie quomodo rata eſſe poterit.

Siquis[l] qualibet cōditiōe de rebus eccleſie aliquid alienari p̄ſūpſerit:ſi de ſuo ꝓprio tātuȝ eccl'ie cōtulerit q̄ntum uiſus ē abſtuliſſe:tūc demū illō ſtare licebit Itē ſi ſuos eccl'ie libertati eps donauerit:ea q̄ in manumiſſione data illis fuerāt:perpetua firmitate tenebunt:ſi tñ q̄ntitateȝ canonib⁹ p̄fixam datam non exceſſerit. Unde i eodeȝ cōcilio legit.

De eodem.

Siquos[m] de ſuis eccl'ie bñmeritos ſibi eps libertati donauerit:collatā libertateȝ[n] a ſucceſſorib⁹ placnit cuſtodiri cum hoc ꝙ manumiſſoꝛ eis i libertatē contulerat.qō tñ iubem⁹.xx.ſolidoꝝ numerū ꝛ modū i terrula uł uineola uel hoſpitiolo tenere.ꝙ ſi amplius[o] datū fuerit:poſt[p] manumiſſoris moꝛtē eccl'e reuocet. Sed[q] notādū eſt:ꝙ ſerui eccl'arū manumitti nō pñt nō retēto eccl'aſtico patrocinio:niſi fōte manumiſſor duos eiuſdē meriti ꝛ eiuſdē peculij eccl'ie cōferte uoluerit. Unde i ꝯcilio .toletano.iiij.legit.

De epo q non retēto p̄rocinio ſeruos eccleſie manumittit.

Epiſcopus[a] q mancipium iuris eccleſie nō retēto eccleſiaſtico patrocinio manumitti deſiderat:duo meriti eiuſdē ꝛ peculij corā concilio eccl'ie cui p̄eminet ꝓ cōmutatiōem ſubſcribētis ſacerdotibus offerat:ut rata ꝛ iuſta inueniatur diffinitio[b] cōmutātis tūc eniȝ liberā manumiſſionem ſine patrocinio eccl'ie cōcedē poterit q2 euȝ quē libertati tradere diſpoſuerit:iam iuri ꝓprio[c] acquiſiuit. huiuſmōi auteȝ liberto aduerſus eccleſiā cuius iuris extitit:accuſādi ac teſtificādi deneget lñia.qō ſi p̄ſūpſerit:placet:ut[e] ſtatē commutatione i ſeruitutē ꝓprie eccl'e reuocetur:cui nocē cōat. Jbertus[f] ciȝ niſi uenia ipetrata ꝓnū in ius uocare nō ꝑmittitur. Unō i.ij.li.digeſtoꝝ ti.de i ius uocādo Si[g] ſine uenia edicti impetrata libertus p̄ronū i ius uocauerit:ex q̄rela patroni uł ſupꝛadictā penā .i.l.[h] aureos det:uł a p̄fecto urbis quaſi ioffícioſus caſtigetur ſi[i] inopia dignoſcitur laborare. Si uero a collegio qs manumiſſis fuerit

p Poſt manumiſſoris.ꝛ ante poſſet.ſed poſtea magis comode reuocare poſſet.

q Sed notandum ꝛc.

a Epiſcopus.q patrocinio.tali.ſ.ꝙ ꝯſiſtat i faciēdo.ſ.in ſuis ſuitio.ſed patrociniū qō ꝯſiſtit i nō faciēdo.ſ.ꝙ eū nō uoceti ius:nō pōt remitte:vt p3 p id qō ſequit. Alr̄ aūt pro n⁹ ex toto poſſit remitte iul patronat⁹:no taui.iiij.di.g cūqꝫ.Sȝ qnt q̄re ꝓ vno ſuo dant duo ſui ꝛ nō ꝓ una re eccl'ie dāt due res:vt.ſ.e.ſigl Rn̄deo q ſi ſuus eſt bonꝰ diligēter gerit res eccleſie ꝛ negocia:ꝛ nō permittit fieri fraudē ſi e mlus:p cuȝ poſt ex toto q̄ri uert tas.hāc rōnem aſſignat lex.C de admini.tu. lex q.in p̄n.

b Diffinitio i.uoluntas.

c Ꝓprio. ſuus ipe ꝓprio iuris ē factus.

d Accuſādi. q̄ vr̄ ꝙ ali pōt ſit accuſare eccleſiā vt ſi accuſat ꝙ ſimoniace elegit aliquē:vt ex̄ de ſimo.veniens vel ꝙ metum intulit alicui:ut.ff.q me.cā metū.§.ij.Sȝ ꝯ vniuerſitas nō pōt dolum cōmitte:vt.ff. de dolo.ſi q̄s de dolo.ſic nec dicit aliqd poſſidere ff.de aq pol.l.i.§.vlt. Nec ciuitas pōt excōicari vt.xxiij.q.iij. ſi bēs.Itē vniuerſitas ꝓ autoꝛe vel pcuratoꝛe ſui debet ſe defende:ſȝ in crimie nō iuenit qō vero ſi crimine ꝯuenit qō vero ꝯuenit.pcuratoꝛ:q̄ vniuerſitas nō pōt de crimine ꝯuenit qō veꝛ. Dicas q̄ h poni vbū accuſādi ꝓ vbo agēdi:vł itellige cū eps accuſat de crimie qō ꝯmiſit de ꝯſilio vniuerſitatis:vt.xvi.q.vi.placuit Itē p modū iqſitōis pōt agi ꝯ vniuerſitatē:ꝓut legit ex̄ de ſimo veniēs.vel dic ꝙ nō ꝓcedit ꝯ vniuerſitatē:ſȝ poti⁹ ꝯ ſingulos accuſat Ego credo ꝙ vniuerſitas niſi ſint infantes ꝛ ſiles ꝑſone accuſari pōt:q2 dolū ꝯmittē pōt.nec ob.lex illa.ff.de dolo.ſi ex dolo.q2 q̄ ōibi dr̄ nō pōt cōmittē dolū:ſupple de facili.ꝛ videmꝰ ꝙ ſi.

capitulum accuſat̃ ⁊ excõicat̃ ⁊ ꝯſilium ciuitatis.b.
e ¶ Ut ſtãte.ꝙ pena ſoluta remanet ꝯcꝰ i ſua firmitate.xxv.q.ij.ꝙ cũq̃s.qd alias nõ ẽ verꝫ niſi hoc ſit dictũ:vt.ff.de tranſac.q fidem. nã inique q̃ qð ſimul habeatur pena ⁊ res.ff.de doli excep.apud ſ.labeo.ex̃ de pe.ſuam.
f ¶ Libertus. ſine venia.i.li. centia agẽdi.
g ¶ Si ſine.
h ¶ L. aureos niſi peniteat an̄ lit.ꝯteſ.vt.ff.d in ius vo.ꝙuiſ
i ¶ Inofficio. ſus.i.impius.
k ¶ Si iopia. pauperes.n.ſẽp puniũt verbe rib.ꝰ.ſ.e.frater nitatis.
l ¶ Qui manu mittitur ſingu los.ſed cõis li bertus duozũ neutrꝫ põt i iuſ vocare.ff.d in ius vo.cõis li bertus.q2 res cõis oium ẽ.ff. d ritu nup.illd
m ¶ Actorem. gloſauit aũt q dã li.ppa cã ñ i cã vniuerſita tis.h.glo.falſa ẽ:q2 bñ põt cõ ueniri ꝓcura. tor pſoni lꝫ ñ ipe pſon:ꝰ ut ff.de obſe.l.lꝫ ff.d in ius vo. ſꝫ ri.ſ.vlti.ſꝫ ipſe pſon:ꝰſiue ſuo ſiue alieno noie agat:non põt ꝯueniri a li berto vt p eã dẽl.pbat̃.ſed ecõuerſo ẽ i li berto:q2 licꝫ li bertꝰ ſuo noie ñ poſſit ꝯueni re pſonum:tñ noie alterꝰ põt ut.ff.e.q̃ſiũ.
n ¶ Ingenuuꝫ. reſtituẽdo cũ natalibꝰ:vt.ff. de natal.reſti. l.ij.
o ¶ Iq.capi tali.hodie ad. ultera vberat̃ ⁊ detrudit̃ in monaſteriũ:vt C.d adul.auẽ. ſed hodie.vel dic ꝙ auẽ.itelligit̃ qñ nõ adulteratur cum proprio ſuo.ſꝫ nũqd ſuꝰ põt accuſare dñam ſuã ſi cũ alieno ſuo adulte rat̃:non:q2 hic loqt̃ de ꝓꝓo tñ ſeruo.ſimiliter nec dña virꝫ ſuum põt accuſare ſi cũ ãcilla ſua iacet vel cũ aliena cũ h cautũ ñ iuenio hoc iõ q2 deteſtabilius ẽ h crimẽ i muliere ꝙ i viro.io.Male dic io.q2 accuſari põt mulier:⁊ vir ſi cũ ãcilla ſua fornicet̃:aut femina

ſi adulterium cõmittat:vt ex̃ de diuoz.ex lr̃is.b.
p ¶ Uerberatione.i.verberando.
q ¶ Queſtionẽ.cenſus reipub.vl ẽt eccl'ie:q2 eccl'ia ꝯpat̃ reipublice:vt.C. de ſa.ſan.ec.l.vt inter diuinum.
r ¶ Si alijs.dicũt qdã ꝙ nec i excepꝰ crimibꝰ ſuus ꝯ dñꝫ admittit̃: niſi aliq̃ pſũptio pcedat.nã ſui ⁊ viles ſẽp q̃onibꝰ ſub dũt̃:ut.iij.q.iij.ſi aũt ea rei cõditio ſit.ſed a q̃onibꝰ nũq̃ ẽ icipien dũ niſi pcedãt indicia: vt ex̃ de re.iu.cũ i ꝯtẽ platõe.ſꝫ lr̃a iſta h nõ patit̃.dico ꝙ h ſpẽale vt ũtũ ſumat̃ a tozmentꝭ ſimilit̃ cũ marĩꝰ dicit̃ vxozẽ occidiſſe.C.ad l.coz.de ſic.l.vlt.⁊ cuꝫ agit̃ de occiſo dño.ff. ad ſyll.⁊ſi pcuſſoz cer tus.§.i.
s ¶ Preſcriptõis.exce ptõis tal.ſ.iſte ẽ ſuꝰ me us ⁊ iõ ñ andiet̃ ꝯ me
t ¶ Interrogari.niſi cũ d ſcõ ſuo iterrogat̃:vt.ũ ij.q.iij.item ſerui.
u ¶ Abſolutũ.mr̃ꝫ.nã mr̃ q̃nq̃ gerit tutelaꝫ filio:vt.C.qñ mu.tu. off.fungi.l.ij.⁊ finita tutela põt agi ꝯ iſtoſ q ñ habẽt loco dñoꝝ cũ pupillũ ſpoliant.ff.de vſuc.p eptoze.q ſudũ §.ſi tutoz.

nõ ſingulis ſed uniuerſitati reue rẽtiam dꝫ. Unde in eodem libro titulo eodẽ. Item. Qui manu mittitur a corpoze aliquo uel col legio uel ciuitate ſingulos in ius uocabit.nam nõ ẽ libertus eozuꝫ ſed reipublice honozeꝫ hr̃e debet Et ſi aduerſus rẽpublicã uel uni uerſitatẽ uelit experiri:ueniã edi cti petere debꝫ:q̃uis actozẽ eozꝫ ꝯſtitutũ i ius ſit uocaturus.ſi uõ igenuũ pnceps fecit:patrono ſue rẽtiã nõ dꝫ. Item. criali uero cã ſi libertus pſonã i ius uocauerit:ca put eius ⁊ fortunas petiturꝰ ante litis exozdiũ capite puniẽdus ẽ. crimẽ maieſtatis excipit̃:ul ſi pa tronã illicito ſerui ꝯcubitu uti de pheẽderit:quo caſu ẽt ſeruo.cũ mu nere libertatis dñam accuſare p mittitur:ſicut.C.li.ix.ti.de mu lieribꝰ q̃ ſuis ꝓpis cõmiſcẽt: Im peratoz iuſtinianꝰ ꝯſtituiſſe legit̃ Iquã cũ ſeruo ſuo occulte rem hr̃e detegit̃:capitali ſñie ſubiuget̃ tradẽdo ignibꝰ uerberationẽ:ſit q̃ oĩbus facultas crimẽ publicũ arguẽdi:ſit officio copia nũciãdi: ſit ẽt ſuo licẽtia deferẽdi cui liber tas ꝓbato crimie dabitur. Item patronos ẽt teſtificari nõ pñt niſi i quibuſdam caſibꝰ:in qbꝰ ẽt ſerui i dños torqueri liberti i patronoſ iubẽt̃. Unde i li. eo.cod.ti.de q̃ſtiõibꝰ imperatoz antonius.

De eodem

Queſtionẽ de ſeruis cõtra do minos hr̃i non opoꝛtꝫ excep tis adulterij crimibꝰ:itẽ fraudati cẽſus accuſatiõibꝰ ⁊ crie maieſta tiſ:qð ad ſalutẽ pncipiſ ptiet. In ceteris aũt q̃q̃ ſꝫ ea q̃ ſeruꝰ cõtra dñm dixerit:iudicaturi ſñiaꝫ foz mare non debeant:tñ ſi alijs quo q̃ ꝓbationibꝰ fides ueritatis iue ſtiget̃:pſcrptõis iuidia euaneſcit In pecuniarijs uõ cãis ex inopia ꝓbatiõum ſeruos ꝯtra dñm poſ ſe iterrogari manifeſtũ ẽ. Dez Abſolutũ ẽ ⁊ ꝙue exẽplo:audi

ri ſuos aduerſus tutozes uel ma trẽ dñoꝝ ſuoꝝ niſi ubi tutele aga tur. Si uero libertus ſua aucte a patrocinio eccl'e receſſerit:ſi ad monitus redire ꝯtẽpſerit in ſerui tutẽ reuocabit̃. Unde i eodem cõcilio legitur.

De libertis eccl'e qui ab eius ptro cinio diſcedunt.

Liberti eccl'e q ab eius patro cinio diſcedentes quibuſcũq̃ pſõis adheſerint:ſi admõiti redi re cõtẽpſerit:manumiſſio eoꝝ ir rita ſit:q p iobediẽtie cõtẽptũ in gratiactiõe tenentur. Item ex concilio hiſpalenſi.

Reuocẽt i ſuitutẽ eccl'arũ liberti qui ꝯtra eius libertatẽ ſupbiunt.

Octaua diſcuſſio agitata ẽ de quodã eliſeph ex familia aga bienenſis eccl'e:q ab ep̃o ſuo tra ditꝰ libertati de libertate cõfeſtim ad ꝯtumacie mozbum tranſilijt. ſicq̃ p ſupbiam ñ ſolũ eiuſdẽ ep̃i malis uel iſidioſis artibus ſalutẽ ledẽ uoluit:ſꝫ ẽt pſonã eccleſiã li bertatiſ imemoz pdãnauit aduer ſus quẽ igrati actio cãonũ ⁊ legũ aucte iuſte dirigit̃.ſ.ut immerite libertatis dãno mulctatus ad ſer uitutiſ nexũ coactꝰ reuocet̃.taliũ .n.ſtatuſ q ꝯtra ep̃ꝫ ſuũ ul pſonã eccl'am nitũt̃:decidi potius q̃ cõ ſeruari ꝯuenit:ut quoꝝũ libertas pnicioſa ẽ:ſit ſalutifera ſuitus.⁊ q ſupbire uoluerũt adepta liber tate:pditi diſcãt obedire ſubiecti Item ex ꝯcilio toletano.iiij.

A pꝛocinio nõ diſcedãt eccleſie li berti ad ſacros ozdiẽs ꝓmoti.

De libertis aũt hec pcipit ſan cta ſynodꝰ:ut ſiq pſbyteri ul diaconi ab ep̃is facti ſunt ſm mo dũ:quo canões ãtiq dãt lñiã ſint liberi:⁊ tñ a pꝛocinio eccl'e tã ipſi q̃ ab eiſ ꝓgeiti ñ recedãt:ab alijs quoq̃ libertati traditi et eccleſijs ꝯmẽdati patrocinio ep̃i colligãt̃: ⁊ ne cuiq̃ donentur hoc a pncipe ep̃s poſtulet. De uõ lõgiqtate

a ¶ Liberti.redire.ſꝫ ꝗre cogũt̃ iſti re dire cũ nulle ope ſint eis ipoſite.libertꝰ.n.ñ tenet̃ pſtare opas:niſi ſint eis ipoſite .C.de op.li.l.i.lꝫ honozẽ eis exhibẽ teneat̃ ⁊ ẽt ale re ipm:vt.C.de op.li.l i.⁊.l.maſ.ſꝫ dicas aliõ eẽ i liberꝭ eccl'e:vt.ſ.e. diaconi.tñ lꝫ liberti ec cleſie teneãt̃ ei pſtare opas:nõ tñ tales q̃les ſerui.aliq̃.n.dr̃ eẽ dña vt.ff.de op.li.ſi libertꝰ
b ¶ Ingrati actione in ſcm̃ q̃ dat̃ ꝓp igratitu dinẽ.ũ.n.ẽ h pꝛopꝛiuꝫ nomẽ actõis.ſic dicit̃ actõ oneris aduerſi.i. q̃ dat̃ ꝓp onus aduer ſũ:ut.ff.locati.i naue.
c ¶ Octaua diſcuſſio i.queſtio.
d ¶ Predãnauit.i.val de dãnificauit.
e ¶ Reuocet̃.h hẽs q̃ ꝓp igratitudinẽ reuo cat̃ libertꝰ i ſuitutẽ.⁊ itelligas igratitudineꝫ granẽ offenſam:q2 ñ niſi ꝑ graui offenſa reuocat̃ libertꝰ i ſuitutẽ ꝓp eaſ dem cãs ꝓp q̃s reuocat̃ dãnatõ:i auẽ.ut liberti decetero.colla.vi.§.illud. ſm leges veteres ſufficit leuis offenſa.C.de li.⁊ eoꝝ li.l.ij. Itẽ hic habes q̃ ſiue ꝯmittat libertꝰ eccl'e igratitudinẽ ꝯ eccl'am ſiue ꝯ ep̃m reuocat̃ i ſer uitutem.ſecus ſi ꝯ aliũ de eccl'a.ſ.e.qui manumittit̃.
f ¶ Proditi.i.de iobedientia conuicti.

g d ¶ libertis.ab eis ꝓgeniti.ergo filij libertoꝝ debēt obediētiā pſtare eccleſie ſue ſicut ꝛ patres eoꝝ:vt h.ꝛ.C.de li.ꝛ eoꝝ li.libertine.Sed ꝯtra qđ ex libera naſcit̄ igenuū ē:vt.C.de op.li.qđ ex liberta.So.qdam itelligunt.l.illā libertine de filijs manumiſſis cū p̄re ꝛ añ manumiſſionē nat̄:leges ꝯrias itelligūt de natis pᵒ manumiſſionē.ſꝫ h̄ ſtare nō pōt: quia h̄ dr̄ tā ipſi q̄ꝫ ab eis ꝓgeiti.Itē ex ſequēti capitulo.j.c.liberti.patet q̄ itelligit̄ de filijs nat̄ pᵒ manumiſſionē:vbi dic̄ de futura ꝓle q̄ ab eccl̄e p̄rocinio ſe ñ pōt ſbtrahē.io.iō qdā dixerūt iſtud ſpāle eē in libert̄ eccl̄e:vt filij nati pᵒ manumiſſionē pa trū ſuoꝝ ſint liberti eccleſie.Tu dicas q̄ filij nati pᵒ manumiſſionē ſūt ingenui:ſunt tñ obnoxij eccl̄e q̄ ad q̄ſdā opa q̄ ꝯſiſtūt i honore i aſſurgēdo ꝛ i ſalutādo.itē q̄ nō vocabūt eā i ius.al's reuocāt̄ in ſuitutē:vt i.c.ſequēti.

o ¶ Ro remuneratione.
a ¶ Uicūꝗ.plati.
b ¶ Suffragio.i.q2 ſuffragiū p̄ſtitit eccl̄e ꝯſilio vel auxilio.
c ¶ Prouiderint.alicui.

aſſurgāt:vt eā nō accuſent.j.e.eps q cū.§.ſequenti.

h ¶ Nō recedāt.h̄ hꝫ locū diſtictio decre.ex̄ de ſer.ñ or.eo libēti᷒.ē tñ hoc ſpāle i libertis eccl̄e q̄ ēt licꝫ facti ſint ſacerdotes q̄ ꝓpt̄ igratitudinē reuocāt̄ i ſuitutē:vt.liiij.di. q ex familis.

i ¶ Ongigtate.q2 ſi p.x.annos ſteterit i libertate :āmodo liber hētur:ut ex̄ d ꝯiu ſer.lꝫ.ff.q ꝛ a q.ma.li.ſi cū.§.ariſto.vl' ſi mat̄ alicui᷒ tpe moꝛ ei᷒ ſe ꝓ libera geſſerit:ꝛ filius ei᷒ p qnquēniū vixerit vt liber:ammō liber erit:ut.C.ne d ſta.defūc.l.ij.ꝛ.iij.ſꝫ lꝫ ſeruus fugitiu᷒ ſe ꝓ libero geſſerit:ñ iō ē i poſſeſſione libertatis : ut C.de agri.ꝛ cenſ.cum ſim᷒.i fi.li.xi.ꝛ.ff.d acqui.poſ.l.p eū.i fi.

k ¶ In anterioꝛi.ñ determinat̄ h̄ de quo dicat.

l ¶ Intra ānū.ſiliter ſi vaſall᷒ ifra ānū ñ petit iueſtiturā:cadit a iure feudi:vt i ꝯſti.federici nec ob.qđ legit̄ ex̄ de iureiurā.veritatis.vbi dicit̄ q̄ ñ iurat̄ ſucceſſoꝛi pape.pōt eni dici ſpālem eē ibi.idulgentiam.i emphiteota ſecus eſt:q2 lꝫ nō ſoluat canonē ifra ānū tñ nō expellit̄:vt.x.q.ij.hoc hoc ius.Nō q̄ hic ex curſus āni ꝓuat aliquē libertate ſic̄ excurſus āni ꝓbat crimē.xi.q.iij.rurſuſ ſic.xx.q.ij.puella.ſic ex̄ de of.oꝛ.paſtoꝛal'.ſic.liiij.di.ſi ſeruus.

m ¶ Iberti.moꝛit̄.eccleſia eni nō pōt eē nulla:vt.xxiiij.q.i.pudenda.

n ¶ Geniti.ꝓpt̄ h̄ dixerūt qdā q̄ ſpāle eēt i eccl'ia:q̄ filij libertoꝛum eccl̄e ſint liberti eccl̄e qđ nō ē veꝝ.ſꝫ tñ quo ad qđ ſunt aſtricti eccl̄e :ut ei

tēpoꝛis obſcuret̄ ꝯditio oꝛigis tēpoꝛe ſue manumiſſiōis: ſcribāt liberti ꝓfeſſionē q̄ ſe ꝓfiteāt̄ de familia eſſe eccl̄e ꝛ ab ei᷒ obſeqo ſe nūꝗ receſſuros. Unde i eodez cō.legitur.

Profeſſionē ſue ꝯditiōis liberti eccleſie faciant.

Ongigtate ſepe fit tpiſ:ut nō pateat cōditio oꝛigiſ.unde iā decretū ē i anterioꝛi uniuerſal' cōcilij canōe:ut ꝓfeſſionē ſuā liberti eccl̄e debeāt facē:q̄ ꝓfiteāt̄ ſe ꝛ de familia eccl̄e eē ꝛ ei᷒ obſequm nūꝗ relicturos. unde his quoꝗ nos adijcimus:ut quotiēs curſū uite ſacerdos ipleuerit:ꝛ d hac uita migrauerit: moꝛ cuꝫ ſucceſſoꝛ eiuſ aduenerit:ōes liberti eccl̄e ul' ab eis ꝓgeniti chartulas ſuas i cōſpectu ōium debēt ipi q ſbſtituit̄ pontifici publicare ꝛ ꝓfeſſionem i cōſpectu eccl̄e renouare: q̄tenuſ ſtat᷒ ſui uigoꝛem ꝛ illi obtineāt:ꝛ obediētia eoꝝ eccl'a nō careat.ſi aūt ſcripturas libertatis ſue itra ānū oꝛdiatiōis noui ſui pōtificis manifeſtare cōtēpſerit aut ꝓfeſſiones reuocare noluerit :uacue et ianes chartule ipſe remaneāt ꝛ illi oꝛigini ſue r̄dditi ſint perpetuo ſerui. Item ex eodem.

Nec liberti nec eoꝝ poſteri a patrocinio diſcedant eccleſie.

Iberti eccl̄e q2 nūꝗ eoꝛum moꝛitur patrona:a p̄rocinio eccl̄e nunꝗ diſcedant nec poſteritas qdem eoꝝ ſicut p̄oꝛes cāones decreuerūt.ac ne foꝛte libertaſ eorū i futura ꝓle nō pateat: ipſaꝗ poſteritas ſeſe ab eccl̄e p̄rocinio nō ſbtrahat:neceſſe ē ut tā idēꝫ liberti q̄ꝫ ab eis geiti ꝓfeſſionē epo faciant.p quā ex fāilia eccl̄e libertos ſe eē fateāt̄.eiuſꝗ p̄rociniuꝫ nō r̄liquāt:ſꝫ iuxta uirtutē ſuam obſequm ei ul' obediētiā p̄beant Pro r̄muneratiōe ipēſi obſequij res eccl'aſtice utilitatis p̄nt donari. Unde i toletano cō.iiij.legit̄

Que de rebus eccl̄e i remūeratio nē obſequij p̄ſtāt̄:rata p̄maneāt.

Uicūꝗ ſuffragio cuiuſlibet aliqđ eccl'aſtice utilitatis pꝛouiderit ꝛ ꝓ eo q̄ācūꝗ cōmodum i remuneratōne ꝓmiſerit:ꝓmiſſi ſolutōeꝫ eos abſoluere opoꝛtebit ita ut ad ꝯciliū cōꝓuiciale deferat̄:ut eoꝝ cōniuētia ꝯfirmet̄:q2 ſicut paulus ait.Dign᷒ ē mercenarius mercede ſua. Itē grego.

Serui eccl'aꝝ i eoꝝ dñiū traſferri p̄nt:q eccl'aſticis utilitatib᷒ deſeruiunt.

Eccleſiaſticis utilitatib᷒ deſudātes eccl'aſtica dignum eſt remuneratiōe gaudere:ut q ſe uolūtarijs obſeqoꝛuꝫ neceſſitatibus ſpōte ſubijciūt:digne nr̄is ꝓuiſionib᷒ cōſolētur.q2 igit̄ theodoꝛuꝫ uiꝝ eloquētiſſimū cōſiliariū nr̄m mācipioꝝ cognouim᷒ miſterio deſtitutū:iō puerū noie acoſimum natione ſiculū iuri dñioꝗ ſuo dari tradiꝗ p̄cipimus.quem qm̄ ex nr̄a aucte iā poſſidet:hui᷒ neceſſe fuit ſcripti ꝓ futuri tpiſ teſtiōnio ac roboꝛe largitatis ꝛ aucte fulciri:q̄ten᷒ dño ꝓtegēte ſecure cū ſe p ſiñ ulli᷒ retractatōiſ ſuſpiciōe ut dñs ualeat poſſidē. Miſeratōis quoꝗ ituitu ſui eccl'arū libertati donari p̄nt. Unde grego.montane ꝛ thome.

Miſeratōis ꝛ pietatis ituitu ſui eccl'aꝝ p̄nt manumitti.

Um redeptoꝛ noſter totius ꝯditoꝛ creature ad hoc ꝓpiciatus hūanaꝫ uoluit carnem aſſumere:ut diuinitatiſ ſue gr̄a dirupto quo tenebamur captiui uiculo ſuitutis:p̄ſtine nos reſtitueret libertati:ſalubꝛit̄ agit̄:ſi homines quos ab iītio natura liberos ꝓtulit ꝛ iuſgētiū iugo ſubſtituit ſuitutis:i ea q̄ nati fuerāt māumittētiſ bñficio libertati reddāt̄. atque iō pietatis ituitu ꝛ hui᷒ rei ꝯſideratione pmoti nos montanum ꝛ thomā famulos ſācte romane eccleſie:cui deo auctoꝛe deſeruim᷒:libertoſ ex hac die ciueſꝗ romāoſ

d ¶ Promiſerint.videtur q̄ aliquis obligetur nudis vbis licet non interceſſit ſtipulatō vt extra de te.ſta.indicante.xxij.q.v.iuramenti.ꝛ.j.e.q.v.quia iobannes.quod v̄ꝫ eſt:ꝛ poteſt dici q̄ competit actio ex nuda ꝓmiſſione.l.conditio ex canone illo.j.xxij.q.x.iuramenti.

e ¶ Ccleſiaſticis.volūtarijs.volūtarium vocat ꝛ tamen dicit eſſe neceſſitatē quia ab initio eſt voluntarium ſed poſtꝗ illō incepit : tenet̄ illud conſumare:vt.C.de ac. ꝛ obli.ſicut.ꝛ habel hic q̄ eccleſia tenet̄ ad antidota:vt ē reſta.cum i officijs.

f ¶ Teſtimonio.i.iſtrumēto ſuo:qđ fuit ei teſtimoniū ꝓfuturum.

g ¶ Um redemptoꝛ.hic habet̄ foꝛma ſb qua fiunt manumiſſiones:ꝛ planum eſt.

h ¶ Iuſgentium.alibi dicit̄ q̄ de iure diuino eſt inducta ſeruitus ſed de hoc dixi.s.di.i.iuſgentium.

i ¶ Relaxam⁹ ſ; nõne coip⁹ q aliqs int ui uos maũm tti tur: videt̃ ei pe culium dauz: niſi exp̃ſſe hoc adimat. C. de pecu. ei⁹ q li. meruit. l. vnica ſ; dicas: q ali ud ẽ libertis eccle. nã eis in manumiſſiõe ñ licet dari ultra ſũmaz. xx. ſol. ut. ſ. e. ſiquos

k ¶ Cũ trib⁹. q̃ nõ regrit̃ ꝯſen ſus oĩũ: ubi li bertas dat̃. ꝛ ħ i fauo: ẽ liber tatis fit: ut. C. de cõi fuo ma. li. ar. ꝫ. liiij. di. c. i. ſ. e. ep̃us q iñe videt̃ hic q ſigillũ pape ñ facit chartã au tẽticã: niſi ad ſit ſubſcriptio

Ecleſiaꝝ clericoꝝ ar. q eodem p̃ uilegio gaudẽt ſerui clericoꝝ quo eccleſie. j. xvi. q. i. ſilr ſi. lxxxvij. di. eoſ q. lxxxix di. idicatũ. cle rici. n. ꝛ eoꝝ mãcipia ſi ẽrẽ pta ab oĩbus munerib⁹ cui tatũ: niſi ſbſit magna neceſſi tas: eẽ ð imu. ec. ñ min⁹. C. de epi. ꝛ. cle. l. ij.

Aurum. aſſyrij. i. babylonij. q cum nabucho donoſo: cepe rũt hieruſalẽ ꝛ abſtulerunt vaſa ð templo dñi. j. de cõſe. di. i. veſtimẽta

b ¶ Miniſtraſ ſes. i. miniſtrare debuiſſes.

c ¶ Occiſi ſunt. tũc demũ cuz timet̃ mor: re dimi debẽt ca ptiui: vt. nõ. ꝫ. e. ſicut dino.

efficim⁹: omneq; ui: relaxamus ſuitutiſ peculium. hac aũt manu miſſionis paginã patrio notario ſcribẽdã dictauim⁹: ꝛ. ꝑpria mãu una cũ trib⁹ p̃ſbꝛis p̃oꝛib⁹ ꝛ trib⁹ diaconib⁹ ꝑ pleĩſſima firmitate ſb ſcripſim⁹: uobiſq; tradim⁹: actũ i urbe romana. Itẽ fui eccl'aꝝ publicis angarijs non debẽt fati gari. Unde i cõ. toletão. iij. legr̃

Serui eccleſiãrũ publicis anga rijs non fatigentur.

Ecleſiaꝝ ſeruos ꝛ ep̃oꝛum uł p̃ſbꝛoꝝ uł oĩum clicorum a iudicib⁹ uł exactoꝛib⁹ publicis i diuerſis angarijs fatigari dolem⁹ ꝑpt̃ qð õne cõſiliũ a pietate glori oſiſſimi dñi nr̃i popoſcit: ut taleſ uſus deiceps ĩhibeat. ſ; ſui ſupra ſcriptoꝝ officioꝝ i eoꝝ uſib⁹ uł ec cleſie laboꝛẽt. Siqs uõ iudicum uł actoꝝ clericũ aut ſeruũ clerici uł eccl'ie i publicis ac p̃uatis nego cijs occupare uoluerit a cõione ec cleſiaſtica: cui ipedimẽtũ facit: ef ficiat̃ extrane⁹. Jtez ꝑ alimonia paupeꝝ: ꝑ redẽptõe captiuoꝛuz res ſacras diſtrabi lz. Unde ã broſi⁹ ait i libro de officijs.

Res ſacre qb⁹ ex cauſis aliẽari debeãt

Aurũ eccl'a hz nõ ut ſeruet: ſ; ut eroget ꝛ ſbueniat i neceſſi tatib⁹. qd ẽ op⁹ cuſtodire qð nihil adiuuat? an ignoꝛam⁹ q̃tum auri atq; argẽti de tẽplo dñi aſſyrij ſu ſtulerũt? nõne melius ꝯflat ſacer dos ꝑ alimonia pauperuz: ſi aliq̃ ſubſidia deſũt: q̃ ſi ſacrileg⁹ ꝯta minat ꝛ aſpoꝛtat hoſtis? nonne dictur⁹ ẽ dñs cur paſſus es tot io pes fame moꝛi? certe hẽbas auꝝ unde miniſtraſſes alimoniã. cur tot captiui in capt uitatem ducti nec redẽpti ab hoſte occiſi ĩt? me lius fuerat: ut uaſa uiuẽtiũ ſerua res q̃ metalloꝝ: his nõ potes re ſponſum referre. qd. n. dices? ti mui ne tẽplo dei oꝛnat⁹ deeſſet. reſpõdet: aurũ ſacramẽta nõ q̃rũt neq; auro placẽt: q̃ auro nõ emũt oꝛnatuſ ſacroꝝ redẽptio captiuo rũ ẽ. ꝛ uere illa ſunt uaſa p̃cioſa q̃ redimũt aĩas a moꝛte. ille uerus theſaur⁹ ẽ dñi: q opat̃ qð ſãguis ei⁹ opat⁹ ẽ. Et p⁹ pauca: nẽo põt dicẽ: cur paup uiuit. nemo põt q̃ri q: captiui redẽpti ſunt. nemo põt accuſare: q: tẽplũ dei ẽ edificatũ nemo põt idignari: q: humandis fideliũ reliquijs ſpatia laxata ſũt nẽo põt dolẽ: q: in ſepulchꝛis xp̃i anoꝝ reges deſũctoꝝ ẽ. Jn his trib⁹ generib⁹ uaſa eccl'ie ẽt iitiata

ꝯfringẽ ꝯflare uẽdere lz. op⁹ eſt: ut de eccl'ia myſtici poculi foꝛma nõ exeat: nec aduerſus nefarios ſacri calicis miſteriũ transferat̃. iõ p̃mũ itra eccl'az q̃ſita ſt̃ uaſa q̃ i itiata nõ eẽnt deniq; comminuta poſtremo cõflata ꝑ minutas ero gatiões diſpẽſata egẽtib⁹ captiuo rũq; precijs ꝓfecerũt. q̃ ſi deſũt noua ꝛ que neq̃q̃ iitiata uideãt̃. ꝛ i huiuſmõi quos ſupra dixi uſ⁹ oĩa arbitroꝛ pie poſſe cõuerti.

Item hieronymus.

Non parietes oꝛnare: ſed paupe ribus prouidere gl'a ep̃i eſt.

Gloꝛia ep̃i ẽ pauperũ opibus ꝓuidere. ignominia ſacerdo tis eẽ ꝓpꝛijs ſtudere diuitijs. natus i paupe domo ꝛ in tugurio ruſticano qui uix milio ꝛ cibario pane rugiẽtẽ uẽtrẽ ſaturare pote raz nũc ſimilã ꝛ mella faſtidio. Itẽ eiuſdẽ. Multi edificant parieteſ ꝛ colũnaſ eccl'e ſbtrahũt marmoꝛa nitent: auro laquearia ſplẽdẽt: gẽmis altare diſtiguit̃. ꝛ miſtroꝝ chꝛiſti nulla ẽ electio: ne q; uõ mihi aliqs opponat̃ diues i iudea tẽplũ mẽſam lucernas turi bula patellas cyphos moꝛtariola ꝛ cẽ ex auro fabꝛicata. tunc hec ꝓ babantur a dño: qñ ſacerdotes hoſtias imolabãt: ꝛ ſãguis pecu dũ erat remiſſio peccatoꝝ. q̃q̃ hec oĩa p̃ceſſerit i figurã. ſcriptuz ẽ ãt ꝑpt̃ nos i quos fines ſeculo rũ deuenerũt. nũc uõ cũ paupta tẽ dom⁹ ſue paup dñs dedicauit poꝛtem⁹ crucẽ ꝛ delicias lutũ pu tem⁹. Itez eiuſdez. Amicõ rapẽ quippiã furtũ ẽ: eccl'az frau dare ſacrilegiũ ẽ. accepiſſe paupi b⁹ erogãdũ ꝛ eſuriẽtib⁹ pluris illõ reſeruare: uł cautũ uł timidũ eſt aut quod apertiſſimi ſceleris exin de aliqd ſubtrahere: omniũ p̃do nũ crudelitatẽ ſupat. Itẽ eiuſð Crates ille theban⁹ homo quõ dã ditiſſim⁹: cum ad philoſophã dũ athẽas pgeret magnũ auri põ dus abiecit. neq; putauit ſe poſſe ꝛ uirtutes ꝛ diuitias ſimul poſſi dere nos ſuffarcinati auro chꝛiſtũ pauperẽ ſeqmur: ꝛ ſub p̃textu ele moſyne p̃ſtinis opibus icubãtes quomodo poſſumus alienã fide liter diſtribuere: qui noſtra timi de reſeruamus? plenus uẽter fa cile de ieiunijs diſputat non hie roſolymis fuiſſe: ſ; hieroſolymis bñ uixiſſe laudãdũ ẽ. Itẽ largi tate ẽt ep̃i ſtipẽdiuz de reb⁹ eccl'ie clericis dare lz: cuius pꝛofeſſio ſb

d ¶ Quid. i. ſimile. illi.

e ¶ Timui. ſic foꝛte ſe excuſabit.

f ¶ Spatia. ampliata.

g ¶ In his tribus. In alimonia paupuꝫ: i re dẽptõe captiuoꝝ: i edi ficatõe tẽpli uł augmẽ tatione cimiterij.

h ¶ Myſtici. i. foꝛma calicis i quo myſticuꝫ poculũ ſãguinis chꝛi ſti ꝯficit̃. ꝛ qð dixit de eccl'a: itelligut qdã de eccl'a i q̃ ẽ: q: cũ ſit res ſacra ñ põt uẽdi etiaꝫ alij eccle: de ħ nõui. x. q. ij. hoc ius.

a ¶ Gloꝛia. cibario. ſ. familie.

b ¶ Rugiẽtẽ. i. fameli cum.

c ¶ Multi parietes. i. iperitos: ſic. xlvi. di. ſunt nonnulli.

d ¶ Et colũnas. i. pitos

e ¶ Subtrahũt. i. nõ re cipiunt.

f ¶ Opponat̃. ar. ab ex emplis non eſſe argu mentãdum.

g ¶ Hec ꝓbat̃. ſ; nõne hec hodie ꝓbat̃ a dño vt. j. de conſe. di. i. ꝛ ca lix: ita: ſed nõ in ſuper abũdãtiã: vt nõ habea tur delect⁹ pſonarum lxxxvi. di. ñ ſatiſ. xlvij di. ſicut.

h ¶ Peccatoꝝ veniali um. quia cerimonialia tollebant tm̃ venialia peccata: ſic hodie aq̃ bñdicta: vt. j. de cõ. di. iij. aqua.

i ¶ Crucez. ſuſtinendo contumelias.

k ¶ Amico. vel cautuz cũ iõ: q: expectat̃ ma ioꝛ neceſſitas.

l ¶ Timidũ. ſ; iõ facit q: timet ne ſibi ðficiat

m ¶ Crates. diuitias nã vere philoſophan tes ꝯtẽnũt pecuniam. ff. de uaca. mu. l. in bo no. abus. §. vlt.

Aliena.i.res eccleſie.
o ¶ Plenus venter.p̄latus plenus diuitijs.
p ¶ Non hieroſolymis.i.nō tātū eſſe p̄latū :ſed op̄a p̄lati facē laudabile ē xxij.q.v.cauete.
a S Epe fit.obſiſtat.de facto nō de iure:vt.ſ̄.e.lōgiquitate.
b ¶ Cuiuſcūq̄ȝ ep̄i .j.xvi.q.iij.ſi ep̄us.ꝛ.c.clerici.
e ¶ Largitate.ſed q̄uo ē largitas ſi dr̄ p̄caria cū ō p̄caria certa p̄ēſio ſtatuat̄.x.q.ij.precarie Rn̄deo non eſt precaria ſȝ donatō gratuita quo ad vſufructū.ꝛ iō dic̄ ꝙ īteruēiet ſcriptura ne poſſit allegare p̄ſcriptōeȝ. nā p quātū cūq̄ȝ tp̄s poſſidēt nunq̄ȝ p̄ſcribēt:vt .xvi. q.iij.clerici.fructuari⁹.n. nō pōt p̄ſcribē.in ſti.p q̄s perſonas no.ac §.fructuari⁹. nec ille qui alieno noīe poſſidet: vt ex̄ de p̄ſcri. ſi diligēti.C.ō p̄ſcrip.xxx an.male.
d ¶ Sub p̄carie.i.ſicut ſolet fieri i p̄caria. nō eni ē hic ꝯct⁹ p̄carie:ſȝ donatio uſufruct⁹ ep̄i xvi.q.iij.ſi ep̄us .ꝛ.c.clerici.
e ¶ Laborare.i. colere
f ¶ Priuare.ar.clericū poſſe remoueri ab eccleſia ſi negligit agros vl̄ alias vtilitates eccl̄e ſic.ff. de pe.here.ei q ptes.§.cuȝ p̄dia.ꝛ.C.locati.l.iij.nam ꝓp̄t negligētiā aliq̄s ōponit̄ vt.lxxxi.di.dictū.
g S J ep̄us. hic hēs ꝙ de ſeculari eccleſia pōt fieri ab ep̄o mōſteriū:vt ex̄ de ec.edi.ad audiētiā.ſȝ ecōuerſo nō pōt:vt.xix.q iij.q̄ ſemel.ex̄ de relig.do.it̄ q̄tuor.niſi fiat auctoritate pape:vt ex̄ ō cen.cū venerabil̄.ꝛ ex̄ ne cle:vel mo.c. relatū vel vbi alit̄ n̄ poſſit locus reformari:niſi per canonicos ſecl̄ares:vt ex̄ i eadē ōcre.it̄ q̄tuor
h ¶ Detrimētū.graue.ſi.n ledēt eccl̄aȝ grauiter poſſȝ r̄uocari:vt.ſ̄.e.ap̄licos.i fi j.c.ꝓxi.
i ¶ Cōſēſū.q̄ro ō q̄ruȝ clericoꝝ ꝯſēſu h̄ intelligas:an de clericis ep̄al̄ eccl̄e:an de cl̄icis parochieilli⁹? Rn̄deo de clericis eccleſie cathedralis.nā ꝯſēſus clericoꝝ eccleſie cathedralis reqrit̄ circa ordinatōeȝ ꝛ diſpōeȝ cl̄icoꝝ:vt.xxiiij.di.ep̄s.xlvij.di.reliq.ſ̄.e.alienationes. Lau.tñ ꝛ.h.itelligūt ēt regrēdū ꝯſēſū clericoꝝ parochialis eccleſie.nā iſti ſine culpa nō debent p̄uari ſuis ſtipendijs.xvi.q.vij.inuentum.videt̄ tam ſufficē ſi ep̄s eis ꝓuidet neceſſaria vel ibi vel alibi:vt ex̄ de ec.edi.ad audiētiam.ꝛ ſic vr̄ ꝙ eis inuitis poſſit hoc facē:ar.ex̄ de exceſ.prela. ſicut vnire.

p̄carie noīe fieri dȝ. Unde i.vij ꝯcilio toletano legitur.

Qui bn̄ficiū ab eccl̄a accepit:eius
ꝓfeſſionē noīe p̄carie faciat.

S Epe fit:ut ꝓpetati origis obſiſtat lōgiq̄tas tp̄is. q̄propt ꝓuidēdū decernim⁹: ut ſiq̄s cl̄ici coꝝ ſtipēdiuȝ de reb⁹ eccl̄e cuiuſcūq̄ȝ ep̄i p̄cepit largitate ſb⁹ p̄carie noīe:debeat ꝓfeſſiōeȝ ſcribē:ne p retētionē diuturnā p̄iudicium afferat eccl̄e.ꝛ quecunq̄ȝ i uſu p̄cepit debet utilit̄ laborare:ut nec res diuini iuris uideāt̄ aliq̄ occaſione negligi:ꝛ ſubſidium ab eccl̄a cui defuiūt p̄cipe poſſint clerici. q̄ ſiq̄s eoꝝ ꝯtempſerit facē:ipſe ſe ſtipēdio ſuo uidebitur priuare. Religionis quoq̄ȝ ituitu ea i q̄b⁹ eccleſia detrimētū nō patit̄: monaſterijs tradi poſſūt. Unde i toletano ꝯcilio legitur.

Licet religiōis ituitu res eccleſie
alienare.

S J ep̄s unaȝ de parochianis eccleſijs ſuis mōaſterium dedicare uoluerit:ut i ea mōachoꝝ regulariter cōgregatio uiuat:hoc de ꝯſēſu ꝯcilij ſui hēat lc̄iam faciendi:q ēt ſi de reb⁹ eccleſie ꝓ eoꝝ ſbſtātia aliquod detrimētū eccleſie nō exhibeat eidē loco donauerit ſit ſtabile.rei enim bn̄ ſtatuēde ſanctum cōciliū dat ꝯſēſū. Itē ex eodem.

Non ultra quinquageſimā ptez
rerum eccl̄e monaſterio q̄ cōſti
tuit ep̄o licet conferre.

B Onē rei dare ꝯſiliū ꝛ p̄ntis hētur uite ſubſidiuȝ ꝛ eterne remūeratōis expectare cernit p̄miū.q̄ſq̄s itaq̄ȝ ep̄oꝝ i parochia ſua mōaſteriū ꝯſtruē forte uoluerit:ꝛ hoc ex reb⁹ eccl̄e cui preſidet ditare decreuerit:nō āpli⁹ ibidem q̄ȝ q̄nq̄geſimā ptez dare debebit: ut hac tēperamēti eq̄tate ſeruata ꝛ cui tribuit cōpetēs ſubſidiuȝ cōferat ꝛ cui tollit dāna grauia non īfligat. Ad eccl̄aȝ uō q̄ mōaſticis nō iformabitur regul̄ aut quaȝ ꝓ ſuis magnificare uoluerit ſepulturis nō ampli⁹ q̄ȝ cēteſimā parteȝ cēſus eccl̄e cui p̄ſidet ibidē ꝯferre licebit.ea tñ cautela ſuata ut unā tm̄mō q̄ placuerit ex his duabus remuneratōem aſſumat. Itē gregorius.

Jure ꝓprietatis res eccl̄ie mona
ſterioꝝ edificijs tradere licet.

R Eligioſā uitā eligētib⁹ ꝯgrua nos oȝ ꝯſideratiōe ꝓſpicē ne cuiuſq̄ȝ neceſſitatis occaſio aut deſides faciat:aut robur q̄ abſit conuerſatiōis ifrigat. iccirco tibi aucte p̄nti p̄cipim⁹:q̄ten⁹ domuȝ poſitā i hac urbe regione quarta iuxta locū q appellat̄ gallinas albas uel hortū iuris ſācte romane eccl̄e cui auctore deo p̄ſidem⁹: i q̄ cāpana quōdā patricij manſiſſe dignoſcit̄ ſiml̄ ꝛ hortum atq̄ȝ hoſpitia q̄ itra eādē domū ianua cōcluſit:eidē debes tradē ꝓpetatis iure ꝓcul dubio poſſidēdā.i q̄ domo mōaſteriū ubi cuȝ congregatione ſua habitare poſſit chriſto adiuuante conſtruere.ꝛ tam ipſa q̄ȝ que in eius loco honoreq̄ȝ ſuccesserit predictam donum ꝛ hortum cum omnibus ad ſe pertinētibus: ſicut diximus quieto ꝛ inconcuſſo iure a nobis pietatis cōſideratione conceſſam ualeat poſſidere. Ecce oſtēſuȝ ē: quomodo res eccl̄ie ſiñ culpa dari poſſint ꝛ conſtare his q̄bus date fuerint.

N Unc q̄rit̄:ſi añ tp̄s ſue ordinatōis nihil hr̄e uidebant̄: q̄d de his fieri dēat:q̄ poſt ordiatōeȝ ſuā iueniſſe noſcūt̄. De his ſtatutū ē i ꝯci.cartha.iij.

De his q p̄mū nihil hn̄tes tp̄e ſue
admiſtratōis aliq̄a acq̄runt.

P Lacuit ut ep̄i p̄ſbi diaconi ꝛ q̄cunq̄ȝ clerici qui nihil hn̄tes ordināt̄:ꝛ tp̄e ep̄atus ul̄ clericat⁹

k b Bone rei.q̄nquageſimā:ſȝ nūq̄d ep̄s pōt dare cēteſimaȝ vel q̄nquageſimā ſine ꝯſēſu canonicoꝝ? vr̄ ꝙ ſic:ex̄ ō his q̄ fi.a p̄la.ſine ꝯſē.ca.paſtoral̄.ēt n̄ obſtāte iuramēto de n̄ alienādis reb⁹ eccleſie.ꝛ ex̄ de ec.edi.tua.nemo.n.pōt accuſare ep̄m ꝙ tēplum dei edificauit:vt.ſ̄.e.auꝝ.itē q̄ ſuffic̄ a iure ſemel ꝯceſſū.vñ nō eſt neceē requirere nouū ꝯſēſū.ff. de condi.iſti q̄ ſb ꝯditōe.§.vl timo.ſȝ ꝯ̄ ex̄ ō dona.paſtoral ex̄ de his q̄ fi.a p̄la.cuȝ vos. Tu dical ꝙ lȝ a iure p̄mittat̄ ei talis donatō tñ fac̄ eādē de ꝯſēſu cl̄icoꝝ: vt ſ̄.e.c.ꝓxi.ſ e apoſtolicos vehementer tñ obuiat illa decre. paſtoralis niſi fiat vis liē Sȝ q̄d ſi ep̄us plures donationes fec̄:ita ꝙ oēſ ſimul excedāt q̄nquageſimā an dices vltimā reuocari vel oēs? videt̄ ꝙ tm̄ vltia: q̄a ſola illa fuit viciola:vt.ſ̄.c.ſi quos.ꝛ.xvij.q iij.q̄ſti.ecōtra videt̄ ꝙ de q̄libet donatione ē detrahendūȝ vt.C.de inoff.do.ſi totas .ff. ad.l.fal. pena. les.§.annua.h̄ queſtio ſoluit̄ extra de dona. ap̄lice.io.quid iuris ſit ō hoc in queſtionib⁹ notaui.b.

Q. III.

l ¶ Cenſus.ꝓp̄t h̄ vbū cenſus dicit lau.ꝛ.h.ꝙ de cēſu poſſet ep̄us dare partē:ſed nō de poſſeſſionibus eccleſie :alias reuocaret vel eo viuo vel poſt mortem ſuam:vt.xvi.q.iij.ſi ſacerdotes.ſed hoc falſū eſt:q̄ decre.dic̄ ēt de poſſeſſionibus:ex̄ de dona.apoſtolice.
m r R Eligioſam.ergo q dat domū vel aliā rē nō vr̄ dediſſe ea q̄ ſūt ānexa ei niſi expreſſa fuerint:ſic.lxiij.di.ego lodouic⁹.ar.ꝯ.ff.ſi ſer.ven.teſtatrix.ff.de act.emp.creditor.in fi.

a Nunc q̄rit̄. habeas ꝑ ſmuma queſtionis: qđ đr in. c. i.
b Placuit. bñtes. ḡ. ꝓpt̄ pauptatē nec ipedit̄ nec excuſat̄: etiaꝫ gs a ꝑlatura. ſec⁹ ē in tutore: vt inſti. đ excu. tu. §. ſed ꝛ ꝓpt paupertatem.
c Suo. h̄ ſpāle ē i eccl̄a: ꝙ lꝫ ſacerdos aliquid ſuo emat nomine de pecunia eccleſie: ꝙ reſ illa ſtatim facta ē eccl̄e. aliud eſt i reb⁹ priuato rū: vt. C. de rei vē. ſi vt ꝓpōis ꝛ de hoc nōui 8. e. q. ij. apoſtolicos. idem qđ h̄ đr habes eꝫ de pe. cle. c. i. ꝛ c. igrēdū. ꝛ c. ſigs. Utrū aūt ꝑſumat̄ đ reb⁹ eccl̄e vł đ reb⁹ ſuis comparaſſe. đr. 3. e q. i. ſint manifeſte.
d Cognatōiſ. uſqꝫ ad q̄rtū gradum. C. de epi. ꝛ cle. auc. liñam. ar. 3. xx xv. q. ij. c. i.
e Quicūqꝫ vendicabit. i. defendet qñ eccl̄a inēit i poſſeſſiōe. ſꝫ ſi hēdes eſſent in poſſeſſione oportet eccl̄ia ꝓbare de iure ſuo: vt. j. e. q. v c. i. ſi. ſ. ñ nō. 3. e. q. i. ſint manifeſte. vł itellige qđ hic đicit: cuꝫ nō habet ſacerdos hēdes: in auc. de ecc. ti. §. ſigs aūt eps col. vlt. ꝛ. j. q. v c. vlt.

itelligo eis ꝛ ñ eccl̄e. i 2°. caū eccl̄e ꝛ ad vſū eoꝝ lꝫ ſit ar. 3. ff. đ re. dn. ciuib⁹.
h Habet. quo ad vſum.
i Habeat. ad ꝓprietatem.
k Nō poterit. tñ ſi ē hēs iſtituta ꝛ rogata reſtituē alteri hēditatē illā: pōt detrahē q̄rtā: vt iſti. de fideicō. hē. §. ſꝫ qꝛ. ſꝫ ſi eccl̄e legaret̄ aliqd: vt illud eccl̄e reſtituat̄. de hoc dubitari conſueuit: an tūc poſſit ꝑtē de tali legato retinere: vt nō. C. cō. de le. l. i. rñ°. i.

ſui agros ꝛ q̄cūqꝫ ꝑ̄dia noie ſuo[e] cōparāt tāq̄ꝫ reꝝ dñicarū iuaſionis crie teneāt̄ niſi admōiti eccl̄e eadē cōtulerit. ſi aūt ipis ꝓpe aliqd liberalitate alicui⁹ uł ſucceſſiōe cognatōis[d] euenerit: faciāt ide qđ eoꝝ ꝓpoſito ꝯgruerit. qđ ſi a ſuo ꝓpſito retrorſū exorbitauerint: honōe eccl̄aſtico idigni tāq̄ꝫ ꝛ̄pro bi iudicēt̄. ITē ex cō. toleta. xi.

De miſtris q nulla eccl̄e occaſiōe ſꝫ ſui utilitate aliqua acquirūt.

Quicūqꝫ[e] de ſacerdotib⁹ uel miniſtris pro ſua utilitate atqꝫ amicitia quocūqꝫ mō: aut per ſcripture ſeriē aliqd meruit ab aliquo pcipe: i reb⁹ eccl̄e ñ poſit numerāri ſed qđ exinde uoluerit facē: ipoꝝ uoluntatis arbitrio ſbiacebit. ꝙ ſi hoc p⁹ eoꝝ mortē iordiatū fortaſſe remāſerit: eccleſia cui ꝑ̄fuit uel miſter extitit: hoc ſibi in ꝑpetuū uēdicabit. Ecce ꝙ illa q̄ ñ ex officio eccleſiaſtico ſꝫ ex aliq̄ ꝑ̄ſtatiōe ſue utilitatis lucratus ē: pōt dare qbus uoluerit. Sed q̄rit̄ de his q̄ cōiter cū eccl̄a uł ſequeſtratim ꝓ remedio anime offerūt̄ uł de tertia ꝑte quā de reb⁹ parochialiū eccleſiarum ſibi debitā accipit: ſi ea poſit dimittē qb⁹ uoluerit. Q E his ita diffinit̄ i con. agatheñ.

De pontificibus qbus ab extraneis: uł cum eccleſie ſequeſtratiꝫ aliquid dimittitur.

Pontifices[f]: qbus i ſūmo ſacerdotio cōſtitutis ab[g] extraneis aliqd aut cum eccleſia aut ſequeſtratiꝫ dimittitur aut donat̄ quia hoc ille q donat ꝓ redēptiōe anime ſue non pro commodo ſacerdotis ꝓbat̄ offerre: non quaſi ſuū ꝓprium ſed quaſi dimiſſum eccleſie inter facultates eccl̄e computabunt. quia iuſtum ē ut ſicut ſacerdos hꝫ[h] qđ eccl̄e dimiſſum ē: ita eccl̄a habeat[i] qđ religtur ſacerdoti. Sane qcqd ꝑ fideicōmiſſuꝫ aut ſacerdoti aut eccleſie fortaſſe dimittit̄ cuicūqꝫ alij poſtmodū ꝑ futuꝝ: iter facultates ſuas eccl̄a cōputare aut retinē nō[k] poterit. ITē ex cōcilio toletano[k].

Eps tertiā ꝑteꝫ ſibi debitaꝫ eccleſie relinquere poterit.

Epiſcop⁹[l] ſi t̄tiā ꝑtē quam de reb⁹ parochialiū eccl̄aꝝ ſibi debitā nouit: eccl̄e cui⁹ reſ eē patebit aut alteri eccl̄e cōferre decreuerit: licitū maneat ꝛ irreuocabile robur eius ſñia ferat.

Quod[m] aūt q̄rit̄ ſi de ſui ꝛ eccl̄e reb⁹ aliq̄ acq̄ſiſſe noſcūt̄: cui proueniāt: ita diffinit̄ i eođ ꝯcilio.

De his qui de ſuis ꝛ eccl̄e rebus aliq̄ acquiſiſſe noſcūtur.

Sacerdotes[a] uł qlibet: qbus eccl̄aſticarum rerū cura commiſſa ē: q̄cūqꝫ admiſtratiōis ſue tpe emerit: ſi de reb⁹ ꝓpis uł uile uł caꝝ habuerint ad eccl̄e nomen cui pręſunt chartaꝝ ꝯficere iſtrumēta procurēt. nō. n. iuſtum ē: ut eccl̄a q̄ ſuſcepit extraneū effici at i alienō[b] diuitē: ꝛ[c] i ſuo retineat fraudatorē. hi uero q ſuarū reruꝫ noſcūt̄ hr̄e cōpēdiū ex ōi re quaꝫ p⁹ ordiatōis ſue diē uiſi ſūt cōquiſiſſe: ſiue nulla ſiue alq̄ ſint iſtrumēta ꝯfecta: cōpēſatiōe[d] taꝫ ſui iuris q̄ꝫ eccleſiaſticaꝝ reꝝ habita ſi ſe utriuſqꝫ rei q̄titas exequauerit: iter eccleſiā ꝛ decedētis hēdeſ equo iure ꝯquiſitio[e] ꝑtinebit.

Si qs uō ꝓ cōpēdio ſuaꝝ reꝝ eccleſie reb⁹ detrimētuꝫ intulerit uł ſi occaſiōe reꝝ eccl̄aſticarū i rebus ꝓpis detrimētuꝫ paſſus fuerit: uiciſſiꝫ q̄ lucrū ſētiūt: detrimētū patiētib⁹ reſarciēt. Unde in concilio bracharēſi legitur.

Reſarciant̄ detrimēta ſacerdoti uel eccleſie: que alterius occaſiōe alter ſenſerit.

Quicunqꝫ[f] ſb hoc neglectu res diuinas laborare[g] diſtulerit: ſpeciali placito diſtrigēdus: ut ſi de reb⁹ uł augmētis eccl̄e queſtuꝫ laborib⁹ ſuis ꝓpē auxit: ꝛ ex hoc eccl̄iaſticis rebus aut neglectum laboris exhibuit aut minoratōem uel ꝑditionē iduxit: qcqd i rebus eccl̄ie minuit ille reſtituat: ex cui⁹ reb⁹ atqꝫ ſuffragijs ſuos ꝯuictus fuerit āpliaſſe labores. ꝙ ſi aliqd

l Epiſcopus. irreuocabile. cū đ cōſenſu canonicoꝝ h̄ fac alias ſucceſſor pōt illđ reuocare: vt. xvi. q. i. poſſeſſiones. ꝛ ē h̄ ar. ꝙ ſi eps ſimplr̄ dedit aliqd eccl̄e itelligit̄ illđ ꝑpetue dediſſe: vt. xvi q. i. qm̄ qcqd. ar. 3. xvi. q. i. poſſeſſiones. ꝛ di. xi. x. q. i. hoc ius. in fi.
m Quod aūt. ſi de vtriuſqꝫ ꝑcio ēpta ē res ꝓ rata ꝑcij diuidenda ē it̄ eccl̄iā ꝛ hēdes plati: vt. j. e. c. i. ꝟ. hi vo

a Sacerdotes. procurēt. vt ſciāt q̄tū hn̄t de reb⁹ eccleſie ꝛ q̄tū de ꝓpis rebus.
b Alieno. i. in reb⁹ ꝓpijs ipi⁹ ſacerdotis: q̄ ſūt aliene eccleſie vel ꝓpie itelligas boni.
c Et i ſuo. i. reb⁹ eccl̄e
d Cōpēſatōe. i. computatiōe vł cōpatione vel collatiōe. hoc vult dicē ꝙ ꝯputabit q̄tuꝫ de ſuis reb⁹ ꝛ q̄tū de reb⁹ eccleſie dedit ꝓ re ēpta: vt ſꝫ hoc diuidatur iter eccleſiā ꝛ heredes defūcti. Sꝫ pone ꝙ poſtq̄ꝫ adept⁹ eſt eccleſiā: nullos ſūpt⁹ voluit facē de ꝑ̄rimōio ꝓ ꝑrio: ſed quicqd emit emit de ꝑ̄rimonio pro ꝑrio tñ ꝛ ſolis redditib⁹ eccl̄e fuit vſus: vr̄ ꝙ ꝯputādi ſūt illi ſump⁹ quos facē ꝯſueuit vel q̄s facturus fuiſſet de ꝓpo ꝑ̄rimonio ac ſi nō haberet eccleſiā: vt ff. de pe. hē. ſed ꝛ ſi. §. adeo aūt. i fi. ꝛ ſic ꝓpe ponit̄ h̄ vbū ꝯpēſatōe itē ñ debuit negligere lucrum eccleſie ꝓpt̄ lucꝝ ſuū: vt. j. c. proxi. vel itellige qđ hic dicit quādo dubiū eſt an đ rebus eccleſie an de ſuo patrimonio emerit. nam tunc diuidi debēt ſꝫ quātitatem patrimonij ꝛ rerum eccleſie.
e Acquiſitio. i. conquiſitū. ſic. C. cōi diui. ad officiū. ff. de vſufruc. ſed ꝛ ſi quis. §. interdum.

f Pontifices. idē in alijs.
g Ab ext̄neis ſi aliquid dat̄ tm̄ epo: illud non tenet̄ diuidere cūꝫ eccl̄ia ſꝫ lꝫ aliqd det̄ tm̄ eccl̄e: illud diuidēdū ē cū epo: ꝛ diſtigue an a ꝓpiquo ł ext̄neo ſit relictū epo: vt hēt̄ diſtictū: ex̄ de teſ. requiſiſti. ſi aūt ſimplici canonico al qd ē relictum: illud non tenetur diuidere cum eccleſia. ſemper enim ꝑ ſumit̄: ꝙ id quod datum eſt prelato ſit intuitu eccl̄ie datum. ꝛ eſt ſi. ff. de an. le. ānua. ff. de re. dn. ciuib⁹. h̄ tñ ſcias ꝙ aliud ē dicē relicq̄ h̄ canonicis iſtis: ꝛ aliud reliq̄ h̄ eccl̄e iſti. In ꝑori caſu relictū

f q Uicunqȝ. negle
ctu. i. qꝛ negligit
res eccl'e augēdo ſuas
g Laborare. i. pīelita
ri vel colere.
b Proprie. i. in reb⁹.
ꝓpis locupletat⁹ eſt.
i Aut neglectum. hic
hēs ꝙ ſi plat⁹ aliquid
negligit acqrere eccl'e
ſue cū poſſet: ⁊ maluit
ſibi acqrē: ꝙ hoc ipu
taẜ ei: ⁊ de hoc teneẜ
ad iſtar tutoris: ut .C.
arbi. tu. qcqd. nec eni
ꝑponē oȝ vtilitatē ſuā
vtilitati eccleſie: ſic nec
tutoꝛ vtilitatē ſuā vtili
tati pupilli. ff. de admi
tu. tutoꝛ. §. i. ff. com
modati. ſi ut certo. §.
Q. V.
ꝯmodatū. i ſi. ⁊. vij. q.
i. ꝑtitū. ⁊. c. placuit.
k Pro cui⁹. ſic ex̄ de
procu. cū pro cauſa.
l Reſbyter.
m Eſtamenta. nec
aliqd dare: nec
teſtamentum condere
lȝ de reb⁹ eccl'e. ſi tn̄ cō
ſuetudo hȝ: pōt mobi
lia aliqua dare: vt ex̄ ō
teſta. ad hoc. ⁊. c. qꝛ.

n Ulli dubiuȝ. vt
ſi hoc. iō epo in
cūbit, pbatōis onus qꝛ
ille erat in poſſeſſione
vt dixi. ſ. e. q. i. ſint ma
nifeſte.
o Bitum. intereſt
ſ. vt heres vni
uerſa reſtituat: vt. xvi.
q. vi. ſi epm. ⁊. ſ. e. q. ij.
epus.
q Uia iohannes.
qm̄ ſupꝛema. nō
ꝙ lȝ ſit magnus fauoꝛ
vltie volūtat: tn̄ poti⁹
ſeqẜ h̄ volūtatē viuēti
ꝙ̄ morientis, itē arg. ꝙ lȝ
aliq volūtas nō valeat
tāq̄ teſtamētū: valȝ tn̄
tāq̄ ſimplex donatio
qō ē ꝯ. l. ff. de iur. cod.
l. i. ſȝ vr ꝙ p⁹ moꝛtem
epi non poſſit rata hr̄i
donatio facta ab ipſo
qꝛ oȝ. ſ. ꝙ eo tpe rata
hēaẜ: q̄ pōt donatio
fieri: vt. ff. de acq. hē. ſi
qs alicui. ff. de bo. poſ.
l. iij. §. acqrere. ⁊. l. vlti.
ſed ſec⁹ ē: qꝛ nec moꝛs
nec furoꝛ nec petentis
pñia ipedit ratihabitō
nem: vt. ff. rem ra. ha.
bonoꝛum.

ꝓ utilitatib⁹ eccl'e aut ſbſtātie ex
pēdit: aut diſpēdij uel ꝑditōis qp
piam ꝓtulerit ſi hoc compꝛobare
potuerit: totū illi a reb⁹ eccl'e eiuſ
dē refoꝛmabiẜ: ꝓ cuius utilitate
id expēdiſſe ꝓbaẜ. Si uero de re
bus eccl'e tātūmō aliq̄ acqſiſſe no
ſciẜ: ⁊ ad nomē eccl'ie iſtrumēta
debent cōponē: nec aliquib⁹ pote
rūt illa donare. Unde i agathē
ſi concilio legiẜ.

De his q̄ ſacerdotes emūt: ad ec
cleſie nomē ſcripturā faciant.

Reſbiter cuȝ dioceſim tenet
dō his q̄ emerit ad eccl'e nomē
ſcripturam faciat: aut ab ei⁹ quā
tȝ eccl'ie oꝛdiatione diſcedat.
Teſtamētarum nō lȝ eis
ꝯficē niſi de ꝓpis reb⁹.
Unde gregoꝛius ſcri
bit lucido epo.

Quō de rebuſ eccl'ie liceat teſtari
ſacerdotibus.

Ulli dubiū ē ꝙ ſicut ſacerdo
tib⁹ res in ep̄atu acqſitas nul
la ē alienādi licētia: ita de his q̄s
antea habuerunt: qcqd iudicare
uoluerit: nō uereātur. itaq̄ fraẜ
nitatē tuā tpe quo ad nos fuit: cō
queſtā eē rcolim⁹: ꝙ q̄dā mobilia
q̄ cōſtantius deceſſoꝛ ueſter lumi
noſe ācille dei ⁊ fratrib⁹ ſuis teſta
mēti ſerie legati titulo dēligt: iam
eps acqſiſſet decreuiſſeq̄ nos: ut
ſi hoc cōſtat nulluȝ ex his eccleſia
ur̄a ꝑiudiciū pateẜ: qō ⁊ uos oȝ
recolere: ⁊ moleſtiā aliq̄ ꝑdicte
ācille dei nō facē: nec ei ſine cogni
tiōe de hiſ q̄ poſſidet qcq̄ auferre
Idem. De eodem.

Bituȝ theodoꝛi epi dilectio
nē tuaȝ credim⁹ cognouiſſe.
ſȝ qꝛ teſtamētū dr̄ ꝯdidiſſe: ſubti
liter te: ne qd ō rebus eccl'e ſue cō
ſūpſiſſet: oȝ igrere ⁊ ſiqdeȝ eū exi
de aliqd icōgrue minuiſſe didice
ris: ita age ut res ab eo cui⁹ ineſt
modis oīb⁹ repareẜ. Itē grego
rius maximiano epo rauēnati.

Que mōaſterijs ab epo cōferūt
reuocari nō debent.

Uia iohānes quōdaȝ ꝑdecel
ſoꝛ tu⁹ ſepi⁹ a nobis expetijt
ut ea q̄ in mōſterio illo ꝯtulerat:
quod iuxta eccleſiā ſācti apolina
ris ipſe cōſtruxerat: nr̄a auctē de
buiſſem⁹ firmare: ⁊ hec facturos
nos eē ꝓmiſim⁹: fraẜnitatē ur̄aȝ
neceſſario ꝑuidim⁹ adhoꝛtādaȝ:
ut nihil ab his que illic ꝯtulit atq̄
ꝯſtituit: aliquomō patiaẜ iminui
ſed ōnia firma ſtudeat ſtabilitate
ſeruare. Qui igiẜ monaſterij et

collectarū illic rex: qꝛ i teſtamēto
qō cōdidit feciſſe noſcitur menti
onē: ſciēdū uobis ē: nō nos iō ea
ꝯfirmaſſe: qm̄ ei⁹ ſupmā ſeqmur
uolūtatē: ſȝ qꝛ hoc ei ſicut dixim⁹
uiuēti ꝓmiſim⁹. hec itaq̄ oia ſic
ſolicite fraẜnitas ur̄a iplere feſtict
q̄ten⁹ ⁊ q̄ i ſupraſcripto monaſte
rio ꝯſtituit ⁊ a nobis ſunt confir
mata ſeruētur: ⁊ illa q̄ i dāno da
ri ul' fieri p teſtamētum ſue decre
uerit eccleſie: nulla ꝓhibente lege
obtineāt firmitatem. Item ex
cōcilio hiſpalenſi.

Que ante ſuā oꝛdiationem ul' p⁹
hēditaria ſucceſſione acqſiuit eps
cui uult derelinquat.

Irū ab hinc ⁊ ꝑpetuo māſu
rū eē decreuim⁹: ut eps res
ſui iuris q̄s ante ep̄atū aut certe
i ep̄atu hēditaria ſucceſſione acq
ſiuit ſᷓm auctēȝ canonicā cui uult
conferat: ⁊ qcqd uult de eis faciat
poſtq̄ aūt eps fact⁹ ē q̄ſcunq̄ res
de facultatib⁹ eccl'e aut ſuo aut al
terius noie compauit decernim⁹
ut nō i ꝓpꝛiquoꝝ ſuoꝝ ſed eccleſie
cui ꝑeſt iura deueniāt. De reb⁹
uō eccl'aſticis teſtari lȝ epo: ſi tn̄
deȝ ō ꝓpis reſtituat. Unde in
agathēſi cōcilio ſtatutum eſt.

Quō pūt eſſe rata: q̄ de eccl'e pro
prietate teſtamēto legātur.

I epus condito teſtamento
aliqd de eccl'aſtici iuris pro
prietate legauerit: aliẜ non uale
bit niſi tātūdem de ꝓprij iuris fa
cultate ſuppleuerit. Sed ſi eps
uel quilibet ex gradu eccl'aſtico in
teſtatus defūctus fuerit: nec aliq̄
iuēti fuerint q iure cognationiſ ei
ſuccedāt: eccleſia ei ſuccedat in in
tegrū: nec licebit alicui aliqua ex
rebus eius ꝑſumē. Unde i tra
gonēſi ꝯcilio ſtatutum eſt.

Epiſcopo inteſtato eccleſia ſucce
dit ex integro.

Icubi defūctus fuerit eps i
teſtatus: poſt hāc diffinitōeȝ
a pſb̄ris ei⁹ ⁊ diaconibus de rbus
ipſius breuis cōſcriptio fiat a mi
nimo uſq̄ ad maximum. i. de utē
ſilibus ⁊ omni ſupellectili: ita tn̄
ut ſiquis exinde uel pꝛeſumpſiſſe
aliqd ul' occulte tuliſſe fuerit cōui
ctus: ſȝ furti tenoꝛē reſtituat uni
uerſa. Itē ex cō. triburienſi.

Ualicūq̄s ex gradu eccl'aſtico
ſine teſtamēto et ſine cogna
tiōe deceſſerit: hēditas eius ad ec
cleſiam ubi defuiuit deuoluaẜ. ſi
miliẜ de ſāctimonialib⁹ aſſignaẜ

b Monaſte
rio. ſȝ nōne ea
non ꝑmittit ei
legitimā poꝛti
oneȝ dare mo
naſterio ad cō
ſtruēdū mona
ſteriū: ſic: ſȝ nō
ad dādum. vl
fuit h̄ vltra le
gitimā poꝛtio
nem dati. ſ. e.
q. ij. bone.
c Irum. in
ep̄atu. ſi
auē. de ec. ñ. ſ.
iterdicim⁹ col.
vlt. vbi dr̄ quo
cunq̄ mō res
aliq̄s acqſiuit
p⁹ ep̄atū niſi in
re cognatōnis
ad eū puenerit
non pōt eaſ re
linquere aliq̄s
eccl'e: ſed illud
non tenet.
d Si epus.
legauit.
lȝ eni heres te
neaẜ redimere
rē legatā q̄ de
ſiicto vel dare
eius eſtimatio
nem: vt. inſti. ō
le. §. nō ſolum
ſecus tn̄ eſt cū
legatur res ec
cleſie: vt ex̄ de
teſta. filius.
e Ulli tamū
dē. vt. ſ. e. q. ij.
ſiqs ꝗlibet.
f Sicubi.

p q Aliciūq;. deuoluat'. eccl'a eni ē ei prim' hēs: vt ex̄ d pe. p̄sb'i Cōtrariū tn̄ est huic ex̄ de suc. ab itesta. c. ij. sed illud fuit localē. vel illud intelligit' f'm istud.

b De sāctimonialib'. ar. ē h ꝓ sāctimonialibus theutonie q ꝑn̄t hr̄e ꝓpria q₂ vestem religiosā pōt qs hr̄e in domo ꝓpa. xxvij. q. i. de uiduis. ad id facit. xxvij. q. i. siqs rapuerit. tn̄ talium monialiū vita ꝯdēnat'. xviij. q. ij. ꝑniciosā iohannes.

ex̄. e. nūcios i pte remota. ⁊ i dubio ibi poti' dabūtur: vbi audiūt' frequentius diu na: vt ex̄. e. ad aplice.

k E Cclesias. diuisim'. iste dionysius diuisit vl' distixit t'minos eccl'aruz sz ñ t'minos ep̄atuū: q₂ i' gentilitate fuerūt disticti: vt. lxxx. di. c. i. similiter t'mini ꝓuinciaꝝ sūt disticti an̄ tp̄s christi: vt. xcix. di. c. i.

l Quod priori eccl'ie. Hic ponit primaz qō nē: an decime sint dande illi eccl'e a q̄ se trāsferūt' l' ad quā se trāstulerūt. distingue ḡ aut decime sūt ꝑdiales aut ꝑsōales si ꝑdiales sēp dāde sūt illi ecclesie ubi ꝑdia sūt sita: ut. xvi. q. i. siqs laicus si ꝑsonales sūt q̄ ꝓueniūt ex artificio uel negociatōne: tūc sunt dande illi eccl'e: vbi recipiūt sacramenta: vt. xvi. q. i. q̄sti. sicut illi ciuitati est tribuendū soluēdū vbi agri sūt: vt. ff. de cē. forma. ⁊ hec distictō ꝓbat': ex̄ d deci. ad apl'ce. tn̄ ꝑdiales decime dāt' f'm ꝯsuetudinē loci: ex̄ d

Q. I. deci. cum sint homies. ⁊ hec ꝯa sūt circa veteres decimas ⁊ dicēdū ē circa nouas: vt; sēper dāde sint illi eccl'e i cui' parochia sita sūt ꝑdia. sed si parochia nō ē limitata: i arbitrio est ep̄i cui dent' nouāliuz decime: vt ex̄ e. qm̄. itē in dubio eccl'ijs matricib' poti' q̄s capellis dabūtur decime: vt

D Iocesani cuiusdam baptismalis eccl'ie cladibus bellorum pressi hostili metu compulsi domicilia sua trāstulerūt i aliā diocesim: ꝑdia tn̄ antiq̄ nō desierūt colere. ceperūt ꝓsoluē decimas illi eccl'e i cui' diocesim transierunt et apud eam sibi elegerunt sepulturas: transactis. xl. annis clerici quibus quondam ꝓsoluerant decimas: ceperunt mouere questionem i eos qui ab istis accipiūt primitias ⁊ decimas. Ueniūt ad cāz

M Odo ꝑmuz q̄ritur: si illi quoꝝ domicilia sūt i diocesi hui' baptismalis eccl'e an debeāt ꝓsoluē decimas illi eccl'e ⁊ celebrare suas exequias apud eaz eccl'az: i q̄ quōdaz hec fiebāt a parētib' eoꝝ ⁊ de sepultura plenarei. S Ecūdo: an ꝓscriptiōe tp̄is ꝑcipiēdi decimas ⁊ funerādi tollatur.

Q Uod' priori ecclesie hec omnia iure persoluēda sint. actores his argum̄tis probare contendūt. C Onstat unaquaq; baptismalē eccl'az hr̄e diocesim sibi legittime assignataz: sicut ⁊ parochiales ecclesie habent parochias sibi distributas. U Nde dionysius ep̄us seuero episcopo.

Singuli sacerdotes proprias debent habere ecclesias.

E Cclesias[k] singulas singulis p̄sb'ris dedim': parochias et cimiteria eis diuisim': ⁊ unicuiq; ius ꝓprium hr̄e statuim': ita uidelicet ut nullus alterius parochie terminos aut ius iuadat. sit unusquisq; terminis suis cōtēt': ⁊ taliter eccl'am ⁊ plebem sibi ꝯmissā custodiat: ut ante tribunal eterni iudicis ex oib' sibi ꝯmissis rōnez reddat ⁊ nō iudiciū sz gloriā ꝓ suis actib' ꝑcipiat. I N diocesi āt designata q̄cūq; ꝑdia colūt' ꝓuentus decimacionū baptismali eccl'e designat' debet solui. quia ergo ꝑdia hec itra t'minos nr̄e diocesis ꝑtinēt: ⁊ ꝓuētus decimationuz nobis legittime assignatus nr̄e ecclesie ꝓsoluēdus ē. H Js[m] ita respondetur. D ecime a' deo cōstitute sunt per moysen: ut ꝓsoluerēt' a ppl'o filijs leui ꝓ misterio i quo deꝯuiebāt ei i tabernaculo non accipiebāt filij leui decimas: nisi ab eis ꝓ qbus offerebāt ꝑces ⁊ sacrificia. quia ergo nos seruim' dn̄o i tabernacl'o offerēdo ꝓ istis ꝑces ⁊ sacrificia: ⁊ ip̄i debēt n obis ꝓsoluē decimas ⁊ ꝑmitias. I tē cuz decime darēt': filijs leui: ñ electiōe offerētis ꝓsoluebāt': ut ꝯtēpto leuita q secū erat: ip̄e eligēt cui uellet decimas dare. nā dictū ē: leuita q tecum morat' ⁊ itra muros tuos habitat comedet eas. iō etiā ex singul' tribub' ciuitates ad hitāduz acceperūt ut unaqueq; trib' ill' ꝓsoluēt decimas q secū erant nam moyses precepit filijs israel: sicut legitur i deuteronomio i loco quem elegit domin' deus uester: ut sit nomē eius in eo: illic omnia que precipio offeretis hostias et holocausta ⁊ decimas ac ꝑmitias manuū u'raꝝ ⁊ qcqd ꝑcipuuz est i munerib' iustis q̄ uouistis dn̄o: ibi epulabimini coraz deo uestro ⁊ filij ⁊ filie famuli ⁊ famule ur̄e atq; leuite qui in urbibus uestris commorantur. neq; enim habet aliam partem atq; possessionem inter uos. ⁊ infra: D ecimam frumenti uini ⁊ olei ⁊ primogenita armentorum ⁊ pecoruz ⁊ omnia que uoueris ⁊ sponte offerre uolueris ⁊ primitias manuum tuarum coram deo tuo comedes ea in loco quez elegerit dominus deus tu' tu ⁊ filius tuus filia tua et seruus[o] ⁊ ancilla tua atq; leuite q̄ manent in urbibus tuis. Q Uia[p] ergo nos intra muros urbis istoꝝ sedem': ⁊ eis habitatiōe

l Terminos. ꝓpter hoc inducitur. c.

m His ita. ⁊ primitias. ꝑmitie ergo debite sūt sic̄ ⁊ decime. xvi q. i. reuertimini. quātitas primitiaꝝ nō ē determinata: sz q pl' dabat quadragesimā dabat ptē: q min' sexagesimā: ⁊ sic licitum erat dare iter. lx. ⁊. xl. q̄ztū qsq; volebat. hoc erat i aridis ⁊ liqdis. sed q dabat primitias aialiū dabat vnū de ducentis vt ait hieronym' sup ezechielem: ⁊ ex̄ de decimis. c. i.

n Manuū vr̄aꝝ. ar. q ñ excusāt' mōchi q ꝓprijs manib' colunt agros qn teneāt' dare decimas cū illud sit ꝑceptū dn̄i. sed illi legislatori nemo pōt ꝯdicē vt. xxvij. q. ij. sunt q dicūt. nec lz dispensare ꝯ ꝑceptū dn̄i vl' apl'i: vt xxv. q. i. sūt qdaz. de h dicemus. xvi. q. i. decimas.

o Seruus. videt' h q laici cū cl'icis debeant vti d'cimis: ⁊ sic ē ꝯ. xvi. q. vij. c. i. sz ꝓut hieronym' testat' i veteri testō q̄ttuor modis dabāt' decie. p̊ d oib' bōis q̄ hēbat ppl's: decimā dabat leuitis. 2°. de residuis nouē portiōib' sumebāt decimā: ⁊ de hac ter i āno cū ascendebāt i tēplū pascebāt se ⁊ leuitas: de illa hic logt'. item de residuis portiōib' sumebāt d'cimā ⁊ resuabāt ad vsus pauperꝝ ⁊ pupilloꝝ. itē d'cimabāt residuas ptes ⁊ ip̄az d'ferebāt i tēplo d q̄ h dr̄. Adhuc dabatur quarta deciana de illa decima quā populus offerebat leuitis: sumebāt leuite ptē ⁊ offerebāt eā sūmo sacerdoti ⁊ ide fiebāt panes ꝓpositōis. hodie nec vna bñ dat': ⁊ iō fame ⁊ penuria ⁊ alijs penis maledicti sum' xvi. q. i. reuertimini.

p ¶ Quia ergo. ꝓducens fenum.i.temporalia.
q ¶ Seruiĕtibsu.i.predicatoribus ſeruientibus alijs.
r ¶ Item apl's ad galathas.
s ¶ Qui cathezizaẗ.i.inſtruiẗ.
t ¶ Metamus.quaſi dicat non.i.q.i.noſti.
u ¶ Poteſtatis.ſ; ſi ita poteſtatiue vtūẗ nr̄is vel tā potēter vtūẗ bonis in ptāte nr̄a ꝯſtitutis:ſicut noſipſi intendimus ſaluti ueſtre.
x ¶ Nec vltimū. qn̄q; tn̄ dr̄ p̄m⁹ reſpectu vltimi:vt ex̄ de v̄bo. ſig. ioſeph.
y ¶ Paſcit.arg.bo. ꝙ ibi dāde ſūt decime de grege:vbi grex paſt⁹ ē ⁊ vbi ꝯcepit n̄ vbi moraẗ.nā ⁊ boues dicūẗ eē de illo fundo vbi laborāt nō vbi morātur vt.ff.ď fūdo iſtru.l.cū gdā.nā fuit⁹ paſcendi pecora ē p̄diaẗ.fuitus tn̄ vſus tm̄ p̄dij conſiſtit i paſtu pecoris: vt ff.de fui.ruſ.p̄.pecoriſ ⁊ ꝙ ſit ď foro illi⁹:vbi grex paſciẗ: ꝓbaẗ ga ibi pōt ꝯſtituē̃ tugurīū vel officinam:vt.ff. de ſer.ru. p̄di.veluti. ſed rōe tugurij vľ officine fit gs de foro alterius vt.ff.de iudi.hēs .§.i. hoc dicto ſeqẗ icōuēiens:q; eadē̃ rōe dabūtur decie:vbi grex parturit ⁊ vbi fet⁹ paſciẗ. p̄terea coloni nō dāt ď cimas vbi laborāt dominis ſuis :ſed vbi recipiūt ſacr̄a:vt. xvi.q. i.queſti.
z ¶ Sape.ironice loqẗ q̄ſi dicat magna ſapiē̃tia eſt velle illud qď n̄ pōt.ſ.de alieno viuere
⁊ ¶ Pſalmū.i.ſpūalia
ꝯ ¶ Tympanū.i.tpalia

ſūcti ſum⁹: rite ab eis decimas accipim⁹. Itē ait ꝓpheta: ꝓducēs fenū iumētiſ ⁊ herbā ſaluti hōiu; fenū ⁊ herba ex t̄ra ꝓduciẗ: ſed qbus iumētis rigātib⁹ ea; hōib⁹ colētib⁹ eā ⁊ i hoc fuiētib⁹ ipi. Itē apl's:cōicet is aūt q̇ cathezizatur uerbo ei q ſe cathezizat . hoc galathiſ.corinthijs aūt ꝓbat ſpālit̄ ſibi deberi ſūpt⁹:q eis ſpūalia miſtrauit dicēs:ſi ſeminam⁹ uob̄ ſpūalia nō magnū ē ſi tpalia metamus. Itē ſi alij participes ur̄e ptātis fa cti ſūt:cur n̄ magis ⁊ nos? Item qs plātat uineā ⁊ de fructu ei⁹ nō edit? Nos plātauim⁹ uineā ⁊ uoſ uultis fruct⁹ ei⁹ edere. Itē p̄cepit dn̄s p moyſen:ut nēo mittat falcē i alienā meſſē.hec meſſis nr̄a ē ⁊ uos uultis falcē i eā mittē̃. Itē nō alligab̄ os bouis triturantis. nos ſum⁹ boues triturantes.uos uultis alligare os nr̄m : ⁊ de nr̄a tritura uictū uob̄ queritis. Item apl'us:q altario fuiunt de altario uiuant.ſed nūqd de eo cui fuiūt? Itē:q i ſacrario operāẗ:cum ſacrario participāt:ſ; nūqd cum illo in quo n̄ operāẗ?nos fuim⁹ altario uos ei participare uultis:nos uō uacuos ⁊ ianes dimittē̃ queritis. nos ſum⁹ agricole:uos p̄mu; uultis pcipe ď fructib⁹ nr̄is:imo n̄ primū q; nec ultimū nob̄ relinquē̃ uultis.a p̄orib⁹.n.īcipiētib⁹ paulati; ſerpitis ⁊ totū uſurpare ꝯtēditis ut ꝓ uob̄ uideaẗ dictū:fruſtratim lupus comedit agnū. Item quis unq; militat ſtipēdijs ſuis? quis paſcit gregē ⁊ de lacte ei⁹ nō edit nos militam⁹:⁊ uos ſtipēdia nr̄e militie uob̄ queritis.nos gregem paſcim⁹:⁊ uos lac eius ⁊ lana; accipere uob̄ uultis.ſape ē ď alieno labore uictū q̄rere:ſi ſape eſt uelle quod nō poſſis. Itē dn̄s dixit diſcipulis ſuis:In quācūq; domū i traueritis:i cadē manete edētes ⁊ bibētes q̄ apð illoſ ſt̄:cū aūt itraueritis:p̄mum dicite pax huic domui. Noſ domū hāc igreſſi ſum⁹ ⁊ ei pacē obtulim⁹.uos aūt ocioſi alieno cibo paſci gaudetis.uidete ne in uob̄ uertaẗ illud: uide qd faciat ociū ⁊ alien⁹ cib⁹. Itē ꝓpheta ſumite pſalmū ⁊ date tympanū iſti a uob̄ ſumūt pſaluū: ⁊ uos ab eis queritis tympanū. Item leoiiij. De decimis nō tm̄ nob̄:ſed ēt maiorib⁹ nr̄is iuſto ordine uiſū ē plebib⁹ tm̄:ubi ſacroſācta baptiſmata dāẗ:debē dari. Qlib⁹ aūt plebib⁹ debēẗ:illis a qb⁹ baptiſma accipiūt:an alijs? nos eos baptizam⁹:⁊ uos ab eis decimas ſumitis.honeſta iſta ieͤp̄tatō ē: utinā iueniatis q ſic ꝓ uob̄ interp̄tentur q; ergo nos rigam⁹ populum hūc imbrē doctrine ei miſtrātes: q colim⁹ eū uomē p̄dicatōis corda ei⁹ ad fidē aperiētes:ſi n̄ uultis ſinē̃ uľ patiamini nob̄ eū fructificare: ⁊ qualia uob̄ fieri non uultis nob̄ inferre cauete: ne ſi pergitis dicē que uultis:audiatis q̄ nō uultis. ¶ Ad hec callida ⁊ multiplici argumētatiōe nr̄a iura auferre ꝯtēditis:ita ut ſi fides uerb̄ adhibēẗ nō uerba ꝓ uerb̄ ſed res pro uerb̄ reportaretis. ſed deo propicio ſi uerba dediſtis uerba recipietis. Arguitis nos ꝙ ea q̄ uob̄ debenẗ ſurripe q̄rimus:q; noſtra ꝓſequimur. ſapiēti quide; ⁊ philoſophico ore ꝓlata ſn̄ia:ſuū pſequi ē alicna rape. unde ad uos hec ſentētia manauerit:niſi q; tāto ardore noſtra concupiſcitis:ut ur̄a putetis uob̄ auferri:cū nos nr̄a ꝯſeqmur unde cu; cauſa noſtra debitum finem ſortita fuerit:exclamab̄: ab miſer crucior tantum bolum eſſe ereptum ex faucib⁹ meis. ſed uide te dānū effuſi unguēti uob̄ recompenſare queratis.cōſtitutis uos plātatores uinearū foſſores agrorū trituratores arearū rigatores campor; ⁊ mľta alia huiuſmodi officia uob̄ aſſumpſiſtis:⁊ debita uobis obſequia a nobis ſb̄trahi cōqueſti eſtis:ſ; nō negam⁹ qď ur̄m ē.boui triturāti palee ⁊ itegumēta reſuāẗ. ſint hec uob̄ ⁊ grana nob̄ relinqte. paſtinatores uineaꝝ foſſores agroꝝ rigatores camporum diurna mercede accepta ꝓueīctes fruct⁹ dn̄is reliquūt. nos ergo recepta mercede ur̄i opis i quotidianis oblatōib⁹ ⁊ alijs obſeqis q̄ ꝓ ſpūalib⁹ q̄ a uob̄ accipiūt quotidie deferūẗ: ꝓueniētes fruct⁹ decima nobis religtionu; ⁊ primitiaꝝ ... Itē p̄cepit dn̄s diſcipulis ſuis ut comederent ⁊ biberēt ea q̄ apud

a ¶ De decimis.ĩ.xvi.q.i.queſti.
b ¶ Sinere.ſponte.vel.i.ſaltem.
c ¶ Patiamini.i.coacte.
d ¶ Audiatis. v̄bū ē terētij q dicit qď vult:audiet qď non vult.
e ¶ Ad hec.v̄ba. Res dare ꝓ reb⁹ ꝓ v̄bis v̄ba ſolemus.
f ¶ Sapiēti.ironice loquitur.
g ¶ Recōpēſare.hoc eſt dice[re] videte ne:ita cō triſtemini de il la amiſſione q ꝓpt̄ h̄ď deriſos ꝯmittatis.ſ. [re]ſpendatis vos ſic fecit iudas q ita triſtabat de effuſiōe vn guenti de quo ꝓpoſuerat de cimam partē furari:ſicut de alijs rebus cō ſueuerat.vn̄ ut recōpēſaret il lud dānū: ven didit dn̄m pro xxx.q̄ ſunt de cima pars tri centoꝝ.tm̄.n. potuiſſet vēdi vnguētum.Et ad ſimilitudiē iude camēarij ſemp furātur decimā p̄tē illo rum que daẗ dn̄is ſuis.
h ¶ Paſtinato res. paſtinare idē ē ꝙ colere ſic ponit̄.ff.q vi aut clā ſem per.§.i.
i ¶ Recepta.i. ſi deberetis re cipe aliqd: de beretis tm̄ mer cedem recipe vnde non cōſi terēẗ ꝙ aliqd recipe debeāt ex̄ de reſti. ex tenore.

k In ſinu. hec verba habes ex̃ de iude. ⁊ ſi iudeos.
l Uobis. ſic. xxv. q. ij. ſic decet. ſi. xi. q. iij. ſi priuilegium. ⁊ ex̃ de ſimo. quia in fi.
m Laicus. vt. xvi. q. i. ſiquis laicus.
n Hec. vt aſſeritis. hic de vna exceptiõe trãſitur ad aliam. Siquis enim ſuccubuerit in vna exceptiõe trãſire ad aliã põt: ⁊ ẽt ad ꝯ̃riã transire poteſt: vt extra ď pſcripti. audiď ff. ď excep. nemo. ſimilit̃ de vna actiõe poteſt trãſire ad ꝯ̃riaꝫ q in vna ſuccubuit: vt extra de iudi. examinata. ⁊ C. de inof. teſ. ꝯ̃ maiores. ff. ď euic. minor. Sed qd ſi iurauit ꝙ omnes exceptões ꝓponeret infra certum t̃minũ nõ videtur ꝙ poſſit vnaꝫ pᵒ aliam ꝓponẽ: vt extra de excep. paſtoralis nã ẽt q vnam excuſationem ꝓpoſuit: ſi pᵒ modũ cuꝫ illa ſuccubuit: vult aliam ꝓponẽ: ꝯ hoc facere infra t̃minũ ꝑfixum: vt inſti de excu. tu. §. qaũt. Ad hoc dico ꝙ ſi alicui cõpeterẽt plures exceptões que non ſunt ꝯ̃rie i eo caſu: ſi ifra ꝑfixum t̃minũ nõ ꝓponit oẽs exceptiones ſi in vna ſuccubuit non auditur in altera. ⁊ ſic itelligitur: iſti. ď excu. tu. §. q aũt. ⁊ ď excep. paſtoralis. ſi aũt ſũt ꝯ̃rie: vt ſi ꝑ dixit ſe exemptum: licet ſuccubuerit: nihilominus pᵒ ipſ ꝑfixum põt aliam ꝓponere: vt. C. de inoffi. teſta. l. contra maiores. Sed i actõnibus ita eſt dicendum: ꝙ ſi alicui competebant plures actiones: poterat eligẽ q̃ vellet agẽ: eligẽdo vnã ſi i illa ſuccubuerit ñ poterit trãſire ad aliã: vt. ff. de tribu. ꝙ i hẽdẽ. §. eligẽ. itẽ qui negat ſe aliqd debẽ ſi vicat̃ põt adhuc alia exceptõe vti: niſi i caſibᵒ a iure expꝛeſſis: vt. ff. de reg. iu. nemo ex his. nã ſiqs neget numeratam pecuniam ſibi ſi poſtmodũ cõuictus eſt ⁊ velit dicere ſe ſoluiſſe nõ audiet̃ vt. C. de nõ nu. pecu. in auc. ꝯ̃ q. ⁊ ita nõ ẽ icõueniens ſi de vna exceptione trãſit ad ꝯ̃riã: ſic. xxiij. q. i. qſqs. ex̃ de teſti. ex tenore. ſic extra de exceptio. cum venerabilis.

o Tricẽnalis. hic tacite annectit ſecũdã qõnẽ. ſ. an ius decimaꝝ vel ẽt ius funerãdi poſſit ꝑſcribi ⁊ ẽ expeditũ ꝙ ius. i. libertas nõ dãdi decimas a clerico nomine eccľe ſue põt ꝑſcribi: vt ꝯ̃ cꝑm: vt extra de ꝑſcrip. de q̃rta. Item vna eccľa põt ꝑſcribẽ decimas ifra parochiam alteriᵒ eccľe: vt ex̃ de ꝑſcrip. ad aures. ſimiliter ius funerandi ꝑſcribit̃ ſm. l. vt. C. de reli. monumẽtoꝝ. ſimiliter alia ſacra eccľaſtica preſcribũt̃: vt ex̃ de

auditores ſuos erãt: ſed nõ iuſſit eis: ut dños de domibᵒ ſuis eijcerẽt ⁊ rebus ſuis ſpoliarent. nõ facile inuenies qui tales hoſpites libenť ſuſcipiat. Mus i pera ignis in ſinu ſerpẽs i gremio male ſuos remunerãt hoſpites. unde in prouerbijs dicitur: qui ſerpentem in ſinu ſuo nutrit: percutietur ab eo tales inueniatis uobis hoſpites: quales nobis eſſe uultis. non ſufficit uobis edere ⁊ bibere que i do mo noſtra ſunt: duꝫ quotidianos fructus oblationum percipitis: ex quibus uictum ⁊ ueſtitũ habeatis: quibus cum apoſtolo debetis eſſe contenti. ſed non uultis: quia eius imitatores non eſtis: ſed potius nos de domo noſtra expellẽ ⁊ de rebus noſtris nos penitus expoliare contenditis: dum nec etiam eorum decimationes nob relinq̃re uultis. ut aũt uniuerſalit̃ omnia colligantur cuncta que ꝓ uobis inducta ſunt: ſiue de laborante agricola ſiue de eo qui ſuis ſtipendijs nõ militat. ad hunc articuluꝫ deferimus: ut fructum ueſtri operis queꝫ a deo recipere cõtẽnitis: in oblationibus ⁊ quotidianis obſequijs iſtoruꝫ recipiatis. decimationes uero eoruꝫ: que nobis debentur: intactas nobis reliquite: nedum queritis uſurpare quod ueſtrum non eſt: iuſta animaduerſione etiam illud cogamini amittere quod uob aliquomõ uidebatur competere. Quod aũt he decimationes nullo iure uobis debeantur: facile probabimus. dicitur enim in quodã concilio: Si quis laicusᵐ uel clericus ſiue utriuſq; ſexus perſona proprietatis ſue loca ⁊ cetera: ſicut in eodem capitulo in cauſa monachorũ notata inueniuntur. Si ergo laicus uel clericus uel quelibet perſona loca ſue proprietatis uendẽs aut donans prouentuꝫ decimationũ ab eccleſia cui legitime aſſignatus eſt: nullo modo poteſt abſtrahere nec iſti de dioceſi ad dioceſim trãſeuntes decimas ſuorum prediorum: que intra terminos noſtre parochie continent̃: nobis auferre poſſunt. quantum enim ad ius percipiendarum decimarum attinet: idem eſt poſſeſſorem de dioceſi ad dioceſim tranſire: qȝ poſſeſſionem de dioceſano ad dioceſanum transferre.

Nᵒ hec: decimatões iſte etſi iure uobis debẽtur ut aſſeritis. tamẽ tricennalisᵒ obiectio uobis ſilentium imponit. omnis eni poſſeſſio tricennaria preſcriptiõe tollitur uel quadragenaria: ſicut poſſeſſiones religioſarum domoruꝫ uel centenaria ſicut predia ſancte romane eccleſie. Unde gelaſiᵒ papa ait.

Que. xxx. ãnis ab epis poſſidẽt iure ab eis uẽdicãtur.

Facultatesᵒ eccľe necnõ ⁊ dioceſes q̃ ab aliqbᵒ poſſidẽt̃ epiſcopis iure ſibi uẽdicẽt: qȝᵒ tricennalis lex ꝯcluſit: q2 ⁊ filioꝝ nr̃oꝝ ꝑncipũ ita emanauerit auctas: ut ultra. xxxᵗ. ãnos nulli liceat ꝓ eo appellareᵒ qȝ legũ tps excluſit.

Et illi ecõtra: Curᵒ aucte nob ſilẽtiũ iponitis: eiuſdẽ aucte ueſtra ora claudimᵒ. ait eni ille gelaſius nulla ꝑſcriptõe ſtatuꝫ parochiaꝝ ⁊c̃. Si ergo tẽporaľ obiectio dioceſim ſemel ꝯſtitutam diuellẽ nõ põt: patet ꝙ nec uob patrocinabi tur: ut ſtatũ parochie nr̃e mutantes decimationes nob qñodam legitie aſſignatas uindicabili uſurpatione uob uẽdicetis. Quomodo aũt diſtiguẽde ſunt he aũctes in cauſa monachorum inuenitur

Nuncᵗ queritur de iure funerandi: que harum eccleſiaruꝫ habeat ius tumulandi iſtos. Sicut hieronymus ſcribit cõiugati in uno ſepulcro uidentur eſſe ponendi. Ait enim.

p Facultates. ſic cõſtrue: facultates eccleſie q̃ ab aliqibᵒ epis poſſident̃: ſupple ipſi epi iure ſibi uẽdicent i. defendant.
q Quod. i. q2 tricennalis lex concluſit. i. acquiſiuit illas poſſeſſiones eis. vel pone caſũ ꝙ ille epus q ꝑſcripſerat res alterius cecidit a poſſeſſiõe illarũ reꝝ tũc eni licite põt eaſ vẽdicare a poſſeſſore: vt xvi. q. iij. §. põt.
r Xxx. cũ eccľa ꝑſcribit ꝯ̃ priuatũ. ſed ſi eccleſia ꝑſcribit ꝯ̃ eccľaꝫ ⁊ priuatus ꝯ̃ eccleſiam requiruntur quadraginta anni: vt. xvi. q. iij §. põt. in fi.
ſ Appellare. i. interpellare.
t Nunc. hic explicat̃ alter articulᵒ ꝑme queſtionis. ſ. vbi ſunt iſti ſepeliendi. De hac materia loquũt̃ varie iura. H. dicit ꝙ qlibet põt ſepeliri i ſua eccleſia: vbi audiuit diuinũ officiũ: vt ex̃ de ſepul. i nr̃a. niſi in tribus caſibus ſi velit trãſire ad ep̃alem eccľam: vt. j. e. vbicũqȝ. vel ſi elegit ſepulturam in

.II.

reli. do. cõſtituimus. Si q̃ras q̃liter ꝑſcribunt̃ decime: cũ non ꝯtinue deẽt: ⁊ ſuitutes ꝑſcribi nõ pñt cum nõ ꝯtinuo poſſideantur: vt. ff. de ſui. ſuitutes. Rñdeo lȝ pceptio decimaꝝ ñ ſit ꝯtinua: tñ ius pcipiendi ẽ ꝯtinuũ. Uel aliter: lȝ pceptio non ſit ꝯtinua: tñ cã pcipiẽdi ſ. pceptũ domini qȝ ꝑpetuum eſt: ꝑpetua eſt ⁊ naturalis. ⁊ h ſufficit ad ꝑſcriptõem ꝙ cã ſit ꝑpetua ⁊ naturalis: vt ff. de ſ. vr. ꝑ. foramen ibi enim dicitur ſi cãm a celo habet: continuũ dicitur.

loco magis religioſo:vt ex̄ de ſepul.fraternitatē.vel ſi velit ſepeliri i ſepulchris parētū ſuoꝝ:vt.j.e.placuit.Ego credo ꝙ libē pōt qſ eligē ſepulturā vbicūqꝫ voluerit:vt.ex̄.e.cū ſit liberꝫ.dū tñ legitimam portionem relinquat priori eccleſie:vt ex̄.e.ti.nos inſtituta.etiam apud locum minus religioſū vt ex̄.e.in noſtra.⁊ omnia ꝯria intelligas quando eſt illect⁹:vl qñ ex ꝯtemptu vel temeritate deſerit ſuā eccliam: vel qñ legitimā portionē non vult relinquē eccle ꝑori parentes tamē nō pñt filijs ifra ānū diſcretōnis eligē ſepulturā:niſi hoc hēat ꝯſuetudo vt extra de ſepultu. de vxore.⁊ ex̄.e.ti.i nfa.i fi. ſiqs autem in caſu nō conceſſo receperit corp⁹ alienū:etiā ſepultū reddē cogeť cū oibus q̄ occaſiōe ipi⁹ recepat:vt ex̄.e. fraternitatē.i fi.⁊ ex̄.e.c.i.⁊.ij.

c Ⅎ Tē ioſeph.viſitatōis.i.cū de⁹ eos viſitaret ⁊ educeret eos de terra egypti.⁊ h̄ petijt qꝛ ignominioſū erat tūc:ꝙ aliqs ñ ſepeliretur i ſepulchro patꝝ ſuoꝝ:vt ſtati ſeqť:vl̄ qꝛ vt in ſpū videbat dñs reſurgē debēt ibi:⁊ ꝑuiderat multos reſurrecturos ibi cum illo:⁊ ipſe forte erat vnus ex illis.

v E Bron.duplici. qꝛ duo receptacula habuit in vno recipiebantur maſculi in alio femine.

x ℭ Preter.hec dictio pter h̄ poniť icluſiue. ſic.xxxv.q.iij.porro. ff.de pig.ac.l.i.in fi.

y ℭ Quos ꝯiūxit.largius h̄ iterptať hieronymus auctem dñi q̄ꝫ in euāgelio itelligať.⁊ ē ſimile.xxviij.q.i.idolatria.

a V Naqueqꝫ.ſeqť. V nūqd ergo tenetur ſeq viruz vagātez videť ꝙ nō:vt.xxxiij q.ij.ſiqs.ſic nec libertus teneť ſeq pronum vagātē:vt.ff.de op.li. ꝙ niſi.ar.ff.de ꝑcu.ſꝫ ⁊ he.§.non ſolū.ff.de an.le.l.meuia.§.i.Sꝫ ꝯ:qꝛ ēt teneť ſeq leproſū.ex̄ de cōiu.lepro.c. ij.⁊.iij.Credo ꝙ ſi ſciret eū eſſe hiſtrionem teneť eā ſeq:al's nō.h. tñ dicit ꝙ ſemper debꝫ ipm ſeq:⁊ dicit ꝙ illō c.ſiqs.ē abrogatum.ſi mulier dicit ꝙ dꝫ ipm ſequi etiam ſi mittať i carcerem vel ſi cogať ire in exercitū.ſꝫ eadē ratione debet ipſum ſequi quotiens domin⁹ petit a viro:q eſt fuus vt ſeruiat ſibi.lex tam dicit ꝙ poſtq̄ꝫ liberta nūpſit voluntate pr̄oni:qd̄ ammodo non debet ſeruire patrono propter ſuſpicionem:ſed patrone ſue poteſt honeſte fuire:vt.ff.de op.liber.ſicut.

b ℭ In morte.hoc eſt ꝯſiliū:vt ex̄.e.ti.de vxore.qrit.h.pōe ꝙ mulier plures viros habuit:quē illoꝝ debeat ſeq i ſepltura ſibi eligēda.ſm io.non eſt qd̄ qꝛ pōt eligē ſepltūrā vbi voluērit.h.dicit ꝙ teneť vltimū ſeq ſic vltia eccleſia ſuccedit clerico.xviij.q.i.c.vno.ſic vltimū virū ſequiť in domicilio ⁊ honore.ff.ad munici.filij.§.i.

In ſepulchro patrum ſuorū filij ſunt collocandi.

Ebron dr̄ eē ciuitas trium uirorum:qꝛ i ea ſepulti ſūt tres patriarche i ſpelūca duplici cū trib⁹ uxorib⁹ ſuis.i.abrahā ⁊ ſara: iſaac ⁊ rebecca:iacob ⁊ lia: pter ipm adā ⁊ euā uxorē ſuā. Thobias dicit ad filiū ſuū:cū acceperit de⁹ aīaꝫ meā:corp⁹ meū ſepelies: ⁊ honorē habebis matri tue oīb⁹ dieb⁹:⁊ cū ipſa cōpleuerit tp̄s ſuū ſepelies eā iuxta me in uno ſepulchro. Idem: Quos ꝯiūxit unuꝫ ꝯiugiū:ꝯiūgat unū ſepulchrū: qꝛ una caro ſūt:⁊ quos deus ꝯiūxit hō nō ſeparet. Itē auguſtin⁹. Naqueqꝫ mulier ſequať uirū ſuū ſiue i uita ſiue i morte. Itē gregorius. Soror beati benedicti ſepulta ē i ſepulchro quod ipſe ſibi prepauerat:ut quoꝝ mens una fuit ſemp i dño:eoꝝ quoqꝫ corpa ſepultura non ſepararet. Teni ioſeph moriens in egypto rogauit fr̄es ſuos:ut tempore uiſitatiōis ſue oſſa ſua ſecuꝫ deferrent:⁊ in ſepulchro patruꝫ ſuorum ea collocarēt. Itē dictū ē prophete dñi:q cōtra pceptum domini comederat in bethel: nō inferetur cadauer tuum in ſepulchro patrum tuorum. Itē de nō nullis legitur i libro regum:obijt ⁊ appoſitus eſt ad patres ſuos. hoc ē i ſepulchro patrum ſuorū. Itē i nouo teſtamento beat⁹ philipp⁹ legiť edificaſſe ſibi ſepulchꝝ i quo ipſe ⁊ filij eius quieuerunt. Item beatus ſeuerus rauēnatuꝫ archieps tumulum fieri iuſſit: in quo ſe ⁊ uxorem ⁊ filiam collocauit. His oībus exemplis colligitur:ꝙ in ſepultura parētuꝫ corpora filiorum collocanda ſunt. Quia ergo parentes iſtorū apud priores eccleſias ſepulti ſūt: ⁊ ibi apud eaſdem debent tumulari. ℭ Econtra. Adam ut aſſeritis in ciuitate arbee tumulatus eſt:ſed nunquid omnes filij eius ſepulti ſunt ibi:tanta multitudo humani generis tam breui tumulo ñ tā facile poſſet icludi. Item abrahā ibi ſepultus ē:ſed nunquid iſmahel ⁊ madai ⁊ alij quos de⁹ cethura genuit ibi ſepulti ſunt? Item iſaac ibi ſepultuſ eſt ſed nunquid eſau cum eo tumulatus eſt? Iteꝫ iacob ibi collocatus eſt:ſed nūqd aliqs filioꝝ ei⁹ preter ioſeph ibi ſepultus eſt? Rachell quoqꝫ non in ebron:ſed iuxta bethlē tumulata legitur. Exemplo igitur iſtorum liquet:ꝙ liberum eſt filijs ſepeliri in ſepulchris patrum ſuoꝝ ⁊ liberum eſt eis alibi pro locorū ⁊ tpoꝝ opportūitate corpori ſuo hoſpitium iuenire. Nō ergo hoc exēplo iſti cogūtur ſepeliri i ſepulchris patrū ſuoꝝ. Itē q̄ legib⁹ diffinita ſūt:mutari ñ licꝫ q̄ aūt legibus expſſa nō ſūt:arbitriū ſequūtur hūane uolūtatis. At legibus diffinituꝫ ē qbus decime ſint pſoluēde:⁊ iō danti mutare nō licet. ubi aūt qſqꝫ tumulandus ſit:legibus expſſum nō eſt: ⁊ ideo i uolūtate tumulādi ꝯſiſtit. Unde beatus greg.ait.

Ultima uolūtas defūcti fuari dꝫ

Ultimā uolūtas defuncti modis oīb⁹ fuari debet. Quod de libero ⁊ nō de ſeruo itelligēdū ē.ſeru⁹ eni teſtamēti paginā cōdē non pōt. Unde gelaſius papa. ſcribit honorio epō.

Seruus teſtamētū facere nō pōt

Illud ēt ſynceritateꝫ tuā nollum⁹ ñ latē ad nos fuiſſe platū:ꝙ ampliatus cōductor: quem nō ſolū fuum ꝯſtat eſſe ecclie.ſed ita eius rōnib⁹ a multis tēporib⁹ iplicatū:ut ēt ſi eēt igenu⁹:donec ratiocinia cuncta deducēt modis omnibus obnoxius haberetur: auſu temerario molit⁹ fuerit ꝯdē paginam teſtamenti cuius omne

d ℭ Propter abdo.i.ſi bíſtoriam i.q.i.ſiqs e ℭ In nouo. tpe noui teſtamenti non fuit iſte philippus aplus:ſed vnus de ſepti diaconibus. f ℭ Cōtra. defenſoꝝ. g ℭ Arbee. ebron. h ℭ Cethura q ēt agar. i ℭ Rachel. vxor iacob. k ℭ Arbitrium ſic ēt de offi le.de cāis.

a V Ultima. Voluntas defuncti cū ꝑ lege ſuadā ē:vt in aut. de nupt.§.ꝯ ſponat.⁊ ſiqs eam non fuat hoc ipſum qd̄ ei ē relictū: ab eo auferat:vt xi.q.i.ſiluefter ⁊ h̄ intelligas cū volūtas eſt rōnabilis.nā ſi moriens ꝯ heredare voluit filium ſine cā: hec volūtas ñ ē fuāda:vt.i. e.ſiqs.ſimiliter ſiqſ pcipiat corpus ſuū iactari i mari:vt.ff.de cōdi.iſti.ſꝫ ſi ipſe moriēs bñ pōt mutare voluntatē ſuā nam ambulatoria ē volūtas defuncti:vt.ff. de adimen.le. l.ij.ſed pone ꝙ qs iurauit qn venire ꝯ volūtatē ſuā:nūqd pōt venire ꝯ: ꝙ ſi ñ.ſi ſi iuramētū ñ vergit i interitū ſalutis eterne:q̄ ē fuādū:vt.ex̄ de iureiu ran.ſi vero.Sꝫ ꝯ nemo pōt ſibi idicē legē:vt ñ liceat ſibi recedē a priori volūtate:vt.ff.de le.iij.ſiqs i pn.⁊ ſi libertatem ſupmi iudicii nemo pōt ꝯſtringere:vt.ff.ꝑ ſoc.cū duobus.§.papinianus.in fi. ar.ꝯ ex̄ de iurein.cū cōtingat.hoc plene notaui in queſtionibus.

a Illud.ꝯductor.ipꝫ ꝑpe dr̄ ſeru⁹ cōductor.Nā nec fru⁹ aliqd debet nec aliqd ei debeť:ſed potius per talia verba reſpicit

factū q̄ʒ ius:ut.ff.de pecu.nec ſeruus.
b ¶ Obſtrictū.nō itellige obſtrictū.i.obligatū:q2 cū peculiū quod
ſu⁹ hʒ ſit dñi:dño ñ pōt res ſuas obligare:ut.ff.de reg.iu.neq̄ʒ.
c ¶ Cōtradicat.ñ tāq̄ʒ hēdib⁹:q2 ſeru⁹ ñ pōt hr̄e hēdē: ut. C.coia
de le.ſeru⁹.ſed ɔſuetudo ē pluriū locoꝝ q̄ꝑ filijs relinquat peculiū
qd̄ pr̄ habuit.

ē cōuētus:lʒ trāſeat ad aliud forū:tñ in p̄ori foro rñdebit:ut.ff.de iuriſdi.
om.iudi.l.p.nult. Itē ⁊ h̄ ſcias q̄ꝑ ſola habitatio nō facit aliquē eē de iuriſ
dictiōe alicui⁹:niſi p.x.ānos ſteterit ibi:ut.C.de icol.l.ij.niſi quo ad hoc:
q̄ꝑ ibi rñdebit:ut.ff.de iudi.heres.
f ¶ Placuit.temeritate.iſtud vbū ſoluit ɔ̄ria.nā alias pōt qs ſibi eligē ſepulturā:ut extra.e.
nolum⁹.⁊.c.cū ſit libe
rū.⁊.c.in nr̄a.

a ¶ Vbicū
q̄ʒ.ſed
nōne qlibʒ ſe
peliēdus ē vbi
recepit ſacramē
ta eccl'iaſtica:
ut.j.c.px.⁊ ex̄
e.ti.in nr̄a.ad
qd ergo diuiſa
eēnt cimiteria
ū.e.c.i.? R̄n.ve
rum ē.c.iſtud
iſtruit.q̄ꝑ ſiqs
vult eligē aliā
ſepulturam:q̄ꝑ
hūc ſuabit or
dinē i eligēdo
poti⁹.n.eligit
ep̄alē eccl'aʒ q̄ʒ
aliāʒ.ſi tñ alio
mō elegit:ſtan
dū ē voluntati
ſue:dūʒ tñ ha
beat iuſtā cām
eligēdi.ep̄o āt
nō ꝑſigit talis
doctrina. nam
pōt eligē ſepul
turā i miori ec
cleſia:ut.xij.q
ij.bone. Et in
telligo q̄ꝑ ſp ex
temeritate uel
cōtētu uel ex
illectione mu
tatur ſepultu
ra niſi appare
at certa cā mu
tatiōis:uel niſi
ſuet hūc ordi
nē q hic ſtatui
tur eligēdo ſe
pulturā.

e ¶ Quia ergo
decimā pſona
lēʒ liber fact⁹
hoc ē veꝝ: qñ
plene ſe trāſtu
lit:ut.xxi.q.ij.
ſiqs iā trāſlat⁹
ſec⁹ ſi tñſferret
ſe ad ſecundū
locū:nō tñ aio
relīqndi ꝑmū
locū. tūc.n.re
tinet pmū lo
cū ⁊ ſecundū:
ut.ff.ad mūici
ſiqs iſtruct⁹.⁊
qđ h̄ dr̄ intelli
ge q̄ꝑ qs pōt ſe
tñſferre de vno
foro ad aliđ re
tegra. nam ſi
qs i vno loco

peculium eccleſiaſtico iuri legibuſ nō dubiteť obſtrictū[b]. q̄ꝓpť his ꝑſūptiōib⁹ uice ur̄a tua fraťnitas cōtradicat[c] nec fieri ꝓrſus aliqua ſurreptione permittat.ac ſi eideʒ qcq̄ʒ humanitus forte ɔtigerit:q2 grādeuus eē cōmemoratur:mox eius ſine dilatione ſbam percipiat hūanitas tua:filijs eius duntaxat qbus patrimoniū ꝓbať eē cōmiſſū ſb fideli deſcriptiōe cōtradi do nec uniuerſis tpib⁹ qbus hoc pr̄imoniū gubernaſſe cognoſciť ptes dñicas reddē cogāť indēnes. Quia ergo ſm gregoriuſ ultima uolūtas defuncti conſeruanda ē: pro iſtoruʒ uoluntate corpora corum ſunt tumulāda nō p arbitrio ueſtre diſpoſitiōis. Itē i tribu riēſi ɔci.legiť.

Vbi qſq̄ʒ decimas pſoluerit:ibi ſepulturā eligere debʒ.

Vbicūq̄ʒ[a] tpm uel locoꝝ facultas tulerit apud maiorē eccleſiā ubi ſedes eſt ep̄i ſepulture celebrēť.ſi āt ꝓpť tpis uel loci aſpitatē hoc difficile fuerit uiſū:apđ eccleſiā quo religioſoꝝ canōicoꝝ ul' mōachoꝝ uel ſcimōialiū r̄ligioſa cōgregatio cōiť degerit ſepeliať.ſi āt hoc ⁊ ieptuʒ uiſū fuerit:ubi qs decimas pſoluebat uiuuſ:ibi ſepeliatur ⁊ mortu⁹. Quia[e] ergo decimam nobis perſoluebat uiuus:⁊ apud nos ſepeliēdus ē mortuus. Itē:ſiqs de ꝓuicia ad ꝓuinciaʒ trāſiret:⁊ ibi domicilium ſibi collocaret:liber factus a ditione prioris iudicis:iuriſdictioni illius iudicis ſubijcereť:i cuius ꝓuicia ſedeʒ ſibi eligeret. Quia ergo iſti a ur̄a dioceſi i noſtrā tranſierūt:liberi a ur̄a ditiōe nr̄o iuri ſubijciūť:nr̄m ē ergo ius funerādi eos. Sʒ obijcitur illud melchiadis pape.

Propria temeritate ſepulturā parētum relinquere nō licet.

Placuiť[f] p oia magno concilio ut null⁹ ꝓprij arbitrij temeritate aliam eccleſiam:niſi cui uſus antiquoꝝ parētū canonica iſtitutione ſubiacere ꝓhibetur.ſepulture cā adire ꝓcuret:niſi[g] ifirmitatis cā ꝑpeditus i aliā fuerit regioneʒ quolibet negocio progreſſus. Adhuc ſiqs prelatus ɔtra hoc agere ſatagerit:eccleſiaſtico uinculo ſe ſubdi cognoſcat. Sed[h] aliđ ē ex temeritatis ſupbia uſū antiquorū parētū nō ſeq:atq̄ʒ aliud rōnabili occaſione nouam ſibi ſepulturam eligē. Contra melchiadiſ pape auctoritateʒ nitiť q ſupbia uel odio duct⁹ ſiue uanis pſuaſiōib⁹ aut uarijs munuſculis illect⁹ ſepulturaʒ ſuoꝝ parētū ſequi ɔtēnit.ſm gregoriū aūt liberā hēat uolūtatem: q certe rōnis cā nouū ſuo corpori q̄rit hoſpitiuʒ.uel ut qdam diſtinguūt libera ē ultia uolūtaſ cuiuſq̄ʒ nō i ſepultura ſibi eligenda:ſed in teſtamēto ɔficiēdo.unde ⁊ teſtamētuʒ appellatur:q2 eo qſq̄ʒ libere teſtať qđ poſt ſuū deceſſū de ꝓprijs rebus fieri uoluit:ſed[i] nō uidetur libera teſtatoris uoluntas: cum ſm auguſtinū ꝓ numero filiorum debeat fieri teſtamētaria diſtributio facultatum: ueluti[k] ſiqs hʒ unū filiū chriſtuʒ putet alteruʒ ſi uero duos: chriſtum faciat tertiū:⁊ ſic p ordinem.⁊ ſm leonem qſq̄ʒ medietatem[l] eoꝝ q̄ chriſto teſtatur:eccleſie iubeť relinq̄re apđ quā fidei ſacramēta ſuſcepit. Sʒ illud auguſtini nō ē iubētis:ſʒ de hortantis neqs iratus filiū ſuum exheredaret:atq̄ʒ totū chriſto reliqueret.ait.n.i ſermōe ſecūdo đ uita clericorū.

Pro numero filiorum pars hereditatis deo offerať.

Siquis[m] iraſciť filio ſuo:⁊ moriens exheredat eum: ſi uiueret nōne eū placaremus? nōne ei filiū recōliare deberem⁹? quomō ergo cum filio ſuo uolo ut habeat pacē:cui⁹ appeto[n] hēditatem? ſed plane ſic faciat qđ ſepe hortatus ſum:q unū filiū habet:putet xp̄m alterū.ſi duos hʒ:putet chriſtum tertiū.decē hʒ:undecimū chriſtū faciat:⁊ ſuſcipio. Hac[o] nimirum aucte menſura teſtatori ꝑfigitur non quam cogať exoluē ſed quaʒ ꝓhibeť trāſcēdē. Oblatiōes ergo defūctoꝝ q reddē noluerit excōiceť. Vnde i cartha.ɔci.iiij.

Excōiceť q defūctoꝝ oblatiōes eccleſijs negant.

Qui[a] oblationes defūctoꝝ aut negāť[b] eccl'ijs: aut difficulter reddūt:tāq̄ʒ egētiū[c] necatores excōiceť. Itē ex concilio uarēſi.

g ¶ Niſi ifirmitatis.h̄
ē ɔ̄.h.dicit q̄ꝑ i tribus
caſibuſ pōt mutari ſe
pultura:ut dixi i ſūma
hic hʒ locū di. decre.
ex̄ e.ti.de his.
h ¶ Sʒ aliud.S.hic
pōit duas ſolutiōes.
i ¶ Sʒ ñ vr̄. Nūc obij
cit ſolutiōi ſue.
k ¶ Veluti.ſecūda ſō.
l ¶ Medietatē.qñq̄ʒ
ētiā ſʒ cōſuetudies di
uerſas:ut extra e.t.cer
tificari.
m ¶ Siqs iraſciť.
hodie.n.non
pōt qs exhēdare filiū
ſuū niſi hēat iuſtā cāʒ
exhēdatiōis: ⁊ ad illa
debet ſcribi i teſtamen
to:ut.C.de libe.prete.
auč.ñ lʒ.tñ ex iracun
dia oia ſua dare pōt
eccl'e:dū tñ reliq̄t legi
timā filijs:ut.xvij.q.
iiij.ſi q opes. Itē ſiqs
reliqt bona ſua eccl'ie
ꝓpť defectū filioꝝ:ho
neſtū ē q̄ꝑ eccl'ia reſtitu
at ei bona ſi cepit hr̄e
filios:ut.xvij.q.iiij.c.
vlti.
n ¶ Appeto.ſic.xxij.q
ij.nō enim.
o ¶ Hac nimirū.ꝓhi
beť.falſū dicit:q2 etiā
totū dare pōt eccl'e:ut
xix.q.iij.platū.dū tñ le
gitimā reliquat filijs:
ut.C.de inoffi.te.auč.
nouiſſima.

a ¶ Qui oblatōes.
ñ itelligas h̄ đ
oblatiōib⁹ volūtarijs:
ſʒ de illis q̄ relicta ſūt
eccl'ijs.qui.n. debitas
oblatōes tenet uel đci
mas ul' ꝑmitias excōi
cať:ut.xxxij.diſ.ꝑter
h̄.⁊.xvij.q.i.ſtatuim⁹
b ¶ Negāt eccl'ijs.Si
aūt ɔfiteť q̄ꝑ debeant:
ſʒ exceptionē aliquaʒ
ꝓponūt:q̄re dare nō
debēt audiēdi ſūt: ut
ff.de leg.i.ſi dom⁹.§.
q ɔfiteť.ex̄ de offi.de
le.ꝑterea.
c ¶ Egentiū. ut.lxxxvi
di.paſce.⁊.xvi.q.i.de
cime.

x

d Qui oblatiōes. vn̄ ⁊ qdā. ſ. hieronymus: ut. xij. q. ij. gloria. alibi dr̄ talis homicida: ut. xij. q. ij. q abſtulerit.

e Clerici. uel ſeculares. i. laici excludāt: ar. q ſacrilegi nō ſunt ipſo iure excōicati.

f Peregrina. i. cōmorabit inter laicos. uel pegrina. i. cū recedet. uel peregrinat de h mūdo.

g Itē qrit. h pōit ici dētē qonē an ſepultura poſſit vēdi. Hu. ponit quatuor ſignificationes hu⁹ nois ſepl'tura Primo qz dr̄ ſepultura locus vbi qs ſepelit. tal' loc⁹ licite vēdit ſz ñ ē ſacer ul' religioſus. i. q nō ſit i cimiterio aliq: q2 licite vēdit ad eccleſiā edificādā l' ad cimiteriū āpliādū: ut. xij. q. ij. aurū. ſecūdo mō dr̄ ſepultura ipa ſepultura iā facta. ⁊ hec vēdi ñ pōt ſpālit ſi loc⁹ eſt ſacer. Tertio mō dr̄ ius iferēdi i ſepulchrū nec pro h aliqd recipi pōt. Quarto dr̄ ipē actus l' officiū ſepeliēdi ⁊ illud nō pn̄t vēdere clerici q ex officio ſuo ad hoc tenēt: ut. j. e. p̄cipiēdū. ⁊. i. q. i. dictū. ⁊ ex̄ de ſimo. nō ſatis.

h Queſta. ſeor. ſeor fuit pr̄ effrō: ab eo noiati ſt deſcēdētes ab eo ꝓpt famā ipius

i Renuit. p̄mo. n. cōmendat in hoc capl'o: poſtea tū ꝯuict⁹ p̄cib⁹ ſūpſit q̄drigētos ſiclos argēti: ⁊ inde vitupat i ſeq̄nti capl'o.

k Poſtq̄z. cogēte ꝑ p̄ces ppl'i: ⁊ lz ꝯct⁹ fact⁹ ad clamorē ppl'i teneat: ñ tñ electio: ut ex̄ de elec. oſi⁹. ⁊. lxi. di. miramur. i p̄n

l Pro o. o ē vltima lr̄a hebreoꝝ ⁊ a prima ⁊ deſignat ꝯſūmatōnē ⁊ ꝑfectōez: a initiuz ⁊ iꝑfectionē. ipi ponūt vau ꝓ o. ⁊ vr̄ h hieronym⁹ velle q effrō peccauit. Sz nūqd abrahaz peccauit q coegit ipm̄ vēdere locū talez maxie q2 loc⁹ ille iā ꝯputat⁹ erat ſepulture. erāt. n. ibi ſepulti adaz ⁊ eua. dic tū. p. māducator q neut̄ peccauit ſz q̄re repꝛhendit hic a hieronymo? Rn̄. non ꝓpt ſuū factū ſz ꝓpt futuros: volēs oñdē q illi peccarēt qui tali mō venderēt.

m Effron. i. ꝑfectus.

n Effran. i. iꝑfectus.

Ut ifideles eijciāt ab ecclījs: q defūctorū oblatiōes retinent.

Qui oblatiōes defunctoꝝ retinēt ⁊ ecclījs tradē demorant ut ifideles ab eccl'a ſūt abijciendi: q2 uſq ad exinanitionē fidei peruenire certū eſt hanc pietatis diuine exacerbationē: q2 ⁊ fideles de corpore recedētes uotorū plenitudine: ⁊ pauperes ꝯſolatu alimonie ⁊ neceſſaria ſuſtētatione fraudant. Hi ergo tales quaſi egētiū necatores nec credētes iudicium dei hn̄di ſunt. unde ⁊ qdam patrū hoc ſcriptis ſuis iſeruit cōgruente ſnīa. qua ait: amico qppiam rapere furtū ē. eccl'iam uero fraudare: ſacrilegium eſt. Item ex concilio agathenſi.

Qui oblata ecclījs aut teſtamēto relicta retinere p̄ſumpſerit: excōicentur.

Clerici uel ſeculares q oblationes parentum aut donatas aut teſtamēto relictas retinē pſtiterint: aut id qđ ipſi donauerint ecclījs uel mōaſterijs crediderint auferēdū: ſicut ſcā ſynodus cōſtituit: uelut necatores pauperum quouſq reddant ab ecclījs excludātur. ſiqs aūt cleric⁹ furtū eccl'ie fecerit: pegrina ei cōio tribuat. Item querit: an pro ſepultura mortuoꝝ aliqd ſit exigēdum. De his ita ſcribit gregori⁹ i regiſtro ianuario epo ſardanie.

Pro ſepultura nihil muneris exigendum eſt.

Queſta eſt nobis nereida femina clariſſima: q ab ea ſolidos pro filie ſue ſepultura fraternitas ueſtra uelit exigere. hoc autem uiciū ⁊ nos poſtq deo auctore ad epatus honorem acceſſimus: de eccleſia nr̄a oino uetuimus: ⁊ per prauam denuo cōſuetudinem nequaq uſurpari pmiſim⁹: mēores quia dum abrahā a filijs effron: hoc eſt filius ſeor ſepulcrum p̄cio ad humandum corpus coniugis poſtularet: p̄mium accipe renuit ne cōmoduz de cadauere uideret ꝯſecutus. Si ergo tante cōſiderationis paganus uir fuit: q̄to magis nos qui ſacerdotes dicimur: hoc facere non debem⁹. unde hoc auaricie uicium: ne hic in alienis denuo tentari preſumatur admoneo. ſed ſiqñ aliquē in eccleſia ur̄a ſepeliri conceditis: ſiquidem parētes ipſius proximi uel heredes p luminaribus ſponte quid offerre uoluerit: accipe nō uetamus. peti uero aut aliquid exigi oiuo prohibemus: nequod ualde irreligioſū eſt aut uenalis quod abſit dicatur eccleſia: aut uos de humanis uideamini mortibus gratulari: ſi ex eorum cadaueribus ſtudetis querē quolibet modo compendium. Item hieronymus ſuper geneſim.

Etiam coacti de ſepultura p̄miū nō debem⁹ accipere.

Poſtq̄ p̄cio uictus eſt effron: ut ſepulcruz uēderet ⁊ acciperet argentum: lz cogente abrahā uau lr̄a q̄ apud illos p̄o'o legitur: ablata de eius nomine eſt ⁊ pro effron'm appellatus ē effran'n ſignificante ſcriptura non eum fuiſſe cōfirmatum perfecteq uirtutis qui potuerit uendere memoriaz mortuoꝝ. ſciant igitur qui ſepulchra uendunt uoluntarie: nec cogūtur ut accipiant precium: ſed a nolentibus quicq extorquent: mutari nomen ſuuz ⁊ perire quiddam de merito eorum: cum etiam ille reprehendatur occulte: qui inuitus accepit. Itez ex concilio triburienſi.

De eodē.

In eccleſiaſtico nanq libro ſcriptuz eſt: mortuo non probibeas gratiam: ſciens quoniam omnes moriemur. ⁊ item: omnia que de terra orta ſunt in terrā cōuertent. quid terra terrā uēdis? memento q terra es: ⁊ in terrā reuerteris. ⁊ alibi de homine dictū eſt: terram teris: terraz geris: ⁊ in terram couerteris q de t'ra ſumeris: ⁊ qm̄ mors tibi futura ē ⁊ appropinquat: ⁊ ſi tardat recordare quia non hominis eſt terra: ſed ut pſalmiſta commemorat: Dn̄i ē terra ⁊ plenitudo eius. Si t'raz uēdis inuaſiōe rei reus teneberis gratis accepiſti a deo: gratis da p eo: quare interdictū ſit oibus omnino chriſtianis terram mortuis uendere ⁊ debitam ſepulturam denegare: niſi forte proximi ⁊

o In eccl'iaſtico. i. eccleſiaſtes. ⁊ ille liber ē ſalomonis: ⁊ inci[...]pit: Vanitas. eſt alter q dr̄ eccleſiaſtic⁹: q icipit: Dis ſapia a dn̄o. ⁊ ille liber eſt ieſu filij ſyrach.

p Si t'rā. ſacrā uel religioſam. ⁊ dico q t'ra ſit ſacra uel religioſa [...] auc̄te pōtificis ñ ex eo q mortu⁹ infert ad locū: ut ex̄ de relig. do. ad hoc. Sed ſz legē ſecus ē[...] nā ſi transfert[...] corp⁹ ad aliuz locū deſinit lo[...]cus eē religioſus: uel ēt ſi capit ab hoſtib⁹ ut. ff. ꝯ reli. cū [...] i diuerſis. ⁊ l. cū loca. Et nō q qcqd ē ſacrū ē religioſū ſz ꝯuertit. vbi n mortu⁹ infert loc⁹ fit religioſus ſz nō ſacer ut. ff. de re. di. l. in tātū. §. ſacra. Itē dicit loc⁹ religioſus vbi corp⁹ eo poſito ponit: ut ibi ꝑpetuo remaneat. aliis remanēt ꝓphanus: ut. ff. ꝯ re li. ſiqs eo aio. ⁊ remoueri poteſt qñcunq placuerit: ut. C. e. ti. ſi necdū. ⁊ lz ptes hoīs i diuerſis ſepulchris ſepeliāt: ñ [illegible] oia loca fiunt religioſa: ſed tm̄ vbi caput ē ſepultū: ut. ff. e. cū in diuerſis. Item nec tot⁹ locus ꝯputat⁹ ſepulture fit religioſus: ſed ille in quo corpus ē humanum: ut ff. e. l. ij. §. ſepulchrum.

a ¶ Precipiēdū.in exedris.exedre dicūtˀ q̄dā volte q̄ exterius adherent parietibus.
b ¶ Sepeliātˀ.ſi ſint modice pſone:ut.j.e.nullˀ.ꝛ iō ꝓhibetˀ fieri ſepultura i eccl'a:qꝛ locˀ ſpālitˀ deo dicatˀ ē:cui mors vltra ñ dñabitˀ
q ¶ Quibˀ.ſacris.i.ab orōnibˀ q̄ i eis fiūt.uel ad lr̄az itelliges qꝛ locus nō ſcificat hoiem :ut. xl. di.nō loca.

c ¶ Quāuis. ſe peliātur. Ecce rō vna q̄re homines potius ſūt ſepeliendi apud eccl'as q̄ȝ alibi. Secūda rō qꝛ ſpālitˀ cōmēdātˀ pro ciniis ſcōꝝ illoꝝ in quoꝝ noie dedicata ē eccl'a illa :ut j.e.nō eſtimemus i fi. Tercia ratio eſt:qꝛ minˀ ibi vexātˀ a ſpiritibˀ imūdis.vñ i cimiteriis dr̄ eē requies defūctorū:ut. xij.q.ij. aurū.lex tamē alia cōſiderati one precepit: ne corpora i ciuitate ſepelirētur ne ciuitas cōrūpetˀ fetore ut.C.de relig. do.monumentoꝝ.ꝛ ē hic ar. ꝙ ibi potiˀ ſepeliendi ſūt homines :vbi eſt maior ꝯcurſus pploꝝ:ut i cathedralibˀ eccleſiis:ut.ſ. e. vbicūqȝ.

n ¶ Nullus fideles vocātˀ laici hic fideles a fidei virtute ita ut faciāt miracula.alij itelligūt a fide baptiſmi ſȝ h̄ intelligas l.C.de ſa.ſan.ec.l.ij.uel dic ꝙ ois chriſtianˀ pōt ſepeliri i eccl'a:ſȝ ñ gētilis:ut.j.de ꝯ.di.i.eccl'a.ꝛ h̄ intelligas niſi als i mōtali deceſſerit ñ pēitēs

amici defūcti ꝓpē nomē ꝛ redemptionem anime uiri gratis aliquid dare uelint. Item ex concilio uarenſi.

De eodē.

Precipiēdū est ſm canonū auctoritatē: ut de ſepulchris ꝛ hoibus ſepeliēdis nihil muneris exigant:niſi forte qui ſepelitur uiuēs iuſſerit eccl'ie i cuiˀ atrio ſepelietˀ aliqd de ſuis rebˀ tribuē: aut etiā poſt mortem ipſius illi quibˀ commiſſum ē eius elemoſynaȝ facere aliqd ſponte dare uoluerint de rebus tamen illius nihil exigatur ſiue ab illis qui locis ꝛ uillis p̄ſunt.prohibendum eſt etiam ſm maiorum inſtituta:ut in eccleſia nullatenus ſepeliantur: ſȝ i atrio aut in porticu aut i exedris eccl'ie Infra eccleſias uero aut ꝓpe altare ubi corpus ꝛ ſanguis dñi conficitur:nullatenus ſepeliantur.

Item auguſtinus.

A ſacris locis nō iuuātˀ pˀ mortē qbus peccata nō ſūt dimiſſa.

Quibus peccata dimiſſa non ſunt:a ſacris locis pˀ morteȝ adiuuari non pñt:qꝛ quos peccata grauiora deprimūt: ſi in ſacris locis ſe ſepelire faciūt:reſtat ut d̄ ſua preſumptione iudicentur:q̄tenus eos ſacra loca non liberāt: ſȝ de culpa temeritatis accuſant.

Item gregorius.

Quibus pſit in eccleſia ſepultura

Quum grauia peccata non deprimūt:tunc ꝓdeſt mortuis ſi in eccl'ia ſepeliātur:quia eoꝝ ꝓximi quotiēs ad cadeȝ ſacra loca ueniūt:ſuorūqȝ ſepulturā aſpiciunt recordātur:ꝛ pro eis domino preces fūdūt. Nā quos peccata grauia deprimūt ad maiorē cumulū dānatiōis potiˀ q̄ȝ ad ſolutionē eorum corpora i eccleſiis ponūtˀ.

Itē ex cōcilio magociēſi.

Qui ſepeliantur in eccleſia.

Nullus mortuˀ ifra eccl'ias ſepeliatur niſi epi aut abbates aut digni pbri uel fideles laici. qduō mortuiſ proſit iuxta eccl'iam ſepeliri:qdue ad eos pueniat : auguſtinus in libro de agenda cura pro mortuis oſtendit dicens.

Quare mortui iuxta eccleſiam ſepeliantur.

uel niſi eccl'a intdicta ſit:uel niſi ſint i torneamētis qbˀ ꝓpē trorē intdicitˀ eccleſiaſtica ſepultura:ex̄ de tornea.c.i.ꝛ ex̄ de rap.ſup eo.
f ¶ Non eſtimemˀ. ſacrificiis .aut ieiunio parcētū:ut.j.e.c.aie.
g ¶ Quia nō diſcernimˀ.ar.ꝙ rōne dubitatiōis melius ē totū ꝛ ſupfluum facē q̄ȝ nil facē et lˀ aliqd obmittē:ſic.xij.di.geſcamˀ.xxiiij.q.iij.corripiātˀ. Itē rōe dubitatiōis fiunt q̄ als eēnt illicita: ut ex̄ d̄ ſepul.ſacris.ex̄ d̄ vſur. i ciuitate.xi.q. iij.nolite.ꝛ rōe dubitatiōis poſſū vēdicare i certā ptē uel reȝ.ff.de rei vē.q̄ de tota.ꝛ nūmos meos nō poſſuȝ vendicare ſi ſint mixti aliis.ff.de ſolu.ſi alieni.
h ¶ Omnibˀ.j.e.ꝓ obeūtibˀ ꝯ.Sꝫ o.eccl'a ꝓ oibˀ viuis ſiue bonis ſiue malˀ pōt orare generali ſiue ſpāli orōe: ꝛ ꝓ iudeis ꝛ paganis ut ꝯuertātˀ:qꝛ d̄ nemine ē deſpandū in vita iſta:ut.j.de pe.diſ.vij. nēo.ſȝ ꝓ pagāis uˀl iudeis mortuis ñ ē orandū nec ꝓ cathecumis ſȝ ꝓ baptizatis mortuis orādū ē gnāli orōe ut h̄ dr̄.xiij.q.iiij.ſic.ꝛ hoc ſiue dānati ſiue ñ: dū tñ hoc nō cōſtet. ſȝ ſpāli orōne ñ ē orādū ꝓ eis quos ꝯſtat eſſe dānatos:ſic loqtur illud.c.ꝓ obeūtibˀ.ſȝ ꝓ illis q nō ſūt damnati orōe ſpāli ꝛ gnāli oramus licite:niſi ſint valde boni:ut.j.e.tempˀ.

Non eſtimemus ad mortuos ꝓ quibus curaȝ gerimus peruenire:niſi qd̄ pro eis ſiue altaris ſiue orationum ſiue elemoſynarū ſacrificiis ſolenniter ſupplicamˀ. q̄uis enim non pro quibus fiunt oibus proſint:ſed his tm̄ ꝓ quibˀ duȝ uiuūt coopantur: ut proſint: ſed quia nō diſcernimus qui ſint: oportet ea ꝓ regeneratis oibus facere:ut nullˀ eoꝝ p̄termittatur ad quos hec bñficia poſſint ꝛ debeant puenire. meliˀ.n. ſuperūt iſta his qbˀ nec obſūt nec ꝓſūt: q̄ȝ eis deerūt qbˀ ꝓſūt. diligētius tamē facit hoc quiſqȝ ꝓ neceſſariis ſuis quo pro illo fiant ſimiliter a ſuis. corpori autem humano qcqd impēditur: nō eſt p̄ſidiū ſalutis:ſed humanitatis officium ſm effectū: quo nemo unq̄ȝ carnem ſuā odio habuit. unde oportet ut quā pōt ꝓ carne ꝓximi curam gerat :cuȝ ille inde receſſerit qui gerebat. ꝛ ſi hec faciūt q carnis reſurrectioneȝ nō credūt : q̄to magis debent facere qui credūt ut corpori : ſed tñ ut reſurrecturo ꝛ i eṫnitate manſuro impēſum eiuſmodi officium ſit:etiam quodāmodo eiuſdem fidei teſtimoniū. ꝙ uero quis apud memorias martyꝝ ſepelitur:hoc tm̄ uidetˀ mihi ꝓdeſſe defūcto:ut cōmendās eū etiā martyꝝ patrocinio affectˀ ꝓ illo ſupplicationis augeatˀ. Contra. hiero.

Poſt mortem orationes non proſunt uiuentium.

In preſenti ſeculo ſcimus ſiue orationibus ſiue conſiliis inuicem poſſe nos adiuuari. cū autē ante tribunal chriſti uenerimus: nec iob nec daniel nec noe rogare poſſe pro quoq̄ȝ: ſed unūquenqȝ portare onus ſuuȝ. Uerū hoc de impenitētibus accipiēduȝ eſt : de qbus ꝓpheta:non dabit deo placationē ſuam:nec precium redemptionis anime ſue. ꝛ ideo frater non redimet eum : ſed laborabit in eternum ꝛ uiuet adhuc in finem. de aliis autem intelligi non poteſt. Unde gregorius bonifacio archiepiſcopo.

In penitentia defūctis bona proſunt uiuentium.

i ¶ Cū ille.ſ.ſpūs.
k ¶ Ut reſurrecturo. niſi.n.quis reſurrecturos ſparet ꝛc̄. Eſt ḡ ſignū qd̄ credamˀ futurā reſurrectionē:ut.j.e.habet.

l ¶ Cōtra.ꝯ id' qd̄ dixit ꝙ poſſumus orare ꝓ mortuis.

a ¶ In p̄ñti.nec iob i.coniugati.
b ¶ Daniel.i.vgies uˀl ꝯtinentes.
c ¶ Noe.i.rectores eccleſiaꝝ.ꝛ h̄ itellige ſi d̄ceſſerint in mortali:ſic xxv.di.qualis.
d ¶ Ueꝝ.ſȝ laborabit.i punietˀ eternaliter.

204

P Ro obeũtib⁹.ꝓ ipiſs.ſʒ nũqd eccl'ia orabit ꝓ ill'quos ꝯſtat deceſiſſe i mortali? vr̃ ꝙ ſic:q2 eis viuis cõicauit ergo ⁊ mortuis:ut.xiiij.q ij.ſane.ar.ↄ̃.xxi.q.iij.cyprian⁹.Rñdeo:ſi euidẽs ẽ aliquẽ deceſſiſſe i mortali:ut cũ qs ſuſpẽdit ſe uel p̃cipitat:aut alio mõ ſe interficit:ꝓ illo ñ ẽ orãdũ ut.xxiij.q.v.placuit.⁊.q.viij.qcũqʒ cleric⁹.vñ ſi aliqs occiſ⁹ ẽ i ebrietate ñ orat̃ ꝓ illo:ut ex̃ ↄreli qui.audiuim⁹.⁊.xxiij q.v.placuit.

Sʒ pone ꝙ aliqs dat elemoſynã ꝓ eo q deceſſit i peccato mortali q ẽ mediocrit̃ mal⁹:elemoſyne uel orõnes ꝓſũt talib⁹ ad minorẽ penã:ut h̃ dic̃:ergo aliquãtulũ de pena ſublatũ ẽ. Ponam⁹ ꝙ cẽteſima ps pene ſit ſublata ꝑ vnã elemoſynã.ſi ergo det̃.c.elemoſyne:tota pena erit remiſſa:ergo iſte liberabit̃:ꝙ hic negat̃. Ad h̃ dico ꝙ ſi p̃ma elemoſyna tollit centeſimã ꝑtẽ pene.ſecũda elẏa etiã tollit tantã penã: ſʒ ñ tãtã i quãtitate ſʒ tãtã in ꝓportione:⁊ ſic ſꝑ aliqd remanet de pẽa ⁊ ſic ſoluo illõ qd obijcit̃ d̃ indulgẽtijs:ꝙ ſi ꝓpt̃ oblatiões vnius denarij tollit̃ q̃rta ps peccõꝝ mortaliũ uel venialiũ:ꝑ oblatione ſecundi denarij tollit̃ tãtũ i ꝓportõe ñ tãtũ i q̃ntitate ⁊ ſꝑ aliqd remanet h̃ oẽ argẽtũ effunderet.

f Anime.hoc.c ẽ q̃ſi ps illius nõ eſtimem⁹.

g Exanimis.i.exaiatis.i.mortuis.⁊ ẽ h̃ ar ꝙ magl mẽt̃ hõ ipẽdẽdo aliqd viuis q̃ʒ mortuis.vñ pʒ ꝙ ſic̃ ieiunium alicui⁹ liberat mõtuũ:m'lto poti⁹ alteri⁹ ieiuniũ ꝓdeſt viuo.qd ↄcedo ſi ille eſt ↄiũct⁹ vicine illi:ut dixi.lxxxij.di.pbr̃.

h Temp⁹.aias.ñ ſũme bonas.nã tales credo ſtati ad celos volare:iux̃ illud gaudẽt i celis aie ſcõꝝ

i Abditis.i.locis nobis occultis.Ex his v̾bis vr̃ ꝙ aug⁹ dubitat quo aie defũctoꝝ recedãt:cũ ifern⁹ ſit ſb̃ terra ⁊ celũ ſit ſupra:ut.xxiij.q.iiij.hoc autẽ.

k Pro baptizatis.tm̃ ꝓſũt orões cuilibʒ ſi fiãt gnãlr̃ ꝓ oib⁹:ſic̃ ſi fierẽt ſpãlit̃ ꝓ quolibet: ut.j.de ↄſe.di.v.ñ mediocrit̃.

l Propiciatiões.i.ut de⁹ ꝓpici⁹ ſit eis.

m Pro valde.hic auguſtin⁹ diſtiguit q̃tuor gñ'a hoiuʒ.ſ.valde bonos ⁊ valde malos mediocrit̃ bonoſ ⁊ mediocriter malos.Pro valde bonis ñ ẽ orãdũ:q2 iiuriã facit martyri q orat ꝓ martyre ut ex̃ de cele.miſ.cum marte.§.vlti.Itẽ nec valde malis ꝓſũt:ſed mediocrit̃ bonis ꝓſũt ut citi⁹ liberẽt̃ ab igne purgatorij.Mediocrit̃ malis ꝓſũt ad hoc ut min⁹ puniãt̃ nũq̃ʒ tñ liberabũt̃:⁊ ſʒ hoc ẽt patet ꝙ orõne ſpãli oram⁹ ꝓ ill'q deceſſerĩt i mortali:dũmõ ñ ſint ſũme mali:licʒ ar.ſit ↄ̃ ĩ.c.pro obeuntibus.

PRo obeuntib⁹ quippe conſuluiſſe cognoſceris:ſi liceat ꝓ eis oblatiões offerri.ſancta ſic tenet eccl'ia:ut qſqʒ ꝓ mortuis uere chrianis offerat oblatiões atqʒ pb̃r eorũ faciat memoriã.⁊ q̃uis peccatis oẽs ſubiaceamus:ↄgruit ut ſacerdos ꝓ mortuis catholicis mẽoriã faciat ⁊ intercedat:nõ tñ ꝓ ipiſs q̃uis chriſtiani fuerint tale quid agere licebit. Idem.

Anime mortuorum quatuor modis ſoluũtur.

ANime defunctorũ quatuor modis ſoluũtur:aut oblationibus ſacerdotum aut precib⁹ ſanctorum aut carorum elemoſynis aut ieiunio cognotorum.curatio uero funeris cõditio ſepulture põpa exequiarũ magis ſunt uiuoꝝ ſolatia q̃ ſb̃ſidia mortuoruʒ.ſi aliquid prodeſt impio ſepultura precioſa:oberit pio uilis aut nulla.ñ ideo tamen contẽnenda aut abijcienda ſunt corpora defunctorum maximeqʒ iuſtorum:ubi illud ẽt dicitur ſalubriter:quãta poſſit eẽ remuneratio pro elemoſynis q̃s uiuentib⁹ ⁊ ſentiẽtib⁹ exhibemus ſi neqʒ hoc apud deuʒ perit quod examinis hominum mẽbris officij diligẽtia pſoluit. Itẽ auguſtin⁹ in encheridion.

Ante diem iudicij ſacrificijs ⁊ elemoſynis mortui iuuãtur.

TEmp⁹ qd iter hois mortem ⁊ ultimã reſurrectioneʒ interpoſitũ ẽ:aias abditis receptaculiſ cõtinet:ſicut queqʒ digna ẽ uel requie uel erũna ꝓ eo qd ſortita ẽ in carne dum uiueret.neqʒ negandũ ẽ defunctorũ animas pietate ſuorum uiuentium releuari:cum pro illis ſacrificium mediatoris offertur uel elemoſyne fiunt in eccleſia Sed hec eis ꝓſunt qui cum uiuerent:hec ſibi ut poſtea poſſent ꝓdeſſe meruerũt.ẽ eteni q̃dã uiuendi mod⁹:nec tam bonus ut nõ requirat iſta poſt mortem:nec tam malus:ut ei iſta poſt morteʒ non proſint.eſt uero talis in bono:ut hec nõ reqrat.⁊ ẽ rurſus talis in malo:ut nec his ualeat cuʒ hec uita trãſierit adiuuari.quocirca oẽ hic meritũ cõparat̃ quo poſſit p⁹ uitam releuari quiſpiam uel grauari.⁊ p⁹ pauca:cum ſacrificia altaris ſiue quarũcũqʒ elemoſynaꝝ pro baptizatis oibus offerũt̃:pro ualde boniſ grãꝝ actiões ſũt:ꝓ ñ ualde malis propitiationes ſunt.pro ualde malis ⁊ ſi nulla ſũt adiumẽta mortuorũ:tñ uiuoꝝ cõſolatiões ſũt.qbus aũt proſũt:aut ad hoc proſunt:ut ſit plena remiſſio:aut certe:ut tolerabilor fiat ipſa damnatio. De obſuatõe ãt tertij ſeptimi triceſimi uel quadrageſimi diei querit̃ unde exordium ſũpſerit. Ambroſi⁹ i libro de obitu theodoſij ipatoris dicit.

Quare certi dies i mortuoꝝ commemoratione ſeruẽtur.

QUia alij tertium diem alij triceſimum alij ſeptimum alij quadrageſimũ obſeruare cõſueuerunt in officijs mortuoꝝ:quid doceat lectio cõſideremus.defũcto iquit iacob precepit ioſeph pueris ſuis ſepultoribus:ut ſepelirẽt euʒ ⁊ ſepelierunt ſepultores iſrael:⁊ repleti ſunt quadraginta dies.ſic enim dinumerabantur dies ſepulture:⁊ luxit eum ſeptem diebus. Hec ergo ſequenda ſolennitas ẽ quã pſcribit lectio.ſic etiam i deutronomio ſcriptum eſt:quia planxerũt filij iſrl' moyſen.xxx.dies:⁊ ↄſũmati ſũt dies luctus.utraqʒ ergo obſeruatio hʒ auctem:qua neceſſariũ pietatis iplet̃ officiũ. Lugere aũt ⁊ triſtari tam ꝓ nr̃a q̃ pro aliorum morte cyprianus prohibet dicens.

Nec pro nr̃a nec ꝓ morte aliorũ triſtari debemus.

QUam ꝑpoſterum ẽ q̃qʒ puerſũ ut cũ dei uolũtatẽ fieri poſtulemus:qñ uocat nos ⁊ accerſit nos de hoc mũdo nõ ſtatiʒ uoluntatis eius iperio pareamus:obnitimur ⁊ reluctamus ⁊ ꝑticacium more ſeruorum ad ↄſpectũ dñicũ cũ triſticia ⁊ merore ꝑducimur exentes iſtinc neceſſitatis uinculo ñ uolũtatis obſeqo:⁊ uolum⁹ ab eo p̃mijs celeſtib⁹ honorari ad quem uenimus inuiti. Idem nobis quoqʒ ipſis minimis ⁊ extremis quotiens reuelatum eſt:q̃ frequenter atqʒ manifeſte de dei dignatiõe preceptuʒ ẽ:ut ↄteſtarer aſſidue:ut publice p̃dicarẽ fratres

n Quia le cio.ſ.geneſis.

q Quã ꝑpoſterũ.poſtulem⁹ cũ dicim⁹:fiat volũtas tua.⁊ ẽ ar.ꝙ ope id ↄplẽ debemuſ qd voce pſtamur.di.xxiij.pſalmiſta.

p Inuiti.ſic xxiij.q.v.ad ſ̃dez.⁊ ſic ẽ ar.ꝙ nõ debem⁹ ↄſeq cõmodũ ex eo qd iuiti facimus:ut.ff.ad tre.ſi p̃roni §.ij.ſic.xvij.q iiij.ſũt q opes viij.q.i.ſcĩẽdũ

nō eē lugēdos acceſſiōe dñica de
ſeculo liberatos: cum ſciam⁹ non
amitti ſed pmitti recedētes pcedē
ut pficiſcentes ⁊ nauigātes ſolēt.
Item iohānes chryſoſtomus in
epl'a ad hebreos.

Ex puſillanimitate mortuos lu
gere contingit.

Ubicunq; ſepeliamur: dñi ē
terra ⁊ plenitudo eius. ſm qō
oz fieri: efficiatur. lugē āt ⁊ deplo
rare ⁊ lamentari eos qui ab hac ui
ta decedūt: ex puſillanimitate cō
tingit. hoc autem ex deſperatiōe
future reſurrectionis intelligitur
Unde ⁊ apoſtolus non ſimplicit
ait: nolumus uos ignorare d dor
mientibus: ut non contriſtemini:
ſed addidit: ſicut ⁊ ceteri q ſpez n̄
habent. Pietatis nāq; affectu hu
manitatis intuitu mortuos luge
re non prohibemur: ſicut nonnul
los ſanctoꝝ alioꝝ exequijs pias
lachrymas īpediſſe legimus. Hic
etiaz anaſtaſi⁹ papa.

Qui ſpem future reſurrectionis
hñt: de mortuis triſtari nō debet

Habent forſitan illi iuſtā lon
gi doloris excuſationem: qui
uitam alterā neſciunt: qui de hoc
ſeculo ad meli⁹ eē tranſitū non cō
fidunt. Nos autez qui hoc credi
mus ⁊ docem⁹: triſtari nimiū de
obeūtib⁹ non debemus: nequod
apud alios pietatis tenet ſpē: hoc
magis nobis in culpa ſit. Nā diſ
fidentie quodāmodo genus eſt:
contra hoc q quiſq; pdicat: querē
iuſticiam amās dicente apoſtolo:
nolum⁹ uos ignorare de dormiē
tibus: ut non ꝯtriſtemini: ſicut ce
teri q ſpē nō hñt. Itē ex ꝯcilio
toletano. iiij. De eodem.

Qui diuina uocatione ab hac
uita recedunt cū pſalmis tm̄
mō ⁊ pſallētiū uocib⁹ debent ad
ſepulchrum deferri. ſufficiat aūt
q i ſpe reſurrectionis chriſtianoꝝ
corporibus famulatus diuinoruz
impenditur canticorum. phibet
⁊ nos apoſtolus ſanct⁹ lugere de
functos dicens. De dormientib⁹
autem nolo uos contriſtari: ſicut
⁊ ceteri qui ſpem non hñt. ⁊ dñs
non fleuit lazarum mortuum: ſz
ad huius uite erumnas plorauit
reſuſcitandum. Si autem poteſt
hoc epiſcopus omnibus chriſtia
nis phibere non moretur agere.
religioſis autem omnino alit fieri
non debere cenſemus. ſic eni chri
ſtianorum per mundum humari
oportet corpa defunctorum.

De mortuis aūt qrit: utꝝ ſciāt
ea q a uiuis gerūt. Iſaias ex pſo
na populi afflicti ait: abraham pr̄
nr̄ neſciuit. Auguſtin⁹ quoq; i li
bro de agenda cura p mortuis il
lud idem teſtatur dicens.

Mōtui ex ſe neſciūt qd hic geraf

Fatēdū ē neſcire qdez mortu
os qd hic agaf dū hic agif. po
ſtea uō audire ab eis q hinc ad eos
moriēdo pgūt: nō qdē oia ſed q̄ ſi
nunt ēt iſti meminiſſe: ⁊ q̄ illos q
bus hec indicant oportet audire.
Poſſūt ⁊ ab āgelis: q reb⁹ q̄ hic agūt
pſto ſūt: audire aliqd mortui. qō
nunc queq; illoꝝ audire debere iu
dicat cui cūcta ſbiecta ſunt. Mul
ti quoq; ad uiuos aliquos ex mor
tuis uenire credūt: ſicut ecōtrario
paulum ex uiuis in paradiſum ra
ptū eē diuina ſcriptura teſtatur.
De his aūt q i patibul' ſuſpēdūt
qrit an iuxta ecclias ſint ſepeliēdi
De qbus ēt in magūtinenſi cōci.
ita ſtatutū eſt.

Nō ē denegāda coīo his q in pati
bulis ſuſpēduntur.

Queſitū ē ab aliqb⁹ fratrib⁹ d
his q i patibulis ſuſpendunt
p ſuis ſceleribus p⁹ ꝯfeſſionē deo
pactaz: utrū cadauera eoꝝ ad ec
cleſias deferenda ſint ⁊ oblatiōes
p eis offerēde ⁊ miſſe celebrande
an non. qbus rñdemus: ſi de oib⁹
peccatis ſuis purā cōfeſſionē agē
tib⁹ ⁊ digne penitētib⁹ cōmunio i
fine ſz pcepta canonū dāda ē: cur
canōes coīonē uel ſepulturā eis i
terdicūt: q p peccatis ſuis penam
extremam perſoluunt: ⁊ cōfitenf
uel ꝯfiteri deſiderāt. ſcriptū ē eni
Non iudicat deus bis in idipſū.

Palea.

Fures ⁊ latrones ſi i furando
aut depredando occidantur:
uiſum ē q p eis nō ē orādū. ſed ſi
ꝯprehenſi aut uulnerati pbro aut
diacono ꝯfeſſi fuerit cōfeſſionem
eis nō negamus. De eodē

Si fur aut latro captus fuerit
⁊ abſq; occiſione pōt cōphen
di ⁊ tamē iterficif: qz ad imaginē
dei creati ⁊ baptizati ſūt: noīe eius
iterfectores eoꝝ qdragita diebus
penitētie ſubiaceāt. intrēt i ecclaz
ueſte iduti. ab eſcis ⁊ potib⁹ inter
dicti ſūt. a toro ⁊ gladio ⁊ eqtatu
abſtineant. i tertia ⁊ qnta feria ⁊
ſabbato aliquo genere leguminuz
⁊ olerū pomis ⁊ paruis piſciculis
cū mediocri ceruiſia uiciſſim utāf
⁊ tpate. Si aūt a ueridicis cōpro
bātur: q ſine odij meditatione ſe

q Ubicūqz. Libe
ra fortūa mōs
ē: capit oia tell⁹: Que
genuit: celo tegif q n̄
hz vrnā: ar. ꝯ. Mol
li⁹ oſſa cubāt manib⁹
tumulata ſuoꝝ.
r Habēt. neſciunt. i
nō credūt. io.
ſ Qui diuina. re
ligioſis. illi. n:
magis tenēf abſtinere
ab huiuſmōi luctu q̄z
laici.
t De mortuis. ſciāt.
Mali neſciūt: niſi q
eis ſcire pmittif. ſilr̄iter
nec bōi q adhuc ſūt in
igne purgatorio: quia
adhuc nō fruūf viſio
ne dei: ut. j. e. fatēdum
Sz bōi q fruūf viſiōe
dei: ſciūt qd agaf: iux
illud gregorij: qd ē, qō
neſciāt q vidēt ē oia vi
dēt. ⁊ alij dicūt q bo
ni dicūf ſcire oia q̄ ſūt
eis neceſſaria.
u Neſciuit. qz nōdū
erat hoſtia oblata per
quā aperta fuit ianua
paradiſi.
x Fatēdū ē. cre
dūt ⁊ male. ſt
fantaſmata: ut. xxvi. q
v. epi.
y Queſitū ē. i pa
tibulis. licite ḡ
ſepeliūf ſuſpēſi ⁊ ꝯcre
mati dūmō hoc fiat d
aucte pncipis: ut. ff. de
cadaue. l. ij. ⁊ nō ē ꝯ. x
xiij. q. v. placuit. Que
ri ꝯſueuit: q̄re liberef
ille q fugit ad ecclaz ⁊
n̄ ille q recipit corpus
xp̄i: cū xp̄i corp⁹ ma
ius ſit oib⁹: ut de ꝯ. di
ij. nihil. Rn̄. qz corp⁹
xp̄i ē cib⁹ aīe ⁊ n̄ cor
poris: ḡ aiam liberat
⁊ n̄ corp⁹. uel dic q p̄
uilegiū ecclie ē ⁊ n̄ oz
trahi ad ꝯſequētiā: ut
j. xvij. q. iiij. ſicut. nec
aliqō puilegiū trahen
dū ē ad ꝯſequētiā: ut
vij. q. i. petiſti. ⁊. xvij.
q. i. hinc.

c Canonici cuiuſdã eccľe. ⁊ qꝺ ſua.oẽs cľici q hñt ꝓpꝰ uel hr̃e pñt pñt repetẽ ſua.ſi ñ hñt ꝓpũ:ñ pñt.ſꝫ bona eccľe ſue repetẽ pñt: ſi ſt̃ p̃lati.uel ſi p̃lati ñ ſt̃:ꝺe mãdato ſupioꝛis pñt ea repetẽ:ut.x vi.q.i.monachi.'Jtẽ oẽs clerici pñt agẽ ꝓ miſ̃abilibꝰ pſonis ꝺe mandato ſupioꝛis:ut.lxxxvi.ꝺi.puenit.

a e Epiſcopus.ꝓuocatus.i.in iudiciũ vocatꝰ.ꝺebet eñ per aliũ litigare:ut nõ.v.q.iij.c.vlti.⁊ ſi mala ẽ cauſa eccleſie ñ ꝺebet eã fouere ſicut nec tutoꝛ pupilli:ut.ff.ꝺe admi.tu.l.quotiẽs.§.ſicut autem.

b Quia ergo.regre.š.i.q.ij.ſacerdos.

Canonici cuiuſdam eccleſie q̃ſtionez mouẽt ꝺe p̃dijs. teſtes ex fribus ſuis ꝓducunt.negociatoꝛibꝰ pecuniã crediderũt ut ex eoꝝ mercibꝰ emolumẽta acciperẽt. Hic p̃mũ q̃rit̃: an liceat eis ſua repetẽ. Secũdo an illi teſtes ſint audiẽdi. Tertio:an illõ ſit uſ̃as exigẽ. Quarto:an liceat cľicis uel laicis a quolibet uſuras expetẽ. Quinto:an elemoſyne ꝺe uſuris fieri poſſint. Sexto:an uſurarij pniam agẽ ualeãt:niſi qꝺ male accẽperũt reſtituant.

Quodᵇ ſua repetẽ nõ poſſint facile uidet̃ ꝓbari. Ait.n.ꝺñs in euãgelio ſi uis pfectus eſſe:uade ⁊ uede oia q̃ habes:⁊ ꝺa paupibꝰ qꝛ ergo iſti iter pfectiõis arripiũt nõ lꝫ eis ſua hr̃e.multo ergo minꝰ lꝫ eis repetẽ:qꝛ ñ ꝺꝫ repeti qꝺ poſſideriᶜ ñ lꝫ. Jtẽ ſiqs uoluerit tibi tũicã tollẽ: ⁊ i iudicio tecũ ꝯtẽdẽ ꝺimitte ei ⁊ palliũ. Jtẽ apľsᵈ i epiſtola ad coꝛithios:Secularia igit̃ iudicia ſi habueritis:oio peccatũ ẽ i uobis. Jtẽ gregoᵉ.exponens: Oia mihi licẽt:ſꝫ ego ſub nullius ſuaqꝫ liberãdo ꝺiaboli mẽbꝛa iter fecerit:⁊ parit̃ pẽiteãt:pniam pꝛo homicidio eis ñ iiungimꝰ:niſi ipſi uoluerit aliqꝺ hũanitatis facẽ. at ſi pbꝛ ẽ ñ ꝺepõat̃:cũctis tñ ꝺiebus uite ſue pniam agat.

redigar ptãte:iqt:cũ mẽs ꝯcepta ꝺeſideria ſeqt̃:ſuire rebꝰ ꝯuincit̃ q̃rũ amoꝛe ſupat̃. Jtẽ ex coci.carthaginenſi.iiij.

Pro rebus tranſitoꝛijs ep̃us pꝛo uocatus non litiget.

Epiſcopusᵃ nec pꝛouocatus ꝓ reb̃ʳ trãſitoꝛijs litiget. Quiaᵇ ergo gnãliter pfectis ꝓhibet̃ in iudicio ꝯtendẽ pꝫ ꝙ iſtis nõ lꝫ ſtare coꝛam iudice. His ita rñdet̃:ꝓhibet̃ pfecto i iudicio ſtare captãdo lucrũ ſed nõ euitando ꝺãnũ. Vel aliter. Aliud ẽ ſua poſſidẽ: aliud ẽ cõmuniũ ꝓcuratoꝛẽ eẽ.canõici ñ poſſidẽt ſua:qꝛ res ꝺeo oblate ñ ſũt alicuius.utũtur.n.rebꝰ eccľie nõ ut ſuis:ſꝫ tãqꝫ ad ꝺiſpẽſanduz ſibi creditis.unde ꝓſper i libro ꝺ̃ uita cõtempletiua:Sacerdos cui ꝺiſpẽſatiõis cura commiſſa ẽ ⁊c̃. regre in cã eiꝰ a quo ꝓ igreſſu monaſterij pecunia exigebat̃. Sicut ergo iſti nõ ſua poſſident: ita nec ſua repetunt:ſed res eccľie q̃rũ ꝓcuratiõez gerũt. Silit̃ q in iudicio ꝓhibẽt̃ ꝯtẽdẽ:ſic itelligẽdũ ẽ uidelicet ut nõ ſibi ſtent coꝛã iudice ſꝫ alijs. Alijs aũt coꝛam iudice aſtitiſſe ⁊ ꝓ eis iudicẽ int̃pellaſſe nonnullos ſanctoꝝᶜ legimꝰ. Hi ãt nõ ſibi ſtãt:ſed paupibꝰ:quoꝛũ neceſſitatibꝰ pꝛofutura repetũt:⁊ ita ñ ꝓhibẽt̃ ſtare coꝛã iudice. Jllꝺ̃ nõ euãgelij:ſiqs abſtulerit tibi tũicaz ⁊ ceťa:nõ ẽ p̃cipiẽtis ſꝫ exhoꝛtantis. Unde auguſtinus ait.

Peccat q ultra ꝺebitũ exigit:qui non ſibi ꝺebita repoſcit.

Quodᵈ ꝺebetur:⁊ ſi benigne remittit̃:nõ tamen inique repetit̃.peccat aũt q exigit ultraᵉ ꝺebitũ:iꝺ̃qꝫ lex modũ figẽs penã taliõisᶠ inſtituit:ſed tu eo longe es a peccato iiuſti exactoꝛis: q oio nõ exigis ꝺebitũ. Jdeoqꝫ bonꝰ magr̃ ait:q te pcutit i unaz maxillã p̃be ei ⁊ alterã:p̃ſertim ne cogamur ⁊ ipi reddere ꝺebitũ ab eo q nulluzᵍ hꝫ ꝺebitũʰ. Hicⁱ ⁊ ceťaᵏ accipies. Jdez ꝺe ſermone ꝺomini in mõte.

Deeodem.

b q Quod ſua.pfectꝰ.i.ſine moꝛtali peccato ⁊ ſine veniali nã curã ꝓximoꝝ non poſſumꝰ hr̃e ſine peccato:ut.xxv.ꝺi.q̃lis.

c Poſſideri.ſi.ẽ.iij.q.i.§.pꝫ.vñ hẽticꝰ nõ põt petẽ reſtitutionez aliquoꝝ:qꝛ nihil ꝓpũ põt poſſidere:ut.š.ꝺi.viij.quo iure.⁊.xxiij.q.vij.c.i.⁊.ij.nec laicꝰ põt repetere ꝺecimas qꝛ eas ñ põt poſſidẽ:ut ex̃ ꝺ̃ p̃ſcrip.cãz. Ad hoc.n.ut qs poſſit aliqꝺ repetẽ:reqrit̃ ut fuerit i poſſeſſiõe iuris ľ facti:ut ex̃ ꝺe reſtitu.ſpo.ex pte.vñ ñ ſufficit ꝓbare ſpoliationẽ niſi ꝓbauerit ꝙ poſſederit: ut ex̃ ꝺe offi.ꝺele.ꝯſultatiõibꝰ.vñ pꝫ ꝙ qlibet ſpoliatꝰ hꝫ reſtitutiõis bñficiũ:ex̃ ꝺ̃ ap.ſignificauer̃t.⁊ ex̃ ꝺe reſti.ſpo.olim. Jnuenio tñ ꝙ qs põt petere reſtitutionẽ:q ꝺe iure poſſidere nõ põt Nã petit̃ reſtitutõ cõſanguinee cũ q̃ ꝺe iure qs nõ põt cõmiſceri:ut ex̃ ꝺe reſti.ſpoli.lr̃as. Jtẽ ſ̃uꝰ petit reſtitutõez reꝝ ꝺñi abſẽtis:q̃s ꝺe iure nõ põt poſſidẽ:ut.C.ſi p vim uľ alio.l.i. Silr̃ vxoꝛ põt petẽ res a viro ſibi ꝺatas:ſi ſpoliata ẽ: q̃uis reꝝ ꝺñiũ ñ põt hr̃e ff.ꝺe vi ⁊ vi.ar.l.i.§.ꝺeijcitur. Jtẽ hñs plura ſtipendia petit reſtitutionẽ alicuiꝰ:cuz tñ ꝺe iure nõ poſſit illud poſſidẽ cũ alijs:ut ex̃ ꝺe p̃bẽ.referẽtem.io. Ego credo ſaluo melioꝛi ꝯſilio:ꝙ laicꝰ ſpoliatus ꝺe ꝺecis põt petẽ reſtitutionẽ:cũ latro reſtituit̃:ut ex̃ ꝺe reſti.ſpo.in lr̃is.cũ laici quotidie poſſideãt ꝺecimas ex tolerãtia pꝛelatoꝝ:ſecꝰ i hẽtico cũ ſit excõicatꝰ:ut ex̃ ꝺe hẽ.excõicamus.⁊ ꝺe cre.illa cãm ꝺicit ꝺetinere ⁊ nõ poſſidere.b.

d Jtẽ apľs.habueritis.iiurioſe:ita ut ſcãdalizemini ꝓpť hoc.

e Jtẽ gregoꝛiꝰ.ſub nulliꝰ.i.ſub rei tpalis ptãte nolo redigi:intãtũ ut aliquẽ offendam:iuxta illud:Et mihi res nõ me rebꝰ ſubmittẽ conoꝛ.

c Scꝺ̃m.š.ꝑ.ij.q.i.expedit.

d q Quod ꝺebet̃ ex aliq maleficio:uel itelligẽ ex quolibet ꝺebito.

e Ultra.vñ ſ̃ ꝙ nõ poſſit licite peti pena ꝺupli uel quadrupli a fure:ut nõ.xij.q.ij.in antiqs.qꝺ ꝯcedit.h.ſꝫ ñ ẽ ita:qꝛ hoc habet̃ ex canone ꝙ peti poſſit xij.q.ij.in legibus.

f Taliõis.ꝯ̃ ꝺeliquẽtẽ.ſ.ut tãta ſatiſfactõ petatur ab eo quãta iiuria p̃ceſſit:ut.xxiij.q.iij.ſex ꝺr̃ic.uel loqt̃ ꝺ̃ pena taliõis infligẽda actoꝛi q iiuſte litigat:qꝛ calumnioſe agẽs punit̃ in ſũptibꝰ litis:ut ex̃ ꝺe pe.calũniaz.

g Nullũ.ſ.q ipe teneat̃ alijs.uel alit̃ id ẽ nulli vult ſoluere penã pꝛo peccato ꝺebitam.

h Debitũ.i.penã ꝺebitam ex peccato.

i Hic ⁊ h̃ ẽ.š.

k Cetera.i.oia ſt ꝯſilia ſicut illud:q p̃cuſſerit te in vna maxilla ⁊c̃.

l q Uſqꝫ

m q Quod p̃cipit̃ impatur.hic gregoꝛiꝰ innuit ꝺr̃iam inter p̃cipere ⁊ imperare.nã alꝰ aug.ꝺicit:qꝺ ceſar p̃cipit faciẽdũ ẽ.qꝺ imperat tolerãdũ ẽ.xij.q.i.militare.itẽ int̃ mãdatũ ⁊ p̃ceptũ videt̃ ẽẽ ꝺr̃ia: qꝛ finit̃ mandatum moꝛte mãdatoꝛis:ut ex̃ ꝺe offi.ꝺele.relatum.

Quiſquis[l] p̃ceptis nõ obtẽpat: reus ẽ ⁊ debitoꝛ pene:⁊ paulo poſt: p̃cepto dñi nõ obedire peccatũ eſt.⁊ conſilio ſi uti nolueris: minus boni adipiſceris:non mali aliquid perpetrabis. Item gregorius in epiſtola ad iouinianum.

Quod[m] p̃cipit imperatur.quod ipat neceſſe ẽ fieri.ſi ñ fiat penam hꝫ.ubi ꝯſiliũ daṫ:offerẽtiſ arbitrium ẽ.ubi p̃ceptũ:neċitas ẽ ꝑuiẽtiſ ut obediat:uł ipãtis ut ei obediaṫ

De[n] eo autem qͦ q̃ritur: an de ſuis fratrib⁹ teſteſ producere poſſint: multis auctoꝛitatib⁹ uideṫ eſſe ꝓhibitũ.reges eni tã ſacroꝝ canonũ q̃ȝ ſeculariũ p̃ncipum ꝓhibẽt aduerſus aliquẽ teſtẽ de ſua domo ꝓduci.cõtra ſe eni qſq; teſtari põt: ꝓ ſe uero mime. Quia ergo iſti ꝓducunṫ:ut ꝓ ſeipſis teſtimoniũ ferant.nõ eni utilitatis ſue eccleſie ſe penit⁹ imunes arbitrãṫ futuros:patet ꝙ eoꝝ uox in talibus nõ eſt audiẽda. Sꝫ diſtinctio hec ⁊ teſtiũ examinatio in criminalib⁹ cauſis ſeruãda ẽ: in ciuilib⁹ aũt nõ uſq;q̃q;. In criali.n.cã nõ lꝫ teſtẽ de ꝓp̃a domo ꝓduci: i ciuili aũt p̃latis ecclie lꝫ.unde paſchalis.ij.guidoni archiep̃o uienẽſi ap̃lice ſedis legato ſcribit dicẽs

Clerici pro ſua eccleſia teſtimonium ferre poſſunt.

Super[o] prudẽtia tua plurimũ admiramur: ꝙ i negocio beati ſtephani clericoꝝ ipſoꝝ acceptare nolueris teſtimoniuȝ. Diuerſe nãq; ſũt ſpecies cauſaꝝ:nec i oib⁹ cauſis crimia agitãṫ. In crimib⁹ ſiqdẽ accuſatoꝝ ⁊ teſtiũ illa diſtinctio obſeruãda ẽ:q̃ in canonib⁹ cõtineṫ:ne q ad ꝓbationẽ domeſtici aſſumãṫ.ceteꝝ in poſſeſſionũ uel huiuſmõi negocijs hi potiſſimum aſſumẽdi ſũt:q eadem negocia tractauerũt[p]:de quoꝝ auditu ⁊[q] uiſu heſitatio eſſe nõ debeat. Si ergo ijdẽ clerici idonei ſũt ad aſſertiõeȝ cauſe illi⁹ nullaten⁹ remoueanṫ: ſed ſicut alijs lr̃is deliberatũ ẽ inṫ ſancti iohãniſ ⁊ ſancti ſtephani canonicos lis illa pleni⁹ decidaṫ.poteſt ẽt intelligi aliṫ:domeſtici ad ꝓbationẽ non admittanṫ: ut ꝓ his uidelicet quoꝝ ſũt domeſtici teſtimoniũ ferãt. Hi aũt ſicut ſupꝛa de actoꝛib⁹ dictũ ẽ:nõ ꝓ domeſticis ſed ꝓ eccleſia q̃ mater eſt pauperũ teſtimoniũ dicant.in ꝯficiendis aũt inſtrumẽtis ſeculariuȝ negocioꝝ pb̃ri nõ uocẽṫ ad teſtimoniũ:ſed ſi caſu contractui eos inṫfuiſſe ꝯtigerit:iubẽte ep̃o teſtimoniũ dicãt. Unde i ſynodo habita rome ab eugenio papa ſtatutũ eſt.

In conficiẽdis inſtrumẽtis ſacerdotes ad teſtimoniũ nõ uocenṫ.

Quanq̃ȝ[a] ſacerdotum teſtimoniũ credibile habeatur: tamẽ in ipſis ſecularibus negocijs pro conficiendis inſtrumentis ad teſtimoniũ non rogentur: quia eos talibus rebus intereſſe non cõnenit. Si autem euẽtu[b] aliquo cauſe interfuerint:⁊ aliqd uiderint uel[c] audierint:uel nulle idonee ſecula riũ inueniant perſone:ne ueritas occulteṫ[d]:⁊ mal⁹ ut bon⁹ eſtimeṫ in ꝓuidentia ꝓpꝛij ep̃i ſit: ut aut cořã[e] ſe ⁊ cõpetẽtib⁹[f] iudicib⁹:aut[g] aliter honoꝛifice ueritatem teſtificentur:

Quod[h] aũt p̃ter ſũmam emolumenti ſectari ſit uſuras exigere: auguſtini auctoꝛitate pꝛobatur q in pſalmo.xxxvi.ſcribit dicens

Qui pluſ q̃ȝ dederit accipit:uſ̃as expetit.

sed p̃ceptũ nõ:in auc̃.ut nulli iudi.§.⁊ hoc v̓o iubemus. Itẽ qñq; ea q̃ ſũt pꝛecepti cõſulũṫ:ut.xxviij.q.i.ſic.n.qñq; ẽt q̃ ſũt mãdari p̃cipim⁹ ut ſic eq̃peṅ p̃ceptũ ⁊ mandatuȝ:ut.C.de ac.⁊ ob.ſiqdẽ itẽ qñq; v̓bũ rogãdi ꝓ v̓bo p̃cipiẽdi poniṫ:ut.xi.q.iij.rogo.

De eo aũt.an de ſuis. In cã criali nũq̃ȝ admittũṫ domeſtici: ut.iij.q.v.c.i.niſi i duob⁹ caſib⁹.ſ.cũ canonici accuſant p̃latũ ſuũ:ut.ij.q.vij.latoꝛ.⁊ cũ accuſaṫ matrimoniũ ꝓpẽ ꝯſanguinitatẽ ut.xxxv.q.vi.c.i.ſimiliṫ i cã ciuili ñ admittitur domeſticus: ut.iiij.q.iij.ẽt in re ꝓp̃a

Q. .II.

niſi i cã ecclie ſue:ut.j.e.c.i.⁊ ex̃ de teſti.in ſup.ſiliṫ ad ꝓbãdã ꝯſanguinitatem admittitur domeſticus:ut.xxxv.q.vi.c.i.ſiue agaṫ ad ꝯbendum ſiue ad dirimẽdũ mr̃imoniuȝ:ut ex̃ q ma.ac.poſ.videṫ.ſed pro alio impedimẽto mr̃imonij domeſtici nõ admittũtur ſi velit ꝓbare affinitatẽ:ut ex̃ de teſti.i lr̃is. Sed ꝯ videṫ dicere decre.extra de teſti.ſup eo.⁊ ſic de facto ſeruaṫ.⁊ in illa decretali in lr̃is.ſuſpicio erat ꝯ euȝ q꜡ ꝯtcerat cuȝ vxoꝛe p vij.annos.⁊ etiã ibi ſup affinitate i ducebãtur domeſtici. Preterea ut nõuit ibi Tan.familiares ſunt uel domeſtici qbus ipare põt rõne dñice uel patrie poteſtatis:alʼs domeſtici bene admittũtur.io.

o Super prudẽtia.ſtephani.vnus canõicus põt iducere i teſtimoniũ ſuũ cõcanonicũ ꝯ eiuſdem eccleſie canonicos: q꜡ nõ ẽ magis domeſticus vni q̃ȝ alij.⁊ par affectionis cã ſuſpiciõeȝ excludit:ut.ff.de ritu nup.nõ ſolũ.§.i.ſicut ⁊ põt ipm̃ iducere cõtra ſuum p̃latum:ut.ij.q.vij.latoꝛ. Sed nũqd põt euȝ inducere ꝯ canonicum alteri⁹ ecclie? H.dicit ꝙ nõ. Tu potes dicere ꝙ ſic: q꜡ nõ ẽ domeſticus iſtius ſꝫ ecclie tm̃.ſilʼr p̃latus iſte põt iduci i teſtẽ pꝛo ecclia ſua:dũ tñ ali⁹ conſtituaṫ qui noie eccleſie agat:ut ex̃ d teſti.inſuper.nec dicũṫ iſti ferre teſtimoniũ i ꝓp̃a cã:q꜡ cã ecclie ñ ẽ cã ſingulorũ:ut.xij.q.ij.q manumittiṫ.ſic legatari⁹ fert teſtimoniũ in cã teſtamẽti:i quo aliqd ei relictũ ẽ:ut iſti.de teſta.§.legatarijs.ſꝫ nõne talib⁹ ipatur ab ecclia?ergo nõ pñt eẽ teſtes ꝓ illa:ut.iiij.q.iij.idonei. ſed iſtud ẽ in fauoꝛem religiõis.nã ꝯ rõnẽ ꝓ religiõe iudicaṫ:ut.ff.de reli.⁊ ſũp.ſunt ꝑſone.ſed lꝫ dicam ꝙ vnus canõicus põt eẽ teſtis in cã ꝯcanonici ſui:non tñ dico ꝙ poſſit eſſe iudex ſuus ꝯ extraneũ: q꜡ inſtoꝛ cã repellit aliquẽ a iudicio q̃ȝ a teſtimonio:ut ex̃ de of.dele.cũ.R.

p Tractauerũt.q꜡ ea q̃ in.c.geſta ſũt: meli⁹ pñt ꝓbari p canõicos q̃ȝ p alios:ut extra de teſti.veniẽs in fi.lꝫ lex dicat alias inṫ domeſticoſ facile qd ꝯfigi poſſe ꝓ negocij qualitate ut.C.de dona.lata.

q Et viſu.iij.q.ix.teſtes.

a Quanq̃ȝ.nõ rogẽṫ.an poſſit cleric⁹ cogi:nõui.ij.q.vi.ſtatuẽdũ.

b Euẽtu.ſ.iiij.q.iij.ad fidem.

c Uel audierit.⁊ hoc ẽ in illis caſib⁹:vbi teſtimoniũ valet d̓ auditu:ut.iij.q.ix.ſi d̓bitũ.

d Occulteṫ.iſtd̓ ẽ regulare:ꝙ i defectũ ꝓbationũ quilibet poſſit cogi:ut extra de teſti.cogẽ.ꝑuẽit.imo talis admittiṫ q alʼs ñ ẽ idone⁹:ut.iiij.q.iij.ꝑuiꝛñſo.ſi.lv.di.ꝑſcis.⁊ d̓ cõ.di.iiij.i neceſſitate.⁊.C.de here.l.vlti.

e Corã ſe.ſꝫ q̃liṫ teſtatur clericus corã ep̃o: cum cauſa verſaṫ corã laico iudice cuȝ ꝯtinẽtia cauſe diuidi nõ dꝫ ut extra de ſeq̃.ad h̃.

Q. .III.

Rñdeo.hoc eſt priuilegiũ clericoꝝ ꝙ ñ cogũtur corã quolibꝫ iudice teſtari: ſicut egregie perſone nõ cogũṫ corã quolibet iudice teſtari:ut.ff.de iureiuran.ad ꝑſonas.

f Competentibus iudicibus.ſ.eccleſiaſticis.

g Aut aliter.i.cũ ꝯmittat ep̃s aliqb⁹ q recipiãt teſtimonia ipſoꝝ.

h Quod aũt. Hic q̃riṫ:an vſura ſit vltra ſoꝛtẽ aliqd recipe?⁊ certe ſic:niſi i.v.caſib⁹. Primo i caſu fauoꝛe ecclie:extra de vſur.c.i ⁊.c.cõqueſt⁹. Et cũ fideiuſſoꝛ ſoluit ſoꝛtẽ ⁊ vſuras:põt vſuras petẽ:ut de fideiuſ.ꝯſtitut⁹. Tertio ⁊ cũ pẽa petiṫ p̃ter ſoꝛtẽ:ut.xij.q.ij.i legib⁹. Quarto ⁊ cũ petiṫ vſ̃a rãq; inṫeſſe:ut dicã.j.e.q.iiij.qm̃ multi. Quito ⁊ cũ recipiṫ aliqd ꝓ re q̃ ñ ꝯſiſtit i pondẽ nũero uel mẽſura:ſiċ i locatione. Itẽ i ſexto caſu rõe icertitudis: ut ex̃ de vſur.i ciuitate. Et nõ ſolum qd̓cũq; lucrũ ſꝫ ẽt ip̃a ſpes faċ hoieȝ vſurariũ:ut.j.e.c.i.ſiċ ſpes faċ hoieȝ ſimõiacũ:ut.i.q.iij.ñ ſolũ. Ad itellligẽtiã ãt huiuſmõi q̃onis ſcias: ꝙ duo

206

ſūt ꝯtus q de nā ſui gratuitū ſūt: ut mutuū ꝛ cōmodatū. In mutuo certū ē ꝛ reqrit᷑ ꝙ ſit gratuitū: aliogn ē vſura. Itē ſi cōmodatū nō ē gratuitū ñ ē qdē vſura: ſed tñ ſi aliqd recipit᷑ ꝓ cōmodato: ſtatim deſinit eē cōmodatū q: aut recipit᷑ aliqd ꝓ re ipſa aut ꝓ vſu rei. ſi ꝓ re ipſa aliqd recipit᷑: aut ē pecunia aut alia res. ſi pecunia: ē emptio ſeu vēditio. ſi alia res: erit ꝯtus ꝑmutatiōis. ſi pro vſu accipitur pecunia erit ꝯtus locatiōis. ſi res alia: erit ꝯct⁹ innoiat⁹ do ut des: uel do ut facias. oēs iſti ꝯtract⁹ liciti ſunt laicis ēt cā negociatiōis: ut. lxxxviij di. fornicari. clerici tñ inq̄ʒtū pñt debent abſtinē ab emptiōe ꝛ vēditiōe: quia illud non facile fit ſine peccato: ut. j. de pe. di. v. q̄litas tñ in cā neceſſitatis permiſſuʒ ē clericis negociari: ut extra ne cle. uł mo. c. i. licitū tñ ē clericis emere aliquā rudē materiaʒ: ꝛ inde aliq̄d artificiuʒ facere: ſi eis ſua nō ſufficiūt: ut. xci di. cleric⁹ victū. ꝛ. xxi. q. i. c. i. de ꝯſe. di. v. nū q̄3. ꝛ tūc nō acqrit᷑ lucrū ex negociatiōe ſʒ ex artificio. talia enim lucra licita erāt apl̄is: ut. xxi. q. i. c. i.

i S I feneraueris. plus q̄3. ſupple q̄ꝺ cōſiſtit i pōdē nūero ꝛ menſura: ſʒ in eq̄ ꝛ domo aliud ē: q: ibi licituʒ ē recipe ſortē ꝛ lucꝝ. ꝛ ē ea rō: quia in ꝑdictis q̄ conſiſtūt in pōdere numero ꝛ mēſura trāſfert᷑ dñiū: cū illud ſit mutuū. vñ res illa ſtatim eſt periculo illius q recipit. vñ incōueniēs eſſet: ut noie illius rei magis grauaretur. ſʒ dom⁹ ꝛ equ⁹ nō ſūt periculo ſui. vñ nō eſt inconueniens ſi alias grauet᷑ ꝓ re tali dando aliqd: ad hoc facit. ff. de iuriurā. eū q. Sed ꝯ hoc obijcit᷑. Pone ꝙ aliqs vendat vſum pecunie: ꝛ recipiat in ſe periculū pecunie: talis ꝯct⁹ nō ē viciosus: q: cū vſus ſit illi⁹ q vēdidit: licite pōt eū vēdē. ꝛ ſic hēs ꝙ aliqs ꝓ pecunia pōt recipe pecuniā ꝛ aliud in hoc caſu: alias nō. ꝛ hoc iō: q: pecunia nō deteriorat᷑: ſed alie res deteriorant᷑. Item nōne ſi creditor alicui gratis mutuat pecuniā: venditor tenet᷑ ei ad antidota: ut ex̄ de teſta. cum i officijs. ꝛ. ff. de pe. hē. ſed ꝛ ſi. §. ꝯſuluit. ꝛ naturalit᷑ ē ei obligat⁹ ad illam quare ergo illā naturalē obligationē non pōt deducere in ciuilē. ſ. ut pactū fiat pro illa danda ad quā tamen tenetur: cum etiam talia pacta interueniant in ſpiritualibus: ad q̄ alias qs tenet᷑: ex̄ de ꝑben. ſignificatū. ꝛ extra de elec. ſignificaſti.

k Expectes. ex pacto ſm quoſdā. uel etiā ſine pacto: q: ſola ſpes facit vſurariū: ut hic. ſed qd ſi mutuet eo pacto: ut ſibi etiā remutuet cū op⁹ habuerit: nō credo ꝙ illud poſſim deducere in pactū. ꝛ ita hec naturalis obligatio nō pōt deduci in pactū.

a P Utant. pecunia. ſtricte ſumit᷑ hic nomē pecunia. nā gnālit᷑ dicitur pecunia quicqd habes: ut. i. q. iij. totū.

b P Lericꝫ. ꝑcepta. nolūt qdā facē ꝯ legē ſʒ faciūt fraudē legi. Ille vo facit fraudē legi q obſuat verba legis: ſed mentēʒ eius circūuenit ut. ff. de le. fraus. fit aūt fraus legi quatuor modis: ꝺ re ad rē. i. qñ i fraudē dat᷑ aliq̄ res: ut h̄. ꝛ. i. q. i. ſūt nōnulli. talis ē fraus macedoniani. ff. ad mace. l. ſed iulian⁹. §. mutui. Itē de ꝑſona ad ꝑſonam ut cū qs ſub ꝑſona alteri⁹ exercet vſurā: ut. xlvi. di. ſicut non ſuo. ꝛ cū marit⁹ nō pōt aliqd dare vxori: ſuppōit aliā ꝑſonā cui det: ut ff. de dona. int vi. ꝛ vx. hec rō §. vi. Item de vno ꝯtu ad aliū ꝯtum fit fraus: ut cum mulier ñ poſſit dāe aliquid viro: fingit ſe vēdē ei: ut. ff. ꝺ do. int vi. ꝛ vx. ſi ſpōſ⁹. §. circa. ſic. xvi. q. iij ſi ſacerdotes. itē ꝺ vno ꝯtu ad alium fit fraus: ſʒ alio mō: ut cū mulier nō poſſit ñ deiubē ꝯſtituat ſe ꝑncipalem debitricē: ut. ff. ad vell. q̄uis. xxxiij. q. v. mulierem.

c Legia. i. canonis legitime agētis. ſ. q pecuniā ſuā ñ dedit ad vſurā.

d Negociatoribus. vr̄ ꝙ ſi qs pecuniā ſuā dedit negociatori ut inde emat merces ꝛ det ſibi ꝑtē lucri: ꝙ illd ſit licitū qd nō cōcedo ſi piculuʒ ſpectet ad recipiētē: ut ſit inē eos ꝯct⁹ mutui. ſʒ ſi ꝑ illa vba ſocietatē ꝯhūt: ꝛ tūc piculū ſpectat ad vtrūqʒ ꝛ tūc bñ licitū ē ꝙ vnus ſoci⁹ det pecuniā ꝛ alt᷑ ſuppleat laborē q deeſt in pecunia ut. ff. ꝓ ſoc. l. v.

S I feneraueris hoieꝫ. i. ſi mutuo dederis pecuniā tuam: a quo plus q̄3 dediſti expectes: non pecuniā ſolā: ſʒ aliqd plus q̄3 dediſti: ſiue illud triticū ſit ſiue uinum ſiue oleum ſiue quodlibet aliud: ſi plus q̄3 dediſti expectes accipe: fenerator es: ꝛ i hoc improband⁹ nō laudādus. Itē hieronym⁹ ſup ezechielē li. vi.

Quicquid ſupra datum exigitur uſura eſt.

P Utant quidā uſuras tñ eſſe in pecunia. quod prouidens diuina ſcriptura ois rei aufert ſuperabundantiaʒ: ut plus non recipias q̄3 dediſti. Item alij pro pecunia fenerata ſolent munuſcula diuerſi generis accipe: ꝛ nō intelligūt ſcripturā uſurā appellare ꝛ ſuperabūdātiā qcqd illud ē: ſi ab eo q̄ꝺ dederint plus reacceperint. Itē ambroſi⁹ de nabuthe.

Quicqd ſorti accidit uſura eſt.

P Lericꝫ refugientes ꝑcepta legis cū dederit pecuniaʒ negociatoribus non in pecunia uſuras exigunt: ſed de mercibus eorum tanq̄3 uſurarum emolumenta ꝑcipiunt. ideo audiant quid lex dicat: neqꝫ iquit uſurā eſcarum accipies neqꝫ oiuꝫ rerꝫ. Itē eſca uſura ē: ꝛ ueſtis uſura ē: ꝛ q̄ꝺcunqꝫ accedit ſorti uſa ē: ꝛ q̄ꝺ uelis nomē ciponas: uſura ē. Itē ſiqs iſtaurādū ꝯuiuiū putet: ad negociatorē mittit: ut abſynthiaci cupellā ꝺferat ſibi gratis ad cauponē dirigat ut picenū uinū aut tyriacū reqrat ad lanium ut hillam ſibi ꝓcuret: ad alium ut ſibi poma adornet. Item ex concilio agathenſi.

Quando amplius q̄3 debetur exigitur: uſura accipitur.

U Sura ē ubi ampli⁹ reqrit᷑ q̄3 quod datur: uerbi gr̄a ſi ſolidos decē dederis ꝛ amplius queſieris. uel ſi dederis frumēti modium unū: ꝛ ſup aliqd exegeris. Ecce euidēter oſtēditur: ꝙ quicquid ultra ſortem exigit᷑: uſura eſt.

Q Uod uō nec clericis nec laicis liceat uſuras exigere: probatur auctoritate gelaſij ꝛ alior. Ait eni gelaſius papa ſcribens clericis per lucaniam ꝛ ſiciliam.

A queſtibus negociationis clerici abſtineant.

C Lerici ab idignis queſtibus nouerint abſtinendū. ꝛ ab oi cuiuſlibet negociationis ingenio uel cupiditate ceſſādū. in quocūq̄3 uō gradu ſint: ſi ceſſare noluerint: mox a clericalib⁹ officijs abſtinē cogant. Itē ex ꝯcil. arelatenſi primo: q̄ꝺ ꝯfirmauit papa ſilueſter.

Excōicentur miſtri: q fenerant.

M Iniſtri q fenerantur: placuit iuxta formā diuinit⁹ datam eos a cōione abſtinē. Item ex concilio terragonenſi.

Qui uolunt eſſe in clero: a ſtudio negociationis abſtineant.

Q Ui nonū ſtatutis firmatū eſt ut qcūq̄3 i clero eſſe uoluerit emēdi uilius ꝛ uendēdi carius ſtudio nō utat᷑. q̄ꝺ ſi exercē uoluerit

e Lex. moſaica.

f Accedit. ex pacto.

g Ad negociatorē. cui credidit pecuniā.

h Poma. vr̄ ergo ꝙ vſura differat in hoc a crīe ſimonie: q: crimen ſimonie nō cōmittit᷑ in modico: ut ex̄ de ſimo. ꝛ ſi qōnes. ſed tñ in modico cōmittit᷑. nō ē ita. ꝛ. c. ꝛ ſi qōnes intelligas: ꝙ nō ꝑſumit᷑ i modico cōmitti ſimonia ratione ꝑſone.

i Q Uod vō. Multi licitū ē vſuras ſumē: nec ēt iudeo: ut ex̄ de vſu. poſt miſerabilē. videt᷑ tñ ꝙ in caſu licitū ſit etiā chriſtiano ſumē vſurā: ut. j. e. c. vlt. tñ licitū ē aliqñ vltra ſortē aliqd recipe: ut nōui in ꝓxi. qōne.

k C Lerici. idignis. licitas. n. negociatiōes pñt clici facē: ut ex̄ ne cle. uel mo. c. i. ꝛ h̄ cū eis ſua ñ ſufficiūt: ut. xci. di. cleric⁹.

l Si ceſſare. nō ergo ſtatim deponēd⁹ ē cleric⁹ ꝓpt᷑ vſuras. xlvij di. c. i. ar. ꝯ. xlvij. di. c. ij. So. ſtatim deponend⁹ eſt: ꝛ q̄ꝺ hic dicit refertur ad facultatē diſpenſandi.

m M Iniſtri. datam. s. xlvi. di. non licet.

c Canonũ. ꝛ vendẽdi. in eadẽ forma. ſed in rudi materia põt emere coriũ ꝛ chartas: ꝛ inde facere ſotulares ꝛ libros: ut xxi. q. i. c. i. ꝛ. xci. di. cleric⁹. nec ẽ negociatio ſed artificiũ.

a Siquis. ex quolibet. xxi. q. iij. placuit.

b Siqs clericus. ſolidum. ſ. pecuniam numeratam.

q Quicũq̃ꝫ. i. odiũ: ſi aliqs vẽdat merces q̃ mõ valẽt q̃tuor: ꝛ fac̃ pactũ ut ei dẽt̃ qnq̃ꝫ ad ẽminũ ꝑfixũ: illud nõ ẽ vſura: ſi dubiũ ẽ quãtũ valere pñt merces ille ad ẽminũ ꝑfixũ: ut ex̃ de vſis i ciuitate. ſꝫ ſi vẽdẽt lõgo carior i foro q̃ꝫ mõ valeãt: tũc eẽt vſura: ut ex̃ e. ti. cõſuluit. io. ꝛ qđ dr̃ d vẽditõe merciũ itelligit̃ ſi tpe ꝯct⁹ ñ fuẽat vẽditur⁹: aliogn eẽt vſura: ut ex̃ e. ti. c. vlti. b.

cohibeat̃ a clero. Itẽ ex ꝯcilio. martini pape.

Alienet̃ a clero uſuras aut ſuper abundãtiã exigens.

Siqͤs oblit⁹ timorẽ dñi ꝛ ſcãrũ ſcripturaꝝ q̃ dicunt: Qui pecuniã ſuã nõ dedit ad uſurã: p⁹ hanc cognitionẽ magni ꝯcilij fenerauerit: uel cẽteſimã exegerit: aut ex quolibet negocio turpis lucri q̃ſierit: aut p diuerſas ſpẽs uini uel frugis uel cuiuſlibet rei emẽdo uł uẽdẽdo aliq̃ icremẽta ſuſcepit: de gradu ſuo deiectus alienus habeatur a clero. Itẽ ex eodẽ.

Pro pecunia quaꝫ cleric⁹ mutuo dedit: iuſto p̄cio ſpẽs accipe põt.

Siqͤs cleric⁹ in neceſſitate ſolidũ ꝓſtiterit: hoc de uino uel frumẽto accipiat: qđ mercãdi cã tpe ſtatuto decretũ fuerit uenundari: ceterũ ſi ſpẽm nõ habuit neceſſariã: ipm qđ dedit ſine ullo augmẽto recipiat. Itẽ ex concilio agathenſi. iij.

Clericus non accipiat plus q̃ cõmodauit.

Nullus clericoꝝ ampli⁹ accipiat: q̃ cõmodauit. ſi pecuniã: pecuniã accipiat. ſi ſpẽꝫ: eãdẽ quã dedit accipiat. ꝛ qđ aliđ tãtũ quã tũ dedit accipiat. Itẽ leo papa.

Etiã laicis uſura dãnabilis eſt.

Nec hoc p̄tereundũ quoq̃ duximus: eſſe quoſdaꝫ lucri turpis cupiditate captos. q̃ uſurariã exercere pecuniã et fenore uoluit diteſcere. qđ nos ut nõ dicam⁹ nõ eos q̃ ſũt i clericali ordie cõſtituti ſꝫ ẽt i laicos cadẽ q̃ xp̄ianos ſe dici cupiũt cõdolemus. qđ uĩdicari acri⁹ i eos q̃ fuerũt cõfutati decernim⁹: ut ois peccãdi opportuitas adimat̃. Itẽ ex niceno cõcilio.

De eodem

Quoniã multi clerici auaricie cã turpia lucra ſectantes obliti ſũt diuini p̄cepti quo dictũ eſt q pecuniã ſuã ñ dedit ad uſuram: ſtatuit hoc ſãctũ cõciliũ: ut ſiqͤs inuẽt⁹ fuerit p⁹ hãc diffinitioneꝫ uſuras accipe: uel ex quolibet tali negocõ turpia lucra ſectari uł ẽt ſpẽs frumẽtorum ad ſextuplum dare. ois q̃ tale aliqđ conatus fuerit ad queſtũ: deijciatur a clero: ꝛ alien⁹ habeatur ab eccleſiaſtico gradu.

Item iulius papa.

Turpe lucrum ſequitur: q minus emit ut plus uendat.

Quicũq̃ tpe meſſis uel uindemie nõ neceſſitate ſed ꝓpẽ cupiditatẽ cõpat annonã uel uinum uerbi gr̃a de duobus nũmis cõpat modiũ unũ: ꝛ ſeruat uſq̃ dũ uendatur denarijs quattuor aut amplius: hoc turpe lucrũ dicim⁹.

Item ambroſius in libro de bono mortis.

Rapinam facit q uſuram accipit.

Siqͤs uſurã accipit: rapinã facit: uita non uiuit. Itẽ auguſtinus ad macedonium.

Nõ minus crudelis ẽ: qui pauperem trucidat fenore: q̃ qui diuiti aliqua rapit.

Quid dicã de uſuris q̃s ẽt ipe leges et iudices reddi iubent an crudelior ẽ q ſbtrahit aliqđ uel eripit diuiti: q̃ q trucidat paupeꝫ fenore. hec utiq̃ atq̃ huiuſmodi male utiq̃ poſſidet̃: et uellẽ ut reſtituerẽtur: ſed nõ ẽ quo iudice repetãtur. iã uõ prudẽter itueamur qđ ſcriptũ ẽ: Fideli homini totus mũdus diuitie ſũt: ifideli aũt nec obolus: nõne oẽs q ſibi uidentur gaudere cõq̃ſitis eiſq̃ uti neſciunt alienũ poſſidẽ ꝯuicim⁹? Hoc eñ certe alienũ nõ ẽ qđ iure poſſidet̃ hoc aũt iure qđ iuſte: et hoc iuſte qđ bene. Omne igit̃ qđ male poſſidet̃: alienũ ẽ. male ãt poſſidet q male utitur. Porro a quo uſure exigẽde ſunt: ambroſius teſtatur dicens.

Ab illo exigẽ uſurã poſſum⁹: cui iure nocemus.

Ab illo exige uſuraꝫ: cui merito nocẽ deſideras. cui iure inferũt̃ arma: huic legitime auferũtur uſure. quẽ bello uicẽ nõ potes ab hoc uſurã exige. quẽ ñ ſit crimẽ occidẽ ſine ferro dimicat: qui uſuras flagitat. ſine gladio ſe d hoſte ulciſcitur: q fuerit uſurarius exactor iimici. Ergo ubi ius belli: ibi ius uſure.

Quod uero elemoſyne ñ ſint faciende ex fenore uel uſuris: nec quolibet male acquiſito: auguſtinus teſtatur in libro de uerbis dñi tracatu. xxxv.

c Hoc. i. tãtũ

d Vs. i. q̃ꝫtũ

e Mercãdi. ſi oberẽt vẽdi

f Statuto. i. ſolutiõis tpe.

g Decretũ. a iudice uel ab alio. ſ. h̃ vult dicẽ ꝙ creditõ frumẽtũ ꝓ tãta pecunia dꝫ recipe quãtuꝫ valuit tpe ſolutiõis: ꝛ ita ꝯſiderãdũ ẽ tp̃s ſolutiõis. ſed ſi nõ eſt ꝑfixum tũc eſtimat̃ q̃ꝫtũ valet tpe q̃ res petit̃: ut. ff. ſi cer. peta. l. vinum.

h Nullus. clericorum.

i Nec h̃ ꝑtereũdum.

k Quoniam. ad q̃ſtũ. vr̃ hic ꝙ ꝓhibeamur ſumẽ vſurã cã lucri captãdi: ñ ãt vitãdi dãni: ar. ad hoc. ſ. e. ſiqs oblit⁹ vbi dicit incremẽta ſuſcepit: maxie ſi ſit bone fidei ꝯctus vbi ex ſola mora veniũt vſure: ut. ff. d vſu. mora. §. in bone. Siqs ergo ẽ i mora ſoluẽdi ab eo poſſũt repeti vſure nõ tãq̃ꝫ vſure: ſꝫ tãq̃ꝫ inẽ̃ eſſe: ut. ff. ꝓ ſocio ſocius. q. ꝛ tũc petũt̃ vſure iudicis officio nõ iure actiõis. licite. n. põt qs agere ad hoc: ut reddat idẽnis: ut ex̃ d fideiuſ. ꝑuenit. ꝛ. xij. q. ij. ſiquis d clericis. vbi agit̃ ad intereſſe.

m Siqs rapinã. ſic ğ vſurari⁹ ẽ raptor. ğ i eũ nõ trãſfertur dñiũ: ſicut nec i ſimõiacũ: põt tñ ꝯcedi ꝙ trãſfert̃ dñiũ i eũ. itẽ cũ vſurari⁹ nõ audiat̃ niſi reſtituat vſuras q̃s ab aliq̃ recepit: ğ nec raptor ut vr̃ qđ ñ admitto. ꝛ rapina large ſumit̃ ꝓ q̃libet iiuſta vſurpatiõe: ut. xxxij. q. iiij. meretrices.

a Quid dicã. reddi. i. dari: q̄r vbũ reddẽdi põit̃ ꝓ vbo dandi. ff. de v. ſig. verbũ reddẽdi. poteſt tñ dici ꝙ ſm. ll. nõ ſũt dãde vſure: tum quia ſacre leges ñ dedignãtur imitari ſacros cãones: ut. ij. q. iij. §. notãdũ. tũ q̄r ipator iubet ſeruari ea q̃ ſtatuta ſt̃ in niceno ꝯcilio: ut in auc̃. de ec. ti. i p̄n. coll. ix. ſꝫ nicenũ ꝯciliũ ꝓhibet vſuras: ut. xlvij. di qm̃. ꝛ. s. e. qm̃. Cũ ğ ipator ꝯſtitutiõe ſua cõfirmauit ſtatuta niceni cõcilij: pꝫ ꝙ voluit derogare oibuſ legib⁹ q̃ loquũt̃ de vſuris: uel dic ut dixi. x. di. lege.

b Scriptũ ẽ. i. ꝓlogo biblie.

c Tot⁹. i. q̃libet pars mũdi: ut h̃ dictõ tot⁹ h̃ põat̃ diſtributiue

d Nec obol⁹. ſupple totus mũdus.

e Alienũ. canõ fingit rẽ alienã illã: q̃ qs male vtit̃: ut hic. ꝛ. xlvij. di. ſicut hi. ꝛ ex̃ d x̃. ſi. c. ius dicit̃.

f Ab illo. cui. ſic̃ nulli nocẽ debes: ſic a nullo debes petẽ vſas: ut. c. itelligatur negatiue: ꝛ ſic planũ ẽ. alij dicũt ꝙ ab hoſtib⁹ licitũ ẽ petẽ vſas nã ꝛ oia eoꝝ licite poſſum⁹ auferre: ut. xxiij. q. vij. c. i. ꝛ. ij. ꝛ qb⁹ cũ q̃ꝫ iſidijſ poſſum⁹ nocẽ eis: ut. xxiij. q. ij. dñs.

Q. V.

g Ubi ius. iuſtũ bellũ ẽ qđ geritur ex edicto ꝑncipis: ut. xxiij. q. ij. iuſtũ. io.

h Quod vero

Quidā gnāliter dicūt: q de nullo illicite acq̄ſito pōt fieri elya: nec de meretricio: nec de vſura: nec de alea: nec de hiſtrionatu: nec de ſimōia. ſcriptū ē. n. honorabis dn̄m deū tuū ex iuſtis tuis laborib⁹. i. q i nō eſt putanda. ⁊ i deutero. dr̄: nō accipies mercedē ꝓſtibuli. ⁊ ē ar. ad hoc. j. e. elemoſyna ⁊. xxxij. q. iiij. ſicut nō ſūt. nā illicite acq̄ſita nō ſūt i bonis nr̄is nec nr̄a: ut ff. ꝓ ſocio cū duobus §. vl. Alij dicūt q ſi de illicite acq̄ſitis nō trāſfert dn̄iū: l'ēt trāſfert ſꝫ ꝯpetit repetitio: nō pōt inde fieri elya: ut in vſura: ar. ex̄ de iure iurā. debitores. ⁊ in ſimonia: ut ex̄ de ſimo. veniēs. ſꝫ ſi nō daꝛ repetitio ⁊ trāſfert dn̄iū bene fit inde elemoſyna: ut ſi aliqd daꝛ meretrici illud nō pōt repeti: ut. ff. d cō. ob turp. cau. idem etſi. §. quotiens. vnde de tali pōt meretrix facē elemoſynā. idēꝫ de eo eſt qd daꝛ hiſtrioni: ⁊ de eo qd extorq̄tur rōne officij alicui⁹: ut. j. e. non ſane. q autēꝫ dr̄ q ſacerdos non pōt pcipe mercedē ꝓſtibuli: pōt dici q nō ꝯ recipi oblatio mētricis licet elemoſyna poſſit īde fieri: hec ē ratio ut ꝓpter ruborē citi⁹ ꝯuertaꝛ: ut. re. di. oblatōes. ⁊. x vij. q. iiij. miror. ſꝫ de illis q ſūt extorta p violētiā non rōne officij alicui⁹: ut de rapina ⁊ de furto ñ pōt fieri elemoſyna. dicūt tñ qdā q ſi res furtiua vēdaꝛ d nūmis ill' pōt fieri elemoſyna: qꝛ ñ ſunt nūmi furtiui q daꝛ ꝓ re furtiua: ut. ff. de fur. q vaſ. § vl. qd nō credo ut ex̄ de vſu. cū tu in fi

De uſuris elemoſyne fieri ñ pn̄t.

Nolite[i] uelle elemoſynas facē d fenōe ⁊ uſuris. Itē aug.

Oblatio de rapina reprobatur.

Immolās[k] ex iīquo oblatio ē maculata dōa iniquoꝝ nō ꝓbat altiſſim⁹: nec reſpicit i oblationib⁹ iīquoꝝ: nec ī m̄ltitudīe ſacrificioꝝ eoꝝ ꝓpiciabitur peccatis. Qui offert ſacrificiū de ſbā pauꝑis: q̄ſi q uictimat filiū i cōſpectu patris ſui: panis egētiū uita pauꝑis ē. q ōfraudat illū: hō ſāguis[m] eſt. q effūdit ſāguiem et q fraudē facit: neceſſario fratres[n] ſūt. Itē auguſtinus in homelia.

Nō ē aliqd rapiendū diuitib⁹: ut detur egenis.

Forte[o] aliqs cogitat ⁊ dicit: m̄lti ſūt chriſtiani diuites auari cupidi: non habebo peccatum ſi ſuū illis abſtulero: ⁊ paupib⁹ dedro. uñ. n. illi nil boni agunt: mercedē hēre potero. ſed huiuſmōi cogitatio a diaboli calliditate ſuggeritur. nā ſi totū tribuat pauperibuſ qd abſtulerat: addit poti⁹ peccatū q̄ꝫ minuat. Item hieronymus

De eodem. Palea.

Nemo q rapit moriēs: ſi habꝫ uñ reddat ſaluaꝛ. ſi eos quorū fuit iuenire ñ poterit eccl'e uel paupib⁹ tribuat. Itē ambroſi⁹

De eodem. Palea.

Rapinā emere nō licet: niſi in ꝯtētione: ut cui eſt ablata reſtituatur. Item auguſtinus.

Furtū cōmittit q īuentū ñ reddit.

Si qd[p] iueniſti ⁊ nō reddidiſti rapuiſti. q̄ꝫtuꝫ potuiſti feciſti qꝛ pluſ nō iueniſti. q alienū negat ſi poſſꝫ ⁊ tolleret de⁹ cor iterrogat nō manū. Item gregorius.

Qui de reb⁹ conceſſis et bñ q̄ſitis elemoſynā ipēdit: illa placet deo.

Elemoſyna[a] redēptoris nr̄i oculis illa placet: que non ex illicitiſ ⁊ iniquitate congeritur: ſꝫ que de rebus conceſſis et bene acquiſitis inpēditur. Itēꝫ hieronymus in libro leuitici.

Peccat q rē inuētā non reddit.

Multi[n] ſine peccato putant eē: ſi alienū qd inuenerit teneant et dicunt: deus mihi dedit cui habeo reddē? diſcant hoc peccatum ſimile eſſe rapine: ſiqs inuēta non reddat. Item auguſtinus.

Non uiſus ñ iuſtificat iiuſte q̄ſita

Neq̄[e] enim ſi agriſ inique ac ꝑ ꝑeram inuaſis ita quiſq̄ utatur: ut ex eorum fructibus largaſ elemoſynas faciat: ideo rapinam iuſtificat. neq̄ ſi alias ruri pater no uel iuſte queſito auarus incumbat: ideo culpanda ē iuris ciuilis regula: qua poſſeſſor legitim⁹ factus eſt: nec tyrānide factionis ꝑuerſitas laudabilis[f] erit: ſi regia clemētia tyrannos ſubditos tractet. nec uituperēꝛ ordo regie poteſtatis: ſi rex crudelitate tyrannica ſeuiat. aliud eſt nanq̄ iniuſtā[g] poteſtate iuſte uelle uti: et aliud ē iuſta poteſtate iniuſte uelle uti. Item ambroſius in libro de officijs.

Cum alterius detrimento alteri ſubuenire non licet.

Denique[a] ſi nō poteſt ſubueniri alteri niſi alter ledatur: cōmodius eſt neutrum[b] iuuari q̄ꝫ grauari alterum. Ideoq̄ in cauſis pecuniarijs interuenire non ē ſacerdotale[c]: in quib⁹ ñ poteſt fieri qn frequenter ledatur alter qui uincitur quoniam interceſſoris beneficio ſe uictum arbitratur. Sacerdotiſ eſt igiꝛ nulli nocere: prodeſſe uel le omnibus: poſſe āt ſolius ē dei. Item gregori⁹ in regiſtro.

Elemoſyne ⁊ ſacrificiū nō placēt deo: q̄ offeruntur ex ſcelere.

ut dn̄o reſtituas nō ꝯmittis furtū: hoc tñ ī libell'o debes ꝓteſtari ħ totū hēs. ff. de fur. falſus. §. q alienū. itē ⁊ ħ ſcias: q ſiqs inuenit theſauꝝ ī loco ꝓpō: ſtati iuētoris ē. ſi aūt ī loco aliēo ⁊ caſu fortuito eū īuenerit: dimidi⁹ ſit iuētoris ⁊ dimidi⁹ dn̄i loci. ſi vō ſtudioſe q̄ſiuit ⁊ īuenit eū ī loco alti⁹: tot⁹ erit dn̄i loci. ſi vō ī ſacro uel religioſo loco caſu fortuito inuenit theſauꝝ tot⁹ ē iuētoris ut inſti. de re. di. §. theſaur⁹ ⁊. C. de theſa. l. nēo. li. x io.

q Elemoſyna. Multi. Dicūt iſti male dicit q oēs ſcire debēt qd ſuū nō ē ad alios ꝑtinere: ut. C. vñ di ꝯrebaꝛ.

f Neq̄ in iuſtificat. ar. bonū ñ iuſtificaꝛ ꝑpt malū ꝓbaꝛ ꝑpt malū cohereſ nec malū approbatur ꝑpt bonū coherens: ut lvi. di. vñdiq̄ ⁊. xxiij. q. v. regētes. ar. ꝯ. xij. q. ij. ſi qs.

g Iniuſta. Iꝫ iniuſte eſt actus hn̄ vitiū dignitate: ꝑ nō cōualeſcit dignitas: ut. i. q. i. ꝑncipatus hoc tñ fallit ex ē renū mīſ

u Iniuſta. i. iuſte acq̄ſita dis. n. ꝑtās a deo ē: ar. xxij. q. i. qd culpaꝛ

a Denique. Hic. xi. q. iij. nolite. ſuis ꝯcordan

i Nolite. vſuris. ħ iculcatio vboꝝ ē. ⁊ fen⁹ dr̄ vſa vſurarū. vñ lucan⁹: Hic vſura vorax adūq̄ in tpe fenus.

k Immolans iniq uoꝝ ſupra i. q. i. nullus. ⁊ non eſt putanda.

l Nec in multitudine. ſed in meritis: ut. xxiiij. q. i. odi.

m Sanguis. ſ. lxxxvi. di. paſce.

n Fratres. i. pares ſiue ſimiles in peccato. j. e. c. multi.

o Forte. nō habeo. nec. n. ꝓpꝛ bonū ē faciēdū malū: ut. xxx. q. i. noſſe ⁊. xxxij. q. iiij. ſicut ñ ſꝛ. ñ vꝛ tñ q talis furtū ꝯmittat: qꝛ furtū ñ fit niſi adſit anim⁹ lucrādi: ut. ff. de fur. l. i. ſꝫ nō ē ita: qꝛ ſpēs lucri ē ex alieno largiri: ut. ff. de fur. ſi pignore. §. i.

p Si qd inueniſti. Hic notabis: q ſi iueni rē aliquā habitā ꝓ derelicto ſꝫ itēdā eā furari: ñ ꝯmitto furtū. Itē ſi ñ hētur ꝓ derelicto ſiliꝛ nō ꝯmitto furtū. ſi āt ñ hēꝛ ꝓ dēlicto: nec credas q habeaꝛ: ſi eo aio accepiſti i

tijs. ⁊. xiij. q. ij. non eſtimemus.

b Neutrū. ar. q nulli ſbueniēdū ē cū iīuria alti⁹: ut. xxij. q. ij. pōt. C. d his q latro. nū. Et cauēdū ē ne ꝑtextu nocētis inocēs pūiaꝛ. C. d his q latrocinium tenebit annec ꝯ oc. l. ij. i fi. qꝛ ſancti⁹ ē ⁊c̄. ff. de pe. abſentē. ⁊ pena ſuos teneb. annec ꝯ auctores. C. de pe. ſancim⁹. ex̄ de his q̄ fiūt a ma. ꝑ. ca. q̄ſiuit. nec dꝫ alti ꝑ alteꝝ iīqua ꝯditio afferri: ut. ff. de re. iur. l. nō debet.

c Sacerdotale. ar. q ſacerdotes nō pn̄t aduocare i cāis: ut hic. ⁊ lxxxviij. di. ꝑlatū. ar. ꝯ. xv. q. ij. obſeruandū. Ho. corā ſeculari iudice nō pn̄t allegare niſi ꝓ certis ꝑſonis: ut ex̄ de poſtu. c. i. ſꝫ corā eccl'iaſtico bene. io. hodie ſacerdos nō pōt poſtulare niſi pro ſe ⁊ eccleſia ſua uel ꝓ ꝯiūctis ⁊ miſerabilib⁹ ꝑſonis: ut. ex̄ e. c. vlt. b.

Scriptũ.hoc.c.expoſitũ ẽ.š.iij.q.vij.in grauibus.§.ecce.
d Dixit.ſumẽdũ ar.ab exẽplis nõ eẽ argumẽtãdum.xij. q.ij. gloria.ar.ꝯ.xxxvij.di.q de menſa.
f Furtũ.ar.ꝙ hoſtes poſſum⁹ decipe ꝛ eis ſua auferre: ut.xliij. di.i mãdatis.xxiij.q.vi.c.i.ꝛ.ij.š.di.viij.quo iure.ꝛ.C.de cõmer.ꝛ mercã.l.vnica.hic tñ iõ excuſanẗ:qꝛ maioris auctori, tate hoc feceꝛt ꝛ ita eſt ar.ꝙ auctas maioꝛ excuſat i illicitis:ut.lxiij.di.ſalonitane.ꝛ ꝺ cõ.diſ.v.diſcipulos.xxiij.q i.qd culpaẗ.ſic abrahã ꝛ ſãſõ ꝛ alij mlti fuerunt excuſati auctẽ dñi: ut xxiij.q.v.ſi ñ lz.ar.ꝯ.xvi.q. i.i canonib⁹ ꝛ xij.q.ij.qcũqꝫ

l Qui habetis.de malo.G.trib⁹ modis exponit illud verbũ facite: de malo bonum ꝛ bene ꝛc̃.
m Sed hoc multipliciter.reddit:ut in furto ꝛ rapina ꝛ ĩ talibus omnibus vbi trãſfertur dominiũ uel datur repetitio.
n De mãmona.mãmon dicitur demon:q preeſt diuitijs.

Scriptũ eſt:uictime ipioꝝ abominabiles ſunt deo:uota iniſtoꝝ placabilia. Nec̃.n.i oipotẽtis dei iudicio qd ſ; a quo deẗ iſpiciẗ. Hic ẽ.n.qđ ſcriptũ ẽ: Reſpexit de⁹ ad abel ꝛ ad munera eius: ad chaĩ aũt ꝛ ad mũera ei⁹ ñ reſpexit. Dictur⁹ qppe qꝛ dñs reſpexit ad mũera:ꝑmiſit ſolicite:qꝛ reſpexit ad abel.ex q̃ re pateẗ oñdiẗ:qꝛ ñ offerẽs a mũerib⁹: ſ; mũera ab offerẽte placuerũt.dona qppe iniquoꝝ nõ ꝓbat altiſſim⁹:nec reſpicit i oblatiõib⁹ eoꝝ:nec in mltitudie ſacrificioꝝ ꝓpiciabiẗ peccatis eoꝝ. Itẽ. Lõge ẽ dñs ab ipĩs ꝛ orõnes ipioꝝ nõ exaudiet. Contra in exodo legiẗ:ꝙ filij iſrael exituri de egypto a uicinis ſuis acceperũt mutuo uaſa aurea ꝛ argentea:ex qbus poſtea edificauerunt tabernaculu; dñi. His rñdet augustinus in libro q̃ſtionũ exodi.

Nõ licet aliena rape exẽplo iſraelitarũ ſpoliantiũ egyptios.

Dixit dñus ad moyſen:petat uir a ꝓximo ꝛ mulier a ꝓxima uaſa argẽtea et aurea ꝛ ueſtẽ: non hinc qſq; ſumendum exẽplũ putare debet ad expoliandũ iſto mõ ꝓximũ.hoc.n.dñs iuſſit q nouerat qd queq; pati oporteat.nec iſraelite furtũ fecerũt:ſ; deo iubẽte miſteriũ ꝑbuerũt. Itẽ obijciẗ. Aliẽa rape nõ ẽ ꝯtra ꝑceptũ:nul lo ſiqdem dei mandato rapina uidetur ꝓhibita. Sed noie furti ois illicita uſurpatio rei aliene intelligiẗ. Unde aug⁹ i eodẽ libro.

Maioris penitentie eſt uiolenter aliqd eripere q̃ furari.

Penale ẽ occulte auferre:mlto maioris pene ẽ uiſibiliter eripe.auferre ergo nolenti ſiue occulte ſiue palam habet ꝑceptũ ſuum.furti.n.noie bene intelligtur omnis illicita uſurpatio rei aliene nõ enim rapinã ꝑmiſit q furtum ꝓhibuit:ſed utiq; furti noie i lege ueteris teſtamenti ꝛ rapinam intelligi uoluit.a parte.n.totum ſignificauit:qcqd illicite rerũ ꝓximi auferẗ. His auctib⁹ ꝓbaẗ ꝙ neq; ex reb⁹ iuẽtis neq; ex male ꝯqſitis elemoſynã qſq; facẽ põt:ſed aug. ꝯtra teſtaẗ dicens.

De male acqſitis bonũ fieri põt.

Qui habetis aliquid de malo: facite inde bonũ:q ñ habetis de malo:nolite acqrere de malo. eſto tu bon⁹ q bonũ facis ꝺ malo ꝛ cũ ceperis aliquid boni facẽ de malo: noli remanẽ tu malus.nũmi tui ꝯuertũẗ i bonũ: ꝛ tu remanes malus? Sed hoc mltiplicĩ itelligiẗ. Facit.n.de malo bonũ: qui reddit qđ illicite abſtulit.noie ẽt mali cura ꝛ ſolicitudo mortalium exꝑmiẗ.de malo ergo bonu; facit:q paupib⁹ diſpẽſat qđ cu; labore ꝛ ſolicitudine acqſiuit: iuxta illud euangelij: Facite uobis amicos de mãmona iniqtatiſ. Uel ex malo acqriẗ qđ ex turpi cã poſſideẗ:ueluti cũ mathematic⁹ ex arte quã docet uel ex futuris q̃ ꝑnũciat:nõnulla lucraẗ.q̃ uero de malo ſic acqrũẗ: i bonũ pñt cõuerti. de peccato ẽt aliq̃ nõnũq̃ acqrũẗ q̃ paupib⁹ iuſte erogant. Unde auguſtin⁹ ad macedoniũ.

Que male acqruntur:aliquando bene poſſunt expendi.

Non ſane qcqd ab iuito ſumiẗ iiurioſe auferẗ.nã pleriq; nec medico uolũt reddẽ honorẽ ſuu; nec opario mercede;.nec tñ hec q̃ ab iuito accipiũt:p iiuriã accipiũt q̃ poti⁹ p iiuriã ñ dareẗ.ſ; ñ ideo dz iudex uendẽ iuſtũ iudiciu; aut teſtiſ teſtimoniũ uerũ:quia uẽdit aduocat⁹ iuſtũ ꝑ̃ciniũ iuriſpit⁹ uerũ ꝯſiliũ. Illi.n.inẗ utraq; ꝑte ad examẽ adhibeẗ:iſti ex una ꝑte ꝯſiſtũt. Cũ aũt iudicia ꝛ teſtimonia:q̃ nec iuſta nec uera uẽdenda ſũt:iiqua ꝛ falſa uẽdũẗ: multo ſceleratı⁹ utiq; pecunia ſumiẗ:qꝛ ſcelerate ẽt q̃uis a uolẽtib⁹ daẗ. Ille tñ ſolet male ſibi ablatã pecuniam repetẽ q iuſtũ iudicium emit: qm̃ uenale eẽ nõ debuit.q uero ꝓ iiquo iudicio dedit:uellet qde; repetẽ niſi timẽt uel pudẽt emiſſe. Sũt alie pſone iferioꝛis loci:q ab utraq; ꝑte ñ inſoleẗ accipiunt: ſic officialis ꝛ q amoueẗ ꝛ cui admoueẗ officiũ.ab hiſ extoꝛta p imoderatã improbitatem repeti ſolent magiſq; reꝑhẽdim⁹ q talia iuſita te repetierũt:q̃ qui ea de moꝛe ſũ pſerũt:qm̃ mlte neceſſarie pſone rebus humanis uel inuitantur

Penale id eſt digniũ pena.
b Maioris magis.n.delinquit raptoꝛ q̃ fur:ut inſti.vi bo.rap.in ꝑn.
i Rapinam. ar.q aliquo ꝓhibito: ꝓhibita ſi oia ſilia: ut ex de cõſti.tranſlato.ꝛ.š.di.iij.deniq; i fi.ꝛ q ſequũẗ ex illo:ex ꝺ cõ ſti.nã concupiſcentiã.
k A parte.n.ſi.xxxij.q.iiij.meretrıcẽ.ẽ aũt furtũ ꝑs rapie eodẽ mõ quo gen⁹ ẽ ꝑs ſpẽi rapia.n.ẽ ſpẽſ furti.nam ois raptoꝛ eſt fur ut inſti.vi bo.rap.in ꝑn.

Non ſane.auferẗ p iuditẽ.
b Nec medico.ꝑmitit.n.hic medicos q̃ſi digniores:cũ tñ medici nõ ſint maioꝛiſ valoris q̃ obſtetrices: ut C.cõia dele.ſi duob⁹ .i.rũſo.
c Pꝛociniũ.hoc ẽ ꝯ Gan .q dixit:nihil poteſt recipi ꝓ iuſto pꝛocinio:ut nõ.xi. q.iij.ñ licet.
d Ille.ar.ꝯ illos qui dicũt:ſi dedi tibi pecuniã ut ꝓ me iudicares i iuſta cã:ꝙ nõ poſſũ petẽ pecuniã datã: ut ff.ꝺ cõ.ob tur.cau.l.ij. vbi dꝛ ꝙ talis litẽ pdit qꝛ vꝛ velle iudicẽ coꝛrumpe. Ego credo ꝙ poſſit talis repetẽ pecuniã:ſi nõ eo aĩo dat ut iudicẽ coꝛrũpat.nã ſi dat eo aĩo : ut ius ꝛ getẽ ſibi ꝯfuet tũc põt repetẽ:ut ꝓbaẗ ex de ſimo.dilect⁹. Sed ibi dꝛ ꝙ repetit:ſi ñ ſeruatur pactum.
e Accipiũt.ſpõtulas
f Amoueẗ.diſtiguẽ vult inẗ ꝑpetuos ꝛ tẽpoꝛales officiales.tpalem vocat eũ q amouetur.ꝑpetuũ vocat eu; cui admoueẗ .i.tradiẗ tale officiũ.
g Repeti.de facto.
h Magiſq;.h vult dicẽ ꝙ officiari repꝛehẽdũẗ ñ ex eo ꝙ aliq̃ extoꝛquẽt:ſ; qꝛ ea immoderate exqrũt. vñ talia nõ repetũẗ:ab eiſ niſi certũ ſit eiſ ſalariũ ꝯſtitutũ.tũc.n.ſi aliqd vltra hoc petierit:crie ꝯcuſſiõis tenẽtur:ut.xxiij.q.i.militare.ꝛ ſoluere qdruplũ:ut.xvij di.qm̃.
i Neceſſarie pſone. ad officiũ tale.

k Tanq̄ ſua.ar.q̄ de reb⁹ illicite acq̄ſitis dū tñ trāſferat̄ dñiū i accipiētē fit elemoſyna:ut.s̄.e.que habetis.
l Quā.donando pauperibus.
m Publicani.q̄ dixit:ſiquē defraudaui reddo quadruplū: ⁊ ſic patet q̄ licite quadruplū uel duplū peti pōt:ut.xij.q.ij.deuotiſſimā.

a Quod vero Siue ſint raptores ſi ue fures verā pniā ſi pñt agē.i.fructū vere pnie nō ꝯſequūt̄:ut.j.e.c.i.tñ admitti debent ad pniam:ut ex̄ de pe ⁊ re.qō qdā.⁊.j.de pe di.iij.§.vlt.⁊.di.v.fal ſas.

huiuſmodi cōmodis uel tenētur. Iſti ſi uiā uite mutauerint:aut ex cellētioris ꝯſcēderit ſāctitatiſ gradū:facili⁹ ea q̄ hoc mō acq̄ſierunt tāq̄ ſua paupib⁹ largiūt̄: q̄ꝫ eis a qbus accepta ſūt tanq̄ aliena reſtituant. Qui uō ꝯtra ius ſocietatis humane furtis rapinis calumnijs oppreſſiōib⁹ inuaſionibus aliqua abſtulerint:reddenda potius q̄ donāda cēſemus:zachei publicani exemplo.

Q. VI.

Quod uero pnia agi nō poſſit:niſi res aliēa reddatur :teſtatur auguſtinus in epiſtola ad macedonium.

Penitētia nō agitur:ſi aliena res non reſtituatur.

SI res aliēa ꝓpt̄ quā peccatū ē:reddi poſſit ⁊ non reddit̄: pnia non agitur ſed ſimulatur : ſi aūt ueracit̄ agit̄ : nō remittit̄ peccatū niſi reſtituat̄ ablatū: ſi ut dixi reſtitui pōt. plerūq̄ꝫ.n.q aufert amittit:ſiue patiendo malos ſiue ipſe male uiuendo : nec aliud habet unde reſtituat. huic certe non poſſumus dicere:reddē qō abſtuliſti:niſi cum hr̄e credimus ⁊ negare. uerum quidem ſi aliquos ſuſtinet cruciatus repente dum exiſtimat̄ hr̄e qō reddat:ñ ē iniquitas: quia nō eſt unde reddat ablatam pecuniam:tamē dum eaꝫ per moleſtias corporales reddere cōpellitur:peccati quo male ablata eſt penas luit. ſed non inhumanum eſt etiam pro talibus itercedere: non ad hoc ut minime reſtituant̄ aliena:ſed ne fruſtra homo in hominem ſeuiat. ⁊ paulopoſt : Illud uō fidētiſſime dixerim :cuꝫ q pro homine ad hoc interuenit:ne male ablata reſtituat : ⁊ qui ad ſe confugientem q̄tū honeſte pōt: ad reddēdū nō cōpellit:ſociū eſſe fraudis ⁊ criminis. Nā miſicordi⁹ opē nr̄am talib⁹ ſubtrahim⁹ q̄ꝫ impendimus. Non eniꝫ opem fert qui ad peccandum adiuuat: at nō potius adiuuat:ſꝫ obuiat ſubuertendo atq̄ꝫ opp̄mēdo. ſed nunqd nos ideo aut exigē aut exigendū tradē uel poſſum⁹ uel debemus? agim⁹ quātū ep̄alis facultas dat ⁊ hamanū qdē nōnūq̄ꝫ ſed maxie ac ſemp diuinū iudiciuꝫ cōminantes. nolētes aūt reddere quos nouim⁹ ⁊ male abſtuliſſe:⁊ unde reddant hr̄e:arguim⁹ icrepam⁹ obteſtamur quoſdā clā quoſdā palā ſicut diuerſitas pſonaꝝ diuerſaꝫ uidet̄ poſſe uel uelle accipe medicinā. Si uō rē alienaꝫ qs ꝯſecrauerit:nō eandē ſꝫ eſtimationē ei⁹ reſtituē dꝫ. Vnde gregori⁹.

Qui rem alienā cōſecrat eius eſtimationē reſtituat.

OMpim⁹ nullā extitiſſe cām p qua res eoꝝ potuiſſent rōnabilit̄ a te occupari:atq̄ꝫ eas icōſulte ac temē ꝯſecrari. Iccirco experiētie tue p̄cipim⁹ ut q̄ quod ſemel ꝯſecratū ē:eis nō ualet ultra reſtitui:ſtudij tui ſit ut ip̄e ep̄us debeat p̄ciū dare. Pro malis aūt apud p̄ncipes eccl'ia debet intercedere:nō eos temerario auſu defēdere. Vnde gregorius romano defenſori.

Eccleſia ꝓ malis incedat:ñ eos temerario auſu defendat.

SI qui i furtis publicis implicati ſūt a nobis nō uideātur iiuſte defēdi:ne opiōnē male agē tiū ex idiſcrete defenſiōis auſu in nos ullo mō trāſferam⁹. ſed q̄tū decet eccl'iam admonēdo ⁊ uerbū

b SI res ñ reſtituat̄. vn̄ q̄ quā tociēq̄ꝫ tpe qs alienaꝫ rē poſſederit: q̄ ñ currit i ea pſcriptio:ut.xxxiiij.q.ij.ſi vgo.nā diuturnitas tpis nō minuit:ſed auget peccatum ⁊ aggrauat: ut.xxiij.q.i.ſciſma.vn̄ in pſcriptiōe regrit̄ bōa fides a p̄ncipio ⁊ i medio ⁊ i fine ⁊ ex oi pte pſcriptiōis:ut ex̄ de pſcri. qm̄ oē. Tu dicas q̄ ſi ex oi pte preſcriptionis habuit bonam fidē: tūc res illa facta ē ſua de beneficio iuris vn̄ tūc nō ē dicēdū q̄ hēat ꝯſciam rei aliene lꝫ p⁹ tp̄s pſcriptiōis icipiat ſcire rē alienam fuiſſe:niſi velis intelligere.i.rei q̄ fuit aliena qdam tñ dicūt q̄ ſi aliquis rē pſcriptam haberet ex cauſa lucratiua:tenet̄ ip̄am reſtituere ſi remordet ipſum ꝯſcia:q̄ꝫ nihil deperire credim⁹ eccl'e vtilitatib⁹:ſi ea q̄ ſt̄ aliena reddāt̄:ut.liiij.di.generalis. Sed ſi eā hꝫ ex cā ñ lucratiua nō tenet̄:ut.ff.de hiſ q̄ in frau.cred.q aūt.§.ſiqd cū pupillo.
c Patiēdo.i.permittendo q̄ alij male auferant.
d Redde. hoc intellige qn̄ fur uel raptor nō ē ſoluēdo:ſꝫ ſi eēt ſoluendo lꝫ res quā abſtulerit ſine culpa ſua periiſſet tñ tenet̄ reddē eſtimationem ipſius:ut.C.de fur.ſubtracto.
e Cruciatus.ar.q̄ qui pauperes ſūt ⁊ nō ſūt ſoluēdo:ſp verberandi ſūt ꝓ debito:ut.xij.q.ij.fraternitas.⁊ i.l.libert⁹.⁊ hoc verū ē vbi ꝯueniūtur ex maleficio.ſed ſi cōueniūtur rōne ꝯtus alicui⁹:tūc ſufficit cedere bonis:ut C.qui.bo.ce.po.l.vltima.
f Peccati.ergo adhuc nō ē liberat⁹ a debito ſꝫ tm̄ a pena.vn̄ ſi poſtea puenerit ad pinguiorē fortunā:eque pōt ꝯueniri ſicut ille q ex aliquo ꝯtu ē obligat⁹:inſti.de ac.§.vltimo.

g Intercedere.ut.xxiij.q.v.reos.xvij.q.iiij.reum. Et hic ē ar. q̄ cleric⁹ in foro ſeculari pōt aliquē defendere in cā ſanguinis.ut.xiij.q.v.c.i.ij.⁊.iij.
h Subtrahim⁹.ar.s̄.v.q.v.non omnis.
i Adiuuat.ar.q̄ non debem⁹ dn̄os nr̄os iuuare i illicitis.xi.q.iij.ſi dn̄s.⁊.c.nō ſemp.
k Exigē.i.penas corpales i fligere.ſꝫ nōne clerici pñt uel eccl'ia pōt penas corpales i fligē:ut.v.q.v.illi q.⁊.xxiij.q.v.circūcelliōes. Reſpondeo poteſt:ſed nō tātas quātas ſecularis iudex. nō.n.pōt punire q̄tū ad mēbꝛi mutilatiōēs ut ex̄ de rap. in archiepiſc.
l Tradere.ſi ergo clericus cepit furē i dō mo:nō tradet ipm iudici.ſed ſi iudex fures capiū ei abſtulerit vi:nō ip̄utatur clerico. alioquin licite auferent clericis ſua:ut.xxiij.q.v.vnum ſoluꝫ. Itē nec clericū depoſitū tradet ep̄us iudici:ut ex̄ di.ut ſi clerici uel dic q̄ ſi ei tales malefi cos pñt tradē curie:ut nō ꝑueniāt ad ſāguinis effuſionē: ſꝫ alio mō:ut ex̄ de iudic.in quo.ūdam.⁊.xi.q.i.ſiquis ſacerdotū.
m Clam.ſi ē occultū.ij.q.i.ſi peccauerit.
n Palam.ſi eſt manifeſtū.vi.q.i.ſi omnia.
o Diuerſitas.ar.q̄ ſm̄ diuerſitateꝫ pſonaꝝ diuerſe pene ſtatuūt̄ ut.xij.q.ij.fraternitas.xxiij.q.iij.corripiatur.
c Ompim⁹.eis.i.laicis:q̄ꝫ res ſemel ꝯſecrata non dꝫ āmodo ad ꝓphanos vſus redigi:ut.xij.q.ij.aurū.⁊.j.de ꝯſe.di.i.ligna. Si aūt res illa fuiſſet alicui⁹ eccl'e:illi bene eēt reſtituēda:ut xij.q.ij.ap̄licos.⁊.xvij.q.iiij.q̄ſti.aliud tñ ē i re aīata.nā ſi fu⁹ aliquis cui⁹ fuit ꝯſecrat⁹:hn̄ reſtituit̄ dn̄o ſuo:ut.liiij.di.ex antiqs.ſꝫ hoc iō ē:q̄ꝫ cū fu⁹ ſit res aīata deligt p̄mittēdo ſe ordiari:ſꝫ res iaīata i nullo deligt:ut vides i ſili.vij.q.i.ep̄s. Eadē rōem aſſignat lex q̄ ſi neſcio vbi ſit fu⁹ me⁹:ñ iō poſſeſſiōeꝫ ipi⁹ pdidi ſꝫ aliō ē i bō q̄ aīa caret:ut.ff.de acq.poſ.ſi rē mobilē.⁊.l.pōponi⁹ i pn.
h Si qui.iiuſte.i.nimiſ ip̄obe ⁊ ip̄ortune:⁊ hoc veꝫ ē cā fo

aut credit eos iuſte cōdēnatos.ſi āt fugerit ad eccl'iam:tūc oībus
mōis qb⁹ pōt tenet᷑ eos defendē:niſi ſit public⁹ latro uel noctur
nus depopulator agroꝝ:ut.xvij.q.iiij.reū.⁊.c.ſicut.⁊ ex̄ d̄ imu.ec.
int᷑ alla.ſi āt fuerit iiuſte ɔdēnat⁹:tūc eccl'ia tenet᷑ eū mōis oīb⁹ iu
uare.vn̄ iſtud ē p̄ceptū:eripe eū q ducit᷑ ad morē: ut.xxiij.q.iij.n̄
inferenda.

e Quidā.⁊c.Nō aūt.Nō q ſiqs ē ita aliēat⁹ mēte:q neſcit qd fa
ciat nec diſcernit nō intelligit:nō iputat᷑ ei qd̄ facit.j.e.aliqs. ⁊
c.illa.⁊.xvij.q.ij.gōſaldus.⁊.iij.q.ix.iudicas.Quidā tn̄ diſtin
guūt:q ſi ſua culpa icidit qſ i alienatōez mētis:iputat᷑ ei.ſi ſine cl'pa n̄:ut.j
e.ſiqs iſaniēs.quam diſtictōez n̄ admitto.G.allegat ꝓ ⁊ ɔ̄.Et ad itelligē
tiā ei⁹ qd̄ dixi: nō q i
firmitas alia ē aīe alia
ē carnis. Infirmitas
aīe duplex eſt.vna dr̄
ira uel odiuz uel dele
ctatio:⁊ hec ē pec̄m.⁊
q̄ ex tali infirmitate fi
unt iputāt᷑.alia ē pena
ut obliuio igrātia.⁊ q̄
ex hac fiūt qn̄qȝ iputā
tur qn̄qȝ n̄.Silr̄ infir
mitas cāṅis duplex.v
na ē fomeſ pec̄i.ſ.origi
nale pec̄m.⁊ q̄ ex hac
cā fiūt:iputāt᷑. Alia ē
pēa pec̄i:ut febriſ ⁊ fu
ror ⁊ q̄ ex hac cā fiūt
n̄ iputāt᷑ ſi n̄ diſcernit
qd agat.

c Far.qd̄
furto.
huic obuiat qd̄
dicit᷑.ff.de abi.
l.i.vbi ꝑpendi
tur q magis
pūit᷑ qs ꝓ bo
ue q̄ȝ ꝓ oue:
qꝛ ꝓ boue dat
v.boues : pro
oue q̄tuor.ſed
dicas q ibi dr̄
q dabit q̄tuor
oues itellige p̄
ter illā quā ab
ſtulit.Itē ɔ̄ ē
ex̄ d̄ ſi.⁊ſi q̄o
nes.vbi n̄ cō
mittit᷑ ſimōia i
modico ſicut i
magno: ſȝ itel
lige q ita n̄ p̄
ſumit᷑ ɔmitti i
modico ſicut i
magno : qn̄qȝ
tn̄ ꝓ modico
nec magis nec
min⁹ : ut d̄ cō
di.ij.reuera.in
pan.vbi dr̄ q
oēs in deſerto
mortui ſt̄: ⁊ tn̄
duo ex eis nō
fuerīt mortui.ſ
caleph ⁊ ioſue
lxxvi.di.ieiu
niū.ſic ḡ pro
minima re po
teſt agi de fur
to:ut ḣ.⁊ iſti.d̄
re.di.§.gallina
rū:lȝ actio de
dolo n̄ det᷑ ꝓ
minima re : ut
ff.de doloidē.
d Fornicatio
ne.Hugo di
xit magis pec
cāi cū pulchra
q̄ȝ cū deformi
qꝛ magis vo
luptuoſe cog
ſcit pulchram
ſed i deformi
q̄ȝcitꝰ pōt ab
ſoluit ſe.Ba.
dixit magl' pec
cari cuȝ defor
mi:qꝛ plura ſt̄
q̄ ſuadēt ɔmiſ
ceri pulchre q̄ȝ
deformi.ſ.pul
chritudo eius
⁊ libido.

interceſſionis adhibendo quibus
ualetis ſuccurrite:ut alijs opeȝ fe
ratis:⁊ opinionem ſancte eccleſie
non inquinetis. Furtū auteȝ nō
tam in quantitate rei q̄ȝ in affectu
furantis cōſideratur.

Unde hieronymus in epiſtola
ad titum.

Nō ſolū i maiorib⁹ furtū cōmitti
tur:ſed etiam in minoribus.

Far.ᶜ autem non ſolum in ma
ioribus ſed etiam in minori
bus iudicatur.non eniȝ qd̄ furto
ablatū eſt:ſed mens furātis attē
ditur. Quomodo in fornicatiōeᵈ
non icirco diuerſa ſit fornicatio:
ſi mulier ſit pulchra aut deformis
ancilla aut ingenua paupercula
aut opulēta: ſed qualiſcunqȝ illa
fuerit:una eſt fornicatio : ita i fur
to quātūcunqȝ quiſqȝ abſtulerit:
furti crimen incurrit.

Quidāᵉ
ſacer
dos cri
mie car
nis la
pſuſ eē
ꝓhibet᷑
anq̄ȝ ſa
cerdo
talē be
nedicti
onē cōſeq̄retur.poſtq̄ȝ uero ſacer
dotiū adeptus ē:in furorē uerſus
quēdam interfecit.recuperata ue
ro ſanitate apud epiſcopū accuſa
tur ab ea:cū qua lapſus eſſe dicit᷑.
ep̄us auteȝ die dn̄ico cauſam exa
minat.ſacerdos inficiatur crimē
ſibi illatum.quorūdam clericorū
ſibi patrocinia querit.illi uero nō
ſine precio ſibi patrocinantur.tā
dem epiſcopus confeſſionem que
ſtionibus extorquet.demū abſqȝ
ſynodali audientia ſolus illuȝ ſen
tentia ferit. Queritur auteȝ : an
ea que fiunt mente alienata : ſint
imputanda. Secundo:an ꝓ im
penſis patrocinijs liceat clericis
mūera exigē. Tertio:an ex mu
lieris confeſſione iſte ſit condem
nanduſ. Quarto:an die domini
co eius cauſa ſit uentilanda.
Quinto:an ſibi neganti purgatio
ſit deferenda. Sexto : an eius
confeſſio cruciatibus ſit extorquē
da. Septimo:an abſqȝ ſynodali
audientia epiſcopus ualeat ſacer
dotem dānare. Octauo:ſi ſpon
te confeſſus aut ab alijs cōuictus
fuerit:q ante ordinationeȝ pecca
uerit:an ſuſcepti ordinis officium
exequi ſibi liceat.

Quod autem que aliena
ta mente fiūt: nonᶠ ſint
imputāda : facile uidet᷑
poſſe probari. peccata
nāqȝ alia penes uoluntatem ani
mi alia circa nature infirmitatem
uidentur conſiſtere.Eſt auteȝ uo
luntas:ut auguſtinus ait in libro
i.retractationū:animi motus ad
aliqd imitādū uel nōᵍ imitādū uelʰ
adipiſcēdū.quod propterea ͥ dictuȝ
eſt:ut hac diffinitiōe uolens a no
lēte diſcerneretur. Exᵏ uolūtate
itaqȝ peccata procedunt q̄ libero
mentis arbitrio ⁊ delinquēdi pro
poſito cōmittuntur. Porro infir
mitas alia eſt animi : alia carnis.
infirmitas animi eſt ignorantia.
carnis infirmitas eſt eius cōcupi
ſcentiaˡ. Ex utraqȝ autem infirmi
tate que procedunt : imputantur
adᵐ penam.unde de quibuſdam
ignorantibus dictum eſt:Siquiſ
ignoratⁿ ignorabit᷑.tales illi erant
de quibus chriſtus ait apoſtolis:
extra ſynagogam faciēt uos:quia
arbitrabuntur obſequium ſe pre
ſtare deo.De eiſdem etiā apoſto
lus ſcribit in epiſtola ad romanoſ
teſtimoniū illis perhibeo:qꝛ zelūᵒ
dei habēt:ſed nō ſm̄ ſciētiā.nullū
tn̄ eoꝝ in ꝑfidia ſua ꝑſeuerātē hec
ignorātia excuſat.Ex carniſ infir
mitate ꝓcedūt:q̄ nature languore
fiūt.que niſi iputarent᷑ ad penaȝ:
nequāqȝ apoſtol⁹ lege carnis gra
uatus diceret:Infelix ego hō:qs
me liberabit deᵖ corpore mortis
huius?⁊ cetē. Siue ergo penes
uolūtatem ſiue penes infirmitatē
peccata ɔſiſtant:ſempᵠ iputāt᷑ ad
penā.Cui ſentētie illud auguſtini
de uera religione ɔtrariū uidetur

f Nō ſint.meli⁹ eſſet
ſine nō: qꝛ p̄mo ꝓbat
q imputātur.
g Nō imitādū.i.n̄ fa
ciendum.
h Vel adipiſcenduȝ
i.faciēdū.
i Propterea.i.i diffi
nitiōe volūtatis.iō po
nit᷑ affirmatio ⁊ nega
tio : ut oſtēdatur qua
voluntate qs dicatur
nolēs:⁊ q̄ volūtate di
cat᷑ nolēs.nā volūtate
ad aliqd faciēdū dr̄ qſ
uolēs. ⁊ volūtate ad
aliqd n̄ faciēdū dr̄ qs
volēs:⁊ ſic oīs nolēs
dr̄ volēt᷑.⁊ eadē q̄litaſ
dici poteſt voluntas
⁊ noluntas.nam nolle
facere.i.quod nō vel
le facē.vnde lapis nō
dr̄ nolēs:cū nō hȝ vo
lūtatem nō faciēdi.nā
ſm̄ regulā iuris ei⁹ eſt
nolle cui⁹ ē velle:ut.ff
de re.iur.l. ei⁹. Hinc
patet q aug.vult q ea
dem vis aīe ſit vis cō
cupiſcibilis ⁊ vis ira
ſcibilis.nā ꝑ vim con
cupiſcibilē appetim⁹
aliqd.⁊ ꝑ vim iraſcibi
lem deteſtamur aliqd
k Ex volūtate.
l Cōcupiſcētia.i.fo
mes originalis pec̄i.
m Ad penā.ſed n̄ ſꝑ
puniūt peccata q̄ ꝓue
niūt ex ignorātia.xxx
iiij.q.ij.in lectum.

n ¶ Ignorat.i.q appetit ignorare q ꝯtēnit ſcire uel negligit ſcire cū poſſit q̄
rere a peritiorib⁹.vñ quedā ignorātia ē ex ſimplicitate:ut illorū q ad lrām
aliqd itelligūt:q̄dā ex culpa:q̄dā ex negligētia.⁊ ſm hoc magis uel min⁹
punit̃.xi.q.iij.excellentiſſimus.c.qm̄.⁊.c.fi.

o ¶ Zelum.qdā ex iudeis bono zelo mouebāt̃ ꝯ diſcipulos dñi ⁊ ipſū dñz
⁊ ipſe dñs i cruce ꝓ il
lis orauit:cū dixit:do
mine remitte illiſ:qui a
neſciūt qd faciunt.iſti
habebāt zelū ſꝫ ñ ſm
cōſciētiā.i.ſm fidem:
q: erroneā habuerūt
cōſciam.alij aūt ſciēt
deliquerunt.xxij.q.i.
paratus.

p ¶ De corpore.i.de
dñio carnis i q̄ mors
ē.ꝯ.di.v.ſꝫ pēſandum
palea eſt.

q ¶ Semper.allegādo
dicit.

r ¶ Cui.hic allegat i ꝯ
riū:ꝙ ea q̄ mēte aliēa
ta fiūt ñ iputāt̃. vnde
hic ponebāt antiq no
tulā:defenſor.

ſ ¶ Sed hoc.ē notula
impugnator.

t ¶ Modo.qdam di
cūtur ſimplicit̃ pecca
tum ⁊ nō pena: ⁊ qdā
pena peccati ⁊ nō pec
catuꝫ.pena peccati ſic
ignorātia infirmitas ⁊
obliuio. Illud autem
dr̃ ſimpliciter peccatū
qd̄ ex libera volūtate
ꝓcedit:qdam tñ dicūt
ꝙ omne peccatū p̄ter
peccatum p̄mi parētis
ſit peccatū ⁊ pena pec
cati.peccata enim que
quotidie facimus ſūt
pena original' peccati.
Sed qualiter hoc ſta
re poteſt cum omnis
pena a deo ſit:ꝫ nullū
peccatum ē pena. Itē
omnis pena eſt paſſio
⁊ oē peccatū actio: cū
ergo actio ñ ſit paſſio
ñ ē dicēdū ꝙ peccatū
ſit pena. Si autez ali
cubi iuenies ꝙ pecca
tū ē pena:expone.i.ꝓ
quolibꝫ peccato debe
tur pena :uel dicitur
pena:q: ē pena ⁊ paſ
ſio anime.

uſqꝫadeo peccatū uolūtariuꝫ ma
lū ē:ut niſi ſit uolūtarium : nullo
mō peccatū ſit.⁊ hoc qdem adeo
manifeſtum eſt:ut nulla huic do
ctoꝝ paucitas:nulla indoctorum
turba diſſentiat.q̄re aut negandū
eſt peccatū cōmitti aut fatendū ē
cum uolūtate ꝯmitti. Sed[f] hoc ñ
gnāl' de oib⁹ pccis intelligendū
eſſe:idē aug.i p̄mo li.retractatio
num oſtendit dicens : Uſqꝫadeo
peccatum uoluntariū malum eſt:
ut nullo modo[t] peccatū ſit ſi ñ ſit
uoluntarium. Poteſt uideri falſa
hec diffinitio:ſed ſi diligenter ex
cutiatur inuenitur ueriſſima. pec
catum illud qppe cogitandū ē:qd̄
tantūmodo peccatum eſt : nō qd̄
eſt etiaꝫ pena peccati: q̄uis ⁊ illa
q̄ nō imerito non uolūtaria pecca
ta dicūt̃:q: uel a neſcientib⁹ uel a
coactis ppetrantur : nō omnimō
poſſint non uoluntaria dici.

Item in eodeꝫ. Diffinitio pec
cati quā diximus:peccatū eſt uo
luntas retinendi uel ꝯſequēdi qd̄
iuſticia uetat:unde liberuꝫ ē abſti
nere:ꝓpterea uerū ē:quia id diffi
nitum eſt quod tm̄modo peccatū
eſt:non quod etiam pena peccati.

Idem in libro queſtionū.

Non ſunt peccata nolentiū:niſi
neſcientiū.

Merito[a] queritur que ſunt pec
cata nolentium:utrum que a
neſciētibus cōmittuntur :an etiā
recte poſſit dici peccatum eſſe no
lentis quod facere ꝯpellitur.nā ⁊
hoc ꝯtra uolūtatem dici ſolet:ſed
utiqꝫ uult[b] id ꝓper qd̄ facit tanqꝫ
ſi piurare nolit:⁊ facit cū uult eū
uiuere:ſi qſqꝫ niſi fecerit mortem
minetur.uult[c] ergo facere q: uult
uiuere:⁊ ideo non per ſeipſum ap
petit ut falſum iuret :ſed ut falſū
iurando uiuat .quod ſi ita eſt ne
ſcio utrum poſſint ita dici peccata
nolentium:qualiter hic dicuntur

peccata expianda.nam ſi diligen
ter inſpiciatur:forte ipſum pecca
re nemo[d] uelit:ſed ꝓpter aliud qd̄
uult peccat. Omnes qppe hoies
qui ſcientes faciunt:qd̄ non licet.
uellent licere facere: uſqꝫadeo ipꝫ
peccare nemo appetit propt̃ hoc
ipſum:ſed ꝓpter illud quod ex eo
ꝯſequitur.hec ſi ita ſe habent: nō
ſūt peccata nolētiū niſi neſciētiū[e]
q̄ diſcernūt̃ a peccatis uolentium.

Digeſtis ti.de iiurijs.

Illud[f] relatū pereque eſt:eos
qui iniuriam pati poſſunt ⁊
facere poſſe. Sane ſūt qdam qui
facere nō poſſūt:utputa furioſus
⁊ impubes qui[g] doli capax nō eſt.
nāqꝫ hi pati iiuriā ſolent ñ facere.
Cum enim iniuria ex affectu faci
entis ꝯſiſtat:ꝯſequens erit dicere
hos ſiue pulſent ſiue cōuicium di
cant:iniuriam feciſſe non uideri.
Itaqꝫ pati quis iniuriaꝫ etiam ſi
non ſentiat poteſt.facere uero ne
mo niſi qui ſcit ſe iniuriam facere
etiaꝫ ſi neſciat cui faciat. Quare ſi
quis per[h] iocum percutiat:aut dū
certat:iniuriaꝝ non tenetur.ſiqs
liberum hominem ceciderit dum
putat ſeruum[i] ſuum:in ea cauſa ē
ne iniuriarum teneatur.

Itaqꝫ[k] ex p̄miſſis apparet ſiue
uoluntate ſiue ex infirmitate pec
cata procedāt: palam eſt illa ipu
tari. Sed carnis ifirmitas dupli
citer intelligit̃. Eſt enim languor
nature:qui carnis concupiſcentia
appellat̃:q̄ uerius aie infirmitas
dici poteſt. Sed iō carnis infirmi
tas dicitur:quia accidit anime ex
ꝯiuncte carnis corruptione. Por
ro alia eſt infirmitas que proprie
carnis dicitur:qua elementorum
ſeu humorum concordia turbata
ipſa caro afficitur ⁊ tādem diſſol
uitur. Similiter animi infirmitas
duplex eſt.una q̄ uiciū appellat̃:
qua anima a deo ſeparatur:ut eſt

c ¶ Uult.certe hec argumētatio non valet:volo hoc:ergo volo oē
qd̄ ſeqt̃ ex illo:ut iſte vult fornicari:ergo vult dānari:niſi intelli
gas indirecte ⁊ p ꝯſequentiā.di.viij.quo iure.

d ¶ Nemo.vñ ſeneca:Et ſi ſcirē deos ignoſcituros:hoies aūt ne
ſcituros:adhuc dedignarer peccare.

e ¶ Neſciētiū.
ſic neſciēs nō
peccat.⁊ ſic eſt
ꝯ.xxxij.q.vij.
quēadmodū.
Solu.varijs
modis dr̃ qs
neſcire.dr̃ eni
neſcire q non
ſcit id qd̄ facit
eē peccatū uel
nō ſcit tātū eē
peccatū quātū
ē:⁊ talis neſci
ens pūit̃:lꝫ ñ
adeo q̄uit:ut
viij.di.ꝯſuetu
do.⁊ pōt exē
plū d̄ tali.xiiij
q.v.forte.item
dr̃ neſcire qui
ſcit factū ſꝫ ne
ſcit q̄litatē fac
ti : talis qñqꝫ
punit̃ ſi errat i
iur̃. ſic igrābat
paul⁹ cōcupi
ſcētiā eē pcām
ex̄ de ꝯſti.naꝫ
cōcupiſcētiam
qñqꝫ ñ punit̃
ſ.cū errat cir
ca factū ipm̄:
ut.xxxiiij.q.ij
i lectū.item dr̃
neſcire ꝓpt ca
ſū ſequētē : ut
ſi aliqs volēs
iterficē leonē
dū vult oſſēdē
hoiez caſu int
ficit hoiez:ut.l
di.ſepe. itē dr̃
neſcire qui aio
neſcit:ut puer
ebri⁹ furioſus
talis.n. ñ pec
cat:ut.j.e.aliqñ

f Illud.
furioſ⁹
nō qd̄ furioſus
facit:idez ē ac
ſi caſu accidiſ
ſet:ut.ff.de ad
mi.tu.l.vl.i fi.

g ¶ Qui doli
capax.ſi.n.eſt
doli capax:hā
pūit̃:ut ex̄ de d̄lic.pu.c.i.⁊.d̄ ꝯ.di.iiij.eos.ſꝫ i pubē mior diſtin
guit̃:an delinq̄t ex aio an ex culpa:ut.C.ſi aduer.delic.l.i.⁊.ij.

h ¶ Per iocū.dū tñ iocus ille nō ſit noxius:ut ex̄ de p̄ſūp.c.i.naꝫ
ludus noxius ē in culpa:ut.ff.ad.l.aql.nā ludus.

i ¶ Seruū ſuū.ſec⁹ ſi alienū ſuū uel ēt aliquē liberꝝ hoiem voluit p
cutere ⁊ pcuſſit aliū:tūc tenet̃ actiōe iiuriaꝝ illi q pcutit̃ : ut.ff.de
iiurijs eū q.§.ſi iiuria.⁊ hoc iō:q: oib⁹ mōis itēdit nocē ⁊ ſi ñ illi
cui nocet.ſꝫ ſec⁹ i caſu p̄ori.⁊ ē ar.ꝙ ſi aliqs credat ſolutā cogno
ſcē ⁊ cognoſcat vxoratā:vr̃ ꝙ punit̃ q̄ſi adulter.

k ¶ Itaqꝫ ex p̄miſſis.nō ē re⁹:ut.xxxiiij.q.ij.in lectū.

a M Erito.ꝯpellit̃.refert qualiſ ſit coactio an abſoluta uel cōditionalis
ut ex̄ quod me.cā ſacris.

b ¶ Uult.ar.ꝙ coacta volūtas ē volūtas:ut hic.⁊.xxiij.q.iiij.diſplicet.⁊.q.
vi.vides.⁊.lxxiiij.di.cōſuluit.⁊.ff.qd̄ me.cā ſed mulier.§.vlti.Eſt ergo in
iſtis caſib⁹ ar.ꝙ tenet mr̄imoniū lꝫ coactio iteruēiat:ut.xxij.q.iiij.int̃ ceſa
⁊.ff.de ritu nup.ſi patre.Sꝫ hoc nō ē verū:ut ex̄ de ſpō.veniens.⁊.c.cum
locū.⁊.xxxi.q.ij.c.i.⁊.ij.Itē ſic coacta volūtas ē volūtas ſic decepta volū
tas dr̃ volūtas:ut.xx.q.iij.conſtituit.⁊ ex̄ qd̄ me.cā cū dilectus.⁊ extra de
ꝯuer.ꝯiu.ex pte.ar.ꝯ.ff.de li.ho.exhi.l.iij.§.ſiqs volētē.tñ coacta lñia non
eſt licentia:ut.ar.xxxiij.q.v.notificaſti.

ira odiũ et alia huiuſmõi. alia iſir
mitas animi: que cum ipſa non ſit
peccatum: eſt tñ pena ⁊ cauſa pec
cati ut ẽ obliuio ⁊ ignorãtia. furor
autem cum non ſit peccatũ: eſt tñ
pena peccati: ut febris ⁊ cetẽ paſſi
ones: quas ꝓprie carnis dicim⁹ eẽ
quaꝝ mot⁹. i. ea que illis ꝑturbã
tibus fiũt: nulli imputãtur ad pe
nam. Sed obijcit̃ de lamech q̃ cũ
cecus eſſet: chaim iterfecit: nec eũ
excuſauit cecitatiſ iſirmitaſ. unde
dictum eſt ſeptuplũ ultio dabitur
de chaim ꝺ lamech uero ſeptuage
ſies ſepties. Sed cecitas ignoran
tie ſimilis eſt. Ex utraqꝫ eniꝫ que
dam fiũt que imputantur: quedã
uero que minime. cecuſ nãqꝫ ſi de
bitũ ſue uxori credẽs reddere alie
nam polluit: non eſt reus adulte
rij. ſi auteꝫ ex ludo uel exercitatio
ne uirium uel uenatõe iaculũ mit
tens aliqueꝫ perimat: quia ab eo
penitus[l] hoc debꝫ eẽ alienum: ho
micidij reus habet̃: mẽs uero alie
nata furore cum ſui compos non
ſit: eorum que admittit reatuꝫ nõ
contrahit: quia facultatem delibe
randi non habuit. unde pupillo et
furioſo in maleficijs ſubuenitur:
ut non eis imputentur ad penam
que ex mentis deliberatione non
proceſſerunt. Digeſtis ti. de iniu
rijs: Illud relatuꝫ: requre ſupra
quod non ſolum humanis ſꝫ etiã
diuinis legibuſ noſcitur approba
tum. Ait enim auguſtinus ꝺ par
uulis ad petrum diaconum.

Firmiſſime[a] tene et nullaten⁹
dubiteſ: exceptis illis qui pro
nomine chriſti ſuo ſanguine bapti
tizantur: nullum hominem accep
turum uitam eternam: qui nõ hic
a malis fuerit ꝑ pñiam fideqꝫ con
uerſus ⁊ ꝑ ſacramentũ fidei et pe
nitentie. i. per[b] baptiſmum libera
tus. et maioribus quidem neceſſa
rium eẽ et pñiam de malis ſuis a
gere ⁊ fidem catholicam ſm regu
lam ueritatis tenere ⁊ ſacramẽtũ
baptiſmatiſ accipere. paruulis ue
ro qui necdum propria uoluntate
credere nec penitentiam pro pec
cato quod originaliter cõtrahunt
agere poſſunt. ſacramẽtum fidei
quod eſt ſanctum baptiſma q̃ꝺiu
rationis etas coruꝫ capax eſſe po
teſt ſufficere ad ſalutem. Ex eo
autem q̃ i fine huiuſ auc̃tis d̃r: q̃ꝺ
diu. ſ. ratõis eorũ etas capax eſſe
nõ poteſt: euidenter dat̃ intelligi
nulli poſt baptiſmum peccata im
putari ſiue ſit adultus ſiue impu
bes: niſi rationis ſit capax. unde
etiã de brutis animalibus eadem
ratio ab auguſtino in eodeꝫ libro
redditur quare ſua facta eis non
imputentur. Animalia enim inq̃t
preſentis ſeculi curſum aut orna
tum ſm creatoris incomprehenſi
bilem ꝑagunt uoluntatem: que ꝺ
ſuis factis nullã rõneꝫ reddituri
ſunt: q̃r rõnabilia nõ ſũt. Nũq̃d
eni d̃[c] bobus cura ẽ deo? Homi
nes uero quia rationabiles ſunt
facti: ⁊ de ſe ⁊ de omnibus rebus
quas in uſu uite pñtis acceperũt:
rationẽ reddituri ſũt deo: ⁊ ꝓ ſu
orum actuum qualitate recipient
aut gloriam aut penã. ſacre tamẽ
legis auctoritate animalia iubent̃
interfici: non propter conſcientiã
peccati: ſed quia refricant memo
riam facti. Unde auguſtin⁹ ſup
leuiticum.

Non ꝓpter culpaꝫ ſed ꝓpter me
moriam facti pecus occiditur: ad
quod mulier accedit.

Mulier[d] que acceſſerit ad omne
pecus: ⁊ uult aſcẽdi ab eo: int̃
ficietis mulierẽ: ⁊ pec⁹ morte mo
riatur. rei eniꝫ ſunt. Querit̃ quõ
ſit reuꝫ pecus cum ſit irrationabi
le: nec ullo modo capax legis eſt.
Item pecora inde credenduꝫ eſt
iuſſa interfici: quia tali flagitio cõ
taminata indignam refricant fa
cti memoriã[e]. De furioſis autem
euidẽtiſſime ſcribit auguſtin⁹ in li
bro queſtionũ ueteris ⁊ noui teſta
menti ita dicens.

Culpa nõ neceſſitate ſed uolũta
te reum conſtringit.

Aliquos[f] ſcim⁹ ſubito demen
tes factos ferro fuſte lapidi
bus morſib⁹ m̃ltis nocuiſſe: quoſ
dam etiam occidiſſe. captos autẽ
induſtria ⁊ iudicijs oblatos mini
me reos[g] factos: eo q̃ non uolũta
te ſed impellẽte ui[h] neſcio[i] qua hec
geſſerint neſcienteſ. quomodo. n.
reus conſtituitur: qui neſcit quod
fecerit? Itẽ ambroſi⁹ i examerõ
in tractatu ꝑmi diei.

Reus uolũtate nõ neceſſitate con
ſtringit̃.

Illa[k] cauenda ſunt: que ex no
ſtra uoluntate prodeunt deli
cta iuuẽtutis ⁊ irrationabiles cor
poris paſſiones. quoꝝ igitur nos
ſum⁹ dñi: eoꝝ[l] ꝑncipia[m] extriſec⁹[n]
non regramus: nec deriuemus in
alios: ſed agnoſcam⁹[o] ea que pro
pria noſtra ſunt. q̃ꝺ. n. poſſumus

l ¶ Penitus. cũ. n. iſiſtit qs opi illicito: tũc nõ excuſat caſus: ſecus in licito: q̃r tũc excuſat: ut. l. diſ. ſepe.

a Firmiſſime. ꝓ noie xp̃i. dum tamẽ adſit charitas: aliter nõ ſufficit alicui ad ſalutem pati martyrium ut. xc. di. neqꝫ

b ¶ Per baptiſmũ. debẽt addere tertiuꝫ mẽbrum. ſ. baptiſmũ ꝯtritionis. Eſt. n. triplex baptiſm⁹ fluminiſ flaminis ⁊ ſanguinis i. aque ⁊ ſanguinis ⁊ ꝯtritiõis: ut de cõ. di. iiij. baptiſmi vicem.

c ¶ De bob⁹. ſ. quo ad vitã eternã: ſꝫ quo ad tꝑalẽ bñ: iux̃ illud: homines ⁊ iumẽta ſaluabis dñe. ſ. ꝓ ſalute tẽporali ꝓuidendo eis neceſſaria: iuxta illud: oia expectãt ad te dñe ut des illis eſcã i tẽpore opportuno.

d Mulier. ad oẽ. i ad aliqꝺ ex oibus. ſi. eſt. i. q. vij. ſiqs omnẽ.

e ¶ Memoriã. ſi. ẽ. lxxxi. di. valet. ⁊ alibi. tñ reſeruantur turibula laminaꝝ: ⁊ publice exponẽtur: ut. vij. q. i. deniqꝫ. ſed iſtud ad ẽrorem fit ⁊c̃.

f Aliquos. ⁊ iudicijs. i. iudicibus

g ¶ Reos. i. ꝯdẽnatos

h ¶ Ui. i. furore.

i ¶ Qui neſcit. h̃ mãifeſte videſ: q̃ ea q̃ a furioſis fiũt nõ imputãtur: ut. ĩ. c. ꝓxi. ⁊. iij. q. ix. indicas. lꝫ q̃dam dicant q̃ ſi culpa ſua qs incidat in furorẽ: ĩputat̃ ei. ĩ. e. ſiqs inſaniẽs

k Illa. dñi. i. auctores.

l ¶ Coꝝ. i. vicioꝝ.

m ¶ Principia. i. cãs.

n ¶ Extrinſec⁹. i. alijs non imputem⁹.

o ¶ Agnoſcam⁹. i. nobis attribuamus ea.

p ¶ Volūtarios.q2 vaſis ire ⁊c̄:ut.x xiij.q.iiij.nabuchodonoſoꝛ.

q ¶ Legis.moſay ce.tāgit qđ legit̄ i exodo ⁊ deuteronomio:ꝙ tres erāt ciuitates refugij vltra ioꝛdanē ⁊ tres citra.quarū talis erat vſus :ꝙ ſiqs hominē nolēs occidiſſet fugiebat ad vnā illaꝝ:⁊ ibi de ꝯſāguineis occiſi erat tut⁹.ſꝫ ſi añq̃ꝫ illuc ꝑueniſſet iuent⁹ fuiſſet:ille q poterat eē vltoꝛ ſanguis effuſi ipune occidebat eū. ſꝫ poſtq̃ꝫ illic venerat ſi ꝓpīq occiſi volebāt eū ꝯuicē:ꝙ ſpōte occidiſſet eum:⁊ hoc ꝓbabant coꝛā ciuib⁹ vrbis illius:tradebatur illis ad occidēduꝫ.erat aūt ibi fugitiuus vſqꝫ ad recōciliationē cū ꝓpinquis occiſi:uł vſqꝫ ad moꝛtē ſūmi pontificis i q̄ oes fugitiui ſecure redibāt ad ꝓpꝛia.

r ¶ Hoc igit̄.i.ꝑmo dictum.

nō facē ſi uolum⁹:hu⁹ electionē mali nobis potius debemus aſcribere q̃ꝫ alijs. Jđ ēt i iudicijs iſtiuſmodi uoluntarios[p] reoſ non neceſſitate cōpulſoſ culpa ꝯſtrigit:pēa ꝯdēnat. neqꝫ.n.ſi ꝑ furoꝛeꝫ aliqs inocētē perimat:obnoxi⁹ moꝛti ē qn ēt ipi⁹ diuie legis[q] oꝛaculo ſiqs ꝑ ipꝛudētiā itulerit necem:accipit ipunitatis ſpem:⁊ refugij facultatem:ut poſſit euadē. hoc[r] igit̄ đ eo qđ ꝓpē malū uidet̄:dictū ſit. mala.n.nō ſunt:niſi q̄ crimie mentē implicāt ⁊ ꝯſciam ligant. Ceteꝝ paupertatem ⁊ ignobilitatem egritudinem ⁊ moꝛtem nemo ſapiēs mala dixerit nec i maloꝝ ſoꝛte numerauit:q2 neceſſaria iſta i bonis hn̄tur maximis:quoꝝ nobis alia ex natura alia ex cōmoditate accidere uident̄. Idem i libꝛo de patriarchis.

Veniam habent que ignoꝛantes ebꝛij cōmittunt.

Sane[a] diximus uitandā ebꝛietatem:ꝑ quā crimina cauere nō poſſum⁹. nā q̄ ſobꝛij cauemus ꝑ ebꝛietatem ignoꝛantes committimus. neſciunt qd loquant̄ qui nimio uino indulgēt:iacent ſepulti. Jđqꝫ ſiq ꝑ uinū deliq̄rūt:apud ſapientes iudices uenia qdem facta donantur:ſꝫ leuitatis dāṅant̄[b] auctoꝛes. Itē aug.li.i.de ciuitate dei.

Jnobediētia uel cōcupiſcentia nō hꝫ culpā i coꝛꝑe nō ꝯſentientis.

Si[c] ꝯcupiſcētia uel[d] iobediētia q̄ adhuc in mēbꝛis moꝛibundis habitat[e]:ꝑter nr̄e uolūtatis legem q̄ſi ſua lege mouetur:ſi abſqꝫ culpa ē i coꝛꝑe doꝛmientis[f] quāto magiſ abſqꝫ culpa ē i coꝛꝑe ñ ꝯſentientis. Idē ꝯtra fauſtū li.ij.

Loth ñ de iceſtu ſed de ebꝛietate culpatur.

Inebꝛiauerūt[g] loth filie eius ⁊ ſe neſcienti miſcuerunt:quaꝑpt̄ culpādus ē qdeꝫ:nō[h] tm̄ q̃ꝫtū ille inceſtus:ſed q̃ꝫtū ebꝛietas illa meret̄. Iteꝫ ābꝛo.de btā uita.

Nemo trahitur ad culpam : niſi ductus ꝓpꝛia uolūtate.

Non[i] eſt ꝙ cuiq̃ꝫ nr̄am aſcribamus erumnam:niſi nr̄e uolūtati. nemo nr̄m tenet̄ ad culpā:niſi uolūtate ꝓpꝛia deflexerit nō hn̄t crimē:q̄ iferūt̄ reluctātib⁹[k]. uolūtaria tm̄ cōmiſſa ſequit̄ delictoꝛū iuidia[l] quā in alios deriuam⁹[m]. uolūtariū ſibi militē eligit chꝛiſtus. uolūtariū ſuū ſibi diabol⁹ auctionat̄[n]. neminē iugo ſuitutiſ aſtrictū poſſidet:niſi ſe ei ꝑus pecoꝛū[o] ere uēdiderit. Itē i li.de paradiſo.

Miniſter dei eſt:q iuitus homicidium facit.

Nec[a] hiis q iuit⁹ aliqđ homicidium fecerit:extra miſteriū dei ē. ſiqdeꝫ lex ait de eo:q2 de⁹ dedit eum in manu eius[b]. manus ergo ei⁹ inſtrumēti modo diuine ultioni miniſteriū pꝛebuerunt. leuita[c] igitur miſter remiſſionis[d] eſt. ꝑcuſſoꝛ auteꝫ qui non ex diſpoſitione ſed pꝛeter uolūtateꝫ fecerit homicidiū:diuine miniſter eſt ultiōis. Jllud quoqꝫ ſpecta:q2 cū interficit̄ ipius:chꝛiſt⁹[e] infūdit̄:⁊ ubi[f] abominatio abolet̄ : ſāctificatio conſecratur[g]:q2 dixit dn̄s in ea die: q̄ interfecero oē ꝑmogenitū egypti ſanctificabo mihi oē ꝑmogenitū[h] iſrael. qđ non[i] ad unū diē afflictionis refertur egypti ſꝫ ad oē tēp⁹. Cum itaqꝫ q iuit⁹ hoīem int̄fecerit miſter dei ſit:cū inocentē furore perimēs moꝛti neq̃ q̃ꝫ obnoxiuſ ſit:cū ſubito dementes eoꝝ q̄ faciunt reatū mime geſtēt:pꝫ hunc ſacerdotē homicidij reū ñ eē. unde nec ſacerdotio ꝑuari dꝫ. Obijcitur aūt illud qđ iuenit̄ i penitētia li theodoꝛi.

Jn ſe reuerſus pniaꝫ agat : q inſaniens aliquē occidit.

Siqs[k] iſaniēs aliquē occiderit ſi ad ſanā mentem ꝑuenerit: leuioꝛ ei penitentia iponenda eſt. Sed[l] hoc foꝛte de eo intelligitur: quē ꝓpꝛia culpa ad furoꝛem perduxit. Jtē obijcit̄:ſūt q̄dā q̄ ⁊ ſi ñ

a ¶ Sane.venia.i.minoꝛi pēa q̃ꝫ ſi ex certa ſcia feciſſēt.

b ¶ Dānāt̄.⁊ ēt redarguūt eos q ſūt nimis faciles ad iebꝛiādū ſe. alij itelligūt:ꝙ ñ puniatur de eo qđ ebꝛi⁹ fecit ſed tm̄ pꝛo eo ꝙ leuis erat ad inebꝛiādū ſe.

c ¶ Si ꝯcupiſcentia i.fomes oꝛigialis peccati.

d ¶ Vel inobediētia.i.oꝛigiale peccatū quod ex inobediētia ꝓceſſit

e ¶ Habitat.nō.n.tollit̄ penitus oꝛiginale i baptiſmo quo ad ſui eſſentiā:ſꝫ ei⁹ effectū mitigat baptiſm⁹:ne ꝑ illud dānemur:ut.j.de ꝯſe.di.iiij.c.ij.

f ¶ Doꝛmiētis.de hoc dictuꝫ eſt:an doꝛmiēs peccet.ſ.di.vi.teſtamētum.io.

g ¶ Inebꝛiauerūt. culpādus ē.vr̄ ergo ꝙ peccat q neſciens in ebꝛietate qd facit:ut h.⁊.xxxv.di.ſexto die.ſꝫ dic ꝙ hic ñ erat loth neſciēs.natura eni nō patit̄ ꝙ aliqſ coeat:ſꝫ dr̄ neſciēs:q2 neſciebat eē filias ſuaſ credebat eni eſſe vxoꝛem ſuam.

h ¶ Non tm̄ q̃ꝫtum.triplicit̄ expōit̄ hoc.qdā ſic exponūt ꝙ ꝑūit̄ ꝓ iceſtu ⁊ ꝓ ebꝛietate.uel alit̄:nō ꝑūit̄ q̃ꝫtū inceſt⁹ mēt̄.ſ. ſi eēt cōmiſſus ex deliberatiōe.alij dicūt ꝙ nullo mō ꝑūit̄ ꝓ inceſtu ſꝫ tm̄ ꝓ ebꝛietate:q̄ ebꝛietas tm̄ ē veniale peccatū:ut.xxv.di.§.criminis.lau.

i ¶ Non eſt.erūnam.i.penam uel culpam.

k ¶ Reluctātib⁹.i.ex toto diſſentiētib⁹.ſ.cū ē abſoluta coactio.

l ¶ Jnuidia.i.pena.

m ¶ Deriuamus.i.alijs exemplum damus.

n ¶ Auctionat̄.i.emit.uel auctionat̄.i.ꝑ auctionē petit.

o ¶ Peccatoꝝ ere.i.peccatis delectātib⁹.nā ipꝫ peccatū dat nobis diabolus ꝑ ꝑ[...] cio ut nos tra[...] damus ei.

a ¶ Nec is q inuit[...]tus.h vult di[...]cere ꝙ cū aliqſ caſualiter occi[...]dit hoiem:nō peccat:ut.xxi[...] q.v.ſi homi[...]dium.

b ¶ Ei⁹.ſ.occi[...]dētis.

c ¶ Leuita.i. ſacerdos.

d ¶ Remiſſio[...]nis.peccatoꝝ.

e ¶ Chꝛiſtus.i. gr̄a chꝛiſti iſti[...] dat̄ alijs.ali[...] n.ꝑ hoc emen[...] dantur.

f ¶ Ubi abomi[...]natio.i.ꝑſona abominabilis

g ¶ Cōſecrat̄.i. alijs.

h ¶ Primoge[...]nitū.totū hoc myſtice poteſt legi:⁊ ſic ap[...]pellātur pimo[...]genita egypti vicia:q̄ quoti[...]die facim⁹.ꝑi[...]mogenita iſr[...] virtutes.

i ¶ Nō ad unū[...] Ecce qualiter indefinita ex[...] ponit̄ vniuer[...] ſaliter.ſic.i.ꝗ. iij.ſaluatoꝛ cer[...] ca fi.xxviij. i.idolatria.

k ¶ Siqs.pe[...]nitentia[...] iſtis iponit̄ pe[...] nitētia:⁊ tm̄ nō deliquerunt: ſed hoc fit ad cautelam:ut.l.di.pbr̄os.⁊.xxxiiij.q.ij.in lectuꝫ.⁊ ne diſciplina eccleſie deſeratur:ut.xxiij.q.v.excōicatoꝝ.io.

l ¶ Sꝫ hoc.ꝓpā.hec opio nō ē appꝛobāda:q2 ſatis ipo furoꝛe pu[...]nitur:ut.iij.q.ix.indicas.ff.de offi.pſidis.l.diuus.

m ¶ Obeſt.ut.§.i.q.v.c.i.
n ¶ Siqs.ppt̄ diſciplinā.leuis aūt caſtigatio pmittit̄ magro: ut.ff.ad.l.aql.ſed etſi.§.vlt.
o ¶ Quātū ad.l.moſaycā.q̄ pmittebat: q̄ ſiqs cāu occidiſſet hoiez dūmō ñ iueniret̄ ifra ciuitates refugij: poterāt parētes occiſi infi cere occiſores ſm quoſdā: ſi mſtit̄ ſz.l.cāo/ nū ipedit̄ a p motiōe ſm q̄ſ dam.quod nō concedo: ut di l.l.di.de bis. uel intellige q̄ hic dic̄ qñ ex/ ceſſit modū in corrigēdo.

bñficiū: tūc ſi ſit i mīorib⁹ ordib⁹ pñt: ex̄ de poſtu.cl'ici.epī āt z ſacerdotes ñ debēt idifferent̄ aduocare: ne vileſcāt dignitates ipoꝝ: ut.lxxxviij.di.p latū.z.xiij.q.v.deniqz.ſz cl'ici corā eccl'aſtico iudice licite pñt oēs aduoca re: ſz ñ pñt petē ſalariū ſi ſit i ſacr̄ ordib⁹: ut.j.e.c.i.derogatū tñ ē huic cano ni p ꝯriā ꝯſuetudinez.nēo.n.cogit̄ facē de ſuo bñficio: ut.x.q.ij.precarie. Jtē dignū ē eū recipe emolumētū q p̄ſtat ob ſeq̄ū: ut.xij.q.ij.chari tatē.itē nēo cogit̄ ſuis ſtipendijs militare: ut ex̄ ō ſimo.cū ſit i pte ō ciſa.imo ē expſſū ex̄ ō pſcrip.cū ex officij.re ligioſi vō ut mōachi ł regulares ñ niſi .p ſua eccl'ia debēt aduocare z abbate ſuo pcipiēte xvi.q.i.monachi.io. qō dicit de ſacerdote. hodie corrigit̄ ex̄ ō po ſtu.c.vlt.b.

iputent̄ ad penā: tñ ipediūt ſacramenti ſignaculuz. Ambitio nāqz parentum filio nō iputatur ad penam: cui tñ obeſt[m] ad eccl'ie mun⁹ accipiendum. ſic que mēte alienata fiunt: z ſi non imputantur ad penam: tñ ſacri muneris executionem ipediūt. ¶ Unde hieronym⁹ ait.

Innocens eſt q nō irat⁹ ſed .ppt̄ diſciplinam caſu aliquem interfecit.

Siquis[n] nō irat⁹ ſed .ppt̄ diſciplinam aliquem uerberauerit uel palmam alicui dederit: z caſu occiderit ſicut fieri ſolet: quātum[o] ad grām inocēs ē: q: uolūtatē nō opus requirit. Q̄tuz aūt ad legem reus eſt: qa opera lex querit. Jtē ſi in perſecutione uirgo fuerit oppreſſa: repellitur legē[p]: quia opus inſpicit nō uoluntatem[q] in gratia autē quaſi uirgo ſuſcipitur: quia nō opera querit: ſed uoluntatem. Sicut[r] ergo qui .pper diſciplināz caſu homicidium facit: quantum ad legem reus eſt: quantum ad gratiaz innocens eſt: ſic iſte ſacerdos qui furore homicidium fecit: quantum ad culpam inocens eſt: quantuz ad ſuſcepti muneris executionem reuſ probatur. His ita reſpondetur: Non omnia que ordinandum impediunt: ordinatuz deijciunt[ſ]. non eni poteſt ad ſacerdotium prouehi: qui aliquādo inſaniuit. uerūtamē ſi poſt ſacerdotium furere incepit: nō ideo ſacerdotio carebit: niſi forte nunqz ad ſane mentis officium il'lum redire contingat. Sicut de epiſcopo gregorius ſcribit in regiſtro ad eleutherium epiſcopuz: Quis[t] triſte ſit nobis z cetera: ut ſupra in cauſa: Longa inualitudine grauat⁹ epiſcopus.

Pro[u] impenſis uero patrocinijs in terraconēſi concilio clerici exigere munera prohibentur: in quo ſic ſtatū legitur.

Pro patrocinijs impēſis cleric⁹ munera exigere non debet.

Obſeruandum[a] quoqz decernimus: ne quis ſacerdotum uel clericorum more ſeculariuz iudicum pro impenſis patrocinijs munera audeat accipere: niſi in eccleſia gratuito oblata que non fauore muneris uidentur accepta: ſed collatione deuotionis illata. q̄ ſiquis ita probatur accipere: ueluti exactor fenoris aut uſurarū poſſeſſor ſm ſtatuta patrum ſe nouerit degradandum. hoc autem de illis intelligenduz eſt: qui canonicam uitam profeſſi: regulariter ſe uicturos propoſuerunt: generali nanqz eccleſie conſuetudine receptum eſt z moribus approbatuz ut clerici more aduocatorum patrocinia impendant: z pro impendendis munera exigant: z .p ipenſis ſuſcipiant.

Tertio[b] queritur an ex mulieris cōfeſſione iſte ſit condemnandus: in quo primo uidendum eſt: an mulier ſacerdotem accuſare ualeat. quod ſacris canonibus omnino uidetur eſſe prohibitum[c]. generaliter[d] enim ſtatutum eſt ex decretis fabiani pape: ut ſacerdotes domini non accuſent: nec in eos teſtificētur qui ſui ordinis nō ſunt nec eſſe poſſūt. Mulieres autem non ſolum ad ſacerdotium: ſed nec etiam ad diaconatum prouehi poſſūt: unde nec ſacerdotes accuſare: nec in eos teſtificari ualent. Legibus[e] quoqz cautum eſt: ut ob uerecundiam ſui ſexus mulier apud pretorem pro alio non intercedat niſi forte ſuas uel ſuorum iniurias proſequi uoluerit. Nec autem que nec ſuas nec ſuorum iniurias proſequitur: ad hāc accuſationem admitti non debet. Contra[f] qui iudicis perſonam gerere ualet: ab accuſatoris officio non remouetur. mulieres[g] aūt in ueteri teſtamento populum iudicaſſe quicunqz librum iudicum[h] legerit ignorare non pōt. nō itaqz ab accuſatione remoueri poſſunt: quas etiam iudicis perſonam frequenter geſſiſſe conſtat: nec ulla ſerie diuinarum ſcriptararum ab accuſatione prohibētur. His ita reſpōdetur: Jn ueteri lege multa

p ¶ Lege cāonica.q: ñ pōt iter virgīes cōſecrari: ut.xxxij.q.v.ille.
q ¶ Volūtatē. ſic.§.xiiij.q.v. ſiqd iueniſti.j ē.q.vi.c.i.ſi.
r ¶ Sicut.ad gram.ſ.dei.
ſ ¶ Deijciunt. ut.lxviij.di.ſic xxxix.diſ.pe/ nº.z turpiº eijcit̄.z.l.diſ.q/ cūqz.z ō iure iurā.quemadmodum.
t ¶ Quātus.ſ. ā.vij.q.i.Quis
u ¶ Pro ipēſis. h̄ q̄rit̄: an clericis liceat recipere mūera .p aduocatiōib⁹. pmo ḡ ſciās q̄ cle⁹ i cā criali corā ſeclari iudice ñ pōt allegare: ut.li.diſ. aliq̄ſtos.z.xxiij.q.viij.bis a qb⁹.niſi ad h̄ ut ſupplicet .p eis: ut.xiiij.q. vi.ſi res.z.xxiij.q.v.c.i.z.ij. z.c.reos. Jtez i ciuili cā corā ſeculari iudice ñ aduocabit: niſi p ſe.z eccleſia ſua.z p miſabilib⁹ pſonis: z hoc ſiue ſint i ſacris ſiue i mīoribus ordib⁹ cōſtituti dūmō bñficiis eccleſiaſticis ſuſtententur.z ſi nō bñt

Q. II.

a ¶ Offuādū.indicū.i.aduocatorū uel dic iſtū eē tenorē capl'i q̄ lz .p ſeclari honore aliqd dari: ut ff.de polli.pactū.z.l.ſi qs ob honorē.ñ tñ .p eccl'aſtico aliqd pōt peti. Jtē nō q̄ lz .p ſeculari honori aliqd poſſit .pmitti ñ tñ .p ſeculari admiſtratiōe: ut.i q.vij.ſancim⁹.io.

Q. III.

b ¶ Tertio. Per mulieris teſtimoniū nō pōt cl'ic⁹ ꝯuici de crie tū q: mulier nō pōt eē eiuſdē ordis: ut.§.ij.q vij.ipſi apl'i.z.c.teſtes tū q: ipā q̄ ꝯfitet̄ .ppū delictū: nō pōt teſticari ō alt'i⁹ delicto: ut.j.e nemini.z regularit̄ cōfeſſio vni⁹ alteri ñ pīudicat: ut.ij.q.v.introgatū.admittit̄ tñ mulier cū agit̄ de crie i modū denūciatiōis uel inq̄ſitiōis: ut ex̄ de teſti. qm̄.uel cū agit̄ i modū exceptiōis: ut ex̄ ō teſti.tā l'ris.
c ¶ Prohibitū.ut.j.xxxiij.q.v.mulierem.z ex̄ de v̄.ſig.forus.
d ¶ Gnāliter.excipit.
e ¶ Legib⁹.ff.de reg. iur l.femine.§.ij.q.vij §.tria.
f ¶ Cōtra.itendit.
g ¶ Mulieres.femia de iure ñ pōt eē iudex ut.xxxiij.q.v.mulierē z.ij.q.vij.§.tria.ff.de re.iur l feie.niſi ei pnceps ſciēt̄ deleget cāz ut.ij.q.v.mēnaz.z.xxiij.q.iiij.ſiquos.z.xij. q.ij.cuz deuotiſſimā.

uel niſi ex pſcripta ꝯſuetudine hoc habeat: ut ex. de arbi. dilecti. itē nec do-cere pōt: ut. xxiij. di. mulier.

b ❡ Judicū. ibi. n. legit ꝙ delbora ꝓphetiſſa poſuit tētoriū ſuum in monte ephraim ſub arbore palme: q̄ dicebatur palma delbore ⁊ ibi iudicabat po-pulum iſrael.

lata fuerit ꝓ ipſo tenet: ut. C. de ꝓcur. nō eo min⁹. q̄nq₃ tñ agit uel ꝯuēit ſine tutore uel curatore: ut in caſibus hic poſitis. Jtē ſi impe-trauit veniā etatis: ut. C. de his q ve. eta. ipe. l. ij. Jtē ſi agat de li-bero hoie exhibendo vbi etiā pupill⁹ admittit: ut. ff. de li. ho. ex-hi. l. iij. §. vlt. Jtē ſi agat de recuperāda poſſeſſiōe: vbi et ipubes

i ❡ Judicit. ut. j. xxxiij q. v. mulierem.

h ❡ De crie. publi-coꝝ. j. xxxij. q i. publico. q̄ ſūt publi-ca hēs inſti. de publi. iudi. in pn.

l ❡ Antiq. hoc vult di-cere: ꝙ i qb⁹ caſib⁹ an tiq̄ iura ꝑmittūt ꝙ poſ ſit fieri accuſatio ſine i ſcriptione: in illis feia nō tenet iſcribē: q aūt ſūt illi caſus: hēs. iiij. q. iij. §. aliqñ. ⁊. ij. q. vi ij. i ſūma. qdā tñ dicūt ex hac. l. ꝙ feia i nullo caſu tenet inſcribere.

m ❡ Ex eo. colligit ar. qō de vno negatur de alijs oibuſ ꝯcedit. itē ar. ꝙ poſſu mus argumentari per ar. a ꝯrijs: ut h. ⁊. xxv. di. qualis. ⁊. xlv. di. di ſciplina. ⁊. xxiij. q. iiij. q̄ſitū. ⁊ lex dicit ꝙ for tiſſimū ē ar. a cōtrario ſenſu: ut. ff. de offi. ei⁹ cui mā. ē iu. l. i.

n ❡ Teſtimoniū. ſm le ges mulier i oi cā pōt teſtari ſiue ſit ciuilis ſi ue crialis: niſi tm̄ i vl timis volūtatib⁹. ſ₃ ca nōeſ vō mulier i nullo crie pōt teſtificari niſi i exceptis: ſ₃ i ciuilib⁹ pt teſtificari. nec ob. x xxiij. q. v. mulierē. ⁊ ex. de v. ſig. foruſ. vbi dic ꝙ mulier nō pōt eē te-ſtis. ſed illud itelligas de criminalibus ⁊ vlti mis volūtatibus. qui dam tamen dicunt: ꝙ mulier ſm canones ñ poteſt teſtari niſi in ca ſibus a iure expſſis.

o ❡ Non eſt ꝑmiſſū.

permittebantur: que hodie perfe ctione gratie abolita ſunt. ❡ Cum enim mulieribus permitteretur populum iudicare: hodie pro pec cato quod mulier introduxit: ab apoſtolo eis idicitur[i] uerecūdari: uiro ſubditas eſſe: in ſignum ſub iectionis uelatum caput habere. que ergo ⁊ his omnibus uiro ſub iecta eſſe oſtenditur: cui pro alio poſtulare non conceditur: ad ac cuſationē admittenda non uide tur. ❡ Ecōtra q̄q₃ paſſim ⁊ indiffe renter ad accuſationē mulier nō admittatur. ſunt tamen quedam crimina: quorum accuſationem mulier ſubire non prohibetur. Unde in libro codicis. ix. impera tor diocletianus primo titulo ſcri bit dicens.

De[n] crimine quod publicorum fuerit iudiciorum: mulieri ac cuſare non permittitur: niſi certis ex cauſis: ideſt ſi ſuam ſuorumq₃ iniuriam proſequatur. ſm antiq[l] iuris ſtatuta tantum de quibuſ dam eis ſpecialiter conceſſum eſt non exacta ſubſcriptione: unde aditus preſes prouincie in primiſ examinabit: an tale ſit crimen: cu ius accuſationem mulier ſubire ñ prohibeatur. Item in libro di geſtorum paulus li. ij. de adulte rijs.

Ex[m] eo quod ꝓhibet lex iulia de adulterijs teſtimoniū di cere condemnatam mulierē: col ligitur etiam mulierem teſtimoni um[n] in iudicio dicendi ius habere. In digeſtis titulo de accuſatiōi bus ⁊ inſcriptiōibus li. ij. Non[o] eſt permiſſum mulieri publico iu dicio quenq₃ reum facere: niſi ſcili cet parentū liberorumq₃ ⁊ patro ni ⁊ patrone: ⁊ eorum filij filiue nepotis neptiſue mortem exequa tur. Paulus libro digeſtoꝝ de ac cuſa. li. i.

Certis[p] de cauſis cōceſſa ē mu lieribus publica accuſatio ue luti ſi mortem exequantur eorum earūq₃: in quos teſtimonium iudi ciorū publicorū inuite nō dicāt. Idē ⁊ in lege cornelia teſtamēta ria[q] ſenatus ſtatuit. Sed ⁊ de teſta mento paterni[r] liberti uel materni mulieribus publico iudicio dicere permiſſū eſt: pupillis[s] ex concilio tutorum patris mortem. Itē pu pille aui ſui mortē exequi ꝯceſſū eſt lege teſtamētaria[t]. nam de pa[u] tris quidem teſtamento pupillis agere diu⁹ ueſpaſianus permiſit. ſed ⁊ ſi non exhibeantur tabule: per[u] interdictū poſſunt experiri. ❡ Codice q accuſare poſſūt uel nō. Idem auguſtinus dionyſio.

Uxor tua ſi conſobrini ſui necē uindicandam exiſtimat: adeat pſi dem prouincie. In digeſtis ad legem iuliam maieſta. papinian⁹ libro duodecimo reſponſorum.

In[x] queſtionibus leſe maieſtatis etiam mulieres audiuntur. ❡ Con iurationē ſergij catiline iulia mu lier detexit: ⁊ marcum tullium cō ſulem in iudicium eius inſtruxit.

Quecunq₃[y] uero perſona ad ac cuſationem publicorum iudicioꝝ uel leſe maieſtatis admittitur: eā dem accuſationem ſimonie ſubire non prohibetur. Unde i primo libro codicis imperator leo erma ſio prefecto pretorio.

Leſe maieſtatis ⁊ publicorū iudi ciorū ⁊ ſimonie accuſatio qualit

Sane[a] quiſquis hanc ſanctam ⁊ uenerandā antiſtitis ſedem pecunie interuentu ſubijſſe: aut ſi qs ut alterū ordinaret uel eligeret aliquid accepiſſe detegitur: ad[b] in ſtar publici criminis ⁊ leſe maie ſtatis accuſatiōe propoſita a gra du ſacerdotis retrahat. nec hoc ſolū deinceps honore priuari: ſed

ſine tutore ... dit: ut. C. ... git. perſo. l. ... Itē minor ... teſt agere ... toro ſuo viol... to: ut. ff. de ad... ult. ſi marit⁹ ... lex iulia. ſ₃ ... minor ꝓ ſe ... poſſit agere ... alijs tamē po... teſt ſi h₃ man... datū: ut. ff. de ... mino. ſi man... dato. ⁊ ff. ... cur. filiuſfa... ſi. vtrū autem ... in cauſis ſpi... ritualibus ... matrimonio ... uel ꝓ eccleſia ... poſſit minor ... litigare pro ſe ... dicunt quidam ... ꝙ ſic: quia in ... his cenſet ma... ior. ſed certe ... cū ibi maius ... periculū ver... tur: magis eſt ... ibi ꝯſulendū ... minoribus ... ff. ad carbo. l. ... §. iij. nā circa ... maiora maius ... periculū verti... tur. xlij. di. q... camus. Jtē ... deo ꝙ i man... mōio locū ... i integ. reſti... tio: ut ex. de ... integ. reſtit. ... lris. ſimili m... alijſ cauſis ſpi... ritualibus in ... matrimonio ... tū ē ꝙ minor ... ſe admittit ... agendi: ut ... de reſti. ſpoli. ... ex ptē. ſ₃ de ... poſſet dubitari ... ri vtrū locū ... habeat reſti... tio. ſ₃ ō hoc ... xi ſuper illa ... cre. ex parte.

p ❡ Certis. inuite. Quedā. n. pſone ſūt ꝯ qs nō cogit aliqs teſtificari: ut iiij. q. ij. item. l. iulia.

q ❡ Teſtamētaria. ut mulier poſſit accuſare teſtamētū falſū: ſi teſtamētum ad ſe uel ad ſuos ptineat.

r ❡ Paterni. q₃ filij pronoꝝ ⁊ etiā hi q ex trāſuerſo veniūt vſq₃ ad quintū gradum vocantur ad ſucceſſionem liberti: ut inſti. de ſucceſ. li. §. ſi autem ſine liberis.

ſ ❡ Pupillis. regulare eſt: ꝙ minor annis ſine tutore uel curatore nec agē pōt nec cōueniri: ut. C. de auc. p̄. clarū. aliogn ſnia lata ꝯ ipm nulla ē: ſi tñ

t ❡ Teſtamētaria. i. lege cornelia de falſis.

u ❡ Per interdictū. ſ. p interdictū de tabulis exhibēdis: quo expe... ille cui⁹ intereſt: ut. ff. de tabu. exbi. locū.

x ❡ In queſtionibus.

y ❡ Quecunq₃. hoc nō facit ad ꝓpoſitum. ſed hoc ponit ut indu... cat ſequens. c.

a ❡ Sane. hec lex ē ps illi⁹. C. de epi. ⁊ cle. ſi quēq₃.

b ❡ Ad inſtar. non tamen eſt ibi ōnimoda ſimilitudo inter crimen ſimoniacum ⁊ crimen leſe maieſtatis: q₃ ꝓ crimine ſimo...

imponitur pena depoſitionis: ſed ꝓ crimine leſe maieſtatis pena mortis ut. vi. q. i. §. ver. ſed quo ad accuſationē ⁊ teſtimoniū pari ficari uidetˀ: ut quicunq; admittatur accuſator uł teſtis i uno ⁊ i re liquo: ut ex̄ de ſimo. lꝫ heli. i fi. ⁊. c. tāta. lxxix. di. ſi qs papa. Itē ſi monia ē maius crimē q̄ꝫ hereſis: ut. i. q. i. eos. imo ē maius crimē q̄ꝫ aliqđ aliud crimē: ut. i. q. vlti. pꝫ. ſꝫ i hēſi quilibet ad mittitur: ergo multo fortius i ſimonia. alˀs tñ ꝫ ē extra de teſti. veniens ubi dicitˀ: ꝙ in ſimonia ſocij criminis nō ad mittūtˀ: ſꝫ i cri mine leſe ma ieſtatis audiū tur: ut. vi. q. i. §. uerūꝫ ⁊. §. porro. ſꝫ dic ꝙ nō admittunt ſocij criminis cuꝫ accuſatˀ ē bone fame. alˀ qlibet auditˀ. uł dic: ut dixi. ij. q. i. i pᷓmis i fi. uł dic: ꝙ ad mittitˀ quilibꝫ ad accuſandū i his crimibꝫ: ſed ñ ad teſti ficandū: qꝛ to ta uis cōſiſtit i teſtimōio ſꝫ non in accuſa tione.

c Quos. nō itellige ꝙ eandē penā patia tur ꝯuictˀ đ ſi monia: quam ꝯuictˀ de leſa maieſtate. ſed hoc vult dicē ꝙ eādē penaꝫ patitˀ taꝫ dās q̄ꝫ accipiēſ pe cuniaꝫ. uel dic eadeꝫ pēa id ē ſimilr. nā pena depoſitiōis ſi milis ē depor tatiōi ſiue đca pitatiōi: ut. v. q. vi. delatori

d Cuꝫ autē. legibꝫ đ. x. di. lege iperatoꝝ

ppetue quoq; ifamie damnari de cernimuſ: ut facinus quosˀ par co ingnat: equa ⁊ utroſq; ſimilis pe na comitetur. Cumᵈ auteꝫ ſacris canonibus accuſationes ōino ſub moueātur: quas leges ſeculi ñ aſ ciſcunt: ediuerſo uidētur admittē de que legibus ſeculi nō prohiben tur. Veruꝫ hoc nō ifertur. qcūq; enim clericorum ſacris canōibus nuptias ꝯtrahē prohibentur: etiā legibus iperatorū. non autē cōſe quenter omniuꝫ copulaꝫ leges ad mittūt: quorū coniunctionē ſacri canones non ꝓhibēt. legibus. n. ſolicātores ⁊ lectores: canonibuſ aūt etiā acolythi uxores ducē poſ ſunt. Quis igitur ſacris canōibus ſubmoueantur accuſationes: q̄s leges ſeculi non aſciſcunt: nec iō conſequēter recipiuntur quaſcun q; principum leges admittunt. Sed ſicut circa huius operis initi umᶠ pmiſſū ē: totiens legibꝫ impe ratorum in eccleſiaſticis negocijs utēdū ē quotiens ſacris canonibꝫ obuiare non inueniuntur. Unde aut ſpaliter ſacris canonibus mu lier ab accuſatione leſe maieſtatis ⁊ ſimonie oſtendatur prohibita: aut pmiſſis rationibus ad huiuſ cemodi accuſatiōem admittenda ꝓbatur. Nec quiſq; diſtinguere querat: ad aliorū non ad ſacerdo tum accuſatiōeꝫ in hoc caſu ſimo nie mulieres eē admittēdas. Cū enim generaliterᵉ legibus hoc eis permiſſum inueniatur: niſi quis ſpecialitet aliqua lege hoc prohibi tū oſtēderit: eius diſtictio locum non habebit. Veruꝫ cum contra generales regulas quedam crimi na ſpecialiter excepta ſūt: i quibꝫ mulieri accuſare pmittitur: iter q̄ fornicatio non numeratˀ: patet ꝙ huiuſmōi accuſatio dupliciter in firmatˀ: ⁊ quia fornicatiōis crimē intendit: ⁊ quia dum de ſe ꝯfitetˀ ſup alienū crimen ei credi non po

f Initium. ſ. di. x. c. i.

e Generaliter. ſic ergo argumētatˀ: cū nuſq̄ꝫ iueniatur ꝓhibitū: nō doꝫ ꝓhiberi: ut. xxvij. q. ij. lex diuine. ſi. xxxi. q. i. ꝙ ſi dormierit ⁊. lv. di. ſi euangelica.

g Nemini. maieſtatis. ⁊ pq̄ꝫ de crimine ſimonie: ut. lxxix. di. ſi qs papa. ⁊ ſ. e. ſane. lꝫ ſit ar. ꝫ extra de teſti. ueniens. qdam tñ dicūt: ꝙ i crie ſimōie nō auditˀ ſociˀ erga ſociū. ⁊ ad illud decre tū. xxix. di. ſi qs papa rñdēt. ꝙ ibi ſocius admittebatˀ ꝫ ſociū. hec

iđ fuit: qꝛ ñ fuit ibi tñ crimē ſimonie: ſed ēt crimē leſe maieſtatis. Iteꝫ au ditˀ ꝯfeſſio uniꝰ latronis ꝫ alios: ut. C. de feri. ꝓuiciaꝝ. Itē falſariꝰ ꝫ ſociū ſuū auditˀ: ut. C. de fa. mo. l. i. nū q̄ꝫ tñ ualꝫ ꝯfeſſio taliū ad ꝯuicēdū ſociuꝫ: niſi adſit aliq̄ pſūptio: ut. ff. de cuſto. re. diuus. io.

b Credi. pꝛiudicatˀ tñ alteri ex tali ꝯfeſſione intm̄ ꝙ ei idicitˀ purgatio: ut ex̄ đ adul. ſignificaſti. qđ uerū ē ſi laboret in famia alˀs ñ: ut ex̄ de pur. ca. nos iter alios ⁊ ex̄ đ ꝯfeſ. cū moma ſterium.

teſt. Unde iulius papa ſcribit dicens.

Rei ꝓfeſſio aduerſus quēlibet ad mitti non debet.

Neminiᵇ pterq̄ꝫ de crīe leſe ma ieſtatis de ſe confeſſo ſuper alienuꝫ crimen crediᵇ oportet: qm̄ eius atq; omnis rei profeſſio peri culoſa ē: ⁊ admitti aduerſuſ quēli bet nō debet. Quia ergo iſta de ſe confitetur: ſup alienum crimen ei credi non poteſt: ſed contra eam ſua ꝯfeſſio iterptanda eſt.

Q. IIII.

Quod ⁱ uero, die dñico nec epō nec preſbytero cau ſam aliquam uentilare liceat: i terragonenſi cō cilio ꝓhibetur: in quo ſic ſtatutū ē

Miniſtri eccleſie die domico cās uētilare non debent.

Nullusᵏ epōrum aut pſboruꝫ uel clericorū die dñico ꝓpo ſitum cuiuſcunq; cauſe negocium audeat uētilare: niſi hoc tantum ut deo ſtatuta ſolēnia pagant: ce teris uō diebus cōuenientibus p ſonis illa que iuſta ſunt habent li centiam iudicandi excepto crimi nali. Itē ex ꝯcilio apud epheſū habito pñte rege henrico.

Solēnibus diebus ⁊ legitimoruꝫ ieiuniorū ſclaria placita nō agātˀ.

Placitaˡ ſecularia domicis die bus uel alijs precipuis feſtis ſeu etiam in his diebus in quibus legitima ieiunia celebrantˀ: ſecun dum canonicam conſtitutionem minime fieri decreuimus. Inſup etiaꝫ ſancta ſynodus decreuit: ut nulla iudiciaria poteſtas licētiaꝫ habeat ſua auctoritate chriſtiāos ad placitum bānire i ſupradictis diebus. i. vij. diebus ante natale domini uſq; i octauas epiphanie ⁊ a quinq̄geſima uſq; ad octauas paſche ⁊. vij. diebus ante natiuita teꝫ ſancti iohānis baptiſte: quate nus adeundi eccleſiamᵐ orōibꝫ q; uacādi liberiꝰ habeatur facultas

i Quod nō. di ebus feriatiſ cauſe nō ſūt tractande: ut. ĵ. c. i. et ult. niſi tñ de pace: ut xxij. q. v. decreuit. ar tñ i quibuſdā caſibus .ſ. cum actio ē tpe peri tura. Itē cū agitˀ de tu toribus dandis ⁊ de amouēdis officiatis ⁊ de alimētis ⁊ de atro cibus iniurijs ⁊ de li beralibꝫ cauſis: ut. ff. de ferijs. l. i. ij. ⁊ iij. itē ꝫ inſigneſ latrōeſ agitˀ ut. C. de ferijs ꝓuicia rū. Itē ſi ptes ſponta nee uelint litigare feri atis diebꝫ poſſunt. alˀs nō tꝫ ſñia: ut. ff. e. l. i. li bellus āt pōt porrigi die feriato: ut. ff. đ ad ulte. miles. §. ſexagita io. qđ tñ dicit: ꝙ ptes mutuo ꝯſenſu pñt liti gare diebꝫ feriatis: h tm̄ itelligēdū ē đ ferijs meſſiū uł uidemiarum aliogn cōſenſus earū ñ ſufficēt: ut litigēt ali quo ſolemniſſimo die ut extra. ē. c. ul. b. Itē ſatis vr ꝙ cauſe matri moniales pñt tractari diebus feriatis: cum ibi ſit periculū adulte rij uł iceſtus. ſimilr ubi agitur de electiōe epi l prelati ꝓpt periculuꝫ mōe: qꝛ ñ debet ecclia uacare ultra tres mēſes: ut. l. di. poſtq̄ꝫ: ⁊ qꝛ i hiſ caſibꝫ mlta ſt ſpecialia: ut extra ut lite nō ꝯteſ. qm̄. io.

k Nullus. criali. ſ. cū agitˀ de effuſiōe ſāguis: tūc clˀici ñ pñt eē indiceſ ut xxiij. q. iij. his a qbꝫ. delegari tñ pōt clˀico crialis cā: ut tñ pnceps iuret de impunitate rei: ut. xxiij. q. viij. ſepe.

l Placita. ⁊ a qnq̄geſima. alibi dˀ a ſeptuageſima: ut. xxij. q. v. decreuit hoc tñ hodie nō ſeruat romana curia. io.

m Eccleſiam orationibus. ratio ſecunda eſt ob reuerētiam dierū. ⁊ ētia

fauoꝛe ptiū: ut ſic ptes a litib⁹ reſpirēt: ut. C. de ferijs dies. Quarta ratio ē ꝗ talibus dieb⁹ nō pſtatur iuramentū: niſi ꝑ pace: ut. xxij. q. v. decreuit. ⁊ ſic nō poſſet pſtari ſacr̄m calūnie. Sed pone ꝗ papa cōmiſit alicui ꝗ ifra xxx. dies ēminaret cām aliquā: ⁊ illi dies icidāt ifra dies q̄dragesimales. vr̄ ꝗ cū res ſit pitura tpe: ꝗ iuul ptib⁹ ꝓcedē poſſit: qō q̄dā ꝯcedūt. ſꝫ ñ ē vez hoc: q꞉ lꝫ lr̄e peāt: lis tñ ſalua manet coꝛam alio. Sꝫ pōe ꝗ iudex citet aliquē die feriato nūqd tenet citat⁹ vēire ⁊ allegare puilegiuꝫ ſuū: vr̄ ꝗ ſic: q꞉ ſi poſt appellationē citat aliquē: tenet venire ⁊ allegare puilegiū ſuum ut ex̄ de appella. ſi duobus. ⁊ e. cum parati. Itē ⁊ ſi nō teneat̄ gs reſpōdere die illa: tñ poteſt ad hoc citari: ut libellus ei detur: ut. ff. de adul. miles. §. ſexagīta. Item qd ſi ſub hac foꝛma fiat citatio: mando tibi ut vſqꝫ ad diē dñicā hic ꝯpareas ut ex̄ de do. ⁊ ꝯtu. cuꝫ dilecti: Rñdeo ſi citat ut cōpareat die feriato: bene tenet citatio. ſed ſi citat ut reſpōdeat: ñ tenet: q꞉ talis citatio nulla ē: ut. ff. de fe. l. i. ⁊ vbi citatio nulla ē ⁊ h̄ liq̄t ꝗ ē nulla ñ tenet̄ vēire ad allegādū puilegiū ſuū. ſꝫ vbi dubiū eſt an teneat: tenet̄ venire: ut dixi. iij. q. ij. ſi eps. io.

[Q. V.]

n Nullus.

a P Urgatiōeꝫ hic q̄rit: an neganti ſit idicēda purgatio: ⁊ ē dicēduꝫ ꝗ non: niſi laboꝛet iſamia: ut. vi. q. v. ꝗ auteꝫ hec qō dicta ē. ſ. ij. q. v io.

b D De crimie. nūero. j. e. q. vij. felix.

c Accuſatores. i. accuſatoꝛ.

d In publico. ij q. v. pbr̄. xxiij. di. illud. ꝫ: ſed ibi loq̄t̄ cū gs publice eſt i famat⁹. hic cū clāculo uel a clero ē infamatus.

e Ne ſacerdotē. hic ſacerdotē vocat diaconū: ſic ex̄ de coba. cleri. ſi q̄ſpiā.

f Cham. ij. q. vij. ſententia.

g P Reſbyter aut diacon⁹. ſacramēto. hic ꝯſueuit q̄ri ſi eps ſcit clericū iſamatū eē reū: an debeat eꝰ purgationē audire: uel ēt ꝯpellē eum ad purgationē. ⁊ vr̄ ꝗ ſic: q꞉ gn̄ālr̄ tradit̄ i canōe ꝗ cleric⁹ iſamat⁹ debeat ſe purgare. ij. q. v. ꝑ totū. Itē q꞉ ſacerdos tenet ꝯcedē eucharistiā ei quem ſcit i moꝛtali ꝯſtitutū: ut. j. de ꝯ. di. ij. ñ ꝓhibeat. Itē cū eps iure ſuo vtat̄: ſiqd mali inde accidit ñ ē ei iputādū: ut. xxiij. q. v. de occidēdis. Itē ñ pōt dicē ꝗ eū epſ cogat ad piuriū: ſꝫ poti⁹ canō cogit ipꝫ iurare: ut. xxxiij. q. ij q̄s de⁹. ſꝫ ꝯ: ille q̄ rcipit aliꝰ iuramtū ⁊ ſcit eū fl̄m iuratuꝫ vicit hōicidā: ut xxij. q. v. ille. Itē q pmittit aliū fl̄m iurare: cū poſſit ꝓhibē peccat: ut. xxij. q. v. h. vr̄. h. dixit ꝗ eps ſecreto dꝫ ei ꝯſulē ut poti⁹ ꝯfiteat̄ publice crimē: ꝗ̄ ut fiat piur⁹. ſꝫ ſi ad h̄ ñ pōt eū iducē dicet pp̄lo abſit ut quicq̄ ſiniſtri

Itē hadrian⁹ papa. De eodē.

N Ullus eps uel infra poſitus die dñico cāſ iudicāe pſumat.

P Urgatiōem nō negāti eſſe preſtandam ſtephanus ſcribit leoni epiſcopo thianenſi.

Diaconus ſi de crimie ꝯuinci nō poterit: apud epiſcopum ſeipſuꝫ ſecreto purificet.

D E crimine ſibi illato diacon⁹ tu⁹ ueriſſime fatebat̄ ſe imune: uerūtamē ſuſpicio habet̄: ⁊ accuſatores idonei reperiuntur: et teſtes q̄les ſacri canones ſanciūt accito tecū certo epoꝝ nūero ueniāt accuſatores: uocet̄ ⁊ ipe aldericus diacon⁹: ⁊ ſi negauerit uētilet̄ cā canonice. ⁊ ſi ul' ſpōte ꝯfeſſ⁹ ul' legitimis teſtib⁹ fuerit approbatus: canonica feriat̄ ſñia: q ſi nec ſpōte ꝯfitet̄ nec accuſatores ⁊ teſtes legitimi repti fuerit ⁊ mala fama crebreſcerit: nō i publico examie ſꝫ coꝛā te ⁊ aliquantis reuerēdiſſimis pſbris ⁊ diaconibus tue eccl'e ſecreto iuramēto ſe purificet: ⁊ deinceps boni teſtiōiū eū ānūcia ⁊ cōpeſce ⁊ cōmone eccl'e tue filios ne ſacerdotē dei ulteri⁹ iſamare pſumāt. timētes ꝗ chā maledictus ē: q patris uerēda deriſit. Item nicolaus ſalomoni cōſtantienſi epiſcopo.

Nō ē ſpoliand⁹ pſbr ul' diacon⁹ niſi ſponte confeſſus ul' legitime conuinctus fuerit.

P Reſbyter aut diaconus: quē aſſeris cria nolle publice confiteri: ſed uelle cū ſacramēto defēdere ſe: ⁊ ſi tñ notū ſit epo ſcelus ipi⁹ eē ꝑpetratū: nō pōt ꝑ aliquaꝫ pñiam ſacerdotali uel diaconali officio potiri. Sed mirādū eſt: ſi ipſe cōfeſſus non fuerit: quō notuꝫ pōt eē epo ſcelus ab ipſo perpetratū: niſi accuſatoꝛe foꝛte idoneo ꝑ teſtes idoneos approbāte. unde ſi examināte epo cām pſbri ul' diaconi: niſi fuerit ꝑ teſtiuꝫ approbatiōeꝫ pſbr ul' diacon⁹ foꝛte conuictus: non eſt ſcelus epo legitime manifeſtū: niſi ſua ſpōte ipꝫ cōfiteat̄. qō niſi fecerit interim ñ uidem⁹ ſuo debē pſbꝛm ul' diaconū officio priuari. Sola ergo ſpōtanea ꝯfeſſio ⁊ canōic⁹ nūer⁹ uel q̄litas teſtiū decernētib⁹ epis: ⁊ accuſatore qō obiecerat cōpꝛobāte clericum priuat ꝓpꝛio gradu.

Q Uod nō cōfeſſio crucīatibus extorquēda nō ſit: alexander papa teſtatur ſcribens omnib⁹ oꝛthodoxis.

Miniſtroꝝ confeſſio non ſit extorta: ſed ſpontanea.

S I ſacerdotib⁹ ⁊ auctoꝛib⁹ eccleſie q̄dā ſcripture quoquomō ꝑ metū aut fraudē aut ꝑ uim extoꝛte fuerint: uel ut ſe liberare poſſint quocunq̄ ab eis cōſcripte aut roboꝛate fuerit igenio: ad nullum eis pꝛeiudiciū ul' nocumētū ualē cēſem⁹: neq̄ ullā eos iſamiā ł calūniā: aut ſuis ſeq̄ſtrationeꝫ bonis unquā deo auctore et ſanctis apoſtolis eoꝝq̄ ſucceſſoꝛib⁹ ſuſtinere pmittimus. ꝯfeſſio. n. i talib⁹ nō cōpulſa ſed ſpōtanea fieri dꝫ Omnis. n. ꝯfeſſio: q̄ fit ex neceſſitate: fides nō ē. Cōfeſſio ergo i talib⁹ nō dꝫ extoꝛqueri: ſꝫ ſpōte ꝓfiteri. peſſimū. n. ē de ſuſpiciōe aut extoꝛta ꝯfeſſiōe quēq̄ iudicare cū

.ō hoc clerico ſuſpicemur: ut. xi. q. iij. abſit. Alij dicūt ꝗ delegabit purgationē. Tertij dicūt ꝗ nō peccat audiēdo purgationē ſꝑ auctoꝛitate canonis facit. xxiij. q. iiij. q peccat.

b Pñiam. q꞉ pñia nō reſtituit aliquē dignitati ſꝫ gr̄e tm̄: ut. j. de pe. di. vi. q vult. niſi q̄nq꞉ ut. l. di. dño ſancto. ⁊ e. c. quia tua. ſed per reſtitutionē integꝛā ul' diſpēſationē.

i Sed mirandū ē. ar. ꝗ ñ ē ꝯſcientia iudicādū: ut. ij. q. vij. iudices. ⁊ p hoc decretū intelligo illud. xxxij. di. nullus. Intelligo. n. illud de ſcia iuris ſi facti licet alias vb̄ ſol... di large ſumatur: ut. xxij. q. v. hoc vr̄.

Q Uod nō. ... aduerſario niſi eſt extoꝛqueda ꝯfeſſio cruciatib⁹: ut. j. e. c. i. ⁊. ij. ſi ... dice licite extoꝛq̄t̄ ... tormētis ... nib⁹. nā a ... ce toꝛq̄t̄ ... q̄nq꞉ re⁹ ... accuſatoꝛ ... toꝛq̄t̄ ſi ... li ꝗ i crialib⁹ ... ñ ē ſeru⁹ ... lis pſona ... ſit liber ⁊ ... crimioſus ⁊ i... famis uel ob... ſcur⁹ ul' igno... tus. tales ... nō recipi...

ad teſtimoniū ſine q̄ſtiōnibus: lꝫ ſint clerici: ut. iiij. q. iij. ſi teſtes. §. nos igit̄ v. illi qui. ⁊. q. vi. pbri. ⁊. ij. q. i. i pmis. ⁊ in auc. de teſti. §. ſi ſi uile ⁊. §. lꝫ. ⁊. C. ō fal. ſiqs decurio. toꝛq̄tur etiā libera pſona: lꝫ ſi ſit nobilis: dū tñ vacillet i teſtionio: ut. ff. de q̄ſti. ex libero. ex̄ de pe. ſup his. Itē reus q̄nq꞉ toꝛq̄tur lꝫ raro. ſ. cū eſt ſuſpectus ⁊ nō poteſt alias res ꝓbari maxime ſi ē vilis pſona ⁊ hoc in ciuili cauſa: ut. ff. ... iiij. q. vi. ſi res aliena. ſilr̄ i crimiali toꝛq̄t̄: ut. xxiij. q. v. c. i. accuſatoꝛ i ciuili cā nūq̄ꝫ toꝛq̄t̄. ſed accuſatoꝛ i criali cā q̄nq꞉ toꝛq̄t̄ ut. C. ad l. iul. maieſtatis: mine leſe maieſtatis cū crialiter non pōt ꝓbari: ut. C. ad l. iul. ... ſiqs. ibi. n. q̄licūq꞉ dignitate ſit pditus: nullo puilegio pōt muniri: ſiue ſit accuſatoꝛ ſiue reus uel teſtis: ut. vi. q. i. §. poꝛo. ⁊. l. oi. nullus omnino. io.

l S I ſacerdotibus uel auctoꝛibus. per metum. dummodo talis ſit metus: qui cadit in cōſtantem virum: ut ex̄ qō me. ca. ad audientiam. Si queris qualis metus debeat cadere i conſtantem virum: dico ꝗ qui cōtinet metum moꝛtis uel cruciatum coꝛpoꝛis

magis ſit inſpector cordis dñs q̄ꝫ opis. non pōt aūt humano ꝯdemnari examine: quem dñs ſuo reſeruat iudicio. Si oia nanqꝫ in hoc ſeculo uindicata eſſent: locū diuina iudicia nō hrent. Itē eſt hoc etiā perlatū ad ſanctam ſedē: quod pudeo dicere ⁊ ñ tm̄ ſacerdotali ſꝫ ēt oi xp̄iano noi ē iimicū. i. ꝙ ñnulli ep̄os uł ſacerdoteſ aut metu ꝯpellunt: aut ui extorquēt: aut fraude decipiūt aliq̄s ꝯfeſſiōis ſuc in alterā ꝑtē q̄ꝫ debeāt lrās[n] ſcribē: aut ꝑſuaꝝ nō reqſitiōe[o] cāꝝ: aut qȯ deteri[9] ē alieī erroris[p] ſecte ſcripturaſ facē ⁊ ꝓpis manib[9] roborare: ⁊ corā pplis recitare atqꝫ confiteri: alios dicūt carcerib[9] ⁊ ergaſtulis retrudi: ut ſaltē his ťriti iſidijs dñi ſacerdotes ſuis faueāt uoluptatib[9]. Itē ꝯfeſſio uō i talib[9] ñ ꝯpulſa ſed ſpōtanea fieri dꝫ: ipſo teſtāte q ait: Ex corde ꝓcedūt homicidia adulteria ⁊ ceťa q̄ ſť ad hec ꝑtinētia. ¶ Nec tātū attēdēda ſť q̄[q] fiāt quātū quo aio fiāt. āpli[9]. n. r̄ſpicit de[9] ad cogitatōes ⁊ ſpōtaneaſ uoluntates q̄ꝫ ad act[9]: q ꝑ ſimplicitatē aut neceſſitatē fiūt. Itē nico. papa ep̄is gallie.

Ap̄lica auctas pcit[9] illicita i irritū ꝺduc̄ iuramta

Auctoritatem[a] uenerabiliū p̄deceſſoꝝ nr̄oꝝ ſecuti ⁊ noiatim beatiſſimi pape ⁊ martyris alexādri qnti a beato petro ab oibus iuramētis ⁊ cuiuſcūqꝫ modi obligatiōibuſ: qb[9] illi ſeſe coacti uiolētia impioꝝ obligauerāt: abſoluimus ⁊ ne illa ſueť: uetuim[9] tā p̄fatū archiep̄ꝫ treuerēſē: q̄ꝫ ei[9] p̄poſitū: ⁊ oēs q tūc tp̄is capti ſe illť quoquo mō obligauerūt. neqꝫ ullā eoſ ꝓpinde iſamiā uel calūniā aut a ſuiſ bonis ſeq̄ſtratōez unq̄ꝫ auctore deo ⁊ ſāctis ap̄lis ⁊ nr̄is p̄deceſſorib[9] ſuſtinē ꝑmittim[9]: ſicut ꝑ ꝓphetaꝫ dñs dicit: diſſolue colligatiōes impietatiſ ⁊ ceťa. Quietiā p̄fato fratri nr̄o filijſqꝫ treuerēſis ecclē illi[9] q̄ꝫ defēſorib[9] hec i mādatis dam[9] ut ſp̄ūali ſimul ⁊ māli[b] gladio tam diu malignos illos eorūqꝫ fautores iſequāť: quouſqꝫ cū itegritate poſſeſſiōes uel q̄cūqꝫ res eccl̄iaſtice hoc facto uel quocūqꝫ pacto diſtracte ſeu direpte ſūt reuocenť. Fidelitatis ēt iuramento rōanus pōtifex nōnullos abſoluit cuꝫ aliquos a ſua dignitate depōit. Unde gelaſi[9] papa anaſtaſio ipatori.

Pōtificalis auctas a iuramēto fidelitatis nōnullos abſoluit.

Alius[c] itē roman[9] pōtifex zacharitas. ſ. regē frācoꝝ nō tā ꝓ ſuis iiqtatib[9] q̄ꝫ ꝓ eo ꝙ tāte poteſtati eāt intilis[d] a regno ꝺpoſuit[e]

at ex̄ q cle. uel vo. iſinuāte. C. ꝺ trāſac. ińpoſitas. ibi meli[9] dr̄: licꝫ ſit ar. ꝯ. xxxi. q. ij. lothari[9]. ⁊. s̄. di. vij. fuerūt. ff. ꝺ acq. hē. l. vi. §. vl. vbi dr̄ ꝙ ñ ſit hēs q ꝓpť metū vboꝝ adijt hēditatē. ⁊ nō ꝙ canō h̄ tria eqꝑat vi metū ⁊ fraudē: ut. iij. q. i. reintegrāda. met[9] tm̄ ꝓ reuerētia a lege accipiť. ⁊ h̄ excuſat. ff. q̄. re. actio ñ deť. l. i. §. q̄ onerāde

m ¶ Preiudiciū. bñ fit p̄iudiciū ei q̄ꝫtum ad hoc ꝙ ille cui ꝑ metū tradiť res: dñſ fit rei. ſꝫ q̄ꝫtū ad hoc nō fit ei p̄iudiciuꝫ: quin deť ei actio qȯ metus cā ad repetēdū: ſi tradidit: uel exceptio ſi ñ tradidit: ut. ff. e. metū. §. ſꝫ ꝙ pretor. ⁊. §. ſed ex hoc edicto. ſi tm̄ p̄mo coact[9] ꝓmiſit: ⁊ p[9] ea ſpontanee tradidit nō excuſat coactio: ut C. qȯ me. cā. l. ij. ⁊ extra quiſ cle. uł vo. iſinuante ibi patiētia tp̄is ⁊c̄. ⁊ ē ſi. ex̄ de eo qui dux. i matri. ſignificauit.

n ¶ Lrās. in qbus fateť aliq̄ ſe debere.

o ¶ Reqſitiōe. i. ꝯfiteātur ꝙ abſoluerūt aliquos ēt a ꝯbito i quo illi tenebātur.

p ¶ Erroris. i. q ꝯfiteť ſe tenē aliquā hēſim: ſꝫ nōne peccat mortaliť ille q ꝯfiteť hoc: nec excuſat eū aliq̄ coactio: q: talis coactio ñ ē abſoluta: ⁊ coactio ꝯditionalis neminē excuſat: ut. l. di. pbr̄os. ⁊ ꝺ ꝯ. di. iiij. eos. poti[9]. n. dꝫ qs pati mortē q̄ꝫ malo ꝯſētire: ut. xxxij. q. v ita ne. ⁊ occiſores corꝑis ñ ſť ꝯ iuſticiā timēdi: ut. xi. q. iij. ñ ſolū. ⁊ c. nolite. xxxi. q. ij. lothari[9]. So. hic ñ excuſāť tales a toto: ſꝫ a tāto. met[9]. n. uel coactio ꝯditionalis nō excuſat peccatū: ſꝫ attenuat: ut ex̄ qȯ me. cā. ſacris. Et nō hic ꝙ ꝯ ea q̄ publice facta ſūt admittitur ꝓbatio i ꝯriū: ſic. xxxi. q. ij. lothari[9]. ex̄ qȯ me. cā. ꝑlatū. qȯ eſt ꝯ regulā generalē. viij. q. i. licet.

q ¶ Que fiant. poti[9] reſpiciēda ē cauſa facti q̄ꝫ ip̄m factū: ut. xxiij. q. viij. occidit. de pe. di. i. aut facta.

a ¶ Auctoritatē. abſoluim[9]. h̄ ꝯſueuit dubitari circa duo. ſ. an iuramtū ꝑ vi extortū obliget. Itē an papa poſſit diſpēſare i illicito iuramto: ꝙ ñ obligꝫ tale iuramtū: vr̄ h̄: q: dr̄ h̄ ꝙ ñ dꝫ eē vinculū iiqtatꝭ: ut. xxij. q. iiij. inť. ⁊ ex̄ de iureiurā. veꝝ. ⁊ ex̄ ꝺ reſti. ſpoliatoꝝ ⁊c. ⁊ ex̄ qȯ me. cā. ꝑlatū. Itē q: icōueniēs eēt: ꝙ malefactor ex iprobitate ſua ꝯſeq̄ť actōeꝫ: ut. ff. de fur. itaqꝫ fullo. p̄tea ſi malefactor petit rē: pōt ſe re[9] tueri exceptiōe qȯ me. cā: cū illa exceptio ꝑ iuramtū ñ ſit ſblata. p̄tea ñ obſtāte tali iuramto pōt petē rē ſi eam tradidit: cū illꝺ ñ iurauerit: ut ex̄ de iureiu. debitores. ⁊ ex̄ qȯ me. cā ad audiētiā. Ergo cū pōt rē petē: mlťo forti[9] pōt ſe tueri exceptiōe: q: cui dam[9] actōez mlťo forti[9] exceptiōez: ut. ff. de ſupfi. l. i. ex̄ ꝺ iureiu. q̄ēadmodū. Et eꝫ ꝓbať ꝙ obliget: q: lꝫ fuerit coact[9] tñ voluit: q: coacta volūtas ē volūtas: ut. s̄. e. q. i. merito. itē q: non ꝺgit i leſitū ſalutꝭ etne. ē ꝗ obſuādū: ut ex̄ de iureiu. ſi vō. nec ꝓdeſt ꝙ cōpulſus fuit. xxij. q. v. q cōpulſus. ⁊. c. ſiqs coact[9]. So. qdam

dicūt: ꝙ ſi talꝭ fuit met[9] q cadit i ꝯſtātē viꝝ: ꝙ iuramtū ob talē metū factuꝫ nō obligat. ⁊ ſꝫ eos expōiť hic h̄ vbū abſolulm[9]. i. abſolutos oñdim[9]. alij dicūt ꝙ q̄liſcūqꝫ ſit met[9]: teneť ſuare iuramtū factū de reb[9] ꝓpꝛis: ſꝫ nullū iuramtū aſtrigit ip̄ꝫ ꝓ reb[9] ecclē nō repetēdis: q: iſtud ē illicitū: ⁊ hoc magis ꝓbabile vr̄ ex quo licitū ē qȯ iurat ⁊ pōt adiplē: ut. xxij. q. iiij. ſi aliqd q priorē opionez ſuſtinēt: diſtiguūt inť ꝓmiſſoria iuramta ⁊ aſſertoria. In ꝓmiſſorijs iuramtis excuſat met[9]. i aſſertorijſ nō: q: poti[9] debuit qſ oia mala pati q̄ꝫ falſū aſſerē: ut. xxxij. q. v. ita ne. dicas ergo ꝙ oē iuramētū obligat. Si tu obijcis mihi ꝙ iſte hꝫ exceptōez qȯ me. cā: hoc bñ concedo: nō pōt tm̄ vti ea rōe iuramti. ſi tm̄ fuēit vſus ea: bene dico ꝙ repellit agētē. Si ergo qs iurauit rē ſuā ꝑ metum alij dare: petat a iudice ut cogat illū nō recipē: uel ꝙ abſoluat ip̄ꝫ a iuramto: ut ex̄ de iuřiu. ex admiſtratōis ſi ad hoc induci nō poteſt: ſoluat. ⁊ poſtea repetat. ſi āt iurauerit ñ petē tūc denūciet eccleſie factuꝫ illius. ſi āt iurauit ꝙ nō denūciet: illud iuramētū nō ē ſeruandū: ut ex̄ e. q̄ēadmodū. in fi. q: ex p̄cepto ad hoc teeť. ij. q. i peccauerit. io. tu breuiter dicas ꝙ iuramētuꝫ ſuꝑ re illicita ip̄o iure nō ligat: ſiue qs faciat ſpōte ſiue coact[9]: ut ſi iuraui hoiem inocētē iterficē. ⁊ h̄ ꝓbať. xxij. q. iiij. i malis. ⁊. c. ſe. ⁊. c. ꝙ dauid. iuramētū tm̄ ſuꝑ re licita metu extortū ip̄o iure obligat: ſed datur exceptio uel actio qȯ me. cā. ad reſcidēdū: ut. ff. qȯ me. cā. ꝑ totū. ⁊. C. e. ti. l. i. ⁊. iij. niſi i caſu. ut. ff. e. l. ſi mulier. §. ſi dos. Itē in mr̄imonio: ex̄ de ſpō. cuꝫ locū. Itē i voto: ex̄ qȯ me. cā. ꝑlatū. b. Utꝝ āt i iuramēto papa poſſit diſpēſare q̄ritur. hoc. c. vr̄ dicē: ꝙ ſic ꝑ p̄dictas decretales: ut ex̄ de vo. ⁊ vo. re. magne. imo i oi iuramento ē excepta auctoritas maioris: ut ex̄ de iureiu. venietes. ⁊ extra de reſcrip. cōſtitut[9]. Itē iperator diſpenſat in eo. ff ad mūici. ipatores. Itē vr̄ ꝙ nō: q: iuramētū ē de iure nāli: ut. xxij. q. iiij. ſi ad peccatū. ſꝫ i talib[9] papa nō pōt diſpēſare: ut. xxv. q. i. ſūt qdā. Iteꝫ ar. ad hoc extra de ſta. mona. cū ad mōaſterium. b. dicit ꝙ i nullo iuramento licito pōt papa diſpēſare: niſi ad hoc ſolū ꝙ nō habeať infamis q tranſgreditur illud. ⁊ hic nō abſoluit ſꝫ abſolutos denūciat: qm̄ iurauerūt ꝺ rebus ecclē nō repetēdis ut dicit. tu dicas ꝙ i volūtarijs iuramtis nō diſpenſat: ſꝫ i coactis bene. ſi tm̄ abſoluit aliquē tenet abſolutio. dico. n. ꝙ ꝯ ius nāle pōt diſpenſare dū tm̄ nō ꝯ euangeliū uel ꝯ articuloſ fidei: tm̄ ꝯ apoſtolū diſpenſat. xxxiiij. di. lector. lxxxij. di. pbr̄. io.

b ¶ Mali. ar. ꝙ iudex eccl̄iaſtic[9] bene pōt idicē bellū ⁊ i bello iſeq hoſtes ut. xxiij. q. viij. igiť. ⁊. c. hortatu. ⁊. c. ut pridez. ⁊. lxiij. di. hadrian[9]. iteꝫ ē ar. ꝙ iudex eccleſiaſticus pō precipere iudici ſeculari: ut puniat maleficos: ut xxiij. q. iiij. ſiquos. ⁊. q. v. relegentes. ⁊. q. viij. ut pridem. ar. ꝯ. xxiij. q. vlti. Abis a quibus.

c ¶ Alius. q: de alio papa p̄ceſſerat ſermo q idē fecerat.

d ¶ Inutilis. nō itelligas iutilis. i. iſufficiēs. tūc. n. debuiſſet ei dari coadiutō ut. vij. q. i. q̄ꝫuis. ⁊. c. petiſti. ſed diſſolut[9] erat cū mulierib[9] ⁊ effeminatus.

e ¶ Depoſuit. ergo papa depōit ipatorē: ut. xcvi. di duo. ⁊. c. ſi ipator. nam ⁊ trāſferre pōt iperiū: ut ex̄ de elec. venerabilē. ar. ꝯ. xcvi. di. cū ad verum. So. dr̄ depoſuiſſe q deponētibus conſentit.

f Juramēto. ſupple rōne dignitatis pſtito nō rōne pſone.io.
n Nos ſanctoꝝ. fidelitate.xi.q.iij.qm̄ multos.ꝫ: ſed ibi ē ſolutū. Itē ꝫ.ar.xi.q.iij.iulianus. ſed ibi ē ſolutū.
h Cōſtricti ſſ. Sꝫ qd dices ſi iuraui me ſoluturꝫ alicui pecuniā uel ſb pena ꝓmiſi: ⁊ ille poſtea excōicať: nūqd teneoꝛ ei ſoluē: vr̄ ꝙ ſi: qꝛ qliſcūqꝫ poſſum⁹ debemus vexare malos: ut ceſſent a malo: ut.xxiij.q.vi. iā vo. ⁊ vtili⁹ eſurieti ⁊c. ut.v.q.v.nō ōis. ⁊ excōicatis in illo caſu cōicabim⁹: niſi i his q̄ ſpectant ad correctiōeꝫ eoꝝ: ut.xi.q.iij.cuꝫ excōicato. item quia itelligoꝛ iuraſſe ſb hac cōditiōe ſi res in eodē ſtatu pmanet: ut.xxij.q.ij.nequis i fi. ⁊.ff.de ſolu.cū qs. itē vbi nulla ē petitio ibi nulla ē moꝛa: ut.ff.de v.ob.ſi pupill⁹. itē qꝛ male meriti publica egeſtate laboꝛare debēt: ut.ff.de po.bōa fides. de h̄ aūt ñ ē dubiū: qn debituꝫ poſſit peti ab excōicato: ut eꝫ ō ſen.ex. ſi vere. So. pecūia illa nō reddať ei ſꝫ depōať i edē ſacrā. veri⁹ credo ꝙ lꝫ ille ñ hēat ius petēdi: tñ dꝫ ei ſoluē: ſic eꝫ de iurū. debitoꝛes ⁊ ꝓbať h̄ eꝫ ō ſen.ex. ſi vere. vñ licꝫ excōicatio tollat obligatiōnē q̄ ad fidelitatē: ñ tñ q̄ ad alios ꝯct⁹: ut vr̄.io ꝓbabiliť dici pōt ꝙ excōicato ñ ſit ſoluēduꝫ cū nēo debeat pticipa

Q .VII.

re cū eo: ut.xi.q.iij.cū excōicato. niſi i caſib⁹: ut.ꝫ.xi.q.iij.qm̄ multos. nec ob. illa decre. ſi vere. qꝛ illud factuꝫ fuit de necitate.b.
i Juratos.
k Abſqꝫ. ſi agať ſ clicū de criemialiť: neceſſaria ē pñtia epoꝝ ſꝫ qō tradiť j.e.ſiqs.⁊.c.felix. diſtiguiť tñ: qꝛ ſi agať de crie ad depoſitōeꝫ oꝛdis. tūc hꝫ locū .c. felix. ⁊.c.ſiqs. ſi aūt agatur ad depoſitionē bñficij: tūc ſol⁹ epus pōt cognoſcē cū clericis ſuis ut.xviij.q.ij.ſiqs abbas.⁊.xvi.q.vij. iuentū. ⁊ eꝫ de iudi. at ſi clerici. ⁊.xi.q.iij.ſiqs eps damnat⁹. ⁊ eꝫ de cobacle. ⁊ mu.c.ſicut.⁊.c.ō ſacerdotib⁹. Itē ſi agatur de crimine in modum exceptionis: ſolus poteſt cognoſcere

eꝫ de accu.ſup his.lꝫ ſit ar.ꝫ.xxiij.q.i.illud. tñ quocūqꝫ mō agat de crie: ſp accuſatoꝛ puniť ut calūniatoꝛ: ut eꝫ de accu. ſup his. ⁊ c.cum dilectus.
l Sexta. cōcilij. ergo tres epi faciūt ꝯciliū: qꝛ tres epi examinant cām diaconi: ut. j. e. ſiqs.

⁊ pippinū caroli imperatoꝛiſ pſeꝫ i ei⁹ locū ſbſtituit: oēſqꝫ fracigēas a iuramēto fidelitatis abſoluit. qō ēt ex aucte frequēti agit ſancta eccleſia: cū milites abſoluit a uiculo iuramēti. qō factū ē his epis qui aplica aucte a pōtificali gradu deponūť. Itē grego.vij. romane ſynodo pſidēs dixit.

Excōicatis uiculo fidelitatis nō tenemur obnoxij.

Nos ſāctoꝝ pdeceſſoꝝ nroꝝ ſtatuta tenentes: eos q excōicatis fidelitate aut ſacramēto cōſtricti ſūt aplica aucte a iuramēto abſoluim⁹: ⁊ ne ſibi fidelitateꝫ obſeruēt oib⁹ modis ꝓhibem⁹: quouſqꝫ ipi ad ſatiſfactionē ueniāt. Itē urban⁹.ij.epo uapicēſi.

Aūqꝫ recōciliēť: fidelitateꝫ excōicatis null⁹ ſeruare cogiť.

Juratos milites hugoni comiti ne ipi q̄diu excōmunicatuſ ē ſuiāt ꝓhibeto. q ſi ſacra ptenderit: mōeať opōtere deo magis ſeruire q̄ hoib⁹. fidelitateꝫ.n. quam chriſtiano pncipi iurarūt: deo eiuſqꝫ ſanctis aduerſanti ⁊ eoꝝ pꝛecepta calcanti nulla cohibentur auctoꝛitate perſoluere.

Abſqꝫ ſynodali uero audientia ſacerdotem dānari in hiſpalenſi concilio: cui iſidoꝛus interfuit: ſic pꝛohibetur.

Sine cōcilij examinatōe pſbyter uel diacon⁹ nō deijciať.

Sexta actiōe ꝯpſm⁹ flagitanū coꝛdubēſeꝫ pbꝛm iiuſte olim a pōtifice ſuo deiectū ⁊ inocētem exilio ꝯdēnatū: quē rurſus oꝛdini ſuo reſtitutū eē id denuo aduerſ⁹ pſūptōeꝫ urāꝫ ōercuim⁹: ut iuxta ſcōꝝ patꝝ ſynodalē ſniam null⁹ uꝛm ſine ꝯcilij examie quēlꝫ pbꝛꝫ ul' diaconū ōijciēdū putet. nā mlti ſt q i diſcuſſos ptāte tyrānica ñ aucte canōica dānāt. ⁊ ſicut nōnullos i grā fauoꝛis ſblimāt: ita quoſdā odio iuidiaqꝫ humiliant. ⁊ leui opionis aura ꝯdēnāt quoꝝ crimē ñ appꝛobāt. Eps.n. ſacerdotibuſ ac miniſtris ſol⁹ honoꝛē dare pōt: ſol⁹ auferre ñ pōt. ſi.n. hi q in hoc ſeculo a dñis ſuis honoꝛē libertatis adepti ſt: in ſeruitutis nexū ñ reuolnūť: niſi publice apō ptoꝛes ac pꝛeſides tribunali foꝛo fuerint accuſati quāto magis hi q diuis altarib⁹ ꝯſecrati honoꝛe eccl'iaſtico ōcoꝛāť: q pfecto nec uno dānāte nec uno iudicāte poterūt honoꝛis ſui puilegio exui. ſꝫ pñti ſynodali iudicio qō canō oio de illis pcepit oꝫ diffiniri. Itē gregoꝛi⁹ iohanni epo panoꝛmitano.

Cauſas clericoꝝ eps nō niſi cuꝫ ſenioꝛib⁹ eccleſie audiat.

Siqd' de quocūqꝫ clerico ad aures tuas peruenerit: quod te iuſte poſſit offēdē: facile ñ credas ne te p uindictā res accēdat icognita. ſed pñtibus eccl'e tue ſenioꝛib⁹ diligenť ē pſcrutāda ueritaſ: ⁊ tūc ſi q̄litas rei popoſcerit canōica diſtrictio culpā feriat delinquētis. Item ex ꝯci. agathenſi. i.

A quot epis pbꝛi uel diaconi ſūt audiendi.

Siqs tumid⁹ uel ꝯtumelioſuſ extiťit ⁊ i maioꝛē natu uel aliquā cām habuerit: a trib⁹ uicinis epis ſi diacon⁹ ē q arguiť: ſi pbꝛ a vi. ſi eps a.xij. ſacerdotib⁹ audiať. Uniuerſi epi dixerūt ꝯtūdi dꝫ cōtumacia: ⁊ ſupbia i omnib⁹ frangi

Cauſe nō ꝑ pſōis ab his ſtatuto nūero audianť. Item ex ꝯcilio carthaginenſi. ij. De eodē.

Felix epus ſelēcitanus dixit: Etiā hec additio fm ſtatuta ueteꝝ ꝯcilioꝝ: ut ſiqs eps qō non optam⁹ fieri reatū aliquē icurrerit ⁊ ſi fuerit ei: nimia neceſſitas nō poſſe plurimos ꝯgregare epoſ: ne i crie maneat a.xij. epis audiať ⁊ vi. pbꝛis ⁊ a trib⁹ diaconib⁹ cū ꝓpo ſuo epo. Itē ex ꝯci. carthaginenſi quarto. De eodē.

Si aūt pbꝛi ul' diaconi accuſati fuerit: adiuncto ſibi ex uicinis locis ꝓp⁹ eps legitimo nūero collegaꝝ quos ab eodem accuſati petierit. i. una ſecū i pbꝛi noie. vi. i diaconi. iij. q ipoꝝ cās diſcutiāt eadē dieꝝ ⁊ dilatiōe ⁊ a cōione remotionum ⁊ diſcuſſione cauſarū inter accuſatoꝛeſ ⁊ eos qui accuſātur foꝛma ſeruata. reliquoꝛuꝫ uero clericoꝛum cauſas etiam ſolus epus loci agnoſcat ⁊ finiat: ſolus aūt ad excluſionē alioꝝ epoꝝ nō ſuoꝝ clericoꝝ vr̄: ſine quoꝛuꝫ pñtia eius ſnia erit irrita.

m Sol⁹. ſcꝫ poꝛalia. i. fa… li⁹ cōſtruunt ꝙ deſtruant eꝫ de traſla… ter. Hoc ē v… rō q̄re i pmo tiōe clericoꝛ regnūt plures epi. ſed i remotiōe ſic. Itē ſepi⁹ oꝛdinā… clerici: ꝙ epo… nūť. vij. grā… eēt totiēs voc… re tot epos. … qꝛ ꝑpoſitio fre… quēť ſit cauſa odij ſꝫ oꝛdinatio cā dilectionis. ſol⁹ aūt cōfert dignitates: ſi h̄ bꝫ ex cōſuetudine: ut eꝫ de his q̄ fi… la.ca noſcē.
n Siqd.
o Siqs.
… ꝓpoſitus …
q Ab his. ab epis.
r Felix. …
ſ Si aūt …
t … cōione …
u Sol⁹. …

Unde in carthaginenſi concilio quarto.

Abſq; preſentia clericorum nulli us cauſam epiſcopus audiat.

Epiſcopus[x] nullius cauſaz audiat abſq; preſentia ſuorū clericorum: alioquin irrita erit ſententia epiſcopi: niſi preſentia clericorum firmetur. Item ex cōcilio hiſpalenſi. ij.

Niſi i ſynodo canonice uocati ſacerdotes damnari nō poſſunt.

Epiſcopus[y] ſacerdotib[9] ac miniſtris ſolus honorem dare poteſt: ſed ſolus[z] auferre ń poteſt. Si enim hi qui in hoc ſeculo a dominis ſuis honorem libertatis adepti ſunt: in ſeruitutis iugum non reuocantur: niſi publice apud pretores ac preſides tribunali foro fuerint accuſati: q̄to magis hi q diuinis altaribus cōſecrati honore eccleſiaſtico decorantur: profecto qui nec ab uno damnari nec uno iudicāte poterūt honoris ſui priuilegio exui: ſed preſenti ſynodali iudicio quid canon de illis p̄ceperit: oportet diffiniri.

Cultima uero queſtione ſic ſtatutum eſt i concilio neoceſarienſi.

Preſbyter qui ante ordinationem cōfitet corporaliter lapſum poſtea nō offerat.

Qui[a] admiſit corporale peccatum: ⁊ hic poſtea preſbyter ordinatus eſt: ſi[b] confeſſus fuerit q ante ordinationem ſuam peccauerit: non quidem offerat[c]. maneat autem in alijs officijs propter eius ſtudij[e] utilitatez. cetera[f] uero peccata cenſuerunt plurimi etiam ordinatione priuari. q ſi de his ń fuerit confeſſus nec ab aliquibus manifeſte poteſt cōuinci: huic ipi de ſe poteſtas[g] eſt commitenda. Similiter ⁊ diaconus ſi in eodem culpe genere fuerit inuolutus ſeſe a[h] miniſterio cohibebit. Item ex cōcilio hilerdenſi.

Deſeruiētes altario ſi carnis fragilitate deliquerint: epiſcopi arbitrio ſubiaceant.

Hi[i] qui altario dei deſeruiunt. ſi ſubito in flenda carnis fragilitate corruerint[k] ⁊ deo reſpiciente digne penituerint: ita ut ſi mortificato corpore cordis contriti ſacrificiuz deo offerant: maneat in[l] poteſtate pontificis uel ueraciter afflictos non diu ſuſpendere: uel deſidioſos prolixiori tempore ab eccleſie corpore ſegregare: ita tn̄ ut ſic officiorum ſuorum loca recipiant: ne poſſint ad altiora ulterius pmoueri. Q. ſi iterato[m] uelut canes ad uomitum reuerſi fuerit non ſolum dignitate officij careant: ſed etiam ſanctam communionem: niſi in exitu non percipiāt. Item ex concilio toletano nono.

Ex miniſtris eccleſie geniti in ſeruitutem deuocentur eiuſdem.

Cum[n] multe ſuper innocentiam ordinis clericorum hactenus emanauerint ſententie patrū ⁊ nullatenus ipſorum firmari

Epiſcopus. ſuorum. ſufficit tamē maior pars ſi abſentes p̄bebeant aſſenſum: ut. lxiiij. di. c. i. ⁊. ij. ſed nunquid ⁊ iſti clerici ſunt iudices iſtius: non videtur. cuz quilibet eorum ſit forte minor eo. quidam dicunt q ipſum concilium ſiue capitulū habet iuriſdictionem ordinariaz: nullus tamen per ſe eſt iudex. Alij dicunt q ſunt aſſeſſores epi: ⁊ ſentētia ſine talib[9] lata nulla eſt: ſicut ſententia nulla ē q̄ fertur cōtra fiſcuz abſente aduocato fiſci ut. ff. de iure fiſ. ſi fiſcus. ſicut videt dicē lex de ſententia q̄ fertur officiato iudicis abſente que nulla ē: ut. C. de ſen. ⁊ inter. om. iud. cum ſententia: q tamen clerici ſunt iudices eſt ar. vi. q. iij. ſcitote.

y Epiſcop[9]. ſacerdotibus.

a De. el. tia uo. Hic q̄rit ſi aliqs ꝯfitetur crimen qd fecit añ ordinatōez ſuā: uel ꝯuicit̄

Q. VIII.

peccaſſe añ ordinationē ſuā an poſſit frui officio. Diſtinguas ergo: q2 aut eſt tale crimen qd iducit depoſitionem aut non. ſi nō inducit: acta penitētia remanet in ordine ſuo: ut. lxviij. di. ſicut. Itē ſi inducit depoſitionē: tūc ſi cōfitet illud i penitētia ſi abſtinebit ab officio: ut. l. di. de his vero i fi. ſimilter ſi ꝯfitet illud extra ius: q talis cōfeſſio ei nō p̄iudicat: ut. s̄. e. q. v. preſbyt. lz ſit ar. ꝯ ex̄ de exceſ. pre. q̄z ſit graue. ſi v̄o ꝯfitet in iure crimē ſuū cōmiſſum añ ordinationem ſuā: deponit ab officio ſacerdotali: retinebit tn̄ nomē pbr̄i ⁊ oē i[s]feri[9] officiū: ut. j. e. c. i. ⁊. c. ſiqs pbr̄. ⁊ hoc cū ſpōte illud ꝯfitet. Si v̄o ꝯfiteat illud timore pbationuz: tunc ſiue añ ſiue poſt ordinationē ſuā illud cōmiſit: deponit irreparabilit: ut. xxiij. di. c. vl. l. di. ex penitētibus. lxxxi. di. ſiqs ſine examinatōe. ⁊. c. ſiqs epš. Si ergo qs ſpōte ꝯfitet crimē cōmiſſū p[9] ordinationē: ad tēpus dz ſuſpendi ad agendā penitētiā: ſz poſtea reſtituit ex diſpēſatiōe: ut. j. e. c. ij. Si q̄ras q̄ crimia iducūt depoſitionē: dico q nō ē a canōe exp̄ſſū. videm[9]. n. q q̄dā non inducunt dā clericus tumultū faciēs in ſynodo nō deponit: ut. v. q. iiij. i loco. Itē q cātat duas miſſas ſub vno canone: ut de cō. di. ij. relatū. Itē ſi epūs citatus nō venit ad ſynodū. xviij. di. ſiqs aūt. ⁊. c. dcreuimus. ⁊ tn̄ qdlibet tale ē mortale. ſimilit p temerario iuramēto ń deponit aliqs: ut ex̄ de iureiur. ſicut. tradidit aūt qdā p regula: q oē crimen inducit depoſitionez: niſi ſpecialiter a canone excipiat̄ Alij dicūt q nullū crimen inducit depoſitionē niſi ſpecialiter a canone excipiatur: ⁊ hec opinio maiori equitate initit̄ur: quare tenenda ē. io.

b Qui admiſit. corporale. id eſt fornicationem.

c Si confeſſus fuerit. ſponte non metu pbationū.

d Offerat. id eſt officiet.

e Studij. id eſt quia ſtudioſe confeſſus eſt uel quia vtilis eccleſie cū tali eni diſpēſat: ut l. di. ſtudeat.

f Cetera. id eſt ceteros peccatores qui nolūt ſponte ꝯfiteri. uel dic proprie alia peccata a fornicatione: ⁊ ſic eſt ar. q minus punit aliquis pter fornicationem q̄z propter aliud crimē. hoc iō qa panci ſine illo crimine iueniuntur: ut. l. di. q2 tua. ⁊ ad idē eſt ar. lxxxij. di p̄ſbyter. lxxxi. diſ. ſiq clerici. ar. ꝯ. xxxiij. di. c. vlti.

g Poteſtas. confitēdi crimen. ſed ⁊ ſi non vult confiteri relinquitur arbitrio ſuo: ut. xxxiij. di. habuiſſe.

h A miniſterio. diaconali. ſed nō ſubdiaconali.

i Hi qui. hoc. c. ponitur. s̄. di. l. hi qui.

k Corruerint. loquitur ergo de eo q poſt ordinationez deliqt. ſed nonne magis delinquit ille qui delinquit in dignitate: q̄z qui extra dignitatem deliquit: ut. xl. di. homo chriſtianus. ⁊. xxv. q. i. nulli: Reſpondeo ſic. ſed ideo magis punitur: quia ſciens ſe permiſit ordinari. l. di. ex penitentibus.

l In poteſtate. ſi intelligas hoc. c. de clerico depoſito: tūc eſt hic ar. q epiſcop[9] pōt reſtituere clericū depoſitū. ſi aūt de ſuſpenſo: tunc patet q relinquitur arbitrio epiſcopi: an velit ſuſpenſo reddere officium ſuuz. Sed cū iſte clericus ratione criminis non poſſit promoueri ad ſublimiorem gradum: quomodo ergo poteſt ipſum reſtituere fame: cum per penitentiā nō tollatur infamia: ut. ij. q. iij. §. notandū: poteſt dici: q exquo papa dat poteſtatem diſpenſandi: ergo per ꝯſequēs reſtituendi fame.

m Iterato. ar. grauius puniri iteratū delictum: ut. xxv. q. ij. ita nos. ex̄ de coha. cle. clericos. ⁊ de here. ad abolendam. io.

n Cum multe. uel ex ancilla. ſed quare punitur dominus ancille illi[9]: Reſpondeo in fauorem eccleſie. uel ideo quia ratione criminis illa facta eſt de ſuo foro.

o ¶ Ingenue. ſpecialis eſt iſte caſus: vbi filius conditionem matris libere non ſeqtur contra id quod eſt. xxxij. q. iiij. liberi.

p ¶ Connubio. ergo patet ꝙ loquitur de ſacerdotibus qui legitime ducunt vxores. tales. n. grauius puniũtur: ut. xxij. di. eos. ⁊. xxviij. diſ. preſbyter. quicquid tamen hic dicatur: cum eccleſia non ſit iſto iure vſa: perdit ius iſtud: ſicut ⁊ illud qđ poſſit exigere penam ſacrilegij: ut. xvij. q. iiij. quiſqs.

q ¶ Hereditatem. ſ. paternam. nam matri etiam ſuccedit ſpuri⁹ filius: ⁊ teſtamentũ matris poteſt dicere inofficioſum: ut. ff. de inoffi. teſta. ſi ſuſpecti. §. i io. hodie ſpurij omni beneficio excludũtur: ut. C. de natura. liber. auc. licet. b.

a ¶ Siquis nomen ſi queris quid ei valeat retinẽ nomẽ pſbyteri: dico ꝙ in oĩbus retinet priuilegiũ preſbyteri in loco ſubſcriptionis ⁊ in alijs: pter hoc ſolũ ꝙ nõ poteſt miſſam celebrare.

b ¶ Sciſcitantibus. diſ. xxxiij. nullus. contra. io. ſed ibi loqtur de crimine qđ ẽ notorium per ſentẽtiam. quod falſum eſt ut extra de cohabi. cleri. veſtra. c. ſe. ⁊. c. vlt. vbi dicitur: ꝙ ſufficit ſi eſt notorium rei euidentia. b. ſed nõne eo ipſo: ꝙ quis cõpꝛehenſus eſt in adulterio: infamis eſt: licet nondũ ſit damnatus: ut. ff. de ritu nup. palam: Reſpõdeo: talis infamia non ſufficit ad hoc: ut abſtinendum ſit a ſacramentis ſuis: niſi infametur per ſententiã: ut dixi. xxxij. di. §. verum. requiritur eni ꝙ ſit deprehenſus ⁊ conuictus: extra de iudi. cum non ab homine. tamen bene concedo: ꝙ omnis ſacerdos in mortali exiſtens eſt ſuſpenſus quo ad ſe: ut i. q. pma. ſacerdotes. non quo ad alios: niſi ſit preciſus uel niſi ſit notori⁹ fornicator uel ſimoniacus: ut. xxxij. di. §. verum.

c ¶ In fide. id eſt per fidem chriſti.

d ¶ Mundum. id eſt amorem ⁊ delectationem mũdanoꝝ.

e ¶ Sed accipientis. i recipitur ſm meritum recipientis: ſed non ſm meritũ dantis: de con. di. ij. verũ.

f ¶ Accuſatur. ſi. viij. q. iiij. nõne. xxxv. q. vi. multoꝝ. ⁊. xi. q. iij. ... extra ut lite pen den. laudabile. io.

g ¶ Quidam abbas. De monachi. De hac materia canones varie loquũtur. Dicas ergo: ꝙ ſi regimen popli commiſſũ monacho ab epo cuꝫ abbatis licentia: tunc poteſt celebrare officium. h⁹ ij. diſ. c. i. ⁊. c. eos moderatos ... ⁊. c. et. am ... ipſo iure poſ... ſit cõmitti ad tantũ ex diſpenſatione: ꝭ hoc dubitatur. Dicunt quidam ꝙ hodie iure communi ſed olim ex diſpenſatione tantum lv. diſ. paſcis. Alij dicunt ꝙ nec hodie niſi ex diſpenſatione: extra de capellis mona. i eccleſijs. extra de ſta. mona. c. ij. ſal poteſt admitti: ꝙ ſm antiqua iura monachi non poterant eſſe parochiales eccleſijs niſi ex neceſſitate: ut lv. diſ. paſcis. hodie vo poſſunt vtilitate etiã ſuadente: quia magis pbati ſũt veteres ꝙ ſeculares ⁊ ſic magis ſunt vtiles: ut. j. c. cum pro vtilitate. ⁊. xvj. di. ꝙ tũlibet. ⁊ ſi adſit aſſenſus epiſcopi ⁊ abbatis. ſꝫ ſi monaſterii habz eccleſiam aliquam pleno iure ſufficit aſſenſus abbatis: ut. j. e. q. j. vi ſis. De regularibus non eſt dubium quin licite poſſint pfici eccleſijs: ſi in hoc eſt diſpenſatio ... cebus ſecus ... bet habere ... cios ſui ordi... ſed regularis

correctio morum quieuerit: uſqꝫ adeo ſniam iudicantium ꝑtraxere cõmiſſa culparum: ut non tantuꝫ inferretur ultio in actores ſcelerum uerum etiam in progeniem dãnatorum. Ideoqꝫ quilibet ab epiſcopo uſqꝫ ad ſubdiaconem deinceps uel ex ancille uel ex ingenue[o] deteſtando connubio[p] in honore conſtituti filios procreauerint: illi ex quibus geniti probabuntur: canonica cenſura damnẽtur. proles autem aliena pollutione nata nõ ſolum hereditatem[q] nunqꝫ accipiet: ſed etiaꝫ in ſeruitute eius eccleſie de cuius ſacerdotis uel miniſtri ignominia nati ſunt: iure perenni manebunt. Item ex cõcilio martini pape.

Qui confitetur ſe ante ordinationem peccaſſe: non ſacrificet: cõuictus aũt deponatur.

Siquis[a] preſbyter ante ordinationem peccauerit: non offerat: ſed tantum pro religione nomen preſbyteri portet. Si autez non ipſe confeſſus fuerit: ſed ab alio publice conuictus: nec hoc ipſum habeat ut nomẽ preſbyteri portet. Similiter ⁊ de diaconib⁹ obſeruandum eſt: ut ſi ipſi confeſſi fuerint: ordinem ſudiaconi accipiant. Item nicolaus ad cõſulta bulgarorum.

De manu ſacerdotis qui ab eccleſia toleratur: licite ſacramenta ſumuntur.

Sciſcitantibus[b] uobis ſi a ſacerdote qui fuerit cõphenſus in adulterio: ſiue de hoc ſola fama reſperſus eſt: debeatis communionẽ recipere necne. Reſpondemus: non poteſt aliquis quãtũcunqꝫ pollut⁹ ſit ſacramenta diuina polluere: que purgatoria cunctarum ꝯtagionum exiſtunt. qualiſcũqꝫ enim ſacerdos ſit: que ſancta ſunt coinquinari non poſſunt. Iccirco ab eo quouſqꝫ iudicio epiſcoporuꝫ reprobetur: communio percipienda eſt: quoniam mali bona adminiſtrando ſe tantum modo ledunt. ⁊ cerea fax accenſa ſibi quidem detrimentum preſtat alijs uero lumẽ in tenebris adminiſtrat. ⁊ unde alijs commodum exhibet: inde ſibi diſpendium prebet. Sumite ergo ab omni ſacerdote intrepidi chriſti myſteria: qꝛ omnia in[c] fide chriſti purgantur. Fides eſt enim que hunc mundũ[d] uincit: ⁊ quia non dantis merituꝫ ſed[e] accipientis fit: dicente beato hieronymo: ad credendum omni anime baptiſmus eſt perfectus: ⁊ in omni ſacerdote corpus chriſti eſt perfectuꝫ. qui rurſus ſacre ſcripture concordans ait: priuſqꝫ audias ne iudicaueris quenqꝫ: atqꝫ ante probationeꝫ accuſatiõis illa te neminẽ a tua communione ſuſpendas: quia non ſtatiꝫ qui accuſatur[f] reus eſt: ſed qui conuicitur crimino ſus.

Quidã[g] abbas hẽbat pochialem eccleſiaꝫ. iſtituit ibi monachũ ut officiũ celebraret pplo. poſſedit caꝫ p. xl. annos ſine aliqua interpellatiõe: tandem querela aduerſus abbatẽ mouetur a clericis baptiſmalis eccleſie: in cuius dioceſi parochiana eccleſia illa conſiſtebat. Hic pmũ queritur: utrum monachis liceat officia populis celebrare penitentiaꝫ dare ⁊ baptizare. Secundo ſi contigerit eos capellas habere epiſcopali beneficio: an ab eis ſint inſtituẽde: an ab epiſcopis. Tertio: an iura eccleſiarum preſcriptione tollãtur. Quarto ſi eccleſia aduerſus eccleſiaꝫ preſcribat: an etiã monaſteriũ aduerſus eccl'iaꝫ

non tenetur nisi cõmode possit: ut extra de sta. mo. ꝙ dei timorez. io. ⁊ ita de iure cõi põt pfici monach⁹ eccl'ie parochiali: si põt habere secũ sociũ sui ordinis: ut ex̃ de sta. mo. c. ij.

b Placuit. hoc. c. logt' de monasterijs nõ hñtib⁹ pplm.

i Singlarit'. i. ñ seclarit'. nã seclarit'. i. solitarie viuẽ ñ dʒ. j̃. e. si cl'. cat⁹ i fi.

k Sepeliat. dicũt qdaʒ: ꝙ null⁹ sacerdos siue monach⁹ siue al' põt iniũgere pnias: nisi ab epõ sit cõmissa ei cura aiaꝝ: ut. j̃. e. puenit. ⁊. c. in cũctis. nisi i casu necessitatis vbi ẽt laic⁹ põt pniam dare. j̃. de pse. dis. iiij. iãctũ. õ pe. dis. i. quẽ peniter. vñ q ab eis recipiũt pniam: nec q̃tũ ad deum nec q̃tnm ad eccl'am sũt absoluti. Alij dicũt ꝙ qlibet sacerdos põt h facẽ. nam eo ipso ꝙ aliqs sb mittit se sue iurisdictiõi habʒ ptãtẽ ipm absoluẽdi ⁊ ligãdi cũ sit sacerdos. j̃. e. §. hoc idẽ. tñ certũ ẽ ꝙ null⁹ suũ sacerdotẽ põt dimittẽ sine cã. j̃. de peni. di. vi. placuit. Hodie expeditũ ẽ ꝙ nulla ẽ talis absolutio quã cõsequtur ab alio sacerdote: ut ex̃ de pe. ⁊ re. ois. Sed quid si parochian⁹ alicui⁹ deliqt i alterius episcopatu uel territorio? videtur ꝙ confitebitur sacerdoti parochie illius in cuius territorio deliqt quia ratione criminis factus est de foro suo. Item alia ratione qz per confessionem pena eterna cõmutatur in penam temporalem sed penam temporalem nunq̃ʒ extraneus iudex potest remittere. Hic ꝙ ppus sacerdos ẽ iudex illi⁹ criminis quo ad vnam penaʒ ⁊ ille vbi deliquit quo ad aliã penam.

l Nisi monachis. ar. ꝙ est licitum aliquid in hominem sue pfessionis: quod non est licitum in alium. ij. q. vij. si hereticus. ⁊. xxv iij. q. i. caue.

m Nemo. di. lxxxix. singula. hoc. c. est pars illius. xviij. q. ij. puenit. ⁊ non loquitur de monachis sed de secularib⁹ clericis qui volebant monasterijs preesse. ⁊ dicit ꝙ non posset fieri. Si vis hoc. c. de monachis intelligere: tunc dicas ꝙ cũ mõach⁹ preficitur ecclesie: non tenet' seruare districtam regulam: ut pñus s. in ieiunijs ⁊ orationibus ⁊ vigilijs.

prescribere possit. Quinto si capellam in suo territorio edificatã iure territorij sibi uendicare ualeat. Sexto si archipresbyter uel episcopus sua auctoritate non iudiciaria sententia capellam illam irrepserit: an cadat a causa: ut ecclesia cui presidet: non ultra habeat ius reposcendi: quod suus pastor illicite usurpauit. Septimo queritur: si laici capellaʒ tenebãt: ut quibusdam moris est: ⁊ in manibus abbatis eam refutauerint ⁊ ordinandam tradiderint: an cõsensu episcopi ⁊ clericoruʒ abbas possit eam tenere.

Quod monachi officia populis celebrare non possint: multis auctoritatibus probatur. quarũ prima est illa sancte nicene synodi: qua dicitur.

Monachoruʒ conuersatio ab omnibus debet esse discreta.

Placuit[b] omnibus residentibus in sancta nicena synodo: ut monachorum conuersatio ⁊ uita ſm etymologiam nominis ab omnibus discrepet. monachus. n. grece: latine singularis dicitur. Unde monachum per omnia singulariter[i] agere oportet. Quobrem firmiter ⁊ indissolubiliter omnes precipimus: ut aliquis monach⁹ penitentiam nemini tribuat: nisi inuicem ut iustum est. mortuum non sepeliat[k]: nisi[l] monachum in monasterio secum commorantẽ: uel si fortuitu quenq̃ aduenientium fratrum ibi mori cõtigerit. Item gregori⁹ iohãni rauẽnati archiepõ.

Monasterij districtionem ⁊ ecclesiasticuʒ ministeriũ quilibet simul tenere non põt.

Nemo[m] potest ecclesiasticis officijs deseruire: ⁊ in monastica regula ordinate psistere: ut ipse districtionem monasterij teneat: qui quotidie in monasterio ecclesiastico cogit' permanere. Item innocentius.

Monachi qui ad clericatum promouentur: a priori pposito discedere nõ debent.

De[n] monachis qui diu morantes in monasterijs: si postea ad clericatus ordines peruenerit statuimus non debere eos a priori proposito discedere. Si ergo sicut innocentius diffiniuit: a suo proposito eis discedere non licet: ⁊ sicut gregorius testatur in mõastica regula deuote persistere ⁊ ecclesiasticis obsequijs simul deseruire nõ possunt: patet ꝙ parochianis ecclesijs monachi preferi non possunt. Item hieronymus ad riparium ⁊ desideriũ.

Monachus non habet officium docentis sed plangentis.

Monachus[o] non docentis sed plangentis habet[p] officium: q uel se uel mundũ lugeat[q] ⁊ domini pauidus prestoletur aduentum. Item ad paulinum.

In populari frequentia monachi esse nõ debet.

Si[a] cupis eẽ quod diceris monachus: id est solus: quid facis in urbibus: que utiq̃ nõ sunt solorũ[b] habitacula sed multorũ? ⁊ infra. Habeto simplicitatẽ[c] columbe: ne cuiq̃ machineris dolos ⁊ serpentis astutiam: ne aliorum supplanteris insidijs. Nõ[d] multũ

n De monachis discedere. Quantum ad ea que sunt de substantia monachatus: ut de habitu seruando ⁊ continentia: ⁊ de non habendo ppria. In his enim non absoluitur licet transeat ad ecclesiam secularem: sʒ in ieiunio silentio ⁊ vigilijs absoluitur: ut supra. c. proxi. Distinguitur tamen: quia si monachus transit ad episcopatũ ex toto absoluitur a iurisdictione abbatis: ut. xvi ij. q. i. c. vnico. si vero transfertur ad ecclesiã secularem que non est subiecta abbati suo ut in spũalibus uel in tẽporalibus ex toto eximit' a iurisdictiõe abbatis: ut. j̃. e. in parochiana. Si võ eccl'ia subest abbati suo quo ad tpalia: de tpalibus rñdebit abbati suo: sʒ quo ad spũalia eximitur ab obediẽtia abbatis: ut. j̃. q. ij. visis. ⁊. c. sane. ⁊ ex̃ de capel. mona. in ecclesijs. Si võ ecclesia illa ex toto est sbiecta abbati quo ad oĩa: tũc remanet obediẽs abbati: nisi in ieiunijs ⁊ alijs: ut dixi. vñ nõ dʒ regere ecclesiã illã ſm officiũ monachale. nã ad quãcũq ecclesiã veneris illius ɔsuetudinẽ seruabis. xij. di. illa. xli. dis. qsquis. Sed nũqd in comestiõe carniũ eximit' a regula mõachali: nõ videt': qz canon tñ infirmitatis causã excipit in monachis: ut. j̃. de ɔse. di. v. carnẽ tamẽ satis põt dici ꝙ sic: ne alijs sit scãdalũ ut. xli. di. qsqs.

o Monachus. s̃. vij. q. i. pcepit. ⁊. c. hoc nequaq̃ʒ.

p Habet officium. nõ habens curã animaꝝ.

q Lugeat. se uel mundum. id est peccata sua uel aliorum: qui in mundo sunt lugeat.

a Si cupis esse qd diceris. ar. a nominis interptatiõe. noia eni debent esse ɔsona rebus: insti. de dona. §. est ⁊ aliud. ⁊. ff. de tute. l. i. xxi. di. cleros. ⁊. xij. q. i. clericus. xxiiij. q. i. pudenda. in auc̃. de defen. ciui. coll'. iij. in principio.

b Solorum. id est solitariorum. ne sit contra infra. e. si clericatus. ⁊ est ar. ꝙ monasteria non sunt construenda in vrbib⁹: ut infra de conse. dis. v. nunq̃ʒ.

c Simplicitatem. Duplex est simplicitas ɔ̃ria dolositati: ⁊ illa est bona. qdam ɔ̃ria discretioni: ⁊ hec ẽ mala. xxxvi. di. in pncipio.

d Non multum. tamen quandoq̃ʒ minus est falli q̃ʒ fallere: ut. xxij. q. ij. in ipiarum. est ergo vicium falli id est facile esse ad fallendum. Intelligũt

tamen quidam hoc de deceptione fidei: in contractibus autem decipi nō eſt peccatū. xxij. q. ij. innocens.

e Que indifferenter. ſcriptum eſt eni omni petenti te tribue etiam excommunicato. xi. q. iij. qm̄ multos. i. q. ij. q̄ſpio. xxiij. q. iiij. ita plane. xiij. q. ij. nō eſtimem⁹. Sz contra: deſudet elemoſyna in manu tua: donec iuenies iuſtuz z cetera: ar. lxxxvi. diſ. non ſatis. j. e. c. vlt. z ar. v. q. v. non omnis. de hoc notaui ſ. xlij. di. quieſcamus

f Inſtitorem. id eſt negociatorem.

g Ne filiorum. id eſt pauperum.

h Canes. hiſtriones z meretrices z leccatores.

i Alia. paſcor. a ſacramentis ipſorum.

k Securis. quia ſuccisus eſt mundo: infra e. placuit.

l Si munus. Sz vnde faciet monachus elemoſynā uel oblationem qui nihil habet propriuz nec ei preter neceſſaria licz aliquid recipere: ar. hic. z corpori ſuo nō debet ſubtrahere neceſſaria: de conſe. di. v. nō mediocriter: quidam dicunt q nomine monaſterij offeret: ar. liiij. di. abbati. z hoc ſi habet ad miniſtrationez. uel dic munus. i. decimam.

diſtat in uicio uel decipere poſſe uel decipi chriſtianum: quem ſenſeris tibi aut ſemper aut crebro d̄ nummis loquentem: excepta elemoſyna que[e] indifferēter omnib⁹ patet. Inſtitorem[f] potius habeto q̄ monachum. preter uictuz z ueſtimentum z manifeſtas neceſſitates nihil cuiq̄ tribuas: ne[g] filiorum panes canes[h] comedant.

Idem ad eliodorum.

Monachus paſcitur: clerici paſcunt.

Alia[i] cauſa eſt monachi: alia clerici. Clerici oues paſcunt ego paſcor. Illi de altari uiuunt. mihi ſecuris[k] quaſi ad radicem in fructuoſe arboris pōitur. Si[l] munus ad altare nō defero: mihi ante preſbyterum ſedere non licet. Illi ſi[m] peccauero licet me tradere ſathane in interituz carnis: ut ſpiritus ſit ſaluus in die domini.

Idem ad ruſticum.

Non licet aliquid monachis agere ſine preſbyterorum conſilio

Ecleſia[n] habet ſenatum[o] cetuz preſbyterorum: ſine quorum conſilio nihil monachis agere licet. Roboam filius ſalomonis idō perdidit regnum: quia audire noluit preſbyteros ſuos. Senatum quoq̄ romani habebant: cuius conſilio cuncta agebant. Et nos habemus ſenatum[o] noſtrum cetū preſbyterorum. Item eugenius papa.

Secundum etymologiam nominis ſolitariam uitam ducat monachus.

Placuit[a] communi noſtro cōſilio: ut nullus monachorum pro lucro terreno de monaſterio exire nefandiſſimo auſu p̄ſumat: neq̄ penitentiam dare neq̄[b] filiuz de baptiſmo accipere: neq̄ baptizare: neq̄ infirmum uiſitare: neq̄ mortuum ſepelire: neq̄ ad eccleſiam ſecularem tranſire: neq̄ de q̄libuſcunq̄ negocijs[c] ſeſe implicare. Sit clauſtro ſuo cōtentus: q2 ſicut piſcis ſine aqua caret uita: ita ſine monaſterio monachus. Sedeat itaq̄ ſolitarius z taceat quia mundo mortuus[d] eſt: deo autem uiuit. Agnoſcat nomē ſuum Monos eni grece: latine ē unus: achos grece: latine eſt triſtis. unde dicitur monachus id eſt unus triſtis. Sedeat ergo triſtis z officio ſuo uacet. Item paſchalis ſecundo uictori bononienſi epiſcopo.

Abſq̄ epiſcoporum conſenſu epiſcopalia iura monachi non uſurpent.

Peruenit[e] ad nos: unde ualde miramur: q quidam monachi z abbates in parochia ueſtra contra ſanctorum decreta epiſcopalia iura z officia ſibi arrogāter uendicant: uidelicet penitentiam dare: z remiſſionem peccatorum reconciliationem penitentium decimas z eccleſias: cum abſq̄ proprij epiſcopi licentia uel[f] apoſtolice ſedis auctoritate hoc nullatenus preſumere debeant: ſicut in[g] chalcedonenſi concilio de huiuſmodi a ſanctis patribus ſtatutuz eſt: z[h] ſub anathematis uinculo monachis omnibus prohibitum Mandamus itaq̄ dilectioni tue: ut eos conuenias: z ne talia deinceps preſumant: oio prohibeas. Item calixtus papa.

De eodem.

m Si peccauero. q̄ ſecularis prelatus poteſt excōmunicare monachum. z eſt ar. q ſi monaſteriuz aliquod eſt iuxta terminos alicuius archidiaconat⁹ q archidiaconus habet iuriſdictionē i ipz monaſterium. ad idez facit. j. c. pxi. xciij. diſ. a ſubdiacono. z extra de offi. archidia. c. vlt. eccleſia eniz que eſt infra territorium alicui⁹ ſub illius eſt iuriſdictione: ut infra. q. vij. omnes. ar. contra. xviij. q. ij. peruenit. z. c. dudū. z extra de capel. mona. dilectus.

n Ecleſia habet. preſbyterorum. ſi intelligas de illis perſonis qui ſūt prelati monachorum planum eſt.

o Senatum. ſed ſi capitulum dicitur ſenatus: z ſenatus reſtituit hominē fame: ut. ff. de poſtula. l. i. §. de qua. ergo z capitulum. nā z capitulū quandoq̄ diſpenſat: ut extra de ſimo. ex inſinuatione. z ar. extra de preben. cū nō ignores. Itē in hoc cōpatur capitulū ſenatui. nā ſicut a ſententia ſenat⁹ non appellatur: ut. ff. a qui. ap. non li. l. i. nec a capitulo: ut extra de his que fi. a ma. par. ca. cum in cunctis. vnde dico q capitulum eligendo indignum diſpenſat cum ipſo: niſi ſit talis diſpenſatio que prohibita ſit ei quemadmodum dico in epiſcopo.

a Placuit. hic loquitur de monachis non habentib⁹ populum.

b Neq̄ filium. nō ē licitum ſibi facere cōmatres: ut. xxx. q. i. [illegible] ij. q. ij. puenit.

c Negocijs. niſi iubeantur: infra. e. qui vere.

d Mortuus. hic vides: q ingreſſus religionis exparatur morti naturali. vñ qd iuris eſt circa dotem uel donationem propter nuptias morte naturali: idem eſt in hac morte: q eſt in ingreſſu religionis: ar. C. de epiſco. z cle. l. vl. z ſicut donatio cauſa mortis firmatur morte naturali: ſimiliter z morte ciuili: ut. C. de dona. inter vi. z vx. [illegible] res vxoris. iohannes. z hoc teneas pro regula: q i ſolis illis caſibus ciuilis mors cōparatur morti naturali: vbi hoc iure cautū inuenit. h.

e Peruenit. iura. ergo abbates non debent exercere epiſcopalia iura: nec de cauſis matrimonialibus cognoſcere: ut contra de exceſ. prela. accedentibus. niſi epiſcopalia iura pleriſque [illegible] ut extra de preſcrip. auditis.

f Vel apoſtolice. ar. ʒ. ex̄ de confir. vti. uel inuti. porrecta. ſed dic q nō pñt ɔfirmari quo ad hoc qn poſſint remoueri cū op⁹ fuerit.

g In chalcedonenſi. infra e. qui vere.

h Et ſub anathematis. infligendi.

Interdicimus.publicas penitentias.hoc eniȝ ad epiſcopos pertinet:ut.l.di.in capite

k Et miſſas.quas nec alij debent in monaſterijs publice cãtare populo:niſi fuerint inuitati:ut.xviij.q.ij.dudum.ꝛ.c.luminoſo ꝛ c.abbatem.

b Eos vero.id eſt tamen. Ex aduerſatione iſta videtur: ꝙ eremite non ſubſunt epiſcopis.quod quidã concedunt:quia ſunt locuſte: que non habent regem. Sed nos contra:ut.xciij.di.nulla ratione. xi.q.iij. ſi autem. Hic etiam nota ꝙ eremita poteſt vocari ad prelaturam:ut extra de elect. cum monaſterium.qualem autem vitam habere debeãt nõ repperi: tamẽ priuilegium clericorũ habent:ut hic apparet Sed ſi queras quomodo eremita poſſit eligi ad prelaturam: cum de magis ſtricta ad minus ſtrictam vitam non.eſt licituȝ trãſire.xix.q.i.c.vno! Reſpõdeo vita mõachorum eſt magis ſtricta quo ad hoc: quia renunciat proprijs ꝛ ponit hominem ſupra ſe ſed eremita non renũciat proprijs:ut.xix.q q.iij.§.contra.

Interdicimus etiam abbatibus ꝛ monachis publicas penitentias dare:infirmos uiſitare: ꝛunctiones facere:ꝛ miſſas publicas cantare. Chriſma ꝛ oleũ cõſecrationeſq; altariũ ordinationes clericorũ ab epiſcopiſ accipiãt:in quorum parochijs manẽt. Item alexander.ij.

Monachi intra clauſtra morantes clericorum officia exterius nõ miniſtrent.

Iuxta chalcedonenſis tenorem optimi concilij mõachis quis religioſiſ ad normã ſci bñdicti intra clauſtrũ morari pcipim⁹. Vicos caſtella ciuitateſ pagrare,p hibemus:ꝛ a pplo𝔷 pdicatõe oio ceſſare cenſuim⁹:niſi forte qs de ſue anime ſalute ſolicitus:ut eo𝔷 habitũ aſſumat:eos intra clauſt𝔷 conſulere uoluerit. Item ex cõcilio chalcedonenſi.

Monachi qui ſunt in ciuitatibus epiſcopo debent eſſe ſubiecti.

Qui uere pureq; ſolitariam eligunt uitam: digni ſunt cõuenienti honore. Eos uero qui per ſingulas ciuitates ſeu poſſeſſiões in monaſterijs ſunt:placet nobis epiſcopo eſſe ſubiectos ꝛ quieti operam dare.atq; obſeruare ieiunia ꝛ orationes in locis quibus ſemel ſe deo deuouerint permanentes:ꝛ neq; communicare eccleſiaſticas neq; ſeclares aliquas attractare actiones relinquentes propria monaſteria:niſi forte iubeantur propter urgentes neceſſitates ab ipſius ciuitatis epiſcopo: ꝛ neminem ſeruorum ſuſcipi in mõaſterium ut ſit cum eis monachus niſi cum domini proprij licentia. Preter euntem uero hec decreuimus extra communioneȝ eſſe:ne nomẽ domini blaſphemetur. Cõuenit ergo ciuitatis epiſcopo curam ꝛ ſolicitudinem neceſſariam monaſterijs exhibere. His ita reſpondetur: Auctoritaſ illa nicene ſynodi prohibet monachos de monaſterijs exire: ꝛ per capellas ſepulturas mortuorum celebrare confluere uidelicet more clerico𝔷 ad cuiuſlibet exequias celebrandas. Ceterum ſi apud monaſterium aliquis ſemetipſum tumulari uoluerit:non eſt prohibendus. Unde gregorius ſcribit iohanni epiſcopo de urbe ueteri.

Miſſe celebrari mortui ſepeliri i monaſterio non prohibentur.

Caſtitus abbas monaſterij ſancti gregorij inſinuauit nobis plurima ſe a ueſtra ſanctitate grauamina ſuſtinere:ꝙ in eodem monaſterio miſſas prohibeas celebrari:mortuos etiaȝ interdicas ſepeliri.a qua inhumanitate uos hortamur ſuſpendi:ꝛ ſepeliri ibi deȝ mortuos miſſas celebrari nulla ulterius habita contradictione permittas. Item deȝ carolitano epiſcopo uenerio.

Non ſũt caſſande pie uolũtates

l Oleum.infirmorum uel cathecuminorum.

m Ab epiſcopis.ſed cũ hoc.c.loquitur de non habentibus populum:quare recipiunt oleum uel chriſma cum populum nõ habeant! Reſpondeo ad cautelam:ne aliquem ibi non baptizatum contingat mori.

n Iuxta.

a Qui vere.ſolitariam.id eſt eremiticam vitam.

b Eos qui.licet digni ſint honore.

c Ieiunia.ſed quid ſi prius tenebatur aliquis aliquos dies ieiunare:nunquid nihilominus monachus factus tenet eos ieiunare!ar.ꝙ nõ.xxxiij. q.v.noluit.

d Curam.xviij.q.ij.monaſteria.ꝛ.c.abbates.ꝛ.c.cognouimus.

e His ita.nicene.ſupra.e.c.i.

f Caſtitus.miſſas publicas.ſed nõne hoc licite ꝓhibuit:ut ſupra.e. c.interdiximus!ſed dic ꝙ loquitur hic de monaſterio habente ppłm

g Suſpendi.id eſt abſtinere.io.

216

b Admonere. ne pie. secus si sunt iniuste. xvij q. iiij. quicunq3. ff. de re li. siquis. §. hec actio. xij. q. vlt. quia. ff. de condi. insti. quidam. imo ad episcopū spectat exequi volūtates defūctorū: ut extra de testa. si hēdes

i Consideratio.

k Vbicunq3. legitur. supra. xiij. q. ij. vbicunq3.

l Improbitatem. imo quia non habet populum.

m Quidam. mōachi epō. pōt q3 epus monacho precipere ⁊ iniungere ei aliquam legationem: ut ś. e. qui vere. similiter abbas: ut. j. c. mōachi.

n Excōmunicati. ergo monachi pñt excōmunicari ab epō: ut. xviij. q. ij. abbates. ⁊ ab alijs prelatis: ut. ś. e. alia.

a Probinum. detinere. nec talis detentor incidit in canonē: extra de sen. excom. ut fame.

b Ad nos. nam cum de fide dubitatur: romana ecclesia est consulenda: ut. xxiij. q. v. de liguribus.

c Insula. nota penam canonicam esse exilium. l. di. accedens. ⁊ dixi. iij. q. iiij. hi q epōs. io.

defunctorum.

Admonere te volum⁹: ne pie defunctoruz voluntates tua quod absit remissione cassentur.

Item gelasius.

Testatoris arbitrium seruari oz.

Consideratio ecclesiastice utilitatis hoc postulat: ex iusta dispositione testatoris seruanduz arbitrium esse.

Item ex concilio triburiensi.

De eodem.

Vbicunq3 facultates rerum ⁊ opportunitas temporuz suppetit ⁊ cetera: sicut in eodem. c. supra legitur in causa corum qui de diocesi ad diocesim transierunt.

Ecce his auctoritatibus patet: q siquis apud monasteriuz sepulturam sibi eligere voluerit: libere a monachis potest sepeliri. Vnde liquido colligitur prohibitionem illam nicene synodi propter improbitatem circūuagantium esse factam.

Vnde in chalcedonensi concilio legitur.

Monachi qui sine licentia episcopi uagātur: ad propria loca redire cogantur.

Quidaz monachi nihil habentes sibi iniunctum a proprio episcopo interdum uero etiam illi qui ab eo fuerant excommunicati: ueniunt ad ciuitatem constantinopolitanam. ⁊ in ea perturbationes tranquillitati ecclesiastice inferunt: ⁊ diuersorū domus corrumpunt. Statuit igitur sancta synodus hos primuz cōmoneri: ut exeant a regia ciuitate: demuz eos inuitos deijci ac inde per defensorem compelli: ut ad sua loca perueniant.

Item pelagius papa panlino solitario.

Monachi circūuagantes per defensores sunt compellendi.

Probinuz samarie ⁊ milianū atq3 probinianum uel alios pseudo monachos iohanni defensori precipimus: ut eos debeat detinere: quatenus siquam deside rant sue contentionis rationem cognoscere: ad nos ut informentur debeāt exhiberi. Certe si sola obstinatione ab ecclesiastico corpore sunt scissi: in reatia sicut petisti insula ut exulent predicto defensori duximus iniungendum.

Item leo papa.

Nullus monachus preter domini sacerdotes audeat predicare.

Adijcimus illud etiam: quod nobis propter improbitatem quorūdam monachorum religionis uestre uerbis mandastis per uicarios uestros hoc specialiter statuētes: ut preter domini sacerdotes nullus audeat predicare siue monachus siue laicus ille sit: qui cuiuscūq3 scientie nomine glorietur. Ecce in hoc. c. ⁊ uiciuz ē expressum: ⁊ generali constitutione euacuatum. Q uero penitentiam dare prohibentur: inde est q nulli sacerdotuz licet alterius parochianū ligare uel soluere. Monachi autem etsi in dedicatiōe sui presbyterat⁹: sic ⁊ ceteri sacerdotes baptizandi predicandi penitētiaz dandi peccata remittendi beneficijs ecclesiasticis pfruēdi rite

o Adijcimus. sacerdotes. al' p licētiā sacerdotū, nec ob. xxv. di. plerū. vbi dī q diacon⁹ pōt pdicare: sic. xcij. di. in sancta. al' ibi pdicare ponit p legere. similiter laici pdicāt ⁊ mulieres de lnia sacerdotis: ut. ś. di. xxiij. mulier i fi. Sz nunqd subdiaconus pōt predicare? ita: q2 plan⁹ ⁊ curā aiarum hēre pōt: ut cā de eta. ⁊ qua. pterea. pdicat ergo rōne platiōis: sz nō rōe ordis: q2 locū sacerdotis obtinet: ut. xcij. di. pcipimus. Tēplarij aūt etiā hospitalarij ideo pdicant: q2 habēt de hoc puilegium. Sed qd si aliq sunt falsi pdicatores? ⁊ aliqua lucrantur: nunqd retinebunt illi ecclesie? videtur q non: quia non refert quis ꝑ qualiter predicet: sed que predicet. xix. di. secumdum. ⁊ apostolus dicit in epistola ad philippenses: siue per veritatem siue per falsitatem christus annūcietur: in hoc gaudeo ⁊ gaudebo. Dic q apostol⁹ gaudebat de conuersis: non de predicantibus. Ar. tamen q ecclesie acquiritur. ff. de inoffi. testa. l. posthum⁹. §. siquis. vbi dicitur q si extraneus expugnauit testamentum: hoc ei non prodest: sed legitimis. iohannes.

o Inuitos. per brachium seculare est inobediens corrigendus: ut supra di. xvij. non licuit. ⁊. xi. q. i. petimus.

p Vt ad loca sua redeant. uel in exilium mittantur: ut. j. c. proximo.

q Ad loca. hoc est regulare: ut semper primo cogantur redire ad monasterium suum: ut. xxvij. q. i. nec aliqua in fi. ⁊. c. impudicas. ⁊. c. peruenit. nisi sepius delinquat: uel pmum monasterium sit nimis dissolutum: ut. xxvij. q. i. siqua. ⁊. c. siquis rapuerit.

e Ecce. parochianum. j. de pe. di. vi. placuit.
f De p̄ñtiū. defenſor. i. iudex uel aduocatus uel procurator negocioꝝ ſeculariū: ſic. i. q. iij. ſaluator. ⁊ ex̄ ne cle. uel mo. ſꝫ nec. nō poteſt ergo ſine ſupioris licentia eē uel iudex uel aduocatꝰ uel arbiter: ſed abbas poteſt hoc facere ſine licentia alicuius: nā abbas monachos habet i poteſtate: ut xi. q. i. non oicatis. vñ ipſe non eſt ſub poteſtate alicuiꝰ ff. d adulte. ſic eueniet. ⁊ ꝙ poſſit abbas eſſe procurator: habes extra de cen. ſopite. ex̄ de trāſac. contingit. ſeculareſ ergo cauſas etiā iubentibus epis nō pñt agere: ut hic: ⁊ extra ne cle. uel mo. relatuꝫ. niſi miſerabiliū pſonaꝝ: ut. lxxxvi di. c. vlt. Item nec ſindicꝰ poteſt conſtitui i ꝓpria eccleſia ut extra de ſindi. ſicut. nec ꝓcurator: ut in auc̄. de ſancti. epiſ. §. aliū. niſi alius non ſit eque idoneus tunc pōt de licentia abbatis ut extra d teſti inſuper. ⁊. j. e. monachi. iudex tamen cōſtituitur mōachus a ſuperiore: ut extra d pꝛiule. cū olim Et nota ꝙ ſi quā cām mouent monachi preſumit̄ ſemper ꝙ bono zelo eam moueant: ut extra d no. opi. nunci. cum ex iniuncto. io.

poteſtatem accipiunt: ut ampliuſ ⁊ perfectius agāt ea que ſacerdotalis officij eſſe ſanctorū patrum cōſtitutionibus comprobātur tamen executionem ſue poteſtatis non habent: niſi a populo fuerint electi ⁊ ab epiſcopo cū conſenſu abbatis ordinati. Eccleſiaſticas uero atq; ſeculares actōneſ attractare prohibentur: ut non preſumant ſibi patrocinia cauſarum: niſi ab epiſcopo cōmoniti fuerint nec ſecularibus cauſis occupent̄ ut reſideant cognitores dirimendarum litium.

Unde pelagius ſcribit antonine patricie ⁊ decie.

Monachꝰ defenſor fieri nō debꝫ.

De[f] preſentium portitore: ꝙ defenſor factuſ non eſt: nulla uobis animi moleſtia ſit: quia ſatis ualde amariſſimum habeo de iſto propoſito ad aliud officium homineſ deduci: in quo nullo modo que a monachis deo promiſſa ſunt ualeant adimpleri. omnimoda enim eſt illius habitus ⁊ iſtiuſ officij diuerſitas. illic enim quies oratō labor manuū. at hic cauſarum cognitio cōuentiones actus publica litigia ⁊ quecunq; uel eccleſiaſtica inſtituta uel ſupplicantium neceſſitas poſcit. faciat aūt ⁊ deus: ut tales ſint hi uel q a nobis in iſto habitu nutriuntur uel in monaſterijs creſcunt ut prouecta etate ⁊ uita probata non ad litigioꝝ officia ſꝫ ad ſacerdotiū ualeant promoueri. Gelaſius[g] tamen ſicut in tractatu de promotionibus clericorum inuenitur in capitulo illo: Monachuſ nouitiꝰ ⁊ cetera: permittit illos ex diſpenſatōne fieri defēſores. Qꝫ uero ſacerdotalium officiorum poteſtatem habeant: teſtatur ambroſiuſ dicens.

Clericorum officia celebrare monachi presbyteri non prohibentur.

Doctos[h] aūt ꝓbos monachos presbyterij honorē dedicatoſ predicare baptizare penitentiam dare debita miſeris relaxare decimarum primitiarum oblationū uiuorum ⁊ mortuorum portōne iuſta pfrui debere moderata diſpenſatione commendamus: ut iuxta apoſtolū: de altario cui ſeruiunt uiuentes per obſequium dominice plebis panē ⁊ uinū imaculata bñdictiōe transformēt in corpus ⁊ ſanguinē dñi nři ieſu chriſti.

Item inocentiꝰ papa.

Beneficijs eccleſiaſticis monachꝰ presbyter libere perfruat̄.

Si[i] monachus ad clericatum ꝓmoueatur: beneficia pſtentur ei pleniter ⁊ annone ⁊ decime donentur abſq; ulla dilatione ⁊ minoratōne: ut quanto meliꝰ poſſit iuxta poſſibilitatem quando neceſſitas extiterit: ad opa eccliaſtica ⁊ ipſam reſtaurandā[k] eccleſiam adiutoriū faciat. Item gregoriꝰ.

De eodem.

Moderaminē[l] apoſtolicē auctoritatis decernimus: ut monachi ſi presbyterij honore dedicati ſunt cum ligandi ſoluendiq; poteſtate decimaꝝ primitiaꝝ oblationum donationū: que fiunt pro uiuiſ ⁊ ꝓ defūctis portionē iuxta canonem ad ſuā ꝓximiorūq; utilitatem merito pfectioris iuſticie non minus q̄ꝫ ceteri ſacerdotes laudabilit̄ ſibi[m] uendicent. Idem.

g Gelaſius. defenſores. ſ. di. lxxvij. c vlt. ꝫ: vile ē illud ꝫriū: qꝛ ibi defenſor ponit̄ ꝓ oſtiario: ⁊ iō magiſter illud noluit ſoluere.
h Doctos.
i Si monachus. minoratiōe. ſ. i. q. iij. c. vlt. ⁊ ē ar. ex quo qs eſt electus canonicus: ſtatim habebit fructus p̄bende plene: ut alij: extra de preben. relatum. fallit hoc extra ut ec. bene. ut noſtrum in fi. ⁊ de inſti. cum veniſſet in fi.

k Reſtaurandam. ar. ꝙ habens eccleſiam debet reparare eam: ut extra d eccle. edi. de his. ⁊. c. vlt. hoc verum eſt ſi habet tertiam que debetur fabrice: ut. x. q. i. decreuimus. ⁊. q. iij. vnio. io.
l Moderamine. proximorum. ar. ꝙ de bonis eccleſiarum poſſumus ſubuenire conſanguineis: ut. lxxxvi. di. non ſatis. ſed ꝓximos hic appellat fideles.
m Sibi vendicēt. cū ergo eccleſia poſſit vēdicare decimas: patet ꝙ dominium decimarum eſt penes eccleſiā licet decima nondum ſit tradita ei. decime. n ſunt dei: ut infra. e. reuertimini. vnde etiam quēlibet poſſeſſorem eccleſia conuenit ſup decimis: ut. j. e. decime hoc eniꝫ eſt priuilegiū eccleſie ꝙ re nondum tradita facta eſt dña rei: ut extra de cōſue. c. ij. in fi. C. de ſa. ſan. ec. ut inter diuinū. quidam tamen dicunt: ꝙ eccleſia non poſſit vendicare decimam: niſi ſegregata ſit: quia qui rem vendicat ſpecificare eam debet: ut extra de ap. ſignificantibus ſed hoc nihil eſt: qꝛ incertā ptez poſſum vendicare: ut. ff. de rei ven. que de tota. ⁊. l. ex diuerſo. ⁊. l. vlt. ſꝫ adhuc alia rōne videtur ꝙ eccleſia nō poteſt decimam vendicare: qꝛ niſi decima ſit ſegregata ab alijs bonis nō deſinit eſſe prioris dñi. ff. de polli. l. ij. §. vlt. ſed illud eſt qñ decima debet̄ ex voto aliud qñ ex iure. dicas ergo ꝙ licet decima nondum ſit ſegregata: ꝙ tñ ē eccleſie. uel dicas ꝙ totū illud frumentū eſt cōe: qꝛ cū frumētū volūtate dñorum cōmiſcet̄: fit cōe: ⁊ qōlibet granū fit cōe: ut tūc det̄ actio cōi diuidūdo ut diuidatur. ſed ſi ſine volūtate dñoꝝ ē cōmixtū: tūc nō fit cōe: ſꝫ vēdicare

pōt vterq; ptem ſuam ff. de rei vē. ſi frumentum. ⁊ inſti. de re. di. § ſi duo. ſed nec illud vꝫ poſſe ſtare: q2 cū ſemē non fuit cōe: ergo nec frumtū. uel dicat ꝙ d̄cime petant̄ p actionē pfeſſoriam: q2 ius preſtandi decimaꝫ eſt ſeruit⁹ q̄dam. uel verius dicas ꝙ petunt̄ cōdictiōe uel ex canone iudicis officio.

a ¶ Ex auctē. aplorū. i. lxxij. diſcipuloꝝ. xxi. di. i nouo epi eni tenēt locū ipſorū. lxviij. di. quoꝝ vices. Uel ꝑprie. ſ. quo ad ꝑprioꝝ renūciationem.

b ¶ Sunt nnulli. bndict⁹. ar. ꝙ oia q̄ non ꝓhibuit bndictus ſūt conceſſa mōachis: ſic. xxviij. q. i. iaꝫ nunc. xxx. q. iij. illud.

c ¶ Canōicis. regularibus. imo i oib⁹ ut vꝫ: ar. lxxviij. di. c. i. ⁊ etiā p totū. xi. q. i. te qdē. xiij. q. iij. c. ij. ⁊. xv. q. ij c. i. xxiij. q. vlt. his a q bus. ex̄ de poſtu. clerici. ex̄ ne cle. uel mona. multa.

d ¶ Si viue i mōaſterio. multo. vſq; ad decrepitā etatē: ut. xxxviij. di. null⁹ uel multo. i. p qnquēnium: ut i ꝓhemio. ff. de ſepa. l. i. §. qd̄ dictum. Uel triēnium. C. de ſideicō. l. i. Uel p biēniū ut iſti. de irāꝝ ob. Ar. hic ꝯ momtaneos magiſtros. lix. di. ſi officia q2 nō mediocrit̄ errat; q min⁹ bonū ꝑfert ⁊c̄ ut. j. de cō. di. v. nō mediocrit̄. ⁊ ar. ꝙ potius ſeniores magri ſūt audiendi: ut. xx. di. de q. b⁹. ar. ꝯ. ff. de edi. edic precipiunt.

e ¶ Si clericat⁹. titillat. i. delectat.

f ¶ Humilitatis. id eſt paruitatis.

g ¶ Cōtuberniū. ex̄ de ſta. mo. mōachi. ⁊. xx. q. vlt. c. vlti.

g ¶ Cōtuberniuꝫ. ar. ꝙ plus valet vita cōis q̄ vita eremitica. vñ ab eremitica vita licite trāſit̄ ad monachatū: ut dixi. ſ. e. qui vere. ſ; a monachali ad eremiticā nō poteſt niſi de abbatis lnia fiat rōne de

Clericoꝝ officia monachi p̄ſbyteri libere adminiſtrēt.

Ex auctoritate huius decreti quod apoſtolico moderamīe ⁊ pietatis officio a nobis eſt cōſtitutum: ſacerdotibus monachis apoſtoloꝝ figuram tenentib⁹ licet predicare baptiȝare communionem dare pro peccatoribus orare penitētiam imponere atq; peccata ſoluere. Itē ex decreto bonifacij pape.

Monachi p̄ſbyterij honore decorati ptāte hñt ligādi ⁊ ſoluēdi.

Sunt tamen nonnulli nullo dogmate fulti audaciſſime qdeꝫ ȝelo magis amaritudinis q̄ dilectionis inflammati aſſerētes monachos qui mūdo mortui ſūt ⁊ deo uiuunt: ſacerdotalis officij potentia indignos neq; penitentiam neq; chriſtianitateꝫ largiri neq; abſoluere poſſe p ſacerdotalis officij diuinitus ſibi iniunctaꝫ poteſtatem: ſed omnino labuntur. neq; enim beatus benedictus monachoꝝ preceptor almificus hui⁹ rei aliquo modo fuit interdictor: ſed eos ſeculariū negocioꝝ edixit expertes fore tātūmodo. quod q deꝫ apoſtolicis documētis ⁊ omniū ſanctoꝝ patrū inſtitutis nō ſolū monachis ſed etiā canōicis magnopere imperatur. nemo. n. militans deo implicat ſe negocijs ſecularibus. Tantoꝝ igit̄ patrū inſtituti exēplis: quibus periculoſiſſimū eſt refragari: credim⁹ a ſacerdotibus monachis ligādi ſoluēdiq; officiū deo operāte digne adminiſtrari: ſi eos digne contigerit hoc miniſterio ſublimari. Decretantes igit̄ monaſtice ꝓfeſſionis preſbyteros ſacerdotalis potētie arcere officio omnimodo precipimus ut ab huiuſcemodi auſib⁹ reprimant̄ i poſteꝝ: quia quāto qſ q; eſt celſior: tāto et illis erit potētior. His omibus auctoritatib⁹ perſpicue mōſtratur: monachos poſſe penitentiā dare baptiȝare ⁊ cetera ſacerdotalia officia licite adminiſtrare. Q2 uero populi electione epiſcopoꝝ inſtitutione ⁊ abbatis conſenſu poteſtatem ſuā exequi ualeāt: hieronymi gelaſij ⁊ gregorij auctoritate probatur. Ait enim hieronymus ad ruſticū monachum.

Digne in monaſterio uiuens per populi electionem ad clericatum poterit promoueri.

Sic uiue in monaſterio ut clericus eſſe merearis. multo tēpore diſce que poſtmodū doceas ⁊ inter bonos ſemper ſectare meliores. Q2 ſi populus uel epiſcop⁹ te in clerū elegerit: age ea que clerici ſunt. Idem ad eundem.

In ordine clericatus promoueri monachi poſſunt.

Si clericat⁹ titillat deſideriū diſcas quod poſſis docere. ⁊ rationabilem deo offeras hoſtiaꝫ ne ſis miles priuſ q̄ tyro: ne priuſ magiſter ſis q̄ diſcipulus. Non eſt humilitatis meç neq; menſure iudicare de ceteris ⁊ de miniſtris eccleſiarum ſiniſtrum quippiam dicere: habeant illi ordinem ſuuꝫ ⁊ gradum. quem ſi tenueris: quo modo tibi in eo uiuendum ſit: editus ad nepotianum liber te docere poterit. Nūc mōachi cunabula moreſq; diſcutimus: ⁊ eius monachi qui liberalibus ſtudijs eruditus in adoleſcentia iugum chriſti collo ſuo impoſuit. Primūq; tractandum eſt: utrum ſolus an cum alijs in monaſterio uiuere debeas. Mihi placet: ut habeas ſanctorum contuberniū: nec ipſe te doceas ⁊ abſq; doctore ingrediaris uiam quam nūq; ingreſſus es. Item geleſius papa.

In loco quem abbas iudicauerit monachus eligatur: ⁊ ab epiſcopo ſacerdos ordinetur.

Siquis monachus fuerit: qui uenerabilis uite merito ſacerdotio dignus uideatur: ⁊ abbas ſub cuius imperio regi chriſto militat: illum fieri preſbyterum petierit: ab epiſcopo debet eligi: ⁊ i loco quo iudicauerit ordinari: omnia que ad ſacerdotij officium pertinent: uel populi uel epiſcopi electione prouide ac iuſte acturus. Item ſyricius papa.

Tempore maturitatis eccleſiaſticis monachi promoueantur ordinibus.

Monachos.nec ſalm.i.ꝑtermiſſis ordinib⁹:ut.liij.di.ſolicitudo.uel.i.nõ ſeruatis inſticijs:ut.lxxvij.di.i ſingulis.ſz ẽ ꝯ.lxxvij.di.c.vlt.vbi dr̃ ꝙ mõach⁹ oẽs ordines infra ãnũ põt recipe:ſz illud ex diſpenſatiõe.qḋ hic dicit ẽ ius cõe.
b Ad epatus.ut ſi ſit pbr̃ p⁹.x.annos põt eps fieri:ut.lxxvij.di quicunqȝ.

alio clerico.bar.
l Mediana.cum cantatur ſitientes.
l Mediana.ſ.lxxvij.di.in ſingulis ꝯ.
m Faciemus.ꝑ aliũ.quẽ.n.papa in diaconuz ordinat:ammodo non põt recedere ab ipſo:ut.i.q.i.filium.

Monachos[a] quoqȝ quos morũ grauitas ꝛ uite ac fide inſtitutio ſancta cõmẽdat clericorum officijs aggregari ꝛ optamus ꝛ uolumus:ita ut q intra triceſimũ annũ etatis ſunt digni:i miorib⁹ per gradus ſingulos creſcentes tpe ꝓmoueant̃ ordinib⁹: ꝛ ſic ad diaconat⁹ uel ꝓ̃sbyterij inſignia mature etatis ꝯſecratiõe pueniãt.nec ſaltu ad ẽpat⁹ culmẽ aſcẽdãt:niſi in his eadẽ q̃ i ſingul' dignitatib⁹ ſuperi⁹ ꝑfiximus fuerit tpa cuſtodita. Itẽ augu.ad eudoxium.

Eccleſiaſtica officia nec auida electiõe monachi ſuſcipiãt:nec blãdiente deſidia reſpuant.

Nos[u] aũt frẽs hortamur i dño ut ꝓpoſitũ uṙm i dño cuſtodiatis:ꝛ uſqȝ ad finẽ uite ꝑſeueretis ac ſiq̃ opera uṙa mr̃ eccleſia deſiderauerit:nec elatiõe auida ſuſcipiatis[c]: nec blãdiente deſidia reſpuatis:ſz miti corde obtẽpercetis deo cũ manſuetudine portãtes eũ qui nos regit:q dirigit mites i iudicio qui docet manſuetos uias ſuas. nec ociũ uṙm neceſſitatibus[f] eccl'e ꝑponatiſ:cui parturiẽti ſi nulli boni miniſtrare uellẽt:quõ naſcere mini nõ iueniretis. Item pelag⁹ papa bono epo ſauinati.

Gelaſius quendam ruffinuz monachum iubet ſacerdotem fieri: ꝛ in quadam baſilica ordinari.

In[g] parochia tua baſilica ſancti laurẽtij:q̃ in poſſeſſiõe filij ꝛ cõſiliarij nr̃i uiri magnifici theodori fundata eſt:officium pbr̃i deeſſe cognouimus.ꝛ qꝛ ꝑfat⁹ filius nr̃ nobis rettulit ſe inueniſſe ruffinũ quẽdã monachũ olim ſibi uita ꝛ in oib⁹ cõprobatuz:ꝛ hũc poſtulat ibi pbr̃m ꝯſecrari:qḋ[h] ſbito fieri nos ꝓrogata[i] obſuãtia nõ acquieuim⁹. Jdõqȝ dilectio tua his acceptis ſabbato ueniente faciat eũ[k] diaconũ:ꝛ ſi deus uoluerit ꝛ uixerimus medianã[l] hebdomada pbr̃m faciemus[m]:q̃ten⁹ ſupueniente paſchali feſtiuitate ſacra miſteria in memorata baſilica a ꝑſona cõpetenti ualeant adimpleri. Item gregorius in regiſtro.

Qui de clerico monachus efficit̃ proprio epiſcopo ordinante: epiſcop⁹ poterit eligi ꝛ cõſecrari.

Siquem[n] a clericatu i monaſticã ꝯtigerit uenire cõuerſatiõnẽ:ſi talis uite monach⁹ fuerit:ut epiſcop⁹ cui añ militauerat:eũ dignum ſacerdotio ꝓuideat in loco quo iudicauerit:eligi poterit ꝛ ordinari. Itẽ ex ꝯci.agathẽſi.

Sine teſtimonio abbatis ad clericatus officiũ mõachi nõ eligant̃.

Monachi[o] uagãtes ad officium clericatus niſi eis teſtimoniũ abbas ſuus dederit:nec i parochiis nec[p] in ciuitatibus ordinentur. Si.n.neceſſe fuerit clericũ ḋ monachis ordiari:cũ ꝯſenſu[q] ꝛ uolũtate abbatis preſumat epiſcopus. Item ex concilio hilerdenſi.

Cuz abbatis uoluntate monachi ordinentur:quos pro utilitate eccleſie epiſcop⁹ ordinare uoluerit.

Quos[r] ꝓ utilitate eccl'e aliquos monachoꝝ i clericat⁹ officio epiſcop⁹ ꝓbauerit ꝓmouendos: cũ abbatiſ uoluntate debent ordinari. Ea uõ q̃ i iure monaſterij de facultatibus offerũtur in nullo diocesanã[s] lege ab epiſcopis contingant̃. Itẽ ex ꝯci.terragonenſi.

Sine abbatis imperio ad clericatus officiũ monachi nõ eligant̃.

Monachi[t] a monaſterio foras egredictes:ne aliqḋ monaſteriũ eccleſiaſticũ ꝑſumant agere ꝓhibemus niſi forte cũ abbatis imperio.ſil'r ut null⁹ eoꝝ.i.monachoꝝ forenſis negocij ſuſceptor l' executor exiſtat: niſi id qḋ monaſterij expoſcit utilitas[x] abbate[y] ſibi nihilominus imperante. Itẽ aug⁹.

c Supi⁹.ſ.lxxvij.di.c.i.ij.ꝛ iij.io.
d Nos aũt opera.ar.ꝙ ſi cleric⁹ ſcit opas aliq̃s illas tenet̃ preſtare eccl'ie:ex̃ de poſt.c.ſi.ſz cuius expẽſis preſtabit eas! vr̃ ꝙ expenſis eccleſie: ut ar.xij.q.ij.chari.tez.maxime ſi non hz ꝓpãu de quo hic loquit̃.ſecꝰ tñ ẽ i liberto q preſtabit opas ꝓ ꝓprijs ſũptibus ꝓ̃rono ſuo:niſi paup ſit: ut ḋ ope.li.ſuo.h tñ nõ logt̃ de talib⁹ opibus ſz tñ de poſtulationis uel ꝓ̃lationis recipienda. Jtez ar.ꝙ ſi alicui deceſia iungit̃ aliqua legatio tenet̃ eaz recipere:ut.q.iij.i.nulli.
e Suſcipiatis.ſ.viij.q.i.ſcripturis.
f Neceſſitatibus.ſ.vij.q.i.ſcias.
g In parochia.in poſſeſſione.i.que fuit ei⁹.ſ.xvij.q.ij.abbates.cũ.n.fũdata ẽ eccleſia nullam hz ibi ꝑtãtem:ut.x.q i.nouerint.
h Qḋ ſbito.tpe egemuſ:ut aligd maturi⁹ agamus.l.di.ponderet.
i Prorogata.i.dilata.
k Cum diaconũ.ergo ſbdiacon⁹ erat iſte q fuit elect⁹ ad regimẽ parochialis eccleſie.ſubdiacon⁹.n.ad hoc licite eligit̃:ut ex̃ de etate ꝛ qua.ꝑterea.imo ẽt ad epatũ:ut ex̃ e.t.a mltis. Itẽ aliud nõbile ẽ hic:ꝙ ſi patron⁹ pñtat epo monachũ aliquẽ ꝙ tenet̃ eps eũ inſtituere.ꝛ dicũt qdã ꝙ ꝛ tũc tenet̃ eps eũ recipere:cũ ſubeſt neceſſitas uel vtilitas:ut.j.e.cũ ꝓ vtilitate.ꝛ.lv.di.ꝑſcis.ꝛ id qḋ legit̃ ex̃ de ſta.mo.monachi.intelligũt ꝙ ñ debẽt ꝑfici pochialib⁹ eccleſijs niſi ſubſit neceſſitas uel vtilitas.io. Sz certe idem eſt de quolibet

n Siquẽ.in mõaſticã.ſ.vij.q.i.hoc nequaq̃ȝ.ꝯ:ſz ille ad pniam deſcendit.hic meritũ augere ꝓpoſuit.qḋ ubi ñ exprimit̃:ex varietate preſumit̃ adminiſtrationũ relictaꝝ.ꝛ hoc bñ diſtiguit̃:ex̃ de renũci.p⁹ tranſlationẽ.
o Monachi.ad officiũ.officiã do eccleſiã:ſz ꝓuatim pñt celebrare.
p Nec i ciuitatibus.non ẽ dubiũ qn a clericatu trãſeat̃ ad mõachalẽ vitam:qꝛ diſtrictior ẽ vita mõachoꝝ q̃ȝ clericoꝝ:ſed mi⁹ ẽ quõ ad clericalẽ vitaz ꝑmittit̃ tranſire a mõachali vita:ut hic ꝛ in ꝑcedenti.c.ꝛ.lviij.di.c.i.ꝛ.ij.cũ de magis diſtricta vita ad minus diſtrictã vitã tranſire non lz:ut.xciij.di.legimus i fi. Rñ.ad platurã iõ tranſit ex diſpẽſatione ut pſit:ꝛ tũc votũ nõ frãgit:qꝛ iſtḋ i melius cõmutat̃.melior eſt.n.publica vtilitas q̃ȝ ꝓuata .ſ.e.nos ãt.qui aũt ſic trãſit: ut pſit peccat mortaliter.votũ.n.frangit.
q Conſenſu.hoc ẽ.ſ.lviij.di.c.i.ꝛ.ij.
r Quam ꝓ vtilitate uel ꝓ necẽitate.ſ c.px.ꝛ.lv.di.ꝑſcis.ſed.ſ.e.c.i pochia.idiſticte loquit̃.
ſ Cum abbatis.vr̃ ꝙ ꝙ epus inuito abbate ñ poſſit monachũ preficere eccleſie alicui ul' facere ipſũ clericũ ſuũ ut hic.ꝛ.ſ.c.pxi.ꝛ.lviij.di.c.i.ꝛ.ij.ſz ꝯ.ſ.c.q vere.ꝛ.ij.q.vij.cũ paſtoris.
t Diocesana.id ẽ nec tertiã nec quartaz dabũt epo.ſed de hoc notatũ eſt.x.q.i.in ſumma.
u Monachi.i.eccl'iaſticũ.officiãdo eccleſiã:ſed ꝓuatim pñt celebrare.
x Utilitas.ergo licet aligd bonũ ꝛ vtile ſit:nõ tñ eſt ageudũ niſi eo modo quo fieri dz:ut.xi.q.iij.qd ergo.xij.q.ij.quatuor.ꝛ.j.de con.di.v.nõ oportet.ꝛ.ff.de re mili.l.iij.§.in bello.
y Abbate.põt ergo monach⁹ eẽ ꝓcurator eccleſie ſue de lnia ſui abbatiſ ꝛ ẽt alioꝝ.ſ.e q vere.ꝛ.lxxxvi.di.ꝓuenit.ꝛ dixi.ſ.e.de pñtiũ.vr̃ etiã ꝙ ſine mandato:ut.C.de ꝓcu.exigẽdi.ſicut miles ꝓcurat cãm ſui numeri q alias non põt eẽ ꝓcurator:ut.ff.de ꝓcu.filiuſſa.ſed hec rõ ñ hz hic locũ:qꝛ monachus nec cauere põt de rato nec ꝑſtare cautionem iudicatum ſolui:ad q̃

teneť ꝓcuratoꝝ q ſine mādato inuenit.ſi tñ geſſit vtilr ꝛ eccleſia hȝ ratū: nō ꝓpter hoc pōt irritari: qđ factū eſt. C.de ꝓcur.nō eo min⁹.ar.ꝫ.xcvi.di bene in fine.

a ¶ Legi.deteriores.nā nemo ex delicto ſuo facit cōditionē ſuā melio rem: ſic.xij.di.nos ꝯſuetudinē.ff.de do.īnť vi.ꝛ vxo.l.iij.§.i.ꝛ.ff. qđ vi aut clā.ſeru⁹.ſic ex̄ de ſimo.ſicut i fi.ꝛ ex̄ de ſen.ex.ſi vere.ſic ecōuerſo ex merito ñ hȝ qs ꝯſequi penā: ex̄ de fideiuſſo.puenit.ex̄ de dona.iter vi.ꝛ vx. ꝛ ſi neceſſe.

b ¶ Mal⁹ chorăula. q incipit cātū i choro uel q choreas ducit.

c ¶ Bonū.i.pfectū.ſūt tñ monachi meliores i.pfectiores clericis: ꝛ ſic non obſtat ꝫ.xlvij. di.q̄ztūlibet.

d ¶ Inſtructio. ſufficit monacho ꝙ tm̄ bonuſ ſit: lȝ ſit illr̄atus uel ir regularis: q̄ duo nocēt clerico ꝓmouēdo.lvi. di.c.i.ꝛ.xxxvi.di.illi teratos.

e ¶ His aūt.gregorij. ut.s̄.e.c.ij.

f ¶ Ne ꝑ cuiuſlibet ſacꝝ.i.epatū.

g ¶ Acceſſerit.bñ dicit acceſſerit.non.n.deſi nit eē prioris eccle pre latus: niſi hēat corpo ralē poſſeſſiōez ſecūde ut.j.xxi.q.ij.ſiqs iā.ꝛ ex̄ de elec.cū i cūctl.ſȝ ꝯ h̄ dr̄.xcij.di.ſiq epi.

h ¶ Preſbyteros. abbates. ſed quō poterāt clerici ſe culares eligi i abbateſ cū h̄ ſit ꝓhibitū: ut ex̄ de elec.cū cāȝ.ꝛ meli⁹ e.ti.cū in mgr̄m.ꝛ e.t. cū ad nr̄am! Rñ.non eliguntť ſed poſtulāť: ſic.lxi.di.oſius.ſȝ for te cū prius erāt mona chi fuerūt aſſūpti ad parochiales ecclias: ꝛ poſtmodū cū electi eſ ſent i abbates volebāt retinere ecclias ꝑores ꝛ ex h̄ vr̄ eē melior cō ditio mōachoꝝ q̄z clri coꝝ: ſi monachi licite eliguntť ad ſeculareſ ꝑ laturas ꝛ clerici ñ pñt eligi ad monachoꝝ ꝑ laturas: ut.ij.q.vij.ſic̄ xxviij.q.i.oēs.ſȝ q̄ro rōnez illi⁹ diuerſitatis ſed dicas iō: q: clic⁹ ñ ē ꝓf⁹ in regula mona chali: eadem rōne nec monach⁹ pōt eligi in epm̄ ſi nō ē ꝓf⁹ in regula clericali: ut.s̄.e.ſic viue.ꝛ.e ſe.qđ ꝯcedo. Sed qd ſi cleric⁹ ſit ꝓf⁹ i regula monachali: nunqd tūc pōt eligi in abbatē: cū rō ꝯſtitutionis ceſſet i eo: ut.lxi.di.§.his oibus !dico ꝙ nō: q: lȝ ſciat regulā nō tñ ꝓbat⁹ ē in ea: ꝛ graue ē iexptos ꝛc̄: ut.xix.q.iij. mōaſterijs: q: nec ipe ē ꝓbat⁹ i hitu nec ipſe ꝓbauit hitum: i quo maxima vis ordinis ꝯſiſtit.

i ¶ Admiſſa.ergo delinquenti dať electio: ſic ex̄ de iurepa.cū.ar.ꝫ ff.de pe.here.ſi rem ꝛ preciū.

k ¶ Ad vtrūq̄z.ſi.lxx.di.ſanctoꝝ.ꝛ.C.de aſſeſ.l.vlti.s̄.lxxxix.di ſingula.

ad aurelianū. Ad clicat⁹ militi am ñ eligāť deſtoreſ mōaſterioꝝ

Legi epl'am benignitatis tue de donato ꝛ frē eius: ꝛ qd re ſponderē diu fluctuaui.ſȝ tñ etiā atq̄z ēt cogitanti qd ſit utile ſaluti eoꝝ: qbus nutriendis i chriſto ſer uim⁹: nihil mihi aliud occurrē po tuit: niſi ñ eē uiā dādā ſeruis dñi: ut ſe facilius putent eligi ad aliqd meli⁹: ſi facti fuerit detiores.eteni ipis facilior lapſus ꝛ ordini cleri coꝝ fit idigniſſima iiuria ſi deſer tores monaſterioꝝ ad militiā cle ricat⁹ eligantť: cū ex his q in mōa ſterio ꝑmanent: nō tñ niſi ꝓbatio res atq̄z meliores in clerū aſſumē ſoleamuſ: niſi forte ſicut uulgareſ dicūt: malus chorăula bon⁹ ſym phoniacus eſt: ita ipſi uulgares ꝯ nobis iocabuntur dicentes: mal⁹ monachus bon⁹ clericus eſt. Ni mis dolenduȝ eſt: ſi ad tam ruino ſam ſuperbiaȝ monachos ſubege rimus: ꝛ tam graui ꝯtumelia cleri cos dignos putam⁹: in quoꝝ nūe ro ſum⁹: cū aliqñ bon⁹ etiā mona ch⁹ uix bonū clericuȝ faciat: ſi ad ſit ei ſufficiēs ꝯtinentia: ꝛ tñ deſit inſtructio neceſſaria aut pſone re gularis itegritas. Sȝ de iſtis cre do ꝙ arbitrata ſit beatitudo tua: ꝙ nr̄a uoluntate ut ſuis poti⁹ coꝝ regionalib⁹ utiles eēnt: ſi de mōa ſterio receſſiſſent.ſed falſū ē: ſpō te abierūt: ſpōte deſeruerunt: no bis q̄ztū potuim⁹ ꝓ eoꝝ ſalute re nitētib⁹. His aūt oib⁹ auctibus mōſtrať: ꝙ mōachi q ſunt a pplo electi: ꝛ ab ipis epis cū cōſenſu ſui abbatis ſť ordiati: legitime ptātē ſuaȝ exequi ualent. Illud uō gre gorij: Nemo pōt obſeqis ecclia ſticis deſeruire ꝛc̄.de illis itelligē dū ē: q i nūero cardinaliū uel epo rū ordinati monaſterij ſui diſpen ſationē ſibi reſeruare contendunt Unde idē gregorius ſcribit ma riano epo rauennati.

Pro abbatis uel mōachi ꝓmotio ne nullo mō grauēť monaſteria.

Ne ꝑ cuiuſlibet monachi aut abbatis ꝓmotione onus for taſſe aliqđ monaſteria ſuſtineant ſtudendū ē nobis: ut ſi qſpiaȝ mo nachorū ex quocūq̄z monaſterio ad clericat⁹ officiū uel ſacruȝ ordi nem acceſſerit: ñ ibi aliquā ulteri us habeat poteſtatē. Idem ma ximiano ſyracuſano epo.

Qui eccliijs quoquo mō militant abbates mōaſterioꝝ eē nō pñt.

Preſbyteros diaconos ceťoſ q̄z cuiuſlibet ordinis: q eccle ſijs quoquo mō militant: abbates ꝑ monaſteria eē non ꝑmittas: ſed aut admiſſa clericatus militia mo naſticis non ꝓmoueanť ordinib⁹ aut ſi abbatis loco ꝑmanere ꝯcre uerint: clericat⁹ nullaten⁹ ꝑmittā tur hr̄e militiā. Satis.n.incōgru um ē: ſi cum unuȝ ex his ꝓ ſui ma gnitudiue diligenť qs non poſſit explere: ad utrūq̄z uideať idone⁹. Hoc uel generalr̄ uel ſpāli ꝑuile gio dictuȝ pōt intelligi: ſicut ꝛ de quodam monaſterio in regiſtro gregorij legitur hoc modo.

De quodaȝ xenodochio cuius ab bas ad epatū eligi ꝓhibeť.

Hinc ē ēt ꝙ xenodochium ſeu monaſteriū qđ in eodeȝ fran coꝝ regno ꝯſtitutū ē: q: per ambi tiones ꝛ ꝯtētiōes quorūdā nō ca nonice tractabať: a ꝑuerſitate ma loꝝ liberare cupiens p̄cepit: ut ſi ne regali ꝓuiſione ꝛ monachoruȝ electione nullus ibi abbas aliqua unq̄z ſurreptiōe introduceref. P̄ce pit ēt ut eiuſdē monaſterij abbas nunq̄z ad epatū eligereť: ne forte occaſione epatus abbatia aliquid detrimenti pateref. qđ ꝑuilegiū ita ē illi⁹ ecclie: ut cōem legeȝ regi bus uel abbatib⁹ oio dare nō poſ ſit. Non.n.qđ uni ſigillatim ꝯce ditur: ſtati oibuſ ꝯuenit. Sapio ri aucte ñ ꝓhibenť abbates ſacer dotes fieri: cū beat⁹ bñdict⁹ iube at abbatē fribus egrediētib⁹ ꝛ re gredientib⁹ benedictionē dare. qđ ñ niſi ſacerdotū ē. lectionē quoq̄z euangelij ſilr̄ abbati ad legendum tribuit: quaȝ ſbſequēti orōne lege re ſilr̄ ſacerdotal' officij ē. ſȝ tales ſacerdotes l' diaconos fieri ꝓhibȝ

l ¶ Hinc ē. monaſteriū. ſed nōne po[...] n⁹ ē opprobri[...] um q̄z ꝑuilegi[...] um ꝙ abbas i[...] epm̄ eligi ꝓhi[...] beť! Rñ. in h̄ ē ꝑuilegiū q eccl'a nō cogi[...] dare abbatem ſi eligiť i epm̄

m ¶ Detrimēti. ſolent.n.abba teſ electi i epōſ diſpgē res ec cleſie ſue cū ī receſſuros ſpe rant: quia non pcit pplis re gnū h̄ere.ar. ff.de exerc.l.i. circa ꝑn.de pe di.iij.inter his bircū.

n ¶ Sigillat. ar.ꝙ ꝑuilegi um ꝯceſſū vni nō extēdiť ad alios.s̄.c.di.ꝫ morem.vij.q. i.ꝑeniſti.tñ ius vni ꝯceſſū extē ditur ad alios s̄.oi.v.ad eius vo. Itē qđ ꝓ[...] manib⁹ ꝯceſſ[...] vr̄ ꝯceſſuȝ ꝛ [...] q ſubſunt eis: ut.C.de adu[...] ca.diuer.iu.l. reſtituēde. Itē pſonalia iura nō extēdūť ad alios: tñ q̄nq̄z pñt ꝯcedi alij[...] nam minor ꝯ dit alijs bene ficiū reſtitutio nis: ut.ff.e.l.g ſi minor in pi ci.lȝ ſit ar ꝯtra ff.de admi.tu. l.ex pluribus.ꝛ ff.de re.iuri.l. in oibus.

o ¶ Sapiori. aucte.i.preſby teros.

p ¶ Abbates.i.ſacerdotes.nō ꝓhibenť fieri abbates.

q ¶ Niſi ſacerdotū.ut.xxv.di.ꝑlectis.

r ¶ Lectionē.h̄ meli⁹ itelligūt illi q nouerūt regulā benedicti.

ſ ¶ Fieri.ſupple abbates.

t ¶ Teſtatur.s̄.e.de monachis.

qui in eccl'iaſtica militia cogantur iugiter ꝑmanē. Item illud hieronymi ad riparium ⁊ deſiderium

Monach⁹ nō doctoris ſz plāgentis hz officium. Et ad eliodorum

Alia cā ē monachi alia clerici. Et ad ruſticū: Sine cōſilio pbrorum mōachis nihil agē lz: ñ ita generaliter intelligēdū eſt: ut nulli mōachoꝝ liceat docendi officium aſſumere: ne beatum gregoriū aut auguſtinū angloꝝ epm beatū quoq3 martinū inumeros etiaz: quos d monachica cōuerſatione ad ſummū ſacerdotij graduz ſcriptura teſtatur eē ꝓmotos: cogamur negare officiū docendi hūiſſe: aut i die ɔſecrationis ſue aſſeramus eos a ꝑori ꝓpoſito deceſſiſſe. qd ut inocenti⁹ teſtatᷣ: nulli facere lz. uoluit ergo hieronym⁹ diſtinguē int̄ perſonā mōachi ⁊ clerici: oñdens qd cuiq3 ex ꝓpō officio cōueniat. Aliud. n. ɔuenit cuiq3 ex eo q mona chus ē: aliud ex eo q cleric⁹ ē. Ex eo q monachuſ ē: ſua ⁊ alioꝝ peccata deflendi hz officiuz. Ex eo q clericus ē: docēdi ⁊ paſcēdi ppl'm Monachos uero uſq3 ad tps euſebij zozinij ſyricij mōachos ſimplicit̄ ⁊ ñ clericos fuiſſe eccl'iaſtica hiſtoria teſtatur. Idē ēt hieronymus refert monachos ſchytie cōueniſſe in unū ut ſacerdotē ſibi iuenirent: qui eis miſſaꝝ ſolēnia celebraret. Item leo auguſt.

Omneſ clerici uel monachi tutele imunitatē habere debēt.

Generaliter ſancimus oēs uiros reuerēdiſſimos epos nec non pbros ſeu diaconos ⁊ ſubdiaconos ⁊ ꝑcipue monachos: lz nō ſint clerici: imunitatē ipſo iure oīs hrē tutele ſiue teſtamētarie ſiue legitime ſiue datiue: ⁊ non ſoluz tutele eē eos expertes: ſz etiā cure. ñ ſolū pupilloꝝ ⁊ adultoꝝ: ſz ēt furioſi ⁊ muti ⁊ ſurdi ⁊ aliarū perſonaꝝ: quib⁹ tutores uel curatores a ueterib⁹ legibus datᷣ: eos tñ clericos ⁊ monachoſ huiuſmōi habē bñficiū ſancim⁹: q ad ſacroſāctas eccl'ias uel monaſteria ꝑmanent: nō deuagātes neq3 circa miſteria diuina deſides: cū ꝓpt̄ hocipſum beneficiuz eis indulgem⁹: ut alijs oib⁹ derelictis dei oīpotentis inhereāt miſterijſ. ⁊ hoc nō ſolū i ueteri roma uel i hac regia ciuitate: ſz in oī terra ubicūq3 chriſtianorū colitᷣ nomen obtinere ſancim⁹ Nouaꝝ ēt collationū ⁊ ſordidorum munex imunitatē acceperūt. Vñ ɔſtātin⁹ cūctiſ ſcribit clicis: Juxta ſanctionē quam dudum meruiſſe ꝓhibemini: fūdos ⁊ mācipia uſ̄a nullus nouis collatiōibus obligabit: ſed uacatōe gaudebitiſ. Item imperator honori⁹ ⁊ theodoſius

Placet rōnabilis concilij tenore perpenſo diſtricta moderatōe ſcribere a qb⁹ ſpēalit̄ neceſſitatib⁹ eccleſie urbiū ſeculariū habeātᷣ imunes. Prima qppe illi⁹ uſurpationis cōtumelia depellenda ē. ne ꝑdia uſibus celeſtiū ſecretorū dedicata: ſordidoꝝ muneꝝ fece uexētur: nihil extraordiariū abhinc ſuꝑinductūue flagitetur. nulla ſolicitudo tranſlationis ſignetur. poſtremo nihil ꝑter canōicaz illationem ꝑterq3 ſi aduenticie neceſſitatis ſarcina repentina popoſcerit ei⁹ fūctionib⁹ aſcribatᷣ. Siqs contrauenerit poſt debite ultiōis acrimoniaz: que erga ſacrilegos iure ꝓmēda eſt exilio perpetue deportationis mulctetᷣ Hoc idē datᷣ intelligi de uerbis beati ſiluestri q obedientiā minorū erga maiores aſſignās ait: Abbas oſtiario: monachus abbati ſit ſubditus ſupra in tractatu ordinandoꝝ. Oñdit ergo hieronymus: q ſimplicit̄ mōachis nihil liceat agere ſine conſilio preſbyterorū. Nec officiū docendi ſibi aſſumē liceat ſine auc̄te clericoꝝ: niſi forte diuina grā int⁹ cōmōiti: ſicut beatus gregori⁹ refert in dialogo de beato benedicto qui hoies montiſcaſſini ad fidē adduxit: ⁊ aram apolinis q̄ erat ibi erecta ſubuertit: ⁊ de quodā eqtio cui angel⁹ i ſomnis apparuit: ⁊ eū ad predicandū miſit. q cum de uicio lingue cōquererētᷣ: āgel⁹ flebothomo linguā eiuſ tetigit: ⁊ totū illud uiciū curauit. Q; uero hieronym⁹ ſeipſū talibus ɔnumeratᷣ: tale ē q̄le illud apl'i ad philippēſes: qcūq3 iꝑfecti ſum⁹ hoc ſentiam⁹: ſeipſuz iꝑfectis ɔnūerans. Hinc idez hieronym⁹ alibi ait: Nat⁹ i paupere domo ⁊ tugurio ruſticano, ⁊ ifra nos ſuffarcinati auro ſe famelicū faſtidientibus mella: pauperez diuitibus cōnumerās: ſupra ubi agitur de clericis q ꝓpria relinqre nolūt. c. gloria epi Ecce ſufficientᷣ monſtratū eſt: q monachis pbrij honore decoratis a ppl'o electis ab epo inſtitutis eadem liceat: q̄ ⁊ alijs ſacerdotibus. ꝓbatᷣ hoc etiā ex ſilitudine ɔſecrationiſ. non eni i ɔſecratione eoꝝ aliud dr̄ ⁊ aliud i ɔſecratione alioꝝ. Vtriſq3. n. in cōe a dño benedictionem infundi eps obnixe depoſcit. Et dū ɔſec̄t

u ¶ Ex eo. ſic aliqd facit qs i eo q hō: ⁊ aliud i eo q peccator: ut. xxiij. q. iiij. duo iſta

x ¶ Mōachoſ alia ſolutio.

a Generalit̄. monachos. epis ⁊ mōachis intᷣ dicitᷣ cura ⁊ tutela: ut. lxxxviij. di. eps. ⁊. ſ. e. de pñtiū. ⁊. c mōachi a monaſterio. niſi forte miſabilium perſonaꝝ: ut. lxxxvi. di. c vl. Alij vo clici ſponte pñt ſuſcipe: ut. lxxxvi. di. ꝑuenit Eſt ergo priuilegiū clerici q non tenetᷣ recipe tutelā alicuius cū tñ velit ⁊ poſſit ſuccedere ab iteſtato. qd ē ɔ legē illā. inſti. de le. pa. tu. ⁊. ſ. lxxxvi. di. ꝑuenit vbi hēs d hac materia.

b ¶ Non deuagantes. arg. q ſcholares in ſcholis nō debēt ꝑcipe ſtipēdia: ut. xij. q. ij ɔceſſo.

b ¶ Nō deuagantes. arg. cā ceſſante ceſſat priuilegiū. lxxxiiij. di. c. qſqs ex̄ de cle. ñ re. q2 nōnulli. ex̄ de deci. ſuggeſtū. C. de reſti mil. l. vlt. iſti. d excu. tu. §. itez q2. reipublice n. cā abñs excuſatur a tutela: ſed ſi añ fuit tutor ſilr refutat on⁹ tutele. ff. d iud. l. ij §. elegāter i fi. ff. ꝓ ſocio actione. §. itez. vñ ſi aliqd priuilegiū datū eſt religioſis: ceſſante religiōe ceſſat priuilegiū: ut. xxv. q. ij. c.

vlt. ⁊ ex̄ de v̄. ſig. abbate in fi.

c ¶ Nouarū. collationibus. extraordinarijs uel ſuꝑindictis: ut. j. l. ꝓx. ſoluant tñ tributuz: ut C. de epi. ⁊ cle. de his. ſed nouas collatiōes non pñt laici ab eis petere ꝓpter aliquas neceſſitates: ut hic dr̄. ⁊ ex̄ de imu. ec. nō min⁹ ſed epus tpe neceſſitatis cuz charitate aliqd moderate pōt ab eis petere: ut ex̄ de cē. cuz apl's. Non ḡ tenet lex q̄ dicit q clerici tenentᷣ ad inſtructionem murorū: ut. C. de ſacroſā ec. ad inſtructionē.

d ¶ Sordidoꝝ. ut calcis coquēde: arene fodiende.

e ¶ Mācipia vr̄a. ſilr vxores: ut. C. de epi. ⁊ cle. l. ij. ⁊ eoꝝ coloni: ut lxxxix. di. indicatuz. ⁊ eoꝝ familia: ut. xij. q. ij eccleſiaꝝ.

f ¶ Nouis. x. q. iij. vnio. ⁊. c. q2 cognouimus. ex̄ de cē. cū apl's.

g ¶ Placet. celeſtiū. i. ecclaꝝ. uel itellige ſ̄m q ē ex̄ de cen. c. i.

h ¶ Extraordinariū. i. qd repētino cāu ſuꝑuēit. extraordinariuz ⁊ ſuꝑindictū idē eſt. C. de exacti. tribu. l. ſi diuinū. libro. x.

i ¶ Trāſlationis i. ñ ē trāſferenda poſſeſſio ab eis: lz nō ſoluāt tributū ſicut fit i alijs. x. q. ij. §. q rem.

k ¶ Neceſſitatl. nec tūc ꝑ laicos ſed per epm petetᷣ collatio a clericl ut ex̄ d imu. ec. ñ min⁹

l ¶ Acrimoniā. i. penā q̄ traditᷣ. ff. ad. l. iuli. pecul. ſacrilegij. ⁊. xvij. q iiij. ꝑ totū.

m ¶ Hoc idem datᷣ. q monachi laici erāt.

n ¶ Ait. ſ. di. xciij. a ſb diacono.

o ¶ Connumerat. ſ. e. alia. lz ipē eēt pbr̄ cardinalis.

p ¶ Alibi. ait. ſ. xij. q. ij. gloria.

219

a ¶ Cunctis. licentia. generali.
b ¶ Liña .ppzij. niſi inuitet ab alio pbro. tūc enim pōt ſine lñia epi: ut vij. q. i. epi. z. ix. q. ij. nullus pmas. priuatim etiā pōt celebrare: ut ex̄ de cle. peregri. c. iij.
c ¶ Miſſas. publice.
d De his hic incidet q̄ritur: an monachi debeant dare decias de agris ſuis? ¶ Pro regula ergo teneas q̄ quilibz tenet dare decimā: niſi oſidat ſe exemptum eē: ut ex̄ de deci. a nobis. z ſm hodierna iura ēt aſtercieſes z alij regulares tenēt dare decimā de oib⁹ p̄dijs ſuis q̄ de nouo acqrūt: ſiue ea māib⁹ .ppijs colāt ſiue nō: ut ex̄ de dec. nup. ſed ſm vetera iura ita tenebat q̄ oibus religioſis oceſſū erat nō dare decias d̄ nutrimētis aialiū ſuoz z d̄ hortis z de noualib⁹ q̄ .ppijs māib⁹ z ſūptibus excolebant. monachis vō ciſtercienſis ordis z tēplarijs z hoſpitalarijs oceſſū erat non dare decias: nec ēt de alijs predijs q̄ .ppijs manib⁹ z ſūptibus excolebāt: ut ex̄ e. ex parte. z. c. ad audientiam. De clericis ſecularib⁹ dicūt qdā q̄ tenent ſi ue ſint p̄dia eccl'ie ſiue ſiue .ppa. Alij fauorabili⁹ dicebāt eos non teneri dare decias de p̄dijs eccl'ie ſue: ſed de .ppzijs bñ tenēt dare ut. j. e. q̄ſti. z. c. decias. z ex̄. e. nouū i fi. lepro ſi aūt nō ſūt exēpti a d̄cimis: niſi tm̄mō i hortis z i aialib⁹ ſuis: ut ex̄ de ec. edi. c. ij.
e ¶ Siqs. uel cleric⁹ cleric⁹ ergo dat decimā q̄ō vez eſt de .ppzijs p̄dijs.
f ¶ Inde abſtrahē. res enī trāſit cū onere ſuo ut ex̄ de deci. cū nō ſit in hoīe: ut. ff. de 3hē. ēp. alienatio. ff. de dona. ad euz. §. i. z. ff. de re. iur. l. nemo. ff. de diſtr. pig. ſi creditor.
g ¶ Irrita. pactū illud nō obſtat: qz ab eccl'a uel alio poſſeſſore poſſit peti decima: ut ex̄ e. paſtoral'. ff. de pact. inter. z ſi poſſeſſor partē fructuū z ille a quo cāz hūit ēt partē fructuū pcepit: vterqz oueniendus ē: ut ex̄ e. ti. a nobis. z. c. tua nobis. Sz nūqd pactū iſtō tenet q̄tū ad 3hētes? vr̄ q̄ ſic: ut. ff. de pact. ep'la. ſz 3 ex̄ de pact. pleriqz.
h ¶ Ecleſie. ut nouis. qdā hoc itelligūt i eo caſu: cū prior eccleſia enormit ledit. al's eps bñ aufert de iure vni⁹ z dat alij: ut. xij. q. ij. bone rei. z. c. nulli epoz. z ex̄ de exceſ. prela. ſicut vnire. j. de oſe. di. i. c. ij. Hu. tñ ſcripſit q̄ eps non pōt auferre vni eccl'ie z dare alij inuito ſacerdote. nam q̄ō ſemel ē oſecratū alienari nō pōt. xij. q. i. nulli. z. q. ij. ſine exceptiōe. Itez qz ſacerdos iſte non cogit de ſuo facere bñficiū: ut. z. q. ij. ... Itē qz puilegiū ſolius pape ē vni auferre z alij dare: ut. ix. q. ... queſtus. z. c. nunc vō. z. c. p principalem. Itē qz nulli ... alteri⁹ iactura. xi. q. ij. ſiqs vō. xiiij. q. v. deniqz. z. xxij. q. ... Itē ar. ē .p ipſo. j. e. multis. ſz 3 eū ē ex̄ de ec. edi. ad audientia...

cūctis ſacerdotib⁹ ſigillatim dici: oſecrent z ſcificent dn̄e man⁹ iſte ut qcquid oſecrauerint oſecratuz ſit: z qcunqz bñdixerint benedicta ſint. Ecce cōis ē benedictio: unde igit diuortiū? Sic ergo i bñdictione utriqz cōem nāſciſcūtur ptātē ita i inſtitutiōe cōiter aſſequūt poteſtatis executionē. ceteruz abſqz epoz lñia non ſolū monachis ſed oib⁹ gnālit clericis ptātis executio interdicitur. Vn̄ de clemens.

Sacerdotalia officia ſine pmiſſu epoz nō agant presbyteri.

Sunctis fidelib⁹ z ſūmope oibus pbris z diacoīb⁹ z religs clericis attēdendū ē: ut nihil abſqz epi proprij lñia agant. non utiqz miſſas ſine eius iuſſu qſqz pbrorū in ſua parochia agat. nō baptizet nec quicqz abſqz eius pmiſſu faciat De his uero qui intra mōaſterij clauſtra oſiſtūt: quibus pplus ad regendū nō cōmittit: q̄ritur utrū dare uel accipe decimas debeant In quib⁹ hec diſcretio ſeruāda ē: ut de agris uineis q̄ ad proprium ſtipendiū colūt: decimas ſibi retineant. Si. n. decime a pp'lo filijs leui reddebant .p miniſterio: quo dn̄o deſeruiebāt i tabernaculo offerendo ſacrificia z holocauſta .p pp'lo: pz q̄ monachi d̄ .ppzijs predijs non magis q̄ alij ſacerdotes decimas ſoluē cogunt. ſed dr̄ predia mōachoz ſiue p̄cio ſūt empta ſiue .p ſalute aiaz oblata: anteqz in ius coz ueniret: baptiſmalib⁹ eccl'ijs ſiue qbuſlibet alijs primitias z decimas pſoluebant: ille aūt eccl'e ſuo iure puari nō pñt. Vn̄ de i magociē. ocil'. ſtatutū iuenit.

Qui res ſuas alicui denegauerit: decimationum prouentuum prioris eccleſie auferre nō poterit.

Siqs laic⁹ uel cleric⁹ uel utriuſqz ſex⁹ pſona .ppetatis ſue loca uel res alicubi dare delegauerit: decimationuū .puentū p̄ori eccleſie legitime aſſignatum inde ab ſtrahere nullā hēat ptātē. q̄ō ſi facere tētauerit: talis traditio irrita .pſus dicat: z ipe ad emēdatiōez eccleſiaſtica coerceatur cenſura. Item ex cōcilio cabilonenſi.

Antiquiores eccleſie nec decimis nec ulla poſſeſſione priuentur.

Eccleſie antiq⁹ cōſtitute nec decimis nec ulla poſſeſſiōe p̄uent: ita ut nouis oratorijs tribuant. Itē ex oci. guarmacienſi.

Antiquiores eccleſie propter nouas iuſticiam non perdant.

Quicunqz uoluerit in ſua .ppetate eccl'iam edificare: z olenſū z uoluntatē epi habuerit i cui⁹ pochia ē licitū ſit. uerūtñ oio .puidēdū ē epo: ut alie eccl'ie ātiqores .pptnouā ſuā iuſticiā aut decimā n̄ pdāt: ſz ſp ad ātigores eccl'as pſoluāt. Decias aūt baptiſmalib⁹ eccl'ijs pſoluēdas leo. iiij. affirmat dicens. Baptiſmalib⁹ eccl'ijs decime dari debent.

De decimis iuſto ordie nō tm̄ nobis ſz etiā maiorib⁹ uiſum ē plebibus tm̄ ubi ſacroſancta baptiſmata dāt debē dari. Si ergo nulli lz decimationū .puentū a p̄ori eccl'ia cui aſſignat⁹ fuerat abſtrahē: ſi ius ātigoris eccl'ie nouis tribuendū nō eſt: ſi decime tm̄mō baptiſmalib⁹ eccl'ijs dande ſūt: pz q̄ monachi ex .ppzijs predijs decimas dare cogunt. Sed z illa auctoritates magociēſis ocilij de uēditore uel donatore logt: diffiniens q̄ ille q uēdit aut donat n̄ pōt .puentū decimationū illi eccl'e detrahere: cui prius legitime fuerat aſſignat⁹. monachi aūt decias z p̄mitias non aucte uendentis z donantis ſed aucte eiuſdē ocilij z paſcalis pape detinent: a qbus diffinitū ē ut monachi de .ppis p̄dijs decias non pſoluāt. ſic. n. i magociēſi oci. ſtatutū ē. Nō ſoluāt d̄ .ppis p̄dijs abbates z epi decias.

ſia ēt dz ſuas decias i q̄tuor ptes diuidē: ut vna ſit baptiſmal' eccleſie: alia paupez: tria fabrice: q̄rta capellanoz. lz hodie epi oia occupēt. alit nō. d̄. x. q. i. nouerit. z 3. io. ē ex̄ de deci. q̄m. ḃ.
i ¶ De decimis.
m ¶ Si ergo. paſcalis. ſed quomodo paſcalis potuit dare hoc puilegium monachis: cum ſit 3 preceptum diuine legis: ut. j. e. decime. z. c. reuertimini. 3 quod non poteſt diſpenſari. xxv. q. i. ſūt quidam. z. d̄ di. v. §. i. d̄. di. viij. que 3. ſed forte non eſt abſurdū q̄ puilegium concedatur: q̄uis ſit 3 ius diuinum. ſed ſi 3ria ...

li⁹ ex̄ e. ti. ... vbi nō obſt... ei iuramentū ... q̄ō fecit dū ... ec. non alie... hec non vr̄ ... aliēatio: ut ... ppendit. ... auferendo ... z dādo alij ... eccl'ie ſibi ... cte: nō ... re: ſicut ... ſo: ozi non ... aliēare. C. ... de icom. ... tas. z eſt ſi. C. ... de edi. ... ſiqs p⁹. z. ... le ii. ... milia. z. l. ... §. frē. ſi. ... his q̄ ... ſine co. ... ap'lica. io.
i ¶ Quicunqz. ... ij. de co. ... i. nemo.
k ¶ Ad antiquiores. ar. q̄ ... otendit ... nouaz eccl'a ... ſp ſtandū ... tigori: ut ... reli. do. ... ar. q̄ ſemp ... ptiſmalib⁹ ... cleſijs ... de ſūt decime ... n̄ capelle ... c. pci. z. ... z. c. ſtatuimus ... z. c. in ſacris ... ex̄ e. ti. ... ſm hoc ... debet habere ... decimas ... malis plebis ... i. ruralis ... ſed tantum ... ſcopal plebis ... de illis ... logt. c. xij. q. ... nobis. z. c. ... terane. z. c. ... ceſſo. c. ... tū dico ... bet ruralis ...

illud tolleret non poſſet fieri. ſed nunqd laico poſſet dare tale pri
uilegiũ: dic ꝙ ſic. io.

n Q Ueſti ſũt. coloni partiarij q partẽ fructuũ pcipiũt. tales. n.
ꝓ ea portiõe quã ipſi percipiũt teneť dare decimas ⁊ dñi
eoꝝ ꝓ ea quã ipſi percipiunt: ut ex̄. e. a nobis. ⁊. c. tua nobis. imo
⁊ i pẽſionario
colono idẽ iu
ris eſt: ſiue ipẽ
ꝓ pẽſione ſer
uiat: ſiue dño
det certam pẽ
ſionem: q̄ȝ añ
q̄ȝ aliq̄ penſio
detur res ẽ de
cimãda: ut ex̄
e. t. cum homi
nes.

o Ad eccleſi
as. ꝓprijs ſum
ptibus.

p Decimas.
ſi p̄dia ſint in
ipſoꝝ parochi
a. uel loqť de
decis pſonali
bus q̄ dande
ſũt vbi ſacra p
cipiunť: ut ex̄
e. ad aplice.

a D Ecias.
a mõa
chis. duplici
rõne: tũ q̄ȝ nõ
hñt pplm: tuȝ
q̄ȝ non mini
ſtrãtur eis ſpi
ritualia.

b Cõiť viuen
tibus. ecce ꝙ
aliud hñt pri
uilegiũ clerici
cõiter viuẽtes
q̄ȝ ſeparati: ⁊
q̄ȝ idẽ habent
qȯ monachi.
ſilr in abſolu
tione petenda
hñt ideȝ priui
legium cũ cão
nicis: ut ex̄ de
vi. ⁊ ho. cleri.
qm̃ in fi. ⁊ ex̄ q
cleri. uel vo. c.
i. ⁊ ex̄ de ſent.
ex. monachi. ⁊
c. ex tenore in
fi. ⁊ ex̄ de ſen.
excõ. cũ nõ ab
hoĩe.

c Milites.
an milites poſ
ſint hr̃e deciaſ
dicetur. j. q. vj.
c. i.

d E T tpiſ
⁊ vicini
tas. ar. ꝙ ꝓpť
remotionem uel icõmoditatẽ multa fiunt licite q̄ alias nõ licerent.
ut. j. e. q. vij. ſiqs vult. lxiij. di. cũ lõge. xiij. q. ij. vbicũq̄ȝ. ex̄ de ecc
edi. ad andienciam. ſ̄. vij. q. i. tpis.

e Unire. ſicut papa põt vnire epat⁹: ſic epõs plures ecc̃ias: ut ex̄
de excel. p̄la. ſicut. Si q̄ras apud quã iſtarũ eccleſiarum reſideat

Q Ueſti[n] ſunt p̄terea qdã fr̃es: ꝙ eſſent aliq epĩ ⁊ abbates q decimas nõ ſinerẽt dare ad eccl̃ã ubi illoꝝ coloni miſſã audiunt. ꝓinde decreuit iſte ſacer ꝯuent⁹: ut epĩ ⁊ abbates de agris ⁊ uincis q̄ ad ſuũ ⁊ fr̃m ſtipendiũ hñt: ad[o] eccleſiaſ ſuas deferri faciãt. familie uero coruȝ ibi dent decimas[p] ſuaſ ubi eoꝝ infãtes baptizẽť: ⁊ ubi ꝑ totum circulum anni miſſas audiunt. ITem paſchalis quartus.

De ꝓprijs laborib⁹ mõachi ⁊ canonici decias minime ſoluẽ cogantť

D Ecimas[a] a ppl̃o ſacerdotib⁹ ac leuitis eẽ reddẽdas diuie legis ſanxit auctas. ceterũ a mõachis ſiue clericis cõiter[b] uiuentib⁹ nulla rõ ſinit: ut milites[c] aut epĩ aut perſone q̄libet decimas de laboribus ſeu nutrimĩtis ſeu ſuis ꝓprijſ extorq̄re debeãt. unde beat⁹ grego. ſic ait: Cõi uita uiuentib⁹ iã de faciẽdis portõib⁹ uel exhibẽda hoſpitalitate uel adiplẽda miſericordia nobis qd erit loquẽdũ cum oẽ qȯ ſupeſt in cauſis pijs ac religioſis erogãdũ ſit? dicente dño: qȯ ſupeſt date elyam: ⁊ ecce oia mũda ſũt uobis. Q; autem dr̃ ut ãtiqores eccl̃e ꝓpter nouas nec decimis nec ulla poſſeſſiõe ꝑuẽť: ñ ita intelligẽdũ eſt: ut nullo mõ credať licere epõ aliquã partẽ poſſeſſionũ uel decimationũ uni⁹ eccl̃e alteri ꝓ tpe tribuere. ſicut. n. papa duos epat⁹ i unũ põt dirigẽ ita ⁊ un⁹ ꝯſentiente ꝓprio epõ in duos põt diuidi: uel ẽt metropolitano inuito q̄libet eccl̃ia ab ei⁹ iuriſdictiõe apl̃ica eximi põt auctẽ

Unde greg. papa ſcribit bñnato epo. c. xxv. Duos epat⁹ i unũ redigere apl̃ica põt auctas.

E T[d] tpis qualitas ⁊ uicinitas nos locorum iuitat: ut cumanam atq̄ȝ muſitanaȝ unire[e] debeamus eccl̃as: qm̃ nec longe a ſe itineris interuallo ſeiuncte ſũt: nec pecis faciẽtib⁹ tãta multitudo populi ẽ: ut ſic oli fuit duos hr̃e debeãt ſacerdotes: q̄ȝ igiť cumãi caſtri ſacerdos curſũ hui⁹ uite expleuit[f]: utraſq̄ȝ nos eccl̃ias pñtis auctis pagina uniſſe tibiq̄ȝ cõmiſiſſe cognoſcas. utrarũq̄ȝ[g] ẽt eccl̃iaruȝ ſcito te eẽ ꝓpriũ põtificem. Et iõ q̄cũq̄ȝ uel de eaꝝ p̃rimõio ul' cleri ordiatiõe ꝓmotiõeue iuxta canonũ ſtatuta uiſa fuerint ordiare atq̄ȝ diſponẽ hẽbis ut ꝓpri⁹ reuera ſacerdos liberã ex nr̃e auctis ꝯſẽſu atq̄ȝ ꝑmiſſiõe lñiam. Ubi uero cõmodi⁹ atq̄ȝ utili⁹ eẽ ꝑſpexeris: habitatio ita ſane ut alterã eccl̃iaȝ cui corꝑalič p̃ſens ñ es: ſolicita ꝓuidẽtiq̄ȝ cura diſpõas: q̄ten⁹ illic diuia myſteria ſolẽniť dño p̃ſtante peragãť. I Dẽ iohãni epo.

Duos epatus i unũ redigere apoſtolica ualet auctoritas.

P Oſtq̄ȝ hoſtilis ipietas diuerſaꝝ ciuitatũ ita pecis faciẽtib⁹ deſolať eccl̃as: ut reparãdi caſ ſpes nullo mõ ppl̃o õficiẽte remãſerit: maiori ualde cura cõſtringimur: ne defũctis eaꝝ ſacerdotib⁹ reliqe plebis nullo paſtoriſ moderamine gubernãte ꝑ iuia fidei hoſtis callidi rapiãť qȯ abſit inſidijſ Hui⁹ ergo rei ſolicitudie ſepe cõmoniti hoc nr̃o cedit cordi ꝯſiliũ: ut uicinis eas mãdarem⁹ põtificibus gubernãdas. Ideoq̄ȝ fraťnitati tue curaȝ gubernationẽq̄ȝ triuereſiũ eccl̃e ꝓuidem⁹ cõmittẽdam quaȝ tue eccl̃ie aggregari uniriq̄ȝ neceſſe ẽ: q̄ten⁹ utrarũq̄ȝ eccl̃aruȝ ſacerdos recte chriſto adiuuante poſſis exiſtẽ q̄q̄ȝ tibi de ei⁹ p̃rimonio uel clerici ordiatiõe ſeu ꝓmotiõe uigilanti ac canõica cura uiſa fuerit diſpone. qppe ut põtifex ꝓpri⁹ liberã hẽas ex pñti nr̃a ꝑmiſſiõe lñiam. ITẽ ex ꝯci. carthaginẽſi. ij.

Non epm dioceſes habeãt: q̄ nũq̄ȝ habuerũt.

F Elix[h] epõs ſeleucitan⁹ dixit ẽt ſi hoc placet ſcitati ur̃e iſinuo ut dioceſes q̄ nũq̄ȝ epõs habueřt nõ[i] habeãt: ⁊ illa dioceſis que aliqñ habuit: habeat proprium[k] ſm

dignitas epãlis: uel an vtreq̄ȝ retineãnt dignitaem priorem: dico ꝙ varijs
modis pñt vniri eccleſie. uel hoc modo: ut vna ſubijciatur alteri: ⁊ ſm hoc
dignitas epãlis erit in vna tm̃. uel hoc mõ pñt vniri: ut ex duabus digni
tatibus vna fiat dignitas. ⁊ ſm hoc non dicentur eſſe due ſed vna tm̃ ⁊ illi
qui ſunt canonici in vna erunt canonici in altera: ⁊ tam iſti q̄ȝ illi canoici
intererunt electiõi epĩ
⁊ alijs cõibus negoci
is. Et i tali vnione di
ſtinguenduȝ credo: ꝙ
aut eccleſie ſimul vniũ
tur: aut vna earuȝ vni
tur relique. que duo
ſũt penitus diuerſa ſi
vna vnitur alteri. ſm
hoc illius naturã ⁊ cõ
ſuetudinem ⁊ priuile
gium aſſumit cui vniť
⁊ peribunt iura illius
eccleſie que vnitur: ut
ex̄ de ſta. mõa. recolen
tes circa fi. ſi ãt neutra
alteri vniť: ſȝ ille ſimľ
vniũť: tũc dico ꝙ con
ſuetudines uel priuile
gia que meliora ſũt ⁊
humaniora detinet il
lud vnitũ. nã cum ma
lum ⁊ bonũ aſſocianť
malũ recipit naturam
boni. xxxij. q. i. ñ ẽ cul
pandus. ⁊ ar. C. d̄ rei
vx. ac. in pñ. ⁊. C. cõia
de le. l. ij. circa fi. tertio
mõ pñt vniri eccleſie:
puta ꝙ vtraq̄ȝ remãet
epãlis: ⁊ ſm hoc rema
nẽt duo epãtus: lȝ idẽ
ſit epõs vtriuſq̄ȝ eccl̃ie.
⁊ ſm hoc ſi primo ſub
erant iſte eccleſie diuer
ſis metropolitanis: ꝓ
pter illam vnionẽ neu
ter metropolitan⁹ ꝑdit
ius ſuũ: ut ex̄ de relig.
do. c. q̄ȝ. ⁊ epõs iſte erit
ſub duob⁹ metropoli
tanis. In primo caſu
erit ſub illo: cui pape
placuerit. uel erit ſub
metropoľ. illi⁹ eccleſie
cui vnita ẽ altera. illiuſ
n. naturã aſſũpſit. ⁊ ſic
imꝑator q̄ñq̄ȝ vnit du
as dignitates in vnũ:
ut in auč. colľ. ij. ut iu
dices ſine quoquo. §.
illud.

f Expleuit. ergo ſi eẽt
viu⁹ nõ vniret: ut. j. e.
multis. ⁊ ex̄ de ec. edi.
ad audientiã. imo po
tius eo mortuo nõ de
bent vniri: ut ex̄ ne ſe.
va. c. i.

g Utrarunq̄ȝ. in vtra
q̄ȝ ergo erit ſedes epã
lis: ut. xxi. q. i. relatio.
uel forte vbi ipẽ elege
rit habitare in vna ⁊ alia erit ſibi ſubiecta.

h F Elix. ut dioceſis. ſ̄. di. lxxx. epĩ. ⁊. c. illud.

i Nõ hẽant. niſi in caſu: ut. j. e. p̄cipim⁹. xcix. di. nulli.

k Propriũ. niſi in duob⁹ caſib⁹. ſ̄. e. ⁊ tpis. xxv. q. ij. ita nos. lȝ ergo ciui
tas per mille annos ſine epõ fuerit dũ tñ epãlis limes poſſit probari: non

obſtat preſcriptio.j.q.ij licꝫ.

l Multis.rectores.i.eṗos.vꝫ ergo ꝙ papa non poſſit inuito eṗo nouū facere eṗatum i dioceſi ſua:ut. ſ.e.⁊ tpis.h.dicit hūc eē tenorē huiꝰ.c.ꝙ nullus ſacerdos pōt iſtitui ſine volūtate dioceſani eṗi.

m ❡ Iohanni eṗo.ſupple ⁊ iohāni pr̄iarche: q꜡ archieṗo lauſeo ſcribit ꝓ hadriano.

a Frater.necnon iohāne.ſub quo erat lauſeꝰ metropolitanꝰ:de cuius dioceſi fuit hadrianꝰ:ſed fuit exemptus.

b ❡ Eius.ſ iohānis.

c ❡ Depoſitꝰ.ēt de facto.ſic.xxiiij.q.i.audiuimus.

d ❡ Aliqd.ar.ex eo ꝙ qs eximit:vꝫ exēptus vniuerſalit ēt cū ſuis eccl'ijs: i auc.ut eccl'o c.an.ga.ꝑſcrip.in pn. coll.ij.q꜡ bñficia pricipū large ſūt intpretanda:ut.ff.de ꝯſti.prin. bñficiū.ex̄ de do. cum dilectꝰ.xij.q.ij. q mānumittit.⁊.xxiiij.q.i.rogāus.⁊ i auc.ut liberti deceto.§.ſiqs.coll.vi j.e.q.ij. viſis.ar.ꝯ ex̄ de relig.do.ꝯſtitutꝰ in fi.ex̄ de do.paſtoralis ex̄ de priui.ex ore i fi. ⁊.c.cū capella.ff.de fūdo inſtru.l.q̄ſitū.§.vl. qd iuris ſit:de hoc in qōibꝰ nōui diligēt. b.

e ❡ Noſtri ſt.vꝫ ꝙ ꝑ legatum uel ēt delegatū q̄o fidei ſit tranctanda cū tm̄ ad petrū ſit referenda q̄o fidei.xxiiij.q.i.quotiens. Sꝫ dic ꝙ mediocres cās pñt eṗi tractare:ut ex̄ ð here.ad abolēdā.ſꝫ magnas nō:ut ex̄ de here cū chriſtus.

f ❡ Si mediocriſ.vꝫ q ꝙ delegatus crimiales cās poſſit audire:ut.ij q.vi.decreto. C.ð of. ꝓcō.l.i.ar.ꝯ.ff.de of. ꝓcon.ſolent.ex̄ ð of. leg.ꝙ tranſlationē.ſed dic ꝙ mediocres cās appellat cū tale ē crim qð non iducit depoſitionē:in quo pōt iteruenire ꝓcurator:ut.ff an ꝑ alium cē app.ex. poſ.l.i.⁊ vbi nō ē opꝰ inſcriptiōe:ut.ff.de acti.leuia.uel dic ꝙ cog'ſcere pōt legatꝰ ð crie eṗi ſed nō deponē.uel dic ꝙ pōt pronūciare aliquē deponēdū:ſed eū ꝯdēnare ñ pōt:ſic. ij.q.vi.§.biduū.v. ſiq dem inſulam.

g ❡ Uel huc.hic argue legatum nō poſſe omnia que delegās quod

hanc ꝑſecutionē ſāctitatis ueſtre eſt eſtimari quid fieri debeat. Ab uniuerſis dictū eſt placet. Itē ex aphricano concilio tertio.

Niſi cū uolūtate epiſcopi dioceſes: que ab eis retinentur: non recipiant proprios eṗos.

Multis concilijs hoc ſtatutum eſt a cetu ſacerdotali: ut plebes que in dioceſibus ab eṗis retinentur: que eṗos nunq̄ habuerunt ñ niſi cum uoluntate eius eṗi a quo tenentur: proprios accipiāt rectores. Item gregorius iohanni eṗo lauſeo.

Apoſtolica auctas a iuriſdictiōe archiēpi eṗos ualet eximere.

Frater noſter hadrianus thebane ciuitatis epiſcopus ad romanam urbem ueniens lachrymabiliter eſt conqueſtus de quibuſdam ſe capitulis a fraternitate tua necnon iohanne prime iuſtiniane urbis antiſtite iniuſte condemnatum. de nequiſſimo autē damnādoq̄ eius iudicio alias ſumus iuuante domino tractaturi. hadrianum uero epiſcopum reperimus ⁊ tuo contra ſacerdotales mores odio laboraſſe: ⁊ nullo iure pecūiarijs in cauſis eum fraternitatis tue fuiſſe condemnatum ſentētia quia igitur ⁊ ab antefato iohanne prime iuſtiniane urbis epiſcopo contra ius canoneſq̄ depoſitus: honoris ſui gradu carere non potuit: in ſua eū reformari eccleſia atq̄ in proprie dignitatis ordine decreuimus reuocari. Et cū oportuiſſet te ex eo dominici corporis communione priuari: ꝙ poſt admonitionem ſancte memorie deceſſoris noſtri contemptam: per quam eum eccleſiamq̄ eius de tue iuriſdictiōe poteſtatis exemit: rurſus in eis aliquid tibi iuriſdictiōis ſeruare preſūpſeris: tamē nos humanius decernentes communioniſq̄ tibi ſacramentū interim conſeruātes decreuimus: ut fraternitas tua ab eo eccleſiaq̄ eius oēm antehabite ſue poteſtatem iuriſdictionis abſtineat: ⁊ ſm ſcripta deceſſoris noſtri ſiqua cauſa uel fidei uel criminis uel pecuniaria aduerſus prefatum hadrianum conſacerdotem noſtrū potuerit euenire per eos qui noſtri ſūt uel fuerit in urbe regia reſponſales: ſi mediocris eſt queſtio cognoſcatur uel huc ad apoſtolicā ſedem ſi eſt ardua deducatur: quatenus noſtre audientie ſententia decidatur. Quod ſi contra hec que ſtatuimus quolibet tempore qualibet occaſione uel ſurreptione uenire tentaueris ſacra ſcias te communione priuatum. nec eā te excepto ultimo uite tue tempore: niſi cum conceſſa romani pōtificis decernimus iuſſione percipere. res autem ſiue ſacras ſiue alias mobiles immobileſq̄ eius eccleſie quas hactenus diceris retinere: quarum noticiā nobis oblatam preſentibus annectimus litteris: ſine aliqua ei fraternitas tua dilatione reſtituat. de quibus ſiqua inter uos queſtio uertitur: uolumus ut apud reſponſalē noſtrū in urbe regia uentiletur.

Si autem necdum in dioceſi alicuiꝰ eṗi illa loca aſſignata fuerint ex uigore apoſtolice ſedis ꝓprium eṗm accipiāt. Idem de greg. iunior ſcribit bonifacio eṗo.

Ubi multitudo fidelium excreuit ibi epiſcopi ſunt ordinandi.

Precipimus ut iuxta canonum ſtatuta ubi multitudo excreuerit fidelium ex uigore apoſtolice ſedis debeas ordinare eṗos pia tamen contemplatione: ut nō uileſcat dignitas epiſcopatꝰ. Sicut duo epiſcopatus ſupraſcripto modo in unum poſſunt redigi ⁊ unus in duos ualet diuidi: ſic epiſcopus etiam de baptiſmalibus ⁊ parochianis eccleſijs facē poteſt cum conſenſu ſuorum clericorum quod cū factum fuerit: illa pars populi que nouis eccleſijs ſupponitur: a iure prioris eccleſie abſoluitur. hoc niſi fieri poſſet multitudo eccleſiarum ad paucitatem redigeretur. plures autē baptiſmales eccleſias in una terminatione facē ñ pōt. Idem de i tol. ꝯci. legit.

In una terminatione plures baptiſmales eccleſie eſſe non poſſūt.

Plures baptiſmales eccleſie in una terminatione eſſe non poſſunt: ſed una tantummodo cū capellis ſuis. etſi contentio fuerit de terminatione duarum matricū: plebes utrarūq̄ diſcernāt Et ſi nō ꝯuenerit: lis dei iudicio

verꝫ ē niſi ei ſpālit aliqd fuerit ꝑmiſſū:ut xxv.q.ij.in galliaꝝ.

h Precipimꝰ.ar.ꝙ ſine aucte pape eṗatus nō ſiūt:ut ar.v[...] i.mutationes.

i ❡ Debeas.ut tn̄ habeat ꝯſenſus eṗi:q꜡ qcqd excreſcit ſpectat ad eṗm:ut ex̄ de deci.qm̄.io.

k Plures [...] in vno [...] ⁊.j.eoſdē [...] tes.

l ❡ Non poſſ[...] ita ꝙ habea[...] eoſdē limite[...] ex quo.n.ſ[...] ptiſmales [...] bēt hr̄e limite[...] diſtictos [...] iij.q.i.c.i.[...] n.tm̄ oꝫ eē [...] ceps. vij.q.ij. apibus.

m ❡ Plebes [...] vtrarūq꜡.ar q[...] q rez melꝰ [...] uerit: ſiue [...] domeſtici ſiue [...] ex̄nei: pon[...] debēt eē teſt[...] q̄ꝫ alij:licꝫ [...] domeſtici [...] cōſāguinei [...] ex̄ q ma.ac.[...] vꝫ i fi.⁊ ex̄ de teſti.venie[...] fi. C.de r[...] ꝯſenſu.

n ❡ Diſcern[...] uel ꝑ arbitr[...] uel ꝑ ꝯpoſ[...] ſuperioris [...] auctas ē nec[...] ſaria:ex̄ de [...] ac.decelo.[...] ſtatuimꝰ.⁊ [...] de arb.ꝑ [...] als laicꝰ ñ p[...] ſet eē iudex [...] ſpūalibꝰ [...] de iudi.dece[...] nimꝰ.⁊.c.ſ[...] i ꝯſtitutiōe [...] noce.[...] ē de arbi.⁊ [...] ar.ꝙ ſpūalis [...] cā laico pōt [...] mitti.xx[...] §.verꝫ.

o ❡ Iudicio [...] iuramento [...] ēt ſortibus [...] bus dei vol[...] tas oñdit.[...] vi.q.ij.§.i.[...] ſors.ij.uel [...] iudicio.i.[...] ſiaſtico.iij.q. v.q꜡ ſuſpec[...]

p Statuimus.oblationes.ar. ꝙ excommunicari poſſũt laici qui non dant ſacerdotibus oblationes:ut.ĩ.de conſecr.di.i.omnis chriſtian⁹.quod.h.intelligit etiam de gratuitis oblatiõibus:ſi clericus nõ habet vnde ſuſtentetur:ar.xci.di.clericus.

q Baptiſmalem.decime ergo ſoluende ſunt baptiſmalib⁹ eccleſijs:ar.s̃.e.de decimis.⁊.ĩ.e i ſacris.quod veruꝫ eſt de ꝑdialibus: ſed perſonales debẽtur parochialibus eccleſiis:ut.s̃.e. queſti.⁊ dixi.s̃.e.quicunqꝫ.Itẽ patet ꝙ epiſcop⁹ poteſt auferre decias vni eccleſie ⁊ dare alteri:ut dixi.s̃.e.eccleſie.

fendere contra alios: muito fortius contra ſe.ff.ſi ſer.ven.altius.xix.di.nulli fas.ĩ.e.nulli epoꝝ.ex̃ de na.ex li.ven.c.vnico.

u Principib⁹.qb⁹ chriſtus eccleſiã cõmiſit.xxiij.q.v.ꝑncipes.

x Confiſcare.ſm leges veteres bona damnatoruꝫ confiſcabantur hodie ſecus:ut.C.de bo.dan.auc.bona.res autem eccleſie non poſſunt confiſcari: ut.s̃.e.placet. ar.ꝯ ex̃ de iurepa.ex diligẽti.

r Bannum.lx.ſolidorum: ut i lombarda ꝯtinetur: ⁊ ſic ſemper itelligitur ubi non determinatur: ⁊ ẽ hic ar.penaꝫ pecuniariã ab eccleſia poſſe infligi.xviij.diſ.quoniã.extra de rap.i archiepiſcopatu.ar xxiij.q.v.qd ergo.ar.ꝯ.ex̃ de pe.lꝫ. Iteꝫ ar.ꝙ iudex poteſt aliqueꝫ cõtumaceꝫ excõmunicare ⁊ aliter punire. qđ non eſt verum ex̃ ut lite nõ cõteſ.q̃m in fi.

ſ In ſacri in beneficijs.i.feudo ⁊ ar.eſt iuſ patronatus cum feudo tranſire niſi fuerit excepum:ut ex̃ de iurepa.ex litteris.ar.ĩ.e.q.vij nemini,

t In cãonibus.maxime queꝫ quis tenet de

diſcernat. Hiis ergo eccleſiarũ ita interpretandum eſt:ut niſi epiſcopo diſponẽte alijs eccleſijs fuerit aſſignatum:in ñullo priorum redditũm diminutionem patiatur. Unde anaſtaſius eps.

Communione priuetur:qui decimas uel oblationes extra epiſcopi conſcientiam tenere uoluerit.

Statuimus[r] ut ſiquis oblationes eccleſie uł decimas quas populus dare debet: tenere cõtederit:uel extra baptiſmaleꝫ[q] eccleſiam dare uoluerit preter conſciẽtiam epiſcopi uł eius cui huiuſcemodi officia cõmiſſa ſunt:nec cuꝫ eorum uoluerit agere conſilio:bãnum[r] noſtrum componat:⁊ communione priuetur. Quum addit extra conſcientiam epiſcopi intelligendum reliquit:ꝙ epiſcopo cõſentiẽte alijs eccleſijs dari poſſũt. Idem.

Iuxta diſpoſitionem epiſcopi decime tribuantur.

In[ſ] ſacris canõibus prefixuꝫ eſt.ut decime iuxta epiſcopi diſpoſitionem diſtribuantur. quidam autem laici qui uł in proprijs uel in beneficijs ſuas habẽt baſilicas contempta epiſcopi diſpoſitione nõ ad eccleſias ubi baptiſmum predicationem ⁊ manus impoſitionem ⁊ alia chriſti ſacramẽta percipiunt: decimas ſuas dãt ſed proprijs baſilicis uel alijs eccleſijs pro ſuo libitu tribuunt:qđ omnibus modis diuine legi ⁊ ſacris canonibus conſtat eſſe cõtrarium. unde ueſtram poteſtatem ut eoſ corrigatis expetimus. Cũ autem reprehenduntur quia contempta epiſcopi diſpoſitione hoc faciunt:intelligitur ꝙ ſi epiſcopo diſponente hoc fecerint: irreprehenſibiles inueniant. Itẽ ſymmachus epiſcopus eccleſie catholice urbis rome dixit.

Anathema ſit qui preter epiſcopi diſpoſitionem decimas ⁊ oblationes diſpenſare uoluerit.

In[t] canonibus in gangrenſi eccleſia apoſtolica auctoritate conditis de fructuum oblatiõibus que miniſtris eccleſie debẽt ⁊ de his que in uſus pauperũ ꝯferuntur:ſcriptum habet: Siquis oblationes eccleſie accipere uł dare uoluerit preter epiſcopi conſciẽtiam uel eius cuius huiuſcemodi ſunt officia commiſſa: nec cuꝫ ei⁹ uoluerit agere ꝯſilio: anathema ſit.⁊ iteꝝ in eodem concilio gangrenſi. Siquis oblata deo dederit uel acceperit preter epiſcopuꝫ uel eius conſilium qui ab eo inſtitutus eſt ad diſpenſandam miſericordiam pauperibus:⁊ qui dat ⁊ q accipit:anathema ſit. Ualde ergo iniquum ⁊ ingens ſacrilegium eſt:quecunqꝫ uł pro remedio peccatorum uł pro ſalute animarum ſuarum aut requie unuſqſqꝫ uenerabili eccłe contulit aut certe reliquerit: ab his a quibus maxime ſeruari conuenit chriſtianis ⁊ deum timentibus hominibus ⁊ ſuper omnia a[u] principibus ⁊ primis regionum:in aliud transferri uel conuerti.⁊ infra: Generaliter uero quicunqꝫ res eccleſie confiſcare[x] aut competere uł peruadere periculoſa ſua infeſtatione preſumpſerit:ſimiliter ⁊ hi qui res eccleſie iuſſu uel largitione pricipuꝫ uel quorundam potentum[y] aut q̃dam inuaſione aut tyrannica poteſtate tenuerint:⁊ filijſ uł heredibus ſuis:ut a quibuſdam iaꝫ factum audiuimus:quaſi hereditarias reliquerint:niſi[z] cito res dei ad moniti a põtifice agnita ueritate reddiderint:perpetuo anathemate feriãtur.iniquum enim eſſe cenſemus:ut potius cuſtodeſ chartarum[z] q̃ defenſores rerum creditarum:ut preceptum ẽ iudicemur ⁊ infra: Ferro enim abſcindenda ſunt uulnera:que fomenta nõ ſẽtiunt. Similiter ⁊ illi extorreſ debent fieri ab eccleſia: qui ſacerdotali admonitione non corrigunt: dicente domino auferte malũ ex uobis. Uniuerſa ſynod⁹ ſurgẽs acclamauit:ut ita fiat rogamus. Dictũ eſt octies:exaudi chriſte: ſymmacho pape uita ſit: dictum eſt duodecies. Idem.

Eadeꝫ plectuntur pena qui eccleſie res ⁊ bona epiſcoporũ inuadũt.

Similiter ad hoc omniũ eccleſiaꝝ noticiã ueſtra ceterorũqꝫ

y Potentum.nota auctoritatem maioris in illicitis non excuſare.xij. q.ij. quicunqꝫ. c.de rebus.xi.q.iij. ſi dominus.⁊.ĩ.e.q. vij. decimas.xxv.q.i. omne quod.xxxvi.q.ij. nullus.ar.ꝯ.lxiij.di.ſalonitane.xiiij. q.v.dixit.

z Niſi cito.primo tamen videtur citanduſ princeps cuius auctoritate res eccleſiaſtica tenetur:ut.xij.q.ij.de rebus.ſed illud ob ſcãdalum principis: ſed non eſt ita.

z Chartarum.id eſt librorum.quia epiſcopuſ non debet ſemper libris inſiſtere:ut.lxxxvi.di.fratrem.

? Similiter.eccłe quia epiſcopuſ ẽ in ipſa eccłia:ut. vij. q.i.ſcire. Ex hoc.c.cõſueuit dici:ꝙ res clericorum eodem gaudẽt priuilegio quo res eccleſie.xij.q.ij. eccleſiarum.⁊.lxxxvij.di.eos vnde videtur ꝙ eque committatur ſacrilegium in rebus clericorũ ſicut in rebus eccleſie dic ꝙ ſunt res eccleſie quo ad defenſionem: quia eccleſia debet eaſ defendere ſicut ſuas. xij.q.ij.de laicis.⁊.lxxvij.di.eos.uel dicuntur eccleſie quo ad h̃ quia ſi damnificat eccleſiam epiſcopus :eccleſia habet recurſum ad res ſuas.,xij.q.iiij. quicunqꝫ. vnde dico

221

ꝙ omnes res clerici ſunt obligate ſue eccleſie ſicut res mariti vxori: ut ex̄ de pigno. ex litteris. ꝛ. C. qui po. in pig. l. vlt. ſicut ꝛ res tutoris pupillo. vn̄ qui minor eſt. xxv. annis non debet eſſe prelatus: cum res ipſius non poſſint obligari eccleſie: ut. C. de legi. tute. l. vlt. nec obſtant ꝯria hic ſignata. s̄ xij. q. iij. ep̄s. ꝛ. q. ij. ſint manifeſte. vbi dicitur: ꝙ alie ſūt res eccleſie alie ep̄i ꝛ hoc fateor. ſed dicū tur eſſe eccleſie quo ad ea que dixi.

ricos ſm̄ quod exponit. g. j. e. §. illud. Sed hec veritas ꝙ mona ſterijs ꝛ pijs locis poteſt dari aliquid perpetuo: ut. j. q. ij. viſis. ꝛ xij. q. i. ſiquos. ſi autem ſimpliciter datur aliquid perſone intellig perſonaliter eſſe datum. s̄. x. q. ij. hoc ius. ſi eccleſie datur intellig donationem eſſe perpetuam: ut. j. e. c. vlti. ex̄ de inſti. cum venis

x Simili. quam premiſim⁹ circa res eccleſiaſticas.

a Quia. iuxta. diuidēdiſ. i. ſeparadis ab eccleſia. cōſueuit tamen hoc. c. induci ad ꝓbādū ꝙ res eccleſiarū nō poſſunt diuidi per prebendas ut dixi. xij. q. i. c. vlt.

b Neq̄ filiorum. ar. aliquez ſuo ſucceſſori legem poſſe indicere: ut. xij. q. ij. nō liceat. lxiij. di. ego. ar. ꝯ. ij. q. v. mādaſtis.

c Conſtitutū eſt. auferre. niſi i caſibus. xij. q. ij. bone rei ꝛ. x. q. ij. hoc ius. ex̄ d̄ ec. edi. ad audientiam

d Tertiam. alibi dicitur ꝙ quartam. xij. q. ij. conceſſo. alibi ꝙ medietatē. x. q. i. ātiquos ſed loci conſuetudo ē ſeruanda: ut dicit. g. in ſequēti. §. ꝛ. x. q. iij. §. cathedraticum. uel dic diuerſitaſ tempoꝝ ſoluit contrariuz. ij. q. i. ſi peccauerit.

e Nō ſi amplius. ꝛ ſi fecerint quaſi cōcuſſores ſunt i quadruplū puniendi: ar. xviij. di. quoniam quidem. xxiij. q. i. militare. C. de aſſeſſ. l. iij.

f Conditoribus. i. patroniſ qui poſſunt male alienata repetere: ut j. e. q. vij. filijs. immo q̄libet d̄ populo hic admittitur. xij. q. ij. non liceat. Sed nunquid patronus laic⁹ poteſt criminaliter clericū accuſare de dilapidatione cum ſuam iniuriaz proſequatur: ar. ꝙ ſic j. q. vij. filijſ. ꝛ. ar. xxiij di. illud. Nam ipſorū intereſt: ut. j. e. q. vij. q̄cūq̄. ſimiliter videtur ꝙ quilibet de populo: quia publice intereſt ne res eccleſie male tractentur ut. ij. q. i. prohibentur in fi. ſed tn̄ ſecus eſt ut notaui. ij. q. vij. in ſūma. ꝛ. c. ꝑſumunt. ꝛ eſt ar. ad hoc. xxviij. di. conſulendum.

g Propinquis. Jus enim patronatus tranſit ad filios: ut. j. e. q. vij. filijſ etiā q̄uis heredes non ſint: ar. ff. de iurepa. filij. ff. de reli. ꝙ pater. ꝛ ad heredes extraneos: ut. j. q. vij. ſi pl̄es. ff. de oper. li. fabriles. ꝛ ar. ꝯ. ff. e. ſi operarum. ꝛ. C. e. liberti. io.

h Poſſeſſiones. non perpetuo. hoc verbū perpetuo ſpectat tm̄ ad cle

exhortatione ꝛ iudicio cenſemuſ peruenire: ꝛ ab omnibuſ firmiter teneri: quia res epiſcoporum eſſe eccleſie non dubitantur: ſi i eoruz facultatibus ſimili[x] fuerit crudelitate craſſatum: peruaſores reruz memoratarum predicta canonū diſtrictiōe feriantur: ut qui moribus proprijs ac nulla conſcientie caſtigatione corriguntur: ſaltem eccleſiaſtice ꝛ canonice uindicte ꝑfodianꝰ aculeis. Item ex libro capitulorum caroli ꝛ lodouici imperatorum.

Res eccleſie principum auctoritate diſtribui non poſſunt.

Quia[a] iuxta ſanctorum patruz traditionem nouimus res eccleſie uota fideliuz eſſe precia peccatorum ꝛ patrimonia pauperū: cuiq̄ non ſolum habita conſeruare: uerū etiam deo opitulante cōferre optamus. Ut autē ab eccleſiaſticis officijs de diuidendis rebus eccleſie ſuſpicionem dudum conceptaz penitus amoueamus: ſtatuimus ut neq̄ noſtris neq̄[b] filiorum ꝛ deo diſpēſante ſucceſſorum noſtrorum temporibuſ ullā penitus diuiſionem aut iacturam patiantur. Cuz ergo preter cōſcientiam epiſcopi uel eius cui huiuſcemodi officia commiſſa ſunt: q̄libet prohibeꝰ oblationes eccleſie diſtribuere: liq̄do apparet: ꝙ cuz epiſcopi conſenſu quibuſlibet eccleſijs poſſint diſtribui. Huic interpretationi uideꝰ contraire auctoritas illa toletani concilij.

Nihil de iure ſue dioceſis epiſcopi preſumant auferre.

Conſtitutum[c] eſt a preſenti cōcilio epiſcopos dioceſes ſuas ita regere: ut nihil ex earum iure preſumāt auferre. ſed iuxta priorum auctoritatem tam de oblationibus q̄z de tributis ac frugibus tertiam[d] conſequātur. ꝙ[e] ſi ampli⁹ quippiam ab eis preſumptum extiterit: per concilium reſtauretur

Appellantibuſ ipſis conditorib[f] aut certe ꝓpinq̄s[g] eorū ſi iā illi a ſeculo deceſſerūt. Item ſymmachus papa.

Poſſeſſiones eccleſie derelictas nulli ſit alienandi lic̄ntia.

Poſſeſſiones[h] quaſ unuſquiſq̄ eccleſie proprio dedit aut reliquit arbitrio: alienare quibuſlibet titulis aut diſtractionibus ꝑ[i] ul' ſub quocunq̄ argumento non patimur: niſi forte aut clericis bonorum pro meritis aut monaſterijſ religionis ītuitu aut certe peregrinis: ſi neceſſitas largiri ſuaſerit: ſic tamen ut hec ip̄a nō perpetuo ſed temporaliter perfruantur. Sed illud toletani concilij ita intelligēduz ē: ut ep̄i preter quartā uel tertiam: que ſecundū locoruz diuerſitates eis debetur: nihil cōtingant. Unde i concilio leonis pape ſtatutum eſt.

A clericis ꝛ pijs locis ultra ſtatuta patrum aliquid ep̄s nō exigat

Nulli[i] epiſcoporuz liceat a ſubiecto ſacerdote uel alio quocunq̄ clerico ꝛ pijs locis datiōes ultra ſtatuta patrum exigere: aut ſuppoſita in angarijs inferre: ſed cum optimus ſit perſpector ita ꝑſpiciat: ut uniuerſe ſibi oues commiſſe a ſe maxime alantur atq̄ in neceſſitatibus[k] iuuentur: non illicitis exactionibus opprimantur: q̄a domin⁹ paſcere ꝛ docere nos docuit ꝛ omnibus miniſtrare: nō terreniſ lucris ꝛ auaricijſ delectari. Item gre. leōi ep̄o carthagiñ.

De redditibus eccleſie quarta ꝑs clericis eſt diſtribuenda.

Ad[l] hoc locorum gradus rationis ordo diſtinxit ꝛ[m] iudicia eſſe conſtituit: ut nec prepoſitis i opprimendos ſe fruſtra ualeāt occupare ſubiectos: nec ſubiectis iterum contra ſuos prepoſitos effrenata ſit reſultādi licentia. Uolumus igitur: ut quicquid eccleſie tuc ex redditu uel[n] quolibet alio titulo fortaſſis acceſſerit: quartam

nam cum re
intelligaſ
ta vſq̄ ad
tem homi
ꝛ eccleſia
poſſit mo
ij. q. ij. libe
ſp intellig
perpetuo
datū q̄d ecc
datur. Sed
q̄s dederit
cleſie tm̄ vſ
rei non ꝓp
tatem: in h
caſu vtiſ ecc
re illa vſq̄ a
centū annos
q: hec etas
gēui hois
de vſufru
vſufruct⁹.
nūq̄d ep̄s
ne canonic
poralem do
tionem facer
poteſt: dico
ſic: quia tm̄
petue cōceſſio
nes ſpectāt ad
alienationem
ut ex̄ de his
fi. a p. ſine co
ca. tua. xij. q
bono. ſecus
in ꝯceſſione
cleſiaꝝ: q̄
tpales ſūt
ſol⁹ nō ꝯced
niſi habuer
ex ꝯſuetudine
ut ex̄ de his
fi. a pre. ca no
ſciatur. ar.
ꝯ. xij. q. ij.
vbi nec fru
poteſt ep̄s
re ſine ꝯſe
tia cleri ſui.

N
ta. ſi ꝙ ep̄s
quid
ſubdito ſuo
gare poteſt
boc tm̄

niſi oſtendat hoc a canone ei conceſſum: ut. xviij. q. ij. hoc tm̄ q. iij. conqueſtus.

k Neceſſitatibus. a pauperibus enim nihil petet. ut. i. q. ij. pla it. ſic dicit lex: ꝙ ſi patria tenuis ē potius ē iuuanda: ut. C. vecti. inſti. non poſ. l. i.

l Ad hoc. ſi. C. de iude. nullus.

m Et iudicia. s̄. lxxxix. di. ad hoc.

n Uel quolibet. ergo non ſolum de decimis ꝛ oblationibus

quatuoꝛ portiones:ſed etiã de pẽſionibus ꝛ alijs redditibus.xij.q.ij.quatuoꝛ.
o ¶ Uiſũ.ergo epũs ꝓ arbitrio ſuo pōt bona eccl'e diuidē.xij.q.ij. vulterane.j.e.q.vij.decimas.ꝫ:ſed ibi ſoluit qđ poti⁹ ꝯcoꝛdat.
p ¶ Predicatoꝛ.ꝓbat ſexta ſynod⁹ auc̃te petri ꝛ pauli:qꝛ p̃lat⁹ a ſubditiſ nõ dꝫ exigere auꝝ ul' argentũ:ſꝫ poti⁹ eoſ erudire.nã beatius eſt dare q̃ꝫ accipere ex̃ de cele.miſ cũ marthe.

ꝛ ¶ Coacte.i.ꝓ lucro terreno.
ꝫ ¶ Illud aũt capituli.i.poſſeſſiões.
¶ Reuertimini.Caſus:In prima pte ponit hier.ṽba ꝓphete vſqꝫ ad illud verbũ effuſiõis.In ſecũda pte exponit ea ad lr̃am vſqꝫ ad illud ſiqs doct⁹.Abinde myſtice ſiue moraliter.

q ¶ Diuinus.qñqꝫ ponit' in mala ſignificatioe:ut.i.q.i.nũq̃ꝫ.
r ¶ Immo ṽo.ſi iudex dicit ꝯdẽno te:imo abſoluo te:vl' timo verbo ſtã dum ē:de pe.di.ij.non eniꝫ
ſ ¶ Multitudini.ar.qđ vni p̃cipit' ad oẽs extẽdit'.lxi.di miramur.xxxviij.di.ignorãtia.ꝛ.ꝫ.di.v.ad eius vero.
t ¶ Auꝝ.verba pauli.
u ¶ Exiſtimãs verba ſynodi imo verba fuerũt dñi:ut ex̃ de cele.miſ.cũ marthe.
x ¶ Ait.n.in ſecũda ep'la ad coꝛinthios.
y ¶ Theſaurizare.ſup'ficial' ē iſta argumẽtatio:qꝛ ꝛ filij theſaurizãt parentibus:qui parẽtes ſuccedũt eis ſiquid hñt:ut.ꝫ.iij.q.iiij.hi qui.ꝛ.j.xxxv.q.viij.h̃ ſalubꝛiter.non ē ſup'ficial':qa ñ ſuccedũt parentes filijs niſi in defectu.

exinde poꝛtionez ſiue diminutione aliqua debeas ſegregare: atqꝫ eam ſecundum domini timoꝛem preſbꝛis diaconibus ac clero: ut tibi uiſum[o] fuerit diſcrete diuidẽ.

Item ex ſexta ſynodo.

Epũs turpis lucri gr̃a nihil a mõachis ul' clericis ſuis exigere debꝫ.

Predicatoꝛ[p] eccleſie paulus diuinus[q] ap'lus ac ſi canonem ponens epheſioꝝ preſbyteris im mo[r] uero ꝛ õi ſacrate multitudini[ſ] ac plenitudini ita fiducialiter perhibuit:argentum aut auꝝ[t] aut ueſtez nullius ꝯcupiui.õia oſtẽdi uobis:qñ ſic laboꝛantes oꝫ ſuſcipere infirmos: beati⁹ exiſtimãs[u] dare q̃ꝫ accipere.propt' qđ ꝛ nos docti ab eo diffiniuimus nullatenus epũm turpis lucri gr̃a excogitare:ad excuſandas excuſationeſ in peccatis expetere aurũ ul' argẽtum aut aliã ſpem a p̃ſbꝛis ul' clericis ul' monachis q ſub ipſo ſunt ait[x] eni ap'ls: Non debẽt filij theſaurizare[y] parentib⁹[ꝫ] ſed parẽtes filijs.Et ap'ls petrus: Paſcite q i uobis ē gregem dei:nõ coacte[ꝛ] ſꝫ ſponte ſ̃m deuꝫ:non turpis lucri gr̃a neqꝫ ut dñantes i clero: ſꝫ foꝛma facti gregis.ꝛ cuꝫ apparuerit pꝛiceps ap'loꝝ ꝑcipietiſ imarceſſibilis gl'e coꝛonã. Illud[ꝫ] aũt qđ in fine capituli ſymmachi ponit' hec ipſa non ꝑpetuo ſed tp̃aliter ꝑfruant':ad perſonales tm̃ poſſeſſiones clericoꝝ uidelꝫ ꝛ paupeꝝ non ad monaſteriales referendũ eſt.¶ Quam uero ſit graue apđ deũ decimas ꝛ oblatiões ac p̃mitias ſacerdotib⁹ nõ ſoluere:auc̃te hier.ꝛ agu.apparet.Ait nanqꝫ hieronymus ſuper malachiam.

Reus apud deuꝫ habetur: qui ſacerdotibus decimas non ſoluerit

Reuertimini[a] ad me:ꝛ ego reuertar ad uos dicit dñs exercituum.ꝛ dixiſtis in quo reuertemur[b] ſi affligeret hõ deũ: qꝛ uos configitis me ꝛ dixiſtis :in quo cõfligim⁹ te in[c] decimis i primitijs ꝛ iđ i penuria uoſ maledicti eſtis:ꝛ me ꝯfligitiſ totã[d] gens. Nuc ſeq̃mur oꝛdinẽ ꝓphete:qꝛ mihi nõ reddidiſtis decimas ꝛ p̃mitias: iccirco ĩpenuria ꝛ fame maledicti eſtis: ꝛ me uos ſupplãtaſtis[e] ſiue ꝯfraudaſtis.Ecce ãnus[f] expletuſ ē ꝛ nihil in me uos theſauros ſed i ur̃a hoꝛrea ꝯpoꝛtaſtis ꝛ ꝓ decimis ꝛ pꝛimitijs q̃ parua erãt ut a uobis darẽtur :ubertatez poſſeſſionum ur̃arũ ꝛ oĩm frugũ abundãtiam ꝑdidiſtis[g].Ut autẽ ſciatiſ hoc me iraſcẽte ꝑfectuꝫ qꝛ fraudaſtis me pte mea hoꝛtoꝛ uoſ atqꝫ ꝯmoneo ut iferatis decimas i[h] hoꝛrea mea hoc ē i theſauroſ tẽpli:ꝛ hẽant ſacerdotes et leuite q mihi miſtrãt cibos.ꝛ ꝓbate me ſi ñ tãtas pluuias effudero:ut cataracte celi apte eſſe credant' ꝛ effundam bñdictõnem meã uobis uſqꝫ ad[i] abundantiã.Uerbũ[k] effuſionis nomen largitatis oñdit[l] ſꝫ fieri pōt ut agros irrigantibus pluuijs ſit qdem fertilitas uerũ aut locuſta ueiet aut bꝛucus aut[m] erugo aut eruca ꝛ labores hõium uaſtabũt:ꝓpterea adiungit ꝛ dicit:ꝛ increpabo pro uobis deuorantes locuſtas uidelicet ꝛ reliqua q̃ predixim⁹:ꝛ non coꝛrumpent fructũ terre ur̃e. Si qñ fames ꝛ penuria ꝛ reruꝫ õiuꝫ egeſtas oppꝛimit mũdum ſciamus hoc ex[n] ira dei deſcendẽ q ſe i pauperibus ſi nõ accipiãt elemoſynã ſe fraudari loquit':et[o] ſuas poſſeſſiones poſſumus decimas ꝛ p̃mitias iterp̃tari[p].Siqs doct⁹ et eruditus lege dñi pōt alios erudire: non dꝫ ſue aſſignare prudentie ingenioqꝫ qđ poſſidet: ſꝫ gr̃as agat primum dño:qui cũcta largit':deinde ſacerdotib⁹ ei⁹ ac miſtris a[q] q bus doctus ē.ſi eni ñ egerit gr̃as

b ¶ Reuertemur.quaſi nõ deceſſim⁹.imo in hoc receſſiſtis: qꝛ ꝯflixiſtis me hac tñ ꝯditione ſi hõ affligit.i.pōt affligere deũ.ꝛ iđ dic̃ c.qꝛ nãe dei nihil nocere pōt.xi.q.iij.ſ̃m catholicã.qꝛ ipaſſibilis ē.xij.q.iiij.incõmutabilis.
c ¶ In decimis.nõ deum dici affligi cũ eius ſubditi affligũt'.ſi.ij.q.v.hꝫ hoc ꝓpꝛiuꝫ.ꝛ.iij.q.i.nulli in ſi.
c ¶ In decis.ſ.ñ ſolut
d ¶ Tota gens.i.ex toto gẽtilit' viuẽtes uel q libet de ppl'o.
e ¶ Supplantaſtis.ar.ꝫ.j.de ꝯ.di.ij.panez.ſꝫ itellige q̃ꝫtũ i vobis ē xi.q.iij.iterverba.uel ita defraudant ſubtrahẽdo iſta paupib⁹.
f ¶ Ann⁹ explet⁹.nõ tñ finis ãni ſpectand⁹ ē:ut tũc decime p̃ſtent':ſed p̃ſtande ſũt cũ fruct⁹ colligunt':ex̃ de decĩ.cum hoĩes.imo ꝛ ſi ager biſ i anno det fruct⁹:totiẽs dãde ſũt decime.hic ſigillauit eos q tã tarde dederũt.In ꝑſonalib⁹ tñ deciſ poſſet dici ꝙ i fine ãni dãde ſũt ꝓpt' lucra minima.Incõueniẽs.n.eſſet ꝙ ſcriptoꝛ ul' aliqs negociatoꝛ ſingulis diebus debẽt decimã ꝑtẽ lucri dare eccl'ie:ar.ad hoc quale:extra de pig.ex lr̃is.ibi ꝓpter poſſeſſionũ iimicitias ꝛ quia talis ſolutio incõmoditatem hr̃et :ut ff.familie herc.plane.idem dicendum eſt de caſeo ꝛ lacte.io.
g ¶ Perdidiſtis.ar.aliquẽ debẽ pũiri i eo in quo deliqt.xij.q.ij.q ꝛ humãis.ꝛ q negat qđ dꝫ:negari ei dꝫ qđ ſibi debet':ex̃ de vſur.

ꝫ ¶ Parẽtib⁹.ẽt ſpũalib⁹.ꝛ reſpexit ap'ls nãm ꝛ votũ parẽtũ ꝓut voto parẽtũ hẽditas filijs debet':ſꝫ filioꝝ hẽditas ſola pietatiſ cãſi.iuxta illud:Moꝛdie turbato ſuccedis bulgare nato.Iteꝫ dixit eſt.ff.vnde li.ſcripto.hẽde.§.vl.ꝛ.ff.de iof.te.nam oĩa q̃ nr̃a ſũt:ex voto filijs pàram⁹:ut.ff.de bo.li.l.penult. R.i.ꝛ hẽditas parẽtũ q̃ſi debita obuenit nobis:ut.ff.ꝓ ſocio ꝛ qꝛ.ꝛ filij pene ad ꝓp̃a bona veniũt.ff.de ſuc.e.l.j.§.penulti.ꝛ dicit ipatoꝛ: cogitare debẽt parẽtes ꝙ ꝛ ipſi fuerũt filij:ꝛ ea que a ſuis parentibus ſperabãt:ſuis filijs facere debẽt:in auc̃.ut cũ de ap.cogno.§ ꝯſiderare.colla.viij.

qꝛ fruſtra.C.de fideicõ.li.l.ſiqs in ſuo.xcv.di.eſto.
b ¶ In hoꝛrea.ar.ꝙ iſti ruſtici debent deferre i hoꝛrea decimaſ ad ipas eccleſias:ar.j.q.vij.decimas.C.de de ãnonis ꝛ trib.l.ꝓ locis.li.x.nõ ergo a clericis uel eoꝝ nũcijs ſunt colligẽde i agris.
i ¶ Ad abundantiam.j.q.vij.maioꝛes.
k ¶ Uerbũ.hec ſũt verba hieronymi.
l ¶ Oñdit.hic.C.de inoffi.te.l.ij.qñqꝫ etiã nõt viciũ.xli.di.ſepe.
m ¶ Aut erugo.erugo eni eſt ros q cadit ſup teneras ſpicas:ꝛ ꝓpt' hoc ſole veniẽte marceſcũt.Eruca ē vermis q ibi naſcit' ff.loca.ex ꝯducto.
n ¶ Ex dei ira.hõ.n.ꝓpter peccata ſua affligit':ut.vij.q.i.ſciſcitaris.lvi.di.

ſi gens.ĩ xxiij.q iiij.ſiquos.
o ❡ Et ſua.ſi ergo.lue ſꝫ rei uẽdicatio ĩtẽtabiꝭ.ꝑ eis.C.de ſacroſan.ec.ut ĩl
p ❡ Interpretari.i.moraliter exponere.
q ❡ A qbus.ar.ꝙ ðſcipuli debent referre grãs magro nõ tm̃ vbis ſꝫ etiã reb⁹:ut.xcix.di.ecce.
r ❡ Uẽdicauerit.i.ſibi aſſumpſerit.
s ❡ Cataracte.i.feneſtre
t ❡ Nubib⁹.i.pdicatoribus.
u ❡ Imbrẽ.grẽ ꝛ ſcie ꝙ i eo augebiꝭ:de pe.di.iij.ſi ſermo.io.

a Decie.tributa.i.debita aiab⁹ egẽtib⁹ diua gra.uł meli⁹ dicas ꝙ dan̄ egẽtib⁹ eccłicis:ñ tñ id min⁹ dãde ſũt ꝛ ſi diuites ſũt. nõ.n.ituitu pſonax dantur eccleſijs. Si ḡ decime ſꝫ tributa: ḡ non pñt pſcribi:ut.ĩ.q.ij.ꝰ.porro.ꝛ.C.de pſcri.xxx.an.ꝯpetit. qđ falſũ ẽ:ex ð pſcrip.de q̃rta. Itẽ ſi ſꝫ tributa:ergo cõpẽſacio i eiſ ñ admittiꝭ.C.de cõpẽ.l.iij. p̃terea ſi ſũt tributa:ḡ ſiqs appellat:ut eas retineat ñ audiꝭ:ut.ij.q.vi.q̃ueſ fiſcał.ꝛ ẽ expſſũ ex de deci.tua in fi.
b ❡ Premiũ.i.ḡtĩ vult bñficiũ ſuũ ꝯcedẽ ñ ꝑ p̃cio:ſꝫ tñ honorẽ vult hr̃e:ar.ff.mã.ſi remuneradi.ꝛ ẽ ſilẽ.i.q.i.iudices.vbi diꝭ ꝙ ñ ſunt dãda mũera ſꝫ ſũpt⁹:ꝛ facit ad h̄ qđ dixi.xxij.q.ij.honoranꝭ.
c ❡ De militia.licita.ḡ ꝛ cłici ſi militẽt.xxiij.q.i.militare.tenenꝭ dare decimas.
d ❡ Negocio. dũmõ licita ſit negociatio:ut ex.e.ex trãſmiſſa.ꝛ tñ vix aliq negociatio ſine peco põt expediri:ut de pe.di.v.q̃litaſ.ꝺr̃ tñ licita q̃ ad laicos i qbuſdã reb⁹:ut.lxxxvij.di.fornicari. Sꝫ nũqđ de illicite acqſitꝫ debeat dare decias:nõui xiij.q.v.i pñ. Sꝫ nũqđ de furto uel latrocinio dãde ſit decie:dicũt qdã ꝙ ſic:ne apð eos ita remãeant:ar.ad h̄.xxij.q.i.ꝯſidera.alij negãt:ne eccła videaꝭ approbare delictũ.ſꝫ dico ꝙ a fure uel a raptore bñ petiꝭ decia ñ rõe negociatõis ſue:cũ illa ſit reprobata:ſꝫ q2 iuenit i poſſeſſiõe:q2 decia ſeqꝭ quẽlibꝫ poſſeſſorẽ ſiue iudeũ ſiue exc̃oicatũ:ut ex ð deci.de fris.ex ð vſu. q̃to.ex de ſen.ex.ſi vere.aliogn eẽt pdo melioꝛ ꝯditiõis q̃ benefidei poſſeſſoꝛ.qđ eẽ ñ dꝫ:ut.ff.de pe.hẽ.ſi a dño.ꝰ.vl. Itẽ nũqđ iudei pſoales decias dabũt:vr̃ ꝙ ſic:ut ex de vſu. q̃to circa fi.qđ ꝯcedo. Itẽ ex oib⁹ q̃ ex lucratiua cã hñꝭ dabũꝭ decie:ut de do.legato.uel ſi ex̄ne⁹ iſtituit i teſtõ.aliud ẽ ſi aliqs ab i teſtato ſuccedit:q2 tali debita ẽ hẽditas iure nãe.vñ poti⁹ debitũ ẽ q̃ lucx:ut.ff.vñ liberi ſcripto.ꝰ.vl. Idẽ dico ꝑ q̃ſcũq̃ man⁹ abulauerit:ꝙ qlibꝫ teneaꝭ decimã de lucro ſuo. Sꝫ nũqđ doctoꝛ ð collecta uł aduocat⁹ de p̃rocinio uel mercenari⁹ ð eo qđ mẽꝭ dabit decimã:nõ vr̃ cũ illõ ñ ſit lucx ſꝫ debitũ.credo tñ ꝙ ſic:q2 ſcriptũ ẽ:honorabis dñꝫ deũ tuũ de tuis laborib⁹ iuſtis:ut.i.q.i.ñ ẽ putãda. Itẽ quia hic dr̃ de oi artificio dãde ſũt decime:ut ex.e.nõ eſt in ptãte.

ſed ſciẽtiã uendicauerit[r] ſibi in penuria male dicet. ꝙ ſi intelligens largitorẽ deũ ꝛ agens his grãs ꝑ quoſ a deo eruditus ẽ hũiliauerit ſe:ꝛ i horreum dei itulerit cibos: hoc ẽ ſcripture alimẽta in eccłijs pplis miſtrauerit:ſtati apient ſup eũ cataracte[s] celi ꝛ effundet pluuia ſpũalis ꝛ mandabit nubibus[t] ſuis:ut pluãt ſup eũ ibrẽ[u] ꝛ abundãtia rex õniũ pfruet. Itẽ au.

Q decie ſacerdotib⁹ ſit tradende.

Decie[a] tributa ſũt egẽtiũ aiax ꝙ ſi decimã dederis nõ ſoluꝫ abũdãtiã fructuũ recipies:ſꝫ etiã ſanitatẽ corporis ꝯſeq̃ris. nõ igiꝭ dñs de⁹ p̃miũ[b] poſtulat ſꝫ honorẽ. de⁹.n.nr̃ q dignat⁹ ẽ totũ dare decimã a nobis dignat⁹ ẽ recipe ñ ſibi ſꝫ nobis ſine dubio ꝓfuturã. ſꝫ ſi tardiuſ dare peccatũ ẽ:q̃to magis peiuſ ẽ peccatũ nõ dediſſe. de[c] militia de negocio[d] ꝛ de artificio redde decimas. Cũ eni decimas dãdo ꝛ trena ꝛ celeſtia poſſis pmia ꝓmeri:ꝑ auaritia duplici benedictiõe fraudaris. hec ẽ.n. dei iuſtiſſima ꝯſuetudo:ut ſi tu illi decimã nõ dederis:tu[e] ad decimã reuoceris. Dabis ipio militi:qđ nõ uis dare ſacerdoti. bñfacẽ ſẽp deus pat⁹ ẽ:ſꝫ hoium malicia ꝓhibetur[f]. Decie eteni ex[g] debito req̃rũt ꝛ q eas dare noluerit:reſ alienas[h] iuadũt ꝛ q̃ti paupes in locis ſuis ubi ipſe hitat:illo decias nõ dãte fame mortui fuerit:tãtorũ homicidiox re⁹ ante eťni iudicis tribunal apparebit:q2 rex a deo pauperib⁹ delegatã ſuis uſib⁹ reſuauit. q ergo ſibi aut p̃mium[i] ꝯpare:aut peccatox deſiderat idulgẽtiaꝫ ꝑmereri:reddat decimaꝫ.etiam de nouẽ ptib⁹ ſtudeat elemoſynã dare pauperibus. Item hiero.

Seipſum ꝯdẽnat:q euãgelizãtibus neceſſaria ſubtrahit.

Apłicis[m] uiris ꝛ euãgeliz atoꝛib⁹ chriſti in neceſſarijs uſibuſ nolle tribuere:ſeipm ꝯdẽnare eſt. Q, aũt decime epox ꝯſenſu mõachis licite tribuanꝭ:beat⁹ hier. damaſo pape ſcribit dicẽs.

Liberũ ẽ mõachis decimaſ clericiſ ꝯcedẽ

Quoniã[n] qcquid hñt cłici:pauperũ ẽ:ꝛ dom⁹ illorum oib⁹[o] debẽt eẽ cões:ſuſceptiõi pegrinorũ ꝛ hoſpitũ iuigilare debẽt maxime curãdũ ẽ ð ill⁹ ut ð decis ꝛ oblatiõib⁹ xenobijs ꝛ xenodochijs q̃ lẽ uoluerit ꝛ potuerit ſuſtẽtatõẽꝫ ipendãt. Libex ẽ.n. mõachis et ſpũalib⁹ uiris deũ colẽtib⁹ ꝛ timẽtib⁹ decias ꝛ oblatiões cũctaq ꝛ remedia ꝯcedẽ[r] ꝛ de iure ſuo i dñiũ illox ꝛ uſũ trãſferre:nec tã i pauperib⁹ pauptatẽ q̃ religionẽ attendere. ꝙ aut beatitudo tua q̃ſiuit:utrũ uſus deciarũ ꝛ oblationũ ſecularib⁹ ꝓuenire poſſit nouit ura ſãctitas õnino nõ licẽ:ꝓteſtãtib⁹ hoc diuis auctib⁹ p̃r nox canonũ q̃pobrẽ ſi aliqñ fuerit ab his male dẽta q̃ diui iuris eẽ noſcunꝭ ꝛ in uſũ trãſierit mõachox ꝛ ſuorum dei epõ[s] tñ loci illi⁹ pbẽte ꝯſẽſũ cõſtabũt eis oia ppetua firmitate ꝛ ſtabilitate ſbnixa. cłicos aũt illos ꝯuenit eccłe ſtipẽdijs ſuſtẽtari:qbus parẽtũ ꝛ amicorũ nłła ſuffragãꝭ ſtipẽdia. Qui aũt bonis[u] parẽtũ[x] ꝛ opib⁹ ſuſtẽtari pñt ſi qđ paupex ẽ accipiũt:ſacrilegiũ ꝑfecto i currũt ꝛ ꝯmittũt:ꝛ ꝑ abuſionem taliũ iudiciũ ſibi mãducãt ꝛ bibũt. De pdijs aũt q̃ a colõiſeox colũꝭ ſic diffinitũ ẽ i magociẽſi ꝯſilio:
Queſti ſũt preterea ꝛ cetera.

e ❡ Tu ad decimã.i.tm̃ decima remanebit tibi:uel demõib⁹ beris:q ſunt decima ps angeloꝛũ.
f ❡ Prohibeꝭ.ĩ.de pe.di.i.ſi agam⁹.ꝰ.lxxvi.di.ieiuniũ.
g ❡ Ex debito.ergo vr̃ ꝙ actio pſonalis cõpetat ꝑ decis pet...
h ❡ Alienas.ergo añ ſepationẽ ſꝫ eccłe:ut nõ.ꝰ.e.q.moderam...

ẽ certũ ꝙ ius deciax laic⁹ poſſidẽ ñ põt cũ ſit ſpũale:ut ex ð ꝓſcri.cãꝫ.ex ð decis ꝓhibem⁹. Sꝫ nũqđ fruct⁹ deciax pñt ꝯcedi laicis ad tps:ut ex ne ꝑ.vi.ſu.q̃relã.ꝛ vſq ad finẽ vite ipox:ar.ex de his q̃ fi.a p.cũ aplica i fi.ar.ꝰ.x.q.i.hãc. r ❡ Dinis.nõ gnalr̃ monẽ ñ gnałr itelligẽdũ.lxxxviij.di.fornicari.lxxv.di.q dic.lxxvi.di.ſcire.lxxxv.di.c.i.ĩ.q.iij.dilectio.xij.q.ij.ſine.xiij.q.ij.ſup. ð ꝯ.di.ij.reuera.di.xcv.ecce.ar.xix.di.c.i.ꝰ. s ❡ Epo.ꝛ ſufficit auctas illi⁹ epi ad talẽ alienatõeꝫ:ut ex ð his q̃ fi.a ꝑ.cũ aplica.ꝰ.xij.q.ij.ſine.ñ.n.vr̃ ꝙ ſol⁹ eps poſſit ꝯcedẽ ſine ca.ſꝫ ſoluꝫ cap.C. bis q̃ fi.a ꝑ.cũ aplica.h̄ ḡ laic⁹ q capax ñ ẽ facit lociũ capaci:ar.C.de na.i.auc.lꝫ.ff.de iuſto rup.te.l.plt.ꝛ ꝙ null⁹ religioſus debet recipe eccłam de mãu laici ẽ expſſũ:ex de pbi.cũ ꝛ plagaꝛ.ꝛ q.vij.ſiqs. t ❡ Cõſenſũ.ar.ꝙ ratihabitio epi retrotrahit ꝛ cõfirmat illud qđ ꝑ ſe iualidũ erat:ar.ex de iurepa.cura paſtoꝛal.ꝛ q.vij.decias.ar.ꝰ.ex de elec.auditꝭ. u ❡ Bonis.ꝰ.i.q.ij.laic⁹.ꝛ c.paſtoꝛ eccłe.ꝛ.c.ſacerdos. x ❡ Parẽtũ.vr̃ log de illis cłicis q eccłe nõ fuiũt.ꝰ.x.q.iij.cauẽdũ.ꝰ.xij.q.i.illi ãt.ꝰ.xxxi.q.ꝯ.ꝯ.

Q. II.

De capellis vero que ab eiſ poſſidēt̃: φ p eoꝝ inſtitutōnē a ſacerdotib⁹ ſint gubernande: iohannes papa probat ſcribēs iſaac ſyracuſano epo.

Preſbyteri in monaſterioꝛum eccleſijs per abbates inſtituantur.

Viſis[b] lr̃is charitatis ur̃e: qb⁹ ſatis ꝑpēdit̃ ꝙ̄to ſtudio huic ſācte ſedi reuerētiā exhibetis: nō modice gauiſi ſum⁹: nūc itaqꝫ ſup ea q̄ conſuluiſtis ut chariſſimo frī benigne diſcretū ꝯſiliū dam⁹. dolegauit. n. nobis pia māſuetudo ueſtra: utrū eccl'ie p[c] qete monachorū a ſāctis catholicis epis eis tradite p ſacerdotes ab eis oꝛdiatos ⁊ inueſtitos debeāt iſtitui. Addidit quoqꝫ fraternitas tua litē ⁊ ſeditōez int̃ clericos mōachoſqꝫ ex hac cā ñ modicā eē oꝛtā: qđ iſtigatōe uerſuti hoſtis nemo fieri ambigat. hz. n. mille nocēdi modos nec ignoꝛam⁹ aſtutiā ei⁹. conatur nāqꝫ a p̄ncipio ruine ſue unitatez eccl'ie reſcidē: charitatē uulnerāe ſāctoꝝ opeꝝ dulcedinē iuidie felle inficere ⁊ oib⁹ mōis hūanuz gen⁹ euertē ⁊ pturbare. dolet. n. ſatis ⁊ erubeſcit charitatē: quā i celo nequit hr̃e: hōieſ ꝯſtātes[d] ex lutea mā tenere i t̃ra: vñ oz ꝙ̄tū fragilitati nr̃e cōcedit̃: ut oēs adit⁹ nocendi ei⁹ uerſutie muniam⁹: ne moꝛs igrediat̃ p[e] poꝛtas nr̃as. ꝯſilio itaqꝫ multoꝝ frm diligēt̃ exqſito decernim⁹: ut āmō eccl'ie monachis tradite[f] p[g] ſuos ſacēdotes iſtituāt̃. Diuine. n. leges hñt ⁊ ſeculareſ ut cuius ē poſſeſſio[h] ei⁹ fiat iſtitutio[i]. ⁊ ſi i dando qđ[k] mai⁹ ē: facilis fuit charitas: ſit facilioꝛ in cōcedēdo qđ min⁹ ē ſācta largitaſ mai⁹. n. fuit poſſeſſionez dare: ꝙ̄ ſit iueſtiturā ꝯcedere[l]. qūo poſſeſſoꝛis iura cognoſcerent̃: ⁊ ſuaruz reꝝ ſibi tributa redderēt̃: ubi qđ ſuū eſt p alteꝝ dat̃: ⁊ cū uoluerit auferēt̃? Humani moꝛis[m] ē illum uereri: cui⁹ iudicio[n] ⁊ uolūtate nūc erigit̃ nūc dep̄mit̃: unde fit ut i ꝑtē epi ad ſeruieudū ſacerdos ꝓcliuioꝛ fiat: ⁊ ſic epus qđ ſancte ⁊ religioſe dederat: q̄daz ſil'ata aucte ad[o] ſe trahat: ſic itaqꝫ p̄uat̃ mercede quā ꝯſecut⁹ fuerat: tuz qꝛ ficta charitate aufert qđ dederat: tū qꝛ p̄rauoꝝ ſacerdotuz diſcoꝛdias ⁊ ſciſſuras amātiū uēbis nimis fact⁹ credul[p]: ⁊ qđ p̄us fucate moliebat̃ lucrari: p⁹ detecta fraude[q] conat̃ q̄dā uſurpatōe ex toto auferre. quoꝝ aduertētes calliditates ⁊ hoſtis uerſuti ſuaſiones monachis deiceps oio licētiā dam⁹ ſuarum eccl'iaꝝ inueſtitoꝛes fieri: ita tñ ut iudicio ſynodi ſi cōtra ſacerdotiū agere p̄ſūpſerit mulctēt̃: ⁊ felici mucrone epi ſacerdotuz piacula reſecent. Hac aucte monachis ꝯcedit̃ iueſtitura ſuaꝝ eccl'iarū: ſz uidet̃ ꝯtra ire urban⁹ papa ij. dicens. Palea.

Admonem⁹ atqꝫ p̄cipim⁹: ut decimas oio dare deo nō negligāt: q̄s ip̄e deus dare cōſtituit. Quia timendū ē: q deo ſuū debitū ſubtrahit: ne ei auferat neceſſaria. Itē nicolaus papa.

De eodem. Palea.

Precipim⁹ ut ⁊ decime ⁊ primitie ſeu q̄cūqꝫ oblatōes uiuoꝝ ⁊ moꝛtuoꝝ eccl'ijs dei fidel'r

d De capellis. Hec ē ſcđa queſtio: an i capellis monachoꝝ pſbri ſint iſtituēdi p monachos. qđ vt meli⁹ pateat vidēdū qd iuris hñt religioſi i ſuis capellis. Et nō φ duob⁹ modis fiunt capelle religioſoꝝ: edificatōe ⁊ collatōne. Si edificatione hñt inſtitutōez tꝑaliū: ⁊ epus ſpūaliū: vt. j. e. ſane. ⁊ c. vl. Si aūt collatōne aut collate ſūt eis ab epo aut a pſono. ſi ab epo: aut ſb certa foꝛma: aut cū oi iure: aut ſimplr. ſi ſub certa foꝛma: ñ habebunt ibi plus iuris ꝙ̄ foꝛma contineat. Si vo cuz oi iure: tūc habent ⁊ tꝑalē ⁊ ſpūalē iſtitutōnē. j. e. viſis. ⁊ ſic intelligit̃ illud cui⁹ ē poſſeſſio ei⁹ ē ⁊ inſtitutio. In h̄ cāu loquit̃: ex̄ de capel. mo. i eccl'ijs. fmanz tñ ius epale in oꝛdinatōe iudicio altarium cōſecratione ⁊ viſitatione. ix. q. iij. p ſingulas. Si autez conceſſit epus ſimpliciter: qd iuris ſit: hētur ex̄ de dona. paſtoꝛal'. Si vo pſon⁹ cōceſſit capellā domui religioſe: onn plus iuris hz acceptō ꝙ̄ datoꝛ: ar. ſ. e. q. i. ſigs laicus. ex̄ de dona. inter vi. ⁊ vxo. nu p. ff. de reg. iur. nemo plus. nſ ſi hoc factum ſit de cōſēſu dioceſani epiſcopi. quo caſu cedit i dominium religioſoꝛum: extra de iure pa: φ autē. ⁊ extra. đ dona. paſtoꝛalis. que aūt dicta ſunt intelligas de monaſterijs nō exemptis. In exemptis eniz ⁊ eoꝝ capellis qđ p̄ncipi placet legis hz vigoꝛē. Et nō φ io. fa. dixit: φ ſi eccl'ia nōdū eſt conſecrata tātā in ea hz pſonus ptātē: φ p̄ter epi licentiā pōt religioſo loco cōcedere nō ſolū iuſpſonatus: ſz ēt ipam eccl'iam: ar. j. e. q. vl. nemini. ſed hec opinio coꝛrigēdaē: cū religioſus locus iā ſit: maxime ppt ſolēnitates q̄ ibi fiūt ab epo: de con. di. i. nemo. Et φ religioſus ſit: hēs ex̄ de reli. domi. ad hec. vñ iam in epi ptāte cōſiſtit: cū lapis benedict⁹ ibi iā ſit poſitus. j. e. q. vij. oēs. nā nec a laico pōt aligs inſtitui. j. e. q. vlt. ſi plures.: multo minus ſupponi pōt loco religioſo p laicum: cū inſtitutio ſit tempoꝛalis: ſuppoſitio vero ppetua. Itē ē ꝯ eū. x. q. i. nouerit. ubi dr̃ φ poſtq̄ꝫ deo dederit: φ nihil habet iuris in re illa. iohannes.

b Viſis. delegauit. i. inſinuauit. vel dic melius. i. queſiuit.

c Pro qete. a curis tꝑalib⁹: vt. ſ. e. q. i. de preſentium.

d Conſtātes. j. de pe. di. ij. pꝛicipiū. §. ſi vero. ꝯ. j. xxvij. q. ij. §. ex

bis omnibus contra. ſed dic φ nō potuit habere charitatē perſeuerantez ar. ex̄. de ver. ſig. nam ⁊ ego.

e Per poꝛtas. id eſt per ſenſus coꝛpoꝛeos quibus mediantibus peccatū tranſit ad nos.

f Tradite. pleno iure idē itelligūt qdā vbi epus ſimplicit̃ concedit: ar. ff. de ſerui. ſicu i. ⁊. ff. đ vſu ⁊ habi. ſi ita. ſz cōñ ex̄ de do. paſtoꝛal'. cum aūt monaſterio p̄riuilegiato cū capell' ſuis habitis ⁊ habendis cōcedit epſ eccl'iaz: ēt pleniſſimo iure ſm pleroſqꝫ ꝑuenit ad monaſteriuz ēt quo ad coꝛrectōnez exceſſuū: ſz tñ abbas ille nō deponet aliquem nec ſuſpēdet i ꝑpetuū: niſi hoc hr̃et ex p̄uilegio. Sz nūqd epſ ita pōt eximē eccl'iam aliquā: φ nihil remaneat in ea? dico φ non: quia epſ nō pōt aliū iudicē facē oꝛdinariū in dioceſi ſua: nec ita plene poſſet epſ remittē ius epiſcopale vt i fi. quia ſic poſſet a ſe reijcere iuriſdictōez epalē: nā ꝙ̄tūcūqꝫ gñaliter epus eximat aliquā eccl'iaz ſemꝑ retinet coꝛrectōnē viſitatōez, ꝓcuratōez ⁊ cathedraticū: vt ex̄ de cē. cuz venerabil'. ⁊ đ do. paſtoꝛalis. nec etiam i p̄iudiciū archidiaconi pōt epſ aliqua iura remittere eccl'ie: vt extra de exceſ. pꝛela. c. ij. Si obijcis id quod ē ex̄ đ reli. do. ꝯſtitut⁹. vbi vr̃ φ epus plene poſſit eximere aliquā eccl'iam: dicaſ φ illa exēptō fuit confirmata a papa: ſicut pſonus ꝙ̄tuncūqꝫ generalit̃ remittat ius pſonatus: tñ quedam iura retinet in liberto C. de bo. libe. l. fi.

g Per ſuos. j. q. prima. c. iij. j. xviij. q. ij. cellulas. ſ. di. liiij. abbati.

h Poſſeſſio. i. reſ poſſeſſa: ar. ff. de ver. ſig. ſi interdum.

i Inſtitutio. i. oꝛdinatio. nā cuiqꝫ ē res ſua cōmittēda. C. de iudi. nemo.

k Quod maius eſt. ar. φ cui ꝯcedit̃ mai⁹ ⁊ minus: vt. xij. q. ij. pꝛecipim⁹ ⁊ extra de decimis ex parte. Item cui ꝓhibetur maius ⁊ minus: vt. xiiij. q. v. penale. ⁊. xliij. di. nulli. ⁊. ſ. e. q. i. ⁊ tempoꝛis. ⁊. c. poſtq̄ꝫ. ff. de adult. nec in ea. maius enim eſt dare id ad quod quis non tenetur: ꝙ̄ permittere vti datis ad que quilibet tenetur.

l Concedere. id eſt permittere conceſſa vti.

m Moꝛis. ar. ex eo φ aliqd ſolet fieri: vt xxviij. di. de ſyracuſane.

n Iudicio. ſ. viij. q. i. c. i.

o Ad ſe trahat. ſ. i. q. iij. queſitum. ſ. xij. q. ij. ſacroꝛum. ſic. C. de do. ſiqs argentum. §. vltimo.

p Credulus. ar. φ imputatur alicui φ nimis eſt credulus: vt. xi. q. iij. non ſolum. lxxxvi. di. ſiquid. ⁊. xxiij. q. iiij. ꝙ̄ magnū. ar. contra. xxij. q. iiij. innocens.

q Fraude. imo donatoꝛ cauere debet donatoꝛi de dolo: ne res donata benigne fraudis cōſilio reuocet̃. ff. de edil. edic. l. ad res.

r Sane.abſq3 epiſcopoꝝ.ſ.e.q.i peruenit.

s ¶ Tpalibus.ſi q̃ras:ī quo ſacerdos teneaꝛ rn̄dere mōachis de tē poralib⁹?dico ī hoc ꝙ ſi ecclīe mōachoꝝ ñ ſit cenſus ipoſit⁹:eū pn̄t mona chi iponē:ſ3 ſi ē ipoſit⁹ ab ātiquo:ipi eū nō pn̄t augē:vt ex̄ de cēſi.ꝓhibe/ mus. Jtē ñ ſolū mōachis ſacerdos reſpōdebit ī tpalib⁹:ſ3 ēt epo ſi ecclīa illa ab antiquo p̄ſtitit cēſum epo: vt.i.q.iij. ꝑuenit.ꝛ.xviij.q.ij.c.vl ti.ꝛ penulti.iohan. ſed certe decre. dicit ꝙ cen ſus nou⁹ iponi nō pōt ēt aucte epi: vt ex̄ ō cē. ſignificauit. niſi fuerit ab initio impoſitus:vt hēs ex̄ eo.ti.ecclījs. xv iij.q.ij.eleutherius. vt ex̄ de cēſi.ꝑterea.ꝛ etiā poſtea ſi nūq̄3 fuit ipo ſitus pōt iponi: vt ex̄ de cen.cū venerabilis. ꝛ h̄ cū ecclīa eximiꝛ.b.

b ¶ Deſiderat.ꝛ dicit.h.ꝙ ꝑuilegiū ē epi :vt vndecūq3 velit po[...] clericū pn̄tare:ꝯ illud.lxxi.di.hoꝛtamur.hoc tm̄ nō dicit hi[...]

c ¶ Clericos.ar.ꝙ plures pōt pn̄tare pſon⁹ ad vnā eccleſiam:[...] lxiij.di.principali.

fines ciuitatū conſiſtens:vt ibi dicitur.

t ¶ Sit cuiq3.ſ.xij.q.ij cum deuotiſſimā.

u Statuendū. regi mini.abbates.n. corrigūꝛ ab epiſcopis. vt.j.xviij.q.ij. abbates

x ¶ Obſeqa.ſic.i.q.iij. q̄ſitū.ꝛ.xviij.q.ij.c.vlt. ꝛ penul.io.

y ¶ Ecce vrban⁹.

z ¶ S3 illud.ſ.e. viſis.

ꝛ ¶ Edificāt. ꝛ ita pin/ gui⁹ius habent mona chi in eccleſijs funda/ tis ī ſolo ſuo : q̄3 laici ī eccleſijs fūdatis ī ſuo.

ꝯ ¶ Tales. de epo.ſ.q edificat eccleſias ī alie/ nis dioceſib⁹ꝛ ī ꝓprijs p̄dijs.ꝛ qꝛ ꝯtinuaꝛ hec materia cū precedenti iō tractaꝛ hic qō qnta. S3 quare nō ita fecit magr̄ ī themate?qꝛ foꝛ te nō ita cōpetenꝛ poſ ſet poni thema. Nota ergo ꝙ ſi ep̄us fundat eccleſiā ī ſuo ꝓprio ſo lo ꝛ ī alteri⁹ dioceſi: nō h3 ibi ptātem nec quo ad tpalia nec q̄ ad ſpiri tualia.ſi vero ī ſolo ec cleſie cui p̄eſt: ꝛ in alte ri⁹ dioceſi h3 ptātē ibi quo ad tpalia:nō autē quo ad ſpūalia:ſicut ꝛ monachi: l3 qdā3 hoc negēt dicētes ep̄m vel clericōs ñ hr̄e niſi iuſ pſonat⁹ī eccleſia qua3 fundāt ī predio ꝓprie eccleſie ꝛ ī aliena dioce ſi. Si ergo legaꝛ hoc.c de eccleſia fūdata in ꝓ prio p̄dio: verbū illud circa finē3 intelligiꝛ quo ad tēpoꝛalia ꝛ ſpūalia. ſi vō de ecclīa ī fūdo eccle ſie ꝛ ī alio ep̄atu:dic oīs gubernatio quo ad ſpūalia tm̄.nā qua rōne con cederet hoc monachis ī predijs monaſterij:ea rōne ꝛ epīs ꝛ clericis in p̄dijs eccleſie ſue: ꝛ hoc modo intelligiꝛ: extra de iurepa. ſignificaſti.

a S Jqs epoꝝ. Jn t̄ritoꝛio.i.dioceſi:qn̄q3 accipiꝛ ꝓ ipa terra ꝛ poſſeſ/ ſione ꝛ ꝓprietate:vt.ſ.ꝓxi.§.i.ꝛ.j.q.iij.l3. Quid aūt ſit territoꝛium hēs.ff.de ver.ſig.pupillus.§.territoꝛiū. Territoꝛiū.n. ē vniuerſitas infra

reddanꝛ a laicis: ꝛ ut in depoſiti one epoꝝ ſint ſm canones diſtri buēde.q̄s q tenuerit:a ſācta cōio ne priueꝛ aut ſepeꝛ. ITem leo papa. De eodem. Palea.

NUll⁹ decimas ad aliū ꝑtinen tes accipiat. ITem ambro ſius. Palea.

NAm qui deo non uult reddē decias quaſ tenuit: ꝛ homini nō ſtudet reddere qō iiuſte abſtu lit:ñ timet adhuc deū : ꝛ ignoꝛat q̄ ſit nera pn̄ia ucraq3 confeſſio. Jſte talis non poteſt ueram face re elemoſynam. ITem.

Abbates abſq3 epi ꝯſilio in paro chialib⁹ ecclījs p̄ſbros ñ oꝛdinēt.

SAne qꝛ mōachoꝝ qdā3 epis ius ſnū auferre ꝯtēdunt: ſta tuimus:ne in parochialib⁹ ecclījs q̄s tenent abſq3 epoꝛu3 ꝯſilio pre ſbyteros collocēt:ſ3 epi parochie curā cu3 abbatis cōſēſu ſacerdoti cōmittāt: ut eiuſmōi ſacerdotes ō ppl̄i qdē cura epis rōnē reddāt abbati uero ꝓ reb⁹ tpalib⁹ ad mo naſteriū ꝑtinētib⁹ debitā ſbiectio nem exhibeāt:ꝛ ſic ſua cuiq3 iura ſeruēꝛ. Jdē:ī parochialib⁹ ecclījs p̄ſbri ꝑ epos iſtituāꝛ: q eis reſpō deāt de aiaꝝ cura:ꝛ his q̄ ad ep̄m ꝑtinent. ITe3 ex concilio apud fauentiam habito.

Quoꝛuncunq3 monachoꝝ eccle ſie epoꝛum ſubdanꝛ regimini.

STatuendū nobis ē:q̄tenus ecclīe quoꝛūcūq3 monachoꝝ ī ſingulis parochijs ſite epoꝝ: ut decet:diuinit⁹ ſbdāꝛ regimi: eiſq3 debita obſeqā exhibeāt. ¶ Ecce urbanus papa ꝓhibet ineſtitura3 parochialiu3 ecclīaꝝ ꝑ mōachos fieri:q̄s iohānes papa eis cōceſſit S3 illud io.pape intelligēdū eſt ō illis capellis:q̄ cū oī iure ſuo ab epīs mōachis ꝯcedūꝛ. Jllud aūt urbani intelligiꝛ de illis:q̄s abba tes ī ꝓpis p̄dijs edificāt ī uill ul ī caſtell ſuis. Tales ꝛ ſi ius t̄rito rij hēant:tm̄ ptātē gubernādi po

pulū ꝛ ſpūalia miſtrādi ñ hn̄t:qō ēt de epo itelligēdū ē. UNde ni cola⁹ papa ait. Ep̄s q in alt̄ius dioceſi ecclīam edificat:ei ꝯſecra tionem ſibi uēdicare nō ualcat.

SJqs epoꝝ ī aliene ciuitatis territoꝛio ꝓ q̄cunq3 ſuoꝝ oppoꝛ tunitate ecclīa3 edificare diſpōit non p̄ſumat dedicatōe3 facere q̄ illi⁹ eſt : in cuius territoꝛio ecclīa aſſurgit.edificatoꝛi nero epo hec gr̄a reſerueꝛ : ut quos deſiderat clericos ī re ſua oꝛdiari ipos oꝛdi net is cui⁹ territoꝛiū ē:ul ſi oꝛdia ti iā ſūt ipos hr̄e acqeſcat : ꝛ oīs ecclīe ipi⁹ gubernatio ad eū in cui⁹ ciuitatis t̄ritoꝛio ecclīa ſurrexit ꝑ tinebit. ITē ex ꝯci.toletāo.iiij.

Baſilice nouit ꝯdite ad ep̄m per tinēt:cuius ꝯuēt⁹ eē cōſtiterit.

POſſeſſio territoꝛij ꝯuētū nō adimit:iōq3 noue baſilice que ꝯdite fuerit:ad eū ꝓculdubio ꝑti nebūt ep̄m:cuius ꝯuēt⁹ eē cōſti terit. ITē gregoꝛius.

Edificatoꝛi epo ī dioceſi alterius ecclīam conſecrare non licet.

LAtoꝛ pn̄tiū iohā.fr̄ ꝛ coep̄s nr̄ indicauit nobis: ꝙ exupe ranti⁹ ep̄s auſu temerario ī dioce ſi ipius oꝛatoꝛiū ꝯſtruxit :ipmq3 ſine precepti aucte cōtra moꝛē p̄ ſūpſerit ōdicare:miſſaſq3 illic ce lebꝛare non metuit:qua3 rem cū ſumma celeritate ac diſtrictione cōuenit emēdare:nec ulterius ta le aliquid attētare ꝑmittē. Qō de iure oꝛdināndi non poſſidendi intelligendū ē. His auctoꝛitati bus facile perpēdi poteſt: ꝙ ſiue abbates ſiue epiſcopi ī ſuis caſtel lis uel uillis eccleſias edificauerit non ideo epiſcopo in cuius dioce ſi fuerint conuentus admittiꝛ :ꝛ ideo ſacerdotes iuxta illud urba ni ꝛ nicolai in eis niſi ꝑ epiſcopos cum conſenſu tamen ꝛ electione edificātium oꝛdinari poſ ſint.

QUod autē preſcriptōne deſtrui d3 illō quod factum eſt:aliter non.

d ¶ Oꝛdina[...] iſtituat.ſi a[...] ſunt oꝛdi[...] qd iuris[...] gtur ī lr̄a.

e ¶ Oꝛdina[...] qꝛ ſufficit [...] ſtimōiū epi [...] tantis.vij.q.[...] ep̄s de loco.[...] ſicut mōach[...] abbatis.ſ.e.[...] ī. monachi.[...] tamē ſit ō[...] ep̄atu cui [...] moniū ferꝛ.[...]

f ¶ Poſſeſſio[...] ꝑtātis[...] de v.ſig.[...]

g ¶ Conuētꝰ[...] ppl'm vel[...] dictōneꝫ[...] popul⁹ [...] ūtum.

h ¶ Pertine[...] būt.ſ.e.q.[...] omnes.

i Lator[...] j.de con.[...] cepta.ſ.[...] ī.ep̄us.

k ¶ Dedicar[...] ſed nūqd [...] locū religio[...] dedicando [...] clēſiā ſine [...] ſēſu ꝓpri [...] videꝛ ꝙ [...] ff. de reru[...] §.ſacre.[...] di.ī.nemo.[...] do tm̄ co[...] vt.vij.q.ī.[...] in dioceſi.

l ¶ Emēdare.[...] nō dicit q[...] S3 nūqd [...] ſtrui facier [...] cleſi.[...] vij.q.ij.[...] ſſi. xiij. q.[...] cōpim⁹.ſ.[...] q.ī.ep̄us ī [...] ceſi.ar.ꝯ [...] noui ope.[...] cū ex ini[...] dico ꝙ ſi [...]

Q. [...] ciatio p̄ceſſ[...]

m ¶ Quod de iure.reſpicit.c.poſſeſſio.

n Q Uod aūt p̄ſcriptōne. Hic depingiꝛ.iij.qō:an oīa iura [...] ſcriptione tollanꝛ. Ad euidentiā ergo dicēdoꝝ videl[...] eſt pri⁹ de vſucapionibus p⁹ de preſcriptione. Uide[...] ergo qd ſit vſucapio : ꝛ qd in ea exigaꝛ : ꝛ q̄ res poſſint vſucap[...] Uſucapio ē acqſitio dn̄ij ꝑ cōtinuā poſſeſſionē tpis lege diffini[...]

ar.ff.de vſucap.l.iij.Exigunt̃ aūt i ea gnq3 bona fides ab vtraq3 pte.ff.ꝓ emp.l.ij.§.ſi eā.C.de ꝑſcrip.xxx.an.auč.hodie.Item iu ſtus titulus τ cõtinua poſſeſſio:τ ꝙ res ſit mobilis τ ꝙ nõ ſit vi, cioſa.τ qđ dixi ab vtraq3 pte:veꝝ ē quo ad iitiū coñctus:nõ quo ad coñctū medij tpis.j.e.§.pōt.ẜm canões tñ exigit̃ bona fides ꝯtinua.Titu, lus aūt ē iuſta cā poſſidēdi: qđ nr̃m nõ eſt τ exigit̃ titul⁹ vt.C.đ vſuca.ꝓ ēpti.l.vlti.τ ex̃ de ꝑſcript. ſi diligēti.quā doq3 tñ vſuca pio ꝓcedit ſi, ne titulo iuſto errore infueni ente.C.de vſu capi.ꝓ do.l.i. ff.pro empt.ꝙ vulgo.ff.ꝓ le, gato.l.iiij.τ vl ti.Iuris tñ er ror nõ ꝓdeſt i vſucapionib⁹. ff.de iur.τ fa. igno.iuris.ff. de vſuc.nūq̃3. i.rñ.Exigit̃ ēt cõtinua poſſeſ ſio:hoc planū eſt:τ ꝙ res ſit mobilis q2 in imobilib⁹ non hab3 locū vſu capio.Que āt res vicioſa di, cat̃: habes in ſti.de vſuca.§.i.τ.ij.ff.de acq.re.do.bonefidei.Itē vſucapio non interrūpit̃ lit.cõteſt.ff.de rei ven.ſigs poſt acceptū.τ.ff.ꝓ empt. l.ij.§.ſi rē alienā.ar.C.de anna.excep.ut ꝑfecti⁹.j.e.§.tollunt̃.illi tñ.iiij.cāus ſunt ſpāles.Seqt̃ de ꝑſcriptione qd ſit: τ q̃ ad eam exigant̃:τ q̃ ꝑſcriptio currat ꝯ eccliam:τ q̃lit̃ interrūpat̃ qs ſit ei⁹ effect⁹.Preſcriptio ē exceptio ex tpe ſbam capiēs:q̃ actōni pſo, nali vl' i rē opponit̃.Eſt aūt q̃dā lōgi tpis ꝑſcriptio de q̃ nihil ad pñs:cū coñ eccliaꝫ nõ currat:q̃ ꝯ pſētes ſpatio.x.ānoꝝ ꝯ abſ̃ntes ſpatio.xx.ānoꝝ cõplet̃.C.de preſcrip.x.vel.xx.an.l.vlti.nec cur rit niſi cū bona fide.Alia ē lōgiſſimi tpis.i.xxx.vl'.xl.an.in q̃ ẜm leges nõ exigit̃ bona fides vl' titul⁹.C.de anna.excep.l.i.ẜm ca, nones hoc nõ ꝓcedit:niſi qs bonā fidē habuit:ex̃ de ꝑſcrip.vigi, lāti.τ i cõſti.inno.qñ omne.τ.xxxiiij.q.ij.ſi virgo.nec etiā illa q̃ eſt.xxx.an.currit coñ eccleſiā ſ3 tantū.xl.j.e.quas.Ite3 ẜm cano nes titulus regritur i lōgiſſima ꝑſcriptione:vt ex̃ de preſcrip.ſi di ligenti.io.quod.L.negat.niſi ratione ꝑſūptionis.B.quandoq3 tamē minus iuſtus titulus parit cauſam ꝑſcribēdi: vt ex̃ de emp. τ vendi.ꝯuenit.τ ex̃ de iurepa.cura.Interrūpit̃ autē naturaliter τ ciuiliter.ſi naturalit̃ interrūpit̃:prodeſt omnib⁹ ius habentib⁹ in re.ff.de vſuca.naturaliter.ſi ciuiliter prodeſt interrumpenti tm̃ τ eius heredi:vt.ff.de diuer.τ tēpo.ꝑſcrip.inter quattuor.Eſt aūt effectus ei⁹:vt acqrat̃ tantū exceptio ẜm io.nõ dominiū niſi vtile vt.j.e.qcunq3.ſecūdū.b.τ alios ēt directum dominiū acqrit̃: vt ē expreſſum.C.de bo.ma.auc.niſi.τ.j.e.int̃.memoratos ibi:ſit eter num dominium.

o Iura.hoc non eſt verum:q2 nec omnia iura nec a quocūq3 ꝑ ſcribi poſſunt:ꝙ non omnia habes.j.e.licet.τ.C.de ꝑſcript.xxx. anno.cõperit.ꝙ non a quocunq3:extra de ꝑſcrip.cum ex officij τ.c.cauſam.io.

p Per ſingulas.xxx.hodie non ſtatur huic numero: extra de de ꝑſcip.quarta.j.e.quas actiones.

q Maxime.i.tm̃.ſic.xi.q.iij.ſiquis ep̃us.nam violentus deten, tor non preſcribit.

r Dubitatio.per lit.cõteſta.ſic eni res efficit̃ dubia:ar.ex̃ đ offi. dele.relatū.C.quib⁹ ad liber.ꝓcla.l.iij.vel per libellū oblatum princip ſe cuta conuentione:vt.C.de preſcrip.xxx.anno.l.iij.vel per ſynodalem ꝓ clamationeꝫ:ex̃ de ꝑſcrip.ſanctorum.nā ſimplex denūciatio habet̃ ꝓ lite conteſt.vt ex̃ vt lit.nõ ꝯteſta.qm̃.τ dico ꝙ exq̃ ſemel facta ē lit.ꝯteſt.poſt ſecundum canones non currit preſcriptio.q2 ꝑſumitur poſſidens iam ha bere malā fidem τ de iure ſuo titubare.C.de acq.poſ.nemo.vñ non ꝑſcribit ad mille ānos vt ex̃ de ꝑſcrip.quoniā ſed leges que nõ curāt de mala fide dicunt.xl. annos exigendos.io.

tpis oia iura° tollantur: ꝓbat̃ au ctoritate chalcedonēſis ꝯcilij τ ge laſij pape τ toletani concilij. Pri ma hec eſt.

Ruſticane parochie apud ep̃os q eas poſſidēt xxx.ānis: ſine uiolē tia permaneant immobiles.

PEr^p ſinglas ecclas parochias ruſticanas ꝑmāere imobiles apud eos qui eas tenent ep̃os đ creuim⁹:τ maxime^q ſi eas ſine uio lentia per.xxx.annos gubernaue rūt.ſi uero intra.xxx.ānos facta fuerit de his dubitatio^r: liceat eis q ſe dixerint leſos ꝓpt̃ea mouere apud ſynodū prouincie certamē.

ITem gelaſius.

Triginta annis ab ep̃is poſſeſſe imobiles permaneant dioceſes.

PReſulum^s nr̃oꝝ auc̃tas ema nauit: ut facultates eccle ep̃i ad regendū hēant ptātē:ita tamē ut uiduaꝝ τ pupilloꝝ atq3 paupe rū:necñ τ clericoꝝ ſtipēdia diſtri buē debeant: hoc eis ēt ſtatuim⁹ dari: qđ hacten⁹ decretū^t eſt:reli quū ſibi ep̃i uēdicēt: ut ſicut ātea diximus ꝑegrinoꝝ atq3 captiuoꝝ largitores eſſe poſſint.

ITē gelaſius.ij.

ILlud ēt annecti pla cuit:ut ſi:qđ abſit:facltates eccle ſie necnon dioceſes ab aliqb⁹ poſ ſidēt̃ ep̃is:iur̃ ſibi uēdicēt:qđ tri cēnal' lex ꝯcludit: q2 τ filioꝝ nr̃o rū principū ita manauit auc̃tas.

ITē ex cõcilio toletano.iiij.

Territorij poſſeſſio cõuētū non adimit.

SIcut^u dioceſim alienā tricen nalis poſſeſſio tollit:ita terri torij poſſeſſio ꝯuētū^y nõ^z adimit.

ITem ex eodem.

Tricēnalis poſſeſſio intra unam prouinciam ſeruari debet.

VNicūq3^τ ep̃s alteri⁹ ep̃i dioce ſim.ꝑ.xxx.annos ſine aliq̃ i terpellatõne poſſederit:q̃uis ẜm ius legis ei⁹ nõ uideat̃ eē dioceſis admittēda tñ nõ ē cõtra eū actio repoſcēdi.ſ3 hoc intra unā ꝓuici am⁹ extra^ꝯ uēo nullo modo: nedū dioceſis defēdit̃: ꝓuinciaꝝ t̃mini

s Preſulum.ad re gendū.ar.ff.ꝓ empto.q fundum.§.ſi tutor.

t Decretuꝫ eſt.ab eo dē gelaſio.xij.q.ij.quat tuor.

u Sicut dioceſim.i. eccleſiam.

x Dioceſi.i.eccl'ia.

y Cõuētum.i.ius epi ſcopale.

z Non adimit.i.non ideo adimit.

τ Vnicunq3.legis. naturalis.nā de iure naturali non ſunt ꝑſcriptiones iducte.nā iure naturali iniquum ē aliquē ditari cum alie na iactura: vt ex̃ de pe nis ſuam.τ.ff.de con, di.inde.nā hoc.ſed iđ inuenta eſt preſcriptio ne dominia rerū ſemꝑ ſint i incerto.ff.de vſu cap.l.i.vel dic ſecundum ius legis ciuilis τ hoc ſecundum opinionem di centium preſcriptione dominium non acquiri:ſed tantum exceptionem: ſed contra eos eſt.j.e.q.clerici.in fi.C.de bo.mater.auc.niſi.τ res preſcri ptione temporis mutant dominium.ff.de vſuca.eū.§.vniuerſitas.

ꝯ Prouinciam.i.dioceſim.quādoq3 enim prouincia ſumit̃ ꝓ dioceſi:vt l.di.ſtudeat.quādoq3 τ econuerſo:vt.ix.q.ij.ep̃i.quidā tamen in loco iſto dixerunt ꝙ intra aliam ꝓuinciam non poſſet ꝑſcribi:licet intra aliaꝫ dio ceſim poſſit.Quid autem ꝑſcribi poſſit i dioceſi alterius: varie a varijs eſt notatum.τ celebris fuit hec ſententia:ꝙ qcquid eſt.j.terminos alteri⁹ dioceſis preſcribi pōt:dummodo nõ ſit in limite vel cõiunctū limiti:vt.ex̃ de parochijs ſuꝑ eo.nõ tamen quo ad ep̃alem iuriſdictionē ſ3 tm̃ quo ad ꝓprietatē vt dicūt:τ hoc dū cõſtat de limitib⁹:ſed ſi de limitib⁹ nõ cõſtat tūc quo ad ꝓprietatē τ quo ad ep̃alia iura res alteri⁹ ep̃i ꝑſcribit̃:vt.j.e.l3 ex̃ de deci.cū ſint homines.ſ3 illis vehement̃ obſtat:ex̃ đ ꝑſcrip.ad aures τ.c.auditis.τ.c.cū ex officij.i qbus nõ ſolū res ſed iura ep̃alia ꝑſcribunt̃ ſimilit̃ hic diſtingui pōt int̃ iura parochialia τ iura ep̃alia: vt iura paro chialia poſſint preſcribi ſiue dioceſes ſint limitate ſiue nõ:vt ius deciaruꝫ baptiſmata oblationes τ ꝓcurationes:dūmodo res ille nõ ſint ꝯiuncte li miti:ſ3 iura ep̃alia nõ vt cõſecratio:imo vlteri⁹ ꝓcedi pōt:ꝙ ſilr̃ iura ep̃a lia q̃ cõſiſtunt i lege iuriſdictionis ep̃alis:ꝑſcribi pñt ab alio ep̃o: q2 talit̃ ꝑſcribit̃ exemptio:nõ tñ vn⁹ itrabit terminos alterius:ſed.j.terminos ꝓ prios vtet̃ iure illo niſi i cāu:vt.j.e.placuit.S3 tñ dicūt quidā ꝙ qđlibet ius ep̃ale pōt ꝑſcribi dūmõ nõ ſit vicinū limiti.S3 q̃tū ad ꝓpetatē ſatis vr̃ ꝙ ſiue ſit i limite ſiue al's:ꝙ res alteri⁹ ꝑſcribi poſſit:vt ex̃ de ꝓbat.ex lit teris.Si q̃ras quare limes nõ poſſit ꝑſcribi:dico iđ ne cõfūdāt̃ termini ꝓuinciaꝝ:vl' iđ q2 limes cõis ē:vt.ꝓbat̃.ff.de acq.re.do.adeo.§.vl.τ.l.ſeq. ſ3 ſi rē q̃ mihi ē cõis cū alio ille poſſederit:ego ꝑ ip̃m retineo poſſionem vt.ff.ff.queād.ſui.amit.ſi cõeꝫ.vl' iđ nõ ꝑſcribit̃:q2 nõ ꝑſumit̃:ꝙ aliqs cõ muni re vicioſe vtat̃:vt.ff.ꝓ ſocio merito.τ ſic ꝑſumit̃ ꝙ quātūcūq3 tꝑe alter poſſideat:nõ tm̃ noie ſuo ſed noie meo poſſederit.Sed certe hec rõ nõ vr̃ ſufficiēs:q2 eadē rõne nec fines ꝑdioꝝ poſſēt ꝑſcribi:qđ falſū ē:vt j.e.q.iiij.volum⁹.τ.ex̃ de ꝑſcrip.q2.τ.C.fi.regū.l.vl.alij.dicūt ꝙ limes bñ pōt ꝑſcribi:ſ3 nõ manēs limes:q2 q̃3cito ē ꝑſcriptus deſinit eē limes.

ꝝ Extra vero.quātū ad oia ep̃alia iura.

a L Icet parochias .i.intra limitem vnius dioceſis.
b ¶ Diſpoſitione.i.terminatione .ſ.xiij.q.i c.i.
c ¶ Exempli.ſ.di.xcvi.bene qdē.ſ.i.q.i.pꝛincipatus.
d ¶ Inuaſa.nam inuaſoꝛes non pꝛeſcribunt.C.de pꝛeſcrip.xxx.anno.ſi qs emptionis.⁊.xciij.di.illud.

q ¶ Appellatio.i.interpellatio.
r ¶ Pꝛeſeutis.i.petentis.
s ¶ Extra alienos.i.illius contra quem ius pꝛeſcribitur.io.
t D Ilectio.vt ſi de ſpatijs pꝛediozum non limitum.ꝫ.q.iiij.c. ij.vel intellige de limitibus.

e ¶ Putat.nā diuturnitas ⁊c:ex̄ de ſimo.non ſatis.
f ¶ Foꝛmā.ar.qꝺ certis pſōis mādat ad alios extendi: ⁊ qꝺ i vno negocio ſtatuit ad oīa ſimilia extendi.ſ. ij.q.i. multi.xiiij.q.ij.ſup.xxxij.q.vij. aplus.ar. di. lxi.miramur.di. xxxviij.ignoꝛantia. ex̄ de re iudi.in cauſis.
g ¶ Cōuenit. Pone ꝙ aliqs epſ poſſideat eccleſiā intra dioceſim alteri⁹ epi remotā a limite:⁊ fluuius erat limes ſꝫ fluuius paulati accedit ad illā eccliaꝫ:ita ꝙ efficit vicina limiti.dic ꝙ intrumpit pſcriptio naturalit:nec pſcribit vel dic ꝙ nihilominus pꝛocedit pſcriptio:nec termini epales variāt ꝓpter hoc:vt. ff. de cōtrahē.ēp.rutilia polla. Quid dices de ecclia ſita i limite:⁊ in vtraqꝫ dioceſi hꝫ parochiāos dic ꝙ erit cōis quo ad parochialia ſicut ⁊ arboꝛ i cōfinio poſita :in ſti.de re.di.§.inſula.in ſolidū aūt habebūt epiſcopalia . ſi diſcoꝛdāt i eccleſie diſpoſitōe: ſuperioꝛis erit officiū in hac pte: vt alternis annis diſpōat.ff.de vſuf. quotiens.
h I Nter. diſcuſſio. i. qꝺ diſcutiēdi.
i ¶ Alter celanenſem. ꝗ ecclia erat ſubiecta ſibi.
k ¶ Nullū.ar.ꝙ limitiſ manifeſtatio rē reuocatā reuocet:ar.ſ.e.q.i.felix.
l ¶ Sententia.quaꝫ ſuper hoc ſentimus.
m ¶ Mittendos. vbi eni agit de finib⁹ agri oculis ſūt ipa loca cōſideranda.ff.fi.regū.l. ſi irruptōne.⁊ vtriuſqꝫ ptis teſtes audiunt : vt ex̄ de ꝓba. ex lr̄is.
n ¶ Ita vt dioceſis. ſic cōſtrue.i.vt einū dn̄iuꝫ dioceſis.ſ. de qua ē cōtrouerſia poſſidētis eccleſie c⁹ ē ius retētōis

cōfundant. ¶ Ecce his auctib⁹ ꝓbat: ꝙ poſſeſſionis ⁊ gubernationis iura pſcriptōe tollūt. Sꝫ idē gelaſi⁹ ꝯtra teſtat ſcribēs maximo ⁊ euſebio epiſcopis.

Stat⁹ parochiaꝝ nec pſūptione nec tpis pſcriptione mutari pōt.

L Icet[a] i regulis ꝯtineat ātiqs parochias unicuiqꝫ ecclie p ſtina diſpoſitione[b] deputatas nulla poſſe rōne ꝯuelli: ne p cōſuetudinē peſſimā exēpli[c] mali temeritate creſcēte uniuerſal ꝯfuſio naſcētur:tn̄ ēt decretis nr̄is an̄ nō mltū tpis deſtinatis oia iuſſimus:ꝗ talit fuerāt iuaſa[d] reſtitui: ſꝫ qꝛ temeritas puadētiū legē ſibi poſſe putat[e] generari:ſi ſceleri ſuo pertinaciā retētōis adiūgat:ea ꝗ inter frēm ⁊ coepm nr̄m ꝯſtātinuꝫ canuſcane ecclie ſacerdotē ⁊ int nūcios directos ab anconitano pōtifice decreuim⁹:p uos ipleri cupim⁹.tūc foꝛmā[f] in cētis cognitionib⁹ ꝗ ſit ſequēda pſcripſim⁹. Nulla igit pſūptōe ſtatū parochiarū q ppetue etatiſ firmitate durauit patimur mutari: qꝛ neqꝫ negligētia pōtificis nec tpal obiectio:ꝗ p icuriā foꝛte generat neqꝫ ignauia faciente cōſenſus adhibit⁹ nec ſb repente ſupplicatione pceptio diuellē pōt ſemel dioceſim ꝯſtitutā ex ꝗ ſemp ad regeneratōneꝫ atqꝫ ꝯſignatōeꝫ epi plebs deuota conuenit[g]. Territoꝛiū ēt nō facē dioſim olim noſcit oꝛdinatū H Oc multiplicit diſtiguit. Sunt ꝗdaꝫ dioceſes:ꝗ certis limitib⁹ diſticte ſūt.he nullo mō pſcribi pn̄t. Alie uero ꝗ n̄ ſūt certis limitib⁹ diſtincte : ⁊ de qb⁹ certa diffinitio n̄ olim pceſſit:pꝛeſcriptione tollunt.

U Nde innocentius papa.

Limitis poſſeſſio pſcribi nō pōt

I Nter[h] memoꝛatoſ frēs nr̄oſ fulgētiuꝫ aſtigitanū ⁊ bonorium coꝛdubenſeꝫ epos diſcuſſio agitata ē ꝓpter parochiā baſilice cuiuſdā:quā hoꝝ alter[i] celanenſē alter reginēſē aſſeruit: ⁊ qꝛ inter utraſqꝫ ptes hacten⁹ limitis actio uētilata ē:cui⁹ ꝗuis ſit uetuſta retentio:nullū[k] tn̄ iuris piudicium affert. Jōqꝫ ne i dubiū ultra iter eos nr̄a ꝺuocaret ſnia[l]: ꝓlatis canonib⁹ ſynodalia decreta plecta ſūt:quoꝝ auctas pmonꝫ ita opōtere ihiberi cupiditatē: neqs tmīnos alienos uſurpet. Ob hoc placuit int alēnas ptes iſpectoꝛes uiros mittēdos[m]:ita[n] ut dioceſ poſſidētis ſi tn̄ baſilicā ueriſ ſignis limes ꝓuiſus mōſtrauerit eccle cuius ē ius[o] retētōnis:ſit eternū dominiū. Q[p] ſi limes legitim⁹ eādē baſilicā n̄ cōcludit: ⁊ tā lōgi tpis ꝓbat obiecta pſcriptio:appllatō[q] pn̄tis[r] epi nō ualebit:qꝛ illi tricennalis obiectio ſilētiū ipōit:hoc ēt ⁊ ſeculariū pncipū edicta pcipiūt ⁊ pſulū rōanoꝝ decreuit auctas Si uero itra metas tricēnal temporis extra[s] alienos terminos baſilice iiuſta retētio reperit:repetētis epi iuri ſine moꝛa reſtituetur

I Tem gelaſius iuſto epo.

Spatia que diffinita fuerint : tēpoꝛe pꝛeſcribi non poſſunt.

D Ilectio[t] tua ſtudeat ꝗſita omniū fidelit reꝝ ueritate : ut ſi de ſpatijs : de quibus memoꝛat oꝛta ꝯtētio:diffinitio dudū certa ꝓceſſerit:itemeratā[u] ſuet. alioqn ſi nihil unqꝫ cōſtiterit terminatū tunc de pſcriptione tpoꝝ ſiꝗ ps ꝯſidit pbeat ſacr̄m[x]:ut tn̄ ꝗ hactenus poſſediſſe ꝓbabit iuſiurāduꝫ ſinat offerre[y] P Oteſt ēt alit diſtingui: Que qſqꝫ ſua aucte uſurpat:quia nullo titulo poſſidere incipit:pſcribere n̄ pōt. ⁊ i hoc cāu itelligēda ē illa auctas gelaſij: tēpoꝛalis obiectio que per incuriā foꝛte generat nō pōt diuellere dioceſim ſemel cōſtitutā.intelligendū eſt:ſi nullo titulo ſed ſola uſurpatione eam poſſidere cepit. Si uero iudicis auctoꝛitate ⁊ pꝛiuilegioꝝ lōga cōſuetudine poſſidere cepit:tūc tēpoꝛalis obiectio actori ſilentium imponit U Nde gelaſius papa ait.

Debēt pꝛiuilegia.xxx.annis poſſeſſa immobiliter obſeruari.

P Lacuit[a] huic ſācte magneqꝫ

o ¶ Ius retētionis.i.que eſt in poſſeſſione.
p ¶ Quod ſi limes.pōt eē ſenſus.i.ſi limes ipſius poſſidētis eū n̄ ꝯcludit ⁊ tamen ipſe hēat eccliaꝫ:vl aliter ſi dioceſis n̄ ē limitata ⁊ eā pſcribit hēat

u ¶ Internerata.ſ. vi.q. iij. ꝙ hn̄ .ꝫ. xxiij. q.ij. eleuthe[r]us.
x ¶ Sacramentū.ſ. teſtiū per quos ꝓbat pſcriptioneꝫ.ſ. xxxi.q.ii.ſi ... rum.
y ¶ Offerre ... teri pti.vel ... ꝙ illi pti que ꝓbauit pſcriptionē: ſi non pōt ꝓbare titu lūꝫ ⁊ bonā fi dē:pmittendū eſt ei iurare:ꝙ bona fide poſſederit rē illā ⁊ ꝙ iuſto titulo habuit eam non tn̄ dico ꝙ cogitur pꝛobare titulum ſed ſi pꝛobat curſum tempoꝛis ⁊ allegat titulū pꝛeſumo rōne tempoꝛis ipſum habere titulū: vt.xij. di. illa ff. ꝺ vſuris cū de in rem ver ſo. nec obſtat qꝺ dicit extra de pꝛeſcript. ſi diligenti. ⁊ ex̄ ꝓba.licet. vbi videtur dici ꝙ debeat cōſtare ꝺ titulo. Intel ligo enīꝫ tunc quādo eſt pꝛe ſumptio cōtra euꝫ:vt ibi fuit ⁊ ſic intelligo quod eſt extra de deci. vnd ... ſed famus eſt q allegat titu lum queꝫ pꝛobare non poteſt ſed dicat pſcri pſi.
a P Lacuit. ... pꝛiuile gia.ꝫ.xxv.q.ii. c.i.⁊.ij.
b ¶ Pꝛiuilegia. i. charitas ec cleſie.xij. q.ij.

ſiquis de clericis.
c ¶ Conſuetudine.ergo conſuetudo dat pꝛiuilegium.ix.q.iij.conqueſtus.

d ❡ Imperatoꝛibus. hic cauon emẽdat. l. que loquit᷑ de quadrien nij pꝛeſcriptione in rebus donatis ab imperatoꝛe.
e ❡ Triginta. ar. ꝙ p̃ſcriptio decẽnij ul' vicẽnij nõ hꝫ locũ i eccl'ia vt ip̃aꝫ rẽ p̃uati tali p̃ſcriptõe poſſit retinẽ: alij dicũt ↄ̃. Sꝫ nõne coñriũ ẽ. C. de quad. p̃ſcrip. l. bñ a zenone. nã ibi dr̃: ꝙ ſi impatoꝛ rẽ p̃uati confe rat alij: tut⁹ eſt donatarius: ⁊ hic dicit᷑ neceſ ſariã eẽ p̃ſcri ptõneꝫ: ſꝫ dic maxie: vel dic ⁊ p. i. C. de v̄. ſig. l. penl'. vel dic ꝙ ſicut ec cleſia noluit h̃ recipe ↄ̃ ſe: vt xij. q. ij. gcũqꝫ militũ. ita nec ꝓ ſe: vl' ibi loq tur: cũ dedit i peratoꝛ rẽ alie naꝫ tanq̃ꝫ alie nã: hic cũ tãq̃ꝫ ſuã: vl' hoc qd̓ dic̃ de. xxx. an nis refert᷑ ad ꝓximuꝫ. ſ. ad alios ⁊ nõ ad imperatoꝛem: vt ex̃ de ſen. ⁊ re iu. cũ it̃. i fi.
f Inter ce tera. ver ba ſũt grani.
g ❡ Conſtituta xp̃i. i. eccl'ie ali cuius.
h ❡ Lex. i. pꝛe ſcriptio a lege itroducta. lex n. ꝓceſſu tp̃is nõ põt ↄfirma ri: q2 ſi ẽ iuſta ſtatim valet ⁊ ↄfirmat᷑: ſi ẽ i iuſta nũq̃ꝫ va let: videt᷑ tñ ꝙ ↄ̃ legẽ põt pꝛe ſcribi ſpatio. xx. anno. vt. ff. de oꝛig. iu. l. ij. §. exactis.

ↄdicit: ex̃ ͦ his q̃ fi. a pl'a. c. ij. q2 ibi ſciẽte capl'o alienatio fuit facta poſſeſſi onũ: vñ ibi poſſeſſoꝛ ſtati tut⁹ ẽ: ſꝫ hic capl'o ↄ̃dicẽte: vr̃ tñ ꝙ de illicite alie natis nõ poſſit currẽ p̃ſcriptio. C. de bo. mater. l. i. ⁊ in hoc ẽ deterioꝛis cõ ditõis eccl'ia q̃ꝫ minoꝛ ſiue filiuſfa. q2 nõ p̃us ↄ̃ eũ pꝛeſcribit᷑ q̃ꝫ ſue ptãtis eſſe incipiat: vt. C. de bo. q̃ libe. quecunqꝫ.

ſynodo: ut res uel pꝛiuilegia[b] que dei eccleſijs ⁊ lõga ↄſuetudie[c] te nẽt ẽt ſiue a diue recoꝛdatõis im patoꝛib⁹[d] ſiue ab alijs dei cultoꝛi bus in ſcriptis donata: ⁊ ab eis p annos trigita[e] poſſeſſa ſũt: neq̃ꝫ a ptãte p̃ſulũ eoꝝ q̃cũqꝫ pſona ſe cularis p ptãteꝫ ſubtrahat: aut p argumẽta q̃libet auferat: ſꝫ ſint oĩa i ptãte ac iuſſu p̃ſulis eccl'ie q̃ cũqꝫ intra. xxx. annoꝝ ſpatia ab eccl'ijs poſſeſſa noſcuntur fuiſſe. Quiſqꝫ ergo clericoꝝ l' ſeculariũ ↄtra pñtẽ diffinitõnẽ egerit: tãq̃ꝫ ſacrilegus iudicet᷑: ⁊ donec ſe coꝛ rexerit ⁊ eccl'ie ꝓp̃a pꝛiuilegia ſeu res reſtituerit: anathema ſit.

Idem epiſcopis dardanie.

Repeti non poſſunt que. xxx. an nis quiete poſſidentur.

Inter[f] cetã ingt: p⁹ qngẽtos annos ↄſtituta[g] xp̃i quoſdaꝫ audio uelle ſubuertẽ: cũ. xxx. an noꝝ lex[h] hoiuꝫ nõ poſſit abrũpi.

❡ Itẽ[i] ſi de reb⁹ eccl'ie ↄtrouerſia mota ẽ ⁊ diffinitio ſubſecuta: ⁊ ſi iiuſta ſit: tñ q2 ñ ſua ſꝫ diffiniẽtis auc̃te poſſidẽ cepit: tricẽnalis[k] p̃ ſcriptio petitoꝛi ſilẽtiũ iponit: ita tñ ut ſupputatio p̃ſcriptõis nõ a tpe diffinitionis: ſꝫ a deceſſu dif finiẽtis exoꝛdiũ ſumat. Unde i toletano cõcilio ſtatutum eſt.

Uita irrite diſponẽtis non pote rit pertinere ad tricẽnium tpis.

Si ſacẽdotes ul' miſtri dũ gu bernacula eccl'iaꝝ admiſtrare ui dent᷑: ↄtra p̃rum ſãctiſſimas ſan ctões ͦ reb⁹ eccl'ie diffiniſſe aliq̃ di gnoſcũt᷑ ñ[m] ex die quo talia ſcribẽ do ͦcreuerũt: ſꝫ ex quo talia mo riẽdo[n] diffinita reliq̃rũt: ſupputa tõis[o] oꝛdo ſBſtabit[p]. nuſq̃ꝫ. n. pote rit ad tricẽniũ tp̃is ptinẽ uita irri te iudicãtis: q2 ſtat⁹ cõtractuũ[q] ñ ſũpſit oꝛiginẽ ab[r] initio iniq̃tatis.

Itẽ ea q̃ in bñficijs poſſident᷑: ſiue que metu hoſtilitatis ĩtueniẽ te diuti⁹ poſſeſſa fuerit: p̃ſcribi ñ poſſũt. Unde i agathenſi conci lio diffinitum ẽ.

Que in benefi cijs poſſident᷑ p̃ſcribi nõ poſſunt

Clerici[s] qlibet q̃ꝫtacunqꝫ diut᷑ nitate tp̃is de eccl'ie remũera tõne aliq̃ poſſederint: i ius ꝓpꝛiũ p̃ſcriptõe tp̃is ñ[t] uocet᷑: dũmõ pa teat eccl'ie rẽ fuiſſe: ne uideãt᷑ etiã ep̃i tpe admiſtratõis ꝓlixe aut p̃ carias cũ oꝛdinati ſint facẽ nõ[u] ͦ buiſſe: aut diu retẽtas facultates i ius ſue ꝓp̃etatis poſſe trãſcribẽ.

Itẽ ex concilio aurelianenſi.

Que humãitatis ĩtuitu aliq̃bus pꝛeſtant᷑: pꝛeſcribi non poſſunt.

Si[x] ep̃s hũanitatis ĩtuitu mã cipiola uineolas l' t̃rulas cleri cis aut mõachis ul' q̃buſlibꝫ p̃ſti terit excolẽdas ul' tpe tenẽdaſ: ẽt ſi lõga trãſiſſe ãnoꝝ ſpatia ↄpꝛo bent᷑: nullũ eccl'ia p̃iudiciũ patiat᷑ nec ſecularis legis p̃ſcriptio q̃ ec cleſiam aliquam ipediat opponat᷑

❡ Nõ ex die. ſi. ex̃ ͦ trãſac. decetero. ex̃ ͦ cẽ ſi. p̃terea. ſi. ſ̃. xij. q. ij. ſi quos. ſi. ff. de diuer. ⁊ tẽp. p̃ſcrip. cũ hẽs. i fi.
n ❡ Moꝛiendo. id̃ q2 lꝫ q̃libet poſſit male al enata reuocare: vt. xij. q. ij. nõ liceat. nõ tñ ita de facili admittere cuꝫ ep̃s cõñdiceret: ⁊ ei lit teras de rato denegarꝫ ar. C. de anna. excep. l. ij. §. vlti. ⁊. C. de bo. q̃ libe. l. iij. ex̃ de iudi. cãꝫ
o ❡ Supputatõis. i. re putationis.
p ❡ Subſtabit. i. icipiet numerari.
q ❡ Cõñctuũ. i. cõñctus queꝫ fecit ep̃s nõ hꝫ iu ſtũ ĩitiũ. hoc id̃ dico: q2 p̃ſcriptio nõ ẽ cõñctus
r ❡ Ab initio. ar. initiuꝫ ſpectãdũ: vt. lxi. di. mi ramur. i. q. i. p̃ncipatus ex̃. de elec. dudũ. ff. pꝛo emp. qui fundum.

s ❡ Clerici. in ius ꝓ pꝛiũ. Hic pꝫ ⁊ in ſequẽti. c. ꝙ coloni ⁊ p̃ cario poſſidentes nul lo tpe p̃ſcribũt: vt. x. q. iij. q2 cognouimu⁹. ex̃ de poſtu. hõe. Ita nec aliqs q alieno nomine poſſidet: vt ex̃ de p̃ſcri pt. ſi diligenti. Iteꝫ nec vſufructuari⁹: vt inſti. p quas p. no. ac. §. fru ctuarius. Itẽ nec cre ditoꝛ. ff. de vſuca. nõ ſo luꝫ. §. q pignoꝛi. ⁊ hoc ideo q2 oẽs iſti alieno noie poſſident: vñ illi tm̃ dicũt᷑ poſſidẽ quoꝝ noie poſſidet᷑: vt ex̃ de reſti. ſpo. cũ veniſſet. ſi ergo vſqꝫ ad centũ ãnos poſſes ꝓbare initiũ poſſeſſio nis. i. ꝙ tuo noĩe poſſeſſũ ẽ: nõ obſtat tibi aliqua p̃ſcriptio: vt hic pꝫ: ⁊. C. de pig. act. nõ creditoꝛes. ⁊. C. de p̃ſcrip. xxx. anno. male. ⁊ hoc veꝝ ẽ: niſi vel' dicere: ꝙ p lõgã obliuionẽ aliqs pdat poſſeſſionẽ p id qd̓ ẽ. ff. de vſuc. furtũ. vl' ſi tãtũ tp̃us effluxit: ꝙ ignoꝛat dñs vbi ſit poſſeſſio illa ſita: vt. ff. ͦ acq. poſ. ſi id qd̓ i pꝛin. vl' niſi illa pſona q̃ poſſedit noie alieno: alij poſtea tradat poſſeſſionẽ: vt. ff. de acq. poſ. poſſideri. §. ꝙ ſi ſeru⁹. alit᷑ nũq̃ꝫ p̃ſcri bũt tales: niſi foꝛte dño repetẽti nõ reddiderint poſſeſſionẽ: tũc pñt res ta les p̃ſcribi: nõ ab ip̃o cũ malã fidẽ hẽat: ſed a ſuo ſucceſſoꝛe. Nunc habes q̃ pſone nõ poſſũt p̃ſcribere. Sũt ẽt q̃dã res ip̃ſcriptibiles: vt cõñ iura li bertatis ñ p̃ſcribit᷑: vt. j. e. §. põt. Itẽ nec i tributis p̃ſcribit᷑: vt. j. e. §. poꝛꝛo. C. de p̃ſcrip. xxx. an. cõperit. Itẽ nec i mr̃imonio. xxxiij. q. v. ꝙ deo. Item nec decime a laico: ex̃ de p̃ſcrip. cãm. Itẽ videt᷑ ꝙ nõ p̃ſcribit᷑ i repetitõne rerũ peculij: vt. C. ne de ſtatu defũcto. l. repetitio. Itẽ ⁊ in ſuitutib⁹ q̃ conti nuã cãm nõ hñt: vt. ff. de ſui. ſeruitutes. Itẽ i limitibus. ſ̃. e. l. licet. Item in ꝓcurationibus rõne viſitationis: ex̃ de p̃ſcrip. cũ ex officij. Itẽ ⁊ in obedi entia: vt extra. e. cum non liceat.

i ❡ Itẽ ſi de rebus. auc̃te. nã iuſte poſſidet: q auctoꝛe pꝛetoꝛe poſ ſidet. xiiij. q. v. dixit. ex̃ qui filij ſunt le. cum inter. ff. de acq. poſ. iu ſte. ar. cõñ. de pe. di. ij. ſiqs ſemel.
k ❡ Tricẽnalis. imo p̃ſcriptio. x. dieꝝ tũc ſufficeret. nã pl⁹ facit ſẽ tentia lꝫ iiuſta q̃ꝫ aliqd̓ p̃uilegiũ: vt ex̃ de ſen. ⁊ re iudi. cũ int᷑ in fi. io. ſꝫ nõ loqt᷑ de tali ſnĩa ſꝫ de cõcoꝛdia q̃ diffinitio vocat᷑. b.
s Si ſacerdotes. triplex cãus ſolet hic poni. Prim⁹ ſic: ecce ep̃us alienauit res eccl'ie i cãu illicito: dr̃ hic ꝙ viuẽte ep̃o nulla p̃ſcriptio currit ↄ̃ eccl'iaꝫ i reb⁹ illis: ſꝫ eo moꝛtuo icipit cur rere: ⁊ ſm̃ hoc expone diffiniſſe. i. alienaſſe: ar. xij. q. ij. ep̃us q mã cipia. ⁊ dic ſcribẽdo decreuerunt. i. decreto ſcripture interpoſito alienauerũt. Uel ſm̃ aliũ caſũ expõe ſcripto decreuerũt. i. ſcripto trãſigerũt ⁊ in fraudẽ. cũ eni nõ poterat dare nepotib⁹ ſuis: finge bat ſe hr̃e litẽ cũ eis. Terti⁹ cãus ẽ: ep̃us tulit diffinitiuaꝫ ſnĩam ↄ̃ aliquã eccl'iaꝫ ſup aliq̃ poſſeſſiõe eccl'ie ⁊ ↄ̃ ius ſcriptum: dr̃ hic ꝙ ip̃o viuẽte nõ currit ↄ̃ eã p̃ſcriptio: ſꝫ cũ iſta ſnĩa lata fuerit ↄ̃ legeſ ſcriptas: vt hic innit: ⁊ ita nulla actio vl' exceptio ex ea cõpetit: vt ar. ij. q. vi. §. diffinitiua. q̃lit᷑ ẽt iſte poterit p̃ſcribẽ p⁹ moꝛtẽ: dico ꝙ iſte nõ: ſꝫ ei⁹ ſucceſſoꝛ: ⁊ ſic itelligit᷑ ex̃ de iurepa. cura paſtoꝛalis vl' dic ꝙ iſte bõa fide poſſedit: q2 ignoꝛauit illã ſnĩaꝫ ñ tenẽ: ⁊ ſic ſnĩa q̃ nulla ẽ: dat alicui cãm p̃ſcribẽdi: ſic̃ titul⁹ q nõ valꝫ dat cãꝫ p̃ſcribẽdi: vt ex̃ ͦ ẽp. ꝓuẽit. ff. ꝓ ẽp. ꝙ vl'go. ff. ꝓ leg. l. iij. ⁊ iiij. nec

t ❡ Non vocentur. ar. ꝙ que de liberalitate ab aliquo facta ſunt: ei pꝛeiudi cium non faciunt. ſ̃. i. q. i. nullus epiſcopus.
u ❡ Non debuiſſe. ſi enim pꝛeſcriberent clerici retardarent᷑ ep̃i ad conferẽ da beneficia: vt. C. de bo. que li. l. i.
x Si epiſcopus. excolendas. ſ̃. e. q. i. poſſeſſiones.

225

a P Rima actione.i.in tractatu prime diei ipſius ↄcilij.§.di.i.ius gentiū .c.xxxiij.q.i.c.i.

b ¶ Poſtliminio.poſtliminiū ē ius amiſſe rei recuperāde ab extraneo ⁊ i ſtatū pſtinū reſtaurāde.ff.de cap.⁊ poſtli.reuer.l.poſtliminiū.dat̄ aūt ſm leges poſtliminiū reuerētib⁹ reſciſſoria.j.quadriēniū:inſti.de ac.§.rurſus C de in integ.reſti.l.vlti.ſi tñ nō potuerit agē in hoc quadriēnio per aliquos dies reſtituit̄ ad eos.ff.ex qbus cau ſis ma.ſʒ ⁊ ſi p ꝑtorez.§.ſi ferie.ſm canones cū ñ currat in hoc cāu pſcriptio:nō dabit̄ re ſciſſoria.Hic eſt ergo vn⁹ cāus.ſ.hoſtilitas i quo nō currit pſcrip?Alius dū viuit iiquus alienator.ꝫ.e.ſi.ſacēdo tes.Terti⁹ cū vacat ec cleſia:ex̄ de pſcript.de quarta.vl' cū qſi vacat eccl'ia plato.ſ.lapſo in hereſim:ex̄ de pſcrip.c.i.Ali⁹ eſt i pupillari etate.C.q.ex can.i ite.re.nō ē ne.l.vlti.Alius ē cū qs ē in ptāte pris vt.C.ō bo.q̄ lib.qcūqꝫ Ali⁹ ē cū mulier ē i ma trimonio quo ad dotē C.de iure do.in rebus qꝫ nō pſcribit̄ ꝯ mulie rē i dote repetēda:niſi ſoluto matrimonio:vt ibi dicit̄.Septim⁹:cū qd debet̄ ad diē vl' ſub cōditione:tūc eni non currit pſcriptio niſi a tpe diei vl' extātis ꝯdi tionis:vt.C.ō pſcript.xxx.anno.cū notiſſimi §.illud.Itē ⁊ tpe excōi cationis nō currit pre/ ſcriptio:ex̄ de ꝓceſ.pre ben.⁊ ec.non va.qꝫ di uerſitatē.Itē ⁊ i illo tē poꝛe quo qs impedit⁹ ē iuſto ipedimēto non pōt agere:vt ex̄ ō elec.ne.p defectu.⁊ ex̄ ō ap.ex rōne.⁊.C.de ioffi.te ſta.ꝯ maioꝛes.⁊.ff.ex qbus cau.ma.l.ꝙ qdaꝫ ⁊.l.non enim.

c ¶ Reuertētibus.§.iij q.i.reintegrāda.§.vij.q.i.paſtoꝛalis.C.ō poſtli.re.l.ab hoſtib⁹.

d ¶ Receptura.Nā ius redit vt pdē:cū ſtat⁹ reddit̄ idē:vt ex̄ de elec.qꝛ diligētia.ff.ſi ſer.ven.⁊ ſi foꝛte.Rñ.i.ff.de ſer.ruſti.pdio.l.⁊ attilicinus.

e ¶ Neceſſitas.ar.ꝙ nō ꝑiudicat pꝛono iueſtitura tpe hoſtilitatis facta.⁊ xxiij.q.i.cū p bellicā.§.vij.q.i.pōtifices.

f P Oꝛro.i cā.ſec⁹ ſi māſueti ſūt iudei vl' ſarraceni:tales bñ pſcribēt:ar.xxiij.q.vlt.diſpar.qdā tñ dicūt eē eccl'ie ꝑuilegiū:ꝙ ēt domiti non pñt pſcribere:cū nec lege eccleſiaſtica regant̄:lʒ poſſint rē priuati pꝛeſcri bere:dūmodo legibus romanis regant̄.

g ¶ Arma.ar.clericos non debere mouere arma coꝛpoꝛalia ēt coñ hoſtes ar.xxiij.q.viij.qcunqꝫ.nā lachꝛyme ⁊ orōnes ſūt arma clericoꝝ:vt.xxiij.q.viij.conuenioꝛ.

h ¶ Seruitute.ar.ꝯ libertatem nō pꝛeſcribi.j.e.§.pōt.

i P Lacuit.negligūt.ar.ꝙ delictū pſone qd ē i omittēdo redūdat i dā nū eccl'ie.Illud aūt qd ↄſiſtit i faciēdo:nō nocet eccleſie:vt.j.q vi.ſi epum.ar.ꝯ.§.e.lʒ.§.di.xxxxv.eccleſie.ſʒ ibi nocet delictū i omittēdo:ar.ꝯ C.de acq.poſ.l.vlt.ibi.n.nō nocet delictū ēt qd ↄſiſtit in faciendo

k ¶ Conueniant̄.auēre huius canonis:ſ.lxv.di.c.vlti.

l ¶ Sex menſes.deputatos ad admonitionē faciendā.

m ¶ Pertineant.expleto triēnio:vt hic i hac rubꝛica:⁊ ex̄ de pſcriptio.c.i.vñ illud tricenniū ē hic intelligendū:ſicut ibi ſubintelligendi ſunt illi ſex mēſes qui dantur ad ad monitionē fa ciēdā.dicit tñ h.ꝙ pueniat ita tʒ cū vſqꝫ ad triennium pōt epus ſu⁹ locū illū repetē:vt ex̄ de pſcrip.c.i.⁊ ē hic ſpāle fauoꝛe fidei ut p triēniū ꝯ ec cleſia pſcribat ius epale ⁊ ſ limes:vt ex̄ cā ſat pſcribēs b auctoꝛitate ca nonis:lʒ h'eat cōſciam rei ali enē:ar.ff.ō n xa.⁊ generalit̄ ⁊ ſi rē p ꝯ relicto hūt mi hi vedaſ:ſʒ ſi am eā i bonis tuis nō fuiſ ipaꝝ vſucapio ff.p derelicto l.v.ar.ff.de fi do.l.i.Ita qd eccl'ia liſt i hoc caſu pōt peteē ite reſti.pōt dici q̄ſi vbi fuerit ne gligētes clerici ⁊ epus:ar.ff de mino.vez §.itē q̄ritᷣ vel ſi vult ipm ne gligētē cōueni at.xij.q.ij.mo nem⁹.⁊ ꝯſequ ab eo idēnita tē.C.arbi.tu.geqd.aliena uit.n.g vſuca pe pmiſit.ff.ō ver.ſig.aliena tionis.

Item ex ↄcilio hiſpalēſi cui iter fuit iſidorus.

Tempis pſcriptio nō obijcit̄ ubi hoſtilitatis met⁹ interuenerit.

P Rima^a actiōe theodulphi ma lechitane eccleſie antiſtitis ad nos oblata pcatio ē aſſerētis anti quam eiuſdē urbis parochiaꝫ mi litaris quondā hoſtilitatis diſcri mine fuiſſe deciſam:⁊ ex pte aliq̄ ab eccl'ijs aſtigane ⁊ elibertāe atqꝫ egabienſ urbiuꝫ eſſe retentā:ꝓ q̄ re placuit:ut oīs parochia quam antiq̄ ditione añ militarez hoſtili tatē retinuiſſe eccl'aꝫ ſuā qſqs cō pꝛobaret:ei⁹ ꝑuilegio reſtitueret̄.ſicut.n.p legē mundialē hiſ quos barbarica feneritas captiua neceſ ſitate trāſuexit poſtliminio^b reuer tentib⁹^c reddit̄ antiq̄ poſſeſſio:nō al'r ⁊ eccl'a receptura^d ē parochiaꝫ quā añ tenuerit cum reb⁹ ſuis ſiue ab alijs eccl'ijs poſſideat̄:ſiue i cu iuſlibꝫ poſſeſſionē trāſfuſa fuerit non.n.erit obijciēda pſcriptio tē poꝛis:ubi neceſſitas^e inferit hoſti litatis.Item io.papa paulino epo fungenti legatione in germa niam ⁊ pannoniam.

Tēpoꝛiſ non currit pſcriptio:ubi furoꝛ hoſtilitatis incumbit.

P Orro^f ſi de ānoꝝ nūero foꝛte qſ cauſat̄:ſciat qꝛ int̄ chꝛiſtia nos ⁊ eos q uni⁹ fidei ſūt nūer⁹ cer t⁹ affix⁹ eſt.ceteꝝ ubi paganoꝝ ⁊ i creduloꝝ furoꝛ in cā ē:ꝙ talibꝫ ꝑ tereāt tpa:iuri ñ ꝑiudicāt eccl'aꝝ q̄ coꝛpoꝛalia neſciētes arma^g ſolū deū ⁊ ꝓpugnatoꝛē ſuuꝫ qñ ei pla cuerit miſereri patient̄ expectāt.Ueꝝ ſi annoꝝ ꝓlixitas i talib⁹ im pediat:de⁹ ipſe reꝑhendend⁹ eſt:q p⁹ quadringētos ⁊.xxx.ānos fi lios iſrael de duriſſima ſeruitute^h pharaonis ⁊ foꝛnace ferrea libera uit.ſʒ ipſe p ſe redēptoꝛ nr̄ fuit q humanū gen⁹ p⁹ annoꝝ milia de i ferni clauſtris eripuit.Tollūt̄ eti am pſcriptōē ille dioceſes q̄s ꝓpiſ epis negligētib⁹ alij ab hereſi ad fi dei integritatē reuocauerunt.

Unde i.ix.aphꝛicano ↄci.legit̄

Siq epi dioceſeſ ſuas lucrari deo negligūt:p⁹ tricenniū eis ↄſtabūt epis:quoꝝ ſtudio fidei ſūt recōci liate.

P Lacuit^i ut qcūqꝫ negli gūt loca ad ſuā cathedrā pti nētia in catholica unitate lucrari:ↄueniāt̄^k a diligētib⁹ uicinis epis:ut id agē ñ moꝛent̄:qd ſi ifra ſex^l mēſes a die ↄuentōis nō effecerit q potuerit eas lucrari ad ipm pti neāt^m ita ſane ut ſi ille ad q̄ꝫ ptinu iſſe uidebāt̄ ꝓbare potuerit^n:ma gis illā electā negligētiā ab hereti cis fuiſſe ut ipune ibi ſint ⁊ ſuā di ligētiā^o fuiſſe ꝑuentā:ut eo mō ei⁹ cura ſolicitioꝛ nitaret̄:cū hoc iudi ces epi cognouerit:ſue cathedre loca reſtituant̄.Pōt^p etiā al'r in telligi pſcriptio illa lōgi tpiſ:q̄ ge laſius negat ſtatū pochiaꝝ poſſe mutari.Longū.n.tpſ ſic̄ ex legi b⁹ hētur:decēniū ⁊ uicēniū intelli git̄.Hui⁹ ergo lōgi tpis pſcriptio auctē gelaſij ⁊ ſecl'ariū legū eccl'ijſ obijci nō^q pōt.Pꝛeſcriptionū alij ſunt itroducte odio petētis ⁊ fauoꝛe poſſidētis:alie tm̄ odio pe tētis.q.n.bona fide ⁊ iuſto titulo rē pñtis^r p decenniū:abñtis uero p uicēniū tenuerit:perpetua^s exce ptione tutus erit nō ſolū aduerſ⁹ alioſ:ſʒ etiā aduerſus creditoꝛes^t qb⁹ res ipſa obligata fuerat:etiaꝫ aduerſus dñꝫ ueꝝ.Si uō aliquo

n ¶ Potuerit.ꝯ xxx.annos.a ſententia.

o ¶ Diligētiā.ſ.dñi.ff.ad ſe.cō.tutel.l.ij.§.ſi maſ.⁊ ex̄ de ap.oblate.

p ¶ Pōt.decēniū.C.de pſcrip.x.vl'.xx.an.l.vlt.io.

q ¶ Nō pōt.p⁹ hoc ſtati lege illū.§.ſed ſola.cū.c.ſe.nemo ad hoc poſtea recurſurus.dr̄.n.ꝙ dñs iacob⁹ inpoſuit leges:qd cauſā pō uicit̄ ex eo ꝙ ille recoꝛdantie bis ponunt̄.

r ¶ Pñtis.pñs dicit̄ q in eadē ꝓuincia ē:abſñs q i alia.C.ō pſcri.x.vel.xx.an.l.vlt.tñ abſñs dicit̄ quādoqꝫ q in iure non apparet.ff.de dā.infec.l.iiij.§.abeſſe.preſens ēt dicit̄ quandoqꝫ q in bonis ē.ff.de.pcu.preſens.

s ¶ Perpetua.hoc hēs.C.de pſcrip.xxx.an.ſiqs emptionis.

t ¶ Creditoꝛes.hoc ſi fuit alius a debitoꝛe aut ei⁹ herede:vl' ſi ꝯ credito rē:niſi.lx.an.vt.C.ſi aduer.credi.l.i.⁊.C.de pſcrip.xxx.an.cum notiſſimi.Uſucapio aūt nūqꝫ currit coñ creditoꝛes ꝙ cā dñij ſe mota ē a qōne pignoꝛis.C.de pig.vſuca.

u Utilit̃.ar.ꝓ io.ꝛ alijs q̃ dicūt: ꝙ ꝑ p̃ſcriptionē acqrit̃ dñium ſm̃.m.directe põt vēdicare: q2 ſm̃ eū dñium acqrit̃ p̃ſcriptõe .vñ illud aduerbiū vtiliter non eſt de textu vel ſi eſt de textu: expone vtiliter .i.indubitanter vel efficaciter.

x Initio.hoc nõ teneo ſm̃ canones: q2 oꝫ ex oi ꝑte p̃ſcriptõnis hr̃e bonā fidē vt ex̃ de p̃ſcri. qm̃.

y Negligentes. vigilātib9 n.non dormientib9 ſubueniunt iura: vt.ff. ex q.ca.ma. l. non eniꝫ.ff.de bis q̃ in frau. credi.l.pupill9

z Poſſeſſionis. ar aliqua ex quo coniūgūt̃ ualida eē quorū quodlibet per ſe ſeparatiꝫ inualidū ē: vt fame teſtimoniū vni9 teſtis: ar.coñ.xxxiij.di. quorūdam.

& Cõmoduꝫ q2 ab eo reꝫ illā non poterit euocare: q̃ mala fide eā poſſedit.

& Cõmodū. nõ ꝙ violento detētori vl̃ male fidei poſſeſſori res violenter auferenda nõ ē: niſi icõtinēti: ar.iij.q.i. §.vl.nec ei tūc dicit̃ iterrūpi preſcriptio.ff. de vi ꝛ vi ar. q̃ poſſeſſionē.

ɔ Intrupta. Fit autē interruptio dupliciter: naturalit̃ ꝛ ciuilit̃. naturaliter fit occupatione aque ꝛ alijs modis vt.ff.de acqrē. poſ.qui vniuerſas.§.i.ꝛ.ij. Itē ſi lõgo tp̃e omittit̃ poſſeſſio.ff. de vſuca.furtum. Itē ꝑ corporalē cõpulſionē: ꝛ hoc nocet vl̃ ꝓdeſt oibus.ff.d̃ vſucap.naturaliter. Ciuilit̃ fit libelli oblatõe: ꝛ hoc hꝫ locū i annalib9 actionib9 tm̃ q̃ interruptõe tali ꝑpetuant̃.C. quando libell9 p̃ncipi.l.ij. Itē fit ꝑ lit.cõteſta.q̃ locū hꝫ in ꝑpetuis actõnib9.C.de p̃ſcrip.xxx.an.ſicut i rem.ꝛ hoc ꝓdeſt tm̃ ei q̃ facit: ꝛ obeſt illi tm̃ coñ quē fit: vt.ff.de diuer.ꝛ tēpo.p̃ſcrip.int̃ quattuor et tñ tm̃ ꝓdeſt q̃ eo aio ꝯteſtat̃ liteꝫ: vt ducat cām ad finē. ſed im petit̃ ꝓpter.fortuitos caſus: al̃s nõ ꝓdeſt a ſenſu coñrio. C. de p̃ſcrip.xxx.an.l.vlt.ꝛ in auc̃.de litig.§.omnē.circa finem. Itē litis cõteſtatio tūc tm̃ int̃rūpit: cū fit corā iudice ſuo al̃s non: vt. C. ne de ſtatu defuncto.l.penul.interrūpit̃ ēt p̃ſcriptio ſynodali ꝓclamatione: vt ex̃ de p̃ſcrip.ſanctoꝝ. Itē cū exponit̃ ſcd̃a cautio: vt C.de p̃ſcrip.xxx.an.cū notiſſimi.§.ſed ꝛ ſigs. Item cū qs ſoluit vſuras.C.de p̃ſcrip.xxx.āno.l.penult. Itē aliū hēs.j.e.q. is autē cuius res.ꝛ ex̃ de offi.or.paſtoralis. Itē ꝛ aliū hēs: ex̃ vt lite non cõteſta. quoniam in fi: quandoq3 autē non interrūpitur preſcriptio ſed dormitat: vacante.ſ.eccleſia ꝛ in pupillari etate ꝛ in alijs caſibus quos dixi ſ̃.e.q.i.

a Triginta.ergo naturalis interruptio non valet tantum quātum lit.cõteſta.quia litis conteſtatione perpetuat̃ actio vſq3 ad.xl.an.vt.C. de preſcrip.xxx.an.l.vl. Sꝫ in naturali interruptione nõ: vt hic.ſimilit̃ dico: ꝙ nec illa cõuentio que fit per executorem ꝑpetuat̃ ad.xl.ann. cū generaliter dicat̃: ꝙ oē ius ꝛ omnis actio tollitur ſpatio.xxx.annorum: niſi vbi ſpeciale aliquod reperit̃: vt. C. preſcrip.xxx.anno. cū notiſſimi.

caſu a poſſeſſione ceciderit: ēt aduerſus dñm ueꝝ utilit̃[u] rē uēdicare poterit. ſi aūt nullo tit̃lo bona tm̃ fide ꝑ triēniū rē alicuius poſſederit: ſili.gaudebit p̃ſidio. Bona uero fides nõ ad tractū medij tēporis ſꝫ ad initiū poſſeſſionis refert̃. ſufficit. n. i iitio[x] cuiq3 bõa fide poſſidere cepiſſe: ēt ſi medio tēpore ꝯſciaꝫ rei aliene hūerit. He p̃ſcriptões itroducte ſunt fauore poſſidentis ꝛ odio petētis: q2 lex fauet his q̃ bona fide ꝛ iuſto titulo ul̃ bona fide tm̃ poſſidēt: odit aūt ꝛ punit circa rē ſuā negligentes[y] ꝛ deſides. Q2 ſi mala fide reꝫ alienaꝫ qs poſſidē cepit: p9.xxx. annos aduerſus oēm petēteꝫ exceptione tut9 erit. Si uero aliquo caſu a poſſeſſione ceciderit: actionē ñ hꝫ: q2 hec p̃ſcriptio nõ fauore male fidei poſſeſſoris: ſꝫ odio tm̃ rē ſuā ꝓſeq̃ negligētis itroducta ē. Si aūt res ad creditorē ſuum ul̃ ad dñꝫ ꝑuenerit: detētõis ꝯmodū hēbit. Si uõ ad aliū: creditor uel alius dñs aduerſus euꝫ experiri poterit: nec ſibi ꝓderit exceptio medij tēporis poſſeſſoris q2 non ab eo hūit cām poſſidendi Q2 ſi uiolent̃ poſſeſſio ad eos ꝑuenerit: male fidei poſſeſſor indiſticte poſſeſſionis[z] cõmodū[&] recipiet. Hec de p̃ſcriptionibus decennij ul̃ uicennij ul̃ tricēnij intelligēda ſunt: ſi ſine iterruptione poſſeſſa ꝓbent̃. Q2 ſi ꝑ naturalē detentionē poſſeſſio interrupta[ɔ] fuerit: a die recuꝑate poſſ̃ionis noui.xxx[a] anni i oib9 p̃ſcriptõib9 numerabūtur. ſi ꝑ litis cõteſtatõeꝫ ab ultio die litigij.xl.cõputabunt̃. ꝙ ſi ab eo q̃ in cā p̃ſcribendi erat: poſſeſſioneꝫ aliquis nanciſcat̃: tp̃us p̃cedēs cum ſue poſſeſſionis tp̃e cõtinuare[b] poterit. Is aūt cui9 res p̃ſcribit̃: ſi litem cõteſtari[c] non poterit uel[d] ꝓpter aduerſarij abſ̄tiā ul̃ ifantiā ul̃ furoris laborē cum neminē tutorē ul̃ curatorē hēat: uel[e] q2 i magna ꝑtāte ꝯſtitutus ē itra cõſtituta tp̃a p̃ſidē adeat: libellū ei porrigat: ꝛ hoc i q̃rimõiā deducat: ꝛ ſic tp̃is iterruptionem faciat. Si aūt p̃ſidē adire nõ poterit: ſaltē ad ep̃m locoꝝ ul̃ defēſorē ciuitatis eat: ꝛ ſuā māifeſtare uolūtatē i ſcriptiſ õpropt. Q2 ſi p̃ſes ul̃ ep̃s vl̃ defēſor abſuerit liceat ei publice ꝓponere: ubi domiciliū[f] hꝫ poſſeſſor ſed cū tabulariorꝫ ſubſcriptõe: ul̃ ſi ciuitas tabularios nõ hꝫ: cū triū teſtiū ſubſcriptione[g]. ꝛ hoc ſufficiat ad oēꝫ tp̃alē int̃ruptõeꝫ ſiue triēnij. ſiue lõgi tēporis ſiue.xxx.ul̃.xl.ānorū p̃ſcriptio ſit. Hec de p̃ſcriptõib9 int̃ ꝑuatos. Ceteꝝ aduerſus loca religioſa nõ niſi.xl.ānorū p̃ſcriptio currit. Vñ i auctēticis. Quas[h] actõeſ tricēnalis p̃ſcriptio p̃cludit: ſi loco religioſo cõpetat.xl.ānis claudūt̃. ꝛ in nouellis: Neq3 decēnij ul̃ uicēnij ꝛ cet̃a. In canõib9 uero eccl̃ia aduē̃ſ9 eccl̃aꝫ.xxx[i].ānis: mõaſteriū aduerſus eccl̃iaꝫ nõ niſi.xl.annis p̃ſcribē ꝑmittitur[k]. Q2 ſi ꝑuat9[l] ꝑmitias ꝛ decimas ſiue ſine titulo ſiue cum titulo poſſederit: nulla tp̃is preſcriptõe tut9 eſſe poterit. Que eni ab iitio d̃ iure ſortiri effectū nõ ꝑñt: tractu tp̃is nõ cõualeſcūt[m]. Vñ ſi liber hõ lõgo tp̃e ꝓ ſeruo detineat̃: ēt[n] ſi.xl.annoꝝ curricula exceſſerint: ſola tp̃is lõginquitate libertatis iura minie mutilabuntur[o]. Ad hec: eccleſia

b Continuare.licet reuera aliquo tempore itermedio vacet poſſeſſio: ius tamen fingit eā coniunctim peruenire ad alium locum: vt. ff. ex q̃bus cau.ma. cum miles.ꝛ eſt ſimile.ff. de acqui.here.placet.ꝛ ſic tempus precedens dicitur cõtinuari tempori ſequēti: quo alter incipit poſſidere: ſed contra eſt quod legitur.ff. de acqui.poſ.l.pomponius.§.vlti.vbi dicitur ꝙ vicioſa poſſeſſio nõ continuatur non vicioſe. ſed illud verum eſt in longa p̃ſcriptione: ſecus in longiſſima.

c Cõteſtari.C.de anna.excep.vt perfecti9.

d Uel propter aduerſarij.hoc bñ traditur: extra de offi.ordi. paſtoralis.

e Uel quia.ſic.ſ̃.ij. q. i.prohibētur.C.de epi. audi.l.vltima.

f Domicilium.domicilium large dicit̃ quādoq3 habitatio. ff. de dam.infec.l.iiij. §.pretor.ar.ff.de lib.agno.l. i.in prin.ꝛ eſt ſi. extra de cleri.non reſi.ex tue.

g Subſcriptione.ar.ꝙ inſtrumento habenti ſubſcriptionē triū teſtiū ſtādū eſt ēt ſi per tabellionem ꝯfectū nõ ſit: ar.C.q̃ po.in pig.ha.l.pe. Hodie autem duo teſtes equipollent tabellioni: vt ex̃ de ꝓba.qm̃ coñ.de hac materia nota.xi.q.iij.cure.

h Quas.neq3 decēnij.j.e.q.iiij.neq3.

i Triginta annis. hoc hodie non tenet: vt ex̃ de p̃ſcript.de quarta.

k Permittitur.j.e.q.iiij.poſſeſſiones.

l Priuatus.vt extra de preſcrip.cauſam.

m Coualeſcunt.ſic.i.q.i.principatus.ar.contra extra de ma.cotrac.cõtra interdic.eccle.c.vlti.ꝛ extra de cõuer.coniu.placet.

n Etiam.ſi.xl.C.de lon.tempo.p̃ſcrip.l.vlti.C.de preſcript.xxx.vel.xl. anno.comperit.

o Mutilabunt̃.nec cõfeſſio ei p̃iudicaret ſi cõfiteret̃ ſe ſuū: niſi in iſtro

hoc fecerit: vt. C. de agri. ⁊ cen. cum ſcimus.
p ¶ Porro. functiones. i. pēſiones agrorum.
q ¶ Iubemus. poſſederunt. C. de preſcrip. xxx. an. cōperit.
r ¶ Parti. C. de fun. patri. l. vlt. §. ſ; ibi puilegiū hñit ab ipatore: ⁊ preł ea p. xl. annos nō ſoluit: ⁊ idē tur⁹ eſt p illa duo. §. e. v. ꝙ ſi ab eo.

s ¶ Sic ēt. decimatio nū. videt̃ ꝙ laic⁹ poſſit decimas pſcribere. naʒ ius hʒ pcipiēdi ⁊ petē di eas ex quo ei ɔcedū tur ab epō: puta in feu dū vel bñficiū ad tēp⁹ Ad hoc dicunt qdā: ꝙ laicus nullū ius hʒ in eis nec hr̃e pōt. i. q. iij. puenit. ⁊ fm iſtos pla nū ē. Alij dicūt: ꝙ cum ſic conceduntur lai co ab epo: laicus hʒ ius poſ ſidendi. ſʒ illud ius nō ē ſpūale: nec rōne illi⁹ iuris poſſet pſcribere: qꝛ alieno noīe poſſidet ſi vero vellʒ interuertē poſſeſſionē iā inciperet eē male fidei: ⁊ ita non poſſet pſcribere eas: qꝛ lʒ laicus ſit: tñ ſup deci mis i foro eccłie cōue nirett. Sʒ nōne ius ſpi rituale pcipiēdi hñt le proſi: vt ex̄ ở eccle. edi. c. ij. ⁊ tēplarij q ſunt lai ci: dic ꝙ non: ſʒ tm̄ a p ſtatione ſunt liberi. qđ ex eo pʒ: qꝛ ſi pdiū de quo ipi nō pſtāt deciaſ deuoluit̃ ad eccłiaʒ vł ad priuatū ſtatiʒ eccłia vtit̃ iure ſuo ⁊ ſoluet priuatus decimas.
t ¶ Etiaʒ ſi a romano. qꝛ in talibus papa nō vult diſpēſare. ỹ. xxv. q i. ſunt quidam.
u ¶ Ius ſcriptum. xxv. q. ij. reſcripta.
x ¶ Item decime. laicis ỹ. e. q. vij. decimas. ⁊. c. puenit. niſi forte lepro ſis ⁊ huiuſmōi cā pau ptatis ⁊ intuitu elemo ſyne remittantur.
y ¶ Uniuerſas. vł tem plorum. i. eccłarum.
z ¶ Longi tēporis. nō dicit longiſſimi. vnde bene pſcriberet: qui a colonis emeret longiſ ſimo tpe: lʒ ſit ar. cōtꝛ. xcvi. di. bene. nā male fidei poſſeſſor ē: ex quo emit rē illā eccłie ɔ legū interdicta: vt. C. de agri. queādmodū.

reſpublica pmitie decimatiōes ci uiliū functionū inſtar obtinet. Porro⁰ publice fūctiōes pſcribi ñ pñt. Unñ i. vij. li. codicis ti. ở. xxx uł. xl. ānoꝝ pſcriptōe ipator ana ſtaſi⁹: ¶ Iubem⁹ eos q rē alienā p ɔtinuū annoꝝ. xl. curriculuʒ ſi ne aliq̄ inꝑpellatiōe legitima poſſe derūt: de poſſeſſiōe qdē rei uł do minio neqꝙ̄ remoueri. fūctiones aūt ſeu ciuilē canonē uel aliquam aliā publicā collatōeʒ ipoſitā eis depēdē cōpelli: nec huic pti cuiuſ cūqꝫ tpis pſcriptōnē oppoſitā ad mitti. Sic ēt pdia ſiue ſint pua ti ſiue eccłie: pñt pſcribi. puet⁹ p mitiaꝝ ⁊ deciationū pſcriptione tolli nō pōt: ēt ſi a romano pōtifi ce qlibʒ laic⁹ ſup his reſcriptū im petrauerit. Reſcripta. n. q̄ con tra ius ſcriptū ipetrata fuerit: ni ſi talia ſint: q̄ illis qb⁹ data fuerit pſint ⁊ nulli obſint: nulli⁹ momē ti eē cenſent̃. Item ¶ Decime deo mādāte ſacerdotib⁹ ⁊ leuitis ſepate ſūt: ut de ſorte dñi uiuant q in ei⁹ ſorte cōnumerant̃: non er go cuiuſcꝫ puilegio laicis concedi pñt: ne diuis mādatis auctas hu mana piudiciū iferat. Unñ ipator ualētinian⁹ ⁊ theodoſi⁹ ¶ Uni uerſas terras q̄ a colonis ſeu em phiteoticarijs dñici iuris reipubli ce uł tēploꝝ i qlibʒ puincia uēdi te uł ullo alio pacto alienate ſūt: ab his q pperā atqꝫ cōtra leges ở tinēt: nulla lōgi tpis pſcriptione officiēte iubem⁹ rſtitui: ita ut nec pciuʒ qdē ñquis cōparatorib⁹ re poſcē liceat. ¶ De pſcriptionib⁹ uero longi tēporis i auctēticis in ueit̃ colla. vij. cōſti. vi. ¶ Quas actōes ał tricēnalis decēnał ui cēnalis pſcriptio ſecludit: ſi loco religioſo cōpetūt. xl. an. claudūt̃

uſucapiōne ⁊ q̄driennij pſcriptio ne ſuum locū hñtib⁹: ſʒ ſola pſcri ptione. xxx. annoꝝ: ⁊ deinceps. a q̄ tamē pſcriptione puilegia ro mane eccłie ſūt excluſa: q̄ nō niſi cētū annoꝝ ſpatio pſcribi pñt. Unō io. vij. ſcribit lodou. regi

Priuilegia romane eccłie nō niſi cētū ānoꝝ pſcriptōne tollunt̃.

Nemo⁰ de annoꝝ numero re ſultandi ſumat fomentū: qꝛ ſancta romana: cui deo auctore p uimus eccłia: puilegia q̄ in firma petri ſtabilitatis petra ſuſcepit: nullis tpib⁹ anguſtant̃: nullis re gnoꝝ partitionib⁹ preiudicant̃: ſʒ uenerande romane leges diui nitus p ora pncipū pmulgate re rū eius pſcriptionē non niſi per centum an. admittunt.

Oſtēſū eſt qñ eccłia ad uerſus eccłiam pſcribē poſſit. Nunc uidendū ē ſi monaſteriuʒ aduer ſus eccłiam pſcribere ualeat: qđ urbanus. ij. prohibuit dicens.

Tricēnio tpis aliqd pſcribē abba tes uel monachi non ualent.

Poſſeſſiones eccłiaꝝ ⁊ epoꝝ tricēnalis abbates uł mona chos hr̃e oib⁹ mōis phibem⁹. Sʒ ſi tollit̃ eis tricēnał poſſeſſio: a be ato gregorio concedit̃ eis q̄drige nał pſcriptio. Ut. n. pe. ſbdia.

Quadraginta annoꝝ pſcriptio religioſis domib⁹ ɔcedat̃.

Uolum⁹ te accedēte ad panoꝛ mitanā ciuitatē qōneʒ ipam tali rōne diſcutere dñio rei apud poſſeſſorem ſicut hacten⁹ poſſeſ ſum ē uidelʒ pmanēte: ut ſi mōa ſteriū pfatū ſācti theodori fines de qbus certatio mota ē: incōcuſ ſos. xl. ānis poſſediſſe repereris: nllā deīcepſ ēt ſiqd romāe eccłe

e ¶ Principum. §. xi. q. iij. imperatores.
f ¶ Per centū annos. ſimilit̃ vſufruct⁹ ciuitati relict⁹ ſpatio. c. an. pdit̃. ff. de vſufruc. an vſufructus. Hec pſcriptio. c. an. olī; locum hēbat in qualibet eccłia. C. de ſacroſanc. ec. vt int̃. ſʒ hodie tñ in romana eccłia approꝑiata ē: in auc. hec cōſtitutio innouat ɔſtitutionē: ex̄ de pſcript. cum no bis. io.

g Oſtē ſum eſt. Dec. qō. iiij. p; p ea que dicta ſunt de pſcri ptione. dicitur eſt. n. ꝙ ⁊ mōa ſteriū ɔ eccłaʒ ⁊ eccłia ɔ mō naſteriū. xxx. ann. non pſcri bit. quo ad h eniʒ nō iparia iudicat̃ ſʒ fm antiquos ca nones mōaſte riuʒ ⁊ eccleſia ad iparia iudi cant̃ in pſcri ptione ɔ alios vł ab alijs. na.

¶ . III. eccłia cōtꝛ ec cleſiā vł ɔ lai cuʒ. xxx. ann. pſcribebat ⁊ eadē pſcriptio ne ab eis pati ebat: vt. ỹ. e. c. i. innuitur.

h ¶ Poſſeſſiones. epiſcopoꝝ. ergo epi gaudent eodē pi uilegio quo ⁊ res eccłie: ar. i. q. i. ſimiliter. qđ nō credo. rē. n. eccłia vł epi pſcribunt laici: vt ex̄. ſi clericorꝭ. hoc ỹ in religioſ rebus eccłe que epi ſunt.

i ¶ Abbates. i. eos ei pſcri ptōne triennij tutos. ſ. ꝙ poſ ſederūt rē alieu⁹ eccłie vł epi. xxx. an. h eni expedirent. itē ē ī eccłe ſijs locū nō hʒ pſcriptio: niſi. xl. an. ex̄. de preſcrip. de quarta. io.

z ¶ Precium. §. xij. q. ij. quiſquis. §. xij. q. ij. vulterane. ſed hic fuit male fi dei poſſeſſor.
a ¶ Quidem. hoc notatur. §. x. q. ij. hoc ius. in fi.
b ¶ De pſcriptionib⁹. vſucapione. videt̃ ꝙ res eccłie nō poſſūt vſucapi nec res fiſci: inſti. de vſuca. §. res fiſci. C. de vſuc. l. i. Itē res eccłie cēſent̃ iure reipublice. C. de ſacroſanc. ec. vt int̃. pterea cū eccłia reſtituat̃ iure minoꝛis melius ē intacta iura ei⁹ ſuari: ꝙ̄ poſt cām vulneratā remediū querere. C in qui. cau. in inte. reſti. nō ē neceſ. l. vl. qdā tñ dicūt cōtra.
c ¶ Quadriennij. hoc nō approbo. vt pʒ p cōñ ia. §. xij. q. ij. quicunqꝫ mi litum. §. e. q. i. in canonib⁹. vt dixi. §. e. placuit.
d ¶ Nemo. anguſtantur. in ſuis priuilegijs preiudicare. §. xl. di. c. i.

d ¶ Uolum⁹. dñio. i. poſſeſſione. ſicut ał's poſſeſſio p dñio poni tur. §. e. q. ij. viſis. ff. de ver. ſig. interdum. io
e ¶ Poſſeſſū. ſic pʒ ꝙ ille q ē in poſſeſſiōe vſqꝫ ad finē cāe mane bit i poſſeſſione: vt. viij. q. iiij. nōne. §. ij. q. vi. quoties ɔ. ſʒ ibi erat pſona ſuſpecta: ar. ff. q ſatiſda. co. ſi fideiuſſoꝛ. §. vlt. vñ tūc fruct⁹ ſeqſtrari debēt: vt. ff. de appel. impatoꝛ. §. ij. q. vi. appellatione. alias res ante ſniam non eſt auferenda poſſeſſori: vt. xi. q. i. quia res.
f ¶ Fines. prediorum. non parochiarum. Illi enim non preſcri buntur. §. q. iij. inter memoratos. ⁊. §. e. q. iij. licet.
g ¶ Eccłe. §. e. q. ij. nemo ɔ. ſed hic monachi poſſederunt tñ iu empbiteoticariū ⁊ pſcripſerāt ius quod clicis cōpetebat: qꝛ erant

emphiteote romane eccľie. vľ dic ꝙ lꝫ ius romane eccľie nõ poſſit per ſe p̃ſcribi: p̃ſcribeť tñ cũ vniuerſitate: ar. ex̃ de iurepa. ex lr̃is. ff. de coñbẽ. emp i modicis. vel lꝫ ꝯfirmeť hec ſn̄ia q̃ ad ip̃os litigãtes: nõ iõ p̃iudicabiť romane eccľie: cũ voluerit ſuũ ius ꝓſequi ex̃ de capel. mona. dilect⁹. ar. ex̃ de ſen. ⁊ re iudi. cũ ſup ꝯtrouer. ⁊ c. ſuborta. vñ nõ ẽ icõueniẽſ ꝙ ꝯ eccľias ſb iectas ſoli pa pe p̃ſcribať in rebus aliqbuſ qꝛ hoc non fit i p̃iudiciũ rõa ne eccľie: qꝛ eodeꝫ iure teneť nunc illa rõa na eccľia quo p̃oꝛ tenebať: ⁊ ſi vere velim⁹ loq nec roma na eccľa aliqd preſcribit: nec aliqs ꝯ eã pre ſcribit: qꝛ rõa na eccľia cuꝫ ꝯ aliam p̃ſcribit nõ plus iuris ꝓp̃e hoc habꝫ q̃ꝫ dñus hũit:

ꝯpetere potuit patiaris ſuſtinere calũniam: ſꝫ qetẽ eoꝝ incõcuſſã oib⁹ mõis ꝓcurare. ſin uero auctores eccľe ñ eos poſſediſſe. xl. ãnis incõcuſſo iure mõſtrauerit: ſꝫ aliquã itra tp̃a hec motã aliqñ fuiſſe qõnẽ eoꝝdẽ finiũ electiſ arbitris trãqlle ⁊ legaľr ſopiať. Tex ex nouellis iuſtiniani. De codeꝫ

Neqꝫ decẽnij neqꝫ uicẽnij uel xxx. an. p̃ſcriptio: ſꝫ ſola. xl. ann. curricula religioſ domib⁹ opponanť: non ſolũ in ceteris reb⁹: ſꝫ etiã i legatis ⁊ hereditatib⁹. Sicut ergo religioſ domib⁹ ex lege ñ niſi q̃dragenaria ẽ obijciẽda p̃ſcriptio: ita ⁊ auctoritate gregorij aduerſus aliaſ eccľas p̃ſcribẽ poſſũt eodem ſpacio tẽporis.

Quod aũt ea q̃ eccľijs debenť: auctores eiuſdeꝫ ſua auctoritate iudicib⁹ p̃termiſſ repetẽ nõ ualeant: beat⁹ greg. teſtať dicens.

Iudicio ñ maib⁹ reſ eccľe ꝺfẽdať

Conſuetudo noua i hac eccľa ⁊ ualde rep̃henſibilis erupit: ut cuꝫ rectores ei⁹ p̃rimonij urbana uel ruſticana p̃dia iuri illi⁹ ꝯpetere poſſe ſuſpicanť: fiſcali more titulos ip̃rimãt: atqꝫ qõ ꝯpetere paup̃ib⁹ exiſtimãt: nõ iudicio ſed manib⁹ defendanť. Et qꝛ cũ predicatores ſuos ueritas nihil ꝑ cõ

Q. ·V·

qꝛ ⁊ p̃ius illa res fuit ei ſub iecta cũ ip̃a in oibus cãis habeat plenitudinẽ ptãtis: vt. ij q. vi. decreto.

h Incõcuſſã ecce ꝙ ꝗ obijcit infruptõeꝫ eaꝫ ꝓbare dꝫ: ſic ꝗ obijcit p̃ſcriptõem eaꝫ ꝓbare teneť: vt. s̃. e. q. iij. inter. ⁊ c. dilectõ ſilr ⁊ ꝗ obijcit malã fidẽ eam ꝓbabit. ⁊ ſi vn⁹ obijcit p̃ſcriptõeꝫ ⁊ alť infruptõeꝫ: vtriuſqꝫ teſtes audiunť: vt ex̃ de p̃ſcrip. illud. Sꝫ nũqd ille ꝗ ꝓbat p̃ſcriptõnem teneť ꝓbare ſe ꝯtinue poſſediſſe. io h̃ certe ẽ ipoſſibile ꝓbare: ſed ſufficit ꝓbare ꝙ a p̃ncipio poſſedit ⁊ i fine ⁊ q̃nqꝫ in medio. nã extrema tp̃a ſũt q̃nqꝫ ꝯſiderãda i p̃ſcriptõe: vt. C. ne de ſta. defũc. ſi mať. ⁊ C. de apo. publi. qcunqꝫ ar. ꝯ. C. de diſtrac. pig. ⁊ ſi. bar.

i Arbitris. ſi te hũerint ſuſpectũ: ar. xi. q. iij. peruenit.

k Arbitris. i. inſpectorib⁹ vel mẽſorib⁹: vt. ff. ſi men. fal. mo. di. l. ij. ff. ſi. regun. ſi infruptõne. s̃. e. q. iij. inter. Ali⁹ ergo cognoſcit hic de p̃ſcriptõe ⁊ ali⁹ de infruptione. nã ⁊ ita ꝯtinẽtie cã diuidiť coñ illud: ex̃ de ſeq̃ſtra. ad. hoc. ſed hoc fit hic: qꝛ ſb ea forma dñs papa delegauit cãꝫ: ſic. i. q. vi. placuit. ⁊ ex̃ de re iudi. decetero.

l Neqꝫ. xl. ſic ex̃ de p̃ſcrip. de quarta. ſed nõne coñ ciſterciẽſiũ eccľiam q̃ valde ẽ p̃uilegiata p̃ſcribiť ſpatio. xxx. an. vt ex̃ de p̃ui. ſi de terra. So. i actõib⁹ vel exceptionib⁹ q̃ cõi iure cõpetunt: tenꝫ qõ hic dr̃: ſed i actõib⁹ vel exceptionib⁹ q̃ ꝯ ius idulgẽť: citius p̃ſcribiť: vt pꝫ ex̃ de cõſti. cũ acceſſiſſent. in fi. ⁊ hec ẽ rõ: qꝛ nõ videtur deterioris cõditionis eẽ ſi reuertunť ad ſuũ p̃ſtinũ ſtatũ: vt. x. xxv. di. ab exordio. ſicut vides: ꝙ licet cõditio dotis ꝑ pactũ non poſſit fieri deterior: tñ ſi primo fecit mulier pactũ ꝙ hodie reddereť ei dos: deinde facit pactũ: ꝙ vſqꝫ ad annũ: ex quo modo conditio dotis reuerſa eſt ad ſuam naturã nõ diciť deterior facta: vt ff. de pac. ſi vnus. §. ꝙ in ſpecie. ⁊ ẽ ſi. C. de teſta. hac conſultiſſima §. ſiquis autẽ. vel dic ꝙ ibi non rõne preſcriptionis p̃iudicať eis ſed rõne taciti conſenſus. vel dic ꝙ licet exceptio ꝑpetua ſit ⁊ actõ temporalis: vt. ff. de excep. doli pure. §. vlti. tamen facilius ꝑditur exceptio q̃ꝫ actio. Nam actio non perditur niſi vſqꝫ ad. xl. ãnos: ſed exceptio vno actu perditur: vt extra de conſti. cum acceſſiſſent. ⁊ extra de p̃ben. pro illorum. in fi. ⁊ C. de iure do. impe. l. ij. ⁊ ff. de procura. pomponius. §. rati.

tẽtionẽ agere p̃cipiat: ẽt ip̃ꝫ litigioſe ꝯtẽtionis malum trãſcendit: ⁊ res q̃libꝫ cũ eſtimať eccľe poſſe cõpetere: ꝑ uim teneť. ꝓ inde p̃ñti decreto ꝯſtituo: ut ſiqs eccľiaſticoꝝ unq̃ꝫ titulos ponẽ ſiue in ruſticano ſiue urbano p̃dio ſua ſpõte p̃ſumpſit: anathea ſit. Et rñderũt oẽs: anathẽa ſit. Is aũt q eccľie p̃eſt: ſi hoc uľ ip̃e fieri precepit: uľ ſine ſua p̃ceptõe factum digna punire aiaduerſione neglexerit: anathẽa ſit. Rñderũt omẽs: anathẽa ſit. Quod aũt qſqs ſua auctẽ qõ ſibi deberi putat: uſurpat: nec ꝑ iudicẽ repoſcit: cadit a cã: ex auctẽ mileuitani cõcilij habeť: i quo ita ſtatutũ legiť.

Cauſe ſue detrimentũ patiatur ep̃us: q eccľias ſuas ab alio detẽtas ꝓp̃ria auctẽ querit adire.

Placuiť: ut qcũqꝫ ep̃i eccľia uel plebes q̃s ad ſuam cathedrã exiſtimãt ꝑtinere: nõ ita repetierint: ut cãs ſuas ep̃is iudicantibus agant: ſed alio retinẽte irruerint ſiue uolẽtib⁹ ſiue nolentibus plebibus cauſe ſue detrimẽtum patianť: ⁊ quicunqꝫ hoc iam fecerint: ⁊ ſi nondũ inter ep̃os ẽ finita contentio: ſed adhuc inde contendunt: ille inde diſcedat quem cõſtat p̃termiſſis iudicibus eccleſiaſticis irruiſſe: nec ſibi quiſquaꝫ

l Quod autem. Hec qõ hꝫ duos articulos. Prim⁹ ẽ an prelati eccleſie auctẽ ſua res eccleſie repetere valeant abſqꝫ iudice: ⁊ qdẽ nõ vt. j. c. i. Secũdus eſt vtrum cadãt a cauſa ſi ſua auctoritate uſurpẽt que ad ſe pertinere putant: ⁊ qdẽ in cauſa eccleſiaſtica licet vſurpẽt ſua auctoritate non cadunt a cauſa: vt. j. e. ſi epiſcopum. in cauſa ꝓpria ſic. C. vnde vi ſi quis in tantam. ⁊. j. e. placuit. niſi in caſibu ꝫ nõ. C. quando licet vnicuiqꝫ ſine iudice vidi.

Q. ·VI·

m Conſuetudo. eccleſia. i. romana probibet tamẽ ⁊ i alijs j. e. c. Et ita ẽ hic ar. ꝙ ſi papa cũ aliquo cãm habet: nõ dꝫ ip̃e eſſe iudex ⁊ rẽ occupare: ſed arbitros eligere: ar. ij. q. vij. nos. ſi. in auc̃. de man prin. colľ. iij. §. vl. C. vt nemini liceat ſine iu. l. vna. C. vt nemo p̃ua. vt C. de his ꝗ po. nomine. l. i. tñ ſi vult eẽ iudex in cauſa eccleſie põt: vt dixi. ij. q. vij. ſi quis.

n Titulos. i. vexilla vel alia ſigna. hoc enꝫ ſoli principi eſt permiſſum: vt. C. vt nemo priua. tituľ. l. ij. ⁊ ꝗ ſigna i primit rebus propria auctoritate: ſi eſt de plebe decapitatur: ſi nobilis proſcribitur. C. vt nemo priua. titu. l. ij.

o Sed manib⁹. j. xxiij. q. viij. cõuenior. ⁊ c. qcunqꝫ. s̃. xv. q. vi. auctẽ coñ. s̃. lxi. j. di. hadrian⁹. ꝯ. j. xxiij. q. viij. occidit. So. ibi dr̃ de matiali ⁊ ſp̃uali gladio: ſed ſingula ſingulis referunť. hic cũ nõ poſſidet: ſꝫ alij auferre conať. vel ſecus cũ poſſeſſor non vult ſtare iuri.

p Defendãt. i. petẽt: vt di. viij. quo iure.

q Sponte. i. ſua auctoritate. io.

r Quod aũt. Hic ẽ ſecũdus articul⁹ huius q̃ſtionis. Dicas ergo ꝙ i rebus eccleſie nõ habet locũ cõſtitutio ſiqs in tantã. quia delictũ prelati ⁊ c̃ vt. j. e. ſi ep̃m. prelatus põt facere meliorem cõditionem eccľie nõ deteriorẽ vt extra de in integ. reſti. requiſiuit. ſicut nec inuaſio tutoris vel violentia: p̃iudicat pupillo. vt. C. vnde vi meminerint.

s Placuit. ſiue volẽtibus. ar. ꝙ illicitus conſenſus non habeť pro cõſenſu. xcij. di. ſiquis ep̃us. extra de elec. oſius. xviij. q. ij. ſiquis abbas. C. de ſalgamo hoſpitibus non prebendo. l. i. C. de rap. virgi. l. vna. ar. cõtra xxviij. di. diaconi.

t Detrimentũ. patianť. qꝛ deponiť ⁊ ſic nõ aget. xij. q. ij. monemus. alr expõit. ꝗ. j. e. q. §. vl. ⁊ puniť publicatione bonoꝝ: ar. C. vnde vi meminerint. ⁊ in expenſis. C. de admi. tu. nõ eſt ignorũ. Sed ꝯ. ij. q. vij. lator. ſed ꝙ ibi non punitur raptor: ex miſericordia factũ eſt: ſed adhuc ẽ coñ. xviij. q. ij. eleutherius. ibi. n. preſbyter cuiuſdam ep̃i ſpoliauit monachos ꝓ iure epiſcopi conſeruando. ſed tamen non dicit ibi ꝙ mandauerit hoc ep̃us. Sed videtur ꝙ ſi epiſcopus occupet huiuſmodi rẽ cõſenſu canonicoꝝ ꝙ p̃iudicet eccleſie: ar. C. de ſacroſanc. eccle. iubemus. xxv. q. ii. ita. ſꝫ hoc nõ cõcedo: ar. xii. q. ii. ſiquis abbas.

u Litteras.cōfirmationis.q̄ nō valet in re violenē poſſeſſa.C.vnde vi au ctoritatē.ſicut nec priuilegium ſuper re litioſa:vt extra de teſti.cām.ſic ex̄ de confir.vti.examinata.

x Ut eum appareat.non autem auferat ei per vim.vel dic vt eum appa reat primum detentorem.

y Pacifice.i.iure.ꝛc̄.

z Retulerit.forte ex cipiendo ꝙ nō iuaſit:ꝛ ita referat q̄onē de eie ctōe ante reſtitutōem. Sꝫ ſi i modū exceptio nis aliqd ꝓponit: qua re idē iudex nō cogno ſcit de exceptōe:vel ſi i modū recōuētionis ꝓ ponaꝰ:iō nō intelligas de exceptōe vł recōue tione:ſꝫ hoc vult dicē: ꝙ facta reſtitutōe pōt agi de ꝓprietate coram iudicibꝰ electis:cum ſu ſpectū hn̄t p̄matē:ar. xi.q.i.puenit.Eſt autē ar.ex eo ꝙ dr̄ lr̄as im petrauit: ꝙ p̄mas pōt cōcedere p̄uilegiū: ex̄ de his q̄ fi.a pla.q̄to. ſimilr̄ archiep̄us:vt.ix q.iij.p ſingulas.ſꝫ nō i dioceſi ſuffraganei: ex̄ de exceſ.pla.ſicut uni re.niſi hoc fieret de cō ſenſu oīuꝫ ep̄oꝝ:vt.ix. q.iij.archiep̄s.Itē per tale p̄uilegiū nō confir maꝰ:niſi qđ alr̄ ē legi timū.nam ſolꝰ papa id qđ nullū ē facit ratum auc̄te ſua:ſi ex certa ſci entia hoc faciat:ar.j.e. ſi ep̄m.licet alias cōfir mari non dicatur: niſi ante firmū erat.

a Si ep̄m.depoſitō licet mala fuerit ꝛ hoc.ꝓpē ſcandalum: ſic.iij.q.vi.hoc q̄ppe.

b Delictū.ſic.xviij.q. ij.eleutherius cōn.

c Perſone.j.xxv.q. ij.ita nos cōn.ſꝫ ibi po tius puniti ſunt delin quētes q̄ꝫ eccl̄a: vł hn̄ puniꝰ eccl̄a nō i bono re ſed in facultatibus ob delictū pſonaꝝ.ſ.e.q.iij.placuit.

blandiaꝰ:ſi a primate ut reticeat lr̄asᵘ impetrauerit.ſꝫ ſiue hēat lr̄as ſiue non hēat: ꝯueniat eū q tꝫ: ꝛ eiᵛ lr̄as accipiat:utˣ euꝫ appareat pacificeʸ tenuiſſe eccl̄iam ad ſe pti nentē.Si āt ille aliquā q̄onē ret tuleritᶻ: p ep̄os iudices cā finiaꝰ: ſiue quos eis p̄mas dederit: ſiue quos ipſi uicini cū ꝯſultu p̄matis delegerint.E cōtra gre.io. defen ſori eunti i hiſpaniā ſcribit dicēs.

Delictum perſone i damnum ec cleſie conuerti non debet.

Si ep̄m:qđ abſit: talē culpā commiſiſſe ꝯſtiterit:ut ꝯſtet eū ñ irrōnabl̄r eē depoſitū: cadē eiᵃ depoſitio ꝯfirmeꝰ: ꝛ ōnes res ſue eccl̄ie q̄ ablate fuerūt reſtituā tur: q꞉ delictūᵇ pſoneᶜ iᵈ dānū ec cl̄ie nō eſt ꝯuertendū.ſi aūt ut dr̄ q꞉ comitiolꝰ defūctꝰ eſt:ab herede eiᵉ q̄ iniuſte ab illo oblata ſūt:ſine excuſatōe reddāꝰᵉ. Idē pe.ſb diacono. In pſonā deliquētis nō in facultates eiᵛ ultio ꝓcedat.

Cognouimᵘᶠ ꝙ ſiqs ex familia culpā fecerit eccl̄e:nō in ipſa ſꝫ i eiuſdē ſba uidiceꝰ.de q̄ re pci pimꝰ:ut qſqs culpā fecerit:in ipō qdē ut dignū ē uidiceꝰ.aᵍ cōione aūt eiᵛ oīno abſtineaꝰ. Idem.

Res coꝝ q ex clero labunꝰ:ſimul cū ipſis mōaſterio tradanꝰ.

De lapſis ſacerdotibꝰ uel qđli bet ex clero obſuare te uolu mꝰ:ut i rebꝰ eoꝝ nulla ꝯtamiatio ne miſcearis: ſꝫ paupria regl̄aria mōaſteria regre q̄ ſm deū uiuere ſciūt: ꝛ i eiſdē monaſterijs ad pe nitētiā lapſos trade:ꝛ res lapſoꝝ

neꝰ ex delicto defuncti:niſi lit.cōteſ.C ne ex delic.defunc.l.i.

f Cognouimus.non in ip̄m ideſt non ꝓpria ſed eccleſie.pe teſt enim in ꝓpria puniri.xxi.q.vlti.ſiquis clericus.ſed illam penam plus timeat.

g A communione ſcilicet rerum eius ideſt non cōmunicemus facitates eius nobis:ſed lo cus i quo acti rus eſt penite tiam deputeꝰ vt.j.e.ď lapſis vel communi one rerum ec cleſie ſibi com miſſe.non eni ꝓpter hoc reſ ſūt eccleſie au ferēde:ſꝫ hoc quondie fiat ab epiſcopis. ꝛ forte nō mi nus iniuſt:cū pena pecunia ria magis time atur:ꝛ ideo iu ſte uideꝰ poſ ſe fieri: ar.xx. iij.q.iiij.ca vin dicta.ex vł lite non conteſta. quoniaꝫ in ſi. ꝛ intelligunt q dam hoc tantū eſſe de liberis eccleſie.pmo. tis:qui omnia que acquirunt ipſi eccleſie ac quirunt:vt ex̄ tra de ſer.non ordi.c.ij.vnde ne.ꝓpter eoꝝ delictum dam nificeꝰ:ſtatuiꝰ hic ut puniātur in perſona ꝛ non in rebꝰ res eniꝫ eccle nō poſſunt co fiſcari:vt.ſ.ī. q.i.in canoni bꝰ.ꝛ.ſ.noua rum.

in eo loco ꝓficiant: in quo agere penitentiā tradūꝰ:q̄tenᵘ ipi ex re bꝰ eoꝝ ſbſidiūᵍ hēant: q de corre ctiōe eoꝝ ſolicitudinē gerūt. Si uero parētes hn̄t: res eoꝝ legiti mis parētibꝰ denꝰ:ita aūt ut eoꝝ ſtipēdia q i pniaꝫ dati fuerit: eos ſufficienꝰ debeant ꝓcurare.Siq uero ex failia eccl̄iaſtica ſacerdo tes uł leuite uł mōachi uł cl̄ici uł qlibet alij lapſi fuerit:dari eos in pn̄iaꝫ uolumꝰ:ſedʰ res coꝝ eccl̄ia ſtico iuri nō ſubtrahi.ad uſuꝫ tñ ſuū accipiāt: vñ ad pn̄iam ſubſi ſtaut:ne ſi nudenꝰ:locis in qbus dati fuerint:ſint oneroſi. Item leo quartus carolo regi.

Inutilis ſacerdos eccleſiam ſuā dignitate non priuat.

Sꝫ fortaſſis qđ nō credimᵘ a pud uos iutiles iudicamur: eccl̄ia tñ cui pmittēte dn̄o preſu mus nō iutilis: ſꝫ caput pncipiū ꝙ oīuꝫ merito ſit ab oibᵘ uocaꝰ. Itē in magocienſi cōcilio.

Poſſeſſiones mōaſterij ꝓ pecca to abbatis ep̄o tollere nō licet.

Epiſcopoˡ nō liceat poſſeſſio nē monaſterij tollere: q̄uis abbās peccauerit:ſed ſubijciat eū poteſtati abbatis alterius mona ſterij. Item gelaſius.

Illudᵐⁿ ſtatuendū cēſuimus ut quaſcunqꝫ mūificētias cle ricis aut ſibi ſeruiētibꝰ de re eccl̄e i uſuꝫ aut de ꝓprijs i ꝓꝑetatem p̄ cedētes dederint ſacerdotes: ut ſubſequētes pontifices nullatenᵘ auferreⁿ pſumāt.ſiqd tñ culpe ex titerit:pᵒ qlitate pſonaꝝ uł regl̄a

d In damnū eccl̄e.xxv.q.ij.ita nos cōn.ſed ibi potius puniunꝰ delin quentes q̄ꝫ eccl̄a. Itē cōn.ſ.e.q.iij.placuit.ſed delictum quod cōſiſtit in omittendo:bene preiudicat eccleſie:ſed quod in faciendo nequaq̄ꝫ:aliena re tamen dicitur:qui vſucapere permittit.ff.de ver.ſig.alienationis. Item contra.ſ.liiij.di.ſi ſeruus.ibi diciꝰ pro vno ſeruo epiſcopus duos debet recompenſare domino.ſed intelligendū illum reſtituere duos non de re bus eccleſie ſed de rebus ꝓprijs ſiquas habeat.

e Reddanꝰ.lꝫ ad eū nō ꝑuenerit teneꝰ ex maleficio defuncti ſm canōes ex̄ de pig.c.iij.xij.q.ii.ep̄s q mācipiū.ar.xcvi.di.bn̄ qdē.ex̄ de rap.in lr̄is. ſicut heres defūcti teneꝰ cōditōe furtiua.ff.de cōdi.fur.ſi p fure.ſ.cōditō ff.vi bo.rap.l.ij.ſ.vlt.q꞉ ibi nō oriꝰ ex maleficio:ēt ſi lis cuꝫ defūcto cont. non ſit:immo pſumiꝰ ꝑueniſſe ad eū ex quo in vniuerſum ſuccedit:ar.ex̄ de vſuris tua.ſed hoc iō q꞉ ibi defunctus fuit obligatus ex quaſi cōtctu ꝓpter indebitū ſolutū:ꝛ bene cōuenitur heres licet ad eū nihil ꝑuenerit ſed obijciꝰ ſi ꝓ vſuris repetendis agitur actione ex quaſi cōtctu:quid ad eccl̄am ſi agitur ex cōtctibus rōne pacti:ergo heres non eſt conuenien dus.Rn̄deo licet ex cōtctu agatur:tamē verſatur ibi delictū:vnde heres poteſt conueniri:vt.ff.de actio.ꝛ obli.l.ex contractu.ſm legem aūt non te

h Delapſis. ſubſidiū.ar.ad quē ſpectat onꝰ ꝛc̄.xij.q.ij.charitatē.xxvij.q.i.ſi quis rapuerit.ſ.l.di.ſiqs ep̄us.ſ.xij.q.v.c.vlt.ff.de re.iur.ſm na turam ē cōmoda eum ſequi ꝛc̄.

i Sꝫ res eoꝝ.vr̄ hic:ꝙ ſi clericꝰ remoueaꝰ ab eccl̄a ſua: q̄ oīa ſua ei reddanꝰ:vt ex̄ de cle.cōiu.ꝙ te.ꝛ ex̄ de renū.c.ij.ꝛ.xxvij.q i.ſiqs rapuerit.ſꝫ hoc non concedo:ſꝫ dico ꝙ tm̄ vſufructū illoꝝ debꝫ hr̄e tpe vite ſue:ꝛ ſic intellige qđ hic diciꝰ.

k Si fortaſſis.nō iutilis.ꝓpter hoc ꝙ platꝰ inutilꝰ ē.q.d.inutili tas plati nō dꝫ redundare ꝛc̄.

l Epiſcopo ſubijciat.cū cōꝑis.vel ſm.h.ſolus hoc facit.j. xviij.q.ij.ſiqs abbas .ar.ep̄m poſſe deponere abbatē:licet de monacho diciꝰ.ſ.lxxxi.di.valet.ꝛ.ſ.i.q.v.c.i.

m Illud.in vſū.q̄ñqꝫ tñ res eccl̄e danꝰ in ꝓꝑietatē.xij.q.ij. bone.ſed cū danꝰ intuitu officij nō: vt hic.

n Auferre.ſ.e.q.vlt.inuctū.ꝯ ſ.di.lxxiij.geſta.ar.ſ.e.q.i.poſ ſeſſiones.ꝯ.ſed dic nullatenus.i.vſqꝫ ad tēpus pſtitum.

o Pro qualitate.vide meliorem conditionē clericorum poꝑion tium aliqd in eccl̄a.ꝓpter obſequiū aliquod vel extrinſecus pi tatē q̄ꝫ canonicorū.q꞉ ob delictū nō admittunt illud:ſed hr̄i vſu

ad obitũ ſuũ:ar.hic.xij.q.ij.ſepe.vel dic auferre pſumãt:nõ dico ei ſʒ eccle:⁊ ſic faci. ad ꝓpoſitũ.g.ꝙ delictũ pſone nõ redũdat.⁊c.
p Si ergo.meliorẽ.ex̃ de ite.reſti.regſuit.⁊ hoc verũ ẽ i acqſitis ſecꝰ i acqrendis.C.de acq poſ.ex liberis.ſʒ ſi ꝓpria bʒ plaꝰagaꝫ conñ eñ.C.arbi.tute.qcqd.⁊.xij.q.ij.monemus.

vt extra de deci.ad hoc.quia ius ſpũale qδ reſidet apud eccliaʒ ſine tpali cõſiſtere nõ põt:ſicut corpꝰ ſine aia:vt.j.q.iij.ſiqs. Item qꝛ iutile eẽt illud ius eccle:vt dicit lex de vſufr.vt inſti.de vſufru.§.ij.nec obſtat.ex̃ de bis q̃ fi.a pla cũ aplica.qꝛ ibi potius factũ q̃ꝫ ius tangitur.
d In horreũ.ar.ꝙ nõ ſolũ dare ſed ẽt ad domũ deferre decimas debent: ar.ſ̃.q.i. reuertimini.

a q Quod aũt ec cleſiaſ Hec eſt.vij.q. ſcilʒ an abbas poſſit retinere eccliam quam accepit ð mãu laici interueni te poſtmoduʒ cõſenſu epi.⁊ dic:ꝙ ſic:vt.j. e.nullꝰ.⁊.c.de cimas.⁊ extẽ dit eã magrẽt ad decimas ⁊ oẽs res ecclia ſticas. Et in hũc modũ eã
q̃.VII
tractat. Prio oſtẽdit:ꝙ laici ecclias vel de cimas nec eciã epoꝝ aucte ha bere vel poſſi dere pñt:ergo nec alicui eas cõferre pñt.ſi tñ poſt conſen ſus epi intue niat:tenet do natio.j.e.§.ſi ergo.⁊.c.deci mas.ius ẽt pa tronatꝰ ẽt ſine aucte ipiꝰ con ferre pñt loco religioſo:ex̃ ð iurepa.illud.⁊ c.conſultatio nibꝰ. Oñdit poſtea.§.qd iuris in ecclijs ab eis fũdatis laici ſibi vale ant vẽdicare! Dic ergo:ꝙ q eccliam con ſequiꝫ a laico: ſpo iure ſuſpẽ ſus eſt:ar.j.e. decias.⁊.c.cõ ſtitutõeſ.⁊.cſi qs deinceps. niſi aucte pa pe hẽat laicus iueſtiturã:ſic̃ rex apuꝫ:tũc põt dare cui vult ꝑter auctoritatẽ epi.j.nemini.

ꝑcedentiũ canonũ i pſona hẽaꝫ ñ tñ in facultate diſtrictũ. Si ergo delictũ pſone i dãnũ eccle nõ põt ꝯuerti: qꝛ ꝓcurator ꝯditionẽ ec cle põt facere meliorẽ ñ deterio rẽ: ſi peccato abbatis poſſeſſiões mõaſterij auferre non lʒ: qũo de lictũ epi uerteꝫ in dãnũ eccle: ut i de detrimẽtũ eẽ ſue patiaꝫ:ſʒ de trimẽtũ eẽ pati non ſic ẽ accipien dũ:ut eccla ſuo iure ꝑueꝫ:ſʒ poti us:qꝛ clicis corã ſuo iudice ſtanti bꝰ epus tacebit: ⁊ ꝓ iniuria illata mulctabiꝫ ſi ꝓpria habuerit.

Quod ãt ecclas de mãu laicoꝝ nec abbati nec alicui accipe liceat:oĩuʒ canonuʒ teſtaꝫ auctori tas. Generalr .n. tã eccle q̃ꝫ res ecclaꝝ in ꝑtãte epi ꝯſiſtũt. Laici aũt nec ſua nec epoꝝ aucte ðcias ꝉ ecclas poſſidere pñt.uñ epi ſiue bñficio ſiue ꝑcio ecclas ꝉdecimas lacis dederint: domũ oꝛonis do mũ negociationis ⁊ ſpeluncaʒ la tronũ faciunt.uñ pꝰ euerſionẽ ca thedre a cetu fideliũ ſegregati eꝫ no uerbere a dño flagellabunꝫ.

Unde gregorius ſeptimꝰ ait.
Decime a laicis nõ poſſideanꝫ.

Decimas q̃s i uſũ pietatis cõ ceſſas eẽ canonica auctas de monſtrat a laicis poſſideri aplica aucte ꝓhibemꝰ.ſiue.n.ab epis uꝉ regibꝰ uel qbuſlibet pſonis eas ac cepit:niſi eccle reddiderint: ſciãt ſe ſacrilegij crimẽ ꝯmitere ⁊ eẽne dãnationis piclm icurrẽ. Oʒ aũt ꝯgruentius nos decimaſ ⁊ ꝑmiti as q̃s iure ſacerdotũ eẽ ſancimꝰ ab oĩ pplo accipe: q̃s fideles dño ꝑcipiente offerũt: Juxta illud ua ticiniũ malachie ꝓphete: Inferte oẽm decimationẽ ĩ horreũ meũ: ut ſit cibꝰ in domo mea. Has uõ ðcimas ſbꝫ manu epi fore cẽſemꝰ ut ille q ceẽis ꝑeſt: oĩbus iuſte di ſtribuat:nec qcq̃ꝫ pſonis honora

biliꝰ exhibeat:vñ alij ſcrupuloſo corde moueanꝫ:ſed ſint oĩa cõia: qꝛ ihoneſtũ uideꝫ:ut alij ſacerdo tes hẽant:alij uero detrimẽtũ pa tiaꝫ:ſʒ ſicut una ẽ fides catholica ita neceſſe ẽ:ut ille q ꝓuiſoꝛ ẽ loci q̃uis multẽ ſint eccle:oĩbus tñ fideliꝫ diſtribuat. Unõ urb.ij.

De eodem. Palea.

Congregato apud claremon teñ.urbẽ multoꝝ coepoꝛum ſynodali cõuẽtu ꝓpoſita nobis ẽ a qbuſdã coꝝ qδ de ecclijs uꝉ de eccliaſticis poſſeſſionibꝰ a clicis ꝉ mõachis uſq̃ꝫ impñtiaꝝ incõſul tis epis acqſitis. Nos aũt uſi ſa niori ꝯſilio eoꝛũdẽ epoꝝ ꝯdeſcen tes ꝓ tpe ꝓuidẽteſq̃ꝫ ecclaſtice pa ci ꝉ qꝛ alr abſq̃ꝫ ineuitabili ſcãdali piclo huiuſmõi qδ ñ potuerit ꝓce dẽ:aplica aucte decernimꝰ: ut ea q̃ a clicis uꝉ mõachis a qbuſcũq̃ꝫ pſonis ꝓut potuerint: uꝉ uſq̃ꝫ ho die fuerit acqſita: rata ꝑmaneaꝫ ⁊ i cõcuſſa ꝑmaneant.hoc tñ tenoꝛe ne i poſtremũ icõſultis epis talia pſumãt. Item greg. Palea.

Peruẽit ad nos fama ſiniſtra ꝙ qdaʒ epoꝝ nõ ſacerdotibꝰ ꝓprie dioceſis decias atq̃ꝫ chriſti anoꝛuʒ oblatões cõferãt:ſʒ po tius laicalibꝰ pſonis militũ uidelʒ ſiue ſuitoꝝ uꝉ qδ guꝰ ẽ ẽt ꝯſãgui neis.vñ ſiqs ãmõ eps iuẽt fuẽit bꝰ ꝑcepti diuini tranſgreſſoꝛ: iter maxios hereticos ⁊ antichriſtos nõ minimꝰ habeaꝫ:⁊ ſicut nicena ſynodꝰ de ſimoniacis cenſuit:⁊ q recipiũt ab eo laici ⁊ q dat epus ſiue ꝑcio ſiue beneficio eẽni incen dij ignibus deputenꝫ. Item am broſius i ſmone q̃dragesime.

Fideliter decimas dat: q omniũ ſuoꝛum decimas ſoluit.

Quicunq̃ꝫ recognouerit in ſe: ꝙ fideliꝫ nõ dederit decimas ſuas:mõ emẽdet:qδ minꝰ fecit. qd ẽ fideliꝫ darc:niſi ut nec peius

e Sub manu epi.j.e q.nemini ꝫ. ſed ibi de iurepa.agiꝫ.qδ laicu ʒ põt dare ⁊ ab eo recipi ſ̃.di.xxxij.preter.ſ̃. x. q.i.decretum eſt.
f Honorabilius.ſ̃.e. q.i.ad hoc.ꝫ.ſ̃. di .lxx iiij.cõſuluit.ſ̃.i.q.ij. c. vlt.ſ̃.xij.q.ij.vulterane In illis oĩbꝰ diciꝫ:ꝙ ſm merita pſonaꝝ põt res eccliaſticas diuidere. So.hoc.c. loqꝫ ð illis clericis quoꝝ ꝑbende nõ ſũt diſtincte.vel dic ꝙ loquiꝫ de decimis ⁊ oblatõibus q̃ ⁊ qualiꝫ ſũt diuidẽde.pares er go erũt reddituꝰ oĩuʒ q ſũt i eadem ecclia quo ad ꝑbendã:vt ex̃ de cõ ſti.cũ oẽs.⁊ ex̃ de pre bẽ.relatuʒ. ſed ſm apo ſtolũ unus nõ dʒ eſuri re ⁊ alꝰ ebrius eẽ: ⁊ q̃ rundã remiſſio alijs ñ dʒ eẽ tribulatõ:vt.xxv q.i.§.his ita in fi. ſicut iniquũ eſt inter ſocios ꝙ vnꝰ cõſequaꝫ plꝰ q̃ꝫ alter:vt.ff.ꝓ ſoci.§. ve rũ.⁊.§.ſi cũ tres.vꝉ dic ꝙ nõ negaꝫ hic:q̃ſi ſm merita pſonaꝝ poſſet diuidere res:ſʒ ſecũdũ carnalẽ affectũ non dʒ eas diuidere.io.
g Multe.quo ad mẽ bra:qꝛ ipa ecclia ẽ vna vt.vij.q.i.nouatianꝰ. ⁊ xxiiij.q.i.loquiꝫ.
h Omnibus.ar.ꝓ ca pellis:vt cõicẽtur eis ð cime:vt lxx .di.ſancto rũ.ſ̃.e.q.i.c.decimas.ſ̃ xij.q.i.videntes.
i q Quicunq̃ꝫ.qδ mi nus.ſed pone:ꝙ aliqs diu non ſoluit de cias nec mõ poſſit ſol uere:n.ſi venderet oĩa que habet:nunqd tene tur ea vendere:ſic: ſed ecclia debet ei dimittẽ vnde viuat:cũ hoc idẽ

b Laicoꝝ.ſ̃.lxij.di.hadrianus.coñ illud.c.abrogatũ ẽ:vt di. e.§.verũ.io.
c Decimas quas. Videꝫ ergo ex hoc.c.⁊ ex̃ de deci.q̃ſi.⁊ ex̃ de pſcrip.cãm.ꝙ laici peccent ſi decimas poſſideãt.h. dicit ꝙ eps hñ põt cõferre laico decimas:ſicut ẽt poſſet pignori ſuppo nere vꝉ vẽdẽ:vt ex̃ de pig.c.i.ſʒ ius ſpũale nõ põt ꝯferre. alij ve ro dicũt:ꝙ quocunq̃ꝫ mõ accipiũt:peccãt ꝑ ꝑdicta.c.⁊ ex̃ de deci. ad hoc.ꝙ ẽt fructibꝰ vti ꝓhibenꝫ:vt.x.q.i.hãc cõſuetudinẽ.Ego credo:ꝙ tpalia nõ põt hẽ laicꝰ iure feudi vt ad heredes deſcẽdãt

eẽt ei datura.res.n.eccleſie omnibus ſunt cõicãde:ar.ſ̃.e.q.i. q̃ſi gequid nec.n.ita auaro ſunt oĩa extoꝛquẽda:qꝛ habẽda eſt eius ratio ne egeat:ar. ff.de re iudi.inter.§.vlt. Itẽ pʒ hic:ꝙ ſicut laicus nõ põt pſcribere in deci mis:ſic nec i q̃ꝫtitate decimaꝝ:lʒ ſit ar.ꝫ ex̃ de deci.in aliqbꝰ.vbi dꝛ: ꝙ de cime q̃dã ex longa cõſuetudine debenꝫ:ſed illud põt itelligi ſm decre. ex̃ e.ad aplice.vel loquiꝫ de decimis pſonalibꝰ. ſed certe iſte ⁊ ille ſilr lege diuina debenꝫ:vt.xxiij.q.v.dicat.⁊ nõ ꝙ licet nõ currat pſcriptio i q̃ꝫtitate decime:tamen currit in q̃ꝫtitate cathedratici:vt ex̃ de cenſi.olim.qδ mirũ videtur:cũ clericus poſſit pſcribere in decimis ⁊ ñ in cathedratico:cũ ca thedraticũ non poſſit epus a ſe abdicare:vt ex̃ de donatio.paſtoꝛalis.

k De negocio. de hoc dixi. ꝫ. e. reuertimini.
l Aut de ipa. ꝫ. lxxxvi. di. eſau ꝫ. ⁊. c. q venatorib⁹. ꝫ. di. xxxiiij. quorundam ꝫ. ſo. hic de ſaltuoſa: que quibuſdã ẽ conceſſa de qua decimatio dari precipit: ar. xxiij. q. i. nam ſi.
m O Omnes. ſanctificant. i. miniſterijs ſanctis. i. ſancte dei eccleſie. ſ. deputatis cõferuntur: vt. xij. q. ij. nulli. ꝫ. e. q. i. reuertimini.
n Admoneant. trina n. admonitio dʒ pcedere vindictam: ar. xij. q. ij. indigne. ꝫ. v. q. ij. pñti. ꝫ. pxi. q. iiij. de pſbrorum.

o D Decimas. abraaʒ vt. xxiij. q. x. dicat.
p Jacob. cũ iret i meſopotamiã dixit: ꝙ ſi ei bene ſuccederet: decimas deo daret.

q D Decimas. ex hoc c. ⁊ illo. i. q. i. nullus. ⁊. vij. q. i. ſancitum dicũt qdã: ꝙ nõ licʒ mihi ius meum ſpũale redimere: ⁊ exponunt ſi. ne fiat ab eis. ſ. vt redimãt: q₂ ſimonia eſt: ar. ex̃ de ſimo. mattheus. c. querelã. alij dicũt: ꝙ ſi iniuſte vexor in iure ſpũali qð ad me ptinet vexationẽ meã redimẽ poſſum: vt ſi timeo iniuſte deponi: ar. ex̃ de ſimo. nobis. i. q. iij. que ſitũ. ⁊ iudicium iuſtũ emere poſſũ: ar. xiiij. q. v. nõ ſane. C. de adult. ſerui. io. Cõſueuit dici ꝙ ſi ſum in poſſeſſione poſſum redimere: alˀs nõ: vt ex̃. e. dilectus. b.

r Ne fiat. ſ. redẽptio decimarum ⁊c̃. ſicut dicit lex: ꝙ faber nõ põt dare pecuniã pro ſpecie: vt. C. de fabri. l. i. li. xi. ar. coñ. xiiij. q. vi. comperimus. vbi preciũ recipitur p re ſpirituali.

s M Maiores abundabant. ꝫ. e. q. i. decime.
t Ceſari. ꝫ. xi. q. i. ſi tributũ. ꝫ. xxiiij. q. viij. conuenior.
u Partiri. i. decimaʒ parteʒ dare: ⁊ ita aliud eſt partiri ⁊ aliud parteʒ dare. ff. de vſufruc. etiam partis. ff. de ver. ſig. l. nomen. §. portionis.

nec min⁹ aliñ offerat ð grão aut ð uino aut de fructib⁹ arborum aut ð pecõib⁹ aut ð hõto aut ð negocio aut ð ipa uẽatiõe ſua. Itẽ ex cõcilio rothomageñ. Excõicẽt q decimas ſacerdotib⁹ dare nolũt.

O Omnes decime terre Palea ſiue de frugib⁹ ſiue ð pomis arborum dñi ſunt: ⁊ illi ſãctificant. Boues ⁊ oues ⁊ capre q̃ ſb uirga paſtoris tranſeũt: qcquid decime euenerit ſãctificabit dño: non eligat nʒ bonuʒ nʒ malũ: nec alterum commutabit. Siqs mutauerit: ⁊ qð mutat ⁊ qð mutatum fuerit dño ſanctificabit: ⁊ ñ redimet. ſʒ q₂ mõ multi inueniunt decimas dare nolẽtes: ſtatuim⁹: ut ſm dñi pceptũ admoneant ſemel ⁊ ſo et tertio. q ſi ñ emendauerit: anathẽatis uinculo feriant uſq₃ ad ſatiſfactionẽ ⁊ emendationem ꝯgruaʒ. Item ex ꝯcilio magocienſi. Veterum exẽplo decime ſoluunt.

D Decimas deo ⁊ ſacerdotibus dei dãdas abraã factis ⁊ iacob pmiſſis inſinuat: ⁊ oẽs ſãcti doctores cõmemorãt. ñ ãt ſunt redimende a pplo: ſi alr dare eas noluerint. Vnð i eoð ꝯcilio legit. Decime ñ ſũt a pplo redimende.

D Decimas qs ppls dat ñ uult niſi quolibet munere ab eo redimant: ab epis phibendũ eſt: ne fiat. Itẽ aug. Quia decime dõ ñ reddũt indictio fiſci acceſſit.

M Maiores nři iõ copijs õnib⁹ abũdabãt: q₂ deo decimas dabant: ⁊ ceſari cẽſũ reddebãt. mõ ãt q₂ diſceſſit deuotio dei: acceſſit indictio fiſci. nolum⁹ partiri cum deo decimas: mõ aũt tollit totũ. hoc tollit fiſcus qð nõ accidit xp̃s Itẽ origenes. Colũbas uẽdit q eccliaʒ idiſcipliatis ꝯmittit

E Et hec dixim⁹ ſm ſimplicem itellectũ. iuxta moralẽ aũt talia dicem⁹. ⁊ pmo qdẽ de templo de quo p pphetaʒ dixit de⁹. Domus mea domus orõnis uocabit. Ergo ſm corporalẽ circũciſioneʒ carnis ⁊ ſm corporal legis feſtiuitates ⁊ ſacrificia ⁊ alia corporalia ꝯſequẽt ⁊ tẽplũ dei eſtimabit qð i lapidib⁹ iſẽſatiſ erat ꝯſtructũ pmũ qdeʒ a ſalomone: deinde reparatũ ab eſdra: poſtea uẽo poſt chriſti aduẽtũ a rõanis ðſtructũ ⁊ illa dom⁹ ẽ dom⁹ orõnis: qua ðſtructa neceſſe ẽ: ut iudei quaſi iã nõ hñtes domũ orõnis: iã nõ habeant puilegiũ ſpeculationis dei nec pñt ſm legẽ deo ſuire. Hoc ergo facto oia xp̃s eiecit i miniſterio ſpũaliũ actuũ ſuorum: ⁊ tũc qð fecit uiſibilit egit: eijciẽs uẽdẽtes ⁊ emẽtes de tẽplo: ⁊ mẽſas nummulariorum euertẽs cathedras uẽdẽtiũ colũbas diſſipauit ad correctõnẽ ppli: ut nõ p mũdanis feſtiuitates in noie dei celebrarẽt: nec emptionibus ⁊ uẽditionib⁹ uacẽt in loco nõ cõpetẽti: in quo nõ debẽt emẽ ⁊ uẽdere: ſed orõnib⁹ tm̃ uacare atq₃ ꝯgregari q̃ſi in domo orõnis. Nũc aũt arbitror tẽplũ dei ex lapidib⁹ uiuis cõſtructũ eẽ eccliam chriſti. ſũt aũt multi i ea ñ ſicut ꝯdecet ſpũalit uiuẽtes: ſʒ ſm carnẽ militãtes: q ⁊ domum orõnis de lapidib⁹ uiuis ꝯſtructã faciũt eẽ ſpelũca latronũ actibus ſuis: nõ ecclia dei digni: ſʒ ſpelũca latronũ. Qui. n. ꝯſiderat i multis eccl̃ijs talium chriſtianorum peccata inueniet: arbitrãtes q̃ſtũ eẽ pietatẽ: ⁊ cũ deberẽt de euangelio uiuẽ: ſm ꝙ uiuere decet ſuos dei: hoc nõ faciũt: ſed diuitias ⁊ multas poſſeſſiones acqrũt. nõne dices ſpeluncã latronũ factã eſſe ſb illis eccliaʒ: ut recte dicat xp̃s ad eos ppter diſſipationeʒ ecclie ſue: q̃ utilitas i ſãguine meo: duʒ deſcendo i corruptõeʒ. Jtẽ ipe p oſee tali mõ: ue mihi: q₂ factus ſum: ſicut q colligit ſtipulã i meſſe: ⁊ ſicut racemũ i uidemia: cum nõ ſint botri ad mãducandũ ⁊ pmogenita. ue aĩe mee: q₂ perijt timoratus a terra: ⁊ qui corrigat i hõib⁹ oib⁹ nõ ẽ. Et cũ itellexeris

ar. ad hoc: ex̃ de v. ſig. abbate. in fi. ꝫ. e. q. i. genralit. ar. ꝫ. xix. q. iij. q ſemel. ff. de ꝯtrahẽ. empt. edem. ſʒ dicim⁹ hoc verũ eẽ cum ſuperioris auctẽ ecclia deſtruit. ar. ꝫ de conſe. di. i. placuit.
f Speculationis. i. cognitõis: ſicut olim dictũ ẽ: notus in iudea deus ⁊c̃. nã mõ vbiq₃ colitur.
g Legẽ. quo ad cerimonialia: vt ex̃ de cõſti. tranſlato.
h Eiecit. i. oñdit officia turpia ⁊ imũda eẽ eijcienda.
i Feſtiuitates: nõ iõ reprehendũt: q₂ ad feſtiuitates veniunt: ſʒ q₂ nõ diuinis iſtitut ſʒ turpib⁹ cantilenis: ꝯ con. di. iij. c. ij.
k Pietatem ꝫ. iij. q. v. accuſatores.
l Vtilitas. cũ videt: ꝙ nõ pꝫ pficere in eis dicit: quare fũdo ſanguinem meum. vñ dic in ſãguie meo effuſo ppt peccata redimenda: dũ deſcendo per eos in corruptõeʒ. i. ſi iterũ corrũpit ecclia. nec eni dabis ſanctũ tuũʒ videre corruptionem membrorum. ſ. ꝙtum ad mẽbra q₂ oẽs corrumpunt ⁊ inficiunt peccatis vel i corruptionẽ. i. putrefactõeʒ. ſ. corporis: vt detinent i morte ſicut ceteri. q. d. nulla ſi h̃ ẽ: q₂ nulli annũciabor nullũ lucrabor.
m Deſcendo. per varios gradus tormentorum. ſ. vulneratõnẽ verberationẽ colaphiſationem.
n Per oſee. i li. xij. pphetarum quorum pm⁹ ẽ oſee. nã hoc i michea vij. c. dicitur.
o Fact⁹. i. paup. ⁊ inops paucos acqrentes ad modũ iſtorũ qui

a E Et hoc diximus. Caſus: ponit origenes auctem illã itrauit ieſus in templum eijciẽs vẽdẽtes ⁊c̃. duplicit eã exponẽs ad lr̃am vſq₃ ad locũ illũ nũc aũt: deinde moralit vſq₃ in fi. ſic ergo ordina lr̃am: incipe ibi ⁊ primũ: ⁊ cũ veneris ad illũ locũ nũc aũt: repetas principiũ. ⁊ hoc diximus ſm ſimplicẽ intellectũ. Juxta moralẽ autẽ alia dicem⁹.
b A ſalomone. ꝫ. de conſe. di. i. c. i.

c Ab eſdra. reuerſo a captiuitate babylonica: q₂ nabuchodonoſor deſtruxerat templum.
d A romanis. i. a tito ⁊ veſpaſiano. xxiij. q. v. §. ⁊ hic. lxxvi. di. ieiunium.
e Deſtructa. ar. ꝙ ecclia deſtructa nõ remanet loc⁹ priuilegiatus

pauca colligunt.

p ¶ Si cognouiſſes. ſupple fleres vel conuerſa eēs ad fidē p p̄di cationē ⁊ ē ibi defectus locutionis: ⁊ ē ar. ꝙ nec teſtes nec inſtrā viciant̄ ꝓpter defectū locutionis. s̄. i. q. iij. ſaluator. ⁊ ff. de here. in ſti. l. i. in fi.

q ¶ Qui tradūt nō ergo tm̄ ſimoniacis. ⁊ ē ar. ꝙ vbi cōis ē cā nō refert cui⁹ nomē exprimat̄. C. de diuer. reſcrip. l. i. ar. lxi. di. miramur. au ctoritas. n. pre miſſa tātū de ſimoniaco loq tur: ſed hic ex tendit eā etiā ad alios. io.

r ¶ Auaris. s̄. di. lxxxv. florē tinum.

s Omnes ptāte. s̄. di. lxi. obitum s̄. x. q. i. c. iij. s̄. e. q. ij. c. i. ⁊. ij. ⁊. s̄. ix. q. iij. c. iij. s̄. e. q. i. qui vere. s̄. x. q. ij. ep̄s. niſi i aliq ſpāli p̄uilegio ab ei⁹ iuriſdi ctione ſunt ex empte: ex̄ de p̄ uile. cū ⁊ plā tare.

t Nullus. archip̄ſbyter: ex̄ de of. archidi. cū ſatis. ar. di. lxiij. ſi i plebib⁹ ar. ꝯ. xxv. di. c. i. iſtud. c. mltū fac̄ ꝯ archidia conū. ſed illi q dicūt: ꝙ archi diaconus vel alij prelati ex ſuo offō poſ ſunt dare p̄bē das ⁊c̄. intelli gūt hoc ſure li cētia generali q dicunt ꝯ p̄ſb c. intelligunt il lud ſi in plebi bus. de ſpecia li licentia: quā do ſcilicet ep̄s ſpālit̄ ei conce dit: vt aliquē inſtituat. hoc enim delegari pōt: ex̄ d̄ p̄bē. cū ſecūdū. niſi hoc habeat ex generali cōſuetudine vel ſpeciali dū eēt p̄ſcripta: ar. tamen ꝓ eis ex̄ de el. ⁊c. cū in cunctis. ex̄ de offi. dele. ſup eo. ſed illud. c. ſi in plebibus. intelligit̄ de cuſtodia: vt ex̄ de appella. bone.

u ¶ Epiſcopi. vel capituli cū eccleſia vacat: ar. ex̄ de hereti. ad abolendā. immo uniuerſitas hn̄ pōt cōferre curā aiaꝝ: vt ar. ex̄ de cōceſ. p̄bē. nulla.

x ¶ Item gre. hic mutat gratianus materiam.

y ¶ Siqs deinceps. s̄. di. lxiij. q̄ per ambitiones.

z ¶ Audiētia. hic excōicato nō dat̄ audiētia: ſic. s̄. vi. q. i. §. verū. ⁊. xxiij. q. v. nō uos. s̄. di. xxiij. in noie. j. xxiiij. q. iij. d̄ illicita. io. hec glo. p hoc. c. nō ꝓbat̄. b.

iesū dicētē talia ⁊ lugētē peccata nr̄a: aſpice ſil̄r ⁊ illud qd̄ i euāgelio ſcribit̄: cū uideſſꝫ hieruſalē ſtetit ⁊ fleuit ſup eā ⁊ dixit: q2 ſi cognouiſſes[p] ⁊ tu: ⁊ ſi rōnabilit̄ fleuit ſup hieruſalē: rōnabilius fleuit ſup eccl̄iaꝫ edificatā qdē: ut eēt dom⁹ orōnis: factam aūt ꝓpt̄ turpia lucra ſpelūcā latronū. Et arbitror ꝯuenire uerbū dei de uēditorib⁹ colūbaꝝ eis q[q] tradūt eccl̄ias auaris[r] ⁊ tyrannis ⁊ idiſcipliatis ⁊ irreligioſis ep̄is aut p̄ſb̄ris: ꝓpt̄ q̄ ⁊ cathedras tantūmō appellauit euāgeliſta euerſas eſſe ab ieſu: ⁊ utinā audirēt hec eū dicētem ad monitōe ſcripture: q gloriant̄ de cathedris moyſi i qb⁹ ſedēt ⁊ uendūt cathedraſ colūbaꝝ: ⁊ tradūt eas talib⁹ p̄poſitis ad quos recte dr̄ a dn̄o p hieremiam ꝓphetā p̄ncipes ppl̄i mei n̄ me cognouerūt filij. n. ſunt inſipiētes ⁊ n̄ itelligētes. ſapientes ſūt: ut faciāt mala bn̄ aūt facē neſciūt. ¶ Cuꝫ ergo eccl̄ie ⁊ oblatōes eaꝝ nō ꝯſiſtant niſi in ptāte ep̄oꝝ: pꝫ ꝑfecto: ꝙ n̄ nō ſūt ab alio recipiēde q̄ꝫ de manu eoꝝ. Unde i aurelianenſi cōcilio ſtatutū eſt.

Oēs baſilice ad eū ptinēt ep̄m: in cuius territorio poſite ſunt.

Omnes[s] baſilice q̄ p diuerſa loca ꝯſtructe ſunt uel quotidie ꝯſtruunt̄: in ep̄i ptāte cōſiſtūt: in cuius territorio poſite ſūt. Itē calixtus papa.

Archidiacon⁹ archip̄ſb̄r p̄poſit⁹ ul̄ decan⁹ nec officia nec beneficia eccl̄aſtica ſine ꝯſenſu ep̄i tribuat.

Nullus[t] oīno archidiacon⁹ aut archip̄ſb̄r ſiue p̄poſit⁹ ul̄ decan⁹ aiaꝝ curā: uel p̄bendas eccl̄e ſine iudicio ul̄ cōſenſu ep̄i[u] alicui tribuat: imo ſicut a ſanctis canōib⁹ ꝯſtitutū ē: aiarū cura ⁊ pecūiarū eccl̄iaſticaꝝ diſpēſatio in ep̄i iudicio ⁊ ptāte maneant. Siqs uero ꝯtra hoc facē: aut ptātē q̄ ad ep̄ꝫ ptinet: ſibi uēdicare p̄ſūpſerit: ab eccl̄e limib⁹ arceat̄. Itē[x] gre. vij i generali ſynodo reſidens dixit.

De manu laici ep̄atus ul̄ abbatia ſuſcipi non debet.

Siqs[y] deiceps ep̄atū ul̄ abbatiā de manu alicui⁹ laice pſone ſuſcepit: nullaten⁹ int̄ ep̄os ul̄ abbates hēatur: nec ulla ei ut ep̄o ſeu abbati audiētia[z] ꝯcedat̄: inſup ⁊ grāꝫ beati petri ⁊ itroitū eccl̄ie int̄dicim⁹[⁊]: quouſqꝫ locū quē ſub crimie tā iobediētie q̄ꝫ ābitōis ex q̄ ſcelus idolatrie cepit reſipiſcendo n̄ deſerit. ſil̄r ēt de inferiorib⁹ eccl̄iaſticis dignitatib⁹ ꝯſtituim⁹ Itē: Siqs impatoꝝ regū ducuꝫ marchionū comitū ul̄ qlibet ſecularīū ptātuꝫ aut pſonaꝝ iueſtitura[ꝯ] ep̄atus ul̄ alicui⁹ eccl̄iaſtice dignitatis dare p̄ſūpſerit: eiuſdem ſnie uinculo ſe obſtrictū eē ſciat. Itē.

Excōicationi ſubiaceat: nec iueſtiture ſumat fructū: q de manu laici eccl̄iam ſuſceperit.

Quoniam[a] iueſtituras contra ſāctoꝝ pr̄m auctē a laicis in multib⁹ ptib⁹ cognouimus fieri: ⁊ ex eo pl̄imas pturbatōes i eccl̄ia imo ruinā ſancte religionis oriri: ex qb⁹ chriſtiane cēſure religio cōturbat̄: decernim⁹: ut null⁹ cl̄icorū iueſtituras ep̄at⁹ ul̄ abbatie ul̄ eccl̄e de manu ipatoris ul̄ regis l̄ alicui⁹ laice pſone uiri ul̄ feie ſuſcipiat. qd̄ ſi p̄ſūpſerit: recognoſcat iueſtiturā illā apl̄ica auctē irritāꝫ eē: ⁊ ſe uſqꝫ ad dignā ſatiſfactōeꝫ excōicatōi ſubiacere. Itē ex canone apl̄oꝝ. De eodem.

Siqs[b] ep̄us ſecularib⁹ ptātib⁹ uſus eccl̄iaꝫ p ip̄os obtieat: deponat̄ ⁊ ſegreget̄: oēſqꝫ qui illi cōicāt. Itē ex cronica anaſtaſij De eodem.

Sane[c] theſſalonicenſes ep̄i ob metuꝫ impatoris anaſtaſij timotheo ꝯſtātinopolitano ep̄o cōſenſerunt: quē ꝯciliū chalcedonē ſe anathematiꝫauerat. xl. uēo ep̄i illyrici ⁊ grecie cōueniētes i unuꝫ p ꝓfeſſioneꝫ i ſcriptis factaꝫ: ut a ꝓprio metropolitano diſceſſerūt ⁊ romā mittentes romāo ep̄o cōicāe i ſcriptis ꝓfeſſi ſūt. Et paulo poſt: Cū dioſcor⁹ iunior man⁹ i poſitōeꝫ accepiſſet a rege: receſſerūt multitudines ppl̄oꝝ dicētes q2 ſc̄m ꝙ ꝯtinent canōes ſāctoꝝ

⁊ ¶ Interdicimus. ſed cōn̄ videt̄: ex̄ d̄ iurepa. p̄terea. vbi dicit̄: ꝙ tales ſūt excōicādi. Ad hoc qdā dicūt: ꝙ non ſunt ſuſpenſi: ſed ſunt ſuſpēdēdi: ⁊ exponunt int̄dicim⁹. i. iterdicēdū dicim⁹ tu poteſ dicē: ꝙ ſunt ſuſpenſi a canone ⁊ ſic ſuſpenſus a ſuo p̄lato pōt abſolui: cū cōditor canonis ſibi non reſeruauerit abſolutioneꝫ: extra de ſenten. ex. nuper. ſi aūt aliqs ſub tali cōditōe ſuſpendit̄ donec peniteat: tūc q̄ꝫ cito penitet: ſtati eſt abſolutus: vt. xvi. q. vi nos ſanctoꝝ. lxxxi. di. ſiquis ammodo.. H. tamē excipit duos caſus in qbus talis qui recipit eccl̄iam a laico: non eſt ip̄o iure priuatus. ſ. cū accedit poſtea conſenſuſ ep̄i: vt. e. q. i. quoniam. ⁊ cum clericus p̄ſcripſit: vt extra d̄ iure pa. cura paſtoralis. melius pōt dici: ꝙ tūc demū eſt priuatus: quando recipit eccleſiaꝫ uolēs eē p̄latus. ſed ſi recipit eā quaſi ꝓpetatē aliquā: nō ut ibi ſit p̄lat⁹ tūc nō ē ſuſpenſus ip̄o iure: ⁊ ſic loqt̄ illud. c. cura paſtoral̄. hodie tn̄ nō videt̄: ꝙ talis poſſit abſolui ab ep̄o: q2 ielegibilis fact⁹ ē: vt ex̄ de elec. qſqs.

ꝯ ¶ Inueſtiturā. ſed nū qd p inueſtiturā fact⁹ ē qs poſſeſſor: ar. ꝙ nō ex̄ d̄ dona. p tuas. ⁊ ex̄ d̄ his q̄ fi. a ma. p. c. ex ore. ⁊ ex̄ de ſen. ⁊ re iu di. cū aliqbus. ar. ꝯ ex̄ de cōſue. c. ij. in fi. ⁊ ex̄ de ſuc. ab inteſta. cū dilectus. ex̄. de contrahē. emp. clauibus. ⁊. j. e. c. contra. in fi.

a Quoniā inueſtituras. vl̄ femie. ar. ꝙ ad p̄ſentationē femine pōt quis inueſtituram conſequi: vt ex̄ de iurepa. ex l̄ris.

b Siquis.

c Sane. diſceſſerit. s̄. viij. q. iiij. nōne cōn̄ ſo. ibi inciderat in hereſim iaꝫ dānatā. ⁊ ſic ſn̄ia canonis erat lata in ipſū: vt. xxiiij. q. i. acacius. Itē talis

coniuratio nō fuit viciosa: ⁊ ſic nō obſtat. xi. q. i. ſiqs clericoꝝ.

d ¶ Principes. ergo canonici pn̄t recedē ab epō quē rex inueſtiuit: ſic. lxxix. di. ſiquis per pecuniam.

e ¶ Siquis clericus.

f ¶ Sicut. ſcindi. diuidi tn̄ pōt ecclia: vt de vna fiant due: ſed nō ita diuidi: vt vna pmaneat. ṡ. e. q. i. plures. Idē ē in p̄bēda: vt ex̄ de pbē. maioribꝰ. ſiliter in. puicijs vt. c. di. c. i. ff. de offi. aſſeſſo. ſi eadem.

g ¶ Et eccleſie. ſic ergo ppt delictū vniꝰ hoīs ſubiciſ tota terra interdicto: vt ex̄ de ſpon. nō eſt vobis.

h ¶ Per laicos. ſpem. hoc. c. itelligit. h. niſi aliqua pmiſſio preuenerit ſpē ſuam: al's vt dicit: pn̄t mōachi cōuenire i aliquē: ⁊ dicē ei: ſumas habitū. uolumus eni te eligere i abbatē: cuꝫ fueris factus mōachꝰ. ⁊ taliſ pn̄t conuenire i aliquē: ar. lxi. di. c. bn̄. nā laicꝰ ſic pōt poſtulari in epꝫ: vt. lxi. di. oſius. licite. eni pōt qs hr̄e ſpē de dignitate: vt. lxi. di. qd pderit. lxxiiij. di. conſuluit. viij q. i. q epatū. lxxvij. di. c. ij. lix. di. ſi officia. io. ſꝫ hoc ñ credo: qꝛ neophitꝰ nō pōt eē abbas: vt ex̄. de elec. cū cām. ⁊ melius: ex̄ de elec. officij. ⁊. c. cum ad nr̄aꝫ. h.

i ¶ Duas. intitulatas. niſi ſint paupes: vt ex̄ de eta. ⁊ qua. eam te. ⁊ x. q. iij. vnio.

k ¶ Quoniā. in qbuſdam. rumore. ei tn̄ nō crediſ: vt ex̄ ð eo q cog. ɔſāg. ſup eo.

l ¶ Epm. ſiltr ⁊ alie conuentuales ecclie hēbūt iconomū: vt. ix. q. iij. cū ſcimꝰ. ⁊ qn̄qꝫ parochiales ecclie: vt ex̄ de offi. ordi. cū vos ⁊ regulariter dꝫ iconomus eligi p epm̄: vt. ix. q. iij. cuꝫ ſcimus. ⁊. C. de epiſ. ⁊ cleri. omnes. §. ſed nihilominus. niſi cōſuetudo ſit: q capitulū eligat: ex̄ de elec. cū ecclia dicitur autē iconomus cui res eccleſie gubernande mandantur. C. de ſacroſanc. ec. iubemus. vicedominus autem diciſ: qui adminiſtrat res epiſcopi: vt. lxxxix. di. volumus. ſindici appellanſ: qui ab vniuerſitate ad vniuerſitatē cāuꝫ conſtituunſ. actoꝛ vero ad vnam cām ⁊ ab vna pſona pōt conſtitui: vt. ff. q cuiuſqꝫ vniuer. litem. §. ſi. inſti de cura. §. vlti. nec obſtat quod eſt de mune. ⁊ ho. l. muneruꝫ. §. defenſores. vbi diciſ: q ſindicus ē: qui ad certā cām cōſtituiſ: quia ibi large ſumitur nomen ſindici p quolibet defenſore.

m ¶ De clero. pprio. ar. ꝫ de iura. calū. impatoꝝ. vbi dicitur: q iconomus nō erit vnus de collegio. ſed ibi ponitur iconomus pro ipſo collegio.

n ¶ Teſtimoniū. ṡ. ij. q. penul. cum paſtoris.

o ¶ In noua actione. i. die.

p ¶ Judicare. ita. di. lxxxix. decenter.

aploꝝ nō ē factꝰ epꝰs: ⁊ iō nō recipieſ. pncipesꝰ. n. intronizauerāt eum. Itē paſchalis papa.

Excōiceſ q p laicos ecclas obtiet

Siqs clericꝰ abbas l' mōachꝰ p laicos ecclias obtinuerit: ſm ſanctoꝝ aploꝝ canones ⁊ antiocheni ɔcilij caplm excōicatōni ſubiaceat. Idem.

Qui p laicos ecclias obtinet ⁊ q manus imponit: cōione priueſ.

Conſtitutōes ſctoꝝ canonū ſequētes ſtatuimꝰ: ut qcūqꝫ clicoꝝ ab hac hora inueſtiturā eccleſie uel eccliaſtice dignitatis de manu laici acceperit: ⁊ q ei manū impoſuerit: gradus ſui piculo ſbiaceat: ⁊ cōione priueſ. Idē.

De eodem.

Nullꝰ laicoꝝ ecclias uel eccleſiaꝝ bona occupet uel diſponat. q uero ſecus egerit: iuxta beati alexandri capitulū ab eccleſie liminibus arceaſ. Idem.

Sicutꝰ dn̄i ueſtimētū ſciſſū ñ ē ſꝫ ð eo ſortiti ſūt: ita nec eccleſia ſcidi dꝫ: qꝛ i unitate tota cōſiſtit. In ptātē ergo pprij epi eccleſie reducāſ: ⁊ ab ipo ſic i ſacris canōibꝰ cautū ē ordineſ alioqn ⁊ ecclie ipe ⁊ clici earūdē diuinis ðſtituāſ officijs. Itē ale. papa. ij

Nullꝰ clicꝰ p laicū eccliaꝫ obtieat

Per laicos nullo mō qlibꝫ clicus aut pſb: obtineat eccliaꝫ nec gratis nec pcio ullus habitū monachi ſuſcipiat ſpē aut pmiſſionē hn̄s: ut abbas fiat: nullus p̄ſbyter duas hēat ecclias. Itēꝫ in concilio chalcedonenſi.

Sigli epi ſuos hēant iconomos

Quoniā in qbuſdā ecclijs: ut rumore cōpimꝰ: pter iconomos epi facultates ecclie tractāt placuit oēm eccliaꝫ hn̄tē epꝫ hr̄e iconomū deᵐ clero ppo: q diſpenſet res eccliaſticas ꝫ ſniaꝫ pprij epi: ita ut ecclie diſpēſatio pter teſtimoniūꝰ epi nō ſit: ⁊ ex hoc ne diſpgant ecclie facltates ⁊ ſacerdotio maledictōis derogatō pcurcſ q ſi hoc minie fecerit: diuinis conſtitutōnibꝰ ſbiacebit. Itē ex ɔcilio hiſpaleñ. cui infuit iſidorus.

Laici nō ſunt ɔſtituēdi iconomi

In nona actōe vidicimꝰ quoſdaꝫ ex nr̄o collegio contra eccleſiaſticos mores laicos hr̄e i rebꝰ diuinis ɔſtitutos iconomos. pide pit tractātes elegimꝰ: ut unuſqſqꝫ nr̄m ſm chalcedonēſiū pr̄uꝫ decreta ex pprio clero iconomuꝫ ſibi ɔſtituat. Indecoꝝ. n. ē uicariū epi laicū eſſe: ⁊ uiros ecclaſticos iudicare. In uno. n. eodēqꝫ offō ñ dꝫ diſpar eē pfeſſio: qḋ ēt i lege diuia phibeſ dicēte moyſe. ñ arabis in boue ſiſ ⁊ aſino. i. hoīes diuerſe pfeſſiōis i uno offō ſiſ nō ſociabis: vñ dꝫ nos ⁊ diuis libris ⁊ ſctoꝝ pr̄um obedire p̄ceptis ɔſtituētes: ut q i adminiſtratōibꝰ ſociant pontificibꝰ: nec pfeſſione diſcrepēt: nec hitu. nā coherē ⁊ ɔiūgi ñ pn̄t: qbꝰ ſtudia ⁊ uota ſūt diuerſa. Siqs āt eps pꝰ hec ecclaſticā rē: aut p laicalē pcuratōneꝫ admiſtrādā elegerit: aut ſi teſtionio iconomi gubernādā ñ crediderit: ueꝫ ut ɔtēptoꝛ cāonū ⁊ fraudatoꝛ reꝫ eccliaſticaꝫ: nō ſolū a chriſto de rebꝰ paupuꝫ iudicabiſ reꝰ: ſꝫ ēt ɔcilio maebit obnoxiꝰ. Itē i ſynodo ſymmachi pape.

Non habet laicus aliqd ſtatuendi in eccleſia facultatem.

Non placuit laicū ſtatuendi i ecclia hr̄e aliquā ptātē: cui ſbſequēdi manet neceſſitas: nō aūt auctas ipandi. Itē ex ɔci. eodē eulaliꝰ epus ſyracuſane ecclie dixit. Eccleſiaſticas dignitates laici diſponere non poſſunt.

Laicis qꝰuis religioſis nulla de eccliaſticis dignitatibꝰ aliquid diſponēdi legiſ attributa facultas. Itē calixtus papa.

Laicꝰ ſacrilegus hēt: q diſpōneꝫ

q ¶ In vno. ṡ. ij. q. i. cognouimꝰ.

r ¶ Nec habitu. nūquid ergo albꝰ mōchꝰ poteſt eſſ monachus inter nigros: vi q non quia q libꝫ conformabit ſe moribꝰ eoꝝ int quos viuit: vt. xli. di. quiſquis. nā ex diuerſitate habitus ſcandalum generatur: vt. xij. di. la. xxxiij. q. de. eo. [illegible] q deo. [illegible] videtur: q nō eſt ibi diſpar profeſſio: cum tantum monachalis pfeſſio ſit ibi: vna pfeſſio [illegible] q. i. vno. [illegible] rea videtur q mōachus poſſit fieri canonicus: vt. [illegible] ij. di. quoniam. ⁊ [illegible] dam. ⁊ [illegible] maioꝛ in ſeculari eccleſia [illegible] lviij. di. c. ij. ⁊ etiam epiſcopus in ſeculari: vt. xviij. q. i. c. i. ⁊ ſic videtur q licite poſſit eſſe i eadē eccleſia diſpar habitus [illegible] tum ad coloꝛ ueſtiuꝫ. quod ſatiſ poteſt admitti ⁊ [illegible] cōcedit: tamē quanto magis poſſit ſe talibꝰ ɔfoꝛmare [illegible] in exteriori habitu [illegible] ne ſcandalum fiat. vnde monachus factus canonicus vel [illegible] epiſcopus non abijciet habituꝫ: ſed retento habitu deſuper ferat habitum: in quo magis conueniat eis inter quos eſt: vt extra de vita ⁊ hone. cle. deus qui.

s ¶ Non placuit.

t ¶ Laicis. facultas. hoc veruꝫ eſt de iure communi: vt. xcvi. di. bene quidem. ſecus ſi habeat hoc ex ſpeciali priuilegio: ita tamen vt non duret illud priuilegium: vt. lxiij. di. in ſynodo.

a ¶ Siqs pncipū. dn̄atoꝛeꝫ. j. xxiij. q. viij. pucioꝝ. xij. q. ij. generaliter.

b Patremētis. nūc vide q̄le ius pr̄oni hēant in eccl'ijs.ē aūt ius pr̄onat⁹ quoddā ius:qđ nō ē mere ſpūale nec ē mere tpale. ſpūale nō ē:qꝛ cōpetit laico:ꝛ trāſit ad heredes:vt.j.e. ɔſiderādū. tpale nō ē:qꝛ vēdi nō pōt:vt ex̄ de iurepa.de iure.nec pōt dici:ꝙ parti ſit tpale ptiꝫ ſpūale:cū ip̄m ſit ſimplex nec recipit diuiſionē vt ex̄.e.ti.c.i.tamen bñ ɔcedo ꝙ ſit ptim tpale ꝛ pti ſpūale ꝛ tñ ſimplex ē qꝛ tal' diuiſio potius ad itellectuꝫ q̄ꝫ ad actū referēda ē vt dicit lex q̄ dic:ꝙ illđ qđ dr̄:ꝙ ſeru⁹ dr̄ cōis: poti⁹ ad ītellectū q̄ꝫ ad actū ē referendum:vt.ff.de ſtipu.ſer.ſu⁹ cōis.dr̄ tamē annexū ſpūali ex̄.e.de iure. Efficit' aūt qs pr̄onus trib⁹ de cauſis.dotatione cōſtructione ꝛ fūdatione.vñ v̄ſus Pr̄onuꝫ faciunt dos edificatio fundus. Dotatōe ꝛ cōſtructōe vt.j.e filijs.fūdatiōe vt.xviij.q.ij.abbatē. Siqs aūt poſt cōſecratōnē dat aliqd eccl'ie:per hoc nō fit pr̄onus:ſed q ante cōſecrationē dat aliquid eccleſie:fit patronus. hoc ideo:quia ille pducit rem de non eē ad eſſe. Item alia rōe qꝛ ſi poſt conſecrationeꝫ fieret aliqs pr̄onus:iam videretur imponi ſeruitus rei ſacre:qđ eē nō dꝫ:vt.ff.de ſerui.ſeruitutes.§.vl. ꝛ qđ humani iuris eē deſinit:ſuitutē ñ recipit.ff.cōi p̄di.l.caueri. Sūt aūt.iij.q̄ cōſeq̄t' pr̄on⁹.honorē on⁹ ꝛ vtilitatē.honorē hꝫ in p̄ñtando.on⁹ hꝫ in defēdēdo eccl'iam:neqs dilapidet eā:vt.j.e.filijs.vtilitatē hꝫ:qꝛ ſi vergit ad inopiā:puidebit ei eccl'ia:vt.j.e.qcunqꝫ. ꝛ lꝫ oib⁹ paupibus teneat' puidere:tñ ei abūdāti⁹ q̄ꝫ alij:vt ex̄ de teſta.cū in officijs. Trāſfert' aūt iuſpr̄onat⁹.iiij.modis in aliuz. Primo ſucceſſione:vt.j.e.cōſiderādū. Scđo donatōe:vt ex̄.e.ex inſinuatione.ꝛ.c.cōſultationib⁹. Tertio pmutatione:vt.j.e.nemini. Trāſit ēt quarto cū uniuerſitate:vt ex̄.e.cū ſeculū. Jus aūt patronat⁹ nō deſcēdit ad heredes p portōnib⁹ hēditarijs:ſꝫ qlibet eoꝝ ē pr̄on⁹ iſolidū:vt ex̄.e.c.i.ſicut ꝛ alia iura q̄ incorporalia ſūt inſolidū deſcendūt ad quēlibet beredū:vt.ff.de ſerui.vie.io.

c Collata.ſꝫ nōne anteq̄ꝫ fundaret':debuit dos aſſignari:vt de con.di.i.nemo.vtiqꝫ:ſed quod obmiſſū fuit reſtaurādū ē:vt.di.viij.qui contra mores.

d Proceſſionis.i.q pcedet cū ip̄o ad ep̄m cū clerici p̄ñtant' oli

uel dominationeꝫ reꝝ eccleſiaſticarum uſurpat.

Siqs^a p̄ncipū ul' alioꝝ laicoꝝ diſpoſitōeꝫ ſeu dñatōeꝫ reꝝ ſiue poſſeſſiones eccl'iaſticaꝝ ſibi uendicauerit:ut ſacrileg⁹ iudicet'.

Item gela.papa ſenectiori ep̄o.

In eccleſia quam quis edificat. nihil ſibi uendicet.

Patremētis āplectēda deuotio ē:q̄ ſe iuli⁹ nobis in re iuliana ſui iuris fūdaſſe phibeat eccleſiaꝫ quā i honore ſancti uiti ɔfeſſoris ei⁹ nōie cupit cōſecrari. Hāc igit' frat' chariſſime:ſi ad tuā dioceſim ptinere nō ambigis:ex more conuenit dedicari collata^c p̄us donatione ſolēni:quā miſtris eccl'ie deſtinaſſe p̄fati mūeris teſtat' oblator:ſcitur⁹ ſine dubio p̄ter pceſſionis^d aditū:q oī chriſtiano debet' nihil ibideꝫ ſe ppi iuris hiturum.

Idem. De eodem.

Exigenti^e uero petitoria nob iſinuatōe ſuggeſſit:in re ſua qđ ſextilianū uocat':baſilicā ſe ſāctoꝝ michael' archangeli ꝛ martini cōfeſſoris p ſua defēſione fundaſſe:ꝛ iō fr̄ chariſſime:ſi ad tuā ptinet parochiā:bñdictōeꝫ ſupra memorate baſilice ſolēni deuotōne ꝛ ueneratōe ipēde.nihil tñ ſibi fundator ex hac baſilica nouerit uēdicandū:niſi pceſſionis adituꝫ q xp̄ianis oibus in cōi debetur.

Item clemens. De eodem.

Eccl'ias^f p ɔgrua ꝛ utilia facite loca:q̄s diuis p̄cib⁹ ſacrari oꝫ:ꝛ nō a quoq̄ꝫ grauari. Item leo quartus caroli regi.

Laici p̄ſb̄ros de eccl'ijs nō eijciāt

Contra^g ſāctoꝝ pr̄m cēſuras uidet' exiſtē:ſi ſecularis ul' laicus p̄ſb̄ros ab eccl'ijs i qb⁹ tpe ordiationis eorūdē noiati l' itroducti fuerit:uidēt' expellē^h. Si uō fūdatores eccl'aꝝ ad iopiā uergē cepint:ab eiſdē eccl'ijs tpalis uite ſuffragia pcipiāt. Unde i toletano cōcilio legit'.

Fundatores eccl'aꝝ ſi inopes ceperint eſſe:ab eiſdem alimenta accipiant.

Quicunq̄ꝫ^i fideliū ppria deuotōe de facultatib⁹ ſuis eccl'ie aliqd ɔtulerit:ſi forte ip̄i aut filij eoꝝ redacti fuerit ad^k iopiā:ab eadē eccl'ia ſuffragiū uite p tpis uſu pcipiāt. Si ergo eccl'iaſticas facultates diſpēſādi ptātē nō hñt:mlto min⁹ eccl'ias ip̄as qbuſlibet ad regēdū cōmittē ul' alijs auferre ualēt. Hic āt diſtiguēdū ē:qd iuris fūdatores eccl'aꝝ i eis habeant ul' qd ñ.hñt ius puidēdi ꝛ cōſulēdi ꝛ ſacerdotē iueniēdi:ſꝫ nō hñt ius uēdēdi ul' donādi taq̄ꝫ p prijs. Unde i canōib⁹ inuenit'.

Heredes ei⁹ q eccl'iaꝫ ɔſtruxit:ꝛ ip̄i p ea ſolicitudinē gerere debēt

Filijs^l ul' nepotib⁹ ac honeſtiorib⁹ ppinqs ei⁹:q ɔſtruxit ul' dictauit eccl'iam:licitū ſit hāc hr̄e ſolertiā:ut ſi ſacerdotem aliqd ex collatis reb⁹ defraudare p̄uiderit aut honeſta cōuētōne cōpeſcant aut ep̄o ul' iudici corrigēda denūciēt^m. Q. ſi talia ep̄ſ agē tētet:metropolitano ei⁹ iſinuari pcurent. Si āt metropolitan⁹ talia gerat:regis^n hoc aurib⁹ itiare ñ differāt. ip̄is tñ hēdib⁹ in eis reb⁹ nō liceat q̄ſi pprij iuris ptātē p̄ferre:ñ rapinā ꝛ fraudē igerē:nō uiolētiā quācūq̄ꝫ p̄ſumē:ſꝫ hoc ſolū i ſalutarē

tñ nihil iuris habebāt pr̄oni p alijs:vt.x.q.i.nouerint. Itē ꝛ ſi cēſus aliqs impoſitus eſt aucte ep̄i illū pōt petere:vt ex̄.e.preterea io

e Exigenti⁹.q xp̄ianis:ergo iudeus nō efficeret' pr̄on⁹:lꝫ fūdaret aliquam eccl'iam.ſ.e.pie.ꝛ.j.e.quicunqꝫ.

f Eccleſias.p cōgrua.vt nō ſit infirm⁹ locus:nec ſint ibi p̄dones:nec aliq̄ mō p̄iculoſus ſit nam.ppter has cās dꝫ eccl'ia traſmutari in alium locum:vt.j.e.ſiqs.vult.ꝛ de con.di.i.tribus.ꝛ.lxxiiij.di.quoꝝdam.

g Contra.denōciati.ergo ex ſola denoiatione aliqs cōſeq̄t' ius:vt.lxxij.di.placuit viij.q.ij.dilectiſſimi.ij.q.vi.noiatōes.de hoc dixi.lxiiii.di.quanto.

h Expellere.hic hēs:ꝙ expelli videt' q non admittit' ad dignitateꝫ ad quā ē denoiatus vl' electus.nā idē ē auferre qđ ñ dare:vt dixi.ſ.e.q.i.decime.facit ad idē:ex̄ de reſti.ſpo.ſepe.ff.de bo.auc.iudi.poſ.q̄ꝫuis.vbi dicit' nemo deiicit':niſi q poſſeſſioneꝫ habuit.ff.de ui ꝛ ui ar.l.i.§.hoc.int' dictū.ar.ɔ ubi ei tm̄ q poſſedit datur hoc int' dictum.

i Quicunqꝫ.aliqd non tamē ppter q̄ꝫlibet rē modicaꝫ datam ante conſecratōnē efficit' qs pr̄onus:niſi tm̄ dederit:qđ ſufficiat ad neceſſaria miniſtrorum ꝛ ad luminaria:vt de con.di.i.nemo.

k Ad iopiā.ſꝫ nōne eccl'ie tenent' oib⁹ pauperib⁹ ſbuenire:ut.ſ.e.q.i.qm̄. Rñ ſic:ſꝫ iſtis abūdāti⁹ q̄ꝫ aliis:ex̄ de teſta.cū i officiis.ꝛ melius puidebit ei:q quā doq̄ꝫ fuit diues:ut.xli.di.nō cogāt'. Iſtđ aūt intelligas qñ pr̄onus in ſūmā egeſtatē duc⁹ eſt:ꝛ qñ eccl'ie ſupeſt.xv.q.ii.§.vlt.ad ii.i eo enim caſu libertus tenet' alere ſuum pr̄onum:ut.ff.de agno.li.l.ſiqs a liberis.§.parētes.ꝛ.§.penult.

l Filiis.ppinquis.ꝛ ſic videt':ꝙ iuſpatronat⁹ nō trāſeat:niſi ad heredes ſāguis.tñ .c.indiſticte loq̄t' de quolibet herede.j.e.cōſiderandū.ꝛ.c.ſi plēs. Sed nūqd p̄re dānato de crimine amittit filius iuſpa. vr̄ ꝙ ſic:ut.vi.q.i.§.uerū.ꝛ.ff.de iurepa.q ɔ.ꝛ.l.iiii.ar.ɔ.dicūt qdā:ꝙ nō puat' illo:niſi a ſolo papa:cū illud hēat aucte canonis:ar.ex̄.e ti.c.i.uel dic:ꝙ cum uniuerſitate laicus iudex pōt aliquē puare iurepa.ſꝫ p ſe nō poſſet:ar ad hoc:ex̄ de iurepa.ex litteris.

m Denūciēt.ergo pr̄oni pñt accuſare ul' denūciare ſacerdotem:ut.ſ.e.q.i.conſtitutuꝫ.immo qlibet q ē de ſua plebe:ar.lxiii.di.plebs.ꝛ ex̄ de teſti.ex pte ade. Idē credo poſſe facere pr̄onū in eccleſia conuentuali:ar.lxiii di.reatina.ꝛ ex̄ de iurepa.c.nobis. Sed in hoc eſt dr̄ia:qꝛ in eccl'ia cōuentuali pr̄onus nō p̄ñtat nec eligit:ex̄ de iurepa.nobis.licet videt' eē ɔ.xviii q.ii.abbatem.

n Regis.ut eū corrigat.cū p eccl'iaſticū iudicē cogi ñ pt:ut.xi.q.i.petim⁹ xvii.di.nec licuit.ul' etiā cū iudex eccl'iaſtic⁹ deſes ē:vt ex̄ de foro.cōpe.

ex tranſmiſſa.al's non pōt adiri iudex ſecularis:vt.xi.q.i. placuit vt qſq̄

o ¶ Quod aut.hoc eſt dicere:vt aut in multo aut in aliquo proſit eccleſie aut ſaltim in nullo noceat.

p ¶ Annue.i.ꝑ annū abſtinebit a ſacris eccl'ie ſi laicus eſt:ſi clericus depo neṫ.xij.q.ij.apl'icos.⁊.c.abbatibus.

q d ¶ Decernim⁹. idōe os.de eodē ep̄a tu:vt.lxxi.di.hōtamur.

r ¶ Offerant.dixit.b.ꝙ in eccl'ijs collegiatis h̄ ius habent p̄roni:vt re p̄ntent prelatos ep̄is:⁊ ut interſint electioni:vt xviij.q.ij.abbatē.⁊.ſ.e q.v.ſiqs ep̄oꝝ.⁊. lxiij. di.p2incipali. ſ3 coñ eū eſt ex̄.e.c.nobis.

s ¶ Fūdatores. ⁊ ſic vi deṫ:ꝙ auctē huius ca pituli laicus poſſit iſti tuere i ſp̄ūalib⁹ ⁊ tpali bus.vel dic: ꝙ ipē ep̄s reuocabit factū ſuū:vt ex̄ de elec.noſti.l.di. pe nitētes. Itē ſi ep̄us p2i mū p̄ntatum ſp2euit:⁊ ſecūdū recepit:teneṫ p̄ mo.ꝓuidere:vt ex̄. e.ti. paſto2al.l3 alex.ōderit ep̄o electionē:vtrum p̄ mū vl' ſcōm vellet reci pere:ex̄.e.ti.cū aūt. cu3 ergo ep̄us puniaṫ ꝑ il lud.c. paſto2alis. p3 ꝙ hodie epiſcoppus nō habet electōem.

t ¶ Monaſteriū .i. ec cleſiam.

u ¶ A dn̄io.i.diſpoſitō ne.ē ergo hic ar.ꝙ ep̄s inuito p̄rono non pōt de eccl'ia facere mona ſterium:vt.j.c. p̄xi. q2 iam derogareṫ in hoc iuri p̄roni in electione ⁊ in recipiēdo ab eccle ſia : ſic nec dn̄s rei pōt vſum rei immutare ēt in melius inuito vſu fructuario. ff. de vſu ⁊ ha.l.vlti.ar. tamen coñ x.q.i.c.i.j.e.c.nemini.

ſolicitudinē adhibere : q⁹ aut nullam opatio noxā nocēs attingat: aut mulctā ul' aliquā ꝑtē ſalutaris mercedis aſſumat. Siqs uēo deinceps hec monita temerare p̄ſūpſerit:⁊ male rapta cū cōfuſione reſtituet: ⁊ excōicatōis ānue ſniam ſuſtinebit. Item ex concilio toletano quarto.

Fundatores eccleſiarū o2dinādos in eis ep̄o offerant.

Decernim⁹ : ut ꝙdiu fūdatores eccl'iaꝝ in hac uita ſupſtites fuerint: ꝓ eiſdē locis curā habeāt ſolicitā.itaq̧ rectores idoneos i eiſdē baſilicis ijdē ipi ep̄o offerāt o2dinādos. Q ſi ſp2etis eiſdē fundato2ib⁹ rectores ibidē p2eſūpſerit o2diare ep̄s: ⁊ o2diatōē ſuā irritā nouerit:⁊ ad uerecūdiā ſui alios i eoꝝ loco quos ipi fūdato2es ꝯdignos elegerit o2dinari. Item ex romana ſynodo.

A dominio conſtructoris monaſterium non eſt auferendum.

Monaſteriū ul' o2atoriū canōice cōſtructū a dn̄io ꝯſtructoris eo iuito ñ auferaṫ:liceatq̧ illi p̄ſb2o cui uoluerit ꝓ ſacro officio illi⁹ dioceſis cū ꝯſēſu ep̄i ne mal⁹ exiſtat cōmēdare. Itē gregorius papa.

Ratōis o2do nō patiṫ: ut monaſteriū ꝯtra uolūtatē fūdatoꝝ ab eoꝝ diſpoſitōe ad arbitrium ſuū qs ōbeat uēdicare. Prouidētia tñ ⁊ admonitōe ep̄i a fundato2ib⁹ eccl'ie hono2ari debent.

Unde greg. Ep̄oꝝ ꝓuidētia a fundato2ibus eccl'ie hono2eni

Conſiderādū ē:q̄ten⁹ ſi ſm ꝓuidētiā ⁊ admōitōem ep̄i ipi coheredes eaſ uoluerit tenē:⁊ hono2are faciat. Si aūt hoc ꝯtradixerit:i ep̄i p̄tāte maneat:utꝝ eas ꝯſiſtē ꝑmittat: aut religqs ide auferre uelit. Itē ex ꝯci.triburiē.

Reliqe auferāt eccl'iaꝝ:ſi plures heredes de eis contenderint.

Si p'les hēdes ꝯtēderit ō cōi eccl'ia auferri iubeat ep̄s reliqas ſacras:⁊ eccliaꝝ claudi: dōec cōi ꝯſenſu ⁊ ꝯſilio ep̄i ſtatuāt ibi p̄ſb2uꝝ:⁊ vñ uiuat. Et ergo ex his auctib⁹ colligiṫ: de manu laicoꝝ eccl'ie recipiēde ñ ſūt: niſi cū ꝯſēſu ep̄oꝝ. Iuxta illō magocienſis ꝯcilij.

Non liceat laicis presbyteros de eccl'ia eijcere.

Laici p̄ſb2os de eccl'ia ñ eijciant:neq̧ i eis cōſtituāt ſine ꝯſenſu ſuoꝝ ep̄oꝝ. Itē ex ꝯci. gabiloñ. Abſq̧ ep̄oꝝ cōſenſu laici p̄ſb2os de eccl'ijs nō eiciant

Inuētū ē:ꝙ m'lti arbitrij ſui temeritate: ⁊ qō eſt grauius ducti cupiditate p̄ſb2is qbuſlibet abſq̧ cōſenſu ſuoꝝ ep̄oꝝ eccl'ias dāt ul' auferūt.vñ o3: ut canōica reg'la ſuata null⁹ abiq̧ ꝯſēſu ep̄i ſui cuilib3 p̄ſb2o eccl'aꝝ det:quā ſi iuſte adept⁹ fuēit:hāc ñ niſi graui culpa co2ā ep̄o canonica ſeueritate amittat. Sicut ergo auctē hieronymi decias male poſſeſſas a laicis ep̄o ꝯſentiēte l3 monachis

x ¶ Ne malus.ar.ꝙ ſufficit aliquē nō malū eē:vt nō.viij.q.i. l3. ⁊ tenetur ep̄s p̄ntatū recipe niſi aliqd obijciaṫ in ꝑſonā ei⁹:vt.lxv.di de ꝑſona.l. di. poſtq̄.⁊ ex̄.e.ti.paſto2al'. S3 nūqd ep̄us teneṫ ꝓbare crimē qō obijcit: videṫ ꝙ ſufficiat ſi dicat:eligatis aliū:vt.xxviij.di.p2iuſq̄.⁊.xxxix.di.petr⁹ qō pōt admitti.ſ3 pōt p̄ronus cū ſupio2e agere:vt ep̄us crimē ꝓbet vl' eū admittat:vt.viij.q.iij.artaldus.ix.q.iij.nunc vero.

y r ¶ Rationis.

z ¶ Conſiderādū.coheredes.ēt ex̄nei.⁊ videṫ:ꝙ indiſticte loqṫ.nā q̄dā iurap̄ronatus ad ex̄neos heredes trāſeunt : vt.C.de in ius vo.l.ij. Videṫ ergo:ꝙ ſi p̄ron⁹ ꝯferat eccl'ie vl' ex̄neo iuſp̄ro.ꝙ āmō nō pōt ꝯuenire dilapidātes eccl'iaꝫ vl' ēt petē alimēta:ar ad h̄: ex̄ de teſti. ſignificauit ꝓbabili⁹ vr̄:ꝙ tali iuri qō ē ad vtilitatē ⁊ fauorē iductum eccl'e : nō poſſit p̄ron⁹ renūciare.vñ l3 filij abſtineāt ab hereditate : nō iō ꝑdiderūt iuſpa. vt.ff.de iurepa.filij.nec.n.generali renūciatōe remittiṫ dolus:vt.ff.de libe. le.aurelius.Ego credo ꝙ tali iuri poſſit renunciari:cū donari poſſit:vt ex̄ e.ex inſinuatione.

⁊ a ¶ Si p'les.auferri.hic dr̄:ꝙ ep̄us,ꝓpter diſco2diā p̄ronoꝝ d3 claudere eccl'iaꝫ:vt ex̄.e.c.i.⁊.ij.alibi dr̄: ꝙ ſua auctē ꝯfert ſi p̄roni ñ ꝯco2dāt uſq̧ ad.iiij.mēſes:ut ex̄.e.q̄m.in qbuſdā.vl' vſq̧ ad ſex:vt ex̄.e.ti. eam te. Diſtiguas ergo:q2 aut diſco2dia ē int̄ ep̄m ⁊ p̄ronū aut int̄ ipos p̄ronos ſi int̄ ep̄m ⁊ p̄ronū:tūc ep̄us ponet iconomū i eccl'ia quouſq̧ terminatū negociū:ut ex̄ de offi.o2.c.cū uos.ſ3 ſi int̄ p̄ronos ē diſcordia:aut ſup elec.facta ab eis.aut ſup ipo iurepatronatus:ſi in electione diſſentiunt:tūc ſi pōt fieri ſine ſcādalo p̄ferat ep̄s illū q maiorib⁹ iuuaṫ meritis:ut ex̄.e.q̄m in quibuſdam. ſ3 ſi pares ...

ma.l.ij.§.hoc ualꝫ.ſimiliṫ i oi re cōi:ut.ff.cōi di. fabinus.⁊ ... in electōe ep̄i:ut ex̄ de elec.q2.ꝓpter. Sed q̄rit ſi duo ſūt p̄roni: unus reliqt plures filios:⁊ alt̄ unicū:an iſte un⁹ par ſit ... ill' plurib⁹:uideṫ ꝙ ſic:cū ex pluralitate ſucceſſoꝝ nō debeat ... obligatio.ff.de v.obli.l.ij.vñ oēs illi debent reputari ꝓ uno ... loco uni⁹ ſuccedāt:ut.ff.de cōdi.⁊ de.cui fund⁹. quēadmodū ſi plures ſūt mō canōici i eccleſia q̄ ꝑus fuerūt:nō pl⁹ iuris hūt mō multi q̄ ꝑus habuerūt pauci. Si ꝯ q̄lib3 iſtoꝝ ē p̄ron⁹ ... dū:ꝗ iſti plures pl⁹ h̄ñt iuris q̄ ille un⁹:⁊ hoc ꝓbaṫ. ff. de ... liber ius. Itē ſm hoc nō pl⁹ iuris h̄ret cui cōceſſa eēt poteſtas ... di q̄ ꝑus ꝑ ſe habuit:qō falſuꝫ uideṫ:ut ex̄ de elec.ne.ꝓ defe... ⁊.ff.de aſſig.li.l.i.ſi.Dic:ꝙ ſunt oēs equaliṫ p̄roni:vt extra... forte hoc uex eſt :cum hereditas eſt diuiſa.

L ¶ Aici.

b ¶ Inuētū ē.qō graui⁹.nō ē ergo qs.ꝓ qualib3 culpa depo... dus:ut.lxviij.di.c.i.itē ar.ꝙ null⁹ d3 ꝑuari ſuo bñficio ſine culpa ſua:ut.lvi.di.ſatis puerſū.⁊ ex̄ de cōſti.cognoſcētes. ar. ... ex̄ de cleri.egro.c.vlti.ſed illud,ꝓpter ſcādalū,ꝓ quo multa ... tunc:vt.di.l.ut cōſtitueret.ex̄ de no.oper.nū.cum ex iniūcto, ...

c ¶ Co2ā ep̄o.ergo ſolus ep̄us pōt cognoſcē de crie:ubi agit ... ꝑuatione bñficij ſinead aliā penā:dūmō nō agaṫ ad depoſitōis

oꝛdis:vt notaui.xv.q.vij.i ſūma.lꝫ aūt nō remoueaꝛ aliqs ab ad miniſtratōe:niſi ꝓ graui culpa:tñ regulares ꝑlati ꝓ leui culpa re mouenꝛ:vt ex̃ de ſimo.ꝑ tuas.in fi.ꝛ.ſ.e.q.i.c.vlti.

d Sicut ergo.bieronymi:vt.ſ.e.q.i.c.vlt.

Decimas.

Nemini. Quidā ſic ponunt caſuꝫ nulli licꝫ dare iuſpꝛonatꝰ ꝑ uate ꝑſone vł ēt ꝯmutare cū ꝑuata ꝑſona: ſꝫ dari poteſt monaſterio vł cōmutari cum mōaſterio. vē di āt nulli pōt ꝑ iſtoꝛuꝫ caſu facit qȯ legiꝛ ex̃.e.ti. de iure ſꝫ eis obſtat: ex̃.e. ex inſinu atōne. in pꝛin. ſed pōt dici:ꝙ ibi vnꝰ alij ceſ ſit admiſtratō nē ſolidā:non eni ȯdit iuſpa tronatꝰ:cū pꝛi us fuiſſet pꝛo nus.h.aūt itel ligit de ipa ec cleſia:ꝙ nullꝰ pōt dare eccle ſiam ꝑuato:vt ide faciat bita culū:vt.xix.q. iij.q̄ ſemł.De ꝑmutatōne ec cleſie planū ē qꝛ ñ pōt eccle ſia ꝑmutari: niſi cū alia ec cleſia:vt ex̃ de rez permu.ad qōnes.Satis credo:ꝙ ſiue ſit ecclia ſiue iuſpꝛonatꝰ:be ne pōt cōcedi mōaſterio dū tñ hēaꝛ cōſen ſus epi:vt ex̃ e.cōſultatōibꝰ in fi.ꝛ.c.nullꝰ ſiliꝛ ꝛ ecclie ſe culari:vt ex̃ ȯ reſti.ſpo.cum vēiſſꝫ.io.Ego credo ꝙ iuſpa tronatꝰ poſſit ꝯcedi ſine epo vt ex̃.e.illud.

b.

g In ꝓpꝛiū. i.ꝑuatū.

h

i Monaſteriū.i.eccleſiaꝫ.

Si qs ad melioꝛandū.hec ē vna de tribꝰ cāis:ꝓpꝛ quas trāſ ferunꝛ ecclie de loco ad locū:vt de cōſe.di.i.tribus.ſ.e.q.i.ꝛ tꝑis ꝛ ē ꝯ regulā illā.xix.q.iij.q̄ ſemel.ꝛ ꝑdit ꝑoꝛ ecclia ꝑuilegiū ſuum vt.ſ.e.ꝛ hoc.diximus.

k Conſtituit.hoc.c.legiꝛ.xx.q.iij.conſtituit.

l Congregatio.ſ.xviij.q.ij.abbas.ꝛ.c.abbatem.

de manu laicoꝝ recipe:ꝛ eas ꝑpe tua ſtabilitate tenere:ſic ꝛ ecclꝰas a laicis male detētas cum ꝯſenſu epoꝝ licet monachis ad oꝛdinan dū accipe:ꝛ eis i ꝑpetuū ꝓuidere Unde urbanꝰ.ij. Sine uolūta te epoꝝ decias uel ecclꝰas a laicis monachi nō ſuſcipiant.

Decias ꝛ ecclꝰas a laiciſ mona chi nō ſuſcipiant abſqꝫ ꝯſēſu epoꝝ ꝛ uoluntate. Qꝫ ſi alr̃ ꝑſum ptū fuerit:canōice ultiōi ſbiaceāt Itē ex decreto ſilue.pa. Nulli liceat i ſuū ius mōaſtēiū ꝯuertē:a lij tñ ad oꝛdinādū tradē illȯ ualēt

Nemi regū aut cuiqꝫ hoīuꝫ in ꝓpꝛiuꝫ ius liceat mōaſteriuꝫ tradē niſi ad aliud mōaſteriū: uł cōmutare niſi cū alio mōaſterio: uł quocūqꝫ cōmercio uēdē. Qȯ ſi factū fuerit:nō ualebit: ſꝫ ipm mōaſteriū in ꝑſtinū refoꝛmeꝛ ſta tū. Itē ex eodē. Epi ꝛ frūꝫ cōſilio mōaſteriū ad melioꝛāduꝫ alij ſupponere nullꝰ ꝓhibeaꝛ.

Si qs uult mōaſteriū ſuū ad melioꝛādū in aliū locū ponē fiat cū ꝯcilio epi ꝛ frūꝫ ſuoꝝ:ꝛ di mittat ꝑſbꝛuꝫ i ꝑoꝛi loco ad mini ſtēia ecclꝰe Itē ex ꝯci.magociēſi Publice pñie ſbijcianꝛ:q circūue niēdo aliquos tōdere ꝑſumūt.

Conſtituit ſane ſacer iſte con uētꝰ:ut epi ſiue abbates q nō i fructu aiaꝝ ſꝫ i auariciā ꝛ turpe lucrū inhiātes quoſlibꝫ hoīes cir cunueniēdo totonderunt: ꝛ res eoꝛum tali ꝑſuaſione ſurripuerūt pñie canōice utpote turpis lucri ſectatoꝛes ſbiaceāt. Hi uēo q ille cti comā depoſuerūt:i eo qȯ cepe rūt ꝑſeuerare cogāꝛ:res uēo eoꝝ hēdibꝰ reddāꝛ. Itē ex ꝯci.tolet. Sine uolūtate frūꝫ aliquē ȯ ſuis ꝓpiqs abbas ſibi ſbſtituē ñ ualet

Congregatō dꝫ ſibi eligē abba tem pꝰ abbatis ſui moꝛtē uel eo uiuēte ſi ipē diſceſſerit uel pec cauerit. Eps.n.ñ dꝫ abbatē uio lenꝛ retinere i loco ſuo. ipē aūt ñ pōt aliquē oꝛdiare de ſuis ꝓpiqs uł amicis ſine uolūtate fratrum.

Quidaꝫ ꝑſbyꝛ infir mitate ꝑ̃ uatus ſe fieri uelle mōachuꝫ dixit eccle ſie ꝛ bñfi cio i māu aduocati renūciauit. poſtqꝫ cōualuit: mox ſe futuꝝ mōachū negauit ꝛ eccle am ꝛ bñficiū repoſcit. Hic pꝛi mū q̄riꝛ utꝝ reꝰ uoto teneaꝛ:an li ceat ei a ſuo ꝓpoſito coꝛdis diſce dē. Scdȯ:an ecclꝰa ꝛ bñficiū ei reddēda ſūt: q ꝑus liba uolūtate refutauit. Tertio:ſi ꝯtigiſſꝫ eū ſe ꝛ ſua mōaſterio tradidiſſe:an li cētia abbatis liceat ei ad ꝓpa redi re. Quarto:ſi ſine lñia abbatis retro abierit: an ſua ſibi ab abba te reddēda ſint.

Quod aūt a uoto diſcedē nō liceat:młtis auctibꝰ ꝓbaꝛ.ait.n.ꝓpheta uo uete ꝛ reddite uota dño deo ueſtro. Itēꝫ auguſtinꝰ. Que ȯo uoueꝛ neceſſario reddāꝛ

Sunt qdaꝫ q̄ ēt nō uouēteſ de bemꝰ:q̄daꝫ ēt q̄ niſi uouēimꝰ nō debemꝰ:ſꝫ poſtqꝫ ea deo ꝓmit timus:neceſſario reddē ꝯſtringi mur. Item hiero. De eodē.

Uouētibꝰ nō ſolū nubē:ſꝫ etiā uelle dānabile eē. Itē gre. in regiſtro. Dignꝰ ē ſupplicio:q ſeipꝫ deo ſbtrahit a uoto reſiliēs.

Ananias deo pecunias uoue rat:qs pꝰ uictus ꝑſuaſiōe dia boli ſbtraxit.ſꝫ q̄ moꝛte mulctatꝰ eſt ſcis. Si ergo ille moꝛtis piclꝰo

m Retinere.ſi vult ꝓpꝛ humilitatē renūciare:vt.xviij.q.ij.abbas.

n Propinqs.ſ.di.lxxix.decenter.io.

a Quidā preſbyter.

b Quod aūt a voto.Hic q̄riꝛ an liceat alicui diſcedē a voto. Et in hac qōne magr̃ diſtinguit:ꝙ aliud ē votū cōceptū coꝛde oꝛe ſimplicii ꝓnunciare: ꝛ aliud eſt obligatione aliqua ſe obnoxium facere.ſꝫ ti quocunqꝫ mō iſtoꝛuꝫ modoꝝ qs voueat: nō lꝫ ei recedē quo ad de um: ſꝫ quo ad eccleſiā lꝫ a ꝑmo voto ei rece dere:ſꝫ nō a ſcdȯ.Sꝫ mirū videꝛ cuꝫ hoc ſit peccatū quo ad deū:q̄ re eccleſia illud tolerat cū hoc ſit laqueū iījcē talibꝰ ꝛ decipe aīas eo rū:qȯ nō ē faciēdū: vt xxvij q.i.ȯ viduis. cū dñs ipē noluit facere dr̃iam inꝛ iuramētū ꝛ ſimplicē loquelā:vt.xx ij.q.v.iuramēti. Pōt melius diſtingui inter deliberatōeꝫ ꝛ volūta tē ꝛ votū. ſiqs recedit a delīberatōne: nō pec cat moꝛtaliꝛ.ſiqs auteꝫ rcedit a ꝓpoſito:quod firme fixerat i aīo ſuo peccat:ſed venialiꝛ ſm quoſdā:vt ex̃ de vo. ꝛ vo.redēp.lr̃aturaꝫ.ſm h.vero peccat tał moꝛ taliꝛ ac ſi verbis vouiſ ſet:vt.ſ.e.q bona.ſed a voto qȯ verbis expꝛi miꝛ ſiue cuꝫ ſolēnitate ſiue ſine ea:nō licet re cedere ſine moꝛtali pec cato ſm oēs:vt ex̃ qui cle.vel vo.rurſus.licet

Q. I.

alex.videaꝛ dicē:ꝙ pꝰ votū ſimplex pōt coñ hi mr̃imoniū: vt ex̃ q cleri.vł vo.veniēs. ſꝫ il lud itelligas de cōꝑati ua ꝑmiſſione.io.

c Sunt qdaꝫ. debe mus.vt ad fidē ſeruan dam ꝛ generaliꝛ ad oīa illa ſine qbꝰ hō ſaluari nō pōt: de qbꝰ hēꝛ de pe.di.ij.charitas.

d Quedā ēt. vt conti nētia.vt.xxxij.q.i.inte gritas.

e Promittimus. ar. ꝙ.ex nuda ꝓmiſſione qs teneꝛ:vt.xij.q.ij.q cunqꝫ ſuffragio.xxvij. q.i.c.ij.

f Neceſſario.niſi tale ſit illȯ qȯ pēdeat ȯ alieno arbitrio:vt ſi vnꝰ ꝯiuga tꝰ ꝓmittat ꝯtinētiā:ñ tꝫ:vt.xxvij.q.ij.ſi tu. Itē uotū aliqȯ abſtinētie ñ pōt facere vxoꝛ ſine viro.xxxiii.q.v.manifeſtū.nec mōachꝰ ſine abbate.xx.q. iiii.monacho. Itē nec filiꝰ ipubes ſine voluntate pr̃is.xx.q.ii.c.i.ꝛ.ii.nec ſeruus ſine voluntate dñi:ut.liiii.di.ex antiqs.

g Conſtringimur.niſi foꝛtiꝰ uinculū ſupueniat.xxvii.di.ſi uir.

h Ananias.de hoc hēs.xii.q.i.dilectiſſimis.

i ¶ Temetipm̃.ar.ꝙ maioꝛ ẽ alienatio ꝑſone ꝙ̃ rei:ſic.xij.q.i.ꝑcipimus.
k ¶ Qui bona agunt.ſ.mr̃imoniũ.
l ¶ Si melioꝛa.i.continentiam.
m ¶ Deliberãt.firmiť ꝓponẽdo.ꝛ tũc ſꝫ.h.peccãt moꝛtaliť: ſm̃ alioſ vẽialiť.
n ¶ Ceciderũt.ip̃ꝛope.ſ.ab eo qđ ñ hñt:vt ibi:cadẽt a laťe tuo mille ꝛc̃.
o ¶ Si ergo ꝓnũciat. ꝗ̃ obligať qs ex ſolo ꝓpoſito coꝛdis:quod.h. concedit.

p ¶ c Monſaldus.i hoc.c.terminať p̃ma qõ: ꝛ intitulať ſcđa:an poſſit qs repetẽ bñficium cui renũciauit: ꝛ dicendũ ꝙ ſic: quia nõ renũciauit ꝓut debuit ꝛ in paſſione coꝛpis renunciauit:ar.xxij.q.ij. nequis.
q ¶ Aduocati.ar.ẽ hic ꝙ illicita renũciatio nõ p̃iudicat.alicui:vt.vi.q iij.deniqꝫ.ꝛ.ff.de offi.p̃ſi.legatꝰ.ꝛ.C.de defẽſo.ciui.l.vlt.ar.ꝯ.ex̃ de renũ.ꝙ in dubijs.de h̃ dixi.vi.q.iij.deniqꝫ.ſꝫ ſi renũciaſſet in manu p̃lati ſui:teneret renunciatio niſi tunc tp̃is nõ fuiſſet cõpos ſui: vt ex̃ de ſucceſ.ab inteſ.c.iij. ſꝫ cui iſtoꝝ icũbit ꝓbaͦ vł illi q dicit : ꝙ fuerat cõpos:vł illi q dicit:ꝙ nõ erat compos:ar.ꝙ illi q dicit : ꝙ compos erat.vt.iij.q.ix.indicas Itẽ qꝛ nõ ẽ p̃ſumendũ đ ſpõtanea renũciatõe vt ex̃ de renũ.ſuꝑ hoc ff.de ꝓba.cũ de indebito.ar.ꝯ.ex̃ de ſucceſ.ab inte.cũ dilectꝰ.C.de codi.l.nec codicilł. Rñ. ei.q dicit icũbit ꝓbatio vt.ff.de ꝓba. ei q dicit ꝛ ꝓbať ſtulticia ꝑ v̄ba ꝓferentꝭ:vt ex̃ de ſucc.ab inte.c.cuꝫ dilectꝰ in ꝑte deciſa.ſi.eñi ſtulta v̄ba dixit:p̃ſumo:ꝙ non erat ſui cõpos:vt dicta decre.cũ dilectꝰ.ꝛ.xciij di.legimꝰ.in p̃n.io.Sꝫ an ſufficiat ꝓbare renũciatõeꝫ:vel teneať ꝓbare ſpõtaneũ q̃riť:uideť

Q. II.

ꝙ ad duo teneať.ſ.ad renũciatõem ꝛ ſpõtaneum:ar.p̃dictoꝝ iuriuꝫ in qbus innıtiť.h.
r ¶ Anni.alibi dať biẽniũ:vt.xix.q.iij.monaſterijs:alibi trienniũ:vt.j.e.ſiqs incognitꝰ.ſꝫ põt breuiť dici : ꝙ iđ diuerſa tp̃a ſtatuunť ad oſtẽdẽdũ ꝙ ſunt arbitraria.vł dic ꝙ cleric̃ ignotꝰ ꝛ laicꝰ notꝰ ꝑ biẽniũ ꝓbabũť:ſꝫ cleric̃ notꝰ ꝑ annũ.ſi tamẽ clericus notꝰ ꝑ annuꝫ ſtati voluerit conuerti:admittiť:vt ex̃ de regu.ad apłicam.
s ¶ Bñficia.nũqd cleric̃ q fuit i ꝓbatõe ꝑ annũ:pꝰ annũ dꝫ repetẽ bñficia ſua:cũ cleric̃ nõ niſi ꝑ tres ſeptimanas poſſit abeẽ ab ecclia:vt.vij.q.i.ſiqs i clero.vł vſqꝫ ad ſex mẽſes:vt ex̃ de cler.ñ re.ex me.ſꝫ dic vt nõui.xxvij.

dignꝰ fuit:q eos quos dederat nũmos deo abſtulit:ꝯſidera q̃̃to piculo i diuino iudicio dignꝰ eris: q nõ nũmos: ſꝫ temetipꝫ deo oĩpotẽti:cui te ſb mõachali hĩtu deuouẽas ſbtraxiſti. Itẽ ſr̃ ezechielẽ

Ante dei oculos cadũt:q bona q̃ cõcipiunt agere recuſant.

Qui bõa agũt:ſi melioꝛa agẽ deliberãt:ꝛ pꝰ deliberata ñ faciũt:lꝫ in bõis ꝑoꝛibꝰ ꝑſeuerent in ꝯſpectu tñ dei ceciderũt ex deliberatõe. Itẽ:Qũt q cũcta relinq̃re ꝛ dei ſuitio ſe ſubdere ꝛ freno caſtitatis ſe reſtrigẽ deliberãt: ſꝫ cũ pꝰ caſtitatẽ alios cecidiſſe ꝯſpiciũt: ſe retrahẽdo meritũ ꝑdunt.

¶ Si ergo pꝰ uotũ qſq̃ neceſſario cogiť ſoluẽ qđ uouit : ſi uouẽtibꝰ nõ ſolũ nubẽ:ſꝫ etiã uelle dãnabile ẽ:pꝫ ꝙ ſacẽdos iſte ad executionẽ ſui uoti cogẽdꝰ eſt:ꝛ nõ ſolũ ñ fieri:ſꝫ etiã uelle mõachũ nõ fieri ſibi dãnabile ẽ. Quõ inť uouẽtes iſte cõputãdꝰ ſit: pꝫ ex uerbis augu.dicẽtis:Dixi cõfitéboꝛ ꝛ ceťa Magna pietas dei ẽ:ut ad ſolaꝫ ꝓmiſſiõeꝫ peccata dimittat. Nõdũ eni ꝓnũciat oꝛe:ꝛ tñ deꝰ iã audit in coꝛde. Uotũ.n.ꝓ opere reputať Sicut ergo ꝓpheta inter uouẽtes reputať:qꝛ dixit ego cõfiteboꝛ:ſic ꝛ iſte inť eoſdẽ cõputãdus eſt:qꝛ dixit fiaꝫ monachus.

¶ His ita rñdeť:Aliud ẽ ꝓpoſituꝫ ꝯcipe i coꝛde ꝛ etiã oꝛe enũciare. Aliđ ẽ ſbſequẽti obligatõe ſe reũ uoti facẽ. ¶ Quia ergo iſte ꝓpoſitũ ſui coꝛdis oꝛe ſimpliciť enunciauit ñ aũt monaſterio aut abbati ſe tradidit:nec ꝓmiſſionem ſcripſit:nequaq̃ reus uoti habetur.

Unde alex.ij.

Nõ cogiť aliqſ i mõaſteriũ manẽ niſi ꝓfeſſiõeꝫ fecẽit i mãu abbatis

Monſaldus pſbr quõdã infirmitate ac feruoꝛe paſſionis p̃ſſus ſe mõachũ fieri ꝓmiſit:non tñ mõaſterio aut abbati ſe tradidit: nec ꝓmiſſionẽ ſcripſit: ſꝫ beneficium ecclie i mãu aduocati refutauit.at poſtq̃ ꝯualuit:mox ſe monachũ negauit fieri : q̃ꝓpť qꝛ ꝛ beati bñdicti regła ꝛ p̃cipue pr̃is ꝛ ꝑdeceſſoꝛis nr̃i ſãcti greg. pape canõica iſtitutio inť dicit mõachũ añ uniꝰ ãni ꝓbatõeꝫ effici :iudicamꝰ ꝛ auc̃te apłica p̃cipimꝰ: ut p̃fatꝰ p̃ſbr bñficia ꝛ altaria recipiat : hẽat:ꝛ q̃ete retineat. Itẽ aug. ad bõifaciũ comitẽ.

Uxoꝛ pꝰ ꝓpoſitũ ꝯtinẽtie ducta dimitti ñ dꝫ.

Nos nouimꝰ:nos teſtes ſumꝰ ꝙ oẽs actꝰ publicos:qbꝰ occupatꝰ eras reliquere cupiebas ꝛ te in ociũ ſanctũ ꝯferre:atq̃ in ea uita uiuere in q̃ ſerui dei mõachi uiuebant. Cũ ergo te eẽ i hoc ꝓpoſito gaudẽmꝰ: nauigaſti.i. uxoꝛeꝫ duxiſti. Si ꝯiugẽ ñ hr̃es : dicerẽ tibi qđ ꝛ tubanis dixi mꝰ:ut in caſtitate ꝯtineñ uiueres. ſꝫ ut te ad iſtã uitã nõ exhoꝛter:cõiũx ẽ ipedimẽto ſine cuiꝰ ꝯſẽſu ꝯtinenť uiuẽ tibi ñ lꝫ:qꝛ ꝛ ſi tu eã pꝰ illa uerba tubanẽſia ducere ñ debueras illa tñ nihil eoꝝ ſciẽs inocẽť tibi ꝛ ſimpłr nupſit. Ecce iſte coꝛde ꝯcepit ſe mõachũ fieri ꝛ oꝛe ꝓnũciauit ſe uelle i ociũ ſãctũ ꝯferre: ñ tñ poſtea coactꝰ ẽ ſuſcipe:qđ cõde ꝯcepit ꝛ oꝛe ꝓnũciauit. Auctoritas illa alex.ſecuta ẽ iſtitutõneꝫ beati greg.ꝛ beati bñdi.q̃ ꝓbãdis annũ idulget:ſed tm̃ notis: incognitis uero triẽniũ ꝯcedit. Unde ex decre.bõifacij.

Añ ꝓbatõeꝫ triẽnij null i mõaſterio ſuſcipiať

Siqs icognitꝰ mõaſteriũ igredi uoluerit:añ triẽniũ monachi hĩtꝰ ñ p̃ſteť:ꝛ ſi ifra treſ ãnos aut ſuus aut liber aut colonꝰ q̃ratur a dño ſuo:reddať ei cũ oĩbus q̃ attulit:fide tñ accepta de ipunitate.ſi aũt ifra triẽniũ ñ fuerit requiſitꝰ:poſtea q̃ri nõ põt:niſi ſit taꝫ longe ꝙ iueniri nõ poſſit.

Quod aũt q̃riť:an pꝰ traditõeꝫ ſit ei fas cuꝫ lĩnia abbatis ad ꝓp̃a redire: facile mõſtrať ñ poſſe

q.ij.deſpõſata.io.ſꝫ de hoc qđ iuris ſit:in qõnibꝰ notaui.h.
t ¶ Nos nouimꝰ.nauigaſti.ſicut nauigãs ſbijcit ſe varijs p̃iculis nec ꝓpꝛio motu regiť ſꝫ ventis:ſic hñs vxoꝛẽ.
u ¶ Sciens.ergo ſi ſciuiſſet:ꝙ votũ ſimplex fecerat peccaſſet ipſa moꝛtaliť:qđ verũ ẽ:ſicut ꝛ alť q ipediuiſſet votũ illiꝰ: vt.xxij.q.ii. hoc ſanctũ.: ẽ ſi.ex̃ de eo q duxit in ma.ꝓpoſitum.
x ¶ Siqs hic.... ergo tp̃e ꝓbationis eni i b... ꝑoꝛ:vt.liij.... legẽ.ꝛ.liij.... multos.ꝛ ex̃ ... cle.vł vo.... eo.ꝓbabili... tñ videť.ꝙ ... hĩtu mõach... li debeat ec... non aliť poſſ... expiri aſp... tẽ oꝛdinis ... iduat hĩtu.... ꝙ dicas hic nõ p̃ſtať: intellige cũ effectu:ꝛ ... eum nõ poſſ... reijcere.
y ¶ Aut liber per iſtud.c.... deť ſoluta q... ſi vxoꝛ ... ꝛ ſua tradid... religioni ... lĩnia vxoꝛis:... poſtea rep... ab vxoꝛe:... poſtea ſua ... res ſue reſti... ende:hic ... ꝙ ſic: vel intel... ligiť de tali li... berto: qui eſt ... affrican̄ alic... curie.
z ¶ Infra tri... niuꝫ.ſed ... iſte ſeruꝰ ... rit furtum ... coꝛpoꝛis ... modo res ... tinas ... triennio ... nec ſpatio ... gi tp̃oꝛis ... ſit ſeruꝰ ... tiꝰ p̃ſcrib... C.õ ſ.fug.... Reſpõdeo ... hoc ſanc...

Q. III.

cleſie.poſſꝫ ... dici ꝙ eccleſia dꝫ recõpenſare dãnaꝫ dño

xxiiij.q.vi.cõperimꝰ.cõſilijs fauoꝛ ẽ.j.e.q.iiij.queſti.
z ¶ Longe.ex hoc videť:ꝙ tm̃ currat iſtud trienniũ a tempoꝛe ſcientie:alij dicũt:ꝙ currit a tempoꝛe probationis.vt dixi.lxiiij.di. ſi ſeruus.
a ¶ q Quod aũt.Hic q̃riť:an monacho recedẽti reddẽda ſint q̃ ſua fuerũt:ꝛ dicendũ ẽ ꝙ nõ.xix.q.iij.qꝛ ingredientibꝰ ꝛ.ꝯ.xxi.q.vi.de lapſis.ꝛ in auc̃.de monachis.ꝯ.ſi vo.

relinquēs.ſi tñ timet̃ de eius ſeuitia pñt monachi pmittere vt ſua tollat:vt.j.e.q.iiij.§.vlti.

b Q Uicūqꝫ.i.cōſtitutū.i.ꝫ hoc ſtatutū vl' ponit̃.ppꝛie. icidit.n. i penā.ſed ſi ſtati reſtitueret eccl'e:penā effugeret: ex̄ ð re. ec.nō alie.ſiqs pſbr̄.ꝫ.c.xij.q.ij.nō liceat.

c Uel exiguum.ergo ꝑ aliēatōe rei mo dice deponit̃ aliqs.ꝛ ſic eſt ar.ꝫ.xij.q.ij. terrulas.ꝛ ex̄ de dona.c.iiij. ſꝫ intellas hoc tale exiguum: qð tñ vtile eſt eccl'e.Jtē i h' mōi alienatio. e III. nib' valde atte dēda ē lex mu nicipal': ex̄ de dona.c.iij.ꝛ.ff qð vi aut clam l.pꝛhibere.§.ſi tantum.

d Honoris. ecce pena alie nantis.xij.q.ij quiſquis.

e Sunt qui opes.p petuo.q.d.nō iudicio diſcre tionis: qꝛ illð eēt ꝑpetuū.nā niſi ſit ꝑpetuū nullum ōr: de pe.di.i. diuoꝛ tiū.ꝛ.ff.de re gu.iu.quicquid ꝛ.xxiij.q.i.pa ratus.ē hic ar. ꝙ ſi aliqs emit tat votuꝫ ꝓpo ipulſu animi ꝙ teneat̃ illud obſeruare. ſꝫ ſi aliqs ꝓpter alioꝝ impulſū vl' clamoꝛē ali qð emiſit: tūc tenet̃ ē.vt.xx q.iii.vnuſ. ſ ſqs.nā electo facta ad alioꝝ impulſū nō va let.vt.viij.q.i.

fieri.Jpꝫ.n.redire crimioſū eſt.q aūt manifeſto facinoꝛi deſinit ob uiare cū pōt:ꝯſentit.Hic aūt nō ſolū ñ obuiat:ſꝫ ēt pmittēdo fau toꝛ exiſtit:nō ergo licet abbati da re lñia3 alicui retro abeūdi:nec illi utiqꝫ lic3 retroꝛſū abire:qꝛ exquo ſemel ſe abbati ſbiecit abſqꝫ eiuſ ꝑ miſſiōe nihil agere pōt.

S I aūt ſine lñia abbatis de monaſterio diſceſſe rit:ꝗritur utrū ſua ſint ei reddēda an nō. Sed res ꝛ poſſeſſiones eccl'e traditas quolibet mō alienare nec abbati nec alicui lꝫ. Q Uð ſymmachus papa. Poſſeſſiōes q̄s unuſqſqꝫ ꝛ cetera. Honoꝛe puet̃: q de iure eccl'e aliquid alienauerit.

Q Uicūqꝫ epoꝝ pſbroꝝ diaco noꝝ oblitus dei ꝛ decreti hu ius imemoꝛ i cōſtitutū cōmittēs pdiū eccl'e magnū uel exiguū uel qcqꝫ ð iure eccl'e alienāe tētauēit: ꝛ dōatoꝛ ꝛ aliēatoꝛ ꝛ uēditoꝛ ho noꝛis ſui amiſſiōe mlctet̃. Jtē gre.āthemio ſbdiacono. Palea.

R Atio nulla pmittit: ut ꝓpꝛis cuiuſqꝫ uſibus applicet̃:qð ꝑ cōi utilitate datū eē cognoſcitur. Jtē ambꝛoſi' in libꝛo de pñia. Qui reuocandū putat: qð eccl'e cōtulit:ſacrilegij crimen incurrit

S Unt q opes ſuas tumultua rio mētis ipulſu nō iudicio ꝑ petuo ubi eccl'e ꝯtulerint poſtea reuocādas putauerūt:qb' nec pꝛi ma merces grata ē:nec ſcða: qꝛ nec pma iudiciū hūit:ꝛ ſcða hūit ſacrilegiū.Sūt quoſ pēitet opes ſuas diuiſiſſe paupib': ſic eos qui pñia3 agūt:hoc ſolū timē oꝫ: ne ipius pñie agāt pñiam. Item

gregoꝛius ſabino ſubdiacono. Qui ſacris locis derelicta retinē ꝯtenderit:ſacrilegiū cōmittit.

S Acrilegiū ꝛ ꝯtra legē ē: ſiqs qð uenerabilib' locis relinqt̃ pꝛaue uolūtatis ſtudijs tētauerit ſuis cōpēdijs retinē. Jtē luci' eps oib' epis. Sacrilegi iudicā tur q eccl'e facultates alienant.

O Ones eccl'e raptoꝛes atqꝫ ſuaꝝ facultatū alienatoꝛes a limib' eiuſdē mr̄is eccl'e anathēa tiꝫam':ap̄lica auctē pellim': dā nam' atqꝫ ſacrilegos eē iudicam' ꝛ nō ſolū eos ſꝫ oēs cōſentiētes eis:qꝛ nō ſolū q faciūt rei iudicāt̃ ſꝫ etiā q faciētib' ꝯſentiunt. par n.pena ꝛ agētes ꝛ ꝯſentiētes cō phēdit. Jteꝫ nico.oib' epis. Excommunicetur qui cōfinia ec cleſie frangere tentauerit.

S Icut antiq' a ſanctis pr̄ib' ſtatutū ē:ſtatuim':ut maioꝛ eccl'a p circuitū.xl.paſſus hēat: capelle uēo l' mioꝛes eccl'e.xxx. q aūt ꝯfiniū eoꝝ ꝯfrigē tētauerit: aut pſonā hōis l' bōa ei' ide ſbtra xerit:niſi public' latro erit:quouſ qꝫ emēdet̃:ꝛ qð rapuerit reddat: excōicet̃. Jtē ex ꝯci.triburieñ. Soluatur altario quod pꝛo emu nitate emendatur eccleſie.

S Iqs i atrio eccl'e pugnā cō mittit:aut hōicidiu3 fecerit: qcqd ꝑ emunitate uiolata emēdā dū ē:altario ſoluat̃ cuiuſcūqꝫ fu it illa eccl'a. Jtē aug.ad bōifac. Nō licet aliqd de eccl'ia rapere.

M Iroꝛ quō ſubito fidei muꝝ aries rupit inimici. noui .n. q religione ſemp ſis ueneratus ec cleſiā.quo iſtigāte facinoꝛe hoieꝫ de eccl'ia rapuiſti? tuus ſi de tuo

pena:vt ſi cōmittat̃ i pſona eccl'aſtica:qꝛ tal' eſt excōicatus ipo iure.j.e.ſi qs.ſed ſi i re eccl'e fit ſacrilegiū:tūc p' trinā admonitōem excōicandus ē vt.j.e.qſqs. Jtē iponit̃ pena pecuniaria qñqꝫ maioꝛ qñqꝫ minoꝛ: vt.j.e. qſqs.ꝛ.c.ſiqs ꝯtumax.ſm leges duriop pena iponit̃ ꝑ ſacrilegio. ff. ad.l. iul'.pecul.ſacrilegij.ſed ſi q̄ras cui danda ſit pena q̄ debet̃ ꝑ ſacrilegio: di cas ꝙ ſi pſone facta eſt iiuria:ipi pſone pſtan da eſt:vt ex̄ de ſen.ex. parochianos. ſi rei fa cta ē iniuria: tunc ipſi rei pſtanda ē: vt.j.e.ſi qs in atrio. ꝛ ex̄ de ſi. de hoc autem.

l O Mnes.anathēa tiꝫam'. videt̃ ꝫ ꝙ oēs ſacrilegi ꝛ dila pidatoꝛes eccl'iaꝝ ſunt ipo iure excōicati.xi.q iij.canonica. ex̄ de ſen. ex.conqueſti.ar.ꝫ.j. e. qſqs.ꝛ.c.ſe.vbi dicit̃ ꝙ ſūt excōicādi niſi reſi piſcāt. Rñ. violatoꝛes eccl'iarū ſūt ipo iure ex cōicati:ſed nō alij. vel dic ꝙ ſi i ꝯſecratōne vl' cuꝫ dat̃ res eccl'e fert epus ſniaꝫ excōicatōis ꝙ qcūqꝫ violentiā fece rit i re tali ſit excōica tus: tūc dicerē ꝙ ſtatiꝫ ē excōicat' ſacrileg' nō rōe ſacrilegij ſꝫ rōne ſē tentie dudū late.xxiiij. q.i.c.i.ꝛ.ij.ꝛ ex̄ de ſen. ex.a nobis.

m Conſentiunt. coo perādo:vt ex̄ ð ſen.ex. nup.ſꝫ pone ꝙ aliqs ꝑ cuſſit clericū: ꝛ ego ra tū hēo:nunqd ſum ex cōicat'? videt̃ ꝙ ſic qꝛ nō ſolū in cōfictib' ſed in maleficijs ratihitio mādato cōpat̃:vt ex̄ ð reſti.ſpo.cū ad ſedem. i ſi.ff.de vi ꝛ vi ar.l.i.§. ſed ꝛ ſi cū qs.nā nō ſo lū de ꝯſilio:ſed eriā de volūtate aliqs tenet̃.i. q.iiij.qꝛ pſulat'.imo q pōt reſiſtere ꝛ non reſi ſtit excōicat' ē:vt ex̄ de ſen.ex.q̄te. Rñ. ſi no mie meo qs pcutiat ali uꝫ ibi ratihitio manda to compat̃ al's non: vt ff.de neg.geſt.ſed pupilli.§.itē q̄rit̃.

f Nec pma.i.pmū factū ex quo debuit mereri mercedem.

g Nec ſecunda.ſ.reuocatio.

h Agunt.i.penitent ꝙ dederunt.

i Pñiam.q̄ penitēt ꝛ dolēt:ꝙ dederūt paupibus. ꝛ de illo do loꝛe ſine pñia agant pñiam.

k S Acrilegiū.qꝛ h fit mētio de ſacrilegio:qd ſit ſacrilegiū vide am'.Sacrilegiū mgr̄alit̃ uarijs modis deſcribit̃:vno mō ſic.Sacrilegiū ē ſacre rei violatio ſiue i ſe ſiue i alio.ꝛ hic appel lat̃ ſacra res ſiue ſit res ipa ſacra ſiue ipa pſona eccl'aſtica. Alio mō deſcribit̃ ſic.Sacrilegiū ē publici iuris traſgreſſio.qd aūt ſit ius publicū hēs.ſ.i.di.ius publicū.largi' tñ qñqꝫ ōr cōmittē ſa crilegiū:q diſputat de iudicio pncipis:vl' cū dies ſolēnis violat̃: vl' cū legib' ſiue canōib' reuerētia ñ ipēdit̃. Cōmitit̃ āt trib' mo dis ſacrilegiū:vl' cū ſacrū de ſacro:vl' ſacrū de ñ ſacro:vl' nō ſacꝝ de ſacro aufert̃:vt.j.e.qſqs.iponit̃ aūt ꝑ ſacrilegio qñqꝫ ſpūalis

n S Icut.paſſus.paſſus ut ait iſid.ē mēſura.v.pedū.pes ē ſpaciuꝫ.xv. digitoꝝ.iſtud tñ ñ tꝫ i capel'is q̄ ſunt.j.ambitū caſtelloꝝ:vbi ꝓpter loci anguſtiā nō pōt iſtud obſeruari:vt.j.e.qſqs.ꝛ.c.queſti.

o Niſi public'.ꝛ noctūrn' depopulatoꝛ agroꝝ.hi ſoli excipiūt̃ ſꝫ ius ca nonicū:lꝫ leges plures pſonas excipiant:vt ex̄ de imu.ec.inī.leges.n.exci piūt homicidas adulteros raptoꝛes virginū:ſꝫ ſm canones raptoꝛes vir ginū tuti ſūt in eccleſia:vt.xxxvi.q.i.de raptoꝛibus.

p S Iqs in atrio.altario.hic hēs ꝙ pecunia reſtituitur illi loco in cuius ignominiā data ē.xxvij.q.i.ſiqs rapuerit.ꝛ ex̄ de ſimo.de hoc. ꝛ in no.dicit ꝙ cū pena duplici reddet̃:vt ex̄ de ſimo.audiuimus.ꝛ in auc. de ſanc.epiſ.§.ſꝫ neqꝫ.ꝛ.ff.de calū.l.ꝛ generalit̃.§.illud.ar.ꝫ de ſimo.veniēs. ſed illud eſt diſpenſatio.

q M Iroꝛ.aries.i.impetus diabolice ſuggeſtionis ad ſimilitudinē arie tis inſtrumenti:vnde frangitur murus.

r ¶ Intendiť.i.exauditur.
s ¶ In bouē.i.in bouinā mētē:vt.xxiij.q.iiij.nabuchodonoſoꝛ.
t ¶ Oblatio.hoc eſt i deteſtationē criminis ipſius:ꝙ nō ſolū ipē ſʒ etiaʒ familia eius ꝓhibeť a ſacřis.ſic.xc.di.oblationes.τ.xij.q.ij.de viro.τ ex̃ ď ſpon.non eſt vobis.io.

u ¶ Reuʒ. vel ad moꝛtem.
x ¶ Sʒ.nunqd poterit poſtea accuſari iſte de illo crimine:ſi non pōt ergo crimina remanebunt ipunita:qꝺ eē nō dʒ:vt ex̃ de ſen.ex.vt fame.τ ſic priuilegiuʒ ecclie erit multis occaſio delinquendi:ꝓpter hoc dicunt qdam:ꝙ a quolibet pōt accuſari poſtea p̃terq̃ ab illo q ꝓmiſit ipunitatem.ſed q ſic rn̄det nitiť con̄ priuilegiū ecclīaꝝ qꝺ eſt i iuſtū vel hereticū:vt.xxij.di.oēs.ad qd enim impetraret ecclīa ei vitā:ſi ꝓ eodem crimine poſtea decapitareť:dicas ergo ꝙ hoc eſt priuilegiuʒ ecclie:ꝙ talis ammodo nec vitā nec mēbꝛuʒ ꝑdat:ſʒ ꝙ alīs pecuniariter ſatiſfaciet vel ſi hoc non poteſt:ſeruiat ei ꝑpetuo quaʒ leſit:vt.xxxvi.q.i.de raptoꝛibus.
y Frater.nec eniʒ ex̃ de vſur.quia fruſtra.
z ¶ Ab omnibus.ar.ꝙ ſacrilegus in nulla eccleſia tutus erit:cuʒ in ecclīa delinquat.vt.j.c.ꝓxi.quod quidam cōcedunt.vnde ſi aliquis furtum vel ſacrilegiuʒ fecerit in ecclīa:illū nō debet tueri ecclīa:cum in ecclīaʒ deliquerit:vt j.c.ꝓx.tn̄ decre.ex̃ de imu.ec.inť.tm̄ duas ꝑſonas excipit.
τ ¶ Aucte.ſed qd opať hic auctas vel cōfirmatio pape:cuʒ illud per ſe facē potuerit:Rn̄.confirmatio tria opať p̃ſtat.n.ipō facto maiorē auctem:vt.xi.di.qs neſciat.itē ſiqd eſt inualidū ſupplet eius defectum confirmatio:vt extra de trāſac.c.i.Itē ꝙ ſine eius licētia non poteſt retractari illud quod ipē confirmauit extra de confir.vti.vel inuti.c.ij.io.

a ¶ Ad epiſcopos.

amico foꝛte p̃ſumeret fugitiuus:poſſʒ ꝓcul dubio inťceſſoꝛis cā ueniā ꝓmereri:ergo ſi amicꝰ itēdiť:cur deꝰ offēdiť:ſʒ τ ſi ď ꝑtāte p̃ſumiť:nabuchodonoſoꝛ regē itēde q cā ſupbie inˢ bouē ē ex hoie commutatꝰ:atq̄ regno ſuo ꝓfugꝰ recedens nō tm̄ regnū p̄ꝰs recepit q̃ ꝯuerſus deū p̄dicauit:non ut ꝯfundā te hec ſcribo:ſʒ ut filium chariſſimū moneo.ecclē ergo ille ſū reuoca:queʒ irreligioſiſſime rapuiſti.oblatōᵗ nō domꝰ tue a clicis ne ſuſcipiať inťdixi:cōionēq̄ tibi inťdico:dōec pacta ꝓ auſibꝰ ul̄ erroꝛe a me diffinita tibimet pn̄ia tꝑe oꝛdiato ꝓ hoc facto coꝛde cōtrito τ hūiliato dignū offeras ſacrificiū deo.Itē ex l.caploꝝ.

Fugientem ad eccleſiam nemo audeat abſtrahere.

Reuʒᵘ ad ecclīam fugiētē nēo abſtrahē audeat:neq̄ ide donare ad penā uel ad moꝛtē:ut honoꝛ ecclīaꝝ ꝯſueť:ſʒˣ rectoꝛes pacē eiꝰ τ uitā τ mēbꝛa obtinē ſtudeant:tn̄ legitie ꝯponat:qꝺ iniq̄ fec̄.Itē gela.uictoꝛi ꝯſtātino martino feliciſſimo ſerēo τ timotheo epīs.

Ab ecclie arceať ingreſſu quicūqꝫ de ecclīa uioleť rapuerit

Frateʳʸ τ coeps nr̄ epyphanius ſua nobis relatōne ſuggeſſit:bn̄natū τ mauruʒ bn̄uentane municeps ciuitatis i contumeliā religiōis acerba nimis τ plectibili ꝯtumacia ꝓſiliſſe:q cōfugientē ad ecclē ſepta curialē ſuū illic nec qdē tutū aut de iniuria ſua ſecurū eē dimiſerūt:auſi irreptōne temerarie mētiſ admittē:qꝺ nec poteſtatibꝰ qdē ul̄ p̄ncipibꝰ unq̄ licuit ꝑpetrare:ut hoieʒ in ſāctuarijs ꝯſtitutū capta ſacerdotis abn̄tia reluctātē reclamātēq̄ uiolenť abſtraherēt:quos q̃tū ſua noƀ ſuggeſtōne patefecit:merito idignos eē ſacra cōione iudicauit:τ ſi reuera tāti facinoꝛis cōſtat admiſſuʒ:nr̄a ēt auctas in hac ꝑte cōſentit.nec.n.iure ad ſupplicandū dʒ admitti:q admittē ſacrilegiū n̄ dubitauit.nullꝰ.n.inť limia tāte ueneratōi deputata utrūq̄ ſibi licere exiſtiet ꝓ ſue uoluntatis arbitrio ut τ humanitatē ſibi uēdicet τ furorē.τ iō frēs chariſſimi ſupradictos ſi māifeſta reos facit ꝯſtio:

b ¶ Sicut qui eccleſiam.ſic grauius eſt.hic videtur ꝙ maius ſit peccatum ſacrilegium q̃ adulterium:τ ſic eſt contra.xxxij.q.vij.quid in omnibus:ſed ibi ſolutum eſt.Item nomine homicidium maius ſacrilegio eſt:ſic:ſed intelligas quod hic dicitur in eadem ſpecie facti.nam homicidium quod fit in clerico maius eſt q̃ illud quod fit i laico:quia vnuʒ eſt ſacrilegium non.ſimiliter qꝺ fit in moniali maius q̃ illud quod fit in alia muliere.

abˢ oibus parochiaꝝ uraꝝ ecclījs nr̄e p̃ceptionis aucťe ꝓhibete:ut nō ſolū hi q i iiuriā ſanctoꝝ locorū ꝓſiluiſſe ꝓbanť:merito ꝯſeq̄ntur ꝓ facti ſui q̃litate uindictā:uerū ēt ceťi a tali p̃ſumptōe ultōnis iſtiꝰ timoꝛe reuoceuť.Item epiphanio ep̄o.

Ecclīaꝝ nō eſt digniis ingreſſu:qui eas uiolat.

Ad epos cūctos dixerimꝰ iuſſionē:ut eos q ecclīas uiolaſſe ꝓhibenť:acceſſu eaꝝ iudicēt eē indignos.Item pius papa.

Qui ecclīaʒ dei uaſtat:τ eiꝰ ſacerdotes inſequiť:ſacrilegꝰ iudicať.

Sicutᵇ q ecclīaʒ dei deuaſtat:τ eiꝰ p̄dia τ donaria ſpoliat τ inuadit:fit ſacrilegus:ſic ille q eiꝰ ſacerdoteſ inſequiť:ſacrilegꝰ iudicať:n̄ ergo grauiꝰ peccatū ē foꝛnicatio q̃ ſacrilegiuʒ:τ ſic maiꝰᶜ peccatū ē qꝺ i deo cōmittiť:q̃ qꝺ in hoie:ſic grauiꝰ ē ſacrilegiū agere q̃ foꝛnicari.Item urbanus.

Qua pena feriať q ecclie uſibus dedicata p̄dia uexare tentauerit.

Atēdēdūᵉ ē oibꝰ:ne p̄dia uſibus ſecretoꝝ celeſtiū dedicata a qbuſdaʒ irruētibꝰ uexenť:qꝺ ſiqs fecerit:pꝰ debite ultōnis acrimoniaʒ:q̄ erga ſacrilegos iure ꝑmēda ē:ꝑpetua dān̄eť ifamia:τ carceri tradať:aut exilio ꝑpetue ďpoꝛtatōis ſueť.Itē egi.papa

Siqs ecclīaʒ igne cōbuſſerit.xv.annis peniteat:τ eaʒ ſedule reſtituat:τ p̃ciū pauperibꝰ reſtituat.Iteʒ clemēs.

Palea.

Iude ſimilis probatur:qui oꝛnamenta ſurripiť eccleſie.

Siᶠ forte qſpiam p̄ſbꝛ ſiue dīa conꝰ ſacrarij ſidonē ul̄ uelum ſubtractū uēdiderit:iude ſcharioťis ſilīs eſtimabiť.q ꝓpter cupiditatē fecerit hoc opꝰ:nouerit ſe ſupꝛadicti iude penāᵍ ſuſcepturuʒ.Itē ex pn̄iali theodoꝛi.

De eod. Palea.

Pecunia ecclīaſtica furata uel rapta reddať in q̃druplū:ꝑplī uō duplū.Siqs aliqd de miſterio ſācte ecclie furatꝰ fuerit:ſeptē annis peniteat:tres in pane τ aqua.Item ex pn̄iali romano.

De eode. palea.

Siqs clericus furtū fecerit capitale.i.quadrupedē uel domuʒ fregerit:aut quālibet rē melioꝛis p̃ſidij ul̄ p̃cij furatꝰ fuerit:

c ¶ Maius. ſic.xvij.q.iiij.
post debite verba ...
e ¶ ...
f ¶ Si forte ...
g ¶ ... clericus.

a Qui rapit ſacrilegiũ. alibi dicit̃ ꝙ facit homicidiũ: vt. xij. q. ij. q chriſti. ⁊. c. q abſtulerit.
b Nullus. vel flagellare. ꝑmit tñ magr̃i ⁊ parẽtes ⁊ epi modera/te caſtigare: vt. xiij. q. v. c. i. in fi. ſilr̃ vir vxorẽ: vt nõ. vij. q. i. ſicut alterius: ⁊ ꝑlatus ſubditũ: vt. xxiij. q. iiij. forte. ſꝫ dñs hꝫ in ſeruo pleniſſimã coercionẽ vſufructuari⁹ modicã: vt. ff. ꝺ vſufruc. loc. l. ſꝫ ſicuti. i fi. pſon⁹ aũt in libertũ hꝫ leuẽ coercionẽ: vt ff. de iniur. prętor. §. pręterea. Sꝫ nõne magiſter vl̃ epũs infra eccl̃iaꝫ põt verberare clericũ: cũ epũs iudicet intra eccl̃iam: vt. ij. q. ij. ꝑceptũ. ⁊ in iudicijs epoꝝ inueniũt verbera vt. xxiij. q. v. c. i. in fi. ſed dic ꝙ cã odij non dꝫ euꝫ expellẽ de eccl̃ia: q² ſi magiſter nõ ꝓcuriat diſcipulũ ex odio: nõ incidit in canonẽ: vt ex̃ de ſẽ. ex. ſuper eo.

f Adherentibus. eodẽ gaudẽt ꝑuilegio cũ ſacris: vt. ff. ꝺ rei ven. q religioſis. ⁊ eſt ſimile. xliiij. di. §. i. io.
g Quiſqs. ad quos. i. quibus cõpetit q̃rela. ⁊ loquit̃ de ipſis iudicibus ⁊ dicit ꝙ iudicio⁹ iſtius q̃rele tñ ſit ſoluẽdũ. xxx. ꝓ emunitate violata nã aliã penã ꝑſtabit iuriã paſſo. j. c. proxi.

ſeptẽ ãnis peniteat: laicus. v. Si qs aũt ꝺ miorib⁹ ſemꝉ aut bis furtum fecerit: reddat ꝓximo ſuo: ⁊ uno ãno peniteat i pane ⁊ aq̃: ⁊ ſi reddẽ nõ potuerit trib⁹ ãnis peniteat. Itẽ anaclet⁹. Sacrilegiũ facit: qui pecuniã eccleſie rapit.

Qui rapit pecuniã ꝓximi ſui iniqtatẽ opat̃. q aũt pecuniã aut res eccl̃ie abſtulẽit: ſacrilegiũ facit. Itẽ ex ꝯcilio hilerdenſi. Segreget̃ ab eccl̃ia cleric⁹: q ſuũ uel diſcipulũ ſuũ ad eccl̃iam ꝯtingẽtem uerberare preſumit.

Nullus clericoꝝ ſuũ uꝉ diſcipulũ ſuũ fugiẽtẽ ad eccl̃iã extrahẽ audeat: ꝉ flagellãe ꝑſumat. qð ſi fecerit: donec digne peniteat: a loco cui honorẽ nõ dederit ſegreget̃. ſiq uero clerici i mutuã cedeꝫ ꝓruperit: ꝓut dignitas officioꝝ in tali exceſſu ꝯtumeliã ꝓtulerit: a põtifice diſtrictius uindicent̃. Iteꝫ ex cõcilio triburienſi. Qui de atrio uꝉ porticibus eccl̃ie fugientẽ abſtrahit: excõicet̃.

Si qs ꝯtumax ꝉ ſupbus timorẽ dei uꝉ reuerẽtiã ſãctaꝝ eccleſiaꝝ ñ habuerit: ⁊ fugiẽtẽ ſuũ ſuũ uꝉ quẽ ipe pſecutus fuerit de atrio eccl̃ie ꝉ ꝺ porticib⁹ eccl̃e quolibet mõ adherẽtib⁹ ꝑ uim abſtraxerit: ꝓ emunitate nõgentos ſolidos epo cõponat: ⁊ ipſe publica pñia iuſto iudicio epi mulctetur.

Sacrilegiũ ergo eſt quotiẽs qs ſacrũ uiolat: uꝉ auferẽdo ſacrũ ꝺ ſacro: ꝉ ſacrũ de ñ ſacro: ꝉ ñ ſacrũ de ſacro. Dr̃ ẽt ſacrilegiũ ꝯmittẽ q uiolẽtas ⁊ ipias man⁹ i clericuꝫ iniecerit. porro ipm ſacrilegiũ duplicẽ ꝯtinꝫ penã: pecuniariã uidelicꝫ ⁊ excõicatõis. pecuniaria eis ꝑſoluenda ẽ: ad quos q̃rimonia ſacrilegij ꝑtinꝫ. Unde iohanes papa. viij. ſcribit omnibus epis. De multiplici genere ſacrilegij ⁊ pena eiuſdem.

Quiſqs iuẽt⁹ fuerit re⁹ ſacrilegij: epis uꝉ abbatib⁹ ſiue ꝑſonis: ad quos q̃rimonia ſacrilegij iuſte ꝑtinuerit. xxx. libras examinati argenti puriſſimi cõponat. Sacrilegiũ cõmittit̃ ſiqs infregerit eccl̃iaꝫ uꝉ. xxx. eccl̃iaſticos paſſus q i circuitu eccl̃ie ſũt: uel domos q̃ ifra ꝑdictos paſſus fuerit aliqd ide diripiẽdo uꝉ auferẽdo: ſeu q iiuriã uꝉ ablatõem reꝝ ituierit clĩcis arma ñ ferẽtib⁹ uꝉ mõachis ſiue deo deuotis oibuſqꝫ eccleſiaſticis ꝑſonis. capelle q̃ ſunt infra ãbitũ muroꝝ caſtelloꝝ: nõ ponũt̃ in hac. xxx. paſſuũ obſeuatõne. Silr̃ ſacrilegiũ cõmittit̃ auferẽdo ſacrũ de ſacro: uꝉ nõ ſacꝝ de ſacro: ſiue ſacrũ de non ſacro.

Idem. Si qs domũ dei uiolauerit: ⁊ aliq ſine lĩia illius cui cõmiſſa eẽ dignoſcit̃: inde abſtulẽit uꝉ eccl̃iaſticiſ ꝑſonis iiuriã fecerit donec i ꝯuẽtu admonit⁹ legitie ſatiſfaciat: ſciat ſe cõione ꝓuatũ. ſi uero poſt ſcdaꝫ ⁊ tertiã ꝯuẽtõeꝫ corã epo ſatiſfacẽ detractauerit: ſacrilegij ꝑiculo ab oib⁹ obnoxi⁹ teneat̃: ita ut ſm apl̃um nemini fideliũ miſceat̃. Idẽ. Si q̃ mõnaſteria ⁊ loca deo dedicata ⁊ eccleſias ifrigũt: ⁊ depoſita uꝉ alia q̃libꝫ exide abſtrahũt: dãnũ nouies cõponãt: ⁊ emunitatẽ tripliciter: ⁊ uelut ſacrilegi canõice ſñie ſubiugant̃. Itẽ alexãder. ij. Niſi canonice iudicatũ epum cõprehendens laicus excõmunicet̃.

Si qs deinceps poꝝ aut cuiuſcũqꝫ dignitatis uel cuiuſcũqꝫ ordinis laicoꝝ epꝫ cõprehẽderit ꝑcuſſerit: aut aliqua ui a ꝓpria ſede expulerit: niſi forte iudicatuꝫ canonice: auctores ⁊ coopatores tanti ſceleris anathemẽtizent̃: ⁊ bõa eoꝝ eccl̃ie ipius iuri ꝑpetuo tradant̃. Si uero i ꝑſbꝛuꝫ uel in quẽcũqꝫ iferioꝝ graduũ clericuꝫ

e In mutuã hodie clẽſ miſcẽdi ſũi ad curiã niſi ſit ipu herẽſ vꝉ regl̃ares: vt ex̃. e. ti. ſuper eo. vel loqtur de cõit̃ viuẽtibus: q cuꝫ ñ modũ excedunt: iudicio mĩo pñt abſolui ab epo: vt ex̃ de vi. ⁊ ho. de. qm̃. ⁊ ex̃ q de. vꝉ vo. c. i. ⁊ ex̃ de ſen. ex. ex tenore. i fi. vꝉ hoc dico q² cõio materiaꝫ diſcordie generare ſolet: vt. ff de le. ij. cũ pat. §. dulciſſimis. vñ abũdãtius eſt illis ꝓuidẽdum: q² vbi periculũ maius eſt: magis conſulendũ: vt. ff. de car. edic. l. i. §. ſed ⁊ ſiquis.

h Vel domos. ſ. clericoꝝ. nã alie dom⁹ ñ debẽt eẽ. j. ãbitũ eccl̃ie: vt xij. q. ij. nulla.
i Arma. ergo ſi clericus arma ferẽs verberet̃: nõ icidet i canonẽ verberãs: ex̃ ꝺ ſen. ex. cũ nõ ab homie. ⁊. c. vt fame. xvi. q. i. generalit̃ hoc tñ ñ ẽ verũ: niſi p⁹ trinã admonitõnem reuerti noluerit ad cleꝝ vt ex̃ de ſen. ex. ſi vero aliqs. q² nec cleric⁹ põt bñficio illi⁹ canonis ſi qs ſuadente. renũciare vt ex̃ de ſen. ex. cõtigit h tñ itelligo: qñ ex cã leuitatis induit arma ꝉ abijcit habitũ clericalẽ vt tũc ñ ſtatiꝫ ꝑdat ꝑuilegiuꝫ: aliud ẽ ſi penit⁹ apoſtatet: vt ſi fiat miles: vel ſi vxorẽ ducat tunc dico eũ ipo facto ꝑdere ꝑuilegiũ: vt. lxxiiij. di. quiſqs.
k Eccleſiaſticis. vt ſũt ꝯuerſi ⁊ penitẽtes templarij ⁊ hoſpitalarij q gaudent ꝑuilegio clericali: vt. xxvij. q. i. vt lex xi. q. i. aliud. ⁊ ex̃ de ſẽ. excõi. parochianos. ⁊ xij. q. i. duo ſunt.
l Sacrũ. lex tñ dicit ꝙ i hoc cãu ñ cõmittit̃ ſacrilegiũ ſꝫ tñ furtuꝫ vt. ff. ad. l. iul. pe. l. diu⁹ ſed illud non tenet.
m Si q. nouies. qd ẽ ergo qð dicit̃: inſti. de actio. §. omnes. vbi dr̃ ꝙ nulla pẽa dꝫ excedẽ penã quadrupli: Rñ. nõ dꝫ iudex excedere penam quadrupli: niſi vbi i iure iuenit̃: ꝙ poſſit excedẽ: q² quãdoqꝫ extẽdit̃ ad decuplũ: vt xij. q. ij. cum deuotiſſimam. vel ſolue: vt ibi.
n Tripliciter. ecce triplex pena: qua punit̃ ſacrileg⁹. iudici dabit. xxx. libras. itẽ dãnum nouies: ⁊ emunitatem triplr̃. ſimilit̃ corporalẽ penã ſuſtinebit: vt. ſ. e. attendẽdũ. io.

d Dignitas. q² ſm dignitatẽ punit̃ aliqs: vt. xlv. di. cuꝫ beatus.
c Si qs cõtumax. cõponat. ſ. e. ſiqs i atrio. dr̃: ꝙ eccl̃ie dabit. ſꝫ dic ꝙ ſatis dr̃ dari eccl̃ie: cum dat̃ ꝑlato eccl̃ie: alie pene ſtatuunt̃. j. e. qſqs. ſꝫ dic ꝙ pene ſũt arbitrarie vꝉ ſm cõſuetudinẽ locoꝝ loquũt̃. vel dic ⁊ meli⁹: ꝙ ſiqs violat emunitatẽ nullũ dãnũ faciẽdo: ſoluet ſolidos nongentos: ſed ſi damnũ aliqð fecerit ſoluet triplũ ꝓ emunitate ⁊ dãnũ nouies: vt. j. e. qſqs. in fi.

o Si qs. prioruꝫ. ſ. nobilium.
p Iudicatũ. i. depoſitũ. qð tñ verũ ẽ ſi icorrigibilis ẽ: vt ex̃ ꝺ iudi. cũ nõ ab hoie. xi. q. i. petim⁹. ⁊. xxvij. q. i. ſi hõ. qdã tñ ex h loco dixerunt ꝙ ſiqs iiecerit man⁹ violẽtas i clericũ excõicatũ: ꝙ nõ eẽt excõicatus ꝑ id qð legitur. xxiij. q. v. excõicatorum. quod non credo.
q Tradantur. ecce pena illorum qui inijciunt manus in epiſcopum: ſic xxxvij. q. i. ſiquis rapuerit. aliam penam adijcit Inno. extra de penis in quibuſdaꝫ.

⁊

r ¶ Atq3 depoſitioni. ar. q ecclesia pōt deponere laicum :vt.xi.q.i.nullus epiſcopus.ꝛ.xxxij.q.v.pceptum .io.

d Q Ꝺ pſbroꝝ.q seculari ergo ſecularis iudex i his enormib' crimib' p bꝫ coercionē:ꝛ deide eccliaſtic' iudex:vt.xxiij.q.v.ſūt qdā. io. qḋ falſū ē:vt eẋ de iudi.cū nō ab hoīe.b.itē hic pꝫ q ſecularis ptās ꝛ eccleſia ſtica ſibi debēt mutuū pſtare auxiliū:vt.xcvi. di. cū ad veꝝ.ꝛ.xxxij. di.eos q.ꝛ di.xvij.non licuit.

t ¶ Premiſſa.ar.q ex cōicat' pmo debeat ſa tiſface q̄3 abſoluat: vt hic.ꝛ.xi.q.iij.excellētiſ ſim'.i fi.ꝛ.xxiij.q.viij. ſiqs mēbroꝝ.ꝛ.c. peſſi mā.eẋ de iurepa.rela tū.ar ꝯ eẋ de ſen.ex. p tuas.So.aut excōicat qs ,p cōtumacia aut,p delicto.ſi ,p cōtumacia tūc pſtita cautōe abſol uet.ſi,p delicto ꝛ illud ē euidēs nō pus abſol uetur q̄3 ſatiſfecerit.ſic diſtiguit:eẋ ō v.ſig.ex pte.io.certe ſemp excō municat qs ,p ꝯtuma cia:ſꝫ illa qñq3 ,puenit ex delicto : vt inuit illa decre.ex pte.niſi ipō iu re incidat in canonem: vt .xvii.q.iiii. ſiqs ſua dente.b.

u Q ui ſubdiaconum pſbꝛuꝫ.qd ō hac pena fieri debeat : hēs extra de penis.c.ij.

x Q ui occiderit. pu blicā.ſed qd ſpectat ad ipatorē iponere alicui publicā pñiam!dic q i pator iſtruit qd iudex eccleſiaſticus facturus ſit:ſicut ecōuerſo:vt.v q.vi.delatori.

y S iqs.hoc noīe ſi qs ēt feīe cōtinē tur:vt.ff.de ver. ſig.l.i. femina.n. bene icidit i canonē hūc: vt eẋ ō ſe. ex.mulieres.

z ¶ Nō i clericū.ēt pſbꝛ q cleric' oṙ.xxi.di. cle ros ꝛ i alias eccleſiaſti cas pſonas: vt nō.ſ.e. quiſquis.

ꝛ ¶ Violentas. ab hac regula multi caſus ex cipiunt:vt ipuberes ꝛ q iocoſa leuitate ſe peu tiūt:ꝛ cū magr̄ diſcipu lū pcutit:vt eẋ.e.c.i. qꝛ nō ſunt hui' man' vio lente.itē cū clauſtrales pcutiūt ſe cū di.eẋ.e.cū illoꝝ.itē cū hoſtiariꝰ rōne officij ſui aliquē verberat:vel cum aliqs officialis arcet aliquē a turba:vel cū aliqs defēdēdo ſe pcutit clericū:vel cū iuēit clericū cū vxo re ſua mr̄e ſorore filia.hos caſus hēs eẋ.e.ſi vero.itē mulieres ꝛ debiles pſone excipiunt:vt eẋ.e.mulieres.itē ipi plati licite pcutiūt clericos ſuos

hec eadē preſūpſerit:canonice pe nitētie atq3 depoſitōni ſubiacebit ſi contumax fuerit: excōicetur.

Item nico.papa radoni archi epiſcopo mediolanenſi.

Flagellatores clicoꝝ p' tertiā ad mōitōez ſi nō reſipuerit:excōicēt

D E pſbroꝝ flagellatoribus ꝛ occiſorib' pdonibus.ſ.q ſecu lari brachio minie coercēt : iuxta pceptū dñi placet:ut frno amore ꝯueniāt ſcōo ꝛ tertio. q reqſiti ſi te ñ audierit:ꝯueniēte ecclīa eos ſacra cōione puari:atq3 ſi i ſua ob ſtinatōne pmanētes ſacerdotalia monita forte ꝯtēpſerit: ab ecclīe cōpage ſub anathēatis inēdictio ne reſecare lñiam tribuim':quos reſipiſcētes tandē digna ſatiſfa ctione pmiſſa i gremio ſancte ma tris ecclīe reuocari noueris poſſe

Item ex cōcilio maguntinenſi capitulo.xxiij. Palea.

Q ui pſbꝛuꝫ occiderit.xx.āno rū pena ſm canones iponat ſi aūt negauerit:ſi liber eſt:cuꝫ ſe ptuagita duobus iuret. ſi aūt ſu' ſup.xij.uomeres feruentes ſe ex purget.ꝯuictus noxa uſq3 ad ulti mū uite tps militie cigulo careat: ꝛ abſq3 ſpe ꝯiugij maneat.

Itē ex concilio triburienſi. Palea

S T pſbri nō uadant:niſi ſtola aut orario induti:ꝛ ſi in itine re ſpolianī aut uulnerāt: uł occi dūt nō ſtola ueſtiti: ſimplici emē datione abſoluanī.ſi aūt cū ſtola triplici.

Itē ex eoḋ.c.v. Palea

O Mnes pſbri inſfecti cōpoſi tione epi: ad cuius parochiā ptinēt:ſoluanī.ita uidelꝫ: ut me dietatē renaldi epi ei' ꝛ utilitati ecclīe cui pfuerit tribuaī:ꝛ alterā medietatē i elemoſynā eius iuſte diſptiaī:qꝛ null' nob ci' heres ,p ximior vr̄:q̄3 ille q ipm dño ſocia uit.

Itē ex libro.v.capituloꝝ.

Pro graduū uarietate mulctent q clericos occidunt.

Q ui ſbdiaconū occiderit.ccc. ſol.cōponat.q diaconū.cccc q pſbꝛū.dc.q epm. dcccc. q mōa chū.cccc.

Itē ex eodē li.vi.c.

Q ui occiderit clericū aut mona chū arma reliquat : ꝛ deo i mona ſterio ſuiat cunctis dieb' uite ſue nūq3 ad ſeculū reuerſurus: ꝛ vij annis publicā pñiā agat

Itē innoc. papa ſecundus.

Qui clicū pcuſſerit excōicet: ꝛ ñ niſi a romano pōtifice abſoluat.

S I qs ſuadēte diabolo hui' ſa crilegij uiciū ł crimē icurrēit: q' in clericū uł mōachū uiolētas man' iiecerit :anathēatis uiculo ſbiaceaī:ꝛ nullus epoꝝ illū pſu mat abſoluē:niſi mortis urgente piculo:dōec apoſtolico cōſpectui pñteī : ꝛ ei' mādatum ſuſcipiat.

Q ui aūt de ecclīa ui aliquē exe merit:ł i ipa ecclīa loco uł cultui ſacerdotib' ꝛ miſtris aliqd iiurie iportauerit:ad inſtar publici cri ꝛ leſe maieſtatis accuſabiī:ꝛ con uict' ſiue ꝯfeſſus capitali ſnīe a re ctorib' ,puincie feriet:ſicut i pmo libro codicis legiī titulo ō epis ꝛ clericis lege:

S I qs i hoc gen' ſa crilegij ,pruperit:ꝛ i digeſtis ad le gē iuliā repetūdaꝝ lege ultima:

C Ommittūt ēt ſacrilegiū q con tra diuie legis ſāctitatē aut neſciē do ꝯmittūt:aut negligēdo uiolāt ꝛ offēdunt:aut q de pncipali iudi cio diſputāt:dubitantes an is di gn' ſit:quē pnceps elegerit:uł q itra ,puiciā i q̄ ,puiciales ꝛ ciues ha bēt:officiū gerēde ac ſuſcipiende admiſtrationis deſiderāt.

Coḋ. li.ix.ti.de crimie ſacrilegij:

S I miliī de iudicio ſūmi pōtificis ali cui diſputare nō lꝫ.

U nde nico laus papa omnibus epis.

Nemi ē pmiſſū ō eo qḋ papa ſta tuit iudicare uł ei' ſnīaꝫ retractāe

N Emini ē de ſedis aplīce iudi cio iudicare aut illi' ſnīam re tractare pmiſſū:uidelicꝫ ,ppt rōa ne ecclīe pmatū chriſti munere i beato petro aplo diuinit' collatū

S Acrilegij quoq3 reatū incurrit q iudeis publica officia cōmittit.

U nde i tolctāo ꝯcilio.iiij.legiī

Sacrilegium faciunt:qui iudeis publica officia committunt.

C Onſtituit ſanctū ꝯciliū : ut iudei aut hi q ex iudeis ſunt: officia publica nullaten' appetāt

vel ali' clerici de mādato ipoꝝ:vt eẋ.e.ex tenore.itē q̄ a iu hēs inimicitias:vt eẋ.e.de cetero.itē excipiunī illi q leuēz iniuriā fecerunt clerico:vt eẋ.e.puenit.

ꝯ ¶ Man'.idē ſi pedes vel ſi ſpuat vel pfundat eū aqua.aliud ſi co ſi rūpat veſtimēta ſua.ſꝫ idē credo ꝛ tunc:qꝛ violētia fit pſone ...

f ¶ Subiacea iſte canon ... ab falſario eẋ de loco ...

a ¶ Qui repetūdaꝝ ... ſꝫ illud ...

b ¶ Delicto ...

c ¶ Dign' ... princeps ...

d ¶ Qui ... puincā ...

e ¶ ...

eius pōt ſucceſſor eam reuocare:vt.xxxv.q.ix.ſententiam.

f C Onſtituit.q ex iudeis.i.de familia ipſoꝝ.ul'iogi ... de nouo ad fidem ꝯuerſis.

q̄ꝫ ſub hac occaſione chriſtianis i
iuriā faciūt. Jōq̄ȝ iudices ꝓuicia
rū cuꝫ ſacerdotibꝰ eoꝝ ſurreptio
nes fraudulent̄ relictas ſuſpēdāt
⁊ officia[g] publica eos agere non ꝑ
mittāt. Siqs aūt hoc ꝑmiſerit:
uelut i ſacrilegū excōicatio ꝓfera
tur: ⁊ hi q̄ ſurrepſerit publicis ce
dibꝰ[h] deputent̄. Uerū ne reuerē
tia religionis dn̄os ſuo iure frau
daret: ſi famuli ad eccl̄ie ſepta cō
fugientes inde neq̄q̄ȝ abſtrahāt̄
ſacris canonibꝰ ē inſtitutuꝫ: ut ꝑ̄
ſtito a dn̄o ſacr̄o īpunitatis ei red
dant̄ inuiti. Unde gelaſius pa
pa ſcribit bonifacio ep̄o.

Poſt p̄ſtitā ſecuritatē ſui reſtitu
ant̄ dn̄is: q̄ ad eccl̄iaꝫ cōfugiunt

Metuentes[i] dn̄os famuli ſi ad
eccl̄ie ſepta ꝯfugerint: int̄ceſ
ſiones debēt q̄rere non latebras:
ne hec ip̄a preſūptio tarditatis te
meritatem augeat renitendi. filiꝰ
eteni nr̄ uir ſpectabil̄ petrꝰ q̄rit̄ ſ
uū ſuū i eccl̄ia ſācti clemētis diu
tiꝰ cōmorari: cui cū deputaſſet ſa
cramēta p̄ſtari: aſſerit illū egredi
nulla rōne uoluiſſe: ⁊ iō directus
ſupradictus hō de[k] p̄n̄ti cū eo quē
elegeris eē mittēdū: cuꝫ de īpuni
tate eiꝰ ſacr̄a[l] p̄buerit: eū ſtatiꝫ fa
cias ad dn̄m ſuuꝫ mōis oībus re
meare: aut ſi in hac ꝑtinacia forte
extiterit: pꝰ ſacr̄m ſibi p̄ſtitū red
dat̄ inuitꝰ. Jdē iohā. ep̄o uienēſi

Securitate r̄cepta ad rōcinia red
dēda fugitiui ab eccl̄a r̄dir̄ cogāt̄

Uxor[m] felicis ⁊ filie eiꝰ romaꝫ
q̄ꝫ ſic oportuit ꝑuenerūt. Si
q̄dē hūc ip̄m ꝑmū ſe ad barbaro
rū baſilicā ꝯferētē ſeq̄ȝ bonas cāſ
hr̄e iactantē egredi ſub hac cōditi
one p̄cepimꝰ ut ſi actꝰ ſuos fidelit̄
⁊ rōnabilit̄ allegaret: nihil circa
eū ꝓrſus aſperuꝫ fieri durūq̄ȝ pa
teremur. alioq̄n ſi contra fidē ⁊
utilitatē dn̄icā ueniſſe ꝓbat̄: ip̄e ſi
bimet[n] iputaret[o]: atq̄ȝ dn̄i ordina
tioni cōgrue ſubiaceat: q̄ ſuꝑueni
ēte filio nr̄o uiro ſpectabili ortha
ſio: ſic eſt ad ſingula q̄q̄ȝ cōuictus
ut os aꝑire nō poſſet: ⁊ uera eſſe
q̄ huic obijcerent̄: uoce ꝓpria fate
ret̄: iōq̄ȝ tenet̄ i cuſtodia mācipa
tus. Jdem ſyracuſano ⁊ cōſtā
tio ⁊ laurentio epiſcopis.

Eripiat̄ i libertatē ſeruꝰ: cui chri
ſtiano iudeꝰ ſignaculuꝫ circūciſio
nis impreſſit: alioquin ab eccleſia
ſuo domino reddat̄ inuitus.

Judasꝰ[p] q̄ iudaice ꝓfeſſiōis ex
titit mācipiū ſui iuris quem
an̄ paucos ānos ſe aſſerit ꝯparaſ
ſe: nūc ad eccl̄iam uenefranā con
fugiſſe ſuggeſſit: ſicut petitorij te
nor annexus oſn̄dit: eo q̄ꝫ dicat ſi
bi ab infantia chriſtano: nuper a
p̄fato dn̄o ſignaculū circūciſiōis
īfixū: q̄ ꝓpt̄ ur̄a diligent̄ int̄ utrū
q̄ȝ ſolicita cura reꝝ fidelit̄ exami
net ueritateꝫ: q̄tenꝰ nec religio te
merata uideat̄: nec ſeruus hac ob
iectōe mētitus cōpetētis iura do
mini declinare cōtendat. Jtē
ex cōcilio toletano. xij.

De atrio eccl̄ie q̄ð. xxx. paſſibus
claudit̄: niſi prius data ſecuritate
fugiens non abſtrahatur.

Diffiniuit[q] ſanctum cōcilium:
ut nullus audeat ꝯfugiētes
ad eccl̄iaꝫ l̄ reſidēteſ ide ui abſtra
hē: aut q̄ðcūq̄ȝ nocibilitatis l̄ dā
ni ſeu ſpolij reſidētibꝰ i loco ſācto
inferre: ſꝫ eē potiꝰ his īpis q̄ eccle
ſias petūt ꝑ oia licitū i. xxx. paſſꝰ
ab eccl̄ie ianuis ꝓgredi. in q̄bus
xxx. paſſibꝰ uniuſcuiuſq̄ȝ eccl̄ie in
toto circuitu reuerētia defendat̄
ſic tamē ut hi q̄ ad eam ꝯfugiunt
i extraneis uel lōge ſeꝑatis ab ec
cleſia domibꝰ nullo modo abſce
dāt: ſed i hoc. xxx. paſſuum nūe
ro abſq̄ȝ domoꝝ extraneaꝝ rece
ptaculo progrediētes aditū obti
nebūt: q̄lit̄ ad req̄ſite nature uſuꝫ
debitis exeāt locis: ⁊ nullo teneā
tur euētu neceſſitudinis: q̄ dn̄icis
ſe defēdēdos cōmiſerit clauſtris
Siqs aūt hoc decretū uiolare tē
tauerit: ⁊ eccl̄iaſtice excōicationi
ſubiaceat: ⁊ ſeueritatis regie feri
atur ſn̄ia. ip̄os aūt q̄ ad eccl̄iā cō
fugiū fecerūt: ſi iuxta p̄ſcoꝝ cāo
num īſtituta hi q̄ eos repetunt ſa
cramēta reddiderint: ⁊ ſacerdos
ip̄ius eccl̄ie ab eccl̄ie foribus non
abſtraxerit: aut fuga taliuꝫ ſi eue
nerit: ſacerdoti q̄rēda ē: aut dam
noꝝ ſn̄ia ſꝫm electōeꝫ p̄ncipis[r] hꝰ
modi ſacerdotibus irrogāda eſt.
Jtem ex cōcilio aurelianenſi.

Ante ſecuritatē acceptā de atrio
eccl̄e fugitiuꝰ nō cogat̄ exire.

Jd[s] cōſtituimꝰ obſeruādum:
q̄ð eccl̄iaſtici canones decre
uerūt ⁊ lex romana conſtituit: ut
ab eccl̄ije atrijs ul̄ domo ep̄i eos
abſtrahere oio nō liceat: ſꝫ nec al
teri ꝯſignare[t]: niſi ad euāgelia da
tis ſacr̄is de morte ⁊ debilitate ⁊
oi penar genē ſint ūſecuri: ita ut[u]
ei cui reꝰ fuerit crioſus[x] de ſatiſfa
ctōe ꝯueniat. q̄ ſi ſacr̄a ſua conui
ctus fuerit uiolaſſe: reus ꝑiurij n̄
ſolū a cōione eccl̄ie l̄ oiuꝫ clerico
rū: ueꝝ ēt catholicoꝝ ꝯuiuioꝰ[y] ſe
paret̄. q̄ꝫ ſi is cui reus ē: uoluerit
ſibi itētione faciēte cōponi: ⁊ ip̄e

g Officia. ſ. di. liiij. nulla officia.

h Cedibus. no. q̄ꝫ eccl̄ia iudicat de his q̄ foris ſunt ꝯ id q̄ð ē. ij. q. i. mul ti. hoc in pena tpāli ſiue i pecuniaria. ſimiliter i ſp̄uali: ſꝫ idirecte: vt ex̄ ð vſu. poſt miſerabilē: ⁊ ē ſi. xxviij. q. ii. ſepe.

i Metuentes. tarditatis. i. retētionis.

k De p̄n̄ti. i. i p̄n̄ti. dn̄s iſte poterat ꝑ aliū iurare: vt hic pꝫ. ⁊. c. di. optatū. ⁊ ſcias: q̄ꝫ ꝓcurator dꝫ iurare i aiaꝫ dn̄i vt. lxiij. di. tibi domino ſācto ſꝫ ſindici ſiue iconomi in ꝓpriam aiam: vt extra de iura. calū. in pertractandis.

l Sacr̄a. ſꝫ intellige cum nō eſt tanta ſeuicia dn̄i: quin ſuo ſacramento poſſit credi vt dixi. xxxij. q. i. de benedicto. io.

m Uxor. ad barbarorum. ꝓprīū ē nomē: ſicut carbonēſium.

n Sibimet. q̄ꝫ n̄ petijt cautionem de impunitate.

o Jmputarꝫ nō ar. q̄ꝫ imputet ſibi qui de iure ſuo confiſus noluit vti beneficio cāonis. vn̄ ſiquis de iure ſuo cōfiſus incōtinē ti litē cōteſtet̄ nō petitis iducijs: bene ꝑiudicat ſibi lꝫ q̄dam hoc negent: quia lex dicit: q̄ꝫ lite cōteſtata con̄ hoc indultū habita ꝓ nihilo habenda ē. vt. iij. q. iij. offeratur. Jtē habes hic q̄ꝫ aliqs pōt renūciare ꝑuilegio quod ad honoreꝫ celeſteꝫ inductū ē con̄ illð extra de fo. cōpe. ſi diligenti. ſil̄e huic dicit lex īputet ſibi q̄ pro nouo beneficio vetus eligit grauamē. C. de iur. deli. l. vlt. §. penul.

p Judas. ante paucos. ſ. di. liiij. con̄ mācipia nulli. ⁊. c. fraternitatē con̄. ſꝫ aliud ē dicere ſe velle fieri chriſtianum: ſecundū q̄ð illud c. loquit̄: aliud ē dicere ſe eē chriſtianū ⁊ mentiri: vt ſic poſſit recedere a domino ſuo: ſecundum quod loquit̄ hic.

q Diffiniuit. defēdatur: ſed quis ꝓuidebit iſtis interim in expēſis? R̄n̄. eccl̄ia vt C. de his q̄ ad eccle. cōfu. l. preſenti. in fi. ſicut cuſtos carceris ꝓuidebit captiuis: vt. C. de epi. audi. iudices.

r Pricipis. i. iudicis eccleſiaſtici: vel principalis perſone ſcilicet actoris.

s Jd conſtuimus. vel domo q̄ domus erat infra. xl. paſſus: vt. xli. di. ep̄s vileꝫ ⁊ de conſe. di. iij. ep̄us idem tn̄ priuilegiū hꝫ ſi ē extra iſtos paſſus io.

t Conſignare. i. tradere.

u Ut ei. cum eo.

x Criminoſus. i. obnoxius.

y Conuiuio. ideſt cōſortio.

z ¶ Intentione .i. plus debito reqrit.

? ¶ Occupari. auctoritate propria: vt videt ar. extra de emu. ec. inter. licʒ sit ar. ꝯ. s̄. e. c. ꝑ xi. in fi. ꝛ. C. de his qui ad eccle. cōfu. l. iij. io.

? Siquis.

? Siquis.

? Nullus. ꝙ si redditus. i. mobilia bona que sufficiunt ad soluendum debitum.

b ¶ Ut cū statuto. illud hodie nō reqrit: qꝛ hodie sufficit ꝯsensus epi ꝛ capituli. xij. q. ij. sine exceptione. ꝛ ex̄ d̄ his que fi. a prela. quāto. ꝛ c. cū aplica.

c ¶ Non possit. ar. est hic ꝙ si ꝓpt̄ periculuʒ more non possūt absētes vocari ad electionē ꝙ eis absentib᷒ ꝛ non vocatis potest fieri electio: vt. xcvi. di. c. i. ver. elalius. ꝛ. xxvi. q. vi. aurelius. io.

d In vēditionib᷒. epi. qdā dicunt id qd̄ hic dr̄ ꝛ. xij. q. ij. abbatib᷒. hodie non tenere ꝑ id qd̄ ē. s̄. ꝓxi. q ij. nulla. vbi dicit̄ ꝙ tota dispositio monasterij ad abbateʒ pertinet sed eis obuiat: qd̄ ē ex̄ de rebus eccle. nō alie. c. i. hoc scias ꝙ nulluʒ predium pōt alienari i consulto ep̄o loci i cui᷒ diocesi situm est p̄diū vt. C. de p̄di. mino. l. si predium. ꝛ ex̄ de foro cōpe. sane.

e ¶ Manumitti. qꝛ q manumittit mancipiū ecclesie: duo dabit ecclesie ꝑ illo: vt. xij. q. ij. ep̄us q. sed cuʒ abbas nihil habeat: ergo nil pōt dare: vt. liiij. di. abbati. io.

f ¶ Etiā. consentiente. non dicit bene: qꝛ bene p̄t auc̄te ep̄i abbas alij dare eccl'iam. sed iō reprobat̄ donatio facta ab abbate cum cōsēsu ep̄i in sequēti. c. qꝛ ipsi ep̄o dedit: ꝛ ep̄us ipse nō potuit confirmare donationem sibi factā qꝛ nemo pōt prestare auc̄teʒ rei ꝓprie: vt ex̄ de insti. cum ad nr̄am vt. ff. de auc. tu. l. i.

g Questi sunt. vendicare. tamē hec

re᷒ act᷒ timore d̄ eccl'ia discesserit ab eccl'ie clericis nō q̄rat̄. Seru᷒ ēt q ad eccl'iam ꝯfugerit ꝓ q̄libet culpa: si a dn̄o ꝓ admissa culpa sacramētū suscepit: stati ad suitiuʒ dn̄i sui redire cogat̄. ꝛ postq̄ᷓ dato sacr̄o dn̄o suo fuerit ꝯsignat᷒: si aliqd pene ꝓ eadeʒ culpa q̄ excusat̄ ꝓbat᷒ fuerit ꝑtulisse: ꝛ ꝓ contemptu eccl'ie ꝛ p̄uaricatōe fidei a cōione ꝛ cōuiuio catholicoꝝ extrane᷒ hēatur. Si uero su᷒ ꝓ sua culpa ab eccl'a defensat᷒ sacr̄a dn̄i cl'icis exigentib᷒ de īpunitate ꝑceperit: exire nolēte: a dn̄o liceat occupari. Occasione nanq; religionis suus dn̄m suū cōtēnere ꝛ ei᷒ misteriū destituere nō dʒ. Unde in gangrensi concilio legitur.

Religionis occasione dominum suū nō audeat ꝯtemnere seruus

Siqs᷒ suū alienū occasiōe religionis docet dn̄m suū ꝯtēnere ꝛ ei᷒ misteriū destituere: ac nō poti᷒ docuerit eū suo dn̄o bōa fide ꝛ cū oi honorificētia desuire: anathēa sit. Itē ex ꝯci. mātini pape. Cōripiat̄ durissime q cā religiōis docet suū dn̄m suū ꝯtēnē

Siqs suum alienū cā religionis doceat ꝯtēnē dn̄m: suum ꝛ recedē a seruitio ei᷒: durissime i omibus arguat̄. Iteʒ ex ꝯcilio carthaginensi capitulo. xxxi.

Pmati insinuet̄ necessitas: que res ecclesie distrahere cōpellit.

Nullus res eccl'e distrahat: q si reddit᷒ nō hʒ: ꝛ aliqn̄ nimia necessitas cogit: hāc isinuādā esse p̄mati ipi᷒ ꝓuincie cēsem᷒: ut cuʒ statuto nūero ep̄oꝝ utrū faciēdū sit arbitret̄. ꝛ si tāta urget necessitas eccl'ie: ut nō possit an̄ p̄matē ꝯsulere: saltē uicios ꝯuocet ep̄os curās ad ꝯciliū referre oēm ecclesie necessitatē. qd̄ si nō fecerit: re᷒ deo ꝛ sācto ꝯcilio uēditoꝛ honōe amisso teneat̄. Itē ex cōci. agathen̄. Sine lr̄ia ep̄i qcqd abbas uendiderit: in irrituʒ deducatur.

In uēditionib᷒: q̄s abbates facē p̄sumūt: hec forma suetur: ut qcqd sine ep̄i lr̄ia uēdituʒ fuerit: ad ptātē ep̄i reuocet̄. māciπa uēo monachis donata ab abbate manumitti n̄ lʒ. iiustū. n. putam᷒: ut monachis quotidianuʒ op᷒ rurale faciētib᷒ sui eoꝝ libertatis ocio potiant̄. Etiā si ep̄o cōsētiēte mōasterij possessio ab abbate data fuerit: nullius momēti erit donatio: nisi forte i eccl'ie fabzicā erigēdam donatio ꝓcesserit quo cāu tātum ei donare lʒ: q̄ᷓtū eccl'e parietes ꝯcludūt. Unde gre. scribit. Nullo titulo res monasterij ualēt ab ei᷒ iure segregari

Questi sūt nob̄ p̄dicti monasterij monachi abbatē suū in trāsqlitanū castrū terrā q̄ in. dc. pedes extēdit̄ sub p̄textu fabzicādū eccl'ie fr̄nitati tue donatōis titulo ꝯcessisse. Idō uolum᷒ q̄ᷓtū parietes pn̄t edificate eccl'ie circūdare: iuri eccl'ie uēdicare. qcqd uero extra ꝑietes eiusdē eccl'e eē potuerit: i iure mōasterij sine difficultate aliq̄ reuertat̄: qꝛ nec mūdanarū legū nec sacroꝝ cāonū statuta ꝑmittūt res mōasterij ab eiusdeʒ iure quolibet titulo segregari. ea ꝓpt̄ donatōem eiusdē t̄re q̄ ꝯtra rōeʒ fc̄a ē: sine aliq̄ dilatōe r̄stitue. Palea. Hanc ergo scripturarū nr̄aꝝ paginem oi futuro i tꝑe ab oib᷒ ep̄is firmā statuim᷒ illibatāq; suari: ut ꝛ sue eccl'ie iuuante dn̄o tm̄mō sint iure ꝯtēti: ꝛ monasteria eccl'iasticis cōditōib᷒ seu angarijs ul' qbuslibʒ obseqis secularib᷒ nullo mō subiaceant: canonicis nullis iurib᷒ desuiāt: sʒ rēotis uexationib᷒ diuinū op᷒ cuʒ sūma deuotioue ꝑficiāt. Sed nō tādū ē: ꝙ aliud ē i suos ul' ꝓpiquorū usus res eccl'ie ꝯuertē: quaʒ ꝑniciosā cupiditatē sacri canones ubiq; ꝓhibēt ꝛ dānabilē ondunt: aliud ē qd̄ ex dispēsatōne charitatis humane infirmitati ꝯsulit̄: ut quōdā illi sua reddant̄: q i sacro ꝓposito manē cōtēnit. qd̄ nō tā iure fori q̄ᷓ iure poli nōnullos sāctoꝝ fecisse legim᷒. beat᷒. n. ioh. euāgelista duob᷒ iuuēib᷒: quos penituerat oia sua ꝓ xp̄o religsse ꝛ paupib᷒ erogasse: aurū ꝛ gēmas reddidit: ut cūcta q̄ uēdiderant sibi redimerent ¶ Sed obijcit̄: beatus iohānes nō oblata reddidit: q̄ paupib᷒ iaʒ erogata fuerāt sʒ alia recōpēsauit: q̄ in pauperū ul' eccl'iaꝝ facultatib᷒ nūq̄ᷓ cōputata fuerāt: silr̄ si abbas ul' ep̄us aliq̄ hūerit q̄ i eccl'iasticis facultatib᷒ nōdū sūt ānumerata: exēplo beati iohānis det illa recedēti: oblata uō eccl'ie r̄tineat. Seqt̄ ergo aliō exēplū: quo eadem q̄ oblata sūt: laudabilr̄ reddēda mōstrent̄. Augu. i smōe de uita clericoꝝ.

Nō debet ecclesia suscipere que filio exheredato sibi offeruntur.

Quicunq; uult exheredato filio heredē facē eccl'iam. q̄rat alteꝝ q suscipiat nō augustinuʒ: imo deo ꝓpicio neminē inueniet. q̄ᷓ laudabile factuʒ sancti aurelij

nõ ſolũ ptẽ ſed ẽt totũ reuocabit: vt. C. de reuo. dona. ſi nunquã. Rñ. verũ ẽ: ⁊ qḋ hic dicit̃ intelligendũ ẽ: ꝙ eccl'ia nõ cogit̃ totuz reddere: ſed tm̃ legitimã portionẽ: vel canõ corrigit legem.
m ¶ Non iure poli. i. quadã naturali eqtate.
n ¶ Acce. vtili⁹. š. v. q. v. non omnis.

epiſ. ⁊ cle. deo nobis. Sed obijcit̃. ſi hereditatẽ vẽdicat ergo põt hr̃e proprium cũ tamen remaneat monachus. qḋ eſſe non debet: vt ex̃ de ſta. mona. cum ad monaſterium. in fi. ſed dic ſibi i. eccleſie ſue.
d ¶ Reſtituat. ſed q̃lit̃ hoc ſtare põt: cũ. n. aliqs fact⁹ ẽ monach⁹: oĩa q̃ habebat dedit monaſterio: vt. xix. q. vlt. nũc aũt. ergo ⁊ ius ſuccedẽdi. q enĩz dat oĩa bona ſua: dat ⁊ ſpẽ future actionis: vt C. ð dona. l. iij. ergo vr̃ ꝙ pri⁹ ſuccedit mõaſteriũ. ſed dic ꝙ ius ſuccedendi non cõpetit: niſi poſt mortẽ defũcti. vñ illud ius nõ dedit monaſterio: ſed tm̃ ſolam ſpẽ. ſed illa ſpes euaneſcere dʒ ex quo illa pſona deſinit eẽ fili⁹ illius

Q. I.

mõaſterij: vt iſti. ð acq. p arroga. §. mortuo. io.

a Quidam abbas. ⁊c̃. Prima qõ. Certũ ẽ vt q̃dĩu ẽ i mõaſterio ip̃i acq̃rit. ſʒ q̃cq̃d acq̃rit fact⁹ ep̃us hoc acq̃rit epiſcopali eccl'ie: vt. j. e. c. i. ⁊ h̃ forte obtinet cũ eſt tranſlatus pfecte ad eccl'iaʒ ep̃alez vt. j. xxi. q. ij. ſi qs iã tranſlat⁹. ſed qd ſi tm̃ ẽ confirmat⁹ ad huc tñ ñ ẽ tranſlatus: videt̃ velle littẽa illa ex eo ꝙ dicit̃ abſoluit ẽt ꝙ acquirit eccl'ie ep̃ali: ſʒ illa littera poſtq̃ ⁊c̃ vr̃ velle ꝙ poſt... dici cuz b. q̃ nõ prius acq̃rat ſedi eccleſie q̃ ſit ad epus corporalẽ poſſeſſionẽ vt. š. xcij. di. ſi qs ep̃us. ⁊ ex̃ de elec. cuʒ in cunctis. ſicut nec miles qui tñſit de vno numero ad aliũ: nõ prius dicitur eſſe de ſecũdo numero anteq̃ꝫ perueniat ad eũ: vt ff. de mili. teſt. ex eo tp̃e. io.
b ¶ Statuũ abſoluit̃ ab obedientia quã fecit abbati. abſoluit̃. n. ab obedientia cũ ſit factus ð filio pr̃. item a monachali regula i ieiunijs vigilijs ⁊ mõ cantãdi. ſilẽtio eni nõ põt ãmodo vacare cũ debeat habere tubã pconis: vt. xliij. di. ſit rector. itẽ põt ſibi facere cõmatres qḋ p̃us nõ licuit exẽplo gregorij: q prius monachus fact⁹ ẽ: ⁊ poſtea cũ eẽt diaconus cardinalis cõpat̃ mauricij iperatoris factus ẽ. de hac materia plene inuenies. xvi. q. i. c. ij. ⁊. iij. q. vij. in noua.
c ¶ Legitim⁹. imo ẽt monach⁹ exiſtẽs legitim⁹ heres ẽ: ⁊ i eo caſu i quo ali⁹ nõ poſſet eẽ heres: vt. xix. q. vlti. ſi qua mulier. C. de

Quidã abbas cõſecratus in ep̃m pri⁹ monaſterio multa contulit. Poſtea i epiſcopatu plura acq̃ſiuit. cui dũ fr̃es ſucceſſorem quererẽt: ep̃s loci ſemet electioni uolebat inſerẽ: ut p ip̃m abbas in mõaſteriũ ordinaret̃. fr̃es renitũtur. Querit̃ p̃mo an mõaſteriũ poſſit petẽ: que ab ep̃o acq̃ſita ſũt an ep̃alis eccl'ia poſſit ſibi uẽdicare: q̃ monaſterio fuerãt tradita. Secũdo an p ep̃uz abbas ſit eligẽdus ⁊ ordinãd⁹: an tm̃mõ a pprijs fratrib⁹ ſit inſtituendus.

Prima qõ determiat̃ in ꝯcilio hito apud alteuz i quo ſic ſtatutũ legit̃.

Qui de monacho ep̃us ordinat̃ qḋ añ cõſecrationẽ habuit: monaſterio: qḋ uero p⁹ cõſecrationem acq̃ſiuit: ppꝛie eccl'ie derelinq̃t.

Statutũ ẽ: ⁊ rõnabilit̃ ſcḋm ſãctos pr̃es a ſynodo cõfirmatũ ẽ: ut mõachus quẽ electio cãonica a iugo regule monaſtice profeſſionis abſoluit: ⁊ ſacra ordinatio de mõacho ep̃m facit: uelut legitim⁹ heres p̃rnã ſibi hẽditatez poſtea iure uẽdicãdi ptãtez hẽat: ſʒ q̃cq̃d acq̃ſierat uł uiſus fuerat hr̃e: mõaſterio relinquat: ⁊ abbatis ſui: q fuerat ſcḋm regulã ſancti bñdicti arbitrio. poſtq̃. n. ep̃us ordinat̃ ad altare ad qḋ ſãctificatur ⁊ ititulat̃: ſʒ ſacros canones qḋ acq̃rere poterit: reſtituat.

Secũdã uẽo qõnem terminat auctoritas toletani cõcilij dicens.

Abbates ⁊ alia officia per epiſcopos debent inſtitui.

Hoc tm̃ ſibi in mõaſterijs uẽdicẽt ſacerdotes: qḋ pcipiũt canones. i. mõachos ad ꝯuerſationẽ ſãctã p̃monẽ: abbateſ aliaq̃ꝫ officia inſtituẽ: atq̃ꝫ extra regulã acta corrigerẽ. ꝙ ſi aliqd i monachos canonib⁹ inẽdictũ pſũpſerit aut uſurpare q̃cq̃ꝫ de mõaſterij reb⁹ tẽtauerit: ñ deerit ab eis ſñia excõicatõis. Cõtra gre. ſcribit caſtorio ariminiẽſi ep̃o.

Cõgregatio mõaſterij ñ ep̃s aut aliqs extraneorũ abbatẽ iſtituat.

Abbas i mõaſterio nõ p ep̃m aut per aliquem extraneorũ

e Secundam vero. Queſtio. ij. nõ ẽ dubia: q2 tm̃ monachi eligũt: vt. j. e. abbatẽ. io.
f ¶ Hoc tm̃. ar. ꝙ nõ põt ep̃us plus ab eccleſijs petere q̃ꝫ qḋ ex canonibus ſibi deberi, pbat: vt. ix. q. iij. ꝯq̃ſtus. ⁊. x. q. iij. quia cognouimus.
g ¶ Inſtituere. i. confirmare. vel dic, ppꝛie: ꝙ iſtituit cũ ſint negligentes: vt. ix. q. iij. cum ſcimus. vł tũc ẽt põt aliũ inſtituere cũ monachi minus idoneũ volunt eligere: vt. j. e. q. ſi quis abbas.
h ¶ Corrigere. ergo coercio monachorum ad

Q. II.

ep̃m ſpectat: vt. l. di. accedens. j. e. ſi qs abbas ⁊. c. abbates. ⁊. c. cognouimus. dicũt qdã ꝙ in minimis exceſſib⁹ ab abbate vel priore ſunt puniẽdi: ſed i maiorib⁹ ab ep̃o: vt ex̃ de ſen. ex. monachi. ⁊. xc. di. ſi qs monachus. ⁊. xij. q. i. ñ dicatis. ſed melius dicatur: ꝙ ſi ordine iuris agit̃ cõtra monachuʒ ꝙ corã ep̃o ſit agendũ: vt xi. q. i. de perſona. ſec⁹ ſi non in forma iuris: ex̃ de ap. repꝛehẽſibilis. io.
i ¶ Abbas. ordinet̃ idest eligat̃.
k ¶ Miſſa. publica cõuocato populo niſi ſãc de voluntate fratrum vt. j. e. luminoſo.
l ¶ Subijciat̃. quo ad legẽ dioceſanã: vt. xvi. q. i. cũ p utilitate. niſi i caſu vt. xij. q. ij. apoſtolicos. eo ipſo ergo ꝙ ep̃us in aliquo loco celebrat: pſumit̃ locus ei ſubiectus: ar. vij. q. i. põtifices. hoc tñ ſcias ꝙ ep̃us põt ſubijcere vnã eccl'iam alij: vt extra de exceſſi. platoꝝ ſicut. ⁊ etiã aliqua eccleſia poteſt ſe ſubijcere alij: hoc tamen non p̃iudicat epiſcopo: extra de dona. inter dilectos.

⁊ ʒ

m a Abbatem. publi
cas. qbus pp̄lus
nō intereſt: niſi inuitet̄
ab abbate: vt. j. e. q. du
dum. io.
n a Abbatē. dn̄s. ar. ē
hic q; electio ma
xime p̄lati ſpectat etiā
ad p̄ronū: vt. xvi. q. ij.
ſiqs epoꝝ. ⁊. q. vij. de
cernimꝰ. ⁊. lxiij. di. prin
cipali. ⁊. j. e. q. ij. eleuthe
riū. ſꝫ nō ē ita: vt ex ď
iurepa. nobis. ⁊. j. c. ꝓ
xi. ſed ſolēnis electio p̄
ſentāda ē p̄ncipi vl' pa
trono: vt ex de elec. cū
terra ⁊ meliꝰ. e. ti. ſacro
ſancta. ⁊ ex. e. q; ſicut. ⁊
lxiij. di. reatia. ⁊. c. lect.
o q Quam ſit. de cel
lul'. ar. q; capelle
porochiales hn̄t idem
priuilegiū cū monaſte
rijs. x. q. iij. int̄ cetera.
ſed nō eſt ita: vt ex de
p̄ben. de monachis.
p Uel immiſſiones. i.
exactiones.
q Niſi de eadē. ſ. di.
lxi. nullus inuitis. ⁊. c.
obitum. ⁊. c. victoris.
r Cōcors ⁊ canonica
vt. lxij. di. c. i. ⁊. j. e. ſiqs
abbas.
s De alijs. et eremi
tā: vt ex de elec. cū mo
naſteriū: ar. ꝯ. j. ꝓxi. q.
vlt. in. §. penul.
t Ad ordinādū. ſi tm̄
monachꝰ ſit neceſſariꝰ
p ſupiorē cogat̄ ipſuꝫ
dare: vt extra ď iurepa.
nullus. Sꝫ qd ſi mo
nachus ſit factus papa
inuito abbate: dꝫ redi
re ſic ⁊ ipemet cōpellꝫ
ſe redire: q2 cuꝫ teneat̄
de alijs iuſticiā facere:
mlto forti de ſe ipo. ff.
ſi ſeruitꝰ vēdicet̄. l. alti
u Iuribus. q̄tuꝫ ad
legē dioceſanā: vt. xvi.
q. i. cū ꝓ vtilitate. vt nō
x. q. iij. in ſumma.
x Luminoſo. hoc. c
loqtur de mona
ſterijs exemptis vel p̄
uilegiatis.
y Publicas. in qbus
ē cōcurſus ppl'oꝝ: que
fiūt i hora tertia. j. ď cō
ſe. di. i. ⁊ hoc. ſed publi
cas. i. ſolēnes bene can
tant.
z Receſſibus. potius
ergo erunt monaſteria
in ſolitudine q̄3 in vrbe
xvi. q. i. ſi cupis.
⁊ Collocare. vt ibi ex
erceat iudicia.
ꝯ Ordinationem. j. e.
cognouimꝰ coñ. ſꝫ hic

ordinet. nec ab epo miſſa ibi ce
lebret: ut nulli eccl'ie ſubijciatur.
Idē caſtorio epo. De codez
Abbatē cuilibet monaſterio
nō aliū: ſꝫ quē dignū moribꝰ
atq; actibus monaſtice diſcipline
cōi cōſenſu ꝯgregatio popoſcerit
ordinari uolumꝰ. miſſas autē pu
blicas p epos ul' cl'icos in mōaſte
rijs oio celebrari ꝓhibemꝰ. Itē
pela. papa mellito ſubdiacono.
Ille debet abbas inſtitui: quem
ſua cōgregatio ⁊ poſſeſſionis do
minus ordinari popoſcit.
Abbatē monaſterio illū uolu
mus odinari: quē ſibi de ſua
cōgregatōe ⁊ monachoꝝ electio
⁊ poſſeſſionis dn̄s: ⁊ qđ magis ē
obſuādū: ordo uite ac meritū po
poſcerit ordiari. Itē grego. oi
bꝰ epis. De libertate mōachoꝝ.
Quam ſit neceſſariū monaſte
rioꝝ qeti ꝓſpicere ⁊ cetera. ⁊
īfra: interdicimꝰ igit̄ i noie dn̄i nr̄i
ieſu xp̄i ⁊ ex aucte beati petri apo
ſtoloꝝ pncipis: cuiꝰ uice huic rōa
ne eccl'ie p̄ſidemꝰ: ut nullꝰ epoꝝ
aut ſeculariū ultra p̄ſumat ď red
ditibꝰ ul' chartis mōaſterioꝝ: uel
cellul' ul' uill' q ad ea ptinēt: quo
cūq; mō ſeu q̄libꝫ occaſiōe minue
re: l' dolos uel imiſſiones aliqs fa
cē. ⁊ ifra: defūcto uēo abbate cuiꝰ
cūq; cōgregatōis nō extraneꝰ eli
gat: niſi de eadē ꝯgregatōe: quē
ſibi ꝓpria uolūtate ꝯcors frm ſo
cietas elegerit. q; ſi aptaꝫ int̄ ſe p
ſonaꝫ inuenire nequerit: ſolerter
ſibi de alijs monaſterijs eligāt or
dinādū. ⁊ ifra: Parit aūt ē cuſto
diendū: ut inuito abbate ad ordi
nādū alia monaſteria aut ad or
dines ſacros ul' clericatus officiū
tolli exinde mōachi nō debeāt: ⁊ i
fra: Nullꝰ monachū ſine teſti
mōio ⁊ ꝯceſſione abbatis i eccl'ia
aliq teneat: ul' ad aliquē honoreꝫ
ꝓmoueat. Hāc ergo ſcriptoruꝫ
nr̄oꝝ paginā oio futuro i tpe ab
oibꝰ epis firmā ſtatuimꝰ illibataꝫ
q; ſuari ut ⁊ ſue eccl'ie iuuāte dn̄o
tm̄mō iure ſint ꝯtēti: ⁊ monaſte
ria eccl'iaſticis ꝯditōnibꝰ ſeu anga
rijs ul' qbuſlibet obſeqis ſeculari
bus nullo mō ſubiaceāt: nullis ca
nonicis iuribꝰ deſeruiāt. ſꝫ remo
tis uexatōnibꝰ ac cūctis grauami
nibꝰ diuinū opꝰ cū ſūma ai deuo
tōe pficiāt. Idem caſtorio epo
ariminēſi. Miſſas publicas i ce
nobio epi nō celebrent: nec aliqđ
eis grauamen inferant.
Luminoſo abbate referente
plūimis i monaſterijs multa

a p̄ſulibꝰ p̄iudicia atq; grauamia
monachos ꝑtuliſſe cognouimus
oꝫ ergo: ut tue frn̄itatis ꝓuiſio ď
futura qete coꝝ ſalubri diſponat
ordinatōe: q̄tenꝰ cōuerſantes i il
lis i dei ſuitio gr̄a illis ſuffragāte
mēte libera pſeuerēt: miſſas quo
q; publicas in cenobio fieri oimō
ꝓhibemꝰ: ne i dei ſuoꝝ receſſibꝰ
⁊ coꝝ receptacul' ulla popularis
p̄beat̄ occaſio ꝯuetus: q2 ñ expe
dit aiabꝰ coꝝ: nec audeat illic eps
cathedrā collocarē: ul' q̄ſlibꝫ ptā
tē exercē ipandi: nec aliquā ordi
natōeꝫ q̄uis leuiſſimā faciēdi: ni
ſi ab abbatē fuerit rogatꝰ: q̄tenꝰ
mōachi ſemp maneāt i abbatū ſu
oꝝ ptātē: ut remotis uexatōnibꝰ
ac cūctis grauamibꝰ diuinuꝫ opꝰ
cū ſūma deuotōne ai pficiant.
Itē gelaſiꝰ papa. Baptiſteriū
i monaſterio nō permittit̄ fieri.
Peridē pcepimꝰ: ut de mona
ſterio ſācti andree: qđ ē ſup
maſcalas baptiſteriū ꝑpter mōa
choꝝ moleſtias debuiſſet auferri
atq; in eodē loco quo fōtes ſunt:
altare fundari: cuiꝰ rei pfectio ha
ctenꝰ ē ꝓtracta. admonemꝰ igit̄ fr̄
nitatē tuā nullā iā morā pꝰ ſuſce
ptas lr̄as nr̄as inſerē: ſꝫ repleto
loco ipoꝝ fōtiū altare illic ſine ali
qua dilatōne fundet̄. q̄tenus ⁊ p̄
dictis monachis opꝰ dei ſecure li
ceat celebrare: ⁊ nō de neglig ētia
tua ꝯtra frn̄itatē tuā nr̄ animꝰ ex
citet̄. Itē ex ꝯcilio magūtino.
Cuꝫ permiſſione epi abbas locū
ſuuꝫ deſerere poteſt.
Abbasꝰ ꝓ hūiliatōe ⁊ cū pmiſ
ſiōe epi locū ſuū pōt relinqre
tm̄ eligāt ſibi frēs abbatē de ipis
ſi hn̄t: ſiñaūt ď extraneis. Itē
i toletāo ꝯcilio dr̄: q; ſacerdotes
abbates ⁊ alia officia iſtituere de
bēt. beatꝰ greg. ⁊ pelagiꝰ ꝓhibēt
dicētes: abbatē a fr̄ibꝰ ſue ꝯgrega
tionis eligēdū ⁊ ordinādū. quo
ergo hec tāta diuerſitas ad ꝯcor
diā reuocabit̄. Sꝫ ſciendum eſt
quoſdā monachos eſſe indomite
ceruicis ⁊ effrenate ſupbie: qnes
dum abbates ad religionē cogē
uoluerint: i coꝝ deiectōe conſpi
rāt: ⁊ aliū moribꝰ ſuis ꝯueniēteꝫ
ſibi pficere ꝯtēdūt: q̄les erant illi
q necē beati bn̄dicti conſpiraſſe le
gunt̄. ꝓ huiuſcemōi ꝯſtitutū eſt:
ut abbates ⁊ alia officia p ſacer
dotes iſtituant̄. Nō pelagiꝰ pa
pa ſcribit opilioi defēſori dicēs.
Nō lꝫ monachis abbates ꝓ ſuo
arbitrio expellē aut alios ordiare
Nulla ptātē decetero: nullaꝫ

i Auctoritas.humani eni moris ē illū timē:cuius iudicio nunc erigit̄:nūc deprimit̄.xvi.q.ij.viſis.nec ſupiores debēt iferioꝛib⁹ nimis famili res eē.nā ex cōuerſatōe equali naſcit̄ ɔtēpt⁹ digni tatis.ff.de offi.pſi.obſeruādū.nec ēt debēt ſubditi plus eē ſubditi q̄ʒ expediat.ij.q.vij.admonēdi.io.

k Tota.ergo ep̄s nullaʒ hʒ iuriſdictioneʒ i monaſterijs ⁊ ſic ē ɔ̄.xvij. q.vlt.i vēditio nib⁹.xij.q.ij. abbatib⁹.ſed iſtud vbū to ta nō excludit ep̄m:ſed ip̄os monachos .i. ita pertinet ad abbatem φ nō ad mōachos.

l Hinc ēt conſtitutū ē.i. ppter cām. in telligit.n.gra tian⁹ oia hec capla ex cā fu iſſe ſtatuta.

licētiaʒ mōachis relinqm⁹ ꝓ arbi trio ſuo aut abbates expellē: aut ſibimet alios oꝛdiare: qꝛ nulla au ctoꝛitas remanebit abbati:ſi mo nachoꝝ ptāti cepit ſubiacē: ut de ceťo fideľr ⁊ ſtudioſe uniuerſa q̄ uľ ad diui cult⁹ reuerētiā: ľad uti litatē eiuſd̄ mōaſterij ptinēt abba tis ſolicitudo:ad quē ptās totā ꝑ tinere cōuenit:debeat adiplere. Hinc ētiā ɔſtitutū eſt: ut clerici ſingľoꝝ mōaſterioꝝ ſint in ptāte epoꝝ:nec alicui liceat extra eoꝝ ɔſciaʒ mōaſteria edificare. UNde in calcedonēſi ɔcilio legit̄.

Sine ɔſcia ep̄i mōaſteriū nullus edificet.

QUidā mōachoꝝ hitu utētes idifferent̄ ꝑ ciuitates icedūt: necnō ⁊ mōaſteriū ⁊ ſeip̄oſ p̄ſum ptiōe ꝓpa ɔmēdant. Placuit igit̄ nemineʒ aut edificare aut ɔſtruē mōaſtēia aut oꝛatoꝛij domū ſine ɔſcia ip̄i⁹ ciuitatis ep̄i. ITē:cleri ci i parochijs mōaſterijs aut mar tyrijs ɔſtituti : ſb ptāte ſint ei⁹:q i ea ciuitate ē ep̄s ſm traditioneʒ ſcōꝝ patꝝ:neqꝫ ꝑ p̄ſūptionē rece dāt a ſuo ep̄o.eos uō q auſi fuerit reſcidē huiuſmōi inſtōeʒ quocūqꝫ mō:uľ ſi noluerit ſbiacē ꝓp̄o ep̄o: ſiqdē fuerit clerici ſm pſonaꝝ oꝛ diatione ſbiaceāt cōdēnatiōib⁹ ca nonū.ſi uō laici uel monachi fue rit cōione p̄uent̄. ITeʒ clerici q paupeꝝ diſpōni uľ mōaſterioꝝ ľ martyrioꝝ p̄ſūt ſb ptāte ſingľari um ciuitatū ep̄oꝝ ſm canonū tra ditionē ꝑduret:neqꝫ ꝑ ſuā temeri tatē ep̄i ſui moderationē declinēt q aūt huiuſmōi diſpōnē quolibet mō ſbuertē auſi fuerit: ⁊ ep̄o ſuo ñ obedierit:ſiqdē clerici fuerit:ca nonice dānatōi ſbiaceāt : ſi āt mo nachi uľ laici ſt̄ a cōione ſuſpēdāt ITē ex ɔcilio carthaginēſi.i.ij.

Examiet̄ ab ep̄o ľligioſ̄ feis p̄po nēdis.

QUi religioſ̄ femis p̄poned̄ eſt ab ep̄iſ ɔpꝛobet̄. mōaſteriū quoqꝫ abſqꝫ ep̄i ꝑmiſſ

m Quidaʒ cōmen dant.ſʒ nemo dʒ ſe commen dāe.xi.q.iij.ſi qs vero.ar.ɔ̄ ff.d̄ offi.ꝓcō. obſeruare.§. anteq̄ʒ vero.

n Aut oꝛato rij.qb⁹ tp̄ibus in oꝛatoꝛijs ſit miſſa audien da:hēs.i.d̄ cō ſe.di.i.ſiqs ēt. ⁊ nō ſolū oꝛa toꝛiuʒ ſed nec etiā hoſpitale pōt ſine licen tia ep̄i cōſtitui vt ex̄ d̄ reli.do mi.ad hoc.ſed ſi oꝛatoꝛiū nō eſt in hoſpita li:tūc ſimplex hoſpitale pōt cōſtrui ſine li cētia ep̄i: vt ex̄ de eccle.edi.ſi hoſpitale.que hodie ē remo ta.itē nec i oꝛa toꝛijs licitū eſt ponē cāpanas vt ex̄ de priui. patentib⁹.io.

o Uel mona chi loqtur.ſm ea tēpoꝛa:cū monachi fuerūt laici.xvi.q.i.generaliter.

p Clerici.i. p̄lati.

q Ui religioſis.cōpꝛobet̄.ne ſit nimiū iuuenis:vt.xxxiiij.di. quoꝛundam.⁊.c.fraternitatis.

r De monachis.nouum.nouum dicitur cuius facies imutat̄ ff.de noui oper.nū.l.i.§.opus nouum.ſi ergo totū mona ſterium eſt deſtructum :reqrit̄ cōſenſus epiſcopi in conſtructione:ſed in reparatione nō requirit̄:vt xvi.q.vlti.ſiquis vult.extra de iudeis iudei.⁊ C.de op.publicis.l.ii.⁊.iij.ar.

s Aut pꝛobante.ex poſtfacto:quia ratihabitione pōt confirmare:vt.xvi q.i.c.vlti.

one nulli incipe aut fūdare licet. UNde in agathenſi ɔcilio legit̄.

Sine ꝑmiſſione ep̄i nulluſ mona ſterium pꝛeſumat incipe.

DE monachis monaſteriū no uū:niſi ep̄o ꝑmittente aut ꝓ bante:null⁹ incipe aut fūdare pꝛe ſumat. ITem ex codē.

CEllulas nouas aut cōgregā tium eccľas monachoꝝ abſqꝫ ep̄i noticia ꝓhibem⁹ inſtitui.

ITem ex cōcilio aurelianenſi.

Abſqꝫ ep̄i uľ abbatiſ uolūtate nul l⁹ mōachoꝝ cellulā ɔſtituē p̄ſūat.

NUllus mōach⁹ congregatiōe monaſterij derelicta ābitōis ⁊ uarietatis ipulſu cellulā ɔſtruē ſine ep̄i ꝑmiſſione uel abbatis ſui uolūtate p̄ſūat. ITē ſūt alij q ꝓ executōe diuerſaꝝ cāꝝ quoſlibet admittūt: q diſtrictioneʒ eoꝝ ſol uant:⁊ qeteʒ religiōis ꝑturbēt.

DE qb⁹ in cōcilio triburiēſi legit̄

Abbaſ q caut⁹ in regimie ñ fuerit a ꝓpꝛio ep̄o ⁊ a uicinis abbatib⁹ a ſuo arceatur honoꝛe.

SIqs abbas caut⁹ in regimie humilis caſt⁹ miſicoꝛs diſcre t⁹ ſobꝛiuſqꝫ nō fuerit: ac diua p̄ce pta uerbis ⁊ exēplis nō oñderit: ab ep̄o i cui⁹ territoꝛio ɔſiſtit ⁊ a uicinis abbatib⁹ ⁊ ceteris deuʒ ti mentib⁹ a ſuo arceat̄ honoꝛe:etiā ſi ois ɔgregatio uicijs ſuis cōſen tiens eum abbatem hr̄e uoluerit. ITeʒ ex concilio aurelianenſi,

In ep̄oꝝ ptāte abbates cōſiſtūt

ABbates ꝓ humilitate religi onis i ep̄oꝝ ptāte cōſiſtāt: ⁊ ſiqd extra regulā fecerit: ab ep̄is coꝛrigāt̄:q ſemel i āno i loco ubi ep̄s elegerit accepta uocatōē ɔue niāt : monachi aūt abbatibus oi obediētia ⁊ deuotōe ſubiaceāt.φ ſiqs ꝑ cōtumaciā extiterit ideuo tuſ :aut ꝑ loca aliq̄ uagari:aut ꝓ pe culare aliqd hr̄e p̄ſūpſit : oia q̄ acqſierit:ab abbatib⁹ auferantur ſm regulā monaſterio pꝛofutura Ip̄i autem q fuerāt ꝑuagati:ubi

t CEllulas.aut con gregantiū.nouas collegia nō pōt qs face re:nec ēt nouas regľas vľ nouā vitā :ex̄ d̄ reli. domi. ne nimia. ff. de colle.illici.l.iij.

u NUllus. ambitio nis.infirmitatis eni cā pōt abbas ꝑmit tere monacho facē cel lulā ſpecialē:vt.xxi.q. iiij.c.vlti.

x SIqs abbas cau tus. ergo videt̄ φ aliqs pōt depōi ꝓpt̄ ſimplicitatē:vt hic.⁊ lx xiiij.di.epiſcopoꝝ. ſed dicas φ hic vocat illuʒ incautū q negligēs eſt nā ꝓpt̄ negligētiā de pōit̄ aliqs:vt.lxxxi.di dictū.vľ dic φ abbates ꝓpt̄ modicas cās pñt remoueri:vt ex̄ de ſi.ꝑ tuas.

y Arceat̄.hic patʒ φ ep̄s ſine numero ep̄oꝝ abbatē pōt deponere a dignitate abbatie:ſʒ nō pōt ſolus ab oꝛdine de ponere:vt.xvi.q.vij.in uentū.vt nō.xv. q.vij.i ſūma.⁊ hoc iō qꝛ cā il la nō ē criminalis:ex̄ d̄ accu.ſuꝑ his.⁊ d̄ ſimo. c.per tuas.

z ABbates.ep̄oꝛuʒ ad ep̄m.n.ptinet ois cura dioceſis tam i monaſterijs q̄ʒ i alijs eccľijs:vt.ix.q.iij.c.ij.⁊ xciij.di.nulla.io.

⁊ Uocatione. ſi neceſ ſitas magna fuerit:alś abbates ñ debēt voca ri ad ſynodū:vt.xviij. di ep̄s.

ɔ Aut peculiare. niſi ab abbate ei ɔceſſā ſit adminiſtratio:vt extra de ſtatu mo. monachi.

ꝝ Que acqſierit.ergo fugitiui ⁊ vagabundi acqrūt eccľie ſue qcqd acqrūt:vt hic.⁊. C.de epi.⁊ cle.deo nobis.§. hoc ēt.ſicut feru⁹ fugiti uus dño acqrit.ff.de acq.poſ.l.i.§.per ſeruū. Sed ponamus:φ aliqs ſe pius deliqt:ꝓpter qd̄ monaſteriū noluit ip̄m recipere:q̄ro ſi id qd̄ poſtea acqrit:pꝛioꝛi monaſterio acqrat vel ſeqnēti:videt̄ φ ſequenti:qꝛ cū ꝓ de relicto habitus eſt : non debet pꝛioꝛi acquirere :ſicut nec ſeruus habitus ꝓ derelicto:vt.ff.de ſti.ſeruo.φ ſi ſeruus.⁊ ar.xvi.q.vi.de lapſis.C.de la ti.li.tol.ſʒ ſcimus.io.ſʒ hāc qōnē plene notaui int̄ ɔñicales qōnes.b.

a ¶ Suſceperit.ſine cõ ſenſu abbatis:vt.xx. q iiij.monachum.io.

b M Onaſteria.

a A Bbatibus.š. xc iij.di.nulla rõne

b ¶ Epalia.licet abbas ſit exemptus : tñ pmo debꝫ petere iura epalia ab epo loci:niſi ipi ma licioſe deneget ea.

c C Ognouimus.vt omiſſo. ar. ꝙ o/ miſſo epo non põt ap/ pellari ad metropolita num:vt.vi q.iij.ſcitote io.

d ¶ Animabus.ar. cui maius ꝯmittiť ⁊ min⁹ vt.xij.q.i. pcipim⁹.

p P Eruẽit.cõmatres ſꝫ nõne p bapti/ ſmũ cõñbiť cõpaterni tas:ſic:vt.xxx.q.i.oẽs ſꝫ monachi pñt bapti/ zare:vt.xvi.q.i.doctos ergo pñt eſſe cõpfes. Rñ.poſſunt fieri cõpa tres baptizando ſꝫ nõ leuando:qꝛ in illo ma/ ioꝛ cõñbiť familiaritas io.

d D Iffinimus. du/ plex.in quo ſũt monachi ⁊ monache.

g ¶ Cognatis.nam qui ſeculo vult ⁊ rebus re nunciare : renunciabit ⁊ cognatis. xij.q.i. cui poꝛtio.

h ¶ Monachi. immo nec clericus nec laicus dꝫ viſitare monaſteriũ monialiũ:vt ex̃ de vi.⁊ bone.cle. monaſteria.

i ¶ Intercipit.i.interci pere ſolet:qꝛ ex coha/ bitatione pſumiť acceſ ſus : vt. xxvij .q.i. nec aliqua.⁊.lxxxi.di.cleri cus.⁊.c.in omnibus .⁊ xxxv.q.vi.ab iſto. Et eſt ar.hic:ꝙ cũ petiť re ſtitutio cõſanguinee: ꝙ nõ ſolũ cõmixtionis immo nec cohabitatio nis facienda eſt reſtitu tio.

k ¶ Et in breui.hic ma/ nifeſte perpẽdit : ꝙ p̃/ ſumitur varijs modis cõñ aliquẽ ⁊ ꝓ aliquo ex cohabitatione ex lo co ex ſingularitate ex ſocietate ex breuitate tẽpoꝛis: que omnia iu dex diſcretus conſide rabit : vt. xxiij.q. viij. occidit.⁊.lxxxi. di.. oi bus.j.de pe. di.i.aut fa cta.extra de teſti. cum cauſam.

inuẽti fuerit cũ auxilio epi tanꝗ̃ fugaces ſb cuſtodia epi reuocenť ⁊ reũ ſe ille abbas futurum eẽ co gnoſcat:q i huiuſmõi pſonis non regulariter aiaduertit:uł q mona chũ ſuſcepit alienũ. Itẽ ex cõ cilio arelatenſi.

M Onaſteria uł mõachoꝛuꝫ di ſciplina ad eũ ptineãt epm : i cuius ſunt territoꝛio conſtituta.

Item paſchalis papa.

Null⁹ miniſtret abbatib⁹ epalia qui alicui epoꝝ nolunt ſubeſſe.

A Bbatib⁹ q neqꝫ ſub epo neqꝫ ſb metropolitano neqꝫ ſub p̃ mate neqꝫ ſub pñarcha ſũt:null⁹ pꝛſus epoꝝ epalia quelibꝫ admi niſtret.cũ.n.ſe nulli epo ſubeſſe ꝓfiteanť:ꝯſequẽs ẽ:ut null⁹ epo rũ:q̃ ſua ſunt eis tanꝗ̃ extraneis largiať. Pro huiuſcemodi ergo ſtatutũ ẽ:ut cãe ⁊ utilitates mõa ſterioꝝ p epos diſponať. Vñ grego.ſcribit uitali dẽfẽſoꝛi ſardinie.

Utilitates monaſterij a pꝛopꝛio epiſcopo debent diſponi.

Q Ognouim⁹:ꝙ monaſteria ſ̃ uoꝝ dei uł feiaꝝ ꝓ ſuo qſqꝫ li bitu ⁊ diuerſaꝝ cãꝝ executõne p turbet:qõ oio nõ grate ſuſcipim⁹ tuãqꝫ ex hoc expientiaꝫ cõmone mus :ut neqꝗ̃ hoc uſurpare de nuo accepta nr̃a auc̃te pmittas : ſꝫ epo loci illi⁹:ſb cui⁹ moderamie degũt:cure ſit cãs utilitateſqꝫ diſ ponere.ualde eſt eni indecens:ut omiſſo eo ali⁹ qlibet ſe illoꝝ cãis admiſceat:ſꝫ ille eoꝝ uitas cõpe tẽti regulariqꝫ dꝫ moderamie diſ ponere:q ꝓ cõmiſſis eoꝝ aiabus cõpelliť rõneꝫ reddere. Pro h⁹ modi ẽt ꝓhibet beat⁹grego. muli eres paſſiꝫ ad monaſteriũ accedẽ ⁊ mõachoꝝ cõmr̃eſ fieri:ſcribẽs ualentino abbati.

Neqꝫ cõmr̃es ſibi facere neqꝫ ad feminas accedere monacho licet

P Eruenit ad nos ꝙ i mõaſte rio tuo paſſim mlieres aſcen dant: ⁊ qõ ẽ grauius monachos tuos ſibi cõmr̃es facẽ : ⁊ ex hoc i cautã cũ eis cõioneꝫ hr̃e. ne ergo hac occaſione humani generis ii mic⁹ ſua eos qõ abſit calliditate decipiat:iõ hui⁹ te pcepti ſerie cõ monem⁹:ut neqꝫ mulieres i mõa ſterio tuo deinceps qlibet occaſi one pmittas aſcendẽ : neqꝫ mõa chos tuos ſibi cõmr̃es facẽ. nam ſi hoc denuo ad aures nr̃as quo cunqꝫ mõ puenerit:ſic te ſeueriſſi me noueris ultioni ſubdendũ: ut emẽdatõis tue q̃litate ceteri ſine dubio coꝛrigãť. Non ſolũ autẽ

incauta familiaritas aliaꝝ mulie rũ eis intdiciť : uerũ ẽt a ſãctimõi aliũ hitatõe ꝓhibenť. Vnde in viij.ſynodo legiť. Cũ monia libus monachis hitare nõ licet.

D Iffinimus minime duplex mõaſteriũ fieri:qꝛ ſcãdalum id ⁊ offendiculũ multis efficiť. ſi uẽo aliq cũ cognatis abrenũciare ⁊ mõaſticã uitã ſectare uoluerit: debẽt qdẽ uiroꝝ adire cenobiũ : feie uẽo mulieꝝ igredi mõaſteriũ In hoc.n. placať de⁹:q̃ ãt hacte nus fuerũt dupla ſ̃m regulã ſan cti pr̃is baſilij ⁊ ſ̃m pceptionẽ ei⁹ ita foꝛmenť. Nõ hitẽt i uno mo naſteri o mõachi ⁊ mõache.adul teriũ.n.intcipiť cohitatio:ſi hẽat aditũ monachus ad mõachã uel mõacha ad monachũ ſecreto ſin gulariter ad collocutionẽ. Non cubet mõach⁹ i muliebꝛi mõaſte rio:neqꝫ ſinglariť cũ mõacha con uiuct.⁊ qñ neceſſaria uite a pte ui roꝝ ad regulares deferũť: extra poꝛtam hec ſuſcipiat abbatiſſa in mõaſteriũ feiaꝝ cũ q̃dam uetula mõacha.poꝛro ſi ꝯtigẽit ⁊ aliquã ꝓpinquã ſuã uidẽ uoluerit mona chus in pñtia abbatiſſe huic con fabuleť p modica ⁊ compẽdioſa uerba:⁊ in bꝛeui ab ea diſcedat.

Item in regiſtro gregoꝛij.

Monahi ⁊ monache in nullo ſi mul cohabitent loco.

E Ar nullo loco monachos ⁊ mõachas pmittim⁹ in unum mõaſteriũ hitare: ſed nec ea q̃ du plicia uocanť.⁊ ſiqd tale ẽ : religi oſus eps mulieres qdẽ i ſuo loco manere ſtudeat:mõachos auteꝫ aliud mõaſteriũ edificare cogat. ſi aũt plĩma ſint talia mõaſteria ſepenť i alijs mõaſterijs mõache ⁊ i alijs monachi.res aũt q̃s hñt cões ſ̃m iura eis cõpetẽtia diſtri buanť. Itẽ ex cõcilio agatheñ.

A monaſterio mõachoꝝ longi⁹ cõſtruanť monaſteria puellarũ.

M Onaſteria puellaꝝ longius a monaſterio mõachoꝝ aut ꝓpter inſidias diaboli aut ꝓpter oblocutionẽ hoium collocentur.

Iteꝫ ex concilio hiſpalenſi.

Puellaꝝ monaſteria monacho rum pſidio ⁊ miniſterio regant.

E Ar decima actõe ꝯſenſu cõi decreuim⁹:ut mõaſteria uir ginuꝫ in ꝓuincia bethelica mona choꝝ adminiſtratione ac pꝛeſidio guberneť. tũc.n. ſalubꝛia chꝛiſto dicatis uirginibus ꝓbam⁹:qñ eis pr̃es ſpũales eligim⁹:quoꝛũ non ſolũ gubernaculis tueri: ſꝫ etiam

o ¶ Duarum. hic pꝫ ꝙ ſi clericus accuſeť q̄ ꝺ liq̄rit cum moniali vł cū alia: pōt ſe expurgare cum mulierib⁹. ad q̄d enim vocarēť iſte: ſi non poſſent eſſe teſtes: cū eni clericus repellať a dignitate obtinenda ꝑpter teſtioniū mulierū: vt ex̄ de teſti. tam lr̄is multo potius per eas expurgare pōt ſe. vñ ſatis admitti pōt: ꝙ ſi clericus nō pōt habere alios cō purgatoreſ clicos ꝙ ꝑ honeſtos laicos pt̄ ſe purgare: vt ij. q. v. c. oibus in fi. lxxxi. di. clici. ⁊ ſic. xij. q. i. c. i. ⁊ i auc̄. de monachis. §. cogitandū.

p ¶ Pernicioſam. cōiter. ideo cōiter oia faciūt vt ſibi inuicē ſint teſtes ⁊ honeſtatis ⁊ caſtitatis: vt i auc̄. ꝺ mona. §. cogitandum.

q ¶ Itē ſūt.

p ¶ Peruēit. fingunt tales ſūt cogēdi ut vel veri clerici vel veri monachi ſint: vt extra de regu. vt clerici.

s ¶ Preponi. de talibus habuiſti. xvi. q. vlti. c. iij.

t ¶ Deſtruanť i. conuertanť i aliā formā: vt j. cā proxi. q. iij. §. querit.

a ¶ Vadum fraťnitati. ſed nōne cū aliquid preciꝑiť alicui: ſufficit ꝙ p̄ceptū ſit p̄deceſſori ad hoc vt ſucceſſor teneať: vt in auc̄. vt

doctrinis edificari poſſint: ea tñ circa mōachos cautela ſuata: ut remoti ab eaꝝ familiaritate: nec uſq̄ ad ueſtibulū hēant accedēdi familiare ꝑmiſſū. ſꝫ neq̄ abbatē uł eū q p̄ficiť extra eā q̄ p̄eſt: loq uirgib⁹ xp̄i aliqđ qđ ad īſtitutōeꝫ uł adminiſtratōem eaꝝ ꝑtinet licebit: nec cū ea ſola q̄ p̄eſt frequēter eos loq oꝫ: ſꝫ ſb teſtionio duarū⁹ uł triū ſoroꝝ: ita ut rara ſit acceſſio: ⁊ breuis omnino locutio. Prohibeť ēt ſāctimōiales ꝓpria receptacula hr̄e. Vñ ꝺ inno. ij.

Sāctimōialibus receptacula ſeu domicilia priuata hr̄e non licet.

Perniciosā⁊ ⁊ ꝺteſtabilē ꝯſuetudinē q̄rūdā mulieꝝ: q̄ licꝫ neq̄ ſꝫ regulā beati bñdicti neq̄ baſilij aut auguſtini uiuāt: ſancti moniales tñ uulgo cēſeri deſiderāt: aboleri decernim⁹. Cū eni iuxta regulā ſācti bñdicti degētes i cenobijs tā i eccl̃ia q̄ꝫ refectorio atq̄ dormitorio cōiter eē debeāt ꝓpria ſibi edificāt receptacula ⁊ p̄uata domicilia: i qb⁹ ſb hoſpitalitatis uelamine paſſim hoſpites min⁹ religioſos ꝯtra ſacros ⁊ bonos mores ſuſcipe nullaten⁹ erubeſcūt. q2 ergo omis q male agit odit lucē: ac ꝑ hoc iꝑe abſcōdite i iuſtoꝝ tabernaculo ſe opinianť poſſe latere oculos iudicis cūcta ꝯſpiciētis: hoc tā ihoneſtū deteſtādūq̄ flagitiū: ne ulťi⁹ fiat: oio ꝓhibem⁹: ⁊ ſb pena anathēatis i terdicim⁹. ſili mō ꝓhibem⁹: ne ſāctimōiales ſił cū canonicis ⁊ monachis i eccl̃ia i uno choro ꝯueniant ad pſallendū. Itē⁹ ſūt alij quos epi p̄grauātes ſalutē iꝑarū aiaꝝ negligūt: qbuſlib: occaſionib⁹ bona mōaſterioꝝ diſtrahē cupiūt. tales erāt qdā clici rauennatis eccl̃e: q ſiłata religiōe mōaſterijs cupiebāt p̄fici nō trāſeuntes ad mōaſtichū habitū neq̄ renunciātes eccl̃iaſtice militie. Vñ ꝺ gregorius: ſcribit iohā. rauēnati epo.

Monaſteria/ clericoruꝫ aut laicorum habitacula fieri non debent

Peruenit⁹ ad me: ꝙ i eccleſijs frñitatis tue aliq̄ loca dudū mōaſterijs ꝯſecrata nūc hitacula clericoꝝ aut ēt laicoꝝ facta ſunt dūq̄ hi q ſūt i eccl̃ijs fingūt ſe religioſe uiuē: mōaſterijs p̄poni⁹ cupiūt: ⁊ ꝑ eoꝝ uitas mōaſteria deſtruūť⁹. nemo. n. pōt eccl̃iaſticis officijs ⁊ cetera. ⁊ ifra: Proinde frñitas tua ſi hoc quolibꝫ i loco factum ē: emēdare feſtinet: q2 ego nullo mō patiar: ut ſacra loca ꝑ

clericoruꝫ ambitu deſtruātur. Idē martiniano epo rauēna.

Qui i ſacro ſūt ordie ꝯſtituti: in mōaſterijs nullā hēant ꝑtātem.

Vadū⁹ ad nos mľtoꝝ relatōe ꝑuenerat: mōaſteria i rauennatū ꝑtib⁹ cōſtituta dio clericoꝝ uroꝝ dñio p̄uagari: ita ut occaſione regiminis ea qdē qđ dici graue ē uelut i ꝓprietate poſſideant. qb⁹ nō modicū ꝯdolētes p̄deceſſori uro lr̄as miſim⁹: ut hoc emēdare debuiſſꝫ. ſꝫ qm̄ uite ē termino citius occupatus: ne hoc on⁹ monaſterijs remaneat: frñitati ur̄e nos eadē ſcripſiſſe recolim⁹: ⁊ q2 ut cōpim⁹ i hui⁹ rei hactenus correctōe ceſſatū ē: hec audiētes ad uos iteꝝ p̄uidim⁹ ſcripta dirigere. hortamur ergo ut oi mora oiq̄ excuſatōe ſūmota ita monaſteria iꝑa ab huiuſcemodi ſtudeatis grauamie releuare: q̄ten⁹ nullā deiceps i eis clerici uł q i ſacro ordine ſūt cōſtituti: ob aliud niſi hortādi⁹ tm̄mō cā accedēdi habeant lñiam: aut ſi forte ad pagēda ſacra miſſaꝝ fuerit iuitati⁹ myſteria. ſꝫ⁹ ne ꝓ cuiuſlibet mōachi aut abbatis ꝓmotōe ⁊ cetera. ⁊ ifra: Nec illic ulteri⁹ hēat ꝑtātem aliquā: ne mōaſteria huius occaſionis uelamie ea q̄ ꝓhibem⁹ ſił cum canonicis ⁊ mōachis i eccl̃ia ſuſtinere onera cōpellanť. Hec itaq̄ oia uigilāti cura emēdare iā ſecūdo cōmonita ſāctitas ur̄a nō differat: ne ſi poſt hec negligentes uos eē qđ nō credim⁹ ſenſerim⁹: aliť monaſterioꝝ qeti ꝓſpicē cōpellamur. nā notū uob ſit ꝙ tāte neceſſitati ſuoꝝ dei ꝯgregatōem ſubiacē nō paticmur. Idem.

Gr̄a uiſitādi ⁊ exhortādi monaſteriū epiſcopus adire poteſt.

Viſitādi⁹ exhortādiq̄ gr̄a ad monaſteriū quotiēs placuerit ab antiſtite ciuitatis accedať: ſꝫ ſic charitatis officiū illic ipleat epus: ut⁹ grauamē aliqđ mōaſteriū ñ icurrat. Itē ex ꝯci. aurelianēſi. Frequenť epi mōaſteria uiſitēt: ⁊ q̄ corrigēda ſūt corrigāt

Nōn⁹ ſemel ſꝫ ſepi⁹ ainno epi uiſitēt monaſteria mōachorū: ⁊ ſi aliqđ corrigenduꝫ fuerit: corrigať. Prō⁹ talib⁹ q aniaꝝ curaꝫ nō hñtes bona tm̄ mōaſteriorū in ſuos uſus ꝯuertē cupiebāt: ſtatutū eſt: ut monaſteria cū ſuis reb⁹ penit⁹ ſint liba a ꝑtāte ⁊ dñio epoꝝ. ꝙ aūt nullis canonicis iuribus mōaſteria dicūť eē ſubiecta:

nulli iudi. §. ⁊ hoc vo iubemus. colla. ix. licet aliud ſit in mandato: quia illud extinguitur morte: vt ex̄ de offi. dele. gratū. dicūt qdā: ꝙ ſiue ſit preceptum ſiue mandatuꝫ dummodo expreſſis nominib⁹ ſcribať: ſemp expirat morte: vt extra de offi. dele. quoniaꝫ abbas alij dicūt aliud eſſe in precepto q̄ꝫ in mandato.

x ¶ Hortandi. i. predicandi.

y ¶ Inuitati. s. e. lumi noſo. io.

z ¶ Sed ne. xvi. q. i. ne ꝑ cuiuſlibet.

a ¶ Viſitādi. quotiēs cum vtilitas vel neceſſitas exigit: alias ſemel tantuꝫ in āno veniet epiſcopus: vt nota ui. x. q. i. decernim⁹. vř tamen ꝙ hodie bis in anno poſſit ex officio viſitare: vt extra de cē. cum venerabilis. in fi.

b ¶ Vt grauamen. i. vt non exigat enormē ⁊ ⁊ immoderataꝫ procurationē: vt. x. q. iij. illud ſed ſecūdū ꝙ taxať: ex̄ de cenſi. cum apoſtol⁹ ⁊ hoc intelligas cū epiſcop⁹ accedit ad eccleſiam ꝓpter vtilitatē eccleſie: ſed ſi cā ꝓprij negocij accedit: nō teneť ei monaſteriū prouidē vt. x. q. i. placuit. xij. q. ij. charitatē. extra ꝺ cē. ſi. cum venerabilis. ibi cuꝫ cā correctionis ⁊c̄.

c ¶ Non ſemel.

d ¶ Pro talib⁹. ſcilicet epiſcopis. eis nō ſubſunt monaſteria quo ad legem dioceſanam. io.

237

e Eleutherius.cōueniſſe.ar.ꝙ pactio pōt interuenire i ſpūalib⁹:vt.x.q.iij.c.vlt.ꝛ.c.nec numer⁹.ꝛ.i.q.iij.qſitū.vt nō.viij.q.iij. in ſumma ſed huic.c.obſtat.i.q.ij.c.i.ꝛ.q.i.ſtatuim⁹.ꝛ.q.iiij.eccl'ia.ꝛ.ꝫ.de cōſe.di.i. ſi qs baſilicā.ſꝫ dicas ꝙ hic nō vere dicit̄ pactū:qꝛ ꝛ ſine pacto tenet̄ eccl'ia aliqd dare epō in ſignū ſubiectōis:vt hic dr̄ in fi.itē ꝛ aucte epi pōt aliqd cōſtitui p̄ ꝯno:vt ex̄ ð iurepa.preterea.

f Penſiōis. vltra id qð ꝯuenit i p̄ncipio.

g Eulogie.i.in ſignuꝫ ꝑdicatōis:quā fecit tē pore conſecratōis.

h Debeat. cōſiderata cōſuetudine alioꝝ monaſterioꝝ:vt ex̄ de cē.ſuper eo.ꝛ.x.q.iij. nec numer⁹.in fi.ex hoc.c.pꝫ ꝙ monaſteria non ſunt penit⁹ exēpta a lege dioceſana.tenet̄.n.ei ad eulogia ſicut hic dr̄.itē tenent̄ ad ꝓcurationē:que debet̄ rōne viſitatōis:vt ex̄ de preſcrip.cū ex officij.item ſi aliqd ex cōſuetudie debēt:vt.ꝫ.e.c.ꝓxi.

i Eruitiū.ꝛ tamen vix fuerūt.xxv. ānī a tpe gregorij vſqꝫ ad tēpus vrbani.

k Uſqꝫ ad hoc tēp⁹. ergo cōſuetudo iducit annuas ꝓſtationes.nā ꝛ dat iuriſdictōeꝫ ꝛ dat priuilegiū:vt nō.ix.q.iij.cōqueſtus.i fi.ꝛ dat ius eligendi:ex̄ de con ſue.cū dilect⁹.in fi.iteꝫ ꝛ iducit ſeruitutē.ff.de aqua plu.ar.l.i.§.vlt.ꝛ ff.cōia ꝑdio.venditoꝛ.itē ꝛ ꝯſuetudo obligat ſicut ius ſcriptuꝫ:vt.xi di.eccliaſticarū.ꝛ ꝙ ex tpe aliqd preſumit̄ debitū:ſunt ar.mlta.ff.ð vſur.q ſemiſſes.ꝛ.l.cū qdā.§.i.ꝛ.C.de fidei, cō.l.i.ar.coñ iſta ex̄ de cōſue.c.i.ꝛ ex̄ de cen. ſciētes.ꝛ.c.ꝯuenit.ꝛ.i. q.i.nullus.ꝛ.x.q iij.qꝛ cognouim⁹.ꝛ.ff.ð operis lib.operis.ꝛ.C.de pac.l.certis.ꝛ ex̄ de cā poſ.cū eccl'ia.iteꝫ quia ex curſu tpis nulla oꝛitur obligatio:cum nec tollat̄ tpe:vt.ff.de act.ꝛ obli.obligatōnū.ſed vari) varijs modis dixerūt ð hac materia.ſꝫ omiſſis illis dico:ꝙ nūqꝫ ex cōſuetudine ſola licꝫ eēt ꝑſcripta ius aliqð ſit qſituꝫ:niſi forte ſit tanta.cui⁹ mēoꝛia nō eēt:vt.ff.de aqua quot.hoc iure.§.ductus aq̄.ſed ſolūmō cōmodū ꝛ ius poſſeſſionil qſitū ē ex ꝯſuetudie.poſſeſſoꝛ.n.nihil tenet̄ ꝓbare de iure ſuo:ſꝫ aduerſari⁹ ꝓbabit eē idebitū.vn̄ qꝫdiu ē qð antalis ꝓſtatio ſit debita:ſemp erit poſſeſſoꝛ i poſſeſſione.vt.xvi.q.iiij.volumus.ex̄ vt lit.pē.a mēoꝛia.ꝛ.ff.de aqua quot.l.pe.ꝛ hoc ē veꝝ cū allegat aliquā cōſuetudinis cām.ꝛ tūc eni cā allegata ꝛ cōſuetudie lōgiſſima ꝓbata debitū ꝑſumit̄ adeo:vt nō admittat̄ ꝓbatio i coñriū.ꝛ ſm̄ hoc nulla eſt dr̄ia int̄ cōſuetudinē ꝑſcriptā ꝛ ꝑſcriptōeꝫ.qdā tñ hāc aſſignant dr̄iam int̄ ꝑſcripta ꝯſuetudinē ꝛ ꝑſcriptōeꝫ:qꝛ ꝯ ꝑſcriptōeꝫ ſi admittit̄ ꝓbatio lꝫ cā ꝑſcriptionis appareat iiuſta:vt ex̄ de ꝑſcrip.de quarta.ſꝫ coñ ꝯſuetudinē ꝑſcriptā bñ licet allegeт̄ debitū p̄ceſſiſſe:vt.C.de agri.ꝛ cen.litibus.tutius credo ꝑſcrip.allegandā qꝫ cōſuetudinē ꝑſcriptam:qꝛ ad ꝓbandā cōſuetudinē multa requirūt̄ vt dixi di.viij.fruſtra.ꝛ hec vera ſūt.ꝗ cōſuetudo ſemꝑ tuet̄ poſſeſſorē donec ꝓbet coñriū:niſi vi vel clā vel precario poſſederit tunc eniꝫ ille qui dedit ſua auctoritate pōt negare.ꝛ.q.iii.qꝛ cognouim⁹ io. Qui quid dicat ioh.ego credo:ꝙ ex cōſuetudine p̄ſcripta ſpacio xl.ānoꝝ ꝛ bona fide ius ꝛ poſſeſſio acq̄rat̄:vt ex̄ de cōſue.c.vlt.in fi.ꝛ.ff.de legib⁹ diuturna.b.

nō ita intelligēdū ē:qn ipſi epō alīqd noie eulogie l'i die dedicatōis ul' i natali ſāctoꝝ:quoꝝ noie ipꝫ mōaſteriū dedicatū ē:debeat̄ offerri. Unde gelaſius papa ait.

Non dꝫ epſ aliqd a monaſterio exigere:preter cōditōes quas dedicatōis tempoꝛe conſtituerit.

Eleutheri⁹ frr ꝛ coeps nr̄ q̄ritur:ꝙ mater ei⁹ i caſa:que caſtellū dr̄:oꝛatoriū cōſtruxerit ac dedicauerit:ꝛ in eodē loco monachos ꝯſtituerit:ex qb⁹ un⁹ ē p̄ſbꝛ hoc aūt tpe dedicatōis int̄ epm̄ cardellū:cui⁹ ipa dioceſis ē:ꝛ matrē ſuaꝫ aſſerit ꝯueniſſe:ut qcqd dedicatōnis ul' natalis martyrū die:quoꝝ in eodē mōaſterio relique ſūt:ꝓ fideliū oblatōes intrauerit:medietatē qdē hēat ipm̄ monaſteriuꝫ:medietas aūt epō offerat̄.ꝯtra quā cōuētōem marriuꝫ p̄ſbꝛū ſiue ſciēte ſiue neſciēte epō mōachis ipis ul' p̄ſbꝛo q ex eis ē uiꝫ dr̄ ituliſſe:ꝛ frequent̄ moleſtias generare:ita ut mēoꝛatuꝫ preſbyteꝝ ꝓpe ceciderit:ꝛ miſſas eū facere nullo mō ꝑmittat dicens:ut qſi pēſiōis noie aliqd ſtatuere dēat. Hec igit̄ oia diligēt̄ te examinare iubem⁹:ꝛ ſi apō te euidēti rōe ꝯſtiterit:qꝛ tpe quo dedicatū ē ipm̄ mōaſteriū:cōditōes ſuperi⁹ poſite ꝯuenerit:ſuari eas ex nr̄a aucte ꝑcipim⁹:nec aliqd amplius exinde ab aliquo exigat̄.ſin uero nīl tale cōſtiterit:mediante te qd ipi epō noie eulogie offerri debeat:int̄ ipos mōachos ꝛ preſbꝛum uolum⁹ diffiniri:ſaluo tñ eo ut p̄ſbꝛ gaudenti⁹:q ēt monachus ē miſſas i monaſterio ſuo ſicut ꝯſueuit facē:a nullo ulterius dēat ꝓhiberi. Item urban⁹.ij.

Conſueta ſeruitia epiſcopis monaſteria exhibeant.

Eruitiū qð mōaſteria aut eorū ecclie a tpe gregorij.vij.vſqꝫ ad hoc tēps fecerūt.ꝛ nos cōcedim⁹. Canōica ergo iura:qb⁹ mōaſteria ſubiecta nō ſunt:ſynodales exactōes intelligūt̄.nō.n.cogēd⁹ ē abbas:ſicut i turōico cōcilio ſtatuit̄ ad ſynodū ire:niſi aliqua rōnabil' cā exiſtat.ſūt.n.que dā ſuitutis officia aut āgaric operū crebꝛe receptōes ānue exactiones multatōes peccātiū:a qbus oibus monaſteria libera ſunt.

Uod' clerici ad mōaſteriū trāſire uolūt.uterꝙ licentiaꝫ ab epō ſuo petijt.un⁹ r'licta eccleſia ꝓpria eo iuito:alter dimiſſa reglari canōica cenobio ſe cōtulit. Modo qrit̄:ſi epſ debeat ꝑmittē:ut relicta ꝓpa ecclia cleric⁹ mōaſteriū igrediat̄. Secūdo qrit̄:ſi epus lñiam dare noluerit:an eo iuito mōaſteriū poſſit adire. Tertio qrit̄:ſi ꝯtigeit ipos reglares canōicos fuiſſe utꝝ ꝓcedēd⁹ eēt eis mōaſterij igreſſus.

Uod epſ licētiā clicis adeūdi mōaſteriū dare debeat in toletano ꝯcilio ꝑcipitur:in quo ſtatutum legitur.

Non dꝫ negari igreſſus clericis q monachoꝝ ꝓpoſitū appetunt.

Lerici q monachoꝝ ꝓpoſitū appetūt:qꝛ meliorē uitaꝫ ſeq cupiūt:liberos eis ab epis in mōaſterijs largiri oꝫ ingreſſus.

Inuito uero epō clicuꝫ ei⁹ a nullo eē ſuſcipiēdū leo epſ teſtat̄ ſcribens ruſtico narbonēſi epō.

Inuito epō ei⁹ clicū nēo ſuſcipiat

d Uod clerici. Quod ratio hãc trāſire poſſit ab codē fonte ꝓcedit. vnde vna ſolutione terminatur. Jo. dicit.

a. I. cleric⁹ ſeculariſ inuito epo poſſit tranſire ad monaſteriū:vt.ꝫ.e.c.i.ꝛ.ꝫ.e.q.ij.duo ſed nec monachꝰ nec regularis canonic⁹ pōt inuito abbate tranſire ad locū aliū:vt.i.e.q.i.c.i.ꝛ.c. ſtatuimus.ſed ei⁹ opinio coꝛrigit̄:ꝫ de religioſis trāſire ad arctiorē religionem.petita tamē licētia licet nō obtēta.ſed ad parē religionē nemo pōt tranſire:vt ex̄ de regu.ſane.io.

n Clerici.meliorē.hec cā ē ſufficiēs:ꝙ ð mioꝛi ad maiꝰ trāſeūdū eſt.xcij.di legimus.in fi.ſed non ad parē:extra de regu.ſane.ꝛ tamen dicit.c.ſic viue in monaſterio:vt clericus eē merearis.xvi.q.i.ſic viue.io.

Alienū clericuꝫ inuito epō ipſi⁹ nemo ſuſcipiat. Sed ſbaudiendū ē: niſi ad ꝓpoſitum melioris uite tranſire uoluerit. tunc. n. liberū ē illi ēt epō cōtradicēte monaſteriū igredi. Unde urban⁹ papa in capitulo ſancti rufini.

Qui mōachoꝝ ꝓpoſitū appetit: etiā inuito epō ſuſcipiendus eſt.

Due ſūt inqͣt leges: una publica altera ꝑuata. Publica lex ē: q̄ a ſanctis pr̄ib⁹ ſcriptis ē cōfirmata: ut ē lex canonū: q̄ qdē ꝓpť trāſgreſſiōes ē tradita: uerbi gr̄a Decretū ē i canonib⁹ cłicuꝫ nō debere de ſuo epatu ad aliū trāſire ſinē ꝯmendaticijs lr̄is ſui epi. qđ ꝓpť crimioſos cōſtitutū ē: ne uidelꝫ ifames ab aliquo epō ſuſcipiant̄ pſone. ſolebāt. n. officia ſua: cū nō poterāt i ſuo epatu: in alieno celebrare. qđ iure preceptis ⁊ ſcriptis deteſtatū ē. lex uero ꝑuata ē: q̄ inſtictu ſp̄s. ſ. in corde ſcribiť: ſicut de qbuſdā dicit apłus: q hn̄t legē dei ſcriptā in cordibus ſuis. ⁊ alibi: cū gētes legē dei ſcriptā nō hēant: ſi naturaliť q̄ legis ſūt faciūt: ipi ſibi ſť lex. Siqs hōrū i eccła ſua ſub epō ppłꝫ retinet ⁊ ſeculariť uiuit: ⁊ ſi afflatus ſp̄u ſancto in aliquo monaſterio uł regulari canonica ſaluare ſe uoluerit: qꝛ lege ꝑuata duciť: nulla rō exigit: ut lege publica cōſtringať. dignior ē. n. lex ꝑuata ꝙ̄ publica ſp̄s qdē dei lex ē: ⁊ q ſp̄u dei agūtur: lege dei ducunť: ⁊ qſ ē q ſp̄ui ſācto poſſit reſiſtere digne? qſqs igiť hoc ſp̄ū duciť: etiā epō ſuo cōtradicēte eat liber nr̄a auctē. Juſto. n. lex nō eſt poſita: ſꝫ ubi ſp̄ūſ dei ibi libertaſ: ⁊ ſi ſp̄ū dei ducimi nō eſtis ſub lege.

Canōicos aūt regłares ad monaſteriuꝫ trāſire multis auctib⁹ ꝓhibeť. Unde i ꝯcilio eduēſi ꝯgregato ſb greg. vij. legiť.

Regulares canonici monachi fieri non debent.

Nullus abbaſ uel monachus canonicos regulares a ꝓpoſito ꝓfeſſiōis canonice reuocare: et ad monaſticū hitum trahēdo ſuſcipe audeat: ut mōachi fiāt ꝙ̄diu ordis ſui eccłiaꝫ inuenire querit: in q̄ canonice uiuēdo deo ſuire et aiam ſuam ſaluare poſſint. ꝙ ſi temerario auſu id agere tētauerint anathematis uiculo obligenť.

Itē urban⁹ papa. ij. De eodē

Mandam⁹ ⁊ uniuerſałr inťdicim⁹: neqſ canonic⁹ regulariť ꝓfeſſus: niſi qđ abſit: publice lapſ⁹ fuerit: monach⁹ efficiať. ꝙ ſi decreto nr̄o cōtraire p̄ſumēs agere tētauerit: ad ordinē canonicū p̄cipim⁹ ut redeat: ⁊ deinceps memorialē cucullā deferat ⁊ ultim⁹ i choro maneat. Subaudiendū uero ē: niſi cū pr̄is ſui licentia religiōis ꝓpoſituꝫ induerit. Unde urban⁹ papa. ij. ſcribit abbati ſancti rufini.

Patris ſui ꝯceſſiōe regulares canonici mōachi fieri poſſunt.

Statuim⁹ ne ꝓfeſſiōiſ canonice qſpiā poſtꝙ̄ dei uice ſupra caput ſibi hoīeꝫ ipoſuit: alicui⁹ leuitatis inſtictu uł diſtrictioris religiōis obtētu ex eođ clauſtro audeat ſine pr̄is ⁊ toti⁹ ꝯgregatiōis ꝑmiſſiōe recedē. diſcedentē uero null⁹ abbatū uł epoꝝ: null⁹ monachoꝝ ſine cōi lr̄aꝝ cautiōe ſuſcipiat. Queriť: ſi mōaſteria q̄ ſemel dedicata ſūt: poſſint trāſire i clericoꝝ uel ſeculariū habitacula qđ in chalcedonēſi cōcilio omib⁹ modis ꝓhibeť capit. xxiiij.

Que ſemel ſunt dedicata: ſemꝑ monaſteria pſeuerent.

Que ſemel ſūt dedicata mōa

a Alienū clericū. imo nec ēt laicū alienuꝫ: vt. lxi. di. p̄matus. ſi ergo clericus huius epatus eligiť ad aliquā dignitatē i alio epatu: ſine licētia hui⁹ epi nō pōt eā recipere: vt. lxxvi. di. c. vlti. ⁊ lxiij. di. lr̄as. ⁊. lxxxv. di. c. archidiaconū. io

p Due ſūt. priuata. vt charitas de qua diciť habe charitatē: ⁊ fac qc qđ uis: vt de pe. di. ij. radicata.

q Sine cōmēdaticijs. ſꝫ quare crediť cōmēdaticijs lr̄is: cū qlibet poſſit cōmendare rē ēt viciosā: nā q̄ commendādi aio dicūť neminē obligāt: vt. ff. de coñbē. ēpt. ea q̄. ſed dicas ꝙ ſiqs rem cōmendat i genere: nō obligať ſꝫ in ſp̄e obligať. ff. de edil. edic. ſciënduꝫ ſꝫ nec in genere licitū ē commēdare ex certa ſcientia reꝫ viciosā: vt ex̄ de ſcru. c. vnico. aliogn̄ de dolo teneť: vt ff. de dolo venditor.

r Propter crimioſos. lꝫ ꝓpter crimioſos fuerit conſtitutio data: tñ extēdiť ad nō crioſos: qꝛ null⁹ recipiť ſine cōmendaticijs lr̄iſ. vbi. n. aliqd ſtatuiť ꝓpť ipulſiuaꝫ cām: cā ceſſante nō iō ceſſat cōſtitutio. ſed ubi aliqd ꝓpť finalē cām eſt ſtatutū: lꝫ ibi ceſſꝫ cā nō ceſſat cōſtitutio ſic diſtinguiť ff. de dona. l. ij §. vlti.

s In ſuo. §. vij. q. i. ſiquis preſbyter.

t Siqs hoꝝ. maxime. qꝛ idem ē in alijs.

u Etſi afflatus. lꝫ q̄liť pōt aliqs clericus iuito epō tranſire ad religionē: cū ei forte iurat⁹ ⁊ obediēs ſuus ſit: ⁊ crimē idolatrie ſit nolle obedire: vt. viij. q. i. ſciēdū. ⁊ video ꝙ peregrinari nō pōt ſine licētia epi: vt de cōſe. di. v. nō oꝫ. ⁊ ſepe bonū omittēdū ē ꝓpť meritū obediētie: vt. xi. q. iij. qđ ergo. cū ēt obediēdū ſit lꝫ iiuſte aliqd p̄cipiať: vt. xxiij. q. i. qđ culpať. itē cū clericus nō poſſit alienare rē eccłie ſue: ergo multo ꝑ oꝛ ſe ipꝫ nō pōt alienare: cū pſone digniores ſint reb⁹: vt. xij. q. i. p̄cipim⁹. ⁊ maior ē alienatio pſone ꝙ̄ rei: vt. xvij. q. i. c. iij. ſꝫ dic ꝙ excuſať a delicto iſtinctu ſp̄us ſancti ſicut alij: vt ex̄ de diuor. gaudem⁹. xiiij. q. v. dixit.

x Dignior. tñ i trib⁹ caſib⁹ p̄iudicat ꝑuata lex publice. nā mulier lꝫ ducať lege dei: nō pōt iuito viro itrare religionē: nec ipubes inuito pr̄e: nec eps inuito papa. nō fallit regula intelligentes. io.

n Nullus. regularꝫ. ſiliť clericus i q̄ eccłia ē ſemel itituiat⁹ in ea pſeuer. t: vt. lxx. di. ſanctoꝝ. ⁊. lxxi. di. clericos. vt. n. ait apoſtolus: in ea vocatione in qua qs vocat⁹ eſt in ea ꝑmaneat: vt. xxi. q. i c. i.

y Uel mōach⁹. vt priores q p̄ſunt mōaſterijs: ex̄ de ſtatu mona. monachoꝝ.

z Sui eccłiaꝫ. ſi. ex̄ đ ui. ⁊ ho. cler. de⁹. ex̄ de reli. do. inť q̄tuor. i fi.

a Mandamus.

b Lapſus. tūc n. poſſꝫ: vt. xx. q. i. ſicut io.

c Monachus. hoc cōſueuit itelligi: cuꝫ cā leuitatis trāſit ad aſpiorē vitā: tñ bene cogiť ibi ſtare: vt ex̄ de reg. lꝫ ſed māifeſte obſtat: ex̄ de ſta. mo. cū nobis. ſꝫ ſed hec ē remota. vñ ſatis credo: ꝙ ſi nō petijt licētiā cogiť redire. nec obſtat ex̄ e. ſane. qꝛ ibi dic t ꝑmittas: ⁊ ſic eſt diſpēſatio.

d Memorialē. nō ꝙ ſit mōachus: ſed rōne prioris maleficij: vt. §. xciij. di. p̄cipim⁹. ſꝫ maritus q tranſiuit ad religioneꝫ reuocatus ab vxore ſua nō fert cucullā: vt. xxxiij. q. v. ꝙ deo ⁊ ſic qñqꝫ p̄t eē diſpar habit⁹ i eodē choro.

e Subaudiēdū. ⁊ē

f Statuimus. vł diſtrictioris. j. xx. q. iiij. virgines. ex̄ de regu. c. i. ſed hec dictio leuitať ſoluit coñriū. ⁊ ē ſi. C. de offi. ma. mil. l. penulti.

g Queriť. icidētem qōne ponit mgr̄. ⁊ illa dupłr pōt itelligi. vno mō ſic. an de monaſterio poſſit fieri ſecularꝫ eccłia. vel ſic: an monaſterijs poſſint p̄fici ſeculares clerici. Dicas ergo: ꝙ de monaſterio nūꝙ̄ pōt fieri ſecularis eccleſia: vt hic diciť: niſi enormiť viuāt. tūc pn̄t monachi remoueri: ⁊ iſtitui ſeculares canōici tñ cū auctē pape: vt ex̄ ne cle. vł mo. relatū. uł niſi ita ſit: ꝙ non iueniant aliq de ordine illo ꝑ quos poſſit loc⁹ ordiari: vt ex̄ de reli. do. inter. vel niſi ita ſit ꝙ aliť nō poſſit reformari locus ille ꝙ̄ per canonicos: vt ex̄ de ſtatu mona. cum nobis. q̄ ē remota. econtra videť: ꝙ eps licite poſſit de ſeculari eccłia facē regularē: vt ex̄ de eccle. edi. ad audiētiā. vt. xvi. q. vii. ſiqs vult.

h Que ſemel. maneant. ſiliť nec hoſpitale pōt cōuerti ad aliū vſum: vt extra đ re. do. ad h̄. ſꝫ nec ꝑmutari pn̄t mācipia eccłie: ex̄ de rerum

238

pmu.mancipia.dari tñ pñt pᵾato:vt.xij.q.ij.eccl'iaſticis.ſic dom⁹ impato ris nõ põt cõuerti ad alios vſus.C.de pala.ꝛ do.l.i.Sꝫ qd ſi mõaſterium deſtruit:nũqd põt loc⁹ ille vl' edificia monaſterij ad aliũ vſum cõuerti:ſic pñt de lignis hñ cõſtruere dormitoriũ vl' aliũ honeſtũ locũ:vl' ét pñt ea in cogna ſua cõburẽ: de cõſe.di.i.ligna.ſꝫ ad pᵾatos vſus nõ poſſunt conuerti.locus aũt remanet ſacer licet dirutum ſit edificiũ.ff.de ꝯhen. emp.ede ſacra.io.

i Q Uoniã.ſurripiunt.i.inuadunt nã furtũ nõ fit in re immobili:inſti.de vſu.§.abolita.

k Deponi.ꝛ hoc cũ pena icipit a crie:ſecus ſi a cõtumacia:qꝛ tunc primo eẽt ſuſpendẽd⁹ vt.lxxxi.di.dictũ.io.

l Monaſterijs.biẽ niũ.dic ut.s.xvij q.ij.gonſaldus.ꝛ.c.ſi.qs incognitus.

m Aut non ſit.ſi.lxi.di.miramur.i fi.ff.nau.cau.ſta.l.vlt.§.hoc aũt

n Miles.forte loqꝉ de militib⁹ apulie:q̃ tota ẽ p̃rimoniũ beati petri:vt.xciiij.di.valde.ꝛ x.q.iij.relatũ.vel de ill' q facti fuerant irregulares:ſic.liij.di.legẽ.io.

o Q Uia ingredientibus.cõuertendi dupl'r.n.põt aliqs intrare religionẽ.põt.n.intrare vl' cã pbãdi vl' cã cõuertẽdi.ꝛ pteſtari oꝫ qualiꝉ itret: vt ex̃ de regu.conſulti ſum⁹ ꝛ.c.poſtulaſti.

p Teſtandi.q.enim i ptãte alteri⁹ ẽ:non põt teſtari:inſti.qbus nõ ẽ pmiſ.fa.te.in pnn.dõa re.tñ põt mortis cã de conſenſu pr̃is.ff.d do na.filiusfa.ꝛ ét inter viuos:vt.ff.e.ſi cũ filius clericus tñ in ptãte cõſtitutus põt teſtari.C.de epiſ.ꝛ cleri.auc̃.preſbyteros.

q Eiuſdẽ.cũ nõ hẽat filios:vt.j.e.ſiqua.

r Decretum ẽ.C.de epi.ꝛ cleri.auc̃.igreſſi.

ſ P Erlatum eſt.per exhortationem.non tñ illectam:vt.xx.q.iij.conſtituit.

t Omnes.diſtinguitur tamen:an ſana an infirma det:vt extra de ſepul.de his.

u Contra.eremita.eremite habent propria.quod valet ad ea que notaui xvi.q.i.qui vere.

x S Iqua mulier.nõ ex̃tãtib⁹.ſed qd ſi hꝫ aſcendẽtes:idem videꝉ quia eque ſuccedunt aſcendentes licet ordine turbato.ff.de inoffi.teſta.nã ꝛſi.ꝛ qꝛ aſcẽdẽtẽ nõ põt qs exheredare:niſi cõmiſit cãꝫ igratitudinis: vt i auc̃.vt cũ de appell.cog.coll'.viij.§.ij.ad idẽ.C.de epiſ.ꝛ cle.auc̃.preſbyteros.in fi.ſꝫ aliud ẽ hic rõne monachat⁹ ꝛ fauore religionis.item ad huc huic obſtat i auc̃.coll.ix.vt nulli iudi.§.penult.vbi pater hꝫ tertiã ptẽ bonoꝝ filie q̃ detrudiꝉ i monaſteriũ:ſed hoc iõ ẽ:qꝛ ibi illo iuito fuit mo

ſteria:cõcilio epoꝝ maneant ppetuo monaſteria.ꝛ res q̃ ad ea ptinẽt:mõaſterijs reſeruari oꝫ: nec poſſe ea ultra fieri ſecl'aria hitacula.q uero pmiſerint hoc fieri ſub iaceãt his condẽnationib⁹:q̃ p canones cõſtitute ſunt. ITem in ſynodo.viij.c.xxiij.

Qui loca ſacra cõia diuerſoria fecerit:clericus deponaꝉ:laicus excommunicetur.

Q Uoniã a qbuſdã uiris q̃daꝫ uenerabiles dom⁹ ſurripiũꝉ: tã uidelꝫ epãlia q̃ mõaſteria:ꝛ facta ſũt cõia diuerſoria:Si qdem uoluerit hi q hec retinẽt reddẽ ea ut ſm antiqtatẽ reſtaurenꝉ:hñ.ꝛ optie ẽ:alioqn ſi de ſacro cathalogo fuerint:hos deponi pcipim⁹. Si uẽo laici uł mõachi excõicari: quos nimirũ cõſtat ꝛ cõdẽnatos eẽ a pr̃e ꝛ filio ꝛ ſpũ ſancto: ꝛ deputabũꝉ:ubi uermis coꝝ nõ morieꝉ:ꝛ ignis nõ extigueꝉ: qꝛ deo aduerſãꝉ:q dicit:Nolite facẽ domũ pr̃is mei domũ negociatõis

Q Ueriꝉ õ his q ad ꝯuerſionẽ ueniunt:quo tpe debeãt tonſorari. De his ita ſcribit gregori⁹ papa fortunato epõ neapolitano.

Anteq̃ bienniũ i cõuerſione cõpleuerit:aliqs tonſorari non debet.

M Onaſterijs oib⁹ fr̃nitas ur̃a diſtricti⁹ iẽdicat:ut eos quos ad ꝯuerſatõnẽ ſuſceperit:priuſq̃ bieniũ i ꝯuerſione cõpleuerit:nullo mõ audeat tõſorare:ſꝫ hoc ſpatio uita moreſq̃ eoꝝ ſolicite comprobenꝉ: neqs eoꝝ aut nõ ſit cõtẽtus eo q̃ uoluit:aut ratũ nõ habeat qõ elegit.nã dũ graue ſit in expertos hoiũ obſeqis ſociari: qs poſſit dicere q̃to ſit grau⁹ ad dei ſeruitiũ iprobos applicãe?miles uẽo ſi ꝯuerti uoluerit: priuſq̃ nobis renũcieꝉ:null⁹ eũ ſine nr̃o ꝯſẽ

ſu q̃libet pſumat rõne ſuſcipere.

Q Ueriꝉ:ſi igreſſis mõaſteriũ ultra reliquaꝉ lñia teſtãdi.hoc gregori⁹ phibet ita ſcribẽs ianuario carolitano epiſcopo.

Poſt monaſterij igreſſuꝫ nulli relinquiꝉ licentia teſtandi.

Q Uiã ingrediẽtib⁹ mõaſteriũ ꝯuertẽdi gr̃a ulteri⁹ nulla ſit teſtãdi lñia:ſꝫ ut res eoꝝ eiuſdẽ mõaſterij ſint:apta legis diffinitione decretũ eſt. ITeꝫ gregori⁹ papa cypriano ſubdiacono.

Poſt monaſterij ingreſſuꝫ eideꝫ monaſterio omnia ſũt ꝯferenda.

P Erlatũ ẽ ad nos petronillã noie de pũincia lucania pgenitã p exhortationeꝫ agnelli epĩ fuiſſe ꝯuerſaꝫ:reſq̃ ſuas oẽs q̃s hr̃e potuit: lꝫ ſibi iure potuiſſent cõpetere:tñ eaſdẽ mõaſterio i qõ igreſſa ẽ ét ſpãliꝉ donatõis titulo cõtuliſſe. Contrã paulus pm⁹ eremita i teſtamẽto colobiũ ſuuꝫ athanaſio alexandrino epõ religt tunicã uero beato antonio. Sed aliud eſt de his q i monaſterium igreſſi ſe ꝛ ſua tradiderunt:aliud de his q ſolitariã uitã ducẽtes ſe nulli eccl'ie tradiderũt.illi ſemel tradita nulli tradẽ pñt.iſti nulli oblata libere teſtari ualẽt. ITẽ in auctenticis cõſti.ix.

S Iq̃ mulier aut uir mõaſticã uitã elegerit ꝛ itrauerit mõaſteriũ liberis nõ extantib⁹:monaſterio qõ ingrediꝉ res ei⁹ cõpetere iubem⁹.ſed ſi pſona liberos hñs añq̃ de reb⁹ ſuis inꝉ eoſ diſponat monaſteriũ itret:liceat ei poſtea inꝉ eos diuiderẽ: legitiã portõe nulli diminuta triẽte ł ſemiſſe.ꝛ qõ eis nõ dederit:monaſterio cõpetet.ſꝫ ſi oẽm ſbam inꝉ filios diuidere uoluerit: ſua pſona filijs ſuis ꝯnumerata ptẽ ſibi retineat

ꝛ vtilitas apud monaſteriũ.ſꝫ cõñ ſi aliqõ eſſet ius penes eum:cũ ipõ ingreſſu eſſet factũ monaſterij.dico ergo vſufructum nõ remanere apud illum:alij cõſidicunt:ar.C.de vſufruc.l.vlti.

y Diuidere.ſed qualiꝉ teſtaꝉ vl' diſponit iſta pſona de rebꝰ ſuis nis cõñ illud:inſti.quib⁹ nõ ẽ pmiſſũ facere teſta.in pñ.ſꝫ dic q hoc lex quadã benignitate pmittiꝉ a iure:ne eccl'ia videaꝉ aliqñs velle circũuenire,ppter res ſuas.pterea video q̃ q̃ñqs aliqs diſponit de reb⁹ alienis:vt maꝉ q̃ tranſit ad ſcõas nuptias teſtari põt de reb⁹ priorũ filiorũ ꝛ diſponere inꝉ ipſos:vt.C.de ſecũ.nup.fœ.§.vlti.

ꝫ Legitima.i.tertia vl' medietas ſm numerũ filioꝝ.C.de inoffi.teſta.auc̃.nouiſſima.

q̃ monasterio ꝯpetẽ debeat: sed si p⁹ ingressũ moriat: añq̃ int cos di uidãt filij legitimã portiõez pcipi ant: reliq̃ sba mõasterio cõpeten te. ꝯsti. v. i coll. i. Nũc ãt cũ mo nach⁹ fact⁹ esset. hoc ipo res suas oẽs obtulisse uideat: si pus testa t⁹ ñ sit. exide iudicio ei⁹ cessãte le ge disponit: ut si liberos hr̃et in quos aut nihil aut min⁹ ltima põ tione quoquo donãdi titulo ꝯtu lerit: eaten⁹ sbe mõasterio destia te detrahat: ne qd cõtigat circa li beros iiquũ. Item ex nouella.

Nõ liceat parẽtib⁹ liberos l liberis parẽtes ab hereditate sua repellẽ monachos factos: q̃ uis dũ laici fuerãt i cãz ĩgtitudi nis iciderũt. Itez ñ liceat parẽ tib⁹ liberos suos ad solitariã uitã trãscũtes abstrahẽ de mõasterio

Quo pueritie annos agen tes a parẽti bus mõaste rio traditi sũt un⁹ iuit⁹: alt spõtane⁹ cu cullã iduit. ad annos pubertatis ueniẽtes: i uit⁹ ad secularẽ militiã redijt: spõ taneus mõasteriũ districti⁹ petit. Nũc pmũ q̃rit: si i pueritie an nis traditi cogãt religionis ppo sitũ tenere. Secundo si pter uo lũtatẽ parẽtũ tõsurã ul religiõis uestem qs i pueritia accipiat: an possit sibi detrahi an ñ. Tertio q pter ppaz uolũtatẽ cucullã idu erit: an cogat eã retinere an non. Quarto si ab uno mõasterio in aliud districti⁹ liceat alicui trãsire. Quod itra annos puer tie traditi: cũ adulti fue

rint liberũ hẽant arbitriũ manen di ul discedẽdi: pbat aucte. ix. sy nodi: in q̃ sic statutũ ẽ. Uirgita tis pfessio quo tpe firma eẽ icipit

Firma aũt tũc erit pfessio uir ginitatis: ex quo adulta iam etas eẽ cepit: ⁊ q̃ solet apta nupti is ꝯputari ac pfecta. Si uirgini tatis pfessio tũc icipit esse firma: cũ etas cepit eẽ adulta: ⁊ religiõis pfessio tũc demũ dz eẽ firma: cuz ad adultã etatẽ puentũ fuerit. sz hic d illa pfessione agit: q̃ i annis pueritie ppo arbitrio deo offert: quã nõ ꝯfirmat parẽtũ ꝯsensus. Ceterũ q̃ a parentib⁹ deo offert pfessio iuiolataz fuari oz. Unde greg. scribit ad augu. ãglorũ epm

Non licz de monasterio egredi: quez pr̃ uel mr̃ intra annos infan tie fecerit ordinare.

Addidistis adhuc: q si pr̃ uel mr̃ filiũ filiãue itra septa mo nasterij i ifãtie ãnis sb regla ri tradiderũt disciplia: utrũ liceat eis postq̃ ad pubertatis ãnos in oleuerit: egredi ⁊ mr̃imõio copu lari. hoc oio deuitam⁹: q2 nefas ẽ: ut oblatis a parentib⁹ deo filijs uolũtatis frena relaxent. Itẽ ex concilio toletano quarto.

Aut ppria pfessio aut paterna d uotio monachũ facit.

Monachũ aut patna deuotio aut ppria pfessio facit. quic qd horũ fuerit alligatũ tenebit. p inde his ad mũdũ reuertẽdi inter cludim⁹ aditũ: ⁊ oẽs ad seculũ int dicimus regressus. Itẽ isidor⁹

In monasterio ppetuo maneãt: qui a parentib⁹ traditi sunt.

Quicũq̃ a parentib⁹ pprijs i monasterijo fuerit delegat⁹ nouerit se ibi ppetuo mãsurũ. nã anna semel puerũ suuz natũ ⁊ ab lactatũ deo pietate obtulit: q ⁊ in ministerio tẽpli quo a mr̃e fuerat deputat⁹ pmãsit: ⁊ ubi ꝯstitut⁹ est deseruiuit. Itẽ ex registro Greg.

Palea.

Quia aũt i isul dura ẽ cõgregatio monachorũ etiã pueros in eisdem monasterijs añ

a Cõpetere. ne sit onerosus monasterio. xvi. q. vi. de lapsis.

x Nũc aũt cessante. i. si cessauerit iudiciũ: q2 morte puẽt⁹ ẽ: sic ñ obstat. s. e. l. pxi. qdã tñ itellexerũt qd hic dicit: cũ vere fact⁹ essz monach⁹: pximã legẽ intelligũt: cũ adhuc ẽ in pbatõe. io.

Non liceat. igratitudinis. ecce q igratitudo abolet p igressũ mõaste rij. sillit irregla ritas: vt. lvi. d. c. i. cũ eni. als abbas sit perfe ctus: nõ regri tur i eo oimo da irregulari tas: vt. xvi. q. i. legi. mõacha tus. n. oẽz ma culã abstergit in auc. de mo. in prin. ar. tñ ẽ q nõ tollat ir regularitas. lvi. di. priscis. i. q. vij. c. ij. io.

d Quo pueritie.

b Quod itra ãnos. aut ẽ adultus qui intrat mo nasteriũ: aut i pubes. si adul tus ⁊ spõte in trat exire non poterit: vt. j. e. q. i. puelle. ⁊. q ij. c. i. ⁊. ij. si iui tus intrat: exi re põt: vt. j. e. q. i. sicut. nisi p pt aliquã cul pã iuit⁹ itret: vt. l. di. si ille. ⁊ xxi. q. ij. placu it. si ipubes in trat: aut ab ali o põit i mõa sterio: aut p se itrat. si ab alio ponit in mõa sterio: ⁊ ipe ñ consentit: põt egredi qñ vo luerit: vt. j. e. q. puelle. ⁊. q. iij. pñs. si vo ꝯsẽ tit cuz ab alio ponit i mona sterio: tũ lz cõ sensus ille q fit añ ãnos discre tionis nõ tene at: tñ exire nõ põt: pusq̃ ve. e. l. niat ad legiti mã etatẽ ad in star carnal mr̃i monij: vt ex̃ d despõ. ipu. d illis. ⁊. j. e. q. illd. sz q̃cito puenerit ad pfectã etatẽ: põt egredi: vt. j. e. q. iij. pñs. ⁊ ex̃ de regu. cũ scim⁹. lz qdã dixerũt: q i ipubere sufficiat sola parentis obligatio: ad hoc ut monachus sit: ar. eius qd ẽ ex̃ de regu. c. vlt. ⁊. j. e. c. i. ⁊. ij. sed ꝯ eos est expsse: ex̃ de regu. cũ scim⁹. si vero impubes ppria aucte intrat: põt extrahi a pr̃e vl tutore: vt. j. e. q. ij. puella. hoc tñ scias: q sm. h. si doli capax ẽ igressus mõasteriũ siue p se: siue per voluntatẽ pr̃is: dũmõ nõ fuerit coact⁹: ãmõ nõ põt exire: lz nõ puenerit ad ãnos pubertatis: q2 cũ doli capaces se possint obligare diabolo: vt ex̃ de delic. pu. pueris. mul to fortius deo. itẽ cũ i mr̃imonio carnali malicia suppleat etatẽ: vt ex̃ de despõ. ipu. d illis. ergo in spũali. greg. refert i dialogo de quodã pue ro nouẽnij q nutricem suã grauidauit. alij di cunt q nemo obligat voto añ legitiaz etatez nec ẽ si. de mr̃imonio carnali: q2 ibi obligat tñ hõi: ⁊ illud uiculuz dissoluit saltẽ morte: sed vinculũ spuale sal tẽ morte nõ dissoluit: ar. xxij. q vij. licite. sed hodie pualz opinio. h. vt ex̃ de reg. postulasti io. sz certe pticula que hoc dicebat ẽ subtracta h.

c Firma. ceperit. ñ intelligas cũ ce perit atingere. xiiij ãnũ mascul⁹ ul feia. xij. ãnũ sed cũ iã ẽ in fi. xiiij. ã norũ vel. xij.

a Addidistis. h tria capitula itelligas de illis q post adultaz etatẽ cõsensẽsum accõ modauerint. sz. h. ite li git de doli capacibus.

e Mater. videt ergo q mater possit tradẽ fi liũ suũ religioni: vt. j. e. qcũq3. qd nõ videt: cũ nõ hẽat ipm i ptãte: vt isti. de adop. §. feie. le gas ergo vel pro ⁊.

f Infantie. i. pueritie.

g Pubertatis. s. xxv iij. di. de his ꝯ. sed log tur de secularibus.

h Deuitamus. ex his capitulis sumunt qui dã scisma erroris sui. ⁊ dicunt sufficere solam oblationem patris ad hoc vt quis mõachus fiat: ex̃ de regu. signifi catũ. sed eis obuiat. j. e illud. ⁊ ex̃. e. cũ scimus. sed intelligas ista capi tula: qñ in adulta etate consenserũt: ⁊ sic inter ptatur ea celestin⁹: ex̃ e. cum virum.

i Monachuz. deuo tio. ⁊ filij spõta nea pfessio supple.

k Professio per se.

l q Quicunq3. ablactatũ. sola oblatio nõ suffecisset: nisi ipe postea ratum habuisset. sz quare i baptismo cogitur seruare factũ parẽtum ⁊ nõ in voto? Rñ. q2 ibi recipit sacramẽtũ. vñ illud cogit seruare: vt. xlv. di. de iudeis. item q2 in baptismo põt puer p alium obligari: vt de conse. di. iiij. in baptismi vicem.

m q Uāe.ꝓgenitores.cepit ar.q̄ ꝑiudicat̄ alicui ꝑ factū ſicut ꝑ dictū ⁊ ꝙ nō refert an factis vl' dictis declaret q̄s volūtatē ſuā: vt ex̄ de appel. dilecti.⁊.xxij.q.v.cauete.ſic ex̄ de regula.vidua.⁊.xxvij.di.qd̄ introgaſti

n p Uelle.adulte.ſʒ ſm.b.doli capaces: celeſtinꝰ tñ videt̄ intelligere ƀ c.de adultis: ex̄ de regu.cum virum.

o Calcari.ſi.xxvij. q. i.c.ij.

r u Uelamē.hic agit̄ quo tpe virgines ſint velāde vl' cōſecrāde Eſt aūt quadruplex velū.ſ.velū ꝓfeſſionis cōſecratōis ordinatōnis ꝑlatōis.velū ꝓfeſſionis iponit̄ tam virgini ꝙ̄ vidue: dū tamē ſit.xij.annoꝝ: vt.ȷ̄.q.ij.puella.velū cōſecratōis ē qd̄ tm̄ virginib' iponit̄ in.xxv.anno.vt.ȷ̄.e.placuit.⁊.lxxvij.di.placuit.velū ordinatōis qd̄ oliȝ imponebat̄ di aconiſſis i.xl. anno: vt.ȷ̄.e. ſanctimonial. velū ꝑlatōnis eſt qd̄ i.lx. an no dat̄ abba tiſſe: vt.ȷ̄.c.iu uenculas.⁊ hanc diſtinctio nem multa ſe dantur contra ioban.

p Sicut.offenſiōis ꝓpter.n.delictū cogit̄ q̄s itrare monaſteriuȝ: vt.xvi.q.vi.de lapſis.l.di.ſi ille.⁊.lxxxi.di.dictum.⁊.c.ſiqs. clericus.⁊.xxxiij.q.ij. admonere.⁊ ſi certum tempus ei non ꝑfigit̄ nūq̄d ꝑpetuo ibi manebit: videt̄ ꝙ ſic: vt.lxxxi.di.ſiquis clericus.⁊ ſeruus q ſine ꝑfinitōne tpis in vinculis ponit̄ ꝑpetuo ibi eſſe videt̄: vt.C.de pe.ſeruus.ar. ȝ.ij.q.i.in pzimis.

q Illud.xv.videt̄ ergo ꝙ habeat xv.ānū ꝓ deliberatōe an velit manere an recedere.nā aū nō potuit deliberare cū nec ante habuit diſcretioneȝ.videret̄.n.eccl'ia circūuenire hoīes: ſi aliqs cogēt̄ manere cū ea q nū ꝙ̄ deliberauit. nā etiā in illicitis dat̄ alicui dilatio menſis: vt.i.q.i. ꝯſtat.decretal' tñ videtur eis dare triduū: vt ex̄.e.ad nr̄aȝ.vel ſalteȝ cōes iducie deberēt eiſ dari ad loquendū amicis ⁊ cōponēdas ſarcinulas: vt.ff.ex qb' cau. ma.ab hoſtib'. §.vlti. econ̄ vr̄ ꝙ nihil tpiſ habebit.nā cū canō ꝯpat coñctū quo q̄s obligatur hōi obligatōi diuine vt.xxvij.q.i.c.ij. ſed in coñctu humano nō lȝ ēt icōtinēti reſilē: vt.C. de trāſ.ꝙ̄uis.ergo nec i hoc.Ad hoc dicūt q̄dā: ꝙ ſi añ.xiiij.annos fecit ꝓfeſſionē: ſtati cū ꝑ vnū diē fuerit pᵒ annos.xiiij.in mōaſterio ē ei factū ꝑiudiciū: ſecꝰ ſi nō fecit ꝑ id qd̄ ē ex̄ de regu.ad nr̄am.melius credo eē dicēdū ꝙ ſi ante annos pubertatis habuit diſcretioneȝ tantā: vt per ſe vel per alios ſciuiſſet ꝙ ſtati eſſet obligatꝰ: vt tunc ſtati poſt anos.xiiij.ſit obligatus ſi nō ꝯdicat.ſʒ ſi nec ꝑ ſe nec ꝑ alios potuit ſcire aliq̄d de obligatōe ſtatūc.i.xv.anno ſit ingrendū ab ipo an velit ſtare an nō.ab aliȷ̄s.n.nō ē hoc ingrendū: niſi ab illis q ꝑ ſe nō pñt hoc ſcire nec ab aliȷ̄s hoc didicerūt.itē nūq̄d pōt aliqs petere i integrū reſtitutionē q in.xv.āno.itrauit religionē ar.ꝙ ſic: ex̄ de regu.ad nr̄aȝ.Rū.non: quia non eſt deceptus qui chriſto ſe coniūxit.Preterea quia in talib' ceuſet̄ maioꝛ.ſimiliter i mr̄imonio: ex̄ de reſti.ſpo.ex parte.

xviij.annoꝝ tpa ſuſcipi ꝓhibemꝰ ul' ſiq̄dē ſūt: tua eos ꝓuidētia auferat: ⁊ in urbeȝ romanam tranſmittat.hec i palmaria aliȷ̄ſqȝ ꝓuiciȷ̄s te ꝑ oīa uolumꝰ cuſtodire.

Item ex cōcilio triburienſi.

Qui a ꝓgenitorib' mōaſterio traditus eſt: de eo egredi nō licet.

Uueȝᵐ ꝓgenitores ad mōaſteriū tradiderūt: ⁊ in eccl'ia cepit canere ⁊ legere: nec uxorē ducere nec mōaſteriū deſerē poſſit. ſʒ ſi diſceſſerit: reducat̄. ſi tōſurā dimiſerit: rurſus tōdeat̄. uxoreȝ ſi uſurpꝑeuerit: dimittere ꝯpellat̄

Itē ex pñiali theodori. Palea

Infans ꝓ infante pōt dari i monaſterio ꝙ̄uis alt̄ uocatꝰ ſit: tñ meliꝰ eſt uotū ſoluē. ſilit̄ ⁊ pecora eq̄li ꝑcio ſi neceſſe ē ſunt redimenda. Ex his auctib' colligit̄: ꝙ pr̄na ꝓfeſſio pueros tȝ obligatos.nec licebit eiſ a ꝓpoſito diſcedere: qd̄ pr̄na deuotōne i pueri lib' annis ſuſceperūt. Sed obiȷ̄citur illud leonis pape.

Non lȝ puellis nuptias eligere: que ſpōtanea uoluntate uirginitatis ſuſceperunt ꝓpoſitum.

Puellēᵐ q̄ nō paretū coacte imꝑio ſed ſpōtaneo iudicio uirginitatis ꝓpoſitū atqȝ hituȝ ſuſceperit: ſi poſtea nuptias elegerit ꝑuaricant̄: ēt ſi nōdū eis ꝯſecratō acceſſerit: cuiꝰ utiqȝ nō fraudarēt̄ munere: ſi in ꝓpoſito ꝑmanerēt: ambigi uero ñ pñt crimē magnū admitti: ubi ⁊ ꝓpoſitū deſerit̄: ⁊ ꝯſecratio uiolat̄. nā ſi humana facta nō pñt ipune calcariᵒ: quid de his manebit q corrūpint federa diuini ſacri? Uʒ ergo i ꝑncipio huiꝰ capl'i dicat̄: puelle q̄ ñ coacte iꝑio parētū dat̄ itell'i: ꝙ ſi coacte hitū uirginitatis ſūpſerint: ſine ꝑuaricatōe ipm deſerē pñt. ſʒ puella hec nubilis intell'r: cuiꝰ ut in ſequētib' demōſtrat̄: poſt duodecimū annū libeꝝ ē arbitriū: nec in electōe ꝓpoſiti cogit̄ ſeq̄ paretuȝ.

impiuȝ. Sʒ ⁊ illud ēt itelligēdū ē quod eſt ſtatutum in ſynodo habita ab eugenio papa.

Extra uoluntatē ꝓpriam retruſi in monaſteriȷ̄s non teneantur.

Sicutꝙ monaſteria elegerūt a monaſteriȷ̄s egredi nō permittunt̄: ita hi q iuiti ſine iuſte ofſēſionis cā ſūt itromiſſi: ñ niſi uolētes teneāt̄: qꝛ qd̄ nō petunt nō obſuant. Idqȝ tales ꝯſiderandi ſūt magis peccata cōmittē ꝙ̄ plāgere: ſicut i decreto ſāctiſſimi leonis pape māifeſtiſſime ꝯtinet̄ li. vi.marcellus papa. Palea.

Illudᵒ aūt ſtatuēdū eē cenſemꝰ: ut ſi in minori etate filiȷ̄ mōaſterio oblati fuerint: ul' ſacrā tonſurā ul' uelamia ſuſcepint: dignū q̄dē duximꝰ: ut.xv.āno a ꝑlatis moniti uerbis ingrant̄: utꝝ i ipo hitu ꝑmanere cupiāt: an nō. Si uēo ꝑmanē ꝓfeſſi fuerit: ulteriꝰ penitēdi locuȝ minie amplecti pñt. Sin uēo ad ſecularē hitū reuerti uoluerit: redeūdi lr̄ia nullo mō ōneget̄: qꝛ ſatis iutile ē: ut coacta ſuitia dn̄o pſtēt̄. Uelamē aūt ñ lȝ iponē uirgib': niſi certis dieb'. Unde gel. papa oib' ep̄is

Non niſi certis diebus uelamē imponatur uirginibus.

Deuotisᵒ uirginibus niſi aut i epiphanioꝝ die aut inᵒ albis paſchalib' aut i apl'oꝝ natalibus ſacruȝ uelamē minime iponat̄: niſi forſan ſicut de baptiſmo dictū ē: graui languore correptis: ne hoc ſine munere de ſecl'o exeāt iploꝛātibus ñ neget̄. uiduas aūt uelare pōtificūᵒ nullꝰ attētet. Tempus quoqȝ ꝯſecratōis eaꝝ ſilr obſuatur. Unde gregorius i regiſtro

Ante quadrageſimuȝ etatis ſue annum uirgines non conſecrent.

Iuuenculasᵒ fieri abbatiſſas uehemētiſſime ꝓhibemꝰ. nullā igit̄ fr̄nitas tua: niſi ſexagenariam uirginē: cuiꝰ uita atqȝ mores hoc exegerint: uelare ꝑmittat.

s Deuotis epiphaniozum. bone ſtuȝ ē: ꝙ i talibus ſolēnitatibus tñ ipoñat̄. pōt tamē ꝗlibet die dominico impo ni: ex̄ de tem. ord.c.i.

t In albis. i.in tota ſeptimana paſcha li.

u Pōtificū. ſed ipamet ꝙ altari recipiat vt.xxvij.q.i. vidue que.vel recipiat a ſacerdote: vt.ȷ̄.e.vidua. Quidaȝ tamen ex hoc c.dicebant: ꝙ nec epiſcopus nec preſbyter poteſt iponere veluȝ vidue nec obſtat ex̄ ꝙ me.cau. per latuȝ. nam ibi non dicitur ꝙ velū impoſuit ſed ꝙ imponere ſimulauit.ſi militer nō obſtat extra qui cleri.vl' voue. conſuluit. naȝ itelligūt illud de velo idest de veſte. quod ex hoc apparet qd̄ dicitur per illud veluȝ in eadem decre.ꝙ nō fuerit pꝛofeſſa: cū tamen per illud veluȝ intelligatur quis pꝛofiteri: cum ſit velum ꝓfeſſionis. io.

x Iuuenculas.ſexagenariam. apoſtolus enim dicit. vidua nō eligatur minoꝛ ſexaginta annoꝛuȝ.xxxi.q.i. quomodo poteſt tamen hoc intelligi ꝙ ſit ſexagenaria non etate ſed perfectione continentie.ij.q.vii.paulus.ideo aūt eſt virgo: qꝛ alīt non poſſet eſſe hoꝛtatrix virginitatis: vt.xxvi.di.vna.

Item ex concilio carthaginensi
Sanctimoniales[a] ante annum quadragesimum non uelentur. Item ex concilio anphricano .iiij.

Añ .xxv. ãnũ uirgies ñ ꝯsecrent

Placuit[b] ut añ .xxv. ãnos nec diacões ordinẽt: nec uirgies cõsecrent: ⁊ ut lectores ppl'm nõ salutent. Item pius papa.

Virgies ñ uelẽt añ .xxv. ãnos nisi forte necitate piclitantis pudicitie uirginal' ⁊ ñ sũt cõsecrãde: nisi in epiphania ⁊ in sabbato pasche ⁊ i aplorũ natalitijs: nisi mortis cã urgente. Viduis aũt uidue uelari phibeãt: uiduitatis tñ pfessio in scriptis ab eis est faciẽda. uestis quoqꝫ pfessioni cõueniens ẽ eis tradẽda: q̃ ubiqꝫ utantur. Vnde i toletano ꝯcilio. x

Professionem uiduitatis faciãt ⁊ habitũ sumãt religionis: q̃ castitatẽ seruare proponunt.

Vidua[c] q̃ sãcte religiõis ꝑposituz obtinẽ uoluerit: sacerdoti ul' mistro ad quez aut ipa uenerit: aut quẽ ad se uenire cõtigerit scriptis[d] pfessionẽ faciat a se aut[e] signo aut[f] sbscriptõe notatã ꝯtinẽtẽ se religiõis ꝑpositũ uelle: ⁊ hoc ꝑennit inuiolate seruare. tunc accepta a sacerdote ul' mistro apta religionis pfessioni ueste[g] seu i lectulo qescẽs siue in quocũqꝫ loco cõsistens ꝯstant utat. nec diuersi coloris aut diuerse ptis eadẽ sit notabilis uestis: sed religiosa ⁊ non suspecta.

De[h] his uero q pret uolũtatẽ ꝑentũ tõsuram uel religiosaz uestẽ suscepe rint: sic diffinit in decimo concilio toletano.

Tonsura uel uestis religiosa i minori etate suscepta a parentibus irrita fieri potest.

Si[i] q̃libet minori etate ul' religionis[k] debitã uestẽ uel tõsuraz in utroqꝫ sexu filijs aut[l] unus aut ambo parẽtes ꝯderit: forte[m] aut[n] nolẽtib' aut nesciẽ. ib' se suscepta: nõ[o] mox uisã i filijs abdicauerint: sz ul' corã se ul' corã epo palã ꝙ i ꝯuẽtu eosdẽ filios talia hr̃e ꝑmiserit: ad secularẽ reuerti hitũ filijs ipis qñqꝫ penit' non licebit. sed ꝯuicti ꝙ tõsurã aut religiosaz uestẽ aliqñ habuerit: mox ad religionis cultũ hitũqꝫ reuocẽt: ⁊ sb strenua districtõe huiuscemõi obseruãtie inseruire cogant. parẽtibus sanc filios suos religiõi cõtradere ñ ãpli' q̃ usqꝫ ad[p] .xiiij. eorũ etatis ãnũ lĩnia poterit eẽ. postea uẽo an cũ uolũtate parentũ: an si sue deuotionis sit solitariũ uotuz erit filijs licitũ religionis assumẽ cultũ. qsqs aũt ul' abolitõe tonsure ul' secularis uestis assumptõe detect' fuerit attigisse transgressionẽ: ⁊ excõicatõis censurã accipiat: ⁊ religioni semper inhereat.

Item ex concilio triburiensi.

Vsqꝫ ad annos .xij. paterne uolũtatis puella subiaceat arbitrio.

Puella[q] si ante .xij. annos etatis sponte sua sacrũ sibi uelamẽ assũpserit: pñt statim parẽtes ei' ul' tutores ei' id factũ irritũ facẽ si uoluerit. at[r] si annũ ⁊ diem dissimulãdo ꝯsenserit: ulteri' nec ipi nec[s] ipsa mutari poterũt. si uõ i[t] fortiori etate adolescẽtula l' adolescẽs ꝑuire deo elegerit: ñ ẽ ptãs ꝑentib' phibẽdi. Velamẽ autẽ nulli sanctimonialiũ alteri iponẽ licet. Vnde eutician' papa ait.

Abbatissa ꝑsumẽs uelare uirginẽ uel uiduã excõicetur.

Statuim'[u] ut si abbatissa aut q̃libz sãctimonial' post hanc diffinitionẽ in tantã audaciã ꝓrupit: ut uiduã aut puellã uirginez uelare ꝑsumat: iudicio canõico usqꝫ ad satisfactionẽ subdat. Hac auctẽ predicta ⁊ paterna pfessiõe docet astrigi q̃libet i puerilib' annis: ⁊ ꝑter uoluntatẽ: eoꝝ ꝑposito suscepto phibet teneri nisi tonsurã uel religiosaz uestem ꝑentes mox uisã abdicauerit. puuli uero dũ offerunt: nõ nisi sub multorũ

a Sanctimoniales. nõ uelent. uelo ordinatõis vt sit diaconissa nõ ad ordinẽ sed ad quoddã ministeriũ euãgeliũ in matutinis lectionibus nũciandi. io.

b Placuit. nõ salutẽt. solennit' dñs vobiscũ. io.

c Vidua. vel mistro. ar. ꝙ votũ solẽne põt fieri corã ꝑuata persona. sz ad qd facit mulier pfessionẽ sacerdoti. poti' eni debet facẽ abbatisse: sz hoc iõ fit: q2 femis nõ licet iponere velũ alicui vt. j. e. q. ij. statuimus.

d Scriptis. ñ ꝙ sit necessaria scriptura: sed vt scriptura ꝑpria obuiet ei q ꝯuenit ut. s̃. i. q. vij. salaberrimum.

e Aut signo cum nescit scribere.

f Aut sbscriptione. cũz sit scribere.

g Veste. sed veluz accipiet ab altari: vt. x xvij. q. i. uiduas. ⁊. c. uidue. que.

h De his. hic q̃ritur: si pater uel tutor possit reuocare filiũ q ingressus ẽ religionez. dic ergo: aut pater est presẽs aut absens: si presens. postea ñ põt cõndicere ar. liiij. di. si ꝑ uus. si est absens usqꝫ ad annum ⁊ diez eum reuocare põt. j e. c. ij. ita tamen ut iste ãnus icludat infra legitimã etatem. xij. uel xiiij. anno. nec peccat pat' reuocando fi. iũ nec fili' peccat obediẽdo magis pr̃i q̃ꝫ deo quia hoc facit auctoritate canonis.

i Si in qualibet. religionis. hoc quantũ ad filium.

k Religionis. hoc quãtũ ad feminã.

l Aut unus. cũ unum tantum habet. sed nunqd si unus parentum obtulit alter põt eum reuocare? ar. ꝙ sic: quia quod omnes tangit ⁊c. C. de auc. pres. l. vlti. ⁊. lxvi. di. c. i. dici tamen potest: ꝙ si pat' cõsensit: ꝙ mater nõ põt euz reuocare: nisi velis dicere: ꝙ eque sit in ptãte matris vt patris q̃ꝫtum ad hunc casum: vt. s̃. q. i. c. i.

m Forte. supple ⁊ filij consenserũt post adultã etatẽ.

n Aut nolentibus. supple aut si volentibus ⁊c.

o Non mox. idest infra annum ⁊ diẽ: vt. j. c. ꝓxi. vl' mox. l. q̃ꝫcito potest sic expõit'. ff. ad tertul'. l. ij. §. confestiz. vl' mox idest. j. mensẽ. vt. i. q. i. cõstat. vel dic. i. q̃ꝫcito scit. xxxij. q. ij. mulier. C. quomodo ⁊ quãdo iudex ab eo. itez aliqñ vsqꝫ decem dies. ij. q. vi. quotiens. itez aliqñ extenditur vsqꝫ ad triduum: vt. xxiij. di. c. i. circa pain. ⁊. lxxix. di. nullus. itez quandoqꝫ ponitur pro quãdocũqꝫ: vt. ff. si certũ pe. l. i. nec mireris si hec dictio mox quãdoqꝫ amplatur: quia hec dictõ diu quandoqꝫ restringitur: vt. lxiij. di. lectis. lxv. di. de persona.

p Ad quartumdecimum. ⁊ sic soluitur patria potestas post. xiiij annum q̃ꝫtum ad religionis ingressum. io.

q Puella. nondum doli capax. secũdum. b.

r At si annum. nisi ita longe sit monasterium: vt infra hoc tempus non possit inueniri: tũc maius spatium habebit: ar. xvij. q. ij. siquis incognitus. Ho. tamen dicit: ꝙ hic factum narratur. quod potest accidere. ⁊ sicut pater reuocat votuz filie: sic ⁊ iuramentum reuocat. xxxij. q. ij. mulier. decretalis tamen dat annum: vt extra de regu. siquis. Sz a quo tempore currit annus iste? videtur ꝙ a tempore scientie: vt. ij. q. vi. §. biduum. vel a tempore admonitõnis: vt extra de concess. prebẽ. ⁊ ec. non vac. quia diuersitatẽ. vel nunquid erit continuum ita ꝙ cedat ignoranti. ff. de his qui. no. infa. genero? credo ꝙ incipiat a tempore scientie: ar. xvij. q. ij. siquis incognitus.

s Nec ipsa. usqꝫquo peruenerit ad legitimã etatẽ: ut extra de desponsa. impu. de illis.

t In fortiori. i. post annos pubertatis.

u Statuimus. hac auctoritate predicta. s̃. e. si in qualibet.

x o Oportet.plˀimoꝝ.hoc iõ fit: q2 quẽ fiũt publice nõ ð facili admittũt coñdictõnẽ postea: vt.viij.q.i.licet.io.
y Maledicti.i.maledicẽdi.
a q Quod aũt. Certũ ẽ ꝙ q coact⁹ itrat religionẽ nõ obligat.s̃.e.q.i.c.sicut.dũmõ talis sit coactio q̃ cadit in cõstãtẽ viꝝ: vt ex̃ ꝙ me. me.ca.cũ dilectus. nec ẽt cõditionalˀ coactio obligat aliquẽ vt ex̃ ꝙ me.cã platum. ioban.
b p Propositũ.publice.videt ꝙ mõachi z monache ꝑ delictis suis publicã faciãt pñiaȝ: vt.xxvij.q.i.virginibus.sed potes itelligere de publica q̃ fit i claustro: de qua agit. xxx.di.sigs p̃sbr.z.xxviij.di.p̃sbr.

Q. III.

c Militia. vt.xxiij.q.i.militare.
d Melioꝝ.solus ille ergo transgredit votũ q deserit mai⁹ bonũ ꝑpter min⁹ vl̕ par: sic.xvij.q.i.q bona. z ex̃ de vo.z vo.redẽ.ꝑ totũ.
e p Proclius. q2 ois etas ab adolescẽtia zc̃.xij.q.i.c.i.
f Semel.ꝑpter hoc uerbũ semel dicit.h.nõ eẽ decre.ex̃ de regu.ad nostrã.vbi vsq3 ad triduũ dat licẽtia exeundi.s3 certe illud iõ fuit: q2 adhuc erat vicinus annis pueritie: z q2 nõ fuerat in ꝑbatõne z q2 illectus erat. z hẽs hic ar.ꝙ sufficit aliqueȝ semel consensisse: vt.viij.q.ij.dilectissimi. z ex̃ ð despõ ipu.de illis.ex̃ q ma.accu.pos.insup. ff. ð aqua plu.ar.in diem
g e Eos q semel. ergo q recipit simplicem tonsurã eã nõ deserit: cũ talis dicatur cl'ic⁹.xxi.di. cleros. z. liij.di.ex antiqs.nũqd ergo cleric⁹ vxorat⁹ feret tõsurã: ar. ꝙ sic. xxxij.di.sigd vo. ex̃ ð vi. z bone.cler.cleric⁹.xij.q.i.q2.nã ẽt d.positus eam feret: vt.lxxxi.di. dictũ. qd credo vm eẽ si vult vti ꝑuilegio clericali aliogn sec⁹ ẽ. secus tñ videt si cl'ic⁹ sumit viduã i vxorẽ.lxxxiiij.di.qsqs. hodie cleric⁹ vxorat⁹ nõ tenet ferre tonsurã: ex̃ de cle.cõiu. iohãnes.

testimonio suscipiẽdi sunt. Unde in.ix.synodo legit.

Infãtes oblati a parẽtibus sub plurimoꝝ testimonio suscipiant

Oportet ifantes cũ uolũtate z ꝯsensu parẽtũ: imo ab ipsis pentib⁹ oblatos sb testimõio plˀimoꝝ suscipi: ut ois occasio maledicti gr̃a excludat hõiuȝ pessimorum.

Quod aũt q iuit⁹ ꝑpositũ religionis susceperit nõ sit cogẽdus ad iuiti ꝑpositi obseruatõeȝ: testatur leo papa dicens.

Non potest deseri ꝑpositũ monachi sponte susceptum.

Propositũ monachi ꝑprio arbitrio z uoluntate susceptuȝ deseri ñ põt absq3 peccato. qd.n. qs uouet deo dȝ reddẽ: vñ q relicta singularitatis ꝑfessiõe ad militiã ul' ad nuptias deuolut⁹ ẽ: publice pñie satisfactõe purgãdus ẽ q2 z si inocẽs militia ẽ z honestũ põt eẽ cõiugiũ: electionẽ tñ meliorũ deseruisse transgressio est.

Item ex cõcilio toletano.vij.

Qui religiosũ hitũ spõte susceptũ d'serẽ uoluerit: ad ipȝ redire cogat

Proclius aute cursus ẽ ad uoluptatẽ z imitatrix nã uiciorũ. quãobrẽ qsqs uiroꝝ ul' mulierũ hitũ semel iduerit spõtanee religiosũ: aut si uir dedit⁹ eccl'ie uel feia fuerit delegata puellaꝝ mõasterio: in utroq3 sexu ꝑuaricator iuit⁹ reuerti cogat: ut uir detõdeatur z puella ad monasterium regrediat. si aũt quolibet p̃tocinio desertores ꝑmanẽ uoluerit: sacerdotali snia a christianoꝝ cetu habeãt extorres: ut nec loc⁹ eis ull⁹ sit cõionis. uidue quoq3 sicut iam dudũ uniuersalis statuit synod⁹ ꝑfessionũ uel hit⁹ sui desertrices supiori snia ꝯdẽnent. Item ex concilio chalcedonẽsi.

Ad honores seculi nõ ueniãt clerici retrogradi.

Eos q semel i clero taxati fuerint siue i monasterio deputati: decreuim⁹ neq3 ad militiã neq3 ad honores seculares uenire. eos aũt q hoc ausi fuerit facere: z nõ ei⁹ rei penitẽ maluerit: ut ad hoc idẽ reuertant: qd añ obtentu dei sibi ꝑposuerũt: ꝯuenit anathẽatizari. Cũ dicit ꝑpositũ monachi ꝑpo arbitrio z uolũtate susceptũ itelligit: ꝙ si ꝑpria uolũtate susceptũ nõ fuerit obseruari nõ cogit.

Unde nicola⁹ papa scribit oib⁹ epis i regno lodouici. Monasticis discipliis null⁹ iuit⁹ subijciat.

Preses clic⁹ nõie lãbert⁹ una cũ pr̃e suo noie atto quõdã uidelȝ cõite nũc ãt cl'ico ad limia apl'oꝝ ꝑpãs adijt pñtiã nr̃aȝ: asserẽs q̃ lit idẽ pr̃ ei⁹ i laicali adhuc ordie i p̃dijs ꝑprijs edificasset duo mõasteria uolũtatẽ gerẽs: ut p⁹ suum decessũ pr̃is fili⁹ ei⁹ lambert⁹ in lo cũ ei⁹ succedẽt: quẽ ifra tenerã etatẽ int octauũ z decimũ annũ cõstitutũ memorat⁹ pr̃ ꝑprio arbitrio absq3 regulari istitutõe extra oẽm illius uolũtatẽ cucullã iduit. Igit p⁹ qdã ipi⁹ tpis spatiuȝ ut ipe dicit: salomõ epus cũ qbusdã alijs absq3 pr̃is oblatõe uel abbatis ꝑcepta benedictõe eũdẽ lãbertũ monasticũ hituȝ induere fecit ut ferũt iuitũ: z sub hac occasione paterna seu materna hereditate a fratrib⁹ suis ꝑuatũ eẽ atq3 ꝯtra oẽm ut dictũ ẽ uoluntatẽ suã q̃si regularẽ illũ monachũ ꝑmanere uolũt. sup qua re diligẽti cura inuestigãtes ẽt sb adiuratõe pr̃eȝ ipi⁹: si ueꝝ diceret introgauimus sed idẽ pr̃ atto rñdit se talẽ hũisse z habere uolũtatẽ: ut fili⁹ suus uerus monach⁹ fieret: z i locũ ei succederet. sb testificatõe autem iureiurando firmauit: ꝙ qñ ꝑmit⁹ ei cucullã iduit: idẽ lambert⁹ semꝑ restitit: z nunq3 se fieri monachũ consensit. sed demũ ab insequẽtibus monastico hitu uiolent ẽ indutus: asserẽs ꝙ nunq3 regulam aliqñ ꝑmisit: neq3 ego pr̃ ei⁹ pallio altaris indutũ illum obtuli: neq3 a quocunq3 sacerdote uel abbate

h p Preses.cõite.ar.ꝙ stati desinit qs eẽ comes ꝙcito fuerit fa[illegible] ctus cleric⁹.xxvij.q.ij.scripsit.itẽ.hẽs hic ꝙ miles põt esse cleric⁹.nec obstat.li.di.sigs post acceptũ.q2 loqt de ill' q facti sũt irregulares.
l In locũ ei⁹.i.i administratione vt fieret postea administrator loci illi⁹ nec fu[illegible] it hoc peccat[illegible] sic cõcipe i alio dũmõ non de[illegible] caretur i pacium[illegible] ex̃ vt ec.bene. vt nr̃um.in si. lz sit ar.3.i.q.i sigs eps. z.c. q studet. z ci[illegible] de simo.tue. z in auc. de sãc. epi.§.generaliter.vl̕ loqtur de successione alteri⁹ cuiusdã ꝙ rei. z loqt hoc c.sm quorundã prauaȝ cõsuetudinem q mõachos n̄ admittunt ad successionẽ qd eẽ nõ oz.vt.s. cã.p.xi.q.vl.q. vlti.
m Int octauum.i.i nono ãno q ẽ medi[illegible] int.x.z.viij.
n Primat. ꝙ vnius testimoniũ admit[illegible] tit.lxxxvi.di. tanta.sed forte hic aliqui presuptões pcesserũt.vl̕ dic q ia[illegible] audit: q2 postea possit [illegible] I us liqre ð ve[illegible] ritate.vñ in fi. di si ita est [illegible] isti dicũt z fa[illegible] hoc est ar. q p⁹ aptas ac[illegible] statões admi[illegible] mittunt aly te[illegible] stes sup eod. c.qñ aliqd de[illegible] minute pbatũ ẽ: vt ex̃ de cõ. sang. z affi. c. lris. de hoc di[illegible] xi.iiij.q.iij.§.i. z est si.ij.q.[illegible] mẽnã .itẽ hõs h ꝙ testion[illegible] pr̃is audit p filio ad dirimẽdũ mr̃imoniũ spũale: [illegible] ex̃ q ma.accu. pos.vidit.[illegible]

h Ad militiã: vt.xxiij.q.vlti.quicunq3.
i Seculares.i qb⁹ exercet iudiciũ sanguinis.vt.xxiij.q.vlt.his a qb⁹.ul' i qb⁹ turpia lucra exercent: z ꝙ ipe i ꝑpria ꝑsona vult exercere.al's aũt licitũ ẽ epis z clericis hr̃e seculares ꝑncipat⁹ dũ tñ exerceãt ꝑ aliũ cãm sanguinis: vt.lxxxviij.di.eps gubernatione.z.v.q.iij.q2.io.

hẽs h ꝙ timor pr̃is ipedit mr̃imoniũ spũale: lz sec⁹ videat i mr̃imonio carnali: vt.ff.de ritu nup.si pr̃e cogẽte.lz itell'e de leui coactione
o Quod nũquã.lz qualit de hac negatiua potuit iuramẽtũ pr̃tare: cũ negatiua ẽt ꝑbari nõ possit: vt ex̃ de ꝑba. qm̃. z ex̃ de elec. bone memorie circa fi. Nã anceps ẽ ꝑiuriũ qd fit de alieno facto

vt.ff. de in lit. iurã.uideam? Rñ.ſic ꝓbari põt q: q̃ñcũq3 voluit illũ fieri monachum ille noluit. ⁊ h̃ ſufficit ad ꝓbandã negatiuã: vt ex̃ de ꝓba.tertio.

p ¶ Nullus ergo bonũ. vite eterne remuneratorium. ⁊ ſic nõ ẽ ꝯ.j.xxiij.q.v.ad fidẽ ⁊.q.vi.c.i.ꝯ.j.xxiij.q.i. pat? ꝯ.ã.xlv.di.⁊ q contra.

q ¶ Religioſos .i. regulares canonicoſ ⁊ ſm h̃ ẽ cõſiliuz. vł dic ꝙ ex quo ſemel apparuit i ueſte religionis d3 ſemꝑ religioſe viuere .i. nõ penit? ſeclarit ſm ꝙ itelligit ex̃ de regu. cõſului.in fi. dicũtur eni ñ ſolũ mõachi vł regulares religioſi: ſ3 ẽt clerici: vt.i.q.i.nł lus itaq3. ⁊ ẽt laici vt.xxviij. di. ſiq̃ vidua. iohannes.

r ¶ Conſtituit. pſeuerare. nõ ibi ſ3 ĩ alio monaſterio: vt ex̃ d̃ ſi.veniens. io.

s ¶ Cogantur ſed quare hoc eſt: cu3 eccłia nõ d̃beat fraudem facere in ſuis cõñcub? vt ex̃ d̃ dona. ꝑ tuas. ⁊ cõñctus dolo iit? nullus eſt ipſo iure: ut.xv.q. vi.c.i.⁊.ff. de dolo elegãter. ſed dic ꝙ licet hic dolus dederit cauſã cõtractui: ipſe tamẽ non eſt deceptus qui ſe dediſſet cõuñ xiu.vel dic ꝙ h̃ poi? ẽ impu.

ut mos poſcit bñdictione ꝓcepta regule unq̃3 ſe mõachũ ſubiectu3 futuꝝ ꝓmiſit. ſuꝑ his oib? ꝓteſtat? ẽ p̃fat? atto: q2 ſi eo tꝑe tã dure obſ̃uãtie monaſticã ĩtellexiſſ3 regulã nunq̃3 eũdẽ filiũ lãbertũ coegiſſ3 poꝛtare cucullã: q̃ꝓꝛopꝫ cõſulte pſalmigraphi uẽba r̃colẽtes q̃bus uolũtarie ſe deo ſacrificare ꝓnũciat: ⁊ uolũtaria oꝛis ſui bñplacita fiẽi i ꝯſpectu dei oblecrat pñtẽ ut dictũ ẽ clericũ noie lãbertũ mime debere exiſtimauim? ſb tali uiolẽtia fieri mõachũ. qđ.n. q̃s nõ eligit nec optat: ꝓfecto nõ diligit. qđ aũt nõ diligit: facile cõtẽnit. nullũ ergo bonũ niſi uoluntariũ. Jccirco dñs nõ ferendã in uia uirgã ꝑ quã uiolẽtia ulli inferaꝫ: p̃cepit. q̃ꝓꝛopter cõſulti? agiꝫ ſi pijs ſuaſionib? cõtẽptũ mũdi ⁊ amoꝛẽ dei p̃dicãdo q̃3 uiolẽtiã inferendo ad celeſtẽ amoꝛẽ illũ accenderitis. unde oiu3 ueſtrũ charitati hãc nr̃i apłatus mãdare decreuim? epłaz: monẽtes atq̃3 p̃cipientes q̃tenus ſi ita ueꝝ ẽ ut iſti dicũt: null? ep̃s uł abbas ſeu monachoꝝ reliquoꝝ ꝯuent? mõaſticis illũ reguł inuitũ ſbiacere compellat. neq̃3 ullo mõ fr̃es ei? ꝑ hãc occaſionem lñia3 hẽant pr̃na ſeu mr̃na illũ hẽditate ꝑuare: ſ3 uſq̃3 dũ diuia ĩſpiratõe cõpũctus ꝓpa uolũtate regule ſe ſbdat: liceat eũ a mũdanis ⁊ laicalib? remotũ uagationib? uel negocijs inꝫ religioſos ⁊ eccłiaſticos uiros i canõica degere uita. nõ.n. putam? qđ abſit canõicos religioſos a ſanctoꝝ monachoꝝ conſoꝛtio ſeiunctos: q2 unuſq̃ſq̃3 ſm apłm ꝓpꝛiã mercedẽ accipiet ſm laboꝛem ſuum.

Sj uero ep̃i uel abbatis illecti ꝓmiſſionib? aliq tõſurã uł religiõis ueſtẽ ſuſceꝑint: ipi quide3 i eo qđ ceperũt ꝑmaneant: res uero eoꝝ heredibus ſuis reſtituanꝫ. Unde in magocienſi concilio legitur.

Reſtituanꝫ heredib? res eoꝛum: qui ab epiſcopis uł abbatibus decepti comas depoſuerunt.

Conſtituit ſane ſacer iſte conuentus: ut ep̃i ſiue abbates q non in fructu animarũ ſed in auariciam ⁊ turpe lucrum inhiantes quoſlibet hoies circũueniendo tõderunt: ⁊ res eoꝛũ tali pſuaſione ſurripuerũt: pñie canõice utpote turpis lucri ſectatoꝛes ſbiaceant. Ipi uero qui illecti comam depoſuerunt: in eo quod acceperunt ꝑſeuerare coganꝫ. res uero coꝛu3 heredibus reddanꝫ.

Uod uero ab uno mõaſterio i aliud diſtrictius tranſire monachis liberũ ſit: ex concilio triburienſi habeꝫ in quo ſic ſtatutũ ẽ.

Non ſunt prohibende uirgines ſacre q̃ cauſa religionis aliud monaſterium adire deſiderant.

Ujrgines ſacre ſi ꝓ lucro aie ſue ꝓpter diſtrictioꝛẽ uitã ad aliđ mõaſteriũ ꝑgere diſpoſuerit ibidẽq̃3 cõmanere decreuerint: ſynodus cõcedit. ſi uero fuga diſcipline aliũ locũ q̃ſierint: redire coganꝫ. Quod aũt de uirginib? ſacris hoc capło ſtatuiꝫ: de monachis etiã ꝯñter ĩtelligiꝫ ⁊ đ quolibet ẽt cłico. Sꝫ obijciꝫ illđ baſilij.

Uota monachi ſine conſenſu abbatis ſui irrita ſunt.

Monachõ nõ lз uota uouere ſine cõſenſu abbatis ſui. ſi aũt uouerit: frangendũ erit. Jtem illud agathenſis cõcilij.

Monachũ null? ſuſcipiat aut oꝛdinet abſq̃3 abbatis ſui permiſſu.

Monachũ niſi abbatis ſui permiſſu aut uolũtate ad alterũ monaſteriũ cõmigrãtem null? abbas ſuſcipe aut retinere p̃ſumat. ſed ubicunq̃3 fuerit abbati ſuo auctoꝛitate cãonũ reuoceꝫ. Jtez clericis ſine commendaticijs lr̃is ep̃i ſui lñia nõ pateat euagandi. Jn mõachis quoq̃3 pñtis ſnie foꝛma ſerueꝫ. quos ſi uerboꝝ ĩcrepatio ñ emẽdauerit: etiã uerberib? ſtatuimus coerceri. Fuandu3 quoq̃3 de monachis ſtatuim?: ne eis ad ſolitariã cellulã liceat a congregatione diſcedere: niſi foꝛte ꝓbatis poſt emeritos laboꝛes aut ꝓpter infirmitatis neceſſitatẽ aſperioꝛ abbatis lñia regła remittaꝫ. qđ ita demũ fiet ut ĩtra eade3 monaſterij ſepta manentes: tñ ſb abbatis ꝑtãte ſeꝑatas habẽ cellulas ꝑmittanꝫ. abbati quoq̃3 ſingulas diuerſas cellulas hr̃e aut pła monaſteria nõ liceat: niſi tm̃ ꝓpꝫ ĩcurſu3 hoſtilitatis intra muros receꝑtacula collocare. Uerũ hoc intelligẽdu3 ẽ de mõachis religioſe uiuẽtib? q̃b? uota ſp̃aliſ abſtinẽtie uł alicui? diſtrictõis q̃ generalem ꝯſuetudine3 ſuoꝝ fr̃um excedat ſine abbatis cõſenſu uouẽ nõ lз: ne ſuꝑ eos fr̃es ſcandalizẽꝫ: cã ẽt illoꝝ ſtatutũ ẽ hoc: q regularẽ diſciplinã ſbterfugiẽtes ꝑegrinationis ſue uota ſibi aſſumũt. qđ nec monacho nec alicui clerico licet: ne hac occaſione ad ſeculare3 conuerſationem redeat.

Q. IIII.

tandũ fatuitati ſue q̃3 dolo illi?: vt ex̃ qđ me. cã cũ dilectus. ſimiliter cõñctu3 matrimonij ñ reſcindit dolus: ⁊ ẽ ſi. ex̃ de conuer. ꝯiu. ex ꝑte. ⁊.c. veniẽs. in fi. vbi ꝓpter deceptõem non retractaꝫ ingreſſus. ⁊ eſt mirũ ꝙ in ſp̃ũalib? contractus dolo ĩitus tenet: ſ3 cõñctus metu initus nõ tenet: cum ſecũdũ leges penit? cõñ riũ ſit. nã ſecũdũ leges cõñctus dolo init? nullus ẽ ſed cõñctus metu initus tenet licet reſcindaꝫ per actionem quod me. cã.

a Quod vero. Hec queſtio determinaꝫ ꝯ.xix.q.i.in ſumma.

b Ujrgines. loquiꝫ de virginib? talibus que habẽt vitã canonicoꝝ de q̃bus agitur.xij.q.vlt.c.vlt. Sꝫ alie virgines debẽt petita licẽtia recedẽ ad diſtrictioꝛẽ religionẽ ⁊ ñ cauſa leuitatis: vt ex̃ đ regu. licet. io.

c Monacho. uouerit. uel ẽt ſi fecit votum ꝑuſq̃3 ĩtret monaſteriũ. xxxiij.q.v. noluit. ⁊ intelligas de voto abſtinẽtie. ꝑ qđ alij ſcandalizãꝫ.

d Monachũ. mõaſterium. quod non eſt ſtrictius: uel ſi eſt ſtrictius ⁊ foꝛte tranſiuit cã leuitatis: vt.xix.q.iij ſtatuim?.

e Jtem clerici. ſecunda pars.

f ¶ Uerberibus. moderate tamen. xlv. di. cu3 beatus.

g ¶ Remittaꝫ. ergo. abbas põt diſpenſare in remittenda regula: vt hic ⁊ de conſecr. di.v. carnem. Nam ⁊ diſpẽſare põt circa oꝛdines: vt extra de eo q fur. oꝛ. rece. cum. b. latoꝛ. ⁊ circa canone3 late ſnie vt extra de ſen ex. cum illoꝛu3. io.

A Rchipsbyt[er] cuiusdaz ecclesie ppositurā alterius accepit nec priorem uult relinqre. secłariū quoqꝫ negocioꝝ pcuratoꝛ efficit clarisꝫ fulgidisꝫ uestib⁹ se exornās ab epo suo corrigit: relicto officio suo ad seculare iudicē hꝫ cõfugiū. Primū qrit an cleric⁹ i duabus ecclijs possit cõscribi. Secūdo si unā uoluerit relinqre: an liceat ei ad aliā trāsire. Tertio an pcuratões seculariū negocioꝝ clicis liceat suscipe. Quarto an claris ꝛ fulgidis uestib⁹ eis oꝛnari expediat. Quinto an ab epo correcti suū officiū relinquere: ꝛ ad secularē iudicez cõfugere ualeant.

I N duab⁹ ecclijs aliquē cõnumerari nō posse septia synod⁹ phibꝫ dicēs. In duab⁹ ecclesijs clericus cõscribi nullo mō debet.

C Leric⁹ ab instāti tpe nō cõnumeret i duab⁹ ecclijs. negociatõnis.n.hoc ē ꝛ turpis lucri ppriū cõmodū ꝛ ab ecclie cõsuetudie penitus alienū. Audiuim⁹.n.ex ipa dñica uoce: q nemo pt duob⁹ dñis seruire: aut.n.unū odio hēbit: ꝛ alteꝝ diliget: aut unuz sustinebit ꝛ alteꝝ cõtēnet. unusqsqꝫ.n. ſm apłicā uocē i quo uocat⁹ ē: i hoc debet manē: ꝛ i una locari eccła. que.n. ppē turpe lucrū i ecclasticis reb⁹ efficiunt: aliena cõsistūt a deo. ad uite uero hui⁹ necitatē studia sūt diuersa. Ex his ergo q uoluerit acquirat corpi opportuna. ait.n. apłs ad ea q mihi op⁹ erāt. ꝛ hi q mecuz sūt: ministrauerūt man⁹ iste ꝛ hoc qdē i hac urbe fuādū. ceꝫuz in uillis q foris sūt ppē iopiā hoiuz indulgeat. Sed due ecclie itelligunt ecclie duaꝝ ciuitatū: in qb⁹ null⁹ dꝫ cõscribi. Unde i chalcedoneñ. cõci. statutū ē. De eodē.

C Lericū i duaꝝ ecclijs ciuitatū cõscribi nō oꝫ. Sꝫ ecõtra nõnūqꝫ epus ciuitatis uni⁹ efficit archieps alteri⁹ ciuitatis nec tñ p orē ecclaꝫ deserit. sꝫ p ore ecclia qsi cõmēdata relinqt: scda qsi titulata habet. Unde leo. iiij. scribit. In una ecclia titulat⁹ alterā sibi cõmēdatā pōt habere.

Q Ui pl'es ecclias retinet: unā qdē titulatā aliā uero sb cõmendatōe tenē dꝫ. sic ꝛ illud agatheñ. cõcilij intelligendū est.

Duobus monasterijs un⁹ abbas preesse non potest.

U Num abbatez duob⁹ monasterijs psidere interdicimus.

P Otest ēt utriqꝫ tāqꝫ titulato peē sꝫ iure spali ñ cõi. Unde greg.

Unus eps duabus pficit ecclijs

R Elatio cleri sil' ꝛ ppli terracinēsis gentis nos ualde letificat: ob hoc q de tua frnitate bōa testat. ꝛ q defuncto pōtifice suo petro sibi cardinalē postulant te cõstitui i sacerdotē. eoꝝ desideria necessaria cõplēda eē puidim⁹. tota ergo mētis itentione ita lucrū aiaꝝ dño nro facere festinato: ut digna te merces ante cõspectū ei⁹ in die retributōis inueniat. qcqd uero de pdicte reb⁹ ecclie ul' ei⁹ patrimōio seu cleri ordinatõe pmotioneue i oibus generalit' ad eū ptinētibus solert atqꝫ canonice ordinare facereqꝫ puideris: liberaꝫ hēbis qppe ut sacerdos pprius modis omnibus facultatem.

I Llud quoqꝫ frnitatez tuā scire necesse ē: qm sic te pdicte terracineñ. ecclie cardinalē eē cõstituimus sacerdotē: ut ꝛ fundēsis ecclie pōtifex eē nō desinas: nec curā gubernatōezqꝫ eius ptereas q ita frnitati tue sepedicte terracinensis ecclesie curā iniungim⁹: ut fundēsis ecclie tibi iura

a A Rchipsbr. cuiusdā ecclie. i duab⁹. De iure cõi null⁹ pt hre pl'es ecclias: nisi i vi. casib⁹. s. qñ ecclie tenues sūt: vt. x. q. iij. vnio. ꝛ si vna pendet ex altera: vt ex de eta. ꝛ qua. eaꝫ te. ꝛ si hꝫ vnā intitulatā ꝛ aliā cõmēdatā: vt. j. e. q pl'es. ex de elec. dudū. ꝛ si epus dispēsat cuz aliquo: vt. lxx. di. sanctoꝝ. ꝛ vbi ē paucitas hoiuz. s. ex ciuitatē: vt. j. e. c. i. in fi. itez si ecclia adheret pbende: vt ex de pbē. extirpande.

b c C Lericus. nō connumeret. i. nō intitulet: q non dꝫ cõnumerari inter clericos eiusdē ecclie nisi sit intitulat⁹. nec hꝫ vocē in electione cū alijs lꝫ pcipiat fruct⁹ illi⁹ ecclie: q bene pōt eps vl' ecclia cõcedē alicui bñficium alicui⁹ ecclie: ñ tñ ē ibi canonicus: vt. xvi. q. i. possessiones. qñqꝫ etiā habet pbēdā ꝛ nō ē canonic⁹: vt ex d magris q nōnulli. ꝛ lꝫ talē prebendā teneat corporalit tñ dr vacare de iure vt ex de cõces. pbē. ꝛ ec. nō va. cū nris. ꝛ. c. lras

c Dñis. sibi cõtrarijs al's bñ pōt: vt. ff. de ope. li. duorum.

d Necessitatem. q. d. qd faciet ergo clericus si hēat paupez ecclīam Rñ. qrat victuz artificio honesto: vt. xci. di. cleric⁹. Sꝫ nōne si ecclesia paup ē dꝫ vniri alij: vt. x. q. iij. vnio. sic nisi iste sciēs a pncipio

Q. .I.

recipit paupem: vñ sibi putet sibi: nisi q forte postea est depaupata. Sꝫ qro quā ecclaꝫ dicas paupez: nūqd illā q valet. x. marchas auri: vt. ij. q. vi. anterioꝝ dico illā pauperē q nō pōt aliquem honeste ꝛ sufficient pcurare: ꝛ pterea nō pōt hospites supueniētes recipe: vt ex de pbē. de mōachis imo deposito tñ relinqtur: qd sufficiat sibi ꝛ suis: vt. l. di. studeat. sꝫ cū oēs hospites indistincte teneamur recipe: vt. lxij. di. gescam⁹. ꝛ dom⁹ clericoꝝ oib⁹ dꝫ eē cōis: vt. xvi. q. i. qm qcqd. g regrit q sit ditissima. nā diuitie bone sūt dūmō fiat ex eis mia. xxx. di. hoc scripsimus. expedit. n. epis hre diuites subiectos nā imperiū abūdat si habeat. subditos locupletes: in auc. coll. ij. vt iudi. sine quoquo suffra. §. i. ꝛ poti⁹ eligēdi sūt diuites qꝫ paupes: i auc. de defē. ci. §. qbus. ecoñ videt sufficē: q tñ necessaria hēat: ꝛ illa necessitas artat ad victū ꝛ vestitū: vt. xij. q. i. eps. sꝫ hoc obtinuit ſm illa tpa. xli. di. eps vilē hodie vo creuit dec⁹ ecclie: vt de cō. di. i. vasa. dico hec oia cōsiderāda ſm qualitatē psone ꝛ sitū ecclie. aliqd. n. sufficit vni qd ñ sufficit alij: vt. xli. di. nō cogāt ꝛ min⁹ sufficit manēti ex vias cōes qꝫ i vijs: ꝛ cõsuetudo puicie i hoc fuāda ē: vt. s. di. iiij. erit. ꝛ. xxix. di. sciēdū.

e In villis. pōt aūt aliqs ex ciuitatē hre plures ecclias. ꝛ hoc iō q ex ciuitatē sūt pauci clerici. ꝛ ppter paucitatē clericoꝝ multa pmittunt: vt. lv di. priscis. itez ea ratōe quia q sunt extra ciuitatē nō ita cito inueniūt illos quib⁹ sua artificiola vendāt: nec ita cōuenienti foro habent omnia sicut illi q sūt in ciuitate. io.

f Sed due. ecclie. ꝛc.

g Clericū ꝛc.

h q Ui plures sub commendatōne. ꝛ illius ecclesie non ē platus sꝫ poti⁹ pcuratoꝛ: vt lxi. di. obitū. ꝛ c. catinēsis. ꝛ q commēdauit potest reuocare quādo vult nam commendare nihil aliud est qꝫ dponere: vt. ff. de positi lucius. ff. de ver. sig. cōmēdare. io.

i u Nuz abbatem. duob⁹. s. pxi. ca. q. vlti. c. vl. io.

k r Elatio. cardinalem. i. pprium episcopuꝫ.

l Canonice. nunqd tal' forma erit in lris pcuratoꝛis: vt sic scribat: ut qcqd canonice vel legitime per euꝫ fuerit ordinatum: ratū habebo: certe non: io. tal' pcuratio non ualet: q semp diceret dñs illū nō eē legitimū actuꝫ. ꝛ vidi p dominuꝫ b. talem pcuratorem in concilio reprobari. b.

m Desinas. s. di. lxxxix. c. i. ꝫ. io. sed illud est ius cōe: hoc spāle vij. q. i. petisti. b.

n Subtraham⁹. nisi illud apponeret stati qꝫ cito cõfirmasset euꝫ i scdo epatu vacaret pmus: ex de elec. cū in cūctis. j. e. q. ij. siquis.

iam tranſlatus.ſecus tamē i alijs bñficijs eſt.nem ſibi in recipiē do vnū nō videt̄ renūciare alij: vt ex̄ de teſta.officij.nā ⁊ ſi. vxor recepit ſibi aliqđ legatū a viro: nō ideo renunciat doti. C. de rei. vxo.ac.l.vnica.§.ſciendum.io.

Qui vero. Hec qđ determinat̄.lxxi.di.c.i.ij.⁊.iij. Sꝫ qd

a Quiſi aliquis eps receperit clericū alienū de hoc varie pene ſtatuunt̄ quidam canones dicūt vtrū

Q. II.

q̄ eſſe excommunicandū. quouſq; clericuſ reuertatur vt.lxxi.di. clericos. ſꝫ dicit̄ h i.i. c. q̄ vterq; ſit deponend⁹ in ſecūdo.c.di cit̄ q̄ eſt remouendus ad tēpus ab officio vnde cū diuerſe pene ſint ſtatute: iudex pt infligere quaꝫ magis viderit expedire: ex̄ ut lit.nō côte. qm̄.§. ſi vero. io.

ptātē ue nullo mō ſubtrahamus[a]. Nō eni pōt utriq; p̄ſidere tāq; ītulate: ſꝫ uni tāq; cōmēdate: alteri uero tanq; titulate p̄eſſe ualet. Qui uēo r̄licta ſua eccl̄ia ad aliā trāſire uoluerit necq; ſine dimiſſorijs lr̄is ſui ep̄i ſuſcipiatur. Unde in. vij. ſynodo legit̄.

Sine dimiſſorijs lr̄is i aliena eccleſia clericus non ordinetur.

Quoniā[b] diuerſaꝝ eccl̄iaꝝ clerici ſuas i qb⁹ ordinati ſunt: eccl̄ias relinquētes ad alios ꝯcurrūt ep̄os: ⁊ ignorāte ep̄o ꝓprio i alienis ꝯſtituūt̄ eccl̄ijs: ubi cōtingit eos ſine ſui examinatōe p̄manere: p̄cipim⁹ āmō: ut null⁹ cl̄ico rū oio i quocūq; gradu ſit lr̄iam hēat ſine dimiſſorijs lr̄is ſui[c] ep̄i i altera ꝯſtitui eccl̄a. q uēo hoc am mō n̄ obſuauerit: ad[d] opprobium ei⁹ q ordinauerit cū deponat̄ tam ip̄e q̄ q eum ſine rōne ſuſceperit.

Item ex cōcilio hiſpalēſi.

Ad aliā eccl̄aꝫ trāſire cl̄ico n̄ lꝫ: ſi ꝓpis miſtris ſua fuerit deſtituta

b Quoniā. dimiſſorijs.patet.n.q̄ nō ſufficit in tali tranſlatione tacitus cōſenſus ep̄i: vt.lxxi di.c.i. ſed ſolemnis actus ſic.C.de eman.l.iij. Sꝫ ſi ad eccleſiā eiuſdē ep̄atus tranſiret: ſufficeret nudus ⁊ tacitus cōſenſus: q2 diſſoluit mr̄imōiū carnale: vt.xxxiij.q.v.q vxorē.⁊ ē rō quare a p̄ori erit abſolut⁹: q2 nemo pōt duobus dn̄is ſeruire: vt.s̄.e.q.i.c.i. ſed ſi aliqs haberet p̄bendas in diuerſis ep̄atibus ab vtroq; poſſet iudicari ⁊ ordinari. Et ſic vnus ep̄us poſſet ordinare clericum alterius: quod eſſe non dꝫ: ⁊ ita ſequeret̄ impoſſibilitas iuris.

c Sui ep̄i.ſufficit hr̄e lr̄as ſolius ep̄i: vbi ep̄s not⁹ ē: ſed in remotis ep̄is requirunt̄.v.ſigilla: vt ex̄ de cleri.pegri.c.i.

d Ad opprobrium.eadē pena ſtatuit̄: cū ep̄us iſtituit aliquem inuitis p̄ronis.xvi.q.vij.decernimus.

e Placuit.exceptionis.i.excuſationis.

f Reſtituat.⁊ ſic pōt peti reſtitutio clericoꝝ.

g Cingulo.i.executione.nō.n.deponit̄ ut ſeqtur.

h Reuocari ipſo iure: ſicut ille cui ad tēpus iterdictū eſt poſtulare ff.de poſtu.impatores.

i Propagatōis. ꝓpagatur.n.uicium p malū exemplū.xi.q.iij. precipue.

k Licentia.i impunitas.

l Siqs iam tranſlatus tranſlatū eū itelligo cū ē ꝯfirmatus ⁊ adeptus poſſeſſionē: vt ex̄ de elec.cū in cunctis.ſꝫ ꝓpter ſolam cōfirmationem nō pdit ius qđ habuerit in p̄ori eccl̄ia: niſi adept⁹ ſit poſſeſſionē: vt.xcij.di.ſiq ep̄i.⁊ intellige qñ eſt trāſlat⁹ de auctē ep̄i ſui.⁊ in eo cāu pōt intelligi: extra de conceſ.preben.⁊ ec.nō va.lr̄as.⁊ ex̄ de prebē.de multa.alioquin ſi ſine licentia ep̄i tranſit: non ipſo iure uacat prior eccleſia: immo prior ep̄us pōt eū repetere: vt vij.q.i.non oportet.⁊.c.ſiqui vero.ul' dic q̄ uacat quā tū ad ipm̄: io. Ego credo q̄ prior eccl̄ia eū poſſit repetere cum eo ſit ſpoliata: ut extra de reſti.ſpo.per totum.h. Item ſi aliquis recepit beneficium ſimplex in alia eccleſia: non ideo perdit priorem eccleſiam uel prebendam: dummodo nō ſumat illam pro titulo. Poſſunt enim canonici dare ſimplex beneficium non canonico:

ut extra de magiſtris quia nonnullis.⁊.xvi.q.i.poſſeſſiones. Sed nunquid epiſcopi poſſunt diſpenſare circa pluralitatem ſtipendiorum: cum dicatur in illa conſtitutione de multa: q̄ per ſedem apoſtolicam poteſt diſpenſari.⁊ probo q̄ poſſint: quia a canone p̄mittitur eis diſpēſatio.lxx. di. di.ſanctorum.⁊ ſicut habet papa poteſtatem circa epiſcopatus: ſic epiſcopi circa eccleſias: extra de exceſ.prela ſicut unire.item.quia legiſlator ſibi nō ſeruauit ſpecialiter diſpenſatōeꝫ cum dixit ro.pontificeꝫ poſſe diſpēſare: ergo alijs permiſit: ut extra de ſēten.excom.nuper.non enim dicit̄ in conſtitutione ſolum papaꝫ poſſe diſpenſare ſed aliud eſt dicere ſolum papā ⁊ aliud papam: extra de teſta.requiſiſti. Nō enim credendum eſt papam uelle iura aliorū diminuere: ut.xcix di.ecce.⁊.c.nullus. Et quicquid facit intelligendum eſt ſine preiudicio aliorum facere: ut.ix.q.iij. nunc uero. C de eman. nec auus. nec inde naſci debet iniuriarū occaſio: unde iura prodierunt: ut ex̄ de accu.qualiter.⁊.C. vnde vi meminerint. nec dicitur in conſtitutione q̄ romanus pontifex debet diſpenſare ſed q̄ poteſt diſpenſare. Sed per hoc verbum poteſt non imponitur neceſſitas.ff.de offi.preſi.ſepe.⁊.l.ſequenti.⁊ licet de romana ſede dicatur: non ideo excluditur de alijs: ar.ij.q.vi.ad romanam.⁊ niſi exp̄ſſe corrigatur vetus ius manebit ſimul cum nouo: vt. C.de appella precipimus.in fi.⁊ quotiens noua actio vel nouum ius indulgetur vetus non tollitur: niſi hoc expreſſe dicatur.ff.de actio ⁊ obli.l.quotiens.⁊.xxxv.q. iij.de inceſtis.in fi. Et adde rationes quas dixi.lxx.di.ſanctorum. Econtra uidetur q̄ non poſſunt: quia etiam iure antiquo priuabatur epiſcop⁹ iure dandi: vel ex gratia quadam poterat ille qui habuit plures eccleſias eligere vnam quam uolebat: extra de preben.quia ⁊.c.referente.item cum hic papa tantum exprimatur: ergo alij non poſſunt: vt.xcv.di. illud.nam quod de vno dicitur de alio negatur.xxiij.q.iiij.forte.xxv. di. qualis. ſic argumentatur innocentius: ex̄ de his que fi.a prela.tua.⁊ que ticio nubē iubetur: omnibus alijs nubere prohibetur.ff.de condi.⁊ demon. cūꝫ ita ad hoc poteſt dici q̄ ſolus papa pōt diſpenſare: q̄ aliquis ſit intitulatus in diuerſis eccleſijs diuerſorum epiſcoporum. Nam in hoc caſu videtur ſequi ipoſſibilitas iuris: quia qua ratione debet recipere ordines ab vno ⁊ ab alio: ⁊ ſtare mandato vnius ⁊ alterius cum tamen mandata illorum poſſent eſſe contraria: ⁊ ille iurauit obedire utriſq;. item quia nemo debet ordinare clericum alterius dioceſis uel recipere ſine dimiſſorijs litteris: per quas ſit abſolutus a priori: ⁊ quia nemo poteſt duob⁹ dominis ſeruire. hanc impoſſibilitatem iuris ſolus papa poteſt temperare. vel facias vim in eo.quod dicit maioribus: ut ſolus papa poteſt diſpenſare de maioribus: epiſcopi auteꝫ de minoribus.itē in eo fac vim cum dicit: cum ratio poſtulat ideſt ſi talis eſt caſus: q̄ epiſcopus non poteſt diſpenſare item non dico eum ſtatim priuatum priori eccleſia: niſi quando de licentia epiſcopi tranſit: hoc enim non poteſt fieri ſine dimiſſorijs litteris.s̄.e. quoniam. Nam ſi ſine licentia tranſit poteſt reuocari a priore.vij.q.i.nō oportet.⁊.c.ſiqui uero.uel ad cautelā epiſcopus commendet ei ſecundā eccleſiam uel det ei ſub conditione ſi poterit obtinere diſpenſationē: ⁊ ad de quod dixi.lxx.di.ſanctorum.

Placuit[e] ut ſiqs cleric⁹ miſtris eccl̄ie ꝓp̄e deſtitutis ad aliaꝫ tranſitū fecerit: cōpellēte ad quē ꝯfugerit ſacerdote: ad eccl̄aꝫ quā p̄us icoluerat reuertat̄. q uēo eū ſuſcepit: nec ſtatim ſine ullo niſu exceptōis ad ꝓpriā eccl̄iaꝫ remittēduꝫ elegerit: q̄diu eū reſtituat[f] cōione ſe p̄uatū cognoſcat. deſertorē aūt clericū cingulo[g] honoris a q̄ ordinis ſui exutū aliquo tp̄e monaſterio relegari ꝯuenit: ſicq; poſtea i miſterio eccl̄iaſtici ordis reuocari[h]. Nā nō poterit i talib⁹ ꝓpagatōis[i] aboleri lr̄ia[k]: niſi fuerit i eis p correctionē diſciplie ſb ſecuta correctio. Obijcit̄ aūt illud chalcedonēſis cōcilij.

Nihil cōe hēat cū eccl̄ia p̄ori: qui de una in aliā tranſlatus eſt.

Siqs[l] iaꝫ tranſlatus ē ab una eccl̄ia in aliaꝫ: nihil hēat cōe cū priori.ſiue[m] ſb eccl̄ia ꝯſtitutis martyrib⁹ ſiue i parochijs ſiue xenodochijs aut eoꝝ negocijs.cos uēo q auſi fuerit p⁹ ordiatōeꝫ h⁹ magne ⁊ uniuerſalis ſynodi agē

m Siue ſub eccleſia.id eſt ſiue prior eccleſia fuerit monaſterium ſiue parochia ⁊c.nil ſe intromittat ammodo de negocijs prioris eccleſie.l.

n S Jcut nõ põt. š.xvi.q.i.ne.p cuiuſlibet:ex̃ de fil. pſ.ppoſuit.š. vij.
q.i.illud. Sʒ plures pñt eẽ in eadẽ eccl'ia:ſʒ tñ erit vn⁹ p̃latus.
o Diuidere ita q̃ vna maneat. Sʒ ſi ẽ eccl'ia vl' p̃bẽda abundans: de ea
bene põt eps facere pl'es p̃bẽdas vl' eccl'ias:dũ tñ eccl'ie nõ ſint ſub eadez
limitatione:vt.xvi.q.i.pl'es.ſicut de vna,puincia fiũt pl'es:vt.x.di.lex im-
peratoꝝ.ꝛ.ci.di. pueñit
ꝛ de duab⁹ eccl'ijs fit:
vna:vt ex̃ d̃ exceſ.pre.
ſicut.ꝛ ex̃ de vna due
vt ex̃ de ec.edi.ad audi
entiam.io.

istud aut ponitur comminatiue.ſic ponit̃.lxxxviij.di. conſequẽs
ꝛ.xlv.di.diſciplina.io.
x p Lacuit cõductores.fiſci.ſ.ut ipi pſtent tributũ ꝛ vectigal.
eccl'ia.n.non debet recipere poſſeſſiones grauatas tributis
imo ſi habet deſeret eas:vt.x.q.ij.hoc ius.vel appellat hos con-

p P Recipimus con
ductitijs condu
cticios appellat eos q
b⁹,p certo p̃cio cõmitti
tur cura aĩarũ. hoc eni
ẽ iniquũ:vt ex̃ ne pre.
qm̃.al's ſi p̃latus aliqs
alicui⁹ eccl'ie hẽat ſecũ
ſacerdotẽ ſub ãnuo cẽ
ſu nõ ẽ iiquũ:ꝛ ſi pere
gre uadit ꝛ,p certo p̃-
cio interi aliquẽ cõdu
cit.põt ergo qs cõdu-
cere opas ſacerdotis
alicui⁹ ẽt vſqꝫ ad ſeptẽ
nium: ex̃ ne pre.vices
ſuas q̃relã.ſed nõ regi
mẽ aĩarũ:vt ex̃.e.ti.qm̃
vel dic cõducticios p̃-
ſbyteros appellari vi-
carios.qꝛ per vicarios
non debet quis regere
eccleſiam: vt ex̃ de cle.
non re. qꝛ nonnulli.
o Q Uod autem.
Hec qõ ex-
pedita eſt:š.
III.
xv.q.ij. in ſumma. dr̃
n.quis exercere ſecula
ria negocia trib⁹mõis
vno mõ ſi aliqd emat̃
vt carius vendat̃: ꝛ h̃
non licet.de hoc tracta
tur.lxxxviij.di. per to
tum. quãdoqꝫ idẽ eſt
q̃ exercere cãs ſecula-
res ꝛ illud etiam nõ li-
cet clericis:niſi,p certiſ
perſonis : ex̃ de poſt.
c.i.quandoqꝫ idẽ ẽ qõ
eſſe,pcurator rerum ſe
culariũ ſiue admiſtra-
tor:nec illud licet cleri
cis:ex̃ ne cle.vl' mona.
c.ij.ꝛ.c.ſʒ nec.qñqꝫ idẽ
eſt q̃ cõducere poſſeſ
ſiones a laicis.hoc nõ
eſt interdictũ eis quia
hoc etiam licet mona-
chis:vt ex̃ de deci. dile
cti.
r A Redo ad actio-
nes.ſcilicet cãrum.
s Seu adminiſtratõ
nes.ſ.reꝝ ſecularium.
t Domorum.i. fami
lia laicoꝝ:ut,pcurẽt lai
coꝝ familiã in victu.
u Aut. nõ intelligas
q̃ eis detur optio: ſed

q̃ ,phibita ſũt: ſtatuit ſancta ſyno
d⁹ cadere d̃ ,ppo gradu. SEd ali
ud ẽ trãſferri atqꝫ aliud,ppa teme
ritate trãſire.illud apl'ica aucte fi
eri licet.hoc uõ oib⁹ mõis ,phibet̃.
Sic aũt duab⁹ eccl'ijs un⁹ p̃põi ñ
dʒ: ita nec una eccl'a int̃ plures di
uidi ñ ualet. UNde i remẽſi ɔci.
legit̃. Una eccl'ia duob⁹ ſacerdo
tib⁹ diuidi non põt.

SJcut^m i unaq̃qꝫ eccl'a un⁹ pſbr
dʒ eẽ:ita ipſa q̃ ſpõſa ul' uxor
eius dr̃ non põt diuidi int̃ plures
p̃ſbros:ſʒ unũ tm̃mõ hẽbit ſacer
dotẽ:q eaʒ caſte ꝛ ſyncere regat.
unde int̃dicim⁹ ut nll's p̃ſũat eccle
ſiã int̃ duos ul' plures diuidẽ^o:qꝛ
eccl'a chriſti uxor ꝛ ſpõſa dʒ eẽ: ñ
ſcortũ ſic̃ calixt⁹ pa.teſtat̃. COn
ducticijs quoqꝫ p̃ſbris eccl'a ɔmit
ti nõ dʒ. UNde innocẽti⁹.ij.
Cõducticijs p̃ſbris eccl'ia ñ ɔmit
tatur.

PRecipim⁹^p etiã ne ɔducticijs
p̃ſbris eccl'ie cõmittant̃:ſed
unaq̃qꝫ eccl'ia cui facultas ſuppe
tit: ppũm habeat ſacerdotẽ.
QUod^q aũt cl'ici ſecl'ariuʒ
negociorũ ,pcuratores
eẽ nõ ualeãt : aucte car
thaginenſ cõcilij p̃mi ,p
bat̃: in quo nicola⁹ papa epis tuli
ſtanis dixiſſe legit̃. Palea.
PEruenit i ſanctã ſynodũ:qꝛ
de eis q in clero ɔnũerant̃ q
dã ,ppt̃ turpis lucri grãm maioꝝ
poſſeſſionũ ɔductiões ꝛ ſecl'ares
cãs ſuſcipiãt:ꝛ ſeip̃os qdẽ a mini
ſterijs ſãctis p deſidiã ſepent : ad
domos aũt ſeculariũ cõcurrãt: ꝛ
ſbaꝝ eoꝝ gubernatiões auaricie
cã ſuſcipiant. Decreuit igit̃ ſãcta
ſynodus neminẽ deinceps eoꝝ:
hoc eſt non ep̃um ſiue clericũ aut
monachum cõducere poſſeſſiões
aut miſceri ſecularib⁹ ,pcuratõib⁹
niſi forte q legib⁹ ad minoꝝ etatũ
tutelas ſiue ,pcurationes inexcu
ſabiles attrahant̃ : aut cui ipiꝰs
ciuitatis eps eccl'iaſticaꝝ reꝝ cõ
miſerit gubernacula:ul' orphano
rũ aut uiduaꝝ q̃ indefenſe ſunt:
aut eaꝝ pſonaꝝ que maxime ec
cleſiaſtico idigẽt adminiculo,ppt̃
timorẽ dei. Siqs uero trãſgreſſ⁹
fuerit hec ſtatuta : correctioni ec
cleſiaſtice ſubiaceat. ITẽ ex con
cilio carthaginẽſi p̃mo nicolaus

epiſcopus tuliſtanus dixit.
Qui clero annexi ſunt : ſeculariũ
poſſeſſionuʒ,pcuratores nõ fiãt.
QRedõ^r placẽ ſuggeſtionẽ me
aʒ ſãctitati ur̃e ꝛ diſplicẽ uo
bis:ut q ſeruiũt deo:ꝛ annexi ſũt
clero: accedãt ad actões ſeu^s ad
admiſtrationes ul' ad ,pcuratões
domoꝝ^t ſeculariũ.grãnus eps di
xit:apl'oꝝ ſtatuta ſũt q̃ dicũt:ne
mo militãs deo implicat ſe nego
cijs ſecularib⁹.,pide aut cl'ici ſint
ſine actõib⁹ domoꝝ:aut^u actores
ſine officio clericoꝝ:uniuerſi dixe
rũt hoc obſeruem⁹. ITẽ ex cõci
lio carthaginenſi.iiij.
PLacuit^x ut epi p̃ſbri ꝛ diaco
ni ul' qcũqꝫ clerici nõ ſint con
ductores aut,pcuratores:neqꝫ ul
lo turpi l' ihoneſtõ^y negocio uictũ
querãt:qꝛ reſpicẽ debẽt ſcriptuʒ
eẽ:nemo militãs deo implicat ſe
negocijs ſecularibus. ITem ex
epl'a cypriani ad p̃ſbros ꝛ diaco
nos ꝛ plebẽ furnenſem.
Seculariũ negocioꝝ procuratio
nem clerici non ſuſcipiant.
CYprian⁹^z p̃ſbris ꝛ diaconib⁹
plebi furnenſi ɔſiſtentib⁹ ſa
lutẽ. Jã pridẽ ɔcilio epoꝝ eſt ſta
tutũ : neqs de cl'icis ꝛ dei miſtris
tutorẽ ac curatorẽ teſtõ ſuo noia
uerit:qñ ſinguli diuio ſacerdotio
honorati ꝛ i clericoꝝ miſterio cõ
ſtituti ñ niſi altari ꝛ ſacrificijs de
ſuire ꝛ p̃cib⁹ atqꝫ orõnib⁹ uacare
debeãt.ſcriptũ ẽ.n. nẽo militãs
deo iplicat ſe negocijs ſecularib⁹
ut poſſit placere ei cui ſe ,pbauit^r
qõ epi ꝛ añceſſores nr̃i religioſe
ɔſiderãtes ꝛ ſalubrit̃ ,puidentes
cẽſuerũt : neqs decedẽs ad tute
lã ul' curã clericũ noiaret:ac ſiqs
hoc feciſſet:non offeret̃ ,p eo: nec
ſacrificiũ ,p^? dormitõe ei⁹ celebra
ret̃.neqꝫ.n.añ altare dei merent̃
noiari i ſacerdotũ p̃ce:q ab altari
ſacẽdotes ꝛ miſtros uolũt auoca
re. ITẽ ex eodẽ. Nõ lʒ clericis
mollitijs ſecularibus obligari.
MOllitijs^a ꝛ ſecularib⁹ reb⁹ laq̃
iſqꝫ obligari nõ debẽt:q diui
nis reb⁹ ꝛ ſp̃ũalib⁹ occupati ſunt:
nec ad terrenos ꝛ ſeculares act⁹
uacare. ITem ex eodem.
Secl'arib⁹ negocijs cl'ici ñ alligẽt̃
SJq^b i eccl'ia dñi ad ordinatio
nẽ clericoꝝ,pmouet̃ :i nullo

ductores q ali
quid cõducũt
vt alijs carius
locent:ꝛ eſt ſi
mile.C.locati
milites.
y Jnhõeſto
qꝛ hõeſto pñt
vt.xci.di. cleri
cus victum.
z C Ypriañ⁹
tutoreʒ.
tutelã teſtamẽ
tariã nõ recipi
ent clerici:ſed
legitimam pñt
ſi volunt : ſʒ ñ
cogunt̃ recipe
eaʒ.de hoc nõ
ui.xvi.q.i.ge-
neralit̃.ꝛ.lxxx
vi.di. pueñit.
ꝛ Probauit
i.deuouit.
? Pro dor-
mitõe.i.morte
nũqd ergo ta-
lis eſt excõica
tus:non: ſʒ iõ
fit: qꝛ impeni
tẽs decedit. di
cũt qdã tamen
hoc eẽ dictum
ad terroreʒ:vt
ex̃ de rap. ſup
eo.
ꝛ m Ollitijs
i.dolicijs
a h J qui.
Nõ tunc
non poteſt vo
cari in ius.ff.d̃
in ius vo.l.i.

b Sed die. bozis tñ itpol lat. sic sumitur xxvi. di. siquis vult. z. ff. d cõ. z de. siquis ita vbi dr q si ali cui legatū ē: vt cū filijs bitet: ñ requirit q in qlibet momen to sit cum eis.
c Sacerdo tium. i. constitutio de sacerdotibus.

Q. IIII.

d Seruetur. h sunt vba psti tutionis vsqz ad locū obser uari.
e Quod vero nota q vsus vestiū non despicitur sed abusus. s. iactantia z vo luptas. qa i vi ctu ñ refert: qs vl qd vel q̄tū comedat dum mō nō gulose sumat: vt. xli. di. qsquis. z. c. delicie. idez di co in veste: vt xli. disti. parsi monia. z hic i c. i. possunt q̄ clerici hz psue tudinez regio nis preciosis vestibus vti: vt psonent se morib⁹ eozum iter q̄s viuūt: z ne vilescat di gnitas clicalis ar. lxxx. di. epi sz rubzis z vi ridib⁹ pannis ñ vtant. oēs d sup habebunt clausas vestes ex de vi. z ho. cle. clerici pur puraz z cenda tum ñ fit ferre. Nā vestis dñi purpura fuit: nec tenet illud qd legit: ex de vi. z ho. cle. sta tuim⁹. qz ñ fu it p vsu vtētiū approbatuz si cut nec illō gre go. vij. ex de appel. memini mus. greg. tñ

ab admistratione diuina auocent nec molestijs z secularib⁹ negoci is alligent: nec ab altarijs z sacrifi cijs recedāt: sz die noctuqz celesti bus rebus z spūalibus seruiant.

Item ut supra. De codē

Sacerdotiū religiose decretū z necessarie factū fuert. a no bis sil cū ceteris frib⁹ dei exēplū neqs sacerdotes z mistros dei al tari ei⁹ z eccle uacantes ad secula res molestias deuocet: obsuari d cetero poterit: neqs ultra hoc faci at circa psonā clicoz: siqd factū fuerit est uindicatum.

Quod nō fulgidis z cla ris uestib⁹ eis oznari nō liceat i. vij. synodo iube tur: in qua sic statutū ē.

Corripiāt clici q unguentis z cla ris uestib⁹ z fulgidis lasciuiunt.

Omnis iactantia z oznatura corpozalis a sacrato ordie ali ena ē. eos ergo epos uel clicos: q se fulgidis z claris uestib⁹ oznāt: emendari oz. q si in hoc pmāserit epithimio ptradāt: silr z eos q unguentis unguntur. qm uero ra dice amaritudinis exorta ptami natio facta ē in ecclesia catholica christianos calūniantiū heticozū hi q hanc receperūt: nō solū imagi narias scripturas abomiati st: sz ēt oēm reuerētiā repulerūt: eos q religiose ac pie uiuunt offēdentes ac p hoc cōplet in eis qd scriptuz ē: Abomiatō ē peccatozis dei cul tus. Igit si iuēti fuerit deridētes eos q uilib⁹ z religiosis uestib⁹ ami cti sūt: p epithimiuz corriguntur Priscis. n. tpib⁹ ois sacratus uir cū mediocri aut uili ueste puersa bat. oē qppe qd ñ pter necessita tem suam sed propter uenustatē accipit: elatōis hz calūniam: quē admoduz magn⁹ ait basilius: sed neqz ex sericis texturis uestem qs uariatā iducbat: neqz apponebat uarioz coloz ornaméta in sūmi tate uestimētoz. audierāt. n. qz q mollib⁹ uestiunt in domo regum sunt.

Item ex. vij. synodo.

Clici siue i itinē ābulātes siue ali bi dgētes pgruis uestib⁹ sibi utāt.

Nullus eoz q pnumerant in clero uestimētū idecēs hēat: siue in ciuitate degēs siue i itinere ambulās: z stolis utat q̄ pcesse sē clicis. Si uō qs tale qd fecerit: p unā hebdomadā suspendatur.

Item zacharias papa.

Non secularib⁹ uestib⁹ sz ordini suo puenietib⁹ clerici utant.

Episcopi psbri diaconi sclari bus idumētis ñ utāt: nisi ut cōde cet tunica sacerdotali: sz neqz duz ābulauerit i ciuitate aut i uia aut i plateis sine opimēto psumat am bulare: preterq̄ si i itinē lōgo tpe ambulauerit: qz sic mulier orans in ecclijs ñ uelato capite dturpat caput suū iuxta aplicam uocē: ita sacerdos siñ opimēto dturpat sa cerdotiū suū. qd si temē psūpsit ptra statuta agē: cōione priuetur donec q̄ statuta sūt: adiplere ma turet.

Itē leo papa.

Extra domos sine pprio oznatu sacerdotes non appareant.

Sine oznatu sacerdotali extra domos sacerdotes apparere nullo mō puenit: ne ut aliqs secu lariū iiurias patiat. ptrari⁹ deniqz iuēt⁹: aut desinat aut canonice sb iaceat disciplinę.

Itē inocē. ij.

Recipim⁹ ut tā epi De codē q̄ clici i statu mētis i hitu coz pozis deo z hoib⁹ placē studeāt z nec i supfluitate scissure aut colo re uestiū nec tōsura ituētiū quoz forma z exēplū eē debēt: offēdāt aspectū: sz poti⁹ qd eoz dceat san ctitatē. q si moniti ab eis emēdare noluerit: ecclasticis careāt bnficijs.

Quū uō epz reliqre z ab officio suo discedē: atqz ad seclarē iudicē pfugē nulli liceat. Unde i aga thē pci. legit.

De codem.

Placuit: ut clic⁹ si relicto offi cio pp districtōez ad seclarē iudicem fortasse pfugerit: z is ad quē recurrit solatiuz ei defēsiōis i pēderit: cū eo de ecclie cōione pel lat.

Itē ex pci. antiocheno.

Presbr ul diacon⁹ ab epo deposi tus ipatorem non adeat.

Sigs a pprio epo depositus psbr ul diacon⁹: aut etiaz a sy nodo qlibet eps fueit exauctozat⁹ molestiā ipialib⁹ aurib⁹ iferre nō psumat: sz ad maiozū epoz syno dū sese puertat. z q se putat habē iusta in coz pcilio alleget: atqz ab his de se expectet: q̄ fueit deprom pta snia. q si deficiēs pusillanimi tate hoc noluēit facere: sz iportu n⁹ fuerit ipatori: hui⁹ modi nullā ueniā hz: neqz locū ulli⁹ assertōis sue nec spē recipiēdi g̃dus hēat in futuz.

Itē ex pci. cartha. v.

Non defensetur ab aliquo qui epoz iudicio dānat.

Sigs cuiuslibet honozis clic⁹ iudicio epoz p quocunqz crie fue rit dānat⁹: non liceat eum siue ab ecclijs qb⁹ pfuit: siue a quolibet hoie defēsari: iposita pena dāni

dicit: q si cult⁹ pciosa rū vestium nō eēt i cul pa: sermo dei ñ tā mai feste exprimeret: q di ues indut⁹ purpura z bysso descendit ad in feros.
f Omnis. oznatu ra. que fit cā vo luptatis: al sec⁹: vt. xli di. parsimonia. z. c. de licie.
g Epithimio. i. suspē sioni vni⁹ septimane: vt. j. c. px. vl epithimi um dr icrepatio: vel ē genus pene.
h Qui vnguēt. ñ pro pter egritudinē: sed vt melius redoleat, ppter voluptatē qd nō licet xcij. di. cātātes. z d cō. di. iij. peruenit.
i Imaginarias. in q bus imaginamur z re spicim⁹ pditoēm nraz
k Necessitatē. i. com moditatē z honestatē.
l In sūmitate. i. lim bo.
m Nullus. i itinere nisi fuerit iusta cā timoris: ex de vi. z ho. cle. clerici.
n Stol. i. veste talari

Q. V.

suppellicio vel cappa.
o Per vnam. nō de suspensione vni⁹ septi mane: sic d p. di. ij. siqs p ebrietatem. z. v. q. ij. pnti.
p Episcopi. sacer dotali. i. talari: vt. xxiij. di. non l ceat.
q Opimento. i. sine cappa vel pallio.
r Sine oznatu. secu lariū. ergo videt q q vberat tales: ñ sit excōicat⁹: ex de sē. ex. in audiētia. sz h ñ ē ve rū. vt nōui. xvij. q. iiij. qsquis. io.
s Recipimus.
t Quum vero Hec qd de tminat. xi. q. i. placuit. z. c. qcūqz.
u Sigs. ipialibus. ab ipatore non pōt peti cognitio pu blicoz iudicio: uz sed epale iudiciū pōt peti ab eo. xi. q. i. placuit. z c. quicūqz.
x Veniā. idez ē in eo q excōicat⁹ celebrat. xi q. iij. sigs eps. idē i co q trāsit ad aliā ecclam vij. q. i. sigs psbr.
y Sigs cuiuslibet.

243

pena:ar.penā pecuniariā poſſe iſligi ab eccl'a.xxiiij.di.q̄z.q̄z.xviij.di. qm̄ quidē.xvi.q.i.ſtatuim⁹.z.q.vi.cognouimus.xxiij.q.v.de lyguribus.
3 Nec etatem. dūmō ſit capax doli:vt.de cōſe.di.iiij.eos.ex̄ de delic.pu. c.i.ber.io.
z Si forte ſuſcepit.ad defendendum.

dat ſolutio:ꝙ iuramentū nō eſt p̄ſtādū:niſi i dubijs z neceſſarijs cū pigri ſint homines ad credēdū:vt.j.e.ita.z.c.ſi peccatum eſt.
b Eſt ē.iō ſit geminatō.vt referat ad os z ad coꝛ:vt ex̄ de iureiu. zſi chriſtus.Et negatio duplex hic nō iducit affirmationem:licet ſit ar.ꝯ.ff.de v̄bo.ſig.duobus verbis.

Siqs epoꝝ.palatio.nll's. eni ep̄s vel p̄ſb̄ꝛ ſine ꝯſcia alioꝝ epoꝝ ibit ad īpatoꝛē xxiij.q.viij.ſiqs ep̄s.
z Si epoꝝ.ego non de facto ipſoꝛuz qꝛ ipi peccāt:ſed ꝓ pena quā ego ſuſtineo ſicut iob egit gr̄as deo ꝓ ſua pena:non ꝓ pſecutione maloꝝ cuz ſic dixit.ſit nomē dn̄i bn̄dictum.

Quidā eſus. qō iuramentū. Ad itelligētiā ſeqntiū videndū ē:qd ſit iurare:z qd iuramētū:q̄ cā inſtitutionis iuramēti. Iurare ē aligd deo teſte dicē. Iuramētū ē vox ipiꝰ iurātis vel actꝰ ipē vel ipſū qō iurat. Cā inſtitutōis vna ē ꝑpter infirmitatē hominuz de facili dubitātiū. cū eni volumꝰ aliqbꝰ pſuadē qō eis vtile ē:z nō credunt ſimplici verbo:ꝑmittit nobis iurare:vt j.e.ñ ē.z.c.ita ergo .z c.ſi peccatū. alia cā eſt ꝑpter idolatriā. ſicut eni ꝯceſſuz fuit: vt hoſtias deo imolarēt: ne eas offerrēt dmonibꝰ ſic potiꝰ pmiſſū fuit:vt p deū iurarēt:q̄z p creaturas:ne iciderēt i crimē idolatrie:vt.j.e.ꝯſiderat. Forma aūt iuramēti alia fit ſolo ſermone:alia fit ꝑ erectū alicuiꝰ ſacre rei. Illa q̄ ſolo ſmone fit: ꝑz tria tpa triplex iuenit. Alr eni iurabāt in veteri lege:alr i p̄imitia eccl'a alr hodie. In veteri lege iurabat:viuit dn̄s: viuit aīa mea:ꝟ addat mihi dn̄s:vt.j.e.z iurabūt. In p̄mitia eccl'ia iurabat: teſtis ē mihi dn̄s:teſtiſ ē mihi ꝯſcia ꝟ dico corā deo:vt.j.e ſi peccatū.hodie iurat p deū:z ſic me deꝰ adiuuet:vt.xxxv.q.vi.ꝺ parētela. Pena piurij ē ſicut ꝺ alijs moꝛtalibꝰ: vt.j.e.q.c.vlt.z fit iteſtabilis:vt.j.e.q.v.par nulli. huic autem queſtioni ꝑpoſite breuis

pecunie atq̄ honoꝛis:quo nec etatez nec ſexū excuſādū eē p̄cipimꝰ

Itē ex ꝯci.arelatēſi.iij.

Cōione p̄uet:q ecclaſtice diſcipline r'laz fugiētē deſēſare p̄ſumit.

Si forte aliqs cl'icoꝝ regulaz diſcipline eccl'aſtice ſbterfugiens fuerit euagatꝰ:qcūq̄ eū ſuſceperit:z illū pōtifici ſuo ñ recōcilia uerit:ſz magis deſēſare p̄ſūpſerit eccl'e cōione p̄uet. Itē ex cōci. martini pa. Spe recōciliatōis careat:q ab ep̄is ꝯdēnatꝰ ipatoꝛē adierit.

Siqs ep̄us p̄ſbyter aut diaconus excōicatꝰ i ꝯcilio iiuſte ſe q̄rit ꝯdēnatum:ad maioꝝ epoꝝū ꝯciliū reuertat:ut eoꝝ īqſitionē z iudiciū expectans:ſiqs ſe iuſtas cās hr̄e putat:illis exponat.ſi aūt ꝯtēpſerit: z iportās ſe palatio aures p̄ncipum īqetare uoluerit:hic ad nullā ueniā poterit peruenire: neq̄ ſpē future recōciliatōiſ habebit. Itē greg.ꝯſtātino auguſto

Epoꝝ cāe coꝛā p̄ncipibꝰ exaiari nō debent

Si epoꝝ cāe mihi ꝯmiſſoꝝ apō pijſſimos dn̄os alioꝝ p̄rocinio diſponūtur:infelix ego i iſta eccl'ia qd facio? ſz ut epi mei me deſpiciāt z cōtra me refugiū ad ſcl'ares iudices hēant oīpotēti deo gr̄as ago: peccatis meis deputo:hoc tñ ſuggero breuit:qꝛ aliquātuluz expecto:zſi ad me uenire diſtulerit:exercē in eos diſtrictionē canonicā nll'o mō ceſſabo.

Quidaz ep̄s iurauit falſum qō putabat uerū quo comp to archidiaconꝰ eiꝰ iurauit ſe nū q̄z p̄ſtatuꝝ ei obedientiam. Cōpellit archidiaconꝰ ab ep̄o ad exhibendam ſibi ꝯſuetā reuerētiam. accuſat ep̄us de duplici piurio:z de eo ꝙ falſuz iurauit:z qꝛ archidiaconuz ad peierādū cōpulit. Primuz querit an iuramētū ſit p̄ſtandū uel non. Secūdo ſi ſit piurus:q iurat falſū quod putabat uez. Certō ſi licuit archidiacono denegare ep̄o ꝯſuetā obedietiā. Quarto ſi cōſtiterit eē illicitū qō iurauit archidiaconꝰ:an ſit ſuandū. Quinto ſi ꝯſtiterit illud ſuādū eē: an ep̄s ſit reꝰ piurij q cōtra iuramētū archidiaconū ſuū ire cōpellit.

Quod iuramētū pꝛeſtandū ñ ſit:aucte canonice ſcripture pꝛobatur. ait eni chriſtꝰ in euangelio diſcipulis:ſit ſermo ur̄ eſt eſt ē:ñ ñ: qō aūt aplīꝰ ē:a malo ē. Itē iacobꝰ in ep̄l'a ait:añ oīa fr̄es mei nolite iurare oīo. utraq̄ aucte iuramētū ꝓhibemur p̄ſtare. Sz aliud ē ad iuramētū ſpōte accedere: aliud ul' ad aſſerēdā inocētiā ſuaz ul' ad federa pacis ꝯſuāda uel ad pſuadendū auditoꝛibꝰ:qñ pigri ſīt credere qō eis utile ē: iuramentū offerre:p̄mū ꝓhibet:ſm concedit nō eni iurare oīno peccatū eſt.

Unde i toletano ꝯci. viij. legit

Iuramētū ꝓ fedē pacis ē agēdū.

Omne qō i federa pacis uenit tunc ſolidius ſubſiſtit :cuz iurameti hoc interpoſitio roboꝛat. ſz z oē qō amicoꝝ aios conciliat tūc fidelꝰ durat:cū eos ſacri uincula ligāt.oē.n. qō teſtibus adſtipulat:ueriꝰ ꝯſtat:cū id iuratiōis adiectio affirmat. ꝙ z ſi teſtis deficiat innocētis fidē ſola iuriſiurādi taxatio maiſeſtat. Itē aug. ſuper epiſtolam ad galathas.

Iuratio non eſt pꝛohibēda :nec tāq̄ bonum appetenda.

Non ē ꝯtra pꝛeceptū dei iuratio:q a malo nō iurantis eſt ſz increduli:a quo iurare cogitur Nā hic itelligit ita dn̄m ꝓhibuiſſe a iureiurādo:ut q̄tuz in ipō eſt qſq̄ nō iuret.qō multi faciunt in oꝛe hn̄tes iuratōez tāq̄ magnum z ſuaue aliqd. Nam utiq̄ apl'us nouit p̄ceptū dn̄i:z tamē iurauit. Nō.n.audiēdi ſ̄t:q haſ iuratōes eē ñ putant.qd.n.facient de illa? quotidie moꝛioꝛ p ur̄az gl'az fr̄es quam hēo in chꝛiſto ieſu dn̄o nr̄o quā greca exēplaria maiſeſtiſſimā iurationē eē oſtēdūt. ꝓhibemur

c A malo.ab icredulitate ſcilicet illius cui iuratur: vt ex. tra de electi.ſignificaſti.
d Itē iacobus. nolite.ſic remouet indiſcretū iuramētuz.vel vult dicere:ꝙ non ꝑ qualibet re ſit iurandum: ga non ꝑ vili:vt ij.q.v. ſiquis.
e Omne. qō. Itē
Q. I. quattuoꝛ p̄cit ꝟ caſus in qbꝰ poteſt iurari. ſūt z alij quos habes.ij.q.v. i p̄nci. z.xxviij. di.de ſyracuſane. z ex̄ de iuramento calū.c.i ex̄ de electi.ſignificaſti.
f Deficiat. ſupple z reus ſit infamatus. alias deficiente accuſatoꝛe ñ cogitur ſe reꝰ expurgare niſi fuerit iſamatus:vt.v.q.vlt ꝙ autem. licet quidam voluerint dicē ꝯ. C. de re.cre.in bone. z hec ſola excludit ꝟ vulgarem pꝛobationem: ſed ñ excludit numerū ꝯpurgatoꝝ
g Taxatio.i. impoſitio iudicis. eſt enim taxare modꝰ iurandi: extra ꝺ purga.ca.cum in iuuētute.io.
h Non eſt.i. ipſo eſt j.e. ſi peccatū xi.q.iij.abſceſſoꝛ.io.
i Audiēdi ſt. immo eo ipſo ꝙ volunt iurare:ſūt habēdi

betici:ex ꝺ bẽ. ad abolendam ꝭ.ſigs.gdã .n. nimis faciles ſũt ad iurãdũ: gdã metu diui nĩ numis uſq̃ ad ſupſtitõem pueniũt:vt. ff. ꝺ cõ.iſti.q̃ ſub ditione.io.

k ¶ In nouo ſed qa p iurare:argu.ꝙ q̃uiq̃ ꝓbibeť aligd ñ ꝓpť ſe ſ3 ꝓpť illud qꝺ ide ſeq pōt.xi. q.iij.nolite. xx xvij ꝺi.iõ.iſti. vi bo.rap.ꝭ.ſ3 ne ꝺum talia xli.ꝺi.gſqs.xij q.i.habebat.ij. q.vij pſumũt. xxiiij.q.iij.ꝺeꝰ ubi aligd ꝓhi beť ꝓpť ſuũ ꝯ riũ:ſic hic.

l ¶ Si noue ritis.

m ¶ Ita ergo bonum. ar.ꝙ bonu3 ꝓ hibeť ꝓpť ꝯñs malu3:vt.xxi. ꝺi. ꝺeniq̃ .vi cia.n. vicia ſũt virtutibus :vt xli.ꝺi.ſepe.

n ¶ Cõſuetudi nẽ. aſſiduitas .n.fač aligd eẽ peccatũ :qꝺ alť nõ eẽt:vt xxv. ꝺi.criminis ap pellatio.

o ¶ Non ꝺixit vi ĝ ꝺebemꝰ fa cere i vbis: vt vlij.ꝺi. ſi ꝯſue tudinem.ff.ꝺe vbo.ob.ſ.quis ſtipulatus.

p ¶ Si ñ. ma lũ qꝺ vti liť.ꝛſi ꝓpť vti litatẽ aliꝰ poſ ſũ iurare:mlto magis ꝓpť me am:vt.xxiij.q v.ſi nõ licet.

q ¶ Et iura bũt.ſed ꝭ pma ratio.

r ¶ Pro ꝓfeſſi one.iurãdo.n. p ꝺominũ cõfi temur ipſum.

ſ ¶ Offẽdicla. i.idolatria p q̃ iurabant.

t ¶ Morruoꝝ

ergo iurare cupiditate aut ꝺilecti one iurandi: quãuis eni iuramẽtũ ampliꝰ ſit:q̃ ẽ ẽ:uľ nõ nõ :ꝛ ideo a malo ſit:nõ tñ a malo tuo: ſ3 in firmitatis aut icredulitatis eoꝝ q nõ aliť moueť ad fidẽ. ¶ Item aug.i epľa ad publicolã.

Peierare peccatũ eſt nõ iurare.

In nouo teſtõ ꝺictũ ẽ ne oĩo iuremus.qꝺ mihi gde3 ꝓpte rea ꝺictu3 eẽ uideť:non q2 iurare peccatũ ẽ:ſed q2 piurare immane peccatũ ẽ.a quo lõge nos eẽ uolu it:q oĩo ne iuremꝰ ꝯmonuit. ¶ De

In neceſſarijs uerum iurare non eſt peccatum.

Ut noueritis ue iurare non eẽ peccatũ:inuenimꝰ ꝛ aplm paulu3 iuraſſe:quotidie morioꝛ p ũram gľiam frẽs:quã hẽo in chri ſto ieſu ꝺño nr̃o.p gľiam ũram iu ratio ẽ.ñ eni ſic ait:p ũram gloriã morioꝛ:q̃i ũra gľia me fecit mori qũo ſi ꝺiceret p uenenũ per gladi um p beſtiã per inimicũ mortuus ẽ:itelligeret faciente inimico faci ente gladio faciẽte ueneno mortu us ẽ. ¶ De3 ꝺe ſermone ꝺomini

Nec tã bonũ appetendu3 nec tã malũ iuramẽtũ eſt euitandũ

Sciãm ergo precepiſſe ꝺñm itel ligit:ne iurareť: ne qſq̃ ſic bonũ appetat iuſiurandu3: ꝛ aſſi duitate iurandi ad piuriũ p cõſue tudinẽ ꝺelabať:q̃ꝓpter q itelli git nõ i bonis ſ3 i neceſſarijs iura tionẽ hñda3:refrenat ſe q̃tũ põt ut ñ ea utať:niſi neceſſitas cogat: uidelicet cum uidet pigros eẽ hõi nes ad credẽdũ:qꝺ eis utile ẽ cre dere:niſi iuratõe firmeť. Ad hoc utiq̃ ꝑtinet qꝺ ſic ꝺř: Sit aũt ſer mo uř ẽ ẽ:ñ nõ:hoc bonũ eſt ꝛ ap petẽdũ:qꝺ aũt aplĩꝰ ẽ a malo ẽ.i. ſi iurare cogeris : ſcias ꝺe neceſſi tate uenire ifirmitatis eoꝝ quibꝰ aliquid ſuades:q̃ infirmitas utiq̃ malũ ẽ:unde nos quotidie libera ri pcamur:cũ ꝺicimꝰ: Libera nos a malo. Itaq̃ ñ ꝺixit:qꝺ aũt am pliꝰ ẽ:malũ ẽ.tu.n.malu3 non fa cis:q bñ uteris iuratõe. ¶ Item aug.i ſmone ꝺñi i monte li.i.

Iurare non eſt peccatum.

Tu malũ ñ facis:q uteris bñ iuratõe:q̃ ꝛſi non bona:tñ ne ceſſaria ẽ :ut alteri pſuadeas: qꝺ utiliť pſuades:ſ3 a malo ẽ illiꝰ cu ius ifirmitate iurare cogeris. ¶ Itẽ hiero.ſup hieremiã.

Per ꝺeũ iurare ꝑmittitur:ne per idola iureť.

Et iurabũt:uiuit ꝺominus i ueritate ꝛ in iudicio ꝛ in iuſti

cia:ꝛ bñdicent eu3 gentes ipſũq̃ laudabunt.qũo ergo euangelium iurare nos ꝓhibet? ſ3 hic iuramẽ tũ pꝰ ꝯfeſſione ꝺř ꝛ ad cõdẽnatio nẽ idoloꝝ p q̃ iurabat iſrael.ꝺe niq̃ offẽdiculã auferunť: ꝛ iurať p ꝺñm ꝺeũ.qꝺq̃ ꝺř uiuit ꝺñs in teſtõ ueti iuſiurãdum ẽ ad ꝯdẽna tõe3 mortuoꝝ ꝺeoꝝ p quos iura uit omnis idolatra. ¶ Itẽ hiero. ſup mattheũ li.i.

Infirmis iurare conceditur.

Conſiderã ꝙ ſaluatoꝛ nõ per ꝺeũ iurare ꝓhibuit: ſ3 p celũ ꝛ terrã ꝛ p hieroſolymam ꝛ p ca put tuũ.ꝛ hoc q̃i paruulis fuerat lege ꝯceſſũ:ut qũo uictimas ꝺeo imolabant:ne eas imolarent ido lis:ſic ꝛ iurare ꝑmitterenť p ꝺeũ ñ ꝙ recte hoc faceret :ſ3 ꝙ meliꝰ eſt ꝺeo id exhibere q̃ ꝺemonijs. ¶ Itẽ ex ꝯci.cartha.iiij.

Excõiceť cleričꝰ p creaturas ꝑti naciter iurans.

Clericũ p creaturas iurantẽ accerrime eẽ obiurgandum: ſi pſtiterit in uicio excõicandũ :in ter epulas uero cantãte3 ſupꝛadi cte ſnie ſeueritate coercendum ꝺe cernimus. ¶ Itẽ pius papa.

Clericꝰ ꝺeponať laicꝰ anathema tizeť p capillũ uel caput ꝺei iurãs

Siqs per capillũ ꝺei uľ caput iurauerit uľ alio mõ blaſphe mia ꝯtra ꝺeũ uſus fuerit:ſi i eccľa ſtico oꝛꝺie eſt: ꝺeponať :ſi laicus anathematizeť.ꝛ ſiqs per creatu ras iurauerit:acerrime caſtigeť: ꝛ iuxta id qꝺ ſynodꝰ ꝺiiudicauerit peniteat.ſiqs aũt talẽ hõiem nõ mãifeſtauerit:ñ ẽ ꝺubiũ: qn ꝺiui na ꝯdẽnatõe coerceať .ſ3 ſi ep̃us iſta emẽdare neglexẽit:acerrime coꝛripiať. ¶ Querit qs magis te neať:an illi q p ꝺeu3:an ille q ſup ſacra euãgelia iurat:huic queſtio ni iohãnes chryſoſtomꝰ rñdet ꝺi cens.

Non eſt maius per euangelium q̃ p ꝺeum iurare.

Si aliqua cã fuerit:modicum uideť facere qui iurat per ꝺe um:qui autem per euangeliũ ma iusꝰ aliqd feciſſe uideť. qbus ꝺicẽ dum eſt.ſtulti:ꝓpter ꝺeu3 ſcri pture ſancte ſunt : nõ ꝺeꝰ ꝓpter ſcripturas. ¶ Item hiero.

Non ſolu3 in altari uel reliqujs ſed etiam communi loquela per iurium caueatur.

Habemꝰ in lege ꝺei ſcriptum nõ piurabis in noie meo:nec polllues nomen ꝺei tuum in uanũ Ideo admonẽdi ſunt omnes:ut

ꝺeoꝛum.io.

u ¶ Conſidera.ſed p celũ.ſ3 p creaturas nõ poſſumꝰ iurare :iura mus tñ p euãgeliũ qꝺ ẽ creatura: q2 ibi tãtũ reſpectꝰ hеť ad ꝺeum. Iꝺ aũt ꝓhibeť iurari p eas:ne p ꝯtẽptũ eaꝝ ꝺeieť : vt.j.e.ꝭ.ſ3 obij cit.ꝛ ne videať numẽ eſſe in eis.

x ¶ Meliꝰ eſt.electiue põiť ñ ꝯpatiue:ſic.xi. q.iij.nemo pitoꝛum.

y ¶ Clericũ iurãte3. ſine ſolẽnitate.ꝛc eni ꝺepoſitõe3 inducť: ar.xxvij.ꝺi.ꝭ.vlt.

z ¶ Inť epulas ꝺe ꝯſe. ꝺi.v.nullus.

⁊ ¶ Siqs p capillu3. ſ3 leges.q ſic iu rat : vltimo ſupplicio puniť.i auč.vt ñ luxu rienť ꝯ nãm. circa me dium.

ꝯ ¶ Nõ mãifeſtauerit. ar.ꝙ aliqs cogiť accu ſare:vt.ij.q.vij. q̃ꝓ pter.xxiiij.q.iij. ta3 ſa cerdos.i.q.i. qſqs.S3 ꝯ.nẽo iuitꝰ accuſare co giť.C.vt nẽo iuitꝰ agẽ vľ accu.ꝯpel.l.i.ꝛ furẽ nemo cogiť idicare vľ accuſare.ff.ꝺe pſcrip. vb.ſolẽt.ſ3 põt ꝺici: ꝙ iudici officio cogi põt ſ3 nõ iure actionis.illꝺ tñ creꝺo ꝙ ꝺenunciare cogiť aliqs ſm cõem opinione3 quã notaui ij.q.i.ſi peccauerit.

a ¶ Si aliqua.modi cũ.q̃tu3 ad vul gares.

b ¶ Maius.j.e.q.v. q piurare.ꝯ.ſed illud ꝺe iudicio eccľie:iſtud ꝺe iudicio ꝺei.vľ ꝺic ꝙ q iurat p ꝺeũ ñ ſolẽniter minus peccat: q̃3 ſi ſo lẽniter p euangelium. ſed ſi vtrũq̃ iuramẽtũ ẽ ſolẽne:magis peccat qui iurat per ꝺeum.

c ¶ Propť ſcripturas. hic p3:ꝙ eque obliga tur:q iurat p ꝺeum :ſi cut q iurat p euangeli um.ſ3 ſi p ꝺeũ iuraret ñ ſolẽniter:ꝛ p euãgeli um ſolẽniť vľ econuer ſo:magis ẽ obligatꝰ q̃ ad ecclam ſolẽniter iu rãs:ſ3 q̃tũ ad ꝺeũ eq̃ liter:ex q cle. vel vo. rurſus. S3 obijcitur q̃to ſanctiuſ ẽ p qꝺ iu rať:tãto magis eſt pe nale piuriu3. ĝ magis

244

obligatoꝛiū:ut.j.e.mo
uet. ſed illud intelligo
cū iurat illicite et hec
reſpectus ad ſolā crea
turā.hic pȝ ꝙ nō ē lici
tū iurare ꝑ creaturas
niſi i iure exꝑimat ꝙ
poſſit ſic ꝑ euāgeliū ꝑ
altare ꝑ cruceȝ.j.e. ha
bem⁹.⁊.q.v. q piurar.
⁊.j.e.ſi aliq.⁊ ꝑ ſalutē
ꝓncipis:vt.i.q.vij. qui
ens.ſm leges tū videt
ꝙ poſſit iurari ꝑ crea
turas:vt.ff.de iureiu.
l.ij.§.vlt.⁊.l.q ꝑ ſalutē
ſed per mēbꝛa dei non
eſt licitum iurare:vt in
auc.vt ñ luxurientur
hoies ꝯ nām. coll. vi.
circa medium.
d Habemus.
e Non eſt.
f Si peccatū.ꝑcipe
retur.qȝ non eſt
peccatū qđ de⁹ vult ſi
ue leges:vt.xxvi.di.ō
ſude.⁊ qui peccat legiſ
auctē nō peccat:vt. xx
iij.q iiij.q peccat.
g Ad me. ſicut dicit
canon:ꝙ aliqs dr mu
tari poti⁹ ꝙ̄ mutare.v
ij.q.i.mutatōes.⁊.c.ſci
as.
h Quanuis.recipia
mus.niſi cū ſci
mus aliquē falſū iura
turū.tūc.n.ꝓhibemur
recipe iuramētū: vt.j.
e.q.v.q exigit.vl ſcim⁹
aliquē cito poſſe labi i
periuriū: vt ex de co
ba.cle.clicos. Et e hic
ar.ꝙ eo ipo ē aliquid
licitū:ꝙ nō ē ꝓhibitū:
vt.xxvij.q.ij.lex diuie
xxviij.q.i.iā nūc. Itē
ar.ꝙ añcedens ē licitū
non tñ ꝯñs:ſic.xxiij.q.
i.qđ culpat.in fi.
i Monet.bis.plus
n.peccat q i dno
b⁹ peccat ꝙ̄ q i vno.x
iij.di.c.i.
k Sociat.⁊ ita obli
gat iuramētū qđ fit ꝑ
falſos deos.⁊ ñ obſtat
ff.de iureiu.l.ñ erit.§.
pelt.vbi dr ꝙ nō valet
iuramētū qđ fu ꝑ fal
ſos deos: qȝ ibi i logt
de hoib⁹ eiuſdē fidei.
l Neqȝ.h rñdet tacit
te qōni cū pagani ñ
hēant fidē: qūo dicis
eos frangē fidē. Ad h
rñdet:ꝙ hic nō agit ō
fide virtutum ſed de
alia fide. Multiplicit
eni dr fides:qñqȝ idē
ē fides ꝙ ſacrm baptiſ
mi:vt.xlv.di.de iudeiſ
Item dicit fides caſti

diligēter caueāt piuriū:ñ ſolū i al
tari ſeu ſāctoꝝ religis:ſȝ etiā i co
muni loqla. Ite ī ſi.ſñia; li.ij.
Nō ꝓhibet de⁹ iurare ſȝ peierar
Non ē ꝯtra dei preceptū iura
re:ſȝ dum iurādi uſū facim⁹
piurij crimē icurrim⁹. Itē au
guſti.de uerbis apli ſmōe.xxviij
Iuratio non ē peccatum.
Si peccatū eēt iuratio: nec in
ueteri lege diceret:nō piura
bis reddes dño iuramenta tua.
Nō.n.peccatū nob ꝑcipet. Itē
non uobis dicim⁹ nos nō iurare.
ſi.n.hoc dicimuſ:mētimur.ꝙ̄tū
ad me ꝑtinet nō iuro:ſȝ ꝙ̄tū mi
hi uidet magna neceſſitate cōpul
ſus:cū uideo niſi faciā mihi ñ cre
di:⁊ ei q mihi nō credit ñ expedir
ꝙ nō credit hac ꝑpenſa rōne ⁊ ꝯſi
deratione librata cum magno ti
more dico corā deo:aut teſtis eſt
mihi de⁹ aut ſcit chriſtus:ꝙ ſic ē i
meo aīo.⁊ iō qđ plus ē.i.qđ am
pli⁹ ē:ꝙ̄ ē eſt:ñ nō.ſȝ hoc qđ āpli⁹
ē:a malo ē ñ iurātis ſȝ nō creden
tis. Ex premiſſis collr:ꝙ iurare
nō ē peccatuȝ:ñ tñ tanꝙ̄ bonū ē
appetendū:ne ꝯſuetudine iurādi
labamur i piurium.ſȝ cū dicatur
ꝓcedere a malo ñ credētis:uidet
ꝙ ⁊ ſi iurare peccatū ñ ſit: iuram
tuȝ tñ recipe malū ſit.ſȝ nōie ma
li non malicia ſit:ſȝ peccati pena
intellr.ex penali.n. infirmitate i
credulitas illa ꝓceſſit:ꝙ̄ ad iuran
dū cōpellimur.ipſuȝ autē iurare
ſicut peccatū ñ ē:ita iuramtū ab
aliquo recipe malū nō ē. Vnde
auguſtinus ſcribit ad publicolaȝ
Iuramētū accipe nō ꝓhibemur.
Quanuis dictū ſit: ne iurem⁹
nuſꝙ̄ me in ſcripturis ſāctis
legiſſe memini:ne ab aliquo iura
tionē recipiam⁹. Sed queritur
an ſit utendū fide ei⁹:q ꝑ demōia
iurat. Sed his ita ſcribit augu.
ad publicolā. Licet uti fide ei⁹ q
ut ea ſeruet ꝑ demonia iurat.
Mouet te utrū ei⁹ fide utendū
ſit:q ut eā ſeruet ꝑ demonia
iurauerit:ubi te uolo ꝑuſ ꝯſidera
re:utrū ſi qſpiaȝ ꝑ deos falſos iu
rauerit ſe fidē ſuatuꝝ ⁊ eā nō ſer
uauerit:ñ tibi uidet bis peccaſſe
ſi.n.tali iuratione ꝓmiſſam ſer
uaret fidē:iō tñ peccaſſe iudicare
tur:qȝ ꝑ deos falſos iurauerit.il
lud autē nemo rꝑhendēt qȝ fidē
ſuauit.nunc uero qȝ et iurauit ꝑ
quos ñ debuit ⁊ ꝯtra pollicitam
fecit fidem:qđ ñ debuit:bis utiqȝ
peccauit.ac ꝑ hoc q utit fide illius
quē ꝯſtat iuraſſe ꝑ falſos deos et
utit non ad malū ſed ad bonum.

⁊ licitū:nō peccato illi⁹ ſe ſociat ꝙ
per demonia iurauit:ſed bono pa
cto eius quo fidē ſuauit.neqȝ.n.
hic eā fidē dico ſuari:ꝙ fideleſ uo
cant:q baptizant in chriſto. Illa
n.longe alia ē lōgeqȝ diſcreta a fi
de humanoꝝ placitorum atqȝ pa
torū.uerūtñ ſine ulla dubitatio
ne min⁹ malū ē ꝑ deos falſos iura
re ueracit:ꝙ̄ ꝑ deū uerū fallacit
quanto eni ꝑ qđ iurat magis ſan
ctū ē:tanto magis ē penale periu
riū. Alia qō ē:utrū non peccet q
per falſos deos ſibi iurari facit:
quia ille qui ei iurat : iurat ꝑ fal
ſos deos quos colit.cui qōni pñt
illa teſtimōia ſuffragari:ꝙ̄ ipſe cō
memoraſti de laban ⁊ abimalech
ſi tñ abimalech ꝑ deos ſuos iura
uit:ſicut laban per deum ſocoth.
Sicut ēt cū i libꝛo machabeoꝝ
romani legant pacē firmaſſe cuȝ
iudeis:intelligēdi ſt iuraſſe ꝑ fal
ſos deos:ſicut ⁊ iudei iurauerūt
per deū ueꝝ:ſic ēt ⁊ de iuramēto
qđ fit per creaturas intelligendū
ē:ꝙ ipſū quidē iurare per creatu
ras malū ē:qȝ a deo ꝓhibitū ē: ſȝ
ſeruare qđ iurat bonuȝ eſt:ut eui
tet peccatū mēdacij ⁊ doloſitatiſ
Sed obijcitur ꝙ ioſpeh uir ſāct⁹
per creaturas iurauit:dum dixit
fratribus ſuis:per ſalutē pharao
nis nō exibitis hinc. Sȝ ſciendū
eſt:ꝙ ſancti nō tā ꝑ creaturas ꝙ̄
per creatorē creaturaꝝ iurabant
nec in creaturis aliud ꝙ̄ creatorē
ipſaꝝ uenerabāt:ſicut ioſeph qui
per pharaonem iurando hoc i eo
uenerat⁹ ē:qđ dei iudicio poſitus
erat i ifimis.unde apls ait: Om
nis ptās a dño deo ē. Itē chꝛi
ſtus pilato: Nō hēs i me ptātē
niſi eēt tibi data deſuper.de⁹ aūt
per creaturas iurare ꝓhibuit: ne
ul more gētiliū aliqđ numen dei
tatis creaturis ieſſe credēt:ul ne
creaturas ꝯtēptibiles iudicādo ꝑ
eas ꝓmiſſa ꝑ nihilo ducercmus.
Sed qrit qđ grauius ſit:an ꝑ cre
aturas an per creatorē iurare fal
laciter? dupl r.n.re⁹ ē:qui ꝑ crea
turas iurat mēdaciter: qȝ ⁊ ꝯtra
ꝓhibitionē iurat:per qđ ſibi iura
re nō lȝ:a quo peccato ē imunis
qui non niſi per creatorē iurat:⁊
ꝓximum dolo capit:qđ facit etiā
per creatorē mendaciter iurans:
ſȝ periuriū tanto magis penale ē
quāto ſancti⁹ illud ꝑ qđ iurat:ap
paret:ꝙ ⁊ ſi ꝑ creaturas mēdacit
iurans dupli peccet: grauiori tñ
ſe ſubijcit pene:qui ꝑ creatorē iu
rat mēdaciter. Periurij aūt pe
na ꝗuiſſima ē:quā ſigs timēs ad

tas toꝛi:vt.xx
vij.q.ij.ꝯiuges
Item dr fides
ſecuritas ſiue
pactuȝ:vt.xxi
ij.q.i.noli.iteȝ
dr fides ꝯſcia
vt ibi:oē qđ ñ
ē ex fide pecca
tū ē:vt.xxviij.
q.i.§.i. Itē dr
fides hit⁹ mēꝫ
bene ꝯſtitute.
Iteȝ dr fides
credulitas ſm
quā credimus
illō qđ ñ vide
m⁹:vt ibi.fideſ
ē bȝ meritū ⁊c
de pe.di.iiij.§.
in domo.
m Veracit ꝙ̄
ē ſi fallacit iu
ret ꝑ deos fal
ſos:⁊ ita piuri
um cōmitit:q
veꝝ iurat ꝑ de
os falſos.
n Magis. h
dictio magis ñ
cōpatie ponit
ſȝ abnegatiue
qȝ falſi dei nō
ſūt ſancti.
o Penale.i.
maioꝛi pena di
gnū.quāto eni
res ē ſanctioꝛ
melioꝛ:tāto ē
mai⁹ peccatuȝ
offēdē eam ꝙ̄
aliā:vt.xvij.q.
iiij.ſicut q.⁊.j.
e.q.v.q piurat
p Periuriū.
i. temerarium
iuramētū.⁊ ſic
bñ adaptat rō
ſequens.
q De laban.
ſȝ ſine ille pec
cat q per deos
falſos iurat:ꝙ
⁊ ille peccat q
recipit tale iu
ramentū: vt.j.
e.q.v. ille. ſed
dic ꝙ licet ille
peccet : tamen
permittit tale
iuramētū:cuȝ
aliter ñ poſſit
adhiberi fides
dictis ſuis.ꝑte
rea ſi iuraret ꝑ
deū veꝝ facili
obuiaret tali iu
ramēto:⁊ tamē
magis pecca
ret.
r Per ſalutē
⁊ i canone ꝑ ſa
lutē dominoꝝ

iuratur:vt.i.q.vij.quotiens.
f In infimis.al's memphis que erat caput regni pharaonis.
t Dupliciter.ꝛ ita qñqꝫ duo mala rõne piũctõis ñ equalẽt alteri
eoꝝ p ſe:ſic eꝫ de offi.iudi.dele.ſup.§.ſi vero.
Predicãdũ.qualẽ.ad numerũ annorum hoc.itellige ñ q̃tũ ad aſpe
ritatẽ pñie.naꝫ regulariſ.p q̃li bet mortali de betur ſeptẽnis pñia:niſi digni tas delinquen tis vl' qualitas delicti aliõ ſua deat.xxxiij.q. i j.hoc ipſuꝫ.ꝛ lxxxij.di. pſbr ꝛ.xxvij.q.i.de uoraꝫ. vnde lꝫ ſeptẽnis pñia iponaꝛ pro p iurio ſicut pro homicidio vel adulterio: aſpi orem pñia ipo nit pro adulte rio vel homici dio:q̃ pro piu rio ꝛ diurioꝛ.p homicido q̃.p adulterio:vt.x xxiij.q.ij.ſi qõ io.
x Repelled' ar.aliquẽ com pellendum ad pñiam. vi.q.i. illi qui.
q Quod au tem.hic queritur an ſit piurus:qui iu rat falſũ quod putat verum. ad qõ notãduꝫ eſt:q quatuor modis dicitur cõmitti periuri um.vno mõ vt ſiquis falſum ignoranter iu ret:ꝛ illud uul lo modo ẽ pec catũ:vt.j.e.bea tus.2° modo dr piuriũ tãtũ falſuꝫ iuramẽ tũ ſcieter factũ ꝛ illud ſemp ẽ peccatũ ꝛ mor tale:vt.j.e. ho mines.3° mõ dicitur piuriũ indiſcretũ iura mentũ:ꝛ illud qñqꝫ ẽ peccatũ mortale.j.e.q. iiij. qui ſacro qñqꝫ veniale: vt.xxv.di.§.al ea.quarto loco dicit periuriũ

traſgreſſio iuramẽti:ꝛ illud qñqꝫ nullũ peccatũ ẽ vt i illicitꝭ:vt.j.e.q.iiij.in mal.qñqꝫ ẽ mortale:vt.j.e.q.iiij.ſiquid.
b In dolo.facturus eſt.i.quia aliter proponit facere.
c Nequiter.ſ.habere animuꝫ decipiendi.ſi eni nõ haberet animuꝫ ſecus eẽt:vt.j.e.ne quis.

cõfeſſioneꝫ uenire noluerit:a fide liũ ꝯſortiõ eſt abijciend'. Unde euticianus papa.

Fidelium ꝯſortio careat:q pñiã periurij agere noluerit.

Predicãdũ ẽ ẽt:ut ẽt piuriuꝫ fideles caueãt:ꝛ ab hoc ſum mope abſtineãt:ſcientes hoc grã de ſcelus eẽ ꝛ i lege ꝛ i ,pphetijs ꝛ in euãgelio ,phibitũ. Audiuimus aũt quoſdã paruipẽdẽ hoc ſcelus ꝛ leueꝫ quodãmõ piuris pñie mo dũ iponere:q ẽt noſſe debet taleꝫ de piurio pñiaꝫ iponi debere: q̃lẽ ꝛ õ adulterio ꝛ õfornicatione ꝛ õ homicidio ſponte cõmiſſo ꝛ de ce teris crialib' uicijs. Siqs uero p petrato piurio aut quolibet criali peccato timens pñiam lõgam ad ꝯfeſſionẽ uenire noluẽit:ab eccle ſia repelled' ẽ ſiue a cõione ꝛ cõ ſortio fideliũ:ut null' cũ co come dat:neqꝫ bibat:neqꝫ in domo ſua eum recipiat.

Quod aũt piuriũ ſit fal ſũ iurare:facile ,pbatur Ait.n. auguſtin' i li. pſalmoꝝ ſup dñi ẽ tra.

Peierat q al'r factur' ẽ q̃ ,pmittit

In dolo iurat q al'r facturus ẽ:q̃ ,pmittit cũ piuriũ ſit neq ter decipe credentem. Item hie ronym' ſup hieremiã li.ij.

Quos dẽat hr̃e cõites iuſiurãdũ

Animaduertẽdũ ẽ:q iuſiurã dũ hos hẽat comites:uerita tem iudiciũ atqꝫ iuſticiã.ſi iſta de fuerint:neqꝫ iuramẽtũ erit ſꝫ p iuriũ. Item q falſũ iurat mentiꝛ mẽtiẽdo aũt iurare nihil aliõ ẽ q̃ peierare.cũ ergo hoĩes q loquũꝛ mendaciũ pdendi ſũt:iuxta illud pſalmiſte:perdes oẽs q loquunꝛ mẽdaciũ:ml'to magis dãnabiles ſ:q mentiẽdo deierare ꝯuincunꝛ qꝛ nomen dei ſui i uanũ aſſumũt Sed aliõ ẽ falſũ iurare: aliõ iu rare i dolo.nõ.n.ois q al'r factu rus ẽ:q̃ ,pmittit:i dolo iurat. Lꝫ n. apl's al'r factur' eẽt q̃ ,pmittẽt corinthijs i pma epl'a: cum ait ue niam ad uos:nõ tñ i dolo iurauit aut mendaciter ,pmiſit. Ille eni i dolo iurat aut mẽdaciter ,pmittit i cui' mente eſt ñ ſic ſe factuꝝ: ut ,pmittit. Ille aũt q ,pmittit falſũ qõ putat eẽ ueꝝ:nec i dolo iurat nec mendaciter ,pmittit. Unde

auguſtinus de uerbis apl'i ſmõe xviij. De eo qui iurat falſum: quod putat uerum.

Homĩes falſũ iurãt:ul' cũ fallũt ul' cũ fallunꝛ: putaꝛ hõ uerũ eẽ qõ falſũ ẽ ꝛ temẽ iurat aut ſcit ul' putat falſũ eẽ: ꝛ tñ ,p uero iu rat:ꝛ nihilomin' cum ſcelẽ iurat diſtãt aũt iſta piuria:q̃ duo ꝯme moraui.fac illũ iurare:q uerũ pu tat eẽ ,p quo iurat:ueꝝ putat eẽ ꝛ tñ falſũ ẽ:ñ ex aĩo iſte piurat. fal liꝛ.hoc ,p uõ hꝫ:qõ falſũ ẽ:non ,p re falſa ſciẽs iuratõem iterponit Da aliũ.qõ ſcit falſũ eẽ ꝛ dicit ue rũ eẽ:ꝛ iurat tãq̃ ueꝝ ſit: qõ ſcit falſũ eẽ. Uidetis q̃ iſta deteſtan da ſit belua ꝛ de reb' hũanis exꝛ minãda:q̃s.n.fieri uelit oẽs ho mines deteſtãꝛ talia.fac aliũ:pu tat eẽ falſũ:ꝛ iurat tanq̃ uerũ ſit forte ueꝝ ẽ:uerbi grã ut itelligas Pluit i illo loco:iterrogas hoieꝫ ꝛ dicit pluiſſe:ꝛ ad negociũ eius cõpetit:ut dicat pluit:ſꝫ putat ñ pluiſſe piur' ẽ. Inẽeſt queãdmo dũ uerbũ ,pcedat ex aĩo.ream lin guã nõ fac niſi rea mens. Cuia ergo mẽs hui' nõ erat rea :neſcie bat eni falſuꝫ eẽ quod iurauit eſſe ueꝝ:nec temere ul' negligẽꝛ ſꝫ cũ magna diligentia uidebaꝛ ſibi de ꝑhẽdiſſe ueꝝ:qõ iurauit falſum: periurij re' neq̃ eſt iudicandus Item q dr̃ q falſuꝫ iurat mẽtiꝛ nõ uniuerſaliter hoc itelligi dꝫ.ñ eni ois q falſũ diꝛ mentiꝛ:ſic nec ois q mentiꝛ falſũ dicit. Unde augu.in enchiridion.

Non eſt mentiri dicere falſum quod putat uerum.

Nã aũt q mentiꝛ: ꝯtra id qõ aĩo ſentit loquiꝛ uolũtate fal lendi.ꝛ utiqꝫ uerba propterea in ſtitutã ſunt:non ut p ea ſe inuicẽ hoĩes fallãt:ſꝫ ut eis q̃ſqꝫ i al teri us noticiã cogitatões ſuas profe rat:uerbis ergo uti ad fallaciam nõ ad qõ ſũt iſtituta peccatũ eſt. nec iõ ullũ mendaciũ putandum eſt ñ eẽ peccatũ:qꝛ poſſum' aliqñ alicui ,pdeſſe mẽtiendo.poſſum' eni ꝛ furando.ſi paup ẽ cui palaꝫ datur:ſentit commodũ ꝛ diues cui clam tollitur:nõ ſentit incom modũ.nec ideo tale furtum q̃ſq̃ dixit peccatuꝫ nõ eſſe.ꝛ infra:ne mo mentiens iudicandus eſt qui

d Animaduertẽdũ veritatẽ.i.ꝯſciaꝫ veritatis.j.e.ne quis. ſꝫ veritas rei ñ ſufficit niſi adſit ꝯſcia :vt.j.e. homines.ſic ꝛ veritas cõſcientie ſufficit:vt a furto excuſet.ſ. ſi cre do dñm pmiſſurũ :vt inſti.de obli.q̃ ex deli cto naſcũꝛ.§. placuit.
e Judiciũ.i.diſcretio nem.
f Atqꝫ iuſticiam.i.vt iuſtum ſit ꝛ licitum qõ iuratur.
g h Homines.h oñ dit tres modos periurij.
h Putat.primum.
i Et temere.i. idiſcre te.
k Aut ſcit qõ iurat.i. qõ verũ eſt.
l Que duo.i.ſub ſecũ do ꝯhẽdit ꝛ tertium
m Uelit. quia ipſum peccare nemo per ſe vult:vt.xv.q.i.merito.
n Linguaꝫ.ſic.xv.q. vi.c.i.
o Nã aũt.inſtituta ex hoc dicto au guſtini ſeqtur:q q mẽ titur nihil dicit:qꝛ non dicit id qõ vox ſignifi cauit:ſicut hic dicit.ali ud enim cogitat mẽte q̃ ore proferat.iteꝫ id nõ dicit quod cogitat qꝛ vox illud non ſigni ficat:nec dicit illud qõ vox ſignificat:qꝛ illud non intendit:ergo ni hil dicit:vt.ff. de reb' du.l.in ambiguis.
p Inſtituta. ſemper ĝ in ꝑuilegijs vel in re ſcriptis interp̃tabũtur verba ad id ad quod inſtituta ſunt:vt hic ꝛ xxxvij.di.relatum ꝛ ſẽ per ad cõem intelligen tiã ꝛc.eꝫ de ſponſa.ex litteris.ꝛ.ff.de le.iij.ñ. aliter.ſed ꝯ plerunqꝫ duꝫ proprietas verbo rũ attẽditur veritatis ſenſus amittitur:eꝫ de vb.ſig.ꝑpterea.nã po tius mens attẽdiꝛ q̃ verba ꝯſideranda ſũt vt.j.e.q.v. humane.ꝛ ꝯ verum intellectũ ſit inte:p̃tatio:extra de poſtbu.ad hec circa fi.

245

ꝛ potius cōſiderandū eſt qd teſtatoꝛ ſenſerit ꝙ̄ ipſa vocis ſignificatio: vt ff.de fū.inſtruc.l.cū delanionis.§.aſinam.ꝛ hec vera ſunt:niſi interp̄tatio a iure habeatur:vt.xx.q.ij.puella.

q ¶ Fructꝰm.xiiij.q.v.foꝛte.

r ¶ Ad animū.ar.plus ꝯſiderari animū vl' opinionē ꝙ̄ factū vl' veritatē:vt ex̄ de biga.nup.iii.q.v ij.§.tria.i.q.i.ſiqs a ſi moniacis.

s ¶ Intētōe.ſecꝰ ē i fur to:qꝛ lꝫ aliqs credat i uito dn̄o rē eiꝰ tractare tn̄ n̄ ꝯmittit furtū ſi do mino placet:vt iſti.de obli.q̄ ex delic.naſ.§.placuit.

B Eatus.diuia.qꝛ oīa vincula hūa na frāgūtur.xix.q.ij.due ſt.ꝛ ſm qnā diſpo ſitōēꝫ ē licitū qꝺ al's ē illicitū:vt.xiiij.q.v.di xit.ꝛ ē ar.h̄ ꝙ i oī voto l' ſacro itelligūt hꝰmōi gn̄ales ꝯditōes: ſi deꝰ voluerit:ſi vixero ſi po tero:vt.j.e.ne qs.ꝛ.xx vij.q.ij.§.ḡ.ꝛ.ff.q ſatiſ.da.co.l.vlt.ꝛ ēt hec ſi marito placuerit.xxxi ij.q.v.noluit.ar.ꝯ.xxx ij.q.vlt.c.vlt.vbi ꝺ hoc notaui.

b ¶ Maioribus.nō ꝙ ſꝫ canones excuſat qs a iuramēto ꝑpt maio ra negocia:vt ex̄ de iu reiurā.breui.ꝛ ex̄.e.q̄ relā.ſecꝰ ſꝫ leges quia difficultas p̄ſtatōis nō reddit ſtipulatōēꝫ iuti lē:vt.ff.ꝺ v̄.ob.ꝯtinuꝰ §.illud.

c ¶ Nō lauabis.nec pe trꝰ fuit ſibi ꝯriꝰ nec do mino.dn̄s.n.voluit ex humilitate lauare pe des petri:ſꝫ petrꝰ ꝑpt reuerētiā noluit h̄:ſed ꝯ reuerētia ꝛ hūilitaſ ſibi n̄ ꝯriāt.itē ſibi n̄ fuit ꝯ riꝰ:qꝛ p̄ ꝑpt reuerētiā noluit.2°.ꝑpt obedien tiā ꝑmiſit lauari ꝛ obe dietia n̄ ē ꝯria hūilitati vel reuerētie. ſimilem ſupficialē ꝯrietatē hēs viij.q.i.i ſcripturis.cū ſuis cōcoꝛdantijs.

d ¶ Ale.mēdacium. ſtricte ſumit h̄ mēdaci um largiꝰ ſumit cū dr̄ falſitas ē veritaſ imu tatio:vt i auc̄.de fi.in ſtru.ꝛ cau.in prin.

e ¶ Fallē.fallē aliqn̄ in ꝯtu aliq̄ minꝰ peccatū ē:ꝙ̄ falli ab aliq̄ circa articulos fidei.i his q̄ ſpectāt ad fidē n̄ mlt̄ū differūt inter ſe fallē ꝛ falli:vt.xvi.q i.ſi cupiſ

f ¶ In qbꝰ rebꝰ.ſic̄ h̄ an plāete moueāt ꝯ firmamētū vl' cū ipo

an hō ꝛ non homo eādem ſpēm ſignificant.

g ¶ Aliud.nō diffinitionē erroꝛis:vt.xxxviii.di.ꝙ̄uis.ꝛ.c.ſedulo

h ¶ In ipſarū.q̄ dicuntur ꝛ nō credūt ſicut in ꝯtubus.

i ¶ Fallat.ſiue per negligentiam ſiue non.

k ¶ Ubicūqꝫ.i.qualitercūqꝫ.

l ¶ Scieūcta.ſūt q.d.minꝰ ma lū ē fallē i ꝯti bꝰ ꝙ̄ falli in fi de: ꝛ ſic n̄ ob. xvi.q.i.ſi cupiſ

m ¶ Primuꝫ ē.religi onis.ſic̄ ieſum n̄ eē paſſū vl' n̄ eē natū de vir gine.i.q.iiij.§.notandū.

n ¶ Cōditione. potiꝰ.n.dꝫ oīa mala pati ꝙ̄ ta li malo ꝯſenti re.xxxij.q.v.ita ne.

o ¶ Ut nulli ꝓ ſit:vt ē menda ciū detractōis vl' falſi teſtis in cā criali.ſi.dic̄ lex:n̄ ē ferēdꝰ q vult obeē ꝛ n̄ ꝓdeſſe.ff.ꝺ rei vē.i fundo..

p ¶ Tertiū.vt obſit ut mēda ciū teſtis in cā pecuniaria.

q ¶ Immundi ciā.tunc.n.ma gis obeſſet.

r ¶ Mixꝫ ē.q.d.mixꝫ ē ꝙ ita vult aliqs men tiri : vbi nulla vertit' vtilitas qdā tn̄ hꝫ mexꝫ mendacium.

s ¶ Placendi. qꝺ faciūt adu latoꝛes ad hoc vt placeant:vt xlvi.di.ſūt nō nulli.tn̄ adula tio qn̄qꝫ ē veni ale peccatū: vt xxv.di.§.alias

t ¶ His oibꝰ.q.d.p̄cedentia ſt moꝛtalia: ſꝫ ſe q̄ntia ſt v̄ēialia

u ¶ Iniuſte.ſe cus ſi iuſte: vt ſi fecerit auc̄te iudicis.

x ¶ Septimū. i h̄ differt ſepti mū a ſexto: qꝛ i'llud ꝓdeſt ad ꝑiculū ꝑſone. ſꝫ iſtud ad eui tādū ꝑiculum dāni.

y ¶ Et nulli.hic

dicit falſum qꝺ putat veruꝫ:quia quātū in ipſo eſt nō fallit ipſe ſed fallit'.non itaqꝫ mendacij ſꝫ aliqn̄ temeritatis arguendꝰ eſt:q falſi in cautus credit ac ꝓ ueris habet.po tiuſqꝫ ecōtrario quātū i ipſo ē ille mentit':q dicit tāquā uexꝫ :qꝺ pu tat falſū.quātū eni adr animuꝫ eiꝰ attinet:qꝛ nō qꝺ ſentit hoc dic̄:n̄ uexꝫ dicit quāuis uerū iueniat' eē quod dicit.nec ullo mō liber eſt a mendacio:q oꝛe neſciens uerū lo quit':ſciēs aūt uolūtate mentitur nō ꝯſideratis itaqꝫ rebus ipis de quibꝰ aliqd dicit':ſed ſola itentōē dicentis: melioꝛ eſt qui neſciens falſū dicit:qm̄ id uexꝫ putat ꝙ̄ qui mentiendi animū ſciens gerit:ne ſciens uexꝫ eē qꝺ dicit. ¶ Teꝫ ge laſius papa.

Non mentitur:qui aniuꝫ fallen di non habet.

Beatꝰ paulus apl's nō iō qꝺ abſit fefelliſſe credendus eſt: aut ſibi extitiſſe ꝯtrariꝰ:qm̄ cū ad hiſpanos ſe ꝑmiſiſſet iturū diſpo ſitione diuia maioꝛibꝰ occupatꝰ ex cāis iplē n̄ potuit quod ꝑmiſit. quātū eni ipiꝰ uolūtatis i'fuit:hoc ꝓnunciauit qꝺ reuera uoluiſſet ef ficē.quātū enim ad diuini ſecreta ꝯſilij:q̄ ut hō oīa nō potuit lꝫ ſpū dei plenꝰ agnoſcē: ſupna p̄t'miſit diſpoſitōē p̄uentꝰ. Nec qꝛ beatꝰ petrꝰ apl's ꝑ affectu diuie reueren tie ipſi dn̄o rn̄dit: Non lauab mi hi pedes i etn̄ū: fefelliſſe qꝺ abſit aut i ſua putabit' minime ꝯſtitiſſe ſn̄ia:qꝛ mox eidē diuie uoluntati ceſſerit:ꝛ qꝺ ſe dixerat n̄ eē factu ruꝫ cauſis aſtrictus humane ſalu tis paſſus eſt uolūtate ꝓpria facien dum. ¶ Ille ergo falſuꝫ iurando mentitur: qui ſcit falſum eſſe qꝺ iurat. Eſt enim mendaciuꝫ ut au guſtinus ait:falſa ſignificatio uo cis cum uoluntate fallendi.ſꝫ cuꝫ fallerē ſemꝑ ſit uolūtatis :falli au tem uel infirmitatis uel temerita tis.grauius autem fit quod ex uo luntate ꝙ̄ quod ex temeritate uel infirmitate ꝓcedit: aliquādo con tingit falli uel nullū uel minimuꝫ eſſe peccatum: aliquando ex ipſa rerum uaria cōſideratione minꝰ eſſe fallere ꝙ̄ falli. ¶ Unde idem augu.in enchiridion.

Falli i his que ad fideꝫ nō ꝑtinēt aut paruū aut nullū eſt peccatuꝫ.

In qbꝰ rebus nihil itereſt ad capeſſendū regnū dei:utrum credāt' an nō:ꝛ utrū uera putent' an falſa:in his errare ꝛ aliud pro alio putare :non eſt arbitrādū eē peccatū:aut ſi ē minimū eſſe atqꝫ leuiſſimū. ¶ Idē in eodem.

In his que ad fidem pertinent: grauius eſt falli ꝙ̄ alios decipere

In ipaꝝ ꝯſideratōē reruꝫ: q̄ dicūt': tm̄ itēſt:qꝛ ſiue qs fal lat' ſiue mētiatur:ubicūqꝫ falli ꝙ̄ mentiri minꝰ ē malū ꝙ̄tuꝫ ꝑtinet ad hōis uolūtatē:tn̄ longe tolera bilius eſt i his:q̄ a religione ſeiun cta ſūt mētiri:ꝙ̄ in his ſine quoꝝ fide uel noticia deꝰ coli n̄ pōt falli ¶ Tē qꝺ dr̄:ꝑdes oēs q loquunt' mendaciū:nō de oi mēdacio intel ligendū ē.ſūt.n .qdā mēdacia in qbus ꝛſi ſit aliq̄ culpa n̄ tn̄ dāna bilia ſt':imo n̄ tāꝙ̄ mēdacia habē da ſunt. Sunt ꝛ alia mendacia q̄ ſūt grauioꝛis culpe :de quibus in telligit':ꝑdes oēs q lo. men. ut aūt appareat que mēdacia ſint ue nialia ꝛ que dānabilia :diſtiguen dū eſt quot ſint genera mēdacij. ¶ De qbꝰ aug.ſcribit i li. ꝺ mēda.

Quot ſint genera mendacij.

Primū ē capitale mēdaciū ꝛ longe fugiēdū:qꝺ fit i doctri na religionis.ad qꝺ mēdaciū nul la ꝯditōne quis dꝫ adduci. Secū dum:ut ſi aliquē ledat iniuſte:qꝺ tale eſt ut nulli ꝓſit ꝛ obſit alicui. Tertiū:qꝺ ꝓdeſt alteri ita ut ob ſit alteri:ꝙ̄uis n̄ ad imūdiciā ob ſit coꝛpoꝛalē. Quartū ſola mētiē di fallēdiqꝫ libidine:qꝺ mixꝫ men daciū ē. Quītū qꝺ fit placēdi cu piditate ꝺ ſuaui elogo. His oibꝰ penitus euitatis atqꝫ reiectis:ſeq tur ſextum genꝰ quod nulli obeſt ꝛ ꝓdeſt alicui:uelut ſi quiſpiā pe cuniam alicuius iniuſte tollendā ſciens:ubi ſit neſcire ſe mentiatur Septimum genus mendacij eſt quod ꝛ nulli obeſt ꝛ ꝓdeſt alicui uelut ſi nolens hominem ad moꝛ tem queſitum ꝓdere mentiat'. Octauum genus mendacij ē :qꝺ ꝛ nulli obeſt ꝛ ad hoc ꝓdeſt:ut ab imundicia coꝛpoꝛali aliquem tueatur. Nō eſt igitur mētiēdū

ꝙ ipſa pſona de q̄ fit ſmo vel ad quā fit ſmo: non icludit̄ i gn̄ali
ſmone: ſi. ff. cōia p̄re. qꝗd vēditoꝛ. ar. ꝯ. xxvi. di. deide. ⁊. ff. ꝺ pig.
paulus. §. vlt. vbi dr̄ ꝙ ſi ſuus obligauerit oia bona dn̄i ſui: ip̄e in
telligitur obligari.

a ¶ Ab inuidicia: vt ſi volenti ꝯhere cū ſoluta: dicā eā eē coniuga
tā. ⁊. ꝓdeſt iſtō
ei ad cōſeruan
dā pudicitiam
Et nota ꝙ hec
tria mendacia
i hoc ꝯueniūt:
ꝙ per ea alicui
ꝓdeſt mētienſ
ſʒ nulli obeſt.
Sed differunt
in hoc: ꝙ vnū
ꝓdeſt ad eua-
dendū dānum
rerū: aliud ad
euitādū piclm
vite. tertiuʒ ad
pudicitiā cōſer
uandam.
b ¶ Cū alteri⁹.
ſic. xiiij. q. v. de
niqꝫ. xi. q. iij. ſi
qs vero. ꝑicu-
loſa eſt. n. talis
cōpēſatio. xiiij
di. ꝙ ait. poteſt
tn̄ ſibi aliquis
ꝯſulē cū alt̄i⁹ i
iuria dū tn̄ nō
eo ꝓpoſito fa
ciat vt alij no-
ceat: ſed tn̄ vt
ſibi ꝓſit: vt. ff.
de aqua pluui.
ar. l. i. §. deiqꝫ.
nec tūc facit in
iuriā cū ſuo iu
re vtitur: vt ex̄
de elec. cū eccl̄a
⁊ ex̄ de ap. bōe

c ¶ Placendi.
adulatiōis cā.
⁊ ē ſi. xxxij. q.
iiij. obijciūtur.
xcij. di. cātātes

in doctrina pietatis: qꝛ magnum
ſcelus ē ⁊ ꝑmum genus deteſtabi
lis mendacij. Nō ē igit̄ mētiēdū
ſecūdo genē qꝛ nll̄i faciēda iiuria
ē. Nō ē mētiēduʒ tertio genē: qa
nll̄i cū[b] alteri⁹ iiuria ē ꝯſulēdum.
Nō ē mētiēdū q̄rto genē ꝓpt̄ mē
dacij libidinē: q̄ ꝑ ſeip̄aʒ uicioſa ē.
Nō ē mētiēdū qnto genē: qꝛ nec
ip̄a ueritas placēdi[c] cā hominibuſ
enūciāda ē: quāto min⁹ mēdaciuʒ
qꝺ ꝑ ſeip̄m qꝛ mēdaciū ē utiqꝫ tur
pe ē. Nō ē mētiēdū ſexto genere
neqꝫ. n. recte teſtimonij ueritas ꝓ
cuiuſcunqꝫ tꝑali cōmodo ac ſalu
te corrūpit̄: ad[d] ſempiternā uō ſa
lutē null⁹ ducēd⁹ ē opitulāte mē
dacio. Neqꝫ ſeptimo genē mētiē
dū ē. nō. n. cuiuſqꝫ ꝯmoditas aut
ſalus tꝑalis ꝑficiēdē[e] fidei p̄feren
da ē: nec ſe qſqꝫ i recte factis[f] nr̄is
tā male moueri ſentiat: ut fiat ēt
aio ꝺterioꝛ lōgeqꝫ a pietate remo
tioꝛ. Nec octauo genē mētiendū
ē: qꝛ[g] ⁊ in bonis caſtitas ai pudici
tie corporis p̄fert̄[h] ⁊ i malis quod
ip̄i facim⁹: eo qꝺ fieri ſinim⁹ nob
dānabili⁹[i] ē. In his aūt octo gene
rib⁹ tāto qſqꝫ min⁹ peccat: cū men
tit̄ quāto magis a p̄mo recedit̄[k].
Quiſqs aūt eē aliqꝺ gen⁹ m̄dacij
qꝺ peccatū n̄ ſit: puta ucrit: decipi
et ſemetip̄m turpit̄: cū honeſtum
ſe deceptoreʒ arbitret̄ alioꝛum.

Tē auguſtinus de uerbis apl̄i.
Nō lʒ alicui cā hūilitatis mētiri

d ¶ Ad ſempiternā. Sʒ q̄lit̄ pōt aligs ad eternā ſaluteʒ duci ꝑ pec
catū? Reſ. indirecte: vt ſi mōch⁹ dicat regulā ſuā eē dulcē: ⁊ ꝑ tale
mendacium lucret̄ aliquē chꝛiſto: ⁊ eſt ſi. i. q. ij. quāpio. xlv. di. de
iudeis. ⁊ ſic patet ꝙ null⁹ dʒ mētiri: vt ali⁹ ꝑiculū corporis vl̄ re⁊
euitet. xiiij. di. ꝙ ait. ⁊. j. e. faciat.
e ¶ Perficiēde. i. ſalutē alteri⁹ nemo debet p̄ferre ꝓprie fidei.
f ¶ Factis. q. d. licet nos dicim⁹ ꝙ nemo dʒ mētiri ꝓ vita alterius:
nō iō aligs ita crudelis vl̄ ipius ſit: ꝙ nō defēdat talem facto licet
verbo non poſſit defendere.
g ¶ Quia ⁊ in bonis. i. inter bona.
h ¶ Prefert̄. vt. xxxij. q. v. tolerabilius.
i ¶ Dānabili⁹. electiue ponit̄. ⁊ eſt ſenſus: malum qꝺ nos facimus
ſ. mēdaciū ē nobis dānabile. ſʒ ꝙ ſciuim⁹ fieri homicidiū nobis
non eſt damnabile.
k ¶ Recedit. nō videt̄ h̄ verum: qꝛ min⁹ peccat. vij. genere menda
cij q̄ꝫ. viij. qꝛ mai⁹ malū vitat̄ ꝑ ſeptimū mēdaciū q̄ꝫ ꝑ. viij. ad hoc
dico qꝛ receſſus iſte nō ꝯſideraf̄ ſʒ oꝛdinem mēdacioꝝ queʒ hic
enumerat: ſed poti⁹ ꝯſideratur circa qualitatem pꝛimi mendacij.
Nā p̄mū mēdaciū cōſiſtit in religione qꝺ maximum eſt. vn̄ ē ma
ximum peccatū: ſic in hoc menti i. quāto ergo magis recedetur a
religione tāto ē min⁹ peccatū. vl̄ dicas ꝙ tria vltia peccata n̄ dr̄nt
i ſe niſi ſʒ q̄litatē fc̄i. ⁊ ita n̄ reputat iſta tria mēdacia ꝓ diuerſ. io.

Cum humilitatis ſed nōne bonaꝝ mētiū ē ibi recognoſcē culpā vbi
culpa nō eſt: vt. ſ. di. v. ad ei⁹? Reſ. in genere pōt qs dicē ſe eē pecca
toꝛem. qꝛ nemo ſine crimine viuit: vt. xxv. di. §. crimis. ⁊ recognoſcēdo i ſe
culpā eē n̄ peccat: dūmodo h̄ credat veꝝ eē qꝺ dic. xl. di. an̄ oia. ⁊. ij. q. vij.
q̄ꝫ q̄ꝫ. ſʒ ſpāliť dicēdo aliqꝺ peccatū de ſe cui⁹ ꝯriū credit moꝛtaliter peccat

Cum[l] humilitatis cā mētiris
ſi n̄ eras peccatoꝛ anq̄ꝫ mētie
ris: mentiendo efficeris qꝺ euita
ras: ueritas aūt ip̄a in te nō ē: niſi
te ita dixeris peccatoꝛē: ut ēt eſſe
cognoſcas. ueritaſ aūt ip̄a ē ut qꝺ
ē dicas. nā qūo eſt humilitas ubi
regnat falſitas[m]? Tē greg.

Incauti[n] ſūt humi De eodē.
les q mendacio ſe illiqueant.
Tē augu. ſuꝑ iohānem.
Non licet mentiri ut arrogantia
euitetur.

Non[o] ita caueatur arrogantia
ut ueritas relinq̄tur. Idez
in enchiridion. Nō omne mē
dacium eque peccatum eſt.

Ibi[p] aūt nō abſurde uꝛ̄: oē q
dem mēdaciū eē peccatū. ſed
multū inteſt quo aio ⁊ de quib⁹ re
b⁹ qſqꝫ mētiat̄. Nō. n. ita peccat
q[q] ꝯſulendi qūo ille q nocendi uo
luntate mētit̄: nec tn̄ nocet q uia
toꝛē mētiēdo i aduerſū iter mittit
q̄ꝫtū is q uiā uite mēdacio fallēte
ꝺpꝛauat. Tē aug. i li. ꝺ ꝯflictu
uicioꝝ atqꝫ uirtutū. Nō eſt ali
quo modo quilibet decipiendus.

Nec[r] artificioſo mendacio nec
ſimplici uerbo oʒ quenq̄ꝫ deci
pere: quia qūolibet mentitur[s] qs
occidit animam. Item augu.
in. v. pſalmo.
Pro temporali uita alicuius per
fectus mentiri non debet.

Nec[t] qs ābitret̄ ꝑfectū ⁊ ſpūalē

Sed obijcit̄ de ſacer-
dote: q oia cria ſpāl̄r
de ſe cōfitetur. ſed dic
ꝙ illud facit in ꝑſona
eccl̄e. nullū enī vicium
ē: ꝙ nō reperiat̄ in ali
q̄ mēbꝛo eccl̄ie. vel dic
vt dicit auguſtin⁹ ꝙ in
vno peccato mlta pec
cata pn̄t nōi. cū enim
qs peccat moꝛtalr̄: cō
mittit homicidiū occi
dēdo aiam ſuā: cōmit
tit furtū: qꝛ ſe ſbtrahit
deo. adulteriū qꝛ rece
dit a deo ⁊ foꝛnicat̄ cū
diabolo. ꝑiuriuʒ qa fi
dē ꝓmiſſā i bapaſmo
n̄ ſuat: ⁊ ꝙ dicit in om
nibus vicijs in qb⁹ mi
ſer hō peccare pōt ⁊c̄.
ibi cōpꝛehēdunt̄ gene
ra ſingulo⁊ ⁊ n̄ ſingu
la generū. tres eni ſunt
mōi peccandi. ſ. dele-
ctatione ꝯſenſu ope. j.
de pe. di. ij. ſicut.
m ¶ Falſitas. qꝛ duo ꝯ
traria nō pn̄t eē i vno
ſubiecto: vt. xxxij. q. i.
cū renunciatur.
n ¶ Incauti.
o ¶ Non ita.
p ¶ Ibi. reb⁹. magiſ
eni ē mentiri de
deo q̄ꝫ de homine.
q ¶ Qui ꝯſulēdi. rōne
ꝯſilij nemo peccat vel
obligat̄: dūmodo nō
ſit fraudulentuʒ: vt. ff.
de re. iur. cōſilij. ⁊ vbi
al̄s nō erat factur⁹ ille
cui cōſulit̄: vt. ff. man-
dati. ſi remunerādi. §.
ſi tibi mādauēo. qn̄qꝫ
tn̄ tenet̄ plus ꝯſulens q̄ꝫ faciens: vt. lxxxvi. di. tanta.

r ¶ Nec artificioſo. vt ſi h̄ mō dicat: iſte equus neſcit ſcandere arboꝛem in
tendens ꝙ neſciat ire ſuꝑ pōtem: ⁊ vbicūqꝫ aliquis obſcure vel ambi
gue loquit̄: vt. ff. de iure fiſci. ita.
s ¶ Mentit̄. vt ledat aliquē. ſec⁹ ſi iocoſe mētiat̄: vt. j. c. ꝓxi. Quid ḡ dices
de abꝛaam: nōne mētit⁹ eſt cū aliud gereret in aio: vt. j. e. §. abꝛaam? itē qd
de paulo q dixit neſciui qꝛ p̄nceps eēt cū ſciret: vt. xxiij. q. i. parat⁹? itē qd
de mendacio ieu: q aliud in aio gerebat: vt. j. e. vtilem? Ad hoc dicendū eſt
ꝙ abꝛaā myſtico intellectu verū dixit oſ̄dens p̄rem ⁊ filium in fine reuer
ſurum ad iudeos: cū oēs reuertēt̄ ad ip̄m. Paulus ꝑ illa verba p̄dixit de
ſtructionē regni iudeoꝝ futurā veniēte chꝛiſto Itē ieu nō fuit mentit⁹ ſʒ
ironice locutus eſt. vel dic ꝙ inſpiratione diuina hoc dixerunt: vt ex̄ de di
uoꝛ. gaudemus.
t ¶ Nec qs arbitret̄. n̄ occidit̄. vꝛ̄ ḡ ꝙ ꝑfect⁹ hō moꝛtalit̄ peccat mētiendo
ꝓ vita alteri⁹. ⁊ ſic erit deterioꝛis ꝯditōis ꝑfect⁹ q̄ꝫ ipfectus. Ad qꝺ
nōndū ꝙ triplex ē gen⁹ mēdacij. malignitatꝭ qꝺ fit cā decipiēdi: ⁊ illꝺ oib⁹
ē moꝛtale peccatū. iocoſitatꝭ vbi nēo ledit̄ ⁊ illꝺ nll̄i ē moꝛtale peccatū. beni
gnitatꝭ ſiue pietatꝭ qꝺ fit ꝓ ſalute alicui⁹ ⁊ ꝺ illo dr̄ ꝙ ē moꝛtale ꝑfectꝭ venia
le ipfectꝭ. Sʒ q̄re n̄ ē moꝛtale poti⁹ illꝺ peccatū qꝺ fit ioco ⁊ ꝑ qꝺ nll̄i ꝓſūt
q̄ꝫ iſtꝺ ꝑ qꝺ ꝓſūt alicui? Reſ. ꝙ illꝺ n̄ fit ex aio ſʒ iſtꝺ ſic. ⁊ ꝑ illud itēdit de
cipere ꝑ iſtud n̄. Et itelligas h̄ ꝑfectū ſolū illuʒ q ex toto renūciauit oibus
pompis ſeculi: q ſi decederet ſtatim ſaluaret̄. ſed cū nullus debeat ꝑeccare

venialiter ad h͞: vt alter liberet͛ a morte: vt. s͞. e. p͞mū. qualiṫ g͞ respondebit ille a quo q͞rit͛ ab hoste: ē talis in hac domo? si tacet: p͞sumit eū eē i domo. si aūt fatet͛: re⁹ erit homicidij. Res. tacere pōt: ꝛ licet alter p͞sumat malum ex taciturnitate. h͞. n. ei n̄ iputat͛. absit eni vt ea q̄ bona ꝛ licita facim⁹ ꝛc̄. vt xxiij. q. v. de occidendis. vel p equocationē caute deludat interrogantē. di cēdo n̄ ē h͞. i. nō come dit h͞: sic̄ abraā fec̄. j. c. q͞rit͛. hostem eni caute possum⁹ deludē. xlij. di. i mādat͛. nō obstat xi. q. iij. q͞sqs metu. vbi dr̄ q̄ ueritatē occulta re idē ē qd̄ dicē falsū. s͡ʒ illud ver̄ ē i teste. itē n̄ obstat. xxv. q. ij. p͞scri ptione. q͞ obtinet circa iudicia.

u Nonnullā. q͞ facit vt ꝯsulat. pximo.

x Duplex. s͞. xi. q. iij. antecessor.

y Furens. g͞ semp h͞ itelligit͛ h͞ ꝯditō si res i eodē statu māserit: vt ff. de sol. cū qs i p͞n. ex̄ de iureiurā. quēadmo dū. Et ē h͞ arg. q̄ p no uum casū nouū datur auxiliū: vt ex̄ de offi. d͞ le. isinuāte. ff. d͞ iterro. ac. de etate. itē ar. ē h͞ q̄ vba g͞nalia n̄ extēdūt͛ ad ea de qb⁹ n̄ ē dictū vel cogitatū: vt. s͞. e. be atus. xi. q. iij. aūcessor. ꝛ. ff. de trāsac. cū aglia na. ex̄ de deci. cū multi plici. ꝛ ex̄ de resti. spo. audita. ꝛc̄.

z Faciat hō. qd̄ pōt ex h͞ capitulo ha bes q̄ solū illō dr̄ pos se facē qd̄ iuste facere possum⁹. qn̄qꝫ h͞ dictō posse sil͛ denotat potē tiā iuris vel facti: vt ex̄ de rescrip. sciscitatus. qn̄qꝫ potētiā facti tātū vt. viij. q. i. moyses. qn̄ qꝫ refert͛ ad honestatē de pe. di. ij. charitas. ff de cōdi. isti. fili⁹ qn̄qꝫ ad ꝯmoditatē. ff. de v. sig. nepos ꝓculo.

ꝛ Reliquū. i. id solū sibi ꝯrelictū.

o Omne. ut p͞stes i. vt ꝯsis. io.

q Quod ait. vt exi tus. ar. q̄ ꝓ͞n͞tia ꝓbat͛ p͞cedētia: vt. xx xiij. q. i. c. i. ꝛ. i. q. i. con stat. ff. de act. ꝛ obli. ob ligationum.

Siqs. per raptuꝫ rapinā cōmisere filij israel. xiiij. q. v. di xit. Et ē h͞ ar. q̄ vno ꝓ hibito ꝓhibita sūt oia silia: vt. s͞. di. iiij. deniqꝫ. i fi. ꝛ ex̄ de ꝯsti. translato.

b Iniurie. tūc licuit ꝓpria auctē vlcisci iniurias: vt. xxiij. q. iiij. cum i lege ꝛ. q. v. si audieris. hodie n̄ lꝫ: vt. xxiij. q. iiij. inter. ꝛ. q. v. de occidendis.

c Insequitur. cū dicit mihi vidictā ꝛ ego retribuā. ꝛ cū dixit: siquis pcus serit te in vna maxilla: prebet ei aliam. io.

hoīeꝫ ꝓ ista tpali uita morte cui⁹ sua ul͛ alteri⁹ n̄ occidit͛ aīa debere mētiri. s͡ʒ q͞m aliud ē mētiri aliud ē uerū occultare: si qdē aliud ē fal sū dicere aliud ueruꝫ tacē: ut siqs forte nō uelit ad istā uisibilē mor tē hoīeꝫ ꝓdere: parat⁹ eē dꝫ uer̄ occultare nō falsū dicē: ut neqꝫ ꝓ dat neqꝫ mētiat͛: nec occidat aīaꝫ suā ꝓ corpore alteri⁹. Duo sꝫ ge nera mēdacior̄: i qb⁹ n̄ ē magna culpa s͡ʒ tn̄ n̄ sꝫ sine culpa: cū aut iocamur aut ꝓximo ꝯsulēdo mē timur. Illud autē p͞mū i iocādo iō n̄ ē pniciosū: q͞ nō fallit. nouit eni ille cui dr̄ cā iocādi fuisse dictū scd͞ʒ aūt iō min⁹ ē: q͞ retinet n̄nul lā beniuolētiā. Illō uero qd̄ n̄hꝫ duplex⁹ cor: nec mēdaciū qdeꝫ di cēdū ē. uerbi gr͞a: tāq͞ꝫ sicui gladi⁹ ꝯmēdet͛ ꝛ ꝓmittat se redditurū: cū ille q cōmēdauerit poposcerit si forte gladiū suū repetat fures⁹ manifestū ē n̄ eē reddendū: ne ul͛ se occidat ul͛ aliū: donec ei sanitas restituat͛. hic iō nō hꝫ duplex cor q͞ ille cui cōmendat⁹ ē gladi⁹: cuꝫ ꝓmittebat se redditurū poscenti n̄ cogitabat furentē posse r͞petere manifestū ē n̄ esse culpāduꝫ aliq̄n̄ uer̄ tacere. falsū aūt dicē n̄ iuenit͛ sāctis ꝯcessū. Idē i li. d͞ m̄daci o

Nr͞o peccato alt͛i⁹ saluti ꝯsulē n̄ debem⁹

Faciat͛ hō ēt ꝓ tpali salute hoīuꝫ qd̄ pōt. cū auteꝫ ad hoc uētum fuerit: ut tali saluti nisi peccādo ꝯsulē nō possit: iā se existimet nō h͞re qd faciat: q͞m id r͞liquū⁹ eē ꝓspexerit: qd̄ recte faci et. Itē isi. i synōymis. De eod͞

Omne⁹ gen⁹ mēdacij sūmope fuge: nec casu nec studio loq̄ ris falsū: nec ut prestes mētiri stu deas nec q̄libet fallacia uitā alicu ius defendas. caue mēdaciū in oī bus. Item augustinus.

Siqs ad te ꝯfugerit: q de mē dacio tuo possit a morte libe rari nō es mentiturus. os. n. qd̄ mētit͛ occidit aiaꝫ. cū ergo mētiē do uita eēna amittit͛: nūq͞ꝫ ꝓ cuius q͞ꝫ uita tpali mētiēdū ē. Item

augu. i libro q͞onū genesis. c. xlv.

Non deputant͛ mendacia: cum ea que non sunt ioco dicuntur.

Quod⁹ ait frib⁹ suis ioseph: ne sciebatis: q͞ non ē in augurio hō q̄lis ego. De hoc augurio etiā mādauit eis dicēdū p hoiem qd si bi uelit. q͞ri solet aut q͞ n̄ serio aut ioco dictū ē: ut exit⁹ docuit. n̄ ē ha bendū mēdaciū. mēdacia enim a mēdacibus serio agūt͛ n̄ ioco. Cū aūt q̄ nō sꝫ tāq͞ꝫ ioco dicūt͛: non de putent͛ m̄dacia. Sed i ueti testō multa ꝓmittebant͛: quor̄ exēplis hodie uti nō licet. Unde greg.

Ueteruꝫ exemplo mentiri nō licꝫ

Siqs⁹ p uet⁹ testm̄ uult suum tueri mēdaciū: q͞ min⁹ illic q busdaꝫ fortasse nocuerit: dicat ne cesse est rerū alienarū raptū retri butionē iniurie⁹ q̄ ifirmis illic con cessa sūt: sibi nocere n̄ posse. q̄ oia cunctis liq̄t q͞ꝫta aiaduersione ue ritas insequit͛⁹. q̄ nobis iaꝫ signifi cationis sue umbra postposita in uera carne declarantur. Idem

Obstetrices de pietate remunera te de mendacio sunt punite.

Si⁹ q̄libet culpa seq̄nti solꝫ pia operatione purgari: quanto magis hec facile abstergit͛: quam mr̄ boni opis pietas ipsa comita tur. nōnulli uō obstetricū fallacia conant͛ asserrē hoc mēdacij gen⁹ n̄ eē peccatū: maxīe q͞ ī illis men tientib⁹ scriptū ē: q̄ edificauit eis dn̄s domū i q̄ magis recōpensati one cognoscit͛: qd mendacij culpa mereat͛. Nā benignitas ear̄ mer ces⁹ q̄ eis in eēnā⁹ potuit⁹ uita retri bui ꝓmissa culpa mēdacij i t͛rena ē recōpensatiōe declinata. Abra am quoqꝫ loq̄ns ad pueros suos ait: sedete hic cū asino: ego ꝛ puer illuc usqꝫ ꝓtransibim⁹: ꝛ cū adora uerim⁹ reuertemur ad uos. licet aliud se facturū deliberaret: tn̄ ex cusat͛ a mēdacio. unde ābrosi⁹ i li bro de p͞triarchis. Prophetauit⁹ qd̄ ignorabat. ipse solus dispone bat redire immolato filio: sed do minus per os eius locutus ē. qd̄

d Siquelibet. mereat͛. i. demereat͛.

e Merces. arg. aliquem consequi penā ꝛ premiū ex eodē facto sicut miles qui mutit͛ cā ignominie liberat͛ a sacro: ꝛ est ꝯ id. ff. s neg. ge. sine. ꝛ. xvi. q. i. legi.

f Eterna. vides ergo q̄ si aliquis prosperitatem habet in hac vi ta: per hoc au fertur ei spes eēne vite: vt de pe. di. iij. quid g͞ turbamur. itē ex isto loco vr̄ q̄ iste mulieres que mentite fu erunt pro salu te alterius: pec cauerūt morta lit͛: q͞ ꝓ veniali peccato nullus p͞uat͛ eterna salute. augu. tn̄ dic̄ eas veniali ter peccasse. s͡ʒ vt pꝫ in glo a gregorij super exo. vn̄ sūp͞tū est illud. c. iste mlieres bis fu erunt mentite. Primo ꝓmi serūt pharao ni q̄ omēs ma sculos īficerēt Sꝫ tūc hēbāt in ꝓposito: q̄ non iterficerēt illud peccatuꝫ fuit veniale: q͞ fuit ꝓ vita illo rum ꝯseruan da. ꝛ de illo lo quitur augusti nus. Postea vero pueris re seruatis cuꝫ re darguerentur a pharaone sꝫ mentite: cuꝫ di cebant hebreo rum mulieres habere scienti am obstetricā di ꝛc̄. ꝛ tūc nō fuerunt menti te pro vita pu erorum: quia illi iam seruati erant: sed pro pria vita ne in terficerentur ꝛ hoc mendaciū fuit mortale: ꝓ pter h͞ dānate fuerūt. quidaꝫ tamen dicunt q̄ licet ꝓpē veniale pecca tum non dam netur aliqs tn̄ in pedire pōt aliquem ne saluetur. Sed hoc non credo cum veniale peccatum non tollat gratiam. nec eam impediat etiam si omnia venialia pec cata aliquis commisisset.

g Potuit. si habuisset charitatem.

h Prophetauit.

parabat captioſe autē loqbaꝛ cū
ſeruulis: ne cognito negocio aut
ipediret euȝ aliqs: aut gemitu ob
ſtreperet aut fletu. Quandoqȝ
aliqd iubendo ſignificam⁹ uelle fi
eri qδ tñ fieri nolum⁹: ſȝ exprimē
tuȝ obedientie qrim⁹. ſicut abraā
a deo tentat⁹ legiꝛ: cum iuſſus ē
imolare filiū: quē dñs nolebat ab
eo occidi. Unde i eodē libro idē
ambroſi⁹. Non eni uolebat de⁹
a pre imolari filiū: nec ipleri hoc
mun⁹ uolebat: q ouē p filio imolā
dā obtulit: ſed tētabat effectū pa
tris: ſi dei pcepta preferret filio: ꝛ
infra. Non iniicias igt manum i
puer: neqȝ facias illi qcqȝ. affectū
tuū inqſiui ñ factū exegi. tentaui
mētē tuā: ſi ēt filio dilectiſſimo ñ
pceres ppter me. ñ aufero qδ ipē
donaui: nec heredē inuideo queȝ
largit⁹ ſū ñ bñti. Itē hierony.

Simulatio utiľ ē ꝛ i tpe aſſumēda.

Utilem ſimulationē ꝛ i tpe aſſu
mēdaȝ iehu regis iſrael nos
doceat exēplum: q cū ñ potuiſſȝ
iterficere ſacerdotes baal: niſi fin
xiſſȝ ſe idolū uelle colē dicēs. Cō
gregate mihi ōnes ſacerdotes ba
al: rex achab ſeruiuit ei in paucis:
ego ſeruiā ſibi in multis: ꝛ dauid
qñ mutauit facieȝ ſuā coram abi
melech: ꝛ dimiſit euȝ ꝛ abijt: nec
miruȝ qñuis iuſtos hōies: tñ aliqñ
ſiľare p tpe ob ſuā ꝛ alioꝝ ſalutē
cum ꝛ ipē dñs nr̄ non hñs pecca
tum nec carnē peccati: ſiľationē
peccatricis carnis aſſūpſit: ut con
dēnās i carne peccatū: nos i ſe fa
ceret iuſticiā dei. Ecce q̄ mēda
cia ſint uenialia et q̄ damnabilia.
Sed qriꝛ quare dicat aug. ñ eſſe
mētiēdū p tpali uita alicui⁹: cum
abraā deſcēdēs i egyptū rogauit
ſarā ut ſororē ei⁹ ſe eē mētireꝛ di
cēs: noui qdē q pulchra ſis muli
er: ꝛ q cū uiderit te egyptij dictu
ri ſſ uxor illi⁹ ē: ꝛ iterficiēt me ꝛ ſua
buntqȝ te. dic ergo obſecro te: q
ſoror mea ſis: ut bñ ſit mihi ppē
te: ꝛ uiuet aia mea ob gratiam tui
ſed abraam ñ mēdaciuȝ dixit ſed
uerum tacere uoluit. Unde idē
auguſtinus ait i qōnib⁹ geneſis.

Quō abraam excuſeꝛ a mēdacio
qȝ ſaram ſororē ſuam eē dixit.

Queritur cur pñarcha mētiri
uoluit: ut diceret ſarā ſororē
ſuam: ꝛ nō poti⁹ deo cōmiſit. q ſi
uellet ei⁹ pudicitiaȝ apud pharao
nē ſeruare poſſet. ſȝ ueritateȝ uo
luit celari nō mēdaciū dici. ſoror
enim dr̄ qȝ filia fr̄is erat. ꝛ in hoc
oñdiꝛ q nemo dȝ tētare deū ſuū
dū hȝ qd rō abili pſilio faciat. fe
cit qδ potuit: qδ non potuit: deo
pmiſit i quē ſperauit. nec cū fides
aut ſpes fefellit. ſi autē itrogatus
uxoreȝ illā ſuā idicaret: duas res
deo pmitteret: ꝛ uitaȝ ſuā ꝛ uxo
ris pudicitiā. Itē opponiꝛ q ia
cob mētiēdo ꝛ ſibi pfuit ꝛ alij no
cuit: nec tñ rp̄hendiꝛ ſȝ commen
daꝛ ſed iacob dicendo ſe eē eſau p
mogenitū nō ē mētit⁹. ñ. n. dixit
ſe eē pmogenituȝ naſcēdo: ſȝ ius
pmogeniture illo uēdente rite ad
eūdo. ſic ꝛ chriſtus iohānē dixit
eē heliā ñ pſona ſȝ imitatiōe uir
tutis. Erat ergo iacob eſau ñ na
ſcēdo ut dixim⁹: ſȝ emptiōe pmo
geniture de ñ pmogenito in pmo
genitū trāſeūdo. ſicut ꝛ ipſe eſau
pmogenita uendēdo: de pmoge
nito ñ pmogenit⁹ fieri meruit. ſic
ꝛ iudei cū eſſent filij abrae carne
qȝ nō fuerunt filij ei⁹ imitatione:
non deputanꝛ inter filios abrae
ſȝ dicūꝛ filij diaboli: cui⁹ filij ſūt ñ
naſcendo ſed imitādo. uñ a dño
audire meruerūt: ſi filij abrae eſtis
opa abrae facite. nunc auteȝ que
ritis me iterficere hoieȝ: q uerita
teȝ locut⁹ ſū uobis. hoc abraā nō
fecit. uos ex pre diabolo eſtis et
deſideria pr̄is ur̄i facere uultis.
Econtra gētiles cū ſm originem
carnis ab abraā eēnt alieni: tñ imi
tatiōe fidei ꝛ iuſticie ſucceſſerūt i
filios abrae: unde ab aplō dr̄ eiſdē
ſi aūt chriſti ergo abrae ſemē eſtis
hic idē apl's ſcribēs romanis ait
o tu iudee ſi circūcidaris nec legē
ei⁹ obſerues: circuncīſio tua pu
cium facta ē. quō ꝛ pputium ſi iu
ſticias legis cuſtodiet: in circūciſi
onem reputabiꝛ. Preferꝛ ergo
ut ex pmiſſis colligitur: imitatio
opis origini carnis. uerací ergo
nō mēdaciꝛ iacob ſe dixit eſau eē
nec mētiēdo: ſȝ uerꝫ dicendo ſibi
pfuit alteri uō nō nocuit: qȝ bene
dictionē ſibi debitaȝ accepit: non
alienam ſurripuit. Epiſcop⁹ uō
iſte de quo agitur: ꝛ ſi falſuȝ iura
uit: tñ qȝ ut ſupradictuȝ ē: reā lin
guaȝ nō facit niſi rea mēs: neqȝ
reus piurij hētur. pbaꝛ hoc etiaȝ
exemplo ſaulis: q cū eēt in caſtris
pugnaturus ptra philiſteos iura
uit ſe iterfecturū qcūqȝ ante ſolis
occaſū comederet. ionatas autē
fili⁹ ei⁹ nō audito regis iuramēto
cū pugnādo magnaȝ hoſtiū ſtra
gē dediſſet: ꝛ ſalutē feciſſet i iſra
el fame laborans uidit fauuȝ mel
lis quem regia uirga quam geſta
bat inmanibus accepit ꝛ comedit.

i Parabat. dominus.
k Captioſe. i. caute.
l Non. eniȝ volebat. Sed nūqd volūtas abrae fuit ꝯria voluntati dei? non: ſed ipſa nolita fuerunt ꝯria. Abraam eni volebat iꝛficere ꝛ deus hoc ipſū nolu it. ſ. iterficere. ꝛ ſic eadem vo litas fuit.
m Utilem. arg. q dolus ꝯ hoſtē bo nus ē: vt. xxiij q. ij. dñs. ꝛ. xli ij. di. i mādaꝛ. ꝛ. ff. ō cap. ꝛ p⁹ li. re. nihil iter ē. C. de com. ꝛ merc. l. ij. ꝛ. xii ij. q. v. dixit. ꝛ de conſecrati. di. ij. dixit dñs ſicut ecōuerſo q̄dā diſſimľare poſſumus. ff. de noua. doli. in fi. arg. ꝯ. xxi ij. q. i. noli. do lus vō vľ ſimu latō ad fallēdū ſemp malus ē vt. xxvij. di. q interrogaſti. ꝛ xij. q. i. certe. C de lat. li. tol. l. i. §. qui pileati.
n Simulatio nem. vt falleret diaboluȝ. dicit enim auctas ſi diabolus enim filiū dei ſciuiſ ſet: nunqȝ euȝ a iudeis crucifi gi paſſus fuiſ ſet.
q Queritur mentiri. ecce dicit aug. ipſum mētitū: ꝛ tñ poſtea dič ipm nō menti tum: ꝛ hoc eſt nōndum circa reſcripta vľ cir ca iudicia: an q̄rendo vľ nar rando vľ diffi niēdo aliqd di catur: vt. iij. q. vi. hoc quippe ꝛ ſic ē hic arg. q interrogans

nō cōſiteꝛ: ar. ꝯ. xxx. q i. de eo.
p Sororē. hic patȝ q ſi qlibȝ ſcōus grad⁹ fu it i lege phibit⁹: ex de ꝯuer. in fi. iterrogatuȝ itē pȝ hic q licite p eq uocationem poſſum⁹ hoſtem deludere: vt. j. §. pr.
q Faciat. nō obſtat ō cō. di. i. ois chriſtianus vt ibi ſolui: ſic. xxiij. q. vlt. ſi nulla.
r Itē opponiꝛ. ſed imitādo. ꝛ ita qñqȝ ali quis ſumit poti⁹ appel latōem ab accidenti q̄ȝ a nā: vt. ff. de orig. iur. l. ij. in pn. ꝛ. i. q. i. cito.
s Prepuciū. i. circū ciſus in pputio ꝛ nō i corde. cū tñ dixerit le giſlator circūcidite vos ꝛ āputate pputia cor dis veſtri.
t Reputabiꝛ. i. gentiľ reputabitur circūciſus ſi ſeruat legem.
u Non nocuit. ꝛ ſic i iuriam non fecit: quia iure ſuo vſus eſt: vt ex de elec. cum eccleſia.
x Niſi rea mens. vt ſ. e. homines.
y Audito. quia vox pconia paucis innote ſcit: vt. C. qūo ꝛ qñ iu dex. auč. qui ſemel. ꝛ q tarde venit ad iudiciū preſumitur non audi uiſſe vocē preconis: vt ff. de in inte. reſtitu. di uus. ꝛ edictum tantuȝ ligat eos ad quos per uenit: vt. lxxxij. di. pro poſuiſti. in fi. ff. de de cre. ab or. faciē. l. vlti. tñ hec non eſt excuſa tio ſufficiens: dummō edictum ſit publice p poſitum: vt. xvi. diſti. q dicitis.
z Stragē. ꝛ hoc ei nō pficit ſi ſcienter cōtra edictum fecit: vt. ff. de re mili. l. iij. §. in bello.
ꝛ Laborās. illud eni potuit excuſare: de cō ſecra. di. v. diſcipulos.
ꝯ Quia quantum. ſic dicitur aliquid eē quā tum ad ſe non quantū ad alios: vt. xlix. di. c. vlti. ꝛ de conſe. di. iiij. queris. ꝛ. i. q. i. q qdā.

a Cum ergo obedientia. Hec questio determinat. ī. xv. q. vlt. c. vlt. & viij. q. iiij. c. nonne.

b Quod aūt illicitū. Iuramētum sex modis dicit̄ illicitū ex psona ex re ex fine ex cā ex tpe ex mō. Ex psona dupl'r: vł ex psona ei⁹ q iurat: vł ex psona ei⁹ cui iurat̄. nā si ipubes iurat: ñ tenz iuramē tū: vt. ī. q. v. paruuli. itē si clic⁹ laico iurat. ī. q. v. nll's. Ex re etiam illicitum ē iuramētuʒ du plicit̄: vt si res sit illici ta q iurat̄: vt. ī. e. i mal'. ⁊ si res illa per quā iu rat̄ ñ sit sacra: ut. s. e. q. i. clericū. per creatu ras. ⁊. s. q. i. considera. Ex fine illicitū est: vt si iuret̄ ,pter electū ⁊ añ electionem: vt. viij. q. iij. artaldus. Ex cā: vt si ad clamorē ppl'i iu ret̄: vt. ī. e. vnusquisq;. Ex mō est illicitū: vt si temē iuret̄ vł idiscrete vł ,ppt̄ necessitatē: vt. s. e. q. ij. c. ij. ⁊. ī. e. si aliqd Item iuramentum ex tēpore ē illicitum: ut si iuret̄ in. xl. nisi de pa ce cōponenda: vt. ī. q. v. decreuit. qd hoc ver su ppendit̄. Quis cui quid p qd ad quid cur qūo qñ. breuiter ergo teneas in hac qōne q semp iuramētū ē fuan dū si ē licitū: lʒ ēt illici tum sit ex mō iurādi: ut. ī. e. si aliqd. ⁊ ex̄ de iureiurā. debitores. io.

c Si publicis. non tolerabilius. nec peccat transgrediēdo vt. ī. e. in mal'. ⁊. c. inter. Sed tunc peccauit qñ iurauit. io.

d Sit ēt ɔ officiuʒ i. pietatem.

e Quicquid. in h̄ ge nerali iuramento non intelligitur iurasse: nisi quod licite facere potu it: vt extra de iureiurā quintauallis. extra de elec. causam. ff. d ope. li. si liber. ⁊. ff. de ritu nup. l. generali. ⁊. ff. de iu. do. si gñalis. io.

f Quod dauid. te merariam. iura mentum temerarium ⁊ incōsulto calore ira cundie factum non est seruandum: vt hic ⁊. ij q. iij. preuaricator. io.

g Iurauit. peccatis id ē q̄ videntur peccata: cum alterum non est peccatum. io.

C. III.

statiq; ocl'i quos fere fames clau serat aperti sūt: ⁊ facies ei⁹ exhila rata ē quo cōpto saul uoluit eum dare neci: sʒ precib⁹ ⁊ pia ppl'i sup plicatione placat⁹ mortis reuoca uit sñiaʒ: ne interficeret̄ ille p quem salus data erat in israel: ⁊ quo pu gnante de manibus hostiū ppl's ille liberat⁹ fuerat. Ecce saul falsū iurauit: qꝛ qd iurando se facturū decreuit: pcib⁹ ppl'i ,puocat⁹ nō fe cit: nec tñ piurij reus arguit̄: qꝛ q̄ tuʒ in ipso fuit: qd iurauit ipleuit dum sñiam mortis in filiū dedit quā non carnali affectu sed ppl'i supplicatione reuocauit.

Cum ergo ut rōne ⁊ exē plo monstratū ē: epus re⁹ piurij nō eēt: ɔsueta obediētia ab archidiaco no sibi denegari ñ debuit. Cū ēt si criosū illum eē ɔstaret: añ diffi nitiuā tñ sñiam ut supra mōstra tū ē: nll'i clicoꝝ suoꝝ ab eo liceret discedere. ɔstat ergo illicitū eē qd archidiacon⁹ iuramēto firmauit. unde merito qritur an debeat ser uari uel non.

C. IIII.

Quod⁹ autē illicita iura mēta fuari nō debeāt: i toletano cōcilio. viij. le git̄ i quo sic statutū ē.

Melius ē uota stulte ,pmissionis nō implere: q̄ crimen cōmittere.

In publicis sacroꝝ gestis qd de⁹ auertat a qbuslibʒ illicita uł nō bona extitisset ɔditio allega ta: q̄ aut iugulare animaʒ patris aut gerere ɔpellēt stuprū sacratis sime uirgīs: nunqd ñ tolerabili⁹ eēt stulte ,pmissionis uota reijcē: q̄ p iutiliū ,pmissoꝝ custodiā ex horrēdā criminū iplere mēsuram

Item ambrosius de officijs li. i.

Aliquādo non expedit promissū soluere sacramentum.

Est ēt ɔtra officium fnunq; ,pmissū soluere sacrm: ut he rodes q iurauit: q qcquid⁹ petiu ra eēt daret filie herodiadis: necē iohānis pstauit ne ,pmissum nega ret. Item i fmone sancti aug. epi de decollatōne sācti io. baptiste q sic icipit cū sācū euāgeliū legeret̄

Pietas fuit: q dauid nabal sicut iurauerat non occiderit.

Quod d auid iuramētuʒ p san guis effusionē ñ ipleuit: maioꝛ pi etas fuit. uideo dauid piū hoīeʒ ⁊ sanctū in iuratione temerariaʒ in cidisse: ⁊ maluisse nō facē qd iura uerat q̄ iurationeʒ suā hoīs fuso sāguie adiplē. Itē. De eodē

Iurauit⁹ dauid temē: sʒ ñ im pleuit iuratione maiori picta te duct⁹. ecce dauid fāct⁹ iuramē to qdeʒ astrict⁹ ñ fudit sanguineʒ hōis. sʒ eū falsum iurasse negare qs poterit? de duob⁹ peccatis mi nimū elegit: sʒ minus fuit illud in cōpatione pōris. Nā p seipm ap pensū magnū malū ē falsū iurare

Item isidorus i synonymis. li. ij.

Turpia uota seruanda non sunt.

In⁹ malis ,pmissis rescinde fi dem: i turpi uoto muta decre tum. qd incaute uouisti ne facias ipa est ,pmissio q̄ scelē adiplet̄.

Item beda i homelia. xliij.

Non est obseruādū iuramentuʒ quo malum incaute ,pmittitur.

Si aliqd forte nos icautius iu rare ɔtigerit: qd obseruatum i peioreʒ⁹ uergat exitum: libē illud salubrioꝛi ɔsilio mutandū noueri mus: ac magis istante necessitate peierandū nobis: q̄ ,p uitādo per iurio i aliud crimē guius eē diuer tendū. Deniq; iurauit dauid p de um occidere nabal uirū stultū ⁊ i pium: atq; oia q̄ ad eum ptinebāt demoliri. sed ad pmaʒ intercessio nē abigail femie prudētis mox re misit mias: reuocauit ensē i uagi nam: neq; aliqd culpe se ,p tali p iurio contraxisse doluit. Item.

De duobus mal' minus eligioꝛ.

Non solū i iurādo: sʒ in omne qd agim⁹: hec est moderatio solicitius obseruāda: ut si in talē forte lapsum uersuti hostis icide rimus isidijs: ex quo sine aliquo peccati ɔtagio surgē nō possum⁹: illū poti⁹ euadēdi aditū petamus i quo min⁹ picl'i nos ppessuros eē cernimus. Itē ābro. de officijs

Tolerabilius est iuramentū non implere: q̄ quod turpe est facere.

Nusqsq;⁹ simplicem fmoneʒ pferat. uas suū i sāctificatōe possideat: nec fratrē circūscriptio ne iducat uerboꝝ. nihil ,pmittat i honestū: aut si ,pmiserit: tolerabi lius est ,pmissū non facē: q̄ facere qd turpe sit. sepe pleriq; ɔstrigūt

h In malis. aliud ē in malis ,pmissis ⁊ aliud in male ,pmissis p mm nō est fuandū: scdm sic. vt. ī. e. c. ,pxi.

i Si aliquid. peioꝛem. si. ex de iureiuran. si uero.

k Peioꝛem. item aliud exemplum pōt poni q̄ hic pona tur: vt si iurauí me peccaturum venialiter: tale iu ramentum non debeo adiplē quia adijceres peccatum pec cato: vt. ī. e. dif finitio. ⁊ si te mere aliqd iu ratur qd ē lici tum ad implē dum est: si tañ propter necessi tatem non pos sum adimple re: venialit̄ pec co: vt. xxv. di. §. criminis. in fine. ⁊ a licito iuramento: vt dicunt quidaʒ papa non pōt absoluē: vt nō tur. xv. q. vi. au ctoꝛitatem. sed contra eos est extra de iureiu ran. uenientes iohannes.

l Non solū contagio quantū ad per plexionem ani mi: vt. xiij. di. nerui.

m In quo mi nus. quotiens enim aliquid si ne captione fie ri nō pōt semp id quod mini mum est sequi mur: vt. ff. de regu. iur. quod ens. iohannes.

n Nusqsq; inhone stum. non solū ergo iuramen tum rei illicite non est seruan dum: sed etiaʒ inhoneste. imo si recidit ad in honestateʒ: qñ q̄ non est fuā duʒ licet possit seruari sine⁹ ite ritu salutis eter ne: vt ex̄ de iu reiuran. qu. ead modum.

ſe iuriſiurandi ſacrō: ⁊ cū ipſi cognouerit ꝓmittēduȝ ñ fuiſſe: ſacri tñ ꝯtemplatione faciunt: qȯ ſpoponderūt: ſicut de herode ſupra ſcripſim⁹: q ſaltatrici ꝑmiū quod turpit ꝓmiſit: crudelr ſoluit. turpe ē ꝙ regnū ꝑ ſaltatione ꝓmittit crudele eſt ꝙ mors ꝓphete ꝑ iuriſiurandi religione datur. quāto tolerabilius tali fuiſſet ꝑiuriū ſacrō: ſi tñ ꝑiuriū dici poſſet: qȯ ebrius inter uina iurauerat: qȯ ⁊ iuratus inter ſaltātiū choros ꝓmiſerat: ⁊ iſfertur diſco ꝓphete caput: ⁊ hoc eſtimatū ē fidei eē qȯ amicitie fuit. ⁊ p⁹ pauca de iepte diſſerens: mirabilis inqt neceſſitas q̄ ſoluit paricidio. meli⁹ ē nō uouē id qȯ ſibi is cui ꝓmittit noluit exolui. ⁊ p⁹ paululū ñ ſemp igit ꝓmiſſa ſoluenda ſt oia: deniqȝ ipſe dñs ſic ſcriptura indicat: frequēter ſuam mutat ſniaȝ. Itē ex eodē ꝯci. toleta.

Incommutabilis deus quādoqȝ ſua mutat ſtatuta.

Incōmutabilis deus idemqȝ ſēp exiſtēs deniqȝ ſumma nā ſua ſepe i ſacris lr̄is legit mutaſſe ꝓmiſſa: ⁊ ꝑ miſicordia tꝑaſſe ſententiā. uñ lȝ ſit ipaſſibil ⁊ icōmutabil: crebro tñ ei⁹ ⁊ iuramta legūt ⁊ pñia q̄ ſacris extāt myſterijs adopta. iurare nāqȝ dei ē a ſeipſo ordinata nllaten⁹ ꝯuellē. penitē uō eaȯ ordiata cuȝ uoluerit imutare ſic eni per hieremiā dicit: repente loq̄r aduerſū gentē ⁊ aduerſus regnū: ut eradicē ⁊ dſtruā ⁊ diſꝑdā illȯ. ſi pñiam egerit gēs illa a malo ſuo: agā ⁊ ego pñiaȝ a malo qȯ cogitaui ut facerē eis. Itē aug.

Sapiētis ē reuocare qȯ male loq̄t

Magnē ſapientie eſt reuocare hominē qȯ male locutus eſt. Item ex concilio hilerdenſi.

Qua pena feriatur qui illicitum iuramentum facit.

Qui ſacrō ſe obligauerit: ut litigans cū quolibet ad pacem nllō mō redeat: ꝑ ꝑiurio uno anno a cōione corporis ⁊ ſāguis domi ſegregat⁹ reatū ſuū elys flectib⁹ ⁊ q̄tis potuerit ieiunijs abſoluat. Ad charitatē uō: q̄ opit mltitudinē peccatorū: celeriter uenire feſtinet. Item. **Non omnia ꝓmiſſa ſoluenda ſunt.**

Non ſp ꝓmiſſa oia ſoluenda ſūt. deniqȝ ipſe dñs frequent ſuā mutat ſniam: ſicut ſcriptura indicat. Itē iſidorus ſniaȝ li. ij.

Non ē obſuādū. **De eodem.** ſacrm quo malum icaute promittit. ueluti ſi q̄piaȝ adultere ꝑpetuā fidē cū ea ꝑmanēdi polliceatur. tolerabili⁹. n. eſt non iplere ſacrm q̄ꝫ ꝑmanē in ſtupri flagitio. Itē ex ꝯci. toletano. c. viij.

Male iurans penitentiam agat.

Neceſſe ē ut male iurāſ dignā agat pñiam: eo ꝙ nomen dñi ꝯtra ꝑceptū illius ſūpſit i uanum q: in exodo ſcriptū ē: neqȝ. n. iſontē habebit dñs eū q ſūpſit nomen dñi dei ſui fruſtra. Itē in leuitico. Non ꝑiurabis i noie meo: nec pollues nomen dei tui ego dñs. malū tñ qȯ facturum ſeſe ſacmēto deuouerat oino non faciat: q a ſtulta uota frāgenda ſūt. Item ex decreto ſotheris pape capi. iij.

Iuramētū quo malum incaute ꝓmittitur non eſt ſeruandum.

Si aliqd forte icautiuſ nos iuraſſe ꝯtigerit: qȯ obſuatum i peiorem uergat exituȝ: illud ſalubriori ꝯſilio mutandū nouerim⁹. ⁊ magis iſtante neceſſitate ꝑiurādū nobis: q̄ꝫ ꝑ facto iuramento in aliud crimē mai⁹ eē diuertēdum. Item ex ꝯci. libertano. c. i.

Temeritas emendetur: cuȝ icauta diffinitio ſoluitur.

Diffinitio icauta laudabiliter ſoluēda eſt. nec ē ꝑuaricatio ſed temeritatis emēdatō. Itē

Illicitū iuramētū nō ē ſuanduȝ.

Actione qrta ſeptime ſynodi iohānes apocriſari⁹ orietaliū ſediū dixit. Significat ſmo pr̄is nr̄i ſophronij: ꝙ meli⁹ ſit iurantē ꝑiurare: q̄ꝫ ſeruare ſacrm i fractione ſacrarum imaginū. hoc auteȝ dicim⁹: q: ſacrō quidā ſe excuſāt tharaſius pr̄iarcha dixit: q: pat ſophronius nouerat bonitatem dei: ꝓpterea tranſgredi uoluit impiū iuramtū. Item tharaſius pr̄iarcha dixit: herodes ſeruauit iuramētuȝ ⁊ perijt. petrus uō negauit cum iuramento: ⁊ ꝯuerſus fleuit ⁊ ſaluat⁹ ē. oē enim peccatū bonus deus idulget: ſiquis ex toto corde peniteat. Sancta ſynodus dixit: ſic docet ſacta ſcriptura. Item leontius eps focie dixit: ſcriptū ē iuramētum mēdax ne diligatis: qua de cauſa iuramētum nr̄um mendax diſſoluatur: q̄i nullā uirtutē hñs. Itē iſido

Non obſeruētur iuramēta: que fiunt contra diuina mandata.

Siquis ꝑuent⁹ fuerit: ut diffiniat agē aliqd coruȝ que non placent deo: penitentiam agat: ⁊ qȯ contra mandatū dñi ſtatutuȝ eſt in irritum reuocetur. Item hieronymus in li. de natura reȝ

---

o Nō ebri⁹ ergo ꝓmiſſio. ebaj non tȝ: ut xv. q. i. ſane.

p Saltantiū. ar. ꝙ id qȯ ad clamorē ppli ꝓmittitur: ñ tȝ ſi. viij. q. i. licet. ut extra de ele. oſius. item alia ratione non debuit tenē hoc iuramtū: quia ob reuerentiaȝ hoſpitiȝ uidetur ꝓmiſiſſe et ea q̄ ob reuerētiā alicui ꝓmittunt: nō ligāt ut. ff. quarū rerum act. ñ oat l. i. §. q̄ honorā de. ſic ergo taciturnitas que fit ob reuerentiam aliquorū non ꝑiudicat: ut. ff. de furt. l. penult.

q Quod amicitie. uel amentie.

r De iepte. ſ. xx. q. v. ſi non licet i fi. ꝯ. ubi dr ꝙ uotum illud fuit a ſp̄u ſancto. ſȝ dicas ꝙ uotum fuit iuſtū: ſed talis ſolutio fuit iniuſta. hebrei tñ quidam reprehendunt etiaȝ ipſū iuramētū ⁊ dicūt quidā ꝙ ſi equus uel aſinus ei obuiaſſet: nungd illud obtuliſſet dño: q̄i dicat ñ.

ſ Incommutabilis. ſniam. i. cōminationeȝ. ea que dñs dicit cōminando ul commonendo bene reuocat: ſȝ ea q̄ aſſerendo dicit non reuocat. uñ macrobi⁹ dicit: ꝙ tripl'r cōtingit deos loqui.

t Cogitaui. i. uideor cogitaſſe.

u Magne. reuocare. i. ñ adiplere nec dr fallax:

ſi ad rei veritatē reuertit: vt. xxxij. q. i. apud

x Qui ſacro vno. ſ. e. q. i. c. vlti. ꝯ. vi. q. i. quicunqȝ. ibi imponitur ſeptēnis pñia ꝑ periurio. Sȝ ibi loquit cū quis tranſgreditur licitū iuramētuȝ hic loquitur cū quiſ temere iurat. ſȝ nonne q temere iurat rē illicitā mortalit peccat? ergo ſeptēnis pñia debȝ ei iponi: ut. xxiij. q. ij. h ipſum Reſ. regulariter iponitur. vij. annorum pñia: ſed ex cā diminuitur ul auget illō tēp⁹. xxvi. q. vij. tꝑa. tñ hic non negatur qn ꝑ vij. annos debeat penitere. Sed hoc ſolum dicitur ꝙ a cōmuniōe corporis chriſti uno anno ſeparatur.

y Non ſemper.

z Non eſt obſeruādum.

z Neceſſe eſt ut male. diſtinguitur tñ an ſolemniter iuret an incurſu uerborum tunc uenialiter peccaret: ut. xxv. d. §. al'

ɔ Si aliqd.

a Diffinitio. i. affirmatio.

b Soluenda ē. i. frangenda ē.

c Emendatio. non. n. peccat frangendo tale uotum: ſed in hoc peccat ꝙ temere iurauit: ut. xxiij. q. v. una ſȝ nungd tale iuramētū quod temerarium ē. i. de re illicita factuȝ inducit depoſitionem uel infamat? ar. ꝙ. ſic vi. q. i. quicunqȝ ſciens ⁊ c. iſfames ⁊ ſ. e. q. v. ſiquis conuictus. ⁊ ex de iureiuran. querelaȝ Sed contra extra de iureiuran. ſicut. Ego nō credo tale iuramētum infamare uel impedire electionem factam uel faciendam. d hac materia nota. lxxxv. di. archidiacon⁹. io

d Actione. periurare. quo ad ſilitudinem facti.

e Omne niſi quādo peccatur in ſpiritum ſanctuȝ: ita ꝙ ſit impenitens.

f Siquis preuent⁹. i. deceptus.

g Ut diffiniat id eſt intendat.

h t Ribus ſiquidem.ſoluenda ſunt.i.irrĩtanda.
i ¶ Jurat.ſcienter.
k ¶ Jurat.ignoranter.
l ¶ Cõtrad:cẽtib⁹.infra annum:vt.xx.q.ij.puella.
m ¶ Si ad peccatũ.verũtñ.Sȝ q̃ro q̃lr̃ poſſit qs fidẽ frãgẽ in maleficijs ſocio: cum nec i iſtis poſſit ẽbi ſocietas:vt.ff.ꝓ ſoc.ꝙ autẽ ⁊ i.l.ſe.nec aliq̃ obligatio ẽbit in turpib⁹:vt ff.ď v̄.ob.gñalit̃.imo magis peccat tradẽdo ſocio ptẽ: q̃ȝ retinẽdo ſibi:q2 alij ñ poſſum⁹ ſoluẽ qđ alij debet̃:vt ex̃ de iureiuran.eã te. Sȝ dicas illud qđ hic dr̃ referri ad erroneaȝ alicui⁹ opinionẽ: vt ſi qs credat ſe teneri ex tali iuramẽto ſi ñ ſatiſfaciat erronee ꝯſciẽtie mortalit̃ peccat: vt ex̃ de ſimo.per tuas.⁊ ita pci⁹ appellat̃ quãtũ ad errãtis opinionẽ.⁊ ita q̃ñq; ꝯſulit̃ alicui adimplere tale iuramẽtũ ad qđ tñ non tenet̃.⁊ h̃ id vt ſatiſfaciat ꝯſcie ipi⁹ ⁊ ſic itelligo illđ qđ legit̃:ex̃ de ſpõ.ꝯmiſſuȝ
n ¶ Cõquerit̃.nõ põt i iudicio ꝯq̃ri:q2 ex imꝓbitate nemo ꝯſequit̃ actionẽ:vt.ff.de fur. itaq; fullo.nec iudiciũ cõi di.locũ hȝ iter predones:vt.ff.cõi di.l.cõi diuidũdo.§.ir̃ pdones nec.ꝓ ſocio.ff.pro ſoc. nec pmittendũ.imo ſi qs rõne illiciti iuramẽti aliqđ petit pſtabit alteri.x.libraſ auri.i anẽ. col.v.ſcenicas nõ ſolũ ⁊c̃.
o ¶ Poti⁹.i.ꝙ potius dȝ fides i bono ſuari.
p ¶ Jn bona.i.i bono.
q ¶ Si ſentit.i.itelligit.
r ¶ Quã ũq̃.i.q̃ȝ ũqñ ñ ſuaret fidẽ i illicitis
s ¶ Nõ fuerit.ſocietas vel fides.
t ¶ Mulier.ſi nec ad ultero.ita ꝙ ẽbat cũ adultero tertio ⁊ tũc peccatũ accumulat peccato.
u ¶ Jnter cetera.mr̃imoniũ.videtur ex loco iſto ꝙ coactio ꝯditõnalis nõ ipediat mr̃imonium:ſicut nec ipedit alia ſacr̃a.nec.n. ipedit ſacr̃m baptiſmi:vt.xlv.di.de iudeis.nec ſacr̃m ordis:vt.lxxiiij.di. ubi iſta.itẽ alia rõne q2 h̃ ſacr̃m ſuari põt ſine iteritu ſalutis eterne:ergo ẽ ſeruãdũ:vt ex̃ de iureiuã.ſi vero.ſȝ ꝯ mr̃imonia debẽt eẽ libera: ⁊ ibi animus debet gaudere plena libertate:vt ex̃ de ſpon.req̃ſiuit.⁊.c.cũ locũ.ad hoc dicũt q̃dã ꝙ talis ẽ cogẽd⁹ ducẽ mulierẽ quã coact⁹ deſpõſauit: ſi tñ nullo mõ voluerit:ceſſare dȝ eccl'a a coactione.alij dicũt ꝙ oĩbus modis ẽ cogendus ⁊ qđ dr̃ in illa decre.req̃ſiuit:ꝙ ſit poti⁹ monenda q̃ȝ cogenda.

Tribus ſiqdeȝ[h] modis iuramenta contracta ſoluẽda ſũt.primo cuȝ qs male iurat[i].ſecũdo cũ qs incaute iurat[k] ñ putãs hoc eẽ peccatum tertio ſi pueri ul' puelle i domo parẽtũ ſe iuramẽto ꝯſtrixerit pr̃ib⁹ poſtq̃ȝ audierit ꝯtradicentibus[l]. Ecce ꝙ iuramẽta illicita laudabilit̃ ſoluũt̃ dãnabiliter obſeruãt̃ qđ tũc intelligẽdũ ẽ:qñ iuramẽtũ illicitũ deſerit̃ ut ad bonũ redeat̃ ceterũ ſi ꝓpterea deſerit̃: ut in aliud malũ trãſeat̃:illicitũ ſacr̃m dãnabiliter ſuat̃:ſed dãnabili⁹ cõtenit̃. Unde aug.de bono ꝯiugali

Non eſt appellanda fides :q̃ ad peccatum faciendum admittitur

Si[m] ad peccatũ admittendũ fides exhibeat̃:mirum ſi fides appellet̃:uerũtñ q̃liſcunq; ſit:ſi ⁊ ꝯtra ipaȝ fit pei⁹ ẽ:niſi cũ ꝓpterea ďſerit̃:ut ad fidẽ uerã legitimãq; redeat̃.i.ut peccatũ emendet̃ uoluntatis prauitate correcta:tanq̃ȝ ſiqs cũ homĩnẽ ſolus expoliare ñ poſſit:inueniat ſociũ iniq̃tatis:⁊ cũ eo paciſcat̃:ut ſil' id faciat ⁊ ſpoliũq; partiãt̃.quo facinore cõmiſſo totũ ſolus auferat. dolet qdeȝ ille ⁊ ſuatã ſibi fidẽ ñ eẽ ꝯq̃ritur[n]. ueȝ in ipſa ſua q̃rela cogitare dȝ: poti⁹[o] in[p] bona uita ipſi humane ſocietati fidẽ fuiſſe ſuandã: ne ꝑda ũq̃ ex hoie fiẽt:ſi[q] ſẽtit q̃ȝ[r] ũq̃ ſibi i peccati ſocietate ſuata ñ[s] fuerit:ille q̃ppe utrobiq; pfidus ac profecto ſceleratior iudicãd⁹ ẽ. Jtẽ.

Si ꝓpterea fides ñ ſeruat̃ : ut ad bonũ redeat̃:nõ iõ uiolari dicit̃.

Mulier[t] ſi fide cõiugali uiolata fideȝ ſuet adultero:utiq; mala ẽ.ſȝ ſi nec adult'o peior.porro ſi eã flagitij peniteat:⁊ ad caſtitatẽ rediẽs coniugalẽ pacta ac placita adulterina reſcindat: miror ſi eã fidei uiolatricẽ ul' ipſe adulter putabit. Ex his itaq; apparet ꝙ ſi qñq̃ȝ ut diximus:illicitum iuramẽtum ñ ſuauerit:ut i aliud malum pniciosũ declinet:tãto gui⁹ delinquit:quãto dãnabili⁹ accumulãt̃ peccata peccatis.ſi aũt ꝓpterea ďſerit̃ ut ad bonũ redeat̃:nihil culpe ꝓ tali piurio cõtrahit̃.poti⁹ deflendũ ẽ:ſi i aliquo illius iuramẽti occaſiõe nos deliq̃ſſe ꝯtigerit. unñ aug.ſcribit ſeuero mileuitano epiſcopo ꝯſulẽti de quodã hubaldo: q a ꝯſãguineis cuiuſdã pellicis coact⁹ fuerat iurare ſe illã ducturuȝ in ꝯiugẽ:nec mr̃i ſue ul' fr̃ib⁹ ulti⁹ neceſſaria miniſtraturũ. reſcribit ergo beat⁹ augu.ut dixim⁹ ſeuero mileuitano epiſcopo ita dicens.

De quodã hubaldo q iurauit ſe ñ miſtraturũ neceſſaria mr̃i ⁊ fr̃ib⁹.

Jnter[u] cetera ut rogaueras a fr̃e nr̃o ambroſio q̃ſiui: quid tibi chariſſime agẽdũ ſit de hubaldo parochião tuo q captus ⁊ timore necis ipulſus ſue cõcubine iuramẽto firmauit ipſaȝ i ꝯiugẽ ſuſcipere:ꝓpãq; mr̃em cũ fr̃ib⁹ de domo expellẽ: nihilq; eis alimonie unq̃ȝ ipẽdẽ.q2 uõ quã ꝑus habuerat ñ ẽ peccatũ in ꝯiugeȝ ſuſcipẽ: mr̃imoniũ ñ[x] i deo firmuȝ ⁊ ſtabile.porro iuramentũ ñ ob hoc fuiſſe iſtitutũ iuenit̃:ut eẽt uiculũ[x] iniq̃tatis ul'[y] mr̃icidij l' fr̃icidij ſeu cuiuſq; cris.nec credo ſacr̃m ad hoc debẽ fieri:ut iniuſta iuratio ſuoꝝ bonoꝝ ſit iiuſte iurantib⁹ expoliatio ⁊ accipienti eterna dãnatio. ꝑiurij nãq; percutitur pena ⁊ uelut homicida i extremo examine a iuſto iudice degrãdinabit̃[z]:ꝑ quem ſacroſanctũ euãgelium ad iiuſtũ ⁊ illicitũ ⁊ deo mĩme amabile q̃ſi teſtimoniũ iuſte ⁊ humane petitionis adducit̃.foueat[⁊] itaq; hubaldus mr̃em[ꝯ] ⁊ fr̃es:⁊ lugeat ſi coactione ⁊ timore iuramẽti aliqđ ďfuit mr̃i.q uõ eũ iurare cogerũt qđ nõ debuit:reatu piurij iplicitit teneant̃.iiuria q̃ppe iiuſte irrogata ei⁹ ẽ infamia q facit.nec.n.ullo mõ ad[a] opprobriũ coacte uolũtatis trahit̃ : quod illicita conditio neceſſitatis extorſit. Sed cũ his

exponunt potius.i.prius:ſic exponit̃.xxiij.q.iiij.nõ iuenit̃.in fi. vel itelligũt qñ tales fuerũt pſone:ꝙ vehementer preſumebatur: ꝙ deberet ſequi homicidiũ.ſed iſtis obuiat: ex̃ de ſpon. veniens io.probabiliter poteſt dici ſi placet:ꝙ in quattuor caſibus non tenet iuramentum per coactionem extortum vt in voto:vt extra qđ me.cau.perlatum.in traditione rei eccleſiaſtice.xv.q.vi.auctoritateȝ.⁊ c.ſequenti.in dote.vt.ff.qđ me.cau.ſi mulier.§.ſi dos.in mr̃imonio:vt extra de ſpon.cum locum.⁊ c.req̃ſiuit.qđ autẽ dicitur h̃ matrimonium ſit ⁊c̃.iſtud ſit non ponitur ꝑceptiue ſȝ hortatiue.vel loq̃tur in eo caſu quãdo poſt coactionem commixtus eſt ei carnalit̃:vt ex̃ de ſponſa.veniens.vel loq̃tur quando leuis fuit coactõ illa enim non ipedit mr̃oniũ.ff.de ritu nup.ſi patre cogẽte ber.
x ¶ Uinculum ar.pro opinione illorum qui dicunt:ꝙ iuramentum ꝑ metum extortum nõ tenet.xxxi.q.ij.lotharius ⁊.xv.q.vi.c.i. ſȝ intelligas h̃ ad hunc caſuȝ ſpectare quem hic ponit.de hac mã nõui.⁊ v.q.vi.c.ij.
y ¶ Uel mr̃icidij.videt̃ eniȝ necare illum: cui nõ ꝑſtat alimenta.xij.q.ij.qui abſtulerit.⁊.lxxxvi.di.non ſatis.ff de lib.ag.necare.
z ¶ Degrandinabitur.i.grandine eterne pe ne flagellabitur.
⁊ ¶ Foueat.ar.ꝙ iuramẽtũ ꝑ pte tȝ ⁊ ꝑ pte ñ:vt.xi.q.iij.aniceſſor. ⁊.xij.q.ij.ſiquos de ſeruis.et.xvij.q.iiij.queſti.
ꝯ ¶ Mr̃em.ad hoc eni tenet̃:vt.xxx.di.c.i.
a ¶ Ad opprobriũ.i.ad ifamiã.nõ.n.dic̃ ad peccatũ:q2 reuera peccauit qñ iurauit:q2 poti⁹ debuit oĩa mala pati q̃ȝ malo ꝯſetire.xx.xij.q.v.ita ne.⁊ ſic nõ obſtant ꝯria.j.de cõſe.di.iiij.eos quos.⁊.j.

e.q.v.c.i.τ.iij.io.
¶ Sed cũ decepti. multiplex rõ videt̃ ſuadere: q̃re nõ debuerũt
ſeruare tale iuramentum. tum quia erat ibi error pſone: tum q2 do
lus dedit cauſam iuramento: tũ3 q2 nõ poterãt ſe obligare aliquo
iuramẽto ↄ̃ pceptũ dñi. ad hoc dicũt pleriq3 ꝙ diuinitus fuit eis
inſpiratum ꝙ
deberẽt eiſ par
cere. Sed tam̃
iuramẽtũ3 fuit
illicitũ: vt ex̃ de
elec. venerabi-
lem. i fi. vel dic
ꝙ ſatis iplcue
rũt pceptũ dñi
q2 ſat videt̃ fu
iſſe iterfecti: cũ
redi jerit eos i
ſeruitutẽ. Nã
ſeruimo morti
cõpat̃. ff. de re
gu. iu. ſuiutez
ñ obſtat dolus
illorum: q2 iſte
dolus fuit pro
vita ↄſeruãda
licitũ ẽ eni reũ
corrumpere ali
quẽ p vita con
ſeruãda: vt. ij.
q. iij. §. notãdũ
in fi.

d ¶ Innocẽs
i. ſimplex
τ iuſt⁹. ſalomõ
tamen ſumit h̃
verbum inno-
cens p ſtulto:
vnde hoc ſum
ptũ ẽ: τ ſic ſan
cti viri idẽ vbũ
retorquent q̃ñ
q3 ad ↄ̃rios in
tellectus: ſ3 nõ
ne eq̃ re⁹ ẽ ille
qui d faćli cre
dit: ſicut ille q
mentit̃: vt. xi.
q. iij. nõ ſolũ. τ
nimia facilitas
credendi vitu-
perat̃. lxxxvi.
di. ſiquid vero
ſed illud intelli
gas de iudice
q in preiudiciũ
partis alterius
nõ pꝫ de facili
credẽ ẜm vba
alterius partis

d ¶ Innocentẽ
i. talem qui nõ
noceat: nec no
cere velit.

e ¶ Ignorare.
p experiẽtiã fa
cti. Nã ſcriptũ
ẽ ſcia malorũ3
bonis obeẽ ñ
debet.

õnib⁹ illicita iuramta nõ ſeruãda
pbet̃: oppõit̃ ꝙ ioſue gabaonitaſ
ↄtra pceptũ dñi ñ deleuerit: q2 ſe
niores iſrael iuramto cũ eis pacẽ
firmauerãt. ſ3 nõndũ ẽ ꝙ ſciores
iſrael τ ſi ſcirẽt a dño eẽ ipatũ: ut
delerent gentes t̃re pmiſſiõis: de
cepti tñ a gabaonitis neſciebant
eos eẽ icolas t̃re ſibi pmiſſe. uene
rũt. n. ut hiſtoria r̃fert attritiſ cal
ciamẽtis τ cũ aridis panib⁹ dicen
tes: uiri pacifici uenim⁹ de t̃ra lõ
giq̃: calciamta attrita i pedib⁹ nr̃iſ
paniſ deficit i ciſtartijs nr̃is: audi
uim⁹ dñm eẽ uobiſcũ: τ uenimus
ↄponere pacẽ. qδ uerbu3 placuit
ſeniorib⁹ iſrael τ fecerũt pacẽ cu3
eiſ. p⁹ diẽ uero tertiũ cũ filij iſrael
appropiquarẽt gabaonitiſ: occur
rerũt eis q̃bus iurauerãt ſenioreſ
iſrael. illi aũt uidentes ſe eẽ dece
ptos uoluerunt delere eos. ſ3 pe
pcit eis ioſue ppt̃ iuramẽtũ ſenio
rũ iſrael. ¶ Unde ãb. i li. d officijſ

Quedã licꝫ a deo phibeãt̃: tñ iu
ramẽto firmata ñ ſũt ſeruanda.

Innocẽs credit õni uerbo. ñ
uitupanda facilitas ſ3 laudã
da bonitas. hoc ẽ inocẽtẽ eẽ igno
rare qd noceat. τ ſi circũſcribitur
ab aliquo: de õnib⁹ tñ iudicat q̃ fi
dem eẽ i õib⁹ arbitrat̃. hac igr̃ mẽ
tiſ ſue dote iclinat⁹ ieſus: ut crede
ret gabaonitis: teſtm̃ dei poſuit:
pacẽ dedit: ↄfirmauit ſocietate3.
ſ3 ubi i terras eoꝝ ẽ uentum: dep̃
henſa fraude: ꝙ cu3 eẽnt finitimi
aduenas ſe eẽ ſil̃auerunt: circun
ſcriptu3 ſe ppl̃s pr̃e3 indignari ce
pit. ieſus tñ pacẽ quã dederat re
uocãdã nõ cẽſuit: q2 firmata erat
ſacri religione: ne dũ aliena3 pfidi
am redargueret ſuã fidẽ ſolueret
multauit eos meliori tñ obſeqo
miſterij. clemtior eni ſñia ſ3 diut̃
nior. ¶ Illicitũ ergo iuramtũ qδ
ſeruari phibet̃: intelligẽdũ eſt qδ
ſcit̃ eẽ illicitũ dum iurat̃. ſi aũt ne
ſcit̃ illicitũ eẽ: ipa ignorantia excu
ſat. ſi putet̃ illicitũ eſſe nõ ex igno
rantia iuris ſ3 facti. Aliud eſt. n.
ſi alicui⁹ copl̃a credit̃ eẽ licita: q2
neſcit̃ eẽ ↄſãguinea ul̃ q2 credit̃ eẽ
uidua. Aliud ſi iõ putat̃ licita: q2
ↄſanguineaꝝ ↄiũctio ul̃ relictaꝝ
copula nullo iure credat̃ eſſe phi
bita. hic eni eſt ignorãtia iuris: q̃

neminẽ excuſat: niſi cui pmittit̃
ius ignorare. ibi uõ ignorantia fa
cti q̃ q̃ſq3 uere excuſatur. ſeniores
aũt iſrael nõ ignorabãt gẽtes ter
re pmiſſionis ex pcepto dñi eẽ de
lendas: ſ3 ignorabãt gabaonitas
eẽ incolas terre pmiſſionis. igno
rabãt ſiqdem factũ ſ3 nõ ignora
bant ius facti: atq3 iõ τ ſi illicitum
eẽt qδ iurauerũt: tñ licite ſuari d
buit qδ iuramento firmauerunt
Qδ aũt illicitũ iuramẽtũ ſuari p
hibet̃: nõ ẽ generalit̃ itelligendu3
iuramentũ nãq3 ut hieronymus
teſtatur ſup hieremiã dꝫ hr̃e tres
comites: ueritatẽ iudiciũ τ iuſtici
am. ubi aũt iſta dfuerit: ñ ẽ iuram
tum ſ3 piuriũ. ¶ Unde dat̃ itelli
gi illicitũ eẽ iuramtũ: cui aliquod
iſtoꝝ defuerit: ñ tñ cuicũq3 cõtige
rit aliqδ iſtoꝝ deeẽ phibet̃ ſuari
aliq̃ñ nãq3 iuramẽto deeſt iuſticia
ueluti cũ q̃ſpiã poſt uotu3 caſtita
tis ducit uxorẽ: iuramto firmãs
nũq̃3 ab ea diſceſſuꝝ. qδ q̃uis illi
citum ſit: q2 iuſticia ſibi pbatur de
eſſe: tñ auc̃te auguſtini ſuari preci
pitur. hoc aũt ſiqs ↄtẽdat pꝛoga
tiua ↄiugij ñ ppter religionẽ iuriſ
iurandi ſuari: aiaduertat gabao
nitas ob ſolã religionẽ cõtra dñi
ipium reſuatos. Cũ ergo oẽ dñi
pceptũ iuſtũ ſit: pꝫ ei iuſticia3 de
ẽe: qδ ei⁹ pcepto ↄtrariũ iuenitur
iudiciũ quoq3 aliq̃ñ iuramento cõ
ſtat deeſſe: ueluti cu3 ppa temeri
tate aliqs duct⁹ iurat ſe mãduca
tuꝝ τ bibituꝝ. hoc q̃uis leuitate
idiſcreta illicitũ pbetur: non tñ iõ
uiolari iubet̃. Iuramẽtum itaq3
m̃ltipl̃r illicitu3 itelligit̃. eſt. n. illi
citũ aliq̃ñ ex eo qδ iurat̃: aliq̃ñ ex
mõ iurãdi: aliq̃ñ ex cã extra ueniẽ
ti. Ex eo qδ iurat̃ tũc ẽ illicitũ iu
ramẽtũ: q̃ñ id qδ iurat̃ i ſui nã ui
cioſũ ẽ ul̃ uitã adimẽs ut adult̃iũ
homicidiũ τ his ſil̃ia: ul̃ repari nõ
pmittens ueluti cum inimico ad
pacẽ ñ redire: idigenti miſicordit̃
nõ ſubuenire. iſta q2 pſpicuam in
ſe hñt iuſticia3: τ ſi iuramento fir
ment̃: tñ ſuari ñ debẽt. circa hec
utiq3 iuramenta intelligenda ſũt
q̃ de illicitis iuramentis nõ obſuã
dis ſupra ſtatuta legunt̃. Quiſqs
ergo ſe iuramto firmauerit aliqd
factuꝝ: quo ul̃ corporal̃ ul̃ ſpũal̃

f ¶ Iudicat. diceret aliquis: q̃uo põt eẽ bonus q ñ hꝫ diſcretionẽ τ iudiciu3
ex quo decipit̃: cũ apl̃s dicat ſpũalis iudicat omnia τ ipſe a nemine iudi-
catur: iõ dicit iudicat de oib⁹ ẽt de ignotis. in his. ſ. q̃ ſpectant ad ſalutem: q2
ſiqs deciper̃ i talib⁹: ibi ñ eẽt minus pic̃lm falli τ fallẽ: vt. xvi. q. i. ſi cupis.
Tũc eni de ignotis nõ debem⁹ aliqd pſumẽ nec de bonis malum nec de
mal̃ bonũ: vt. xlvi. di.
ſunt nõnulli. in fi. vel
dic iudicat. i. preſumit
bene de quolibet.

g ¶ Qui. i. q2 ipſe.

h ¶ Fidem. i. verboru3
veritatem.

i ¶ Cõfirmauit. ar. ẽ h̃
ꝙ q iurat rẽ illicitam p
pria auc̃te nõ põt veni
re ↄ̃ iuramentum illud
vt ex̃ de elec. venerabi
lem. in fi. Nã illicitũ ẽ
renuẽ curã paſtorale3
τ tñ iurans tenet̃ illud
ſuare: vt. lxxxv. di. ar-
chidiaconus. ſic ex̃ qδ
me. ca. ad aures. ſic ex̃
de iureiu. debitores.

k ¶ Clementior. ar. ꝙ ſi
iudex faciat aliqd qδ
nõ m̃ltũ differt a man
dato: qδ ñ dr̃ exceſſiſ
ſe fines mandati. Si
eni mãdat̃ aliq̃bus ut
eligant pñt poſtulare:
vt ex̃ de ele. i cãis. τ de
poſtu. p⁹ trãſlationẽ. i
pn. Et de h̃ nõ pl̃a ar.
viij. q. i. lꝫ. Ite3 habes
hic ꝙ licite cõmutatur
vna pena in alia3: vt. ẜ
v. q. vi. q2 iuſta. τ. lxxx
ij. di. pſb̃r. τ. xxxvi. q. i.
de raptoribus. io.

l ¶ Illicitũ. i pma pte
§. dicit magr̃ ꝙ tunc ſa
cramẽtũ illicitũ nõ ſit
ſuãdũ: cũ iurãs tpe q̃
iurat ſcit illud eſſe illici
tum. ſed ſi ignorat illδ
eſſe illicitũ: dũmodo
nõ ſit ibi ignorãtia iu-
ris non peccat. Et hoc
durat vſq3 ad illu3 lo
cũ qδ aũt illicitũ. ſcδo
oñdit ꝙ ñ ẽ h̃ gñaliter
verũ: q2 ſi i aliquo iu-
ramto deeſt aliqδ iſto
rũ triũ: vl̃ iuſticia vl̃ ve
ritas ul̃ iudiciũ ꝙ illδ
ñ ſit ſuãdũ. Tertio di
cit ꝙ iuramẽtũ q̃ñq3 ẽ
illicitũ rõne rei de qua
qs iurat: q̃ñq3 ex cã ſu
peueniẽte: q̃ñq3 ex mõ
iurandi. io.

m ¶ Iuris. ſ. i. q. iiij. i fi.

n ¶ Niſi cui. vt militib⁹
mulieribus. ruſticis τ
minoribus.

o ¶ Seruari. hec nõ ẽ
ratio ſufficiens.

p ¶ Nunq̃3. nõ bene di
cit: q2 ſi ille vouit ſim-
plicit̃ poſtq̃3 duxit vx
orẽ: iurat ꝙ ñ dimittet

eam:illud iuramētum licitū ē.ſȝ ſi pꝰus vouit ꝙ ducat vxorē:tūc po tius ſuabit votū ꝙ iu ramētū ſeqns:vt ex̄ g de.vel vo.rurſus.

q Ob ſolā.nō eſt ve rum hoc.io.

q Uod autem iſtud ñ habȝ dubitationeȝ an piurus ſit: q alium cogit piurare.nam ⁊ſi ipſe nō ꝓpe dicat̄ piu rus:tñ mortaliter pec cat:qꝛ qđ alter manda to nr̄o facit nos repu tamur feciſſe: vt ex̄ de ſen.ex.mulieres. vtrū aūt iudex licite poſſit recipe iuramētū illius quē ſcit velle periura re:dic vt dixi.ſ.xv.q. v.preſbyter.

b q Ui cōpulſus.⁊ miles.in atroci bus eni ñ dȝ aliqs pa rere dño:vt.xi.q.iij. ñ ſemp.⁊.c.ſi dñs.⁊.c.q reſiſtit.⁊.ff.de reg.iu. ad ea.

c Quia plus diȝ.qđ eē non dȝ: vt .xi.q.iij. nolite.

d Si liber ē.alibi ma gis punit̄ ſuꝰ ꝙ liber vt.xxiiij.q.i.q ſ.ſed h̄ excuſat̄ propter prece ptum domini.io.

e Quadragita dies. vel ꝯtinue vł īſpollatiȝ

f Septē annos.ñ tñ i pane ⁊ aqua.

g Quadrageſimas. vnā añ feſtuȝ natalis. aliā añ paſcha.tertiam añ feſtū ſancti iohānis

h Et legitimas.i.ſecū dā ⁊ qrtā ⁊ ſextā feriā vt de ꝯſe.di.iij.ieiunia ⁊.lxxxij.di.pſb̄ꝛ.io.

i q Ui periurat.con ſecrata.qꝛ quāto ſancti° ē p qđ iuratur tanto maiꝰ eſt piuriū: vt.ſ.e.q.i.mouet. Nū

Q. V

qd ergo maiꝰ ſacrilegi um ꝯmittūt q verberant clericū in maioribꝰ or dinibꝰ ꝯſtitutū ꝙ i mi noribꝰ:credo ꝙ ſic: vt xvij.q.iiij. ſiquis dein ceps.⁊.c.q ſbdiaconū ⁊.c.qui occiderit.

k At ignorās.eē pec catū qđ iurauit. Nam ſi fuiſſet ignorantia fa cti:nullū eēt peccatum niſi ignorantia fuiſſet craſſa:ꝙ neminē excu ſat.C.de reſcin.vē.qſ quis.

ſalus adimat̄:uł ſine quo utraꝗ ſalus rꝑari uł ꝯfirmari nō poſſit fidē ꝓmiſſā ſuare ꝓhibet̄: quoꝝ exēpla ꝑmiſſe auctes ſubijciunt: dū eū q homicidiū facē uł alimen ta mr̄i ⁊ ſr̄ibꝰ nō ſbmiſtrare i adul terio ꝑmanere:uł ad pacē cuȝ ad uerſario ñ redire iuramētū ꝑſtan do ꝓmiſerit:ſalubriori ꝯſilio illici ta uota obſuare ñ ꝑmittūt̄. Eſt ēt id qđ iurat̄ aliqñ uicioſū non i nā ſui ſȝ ex cauſ extra uenientibꝰ: ueluti cū aliqs pꝰuotuȝ caſtitatis iurat alicui ſe hituꝝ eā in ꝯiugeȝ. cōiugē nāꝗ hr̄e in ſeipſo malū ñ ē:tñ huic ex uoto ꝑnicioſū ē.hoc aūt iuramētū ēt ſi illicitū ſit:ñ tñ ſeruari ꝓhibet̄.ſȝ de uiolatiōe uo ti pñia ſibi iubet̄ iudici. Ex modo iurādi tūc ē illicitū iuramētū:qñ incōſiderate icircūſpecte aliqd iu rat̄.quo nec corporalis nec ſpūał ſalus adimat̄:et ſine quo utraꝗ ſalus reparí ⁊ uita ꝯſeruari ualȝ ueluti duȝ aliqs a parentibus coa ctus ut clicatus tonſurā uł religi onis ueſtē ſuſcipiat ſe neutruȝ fa cturū iuramento firmauerit. hoc ꝙuis aliqbꝰ uideat̄ rephēſibile:qꝛ opus charitatis iuramto ſe nō fa ctuꝝ ꝓmiſit nulla tñ auctē ſuari ꝓhibet̄.qꝛ ⁊ſi nunꝙ clericatus tō ſurā uel religionis ueſtē ſuſcipiat nō tam iō minus ſalutez ꝓmereri ualet:cū nōnulli i laicali habitu ſā ctiſſimi ⁊ deo dilecti iueniāt̄. quo exemplo euident̄ dat̄ itelligi:quo tiens aliqs iurat ſe non facturum aliqd:quo expeditior ſibi uia ꝑpa retur ad beatitudinē: dūmō ſine eo ualeat ſaluteȝ inuenire:ꝙ iura mentū ñ ꝓhibet̄ ſuare.unde cum nos iuramꝰ nō daturos aliqd ali cui ſine quo utraꝗ ſalus eius pōt eē incolumis:⁊ſi aliqua ex eo ſibi cōmoditas ꝑſtaret̄ :nulla tamen auctē iuramentū ſuare ꝓhibemur dūmō ſit nobis alia uia neceſſita tibus eius ſubueniendi.

Q Uod aūt qnto loco qri tur ſi licitū eēt:qđ archi diaconus iurauerat: an eps eſſet reus piurij qui ad peierandū archidiaconuȝ coge bat:facile pōt diſcerni.ſi eni ꝯſen tiēs pari pena cū faciēte puniedꝰ eſt:multo magis ille qui cogit reꝰ admiſſi criminis probatur. Un de pius papa ait.

Qui peierare cōpellit ⁊ q compel litur:periurus uterꝗ probatur.

Q Ui cōpulſus a dño ſciens ꝑ iurat: utriꝗ ſūt piuri ⁊ dñs ⁊ miles.dñs qꝛ ꝑcepit.miles:qꝛ plus dñm ꝙ aiam ſuaȝ dilexit.ſi liber.xl.dies in pane ⁊ aq̄ penite at ⁊ ſeptē ſequētes ānos.ſi ſuus eiuſdē:tres qdrageſimas ⁊ legiti mas ferias peniteat. Item.

Pñia eius qui in manu epi aut in cruce conſecrata periurat.

Q Ui piurat ſe in manu epi aut in cruce ꝯſecrata:tres annos peniteat.ſi uō i cruce iconſecrata annū unū peniteat.q aūt coactus fuerit:⁊ ignorans ſe piurauerit ⁊ poſtea cognoſcit:tres quadrageſi mas pēiteat. Itē ex pñia.theo.

Qua pena ſit feriēdus: q neceſſi tate coactus periurat.

S Iquis coactus ꝓ uita redimē da uel qlibet cā uł neceſſitate piurat:qꝛ plus corpꝰ ꝙ aiam dile xit:tres qdrageſimas peniteat. Alij uō iudicāt tres annos unū ex his i pane ⁊ aq̄. Itē ge.pa.

Qui deierat ⁊ alios deicrare fac qua pena ſit feriendus.

S Iqs piurauerit ⁊ alios ſciēs in piuriū duxerit.xl.dies pe niteat in pane ⁊ aq̄ ⁊ ſepteȝ ſequē tes annos: ⁊ nunꝙ ſit ſine pñia. ⁊ alij ſi conſcij fuerint ſilr̄ penite ant. Item aug.in ſmone de de collatione ſancti iohannis.

Homicidaȝ uincit:qui ſciens ad periurium compellit.

I Llē q hoieȝ ꝓuocat ad iurati onem:⁊ ſcit eū falſum iuratu rū eſſe:uicit homicidam:qꝛ homi cida corpus occiſurus ē:ille aiam imo duas aias:⁊ eius aiam quem iurare ꝓuocauit ⁊ ſuā.ſcis uerum eſſe qđ dicis ⁊ falſū qđ ille dicit:⁊ iurare compellis.ecce iurat ecce ꝑ iurat:tu qd inueniſti: immo ⁊ tu ꝑiſti:qui de illiꝰ morte ſaciari uo luiſti. Itē i ſmone de piurijs.

Nō peccat q iuramētū exigit ab eo:quem neſcit falſum iurare.

Q Ui exigit iurationem multū itereſt:ſi neſcit illū iuraturū falſū an ſcit.ſi.n.neſcit:⁊ iō dicit iura mihi ut fides ei ſit nō eſt pec catū.tñ humana tentatio ē.ſi aūt ſcit eum feciſſe ⁊ cogit cuȝ iurare: homicida eſt. Ille eniȝ ſe ſuo ꝑiu rio interimit:ſed iſte manū iterfi cientis ⁊ impreſſit ⁊ ꝑſſit. Iteȝ ex concil o magocienſi.

Uſꝗ ad extremum uite non cōi cet:qui alios ad periuria trahit.

S Iqs ꝯuictus fuerit alios ad falſa teſtimonia uel periuria attraxiſſe uł qcūꝗ corruptōe ſoli citaſſe:ipſe qdem uſꝗ ad exitum uite non cōicet.hi uō qui ei in per iurio ꝯſenſiſſe ꝓbant̄ : poſtea ab

l S Iquis.re dimenda licet eniȝ timo re mortis iura uerit: tñ pecca uit:vt.xxxij.q v.ita ne. Sed rōne coactōis mitigat̄ pñia: vt ex̄ ꝙ me.ca. ſacris.non ē ȝ xv.q.vi.c.i. ibi enim nō ſolui tur a peccato: ſed a iuramen to.io.

m Alij. ergo illa q̄ ē minor ē ipōnēda:vt.l di.c.eos vero

n S Iqs.ſine pñia. inte rior:vt vi.q.i. quicūqȝ.io.

o I Llē. vin cit.non in telligas ꝙ plꝰ peccat piurus ꝙ homicida. imo ille plus peccat: vt.xiij. di.c.i.Sed di cit̄ eū vicē:qꝛ maius dānuȝ facit :quia ma ius dānū eſt i amiſſione vni us aīe ꝙ mille corporꝝ:vt.xx iiij.q.iij.ſi bēs io.

p q Ui exi git. būa na.i. de huma na infirmitate ꝓcedit:vt.e.ſ. q.i.non eſt.

q Impreſſit. multiplicit co gendo.iobā.

r S Iquis.in famia. an iuramentum i famet vel non nota. vi. q.i. q cunqȝ.ſed coa cti ſi iuraſſent: non infamarē tur:vt.ſ.q.pro xima intereſt.

s Item qui audit. falſum ſupple. niſi indicauerit portabit iniq tatem ſuam. io.

t Hoc videt. fuit. i. talē habuit ide noticiā: ꝙ hui⁹ rei potuit eē teſtis. τ qd̄ ſequit̄ eſt expoſitio.

u Indicauit. videt̄ ergo: ꝙ valeat teſtimoniū de auditu: vt hic τ xv. q. v. p̄ſb̄r. τ xxvi. q. vi. qui recedunt. τ. ij. q. i. multi. nam τ teſtes intelli gunt̄ ſcire que acta ſūt a teſta tore: ſi priores teſtes eis hoc dixerūt: vt. C. de teſt. cū anti quitas. in fine. Ref. i. ar. ꝯ. iij. q. ix. teſtes. v. q. ij. relatum ē Ad hoc dicas ꝙ hic loquitur in cauſa denun ciationis: vbi modica ſciētia aliquam fidem facit: arg. ex̄ de ſpon. preterea imo. τ i iudici is facit fidē te ſtimoniū ð au ditu: vt ex̄ de ſuc. ab inteſta. cū dilectus ex̄ de teſti. cū cām io. ſed teſtimo nium de audi tu ē ꝓprie cum aliquis audit aliquid dici eē factum. ſed ſi audit ꝯhentes nō ē teſtimoni um de auditu. τ hoc innuit ex̄ de teſti. licz. tn̄ hoc. c. nō loqt̄ de vera denun ciatōe: ſed po tius de idicatō ne. ſ. cum qs i dicat alij ꝙ ali quis vult pec care. τ ſpectat ad delicta com mittenda. ſꝫ de nunciatio ſpe ctat ad delicta cōmiſſa. τ ad illa non tenēt: niſi q habent magiſtratū ſu per aliquos. τ illa denuncia tio dicitur euā gelica: iſta dici tur canonica. τ hec probat̄ ſemper: illa ve ro nō. τ ſic pa tet ꝙ crimina nondum com miſſa poſſum⁹ denunciare: vt hic τ. xciij. di. diaconi. ibi vicinū precipitio τc. ex̄ de deſpon. impu. c. penult. ex̄ de cogna. ſpi. tua. io.

x Iurauerit. i. iurare voluerit.

y Mortis. de facto qꝛ de iure ꝓpter vni⁹ dictū nō poſſet indicari: τ ē ſt. de pe. di. i. c. penult.

oi teſtimonio ſt̄ remouendi: τ ſm legem infamia nōbunt̄. Item⁸ qui audit aliquem falſum iurare τ tacet delinquit. unde auguſtin⁹ ait in queſtionibus leuitici. c. i. aia que audierit uocez iurantis falſuz τ cetera. **Cui ſit indicandū falſū quod ab aliquo iuratur.**

Hoc uidet̄ dicē peccare hoiem quo audiēte iurat aliqs falſū τ ſcit eū falſum iurare τ tacet. tūc autē ſcit ſi eius rei de qua iurat̄ te ſtis fuit: aut uidens aut cōſci⁹ fue rit. i. aliquolmō cognouit aut ocu lis ſuis conſpexit: aut ille ipſe qui iurat illi idicauit^u. ita eni potuit eē cōſcius. ſꝫ int̄ timorem hui⁹ pecca ti τ inter timorem hui⁹ ꝑditionis hōium nō ꝑua exiſtit plerūqꝫ ten tatio. poſſum⁹. n. paratū ad ꝑiuri um admonendo uł ꝓhibēdo a tā graui peccato reuocare. Sꝫ ſi nō audierit: τ corā nobis de re quaz nouim⁹ falſum iurauerit^x: utrū ꝓ dendus ſit: ita ut ꝑdit⁹ ēt ꝑiculuz mortis^y icurrat difficillima q̄o eſt Sed qꝛ hic nō expreſſit cui hoc in dicādū ſit: utrum illi cui iurat̄: an ſacerdoti cuipiā q nō ſoluz eū ꝑſe qui nō pōt irrogādo ſuppliciū: ſꝫ etiaz orare ꝓ illo pōt: uidet̄ mihi ꝙ ſe ab hoc peccati abſoluat uicu lo: ſi idicet talib⁹ q magis ꝓdeſſē^z poſſūt q̄ꝫ obeē ꝑiuro: ſiue eum corrigēdo ſiue deuz ꝓ eo placādo ſi τ ipe ꝯfeſſiōis ſibi adhibeat me dicinā. Is ergo iſte ut ſupra di ctū eſt: q audit falſū iurare τ tacet deliquit: młto magis ille re⁹ eſt: q ad deierandū aliquez compellit. Querit^τ de eo q uerboꝝ callidita te ſe circūuenire putat illuz: cui iu ramentū defert: an ſit re⁹ ꝑiurij ni ſi ſuauerit qd̄ iuraſſe credit̄. De hoc ita ſcribit iſidor⁹ ſniaꝝ li. ij. **De eo q calliditate uerboꝝ iurat**

Qualicunqꝫ^ꝯ arte uerboꝝ qs iu ret: de⁹ tn̄ q cōſcie teſtis ē: ita hoc accipit: ſicut ille cui iurat̄ itel ligit. dupłr aūt re⁹ fit: q τ nomen dei i uanū aſſumit. τ ꝓximū dolo capit. Itē ex ſmone ſācti aug: **Periur⁹ ē: q ſr lapidē falſū iurat**

Eccē^ꝛ dico charitati uře: τ q ſup lapidē falſū iurat ꝑiur⁹ ē. unde hoc dico: qꝛ multi etiā i hoc fallunt̄ τ putant: qꝛ nihil eſt ꝑ qd̄ iurant nō ſe crimie teneri ꝑiurij. ꝓrſus ꝑiur⁹ es: qꝛ ꝑ id qd̄ ſanctuz non putas falſū iuras. ſi tu illud ſanctū ñ putas: ſanctū putat cui iuras. nō. n. qñ iuras tibi aut lapi di: ſed ꝓximo tuo iuras. homini iuras añ lapidē. ſꝫ nūqd ñ añ deū ñ te audit lapis loquētē: ſꝫ punit de⁹ te fallētē. Sed obijcitur illud grego. in. xxvi. li. moralium. **Apud dominū uerba mea nō ex ore ſed corde ꝓcedunt.**

Humane^a aures talia uerba^b nřa iudicāt: q̄lia foris ſonant diuia uō iudicia talia foriſ audiūt q̄lia ex intimis ꝓferunt̄. certe no uerit ille q itētionē τ uolūtatē al teri⁹ uarijs explicat uerbis: qꝛ nō dꝫ aliqs uerba ꝯſiderare ſꝫ uolun tatē τ itentionez: qꝛ nō dꝫ itentō uerbis deſuire ſꝫ uerba itentioni. Si ergo diuia iudicia uerba nřa talia foris audiūt q̄lia ex itimis ꝓ ferūt̄: ſi itētio ñ dꝫ ſuire uerbis ſꝫ uerba itentōi: pꝫ ꝙ de⁹ nō accipit ſic iuramētū ſicut ille cui iuratur ſꝫ potius ſicut q iurat itelligit. cū recipiēti nō ex intimis: ſꝫ ex his q̄ ꝓferūt̄ foris uerba nřa ſonent. Itē obijcit̄ q iurat ſup lapidez putās ſe iurare ſup ſacroſc̄a euan gelia: ꝑiñ tenet̄ ac ſi ſup euāgelia iurauerit: lꝫ ille cui iurat: iō ſuper lapidē illū iurare fecerit: ne ñ ſuā do qd̄ ꝓmittit reatu ꝑiurij teneat̄ Itē obijcit̄ illud de ciuibus qui credūt ſe iurare obedituros ꝯſuli bus ſuis i oib⁹ q̄ ſibi imperata fue rint ꝓ honore ſue ciuitatis. ne uō obediētiā recuſātes reatu ꝑiurij illaq̄ent̄: ſupponit̄ breue iuraturiſ i quo aliud ꝯtinet̄ q̄ꝫ ſe iuraturos arbitrent̄: uidelꝫ ne padū in nilū ꝯuertāt ł aliqd huiuſmōi faciāt. ſi ergo cōtra hoc qd̄ ſe iuraſſe credi derāt: ꝯſulib⁹ ſuis obediētiā dene garent: nunqd ſm itentionē reci piētis an poti⁹ ſm itentionē iurā tis iuramētū de⁹ illud acciperet? Itē ſi inocēs de adulterio ł fur to ipetit⁹ inocētiā ſuā uellet aſſe rere: iuraret aūt ſe ab obiectis ſic eē imunē: ſicut i breui illo ꝯtinet̄: qd̄ māib⁹ ſuis ſe ſcripſiſſe arbitrat̄ ꝯtineat̄ aūt in illo hunc reum eſſe obiectorū: nūqd a dño ꝑiur⁹ repu tabit̄: aut nūqd poterit argui ſe iu raſſe adulterij aut furti reatū icur riſſe? ñ. Hinc ēt io. chryſo. ait.

z Prodeſſe. vt ſunt ſacerdotes: vt. xiiij. q. v. deniqꝫ. qui ergo dic̄ talibus qui poſſunt ꝓ deſſe: non dicitur ꝓdē vt. ij. q. i. ſi peccauerit.

τ q Querit̄. icidentē ponit hic queſtionem qualiter iuramēta ſunt intelligenda. τ diſtigui tur aut uterqꝫ habꝫ re ctum intellectum aut uterqꝫ doloſum: aut alter tantum hꝫ rectuz ſi ab vtroqꝫ interponi tur dolus: tunc eſt in telligendum ſm com munem ſignificationē verborū: vt ex̄ de ſpō. ex litteris. ſi a neutro interuenit dolus. tunc interpretandum ē ſm intellectū vtriuſqꝫ: ſi v̄ ba poſſint vtriqꝫ intel lectui adaptari. ſi ab al tero tm̄: tunc itelligen dum ē ſm eum q recte intelligit. ſic videtur di ſtingui. j. e. §. ex his. in ſtipulationibuſ τ alijs contractibus ꝯ ſtipulā tem τ vēdetem interꝑ̄ tandum ē: ſꝫ in iudici is pro actore: vt. ff. de verbo. ob. inter ſtipu lantem. §. i. ff. de con trahē. empti. labeo. io.

ꝯ q Qualicunqꝫ. intel ligit. i. itel[illegible] dꝫ. τ ē ſi. j. de cō. di. iiij. non illud.

ꝛ e Ecce. ſuper lapi dem forte coopertum ab aduerſario: vt cre dant̄ eſſe euangelia.

a h Humane. verbis q̄ ille protulit τ vult ea ałr interpretari ꝓut v̄ba ſonare viden tur. qd̄ ſemꝑ ñ ē facien dū: cū ſepe bona v̄ba mala itentione ꝓferāt̄ τ econuerſo: vt. v. q. v nō ois. τ. c. nō obſcula tur: vt. xxiij. q. i. para tus.

b Verba. arg. potius eē ꝯſiderādū mentem alicuius q̄ꝫ ipſa verba vt. i. q. i. marchion. τ ð conſe. di. iiij. retulerūt ex̄ de ver. ſig. preterea. τ. c. itelligentia. τ. xxiij q. i. paratus. in ꝑ̄n. τ. ff de in ius uo. l. quāuis ſꝫ hoc verū ē cū ꝯſtat de intellectu. ał in du bijs a uerbis non eſt

recedendum.ff.de lega.iij.non aliter.ff.de exercitoꝛia .l.i.§. ſi is qui nauē. extra de ſpon.ex litteris.

c Iuramenti.ad hoc iurat.i.iurare debet.

d Diſtantiā.q̃ztū ad hoc qm̃ moꝛtalit̃ peccat q ſimplicit̃ dicit falſum ſicut ſub iuramēto dicit falſū:magis tñ peccat deierādo q̃z mētiendo. ſoli ſ adius ſubſiſtit vbi iuiesmētū inṕonitur:vt.e.q.i.c.i.ſed tam̃ plus opat̃ ſacr̃z q̃z ſimplex ꝓmiſſio: vt ex̃ de iure iurā.debitoꝛes.itē hic ē ar.ꝙ ex nudo pacto oꝛit̃ actō:vt.xij.q.ij.q cunqz ſuffragio.z.q.v qz.io.

e Qui piurare.non ex opibus. de⁹ potius ꝯſiderat aium q̃z factū:vt.xv.q.vi.c.i.ꝛ deus iterrogat coꝛ ꝛ non manuz.xiiij.q.v ſiqd.ſic.xxxij.q.v.ꝓ poſito.

f Paruuli.iurare. nec teſtis eē pōt vt.iiij.q.iij.c.i.Et ideo hoc ē qꝛ iuramēto dz adeſſe iudiciū.ſed hec etas neſcit qd agat:vt C.ō fal.mo.l.i. Item qꝛ ipubes non pōt peierare:vt.ff.de iureiu.l.q iuraſſe. vñ ſacr̃um calūnie p̃ſtare nō pōt poſſet tñ dici: ꝙ ſi eſt doli capax:qꝛ tunc calūnioſe petē pōt:vt ex̃ de delic.pu.c.i.ꝛſi nouerit ueritatē.ꝙ bene p̃ſtabit ſacr̃m calūnie: ar.C.de iureiurā.ꝑpt calūniam.l.ij.§.i.Sed de veritate dicēda bñ pōt iurare. Nā ab impuberib⁹ ꝛ timidis ſumit̃ iitiū q̃ſtionis:vt.ff de q̃ſti.vni⁹.i p̃n.Itez ipubes ferula ꝑcut tur ꝓ veritate dicenda: vt ff. ad ſyll̃.l.i.§.ipubes ꝛ tenet ꝯfeſſio quā fac̃ lz ꝯ eā poſſet reſtitui: vt.ff.de ꝯfeſ.l.certum.§.pelt.qō falſuz ē. niſi ſit doli capax cū h̃.c.ꝯ dicat .io.hoc certum ē ꝙ ſi aliqs ſpōte receperit iuramētū minoꝛis bñ valet:ꝛ tenet tale iuramētū:vt.ff.de iureiurā.l.q iuraſſe.itē in caſu pōt qs ꝯueniri rōne iuramēti qō p̃ſtitit dū eēt ipubes:vt ſi ipubes iurauit ſe p̃ſtaturū opas:ipſe pubes fact⁹ bñ ꝯuenit̃ de h̃ iuramto:vt.ff.de li.ca.l.vlt. in fine.

g Cauſa.ſed nonne ſi agere vult piur⁹ i ꝓpa cā audiret̃:qꝛ nulli ꝓhibet̃ i ꝓpa cā:vt.iiij.q.vi.oib⁹?ſed agē ñ pōt niſi p̃ſtet ſacr̃m. Item nōne iudex vel altera ꝑs pōt ei deferre ſacr̃m?ad hoc dicas ꝙ hec lex ſumpta eſt de lūbarda.ſecūdū quā nō iurat̃ de calūnia.pz ḡ ꝙ loqt̃ hic de alio iuramento ꝛ pōt dici ꝙ loqt̃ de iuramto purgatōis.i.vt nec ſe nec alios poſſit expurgare.Ex h̃ ſeqt̃ ꝙ ſi ſuſpicio aliq̃ eſt ꝯ piuꝝ:ſtati habet̃ ꝓ ꝯuicto cuz ſe expurgare nō poſſit:ꝛ iputet ſibi qꝛ i talē caſū icidit:qꝛ culpa ſua illud ſuſtinet:vt.xv.q.i.ſiquis iſaniens.ex quo eni ſemel ꝑeierauit p̃ſumit̃ ꝙ ſemꝑ debeat peierare:vt.ij.q.vij.non poteſt.vnde ammodo non eſt ſacramento ſuo credendum: vt ex̃ de preſūp. litteras. ea tamen iuramenta que oneris ſunt potius q̃z honoꝛis bene preſtabit vt iuramentuz calūnie.ſimiliter

Inter iuramētū ꝛ locutionē fidelium nulla debet eſſe differētia.

Iuramēti huiuſmōi cā ē quia ōis q iurat ad hoc iurat ut qō uerū ē loqt̃. Et iō dñs it̃ iuramētū ꝛ loquelā nr̃am nullā uult eſſe diſtātiā:qꝛ ſicut i iuramto nullaz ꝯuenit eē ꝑfidiā:ita quoqz in uerbis nr̃is nullū dz eē mendaciū:qꝛ utrunqz ꝛ piuriū ꝛ m̃daciū diuini iudicij pena dānat̃ dicēte ſcriptura:os qō mētit̃ occidit aiaz.qſqs ergo uerū loqt̃ iurat.qꝛ ſcriptuz ē:teſtis fidel̃ nō mentiet̃. It̃ De.

Anteq̃z aliqs iuret peierat:ſi contra ꝯſcientiam iurare parat.

Qui piurare pat⁹ ē: añq̃z piuret iā piur⁹ eē uidet̃:qꝛ deus non ex opibus iudicat ſed ex cogitationib⁹ ꝛ ex coꝛde. Ex his ōnibus colligit̃ ꝙ iuramta ſ̃m itentionē p̃ſtantis ñ recipiētis a deo iudicant̃.quō ergo ſ̃m iſidoꝝ q̃cunqz arte uerboꝝ qs iuret:de⁹ ſic accipit:ſicut ille cui iurat̃ itelligit. Sed ſicut aliud ē callida arte uerboꝝ iurare:aliud ſimplicit̃ itētionē ſuā iurādo denūciare:ſic aliud ē ſimplici itētiōe iuramtū factuz recipe:aliud i recipiendo calliditate uti:qꝛ ſicut qſq̃z apud deū non ualet aliquē ledē.ſic nec p̃ter eius itentiōem ualet qs alicui ſubuenire.de⁹ aūt duplicitatiſ ē aſpnatoꝛ ſimplicē itentiōem utriuſqz ꝯſiderat:ꝛ tā ex pte recipientis q̃z ex pte preſtātis uerboꝝ artē aſpnat̃ ꝛ odit. De etate uero iurantiuz q̃rit̃ qua etate qſqz ad iurandum debeat cogi.ō quo i p̃mo libro capitulariū ſic iuenit̃ diffinitum.

Ante rationabiles annos aliqui non cogantur iurare.

Paruuli q ſine etate rōnabili ſt̃ nō cogāt̃ iurare:et q ſemel piurat⁹ fuerit nec teſtis ſit p⁹ hoc nec ad ſacr̃z accedat:nec i ſua cā nec alteri⁹ iuratoꝛ exiſtat. Itez ex concilio elibertano.

Añ.xiiij.ānos nll̃s iurare cogat̃.

Pueri añ ānos.xiiij.ñ cogant̃ iurare.puella quoqz ſi i puerili etate ſita in domo pr̃is illo neſciente iuramento ſe cōſtrinxerit:et pr̃ ei⁹ ut audierit ſtatim ꝯtradixerit:uota ei⁹ ꝛ iuramta irrita erūt ꝛ facilius em̃dabit̃. Itē coꝛnelius papa.

De eodez:ꝛ ut a ieiunis iuramēta preſtentur.

Honeſtū ēt uidet̃:ut qui i ſanctis audet iurare:hoc ieiunus faciat cuz ōni honeſtate ꝛ timoꝛe dei ut pueri añ ānos.xiiij.ñ cogātur iurare. Preterea ſt̃ q̃dā tpa qb⁹ iurare ꝓhibemur. Unde in concilio apud ſanctū medardū hito.

Quib⁹ tpib⁹ iurare ꝓhibemur.

Decreuit ſancta ſynodus:ut a.lxx.uſqz i octauā paſche:et ab aduentu dñi uſqz i octauaz epiphanie necnō ꝛ i ieiunijs quattuoꝛ tēpoꝛū ꝛ i letanijs maiorib⁹ ꝛ i dieb⁹ dñicis ꝛ i dieb⁹ rogationuz niſi de ꝯcoꝛdia ꝛ pacificatiōe nullus ſupra ſac̃ euāgelia iurāe p̃ſūat. De forma uō fidelitatis:ꝛ qd qſ debeat dño uł ecōuerſo:ſic iuenit̃ i epła ſiliberti epi.

Que in fidelitate ſunt ſeruanda.

De forma fidelitatis aliquid ſcribē mōit⁹:hec uob̃ q̃ ſequūtur breuit̃ ex libroꝝ aucte nōui:q dño ſuo fidelitatē iurat:iſta ſex ſꝑ i mēoꝛia dz hr̃e icolume:tutū:honeſtū:utile:facile:poſſibile. Incolume uidelicet:ne ſit i dānū ſuo

dñis ſuis iurabit in cā feudi:ꝯ.xlvij.di.quātūlibet.extra de re iudi.in cauſis.

h Pueri.puella.idem eſt i puero:vt.s̃.e.q.iiij.tribus.

i Statim.filij iuramentū debet pater reuocare quācito ſcit vt hic dicit̃:ſed votū religionis nō tenet̃ ſtatim reuocare cum ſcit ſed vſqz ad annum ꝛ diē pōt vt.xx.q.ij.puella.aliter tamē eſt ſupra diſtīctū.ſ.xx.q.ij.i p̃in.

k Honeſtū hoc ieiunus. ſimiliter. teſtimoniū debet dicere ieiunus: vt extra de teſti. placuit.q̃ a ieiunis fieri dēant nō. de cōſe.di.i.ſacramenta.tam̃ qō hic dicitur magis eſt honeſtū q̃z iuſtū io.

l Decreuit. vt a.lxx in his etiaz diebus cāe exerceri non debent. xv.q.iiij.c.i.ꝛ ij. huic tñ.c.ꝛ precedenti obuiat conſuetudo preſcripta. io.

m Maioꝛib⁹ vt in feſto ſācti marci.

n De forma honeſtū ſic ergo honeſtas ꝛ poſſibilitas in oi iuramento ſūt itelligenda:vt.s̃.e q.iiij.vnuſqſqz ꝛ ex̃ de iureiu. quēadmoduz. illud ſacrum p̃ſtrant archiepi romano pōtifici:vt ex̃ de iureiurā.ego.ꝛ ſubditi ſuis epis: vt.xxiij.di.q̃z q̃z.ꝛ imperatoꝛ pape.lxiij.diſtinc.tibi domino.ꝛ licet generaliter iuret vaſallus dño.ſ.ꝙ in oibus cauſis iuuabit ipſum ꝛ ꝯ quenlibet:tñ ꝯ propꝛiam patriam nō iuuabit ipm:vt.ff. de reli. minime nec contra papam:vt extra de iureiuran.venientes.ſed quid ſi dominus vult filium vaſalli impetere: nunquid iuuabit ipſum contra filium?videtur ꝙ non:quia nec contra filium excommunicatum iuuabit.xi.q.iij.quoniam multos.ꝛ argu.ad hoc.ff. de reli. minime.contrarium tamen dicit lex feudi in titulo quemadmodū feu.amit.dicitur enim ibi:ꝙ vaſallus obligatus eſt filio ſuo tātū vinculo nature:ſed domino ſuo eſt obligatus vinculo iuramenti item non tenetur ipſum iuuare ſi iniuſte impetit alium. nec enim opem fert qui ad peccandum nos adiuuat:vt.xiiij.q.vi.ſi res.itē nunquid vaſallus poteſt accuſare dominum? non ut hic poteſt colligi:niſi ꝓſequatur ſuam iniuriam.aliogn ſi accuſat perdit ius feudi:ſicut pr̃on⁹ q accuſat libertū:ꝑdit honoꝝ poſſeſſionē:vt.ff.

δ bo.poſ.liber qui cū maioꝛ. nec ēt teſtimo niū pōt ꝯ ipſū ferre nec i cri li cā nec ēt pro ipo: vt eẋ ō of. dele.cām q.

o ¶ De ſecreto ille qui pꝛodit ſecreta alicuꝰ capite punitur vt.ff. de re mi. oē.§.iij.⁊.C.ō cōmer.⁊ mer.l ij. ⁊ ſic poteſt quis iurare ne pꝛodat ſecreta alterius :ar. ſī ē ꝯ.xiij.di. ner ni.

p ¶ Munitio nibꝰ.q munitō nes cedit hoſti bus vel lras vl nūciū vl aliqđ ſignuȝ eis mit tit:icidit in cri mē leſe ma. vt ff.ad.l.iul'ma. l.i.ij.⁊.iij.

q ¶ Ad hone ſtatē. vt nec cū vxoꝛe nec cuȝ filia ꝯmiſceaſ nec aliqd in ho neſti faciat in domo dñi: vt de pe.di.v.con ſideret.

r ¶ Conſilium. vide quō inter pretaſ hoc iu ramētū.ego iu ro ꝙ nllꝫ faciā tibi dānum .ſ. ego iuro ꝙ nec ego faciam: ⁊ ēt ꝙ alios faci entes ꝓhibebo ſic interpꝛetaſ lex tale pactū vt ſi aliqs fecit pactū:ꝙ filiaȝ ñ cederet vl vxe ret:ēt coſtodiſ teneſ ne alius urat vel cedat: vt.ff.locati.i le ge. idē videſ i omnibꝰ negati uis ꝓmiſſioni buſ:vt cū dicit ꝓmitto ꝙ non faciā:non ſolū teneoꝛ non fa cere:ſꝫ et cura re debeo ne fi at:vt.ff.de ver. ſig.facere.⁊ de vb.obli. in illa ſtipulatione.

dño de coꝛpoꝛe ſuo.tutum ne ſit ei in dānum deˢ ſecreto ſuo uel de munitionibuſᵖ p qs tutus eē pōt. honeſtū ne ſit ei in dānū de ſua iu ſticia ul' ō alijs cauſis:que adᑫ ho neſtatē eiꝰ ptinere uidenſ.utile ne ſit ei i dānū de ſuis poſſeſſionibꝰ. facile ul' poſſibile:ne id bonuȝ qđ dñs ſuus facere leuiſ poterat.fa ciat ei difficile:neue id qđ poſſibi le erat:reddat ei impoſſibile ut fi delis hec documēta caueat iuſtū Sed qꝛ nō ſufficit abſtinere a ma lo:niſi fiat id qđ bonū ē:reſtat ut i eiſdē ſex ſupꝛadictis ꝯſiliūʳ ⁊ au xiliū dño ſuo fidelis pꝛeſtet:ſi be neficijs dignꝰˢ uideri uult ⁊ ſaluuſ eē de fidelitate quaȝ iurauit. dñs quoqꝫ fideli ſuo i his oibꝰ uiceᵗ red dere dȝ.qđ ſi non fecerit: merito cenſebiſ malefidus:ſicut ille q in eoꝝ ꝑuaricatione ul' faciendo ul' ꝯſentiēdo depꝛehenſus fuerit pfi dus ⁊ piurꝰ. Aug. De eodē.

S Iqs laicꝰ iuramētuȝ uiolan do ꝓphanat:qđ regi et dño ſuo iurat:⁊ poſtea puerſe ⁊ dolo ſe ciꝰ regnū tractauerit ⁊ i moꝛteȝ ipſiꝰ aliquo machinamēto iſidiaſ qꝛ ſacrilegiū pagit i chꝛiſtū dñm manū mittens anathema ſit.niſi p dignā pñie ſatiſfactioneȝ emen dauerit:ſicut ꝯſtitutū a ſancta ſy nodo ē.i.ſeculū rliquat arma de ponat i monaſteriū eat:⁊ pēiteat ōnibꝰ diebꝰ uite ſue:uerūtñ cōio nē i exitu uite ſue cuȝ euchariſtia accipiat.eṗs pſbꝛ diaconus ſi hoc crimē ꝯmiſit:degradeſ. Ut ita ꝙ ex pmiſſis apparet: mendaciū nec i ſimplici ſmōe dȝ ꝓferri:nec iuramēto firmari.mēdaciū aūt ñ ſolū i uerb̄ ſꝫ ēt i ſil'atis opibꝰ eſſe ꝓbaſ. Unde ambꝛo.i ſmōe ba bito i dñica ō abꝛaā. Mētiſ q ꝓ feſſiōeȝ ſuā opibꝰ nō oſtendit.

O Aueteᵘ fres mdaciū:qꝛ ōnes q amāt mdaciuȝ filij ſūt dia boli.nō ſolū i falſis uerb:ſꝫ ēt in ſil'atis opibꝰ mdaciū ē.mdaciū nā ꝙ ē ſe chꝛiſtianuȝ dicē:⁊ opa chꝛi ſti ñ facē.mēdaciū ē eṗm ſacerdo tē l' cl'icū ſe ꝓfiteri ⁊ ꝯtraria huic oꝛdi opari. Et ē hieronymus.

Quotiēs ſmo mal' ō oꝛe nro ꝓce dat.

Q Uotiensˣ uō loqmur: aut ñ i oppoꝛtūo tpe aut ñ in oppoꝛtūo loco aut ñ u t cōucit au dietibꝰ totiēs ſmo malꝰ ꝓcedit de oꝛe nro ad deſtructiōeȝ eoꝝ q au diunt.conſideremꝰ itaqꝫ qd loqua mur:qꝛ ꝓ ōi ocioſo uerbo redditu ri ſumꝰ rōnē i die iudicij. Uera mētū uō cl'icꝰ laico pꝛeſtare ñ dȝ

Unde i remēſi ꝯcilio legiſ.

Cuiqꝫ laico cl'icus nihil iurare pꝛe ſumat.

N Ullusʸ ex eccl'aſtico oꝛdie cui qꝫ laico qcqꝫ ſupꝛa ſacra euā gelia iurare pſūat.ſꝫ ſimpliciſ cū ueritate ⁊ puritate dicat:eſt ē:nō nō.ſꝫ ſi ē aliqd qđ ſibi obijciaſ:ꝓ ut iudicauerit:q eiuſdē oꝛdis ſūt aut coꝛrigaſ aut expurgeſ.

E Piſcopo ſilꝛ cl'icus iuramtū pſtare nō dȝ:niſi foꝛte is cui eccl'e ꝓcuratōeȝ ꝯmittit. Unde urbanus.ij.ait. De eodem.

N Ullus eṗus cl'icos ſuos: niſi foꝛte qbus eccl'aſticaꝝ reruȝ diſpenſatio cōmiſſa fuerit:ſibi iu rare compellat.

Q Uidā eṗſcū plebe ſibi cō miſſa i hēſiȝ lapſi ſūt: cir cumadiacen tes catholi cos minis ⁊ cruciatibus ad hēſiȝ ꝯpellē ceperūt.quo ꝯpto apl'icus catholicis eṗis circūadia cētiū regionū:q ab ipatoꝛe ciuileȝ iuriſdictionē acceperāt:ipauit:ut catholicos ab hēticiſ defēderēt:⁊ qbus mōis poſſent eoſ ad fidei ue ritatē redire ꝯpellerēt.eṗi hec mā data apl'ica recipiētes cōuocatis militibꝰ aperte ⁊ p iſidias ꝯtra hē ticos pugnare ceperūt. tādē non nullis eoꝝ neci traditis alijs rebꝰ ſuis ul' eccl'aſticis expoliatis alijs carcē ⁊ ergaſtulo recluſis ad uni tatē catholice fidei coacti redierſt

H Ic pmū qriſ:an militare pecca tum ſit. S Ecūdo:qđ bellū ſit iu ſtū:⁊ quō filij iſrael iuſta bella ge rebāt. T Ertio: an iniuria ſocio rū armis ſit ꝓpulſāda. Q Uarto an uindicta ſit iferēda. Q Uinto an ſit peccatū iudici uel miſtro re os occidē. S Exto :an mali ſint cogendi ad bonū. S Eptimo:an heretici ſuis ⁊ eccl'ie rebꝰ ſint ex poliandi:⁊ qui poſſidet ab hereti cis ablata:an dicaſ poſſidere alie na. O Ctauo: an epiſcopis uel q buſlibet clericis ſua liceat auctoꝛi tate uel apoſtolici ſine imperato ris pꝛecepto arm amouere.

s ¶ Dignus. q ſi cl'icꝰ pſtat pſociniū ꝯ eccle ſiam ſuā vel eṗm ſuuȝ pōt puari hñficio ſuo xcvi.di.ſi ipatoꝛ.⁊ eẋ de poſt.c.ſi.io.

t ¶ Uicē.⁊ ſic eadem fi de teneſ quis ſubdito ſuo ſicut ſubditꝰ dño: vt.xcv.di.eſto ſubiecꝰ eẋ de iureiurā.puenit. ⁊.xxxij.q.vi. nihil ini qus.⁊ſi ñ fecerit:puaſ illo vel dñio qđ hȝ in uaſallo ⁊ trāſit feuduȝ ad ſupioꝛē in libꝛo de feudis queadmodum feudum amit.

v ¶ C Aueteˢ. operibꝰ ⁊c.ꝙ factis men timur ſicut verbis : ⁊ factis negamus chꝛi ſtum ſicut verbis.xi.q iij.eſtimāt.⁊ factis ap pellamus:extra de ap pella.dilecti.⁊ factis ꝑ dicamus.xliij.di.ſit re ctoꝛ.

x ¶ Q Uotiens. audiē tibus.foꝛte iſtru it rudes magiſter: qđ non eſſe debet.ſi.viij.q i.opoꝛtet.⁊.xliij.di.c.i. iohannes.

y ¶ N Ullus laico.ḣ.c intelligas de iu ramēto expurgationis quod clericus non dȝ facere coꝛam laico ſed tantum coꝛam epiſco po vel eius delegato: niſi hoc fiat auctoꝛita te pape:vt.ij.q.v. men nam.ſi eni clericus po terit aliquid coꝛam lai coꝛbene teneteſ ibi ꝑ ſtare iuramentum ca lūnie.vel dic:quia ſine licentia epiſcopi nullū debet facere iuramētū laico:imperatoꝛi tamē iurant epiſcopi fideli tatem.

a Q Uidā eṗi.

b a Quod militare. Hic q̄rit̄: an militare ſeu bellare ſit peccatū? ⁊ dicē dū ꝙ nō: vt. j. e. militare. ⁊ h̄ verꝫ ē: ſi a pncipe idicat̄ bellū vt. j. e. q. ij. iuſtū. ſilr ꝓ defenſione ſua uł pr̄ie vł legū paternarū. vt. j. e. q. viij. ſi nulla. clerici aūt i ſacris ordinibꝰ ꝯſtituti nō pn̄t mouere arma: vt. j. e. q. viij. clici. ſilr videt̄ ꝙ nec i minoribꝰ ordinibꝰ ꝯſtituti pn̄t mouere arma: q2 ſb regula eccłiaſtica debent viuere: vt xxxij. di. ſiqui. ⁊. xx. q. iij. eos. qȯ ꝯcedo ſi volunt gaudere ꝓuilegio eccłaſtico: arg. ad hoc ex̄ de cle. ꝯiu. io. tū ē repellē: ſed potiꝰ illatam q̄ꝫ inferendam.

d ¶ Prebe. illud intelligat̄ de cordis preparatōe: vt. j. e. paratus. vel cum agitur de fide.

e ¶ Duo milia. vbi eſt queſtio fidei.

f ¶ Defendētes. ex odio: vel dic ex interuallo.

Quodꝰ militare alienum uideat̄ ab euangelica diſciplina: hinc uidet̄ poſſe ꝓbari: q2 oīs militia uel ob iniuriā ꝓpulſādā^a uel ꝓpter uidictā iferendā eſt iſtituta: iiuria aūt uel a ꝓpͣa pſona uel a ſocio repellit̄. qȯ utrūq₃ euangelica lege ꝓhibet̄. cū eni dr̄: ſiqs te pcuſſerit i unā maxillā prebē^d ei ⁊ alteram: Et iteꝫ qui angariauerit te mille paſſus: uade cū eo duo^e milia. Itē cū apł's dicat ad romanos n̄ uos defēdētes^f chariſſimi: ſꝫ date locū ire: qd aliō ꝓhibemur q̄ꝫ ꝓprie pſone iiuriā repellē. Itē cū petro gladio magr̄m defendenti chriſtꝰ dixerit: ꝯuerte gladiū tuū i uaginā: an putas q2 n̄^g poſſum rogare pr̄em meū: ⁊ exhibebit mihi pluſq̄ꝫ duodeci legiones āgeloꝝ. Deniq₃ ſicut de beato andrea legitur: cū fieret ꝯcurſus ppłoꝝ: ut ȯ manibꝰ iniq iudicis eū eriperent: ⁊ ab iiuria mortis illū defēderēt: ipſe econtra ⁊ exēplo ⁊ uerbo patiētiā docens rogabat eos: ne ſuū martyriū ipedirent: qd aliud monemur q̄ꝫ ſicut ꝓprias ita ⁊ ſociorū iniurias patienter tolerare: nec ad arma ꝯcurrere: ſꝫ eoꝝ exēplo ad ſimilia pferēda aiūm p̄parare. Iteꝫ cū in ꝓuerbijs dicat̄ mihi uidictam: ego retribuā dicit dn̄s. Iteꝫ cū i euāgelio dicat̄: nolite iudicarē^h ⁊ n̄ iudicabimini. Iteꝫ cū pr̄familias dicat ſuis uolētibꝰ colligē zizaniaꝫ^i: ſinite utraq₃ creſcere uſq₃ ad meſſē: ⁊ tūc dicā meſſoribꝰ colligite zizaniaꝫ: ⁊ alligate faſciculos ad cōburendū. Iteꝫ cuꝫ rex ille q nuptias fecerat filio ſuo: miſſis exercitibꝰ ſuis āgeloꝝ uidelꝫ dicat̄ pditurus homicidas ꝓphetaꝝ ⁊ apoſtoloꝝ: q uocati ad nuptias uēire ꝯtēpſerūt credēdo. Iteꝫ cū paulꝰ apł's dicat in epł'a ad romanos: nolite iudicare inuicē. Iteꝫ tu qs es q iudicas alienū ſeruū? ſuo domino cōſtat aut cadit. ſiue ergo uiuimus ſiue morimur dn̄i ſumus: In hoc eni chriſtꝰ mortuus ē ⁊ reſurrexit: ut ⁊ uiuoꝝ ⁊ mortuoꝝ dn̄et̄. In hiſ oibꝰ qd aliud p̄cipit̄: q̄ꝫ ut uidicta deliquentiū diuino reſuet̄ examini. Cū ergo ut ſupra dictū ē: militia uideat̄ iſtituta uel ob iniuriā ꝓpulſandā uel ꝓpter uidictā iferendaꝫ utrūq₃ aūt lege euāgelica ꝓhibeatur: appꝫt ꝙ militare peccatū eſt.

Hinc etiam grego. ait.

Bella carnalia belloꝝ ſpiritualiū figuram gerunt.

Niſi^k bella iſta carnalia figurā ſpūalium belloꝝ gererēt: nū q̄ꝫ ut opinor iudaicaꝝ hiſtoriaruꝫ libri diſcipulis chriſti q uenit pacē docē legēdi i eccleſijs fuiſſēt ab apoſtolis traditi. quō. n. belloꝝ eiſ ꝓficeret iſta deſcriptō: qbꝰ dr̄ ab ieſu: pacē meā do uob: pacē meā relinquo uob. ⁊ qbus per apoſtolū iubet̄ ⁊ dicit̄: nō uoſmetipſos uindicātes^l: ſꝫ magis iniuriā pcipite ⁊ magis fraudeꝫ patimini. unde deniq₃ ſciēs apoſtolꝰ iā nob ultra bella n̄ eē carnalit̄ pagenda: ſꝫ aie certamia ꝯtra ſpūales aduerſarios deſudanda: uelut magiſter militie p̄ceptuꝫ dat militibus chriſti dicēs: Induite uos armatura dī ut poſſitis ſtare aduerſus aſtutias diaboli. His ita rn̄det̄ p̄cepta patiencie n̄ tā oſtentatione corporis q̄ꝫ p̄paratōe cordis ſunt retinēda. Unde augu. ait i ſmone de puero centurionis.

Precepta patientie uirtute animi n̄ oſtētatōe corporis ſuāda ſunt.

Paratꝰ^m dꝫ eē hō iuſtꝰ ⁊ pius patient̄ eoꝝ maliciā ſuſtinere quos fieri bonos q̄rit: ut potius numerꝰ creſcat bonoꝝ: non ut pari malicia ſe qs nūero addat maloꝝ. Deniq₃ iſta p̄cepta magis ſt̄ ad p̄paratōeꝫ cordis: q̄ꝫ ad opus qȯ in apto fit: ut teneat̄ in ſecreto ai patiētia cū beniuolētia. In manifeſto aūt id fiat qȯ eis uidet̄ ꝓdeſſē^n: qbꝰ bn̄ uelle debemꝰ. Hic liqdo ōn̄dit̄: qȯ ipſe dn̄s ieſus exēplū ſingulare patiētie: cū pcutēt̄ in facie: rn̄dit: ſi male locutꝰ ſum exprobra me de malo. ſi aūt bene qd me cedis: neq̄q̄ꝫ igit̄ preceptū ſuum ſi^o uerba ituemur impleuit neq₃. n. p̄buit pcutiēti alterā pteꝫ

c ¶ Propulſandam. Qui repellere pn̄t iiuriā ⁊ q̄liter poſſit repelli: ⁊ an tm̄ pſone iiuria ł ēt pſone ⁊ reꝝ poſſit repelli videndū eſt. Et qdē videt̄ ꝙ non ſolū laici ſed ēt clici pn̄t repellere iiurias ⁊ reꝝ ⁊ perſone: vt ex̄ de reſti. ſpo. olim. ⁊ ex̄ de ſent. ex. ſi vō. ⁊. c. ex tenore ⁊. ſ. di. i. ius nāle. ⁊. ff. de iuſti. ⁊ iure. vt vim. ecōtra vr̄ ꝙ clici n̄ pn̄t ut ex̄ de homi. ſuſcepimus. xlvi. di. ſeditionarios. Ad h̄ dicūt qdā ꝙ nulli lꝫ vim repellē repcutiēdo. Alij dicūt ꝙ lꝫ laicis repercutere clericis nō. ego credo ꝙ ⁊ clicis ⁊ laicis lꝫ repcutere. diſtinguit̄ tm̄ q2 aut uis ifert̄ pſone aut rebꝰ. ſi pſone: tunc ē vis repellēda ꝓuſq̄ꝫ ſit illata: lꝫ qdam dixerūt ꝙ nll's vim repellē dꝫ niſi illatā: imo iſidiantē licitū ē occidere ⁊ eū qui vult occidē: vt ff. ad. l. aqui. l. iiij. ⁊. v. ſi tm̄ aliqs vim factā repellat: potiꝰ p̄ſumi dꝫ ꝙ defēdēdi q̄ꝫ vlciſcēdi cā fecerit id: vt. ff. ad. l. aqui. ſi ex plagis §. tabernarius. ⁊ hoc ſi priūꝰ pcuſſor volebat percutere denuo: alioquin^m ſi nolebat denuo percutere ⁊ alter repercuſſerit: potiꝰ ē vidicta q̄ꝫ repulſio iiurie ⁊ ſic intelligo ꝙ dr̄ iniuriaꝫ incontinenti poſſe repelli. requirit̄ ergo ꝙ defēdēdo repcutiat n̄ vlciſcendo: vt. j. e. quid culpat̄. ⁊. ff. ad. l. aqui. ſciam. ⁊ cū moderamine ſe defendat: vt ex̄ ȯ reſti. ſpo. olim cām. in fi. ſiqs. tm̄ moderamen excedit ⁊ nō ex ꝓpoſito nō tenet̄: vt. ff. ad l. aql. ſi ex plagis. §. tabernariꝰ. lꝫ illa decre. olim cām. videat̄ ꝯdicē. Itē icōtinēti dꝫ vim repellē vt. ff. de vi ⁊ vi ar. l. iij. §. cū igit̄. Si aūt uis ifert̄ rebꝰ: ⁊ illatā ⁊ iferēdā licitum eſt repellere ... bemꝰ eqtati: ⁊ lꝫ v̄ba h̄ nō patiāt̄: ex̄ de reſcrip. cām. ⁊ ex̄ de ꝯſuc. cū dilectꝰ. ⁊. ff. de i ius vo. l. q̄ꝫuis. ⁊. ff. q. pe. tu. l. vlt. ar. ꝯ. xix. di. in

g ¶ Nō poſſū. ⁊ tm̄ noluit rogare: vt p̄beret exemplum humilitatis. alibi tm̄ dicit ſi fieri poteſt tranſeat a me calix iſte xvi. di. hēo.

h ¶ Judicare. i. iuſte: vel loqt̄ de his q n̄ hn̄t iuriſdictioneꝫ.

i ¶ Zizaniā. xi. q. iij. nolite. io.

k Niſi bella. ab apoſtolis. ergo nō tm̄ ex pcepto vł ꝯſtitutōne eccłe legimꝰ libros iudeoꝝ ſed ēt ex precepto apłi. Sed q̄ro vbi hoc p̄cepit apł's? dic ꝙ loqt̄ p̄ſumēdo. qȯ. n. vniuerſalis eccłia tꝫ: credendum ē hoc ab apł's eē inſtitutū. xi. di. eccłaſticarū

l ¶ Uindicantes. iō eni iudicioꝝ vigō i medio poſitꝰ ē: ne quis ſibi vltionem ſumē p̄ſumat. C. de iudeis nullꝰ. io.

m Paratꝰ. i apto. ar. ꝙ non ſēp p exteriora cōprehēdūtur iteriora: vt. x. q. v. non ois ⁊. c. n̄ oſculatur.

n ¶ Prodeſſe. ſic ergo ꝓdeſſe dicimur ſibi quē v̄beramꝰ: vt xlv. di. ⁊ q emēdat. io.

o ¶ Si verba. ar. ꝙ nō debemus iherere v̄bis ſed potius menti: vt dixi xxij. q. v. hūane. xxvi. q. v. nec mirꝫ. verba eni in reſcripto poſita vł i lege conformare ȯ

memoriā.ꝛ.ff. q ꝛ a quibꝰ ma numi. libe. ꝑ ſpexit. vbi dr̄ ſufficit ita ſcri ptū eē ꝛſi illud durū eſt.
a ¶ Quia neſci unt. ꝑ illiſ q ex ignorātia h̄ fe cerūt rogauit: vt.i.q.i.§.cū ſ.
b ¶ Secūdū le gē.iudex ſ3 le geſ iudicabit ꝛ ñ ſm motū ani mi ſui:vt eẋ de pſti.c.i.ꝛ.xi. q. iij.ſūmope.ali oqui puniť vt falſarius:vt.ff. ad.l.coꝛ.de fal. l.i.§.i.
c ¶ Et cōtra le gem.lex eni di cit:ꝙ liber bō ñ oꝫ vberibus cedi :vt .C. de repud. ꝯſenſu vltra medium niſi in caſu: vt nota.v.q.v.illi qui.ꝛ nota.xv. q.vi.in ſumma
d ¶ Deſtruen dum.dixit eni ñ eē principeꝫ: qꝛ ñ erat apud eū duraturus principatꝰ : vt eẋ de verb.ſig. nā ꝛ ego.ꝛ.j.ꝺ pe.di.i.diuoꝛti um.
e ¶ Neſcire.ar. ꝙ non pōt qs ſe excuſare pre textu ignoran tie.de re ꝙ fcā ē inter uicinos ſuos: vt eẋ de preſūpt.quoſ dā.ꝛ.c.ꝗ̄to.lii ij.di.nulli.ꝛ. x ij.q.ij.ꝗ ꝛ hu manis.ſiliis ꝑ ſūptio ē.C. de in ite.reſti. mi. de tutela.
f ¶ Quā volū tati.j. e. q .iiij. diſplicet.§.xlv. di.ꝛ q emēdar.
g ¶ Qui ēt. vel quinetiam .
h ¶ Reſpub.i. aliqs gerēs rē publicā.io.
i ¶ In euāgelio iobannis.
k ¶ Concuſſeri tis.ꝯcutere eſt

ſ3 potius ꝓhibuit ne facēť ꝛ iīuri am augēť:ꝛ tñ paratꝰ aduenerat nō ſolū ꝑcuti i faciē uez ēt ꝓ his a quibus hoc patiebať crucifixus occidi.ꝑ qbꝰ ait in cruce pendēs: pr̄ ignoſce illis qꝛ neſciūt gd faci unt.neqꝫ paulus aplˈs ꝑceptū dñi ꝛ magři ſui uideť impleſſe: ubi ēt ꝑcuſſus in facie dixit ꝑncipi ſacer dotū:ꝑcutiat te deus paries deal bate.ſedes me iudicare ꝓmlˢ legem ꝛ ꝯtra legem iubes me ꝑcuti. Et cū a circūſtantibꝰ diceret:iniuriā facis principi ſacerdotū:irridens eos āmonere uoluit qᵭ dixerit:ut q ſaperent ēt itelligerēt iā deſtru endū eē i aduētū chriſti parietē ꝺ albatū:hoc ē hypocriſim ſacerdo tij iudeoꝝ.ait qppe:neſciui fr̄es: qꝛ ꝑnceps eſt.ſcriptū ē eni ꝑncipi ppli tui nō maledices cū ꝓculdu bio q in codē pplo creuerat:atqꝫ i lege fuerat eruditꝰ:illū principeꝫ ſacerdotū neſcire ñ poſſet:nec eoſ qbus ita notꝰ fuerat ullo mō falle ret:qᵭ neſciret.ſť ergo iſta ꝑcepta patientie ſemp i cordis ꝑparatōe retinēda.ipſa quoqꝫ beniuolētia ne reddať maluꝫ ꝓ malo ſemp in uolūtate cōplenda.agenda ſť aūt multa ēt cū iuitis ꝗdā benigna aſ peritate plectēdis :quoꝝ potius utilitati ꝯſulendū eſt ꝗ̄ uolūtati. Nā i coꝛripiēdo filiū quelibet aſ pere nūꝗ̄ ꝑfecto pr̄n ꝰ amoꝛ amit tiť.fiat tñ qᵭ nolit:ꝛ doleat quiˢ ēt inuitus doloꝛe uideť ſanādus ac ꝑ hoc ſi terrena iſta reſp.ᵃ chri ſtiana ꝑcepta cuſtodiat:etiā ipſa bella ſine beniuolētia nō gerenť: ſ3 ut ad pietatis iuſticieqꝫ ſocieta tē uictis facilꝰ ꝯſulať. Nam cui lĩta iniqtatis eripiť: utilius uiciť qm̄ nihil ē ifelicius felicitate pec cātiū:ꝗ penalˈ nutriť impunitas: ꝛ mala noluntas uelutˢ iterioꝛ ho ſtis roborať:ꝛ pauloppoſt. Nā ſi chriſtiana diſciplina oīa bella cul paret:hoc potiꝰ ꝯſiliū ſalutis pe tentibus iň euāgelio diceř: ut ab ijcerēt arma ſeqꝫ militie oīno ſub traherent.dictū ē aūt eis neminē ꝯcuſſeritisᵏ:eſtote ꝯtenti ſtipend is ur̄is.qbus ꝓpriū ſtipēdiū ſuffii cere debē ꝑcepit:militare itaqꝫ nō ꝓhibuit. Itē eiuſdē ad bonifa.

In bellicis armis multi deo pla cere poſſunt.

Nolˡ exiſtimare neminez deo placere poſſe q armis bellicis miniſtrat. In his erat ſanctꝰ da uid:cui dñs tam magnū perhibu it teſtimoniū:i his ēt plurimi illiꝰ tpis iuſti.i his erat ſanctꝰ ille cen

turio q dño dixit:nō ſum dignus ut itres ſub tectū meuꝫ.hoc ergo primuꝫ cogita quādo armaris ad pugnā:qꝛ uirtus tua ēt ipſa coꝛpo ralis donū dei ē.ſi eniꝫ cogitabis de dono dei:nō facies ꝯtra dñm ¶ Fides eni qñ ꝓmittiť etiā hoſtiᵐ ſuāda ē ꝯtra quē bellū geriť:ꝗ̄to magis amico pro quo pugnatur? pacē hr̄e uolūtatis ē:bellū aūt dꝫ eē neceſſitatis:ut liberet deꝰ a ne ceſſitate ꝛ ꝯſeruet i pace. Nō eni pax ꝗriť ut bellū exerceatur ſ3 bel lum geriť:ut pax acquirať. Eſto ergo bellando pacificus : ut eos quos expugnas ad pacis utilita tē uicēdo ꝑducas.beati eni pacifi ci ait dñs:qm̄ filij dei uocabunť. ſi aūt pax hūana taꝫ dulcis eſt ꝓ tpali ſalute moꝛtaliū:ꝗ̄to dulciō eſt pax diuia ꝓ eterna ſalute ange loꝝ. Itaqꝫ hoſtē pugnātē neceſſi tas deprimat nō uolūtas. Sicut bellanti ꝛ reſiſtenti uiolentia red dif:ita uictoꝛi capto mia iāⁿ debe tur:maxime i quo pacis ꝑturbatō nō timeť. Itē eiuſdeꝫ ꝯtra ma nicheos.

Que ſūt i bello iure reprehēdēda

Quid culpať in bello: an quia moriuntur qñqꝫ morituri:ut dominēťᵒ in pace uicturi? hoc rep hēdiſſe timidoꝝ eſt nō religioſoꝝ nocendi cupiditas ulciſcēdi crude litas iplacatus atqꝫ implacabilis animꝰ feritas rebellādi libido do minandi ꝛ ſiꝗ ſilia: hec ſunt ꝗ in bellis iure culpanť:ꝗ plerunqꝫ ut ēt iure puniant: aduerſus uiolen tias reſiſtētiū ſiueᵖ deo ſiue aliquo legitimo ipio iubente gerenda ipa bella ſuſcipiunť a bonis: cū in eo reꝝ humanaꝝ oꝛdineʳ iueniunť: ubi eos uľ iubē aliqd tale uel i tali bꝰ obedire iuſte ipe oꝛdo ꝯſtrigit unde neqꝫ iohānes ab armis iubꝫ diſcedere milites:ꝛ chriſtus tribu taˢ ceſari monet reddi: qꝛ ꝓpť bel la neceſſario militi ſtipendiū pb̄eť oꝛdo aūt ille naturalis moꝛtaliuꝫ paci accōmodatus hoc poſcit: ut ſuſcipiendi belli auctas atqꝫ cōſili um penes ꝑncipesᵗ ſit. ſ3 ſi huma na cupiditate bellū geriť: ñ nocet ſanctis:i quos nō hꝫ qſꝗ̄ ptātem niſi deſup datā. Non eni ē ptās: niſi a deo ſiue iubēte ſiue ſinenteᵘ. ergo uir iuſtus ſi foꝛte ēt ſb rege hoīe ſacrilegoˣ militet:recte pōt il lo iubente bellare:ſi uice pacis oꝛ dineꝫ ſeruās qᵭ ſibi iubeť:uel nō eē ꝯtra dei ꝑceptū certū ē:uľ utꝝ ſit certū nō eſt:ita ut foꝛtaſſe reū faciat regem iniqtasʸ imperandi.

aliqd petē vltra debi tū rōne alicuius officij vt.j.e.qd culpať. dr̄ au tem ꝯcutē q ꝑ oppſſio nē ꝛ minas extoꝛqt pe cun ā:vt.ff.de ꝯcuſ.l.i. ꝛ.ij.io.
l ¶ Noli.exiſtimare. factus dauid. ſi aliqs exiſtēs ſactꝰ pōt uti armis in bello: qre ſ ꝓhibeť penitētibus vti armis:vt.xxxiij.q. ij.admonē. R̄n. iō qa penitētes vinūt ſb rꝉa eccˡaſtica:vt.xi.q.i.ali ud.vel iō qꝛ arma p̄ſt dare occaſiōeꝫ peccādi
m ¶ Hoſti.hoſti ergo ē fides ſuanda: vt hic ꝛ xxij.q.iiij.inocēs.arg. ꝫ.xxij.q.ij.utilē.qᵭ vꝫ ē:ſi ipſe nobis ſuat fi dē:alˈ ñ tenemur ei ſer uare.xcv.di.eſto ſubie ctꝰ.eẋ de iureiur.ꝑuēit xxviij.q.i. ſi infidelis ff.locati qro.§.iter. C. de trāſac.l.cū ꝓponas in fi.ar.ꝫ.xi.q.iij.inter verba.in fi.ꝛ.xxxiij.q. v.ꝙ deo.
n ¶ Iā debeť.ar.miam eē debitā.ꝛ ita ē ar. ꝙ diſpenſatio pōt peti tā ꝗ̄ debita:vt.l.di. dño ſacto.i fi.ꝛ.lxxxvi.di. nō ſatis.in fi.itē bēs h ꝙ aliqs teneť pcē ho ſti ſuo:vt.ij.q.v.ꝗ̄to. i fi.dū tñ nō timeať pi culū icurrē ex hoc: vt j.e.q.iiij.eſt iiiuſta. io.
o ¶ Quid culpať.qñ qꝫ.certe hec rō ñ ē ſufficiēs.nā ſiquis hoīeꝫ iterficiat ēt moꝛ tifere uulneratū nihilo minꝰ teneť:vt.ff. ad.l. aqlˈ.ita vulneratꝰ.i ꝑn. ꝛ ē ſimilis rō.ꝫ.xxiiij. q.iij.ſi habes.ff. ad .l. rbo.q leuād.§. ſi na uis.ꝛ.ff.ꝙ vi aut clam ſi alius.§.eſt ꝛ alia.
p ¶ Dñenť.victoꝛes.
q ¶ Siue do.j.e.q.dñs
r ¶ Oꝛdine.i.ptāte.
s ¶ Tributa.vt.j.e.q.v iij.tributum.
t ¶ Principes.vt.j.e.q ij.iuſtū.nullus ſ bella re pōt ſine auctē ꝑnci pis:vt hic ꝛ .C. vt ar mo. vſus .l.i.ꝛ.xi. ſilr princeps pōt indicere bellū:vt.j.e.q. viij.igiť ꝛ.c.oi.ꝛ.c.ſequenti.
u ¶ Sinēte.vt.viij.q.i. audacter.
x ¶ Sacrilego.xi.q.iij. iul.
y ¶ Iniqtas. h̄ habes.

ꝙ lȝ dñs peccet ꝑcipiendo tñ ſubdit⁹ nõ peccat obediẽdo:vt.c.d.ↄ̃ morem in pñ.ſic.xxxiij.q.v.manifeſtũ.ex̃ de iureiur.debitores.itẽ hẽs hic ꝙ i dubijs ſemp̃ ẽ obediẽdũ.xix.di.in memoriã.ar.ↄ̃.l.di.ſiqs ꝑpoſtera.xi.q.iij. qd ergo.itẽ ẽ hic ar.ꝙ in dubijs humanioꝛ ꝛ tutioꝛ via ẽ eligẽda: extra de ſpon.iuuenis.ꝛ.xiiij.di.c.vlt.

d Dominus noſter.ex inſidijs.ſic ergo per inſidias ꝛ per dolum poſſum⁹ licite vincere hoſtes noſtros:vt. xxij.q.ij. vtilem.xliij.di.in mandatis.dũ tamen fidem non rumpamus hoſti: vt.ſ.e.q.i.noli. Idem dicas de aduocato:ꝙ ſi habet iuſtam cauſã licite põt decipere aduerſarium ſuũ:vt ar.iij.q.iiij.c.i.

Innocentẽ aũt militeȝ oñdat oꝛdo ꝑuendi. Iteȝ eiuſdeȝ i libꝛo de uerbis domini tractatu.xix.

Militare non eſt peccatum.

Militare nõ ẽ delictũ:ſȝ ꝑpter ꝑdaȝ militare peccatum eſt nec rẽpub.gerẽ criminoſũ ẽ:ſȝ idõ agere rẽpu.ut diuitias augeas:uidet̃ eẽ dãnabile.ꝑpterea eni qdã ꝓuidentia militãtib⁹ ſũt ſtipẽdia ↄſtituta:ne duȝ ſũpt⁹ qrit̃:pꝛedo craſſet̃. Iteȝ dñs ipe dixit:reddite q̃ ſunt dei deo:ꝛ q̃ ſũt ceſaris ceſari. Igit̃ qd ceſar ꝑcepit ferendũ ẽ:qd ipat tolerãdũ ẽ:ſed fit intolerabile dũ ꝑdã exactores accumulant. Iteȝ iterrogauerũt iohãnẽ milites dicẽtes: Quid faciem⁹ ꝛ nos? Ait ill':neminẽ cõcutiatis neqȝ calũniã faciatis:ſȝ eſtote ↄtẽti ſtipẽdijs urĩs:ſic aũt cognoſcere ſe dȝ ois hõ q militat.nõ eni d his tm̃ militãtib⁹ ſcriptura loqt̃ qui armata militia detinent̃:ſȝ qſquis militiẽ ſue cingulo utitur:dignitatis ſue miles aſcribitur.atqȝ ideo hec ſnĩa põt dici :uerbi gr̃a : militibus ꝓtectoꝛib⁹ cunctiſqȝ rectoꝛib⁹:qcũqȝ ſibi ſtipendia publice decreta ↄſequit̃ : ſi ampli⁹ quit:tanqȝ calũniatoꝛ ꝛ cõcuſſoꝛ iohãnis ſnĩa ↄdẽnat̃. Itẽ eiuſdẽ de diuerſis eccl'e obſeruatõibus.

Pacata ſũt bella q̃ gerũt̃:ut mali coerceãt̃ boniqȝ ſubleuent̃.

Apud ueros dei cultores etiã ipa bella pacata ſũt q̃ nõ cupiditate aut crudelitate ſȝ pacis ſtudio gerunt̃:ut mali coerceantur : ꝛ boni ſubleuent̃. Item grego. uniuerſis militib⁹ neapolitanis.

Sũma laus eſt militie reipublice utilitatib⁹ obedientiã exhibere.

Summa militie laus iter alia bona merita hec ẽ: obediẽtiã reipu.utilitatib⁹ exhibere:qcqd ſibi util'r impatũ fuerit obtẽpare:ſicut etiã nũc deuotionẽ urãȝ feciſſe didicim⁹:q̃ epl'is nr̃is qbus magnificũ uirũ ↄſtantinũ tribunum cuſtodie ciuitatis deputauim⁹ ꝑ eſſe paruit:ꝛ ↄgruaȝ militaris deuotionis obediẽtiaȝ demõſtrauit uñ ſcriptis uos pñtib⁹ curauimus admonẽdos :uti ꝑdicto uiro magnifico tribũo:ſicut ꝛ feciſtis oẽȝ debeatis ꝓ ſereniſſimoꝝ dñoꝛum utilitate ul' ↄſeruãda ciuitate obediẽtiã exhibere:q̃ten⁹ qcqd a uob hactenus bene geſtũ agnoſcit̃ per pñtẽ tpis uigilãtiam ac ſolicitudinẽ augmẽtetis. Ex oib⁹ colligit̃ ꝙ militare peccatũ nõ eſt:ꝛ ꝙ pꝛecepta patientie i ꝑpatione coꝛdis nõ i oſtentatione coꝛpoꝛis ſeruanda ſunt.

Quod aũt querit̃:qd ſit iuſtũ bellũ:iſidoꝛus ethymologiaꝝ libꝛo.xx. iqt

Quod ſit iuſtũ bellum

Iuſtũ ẽ bellũ:qd ex edicto gerit̃ de rebus repetẽdis aut ꝓpulſandoꝝ hoiuȝ cã. Iudex dict⁹ qꝛ ius dictat pp'lo ſiue qd iure diſceptet.iure aũt diſceptare ẽ iuſte iudicare.nõ eni ẽ iudex ſi nõ eſt in eo iuſticia. Itẽ aug.i li.q̃ſtionũ

Nihil ad iuſticiã itereſt: ſiue apte ex inſidijs aliquis pugnet.

Dominus nr̃ iubet ad ieſum naue:ut ↄſtituat ſibi retroꝛſum inſidias.i.iſidiãtes bellatoꝛes ad iſidiandũ hoſtibus.hinc admonemur hoc ñ iiuſte fieri ab his qui iuſtum bellũ gerũt: ut nihil iuſtus ꝑcipue cogitet i his rebus: niſi ut bellũ ſuſcipiat:cui bellare fas ẽ.ñ eni fas ẽ oib⁹. Cũ aũt iuſtũ bellũ ſuſcepit:utruȝ apte pugnet an ex inſidijs:nihil ad iuſticiã intereſt. iuſta aũt bella ſolẽt diffiniri: q̃ ul ciſcũt̃ iniurias.ſic gẽs ꝛ ciuitas petenda ẽ:q̃ ul' uindicare neglexerit:qd a ſuis ipꝛobe factũ ẽ:ul' rddere qd ꝑ iiurias ablatũ ẽ.ſȝ hoc gen⁹ belli ſine dubio iuſtũ ẽ qd deus iperat:q nouit qd cuiqȝ fieri debeat.in quo bello ductor exercit⁹ ul' ipe pp'ls non tã auctoꝛ belli qȝ miniſter iudicãdus ẽ. Cum ergo

a Militare.augeas iniuſte.licitũ ẽ eni augẽ diuitias.xxx di.§.hec ſcripſimus.

b Precepit.licet ſit i iuſtũ:vt.c.di.ↄ̃ moꝛem in pñ.

c Militie.cum ergo clerici milites dicãtur: vt.lxi.di.qd ꝓderit .ꝛ i.q.iij.ſaluatoꝛ.ꝛ.q.vij q i qualibet.ſimiliter ꝛ pr̃oni cãꝝ dicũt̃ militare:vt.C.d aduo.diuer iudi.aduocati.g̊ ſi oẽs iſti hñt ſtipẽdia nõ debent recipe ſalaria.i.q. ij.ſicut.

d Cõdẽnat̃.ſed q̃lit̃ punit̃ concuſſoꝛ:dic ꝙ ꝑm canonem pena q̃drupli:vt.xviij.di.qm̃ ꝑm leges videtur ꝙ ex̃ oꝛdinẽ punitur:cũ nõ ſit publicũ crimẽ:vt.ff de cõcuſ.l.ij.ſed certe. ꝛ ꝑm leges pena q̃drupli punit̃: vt.i.q. vij. ſcimus.

e Apud.

f Summa. vtiliter ar.ꝙ ſi ep̃us pꝛecipit alicui ire romam ꝓ vtilitate eccl'ie:ꝙ tenet̃ obedire:vt.xvi.q. i.qꝛ .ꝛſi clericus ſe excuſat ꝛ dicat mittatis illũ qui ditioꝛ me eſt: rñdet ei ep̃s ſicut chꝛiſtus rñdit petro.cũ eiȝ dñs diceret petro :tu me ſeq̃re:rñdit petr⁹: dñe h aũt qd: demonſtrato iohãne: Et dixit ei dñs: quid ad te :ſic eũ volo manere:tu me ſequere.io.

g Quod autem bellũ d̃r iniuſtũ.v.modis vel rõne pſone:vt ſi fuerint pſone eccl'aſtice: qbus non ẽ licitũ fundere ſanguinẽ:vt.j. e. q.viij.clici.ꝛ.c.his a qbus.rõne rei:vt ſi non ẽ de repetẽdis reb⁹. vl' ꝓ defenſione pr̃ie: vt j.e.c.i. ꝛ .j.e.q. viij. ſi nulla .vel ꝓpt̃ cãm: vt ſi ꝓpter volũtatẽ ꝛ nõ ꝓpter neceſſitatẽ pugnat̃ :vt.ſ.e.q.i.noli. Ex aio ẽ iniuſtũ vt ſi aio vlciſcendi fiat:vt.ſ.e.q.i.qd culpat̃.itẽ ẽ in uſtũ ſi nõ fit auctoꝛte pꝛincipe:vt.j e.c. i.ꝛ.ſ.e.q.i.qd culpat̃.q̃ alia adhuc reqrãt̃:hẽs.ſ.q.i.i gl. illa.q repellẽ.io.

h Iuſtum eſt.de rebus ablatis.

i Iure tñ.ꝛſi aliqd iiq̃ determiat iudex iuſtũ ẽ.i tãqȝ iuſtũ fuari dȝ: vt.ff.de iuſticia ꝛ iure.l penulti.ꝛ tenẽt ſententie quãdiu tolerantur: vt. iij. . vij. §.vlt.

l Vlciſcũtur. ideſt repelluntur.ꝛ ſic nõ obſtat.xlvi. di. ſeditionarios.

m Ciuitas.iudex.g̊ q nõ fac̃ iuſticiã:põt cõueniri:vt hic.ꝛ iij.q.vij.q ſine. ꝛ i auc̃.vt diffe iudi.§.penult. ꝛ vlti.coll'.ix.ꝛ C.de ap.ſi appellatione.ꝛ.j. e.q.v. adminiſtratoꝛes. ex̃ d offi.deleg. pꝛudentiam .ꝛ ita iudex facit litẽ ſuaȝ non ſoluȝ ſi per dolũ vel gratiam vel in imicitiam iudicet: ſed etiam ſi alie ſoꝛdes interueniãt:vt.ff di iudi.l.ſi fili⁹ licet ſit ar.ↄ̃.ij. q.vi.hoc etiaȝ placuit.ꝛ per h decretũ pilius obtinuit ↄ̃ nuncios regis anglie:quia cum ipſe commonitus recuſaret d ſuis iuſticiam facere:fecit litẽ ſuã.vnde nũcij ipi ↄdẽnati ſũt eſt tamen ar.ↄ̃ C.d act. ꝛ ob. auc̃.ꝛ immo.ꝛ C.ne vxo.pꝛo ma.l.i.ꝛ.ij.ſed quid ſi aliquis in bello conſecutus eſt totũ ſuum intereſſe nunqd adhuc de hoc ipſum in iudicio poterit conuenire: vel an põt adhuc hr̃e belluȝ ↄ̃ ipm̃:videt̃ ꝙ ſic:qꝛ penã ſue contumacie ꝑſtitit. vnde adhuc agere poteſt ad reſtitutionem rei ablate:vt.ff. de tabul' exhi. locum.§.penult. Item res iſta non eſt ei ſoluta pꝛo debito: ſed i bello eſt facta ſua:vt.j.e.q. v.dicat.ꝛ.q.vij.ſiđ rebus .ꝛ.ff. de acquiren.re. domi.naturale.§.vlti.item quia cotra contumacem in infinitum iurari poteſt:vt.ff.de rei vendica.qui reſtituere. argu. contra quia bona fides non patitur ꝙ idem bis exigatur:vt.ff.de regu.iu.bona fides.

Notãdũ
trãſitus
licet eni tranſi
re p alienum
agrũ ius non
ſit: ut. ſ. di. i. c.
i. tñ q2 neceſſa
ri⁹ erat iſte trã
ſitus: iſti ꝓhi
beri ñ debuerīt
ut ff. de aqua
plu. ar. i ſũma
§. item uarijs.
item q2 via pu
blica erat ⁊ ne

Q. III.

mo ꝓhibetur
via publica vti
vt. C. de ſer. p
agrum. io.
Quod
uero
Hic
queritur: an in
iuria ſocioꝝ
ſit armis repel
lenda. ⁊ dicen
duʒ q ſic. j. e.
fortitudo. ⁊. c.
ñ iferenda. Sʒ
tñ primum ꝓ
bat decẽ auctĩ
bus ⁊ exẽplis
q iniuria ſoci
orũ ñ ſit armiſ
repellẽda: ⁊ ſic
ꝯcludit in fine
q ſi iniuria nõ
eſt repellẽda:
armoꝝ auxi
lia nõ ſt̃ appe
tenda. ⁊ qđ nõ
ẽ petenduʒ de
iure preſtari ñ
dʒ. poſtea rñ
det ⁊ dic̃ q mľ
ta iure preſtan
tur: q̃ nõ iuſte
petũt̃. ſicut iu
dex iuſte vidi
cat iiuriã quã
tamẽ bon⁹ vir
iuſte ñ poſtľat
qđ ꝓbat per ſe
quẽs. c. ⁊ duo
exempla.

p Fugiẽs. qe
qd hic dr̃ alle
gatio ẽ. Nam
bñ licitũ ẽ cui
libet ſe defẽde
re ẽt clerico: ut
nota. ſ. q. i. in
pn. ⁊ ex̃ đ ho.
iterfeciſti. Sʒ
ꝓ reb⁹ defẽdẽ
diſ dicũt pleri
q;: q ñ ẽ licitũ
clerico aliquẽ
occidere: ut ex̃
de ho. ſuſcepi
mus. vñ bñ dr̃

iuſtũ belluʒ ſit qđ ex edicto gerit̃: uel quo iniurie ulciſcũt̃: queritur quõ a filijs iſrael iuſta bella gere
bant. De his ita ſcribit auguſti
nus in queſtionibus numeri.

Innoxius tranſit⁹ filijs iſrael ne
gabat̃: atq; iõ iuſta bella gerebãt.

Notãdũ ẽ ſane queadmodum
iuſta bella gerebantur a filijs
iſrael ꝯtra amorreos. Innoxius
eni trãſit⁹ negabat̃: q iure hũane
ſocietatis eqſſimo patẽ debebat.
Quod uõ iniuria ſocioꝝ
armis ꝓpulſanda nõ ſit
exẽplis ⁊ auctoritatib⁹
ꝓbat̃: dñs enim cuʒ ab
herode q̃reret̃ ad inficiẽdũ: non
ꝓcinũ ſibi q̃ſiuit armoꝝ: cũ oc
culto inſtinctu poſſet i eũ ꝯuertiſ
ſe manus iudeoꝝ: ſed fugiens in
egyptũ latuit ibi p ſeptẽniũ. ſic ẽt
cũ a iudeis lapidibus peteretur:
abſcõdit ſe ⁊ exiuit de tẽplo. Sic
ẽt cũ duceret̃ ad cruceʒ noluit cõ
mouere aduerſus ſeniores iudeo
rũ turbam: q̃ nup ei obuiã ꝓceſſe
rat: ⁊ cum palmis ⁊ laudib⁹ eũ re
cepat. ſic ẽt iterrogat⁹ a pilato: an
rex eẽt: ait: regnũ meũ ñ ẽ de hoc
mundo: ſi enim eſſet de hoc mun
do miniſtri utiq; mei decertarent
ut ego nõ traderer iudeis: inſinu
ans illos ad regnuʒ huius mundi
ptinẽ: q auxilio hũanaꝝ uiriuʒ nõ
diuino preſidio ab iminẽti iniuria
ſe tueri ꝯtendũt. Itẽ cum diſci
pulis ſuis ait: ſi uos pſecuti fuerit
in unã ciuitatẽ: fugite in aliam: ñ
arma armis ſed fugam perſequẽ
tib⁹ docuit oppon. Itẽ ſicut le
git̃ in iſaia. Egyptus a nabucho
donoſor deuaſtata ẽ: q2 filijs iſra
el ꝯtra aſſyrios ⁊ chaldeos ꝓtecti
onis ⁊ defenſiõis auxiliũ ꝓmiſit.
uñ dictũ ẽ: bacul⁹ arũdie⁹ rex egy
pti. ſup quẽ ſi aliqs inix⁹ fuẽit cõ
fringet̃: ⁊ pforabit manũ initẽtis
ipi eni iudei captiui ducti ſunt: q2
ſpẽ ſue liberatõis non in ſolo deo
ſʒ i hoie poſuerũt: ſic ẽt de pmis
credẽtib⁹ legit̃: q rapinã ſuorum
bonoꝝ cum gladio ſuſcipiebant:
ñ q̃rentes ſibi alioꝝ ꝓcinia: ſed
gaudentes qm̃ digni inueniebant̃
pro noie ieſu ꝯtumeliã pati. ſic ⁊
apl's in pma epl'a ſuadet corinthi
is: ut iiuriã ⁊ fraudem patienter
ferant poti⁹: q̃ repetẽdo frẽs ſcã
dalizent. ſic ab idolaticis ⁊ a quali
bet eſca cenſet abſtinẽdum poti⁹
q̃ cũ ſcãdalo fratꝝ edant. ſic ⁊ a
ſũptib⁹ abſtinet: ne aliqđ offendi
culum euãgelio chriſti preſtaret.
cum ergo ille qui ab iniuria armis
arcet: ñ minus ſcandalizet: q̃ ille

a quo ablata corã iudice repoſcun
tur: pʒ q ad ꝓpulſandã iniuriam
non ſũt petenda armoꝝ auxilia
Quod aũt petẽdũ ñ ẽ: illud iure
preſtari non dʒ: ſʒ ecõtra multa
rite pſtãt̃: que tñ iure nõ petũtur
bon⁹. n. ñ rite iniurie uindictã pe
tit: q2 malũ ꝓ malo redderet: quã
tñ iudex recte ifligeret: nec niſi bo
nũ ꝓ malo reddẽt. Unde aug. i
expoſitõe pſalmi. c. viij. ait.

Que ſint differẽtie retributõis.

Sex differẽtie ſunt. reddẽ bo
na ꝓ malis ñ reddẽ mala pro
malis. hec bonoꝝ ſunt ⁊ pri⁹ meli
us. ñ reddẽ bona ꝓ bonis ⁊ reddẽ
mala ꝓ bonis. hec duo malorum
ſunt ſʒ poſteri⁹ deteri⁹. reddẽ bõa
ꝓ bonis ⁊ pro mal' mala. hec duo
mediocriũ ſunt pus ꝓpiquum bo
nis: qđ chriſt⁹ nõ arguit ſʒ plus
oportere dic: q2 ⁊ ethnici hoc faci
unt. poſteri⁹ ꝓpiquũ mal': con
uenit tñ ẽt bonis. uñ ⁊ lex modũ
ultõis ſtatuit: oculum ꝓ oculo q̃
ſi dici põt iniuſtoꝝ iuſticia ẽ: non
q2 iiq̃ eſt ultio quam lex ſtatuit: ſʒ
quia uicioſa libido ulciſcendi: ma
giſq; ad iudicẽ ptinet hoc it̃ hoĩs
diſcernẽ q̃ bonũ hoiem ſibi expe
tere. Hic eni malũ ꝓ malo redde
ret iudex nõ non: ſʒ delectatõe iu
ſticie iuſtũ ꝓ iiuſtõ: qđ eſt bonuʒ
ꝓ malo: qđ etiam deus iudex fac
Itẽ ab aliquo capto iiuſte ſua
exigũt̃: ꝓ uita tñ redimẽda iuſte
offeruntur. Itẽ uaſa ſacra ab
aliquo barbaro iiuſte exigũtur: ⁊
ꝓ redemptõe tñ captiuoꝝ iuſte p̃
ſtantur. ſic ⁊ iiurie ꝓpulſatõ lʒ
iiuſte poſtuletur: iure tñ preſtat̃
q̃q; ⁊ ipſa poſtulatio nõ uſq; q̃q;
iiuſta probetur. aliud eni eſt iiuri
am propellere: ut ſibi liceat uolu
ptuoſe uiuere. aliud ut alioꝝ utili
tati libere poſſit uacare. ſicq; aliđ
eſt ſuffragiũ ab hoie tanq̃ a mini
ſtro iuſticie poſtulare: ut mala uo
luntas aduerſantiũ eius miſterio
careat effectu: ⁊ bonoꝝ uoluntas
ei⁹ ſuffragio ſortiat̃ effectũ. aliud
ſpem ſuã a deo i hoiem trãſferre
ut aduerſa q̃ iferunt̃ a deo ad uite
correctõem: humano pellantur
auxilio nulla pcedente correctõe
ſicut iſraelite qui p captiuitateʒ ſi
bi iminẽtẽ egyptioꝝ ſuffragio ſe
putabant poſſe euadere ſine pñia
pterite uite: non reuocãtes ad me
moriam: da nobis auxiliuʒ de tri
bulatione: q2 uana ſalus hois ⁊c.
⁊ item hi i curribus ⁊ i equis nos
autem i noie dei nr̃i iuocabimus
petere ergo ul' pſtare i tribulatõe
ſubſidiũ: ut uoluptuoſe qs in crie

in illa decre. q ſiue ſe ⁊
ſua nõ dr̃ ibi ſe vľ ſua
q Bacul⁹. i. fragilis
defenſio.
r In hoie. qđ ñ lʒ. j.
de cõ. di. i. ois. chriſtia
nus.
r In hoie. i. i egypti
is: ut legit̃ in actibus
apoſtolorum.
s Digni. q2 digni erãt
qui patienter poterant
ſuſtinere oia aduerſa.
t Suadet. non preci
pit q2 licite põt qs pe
tere ſatiſfactionẽ: ut. x
iiij. q. i. qđ debet̃.
u Non dʒ. hec regľa
falſa ẽ: q2 multa licite
p̃ſtãt̃: q̃ illicite petunt̃
viij. q. i. q epatũ. xviij.
diſti. de eulogijs. ff. de
uari. ⁊ ex̃ or. cog. li. §.
eſt quidem.
x Rite. ſic q̃ iudex
ex officio ſuo dʒ puni
re crimen: lʒ accuſator
accuſare ñ poſſit: quia
q̃ñq; ſãctitas ignoſcẽ
di gľiaʒ dereliqt: ut. C
de epi. ⁊ cle. ſiqs in h
Reſ. i. ⁊ ẽ ſi. ex̃ de ap.
ꝯſtitut⁹. in fi. io.
a Sex drie. retribu
tionum.
b Mediocriũ. h me
diocres appellat illos
q non ſunt ſũme boni
vľ ſumme mali. io.
c Non arguit. cũ dic̃
in euãgelio: ſi diligitis
eos qui vos diligunt
quam mercedem ha
bebitis nonne etiam
ethnici hoc faciunt.
d Iniuſtorum. quia
ultionis cauſa ſepe ali
quis petit a iudice: ut
aduerſarius puniatur
iſte iniuſte facit: licet ñ
facit contra legeʒ.
e Ad indicẽ: qui eni
ſine iudicis auctorita
te violentiam facit: pu
nitur. xvi. q. vi. placuit
f Iuſtum. i. factuʒ iu
dicis eſt iuſtum.
g Iniuſto. i. ei qui h
tantum iniuſte petit. i.
cauſa vltionis.

M Maximianus.ſed negligentia.nā q̄libet tenet̄ defēdē ius ſuū:ut.lxiij di.c.añpenul.⁊.ff.de peti.here.illud.

i Cōſiliū.nec in hoc peccaſſet paulus:licet aliqs tūc ibi fuiſſet occiſus:ut j.e.q.v.de occidēdis.Sꝫ qd ſi clericus ꝯquerat̄ de aliq̊ laico:⁊ iudex iubeat occidi eum:an teneat̄ cleric⁹ de morte ei⁹:videt̄ ꝙ ſic:ut.j.e.q.v.vnum ſolum.Sed non eſt h̄ verum.Naꝫ ſi cleric⁹ ciuiliter agit:vel agit ꝑ modico cirmine quod non iducit mortē.ſi iudex ipſum morti tradidit:hoc nō nocet clerico:ut.ff.de bo.li.qui cuꝫ maioꝛ.§.i.⁊ eſt expreſſū:ex̄ de homi.poſtulaſti.Itē nunqd eſt iputāda ep̄o mors alicuius:ſi vocat milites ad pugnā:videt̄ ꝙ ſic vt.xx.q.iij.eos q.Sed hoc non eſt verum.j.e q.v.de occidendis.

k Prodeſſet.non tamen fuit hec vera ꝑditio:cū dixerat talib⁹ q poterāt ꝓdeſſe ñ obeſſe:ut.xxij.q.v.hoc videt̄.io.

l Noſtri.i.catholici

m Defēdāt.immo ēt expugnari pñt heretici:ut ex̄ d̄ hē.uergētis ⁊.j.q.v.ſi audieris.io.

n Pro mēbris.petrus fuit.Sꝫ nōne petrus peccauit vtēdo gladio:cū hoc non fecit auctē ſuperioris:ut.j.e.ille.⁊ clici pmiſſū ē tm̄ ſeipſos defendē:ut ex̄ de homici.ſuſcepim⁹.⁊.c.ij.ſꝫ dic ꝙ adhuc non fuit hoc ꝓhibitum clericis.

o Eccl'ia.non enim ē alicui obediendū ꝯ eccleſiam.xxiiij.q.i.hec eſt fides.

p Fortitudo.patriam.hoc caſu nō tenetur qui p̄reꝫ ꝓpriū iterficit:ut.ff.de reli.minime.

q Latronib⁹.quoſ lꝫ ſine auctē iudicis iterficere:ut.j.q.v.cū hō.⁊ C.qñ liceat vnicuiqꝫ ſe ſine iudi.l.i.⁊.xvij.q.iij.ſicut.

r Siqs fortitudineꝫ eneruat.hoc itelligas de famoſis latronibus:qui licite in furca ſuſpendunt̄:ut.ff.d̄ penis.capitaliuꝫ.§.famoſos.Sꝫ ſi ñ eſt famoſus latro tm̄ caſtigari iubet̄.nec oꝫ tunc vitā aut mēbꝝ ꝑdere:ut.C.de f.fu.auc̄.ſed nouo iure.io.

uiuat:dānabile ē.petē aūt uł ꝑſtare ſolatiū ut malis facultas delinquēdi adimat̄:ut eccl'a pacē adipiſcat̄:ut aliqs multoꝝ utilitati fuetur:utile ē ⁊ honeſtū:diſſilare uō ē grauiſſimum.hic de paulo legit̄ ꝙ cū qdā iudeoꝝ iuraſſent ſe non comeſturos panē niſi eū iñficerēt petijt milites a pretore:quoruꝫ ꝑſidio illeſus fuaret̄ ab iuria iudeorum nō ſue uoluptati ſꝫ omniuꝫ utilitati uicturus.hinc i euāgelio mercenari⁹ uocat̄:q uidet lupum ueiētē ⁊ dimittit oues ⁊ fugit.hic ēt eccl'ia auxiliū ab ipatore ad ſui defenſionē petē monet̄.Unde aug.ad bonifaciū ait.

Ab ipatore eccl'ia auxiliū poſtulare debet.

Maximian⁹ ep̄s uagienſis auxiliū petijt ab ipatore chriſtiano ꝯtra hoſtes eccl'ie ñ taꝫ ſui ulciſcendi cā ꝙ̄ tuende eccl'e ſibi credite.qđ ſi ꝑtermiſiſſet:ñ eius fuiſſet laudanda patiētia:ſꝫ negligentia merito culpanda.neqꝫ eni apl'us paulus uite ſue trāſitorie ſꝫ eccl'ie dei ꝯſuluit.qñ ꝯtra illos q euꝫ occidere ꝯſpirauerāt:ꝯſiliū eoꝝ ut tribuno ꝓdet̄ effecit.unde factuꝫ eſt:ut eū ad locū quo fuerat ꝑducēdus:deducēt miles armat⁹:ne illoꝝ patēt iſidijs.Itē aug.ad emeritū.

Catholici aduerſus hēticos a ꝑtātib⁹ oꝛdiatis defēſionē poſſunt poſtulare.

Noſtri aduerſus illicitas ⁊ ꝑuatas uroꝝ uiolentias:ꝙ̄s ⁊ uos ibi q talia facitis doletis ⁊ gemitis:a ꝑtātib⁹ oꝛdinatis ultionē petūt:ñ ꝙ hoſ ꝑſeq̄nt̄:ſꝫ qꝛ ſe d̄fēdāt.Itē eiuſdē ꝯtra petilianū.

Quātū intereſt inter ꝑſecutionē catholicoꝝ ⁊ hereticoꝝ.

Pro mēbris chriſti aduerſus uos ſeuiūt ⁊ uob reſiſtūt quicūqꝫ i eccl'ia eo aio ſt̄:quo tunc petrus fuit cū ferrū ꝓ chriſti nomie ſtrixit.ſꝫ m'tū iteſt it̄ urām ꝑſecutōeꝫ ⁊ iſtoꝝ.Uos ſil'es eſtis fuo ſacerdotis:qꝛ fuiētes ꝑncipibus uris aduerſus eccl'iā catholicā.i.aduerſus coꝛp⁹ chriſti armamini.Iſti aūt tales ſt̄ q̄lis tūc petr⁹ fuit q ꝓ chriſti coꝛpe.i.ꝓ eccl'iā ēt coꝛporal'r pugnauit.Itē ābro.li.i de officijs.

Juſticia plen⁹ eſt:q patriaꝫ bello tuet̄ a barbaris.

Fortitudo q̄ bello tuet̄ a barbaris p̄riaꝫ uł domi defendit īfirmos uł a latronib⁹ ſocios plena iuſticia ē.Itē hie.ſr ſophōiā

Prodeſt latroni uel pirate:q mēbꝛa eius debilitat.

Siqs fortitudinē latrōis uel pirate eneruat ⁊ īfirmos reddit:ꝓdeſt ill' ſua īfirmitas.ōbilitata.n.mēbꝛa qb⁹ p⁹ ñ bñ utebāt̄ a malo ope ceſſabūt.Itē ābro.li.i.d̄ officijs.

Qui ſocij ñ repellit iiuriā:ſimilis eſt ei qui facit.

Non īn ferēda ſed depellenda iniuria lex uirtutis ē.qui eniꝫ non repellit a ſocio iniuriā ſi pōt:tā ē in uicio ꝙ̄ ille q facit.unde ſāctus moyſes hic ꝑus oꝛſus ē tētamēta ibecillis fortitudinis.Naꝫ cū uidiſſet hebreū ab egyptio iniuriā accipiētem defēdit:ita ut egyptū ꝓſternēt:atqꝫ i barena abſcōderet.ſalomō quoqꝫ ait:eripe eū qui ducitur ad mortē.Itē anaſtaſius ⁊ damaſus.

Maloꝛum ipietati fauet q eis obuiare ceſſat

Qui pōt obuiare ⁊ ꝑturbare ꝑuerſos ⁊ nō facit:nihil eſt aliud ꝙ̄ fauē ipietati eoꝝ.nec caret ſcrupulo ſocietatis occulte:q mānifeſto facinori d̄ſinit obuiat̄.Itē calixt⁹.

Qui diuia mādata cōtēnunt:ſeueris coerceant̄ uidictis.

Iuſtū eſt ut q diuia cōtēnunt mandata ⁊ inobedientes paťnis exiſtūt iuſſionib⁹:ſeuerioꝛib⁹ corrigant̄ uidictis.q̄ten⁹ ceteri talia cōmittere timeāt:⁊ oēs gaudeant f'rna ꝯcoꝛdia:⁊ cuncti ſumāt ſeueritatis atqꝫ bonitatis exēplū.Naꝫ ſiqđ abſit eccleſiaſticā ſolicitudinē uigoꝛēqꝫ negligimus:perdit deſidia diſciplinaꝫ ⁊ aiabus fidelium ꝓfecto nocebitur.Itē ex ꝯci.carthaginenſi quinto.

Impatoꝛes cuꝫ ep̄oꝝ ꝓuiſſione eccleſie defenſionē aduerſus diuitum potentiā debent ſuſcipere.

Ab ipatoꝛib⁹ uniuerſis iuſtū ē auxiliū poſtulādū:ꝓpter afflictionē paupꝝ:quoꝝ moleſtiis ſine itermiſſione fatigat̄ eccl'ia:ut defenſoꝛes ei⁹ aduerſus potētias diuitū cū ep̄oꝝ ꝓuiſiōe d̄legēt̄.Ecce ꝙ nōnunꝙ̄ ē obuiandū ꝑuerſis:⁊ iniuria ſocioꝝ armis eſt ꝓpulſanda:ut ⁊ malis adempta

s Non inferenda.ſi pōt.i.ſi ē i ꝑtāte poſit⁹.⁊ ita exponunt qd āal's ñ tenet̄:ut.j.e.q.iiij.forte.i fi.ſi eni q̄libet tenet̄ aliū defēdere:ergo ſi aliquis reciperet pecuniā ꝓ defenſione alicuius:tenetur eā reſtituē.qđ nō ē veꝝ:ut.ff.qđ me.ca.l.metum.§.ſꝫ lꝫ.⁊.ff.de do.ſi pr̄.§.i.Cuilibet licitū ē defendē aliū ſi vult.ff.qđ me ca.ſed ⁊ ꝑt⁹.Sed iſtis obuiat.j.e.c.ulti.

t Moyſes.hiſtoriā hēs:d̄ penit.di.ij.§.opponitur.

u Proſterneret.ergo aliqs pōt excedere modū i defendēdo:ar.ꝫ.ex de reſti.ſpoli.oli cām.in fi.

x Eripe.per vim ſi iniuſte ducat̄:ut.j.e.q.v.reos uł ꝑ ſupplicatōem ſi iuſte ducat̄:ut.xiiij.q.vi.ſi res.io.

y Qui pōt.ꝫ.ij.q.vij.negligere.lxxxiij.di.error.io.

z Iuſtum ē perdit.i.deſtruit.io.

a Ab impatoribus tale itaqꝫ indicium poſſunt epiſcopi ab ipatoꝛe petere:ut.xi.q.i.placuit.⁊ ſi ipatores vel pꝛincipes nolunt defendere eccl'iā poſſunt excōicari ab ep̄iſ:ut j.e.q.v.adminiſtratores.

...neſ:ut.xxv.di pꝛimum.ergo nec ad teſtimonium.Item ſi li fuerit:nō admittit̄ ad oꝛdi Sed obijcit̄:qcūqꝫ ſemel i quicūqꝫ ñ admittit̄ ad vnū nec ad reliquū teſtimoniuꝫ ⁊ oꝛdo pari paſſu ambulāt:ut his duob⁹.c.colligit̄:ꝙ hec tria.accuſatio

o Itē peni ꝑſi.a

p

q Nec eē.ex vi.q.i.qui criꝑſo'i ...tētes.ſolēnit.j

a Oſtēdit ꝓpheta. dauid cum dixit: eripite egenū ⁊ pauperem hic eſt euidens. ar. ꝯ illos q dicūt: ꝙ ſocius nō tenet̃ iurare ſociū: niſi hēat aliquā iuriſdictionē. iſti dicūt ꝙ ppl's hn̄ hꝫ iuriſdictionē: lꝫ dicat lex ꝙ trāſtulit ius ſuū i īpatorē. nā ſi ciuitas vel populꝰ ñ haberet iuriſdictōēꝫ: q̄re puniret̃ ꝓpt̃ defectū iudicis: ut. ſ. e. q. ij. c. dñs. io.

d Tu bonꝰ. iudā. ſ. vij. q. i. ij. §. cū. aūt. ⁊ ex̄ de tem. ordī. ad aures. extra ꝺ offi. ordi. ſi ſacerdos.

e Quid ẜ. ⁊ peculatꝰ. q: peculatus cōmittit̃ in re ſacra vel religioſa vel publica: ut. ff. ad. l. iul̃. pe. l. i.

f De republica. nō rē eccl'ie rēpub. appellari. vñ ⁊ ius publicū dr̃ ꝯſiſtere in ſacris ſacerdotibus ⁊ magr̃atibꝰ: ut. ſ. di. i. ius publicuꝫ. tñ ꝓprie dr̃ res romane ciuitat̃ reſpub. ſed res aliaruꝫ ciuitatum abuſiue: ut ff. de verb. ſig. bona. ⁊ ipſa lex facit dr̃iam it̃ diuinū publicum ⁊ priuatū: ut. C. de ſacroſā. ec. ut inter. iohan.

b Quod autem vindicta. Uindicta qñqꝫ infertur zelo vltionis: qñqꝫ īfertur a more correctōnis. ꝓ modo ñ eſt inferenda: ⁊ ſm̄ h̄ loquūtur capitula q̄ dicūt illatōem uidicte ꝓhibendā. 2º mō licite infertur. Alij. ſic diſtinguūt crim̄ qdā ſ̄t occulta qdā manifeſta. ſup occultis ñ eſt iferēda uidicta ſed ſuper manifeſtis ſic: niſi delinqns ſociam hēat multitudinē. tūc eni ꝓpter ſcandalum tolerat̃: ut j. e. qdam. ⁊. c. ſe. ⁊. c. nō pōt. itē uidicta nō ē iferenda niſi a iudice vl' eiꝰ auctē. nec ipſe debet eaꝫ infligere: niſi amore correctōnis ⁊ ut innoces liberetur: ut. j. e. ea vidicta.

b Toleradi ſunt. ſ. v ij. q. i. ſuggeſtū

c Pro gradu. i. ꝓ digni tate ⁊ officio cuiuſcūqꝫ. alr̃ eni debēt pla ti corrigē deli quētes: ⁊ alio mō ſocij. ꝓlatꝰ corrigit. icrepādo vberando: ut. j. e. q. c. forte. ſocíꝰ vo admonendo reꝓbādo factuꝫ eiꝰ: ut. j. e. q. c. ecce. ſi. j. e. q. c. duo. ⁊. xxiiij. q. iij. tam ſacerdotes ſ̄bditos ad bonū exhōtādo. ij. q. vij. §. cūꝫ balaam.

facultas delinq̄ndi ꝑſit: ⁊ bonis optata facultas libere ꝯſulēdi eccl'ie miſtret̃. hoc q nō facit: conſentit. Idē de aug. ait i pſalmo. lxxxi.

Nō ſē imunes a ſcelē q ñ liberāt eos quos pñt facto liberare.

Oſtendit̃ propheta nec illos immunes a ſcelere eē: q permiſerunt chriſtū ꝑncipibꝰ interficere: cū ꝓ m̄ltitudiē timerēt: ⁊ poſſent illos a facto ⁊ ſe a ꝯſenſu liberare q deſinit obuiare cū pōt: ꝯſentit.

Quod aūt uidicta iferenda nō ſit: multis modis ꝓbat̃. mali eni tolerādi ſunt non abijciendi: icrepatione feriendi: nō corporaliter expellendi. Idē de aug. ait i li. ꝺ uerb dñi.

Quomodo mali ſunt tolerandi: ⁊ quomodo ab eis recedēdū ſit.

Tolerādi ſūt qdem mali ꝓ pace. nec corporalit̃ ab eis recedat̃: ſꝫ ſp̄ualit̃ exire ē facere quod ꝑtinet ad correctionē maloꝝ quātum lꝫ ꝑ gradu cuiuſqꝫ ſalua pace diſplicē eſt ñ tāgere. nō eni ꝓpheta q hoc dicebāt: ppl'm ſuuꝫ dimiſerūt: ſed iter eos hītabāt quos increpabāt. unū tēplum cū eis itrabant: eadē ſacra celebrabant. hoc ergo exire: eſt ore ñ ꝑcere. hoc ē i mundum non tangere: uoluntati male non conſentire. Idez.

Q: mali ſint tolerandi a bonis.

Tu bonꝰ tolera maluꝫ. nam ⁊ chriſtꝰ iudā cū ſciret furē eſſe tolerauit: ⁊ ad ꝑdicādū miſit: eiqꝫ cum alijs euchariſtiam dedit. Idem ſuper iohannem.

Pro pace eccl'ie mali ſūt tolerādi

Quid ergo noluit dñs nr̃ ieſꝰ chriſtꝰ fres chariſſimi admonere eccl'iam ſuā: qñ unū ꝑditū it̃ xij. hr̃e uoluit: niſi ut malos toleremus: nec corpus chriſti diuidamꝰ? Ecce it̃ ſanctos ē iudas: ecce fur ē iudas ⁊ ne ꝯtendas fur ⁊ ſacrilegus: ⁊ ñ q̄liſcūqꝫ fur ſꝫ locoꝝ dñicoꝝ ſed ſacroꝝ. ſic crīa diſcernuntur i fure nec qualiſcūqꝫ furti ſed ⁊ peculatus. peculatus enim furtū dr̃ de republica. ⁊ non ſic iudicatur furtuꝫ rei priuate qūo publice. q̄to uehemētiꝰ ē iudicādus ſacrilegꝰ fur. ñ undecūqꝫ tollē hoc ē ſacrilegiū ꝯmittere: ſꝫ ꝺ eccl'ia q aliqd furat̃: iude ꝑditori cōparat̃

Idem. De eodem.

Ecce ingunt ut dicit ꝓpheta recedite exite inde: ⁊ imūduꝫ ne tetigeritis. qūo ergo malos ꝓ pace tolerabimꝰ: a qbꝰ exire ⁊ recedē iubemur: ne tāgamꝰ imundū nos iſtā receſſionē ſpiritualit̃ itelligimus illi corporalit̃. Naꝫ ⁊ ego clamo cū ꝓpheta: eq̄lia ſumꝰ uaſa utit̃ nobis deꝰ in diſpēſatōne nr̃a clamamus nos ⁊ dicimus nobis recedite ⁊ exite ide: ⁊ imūdū ne tetigeritis: ſꝫ ꝯtactu cordis ñ corporis. qd eni ē tāgē imundū niſi conſentire peccatis? qd ē aūt exire iō niſi facē qō ꝑtinet ad correctionē maloꝝ: quātū ꝓ uniuſcuiuſqꝫ gradu atqꝫ ꝑſōa ſalua pace fieri pōt ⁊ paulopꝰ. ergo fratres mei quot quot hētis it̃ uos: qui adhuc amore ſeculi ꝑgrauāt̃: auaros piuros adulteros inſpectatores nugarū ⁊ ꝯſultatores mathematicoꝝ augurū haruſpicū ebrioſos luxurioſos: q̄cqd it̃ uos maloꝝ eē noſtis quātū poteſtis iprobate: ut corde recedatis ⁊ redarguite: ut exeatis ide. ⁊ nolite ꝯſētire: ut imūdū ne tāgatis. Idem i. ij. li. ꝯtra ꝑmenianuꝫ.

Pacificus ē q corrigit quod pōt: uel excludit a ſe quod non pōt.

Quiſqs l' qō pōt arguēdo corrigit ul' qō corrigē nō pōt: ſaluo pacis uinculo excludit: uel qō ſaluo pacis uiculo excludē nō pōt eq̄tate iprobat: firmitate ſupportat: hic ē pacificus ⁊ ab iſto maledicto imunis. de quo ſcriptura dicit: ue his q dicūt ꝙ neqꝫ ē bonuꝫ ⁊ ꝙ bonū e neqꝫ: oino liber ꝓrſus ſecurꝰ penitꝰ eſt alienus. qūo ingt parmenianꝰ incorruptꝰ poteris ꝑmanē q corruptis ſociaris. Idē

Quid ſit malis ſociari.

Tūc plane ſociat̃ qs malis: ſi mali aliqd cum eis cōmittit: aut cōmittētibꝰ fauet. ſi autē neutrū facit nullo mō ſociat̃. porro ſi addat tertiū: ut ñ ſit in uindicādo piger. ſꝫ uel corripiat iuſtꝰ in mia ⁊ arguat: ul' ēt ſi eā ꝑſonā gerit ⁊ rō cōſuadē pacis admittit: ⁊ corā omnibꝰ peccantes arguat: ut ceteri timeant. remoueat̃ etiaꝫ uel ab aliquo gradu honoris uel ab ipſa cōione ſacroꝝ. Sed ſi hec oia cū dilectione corrigēdi nō cum odio

g Ecce propheta. i. yſaias.

h Tolerabimꝰ. ut dr̃ xi. q. iij. nolite. io.

i Uaſa. i. ꝑcones vel miſtri. vñ paulus fuit dictꝰ vas. Et hic ē ar. ꝙ ſic aug. ſe ꝯmendat ſic ⁊ alij pñt ſe cōmendare: ut. ff. de offi. ꝓcōſu. l. iiij.

k In diſpēſatiōe. i. ꝑdicatione.

l Quiſqs. non pōt vel ꝓpter ſcandalū vel q: crimē ē occultum.

m Parmenianꝰ. hēticus ꝯ quē hic loquit̃ videtur ẜ ꝙ ſi eps aliquos malos tolerat: cum hoc faciat auctoritate canonis: ꝙ poſtea poſſit eos licite repellere vl' ab accuſatione vel ab honoribus: quos appetūt rōne criminis: nō obſtante eo ꝙ eis cōicauit. tñ ſecus eſt: ut ex̄ de accu. nulli. Sed dic ꝙ ſi tūc tpis potuerit ꝓbare crimē qō eis obijcit ⁊ tacuit nec ſubijcit cām tacendi. ſ. eā ſciſmatis vl' ſcādali hn̄ ꝑiudicat eis taciturnitas: ſecus ſi nō potuit: ut. ij. q. vij. plerīqꝫ. ⁊. ꝯ. e. ꝑxi. c. ⁊. j. e. q̄ſmagnū. io.

n Tā. ꝑſonā. ar. eſt hic ꝙ ſolis plati dictuꝫ eſt hoc. Si peccauerit: ut. j. e. c. forte ⁊. q. v. de occidendis. io.

X 2

a ¶ Nec approbet .ar. q̄ i maleficijs ratibitō mandato cōpat̄ :ut .i. q.iij.q2.⁊ ex̄ d̄ reſtitu. ſpo.cu ad ſedē.in fi. ⁊ ff.de vi ⁊ vi ar.l.i.§. q̄ tiens.

p ¶ Iqs.aliena.ſepe tn̄ aliquis corrūpitur ex ſocietate mala:ut.x xviij.q.i. ſepe. ⁊ ſepe iuſtus pit pro ipio: ut de ꝯſe.di.i.in ſancta.

a ¶ Malis.caute.ut non trahant vos ad ꝯſenſū.vl' caute.ſ.ſi pōt fieri ſalua pace.

r ¶ Ecedite.

q ¶ Uamagnum eſt. demōſtrari .i. ꝓbari.

t ¶ Nō pn̄t.i.n̄ debent nā bene debem⁹ de q̄ libet credere:vt.xxij. q.iiij.innocens. xi .q. iij.in cūctis. ⁊ ita ē hic ar.q̄ nō ſtati ꝓpt̄ ſim plicem denunciatōem ds hr̄e aliqs leſā ꝯſciē ciā de eo qd̄ ſibi denū ciat̄:ut ex̄ de cle.excō. mi. illud .imo iputat̄ alicui q̄ nimis credul⁹ ē:vt.xi.q.iij.non ſolū xxxvi.di.ſiqd.argu.ꝯ ff.de eo ꝑ quē factum erit.l.i.§.i.⁊.ff.qd̄ cum fal.tu.l.ij.ex̄ de piu. ſ. ꝓpoſuit.ex̄ d̄ ſecū.nup dn̄s.⁊ ex̄ de elec. vene rabilē vltra mediū.ff. de peti.here.item veni unt.§.a quo autem.

u ¶ Mali.ar. malū to lerari rōe ꝯnexi boni: ut.xxxi.di.cū omnib⁹ ⁊.xi.q.iij.nolite ibi ſini te vtraq̄ȝ.

f ¶ Orte.vocat̄.arg. q̄ noiatio ſola n̄ ſufficit.ij.q.i.multi.C de proba.nō ep̄is. ar. ꝯ.xxxij.q.iiij.dicat.

b ¶ Pellere. ſine ſcan dalo.

c ¶ Aditum .i. poteſta tem.

d ¶ Non tibi.i.ar.qd̄ de vno dicitur:de alio ne gatur:ut.xlv. di. diſci plina.xxv.di.qualis.

e ¶ Accuſatur.i.denun ciatur.nam ſi accuſat⁹ eſſet ſtatim eſſet depo nendus:ut ex̄ de accu. ſuper his.

f ¶ Coerce. admonen do.

g ¶ Corripe. ſuſpēden do.

ꝯſequēdi faciat: pleniſſimū offici um n̄ ſolū caſtiſſime inocētie ;ſed ēt diligētiſſime ſeueritatis ipleuit ubi aūt cetā ipediūt̄ :illa duo ſēp retenta icorruptuȝ caſtūq̄ cuſto diunt:ut nec faciat maluȝ nec⁹ ap pbet factū. ¶ Idē in ep̄la contra donatiſtas.

Aliena peccata in eccleſia alicui n̄ preiudicant.

Iqs a catholica eccl'ia fuerit ſepatus q̄tūlibȝ laudabiliter ſe uiuere exiſtimet hoc ſolo ſcelē q̄ a chriſtianitate ſeiūct⁹ ē:n̄ habe bit uitā:ſed dei ira manet ſup eū qſqs aūt i hac ſacta eccl'ia bn̄ uixe rit:nihil ei p̄iudicāt aliena pecca ta:q2 i ea unuſqſq̄ ꝓpū onus por tabit:ſicut ait ap̄ls.ergo cōio ma lorum non maculat aliqueȝ ptici patiōe ſacroꝝ ſed ꝯſenſio factoꝝ nā ſi in mal' factis n̄ eis quiſq̄ cō ſentiat:portat mal⁹ cām ſuā .nec p̄iudicat alt̄i quē i ꝯſenſione mali opis ſocium nō hȝ crimis. ¶ Idē in ſermone de uerbis euangelij.

Non te maculat malus ſi ei non cōſentis ſed ipſum redarguis.

Mal⁹ ſēp corde diſſugimini ad tp̄us caute corpore cop̄la mini.duob⁹ modis n̄ te maculat malus:ſi ei nō cōſentias ⁊ ſi redar guas:hoc eſt n̄ cōicare n̄ ꝯſentire cōicat̄ qppe qn̄ facto ei⁹ cōſortiū uolūtatis uel approbatōis adiun git̄.neq̄ ergo ꝯſētiētes ſitis mal': ut approbetis:neq̄ negligētes ut nō arguatis:neq̄ ſupbiētes ut in ſultātes arguatis. ¶ Idē ex eodē

Immūdū tāgē ē peccatis ꝯſētire.

Ecedite ⁊ exite ide ⁊ imūdū ne tetigeritis:ſed cōtactu cor dis n̄ corporis.quid ē.n. tāgē im mūduȝ niſi ꝯſētire peccatis?quid eſt exire ide:niſi facē qd̄ ptinet ad correctionē maloꝝ:q̄tuȝ ꝑ uniuſ cuiuſq̄ gdu atq̄ pſona ſalua pace fieri pōt?diſplicuit tibi:q̄ quiſqȝ peccauerit nō tetigiſti immundū redarguiſti corripuiſti monuiſti adhibuiſti ēt ſi res exigit:ꝯgruaȝ ⁊ q̄ unitatē n̄ uiolat diſciplinam: exiſti inde.clamauit moyſes iſta: clamauit iſaias clamauit hieremi as clamauit ezechiel.uideamus ſi dimiſerūt pp̄l'm dei ⁊ ſe ad gētes alias traſtulerūt.q̄ ml'ta ⁊ q̄ ue hemēt̄ hieremias icrepauit i pec catores ⁊ ſceleratos pp̄li:iter eos tn̄ erat.unū cū eis templū itrabat ⁊ eadeȝ ſacr̄a celebrabat ⁊ i eadē ſceleratoꝝ hoium ꝯgregatōe uiue bat:ſed clamādo exibat ide.hoc ē exire ide hoc ē imūdū nō tangere

⁊ uoluntate nō ꝯſentire ⁊ ore nō parcere. ¶ Idem i epiſtola ad uin centium.

Nō maculāt inocentes facta no centiū:q̄ ab eis fieri nō pn̄t.

Uamagnū ē crimē ab iſtoꝝ inocētiū cōione ſepari. nā et facta nocētiū q̄ inocētibus demō ſtrari uel ab innocentib⁹ credi nō pn̄t:nō coinquināt quēq̄ȝ:ſi ꝓpt̄ i nocētes etiā ꝯgnita ſuſtinetur .n̄ eni ꝓpt̄ malos boni ſūt deſerendi ſed ꝓpter bonos mali tolerandi ſūt:ſicut tolerauerūt eos ꝓphete ꝯtra quos tanta dicebāt :n ec cōi onē ſacroꝝ illi⁹ pp̄li relinq̄bant: ſicut ipſe dn̄s nocenteȝ iudā uſq̄ ad ꝯdignū ei⁹ exitum tolerauit:⁊ eū ſacra cenā cū inocētib⁹ cōicāe ꝑ miſit.ſicut tolerauerunt ap̄li eos q ꝑ iuidiā q̄ ipi⁹ diaboli ē uicium: chriſtū ānūciabāt. ¶ Idē i li.i. de unico baptiſmo.

Mali quos ec cleſia recipit:nec expellit a bonis ſunt tolerandi nō iudicandi.

Orte i pplo dei ſtat iuxta te auarus raptor ibians rebus alienis quē noſti taleȝ ⁊ fidel' ē:ut poti⁹ fidel' uocatur.nō eū potes d̄ eccl'ia pellere:n̄ habes aliquē adi tū caſtigādo ⁊ corripiendo illum corrigē.acceſſurus ē tecū ad alta re noli timē:unuſqſq̄ on⁹ ſuū por tabit. ¶ Tē qūo iqs ferrem queȝ noui malū:nōne meli⁹ eſt ut ipm ferres q̄ te foras efferres? Ecce qūo ferres:attēde ap̄lȝ dicenteȝ unuſqſqȝ on⁹ ſuuȝ portabit.libēt te iſta ſnīa.n̄.n.coicares cum illo auariciā:ſȝ cōicares chriſti mēſaȝ ⁊ qd tibi obeſſet:ſi cū illo cōicares chriſti menſā:ap̄ls dicit:q eni mā ducat ⁊ bibit indigne:iudiciū ſibi māducat ⁊ bibit:ſibi nō tibi.ſane ſi iudex es:ſi iudicādi ptāteȝ acce piſti eccl'iaſtica regl'a:ſi apud te ac cuſat̄: ſi ueris documentis teſti buſqȝ ꝯuicit̄:coerce:corripe: ex cōicā:degdā. Et ⁊ alia diſtictō tolerādoꝝ ⁊ cauendoruȝ:quā ex uerb̄ auguſt.licet colligē dicētis.

Paſtor eſt diligendus mercenari us tolerandus latro cauendus.

Res pſonas dixit dn̄s:⁊ de bem⁹ illas inueſtigare i euan gelio:paſtoris mercenarij ⁊ furis Paſtoreȝ dixit aiam ſuā ponē ꝑ ouibus ſuis ⁊ intrare ꝑ ianuam . Furē dixit ⁊ latroneȝ aſcendē ꝑ aliā pteȝ. Mercēariū dixit lupū l'ēt fureȝ ſi uideat fugē: q2 n̄ eſt il li cura de ouib⁹:mercenari⁹ ē aūt ⁊ n̄ paſtor. Ille itrat ꝑ ianuam q paſtor eſt,iue aſcendit per aliam

b ¶ Excōica .ꝑ pter contuma ciam.

i ¶ Degrada ꝓpt̄ inobedi entiā.ali⁹ o:do traditur:ex̄ de iudi.cū nō ab hom ne. ſȝ ibi loquit̄ cū pēa icipit a crimie ⁊ cū directe ē cōuictus. hic penam infligit ꝓpter ꝯtuma ciam.

k ¶ Res per ſonas.⁊ intrare .fm ca nones hoc ipo eſt aliquis fur q̄ nō intrat ꝑ oſtium:ut h̄:⁊ de pe.di.i.ſi ꝑ pſea.⁊.c.ſe.tȝ l.non ē ſtatim fur:lȝ claȝ itra uerit furandi cā:vt.ff.d̄ fur. vulgaris .§. q furti.

l ¶ Per ianuā id ē canonicā electionem.

m ¶ Latroneȝ i.tyrannum.

n ¶ Partem. per ſimoniam

o ¶ Mercena rius . q cauſa lucri recipit di gnitates. Ad hoc facit .vii ſ. q.i.ſunt i eccle ſia.

p ¶ Taneẽdus. ar.q̄ aliquis n̄ debet recipere ordinem ab eo quē ſcit ſimo niacum :ut ꝯ xi.i.q.i.ſiquis a ſim oniacis.

a Q Ui ſm carnē. iſmael. tāgit id qđ legitᷣ i epl'a pauli ad galathas.
b ¶ Spūalem iſaac.
c ¶ Ruſtico. ar. ruſticitati pcendū: vt ij. q. vij. ſancta.
d ¶ Egyptie. ſ. agar.
e ¶ Boues. i. bonos.
f ¶ Culices. i. malos.
g ¶ Domo. i. eccleſia.
h ¶ Aurea. i. bonos.
i Q Uantus dñs. cū dixit ſinite vtꝗ creſcere: vt xi. q. iij. nolite.
k ¶ Ut zizaniā i. occultos peccatores. io.
l H Ec aūt. q̄ intᷣ celū hic videtᷣ ꝙ infernꝰ ſit ſub terra ꝛ i eo loco vbi nullus ſplendoꝛ ſolis pvenire pōt: ꝛ padiſus i celo ſit: tñ augu. dicit ſe dubitare vbi aie defunctoꝝ qeſcāt. xiij. q. ij. tp̄s. vel nō appellatur hic mediū rōe loci: ſꝫ ideo dᷣ mediū: qꝛ ptiꝫ cōformat ſe celo. ſ. ex eo ꝙ habet bonos: ptim inferno ſ. ex eo ꝙ habet malos. ij. q i. multi.
m ¶ Indiſcrete. i. idiſtincte.
n ¶ Sibi. i. cōtra ſe.
o ¶ Abel enim. hoc expoſituꝫ ē. ſ. vij. q. i. §. cum autem.
p ¶ Ex his. p oculo. hoc eni modo nō licet niſi auctoꝛitate iudicis: vt. j. e. cū in lege.
q ¶ Diligite. ħ tenemur facere q̄ꝫtum eſt i nobis. vt. xi. q

parteꝫ: q fur eſt. Ille iudeus eos q uolūt tollere oues: timet ꝛ fugit qꝛ mercenariꝰ ē: nec illi ē cura de ouibꝰ. mercenariꝰ eniꝫ ē. ſi inuenerimꝰ. iij. iſtas pſonas: inueuit ſanctitas uṙa quoſ diligatis: quoſ toleretis: quos caueatis. diligēdus ē paſtoꝛ. tolerādus ē mercenariꝰ cauēdus[p] eſt latro. E Cce ꝙ mali tolerādi ſūt nec coꝛpoꝛali: ſꝫ ſpūali uindicta ſūt puniēdi. Uñ cū diſcipuli non recepti a ſamaritanis ignē celitus ſup eos deducē uoluerūt dicētes magr̄o uis dicamus ut deſcēdat ignis de celo: ꝛ conſumat eos; audierᷣt neſcitis cuiꝰ ſp̄s eſtis. I Tē ois q gladiū accepit: gladio pibit. H Inc ēt hiero. ait

Spiritualis nunq̄ carnalem perſequitur ſed econuerſo.

Q Ui[a] ſm carnē natꝰ ē pſeq̄batᷣ ſpūalē[b]: nūq̄ uēo ſpūalis carnalē pſeqᷣ: ſꝫ ignoſcit ei q̄ſi ruſtico[c] frī. ſcit eū pficere poſſe per tp̄s ꝛ ſiqñ egyptie[d] filiū uiderit iraſcētē: recoꝛdabitᷣ uniꝰ patris: qui boues[e] creauit ꝛ culices[f]: ꝛ i magna domo[g] nō ſolū eē uaſa aureā[h] ꝛ argentea: ſꝫ ligna ꝛ fictilia uoluit. I Tē aug. i lib. de baptiſmo.

Boni a malis nunq̄ in hac uita penitus poſſunt ſeparari.

Q Uant[i] arrogantie tumoꝛ eſt q̄ꝫta humilitatis ꝛ leuitatis obliuio: ꝛ arrogātie q̄ꝫta iactatio ut qs ſe poſſe facē credat: qđ nec apl'is conceſſit dñs: ut[k] zizaniā a frumēto putet ſe poſſe diſcenere. I Tē grego. Preſens autē eccleſia ſimulᷣ recipit bonos ꝛ malos

H Ec[l] aūt uita q̄ intᷣ celū ꝛ ifernū ſita ē: ſicut i medio ſbſiſtit ita utrarūq̄ ptiuꝫ ciues cōiter recipit: quos tñ ſancta eccl'ia ꝛ indiſcretē[m] ſuſcipit: ꝛ poſtmodum in egreſſione diſcernet. ſi ergo boni eſtis i hac uita: q̄ꝫ diu ſbſiſtitis eq̄nimitᷣ tolerate malos. Naꝫ qſq̄ malos nō tolerat: ip̄e ſibi[n] p intolerātiā teſtis ē: qꝛ bonꝰ nō ē. abel[o] eni eē renuit: quē caim malicia ñ exercet. E X[p] his oibus colligitᷣ: ꝙ maloꝝ uindicta deo reſeruada ē. nec ſūt coꝛpoꝛalitᷣ puniēdi: ſed crebꝛa admōitōe ꝛ charitatis bñficio ad coꝛꝛectōeꝫ inuitādi ſunt. Uñ chꝛiſtꝰ i euāgelio ait: audiſtis qꝛ dictū ē in lege: quē modū ultionis lex ſtatuit: oculū p oculo dentē p dēte. ego aūt hanc uiciſſitudinē tollēſ ꝛ ad māſuetudinē ꝛ charitatis pfectionē uos iuitās dico uobis: nolite reſiſtē i malo: ſꝫ diligite[q] iimicos uṙos. benefacite his qui oderūt uos: ut ſitis filij pr̄is uṙi q ſolē ſuum oꝛiri facit ſup bonos ꝛ malos: ꝛ pluit ſup iuſtos ꝛ iiuſtos. H Ic paulꝰ ait: ſi eſurierit inimicꝰ tuꝰ: ciba[r] illū. ſi ſitit: potū da illi. ois aūt iniquꝰ bonoꝝ ē inimicus. ois aūt amicꝰ huiꝰ ſecl'i ēt iimicꝰ ē dei. iimicꝰ āt dei bonitatis ꝛ iuſticie ē iimicus: ac p hoc amatoꝛē iuſticie ꝛ bonitatis diligere nō pōt. Cū ergo inimicos diligē ul' illis bñfacē cibū ꝛ potū ſbminiſtrare iubemur: iniquos pſequi ꝛ punire phibemur. In lege enim ueteris teſtamenti coꝛpoꝛalis pena ſtatuta ē. In lege uēo euāgelij omni peccāti p pñiaꝫ pmittitᷣ uenia. Uñ illa a terroꝛe icepit dicēs Ego ſū dñs deꝰ zelotes uiſitans peccata pr̄m i[s] filios uſq̄ i tᷣtiā ꝛ quartā generatōeꝫ. Hec uero a lenitate māſuetudis ꝛ miſᷣicōdie ita iqens: Beati paupes ſp̄u beati mites beati miſᷣicoꝛdes: qm̄ ipi miſᷣicoꝛdiā ꝯſequētᷣ. In illa dicebatur: q fecerit hoc ul' illud mōte moꝛiatᷣ: i iſta dᷣ: gaudeo ſup uno peccatoꝛe pñiaꝫ agente q̄ꝫ ſup nonagitanouē iuſtis q nō idigēt penitētia. I Tē nō eni ueni uocare iuſtos: ſed peccatoꝛes ad pñiaꝫ. Et eſtote miſericoꝛdes: ſic ꝛ patᷣ uṙ celeſtis miſᷣicoꝛs ē. iitiū quoq̄ pꝛedicatōis ſaluatoꝛis nr̄i ꝛ p̄conis eiuſdē ad pñiam peccatoꝛes iuitauit. ſic eni uterq̄ exoꝛſus ē dicens: pñiam agite: appꝛopinq̄bit eni regnū celoꝝ. ſic ꝛ i actibꝰ apoſtoloꝝ cū iudei cōpūcti đ ſcelere moꝛtis chꝛiſti dicerent petro: qd faciemus uiri fr̄es? legitᷣ petꝝ reſpōdiſſe: pñiaꝫ agite: ꝛ baptizetᷣ unuſqſq̄ uṙm. ꝛ ut uniuerſalitᷣ dicatᷣ i lege: ppl'us ille rudis ſeruili timoꝛe penaꝝ cogebatᷣ. unde ꝛ legem i[t] pedagogū accepit: i euangelio aūt ppl's gr̄e liber ꝛ adultꝰ filiali amoꝛe hereditatis certitudine ad cultū diuie ſeruitutis iuitatur unde cū qdā legē quaſi coercēteꝫ p̄dicarēt eſſe tenēdā ſilᷣ cū gr̄a: ait apl's: nō eni accepiſtis ſp̄m ſuitutis iterum i timoꝛe: ſed accepiſtis ſp̄ꝫ[u] adoptōis[x] filioꝝ: i quo clamamus abba pater. H Inc ēt gregorius ait i expoſitōe euāgelij: Simile factū eſt regnū celoꝝ hōi regi: q facit nuptias filio ſuo.

In lege cuiq̄ permittebatᷣ odire inimicum ꝛ diligere amicum.

Q Um[y] in lege ſcriptum ſit: diliges amicū ꝛ odio habebis iimicū tuū: accepta tūc lñia iuſtis uerat ut dei ſuoſq̄ aduerſarios

ſiij. intᷣ uerba.
r ¶ Ciba. dū tñ rōne cibi nō negligat iuſticiā: vt. v. q. v. nō ois. Itē ſi pōt laboꝛare ꝛ ſe immiſceat elemoſynis redigēdus ē in ſeruituteꝫ. C. đ mēdi. vali. l. vna.
s ¶ In filios. imitatōe non ſanguine. vel itelligas de cōſenſu de locutione ꝛ opere.
t ¶ In pedagogū. i. in magiſtrū. ſicut eniꝫ per magiſtrū aliqs coercetur ita ipſi p legem.
u ¶ Spiritū. i. ſeruilem timoꝛem.
x ¶ Adoptōis. i. filialē timoꝛē. i. amoꝛem. io. đ vtroq̄ꝫ. j. e. q. vi. §. ex his.

y c Q Uaꝫ i lege. ꝛ odio. ſed nonne odiū habere eſt moꝛtale peccatū: vt. xxv. di. §. criminis. quare ergo hic dicit: ꝙ hoc pmittebatᷣ iuſtis? potes dicere iuſtis al's. vel dic ꝙ q vlciſcebatᷣ ſe ſiñ odio: nō peccabat: q autem cum odio: lꝫ coñ legē nō fecerit: tñ peccauit ſicut dādo libelluꝫ repudij peccauerunt: licet a lege hoc eis permitteba tur: extra đ diuoꝛ. gaudemꝰ.

3 Per altilia.de qb⁹ in euangelio fit mētio b.

2 b His ita.s. auctoritatib⁹ qbus ꝓbauit malos eē tolerandos.

3 Nota ſunt.s̄.xi.q.iij.eoꝝ.z.xxx.q.v.nullum.

Infideles.z conuiuium.s̄.xi.q.iij.ad menſā.ar.ↄ.xxv iiij.q.oēs.z.c.nullus. Sol.hic loqꝛ̄ de paganis:ibi ſpālit̄ de iudeis

b Qui itus ſūt.qñqꝫ ēt iudeos punit eccl'ia: ex̄ de vſu.poſt miſabile.z.xvij.q.iiij.ↄſtituit.

ꝗ̄ta poſſēt uirtute ↄ̄pmerēt eoſqꝫ iure gladij ferirēt.qḋ i nouo ꝓcul dubio teſtō ↄ̄peſcitur:cū p ſemet ipaꝫ ueritas ṗdicat dicēs: Diligite inimicos uṙos bñfacite his qui oderūt uos.qḋ ergo p tauroſ niſi ueteris teſti ṗres ſignāt̄? nā duꝫ ex pmiſſione legis accepant: quaten⁹ aduerſarios ſuos odij retributōne pcuterēt:ut ita dicā quid aliud ꝗ̄ tauri erāt:q inimicos ſuos corpee uirtutis cornu feriebāt qḋ uero p̄ altilia niſi ṗres noui teſtamēti figurant̄:q dū grām iterne piguedis ṗcipiūt: eternis deſiderijs initētes:q̄ſi ↄ̄tēplatōis pena ſeſe ad ſblimia ſbleuāt. His ita rñdet̄:ſunt q̄daꝫ q̄ ſalubri tm̄ admonitione ſūt corripienda nō corporalibus flagellis aiaduertēda:ſꝫ eoꝝ uindicta diuino examini tm̄ ē reſeruāda:qñ in delinquētes uidelꝫ diſciplinā exercere nō poſſum⁹:ul' qꝛ nō ſūt nṙi iuris:ul' qꝛ illoꝝ cria ꝛ ſi nob nota⁹ ſūt:tm̄ manifeſtis iudicijs ꝓbari ñ pñt. De his q̄ non ſunt nṙi iuris: ait apl's i ṗma epl'a ad corithios: qḋ eni mihi attinet de his q foris ſūt iudicare? de his dñs iudicabit. qḋ auguſtinus exponens ait.

Infideliuꝫ colloquia z conuiuia non ſunt euitanda.

Infideles⁹ non poſſum⁹ chriſto lucrari:ſi colloquiū eoꝝ uitam⁹ z couiuiū.unde z dñs cuꝫ publicanis z peccatoribus māducauit z bibit. In his uero q̄ itus ſunt.i.infidelib⁹:putredo reſecāda ē. Hinc ēt cū ꝓpheta dic̄: facit domin⁹ iudiciū oib⁹ iīuriā patiētib⁹ exponēdo addidit augu. ab his q nō ſūt ſui iuris i quos neqt diſciplina exerceri. Itē qñ multitudo eſt in ſcelere nec ſalua pace eccleſie mala puniri poſſunt: tolerādi ſūt poti⁹ ꝗ̄ uiolata pace eccleſie puniēdi. Vnde augu.ait.

Quedam mala punienda ſunt: z quedam toleranda.

Quidā cū bonoruꝫ maloruꝫ cōmixtionē in eccl'ia demonſtratā ul' predicatā eē pſpexerint z patiētie ṗcepta didicerit:q̄ nos firmiſſimos reddūt:ut ēt ſi uideatur i eccl'ia zizania: tm̄ nō ipediat̄ aut fides aut charitas nṙa: z qm̄ zizania i eccl'ia eē cernim⁹: nō iō ipi ꝺ eccl'ia recedam⁹: deſtituēdā putāt eccl'ie diſciplinā:quādaꝫ ṗuerſiſſimā ſecuritatē ṗpoſitis tribuētes:ut ad nos nō ptineat:niſi dicē qḋ cauendū ſit: qdue faciendū ſit: qȯlibꝫ aūt qſqꝫ faciat non curare. Nos uēo ad ſanā doctrinā ptinere arbitramur utriſqꝫ teſtimonijs uitā ſniamqꝫ moderari ut z canes i eccl'ia ꝓpt̄ pacē eccl'ie tolerem⁹:z canibus ſanctū ubi ē pax eccl'ie tuta nō dem⁹. Cū uēo p negligētiā ṗpoſitoꝝ ſiue per aliquā excuſabilē neceſſitatē ſiue p occultas ſurreptōes iuenim⁹ i eccleſia malos:quos i eccl'iaſtica diſciplia corrigē aut coercē ñ⁹ poſſumus:tūc ne aſcēdat i coꝛ nṙm impia z pnicioſa preſūptio:q̄ eſtimemus nos ab his eē ſepandos: ut peccatis eoꝝ ñ coingnemur: atqꝫ ita poſt nos trahere conemur:ueluti mūdos ſanctoſqꝫ diſcipulos ab unitatis cōpage q̄ſi a maloꝝ cōiūctōe ſegregandos: ueniant i menteꝫ ille de ſcripturis ſimilitudies z diuia oracula ul' certiſſima exēpla:qb⁹ demōſtratū ē ꝓnūciatū eſt:malos in eccl'ia bonis pmixtos uſqꝫ in finē ſeculi tēpuſqꝫ iudicij futuri tolerādos: nihilqꝫ bonis i unitate ac pticipatōe ſacroꝝ q eoꝝ factis nō ↄſenſerit obfuturos.cū uēo eis p quos eccl'ia regitur:adeſt pace ſalua ptās diſcipline aduēſus iprobos aut nefarios exercende:tūc rurſus neqꝫ ſocordia neqꝫ ſegnitia dormiamus ſed aculeis ṗceptoꝝ q̄ ad ſeueritateꝫ coercōis ptinēt excitādi ſum⁹: ut greſſus nṙos in uia dñi ex utriſqꝫ teſtimonijs illo duce atqꝫ adiutore dirigētes:nec⁹ patiētie noīe torpeſcam⁹:nec obtētu diligētie ſeuiam⁹. Itē cōtra epl'aꝫ pmeniani

Leuius occulta:leuerius aūt puniēda ſūt ab eccl'a delicta māifeſta

Quum⁹ qlqꝫ frm z chriſtianoꝝ qit⁹ i eccl'ie ſocietate ↄſtitutoꝝ i aliquo tali peccato fuerit deprehenſus: ut anathemate dign⁹ habeatur:fiat hoc ubi piculū ſciſmatis nullū eſt.z ifra: qñ cuiuſqꝫ crimē ē notū:z oib⁹ execrabile appꝫ ut ul' nullos ꝓrſus l' ñ tales hēat defenſores p quos poſſit ſciſma ↄtigē:nō dormiat ſeueritas diſcipline. Est ēt alia cā q̄ correctio uerboꝝ ul' uerbeꝝ uidet̄ eſſe inutil' uel ſupflua.ṗdeſtiati eni ad uitaꝫ ſine correctōne mutant̄: ſicut petr⁹ quē dñs reſpiciens nemie corripiente cōmouit ad lachrymas. Preſciti ad morte ſi flagella deteriores fiūt ſic pharao.bonis ergo ſupflua: dānandis hec ineniunt̄ eſſe inutilia. His ita reſpondet̄ aucte gregorij z auguſtini.

Sicut ab oratione ceſſanduꝫ nō eſt ſic nec a correctione.

c Quidā.niſi dicere nō ergo ſufficit ꝙ prelat⁹ inſtruat quid ſit faciēdū:niſi etiā puniat nō facientes: vt.ↄ.e.q.v.nō ē innocētie.z xlvij.di.ꝙ ad nos.ſic nō ſufficit dño ꝓhibere:ne cum ſeruo cōtrabat:qñ tenet̄ ipe de peculio:vt.ff.de pecul.l.ſiqs ſeruum.z.ff.de v̄.ob.ſeruus vetāte.ar.tm̄ contra ē.xliij.di.epbeſijs.

d Non poſſum⁹.ſine ſcandalo vel qꝛ ē occultū.vi.q.i.ſi omnia.

e Nec patiētie.qñqꝫ enim remiſſio ſe mentitur pietatē:vt.xli.di.ſepe.

f Quū gs.vbi periculū.cuꝫ ergo piculū ſciſmatis timeat̄:mali non ſunt excōicandi: vt.l.di.vt cōſtituer̄.ↄ.e.ipa pietas.z.c.nō pōt. Sꝫ cōtriuꝫ ē xxiij.q.iij.ecce ſꝫ ibi cū non timet̄ ſcandalū. Itē ↄ ex̄ de regu.iu.q ſcādalizauerit. Sed hic loqꝛ̄ de vitate diſcipline q̄ pōt qñqꝫ deſeri ꝓ ſcādalo: ibi de veritate iudicij q̄ ſemp preualet ſcandalo.

g Sicut nō est ab orōne. Multiplex ē cā quare nō debemus cessare ab orōne maloꝝ uel eoꝝ correctōe. nā q̄dā sūt ita de stinata: ut p̄cibus obtineāť: ut. j. c. pxi. Itē q2 nesciť qs sit de nūe ro p̄destinatoꝝ ⁊ qs nō: ⁊ de nemine ē desp̄andū q̄zdiu ē i hac vi ta: ut de pe. di. vij. nemo. ⁊ q2 deus sepe aliqd promittit qḋ postea mutat si videt hoies negligē tes: ut de pen. di. i. p̄dixerat. ⁊ tñ q2 si nō p̄ sūt illi pro quo oratur: tñ pro sunt orāti: iux illud. oro mea in sinu meo cō uertetur. io.

b Negligen da. de pen. di. vij. nemo.

i Obtine ri. postu lādo. nec iō vo luit dñs susci tare quartum mortuū: q2 nō fuit p eo peti tū: ut. j. de pe. di. i. §. ex his itaqȝ. ver. chri stus quoqȝ.

k Nabu chodo nosor accepit: ar. q depositꝰ pōt restitui: ut de pe. di. vi. c. i i fi. ⁊. xxxv. q. ix. sniam. ⁊. c. gregoriꝰ. itē ē hic ar. ad q̄sti onē illā: q de positꝰ restitu turꝰ p̄ferēdus sit substituto: ut. viij. q. vlt. c vlti. ar. ℥. vij. q. i. eos. q̄ lz de terminata videť extra de si. ex insinuatiōe. io. de hoc qd iuris sit: in q̄onibus nōui. b.

l Rōnē. ar. q de singulis nō ē rō reddē da: ut. j. e. q. de tyrijs. ⁊ de pe di. iiij. si ex bo no. ar. ℥. lxviij. di. corepi. ⁊. x xiij. q. iij. si ha bes.

m Bonꝰ odō odor christi ē p̄dicatio bono rum.

n Non spon taneū. de hac mā nōui. xv. q i. §. i. ⁊. ij. ⁊. c. merito.

Sicutᵍ nō ē ab orōne cessandū p eis quos corrigi volumus: etiā si nullo hominū orante p pe tro dñs respexit eū: ⁊ fecit eū suū flere pecc̄m: ita nō ē negligēdaᵇ cor rectio: q̄uis deꝰ quos voluerit ñ correctos faciat eē correctos. tūc aūt ex correctiōe p̄ficit homo: cū mīseť deus atqȝ adiuuat: qui facit quos voluerit ēt sine correctione p̄ficere. Idem in dialogo.

Soli p̄destinati saluanť: q tñ po stulādo suo labore meruerunt.

Obtineriⁱ nequaq̄ p̄nt: q̄ pre destinata non fuerint. s3 ea q̄ sancti viri orando efficiūt: ita p̄de stinata sūt ut precibus obtineanť nam ipsa quoqȝ pennis regni p̄de stinatio ita est ab oipotenti deo di sposita: ut ad hoc electi ex labore p̄ueniant: q̄tenꝰ postulādo mere anť accipe: qḋ eis oipotēs deꝰ añ sc̄la disposuit dōare. Itē augu.

Occulto dei iudicio mali obdurā tur flagellis: boni emendāť.

Nabuchodonosorᵏ pniam me ruit fructuosaz. nōne post in numeras ipietates flagellatꝰ peni tuit: ⁊ regnū qḋ p̄diderat rursus accepit? Pharao āt ipis i flagellis durior ē effectꝰ: ⁊ p̄ijt. Hic mibi rōnēˡ reddat: q diuinū p̄siliū nimi um alte sapienti corde diiudicat: cur medicamētū vniꝰ medici cōfe ctū alij ad interitū alij valuerit ad salutem: nisi q2 christi bonꝰᵐ odor alijs ē odor vite i vitā: alijs ē odor mortis i mortē. q̄tuz ad nām am bo hoies erant. q̄tū ad dignitatē ambo reges. q̄tum ad cām ambo captiuū dei ppl'm possidebant. q̄ tū ad penā ambo flagellis clemen ter admoniti. qd ergo fines eorū fecit esse diuersos: nisi q vnus dei manū sentiens i recordatiōe p̄pe iniq̄tatis ingemuit: alter libero cō tra dei misericordissimā veritatez pugnauit arbitrio. Idē: Vasis ire nūq̄ deꝰ redderet iteritū: si nōⁿ spontaneū inueniret hō hr̄e pecca tum: q2 nec deꝰ peccanti hōi iuste iferret iram: si hō exᵒ p̄destinatiōe dei cecidisset in culpā. Idē: pre destinatione dei siue ad bonū siue ad malū in oibus operari ineptissi me dr̄: ut ad utrunqȝ hoies q̄dam necessitas uideat ipellē. cū i bonis uolūtas sit intelligēda nō est sine gr̄a: in malis aūt uolūtas itelligē da ē sine gr̄a. Cūᵖ uero aliquosᑫ a deo autʳ traditos desiderijs suis: aut obduratos legimusˢ aut reli ctos magis peccatis suis hoc ip̄os meruisse p̄fitemur: q2 talia eoruz cria p̄cesserūt: ut ipi sibi penam de buerūt: q̄ eis ēt suppliciū uerteret i reatuz. atqȝ ita nec de iudicio dei q̄rimur: quo deserit meritos dese ri: ⁊ misericordie eiꝰ gr̄as agimꝰ q̄ li berat nosᵗ meritos liberari: uires itaqȝ obediētie ñ iō cuiq̄ subtraxit q2 eū non predestinauit: sed iō eū ñ p̄destinauit: q2 recessurū ab ip̄a obediētia esse p̄uidit. Predestina tio quoqȝ dei sp̄ in bono est: q̄ pec catū sola uoluntate hois cōmissū aut remittēdū nouit cū laude mi sericordie aut plectēdū cuz laude iu sticie. In malis aūt opibꝰ nr̄is so la p̄sciētia dei itelligēda ē: q2 sicut p̄sciuit ⁊ predestinauit q̄ ip̄e fecit: ⁊ ut faceremꝰ dedit: ita prescinit tñ nō etiam p̄destinauit q̄ nec ip̄e fecitᵘ: nec ut faceremꝰ exegit. Hi aūt de qbꝰ dr̄ˣ: exʸ nobis exierūt: s3 ñ fuerūt ex nob. si. n. fuissēt ex nobis: mansissent utiqȝ nobiscuz. uolūtate exierūt: uolūtate cecide rūt. ⁊ q2 p̄sciti sūt casuri: non sunt p̄destinati. eēnt aūt p̄destinati: si eēnt reuersuri ⁊ i sanctitate ac ue ritate mansuri. Ac p hoc p̄destina tio dei multis ē cā standiᶻ: nemini ē causa labēdi. Non ergo necessi taté facit correctiōis uel obdurati onis dina p̄destinatio seu p̄sciētia cuz boni p grām corripanť: ⁊ libe ro arbitrio mali peāt. Nec. n. q2 p̄destinatio seu p̄scia dei falliᶻ nō pōt: necessario eueniūt q̄ predesti nanť uel p̄sciūť: sicut nec necessa rio p̄destināť uel p̄sciūť q̄ futura sūt: sed q2 bona absqȝ eius gratia mala p̄ter eiꝰ sciaz euenire nō p̄nt Quanuisᵃ ergo p̄uenienter dicať si hec predestinata sunt uel presci ta: necessario euēiēt: ñ. tñ. iō abso lute uerū ē: necessario eueniēt q̄ p̄ destinata sūt uel p̄scita: q2 hic ne cessitas referť ad uerū euentū: ibi ad ituitū dīne prescie. Unde aug. due sūt inqt necessitates. simplex una ueluti necesse ē oēs hoies esse mortales. altera cōditionis: ut si aliquē ambulare qs scit: eū ābula re necē ē. qḋ eni q̄sq̄ esse nouit: id

o Ex predestinatiōe. ar. q nō pōt qs arguere factū cuiꝰ auctor ipse fuit: ut. xxviij. di. diaconi. ex̄ de cle. p̄iug. diuersis. io.

p Cū vo. sic ergo bona q̄ facit hō p deū facit. mala q̄ facit ñ facit p deum: q2 deus ñ ē auctor mali. Sed ne credēt aliqs q deꝰ opeť ēt malū: quia le giť q deus tradidit romanos i desideria carnis: ⁊ q obdurauit cor phara onis: ⁊ q reliqt tyrios ⁊ sydonios peccatl su is: ⁊ iō oñdit qualiter hoc intelligatur.

q Aliqs. i. romanos

r Aut traditos. tradē dr̄ hoiem peccato: qñ p̄mittit ip̄z peccare: uł q2 subtrahit ipi grām

s Legimꝰ. in ep̄la ad romanos ⁊ i exodo. ⁊ i euāgelio matthei de tyrijs ⁊ sydonijs.

t Nos meritos. ex hoc p3 q p̄maz grām nemo mereť: ut. j. de p̄se. di. iiij. gr̄a. ⁊. c. pla cuit. ⁊. c. q̄cūqȝ.

u Fecit. s. bona.

u Fecit. s. mala.

x Dr̄. i ep̄la iohānis

y Ex nobis. q̄tū ad p̄destinationē.

z Standi. s3 nōne iā dixit: q p̄destiatio ñ ē cā q̄re hō faciat bonū sed potius bonum qḋ facit ē cā p̄destinatiōis. S3 dicas hic p̄desti nationē appellari deū p̄destinantez. Nā ne mo pōt venire ad me nisi ei fuerit datū a pa tre meo. uel dic q p̄de stinatio ñ ē cā efficiēs sed ē cā sine qua ñ fit. Itē si vere volumꝰ lo qui ñ ē p̄cedēdū q fu tura bona sint cā p̄de stinatōis: q2 ex h̄ seq̄ reť q cā eēt posterior suo causato. Itē qcqd deꝰ p̄destinauit ab et. nō p̄destinauit. si g̃ p̄ destinatio ē eterna: er go non h3 cām sue ge neratōis. nō ergo fu tura sūt cā eiꝰ. Itez si qd eēt cā generatiōis eiꝰ: ergo eiꝰ oppositū eēt cā corruptiōis eiꝰ. s3 ipossibile ē eā corrū pi uel desinē esse: q2 si corrūpeť uł desinēt eē g̃ pꝰ hoc instās nō eēt ergo si nō ñ ē nūq̄ fu it. Nā bñ seqtur si fu it p̄destiatū: ergo p̄de stinatū ē ⁊ sp̄ erit p̄de stinatū.

ꝛ Falli. hec argumēta tio ñ valet: deꝰ p̄uidit aliqd ⁊ aliť pōt eueni re: ergo p̄uidētia dei ē fallibilis.

a Quāuis. ad huius §. itelligētiā nō: q oēs tales locutiones sunt

256

duplices:si deus ꝓui-
dit aliquid necessario
illud eueniet:q2 si hᷓ di-
ctio necessario determi-
nat totalē ꝯñtiā locu-
tio ē vera. ⁊ tūc tal' est
sensus:hec ꝯñtia si de
us ꝓuidit aliqd illud
euenire ē necessariū.si
aūt hᷓ dictio necessariū
determinat ipsuz ꝯñs
ē falsa. Siīr hec ē du
plex necessariū ē socra
tē ambulare cū ambu
lat:q2 si intelligat cō-
posita ⁊ de dicto vera
ē:si de re ē falsa. siliter
hec ē duplex: necessa
riuz ē hoc euenire qḋ
de⁹ ꝓuidit :de dicto ē
vera de re est falsa. Il
lud eni qḋ de⁹ ꝓuidit
non ē necesse euenire
Et nō ꝙ talis argum
tatio non valet: si de⁹
ꝓuidit aliqd : necessa-
rio illud eueniet.ergo
si de⁹ ꝓuidit aliqd ne
cessariū ē illud euēire:
q2 mō hec dictio neces
sariū ñ pōt determinare
ipāz ꝯñtiā sȝ tm̄ ꝯñs.
b Neqꝫ.uera ē si in-
telligat de dicto.
c In oib⁹ .plebis.
historiā hēs.xlv.di.di
sciplina.
d Oreb.historiā hēs
de pe.di.ij.§.opponit
e Irascēte.itelligas.
tñ ꝙ q̄tum ad tpalem
penā pōt ira dei eē cō
mutabilis:sȝ q̄tuȝ ad
eternaȝ nō.xxij.q.iiij.
incōmutabilis.
f De tyrijs ut crede
rēt pñte dño:sȝ postea
crediderūt ad ꝑdicati
onē aploꝝ.
g Si rōne.eodē mō
videt dicendū:ꝙ si pa
pa aliqd facit qḋ uide
tur iiustū:vbi nos rō-
nē ñ possum⁹ assignāe
ꝙ nihilomin⁹ illud iu
stū sit.xvij.q.iiij.§.q āt
h Prophetā.osee.
i Uias.i.actiōes.
k Spinis. i.cōpūcti
onibus.
l Quadris.i.virtuti
bus quatuo2 uel do-
ctrina quatuo2 euange
lioꝝ.
m Ipsa pietas.
testimoniū in
hoc ē ꝙ est mortuus i
vnitate eccle:sed qdaȝ
heretici volebāt eum
post morte accusare ꝺ
heresi:ut.xxiiij.q.ij.sa
ne ꝓfert.sed nō erant
recipiendi etiam i cri-

esse aliter ꝙ notuȝ ē neqꝫ.sed hec
minime secū illaȝ simplicē trahit.
hanc.n.necessitatē nō ꝓpria facit
nā:sed ꝯditiōis adiectio.nulla.n.
necessitas cogit incedē uoluntate
gradientē:q̄uis eū tunc cū gradi
atur icedē necessariū sit. Eodē igi
tur mō siqd ꝓuidentia pñs uidet:
id nece ē eē:tā etsi nllā nature ha
beat necessitatē.at qdē ea futura
q̄ ex libertate arbitrij ꝓueniūt:ꝓ
scia ꝯtuet .hec igit ad intuitū rela
ta diuinū necessaria fiūt ꝑ dispen
satione dine notiōis:ꝑ se uero cō
siderata absolutā nāe sue libertatē
non deserūt.fient igit ꝓculdubio
cuncta:q̄ futura de⁹ eē prenoscit.
sȝ eoꝝ q̄dā de libero ꝓficiscunt ar
bitrio:q̄ q̄uis eueniant existendo
tñ nām ꝓpriā nō amittunt: q̄ pri
usq̄ fierent et ñ euenire potuissēt
In his oibus mala nr̄a libero ascri
bunt arbitrio:cuȝ alibi dine ascri
bant idignatiōi. Uñ grego. Cuȝ
supna idignatio sese:ut ita dixeri:
medullit⁹ mouet:hanc opinio uel
oppositio humana non remouet:
nec se cuiuslibȝ utilit' ꝺpcatio obij
cit:cuȝ semel de⁹ aliqd ab intimis
irascēdo disponit. Hinc est.n.ꝙ
moyses q reatū toti⁹ plebis apud
dñz suis ꝑcibus tersit:dūq̄ se obi
cē obtulit dine iracūdie:uiz placa
uit:⁊ ad petrā oreb uenies:⁊ pro
missiōis aq̄ exhibitiōe diffidēs re
ꝓmissiōis trā igredi dño irascēte
nō potuit. Itē augu. De tirijs
uō ⁊ sydonijs qd aliud possumus
dicē ꝙ non esse eis datū desup ut
crederent:quos credituros fuisse
ipa ueritas docet: si talia q̄lia apō
nō credētes facta sēt uirtutū signa
uidissēt. quare āt hoc eis negatuȝ
fuerit:dicāt si pñt q calūniantur:
⁊ oñdant cur apud eos dñs mira
bilia qbus ꝓfutura ñ erāt fecerit.
⁊ apō eos qb⁹ erāt ꝓfutura ñ fecēit
nos eteni si rōne facti ꝓfūditateȝ
iudicij ei⁹ penetrare nō possumus
māifestissime tñ scim⁹ ⁊ uerū esse
qḋ dixit:⁊ iustū eē qḋ fecit. ⁊ ñ so
lū tyrios ⁊ sydonios:sȝ ēt coroza
⁊ bethsaida potuisse ꝯuerti ⁊ fide
les ex ifidelib⁹ fieri:si hoc i eis uo
luisset dñs opari. neqꝫ.n.ulli falsū
uideri pōt qḋ ueritas ait: Nemo
pōt uenire ad me:nisi fuerit ei da
tū a pr̄e meo. Itē q ꝑ ꝓphetā
iudaice plebi ꝓmisit: Ecce ego se
piā uias tuas spinis ⁊ muniā eas
lapidib⁹ quadris .i.adimam tibi
facultatē peccādi. Idē per psal
mistā de dānandis dixit: Fiāt uie
illoꝝ tenebre ⁊ lubricum:angelus
dñi ꝑseq̄ns eos. Sed i his oib⁹ ui
cia nr̄a hūane ascribūt metis arbi
trio:qḋ dina clemētia i electis mihi
cōdit uertit ad bonū:i dānādis iu
ste relīqt ad malū. Dicergo q̄uis
certissime sciam⁹ neminē ultra ter
minū a deo sibi ꝑfixuȝ eē uictuꝝ:
oib⁹ tñ languētib⁹ ñ incōgrue me
demur:sic q̄uis nemo saluet nisi
ꝑdestinat⁹ ad uitā:oi tñ dlinqnti ē
adhibēda correctio:nec maloꝝ ē
negligēda disciplina. Unde idē
augustinus bonifacio ait.

Non semper i eos q peccant uin
dicta est exercenda.

Ipsa pietas ueritas charitas
nos non ꝑmittit cōtra cecilia
nuȝ eoꝝ boiuȝ accipe testimoniū
quos in eccl'ia nō uidem⁹:cui dñs
phibet testimoniū.quos eniȝ dina
testimonia ñ sequūt:pondus hūa
ni testimonij ꝑdiderūt. Iteȝ mo
lestus est medic⁹ furēti i frenetico
⁊ pr̄ indisciplīato filio.ille ligādo
ille cedendo sȝ ambo diligendo.si
āt illos negligāt ⁊ pire ꝑmittant:
ista poti⁹ falsa mansuetudo ē cru
delitas. Ite si ptātē quā ꝓpter re
ligionē ac fidē regū tpe quo debu
it dino munere accepit eccl'a :hi q
iueniūt i uijs ⁊ sepib⁹.i.in heresi
bus ⁊ scismatib⁹ cogunt itrarē:ñ
q2 cogunt rephendant:sȝ quo co
gunt attēdāt. Cōuiuiū dñi ē uni
tas corporis christi:non solū i sa
cramēto altaris sȝ i uinculo pacis
Io eodē theodosi⁹ iperator legē
generalit' i oēs hereticos ꝓmulga
uit:ut qsqs eoꝝ ep̄s ul' cleric⁹ ubili
bet eēt iuēt⁹ .x.libris auri mulcta
ret. Item si duo aliq i una domo
simul habiterēt:quā certissime sci
rem⁹ ruiturā:nobisq̄ id ꝑnūciātī
b⁹ nollēt credē atq̄ in eadē manē
ꝑsisterēt:si eos inde possem⁹ eruē
uel iuitos qb⁹ iminētē illā ruinaȝ
ꝑdemōstrauim⁹:ut ulteri⁹ redire
sub ei⁹ piculū ñ auderēt:puto nisi
faceremus nō imerito crudeles iu
dicaremur. Porro si un⁹ illoꝝ no
bis dicēt:qñ itraueritis eruē nos
memetipsuȝ ꝯtinuo cruciabo: alt
āt nec exire quidē ide nec erui uel
let:sed neq3 necare se auderet: qd
eligerem⁹:utꝝ ambos ruine oppri
mendos relinq̄re:an uno saltez ꝑ
nr̄az opaz liberato alteꝝ nō nr̄a
culpa sȝ sua potius iteire ꝑmitte
mus? nemo ē tā ifelix q ñ qd fieri
i talib⁹ reb⁹ oporteat: facillime iu
dicet. Itē p⁹ pauca ꝙ si plimi eēnt
i domo ruitura ⁊ inde un⁹ saltē li
berari posset:atq3 id cuȝ facere co
naremur:alij semetipsos ꝑcipitio

imme heresis:
cum ille bone
opionis fuit:
ut.j.q.i.in pri-
mis.hetic⁹ aūt
hñ reciperet ꝯ
heticū:ut.ij.q.
vij.si heticus.
io.
n Perdide-
rūt.ij.q.vij.nō
pōt.io.
o Ptātem.
quā nō hēbat
eccl'ia:cū ⁊ no
uella adhuc
esset.
p Ac fidē.ec
clesie ꝯseruan
dam.sȝ postea
qñ cepit dñari
principib⁹:ut
j.e.displicet ⁊
nō iuenit.
q Intrare.i.
rdire ad eccl'aȝ
r Sed quo.
q.d.non ē ꝯsi-
derandū qd fi
at: sed qua de
cā fiat:ut.j.e.q
viij.de occidē
dis.⁊.ff.ꝺ fur.
ver.siliter nō
est ꝯsiderādū
qd faciat : sed
quo aīo fiat:
ut.xv.q.vi.c.i
in fi.quasi di-
cat cogant ire
ad cōmodum
ipoꝝ.sȝ ad cō
uiuiuȝ de quo
agit in euāge-
lio.lvi.di.ꝑdō
ꝑ.ȝ.e.cū i lege
s Legē.quaȝ
hēs.C.de he-
reti.arriani.
t Si duo.
tres eni ponit
casus. Primo
sic duo sunt i
domo ruitura
⁊ ambos pos
sum⁹ liberare
ad hᷓ tenemur
licet sint iuiti.
Secundo sic
duo sunt i do-
mo vna ⁊ si
vnū liberam⁹
alt vult se ne
care. Tertio
sic multi sūt in
domo vna ⁊
non nisi vn⁹ li
berari pōt.
u Porro.se
cūdus casus.
x Non nr̄a.
sȝ eni aliquis
seipsū intimat
ꝑpter nos.dū

modo nos iu
ſte moueba-
mur non tene
mur: vt. j. e. q.
v. cū hō. ⁊ j. e.
q. v. de occidē
dis. xlvij. di.
ꝙ ad nos.
a ¶ Liberato.
i. non min⁹ ali
quem liberare
teneris: ſʒ oēs
alij ſe ꝑderēt.
b ¶ Cōpellit. ꝗ
videt̄ ꝙ oib⁹
ſit p̄ceptuʒ: vt
denūcient cri-
mina deliquē
tium. ſʒ hoc i-
telligas tm̄ de
p̄latis vl' de ca
nonica denun
ciatione.
c ¶ Non debʒ
de iure cōi.
d ¶ Cōpenſati
one. i. vt alij fa
cili⁹ redeāt ad
eccl'iam: cū vi
dēt aliquos re
uerſos tolera-
ri i ſuis ordini
bus.
e ¶ Vuln⁹. du
pl'r inſit̄ ram⁹
arbori: vt ꝺ cō
ſe. di. v. nunꝗ̄
tūc dicūt̄ duo
uulnera īfligi
arbori. i. eccl'ie
qn̄ ille q fuit ꝺ
ſtitut⁹ reſtituit̄
⁊ alter q ſubſti
tut⁹ fuit remo
uet̄. ſcd̄o mō
qn̄ nullus fuit
ſbſtitut⁹ ⁊ illō
dr̄ leue vuln⁹
f ¶ Detrahen
dū. ſic. xliiij. d.
comeſſatōnes
⁊ di. l. vt cōſti-
tueret̄.
g ¶ De menda
cij. i. de mēda
cio timoris.
h ¶ Epi. ſ. di. x
ij. nos cōſuetu
dinē contra.
i ¶ Aliter: ñ
itelligas: ꝙ au
guſtin⁹ reſtitu
at hic ep̄os de
poſitos: ſʒ do
cet quid fieri
poſſit.
k ¶ Et ſic. i. p-
pter res eoꝝ.
l ¶ Nō res co
ruʒ. vt. j. q. vij.
c. i. ⁊ ij.
m ¶ Quid fa
ciet me

necarēt dolerem⁹ de ceteris: ueꝝ
de uni⁹ ſaltē ſalute ꝯſolaremur.
ñ tñ ne ſeip̄os alij ꝑderēt: ꝑire uni
uerſos nll'o liberato[a] ꝑmitterem⁹.
Quid igit̄ de ope mie: qd̄ ꝑ uita
eterna adipiſcēda ⁊ pena eterna
uitāda hoib⁹ debem⁹ ipendē: iudi
candū ē: ſi ꝑ ſalute iſta nō ſolum
tꝑali ſʒ ēt breui ⁊ ad tp̄us exiguū
liberāda ſic nos ſbuenire hoibus
rō uera ⁊ benigna ꝯpellit[b]. Itē ſi
īqunt donatiſte oʒ ut ⁊ nos extra
eccl'iam ⁊ aduerſus eccl'iaʒ fuiſſe
peniteat: ut ſalui eſſe poſſim⁹ qūo
p⁹ iſtā pñiam apud uos clerici ul'
etiā[c] ep̄i ꝑmaneremus⁹? hoc ñ fieret
qm̄ reuera qd̄ fatēdū eſt fieri nō[c]
oʒ: ubi pauci ip̄a cōpenſatōē[d] ſana
rent̄: ſʒ ſi hoc dicāt ⁊ multo ma
xime humilit̄ doleāt: q i tāta mō
te precīſionis iacēt: ut iſto quodā
uulnē mr̄is eccleſie catholice reui
uiſcant. Cū eni preciſus ramus
īſerit̄: fit aliō uuln⁹[e] i arbore: quo
poſſit recipi ut uiuat qui ſine uita
radicis ꝑibat. ſed cū recept⁹ recipi
enti coaluerit ⁊ uigor cōſequit̄ ⁊
fruct⁹. ſi aūt nō coaluerit ille qdē
areſcet: ſʒ uita arboris ꝑmanebit
ē eni ⁊ tale iſerēdi gen⁹: ut nullo
p̄ciſo ramo q int⁹ ē: ille q foris eſt
inſat̄: ñ tñ ullo ſʒ ul' leuiſſimo uul
nere arbōis. Ita ēt ⁊ iſti cū ad ra
dicē catholicā ueniūt nec eiſ: poſt
ꝗ̄ uix erroris ſui pēitet: honō cle
ricat⁹ aut ep̄at⁹ auferet̄: ſiqdeʒ fit
aliqd tanꝗ̄ i cortice arboris mr̄is
cōtra itegritatē ſeueritatis. uerū
tñ qꝛ neq; q plātat ē aliqd neq; q
rigat: ad dei miam p̄cib⁹ fuſis coa
leſcente ſuoꝝ pace ramoꝝ chari
tas coop̄it ml'titudinē peccatoꝝ
⁊ paulop⁹ ueꝝ i huiuſmōi cauſis
ubi ꝑ graues diſſēſionū ſciſſuras
nō hui⁹ aut illi⁹ hois ē ꝑiculū: ſed
pl'imoꝝ ſtrages iacēt: ꝺtrahēdū[f]
ē aliqd ſeueritati: ut maiorib⁹ ma
lis ſanādis ſyncera charitas ſbue
niat. habeāt ergo de p̄terito dete
ſtabili errore: ſic petr⁹ hūit de[g] mē
dacij timore amaꝝ doloreʒ: ⁊ ue
niāt ad eccl'iam chriſti uerā. i. ca
tholicā mr̄em. ſūt i illa cl'ici: ſunt
ep̄i[h] utilit̄[i] q ꝯtra eā fuerūt hoſtilit̄
ñ iuidem⁹ imo amplectimur: hor
tamur: optam⁹. ⁊ quos i uijs aut
i ſepib⁹ iuenim⁹: itrare cogim⁹: ⁊[k]
ſic nōdū qbuſdā ꝑſuademus: qꝛ
nō[l] res eorum ſʒ ip̄os querimus.

Idem fauſto. Medicinali ſe
ueritate mali cogant̄ ad bonum.

Quid[m] faciet eccl'ie medicia ſa
lutē oiuʒ mr̄na charitate cō
grens: tāꝗ̄ iter[n] freneticos ⁊ litar
gicos eſtuās? nūqd ꝯtēnere: nūq
qd deſiſtere ul' oʒ l' pōt: utriſq; ſi
neceſſe ē: ut ſit moleſtia: que neu
tris ē iimica? Nā ⁊ frenetici no
lūt ligari ⁊ litargici nolunt excita
ri. ſʒ ꝑſeuerat diligētia charitatis
freneticū ligare litargicū ſtimula
re ābos amare. ābo offendūt̄: ſed
ābo diligūt̄. ābo moleſtari ꝗ̄diu
egri ſūt idignant̄: ſʒ ambo ſanati
gratulant̄. In codeʒ. Catholici
eſſe ñ icipiūt[o]: niſi hētici eſſe deſti
terit. Neq; eni ſacr̄a eoꝝ iimica
ſūt nob: q̄ i illis nob ſūt cōia[p]: qꝛ
ñ humana ſūt ſʒ diuia. ꝑus error
eoꝝ eſt auferend⁹ quē male iierūt
non ſacr̄a q̄ ſil'r accepunt: q̄ ad pe
nā ſuā portāt ⁊ hn̄t ꝗ̄uis idigne
ſʒ tñ habent. Ecce ꝙ cria ſunt
punienda qn̄ ſalua pace eccl'ie feri
ri pn̄t: i quo tñ diſcretio adhiben
da eſt. Aliqn̄ eni deliquētiū mul
titudo diu ꝑ patiētiā ad pñiaʒ eſt
expectāda. Aliqn̄ i paucis eſt pu
niēda: ut eoꝝ exēplo ceteri terre
ant̄: ⁊ ad pñiaʒ ꝓuocent̄. Hic cū
diſcipuli celeſti igne ſamaritāos
uellent cōſumere ꝓhibiti ſūt: ⁊ ſa
maritani ad pñiaʒ ſūt expectati:
ut chriſto p̄dicāte ꝯuerterent̄ ad
fidem. Unde ambroſius ait.

Non ſemꝑ in eos q peccant: uin
dicta eſt exercenda.

Quod[q] xp̄s diſcipulos ſuos in
crepauit: qꝛ ignem de celo de
ſcendere ſuꝑ eos geſtiebāt: q ip̄ʒ
nō recuꝑant: oñdit̄ nob nō ſemꝑ
in eos q peccāt uidicādū: qꝛ non
nūꝗ̄ ampli⁹ ꝓdeſt clementia tibi
ad patientiā ꝗ̄ lapſo ad[r] correctō
neʒ. deniq; ſamaritāi citi⁹ credide
rūt: a qb⁹ hoc loco ignis arcet̄. nec
diſcipuli peccāt[s]: q legē ſequunt̄.
ſciebāt eni ⁊[t] finee reputatū ad iu
ſticiā: ꝙ ſacrilegos itereinerat: ⁊
ad p̄ces helie ignē deſcēdiſſe ꝺ ce
lo. Poteſt i hac ꝓhibitōe ap̄l'oꝝ
aliud itelligi. ap̄l'i nō zelo iuſticie
ſʒ amaritudis odio ob iiuriaʒ ſue
expulſiōis uidicandi ſamaritāos
igne noluerūt ꝯſumē. dn̄s aūt uo
lens eos iiuriam ꝓp̄e ꝑſone cū pa
tiētia ⁊ gaudio tolerare: iiuriā ue
ro ſeruitutis diuie nō iultā reliq̄
re: ait: neſcitis cui⁹ ſp̄s eſtis. Hic
ēt petr⁹ q cū alijs audierat: Bea
ti eritis cū maledixerit uob hoieſ
⁊ dixerit oē malū aduerſus uos:
gaudete i illa die ⁊ exultate: qm̄
merces ur̄a copioſa ē in celis: ꝯtu
melias ſibi illatas cū gaudio ſuſci
piebat. peccata uō q̄ i deū cōmit
tebāt̄: accerrime puniebat. unde
ananiaʒ ⁊ ſaphirā ſpiritui ſancto

dicina. i. correctio
n ¶ Inter freneticos. i.
ad modum freneticoꝝ.
ſeuientes.
o ¶ Incipiūt. Egreſſus
enim malicie virtutis
opat̄ igreſſū. xxxij. q.
i. cū renūciat. hec tamē
nō eſt cōcedēda: ſi ali
qs incipit eē bonus nō
tñ ꝑfect⁹ deſinit eē ma-
lus: de pe. di. ij. forte. ⁊
c. ſi ſermo.
p ¶ Cōia. j. de pe. di. iiij
non in nobis. nota. ſ. i.
q. i. ſacr̄a.
q ¶ Quod chriſt⁹. di
ſcipulos. iacobū
⁊ iohānē quos p̄miſit
i ciuitatē ſamaritanoꝝ
vt pararēt ſibi hoſpi-
tium.
r ¶ Ad correctionē. ꝓ
ſit vindicta.
s ¶ Peccāt. j. e. ea vin
dicta ꝰ. vbi dr̄: ꝙ ap̄l'i
odio deſiderauerūt vi
dictā. ſed dic ꝙ nō pec
cabāt i re quā volebāt
ſed in mō volendi. xxij
q. ij. §. abraam. vel dic
ꝙ peccabāt. ſʒ dicunt̄
nō peccaſſe: qꝛ lex hoc
permittebat. ſ. punire i
imicos. ſ. e. q. cum i le
ge.
t ¶ Et finee. hiſtoriam
hēs. ij. q. vij. item cum
balaam.

n Multimoda.quā fecit in illa,plixa lectione:libenter ſuffertis:vbi nar rat ſuas paſſiones ⁊ reuelatōes ſuas.
x Elimā.hiſtoriam hēs.xlv.di.§.ſalomon.io.
y Inter qrelas.cōqſtus.audit ergo ille q cōq̄rit ſe iniuſte excōicatū ⁊ hoc ſm vetera iura:vt.xi.q.iij.ſi epus.vl' dic q tūc audit talis cū euident ꝯſtat de iniuſta excōicatione: vt ex̄ de ap. ſolicitudinē. al's ñ audit: niſi cū dicit ex-cōicatōez eē nullaz: vt ex̄ de ſen.ex.p tuas.io.
z Proprie.ergo eps non pōt excōicare aliquem,p iniuria ſibi facta:vt hic ⁊.j.e.q.v.de occidēdis. nec eni pōt eſſe iudex in cā ſua: vt iiij.q.iiij. c.i. ſed ꝯ.j.e. guiliſarius.⁊.ij.q.vij. ſiqs erga. ſʒ diſtiguas vt ibi notat p id qnod ē.lxiij.di. ſalonitāe. io.
a Sis. debitori.i. ei q in deū deliqt.⁊ ē ſi.ex̄ de ſen. exc. contingit.
b Offendit. vt.j.ſi ea nā culpa eſt qñqȝ relaxare vindictam:vt. xxviij.di.quia ſunt culpe.
c Poſſumus.imo in iuriā nobis factā tenemur dimittere. C. de epi.⁊ cle.ſi quēuis in h̄ ueſus finē. Iniuriā.i. rancorē ſed iniuriaȝ.i. ſatiſfactōeȝ iiurie non tenemur remittē:vt.xc di.ſiqs cōtriſtat'. imo bene facit q.pſequit in iuriā ſibi factam:vt.xl. di.⁊ qui emēdat.⁊.j.e. q.v.de occidēdis. Nā reipu.itereſt penas nō facile dimitti: vt.C.de penis ſi operis.⁊.j.e.ē iiuſta.xlv.di.ſed illud. ſic ergo p pactū poſſumus remittere iquātū nr̄m priuatū cōmodū tāgit ſʒ iuqtū tāgit cōmodū alior nō poſſumus:vt.ff.de pac.iuriſ gentiū.§.vlt.⁊ ē ſi.h.iij di.ſalonitane.ſic nec filius pōt remittē id qd debet pr̄i nec tutor debitum pupilli:vt.C.de pactis pactū.⁊.l.ſe.nec pſes debitū ciuitatis.C de traſac.pſes. Sʒ nun qd epus pōt remittere iiuriā illatā eccle:videt q ſic.qr iniuriaꝝ actio non eſt i bonis nr̄is ante lit.cōteſta.vt.ff.de iniur.iniuriaꝝ.vnde epus pter cōſenſum capli pōt eaȝ remittere:ar.ex̄ de his q̄ fi.a pla.cū aplica.cū.n.eps ſit pr̄:vt.xcv.di.eſto ⁊ pr̄ poſſit remittere iiuriā factā filio:vt.ff.de iniur.ſed ſi vnius.§.filiofa. ergo eps pōt. Sed non credo q ſolus eps poſſit illā remittē. Nā epus,p curator dicit eccliaſticaꝝ rerū:vt.xij.q.i.c.vlt.vñ cū ſit ,pcurator ꝯditōeȝ eccle nō pōt facere deteriorem:vt ex̄ de dona.c.ij.
d Sine pñia iterioris.ſ.cordis cōtritōe ſine q̄ nulli dat venia:vt. xxiiij. q.ij.legat.⁊.j.e.ē iniuſta.⁊.l.di.ſiqs diaconus.hita ergo cordis ꝯtritōe pt ſacerdos ptē vl' totū remittē ſm q̄litateȝ pſone loci tpis:vt.xxvi.q.vij.de his.

mētientes mortis ſnia pculit. ſic ēt paulus dū a ſuo ꝯtēptu pia ad monitōe ⁊ multimodā ꝯmēdatōne ſui corinthios reuocaret: magnū illū elimā q credituros a fide ſtrahebat:cecitate pcuſſit:ut ceti pterriti pdicatōeȝ ei' ñ ipedirent: ſʒ i chriſtū credētes aie cecitateȝ effugerēt:⁊ corithiū illuȝ fornicatorē:qr i deū peccauērat: ſathane ad uexanduȝ tradidit. Hinc ēt gregori' ſcribit ianuario epo rep hēdēs eū:q ob iiuriaȝ ,ppe pſone quēdā excōicauerat dicēs.
Pro iiuria ,ppria epiſcopo aliquē excōicare non licet.
Inter qrelas multiplices iſidor' uir clariſſim' a fr̄nitate tua fruſtra ſe excōicatū anathēatizatūqȝ ꝯqſtus eſt. qd̄ q̄obrē factū fuerit: dū a clerico tuo q p̄ns erat:uoluiſſemus addiſcē,p nulla alia cā:niſi,p eo q te iiuriauērat factū inotuit:q̄ res nos uehemēter afflixit. Qd ſi ita eſt.nil te cogitare de celeſtib' oñdis:ſʒ terrenā te hr̄e cōuerſatōeȝ ſignificas: dū ,p uidicta ,ppriē iiurie:q ſacris regulis ,phibet: maledictōeȝ anathēatis inexiſti. unde decetero oio eſto circūſpect' atqȝ ſolicitus: ⁊ talia cuiqȝ ,p defenſione ,pprie iniurie iferre denuo ñ pſumas. nā ſi tale aliqd feceris:i te poſtea ſcias eſſe uidicādū. Hinc idē in homelijs ait oñdēs:q peccata q̄ i deū ul' ,p ximū cōmittunt a nobis punienda ſūt:ea uēo qb' i nos delīqt patiēt ul' tolerāda l' poti' diſſiīanda ſūt. Hinc idē i hōelia. Ualde offēdit q dñica debita ipūe dimittit
Sis q plat' ē debitori dñico culpas ipune dimitit:nō mediocrit,pfecto offēdit:q obita celeſtis regis ⁊ dñi ſua pſūptōe reſoluit.ea nāqȝ q̄ i nob ꝯmittūt facile poſſum' dimittē ea uēo q̄ in deū ꝯmiſſa ſūt:cuȝ magna diſcretōe nec tñ ſine pñia poſſum' relaxare. Semel uēo clpa dimiſſa recidiuo dolore itez ad aiuȝ reuocāi nō dȝ. Unde gelaſi' gerūtio io. germāo ⁊ petro epis. Iniuria cui ſemel rmittit:itez ruocāi ñ dȝ
Sillic ubi hec acta ſūt pñtib' utriſqȝ cōſtiterit ⁊ ſatiſfeciſſe ſtephanū:⁊ ſupplicatōe ſuſcepta eū q male tractat' ē ignouiſſe: ſemel i abolitōe remiſſa pūtio recidiuo dolore ñ dȝ iterari diuie ſm imitatōeȝ clemētie:q̄ dimiſſa peccata i ultōeȝ rdire ñ patit. ſin uēo nihil l' d ſatiſfactōe ,pbabit l' de remiſſiōe traſactū dilectōis ur̄e ſermōe mōſtret:q̄ten' ſiue nūc ſaltē poterit ꝯpetēs ſatiſfactio ,pucire Illd poti' exerceat:ubi aiuȝ ſanare poſſit afflicti. ſiue irremiſſibilis pſtat acerbitas:nihilōin' uindicet ubi plectibil' orta ē pſūptio Sed obijcit illud ābroſij: ad p ces helie ignis deſcēdit d celo: ut ,pphete uidicaret iiuria.qd tūc intelligit factū:qñ achab rex iſrael poſt ſterilitatē illā trium ānoꝝ ⁊ ſex mēſiū:q̄ facta ē qñ pcib' helie clauſū ē celū ānus trib' ⁊ mēſib' ſex miſit duos quinq̄genarios ad heliā q dicerent ei: hō dei rex iſrael uocat te.q ait: ſi hō dei ſum deſcēdat ignis d celo ⁊ ꝯſumat uos ⁊ ſtati ignis deſcēdit de celo ⁊ cōſūpſit eos.quo facto nō cur' meriti apud deū eēt uoluit oſtēdē:ſed q ille eſſʒ uerus de' queȝ colebat nō ille ad cui' culturā ſtupro pro prij corporis iezabel nōnullos ,p uocabat euidētiſſimis idicijs mōſtrare curauit. Iniuria ergo pro phete ñ alia q̄ iiuria dñi ipi' itelligit:q̄ i paucis uidicata ē:ut ceteri terreret. Itē obijcit illd ſiluēſtri

e Sillic.vbi h̄ acta ſūt ibi eni ē cā agēda:vt.iij.q.vi.ibi.
f Supplicatōe.bñ dicit ſupplicatōe: qr ſi nō p pces ſed ,ppter pecuniā remitteret iiuria ifamis eēt:niſi hoc fieret auctoritate iudicis:vt.ff.de his q no.infa.furti.§.pactus.
g Recidiuo.ar.q ex quo qs ē abſolut' vl' poſtq̄ penitnit:q amplī' de illo crimine accuſari nō pōt.vt ex̄ d accu.d his criminib'.⁊.ij.q.i.,phibet.ſiliḡ q iurauit ſe nō accuſaturꝝ aliquē nō pōt eū accuſare:vt de accu. veniens licet poſſit denūciare crimē ſuū: vt ex̄ d iureiurā. quēad modū. i fi. immo eo ipſo q qs dicit ſe nolle accuſare nō admittit accuſans: vt. ff. de adul.ſi marit'.§.ſi negauerit imo tacite renūciat qs actioni ſue: ex̄ de his que fiūt a ma.p.c. ex ore i fi.⁊ ex̄ de of. dele. gratum. Hoc aūt ſcias q iniuria duobus mōis tollit:vel remiſſione ut hic:vel diſſimulatōne ⁊ ſm hoc ſi iniuria illata ē p metū āno vtili abolet: vt. ff. qd me.cā ſi cū exceptōe.§.i. ſi alio mō infe rat:tollit cōtinuo āno: iſti. de iniur.i fi.C de iniur. ſi nō cōuicij. Si aūt ñ renocat ſtatim iniuria ad aiuȝ:apli' agi nō pōt:vt.ff.d iiur.nō ſolum §.i.⁊ iſti.de iniur.§.vlti.
h Non patitur. de h̄ agit ꝯ.de pe. di.iiij.diuina.⁊ eſt hic ar.q poſt pñiam non pōt quis accuſari:de hoc nō.xxxiij.q.ij.admonere.
i Traſactu.iudicis auctē itelligas:qr ſine ei' auctē nō lȝ tranſigi,p iniuria illata:vt.ff.de his q nō.infa.furti.
k Afflicti.i.iniuriati.
l Irremiſſibilis.i.ſi nō vult remittere iiuriā. nō eni cogit ad h̄ vt nō.§.c.pxi.
m Perſtat.i.pſiſtat.
n Sed obijcit.ꝯ illud q nullus dȝ iiuriā ſuā ulciſci.
o Achab.ꝯfudit hiſtoriā.nō eni achab miſit illos qnq̄genarios ſʒ rex ozias.nec ē illud ꝯtigit tpe achab: ſʒ illud ꝯtigit ſub ozia.

p Quo facto ſoluit .obiectionem.
s Belliſarius.mãdauit.hic mãdare ponit̃ ꝓ rogare: ſicut alibi ponit̃ rogare ꝓ mandare: vt.xi.q.iij.rogo.
r Velũ.i.cameram vel oſtium.
s Me vero.vi retento.q hoc modo icludũt clericum : licet alio modo non in iiciat manus i eum violẽtas eſt excõicatus vt extra đ ſen. excõi.cũ deſi deres in parte deciſa.
t Anathema tizaui.ſ.e.c.in ter q̃relas.cõſ ſed dic ꝙ hec iiuria contin git eccl'iam. l'x iij.di.ſalonita ne.vel hic non erat ſupioꝛ iu dex.põt tamẽ iudex coꝛpoꝛa lẽ infligere pe nã pꝛo offẽſa ſua:vt.xlv.di. ⁊ q emẽdat.
u Marana tha. dicit̃ ma ranatha aduẽ tus dñi : vſqꝫ ad aduẽtũ do mini ſit excõi catus : ſupple niſi peniteat : ſic.xxvij.q.i. de viduis.
x Sacerdo talis.i.clerica lis:ar.ꝙ alicui aufertur qđ ñ habet:vt.v.q. vi.quia iuſta. xxvij.q.ij.§. ex his oibus.
y Sed ⁊ hic.

z Quod autẽ dixit.ſ.e. in il lo.§.ecce ꝙ cri mina.ꝙ quan doqꝫ deliquẽ tes ſunt patiẽ ter expectãdi ⁊ illud mẽbꝛũ executus ẽ. di xit enim ꝙ cri men quãdoqꝫ in paucis ẽ vi dicandũ vt ce teri terreant̃.
⁊ Lituli.xlv. di.diſciplina.

ↄ Una dic. duꝫ fineeſ oc cidit hebreum coeuntem cuꝫ madiãita:quã hiſtoꝛiaꝫ hẽs ij.q.vij.§.item cum balaam.

Apoſtolic⁹ anathematizauit eos q eum ceperant: uel epoꝝ aliquẽ q deinceps ceperit:excõicauit.

Belliſari⁹ pᷓtric⁹ nr̃ mãdauit me ad ſe uenire pacifice,ꝓ qui buſdã eccl'iaſticis diſpoſitionib⁹ i palatiũ pᷓncipis : ⁊ ad pᷓmũ ⁊ ad ſcꝫm uelũ retinuit oẽs cleꝝ ⁊ ppl'z q mecũ ueniebãt : ⁊ nullũ pmiſit introire:niſi me ſolũ ⁊ uigiliũ dia conẽ nr̃m. me uero ui retento ⁊ añ pᷓdictũ pᷓticiũ deducto miſerũt me i exiliũ:i quo ſuſtentoꝛ modo pane tribulatõis ⁊ aqua anguſtie ego tñ ñ dimiſi nec dimitto ꝓpte rea officiũ meũ:ſed cũ epĩs quos ꝯgregare potui eos qui talia erga me egerũt:anathẽatizaui: ⁊ una cum illis apl'ica auctẽ ſtatui nul lũ unq̃ talit̃ decipiẽdũ:ſicut dece ptus ſũ.⁊ ſi aliqs deiceps ullum unq̃ epoꝝ talit̃ decepit:anathẽa maranathã fieret i ꝯſpectu dei ⁊ ſcõꝝ angeloꝝ. Decꝫ uigilio:ha beto itaqꝫ cũ his q tibi ꝯſentiunt plene dãnatõis ſnĩam: ſublatũqꝫ tibi nomen ⁊ mun⁹ miſterij ſacer dotalis agnoſce ſpũs ſãcti iudicio ⁊ apl'ica a nobis auctẽ dãnatus.

Sed ⁊ hic ñ ſuã ſꝫ eccl'ie iiuriã ulc' ẽ. Quod ãt peccatũ ppl'i pau cis pũiẽdũ ſit:moyſes exẽplo do cuit:q peccatũ idolatrie i paucos cultoꝛes uituli uindicauit:moꝛte paucoꝝ expiãs pecccata multoꝝ in pñs terrẽs i poſterũ diſciplinã ſanctiẽs. Sic ⁊ ipẽ xp̃us peccata toti⁹ ppl'i moꝛte paucoꝝ puniuit dũ ꝓ foꝛnicatione toti⁹ ppl'i una die.xxxiij.milia perierũt. ſic ⁊ ꝓ peccato murmuratõis ul' tẽtatio nis nõnulli puniti ſũt:ut eoꝝ exẽ plo ceteri ad pñiam cogerent̃: ſic ⁊ quotidie nõnullos punit de⁹ ut diuia ꝓuidẽtia ⁊ circa humana ui gilare cognoſcat̃: ⁊ nonnullos ẽt ꝓ lõga tpa ad pñiam expectat:ut patiẽtiã ſue benignitatis nob oñ dat. ſic ẽt helias culturã baal uin dicauit ſacerdotes ⁊ ꝓphetas ei⁹ intficiẽdo moꝛte auctoꝝ expians peccata imitantium ppl'oꝝ. Quod uero peccata q̃ publicis iudicijs deſerunt̃:punienda non ſunt illo exẽplo ꝓbatur:quo xp̃s q iudam ſolus furẽ nouerat:non abiecisse ſꝫ patient̃ toleraſſe aſſerit̃. Unde ambꝛoſius ſuper pꝛimã epl'aꝫ ad coꝛinthios ait.

a Murmurationis.quãdo iudei murmurabãt i deſerto propter carnes volebant enim ſibi cõſtituere ducẽ ⁊ reuerti i egyptũ.xc.di.alienus.
b Baal hanc diſtinctionẽ hẽs.i.q.i.cum ſcriptura.
c Quod vero peccata.iſtud ſpectat ad illud.ſ.e.§.his.ita reſpondetur ſunt quedam.

Judiciſ ñ ẽ ſine accuſatõe dãnãe

Siqs ꝓtãtẽ nõ hꝫ quez ſcit re um abijcere l' ꝓbare no ualet: imunis ẽ.⁊ iudicis nõ ẽ ſinẽ accu ſatoꝛe dãnare : ſicut nec chꝛiſt⁹ iu dã abiecit. Similit̃ nõ ẽ ferẽda ſnĩa q̃ñ mltitudo ẽ i cã : ul' q̃ñ ille peccat:q ſociã hꝫ multitudinem. Unde aug.i li.ij.ꝯtra epl'aꝫ per meniãi. Quod a mltitudie peccat̃ ul' ab eo q mltitudinẽ hꝫ ſociã:ab eccl'ia nõ puniat̃ ſꝫ defletur.

Non põt eẽ ſalubꝛis a multis correctio:niſi cũ ille coꝛripit̃ q nõ hꝫ ſociã multitudinẽ. cũ uẽo ide moꝛb⁹ pl'imos occupauerit:ni hil aliud bonis reſtat q̃ doloꝛ ⁊ gemit⁹:ut ꝑ illud ſignũ qđ ezechi eli ſancto releuat̃ : illeſi euadẽ ab eoꝝ uaſtatõe mereãt̃.⁊ ifra : Re uera cuꝫ cõtagio peccãdi multitu dinẽ iuaſit:diuie diſciplie ſeuera mia neceſſaria ẽ. Naꝫ ꝯſilia ſepa tõis ⁊ iania ſũt ⁊ pniciosa atqꝫ ſa crilega:qꝛ ipia ⁊ ſupba ſũt:⁊ pluſ ꝑturbãt ifirmos bonos q̃ coꝛri gãt aioſos malos.⁊ ifra: Turba aũt iniquoꝝ cũ facultas ẽ i ppl'is ꝯmendi ſermonẽ generali obiur gatione feriẽda ẽ:⁊ maxime ſi oc caſionẽ atqꝫ opportunitatẽ pᷓbue rit aliqđ flagelluꝫ deſup dñi:qno eos appareat ꝓ ſuis mẽtis uapu lare. Precepta uero euãgelica de dilectõe iimicoꝝ ⁊ mia ipẽdẽda ꝓximis exhoꝛtatões quoqꝫ apl'i de cibãdis uel potandis inimicis nõ eatenus intelligẽda ſũt:ut pec candi relaxet̃ impunitas:ſꝫ ut de liquẽti coꝛrectio ⁊ nature miſtre tur ſbſidiũ: donec ꝑ ſnĩaꝫ iudicis adẽpta ſpe coꝛrectionis maloꝛuꝫ tollat̃ exercitium. In hoc ergo iu bemur diligẽ iimicos ⁊ miſeri co rũ:ut đ eoꝝ ꝑditõe doleam⁹ coꝝ ſalutẽ deſiderem⁹: ⁊ ꝑ eoꝝ coꝛre ctõe quotidie laboꝛem⁹ ⁊ oꝛemus penitẽtib⁹ ſolatia ipendam⁹:alter alteri⁹ onera poꝛtãteſ nõ ut ptina ces ⁊ i malo ꝑſiſtentes ipunitati donem⁹. Sicut eni erga peniten tes nõ ſeueri ſed miſericoꝛdes eẽ monemur iuxta illđ: Noli eẽ ni mis iuſt⁹:qꝛ ẽ nimis iuſt⁹ q perit iuſticia ſua.⁊ iteꝝ:Judiciuꝫ ſine mĩa erit ei:q nõ fecit miam: ⁊ itẽ illđ apl'i i ſcđa epl'a ad coꝛithios: cui aliqđ donaſtis ⁊ ego. Naꝫ ⁊ ego ſiqđ donaui:ꝓpt̃ uos dõaui

d Siqs nõ hꝫ.qꝛ ñ eſt iudex.
e Immunis ẽ. a pec cato participatõis nec imputat̃ ei ſi tacet cum non poſſit illud ꝓbare ij.q.vij.pleriqꝫ.lꝫ autẽ iudex ſciat aliquẽ crio ſum:nõ iõ ſtati põt eũ a ſe abijcere:vt.vi.q.ij. ſi tantum.
f Sine accuſatoꝛe. ex cipiunt̃ caſus poſiti.ij. q.i.de manifeſta.
g Non põt.ſ. di.l. vt conſtitueret̃.
h Multitudinem.ſic ergo rõne multitudis non exercet̃ vindicta : vt.i.q.vij.quotiens.ſ. e.ipſa pietas.⁊.ix. q.i. oꝛdinatões. dñr aũt h̃ multi pl'es q̃.xl. ex̃ de de.excõi.mi.latoꝛes.
i Signũ.ſ. thau.
k Mia.ex ſeueritate procedens.
l Separatõis. excõi cationis.
m Infirmos.q facile ſcandalizãt̃.
n Cũ facultas.i.cũ ñ ꝯtenit̃ ei⁹ pᷓdicatio. nã ſi nõ ꝓficit potius tacẽ dꝫ.xi.q.iij.quãdo.
o Generali. viij. q.i. quid aũt.
p Precepta. poſita i ſuperioꝛi.§.ex his om nibus.
q Noli eẽ. he auctes ſũt expoſite.ij.q.vij.§. his itaqꝫ reſpõdet̃.
r Donaſtis.loquitur ibi apoſtolus de coꝛin thio qui ad pñiam re dijt ⁊ petijt apoſtolus vt reciperent ipm ⁊ re miſit ei offenſam. ⁊ eſt ſimile.xxxv.q.ix.c.ve niam.

a Eſt iniuſta.ſic iuſti
cia qñq; di⸗it eē
falſa : vt.xlv di. vera.
naz ſepe vicia virtutes
ſe eē mētiunt.lxi.di.ſe
pe.
b ¶ In lege.i. deutero⸗
nomio:vbi ſcriptū ē ď
illo q inuitat alios ad
idolatria. nec acqeſcas
ei:nec audias eum mi
ſerearis ei⁹:ſ; ſtatī; oc
cidas eu;:vt.j.e.q.v. ſi
audieris.
c ¶ Diuina.ſi.ff.depoſi
ti ſi hominem.
d ¶ Et lachrymis. iu⸗
dex eni nō deb; moue
ri ad lachrymas cala⸗
mitoſoꝝ:vt. ff. de offi.
preſi.obſeruandū.
e ¶ Tradet .i. occaſio⸗
naliter.
f ¶ Si gladiu;.ſ; quare
hic redarguit eccl'ia iu
dices q gladium repri
mūt:cū al's augu.petat
reos nō occidi:vt.j.q.
v.c.i.⁊.c. de occidēdis
ſed dicas hic loq̄t̄ de
incorrigibilibus ibi de
corrigibilibus:ſic.j.e.q
v.prodeſt.
g ¶ Periculo.ppt̄ hoc
uerbū qdā hic dixerūt
ꝙ in crimiali cā nō eēt
miti⁹ agēdū cū reo q̄ꝫ
cū actore.qď nō ꝯcedo
vt.xxxv.q.ix. veniam.
in fi.
h ¶ Cōionis.reru; qb⁹
ſuſpēſus ē.nō itelligas
hoc de ſñia excōicatio
nis. Naz ibi ppt̄ picu
lu; nō ē differenda ab
ſolutio.nā qñq; fit ab⸗
ſolutio a iudice nō ſuo
vt ex̄. de ſen. ex. ſacro
ex̄ de appel.qua frōte.
niſi velis itelligē in eo
caſu:qñ ppter cōtuma
ciā detinet̄ aliqs diuti⁹
in excōicatione.xi.q.iij
qui iubente.
i ¶ Facilitas.veꝝ ē ꝙ ď
iure nō dat:ſ; de facto
ſepe dat.⁊ ſic ñ obſtat
i.q.vij.exigunt.
k ¶ Ne amiſſo. indi⸗
cio.i. ordie iur].
l ¶ Saccello.i. paupta
ti.io.
m ¶ Uo iſta. q; hō.
ſic. lxxxvi. di.
odio.
n ¶ Officio correctōis.
o ¶ Nois.i.fm ꝙ aliqs
noiat̄ vel ꝑlat⁹ vel pr̄
oſtendit per exempla.

p ¶ Epō.ex hoc.c. ⁊ ex
illo.ſ.e.ita cōſueuit di
ci ꝙ illď:ſi peccauerit i
te fr̄ tu⁹:ad ſolos illos

ac ſi ipſe chriſtus donaret:ut non
circūueniamur a ſathana. nō eni
ignoram⁹ cogitatōes ei⁹: q quos
neqt ꝯſētiēdo decipe:facit nimis
aſpos.ſicut inq̄ꝫ penitentib⁹ ut di
ctū ē miſicordes eē iubemur:ſic i
penitētib⁹ ⁊ obſtinatis i malo mi
ſericordiā impendē ꝓhibemur.
Unde ābroſi⁹ i li.i. de officijs.
De iuſta ⁊ iniuſta miſericordia.
Eſt iniuſta mia. deniq; i lege
ſcriptū ē de quodā:non miſe
reberis illius.⁊ i libro regū legit̄:
q; ſaul ꝯtraxit offenſā:q; miſera
tus ē achab hoſtiū regē;:quē ꝓhi
buerat diuiā ſnia ſuari.itaq; ſiqs
latronē filijs depcātib⁹ mot⁹ ⁊ la
chrymis ꝯiugis ei⁹ inflexus abſol
uendū putat:cui adhuc latrocinā
di aſpirat affect⁹: nōne inocētes
tradet̄ exitio:q liberat multoru;
exitia cogitātē? certe ſi gladiū re
primit:uicula diſſoluit: laxat exi
lium:cur latrocinādi q̄ pōt clemē
tiori uia nō eripit facultatē: q uo
lūtatē extorq̄re ñ potuit? Dei
de int̄ duos hoc ē accuſatorē ⁊ re
um pari piculo de capite decertā
tes alteꝝ ſi ñ ꝓbaſſ;:alteꝝ ſi eſſ;
ab accuſatore ꝯuict⁹: ſi ñ id quod
iuſticie ē iudex exeq̄tur : ſ; miſer̄
alteri⁹:aut dānabit ꝓbātē:aut dū
accuſatori fauet:qď ꝓbari nō poſ
ſit:adijciet innoxium.nō pōt igit̄
hec dici iuſta mia. i ipa eccl'ia ubi
maxie qs miſeri d;: teneri q̄ꝫma
xime d; forma iuſticie:ne qſ a cō
ſortio cōionis ul' criatōis abſtra
ct⁹:breui lachrymula atq; ad tp̄s
pata uel ēt uberiorib⁹ fletib⁹ cōio
nē: quāplīimis d; poſtulare tpib⁹
a facilitate ſacerdotis extorq̄at.
nōne ēt cū uni idulget idigno:ad
platōis ꝯtagium ꝓuocat uniuer
ſos? facilitas eni uenie icētiuū tri
buit delinquēdi. Itē augu.in
libro pſalmorum. Non debe
mus i mala cā pauperi miſereri.
Ne amiſſo iudicio ſis paupi i
mala cā miſicors : cuius ſi p
cis ſaccello pcutis cor:⁊ tanto ne
gorē reddis: q̄ꝫto iuſtū ſibi fauē
uidet. Idem. Homini ē mi
ſerendū peccatori iraſcendum.
Uo iſta noia cū dicimus hō
peccator : nō utiq; fruſtra di
cunt̄.q; peccator eſt :corripe. q;
hō miſere:nec oīno liberabis hōi
nē;:niſi eū pſecut⁹ fueris peccato
rē. Huic officio nois iuigilet di
ſciplina: ſicut cuiq; regēti apta ⁊
accōmodata ē:nō ſolū epō regen
ti plebē ſuā ſ; etiā pauperi regēti
domū ſuā:diuiti regenti familiā

ſuā:marito regēti ꝯiugē; ſuā pr̄i
regēti plē ſuā:iudici regēti ꝓuiciā
ſuā regi r̄gēti gētē ſuā. Et paulo
p⁹ ita nulli hōi claudenda eſt mia
nulli peccatori ipunitas relaxāda
eſt. Hic itaq; intelligendū eſt : ꝙ
nō ſit ꝯtēnēda elemoſyna q̄ qb⁹
q̄ꝫ panpib⁹ iure hūanitatis ipendi
tur:qñ qde; dn̄s ſbleuauit idigen
tiā paupeꝝ:etiā his loculis quos
ex opib⁹ iplebat alioꝝ.⁊ paulo p⁹
nō ergo ſuſcipiam⁹ peccatores ꝓ
pter qď ſūt peccatores: ſ; tñ eos
ipos q; hoies ſūt:humana cōſide
ratōne tractem⁹.pſeq̄mur i eis ꝓ
pria; iniqtatē:miſereamur cōe;
naturā. Itē illď euāgelij qď obij
ciebat̄ :q gladio uſu fuerit:gladio
cadet:auguſtin⁹ exponit i ſecūdo
libro ꝯtra manicheos ita dicens.
Quis dicatur gladium accipere?
Ille gladiū accipit: q nll'a ſu
piori ac legitia ptātē uel iubē
te l' ꝯcedēte i ſāguinē alicui⁹ arma
tur. Porro illud hieronymi:quo
eccl'a negat̄ aliquē pſeq : ñ ita itel
ligēdū ē:ut generalr̄ eccl'ia nullū
pſeq̄t̄ :ſ; qď nullū iiuſte pſequat̄.
Nō.n.ois pſecutio clupabil' eſt
ſ; rōnabilit̄ hēticos pſeqmur : ſic
⁊ chriſt⁹ corporalit̄ pſecut⁹ ē eos:
quos de tēplo expulit. Unde
aug.ait uicētio dōatiſte.
Poteſtatis officio utiliter ingeti
corrigunt̄.
Nimiū ſūt igeti:quos p ordi
natas a deo ptātes ſeculares
cohiberi atq; corrigi mihi nō
uidet̄ iutile.nā de multoꝝ iā cor
rectōe gaudem⁹. Itē poſt pau
ca:Si eni qſq; iimicū ſuū piculo
ſis febrib⁹ freneticū factū currere
uideret i ꝑcipitiū:nōne tūc poti⁹
malū ꝓ malo redderet: ſi ſic cum
ire pmitter;:q̄ꝫ ſi corrigēdū curā
dūq; ligaret? ⁊ tñ tūc ei moleſtiſ
ſimus ⁊ aduerſiſſim⁹ uideret̄ : qñ
utiliſſim⁹ ⁊ miſericordiſſim⁹ exti
tiſſet.ſ; plane ſalute repata tāto
ei uberi⁹ gr̄as agēt:q̄ꝫto minus ſi
bi pepciſſe ſēſiſſet. Et poſt pauca
at qbuſdā iſta nō ꝓſunt. nunqd
iō negligenda eſt medicia:q; non
nulloꝝ inſanabil' eſt peſtilentia?
Itē; p⁹ aliq̄ : Nō ois q parcit
amicus ē: nec ois q uerberat iimi
cus. Meliora ſūt uulnera amici
q̄ꝫ blanda oſcula inimici.meli⁹ eſt
cū ſeueritate diligere q̄ꝫ cū lenita
te decipe.utili⁹ eſurięti panis tol
lit̄:ſi de cibo ſecurus iuſticia; ne
gligat:q̄ꝫ eſurienti panis frangit̄
ut iniuſticie ſeductus acquieſcat
Itē poſt pauca:putas neminē

ſpectat qui ex
ptāte aliq̄ pñt
punire.ſ; certe
hic nō loquit̄
de denūciatōe
ſ; tm̄ de corre⸗
ctione:ad quā
ēt alij tenētur
q enumerant̄
hic. Nā ⁊ vici
nus tenet̄ cor
rigere vicinu;
ſuū:vt.j.e.q.v
nō putes.item
qlibet tenetur
alium occulte
corripe: vt ex̄
de here. cū ex
iniuncto.circa
finem.
q ¶ Familiam.
C. ď emā. ppi
quorū.l.vna.⁊
xxxiij.q.ij.pla
cuit.
r ¶ Marito.ſ
vij.q.i.ſicut al
terius.
s ¶ Quibuſq;
ſ.xlij.di.qeſca
mus.io.
t ¶ Ille gla
diū acci
pit.iniuſte.
u ¶ Poteſtate
Nā ptās gla⸗
dij tm̄ a princi
pe habet̄:vt.ſ
q.i.militare. ⁊
q.ij.c.i.
x ¶ Porro il⸗
lud hierony⸗
mi.ſ.e.q fm
carnem.
y ¶ Nimium
nō ois
ſ.v.q. v.ñ ois
z ¶ Tollitur.ſ
e.duo.coñ.

debē cogi ad iuſticiā: cū legas pa trēfamilias dixiſſe ſuis: quoſcūq inueneritis cogite itrare: cū legas ⁊ ipm primo ſaulū poſtea paulum ad ueritatē cognoſcendā ⁊ tenendā magna uiolētia chriſti cogētis eē cōpulſū. Itē cū p⁹ pauca: ⁊ noueritis furem aliqñ auertendis pecorib⁹ pabulū ſpargere: ⁊ aliqñ paſtorē flagello errātia pecora reuocare. Itē: ſi ſp eſſet culpabile pſecutionē facē: non ſcriptū eēt i ſanctis libris: detrahentē ꝓximo ſuo occl'te hūc pſeqbar. aliqñ ergo ⁊ q eam patit iniuſtus ē: ⁊ qui eam facit iuſtus ē: ſ3 plane ſepe ⁊ mali pſecuti ſt bonos ⁊ boni malos. illi nocendo p iniuſticiā: iſti ɔſulēdo p diſciplinā. illi imanit: iſti tēpāt. illi ſeuiētes cupiditate: iſti charitate. naz qui trucidat non cōſiderat queadmodum lauiet: q aūt curat ɔſiderat queadmodū ſecet. ille pſequit ſanitatē: iſte putredinē. occiderūt ipij ꝓphetas: occiderūt ipios ⁊ ꝓphete. flagellauert iudei chriſtū: iudeos flagellauit ⁊ xp̄s. traditi ſūt apl'i ab hoib⁹ hūane poteſtati. tradidert apl'i hoies ptāti ſathane. In his oib⁹ qd attēdit: niſi qs eoꝝ p ueritate: qs p iniqtate: qs nocendi cā: qs emendādi? ⁊ paulop⁹ ɔſtātin⁹ iperator cōſtituit: ut res ɔuictoꝝ ⁊ unitati puicaciter reſiſtētiū fiſco uendicaret. ⁊ p⁹ pauca: certē nulli⁹ crimē maculat neſciētez. Itez facta nocētium q inocentib⁹ demonſtrari uel ab inocentib⁹ credi non pñt: nō coinquinant quēq: ſed ꝓpter inocentium ɔſortiū ēt cognita ſuſtinent. nō .n. ꝓpter malos boni ſūt deſerēdi: ſ3 ꝓpt bonos mali tolerādi: ſicut tolerauert ꝓphete eos ɔtra quos tāta dicebāt: nec cōionez ſacramētoꝝ illius populi relinqbāt

Idem donato preſbytero.

Hētici ēt ad ſalutē iuiti ſt trahēdi

Diſplicet tibi q traheris ad ſalutem dei: cū tñ multos nr̄os ad pniciē traxeris. qd eni uolum⁹ niſi te cōphendi ⁊ pñtari ⁊ ſeruari ne pereas? q āt i corpore leſus es ipſe tibi feciſti: q iumēto tibi mox admoto uti noluiſti: ⁊ te ad terraz grauiter colliſiſti. Nā utiq alius q adduct⁹ ē tecū collega tuus illeſus uenit: q2 talia ipſe ſibi nō fecit ſ3 neq hoc putas tibi fieri debuiſſe: q neminē exiſtimas cogendum ad bonū. attende qd dixerit apl's q epatum deſiderat: bonuz op⁹ deſiderat. ⁊ tñ multi ut epatum ſuſcipiāt tenent: iuiti ꝓducunt: icludunt. patiunt iuiti mala q noluñt donec eis adſit uolūtas ſuſcipiendi operis boni: q̄to magis nos ab errore pnicioſo i quo uobis inimici eſtis: trahendi eſtis ⁊ ꝓducēdi ad ueritatē uel cognoſcēdā uel eligēdā: nō ſolū ut honorē ſalubrit hēatis: ſed ēt ne neqſſime peatis? dicis dñm dediſſe liberū arbitriū iō ñ deberi hoiem cogi ad bonum q̄re ergo illi de qbus ſupra diximꝰ cogunt ad bonū? attende ergo ⁊ ɔſidera: q ñ iō uoluntas bona miſericorditer ipendit: ut mala uoluntas hois diligat. Naz qs neſciat nec dānari hoiem niſi merito male uoluntatis: nec liberari niſi bonā habuerit uolūtatē. ñ tñ iō q diligunt male ſue uolūtati impune ⁊ crudelit pmittēdi ſt: ſ3 ubi ptās dat ⁊ a malo ꝓhibēdi ⁊ ad bonuz ſūt cogēdi. Naz ſi uolūtas mala ſp ſue pmittenda eſt libertati: q̄re iſreelite recuſantes ⁊ murmurantes tā duris flagell' a malo ꝓhibebant: ⁊ ad terrā ꝓmiſſionis cōpelbant? ſi uolūtas mala ſue permittenda ē libertati: q̄re paulus ñ eſt permiſſus uti peſſima uoluntate: q perſeqbat ecclāam: ſ3 ꝓſtrat⁹ eſt ut cecaret: cecatus ē ut mutaret: mutat⁹ ē ut mitteret: miſſus ē ut q̄lia fecerit in errore: talia ꝓ ueritate pateret? ſi uolūtas mala ſp ſue permittenda eſt libertati: q̄re monet pr̄ in ſcripturis ſāctis filiū durum ñ ſolū uerbis corripe: ſ3 ēt latera ei⁹ tūdere: ut ad bonam diſciplinā coact⁹ ac domit⁹ dirigatur. uñ idē ſalomon dicit: tu percutis eū uirga: aīam āt ei⁹ liberas a morte. Si āt mala uolūtas ſp ſue permittēda ē libertati: q̄re corripiūt negligētes paſtores ⁊ dr̄ eis errātem ñ reuocaſtis: perditū ñ inqſiſtis: ⁊ uoſ oues chriſti eſtis: characterem dñicū portatis i ſacro qd accepiſtis: ſed erratis ⁊ peritis? ñ iō uobis diſpliceamus: q2 reuocamus errātes ⁊ q̄rim⁹ pditos. meli⁹ eni facim⁹ uoluntatem dñi monētis ut uos ad ouile ei⁹ redire cogamus: q̄ ɔſentiam⁹ uolūtati errātiū: ut perire uos permittam⁹. noli ergo iā dicē qd aſſidue audio te dixiſſe: ſic uolo errare: ſic uolo perire. meli⁹ hoc oio perire nō permittim⁹ q̄tū poſſum⁹ mō q te in puteū quo moreris miſiſti: utiq libera uolūtate feciſti. ſ3 q̄ crudeles eſſent ſerui dei: ſi huic male uoluntati tue te permitterent: ⁊ ñ te de illa morte liberarent: qs eos ñ merito culparet: qs ipios ñ recte

a Cogi. ḋ. xlv. di. c. ij. ⁊ .ſo. ab īitio nemo cogēdus ē ad bonū. ſ3 aliqs cogitur pſeuerare i eo qd incepit: ut. j. e. q. v. ad fidē. nec obuiat qd dicitur d paulo: q ab initio fuit coact⁹. nā hic arguit a miori. i. ex quo paulus ab initio fuit coactus: ergo alij pñt ex poſtfacto cogi

b Et mali. ut iſmael iſaac ⁊ ſaul dauid.

c Boni malos. ut helias qnquagenarios.

d Et prophete. ut moyſes egyptiacū: ut ḋ. e. q. iij. nō inferenda.

e Nocendi cā. q. d. plus cām facti q̄3 factū ɔſiderabimus: ut. j. e. q. viij. occidit.

f Conſtituit. C. de heret. ar riani. io.

g Certe. ḋ. e. q̄3 magnū.

h Diſplicet. alius. ar. optimū q ex q̄ vn⁹ ſecure pōt uenire ad iudiciuz: q̄ ⁊ alt: ſic ex d elec. c. bone. in fi. ſilr dicit lex ex quo tutor ſuā pecuniam bñ collocauit ergo ⁊ pecuniam pupilli potuit bene collocaſſe. ff. de admi. tu. tutor. §. i. ſilr ex quo res tuas ɔſeruaſti: ⁊ res ēt ɔmodatas cōſeruare debuiſti. ff. cōmo. ſi ut certo. §. cōmodatū. i fi. tñ hoc ar. fallit. nā ⁊ l3 aduerſari⁹ me⁹ ēt q uenire non poterat uenit: nō iō ſequitur q ego tenebar uenire: ut ff. de arbi. l. ſi cū dies. §. penult.

i Inuiti. qd ergo eſt qd dicit: q nemo cogitur creſcē inuit⁹: ut. lxxiiij. di. geſta. ⁊. c. ubi. ſ3 ibi loquit cū malo zelo qs cogit. tñ hec eſt ueritas: q ſi aliqs ſēp eēt nolēs nō deberet cogi: de hoc no. viij. q i. in ſcripturis.

k Sz ēt lata. ḋ. xlv. di. §. ſalomon.

l Negligētes. ut. lxxxvi. d. c. i. ⁊ ulti.

m Quo moreris. bona illoꝝ q ſeipſoſ iterimunt fiſco applicant: ſi ꝓpter ɔſciaz delicti hoc faciant: ſec⁹ ſi ꝓpt ipatientiam alic⁹ doloris: ut. ff. de bo. eoꝝ q añ ſen. ſibi mor. conſci. l. penult.

n Debuiſti.j.e.c.ſi ñ k.r.c.nõ ē nr̃m.r de conſe.di.ij.p̃ma.

o In vias.i.hēſes r ſciſmata.

p Quãdo vult.ut a ſara.i.eccl'a.

q Agar.i.cõuēticula hereticoꝝ.

r Hereditatē j.xxxij q.iiij.dicat.§:ſed hic de celeſti:ibi de hēdi tate terrena.

ſ Pacatam.ad hoc eni conſtituti ſũt p̃nci pes:ut tueanť eccl'ias ut.j.e.q.v. p̃ncipes.r ſi noluerint tueri:p̃nt excõicari: ut.j.e.q.v. adminiſtratores.

t Mrem.§.xij.q.ij. qui abſtulerit.r.xxxij q.iiij.recurrat.

u Tpales. vides er go q̃ heretici ſunt occi dendi:p̃mo tñ ſũt ad monendi:ut.j.e.nõ in ueni i fi.r.j.q.v.ſi au dieris. qualiť ſit cogē dus dixi.xxiiij.q.i.q̃ domus.in fi.

iudicaret:r tñ tu te uolens i aquã miſiſti ut morēris.illi te nolentez leuauerũt de aq̃ ne morēris.tu fe ciſti ſm uoluntatē tua ſ; i pniciez tuã:r illi ꝯtra uoluntatez tuã ſed ꝯtra mortē tuam.ſi ergo ſalus il la corporalis ſic cuſtodienda eſt: ut ēt in nolentib⁹ ab eis q eos dili gunt fueť:q̃to magis illa ſp̃ualis i cui⁹ deſertiõe mors etña metuiť q̃q̃ r in iſta morte quã tibi tuipſe uoluiſti inferre:non ſolũ ad tēp⁹ ſ; ēt i etñũ moreris: q: r ſi nõ ad ſalutē ñ ad eccl'e pacē ñ ad chriſti corporis unitatē nõ ad ſanctã r i diuiduã charitatē:ſed ad mala ali qua cogēris:nec ſic tibi ipe mortē inferre debuiſti.ⁿ cõſidera ſcriptu ras diuias:r diſcute quãtũ poteſ r uide utꝝ hoc fecerit aliqs iuſto rũ aliqñ atq̃ fideliũ:cũ ab eis tan ta mala ꝑpeſſi ſť:q eos ad iteritũ non ad uitã quo cõpelleris adige bant.r p⁹ pauca: repetis ſicut au dio:qd̃ i euangelio ſcriptũ ē:receſ ſiſſe a dño.lxx.diſcipulos:r arbi trio ſue male atq̃ ipie diſceſſionis fuiſſe ꝑmiſſos:ceteriſq̃.xij.qui re māſerãt fuiſſe rñſũ:nunqd r uos uultis abire?r non attēdis:q: tũc primũ eccl'a nouello germine pul lulabat:nondũq̃ cõpleta fuerat illa ꝓphetia:r adorabunt eũ oēs reges ťre:oēs gētes ſeruiēt ei.qd̃ utiq̃ q̃to magis ipleť tanto maio re utiť eccl'a ꝑtãte:ut non ſolũ iui tet:ſed ēt cogat ad bonũ.hoc dñs ſignificare uolebat q̃ q̃uis habēt magnã ꝑtãtē:ꝑus tñ elegit cõmē dare humilitatē.hoc ēt i illa cõui uij ſilitudine ſatis euidenť oñdiť: ubi miſit ad iuitatos:r uenire no luerunt.Et ait ſuo:exi cito i uias°r plateas r uicos ciuitatis:r pau peres ac debiles cecos r claudos introduc huc.r ait dño ſu⁹: factũ ē ut ipaſti r adhuc loc⁹ ē.r ait dñſ ſuo:Exi i uias r ſepes r ꝯpelle in trare:ut ipleat domus mea.uide nũc queadmodũ de eis q̃ꝑmo ue uerãt:dictũ ē:itroduc eos nũc di ctũ ē ꝯpelle.ita ſignificata ſunt ec cleſie p̃mordia adhuc creſcētis ut eẽnt uires ēt ꝯpellēdi. Et de ſup iohãnē.

Heretici utiliť pati unť:q̃ catholici utiliť inferunt.

Qvando⁹ uult deus concitare ꝑtãtē aduerſus hereticos ad uerſus ſciſmaticos aduerſus diſſi patores eccl'e aduerſus exufflato res chriſti aduerſus blaſphemato res chriſti:blaſphemi nõ mirenť: q: deus cõcitat ut a ſara uerberet agar.ᑫ:cognoſcat ſe agar: ſuppo nat ceruicem.q̃ cu; hũiliata diſce deret a dña ſua:occurrit ei angel⁹ r dixit:quid tibi eſt agar?ãcilla ſa re cũ cõqueſta eēt de dña:qd audi uit ab angelo?reuertē ad dñaz tu am.ad hoc ergo affligiť ut reuer tať.atq̃ utinaz reuertať:q: ꝑles ei⁹ ſicut ꝑles iacob cũ fribus here ditatē tenebit.miranť aũt q: com moueť ꝑtãtes chriſtiãe ꝯtra diſſi patores eccl'e deteſtãdos.ſi nõ cõ mouerenť:quõ redderent rõnem de ipio ſuo deo?intēdat charitas ur̃a qd dicam:q: hoc ꝑtinet ad re ges ſcilic; chriſtianoꝝ:ut tēporib⁹ ſuis pacatã ſuelit mr̃e; ſuã eccl'ia; hr̃e: unde ſp̃ualiť nati ſť.Et pau lo p⁹ nabuchodonoſor rex decre uit dicēs:qcunq̃ dixerit blaſphe miã in deũ ſidrac miſac r abdena go:in interitu erũt r domus eoꝝ i diſpſione.Ecce quõ rex alienigēa ſeuit ne blaſphemeť de⁹ iſrľ:q po tuit tres pueros de igne liberare. r nolunt ut ſeuiãt reges chriſtiãi: q: chriſtus exufflať:a quo ñ tres pueri ſ; tot⁹ orbis terraꝝ cũ ipſis regib⁹ a gehennaꝝ igne liberanť: r ifra Qvomodo ergo iſti regeſ nõ moueãť:q nõ tñ tres pueros attendũt liberatos de flãma: ſed ſeipos de flãma gehēne qñ uident chriſtũ a quo liberati ſunt exuffla ri in chriſtianis?qñ audiunt dici chriſtiano:dic te non eſſe chriſtia nũ.talia facē uolunt: ſed talia pa ti nolunt. Nã uidete q̃lia faciunt r q̃lia patiunť.occidũt aias: affli gunť i corpe.ſempit̃nas mortes faciũt:r tpales ſe ꝑpeti ꝯquerũť.

Itē cõtra petilianũ.

Eccl'a rõne ēt pſequiť hereticos.

Qui⁹ peccat nõ peccat legis au ctoritate ſed ꝯtra legis auctē q: uõ interrogas q̃ ſit rõ pſeq̃ndi uiciſſim te iterrogo:cui⁹ ſit vox in pſalmo dicētis:detrahentē ſecre to ꝓximo ſuo hũc pſequebar.q̃re itaq̃ cãm r modũ pſecutionis: r noli tanta iperitia maloꝝ genera liter pſecutiões rep̃hendere.ñ.u. pſeqmur uos:niſi queadmodum ueritas pſequiť falſitatē. Item petilian⁹ dixit:Si apl'i pſecuti ſũt aliquē:aut aliquem tradidit chri ſtus.aug⁹ rñdit:poſſem qdē dicē ipſum ſathanã oib⁹ malis hoibus eē peiorē:cui tamē tradidit apl's hoiez i interitũ carnis:ut ſp̃s ſit ſalu⁹ in die dñi nr̃i ieſu chriſti. Itez alios de quib⁹ dicit:quos tradidit ſathane:ut diſcãt nõ bla ſphemare:r dñs flagellatos expu lit de templo iprobos mercatoreſ

x Qui peccat. le gis.ſi. xiij.q. v.dixit.ar.§.x. xxiij.q.v. no luit.

y Detrahen tez.q. d.mani feſte vos poſ ſum⁹ pſeq nõ latenter.

z Si apl'i.i. an.

r Tradidit. nos tradimus hereticos p̃n cipibus.

a Zelus. zel⁹ hic pōt poni i bona ⁊ i mala ſignificatione zelus. i. indignatio quā habui erga eos, p domo tua: ⁊ q2 ↄ̄ honeſtabāt tēplū tuū. i. q. iij. ſaluator. v. pē ſandū. vl' zel⁹ i. amor quem hūi ad tēpluz cōedit me id ē fuit mihi cā inuidie propt' quā occiderūt me.

b Traditorē i. tradentem.

c Exemplis. multa hēſ exēpla vbi chriſt⁹ fuit pſecut⁹ aliquos: vt. ſ. e. nimiū. ⁊. c. diſplicet.

d Ego aūt. talis ē ſēſus h⁹ lr̄e: hetici obijciebant auguſtino: q2 eccl'ia eos pſeq̄ret ↄ̄ pceptū dñi: q dixit nolite reſiſtē malo aut ſi fieri pōt ⁊c. eādē auctoritatē retorq̄t auguſtin⁹ i eos: q2 ipi ↄ̄ h̄ faciebāt: cuȝ ipi cedib⁹ ⁊ fuſtib⁹ reſiſtebāt. ſed ad hoc ipi rn̄debāt: q2 hoc faciebant ſine offēſione hui⁹ pcepti. dicit ergo augu. q2 ml't to magis p legitias ptātes poſſumus eos repellere de ſuis ſedibus.

e Dico. i. in vos idē retorqueo.

f Malo. i. p malum.

g Nō audiuimus. vt ipi dicunt.

h Poteſtates. vult ergo augu. q q auctoritate iudicis expellit aliquē a poſſeſſione ſua: q2 iuſte poſſideat: ſic. ff. de acq.

ubi ēt cōnexū ē teſtioniuȝ ſcripture dicētis: zelus[a] dom⁹ tue comedit me. Ecce iuenim⁹ apl'm traditore[b]: chriſtū pſecutorē: q̄re p uiolētiſſimas turbas ēt ultro iprobi eſtis eccl'ijs catholicis? ubi poteritis aduertere: q2 inumerabilib⁹ exēplis[c] res ipa idicat. ſed dicitis uos loca ur̄a defendē: ⁊ reſiſtitis fuſtib⁹ ⁊ cedib⁹ qbuſcūq3 potētis q̄re nō audiſtis ibi uocē dñi dicentis: ego[d] aūt dico[e] uob nō reſiſtere malo[f]: aut ſi fieri pt ut aliq̄n recte p uiā corpalē r̄ſiſtat' uiolētis: nec iō pceptuȝ uiolet' qd[g] audiuimus a dño. Ego aūt dico uobis nō reſiſtere malo: cur nō etiā hoc fieri pōt: ut p ordinatas ⁊ legitimas ptātes[h] de ſedib⁹: que illicite uſurpant' uel ad iiuriā dei retineēt: pi⁹ expellat ipiū ⁊ iuſt⁹ iiuſtuȝ? neq3 n. eo[i] mō pſecutōeȝ paſſi ſūt pſeudo pphete ab helia: q̄uo ipe helias a[k] rege neq̄ſſimo: aut q2 flagellat⁹ eſt dñs a pſecutorib⁹: paſſionib⁹ eius cōpandi ſūt: quos ipe de tēplo flagellatos eiecit. reſtat ergo ut nihil aliud regrēdū eē fateamini: niſi utrū iuſte an ipie feceritis nō miremini. ſi nō: deſūt miſtri deo p quos flagellamini: q2 pſecutioneȝ patimini nō a nobis: ſed[l] ſicut ſcriptū eſt ab ipis factis ur̄is ⁊ iſra. De pſecutōe ur̄a q̄rela ſedabit': ſi cogitetis p̄us ⁊ intelligatis nō omneȝ pſecutōneȝ eē cl'pabileȝ. alioqn uēo nō laudabilit' diceret': detrahēteȝ ſecretō[m] pximo ſuo hūc pſequebar. Nā quotidie uidem⁹ ⁊ filiū de pr̄e tanq3 de perſecutore ſuo ↄquerī[n]: ⁊ ↄiugeȝ de marito ⁊ ſuū de dño ⁊ colonū d̄ poſſeſſore ⁊ reū de iudice ⁊ militē ul' pūicialē de duce ul' rege: cū illi plerūq3 ordiatiſſima ptāte hoīes ſibi ſbditos p t'rores leuiū penaȝ a grauiorib⁹ malis phibeant atq3 cōpeſcāt: plerūq3 aūt a bona uita ⁊ bonis factis minādo ⁊ ſeuiēdo deterreāt. ſȝ cuȝ a malo ⁊ illicito phibeāt: correctores ⁊ ↄſultores ſūt. cuȝ aūt a bono ⁊ licito: pſecutores ⁊ oppſſores ſūt. ſȝ culpant' ēt q phibent a malo: ſi modū peccati modus[o] correctōis excedat.

Item in epiſtola ad uinentiuȝ

A rebus terre contra inimicos ſuos auxilium petat eccleſia.

Non[p] inuenit' exēplū i euangelicis ⁊ i apl'icis l'ris aliqd petitū a regib⁹ terre, p[q] eccl'ia cōtra inimicos eccl'ie. qs negat non iueniri: ſȝ nondū iplebat' illa pphetia: ⁊ nūc reges intelligite: erudimini qui iudicatis terrā. adhuc eni implebat' illud: qd in eodeȝ pſalmo paulo ſupius legit': Quare fremuerūt gētes: ⁊ ppl'i meditati ſūt inania. aſtiterūt reges terre ⁊ pricipes ↄuenerūt i unū. uerūtn̄ ſi fca p̄terita in ppheticis libris figure fuerūt futuroȝ: i rege illo q appl'labat' nabuchodonoſor[r]: utrum tps p̄figuratū ē: ⁊ qd ſb aplis habuit: ⁊ qd nunc hȝ eccl'ia. tpib⁹ itaq3 aploȝ ⁊ martyrū illud iplebat' qd figuratuȝ ē: q̄n rex memorat⁹ pios ⁊ iuſtos cogebat adorare ſimulacrū: ⁊ recuſantes mittebat i ignē. nūc illud iplet': qd paulo p⁹ in eodē rege figuratū ē: cū cōuerſus ad adorādū deū ueȝ ↄ̄creuit in regno ſuo: ut qcunq3 blaſphēaret deū ſidrac miſac ⁊ abdenago: penis debitis ſubiaceret. p̄us ergo tp̄us illius regis ſignificabat p̄ora tēpora regū ifideliuȝ: quos patiebant'[s] chriſtiani p impijs. poſterius uero tēpus eiuſdem regis ſignificabat tpa regū fideliū quos patiunt' ipij p chriſtianis. ſed plane in eis q ſub noie chriſti erant ſeduci a pueris ne forte oues xp̄i ſint errātes ad gregē alie reuocande ſint: ⁊ tēperata ſeueritas ⁊ magis māſuetudo ſuat': ut coercitōe exilioȝ atq3 dānoȝ admoneant' cōſiderare qd ⁊ q̄re patiunt': ⁊ diſcant p̄ponere rūorib⁹[t] ⁊ calūnijs hōium ſcripturas quas legūt. qs enim ur̄m nō laudat leges ab imperatorib⁹ datas aduerſus ſacrificia[u] paganoȝ: ⁊ certe lōge ibi pena ſeuerior ↄſtituta ē? illi⁹ qppe ipietatis capitale ſupplicium conſtitutuȝ ē. de uobis aūt corripiendis atq3 coercēdis hita rō ē: qua potius[x] admonemini ab errore diſcedere: q̄3 pro ſcelere puniremini

Item eiuſdem ad bonifacium comitem.

Malos eccl'ia iuſte perſequit'.

Si[y] eccl'ia uera ē: ipa ē q perſecutionē patit' nō q̄ fecit. querat' ab aplo quaȝ eccl'iaȝ ſignificabat ſara: q̄n pſecutōnem facibat ancille. liberā qppe mr̄em ueram celeſtē hieruſalē. i uerā dei eccl'iaȝ in illā mulierē dicit eſſe figuratā q̄ affligebat ācillā. ſi aūt meli⁹[z] diſcutiamus: magis illa pſeq̄bat' ſarā ſupbiēdo q̄3 ſara illā coercēdo Illa eni dñe faciebat iiuriā: iſta iponebat ſupbe diſciplinam. Deinde q̄ro ſi boni ⁊ ſācti uiri nemi faciūt pſecutōeȝ ſȝ tm̄mō patiūt' cu⁹ putāt i pſalmo uocē eē ubi legitur: pſequar inimicos meos: ⁊

poſ. iuſte. ff. qd me. cā l. iij.

i Eo mō. q2 helias i iuſte ⁊ illi iuſte. ſ. e. §. ſed obijcitur.

k A rege. ſ. achab.

l Sed ſicut ſcriptuȝ eſt i libro ſapiētie.

m Secreto. i. abſtia.

n Cōq̄ri. ſm canones ergo fili⁹ pōt cōq̄ri de pr̄e: vt nō. ij. q. vij. queritur.

o Modus. ſi eni platus excedit modū i corrigēdo deponi pōt: vt xlv. di. cū beat⁹. nō tn̄ ppt' h̄ dȝ petere veniā a ſubditis quos correxit: vt. lxxxvi. di. c. q̄n. io.

p Non iuenit'. hec ſūt vba heticoȝ.

q Pro eccl'ia. paulus tn̄ in ſua pſona petijt: vt. ſ. q. iij. maximian⁹.

r Nabuchodonoſor ſ. di. ix. c. i.

s Patiebāt'. tūc tpis pſeq̄bant' ipij chriſtianos: mō econuerſo fit.

t Rumoribus. ar. q2 ppt' rumores n̄ ſit aliqs cogēd⁹ ad expurgationē: vt. xi. q. iij. in cūctis. ex̄ de eo q cog. cōſāg. vxo. ſue ſuper eo.

u Sacrificia. C. d̄ ſacri. paganoȝ. l. i.

x Poti⁹. i. pri⁹. ⁊ ſic ponit' hec dictio poti⁹ ex̄ de ſpon. regſiuit. hn̄ eni puniunt' heretici ſi nō reſipiſcant: vt. ſ. q̄n vult. in fi.

y Si eccl'ia. dicebāt heretici: q2 eccleſia poti⁹ debēt pati pſecutōeȝ q̄3 facē. qd improbat augu. exemplo ſare: q̄ ſignificat eccl'aȝ q̄ pſequebat' ancillaȝ. Itē pbat auc̄te illa perſequar inimicos ⁊ cōprehēdā illos ⁊c ſecundo dicit quādā pſecutionē iuſtā quādā iniuſtam.

z Melius. ppe de pſeq q ad malū pſeq' vt. j. e. q. v. nō uos. ⁊ iō dicit meli⁹: vr̄ tn̄ ex loco iſto: q2 dñs nō poſſit facē iniuriā ſuo ſuo ar. ſ. e. q peccat. i fi. Eq̄ eni punit' dñs inficiendo ſuū ſuuȝ: ſicut liberū hoieȝ: vt. l. di. ſi qua fe̅ia. ⁊ ſic dico ſm canones q2 filius pōt agere ↄ̄ pr̄em ⁊ ecōuerſo: vt ij. q. vij. querit'. ſic pōt

cōꝓhēdā illos:⁊ nō cōuertar do nec deficiāt.ergo ſi ueꝝ dicē nec agnoſcē uolum⁹:ē ꝑſecutio iiuſta quā faciūt eccl'ie chriſti ipij. Iſta nāqꝫ beata ē q̄ ꝑſecutōem patit̄ ꝓpter iuſticiā:illi miſi q ꝑſecutōez patiunt̄ ꝓpter iiuſticiā .ꝓide iſta ꝑſeqt̄ diligēdo illa ſeuiendo : iſta ut corrigat:illa ut euertat.iſta ut reuocet ab errore:illa ut p̄cipitet i errorē.ꝙ aūt dicūt q cōtra ſuas ipietates legeſ iuſtas iſtitui nolūt nō petiſſe a regib⁹ terre apl'os talia:nō cōſiderāt aliud fuiſſe tunc tp̄is ⁊ oīa ſuis ꝯueīre tp̄ibus.qs eni tūc i chriſtū crediderat ip̄ator qs eni ꝓ pietate ꝯtra ipietatem leges ferēdo ſeuiret?tūc eni adhuc illud ꝓpheticū iplebat̄:q̄re fremuerūt gētes ⁊ ppl'i meditati ſūt iania.aſtiterunt reges terre ⁊ p̄ncipes cōuenerūt in unū aduerſus dñm ⁊ aduerſus xp̄m ei⁹. Non dū eni agebat̄ qđ paulo poſt i eodē pſalmo dr̄:Et nūc reges itelligite:erudimi q iudicatis terram ſeruite dño i timore ⁊ exultate ei cū tremore : qūo ergo reges dño ſuiūt i timore : niſi ea q̄ cōtra dñi iuſſa fuerit :religioſa ſeueritate ꝓhibendo atqꝫ plectendo?alit̄ eni ſuit qr hō ē:alr̄ etiā qr rex eſt .qr hō ē:ſuit uiuēdo fidelit̄.qr rex ē:ſeruat leges iuſta p̄cipientes ⁊ cōtraria ꝓhibentes ⁊ ꝯuenieti uigore ſanciendo. Itē. Idez. **Exemplo chriſti mali cogendi ſūt ad bonū.**

Quis non pōt ampli⁹ amare q̄ chriſtus:q aiaz ſuā poſuit ꝓ ouib⁹ ſuis?Et cū petrū ⁊ alios apl'os uēbo ſolo reuocaſſz:paulū eccl'e ſue poſtea magnū edificatorez ſz horrendū antea uaſtatorez nō ſolū uoce cōpeſcuit:ueꝝ etiaz ptāte ꝓſtrauit:atqꝫ ifidelitatis tenebris ſeuientē ad deſiderādū lumē cordis ut ſurgēt p̄us cecitate corꝑis ꝑcuſſit.ſi pena illa ñ eēt:ñ ab ea poſtmodū ſanaret̄. ⁊ qñ aꝑtis oculis nihil uidebat : ſi eos ſaluoſ hr̄et:ñ ad ipoſitōez man⁹ ananie ut eoꝝ aꝑiret̄ ituit⁹:tāq̄ ſquamas qb⁹ clauſus fuēat:ide cecidiſſe ſcriptura narraret.ubi ē. ubi ē ꝙ iſti clamare cōſueuerūt:liberꝝ ē credē ul' nō credē:cui uiz chriſt⁹ itulit:quē coegit?Ecce hñt paulū apl'm:agnoſcāt p̄us i eo cogētez xp̄m ⁊ poſtea docētē p̄us ferietē ⁊ poſtea ꝯſolātē.miꝝ ē eni qūo ille q pena corꝑis ad euāgeliuz coactus itrauit: plus illis oib⁹ q ſolo uerbo uocati ſūt:i euāgelio laborauit:⁊ quē maior timor cōpulit ad charitatē ei⁹ ꝑfecta charitas foras mittit timorē.cur ergo nō cogeret eccleſia ꝑditos filios ut rediret. Itē. Idem cōtra fauſtuz ⁊c.

Nō crudelitate ſz dilectōe moyſes populum flagellauit.

Quid crudele moyſes mandauit aut fecit:cū cōmiſſuz ſibi ppl'um ſancte zelās uiuo ⁊ unico uero deo ⁊ ſubditū cupiēs poſtea q̄ cognouit ad fabricādū ⁊ colendū idolū defluxiſſe : mentēqꝫ ipudicā ꝓſtituiſſe demonib⁹ i paucos eoꝝ uidicās gladio quos de⁹ ip̄e quez offenderant alto ⁊ ſecreto iudicio feriendos uoluiſſz mox feriri ⁊ in p̄nti ſalubriter terruit: ⁊ diſciplinā i poſteꝝ ſanxit. Naz eū nll'a credulitate ſz magna dilectōne feciſſe qđ fecit:qs nō in uerbis agnoſcat orātis ꝓ peccatis eoꝝ ⁊ dicentis:ſi dimittis illis peccatū dimitte:ſinaūt dele me đ libro uite:ſic plane ⁊ apl's ñ crudelit̄ ſed amicabilit̄ tradidit hoiez ſathane in iteritū carnis:ut ſp̄us ei⁹ ſalu⁹ ſit i die dñi nr̄i ieſu xp̄i.tradidit ⁊ alios ut diſcerēt nō blaſphemare. Itē inocēti⁹. **Nō iputat̄ ſi delib⁹ q ex officio aut tormēta exercēt :aut capitalē ſñiaz ferunt.**

Queſitū ē etiā ſup his q poſt baptiſmū admiſtrauerīt:aut tormēta ſola exercuerūt: aut ēt capitalez ꝓtulerē ſniam.nihil de his legim⁹ a maiorib⁹ diffinitum. meminerāt eni a deo ptātes has fuiſſe ꝯceſſas:⁊ ꝓpt̄ uidictā noxioꝝ gladiū fuiſſe ꝑmiſſuz ⁊ dei miniſterio eē datū i huiuſmōi uindices.qūo igit̄ rep̄hēderēt factuz : qđ auctore dño uideret̄ eē ꝯceſſū De his ergo ut hacten⁹ ſuatū eſt ſic hēam⁹:ne aut diſciplinā auertere aut ꝯtra auc̄tē dñi uenire uideamur.ip̄iſ aūt i reddenda rōne geſta ſua omnia ſuabunt̄. Itē. Idē ad toloſanum epiſcopum.

Immunis ē dictator a culpa :cū legū auc̄tas i improbos exercet̄.

Illud ēt ſciſcitāi uoluiſti: an p̄ces dictātib⁹ liberꝝ cōcedat̄ utiqꝫ poſt baptiſmi regeneratōez a p̄ncipib⁹ poſcere mortez alicui⁹ ul' ſāguinē de reatu:quā rez p̄ncipes nunq̄ ſine cognitōe ꝯcedūt: ſed ad iudices cōmiſſa ip̄a uel crimina ſemꝑ remittūt:ut cā ip̄a cognita uidicēt.q cum queſituri fuerint delegata : aut abſolutio aut dānatio ꝓ negocij qualitate ꝓfertur:⁊ dū legū auc̄tas in iprobos exēcet̄:erit dictator imūis. Itē greg. brunichilde regie francoꝝ.

z ¶ Faciunt.i.facere debent.

ꝯ ¶ Tp̄ibus. ꝯcorda tēpora ⁊ ꝯcordabis ſcripturas:vt.ij.q.i.ſi peccauerit.⁊ ex tp̄e loco ⁊ perſona debem⁹ ꝯcordare canones:vt.xxix di.c.i.⁊.ij.⁊.iij.ſic.xxxv.q.iij.qđ ſcripſi.⁊ nō ꝙ aliud facit qs in eo ꝙ rex ⁊ dauid in eo ꝙ hō ſit.ſ.e.duo iſta.ſic ex̄ de elec.qđ ſicut.i fi. ff.qđ quiſqꝫ iuris.l.itez. ff.qñ appel.ſit.l.i.io.

a Quis nos pōt.de pena.q.di.ſi nō ꝑceſſiſſet pena non eēt opus liberatione.

b ¶ Cogentē.iſtud qđ de paulo dr̄:ſola diuia voluntate factum fuit. Nā nullus cogit̄ recipe fidē ſz receptā cogitur retinere:vt.xlv.di. de iudeis.xxxij.q.i.integritas.b.

c Quid crudele.ꝓbat̄ exēplo moyſi eccl'iaz nō eſſe crudelē ſi hereticos ad ſe venire cōpellat.

d ¶ In verbis.ar.ex antecedētibus ꝓbari ſequētia:ſic.ſ.xviij.di.ꝑuenit.xxxiiij.q.i.cuz ꝑ bellicam.xliij.di.ſit rector.ff.de le.i.ſi ſeruus pluriuz.in fi.

e Queſitū ē.vtrum peccent.⁊c.

f ¶ Aut tormēta.de talibus aūt an p̄nt ꝓmoueri hēs.li.di.i ſumma

g ¶ Exercuerunt.executores.

h ¶ Protulere.vt iudices.

i ¶ Nihil.i.nō hoc ꝙ peccēt:quia reuera nō peccāt ſi amore iuſticie faciūt:vt.j.e.q.iij.ſi homicidiū.

k ¶ Uidices.i.iudices.

l ¶ Auctore.ſic.xxvi.di.deinde.ſi.xiiij.q.v.dixit.

m ¶ Aut diſciplinā.qđ faceremus ſi eos dice remus peccare.

n Illud.etiā dictātibus.ex̄ ne cle.vel mo.ſniam.

o ¶ Dictātib⁹.i.acceſſoribus quoꝝ officiuz ꝯſiſtit i libellis dictādis:vt.ff de offi.aſſeſ.l.i.de hoc.n.dubitabat̄:an aſſeſſor eſſet reus q daret cōſilia de morte alicui⁹.vel loq̄tur de executoribus vel đ notarijs.

p ¶ Poſcere.i.de morte poſtulata ꝯſiliuz dare.

q ¶ Sed ad iudices.hic hēs ꝙ gladij ptās delegat̄.qđ ē ꝯ id.ff.de offi.ꝓcōſul.ſolēt.ſm leges non pōt iudex delegare cām crialē:niſi nō poſſit adeſſe:vt.ff de offi.ei⁹ cui mā ē iuriſ.l.i.ſm canōes ſecus vt hic ⁊.ij.q.vij.ſicut.p̄nceps tñ paſſiz pt̄ dlegare cāz crialem:vt.ff.de teſti.l.iij.§.idē diuus.

dici:ꝙ ſeruus pōt agē ꝯ dñm de iiuria ſibi facta : ſi ſine cā ſeuiat in ip̄m dñs vl' ſi imoderate ſeuiat lz aliud ſm leges.C.de emē.ſuoꝝ.l.vnica.nā ⁊ pr̄ agit ꝯ filiū cōtumacē:vt.C.đ pa.po.l.iij.

u ¶ Siquos. flagellũ ar. q. ppter negligentiam paſtoris vel etiaʒ ppter peccata aliquorum mittit deus flagella: vi. vij. q. i. ſcicit aris.
ſ ¶ Sicut excellẽtiaʒ ordine. nec eſt ꝯſiderandum qs maior ſit i loco vel ordie ſed qs ſit iuſtior: ut. xl. di. nõ loca. ⁊ c. multi in fi. arg. ꝯ. xl. di. c. vlti. ⁊ penultimo. io.
t ¶ Largiora. ſi. xvi. q. i. ſuer timini. ioh.

In correctione maloꝝ deus omnipotens placatur.

Siquos igiť uiolentos ſiquos
adulteros ſiquos fures uľ ali
is prauis actibus ſtudẽ cognoſci
tis: deuʒ deoꝝ correctõe placare
feſtinate: ut p uos flagellũ pfida
rũ gẽtiũ: qď quãtũ uidem⁹ ad mľ
taꝝ nationum uindictã excitatuʒ
eſt: ñ iducat: ne ſiqď nõ credim⁹
diuie ultõis iracũdia ſceleratorũ
fuerit actõe cõmota: belli peſtis i
terimat: quos deliquẽtes ad recti
tudinis uiã dei p̃cepta ñ reuocãt
¶ Dẽ genandio pricio ⁊ exarcho.

Eccľiaſtice religiõis iimici etiam bellis ſunt coercendi.

Sicut excellẽtiã uřaʒ ex hoſti
libus bellis i hac uita dñs ui
ctoriaruʒ fecit luce fulgere: ita oʒ
ẽt iimicis eccľie eius oi uiuacitate
mẽtis ⁊ corporis obuiare: q̃ten⁹
ei⁹ ex utroq; triumpho magis ac
magis eniteſcat opinio: ⁊ cũ forẽ
ſibus bellis aduerſarijs catholice
eccľie p chriſtiano ppľo uehemen
ter obſiſtitis: ⁊ eccľiaſtica p̃lia ſiť
bellatores domini fortiter dimi
catis. Notũ eſt eni hẽtice religio
nis uiros ſi eis qď abſit ſuppetit
nocẽdi lĩia: ꝯtra catholicã fidem
uehemẽter iſurgere: q̃ten⁹ hereſe
os ſue uenena ad tabefacienda: ſi
ualuerint chriſtiani corporis mẽ
bra trãſfũdãt. cognouim⁹ eni cos
ꝯtra catholicã eccľiã domino eis
aduerſante colla ſubrigere: ⁊ fidẽ
uelle chriſtiani nois inclinare. ſed
eminẽtia uřa conat⁹ coꝝ cõp̃mat
⁊ ſuperbas coꝝ ceruices iugo re
ctitudinis p̃mat. ꝯciliũ uõ catholi
coꝝ ep̃oꝝ admoneri p̃cipite: ut p̃
matẽ non ex ordine loci poſtpoſi
tis uite meritis faciat: qm̃ apud
deũ ñ gradus elegãtior ſʒ uite me
lioris actio cõprobať. ipe uero pri
mas non paſſim ſicut moris eſt p
uillas ſʒ i una ciuitate iuxta eorũ
electõeʒ reſideat: q̃ten⁹ adepte di
gnitatis melioris igenio reſiſtẽdi
donatiſtis poſſibilitas diſponať.
ex ꝯcilio uõ numidie ſiq ꝯſiderãt
ad apľicã ſedem uenire pmittite:
⁊ ſi qlibʒ eoꝝ uic cõtradicẽ uolue
rit ľ putauerit obuiare. magis igiť
pfecto excellentia uřa apud crea
torẽ gľia pficit: ſi p eã diſperſaruʒ
eccľaꝝ potuerit ſocietas reſtaura
ri. cũ eni largita munera ad nois
ſui gľiam cõſpicit reuocari: tanto
largiora tribuit: q̃to p ea religio
nis ſue dignitatẽ uiderit ãpliari.
pſoluẽtes p̃terea přne charitatis
affectũ dñm petim⁹: quo brachiũ
uřm ad cõp̃mendos hoſtes forte
efficiat: ⁊ mẽtẽ ei⁹ fidei ʒelo uelut
mucrone gladij uibrantis exacu
at. ¶ Idem ad eundem.

Merito fidei belloꝝ pať uictoria

Si non ex fidei merito ⁊ chri
ſtiane religionis gřa tanta ex
cellẽtie uře bellicoꝝ actuũ pſperi
tas eueniret: ñ mirãda fuerat: cuʒ
ſciam⁹ hec ẽt ãtiqs belloꝝ ducib⁹
fuiſſe ꝯceſſa. ſʒ cũ futuras deo lar
giente uictorias non carnali pui
dẽtia ſʒ magis oꝛonib⁹ p̃uenitis:
fit ut hoc i ſtuporeʒ ueniat: q gľa
uřa ñ terreno ꝯſilio ſʒ deo desup
largiẽte deſcẽdat. ubi eni merito
rũ uřoꝝ loq̃x ñ diſcurrit opinio:
q̃ bella uos freq̃nť appetere nõ de
ſiderio fũdẽdi ſanguis: ſʒ tm̃ dila
tãde cã reip. in q̃ deuʒ coli cõſpici
m⁹ loqť: q̃ten⁹ chriſti nomen per
ſbditas gẽtes fidei p̃dicatõe circũ
q̃q; diſcurreret. Sicut enim exte
riora uos uirtutũ opa eminẽtes i
hac uita ꝯſtituũt: ita ⁊ iterna mo
rũ ornamẽta ex corde mũdo pce
dẽtia i futurã uitã celeſtiũ gaudio
rũ pticipatõne gľificant. plurima
eni p paſcẽdis ouibus beati petri
apľorũ p̃ncipis utilitatib⁹ excellẽ
tiã uřam p̃ſtitiſſe didicim⁹: ita ut
nõ parua loca přunonij eius ppri
is nudata cultorib⁹ largitis daco
rũ hitatorib⁹ reſtauraſſet. q̃cunq;
igiť illic chriſtianiſſima mente cõ
fertis: horũ retributionẽ p ſpem i
futuro iudicio ſuſtinetis. ¶ Re
uiť mõſtratũ ẽ: q boni laudabiliť
pſequunť malos: ⁊ dãnabiľr ma
li pſequũť bonos. Illud aũt apľi
tu aũt qs es qui iudicas alienũ ſer
uũ: de alieni cordis occultis itelli
gendũ eſt. Q; uidicta iferri poſſit
monſtratũ eſt. Nũc reſtat oñdẽ
q dʒ iferri: ⁊ q magis diliguntur
illi q puniũtur: q̃ q impuniti reli
quunť. qď utroꝝq; multoꝝ auc̃te p
bať. Ait eni augu.

Ad iram deus puocať: cuʒ mali puniri differuntur.

Si ea de qb⁹ uehementer de⁹
offendiť: inſeq uľ ulciſci diffe
rim⁹: ad iraſcẽduʒ utiq; diuitatis
patiẽtiã puocam⁹. Nõne achor
filius ʒare p̃terijt mandatũ dñi ⁊
ſup oẽm ppľm iſrael ira ei⁹ icubu
it: ⁊ ille erat un⁹ hõ: atq; utinam
ſolus piſſet i ſcelẽ ſuo. ¶ Dẽ aug
de ſmone dñi i mõte. li. i.

Uidicta q̃ ad correctionẽ ualet: ñ eſt phibenda.

Ea uidicta q̃ ualet ad correcti
onẽ nõ phibeť: q̃ ẽt ad miſeri
cordiam ptinet. nec impedit illud

u ¶ Si ñ ex fidei. non miranda. q. d. in hoc eſt mirandum: q victoriã ſolum oꝛonibus obtinetis.
x ¶ Largitis. ibi poſiť.
y ¶ Suſtinetis. i. expectatis. io.
ʒ ¶ Si ea. differamus ꝯ. e. is q. ꝯ. xxviij. di. q ſunt culpe.
⁊ ¶ Nonne achor. ꝯ. i. q. iiij. §. item peccato achor.
ꝯ ¶ Filius. i. nepos.
ꝝ ¶ Solus. negatie exponiť. i. vtinã nõ periſſent pľes. ſi. i. q. i. iudices. ar. tñ ꝯ. q potius dbuit parcẽ nocẽti q̃ʒ punire inocẽtẽ ppter nocẽtẽ: ut. xiij. q. v. deniq;. ⁊. ff. de penis abſentem.
a ¶ Ea vindicta. idoneus. ar. q null⁹ põt eſſe iudex: niſi habeat charitatem ⁊ manſuetudinem.

ꝓpoſitū:quo qſqꝫ parat᷑ eſt ab eo
quē correctū eē uult plura perfer
re. Sed huic uindicte iferrēde nō
eſt idone᷑:niſi q odiuꝫ quo flagra
re ſolēt:q ſe uidicare deſiderant:
dilectionis manſuetudine ſupera
uerint. ñ eni metuēdū ē ne odiſſe
paruulū filiū parētes uideantur:
cū ab eis uapulat[b] peccans ne pec
cet. ulťius ⁊ certe pfectō dilectōis
ipi᷑ dei pr̄is imitāda nobis propo
nitur:cū in ſequētib᷑ dr̄ diligite in
imicos ur̄os:bn̄ facite his q oderīt
uos:⁊ orate ꝓ his quos pſequūť
⁊ tñ de ipō dr̄ per prophetā:queꝫ
eni diligit dn̄s corripit. flagellat
aūt oēm filiuꝫ quem recipit. dicit
ēt dn̄s:ſuus q neſcit uolūtatem
dn̄i ſui:⁊ facit non digna:plagis
uapulabit paucis[c]. ſu᷑ aūt qui ſcit
uolūtateꝫ dn̄i ſui:⁊ facit ñ digna
uapulabit plagis multis. nō ergo
niſi ipſe uindicet:cui reꝝ ordie po
teſtas data ē:⁊ ea uolūtate uindi
cet:q̄ pr̄ paruulū filium flagellat:
quē tñ p etatē ñ pōt odiſſe[d]. Hic
eni aptiſſimū exēplū dr̄:quo ſatiſ
apparet poſſe peccatū amore po
tius uindicari qꝫ ipunituꝫ relinqui
ut illū quē uidicat ñ pena miſerū
ſed correctione beatuꝫ eē uelit. pa
rat᷑[e] tñ ſit:ſi op᷑ fiat:equo animo
plura tolerare ab eo illicita:quem
uult eē correctū:ſiue i eū hēat po
teſtatē coercendi ſiue nō hēat. ma
gni aūt ⁊ ſācti uiri qꝫqꝫ optime ſci
rent mortē iſtā:q̄ animā diſſoluit
a corpore formidandā ñ eē:ſꝫ tñ
coꝝ aium:q illā timerēt[f] nōnulla
peccata morte punierunt:quo ui
uentib᷑ utił met᷑ icuťeť:⁊ illis q
morte puniebanť ñ ipſa mors no
ceret:ſꝫ peccatū qđ augeri poſſet
ſi uiuerēt non diminuereť[g]:nō te
mere illi iudicabāt:quib᷑ tale iudi
ciū deus donauerat. Inde ē ꝙ he
lias morte mľtos affecit ꝓpa ma
nu ⁊ igne diuinit᷑ ipetrato. qđ ⁊
alij mľti ⁊ magni uiri eodē ſpū cō
ſulendo reb᷑ humanis nō temē fe
cerunt. de quo helia cū exempluꝫ
dediſſēt diſcipuli ꝯmemorantes
quid ab eo factuꝫ ſit:ut ēt ipis da
ret ptātē petendi de celo ignē ad
ꝯſumēdū eos:q ſibi hoſpitiū non
prebuerant:rep̄hendit dn̄s in eis
ñ exēplū ꝓphete ſācti:ſꝫ ignoran
tiam uindicādi:q̄ adhuc erat i ru
dib᷑:a induertēs eos ñ amare cor
rectionem ſꝫ[h] odio deſiderare uidi
ctā. Itaqꝫ poſteaqꝫ docuit eoſ qd
eſſet diligē ꝓximū tanqꝫ ſeipſum
iſuſo ēt ſpū ſancto:quē deceꝫ die
bus cōpletis p᷑[i] aſcenſioneꝫ ſuam
deſup ut ꝓmiſerat miſit:nō defu
erūt tales uidicte:quāuiſ mľto ra
ri᷑ qꝫ i ueteri teſtō. Ibi .n. ex ma
iori pte ſuiētes timore p̄mebāť.
Hic aūt maxime dilectōne liberi
nutriebātur. Nam ⁊ uerbis apľi
petri ananias ⁊ uxor ei᷑:ſicut i ac
tib᷑ apľoꝝ legim᷑:exanimes ceci
derūt:nec reſuſcitati ſť ſꝫ ſepulti
ſť. Itē aug. cōtra creſconiuꝫ
grāmaticū li. i.

Que ueritati ꝯtraria ſūt:chriſtia
ni pſequi debent.

Quiſqs[k] chriſtian᷑ iniquū pſeq
tur chriſti eſt inimicus[l]. uerū
dicis ſi non hoc in illo pſequiť:qđ
chriſto ē inimicū. neqꝫ eni dn̄s in
ſuo pr̄ in filio marit᷑ i cōiuge:cuꝫ
ſint utriqꝫ chriſtiani:nō debent p
ſequi uicia chriſtiane ꝯtraria ueri
tati:an uero ſi ñ pſequātur:ñ rei
negligentie merito tenebuntur.
Itē aug. ad macedoniū.

Queadmodū hō dꝫ diligē proxi
mum ſicut ſemetipm.

Debet[m] hō diligē ꝓximum ſu
um ſicut ſeipſum:ut queꝫ po
tuerit hoiem bn̄ficentie ꝯſolatiōe
uľ iformatōe doctrine uel diſcipli
ne coercōe adducat ad colēdū de
um. Itē aug. ad dōatū p̄ſbꝛuꝫ

Mali ſť ꝓhibēdi a De eodem
malo ⁊ cogendi ad bonum.

Ex his oib᷑ colligiť ꝙ uindicta
ē inferēda non amore ipſi᷑ uindi
cte ſꝫ zelo iuſticie:ñ ut odiuꝫ exer
ceatur:ſꝫ ut prauitas corrigatur
ſꝫ cū uidicta aliqñ iferať damnis
reꝝ aliqñ flagelľ aliqñ ēt morte:q̄
riť an ſit peccatū iudici uľ miſtro
reos morti tradere.

Quod[n] aūt nulli liceat ali
quē occidē:illo p̄cepto
probať qđ dn̄s in lege
homicidium ꝓhibuit di
cens:ñ occides. Itē i euāgelio
oīs qui accepit gladiū:gladio per
ibit. Itē aug. ad marcellianum
comitem de donatiſtis captis.

Mali ñ ſūt iterficiēdi ſꝫ flagellis
emendandi.

Circuncelliōes[o] illos ⁊ cľicos
ptis dona i:quos de hippo
nenſi ciuitate ad iudicium pro fa
ctis coꝝ publice diſciplie cā dedu
xerat:a tua nobilitate cōperi au
ditos ⁊ pľimos coꝝ đ homicidio
qđ in reſtitutū p̄ſbꝛum catholicū
cōmiſerunt:⁊ de cede innocētij al
terius catholici p̄ſbꝛi atqꝫ de ocu
lo ei᷑ effoſſo ⁊ de digito p̄ciſo fuiſ
ſe cōfeſſos[p]. Unn̄ mihi ſolicitudo[q]
maxima icuſſa ē:ne forte ſublimi
tas tua cenſeat eos tanta legum

b Uapulat. ſ. v. q. v. non omnis.

c Paucis. q̄dam eni ignorantia ꝓ pte excu
ſat ꝓ pte non:vt. xxx. q. i. de his. ſ. di. viij. cō
ſuetudo.

d Odiſſe. cū puer nō pōt odio hr̄i: ñ pōt ut
ingrat᷑ exheredari:ut C. de inoffi. teſta. ſiqs
in ſuo.

e Paratus. ſ. e. q. i. paratus

f Timerēt. ergo que pena magis timeť:illa
ē magis iſligenda:ſiuū ſit pecuniaria ſiue cor
poralis:vt. xvi. q. vi. cognouim᷑. ⁊. c. de la
pſis. ⁊. j. e. q. v. ꝓdeſt ⁊ expiſſe dr̄ ex ut lit. ñ
ꝯteſ. qm̄ frequēť. in fi.

g Diminueť. qſdam eni de᷑ rapit de medio
ne malicia mutet intel lectum eorum:vt. j. de
pe. di. iiij. §. veruꝫ hoc.

h Sed odio. ſ. e. q. c. ꝙ chriſtuſ. ꝯtra.

i Poſt aſcētionem. illud p᷑ poti᷑ includit
die aſcēſionis qꝫ exclu dit. nā aľs ñ eſſēt. x. di
es niſi dies aſcenſiōis cōputareť. lxxvi. di. ſci
re.

k Quiſqs. vba cre ſconij.

l Inimic᷑. ſ. lxxxvi. di. odio. ſ. e. q. duo iſta

m Debet. hoieꝫ. ar. ꝙ cum pecunia poſſumus allicere ali
quos ad fideꝫ:vt. j. e. q. vij. ꝙ antē. ⁊. ſ. xlv.
di. q ſyncera. ſb tali. n. conditione poſſumus
aliquā ducere in vxo rē vt fiat chriſtiana:ut
xxviij. q. i. cane. ⁊ poſ ſum᷑ eos grauioribus
penſionib᷑ onerare ut ꝯuertanť. j. e. q. vi. iam
vero. qđ ſatis admitti pōt:⁊ ſic i talib᷑ ſpūa
lib᷑ licite fit pactio vbi agitur de conuerſione
alicuius ad fidē:⁊ ſic ñ obſtat. i. q. ij. qꝫpio.
io.

n Quod autem. Nulli lꝫ occi dere niſi ha
beat ptātē gladij. nec tunc lꝫ:niſi cū hoc faci
at amore iuſticie:vt. ſ. q. ꝓx. ea vindicta. ⁊. j.
e. miles. Itē ſi ſpes eſt correctionis:nō dꝫ oc
cidere. ſed ſi nō ē ſpes correctōis:poteſt occi
dere vel red dere eum

inutilē ad ma lefaciendum: vt. ſ. q. proxi.
eſt iniuſta. j. e. c. lex debꝫ. Si autem parat᷑
ſit corrigi:nec occidi dꝫ nec debilitari imē
bris:ut hic. ⁊ j. e. c. i. ij. ⁊. iij. Et hec vera ſť
ꝙ iudex ſolus pōt occidē:ni ſi ſint aliq no
cturni depopu latores agroꝝ ľ ſint latrones
i publicis ſtra tis:quos qui libet pōt occi
dere:ut. C. qñ li. vnicuiqꝫ ſiñ iud. ſeipm uin
di. l. i. ⁊. ſ. q. i ij. fortitudo:vľ niſi defenden
do ſe occidat aliquem:ex đ homi. c. i. circa
fi. j. e. cū hō. h

o Circūcel liones. i reſtitutū. prop um nomen.

p Cōfeſſos. coram laico:⁊ ſic ē ꝯ:ex de iu
di. at ſi clerici. in fi. Sed iſti ꝓpter hēſim
ſūt facti de fo ro eius.

q Solicitu do. q2 ipē eos accuſauerat:lꝫ
non ex nomie

Q. V

vnde timuit ꝙ eſſet reus mor tis ipoꝝ:vt. j. e
vnuꝫ. in fi.

ſeueritate eē plectēdos:ut q̄lia fe cerūt:talia patiāt̃. ¶ Jt. Deoq3 his lr̃is obteſtoꝛ fidez tuā quā habes i chꝛiſto ꝑ ip̄i⁹ dn̄i nr̄i miſicoꝛdiaz ut hoc n̄ facias:nec oio fieri ꝑmit tas. Quis eni ab illoꝝ iteritu diſſi mulare poſſem⁹:qꝛ non accuſanti bus nr̄is ſ3 illoꝝ nōrijs ad quos tuende publice pacis uigilantia ꝑ tinebat p̄ntati uideant̃ examini: nolum⁹ tn̄ paſſiōes ſuoꝝ dei q̄ſi i aliene partis ſupplicijs uindicari non ꝙ ſceleſtis hoib⁹ lr̄iaz facino rum ꝓhibeamus auferri: ſed hoc magis ſufficere uolum⁹:ut uiui ⁊ nulla ꝑte coꝛpoꝛis trūcati uel ab i quietudie iſana ad ſanitatis ociu3 legū coercione dirigāt̃: uel a mali gnis operibus alicui utili operi d̄ putent̃. uocat̃ qdez ⁊ iſta dānatō ſ3 quis n̄ itelligit magis beneficiū q̄3 ſuppliciū nuncupandū:ubi nec ſeuiendi relaxat̃ audacia:nec peni tendi ſalutaris medicina ſb̄trahit̃. Jmple chꝛiſtiane iudex pij p̄ris officum. ſic ſuccenſere iniquitati memineris:ut non in peccatoꝛu3 atrocitatibus exerceas ulciſcendi libidine3:ſed peccatoꝛum uulneri bus curandi adhibeas uoluntatē noli ꝑdē paꝛnā diligentiā:quam i ip̄a inquiſitōe ſuaſti:quādo tāto rū ſceleꝝ ꝯfeſſionem non extento aculeo non ſulcātib⁹ ungul̄ n̄ urē tib⁹ flāmis:ſed uirgarū uerberib⁹ eruiſti. q modus coercōis ⁊ a ma giſtris artiū liberaliū ⁊ ab ip̄is pa rentib⁹ adhibet̃:ut ſepe in iudicijs ſolet ab epiſcopis adhiberi. No li ergo atroci⁹ uidicare quod leni⁹ iquirēdi q̄3 puniendi maioꝛ neceſ ſitas ē. Ad hoc. n. ⁊ mitiſſimi hōi nes facin⁹ admiſſu3 diligent̃ atq3 iſtant̃ examinare debent: ut qb⁹ parcāt ineniāt. ¶ Jt. De3 marcellio

Pret̃ ſuppliciū mōtiſ rei ſt̄ puniēdi

PEnā illoꝝ q̄uis d̄ tātis ſcele rib⁹ ꝯfeſſoꝝ rogo te ut pꝛeter ſuppliciū moꝛtis ſit ⁊ ꝓpt̄ cōſcien tiam nr̄am ⁊ pꝛopter catholicam māſuetudine3 ꝯmendādā. ip̄e eni fruct⁹ ad uos ꝑuenit ꝯfeſſiōis illo rum:qꝛ iuenit catholica eccl̄a:ubi erga atrociſſimos inimicos ſuet atq3 exhibeat lenitatem. Jn tāta qppe crudelitate:q̄ pꝛet̃ ſanguinē uindicta ꝓceſſerit:magna lenitas apparebit. ꝙ ⁊ ſi mō qbuſdā ur̄is illa atrocitate cōmotis uidet̃ indi gnū ⁊ q̄ſi diſſolutōnis ⁊ negligen tie ſile:tranſactis tn̄ motib⁹ aioꝝ qui recētioꝛib⁹ factis ſolēt turbu lenti⁹ excitari egregie lucuēta bo nitas apparebit. ¶ De3 donato.

Mali pꝛohibendi ſunt a malo ⁊ cogendi ad bonum.

VNum ſolu3 eſt:qd̄ i tua iuſti cia ꝑtimeſcim⁹:ne foꝛte: qm̄ qcq̄d mali ꝯtra chꝛiſtianā ſocieta tem ab hoib⁹ impijs igratiſq3 cō mittit̃:ꝓfecto graui⁹ eſt ⁊ atroci⁹ q̄3 ſi i alios cōmittāt̃: tu quoq3 ꝓ īmanitate facinoꝝ ac non poti⁹ ꝓ ꝯſideratione lenitatis chꝛiſtiane cenſeas coercendū:qd̄ te ꝑ ieſum chꝛiſtu3 ne facias obſecramus. ⁊ paulo p⁹: Ex occaſione terribiliū iudicū ⁊ legu3:ne eterni iudicij pe nas luant:coꝛrigi eos cupim⁹ nō necari. nec diſciplinā circa eos ne gligi uolum⁹ nec ſupplicijs quib⁹ digni ſt̄ coerceri. ſic ergo eoꝝ pec cata cōpeſce:ut ſint quos penite at peccaſſe. ⁊ paulo poſt: ꝓinde ſi occidēdos i his uiros putatis det̃ rebitis nos:ne ꝑ operā nr̄am iudi ciū tale quide3 ꝑueniat:quo ꝯper to i nr̄am ꝑnicie licētioꝛi audacia craſſabūtur neceſſitate nob̄ impa cta:ut etiam occidi ab eis eligam⁹ poti⁹ q̄3 eos occidendos ur̄is iudi cijs iferam⁹. ¶ Jdem. Quies ec cleſie ꝑncipū ſeueritate iuuatur.

PRodeſt ſeueritas ur̄a: cuius miſterio qes adiuuat̃ ⁊ nr̄a. ꝓdeſt itercesſio nr̄a:cui⁹ miſterio ſeueritatis tēperat̃ ⁊ ur̄a. non uo bis diſpliceat ꝙ rogamini a boniſ qꝛ nec nob̄ diſplicet:ꝙ timemini a malis. nā hominū iiquitatē etia3 apoſtolus paul⁹ nō tn̄ iudicio fu turo:ueꝝ ēt de p̄ntibus ur̄is ſecl̄a rib⁹ ꝑtātib⁹ terruit:aſſerēs ēt ip̄as ad diſpēſatōe3 diuie ꝓuidentie ꝑ tinere:ois iqt aia ꝑtātib⁹ ſb̄limio rib⁹ ſubdita ſit ⁊c̄. hec uerba apo ſtoli utilitatē ur̄e ſeueritatis oſtē dunt. ꝓide ſicut dilectōe3 iuſſi ſūt terrentib⁹ debē qui timēt :ita dile ctōe3 iuſſi ſt̄ timētib⁹ debere q ter rent. nihil cupiditate nocēdi fiat: ſed oia ꝯſulendi charitate. ⁊ nihil fiat imanit̃ nihil ihumaniter. ita foꝛmidet̃ ultio cognitōis:ut nec i terceſſoꝛis religio contēnat̃ :qꝛ ⁊ plectendo ⁊ ignoſcendo hoc ſolū bn̄ agitur:ut uita hominū coꝛriga tur:ꝙ ſi tāta eſt ꝑuerſitas ⁊ impi etas:ut coꝛrigendis reis nec diſci pline nec uenie remedia ſuffragen tur:ab oi tn̄ intentione atq3 ꝯſcia quā deus cernit:ſiue ſeueritate ſi ue lenitate nō niſi officiū dilectio nis impleatur. Palea

HOc tn̄ intelligendū ē de illis quos p̄ntia ſupplicia in meli us cōmutant:n̄ d̄ illis q obſtinati ſūt i malo:qui ſi ſemper uiuerent

r ¶ Nō facias ar. ꝙ i crimib⁹ pōt iudex pe nam tēperare: arg. 3. ij. q. iij. §. notandum.

s ¶ Jnteritu3. ar. ꝙ iudex ſe cularis poteſt coꝛrigere cleri cos icoꝛrigibi les:ut. j. e. ſi au dierit et̃ d̄ ſe. ex. ꝓpedimus

t ¶ Sed illoꝝ. iudicū.

u ¶ Notarijs. i. officiatis. i. q deferunt crimi na iudicibus. vt. iiij. q. iiij. §. alī. ſicut teſtes ſynodales de ferūt crimina epiſcopis. xx xv. q. vi. ep̄us

x ¶ Seruoꝛu3. i. quas patiūt̃ ſerui dei.

y ¶ Et nulla. 3. q. xx. ē iiuſta 3. ſed hic de in coꝛrigibilibus ibi nō.

z ¶ Dānatio. nō iudiceſ poſ ſe remittē pe nā:ſic. xxij. q. iiij. inocens.

⁊ ¶ Succenſē. i. iraſci.

ꝯ ¶ Jnquiſitio ne. i. ꝑ iqſitōe3 criminum.

ꝝ ¶ Et a magi ſtris. magr̄i n̄ incidūt i cano nē uerberādo clericos cā di ſcipline: et̃ de ſen. ex. ſup eo. dū tn̄ nō nimi um ſeuiant in eos:ut. ff. ad. l aql̃. pꝛecepto ris. qb⁹ aūt li ceat alios caſti gare:hēs. 3. e. q. iiij. duo iſta. vij. q. i. ſ. c̄. dat̃ aūt iſta ꝑtās patri i filio cle rico quouſq3 ſacru3 oꝛdinē receperit:licet tn̄ oꝛdo n̄ libe ret a p̄ria ꝑtā te:ut. liiij. di. ſi ſuus. vn̄ maio rē ꝑtātē h3 ma giſter in diſci pulo q̄3 paī in

filio:cum magiſter ad huc poſt oꝛdinē h3 eū in ꝑtāte ꝑ illā decre. ſu per eo.

a ¶ Ab ep̄is. nō tn̄ ma nibus. ꝓp̄is hoc facere pōt:ut. lxxxvi. di. non liceat. nec ꝑ laicu3 pōt hoc facere:ſ3 ꝑ clericū ut et̃ de ſen. ex. vniuer ſitatis. eſt ergo hic. ar. ꝙ iudex eccl̄iaſtic⁹ vir gis pōt punire: ⁊ ꝙ cle rici virgis p̄nt puniri: vt. v. q. v. illi q. ⁊. xlv. di. cum beatus. io.

b ¶ Pena. hic dr̄. ꝙ. ꝓ pter tria parcen dū ſit iſtis:tū qꝛ uidēt eccl̄iam leſā h̄re ꝯſciaꝫ ſi ad denūciatōe3 ſuā iſti occidāt̃:tu3 ꝓpter ſpem coꝛrectōnis:tum ꝓpter māſuetudinem eccleſie.

c ¶ Tranſactis. arg. ꝙ executio ſn̄ie ſiue in cā ciuili vel criminali diſ ferēda ē. xi. q. iij. cum apud. ar. 3. ij. q. i. ſicut.

d ¶ Unum ſolū eſt. ꝑ opa3. i. ꝑ q̄relas nr̄as. ⁊ ē hic ar. ꝙ ſi iu dex ſuſpendit aliquez ad q̄relā clerici:ꝙ cleri cus n̄ poſſit ꝑmoueri: ut. 3. c. xx. ⁊ de pe. di. i ꝑiculoſe. ⁊ et̃ de exceſ. ꝑ. ex lr̄is. argu. 3. 3. q. iij. maximian⁹. ⁊. j. e. n̄ vos. ⁊. ff. de bo. liber. q cu3 maioꝛ. §. i. ⁊ eſt ex pꝛeſſum et̃ de homi. poſtulaſti. ⁊. c. tua.

e ¶ Occidi. arg. eſt hic ꝓ. h. qui dic̄:ꝙ cleric⁹ debeat potius ꝑmittē ſe occidi: q̄3 ꝙ ipſe oc cidat. ut dixi. 3. e. q. i. in pꝛin.

f ¶ Prodeſt. ⁊ nr̄a. mutuū eni p̄ſtāt ſibi auxilium. j. e. pꝛin cipes.

g ¶ Coꝛrigat̃. q. d. ſiue ꝑ verba ſiue ꝑ pecuniā ſiue alio modo non re fert:ſic. 3. e. q. iiij. ea vi dicta. io.

262

h q Uid ğ.puniret ergo.hoc ꝺe penitentibus tm̄:ut.j.ꝺe pe. ꝺi.iij.§. au ctoꝛitas.nā quoꝛūdā pena incipit h̄ ꝛ ꝺurat i īfinitū:ut.j.ꝺe pe.ꝺi.iij ignis ſuccēſus ē.ſicut ecōuei ſo:qn̄qꝫ remunerat aliq̄s tēpoꝛaliter :ut eos puniat eternaliter:ut.xxij.q.ij.ſi quelibet.

i Falſū ē.q.d.exq̊ falſū ꝺixerūt i vno:ꝺicūt ğ ꝛ in alijs.ꝛ eſt hic arg.ꝙ in ſtrumētū uel teſtm̄ ſi ē i vno falſū:ğ ꝛ i oibus ut.s̄.ꝺi.ix. ſi ad ſacras

k Non ꝑueniri. tūc ſnīa iudicis ꝑuenſret: ſiqs hic plene punit⁹ ec̄t i futuro n̄ puniret

l Judicis.i.chꝛiſti.

m Jn peccatoꝛē.non punitū ſufficienter.

n Exercēde.i futuro.

o Jſraelit.i.ꝺeo iſra elitarum.

p Leuis.ecce ꝙ lenē ꝺicit culpā maledicere ꝺeo:cū magis ſit male dicere ꝺeo q̄ꝫ pꝛincipi ſic.C.ſiqs ip. maledi. l.vna.

q Reos.j.q. viij.ſi nobis.

r Defendat.oēs fugi entes ad eccl'iam tene tur ꝺefendere:ut.xvij. q.iiij.reū.ꝛ hoc uerum ē ſiue rei ſint ſiue n̄:ni ſi in caſib⁹ :ex̄ ꝺe imu nit.eccle.iter.Sꝫ illos q n̄ fugerint ad eccl'iaꝫ qn̄qꝫ iuuabit qn̄qꝫ n̄. ſi eni ſpes ē coꝛꝛectōis ꝺebet eos iuuare:ut.s̄. q.ꝓx.ē iniuſta. Jtem ſi iniuſte ſint cōdēnati aliqui oibus mōis iu uabit eos.ſi autē iuſte tūc tēpate ꝛ n̄ ipoꝛtune iuuabit eos:ſꝫ tq̄ꝫ īſce dēdo ꝓ eis:ne ex indi ſcreta ꝺefēſione icidat eccl'ia i malā opinionē vt.xiiij.q.vlt.hi q.ꝛ.s̄. q.iij.n̄ in ferēda.Et lꝫ teneat' aliquos ꝺefēde re:nō tn̄ tenet' bellū ꝓ eiſ mouē:ut.C.ꝺ ep̄ali audi.addictos ſuppli cio.io.

s Ergo illo.n̄ occides

t d E occidēdis. mi les. ſb ptāte aliq̄ conſtitutus:ut.j.e. mi les.niſi hoc fiat iiuſto bello:vt.j.e.ſi homici dium.ꝛ in caſibus po ſitis in ſumma.

u Pꝛo ſe.ſic ergo of ficiatus n̄ pōt eē aduo cat⁹ i ꝓpꝛia cā:ꝛ ita of ficium ſuū ē ei ꝺamno ſū.Sile.x.q .iij. h̄ ius ſicut nec in cā ſua pōt qs eē iudex:ut.s̄.q.iiij it.vel ꝺic ꝓ ſe.i.ꝓ ꝓua to odio.io.quod pmo ꝺixit falſuꝫ eē: cum in

ſemꝑ peccarēt:quoꝝ pena hic ici pit ꝛ i eternū ꝺurabit. Item hie rony.i naū. Jmpn̄tiaꝝ n̄nulli puniūt:ne i eternū flagellent.

QUid ergo ait ꝯtra ꝺn̄m cogi tatis?ipe ē q creauit mūdum ꝛ ꝯſūmatōem ei⁹ faciet. ꝙ ſi uob uit crudel' ꝛ rigidus ꝛ cruētus: ꝙ i ꝺiluuio genus ꝺeleuit humanuꝫ ſuper ſodomā ꝛ gomoꝛꝛā ignem ꝛ ſulphur pluit:egyptios ſubmer ſit i fluctib⁹: iſraelitaꝝ cadauera ꝓſtrauit i eremo. ſcitote euꝫ ideo ad pn̄s reddidiſſe ſupplicia: ne i eternū puniret. Certe aut uera ſt̄ que ꝓphete loquūt' aut falſa. Si uera ſt̄:que ꝺe ſeueritate ei⁹ uidēt' ꝺicere?ipi ꝺixerūt non iudicabit bis in idipſum i tribulatione. Si autem falſa ſunt:ꝛ falſū ē hoc qꝺ ꝺr̄:nō ꝯſurget ꝺuplex tribulatio falſa ē ergo ꝛ crudelitas que i lege ſcripta ē.qꝺ ſi uerum eſt ꝛ negare nō poterūt ꝺicente ꝓpheta: nō iu dicabit ꝺeus bis i id ip̄m i tribula tione:ergo q puniti ſūt: poſtea n̄ puniēt'.ſi aūt poſtea puniēt' :ſcri ptura mētit':qꝺ nefas ē ꝺicere.re ceperūt ergo ꝛ q i ꝺiluuio ꝑierunt ꝛ ſodomite ꝛ egyptij ꝛ iſraelite i ſolitudie mala ſua i uita ſua. Que rat ergo hic aliquis:ſi fidelis q ꝺe pꝛehenſus fuēit i adulterio ꝺecol letur:qd ꝺe eo poſtea fiat.aut eni puniet' ꝛ falſū ē hoc qꝺ ꝺr̄:n̄ iudi cabit ꝺeus bis i idip̄m i tribulatōe aut non puniet': ꝛ optandum eſt adulteris:ut ipn̄tiaruꝫ bꝛeui ꝛ ci ta pena cruciatus fruſtrēt' etnos ad qꝺ rn̄debim⁹:ꝺeuꝫ ut oium re rū ita ſuppliciōꝝ quoqꝫ ſcire mē ſuraꝫ ꝛ n̄ ꝑueniri ſnīa iudicis nec illi i peccatoꝛē exercendē ꝺehinc pene auferri ptātē: ꝛ magnū pec catuꝫ magnis ꝺiuturniſqꝫ lui cru ciatib⁹.ſiqs aūt punit⁹ ſit ut ille i lege qui iſraelitis maledixerat :ꝛ q in ſabbato ligna collegerat: ta les poſtea n̄ puniri:qꝛ culpa leuiſ ꝓn̄ti ſupplicio ꝯpēſata ſit. Item grego. Qui rei ſūt ſanguis ab ec cleſia ꝺefendi ꝺebent.

REos ſanguis ꝺfendat' eccl'ia ne effuſione ſanguis ꝑticeps fiat. Hic apparet:ꝙ mali flagell' ſt̄ coercendi:nō mēbꝛoꝝ trūcati one ul' tꝑali moꝛte plectēdi. Sed obijcit' illꝺ qꝺ ꝺn̄s ait ad moyſen maleficos n̄ patieris uiuē. Item Qui coicrit cū iumēto:moꝛte mo riat'. Adulterij ēt uel blaſphemie crie notat⁹ imiſericoꝛdit' lapidari iubet'. Jtē moyſes q legeꝫ accepe rat cultoꝛes idoli moꝛte puniuit. Samuel ēt agag piguiſſimum re gē i fruſtra ꝯcidit. Finees quoqꝫ iudeū cū madianita coeunteꝫ gla dio trāſfixit:qꝺ ē ei reputatuꝫ ad iuſticiam.ſil'r n̄nulli i uet'ri teſtō i ueniunt' malos trucidaſſe:nec tn̄ trāſgreſſoꝛes legis ſꝫ ꝺefenſoꝛes appellāt'. Pꝛohibet' ergo illo pꝛe cepto qſqꝫ ſua auc'te i necem alicu ius armari:n̄ legis ipio reos moꝛ ti tradē.q eni publica ptāte fūct⁹ ipſi⁹ legis iperio malos ꝑimit nec illius pꝛecepti tranſgreſſoꝛ nec a celeſti ꝑr̄ia alien⁹ habet'. Unde augu.ad publicolā.

Ex officio n̄ ē peccatū hōiē occidē

DE occidēdis hōib⁹ ne ab eis quiſqꝫ occidat':non mihi pla cet ꝯſiliuꝫ:niſi foꝛte ſit miles aut publica functōe teneat': ut n̄ ꝓ ſe hoc faciat:ſed ꝓ alijs uel ꝓ ciuita te ubi ēt ipe eſt:accepta legitima ptāte ſi ei⁹ cōgruit ꝑſonē. q uō re pellūtnr aliquo terroꝛe:ne mala faciant:ēt ipſis foꝛtaſſe aliqd pꝛe ſtat'.hic aūt ꝺictū ē :ne reſiſtam⁹ malo:ne nos uidicta ꝺelectet: q̄ alieno malo aium paſcit: n̄ ut coꝛ rectionē hoium negligam⁹. Un̄ nec re⁹ ē moꝛtis aliene:q cum ſue poſſeſſionis muroꝝ ambitū circū duxit:aliqs ex ipoꝝ uſu ꝑcuſſus i terijt:neqꝫ eni reus ē chꝛiſtianus ſi bos eius aliquē feriēdo uel equ⁹ calcē iaciendo aliquē occidat.aut ideo n̄ ꝺeberent chꝛiſtianoꝛuꝫ bo ues hr̄e coꝛnua aut equ⁹ ungulas aut dentes canes:aut uō quoniā paulus apl's ſatis egit:ut i tribūi noticiā ꝑferret inſidias ſibi eſſe a qbuſdā ꝑditis ꝓparatas:ꝛ ob hoc ꝺeductoꝛes accepit armatos:ſi i illos ſcelerati hoies icidiſſēt: pau lus i effuſiōe ſanguis eoꝛū ſuum crimē agnoſceret?abſit ut ea que ꝓpter bonū ac licitū facimus aut hēmus.ſi aliqd ꝑ hoc pꝛeter nr̄aꝫ uoluntatem cuiq̄ꝫ mali acciderit: nobis iputet'.aliogn nec ferramē ta ꝺomeſtica aut agreſtia ſunt ha benda: neqs ex eis ul' ſe uel alteꝝ

uenia' hoc ꝓhibitum nec lr̄a iſta ꝯdicit b.

x Perſone.hoc ꝺicit ꝓpter ep̄os qui hn̄t iuriſdictōeꝫ ſecl'arē. ſꝫ nō ꝑn̄t ꝑſidē cāis ſanguis:ut.xv.q.iiij.c.i.ꝛ.j.e.q.viij.his a quib⁹ ꝛ.c.ſepe.

y Un̄.q.d.cū qs ex officio ſuo occidit aliquē:nō ē ei imputandū ſi ex officio ta li ſequant' hōi cidia ita ꝯtinu ant' ſeq̄ntia ex empla. vel ſic ꝯtinua:ſi aliqſ repellēdo ma los occidat ali quē:hoc n̄ eſt ei imputādū.

z Reus ē. ni ſi equ⁹ ille fu erat calcitro ſus vl' bos fu erat cōnupeta Nā ſi taliſ no cuerit hn̄ tene tur ꝺn̄s:ut ff. ſi q̄d.pau.fe.l i.§.i.ꝛ.ij. ꝛ ge neral'r ſi habu erit tale aial: qꝺ ꝯſueuit no cere:ut urſū le onē vl' apꝛū ſi ue ligatū ſiue nō:ꝛ ſi occiſus fuerit liber hō ꝑſtabit.cc.ſol'. ſꝫ ſi al'r nocue rit cōdēnabit' ꝑꝫ arbitriuꝫ iu dicis.ſꝫ i ceťis reb⁹ ꝯdēnatur pēa ꝺupli :ut ff.ꝺe edi.edic. hi.n.ꝛ.l.ſequē ti.

ꝛ Paul⁹.ar. ꝙ n̄ iputat' cle rico:q ad ꝺefē ſionē ſui iuris vocat milites: ꝛ aliqs ibi oc cidat':ſic.s̄.e.q iij.maximian⁹

ꝯ Bonū. ar. ꝙ ſi aliqs ꝺat opam licite rei q non ē ei im putāduꝫ ſi ali qd male ide ſe quat': ut.l.ꝺi. ſepe.ꝛ.c.qa te ꝛ ꝺi.vi. teſtm̄. nā ꝺeus ē iſpe ctoꝛ coꝛdiſ ꝛ n̄ operis:ut.xv. q.vi.c.i. Jtem ē hic ar.ꝙ non ois q occaſio neꝫ ꝺāni ꝺat: ꝺān̄uꝫ ꝺediſſe videtur.ꝛ hoc hēs in bꝛocar dis.xxxi.q.ij. ꝺe nepꝰ. ꝛ ꝺi.

l.ſepe.ff.ad.l.
aqui.q occide
rit.§.penulti.
a ¶ Poſſit.ar.
ꝙ nõ ſẽp ꝓhi
betur bonum
ꝓpter malum
qõ ſequi põt:
ar.ꝫ.xxij.q.i.i
nouo.ꝫ.xxi.di
deniqꝫ.ꝫ.io.
b ¶ Si nõ lic3
tanto.id
ẽ magiſ peccat
bonus aliquis
ſe occidẽdo ꝗ̃
maluſ:q2 mal᷒
credit ſe mere
ri per hoc.
c ¶ Cauendi.i.
q2 cauẽ volu
m᷒:ne aliquis
nos ledat.
d ¶ Semetipõ
vñ qlibet ꝑmo
ſibi faciat ele
moſynã:deide
ꝓxio.de peni.
di.iij.ſane ca
uendũ.vñ poſ
ſũ mihi ꝯſulẽ
cũ dãno alteri
us:vt.ff.ad.l.
aq.ſiqs fumo.
ar.ꝫ.xxij.q.ij.
pꝛimum.ꝛ.xi.
q.iij.ſiqs vero
e ¶ Except᷒.ar
gu.ꝙ pſõa ad
quã loqmur ñ
intelligit̃ exce
pta in generali
ſermone:vt.ff.
de pig.paulus
§.vlti.argu.eo
ipõ ꝙ qd ñ ex
cipit̃:itelligit̃
icludi:vt.ſ.lv.
di.ſi euangeli
ca.ꝛ ex̃ de iure
pa.ex lr̃is.Itẽ
ẽ hic arg.ꝙ id
qõ de vno dr̃:
de oĩbus alijs
intelligẽdũ eſt
vt.ij.q.i.multi
ꝛ.ſ.di.iiij.de
niqꝫ.ꝛ.di.v.ad
eius.Itẽ ar.ꝙ
verbu3 idiffini
te ꝓlatũ gene
ralit̃ itelligẽdũ
ẽ:vt.xxxi.q.i.
qd ſi doꝛmiẽit
Tu dixiſti
iſte dixit
iudam marty
rẽ eſſe:cũ pñia
ſit uindicta:pu
niens in ſe qõ
ſe cõmiſiſſe do
let:vt.j.de pe.
di.iij.pñia.vñ

interimat.nec arboꝛes plantãde
ne qs ex eis ſe ide ſuſpẽdat.nec fe
neſtra facienda:ne ꝑ hanc ſe qſꝗ̃
precipitet:ꝛ qd pl'a cõmemorarẽ
cũ ea cõmemoꝛãdo finire nõ poſ
ſum?qd ẽ in uſu hoiũ bonũ aut
licitũ:unde nõ poſſit ꝑnicies irro
gari?ſeipſũ etiã ꝑimere nll'a legiſ
auctẽ alicui dimittit̃.Unde au
guſti.libꝛo ꝑmo de ciuitate dei.
Qui dõ auctoꝛe bella geſſerit ꝑce
pta ñ occidẽdi neqꝗ̃ trãſgreſſi ſũt.
SI non licet ꝓuata poteſtate
alicui hoiez occidere inocen
tem:cui occidẽdi lĩnia3 lex nll'a cõ
cedit:ꝑfecto ẽt q ſeipz occidit ho
micida ẽ.ꝛ tãto nocẽtioꝛ cũ ſe oc
ciderit:ꝗ̃to inocẽtioꝛ ĩ ea cã fuit:
q̃ ſe occidẽdũ putauit.Nã ſi iude
factũ merito deteſtamur:cũqꝫ ue
ritas iudicat cu3 laqueo ſe ſuſpen
dit:ſcelerate illius traditionis au
xiſſe potius ꝗ̃ expiaſſe cõmiſſum
qm̃ de dei miſꝛicoꝛdia deſperãdo
exiciabilit̃ penitẽs nullu3 ſibi ſalu
bꝛis pñie locu3 reliqt:ꝗ̃to magis
a ſua cede ſe abſtinẽ dz:q tali ſup
plicio qd i ſe puniat ñ h3?Judas
eni cũ ſe occidit ſceleratiſſimũ ho
minẽ occidit:ꝛ tñ ñ ſolũ chꝛiſti ue
rũ ſue moꝛtis re᷒ finiuit hãc uitã:
q2 lic3 ꝓpt̃ ſcel᷒ alio tñ ſuo ſcelere
moꝛtuus eſt.cur aũt q nihil mali
fec̃:ſibi maleficiat:ꝛ ſeipm iterfi
ciẽdo hominẽ interficiat inocẽte3
ne aliũ patiat̃ nocẽte3:atqꝫ in ſe ꝑ
petret peccatũ ꝓpꝛiũ:ne i eo perpe
tret̃ alienũ.Itẽ i ſanctis cano
niciſqꝫ libꝛis nobis nuſꝗ̃ diuinit᷒
ꝑceptu3 ꝑmiſſũue reperiri põt:ut
uel ipi᷒ adipiſcende imoꝛtalitatis
uel ipi᷒ mali cauendi curãdiue cã
nobiſmetipſis necẽ iferam᷒.Nã
ꝛ ꝓhibitos nos eẽ itelligẽdũ eſt:
ubi lex ait non occides:ꝓſertim qa
nõ addidit ꝓximũ tuũ.ſicut falſũ
teſtimoniũ cum uetaret:falſum i
quit teſtimoniũ ñ dices aduerſus
ꝓximũ tuu3:nec iõ tamẽ ſi aduer
ſus ſeipm qſꝗ̃ falſu3 teſtimoniu3
dixerit:ab hoc ſe putauerit crimie
alienũ:qm̃ regl'a3 diligẽdi ꝓximũ
a ſemetipõ accepit:qm̃ qdem ſcri
ptũ ẽ:diliges ꝓximu3 tuũ ſicut te
ipm.poꝛꝛo ſi falſi teſtimonij non
min᷒ re᷒ ẽ:q de ſeipo falſum fatet̃
ꝗ̃ ſi aduerſus ꝓximũ hoc faceret
cum in eo pꝛecepto quo falſum te
ſtimoniũ ꝓhibet̃:aduerſus pꝛoxi
mũ ꝓhibeat̃:poſſitqꝫ ñ recte itelli
gẽtib᷒ uideri nõ eſſe ꝓhibitum ut
aduerſus ſeipm qſqꝫ falſus teſtis
exiſtat:quãto magis itelligẽdũ ẽ
ñ licẽ homini ſeipm occidẽ:cu3 in
eo quod ſcriptũ ẽ:ñ occides nihil
deinde addito:nec ipẽ utiqꝫ cui ꝑ
cipit̃ itelligat̃ except᷒.Ite3 nõ
occides nec te nec alteru3.nec.n.
q ſe occidit:aliud ꝗ̃ homine3 occi
dit.quaſda3 uero exceptiones ea
dem ipa diuina facit auctas.Sꝫ
his exceptis quos de᷒ occidi iubet
ſiue data lege ad pſonã ꝓ tpe expſ
ſa iuſſione ſiue ipe qui occidit mi
niſteriũ dz iubẽti ſic admiculũ gla
dius utenti:ꝛ iõ nequaqꝫ contra
hoc ꝑceptũ fecerũt:quod dictũ ẽ
nõ occides:qui deo auctoꝛe bella
geſſerunt:aut pſonã gerentes pu
blice ptãtis ſm̃ ius legis:hoc ẽ iu
ſtiſſime rõnis ipiũ ſceleratos moꝛ
te punierũt:ꝛ abraã nõ ſolum nõ
eſt culpatus crudelitatis crimie:
uer3 ẽt laudat᷒ ẽ noie pietatis:ꝙ
uoluit filiũ neqꝗ̃ ſcelerate:ſꝫ obe
diẽt̃ occidẽ.ꝛ merito q̃rit̃:utrũ
ꝓ iuſſu dei hñdum ſit:ꝙ iepte fili
am q̃ occurrit patri occidit:cu3 id
uouiſſet immolatu3:qõ ei uicto
ri redeũti de ꝑlio ꝑmit᷒ occurriſſ3
nec ſanſon alit̃ excuſat̃:ꝙ ſeipſu3
cu3 hoſtib᷒ ruina dom᷒ oppꝛeſſit:
niſi q2 ſpũs latenter hoc iuſſerat:
q per illũ miracula faciebat.His
igit̃ exceptis quos ul' lex iuſta ge
neraliter ul' ipe fons iuſticie deus
ſpãlit̃ iubet occidi:qſqs homine3
ul' ſeipm ul' quẽlibet occiderit:ho
micidij crimie inectit̃.Itẽ hoc
dicim᷒:hoc aſſerim᷒:hoc modis
oib᷒ appꝛobam᷒:neminẽ ſponta
neã moꝛtẽ ſibi iferr̃ debẽ:uelut fu
giẽdo moleſtias tpales:ne icidat
in perpetuas:neminem pꝛopter
peccata aliena ne hoc ipo incipiat
habere grauiſſimu3 pꝛopꝛium:ne
minẽ pꝛopter ſua peccata pꝛeteri
ta:q̃ magis in hac uita op᷒ eſt:ut
poſſint penitendo ſanari:neminẽ
uelut deſiderio melioꝛis uite:que
p᷒ moꝛtẽ ſperat̃:q2 reu3 ſue moꝛ
tis melioꝛ poſt moꝛtẽ uita ñ ſuſci
pit.Itẽ ꝯtra petilianũ.
Nemini lic3 ſibi man᷒ inijcere.
Tu dixiſti:laqueo tradito pe
rijt:laqueũ talib᷒ dereliquit
hoc ad nos oino non ꝑtinet.neqꝫ
eni ueneramur noie marty᷒ eos
q ſibi collũ ligauerunt.Itẽ hie
rony.i iona ꝓpheta.De eodem
Non eſt noſtrum moꝛtem ar
ripere:ſꝫ illata3 ab alijs libẽt̃
accipere.uñ ꝛ i pſecutoib᷒ ñ licet
mihi ꝓpa pire manu abſqꝫ eo ubi
caſtitas piclitat̃:ſꝫ ꝑcutiẽti colla
ſbmittẽ.Itẽ ex ꝯ.bꝛachareñ.
Nulla fiat oꝛatio ꝓ his:q ſeipos
interficiunt.

licitu3 eſt cuilibet pꝛo
peccatiſ ſuis ſe occidẽ.
g ¶ Talib᷒.ſũt vba au
guſtini.dic talibus.i.
malis.
h ¶ Marty᷒.ſ.i.q.i.
vide.j.xxxiiij.q.iij.ꝙ
autem.
i ¶ Non ẽ.abſqꝫ eo.
dicũt qdã ꝙ ubi
fides eccleſie ꝛ caſti
tas coꝛpoꝛis ipugnat̃
licet alicui ſe occidẽ:vt
hic inuit̃:cũ tñ aug.di
cat:ꝙ ad qõcũqꝫ malũ
qs cogat̃:nõ poteſt ſe
occidere:vt.ſ.q.iiij.di
ſplicet.melius poteſt
legi hec dictio abſqꝫ i
cluſiue.q.d.nec in iſtis
in quib᷒ magis videt̃
licet alicui ſe occidere.
ſic ponit̃ ibi pulchꝛe ſt
gene tue abſqꝫ eo qõ i
trinſecus latet.ſic poni
tur hec dictio abſqꝫ in
cluſiue.xxxv.q.iij.pꝛo
geniẽ.ꝛ.ff.de pig.acti.
l.i.xiij.q.ij.ebꝛon.
k ¶ Submittere.i.non
reſiſtere.

Placuit ut hi q ſibi ipis uoluntarie aut per ferrum aut per uenenū aut p precipitiuʒ aut p ſuſpēdiū uł quolibet mō iferūt mortem: nłła pſus p illis in oblatiōe ꝯmemoratō fiat: neqꝫ cū pſalmiſ ad ſepulturā eoꝝ cadauera dedu cant. multi eniʒ ſibi hoc per ignorātiā uſurpāt. ſilr ⁊ de his placuit fieri: q p ſuis ſcelerib⁹ moriūť: ipenitētes ſbaudiať. Idē in eodē li. i.

Nō ē reus homicidij miles: qui poteſtati obediēs hominē occidit

Miles cū obediēs ptāti ſb qua legitime ꝯſtitut⁹ ē: hoiem occidit: nulla ciuitatis ſue lege reus ē homicidij: imo niſi fecerit re⁹ eſt ipij ǒſerti atqꝫ ꝯtēpti. quod ſi ſua ſponte atqꝫ aucte feciſſet: i crimē effuſi humani ſanguis incidiſſet. Itaqꝫ uñ puniť ſi fecerit iniuſſus inde punieť ſi non fecerit iuſſus. Idem in queſtionibus exodi.

Homicida eſt: qui ſponte occidit quos iudex iubet occidi.

Qum miſter iudicis occidit eū quem iudex iuſſit occidi: profecto ſi id ſponte facit homicida ē etiam ſi enm occidat quem ſcit a iudice debuiſſe occidi. Idem.

Sicut iure laudať obediētia: ita rephēdiť q ſibi nō ꝯceſſa uſurpat

Lex eterna ita medio quodā loco poſuit aliq̄: ut i eis uſurpandis merito rephēdať audacia in exequēdis iure laudetur obedientia. abraā ſi ſpōtane⁹ i occidendo filio mot⁹ fuiſſet: execrabił hretur: at iubenti deo obſecūdans famulat⁹ ē. Idē i qōib⁹ ſup matt.

Bono aio officia uīdicte pñt iplēi

Officia uīdicte pñt iplē boni bono aio: qūo iudex ⁊ qūo lex. Idem ad macedonium.

Nō eſt iniqu⁹ ſed hūan⁹: q crimē perſequitur: ut hominem liberet.

Nō ē iniquitatis: ſʒ poti⁹ humanitatis ſocietate deuict⁹: qui ꝓpterea criminis ē pſecutor: ut ſit hominis liberator. Ideʒ

Quare ſint inſtituta regia ptās ⁊ legalia tormenta.

Nō fruſtra ſūt iſtituta ptās regis ⁊ cognitoris ius: ungule carnificis: arma militis: diſciplina dñantis: ſeueritas ēt boni patris. hñt oia iſta modos ſuos cās rōnes utilitates. hec cū timēť ⁊ mali coercēť: ⁊ boni quieti inť malos uiuunt. Item.

Nōnunqꝫ poti⁹ peccat: q cauſaʒ mortis prebet: qꝫ ille qui occidit.

Qum hō ab hoie occidiť: multū diſtat utrū fiat nocēdi cupiditate uł iiuſte aliqd auferēdi: ſicut fit ab inimico ſicut a latrone. an ulciſcēdi uel obediendi ordine ſicut a iudice ſicut a carnifice: uel euadendi uel ſbueniendi neceſſitate ſicut iterimiť latro a uiatore hoſtis a milite. ⁊ aliqñ qui cā mortis fuit poti⁹ in culpa ē qꝫ ille qui occidit: uelut ſi qſpiā decipiat fideiuſſorē ſuū: atqꝫ ille ꝓ iſto legitimuʒ ſuppliciuni luat: nec tñ ois qui cā mortis aliene ē: re⁹ ē: uelut ſi ſtuprū qſpiā petit: ſeſeqꝫ ſi nō ipetrauerit interimat. qd ſi fili⁹ timens pr̄is pia uerbera p̄cipitio pereat: qd ſi alius hoie liberato uel ne alius libereť: ſibi ipſi mortē inferat nunqd ꝓpter iſtas alienaꝝ mortiū cās aut ſceleri ꝯſentiēdum eſt aut uindicta peccati q̄ ñ fit nocendi ſʒ corrigēdi ſtudio: aut etiā pr̄na uerbera toleranda: aut opa miſericordie cohibēda ſt? hec cū accidūt debem⁹ eis hūanū dolorē ⁊ ñ ꝓpter illa ne accidāt recte factoꝝ repmam⁹ uolūtatē. Itē iſidor⁹

Qd ſacerdotes efficē docēdo nō ualēt diſcipline terrore poteſtas extorqueat.

Principes ſeculi nōnūqꝫ itra eccłam poteſtatis adepte culmina tenēt: ut p eādē ptātē diſciplinā eccłaſticā muniāt. Ceteꝝ itra eccłaʒ ptāteſ neceſſarie ñ eēnt niſi ut qǒ ñ p̄ualēt ſacerdotes efficere p doctirine ſmonem ptās hoc iperet p diſciplie ťroreʒ. Se pe p regnū ťrenū celeſte regnuʒ pficit: ut q itra eccłam poſiti ꝯtra fidē ⁊ diſciplinaʒ agūt: rigore p̄ncipū ꝯterāť: ipamqꝫ diſciplinā quā utilitas eccłe exercē ñ p̄ualet: ceruicib⁹ ſupboꝝ ptās p̄ncipał imponat: ⁊ ut uenerationē mereať uirtutē ptātis ipartiať. Cognoſcāt p̄ncipes ſeculi deo ſe debē eē redditūros rōnē ꝓpť eccłaʒ quā chriſto tuēdā ſuſcipiunt. Nā ſiue augeať pax ⁊ diſciplina eccłe p fideles p̄ncipes ſiue ſoluať: ille ab eis rōnē exigit q eoꝝ ptāti ſuā eccłiā

l Placuit. volūtarie. ſec⁹ ſi p furorē: tūc nō iputareť: vt. xv. q. i. ſiqs inſaniens. ⁊ c. illa.

m Cōmemoratio. Sʒ nōne cū illi cōicauimus viuo: ǧ illi mortuo cōicabimus: vt. xiiij. q. ij. ſane. ſʒ illud itelligas de cōione ſacroꝝ que dať in fine. Sed hec ſolutio nō eſt ſufficiēs. Nā ſiqs mortu⁹ ē ſine ſacris illis ⁊ ſine pñia ſi tñ fuit honeſta cā mortꝭ hñ admittitur ad orōnes eccłe: ſi. ex̄ de ſepul. ex parte.

n Ad ſepulturā. videtur ergo: ꝙ tales ſepelienť: vt hic ⁊. j. e. q. vij. qcūqꝫ. ſed hoc non ē veꝝ: ⁊ intelligas illō de canina ſepultura. Nā ⁊ ꝯtrito qñqꝫ denegať eccłaſtica ſepultura: vt ex̄ de torniamētis. c. i. ⁊ ex̄ de rap. ſup eo.

o Pro ſcelerib⁹. ſic fures ⁊ latrones: vt ex̄ ǒ fur. fures. niſi fuerit ꝯtriti: vt. xiij. q. ij. c. ultimo.

p Miles. impij. ar. ꝙ rōne mādati excuſať aliqs ēt ſi ꝯ cōſciētiā faciat: vt. ſ. e. q. i. qd culpať in fi. ex̄ de offi. iud. dele. paſtorał §. qr vero.

q Qum miſter. ſpōte. ar. ꝙ ñ excuſatur vxor q̄ reddit debitum illi quē ſcit ꝯſāguineū ſuū de mādato eccleſie. Sed diſtinguiť ex̄ de ſen. ex. iqſitiōi. ⁊ de reſtitu. ſpolia. lr̄as.

r Lex etna. ſi ſpontane⁹. ſi. xiiij. q. v dixit. ad hoc facit. xxij q. ij. c. abraam.

ſ o Officia vindicte. i. vīdicta ex officio.

t Qūo iudex. i ex ordinarijs vbi nō ē ſtatuta pena criminis.

u Lex. i. vbi ē ſtatuta pena cris ad vtrunqꝫ ex̄ de off. ⁊ pote. iudi. dele. de cāis. verſus fi.

x n Nō ē. cris. ſ. xlvi. ⁊ q emēdat.

y n Nō fruſtra. ſ. di. iiij. facte ſunt

z Modos. ad qd fiant: vt. ſ. q. iiij. q peccat

⁊ Cās. Nā ſine cā nemo puniend⁹ eſt. xvi. q. vlti. inuentum.

ꝯ Rōnes. nā ſʒ legeſ iudicandū ē. iij. q. vij. iudicet.

ꝝ Vtilitates. nā hoc ſolū bene agiť: vt vita hominū corrigať: vt. ſ. e. ꝓdeſt. io.

a c Qum hō. latro. furē nocturnuʒ licet occidē. ſʒ diurnū nō: niſi telo ſe defendat: vt ex̄ de homi. ſi pfodiens. Si aūt fur nocturn⁹ poterat dephēdi ſine leſione: teneť ille q eū occidit: vt. ff. de ſicar. furem. Itē latronē inſidiantē in itineri b⁹ licet cuilibet occidē vt. C. qñ li. vni. ſine iudi. vin. l. i. ⁊ ij.

b Poti⁹. j. ꝓxi. q. vlt. q aliorum.

b Potius. ſicut magis pūitur ꝯſulens qꝫ faciens: vt. j. ꝓxi. q. vlt. q aliouʒ. ⁊. lxxxvi di. tanta. Ingrenduʒ ēt ē qs pmo cāʒ mali prebuerit: vt C. ad l. iuł. de vi pu. ſiquis. ⁊ ff. ſi quadrupes paupi. fe. di. l. i. §. cū arietes.

c Suppliciū ſed certe illud nullo iure inueniť: ꝙ fideiuſſor poſſit occidi ſi ñ exhibet illū ꝓ quo fideiuſſit licet fideiuſſit ꝓ reo criminis. Sed ſi fideiuſſor reuʒ cris ñ exhibet pecunialr pūitur. Sʒ ſi dolo eum non exhibet puniť arbitrio iudicis: vt ff. de exhi. reis l. ſiqs reum. ⁊ C. ad turpil. l. ij. potius ergo reſpiciť hic factū vel ꝯſuetudo alicuius loci qꝫ ius.

d p Principes. ſ quattuor capitula ad hoc inducunť: vt p̄ncipes eccłas ǒfendant ⁊ reoſ ñ pmittāt viuē

e Intra eccłiā laici habēt iuriſdictōeʒ multipliciť itra eccłā qñqꝫ i pſonis ipſis: cum ſint corrigibiles: vt xxxij. di. eos qui. ⁊. j. e. de lyguribus. Iteʒ qñqꝫ ꝓpť ambitionē alicui⁹ vt. lxxix. di. ſi quis pecunia. Itē cū fidē volūt ſbuertē: vt di. viij. quo iure. ⁊. ſ. e. c. i. ⁊ xvij. diſtic. nec

tradidit. Item leo papa.

Et regia ptās ⁊ ſacerdotal' defē dat auctas que ad diuinā confeſ ſionem pertinent.

Res⁹ oēs al'r tute eſſe nō pñt niſi q̄ ad diuinaꝫ pfeſſionem ptinēt: ⁊ regia ⁊ ſacerdotal' dfen dat auctas. Itē ex p. turoñ. iij

Sacerdotal' admonitō quos cor rigē ñ ualꝫ: ſclaris potētia cōrigit

Inceſtuoſi⁹ parricide hōicide multi apud nos reperiunt. ſꝫ aliq ex illis ſacerdotū nolūt ad monitōib⁹ aurē accōmodare uo lētes i pſtinis pdurare criminib⁹ quos oꝫ p ſclaris potētie diſcipli nā a tā praua pſuetudie coerceri q p ſalutifera ſacerdotuꝫ monita noluerūt reuerti. Itē hierony. ſuper hieremiam.

Malos cōprimere ⁊ bonos ſble uare: regum officium eſt.

Regū officiū ē ppū facē iudi ciū atq iuſticiā: ⁊ liberare de manu calūniātiū ui oppreſſos: ⁊ pegrinis pupilliſq ⁊ uiduis q fa cili⁹ oppmūt a potētib⁹: pbē auxi liū. ⁊ ut curā eis pceptor dei ma iorē inijcēt: itulit: Nolite ptriſta ri: ut nō ſolū eripiatis: ſꝫ ne patia mini qdē ut ura pniuētia eueniat eos ab alijs ptriſtari: ⁊ ſāguinē in nocētē ñ effūdatis in⁹ loco iſto. ho micidas. n. ſacrilegos ⁊c̄: ⁊ poſt pauca: ſi igt hoc feceritis: o reges iuda tenebitis pſtinā ptātē. Ipſiſ aūt pncipib⁹ ⁊ ptātib⁹ fidē ⁊ reue rētiā ſuari oꝫ: quā q ñ exhibuērit apud deū pmia iuenire ñ poterit. Unde idē hieronymus.

Eterna mercede fraudat q fidē ⁊ reuerentiā ptātib⁹ ſuare ptēnit.

Si apud carnales dños in mi nimis fideles fuerit: icipient eis apud deuꝫ pmia maiora pmit ti. ornat aūt doctrinaꝫ dñi: q ea q̄ pditioni ſue apta ſūt facit: ut e di uerſo pfūdit eā: q nō eſt ſbiectus i oib⁹ ⁊ cui pditio ſua diſplicet: q⁹ ptradictor atq fraudator i nullo fidē bonā oñdit. quō eni pōt fide lis eē i ſba dei: q carnali dño fideꝫ exhibē ñ potuit? Item ambro. in li. i. de patriarchis.

Militaris diſciplia ſgia oia ſuat

Dicat⁹ aliqs cum ipſe uicerit: q̄ uo dixit abraā ad regē ſodo mor nihil ſumā abs te. cum pda utiq i ptāte uictoris fuerit: decet militarē diſciplinā: ut regi ſeruen tur oia⁹. ſane his q ſecū fuiſſent in adiumētū fortaſſe ſociati: parteꝫ emolumēti tribuendā aſſerit tāq mercedē laboris. Ideoq qm ſibi mercedē ab hoie ñ qſiuit: a deo ac cepit: ſicut legimus ſcriptuꝫ: quia poſt hec uerba factū ē uerbuꝫ dñi ad abraā i uiſu dicens: noli timere abraā ego ptegā te: ⁊ merces tua erit magna ualde. Preterea ſicut pncipib⁹ ⁊ ptātib⁹ fidem ⁊ reuerē tiam exhibē cogimur: ita ſeculari um dignitatuꝫ admiſtratorib⁹ de fēdēdaꝝ ecclaꝝ neceſſitas icūbit qō ſi facē ptēpſerit: a cōione ſūt re pellēdi. Unde iohannes octau⁹

Querimōias ecclaꝝ: q̄ i dignita tib⁹ agūt: attenti⁹ debent audire.

Admiſtratores⁹ plane ſeculari um dignitatū: q ad ecclarum tuitionē pupilloꝝ ac uiduarū pte ctioneꝫ rapaciūq refrenationem pſtituti eē pculdubio debēt: quo tiens ab epis ⁊ ecclaſticis uiris cō uenti fuerit: eoꝝ qrimonias atten ti⁹ audiāt: ⁊ ſm qō neceſſitas expe tierit abſq negligētia examinent ⁊ diligēti ſtudio corrigāt. q ſi dei timoreꝫ p̄ ocul' nō hñtes negligē p⁹ ſcdaꝫ ⁊ tertiā admonitōeꝫ iuen ti fuerit: oī ſe nouerit cōione uſq ad pdignā ſatiſfactōeꝫ priuatos. Itē hiero. ſup iohel.

Non ſoluꝫ homines: ſed ptrarie fortitudinis ſunt ultrices ire dei.

Nō ſolū hoies miſtri ſunt ⁊ ultores ire dei his: q malum opant: uñ ñ ſine cā gladiū portāt ſꝫ ēt ptrarie fortitudies⁹ q̄ appel lāt furor ⁊ ira dei. Idē ſuper iſaiam. Qui crudel' iugulat: ñ ē talis: q̄lis patientibus uidet.

Nō ē crudelis q crudeles iu gulat: ſꝫ crudelis iō uocatur: qꝛ crudelis patientib⁹ eē uidetur. Nā latro ſuſpēſus patibulo cru delē iudicē putat. Idē ſup eze chielē li. iiij. Miſter ē dei: q ma los pcutit i eo q mali ſunt.

Qui⁹ malos pcutit i eo q mali ſūt: ⁊ hꝫ uaſa int'fectōis ut occi dat peſſimos: miſter⁹ ē dei. Idē ſup epl'aꝫ ad galathas li. ij.

Non ſcelus admittit iudex: qui homines uincit.

Qui ōr ñ ē auctō ſcelēis hoies uiciēdo. Idē ſup hieremiā

Nō ſanguinem effundit: q homi cidas ⁊ ſacrilegos punit.

Homicidas⁹ ſacrilegos ⁊ uene narios pūire nō eſt effuſio ſan guis: ſꝫ legū miſtiū. Itē cypan⁹

Principes pplīs parcē ñ debent

Si audieris in una ex ciuitati bus quas dominus deus tu us dabit tibi inhabitare illic dicen tes: eamus ⁊ ſeruiamus dijs alie nis: quos deos ñ nouiſti: iſticiēs

licuit. Iteꝫ cū falſari⁹ ē cl'icuſ vt ex̄ ō cri. fal. ad falſarioꝝ. Item ⁊ cuꝫ ſci ſcia faciūt cleri ci ⁊ cū ptēnunt excōicatōem: vt. j. de lyguri bus. Itē ⁊ vbi cūqꝫ eccl'aſtica ptās deficit: vt hic. Item ⁊ cū tributuꝫ petūt ab eccl'a: vt. j. e. q. viij. pueníoꝛ

r Non preua lent. ſ. di. xcvi. duo. ſ. diſti. x. quoniā. ſ. xi. q i. iſtud.

ſ Res oēs. i. cōfeſſiō nē. i. ad eccl'as chriſtū pfitētes

t Inceſtu oſi. i pri ſtinis. ſ. lxxxij di. plimos. io.

u Regū. vi oppſſos hic videtur q ad iudiciuꝫ ſe culare ſpectet defēdere oppſ ſos ⁊ viduas ⁊ pupillos: vt j. e. admiſtrato res. ⁊. ſ. e. q. iij. ab imperatore ⁊. C. qñ ipera toꝛ int' pupil. ⁊ vid. l. vnica. ſꝫ ȝ. j. xxiiij. q. vlt ſiquis de potē tibus. lxxxvij. diſti. deſolatis ⁊. c. i. ⁊. ij. ⁊. xij. q. i. omnis etat

k In loco iſto in eccl'a. io.

l Si apud pditioni nō q quilibet oꝫ facere q̄ ſue pditioni pueni unt: vt. xciij. di legimus. ⁊. vij. q. i. ſiqs epus. Et ē hic arg. ȝ clericos qbus diſplicet pditō ſua q comā vo lunt nutrire: ex̄ de vi. ⁊ ho. cle ricus.

m Qui ptradi ctoꝛ. ſ. xvij. q. vlt. ſiqs ſcī nū

n Quō. ar. ſ. ij. q. vij. non poteſt.

o Dicat. ſodomoꝝ. cū reuerteretur de cede quattuoꝛ regū

p Oia. hec lr̄a videt' ſibi ȝdicere i eo q dic: q hic regis ſunt omia ⁊ iā dixit: q oia ſūt vi ctoris. ⁊ ēt i gen. dixit. Non accipiā ex oib⁹ que tua ſunt. Ad h̄ di cas q abraā non ſub erat iſti regi: nec de re gno ſuo erat: ⁊ iō pda erat in ſua ptāte. Alio qn ſi nō fuiſſet ſua: nō potuiſſet inde dediſſe decimas melchiſedec. Sed ſi ſub aliquo mi litetur: preda tota dñi ē: ſed ipe tenet' eq̄liter diuidere ſm pſonaruꝫ qualitateſ: vt. ſ. di. i. iuſ militare. ſicut decime dāt' epo: vt eas diuidat xij. q. ij. conceſſo. qō er go dr̄ q de iuregentiū nr̄a fiunt que capim⁹ in bello: vt. ff. de acq. re. do. nāle. ſ. vlt. Et ve rum eſt q capient' ē: ſꝫ tñ tenet' dño dare: vt diuidat ſm merita ho minum. io.

q Admiſtratores. pinatos. vide tur ȝ q ipſo iure ſit ex cōicatus princeps: q ñ facit iuſticiam clerico.

r Non ſolū. miſtri. diſ'r. xv. q. i. nec iſ

ſ Fortitudines. i. de mones. ⁊ ita ē bonū q demones ſūt: vt. j. e. ſ. vlt. ſic bonū eſt q here tici ſūt: vt. j. pxi. q. vlt. c. vlti.

ſ Qui malos. vaſa iſfectōis. i. ptātē

t Non eſt crudelis

u Miſter. ⁊ tales q mittūt' ad pūiēdū ma los dicūt' abeē cā reip. vt. ff. ex qb⁹ cau. mai. q mittūt'. ſ. queſitum.

x Homicidas. hic hēs q homiciō ⁊ ſacrilegi ⁊ venefici capite puniunt' de ho micidis pꝫ: vt ō pe. di. i. ſiqs cū telo. de vene ficis ſil'r pꝫ: vt. ff. ad. l. coꝛ. de ſic. l. iij. de pena ſacrilegoꝝ hēs. xvij. q iiij. p totum. ⁊. ff. ad. l. iul'. pe. ſacrilegij.

a Si audieris. hec vba ſūpta ſūt de deuteronomio vſque ad illū locū cu⁹ pcepti

aa z

b Necabis.tu qcũqͫ ſis.⁊ ſic qñqͫ ille q nõ ẽ iudex põt punire maleficos :vt.j.e.q.vlti.legi.
c Hẽs q.ſi ergo aliq hẽtici ſit i vna ciuitate: tota ciuitas põt exuri. ⁊ ſic eccl'ia vel ciuitas punit̃ ꝑ delicto pſonarũ:vt.xxv.q ij.ita nos ⁊.C.de ſa.ſãc.ec. iubemus nullã.ar.ꝫ.xvi.q vi.ſi epm. qd iuris ſit de h̃ nõẽ i illo brocardo:an dlictũ pſone ⁊c̃ Jtẽ hẽs h̃ ꝙ hẽtici occidi pñt:vt.ſ.q.iiij.qñ.
d Nunc.i. vſqͫ in futur:ſic.xi.q.iij.nolite.
e Cui⁹.hec ſunt vba cypriani.
f Mathatias.vt legitur i li.machabeoꝝ.io.
g Ad fidẽ.cogẽd⁹. ſic.xlv.di.ſ de iudeis.
h Integritate.i. ſecuritate.
i Prepoſita.i.iordiata
k Niſi cura.i.niſi deliquẽs ꝑ iſtruat̃ ad bonũ.vel niſi corripiẽs ꝑbeat p⁹ exẽplũ bõe vite
l Cogimini.q.n.ex timore bñfac:reputatur nõ facere:vt ex̃ de reg. iur.q ex timore. ⁊ qui cogitur mutare locũ non mutat locum:ſed mutat: vt.vij.q.i.mutatões.nec p̃mium aliqd debem⁹ conſeq ex hoc ꝙ facim⁹ inuiti:ut xxij.q.ij. ꝯ ꝑpoſtera. Vñ ſi aliqs cogit̃ adire hereditatẽ quã ex cã fideicõmiſſi rogat⁹ ẽ reſtituere:nullum cõmodũ cõſeqnit̃ ex tali aditõe:nec põt vti bñficio vl' fal.ff.ad tre.cogi ſ.metianus.
m Niſi elegerit.põt eni aliqs malefacẽ propter volũtatẽ coactã: vt.xv.q.i.merito.Sed ñ põt bñfacẽ ꝑpter voluntatẽ coactã:vt h̃ dr̃
n Si propterea.
o Si vos.diffunduntur.licꝫ eccl'a ſit vbiqͫ diffuſa tñ eadeꝫ i ſolidũ vbiqͫ ẽ: vt.j. ꝓxi.q.i.loquitur.
p Vel pecũie. Et ita puniri pñt heretici ab eccl'a i reb⁹ i honore vl' exilio:vt.ſ.q.iiij.qñ.⁊ c.nõ inuenit̃.j.e.de lyguribus.⁊ in fi.ꝫ.q.vij c.i.ſed contra eccleſia

necabis[b] omnes[c]:q ſunt i ciuitate cede gladij:⁊ incendes ciuitatem igni:⁊ erit ſine habitaculo i eťnuz nõ reedificabit̃:ẽt nũc[d] ut auertat̃ deus ab idignatõe ire ſue:⁊ dabit miſicordiã tibi:⁊ miſerebit̃ tui:⁊ multiplicabit te.ſi audieris uoceꝫ dñi dei tui ⁊ obſeruaueris p̃cepta ei⁹.cui[e] p̃cepti ⁊ uigoris memor mathatias[f] iterfecit eũ: q ad arã ſacrificaturus acceſſerat. Q. ſi añ aduentũ chriſti circa deum colendũ ⁊ idola ſpernẽda hec precepta ſuata ſt̃:quãto magis p⁹ aduẽtuꝫ chriſti ſuanda ſũt:qñ ille ueniens nõ tãtũ uerbis nos hortat⁹ ſit:ſꝫ ẽt fcis. Itẽ aug. ꝯtra petilianũ

Tribulationũ flagellis aliquãdo perfidia caſtigatur.

Ad[g] fidem null⁹ eſt cogẽd⁹:ut dicitis:ſed ꝑ ſeueritateꝫ imo ⁊ ꝑ miſicordiã dei tribulationuꝫ flagell' ſolet pfidia caſtigari.nũqd qꝛ mores optimi libertate uoluntatis eligũt̃:iõ mores peſſimi nõ legis integritate[h] puniunt̃?ſed tñ ultrix male uiuẽdi diſciplina prepoſterã[i] ẽ:niſi[k] cura p̃cedens bñ uiuendi doctrinã ꝑtendat.ſic igit̃ q aduerſus uos leges ꝯſtitute ſunt nõ eis bñfacẽ cogimini[l]:ſed male facẽ ꝓhibemini. Nã bñfacere nemo põt:niſi elegerit niſi[m] amauẽit qđ eſt i libera uoluntate.cũ aliqd aduerſus uos leges ꝯſtituunt:admoneri uos credite:ut cogitetis: q̃re iſta patiamini.ſi ꝓpt̃ iuſticiaꝫ reuera illi pſecutores ṽri ſt̃:beati aũt uos q pſecutionẽ paſſi eſtis,ꝓpter iuſticiã: quia poſſidebitis regnũ celoꝝ.ſi aũt ꝓpt̃ iiquitatẽ ſciſmatis ṽri illi quidem correctores ṽri ſt̃:uos aũt ſicũ ceteri diuerſorũ ſcelerum rei:qui penas legib⁹ pendent:profecto ifelices ⁊ in hoc ⁊ in futuro ſeculo. Idem.

Iniuria ſacramentoruꝫ chriſti a regibus eſt uindicanda.

Si[n] ꝓpterea pſecutor nõ fuit nabuchodonoſor rex:qꝛ ſcel⁹ in ſãctum danieleꝫ cõmiſſum uindicauit iuſtiſſime: qũo uindicãdũ eſt a regib⁹:ꝙ chriſti ſacra exuflãtur:ſi ꝓphete mẽbra qꝛ i ꝑiculum miſſa ſũt:ſic uidicari i eos meruerũt. Idẽ.

Diligẽtiſſimi rectores ſũt:qui malos ut a malo fugiant perſequuntur.

Si[o] uos ꝯtra eccl'iam chriſti altaria erexiſſe ⁊ a chriſtiana unitate:q̃ toto orbe diffũditur:ſacrilego ſciſmate ſeparatos eſſe ⁊ corpore chriſti qđ ẽ eccl'a: toto orbe diffuſa rebaptizãdo ⁊ blaſphemando:⁊ quãtuꝫ poteſtis aduerſarios expugnãdo ſãcta ⁊ canonica ſepultura cõuicit:uos ipſi atqͫ ſacrilegi eſtis.illi aũt q uos ꝓ tãto ſcelere tã leuiter dãnoꝝ admonitionib⁹ ul' locoꝝ ul' honoꝝ uel[p] pecunie ꝓuatõe deterrẽdos coercendoſqͫ decernunt:ut cogitãtes q̃re iſta patiamini;ſacrilegiuꝫ uṽm cognitũ fugiatis:⁊ ab eterna dãnatione liberemini:diligẽtiſſimi rectores ⁊ piiſſimi conſultores deputãtur. Idem ſup ep'lam iohãnis.

Nõ amat̃ ſuus uel filius cuꝫ nõ corripitur.

Non[q] putes te tunc amare ſeruum tuũ:qñ eũ nõ cedis:aut tunc amare filiũ tuũ:qñ ei ñ das diſciplinã:aut tũc amare uicinũ[r] tuum:qñ eũ nõ corrigis.nõ ẽ iſta charitas:ſꝫ lãguor.ferueat charitas ad emẽdãdũ ⁊ ad corrigẽduꝫ ſi ſt̃ bõi mores delectẽt̃:ſi aũt mali emẽdẽt̃. Idẽ i li.ꝺ ciuitate dei

Innocentis officium eſt nulli nocere:⁊ peccantem punire.

Non[s] eſt inocẽtie pcẽdo ſinere ut in malũ ğui⁹ incidat̃.pertinet ergo ad innocẽtis officium nõ ſolũ nemini[t] malũ iferre: uerũ etiã cohibẽ a peccato uel punire peccatũ:ut aut ipſe qui prius odio habetur corrigatur expimẽtõ[u]:aut alij tẽreãt̃ exẽplo. Idẽ ad lothariũ

Non eſt miſericors q uicijs nutriendis parcit.

Qui[x] uicijs nutriendis parcit ⁊ fauet:ne ꝯtriſtet peccantiũ uolũtatẽ:non tã ẽ miſicors: ꝙ q nõ uult cultrũ rapẽ puero: ne audiat plorãtem:⁊ nõ timet:ne uulneratũ doleat uel extinctũ. Itẽ aug.ſup ep'laꝫ ad romanos.

Enormia flagitia p ſecli iudices corripiant̃.

Sunt[y] q̃dã enor[z]mia flagitia:q̃ poti⁹ per mundi iudices ꝙ p ãtiſtites ⁊ rectores eccl'aꝝ uindicãt̃.ſicut eſt cũ quis inſicit̃ põtificẽ aplicũ epm pſbꝛuꝫ ſiue diaconũ. huiuſmodi reos reges ⁊ p̃ncipes mũdi dãnãt.ergo ñ ſine cã gladiũ portãt:q talia ſcelera diiudicãt.ſt̃ eni maxie ꝯſtituti ꝓpt̃ homicidas raptores ut ẽt illos damnent: ⁊ alios ſuo timore compeſcant. Item cyprian⁹ in nono genere abuſionis.

Furta ⁊ cria a rege ſt̃ cohibenda

Rex debet furta cohibere:adulteria punire:impios de terra pdere:parricidas ⁊ periuros non ſinere uiuere:filios ſuos non ſinere ipie agere. Itẽ aug.de libero arbitrio li.i.

Non peccat qui ex officio nocentem interficit.

nõ debet in delictis recipere penã pecuniariã:vt ex̃ ꝺ pe. lꝫ. Rñdet̃: ꝙ eccl'a põt iſligẽ penã pecuniariã :qñ magis illa timet̃. l' dic ꝙ tunc põt iſligere cũ hoc ñ iuenit̃ expſſuꝫ
q Non putes.eum ñ cedis q alios poſſunt corrigere:hẽs.ſ.q'.iiij.duo iſta.⁊. ſ.e.c.i.
r Vicinũ. ar. ẽ hic ꝓ h.q dic̃ ꝙ illud preceptum ſi peccauerit:ad omẽs ſpectet. Sꝫ tu itelligas iſtud de illis :qui aliquã hñt ꝑtatẽ ſup alios.vl' intelligit̃ ꝺ canonica denũciatõne ad quã quilibet tenet̃:vt dixi.xxij.q. v. h̃ videt̃.vl' dic vt dixi.ſ.e. duo iſta.io.
ſ Non ẽ.i nocẽtie. i.boni viri.
t Nemini.ſi. xxij.q.vltima. de forma.
u Expimẽto. ſi ij.q.vij. qua propter.
x Qui vicijs.rape. ſi.xxij.q .ij. nequis.io.
y Sunt q̃dã.pontificẽ.penã talium hẽs.ſ.xvij q. iiij. q ſubdiaconũ.j.xxv.q vlt.c.vlt.
z Rex. adulteria. ꝫ.j.xxxiij.q.ij. inter hoc.
& Parricidas penã parricidaruꝫ hẽs.ff.ad.l põp.de parrici l.penult.
ꝫ Et piuros. qđ hic dr̃:ꝙ ꝑiurus puniatur pena capitis :i telligas ꝺ teſte

SI homicidiū ē hoīem occide
re: pōt tñ aliqñ occidere ſine
peccato. Nā ⁊ miles hoſtē ⁊ iudex
uł miniſter eiꝰ nocētē: ⁊ cui forte
iuitoᵇ atq; iprudētiᶜ telū manu fu
gerit: nō mihi uident peccare: cū
hoīem occidūt. ſed nec ēt homici
de iſti appellari ſolēt. Vñ̄ ē i gōni
bꝰ leuitici. Cū hō iuſte occidit lexᵈ
eū occidit ñ tu. Item pelagiꝰ pa.

Non qui ad bonū ſed qui ad ma
lum cogit perſequitur.

NOñᵉ uoſ hoīum uaniloquia re
tardent dicentiū: q2 perſecu
tionē ecclia faciat: dū uł ea q̄ com
mittūt̄ repmit: uł aiarū ſalutē re
grit. errant huiuſmōi rumoris fa
bulatores. ñ pſeqt̄: niſi q adᶠ malū
cogit. q uero malū uł factū iā pu
nit uł phibz ne fiat: non pſeqt̄ iſte
ſed diligit. Nā ſi ut illi putāt: ne
mo nec rephendēdꝰ ē a malo: nec
retrahēduſ a malo ad bonuz ē hu
manas et diuinas leges neceſſe eſt
euacuari: q̄ ⁊ maliſ penaz ⁊ bonis
premia iuſticia ſuadēte ꝯſtituunt
malū aūt ſciſma eē ⁊ per exterasᵍ
ēt poteſtateſ p huiuſmōi opprimi
debere hoīes ⁊ canōice ſcripture
auctas ⁊ patña ꝶ rglarū nos ue
ritas docet. quiſqſ ergo ab aplicis
diuiſus ē ſedibꝰ: iᵇ ſciſmate eū eē ñ
dubiū ē: ⁊ ꝯtra uniuerſalē eccliaz
altare conat̄ erigere. ſz qd de tali
bus inſertꝰ i chalcedoneñ ſynodo
canon ꝯſtituat: glia uřa cōſideret
ubi pꝰ alia ſic dicit: q a cōione ſeipz
ſuſpendit ⁊ collecta facit: ⁊ altare
ꝯſtituit: ⁊ noluerit uocāti epō cō
ſentire ⁊ noluerit eidē acquieſcere
neq; obedire ⁊ priꝰ ⁊ ſcōⁱ uocanti:
hunc oīo dānari: nec unq̄ uł orō
nemᵏ mereri: nec recipeˡ euz poſſe
honorē. ſi eni pmanſerit turbas
faciēs ⁊ ſeditiones ecclie p exterā
poteſtatē tanq̄ ſeditioſū cōprimi
Et beatꝰ aug. de taliꝰ dicit: mul
ta eē cū iuitisᵐ benigna q̄dā aſpe
ritate plectēdis agēda ſūt: quorū
potiꝰ utilitati ꝯſulendū ē q̄ uolū
tati. Nā i corripiēdo filiuz q̄uis
aſpere nunq̄ prīnꝰ amor amittit̄:
fit tñ qd nolīet ut doleat: q ēt inui
tus uidet̄ dolere ſanādus. Ecce
uidetis queādmodū tāti teſtimo
nio pris ñⁿ pſequat̄ coercēdo tali
a ſz diligat emdādo taleſ ſp eccl'a
facite ergo ēt uos: q ſciētes iteti
onē chriſtianitatis uře frequent̄
hortamur: et date opam ut talia
fieri ultra non liceat: ſed ēt qd uo
bis facillimū eē non dubito: hi q
talia pſumpſerūt: ad piiſſimū pn
cipē ſb digna cuſtodia dirigantur
recolere eiz dz celſitudo uřa quid
per uos deus fecerit tpe illo: quo
hiſtriā ⁊ uenetias tyranno totila
poſſidente: frācis ēt cūcta uaſtan
tibus: non añ tñ mediolanenſem
epm fieri pmiſiſtis: niſi adᵒ clemē
tiſſimū pncipem exinde rettuliſſe
tis: ⁊ qd fieri debuiſſet: eiꝰ iterum
ſcriptis recognouiſſetis: et intra
ubiq; feruētes hoſtes rauennā tñ
⁊ is qui ordiabat̄ᵖ ⁊ is q ordinādꝰ
erat puidentia culminis ueſtri de
ducti ſunt. Idē narſe pricio.

Sciſmaticos ⁊ hereticos ſecli po
teſtates coerceant.

DEᑫ lyguribus atq; ueneticis
⁊ hiſtriis epis: qd dicā quos
idonea ē excellentia uřa ⁊ rōne ⁊
ptāte reprimē: ⁊ dimittitis eos in
ꝯtēptū aplicaꝶ ſedium de ſua ru
ſticitate gliari: cum ſiqd eos de iu
dicio uniuerſalis ſynodi. qd ꝯſtā
tinopolim p primā nup elapſam
idictionē actum ē forte monebat
ad ſedē aplicā: quō ſemp factuz ē
electisʳ aliquibꝰ de ſuis: qui dare ⁊
accipe rōnem pñt: dirigere debue
rūt: ⁊ nō clauſis oculis corpꝰ chri
ſti dei nři hoc eſt ſanctā ecclaz la
cerare. Nolite ergo dubitare hu
iuſcemōi hoīes pncipali uł iudici
ali auctē cōpmere: q2 rglē prūm
hoc ſpalit̄ ꝯſtituerūt: ut ſiq̄ eccla
ſtici officii pſona cui ſbiectꝰ ē reſti
terit: uel ſeorſum collegerit. aut
aliud altare erexerit: ſeu ſciſma fe
cerit: iſte excōicet̄ atq; damnet̄.
Qz ſi forte ⁊ hoc cōtempſerit: ⁊ p
māſerit diuiſiōeſ ⁊ ſciſma faciēdo
pˢ poteſtates publicas oppmat̄.
Ecce de quo aīmꝰ uř forte timidꝰ
ē: ne pſe q uidearis: de prm uobiſ
auctē hec breuit̄ dirigēda curaui
cū mille alia exēpla ⁊ ꝯſtitutiōes
ſt: qbꝰ euidēt̄ agnoſcit̄: ut faciēteſ
ſciſſuras i ſācta eccla: ñ ſolum exi
liis ſz ēt pſcriptiōe reꝶ ⁊ dura cu
ſtodia p publicas poteſtateſ debe
ant coerceri. Idem.

Ab eccleſie unitate diuiſi ſeculari
bus poteſtatibꝰ coerceantur.

QUaliᵗ nos de glie uře ſtudiis
iudicio gratulemur: nō ſolū
uřaz ſz mltoꝶ ac pene ōnium cre
dimꝰ hře notitiā. Et icirco nunc
de his q̄ uobis pñtibꝰ ibi fieri ſtu
pemꝰ: fiducialr apd glaz uřaz du
ximꝰ ꝯq̄rendū. Thracius ſiqdem
atq; maximilianꝰ noiāᵘ tm eporuz
hñteſ ⁊ ecclaſticā ibi unitate ptur
bare dr: ⁊ ōnes ecclaſticas res ſu
is uſibꝰ applicare itm ut ꝯtra unū
eoꝶ. i. maximilianū uſq; ad nos
p tam longuiter neceſſitate cōpel

q fert falluz te
ſtimonium in
cā criali. talis
eni morez me
ret̄. ff. de ſica.
l. i. §. i. ał's eniz
ſi i ꝯſcribꝰ qs p
iurꝰ ē: nōtur i
famia. C. d trā
ſac. ſiqs maiō.
ał's ſolū deuz
hz ultorez: ut.
C. de re. credi.
l. ij. uł ſi piurꝰ
ē p pricipē fu
ſtibus caſtiga
tur. ff. de iure
iurā. ſi duo. §.
ulti. Aliam pe
nā habeſ. vi. q
i. quamqz.

a SI homi
cidium.
Nā ⁊ miles
tres caſus po
nit hic. Alij
duo. ſč cum fa
cit defendēdo
ſe uł alij ſubue
niēdo: ut š. e.
cū hō.

b Inuito. for
tuitꝰ eni caſus
ñ iputat̄: ut ex̄
de ho. lator dū
tñ nō pceſſerit
clpa. l. di. ſepe

c Imprudeu
ti. ñ uidet̄ q i
prudentia ex
cuſat euz quia
iperitia culpe
ānumerat̄: ut
ff. de reg. iur. i
peritia. ſed dic
imprudenti. i.
ignoranti.

d Lex eū oc
cidit. ſic. xxiij
q. ij. quos de
us. io.

e NOn uos
uaniloqa
uane uoceſ po
puli ñ ſt audi
ēde: ex̄ de elec.
oſiꝰ. C. d pe. l.
decurionum.

f Ad maluz.
qñq3 pſecutio
largiuſ ſumit̄:
ut š. e. q. iiij. ſi
eccleſia.

g Exteraſ. ſic
j. e. d lyguribꝰ
⁊ dixi š. e. prin
cipes.

h In ſciſma
te. q̊ ſciſma eſt
nō hře caput
romanā ecclā
ut. xxiiij. q. i. ē
⁊. c. ſ3 qm̄ uetꝰ
io.

i Secundo. hic dicit̄
q bis debeat admone
ri excōicandus maxi
me hēticus: alibi dř q
ſemel: ut. j. xx. cā. q. i.
q̄ domꝰ. alibi q ſepiſ
ſime. i. q. vij. ꝯuenienti
bꝰ. qñq3 dř d trina ad
monitione: ut š. e. ad
miniſtratores. j. xxi.
cā. q. iij. d excōicatiōis
qd iuris ſit: dixi ſuper
illo. c. q̄ domꝰ.

k Orōnē. i. ſupplica
tionē: q2 ſine ſpe ueni
e depōit̄: ut ſtatiz ſub
iungit. xxi. di. i tm. uł
id dicit: q2 ſciſmatico
ſiue intruſo nulla dat̄
audientia: ut. xxiij. di.
in nōie.

l Recipere. xi. q. iij.
ſiqs eps in ꝯcilio.

m Inuitis. š. xlv. di.
⁊ q emendat.

n Nō pſequatur. ec
cleſia. nec ēt uos p cō
ſequens q auctē eccle
eos coercetis.

o Principē. ergo ec
cleſiaſtica perſōa licite
pōt petere: ut mali de
tineant̄ ⁊ ducant̄ ad
iudicium: ut š. e. unuz
ſolū ⁊. j. e. relegentes.

p Ordinabat̄. j. xxii
ij. q. i. pudenda.

q DE lyguribꝰ. ru
ſticitate. i. ſup
bia. alibi ponit̄ p ſim
plicitate: ut. ij. q. vij.
ſācta. ⁊ ſic eſt ar. q qñ
q3 non ſit parcēdum
ruſticitati.

r Electis. ſed qualit̄
potuit hec cā per pcu
ratorē agi: cum iſti de
crie ꝯuenirent̄. ſed dic
q lz fuerit de crie actū
non tñ crialr. vñ. potu
it pcurator iteruenire
ut ex̄ de accu. ueniens
⁊. c. ſup his. ⁊. iij. q. vi
hoc qppe.

s Per ptātes. š. e. c.
principes.

t QUali noſ. pene
nota q dicit
pene: ⁊ tñ longe pleſ
erant q neſcirent q̄ q
ſcirent: duz tñ ad mo
dicā q̄ntitatez deberet
referri: ut. ij. q. vij. qui
ſine. ff. de uerb. ſigni.
hec adiectō.

u Noīa. ſic. xv. q. ul
ti. ſiquis preſbyter. io
hannes

quidā ifatigabilit̄ ueniētes p̄ces
offerrēt:ob quā cām petꝝ p̄ſbꝛuꝫ
ſedis nr̄e ſꝫ ēt ꝓiectū notariuꝫ ad
eadē loca duxim⁹ deſtinandos:ut
ea q̄ canonicis ſtatutis a p̄dictis
pſeudo ep̄is ꝯperint ꝯmiſſa ul' di
gna dēant ibi ultōe ꝯpeſcē:ul' eoſ
dem ad nos uſq; ꝑducē .ꝛ iō ſalu
tātes pr̄no affectu gl'iaꝫ ur̄aꝫ peti
m⁹:ut p̄fatis:q a nr̄a ſede directi
ſt̄:i oib⁹ p̄beatis auxiliū:nec pute
tis alicui⁹ eē peccati ſi huiuſmodi
hoies cōp̄munt̄.hoc eni ꝛ diuie ꝛ
humane leges ſtatuerūt:ut ab ec
cleſie unitate diuiſi ꝛ ei⁹ pacē iīqſſi
me ꝑturbātes:a ſcl'aribuſ ēt ptāti
bus cōp̄māt̄.nec qcq̄ mai⁹ ē: uñ
deo ſacrificiū poſſitis offerre:q̄ ſi
id oꝛdietis:ut hi q i ſuā ꝛ alioꝝ ꝑ
niciē debacchāt̄ cōpetēti debeant
uigoꝛe ꝯpeſci. Itē pelagi⁹ papa

Iniquitas prauoꝝ quāuis boniſ ꝓficiat:tamen punienda eſt.

Relegētes lr̄as excellētie ea:
de iīuria qdē:quā uob̄ iniquo
ruꝫ hoium p̄ſūptō ingeſſit:ualde
doluim⁹.Sꝫ qꝛ ſcim⁹ occulto dei
iudicio aiam ur̄am:ꝛſi ꝑ alioꝝ ini
quitatē ac ſupbiā a ꝯtaminatione
ſciſmatis cuſtoditā:egim⁹ oipotē
ti deo gr̄as:q ēt de mal' hominuꝫ
actib⁹ bona opari ꝯſueuit.nec eni
ſine illius ꝓuidētia factū eē credē
dū ē:ut iſēſati ꝛ ꝑuerſiſſimi hoies
uſq; ad hoc ꝓſilirent:ut ſuā diuiſi
onē catholicā eē credētes eccl'iaꝫ
a ſua uos pollutione ꝓhiberēt.ſic
eni ꝑ miſicoꝛdiā dei ēt neſcientib⁹
illis hoc factū ē: ut a ſciſmaticoꝝ
cōione eruti catholice quaꝫ diligi
tis ſuari uos ꝯtigiſſet eccl'e.q̄uis
igit̄ ur̄a ꝑ illoꝝ ſcelus fcā ſit utili
tas:nolite tñ ipunitā p̄ſūptioneꝫ
iniquoꝝ hoium craſſari ꝑmittere
ſi.n.hoc qđ in ur̄am gl'am p̄ſūpſe
rūt:nō fuerit uidicta ꝯpreſſuꝫ:q
i oibus mioꝛib⁹ ñ ualeant puniri:
ābigi ultra ñ dꝫ.exercete igit̄ i ta
lib⁹ debitā auc̄teꝫ:ꝛ ne eis āplius
talia cōmittēdi ſpes creſcat:ur̄is
coercionib⁹ rep̄māt̄. ad hoc ſiqui
dē dei nutu ēt ꝯtra uos talia pre
ſūpſerūt:ut talia uob̄ coꝛrigenti
b⁹ ab eodē ſcelē alios poſſetis deo
ꝓpiciāte munire q̄les aūt ſūt q ec
cleſiā fugiūt:eufraſij uos ſcelera
q̄ āpli⁹ occulta de⁹ eē noluit:euidē
ter iſoꝛmāt q i homicidio qdē nec
hōis neceſſitudinē nec charitateꝫ
fr̄is nec ſacerdotij reuerētiā cogi
tauit.iceſtuoſo aūt adulterio ipſi
uidicte abſtulit[b] modū: qꝛ ſi[c] adul
terium punias:nō remanet i quo
uindicet̄ iceſt⁹.ſi iceſtuoſo igeras
penā:iultū crimē adulterij rema
nebit.Ecce de quo collegio ſūt:q
q̄tū ad ſupbiā ſuā iniuriaꝫ uobis
inferre moliti ſt̄:ꝛ q̄tū ad ꝓuidē
tiā dei ipollutos uos eccl'ie ſuaue
rūt.auferte tales ab iſta ꝓuincia.
utimini oblata uobis a deo oppꝛi
mendi pſidos occaſione. qđ tunc
pleni⁹ fieri poterit:ſi auctoꝛes ſce
lerū ad clemētiſſimū p̄ncipeꝫ diri
gant̄:ꝛ maxie eccl'e aqlegēſis iua
ſoꝛ:q ꝛ i ſciſmate maledict⁹ nec ho
noꝛē ep̄i potēit retinē nec meritū
Itē nicola⁹ exercitui frācoꝛum

In certamie qđ ꝯtra ifideles geri tur:qſqs moꝛit̄:celeſte r̄gnū mēt̄

Omnium[d] ur̄m uolum⁹ cha
ritatē:qm̄ qſqs qđ nō optan
tes dicimus:i hoc belli certamie fi
delit̄ moꝛtu⁹ fuerit:regna illi cele
ſtia mime negabūt̄.Itē urban⁹
ſcđus gotifredo lucano ep̄o.

Nō ſūt homicide q aduerſus ex cōicatos zelo mr̄is eccl'ie armant̄

Excōicatoꝝ[e] iſfectoꝛibus ꝓut
i oꝛdie eccleſie romane didici
ſtis ſꝫm intētionē modū ꝯgrue ſa
tiſfactōis iniūge .ñ eni eos homi
cidas arbitramur:quoſ aduerſus
excōicatos zelo catholice mr̄is ec
cleſie ardentes aliquos coꝝ truci
daſſe ꝯtigerit.ne tñ eiuſdeꝫ eccl'ie
mr̄is diſciplia[f] deſerat̄:eo tenoꝛe
ſꝫ quē dixim⁹ p̄ñiaꝫ eis idicito cō
gruentē:q̄ diue ſimplicitatis ocu
los aduerſus ſe ꝯplacare ualeant
ſi foꝛte qd duplicitatis[g] ꝓ huma
na fragilitate i eodē flagitio[h] icur
rerit. Itē aug.ad bonifacium.

Pax eccl'e meſticiā ꝯſolat̄ ꝑditoꝝ

Quis[i] eni ur̄m uelit aliquē iimi
coꝝ ſuoꝝ ñ ſolū ꝑire:ueꝝ ēt
aliqd ꝑdē:ſꝫ ſi dom⁹ dauid aliter
nō meruerit hr̄e pacē:niſi abſolō
filius ei⁹ i bello:qđ gerebat cōtra
pr̄em fuiſſet extict⁹:q̄uis magna
cura mādauerit ſuis:ut eū q̄tuꝫ
poſſēt uiuū ſaluūq; ſuarēt:ꝛ eēt
cui penitēti pr̄n⁹ affectuſ ignoſcēt
qd ei reſtiterit niſi ꝑditum flere ꝛ
ſui regni pace acqſita ſuā meſticiā
ꝯſolari. Si ergo uiri ſācti ꝛ pu
blice ptātes bella gerēteſ ñ fuerūt
tranſgreſſoꝛes illi⁹ mandati:ñ oc
cides:q̄uis quoſq; flagitioſos di
gna moꝛte ꝑimerent:ſi miles ſue
ptāti obediens nō ē re⁹ homicidij
ſi ei⁹ iperio quēlibet flagitioſū iſfe
cerit:ſi hōicidas ꝛ uenenarios pu
nire non ē effuſio ſāguis:ſꝫ leguꝫ
miſteriū:pax eccl'e meſticiā ꝯſola
tur ꝑditorū: ſi illi q zelo catholice
mr̄is accēſi excōicatos iterficiūt:
hōicide nō iudicāt̄:pꝫ q malos ñ

a Relegentes.bona nota:q ex malo ꝓuenit bonū: vt.xiij.di.nerui.in fi.ſicut de facto iudeoꝝ q crucifixerūt deū.Iteꝫ eſt hic ar.q malū punit̄ quāuiſ exiñ ꝓuenēit bonū vt ſiquis puerum caſtrauerit.lꝫ eū melioꝛē fecerit:tñ punit̄ .ff.ad l.aql.ſi ſuus ſuū.§.ꝛſi pueꝝ.ſil'r licet qs rem fecerit ꝓhibitā:lꝫ bñ fecerit:tñ punit̄ .ff.de re.mili.l.ij.§.in bello.arg.ꝯ.ff.ad.l.aql.ſi ſeruus ſuū.§.ſi ol.uam.

b Abſtulit.hoc ideo dicit:qꝛ pena moꝛtis punit̄ ſiue ꝓ vno ſiue ꝓ altero .al' aūt idē delictū pōt varijs penis puniri:vt.xvij.q.iiij.attēdēdū.ꝛ xvij.q.i.ſtatuim⁹.ħ ꝯſueuit diſtingui:cū qs accuſat̄ de diuerſis crib⁹:aut illa cria deſcendunt ex eodē facto:aut ex diuerſis.Et hec diſtictio nō tur.C.de accu.qui de crie.ſi aūt diuerſ actōnib⁹ velit qs agē:diſtiguit̄:aut ille actōes ſt̄ ābe penales:aut ābe rei pſecutoꝛie:aut vna penal' ꝛ altera rei perſecutoꝛia:vt.nō.ff.nau.cau.ſta.l.iij

c Si adulterium.hic videt̄:q ſꝫm canones ꝛ adulteriū ꝛ inceſtus moꝛte puniat̄.ſꝫ.l.hodie adulteriū ñ punit̄ moꝛte:vt.C.de adult.auc̄.ſed hodie.io.

d Omniū.certamine.j.e.q.viij.omnium.

e Excōicatoꝝ itentōnē.ſ.occidētiū vl' ſꝫm intētionē iponētis penā:vt.xxvij.q.vij.tempoꝛa.

f Diſciplina.nota ad cautelā ꝛ ex abundāti aliqd fieri: ne diſciplina mr̄is eccl'e dſerat̄:vt l.di.p̄ſbꝛos.ꝛ.xxxiiij.q.ij.in lectū.ꝛ.xv.q.i.ſiqs inſaniēs.q̄ eni dubitationis cā ex abundāti apponūt̄:ius cōe ñ ledunt:vt.ff.de reg.iur.q̄ dubitatōis.ꝛ.l.ñ ſolet.Itē eſt hic argu.q i dubijs in deterioꝛē ptē iterp̄tamur ꝯ regulam illam.ex̄ de regu.iur.eſtote.

g Duplicitatis.i.moꝛtalis peccati.

h Flagitio.i.q al' eēt flagitium.

i Quis eniꝫ ur̄m.Ex hoc.c.dicit quidam:q q ꝑcutit clericū excōmunicatū nō icidit in canonē ꝛ q nō eſt p̄nādus aliquis in greſſu eccl'e ꝑ eū q ē ex̄ eccleſiam.qđ nō admitto.ꝛ loquitur hic de tali excōicato:qui penitus incoꝛrigibilis eſt.xi q.i.petimus.

solũ flagellari ſꝫ ẽt īſici licet. Sꝫ
q̃ritur ſi cõtingat aliquos malos
puniri ab his q non hñt legitimã
ptãtẽ: an ſint rei effuſi ſãguiſ per
quos hi pũiunt. De his ita ſcri
bit ãbꝛo. Aliq̃ndo puniũt pecca
ta p populoſ iuſſu diuino excitatos

Remittunt peccata p dei uer
bũ: cuiꝰ leuites intꝑꝛes ⁊ qdẽ
executoꝛ ẽ: remittunt p officium
ſacerdotis ſacrũq; miſteriũ. puni
unt quoq; peccata p hoĩes ſicut p
iudices: q ptãte ad tps utunt. pu
niunt peccata ẽt p ppl'os: ſicut le
gimus: qꝛ ſepe ab alienigenis dei
iuſſu excitatis ꝓpt diuine maieſta
tis offenſã ſubactꝰ ẽ ppl's iudeoꝝ.
Hinc nõndũ ẽ: ꝙ aliqñ punit deꝰ
peccata p neſciẽtes: aliqñ p ſcien
tes. p neſciẽtes peccata punit: ſi
cut p ſenacherib ⁊ p nabuchodo
noſoꝛ regẽ ⁊ p antiochũ ⁊ p pꝛin
cipes romanoꝛũ: ⁊ p nõnullos re
ges gentiliũ ppl'm iſraeliticũ de
linquẽtẽ aliqñ afflixit: aliqñ capti
uauit: unde ipe dñs ait p ꝓphetaꝫ
uirga furoꝛis aſſur ipe aũt nõ co
gnouit. aſſurꝰ erat uirga furoꝛis
dñi: qꝛ p eũ imuneras gẽtes diui
na iuſticia flagellare diſpoſuit ipe
uõ non cognouit: qꝛ i ſupbiaꝫ ela
tus uictoꝛiã quã aſſecutꝰ fuerat:
non diuie potẽtie ſꝫ ſuis uiribus
attribuit. unde cõtra eiꝰ ſuperbiã
dñs loquit dicẽs: nunqd gl'iabit
ſerra ꝯtra eũ qui ſecat in ea? aut
nunqd exaltabit ſecuris ꝯtra euꝫ
q cedit in ea? qbꝰ ſil'itudinibꝰ ſatis
perſpicue oñdit: ꝙ ſicut ſerra ⁊ ſe
curis nec ſecare nec cedere ligna
pñt: niſi ab alio regant: ac iõ con
tra regẽtẽ ſe ſupbire nõ debẽt: ſic
illi per quos deꝰ punit abſq; nutu
diuine diſpoſitõis nihil agere ua
lẽt: ac iõ ꝯtra regẽtẽ ſe ſuperbire
eis ñ lꝫ. tales i eo ꝙ puniunt: deo
ſuire dicũt. i eo autẽ ꝙ ignoꝛãtes
ſe eẽ miſtros ire dei ipia uanitate
ſupbiũt: mercedem ſue ſuitutis a
deo nõ niſi tẽpoꝛalẽ iueniunt: pe
nã uero ſue ſupbie ñ effugiũt. uñ
cũ dñs dicẽt ad ꝓphetaꝫ de nabu
chodonoſoꝛ: qd dabo ei ꝓ laboꝛe
quo ſeruiuit mihi apud tyruꝫ? ſta
tim ſbiunxit: daᵃ: hoc ẽ datã ſibi ꝓ
nũcia egyptũ ⁊ ethiopiã. Cũ aũt
in coꝛde ſuo ſupbiens poſtea dice
ret. nõne hec ẽ babylõ quam ego
ꝯdidi in roboꝛe regni mei ⁊c. ſta
tim mutauit deꝰ rationabilẽ men
tẽ eiꝰ: ⁊ iduit euꝫ feria beſtialitate
ut ab hõibꝰ fugiẽs cũ beſtijs uiue
ret. p antiochũ quoq; cũ idolatri
am iudaice plebis dñs puniret: ⁊
pacẽ quaꝫ ex lege dei abiecta ⁊ ex
ſacris natiõnũ aſſũptis q̃rebant:
illis i pniciẽ uerteret: qꝛ dei diſpo
ſitionẽ ignoꝛãs ſue facultati deua
ſtationem illius plebis attribuit:
impꝛecat i eũ ꝓpheta dicens: Ef
funde irã tuã i gentes q̃ te ñ noue
runt: ⁊ i regna q̃ nõ iuocauerunt
nomẽ tuũ: ne foꝛte dicãt i gentibꝰ
ubi eſt deꝰ eoꝝ. ſil'r cũ p romanoſ
peccatũ moꝛtis chꝛiſti deꝰ punire
decreuiſſet: urbis excidiũ ⁊ iudai
ce plebis miſerã captiuitateꝫ ſuis
uiribꝰ aſcribere ceperũt. uñ cõtra
eos ꝓpheta ipcat dicẽs: leua ma
nus tuas in ſupbias eoꝝ q te ode
runt: ⁊ q multa maligne operati
monumẽta ſue uictoꝛie poſuerũt
i medio atrio tuo. Per ſciẽtes pec
cata puniunt: ſic deꝰ p filios iſra
el uoluit peccata punire amoꝛreo
rum ⁊ chananeoꝝ ⁊ aliaruꝫ genti
um: quaꝝ terraꝫ iſraeliticis poſſi
dẽdã dedit: qbꝰ ẽt pꝛecepit: ut ne
mini eoꝝ parcerẽt: ſed oẽs moꝛti
traderẽt. quid ꝓpter peccata eoꝝ
illis ꝯtigiſſet: ex uerbis dñi appa
ret: q cũ diceret ad abꝛaã: ſemini
tuo dabo terrã hãc: ueluti quere
ret: q̃re nõ mõ eã das mihi? audi
uit: nondũ eni ſunt peccata amoꝛ
reoꝝ ꝯſũmata: q̃ tũc itelligũt fu
iſſe conſũmata: cũ ppl's ille d egy
ptiaca ſuitute liberatꝰ terrã eoruꝫ
ſic abꝛae ꝓmiſſũ fuerat: in hẽdita
tẽ accepit. Cum ergo ſic diuino
iuſſu ad puniendum peccata ppl'i
excitãt: ſicut ppl's ille iudaicus ẽ
excitatus ad occupãdã terrã pꝛo
miſſionis ⁊ ad delẽdas gẽtes pec
catrices: ſine culpa noxius ſãguis
effũdit: ⁊ q̃ ab eis male poſſident
i ius ⁊ dominiũ rite tranſeunt bo
noꝝ. Cum uõ occulto iſtinctu
aliq mouẽt ad pſequendũ malos
ſicut ſenacherib ⁊ ceteri q ppl'um
deliquẽtẽ pſecuti ſũt. lꝫ occulto i
ſtictu opante illoꝝ meritis incitẽ
tur ad pſequẽdũ: tñ qꝛ pꝛaua intẽ
tione nõ peccata deliquẽtiũ puni
re: ſed illoꝝ bona rape uel ſue diti
oni ſubijcẽ q̃runt: nõ ſt imunes a
crie. De quibꝰ ẽt notãdũ ẽ: ꝙ ali
qñ excitãt ad puniendum pecca
ta bonoꝝ: ut tãdẽ per bonos coꝛ
rectos ipſi quoq; puniãt: ſicut in
libꝛo iudicũ legit de iabi rege cha
naneoꝝ ⁊ de madianitis: ꝙ ꝓpt
idolatriã ppl'i ſuſcitauit eos deꝰ:
ut iſrael affligerent: ⁊ terrã coꝛuꝫ
occuparẽt. Cum aũt ppl's dei ſb
manibꝰ eoꝝ diutiꝰ afflictꝰ peccatũ
ſuũ recognoſceret: ⁊ p pñiam ſibi
deum placaret: dei pꝛecepto ⁊ ba

k Remittũt peccata. per verbum. i. p oꝛonez vel p p̃dicationeꝫ ec cleſie. ſ. p pꝛedicationẽ euã gelij: ſic. xv. q. i. nec is. ⁊. ſ. e. non ſoluꝫ.

l Hinc notandum eſt. p ſenacherib. regem aſſyrioꝛũ qui maximam partem filioꝛũ iſraelis captiuauit: qui cuꝫ veniſſet ad obſidenduꝫ hieruſaleꝫ: ab ãgelo exterminatoꝛe nocte ẽ fugatꝰ occiſis ab eod angelo. clxxxviij. milibus d exercitu ſuo.

m Et p nabuchodonoſoꝛ. q cepit hieruſalẽ ⁊ tribum iudã ⁊ tribuꝫ beniamin in babylonicam captiuitatem duxit.

n Et per pꝛincipes. ſ. veſpaſianũ ⁊ titũ: q xlij. anno poſt paſſionem dñi hieruſalem deſtruxerunt.

o Aſſur. ſenacherib.

p Nõ niſi tẽpoꝛalem. ar. ꝙ ſufficit aliqueꝫ bonũ facẽ ad hoc ut remunerandus ſit: ⁊ ſi illud mala iten tõe faciat. Nã ⁊ qui p̃dandi aĩo gerit negocia alicuiꝰ: hꝫ actionẽ negociorum geſtoꝛũ ut. ff. de nego. geſ. ſi pupilli. §. ſꝫ ⁊ ſiqs negocia. Item ẽ hic arg. ꝙ qui ignoꝛãs adimpleuit voluntatẽ alicuius: dr obtẽpaſſe ſue voluntati: arg. ꝯ. ff. de cõdi. ⁊ de. l ij. vbi dr. Nõ eni videt obtẽperaſſe q fatali caſu obtemperat. Sꝫ illud obtinet cum conditio apponit: que eſt in poteſtate alicuius. Secus ſi non eſt i poteſtate: vt ibi dicit. Itẽ ẽ h ar. ꝙ ex eodẽ facto ꝯſequit quis pꝛemiuꝫ ⁊ penã: vt. xxij. q. ij. ſi quelibet.

q Da. i. datam ꝓnunciã. ſil's expoſitio eſt ff. de teſta. heredes palam. §. ſiquid.

r Per antiochum. q tempoꝛe machabeoꝛũ hieruſalem cepit: ⁊ tẽplum polluit.

s Poſuerunt. qꝛ vexilla ⁊ ſcuta ⁊ arma ſua poſuerant in templo in ſignuꝫ victoꝛie

t Bonoꝝ. i. in ſignuꝫ eoꝝ: q ſt futuri boni.

266

rach comitat⁹ delborã ꝓphetiſſaȝ
uxorẽ lapidoth iabin regeȝ chana
neoꝝ ⁊ ſiſarã ducẽ exercit⁹ ſui cõ
triuit: ⁊ iedeon zebee ⁊ ſalmana
reges madianitaruȝ ⁊ oreb ⁊ zeb
duces eoꝝ morti tradidit. appet
ergo ꝙ aliqñ p legitimã ptãteȝ ge
rẽtes aliqñ p ppl'os diuio iuſſu ex
citatos mali ꝓ peccatis ſuis nõ ſo
lum flagellãt̃: ſed ẽt rite pduntur
Nec ẽ ꝯtrariuȝ illo᷒ auguſtini: qḋ
ad marcellinũ ꝓ circũcellionibus
ſupplicãs rogabat: ut uerberibus
eos coerceret: ñ morte pdẽt. quã
uis eni ſupplicãdo ſpatiũ uite eis
reſuari poſcit: nõ tñ legũ ſeuerita
tem q̃ tales morte plectunt̃: non
obſeruandum docuit.

Quod autẽ q̃rit̃ an mali
ſint cogendi ad bonum
facile apparet. antiquus
nanqȝ ppl's ille metu pe
narũ ad obſeruationeȝ legis coge
bat̃. In euangelio quoqȝ dñs ait
diſcipulis ſuis: nolite timẽ eos q
corpus occidũt: aiam aũt nõ pñt
occidere: ſed poti⁹ eũ timete. i. ei i
timore ſeruite: q põt aiaȝ ⁊ corp⁹
perdẽ i gehẽnã. Paulus quoqȝ cũ
eccl'am dei pſequeret̃: i itinẽ ceca
tus ad deũ conuerti coact⁹ ẽ. unḋ
ſe abortiuo ſil'em teſtat⁹ ẽ dicens:
nouiſſime aũt oiuȝ tãq̃ȝ abortiuo
uiſus ẽ ⁊ mihi. Hinc auguſtin⁹
ſcribit ad bonifacium.

Eccleſia malos dȝ cogẽ ad bonũ
ſicut chriſtus paulum coegit.

Sciſmatici dicũt: cui uiȝ chri
ſtus itulit: quẽ coegit? ecce ha
bẽt paulũ apl'm. agnoſcãt i eo pri
us cogẽtẽ chriſtũ poſtea docẽteȝ
prius feriẽtẽ poſtea ꝯſolãteȝ. mi
rũ ẽ aũt qũo ille q pena corporis
ad euãgeliũ coactus itrauit: plus
oib⁹ illis laborauit: q ſolo uerbo
uocati ſunt i euãgelio: ⁊ queȝ ma
ior timor ꝯpulit ad charitateȝ: ei⁹
pfecta charitas mittit foras timo
rẽ. Cur ergo nõ cogeret eccl'a pdi
tos filios ut redirent: ſi pditi filij
coegerũt alios ut perirẽt: q̃uis ⁊
illos quos nõ coegerũt: ſed tantũ
mõ ſeduxerunt: ſi p terribiles ⁊
ſalubres leges i ei⁹ gremio reuocẽ
tur: blandi⁹ pia mat̃ ãplectit̃: ⁊ ḋ
illis multo ãplius q̃ȝ de illis quos
nunq̃ȝ pdiderat g̃tulatur. an non
hoc ptinet ad diligẽtiã paſtoralẽ
etiã illas oues: que nõ uiolent̃ ere
pte: ſȝ blãde leniťqȝ ſeducte a gre
ge aberrauerant: ⁊ ab alienis poſ
ſideri ceperãt: iuẽtas ad ouile dñi
cuȝ ſi reſiſtẽ ei uoluerit: flagelloꝝ
terrorib⁹ uel ẽt dolorib⁹ reuocare?

Item a chriſto coactũ pauluȝ
oſtẽdim⁹. imitat̃ itaqȝ eccl'a i iſtis
cogendis dñm ſuũ: q prius ut ne
minẽ cogẽt: expectauit: ut de fide
regũ atqȝ gentiliũ p̃dictio ꝓpheti
cã cõpleret̃. ẽt hic abſurde nõ in
telligit̃ illa apl'ica ſnia ubi beatus
paulus dixit: parat⁹ ſũ ulciſci oẽȝ
inobediẽtiã: cũ cõpleta fuerit pri
or ur̃a obediẽtia. Unde ⁊ ipe dñs
ad magnã cenã ſuaȝ p̃us cõuiuas
adduci iubet ⁊ poſtea cogi. Naȝ
cũ ei ſerui rñdiſſent: dñe factũ eſt
qḋ iuſſiſti: ⁊ adhuc locus ẽ: exite i
quit i uias ⁊ ſepes ⁊ quoſcũqȝ iue
neritis cogite intrare. In illis er
go qui p̃mo lenit̃ adducti ſunt: cõ
pletã eſt p̃or obediẽtia. i iſtis aũt
qui cogunt̃: iobediẽtia coercetur.
Iteȝ ſi p ptãtẽ quã p religionẽ
ac fidẽ regũ tpe quo debuit diuio
munere accepit eccleſia: hi qui iue
niunt̃ i uijs ⁊ ſepib⁹. i. i hereſibus
⁊ ſciſmatibus cogunt̃ itrare: non
qȝ cogũt̃ rep̃hẽdãt: ſȝ quo cogũt̃
attẽdãt. Itẽ ad donatiſtas.

Varijs modis errantes corripiũ
tur a deo.

Quod errauerat inqt dñs nõ
reuocaſtis: ⁊ qḋ perierat nõ
requiſiſtis. hoc uobis ipe deus p
nos facit: ipe obſecrando ipſe mi
nando ſiue corripiendo ſiue dam
nis ſiue laborib⁹ ſiue per ſuas oc
cultas admonitiones ul' uiſitatõ
nes ſiue p ptãtũ tẽporaliũ leges
Itẽ in epl'a ad uincentiũ.

Nõ eſt cõſiderãdũ quod q̃ſqȝ co
gitur: ſed quomodo cogit̃.

Ides ut opinor nõ eẽ cõſide
rãdũ qḋ q̃ſqȝ cogit̃: ſed quale
ſit illud quo cogit̃: utrũ bonũ an
maluȝ. nõ ꝙ quiſqȝ bonus poſſit
eẽ iuit⁹: ſȝ timẽdo qḋ nõ uult pa
ti: uel reliquit ipedientẽ aioſitatẽ
ul' ignoratã ꝯpellit̃ cognoſcere ue
ritatẽ: ut timẽs ul' reſpuat falſũ ḋ
quo ꝯtẽdebat: ul' q̃rat uerꝝ qḋ ne
ſciebat: ⁊ uolens iam teneat: qḋ
nolebat. Itẽ mea primit⁹ ſnia
erat: neminẽ ad chriſti ueritatẽ eẽ
cogendũ: uerbo ẽt agendũ: diſpu
tatione repugnãdũ: ratõne uincẽ
dum: ne fictos catholicos hrẽm:
quos aptos hereticos nouerã. ſȝ
hec opinio mea non cõtradicẽtiũ
uerbis tñ: ſed demõſtrãtiũ ſupa
bat̃ exemplis. Naȝ primo oppo
nebat̃ mihi ciuitas mea: que cum
tota eſſet i partes donati: ad uni
tatẽ catholicam leguȝ impialiũ ti
more cõuerſa ẽ: quaȝ nũc uidem⁹
ita aioſitatis nr̃e pnicieẽ deteſtari:
ut i ea nũq̃ȝ fuiſſe credat̃. Iteȝ

a Quod aũt. Dic
nihil eſt dubi
tatõis. q̃a ad
bonũ nõ ſuſceptũ nẽo
cogendus ẽ. ſ. q. v. ad
fidẽ. ſed ad bonuȝ qḋ
ſuſcepit cogend⁹ ẽ: vt
xlv. di. diſciplia. magr̃
tñ al'r ſoluit. j. e. §. vlt.
b Sciſmatici. ſ. e. q.
iiij. quis nos.
c Seduxerũt. mitius
hic agit̃ cũ circunuen
to q̃ȝ cũ coacto: cũ tañ
al'. ſbuenitur coacto q̃ in
uoto: vt ex̃ qḋ me. ca. p
latum. ſed non ſubucĩ
tur ibi circũuẽto: vt. x
x. q. iij. ꝯſtituit.
d Prophetica. q̃ȝ nõ
dũ erat impleta ꝓphe
tia: ⁊ nunc reges terre
itelligite ⁊c̃. vt. ſ. q. iij.
nõ inuenitur.
e Cõpleta. primo eni
ſalubriter admonendi
ſunt boni: vt ſic cetera
multitudo frangat̃: vt
xliiij. di. comeſſationeſ
l. di. vt conſtitueret̃. io.
f Quod errauerat
verba ſũt ꝓphe
te alloquentis malos:
propter que probat au
guſtinus malos eẽ co
gendos.
g Hoc vobis. verba
auguſtini.
h Uides. bonum.
vt. ſ. q. v. ad fidẽ
i Et volens. ſic ex no
lente fit volens: vt. lxx
iiij. di. conſuluit. ⁊. ſ. q.
iiij. diſplicet.
k Opio. ſic ergo iure
peritus dȝ mutare opi
nionẽ ſuam: ſi expedit
mutari: vt. xij. q. i. certe
⁊. ff. de iurepatro. diui
Item ex hoc loco di
cunt quidam auguſti
num quandoqȝ fuiſſe
hereticum: ſed potius
probatur hic ꝯtrium.
l Credatur. nũq̃ȝ cre
ditur fuiſſe malum: qḋ
factum eſt bonum: vt
l. di. ferruȝ. ⁊. ff. de edi.
edic. ꝙ ita.

m Iam uō. ſi.h.c.itelligo de hēticis ꝯriū ē ex̄ ō hēticis ſicut. vbi probibetur ne aliqs eos teneat i terris ſuis vel i domo vel aliquē ꝯctū cū eis faciat. ſed dic ꝙ loquitur de eo qui al's ē icorrigibilis: vl'loquitur de iudeis ꝓut dixi.ſ.q.iiij.c.ult iohannes.

n Ex hiſ omnibus.ſeruitia.ſ xv.q.i.non eſt

o ¶ Inuit⁹.ſed q̄liter pōt quis inuit⁹ dare: cū nec ignorans nec inuit⁹ quis donet:vt.C.ō dona.nec ignorans: ſed facias viz ⁊ dr̄iam int̄ dare ⁊ donare:vt donuz dicat̄ qō aliqs ex libertate dat ⁊ ex certa ſcia. vn̄ eps non dr̄ donare prebēdas ſed dare.

p ¶ Pudorem qn̄qꝫ etiā ſi aliqs tacet ꝓpter verecūdiā : nō ſibi p̄iudicat: vt.ff.de furt.l. penul.

q ¶ Si ex neceſſitate .i. precepto. vel loqtur de neceſſitate vite.

r ¶ Diſpēſatio. aliꝫ diſpēſo:ſꝫ mihi nō ꝓficio

s ¶ Conſuetudo.ſicut enim ſeta iducit filū ſic iſte timō iuſticiam:vt.j.ō pe.di. ij. ſiqs i tantam.io.

Nunc autez Non ſolū heretici ſꝫ oēs hoſtes licite poſſūt ſpoliari rebus ſuis dūmō bellum ſit iuſtuz:⁊ ille q rem abſtulit iure fact⁹ ē dominꝰ illi⁹ rei.ſ

⁊ alie multe q mihi noiatim cōmemorabant̄:ut i ipſis reb⁹ agnoſcerē ēt in hac cā recte itelligi poſſe: quod ſcriptum eſt: da ſapienti occaſionem ⁊ ſapientior erit. Itē grego.maximo epo.

Onere penſionis ruſticus ad dominum conuerti cogatur.

Iam mꝰ uō ſi ruſtic⁹ tāte ꝑfidie ⁊ obſtinationis fuerit iuētus ut ad dn̄m deū mīme uenire ꝯſentiat:tāto penſionis onere grauandus ē:ut ip̄a exactionis ſue pena cōpellat̄ ad rectitudinē feſtinare. Ex his oib⁹ colligit̄: ꝙ mali ſūt cogēdi ad bonū. Sꝫ obijcit̄ illud ꝙ nemo eſt cogēdus ad id ad qō iutilit̄ cogit̄. Ad bonū aūt qſqꝫ inutiliter cogit̄:cū deus aſpnet̄ coacta ſuitia. uñ ap'ls cū ad elemoſynas corithios hortaret̄:ait: unuſquiſqꝫ det ꝓut deſtinauit in corde ſuo:nō ex triſticia aut ex neceſſitate. hilarē eni datorē diligit deus. uñ dat̄ itelligi:ꝙ q iuitus dat ꝓpt̄ ꝑn̄tē pudorē ⁊ rē ⁊ meritū perdit Itē cū redderet cām q̄re a ſumptib⁹ abſtinēt:ait:ſi ex neceſſitate euāgelizauero nō erit mihi gloria Itē ſi inuit⁹ euangelizauero diſpēſatio mihi credita eſt. ſi aūt uolēs hoc ago:mercedē habebo apō deum. Item cum galathis ſcriberet legalia non eſſe tenenda ait: ſi ſpū ducimini nō eſtis ſub lege. Ex quo apparet eū qui ſub lege ē id ē q timore pene nō amore iuſticie ſuit:ñ duci ſpū ſācto. ſi autem ſpū ſācto ñ ducit̄:deo placē mīme ualet. Itē nō accepiſtis ſpiritū ſuitutis itez in timore: ſꝫ accepiſtis ſpm̄ adoptionis filioꝝ in quo clamam⁹ abba pr̄. Ex quib⁹ uerbis dat̄ intelligi:ꝙ ſi i ueteri teſtamēto timore pene hoies cogebantur ad bonū:tñ in nouo teſtamento ſola libertate ⁊ delectatione iuſticie ſunt iuitādi ad fidē. uñ illi dicunt̄ ſerui ⁊ filij ancille ꝑtinentes ad iſmael. iſti dicūt̄ liberi ⁊ filij libere ꝑtinētes ad iſaac. Itē iohānes in ep'la ſua:timor nō ē i charitate:ſꝫ ꝑfecta charitas foras mittit timorē. q aūt cogit̄:timore illo ducit̄:q nō eſt in charitate. q manus ꝯp̄mit nō animū mutat:quo pena timet̄:nō bonū diligit̄. porro ſine dilectione boni nullus deo placē ul' i numero bonoꝝ ꝯnumerari poterit. uñ cuz ꝓpheta dicēt: aialia tua hitabunt in hereditatez oñdens qūo ad ip̄am hitationē ꝑueniāt:ſubdit i dulcedie tua quaz tu preparaſti paupi: dulcedinem uocans ſuauitatez boni opis:qua bonū fit ñ timore pene ſꝫ delectatione iuſticie. Cum ergo ſine hac dulcedine aialia in hereditate non hitent:pꝫ ꝙ nemo niſi iutiliter ad bonuz cogitur:quicunqꝫ enim ad bonum cogit̄ ſolo timore nō amore ducitur:nō ergo ſūt mali cogēdi ad bonū. His ita rñdet̄:ſi bonū ad qō mali cogunt̄:ſēꝑ iuiti tolerarēt:⁊ nunq̄ uolūtarij ſuirent iutilit̄ cogerent̄ ad illud. ſed qꝛ humane nature ē: ⁊ ea q̄ idiſſuetudinem ducūt̄:abhorrere: ⁊ cōſueta uel magna cuſtodia diligē:flagell' tribulationū mali ſūt cohibēdi a malo ⁊ ꝓuocādi ad bonū :ut duz timore pene malū i diſſuetudinē ducit̄ abhorreat̄:bonū uō ex conſuetudine dulceſcat. unde aug. in pſalmo.cxxvij. Cuz ꝑ timorē gehenne cōtinet ſe hō a peccato :fit ꝯſuetudo iuſticie:⁊ icipit qō duꝝ erat amari:⁊ icipit excludi timor a charitate:⁊ ſuccedit timor caſt⁹ de quo hic dr̄:quo timem⁹:ne tardet:ne diſcedat:ne eo careamus. Ille utilis:ſed nō ꝑmanet in eternum ut iſte.

Nunc aūt q̄rit̄:an heretici ſuis ⁊ eccl'e rebus ſint expoliandi : ⁊ qui poſſident hēticis ablata: an dicant̄ poſſidere aliena. De his ita ſcribit augu. ad uincentium.

Res terrena nō niſi diuino ul' humano iure tenetur.

Quicūqꝫ uos ex occaſiōe hui⁹ legis imperialis non dilectōe corrigēdi ſed odio inimicandi ꝑſeqt̄:diſplicet nob. Et quāuis res q̄cūqꝫ terrena non recte a quoq̄ꝫ poſſideri poſſit :niſi uel iure diuino quo cūcta iuſtoꝝ ſūt:uel iure hūano qō i ptāte ē regū t're. Iōqꝫ falſo res appellatis ur̄as: q̄s nec iuſte poſſidetis:⁊ ſm legē terrenorū regū amittē iuſſi eſtis :fruſtra qꝫ dicitis nos i eis ꝯgregandis laboram⁹:cuz ſcriptū legatis:labores impioꝝ iuſti edunt. Sꝫ tñ qſqs ex occaſione legis hui⁹ quā reges terre chriſto ſuientes ad emēdandā ipietatez ur̄am ꝓmulgauerūt:res ꝓprias ur̄as cupide appetit:diſplicet nob. Quiſqs deniqꝫ res ipſas paupeꝝ uel baſilicas cōgregationū: quas ſub noie eccl'ie tenebatis:q̄ oino nō debēt̄:niſi ei eccl'e q̄ uera ē chriſti eccl'ia nō per iuſticiā ſꝫ ꝑ auariciaz tenet:diſplicet nob. Quiſqs ꝓ aliquo flagitio uel facinore deiectuz a uob ira ſuſcipit:ſicut ſuſcipiūt̄:q̄ excepto

e.q.v.dicat.⁊.ſ.diſti.i. ius nāle.⁊.ff.de acqui. rerū do.nāle.§.vlti.hēticis aūt licitū ē auferri ea q̄ hn̄t:vt.ſ.di.viij quo iure.⁊.j.e.c.i.⁊.ſ. e.q.v.res. meli⁹ tñ eſt ꝙ auc̄te iudicis fiat:vt ſ.e.q.iij.ſex ſunt. Si ergo ꝯdēnat⁹ ē hereticus de hereſi:cōfiſcāt̄ bona ei⁹:vt ex̄ ō here. Vgentis.ſi cleric⁹:tunc res ei⁹ ſi eccl'e applicāde:vt ex̄ e.ad abolendā.⁊ h̄ vera ſūt etiā ſi aliqs hētic⁹ hꝫ filios ul' agnatos:vt ex̄.e.Vgentis.i fi. Et ſic corrigit̄ lex que dicit bona hēticoꝝ ad filioſ vl' ad agnatos deuolui : vt C. de here. auc̄. de neſtorianis. lꝫ aūt bona ſint ablata hēticiſ:ſi tñ fuerint reuerſi ad fidē priora bona eis ex miſericordia reſtituūtur ⁊ ēt epatus:vt.ſ.e.q.iiij.ipſa pietas.⁊.j. e.c. iij.ſic eſt melioris ꝯditionis ille qui reuertit̄

Q. VII.

ab hēſi: q̄ꝫ q reuertit̄ ab hoſtibus. Nā ſi deſtor reuertit̄ ſpōte ad ſuos:lꝫ idulgeat̄ ei vita:tñ i iſulā deportat̄: vt.ff.de re mili.nō oēs §.q deſertorem.

u q Quicūqꝫ.diuino i.iure canonico quo eis ſunt oia auferēda:vt.ſ.e.q.v.ſi vos Non obſtat.ſ.di. viij quo iure.

x ¶ Deiectū.ar.ꝙ ſi hēticus tulit ſn̄iaz ſuper matrimonio ꝙ valet: vt.ſ e.q.i.quiſqs.arg. ꝯ.ex̄.e.fraternitatis.

erroꝛe quo a nobis ſepamini:ſine
crimie apō uos uixerũt: diſplicet
nob. Sȝ nec facile iſta mõſtratis
nõnullos toleram⁹ quos coꝛrigẽ
uel punire nõ poſſum⁹: neq̧ ꝓpt̃
palcã relinqmus areã dñi:neq̧ ꝓ
pt̃ piſces malos rũpim⁹ retia dñi
neq̧ ꝓpter hedos i fine ſegregan
dos deſerimus gregẽ dñi:neq̧ ꝓ
pt̃ uaſa ſcã i ɔtumeliã migram⁹ d̃
domo dñi. Idẽ ɔtra petilianũ.

**Catholici nõ ideo aliena poſſidẽt
q2 ab hereticis ablata tenent.**

Si⁹ de reb⁹ uel locis eccl̃aſticis
q̃ ñ tenetis:q̃rimini:pñt ꝛ iu
dei iuſtos ſe dicere ꝛ iniqtatẽ no
bis obijcere:q2 locũ in quo ipij re
gnauerũt:mõ chꝛiſtiani poſſidẽt.
Quid ergo idignũ:ſi ea q̃ tenebãt
hẽtici ſm parē uolũtatem dñi ca
tholici tenẽt?ad oẽſ iniquos ꝛ im
pios illa uox dñi ualet:auferetur
a uobis regnũ dei:ꝛ dabit̃ gẽti fa
cienti iuſticiã. An fruſtra ſcriptũ
eſt:laboꝛes iiuſtoꝝ pij edent.qua
pꝛopter magis mirari debetis:ꝙ
adhuc tenetis aliqd :q̃ꝫ ꝙ aliquid
amiſiſtis. Itẽ. Si q̃ iã pꝛeciſi
poſſidere cepiſtis:q2 uobis abla
ta nobis dñs deus dedit:nõ iõ cõ
cupiſcim⁹ aliena : q2 illi⁹ ipio⁹ cui⁹
ſũt oia:facta ſũt nr̃a ꝛ iuſte nr̃a ſt̃
uos eniȝ utebamini ad p̃ciſionem
nos ad unitatẽ. Alioqui ꝛ pꝛimo
pplo dei poſſent illi obijcẽ aliene
rei ɔcupiſcentiã:q diuia ptãte ab
eoꝝ facie:q ea terra male utebãt̃
expulſi ſũt. ꝛ ipi iudei a quibus ab
latũ ẽ regnũ ſꝫ uerba dñi:ꝛ datũ
eſt genti faciẽti iuſticiã:pñt obijcẽ
aliene rei ɔcupiſcẽtiã:q2 chꝛiſti ec
cleſia poſſidet:ubi pſecutões chꝛi
ſti p⁹regnabãt. Idẽ. **Res eccle
ſiaſtice ab hẽticis iiuſte poſſident̃**

Quod aũt nob obijciũt:ꝙ res
eoꝝ cõcupiſcamus ꝛ aufera
mus:utinã catholici fiant: ꝛ non
ſolũ q̃ dicũt ſua:ſed ẽt nr̃a in pace
ꝛ charitate nobiſcum poſſideant.
uſq̧ adeo aũt calũniãdi cupidita
te cecant̃:ut nõ attẽdãt: q̃ꝫ ſint iſt̃
ſe ɔtraria q̃ loquũt̃. Ipſi certe di
cunt ꝛ iuidioſiſſime ſibi cõqueri ui
dent̃:ꝙ eos i nr̃a cõione uiolento
legũ impio coartamus. hoc itaq̧
nullo mõ facerem⁹:ſi res eoꝝ poſ
ſidere uellem⁹. qs eni auar⁹ querit
cõpoſſeſſoꝛem? quis dñandi cupi
ditate iflãmat⁹ ul̃ fauſtu dñatõis
elat⁹ deſiderat hr̃e ɔſoꝛtẽ? ipſoſq̧
certe attẽdant quõdam ſuos mõ
ẽt ſocios nr̃os ꝛ fr̃na nob dilectio
ne ɔiunctos:queẽadmoduȝ ſua te
neant nõ ſolũ q̃ hẽbant ſed etiaȝ
nr̃a q̃ nõ hẽbant. q̃ tñ ſi pauperuȝ
cõpares ſum⁹:ẽt nr̃a ſunt ꝛ illoꝝ
ſi aũt p̃uati q̃ nob ſufficiãt poſſide
mus:nõ ſũt illa nr̃a ſed pauperuȝ
quoꝛum ꝓcurationẽ quodãmodo
gerim⁹:nõ ꝓꝑetatẽ nob uſurpati
one dãnabili uẽdicam⁹. Quicqd
igit̃ noie eccl̃aꝝ ptes donati poſſi
debãt:chꝛiſtiani iperatoꝛes legib⁹
religioſis cũ ipis eccl̃ijs ad catho
licã transferre iuſſerũt. Cuȝ ergo
nobiſcũ ſunt plebes earũdẽ eccl̃ia
rũ:nobiſcũ ſunt pauperes:qui de
eiſdẽ poſſeſſiuncul̃ alebãt̃:ipſi po
tius foꝛis poſiti deſinãt ɔcupiſcẽ
aliena :ſed itrent unitatis ſocieta
tẽ:ut parit̃ gubernem⁹:nõ illa tm̃
q̃ dicũt ſua:neꝝ ẽt q̃ dicũt ꝛ nr̃a.
ſcriptũ ẽ eni :oia ur̃a uos aũt chꝛi
ſti:chꝛiſtus aũt dei. Idẽ i epi
ſtola ad uincentium.

**Qui a coꝛpoꝛe chꝛiſti pꝛeciditur:
ſpiritum iuſticie tenere nõ poteſt**

Queadmodũ membꝛum ſi p̃ci
dat̃ ab hõis uiui coꝛpoꝛe: nõ
põt tenere ſpm̃ uite:ſic hõ ſi p̃cidi
tur de chꝛiſti iuſti coꝛpoꝛe :nullo
mõ põt tenere ſpm̃ iuſticie:ẽt ſi fi
gurã membꝛi teneat quã ſũpſit in
coꝛpoꝛe. In hui⁹ uero cõpagẽ coꝛ
poꝛis ueniant:ꝛ laboꝛes ſuos nõ
dñandi cupiditate: ſed bñ uiuẽdi
pietate poſſideãt. nos aũt uolũta
tẽ nr̃am:ut iã dictũ eſt ab hui⁹ cu
piditatis ſoꝛdibus quolibet inimi
coꝝ iudicante purgamus:qñ eos
ipſos quoꝝ laboꝛes dicũt̃ :ut nob
cũ ꝛ illis ꝛ nr̃is in ſocietate catho
lica utant̃: q̃ꝫtũ ualem⁹ inquirim⁹
ſed hoc ẽ inqunt: qȏ nos mouet.
ſi iiuſti ſumus:q̃re nos q̃ritis? q
bus rñdem⁹:querim⁹ uos iiuſtos
ne ꝑmaneatis iiuſti. q̃rimus ꝑdi
tos:ut de iuẽtis gaudẽ poſſimus
dicentes:moꝛtu⁹ erat fr̃ ꝛ reuixit
perierat ꝛ iuẽt⁹ ẽ. q̃re ergo me iqt
nõ baptizas :ut me abluas a pec
catis? rñdeo q2 non facio iniuriã
characti ipatoꝛis:cũ erroꝛẽ coꝛri
go deſtoꝛis. q̃re iqt apȏ te l̃ pñiã
nõ ago? imo niſi egeris ſaluus eẽ
non poteris. qũo eni gaudebis te
eẽ coꝛrectũ:niſi doleas te fuiſſe ꝑ
uerſũ. qd ergo inqunt: apud uos
cum ad uos trãſim⁹:accipim⁹? rñ
deo:nõ eqdẽ accipitis baptiſmuȝ
qui nobis extra cõpagẽ coꝛpoꝛis
chꝛiſti ineſſe potuit; ꝓdeſſe nõ po
tuit:ſꝫ accipitis unitatẽ ſpũs i ui
culo pacis:ſine q̃ nemo poterit ui
dere deũ ꝛ charitatẽ:q̃ ſic̃ ſcriptũ
ẽ:opit multitudinẽ peccatoꝛũ . ſi
aũt ɔſideremus qȏ ſcriptũ ẽ in li
bꝛo ſapiẽtie:iuſti uõ tulerũt ſpolia

y Toleram⁹. j. xxiiij
q. i. pudenda.
z Si de rebus. h̃ no
mẽ res hic ſtricte
ſumit̃. nam ſm veram
ſignificationẽ oia cõꝑ
hendit ꝛ coꝛpoꝛalia ꝛ
incoꝛpoꝛalia: vt. ff. de
ver. ſig. rei appellatio.
ꝛ. l. rei appellatiõe. io.
z Et impios. per hoc
dicũt qdã: ꝙ iudeis ꝛ
ſarracenis licite poſſu
mus ſua auferre: ꝛ itel
ligunt id qȏ dr̃. j. q. v
iij. c. diſpar. de pſonis
iudeoꝝ non de rebus.
Sed ſec⁹ credo: q2 iu
de ſoluunt tributuȝ: ꝛ
de uolũtate nr̃a tenent
ea q̃ habent.
ɔ Impio. ſi. xiiij. q. v
dixit.
a Quod aũt. ɔcupi
ſcam⁹. s. e. q. iiij.
ipſa pietas. in fi.
b Calũniandi. nõ eſt
calũniãdum ius. j. de
ɔſe. di. ij. liquido. ff. ad
exh. l. penul.
c Contraria. arg. ꝙ ɔ̃
ria dicẽs nõ ẽ audien
dus: vt ex̃ de ap. ſolici
tudinẽ. ꝛ. lxxiiij. di. ge
ſta. C. de mune. pr̃i. ꝓ
feſſio tua. argu. ɔ̃ ex̃ de
fide. examiata. ꝛ dixi.
xiiij. q. i. in fi.
d Hẽbant. ñ itelligas
iure dñij: q2 hr̃e ẽ ideȝ
qȏ eſſe dñm rei. qñq̧
idẽ eſt qȏ poſſidere: vt
ff. de v. ſig. hr̃e.
e Sed ẽt nr̃a. i. ad cõ
ſeruãdũ nobis data.
f Procuratione. pla
ti ſunt ꝓcuratoꝛes non
dñi reꝝ eccliaſticaꝝ: vt
h̃. ꝛ. xij q. i. c. vlt. qñq̧
dicũt̃ dñi. xvi. q. i. ꝛ tẽ
poꝛis. qñq̧ defẽſoꝛes
xvi. q. i. i canonib⁹. tñ
lꝫ pꝛelat⁹ dicat̃ ꝓcura
toꝛ magis hꝫ liberalẽ
admiſtrat onẽ q̃ꝫ ſim
plex ꝓcuratoꝛ: vñ ali
quãtũ dare põt: ſi hoc
hꝫ ɔſuetudo regionis
vt ex̃ de dona. c. ij. arg.
ɔ̃. j. e. q. viij. ɔuenioꝛ.
g Dei. ſ. pr̃is.
h Queadmodum.
nos auteȝ. i fi. c.
idẽ repetit. ꝛ ſic ẽ ar. ꝙ
aduocat⁹ idẽ ius ſepi⁹
põt allegare: ar. ɔ̃. C. d̃
ap. amplioꝛem. Ex eo
ꝙ dicit inimico: eſt ar.
ad q̃ſtionẽ ſabbatinam
ꝙ ſi aliqs ſbmiſit ſe ar
bitrio iimici: lꝫ tulerit
durã ſniam: ꝙ illa teneȝ
dũmõ ñ p̃cipiat aliqd
iniuſtuȝ: vt ex̃
de iureiurã. qn
taual̃. Sed ſi
aliquid duruȝ
p̃cipiat: illud ẽ
reducendũ ad
arbitriuȝ boni
viri: vt. ff. pꝛo
ſoci. ſi ſocieta
tem.
i Deſertoꝛis.
hic cõparãtur
deſtoꝛi redeun
tes ab hereſi. ꝛ
tñ cuȝ deſtoꝛe
ſtrici⁹ agit̃ q̃ꝫ
cum heretico:
vt dixi i ſũma.
dicit̃ auteȝ de
ſertoꝛ qui diu
vagatus redu
citur. ff. de re
mili. l. iij. § . ij.

ipioꝝ. Itē qḋ legiť i ꝓuerbijs: theſaurizať aūt iuſtis diuitie ipiorū. tūc uidebim⁹ nō eē querendū q hēāt res hēticoꝝ: ſz q ſint i ſocietate iuſtoꝝ. Itē pˀ aliq̄ ſi coꝛpus chꝛiſti tollit ſpolia ipioꝝ ⁊ ſi coꝛpoꝛi chꝛiſti theſaurizeť diuitie ipioꝝ: non debēt ipij foꝛas remanere ut calūnientur: ſz intrare potius ut iuſtificent. Itē poſt aliqua: in chꝛiſti ergo cōpage coꝛporis ueniant: ⁊ laboꝛes ſuos non dn̄andi cupiditate ſed bn̄ utendi pietate poſſideant. nos aūt uolūtatē nr̄az: ut iā dictū ē: ab hui⁹ cupiditatis ſoꝛdibus quolibet iimico iudicante purgauimus: qn̄ eos ipos quoꝝ laboꝛes dicūť: ut nobiſcū ⁊ illis ⁊ nr̄is in ſocietate catholica utanť: q̄tū ualemus inqrim⁹. His igr̄ auctib⁹ liq̄do mōſtraſ q ea q̄ ab hēticis male poſſidentur: a catholicis iuſte auferūť nec ideo aliena poſſidē dicūť.

De epis uō ul' qbuſlibet clericis: q nec ſua auctoritate nec aucte romāi pontificis arma arripipere ualeant: facile ꝓbaf. cū enim petrus q p̄mus apl'oꝝ a dn̄o fuerat elect⁹ mālez gladiū exerceret ut magr̄m a iudeoꝝ iiuria defēſaret: audiuit: ꝯuerte gladiū tuū in uaginā. ōnis eni q gladiū acceperit: gladio pibit. ac ſi apte ei dicēť hactenus tibi tuiſq p̄deceſſoꝛib⁹ iimicos dei gladio coꝛpoꝛali licuit ꝑſequi: deinceps in exemplū patiētie gladiū tuū. i. tibi hactenus ꝯceſſū in uaginā ꝯuerte: ⁊ ſpualē tm̄ gladiū qḋ ē uerbū dei i mactatione ueteris uite exerce. ōnis eni p̄ter illū ul' auctē ei⁹: qui legitima ptāte utiť: q ut ait apl's: non ſine cā gladiū poꝛtat: cui etiā ōnis aia ſbdita eē dz: ōnis eni inq̄ qui p̄t auctē huiuſmōi gladiū acceperit gladio pibit. Itē ambꝛo. arma epi lachꝛyme ſt ⁊ oꝛones. Itē illud apli: non uoſmetipōs defendētes fr̄es chariſſimi: q̄uis ōnib⁹ generalit̄ dicaf: ſpalit̄ tn̄ prelatis dictū itell'r. Unde io. pa. āgelberge ipatrici excuſās io. epm̄ remoueri de militia dicit. De eodem.

Nimiū certe uereť: ⁊ iure foꝛmidat cōtra ꝓfeſſionē ſui oꝛdinis ſecularē militiā exercē. ꝑaz defēdē de pl'ijs tractare de armiſ frene ptātis ē. Itē inocen. pa. De eode.

Quum a iudeis inqt dn̄s caperet ⁊ petrus cuiuſdā inobediētis aurē abſcideret: ferire ꝓhibuit. ⁊ foꝛma ōniū ſacerdotū quoꝝ pꝛioꝛ erat: ēt ꝑ ſeipſo capi arma carnalia ꝓhibuit. Itē ambꝛoſius. De eodez. Palea.

Non pila q̄rūt ferrea nō arma chꝛiſti milites. coactus repugnare non noui: ſed doloꝛ fletus oꝛones lachꝛyme fuerūt mihi arma aduerſus milites. talia eni ſūt munimēta ſacerdotis. Alit̄ nec debeo nec poſſū reſiſtere. fugē autē ⁊ rlīnq̄re eccl'am nō ſoleo. ſu⁹ chꝛiſti ñ cuſtodia tpali: ſed dn̄i ꝓuidētia pire cōſueuit. Hinc etiā de his q i bello aut rixa moꝛiūť in ꝯcilio triburienſi ſic ſtatutū eſt.

Pro clico q in bello aut rixa moꝛiť: oꝛo ul' oblatio nō offeratur.

Quicunq̄ cl'icus aut in bello aut in rixa aut gentiliū ludis moꝛtu⁹ fuerit: neq in oblatiōe neq i oꝛōne ꝓ eo poſtuleſ: ſed i manus icidat iudicis. ſepultura tn̄ ñ priuetur. Item ex concilio toletano de clericis arma ferentibus.

Gradu amiſſo tradanť i moaſterio clerici uolūtarie arma ſumētes

Clericꝰ q in q̄cūq factione arma uolētes ſūpſerit: reperti amiſſo oꝛdinis ſui gradu i monaſterio pēnit tradāť. Itē ex cō. meldēſi. Propꝛij grad⁹ amiſſiōe mlctēť militaria arma clīci ferentes.

Quicunq ex clero uidēť eē: arma militaria nō ſumāt nec armati icedāt: ſed ꝓfeſſionis uocabulū religioſis moꝛibus ⁊ religioſo hītu ꝑbeāt: qḋ ſi ꝯtēpſerit tanq̄ ſacroꝝ canonū cōtēptoꝛes ⁊ eccl'aſtice auctis ꝓphanatoꝛes ꝓpꝛij grad⁹ amiſſiōe mulctentur q2 nō p̄nt ſil' deo ⁊ ſeculo militare. His ita rn̄deť: ſacerdotes ꝓpa manu arma arripere ñ debēt: ſz alios ad arripiēdū ad oppſſoꝝ defenſionē atq ad iimicoꝝ dei oppugnatione eis licet hoꝛtari.

Unō leo. iiij. ſcribit lodouico auguſto. Pro ſarracenis papa iubet ppl'm ꝯgregari: ⁊ eis ad lit⁹ maris occurrē.

Reiťcū ſepe aduerſa ſarracenoꝝ ptib⁹ ꝑueniāt nuncia: qdā i romanum poꝛtum

a Quod epis vero clericis. de hac mā a varijs tractatū ē varie. qdā dicūt q clerici p̄nt uti armis ꝓ defenſione tm̄ ut clypeo loꝛica: ſz ñ armis ipugnatōis. Alij dicūt: q omia arma poſſūt accipē ad defēdēdū ſe: dū tñ illud icōtinenti fiat. ⁊ ꝓ ſe tm̄ ñ ꝓ alijs. ⁊ i neceſſitate ieuitabili: vt ex̄ de homi. c. ij. ⁊ c. coueni oꝛ. ⁊ dixi. ṡ. e. q. i. i pn̄. ſz ſi al's p̄nt euadere ñ ſument arma: vt ex̄ de homi. ſuſcepim⁹. Alij dicūt q aucte pape p̄nt aliter non. G. dixit q p̄nt nō in ꝓpꝛia pſona ſz per alios hoꝛtando ad pugnā: vt. j. e. vt p̄idē. ⁊ ēt p̄nt miliťs aliquos dare ꝑncipi ꝓ feudo: vt. j. e. § ecce. qd antem iuris ſit ſi clerici defēdēdo ſe occidant aliquē: hēs nōtū l. di. de his clericis.

b Hacten⁹. ex hoc videť: q tunc ceſſauerit obſuātia legis C. VIII q2 prius licuit repellere iiurias nō ſolū pro ſe ſz pro ſocio vt. ṡ. e. q. iij. ñ iferenda. hodie aūt tm̄ licitum ē defēdē ⁊ tm̄ ſe ipm̄: vt ex̄ de homi. c. ij. ⁊ ex̄ de cleri pcuſ. c penult. io. non credo peccare eū q aliquē patientē iniuriā defēdit: etiā ſi homicidiū faciat: vt. ṡ. e. q. iij. nō in ferēda licet foꝛe irregularis efficiatur: q2 non fuit ibi ieuitabilis neceſſitaſ: vt diſtinc. l. q2 te obnoxium. b.

c Nimium. ⁊c.

d Cum a iudeis pꝛohibuit. ex hoc videť q nō lz alicui defendere dn̄z ſuū ł ſociū. ſed tm̄ ſe ipſū: vt ex̄ de bo. c. ij. ſuſcepimus. ex̄ de cle. pcuſ. c. penult. ſz ꝯ h̄ ē. ṡ. e. q. iij. c. foꝛtitudo. ⁊. c. pꝛo membꝛis. ⁊. c. vlt. ⁊. ṡ. vi. q. i. infames. Nā ſeruus poti⁹ iuuabit dn̄m q̄ ſe ipſū vt. ff. ad ſyll. l. i. §. ſerui.

e Quicūq. i bello. hoc itelligas ſi ē ex pte illoꝝ qui violētias ferunt. alioquin ſecus ē: ex̄ de cle. pcuſ. c. penult.

f Ludis. ſec⁹ ſi i alijs ludis: vt ex̄ de cleri. pcuſ. c. penul. ex̄ de bo. latoꝛ.

g Sepultura. ſi penituit ſed ñ tm̄ eccl'a debz oꝛare ꝓ ipſo nec ſumē oblationes ei⁹: ut hic dicit. ⁊ idē ē de raptore q in fi. penitet: vt ex̄ de rap. ſup eo. ecōtra ē i toꝛneamētis: q2 illi ñ hn̄t ſepulturā: licz alia ſacra recipiant: vt ex̄ d toꝛneam. c. i. Intellige qḋ hic dicit de canina ſepultura: vt dixi. ṡ. e. q. v. placuit. io.

h Clerici. arma. armoꝝ appellatiōe itelligūť etiā ligna ⁊ lapides. ff. de vb. ſig. armoꝝ appellatione.

i Uolentes. ſecus ſi cā timoꝛis faciāt. tunc eni nec uelle videntur vt ex̄ de reg. iu. q ex timoꝛe.

k Quicūq ex clero lz ſint in minoꝛibus oꝛdinib⁹ ꝯſtituti: vt. xx. q. iij. eoe q. arg. tñ ꝯ. ex̄ de uo. ⁊. vo. re. c. ij.

l Militaria. ſz quid ſi hn̄t inimicos: tūc dicit: q p̄nt arma defenſionis accipe: faciāt ergo clerici ſicut moyſeſ vt. xxxvi. di. c. vlt.

m His ita. hoꝛtari. hec vera ſūt: vbi eccl'a ſua impugnatur vł patria: vt. ṡ. e q. iij. foꝛtitudo. ff. de reli. minime. io.

n Reditur. nr̄m. ergo ciuitas romana ē apoſtolici ⁊ non impatoꝛis. Nā impatoꝛ cōceſſit ei ciuitatem cum ducatu ſuo: vt. lxiij. di. ego. xcvi. di. ꝯſtantin⁹ ſed impatoꝛ aduocat⁹ ē ibi: vt ex̄ de electi. venerabilem.

o Et egreſſi.epi ergo
pn̄t itereſſe bellis. Nā
ꝛ paulus iterfuit:vt.s̄
e.q.iij. maximian⁹.ꝛ
moyſes.xxxvi. di.c.
vlti.io.
p Scire. pn̄tialit̄.i.
ſine mora.nec.n.
tātū debēt epi eē cuſto
des chartarū: ſed etiā
defenſores ecc̄arū:vt
xvi.q.i.in canonibus
ꝛ ſic pꝫ hic:ꝙ epi ēt va
ſallos ſuos tenent̄ de
fendē defēdēdo nō vl
ciſcendo iiurias:vt.xl
vi.di.ſeditionarios.io.
q Omni timore.s̄.
e.q.v.omni.
r Prie.s̄.e.q.iij. for
titudo.
s Hortatu.hadria
ni.s̄.di.lxiij. ha
drianus.
d Diſpar. pſequun
tur. videt̄ ergo
ꝙ ſi ſaraceni non pſe
quunt̄ chriſtianos: ꝙ
n̄ poſſum⁹ ipetē eos.
Nā ēt ad menſam eo
rū comedere poſſum⁹
xi.q.iij.ad mēſā.ꝛ lex
dicit ꝙ eis quiete de
gētib⁹ nullā debemus
facē moleſtiā:vt.C.de
ſacri.paga.chriſtianuſ
iohannes.
n p Preterea. cōpri
mi. hec rō non
videt̄ ſufficē:niſi eſſet
iudex eoꝝ.nā ſi iudex
negligit facere iuſticiā
de ſuo ſubdito: ipſe
met pōt ꝯueniri:vt di
xi.s̄.e.q.ij dn̄s. ꝛ.s̄.e.
q.iiij.c.vlt.ꝛ.q.v.nō ē
x Cōmittit.ſi.s̄.lxxx
iij.di.error.
y Legi ſiromaſtē.i.
zelum idignatio
nis ſiue vindictam.
ʒ Helie.cum petijt vt
ignis deſcēderet de ce
lo:q duos qn̄qgenari
os excuſſit.
ꝛ Simonis. q vltus
ē i duos magos retor
quēdo i eos ſerpētes
q̊s magicis artib⁹ ſup
eum miſerunt.
ꝯ Pauli.xlv.di.§.ſa
lomon.
ꝝ Seueritatem.xvij.
q.i.ananias.
a o Occidit. homici
diū factū nōt n̄
ſus.talis eni nō dr̄ ho
micida:vt.s̄.e.q.v.ſi
homicidium.
b Et ad cām.oēs eni
circūſtantie ſūt ingren
de:vt ex̄ de teſti. cum
cām.ſic.xv.q.vi.c.i.in

ſaracenos clā furtiueꝙ uēturos
eē dicebāt:ꝓ quo nr̄m cōgregari
precipimus populuꝫ maritimūꝙ
ad litus deſcendere decreuimus
ꝛ egreſſi ſumus romam. Item
Ultor ſui gregis papa debet eſſe
ac precipuus adiutor.
Scire uos oꝫ:ꝙ nunꝙ ab aliq
bus nr̄os hoies ſinim⁹ oppri
mi:ſed ſi neceſſitas ulla icurrerit:
pn̄tialit̄ uindicam⁹:qꝛ nr̄i gregis
i oib⁹ ultores eē debem⁹ ꝛ p̄cipui
adiutores. Itē exercitui frācoꝝ
Celeſte regnū a deo ꝯſeqtur:qui
ꝓ chriſtianoꝝ defēſione morit̄.
Omni timore ac terrore de
poſito ꝯtra iimicoſ ſācte fidei
ꝛ aduerſarios oiuꝫ religionū agē
uiriliter ſtudete. nouit eniꝫ omni
potēs ſi qlibet ur̄orū moriet̄:ꝙ ꝓ
ueritate fidei ꝛ ſaluatōne pr̄ie ac
defenſiōe chriſtianoꝝ mortu⁹ ē:ꝛ
iō ab eo p̄miū celeſte ꝯſeqt̄. Itē
aluin⁹. Cōtra longobardos p̄ci
b⁹ hadriāi pa.carol⁹ bellū ſuſcepit
Hortatu ꝛ precib⁹ hadriani ro
mane urbis epi exhortatus
carolus rex belluꝫ ꝯtra longobar
dos ſuſcepit.qḋ pri⁹ qdē ꝛ a pr̄e
ei⁹ pippino papa ſupplicāte cum
magna difficultate ſuſceptum eſt
Itē ale. pa. oib⁹ epis hiſpanie
Judeos non debemus pſequi ſꝫ
ſaracenos.
Diſpar nimiꝝ ē iudeoꝝ ꝛ ſar
racenoꝝ cā.in illos enim qui
chriſtianos pſequunt̄ ꝛ ex urbib⁹
ꝛ ꝓpis ſedib⁹ pellūt iuſte pugnat̄
Hi ubiꝙ ſuire pati ſūt. Item
iohan.viij.de mago duci glīoſo.
Qui crimina que poteſt emenda
re nō corrigit ipſe committit.
Preterea deuotionis tue ſtu
diū exhortamur:ut ꝯtra ma
rinos latrūculos q ſub p̄textu tui
nois i chriſticolas debacchāt̄ tan
to uehemēti⁹ accēdaris: q̄to illo
rū prauitate famaꝫ tui nois obfu
ſcatā fuiſſe cognoſcis.qm̄ lꝫ credi
poſſit:ꝙ te nolēte illis nauigātib⁹
iſidiēt̄:tn̄ qꝛ a te comp̄mi poſſe di
cūt̄:niſi eos cōpeſcueris:inoxi⁹ n̄
habeberis.ſcriptū qppe ē:q cria q̄
poterit emēdare non corrigit ipſe
cōmittit. Itē hiero.ad ripariū.
Crimen punire ꝓ deo nō eſt cru
delitas ſed pietas.
Legi ſiromaſten finees auctē
helie ꝛ zeluꝫ ſimonis chana
nei petri ſeueritatē ananiam ꝛ ſa
phirā trucidātem: pauli ꝯſtātiā
q elimā magū uijs dn̄i reſiſtenteꝫ
eterna ſeueritatē dānauit:nō eſt
crudelitas cria ꝓ deo punire ſꝫ pi

etas. Un̄ i lege ēt dr̄: ſi frat̄ tuus
ꝛ amicus ꝛ uxor q̄ in ſinu tuo dor
mit: depràuare uoluerit ueritatē
ſit man⁹ tua ſup eos:ꝛ effūdes ſā
guinē ipoꝝ. Itē io. chryſoſto.
ſup mattheū homelia.xvij.
Quedam i ueteri teſtamento lice
bant:que in nouo ꝓhibentur.
Occidit finees hoiem ꝛ repu
tatū eſt illi ad iuſticiā.abraaꝫ
uero nō ſolū homicida ſed ēt pari
cida:qḋ certe graui⁹ eſt: effectus
deo magis placuit.petr⁹ uō gemi
nū fecit homicidiū.fuit tn̄ op⁹ ſpū
ale qḋ factū ē. Nō ſolū igit̄ reſpi
ciam⁹ ad opa ſed ad tp̄s ꝛ ad cāꝫ
ꝛ uolūtatē.pſonaꝝ quoꝙ dr̄iam
ꝛ q̄ꝫtacūꝙ alia ipis opibus accide
rūt: diligētiſſime iqram⁹. Nō eni
poſſum⁹ ad ueritatē alit̄ ꝑuenire.
Itē nicola⁹ ad ꝯſulta bulgaroꝝ
Neceſſitate iſtante i quadrageſi
malibus diebus bellū inire licet.
Si nulla urget neceſſitas:nō
ſolum q̄dragesimali tp̄e:ſed
ēt oi tp̄e eſt a p̄lijs abſtinenduꝫ.ſi
aūt ieuitabilis urget iportunitas
nec q̄dragesimali tp̄e ꝓ defenſiōe
tā ſua q̄ꝫ pr̄ie ſeu legū pr̄naꝝ ē bel
loꝝ proculdubio p̄parationi pcē
dū:ne uidelicet deum uideat̄ hō
tētare:ſi hꝫ quod faciat:ꝛ ſue ac il
loꝝ ſaluti ꝯſulē n̄ ꝓcurat:ꝛ ſancte
religionis detrimēta nō p̄cauet.
Item grego.in dialogo.
Petrus ananiam ꝛ ſaphiram in
crepando morti tradidit.
Petrus q tabitā mortuā oran
do ſuſcitauit:ananiā ꝛ ſaphi
ram mentientes morti icrepādo
tradidit.neꝙ eni oraſſe in eoꝝ ex
tinctione legit̄:ſꝫ ſolūmō culpam
quā ꝑpetrauerāt increpaſſe. con
ſtat ergo qꝛ aliqn̄ talia ex ptāte ex
hibēt̄:aliqn̄ ex poſtl̄atōe dn̄ ꝛ iſtiſ
uitā icrepādo abſtulit:ꝛ illi reddi
dit orādo. Item ueloci magr̄o
Beatus gregorius quoſdā horta
tur:ut milites congregent:ꝛ con
tra hoſtes arma uiriliter parent.
Ut p̄dem glīe ur̄e notificaui
m⁹: qꝛ milites illuc erāt pati
uenire:ſꝫ qm̄ inimicos congrega
tos ꝛ huc diſcurrē ep̄la ur̄a ſigni
ficauerat:hec eos hic cā retinuit:
nunc uero utile ē uiſū:ut aliquāti
illuc milites tranſmittant̄:quos
gl̄a tua admonē ꝛ hortari: ut pa
ti ſint ad iuſticiā ꝛ ad laboreꝫ ſtu
deat:ꝛ occaſione inuēta cū gl̄oſis
filijs nr̄is mauricio ꝛ uitali loq̄re
ꝛ q̄cunꝙ deo auctore ꝓ utilitate
reipu.pſuaſerint:facite.ꝛ ſi huc uł
ad rauenne partes nec dicendum

ſi.quia cā facti
poti⁹ ē igrēda
q̄ꝫ ipm̄ factum
vt ibi dr̄.ꝛ.ff.d
fur.vex.xxix.
di.ſciendum.
c Si nulla. i
q̄dragesi
mali.vn̄ ꝛ ma
chabei pugna
uerunt in ſab
bato.n̄ obſtat
extra de treu.ꝛ
pa.c.i.qꝛ hic lo
quitur de defē
ſore.ibi de pu
gnatore.
d Prie.s̄.e.
omni.
e Deū.s̄.xxij
q.ij. queritur.
f p Petr⁹.ana
niam.xvi
q.i.c.i.ꝛ.s̄.e.q.
iiij.ea vindicta
ꝛ.xvij.q.i.ana
nias.
g u Ut p̄deꝫ
a dorſo.
arg.ꝙ dolus ꝯ
hoſtē licite pōt
fieri:vt.s̄.e.q.
ij.dn̄s nr̄.ꝛ.xx
ij.q.ij. vtilem.

b Relaxes. a captiuitate.
i Suanenses. p.n. iurauerat reipu.
k Obsidesq ergo liber hō pōt esse obses ꝓ pace seruanda nō ꝓ pecunia: vt ex̄ ō iur iuran. ex rescripto. ar. ad idez ff. ō testa. obsides. ff. de iure fisci diuus. qd ergo est: qō dr̄ liber homo nō pōt obligari: vt ex̄ de pig. c. ij. C. q̄ res pig. ob. possunt. q filios: ad h̄ dico ꝙ liber hō non pōt obligari. nec habetur i eo ius pignoris: sed tm̄ ius retētōnis. Nā video: ꝙ qn̄qz tenet res aliq ꝓ ea pecunia ꝓ q̄ nō est obligata: vt. C. ob chirogra. pec. l. vnica. qō aūt dr̄ i illa decre. ex rescripto intelligo ꝙ ꝓ necessitate ecclesie z auctē pape factuz fuit: al's clericus n̄ pōt renūciare b̄nficio canonis illi⁹ siquis suadēte. vt ex̄ de sen. ex. cōtigit. ea nāqz. q̄ i nos cōmitūt dimittē possumus: sz que in deū vel eccl'iaz minime: vt. s. e q. iiij. si is qui.
l Denuo. ergo aliquis pōt bis iurare sup eodē negocio vt ex̄ de test. q̄ ties. z. ff. ō dā. infec. q bona. § penult. qō ꝯcedo si subest cā suspiciōis. Sz certe tm̄ sel' iurauit: z qō dicit ibi in decre. duplici. i. duos habens articulos ō auditu z de credulitate b. Sed siquis

arnulphū cognoueritis excurrē: uos a dorso ei⁹ ita sicut uiros fortes ꝯdecet laborate: q̄ten⁹ opinio ur̄a ex laboris ur̄i q̄litate āplius i repu. deo auxiliante, ꝑficiat. Illō tn̄ pre oibus admonem⁹: ut familiā alioin z adhonaim atqz lugidi frisim q cuz glorioso mag̃ro mauricio militū eē noscūt: sine aliqua mora uel excusatōe relaxes[b]: q̄tenus uenientes illuc hoies ꝑdicti uiri sine aliquo ipedimēto cū eis debent ambulare. Itē eisdē mauricio z uitaliano. Supplicit gl'ie ur̄e p filiū nr̄m uitalianū cuz quo tractaueratis: z uerbo z scripto mādauim⁹. undecimo aūt die mēsis iunij arnulphus hanc epl'am quā uobis direximus trāsmisit. z iō relegētes eā uidete si i fide sua nenses[i] quā reip. ꝑmiserūt: pstiterūt: obsidesq[k] dignos de qb⁹ possitis ꝯfidē ab eis accipite: z isup denuo[l] sacris eos astrigite: reddētes eis quod loco pignoris s̄btulistis s̄monib⁹ ur̄is eos sanātes. si autē māifestissime cognoueritis eos cū arnulpho de sua s̄biectōe locutos esse ul' certe obsides ei dedisse: sic nos arnulphi epl'a quaz uob direxim⁹ dubios[m] reddidit: salubri ꝯsilio ptractātes: ne i aliquo aia ur̄a uel nr̄a de[n] sacris grauet: qcqd utile reip. iudicaueritis pagite. sz ita faciat gl'a ur̄a ut neqz sit aliqd: unde possim⁹ ab aduersarijs rep̄hendi: neqz utilitas nr̄e reip. ꝙ dn̄s auertat negligat. Prefea gloriosi filij estote soliciti: qz q̄tuz compi hostis m'ltitudinē h̄z collectam z in marchia dr̄ residē: ut si huc cursū deo sibi irato mittē uoluerit: ul' loca ipi⁹ q̄tū uos dn̄s adiuuerit depdamini: aut certe scultas[o] quos milites solicite reqrāt: ne polēs factū ad nos discurrat. In registro ēt legit: ꝙ beatus gregori⁹ ciuib⁹ tuscie: ut ꝯtra lōgobardos arma pararēt mandauit: z militātibus stipēdia decreuit. hoc ergo exēplo z p̄missis auctātib⁹ claret ꝙ sacerdotes z si ꝓpria manu arma arripē nō debeāt: tn̄ uel his q bus huiusmōi officia ꝯmissa sūt ꝑsuadē ul' qbuslibet ut ea arripiant sua auctē ualeāt ipare. Sz obijcitur illud nico. ad carolū ipatorez

Episcopi nō debent militarib⁹ occupari negocijs.

Reprehensibile[p] ualde ꝯstat eē qō subinstulisti dicēdo maiorē p̄te oium epoꝝ die noctuqz cū oibus alijs fidelib⁹ tuis ꝯtra piratas maritimos inuigilare: z ob id epi ipediant uenire: cū militū christi sit christo fuire: milites uero seculi fuiāt seculo: sz qō scriptū est nemo militās deo iplicet se negocijs secularibus. ꝙ si secl'i milites militie student: qd ad epos z milites christi: nisi ut uacēt oronibus. Itē greg.

In morte cuiuslibz hōis epi se miscere formident.

Si in morte lōgobardoꝝ me miscē uoluissez: hodie longobardoꝝ gēs nec regez nec ducem h̄ret: sed qz deū timeo in mortez cuiuslibet hōis me miscere formido. Ecce ꝙ nicolaus papa ꝓhibet ep̄os seculari militia occupari nec ēt ꝯtra maritimos piratas pmittit eos ad pugnā accedē. quō ergo leo papa aduersus saracenos urbē egredit: z ut eos ꝓcul a littore arceat ppl'z undiqz ꝯuocat z suoꝝ iniurias p̄ntialit uindicat atqz cū gregorio milites ad arma inuitat? Sz notādū est quosdam ep̄os leuitica tm̄ portione eē ꝯtentos: qui sic iudei sorte tm̄ numerātur: sic ipm deū solūmodo in hereditatē accipiūt dicētes: dn̄s pars hereditatis mee. his nihil ē cōe cū p̄ncipibus seculi: qz tpalia penit⁹ abijciūt: ne eoꝝ occasione legib⁹ ipatoꝝ obnoxij teneant. talibus nulla occasio relinquit occupationis secularis militie: qz cū de decimis z primitijs uiuunt: taqz filij sūmi regis in oi regno a terrenis exactōibus liberi s̄t: ita ut dicere ualeāt: uenit p̄nceps huius mūdi z in nob nō h̄z qcq̄. Porro alij s̄t qui nō ꝯtēti de decis z primitijs p̄dia uillas z castella z ciuitates possdent: ex quibus cesari debent tributa: nisi imperiali benignitate imunitatē ab huiusmōi ꝓmeuerit qb⁹ a dn̄o dr̄: reddite q̄ sunt cesaris cesari: z q̄ sunt dei deo. quib⁹ idē apl's: reddite omnib⁹ debita: cui tributū tributum: cui uectigal uectigal. Itē de ābro.

Eccl'ie ipatorib⁹ n̄ sunt obnoxie

Conuenior[q] ipe a comitib⁹ ut per me basilice fieret matura traditio dicentibus ipatorez iure suo iussisse tradi debē: utpote i cuius ꝑtāte eēnt oia: r̄ndi si a me peteret: qō meū est: id est fundū meum argentū meū z huiusmōi meum: me nō refragaturuz[r] q̄q̄ oia que mea sunt: sint paupeꝝ: uerū ea que diuina sunt iperatorie potestati nō sūt s̄biecta. si p̄trimoniū petit iuadite. si corp⁹: occurram. uultis i uicula rapē? uultis i mortē? uolūtas est mihi. non ego me

semel est piurus āmodo nō est recipiendus testimoniū illi⁹. sz alia cautio est ab eo recipienda: vt ex̄ de ꝑsump. l'ras. i si. ex̄ q̄ eni semel est piurus: ꝑsumit ꝙ semp velit peierare: vt ij. q. vij. nō pōt. de hoc nōui. xxij. q. v. paruuli Itē habes h̄ ꝙ pl⁹ credit iuratorie cautioni q̄z pignoraticie. cuz tn̄ regula iuris dicat: ꝙ plus ē cautōis in re q̄z i persona. ff. de reg. iu. plus cautionis. io.
m Dubios. qz scripti hostis iducit suspicionē. qō est ꝯ id. xi. q. iij. in cūctis. adeo vt secūdo cogāt isti iurare
n De sacris. eoꝝ eo ꝙ timorē ne labantur i piuriū: vt ex̄ ō coha. cleri. z mu. clericos.
o Culpas. al's scultas i. exploratores.
p Rep̄hēsibile. orōnib⁹ h̄. itellexit hoc. c. de epis qui tm̄ leuitica portione sunt ꝯtenti: vt. j. ꝓxi. §. sed hec est veritas: ꝙ ideo tm̄ redarguūt isti epi qz citati a papa noluerunt venire: z excusabant se, ꝓpter mādatū regis. licet enī mādato regis sit potius obediendū q̄z metropolitani: vt. s. xviij. di. si eps tn̄ pape poti⁹ obediāt q̄z regi. Alij itelligunt de epis nō h̄ntibus regalia.
q Conuenior. oia. ergo oia sūt in peratoris: vt. s. di. viij. quo iure. C. de quad. prescrip. b̄n a zenone sed hoc intelligas quo ad iurisdictionem.
r Refragaturū. ex humilitate hoc dicit: al's b̄n posset refragari. vl' dic nō refragaturū sic ꝓ ipa eccl'a. Sed qualiter intelligit istud: mihi videt ꝙ non possit itelligi de rebus ꝓprijs ipli⁹ ambrosij, ꝑpt illō quod seqt sunt pauperū. Item nec de rebus eccl'e qz illas nō posset dare, ꝓpter hoc qō seqtur circa finē. Sed dic ꝙ de ꝓprijs ambrosij itelligit. qō aūt dic pauperū sunt: intellige p. c xij. q. i. illi qui. Naz si ꝓpa habeo: z de reb⁹

ecclesie ſuſtentor: debeo mea pauperibus erogare: xvi.q.i.qm̄ quicquid.x lvij.di.ſicut hi.

b Diuia. diuia eni ab hoie dari ñ pñt.viij.q.i.pleriqȝ.xxxiij.q.v.vna ſola

c Pro altarib⁹.videt̃ ꝙ p̄latus mortē debeat ſubire nō ſolū vbi fides vel ſal⁹ eccl'e īpugnat̃: ſꝫ ēt vbi res eccl'e auferūt̃: ar.ꝯ.vij.q.i.§. h̄ obſuādum ſ̈.e.q.v. non nr̄m.

t Auxiliū. mutuū eni ſibi debēt auxiliū ipator ⁊ eccl'a: vt.ſ̈. e.q. v.p̄ncipes.⁊.xcvi.di.cum ad verum.

u Cuſtodiendum. ⁊ ita p̄latus nihil pōt dare niſi cū quid vtile ꝑſpicit: ar. de offi.procu.ceſaris.l.i.§.i.xvij.q.iiij.gcūqȝ.ar.ꝯ.extra de dona.c.iij.⁊.xij.q.ij.c.terrulas.io.

d Uendicat .i. defendat.ſ̈.xi.q.iij.cū apud

e Buſto. buſtū dr̃ cū res eſt exuſta: rog⁹ cū ꝯburit̃. pira ē ꝯgeries lignorū ad cōburēdū.

f Morere.ar. ex eo ꝙ princeps ꝑcipit aliquem eligi: ꝙ eſt iuſta cā timoris. Nam ⁊ timor vborꝫ excuſat: vt dixi.ſ̈.di.vij. fuerunt.

g Lachryme mee.ſ̈. di.xxxvi.c. vlt.ſ̈.xvi. q.iij.c.porro.

h Nec debeo. ꝯſulendo. ex nimia ꝑfectōne loqt̃. ⁊ ē ar.ꝓ opinioē h. ſed non de facto hic poſſet reſiſtere ipatori nec d̄ iure debebat: qr timebat maius maluꝫ. ⁊ hoc eſt qd̄ ſupra tangit ne buſto ⁊c̃.

i Cōgrueret. ⁊ h̄. non lꝫ ex̄ de ap. qua fronte ⁊ ꝑ hoc pꝫ: ꝙ clericus citat⁹ a laico iudice nō tenet̃ venire ad allegādū priuilegiū: niſi dubium ſit: an ſit cleric⁹.

k In eccl'ia.ij.q.ij. c. vlti.

l Chriſtus. hoc itelligas i caſu: i quo loqt̃ lr̄a ſeqn̄s: vbi.ſ. agit̃ cā fidei vl' ſpūal'. Nā al' cl'ic⁹ i recōuētiōe recōuenit̃ i foro ciuili.

m In eccl'a.ſ̈.ij.q.ij. ꝑceptum.⁊.xxiiij.q.i. quotiens.

n Impiale. eccl'a eni ñ aſtringit̃ legib⁹ mūdanis: vt.xxxiij.q.ij.inter.nec pōt ipator ꝯdē aliqd̄ ſtatutū de rebus eccl'aſticis: vt.xcvi. di. bn̄ qdē. i fi niſi eccl'a h̄ petat: vt.xvij. di. hinc etiā. vl' niſi aliqd ſtatuatur in ꝓuilegiū eccl'ie: vt.xvij.q.i.gn̄aliter.

o Extollē.ſ̈.e.q.v. regum eſt.

p Impatorē. h̄ verba que ſequuntur.

q Adultera.ſ̈.xxi.q. ij.ſicut in vna.

r Hereditatē. ⁊ ita dr̃ hēditas vine̅ar.ꝯ.ff. de here.vel act.ven.l.i ⁊.ff.de.reg.iu.l.heredi tas.

s Quid eni.ſ. ꝙ ipator ſit fili⁹ eccl'e.vt.xcvi.di.ſi impator.

uallabo circūfuſi noꝫ ppl'orꝫ: nec altaria tenebo uitā obſecrās: ſed ꝓ altaribus ḡtis imolabor. horrebam quippe aio cum armatos ad baſilicam eccl'e occupādā miſſos cognoſcerem: ne dū ppl's baſilicā uendicat⁹: aliq̄ ſtrages fiēt: q̄ in ꝑniciē totius ueniret ciuitas orabā ne tāte urbis uel potius toti⁹ italie buſto ſupuiuerē. ⁊ infra: mandatur: trade baſilicam hoc ē: dic aliqd̄ uerbum in deum ⁊ morerē. nec ſolum dic aduerſus deum: ſꝫ ēt fac aduerſus deum. mandatur trade altaria dei: urgemur igit̃ ꝑceptis regalibus: ſed ꝯfirmamur ſcripture ſmonibus: q̄ rn̄dit tāꝗ una ex inſipiētibus locuta es. ⁊ infra: qd ergo turbamini: uolēs nū ꝗ uos deſeram: coact⁹ repugnare ñ noui: dolē poto: flē poto: gemē potero: aduerſus āma milites gothos quoqȝ lachryme mee mea arma ſunt. talia.n.ſūt munimenta ſacerdotis. alit̃ nec debeo nec poſſuꝫ reſiſtē. utinā eēm ſecurus ꝙ eccl'a hereticis minime traderetur. ad palatiū ipatoris irē libent̃ ſi hoc ꝯgrueret ſacerdotis officio ut in palatio magis certarē ꝗ in eccl'a: ſed i ꝯſiſtorio non ſolet chriſtus re⁹ eē ſꝫ iudex. cām fidei agēdā i eccl'a qs abnuat: ſiqs ꝯfidit huc ueniat. ⁊ ifra: allegat̃ ipatori licere oia: ipſius eē uniuerſa. Rn̄deo noli grauare te ipator: ut putes te in ea q̄ diuina ſūt: ipialē ali qd̄ ius hr̄e. noli te extollē. ſed ſi uis diutius ipare: eſto deo ſbiect⁹ ſcriptuꝫ eſt: que dei deo: q̄ ceſaris ceſari. ad ipatores palatia ptinēt ad ſacerdotes eccleſie. publicorūꝫ tibi meniū ius cōmiſſū eſt non ſacrorum. Itē dr̃ mihi mandaſſe ipatorē: debeo ⁊ ego unaꝫ baſilicā hr̄e: Rn̄di non licet tibi illaꝫ hr̄e. qd tibi cum adultera: adultera eſt eni q̄ nō eſt legitimo ꝯiugio chriſti copulata. ⁊ ifra: nabute ſāctum uiruꝫ poſſeſſorem uinee ſue ſcimus iterpellatū petitōe regia: ut uineam ſuā daret: ubi rex ſucciſis uitib⁹ holus uile ſereret: eūqȝ rn̄diſſe: abſit: ut ego pr̄um meorꝫ tradā hereditatem. regeꝫ ꝯtriſtatum eē ꝙ ſibi eēt alienū ius relatione iuſta negatū: ſed muliebri cōſilio deceptuꝫ morte i agꝫ uciſſe

ſanctus eni nabute uites ſuas uel ꝓprio cruore defendit. ſi ille uineam nō tradidit ſuā: nos tradem⁹ eccl'am chriſti: qd igit̃ a me reſpōſum eſt ꝯtumacit̃: dixi eni ꝓuet⁹: abſit a me ut tradā chriſti hereditateꝫ: nō tradidit nabute ſuam: ⁊ ego tradā chriſti hereditateꝫ: ſed hoc addidi: abſit ut tradā hereditatē dionyſij: qui i exilio i cā fidei defunct⁹ eſt: hereditatē euſtargij ꝯfeſſoris: hereditateꝫ mirocletis atqȝ hereditatē oium fidelium retro epoꝝ. Rn̄di ego quod ſacerdotis ē faciam. qd̄ iperatoris ē: faciat impator. ꝓus ē ut aiam mihi ꝗ fidem auferat. ⁊ infra: tributuꝫ ceſaris eſt: non negat̃. eccl'ia dei ē ceſari utiqȝ non debet̃: qr ius ceſaris eſſe nō pōt templū dei. qd̄ cuꝫ impatoris honorificentia dictuꝫ nemo pōt negare. qd enꝫ honorificēti⁹ ꝗ ut ipator eccleſie fili⁹ eſſe dicat̃: quod eni dr̃ ſine peccato dr̃ ⁊ cū gr̄a dr̃. Impator eni itra eccleſiā eſt. bonus eni impator q̄rit auxiliū ab eccl'ia non refutat. ⁊ infra: ſi de me aliqd cōpelleret̃ ⁊ poſceret̃: aut fundus aut domus aut auꝝ aut argentuꝫ: id qd̄ iuris mei eēt: libent̃ offerreꝫ. tēplo dn̄i nihil poſſum nec decerpē nec tradere: cū illud cuſtodiēduꝫ nō tradēdū acceperi. deinde ꝯſulē ēt me impatoris ſaluti oꝫ: qa nec mihi expediret tradē nec illi accipē. accipiant uoceꝫ liberi ſacerdotis. ſi uult ſibi eē ꝯſultuꝫ: recedat a chriſti iniuria. hec plena humilitatis ſunt: ⁊ ut arbitror plena affectus eius queꝫ imperatori ſacerdos debet. Item urbanus papa.

De ſuis exterioribus eccleſie ſoluunt tributa.

Tributum in ore piſcis piſcāte petro inuentū eſt: qr de exteriorib⁹ ſuis: q̄ palam cunctis apparent: eccl'a tributuꝫ reddit. nō aūt totum piſcem iuſſus eſt dare ſed tm̄ ſtaterē q in ore ei⁹ iuētus eſt: qr non eccl'a dari ipatori: nō pontificalis apex: qui i ore capitis eccl'e preeminet: ſbijci pōt regib⁹ ſed ſane ut dixim⁹: qd̄ i ore piſcis iuenit̃: ꝓ petro ⁊ dn̄o dari iubet̃ qr de⁹ exteriorib⁹ eccl'e qd̄ conſtitutum antiqtus ē: ꝓ pace ⁊ quiete q̄ nos tueri ⁊ defēſarē deberent:

x Tributū de exterioribꝰ.i.nō de reb⁹ eccl'e. Nā exꝗ ſemel datū eſt eccl'e ſancta ſactorꝫ erūt dn̄o: vt.xij.q. ij.nl'i.⁊.ſ̈.e.c. ꝓuenior. Naꝫ qd̄ dr̃ de ſarcina repētina.x vi.q.i. placuit. locū hꝫ cū eps ſponte voluēit cū ꝯſilio cl'icorū. al' ñ: ex̄ de imuni.ec.nō minus.⁊.c.aduerſus ꝯſules.

y Eccl'a.eſt ḡ ar. ꝙ epi ſbſūt regi: qr tributū ē ſignuꝫ ſubiectōnis: ex̄ de cen.ois aia. ſꝫ illud in laicis.

z Tributū.ſ̈. xi.q.i. magnū ⁊.c. ſi tributuꝫ

⁊ Sed tm̄ ſtaterem. cuius i ore inuenit ſtaterem gerulūꝫ didragmaꝝ anni.

impatoribus pſoluendũ ẽ. Quã uis ẽt huiuſmõi ñ uideãt ipialib⁹ exactionib⁹ ſubijciendi. Nã cũ tẽ pore famis cunctoꝝ egyptiorum terrã ſibi emeret pharao: atq₃ ſb eadẽ fame ſue ſuituti cũctos ſbij ceret: ſacerdotib⁹ ita neceſſaria ſb miniſtrauit: ut nec poſſeſſionibus nec libertate nudarẽt: dñõ extũc pnunciãte ſacerdotes i oi gente liberos eẽ oportẽ. Vñ pſtãti⁹ ⁊ cõ ſtãs hãc imunitatẽ dederũt eccl'e dicẽtes. In qlib₃ ciuitate i quo libet oppido ul' uico ul' caſtello uel municipio: qcũq₃ uoto chriſtiane religionis meritu₃ eximie ſingula riſq₃ uirtutis oibus itimauerit: ſe curitate ppetua potiat. gaudere eñ ⁊ gl'ari ex fide ſemp uolumus ſcientes magis religionibus q̃ of ficijs ⁊ labore corporis ul' ſudore nřam rẽpu. ptineri. Valẽtinian⁹ quoq₃ ⁊ ualens decreuerũt dicen tes. Vniuerſos quos cõſtiterit cuſtodes eccl'aꝝ eẽ ⁊ ſãctoꝝ loco rum ac religioſis obſeqis deſuire attẽtatõis nullã moleſtiã ſuſtinẽ decreuim⁹. Impator iuſtinian⁹.

Sancimus res ad uenerabiles eccl'as uel xenones mõſteria l' po thotrochia uel bephotrophia pti nentes ul' orphanotrophia ul' hie rothoconia: ſiqd ad tale aliqđ cõ ſortium deſcẽdentes ex q̃licunq₃ curiali libertate ſiue inter uiuos ſi ue mortis cauſa ſiue i ultimis uo luntatibus hita: lucratiuoꝝ iſcri ptionib⁹ liberas eẽ ⁊ imunes: lege ſeculi q̃ ſup huiuſmõi iſcriptiõib⁹ poſita ẽ: i alijs quidẽ pſonis ſuu₃ robur obtinente. in pte aũt eccl'ia ſtica uel aliaꝝ domuũ: q̃ his pijs pſortijs deputate ſũt: ſuũ uigorẽ pietatis intuitu mitigãte. Hinc etiam in pariſienſi pcilio legitur.

De agro eccleſiaſtico pſbr non co gatur cenſum perſoluere.

Secundũ canonica₃ auctem ⁊ pſtitutione₃ dñi impatoris lodouici đ eccl'aſtico agro ⁊ man ſo ⁊ de mancipijs: q̃ ipe ſuis capi tulis cõſtituit: uel ſi qlibet p loco ſepulture aliqd largit⁹ eccl'e fuerit de decimis ẽt ⁊ oblationibus fide liũ nullus queq̃ pſbroꝝ aliquem cenſũ pſoluere cogat. nec qſq̃ cu iuſlibet ordis uel dignitatis exide quicq̃ ſbtrahat: aut redibitionem quãcunq₃ exigat tpalem. qđ ſi fe cerit cõione uſq₃ ad ſatiſfactione₃ priuet: ⁊ regia ptãte dare cogat. Item ex concilio guarmacienſi.

Sancitũ ẽ ut unicuiq₃ eccleſie unus mãſus iteger abſq₃ ullo ſuitio tribuatur ⁊ preſbri i eis cõ ſtituti non de decimis neq₃ de ob lationib⁹ fideliũ non de domibus neq₃ de atrijs ul' đ hortis iuxta ec cleſiã poſitis neq₃ de pſcripto mã ſo aliqđ ſuitiũ faciãt pter eccl'aſti cũ: ⁊ ſi aliqđ ampli⁹ habuerit inde maioribus ſuis ſuitiũ impendãt.

Hinc dat intelligi: q de his que ipiali bñficio uel a quibuſlibet p bñficio ſepulture eccleſia poſſidet nulli⁹ iuri niſi epi teneat aſtricta. De his uero q̃ a quibuſlibet eme rit uel uiuorũ donatõibus accepe rit: pncipibus pſueta d₃ obſequia ut ãnua eis pſoluat tributa: ⁊ cõ uocato exercitu cũ eis pficiſcatur ad caſtra. qđ tñ hoc ipſum non ſi ne pſẽſu romani põtificis fieri d₃. Vnde gela. pa. elipidio epo.

Abſq₃ aucte romani põtificis ad comitatũ epi pficiſci non audeãt

Quo auſu qua temeritate re ſcribis ad rauẽnam te parare pficiſci: cũ canones euident pcipi ant: nullũ oino pontificũ niſi nob añ uiſis atq₃ pſultis ad comitatũ debere ptendẽ. queadmodu₃ tibi putas licere: qđ ñ licet: niſi q hoc officio carere feſtinas: quo his ex ceſſibus te oſtendis indignum. Item ex pcilio antiocheno.

Abſq₃ metropolitani pſilio uel cõ prouicialiũ eporũ ad iperatorem epi non pergant.

Siquis eps aut pſbr uel ois oino q ẽ ſb eccleſiaſtica regu la pſtitut⁹ pter pſiliũ uel litteras

z ¶ D: exteriorib⁹. q₂ cũ onẽ ad eu₃ puenit. C. de exac. tribu. ſi di uina li. x. ⁊ ex. de deci. cum non ſit in homine.

z ¶ Defenſare. ergo niſi defendant ñ eſt eiſde₃ dandũ tributũ: ar. xcvi. di. eſto.

a ¶ Vanuis etiã. emeret. ⁊ ita nõ ſũt oia ipatoris. q₂ nemo põt rem ſua₃ emere: vt ff. de pbẽ. ẽpt. ſue rei. ⁊ quod meũ ẽ ampliuſ non põt eẽ me um: vt. ff. đ ex cept. rei iud. ⁊ an eadẽ. §. acti ones. ex đ fide inſtru. iter.

b ¶ Gente. non dixit vt redde ret tributum.

c ¶ Securitate. nũc inhibet tri butũ: ſed hoc q̃ztũ ad onera pſonalia.

d ¶ Attentatio nis. i. exactẽis

e Sancim⁹. C. đ ſacroſanc ec. l. peregrini.

f ¶ Xenones. xendochium ẽ locus venera bilis vbi pau peres pegrini recipiũtur. po chotrochium ẽ loc⁹ ubi pau peres paſcũt. bephotrophiũ eſt loc⁹ vbi ſe nes ⁊ valitudi narij ⁊ propter ſenectutem ſo lam infirmi ho mines curant orphãotrophi um ẽ locus ve nerabil': i quo pueri parẽtib⁹ orbati paſcun tur. hierotho conium eſt lo cus in quo ifã tes pauperum aluntur.

g ¶ Lucratiuo rũ. qbus quar ta pars eoꝝ q̃ a curialibus re linquebantur vendicabatur a fiſco except relictis curiali bus ⁊ pquinctiſ hoc hẽs. C. qñ ⁊ quib⁹ quarta pars. l. i. ⁊ ij. C de impo. lucr. inſcrip. l. vna. q₂ fiebat ipoſitio quattuor ſiliquarũ. C. ſi lib. ali. im perialis. ſocius ſine herede defecerit. l. vna. li. x. iohannes.

h ¶ Secundũ canonicã. mãſo. s. xvi. q. i. q₂ iuxta. p. s. di. viij. c. i. p s. xij. q. ij. eccleſiarũ. p. s. xi. q. i. ſi tributũ p. Sed iſtud de p dijs: que ſolũ p aiaꝝ redẽptione donant: illud de his que titulo emptionis vel alio modo acqrunt eccl'e. vel iſtud ſpãlit de pdijs collatis eccl'e a pncipe illud generaliter de alijs. So. vera colligitur ex px. c. ſequen. ager appellat hic vbi eſt hortus eccl'e: ar. s. e. cõuenior. Nam in agro nabute rex ſeruit olus. Manſus vero appellat: vñ pcipitur frumẽ tũ ⁊ vinũ ad euchariſtiã pficiendam: vt ex de cẽ. c. ſancitũ eſt. vel mãſũ ap pellat dotẽ ipſi⁹ eccl'e. Nã dos talis d₃ eẽ: ut eccleſia poſſit inde ſuſtentari de pſe. di. i. nemo. ſed mãſus dr ſm vulgare vnde vn⁹ ruſticus cu₃ ſua familia poſſit ſuſtẽ tari: ar. q eccl'a de tan to põt ſuſtentari de q̃s to vnus ruſtic⁹: ar. x. q iij. vnio. patet ergo q de dote ſua nõ poteſt eccl'a vel nõ d₃ tributa dare. q₂ non d₃ dotem recipe niſi libera ſit: ⁊ ſic poſſũ intelligi. x. q. ij. hoc ius. q₂ nõ debet ei dari poſſeſſio onero ſa. Item nec de deci mis nec de primitijs dabit decimã. q₂ i illis nunq̃ potuit impator tributum hře. de alijs vero pdijs tributarijs cũ onere ſuo ad eccl'a₃ deuolutis tñ eccl'a da re d₃ tributum: ⁊ exau di in eo caſu. xi. q. i. ſi tributũ. Hec oia vera ſunt: maxime cũ impa tor hoc idem pſtituat. Sed pone q fundata eſt eccl'a in pdio tribu tario: nũqd de illo da bit tributum? Rñ. re fert an ſit bone fidi fũ dator an male. ⁊ ſi bõe fidei de illis locis q̃ ſt ex atrium hẽbit ipator tributũ: nõ aũt đ loco vbi eſt eccl'a. ſed p hoc ſit pronus. xvij. q. vlt. queſti. Si vero funda tor eſſet male fidei: tũc eſt ad eſtimationẽ cõ pellendus. xiiij. q. vi. cõperim⁹. ⁊ vbi p⁹ de nunciationẽ fũdat eã mala fide fundat: ex đ no. op nun. cũ ex iniũ cto. io.

i Hinc dat. i. illis le gib⁹ q̃s ſb. §. eccleſia cõprehendit.

k ¶ Annua. nã trãſeũt res cũ onere ſuo. xvi. q. i. ſiqs laic⁹. ex đ deci mis cum non ſit.

l Quo auſu. nullũ oino. h de illis tñ epis itelligit q leui tica portõe ſũt ptenti. đ ceteris nãq₃ regalib⁹ ⁊ alijs poſſeſſionib⁹ ſuiſ ſeniorib⁹ ſuire tenent vt ex de cẽ. ſãcitũ ẽ. h eni ẽ pſuetudo q̃ ẽ optima legũ iterpres. io. vl' h logt cũ papa aliquẽ epm ad ſe vocat ſic diximus. s. e. rephẽdẽdũ. cum eni vocet ad mai⁹ tribunal obedire d₃. ff. de re iud. ptumacia. ar. p ex de ap. ſi duob⁹ vel intellige hoc in eo caſu in quo ⁊ ſequẽs. c. cũ. ſ. ptẽpto iudice eccl'aſtico pgit ad ſecularẽ. xi. q. i. placuit. b.

m Siqs eps. perrexerit. niſi cũ lřis ſuperioris: in auc. qũo d₃ epos. §.

nō aliť.vel p̄xerit vt ſit cū eo i expeditōe vocat᷑ a papa.ſic eni iducit ma giſter hoc.c.ſʒ potiꝰ in eo caſu loqť cū relicto ⁊ ꝯtēpto eccľaſtico iudice p̄ git ad ipiale.qḋ nō ē faciēdū:vt.ſ̄.xcvi.di.deniqʒ.ſ̄.xxi.q.v.ſiquis a ꝑpo. ⁊.c.ſi epoꝝ.xi.q.i.ꝯtinua.⁊.c.placuit.io.

e Precipiant.virgis tn̄ pn̄t punire:vt.ſ̄.e.q.v.c.i.i fi. Et flagelli ſed nō vſqʒ ad ſanguinis effuſionē:vt eẍ de rap.in archiepatu.ſʒ q̄d ſi eṗs habet iuriſdictionē de oibꝰ:tūc deleget cāʒ criminalē:lʒ ſm̄ leges nō poſſet delegare:niſi cū ꝯtingit ipſū abeſſe.ff.de of.ciꝰ cui mā.ē iuri.l.i.hic eni ñ pōt adeſſe.vn̄ licite delegať ſm̄ canones vt.ſ̄.e. q.iiij. il lud.

n Si uobis.ad comitatū.ħ vbo ſignificať curia p̄ncipis cum omnibus ſuis officijs in ſtructa:vt.C.qn̄ impa ratoꝛ iter pupill.l.vna.

o Uocati.nā tunc ex cuſat eos ip̄e iperatoꝛ in auċ.qn̄o oꝛ.§.illud aūt.coll.i.

p In exilium.ad tp̄s

q Uel inſulas.i ppe tuū.ff.de iterdic.⁊ re. l.relegatoꝝ.§.hec dr̄ia qn̄qʒ tn̄ exilium idiffe rent ſumiť:de pe.di.i. an̄ finem.

Licet ergo.beati gregoꝛij.ſ̄.e.q.v.c.i.⁊. iiij.⁊.c.reos.io.

s Sepe.ex hoc.c. colligiť.ꝙ aliter dʒ iudicare delegās ꝙ̄ delegatꝰ:ſic eẍ de acc. cū oporteat.ar.ꝫ.xxv. q.ij.c.ſeruatis.

t Obnoxios.ex ħ di cūt quidā ꝙ eṗs in cā criali pōt ferre ſniam ſub hac tn̄ ꝯditōne:ꝙ ipatoꝛ iuret ⁊c̄.q2 im patoꝛ dicit obnoxios ſupplicijs.ſʒ tu exaudi ħ cū de crie ciuiliť age bať.⁊ hoc ē qḋ dicit.

u Iure.i.p̄ſtando ſa cramētū de calūnia.

x Cōſentiat.ergo nō ē iudex anteqʒ ꝯſētiat ar.eẍ de ap.ſup eo i fi.

y Supplicijs.a p̄ꝛin cipe de ipunitate q̄ ad penā ſāguis:ar.xv.q. iiij.nullus eṗs.⁊ appel labiť ħ ad foꝝ delegātᷓ

z Promittiť.ēt a iuř non eni timebit ſuppli cium exquo iurať.ſʒ pone:ꝙ ipatoꝛ puniat eū poſt coꝛpoꝛaliter:ñ imputať eṗo:argu.ſ̄.e q.v.c.vnuʒ.⁊.ff.de bo. li.qui cū maioꝛ.§.de inde.itelligē ēt hoc po tes:qn̄ demandat co gnitionē ⁊ ſibi reſuat ſniam:⁊ tūc criminalř dū tn̄ iuret ⁊c̄.ar.eẍ de of.dele.ſup q̄ſtionum

a His a qbꝰ.nō lʒ olim licuit.ſ̄.ij. q.vij.§.ītē cū balaam. ſ̄.di l.de his clicis.⁊.li di.aliquātos.ſ̄.e.q.v. vnū ſolum.

b Exceſſibꝰ.i.talř ex cedentibus.

c Trūcationes.nā q vulnerat occidiſſe dr̄:vt.ff.ad.l.coꝛ.de ſic.l.i.§.diuus.

d Aut iferendas.qḋ eni nō poſſū p me nec p aliū.xlvi.di.c.vlti.ff.admi. reꝝ ad ciui.p.l.ij.fallit tn̄ in caſibus ſp̄alibus.

eoꝝ eṗoꝝ q ſꝭ itra ꝓuinciā ⁊ ma xime metropolitani ad ipatoꝛem p̄xerit:hūc abdicari ⁊ eijci ñ ſo lū de cōione debere:ſʒ ēt ꝑpa di gnitate p̄uari decreuimꝰ taꝫ̄ mo leſtū ⁊ iportunū ipialibꝰ auribꝰ cō tra eccľaſtica ꝯſtituta. Rephen dunť ergo gallicani eṗi a nicolao: qm̄ apľica auctē cōtēpta potiꝰ ar ma ſequi elegerant:ꝙ̄ apľico con ſpectui ſeſe rep̄ñtarent:ꝙ̄ ꝓfici ſcētes ad comitatuʒ poſſint itelli gi:nō ſecuti ipatoꝛē ut armis ſibi auxiliēť:ſʒ ip̄m cum exercitu ſuo quotidianis oꝛōibꝰ deo commen dēt. In quo caſu auctas illa ſar dicenſis cōcilij loq uideť. In cuiꝰ viij.c.oſius eṗus dixiſſe legitur.

Qui ab ipatoꝛibꝰ religioſis uocati eṗi ñ fuerit:ad cōitatū ñ ꝓficiſcāť

Si uob fr̄es chariſſimi placʒ decernite:ne eṗi ad comitatū accedāt:niſi forte hi q a religioſis ipatoꝛibꝰ uľ inuitati uľ uocati fue rint.ſed qm̄ ſepe ꝯtingit:ut ad mi ſericoꝛdiaʒ eccľe cōfugiant:q iniu riam patiunť:⁊ q peccātes i exili um uel iſulas dāuāť:aut certe ꝙ̄ cūqʒ ſñiaʒ ſuſcipiūt. Ideoqʒ ſbue niēduʒ his ⁊ ſine dubitatiōe eis ē petenda p eccleſiam indulgentia.

Licet ergo p̄relatis eccľe exēplo beati grego.ab ipatoꝛibꝰ uľ qbuſli bet ducibꝰ defenſionē fidelibꝰ po ſtulare.licet ēt et cum beato leone quoſlibʒ ad ſui defēſionē ꝯtra ad uerſarios ſācte fidei uiriliť adhoꝛ tari:atqʒ ad uim ifideliuʒ ꝓcul ar cēdā quoſqʒ excitari.effuſionē ue ro ſāguis nlľi epiſcopoꝝ ſua uel i peratoꝝ auctoꝛitate impare licet Unde i toletano ꝯcilio legiť ita.

Sacerdotes ibi non ꝯſentiant fi eri iudices:ubi iureiurando idul gentia promittitur.

Sepe p̄ncipes ꝯtra quoſlibet maieſtatiſ obnoxios ſacerdo tibus negocia ſua ꝯmittūt.q2 nō ſacerdotes a chꝛiſto ad miniſteri um ſalutis electi ſūt:ibi ꝯſētiant fieri regibꝰ iudices:ubi iuriurādō ſupplicijs indulgētia ꝓmittiť:ñ ubi diſcrimīnis ſñia p̄parať.ſiqs ergo ſacerdotū ꝯtra hoc cōe ꝯſul tū diſcurſoꝛ i alienis periculis ex titerit:ſit reus effuſi ſanguinis apō chꝛiſtū.⁊ apō eccľam p̄dat ꝓpꝛiū gradū. Itē ex ꝯcilio toleta.xi.

Nō debēt agitare iudiciū ſāguis q ſacramēta dn̄i tractant.

His a qbus dn̄i ſacra tractan da ſꝭ:iudicium ſanguinis agi tare ñ licet:⁊ iō magnop̄e talibus exceſſibꝰ ꝓhibendū eſt:ne indiſ crete p̄ſumptiōis motibꝰ agitati: aut qḋ moꝛte plectendum ē ſñia ꝓpꝛia iudicare p̄ſumant:aut p ſe inferāt m̄broꝝ truncatōes qbuſ libet pſonis:aut inferendas p̄cipi anť.ꝙ ſi qſꝙ̄ im memoꝛ hoꝝ p̄re ceptoꝝ aut i eccľe ſue famuliſ aut in qbuſlibet pſonis tale aliqḋ fece rit:cōceſſi oꝛdinis honoꝛe priueť ⁊ loco:ſub ꝑpetuo quoqʒ damna tionis teneať ergaſtulo relegatuſ cui tamē cōmunio exeunti ex hac uita nō ē neganda ꝓpter dn̄i miſe ricoꝛdiā:q nō uult peccatoꝛis mō tē:ſʒ ut cōuertať ⁊ uiuat. Ceteri ēt abſqʒ iudiciali auctē mēbꝛo rū trūcatōes ⁊ domoꝝ icēdia fa cere ꝓhibēť. Unō i decretis eu tician pape.

Mēbꝛa detrūcans domos icēdens abſqʒ iudiciali au ctoꝛitate excōicetur.

Siqs membꝛoꝝ truncatōes domoꝝ icēdia fecerit:ſiue fa cere iuſſerit:aut faciēti cōſenſerit quouſqʒ de his unicuiqʒ legaliter ⁊ amicabiliť coꝛam eṗo ciuitatis alijſqʒ ciuibuſ ñ emēdauerit:taꝫ̄ ethnicꝰ ⁊ publicanꝰ ab oi chꝛiſtiāo rum collegio ſep̄eť. De incendi arijs quoqʒ inocēti ſcōs i uniuer ſali ꝯcilio generalř ꝯſtituit dicēs

Domos incendens gr̄a uel odio alicuius excōicetur.

Peſſimā quidē ⁊ depopulatri cē ⁊ uredā icēdiarioꝝ malici am auctē dei ⁊ beatoꝝ apľoꝝ pe tri ⁊ pauli oio deteſtamur:⁊ iñ di cimus.ſiqſ ergo poſt huiꝰ nr̄e ꝓhi bitionis ꝓmulgationeʒ malo ſtu dio ſiue ꝓ odio ſiue pro uindicta ignē appoſuerit uľ apponi fecerit aut appoſitoꝛibꝰ ꝯſiliū uľ auxiliū

f Exeunti.ſ̄. di.l.ex peniten tibus.

g Ceteri.⁊c̄.

h Siqs mē broꝛum. iuſſerit.ſic eẍ ð ſen.ex.mľieref

i Legaliter. ſed qn̄o hoc: cūʒ ſm̄.l.liberꝝ coꝛpus eſtima tionē non reci pit:vt.ff.de ef fu.l.vlti.ff.ſiq. pau.fe.di.ex hac.l.Sed dic ꝙ ad expēſas medicoꝝ ⁊ ad operas quas a mittit:q2 inuti lis ē factꝰ.non aūt rōe cicatri cū vľ deformi tatis:q2 liberū coꝛpus ē.ff.de eff.l.vlt.vel dic legaliter.i.ſm̄ cautionē hic ſi gnatā:q2 peni tet p annum ⁊ dāns reſtituit. vel legalř.i.ſm̄ l.rho.de vi pu blica vel p̄ꝛiua ta agetur con tra eū.⁊ eſt dif ferētia:q2 p̄ua ta priuatur ter tia parte bono rum:vt.ff.de vi publica.l.pe nulti.publica deportationeʒ iducit:vt iſti.ð pu.iudi.§.iteʒ vnde uerſus: Uis p̄uata re um ꝯponit ab oꝛdine rerum Sed deportať ſi vis armata probať.

k Et amicabi liter.ſic.ſ̄.v.q. ij.p̄mates.ar. ſ̄.e.q.iiij.ſi illic

l Peſſimaʒ. interdici mus.ex hoc vi detur ꝙ iſte ca non ſit ca. late ſnīe:vbi cōſue tudo hoc habet ⁊ papa ſcit ⁊ tolerat:vt theutonia.⁊ ſm̄ hoc pōt i telligi:extra de ſen.ex.tua.ſed non credo ꝙ ſit late ſnīe niſi ſić al. ꝙ priuať ſacramētis ſicut pro quolibet moꝛtali:de ꝑe.di.ij.ſi nō

ſunt tanta. ꝛ ꝙ dicit interdicimus.i.ꝓhibem⁹:ꝛ glibet decedẽs in mortali ſi ↄſtet de hoc:ſi ẽt nõ ſit excõicat⁹ ꝓhibeť:ex̄ de rap.ſuꝑ eo.vt ex̄ de dã.da.ſiquis domum.

m Dãno.canonica pena incendiarioꝝ ſtatuitur: ex̄ de dã.da.ſi quis domum.xij.q.ij.cũ deuotiſſimã.ſed alia ẽ pena legalis:vt ibi notať.

ff.ad.l.aq.huic ſcripture. Nã vulnus vniuſcuiuſq3 ↄtẽplãdũ ẽ.ff.ad.l.coꝛ.de ſic.l.vlt.idẽ vr̄ ſm canones:ar.ex̄ de cleri.ꝑcuſ.c.ij.ↄ̃rium tamen credo ar.l di.ſiqs poſt.ſufficit eni ꝙ ſũpſit arma:licet ñ occiderit ip̃e ſ3 ali⁹:vt ex̄ de cleri.percuſ.c.pñtium.ꝛ.c.continentia.

y Impugnabant,nec tamen percuſſerunt.

n Alteri⁹.ſi.xi.q.iij.cu3 aliquis.

o Arep̃s.lic3 clericis exponere legem vel canonẽ de iterficiendo:ſ3 nõ cõſulẽ preciſe vt.ȝ.q.v.relegẽtes ꝛ.ȝ.v.q.vi.delatoꝛi.vľ ep̃ſ dabit cõſilium de pena canonica icẽdiariorũ q̃ ẽ ex̄ ꝺ dã.da.c.vlt.

p Reſtituat.ȝ.liiij.di.ſi ſeruus abſente.ꝛ hoc de propoſi h3:aľs puniref exoꝛdiarie Nã de rebus eccľie non d3:ne delictu3 vertatur in dãnu3 eccleſie.

q Sane regibus. ſi regib⁹ ꝛ principib⁹ ñ negaſ facultas iuſticie faciẽde de incẽdiarijs cõſultis archiepis: videf ꝙ principes cõſilio eoꝝ poſſit incẽdiarios vltimo ſupplicio afficere:cu3 incendiarij ſ3 legem ſic debent pũiri:vt.ff.de incendi.l.vlt.ꝛ ff.de penis.l.capitalium. Secũdũ canones ẽ ſciẽdum ꝙ iuxta legis tenoꝛẽ incẽdiarij ſpõtanei varie plectũť.vel ẽni nouiſſimo ifoꝛtunio notanť vel depoꝛtanť:vel alio mõ foꝛte puniunť.vel dic ꝙ princeps non punit incẽdiarios ſm.l.rigoꝛem occidẽdo.iõ archiep̃i ꝛ ep̃i ↄſulũť hoc ſm.l.coꝛ.de ſic.ſiqs dolo. Ignobilis ſupponiť beſtijs bonis proſcriptis.C.de incendi.l.vlt.ꝛ hoc qñ dolo fecit icendiũ:aľs ſufficit dãna reſtituere:vt.ff.e.ti.l.qui edes.

ſcienter tribuerit: excõiceť. Etſi moꝛtuus fuerit icẽdiari⁹:chꝛiſtianoꝛũ careat ſepultura nec abſoluať:niſi pꝛi⁹ dãnõ cui itulit ſ3 facultate ſua3 reſarcito:ꝛ iuret ſe vlteri⁹ ignẽ nõ appoſiturũ.pñia autem ei deť:ut hieroſolymis aut i hiſpania in ſeruitio dei ꝑ annum integrũ ꝑmaneat.ſiqs aũt arep̃s vľ ep̃s hoc relaxauerit:dãnũ reſtituat:ꝛ per annu3 ab officio ep̃ali abſtineat.ſane regib⁹ ꝛ ꝑncipib⁹ faciende iuſticie facultatẽ ↄſultis arep̃is ꝛ ep̃is nõ negam⁹. Tez augu.in li.de ciuitate dei.

Homicida ẽ:q publicã fũctionẽ nõ hñs aliquẽ occidit vľ debilitat

Quicunq3 ꝑcutit malos in eo ꝙ mali ſunt:ꝛ h3 cãm interfectionis:miſter dei ẽ. q uõ ſine aliqua publica admiſtratione maleficũ furem ſacrilegũ adulteꝝ ꝛ ꝑiuru3 ꝛ quẽlibet criminoſũ itfecerit:aut trucidauerit uel mẽbꝛis ꝺbilitauerit:uelut homicida iudicabitur:ꝛ tãto acri⁹ quãto nõ ſibi a deo ↄceſſã ꝑtãtẽ abuſiue uſurpaſ non timuit. De his q ſiľ hoiem uulnerant:q̃ritur:ſi ille moꝛtuus fuerit:quis eoꝝ homicidij reatu3 incurrat. De his ita ſtatutu3 eſt in concilio apud uermerias.

Si plures ↄtra unum rixentur; qua pena quiſq3 eoꝛum feriatur.

Si quattuoꝛ hoies aut quiq3 ſeu ẽt pľes ↄtra hoiem unu3 rixati fuerint:ꝛ ab his uulnerat⁹ moꝛtu⁹ fuerit:quicũq3 eoꝝ plagã ei ipoſuit:ſm ſtatutã canonu3 ut homicida iudiceť. reliq aũt q eu3 impugnabãť uolentes eũ interficere:ſilr̄ peniteant.q nec eu3 ipugnabãt nec uulnerabant:nec cõſilio nec auxilio cooꝑatoꝛes fuerũt ſed tm̃ affuerũt extra noxã ſint.

Quidam epiſcopus in hereſim lapſus aliquos ꝺ ſacerdotib⁹ ſuis officio pꝛiuauit et ſñia excõicatiõis notauit.poſt mortem accuſatus de hereſi dãnať:ꝛ ſequaces ei⁹ cũ õni familia ſua. Hic ꝑmum q̃ritur:an lapſus i hereſim poſſit aliquos officio ꝑuare vľ ſñia nõre. Secundo:an p⁹ moꝛtem aliquis poſſit excõicari. Tertio:an pro peccato alicuius tota familia ſit excomunicanda.

Quod autez ab heretico aliqs deponi aut excõicari non poſſit:facile ꝓbať. Õis eni hereticus aut iã dãnatam hereſim ſeqť:aut nouã ↄfingit.q uõ hereſim iã dãnatã ſequiť:ei⁹ dãnatiõis ꝑticipẽ ſe facit.unde cũ acati⁹ abſq3 ſynodali auc̃te ab apoſtolico ſe dãnatum quereref:cõtra eũ gelaſi⁹ ſcribit dicẽs. Qui i iã damnatã hẽſi3 labiť:ei⁹ dãnatõis ſe ꝑticipẽ facit

Acatius nõ ẽ fact⁹ iuẽtoꝛ noui erroꝛis ſ3 ueteris imitatoꝛ

z Volentes.nã homicide tales ſũt ꝺ pe.di.i.periculoſe. Itẽ pone ꝙ me rixante cum aliq̊ frater me⁹ eu3 iterfecit ↄ voluntatẽ meam:an iputabitur mihi?ñ:ar.i.q.iiij.qꝛ pꝛeſulat⁹.ex̄ de cleri.ꝑcuſ.pñtium.

ꝛ Silr̄.ar.de pe.di.i.ſicui.

ↄ Ex noxam.ſi ei ſb uenire nõ poterant.ȝ.e.q.iij.c.vlt.

a Quidã ep̃us in hẽſim lapſus. Sup̃ xxiij.di.tractatũ eſt de hẽticis.ſ3 qm̃ hẽticoꝝ gdã ſũt manifeſti.gdã occulti:ꝛ eccľia excõicat qñq3 hẽticos qñq3 catholicos:iõ ꝺ huiuſmodi ſb̄dit tractatum

b Quod aũt. In hac q̃ſtiõe dicunt gdã:ꝙ ſi hereticus excõicat hẽticũ valet.j.ea.gſquis. Sed qualiter itelligatur illud.c.dicit.§. qui ſequiť illud.c. Alij cũ g̃rano diſtingunt: an veterẽ hẽſim ꝛ iã dãnatã ſequať:ꝛ tunc nõ valet.an nouã confingat.ꝛ tũc põt:ar.j.e.acatius.ꝛ.j.e.§.ſi autez i ꝑn.qꝛ adhuc toleraf ab eccľa.ſed tu dic idiſtincte:ꝙ ſiue veterem ſiue nouam ſequaf:excõicatus ẽ l3 ſit occultus:ꝛ iõ aliũ excõicare non põt:ex̄ de hẽ.ad abolendã. Alia tñ que agit tenent dũ toleraſ ar.ȝ.iij.q.vij.§.tria.ſ3 ꝛ ſñia excõicatõis toleranda ẽ:dũ ip̃e ẽ occultus:licet ſit nulla.arg. pꝛed.§.i.ex̄ de ſurep.ↄſultationibus.

r Quicũq3 ꝑcutit.i eo.ȝ.e.q.v.q malos.ȝ.e.q.iiij.duo iſta.

s Cãm.ȝ.e.q.iiij.ea vindicta.

t Sacrilegũ.ergo ſacrilegi ſm canones ꝛ fures capite puniunť:vt.ȝ.e.q.v.homicidas.

u Velut homicida.vt ex̄ de homici.ſi aliqs.C.qñ licet vnicuiq3 l.i.iohannes.

x Si quattuoꝛ.gcũq3.hoc ẽ ꝓpter icertitudinẽ:qꝛ neſciť cuius ictu perijt:ſic.ff.de eiec.ꝛ effu.l.ij.§.vlt.ꝛ.l.ſe.ꝛ.ff.ad.l.aqľ.ita vulneratus.in fi. Sed pone certũ eẽ:ꝙ de vulnere meo non ẽ moꝛtuus:nũqd cenſeboꝛ homicida ſm leges?certũ ẽ ꝙ nõ:arg.

c Qui vero.hec diſtinctio hodie locum non habet:quia omnis hereſis ẽ dãnata ꝛ omnis hereticus eſt excõicatus:quãtuncunq3 ſit occultus: ꝛ iõ non poteſt alios excõicare.vnde ſi ſcirem pꝛelatum meum eſſe hereticum quia nouam fingit nec tamen pꝛedicaret:ſi me excõicaret celebꝛarem in occulto ſed non in aperto:quia cum non poſſem pꝛobare eum eſſe hereticũ ſic me excõicatum deponeret. Sed quid de alia ſententia? idem quia nulla eſt ſñia quam tulit:ſed tamen tolerabiť poſtea:ar.iij.q.vij.§.tria. eade3 dic ꝛ de ſciſmatico maxime cum ſciſma non poſſit eſſe ſine hereſi:niſi foꝛte in ſummo pontifice:vt ſi duo crearẽtur:ꝛ vterq3 crederet eccleſiã apud ſe eſſe.vij.q.i.factus.

d Acatius.neceſſariũ.poſſet tñ ferri:ar.ex de poſtu.ad hoc.

e In hereſim.hic eſt caſus in q̊ papa papã põt ligare in quo papa in canonẽ late ſñie incidit.nec huic obuiat regula illa:qꝛ par parem ſoluere vel ligare non põt:ex̄ de elec.inotuit.qꝛ ſi papa heretic⁹ eſt:in eo ꝙ hereticus eſt:eſt minoꝛ quolibet catholico.xij.q.i.ſcimus.qꝛ lex factũ notat etiã

ſine ſnia.ff.de ritu nup.l.palam.§.vlt.⁊ ẽ hic ar ad q̄ſtionẽ de feudo. puta iurauit eps q̄ nõ infeudaret de nouo: videt̃ q̄ poſſit dare vet⁹: qḋ cõcedo in dubio cum non conſtat: quid intellexerit cum iurauit: ex̃ de feu.c.ij.

f Maiores.coacta.i.coadunata iuxta illḋ: Tytire coge pec⁹. ⁊ iter agẽdũ: Occurſare capro cornu ferit ille caueto.⁊ lex dic̃ fruct⁹ coactos ff.ſol.ma.diuortio.vſi. ſi coactis vindemijs.

g ¶ Non ſinerẽt .ſ.vi. q.iiij.qḋ bene. ⁊. xxv. q.ij.cum pie.C. de ſũ. trinita.nemo.

h ¶ Nouis.ſ.xi.di.qs neſciat.

i ¶ Sed auctore. ſuffic̃ enim dãnare auctorẽ. Nã dãnato arnoldo oẽs arnoldiſte dãnati ſũt: ex̃ ð hẽ.ad aboledã

k ¶ Qui vel prauitatis poſt mortem.

l ¶ Vel cõionis.i vita.

m ¶ Non ſinit.vt temẽ de fide diſputẽt. Naz ſi correcti redire vellẽt admitterent̃.ſ.,xxi.q. vi.c.i.ſz qui ita icidũt in hẽſim iã dãnatã a q̄ abſoluentur: ab epõ vł ſuo ſuperiori: argu.ſ. xxi.q.iiij.ipa pietas.

n Acati⁹.ſ.xix.di. anaſtaſius.

o ¶ Scita.i.ſtatuta. vñ dicit.c.ſcitis obtempat iij.q.vij.iudicet.

p ¶ Lance.i. rõne. als idẽ appellat ſtateram xlv.di.omnis.

q Audiuim⁹.q2 ex cõicat⁹. ⁊ ita ex cõicat⁹ ñ põt excõicari ſz ſuſpenſus excõicat̃ xi.q.iij.§.euidẽter. nũ quid excõicare põt? di co referri an ſit ſuſpen ſus ab officio vł iuriſdictione. Nã ſi ab offi cio tñ ea nõ poteri it q̄ officij ſui ſũt: puta cele brare ⁊ ſilia: ſz ea pote rit q̄ iuriſdictõis ſunt: vt dare pbẽdã ⁊ excõi care: q2 h̃ iuriſdictõis ẽ: ex̃ de elec.tñſmiſſam ⁊ de cle.excõ.mi.ſi ce lebrat.ecõtra eẽt ſi ſuſpẽderet̃ a iuriſdictõe ⁊ ñ ab officio: q2 poſſz ea q̄ eẽnt officij ñ autẽ q̄ ſũt iuriſdictõis. Si aũt ab vtroq̄ tũc neu trũ: ex̃ ð cceſ.p.qm.

r ¶ Nõ potuit.i.eſt.ſ. xi.q.iij.ſi eps forte .ſ. xi.q.iij.plerũq3. Naz ibi de alio malo ñ hẽti co.vł ibi de occulto.ſ. xi.q.iij.excellẽtiſſim⁹. ſ.xi.q.iij.ſiqs cfugẽit ſ.xvi.di.ccubine.ſ. x xiij.di.quorũdã.ſ.xi. q.iij.ſi eps.ſ.xi.q.iij.c iij.ſ.ij.q.vi.§. item ſi plures.

s ¶ Abſoluendo i.abſolutos.ex̃ oñdendo.i.nõ ligatos.ſimilis ex poſitio ẽ.C.de leg.here.l.ij.

t ¶ Sinautem .hereſim.hoc fuit de.c.ſ.e.ait celeſtinus.ſz hodie ni hil eſt: vt nõ.ſ.§.i.

u ¶ Jam proſtratus.per hereſim.

x ¶ Veris. id ẽ catholicis ſcilz toleratis ab ec cleſia ſiue ſint boni ſiue ſint mali: arg.xi.q. iij.iulianus.

y ¶ Non falſis id eſt iam per ſententiam dã natis vł malis de vite merito ⁊ ſophiſtice in ducit omnia i hoc.§. Nam omnia referas ad vite meritũ ſicut.i.q.i.gra

z ¶ Poſtulet. id eſt poſtula re faciat.

⁊ ¶ Impetret. id eſt impetra re nos faciat.

ꝯ ¶ Opus ſit. dic verũ quo ad deum.ſed quo ad eccleſi am non: cum faciant hoc eti am mali: ideo non facit ad rẽ qḋ inducit.

ꝝ ¶ Petro.h dicit. vt notet̃ vnitas.

a ¶ Et pre om nibus.hoc dic̃ ut notet̃ plato

b ¶ Claues.gd petro datũ fu erit cũ his cla uibus: habem⁹ xx.di.§.i.

c ¶ Execrare.i. e.pudenda.

d ¶ Non valet conficit tamen etiam ex̃ eccle ſiam ſi formã obſeruet: quia hoc ordinis ẽ quez retinet re cedens ab vni tate eccleſie.i q i.q quidam.ſz non poteſt ex communicare quia hoc iuriſ dictõis ẽ quã dimittit qui re cedit: vt.i.q.i. remiſſio.

atq3 ideo ñ erat neceſſariuz: ut ad uerſus euz noua ſnia pdiret: ſed antiq̃ tñ m̃õ reuocaret̃. factus ſũ itaq3 executor ueteris cſtituti nõ pmulgator noui. qcunq3 enim in hẽſim ſemel dãnatã labit̃: ei⁹ dã natione ſeipſum inuoluit. I Dẽ

Nõ eſt retractandũ: qḋ ſemel ſy nodus ſtatuit contra unãquanq3 hereſim.

Maiores nñi diuia iſpiratione cernentes neceſſario precaue runt: ut qḋ ctra unãquãq3 hẽſim coacta ſemel ſynodus p fidei cõio ne ⁊ ueritate catholica atq3 apłi ca pmulgaſſet: nõ ſinerẽt nouis poſt hec retractationib⁹ mutilari ne prauis occaſio pberet̃ que me dicinał'r fuerãt ſtatuta pulſandi: ſed auctorẽ cuiuſlibet iſanie ac pi ter errore dãnato ſufficere iudica uerunt: ut qſqs aliqñ hui⁹ erroris cõicator exiſteret: principali ſnia dãnationis ei⁹ eẽt obſtrict⁹. ſic ſa belliuz dãnauit ſynodus. nec fuit neceſſe: ut ei⁹ ſectatores poſtea dã narẽtur: ſed p tenore cſtitutõnis ãtique q̄ uł prauitatis illi⁹ uel cõi onis extiterint pticipes: uniuerſa lis eccła duxit eẽ refutãdos. ſic ar riũ enoniuz macedoniũ neſtoriũ ſynodus ſemel geſta cdẽnans ul teri⁹ ad noua ccilia uẽire ñ ſinit. I Tẽ felix. Nõ ultra eũ pcedẽ oz: q i hẽſim dãnatã recidit.

Acatius nõ fuit noui uł pprij inuentor erroris: ut in eũ no ua ſcitã pdirent: ſz alieno facino ri ſuã cõionẽ miſcuit. itaq3 neceſſe eſt: ut in illã recideret iuſta lancẽ ſniam: quã cum ſuis ſucceſſorib⁹ p cniuentiã ſynodalẽ ſuſceperat auctor erroris. Si ergo eps ille i hẽſiz iã dãnatã lapſus ẽ: antiqua excõicatione dãnat⁹ alios dãnare non poterit: excõicat⁹ eni alios ex cõicare ñ ualz. Unde alex. ſecũ dus ſcribit ualerião epo ⁊ martyri Excõicat⁹ aliũ excõicare nõ põt.

Audiuimus q̄ hẽticus rauen nas dict⁹ archiepus niſus ſit te excõicare: uez q2 excõicatus te excõicare nõ potuit: apłica aucte te tuoſq3 abſoluendo mãdamus exinde nũq̄3 curare. Sin autez ex corde ſuo nouã hẽſim cfinxerit: ex quo talia pdicare cepit: neminẽ dãnare potuit: q2 nec põt deijcere quenq3 iã pſtratus. ligandi nãq3 uł ſoluẽdi ptãs ueris nõ falſis ſa cerdotib⁹ a dño tradita ẽ. Apłis eni dicturus quoꝝ remiſeritis pec cata ⁊c̃: premiſit accipite ſpũm ſã ctum: ut euident̃ cunctis oñderet eũ q ſpũm ſanctũ non hz: peccata non poſſe tenẽ uł remittẽ. Porro ſpũm ſãctũ nemo niſi itra eccłam accipit: q2 ⁊ ipſam unitatẽ p grãz facit. Unde non niſi congregatis in unũ dictũ ẽ: accipite ſpũz ſanctũ nec niſi ſup cõgregatos in unum die pẽthecoſtes deſcendit ſpũs ſã ctus. ſic̃ aũt extra eccłam ñ accipi tur: ita extra eã nihil opat̃. Cum ergo ſicut apłs ait: ſpũs ſãct⁹ po ſtulet: ſpũs ſanct⁹ ipetret: extra eccłaz nec ipetrare facit nec poſtu lare. Unde dñs dictur⁹: qḋcũq3 pe tieritis ⁊c̃: premiſit: ſi duo ex uob cõſenſerit ſuper terrã de omni re ⁊c̃. ⁊ iteruz ubi duo uel tres cgre gati fuerint in noie meo: ibi ego ſum in medio eoꝝ. nimiꝝ cunctis oñdens ſe non hitare in cordibus eoꝝ: q ſuperbie ſingularitatẽ ſecu ti a corporis chriſti cõpage ſemet ipſos abrũpunt. In qb⁹ aũt chri ſtus non hitat: i eis ſpũs ſãct⁹ mẽ tium ſciſſuras refugiẽs locũ ñ hz. cum ergo peccata dimittẽ uł tenẽ excõicare ł recõciliare op⁹ ſit ſps ſãcti ⁊ uirt⁹ chriſti: apparet: q̄ hi q extra eccłam ſũt: nec ligare pñt nec ſoluere: nec reconciliando ec cleſiaſtice cõioni reddẽ nec excõi cando eius ſocietate puare: q̄ ipſi hẽſi uel ſciſmate polluti ſiue ſnia notati penit⁹ carẽ pbant̃. unde cum oibus diſcipulis parẽ ligãdi atq3 ſoluendi ptãtẽ dñs daret: petro p oibus ⁊ p oibus claues regni celoꝝ ſe datuꝝ pmiſit dicẽs: tibi dabo claues regni celoꝝ. qcunq3 ergo ab unitate eccłe que p petrũ itelligit̃ fuerit alienus: execrare poteſt conſecrare non ualet: excõ municationis uł reconciliationis poteſtatem non habet. unde apłs cum fornicatorem corinthium ex communicandum ſcriberet ait: ego quidem abſens corpore pñs autem ſpiritu iã iudicaui: ut pñs eũ qui ſic operatus eſt in nomine

e ¶ Dicere.corde oꝛe ope:de pe.di.i.non tibi dico.
f ¶ Niſi in ſpiritu.i.niſi ſit ſeruus eius.i.niſi hẽat ſpũm ei⁹.omẽs eni ſum⁹ ẜui dei:de cõ.di.ij.inuitat.
g ¶ Ita ex eo.ſupple apparet a fidelib⁹ iudicãdũ vel excõicanduꝫ ⁊ ita pſona cui ẜmo dirigit̃ ñ itelligit̃ excepta:ar.xxvi.di.deide.⁊ nõ.xxij.q.ij.p̃mum.p ⁊ ꝯ.

pbãtẽ nulli⁹ ptãtis vim exerceret:ſed tm̃ oñdit ligatũ eſſe vel ſolutum. ſꝫ tñ habet aliã poteſtatem:qua ligat quo ad eccleſiam militantem. vnde euꝫ ligat quannis iniuſte.
q ¶ Reconciliat.ar.ꝙ ſñia toti⁹ eccl'e preferenda eſt romane ſi in aliquo ſibi ꝯdicãt:ar.xciij.di.legim⁹.Sed ꝯ̃rium credo:ar.j.e.hec ẽ.niſi erraret romana eccleſia.qḋ non credo poſſe fieri:qꝛ deus nõ pmittẽt:ar.j.e.a recta.⁊.c.pudenda.

b ¶ Uel poti⁹. alia eſt rõ quare talis nõ poſſit ſoluere vl' ligare.
i ¶ Maioꝛ.ſ̃.di.xxi.iferioꝛ.
k ¶ Manet.ſ̃ equitate.argu.ꝙ ſñia iniuſte lata nõ tꝫ.ſed ꝯ xi.q i ij.ſi ep̃s forte. ſed hic dr̃ de ſñia:qua quis ligatur quo ad deum nõ quo ad eccl'am.ſed ⁊ illa qñqꝫ nõ tꝫ:ex̃ de ſẽ.ex.per tuas.
l ¶ Uel remiſſio.qa vtrũqꝫ vicium eſt.ff.de penis.l.reſpiciendum.
m ¶ Niſi.i.niſi id quod iuſte fuerit ⁊c̃.
n ¶ Petrus.i.eius auctoꝛitaſ ⁊c̃.
o ¶ Quodcũqꝫ erit ligatũ.ligari dr̃ in celo per approbationeꝫ.ſ.quando iuſte fertur ſentẽtia de pe.di.i.§.nõ ſunt ⁊ queꝫ penitet.ſ̃.di.xx.§ i.io.
p ¶ Facit eccl'a ſed nonne prius erat ligatuſ apud deum: ut.i.q.i.ut euidenſ.j.e.q.iij.ſiquis non recte.⁊ ita uidet̃ ꝙ nulla poteſtas petro collata ſit ul' eccleſie per hoc qḋcunqꝫ. Naꝫ ⁊ nullius poteſtatis vim exercet:de pe.di.i.verbum. Sed tantum oſtendit ligatum eẽ vel ſolutuꝫ: vt xv.q i.nec is.dic ꝙ quo ad eccl'iam trium

dñi nr̃i ieſu chꝛiſti ꝯgregatis uobꝭ ⁊ meo ſpiritu cuꝫ uirtute domini noſtri ieſu chꝛiſti:tradere homini hominem ſathane in interitũ carnis.in quo foꝛmaꝫ excõicationis oñdens docuit:ñ niſi fideleꝫ ⁊ a fideli notandũ. In noie nanqꝫ dñi atqꝫ eius uirtute coopante nõ niſi fidelis aliquid opari ualet: cuꝫ nemo poſſit dicere dñs ieſus niſi in ſpũ ſãcto. Iteꝫ cum dñs ꝓhibebat agnũ comedi extra catholicã eccl'iam:q pꝛofeſſione fidei ab ea ſũt alieni:ab ei⁹ participatõe quaꝫ ſuo arbitrio reliquerũt:non repellunt̃:ſed abire pmittunt̃.ſicut illi q audientes:niſi manducaueritis carnẽ filij hois ⁊ biberitis ei⁹ ſanguineꝫ ⁊c̃.dixerũt: durus eſt hic ẜmo:⁊ quis põt euꝫ audire ?atqꝫ ita abierũt retroꝛſũ: nõ repulſi ſꝫ abire pmiſſi. Hic ẽt apl's cũ ð excõicãdis agẽt p̃miſit ſiqs :frat̃ ⁊c̃ De infidelibus aũt ita ſuppoſuit dicẽs:eos q foꝛis ſt̃: domin⁹ iudicabit.de his aũt q itus ſũt: nobis iudiciũ cõmiſit. Sic aũt ex eo: ꝙ apl's ait fr̃:⁊ ex his q̃ de infidelib⁹ ⁊ fidelibus ſuppoſuit:apparuit ñ niſi fidelem excõicanduꝫ. Ita ex eo ꝙ fidelib⁹ tm̃ hoc ſcribit̃ uel potius ſic̃ ille q benedicit maioꝛ ẽ eo qui benedicit̃:ita q ex officio maledicit:maioꝛ ẽ eo q maledicit̃. liqdo ꝯſtat eũ q ab itegritate catholice fidei recedit:maledicẽdi uel bñdicendi ptãtẽ minime hr̃e.catholicum nanqꝫ utpote ſe ſupioꝛeꝫ maledicẽ ñ ualet:i alienũ a fide tanqꝫ in ſibi eq̃lẽ ſñiam dare nõ poteſt. Hec aũt q̃ de hẽticis atqꝫ ſciſmaticis uel excõicatis dicta ſũt:uideliꝫ ꝙ ligãdi uel ſoluendi ptãtẽ nõ habeant:multoꝛũ auctoꝛitatibus ꝓbat̃. Ait enim leo papa.

Nõ ſoluit̃ uel ligat̃:niſi qḋ auctoritas beati petri ſoluerit uel ligauerit.

Manet ergo petri ꝑuilegium: ubicũqꝫ ex ipſius eqtate fert̃ iudiciũ.nec nimia l' ſeueritas uel remiſſio ubi nihil erit ligatũ uel ſolutum :niſi quod beatus petrus aut ligauerit aut ſoluerit. Iteꝫ aug.ſup iohãnem.

In perſona petri ligandi ⁊ ſoluẽdi eccl'a poteſtatem accepit.

Quodcũqꝫ ligaueris ſup terrã erit ligatuꝫ ⁊ in celis.ſi hoc petro tm̃ dictũ ẽ:ñ hoc facit eccla.ſi aũt ⁊ i eccl'a fit : utiqꝫ que i terra ligãt̃ ⁊ in celo. ⁊ que ſoluunt̃ in terra : ſoluta ſũt ⁊ i celo:qꝛ cuꝫ excõicat eccl'a in terra:in celo ligat̃ excõicatus.cũ reconciliat eccl'a:⁊ in celo ſoluit̃ recõciliat⁹. ſi ergo hoc in eccleſia fit:petrus qñ claueſ accepit eccl'aꝫ ſanctã ſignificauit.ſi ergo i pſona petri ſignificati ſũt in eccl'a boni:⁊ in iude pſona ſignificati ſt̃ mali i eccl'a. Itẽ ãbꝛo.ſr̃ marcũ

Suis meritis firmus nonnunqꝫ turbatur alienis.

Nõ turbat̃ nauis que petruꝫ hꝫ:turbat̃ illa q̃ iudam habꝫ ⁊ ſi multa illic diſcipuloꝛũ merita nauigabant:tñ adhuc eam ꝓditoris pfidia agitabat. In utraqꝫ petrus ſꝫ q ſuis meritis firm⁹ ẽ:turbatur alienis . Caueam⁹ igit̃ pfidũ:caueamus ꝓditoꝛẽ:ne p unuꝫ fluctuemus plurimi. Ergo ñ turbat̃ hec nauis:in q̃ ꝓuidẽtia nauigat:abeſt perfidia fides ſuperat. queãdmodũ eni turbari poterat cui p̃erat is:i quo firmamẽtũ eccl'e ẽ?illic ergo turbatõ ubi modica fideſ:ibi ſecuritaſ ubi pfecta dilectõ deniqꝫ ⁊ ſi alijſ ipat̃:ut laxẽt retia ſua:ſoli tñ petro dr̃:duc in altum hoc ẽ i.ꝓfũdũ diſputationũ . quid eni tã altũ qꝫ altitudinẽ diuitiarũ uidere.i.ſcire dei filium ⁊ ꝓfeſſioneꝫ diuie generatõis aſſumẽ:quã licet mens neq̃at hũana plene rõnis iueſtigatione cõphendẽ:fidei tñ plenitudo cõplectit̃. Idem.

Solus petrus accepit mãdatum ut hamo piſcem caperet.

Eſt aliud apl'icũ piſcandi genus:quo genẽ ſolũ petruꝫ piſcari dñs iubꝫ dicẽs:mitte hamũ ⁊ eũ piſcẽ q p̃mũ aſcenderit tolle Itẽ lucius papa oibus ep̃is.

Nulla pturbatio a tramite apoſtolice ſedis retrahat:que omnes hereſes ſemper deſtruxit.

A recta ergo fide ⁊ apl'ico tramite ꝓpter ullã pturbationeꝫ nolite recedere:ſcientes qm̃ iuxta ſaluatoꝛis ſñiam: beati ſũt q pſecutionẽ patiunt̃ ꝓpter iuſticiam. hec ẽ apl'oꝝ uiua traditio.hec uera charitas:q̃ p̃dicãda ẽ ⁊ p̃cipue diligenda ac fouẽda atqꝫ fiducialiter ob oibus tenẽda. hec ſancta ⁊

r ¶ Petri.a ꝯ̃rio ſẽſu: ar di.xcvi.ſi ipatoꝛ.xi q.iij.ipatoꝛes.
s ¶ In iude.ſi duo .n.ꝯ̃ria inter ſe ꝯueniunt ⁊ eoꝝ ꝯ̃ria iter ſe ꝯueniunt.vt nõ.xxxij.di.hoſpitiolum.
t ¶ Non turbat̃ petruꝫ ſine iuda.i.bonos tantum.i.eccleſia triumphans:ubi ñ erit luct⁹ neqꝫ clamoꝛ xxxv.di.ea.
u ¶ Que iudam.i.ante paſſionẽ etiam cum petro.i.malos cuꝫ bonis de q̃ itelligit̃ ꝯ̃riũ.i.q.iiij.§.vlti.vſ.item.
x ¶ Turbat̃.q̃ ſignificat eccl'am militantem
y ¶ Plurimi.ſ.i.q.iiij §.itẽ peccato achoꝛ.ſ̃.xlv.di.ſed illḋ.j.de cõ.di.i.in ſancta.ff.ð edi.edic.plerũqꝫ.C.de pe.ſancimus.
ꝫ ¶ Soli.ar.ꝙ q̃o fidei ⁊c̃.j.e.quotiens.
⁊ ¶ Profeſſione.cũ dixit tu es chꝛiſtus filiuſ dei viui.
ꝯ ¶ Nequeat.generationẽ hãc qs enarrabit ſ.xxi.cã.q.iiij.de tyriis.qḋ de eterna ⁊ tpali li ꝯgrue intelligitur.
ꝯ ¶ Plenitudo.de cõ.di.ij.tribus.
a ¶ Eſt aliḋ.hamum ꝑ hamũ itelligẽ iuriſdictionẽ: qꝛ petr⁹ pꝛefuit alijs: qꝛ hamo i.ferro reſecant̃ putridas carnes.lxxxij diſti.pl'imos.i fi.⁊ iõ ſolus petrus piſcat̃ h̃ genẽ piſcandi.ipſe eni habꝫ ptãtẽ ligãdi atqꝫ ſoluẽdi pꝛe alijs.p rete intelligitur iqſitio ſapiẽtie.
b ¶ A recta. nouitatibus.Quero de qua eccleſia intelligas qḋ hic dr̃:ꝙ non poſſit errare.ſi de ipſo papa qui eccl'a dr̃.ſ.e.q.cunqꝫ.⁊.vij.q.i.ſcire ð bes.ſed certum eſt :ꝙ papa errare põt .xix.di.anaſtaſius.xl.di. ſi papa. Rñdeo ipa congregatio fidelium hic dr̃ eccl'a:vt de cõ. di.i.

eccl'a. ⁊ talis eccl'a nō pōt nō eſſe: vt. j. e. pudenda. Nā ipē dñe orat p eccl'a xxi. di. §. i. vſi. ego p te. ⁊ volūtate labioꝝ ſuoꝝ non fraudabitur.

c Memor. ꝯfeſſio. tu es chriſtus filius dei viui.

d A dño. dicente tu es petrus ⁊c̄.

e Quotiēs. fidei. ſic. xvi. q. i. frater nr̄. xij. di. p̄cept̄. xxiij. q. vlt. ꝯuenior. s̄. di. lxxx. c. ij. ꝯ ſed aliud ē q̄ſtionē de fide motam terminare qđ nulli p̄terq̄ʒ ro. ſedi pmittit̄ ſicut hic dr̄ aliud ē ipſā ſine defenſione uentilari qđ p̄riarche primates facere pñt: vt ibi cōtinet̄ ⁊ vt ibi al'r accipit̄. ⁊ expone agitare in fide. i. fideliter agitare.

q Tranſlata. vt. s̄. vij. q. i. mutationes.

r Que olim. cum petrus ibi reſidebat.

s Sedi. ar. qđ i maiorib⁹ ꝯcedit̄: forti⁹ i minorib⁹ locū hr̄e. xvi. q. ij. c. i. s̄. di. xxiij in noīe. Nā ſi vinco vincentē te: ergo ⁊ te ⁊c̄. ff. de diuer. ⁊ tēp. pre. l. vlt. ⁊ eſt hic ar. ꝙ ſi papa ſubijcit ſibi aliquam eccleſiam: ꝙ per conſequēs omnes capellas illius ſubijcit ſibi: ar. xvi. q. i. frat̄ nr̄. qđ nō eſt verꝝ: vt ex̄ de p̄uile. cū capella. ar. ꝯ. ff. q po. in pig. claudi⁹ felix. ⁊ ē h ar. ꝯ grecos q pape nō bñ obediūt

apoſtolica mr̄ oiuʒ eccl'aꝝ chriſti eccl'a: q̄ p dei oipotētis gr̄aʒ a tramite ap'lice traditōis nūq̄ erraſſe pbat̄: ne hēticis nouitatib⁹ depranāda ſuccubuit: ſed ut in exordio normā fidei chriſtiane pcepit: ab auctoribus ſuis ap'lorum chriſti p̄ncipib⁹ illibata fideten⁹ manet. Itē ſixt⁹ pa. Fides romane eccl'e oēm hēſim deſtruit.

Memor ſum me ſb illi⁹ noīe eccleſie p̄ſidere: cuius ꝯfeſſio a dño ieſu chriſto gl'ificata ē: cuius ⁊ fides nullā hereſim fouet unq̄ ſed qdē oēs hēſes deſtruit. intelligo aūt mihi ñ licē al'r: q̄ ut oēs conat⁹ meos ei cauſe in qua uniuerſalis eccleſie ſalus infeſtat̄ ipendā. Itē euſebius papa.

Nllis hēſib⁹ ro. ſuccubuit eccl'ia

IN ſede ap'lica extra maculā ſemper eſt catholica ſeruata religio. Itē innocentius papa

Ad romanam referatur eccl'iam quotiens ratio fidei uentilatur.

Quotiens rō fidei uentilat̄: arbitror oēs fr̄es ⁊ coep̄os noſtros non niſi ad petrū. i. ſui nois ⁊ honoris auctem referre debere ueluti nūc rettulit ueſtra dilectio qđ per totū mundū poſſit eccl'ijs oibus ꝓdeſſe. Itē iulius papa

Chriſtiane religionis zelū romana eccl'a pre ceteris habuit.

Officij nr̄i ꝯſideratiōe nō eſt nob diſſimulare nō eſt tacē libertas: quib⁹ maior cunctis chriſtiane religionis zelus imcumbit. Itē hiero. ad damaſum.

Aliorū ora non timet fides quaʒ romana commendat eccleſia.

HEc eſt fides papa beatiſſime quā in catholica didicimus eccl'a: quāq̄ ſemp tenuim⁹. in q̄ ſi minus pite aut paruʒ caute forte aliqd poſitū ē: emēdari cupim⁹ a te: q petri ſedē ⁊ fidē tenes. ſi aūt hec noſtra ꝯfeſſio ap'lat⁹ tui iudicio cōprobat̄: quicūq̄ me culpare uoluerit: ſe iperitū ul' maliuolū ul' ēt ñ catholicū ſʒ hēticuʒ cōprobabit̄. Itē ſancta romana eccl'a q̄ ſemp imaculata pmanſit: dño ꝓuidente ⁊ beato ap'lo petro opē ferente i futuro manebit ſine ulla hēticoꝝ inſultatiōe: atq̄ firma ⁊ imobilis oi tpe pſiſtit. Itē marcell⁹ papa uniuerſis ep̄is p antiochiam conſtitutis.

Aliud q̄ romana eccl'a: neq̄ conſentire neq̄ uelle permittitur.

ROgam⁹ uos fr̄es dilectiſſimi ut nō aliud doceatis neq̄ ſentiatis: q̄ qđ a beato petro ⁊ reliqs ap'lis ⁊ p̄ribus accepiſtis. ipſe eni ē caput toti⁹ eccl'e: cui ait dñs tu es petrus ⁊ ſup h. p. e. ec. m. ei⁹ eni ſedes p̄mit⁹ apud uos fuit: q̄ poſtea iubente dño romā tranſlata ē: cui adminiculante gr̄a diuia hodierna p̄ſidemus die. ſi uō ur̄a antiochena q̄ oliʒ p̄ma erat romane ceſſit ſedi: nulla ē q̄ eius nō ſit ſubiecta ditioni. nec ab ei⁹ diſpoſitione uos deuiare oʒ: ad quā cuncta maiora eccl'aſtica negocia diuina diſponēte gr̄a iuſſa ſūt referri: ut ab ea regulariter diſponātur: a qua ſumpſere p̄ncipia. Itē leo papa dioſcoro ep̄o alexandrino.

Alexandrine eccl'ie a romana diſſentire non licet.

DVm beatiſſimus petr⁹ ap'ls a dño accepit p̄ncipatuʒ: ⁊ romana eccl'a in eius permaneat inſtitutis: nefas ē credere: ꝙ ſanct⁹ ep̄s diſcipulus illi⁹ marcus: q alexandrinā prim⁹ eccl'am gubernauit: alijs regulis ⁊ traditōib⁹ ſua decreta firmauerit: cū ſine dubio de eodē fonte gr̄e un⁹ ſpūs ⁊ diſcipuli fuerit ⁊ magr̄i. nec aliō ordinatus tradē potuit: q̄ qđ ab ordinatore ſuſcepit. Itē gre. papa.

Profeſſione ſue fidei aurem erroris romana abſcindit eccleſia.

SI petr⁹ uolēs pcuſſit aurem docuit: ꝙ aurem in ſpem hr̄e ñ debēnt: quā i miſterio ñ hēbāt. ſed bon⁹ dñs ⁊ ipi refūdit auditū ſm ꝓphetica dicta demonſtrans ⁊ ipſos ſi ꝯuertāt̄ poſſe ſanari: q in paſſione chriſti uulnerati ſunt: eo ꝙ oē peccatū in miſterio fidei

f Niſi ad petrū. videtur: ꝯ ex̄ de hē. ad abolendam. §. ad hoc de ep̄ali. Nā ibi innuitur ꝙ illi ſūt vitandi tāq̄ hētici: quos ep̄i vitandos dixerūt. Sed dic ꝙ illud intelligendum ē: qñ tale qd dicūt qđ certū eſt eē hēſim. hic vero vbi dubiū eſt: ex̄ e. c. cum chriſtus.

g Officij. diſſimulare. ē diſſimulatō pia: vt. xxi. q. ij. vtilem ff. de doli except. l. ij. § iij. eſt pernicioſa. vt. xxij. q. v. cauete. diſcreta vt. xxiij. q. iiij. quidam cum bonorū. deteſtabilis: vt hic ⁊ in. c. officij

h Tacē. taciturnitas eſt magnū viciū in papa: vt. xl. di. ſi papa.

i Hec ē fides. quā ꝓfeſſi ſum⁹ nos tenē: vt i alia pte capituli que non eſt hic.

k Quaʒ i catholica. ar. xciij. di. q cathedrā

l Emēdari. ⁊ ita lʒ qs erret: ſi tñ parat⁹ ē corrigi: ñ ē hētic⁹: vt. j. e. apte. al's dubi⁹ in fide ⁊c̄. ex̄ de heret. c. i.

m Cōprobat̄. qđ papa approbat: non licet alij reprobare: ar. l. di. ſi ille. xxij. di. oēs. xxxv. q. ix. veniā. arg. xix. di. ſi romanorum.

n Cōprobabit. arg. ꝯ theologos qui negant chriſtū aliquid eē ſm ꝙ hō ꝯ ſñiam alex. ex̄ de hē. cum chriſt⁹. iteʒ ar. ꝙ ꝓpter ſolū dictuʒ cenſet̄ quis hereticus

o Inſultatiōe. ſ. ꝓualente. al' falſum eēt: cū quotidie iſultēt: ⁊ eſt ſi. de cō. di. iiij. c. ij. vſi. cū qua pugnent.

p R Ogamus. p̄mit⁹. j. de ꝯſe. di. i. baſilicas. s̄. xi. di. nolite. s̄. xij. di. nouit ꝯ. s̄. xxij. di. ſacroſancta. s̄. xxi. di. q̄uis ꝯ. ſed ibi dr̄ prima. i. maior vel prima que hodie prima inter alias numerat̄. xxij. di. renouantes.

t Oportet. in fide. nam alias ſic. xij. diſti. nouit. iohānes.

u Dum beatiſſimus qui alexandrinam. ⁊ eſt arg. ꝙ non debetis audire magr̄ʒ niſi qui bñ ſciat cum id predicare debeat ⁊ nō ex ꝓprio ingenio aliqua inuenire. xxxvij. di. relatū. ſic ⁊ caſſi⁹ opionē magr̄i ſui bene defendebat: vt ff. de arbi. qualem. ⁊ dic alijs i. ꝯrijs. ⁊ ita ñ ē ꝯ. xij. di. nouit. Nā alias ꝯſuetudies habere poſſum⁹: niſi ſpāliter ꝓhiberet ro. ec. de aliqua. io.

x Si petr⁹. Caſus tāgit ꝙ petrus i paſſiōe dñi abſcidit auriculā malchi. ⁊ dñs eā reſtituit ſibi per hoc nōt̄ ꝙ male itelligēti auris ſpūal'r ē p petrū abſcindēda. ipſe eni hʒ ptātē ligandi ⁊ ſoluendi. nō ēt ꝙ ſi conuertāt̄ tl'es dñs refūdet eis auditum.

y Volēs. q. d. ex ꝓpoſito nō caſu.

z Non deberent. qr auris exterior ſignificat iteriorē aurē quam ipſi non habebant: ⁊ iō dicit nō habebant miniſterio.

⁊ Et ipſos. qui chriſtum crucifixerūt.

ꝯ Eo ꝙ. s̄. xix. di. ſi romanorum. j. de pe. di. iij. adhuc inſtant.

a ¶ Condēnat. j. de pe. di. i. verbū. s. xxi. di. iferioꝛ. ff. de re iudi. q ꝯdēnare pōt. hec aūt regula fallit: ex̄ de ſen. ex. tua. ⁊ ex̄ de offi. de le. ꝗrēti. ⁊ qn̄z pōt qs abſoluē ⁊ ñ ligare. C. vbi ſena. uł cla. ꝗtiēs.
b ¶ Si ad diuinitatem. non enim paſſa eſt: cum nature dei nemo nocere poſſit. xi. q. iij. fm.

n ¶ Unū coꝛpꝰ. i. vna eccleſia ꝯpoſitiōe mēbroꝝ.
o ¶ Et vnꝰ. i. vniti volūtare: uel vnꝰ. ſ. ſanctꝰ ē i nobis q̊ꝝ coꝛpꝰ efficimur.
p ¶ Spes. i. vna res ſepata ad quā ſumꝰ vocati.
q ¶ Unꝰ. i. vna eēntia. ⁊ vnꝰ. i. ꝯſimilis uel denuo.
r ¶ Unū baptiſma. a quocūqꝫ det̄ uel equalēs. i. q. i. q hāc regulā. uel vnꝰ i. creatoꝛ omniū.

abluat̄. tollit ergo petrꝰ aurē. q̄re petrus? qꝛ ipē eſt q accepit claues regni celoꝛū. ille eni cōdēnat[a] qui ⁊ abſoluit: qm̄ ligādi atqꝫ ſoluēdi idē adeptꝰ ē poteſtatē. tollit a utē aurē male audiētis. tollit aūt gladio ſpuali aurē interioꝛē male itelligētis. cauemꝰ ne cui tollat̄ auricula dū legit̄ paſſio dn̄i. ſi[b] aūt ad dinitatē eiꝰ referimꝰ ifirmitatem coꝛpoꝛee paſſionis excidit̄ auricula: ⁊ excidit̄[c] a petro qui ñ paſſus ē chꝛiſtū ꝓphetā[d] eſtimari: ſꝫ dei filiū docuit fideli ꝯfeſſiōe[e] ſignari

Itē cyprianꝰ papa. Extra unitatē ſācte eccle ſp̄s ſāctꝰ ñ accipit̄

LOquit̄[f] dn̄s ad petruꝫ ego dico tibi: qꝛ[g] tu es petrus ⁊ ſup h. pet.[h] e. ec. me. ſup[i] unū edificat ecclaꝫ. ⁊ q̄uis apl̄is ōnibꝰ poſt reſurrectiōeꝫ ſuā parē poteſtatē tribuat: ⁊ dicat: ſicut miſit me pr̄ et ego mitto uoſ: accipite ſp̄m ſāctū tn̄ ut unitatem māifeſtaret: unitatis eiuſdē oꝛiginē ab uno icipiētē auctoꝛitate ſua diſpoſuit. hoc uti qꝫ erant ceteri apl̄i q̊ petrus fuit pari[k] ꝯſoꝛtio p̄diti ⁊ honoris et poteſtatis. ſꝫ exoꝛdiū ab unitate ꝓficiſcit̄: ut eccl̄ia chꝛiſti una[l] mōſtret̄. quā unā ecclaꝫ i cātico quoqꝫ cāticoꝝ ſp̄s ſāctꝰ ex ꝑſona chꝛiſti dn̄i deſignauerat dicēs: una ē columba mea ꝑfecta mea: ⁊ una eſt m̄ris[m] ſue electa genitricis ſue hanc eccle unitatē ⁊ beatꝰ pauluſ apl̄s docet: ⁊ ſacr̄m unitatis oſtēdit dicēs unū[n] coꝛpꝰ ⁊[o] unus ſp̄us et una ſpes[p] uocatiōis nr̄e. unus dn̄s una fides unū[r] baptiſma unꝰ[q] deꝰ. quā unitatē tenē firmit̄ ⁊ uendicare debemꝰ: maxime nos epi qui in eccla dei p̄ſidemus[s]: ut epa tum[t] quoqꝫ ipſū unū atqꝫ idiuiſuꝫ ꝓbemꝰ. nemo fr̄nitatē fallat: nemo fidei ueritatē ꝑfida p̄uaricatione coꝛrūpat. epatꝰ unus ē: cuiuſ ſingularis i ſolidum[u] ps tenet̄. et eccleſia una ē que in multitudie latius icremēto fecūditatis extenditur. quō ml̄ti radij ſūt ſꝫ unū lumē ⁊ rami arboꝛis multi ſūt ſꝫ robur nuū radice tenaci fundatū: ⁊ quō de fonte uno riui plurimi defluūt ⁊ numeroſitas lꝫ diffuſa uideat̄ exūdātis copie largitate: unitas[x] tn̄ ſeruat̄ integra i oꝛigine. auelle radiū ſolis a coꝛpoꝛe: diuiſionem unitas nō capit. ab arboꝛe frāge ramū: fructus[y] germinare ñ poterit. a fonte p̄ſcinde riuū: p̄eciſus areſcit: ſic ⁊ eccla dn̄i luce ꝑfuſa ꝑ[z] totum orbē radios ſuos poꝛrigit unū tn̄ eſt q̊ ubiqꝫ diffundit̄ nec unitas coꝛpoꝛis ſepatur. ramos ſuos ꝑ uniuerſū oꝛbē copia ubertatis on̄dit ꝑfluētes largit̄ riuos ramos latiꝰ expandit. unuꝫ tn̄ caput eſt: ⁊ una oꝛigo mr̄ copioſe fecunditatiſ. adulterari ñ pōt ſpōſa chꝛiſti: icoꝛꝛupta ē ⁊ pudica. unā domū nouit. unius cubiculi ſāctitatem incaſto pudoꝛe cuſtodit.

Idem. Non hꝫ deū p̄rēꝫ uniuerſal̄ eccl̄ie relinquens unitatē.

ALienus[*] ē ꝓphanus ē hoſtis ē. hr̄e non pōt deū p̄rem: qui uniuerſalis eccl̄ie non tꝫ unitatē. Idē dn̄s cuꝫ diſcipul̄ ſuis ait: ut unanimitatē ſuaderet ⁊ paceꝫ dico inq̄t uobis: qꝛ ſi duo ex uobis ꝯuenerint i terra: de ōi re quecūqꝫ petieritis in noīe meo contingent uobis a p̄re meo qui i cel̄ ē. ubicū qꝫ[z] eni fuerit duo aut tres collecti in noīe meo: ego cum his ſū. oſtēdit ñ[*] multitudini ſꝫ unanimitati dep̄cantiū plurimū tribui. ſi duo inq̄t ex[a] uobis ꝯuenerit in terra ⁊ cet̄a. unanimitatē p̄ꝛiꝰ poſuit: concoꝛdiā pacis ante p̄miſit: ut ꝯuēiat nobis fidelit̄ ⁊ firmiter docuit quō aūt pōt ipē cū aliquo cōuenire qui cū coꝛpoꝛe ipſiꝰ eccl̄ie ⁊ cū uniuerſa fr̄nitate ñ ꝯuenit? quō autē p̄nt duo uł tres i nōie chꝛiſti colligi: quoſ ꝯſtat a chꝛiſto ⁊ eius euāgelio ſepari? Itē hierony.

Ligādi ⁊ ſoluendi nō hꝫ poteſtatē: q unitatē eccle catholice ñ tꝫ.

OMnibꝰ[a] ꝯſideratis puto me non temē dicere alios ita eē in domo dei: ut[b] etiā ipi ſint domꝰ eadē dei que dr̄ edificari ſupꝛa[c] petrā q̄ unica columba appellatur q̄ ſpōſa pulchꝛa ſine rugā[d] ⁊ macl̄a

c ¶ Et excidit̄. i. dꝫ abſcidi. ut. i. q. i. §. cum ergo.
d ¶ Prophetā. i. purū hoiem
e ¶ Cōfeſſiōe. ⁊ hoc cū dixit tu es chꝛiſtꝰ filiꝰ dei viui.

LOquit̄ ꝓbat eccleſiā eſſe vnā qꝛ dn̄ſ ut eccleſie ſignificāet vnitateꝫ dixit ſup vnuꝫ eam edificaturū dicēs: ego dico tibi: qꝛ tu eſ petrꝰ ⁊c̄. 2°. ꝓbat illa auc̄te ſalomoniſ i ꝑſona dn̄i loquētis: vna ē colūba mea. ṫtio auc̄te pauli dicētis: vnū eſt coꝛpꝰ vnꝰ ſp̄us vna fides ⁊c̄. poſt ea cōparat eā ſoli arboꝛi fōti vltimo dicit ꝙ ſiqſ ñ tenuerit hanc vnitatē: fructū non poterit facere: ſꝫ areſcet ſicut ramus p̄ciſuſ ab arboꝛe.
g ¶ Quia tu es s. di. l. fidelioꝛ
h ¶ Petram. i. ſuper tue fidei ſoliditatē.
i ¶ Sup vnū. qꝛ vbi ꝑl̄alitas ibi diſcoꝛdia: de pe. di. ij. qm̄ adam.
k ¶ Pari. s. di. xxi. i nouo. s. ij. q. vij. puto ꝯ: puto veꝝ eē ꝙ pares fuert̄ i oꝛdie ⁊ dignitate ꝯſecratōiſ ſecꝰ in adminiſtratiōis plenitudine: q̄ ſatis differt ab aliis q̊ liq̄t ex illo c. xxv. di. perlectis. ⁊ di. lxxx. in illis.
l ¶ Una ē. j. de cōſe. di. iiij. aliud. i. vnica eſt.
m ¶ M̄ris ſue. ſ. eccleſie cuiꝰ mr̄ ⁊ genitrix ⁊ pr̄ genitoꝛ ē deꝰ. uel dic mr̄. s. ſ. eccleſie triūphantis.

s ¶ Preſidemꝰ. ⁊ ita i toto ſunt ꝑtes eius ſicͭ dicit. l. ff. de reg. iur. l. i toto ⁊ ps ꝯtinet̄.
t ¶ Epatum. i. oꝛdinem epalem.
u ¶ In ſolidū. nō ꝙ ſingula iura a quolibet i ſolidū tenent̄: ut. ff. de ver. ob. l. ij. vn̄ idē ius reſidet apud quēlibet cū reuera qlibet hꝫ ſeparatū ⁊ ſpāle ius: ut ff. quēadmodū ſeruitꝰ amit. aquam.
x ¶ Unitas. j. e. q. ſciſma.
y ¶ Fructus. s. xxiij. q vij. quēadmodū.
z ¶ Per totū. s. di. xxi q̄uis. s. vij. q. i. nouatianus. io.

ALienꝰ ē. Caſꝰ In p̄ma ꝑte dr̄ ꝙ non pōt deū hr̄e p̄rem: q eccle tenet vnitateꝫ. In ſecūda ꝑte ꝓbat eccl̄iam eē vnā auc̄te dn̄i dicētis: ſi duo ex vobis ꝯueniūt ⁊c̄.
z ¶ Ubicūqꝫ. s. xx. di. c. vlt. s. i. q. i. cum ſcriptura.
* ¶ Non multitudini. j. de ꝯſe. di. v. ñ mediocriter. vſic. quapꝛopter melioꝛ. ⁊. j. e. q. c. odi ⁊ ꝓieci. ⁊ in auc̄. de refered. §. ꝓ eadē.
a ¶ Ex vobis. i. ꝯueniamꝰ inter nos. i. ꝯuēiamus nobis iuicē: quia turpis ē ps toti ſuo ñ ꝯgruēſ. viij. di. q̄ ꝯ. ⁊ ē ar. ab oꝛdine vboꝝ: qꝛ ſemꝑ p̄mo noīato dabitur: ut. ff. de vſufruc l. quotiens. ff. de le. ij. cū pr̄. §. pe. ar. ꝯ. C. de teſta. p̄poſteri. ff. de ſolu. nō eni oꝛdo.
a OMnibus. caſus dicit hier. ꝙ quidam dicuntur ita eſſe i eccleſia: ꝙ etiā ſunt ipſa eccleſia: que eſt vnica colūba que ſine macula ⁊ ruga appellatur. de qua dictū itelligit̄ dn̄e dilexi decoꝛē domꝰ tue ⁊c̄. quā eccleſiā ſiquis ꝯtēpſerit: nec ſe coꝛrexerit: ſit ſit tibi tanq̄ꝫ ethnicus ⁊ publicanus.
b ¶ Ut etiā ipſi. ⁊. s. di. xxi. q̄uis. idē dr̄. j. de pe. di. iiij. in domo.
c ¶ Supꝛa petrā. petra aūt chꝛiſtus: de ꝯſe. di. ij. reuera.
d ¶ Ruga. duplicitatis.

e Macula.mortalis peccati.
f Signat⁹.hoc etiã legiť de beata ṽgine:qꝛ ſpũalis ſēſus idignis abſcõditur ꝛ ſecretioꝛa fidei ꝛc̃.xliij.di.in mãdatis.iõ ēt dicit ſignat⁹:qa hereticus inde non bibit.nam eſt ꝓprius fons cui non communicat alienus:de pe.di.i.cum ergo.

niſi teneam⁹ eccleſie vnitatē:ut.š.i.q.i.ex catholicã.ꝛ.c.ſiqs ingꝛ š.xcvi.di.c.ij.
o Quia ſcm̃ dari.j.q.e.ſciſma.de pe.di.i.nõnulli.io.
p Aduocauit.heredes.i.aliquos iſtructos religſſet i fide.
q Putauit.cypꝛianus.

g Puteus.pute⁹ dr̃ ꝓpť occulta myſteria que ſolis ſanctis p reuelationē ſpũs ſancti aperta ſũt.io.
h Ethnicus.ar.ꝙ cõtumax hereticus ē iudicandus.
i Non afferam⁹.pone caſũ p illud.xxxvij.di.relatũ.Nã ſunt qdam q ſubtilitate ſua ducũť ꝛ volũt aliter interpretari diuinas ſcripturas ꝙ̃ debeant:ꝛ ita errant ꝛ in ſciſma incidũt.qd̃ peccatũ ꝙ̃ graue ſit oñdit ex genere pene:qꝛ grauı⁹ fuit punitũ delictũ ꝙ̃ libri exuſtio uł idolatria.
k Stateras.i.ſnias iiquas:ar.ex̃ de empt.ꝛ vẽ.ut mẽſure.al's locum hꝫ pena.l.coꝛ.de fal.ff.de exõꝛ.cog.annonã.ar.ff.de dolo arbitrio.§.ð eo q ſciẽs.
l Et ſciſma.ſed videtur ꝫ.vij.q.i.deniqꝫ.qꝛ ibi dr̃ ꝙ ſciſma nõ fecerũt.ſupple tantuꝫ quãtũ alij ð qb⁹ dr̃ ibi uł fac vi i eo ꝙ dicit tẽtatum.nã aliud eſt tentare aliud facē ſicut dr̃ de dño:ꝛ cũ guſtaſſet noluit bibere.
m Scelerati⁹.naꝫ dicit.l.ꝙ maioꝛa delicta maioꝛibus penis mioꝛa minoꝛibus ſũt pũienda:ꝛ i delicto equali ꝓpinquas eē penas i auc.ut frñ filij.coll.ix.ꝛ videtur ẜm hoc ꝙ mai⁹ ſit peccatũ ſciſma ꝙ̃ hẽſis.ſꝫ ꝫ.j.xxiij.q.vij.ꝙ i oibus.ſꝫ dic ꝙ oē ſciſma hꝫ hereſim ãnexã:maxime ex quo pſeuerat.vñ ñ ē differẽtia niſi ad pꝛincipiuꝫ:ut ar.ꝫ.q.iij.inť ſciſma.ꝛ ita nõ ē ꝫ.uel dic ꝙ lꝫ hereſis ſit ma mai⁹ crimē in ſui natura ꝙ̃ ſciſma:magis tñ peccauerũt ſciſmatici ꝙ̃ illi hẽtici:qui idolũ adoꝛa ueřt.cũ illi ꝓmptioꝛeſ eẽnt ad hoc:qꝛ

ꝛ oꝛtus concluſuſ fons ſignatus^f ꝛ puteus^g aque uiue ꝛ padiſus cũ fructu pomoꝝ.que dom⁹ etiã claues accepit ac poteſtatē ſoluẽdi ꝛ ligandi.hanc domũ ſiqs coꝛrigentem coꝛripiẽteq; contẽpſerit ſit tibi ingt ſicut ethnic⁹^h ꝛ publicanus de hac domo dr̃:dñe dilexi decorē dom⁹ tue ꝛ locum.h.g.t.ꝛ qui hitare facit unanimes i domo:et letat⁹ ſum i his q̃.d.ſ.m.i d.d.ibi muſ.Et beati q hitãt i domo tua dñe in.ſ.ſ.l.te.Itẽ hieronym⁹

Uaria cria uarijſ ſt̃ pẽis afficiẽda

Non^i afferamuſ ſtateras^k dolosas:ubi appẽdam⁹ qd̃ uolum⁹ pro arbitrio noſtro dicenteſ:hoc graue ē:hoc leue ē:ſed afferamuſ diuinaꝫ ſtaterã de ſcripturis ſacris tanq̃ de theſauris dñicis:ꝛ i illa qd̃ ſit grauı⁹ appendam⁹ tpe quo dñs pꝛioꝛa delicta recẽtib⁹ penarũ exẽplis cauẽda mõſtrauit.ꝛ idolũ fabꝛicatũ atq; adoꝛatuꝫ ē:ꝛ ꝓpheticus liber ira regis ꝯtẽptoꝛiſ icẽſus ꝛ^l ſciſma tẽtatũ ꝛ idolatria gladio punita eſt.exuſtio libꝛi bellica cede ꝛ pegrina captiuitate ſciſma hiatu terre ſepultis auctoꝛib⁹ uiuis ꝛ ceteris celeſti igne ꝯſumptis.qs iã dubitauerit hoc eē ſcelerati^m⁹ cõmiſſũ:qd̃ ē grauius uidicatũ? Itẽ gregoꝛi⁹ in moꝛalib⁹

Ex ſola eccl'a ſacrificiũ dñs accepit

Quia^n ex ſola eccleſia catholica ueritas cõſpicitur apud ſe eē locũ dñs ꝓhibet de quo uideatur i petra moyſes ponit̃:ut dei faciem ꝯtẽplet̃:qꝛ niſi qs fidei ſoliditatē tenuerit:diuinã pñtiam non agnoſcit.de qua ſoliditate dñs dicit ſup.h.p.e.e.m.ſola qppe ē p quã ſacrificiũ dñs accipiat libenť ſola que pro errantibus intercedat fiducialiter.unde etiã de agni hoſtia dñs pcepit dicẽs.In una domo comeditis neq; efferetiſ de carnib⁹ ei⁹ extra foꝛes.in una nã ꝙ domo comedit̃:qꝛ i una catholica eccl'ia uera hoſtia redẽptoꝛis imolat̃:de cui⁹ carnibus lex foꝛaſ efferri diuina ꝓhibet:qꝛ ſanctuꝫ da

ri canib⁹ uetat.ſola ē que intra ſe poſitos ualida charitatis cõpage cuſtodit.uñ ꝛ aqua diluuij archã qdē ad ſblimioꝛa ſuſtulit:ões aũt quos extra archã inuẽit extinxit Itē ambꝛoſius.Non exhibet fidē chꝛiſto:q coꝛpus ei⁹ diſcerpit

Aduocauit^p ad ſe cypꝛian⁹ epiſcopũ ſatyꝝ nec ullã putauit^q uerã niſi uere fidei grãm.pcũcta tuſq; ex eodē ē:utrũnã de catholicis epis eſſet:hoc ē ſi cũ romana eccl'a ꝯueniret:ꝛ foꝛte ad id locorũ i ſciſmate regiõis illi⁹ eccl'a erat lucifer enim ſe a nr̃a cõione diuiſerat:ꝛ q̃q̃s ꝓ fide exulaſſet:fidei ſue religſſet hẽdes:nõ putauit tñ fidē eē i ſciſmate.Nã ꝛ ſi fidē erga deũ tenerẽt^r:tñ erga dei eccl'aꝫ ñ tenebãt:cui⁹ patiebantur uelut quoſdã artus^s diuidi ꝛ mẽbꝛa lacerari.eteni cũ ꝓpť eccl'aꝫ chꝛiſt⁹ paſſus ſit:ꝛ coꝛp⁹ chꝛiſti ſit eccl'ia ñ uidet̃ ab his exhiberi fides chꝛiſto a qbus euacuat̃ paſſio^t ei⁹ atq; diſtrahit̃.itaq; q̃uis gr̃e fedus tenerẽt^u ꝛ metueret tanti nõis debitoꝛ nauigare:tñ eo trãſire maluit ubi tute poſſꝫ exoluere.iudicabat eiꝫ diuine ſolutiõis^x grãm in^y affectu ac fide eē:quã qdeꝫ ſtati ut ꝓmuꝫ copia eccl'ie liberioꝛ fuit iplere nõ diſtulit dei grãꝫ ꝛ^z accepit deſiderata ꝛ ſuauit acceptã.Itē beda ſuper iohãnis epiſtolam.

Etiã coꝛpoꝛe ab eo recedendum ē:qui fidē chꝛiſti non habet.

Omnis^a q recedit ꝛ nõ pmañet in doctrina chꝛiſti:hic deum ñ hꝫ.q pmanet i doctrina chꝛiſti hic ꝛ filiũ ꝛ pr̃em hꝫ.ſiqs uenerit ad uos:ꝛ hanc doctrinaꝫ afferet nolite eũ recipere in domum:nec^b aue ei dixeritis.Qui eniꝫ illi dicit aue:cõicat^c illius opibus mał.hec eni iohãnes^d de ſciſmaticis ſiue hereticis uitãdis:q̃ uerbis docuit:ꝛ factis exhibuit^e.Narrat eiꝫ de illo auditoꝛ eius ſanctiſſimuſ uir et martyr foꝛtiſſim⁹ policarp⁹ ſmyrneoꝝ ãtiſteſ qꝛ tpe quodã cũ apõ epheſũ balneas lauãdi grã fuiſſet

r Tenerent.lucifer ꝛ ſatyrus.hoc aũt ñ ꝓdeſt:ut.vij.q.i.deniqꝫ.
ſ Art⁹.artus dicũť epi q viriliter ſuſtinẽt eccleſiam.
t Paſſio.i.eccleſia ꝓ qua ipſe paſſus ē.
u Teneret.iure obligationis.nã qlibet ꝓlat⁹ ē dñicus debitoꝛ.xliij.di.diſpẽſatio.
x Solutiõis.i.predicatiõis qua audita cõuertebãť:ꝛ ſic ſoluebãť a peccatis.
y In affectu.nã affect⁹ ſine effectu ñ ſoluit dñicũ dbitoꝛē lꝫ ꝯrium fiat:ut hic ꝛ de pe.di.i.§.ſiř.ꝛ illud.vi.di.c.i.ſbi.nã ex deſiderio ꝛc̃.ꝛ idē ē i obligatiõe qua quiſ teneť hõi:ſi parat⁹ ē ſoluere:ꝛ nõ iuenit cui:nõ i putabiť ei.C.de vſuris accepta.ff.de arbi.celſus.
z Dei grãm.i.libertatē pdicandi.
ꝛ Et accepit.idē cypꝛianus poſtea.
a Omnis.ꝛ patrē.š.di.xlij.quieſcamus.
b Nec aue.xi.q.iij.excõicatos.
c Communicat.š.diſ.lxiij.cũ hadrianus
d Iohannes euãgeliſta.
e Exhibuit.nã cepit ieſus

i egypto ꝯſuenerũt vidē idola adoꝛari ab egyptijſ.ſꝫ choꝛe datan ꝛ abirõ nõ peccauerũt ex aliqua ibecillitate uel ꝯſuetudine:ſꝫ tm̃ ex ꝯtumacia uel ſciẽt:ꝛ ẜm hũc intellectũ ſcelerati⁹ erit aduerbiũ.Nã quãto maioꝛ eſt cõtemptus:tanto ma ius ſcelus cõmittiť.
n Quia ex ſola.caſus ꝓbat multiplici auc̃te:ꝙ ſaluari non poſſumu ꝫ

facere ꝛ docere.š.xxxvi.di.§.ecce.ar.ff.de re mi.officiũ.
f Ingreſſus.ꝛ ita ēt religioſi pñt itrare balnea:qd̃ intelligo in neceſſitate:ar.de cõ.di.iij.peruenit.Sed videť excuſari ēt in hoc caſu.xi.q.iij.qm̃ multos.ꝛ ita nõ debemus lauari cũ hoibus aliene ſecte:ſicut ꝛ dicit canon de muliere.lxxxi.di.non oꝫ.C.de repu.l.

vlt. §. vl. ſꝫ nec orare cũ eis. ſꝫ nunqd in eccleſia indicta poſſum⁹ orare? ſic: tacite tamẽ.

f ¶ Ingreſſus. tñ tpe ꝯſtantini iperatoris qui erat fautor hẽticoꝝ multi catholici epi miſſi ſũt in exiliũ: quoꝝ vnus fuit lucifer. Sed mortuo ꝯſtantino reuocati fuerũt. ⁊ cũ lucifer rogaret: ut pgeret alexãdriaꝫ: ut ibi de ſtatu eccleſie iudicãet miſit diaconũ ſuum, p ſe: qui epm quendaꝫ ibi ordinauit. ſed hic maiori parti hominũ nõ placuit: qd factũ euſebius reuocauit: ⁊ aliuꝫ q oib⁹ placuit iſtituit. lucifer aũt doleñ epm ordinatũ a ſuo diacono nõ eẽ receptũ receſſit cũ quibuſdã epis aliis: nec voluit alioꝝ ſtatuta ſeruare. Et cũ cyprian⁹ de quo hic agitur i loco cõuerſaret vbi p luciferũ ſciſma erat ſeminatũ: tũc vocauit ad eum quẽdã epm illius loci noie ſatyꝝ ingrens ab eo an eſſet de catholicis epis. cũ aũt dephendiſſet eũ non eſſe catholicũ: nec alios ibi catholicos inueniret: tranſtulit ſe ad alias ptes: ut cuꝫ opportũitas a dño daret: ad eaſdeꝫ partes pdicaturus rediret.

g ¶ Quoniã vetus. Caſus: hiero. dicit i eccleſia orientali hereſes ⁊ ſciſmata pullulare. qd non eſt in eccleſia romana cui⁹ fidem ſe ꝓfitet tenere: ⁊ licꝫ loco ſit remot⁹: non tñ mente. Nam ſiqs in ea nõ iueniat pibit: ſicut illi q ſũt iuenti extra arcam diluuij.

igreſſus ⁊ uidiſſet ibi cherinthuꝫ exire: cõtinuo diſceſſit nõ lot⁹ dicens: fugiamus hinc: ne ⁊ balnee ipe nos corrũpant: i qbus cherinthus lauatur inimicus ueritatis. Idẽ etiã policarpus martiõi cuꝫ aliqñ occurriſſet diceñti ſibi: agnoſce nos: rñdit agnoſco pmogẽitũ ſathãe. Itẽ hiero. Prophan⁹ ẽ extra eccl'aꝫ beati petri agnum comedere tentans.

Quoniã vetus oriẽs inť ſe populoꝝ furore colliſus idiſciſſam dñi tunicã ⁊ deſup textã minutatiꝫ p fruſtra diſcerpit: ⁊ chriſti uineã uulpes exterminant iter lac⁹ ꝯtritos: q nõ hñt aquã ⁊ difficile ubi fons ſignat⁹ ⁊ ortus cõcluſus ſit: poſſit itelligi: idõ mihi cathedrã petri ⁊ fidẽ aplico ore laudatã cenſui ꝯſulẽdã. Inde nunc mee aie poſtulãs cibũ: unde olim xpi ueſtimẽtã ſuſcepi. neqꝫ nõ uaſtitas tanti elemẽti liquẽtis ⁊ inťiacẽs latitudo ťrarũ me a pcioſe margarite potuit igſitiõe ꝓhibẽ ubicũqꝫ fuerit corpus illic ꝯgregabũť ⁊ aquile. ꝓfligato a ſobole mala primonio apud uos ſolos icorrupta a patꝝ oio ſuať auctas. ibi ceſpite ťra fecũdo dñici ſemis puritatẽ cẽteno fructu refert. hic obruta ſulcis frumẽta in loliũ aueneaſqꝫ degenerãt. Nũc i occidente ſol iuſticie oriť. i orientem autẽ lucifer ille q ceciderat ſupra ſidera poſuit thronum ſuum. uos eſtis lux mundi: uos eſtis ſal terre uos uaſa aurea ⁊ argentea. Hic teſtea uaſa uirga ferrea et eternũ opiunť incẽdiũ. Qꝫqꝫ igiť tui me terreat magnitudo: tñ iuitat hũilitas: a ſacerdote uictimã ſalutẽ: a paſtore preſidiũ ouis flagito fatiſcat inuidia romani culminis recedat ambitio. Cuꝫ ſucceſſore piſcatoris ⁊ diſcipulo xpi loquor ego nllũ pmiũ niſi chriſtũ ſeqñs beatitudini tue. i. cathedre ſãcti petri cõione ꝯſortior. ſup illaꝫ petram fundatã eccl'iaꝫ ſcio. qcunqꝫ extra hãc domũ agnũ cõmederit ꝓphanus ẽ. ſiqs in arca noe non fuerit: pibit regnãte diluuio. ⁊ qꝛ p facinoribus meis ad caꝫ ſolitudinẽ cõmigraui: q ſyriã ꝯiũcto barbarie fine deťminat. nõ poſſũ ſanctuꝫ dñi tot iteriacẽtibus ſpatijs a ſãctimonia tua ſp expetere. Iõ qꝫ collegas tuos egyptios martyres ⁊ cõfeſſores ſequor: ⁊ ſub onerarijs pua nauicula deliteſco. nõ noui uitalẽ. miletũ rſpuo: ignoro paulinũ. qcũqꝫ non tecuꝫ colligit ſpargit. hoc ẽ q chriſti non ẽ: antichriſti ẽ. Itẽ ambro. Hẽticorũ ꝯſortia a catholicis ſt fugiẽda

Que dignior domus apoſtolice predicationis ingreſſu qꝫ ſancta romana eccl'ia? aut quis pferẽdus magis oib⁹ uideť qꝫ chriſtus ẽ: qui pedes ſuis cõſueuit lauare hoſpitibus: et quoſcũqꝫ ſua recepit domo pollutis nõ patiať habitare ueſtigijs? ſꝫ maculoſos ſi in ea recepit licet uite prioris: in reliquũ tñ mũdare dignať. pceſſ⁹ hic ẽ igiť ſol⁹ quem nemo dꝫ deſerere nemo mutare. cui bñ dicitur dñe ad quẽ ibimus? uerba uite eťne habes: ⁊ nos credim⁹: uidim⁹ executorẽ celeſtiũ preceptoꝝ: q qñ nõ mutauit hoſpitiũ celeſtiũ cõſortiũ hitationis emeruit. fideſ ergo i pmiſ eccl'e querẽda mãdať in qua ſi chriſtus hitator ſit haud dubie ſit legẽdum. ſi uero pfidus ppl's aut pceptor heretic⁹ deformet hitaculum eccl'e: uitanda eſt hẽticorũ cõio: fugiẽda ſynagoga

o ¶ Cibũ. de quo cibo ⁊ q ſiti habem⁹. ꝫ. viij. q. i. audacter.
p ¶ Veſtimenta. cum fuit baptizatus. j. de con. di. iiij. poſt baptiſmuꝫ uel fuit monachus.
q ¶ Margarite. ſ. ſacra eccleſie ro. uel fidei. xi. q. iij. nolite.
r ¶ Et agle. i. alie eccleſie fideles que alte volant: eẋ de renun. lrãs. ꝫ. pxi. q. iiij. cũ in lege.
ſ ¶ Profligato. i. diſcipato. Sil'r accipiť ꝓfligari. C. de fideicõ. ſancim⁹. C. de off. rec. puin. qꝫ ordinariã. vbi p cõſumere põiť: ut h
t ¶ Primonio. i. fide uel patrũ doctrina.
u ¶ Fecũdo. i. dogmata hereticoꝝ.
x ¶ Loliũ. i. hereſes.
y ¶ Auenaſqꝫ. i. ſciſmata.
z ¶ Degenerant. i. degenerando ꝓducunt. ꝫ. di. lv. naſci õ adultio.
⁊ ¶ Poſuit. ſ. hẽticos prelatos.
ꝯ ¶ Opiũť. i. coopiũť.
a ¶ Tui. o papa.
b ¶ Victima. i. victimã dus a te puniendus ſi peccauero.
c ¶ Fatiſcat. i. ceſſet uel deficiat.
d ¶ Inuidia. i. extollẽtia. vñ inuidia ſepe naſcitur: vñ cuꝫ duo tractarẽt de electõe: ⁊ vn⁹ allegaret nobilitatẽ alteri⁹: ali⁹ ex aduerſo rñdit: piſcatori petro fabri filio ſucceſſorẽ qrim⁹: ñ auguſto nobilitatis faſtũ. faſtus liteꝫ parat: armat lis odiuꝫ capiũť h tria mortis iter.
e ¶ Pro facinoribus. purgãdis p miſ: cõdiã dñi. l' fidei eucharĩſtiã
f ¶ Et ſub onerarijs. i. magnis nauib⁹. nã qdam ſt onerarie: qdã epbace. i. boies ferentes: ut. ff. de exer. l. i. §. i. ſed ſi ⁊ ab alio mutuatis. ⁊. §. nauẽ.
g ¶ Antichriſti. ⁊ q nõ ẽ mecũ ꝯ me eſt. ⁊ quicunqꝫ a fide catholica diſcrepat ei ꝯri⁹ ẽ. C. õ iud. celicolaꝝ. ar. ff. de fideicõ. l. ſi ei.

h ¶ Oriens. i. orientalis eccleſia faciẽs opera veteris hois. uel dicitur diabolus vetus oriens reſpectu chriſti de quo legitur: viſitauit nos oriens ex alto.
i ¶ Indiſciſſam. ꝫ. xvi. q. vij. ſicut deinde.
k ¶ Tunicã. i. eccleſiã. uel tunicã deſup ꝯtextã. ſ. charitate que ſub vno cortice multa genera. i. fideles ꝯtinet: ut. xliij. di. ſit rector.
l ¶ Contritos. i. hẽticos hũiliatos eternaliter ꝯterẽdos uel doctrinas coꝝ falſas ꝯtẽnendas. i. ꝯtẽptibiles.
m ¶ Lacus. lacus dicitur quia non habet aquas intelligentie.
n ¶ Signatus. in eccleſia dei: ut. ꝫ. e. oibus.

h ¶ Que domus. Caſus. Due ſũt eccl'e vna catholica q ñ patiť pollutos hitare i ſe cũ hẽat chriſtũ hitatorẽ: quẽ nẽo dꝫ deſerere: ſic nec petr⁹: imo ibi ẽ pdicãd⁹ ⁊ hitaculũ eligẽdũ. Alia ẽ hẽticoꝝ q vera ñ ẽ: hec ſp vitãda ẽ: ne ariditate ei⁹ polluamur. deſerẽd⁹ ĝ ẽ hẽtic⁹ p⁹ admõitiõeꝫ.
i ¶ Ingreſſu. ꝓpter quã. uel ad quã fit igreſſus aplica pdicatiõe.
k ¶ Qui pedes. i. operationes prauas.
l ¶ Veſtigijs. i. operibus.
m ¶ In reliquũ. i. decetero. ⁊ ita exaudi. i. q. vij. quotiens.
n ¶ Bñ dr. a petro. ut de ꝯ. di. ij. forte dicas. Cũ eni chriſt⁹ dixiſſet: niſi qs mãducauerit carnẽ meã: ⁊ biberit ſanguinẽ meũ ⁊c. rñderũt qdã: dur⁹ eſt hic ſermo: ⁊ ſepauerũt ſe ab eo: ut de ꝯ. di. ij. pma qdẽ. petro dicente dño: ad quẽ ibim⁹? verba vite eterne habes.
o ¶ Hoſpitiũ. ar. ꝯ illos q ſepe mutãt hoſpitiũ.

p ¶ In qua. s. eccl'a. si. i. q' legendū. i. eligendum est ibi eē. uel in qua ecclesia eligēdū ibi esse habitaculū si christ⁹ ibi sit. si affirmatiue intelligit. i. q2 re uera ibi christus habitat: haud dubie. i. nō ꝛ vere nō dubie fit: q2 dubi⁹ i fide ē hereticus: ex̄ de hereti. c. i.

q. ¶ Pedum. i. de affectib⁹ uris.

r. ¶ Puluis. i. doctrine hereticoꝝ.

s ¶ Ne fatiscētib⁹. i. fis sū factib⁹ uel deficiē tibus.

t ¶ Siccitatib⁹. i. quia hērici facti sūt: ut. i. q. i sicut eunuchus.

u. ¶ Humi. alta puella res tardat aliēa pedes

x ¶ Infirmitates. s. ij. q. vij. §. de his. s. di. xl v. recedite. s. dis. lxxx vi. nō satis. s. xxiij. q. v scriptū.

y. ¶ Deuita. ꝛ ita ei nō pādas sn̄iam fidei nr̄e ar. xi. q. iij. nolite. xxiij q. iiij. qdā. nō aūt quo ad correctionē: ar. i. q. vij. ꝓueniētib⁹. ibi q̄ti die intellige tā post p̄ mā q̄ȝ p⁹ secūdā: ꝛ h̄ de iā dānatis. qd tn̄ su sup hoc tenendum sit: notaui. s. ꝓxi. q. v. nō vos. Si aūt qs errat i fide nō statim ē here ticus: dūmō paratus sit corrigi: ut. s. e. hec ē si aūt non vult corrigi usq3 ad ānū āmodo ē hn̄dus ꝓ hērico: ut ex̄ de here. excōicam⁹.

q ¶ Uicūq3. absol ui. j. de pe. dis. i. verbū.

b ¶ Ingredi. cū iste cla ues hēat: ut. s. xx. di. § i. iohānes.

o ¶ Di. festiuitates oues nō tenen tes vnitatē ecclesie.

d ¶ Respuā. hucusq3 sūt vba ꝓphete.

e ¶ Sed suas. ar. ꝯtra scholares q vadūt ad eccl'aȝ ut videāt dn̄as: q2 ibi potius attēdūt eām suā q̄ȝ dei.

f ¶ Silitudine. ꝛ est fi gura antroposꝑatos. Nā attribuit deo qd̄ ē hois. s. claudere na res. non enim deus hȝ mēbra distincta sicut dicūt qdaȝ hērici. j. q. iij. qdā. v. antropomor fite. ꝛ est arg. hic: q̄ si clericus agit ꝯ laicum debet loqui vulgariter.

cēsetur excutiendus pedū^q puluis^r ne^s fatiscentibus ꝑfidie sterilis sic citatibus^t tanq̄ȝ humi^u aride areno seq3 mētis tue uestigiū polluatur. Nā sicut corporeas ifirmitates^x ꝑpl'i fidelis suscipe in se d3 euange lij p̄dicator: iuxta qd̄ scriptū est: qs ifirmat̄ ꝛ ego nō infirmor? ita siqua est eccl'a q̄ fideȝ respuat: nec apl'ice p̄dicationis fūdamēta pos sideat: nequā labem ꝑfidie possit aspgere deserēda est. qd̄ apl's quo q3 euidenter asseruit dicēs: hereti cum hoiem ꝑmā. s. correctionem deuita^y. ¶ Itē beda sup mattheū

Nec peccatis solui nec celeste re gnum ingredi ab unitate diuisus ecclesie potest.

Q Uicunq3^a ab unitate fidei uel societatis petri apl'i quolibet mō semetipsos segregauerint: ta les nec uiculis peccōꝝ absolui: nec ianuā pn̄t regni celestis igredi^b. ¶ Itē hierony. in amos ꝓpheta.

Non suscipiunt sacrificia quorū fides reprobatur ꝛ uita.

O Di^c ꝛ ꝓieci festiuitates urās ꝛ non capiā odorem cetuum urōꝝ. q̄ si obtuleritis mihi holo caustomata: ꝛ mūera urā nō acci piam ꝛ uota pinguiū uroꝝ respu am^d. odit aūt de⁹ ꝛ nō soluȝ odit: sed ꝓijcit festiuitates eoꝝ: qui nō celebrant festiuitates dei s3^e suas ꝛ post pauca odisse aūt ꝛ nō odo rari ꝛ ꝓijcere humana loquit̄ sili tudine^f: ut nos affectū dei nr̄is ser mōibus agnoscam⁹. et si holocau sta^g obtulerint: ut uideātur ieiuna re: dare elemosynas: pudicitiā pol liceri: que holocausta sūt uera: n̄^h ea suscipit dn̄s. Nam non sacrifi cioꝝ magnitudinē sed offerentiū merita causasq3 diiudicat. unde^i ꝛ uidua que i corbonam duo^k minu ta miserat: oībus a saluatore p̄re fertur: q2 dn̄s non ea que offerun tur: sed uoluntatem respicit offe rentium. ¶ Item augustinus.

fidei nō q̄ sit fidelis: sed quo ad ꝑfectionem.

m ¶ Iustus. i. iusticia efficit: ut sit dign⁹ vita et̄na. Nā vbi christ⁹ nō ē fūdamētū ꝛc: ut. i. q. i. cū paulus. oēs. n. vtures patiūtur detri mentū ab vno vicio: ut de pe. di. v. c. i. ut in hoc casu. io.

n b ¶ Eretici. ꝑfectionē. i. sanctitatē: ut. i. q. i. eos q. uel iusticiā i. q. i. dn̄s de clarauit.

Ubi charitas non est: ibi fides uel iusticia locum nō habet.

U Bi^l sana fides non ē: non pōt esse iusticia: q2 iustus^m ex fide uiuit. neq3 scismatici aliqd sibi ex ista mercede ꝓmittant: q2 sil'r ubi charitas n̄ ē: nō pōt eē iusticia. di lectio eni ꝓximi malū non opat̄. quā si hērici h̄rent: nō dilaniarent corpus christi: quod est ecclesia ca tholica. ¶ Itē inocē. papa. A fi de recedēs sp̄us ꝑfectōeȝ amittit.

H Eretici^n cū a fide catholica de stiterint: ꝑfectionē sp̄us quā acceperant: amiserunt. ¶ Itē cy prianus magno filio salutem.

Sacrificij ꝑtāte peit⁹ caret hērici

D Idicimus^o oēs oio hēticos ꝛ scismaticos nil^p h̄re ꝑtātis ꝛ iu ris: ꝓpter^q qd̄ nouatianus nec d3 nec pōt excipi: quo min⁹ ipse quo q3 extra ecclesiam ꝯsistēs ꝛ cōtra pacē ac dilectionē christi faciens inē aduersarios ꝛ antichristos cō putet̄. ꝛ paulopost: Eccl'ia una ē que una ꝛ itus eē ꝛ foris eē n̄ pōt si eni apud nouatianum est: apud corneliū nō^r fuit. si uō apud corne liū fuit: qui fabiano epō legitima ordinatione successit: ꝛ queȝ post sacerdotij honorē martyrio quo q3 dn̄s glificauit: nouatian⁹ in ec clesia n̄ est: nec eps cōputari pōt: ut qui euangelica ꝛ apl'ica traditi one ꝯtēpta nemini succedens a^s se ipso ortus ē. h̄re nanq3 aut teuere eccl'am nullo mō pōt: qui ordina tus in eccl'ia nō est. ꝛ paulo post: Qō uō eūdē quē ꝛ nos deū p̄reȝ eūde filiū christū eūdē sp̄m sāctū nosse dn̄r: nec adiuuare^t pōt tales ꝛ infra: inuenim⁹ i tali facinore n̄ solū duces ꝛ auctores sed ēt ꝑtici pes penis destinari: nisi a coione maioꝝ se sepauerit^u: ꝑcipiēte dn̄o ꝑ moysē ꝛ dicēte: sepami a taber naculis hoiuȝ istoꝝ durissimoꝝ: ꝛ nolite tangē de oib⁹ que sē eoꝝ ne simul pereatis i peccatis eoruȝ

o ¶ Idicimus. pone casū ꝑ si la duo. vij. q. i fact⁹ ē nouoti an⁹. Nā cum corneli⁹ canōi ce eēt elect⁹ in papā: nouatia nus a scismati cis volebat eli gi. ꝯ quē dicit cypan⁹ eū nō posse h̄re ali quā i eccl'a ꝑtā tem: cū sit scis matic⁹ cū ec clesia vna sit: ꝛ apud duos eē non possit: probat postea exēplo chore dathan ꝛ abi ron: q̄ non so lū tm̄ scismati ci sed ēt aucto res eoꝝ puni unt̄. Ultimo dicit eos remis sionē quā non habent dare n̄ posse.

p ¶ Nil habē. ar. ex̄ d̄ scisma ticis. c. i. xij. q. ij. alienatiōes. si tn̄ ē occult⁹ tolerat̄ qd̄ fa cit: ut. s. nō. in ꝑncipio. q2 oīs scismaticus ē hēticus: nisi in sūmo pōtifice ut ibi dixi.

q ¶ Propter qd̄. ar. ab vni uersali ad sin gulares res. ix q. iij. cū scim⁹. q̄nq3 ad ifini ta. i. q. iij. salua tor. q̄n q3 a pri mo ad vltimū xxviij. q. i. ido latria.

r ¶ Nō fuit. si n. iudicat̄ res eē mea: ꝑ ꝑsequēs iudicat̄ nō eē tua: ut. ff. de ꝑcu. pōponi⁹. §. ij. ꝛ ff. de excep. rei iud. si inē. itē est hic ar. q̄ duo epi nō pn̄t eē in vno epatu isolidū ut qri solet. vij. q. i. non autē.

s ¶ A seipso ort⁹. ꝛ iō in seipsū cadere d3. ꝛ ita nēo pōt seipsū eligē ut. i. q. vi. sicut is. ex̄ de iurepa. ꝑ vr̄as. nec ꝑtor se dare tutorē pōt. ff. de tuto. ꝛ cur. ꝑtor. ar. ꝯ. ff. de ꝯbē. ēpt. fistulas. §. i.

t ¶ Adiuuare. nā q̄ totā. l. custodit: offendit aūt i vno fact⁹ ē oium re⁹: ut. j. de pe. di. ij. §. itē opponit̄. si eni ingt. s. vij. q. i. deniq3.

u ¶ Sepauerint. s. i. q. i. siqs inquit.

g. ¶ Holocausta. s. q. i. illi offerunt.

h ¶ Non ea. ut remuneret eterno premio. s. xiiij. q. i. scriptum. j. de pe. dis. v. consideret. s. e. q. i. alienus. j. de conse. di. v. non mediocriter. s. xiiij. q. vlt. c. vlt.

i ¶ Unde ꝛ vidua. de qua habes de pe. di. v. c. i.

k ¶ Duo minuta. Affectum dātis pensat cēsura tonātis. vn̄ illud: Juppiter ut cētū tauroꝝ sāguie fuso: Sic capit mimi thuri amore de⁹. io.

U l ¶ Bi sana. j. xxviij. q. i. §. ex his. s. di. xliij. i mādatl. ꝯ s3 dr̄ ibi deeē

x Supplicio.equali.q: facto ↄſenſerūt:ut.i.q iij g alioꝝ.
y Merita.itellige etna.nā ⁊ tpalia pn̄t.xij.q.ij.ſi q̄libet.
z Supplicia.naz in pena nō pōt eē ꝑmiū:ar.xvi.q i.legi.⁊.ff.de neg.ge.ſiue hereditaria.⁊.ff.ex qbus cauſis ma.l.ſcui.⁊.ff.de in terdic.⁊ releg.l.relegatoꝝ.

g Ut ita dicā.improprietatē locutionis notat.⁊ ē ibi emphaſis.xxvij.q.i.nupt).⁊ dauus eſt ipſum ſcelus.
h Execrat⁹.q: non ē ↄſecratus ſm ↄſuetudinem
i Nomen.ſ.xij.q.i.clericus.
k Conſecratiōis.ar.de pe.di.iij.penitentia.

⁊ qd̄ cōminatus per moyſen dn̄s fuerat:ipleuit:ut qſq qui ſe a cho re dathā ⁊ abyron non ſeparaſſet penas ſtatim ꝑ ipia cōione ꝑplol ueret.quo exēplo oſtēdit ⁊ ꝓbat obnoxios ōnes culpe ⁊ pene futu ros:qui ſe ſciſmaticis cōtra ꝑpoſi tos ⁊ ſacerdotes irreligioſa teme ritate miſcuerit.ſicut ēt ꝑ oſee ꝓ phetā ſp̄s ſanctus teſtat ⁊ dicit: ſacrificia eoꝝ tanꝗ panis luctus ⁊ ōes q mādueāt ea ↄtaminabūt docēs ⁊ oñdēs oēs oio cū aucto ribus ſuis ſupplicio[x] ↄiugij:q fue runt eoꝝ peccatis ↄtaminati.q̄ ergo apud eos merita[y] eē circa de um pn̄t:qb⁹ ſupplicia[z] diuinitus irrogāt.⁊ ifra:ſi autē foris cūcti[a] ſciſmatici ⁊ heretici nō hn̄t ſp̄um ſāctum:⁊ iō apud nos eis man⁹ iponit:ut hic accipiat qd̄ illic nō ē nec dari pōt:manifeſtū ē nec re miſſionē peccatoꝝ ꝑ eos dari poſ ſe quos conſtat ſpiritum ſanctuz nō habere. Itē liberius papa.

Proprio ſpolientur honore: qui contra pacem eccleſie nituntur.

Qui ↄtra eccl'e pacē ſunt ſi di gnitatē aut cingulum militie hn̄t:nudent eis.ſi autē priuati[b] ſiq dē nobiles[c] ſūt:ſuaꝝ ſbaruz ꝓſcri ptionē[d] patiāt:ſi autē ignobiles[e]: ñ ſolū i corpore uerberēt ſꝫ exilio ꝑpetuo caſtigēt. Itē pel.pa.

Nec conſecrat nec cōſecratur in ſciſmate conſtitutus epiſcopus.

Uidenda[f] ut[g] ita dicā rapina i diuiſione ē non ↄſecrat⁹[h] ſed execrat⁹ eps̄.ſi eni ipm nomē[i] ↄſe crationis[k] rōnabili ac uiuaci itelle ctu diſcutimus:is q cū uniuerſali detractat[l] ↄſecrari eccl'a: ↄſecrat⁹ dici ul' eē nulla rōne poterit.cōſe crare eni ē ſil' ſacrare.ſed ab eccl'e uiſcerib⁹ diuiſus ⁊ ab apl'icis ſe dibus ſeꝑatus execrat ipſe poti⁹ ⁊ nō ↄſecrat. Iure ergo execrat⁹[m] tm̄ nō ↄſecratus poterit dici:quē ſil' ſacrare i unitate cōiunctis mē bris ñ agnoſcit eccl'ia. Uideam⁹[n] tñ utrū ul' ipaꝝ cōſuetudinē[o] par tiū i ſua ordinatiōe cōſeruauerit nēpe hic mos antiqu⁹ fuit: ut q: ꝓ longiqtate uel difficultate[p] itine ris ab apl'ico[q] onerosū illis fuerat ordiari:ipi ſe iuicē mediolanēſis[r] ⁊ aqlegēſis ordinare epi debuiſ ſent:ita tñ ut i ea ciuitate in[s] qua erat ordinandus eps̄: alteri⁹ ciui tatis pontifex occurrere debuiſſꝫ ut ordinandi electio a pn̄ti ordia tore ex ↄſenſu uniuerſal[t] cui ꝑfici endus erat eccl'ie meli⁹[u] ac faciliuſ potuiſſet agnoſci ⁊ in ſua q ad epi ſcopatū ꝓuehendus erat. nec tñ ordinatori ſuo ſubdēdus fuerat: ut ordinaret eccl'ie.eteni[x] cū ſicut dicim⁹ eccl'ia una ſit:cui in cāticis cāticoꝝ dr̄:una ē colūba mea:nl' lā aliā eē ↄſtat: niſi que in[y] apl'ica radice ē fundata:a qbus ipam fi dē uniuerſo orbe ꝓpagatā eſſe ñ pōt dubitari.qd̄ ut nobis licet no tiſſimū[z] oio ſit:beati tñ auguſtini teſtimonio ↄprobam⁹:audite qd i quodā ope ſuo ꝑclariſſim⁹ doctō dicat eccl'ie. ait eni ꝙ ſi nullo mō recte dici poteſt eccl'ia in q̄ ſciſma ē:reſtat:ut qm̄ eccl'ia nl'la eſſe nō pōt ea ſit quā i ſedis apl'ice p[a] ſuc ceſſiones epoꝝ radice cōſtitutam hoīuz nulloꝝ maloꝝ malicia[b] et i am ſi nota excludi nō poſſit: ſed ꝓ tēporis ratione toleranda iudi ce t ullo mō ualeat extiguē. De

Unitati ñ cōicat ſciſmaticis ↄſētiēs

Sciſma[a] ſiqdē ipſū qd̄ grecū nomen eſt ſciſſuram ſonat. ſed i unitate ſciſſura eē[b] nō poteſt nō ergo unitati communicat qui

a Cūcti.ſ.xi q.iij.nihil.
q Qui ↄ. C.que res ven.ñ poſ l.vlti
b Priuati. hic hēs ꝙ dn̄r priuati illi qui non ſunt ꝑditi aliqua dignita te.
c Nobiles.j xxvi.q.v.ido loꝝ.ↄ.ſ.xli. di.non cogan tur.ſ.xij.q.ij. ō rebus.ſ.xx ij.q.ij.fratnitas ff.de i ius vo. l.vlti.
d Proſcri ptionē.ſ.xxiij q.v.de lyguri bus.
e Ignobiles forte dr̄ q vi le exercēt offi ciū.C.de i ceſ nup.humilem de penis iſtis hēmus. C.de ſū.trin.l.iij.C de penis capi taliū.§.vlti.de huiuſmōi aūt pēa nō:q: ſi ē pecuniaria uel ſp̄ualis ſp ma ior ipōit nobi li q̄ȝ ignobili: ut.xl.di.homo chriſtian⁹.⁊.v q.vi.pbr̄i.ar.ↄ i.q.i.q̄ȝq̄ȝ.naz ibi minor ipo nit epō q̄ȝ pre ſbytero.ſed h itellige i diuer ſis cribus.ſ.in negligētia epi ⁊ ſimonia pre ſbyteri. ſꝫ cor poralis maior iponitur ignobili:ut inſti.de pu.iu.§.item.l.cor.ſed ar.ↄ.ff.de penis quedam.vbi dr̄ ꝙ q̄dam delicta inferunt penam militibus q̄ nō paganis.Sed nō facias vim i eo ꝙ dicit quedam q: qd̄ dr̄ ibi ſpāle eſt:al's qd̄ dr̄ hic regulare eſt.Quidā tm̄ dicant ꝙ ſp ignobiles grauiori pena puniēdi ſūt ſiue ſp̄uali ſiue corpora li ſiue pecuniaria : ar.xi.q.iij.ꝑcipue.vñ h qd̄ hic dr̄ ꝙ ignobiles debeant verberari:intellige qñ nil hn̄t.ff.de in ius vo.l.vlt.xiiij.q vi.ſi res aliena.io.

Uidenda.Caſus:cōſuetudo erat int mediolanenſem ⁊ aq legēſem archiepōs ut ſe ↄſecrarent ad inuicē.Iſti cū eēnt i ſciſmate vn⁹ ↄſecrauit aliū ⁊ nō obſeruata ↄſuetudine antiqua fa cta fuit ↄſecratio :⁊ dicit ꝙ cū in ſciſmate ſunt ⁊ nō in eccleſia po tius execrant q̄ȝ ↄſecrant.

l Detractat.i.ↄdicit uel ↄtēnit.
m Execratus.hec ꝑ poſ tio ex deformitatē ſignat:ſicut ⁊ dicit de pactus.ſ.turpiter pa ctus.ff.de calū.l.⁊ ge neraliter.
n Uideamus. inter poſitio.eſt hic vſq; ad illud.j.etenim ⁊c̄.
o Conſuetudinē.ar. in rebus ꝑperā geſtis bonū eſſe ordinez ſoli tum obſeruari: ut.xx xij.q.vij.non ſolū.⁊.c adulterij. ar.ꝓ parti culari cōſuetudine.
p Difficultate.ſ.diſ. lxiij.cū lōge.ſ.xciij.di iuſta.io.
q Apl'ico.ar.ꝙ me tropolitāi ab apl'ico ſt ordinādi.ſed ↄ.li.diſ. qui in aliquo. ⁊. lxvi. di.c.i.ex̄ de tēp .ordi. ſi archiepūs.ego dico de iure cōi a ſuis ſuf fraganeis euz debere ↄſecrari.ſed tñ papa ↄriū facit.io.
r Mediolaneñ.ſ.xi q.i.iſtud.io.
ſ In qua i.ad quā.
t Uniuerſalis.i.vni uerſoꝝ.
u Meli⁹.ar.iudicez in eo loco debere iudi care:vbi rei vitas ma gis poſſit ingri.xxxiij q.ij.ſiue.ar.xxiij.q.iiij ſi illic.
x Eteniz.hoc ↄtinua tur cuz lr̄a q̄ precedit illud videam⁹.io.
y In apl'.ca.i.aploꝝ ſ.aplis:ut ad itellectū fiat relatio.ſi.ſ.di.xxx iiij.fraternitatis.
z Notiſſimū.⁊ ita qd̄ notiſſimū eſt.amplius ꝓbari pōt.nil enim ita eſt idubitatū qn ſolici tā recipiat dubitatōez in auc.de tabelli.in me dio.⁊ ita ē ar.ꝙ iutilis ꝓbatio admittenda ſit:ar.ↄ ex̄ de ꝓba.c.ij.⁊.iij. C. de ꝓba.ad ꝓbationem.
⁊ Per ſucceſſiones.ſ.di.lxviij.quoꝝ vices.
ↄ Malicia.ſ.di.xix.ita dn̄s.io.
a Sciſma.loquit pelagi⁹ ↄ quoſdā qui dicebāt eē cōicādū qbuſdam hēticis ea rōne:q: mali ſūt tolerādi qd̄ reprobat ibi:nūc aūt ⁊c̄.q.d. illud de occultis intelligit:hic de manifeſtis agit.Secūda rō erat:q: iam diu fuerāt i iſto errore ⁊ forte fuerat eis ab eccl'a cōicatū:qd̄ reprobat pe lagi⁹ ibi:nec enim leui.Tertia rō ē:q: ignorātia uel ſimplicitate errabant qd̄ reprobat vbi dicit ſed nec illud.Ad vltimū ponit ↄcluſionē ſuā ibi ad ſūmā.per quā patet ꝙ alicui loquit q in eccl'a nr̄a erat cū dicit nos qd̄ ab ſit.vnū caſū.colligēdū credo ex illo v̄bo.circa fi.noli ergo ⁊c̄.
b Eſſe nō pōt.inde ē ꝙ veſtis dn̄i q̄ vnitatē ſignificabat:remāſit indiuiſa

ut.xvi.q.vlti.ſicut apl'i.
c ¶Iude.qui loquēs de huiuſmōi dicit:hi ſūt q ſegregāt ſeipſos alam uel
ſpm̄ non hn̄tes:ut.j.e.q.iij.de illis q ſunt.
d ¶Non pn̄t.quo ad effectū:uel q2 non ꝯficiūt in forma eccl'ie:ꝛ ita expau
di:ut.j.e.in fi.

u ¶Ad ſummaꝫ.ſupple ad vltimum li.i.dico uel aſſumā.i.aſſum
ptionem faciam.
x ¶Utrorunq3.catholicum ergo alloquitur:corpus chriſti quare
ei nō prodeſt ſed nocet.uel loqͣ de clerico q p̄ter formam eccleſie
ſacrificabat:ut.i.q.i.ſiqs ingt.j.de cōſe.di.iiij.nō in nobis.ꝫ.i.q.i.
ſicut.io .fauē.
hoc intellexit
ad lr̄am.

ſciſmaticis cōicat:ptes ſibi fecerīt
ꝛ ab eo qͦ unū ē:ut apl'i iude[c] iaꝫ
uerbis loquar ſemetip̄os ſegregā
tes ſpm non hn̄t.qbus ōib⁹ illud
efficitur:ut q2 i unitate unū n̄ ſūt
ut q2 i pte eē uoluerūt:ut q2 ſp̄m
n̄ habēt:corporis chriſti ſacrifici
um hr̄e n̄[d] pn̄t.nō[e] autē nobis nūc
illa q̄o ē:utrū tolerare malos ſꝫ
utrū debeamus ſciſmaticis ſocia
ri[f].ſed ēt illi licet i ſenſu ſuo abun
dātes iſt mr̄na tn̄ uiſcera poſiti q̄re
rent ueritatē a nobis repellēdi n̄
erāt:donec apud eos rōne duce rei
ueritas claruiſſꝫ.ſꝫ q2 ſe ab uniuer
ſali eccl'ia diuiſerūt:ſicut beat⁹ au
gu.ait:ōis catholicus ſecur⁹ eam
ptē deteſtat[g]:cui eccl'iaꝫ uniuerſa
lē apl'icis ſedib⁹ roboratā n̄ cōica
re cognoſcit.nec eni leuigat[h] crim̄
eoꝝ magis uero auget[i]:ꝙ eos diu[k]
reſtitiſſe dixiſtis:ne apl'icis ſedib⁹
cōicantes i ſua cōione reciperēt[l].
In hoc eni dū[m] ꝛ illi culpandi ſūt
qui cōicare talibus uoluerūt:mlͭ
to[n] magis tn̄ illi execrandi ſunt:q
non ſolū i ſacerdotibus cōionem
apl'icaꝝ ſediuꝫ:uerū etiā i ip̄is lai
cis[o] ſpreuerūt.ſed nec[p] illud eis p
deſt:ꝙ eos in eiſdē lr̄is uł ignorā
tia[q] rōnis uł ſimplicitate itellectus
ſui a nr̄a ſe cōione ſuſpendiſſe phi
betis.idip̄m eni magis[r] ē:ppt̄ qͦ
ſciſmatici ſūt:q2 non eos diuerſa
ſentiēdi iudiciū:ſed q̄dam apō ſe
delata ſibi tn̄ incognita metuētes
ꝛ ꝯtra apl'icā ſedem temere credē
tes peſſima diuiſit opinio.qͦ ſciſ
ma ſp̄alit̄ eē beat⁹ denūciat aug⁹.
dicēs. De talib⁹ aduerſus[s] auctē
tuarū eccl'iarum:q̄ ab apl'ica ſede
epiſtolas[t] accipere meruerūt temē
credendo imaniſſimuꝫ ſciſmatis
crimē a ſe ppulſare n̄ poterūt:ad[u]
ſūmā aut illos eccl'iaꝫ eē creditis
ꝛ cuꝫ due eccl'ie eē nō pn̄t:nos:qͦ
abſit:ſciſmaticos iudicabitis:aut
ſi uerā i aplicis ſedib⁹ eē ꝯſtat eccle
ſiaꝫ:ꝛ illos ab unitate diuiſos co
gnoſcite ꝛ cōionis q̄onē eē ſubla
eā quā uerā niſi i unitate cōſtat eſ
ſe nō poſſe. Noli ergo quaſi nul
la ſciſmaticorū atq; eccl'e dr̄ia ſit:
uelle indifferēter utrorūq;[x] ſacrifi
cijs ſociari.nō ē corpus chriſti qͦ
ſciſmaticis ꝯficit ſi ueritate duce
dirigimur.nec eniꝫ diuiſū[y] eē chri
ſtū poterit q̄ſq; ſine apl'i reproba
tione ꝯfingere.unā autē ut ſepe
dictū ē:q̄ chriſti corp⁹ eſt ꝯſtat eē
eccl'iaꝫ.q̄ i duo uł i pl'a diuidi nō
pōt:ſił eni cū ab ea q̄ſq; receſſerit
eccl'ia eē deſiſtit[z]. Itē nicolaus
papa ſcribit michaeli auguſto.

Exquo ep̄s fidem eccl'ie docet:
aliū excomunicare poteſt.

It[a] celeſtinus papa orientali
bus ep̄is ſcribēs:ſiqs ab[b] ep̄o
neſtorio uel ab alijs qui eū ſequū
tur:exquo talia predicare cep̄ūt[b]
uel excōicat⁹ uł exut⁹ ē ſeu antiſti
tis ſeu clerici dignitate:in nr̄a hūc
cōione duraſſe et durare manife
ſtū ē:nec iudicam⁹[c] eū eē remotū[d]
q2 nō poterat quēq; eius remouē
ſn̄ia:q iā ſe p̄buerat ipſe remouen
dū. Itē ad[e] cleꝝ ꝯſtātinopolita
num. Non habentur excōicati:
qui ab hereticis excōmunicant.

Aperte[f] ingt ſedis nr̄e ſanxit
auctas nulluꝫ ſiue ep̄m ſiue
cl'icū ſiue pfeſſione aliqua chriſti
anū:qui a neſtorio uł eius ſił'ibus
exquo talia predicare ceperūt:uł
cōione uel loco ſuo deiecti ſūt:uł
eiectuꝫ uł excōicatū uideri.ſed hi
ōnes i nr̄a cōione hucuſq; pdurāt
q2 neminē deijcē uel remouē po
terat:q predicās talia titubabat[g]
intellexiſti iperator ex ſupra mēo
ratis non potuiſſe:ut n̄ dicam⁹ p̄
latū ſuum ſaltē quēlibet remouē
qui fuerant olim remoti:nec deij
cere quēq; iā ante pſtrati. Itē
nicolaus papa.

Ad iudicandum excommunicati
non recipiantur.

Miramur[h] quō excōicati ad iu
dicandū recepti ſunt:cuꝫ ſc'dm
apl'icos canones ſine cōmēdatici
is lr̄is in cōione ſola recipi phibe
ant.abſurdū.n.ē:ut cui n̄ licet ēt[i]

e ¶Non aūt. Rn̄.pme
obiectioni.
f ¶Sociari.qͦ nō ē fa
ciendū cū ſint ex̄ eccle
ſiam.
g ¶Deteſtat.excōica
ti non peccāt vitando
cōionē fideliū:q2 pec
cant hētici ſed non ar
guūt:q2 cū ſint ſciſma
tici catholicis nō cōi
cant:ſed q2 ab iitio fa
cientes ſciſma ab eccle
ſia ſe ſeparuerūt.
h ¶Leuigat. Rn̄.ſecū
de rationi.
i ¶Auget in:ex̄ de ſi
mo.non ſatis.j.xxxij
q.vij.flagitia.ſ.xvi.q.
iij.licet.
k ¶Diu.reſtitiſſe eccl'e
i.i ſciſmate pſtitiſſe.
l ¶Reciperent.ꝛ ita p
ꝯn̄s nec reciperet̄ ab
eis.
m ¶Dū ꝛ illi.i.catho
lici.
n ¶Multo magis.illi
heretici.
o ¶Laicis.q2 laicos ꝛ
clericos catholicos vi
tabant.
p ¶Nec illud. Rn̄.ter
tie obiectioni.ordina
lr̄am:ſed quedā peſſi
ma opinio delata apō
ſe ſibi tn̄ icognita diui
ſit eos metuētes de fu
turo iudicio de pena
gehēne.ſolent eni he
retici talia minari:niſi
ſibi credatur.uel ſpes
uel opinio diuiſit eos
metuentes quedaꝫ di
cta ab alijs hēticis:ꝛ
tn̄ incognita ſibi.
q ¶Ignorātia.ignorā
tia eni iuris non excu
ſat in articulis fidei:
quos oēs ſcire tenent̄
ar.xxxvij.di.c.vlt.ſed
clerici exactius.viij.q
i.non ſufficere.
r ¶Magis eſt.ppter
qͦ ſciſma fuit q̄ꝫ eius
ꝯtrium.Aliter.n.ma
gis videret̄ heretici q
ex induſtria peccant:
q̄ꝫ qui ex ruſticitate uł
ſimplicitate.uel pōt di
ci put lr̄a ſonat ꝙ ma
gis ſciſmatici ſunt illi qui tm̄ p ſimplicitatem ſuam ſepantur ab eccl'ia q̄ꝫ
ſint illi q ppter ſubtilitatē aliquā errant.falſa eni ſubtilitas iſtos cōpellit i
in quā nō cadūt volūtarij ſed initi:illos decipit ignorātia volūtaria.
s ¶Aduerſus aliquē.ſ.
t ¶Ep̄las.de commendatione fidei ſue:ut di.xix.in cāonicis.ar.ꝙ ip̄i exē
plo ſicut originali ſit fides adhibenda:ar.xxv.q.ij.ſancimus.contra extar
de fide inſtru.c.i.

y ¶Diuiſum.
i.qui reprobet
ab apl'o.
z ¶Deſiſtit.ip̄e
qui prius tpe
erat exiſtēdo
bon⁹.ſ.e.oib⁹
uel eccl'ia deſi
ſtat eſſe apud
eum.
a ¶It cele
ſtin⁹.ſi
qs uel catholi
cus p̄dicare ex
hoc diſtinguit
g.ut.ſ.e.§.ſi
aūt.
b ¶Ceperunt.
ſupple ꝛ ſepa
uerūt ſe.ſ.c.p
xi.vſ.ſi ēt illi li
cet.ꝛ illud for
te intelligat̄ d
illis q iā predi
care ceperunt
b.vo intelligit
de iaꝫ dānato
per ſn̄iam cāo
nis uel hois q
nullo mō ex
cōicari pōt:ut
dixi ſ.e.q.i.§
i.ſꝫ ꝯdicit i fi.
c ¶Nec iudi
cam⁹.ſ.talē q
canonice erat
depoſitus.
d ¶Remotuꝫ.
ar.j.c.pxi.qͦ
de eodeꝫ loqͣ
ꝛ ē ſił'is expo
ſitio.xix.diſ.
nulli.
e ¶Ad cleruꝫ.
hec nō ſūt ver
ba.g.ſed nico
lai.hoc.c.ꝛ ſu
perius totū ē
vnū.qͦ pꝫ p
illud.j.e.intel
lexiſti.
f ¶Aperte
qui ita
deiecti fuerūt
g ¶Titubabat
nota titubātē
i fide eſſe hēti
cum ſicut falſi
aſſertorē dici:
ut.ſ.iiij.q.iij.i teſtib⁹.ex̄ de here.dubi⁹.nā hēticoꝝ vocabulo cōti
net̄ q leui ēt argumēto a fide deuiat.C.de here.oēs in fi.qn̄q3 tn̄
titubatio excuſat ꝛ repetitionē iducit.l.fi.C.de ꝯdi.indebi.io.
h ¶Miramur.cōmēdaticijs.ꝛ eſt hic ar.ꝙ ſi aliqs ē excōicat⁹
etiā poſt dicit ſe abſolutū nō eē ei credēdū ſine lr̄is:ut nō.
i.q.vij.didici.ex̄ de offi.or.ex pte.
i ¶Etiam.cum minimis.ſ.di.xliij.nobis.ſ.di.xxi.inferior.ar.cui

non lȝ min⁹ nec mai⁹.ff.de ſeruis expoꝛ.l.vlt.ff.de ſena.q ĩdign⁹. Nam ſi pene cã ꝓhibetur a maioꝛi ⁊ a minoꝛi.ff.de inſ.⁊ re.rele/gato ⁊.§.vlti.⁊ de ſeruis expoꝛ.cui pacto.

a His auctibus.hoc mõ ꝓcedit in.§.i.infert ex.c. p̃cedentibus ꝙ exquo quis cepit talia p̃dicare:ꝙ nõ põt quenq̃ȝ excõicare.ſecũdo põit obiectionem quãdam:⁊ eaȝ ſoluit diſtinguendo inſ ptãtem ⁊ ptãtis executionem.tertio ponit quãdaȝ incidẽdẽ q̃ſtioneȝ ⁊ eã ſoluit ꝑ diſtinctionẽ ⁊ ad alterã ꝑtem diſtinctionis iducit capitula ſeq̃ntia.

monio:ex̃ de teſti.ſuꝑ eo.nihilominus tñ remanet pꝛelatus.vnde dũ tole/leratur poterit me iudicare.viij.q.iiij.nõne. ⁊ niſi i caſu.ſ.cum poſt confirmationem ⁊ ante conſecrationem crimen in modum exceptionis obijciſ ex̃ de accu.ſuꝑ his.

m Teſtimonia.eſt ar.ꝯ.C.de heret.l.qm̃.ſed illud non valet:cum hodie ſint oẽs excõicati:ex̃ de hereti. excõicam⁹.

cũ minimis iuxta ſacras regulas cõicare:liceat ẽt ei õ ſuiſ pene maioꝛibuſ iudicare. His[a] auctibus ꝑſpicue monſtraſ ꝙ exquo aliqs ꝯtra fidem ceperit aliqd docere. nec deijcere quẽq̃ȝ ualet nec dãnare. Obijcitur tñ illð auguſtini:recedentes a fide nec baptiſma nec baptizandi ptãtẽ amittũt. Cũ[b] ergo ſacerdotalẽ unctioneȝ utraq̃ȝ ptãs uidelȝ baptizãdi ⁊ excõicandi ſequatur a fide recedẽtes: aut utrãq̃ȝ tetinebũt:aut utraq̃ȝ[c] carebunt ſed aliud eſt poteſtas[d] officij aliud executio. plerũq̃ȝ officij poteſtas uel[e] accipitur ueluti a mõachis i ſacerdotali unctione:uel[f] accepta ſine ſui executione retineſ: ueluti a ſuſpẽſis qb⁹ admiſtratio i terdiciſ ptãs nõ auferſ.a fide itaq̃ȝ chꝛiſti recedentib⁹ ptãs nõ adimiſ:ſicut redeuntib⁹ non reddiſ ne non hõi ſed ſacr̃o iniuria fieri uideaſ.unde ab hereticis baptizati uł oꝛdinati cum ad unitateȝ catholice fidei redierint:ſi foꝛte itui tu ecclaſtice pacis in ſuis recipiẽtur oꝛdinib⁹:ñ iterabiſ ſacr̃m qð in foꝛma eccłe ꝓbabitur miniſtratũ:ſed ꝑ ipoſitioneȝ man⁹[g] pꝛeſtabitur uirt⁹ ſacr̃i:que extra eccłam nulli doceſ eſſe collata.cum ergo utraq̃ȝ ptãs i hereticis remaneat ſi[h] hereticus catholicũ uł aliũ hereticũ excõicauerit ut in cõionẽ ſue hereſiſ illũ deducat:q̃ꝛ iniq̃ ẽ ſñia[i] pondere caret. ꝙ[k] ſi in catholicum pꝛaue uiuẽtẽ uł i hereticũ flagitijſ uł facinoꝛib⁹ deditũ:ut aĩal ad recte uiuẽdi noꝛmã uterq̃ȝ redeat: ſñiaȝ dederit:an uterq̃ȝ an hereticus tm̃ ei⁹ detineaſ ſñia: merito q̃rẽdũ uideſ.põt autẽ dici catholicũ ſñia heretici minime teneri.ñ eniȝ põt oꝛis gladio[l] ferire:quem accuſare uł i quẽ teſtificare nõ ualet.ſi eni quos diuina teſtimõia[m] nõ ꝯſequũſ q̃ꝛ extra eccłaȝ ſſ: põdus humani teſtimonij ꝑdiderſ aduerſus eos q i eccła eẽ uidenſ: nec aduerſus eoſdeȝ eccłaſtice auctoritatis pond⁹ hr̃e poterũt:qui[n] ab eius fide diſceſſiſſe ꝓbati ſunt: atq̃ȝ iõ ab eccła ſſ ꝯdẽnati. In[o] hẽticũ autẽ ptãteȝ hr̃e uideſ hẽtic⁹ ſicut ⁊ diaboluſ ptãtẽ in malis tã q̃ȝ in ſuo pecoꝛe. Unde ſcribit aug⁹.uicẽtio dõatiſte ⁊ rogatiſte

Pꝛo aliquo facinoꝛe ab hẽticiſ excõicat⁹ a catholicis ñ ẽ recipiẽduſ

Quiſq̃s[p] ꝓ aliquo flagitio uł facinoꝛe proiectum ã[q] uobis itã[r] ſuſcipit:ſicut ſuſcipiunſ qui excepto erroꝛe quo a nobis ſeꝑamini ſine crĩe apud uos uixerint:diſplicet nobis.ſȝ nec facili iſta mõſtratis:⁊ ſi non mõſtretis nõnullos toleram⁹:quos coꝛrigere uel pũire ñ poſſum⁹.neq̃ȝ ꝓpſ paleã relinquim⁹ areã dñi:neq̃ȝ ꝓpter piſces malos rũpimus retia dñi:neq̃ȝ ꝓpter hedos in fine ſeꝑandos deſerimus gregem dñi:neq̃ȝ ꝓpſ uaſa facta in ꝯtumeliã migram⁹ de domo dñi. Idem ad euſebiuȝ.

Quiſq̃s ꝓpſ diſciplinã ab hẽticis excõicaſ:ñ ẽ a catholicis r̃cipiẽd⁹

Subdiaconus[s] quidaȝ hiſpanienſis ecclie noĩe pꝛimus cuȝ ab acceſſu indiſciplinato ſãctimonialiũ ꝓhibereſ: atq̃ȝ oꝛdinata ⁊ ſana p̃cepta cõtẽneret a clericatu remot⁹ eſt.ego ſi placet dño iſtuȝ modũ ſeruo:ut ſiqnis apud eos ꝓpter diſciplinã degradatus eſt ⁊ ad eccłam catholicã tranſire uoluerit:in humiliatiõe pñie recipiatur:quõ[t] ⁊ ipſi eũ foꝛſitan cogerẽt ſi apð eos manẽ uoluiſſet. Sed[u] iſtud auguſtini itelligiſ dictũ:nõ ꝓpter ſñiam cui⁹ ptãs nulla ẽ extra eccłam:ſed i deteſtatõe criminũ q̃ in hẽticiſ ſicut i catholicis eq̃ ſũt puniẽda.põt tñ illud auguſtini de ptãte baptizandi itelligi nõ ligãdi aut ſoluẽdi uel cetera ſacr̃a miſtrandi.baptiſma nãq̃ȝ ſiue ab heretico ſiue a laico miniſtratum fuerit:dũmõ in unitate catholice fidei accipiaſ:nõ carebit effectu. Alia[x] uõ ſacr̃a:ut ſacri coꝛpoꝛis ⁊ ſanguis dñi excõicatiõis uł recõciliationis ſi ab heretico uel catholico nõ ſacerdote[y] miniſtrẽſ uel nullum uel letalẽ habebũt[z] effectũ.unde ⁊ ab oĩbus fidelibus nullatenus ſũt recipiẽda. Hinc aug.ſcribit in.i.libꝛo de unico baptiſmo.

b Cum ergo ar.ꝙ ſacerdos põt excõicare ij.q.i.nemo.ex̃ de offi.oꝛ. cuȝ ab eccleſiaruȝ lȝ.M.diceret ꝯ.xvi.q.i.c.i. xi.q.iij.debẽt.

c Utraq̃ȝ.ſi ergo cõiuncta ſunt:aut vtrũq̃ȝ retinenduȝ ẽ aut neutum C.de iure deliberandi qdaȝ ff.de admi.tu. cum queriſ.

d Ptãs.ipſe oꝛdo uel habilitas quedam quam ex eo ꝙ ẽ ſacerdos hȝ de ptãte tłla.ſimiliſ diſtixi.xvi.q.i.§.ecce.

e Uel accipitur. puta ſine executione.

f Uel accepta puta ſine executione uel accepta cum executione.

g Man⁹.recõciliatoꝛie.

h Si hereticus.ideȝ eſt ſi catholicus:q̃ꝛ ꝯtinet erroꝛeȝ intulerabilem

i Sententia. extra de ſentẽ. ex.per tuas.

k Qð.hic ponit incidenteȝ q̃ſtionem quã ſtatim ſoluit.

l Gladio.ſed nũqd hoc ẽ ita ſimpliciſ verũ ꝙ ſi poſſum eũ repellere a teſtimonio ꝯ me:ꝙ poſſum ⁊ eũ a ferenda ſñia:non videſ. nam obijciendo ei crimen in modũ exceptionis:repellã eũ a teſti-

n Poterunt.ſ.ij.q. vij.ſi hereticus.

o In hereticuȝ.ſ.di. xxxvij.ſiqd veri.xxxij.q.vi.c.i.ꝯ.

p Quiſq̃s.ſ ꝓxi. q.vij.c.i.cui⁹ hec eſt pars.

q A uobis.ĩ.de pe.di.i.verbum ꝯ. ſȝ qualiter ꝯrietas ſoluatur i ſequenti.§.iueniſ.

r Ita ſuſcipit.ar.ſententiã hẽtici fidem facẽ ecclie ⁊ vnius iudicis ſñiaȝ fidem facere alij ut.ſ.ij.q.i.multi.⁊.ff. de crĩe expił.hẽ.reſ hereditarias.ar.op.ff de iureiuran.ſi duo patroni.ſed tñ qui ſignauit hoc ar.non intellexit ar.in his capitulis q̃ꝛ non dſ hic ꝙ excõicatos ab hereticis noſ ꝓ excõicatis hẽamus q̃ꝛ ipſi neminẽ pñt excõicare:ex̃ de hereticł vergentis.ſed non recipimus eodeȝ modo malos hereticos ſicut bonos hereticos: q̃ꝛ non ad dignitates uel oꝛdines foꝛte:⁊ ſi ſec⁹ fiat:qñq̃ȝ fit ꝓpter ſcãdalũ:ut dſ i.c.q̃ſqs.

ſ Subdiaconus. recipiaſ ad pẽitentiam:non eni dicit ſub excõicatiõe uel depoſitiõe.

t Quo.i.ad quam.ſȝ illud non pꝛopter ſententiam eius.ſ.excõicationis. Nam in cauſiſ ciuilib⁹ ⁊ crĩalib⁹ ſñia extra eccłaȝ hȝ firmitatẽ ar.xi.q.iij.iulian⁹.§.i

u Sed illð auguſtini ſ.e.q.ꝓx.§.his auctibus.in illo verbo recedentes.ſ.i.q.i.quod quidam.

x Alia vero.large h̃ ſumiſ ſacr̃ȝ:ut.i.q.iij c.vlti.

y Sacerdote. niſi in neceſſitate:tunc laicuſ reconciliare poteſt:de ꝯſe.di.iiij.ſanctũ.

z Habebũt.cũ extrema neceſſitate cogente ſacr̃m baptiſmi a quocunq̃ȝ tradiſ lȝ ab heretico.Queriſ quare eucharitie ſacr̃m non ſit ab hẽtico accipiendũ:cũ in alterutro fides ⁊ ꝯtritio vicem ſuppleat ſacr̃i:de cõ. di.ij.ut quid paras.⁊ di.iiij.baptiſmi vicem? Rñd.pleniꝯ remiſſio fit in

baptiſmo q̄ʒ in ſola cordis ꝯtritiõe: ita ꝙ nec purgatoriũ ſentiant q in fine baptizant: de pe. di. vij. nullus expectat. ſufficit aũt ꝯtritio eoꝝ: uel qꝛ alia ē in reliqs ſacris ꝯſideratio q̄ʒ in baptiſmo: ut. xxxij. di. §. ver. qꝛ neceſſarioꝛ eſt ⁊ ianua oium ſacroꝝ. uel ſufficit ſic ſcriptũ eſſe. uel qꝛ in eucbariſtie ſacro ſolēt heretici formã eccleſie peruertē: ut. s. e. c. ſciſma. i baptiſmo vo non: de ꝯſe. di. iiij. ſiue hereticus. ba. uel iõ: qꝛ quicunqꝫ accipit baptiſma accipit chriſti corpus: ſʒ nõ ꝯuertit: de ꝯſe. di. iiij. nulli ē aliquatenus.

·a· Nullaten⁹. ȷ. e. c. vltimo.

Siquē. extrema ar. ex de reg. iuris qð non ē licitũ. vñ ⁊ cito dʒ hoc facere. i q. i. conſtat.

·b· Pñtem. i. fidē dei pñtem cordi ſuo adhibuit.

·c· Baptiſmatis. ȷ. de con. di. iiij. ſanctũ.

·d· Eſſe. s. i. q. i. dñs declarauit.

·e· Peruerſitate. s. i. q. vij. ꝯuenietibus.

·f· Prodeſſe. ȷ. de cõ. di. iiij. tũc valere.

·g· Iniqu⁹ ē. ab initio nõ ex poſtfacto.

·h· Si qs dederit. ar. hic elicit: ꝙ ignorantia iuris parti excuſat ſed ñ ex toto. releuat quidē penam ſed nõ abſorbet culpã ſic inuenit. lxxxij. di. plurimos. xxviij. diſ. pbr̄m. viij. di. ꝯſuetudo. ȷ. de con. di. ij. ſcriptura. xxx. q. i. de his. s. lij. di. c. i. de ꝯſ. di. iiij retulerunt.

·i· Et neſcit. ꝙ eccleſia ꝯdicit. uł neſcit de fcõ ſed ē ignorãtia craſſa.

·k· Humani⁹. hec ergo ſnia potioꝛ ē ⁊ ceťis ꝓponenda q̄ maioꝛi nitiť pietati. ix. di. ſana. ff de pactis maioꝛē.

·l· Sine oblatione. s. xij q. ij de vi: o. ⁊ xxxiij. q. ij. latoꝛem.

·m· Cepit rex. ar. ꝙ fili⁹ regis rex vocari dbeat: lʒ regnũ non hēat: ⁊ ē ar. ꝓ comitib⁹ theutonie ⁊ italie. iã eñi dñs ē ⁊ ſola admĩſtratio deeſt. ff. ð li. ⁊ po. l. in ſuis.

·n· Nil fuiſſe. i. parũ

·o· Perciperet. rõnez q̄re liceat in necitate ab hetico recipere baptiſma ⁊ non coꝛpus chriſti: babes. s e. in nota. cum extrema. Itē nõ ꝙ in neceſſitate poſſũ ſocio ꝯfiteri: de pe. di. i. quez pẽitet Itē recõciliationē petere: de cõ. di. iiij. ſanctũ. Idē poſſet dici de vnctione olei. Sed de oib⁹ q̄ ſpectãt ad officiũ ſacerdotis: illud ſolum licere laicis credo etiã in neceſſitate: de qbus expſſum inuenio.

In extremo poſitus etiã ab heretico penitentiam accipere ualet.

Siquem ·a· forte coegerit extrēa neceſſitas: ⁊ ubi catholicum ꝑ quē accipiat nõ inuenerit: ⁊ in aio pacem catholicam cuſtodiēs ꝑ aliquē extra unitatem catholicaʒ poſitũ acceperit qð i ipſa erat catholica unitate pcepturus: ſi ſtati etiã de hac uita migrauerit: non eum niſi catholicum deputam⁹. ſi aũt fuerit a corporali morte liberatus cum ſe catholice ꝯgregationi etiã corporali pñtia reddiderit: unde nunqꝫ corde diſceſſerat: non ſolũ nõ iprobam⁹ qð fecit: ſʒ etiã ſecuriſſime ueriſſimeqꝫ laudam⁹: qm̄ pñtem ·b· deũ credidit corde ſuo ubi unitateʒ ſeruabat: ⁊ ſine ſancti baptiſmatis ·c· ſacro: qð ubicunqꝫ inuenit non hoium ſed dei eſſe ·d· cognouit: noluit ex hac uita migrare. ſi qs aũt cuʒ poſſit in ipſa accipere: aliqua mẽtis ꝑuerſitate ·e· elegerit i ſciſmate baptizari: ēt ſi poſtea uenerit ad catholicã eccl'am: certum ē illi ꝓdeſſe ·f· ſacr̄m: qð alibi accipi põt: ꝓdeſſe non põt: ꝑuerſus ⁊ iniquus ·g· eſt: ⁊ tanto pnicioſus quanto ſcientius. Itē iulius papa.

Per annum peniteat: qui de manu heretici neſciens prohibitã cõmunionem accepit.

Si qs ·h· dederit aut accepit cõionez de manu hētici: ⁊ ·i· neſcit ꝙ catholica eccl'ia contradicit: poſtea itelligēſ unũ ãnũ integꝝ peniteat. ſi autē ſcit ⁊ neglexerit ⁊ poſtea pniam egerit decē ãnos peniteat. alij iudicant ſeptē ⁊ quidam humanius ·k· ut quinqꝫ ãnos peniteat. Si qs pmiſerit hēticũ miſſaʒ ſuã celebrare in eccl'a catholica: ⁊ neſcit. xl. dies pẽiteat. ſi ꝑ reuerētia eius annũ unũ peniteat. ſi pro dãnatione eccl'e catholice ⁊ cõſuetudis romanoꝝ ꝓyciat ab eccl'ia ſicut hereticus: niſi habeat pniam ſi hũerit decē annos peniteat. ſi receſſerit ab eccl'a catholica in ꝯgregationem hereticoꝝ: ⁊ alijs pſuaſerit ⁊ poſtea pniam egerit: duodeci annos peniteat: tres extra eccleſiã. vij. inter audientes ⁊ duos adhuc extra cõionē. De his ita i canõe dr̄: ut. xij. ãno cõionē ſine ·l· oblatõe pcipiãt. Itē gre. papa.

Potius ē moꝛtez arripe q̄ʒ de manu heretici cõionē accipe.

Cepit ·m· ermigildus rex iuuēis terrenũ regnũ deſpiciens ſed forti deſiderio celeſte querens in cilicijs iacere uinculatuſ: ⁊ ideo oipotenti deo ad ſe ꝯfirmandũ preces effundē: tãtoqꝫ ſublimi⁹ gloriam trãſeũtis mũdi deſpicē: quanto ⁊ religatuſ agnouerat nil ·n· fuiſſe qð poterat auferri. ſupueniēte ãt feſtiuitatis paſchalis die itēpeſte noctis ſilentio ad eũ perfidus pr̄ arrianũ epm miſit: ut de eius manu ſacrilege ꝯſecratiõis cõionem pciperet ·o·: atqꝫ ꝑ hoc ad gr̄am pr̄is redire mereť: ſed uir deo deditus arriano epõ uenieti exprobrauit ut debuit: eiuſqꝫ a ſe pfidiã dignis increpationibus repulit: qꝛ ⁊ ſi exterius iacebat ligat⁹ apud ſe tamē in magno mētis culmie ſtabat ſecurus. ad ſe itaqꝫ reuerſo epõ arriano pr̄ infremuit: ſtatiqꝫ ſuos apparitões miſit: q ꝯſtãtiſſimũ ꝯfeſſorē dei illic ubi iacebat occideřt.

Quod aũt p⁹ moꝛtē nullus excõicari ualeat uel abſolui: ex uerbis euangelij monſtrať: quibus dr̄: qðcunqꝫ ligaueris ſuper ·a· tram ⁊ cetera. ſup terrã inqt nõ ſub terra oñdens: ꝙ uiuentes ꝓ uarietate ſuoꝝ meritoꝝ ſoluere poſſumus ⁊ ligare. de moꝛtuis ãt iniaʒ ferre non poſſum⁹. Vnde leo pa. ſcribens ruſtico narboneſi epõ.

Nõ pñt ab eccl'a ſolui p⁹ moꝛtez q i hac uita ab ea noluerit abſolui.

De cõione ꝓuatis ⁊ ita defunctis hoꝝ cã iudicio ·b· dei reſeruãda ē: i cui⁹ ·c· maib⁹ fuit: ut taliuz obit⁹ ñ uſqꝫ ad cõionis remediuz differret. nos aũt quib⁹ uiuentib⁹ ñ cõicam⁹: moꝛtuis cõicare ñ poſſum⁹. Item gelaſius papa fauſto magiſtro fungenti legationis

·a· Quod aũt. ſũmã iſti⁹ ſecũde qõnis collige. ȷ. e. c. vl. ex ð ſen. ex. a nobis. Sʒ nõ ꝙ p⁹ moꝛtē ñ põt qs accuſari: niſi i trib⁹: de hēſi. ȷ. e. c. vl. uel ſi hēticos iſtituit hēdes ex de hē. ſiqs epſ. uel ſi i notoꝛio crie deceſſerit. lxxxviij. di. neqꝫ s. ꝓxi. q. v. placuit. Alij vo volũt plures caſus addē: ꝙ vbicũqꝫ põt agi de crie ꝓpť bõa alicuius ſēp poſſit accuſari: ut in crie leſe maieſtatis hēſeos repetũdarũ ⁊ alijs. C. ad. l. iu liã. ma. l. vlt. C de hē. maichee os. C. ſi reus uel accu. l. vlt. C. ð apo. apoſtatarum. ar. ex qui filij ſint le. cãm. ſed dic ꝙ leges nõ ꝑmittũt aliquē accuſari poſt moꝛtē: niſi ꝓpť bona tm̄: ut ꝙ excõiceť uł alia pēa afficiatur i filijs. vi. q i. §. ver. vnde ꝯſiderata. l. in tetiõe q̄ tm̄ ad bona agit: pʒ fm eã ꝙ accuſari nõ põt: ut excõicetur ſed de q̄cũqꝫ crie ciuilit̃ agi poſſe cõtra defunctũ ꝓpter damna illata reſarcienda: ⁊ hoc Q. II. fm canonicaʒ eqtatem: ar. ex vi. q. vi. ſi epm ex de rapto. c. pe. ex de vſu. tua. lʒ ſʒ leges ſec⁹ diſtinguit procedit hoc mõ i hac qõne primo probat vſqꝫ ad. §. his ꝙ non põt excõicari p⁹ moꝛtē: abide ꝯrũ.

·b· Super terrã. niſi cũ iam ē i aliqua arca moꝛtu⁹ ñ ſup terrã: ar. ff. de relig. di. iui. hoc falſũ. extra de ſenten. excõ. a nobis

Decõione. ſupple dicimus.

·b· Iudicio. s xi. q. iij qcunqꝫ i terra. s. xxiij. di. quoꝛũdam.

·c· Manib⁹. ȷ. de pe. di. iiij. ſi ex bono.

·f· Non cõicam⁹. nec cõicare debem⁹. ⁊ ſic ſoluitur ꝯ. ȷ. de pe. di. i multiplex. §. hi aũt. qꝛ dr̄ ꝙ ſi ꝯſtat ꝑ idicia ꝙ ꝯuerti voluit: oꝛãdũ

eſt ꝓ eo in eccl'a:ut.xxvi.q.vi.bis q.ex̄ de ſen.ex.a nobis.quia ex quo ꝑ eum nō ſtabat cōicare ei debem⁹:ꝛ ita ē abſoluendus poſt mortē:ex̄ de ſen.ex.a nobis.

catus eēt nec excōicatis cōicaſſet:non poteſt ei iſtud negare:ꝛ ſm hoc dicit:ꝛ ſub qua ſponſione nos eis.i.ricardo ꝛ ſuis induſſim⁹ abſolutionem excōicationis qua tenebant.alij aūt ponūt ſic:ꝙ ñ fuerat excōicatus: ſed in aliquib⁹ offenderat nec ſatiſfecerat.ꝛ ſm hoc ſe fideles referī ad id qḋ ꝓcedit ꝛ fideles ſe i poſter⁹ pollicent.tūc dic abſolutionē nō ſnīe ſ; pecto rū.

g Legat.ex quo incipit eē.

h Exemplū.ſ.di.xx.de qbus.

i Veniam.ut ſ.diſ.l.abſit.ꝛ c.ſiqs ꝓpoſtera.ſ.di.iiij.deiq;.ꝫ.Sed hic veniā.i.remiſſionē peccati: ibi veniā.i.impunitatem.

k Niſi ſe.penitentibus tm̄ delicti veniam idulgem⁹.C.de hē.māichęos:ut.ꝫ.de pe.di.i.neminem ꝛ de pſ.di.iiij.ois q.

l Corrigentibus.ſ.diſ.ix.ego ſolus.ſ.ii ij.q.iij.ſola.

m Fuiſſe.nā non ſolū merita ſed ēt corpora nobis deſecerunt.xxxiij di.fraīnitatis.

n Mortuoſ ut lazarū.ex̄ ð ſen.excō.a nobis.uel itellige de mortuis ꝑ peccatū:ð pe.di.i.§.hoc idē ꝓbaī.

o Faciendi.ſ.pecta dimittere:mortuuz ſuſcitare:ð pe.di.i. verbum.de cōſe.di.iiij.nemo tollit.

p Et in celis.h intellige de va ligatiōe.nā iā vere ligatus non eſt q quo ad deū abſolutus ē:ex̄ ð ſen.ex.a nobis.aliter ēt.M.ꝛ.h exponūt hanc auctem: qḋcūq; ligaueris ſuper tr̄ā.i.inter

officio apud conſtantinopolim.

Eccleſia uiuētes poteſt ligare uel ſoluere non mortuos.

Legat[g] ex quo ē religio chriſtiana uel certe deī exemplū[h] in eccl'a dei a qbuſlibet pontificibus aut ab ipis apl'is aut ab ipo deniq; ſaluatore veniā[i]:niſi[k] ſe corrigētib⁹[l] fuiſſe[m] ꝯceſſaz:auditā eni ſub iſto celo non legiī oino nec dī qḋ ex eoꝝ uoce depromiī.date ueniam nobis:duz tm̄ nos i errore durem⁹.id quoq; pariī ēt oñdant q nobis canones nituī opponere quib⁹ hoc canonib⁹ quib⁹ regulis q̄ lectiōe quoue documēto ſiue a maiorib⁹ nr̄is ſiue ab apl'is ipis quoſ potiores merito fuiſſe non dubiū eſt:ſeu ab ipſo ſaluatore domino qui iudicatur⁹ crediī uiuos ꝛ mortuos[n] ſiue factū ē unq̄ uel faciēdū eſſe mandaī.mortuos ſuſcitaſſe chriſtū legim⁹:i errore mortuos abſoluiſſe non legim⁹.ꝛ q hoc tm̄ faciendi[o] ſolus hūit ptātem beato petro apl'o principal'r mandauit: qḋcunq; ſolueris ſup terram erit ſolutū ꝛ[p] i celis:ꝛ qḋcunq; ligaueris ſup terrā et cet'a.ſup terraz in qt.

Nam in ligatione defūctuz nūq̄ dixit eſſe abſoluendū[q]

Item urbanus iulimundo epiſcopo.

Nō oportet ab eoꝝ elemoſynis poſt mortez abſtinere:quibus in uita cōmunicare nō deſtitimus.

Sane[r] qḋ ſup ricardo filio borelli uſ̄a fr̄nitas ſe egiſſe innotuit:p[f] zelo dei ꝛ aiaruz ſalute ꝛ charitate laudam⁹ ſ; ñ ē adeo tm̄ duz:nō adeo ē uobis ab ei⁹ elemoſynis abſtinendū.Inter ceteros qppe nr̄e fidei pr̄es beatus leo papa doctor egregius:quibus uiuis iqt ñ cōicam⁹:nec mortuis cōicare debem⁹.Conſtat ergo quibus uiuis ut ex[t] oppoſito loqmur:cōicam⁹:mortuis quoq; cōicare poſſum⁹.nos plane iſt duo oppugnātia poſiti:iter ipoſ ꝛ ſciſmaticos[u] uidel;:ſciſmaticis ullo[x] mō cōicare nō poſſum⁹ aut lic;.peccatōib⁹ u; et[y] ꝑdonib⁹ diſpenſatiue ꝓpterea cōicamus:q2 ꝛ eccl'am hactenus ſuſtētauerūt ꝛ fideles ſe i poſteruz polliceī.alioqn o; nos de hui⁹ mundi partib⁹[z] exire:ſub qua ēt ſpōſione nos eis nup i beati petri natalitijs abſolutionē induſſim⁹.q2 ergo ꝑdictus uir neq; excōicat⁹ noiatiuē[z] neq; cōicās cū excōicatis ex noie exijt[a]:ſ; i dn̄i ſui fide atq; ſeruitio ꝑmāſit:lic; nob[b] diſpenſatie.i.q̄diu eos patimur:eorū elemoſynis cōicare ꝛ defunctiaiaz chriſtiane religionis oib⁹ modis adiuuare.

Item gelaſi⁹ papa uniuerſis epis ꝑ dardaniaz ſiue ꝑ illyricū ꝯſtitutis. De eodem.

Nec[a] q̄ſq; uobis oio ꝑſuadeat acatio preuaricationiſ ſue crimen fuiſſe laxatum:q2 q poſtq̄ i collegiū recidens prauitatis iure meruit ab apl'ica cōione ſecludi: i hac eadem ꝑſiſtens dānatiōe defunct⁹ ē:abſolutionē quā ſupſtes nō q̄ſiuit oio nec meruit:nec mortuus iā pōt ipetrare:ſiqdem ipſis apl'is chriſti uoce delegatuz eſt:q̄ ligaueritiſ ſup terrā ꝛ reliq̄.Ceterū de eo q i diuino iudicio ē conſtitutus:nobis fas nō ē aliud decernere:ꝑter id in quo eū dies ſupremus iuēit[b]:atq; iō niſi ei⁹ noie⁹ refutato ceteriſq; ꝯſortib⁹ hui⁹ erroris cū nullo ꝓrſus eoꝝ participare debetis mēſe dn̄ice puritatem quā maiores nr̄i ſp ab hētica magnope ſeruauerūt pollutione diſcretā.

Item leo papa.

Incorrigibili damnatiōis ſententia relaxari nō poteſt.

Sed nōne bene faciebat epūs q nolebat oblationē ei⁹ recipere ſi i mortali deceſſerit: l; ñ ſit excōicatus nec excōicatis cōicaſſet:dico ꝙ nō niſi vbi crimē eēt notoriū al's nūq̄.de huiuſmōi obligationib⁹ nōui.xc.di.obligationes.

f Pro zelo dei.ꝛ ita l; factū reprobeī:intentio tm̄ cōmēdaī.ar.de cō.diſ.iij.platū.al's non.ꝫ.ſola volūtatis forma mouerat opus ꝛ qcqd agāt hoies ꝛc.

t Ex oppoſito.ex ſēſu ꝯrio:imo a ꝯrijs: ar.de pe.di.ix.c.i.viij.q.i.ſciendū.ar.xxxiij.q.v.q ſitit.

u Sciſmaticos.de nūero quoꝝ eſt ricardus.

x Ullo mō.ſ.e.q.i.ſciſma.

y Et ꝑdonib⁹.de qb⁹ qd iuris ſit ſi aliena ñ reſtituaī;q̄re ex̄ ð rapto.ſup eo.

z Partib⁹.ſ.ij.q.i.multi.

z Noiatiue.ꝓ hoc dixit hic mar.figens hic pedē:ꝙ ſiqs cōicaret ei q incidit i canonem anteq̄ denūcieī:ñ erit excōicat⁹ ſed ꝯfundiī ex̄ de ſen.ex.cū deſideres.nec multū facit ꝓ eo ꝙ dic noiatiue.Nō enim refert an ꝓprio noie an alijs idicijſ excōiceī qs.ſt.ſi certū pe certū.

a Exijt.ſupple nec al's erat in aliquo peccato publico:q2 tunc idē eēt:ut.ſ.e.q.ii pn.

b Nobis diſpēſatiue q̄rit in q̄ fuit diſpēſatū:cū hoc nō poſſit ei denegari: dic ꝙ iō dicit hoc:q2 omēs viuos q̄tum ad ipſū ligantē.q.d.dū tu es ſup terrā:ligare potes ꝛ mortuū tm̄:quo ad eccleſiā.

q Abſoluendū.ſ.di.lv.ſi euangelica.ar.ff.de teſti.queſitum.ar.ꝫ ff.de ſpon.ofo.Sed iſti⁹ brocardi ſolutionē hēs in textu.xxxiij.q.ij.quos deus.

r Sane.Sic pone caſū:ꝙ iſte.R.fuerat excōicat⁹ cū ſuis cōplicibus:ſed poſtea abſolut⁹ ab vrbano i natalitijs beati petri.ſed tm̄ q2 non ſatiſfecerat ante mortē poſt ſnīam abſolutiōis de bis que forte alijs abſtulerat:eps iſte nolebat:ut ꝓ eo fierent i eccleſia oblationes.dicit ergo urban⁹:ꝙ l; poſſit eius intentio meri to cōmendari:uerūtn̄ non ē de iure qḋ facit.nam cū iſte nec excōi

dn̄i miſericordia ꝛ vitas.xxxiij.q.ij.admonē.uel iō dicit diſpēſatiue:q2 nō cōpellebāt eū ad ſatiſfactionē.ꝛ ita nō fuit cōpulſus:pñt tn̄ hēdes ei⁹ cōpelli:ut ex̄ de rap.in lr̄is.

a Nec q̄ſq;.ſupſtes.ar.ꝙ l; heres vſurarij ſatiſfaciat de vſuris:vſurario tn̄ p⁹ mortē cōicandū non erit:ſi ſupſtes abſolutionē ꝛ pniam nō q̄ſiuit:ar.ꝫ.xxvi.q.vi.q recedūt.ex̄ de ſen.ex.a nobis.

b Inuenit.nā i eo loco qs ꝯuenit in quo rep.ī.iij.q.vi.c.i.de pe.di.i.nū quid cain.C.vbi.de curiali uel coartali.l.vlt.dn̄i legū intelligūt ñ ibi h; forū rōne rei petite:uel rōne ꝯtus uel crimis:l; p.dixerit ꝙ vbicūq; reus repiī poſſit ꝯueniri ut.C.vbi de cri.agi o;.l.i.b.

c Atq;.ſupple nil aliud debetis facere.

277

d ¶Noīe.i.errore eius ⁊c̄.quo errore obligati ſūt diabolo.Nā nomē ac-
cipitur ꝓ obligatione.ṡ.e.aduocauit.uel dic ñ debeꝰ ꝑticipare cū aliquo
eoꝝ ꝑſus:ſʒ refutare nomē eiꝰ ⁊ cōplices.
e Damnatiōis.relaxare.ṡ.xi.q.iij.q iubente.ṡ.e.legiꝶ.
f His auctibꝰ.ñ mortuos:lʒ ēt mortui eēnt.ſʒ videtur ꝙ iſte poſt

ðubi.cum ſenatus.
p ¶Anathemati.ar. ꝙ cognito errore ēt pꝰ mōtem excōicāꝶ hētici
q ¶Demōſtrato.ſʒ qualiꝶ demonſtrabiꝶ iſtud:dicūt qdam qꝛ de-
nūciatiue.ſatis videꝶ hec rō ſufficere.tñ ſi denūciatiue ꝓbareꝶ ꝫ
quē viuentē aliqd ⁊ nollet corrigi excōicareꝶ.At iſte ē i ꝯtumacia

Damnatiōis ſniaʒ qcunqꝫ me
reꝶ accipe:ſi in ſuo ſenſu uo
luerit ꝑmanē:nllꝰs relaxāe potuit
His auctibꝰ ꝓbaꝶ:ꝙ uiuētes nō
mortuos ſoluere poſſumꝰ uꝉ liga
re.uerum hoc non de ōi crimie in
telligedū ē.ſūt eni quedā cria de q
buſ ēt poſt mortē accuſari pñt qli
bet uꝉ dānari ueluti hēꝶ. Unde
in ꝑma actione qnte ſynodi legiꝶ

Hētici ēt pꝰ mortē ſūt excōicādi

Sane pfertur a qbuſdaʒ:qui
dicūt oportē pꝰ mortē hereti
cos anathematiʒari ⁊ ſeq in hoc
doctrinā ſanctoꝝ pr̄m:q ñ ſoluʒ
uiuentes hēticos cōdēnauerūt ſʒ
ēt mortuos:ſicut eos q iiuſte cō
dēnati ſꝶ:reuocauerūt pꝰ mortē:
⁊ i ſacris dicticis ſcripſerunt.qđ
factū ē i iohāne ⁊ i flauiano religi
oſe memorie epis ꝯſtātinopolita
nis. Itē i actiōe.v.aug.ait.Et
ſi forte iſti libri ita deſignāt tradi
torē ſuū:ſicut dñs deſignauit iu
dā legaꝶ i eis noiatiʒ ⁊ expſſe:uꝉ
cecilianū uꝉ eiꝰ ordiatoreſ eorun
dē libroꝝ fuiſſe traditoreſ:⁊ niſi
eos anathematiʒauero ip̄e cū eis
iudicer tradidiſſe. Que modo re
citata ſūt.aug. ſācte memorie cō
ſuluit ſtatui ⁊ teneri ab iitio i eccꝉa
ipiū eni dogma iā iculpatum ē ⁊
ꝯdēnatū:⁊ eos qui tali dogmati
obnoxij ſunt: anathematiʒari uo
luit eccꝉe traditio:licet ēt mortui
eēnt.iō ſācte memorie aug. dicit
ſi mō ꝯuincereꝶ cecilianꝰ de his:q̄
inferunꝶ ei:ēt poſt mortē eiꝰ illuʒ
anathematiʒo. Iteʒ multi epi
ꝯgregati ſūt:⁊ q̄dam de diuerſis
cauſ ad eccꝉaſticū ſtatum ꝑtinen
tibꝰ diſponētes de ip̄is ſtatuerūt
defūctis:q ſuas facultates hereti
cis r̄liquerūt:ut ēt pꝰ mortē ana
themati ſubyciāꝶ. Sunt autē et
aug.ſācte memorie epꝉe dicentes
ꝙ ſiq i uita ſua nō recte ſapuerūt:
licʒ nō ꝯdēnati fuiſſent adhuc ui
uētes:tñ demōſtrato peccato ēt
iſti poſt mortē anathemati ſubij
cianꝶ. Itē:ſi uera ſunt q̄ cecilia
no obiecta ſūt:⁊ nobis aliqñ pñt
monſtrari ipſū mortuuʒ anathēa
tiʒaremꝰ. Itē dicis mihi licere
ēt de mortuis iudicare:qꝛ iudiciū
ñ tm̄ de uiuis:ſʒ ēt mortuis ſolʒ
fieri. Itē rabula ſancte mēorie
ep̄s factus ediſſene ciuitatis:q in
ſacerdotibus reſplenduit theodo
rū moſothenū pꝰ mortē in eccꝉia
anathematiʒauit.Itē romanoꝝ
ēt eccꝉia añ paucos annos dioſco
rū qui fuit papa eiuſdē eccꝉie:etiā
poſt eiꝰ morteʒ anathematiʒauit
cū nec in fide peccaſſet tm̄:⁊ hoc
ōneſ hoieſ ſciūt q degūt hic rome
⁊ maxime q in dignitatibꝰ exiſtūt
q ēt eidem dioſcoro cōicatores ꝑ
manſerūt uſqꝫ ad mortē eiꝰ. Itē
ſi ad tpa theophili ſancte mēorie
uꝉ ſupiꝰ aliqſ r̄currerit:ēt origenē
iueniet pꝰ mortē anathematiʒatū
qđ etiā i iſto fecit ⁊ ur̄a ſanctitas
⁊ iuliꝰ religioſiſſimus papa antiq
oris rome. Itē ſācta ſynodus
dixit. Sufficiunt q̄ dicta ſūt ⁊ ꝓ
lata eccꝉaſticā traditionē demon
ſtrare:ꝙ oʒ hēticoſ ēt poſt mortē
anathematiʒari. Itē in actiōe
q̄rta ſācta ſynodus dixit. Augu
ſtini ſancte memorie:q inꝶ ep̄os
aphricanos ſplēduit:diuerſe epꝉe
ſꝶ recitate ſignificātes:qꝛ oʒ here
ticos ēt pꝰ mortē anathematiʒari
talē aūt eccꝉaſticā traditionem ⁊
alij aphricāi ep̄i reuerēdiſſimi r̄ua
uerūt:ſʒ ⁊ romana ſācta eccleſia
quoſdā ep̄os ēt pꝰ mortē anathe
matiʒauit:licʒ i uita ſua ꝓ fide nō
eēnt accuſati ⁊ utrūqꝫ apud nos
hita geſta ſignificant.

Quod aūt ꝓ peccato ali
cuius tota familia excōi
canda ſit: multorū exē
plis ꝓbatur:ꝓ peccato
nanqꝫ ſodomitarū ꝑuuli eoꝝ qui
beneficio etatis patꝶna flagitia ne
ſciebāt:celeſti igne ſunt cōſumpti

morē nō poſſit excōi
cari:qꝛ admonitio ſꝑ
dʒ precedere vindictā
xij.q.ij indigne.ita ⁊
abſens non pōt excōi
cari.iij.q.ix.abſens.ſʒ
dic i hoc caſu ſpāle eē
uel dic ꝙ fuit admōitꝰ
a canōe.xxiij.q.v.ad
miniſtratores.Sʒ qd
ſi aliquis voluit eū de
fendē admitteꝶ:ſic.ff.
de ꝓcu.ſeruū.§.publi
ce.⁊ maxime cum i cā
crimiali ꝓ innito quis
poſſit appellare.ff.de
app.non tm̄. ſed quō
admitteꝶ cū nō poſſit
cauere de rato:ratum
videꝶ hr̄e ex quo non
opponit obicē ꝯrie vo
luntati:de cō.di.iiij.q̄
ris ⁊c̄.
g Sane.i.bene ⁊
ſapiēꝶ.Caſus
ꝓbat quinta ſynodus
hēticos pꝰ mōtē excōi
cari poſſe.Primo mꝉ
tiplici auc̄te auguſtini
Secūdo auc̄te multo
rū ep̄oꝝ q hoc fecerūt
Tertio auc̄te rabule
ep̄i.Quarto auc̄te ec-
cleſie cōſtantinopolis
Quito auc̄te theophi
li.Sexto repetit ſyno
dus auc̄tē auguſtini ⁊
eccꝉe ꝯſtātinopolitāe.
uel dic ꝙ i fine loqꝶ ð
vera eccꝉia romana.
h ¶Sicut eos.ṡ.xi.q.
iij.quicunqꝫ.ṡ.e.q.de
cōione.
i ¶Poſt mortē.ꝫ.xx
iij.di.quorūdam.⁊ ex̄
q ſi.ſint le.cāʒ.ſʒ ſpāle
eſt hic ⁊ i caſibꝰ quos
nō.ṡ.in prin.qōnis.⁊
ē ar.ꝙ ſi in aliquo la-
pide uel colūna iuenia
tur ſcriptura:fides eſt
eiꝰ adhibenda:ar.iij.q.
vij.poſtulatꝰ.ar.ꝫ.C.
de reli.monumētorū.
k ¶Dicticis.dictice ſꝶ
tabule a dico dicis.vñ
marcialis.Clerico di-
ctice lateri ne dep̄ ſſe-
ris vnq̄ꝫ.

in quā deuēit
ex culpa ſua a
qua ñ pōt exi-
re.⁊ iō nō pōt
excōicāi.Qui
dā tñ dicūt cū
qbus eſt.h.ꝙ
nō eſt aliqſ ad
mittendus de
nunciatiue:im
mo oʒ ꝙ iſcri
bat ſe: ⁊ ꝙ ſe
obliget ad tali
onē.iiij.q.iiij.
c.ij.ſed cui pe-
ne ſupponēꝶ:
dico ꝙ ei cui
ſupponēꝶ iſte
ſi viueret: ſʒ ñ
cui mō ſuppo
niꝶ.nec miruʒ
cuʒ grauiꝰ ſit
peccare i mor
tuum q̄ʒ in vi
uum: ut.C.de
ſepul.vio.q ſe
pulchra.
r ¶Itē roma-
noꝝ. i.ꝯſtanti
nopoꝉ.
ſ ¶In fide pec
caſſet.tm̄:ſʒ in
ro.pon.ſniam
excōicatiōis ꝓ
tulit:ut dixi.x
xi.diſ.in tātū.
uel ñ peccauit
i fide:ut eēt in
uētor hēſis ſʒ
veteris imita-
tor uel articu-
los fidei nō te
nebat:ut.ṡ.xv
di.c.i.xl.diſ.ſi
papa.ꝫ.ſʒ hic
ð ꝯſtātinopoꝉ
t ¶Origenem.
non loqꝶ hic
de origene de

Q. .III.

quo hēmus.ī
e.q.iij.vſi.ori-
genarij.alium
eni errorē ha-
buit iſte: qꝛ di
xit oēm hoieʒ
eē ſaluandum
ꝑ illud:nil odi
ſti eorū que fe

k ¶Dicticis. dictice ſꝶ
colūne:vbi imagines pr̄m ſuo cathalogo ponūꝶ.io.
l ¶Deſignāt.ī.de con.di.ij.cū oē crimen.
m ¶Uel cecilianū.ṡ.xxiij.q.iiij.ipſa pietas.
n ¶Eorūdē libroꝝ. ſʒ qd ſi in ſcrinio alicuiꝰ iueniāꝶ rōes uel inſtr̄a:per q̄
pʒ eū vſurariū fuiſſe:nūqd pōt excōicari:videꝶ ꝙ ſic:niſi de vſuris ſatiſfe
cerit:qđ tñ non eſt veꝝ vbi occultū fuit.
o ¶Reliquerunt.ut ex̄ de hēt.ſiqs ep̄s.nec ē ita i alijs illicitis collegijs. Nā
lʒ ñ poſſit ligari illicito collegio:pōt tamē cuilibet de collegio.ff.de rebus

ciſti.⁊ ita dicebat deū adeo miſericordē ꝙ non iuſtū.ꝑterea dixit
chriſtū paſſū in aere ꝓ diabolis ſaluādis.ſed cū iſte dānatꝰ fuerit
nonne ⁊ eiꝰ ſcripta:utiqꝫ:ex̄ de hēt.fratnitatis.qd eſt ergo:ꝙ q̄dā
opuſcula recipiūꝶ:non qꝛ eiꝰ ſint:ſed qꝛ eccꝉa approbauit.oia eniʒ
nr̄a facimus quibus auctoritatem impartimur:ut.C.de vete.iure
enu.l.i.§.i.
q Quod aūt.Hic ititulaꝶ qō.iij.in q̄ q̄ſitū fuit:an ꝓ deli-
cto dñi familia eēt excōicanda.Et tu ip̄e diſtingue q.ē

pena corpalis.⁊ eſt pena ſpūalis pena corpali ſepe punit̄ vnus ꝓ alio:ut.i.q.i.ſiqs cū militibus.⁊ de ꝯſe.di.i.in ſancta.i.q.iiij.in ſū ma. Itē pena ſpūali duplicit̄ aut interdicti aut excōicationis.pena īterdicti bñ punit̄ vnus ꝓ alio:ex̄ de ſpon.c.nō ē nobis.ſilit̄er alia pena ſpūali:ut.xc.di.oblationes.xvij.q.iiij.miror.de fi.preſb.per totū.i.q.i.qcū

pone ꝙ poſſit anathematizari ſic familia ꝓ peccato alienius uel ciuitas ꝓ to ta:nunqd erūt excōicati qui naſcunt̄ ꝙ̄primum ſunt baptizati an nō:ꝓ pro hoc facit:q2 eadem familia eſt.vij.q.i.deniqȝ.ff.de iudi.ꝓponebat̄.qdā tñ dicūt ꝙ qui naſcunt̄ nō ſūt excōicati.

·i· Ad terror̄.e.ij.q.vij.quapropter.

qȝ.ſȝ pena ex cōicatiōis:nō niſi ut quidam dicūt enormi tas delicti aliō ſuadeat:ut.j̄.e ſi hēs.ex̄ ō ſē. excō.inter i fi. Sȝ pena eter na nemo puni tur ꝓ alio.xi. q.iij. illud .g. ꝓ vtraqȝ par te allegat.

·b· Pro pec cato.ſ.i.q.iiij. item peccato achor.

·c· Ad mingē tem.i.vſqȝ ad canē uel infir mū q ꝓpt̄ de bilitatē adhēt parieti ⁊ migit

·d· Nō tenet̄. ſ.di.lvi.vnde cūqȝ.⁊.c.nūqȝ

·e· Si hēs. anathe matizet̄. alias minori excōica tiōe bñ vn⁹ ꝓ alio punitur.⁊ ſic non ſunt ꝯ̄ ria.xc.di.obla tiones.xvij.q. iiij.miror.ex̄ ō ſpon.nō ē vo bis.

·f· Aut ꝓ ma riti. Nec ēt ci uiliter vxor ꝓ marito: niſi in caſu vbi res vxoris ꝓ mari to intelliguntur obligate.C.de primipilo.l.i. ⁊.ij.

·g· Hec eni.an tipophora eſt ꝙ poſſet dici: q2 inuenio vnū ꝓ alio punitū

·h· Pena.cer te i hoc graui ter excedunt. Nā iſtud ſpa lit̄ eis ꝯcedi tur alijs ēt inī dictis:ex̄ de ſponſ.non eſt vobis. Sed

Item ꝓ peccato amalechitarū nō ſolū paruuli eorū ſȝ ēt bruta aīalia uſqȝ ad migentē ad parietē iuſſa ſūt a dño deleri. Item da than ⁊ abiron auctores ſciſmatis fuerunt ꝯtra moyſen ⁊ aaron:nō tm̄ ipi ſoli ſed ōnis ſba eorū cum ipis deſcendit ad inferos. In no uo ēt teſtamēto nōnūqȝ peccatis exigentib⁹ grauis peſtilentia deſe uiſſe legit̄:q̄ ēt illos īuoluit:q pec cati ꝯſciam non hēbāt.ſi ergo taȝ ſeueriſſime ꝓ peccatis parētū in ueniunt̄ paruuli puniti: nulli du biū ē qn ꝓ peccatis eorundē ſñia excōicationis parit̄ feriri ualeant. His itaqȝ rñdet̄ ꝓ peccatis parē tum paruulos corporal̄r flagella ri ex uerbis euāgelij apparet ubi apl̄i de ceco nato chriſtum interro gaſſe dicūtur. Rabi qs peccauit: hic aut parentes ei⁹ ut cec⁹ naſcēt̄. In qb⁹ ēt illud cōplet̄:qō dñs ait ad moyſen:ego ſuȝ deus zelotes uiſitās peccata parētum in filios uſqȝ i tertiam ⁊ quartā ꝓgeniē.ſpu alit̄ aūt peccatis parentū paruuli ñ tenēt̄: exquo ꝑ ſacr̄m regenera tionis ab originali peccato fuerūt emūdati.unde ꝑ ezechielē dñſ ait aīa q̄ peccauerit ipa morieť:filius eni nō portabit iniqtatem patris nec pater iniquitatem filij.iuſticia iuſti ſuper eum erit:⁊ ipietas im pij ſup eū ⁊c̄.q̄cūqȝ ēt peccata pa rētes cōmiſerunt:fili⁹ exquo pſo nalit̄ ab eis ſeparat⁹ fuerit:ei ipu tāt̄ ad penā.uñ peccato ade ideo ōnes poſteri teneri dicūt̄:q2 ñdū aliqs ex illo māliter fuerat ꝓſemi natus.q2 uero apō deū ñ ſñia ſa cerdotū ſȝ uita eorū qrit̄:pȝ ꝙ nō ē nōndus ſñia quē peccati macu la nō ificit.hinc paulus corithijs ſcribens ait:ſiqs frat̄ noīat̄ forni cator aut auar⁹ aut idolis ſuiens cū his nec cibū ſumere debetis. Ex quib⁹ uerbis dat̄ itelligi: ꝙ ni ſi ꝑmū aliquis noīat⁹ fuerit de cri mine.i.ul̄ corā iudice accuſat⁹ uel ꝯuict⁹ ul̄ i iure ipē de ſe ꝯfeſſus fu erit:ꝙ nec ſñia ē feriēdus: nec ab ei⁹ cōione abſtinēdū. Nō ergo ꝓ alicu⁹ peccato tota familia excōi cāda ē. Unde aug.ſcri.ad auxi liū epm̄. Pro peccato patris ñ ē filius anathematizandus.

Si habeſ de hac re ſñiaȝ certiſ ſ rōnib⁹ ul̄ ſcripturaꝝ teſtimonijs exploratā nos docere digneris: quō recte anathematizetur filius ꝓ peccato pr̄is aut̄ ꝓ mariti pec cato uxor aut ꝓ dñi ſeru⁹ aut qſ ꝙ̄ in domo ēt nondū natus:ſi co tēpore quo uniuerſa dom⁹ ē ana themate obligata naſcatur:nec ei poſſit ꝑ lauacrū regeneratiōis in mortiſ piculo ſubueniri.hec enim fuit corporalis pena: quā legim⁹ quoſdam ꝯtēptores dei cuȝ ſuis ōnib⁹ q eiuſdē ipietatis participeſ fuerūt parit̄ int̄fectos.tūc quippe ad terrorē uiuentiū mortalia cor pora perimebāt̄ qñqȝ ēt moritura ſpūalis autem pena qua fit qō ſcri ptū ē: quecūqȝ ligaueris ſuper ter rā erunt ligata ⁊ in celo:aīas obli gat de qbus dictū ē:ut anima pa tris ita ⁊ aīa filij mea ē.aīa q̄ pec cauerit ipa morieť audiſtis fortaſ ſe aliquos magni nomis ſacerdo tes cuȝ domo ſua quēpiam anthe matizaſſe peccātiū. ſed forte ſi eſ ſent iterrogati: repirirēt̄ idonei inde reddere rōnē.ego aūt ſiquis a me q̄ſierit:utȝ id recte fiat qd ei rñdeā ñ iuenio.nunqȝ hoc auſus ſū de quorūdā facere facinoribus unanimit̄ aduerſus eccl̄iam ꝑpe tratis:niſi grauiſſime ꝯmouerer ſed ſi tibi ꝙ iuſte id fiat dñs reue lauit:nequaqȝ iuuenilē etatē tuaȝ ⁊ honoris eccl̄iaſtici rudimēta cō tēno.ſenex eni a iuuene ⁊ eṗs tot annorū a collega necdū anniculo parat⁹ ſuȝ doceri: quō poſſim uel deo ul̄ hōib⁹ iuſtā reddere rōneȝ: ſi aīas innocentes ꝓ ſcelere alieno qō ñ ꝯtrahūt ex adā in quo ōnes peccauerunt ſpūali ſupplicio pūi amus.eteni claſſiciani fili⁹ ⁊ ſi tra xit ex parēte noxaȝ ꝑmi hominis ſacro fōte baptiſmatis expiandā tñ quicqd poſtqȝ eū genuit pecca ti pr̄ ei⁹ admiſit:ubi particeps ipē non fuit:ad eū nō ptinere qs am bigit?qd dicā de coiuge:qd ō tot animabus uniuerſe familie? un de ⁊ ſi una aīa per iſtā ſeueritateȝ diſciplina q̄ tota dom⁹ iſta anathe matizata ē:ſine baptiſmate ō cor pore exeundo pierit: innumerabi lium mors corporꝝ:ſi de eccl̄a ho mines inocētes uiolent̄ abſtrahā tur ⁊ int̄ficiant̄: huic dāno ñ pōt ꝯpari.ſi ergo ō hac re potes rēdē

·k· Mortalia.⁊ iō nō videt̄ eē magnuȝ ſi id faciā:qō alias factur⁹ eſſem:ut.ſ.ꝓx.q.i.qd culpat̄.ff.de cōdi.ob. cām.l.ſi pecunia.§.vl.

·l· Ut aīa.ſ.i.q.i.iudei

·m· Audiſtis.alia anti pophora.

·n· Nois.ironice.

·o· Idonei.nō ſufficit dicere niſi rō dicti aſſi gnetur.ij.q.vij.criatio nes.ar.ꝯ.de pe.di.iiij. ſi ex bono.ff.de le.nō oium.⁊.ſ.ꝓx.q.iiij.ō tyrijs.ar.teſtes nō eē recipiēdos q dicūt ſe rē ſcire:niſi qualitateȝ ⁊ vnde nouerit decla rent:niſi eni oīa ingrā tur:nō pōt pueniri ad veritatē:ut.xxiij.q.viij occidit.⁊ ar.ſ.xxij. q. iiij.miror.ar.ꝯ.ex̄ de ſen.⁊ re iudi.ſicut.

·p· Cōmouerer. gen⁹ eſt loquēdi ſicut ⁊ illō nō facerē ego tale qd niſi eſſem ex̄ meipſuȝ. poſſȝ tñ ꝓhiberi fami lie: ne dño cōicarent forte ꝓpt̄ atrocitatē fa cinoris:ut ar.ex̄ ō ſen. ex.iter alia i fi.⁊.xvij. q.iiij.miror.⁊ nō.xi.q iij.qm̄ multos. Sed nunqd hoc licebit ⁊ ſi grauiſſime cōmouere tur:nō.inuit ergo nō qd fieri deberet:ſȝ qd fieri poſſet.ſolēt qppe hoies recentiorib⁹ fa ctis turbulēti⁹ excitari ut.xxiij.q.v.c.ij.⁊.xi. q.iij.ira.

·q· Senex.reꝑhenſi bilis ē eni eṗs:q a pe rito ſbdito ꝯtēnit edo ceri.ſ.xxxviij.di.c.vl. ſ.di.xxij.de ꝯſtātino. Et nulla etas ſera ē ad diſcendū vſqȝ ad.lxx xviij.annuȝ.ff.de fidei cō.li.apud iuli.⁊ ſepe reuelat̄ minori ⁊c̄.ut xcv.di.eſto.

·r· Expiādā.j̄.de cōſ. di.iiij.ſi qcqd.

·ſ· Nō ptinere.ſ.i.q.i dñs declarauit.ſ.i.q. v.c.i.

·t· De ꝯiuge.ſ.xi.q.iij qm̄ multos.C.de ſa croſanc.ecc.ſancimus in fi.

·u· Innocētes.ar.mai⁹

peccatū eſſe inficere paganū ꝙ̄ chriſtianū bonū: ar. xxiij. q. v. ſi ſi ſʒ. Sʒ hoc verū ē in illato: ñ i cōmiſſo. i. mai⁹ peccatū ē ſi vna aīa ꝑ peccatum infidelitatis pereat: ꝙ̄ ſi īnumerabiliū martyruʒ corpora trucidarent. ⁊ hoc videt lr̄a dicere ſi īnocētes de eccl'ia extrahant: ſi martyrū corpora ꝑeant nō eſt dānū: ſʒ dr̄ ſm vulgare hoīum dānū ibi eſſe.

percuctatrix: de pe. di. iij. inter hec hircū.

n Illicita. c. xxviij. hodie nō diſtinguit liber iſte ꝑ. c. ponit aūt lex iſta i auc. de ſanc. epi. §. oib⁹. coll. ix. ij. q. i. nec eps

o Maioris qñ ſupior poſſit abſoluere ligatū ab iferiore. nō. xi. q. iij. ſi eps. qua aūt pena punit iiuſte excōicās: hēs ex̄ de ſent. ex. ſacro.

a Mediolaneñ. i. de illa ciuitate nato ul' ſuffraganeus mediolanēſis archiepi.

b Compertm⁹. ꝑ. quaerit. ar. ꝯ. ff. de re iudi. l. iiij. §. ꝓdē archiepus.

c Laurēti⁹. is fuit archiepus mediolaneñ. di. xvij. §. hinc ēt. ꝯ. lxiij. di. ꝙ̄to. uel ipſe magn⁹ fuit p⁹ laurentiuʒ natus.

d Munitus. ar. ꝙ ſicut ſolo verbo excōicat quis: ita ⁊ ſolo v̄bo abſolui pōt: ar. v. q. i. quidam. ar. ꝯ. j. e. §. notandū. ex̄ de ſen. ex. cū deſideres. xi. q. iij. cuʒ aliquis. Credo ꝙ ſolo v̄bo poſſit abſolui: q2 omnis res ꝑ q̄ſcunqʒ cās ꝯbit ⁊c. ex̄ de reg. iur' l. c. i. uel non tenuit hec ſnīa: q2 laurēti⁹ erat hētic⁹. io.

e Qui negligunt ꝯſuetudinē. inducitur ex cōſuetudie ꝯſumptio: ut di. xliiij. mltis. j. e. de⁹. ff. de rem. non oīs. ff. de vſu ⁊ habi. plenū. §. ſed ſi ff. de accu. ſicut.

f Maledicant. qd̄ fit qñ non credit eē verū qd̄ dicit: uel qñ pr̄ maledicit filio.

g Siquis. nihil leditur. ꝯ. xi. q. vlti. cui ē illata. ⁊. e. q. eiſi ad tēpus.

h Qui intus. ꝯ. ij. q. i. nemo. ꝯ. xi. q. iij. illud. dic ꝙ non obeſt ꝙ̄tuʒ ad recipiendum vnitatem ſanctoꝝ. ledit aūt ꝙ̄tum ad participāda eccl'iaſtica miniſteria. ſententia aūt paſtoris ſp timēda ē. nam quo ad deū non pōt eccl'ia ligare: niſi cuʒ emittit ꝯſtitutōeʒ aliquā: ut. ꝯ. e. q. i. c. i. ⁊. ij.

i Non in ꝑpetuū illum. ſ. iuſtum.

rōnē: utinā ⁊ nobis reſcribendo preſtes: ut poſſimus ⁊ nos. ſi aūt nō potes qd tibi ē icōſulta cōmōitione aī facere: unde ſi īrrogatus fueris: rñſionē rectam nō uales īuenire? hec aūt dixi ēt ſi filius nr̄ claſſician⁹ aliquid admiſit: qd̄ tibi anathēate plectēduʒ iuſtiſſime uidet. Ut ergo ex hac auc̄te euidētiſſime mōſtrat illicite excōicatur qs ꝑ peccato alteri⁹ neqʒ aliq̄ rōne nitūt: q. ꝑ peccato uni⁹ i totaʒ familiā ſñiaʒ ferūt excōicatiōis. Illicita aūt excōicatio nōtū non ledit ſʒ excōicātē. Unde greg. ſcribit magno mediolanenſi epo.

Illicite ſi aliquis excomunicat: temetipſum non illū ꝯdēnat.

Compim⁹ b q' laurēti⁹ c quondā frat ⁊ coeps nr̄ nullis te culpis exigētib⁹ cōione ꝑuauit. Jdcqʒ hui⁹ ꝑcepti nr̄i auc̄te munitus d officiū tuuʒ ſecurus page ⁊ cōionem ſine aliqua ſume formidine.

Item hieronymus i leuitico.

Qui nō corde ſʒ ore maledicūt labiorū imūdiciā contrahunt.

Qui e negligunt oris maledicti ꝯſuetudinē reſecare ēt ſi non corde maledicant f: tñ imūdiciam labiorū ſm iſaie uerbū ⁊ inquinamēta oris incurrunt. Item.

Uita ñ ſñia quelibʒ ligat ul' ſoluit

Siqs g hō recto iudicio eorum qui preſunt eccl'e depellatur: ⁊ foras mittat: ſi ipē ātea nō exijt hoc ē ſi nō ita egit: ut mēret exire nihil leditur i eo: ꝙ ñ recto iudicio ab hominibus uidetur expulſus. ⁊ ita fit ut inēdū ille q foras mittitur int⁹ ſit: ⁊ ille foris qh int⁹ uidet retineri. Item raban⁹ de eccl'aſticis preſſuris li. i. **De eodem.**

Non i ꝑpetuū damnamur: cū iiuſte iudicamur dicēte pſalmiſta: nec damnabit illuʒ cum iudicabitur illi k. multi ſacerdotū culpā zelo dei ſe pſequi ꝓfitet: ſʒ dū idiſcrete hoc agit ſacrilegij l facin⁹ incurrunt: ⁊ m dum ꝑcipites q̄ſi ad emēdādum ruūt ipi quoqʒ multo magis deteri⁹ cadūt. Itē ex cōcilio pariſienſi tꝑe lodouici.

Qua pena feriat: q illicite aliqueʒ excommunicat.

De n illicita excōicatione lex iuſtiniani imꝑatoris catholici ꝙ̄ ꝓbat ⁊ ſeruat catholica eccleſia ꝯſtitutiōe. xxviij. capl'o. ccc. li. i. decreuit: ut nemo pſbr̄ excōicet aliquē añqʒ cā ꝓbetur: ꝓpter quā eccl'aſtici canones hoc fieri iubēt. Siqs aūt aduerſus eā aliquē excōicauerit: ille qdem q excōmunicat⁹ ē: maioris o ſacerdotis auctoritate ad graʒ ſācte cōionis r̄deat. Js aūt q legitime p ñexcōicauerit i tātū abſtineat a ſacra cōione tpſ quātū maiori ſacerdoti uiſū q fuerit ut qd̄ iiuſte fecerit ipē iuſte paciatur. Et hinc ſāctus gregorius ad iohānē epm iiuſte excōicāteʒ iter cetera ſcribit dicēs: caſſatis ꝑus atqʒ in nihilū redactis ꝑdicte ſñie tue decretis ex beati petri ꝑncipiſ apl'oꝝ auc̄te decernim⁹. xxx. dierū ſpacio a ſacra cōione r ꝑuatū ab ōipotēti deo tāti exceſſus ueniaʒ cū ſūma pñia ac lachrymiſ exorare. ꝙ ſi hāc ſñiaʒ nr̄aʒ te cognouerim⁹ nō ipleſſe remiſſi⁹: nō iā tm̄ i iuſticiā ſʒ cōtumaciā fr̄nitatiſ tue cognoſcas iuuāte deo ſeueri⁹ pūiendā: q2 nec ꝓpē ul' ꝑpoſtē ul' nō cōmōit⁹ neqʒ ꝯuict⁹ ē iudicādus. De ꝯuctiōe aūt hui⁹ ipatoris māifeſtoꝝ ſ criminū lex t dicit: qcunqʒ trib⁹ auctibus u iudicis ꝯuet⁹ ē: uel trib⁹ edictis fuerit ad iudicē ꝓuocat⁹: aut uno ꝑ oīb⁹ pemptorio x. i qd̄ cāʒ extiguit fuerit uocat⁹: ⁊ ꝑ ſētiā ſuā apō eū iudicē a quo ei denūciatū ē: exhibē noluerit aduerſus eū q̄ſi ꝯtumacē iudicari pōt. qnimmo retractari nec p⁹ appellationeʒ negocia poſſunt: quotiens

p Qui legitime. etiā ſi iuſta fuerit cā excōicationis: ut ex̄ de ſen. excō. ſacro.

q Uiſum. hodie relinqtur arbitrio iudicis uel epi. ſed tm̄ menſis ad hoc prefigitur ut ex̄ de ſē. ex. ſacro. ul' dic ꝙ ſm arbitriū ſupioris carebit cōione hoīum ſʒ tñ ipſo iure eſt priuatus ingreſſu eccl'ie.

r Cōione. hodie tm̄ ab ingreſſu eccl'e: ut ex̄ de ſent. ex. ſacro.

ſ Māifeſtoꝝ. ar. ꝙ i manifeſtis cribus ꝑcedet admōitio: ar. iij. q. v. quia ſuſpecti. ar. ꝯ. ex̄ de iure iurā. ad nr̄am

t Lex. hec lex non inuenit niſi intelligat de tenore. l. q eſt. C. quō ⁊ qñ iu. ꝯſtaneum.

u Auctib⁹. i. citatiōib⁹.

x Peremptorio. dico ꝙ quilibet iudex pōt pemptorium mittere: ut ꝓbatur ex̄ de ſent. ⁊ re iudi. cū bertoldus. in princ. ex̄ de offi. iudi. dele. ex lr̄is. lʒ oēs dicere ꝯſueuerint ꝙ tm̄ ordinari⁹ uel a ꝑncipe delegatus poſſit illō mittere: ut in auc. de litl. §. oēm. in fi. C. de iudi. ſancim⁹. i fi. ex̄ d app. ſicut romana. itē peremptoriū nō eſt ſtatim mittēdū niſi cogat neceſſitas: ut ex̄ de dila. c. i. ff. de iudi. nonnūꝙ̄. Jteʒ ſcias ꝙ lʒ lex dicat: ꝙ iudex dʒ mittere adhuc vnū edictū p⁹ peremptoriū: ut. ff. de iudi. ⁊ poſt. illud tñ nō eſt vex niſi velit iudex g̃ram facere ei: ut ex̄ de offi. dele. ꝯſuluit. Jtē dicunt qdā ꝙ pemptoriū debeat ꝯtinere tantū quātū ſi qolibet triū edictoꝝ ꝑ ſe ꝓponeretur. C. quō ⁊ qñ iudex. i auc. q ſemel. Sʒ veri⁹ credo ꝙ illud ſit i iudicis arbitrio ut ex̄ de app. cū ſit romana. Jtē lʒ iudex tribus edictiſ ⁊ vno pemptorio debeat citare: ſi tñ pars non venerit ad primam citationem

k Illi. i. ad maluʒ illi⁹. ſ. iiuſti.

l Sacrilegij. itē tenet act. iiur. xi. q. iij. c. temerariū. ⁊ tenetur ad omne intereſſe ⁊ ad maiorē penā ſi viſū fuerit expedire: ex̄ de ſen. ex. ſacro. Item crimen ſacrilegij dignū eſt depoſitiōe: ut. lxxxi. di. apl's. nec pōt ꝓmoueri talis ut ibi dr̄. q̄re ergo tm̄ pena ſuſpenſionis. xxx. dierū infligitur ei: ut. j. e. c. px. ſed forte ibi loqt cū agit ad depoſitionē. uel dic ꝙ nō qlibet ſacrilegiū inducit depoſitionē.

m Et dū precipites. iudices nō erunt ꝑcipites iudices ad excōicandū: ut ex̄ de appe. rephēſibilis. iniqtas eni oia ꝑcipitat: virt⁹ aūt lenta eſt ⁊ oium

in ↄtumacē fuerit iudicatum. Sꝫ
⁊ hanc ſniam de tribus auctibus
ↄuictis ex euangelica aucte celeſti
nus ad neſtoriū dicēs: ⁊ epheſina
ſynodus de eodē decernēs ⁊ bea
tus gregori⁹ ad iohānē ſcribēs cō
probauit. de peremptorio ſcripto
aphricanū ↄciliuꝫ demōſtrat de
creſconio: vt ſi ↄuent⁹ reſipiſcē de
tractauerit ſuo ↄtēptu ēt ſua con
tumacia faciente aucte iudiciaria
iam ꝓtinus excludaꝛ. Itē beatuſ
gregori⁹ de ſnia iudiciaria in cōtu
macē ſcribēs ad maximū preſum
ptorē ſalonitanū epꝫ dixit: horta
mur ut ad nos venire oī poſtpoſi
ta excuſatione feſtines: ꝗten⁹ ſua
ta iuſticia hec quibus accuſaris ⁊
cognoſcere ⁊ finire ſm canonica i
ſtituta chriſto reuelante poſſim⁹.
Ita aūt fac: vt ad veniēdū ampli
us iā moras ñ ingeras: nec magis
ipa te abſentia obnoxiū his q̄ dñr
aſſignet: ⁊ nos i te hec res nō ſolū
ꝓpter predicta cria q̄ purgare ſub
terfugis: ſꝫ ēt ꝓpꝛ inobediētie cul
pā durius. ſ. ut in ↄtumacē cogat
ex ↄſilio ferre iudicium. Item
origenes ſup leuiticū.

Vita nō ſnia ab eccleſia aliquē eij
cit vel ad eam reducit.

Cum aliqs exijt a veritate a ti
more dei: a fide: a charitate:
exijt de caſtris eccl'e: ēt ſi p epi vo
cem minime abijciaꝛ. ſicut ecōtra
rio aliqs non recto iudicio foras
mittiꝛ: ſed ſi añ non exierit. i. ſi nō
egerit: ut mereret exire nihil lediꝛ
Interdū eni q foras mittiꝛ intus
eſt: ⁊ q foris eſt intuſ videꝛ retine
ri. Item auguſtin⁹.

Et q aperto ſacrilegio ⁊ q pueꝛſa
vita fidelib⁹ nō ſocianꝛ: ad eccleſi
am nō ptinere ꝓbanꝛ.

De illis q ab eccl'a ſꝛ ſegregati
non dicit ea q̄ ſunt ſpūs non
percipientes: ne ad ſcie pceptionē
referaꝛ: ſed dictū ē ſpm̄ nō hñtes
hoc vtiq nō diceret: niſi de ſegre
gatis ab eccl'a q dicti ſūt ſpm̄ non
hñtes. Sꝫ nec ille dicēdus ē eē i
eccl'a: ⁊ ad iſtā ſocietatē ſpūs per
tinere: q ouibuſ chriſti ficto corde
miſceꝛ. ſanct⁹ eni ſpūs diſcipline
effugiet fictū. neq eniꝫ ſolū ad ec
cleſiā ñ ptinent: q ſepationis aper
to ſacrilegio manifeſti ſūt: ſed eti
am illi q in ei⁹ vnitate corpalꝛ mi
xti p peſſimā vitā ſeparanꝛ.
Itē ex. v. ſynodo. A deo ſe
param⁹ quos ipios demōſtram⁹.

Certū eſt q qui ipius demon
ſtrat⁹ eſt: oio ſeparatus eſt a
deo: ſicut ēt ille q anathematizat⁹
eſt tanq impi⁹ ſeparat⁹ ē. Nihil
eniꝫ aliud ſignificat anathema: ni
ſi a deo ſeparationē. Illicita er
go excōicatio ut ex pmiſſis appa
ret: non ledit cū q notaꝛ: ſed illuꝫ
a quo notaꝛ. ac p hoc q inocentes
ſūt ex alterius crie ↄdēnari ñ pñt:
ſicut ab iprudentib⁹ familie poten
tuꝫ p peccatis dñoꝝ ↄſueuerunt
notari. Sꝫ adhuc obijciꝛ illō: qō
nō ſolū inocētes ſed nec ēt crioſi
ſnia maledictiōis ſint feriēdi. Ait
eni chriſt⁹ in euāgelio: Orate p p
ſequētibus ⁊ calūniantibus vos:
bñfacite his q vos oderūt. Item
apl's: bñdicite pſequētib⁹ vos: be
nedicite ⁊ nolite maledicere. Itē:
Maledici regnum dei nō poſſide
būt. Itē hiero. i epl'a ad titū.

Ab omni maledicto fideles immu
nes eſſe oportet.

Si igiꝛ michael nō fuit auſus
diabolo ⁊ certe maledictiōis
digniſſimio iudiciū iferre blaſphe
mie: q̄to magis noſ ab oī maledi
cto puri eē debemus? merebatur
diabolus maledictuꝫ: ſed p os ar
changeli blaſphemia exire non de
buit. Relege ueteres libroſ: ⁊ uide
⁊ que trib⁹ in mōte gariſiꝫ cōſtitu
te ſunt: ut bñdicerēt pplo: ⁊ que i
mōte alterō ut maledicerēt rubē:
qui maculauerat torū parentis. ⁊
zabulon nouiſſimuſ lic filius ⁊ an
cillaꝝ liberi i monte heliel ponun
tur: ut maledicant his: q maledi
ctiōe ſꝛ digni. Itē i lib. iudicū.

Quos ſignificant illi: q ad benedi
ctionē quiue ad maledictioneꝫ de
filijs iſrael electi ſunt.

Cum ergo in ſingulis qbuſq
fideliū talis ſit ꝓpoſiti uarie
tas: hoc mihi deſignari uidetur in
hoc loco: q dimidij illi qui iuxta
montē garaſim incedunt illū q ad
benedictionē elect⁹ ē: iſtos figura
liter indicēt: q nō metu pene ſꝫ be
nedictionū ⁊ repromiſſionuꝫ deſi
derio ueniūt ad ſalutē. illi uero di
midij: q iuxta mōtē gebal icedunt
in quo maledictiones ꝓlate ſunt
iſtos alios indicāt: q maloꝛuꝫ me
tu ⁊ ſuppliciorꝫ timore cōplentes
q̄ in lege ſcripta ſūt perueniunt ad
ſalutē. Sed q p pſecutorib⁹ iuſ
ſit orare pmos parentes: p tranſ
greſſiōe mandati mortis maledi
cto pcuſſit. Cayn quoq qꝛ pri
me puaricatōi fratricidiū adiūxit
ſniam maledictiōis a dño repor
tauit. Abrahe quoq dñs dixit:
maledicā maledicentib⁹ tibi: ⁊ be
nedicā benedicētib⁹ tibi. In euan
gelio ēt cū eſuriēs ueniret ad ficū

punitꝛ in ſum
ptib⁹ litis. C.
de iud. ſācim⁹
Item ſi iudex
ter citet ⁊ non
apponat hoc
aduerbiuꝫ pē
ptorie: tñ itelli
gitꝛ citat⁹ pem
ptorie: ut. C.
quō ⁊ qñ iu
dex tres denū
ciatiōes. Iteꝫ
ſi reus ad pri
mā citationeꝫ
dicat ſe nolle
venire ñ eſt de
nuo citandus
qꝛ iō ter citaꝛ:
ut preſumatur
ei⁹ ↄtūacia. ff.
de re indi. ↄtu
macia. cum er
go certū ſit eū
nolle venire: i
incertis ñ i cer
tis locus ē cō
iecture. ff. de v
bo. obl. ↄtinu⁹
Sed qd ſi iu
dex ꝓferat ſē
tētiā ↄ citatū ñ
perēptorie? ui
detur q nō te
neat ſnia: ut. C
quō ⁊ qñ iu
dex ea q̄. ⁊ hoc
ideꝫ videꝛ: ar.
ↄ. C. quō ⁊ qñ
iudex ceſſante
y Per appel
lationem. Nā
⁊ ↄtumax non
auditur appel
lanſ: ut. ij. q. vi
item ſunt quo
rum. ſed eſt ar
ↄ. iij. q. ix. reue
ra. ex de ſentē.
ex. p tuas.
z Ex euāge
lica. nam pr̄fa
milias bis mi
ſit ſeruos ſuoſ
tio filiū ad in
uitatos. uel lo
qtur de euan
gelica denūcia
tiōe.
⁊ Iudicium
pōt itelligi de
infamato: qui
ſe noluit ex
purgare vnde
ꝓpꝛ h erat de
ponēd⁹: ut. xx
x. diſ. c. vlti. in
fi. uel itelligas
iſtud de ſnia
ex. ⁊ nō ō diſ
finitiua: qꝛ illa
ñ ferꝛ: niſi litī.
ↄte. qliter aūt

in crib⁹ ferēda ſit nō
ni. iij. q. ix. i ſūma. io.
a De illis. non di
cit iudas apl's
b Ad ſcie. hoc vult
dicē q hētici ⁊ hypo
crite ab eccl'a ſūt ſegre
gati: nec ſpm̄ ſcm̄ hñt
lꝫ hēant dona ſpūs ſā
cti i. ſciam ⁊ fortitudi
nem.
c In eccl'a. j. de con.
di. iiij. eſt vnitas. ↄ. ſed
ſbi eccle nomē largius
ſumiꝛ: ut cōprehēdat
bonos ⁊ malos. ad h
facit. xi. q. iij. audi. ⁊
meli⁹. c. nolite.
d Certū ē. anathe
matizat⁹. ſ. iu
ſte. Nā quo ad deum
eq̄ ſepaꝛ qs a deo per
peccatū: ſicut p excōi
cationē.
e Sepationeꝫ. ō. iij. q
iiij. engeltrudā.
f In epl'a. vide.
g Si igiꝛ michael
diabolo. cū ↄtē
debāt de corpe moyſi
h Blaſphemie. cui ñ
aliud dixit: qꝫ hoc ipe
ret tibi de⁹. Sꝫ vnde
hoc hūit apl's ignoraꝛ
i Pplo. illi q ſerua
ret legē dei.
k Altero. i. gebal.
l Heliel. in ꝓx. c. vo
cat eūdē mōte gebal.
m Maledicat. ñ ſer
uantib⁹.
n Cum ergo. ꝓ
poſiti. i. varijs
modis ſeruabaꝛ lex. q
dam ſeruāt cā amore
iuſticie. qdā timore pe
ne.
o Ad ſalutem. ſicut
paulus. ō. ꝓx. q. i i. qs
nos. tñ q̄diu ſeruitus
timor ē in hoīe nō ſal
uaꝛ: ut. ō. ꝓxi. q. vi. §.
ex his.
p Maloꝝ. idē dꝛ in
deuteronomio.
q Sed q. pme. ſ. frater
no odio uel peccato
ade. io.

r. ¶ Chanaan. ipſi chā non maledixit ſʒ filio eius: ut oſtenderet ꝙ primi mot⁹ non eēnt puniendi ſed ipſi ſecūdi. uel īō qꝛ magis terrēt parētes i penā filioꝝ ꝙʒ i ppria: ut. ff. qō me. cā iſti qdē. §. vlti.
f. ¶ Si āgelus. hoc expoſitū eſt. ſ. xi. q. iij. ſi is q preeſt.
t ¶ Diſtinguenduʒ eſt. Qui ex ptinacia maledicit puniē: ut ex̄ ō cle. male. c. i. Qui ex temeritate uel leuitate mēē veniaʒ: ut. ij. q. iij. ſiqs iratus. §. i. ⁊. §. notandum. talis enim venialiter peccat: ut. xxv. di §. alias in fi. Qui ex inſania miſeratōe dign⁹ eſt: ut. C. ſiquis impa. maledi. l. vnica.
u Quam ſācti viri. vltionis. ſ. xlv. di. c. vera iuſticia. ſ. lxxxvi. di. odio.
x ¶ Subtile. ar. ꝙ ſubtilitas ē in canonibus cōſideranda: ar. ij. q. i. in primis. ar. ꝯ ex̄ de app. dilecti. ⁊ iſti. de fideicō. hēdi. §. ſed qꝛ. vbi dī ꝙ ſubtilitas pniciosa eſt i legibus: ⁊ ſimplicitas ē amica veritatis. io.
y Apoſtolice. exēplo. q tradit corinthiū ſathane.
z ¶ Errātiū. i fide. io.
⁊ Tam ſacerdotes. fideles. i. plati. ſic non ē hic: ar. ꝙ iſtud ſi peccauerit ⁊c̄. ſpectet ad oēs.
ꝯ ¶ Separent. ergo ſacerdotes hn̄t officiuʒ excōicandi: ut. ij. q. i. nemo eps.
a De excōicatōis articulo. gradus. qꝛ ſub piculo gradus honoris ſui excōicauerat eū. uel ſm gradū honoris ſui vocauerat ipm. Nā alit̄ vocādi ſūt maiores alit̄ minores. uel qꝛ gradatim vocauerat ipm in vltimo pemptorio.
b Reſecande ſunt. Ronis. xlv. diſ. ſʒ illud.
c ¶ Totū. totuʒ dicit ⁊ non tm̄ alexandriā eccleſiā itellexit: ut. i. q. i. manifeſtū. uel dic totū qꝛ eius ſequaces erāt p totū orbē.

nō inueniens fructuʒ in ea ſua maledictiōe ppetua ſterilitate ipſam dānauit. Itē noe cuʒ uerenda ſua a cham deriſa cognoſceret: filium eius chanaan[r] maledicēs dixit: maledictus chanaan ſit ſu⁹ frīʒ ſuoꝝ. Iſaac cū benediceret iacob filio ſuo ait: q maledixerit tibi ſit ille maledictus: ⁊ q benedixerit tibi benedictione repleat. Item ſicut i libro numeroꝝ legit̄: moyſes ex precepto dei. xij. tribus filiorum iſrael i duas ptes diuiſit: et ſex tribubus iuſſit: ut iuxta mōtē gebal incedētes maledictōnē trāſgredientiū legē uociferarēt. Alijs precepit iuxta aliū mōteʒ incedentes benedictiones obſuantiuʒ exclamarēt. In nouo ēt teſtamēto petr⁹ apl's legit̄ ſimōi maledixiſſe cū ait: pecunia tua tecū ſit i pditione. paul⁹ quoqʒ q dixerat: bn̄dicite ⁊ nolite maledicē: fornicatorē corithiū iuſſit excōicari. Item i alia epl'a ait: ſiquis ñ fuerit ſecutus doctrinaʒ dn̄i nr̄i ieſu chriſti: ſit anathēa maranathā. Item galathis: ſi angel⁹[s] de celo ueniens aliud uobis euangelizauerit: anathema ſit. Diſtinguēdū[t] ē ergo inter maledictū qō phibet̄ ⁊ maledictū: qō a dn̄o ⁊ ſanctiſſimis uiris rōnabiliter pfert̄. Maledictum qō phibetur eſt illud qō procedit ex uoto ultionis ⁊ odio pſeqn̄tis non ex amore iuſticie. maledictū uō quo ſancti maledicūt: eſt illud qō pcedit ex amore iuſticie nō ex liuore uindicte. Unde gregori⁹ ait in moralibus libro tertio.

Sancti uiri nō ex uoto ultionis: ſʒ amore iuſticie aliq̄ maledicunt

Quam[u] ſancti uiri maledictiōis ſn̄iam pferunt: non i hanc ex uoto ultiōis: ſed ex iuſticie examine prūpūt: int⁹ ſbtile[x] iudicium reſpiciunt: ⁊ mala foris ſurgentia q̄ maledictiōe ferire debeat cognoſcunt: ⁊ eo maledicto ñ peccant i quo ab eterno iudice ñ diſcordāt. Iteʒ ſcriptura ſacra duobus modis maledictū memorat: aliud uidelʒ qō approbat aliud qō dānat. Alit̄ eniʒ maledictū profertur iudicio iuſticie: ut i ipō primo peccāte platuʒ ē: cū audiuit maledicta terra i opere tuo ⁊c̄. ⁊ ſicut abrae dicitur: maledicam maledicētib⁹ tibi. aliter uero profertur maledictū qō non iudicio iuſticie: ſʒ liuore uindicte punit̄: a quo uoce pauli predicantiſ ceſſare admonemur q ait benedicite nolite maledicere. Item pelagius papa anglio epo

Errātes ⁊ i errorē mittētes excōicentur.

Apoſtolice[y] auctis exēplo dicimus errātiū[z] ⁊ in erroreʒ mittentiū ſpūs tradendos eſſe ſathane: ut blaſphemare dediſcant. Item anacletus papa.

Delinquētes corrigant̄ a ſacerdotibus: icorrigibiles iuēti excōicēt̄

Tam[⁊] ſacerdotes q̄ꝫ reliqui fideles oēs ſummā debēt hr̄e curā de his qui pereūt: q̄ten⁹ eoꝝ redargutione corrigantur a peccatis: aut ſi icorrigibiles appuerit: ab eccl'a ſepent̄[ꝯ]. Itē greg. pa.

Secūda uel ētia admonitiōe interpoſita excōicatiōis ſn̄ia pcedat.

De[a] excōicatiōis articulo: que tn̄ interpoſita conditione gradus iā ut ita dicā ſecūdo uel ētio ex neceſſitate ſubiūcta ē: btitudo ueſtra imerito querit̄: cuʒ paulus apl's dicat: in pmptu habētes ulciſci oēm iobediētiā. Itē hier.

Mali ab eccleſia ſūt eliminandi.

Reſecāde[b] ſūt putride carnes ⁊ ſcabioſa ouis a caulis repellenda: ne tota domus maſſa corpus ⁊ pecora ardeant: corrūpant̄ putreſcant itereant. Arri⁹ i alexādria una ſcintilla fuit: ſed qm̄ nō ſtatim opp̄ſus ē: p totū[c] orbē eius flāma ppl'ata ē. Item aug⁹.

Pro diuerſitate culparuʒ ſubditi a prepoſitis corripiantur.

Corripiant̄[d] itaqʒ a prepoſitis ſuis ſubditi correctionibus dō charitate uenientib⁹ p culparum diuerſitate diuerſis uel minorib⁹ uel amplioribus: qꝛ ⁊ ipſa q̄ dam natio noiatur: quaʒ facit epāle iudicium: q̄ pena in eccl'ia nulla maior[e] ē: pōt ſi de⁹ uoluerit i correptionem ſaluberrimaʒ cedere atqʒ pficere. neqʒ eni ſcim⁹ qd cōtingat ſequenti die: aut añ finē uite hui⁹ de aliquo tali deſpandū[f] ē: aut cōtradici deo pōt: ne reſpiciat ⁊ det pniaʒ: ⁊ accepto ſacrificio ſpūs cōtribulati cordiſqʒ ꝯtriti a reatu q̄ꝫ uis iuſte dānationis abſoluat dānatū[g] quē ipſe nō[h] dānat. paſtoris tn̄ necitas hʒ: ne p plures ſerpant dira ꝯtagia: ſepare[i] ab ouib⁹ ſanis morbidā ab illo cui nihil ē ipoſſibile ipa forſitā ſepatōe ſanādā. neſcientes. n. qs ptineat ad pdeſtinatoꝝ nūeꝝ: qs ñ ptineat: ſic affici debem⁹ charitatis affectu: ut oēs uelimus ſaluos fieri. Itē pſpe.

Qui corrigi nolunt excōicatiōis ferro debent abſcindi.

Ecce[k] āt cria quorūlibʒ ſi ipſis crimioſis cōfiteri nolentibus

d Corripiant. epiſcopale: ar. ꝙ excōicatio ſpectet tm̄ ad officiū epāle. Nā mucro epī dī xvi. q. ij. viſis. de hac mā di. xi. ij. q. i. nemo eps.
e ¶ Maior. ſi excōicatio eſt maxima: ergo non dʒ infligi p leuib⁹ crib⁹ ut. ſ. e. q. i. non afferamus in fine. ⁊. xi. q. iij. nemo epōruʒ ⁊. c. epī.
f ¶ Deſpādū ē ī. xxxij. q. ij. ancillaʒ ⁊ de pe. di. vij. nemo.
g ¶ Damnatū ab eccleſia.
h ¶ Non damnat. i. non diſponit dānare eternaliter.
i ¶ Separe. qꝛ talis dānatio medicinalis ē non mortalis: ut. ij. q. i. multi
k Ecce. nolentib⁹: ar. ē hic ꝙ i notorijs reqritur admonitio: ut ar. ſ. e. de illicita. Itē ē hic ar. ꝙ licʒ quis neget crimen: tn̄ dī notorium. Itē ē hic ar. ꝙ ēt ſi i modū exceptionis eſt aliqō crimen pbatū ꝙ ē facta fides ⁊ pōt talis puniri: niſi corrigatur ex hoc qō dicit: vndecunqʒ claruerint. Nā ⁊ iudiciū hereticoꝝ clarificat eccl'am: ut. ſ. e. q. i. ſubdiacon⁹. Ad hoc pōt dici: ꝙ in cā denunciationis loqt̄ vbi qualiſcunqʒ ſn̄ia ſufficit ut dixi. xxij. q. v. hoc videt̄. ⁊. ij. q. i. multi. ⁊ lʒ in cā denunciationis agat̄

ad pniam: tñ ſi noluerit poſtea penitẽ põt puniri. Alij intelligũt de crie notorio.

l Undecũq;. ⁊ eodẽ mõ dicit lex qualiter cũq; cõſtet tutori q ſit tutor ſi ſimplicit dictũ ſit ei piculũ ſpectat ad eũ: ut. ff. de admi. tu. pr. §. vlti. ſic. xxij. q. v hoc videt.

m Patiẽtie. i. q pꝓpter denunciationem noluerit corrigi. ſi intelligas ꝑut alij intelligũt ꝺ notorio crimie: tũc exponas ſi nõ fuit diſpenſatũ cum eis. Nã bene eps cũ talibus põt diſpenſare: ex ꝺ iudi. at ſi cleri ci.

n Putredis h intellige cũ ſine ſcandalo id fieri põt: ut ſ. ꝑx. q. iiij. cũ quiſq;.

o Non diſtricta. adulteriũ. Sꝫ qlit dr cõmittere adulteriũ cũ vxore legitima? Rñ. quia per adulterium reddit eã ſibi illicitã xxxij. q. i. i cõ. ingio in fi.

p P. lxxvij ſ. ĩ. xxxi. q. i. quõ. hoc ibi ſolutum eſt ⁊ expoſitũ.

q Itaq; ⁊ falſos ſ. xxij. q. v. ſi qs ꝯuict. ſ. xxij. q. v. lex ꝺꝫ

r Siquis. paupeꝫ. videt ergo q cauſe oppſſionis pauperuꝫ ſpectãt ad eccleſiã: ut. lxxxvij. di. deſolat

ſ Scripta. ſic xi. q. iij. cure. ij q. i. legum. hic

vndecunq; claruerint: q̃cunq; nõ fuerũt patiẽtie[m] leui medicamẽto ſanata veluti igne quodã pie increpatiõis vrẽda ſũt ⁊ curanda. q ſi nec ſic qdem eq̃nimit ſuſtinẽtiſ ac pie icrepantis medela ꝓceſſerit in eis: q diu portati ⁊ ſalubrit obiurgati corrigi noluerũt: tãq̃ putride corpis ptẽs debẽt ferro excõicationis abſcidi: ne ſicut caro morbis emortua ſi abſciſſa nõ fuerit: ſalutẽ reliq̃ carnis putredis[n] ſue ꝯtagione corrũpit: ita iſti q emẽdare deſpiciũt: ⁊ i ſuo morbo perſiſtũt: ſi morib[us] deprauatis i ſanctoꝝ ſocietate pmãſerit: eos exẽplo ſue ꝑditiõis infĩciãt. Itẽ nicola[us] papa lothario regi.

Excõicãdus ẽ q duas ſimul vxores habere pſumit.

Non[o] nõ diſtricta vltione feriẽdus es: q in duab[us] vxoribus adulteriũ lamech ⁊ flagitium imitat[us] eẽ dignoſceris: qd dñs nõ niſi p[er] lxxvij. generatiões ſuo ſalutifero aduentu deleuit: cum cayn fratricidiũ. vij. generatiõe aqs abolitum fit cathacliſmi. i. diluuij.

Item ex cõcilio agathẽſi.

Falſi teſtes ⁊ hõicide cõione pueñ

Itaq;[q] cẽſuim[us] hõicidas ⁊ falſos teſtes a cõione eccl'iaſtica eẽ ſubmouendos: niſi pñie ſatiſſactiõe crimia admiſſa diluerint.

Item ex cõcilio toletano pmo.

Excõicet potens qui pauperẽ religioſũ ſpoliare pſumit.

Siqs[r] de potentib[us] clericũ aut quelibet paupereꝫ aut religioſum expoliauerit ⁊ mãdauerit eũ ad ſe venire ep[iscop]us vt audiat ⁊ contẽpſerit. inuiceꝫ mox ſcripta[ſ] pcurrant p oẽs epos prouincie ⁊ quoſcunq; adire potuerit: ut excõicat[us] habeat ipẽ: donec obediat ⁊ reddat aliena. Ex dictis gregorij pape.

De eodẽ.

Quiſqs p dolũ manũ ſuã mittit i chriſtũ. i. epm uel pbrm: q2 ſacrilegiũ graue ꝯmittit: ⁊ ſiqs eccl'iam dei vaſtat aut impugnat aut incẽdit: q2 ⁊ hoc grauiſſimũ ẽ ſacrilegiũ: placuit ſcẽ ſynodo vt i pmis oĩa bona ei[us] pſcriptione publicẽt: deide i vno loco. i. i mõaſterio iclusus peniteat oib[us] dieb[us] vite ſue. Itẽ calixt. papa.

Cõione pueñ q romipetas ⁊ pegrinos l mercatores moleſtãe pſũit

Siqs[t] romipetas ⁊ pegrinos ⁊ apłoꝝ limina ⁊ alioruꝫ ſanctoꝝ oratoria viſitãtes capẽ ſeu reb[us] qs ferũt ſpoliare ⁊ mercatores nouis theoloneoꝝ ⁊ pedaticorũ exactiõib[us] moleſtare tẽtauerit donec ſatiſfecerit: cõione careat chriſtiana. Itẽ vrban[us] papa.

Excõicet q oratores eccleſiaꝝ bona eaꝝ pſonas ibi ſeruiẽtes ifeſtare pſumũt.

Paternaꝝ[u] traditionũ exẽplis cõmoniti paſtoralis officij debitũ pſoluẽtes eccl'ias cũ bonis ſuis tam pſonis q̃ poſſeſſiõib[us] clericos videlicet ac mõachos eorũq; conuerſos vel cõmiſſos oratores quoq; cũ ſuis nihilomin[us] reb[us] q̃s ferũt tutos ⁊ ſine moleſtia eſſe ſtatuim[us]. Siqs aũt ꝯtra hoc facẽ ꝑſũpſerit: ⁊ poſtq̃ facin[us] ſuũ recognouerit: ⁊ ifra dieꝝ ſpaciũ. xxx. cõpetẽt[x] ñ emẽdauẽit a limib[us] eccl'e arceat: ⁊ anathẽatis gladio feriatur[y]. Itẽ nicola[us] papa oib[us] epis

Qui oratorib[us] paupib[us] ñ arma ferẽtib[us] i malũ obuiauerit excõicet.

Alij[z] q pegrinos uel oratores cuiuſcũq; ſancti ſiue clericos ſiue mõachos uel femias aut inermes pauperes depdati fuerit: uel bona coꝝ rapuerit uel i malũ eis obuiauerint: anathematis vinculo feriãt: niſi digne emẽdauerint: pax uõ illa quaꝫ treugam dei dicim[us] fideliẽ obſeruet: ſicut ab archiepis epis vniuſcuiuſq; prouincie ꝯſtituta ẽ. q aũt eã ifregerit excõicationi ſubdat. Quia[z] vero pmo de hẽticis hẽtur: videndũ ẽ qd interſit int ſciſma ⁊ hereſim: ⁊ q ſint heretici ⁊ quot ſint hẽticoꝝ ſecte. Differẽtiã aũt int ſciſma ⁊ hẽſim hieronym[us] in epiſtola ad galathas aſſignat dicens.

Sciſmatici ⁊ hẽtici differre dicũt

Inter[a] hẽſim ⁊ ſciſma hoc eẽ arbitror q hereſis puerſum dogma hẽat. ſciſma p[ro]pt epalem deceſſionẽ ab eccl'a parit ſeparatur. qd equidẽ in pncipio aliq̃ ex parte intelligi põt diuerſuꝫ. Ceteꝝ nullum ſciſma ẽ: niſi ſibi aliquaꝫ hereſim ꝯfingat ut recte ab eccl'a receſſiſſe uideat. Unde aũt hẽſis dicat: i eadẽ ep'la hier. diffinit dicẽs.

Unde hereſis dicat.

Heresis grece ab electione dr. q. ſ. eam ſibi unuſq̃ſq; eligat diſciplinã quã putat eẽ meliorem q̃cunq; igĩ aliter ſcripturã intelligit q̃ ſẽſus ſpũs. ſ. flagitat: a quo ſcripta ẽ: lꝫ ab eccl'a nõ receſſerit: tñ heretic[us] appellari põt: ⁊ de carnis opib[us] ẽ eligẽs que peiora ſũt. Qui uõ ꝑpe dicant heretici auguſtin[us] oſtendens ait.

Qui pprie dicant heretici.

videt q ſtatim p[ost] citationẽ pmã aliqs poſſit excõicari.

t Siquis romipetas ⁊ pegrinos. ſic ex de treu. ⁊ pa. inouam[us]. Solus eni pnceps põt inducẽ noua vectigalia: ut ibi dr. ⁊ ff. de pu. ⁊ vecti. l. vectigalia. ⁊ talis q inducit noua vectigalia uel de portat uel capite punitur. Nã incidit. in. l. iuli. de vi pu. ut. ff. ad. l. iul. de vi pu. l. vltima.

u Paternaꝝ. xxxar. q ſufficit ſi pẽpto: ſũ ſit edictũ. xxx. dierũ: ut. iij. q. v. c. i.

x Cõpetenter. ñ intelligaſ imoderate ſicut curiales exponũt. ſed cõpetẽter. i. iuſte ſic exponitur ex de app. reprehenſibilis. ff. de iudi. ſi debitori. io.

y Feriat. ergo nõdũ erat ꝓmulgatũ. xvij. q. iiij. ſiqs ſuadẽte ⁊c.

z Alij q. archiepiſ ergo illi pñt inducẽ treugã: ut ex de treu. ⁊ pa. c. i.

z Quia vo. hẽſim. vario mõ dr hẽtic[us]. Uno mõ quicũq; ẽ dubi[us] i fide ifidelis ẽ: ut ex de hẽ. dubi[us]. Secũdo dicit hẽtic[us] oĩs ſimõiac[us] ut. i. q. i. qſqs. Tertio oĩs pciſus ab eccl'a ꝫ q excõicat[us] dr hẽtic[us]: ut. iiij. q. i. c. ij. Quarto mõ oĩs q male intpretat ſacrã ſcripturã: ut ĩ. e. hẽſis. Quinto mõ q nouã opinionẽ inuenit: ut. ĩ. e. hẽtic[us]. Sexto mõ q vult auferre pꝛiuilegiũ romãe eccl'ie ut. xxij. di. oẽs. Septimo q tranſgredit pcepta ſe. ap. ut. ſ. xix. di. nulli. Itẽ q̃nq; large dr hẽtic[us] oĩs q ñ tenet articulos fidei. ⁊ ſm h iudei ⁊ gẽtiles ſt hẽtici. ⁊ ſm hoc ñ oĩs hẽticus ẽ excõicat[us]. Stricte ſumit hẽtic[us] oĩs q remot[us] ẽ ab eccl'ia: q2 errat i fide. ⁊ ſm hoc oĩs hẽtic[us] eſt excõicatus: ut ex de heret. ad abolendã.

a Inter hereſim ⁊ ſciſma. põt dici q h ſit dr̃ia int hẽſiꝫ ⁊ ſciſma: q ẽ int diſpoſitionẽ ⁊ hitũ. pmo. n. dicit ſciſma: ſed cum p[ost] tempus ptinaciter

adheſerūt ſue ſecte: dr̄ hereſis. ul' alit̄ dicas φ oīs hereticꝰ ſit ſciſmaticus ſꝫ nō cōuertitur. ⁊ ſic eſt illa dr̄ia que ē int̄ ſpeciē ⁊ genus.

a Hereſis. ſcriptu rā. ꝰ. xxxvij. di. relatum.

b Hereticus.

c Dixit apl's. pꝰ zᵃᵐ hic dicit hereticos pꝰ zᵃᵐ admonitōnē uitādos: ut. ſ. xx. q. v. non uos. alibi ſemel. ſ. e. q. i. qꝛ dn̄s i ſi ad hoc pōt dici: φ h̄eticū dānatū pꝰ unicā admonitionem uitabimꝰ i ſecretis fidei nō e ne eū pitiorem reddamꝰ: ut. xliij. di. in mandatis. xi. q. iij. nolite. Sed ꝗtū ad monitōnē faciendā poſſumus ei cōicare quocienſcū φ uiſū fuerit: ſed h̄etico nōdū dānato poſſumus explicare ſecreta fidei ſepiꝰ ipſū corrigendo.

e Pertinaci. lꝫ ergo teneat aliqs ea q̄ ſunt ꝫ fidē: dūmodo patꝰ ſit corrigi nō ē h̄ndus h̄eticus: ut. ſ. e. ſciſma i principio ⁊ c. hec eſt.

f Quid aūt. doctoribꝰ. ſ. xxxvij. di. relatum.

g Ad ſemetipſos. qꝺ eē non dꝫ: ex̄ de pſt. ne innitaris.

h Qui i eccl'ia.

i Qui alioꝝ defendit. tal' eniꝫ h̄eticus dr̄: ut ex̄. e. ſicut.

k Dānabilioꝛ. nō φ plus punit̄ ꝯſulēs ꝗ̄ faciēs ut. ſ. xx. q. v. cū homo.

l Preparat. ſig ſcalā ul' ferꝛ ul' aliud auxiliū pſtāt furi: tenet̄ furti: ut. ff. ð fur. ſi pignore. §. penulti.

m Transferūt. q ſacerdotes. nō ꝫ. teſtimoniū ſacerdotis ⁊ illud qꝺ uidit digne ſacerdotē penitētē: ut de pe. di. i. m̄ſurā. al's preſumit̄ ꝑeis: ut. xi. q. iij. abſit.

n Illud ſane. oculus. i. familiaris alicuius.

o Abijciēda. hoc intell'as de penitꝰ icorrigibilibꝰ ne ſit ꝫ. ſ. xx. q. v. cū homo.

p Clericꝰ. orādū ē. de ꝓ. di. i. eps

Hereticusᵃ ē q alicuius tpalis cōmodi ⁊ maxīe uane glorie principatuſφ ſui gr̄a falſas ac nouas opiniōes uel gignit uel ſeq̄t. Ille aūt q hꝰ mōi hoībꝰ credit: imaginatōe q̄dā ueritatis illuſꝰ ē. Idē.

Nō ſūt heretici q nō ſua audacia ſed aliena ſeducūt̄ in erroꝛe.

Dixitᶜ apl's: h̄eticū hoiem poſt ꝑmā ⁊ ſecūdā correctionē deuita: quia ſubuerſus ē huiuſmōi ⁊ peccat i ſemetipſo dānatꝰ. Sed q ſniam ſuā ꝗuis falſā atφ ꝑuerſaꝫ nulla pertinaciᵉ animoſitate defendūt: ꝑſertim quā nō audacia ſue ꝑſūptionis pepeᵣint: ſed a ſeductis atφ i erroꝛē lapſis parētibus acceperūt: q̄rūt aūt cauta ſolicitudine ueritatē corrigi parati cuꝫ inuenerit neꝗ̄ ſūt inter h̄eticos ꝺputādi

Idē leo pa.

Magri erroꝛis exiſtūt: q ueritatis diſciplinā ꝯtēnūt

Quidᶠ aūt iniquus ē ꝗ̄ ipia ſapere ⁊ ſapiētioꝛibꝰ doctioꝛibus nō credē: ſed in hanc inſipientiā cadūt: quicūφ ad cognoſcendam ueritatē aliquo ipedīūt obſcuro: non ad ꝓpheticas uoces: nō apl'icas lr̄as: nō euāgelicas auctes: ſꝫ adᵍ ſemetipſos recurrūt. Et iō magiſtri erroꝛis exiſtunt: quia ueritatis diſcipuli nō fuerūt. Itē au guſtinus contra manicheos.

Heretici ſunt qui quod praue ſapiunt contumaciter defendūt.

Quiʰ in eccl'ia chꝛiſti moꝛbiduꝫ aliquid prauūφ quid ſapiunt ſi correcti ut ſanū rectūφ ſapiant reſiſtūt contumaciter: ſuaφ peſtifera ⁊ moꝛtifera dogmata emēdare nolunt ſed defenſare pſiſtunt: heretici ſūt. Itē urbanꝰ papa.

Errante dānabilioꝛ eſt q eius defendit errorem.

Quiⁱ alioꝝ defendit erroꝛē: mł̄to āplꝰ dānabilioꝛᵏ ē illiſ q errāt: qꝛ n̄ ſolū errat: ſꝫ ēt alijs offēdicula erroꝛis ꝑparatˡ ⁊ cōfirmat. unde qꝛ mgr̄ erroꝛis ē: nō tm̄ h̄eticus: ſꝫ ēt hereſiarcha dicēdꝰ eſt. Item hieronymꝰ.

Qui mēdacio ueritatē imutāt, patrū terminos trāſferre ꝓbant̄.

Transferūtᵐ ꝑncipes iude terminos quos poſuerunt pr̄es eoꝝ: q̄n imutant mēdacio ueritatē: ⁊ aliud p̄dicant ꝗ̄ ab apl'iſ acceperunt. Idē de h̄eticis manifeſtꝰ eſt ſenſus: φ ſophiſmatibꝰ ſuis ⁊ arte dialectica ſepe opprimant eccl'iaſticos. Idē: ueteres ſcrutāſ hiſtoꝛias iuenire n̄ poſſū aliquos alios ſcidiſſe eccleſiam ⁊ de domo dn̄i pplos ſeduxiſſe p̄ter eos qui

ſacerdotes a deo poſiti fuerant ⁊ ꝓphete. i. ſpeculatores. Iſti ergo uerſūt̄ i laqꝫ toꝛtuoſū i oībꝰ locis ponētes ſcādalū. Itē leo papa

Abijciantur qui aduerſarioꝛum conueniunt prauitati.

Illudⁿ ſane plurimū mihi diſplicere ſignifico: φ iuriſdictionis tue clerici quidā eſſe dicunt̄: q aduerſarioꝝ ꝯueniant prauitati ⁊ ueſāie uaſis miſicoꝛdie uaſa miſceant̄. quibꝰ ineſtigādis ⁊ ſeueritate congrua coercendis dꝫ diligētia tua uigilāter iſiſtere: ita ut his quibus ꝓdeſſe non poterit correctio nō parcat abſciſio. Dꝫ eteniꝫ uos euāgelici meminiſſe mādati: qꝺ ab ipſa ueritate p̄cipitur: ut ſi nos oculus aut pes aut dextera ſcandalizauerit manus: a compage coꝛpoꝛisⁱ auferatur: qꝛ meliꝰ ſit his in ſeculo carere mēbꝛis ꝗ̄ cuꝫ ipſis in eterna ſupplicia ire. Naꝫ ſuperfluo extra eccl'iam poſitis reſiſtimus: ſi ab his q intꝰ ſūt in eis quos decipiunt uulneramur. abijciendaᵒ ꝓrſus peſtifera hec a ſacēdotali uigoꝛe patiētia eſt: que ſibimet peccatis alioꝝ p̄cēdo nō p̄cit Itē ex ꝯcilio carthaginēſi q̄rto.

Et ſodalitates ⁊ conuiuia hereticorū clerici uitare debent.

Clericᵖ hereticoꝝ aut ſciſmaticoꝛuꝫ tā cōuiuia ꝗ̄ ſodalitates euitet. equaliter eoꝝ ꝯuenticula nō eccl'a ſed conciliabula appellanda ſūt: cū eis neφ orandū eſt: neφ pſallēdū. Itē gelaſiꝰ papa.

Canonū obſeruatores cuꝫ hereticis nullū debent inire certamē.

Quūᵠ quibus erat ſynodus in eūda catholici pontifices fuerant undiφ iā depulſi: ſoli remanſerant ſocij pfidoꝝ: cū quibus nec iā licebat h̄re ꝯuētum dicēte pſal. non ſedi cū ꝯſilio uanitatis: ⁊ cuꝫ iniq̄ gerentibꝰ n̄ itroibo. nec eccl'iaſtici moꝛis ē: cū his qui pollutam h̄nt cōionem ꝑmixtāφ cum perfidis miſceri ꝯſilium. Recte igr̄ per chalcedonenſis ſynodi foꝛmā huiuſmōi preuaricatio repulſa ē potius ꝗ̄ ad cōſilium uocata: φ nec opus erat poſt ꝑmā ſynoduꝫ: nec cū talibus h̄re licebat. Idē. Canonū magr̄is atφ cuſtodibus: nullū nobis fas eſt inire certamenʳ cū hominibus communionis aliene. Itē ex epiſtola urbani pape.

Non contradicit ſed potius obedit euāgelio qui malos excōicat.

Notandū eſt: φ quidaꝫ dicūt contra euangelicam parabolaꝫ nos fecere: ubi de ziꝫanijs nō

nll'm ꝫ. io.

q Quūm quibus. Acacius: acaciꝰ conſtātiopol. patriarcha excōicauit ātiochenū ⁊ alexandrinū qꝛ non recipiebant ſtatuta q̄ ipe fecerat. ꝓpt̄ hoc papa excōicauit eū ⁊ ð hoc ꝯqſtꝰ eſt acaciꝰ: φ ſine ſynodo excōicauit eū. papa uero dixit: φ ſynodꝰ congregari n̄ dbuit: tū qꝛ n̄ erāt ibi catholici epi cum qbus poſſet h̄ri ſynodꝰ: tū qꝛ icidit ipe in hereſim iā dānatā unō n̄ fuit opꝰ nouo ꝯſilio.

r Certamen. ergo cū h̄eticī non ē diſputādum: nec cuꝫ aliquo de fide ē diſputādū: ex̄ de h̄eti. c. ſ. ut. C. de ſū. tri l. nemo. ſꝫ ad hoc pōt diſputare cuꝫ eis: ut cōicet̄ nō ut i dubium reuocent fidē nr̄aꝫ io.

s Notandum. ſ. xxiij. q. iij. recedite ⁊ c. ecce.

r. Diſciplina. medicinalis aīe eſt excōicatio ut.ij.q.i.multi

u D Eus.ꝑmittit ſicut utile ē de mones eē ꝓpt̄ malos:ut.xxiij.q.v.qui malos.ſic.i.q.iij. ſaluator in ꝑn cipio.⁊.xxvi. q.v.nec mirū.

x Cognoſcē lxxxv.di.archi diaconū.

y Maledicēdi.xxvij.q. i.nec aliqua.

eradicandis dn̄s precepit cuz ali
quos excōicatione dignos excōi
cationi ſbijcimus.⁊ aiunt ēt ſan
ctuz auguſtinū hoc ꝯtradicere in
illo loco ubi ait:q2 non ē preciden
da unitas: ferēdi ſūt mali nō abij
ciēdi. Quibus hic primū rn̄dēdū
ē:ſi heretici ⁊ mali hōies excōicā
di nō ſūt:quare ⁊ ipe auguſtinus
cum ſāctis legatis romane eccl'ie
⁊ cuz ſātis epis ſuis pelagium ⁊
celeſtinū nouā hereſim i ſanctam
dei eccl'iam introducētes excōica
uit ⁊ ab eccl'ia dei ſeparauit:quar̄
ipſos donatiſtas cōtra quos iſta
⁊ multa his ſil'ia loquūt̄ tam ipe
q̄ȝ ōis eccl'ia dei excōicatos hūit:
⁊ niſi prius penituiſſēt ⁊ ꝑ manꝰ
ipoſitionem reconciliati eēnt: eis
nequaq̄ȝ cōicabat: Idē ipe dn̄s q
hoc parabolice hic enarrat: aper
te alibi excōicationē fieri iubet di
cēs:frat̄ q corripit̄ ab eccl'a ⁊ non
obedit: ſit tibi etnicꝰ ⁊ publicanꝰ:
unde apparȝ liqdo aliđ eē excōica
tōez aliđ eradicatōez:q eniȝ excōi
cat̄ ut apl's ait:ad hoc excōicat̄ ut
ſpūs eiꝰ ſaluꝰ fiat i die dn̄i.diſcipli
na eni ē excōicatio ⁊ non eradica
tio:niſi forte ex cōtēptu ⁊ ſupbia
excommunicati ꝑueniat. Unđ
auguſtinus in libro numeri.

Diuina maledictio meritum ma
ledicti deſignat.

DEus qbꝰ maledicit:merituȝ
eius deſignat cui maledicit̄:
⁊ ſn̄iaȝ uerā ꝓmit: utpote quem
n̄ fallit neq̄ȝ qualitas peccati neq̄ȝ
peccantis affectꝰ.homo q2 hoc n̄
pōt ſcire:neq̄ȝ eni ꝓpoſitū mētez
q̄ȝ alterius alius uidē pōt aut co
gnoſcere:iccirco ēt ſi iudicātis ul'
ſn̄iam ꝑmentis ituitu ꝓferat ma
ledictū non pōt eē maledicēdicꝰ ā
ubi ignoratur peccātis affectus:
maxime cū humanū iudiciuȝ tūc
ſciat maledicta ꝓferre:cū forte cō
uicijs aut iiurijs ꝓuocat̄.qđ uiciū
uolēs r̄ſecare apl's:ne maledicta
maledictis ⁊ cōuicia cōuicijs pro
uocemus:mandatū neceſſarium
ponit:ut bn̄dicamus: quo conui
ciandi uicium reſecet̄:non quo iu
dicandi ueritas q̄ hōies latet:⁊ ꝑ
nūciandi auc̄tas perimat̄. SEc
te uero hēticoꝝ quot ſint ⁊ unde
nomia accepint:iſido.viij.li. ety
mologiaꝝ.c.v.determiat dicēs.

Quot ſunt ſecte hereticorum.

QUidā aūt heretici q de eccl'ia
receſſerunt ex noīe ſuorū au
ctoꝝ nuncupant̄:quidaȝ uero ex
cauſis q̄s eligentes inſtituerunt.
SImoniaci a ſimone dicti magi
ce diſcipline ꝑito: cui petrꝰ in acti
bus apl'orū maledixit:ꝓ eo q ab
apl'is ſpūs ſancti gratiaȝ pecunia
emere uoluiſſȝ.hi dicūt creaturā
non a deo eē:ſed a uirtute quadā
ſuperne creature. MEnandriani
a menandro mago diſcipulo ſimo
nis nūcupati: qui mūdū nō a deo
creatū ſed ab angelis factum aſſe
ruit. BAſilidiani a baſilide appel
lati:q int̄ reliq̄s blaſphemias paſ
ſuȝ ieſum abnegauit. NIcolaite
dicti a nicolao diacono eccl'ie hie
roſolymoꝝ:qui cū ſtephano ⁊ ce
teris ꝯſtitutus ē a petro.q ꝓpter
pulchritudinē relinquēs uxorem
dixit:ut q uellet ea uteret̄.uerſa ē
i ſtuprum talis ꝯſuetudo:ut iuicē
coniugia cōmutarent̄:quos iohā
nes in apocalypſi ſua improbat
dicens:ſȝ hoc habes:q odiſti fc̄a
nicoliataꝝ q̄ ⁊ ego odi. GNoſtici
ꝓpter excellentiā ſcie ſe ita appel
lari uoluerunt.aiam naturaȝ dei
eē dicūt: bonū ⁊ malū deuȝ ſuis
dogmatibꝰ figūt. CArpocratiāi
a carpocrate quodā uocntur:q di
xit chriſtuȝ hoiem fuiſſe tm̄:⁊ de
utroq̄ȝ ſexu ꝓgenitū. CHerintia
ni a cherinto quodam nuncpati.
hi int̄ cetera circūciſiōez obſeruāt
mille annos poſt reſurrectionē i
uoluptate carnis futuros p̄dicāt
unde ⁊ grece ciliaſte latine micilia
ſte.ſūt appellati. NAzarei dicti:
q2 dū chriſtum q a uico nazareuſ
ē appellatus filiū dei licȝ ꝯfiteat̄:
oia ueteris tamē legis cuſtodiunt
OPhite a colubro noiati ſunt.co
luber eni grece ophi dr̄.colūt eni
ſerpentē dicētes ipſū in paradiſo
induxiſſe uirtutis cognitionem.
VAlentiniani a ualentiniano quo
dā platōico ſectatore uocati : qui
eonas.i.ſcelera quedā i originem
dei creatoris induxit:chriſtū quo
q̄ȝ de uirgine nihil corporiſ aſſum
pſiſſe:ſed ꝑ eaȝ quaſi ꝑ fiſtulā trā
ſiſſe aſſeruit. APellite quorū au
ctor appelles p̄nceps fuit : q crea
torē angelū neſcio quē glorioſum
ſupiorii dei faciēs deū legis iſrael
illū igneuȝ affirmans q dixit chri
ſtū n̄ i ueritate deū:ſȝ hoiem i fan
taſia apparuiſſe. ARchonciati
a p̄ncipibꝰ appellāt̄:q2 uniuerſita
tem quā deus cōdidit:opa eſſe ar
changeloꝝ defēdūt. ADamiani
uocant̄:q2 ade imitentur nudita
tē.unde ⁊ nudi orāt ⁊ nudi int̄ ſe
mares ⁊ feie cōueniunt. CAiani
ꝓinde ſt̄ appellati:qm̄ caim ado
rant. SEchiani nomē accepunt
a filio ade:q uocatꝰ ē ſech dicētes

eū eſſe chriſtū. Melchiſedechiāi
uocati ꝓ eo ꝙ melchiſedech ſacer
dotē dñi non hoīem fuiſſe ſed uir
tutē dei eſſe arbitrāt̄. Angelici
uocati: q2 angelos colunt. Apo
ſtolici hoc ſibi nomē iō ſūpſerūt:
ꝙ nihil poſſidētes ꝓpꝛium nequaꝗ̄
recipiant illos q aliquo in hoc mū
do utunt̄. Cerdomani a cerdo
ne nuncupati: q duo aſſeruit ꝯtra
ria ꝑncipia. Martioniſte a mar
tione ſtoico philoſopho appellati
qui cerdonis dogma ſecutus alte
rum bonū alterum iuſtū deū aſſe
ruit tanꝗ̄ duo ꝑncipia creationis
⁊ bonitatis. Artaterite ab obla
tione uocati. panē eni ⁊ caſeū offe
runt dicentes a pꝛimiſ hoībus ob
lationē a fructibuſ terre ⁊ a fructi
bus ouiū fuiſſe celebꝛatā. Aqua
rij appellati eo ꝙ aquā ſolam offe
runt in calice ſacri. Seueriani a
ſeuero exoꝛti uinū nō bibūt. uetuſ
teſtamentū ⁊ reſurrectionē nō re
cipiunt. Taciani a taciano uoca
ti: qui eucratici dicti: q2 carnē abo
minantur. Alogij uocant̄ tanꝗ̄
ſine uerbo. logos eni grece latine
uerbū dr̄. deū eni uerbum nō cre
dunt: reſpuētes iohānis euāgeliū
⁊ apocalypſim. Cathaphꝛygijs
nomen ꝓuincie phꝛygia dedit: q2
ibi extiterunt. auctoꝛes eoꝝ mon
tan⁹ pꝛiſca ⁊ maximilla fuerūt. hi
aduētū ſpūs ſancti nō in aplos ſ3
in ſe traditū aſſerūt. Arthoꝛee
ꝓ mūdicia ita ſe noīauerūt. gloriā
tes eni de ſuis meritis negāt peni
tentibus ueniā peccatoꝝ. uiduas
ſi nupſerint tanꝗ̄ adulteraſ dam
nant. mūdioꝛes ſe ceteris ꝑdicāt.
q nomē ſuū ſi cognoſcere uellent:
mundanos ſe potius ꝗ̄ mundos
uocarēt. Paulani a paulo ſamo
tano exoꝛti ſūt: qui dixit non ſꝑ fu
iſſe chriſtū: ſed a maria ſūpſiſſe ii
tium. Hermogeniani ab hermo
gene quodā uocati: qui mām non
nām introducens deo non nature
eam cōparauit: matrēq; elemēto
rum ideā aſſeruit: quos aplus im
pꝛobat elemētis ſeruiētes. Mani
chei a quodā perſa extiterunt: qui
uocatus ē manes. hic duas nās ⁊
duas ſubſtātias introduxit. i. bo
nā ⁊ malā ⁊ aīas ex deo quaſi ex
aliquo fonte manare aſſeruit. Te
ſtamentū uetus reſpuūt: nouū ex
ꝑte recipiūt. Antropomoꝛphi
te dicti pꝛo eo ꝙ ſimplicitate ruſti
ca deū hr̄e humana mēbꝛa: que in
diuinis libꝛis ſcripta ſūt arbitran
tur. Antropoſ eni grece latine ho
mo interꝑtat̄. ignoꝛantes uocem
dñi q ait: ſpūs ē deus: incoꝛpoꝛe⁹
ē eni. nec eni mēbꝛis diſtinguitur
nec coꝛpoꝛis mole cēſetur. Era
clite ab eraclio auctoꝛe exoꝛti mo
nachos tm̄ recipiūt cōiugia reſpu
unt: regna celoꝝ paruulos hr̄e nō
credūt. Nouatiani a nouato ro
me urbis pꝛeſbytero exoꝛti q ad
uerſus coꝛnelium cathedrā ſacer
dotalē conat⁹ inuadere hērēſim iſti
tuit: uoluit apoſtatas ſuſcipere ⁊
rebaptizans baptizatoſ. Monta
ni heretici dicti: q2 in tp̄e ꝑſecutio
nis in mōtib⁹ latuerūt. qua occaſi
one ſe a catholice eccl'e coꝛpoꝛe di
uiſerūt. Ebionite ab ebione di
cti ſiue a paupertate. chriſtū enim
ꝑ ꝓuectū ſolū uirū iuſtum putant
effectū. unde cōpetent̄ ebionite ꝓ
paupertate intelligentie appellati
ſunt. hi eni iudei ſunt ⁊ ita tenent
euāgeliū: ut legē carnalit̄ ſeruēt.
aduerſus quos apl's ad galathas
ſcribēs iuehit̄. Fotiniani a foti
niano gallogrecie ſyrinie epō nun
cupati: qui ebionitaꝝ hereſi3 ſuſci
tans aſſeruit chriſtū ex maria per
ioſeph nuptiali coitu fuiſſe conce
ptu3. Aeriani ab aerio quodam
nuncupati: ſicut hi offerri ſacrifici
um pꝛo defūctiſ ſpernūt. Aecla
ni ab aecio ſūt uocati. Idemq; eu
nomiani ab eunomio quodā diale
ctico aecij diſcipulo: ex cui⁹ nomie
magis inotuerūt diſſimilē pr̄i aſ
ſerentes filiū ⁊ filio ſpm̄ ſanctum
dicūt ēt nullū iputari peccatum i
fide manētiū. Origeniani ab oꝛi
gene auctoꝛe exoꝛti ſūt dicētes: ꝙ
n̄ poſſit uidere fili⁹ pr̄em nec ſpūs
ſanct⁹ filium. aīas quoq; in mūdi
ꝑncipio peccaſſe dicūt: ⁊ ꝓ diuerſi
tate peccatoꝝ e celiſ uſq; ad terrā
diuerſa coꝛpoꝛa ꝗ̄ſi uincula meru
iſſe: eaq; cauſa factū ē eē mundū.
Noeticiani a quodā noeto uocati
qui dicebant chriſtū eundem eſſe
⁊ pr̄em ⁊ ſpm̄ ſanctū. ipſamq; tri
nitatē i officioꝝ noībus nō ꝑſonis
accipiūt. Unde ⁊ patripaſſiani uo
cāt̄: q pr̄em paſſū dicūt. Sabelli
ani ab eodē noeto pullulaſſe dicū
tur cui⁹ diſcipulū ꝑhibent fuiſſe ſa
belliū: ex cuius noīe maxime ino
tuerunt. unde ſabelliani uocati ſūt
hi unā ꝑſonam pr̄is ⁊ filij ⁊ ſpūs
ſancti aſtruūt. Ariani ab arrio
alexādrino epō exoꝛti ſūt: qui co
eternū pr̄i filiū non agnoſcens di
uerſas in trinitate ſbās aſſeruit:
ꝯtra illud qđ ait dñs: ego ⁊ pater
unū ſumus. Macedoniani a ma
cedonio epō dicti ſūt negātes deū
eſſe ſpm̄ ſanctū. Apolliariſte ab

apollinare uocati ſũt dicẽtes chri
ſtum corpus tm̃modo ſine aīa aſ
ſũpſiſſe. Anticomarite appella
ti ſũt: eo ꝙ marie uirginitati cõtra
dicũt aſſerẽtes eã poſt chriſtũ na
tũ uiro ſuo fuiſſe cõmixtã. Ge
tangi noīati ſũt tale nomẽ acceperũt
qꝛ gãgios grece uas dr̃. Aſſerunt
eni ſic eẽ ī pr̃e filiũ tãꝗ uas minuſ
infra uas maiꝰ. Patriani a quo
dã pricio nũcupati ſũt: q ſbam hu
mane carnis a diabolo cõditã dicunt.
Colliciani a quodã collicio
noīati: qui dicũt deũ nõ facẽ mala
ꝯtra illud qđ ſcriptũ eſt: ego dñs
creans mala. Floriani a floriano
qui ecõtrario dicũt deũ creaſſe ma
la: ꝯtra hoc qđ ſcriptũ ē: fecit deuſ
omia bona. Donatiſte a donato
quodã aphro nũcupati ſũt: qui de
numidia ueniẽſ totã pene aphricã
ſua pſuaſiõe decepit aſſerẽs mino
rẽ pr̃e filiũ ⁊ minorẽ filio ſpm̃ ſan
ctũ ⁊ rebaptizãs catholicos. Bo
noſiani a bonoſio quodã ep̃o exor
ti ꝓdũt: q chriſtũ dei filiũ adopti
uũ nõ ꝓpriũ aſſeruit. Circũcel
liones dicunt: eo ꝙ agreſtes ſint
quos ſcotopicos uocant ſupradi
cte hẽſis hñtes doctrinã. hi amo
re martyrij ſemetipſoſ perimũt ut
uiolẽt de hac uita diſcedẽtes mar
tyres noientur. Priſcillianiſte a
pſcilliano uocati: q in hiſpania ex
errore gnoſticoꝝ ⁊ manicheoꝝ p
mixtũ dogma cõpoſuit. Lucife
riani a lucifero ſmyrne ep̃o orti: q
ep̃oſ catholicoſ q iſtãti pſecutõe p
fidie arriaõꝝ ꝯſentiẽtes erãt ⁊ po
ſtea correcti ī cathedrã redire ele
gerũt: dãnãtes qđ pus crediderũt
ſiue qđ crediſſe diſſimulauerũt:
quos eccl̃ia catholica matno rece
pit ſinu tãꝗ petꝝ poſt fletũ nega
tionis. hãc illi matris charitatem
ſupbe accipiẽtes: eos recipe nolen
tes ab eccl̃ie cõione receſſerunt. ⁊
cũ ipo lucifero auctore ſuo: q ma
ne oriebat cadẽ meruerunt. Io
uinianiſte a iouiniano quodã mo
nacho dicti: qui nullas nuptaꝝ ⁊
uirginũ eẽ diſtantias: nullũꝗ aſſe
rẽtes int abſtinẽtes ⁊ ſimpliciter
epulãteſ eẽ diſcrimẽ. Eluidiani
ab eluidio nuncupati uel noīati: q
dicũt poſt chriſtũ natũ alios ma
riã filios de uiro ioſeph peperiſſe.
Paterniani itaꝗ a patno quodã
nũcupati: q inferioris corpis par
tes a diabolo factas opinantur.
Arabici nũcupati: eo ꝙ in arabia
exorti ſũt dicentes aīam cũ corpe
mori atꝗ in nouiſſimo utrunꝗ re
ſurgere. Tertulianiſte dicti a ter
tuliano pb̃ro aphrice ꝓuincie ciui
tatis carthaginẽſis: q dicũt aīam
imortalẽ eſſe ſꝫ corporeã pdican
tes: ⁊ aīas peccatoꝝ hoīum poſt
mortẽ ī demones cõuerti putãtes.
Teſſereſcedecate dicti ꝙ. xiiij. lu
na paſcha cũ iudeis obſeruare cõ
tendũt. Nã teſſera. iiij. deca decẽ
ſignificat. Nictageſ a ſomno nũ
cupati ꝙ uigilias noctis reſpuant
ſupſtitionẽ eẽ dicẽtes iura temera
ri diuina: q noctẽ ad requiẽ tribu
it. Pelagiani a pelagio mõacho
exorti. hi liberũ arbitriũ diue gra
tie anteponũt dicẽtes ſufficere uo
lũtatẽ ad iplẽda iuſſa diua. Ne
ſtoriani a neſtorio ꝯſtãtinopolita
no ep̃o nũcupati: q beatã mariã
uirginẽ nõ dei ſꝫ homis tm̃modo
matrẽ aſſeruit: ut aliã pſonã car
nis aliã faceret deitatis. nec unũ
chriſtũ in uerbo dei ⁊ carne credi
dit: ſed ſepatũ atꝗ ſeiũctũ alterũ
filiũ dei alteꝝ filiũ hois pdicauit.
Eutiiciani dicti ab eutice ꝯſtãtino
politano abbate: q chriſtũ poſt hu
manã aſſũptionẽ negauit exiſtere
de duabꝰ naturis: ſed ſolã ī eo di
uinã aſſeruit eẽ naturã. Acepha
lite dicti. i. ſine capite: nullus enĩ
coꝝ repit auctor ex quo orti ſũt.
hi triũ chalcedonẽſiũ capitulorũ
ipugnatores duaꝝ in chriſtõ ſub
ſtãtiaꝝ ꝓpꝛietatẽ negant: ⁊ unã in
eius pſona nãm pdicãt. Theo
doſiani ⁊ gaionite appellati a the
odoſio ⁊ gaiono: qui tpibus iuſti
niani pncipis in alexãdria ppl̃i p
uerſi electionẽ una die ordinati ſũt
ep̃i. hi errores euticij ⁊ dioſcori ſe
quẽtes chalcedonẽſe ꝯciliũ reſpu
unt: ex duabꝰ unã in chriſto nãm
aſſerũt. quã theodoſiani corruptã
gaionite incorruptam cõtendũt.
Gnoite ⁊ tritonite a theodoſia
nis exorti ſunt ex qbus gnoite ab
ignorãtia dicti: qꝛ ad pũerſitatem
a qua exorti ſũt id adijciũt: ꝙ chri
ſti diuinitas ignoret q̃ ſũt ſcripta
futura õ die ⁊ hora nouiſſima: nec
recordãtes chriſti pſonã neſciam
loqui in iſaia: dies iudicij in corde
meo. Tritonite uero uocati ꝙ ſi
cut tres pſonas ī trinitate ita quo
ꝗ tres aſſerũt deos eẽ: cõtra illud
qđ ſcriptũ ē: audi iſrael dñs deus
tuus. unus ē deus. Sũt ⁊ alie he
reſes ſine auctore ⁊ ſine noibus.
Ex quibꝰ alie putãt eẽ trinũ deũ.
Alie etiã chriſti diuinitatẽ paſſibi
lem eſſe dicũt. Alie chriſti natiui
tatis de pr̃e in tpe initiũ tpis dãt.
Alie liberationẽ hoīum apud infe
ros factã chriſti deſcenſione non

a S Ancta rōa‑na eccl'ia.ori tur. Primo iter epm ꝛ clericos :ſe cūdo int̃ clericoſ ꝛ mo nachos: ꝛ hec eſt ōr̃ia iſtaꝝ qōnū. Oñdit er‑go p̃mo ꝙ clerici non pñt ſe defendē ꝯ epm ꝑ tale p̃uilegiū. ꝛ ad h̄ inducunt̃ oia iſta. c. eo ꝙ papa nō potuit da‑re tale p̃uilegiū. io.

b C Onſidimus. oportere. hoc vbū oportet ē vbū ho neſtatis. ſic ponit̃. xix q. i. c. i. ſicut hec dictio oꝫ qñqꝫ honeſtatē de ſignat: ut ex̃ de deſpō. impu. tua. qñqꝫ eſt v‑bum officij: ut. xxv. di vnū. qñqꝫ eſt verbum neceſſitatis: ut. iij. q. ix non oꝫ. hoc ideo dico qꝛ p̃nceps legibus ſo‑lutus ē: ut ex̃ de elect. ſignificaſti. tñ honeſtū ē ut ſm leges viuat: ut ff. de le. iij. l. ex impfe‑cto. C. de teſta. ex imp fecto. io.

c D Iuinis. trina. ter eni ꝯfeſſus ē chriſtuꝫ: ut oñdat ſe corde ope ꝛ ore chri‑ſtum diligere. io.

d Q Ue ad ppetuā ex hoc patꝫ: ꝙ papa non pōt ꝯ gene‑ralem eccl'e ſtatū diſpē ſare: nec ꝯ articulos fi dei. nam etſi oēs aſſen tiāt ei ñ ualet ſtatutū: ſed oēs hētici eēnt: ut xv. di. ſicut. ꝛ ſic pōt in telligi. ſ. e. c. ſūt qdam. ꝛ. c. ſequēti. ſed ꝯ ſtatu tū eccl'ie. qō non ē ita generale ſicut de ꝯtinē tia ſacerdotū bene pōt diſpenſare.

e Nec ad priuatum. cōis vtilitas p̃uate p̃‑iudicat: ut. vij. q. i. ſciaſ ꝛ. viij. q. i. in ſcripturis

f N Ulli fas. ſubli mitas. crimē. n. auget̃ ꝑ dignitateꝫ: ut xl. di. hō. ꝛ. ff. de re mi. oē delictū. §. ij. io.

credūt. Alie aiam imaginē dei ne gant. Alie aias cōuerti i demōes ꝛ i q̃cūqꝫ aialia exiſtimāt. Alie de mūdi ſtatu diſſentiūt. Alie innūe rabileſ mūdos opināt̃. Alie aquā deo coeternā faciunt. Alie nudis pedib⁹ ābulāt. Alie cū hoib⁹ non manducāt. He ſt̃ hēſes aduerſuſ catholicā fidē exorte ꝛ ab apl'is ꝛ a ſanctis p̃rib⁹ uel ꝯcilijs dānate: q̃ dū in ſe multis erroꝛib⁹ diuiſe īuicem ſibi diſſentiunt: cōi tñ noie aduerſus eccl'am dei ꝯſpirāt. Sꝫ ꝛ qcūqꝫ alit̃ ſcripturā ſacroſanctā itelligit q̄ ſenſus ſpūs ſci flagitat a quo cōſcripta ē: lꝫ de eccl'ia non receſſerit: tñ hētic⁹ appellari pōt.

Item auguſtinus.

Quare diuina prouidentia mul tos errare permittat.

I Deo diuina ꝓuidētia multoſ diuerſi erroꝛis hēticos eſſe ꝑ mittit: ut cū interrogant nos ea q̃ neſcim⁹: ſic diſcutiam⁹ pigritiā ꝛ dinas ſcripturas cupiam⁹. ꝓpte rea apl's ait: ut ꝓbati manifeſti fi ant. Hi aūt a deo ꝓbati ſūt: qui bene poſſunt docere.

S Ancta⁴ rōana eccleſia quādā baptiſ malem eccleſiā ſuiſ mu niuit ꝑ uilegijſ decimationes ſue dioceſis ex inte gro ſibi attribuēs. Itē quoddam mōſteriū ſilit̃ muniuit p̃uilegijs ꝑ pꝛijs: decernēs ut ex ꝓpis p̃dijs nulli decias pſoluēt. Accidit itaqꝫ ut intra dioceſim p̃munite baptiſ males eccl'ie p̃fatū mōaſteriū alia ēptiōe alia donatiōe p̃dia ſibi iue niret. Orit̃ itaqꝫ ꝯtētio int̃ mona chos ꝛ clericos de decis. Nunc p̃muꝫ q̃rit̃: an clerici baptiſmalis eccl'e auc̃te p̃uilegij decias ſue dio ceſis ex itegro ſibi ualeāt uēdicare Secūdo: an ſubſequēti p̃uilegio mōachoꝝ derogēt antiqoꝛib⁹ ꝑ uilegijs baptiſmaliū eccleſiarū.

Q Uod uero auc̃te illi⁹ pꝛi uilegij decias ſibi ex ite gro clerici uēdicare non ualeāt: hic ꝓbat̃: qꝛ deci me iuxta decreta ſcōꝝ p̃rm q̃dri partito diuidūt̃: q̃rū una ꝑs ep̄is: ſecunda cl'icis: t̃tia fabꝛicis reſtau rādis: q̃rta uō paupib⁹ ē aſſignata Decreta uō ſcōꝝ canonū neminē magis q̄ apl'icū ſuare opoꝛtet.

Unde gelaſius papa ait.

Conſtitutionem ſynodi: quā uni uerſalis eccl'e ꝓbauit aſſenſus: ro manam ſedem ſeruare opoꝛtet.

C Onſidim⁹ᵇ ꝙ null⁹ iā ueracit̃ chꝛiſtian⁹ ignoꝛet uniuſcuiuſ qꝫ ſynodi ꝯſtitutū: qō uniuerſalis eccl'e ꝓbauit aſſenſus: nullam ma gis exeq ſedē p̃ ceťis opoꝛtē q̄ p̃ mā q̃ ꝛ unaq̄qꝫ ſynodū ſua auc̃te firmauit ꝛ ꝯtinuata moderatione cuſtodit.

Item leo papa.

Qui negligēt paſcit dñicū gregeꝫ ſibi cōmēdatū ꝯuincit̃ ſummū nō amare paſtoꝛem.

D Iuinis ͨ p̃ceptis ꝛ apl'icis mo nitis icitamur: ut ꝑ oi eccl'aꝝ ſtatu ipigro uigilem⁹ affectu. ac ſi qd unq̄ rep̄hēſiōi iuenit̃ obnoxiū aut ab ignoꝛātie iperitia aut a pꝛe ſūptiōis uſurpatiōe reuocemus. Admonēte eni diue uocis iperio: quo beatiſſim⁹ apl'us petr⁹ trina admōitiōe myſticis ſanctiōib⁹ im buit̃: ut chꝛiſti oues q chꝛiſtū dili git paſcat: ꝛ ipſi⁹ ſedis cui ꝑ abun dātiā gr̃e diue p̃ſum⁹: ꝑ reuerētia coartamur: ut ꝑiculū deſidie q̄tū poſſum⁹ declinem⁹: ne ꝓfeſſio ſū mi apl'i q̃ ſe amatoꝛē dñi teſtat⁹ ē: nō iueniat̃ i nob: qꝛ quotiēs qs ne gligēt paſcit dñicū gregē cōmēda tū: totiēs ꝯuicit̃ ſūmū nō amare paſtoꝛē.

Idē anatholio epo.

Nō debent ullo mō uariari q̃ ad perpetuā oꝛdinant̃ quietem.

Q Ue ͩ ad ppetuā generalit̃ oꝛdi nata ſt̃ utilitatē: nulla cōmu tatiōe uarient̃. nec ͤ ad p̃uatuꝫ tra hant̃ cōmodū q̃ ad bonū ſt̃ cōe p̃ fixa: ſꝫ manētib⁹ t̃minis quos cō ſtituerūt p̃res: nemo iniuſte uſur pet alienū: ſꝫ itra fines ꝓp̄os atqꝫ legitimos ꝓut qſqꝫ ualuerit: in la titudine ſe exerceat charitatis.

Item hilarius papa.

Nulli diuinas ꝯſtitutiōes ꝛ apo ſtolice ſediſ decreta temerare licet

N Ulli ᶠ fas ſit ſine ſtat⁹ ſui ꝑicl'o l' dinas ꝯſtōes l' apl'ice ſediſ d̃cre ta temeāre: qꝛ noſ q potētiſſimi ſa cerdotis admiſtram⁹ officia: talis trāſgreſſionū culpa r̃ſpiciet ſi i cāiſ dei d̄ſideſ fuēim⁹ iuēti qꝛ mēinim⁹

qđ timere debem⁹ qualit̃ cōmine
tur deus negligētie ſacerdotū. ſiq
dem maiori reatu deliqt: q potio
ri honore fruit̃: ⁊ grauiora facit
uicia peccatorū ſublimitas peccā
tiū. Itē damaſus papa.

In ſpiritū ſanctum blaſphemāt
q ſacros canones uiolant.

Violatores canonū uolunta
rie grauiter a ſāctis patribus
iudicant̃: ⁊ a ſācto ſpū iſtinctu cu
ius ac dono dicati ſunt dānant̃.
qm̄ blaſphemare ſpm ſanctū ñ in
cōgrue uident̃: q contra eoſdē ſa
cros canones nō neceſſitate com
pulſi: ſ; libēter ut pmiſſū ē aliqd
aut pterue agūt: aut loqui preſu
mūt: aut facere uolētibus ſponte
ɔſentiūt. talis eni pſumptio māi
feſte unū genus ē blaſphemātiu;
ē ſpm ſāctum: q: ut ia; prelibatū
ē cōtra eū agit: cui⁹ nutu ⁊ gr̃a ſci
canones editi ſ̄t. Itē urba. pa.

In quibus romano pontifici lic;
nouas condere leges.

Sunt⁹ qdam dicētes romano
pontifici ſēp licuiſſe nouaſ cō
dere leges. qđ ⁊ nos ñ ſolū nō ne
gamus: ſ; etiā ualde affirmamus
Sciendū uero ſūmope ē: ⁊ q: ide
nouas leges ɔdere pōt: unde euā
geliſte aliqd ⁊ pphete nequaq̄ di
xerunt. Ubi uero apte dñs nr̃ ei⁹
apl̄i ⁊ eos ſequētes ſācti pr̄es ſē
tētialit̃ aliqd diffinierūt: ibi ñ no
uā legē roman⁹ pōtifex dare: ſed
potius qđ pdicatū ē uſq; ad aia;
⁊ ſanguinē cōfirmare d;. Si eni
qđ docuerunt apoſtoli ⁊ pphete
deſtruere: qđ abſit: niteret̃ ñ ſn̄iā
dare: ſ; magis errare ɔuinceretur.
ſ; hoc pcul ſit ab eis: qui ſemper
dñi eccl'ia; cōtra luporū inſidias
optie cuſtodierūt. Itē zoſim⁹ pa.

Aplīce ſedis auctas ɔtra ſāctoꝝ
ſtatuta aliquid condere nō ualet.

Contra ſtatuta pr̄um cōdere
aliqd uel mutare nec hui⁹ qui
dem ſedis pōt auctas. apud nos
eni incōuulſis radicib⁹ uiuit anti
qtas: cui ðcreta pr̄m ſāxere reue
rentia;. Itē marcellus papa.

Stare non ualet: qđ cōtra euāge
licam uel apoſtolicam doctrinam
ſeu conſtitutionem factum fuerit

Omne qđ irreprehenſibile eſt
catholica defēdit eccl'a. ⁊ ifra
Iniuſtum iudiciu; ⁊ diffinitio in
iuſta regio metu uel iuſſu a iudici
bus ordinata nō ualeat. Nequa
q̄ qđ ɔtra euangelicā l̃ ppheticā
ul̃ aplicā doctrinā ɔſtitutionē ue
eorū ſiue ſāctoru; pr̄um actū fue
rit ſtabit: ⁊ qđ ab iñ ifidelib⁹ ul̃ hēti
cis factū fuerit: ōnino caſſabitur.
Item hormiſda papa.

A ſtatutis pr̄um ñ deuiare ⁊ fidei
regulā cuſtodire pma ſalus ē.

Prima ſalus ē rectē fidei regu
lā cuſtodire ⁊ a ɔſtitutis pr̄u;
nullatenus deuiare. Itē pelagi
us papa childiperto regi.

Profitetur pelagi⁹ papa thomu;
ſui deceſſoris per omnia ſeruare.

Satagēdū ē ut pro auferēdo
ſuſpiciōis ſcandalo obſequiū
cōfeſſionis nr̄e legibus religionis
miſtrem⁹: i qb⁹ nos etiā ſubditos
eē ſacre ſcripture precipiunt. ueni
ens eteni; ruffinus uir magnific⁹
excellētie ur̄e legatus ɔfidenter a
nobis ut decuit poſtulauit: quate
nus uobis aut beate recordatiōis
leonis pape thomum a nobis per
omnia cōſeruari ſignificare debu
iſſemus: aut pprijs uerbis nr̄e cō
feſſionē fidei deſtinare. ⁊ primam
quidē petitionis eius partē: q: fa
cilior fuit mox ut dixit ipleuimus
noſq; in oibus preſulis thomū p
catholice fidei aſſertione conſcrip
tū deo ppicio cuſtodire man⁹ no
ſtre ad uos profeſſione ſignignifi
cam⁹. ut aūt nulli⁹ deiceps: qđ ab
abſit: ſuſpiciōis reſide: et occaſio:
illā ēt aliā partē quā memoratus
uir illuſtris admonuit facē matu
raui. ſ. pprijs uerbis ɔfeſſionem
fidei quam tenemus expoſui.
Item hadrianus papa.

Anathema apud deum fiat: qui
cēſurā romanoꝝ pōtificū uiolat.

Generali⁹ decreto cenſemus ⁊
ɔſtituimus: ut execrādū ana
thema ſit ⁊ uelut preuaricator fi
dei catholice ſp apud deū reus ex
iſtat: qcūq; regū ſeu epoꝝ uel po
tentu; deinceps romanoꝝ pōtifi
cu; decretoꝝ cēſurā i quoq; credi
derit uel pmiſit uiolādā. Item
damaſus papa ſtephano arepo.

Non licet alicui epo cōtra roma
noꝝ pōtificū decreta aliqd agere

Omnia decretalia cunctoꝝ p
deceſſoꝝ nr̄oꝝ ɔſtituta: que
de eccl'iaſticis ordinib⁹ ⁊ canonū
ſūt promulgata diſciplinis: ita ab
oibus epis ac ſacerdotibus gene
raliter cuſtodiri debere mādam⁹
ut ſiquid in illa cōmiſerit: ueniam
ſibi honoris deincepſ nouerint de
negari. Item gregorius.

Nō cōicet ſacris altarib⁹ q neſcit
ſacris obedire canonibus.

Hac conſona ſanctiſ pr̄ib⁹ dif
finitione ſancim⁹: ut q ſacris
obedire canonibus neſcit: nec ſa
cris miſtrare altarib⁹ nec cōione;

a Violatores. blaſphemare. imo eoipſo ui detur excōicatus ⁊ heretic⁹ ut. xix. di. nulli. ⁊. j. e. c. generali.

b Sunt qdaz. apl̄i. hic videt̃ q papa ñ poſſit diſpenſare ɔtra apl'm uel dñm. q̄liter g martin⁹ diſpēſauit cu; bigamo ɔ aplm: ut xxxiiij. diſ. lector. Itē cū canon aploꝝ dicat: pbr̄ ſi fornicat⁹ fuerit deponat̃. lxxxij. di. pbr̄. quō ergo gangrenſe ɔciliu; diſpenſat in tali caſu: ut diſ. lxxxij. pſbyt. Itē ɔ dñm diſpenſauit qui dixit: uouete ⁊ reddite: ⁊ tñ abſoluit a iuramēto ⁊ a voto xv. q. vi. iuratos: ex̄ de vo. ⁊ vo. re. p totū Satis pōt ſuſtineri q papa ɔ aplm diſpenſat: nō tñ i his q̄ pertinent ad articulos fidei eodē modo diſpenſat i euangelio interp̄tādo ipſū: ex̄ de teſti. l; i fi. Itē non ē vera diſpenſatio q̄ fit i voto peregrinatiōis: q: nō dr̄ vouens liberari ab illa obligatione: ſ; poti⁹ dr̄ in meli⁹ ɔmutari: ut ex̄ de iureiu. puenit. ſed circa votū cōtinētie forte ñ poſſet diſpenſare: q: vix iueniretur melius i quod poſſet cōmutari: ut ex̄ de ſta. re. cū ad mōaſteriū in fi. io. quicqd dicat io. q̄ñq; diſpēſat papa ɔ generalem ſtatū eccl'ie: ſicut fecit i lat. cō. generali inocētius: ut ex̄ de ɔſang. ⁊ affi. non debet. l; ɔ articulos fidei nō diſpēſet. b.

i c Contra ſtatuta. ſ. ut dictū eſt de articulis fidei. ſ. e. c. pr.

k Poteſt. ſupple de facto uel de iure.

l o Omne. iniuſtū. ſ. xi. q. iij. c. iniuſtum.

m Ab infidelib⁹. ar. q id qđ fit ab itruſo ñ valet: ut. xij. q. ij. aliēatiōes. de cō. di. i. bic g ar. ſ. i. q. i. ſigs a pſeudo epis.

n Satagendū eſt. ſubditos. ar. q papa ſubeſt iperatori. intellige quo ad h: q ſua eccl'ia dat tributa forte ipatori: ut ex̄ de cen. ois aia. ⁊. xi. q. i. magnū. ⁊. c. tributum xxiij q. viij. tributū. nā alias oēs pncipes ſubſunt epis: ut ex̄ de maio. ⁊ obe. omēs principes. io.

o Generali decreto. ſit. i. fiat. nā hec vba ſit ⁊ fiat reſpiciūt q̄nq; futuꝝ tēp⁹: ut. ff. ne qd i lo. pub. l. ij. §. deinde. io.

p Omnia. hoc. c. hic attribuit damaſo: al's leoni: ui xix. di. c. i. io.

q Hac cōſona. neſcit. i. ɔtemnit. uel loqt̃ de ignorātia iuris: ut. xxxviij. di. ſi in laicis. io.

r. A Sanctis.
ſ. I Uſticie.
t. I Deo ꝑmittente
his. Prima ſo.
magr̄i occupat primā
colūnā. ſecūda ſecūdā
ꝑma talis ē: q2 dn̄s ſic
ſoluit legē quā dede-
rat. ſic ꝛ papa pōt. ſe-
cūda hec eſt: ꝙ canōeſ
ita itelliguntur ſtatuti
ut ſꝑ auctoritas roma
ne ſedis ſit excepta.
u. Alligatur: ut ex̄ de
elec. ſignificaſti.
x. Solis. de hoc nō.
ſ. xi. q. i. §. ex his.
y. Intelligenda ſunt.
ſic extra de iureiuran.
venientes.

cape ſit dign⁹. Itē ex ꝯci. chal.
Obſeruāde ſunt regule a ſanctis
p̄ribus in ſynodo ſtatute.
A Sanctis patrib⁹ i unaq̄q3 ſy
nodo uſq3 nūc prolatas regu
las tenere ſtatuim⁹. Itē grego
rius ad montanū ꝛ thomā.
Volūtatē ꝛ ſtatuta ſuoꝝ deceſſo
rū cuſtodiāt: q ſuā ſeruari uolunt
I Uſticie ac rōis ordo ſuadet:
ut q a ſucceſſoribus ſua man
data ſeruari deſiderāt: deceſſoris
ſui ꝓculdubio uoluntate3 ꝛ ſtatu
ta cuſtodiāt. Itē leo papa. iiij.
Cōtra ſtatuta ſanctoꝝ peragit: q
ea nō ſeruat intacta.
I Deo ꝑmittente dn̄o paſtoreſ
hominū ſumus effecti: ut qd̄
p̄res nr̄i ſiue in ſanctis canonib⁹ ſi
ue i mundanis affixere legib⁹: ex
cedere minime debeam⁹. cōtra eo
rū qppe ſaluberrime agim⁹ inſtitu
ta: ſiquod ipſi diuino ſtatuerunt
ꝯſulto: intactū n̄ ꝯſeruam⁹. SI
ergo primā ſedem ſtatuta cōcilio
rū pre oibus obſeruare o3: ꝛ ſi pro
ſtatu oiu3 eccl'aꝝ neceſſe ē illā ipi
gro uigilare affectu: ſi ea q̄ a roma
nis pōtificib⁹ decreta ſunt ab oib⁹
obſeruari ꝯuenit: ſi illi qui neſciūt
ſacris obedire canōib⁹: altaribus
miſtrare nō debēt: patet ꝙ contra
ſtatuta ſcōꝝ canonū qbuſ ſtatus
eccleſiaꝝ uel ꝯfūdanť uel pertur
bēť: ꝑuilegia ab apl'ico cōcedi non
debēt. His ita rn̄deť: Sacroſā
cta romana eccl'a ius ꝛ auc̄tem ſa
cris canonib⁹ ipartit: ſed non eis
alligatur. h3 eni ius cōdendi cāo
nes: utpote que caput eſt ꝛ cardo
oiu3 eccleſiaꝝ: a cui⁹ regula nemi
diſſētire licet. Ita ergo canōibus
auc̄tem preſtat: ut ſeipſā nō ſubi
iciat eis: ſed ſicut chriſtus q lege3
dedit: ipam legē carnaliť impleuit
octaua die circūciſus. xl. die i tem
plo cū hoſtijs eſt pn̄tatus: ut in ſe
ipſo eā ſāctificaret. poſtea uero ut
ſe dn̄m legis oñderet: cōtra legis
lrām leproſum tāgēdo mūdauit.
apl'os quoq3 contra lrām ſabbati
ꝑ ſata p̄tergradiētes ſpicaſ uellen
tes ꝛ cōfricātes manib⁹ ſuis ꝓba
bili exēplo dauid ꝛ circūciſionis ꝛ
tēpli excuſauit dicēs: non legiſtis
quid fecerit abimelech: qn̄ uēit ad
eum dauid: ꝛ dedit ei panes pro
poſitiōis de qb⁹ non licebat edere
niſi ſolis ſacerdotibuſ: ꝛ comedit
ipſe ꝛ pueri ei⁹. Itē octaua die
ſm̄ legē puer circūciditur: ꝛ uos i
ſabbato circūcidiſtis hominem.
ITem cū iuge holocauſtum ex le
ge offerať: cū maſculus. xl. femia

uō. lxxx. die ab ortu ſue natiuita
tis ſm̄ legis iperiū cum hoſtijs in
tēplum pn̄taretť: unde ſacerdotes
offerētes hoſtias i tēplo lrām ſab
bati ſoluūt ꝛ ſine crie ſūt: tūc fili
us hois multo magis ualet ſolue
re lrām legis: q eſt ēt dn̄s ſabbati
Hinc ēt diciť de eo: erat ieſus do
cens i tēplo tanq̄3 ptātē habēs. i.
tāq̄3 dn̄s legis: addens mortalib⁹
ea q̄ deerāt ad ꝑfectionē umbram
figuraliū i lucē ſpūalis itelligētie
cōmutans. nō tanq̄3 ſcribe coru3
q lr̄a legis aſtricti nō audebāt ali
qd addē uel cōmutare: ſic ꝛ ſūme
ſedis pontifices canonib⁹ ſiue a ſe
ſiue ab alijs ſua auc̄te ꝯditis reue
rentiā exhibēt: ꝛ eis ſe humiliādo
ipſos cuſtodiūt: ut alijs obſeruan
dos exhibeant. nōnunq̄3 uero ſeu
iubēdo ſeu diffiniēdo ſeu decernē
do ſeu aliter agendo ſe decretorū
dn̄os ꝛ ꝯditores eſſe oſtēdūt. In
p̄miſſis ergo capitulis alijs iponi
tur neceſſitas obſequendi: ſūmis
uō pontificibus oñditur ineſſe au
ctoritas obſuandi: ut a ſe tradita
obſeruādo alijs nō cōtēnenda de
monſtrēt exēplo chriſti: qui ſacra
que eccleſie ſeruāda mādauit: pri
mo in ſeipſo ſuſcepit: ut ea i ſeipo
ſāctificaret. o3 ergo primā ſedē ut
diximus obſeruare ea q̄ decernen
do mādauit n̄ neceſſitate obſequē
di ſed auc̄te imꝑtiendi. l3 itaq3 ſibi
ꝯtra generalia decreta ſpālia pri
uilegia indulgere: ꝛ ſpāli bn̄ficio
ꝯcedē qd̄ generali ꝓhibetur decre
to. q̄3 ſi decretoꝝ intētione3 dili
genť aduertam⁹: nequaq̄3 contra
ſāctoꝝ canonū auc̄tem aliqd con
cedere iueniatur. ſacri ſiquide3 ca
nones ita aliqd conſtituūt: ut iter
p̄tationis auc̄tem ſancte romane
eccleſie reſeruent. ipſi nāq3 ſoli ca
nones ualent inťp̄retari: q ius cō
dendi eos hn̄t. unde i nōnullis ca
pitulis ꝯcilioꝝ cū aliqd obſeruan
dū decernitur: ſtati ſubinferť: niſi
auc̄tas romane eccl'e aliter ipaue
rit. uel ſaluo tn̄ in oibus iure ſan
cte romane eccl'e ꝛ ſalua tn̄ i oibuſ
apl'ica auc̄te. quecūq3 ergo de deci
mis uel qbuſlibet eccl'aſticis nego
cijs ſacris canonib⁹ diffiniunť: in
telligēda ſūt neceſſaria ſeruari: ni
ſi auc̄tas romane eccl'e aliter fieri
mādauerit uel ꝑmiſerit. Cū ergo
aliqua priuilegia ab apl'ico aliqui
bus ꝯcedūtur: etſi ꝯtra generale3
legem aliqd ſonare uideanť: non
tn̄ ꝯtra ipam aliqd ꝯcedē itelligū
tur: cū ipſi⁹ legis auc̄te priuilegia
ſinglꝯoꝝ penes mr̄em oiu3 eccl'aꝝ

ʒ Mit.ſ.di.c.ꝯ morem.
ꝛ Priuilegio.ſ.di.iij.priuilegium.
ꝯ Ob religionis.xij.q.ij.religioſam.
ꝝ Neceſſitatis.xxxv.q.iij.quedam lex.
a Obſequij.i.q.i.ſunt nõnulli.ſ.xxiij.di.cõis.io.

reſeruent̃. neqȝ eni priuilegia aliq bus ɔcederēt̃:ſi preter generalez legē nulli aliqd ſp̃ale indulgeret̃ Priuilegia nanqȝ dñr quaſi priua ta legia:eo ꝙ priuatā legē ſinglis generēt.quā diſtinctionez grego rius inuens ait:ſi hoc neqȝ cõſue tudine generali neqȝ ꝑuilegio uē dicas reſtat te uſurpare qd̕ feciſti Itē hiero.in expoſitiõe ione:pri uilegia ſinglorū nõ pñt legē facē cõem. Ualet ergo ut ex premiſſis colligit̃ ſcā romana eccl̕ia ſuis pri uilegijs quoſlibet munire ⁊ extra generalia decreta q̃daz ſp̃ali bene ficio idulgere:ɔſiderata tñ rõnis equitate:ut q̄ mr̃ iuſticie eſt:i nllo ab ea diſſentire uideat̃:ut priuile gia uidelȝ que ob religiõis uel ne ceſſitatis ul̕ exhibiti obſequij grã concedunt̃:neminez releuãdo ita diuitē faciãt:ut multorū detrim̃ ta nõ circūſpiciēdo i paupertatis miſeriā ñnulloſ deijciãt. Illd̕ uõ apl̕i ad memoriaz reuocãtes:qd̕ ad corinthios ſcribēs ait:nõ eniz uolum⁹ ut alijs ſit remiſſio:uobis autē tribulatio.cui ſacra lex prici pū ɔcordās ait:reſcripta ɔtra ius elicita ab õib⁹ iudicibus p̃cipimuſ r̃futari niſi forte aliqd qd̕ ñ ledat aliū ⁊ ꝓſit petēti ul̕ crimē ſuppli cãtib⁹ idulgeat. Itē ɔſtitutio ipa toris ad ppl̕m. Nec damnoſa fi ſco nec iuri ɔtraria poſtulãi opor tet. Clerici ergo hui⁹ baptiſmal eccl̕ie ꝑuilegij auc̃te muniti ſue di oceſis decimas ſibi ex integro uēdi care ualent niſi forte ſūma neceſſi tate ep̄i cogãt̃ ad q̃rtã ſuã accipiē dã:⁊ illi ſupabūdare monſtrent̃.

Quod autē antiqoribus ꝑuilegijs ſubſeq̃ntibus derogari ñ poſſit:auc̃te anacleti ꝓbatur:qui ſcri bēs õib⁹ ep̄is ⁊ religs chriſti ſacer dotib⁹ ait.

Eccleſiarū ꝑuilegia cūctis tp̄ibus itemerata ſeruent̃.

Priuilegia eccl̕iaꝝ ⁊ ſacerdo tuz itemerata ⁊ iuiolata cun ctis decreuim⁹ manē tp̄ib⁹ ⁊ leges eccl̕e apl̕ica auc̃te firmam⁹:⁊ pe regrina ſbmouem⁹ iudicia. Itē leo papa martiano auguſto.

Nec nouitate mutari nec ꝓbita te ɔuelli eccl̕iaꝝ priuilegia debēt

Priuilegia eccl̕arū ⁊ monaſte riorū ſãctorū pr̃m auc̃te inſti tuta nulla pñt iꝓbitate cõuelli nulla nouitate mutari.i quo ope auxiliãte chriſto fidel̕r exequēdo nec eſſe ē hui⁹ ſãcte ſediſ põtifices pſeuerantē exhibere famulatum diſpēſatio eni nobis credita ē:et ad nr̃m reatū tendit:ſi pr̃naꝝ rl̕e ſãctionū nobis ɔſētientib⁹ l̕ negli gentib⁹ uiolēt̃. Item gregori⁹ auguſtino anglorū epiſcopo.

Priuilegio ſue dignitatis aliquis eccleſiam exuere non debet.

In gallia epis nullam tibi auc̃tem tribuimuſ:qꝛ ab anti qs p̃deceſſoꝝ nr̃oꝝ tp̄ib⁹ palliū arelatēſis ep̄s accepit:quē nos p̄ uare auc̃te pcepta mime debem⁹. ſi ergo ɔtingat ut fat̃nitas tua ad galliaꝝ ꝓuicias trãſeat:⁊ aliquid ex auc̃te agēdū fuerit:cū predicto

a Quod autē. Uidē dum quis poſ ſit dare priuile gium:⁊ qd̕ pri uilegiuz preiu dicet alij.dicūt pleriqȝ ꝙ ſol⁹ papa põt dare in p̄iudiciū al terius.xij.q.ij bone rei. ⁊.ix. q.iij.ɔq̃ſtus.d̕ ɔſe.di.iij.ꝓnū ciandū.c.di.ꝯ morē. Cū eniz priuilegiuz di catur quaſi lex priuata :ut.ſ. diſ.iij.priuile giū.⁊ ſol⁹ p̄n ceps canones ⁊ leges ⁊ iura cõdit:ergo ſo lus ille ut di cūt dat ꝑuilegi um:hoc tñ ne gari non põt: qn ep̄i ēt dent ꝑuilegia:ut ex̃ de his que fi. a p̄.q̃ztoꝝ.ex̃ de ſent.⁊ re iudi. cū inter vos. ſȝ ñõ põt i pre iudiciū aliorū ut dicūt :qꝛ ſo lus p̄nceps au ferre põt ius vni⁹ ⁊ dare al teri:ut.ix.q.iij nunc võ.⁊.c.ꝑ pricipalē. ⁊ ex̃ de ɔceſ.p̃b.nõ va.qꝛ diuerſi tatē.⁊.C.de q̄ dri.p̄.bñ a ze none. Sȝ certe h̕ nõ ē veꝝ.nã ep̄s põt dare ex̃ baptiſmalē eccl̕iam decias:ut.xvi.q.i.ſtatuim⁹. Itē ep̄s põt detrahere vni eccl̕e ⁊ da re alteri:ut ex̃ de exceſ.p̄l.ſicut vnire.⁊ põt i totū eximere aliquaz eccl̕iam:ut ex̃ de cen.cū venerabilis. Itē auferre pot eccl̕ie ꝑuilegi um eligēdi:ex̃ de ɔſue.cū dilect⁹.põt eximere eccl̕iam a iure ꝓcu ratiõis:ut ex̃ de cē.ſopite.hoc aūt ꝑuilegiū ɔferet ep̄s cū ɔſenſu ca pituli ſui:ut ex̃ de dona.paſtoral̕. Dat̃ aūt ꝑuilegiū qñqȝ pſone: qñqȝ rei:ut.ix.q.iij.cõq̃ſtus.ſi ꝑuilegiū dat̃ pſone pſonã nõ tranſ gredit̃:ut iſti.de iure nãli gen.⁊ ciui.§.plane.xxvi.q.i.§.hinc etiã ⁊.ff.de reg.iur.ꝑuilegia.vij.q.i.nõ aūt.⁊.c.petiſti.⁊ reale qd̕ loco ɔcedit̃ ⁊ ppetuū ē.xvi.q.i.hinc ēt.⁊.ff.de iure imu.l.ij. ex̃ de offi. dele.qm̃ abbas. In dubio aūt ſp p̄ſumit̃ ꝑuilegiū poti⁹ pſonale q̃ȝ reale:ut ex̃ de iſti.cū veniſſent .qꝛ res de facili ad ſuã reuertit̃ naturã.ff.de pac.ſi vn⁹.§.ꝙ i ſpecie dotis.nõ.n.dr̃ ob hoc pſonale ꝙ ſola inſerit̃ perſona:ut.ff.de pac.iuriſ gentiū.§.pactoꝝ.⁊.l.tale pactū. Itē hec eſt dr̃ia int̃ priuilegiū ⁊ ɔfirmationē :qꝛ in cõfirma tione nihil noui iuris dat̃:ut ex̃ de cõfir.cū dilecta.ſec⁹ eſt i ꝑuile gio. Itē i ɔfirmatiõe nihil põit̃ uel affirmat̃ ſȝ totū ɔditionalit̃ in telligit̃:ut ex̃ de ɔceſ.p̄.qꝛ diuerſitatē.ſȝ i ꝑuilegijs oĩa vba ponūt̃ ⁊ certū ibi aſſerit̃:ut ex̃ de vbo.ſig.abbate. Nūc videndū ē qd̕ pri uilegium derogat alij. Dicūt qdam ꝙ ſp ſecūdū derogat p̄mo:ēt ſi nõ fa ciat mētionē p̄mi:ut ex̃ de rap.ex pte. Et hoc ea rõne videt̃:qꝛ cum priuile gium ſit ius:ſed vnū ius derogat alij:lȝ non faciat mentionez primi:ut ex̃ de cog.ſpi.c.ij. Sed iſtis obſtat ex̃ de offi.iud.dele.ex parte.vbi priuilegiū ſecūdū nõ derogat p̄mo:cū non faciat mentionē eius. Itē nec priuilegiuz preiudicat ɔfirmatiõi niſi faciat mentionē il lius priuilegij:ut ex̃ d̕ his que fi.a p̄la.c.cuz vos. Itē nec trãſactio ut ex̃ de deci.ex multi plici. Item nec priuile gium preiudicat ɔſue tudini niſi faciat mēti onē ei⁹:ut ex̃ de p̄ben. relatum. Itē nec valet priuilegiuz niſi faciat mentionē ɔſtitutionis facte a capitulo:ut ex̃ de reſcri.ɔſtitut⁹. Nec valet niſi faciat mētio nez ſn̄ie:ut ex̃ de fi.in ſtru.int̃.vltra mediū. ⁊ ſic ꝓpt̃ iura allegata ɔcedi põt ꝙ illud ſit i ꝑuilegijſ qd̕ i reſcripti niſi vbi ſecūdū faciat mētionez primi quod non valeat:ſiue ambo priuilegia ſint gnãlia ſiue ambo ſp̃ãlia .ſȝ ſi vnū ſit ſpeciale aliud generale:ſp̃ãle ſemp p̄ iudicat:lȝ ñ faciat mē tionē gnãlis:ut ex̃ de reſcrip.c.i,⁊.c.paſtora lis.lȝ ſit ar.ꝯ.j.e.i gal liarū.qꝛ i toto iure de rogatur generi p ſpēz ut.ff.de reg.iur.l. in to to. Sed certe aliud ē in reſcriptis q̃ȝ in pri uilegijs:qꝛ ſecūdū re ſcriptū ſp̃ãle derogat p̄mo generali.naz per generale reſcriptuz nõ datur iuriſdictio:ut pȝ in illa decre.paſtoral̕. i fi.⁊ ex̃.e.ad hec.⁊ iõ de facili tollit̃. Sȝ p ꝑuilegiū quãtūcunqȝ generale ſtatiz cõſeqt̃ ſuū ius plenū. Uñ põt dici ꝙ nūq̃ȝ ſecūdū ſp̃ãle ꝑuilegiū deroget p̄mo ge nerali niſi faciat ipſi⁹ mentionē:ex̃ de reſcrip.nõnulli. ⁊ de p̄ſcrip. veniēs. ſȝ i ſtatutis qñqȝ antiquū p̄iudicat nouo:ut.l.di.dño ſcõ. Itē i dubio po tius p̄ſumo nõ reuocatū ꝑus q̃ȝ reuocatū:ut.ff.de manu.teſ.ſi peculiū. ff. de dona.int̃ vi.⁊ vx.cū hic ſtat⁹.§.pñiam.nec obſtat.ff.de ꝑui.cred.ꝑuile gia.vbi dr̃ ꝙ ꝑuilegia nõ eſtimãt̃ ex tp̄e ſed ex cã:qꝛ ibi loqt̃ de ꝑuilegijs q̄ creditor vult hr̃e ⁊ ex eo ꝙ ꝑus mutuauit pecuniã.

b Priuilegia.tp̄ib⁹.iſtud põt itelligi de generalib⁹ ſtatutis.nã i nulli⁹ pſona omittēdū ē ⁊c̃.lxi.di.miramur. Itē põt itelligi de ꝑuilegijs datis a p̄ncipe.nam priuilegiū qd̕ a deo uel a p̄ncipe dat̃:decet eē manſu rū oĩs malicie ac diminutiõis ɔriū:i auc̃.coll̕.vi.ɔſtitutio q̄ de dignitatib⁹ i fi. Si võ pſona ipetrãs obuiat ꝑuilegio ipetrato:ſtatim euaneſcit:ut ex̃ de ɔſti.cū.m.feriarieñ. Itē ſi ñ ꝓteſtat̃ ꝑuilegiū ſuū expirat ſpacio.xi.an noꝝ:ut ex̃ de priui.accedētib⁹. Sed ſi nõ ē op⁹ ꝓteſtatiõe :cū ſit ꝑuilegiū ad excipiēdū ppetuū ē:ut.ff.de doli.ex.pure. Si vero eſt priuilegium ad faciendū:videt̃ ꝙ ſpacio.x.annoꝝ extinguat̃:ut.ff.de nūdinis.l.i.

c Et peregrina.i.ferri candentis uel iudicis non ſui.io.

d Priuilegia.ꝯ.de ɔſe.di.iij.celebritatem.

e In galliaꝝ pluralit̃ dicit:qꝛ tres ſt̃ gallie bracata togata ⁊ comata

f Palliū.ſ.viij.q.iij.artald⁹ ꝯ.vbi dr̃ ꝙ arelatēſ ſit ſuffragane⁹

narboneñ. Sed forte duo ſt arelatẽſes. uel altera lrã ẽ falſa uł corrupta
g. Epo. quẽ ↄſtituit ibi legatū. uel ſuppoſuit ei oẽs epos brità nie.
b. Pretermiſti. ergo legatus inconſulto epiſcopo loci non poteſt iudica
re clericos ipſius niſi ad ipſum appelletur: ut hic ꝛ. xi q. i. peruenit. quod
poteſt admitti: nec obſtat ex̃ de offi. leg. cū non ignores. nam ille nõ ſoluꝫ
fuit legatus ſed etiam
metropolitanꝰ. ꝛ ideo
nihil ꝓfuiſſet ei ius le
gationis ſi hoc ius nõ
habuiſſet. contrarium
credo cum illa decre.
cum non ignores. in
diſtincte loquaꝛ. Itẽ
uideꝛ hic ꝙ princeps
poſteriorẽ legatū dan
do non videꝛ ꝓhibu
iſſe legatum priorem:
ſicut ẽ in tutoribus: ut
C. de teſt. tu. l. ij. Siłr
notaꝛ. vij. q. i. non aũt
ſecus in ꝓcuratoribꝰ:
ut. ff de ꝓcur. ſiqs cuꝫ
§. vlti.
i. Britãnoꝝ. ↄ. š iij. q
vi. hoc quippe. Sed
due ſt britãnie. Angli
a n. maior britãnia dr
k. Si ea deſtruerẽ
diuiſa. ar. cõtra
teſtes ſibi contrarios
ꝛ ↄ reſcripta oĩa ſibi
met ↄria: ut. xxiij. q v
ij. qð ãt. C. de fi. iſtru.
ſcripture. iiij q. iij. qui
falſo. ex̃ de ſen. ꝛ re iu
di. cum olim.
l. Igitur ſm. ex de
legatione. videꝛ
ergo ꝙ legatus habe
at delegataꝫ ꝛ non or
dinariam ꝑtãtẽ: ut hic
ꝛ. c. ſequenti. qð ñ cre
do cum ſimilis ſit pro
cõſuli. ff. e. meminiſſe.
m. Seruatis. reſcri
ptū. ſic eſt inter
ꝑtandū ut nulli faciat
ꝑiudicium: ut. ix. q. iij
nunc vo. lxxxv. di. ar
chi. In ꝑuilegijs ſecꝰ
videꝛ: ut ex̃ de dec. ad
audiẽtiam.
n. Inſpectis. cū. n. qs
aliqd ex priuilegio ſi
bi vẽdicat: inſpiciẽdū
eſt priuilegiū eiꝰ. c. di.
ↄ morẽ. ex̃ de priui. re
cipimuſ. ꝛ ſm ꝙ tenor
ꝑuilegij ↄtinet iudicã
dum eſt: ut ex̃ de ꝑui.
porro.
o. Inſinuatiõe. intelli
gas hoc de his que ſo
li pape reſeruanꝛ: que
non tranſeunt in gene
rali mãdato: ut ex̃ de
offi. le. ꝙ trãſlationem
p. Inſtitutiõis. ꝑ
ſentia. ſic ergo
ſnĩa ꝑncipis facit ius:
lꝫ non redigaꝛ in ſcri
ptis: ut ex̃ de trãſac. c.
i. C. de teſta. oĩum. ar.

ↄ. iij. q. vij. poſtulatus. Itẽ hic eſt ar. ꝙ ꝑnceps ſine ſcripto dat ꝑ
uilegiū: ꝛ ſine ſcripto delegat cauſam: ut in auc̃. de liti. §. oẽm. ſed
nõ cõmittit delegationẽ ſine ſcripto. xcvij. di. nobiliſſimus. C. de
manda. ꝑnci. l. vna.
q. Rationis. ar. ↄ. ex̃ de offi. dele. ſiqñ. ꝛ. c. ex parte.

arelatẽſi epoˢ agatur: nec ꝑtermit
tiꝰ poſſit hoc qð antiqua patrum
inſtitutio iuenerit. Britãnorū uð
õẽs epos tue fraternitati cõmitti
mus: ut indocti doceanꝛ iſirmi ꝑ
ſuaſiõe roborenꝛ. Ide felici epo
Statuta apoſtolicoꝝ predeceſſo
rū aplicus deſtruere nõ debet.
Si ea deſtruerẽ q̃ añceſſores
nr̃i ſtatuerūt: ñ conſtructor
ſed euerſor eẽ iuſte comprobarer
teſtante ueritatiſ uoce q̃ ait: õe re
gnū in ſcipſo diuiſū non ſtabit: et
omniſ ſcientia ꝛ lex aduerſū ſe di
uiſa deſtrueꝛ. Item leo papa.
Metropolitanꝰ dignitatiſ ſibi tra
dite ãtiqtꝰ ius itemeratū obtineat
Igitur ſm ſãctorū p̃ruꝫ cano
nes ſpũ dei ↄditos ꝛ totius
mūdi reuerẽtia ↄſecratos metro
politanus ſingularū ꝓuinciarum
epos qbus ex delegatiõe nr̃a fra
t̃nitatis tue cura ꝑtendiꝛ: ius tra
ditiū ſibi antiquitꝰ dignitatis inte
meratū hr̃e decreuimꝰ: ita ut a re
guł ↄſtitiſ nłła aut neglĩa aut pre
ſūptiõe diſcedãt. Itẽ hormilda
papa. Priuilegia metropolitão
rū iconuulla ſeruari oportet.
Seruatis ꝑuilegijs metropo
litanoꝝ uices uobis aplice ſe
dis delegamꝰ: ut inſpectis iſtis ſi
ue ea que a nobis ſūt nuꝑ manda
ta ſeruenꝛ: ſiue ea que de eccłaſti
cis cauſis tue reuelationi contige
rint nūciari: ſub tua nobis iſinu
atione pãdanꝛ: erit hoc ſtudij ac
ſolicitudinis tue: ut talẽ te i his q̃
iiūgūꝛ exhibeas: ut fidẽ integrita
teq̃ꝫ eiꝰ cuiꝰ curã ſuſcipis imiteris
Itẽ gre. bõifacio ꝑmo defenſori.
Inſtitutionis decreta apoſtolica
nulla preſumptione uiolentur.
Inſtitutionis nr̃e decreta: q̃
ſunt ꝑuilegijs ꝛ ordinatione
diſpoſita: ꝑpetua ſtabilitate ꝛ ſiñ
aliqua ↄſtituimꝰ refragatione ſer
uari: ſiue que ſcripto decreuimꝰ ſi
ue q̃ in nr̃a ꝑñtia uidenꝛ eẽ diſpo
ſita. nec a quoq̃ꝫ pontificū i totuꝫ
uł i partẽ ea qualibet occaſiõe cõ
uelli decreuimꝰ uł imutari. naꝫ ni
mis ẽ aſpeꝝ ꝛ ꝑcipue bonis ſacer
dotū moribus inimicū niti quẽpiã
quãtacũq̃ꝫ rõnis excuſatiõe q̃ be
ne ſūt ordiata reſcidere: ꝛ exẽplo
docere ceteros ſua qñꝫ poſſe ↄſti
tuta diſſoluere. Idem domini
co carthagineñſi epo. Priuilegia
eccłiarū aplicus dꝫ ſuare illeſa.
De eccłiaſticis priuelegijs qð
ueſtra fratnitas ſcribit: hoc
poſtpoſita dubitatione teneat: qꝛ
ſicut nr̃a defendimꝰ ita ſingulꝰ qui
buſq̃ꝫ eccłijs ſua iura ſeruamus:
nec cuilibꝫ gratia fauente ultra q̃ꝫ
mereꝛ impertior: nec ulli hoc qð ſui
iuris ẽ ambitu ſtimulãte derogo
bo. fr̃es meos ꝑ oĩa honorare cu
pio: ſicq̃ꝫ honore ſingulos ſubue
hi: dummodo non ſit qð alteri iu
re ab altero poſſit opponi. Iteꝫ
uigilo arelatenſi epiſcopo.
Quod rationabiliter diffinitum ẽ
in nullo debet uiolari.
Qum pie deſideriū uolūtatis
ꝛ laudande diffinitiõis itẽtio
ſacerdotalibus ſit ſꝑ ſtudijs adiu
uanda: cura ẽ ſolicitudinis adhi
benda: ut ea q̃ ꝓ quiete religioſe
ↄuerſationis ſūt diſpoſita uel or
dinatã: nec diſſimulatio negligeꝛ
nec quedã ualeat ꝑſūptio ꝑturba
re: ſed ſicut hoc qꝛ ratio exigebat
utiliꝛ obtinuit diffiniri: ita qð dif
finitū ẽ: niſi forte ubi maior ẽ au
ctoritas nõ debet uiolari. Ideꝫ
Sibi iniuriam facit: qui fratrum
ſuorū iura perturbat.
Quod uero dicis nr̃is tꝑibꝰ de
bere ſeruari: q̃ a meis quoq̃ꝫ
predeceſſoribus tradita uel cuſto
dita ſt: abſit hoc a me: ut ſtatuta
maiorū cū ſacerdotibus meis i q̃
libet eccleſia infringam: qꝛ mihi i
iuriam facio: ſi fratrū meorū iura
ꝑturbo. Itẽ iulius papa.
Nulla ꝑſūptiõe uioleꝛ q̃ ab apłi
cis ꝛ coꝝ ſucceſſoribꝰ ſūt inſtituta
Amputato toti uſurpatiõis
exceſſu nullus ꝑſumat q̃ ſibi
non uidenꝛ eẽ ↄceſſa. ea que ſunt
ab apłis eorūq̃ꝫ ſucceſſoribus iſti
tuta nulla deſidia negliganꝛ: nul
la diſſentione uiolentur: nulla cõ
certatiõe turbeꝛ. Itẽ gre. papa
Que rõnabiliꝛ ordinata ſunt: nul
la debent refragatiõe turbari.
Eccleſiaſtice moderatiõi oĩo
ẽ ↄueniens: ut que ordinata
fuerint uł rõnabiliter deciſa: nłła
in poſteruꝫ debeant refragatione
turbari. Idem in regiſtro.
Que ↄtra leges fiūt ꝓ ifectis hñꝛ
Imperialiꝰ ↄſtit utū ẽ ſanctione
aperte: ut ea q̃ contra leges

r. De eccła
ſtici. iu
ra. nec ſuū ho
norꝫ dꝫ auge
re papa: ut mi
nuat ius eccłe
alteriꝰ: ut. xcix
di. eccleſie.
s. c. Uꝫ pie
t. q. Uod
vo. iſrĩ
gã. qui eniꝫ dꝫ
tueri alios ↄ
alios młto ma
gis ↄ ſeipſuꝫ:
ut de natiſ ex.
li. ven. c. vnico
ff. ſi ſer. vend.
alterius.
u. Impu
tato. cõ
ceſſa. ar. fines
mãdati diligẽ
ter cuſtodien
dos: ar. ↄ. viij.
q. i. lꝫ. itẽ ar. ꝙ
eps nil põt pe
tere: niſi qð ꝑ
miſſum ẽ a ca
none: ut. x. q.
iij. qꝛ cognoui
mus.
x. Eccłia
ſtice. in
poſteꝝ. š. vi. q
iiij. ꝙ bene.
y. Impia
li. inuti
lia. š. diſ. x. vi
des. ſꝫ ↄ. vij. q
i. eps in dioce
ſi. ꝛ. xiiij. q. vi.
cõper. mus.

Nec dānoſa fiſco.ut ſi aliqs per priuilegiū velit ſe excuſare ab eo qḋ ē dānoſū iuri cōi. Nā dicit lex q̄ oēs neceſſitatibus publicis debēt obedire ſine dignitatis priuilegio:ut.C.li.xi.de nauibus nō excuſandis.l.multi.nec ꝑtextu priuilegij publica oꝫ vacillare vtilitas:ut.C.li.xij.de priuilegijs ſcholariū.l.ij.

ꝓprio animi motu facit de aliquo negocio nemine rogante.
b Pragmatice.dr̄ q̄ ventilata ē corā pn̄cipe.ꝛ de h̄ facta ē ſcriptura.
i Conditionē.extra de reſcrip.c.ij.
k Vetuerint.extra de appel.ex parte.io.
l Reſcriptione.i.exceptione.

fiunt n̄ ſolū inutilia:ſꝫ ēt ꝓ infectis hn̄da ſint codice li.i.ti.de precib⁹ īꝑatori offerendis. Imperator conſtantinus.

Nec dānoſa fiſco nec iuri contraria poſtulari oꝫ. Imperator theodoſius ꝛ ualerius.

Reſcripta cōtra ius elicita ab oīb⁹ iudicib⁹ precipim⁹ refutari:niſi forte ſit aliqd qḋ nō ledat alium ꝛ proſit petenti:uel crimē ſupplicantib⁹ indulgeat. Item pelagius papa io.comiti.

Reſcriptū meret effectū: qḋ cuꝫ iuris ꝛ legū ratione concordat.

Dicēti ſacras iuſſiones ſe hr̄e ꝑ manib⁹ rn̄dem⁹ ſcire illuꝫ oportere:qḋ ipſe clemētiſſim⁹ pn̄ceps generalib⁹ legib⁹ ꝯſtituit illa ſacra uniuſcuiuſq̄ ſupplicantis deſiderio ꝯceſſa ꝑualere ꝛ effectū mancipare:q̄ cū iuris ꝛ legū rōne ꝯcordant.ea uero q̄ ſurreptōe ul' falſis ꝑcibus forſitā impetrāt nullū ſupplicantib⁹ ferre remedium.

Reſcripta ſiue ſint annotatōnes ſiue pragmatice ſāctiōes:expſſaꝫ debēt i ſe hr̄e ꝯditionē:ſi ꝑces ueritate nitunt. mendax.n.ꝑcator oꝫ carē īpetratis et qb⁹ ſcripta rigorē ſūt puniēdi:ſi ꝑcum mēdacia uetuerint argui. Unde īꝑator diocletian⁹ ꝛ maximinian⁹ ꝛ ꝯſtātin⁹ li.i.codice ti.ſi ꝯtra ius ul' utili.pub. Reſcriptōe mēdacioꝝ

oppoſita ſiue i iuris narratione mēdaciū r̄periat ſiue i facti ſiue i tacenai fraude ꝓ tenore ueritatis non depcātis affirmatione datuꝫ iudicem cognoſcē debē:ꝛ ſm̄ hoc qḋ de cā ꝯucēit ferre ſn̄iaꝫ. Itē īꝑator ꝯſtātin⁹ Puniri iubemus decē librarū auri mulcta iudices:qui uetuerit ꝑcuꝫ argui falſitate. Itē īꝑator theodoſius ꝛ ual'. Et ſi legib⁹ ꝯſētaneū ſacꝝ oracl'm mēdax ꝑcator attulerit: careat penit⁹ īpetratis.ꝛ ſi nimia mētientis iuenit̄ īprobitas:ēt ſeueritati ſubiaceat iudicātis. Itēꝫ īꝑator ꝯſtātin⁹ Et ſi nō cognitō ſed executio mādat̄:de ueritate ꝑcum inquiri oꝫ ut ſi fraus interuenerit:de oī negocio cognoſcat̄. Itē īꝑator anaſtaſi. Omnes cuiuſcūq̄ maioris ul' minoris adminiſtratiōis uniuerſe reipu.iudices admonem⁹:ut nullū r̄ſcriptū nullā pragmaticam ſāctionē:nullā ſacrā annotationeꝫ q̄ generali iuri ul' utilitati publice aduerſa eē uideantur:idiſceptatiōe cuiuſlibꝫ litigij pati ant ꝓferri:ſed generales ſacras cōſtitutiōes modis ōnibus non dubitent obſeruandas. Codi.ti.de diuerſis reſcriptis.īꝑator diocletian⁹ ꝛ maximian⁹

Sancim⁹:ut auctētica ipa atq̄ origialia r̄ſcripta ex nr̄a ēt manu ſubſcripta nō exēpla eoꝝ iſinuēt

b Reſcripta.ꝯ ius.nec.n.rōe reſcripti iudex recedet a iuſticia:ut extra ḋ eta.ꝛ q̄.ꝑterea vn̄ ſi reſcriptū ē penit⁹ ꝯ ius reijciet illḋ:ut hic dr̄.ꝛ auferēduꝫ ē reſcriptū tale ḋ māibus retinētl.ut C.de ſacri.paga.ſic.ꝛ mittēda ē tal' charta principi:ut ibi dr̄. Si aūt nō eſt ꝯ ius ex toto ſꝫ al's iiquū expectandū ē ꝛm mandatuꝫ pn̄cipis:ut ex̄ ḋ reſcrip.ſiqn̄ ꝛ i auē.ut nul li iudi.§.ſi vo. Judex q̄ ſem per ſequit̄ ius cōe licꝫ reſcriptum pn̄cipis aliud iubeat:ut i auē.de iudi.colla.vi.§.oīs aūt iudex ꝛ.ſ.e.oēs.
c Nō non ledat.tale oꝫ eſſe qōlibet reſcriptū ut neminē ledat.ſ.e.de ecclesiaſticis.vn̄ non valet reſcriptuꝫ de re quā qs violent̄ detinet:ut.xvi.q.vi.placuit.C.vn̄ vi.l.auctem.nec de re.liti.ut ex̄ de cōfir.c.i.ꝛ per qḋ trāſactio facta reſuſcitatur:ut C.de tranſac.cās.ex̄ de tranſac.ex lris.ꝛ de deci.ex multiplici.uel per qḋ aufertur libera electio aliquib⁹:ut.C.de duob⁹ reis de.l.ij hoc tn̄ non videt̄ veꝝ per id qḋ eſt ex̄ de ꝯceſ.ꝑ.ꝛ ec.non va.qꝛ diuerſitatē.uel q̄ reſtituit̄ aliqs depoſit⁹:ut.C.locati.l.vl.uel ꝑ id ꝑ qḋ recta retractat̄ ſn̄ia:ut.C.de errore aduo.l.vl.ꝛ ꝑ qḋ ꝑſtatur emunitas a tributis:ut.C.de vect.qcqd.qḋ aūt dr̄ hic itelligas de enormi leſiōe:qꝛ modicā leſionē bn̄ pōt ꝑſtare reſcriptū pn̄cipis:ut ex̄ de v̄.ſig.qd ꝑ nouale.uel ēt ſi ex poſtfacto icipiat enormit̄ ledere:ſtati n̄ valet:ut ex̄ de deci.ſuggeſtū.ꝙcito eni ꝓuilegiū recedit ad iniqtatē ſtati n̄ valet:ut.ff.de vulg.ſub.ex facto.ꝛ.lxiij.di.§.veꝝ.modicā aūt leſionē bn̄ pōt afferre:ut.xij.q.ij.bone rei. C.de ꝑci.ipa.off.quotiens.ff.locati habitatores.ff.neqd ilo.pu.l.i.§.ſi qs a pn̄cipe.ff neqd in flu.pub.l.i.§.ſunt q putāt.qn̄qꝫ tn̄ magnā affert leſionē:ut.xvi.q.i.ſtatuimus.ut dixi.ſ.e.in ſūma in ꝓn.ꝛ.ff de euic.lucius.
d Petenti.ut ſi aliqua q̄ nubit ꝯſulari viro petit:ut ipa nihilominus ꝯſularis dicat̄.iſtud ꝓdeſt petenti ſine leſione alti⁹:ut.ff.de ſenat.l.vl.uel ſi aliqua petat:ut infra tp̄s luct⁹ poſſit nubere:ut.ff.de his q no.infa l.ſolet.
e Uel crimē.in talib⁹ facile exaudit̄ aliqs xxxv.q.ix.veniam.
f Dicēti.ſurreptiōe.cū diſtictiōe:ut ex̄ de reſcrip.ſup lris.
g Reſcripta.ānotationes.annotatio dr̄ ſcriptura quaꝫ īꝑator

m Oppoſita.ab aduerſario.
n In iuris.ꝯſuetudinarii.qꝛ dixit aliqd eē ꝯſuetudinē eccl'e cū n̄ eſſet:ex̄ de ꝑb.venerabilis.non.n.videt̄ q̄ i iure ſcripto poſſit mētiri pn̄cipi:cū ipſe oīa iura hēat i pectore ſuo ut.C.de teſta.oium.
o Siue i facti.qꝛ dixit ſe appellaſſe ul' ſpoliatū fuiſſe cū n̄ eēt.io.
p Puniri.vetuerīt.tē n.appellari pōt:lꝫ inhibita ſit appellatio:ut ex̄ de app.ex ꝑte.
q Et ſi legib⁹ ꝯſentaneuꝫ.ut ſiqs dixerit ſe ſpoliatuꝫ ꝛ pn̄ceps iuſſit in reſcripto ipſū reſtitui ho ꝯſonat legib⁹ꝛ tn̄ carebit cōmodo reſcripti.ꝯriū ē.ſ.e ꝑſcriptiōe.ꝛ ex̄ de off.iudi.dele.intelleximus. Sed omiſſis multis ſolutiōib⁹ diſtinguas ut diſtinguit̄ ex̄ de reſcrip.ſup lris.Nec vr̄ locū hr̄e illa decre.ex parte ex̄ de reſcrip.qꝛ ſm̄ illā decre.ſup lris n̄ ē neceſſe q̄ ꝯditio illa ſubintelligat̄.
r Mētiētis.qꝛ ꝑ eas diu fatigauit aduerſariū ſuum.
ſ Seueritati.punitur ut falſari⁹:ut.ff.de fal.ſiqs abraſerit.
t Cognoſcat̄.nō ab ipo executore ſꝫ ab eo q delegauit executionē:ꝛ ſic n̄ ob.ex̄ de ſen.ꝛ re iudi.decreto.C.de execu.rei iud.ſi ut ꝓpōis.uel hodie pōt diſtingui illa ꝯrietas ꝑ illā decre.ſup lris ut qn̄q̄ cognoſcat qn̄qꝫ remittat ad ſupiorē.dicūt tn̄ qdā q̄ executor pōt cognoſcē ſūmati de icidētib⁹ qōnib⁹:ut.ff.de re iud.a diuo.§.ſi ſup reb⁹.ꝛ talis cognitio facit ꝑiudicium i pn̄cipali iudicio:ut.ff.de li.ag.l.ſiqs a liberis.§.ſi uel parēs.ꝛ qḋ dr̄ de ſen.ꝛ re iud.decreto.q̄ icidētes qōnes debeāt referri ad ſupiorē:veꝝ ē ut ibi plenarie examinēt̄. Uel diſtigue an delegēt̄ mera executio an mixta:ut dixi.ſ.ij.q.vi.§ ſt quoꝝ.v̄.ab executore.ꝛ ſi deleget̄ mera executio:ut tūc qōnes icidētes remittāt̄ ad ſupiorē.ꝛ ſi mixta delegat̄:tūc pōt cognoſcē de qōnib⁹ icidētib⁹. Sꝫ pōe q̄ alicui ſit mādata nuda executio.nudā voco executionē cū cā pn̄tib⁹ ptib⁹ ē finita:ꝛ mādat̄ aliqb⁹ ut exequāt̄ ſn̄iam:nūqd ſi ps aduerſa corā illis obijcit exceptionē audiet̄ exceptio:videt̄ q̄ n̄:qꝛ tenet̄ executor exeq ſn̄iam:lꝫ ſciat eā iiuſtā:ut ex̄ de off.dele.paſtoralis.ex̄ de ma.ꝛ obe.oēs.ex̄ de of.iud.dele.ſiqn̄.ff.de iud.ſi ꝑtor.ꝛ.xxiij.q.i.qd culpat̄ i fi.ar.ꝯ.C.ſi ex falſis iſtru.iudicati.ex̄ de teſti.vcēs. Ad h̄ dicas q̄ ſi euidēs ē ſn̄iaꝫ eē nullā ꝛ ꝑ iſtrumēta falſa latā n̄ exeq̄t̄ eā.al's lꝫ ſit iiuſta exeq̄t eā.ff.de iud.l.ſi ꝑtor.n̄ ob.ff.de ꝯfe.l.vl.vbi dr̄ q̄ executor pōt abſoluē illū q ꝯfeſſus fuit corā codeꝫ iudice ſe debē fideicōmiſſū:n̄ itelligit̄ l.illa de executore ſꝫ ḋ iudice.
u o Omnes.aduerſa.ſꝫ ſi aliqd ꝓ iure allegat̄ de quo ē euidēs q̄ n̄ cōſonat iuri:remittit̄ ad ſupiorē:ut ex̄ de fi.inſtru.paſtoralis.
x Sancim⁹.ut auctētica. Trib⁹ mōis dr̄ ſcriptura auctētica:uel qꝛ adeſt ſigillū epi:ut ex̄.ḋ fi.iſtru.ꝑuenit. Secūdo dr̄ auctētica:qꝛ ē apud acta inſinuata.C.de teſta.publicati.ꝛ.C.de re iudi.geſta. Tertio dr̄ auctentica:ſi

bēat ſubſcriptionē triū teſtiū: ut. C. q po. in pig. ſcripturas. Et ſine die uel ſine idictiōe: ut ex̄ de fi. inſtru. iter. Dies iō edit̄: q2 vix alit̄ poſſit ꝓbari: niſi ſciret̄ dies: ut ex̄ de teſti. ex tenoꝛe. C. de ꝯhen. ſti. optimā. Niſi. n. velit qs ꝓbare falſitatē inſtri: ñ ē exhibēd⁹ dies uel ꝯſul ne det̄ mā fabricandi falſū: ut. ff. queadmodū teſt. api. l. ij. §. vl. ⁊. ff. de eden. l. i. §. editiōes. ul' tūc nō ſit eded⁹ dies: cuȝ vult deliberare an velit cedē uel ꝯtēdere: ſȝ cū vult agere. Hec tñ ē ſveritas q, i cōib⁹ inſtris eded⁹ ē dies cū vult deliberare: ut ex̄ de. pb. qm̄ ꝯ. ex̄ de dila. ꝑterea. C. de edē. is apud quē. ⁊. ff. ð edē. l. i. §. rōes. ſed in ꝓpris ñ: ut ex̄ de fi. inſtru. ꝯtingit. ff. de eden. l. i. §. diem. in accuſatōib⁹ eni nō cogit̄ qs diem ꝯmiſſi cris ponere: ut ꝯ. ij. q. vlt. libelloꝝ. Eſt tñ ꝯriū huic. C. de no. co. ꝯfir. i fi. ſȝ iſtō itelligit̄ ð legib⁹ redactis i aucteticum volumen. Itē in ꝓuatis inſtrumētis ñ reqrit̄ apponi dies ⁊ conſul: ut ff. de aqua plu. ar. l. ij. §. añpenult. ⁊. l. pen. ff de pig.

a Uniuerſa. niſi qō i. ꝯſitio veritatis.

x Precū. i. q illa cōditio ſit appoſita ſi ꝑces ⁊c. hoc ñ tenet: ut ex̄ de reſcrip. ex pte.

y Priuilegia. q ſūt de gñali eccleſie ſtatu: uel q ſi de articulis fidei: uel dic nō pñt. i. nō debet.

ꝫ Sigs fit. i. fiat. ꝯ e. q. i. generali.

Deceſſoꝝ. cuſtodire. ut. ꝯ. xvi. q vlt. c. vlti. ⁊. xij. q. ij. ſi qs. ⁊. c. ſi illi.

ꝑ Corrigere. ex̄ de reec. ali. uel nō epi. ex̄ de preca. c. ij.

a Quecūq3. deſeruiūt. ꝯ. xvi. q. i generaliter.

b Addi. ex̄ de don. cū dilect⁹. ⁊. e. ti. c. i. ⁊ de cō. di. i. vaſa.

c Nouū. naȝ ſtatutū non dr̄ nouū: lȝ de nouo ꝑcipiatur: dūmō qñqȝ fuerit ſtatutū ſic xxiij. q. i. c. i. ſicut feudū nō dr̄ nouū: quod de nouo concedit̄: dū tñ qñqȝ fuerit cōceſſū ut ex̄ de feu. ex parte nec donatio dr̄ noua lȝ de nouo adipiſcat̄ qs rei donate poſſeſſionē: ut ex̄ de dona. ꝑ tuas.

d Xij. libraꝝ. aurioꝝ pena ſtatuit̄ ꝯ illos qui violāt priuilegia ecclaꝝ. xvi. q. i. nouarū ui fi. uel ibi loquit̄ cū agitur criminaliter: hic cū ciuilit̄.

Imperatoꝛ conſtātinus reſpondit. Siqua beneficia perſonalia ſine die ⁊ cōſule fuerit deprehēſa aucte careāt. Imperatoꝛ ꝫēo

Uniuerſa reſcripta ſiue i pſonā precātiū ſiue ad quēlibet iudicem manauerit: q̄ ul' annotatio ul' pragmatico ſāctio nōient̄: ſub ea conditione ꝓferri ꝑcipim⁹: ſi ꝑces ueritate nitunt̄. nec aliquē fructū ꝑcatoꝛ oꝛaculi pcipiat impetrati: licet i iudicio aſſeueret ueritatē niſi qō fidei ꝑcuȝ ipiali beneficio mōſtret̄ iſerta. Nā ⁊ uir magnific⁹ q̄ſtoꝛ ⁊ uiri ſpectabiles magri ſcrinioꝝ: q ſine ꝑfata adiectiōe q̄lecūqȝ diuinū rñſum dictauerit. ⁊ iudices qui ſuſceperint reꝑhēſionē ſubibūt: ⁊ q illicite dictata ſcribere auſi fuerit: cuiuſcūqȝ ſcriniȷ memoꝛiales ſeu pragmaticariȷ ul' adiutoꝛes primiceriȷ amiſſione cinguli ferient̄. Itē leo papa.

Priuilegia eccleſiarū nulla debēt improbitate conuelli.

Priuilegia eccl'arū ſanctoꝛuȝ canonib⁹ inſtituta ⁊ uenerabilis nicene ſynodi fixa decretis nl'la pñt iꝓbitate conuelli ul' nouitate mutari. Itē nicolaus pa. uniuerſali ſynodo preſidēs dixit.

Anathēa ſit: q mādata ul' decreta rōanoꝝ pōtificū fuare ꝯtēpſerit.

Sigs dogmata mādata interdicta ſāctiones ul' decreta ꝓ catholica fide uel eccl'aſtica diſciplina ꝓ coꝛrectione ininētiū uel futuroꝝ maloꝝ a ſedis apo. preſule ſalubꝛit̄ ꝓmulgata ꝯtēpſerit anthema ſit. Itē gelaſius creſonio ⁊ iohā. meſalie epis int̄ cetā

Statuta pꝺꝝ ſucceſſoꝛē ſuare oꝫ

Deceſſoꝝ ſtatuta ſic legitia ⁊ iuſta ſucceſſoꝛeȝ cuſtodire cōuenit: ita oꝫ ēt malefacta cōrigē. Hinc etiā archaldi⁹ ⁊ honoꝛius.

Quecunqȝ inquiūt a parentibus nr̄is diuerſis ſūt ſtatuta tꝑib⁹: manere iuiolata atqȝ incoꝛrupta circa ſacroſanctas eccl'as ꝑcipimus. nihil igit̄ a ꝓuilegȷs immutet̄: ⁊ oīb⁹ q eccl'ȷs deſeruiūt tuitio deferat: q2 tꝑib⁹ ēt nr̄is additi potius reuerētiā cupim⁹: q̄ ex his que oli ꝑſtita ſē imutari. Idē

Non tam nouuȝ aliqd preſenti ſāctione ꝑcipim⁹: q̄ illa que olim uident̄ indulta firmam⁹. Priuilegia igit̄ que olim reuerētia oꝛdis ⁊ religionis obtinuit: mutilare ſb pene ēt intermiatiōe ꝓhibemus: ita ut hi quoqȝ qui eccl'ie obtēpāt ipſius bñficiȷs pfruant̄. Idez

Si eccl'ie uenerabilis ꝓuilegia cuiuſcūqȝ fuerint ul' temeritate uiolata ul' diſſimulatiōe neglecta: cōmiſſum. xij. libraꝝ auri ſicut etiā pri⁹ ꝯſtitutū ē: ꝯdēnatōe plectat̄ ipſaqȝ priuilegia nihilominus pleniſſimū p oia obtineāt uigoꝛem.

Item pelagius armentario magiſtro militū inter cetera.

Nō licet pōtifici ab eccl'e iure diſcedē q documētoꝝ aucte firmat̄

Poſteaq̄ eccl'e iura documentoꝝ quoqȝ intercedentiū fuerint aucte firmata: nullatenuſ ab his diſcedendi liberā pōtifex ul' ſi uult ꝑmittat̄ hr̄e lñiam. Si ergo monaſterioꝝ ꝓuilegia uel quarū libet eccl'iarū aucte leoniſ gregoꝛ. gelaſiȷ ⁊ nonnulloꝝ alioꝝ pōtificū ſancte romane eccl'ie iuiolata ſeruāt̄: ſi ea que ꝯtra leges fuerit ꝓ infectis hñda ſūt: ſi pōtifex nō hēat liberā lñiaȝ diſcedendi a documentis: qbus iura eccl'ie firmātur: pȝ q poſterioꝛa ꝓuilegia antiquioꝛib⁹ derogare non poſſunt: nec eoꝝ aucte eis aliq̄ obȷcietur exceptio: cum ēt ſi ꝯtra illa ſpālit̄ fieret: ꝓ ifectis eēnt hñda. His ita rñdet̄: Sācta romana eccl'ia ſua aucte ꝯgregata ualet diſiūgē ⁊ diſiuncta ꝯgregare rōis tñ eqtate ꝯſiderata: uñ uel pietatiſ uel neceſſitatis ituitu ſet'a ſe cōceſſa ualet uel i totū uel i ꝑte ꝯmutare. ꝑ necitate nāqȝ coꝛrigēdoꝝ uicioꝝ ꝓuilegia eccl'arū multaꝝ uel iminuūt̄ uel peit⁹ imutāt̄ ſiue pſoālit̄ ſiue generalit̄. pſonalit̄ iuxta illō: priuilegiū oīo meretur amittere qui pemiſſa ſibi abutit̄ ꝑtāte.

Itē ſiluerꝰ papa uirgilio epo.

Quod habet amittat: qui quod non accepit uſurpat.

Sic decet fideȝ ſanctoꝝ pꝛm

e Obtineant. hic habes q pena ſoluta contractus ſtat in ſua firmitate: ſic. xij. q. ij. epus qui mancipium. ⁊. xxiij. di. q̄ſq3 i fi. ff. de tranſac. qui fidem. C. de fideicōmiſ. qui fideicommiſſaria. ar. ꝯ. ex̄ de pe. ſuā. iniquū eni eſt q ſimul hēat̄ res ⁊ pena. ff. de excep. do. apud celſū. §. labeo. So. ſi ꝓſtatus eſt ſe velle contractum remanere in ſua firmitate: tunc poteſt vtrūqȝ peti alias nō. uel diſtingue an pena apponat̄ loco interēſſe aut loco ꝯtumacie aut i fraudeȝ vſurarum. ſi loco cōtumacie ⁊ re⁹ noluit ſoluere debitum cum poſſet: ⁊ reȝ ⁊ penam preſtabit: ut. ff. ð coll. l. ij. §. ſi cū duobus. ⁊. ff. de tab. exhibē. locum. §. ꝯdēnatio. ſi eſt appoſita loco interēſſe tūc poteſt agē quanti ſua intereſt: ut. ff. de act. emp. ꝑdia. ſȝ ſi i fraudem vſurarū tunc non poteſt: ut extra ð emp. ⁊ ven. ad noſtram in fi. ⁊. ff. de act. ꝑp. ⁊ ven. iul'. §. ibidem. io.

f Poſtea documētoꝛum. ſupple maxime: q2 ſi iſtrumēta nulla eſſent ſuper hoc facta: non tamē poſſet retractari cōtractus: ideo eni fit inſtrumētū non q vis cōtractus perficiatur per inſtrumentū: ſed ut facilius poſſit per illud probari: ut. C. de proba. cū res. Idem eſt in electiōe: ut. lxiȷ. di. q̄ſto. ⁊ ſic eſt i matrimonio: ut. xxx. q. v. nr̄ates i fi.

g Sic dicitū a. mittat. ar. q qui vſurpat ſibi ius alterius in eligendo: q etiā ꝓpuȝ ius electionis debeat perdere: ut. xciȷ. di. c. vl. Itē ar. q pena extenditur qñqȝ vltra delictum: ut ex̄ de plus pe. c. i.

in eccleſia ſeruari catholica:ut qđ
habuit amittat: q improbabili te
meritate qđ non accepit aſſumpſe
rit. Item ſupplicius iohāni epō
rauennati poſt pauca :quibus ab
illicita eum ordinatione ꝓhibuit

Priuilegiū amittit q ſua auctori
tate nō legitima utitur.

Denunciam^b aūt ꝙ ſi poſt hoc
aliqd tale preſumpſeris:ꝛ ali
quem ſeu epm̄ uel pbrm ſeu diaco
num iuitū facere forte crediderís
ordiatiões tibi rauēnatis uel emi
lienſis eccl'ie noueris auferendas

Item leo papa.

Jus ordinādi amittunt :qui ine
ritū cōſecrant.

Si q^i epi talē ꝯſecrauerit ſacer
dotē qlē eē ñ licet:ēt ſi aliquo
mō dānū ꝓpij honoris euaſerit:
ordiatiōis ius ulťi^9 nō hēbūt.nec
unq̄ꝫ eidē ſacro interūt:qđ negle
cto diuio iudicio imerito pſtitert.

Generalit̃ ueluti dum ciuitati
epalis dignitas ppetuo ſubtrahi
tur:q̄ ſuos epos intimere conſue
uit. Unde gelaſius papa ſcribit

Epiſcopalis dignitas ciuitati ſub
trahit̃:q̄ ſuos pſules intimit.

Ita^k nos ſcyllanoꝝ cedes gēi
nata pōtificū horrendi crimi
nis atrocitate confudit:ut diu cō
ſtitutio noſtre deliberationis heſi
taret:dū ꝛ ingerē quēpiā paricidi
alibus exēplis deteſtaremur anti
ſtitē:ꝛ eccleſiam utcūq̄ꝫ deſtitutā
non uſq̄ꝫadeo iudicaremus relin
quendā.quapropt̃ iam uelut uſū
ꝯſuetudinemq̄ꝫ ſacrilegā declinā
tes:nos eaten^9 religioni duximuſ
ꝯſulenduz:ut parochie uře ab ex
trinſec^9 poſitis ſacerdotib^9 guber
nentur:que ibidez cōmorātes fer
ro didicit necare paſtores inaudi
to facinore:qđ etiā i illis ꝓuincijs
nuſq̄ꝫ p̄rſus legitur accidiſſe: que
belloꝝ ꝯtinuis diuerſiſq̄ꝫ icurſiōi
bus affligunt̃:ut aliqua ſit reper
ta ciuitas que preſules miſtrāde
fidei chriſtiane ſine pſecutore pro
ſterneret. Curādum ē igit̃: ut fu
neſta pnicies ceſſatiōe ꝓprioꝝ ſa
netur antiſtitū.atq̄ꝫ ita ſaltē furo
ris tanti materia ſubtrahat̃ : ſi in
qua hec poſſit acerbitas ppetrari
ꝯſiſtēs ibidē pſona defuerit.eoq̄ꝫ
modo uel illa ciuitas duz in quos
deſeuiat ñ habebit:ab huiuſmodi
temeritate deſiſtat:uel alijs imitā
di ꝯtagia dira exemplū nō p̄beat.
egeat ergo epalibus^l ſubſidijs ſibi
met aliunde pēſandis:que ſacraꝝ
in ſuo gremio collocatā fuſo cru
deliter maculat ſanguine dignita
tem:q̄ in^m utroq̄ꝫ hac eſt ultiōe ple
ctēda:ſiue iſtinctu domeſtico ſeu
furijs icitata hoc cōmittit exteri^9^n
p̄beat ergo dilectio ueſtra in hoc
ſtatu poſite miſteriū uiſitationis^o
eccleſie:ꝛ aut ꝯueniēdo parit̃ aut
uiciſſim ꝓut qualitas reꝝ cāq̄ꝫ po
poſcerit:diuina miſteria repñtet i
gratis:ne cū deuitamus zizaniā:
dñica uideamur p̄terire frumēta.

Hoſtilitatis^p quoq̄ꝫ uľ paupꝫtatiſ
neceſſitate epales ſedes pmutāt̃
uľ due i unā redigunt̃:ſicut ſupra
in titulo de mutatōib^9 epoꝝ be
atus gregori^9 feciſſe legitur. nō er
go priuilegia eccľarū ſic iuiolata p
manere cēſent̃:ut qbuſdaz de cau
ſis iteruenīētibus apľica auctori
tate eis derogari non poſſit. alio
quin multitudo eccľarū ad pauci
tatē redigēt̃:cū inumere eccľie in
dioceſib^9 alioꝝ frequēter ꝯdite in
ueniant̃.ſeruētur ergo priuilegia
eccľaꝝ cunctis iconcuſſa tpibus:
ne uidelꝫ pret̃ ei^9 auctēz a quo da
ta ſūt ꝯtra ea liceat ire alicui Sꝫ
obijcitur illud ſymmachi pape.

Poſſeſſiones^q quas unuſqſq̄ꝫ ec
cleſie ſuo relinqt arbitrio: ꝛ ceťa
que ſupra i titulo de alienatiōe re
rū eccľaſticaruz legunt̃ aſcripta.
Unde dat̃ itelligi: ꝙ ea q̄ de iure
uniuſcuiuſq̄ꝫ eccleſie uel neceſſita
tis ſicut pegrinis uel pietatis itui
tu ſicut religioſis domib^9 ꝯferun
tur:nō ppetuo ſed tpalit̃ ab eis q
bus ꝯferent̃ ſūt poſſidēda.quāq̄ꝫ
illđ ſymmachi ad neceſſitatis itu
itum ñ ad pietatis ꝓſpectū poſſit
referri: uidelicet ut ea q̄ pegrinis
uel captiuis largiri neceſſitas ſua
ſit :nō ea q̄ religioſis domib^9 ob q
etem religioſe ꝯuerſatiōis cōceſſa
ſūt:ꝓhibent̃ ppetuo poſſideri.uľ
potius de utriſq̄ꝫ intelligēdū eſt:
uidelꝫ ut ſicut neceſſitatē patiētel
ceſſāte neceſſitate beneficijs renū
ciare cogunt̃:que eis miſ̃ationis
icluſit intuitus:ſic religioſe uiuē
teſ:cū a religione ceſſauerint^r:p̄ui
legijs exuunt̃:que religioſa ꝯuer
ſatio meruit. Priuilegia ergo q̄ re
ligioſis domib^9 ꝯcedunt̃:uľ in eo
caſu accipienda ſūt in quo ita eis
cōſulit̃:ꝙ nulli^ſ aliquid derogat̃
uidelꝫ ut ex noualibus: quorū de
cimatiōes nulli aſſignate fuerāt:
priuilegiorū auctē decimas aliq
bus pſoluere non cogant̃. uľ ſi ꝓ
pter iſtātez tpis neceſſitatē eis cō
ſuli non poterit:niſi alijs deroget̃
ita priuilegiorū auctas uidet̃ eſſe
ſeruāda:ut eorū ſubueniat̃ iopie:
nō ut ſuarum diuitiarū agumēto

h Denūciamus iuitū.ꝫ.lxxiiij di.ubi iſta.

i Si q epi. hoc eſt lectum.ꝫ.i.q. ſi q epi.

k Ita nos. uſū.ar.ꝙ due vices i crib^9 i ducūt ꝯſuetudinē : ut hic.ꝛ C.de epali au di.l.iij.in fi.ſꝫ i ciuilib^9 negocijs nec ēt treſ viceſ ꝯſuetudinē inducūt:ut ex de cā poſſ. cū eccľia. Itē ē hic ar.ꝙ magis punit̃ fcm̄ iteratū:ut.xxvij.q.i.p̄enit.ꝛ ff.de re mili.l. iij.§.ſi pľes.ꝛ ex đ hē.ad abolendā.§.illoſ autē.

l Epalibus. hic delictuz ciuiuz qđ ꝯſiſtit in faciendo redundat in dānū eccľe.ꝛ ſic ē ꝯ. xvi. q.vi.ſi epm̄.vbi dr̃ ꝙ delictū p̄lati ñ redundat i eccleſie dānū.ſꝫ pōt dici:ꝙ hic eccľia ñ dānificat̃ i rebus:ſꝫ dānificetur in honore de delicto qđ ꝯſiſtit in omittēdo:ñ ē dubiū quin redundet i dānū eccľie:ut.xvi.q.iij.placuit.

m In vtroq̄ꝫ epo infecto.

n Exteri^9.i. ad ſuggeſtionē extneoꝝ.

o Viſitatōis ſic ergo epi vicini ſupplēt đfectū vicinorū epoꝝ:ut.vij. q.i.pontifices ꝛ.lxv.di.ſi forte.

p Hoſtilitat] i vna:ut.xvi.q i.tpis.

q Poſſeſſiones. xvi. q. i. poſſeſſiones.

r Ceſſauerit.ar.ꝙ ſi priuilegiuz aliqđ dat̃ ex cā uel rōe religiōis uel rōne paupꝫtatis uľ alia de cā:q̄ꝫcito ceſſat cā ceſſat ꝛ p̄uilegiū:ut ex de v̄.ſig.abbate i fi. ex de deci.ſuggeſtū.xvi.q.i.generalit̃.ꝛ iſti. de aucto.tutoꝝ.§.vl.ꝛ ff.de iud.l.ij.§.legatiſ ꝛ.C.de teſta.mili.l.vlti.ꝛ inſti.de pu.ſubſt. §.qua rōne.

ſ Nulli.hoc ñ ē veꝝ q2 ſi illud nouale fuit i alicui^9 territorio :ad illū tm̄ ſpectabit.ſed ſi i nulli^9 parochia fuerit epus pōt aſſignare cui voluerit : ut ex de deci.qm̄.

t Penitus.ſ.xij.q.ij bone rei.io.

a Quidam ſacerdos.

b Sortilegi ſūt.ꝓhibētur.q tales ꝯſulit pnia punitur.v. annis: ut.ij.e.q.v.qui diuinationes.ipſi aūt facientes huiuſmōi artes tm̄ pnia vnī⁹ anni videt̄ puniēdi:ut ex̄ ď ſorti.c.ij.ſed iſtud itellige eē diſpēſationem. ſm̄.l.aūt ipſe maleficꝰ punit̄ capite:ut.C.de male.l.nemo.io.

c Quod autē ſortes.nō ꝙ ſortes q̄dam ſt̄ licite q̄dā illicite.illicite ſt̄ q̄ fiūt p magicas incātatiōes:uel q̄ fiūt ad exercendas vanitates aliq̄s: uel q̄ fiūt ad inquirēda aliqua occulta:ut.ij.e. hi qui.ꝛ.c.illud.ſed q̄ fiunt neceſſitatis cā non ſunt illicite:ut ſi ꝯtētio eēt de electiōe aliquorū ꝛ eēt paritas vtriꝙ in oib⁹ exemplo matthie pn̄t fieri ſortes:ut j.e.non exēplo.ꝛ.q.v n̄ licet.cū.n.nō ſupeſt humanū auxiliū:tunc poſſum⁹ recurrere ad diuinū auxiliū:ut.xxij.q.ij.querit̄.ꝛ i dubiis ſm̄ leges ad ſortes decurrit̄:ut.ff.de iud. ſed cū ābo.C.coīa de le.ſi duob⁹.ꝛ auguſti.

D. I.

ſcripſit quibuſdā cum ciuitas eſſet obſeſſa: ꝛ dubitaret cler⁹ q deberent fugē q remanē ꝙ ſorte illō eēt dirimēdū.

d Achor.hiſtoriā habes.i.q.iiij.§.itē peccato achor.

e Hayn.ciuitatē.

f Saul quoꝙ.hoc

D. II.

hēs.xij.q.ij.itē opponitur.

g Sors.mali.i ſui nā nō eſt mala: tn̄ ꝓhibet̄: quia ꝓpt̄ aſſiduitatē labit̄ talis in idolatriā:ſicut ē i iuramento: ut.xxij.q.i. ꝛ iurabunt.io.

h Non ſtatī.ione qꝛ h̄ fuit diuina iſpiratiōe factū: ut xiiij.q.v.dixit.

i Si qui.poti⁹.qꝛ ꝑmittit̄ minus malū ut euitet̄ maius maluꝫ:ut.xxxiij.q.ij.

ꝛ poſſeſſionū non modica extenſiōe porrecta baptiſmales ſeu parochiales ecclīe penit⁹ deſtruant̄

Quidā ſacerdos ſortilegus eē ꝛ diuin⁹ cōuincit̄ apud epm̄ correct⁹ ab epo noluit ceſſare:excōicat̄.tandē agēs i extremis reconciliat̄ a quodā ſacerdote epo inconſulto.indicit̄ ſibi pn̄ia ſub q̄ntitate tpis canonibus pfixa. Hic primū querit̄ q ſint ſortilegi. Secūdo an ſit peccatū eē ſortilegiū. Tertio:a qb⁹ gen⁹ diuinationis ſūpſit exordium Quarto quot ſint genera diuinationis. Quinto an ſortilegi uł diuini ſint excōicandi:ſi ceſſare noluerint. Sexto an excōicat⁹ ab epo poſſit reconciliari a pſbro illo icōſulto. Septimo ſi morietib⁹ ē idicēda pn̄ia ſub q̄titate tpis.

Qui ſint ſortilegi: iſidorus diffinit etymologiarū libro octauo ita dicēs. Qui ſint ſortilegi

Sortilegi ſunt:qui ſub nomine ficte religionis p quaſdā quas ſāctorum ſeu aploꝝ uocāt ſortes:diuinatiōis ſciam ꝓfitent̄ aut quarūcūꝙ ſcripturarū inſpectione futura ꝓmittunt.

Quod aūt ſortes exqrē peccatū non ſit:ꝛ exemplis ꝛ auctoribus probat̄ Cū enim achor de anathemate furtim ſurripuiſſet:ꝛ ob cius peccatuꝫ popul⁹ ceſus apud hayn hoſtibus terga dediſſet:precepit dn̄s ioſue ut ſortibus exqreret:quo peccāte ppl's i māib⁹ hoſtiū cadere meruerat. Joſue pecptū accipiēs miſit ſortes:pmum ſup trib⁹ deinde ſup familias deinde ſup pſonas.ꝛ ita cecidit ſors ſup achor. Saul quoꝙ cum pugnaſſet ꝯtra philiſteos:ꝛ iuraſſet ſe interfectuꝝ quēcūꝙ:q an̄ ſolis occaſū comedēt de ppl'o:ſorte deꝓhēdit ionathan filiū ſuū mel comediſſe:qō ſceptro accepat.queꝫ cū morti tradere uellet:ppl'o ſupplicante reuocauit ſniam. Jonas quoꝙ cū a facie dn̄i fugēt: a nautis ſorte deꝓhēſus i mari deiect⁹ ꝛ a ceto ē abſort⁹. De zacharia ēt legit̄:ꝙ ſorte exijt:vt incenſū poneret. Mathias vero a beato petro ſorte i apl'atū ꝛ iude ſucceſſorē eligit̄. Nō ergo tātoꝝ exēplis ꝓbat̄:pꝫ malū n̄ eſſe. Unde ēt augu.ait in libro pſalmoꝝ.

Quid ſit ſors.

Sors nō eſt aliqd mali:ſꝫ res in hūana dubietate diuinā iudicās volūtatē. His ita rn̄det̄: Añq̄ euāgeliū clareſceret:multa pmittebāt̄:q̄ tpe pfectioris diſcipline penit⁹ ſūt eliminata. Copula nāꝙ ſacerdotalis vel cōſanguineorum nec legali nec euāgelica uel ap'lica aucte prohibet̄:eccl'iaſtica tn̄ lege penit⁹ interdicit̄. Sic ꝛ ſortibus nihil mali ineē mōſtrat̄:ꝓhibet̄ tn̄ fidelib⁹ ne ſub ſpecie diuinatiōis ad antiquos idolatrie cultus rediret. Unde quibuſdā ꝯſtellatiōes ꝛ futuroꝝ ſigna cuſtodiētib⁹ apl's ait: Dies obſuatis ꝛ mēſes ꝛ tpa ꝛ ānos. vnde timeo ne forte ſine cā laborauerim i vobis Sic ꝛ aſtronomia ſeu ꝛ aſtrologia apud catholicos in diſſuetudinem abijt: qꝛ dū ꝓpa curioſitate his nimis erāt intenti:min⁹ uacabāt q̄ ſaluti aiaꝝ erāt accōmodata. Nō aūt ſortib⁹ credi n̄ oporteat:hiero.teſtat̄ ſcribēs ſup io.

Exēplo ione vel matthie n̄ ē ſortibus indifferent̄ credendū.

Non ſtatim debem⁹ ſub exemplo ione ſortib⁹ credē:uel illō de actibus aploꝝ huic teſtimōio copulare:vbi ſorte matthias in apoſtolum eligitur. Item augu.ad inq̄ſitiōes ianuarij.

Ad ſecularia negocia diuina oracula nō ſūt ꝯuertenda.

Si qui de paganis euāgelicis ſortes legunt:etſi optanduꝫ eſt:ut id potius faciant:q̄ꝫ ad demonia ꝯſulenda cōcurrāt:tn̄ iſta mihi diſplicet ꝯſuetudo ad negocia ſecularia ꝛ ad vite hui⁹ vanitatem diuina oracula velle cōuertere. Itē beda ſup act⁹ aploꝝ.

Exemplo matthie nō eſt indifferent̄ ſortib⁹ credēdū.

Non exēplo matthie uel ꝙ ionas ꝓpheta ſorte deprehenſus ſit:indifferēter ſortib⁹ ē credēdum:cū ꝓuilegia ſinguloꝝ ut hieronym⁹ ait:cōem legē oio facere

ſi ꝙ verius.ꝛ xxij.q.i.ꝯſiderate.ꝛ ē ſimił modus loquēdi.i.q.i.iudices.

k Non exēplo. cū ꝓuilegia.xvi.q.i.hic ē.§. i.ꝛ.ď.di.iij.ꝓuilegia.

l Intelli-
gi.
m Illud.
ſʒ q̄ſi
licētiori.i.ñ vi
det in tm̄ pec
care.
n Eminentio
ri.i.pulchriori
uel maiori.
o Ventrilo-
qua.q̄ hēbat
ſpm̄ phitonis
i vētre:q̄ mul-
tis dieb⁹ ſeq-
bat paulū ⁊ a-
lios predicato
res: ⁊ clama-
bat:iſti ſūt ſer
ui dei q̄ ānun
ciāt vba ſalutꝭ
vnde offenſuſ
paulus ad eū
ↄuerſuſ ē:⁊ di
xit ſpūi:pcipio
tibi ut ab iſta
recedas: ⁊ ſta
tim receſſit.
p q Ui ſi-
ne ſal
uatore.angelo
rum. ꝙ aliqua
ē ſcia a diabo
lo:nt.j.e.q.v.i
pzin.ar. ꝫ.ẜ.x
xxvij.di.§.hic
etiā.vbi dr̄ ꝙ a
diuiniſ ſcriptu
ris ois ſcia ſu-
pſit initiū.
q Illos.
r Sed illō
tangit il
lud qō legiṫ i
ioſue:qꝛ ppl's
circunciſus fu
it a tpe abrahe
vſqʒ ad illud
tēpus quo po
pul⁹ exiuit de
egypto. ſʒ po
ſtea nō fuerūt
circūciſi.xl.an
nis:qbus fue
rūt in deſerto.
ſʒ cū trāſiuerīt
iordanem:de-
nuo pceptum
fuit:ut vnuſqſ
qʒ circūcidere
tur qō factū ē
⁊ dixit dn̄s io
ſue:hodie ab-
ſtuli a te op-
probriuʒ egy
pti.io.

nō poſſint. Si q tñ neceſſitate aliq̄
ↄpulſi deū putāt ſortib⁹ exemplo
apl'oꝝ cōſulendū eſſe: uideāt hoc
ipſoſ apl'os nō niſi collecto fratꝝ
cetu ⁊ pcib⁹ ad deum fuſis egiſſe.
De diuiniſ uero ſcribit auguſtin⁹
ita dicens.

Nō ſūt obſeruāda q̄ a diuinis p̄
cipiūṫ q̄uis ea ↄtingāt q̄ ab eis p̄
nūciant.

Intelligiſ uoluit dn̄s ēt illa q̄
a diuinātib⁹ nō ſm deū dn̄r:
ſi acciderit q̄ dn̄r:ñ ſic accipiēda ſē
ut fiāt q̄ pcipiūṫ ab eis: aut colāṫ
q̄ coluṫ ab eis. Idē ii li.i. de do
ctrina chriſtiana.

Inſtitutiones hominū q̄ ſūt ſup
ſticioſe uel non.

Illud^m qō eſt ſm inſtitutiōes
hoīum: ptim ſupſtitioſū ē: p
tim ñ eſt ſupſtitioſū. Supſtitioſū
eſt qcquid iſtitutū eſt ab hoib⁹ ad
facienda idola ⁊ colēda ptinens:
uel ad colēdā ſicut deū creaturam
partēue ullā creature: uel ad cōſul
tatiōes ⁊ pacta q̄dam ſignificatio
nū cū demonib⁹ placita atq fede
rata: qualia ſūt uolumia magica
rū artiū:q̄ q̄dā cōmemorare poti
us q̄ docere ſolent poete. ex quo
genere ſūt: ſed quaſi licētiori uani
tate haruſpicū ⁊ auguꝝ libri. Ad
hoc etiā gen⁹ ptinent oēs ligature
atq remedia: que medicorū quo
q diſciplina ↄdēnat: ſiue in pcan
tatiōib⁹ ſiue in qbudā notis quas
charcteres uocant: ſiue in qbuſcū
q reb⁹ ſuſpendēdis atq ligandis
uel ēt ſaltādis quodā modo ñ ad
tēperationē corporū ſed ad quaſ
dā ſignificatiōes aut occultas aut
manifeſtas: que eminentiori^n noie
phyſicā uocant: ut q̄ſi non ſupſti
tionē iplicare ſʒ nature ꝓdeſſe ui
deanṫ: ſicut ſūt inaureſ in ſummo
ſingulaꝝ auriū aut de ſtrutionuʒ
oſſibus anſule i digitis: aut cū dr̄
tibi ſingultienti: ut dextra manu
pollicē teneas. His adiūgūṫ mi
lia imaniſſimaꝝ obſeruationū: ſi
mēbrū aliquod ſalierit ſeiunctum
ambulātib⁹ amicis lapis aut puer
medius interuenerit. hic ſūt etiaʒ
illa: limē calcare cū ante domum
ſuā tranſit: redire ad lectū ſiquis
ſe dū calciat ſternutauerit: redire
ad domū ſi ꝓcidens offēderit: uł
ſi ueſtis a ſoricib⁹ roditur. Neq
ab hoc genere ſupſtitiōis pnicio
ſe ſegregādi ſē: qui oli genetiliaci
ꝓpṫ naturaliū ↄſiderationes die
rū: nūc aūt mathematici uocanṫ
naʒ ⁊ ipſi q̄uis ueram ſtellarum
poſitionē: cū quiſq naſcitur con

ſequūtur: ⁊ aliqn̄ perueſtigāt: tñ
q̄ inde conāṫ uł actiones nr̄as uł
actionū euēt⁹ ꝓducē nimis errāt
hoc aūt gen⁹ fornicationis anime
ſalubriṫ diuine auctas nō tacuit
neq ab ea ſic deterruit animaʒ ut
ꝓpterea talia negaret eſſe ſectan
da: qꝛ falſa dicūṫ ⁊ a ꝓfeſſorib⁹ eo
rū ſed ēt ſi dixerit uobis inquit: ⁊
ita euenerit ne credatis eis: non
enī qꝛ imago ſamuel mortui ſauli
uera ꝓnūciauit: ꝓpṫ talia ſacrile
gia quibus illa imago pſentata ē
minus execrāda ſūt: aut qꝛ i acti
b⁹ aplorum femina uētriloqua^o
uerū teſtimoniū phibuit apoſtol'
dn̄i: iō paulus apl'us pepcit ſpiri
tui illi: ac nō potius feiam illi⁹ de
monij correctiōe atq excluſione
mūdauerit. ōnes igiṫ artes huiuſ
mōi uel nugatorie uł noxie ſupſti
tiōis ex quadā peſtifera ſocietate
hoium ⁊ demonuʒ quaſi pacta iſi
delis ⁊ doloſe amicitie cōſtituta:
penit⁹ ſūt rpudiāde ⁊ fugiēde chri
ſtiano. Idē i li. de ciuitate dei.

Non ē uita ſʒ mors iqſitio uł cu
ratio: q̄ a diuis uł magis expetiṫ

Qui^p ſine ſaluatore ſalutē uult
hr̄e: ⁊ ſine uera ſapientia eſti
mat ſe prudentē fieri poſſe: nō ſa
nus ſed eger: ñ prudēs ſʒ ſtultus
i egritudie aſſidua laborabit: ⁊ in
cecitate noxia ſtultus ⁊ demēs p
manebit. ac pinde ōnis iquiſitio
⁊ ōnis curatioq̄ a diuinis ⁊ magi
cis artibus uł ab ipis demonijs i
idoloꝝ cultura expetiṫ: mors po
tius dicēda ē q̄ uita: ⁊ q ea ſectā
tur ſi ſe nō correxerit: ad eternaʒ
pditionē tēdūt: pſalmiſta dicēte
Oēs dij gentiū demonia ſūt: q p
deceptos hoies alios decipe quo
tidie geſtiūt: ut pditōis ſuē eos fa
ciāt pticipes. Itaq hec uanitas
magicarū artiū ex traditiōe malo
rū angeloꝝ in toto orbe terraruʒ
plurimis ſeculis ualuit p quādaʒ
ſcientiā futuroꝝ ⁊ iſernoꝝ: ⁊ p in
uētiōes eoꝝ iuēta ē haruſpicia ⁊
auguratiōes ⁊ ipſa q̄ dr̄ oracula
⁊ nigromācia. Idē ↄfeſſionū li.
quarto. Chriſtiana ⁊ uera pie
tas planetarios expellit ⁊ dānat.

Illos^q planetarios quos ma
thematicos uocāt: plane con
ſulē ñ deſiſtebāt: q quaſi nullum
eis ſacrificiū ⁊ nulle preces ad ali
quē ſpm̄ ob diuinationē dirigēṫ
qō tñ chriſtiana ⁊ uera pietas con
ſequenṫ expellit ⁊ damnat. Itē
hiero. Cultura ē idolatrie au
guria ſeruare ⁊ ſtellarum require
re curſus.

287

Sed ꝛ illud adde: qm̄ q forni
caṫ i corp⁹ ſuū peccat: nō iſtō
corp⁹ ſolū qđ tēplū dei effectū ē:
ſed illud qđ dr̄: q2 ois eccl'ia corp⁹
xp̄i ē: ꝛ i oēȝ eccleſiā videṫ delinq̄
re: q corpus ſuū cōmaculauerit:
q2 p vnū mēbꝝ macula i oē corp⁹
diffūdiṫ. Eſt ꝛ illud opprobrium
egypti: qđ ſi neglexeris etiaȝ poſt
iordanis trāſitū ꝛ p⁹ baptiſmi ſe
cūdā circūciſionē uetuſte cōſuetu
dinis iuſtiōe ſuggeriṫ: obſuare au
guria: reqrere ſtellarum curſus: ꝛ
euēt⁹ ex his futuroꝝ rimari: cete
riſq; huiuſmōi ſupſtitiōib⁹ iplicāe
idolatrie nāq; mr̄ ē egyptus: ex q̄
certū ē opprobria huiuſmōi pullu
lare. q̄ ſi tranſito iordane ſuſcepe
ris: ꝛ his te laq̄is rurſus illigaue
riſ: tecū ſine dubio opprobria egy
pti trahis. Hec aūt ſacrilegia n̄
vſq;adeo ſṫ deteſtāda: ut ſi aliqd
de area vel torculari demōib⁹ fue
rit imolatū: qđ reliquū ē: iō creda
tur eē imūdū: aut ſi ipſuȝ qđ obla
tū fuerit: a nobis ignorātib⁹ ſumi
ɔtigerit: iō credam⁹ nos deliq̄ſſe
Vnde augu. ad publicolā.

Non ideo reliqua ſūt imūda: q2
ab area uel torculari aliquid ad de
monū ſacrificia tolliṫ

SI de area uel torculari tolliṫ
aliqd ad ſacrificia demōiorū
ſciēte chriſtiāo: iō peccat: q2 pmit
tit fieri: vbi ꝓhibēdi ptāſ ē. q ſi fcȝ
n̄ cōperit aut ꝓhibēdi ptātē n̄ hȝ
vtiṫ mūdis reliqs fructib⁹: vnde
illa ſublata ſūt. Teȝ ambroſi⁹
i p̄ma ep'la ad corinthios.

Immunis eſt a reatu q emit qđ
neſcit idolis imolatū.

LIcet aliqd pollutuȝ ſit p acci
dentia. i. oblationem idoli: cū
tn̄ neſcit q emit: nullū patiṫ ſcru
pulū: ꝛ apud deū imunis ē.

Q. III. et. IIII

QUib⁹ aūt genus dina
tionis exordiū ſūpſerit
vel quot ſint genera ei⁹
augu. exponit i libro de
nā demonū ita dicens.

De multiplici genere diuinatiōis

IStiṫ gen⁹ dinationis a perſis
ferṫ eē allatū. varro aūt dixit
dinationū q̄tuor eē genera: ṫram
aquā aerē ꝛ ignē. hinc geomātiā:
hydromāciā: pyromāciā: aeromā
ciā dictā autumāt. diuini dicti ſūt
q̄i deo pleni. diuinitate. n. ſe eē ple
noſ ſimulāt: ꝛ aſtutia q̄dā fraudu
lenta hoib⁹ futura ɔiectāt. Duo
aūt genera dinatiōis ſūt ars ꝛ fu
ror. Incātatores aūt dicti ſūt: q
artē verbis pagūt. Arioli vocati
ſṫ ꝓpṫea: q circa aras idoloꝝ nefa
rias p̄ces emittūt: ꝛ funeſta ſacri
ficia offerūt: hiſq; celebritatib⁹ de
monū accipiūt reſpōſa. Aruſpi
ces nūcupanṫ: q̄ſi horaꝝ inſpecta
tores. dies eni ꝛ horas i agendis
negocijs opibuſq; cuſtodiūt: ꝛ qd
p ſingula tp̄a obſuare debeat hō: i
tendūt. Hi ēt exta pecudū iſpici
unt: ꝛ ex eiſ futura p̄dicūt. Augu
res ſūt q volat⁹ auiū ꝛ voces itē
dūt: aliaq; ſigna rerū vel obſerua
tiōes iprouiſas hoib⁹ occurrētes
ferūt. Idē ſṫ ꝛ auſpices. nā ꝛ au
ſpicia ſṫ q̄ iter faciētes obſuant. di
cta aūt ſṫ auſpicia q̄i auiū ſpicia: ꝛ
auguria q̄i auiū garria. i. auiū vo
ces ꝛ lingue. itē auguriū q̄ſi auige
riū: qđ aues gerūt. Duo ſṫ auteȝ
genera auſpicioꝝ vnuȝ ad oculos
alterꝝ ad aures ptinēs. ad oculos
ſ. volat⁹. ad aures vox auiū. Phy
toniſſe a phytonio apolline dicte:
q is auctor fuerit dinandi. Aſtro
logi dicti ſṫ: eo q in aſtris augurā
tur. Genethaliaci appellati ſūt ꝓ
pter nataliciorꝝ ɔſideratiōes die
rū. geneſes eni hoium p. xij. celi ſi
gna deſcribūt: ſiderūq; curſuſ na
ſcētiū mores act⁹ ꝛ euēt⁹ p̄dicē co
nāṫ. i. qs q̄li ſigno fuerit nat⁹: aut
queȝ effectū hēat vite q naſciṫ inṫ
p̄tanṫ. Hi ſṫ q vulgo mathemati
ci vocāṫ: cui⁹ ſupſtiōis gen⁹ cōſtel
latiōes latini vocāt. i. notationes
ſideꝝ quō ſe hēant: cū qſq; naſci
tur. Primū aūt gen⁹. i. ſtellaꝝ in
terp̄tes magi nūcupabanṫ: ſicut
de his legiṫ i euāgelio q natū chri
ſtū ānūciauerṫ. poſtea hoc noie ſo
li mathematici dicti ſṫ: cui⁹ artis
ſcia vſq; ad chriſtū fuit ɔceſſa: vt
chriſto edito nemo exinde natiui
tatē alicui⁹ de celo interpreṫ. Ho
roſcopi dicti: q horas natiuitatis
hoium ſpeculenṫ diſſimili ꝛ diuer
ſo fato. Sortilegi ſṫ: q ſub noie ꝛ
cetera: ut ſupra. Saliatores voca
tiſṫ: q dū eis mēbroꝝ q̄cūq; ptes
ſalierit: aliqd ſibi exinde ꝓſperuȝ
ſeu triſte ſignificari p̄dicūt. Que
riṫ aūt de nā demonū: cui⁹ nature
ſint: an futura p̄ſcire valeant: vel
quot modis futura p̄noſcant. de
his ita ſcribit aug. i codē libro.

Quot modis demones futura p̄
noſcunt.

SCiendū ē hanc eſſe nām de
monū: ut aerij corporiſ ſenſu
terrenoꝝ corpoꝝ ſenſū facile p̄ce
dant. celeritate etiā ꝓpṫ aerij cor
poris ſupiorē mobilitatē nō ſolū
curſus quarūlibet rerū ut hoium

Sciēdū eſt. Hic augu. oſ̄dit q bus de cauſis demōes ſciūt futura p̄dicere n̄ q ipſi ſciant futura: ſȝ quia hñt ꝓbabiles ɔiecturas. primo illa rōne: q2 ſ. ſubtilior mā ſūt creati. vn̄ ſubtil' ɔſiderāt q̄ȝ hoieſ. Item quia p antiqtatē multa ſciunt q̄ noſ ꝓpter breuitatē tp̄is ſcire nō poſſum⁹. Itē q2 ipſimet ɔſueuerūt morbos imittere: ꝛ illō ipi p̄dicūt qđ aliqs ſit habiturus malum. Itē ſicut medic⁹ videt aliqd p ſigna ſibi nota q̄ nos nō videm⁹: ſic demōes. Iteȝ ex ſignis q̄ ꝓcedunt ex aio hois p̄uident q̄dam futura. Itē q2 dicta ꝓphetaꝝ audierūt: ex qb⁹ futura p̄dicunt.

uel ferarum:uerū etiā uolatus auium
incōparabilit uincāt.qb⁹ duab⁹ reb⁹
q̄ntū ad aereū corpus attinet p̄di
ti:hoc ē acumie ſenſus ꝛ celeritate
mot⁹ multo añ cogitata nūciant:
q̄ hoīes ꝑ ſenſus terreni tarditate
mirēt.acceſſit etiā demōibus ꝑ tā
longū tēp⁹ quo eoꝝ uita ꝓtēdit:
reꝝ longe maior expientia q̄ pōt
hoib⁹ ꝓpt̄ breuitatē uite ꝓuenire
ꝑ has efficacias q̄s aerij corporis
natura ſortita ē:nō ſolū m̄lta fu
tura p̄dicūt demōes:uerū ēt mul
ta faciūt:que qm̄ hoies dicere nō
pñt aut facere:eos dignos qdā q
bus ſuiāt ꝛ qb⁹ honores diuinos
deferāt arbitrāt:inſtigāte maxie
uicio curioſitatis ꝓpter amorem
felicitatis falſe atq̄ t̄rene ꝛ excel
lentie tpalis.Nūc igit qm̄ de di
uinatiōe demonū q̄ō ē:p̄mū ſcien
dū eſt illos ea plerūq̄ p̄nunciare
que ipi facturi ſunt.accipiūt enim
ſepe ptātē ꝛ morbos immittere ꝛ
ipſū aerē uiciādo morbidū reddē
ꝛ in puerſis atq̄ amatorib⁹ terre
noꝝ cōmodorū malefacta ſuadē
de quoꝝ moribus certi ſūt:q̄ ſint
eis talia ſuadentib⁹ cōſenſuri.ſua
dent eni miris ꝛ inuiſibilib⁹ mōis
ꝑ illā ſubtilitatē corpora hoiuz nō
ſentiētium penetrādo:ꝛ ſe cogita
tionib⁹ᵇ eorū ꝑ quedā imaginaria
uaſa miſcēdo ſiue uigilantiuz ſiue
dormientiū.aliqñ aūt non q̄ ipi fa
ciūt:ſed q̄ naturalib⁹ ſignis futu
ra p̄noſcunt:q̄ ſigna in hoium ſen
ſus uenire ñ pñt:ante p̄dicūt.neq̄
eni q2 p̄uidet medic⁹ que p̄uidere
neſcit hui⁹ artis ignar⁹:iō t̄n diui
nus habēdus ē.qd aūt miꝝ ſi quē
admoduz ille corporis humani p
turbata uel mortificata tēperie ſe
benas ſeu malas futuras p̄uidet
ualitudies:ſic demōes i aeris affe
ctiōe ſibi notas:nobis ignotas fu
turas p̄uidēt tēpeſtates:aliqñ ēt
hoium diſpoſitiōes nō ſolū uoce
ꝓlatas uerū etiā cogitatione con
ceptas:cum ſigna quedā ex aio ex
primunt in corpore tota faciltate
p̄diſcunt:atq̄ hinc ēt multa futu
ra p̄nūciāt:alijs uidelicet mira qui
iſta diſpoſita non nouerūt.fallūt
ꝛ ſtudio fallendi ꝛ iuida uolūtate
qua hoium errore letant.Sed ne
apud cultores ſuos pōdus aucto
ritatis amittāt:id agūt:ut iterpti
bus ſuis ſignorūq̄ ſuoꝝ ꝯiectori
bus culpa tribuat:qñ ipi decepti
fuerint uel mētiti.nōnūq̄ uō ipi
maligni ſpūs ꝛ illuſores hominū
atq̄ ſalutis eoꝝ iuaſores ſolent p̄
dicere defectū culture ſue ꝛ idolo
rū ruinā:q̄tenus p̄ſcij uideāt:qd

b Cogitatōi bus.q̄ uidet q̄ diabol⁹ no/uit cogitatio/nes hominuz S3 3.ſol⁹ de us ſcit occulta cordiū.xxxij.di.erubeſcant ſed ipſe ſeipſū ꝯ hoc corrigit 3.c.pxi.

in ſingulis regnis aut locis u̇ctuꝝ
ꝛ qd aduerſi ſue factioni ꝯtingere
poſſit:q̄ō ēt illi q gētiliū hiſtorias
legūt nō ignorāt.qd ergo mirū ſi
iā iminente tēploꝝ ꝛ ſimulacroꝝ
euerſiōe:quā ꝓphete dei ſūmi tā
to añ p̄dixerūt:ſerapis demon ali
cui cultoꝝ ſuoꝝ hoc de ꝓximo ꝓ
dit:ut ſuā q̄ſi diuinationē recedēs
uel fugiens cōmendaret.Quod
aūt hoiuz diſpoſitiōes cogitatiōe
cōceptas ꝑ exteriora ſigna diabo
lus deprehēdat:non firma ratiōe
uidet approbatū.Unde idem
augu.ait i li.ij.retractationū.

Q̄ ex corporeis motib⁹ internas animi cogitationes diabolus dep̄hendat res occultiſſima eſt.

Quodā loco dixi demones ali
qñ hoiuz diſpoſitōes nō ſolū
uoce ꝓlatas:uerū etiā cogitatiōe
ꝯceptas:cū ſigna q̄dā ex aio expri
munt i corpore tota facilitate p̄di
ſcere:rem dixi occultiſſimā auda
ciori aſſertione q̄ debui.nā peruēni
re iſta ad noticiā demonuz ꝑ non
nulla etiā expimenta cōpertū eſt:
ſed utrū q̄dā ſigna dent ex corpe
cogitantiū illis ſenſibilia nos aūt
latentia:an alia ui ſpirituali iſta co
gnoſcāt:aut difficilime pōt ab ho
minib⁹:aut oio non pōt iueniri.

Q. V.

Quod aūt ſortilegi ꝛ diui
ni ſi ceſſare noluerit ex
cōicandi ſūt:rōne ꝛ au
ctoritate ꝓbat.eſt eniz
q̄dā genus culture idoloꝝ ex de
monū ꝯſultationibus futura p̄di
cere.ſicut eni auarus q2 cultū deo
debitū nūmo impēdit:idoloꝝ cul
tor ab apl'o noiat:ſic illi q futura
que ex dei oraculo nonunq̄ reue
lata iueniūt:uel demonū ꝯſultati
one uel qbuſlibet p̄ſtigijs iuenire
laborant:diuinitatis iura creatu
ris attribuunt.futura eniz p̄ſcire
ſoli⁹ dei eſt:q in ſui ꝯtēplatione ēt
angelos illa preſcire facit.Un̄ iſai
as ait:priora ꝛ nouiſſima annūcia
te mihi:ꝛ dicā q̄ dij eſtis.cultores
uero idoloꝝ a fideliū coione ſepa
randi ſūt:unde i epl'a ad corinthi
os apl'us ait:ſiquis frat noiat for
nicator aut auar⁹ aut idolis ſerui
ens:cum eiuſmodi nec cibū ſume
Hinc ēt i decreto grego.iunioris
legit.

Anathema ſit q hariolos uel incātatores obſeruat.

Siqsᶜ hariolos aruſpices uel
incantatores obſuauerit:aut
filaterijs eoꝝ uſus fuerit anathēa
ſit. Item ex ꝯ.an gritāo.c.xxxiiij

c Siqs.filaterijs. filateria dicunt hic charte:in quibus continentur incantati. ones.

q Qui diuinatões i domos ſuas. ſ3 lege iſti cremāť. ſ3 ille i cuius domo hec fiunt p⁹ publicationē3 bonoꝝ in exiliū mittiť ut. C. de malefi. null⁹

n Non liceat. pro ꝑt ſegetes. nū qd ergo hic repꝛhēdiť aſtronomia: nunqd ꝓ vētos ⁊ diſpoſitões lune licitū eſt ruſticis cōſiderare tp̄s ſemināḋi ⁊ medici tpa potionū ⁊ minutionū: certe hec non reprobanť. Sed illi reprobantur q credūt ineē neceſſitatē ſuperioꝛib⁹. vñ non ē dicendu3 ꝙ ſupioꝛa ſint cauſe rerū l3 ſint ſigna rerū.

e Si qs epus. cōſuluiſſe. nō ꝓ ſolo ꝯſilio debere puniri: ſi ne faciat artē ſine non ſic ꝓ ſola vocatiōe puniť q vocat clericū ad iudiciū impatoris: ut xi. q. i. placuit.

f Suſpēſus. i. depoſitus: p3 p ſequētia.

g Aliquāti. uel docere. nā ſitis ē culpa ꝓhibita diſcere ⁊ docere: ut. C. de male. culpa. ⁊ multa ſūt q̄ melius ē neſcire q̄ȝ ſcire. xxxviij. di. q̄uis. ꝯriū ē. C. de hē. quicūq3. vltra mediū. vbi dř ꝙ ille q illicita docet: uel deportať ul' puniť vltio ſupplicio. diſcipuli vo puniūť. x. libꝛis auri. ſed ibi loqť de his q diſcēdi cā venerūt: ñ tm̄ didicerūt. Itē ꝯriū ē. xxxvij. di. q de mēſa. ſ3 illi diſcebāt ñ ut ſeqrēť ea: ſed ut alijs p ea poſſēt obuiare.

h Sortes. diſcriminatis. i. iudicatis uel dānificatis.

i Peruenit.

k Si qs clericus.

l Contra idoloꝝ. vberib⁹. Cū h ſcribať epis: pat3 hoc crimē eccleſiaſticū eē. Itē p3 ꝙ eps pōt aliq̄s verberib⁹ caſtigare ut. xxiij. q. v. c. i. Ite3 p3 h̄ ꝙ eps pōt i carcē mittē reos. Itē hēs h̄ ꝙ alio mō pūiť nobiť q̄ȝ ignobiť: ut. xxiiij. q i. q̄ ꝯ. xi. q. ij. frnitati. io

m Epiſcopi eoꝝ. vtinā. i. vtina3 ñ pleſ. ſitis expoſitio ē. i. q. i. ducēs.

Quinquēnio peniteat qui diuinatiões expetit.

Qui diuinatões expetūt ⁊ more gētiliū ſubſequūť: uel i domos ſuas huiuſmōi hoīes itrodu cūt exqrēdi aliqd arte magica aut expiādi cā ſub regula qnquēnij iaceāt f̄m grad⁹ penitētie diffinitos. Item ex ꝯci. martini pape.

Elemēta colere: lune aut ſtellaꝝ curſus in ſuis operibus chriſtiāis ſeruare non licet.

Non liceat chriſtianis tenere traditiões gētiliū: ⁊ obſeruare ⁊ colere elemēta: aut lune aut ſtellaꝝ curſus aut ianē ſignoꝝ fallaciā ꝓ domo faciēda uel ꝓpt ſegetes uel arboꝛes plātādas uel coniugia ſociāda. Scriptū ē eni: oīa q̄ facietis aut i uerbo aut in opere oīa in noīe dñi nr̄i ieſu chriſti facite: grās agētes deo. nec in collectionib⁹ herbaꝝ q̄ medicinales ſunt aliq̄s icātatiões liceat attēdē: niſi tm̄ cū ſymbolo diuino aut oꝛōne dñica: ut tm̄ deus creatoꝛ oīu3 ⁊ dñs honoreť. Siqs aūt paganorū ꝯſuetudinē ſequēs diuinos ⁊ ſoꝛtilegos i domū ſuā itroduxerit: q̄i ut malū foꝛas mittant aut maleficia iueniāt: uel luſtrationes paganoꝝ faciāt: qnq; ānis pniam agāt mulierib⁹ quoq; chriſtiāis ñ liceat i ſuis laneficijs uanitatē obſuare: ſ3 deū iuocēt adiutoꝛē: q eis ſapiētiā extēdi donauerit. Itē ex cōcilio laodicēſi capitulo. xxx.

Sacris officijs dediti magi uel incantatores nō fiant.

Non oportet ſacris officijs deditos uel clericos magos aut incātatoꝛes exiſtere aut facē filateria: q̄ aīaꝝ ſuaꝝ uincula pꝛobātur. Hos aūt q talib⁹ rebus utūtur ꝓjci ab eccleſia iuſſim⁹. Itē ex ꝯci. toletano. iiij. c. xxx.

Honoꝛe p̄neť ep̄us uel p̄sb. ⁊c. qui magos uel auruſpices ꝯſulūt.

Si qs ep̄us aut p̄bꝛ uel diaconus uel qlibet de oꝛdinibus clericoꝝ auruſpices aut incātatores aut harioloſ aut certe augureſ uel ſoꝛtilegos: uel q ꝓfitenť arte3 magicā: aut aliquos coꝝ ſīlia exercentes ꝯſuluiſſe fuerit dephenſus ab honoꝛe dignitatis ſue ſuſpenſus mōaſterij curā excipiat: ibiq; p̄ñie ꝑpetue dedit⁹ ſcel⁹ admiſſu3 ſacrilegij ſoluat. Ite3 ex ꝯcilio agathenſi. c. xxxviij.

De his q augurijs ⁊ diuinationib⁹ ſtudent.

Aliquanti clerici ſiue laici ſtudent augurijs: ⁊ ſub noīe ficte religionis per eas q̄s ſanctoꝝ patrū ſoꝛtes uocāt diuinatiões ſciam ꝓfiteť. aut quarūcūq; ſcripturaꝝ inſpectione futura ꝓmittūt. hic qcūq; cleric⁹ aut laic⁹ detect⁹ fuerit uel cōſulere uel docere: ab eccleſia habeat extrane⁹. Item leo. iiij. epis britānie.

Soꝛs nihil aliud q̄ȝ diuinatio ⁊ maleficiū eē decerniť.

Sortes quib⁹ cuncta uos uris diſcriminatis ꝓuicijs q̄s partes dānauerūt: nihil aliud q̄ȝ diuinatiões ⁊ maleficia eē decernimus. quāobrē uolum⁹ illas oīo dānari ⁊ inť chriſtianos ultra nolum⁹ nominari: ⁊ ne exerceāť anathēatis iīdicto ꝓhibem⁹. Item greg. hadriano notario.

Incantatores ſoꝛtilegos uelut chriſti inimicos inſeq opoꝛtet.

Peruenit ad nos ꝙ quoſdam incantatoꝛes atq; ſoꝛtilegos fueris inſecut⁹: ⁊ oīo nobis ſolicitudinē zelūq; tuū gratu3 fuiſſe cognoſcas. ſtudij eni3 tui ſit ſolicite q̄rē: ⁊ quoſcunq; huiuſmōi chriſti inimicos iueneris: diſtricta vltiōe coꝛrigē. Itē ex ꝯci. aurelianēſi.

Excōiceť cleric⁹ monach⁹ laic⁹ diuinatiões ł auguria ł ſoꝛtes ſecut⁹.

Si qs cleric⁹ monachus vel ſecularis diuinatiões uel auguria crediderit obſeruanda: vel ſoꝛtes q̄s mētiūť eē ſanctoꝝ qbuſcunq; putauerit intimādas: cū his q eis crediderit: ab ecclie cōione pellāť. Itē gregorius.

Contra ſacrilegos idoloꝝ cultores cuſtodia paſtoꝛalis inuigilet.

Contra idoloꝝ cultoꝛes ul' auruſpices atq; ſoꝛtilegos fraťnitatē tuam vehemēti⁹ paſtoꝛali hoꝛtamur iuigilare cuſtodia ꝙ ſi emēdare ſe a talib⁹ nolle repperis ſi ſerui ſūt verberib⁹ volumus caſtigari: ſi uō liberi icluſiōe digni diſtrictāq; ſūt i penā dirigēdi. Itē ex ꝯci. cartha. c. xxxix.

Ab eccleſia ſepareť augurijs ⁊ incantationib⁹ deſeruiēs.

Augurijs ⁊ incātatiōib⁹ ſeruiētē3 ſimiliť iudaicis ſupſtitionibus uel ferijs inherētē a ꝯuētu eccleſie ſepādū p̄cipimus. Itē ex ꝯci. aquirēſi. c. i.

Soꝛtilegā ⁊ magicā artē epi oīb⁹ modis eliminare ſtudeāt.

Epiſcopi eoꝛūq; miniſtri omnibus modis elaboꝛare ſtudeant: ut pnicioſam ⁊ a zabulo inuētam ſoꝛtilegam ⁊ magicam arte3 ex parochijs ſuis penit⁹ eradicēt Et ſi aliquē uiru3 aut mulierē huiuſcemōi ſceleris ſectatoꝛē inueniūt

turpiter dehonestatū de parochi
is ſuis deijciant. ait .n. ap̄ls here
ticū hoīez p⁹ p̄mā ⁊ ſcdam corre
ctionē deuita: ſciēs q2 ſubuerſus
ē q eiuſmodi ē. Subuerſi ſūt ⁊ a
diabolo captiui tenent̄: q relicto
creatore ſuo diaboli ſuffragia q̄
runt. ⁊ ideo a tali peſte dʒ mūda
ri ſancta eccl'ia. Illud ēt ñ eſt ob
mittēdū: ꝙ quedā ſcelerate mulie
res retro poſt ſathanā ꝯverſe de
monū illuſionib⁹ ⁊ fantaſmatib⁹
ſeducte credūt ſe ⁊ ꝓfitent̄ cū dia
na nocturnis horis dea pagano
rū uel cū herodiade ul' cum innu
mera multitudie mulierū equita
re ſup quaſdaʒ beſtias ⁊ multaꝝ
terrarū ſpatia intēpeſte noctis ſi
lentio ꝑtranſire: eiuſq; iuſſionib⁹
obedire uelut dn̄e: ⁊ certis nocti
bus ad ei⁹ ſuitiuʒ euocari. Sʒ uti
nā he ſole i ꝑfidia ſua periſſent: ⁊
nō multos ſecū ad ifidelitatis in
teritū ꝑtraxiſſent. Nā ⁊ inume
ra multitudo hac falſa opione de
cepta hec uera eſſe credūt: ⁊ cre
dendo a recta fide deuiāt: ⁊ erro
re paganoꝝ inuoluunt̄: cū aliqd
diuinitatis aut numinis extra unū
deū arbitrant̄. Quapropt̄ ſacer
dotes ꝑ eccl'ias ſibi cōmiſſas po
pulo dei omni inſtātia predicare
debent: ut nouerint hec oīo falſa
eſſe. Et nō a diuino ſʒ a maligno
ſpū talia fantaſmata mētib⁹ fide
liuʒ irrogari arbitramur. ſiqdem
ipe ſathanas q transfigurat ſe in
angelū lucis: cū mēteʒ cuiuſcūq;
mulieris cepit ⁊ hāc per ifidelita
tē ſibi ſubiugauerit: illico trāſfor
mat ſe in diuerſarum ſpecies per
ſonaꝝ atq; ſimilitudines: ⁊ men
tē quā captiuatā tenet: i ſomnijs
deludēs modo leta modo triſtia
mō cognitas mō icognitas perſo
nas oñdēs ꝑ q̄q; deuia deducit:
⁊ cum ſolus ſp̄s hoc patitur: infi
delis hoc non in aio ſʒ in corpore
euenire opinatur. qs .n. in ſōnijs
⁊ nocturnis uiſionib⁹ nō extra ſe
ipm̄ educitur? ⁊ multa uidet dor
miēdo que nūq; uigilādo uiderat
quis uero taʒ ſtultus ⁊ hebes ſit
qui hec oīa q̄ in ſolo ſpū fiūt: etiā
in corpore accidere arbitret̄? ⁊ cuʒ
ezechiel ꝓpheta uiſiones dn̄i i ſpi
ritu nō in corpore uidit ⁊ audiuit
ſicut ipe ſtatim inq̄t: fui in ſpū. ⁊
paulus nō audet dicere ſe raptuʒ
in corpore. Omnib⁹ itaq; publice
annūciandū ē: ꝙ q talia credit ⁊
his ſilia fidē perdit. Et qui rectā
fidē nō hʒ: hic nō ē eius ſed illius
in quem credit .i. diaboli. naʒ de
dn̄o noſtro ſcriptū eſt: oīa ꝑ ipm̄
facta ſunt ⁊ cetera. Quiſq; ergo
credit poſſe fieri aliquā creaturā
aut i meli⁹ aut i deterius imutari
aut transformari in aliā ſpēm uel
in aliā ſimilitudinem: niſi ab ipo
creatore qui oīa fecit: ⁊ ꝑ quē oīa
facta ſunt: ꝓculdubio infidelis ē
⁊ pagano deterior. Nonnulli in
ueniunt̄: qui interno liuore ꝓmo
ti in perniciem ſuorum inimicoꝝ
altaria ſacris ueſtib⁹ exuūt: aut
ueſte lugubri accingunt: uel ꝯſue
ta luminarioruʒ obſequia eccl'ijs
dei ſbtrahunt: uel miſſam pro re
quie defunctorum promulgataʒ
pro uiuis celebrāt hoibus quorū
oiuʒ maleficia nequiſſima toleta
nū conciliū condemnat dicens.

*Abijciat̄ ſacerdos q huiuſcemo
di maleficijs operā dedit.*

Quicunq; ſacerdotū uel mini
ſtroruʒ deinceps cā doloris
cuiuſlibet permotus: aut altare
ueſtibus ſacris exuere ꝑſūpſerit
aut qualibet alia lugubri ueſte ac
cinxerit: ſeu etiaʒ conſueta lumi
narioruʒ obſequia de templo dei
ſbtraxerit ⁊ extingui preceperit:
ſi eum antea uere penitudinis co
raʒ metropolitano ſatiſfactio° nō
purgauerit: loci ſui dignitate ſe
nouerit ⁊ honore priuari: illis ꝓ
culdubio ꝑſonis ab hac ultōnū ſē
tētia ſeparatis: que aut cōtamia
tionem ſanctorum ordinum uel
ſubuerſionem ſancte fidei metuē
tes aut hoſtilitateʒ uel obſidionē
ꝑferentes ſeu etiaʒ diuinoꝝ iudi
cioꝝ ſententiā metuentes feciſſe
contigerit. in quorum facto plus
humilitas qua deus placatur: q̄ʒ
interni liuoris doloſitas declara
tur. pleriq; etiam ſacerdotū ſauci
ciati inimicicie dolo miſſaʒ pro re
quie defunctoꝝ ꝓmulgatā fallaci
uoto ꝓ uiuis ſtudēt celebrare ho
minibus: ut is pro quo ipm̄ offer
tur ſacrificiū: mortis incurrat pe
riculū. ꝓinde noſtre elegit unami
nitatis cōuentus: ut ſiquis dein
ceps talia perpetraſſe fuerit dete
ctus: a ꝓprij deponat̄ ordis gra
du. ⁊ tam ipe ſacerdos q̄ʒ etiā ille
qui eum ad talia peragenda inci
taſſe perpenditur: exilij perpetui
ergaſtulo relegent̄. Ex premiſſis
auctoritatibus colligit̄: ꝙ harioli
haruſpices incātatores ⁊ ſortile
gi atq; ceteri huius ſectatores ab
eccleſia ſunt eliminandi: ⁊ niſi re
ſipuerint perpetuo excōicandi. ſʒ
qō i ultimo aquienſi capitulo: ea
que fiunt per incantatores nō in

n. Sed in corpore .i.
corporeo ſenſu perci
pi ⁊c̄.
o. Quicunq;. dolo
ris niſi forte iō
faciat: q2 eccl'ia ſua ſpo
liatur: vt illud in ſignū
meroris faciat: ſicut q
dam ponūt ſpinas ſup
altare ſicut etiam de
nudatur altare in paſ
ſione domini in ſignuʒ
triſticie.
p. Satiſfactio. ar. ꝙ ſi
aliqs ſatiſfecerit de cri
mine vl' inde egerit pe
nitentiam amplius nō
poſſit. accuſari: licet ſit
publicū crimen: vt nō.
xxxiij. q. ij. amonere.
iohannes.

q n Nec mirum. ac ſi non attractus: quia ab angelo fuit nũciata natiuitas eius.

corpore ſʒ in ſpũ fieri dicunt: augustinꝰ in libro de ciuitate dei idẽ uidetur aſſerere ita dicens.

Que magorum preſtigijs fiunt nõ uera ſʒ fantaſtica eẽ ꝓbantur.

Nec miruʒ de magorũ preſtigijs quoꝝ in tñ ꝓdiere maleficiorũ artes: ut etiam moyſi in illis ſignis reſiſtẽ uertentes uirgas i dracones aquã in ſãguineʒ dicãtur. In gẽtiliũ etiã libris legiẗ ꝙ quedaʒ maga circe ſocios ulyxis mutauerit in beſtias. Legiẗ etiã de ſacrificio qđ archades deo ſuo liceo imolabãt: ex quo qcũqꝫ ſumerent: i beſtiaꝝ formas ꝯuerterentur. ſʒ hec oĩa magicis pſtigijs potius fingebanẗ ꝙ̃ reꝝ ueritate cõplereẗ. ut ergo ipi errores ignorãtibus mãifeſti fiãt: de coꝝ ꝓpetrate atqꝫ iuẽtoribꝰ iuxta traditõneʒ maioꝝ pꝛuʒ dicẽ cõgruũ arbitramur: magi ſũt qui uulgo malefici ob facinoꝝ magnitudinem nũcupãẗ. Hi ſũt q pmiſſu dei elemẽta ꝯcutiũt: turbãt mẽtes hõium minus ꝯfidẽtiũ i deo: ac ſine ullo ueneni hauſtu uiolentia tñ carmis iterimũt. Vñ lucanꝰ: Mens hauſti nulla ſanie polluta ueneni In cãtatata perit. demõibꝰ. n. accitis audẽt uẽtilare: ut quoſcũqꝫ ſuos pimant malis artibꝰ iñimicos. Hi ẽt ſãguie utũẗ: ⁊ uictis ſepe cõtingũt mortuoꝝ corpa. Nigromãtici ſunt quoꝝ p̃cantatõibꝰ uidentur reſuſcitari mortui: diuinare ⁊ ad iterrogata reſpõdere. nigron enĩ grece: latine mortuus: mãtio diuinatio nũcupaẗ. ad quos ſuſcitandos cadaueri ſanguis adijciẗ. Nã amare ſanguinẽ demões dicunẗ. Ideoqꝫ quotiẽſcũqꝫ nigromantia fit: cruor aque miſceẗ: ut colore ſãguis facilꝰ ꝓuoceẗ. Hydromãtici ab aqua dicti. ẽ eni hydromãtia i aquarũ iſpectõne umbras demonũ euocare: ⁊ imaginẽas ludificatões eoꝝ uidere: ibiqꝫ ab eiſ aliqua audire: ubi adhibito ſanguine etiã iferos phibeẗ ſuſcitare: ⁊ infra. Ad hec oĩa ſupradicta ptinẽt ligature execrabiliũ remedioꝝ: que ars nõ ꝯmẽdat medicorũ: ſeu i p̃cãtatõibꝰ ſeu in characteribus ſuſpẽdẽdis atqꝫ ligandis. In qbꝰ omnibꝰ ars demonũ ẽ ex quada peſtifera ſocietate hominuʒ ⁊ angeloꝝ maloꝝ exorta. vñ hec cũcta uitãda ſũt chriſtiano ⁊ omni penitꝰ execratõne repudiãda atqꝫ dãnãda. Auguria aũt ſũt auiũ. Hec aũt phryges pmi iuenerũt. Preſtigiũ uero mercuriꝰ diciẗ pmꝰ inueniſſe: dictũ eſt aũt pſtigiũ: ꝙ pſtrigat aciẽ oculorũ. Aruſpicine arteʒ pmꝰ hetruſcis tradidiſſe diciẗ qdã tageſ. hic exanimis aruſpicinam dictauit ⁊ poſtea nõ apparuit. Nã diciẗ fabuloſe: arante quodã ruſtico ſubito ex glebis exiluiſſe ⁊ aruſpicinã dictaſſe: qua die mortuuſ ẽ. quos libros romani ex hetruſca lingua i ꝓpaʒ mutauerũt. Hiſ ergo poꝛtẽtis p diaboloꝝ fallaciaʒ illudiẗ curioſitas hũana: qñ id impudenter appetũt ſcire: qđ nulla rõe cõpetit eis iueſtigare. hec ptãs imũdis ſpiritibꝰ ideo daẗ: ut perſos ſibi aptent: hoc eſt prauos homines ſeducant: illos. ſ. q ſperunt ueritatẽ ⁊ credũt mẽdacio iuxta pauli ſententiã: ſanã doctrinã nõ ferunt: ſʒ ad ſua deſideria coacer uabunt ſibi magiſtros prurĩẽtes auribus: ⁊ a ueritate qdẽ auditũ auertẽt: ad fabulas aũt conuertẽtur. onerati peccatis duceņ uariis deſiderijs ſemp diſcentes: nunꝙ̃ ad ſciẽtie ueritatẽ perueniẽtes quẽadmoduʒ autem iãnes ⁊ mãbres reſtiterũt moyſi: ita ⁊ iſti reſiſtũt ueritati. hoies corrupti mẽte reprobi circa fideʒ: ſʒ ultra nõ ꝓficient. inſipientia eorũ manifeſta erit oĩbus ſicut ⁊ illorum fuit nec ideo qſqꝫ credere debʒ quoſlibet magicis artibus aliqd facere poſſe ſine permiſſu dei: q oĩa que fiunt aut iuſto iudicio facit: aut pmiſſu ſuo ita fieri ſinit: ꝙ predicti magi legunẗ ſimilia feciſſe moyſi qui uirgam ſuaʒ proiecit: ⁊ cõuerſa eſt in dracõnẽ. ꝓiecerũtqꝫ ſinguli uirgas ſuas ⁊ conuerſe ſunt in dracones: ſed deuorauit uirga aaron uirgas eoꝝ. non enim fuerunt creatores dracoruʒ: nec magi nec angeli mali qbus miniſtris illa operabantur. Inſũt eni rebꝰ corporeis p oĩa elemẽta quedam occulte ſeminarie rationes: qbus cum data fuerit opportũitas tpalis atqꝫ cauſalis ꝓrumpunt in ſpecies debitas ſuis modis ⁊ finibꝰ. ⁊ ſic non dicuntur angeli qui iſta faciunt aĩaliũ creatores: ſicut nec agricole ſegetum uel quoruncũqꝫ in terra gignentum creatores dicendi ſunt: ꝙ̃uis nouerint p̃bere quaſdã uiſibiles opportunitates ⁊ cauſas ut illa naſcanẗ. qđ autẽ iſti faciunt uiſibiliter: hoc illi iuiſibiliter. deus uero ſolus unꝰ eſt creator: qui cauſas ipas ⁊ ſeminarias ratões rebus inſeruit. p̃terea quidam querendum putant. quõ

ſcriptura narrat phytoniſſam ſa
muelē ꝓphetā ſuſcitaſſe ad collo
quꝫ ſaulis impijſſimi regis. ſi phy
tonica diuinatio errori magice ar
tis deputanda ſit quib⁹ ita reſpon
deri poteſt: indignum omnino fa
cinus eſſe: ſi ſecundū uerba hiſto
rie commodetur aſſenſus. Quo
modo enim poterat fieri: ut arte
magica attraheretur uir a natiui
tate ſanctus ⁊ operibus uite iuſt⁹
ac ſi non attractus eſt conceſſit?
quod utrūq; de iuſto credere ad
uerſum eſt. Nullum enim ſuffra
gium habet iuſticia ſi attract⁹ aut
uoluntarius cōſenſus amiſit me
ritum ſpirituale: quod poſitus in
carne q̄ſierat. quod ualde abſur
dum eſt: quia qui hinc iuſtus rece
cedit permanet iuſt⁹. porro hoc p̄
ſtigium ſathane quo ut plurimos
fallat: et bonos habere in poteſta
te ſe confingit quod ap̄ls inter ce
tera oſtendit dicēs: ipſe ſathanas
transfigurat ſe in angelū lucis: ut
enim errorē faceret in quo glorifi
caretur: in habitu uiri iuſti ⁊ noīe
ſe ſubornauit: ut nihil ꝓficere ſpe
cies quam predicebant dei culto
res mentiretur: q̄n hinc exeuntes
iuſtos finxit in ſua eſſe ꝑtāte. ſed
hoc quoſdā fallit: q̄ de morte ſau
lis ⁊ filij eius nō ſit mentit⁹. qua
ſi magnū ſit diabolo ante occaſū
mortē corpis preuidere: cū ſigna
quedaꝫ ſoleant apparere moritu
ris. quippe a quibus dei ꝓtectio
mota uidetur: quāto magis a dia
bolo: quē angelica ꝑtāte ſublimē
prophetica oracula fuiſſe teſtant̄
de cuius magnitudine ap̄lus ait.
An ignoratis altitudinem ſatha
ne? quid mirum ergo ſi iminētēꝫ
prope mortem potuit preuidere
cum hoc ſit unde fallit: ⁊ ſe in dei
poteſtate uult adorari. nam tan
ta hebetudine demens effect⁹ eſt
ſaul: ut ad phytoniſſā cōfugeret.
deprauatus eniꝫ cauſa peccati ad
hoc ſe contulit quod dānauerat.
ſed ſiquis ꝓpter hiſtoriam ea que
uerb̄ exp̄ſſa ſūt: putet n̄ p̄termit
tenda: ne rō hiſtorie ianis ſit. re
cte facit q̄dem: ſi tn̄ iſtud minime
ad ueri rōnem rapiat: ſed ad uiſū
⁊ ad intellectū ſaulis. neq; eni re
probus fact⁹ bonū itellectum po
terat habere. hiſtoricus eni mētē
ſaulis ⁊ ſtatuꝫ ſamuelis deſcribit
⁊ ea que dicta ⁊ uiſa ſūt exp̄mēs
p̄termittēs ſi uera an falſa ſint. q
ait: audiens in quo habitu eſſꝫ ex
citatus: intellexit inquit hunc ſa
muelē eſſe. q̄d intellexerit rettulit

r Permanz vt. S.xxv.di. qualis.

s Titulis .s. argumētis.io.

⁊ q̄ nō bn̄ intellexit: ꝯtra ſcriptu
rā aliū adorauit q̄ deuꝫ. ⁊ putās
ſamueleꝫ adorauit diabolum: ut
fructū fallacie ſue haberet ſatha
nas. Ad hoc eni nitit̄: ut adoret̄:
q̄ſi deus. ſi eni ſamuel illi uere ap
paruiſſet: n̄ utiq; uir iuſt⁹ ꝑmiſiſſꝫ
ſe adorari: q̄ p̄dicauerat dn̄ꝫ ſolū
eſſe adorādū: ⁊ q̄uo hō dei q cum
abraaꝫ in refrigerio erat: diceret
ad uirū peſtilētie dignū ardore ie
henne cras mecū eris? his duob⁹
titulis ſb̄tilitateꝫ fallacie ſue ꝓdi
dit iprouidus ſathanas: q̄ ⁊ ado
rari ſe permiſit ſub hitu ⁊ noīe ſa
muelis ꝯtra legē: ⁊ uiꝝ peccatis
p̄ſſū cū magna diſtātia peccatoꝝ
⁊ iuſtoꝝ ſit cū ſamuele iuſtiſſimo
futuꝝ mētit⁹ ē. uerꝝ pōt dici uerū
pōt uideri ſi de ſamuel' noīe tace
at: q̄ ſaul cū diabolo futur⁹ erat:
ad eū eni trāſmigrauit quē adora
uit. ſemp ergo diabol⁹ ſb̄ uelamie
latens ꝓdit ſe: dū ea cōfingit que
hereant perſonis p quas fallere
nititur. Si aūt q̄libet opponit ⁊
dicit: q̄uo ul' q̄n eueniūt aliq̄ q̄ illi
diuini p̄dicūt futura: aut q̄uo poſ
ſūt egris p̄bere medelā aut ſanis
immittere egritudineꝫ: ſi aliq̄d ꝑ
p̄e uirtutis ac ꝑtātis non hēant?
hoc a nobis recipiat rn̄ſuꝫ: q̄ ideo
q̄ſq; nō dꝫ eis credē: q̄ aliq̄n eue
niūt q̄ p̄dicūt: aut ſanare uidētur
languidos aut ledere ſanos: quia
hoc permiſſu dei fit: ut ipi q̄ hoc
audiunt uel uidēt probētur ⁊ ap
pareant quali fide ſint uel deuoti
one erga deū. ſicut in deuterono
mio legitur moyſes ex uerbo dei
populo dei precipiſſe ita dicens:
ſi ſurrexerit in medio tui ꝓpheta
aut q ſomnuꝫ dicat ſe uidiſſe: ⁊ p̄
dixerit ſignū atq; portentū ⁊ eue
nerit q̄ locut⁹ ē: ⁊ dixerit tibi ea
mus ⁊ ſeq̄mur deos alienos quos
ignoram⁹ ⁊ ſeruiamus eis: nō au
dies uerba ꝓphete aut ſomniato
ris: quia tentat uos dominus de
us ueſter ut palam fiat: utrum di
ligatis eum an non: ⁊ in toto cor
de ⁊ i tota anima ueſtra dominū
deum ueſtrū ſequamini. ipſum ti
mete mandata eius cuſtodite: ⁊
audite uocem illius. ipſi ſeruietis
⁊ ipi adherebitis ⁊ cetera. ubi ſane
itelligi uoluit etiā illa: que a diui
nantibus non ſecundum deuꝫ di
cuntur: ſi acciderint que dicunt̄
non ſint ſic accipienda: ut fiant q̄
precipiuntur ab eis: aut colantur
q̄ colūt ab eis. nec p̄ter ſuā ꝑtātē
deus oñdit eſſe q̄ contingūt iſta
ſꝫ quaſi quereret̄ cur ea ꝑmittat?

cauſam tentationis expoſuit ad cognoſcendam utiq; eorum dilectionem: utrum eā habeant erga deum ſuum: cognoſcendum uero ab ipſis potius q̄ ab illo qui ſcit omnia anteq̄ fiant.

Quod[a] autē ab epiſcopo excommunicatus eo inconſulto ab alio recōciliari non poſſit: niſi forte per eius metropolitanū[b] uł per ſummum pontificez ratōne ⁊ auctoritate probaẗ. preſbyteri nāq; poteſtatatez excōicandi uel recōciliandi ab epiſcopiſ accipiunt nō epi a preſbyteris. atq; ideo excōmunicatos a ſacerdotibus reconciliare poſſunt. excommunicatos uero ab epīs ſacerdotes recōciliare nō poſſūt. Recōciliatio nanq; penitentium epiſcopale officiū ē nō ſacerdotale. Unde i ɔcilio carthag. ij fortunat⁹ epſ dixit.

Penitētiū recōciliatō chriſmatū ⁊ puellaꝝ ɔſectō a pſbris ñ fiat.

Si iubz ſāctitas ueſtra ſuggero. Nā memini preterito cōcilio ſtatutuz: ut chriſma uel recōciliatio penitētiuz necnon ⁊ puellarū conſecratō a preſbyteris nō fiat. Siquis autez emerſerit hoc faciens: quid de eo ſtatuendū ſit aurelius epſ dixit: audiuit dignatio ueſtra ſuggeſtionem fratris ⁊ coepiſcopi noſtri fortunati: quid ad hoc dicitis. ab uniuerſis epīs dictum eſt: chriſmatis confectio ⁊ puellaruz conſecratio a preſbyteris non fiat. recōciliare[c] queq; in publica miſſa preſbytero nō liceat. hoc omnibus placet. Puellarum tamen cōſecratio epo conſulto p pſbrum fieri ualet. Unde in carthagineñ. cōcilio. iij.

Permiſſione epiſcopi uirgies cōſecrare preſbyter ualet.

Preſbyt̄ icōſulto epo uirgies ñ ɔſecret chriſma uero nūq̄ ɔficiat. Itē ex ɔcilio agathēſi.

Nec diacōis miniſtrare nec penitentē i eccłia bñdicere pſbro licet

Miniſtrare[f] diaconus aut conſecrare altare pſbr non preſumat. benedictionez[g] quoq; ſuper plebem in eccleſia fundere aut penitentez in eccłia benedicē pſbro penitus non licebit. Ecce q ab epo excōicatus per ſacerdotez reconciliari non pōt. Sed notādū eſt q recōciliatio alia eſt publica alia priuata. publica recōciliatio eſt: quando penitentes ante eccleſie ingreſſum publice repreſentātur: ⁊ per impoſitionem manus epiſcopalis eccleſie publice reconciliantur. hec ſacerdotibus uideẗ eſſe phibita. unde circa finem illius capituli non ſimpliciter phibētur penitentes reconciliare ſed in publica miſſa. priuata uero recōciliatō eſt quando de occultis peccatis penitentes uel in extremis agentes ad gratiam reconciliationis accedunt. hec recōciliatio pōt fieri p ſacēdotē. Unde euariſt⁹ papa ait.

Iuſſiōe epi de occultis peccatis pſbri penitētē recōciliēt

Preſbyteri[h] de occultis peccatis iuſſione epi penitentes reconcilient: ⁊ ſicut ſupra pmiſim⁹ infirmantes abſoluāt ⁊ cōicent. Itē ex cōcilio carthaginēſi. ij.

Si epſ abſens ē p pſbrum reconcilietur in periculo cōſtitutus.

Aureli⁹[i] epiſcop⁹ dixit: ſi qſq; in periculo fuerit conſtitutuſ ⁊ ſe reconciliari diuinis altarib⁹ petierit: ſi epiſcopus abſens fuerit: debet preſbyter utiq; conſulere epiſcopum ⁊ ſic periclitantem eius precepto reconciliare. quam rē debemuſ ſalubri conſilio roborare ab omnibus epīs dictum eſt placet quod ſanctitas ueſtra nos neceſſario inſtruere dignata eſt. Itē ex concilio martini pape.

Qui metu mortiſ recōciliaẗ: ɔualeſcēs ſine cōione pñie ipleat tpſ

Siqs[k] de corpore exiens nouiſſimum ⁊ neceſſariuz communionis uiaticum expetit: non ei denegetur. q ſi in[l] deſperatōne poſitus poſt acceptam communionem iterum ſanus fuerit factus tantum in oratione particeps ſit. ſacramentum uero non[m] accipiat donec inſtitutum penitentie ipleat[n] tempus. qui ergo in exitu mortis ſunt ⁊ deſiderant accipere ſacramentum: cum cōſideratōne ⁊ probatione epiſcopi accipere debent. Item ex cōcilio arauſico

Sine manus impoſitōne recedētes de corpore reconcilientur.

Qui[o] recedunt de corpore penitentia accepta placuit ſine

a Quod autem ab epiſcopo. Certū ē: q ligatū a maiori non poteſt a minori abſoluere: vt. xxi. di. inferior. ⁊ ex̄ de elec. innotuit. niſi in articulo mortis: vt ex̄ de ſen. ex. nō dubiū. magiſter tamē largi⁹ pſequitur queſtionem: an preſbyter poſſit reconciliare penitentes. dicas ergo q eſt recōciliatio quedā publica: quedā priuata. publica ſolus epūs pōt recōciliare: vt. j. e. c. i. ⁊. l. di. in capite. illa nō fit niſi in crimie qd totam vrbem commouet: vt. j. e. c. vlti. Priuata aūt pōt ſacerdos recōciliare: vt. j. e. pſbri ⁊ tpe neceſſitatis quilibet pōt alium reconciliare eccleſie: vt de cō. **Q. VI.** di. iiij. ſanctum. io.

b Metropolitanum hoc tñ eſt verū cuz eſt appellatū ad ipſum: vt ex̄ de ſen. ex. per tuas. Si tñ metropolitan⁹ abſoluat: cū non ſit appellatū ad ipſum: dicūt qdā q tenet abſolutio lz abſoluere non debeat. ſed hoc vix credo: cum canon vocat eum peregrinū ſiue exneuz iudicē: vt. vi. q. iij. ſcitote. ⁊. iij. q. vi. peregria. nec hz iuriſdictōez niſi in certis caſib⁹: vt ex̄ de of. or. paſtorał. io.

c Si iubet. a pſbris Vidua tñ ab eiſ pōt recipe ſacruz velamē: vt. xx. q. i. vidua.

d Reconciliare. ē ergo hic ar. q cum pſbr non poſſit aliquē recōciliare ecclie q multo fortius ñ poſſit aliquē eijcē publice ex̄ eccliā ſic videẗ q non poſſit excōicare. Intelligunt aūt qdaz qd hic dr: q tunc ſacerdos nō poſſit publice recōciliare: cū epſ indixerit pñiaz alicui: ſec⁹ ſi ſacerdos indixerit. pñiaz. Item publice recōciliare pōt vt dicunt ex mandato epi. j. e. aurelius. io.

e Preſbyter inconſulto. vacat h ar. a cōrio ſenſu vł locale fuit vł tpale: ſic illud xcv. di. peruenit. hodie eni ſolis epis illud cōpetit. lxviij. di. quāuis. iohannes.

f Miniſtrare. i. conficere corp⁹ xpi i. tradere ſine mādato ſacerdotis: vt. i. q. i. i eccleſia.

g Bñdictōnez. ſ. ſolēnez q̄ fit p talia verba: ſit nomē dñi bñdictuz ⁊. ſic nō obſtat. xcv. di. peruenit. io.

h Preſbyteri. iuſſione. ſi itelligas hoc de excōicato planū eſt vł itelligas de illo cui epſ pñiaz iiūxerit. nā abſente epo ſine mandato ei⁹ pōt recōciliare ſi neceſſitas fuerit: vt. j. e. c. vlti.

i Aureli⁹. ſi epſ. illō itelligas cū qs ē excōicat⁹ ab epo: vł cū epſ idixit ei pñiaz: alś ſec⁹ videẗ: vt. j. e. c. vlt. ⁊ de cōſe. di. iiij. ſanctū. Et ē hic ar. q cū i ſacrīs ɔferēdiſ abſens citatur q multo poti⁹ abſentes i electione ſūt vocādi. ɔ illa mā nōui. vij. q. i. factus. io.

k Siquis. neceſſariū. neceſſariū eſt ad ſalutem ſaltez q2 tollit peccata venialia: vt de cōſe. di. ij. cū oē. nec alicui negatur ēt ſi dbeat ſuſpendi i patibulo: vt. xiij. q. ij queſitū.

l In deſperatione. ſanitatiſ

m Non accipiat. ñ tñ idē ē in illo qui eſt abſolut⁹ ab excōicatōe ille ñ recidit i excōicationē. taẗ. n. ſi fuerit abſolut⁹ teneẗ adire ſedē aplicā cū opportunū fuerit: vt ex̄ de ſen. ex. decelo ⁊ ſic ē ar. q re aliqua reſtituta i pſtinū gradū priora iura ei vel coñ ipm reſtituūẗ: vt. j. e. q. pxi. c. i. ex̄ de elec. q2 diligentia. ar. ɔ de cō. di. iiij. qris

n Impleat. qñq; tñ indulgetur cōio corporiſ dñi añ finituz tpſ pñie vt. lxxxij. di. pſbyter. xij. q. ij de viro. io.

o Qui recedunt. ſine reconciliatoria ſolēni. ſ. epali. ne ſit ɔ j. c. px.

p Pñiam. priuatā. nā ſolemnē non faciūt clerici: vt. l. di. cōfirmāduz. l. xxxij. di. pſbr

niſi fuerit ↄpoſitus: vt ↄ pe. di. vi. ſacerdoſ
q. Penitentiam. i. fructum penitẽtie.
r. Amentib⁹. i. ſiquis fuerit amens a natiuitate: tal' pōt baptizari: ⁊ cōpus chriſti in neceſſitate recipere. ſi vo ñ fuit amẽs a natiuitate: ſed credit ee i mortali peccato nō ē ei dādū corp⁹ chriſti: vt ex ↄ bap. ⁊ ei⁹ effe. maioꝛes.
s. Is q. audierūt. nunqd credit ſimplici vbo iſtoꝝ ſiue iſti ſūt bone fame ſiue nō. Item nūqd ſoli teſti in hoc cāu credet cū pluraliter hic loquat videt q pl'es requirūt. q tñ uni ſoli credatur vr ex hoc q iſtud cedit in pñdiciū alicuius: vt. j. de cō. di. iiij. cum itaqꝫ ⁊ c. placuit. al's voluntas defūcti nō pōt pbari p tale teſtimoniuꝫ qd dicit ſe audiuiſſe a defūcto: lꝫ ſup tali negocio alius ver⁹ teſtis bēatur: ex de ſuc. ab inteſta. cuꝫ dilectus.
t. Pñiam. i. abſolutionem formā abſolutionis hēs ex de ſen. ex. a nobis.
u. Et infūdat lꝫ qliter recipiet euchariſtiā: g ita infirmat ſi eni ticta i pane dat' ei: hoc phibet: vt ↄ cōſe. di. ij. cū oē. nec alio mō videt danda: qꝛ punit infirm⁹ g euomit euchariſtiā: vt ↄ

reconciliatoꝛia manus impoſitione eiſ communicare q moꝛientis ſufficit reconciliationem ſecūduꝫ diffinitiones patrū qui huiuſmodi communionem uiaticum congrue nominauerunt. q ſi ſuperuixerint: ſtent in oꝛdine penitentium: ut oſtenſis neceſſariis penitētie fructibus legitimã communionem cuꝫ reconciliatoꝛia manus īpoſitione recipiant: clericis quoq deſiderantibus penitētiaꝫ nō eſt negāda. ſilr ſubito obmuteſcens, put ſtatutum eſt baptizari: aut penitentiam accipere poteſt: ſi uolūtatis p̄terite teſtimoniū alioꝛum uerbis habet aut p̄ſentis in ſuo nutu. amentibus etiaꝫ quecunq pietatis ſunt: ſunt conferenda. Item ex concilio carthaginenſi quarto.

Alioꝛum teſtimonio moꝛiturus fidelis recōcilief: ſi obmutuit uel in freneſim conuerſus eſt.

Is qui in infirmitate penitentiam petit: ſi caſu duꝫ ad euꝫ inuitatus ſacerdos uenit oppreſſus īfirmitate obmutuerit: ul' ſi i freneſiꝫ conuerſus fuerit: dent teſtimonium qui eum audierunt ⁊ accipiat penitentiā: ⁊ ſi continuo creditur moꝛiturus reconcilietur per manus impoſitionē: ⁊ infundatur oꝛi eius euchariſtia: ſi ſupuixerit admoneat a ſupradictis teſtibus petitioni ſue ſatiſfactum ⁊ ſubdatur ſtatutis penitentie legibus q̄diu ſacerdos qui penitētiam dederit pꝛobauerit. Iteꝫ penitentes qui ī infirmitate uiaticū euchariſtie accipiunt. ñ ſe credāt abſolutos ſine man⁹ ipoſitōe ſi ſupuixerit. Itē ex niceno ↄcilio.

Cura ⁊ pꝛobatione epiſcopi morientes reconcilientur.

De his uero qui recedunt ex coꝛpe ātique legis regula obſeruabitur: ⁊ nūc ita ut ſi foꝛte qs recedat ex coꝛpe neceſſario uite ſue non defraudetur uiatico: q ſi deſperatus aliquis recepta cōmunione ſuperuixerit: ſit inter eos qui ſola oꝛatione communicant. de omnibus eniꝫ his qui a coꝛpore recedunt. in tradendo eis communioneꝫ cura ⁊ pꝛobatio ſit epiſcopi. Item leo epiſcopus.

Nō eſt neganda recōciliatio his q tpe neceſſitatis eam imploꝛant

His qui tempoꝛe neceſſitatis ⁊ in periculi urgentis inſtantia p̄ſidium penitentie ⁊ modū reconciliatōis imploꝛant: nec ſatiſfactio interdicēda eſt: nec recōciliatio denegāda: quia miſericoꝛdie dei nec menſuras poſſumus ponere nec tempa diffinire: apud queꝫ nullas patitur uenie moꝛas conuerſio: dicente dei ſpiritu per pꝛophetam cum conuerſus ingemueris tunc ſaluus eris. q ſi ita aliqua egritudine aggrauati ſunt ut quod paulo ante poſcebant: ſb p̄ſenti ſignificare nō ualeant teſtimonio: eis fidelium ⁊ circūſtātium teſtimonium pꝛodeſſe debebit: ſimul tamen penitentie ⁊ reconciliationis beneficium conſequant. ſeruata tamen regula ſanctoꝛum canonuꝫ paternoꝛuꝫ circa eoꝛum perſonas qui a domini fide diſcedendo peccauerunt. Item ex concilio epaneñ.

Non reſpuatur eius oblatio: qui feſtinans ad penitentiaꝫ ſacerdotem inuenire non potuit.

Si aliqs fuerit moꝛtuus qui iaꝫ ſit confeſſus ⁊ teſtimonium habet bonum ⁊ non poterat uenire ad ſacerdoteꝫ: ſi pꝛeocupauit eum moꝛs in domo aut in uia faciant pꝛo eo oblationeꝫ ad altare parētes eius: ⁊ dent redemptionem pꝛo captiuis. ecce q epiſcopo pꝛecipiente penitentes de occultis peccatis ſiue in periculo cōſtituti per pꝛeſbyteruꝫ poſſunt recōciliari. ſed ſi neceſſitate moꝛtis peccatoꝛ urgetur: ⁊ epiſcopus ita remotus eſt: q pꝛeſbyter cum cōſulere non poſſit: negabitur penitentia moꝛienti ⁊ beneficiuꝫ recōciliationis non pꝛeſtabitur penitenti: quem conuerſuꝫ deus recipit ad ueniaꝫ iuxta illud: In quacunq hoꝛa peccatoꝛ cōuerſus fuerit ⁊ ceta. ⁊ itē cōuertimi ad me ⁊ ego cōuertar ad uos. ecclia ſibi reconciliare negliget: quem deus intus ſuſcitauit? eccleſia foꝛis abſoluere cōtemnet? damnabit abſentia epiſcopi: quem gratia diuine p̄ſentie illuſtrat? per lauacꝝ regenerationis moꝛituris ſuccurritur etiaꝫ a laicis ſi pꝛeſbyteri deſunt: cur ergo beneficio recōciliationis per pꝛeſbyterum ei ſubuenire non poterit: ſi contigerit epiſcopum deeſſe? Si ſecunduꝫ auguſtinum qui agens in extremis confitetur ſocio turpitudineꝫ criminis: fit dignus uenia ex deſiderio ſacerdotis: cur non ſimiliter ſit dignus reconciliatione ex deſiderio epiſcopi: qui ſacerdoti non negat maculam ſui reatus? Iteꝫ moꝛiētib⁹ pēitentiā negare pſbri ñ dēbēt. Unde iulius papa ait.

conſe. di. ij. ſiqs p ebrietatem.
o. De his recedunt. hoc eſt q g abſolui deſiderat ſine mora ⁊ nō obſtante aliq appellatōne ē abſoluēdus: vt ex de app. qua frōte.
y. His q. fide. tales eni nō ſūt recipiēdi ſine recōciliatōe ſolēni aut iuramēto: vt. i q. vij. ↄuenīetibus.
z. Si aliqs. pfeſſus ſe velle accipere penitentiam.
⁊. Oblatōeꝫ. hoc intelligendū ē de tali q deliqrat ⁊ nō ſatiſfecerat Si eni talis fuerat excōicat⁹: lꝫ appuruiſſēt ſigna pñie: nō tñ oꝛandū eſt pꝛo eo. ⁊ licet infirm⁹ pōt abſolui a qlibet ſacerdote: non tñ moꝛtuus: vt ex de ſen. ex. a nobis. in fi. Sed a ſolo papa ſi incidis i canonē late ſnīe. io.

Reus eſt aiaꝝ pſbr qui penitenti
am morientibus abnegat.

SI presbyter[a] penitẽtiam mo
rientibus abnegauerit reus
erit animaruꝫ: quia dominus di
cit: quacunqꝫ die cõuerſus fuerit
peccator ad penitentiam uita ui
uet ⁊ non morietur. uera eniꝫ cõ
feſſio in ultimo tempore eſſe põt
quia dominus non ſolum tempo
ris ſed etiam cordis inſpector eſt
ſicut latro uni⁹ momenti peniten
tia meruit eſſe in paradiſo ĩ hora
ultime confeſſionis. ITem ce
leſtinus papa ait. Penitentia
morientib⁹ non eſt deneganda.

AGnouimus[b] penitentiaꝫ mo
rientibus denegari: nec illo
rum deſiderijs annui qui obitus
ſui tẽpore hoc anime ſue cupiunt
remedio ſubueniri. Horrem⁹ fa
teor tante impietatis aliqueꝫ iuc
niri: ut de dei bonitate deſperet:
quaſi nõ poſſit ad ſe quouis tem
pore cõcurrenti ſuccurrere: ⁊ pe
riclitantem ſub onere peccatorũ
hominem redimere: quo ſe uelle
expediri deſiderat: ⁊ liberari. qd
hoc rogo aliud ẽ ꝙ̃ morienti mor
tem addere: eiuſqꝫ animam ſuaꝫ
crudelitate ne abſoluta poſſit eẽ
occidere: cum dominus ad ſubue
nienduꝫ paratiſſimus inuitat ad
penitentiaꝫ ſic promittens pecca
tori: in quacunqꝫ hora ⁊ cetera. ⁊
item: Nolo mortem peccatoris
ſꝫ ut magis ꝯuertaꝛ ⁊ uiuat. Sa
luteꝫ ergo hominũ adimit: qſqs
mortis tempore penitentiaꝫ ſibi
denegat: ⁊ deſperet de miſericor
dia dei: qui eum ad ſubueniendũ
poſſe morienti ſufficere uł in mo
mento non credit. perdidiſſet uti
ꝙ latro in cruce premium ad de
xteram chriſti pendens: ſi illum
unius hore penitentia nõ iuuiſſet
cum eſſet in pena penituit: ⁊ pro
unius confeſſione ſermonis ha
bitaculum paradiſi eo ꝓmittẽte
promeruit. uera ergo ad deũ con
uerſio in ultimis poſitorum men
te potius eſtimanda eſt ꝙ̃ tempo
re propheta hoc taliter aſſerente
cum conuerſus ingemueris tunc
ſaluus eris. cũ ergo dominus ſit
cordis iſpector: quouis tempore
non eſt deneganda penitentia po
ſtulanti: cum ille ſe obliget iudici
cui occulta omnia nouerit reuela
ri. Cui aũt penitentia non nega
tur: nec reconciliatio ſibi denegã
da eſt. Inconſulto ergo epiſcopo
penitentem presbyter reconcilia
re nõ debꝫ: niſi ultima neceſſitas
cogat. UNde in carthaginenſi
concilio tertio legitur.

Inconſulto epiſcopo penitentẽ
presbyter reconciliare niſi ultima
neceſſitas cogat non debet.

PResbyter[c] inconſulto epiſco
po non reconciliet penitentẽ
niſi abſente epiſcopo ultima ne
ceſſitas cogat. cuiuſcunqꝫ penitẽ
tis publicum ⁊ uulgatiſſimuꝫ cri
mẽ eſt quod uniuerſam commo
uerit urbem: ante abſidiam[d] ideſt
atriuꝫ eccleſie manus ei impona
tur.

DE[e] tempore uero ſatiſ
factõis an ſit imponẽ
dum morituris: theo
dorus cantuarienſis ar
chiepiſcopus in penitentiali ſuo
ita diffinit.

In periculo conſtitutis peniten
tie quantitas non eſt imponenda
ſed innoteſcenda.

AB[f] infirmis in periculo mor
tis poſitis pura eſt inquiren
da confeſſio peccatorum: non tñ
illis imponenda eſt quantitas pe
nitentie ſed innoteſcenda: ⁊ cum
amicorũ orationibus[g] ⁊ elemoſy
narum ſtudijs pondus penitẽtie
ſubleuanduꝫ: ſi forte migrauerit
ne obligati ⁊ communione ⁊ con
ſortio uenie fiant alieni. a quo pe
riculo ſi diuinitus ereptus conua
luerit: penitentie modum a ſacer
dote ſibi impoſituꝫ diligenter ob
ſeruet: ⁊ ideo ſecunduꝫ auctorita
tem canonicam: ne illis ianua pi
etatis clauſa uideatur: oratõnib⁹
⁊ conſolationibus eccleſiaſticis
ſacra unctione olei iuncti ſecun
dum ſtatuta ſanctorum patrum
communione uiatici reficiantur.
Alijs uero pro qualitate peccati
⁊ preſidentium arbitrio tempora
penitẽtie decernẽda ſunt. UN
de leo papa.

Preſidentium arbitrio prefigan
tur tempora penitudinis.

TEmpora[h] penitudinis habi
ta moderatione conſtituẽda
ſunt tuo iudicio: prout conuerſo
rum animos perſpexeris eſſe de
uotos: pariter etiã habentes eta
tis ſenilis[i] intuituꝫ ⁊ periculoruꝫ
quoqꝫ quorumcunqꝫ aut egritudi
num reſpicientes neceſſitates.
In quibus ſiquis ita grauiter ur
geatur: ut dum adhuc penitet de
ſalute eius deſperetur: oportet ei
per ſacerdotalem ſolicitudinem
communionis gratia ſubueniri.
ITem nicolaus papa.

a SI pſbr. in vltimo
tñ dicit aug⁹. ꝙ
ſero penitentib⁹ pñiaꝫ
dare poſſum⁹: ſecurita
tẽ ñ poſſum⁹. nõ dico
ꝙ ꝯdẽnabiꝛ ſed nec di
co ꝙ liberabiꝛ: vt ď pe.
di. vij. nemo. ⁊. §. ſequẽ
ti. Itẽ raptori nocet ſe
ra pñia: qꝛ negaꝛ ei ſe
pultura: lꝫ admittatur
ad pñiaꝫ: ex̃ de rap. ſu
per eo.

b AGnouim⁹. mẽte
nõ eni ꝯſideran
da ẽ mẽſura tpis: ſed
doloris: vt de pe. di. i.
menſurã.

c PResbyꝛ. publi
cũ. hoc iđ fit: vt
nõ tm̃ ꝓſit illi ad ſalutẽ
ſed alijs ſit in exẽpluꝫ
vt de pe. di. i. in actõne
in fi. ⁊ pꝫ hic ꝙ tm̃ pro
notorio crie ẽ iiũgẽda
ſolẽnis pñia.

d Abſidiam. altera
producta.

e DE tpe. in hac qõ
ne queritur an
pnia ſit morietib⁹ im
ponẽda: ⁊ dicẽdũ. ꝙ ñ
vt. j. e. c. i. ſꝫ tñ ĩnoteſcẽ
da eſt eis ꝑ hec verba
ꝓpterea q̃ tu cõmiſiſti
q̃ tu feciſti taliꝛ debes
penitere: ſꝫ expectam⁹
quouſqꝫ euaſeris: vt ď
pe. di. vi. qui vult. Se
cũdũ mẽbrũ huius qõ
nis ẽ: utrũ ſacerdos ꝓ
ſuo arbitrio poſſit ĩiũ
gere pñias: ⁊ dicẽduꝫ.
ꝙ ſic: vt. j. e. tpa. ꝯſide
rabit tñ qlibꝫ ſacerdos
circũſtãtias oẽs. ſ. per
ſone tpis loci ⁊ crimi
nis q̃litatẽ ⁊ cãm: ꝓut
dr̃ de peni. di. v. in pri.
di. i. c. aut facta. q̃ ꝑ hoſ
v̈ſus habẽꝛ. Quis qd
vbi qbus auxilijs cur
qũo quando.

f AB infirmis. inq
renda. diligenꝛ
ſacerdos inqrat circũ
ſtantias: vt de pe. di. v.
in prin.

g Orõnib⁹ nã ꝑ orõ
nẽ vni⁹ deleꝛ peccatũ
alterius: vt. xiij. q. ij. ꝓ
obeuntibus. ⁊. c. aie.

h TEmpora. iudi
cio. Ex hoc pa
tet ꝙ pnie ſunt omnes
arbitrarie. vñ epũs po
teſt diminuere pñiam
quã ĩdixit papa: vt. xx
xiij. q. ij. latorẽ. ſicut ꝓ
curator ex cã põt man
dare cõmiſũ illi⁹ quod
mandauit dñs: vt. ff.
man. ſi hoiem.

i Senilis. nõ
ꝙ hẽtur rõ ſe
nectutis: vt. lx
xxvi. di. tanta
⁊ iuuẽtutis vt
xxxiij. q. ij. in
adoleſcentia ⁊
l. di. penitẽtes
itẽ ⁊ nobilitaꝭ
vt. xli. di. non
cogãꝛ. itẽ pau
pertatis: ex̃ de
ſen. ex. c. ṽl. itẽ
ĩimicitiarũ: vt
ex̃. e. c. decete
ro. io.

Q. VII.

Et qualitas criminū ⁊ contritio penitentiꝫ in ſatiſfactione impo nenda a ſacerdote conſideretur.

De his uero q pro criminibꝰ penitentiam egerunt: ⁊ ad cingulum militie conuertuntur: cōſtat eos cōtra ſacras regulas agere. uerum quia crimina non equalia ſunt: perhibes quoqꝫ alios horum propter nimiaꝫ hebetudinē in deſperationem cecidiſſe: alios ob hoc ad pagaōſ fugiſſe: tibi hoc committimus decernendum: nimirum qui loca ⁊ tempora religionis illius ⁊ moduꝫ culpe necnō ⁊ penitentiaꝫ ⁊ gemitus hominū ad confeſſionem uenientium preſensꝰ poſitus inſpicere uales. Item ex concilio laudicēſi.

De eodem.

His^m qui diuerſorum peccatorum lapſus incurrunt: ⁊ oratione ⁊ confeſſione ⁊ penitentia malorum ſuorum perfectam cōuerſationem demonſtrant: pro qualitate peccati penitentie tempus attribuendum eſt: propter miſericordiam ⁊ bonitatem dei. qui ergo huiuſmodi ſunt reuocādi ⁊ ad communionem applicandi ſunt. Item ex cōcilio carthaginēſi tertio.

Epiſcopi arbitrio pro qualitate peccati penitentie tempora diſtribuantur.

Penitentibus^n ſecundum differentiam peccatorūꝫ epiſcopi arbitrio penitētie tempora decernantur. Itē ex concilio laudicenſi quarto.

Sine perſonaruꝫ acceptione imploranti penitentia detur.

Sacerdos^o penitentiaꝫ imploranti abſqꝫ perſonarum acceptione penitentiam ſecundum legem iniungat. negligentiores uero penitentes tardius recōcilientur. omni^p autem tempore ieiunij manus penitentibus a ſacerdotibus imponantur. Diebus etiam remiſſionis^q penitentes genua flectant: ⁊ mortuos in eccleſiam afferant ⁊ ſepeliant^r. die aūt dominico^s non ieiunent. naꝫ qui dominico die ſtudioſe ieiunat: non creditur eſſe catholicus. penitentes^t uero qui leges penitentie attente exequuntur: ſi caſu in itinere uł in mari fuerint mortui: ubi eis ſbueniri non poteſt: memoria eorum ⁊ oblationibus ⁊ orationibus cōmendetur. Unde^u in octaua ſynodo legitur.

Tempus penitentie pro qualitate peccati impendatur.

Pro^x qualitate delicti tempuſ penitentie ipendat̄. Itē.

Tempus ⁊ modus penitendi delinquentibus preſidentiuꝫ imponatur iudicio.

Hoc^y ſit poſitum in iudicio eorum qui preſunt: quanto tē pore uel quali modo penitere debeant qui delinquunt: quia^z etas ad eruditionem multam haberi facit differentiaꝫ pene. Quo affectu penitentē ſuſcipere ⁊ impenitentem abijcere debeamus: ex eadeꝫ ſynodo euidenter oſtenditur cum dicitur.

Intimo charitatis affectu penitentem debemus ſuſcipere.

Penitenteꝫ^a ex corde ita oportet ſuſcipi: ſicut dominꝰ oſtēdit cū dicit: qꝛ conuocaui amicos meos ⁊ uicinos dicens: cōgratulamini mihi: quia inueni oueꝫ meam quam perdideram. Item.

Penitentes legeꝫ dei diligant in iquitatem odio habeant.

Affectum^a illuꝫ in ſe recipiat penitens quem gerebat ille qui dicebat: iniquitatem odio habui ⁊ abominatus ſum: ſecundū ea que ſcripta ſunt in ſexto pſalmo atqꝫ in ꝙplurimis alijs: uel ea que apoſtolus dixit ad eos: q ſecundum deum contriſtati ſunt quantū inquit operatus^b ē i nobiſ ſolicitudinem ſed excuſationem ſed indignationem ſed emulationem ſed uindictam: in omnibus exhibuiſtis uos cautos eſſe negocio: ſed ⁊ ipſis in quibus deliquit agens multa^c contraria ſicut ⁊ zacheus fecit. Item.

Impenitētes tanquaꝫ ethnici habeantur.

Erga^d eum qui peccata ſua nō punit: tales eſſe debemus ſicut dominus precepit dicens: ſit tibi ſicut ethnicus ⁊ publicanꝰ: ⁊ ſicut apoſtolus docuit dicens: ſbtrahite uos ab omni fratre ambulante inordinate: ⁊ non ſecundum traditionem quam tradidimus uobis. Itē iohānes chryſoſtomus.

Melius eſt errare i miſericordia remittendi ꝙ in ueritate ulciſcendi.

Alligant^e autem onera grauia ⁊ importabilia ⁊ cetera. taleſ ſunt ſacerdotes etiam nunc: qui omnem iuſticiam populo mādāt ⁊ ipſi nec modicam ſeruāt: uidelꝫ

k d De his. vo. mili tie. qđ nō licet vt di. li. ſiqſ pꝰ acceptū. ⁊. xxxiij. q. ij. admonere.

l Pn̄s. ſic iudex pōt melius ſcire ꝙta fides adhibēda ſit teſtibus vt. ff. de teſti. l. iij. io.

m His q.

n Penitentibus.

o Sacerdos abſqꝫ pſonaꝝ. i. nō fauore pſone: ſꝫ aliaſ pſōe qualitates ꝯſiderabit: vt dixi. ſ. e. tempora.

p Omni aūt i. i omni anno tpe ieiunij: vt l. di. in capite.

q Remiſſionis. i. ieiunij.

r Sepeliant. debēt eni penitētes ſe viliori bꝰ officijs applicare: vt de pe. di. ij. i pn̄.

s Dn̄ico. ſ. xxx. di. ſiqs tanꙃ. lxxvi. di. vtinam.

t Penitentes. hic nō erit §. vt pꝫ p ſeqn tia. io.

u Un̄ i octaua. hic nō erit vn̄ ſed item.

x Pro q̄litate.

y Hoc ſit. quāto. Sꝫ nūqd pōt ſacerdos totū tēpus remittē nō: vt. xxiij. q. q. iiij. ſi is q p̄latus.

z Quia etas. qm̄ etas nō excuſat: vt. xxi. q. v. ſiqs cuiuſ libet. io.

Penitētē.

a Affectuꝫ hoc vult dicē: ꝙ tm̄ debemꝰ hr̄e affectū in carēdo ⁊ i recipiendo peccatores: ſic apl̄s hūit: cuꝫ excommunicauit ⁊ poſtea recepit corinthiū: qui publice tenebat nouercā ſuā.

b Opatus ē. i. ipm̄. ſ. ſe cōtriſtari ſm̄ deum. opat̄ ſolicitudinem de futuris peccatis.

c Multa cōn̄ria penitēs. n. cōn̄ria debꝫ facere illis, p qbus penitet: qꝛ cōn̄ria cōtrarijs curant̄: vt de pe. di. ij. ſiquis ſemel. io.

d Erga eum.

e Alligant. melius ē ar. ꝙ iudex potius ſeruabit miſericordiā ꙃ rigorē. l. di. ponderet. i fi. ⁊. lxxvi. di. non ſatis. xi. q. iij. nēo pitoꝝ. ex̄ de ſorti. c. ij. qn̄qꝫ tn̄ potiꝰ ſeruat̄ rigor ꙃ miſericordia. ſ. vbi non eſt ſpes correctionis: vt. xxiij. q. iiij. eſt iniuſta.

292

f ¶Tenax. hec ē ratio quare iudex pōt augē onus legis: ſ; illud nō pōt diminuere: vt. ff. d̄ re iudi. ſi ſe nō. ſimilit̄ gñalia v̄ba q̄ princeps ponit in ſuis p̄uilegijs tu non debes ſtricte ⁊ tenaciter int̄ptari: vt ex̄ de deci. ad audientiam ⁊. xvi. q. i. frater. ex̄ de do. cum dilecti.

a ¶Non lz. ab hoc loco vſq; in finez repetit quedam. c. que omiſerat in. v. q̄ne. in quibus omnibus rep̄hendunt̄ chriſtiani: q ad iſtar paganoꝝ dies obſeruant ⁊ annos: ⁊ alias friuolas ſupſtitōnes.

b ¶Domos. cū hoc fit iō: q2 credit̄ aliqd ſalutis inde recipere.

c ¶Siqs. hic repetit magiſter. c. que tradidit obliuioni i. v. queſtione.

d ¶Non obſeruetis. egyptiaci. egyptij inuenerunt: vt qui aliqd opus die tali inchoaret malū haberet exitum: tñ ex antiqtate eccl'ia ſignat hos dies in calendarijs ſuis vbi reprobant̄. xxxvij. di. legimus.

non ut faciendo ſint: ſed in dicendo appareant iuſti. tales ſunt qui graue pondus uenientibus ad penitentiam imponunt: quia dicūt ⁊ non faciunt: ⁊ ſic dum pena p̄ſentis penitentie fugitur contemnit̄ pena peccati futura. ſicut eni ſi faſcez ſuper humeros adoleſcētis quem non poteſt baiulare poſueris: neceſſe habet: ut aut faſcē reijciat: aut ſub pondere confringatur: ſic ⁊ homo cui graue pondus penitentie imponis aut penitentiaz reijciet: aut ſuſcipiens dū ſufferre non poteſt: ſcandalizat⁹ amplius peccat. deinde ⁊ ſi erramus modicam penitentiam imponentes: nonne melius eſt propter miſericordiam rationez reddere q̄ꝫ propter crudelitatez? ubi eniz paterfamilias largus eſt: diſpenſator non debet eſſe tenax[f]. ſi deus benign⁹: ut quid ſacerdos eius auſterus uult apparere?

Item martinus papa.

Calendarum obſeruationes agere non licet.

Non[a] licet iniquas obſeruationes agere calendarum ⁊ ocijs uacare: neq; lauro aut uiriditate arborū cigere domos[b]. Omnis enim hec obſeruatio paganorum eſt. Unde zacharias papa

Anathema ſit qui ritum paganorum ⁊ calendaruz obſeruat.

Siquis[c] calendas ianuarij ritu paganorum colere uel aliquid plus noui facere propter nouum annum aut menſas cum lāpadibus uel epulis in domibus preparare ⁊ per uicos ⁊ plateas cantatores ⁊ choros ducere preſumpſerit: anathema ſit. Itez auguſtinus.

Infirmitatibus hominuz incantationes nihil remedij preſtant.

Admoneant fideles ſacerdotes populos ſuos: ut nouerit magicas artes incantationeſq; quibuſlibet infirmitatibus hominuz nil remedij poſſe cōferre: non animalibus languentibus claudicantibuſue uel etiam moribundis q̄cq̄ꝫ mederi. ſed hec eſſe laqueos ⁊ inſidias antiqui hoſtis: quibus ille perfidus genus humanum decipere nititur. ⁊ ſiquis hoc exercuerit: clericus degradetur: laicus anathematizetur. Item auguſtinus.

Dies egyptiaci ⁊ ianuarij calēde non ſunt obſeruande.

Non[d] obſeruetis dies qui dicūtur egyptiaci: aut calendas ianuarij: in quibus cantilene quedam ⁊ comeſſationes ⁊ ad inuicem dona donantur quaſi in principio āni boni fati augurio aut aliquot menſes aut tempora aut dies ⁊ annos aut lune ſoliſq; curſum: q2 qui ⁊ has ⁊ quaſcunq; diuinationes aut facta aut auguria obſeruat aut attendit aut conſentit obſeruantibus: inutiliter ſine cauſa magis ad ſui damnationez q̄ꝫ ad ſalutem tendit: ſiue per quoſdam numeros litterarum ⁊ lune per pythagoricā nigromantiaz egrotantium uitam uel mortem uel p̄ſpera uel aduerſa futura inquirūt ſiue qui attendunt ſomnialia ſcripta ⁊ falſa danielis nomine intitulata: ⁊ ſortes que dicuntur ſanctorum apoſtolorum ⁊ auguria auium: aut aliqua pro domo faciēda: aut propter coniugia copulāda: aut in collectionibus herbaruz carmina dicunt: aut pictaciolas pro quauis īfirmitate ſcritas ſuper homies ⁊ animalia ponunt preter ſymbolum ⁊ orationem dominicam: aut magicis falſitatibus in grādinarijs ⁊ tempeſtatibus credunt qui autez talib⁹ credunt: aut ad eorum domum eūtes aut ſuis domibus introducunt ⁊ interrogant: ſciant ſe fidē chriſtianam ⁊ baptiſmum preuaricaſſe ⁊ paganum ⁊ apoſtatam ideſt retro abeuntem ⁊ dei inimicum iram dei grauiter in eternū incurriſſe: niſi eccleſiaſtica penitētia emendatus deo reconcilietur. Dicit enim apoſtolus ſiue manducatis ſiue bibitis ſiue aliquid aliud facitis: in nomine domini noſtri ieſu chriſti facite in quo uiuimus mouemur ⁊ ſumus. De temporum quoq; obſeruationib⁹ ſcribit auguſtinus in enchiridion i. manuali libro.

Graue peccatuz eſt dies obſeruare menſes ⁊ annos.

Quis exiſtimaret q̄ꝫ magnum peccatum ſit dies obſeruare ⁊ menſes ⁊ annos ⁊ tempora: ſic̄ obſeruant qui certis diebus ſiue menſibus ſiue annis uolunt uel nolunt aliquid inchoare: eo q̄ ſecundum uanas doctrinas hominum fauſta uł infauſta exiſtimēt tempora: niſi huius mali magnitudinem ex timore apoſtoli penſaremus q talibus ait: timeo uos ne ſine cauſa laborauerim in uob Itez ſuper epiſtolā ad galathas

Intelligat lector ad tantum periculum anime pertinere ſuperſtitioſas temporum obſeruationes ut dicat apoſtolus: timeo uos ne forte ſine cauſa laborauerim i uobis: quod quanuis tanta celebritate atq auctoritate per orbem terrarum in eccleſijs legatur: plena ſunt tamen conuenticula noſtra hominibus: qui tempora rerum agendaruz a mathematicis acciplunt. Jam uero ne aliquid inchoctur: aut edificioruz aut huiuſmodi quorunlibet operum diebus quos egyptiacos uocant: ſepe etiaz nos monere nō dubitāt

Item hieronymus.

Sine incantatōne herbas uel petras licet habere.

Demonium ſuſtinentibus licet petras uel herbas habere ſine incantatione.

Quidā uotuz caſtitatis hñs deſpōſauit ſibi uxorem. illa priori cōditōni renuncians tranſtulit ſe ad alium ⁊ nupſit illi. ille cui prius deſponſata fuerat repetit eā. Hic primuz: queritur: an coniugium poſſit eſſe inter uouentes. Secūdo an liceat ſponſe a ſponſo recedere ⁊ alij nubere.

Quod uouentes matrimonia contrahere non poſſunt: multis auctoritatibꝰ probatꝰ. In concilio nāq carthaginenſi tertio capitulo quarto ſtatutuz inuenitur de uiduis que profeſſam continentiam preuaricate ſunt.

Excommunicentur uidue que religioſo habitu abiecto nuptias ēt elegerint.

Sicut bonum eſt caſtitatis pmium: ita maiori obſeruantia ⁊ preceptione obſeruanduz ē: ut ſique uidue q̄uis adhuc in minoribus annis poſite ⁊ immatura etate a uiro relicte ſe deuouerit

Quidā. votū caſtitatis. tractato de negocijs ⁊ miniſterijs eccl'iaſticis adiūgit de ſacramentis: pmo de mrimonio licet alia ſint digniora ⁊ magis neceſſaria. Et hoc ideo cū matrimonium magnum ſit in chriſto ⁊ eccleſia ſacramentum ⁊ tempore antiquius eſt ⁊ vſu communiꝰ. Antiquius quia ante peccatuz inſtitutum eſt. Cōmuniꝰ: qꝛ cuz ſacramēta omnia ſint i eccleſia dei: hoc tamen apud gētes omnes eſt ſanctitas autē eius nō eſt niſi in mōte ſancto eius. i. vbi eccleſia edificata eſt: ⁊ qꝛ d̄ matrimōio ſepe queritur in iudicio: ideo aſſignādo mltiplicia eius ipedimenta tractaturus d̄ eo ↄtinuat. x. cās Ad eius ergo euidentiam p̄libandum eſt quid ſit matrimonium ⁊ vnde dicat: ⁊ vbi ⁊ quando ⁊ quibus uerbis fuerit inſtitutuz ⁊ que ſint cauſe matrimonij vl' que ⁊ quot ſūt eius bona: q̄ vel quot eiꝰ impedimenta Quid ſit matrimoniū hēs j. e. q. ij. §. i. vbi explicabimus ſingula poſita in deſcriptōne Dicitur autez matrimonium quaſi matris munium ideſt officium. Sed quare potius dicitur a matre q̄z a patre qui actor generationis eſt vt diceretur patrimoniuz? Reſpondeo quia plura onera matrimonij ſubit ⁊ tolerat mulier. eſt enim in conceptu grauida: in partu doloroſa: in lactando laborioſa. Fuit aūt inſtitutum in paradiſo ⁊ ante peccatum cauſa ſobolis procreande: vt repararetur lapſus angelorum: ⁊ fuit inſtitutum his verbis: hoc nunc os ⁊c̄. Alij dicunt: ꝙ alijs verbis. ſ. his: creſcite ⁊ multiplicamini. ſed credo ꝙ illis verbis vſus eſt dñs tantum vt preciperet carnalem cōmixtionem: ſicut patet ex eo ꝙ etiam poſt diluuium eiſdem verbis vſus eſt dominus ad noe ⁊ filios eius iaz pridē vxoratos. Fuit etiam matrimonium ſecundo inſtitutum poſt peccatuz ad remedium vt uitaretur fornicatio: vt. xxxij. q. ij. §. his ita. Cauſe autez matrimonij quedam ſunt per quas contrahitur matrimoniz: vt ſponſalia ⁊ conſenſus. quedam propter quas. Et ex his quedaz ſunt principales vt vitatio fornicationis: ſuſceptio ſobolis. alie ſecūdarie que ſunt multe. vt pulchritudo femine: diuitie: amicoruz copia: pacis reformatio. bona matrimonij ſunt tria: fides, ples ſacramentū. j. e. q. ij. omne. Impedimēta matrimonij ſunt. xv. ſ. votum: ordo: habitus: diſpar cultus: error perſone: error conditionis: cognatio ligatio: publice honeſtatis iuſticia: enormitas delicti: impoſſibilitas coeundi: tempus feriarum: interdictum eccleſie: coactio: etas: furor. io. Uerūtamē quedaz ex his impediūt cōtrahenduz: ſed non cōtractuz dirimunt. vt. j. dicetꝰ.

Quod uouentes. Hic intitulatꝰ queſtio prima qua queritꝰ an teneat matrimonium a vouente contractum. ⁊ ꝙ non teneat, pbatꝰ uſq ad. §. his auctoritatibꝰ. poſtea allegat in cōtrariū vſq ad. §. vlti. ⁊ hāc cōtrietatē ſoluit ſatis bene. ſ. xxvij. di. §. vlti. ꝙ valet. pma. c. intelligūtur de uoto ſolemni alia de ſimplici: ar. ex̄ q cle. uel uo. meminimus. j. e. c. i. ubi dicitꝰ. ⁊ ueſte laicali ſub teſtimonio epi H. dicit ꝙ nō refert an uotū ſit ſimplex an ſolemne: qꝛ utrūq dirimit matrimoniū. Solemnitates eni ipe non ſunt de ſba uoti. ſz hoc refert an ſit uotum ſimplex an ſolēne: qꝛ utrūq dirimit mrimoniuz Solēnitates eniz ipe nō ſunt de ſba uoti. ſed hoc refert an ſit uotuz de pſenti cū ſolēnitate ſiue ſine illa: ut uoueo continentiam hoc ipedit ⁊ dirimit. ſic intelliguntꝰ hec. c. pma uſq ad. c. nuptiarꝫ. an ſit de futuro quod iproprie dicitur uotuz. i. quedā promiſſio d̄ futuro uoto emittēdo: ut ſi dico ego promitto ꝙ uouebo continentiam poſt annum mortua uxore mea: uel pmitto ꝙ intrabo religionem uel cōſimile. hoc impedit ſed non dirimit: ut. e. nuptiarū. ⁊. c. ſequentibus. Alij dicunt ꝙ nullum uotum dirimit qꝛ qua ratione dirimeret uotū ſolēne ⁊ ſimplex cum idem ſit in ſubſtātia. Solēnitates enim nō ſunt de ſubſtantia ſed ipa conſtitutio eccleſie dirimit: ſi pꝰ uotum ſolēniter factum contrahatur. Ego dico ꝙ nullum uotum eſt ſolemne niſi cum quis deuouet ſe religioni alicui uel alijs duobus modis in ſequentibus. c. unde ſi coram tota eccleſia diceret quis hec uerba: uoueo continentiaz: ſi contraheret teneret mrimoniuz Une eſt enim ratio quare conſtitutio eccleſie magis debeat ſpectare ad illa uota que ſolemniter fiunt: q̄z ad priuata dummodo poſſit eccleſie cōſtare ſiue per teſtes ſiue per confeſſionem propriam ꝙ uotuz fecerit? q̄z cito enim conſtat eccleſie per confeſſionem uel per teſtes dicitur notorium ⁊ ſic deberet eccleſia dirimere matrimonium poſt illud votum contractū io. Tu breuiter dicas ꝙ profeſſio tacita uel expreſſa alicuiꝰ religionis impedit contractum ⁊ contrahendum: ex̄ de regu. uidua. ut. xxvij di. ꝙ interrogaſti. ⁊ ex̄ de regu. conſulti. ⁊. c. ſtatuimus. ⁊ precedenti. c. q̄. c. expreſſe hoc dicunt: ꝙ cum aliquis dicit deuoueo me huic religioni ibi profeſſio continentie tacita intelligitur ⁊ religionis expreſſa. Ordo ſimiliter ipedit ſi eſt ſacer. nam ibi intelligitur tacita continentia facta cū ſolemnitate ⁊ ex conſtitutione eccleſie: ⁊ ita ſemper conditio tacita uel expreſſa uel conſtitutio eccleſie ſolemnizat uotum. ſic mihi bar. brix. videtꝰ dicendum: ex̄ q cle. uel uo. c. rurſus.

c Sicut bonum eſt. ut ſique uidue. licet de illꝰ ſpecificet: de omnibus intelligi debet.

d In minoribꝰ annis in. xxv. anno uel. xij. uel. xiiij. ⁊ dicūtꝰ miores annis multiplicitꝰ: quantū ad diſcretōez uſq ad. vij. ut. C. de iure deli. ſi infanti Item quantum ad matrimonium uſq ad. xij. in femina: in uiro uſq ad xiiij. annum. Item quantum ad factionem teſtamenti uſq ad. xiiij. annū ij. q. vi. §. diffinitiua. Item quantum ad reſtitutionem vſq ad. xxv. annū

293

ff. de mino. l. i. Dicaută vocat minores qui ſunt. j. xxv. an. nã aliter pater poſſet eos reuocare ſi eſſent. j. xij. vel. xiiij. annum: vt. xx. q. ij. c. i. ⁊. ij. Sed quare non reſtituitur puella. j. xxv. annum ut habitum quem ſuſcepit poſſit deponere: ſicut in alijs contractibus? Reſpondeo quia non eſt leſa qꝛ ei nubit quem meliorem poteſt inuenire iuxta illud: Illi ſum deſponſata cui angeli ſeruiunt ⁊c. ⁊ minor nõ reſtituitur niſi cum leditur. ff. de mino. verum. §. ſciendum.

e Immatura. id eſt ñ matura. nam vidue ante annum. xl. nõ velantur: vt. xx. q. i. ſãctimonialis. vel due dictiones ſunt in etate matura toro: iuxta illud. Iã matura toris plẽis adoleuerat annis Virginitas.

f Sub teſtimonio. naʒ ita ſolennizatur votum vt dicunt quidaʒ cum ſcilicet accepit ueſteʒ ab epiſcopo vt hic vel de manu preſbyterorum vel miniſtri. xx q. i. vidua. quod credo dum tamen emittat votum. nam alias veſtem tantum accipiendo nõ obligatur ſolẽniter ſed ſimpliciter: extra qui cleri. vel vo. conſuluit. vbi etiam habes ꝙ ſolẽnizatur votuʒ in manu abbatiſſe. Item ſolemnizatur: ſi ꝑ ſeipãʒ recipiat habitum ⁊ incipiat cum alijs cantare in eccleſia. j. e. vidua Et nota ꝙ votum continentie ſolemnizatur tribus modis tantum. Sacri ordinis ſuſceptione. xxviij. di. diaconi. Secundo: cum accipit veſteʒ ſacraʒ a quocunqꝫ dum tamẽ poſt ſuſceptionem incipiat cohabitare cum alijs monachis ⁊ monialibus in eccleſia. j. e. uidua. Tertio: cum ita dicit coraʒ epiſcopo vel abbate vel abbatiſſa vel coram teſtibus duobus: ego deuoueo me huic religioni. hoc enim aliud eſt: ⁊ aliud cum dico: ego voueo continentiam. deuotus enim religioni non poſſet contrahere ita ꝙ matrimonium teneret. nec mirum cum etiam iam contractum matrimonium religio diſſoluit: extra de conuer. coniu. ex publico. at in voto ſecus. non eni votum dirimit. vnde ſi coram tota eccleſia diceret uoueo continentiam: ꝑ hoc non ſolemnizatur uotum: niſi velis dicere ꝙ tale votum non dirimit ſed conſtitutio ſuper voto. nam ſi uotum dirimeret: quare potius vnum qꝫ aliud: ſi hoc haberet ex ſui natura. ⁊ ita dirimeret uotuʒ ſimplex. quod auguſtinus non vult. j. e. nuptiarum. dic ergo uotum nunqꝫ ſolemnizari: niſi tribus modis predictis: ⁊ ita exaudi quod hic dicitur. io. tu dicas ut ſ dixi in glo. illa hic intitulatur circa finem.

g Habitu. ar. ꝙ ita tenetur uoto q ita publice in religionis habitu apparuerit: ac ſi publice habitum ſuſceperit: ex̃ de regu. vidua. ⁊. j. e. vidua.

h Apparuerint. ita ꝙ aliqꝫ diu in eccleſia inter alias ſteterit ſcilicet per triduũ: extra de regu. ⁊ tranſe. ad noſtram. vel diſtingue ꝙ triplex eſt habitꝰ ſcilicet profeſſionis qui votum habet annexum: ⁊ dirimit matrimonium de quo hic loquitur. Cõuerſionis q ſimilit̃ uotũ habꝫ annexũ de quo hic loqtur: ex̃ q cle. vł vo. conſuluit. ex̃ ð regu. ſup eo. Habitus ꝓbatõnis: qui nec impedit nec dirimit matrimonium de quo loquitur: extra de renun. c.

vlt. firme ergo teneas ꝙ nunqꝫ ſolus habitus ſolemnizat votum: ex̃ de regu. porrectum. ⁊ ex̃ q cle. vel vo. conſuluit. nec obſtat. xxvij. di. ꝙ interrogaſti. ⁊ ex̃ de regu. uidua. qꝛ ſolus habitus: ut di xi. ſ. nõ facit monachũ uel non ſolemnizat uotum.

i Non coacte. tunc eñ ſecus eſſet: ex̃ qð me. cã perlatuʒ.

k Poſtea. ar. ꝙ nõ excuſat uis ꝓcedẽs ſi poſtea ſeqt̃ conſenſus: ut xxxiiij. q. i. cũ per bellicam. ⁊ extra de eo qui duxit i matrimonium ſignificauit.

deo ⁊ ueſte laicali abiecta ſub[f] teſtimonio epiſcopi ⁊ eccleſie in religioſo habitu[g] apparuerint[h]: poſt ea uero ad ſeculares tranſierint nuptias: ſecundum apoſtolum damnationem habebunt: quia fidem caſtitatis quaʒ deo uouerũt irritaʒ facere uiſe ſunt. tales ergo perſone a chriſtianorum communione ſequeſtrentur: neqꝫ in communione uel conuiuio cum chriſtianis communicent. naʒ ſi adulterij coniuges ree ſunt: ſi ſuis obnoxie uiris non fuerint: quanto magis uidue que dei religioſitatem mutauerũt: crimine adulterij notabunt: ſi deuotionem quam ſponte non[i] coacte deo obtulerũt libidinoſa uoluntate corruperint ⁊ ad ſecundas nuptias tranſitũ fecerint? que ⁊ ſi uiolentia irruente ab aliquo oppreſſe fuerint: ac poſtea[k] delectatione libidinis permanere in coniugio raptori uł uiolento uiro conſenſerint: damnatione ſuperius dicta teneant̃ obnoxie. de talibus ait apoſtolus: Cum enim luxuriate fuerint: nubere in chriſto uolunt habentes damnationem: quia primã fideʒ irritam fecerũt. Teʒ ex epiſtola gregorij miſſa ad bonifacium.

De uiduis ⁊ uirginibus que a religionis propoſito diſcedunt.

Viduas[l] a propoſito diſcedentes uiduitatis: ſuper quibus nos conſulere uoluit dilectio tua frater chariſſime credo te noſſe a ſancto paulo etiaʒ ⁊ a multis ſanctis patribus niſi conuertant̃ oli eſſe damnatas: quas nos apoſtolica auctoritate damnandas ⁊ a communione fideliuʒ atqꝫ a liminibus eccleſie eſſe arcendas cenſemus: uſquequo obediant epiſcopis ſuis: ⁊ ad bonum quod ceperunt inuite aut uoluntarie reuertantur. De uirginibus autẽ non uelatis ſi deuiauerit a ſancte memorie predeceſſore noſtro papa innocentio taliter decretum habemus: He[m] uero que necdũ ſacro uelamine[n] ſunt tecte: tamen in ꝓpoſito uirginali ſemper ſe ſimulauerint permanere: licet uelate nõ fuerint: tamẽ ſi nupſerint aliquã to[o] tempore his agenda penitentia eſt: quia ſponſio earum a domino tenebatur. ſi enim inter homines ſolent bona fide ꝯtractus[p] nulla ratõne diſſolui: quanto[q] magis illa pollicitatio quam cuʒ deo pepigit ſolui ſine uindicta nõ poterit? ⁊ cetera. Si uirgines nondum uelate taliter penitentia publica puniuntur: ⁊ a cetu fideliuʒ uſqꝫ ad ſatiſfactõnem excludunt̃ quanto magiſ uidue que perfectioris etatis ⁊ maturioris ſapientie atqꝫ cõſilij exiſtunt: uirorũqꝫ conſortio[r] multotiens uſe[s] ſunt: ⁊ habitum religionis aſſumpſerũt ⁊ demũ apoſtatauerint: atqꝫ ad priorem uomitum ſunt reuerſe: a nobis ⁊ ab omnibus fidelibus ⁊ a liminibus ⁊ a cetu fidelium

l Viduas. ſimulauerint. arg. ꝙ uoti ſimulatio ſicẽ ipa ꝓfeſſio obligat queqꝫ ut. c. ꝓxi. neqꝫ ⁊ di. xxvij. ꝙ interrogaſti.

m He vo. hãc litteram intelligit cardinalis ð uoto ſimplici propter illð nondum tecte ⁊ illud nondũ uelate ⁊ illud ab eo. q. nõ ab eccleſia: ⁊ illð aliquanto tempore. i. tribus an. xxvij. di. ſi uir. ſed nos intelligimus de uoto ſolemni: quia publica penitentia de qua ſubdit̃ ñ inponitur pro fractione ſimplicis uoti: ar. xxvij. di. ſi uir. Item in utiliter argumẽtaret auguſtinus de talibus uirginibus ad uiduas ſolemni uoto obligatas. unde intelligas illud recte non de uelo conſecrationis ſed de uelo profeſſionis. quod uelum conſecrationis non datur ante. xxv. an. xx. q. i. placuit.

n Velamine. ex̃ de regu. ut clerici.

o Aliquanto. x. an. j. e. deuota. ideo auteʒ dixit aliquanto: quia arbitrarium eſt huius penitentie tempus: licet ordinarie dixerim eſſe. x. annos.

p Contractus. hic large ſumitur hec appellatio: ut etiã comprehendat contractus ſtricti iuris: quia in nullo dolus interuenire debet. C. de ꝑſcrip. xxx. vel. xl. an. ſi fraude.

q Quanto magis. j. e. q. c. he uero contra. in fi. So. ibi loquitur de uirgine illa que uelum conſecrationis accepit: ſi preuaricata ſit plus peccat qꝫ uidua. hic loquitur de ea que nõ accepit velum conſecrationis. unde uidetur minus peccare qꝫ uidua: quia a maiori bono cadit.

r Conſortio. ar. de pe. di. v. cõſideret in fi. vbi dicitur: timeat docta experimento quod ignorauit virgo.

s Vſe ſunt. dicit hiero. libido in virginibus maiorem patit̃ famem dum dulcius eẽ putant quod neſciunt.

a. Letabitur.non de vindicta quam videt: ſed quia non eſt in il
la ⁊ quia non commiſit conſimilia.
b Manus.ſ.l.i.ſ.pec.in pena.i.propter penam quam uidet: qr
cum ſtultus punitur ſapiens fit aſtutior: vt.xxiij.q.vi.vides.⁊ ci
tius ducitur quis ad benefaciendum ⁊ viuendum: de pe.di.ij.citi
us.vnde dicit felix quem faciunt aliena pericula cautum.

usqꝫ ad ſatiſfactionem ſunt elimi nande ⁊ carceribus tradende? q̃liter iuxta apoſtolum paulū tradentes huiuſmodi hominē ſathane: ut ſpiritus eius ſaluus ſit in die domini? de talibus nanqꝫ dominus per moyſen loquitur dicēs auferte malum de medio ueſtri. de quibus per prophetam ait: letabitur[a] iuſtus cum uiderit uindictam impiorum: manus[b] ſuas lauabit in ſanguine peccatorū. de talibus nanqꝫ ⁊ eorum ſimilibus atqꝫ eiſdem cōſentientibus dictū eſt: quia non ſolum qui faciunt ſꝫ etiam qui conſentiunt facientibus rei iudicandi ſunt. Item ex decreto gelaſij pape ad ſiciliēſes epiſcopos miſſo.c.ix.

Tranſire nō poſſunt uidue ⁊ uirgines poſt religionis propoſitū ad nuptias.

Necqꝫ[a] uiduas ad nuptias trāſire patimur: que in religioſo propoſito diuturna[b] obſeruatōne permanſerunt: ſimiliter uirgines nubere prohibemus: quas annis plurimis in monaſterijs etatē peregiſſe cōtigerit. Item cyprianus ad pomponium de uirginitate.

Ex quolibet ſenſu corporis mulier corrumpi poteſt.

Nec[c] aliqua putet ſe poſſe hac excuſatione defendi ꝙ inſpici ⁊ probari poſſit: an uirgo ſit: cū etiam manus obſtetricum ⁊ oculus ſepe fallatur[d]. ⁊ ſi icorrupta inuēta fuerit uirgo ea ꝑte qua mulier poteſt eē. poterit tamē ex alia parte corporis peccaſſe que corrumpi poteſt: ⁊ tamen inſpici nō poteſt: certe ipſe concubitus[e] ipſe cōplexus ipſa cōfabulatio ⁊ oſculatio ⁊ coniacentium duorū turpis ⁊ feda dormitio quantum dedecoris ⁊ criminis confitentur[f]? ſi ſuperueniens maritus ſponſam ſuam iacentem cū altero uideat nonne indignatur ⁊ fremit: ⁊ per zeli dolorem portat[g] gladium i manu ſua? ⁊ chriſtus dominus iudex noſter cum uirginem ſuam ſibi dicatam ⁊ ſanctitati ſue deſtinatā iacere cum[h] altero cernit: q̃ꝫ indignatur ei ⁊ iraſcit? ⁊ quas penas in ſceleſtis huiuſmodi coniunctionibus comminatur? cuius ut gladium ſpiritualem ⁊ uenturum iudicij diem unuſquiſqꝫ fratrū poſſit euadere: omni cōſilio prouidere ⁊ elaborare debemus. Itē

De eodem.

Quod[i] ſi penitentiā huius illiciti concubitus ſui egerint ⁊ a ſe iunicem receſſerint: inſpiciantur iterum uirgines ab obſtetricibus diligenter: ⁊ ſi uirgines inuēte fuerint accepta[k] cōmunione ad eccleſiam admittant: hac tamen interminatione ut ſi ad eoſdē maſculos poſtmodū reuerſe[l] fuerit aut ſi cum eiſdem in una domo[m] ⁊ ſub uno eodē tecto[n] ſimul habitauerunt grauiori cenſura eijciantur: nec in eccleſia poſtmodū facile[o] recipiantur. ſi autē de his aliqua corrupta fuerit ⁊ deprehēſa agat penitentiā plenam[p]: que hoc crimen admiſit: que non iam mariti ſed chriſti adultera eſt: ⁊ ideo eſtimato iuſto tempore poſtea exameloyſon[q] ſui.i. confeſſione uel penitentia facta ad eccleſiam redeat. ꝙ ſi obſtinate perſeuerāt: nec ab inuicē ſe ſeparāt: ſciāt ſe cum hac impudica obſtinatione ſua nunq̃ꝫ nobiſcum admitti i eccleſia poſſe: nec exemplū ceteris ad ruinam delictis ſuis facere incipiant. nec putent ſibi uite aut ſalutis conſtare rationem: ſi epis ⁊ ſacerdotibus obtēꝑare noluerint. Item ex ſexta ſynodo.

Nec vi duas.ꝑ poſito.nota ꝙ votū ſecundū diuerſos ſtatus diuerſa ſortit vocabula. primus enim eſt cū quis in origine diſponit aliquid boni facere tunc dicitur deliberatio: vt.xvij.q.i.c. qui bona. ⁊ hoc cōfingere veniale eſt. qñqꝫ procedit ⁊ ꝓponit idē ſe firmiter facturū ⁊ dicitur propoſitū.xvij.q.i.c.i.⁊.q.ij. nos nouimus.huius fractio veniale ē ſecūdū quoſdam: ſꝫ graue eſt. hec matrimoniū cohibē dū impediūt ſꝫ nō dirimūt iā cōtractum. Si vero accedat obligatio dicitur votum cuius fractio mortale peccatū eſt: ⁊ impedit matrimonium cōtrahendum ⁊ dirimit iā contractum ſi ſolemne fuerit.

b. Diuturna. maxime: nam ⁊ idem eſſet ſi per momētū ar.j.e. viduas nec ideo minus venditio ⁊c̃.C de contrahen. empti. non iccirco. vel pōt hoc itelligi quando non expreſſe ſe religioni obligauerunt.quo cāu exigit ꝙ per aliquod tempus fuerit in monaſterio cum alijs: quod tempus potius eſt ad arbitriū boni viri referendum q̃ꝫ aliter determinandum: ar.extra de dona.apoſtolice.ff.de iur.deli.l.i.ff.de ſolu.ꝙ dicimus.vel dic hoc tempus trium dierum eſſe: extra de regu.ad noſtram.licet quidā illud intelligant de illectis.

c n Nec aliqua.obſtetricum.ar.contra illam probationem: que fit per obſtetrices ꝙ nulla ſit valida.ſed contra tamē adulterium.j.e.c.bene recipitur.⁊ ar.extra de proba.propoſuiſti.⁊ dicit lex eam admittendam dum tamen perite mulieres ſint.ff.de ven.inſpi.l.i.ar.contra.C.quādo tu.vel cu.eſſe deſi.indecoram. ubi reprobatur ꝓbatio per aſpectum corporis: ⁊.xxxij.q.v.non ſolo.⁊.j.xxxiij.q.i.ꝙ aūt ⁊.c.ſiquis contra.ibi enim in veritate viri: hic conſtat de veritate mulieris Sed ibi ſolnit: ſi enim due vl' tres nobiles probe mulieres dicerent virginem nō eſſe cognitā a viro: harū teſtimonio ſtaretur.

d. Fallatur.ar. contra teſtimonium viſus ſe pius tamen non fallit ⁊ ideo admittitur teſtimonium de viſu: nam iura adaptantur ⁊c̃. ff. de legi.nam ad ea.

e. Cōcubitus. hic eni eſt vnus locus quo ꝑ exteriora interior volūtas dignoſcitur.per cōfabulationem enim ⁊ amplexus ⁊ huiuſmodi deprehenditur fuiſſe corrupta.ſi.xxxi.q.ij.c.i.ſ̃.di.l. ſiquis preposterа.xxxiiij.q.i. nō ſatis.di.l. ſiquis diaconus.⁊.xxxij.q. v.non ſolo.

f. Confitentur. quia ex eis p̄ſumit adulterium.xxxij. q.i. dixit. C. de adult.q̃ꝫuis.

g. Portat. de facto: quia non licet viro interficere adulterum. ff.d̃ adult.marito.niſi poſt denunciationem.

h Cum altero cernit. propter talem ſuſpicionem poteris eam accuſare: vt.xxxij.q.i.dixit. dominus.

i Quod ſi pñiam. iterū.i.ſepe.ff. de edendo veluti. §. hec uox iterū.

k Accepta. premiſſa tamen pñia.

l Reuerſe.ar.reiteratione peccati aggrauare penā: ⁊ peccata iterata grauius eē puniēda: ar.xv.q.iiij.hi qui.

m Domo.ar. ex loco p̄ſumi ꝯ aliquē ar.xviij q.ij.diffinimus.

n Tecto.tectū hic appellat quēlibet locum priuatum.xxxv.q. vi. ab iſto.

o Facile.nota ꝙ ſi aliquis monachus vel monacha ſemel deliquit non ideo ſtatim dꝫ abijci. ſꝫ ſi ſecundo peccat difficilius debet reconciliari.ſi tertio tūc detrudi.ꝰ in alio monaſterio: vt.j.e.puenit.ſed ſi clericus aliquis peccauit: ſtatiꝫ prima uice potet expelli: vt.xlviij.di.quoniam multa.

p Plenā.i.pfectā.ex hoc volunt qdā: ꝙ ſanctimonialis poſſit agere ſolennē penitētiā: nec ipeditur cōſecratio.qd̃ ē coñ illud qd̃ de clerico dictū eſt.ſ̃.di.l.c.is vero. vel plenam.i. x. annorum.j.e.deuotam.

q. Exameloyſon.i.cōfeſſione facta ſui.i.ſatiſfactione.ſ.pñia.ps enim hic ponitur ꝑ toto: ſm ſynodochen.confeſſio eni eſt pars pñie ⁊ maxima: de pe.di.i.quem penitet.

a S Jquis eṗus. deponat: ut. xxx. q. i. ſiquis ſacerdos.
b Excōicet. hoc de māſuetudine canonū. Nā ſm leges alr. j. xxxvi. q. ij. ſiquis non dicam.
c d De viduis ꝛ puellis. i. virginibus: alr vr ꝫ. xx. q. i. illud. vel intellige de doli capacibus ſm. h. etiā an̄. xij. annū.

i Nec ei agende. i. recipiendi fructus pñie.
k Lñia. aut illr viuētib⁹ caſte viuere cepit. j. e. deuotā. ꝛ. c. de filia.
l Niſi vnus. i. legitimus quē reliquerat in neceſſitate mortis p c. quod ē. xxxij. q. vij. fidelis.
m Defunctus. quo ad lrām ꝛ iſte intellect⁹ euident oñdit. j. e. de filia. magiſter alr exponit. j. e. q. §. vlt. ſic receſſit q̊ ad eam q2 nō recipiet ad penitētiam niſi prius ab eo ſeparet. vel alit. niſi vnus i. adulter. ſed ſm hāc expoſitionem nulli exiſtenti in aliq̊ peccato danda eſt pena de alio: ꝛ ita. g. ē ſibi cōtrarius: ꝺ pe. di. iij. §. vlt. Itē ꝫ. extra ꝺ pe. ꝛ re. ꝙ gdā ex de ſen. exc. cum nō ab homine. §. in articulo. tñ duct⁹ fuit ad hoc p c. j. e. deuotam xv. q. vl. hi qui vel dic ad penitētiā fructuoſam: q2 non valet ad vitam eternā pñia de vno peccato cū quis remanet in alio. magiſter itellexit hoc. c. de excōicato. tñ bñ ē iniungenda penitētia exiſtentibus i mortali: ꝛ ēt adhuc peccare volētibus: vt ex de pe. ꝛ re. ꝙ gdā de pe. di. iij. ſi quis aūt. ꝛ di. v. falſas.

d Proprijs. pōt ergo aliqua i domo propria accipe veſtē religioſam: ar. xxxiij. q. v. ꝙ deo. j. e. mulieres. ꝛ. xx. q. i. vidua. ꝛ ex g cleri. vel vo. inſinuante. nec tñ monialr erit cū nulli monaſterio ſe tradat. hoc ergo itelligo de pfeſſa: vel ut dixi ex ſolo hitu nō p̄iudicat ei ar ex g cle. vel vo. cōſuluit. ſi aūt habitū ſuſceperit: ꝛ deuouet ſe religioni in qua nō lꝫ hr̄e ppriū: vr gcgd hꝫ deuolui ſuccedentib⁹ ab iteſtato: ar. C. de epis ſigs pſbr. dꝫ tñ neceſſaria ab heredib⁹ ſuſcipe. Alij aūt bona taliū dicunt eē i pēdēti. Sed ꝫ. q2 nihil ē ſm naturā i pēdēti. ff. de iudi. ſed ꝛ ſi. §. vlti. ar. ff. e. ñ quē admodū. Alij dicūt ea eē in ptāte epi: ar C. de epis nulli. io. ego credo ꝙ bona talia ſunt i ptāte illi⁹ q eſt ſupior i illa religione: cū nō exſtit mōaſteriū. h. Itē nō ſm. h. ꝙ nūꝗ erit religioſa perſona quocūqꝫ mō veſtē mutet vel pprijs renūciet vel votū emittat: niſi alicui religioni ſe det. Sꝫ nunqd talr q votum emittit pprijs abrenūciat manēs i domo ſua: vel ſi veſtē mutat facit ſe verberātes reos illi⁹ edicti xvij. q. iiij. ſiqs ſuadente: nō: niſi ſpaliter habituꝫ alicui⁹ mōaſterij cuꝫ pfeſſione tacita vr expreſſa aſſumat: lꝫ ſe abbati nō ſupponat vel dic ꝙ ſūt mōachi: lꝫ nō ſint ſub aliquo abbate ſicut p̄mus monachus nō fuit ſb aliquo abbate.

Cleric⁹ deponat laic⁹ excōicet q cū ſāctimonialib⁹ mecchat⁹ fuerit.

SI qs eps pſbr diacon⁹ aut ſb diaconus aut lector aut pſalmiſta aut oſtiarius cū muliere ſāctificata deo mecchat⁹ fuerit: deponat: q2 ſpōſā chriſti corrupit. ſi uero laicus excōicet. ITē ex ꝯcilio tole. iiij. c. viij.

Uidue ꝛ puelle q poſt religionis habitum nubūt a cōmunione ſuſpendant.

DE uiduis ꝛ puellis q̄ habitū religionis i domib⁹ pprijs taꝫ a parentib⁹ q̄ꝫ p ſe mutauerūt: ſi poſtea ꝯtra iſtituta prūm ul p̄cepta canonū ꝯiugia crediderūt copulāda: tādiu utreqꝫ habeāt a cōione ſuſpenſe: quouſqꝫ qd illicite ppetrauerūt emēdēt. ꝙ ſi emēdare neglexerit: a cōione oium xp̄ianoꝝ ꝛ ꝯuiuio ppetuo ſint ſeq̄ſtrate. ITem ex ꝯci. martini pape.

UIduas āt uelare De codeꝫ. pōtificū null⁹ attētet: put ſtatutū eſt i decretis gelaſij papa. c. xiij. QUod nec auctas diuia nec canonuꝫ forma p̄ſtitit. ꝙ ſi ppria fuerit uolūtate ꝯtinētiā pfeſſa in eiuſdeꝫ gel. cap. xxi. legit ei⁹ intētio: p ſe reddat rōeꝫ deo: q2 ſicut ſm aplm ſi ſe ꝯtinē ñ poſſat nulla ten⁹ nubē uetabat: ſic ſecū habita deliberatōe pmiſſā fidē pudicitie deo dꝫ cuſtodire. nos aūt auctē prūꝫ ſuffulti i hoc ſācto ꝯcilio ſancim⁹ ꝛ libē iudicam⁹: ſi ſpōte uelamē q̄uis nō cōſecratū ſibi ipoſuerit ꝛ i eccl'ia int uelatas deo oblationē obtulerit: uelit nolit ſancti mōie hitū ulteri⁹ hr̄e dꝫ: lꝫ ſacro ꝯfirmare uelit eo tenore ꝛ rōe ſibi uelamen impoſuiſſe: ut iterum poſſet deponere. ITeꝫ ex decretis innocentij pape capitulo. xx.

De his q̄ uotuꝫ uirgitatis hn̄tes nubūt necdū ſacro uelamie tecte.

HE uero q̄ nōdū ſacro uelamine ſūt tecte: tñ i pposito uirginali ſp ſe pmanere ſimulauerūt: lꝫ uelate ñ ſūt: ſi forte nupſerit: his ad agendā aliq̄to tpe pñiaꝫ ſit libeꝝ: q2 ſpōſio eaꝝ a deo tenebat. Nā ſi inter hoies ſolet bone fidei cōtract⁹ nulla rōe diſſolui: quāto magis iſta pollicitatō quā deo pepigit ſolui ſine uindicta non dꝫ. Nā ſi apl's illas q̄ a pposito uiduitatis diſceſſerūt dixit eas hr̄e cōdēnationē: q2 p̄mā fideꝫ irritā fecerunt: q̄to magis uirgines q̄ pactōis ſue fideꝫ minime ſuauerunt. ITē ex decreto eiuſdē cap. cix.

Non ſunt admittende ad pñiaꝫ uirgines ſacre ſi publice poſtea nupſerint.

QUe xp̄o ſpūalit nubūt: ſi poſtea publice nupſerit: nō eas admittendas eſſe ad penitētiā niſi hi qb⁹ ſe iūxerāt: a mūdo receſſerit. Si eni de hoib⁹ hec rō cuſtodit: ut q̄cunqꝫ uiuente uiro alteri nupſit adultera hēat: nec ei agende pñie lñia ꝯcedit: niſi unus de eis fuerit defūct⁹: q̄to magis ꝺ illa tenēda ē: q̄ an̄ ſe imortali ſpōſo cōiunxerat ꝛ poſtea ad humanas nuptias trāſmigrauit. ITē ex cōcilio triburienſi. c. vi.

Ab eccleſia eliminande ꝛ ergaſtulis retrudende ſūt monachoꝝ ul monachaꝝ impudice perſone.

IMpudicas detеſtabileſqꝫ pſonas monachoꝝ atqꝫ mōachaꝝ: q̄ abiecto pposito ſanctitatis licita atqꝫ ſacrilega cōtagione ſe miſcuerūt ꝛ in arbitriū ꝯſcie pprie deſperatōe pducte ꝺ illicitis cōplexib⁹ libē filios pcreauerint: a monaſterioꝝ cetū eccl'iaꝝqꝫ cōuētibus eliminandas eē mandamus: q̄tcn⁹ retruſe i ſuis ergaſtulis tm̄ facin⁹ lamētatione continua ꝺflētes purificatorio poſſint igne penitudis decoq: ut eis uelut ad mortez ſoli me ieiunitu p cōionis graꝫ poſſit ſbueniri. ITē ex eod.

n IMpudicas. filios. qui erunt ſerui eccl'ie. xv q. vlt. cū multe ſꝫ qd ſi mōialis ſuſcepit ſobolem ex clerico vel monacho cui eccl'ie applicabitur? vtriqꝫ eni facta ē iiuria. vr ꝙ monaſterio q2 ſeqtur part⁹ mr̄is cōditionē. xxxij. q. iiij. liberi. dico ꝙ vtriqꝫ ſit facta iniuria: maxime ſi hoc i duplici monaſterio ꝯtigeret. xviij. q. ij. in nullo.

d Proprijs. i. q̄ fuerūt pprie. lꝫ enim i ſua domo fecerint pfeſſionē: erit ſolēne votum: ex de cōuer. cōiu. ex pte. ꝛ ex qui c'e. vel vo. inſinuante.
e Perpetuo. vſquequo emēdauerit: vt ex de cōſti. ex lrīs in fi.
f H E vero. tecte. q̄ nondum ſunt conſecrate.
g Aliquāto. ſ. e. viduas ꝫ. ſo. vt ibi: vr melius hoc in dicto apli df de viduis que nō erant velate ſꝫ tm̄ pfeſſe ꝯtinentiam: q̄ minus peccāt q̄ꝫ virgines velate. ibi greg. de vtriſqꝫ velatis.
h Que chriſto. ad pñiam. ꝫ. xxvi. q. vi. agnouimus. q2 peccator in quacūqꝫ hora ꝛc. ſꝫ exponit. h. ad pñiaꝫ. i. ad fructū pñie. i. ad eucharistiaꝫ. lꝫ eni hic peniteat nunq̄ꝫ tñ viuēte adultero recipiet ad cōionē ad inſtar ſecularis adulteri. j. xxxij. q. vij. fidelis.

o Cetu. i. cōione frūꝫ vr monialiū. q̄ ſi retrudet i carcerē: in ſuo monaſterio tñ dicat eē ꝛ ſic ñ ē coñ. j. e. ſiquis rap. vel illud cum pprij monaſterij redarguit de nimia negligētia.
p Penitudinis. i. pene. i purgatorio. ꝛ ignis iſte excedit oēm penā huis vite de pe. di. ſi. c. vlt. in fi. ꝛ ſūt duo ignes purgatorij. vn⁹ in futuro alter i hoc ſeculo vt pnia.
b Miſericordie. ſꝫ nōne ꝟ ē de iure cōi: utiqꝫ: ar. di. l. penitētes.

qͦ tñ de iure cōi fit ⁊ de mīa fieri dr̄: ar. xxxiij. q. ij. admonere.
r. Soli⁹. j. e. virginib⁹. ⁊. c. ſiqs. ͡z. ṡ. di. l. penitētes. ͡z. ṡ. xxxvi. q. vij. de his ͡z. So. oēs vie dn̄i miſericordia ⁊ veritas.
a Virginē. ꝯfitētib⁹. ṡ. l. di. c. iij. ṡ. lxxxij. di. pſbr. ṡ. xv. q. vl. ſiqs pſbr. j. xxxv. q. viij. c. vlti. ⁊. xxxiij. q. vlt. c. vlti. ⁊. xxxvi. q. ij. raptores.

cōmittat quo ad accuſationē nō aūt ī ueritate plura ſūt quo ad actus accuſationis: ar. xxiij. q. v. relegētes. ſ͡z quo ad pn̄iaz vnū tm̄. ſ͡z adulteriū hoc maiori pena purgandū ē q̄z ſi nō eſſet inceſtuoſū: vt. xxij. q vij. ṡ. ſūt enim ⁊ ita dixit lex q̄ ſiqs puniri d͡z. ꝑpter adulterium plus d͡z puniri ſi illud inceſtuoſum ſit. ff. de queſti. ſiquis viduam. hoc ergo intellige ſicut illud ex̄ de teſti. ſicut. q̄ꝛ penitētia ibi ⁊. ꝑ adulterio ⁊ ꝑ piurio imponit᷑.

b Auctem. ⁊ ita pōt eps̄ diſpēſare ī iceſtu qui maior eſt adulterio: ſ͡z ͡z ex̄ de iudi. at ſi clerici. Nam tm̄ ibi pmittit᷑ diſpenſare in adulterio ⁊ in minoꝛib⁹. Di cūt qdam q̄ i tali inceſtu q ī cidit in adulterio pōt alias nō. ſed coñ. ff. de adult. vim paſſā. ṡ. pſcriptio. vbi dicit᷑ q̄ ſi adulteriū ⁊ inceſtus ſurgunt ex eodez facto pſcriptō qnquēnij pōt opponi adulterio: vt poſt nō poſſit ď eo agi ſed de inceſtu agi pōt ēt poſt quinquēnium ſm̄ nos planū eſt q̄ dicimus q̄ eps̄. diſpēſare pōt vbicunq̄z nō ꝓhibet᷑.

c Hi ergo. q ſciētes. q̄ꝛ ſi ignoraret̄ filij eſſēt legitimi q̄ztuz ad ignorantez vt nō. xxxiij. q. ij. c. ij.

d Et nunq̄z. hoc eni vnum crimē ē qͦ impedit ⁊ non dirimit mr̄imoniū. ſ. inceſtus itez raptus: vt xxxvi. q. ij. ſi autē vxoꝛicidium. xxxiij. q. ij. admonere.

Monachus ⁊ virgo dn̄o cōſecrata ſi nupſerint excommunicent᷑.

Virginē q̄ ſe deo ꝯſecrauerit ſimilit᷑ ⁊ monachū decernimus nō licere nuptialia iura cōtrahē. q̄ ſi hec īuenti fuerint ꝑpetrātes excōicent᷑. ꝯfitētib⁹ aūt decernim⁹ ut hēat auctem^b eiuſdez loci ep̄us miſericoꝛdiā humanitemq̄z largiri. Item ex eodem.

Dum uiuūt lamētis penitētie ſe afficiant: qui ſanctimonialib⁹ ſcienter copulantur.

Hi^c ergo qui ſanctimōialibus ſcientes in mr̄imonio ad iniuriam chriſti copulati ſūt: iuxta cēſurā ͡z eli chriſtiani ſepent᷑: ⁊ nun q̄z^d eis ꝯcedat᷑ ꝯiugali^e uiculo religari: ſ͡z i pn̄ie lamētis ſe uehemēt᷑ dū uiuūt afficiāt^f. Itē ex eodē.

A ſacra communione ꝓhibent᷑: q ſacris uirginibus ſe ſociāt.

Virginib⁹^a ſacris ſe quoſdam temere ſociare cognouim⁹: ⁊ poſt dicatū deo ꝑpoſituz inceſta federa ſacrilegaq̄z miſcere: quos ꝓtinus equū eſt a ſacra cōione ď trudi: ⁊ niſi ꝑ publicā ꝓbatamq̄z penitētiā oīo nō recipi: ſ͡z tm̄ his uiaticuz de ſeculo tranſeuntibus ſi digne penituerint non negetur. Itez gregorius.

In monaſterio reuocet᷑ ac recludatur: q a fornicatōe recedē noluit.

Peruenit ad nos: q̄ qdaz uir neqſſim⁹ diabolico inſtinctu de monaſterio ſuaſerat exire quā dā deo ſacratā: atq̄z a quodam uiro unde exierat ſit reuocata: rurſuſq̄z eā mulierez uir ille neqſſim⁹ iiqua ſuaſione de monaſterio eijciens apud ſe retineat impudice uolumus aūt ut epiſcopatus tui auctoꝛitate in monaſterio reuocetur atq̄z recludat᷑. Itez ex concilio aurelianenſi capitulo. iij.

Non ē uiduis fas p⁹ ſuſceptū uelamen a ſacro ꝑpoſito diſcedere.

Viduas que ſpontanea uolūtate ab altari ꝯuerſationis ſacre uelamen^d ſuſcipiunt: decreuit ſancta ſynodus in eodez ꝑpoſito pmanere^e. Nō eni fas eſſe decernim⁹ poſtq̄z ſe dn̄o ſemel ſb uelo ꝯſecrauerint: itez^f eis ꝯcedi ſpūi ſancto mentiri. Itez ex eodez

Qui ſacro uelamine tectā in coniugiuz ducit: anathema ſit.

Siquis^g ſacro uelamie ꝯſecratā i ꝯiugium duxerit: ⁊ poſt dicatuz deo ꝑpoſitū inceſta federa ſacrilegaq̄z miſcuerit: ut in conſtitutione gelaſij pape. c. xx. legit᷑ ꝓtin⁹ e equū a ſacra cōione detrudi: ⁊ niſi ꝑ publicā ꝓbatāq̄z pn̄iaz oio non recipi. ſi penituerit trāſeuntib⁹ de ſeculo uiaticū non negetur. In chalcedonenſi^h ꝯcilio. c. xvij. hoc ꝑpetrātes excōicent᷑: cōfitentib⁹ aūt aucte epi miſicoꝛdia largiat᷑. Item i ep̄la ſyricij pape c. vij. uelate ⁊ deo cōſecrate ſi abiecto ꝑpoſito ſanctitatis clāculo ſacrilega ꝯtagione ſe miſcuerit ⁊ illicitis cōplexib⁹ publice ⁊ libē filios ꝓcreauerit: has nuptias deteſtabileſq̄z pſonas a monaſterioꝝ cetu eccl'iarūq̄z ꝯuentib⁹ elimandas eſſe iudicatū ē: q̄ten⁹ detruſe ergaſtul' tm̄ facin⁹ ꝯtinua lamentatōe defleāt. Unde ⁊ uerbo dn̄i ⁊ canonica aucte i hac ſacra ſynodo ꝑcipim⁹ ut oīno ſepent᷑ ⁊ iuramento^i colligent᷑: ut ulteri⁹ non ſb uno cohabitēt tecto. Itez gregorio. uitaliano ſipontino ep̄o.

Ad habitum redire cogatur ⁊ recludatur in monaſterio: que religioſam ueſtem abiecit.

b Peruenit de mōaſterio. ꝓbat᷑ ex hoc. c. q̄ l͡z pluries monachus ⁊ monacha exierint de monaſterio: pluries abbas compellendus ē eū vel eam recipere: vt. ṡ. e. nec aliq̄ ⁊. xvi. q. i. quidam monachi. ⁊. j. e. q̄ꝛ cā. l͡z clericus ſtatī͡z deponi poſſit q deligt: vt. xlviij. di. qm̄ multa.

c Viduas. ab altari virgo ⁊ ñ vidua iō velat᷑ ab ep̄o vel ſacerdote q̄ꝛ virgo typū gerit eccl'e i hac deſpōſatōne q̄ pura ⁊ virgo vni nupſit uiro. i. chriſto: ⁊ in ſignum huius rei velatur a ſacerdote q̄ꝛ ab eo recipit᷑ in coniugium in cuius perſona dictū ē anulo ſuo ſb arrauit me dn̄s. ſed vidua nō gerit in tali caſu typū eccl'e ſ͡z virgo q̄ ſit integra mēte ⁊ coꝛpoꝛe. Uñ nō ſic cōiungit᷑ chriſto: ut repn̄tet cōiunctionē eccleſie. ⁊ iō nō uelat᷑ a ſacerdote: q̄ꝛ ſacerdos ꝓhibet᷑ ſecūdis nuptijs intēſſe ⁊ ſup ſecūdo nubētes fūdere bn̄dictōem. nō eni que ſecundo nubit bn̄dr̄: ar. de ſe. nup. c. i. ſ͡z vidua q̄ ſecundo nubit: q̄ꝛ pmo hōi poſtea chriſto ⁊ ideo quaſi celebranti ſecūdas nuptias ei nō poꝛrigit᷑ velū a ſacerdote: ſ͡z ip̄a accipit deſup altare. coñ riū videt᷑ verū. xx. q. i. vidua. ſed ibi. tm̄ de veſte loquit᷑: vel de uelo ꝓfeſſionis nō cōuerſionis. vel a pſbꝛo pōt velari ſed non ab ep̄o: ut. xx. q. i. deuotis. in fi. b.

Itē ſiqs extraxerit vel leuauerit filium ſuuz ⁊c̄. xxx. q. i. de eo. vt ſic poſſet ſepari ab vxoꝛe ſua.

e Coniugali. ar. q̄ decetero nō poſſūt nubere q ſanctimonialib⁹ copulant᷑: vt hic dr̄ in odiū criminis: ſi tñ coñbāt tenet.

f Afficiant. hoc ſm̄ canones. ſm̄ leges vltione gladij debēt feriri: vt. xxxvi. q. ij. ſiquis non dicam.

a Virginib⁹. inceſta. nō q̄ dicit iceſta ſacrilega. Nā accedens ad monialē inceſtū cōmittit: q̄ꝛ ſp̄ōſa dei ē q ē pr̄ nr̄. xij. q. ij. qui abſtulit. ⁊ inceſtus cōmittit᷑ cū affini ſicut cū conſanguinea xxxv. q. iij. de inceſtis. ⁊ adulteriū cōmittit: q̄ꝛ ſponſā alteri⁹ coꝛrūpit. itē ſacrilegiū q̄ꝛ eſt res ſacra. Sed queri ſolet: an iſte accedēs ad monialē cōmittat tria peccata aut vnū? M. dicit q̄ vnū ſolū: l͡z ſoꝛtiat᷑ diuerſa noīa. Nos dicimus nō eē dubiū qn tria peccata

d Uelamen. i. pꝛofeſſionē. Nam velū conuerſionis nihil aliud eſt q̄z ip̄a conuerſio.

e Permanere. tñ ſola ſuſceptio ueli non ſolemnizat uotū niſi ſequat᷑ ꝓfeſſio: ut ex̄ de conuer. coniu. ex pte.

f Itez. i. ſicut fecit i lapſu pmi parentis. dicas hoc aduerbiū reſpicē pꝛima ꝑuaricationē. j. de cō. di. iiij. queris. ⁊ ē ſimile aduerbiū. xcvi. di. cū ad uerū. Nam ibi dicit rurſus in infernū.

g Siquis. xx. legit᷑. quod non habemus.

h Chalcedoñ. j. e. q. c. ſiqua uirgo. xxxv. q. vi. ab iſto. ṡ. e. q̄ ſi.

i Et iuramēto. nū qd erit idē de oib⁹ clericis cū accipiūt de fornicatōe ul' de adulterio pn̄iam: non: ex̄ de coha. cler. clericos aūt. uel hic loquit᷑ cum publice contrahunt. b.

a S I cuſtos.te illic.vbi hec acta ſūt.
b Epiſtolā.qꝛ forte petebat a papa vt liceret ſibi eē in ſeculo
c Nimia.ſ.ij.q.vij.ſicut.xviij.q.ij.abbates.
d Deſidia.q̄ in ꝑlato caſū inducit depoſitōis:vt.lxxxi.di.dictū.
e. Ad nos.ita dicit lex ꝙ ad pꝛicipē deferēda ē vindicta nō cria:vt.C.de offi.pꝛefecti oꝛientis.l.iij.in fi.
f Excuſatōne.itellige friuola.
g Reuocare.⁊ ē ſi.ij.q.i.ſicut.⁊ ex̄ de offi.dele.ex parte. Nam ſi velit dicere ꝙ itruſa fuerit audieť:vt ex̄ quod metus cā platū.reſtituetur tn̄ monaſteriū ꝓ quo ꝑſumiť:ſi ipa ſua aucte egreſſa ē.ſꝫ quid ſi ꝯxerit:ideꝫ dico:ar.extra de eo qui dux.in ma.c.ſignificauit.
h A ſāctiſſime.ar.ex̄ de offi.dele.ſup eo.
i. Suſpendere.naꝫ ꝗ alioꝝ defendit erroꝛeꝫ dānabilis ē magis q̄ꝫ ille ꝗ facit:ar.xxiiij.q.iij.ꝗ alioꝛum.
k Qualitatē.hinc elice expoſitionē illiꝰ qꝺ dr̄.xxxviij.di.ꝗ ea.
l S I hō eſſes.ar.ꝙ hō non ē hō qui rōne caret ſicut legitur de nabuchodonoſoꝛ.xxiij.q.iij.§.hinc vero.
m Feſtina.ar.ꝙ ſi ꝑlatus ꝑ ſpualē gladiuꝫ nō pōt obtinere ꝑ pꝛincipē ſecularē obtineat ⁊ illō ſuppleat ꝑ matialē.xxiij.q.v.ꝑncipes.
n. Quouſqꝫ diligenť.ergo attendendi ſunt fines mandati ⁊ cuſtodiendi ſūt.vij.q.i.deniqꝫ ff.mā.diligēť.ꝗd ergo ſi excōicauit ex delegatione iudex:nūqd pōt abſoluere?videť ꝙ nō qꝛ functꝰ ē officio ſuo:ex̄ de offi.dele.in lr̄is Diſtigue:ꝙ ſi papa delegauit ei ſniaꝫ excōicatōnis:ſi excōicet nō abſoluet niſi expꝛimať in in lr̄is.ſi aūt delegať ei aliqua cā ēt ſi ꝓpter cōtumaciam excōicet aliquā partiuꝫ bn̄ pōt abſoluere.niſi cum infra certū tp̄s cā cōmiſſa ē decidēda ⁊ terminus ille eſt elapſus.ſꝫ ꝗd ſi in vltimo pūcto termini ſniam tulit pōt eam poſtea exequi:ſic:ar.ex̄ de ap.dilecti.⁊.c.paſtoꝛalis.ex̄ ꝺ offi.dele.querēti.vbi differtur executio in id tēpus in quo nō poteſt ferri ſnia.nihil enim facit:niſi qꝺ factūꝫ ē declarat.ff.de teſta.heredes palam.ſed foꝛte contrarium eſt verum.
o n N Vbendi.decreuerūt.firmiter ꝓponēdo ⁊ vouēdo:alr̄s nō ex̄ de vo.⁊ uo.redemptione lr̄aturam.
p. Foꝛnicatio.ſ.lxxxviij.di.foꝛnicari.ar.ff.ꝺ ꝯcubi.l.pe.h.
q M Elioꝛe.ꝓpoſito.hoc.c.intelligunt ꝗdā de voto ſolēni.ſed tn̄ intelligas de ſimplici,ꝓut patebit.j.e.nuptiarū vbi poniť hoc.c.Sꝫ quō

S I acuſtos religioſi hītꝰ aut eē noſces ep̄s filiaꝫ gl'oſe mēoꝛie tuliani mgr̄i militie te illic poſito ꝓiectis religioſis ueſtibꝰ nec ad ſecularē reuerti habitū nec ad nos licuiſſe ꝑuerſā ep̄laꝫb deſtinare.ſꝫ qꝛ nimiac deſidiad ac toꝛpoꝛe depꝛimeris:i tuo dedecoꝛe res ad pn̄s illicita ipune cōmiſſa ē. Nā ſicut ꝑfati ſumꝰ:ſi ſolicitꝰ extitiſſes:pꝛiꝰ ade nos ultio ml'ieris pꝛauiſſime q̄ꝫ culpa debuit ꝑuēire.qꝛ ergo tm̄ hebes tātūqꝫ es negligēſ ut niſi canonicā in te fueris coercioneꝫ exptꝰ:in alijs diſtrictionē ⁊ diſciplinā neſcias cuſtodire q̄liť debeas eē ſolicitus:ꝯgruo tibi ſi deo placuerit tp̄e demōſtrabimꝰ.pn̄tia igiť ſcripta ſuſcipiens euigila ⁊ excitatꝰ ſaltē exeq̄re qꝺ pꝛeſſus uſqꝫ nūc ignauia diſtuliſti.inſtantie ergo tue ſic ꝑdictaꝫ mulierem una cū ſergio defenſoꝛe nr̄o ꝯꝑhendere:⁊ ſtati nō ſolū ad male ꝯtēptū habitū ſine excuſatōnef aliq̄ reuocareg:ſꝫ etiā i mōaſteriū ubi oīno diſtricte ualeat cuſtodiri oꝫ eā detrudere:⁊ ita oēm circa illā ſolicitudineꝫ exhibere:ut q̄ꝫ ſit nefariuꝫ qꝺ cōmiſit:ex tua poſſit diſtrictōe cognoſcē.q̄ i re ſiqs qꝺ nō credimꝰ clericoꝝ ul' laicoꝝ aliquo tibi igenio tentauerit obſiſtēdū:ah ſanctiſſime cōionis ꝑticipatione eū ſuſpenderei nobiſqꝫ renūciare feſtina:ut q̄ꝫtū ſit execrabile qꝺ ꝑſumpſerit:poſtq̄ꝫ cōſideratōne ꝓpꝛia non aduertit:emēdationis q̄litatemk cognoſcat. In his aūt oībꝰ ita cautū ſtnde te uigilantemqꝫ oñdere:ut culpā tuā nō geminare neglectu:ſed aliquantiſper ualeas ſolicitudine minuere.

Item ſergio defēſoꝛi. Diſtricte cuſtodie tradať:ꝗ a religiōis ꝓpoſito ad ſecularē hitum redijt.

S I hōl eēs aut aliquā diſcretōnē hūiſſes:ita rl'aris debuiſti diſciplie cuſtos exiſtere:ut ea q̄ illicite cōmittunť:añ uidictā coꝛrigerēť:q̄ꝫ ad nos eoꝝ nūciꝰ ꝑueniret ſꝫ dū te facit nimia ſtulticia negligentē non ſolū de illis offēdimur ſꝫ etiā ad ulciſcēdā deſidiā tuā nihilominꝰ ꝓuocamur.oī ergo dilatione oīqꝫ excuſatōne poſtpoſita filiā gl'ioſe memoꝛie tuliani magiſtri militie:que ꝓiectis quas ſponte aſſūpſerat religioſis ueſtibꝰ in dumētiſ ſe laicis deturpauit:una cū fr̄e ⁊ coep̄o nr̄o uitaliano feſtinam cōpꝛehendere:atqꝫ ad religioſū rurſū habitū reuocare ac i monaſteriū mittē:ubi diſtricte oīno ualeat cuſtodiri:nec eius cuſtodiam aliquatenꝰ reuelari ꝑmittas quouſqꝫn denuo nr̄a ſcripta ſuſceperis. Nā ſi quolibet mō in hac re negligēs uel lentꝰ extiteris:ita in te diſtrictiſſime noueris uindicādū:ut qꝺ ex te neſcis:pena poſſis reſecante cognoſcē.qꝛ ſicut diximꝰ:ſi intellectū hōis hūiſſes:q̄ mō facē ꝑciperis:añ debucras et cuꝫ ultione a te facta cognoſcere

I Tē aug.ꝺ ꝯflictu uicioꝝ ⁊ uirtutū. Nō tribuiť lĩia nubēdi:ꝗ ꝯtinentiaꝫ fuare decreuerūt.

N Vbendio lĩia ꝗbuſdā tribuiť illis uidelꝫ ꝗ uirginitatē ul' caſtitatē uidualē nequaq̄ꝫ ꝓfeſſi ſūt quibuſdā aūt non tribuiť:illis uidelꝫ qui uirgines ul' ꝯtinētes eſſe decreuerūt. foꝛnicatiop aūt nulli impune ꝯcediť. Item in libꝛo de bono coniugij.

Peioꝛes ſunt adulteris:que cōtinentie pꝛopoſitum uiolant.

M Elioꝛeq ꝓpoſito lapſas ſi nupſerit feiaſ a caſtitate ſāctioꝛi q̄ uoueť deo adulteriſ eē peioꝛesr māifeſtū ē. Item ex ꝯ.chalcedoñ. Monachus ⁊ uirgo q̄ ſe deo dedicant:nuptijs iungi non poſſūt

ergo iſte ſunt peioꝛes adulteris:cū iſtis minoꝛ pn̄ia iponiť:vt.xxvij.di.ſi vir!rn̄deo ideo quia cadunt a maioꝛi ꝑmio:vel qꝛ in dominū ſpālius peccant:ar.xvij.q.iiij.ſicut.
r Peioꝛes.nō videť verū qꝺ hic diciť.ſ.frāgentē ſimplex votū peioꝛeꝫ eſſe adultero:cū adulter ſeptēnij pena teneať:ſꝫ frangens ſimplex votū triennij pena puniatur:vt.xxvij.di.ſi vir. Quis iam dubitat ſceleratiꝰ eſſe cōmiſſum quod grauiꝰ eſt uindicatuꝫ vt.ſ.xxiiij.q.i.nō afferamꝰ. Sō.verū eſt generaliter id eſſe maiuſ peccatum:quod grauius punitur quo ad eccleſiam:⁊ iſte magis peccat q̄ꝫ adulť:⁊ maius ē peccatuꝫ iſtarum q̄ꝫ illarum.quoniaꝫ iſte ſpuale cōiugium violāt ille cāṅale.iſte offendunt deum ille hoies ⁊ q̄ꝫto maioꝛ ē ille cui ifertur iniuria:tanto maiꝰ peccatuꝫ committūt.ſꝫ iſte ꝓpter bona coherentia minus puniūtur ⁊ pꝛopť fauoꝛē matrimonij. Nam ꝗs cū ardet i vxorem pꝛopꝛiam velut adulterā reatu adulter ē.naꝫ in ꝓpꝛia vxoꝛe vehemētioꝛ amatoꝛ ⁊ ardentioꝛ:vt xxxij.q.iiij.oꝛigo.tn̄ ꝓpť bona coniugij minꝰ puniť:vt xxxij.q.ij.ꝗcquid.⁊.q.vij.adulterij.vl' ꝓpter pꝛonitatē vicij quod grauius ē:vt matricidium q̄ꝫ vxoꝛicidiū minꝰ puniť ⁊ ecōtra.xxxiij.q.ij.admonere.⁊.c.latoꝛē vel ꝓpť ſcādalū minus:qꝛ minꝰ ſcādalizat:qꝛ nimia volūtas occidendi vel adulterandi maius peccatum eſt quo ad deum q̄ꝫ actualis foꝛnicatio.tamen quo ad eccleſiam minus puniť:qꝛ minus ſcandalū ſuſcitat q̄ꝫ adulteriū:quod ꝓximū moleſtat. Nā ſepiꝰ mai ꝰpeccatū minus puniť ꝓpť minꝰ ſcandalū ſic ⁊ fractoꝛes voti qꝛ minus ſcandalizant eccl'iaꝫ q̄ꝫ adulteri:minus puniunť:⁊ ꝓpť fauoꝛem martimonij punitur minus ⁊ magis peccat.ſic ergo peioꝛes ſūt adulteris quo ad culpā nō quo ad ueniā vl' penam.vel foꝛte iſtud dicitur non quia magis delinquunt ſed quia a maioꝛi

bono cadunt. vel dicit esse hoc maius peccatū quod in deū ſpali⁹ cōmittitur: ar. xvij. q. iiij. ſicut.

a Siqua.
b Diaconiſſam. i. abbatiſſam.
c Ante annos. xl. ſ. xx. q. i. iuuenculas. ʒ. lxxvij. di. placuit. xxxi. q. i. q̊mō ʒ. Go. ex audi ſm diuerſam cōſuetudinē diuerſaruʒ eccliaꝝ. C. de epiſ. ⁊ cle. nulla.

d Ordinari. videt obuiare huic ambro. q ꝓceſſit h̄ cōcilium. ait enī ſup illū locuʒ apli in pīma epl'a ad tymo. mulieres ſiliter oʒ eſſe pudicas. Occaſiōe horū verborū cathafryge dicūt diaconiſſā debē ordinari qd' ē ʒ an. ctem xv. q. iij. §. i. in textu. Rñ. ꝙ mulieres non recipiūt chara cterē ipedīēte ſexu ⁊ ꝯſtitutione eccl'ie. vñ nec officiū ordinū exercere pñt. xxiij. di. ſacratas. nec ordinat hic: ſed fundebat ſup eam forte aliq̄ benedictio: ex qua ꝯſequebatur aliqd officiū ſpale. forte legendi bomelias vl' euangelium ad matutinas. qd non licebat alijs. alij dicunt ꝙ ſi monial' ordiet bñ recipit charactere: q2 ordinari faci eſt ⁊ p⁹ baptiſmū quelibet pōt ordinari: ex̄ de pſ. nō bapt. c. vlti.

e Quotqt. inter bigamos. ergo nec epē cū talibus pō: diſpēſare: extra de biga. nuper. ſed cōtra. ſ. e. ſiqua virgo.

f Debent. i. repelluntur a ꝓmotione ⁊ accuſatione. ſicut bigami nec ſcie inter virgines cōſecrabunt. ⁊ eſt ar. ꝓpt ſimilitudinē ⁊ effectum dici de numero eoꝝ de quorum numero ipſe non eſt: vt. xxvij. di. c. vlti.

g Virgines.

Siq̄ uirgo ſe dedicauerit deo ſimilit monachus non lʒ eis nuptijs iungi. ſi uero iuēti fuerit hoc facientes maneant excōicati. ſtatuimus uero poſſe eis fieri humanitatem: ſi ita probauerit epiſcopus loci. Item ex eodem.

Diaconiſſa que poſt ordinationē nubit anathema ſit.

Diaconiſſaʒ nō debē ante annos. xl. ordinari ſtatuim⁹. ⁊ hoc cū diligenti ꝓbatōe. Si uero ordinatōeʒ ſuſcepit: ⁊ q̄ntocunq3 tpe obſuauerit miſteriū ⁊ poſtea ſe nuptijs tradiderit iniuriaʒ faciens gratie dei: hoc anathema ſit ⁊ cū eo q in nuptijs illi⁹ cōuenerit. Item ex ſynodo anchiritano.

Inter bigamos reputant q uirginitatem pollicitam preuaricantur.

Quotquot uirginitatē pollicitam ꝑuaricate ſūt: ꝓfeſſione ꝯtēpta int bigamos. i. q ad ſcd̄as nuptias trāſierūt hri debebunt. Item ex concilio elibritano.

Uirginib⁹ deo dedicatiſ nec i fine dāda ē cōio: ſi libidini ſeruierūt.

Uirgines q̄ ſe deo dedicauerint: ſi pactū ꝑdiderint uirginitatis atq3 eideʒ libidini ſuierit: nō itelligentes qd amiſerint: placuit nec in fine eis dādaʒ eſſe cōionem. ꝙ ſi ſibimet pſuaſerint: ꝙ ifirmitate corporis lapſe fuerit: ⁊ toto tpe uite ſue pñiam egerint ⁊ a coitu ſe abſtinuerit: placuit eas in fine cōionem accipere debere. Item ex cōcilio martini pape.

Cogatur ad penitentiam filia clerici: ſi deuota maritum duxerit.

De filia epi ul' pſbri uel diaconi ſi deuota fuerit ⁊ maritum duxerit: ſi eā pr ul' mr in affectuʒ receperit: a cōione hēant alieni. pr uero i cōcilio cāꝰ ſe nouerit ꝑſtaturuʒ. mulier uēo nō aute admittat ad cōionē: niſi marito defuncto egerit pñiaʒ. ſi aūt uiuēte eo ſeceſſerit ⁊ penituerit ul' petierit communioneʒ: in ultimo fine uite ſue deficiens eam accipiat.

Item ex cōcilio toletano. iiij.

Deuota niſi deſierit peccare non eſt in eccleſia recipienda.

Deuota peccanteʒ nō recipiēdā eē i eccl'ia: cenſem⁹ niſi peccare deſierit. ⁊ ſi deſinens pñiam egerit aptā. i. ānos. x. peniteat recipiat cōioneʒ. pri⁹ aūt q̄ i eccl'ia recipiat ad oroneʒ ad nulli⁹ cōuiuiū chriſtiane mlieris accedat. ꝙ ſi admiſſa fuerit: ⁊ hec q̄ eaʒ receperit habeat in abñtia. corruptorem etiā par pena cōſtringat. q̄ aūt maritū accepit nō admittat ad pñiaʒ: niſi aut uiuente marito caſte uiuē cepit: aut poſtq̄ ipe diſceſſerit. Itē greg. iohā. epo carolitano.

De monacha que ad lapſum adulterij deducitur.

Siqua monachaꝝ uel ꝑ antiquorē lñiaʒ ul' ꝑ ipuuitatiſ praua ꝯſuetudinē ad lapſū adulterij deducta fuerit: aut i ſtupri fuerit deducta uoraginē: hanc poſt cōpetētis ſeueritateʒ uidicte in aliud diſtricti⁹ mōaſteriū uirginū in pñia uolum⁹ redigi: ut illic oroni bus atq3 ieiunijs uacet: ⁊ ſic penitendo ꝓficiat: ⁊ metuenduʒ ceteris artioris diſcipline ꝑſtet exemplū. Is āt q cū huiuſmōi femis i aliq̄ fuēit iigtate rept⁹: oi cōione ꝑuet ſi laic⁹ ē. ſi uēo cleric⁹: a ſuo quoq3 ſmot⁹ officio ꝓ ſuis ꝯtinuo lugēdis exceſſib⁹ in mōaſteriū detrudat. Iteʒ ianuario epō.

Poſt dignā pñiam cōione recipiāt: q i religioſas mlieres excedūt.

Hos aūt q i mulieres q̄ egreſſe ſūt de monaſterijs: exceſſerūt ⁊ ñ dicūt a cōiōe ſuſpēdi ſi fr nitas tua de tali facioꝛe digne penitentes ꝓuiderit: ad ſacraʒ cōionē uolum⁹ te reuocare. Itē ex nouellis iuſtiniani imperatoris.

De legibus imperatorum.

Siqs rapuerit l' ſolicitauēit l' corripuerit aſſiſteria l' diaconiſſā uel mōachā ul' aliā mulierē religioſā uitā l' hitū hñteʒ: bona ipius ⁊ coꝝ q huiuſmōi ſceleris

h De filia. ꝓ hoc. c. ⁊ ſequēs ꝓbat. h. lecturā ſuā ſup illo. c. ſ. e. q̄ chriſto q2 dixit ꝙ ſi monialis publice nubit: nunq̄ pōt accipere corp⁹ dñi niſi in fine vite ſue: vel niſi prius defūctus fuerit ille cui nupſit. ſi vero fornicat tunc poſt pñiaʒ pōt accipe corpus dñi. ⁊ hoc idē diuerſū q2 magis contēnit ſolēniter contrahendo q̄ fornicando. H. vero aliter intelligit illud: q̄ chriſto. ar. c. ſequētis.

i Recepit. ex hoc volunt dicere qdā: ꝙ nec pat nec mater filio excōicato nec vir vxori excōicate tenentur cōicare. ita de oib⁹ ſupiori bus perſonis reſpectu inferioꝝ dicendum vr ſ. xi. q. iij. qm̄ multos. ʒ. ſo. vxores viris ⁊ filij parentibus ſubditi ſunt. vñ ab illis coercerī ⁊ ſm ius debēt corripi. ne in cauſaʒ anathematis icidāt. vñ illoꝝ conſenſus pari pena ē plectēdus. ſecus ecoñ vel dicat receperit. i. adeo dilexit ꝙ i erroꝛe foueat. ⁊ ſm hoc non ē coñ. c. qm̄ multos.

k Deuotaʒ xpiane. vr ergo ꝑ ꝯtrarium ꝙ poſſit accedē ad ꝯuiuiuʒ nō chriſtiane mulieris: ⁊ eſt ar. ꝙ excōicatus pōt excōicato cōmunicare.

l Siqua monacharū lñia. i. ipunitate. vñ qd ſeqt eſt expoſitio. nec lʒ eni peccare ar. ꝙ illicita appellatur lñia. ſ. di. iiij. deniq3. ſ. xlv. di. qui ſyncera. ſ. xxiij. q. i. paratus. xxi. q. ij. placuit.

m In aliud. ſ. lxxxi. di. valet. ⁊. j. e. q. ⁊ q2. ʒ. ſ. e. ipudicas. ʒ. ſo. ſepe cōtingit ꝙ monaſteriū arguit negligentie ⁊ h̄ innuit illud in prin. per antigorē ⁊c. Aū autem monaſteriū nō arguit negligētie ñ arguit i ſuū retrudi dʒ i quo caſu loquūt il la. c. cuʒ autē monaſterium de neglігētia arguit ſecus eſt.

n Siqs ſolicitauerit. ar. ꝙ voluntas peccandi. pro operis perpetratione punitur: vt. i. q. i. qui ſtudet. ⁊. vi. q. i. § verum.

o Aſſiſteriam. aſſiſterium apud grecos eſt locus in quo vn⁹ ſacerdos. v. acolythi. v. mulieres que aſſiſtere dicuntur manent. io. vel dic aſſiſteriam. i. recluſā ab aſſiſtēdo q2 quotidie aſſiſtit oroni.

p Uel monachā. i. i monaſterio viuentē.

q Religioſā. hoc appoſuit. H. de ſuo: vt patet i originali vñ hoc ſcriptū eſt in auc. de ſanc. epiſ. in fi. ſñ in nouella ē illud verbū.

q ¶In quo. ar. φ illi q cōmittūt enormia delicta in eccleſia: φ bona eorum eccleſie ꝑpter delicta confiſcant: vt. xvij. q. iiij. ſiqs deinceps. ⁊. c. qſqs. ꝫ xxx. q. i. ſiquis ſacerdos. ẜm. l. tñ bona dānatoꝝ tradent̄ heredib⁹: vt. C. de bo. dam. auc. bona.

r. ¶Cū ſuis. olim eni ipo igreſſu oia ſua facta ſūt eccle: vt. xix. q. vl't. ſiqua mulier. vel ſuis. i. ſecū do mōaſterio collatis vł poſt ingreſſū qſitis vel ſuis. i. monaſterij. ſi mile. xviij. q. i. c. i. xix. q vlti. platum. al's falſuꝫ diceret: ⁊ q̄ oia bona eius ipo ingreſſu facta ſūt monaſterij: ⁊ qcqd poſtea acqſiuit mona ſterio acqſiuit: vt. xix. q. vl. q̄ perlatum.

s. ¶Cautiori. ſic ergo ꝺ lictū pſone redūdat in dānū eccleſie. ⁊ ſic ē ꝫ. xvi. q. i. ſi epm. nā cum hic res eius concedūt̄ ſcđo monaſterio ⁊ au ferant̄ pmo: vł delictū ei⁹ redūdare in dānuꝫ eccle: ſꝫ nō redūdat: q̄ prouidebit ei vt pri us. ſi. eẋ de cle. ꝯiug. φ te. nec dicas res dan das ſcđo mōaſterio ni ſi q̄ztū ad vſufructum ſ. ut inde ſuſtentet̄ iſta dū vixerit: vt. xvi. q. vi de lapſis poſt mortem vſufructu redeunte ad pmū mōaſteriū. volūt aūt quidā dicere cū re bus ſuis poſtea acqſi tis. ⁊ facit ꝑ eis i auc. de ſanc. epi. §. ſi mona chus i fi. ti. Ubi dr̄ φ res quas iſta acqſiuit debent applicari ſcđo monaſterio. ſed illud nō tꝫ. vł exaudit̄ cū pri mū monaſteriuꝫ vidit monachū ita vaganteꝫ ⁊ noluit reuocari. nec ē huic ꝫ. C. ꝺ epi. ⁊ cle. l. vlt. §. hoc ēt. in fi. vbi dr̄ φ res taliuꝫ debent dari primo mōaſterio Nam illud locū habet cuꝫ ille moniales ſecu lariter viuūt. cum autē ille monachus tranſit ad aliud monaſterium vel ad aliā vite figuraꝫ res vēdicat prius mōa ſteriū: i auc. ꝺ ſāc. epiſ. §. ſi relinquunt.

t. ¶Legitima. q̄ ſit legi tima hēs. C. de inoffi. te. auc. nouiſſima. ⁊ ꝑ bat̄ ar. huius φ ēt cor rupta pōt ordinari dia coniſſa: lꝫ dici conſueuit cōtrarium. Itē olim huiuſmodi diaconiſſa ꝑpriū habebat: ar. hic. ⁊. C. de ſacroſanc. ec. generali.

u ¶Ulieres. obtētu. ar. φ hi q ludo vł fraude hitū religionis gerūt: ad ei⁹ obſuatōneꝫ cogūt̄: vt. xvij. di. qđ introgaſti. ar. ꝫ. eẋ ꝺ pui. tuaꝝ

x. ¶Aut i domib⁹. ar. φ in ꝑpria domo pōt qs vti veſtib⁹ monachalibus ⁊ facere votū: vt. ꝫ. xxxiij. q. v. φ deo. xx. q. i. viduas. ꝭ. e. q. c. de viduis. tamē ꝑpter hoc non ſolēnizat̄ votū: vt eẋ de cōuer. cōiu. ex pte.

cōione ꝯtaminati ſunt a religioſo loco uendicent̄: in quo talis muli er hitabat per religioſos ep̄os et iconimos et pſides ꝑuiciaꝝ et of ficiales eoꝝ. ipſi āt capitali pericu lo ſubijciāt̄ mulier āt ubiqꝫ iueſti getur: et cuꝫ ſuis rebus monaſte rio cautiori tradat̄. ſi āt diaconiſ ſa fuerit legitimos hñs filios: ps legitima liberis eius preſtetur.

Item ex decreto eugenij pape.

Mulieres caſte obſeruet religioſū hitū q̄ religiōis obtētu uelantur.

Mulieres obtentu religiōis ue late aut i monaſterio regula riter uiuāt: aut in domib⁹ ſuis ēt ſuſceptū habituꝫ caſte obſeruēt.

Item ex cōcilio aurelianenſi.

Monachus uxoreꝫ ducēs nūqꝫ ſacri gradus mereat̄ ꝯſortium.

Monacho ozariū i mōaſterio uel zonas hr̄e non liceat: ⁊ ſi poſtea uxori fuerit ſociat⁹: tāte ꝑ uaricationis reus nunqꝫ eccleſia ſtici gradus ſortiat̄ officiū. Itē auguſtinus de bono uiduitatis.

Ante profeſſam continentiaꝫ nu bant uidue quibus uolunt.

Vidue q̄ ſe cōtinēt: nubāt an teqꝫ ſe ꝑfeſſe ꝯtinētiam deo uouerint. qđ niſi reddant iure dā nant̄. Iteꝫ nicolaus carolo ar chiepiſcopo ⁊ eius ſuffraganeis.

Nō permittit̄ uidua poſt ꝑfeſſi onē cōtinentie uotū deſerere.

Vidua quidē q̄ capiti ſacruꝫ uelamē ipoſuit: ſi int̄ ceteras uelatas feias in eccła orauerit: ⁊ ⁊ oblatōes cum illis obtulerit: ſi profeſſa eſt ſe in eodem habitu ꝑ manere ſpōdēs nunqꝫ religionis uelamē deponere a religionis ob ſeruantia diſcedere nō preſumat

Item ex concilio aureſico.

Profeſſio uiduitatis corā epiſco po facta poſt habitum ſuſceptuꝫ nulli uiolare permittit̄.

Viduitatis ſeruande ꝑfeſſio nē corā ep̄o in ſecretario ha bitā impoſita coram ep̄o ueſte ui duali dicimus non eſſe uiolandā ipaꝫ talis profeſſionis deſertricē merito damnandā eē decreuim⁹

Item ex cōcilio toletano.

Modus ⁊ ſolennitas faciende ꝑ feſſionis hoc ordine ſeruetur.

Omnes femie uenietes ad ſa cram religioneꝫ pallio capita ſua contegāt: ⁊ ꝯſcriptaꝫ robora tamqꝫ ꝑfeſſionē faciāt. poſt quā ſcripturā ñ ſinat̄ relabi ad ꝓuari catōis audaciā. q̄ uēo ex his oib⁹ fuerint repte aiuꝫ aut ueſtē i trāſ greſſionē dediſſe: excōicatōis ſen tētiā ferāt: ⁊ rurſus mutato hitu i mōaſterijſ dōec diē ultimū clau dāt ſb erūnis ardue pñie ꝑmane ant religate. Itē ex ꝯ. arelatēſi

Filij perditōis ſūt q uiolāt corpo ra feminarum conſecrataruꝫ.

Sciendū eſt oibus φ deo ꝯſe cratarū feiarū corpora ꝑ uo tum ꝑprie ſponſionis ⁊ uerba ſa cerdotis deo cōſecrata tēpla eſſe ſcripturarū teſtimonijs cōprobā tur: ⁊ ideo uiolatores eaꝝ ſacrile gi ⁊ iuxta ap̄lm filij ꝑditōis eē no ſcūt̄. Itē. De eodē. Palea.

Vidue ſi priuſqꝫ ꝯtinētiam ꝑ fitent̄: nubere elegerūt: illis nubant quos propria uoluntate uelint habere maritoſ. ſimilit̄ hec cōditio ⁊ de uirginibus habetur nec extra uoluntatem parentum uel ſuam cogantur accipere mari tuꝫ. Iteꝫ gregorius arthemio ſubdiacono in ep̄la. xlij.

In monaſterio recludantur mo nachi uxoribus ſociati.

Et quia aliquos mōachoruꝫ uſqꝫ ad tantum nefas proſi luiſſe cognouimus: ut uxores pu blice ſortiātur: precipimus ut ſb omni uigilantia requiras ⁊ inuē tos habita coercione in monaſte rijs quibus monachi fuerant re mitti facias. Item innocētius papa ſecundus.

Poſt ꝑfeſſā cōtinentiā quiſquis uxorem duxerit ab ea ſeparetur.

¶Monacho ozariū. ozariū ponit̄ ꝑ quolibet ornamēto mulie rū: ⁊ ponit̄ ps pro toto. eſt eni proprie velum vel peplum quo mulieres caput velāt: inuenitur tamen pro ſtola ſacerdotis vt. ꝭ. xxv. di. vnum ozarium. ⁊. c. vidue que ⁊c. io.

b ¶Vidue.

a ¶Vidua. ⁊ oblatio nes. ar. pſum ptionē haberi de aliquo fa cto per frequē tationē vel ex ercitium eorū que adherent ⁊ conueniūt il li facto: ar. xx. q. i. quem pro genitores. ⁊. ff ad mace. ſiqs patrem. ar. cō tra. C. de pro bat. ad proba tioneꝫ ſeruitu tis.

d. ¶Profeſſa. maxime. Na ⁊ ſi ſacramēto velit cōfirma re ſe tali aio vt liceat recedere nō auditur: eẋ ꝺ regu. vidua. quid aūt ſit ꝑ fiteri bene col ligitur. xx. q. i. c. vlti.

e ¶Viduitat. i ſecreta rio. locuſ forte eſt vbi mona che accipiunt habitum.

f ¶Omnes ꝑfeſſio nem. in qua. ꝑ fiteantur ſe re ligioſe uiuere velle: ⁊ propo ſituꝫ religiōis aſſumere velle ⁊ in ea perēnit ⁊ inuiolabilit̄ ꝑmanere: vt. ꝭ xx. q. i. vidua.

g. ¶Poſt quā. ar. φ ſcriptura facit votuꝫ ſo lenne.

h ¶Mutato. i. ꝺpoſito ſecu lari ⁊ aſſūpto religioſo.

i ¶Sciendū eſt. per votum. proprie. ar. φ quis ꝑ aliū vouere nō pōt: ſicut nec penitentiam accipere: vt de peni. di. i. queꝫ pe nitet. iurare tamen per aliuꝫ poteſt. lxiij. di. tibi dño. ⁊ mr̄imoniū cōtrhere: vt. xxxij. q. ij. honoꝛant̄.

k ¶Et verba. i. benedictionē.

l ¶Vidue.

m ¶Et quia.

Ut[a] lex ꝯtinētie ⁊ deo placēs mundicia in ecclīaſticis[b] ꝑſonis ⁊ ſacris ordibus dilatet᷑: p̃cipimus: quaten⁹ epī p̄ſbri diaconi ſbdiaconi regulares[c] canōici monachi atq̄[d] ꝯuerſi ꝓfeſſi[e] q ſacrum transgrediētes ꝓpoſitū: uxores ſibi copulare p̄ſūpſerit: ſeꝑentur. huiuſmōi nāq̄ copulatōez quam ꝯtra ecclīaſticā regl̄az ꝯſtat eē cōtractā: mr̄imoniū nō[f] eē cēſem⁹ q ēt ab inuicē ſeꝑati ſūt ꝓ tātis exceſſib⁹ ꝯdignā pñiaz agāt. idipm̄ quoq̄ de ſāctimonialib⁹ feminis ſi qd̄ abſit nubē attētauerint: obſuare decernim⁹. His oib⁹ auctibus uouentes ꝓhibent᷑ ꝯtrahere mr̄imōia: ⁊ qdā eoꝝ ſi ꝯtraxerit ſeꝑari iubēt᷑. Aug. cōtra taliū ſeꝑatōes peccatū eē aſſrit ita dicēs.

Cōiugia uouētiū ñ ſūt diſſoluēda

Nuptiaꝝ[g] bonū ſemꝑ[h] qdē bonū ē. qd̄ bonū ē ſemꝑ in pplō dei fuit: ſ; aliqñ fuit legis[i] obſequū nūc ē infirmitatis[k] remediū: in[l] qbuſdā uero humanitatis ſolatiu; filioꝝ qppe ꝓcreationi operā dare: nō canino more ꝑ uſū ꝓmiſcuū[m] feiaꝝ ſ; honeſto ordine cōiugali. nūc ē i hoie ꝓbād⁹ affectus[n] ⁊ ipm[o] tñ laudabilius trāſcēdit ⁊ uincit celeſtia[p] cogitans[q] aīo chriſtian⁹. Sz qm̄ ſicut ait dn̄s: non oēs capiūt uerbū. hoc q pōt capere: capiat. q̄ ſe nō ꝯtinet: nubat q̄ nō cepit deliberet[r]. q̄ egreſſa ē: ꝑſeueret. nulla aduerſario det᷑ occaſio: nulla chriſto ſbtrahat᷑[s] oblatio. in cōiugali qppe uinculo ſi pudicitia ñ ſuat᷑: dānatio nō timet᷑. ſed i uirginali ⁊ in uiduali cōtinētia excellētia muneris amplioris expetit᷑: q̄ expetita ⁊ electa ⁊ uoto debito oblato: iā nō[t] ſolū capeſſere nuptias ſ; ēt ſi nō nubāt: nubere uelle dānabile eſt. Nam ut hoc demonſtraret apl̄s ait: ñ cū in delicijs degerint nubūt in chriſto ſ; nubere uolūt: habētes inqt dānationē: qm̄ p̄mā fidē irritam fecerunt. ⁊ ſi nubendo tñ uolēdo nō qꝛ ipe nuptie ul' qꝛ taliū dānāde iudicent᷑: ſed damnat᷑ ꝓpoſiti[u] fraus[a]: dānat᷑ uoti fracti fiōs: dānat᷑ nō ſolū ſuſceptio[b] a bono iferiori[c]: ſed ruina ex bono ſuꝑiori[d]. poſtremo dānant᷑ tales: nō qꝛ cōiugalē fidē poſterius inierūt: ſed qꝛ ꝯtinētie fidē p̄mā irritā fecerūt. qd̄ ut breuit᷑ iſinuaret apl̄us: uoluit dicere eas hr̄e dānationez: q̄ poſt āplioris ꝓpoſitū ſanctitatis nubunt: ñ qꝛ ñ dānant᷑: ſed ne in eis ipe nuptie dānari putarent᷑. ſed cū dixiſſet nubere uolunt: ꝯtinuo addidit dānatōnez hñtes. ⁊ dixit: quare? qm̄ p̄orē fidē irritā fecerunt: ut uolūtas q̄ a ꝓpoſito

a Ut lex. In hoc.c. agit᷑ de trib⁹ impedimētis mr̄imonij: ordine: voto: ⁊ interdicto eccleſie. qd̄ nō. ibi ꝯ ecclīaſticā regulā

b Eccleſiaſticis. ergo oēs q. j. ponunt᷑: ſunt ecclīaſtice ꝑſone: ergo ⁊ cōuerſi qd̄ veꝝ ē: vt. xij. q. i. duo.

c Regulares. ad dr̄iam ſeculariū de qb⁹ hēs: ex̄ de deci. fraternitatem.

d Atq̄ ꝯuerſi. ar. q ꝯuerſi qui ꝓfeſſi non fuerit mr̄imoniū cōhibere ñ vetantur.

e Conuerſi. profeſſi. nūqd oēs cōuerſi eo ipo q ſūt conuerſi intelligūtur vouiſſe ⁊ renunciaſſe ꝓprijs: dicūt qdam q ſic: ioban. Sz ego dico q ſi tranſit ad eccleſiaz regularē: tunc intelligitur vouiſſe ⁊ renūciaſſe ꝓprijs. ſi ad ſecularē nō cu; nec alij clerici intelligāt᷑ vouiſſe: niſi ſit in maioribus ordinibus nec renunciaſſe ꝓprijs i quocūq; ordine ſint niſi ſic dicat: do me ⁊ mea huic ecclīe. nā renunciare videtur tunc ꝓprijs. b. Item qd ſi aliqs cōtulit ſe ⁊ ſua alicui ſeculari eccleſie: nūqd talis pōt cōtrahere vel hr̄e ꝓprium: dico q pōt cōhibere: ⁊ filius poſtea natus pōt petē legitimā portionē: vt. xvij. q. iiij. c. vlt. l; videat᷑ ſeru⁹ eccleſie fact⁹. ſed nūqd talis pōt trāſire ad ſtrictiorez vitā: dicunt qdam q non: cū ſe fecerit ſeruū illius eccleſie: qꝛ liberti nō poſſunt recedere de eccleſia ſua: vt. xij. q. ij. liberti.

f Non eſſe. hic habes q mr̄imoniū nō valet: ſi fiat contra regulam eccleſiaſticam: ar. j. xxxv. q. iij. contradicimus. ⁊ ar. j. xxxiij. q. iiij. non oportet.

g Nuptiarum. bonum. i. non vouentibus. melius eſt enim nubere q̄ vri.

h Semper. quia ⁊ ante peccatum ⁊ poſt in paradiſo: ⁊ extra. xxvi. di. deinde.

i Legis. ſed aliquādo fuit legis obſequiū: qñ frater debebat ſuſcitare ſemen fratris: vt. viij. q. i. olim. ⁊ hoc ſpāliter erat p̄ceptu; generaliter enim p̄ceptū erat ꝓpagatio ſobolis. vnde maledictus erat qui non reliquerat ſemen ſuper terram. xxxij. q. iiij. §. his ita ⁊. q. ij. pudor.

k Infirmitatis. i. cōñ infirmitatez incōtinentie ꝯceſſum. ita tamē ⁊ olim erat: ſed non erat legis obſequium.

l In qbuſdā. vnde i ſenib⁹ ē humanitatis ſolatiu; .i. cōhibit᷑ vt eis ſeruiat᷑ in ſuis neceſſitatibus. Et ē ar. hic exquo ſenes qui ia; aſſurgere nō poſſūt: cōhbūt ergo ⁊ ſpado ⁊ frigid⁹ pōt mr̄ioniū ꝯhere: ar. xxxiij. q. v. q deo. nā ⁊ poſthumū iſtituit ſpado: vt. ff. de libe. ⁊ poſthu. ſed ē q̄ſitū. ſ; nō ē verū: qꝛ nō pōt cōhbi mr̄imoniū niſi ibi ſint tria bona mr̄imonij vl' re vl' ſpe. j. e. q. ij. omne. de ſene nō ē ſic. nemo eni ē adeo ſenex: qn aliqñ calere poſſit natura vl' artificio. qd̄ nō ē i frigido vl' i puero vl' ſpadone. ⁊ iō ſenex habilis ē ad cōhbēdū ſufficit. n. q ꝓlē ñ euitet. xxxij. q. ij. ſolet. ſic eni generare dr̄ exquo nō euitat ꝓlē ⁊ aptus ē ad coeundū. vel dic humani ſolatij ⁊c. i. ꝯhit᷑ cā prolis q̄ p̄ris ſolatiū ē: ⁊ hoc vult lr̄a ſequēs filioꝝ ⁊c. vel dic vt dixi. xxxij. q. vij. hi qui.

m Promiſcuū. i. idifferētē ⁊ cōem. ſ. canio more. canes. n. idifferēter ⁊ indiſtricte ꝯmiſcēt᷑.

n Affect⁹. ſ. ꝓlis procreāde ad cultū dei. xxxij. q. i. non in ſola.

o Et ipm̄. ſ. affectū.

p Celeſtia. nā celeſte ē i carne viuere ⁊ opa carnis nō facere. qꝛ virginitas replet paradiſū: ⁊ ibi neq; nubēt neq; nubent᷑. ſuꝑ qua auctoritate dicūt theologi: q vita āgelica viuēt.

q Cogitās. i. p̄fert. cōtinetiā bono cōiugali.

r Deliberet. an ſit vouēdū.

s Subtrahat᷑. i. vouētib⁹ imo filij accedite ad ſuitutē dei ⁊ parate vos ad tētationez de pe. di. ij. ſi eni. ex̄ de reuū. niſi in prin.

t Nō ſolū. ſed etiam hinc eni emergūt due opiones. H. dicit q ꝯhere actus. ſ. ꝯhendi ñ nō eſt malus. ⁊ hoc ea rōne: qꝛ ex eo ſeqtur bonū. ſ. mr̄imoniū. nō eni vult dicē q ex malo ſequat᷑ bonu;: ꝓ eo facit. j. e. ⁊ ſi nō nubendo. ⁊ illud nō ſuſceptō ⁊c. ⁊ illud nō qꝛ cōiugiū ſed voluntas frangēdi votū tm̄ vt dicit ē peccatū: vt p;. j. e. nō qꝛ ipe nuptie ⁊c. ſed hec lr̄a ei cōdicit nō ſolū capeſſere. ſ; ipe exponit nō ſolū voluntas frangendi votū i actū ꝓducta ē damnabilis: ſ; ēt nubere velle. i. voluntas frangendi votū ꝯtēta ſuis finibus ē dānabilis: ſ; ex delicto eius ſequit᷑: q aliqſ faciat ſil' bene ⁊ male: qꝛ cōhbēdo bene facit: ſ; recedēdo a voto male facit. ⁊ itelligit hoc. c. nō de voto ſolēni p̄ñti vel nudo: qꝛ ſm eū vtrūq; dirimit mr̄imoniū: ſ; de ꝓpoſito qd̄ qs h; votū emittēdi: vt diximus. ſ. in prin. queſti. Nos dicimus q ipm̄ velle cōhbere ⁊ cōhbere ē peccatū iſtis: ⁊ tñ inde ſeqtur matrimoniu; quod ē bonū. ⁊ intelligit᷑. c. de voto preſenti ſimplici. nec ē mirū ſi ſequat᷑ ex bonis malū: ar. de cō. di. ij. ſicut iudas. ⁊. lxxxi. di. ſiq ſunt p̄ſbri. ſicut ex malis bonū. xi. q. iij. qd ergo ſicut in paſſione chriſti opus operans fuit malum. i. crucifixio iudeorum. opus autem operatum. i. paſſio fuit bōa. actio enim fuit mala: ⁊ paſſio bona: ⁊ ſic malū poteſt habere bonū effectū. contra nos eſt illud ⁊ ſi non nubendo. ſed dic. i. q̄uis ipſum nuptum non ſit peccatum.

u Propoſiti. i. voti.

a Fraus. i. deceptio.

b Suſceptio. i. ſuſceptū matrimoniū: ſ; tamē primā fidē irritam fecerūt. Item nota q apoſtolus hic locutus eſt de his qui vouerunt per verba de preſenti: ⁊ augu. hic de talibus locutus eſt: ⁊ hoc ꝓbat illa lr̄a ſi viro ſuo viuo: ⁊ vbi dicit aut viuente marito nubit na; ſi nubit: ergo chriſto vouet ⁊ ideo intelligim⁹ hoc. c. de voto p̄ñti. H. ꝯ ⁊ ſm eum ſuperficialiter inducitur auctas illa apl̄i: q poterant cōhbere. ⁊ dicit. b. q votum in ſui natura cōſideratū non impedit circunſcripta omni ſolēnitate ſed eccleſia potius vel poſt inuenit huiuſmodi ſolemnitates ⁊ cōſtituit: vt impedirent nūqd ergo monachi anteq̄ conſtituerent᷑ poterāt cōhbere: dic q tunc mōachi

ee

non erant:cum monachus eſſe non poſſit qn aliqua ſolemnitas obſeruetur.ſed poſito ꝙ fuerunt poterant contrahere.io.

c ¶Inferiori.i.coniugio.

d ¶Superiori.ſ.continentia.duo ſunt:bona vnū ſuperius vt continentia: ⁊ bonum inferius vt matrimonium.

e ¶Proinde.hic pōit auguſtin⁹ qđ eos inducebat ad dicēdū ꝙ nubētes p⁹ votū ſimplex erant ſepandi ⁊ durat vſqꝫ ad id q hoc dicūt vbi ponit ſuā primam improbationē.ſecūdā autem ibi:deinde.tertiam ibi:fit autē.⁊c̄.

f ¶Cum eniꝫ.ſalua pace ſua auguſtin⁹ nō bn̄ opponit iſtis.hic non ē ſile đ carnali mr̄imonio ⁊ ſpirituali.nō eni de ſpirituali mr̄imōio ad carnale ē regreſſus ſed bene de carnali ad ſpirituale progredit᷑: ⁊ ita dormitauit hic auguſtin⁹.vel dicebāt forte illi oīmodā eſſe ſimilitudinē int᷑ hoc ⁊ illđ.

g ¶Melioris ſint.id eſt ſignū melioris meriti:q᷑ ſcđe nuptie indicium ſūt incōtinētie:vt xxxi.q.i.de his.⁊.c.hac rōne.

h ¶Virgo.q᷑ ſine macula ⁊ ruga peccati:vt xxxij.q.iiij.recurrat.xxi.di.q̄uis.

i ¶Uxores.hic habes ꝙ votū ſimplex nō dirimit niſi ex ſui natura eadē rōne:nec ſolēne cum ideꝫ ſint:q᷑ ſolēnitates nō ſunt de ſb̄a ⁊ verū ē.ſed conſtitutio ecclie dirimit mr̄imoniū religio tn̄ dirimit mr̄imoniū:ex̄ de ꝯuer.ꝯiu.ex publico.Sed nūquid ſimpliciter vouens q ꝯhit:tenet᷑ continere mortua vxore: videt᷑ ꝙ non:q᷑ obligatio extīcta n̄ reuiuiſcit vt de ꝯſe.di.iiij.q̄ris.ff.de ſolu.q̄ res.§.areā Sed ꝯtradicim⁹:q᷑ non tollit᷑ per mr̄imoniū niſi voti executio: ex̄ de conuer.ꝯiu.quidam.nā voluit ille quātū i ſe fuit:iō poſtea ꝯpellit᷑ continere quod non fieret ſi oīno eſſet abſolutus a voto.ſi tamē ꝯtraxerit tenet mr̄imoniū:vt nō.in illa decre.quidam.

k ¶Adulꝰia.i.adulꝰos eē n̄ ꝯiuges:⁊ ē ēphaſis:ſic̄ illđ:dau⁹ ē ipm̄ ſcelus.

l ¶Sed plane.ab hinc tractat de voto ſolēni ſm̄ quoſdaꝫ:ſꝫ veri⁹ ꝑ totū c.de voto priuato agitur.

m ¶Grauius.ſ.xvij.q.iiij.ſicut qui.

n De viduis.videt᷑.hoc.c.intelligēdū de voto ſolēni:ar.ſ.e.ſiqs ſacro vbi fit mētio de conſtitutionib⁹ gelaſij ſiue pelagij.⁊ hec ē gelaſij.ſm̄ hoc nō facit ad ꝓpoſitū.M.itelligas ergo de voto ſimplici:⁊ ibi facit mentionem de alijs conſtitutionibus gelaſij:non de iſta.

o ¶Sub nulla.q᷑ vidua nō ꝯſecrat᷑ nec bn̄dicit᷑.ſꝫ tantū virgines:vt.xx.q.i.de votis.ſed accipiunt velum de altari:vt.ſ.e.vidue.

cecidit appeat eē dānāda:ſiue ſb ſequant᷑ nuptie ſiue deſint.ꝓide[e] q dicūt taliū nuptias nō eē nuptias ſed poti⁹ adulteria:nō mihi uident᷑ ſatis acute ac diligent᷑ ꝯſiderare qd dicāt:fallit qppe eos ſimilitudo ueritatis:q᷑ eni chriſti ꝯiugiū dicūt᷑ eligē:q̄ chriſtiana ſanctitate nubūt.¶Hinc argumētāt᷑ qdā dicentes:ſi uiro ſuo uiuo q̄ alteri nubit adultera ē:ſic̄ dn̄s ipe i euāgelio diffiniuit.uiuit aūt chriſtus cui mors ultra nō dn̄abit᷑:q̄ ergo coniugiū ei⁹ elegit:ſi hōi nubat:adultera ē.q hoc dicūt:acute mouent᷑ qdē:ſꝫ paꝝ attēdūt hāc argumētatōeꝫ quāta reꝝ ſequat᷑ abſurditas.cū[f].n.laudabilit᷑ ēt uiuēte uiro ex ei⁹ ꝯſenſu ꝯtinētiam feia chriſto uoueat:iā ſm̄ iſtoruꝫ rōneꝫ nulla hoc facē debebat:ne ipe chriſt⁹ qđ ꝯſentire nefas eſt:adulteriū faciat:cui uiuente uiro nubit.deide cū ꝑme nuptie melioris[g] ſint meriti q̄ ſcđe:abſit ut ſāctaꝝ uiduaꝝ ſit iſte ſēſus:ut chriſtus eis uideat᷑ q̄ſi ſecūd⁹ marit⁹ ipꝫ.n.hēbāt ēt ātea qn̄ uiris ſuis fidelit᷑ ſbdite ſuiebāt nō carnalit᷑ ſꝫ ſpualit᷑:uiꝝ cui ecclia ipa cuius mēbra ſūt ꝯiunx ē:q̄ fidei ſpei ⁊ charitatis itegritate n̄ ſolū i uirginib⁹ ſacris:ſꝫ ēt i ꝯiugatis fidelib⁹ tota uirgo[h] ē.uniuerſe qppe eccleſie cui⁹ oīa mēbra illa ſūt:apl's dicit:optaui uoſ uni uiro uirginē caſtā exhiberi chriſto.nouit autē ille uirginē ꝯiugē ſine corruptōe fetare:quē in ipa ēt carne potuit mat᷑ ſine corruptōne ꝓcreare.fit aūt ꝑ hāc min⁹ ꝯſideratā opionē qua putāt lapſaꝝ a ſācto ꝓpoſito feminaꝝ ſi nupſerit nō eē ꝯiugia nō ꝑuū malū ut a maritis ſeparētur uxores[i] quaſi adultere ſint nō uxores:⁊ cuꝫ uolūt illas ſepatas reddere ꝯtinētie:faciūt maritos eaꝝ adulꝰos ueros:cuꝫ ſuis uxorib⁹ uiuis alteras ducūt.q̄propt᷑ nō poſſū dicē qdē a ꝓpoſito melióri lapſas:ſi nupſerint feias adulteria[k] eē nō ꝯiugia:ſꝫ[l] plane n̄ dubitauerim dicē lapſus ⁊ ruinas a caſtitate ſanctiore q̄ uouent᷑ deo adulterijs eē peiores.ſi eni qđ nl'lo mō dubitādū:ad offenſioneꝫ chriſti ꝑtinet:cū mēbrū ei⁹ fidem nō ſeruat marito:quāto grauius[m] offendit᷑ ipe de⁹:cū illi ipi nō ſuatur fides in eo qđ exigit oblatum qđ nō exegerat offerēdū.cū eniꝫ qſqꝫ nō reddat qđ nō iperio compulſus:ſꝫ ꝯſilio ꝯmonit⁹ uouit:tanto magis fraudati uoti auget iniqtatē:quāto min⁹ habuit uouēdi neceſſitatē.¶Itē pelagi⁹.

De uiduis:que primam fidem irritam fecerunt.

De[n] uiduis ſb[o] nulla bn̄dictōe uelādis ſupius late ſufficient᷑ q̄ ꝑdixim⁹:q̄ ſi ꝓpria uolūtate ꝓfeſſā priſtini ꝯiugij caſtitatē[p] immutabili mēte calcauerint:piculi[q] earū int᷑erit:q̄li deū debeant ſatiſfactione placare:q᷑ iuxta apl'm primā fidē irritā fecerūt.ſicut enim ſi ſe forſitā ꝯtinē nō poterāt:ſm̄ apl'm nubē nullaten⁹ uetabant᷑[r]:ſic hita ſecū deliberatōe ꝓmiſſam deo pudicitie fideꝫ debēt cuſtodire.nos aūt nullū talib⁹ laqueum[s] debem⁹ inijcere:ſed ſolū adhortatōes ꝑmij ſempiterni penaſqꝫ ꝓponere diuini iudicij:ut[t] ⁊ nr̄a ſit abſoluta ꝯſcia ⁊ illaꝝ ꝓ ſe rōe đo reddat itētio.cauēdū ē qppe:qđ de earuꝫ morib⁹ actibuſqꝫ beatus paulus teſtat᷑ dicens:qđ pleni⁹ exponere ꝑterim⁹[u]:ne ſexus iſtabilis nō tā deterreri q̄ admoneri uideatur.¶Itē theodorus.

De eodem.

Siqs[x] uotum uirginitatis habens ⁊ cetera ¶Quod autē

p ¶Caſtitatem.i.vidualē.ſ.poſt priſtinum coniugium aſſumptaꝫ fides enim ſeruanda eſt priori coniugio.xxxiiij.di.fraternitatis ⁊.C.de ſecundis.nup.l.iij.

q ¶Periculi.i.ꝓpter ꝑiculū eaꝝ vitādū poterit deliberare q̄ ſi ⁊c̄

r ¶Vetabant᷑ ar.ꝙ peccatū timōe maioris lapſus fieri n̄ vetat᷑.xxxij.q.ij.ſolet.xiij.di.nerui.

s ¶Laqueum eos ſeparādo vl' eos ꝑciſe ꝓhibendo ne ꝯtrahāt.vouēs enim ſimplicit᷑ verbis tm̄ ꝯmonitorijs diſſuadēdus eſt a mr̄imonio n̄ per excōmunicationeꝫ:vt ex̄ qui cle.vel vo.veniens.⁊ de ſpon.requiſiuit.ar.xxij.q.i.predicanduꝫ ſꝫ illud de peccato iam commiſſo.Itē ar.ex hoc.c.ꝙ nō pro quolibet mortali excōicādus ē aliqs āteq̄ ꝯmittat᷑ q᷑ pro fractione huius voti anteq̄ frangatur non eſt excōicandus:q᷑ nondum obligatus eſt nec poſt propter bonuꝫ mr̄imonij.tamen qn̄ q̄ indicit᷑ pn̄iatentia volenti peccare:vt ex̄ de ſpon.de illis.

s ¶Laqueum i.ſimplicit᷑ vouerunt imo ꝑmittende ſunt contrahere:vt maius maluꝫ vitetur:ex̄ qui cle.vl' vo.veniens.

t ¶Ut ⁊ noſtra.ar.ꝙ ex quo prelatus functus eſt officio admonēdo increpādo ⁊ corripiendo non deberet ei iputari ſi ille nō emēdet᷑:ar.xlvij.di.ꝙ ad nos.

u ¶Preterimus.⁊ ideo aliqua pretermittunt᷑ exponi:ne error incutiatur:ſicut dicit beda:de pe.di.iiij.reuertar.

x ¶Siquis votum.ſꝫ nunqd ſimplicit᷑ vouēs poteſt contrahere cū alia que ſimpliciter vouit:non videt᷑ ꝙ teneat matrimoniū cum neuter poſſit debitū exigere.pone eos vouiſſe ꝙ nūquā exigerent:dico ꝙ bene tenet matrimonium:quia vterqꝫ ſōt reddere:ſed qn̄o cuꝫ reliquus non exigat:vterqꝫ enim ſi ſciat alteruꝫ indigere nec poſſe exigere:reliquo dꝫ commiſceri ⁊ uterqꝫ

uouētes p̄miſſis auc̃tibꝰ iubēt ab inuicē diſcedē: quoꝝ uero ꝯiugia auc̃tatibus auguſtini ⁊ theodori ſoluēda non ſūt: in caplo de oīo ne clericoꝝ euidēt oñditur. illō[b] aūt inocētij quo uirgies ſacre publice nubētes illo uiuēte cui ſe cōiunxerāt ꝓhibent admitti ad penitentiā: nō ita itelligendū eſt ut aliquo tp̄e excludāt a pñia: q̄ digne pñiaꝫ agere uoluerint: ſed ꝓhibētur admitti ad pñiam: q̄ ab iceſti copula diſcedere noluerit. poſt ꝓpoſitū ſacre religionis ñ pōt[c] deo ꝑ pñiaꝫ recōciliari: q̄ ad hituꝫ ſue ꝓfeſſionis redire neglexerit. tunc eni ille cui ſe iūxerat ei defūctus erit: cū ab eiꝰ illicitis amplexibus hec penitus receſſerit: ut iſte ſit ſenſus capituli: q̄ chriſto ſp̄ualit̃ nubūt: ſi poſtea publice nupſerit non eas admittēdas eē ad pñiaꝫ cenſemꝰ: niſi hi q̄bus ſe iūxerant de mūdo receſſerint: eis ſubaudiendū ē nubētibꝰ. tūc enim uiri de mundo recedūt tūc defūgunt: cū ab eoꝝ ꝯcupiſcētia ip̄e penitus ſe alienauerit: ſic mūdus ei dr̃ mortuus: quē ſuis illecebris nō aſtrigit: ⁊ ille ꝓhibet mortuꝰ eē mūdo q nihil i mūdo cōcupiſcit. hoc aūt ſic intelligendū eē ex ſubſequenti exemplo idē inocentius oñdit dicēs: q̄cūq̄ uiro uiuēte altēi nupſerit: adultera hēat: nec ei agende pñie locꝰ ꝯcedat: niſi unꝰ ex his fuerit defūctꝰ. hoc dē[d] derelicta itelligēdū ē: que ſi uiuēte uiro ſuo alteri nubit: adulťa ē: nec ad pñiam admittit: niſi uľ p̄imꝰ reuertat i puluerē: de quo ſūptꝰ ē: uľ ſecūdꝰ ab eiꝰ copla ceſſādo ei moriat: ut ſupra dictū ē. q: ergo chriſtꝰ cui ſp̄ualit̃ nubūt: iā nō morit: mors illi ultra nō dñabit: reſtat ut ille cui ſcd̃o nubūt eis moriat. i. utro[e] q̄ āt niſi ſic itelligeret: eēt[f] ꝯtrarius dño dicēti ꝑ ꝓphetā: In q̄cunq̄ hora peccator cōuerſus fuerit ⁊ cetera. ⁊ cūctis interp̄tibꝰ diuie legis iueniret eē aduerſus. ꝓbat illud ideꝫ auc̃te illiꝰ capli: quo deuota[g] que marituꝫ acceperit: ꝓhibet ad pñiaꝫ admitti: niſi uľ uter q̄ ꝯtinētiā ꝓfeſſus fuerit: uel ille cui ſe iunxerat de hoc mundo deceſſerit.

Seqt[h] ſcd̃a q̄ſtio: q̄ q̄rit an puelle alteri deſpōſate poſſint renunciare priori ꝯditioni ⁊ trāſferre ſua uota ad aliū. Hic p̄mū uidēdū ē: an ꝯiugiū ſit int̃ eos. ſcd̃o an poſſint ab iuicē diſcedere. eos aūt cōiuges eē ⁊ ex diffinitōe cōiugij ⁊ auc̃te multoꝝ facile ꝓbat ſūt eni nuptie ſiue mr̃imoniuꝫ uiri[i] mulieriſq̄ ꝯiūctio[k]: idiuiduaꝫ[l] uite ꝯſuetudinē retinēs[m]. Inter hos aūt fuit ꝯiūctio: q̄ idiuiduaꝫ uite ꝯſuetudinē exigebat. fuit. n. int̃ eoſ ꝯſenſus q ē efficiēs[n] cā matrimōij: iuxta illō iſidori: ꝯſēſus facit mr̃imoniū. Itē iohānes chryſoſtomꝰ ſuꝑ mattheuꝫ.

Matrimoniū q̄deꝫ nō facit coitus[o] ſꝫ uolūtas: ⁊ iō nō ſoluit illō ſeꝑatio corporis ſꝫ[q] uolūtatis: iō q dimittit ꝯiugē ſuā: ⁊ aliā nō accipit adhuc ē maritꝰ. Nā ⁊ ſi corpore ſepatꝰ ē: tñ adhuc volūtate[r] ꝯiunctꝰ eſt. cū ergo aliā acceperit tūc eā plene dimittit. Nō ergo q dimittit mechat: ſꝫ q alterā ducit. Item nicolaus papa.

Sufficiat[s] ſolus ſm̃ leges ꝯſēſus eoꝝ: de quoꝝ quarunq̄ ꝯſenſu ⁊ ꝯiūctōibꝰ agit. qui ſolus

reddere dicet. ſed q: ſi q̇s vouit: q̄ nūq̄ꝫ redderet ſi vxorē cōtingeret eū ducere: ſi poſt ducit nō tenet votū tale ſeruare: q: p̄ceptū eſt apl̄i de debito reddendo. ſed q̇d ſi aliq̇s iurauit: q̄ nunq̄ꝫ cognoſceret aliquā mulierē: ſi poſtea duxit vxorē: bene tꝫ mr̃imoniū. nūq̇d ergo peccat cognoſcendo cū iurauerat nō cognoſcē: dicūt q̇dā q̄ prima vice peccat ſed poſtea nō. ⁊ idē dicūt q̄ pꝰ votū ſimplex prima vice cognoſcēs vxorē peccat: q: ſi ſēꝑ peccaret cognoſcendo: tľe mr̃imoniū illicitum eſſet. ſed hec nihil eſt. ſꝫ dico q̄ ñ peccat cognoſcendo: lꝫ ꝯ iuramētum faciat. ſed tūc peccat qñ fidē frangit deo. vľ dic q̄ talis permittat ſe cognoſci ⁊ ñ cognoſcat: ⁊ ſic ſaluabit iuramentū cū potius videat pati q̄ꝫ agē. Item rū q̄ro: cuꝫ iuramētū ſit de iure naturali ſicut ⁊ votū: q: ſicut dñs p̄cepit vouete ⁊ reddite: ita p̄cepit reddas dño iuramenta tua: q̄re votum diſſoluit mr̃imoniuꝫ ⁊ nō iuramētuꝫ. ad h̔ dico q̄ iuramētū non ē p̄ſtandū niſi ſb̄ſit neceſſitas: vt. xxij. q. i. ita. vnde qui tale iuramētū fac̃ temerarie iurat. vñ fortius eſt uinculū voti q̄ꝫ iuramētū: ſm̃ nos tñ nō ē q̄ō: q: votū de ſui natura nō obligat ſed ꝯſtitutio circa votū emiſſa.

·a Quod aūt. oñdit. ſ. xxvij. di. §. vlti.

·b Illud. ſ. e. q. c. que chriſto.

·c Pōt. digne. tūc q̇s penitet deo: cū penitet de oī peccato: ď pe. di. v. fr̃es. minꝰ digne cū penitet de q̄buſdā: de pe. di. iij. pluit.

·d De derelicta. Grānꝰ ſoluit h̔ ſcd̃aꝫ ꝑtē illiꝰ. c. q̄ chriſto. ⁊ male. nō eni inuit a cōtrio ſenſu q̄ illū poſſet hr̃e virū cui adultero fidem dedit viuēte viro: ex̃ de eo q duxit in mr̃imonium cū haberet. ſolue ergo ſcd̃am ꝑtē ꝑ ꝯt. g. ſoluit primā ꝑtē.

·e In vtroq̄ꝫ cāu. ſ. innocētij.

·f Eſſet contrarius. innocentius.

·g Deuota. ſ. e. q. e. deuotā.

·h Sequit. hic depingit ſecūda q̄ō: an. ſ. deſponſata vni eo dimiſſo poſſit alij nubere. cui q̄ōni vt facilius explicet ſubiungit. g. aliā incidentē. ſ. vtrum inter ſponſum ⁊ ſponſam ſit cōiugiū ⁊ allegat ad vtranq̄ꝫ ꝑtē huius incidētis: ⁊ eam ſoluit dupliciter. j. e. §. iuxta. ſ. q̄ inter ſponſū ⁊ ſponſaꝫ ē mr̃imoniū initiatū. i. non conſūmatū: vľ inter ſponſū ⁊ ſpōſam dicit eſſe matrimoniū non re p̄ntiū ſed ſpe futurorum. ſed his relictis certū eſt q̄ inter ſponſum ⁊ ſponſā nō eſt matrimoniū p̄prie ſūptis vocabulis. ſpōſus eniꝫ a ſponſalibꝰ dicit. ſpōſalia ſunt conuētio ⁊ repromiſſio futuraꝝ nuptiaꝝ. ff. de ſpon. l. i. ⁊ hanc q̄ſtionē tractat. g. vſq̄ꝫ ad. §. ſed cōcedat ibi de ſcd̃a q̄ōne dicit.

·i Uiri. q: in pari ſexu nō pōt eē mr̃imoniuꝫ. ē eni mr̃imonium due correlatōes ⁊ ita plura.

·k Cōiūctio aiaꝝ. j. e. cum initiatur.

·l Indiuiduā. quo ad ꝓpoſitū. ꝑpetuo enim dꝫ cōñbi mr̃imoniū. x. q. ii. xxii. q. ij. ſolꝫ. ⁊ dic̃ lex q̄ dotis cā ꝑpetua eſt: q: eo voto dat: vt ſēꝑ apud maritum ſit ff. de iure dot. l. i.

·m Retinēs. ſupple. diuini ⁊ humani iuris cōicatio. ff. de ri. nupt. l. i. eiuſdē eni religiōis debent eē. C. de iudeis. ne q̇s. xxvij. q. i. caue. Sed obijcitur de mr̃imonio quod ē apud infideles: ſi alt̃ nō vult ſine ꝯtumelia creatoris hitare cū fideli: diſſoluit mr̃imoniū. ñ ergo ē idiuidua cōiūctio. ſꝫ dic q̄ tūc lex diſſoluit non hō. vt. xxxiij. q. ij. quos deꝰ. q: tūc ꝯtūelia creatoris ſoluit ius matrimonij: vt ex̃ ď diuor. gaudemus.

·n Efficiēs. j. xxix. q. ij. ſi q̇s ancillā.

·o Coitꝰ. niſi cū ſpōſalia ꝯcta ſūt ſb̄ ꝯditōne: tūc. n. ꝑ coitū recedit a ꝯditōe: vt ex̃ de ꝯdi. appo. de illis. Sed volūtas. i. voluntarius ꝯſenſus verbis tñ legitimis exp̄ſſus. regrit. n. q̄ cōſenſus ſit volūtarius ⁊ nō coactus: ex̃ de ſpō. cū locū. verba enim regruntur q̄ꝫtū ad eccl̄iam: vt ex̃ de ſpon. tue.

·q Sed volūtatis. vtriuſq̄ꝫ iteruenietis: q̇ fit qñ maritus ⁊ vxor ſe abſoluerunt ab executione reddēdi debiti cā cōtinētie. j. e. agathoſa. ⁊ i auc̃. vt lice. ma. ⁊ auie. §. ſi vero ex conſenſu.

·r Uoluntate. hoc vult dicere q̄ nō ſufficit corpore receſſiſſe ſi mēte nō receſſerit: vt. ff. de acq. poſ. l. iij. §. in amittēda. ⁊. ff. de cap. ⁊ poſt. nihil intereſt ⁊. ff. de edil. edic. q̇d ſit fugitiuꝰ. §. apud labeonē. hoc aūt ſcias: q̄ licet dñs aliq̇s nolit eē dñs rei alicuiꝰ: nō ideo ꝑdit dominiū. ſecꝰ ē in poſſeſſione: vt. ff. de acq. poſ. ſi q̇s. vi. §. i.

·s Sufficiat. ſolꝰ. v̄ba eni tm̃ neceſſaria ſūt ad ꝓbationē: ex̃ de ſpō. tue. ⁊ exponūt q̇dā ſm̃. l. ſm̃ canones. vbi ſunt iſti cañ. imo potius videt ꝯtrarium ꝑ canonē. j. xxxij. q. ij. c. vlt. ⁊ pe. Sꝫ dic q̄ illi cano. ſūt. xxix. q. ij. ſi quis. ex̃ de ꝯiugi. ſer. c. i. ex̃ de rap. cū cām. vel dic ſm̃. l. ꝑut ſonat littera

ſed hec dictio ſolus nõ excludit cõſenſus parentũ.imo tñ alias ſolẽnita tes que fiunt circa matrimoniũ.q.d.ſolus eoꝝ cõſenſus ẽ cã effectiua ma trimonij:⁊ iõ nõ ſũt cõtrie.ll.ille.C.de nup.nec filiũ.ff.de ritu nup.nuptie que dicũt ꝙ in mr̃imonio regritur conſenſus parentum.ſed dic ꝙ requiri tur ex honeſtate non neceſſitate.

aliud initiatum aliud ꝯſũmatũ.ſed tu dic: ꝙ hoc refert ad actus q cõſiderat circa mr̃imoniũ. Nã pmo cõſentit: poſtea cognoſcit vel initiat quo ad ſignificatõem: vt dicem⁹.j.e. quapropter. non quo ad ſui eſſentiã: cũ mr̃imoniũ ſacratiſſima res ſit: ⁊ ꝯcito eſt pfectũ ⁊ cõſũmatũ quo ad ſui eſſentiã: nec recipit ſepatione vl̃ in terſtitia tpoꝝ.

a c Cum ergo: quõ.li cet hoc interrogaret: nõ tñ dubitabat de ver bis angeli.ſed dubita uit quõ illud poſſet fie ri: vt ſint due ptes quo ⁊ modo de modo du bitauit non de facto.

b Virginal. ſic ergo p3: ꝙ maria non voue rat continẽtiã: ſed pro poſuerat vouere ⁊ vir ginitatẽ conſeruare. ni ſi deus aliter reuelaret vel lex ꝓhiberet: vl̃ pa rentes cogerent. ⁊ ide ẽ ꝙ licite põt cõtrahere mr̃imoniũ deo reuelã te ſi vouerat ẽt ſolẽnit q2 votũ fuit ſub cõditõ ne. imo quantumcunq3 abſolutũ ſit votũ: ſem per intelligit excepta auctas maioris: vt ex̃ de iureiur. venientes. ſimiliter hoc ſubintel ligit: ſi res in eodẽ ſta tu permanet.xxij.q.ij neqs.⁊.ff. de ſolu.l.cũ q3.⁊ hoc ſi tibi ſeruat fides: ex̃ de iureiur. ꝑ uenit.⁊ hoc ſi numera uit pecuniam: vt.C.de non nume.pecu. indu bitati.⁊ honeſte ⁊ poſ ſibiles: vt ex̃ de iureiu. queadmodũ.⁊ als po ſui.xxxij.q.vlt.c.vno.

c Ore expreſſio eniz oris i voto multũ ope ratur: vt ex̃ d vo.⁊ uo. litteraturã.ar.j.e. duo bus.in fi.ar.de pe.di.i. magna in prin.videtur tamen ꝙ quo ad deum non ſit neceſſaria oris confeſſio.xxij.q.v. hu mane.⁊.c.cauete.⁊.xi ij.q.v.ſiqd. Sed tamen ſecus eſt in voto tacito ꝙ expreſſo. nam dicit lex ꝙ ſi legaui tibi.x.ſi volueris tale legatum non tranſmittes ad he redes: niſi primo expſ ſeris te voluiſſe. Se cus vero eſt: ſi legaue ro tibi.x.pure: quia il lud tranſmittes.ff.de le.i.ſi ita legatũ ſit.§.illi ſi volet.immo nec votum di citur conditionale vbi conditio ſubintelligitur: vt.ff.de condi.⁊ demon. conditiones que. io.

ſi defuerit: cetera ẽt cũ ipſo coitu celebrata fruſtrat. Cum ergo i ter iſtos cõſenſus itercesſerit qui ſolus mr̃imoniũ facit: p3 hos cõ iuges fuiſſe. Sed q̃rit qs ꝯſenſus facit mr̃imoniũ: an cõſẽſus coha bitatõnis: an carnalis copule: an uterq3. ſi cohabitatõnis cõſenſus mr̃imoniũ fac: tũc frat cũ ſorore mr̃imoniũ põt ꝯtrahẽ. ſi carnal copule: inf mariã ⁊ ioſeph ñ fuit ꝯiugiũ. uouerat eniz maria ſe uir ginẽ pſeueraturã. unde ait ãgelo quõ fiet iſtud qm̃ uiꝝ ñ cognoſco i.me nõ cogniturã ꝓpoſui. Nec q3 eni q2 tũc uirũ ñ cognoſcebat: ne ceſſe erat ingri: quõ poſſet filium hr̃e: ſ3 q2 nũq̃ ſe cogniturã ꝓpo ſuerat. ſi ergo ꝯtra ſuũ ꝓpoſitũ poſtea ꝯſẽſit i carnalẽ copulã rea facta ẽ uoti uirgialis⁹ rẽte ⁊ ſi ñ ope uiolati: qd̃ de ea ſẽtire nefas ẽ. Sed ſicut auguſtin⁹ ait.

Beata maria ꝓpoſuit ſe fua turã uotũ uirginitatis i cõde ſed ipſum uirginitatis uotũ non expreſſit ore^c. ſubiecit ſe diuine di ſpoſitõi: dũ ꝓpoſuit ſe pſeueratu rã uirginẽ: niſi deus aliter ei reue laret. cõmittẽs ergo uirginitatez ſuã diuine diſpoſitioni: cõſenſit^d i carnalẽ copulã nõ illã appetẽdo^e ſ3 diuie iſpiratõi i utroq3 obediẽ do. poſtea uẽo cũ filiũ genuit qd̃ corde cõceperat ſiml̃ cũ uiro labi is expſſit. ⁊ uterq3 in uirginitate permanſit. cõſenſus^f ergo cohabi tandi ⁊ iduiduã uite ꝯſuetudinẽ retinẽdi iteruenies eos coniuges fecit. Indiuidua uẽo uite conſue tudo ẽ talẽ ſe i oĩbus exhibẽ uiro q̃lis ipa ſibi ẽ: ⁊ ecõuerſo. ad indi uiduã uite itaq3 cõſuetudinẽ per tinet abſq3 legitimi ꝯſenſu uiri ⁊ orõni ẽt aliqn ñ poſſe uacare: nec ꝯtinẽtiã ꝓfiteri. quia ergo iſte cõ ſenſus fuit inter eos: p3 eos cõiu ges fuiſſe. Johannes chryſo. ſup mattheum.

Omnis res p q̃ſcunq3 cãs na ſcit: p eaſdem diſſoluit. mr̃i moniũ enĩ ñ facit coit⁹: ſ3 uolun tas: ⁊ iõ ñ ſoluit illud ſepatio cor poris: ſ3 uolũtatis. iõ q dimittit ꝯiugẽ ſuã ⁊ aliã ñ accipit: adhuc marit⁹ ẽ. Nã ⁊ ſi corpe iã ſepat⁹ ẽ: tñ adhuc uolũtate ꝯiũct⁹ ẽ. cuz ergo q unã dimittit aliaz accipit tũc plene eã dimittit. ñ ergo q di mittit mechat: ſ3 q altam ducit. Itẽ auctoritate ꝓbant coniuges Jt.n. ãbroſi⁹ i libro d uirgib⁹

Coniugal pactio ñ uirginitatis de floratio coniugium facit.

Cum initiat ꝯiugiũ cõiugij no mẽ aſciſcit. nã defloratio uir ginitatis ñ facit mr̃imoniũ: ſ3 pa ctio^g ꝯiugal. deniq3 cũ mulier ꝯiũ git uiro ꝯiugiũ ẽ: ñ cuz uiri admi xtõe cognoſcit. Itẽ iſidor⁹ ety mologiaꝝ li.ix.c.vij.

A prima fide deſpõſationis con iuges uerius appellantur.

Coniuges^h ueri⁹ appellant a p̃ mã deſpõſatõnis fide ꝙuis adhuc ignoret inter eos ꝯiugalis ꝯcubit⁹. Itẽ ex ꝯci. aphricão.

Quod cõditio iterpoſita non ualeat ex ꝯcilio aphricano ꝓ batur. Item. De eodem

Quicunq3 ſb ꝯditõis nomine aliquã deſponſauerit: ⁊ eam poſtea reliquere uoluerit: dicim⁹ ꝙ cõditio frãgat: ⁊ deſpõſatio ir refragabiliter teneat. Itez au guſtinus de bono coniugali.

De eodem.

Coniunx^m uocat a pma deſpõ ſationis fide: quã cocubitu ñ agnouerat: nec fuerat cognitur⁹: nec perierat nec mẽdax manſerat ꝯiugis appellatio: ubi nec fuerat nec futura erat carnalis ulla com mixtio. ꝓpt qd̃^n fidele cõiugium ãbo parẽtes chriſti uocari meruẽ rũt: ñ ſolũ illa mr̃: uez ẽt ille pat ei⁹ ſicut ⁊ cõiux matris ei⁹ utrũq3 mẽte nõ carne. Item i eodem

b Pactio.id eſt conſenſus de preſenti.

i Non cũ vi ri.ar.cõ̃.ex̃ d eo qu. duxit i matrimoniuz ſignificanit. Nam ibi dici tur ꝙ copula carnalis facit matrimoniuz ſed illud refe ras ad pſum ptionẽ.ff.d do na.inter viruz ⁊ vxo. cũ hoc §.ſi mulier.ff. de ritu.nup.l. iiij.

k Coniu ges ve rius compara tiuus.ꝑ poſui uo.vel verius i.ſanctı⁹ ⁊ ho neſtius ꝙ a co itu: ſicut inter mariã ⁊ ioſep ar.xxxiij.v.q. quod deo.

l Prima.di cit.h. ꝙ vna ẽ fides qua vir vxori ⁊ econ uerſo d3 mu tuã ſeruitutẽ ⁊ etiã caſtitatẽ ſecundũ hoc expone prima fide. id eſt pri mo a fide de ſponſationis. Alij dicunt ꝙ due ſunt fides Prima ẽ qua ei debz caſtita tem: ar. xxviij q.i.caue. Se cũda qua mu tuã ſeruitutez ei debz. ſ3 hoc non niſi poſt duos menſes extra de puer. cõiu. ex publi co. ſm paoꝛez expoſitionem ex prima vtrunq3 debet vt predixi. vnde ſm eos primus coitus n3 ẽ gratuit⁹ nã ſtati p⁹ ꝯſenſũ mutuũ de pñti tenet redde debitũ pecẽti h3 tñ alter exceptionẽ vſq3 ad duos mẽſes per pdictaz de cre. niſi dicat aliud ſpeciale de duob⁹ diebus vl̃ vno.xxx.q.v.ſpõ ſus.j.e.inſtitutũ. hoc ñ ẽ certũ: ꝙ poſt pmũ coitũ ſtati iure fui tutis petit coitus qñcũq3 placuerit: io.

d Conſenſit.j.e.priuſq̃.

e Appetendo.ar.ꝙ aliqs conſentit in aliquid: non inde vult illud fieri. viij.q.i.audacter.vel dic ſicut in glo.ſic ergo patet.

f Conſenſus.i.maritalis affectus.

g Cum initiatur.i.icipit ⁊ exiſtit.ex hoc ſumpſit.g.ſuã di.ſ.mr̃imoniũ

m Coniunx vocat.ſ.xxxiij.di.c.vlt.

n Quod fidele.i.ex fide nõ tñ via carnis ꝯſiſtebat.

Triplex bonum coniugij fuit in parentibus christi.

Omne[a] itaq̄ nuptiaꝝ bonū ī pletum ē in ipſis parentibus christi: ꝓles fides ſacr̄m[b]. ꝓlē cognoſcimꝰ ipm dn̄m. fidē: q2 nullū adulteriū. ſacr̄m: q2 nullū diuortiū[c]. ſolꝰ ibi nuptial' ꝯcubitꝰ nō fuit: q2 in carne peccati fieri nō[d] pōt ſine pudēda cōcupiſcētia carnis q̄ accidit ex peccato: ſine quo uere cōcipi uoluit q futurus erat ſine peccato. ¶ Item i leuitico p̄cepit dn̄s moyſi dicēs: ſiqs ſpōſaz alteriꝰ i agro oppreſſerit: morte moriat'[e]: q2 uxorē alteriꝰ uiolauit ¶ Itē in legibꝰ pricipū ſpōſa iubetur lugere[f] mortē ſpōſi tanq̄ uiri ſui. ¶ Itē in canonibus inuenit'.

Frater ſponſā fratris poſt eius mortem ducere non poteſt.

Siquis[g] deſponſauerit ſibi aliquā ⁊ p̄ueniēte mortis articulo eaz cognoſcē nō potuit: frat' eius nō pōt eā ducere in uxorē. ¶ Itē grego. mauricio impatori ob quendā comitē: q nepotis ſui mortui deſpōſatam duxit uxorē. Qui deſponſatā puellaz ꝓximi ſui accepit in cōiugiū: anathema ſit ipe ⁊ oēs ꝯſentiētes ei: q2 ḃm legē dei mori decernit'. Nā diuine legis ē mos ſpōſas appellare cōiuges. vn̄ i euāgelio dr̄: accipe mariā ꝯiugē tuā. ⁊ illud in deuteronomio: ſiqs cuiuſlibet hōis deſponſatā puellā i agro uel i quolibet loco oppreſſerit ul' adduxerit in domū ſuā: moriat': q2 uxorem ꝓximi ſui uiolauit: nō q̄ iā[h] uxor erat: ſed q̄ a parētibus uxor fieri debebat. ⁊ īfra: ſicut nulli chriſtiano lz de ſua cōſanguinitate: uel quā cognatus ſuus hūit in matrimoniū aſſumere: ita ⁊ de ꝯſāguinitate uxoris ſue. ¶ Itē hierony.

Uxore mortua lz uiro aliaz ducē ſz nō repudiatā ul' deſponſatam

Additur[i] aliud quartū cōiugium: legitimū: dū mortua fuerit uxor cuiuſlibz: lz illi accipere aliā: ſz nō repudiatā nec deſponſatā uiro[k] ſed liberā: ſimilit' debet ⁊ mulier. unde ⁊ paulus ait: mulier que ſub uiro ē: ligata ſub lege uiri q̄diu uiuit uir eius. uiro igit' uiuente uocat' adultera: ſi iuncta fuerit alij uiro. ſi aūt mortuꝰ fuerit uir eiꝰ: liberata ē a lege uiri: ita ut nō ſit adultera ſi ꝯiūcta fuerit cū altero uiro. ¶ Itē gregorius.

Poſt mortē alicuꝰ nullus de eiꝰ ꝯſāguinitate ſponſā accipiat.

Siqs[l] uxorē deſpōſauerit uel eam ſubarrauerit[m]: q̄ſq̄ poſt modū p̄ueniente die mortis eius nequerit eam ducē[n] in uxorez: tn̄ nulli de ꝯſanguinitate eius lz accipere eā in cōiugio. q ſi inuentum fuerit factū: ſepet' oīo. ¶ Itez iulius papa. De eodez.

Siqs[o] deſpōſauerit uxorē uel ſubarrauerit: ⁊ ſiue preueniēte die mortis ſiue irruentibꝰ alijs cāis minime eā cognouerit: neq̄ eius ſupſtes fr̄ neq̄ ullus de ꝯſāguinitate eius eandē ſibi tollat in uxorē ullo unq̄ tpe. ¶ His oibꝰ auctibꝰ ꝓbant' iſti eē cōiuges. Sz auguſtinꝰ teſtat' cōtra dicēs.

Nō eſt int' eos mr̄imoniū: quos nō copulat commixtio ſexus.

Non[p] eſt dubium illam mulierem non pertinere ad matrimoniū cum qua cōmixtio ſexus non docet' fuiſſe. ¶ Itē leo papa

Illa mulier non pertinet ad matrimonium: cuz qua non celebratur nuptiale miniſterium.

Cum[q] ſocietas nuptiaꝝ ita a

Omne. Randulphus dixit duo eē tm̄ bōa mr̄imōij. ſ. fidē ⁊ ꝓlē: ſz ipm ſacr̄m nō eē bonū mr̄imonij niſi itrāſitiue intelligat'. i. bonū qd̄ ē mr̄imoniū: q2 ſacr̄m mr̄imonij vt dicit nihil aliud eſt q̄ȝ ipm mr̄imoniū. ſz dic q ſacr̄m mr̄imonij dr̄ hic iſeparabilis cōiūctio aīoꝝ: vl' ēt mutua ſeruitꝰ: quoꝝ vtrūq̄ȝ ē bonū mr̄imonij. Sine his aūt bonis mr̄imōiū ꝯhi nō pōt: poſtea vero ſine his eē nō pōt.

b ¶ Sacr̄m. i. iſeperabilitas ad tp̄s eni nō poteſt cōhi mr̄imoniū: vt xxxij. q. ij. ſolz ſicut nec filiuz adoptare ad tp̄s poſſū. ff. d adop. ſiqs. io.

c ¶ Diuortiuz imo inſeparabilis ꝯiunctio aīoꝝ. j. e. §. ecce ꝯ. ibi dicit' inter mariā ⁊ ioſeph fuit diuortium: ſz ibi īpropē fuit diuortiū. ſ. corporalis ſepatō cā honeſtatis tm̄ facta. ꝓpē aūt diuortium eſt ſepatatō: q̄ cā delicti fit.

d ¶ Non pōt. hic colligit' q coitus nō pōt eē cū vxore ſine peccato: ar xxxiij. q. iiij. vir cū ꝓpria. ar. ꝯ. xiij. di. nerui. de hoc dicemus. xxxiij. q. iiij. vir cū propria.

e ¶ Moriat'. xxxiiij. q. ij. nō ſatis.

f ¶ Lugere. i. j. tp̄s luctꝰ nō ꝯhere ⁊ inſignia luctꝰ deferre. ⁊ ē multiplex cā quare ꝓhibetur ꝯhere. j. tp̄s luctus: ne fiat ꝑturbatio ſanguinis ꝓpter incertitudinē: q2 neſciret' cui ptus illo tpe editus aſſcriberet': ar. ff. de his q no. infa. liberoꝝ. ⁊. C. de repud. cōſenſu. Altera ē maritalis reuerētia: ar. C. de ſecū. nup. l. ij. Tertia ē ne qua cā maligne ſuſpicionis p̄ſtet' ſecūdo viro: i auc. de reſti. ⁊ ea q̄ parit. §. vl. coll'. iiij. Tēpꝰ aūt luctꝰ ē. xij. mēſiū. C. d ſecū. nup. l. ij. hodie diminutꝰ ē femis luctus iſte. nō eni cōpellit' triſtē habitū deferre. C. de his q no. infa. decreto.

g ¶ Siqs. hoc. c. itelligit' de ſpōſa de p̄nti: aliter nō faceret ad ꝓpoſitū: q2 ſpōſa de futuro nō ē vxor. qd̄ tm̄ ſequit' q n̄ poſſit duci a fr̄e: optinet ēt i ſponſa de futuro: dū tm̄ poſt. vij. annos facta ſit deſpōſatio: al's ſecus: ex̄ de deſpō. impu. lr̄as. ⁊. c. acceſſit ⁊ hoc cāu ē ipedimētū publice honeſtatis iuſticia: nō affinitatis: q2 illa nō ē niſi interueniat carnalis copula. xxvij q. ij. lex diuine.

h ¶ Iā vxor erat. i. carnalit' cognita: ⁊ ſunt verba gregorij.

i ¶ Addit'. legitimū. hoc. c. cōtinuat' illi. xxxvi. q. ij. tria. ⁊. c. nullus.

k ¶ Uiro. i. non conſanguineo prioris.

l ¶ Siquis vxorē deſpōſauerit. videt' ergo q alteꝝ ꝑ ſe ſufficiat ad hoc q ſit mr̄imoniū: ⁊ ita ꝑ arras ꝓbāt' ſponſalia. ſz dicēdū vl'. i. ēt ſbarrauerit p̄cedēte deſpōſatione. vl' dic q alteꝝ ſufficit: q2 ⁊ ſi ſubarrat lz nō cōſentiat p̄ſumit' ꝓ ſponſalibꝰ ⁊ mr̄imonio donec ꝓbet' cōtrariū: ar. xxvij. di. q iter rogaſti. ⁊. xxx. q. v. nr̄ates. ⁊. c. femine. nec refert an verbo ul' facto declaret qs voluntatē xliij. di. c. i. fit autē hec ſubarratio ꝑ immiſſionē annuli: lz nō cōſentiat ſemꝑ: q2 eſt ſignum amoris. dicitur de hoc xxx. q. v. noſtrates.

m ¶ Subarrauerit. ex̄ de p̄ſcrip. illud ꝯ.

n ¶ Ducere. i. carnalit'. cognoſcere.

o ¶ Siqs. alij. puta frigiditate vl' ex maleficio. ⁊ ita idē iuris ē ſiue deſpōſatio interueniat de ſolo facto ſiue de iure. ⁊ ita ſiqs deſponſauit conſāguineā ſuā vl' aliquā aliaz cū qua ipe cōhibere nō poſſit: ⁊ ſeparet' ab ea: nullꝰ de cōſāguinitate ſua eā ducē pōt: ⁊ ita monachus poterit impedire ꝯſāguineos ſuos: licz frigidꝰ natꝰ ſit qd̄ cōcedit. h. ⁊ hoc ſatis pōt concedi: q ſiue ſit monachus ſiue frigidus ſiue deuotus ſiue ſectus: q ſpōſalia illius ipediūt mr̄imonium: ar. ex̄ de ſpon. ad audientiā. Nā ꝓpter deſpōſationē que nulla ē notat' qs īfamia. ff de his q no. infa. quid ergo. §. q ait p̄tor. ex̄ de biga. nup. ⁊ vnꝰ tm̄ caſus excipit' quādo. j. ſeptenniū facta eſt deſponſatio. ex̄ de deſpō. ipu. acceſſit. itē i alio cāu nō ipediūt ſpōſalia de facto ſequens mr̄imoniū vt ex̄ de eo q dux. in matrimoniū ſignificauit. Sed que eſt rō quare ſponſalia que nulla ſunt impediūt mr̄imoniū: ⁊ pōt dici ſufficere ita ſcriptum eſſe: vel ideo q2 quandoq̄ probaret' monachus qui nō eſſet in rei veritate vel frigidus ⁊ ita eſſet ibi periculū. nec eſt cōtra: ext ra de ſpon. iuuenis Nam ibi poſt ſeptenniū tentauit ⁊c̄.

p ¶ Non eſt dubiū. ad matrimoniū. q2 hz i ſe ſacramentū coniunctionis chriſti ⁊ eccl'ie ⁊ anime fidelis ad deum per charitatē. j. e. c. ſequēti. extra de biga. debitū. quidam intelligunt hoc. c. de arta ⁊ exponunt nō fuiſſe. i. eſſe non potuiſſe ꝓpter artationem. io.

q ¶ Cum ſocietes. ſi mr̄imoniū ſe hz ad inſtar ſocietatis: pōt ergo mr̄imoniuz cōhi ꝑ abſentes ſicut ⁊ ſocietas. ff. ꝓ ſocio. l. iiij. ar. xxx. q. v. nec

illud. ꝛ ad inſtar ſocietatis ſe hꝫ: ex̄ de ſpōſali. ꝑterea. ꝛ ē ar. ꝙ mr̄imoniū nō fuit inſtitutū ꝑ illa verba hoc nūc ꝛc̄: ſʒ ꝑ illa q̄ ſocietatē deſignāt: ꝓpẽ hoc relinqt hō pa. ꝛ ma. ꝛ adhe. ꝛc̄. Et ita intelligit̄ illud. c. ex̄ de dona. int̄ uir. ꝛ vxo. ſignificauit. vbi dr̄ ꝙ ea q̄ lucrant̄ vir ꝛ vxoꝛ cōiter obueniunt eis: ꝛ ē ſi. ff. rer̄ amo. l. i. vbi dr̄ ꝙ vxoꝛ dn̄a ē ꝛ ſocia rer̄ ipſius viri. ſʒ dn̄a dicit̄ qꝛ nō pōt agi fur ti lʒ furtū cōmittat.

bitio. qḋ ē verū ſi ē ſenex: vt ex̄ de cōuer. cōiu. cū ſis ꝑditus.

i Minoꝛa. hoc tenet in honoꝛibus: vt. s̄. xcv. di. illud. s̄. xxiiij. q. i. miramur.

k Maioꝛa. non in honoꝛibus: vt. s̄. di. l. q ſub gradu. ꝛ eſt ſimi le. xvi. q. ij. viſis. b.

s Sacramentū. duo ſūt ſacra vnū dei ꝛ aie aliud xp̄i ꝛ eccl'ie. dei ꝛ aie i ſpōſis: xp̄i ꝛ eccle ſie int̄ vir̄ ꝛ vxoꝛē: vt. ȷ. e. in di. ꝛ ex̄ de biga. de bitum.

b Nuptiale. i. carnis commerciū.

c Tem apl̄us. Pa lea que hic ſolet eē ē cō traria his q̄ diximus. s̄. e. ſiqs deſponſauerit. ſʒ loqt̄ cū pat̄ ꝓmiſerat fi liā illi: ſʒ ille nō deſpon ſauerat eā. ꝛ qḋ dicit̄ d̄ ſponſata. i. ꝓmiſſa ſim plicibus verbis patris illa nō cōſentiente. ꝛ h̄ colligit̄ ex eo qḋ dicit̄ circa finē decreuerat d̄ ſponſare: vl'. ȷ. ſeptēniū deſponſauerat.

c Tē apl̄us. ab hoc loco vſqꝫ ad. §. ecce. al legat ꝙ neut̄ cōiugum ſine cōſenſu alteri⁹ pōt tranſire ad religionem Exinde vſqꝫ ad. §. cuꝫ ḡ maria. ꝓbat ꝙ uterqꝫ ſponſoꝝ pōt ꝛ ex his cōcludit ibi: ꝙ int̄ ſpon ſum ꝛ ſponſaꝫ non eſt coniugium.

d Sunt qui dicunt humana. in auc. de nup. §. diſtrabunt̄.

e Diuina. s̄. di. xci. di uina. que tunc demum locum hꝫ cuꝫ carnalis cōiūctio vna caro ē: ex̄ de conuer. coniu. ex pu blico.

f Latoꝛi. i. chriſto cui nullus reſiſtere pōt. xi q. iij. ſecundū. xix. q. ij. due. iohannes.

g Una. fictione iuris vir ꝛ vxoꝛ vna caro ſūt vel erunt duo in carne vna. i. in vno carnali o pere: vel. i. ad vnaꝫ car nem. i. ad vnā ꝓlem procreandam. Sic ꝛ fornicarij dicunt̄ vna caro. ȷ. xxxiij. q. iiij. in eo.

h In pollucōne. ar. ꝙ vno intrante monaſte rium poſſit alter coniu gum in ſeculo remane re: dummodo in caſti tate. non enim videtur eſſe cauſa ꝓhibitionis niſi pollutio. cauſa er go ceſſāte ceſſabit ꝓhi

pricipio ſit inſtituta: ut p̄ter con mixtionē ſexuū non habeant i ſe nuptie cōiūctionis chriſti ꝛ eccl'e ſacramētū: nō dubiū ē illā muli erē nō ꝑtinē ad mr̄imoniū: cuꝫ q̄ docet̄ nō fuiſſe nuptiale miſteriū Benedict⁹ ſuus ſuoꝝ dei. N. ſalutem ꝛ cetera. Palea.

Lex diuine ꝯſtitutōis apl̄icaꝫ cathedrā toti⁹ poſuit oꝛb ter raꝝ magiſtrā: ut quicquid ubiqꝫ locoꝝ dubitat̄: ab ea ratio eiuſdē requirat̄. Affatus ē aūt nos ſuis l'ris eiuſdē cathedre aſſeſſoꝛeꝫ ac ꝑcūctat⁹ ē qdā noſtras noie iohā nes ꝑ cōnubio filie ſue ſupſtitis: cuius ſoꝛoꝛ defūcta cuidā iuueni ſtephano nomīe ſimplicib⁹ uerbiſ fuerit deſpōſata: ꝛ añqꝫ ad nupti as ꝑuenerit moꝛte ꝑuenta: utrū ſ. cū eodē iuuene poſſit mr̄imoni um celebrari ſupſtitis filie nec ne nāqꝫ teſtat⁹ ē hui⁹ rei rōem apud nos hr̄e ābiguā: quā deo docēte reddim⁹ his uerbis certiſſimā: ꝓ thoplauſtus ille radix ꝛ oꝛigo no ſtra detractā ſibi coſtā i mulierēꝫ uidēs foꝛmatā ꝓphetico ſpiritu inter alia ꝓtulit: ꝓpter hoc relin quet hō p̄reꝫ ꝛ mr̄eꝫ ꝛ adherebit uxoꝛi ſue: ꝛ erūt duo i carne una qbus uerbiſ inotuit nō alit̄ uir̄ ꝛ mulierē poſſe fieri unā carnē: niſi carnali copula ſibi cohereāt. qui ergo neqꝫ mixtus ē extranee mu lieri federe nuptiali: quo pacto ꝑ nuda ſpōſionis uerba p̄nt una ca ro fieri: nullaten⁹ ualem⁹ intueri. ꝓpīqtas. n. ſanguinis uerbis di cit̄: ñ uerbis efficit̄. ſʒ neqꝫ obſcu lū parit ꝓpīqtatē: qḋ nullā facit ſanguis cōmixtōem. qm̄ uero ita ꝓrſus ſeſe hꝫ res iohānis iſti⁹: ut uelit ſecūdā filiaꝫ nuptijs copula re: cui ꝑmā iā decreuerat deſpon ſare cenſura apl'ici magiſtrat⁹ mā damus hoc abſqꝫ ulli⁹ cris uicio poſſe fieri: ſi utriuſqꝫ ꝑtis ſederit uolūtati. Nam cur prohibeatur qḋ ꝓhibēdū nūqꝫ ſancta ſcriptu ra declarat: ſʒ neqꝫ mūdane legeſ cōnumeratis ꝑſonis: qbus int̄ ſe nuptias cōtrahunt: de huiuſmōi aliqd dicūt. ne ergo abnegetiſ qḋ negādū nll'a rōe ꝺcreuim⁹. ITē apl'us precepit: ut uxoꝛ reddat d̄ bitū uiro ꝛ uir uxoꝛi: niſi foꝛte ex

conſenſu ad tēpus ut expedit⁹ ua cent oꝛoni. unde dat̄ itelligi: ꝙ ſi ne ꝯſenſu alteri⁹ ñ lʒ alteri uacare oꝛoni. Itē ꝓpoſitū melioꝛis uite uir ſumere nō pōt ſine conſenſu uxoꝛis: ꝛ ecōuerſo. UNde gre goꝛius ſcribit tenticie patricio.

Cauſa religionis coniugia ſolui non debent.

Sunt q dicunt religionis grā cōiugia debē diſſolui. ucꝫ ſci endū ē: ſi hoc lex hūana conceſſit lex tñ diuina ꝓhibuit. ꝑ ſe eni ueri tas dicit: quos de⁹ cōiūxit hō nō ſeparet. q ēt ait: ñ lʒ dimittē uxo rē excepta cā foꝛnicatōnis. qs er go h⁹ latoꝛi legiſ ꝯtradicat? ſcim⁹ qꝛ ſcriptū ē: erūt duo i carne unā ſi ergo uir ꝛ uxoꝛ una caro ſūt: ꝛ religionis cā dimittit uir uxoꝛeꝫ ul' m'lier uir̄ i hoc mūdo remanē tē: l' ēt foꝛtaſſe ad illicita uota mi grantē: q̄ ē iſta cōuerſio in q̄ una ꝛ eadē caro ex parte trāſit ad con tinētiaꝫ: ꝛ ex ꝑte manet i⁹ polluti one? ſi uēo utriſqꝫ ꝯueniat ꝯtinē tē uitaꝫ ducere: hoc qs audeat ac cuſare: cū certū ē qꝛ oipotēs de⁹ q minoꝛa ꝯceſſit: maioꝛa ñ ꝓhibuit Duob⁹ eni modis ſācti uiri ēt a li citis abſtinē ſolent. aliqñ ut meri ta apō deū oipotētē ſibi augeant aliqñ ut añ acte uite culpas dete gant. Proide cū boni ꝯiuges aut meritū augē deſiderant: aut ante acte uite culpas delere: ut aſtrin gāt ſe ꝛ melioꝛē uitā appetāt licꝫ ſic eni multos nouim⁹ cū ſuis ꝯiu gibus ꝛ pri⁹ ꝯtinētē uitā duxiſſe ꝛ poſtmodū ad ſācte eccl'e regimi na migraſſe. Si uō ꝯtinētiā quā uir appetit: mulier nō ſequit̄: aut quā mulier appetit uir recuſat: di uidi cōiugiū nō pōt. qꝛ ſcriptū ē: mulier p̄tāteꝫ ſui coꝛpoꝛis nō hꝫ ſed uir. ſimiliter ꝛ uir poteſtateꝫ ſui coꝛpoꝛis non habet: ſed muli er. ITem leoni epocathenenſi.

Abſqꝫ uiri conſenſu monaſterio mulier deputata ad eius conſoꝛti um nō ꝓhibet̄ redire.

Multoꝝ relatione cōperim⁹ hāc apud uos oliꝫ cōſuetudi nē fuiſſe: ut ſubdiacones ſuis lici te miſcerent̄ cōiugibus. quod ne denuo quiſqꝫ preſumeret: a ſuo dei ſedis nr̄e diacone ex auctē nr̄i

l Ante acte. ꝛ nōne hoc ca ſu augēt meri ta? ſic. faciunt enim vtrunqꝫ ſed in ipſo nō delēt culpas. Item nōne cō iuges cōmiſcē do augēt meri ta ſibi? ſic. ſed non tātuꝫ nec ita expedite: lʒ quidaꝫ dicant ꝙ cū cōmiſcē tur: ꝛ cā red dēdi debiti vl' ꝓlis: nō me rentur p̄miū ſ. minus ſup plicīuꝫ ſʒ hoc iꝓbatur. ȷ. xxxiij. q. v. ſi di cat. io.

m Multoꝝ. cō ſuetudinē. cō tra. xxxi. di. añ trienniū in p̄ri. ſed ibi loq tur poſt ꝓhibi tioneꝫ: ꝛ dicit b. ꝙ pelagius fecit tātū vnaꝫ cōſtitutionem ſub diſiūctio ne: ꝛ illā retra ctauit gregoꝛi us: vt ibi nota ui. b. dicit ꝙ duas fecit. vnā pure q̄ ibi re ꝓbat̄: aliam quam hic tan git non repro bando.

n Licite. āte ſubdiaconatū ductis: qꝛ nec tempoꝛe aplo rum in ſubdia cōatu licuit ꝺ bere. lxxxiiij. di. cum in pre terito. io.

p ¶ Prohibitū. ⁊ male: q̄ nec poterat ꝑcipe ꝙ abſtinerēt ab oux-
rib9: quas erant legitime adepti. nec ēt ꝙ abſtinerent ab officio:
q̄ ſine culpa nō pōt qs ꝑuari officio. ⁊ ita fuit retractatū a grego
rio. xxxi. di. c. i. Dicit tñ. h. ꝙ bene: q̄ abſtinere ab vxoribus fuit
eis indictū ſi poſſent hr̄e cōſenſū vxoꝝ. Item dicit: ꝙ al's interdi
ctū fuit ex cā
miniſterium:
ſed ſine culpa
ſicut ⁊ benefi-
cium inēdicit
cōiugatis ſine
culpa ſed non
ſine cā: ex̄ de
cle. cōiu. c. di-
uerſis.

·q ¶ Aut certe. ar. ꝙ id quod per ſe ſimpl'r i perari nō pōt ſ3 perſuaderi vt continentia xxxij. q. i. integritas. ſubalternatiue ⁊ diſiūctiue iꝑari pōt xxxij. di. lecto res. ar. coñ. ff. de condi. inſti. que ſub conditione. §. ſigs.

·r ¶ Notarij. ar. ↄ. xx. q iij. eos.

·s ¶ Suſpēdit. tpe ꝓhibitōis ⁊ ita non fuit aſtrictus voto ↄtinētie vel expreſſe vel iterꝑatiue. vñ eſt ar. cū ⁊ vxorē eius cōtinētiā non vouiſſe.

deceſſoris iſto mō ē ꝓhibitū[p]: ut eodē tpe hi q iā uxorib9 fuerāt copulati unū e duobus eligerent. i. aut[q] certe miſtrare nulla rōne preſumerēt: aut a ſuis uxorib9 abſtierent. ⁊ q̄ɫtū dicit ſpecioſus tūc ſb diacon9 ꝓ hac re ab admiſtratōis ſe ſuſpēdit officio: ⁊ uſq̄ i obitus ſui tꝑa notarij[r] qdē geſſit officiuz ⁊ a miſterio qd̄ ſbdiaconuz oporꝫ tuerat exhibere: ceſſauit. p9 cuius obitū: q̄ relicta eius honorata ē marito ſociata a tua fraternitate i monaſterio cognouim9 eſſe deſtinatā. Ideoq̄ ſi ut fertur eius ſe maritus ab adminiſtratōe ſuſpēdit[s]: antedicte mulieri nō[t] dꝫ officere ꝙ ad ſecūda cōiugij uota migrauit: ꝑſerti[u] ſi nō tali mente ſub diacono iuncta ē: ut a carnalibus uoluptatibus abſtineret. ſi ergo ita ſe ueritatē quēadmodum edocti ſumus hr̄e cognoſcis: ꝑdictaz te mulierem de monaſterio ꝑ oīa cōuenit relaxare: ut ad ſuuz marituz ſine aliqua poſſit formidine remeare. De hadriano panormitano notario.

Ad uxorē redire cogat: q ſine ei9 ↄſenſu religioſā ueſtem ſuſcepit.

Agathoſa[a] latrix pñtiuz q̄ſta eſt uirū ſuū ↄtra uoluntatez ſuam in monaſterio urbici abbatis eē cōuerſū. q̄pꝛopt̄ expientie tue ꝑcipim9: ut diligenti inqſitōe diſcutiat: ne forte eius uolūtate ↄuerſus ſit: uel[b] ipſa ſe mutare ꝓmiſit. ⁊ ſi hoc reperit: ⁊ illū i monaſterio ꝑmanere ꝓuideat: ⁊ hāc ſicut ꝓmiſit[c] mutare ↄpellat. Si uero nihil hoꝝ[d] ē: nec[e] quōdaz fornicationis[f] crimen ꝓpter qd̄ lꝫ[g] dimittere uxorē ꝑdictā mulierez cōmiſiſſe cognoueris: nc illi9 conuerſio uxori relicte in ſeculo fieri poſſit ꝑditōis occaſio: uolum9 ut maritū ſuū illi ēt ſi iā tōſuratus[g] eſt: reddē debeas[h] oī excuſatione ceſſāte. q̄ ⁊ ſi mūdana lex ꝑcipit ↄuerſionis[i] grā utrolibꝫ iuito poſſe ſolui ↄiugiū: diuina tñ lex fieri ñ ꝑmittit. nā niſi fornicatōnis cā uirū uxorē dimitte[k] nōnulla rōne cōcedit: q̄ poſtq̄ copulatōe cōiugij uiri atq̄ mulieris unū corpus efficit: nō pōt ex parte conuerti ⁊ ex pte manere in ſeculo. Ité ex octaua ſynodo.

Sine conſenſu uxoris religionis propoſitum uir ſumere nō pōt.

intret religionē: ⁊ illō. c. xxxiij. q. v. q. vxorē. itelligūt loq de cōſilio. ⁊ qd̄ dicit nihil hoꝝ: dicūt ꝙ hec dictio hoꝝ hic demōſtrat hec duo mēbra. ſ. crimen fornicationis ⁊ hoc ꝙ ipā ſe mutare ꝓmiſit: ⁊ exponūt hic vel ꝓ ⁊. Alij dicūt: ꝙ ſola licētia ſufficit: ⁊ dādo licētiā itelligit vouē: ⁊ cogit intrare religionē niſi ſit vetula: vt ex̄. e. cū ſis ꝑdit9. ⁊ itelligūt decre. ꝓ. de ↄuer. ↄiu. de licētia extorta. ꝓbabilit̄ pōt dici: ꝙ ſi mulier ignara iuris dedit licētiā non itelligit̄ vouiſſe. ſec9 ſi iuſ ſciuit io.

·c ¶ Promiſit. cōpellēda eni ē: ſi ſe ꝓmiſit futurā monachā: ar. xij. q. ij. qcunq̄ ſuffra. niſi maius ꝑiculuz timeat̄ ex̄ q cle. vl' vo. veniēs. vl' dic ꝓmiſerit ſe deuouēdo religioni.

·d p ¶ Horuz. ſ. ꝙ nec illa mutare ſe promiſit nec conſenſit. ⁊c. io.

·e ¶ Nec quondam. hic petitorio agebat̄: ⁊ iō excipit de fornicatōne al's ꝑ reſtitueret̄: ex̄ de reſti. ſpo. ex conqōne.

·f ¶ Fornicationis. publice: vt ex̄ de diuor. ſignificaſti. al's ſine iudicio eccl'ie dimiſſa reſtitueret̄: niſi ipā ſe expoliaſſet vagādo cū adultero. vel verius dicas ꝙ h referebat̄ qd̄ quō ipā ñ eāt ſpoliata: q̄ dicebat̄ ꝙ ei9 volūtate intraſſet religionem.

g ¶ Tonſuratus. ſꝫ. h. poſt mortē vxoriſ tenetur redire ad monaſteriū: nec obſtat decre. illa: ex̄ de cōuer. cōiu. qdā. licet eni ingreſſus vl' votū nō teneat q̄ɫtū ad ſe: tñ monach9 ē: ſicut extinctores ſp̄us ſancti: lꝫ eni extinguere nō poſſūt quo ad ſe: tñ extinctores iudicant̄. i. q. i. iudices. videt̄ tñ illa glo. ſed nūq̄ cōtraria huic. maledixit h. cū itez approbata ſit in noua cōpilatione illa decre. quidaz. h.

·s ¶ Suſpēdit. ſecus ergo ſi ſe non ſuſpendit. vnde mulier ꝑſumitur vouiſſe qd̄ concedo eo ipō ꝙ licentiā dat viro ꝓmouendi. ſed quare ſeparat̄ a viro ſecūdo lꝫ vouiſſet: q̄ vxor clerici dꝫ ſe conuertere alicui religioni: vt. vr. ſ. xxviij. di. q̄ ſunt. ⁊ ſic ꝑſumebat̄ ⁊ dicebat̄ de iſto.

·t ¶ Nō dꝫ. ſ. xxxij. di. ſeriatim ↄ in fi. vbi dicit̄ ꝙ nō pōt alij nubere poſt mortē ꝑmi. ſed ibi incepta erat iā cōtinētia in ſubdiacono hic nō. Nō eni vouit nec expſſē nec tacite cū eius maritus nō fuit ꝓmotus ad ordinē diaconalē. ⁊ in ſubdiaconali ordine bñ licebat accipe tpe huius grego: vel adherē vxori nō poſtq̄ edidit illā conſtitutionē. xxxi. di. añ triēniū.

·u ¶ Preſerti. i. ſi ſic iuncta ē cū ſubdiacono: ꝙ ipā tūc fecerit votū ꝙ poſt mortē ei9 cōtineret ꝑpetuo. tūc. n. nō fuit mr̄imoniū cū ſecundo. hoc ſm. h. cui9 opinionē notaui. xxxij. di. ſeriati. ſꝫ ſm opinionē nr̄am quā nō. ſ. e. q. i. c. i. falſū eē pꝫ. Nā ſm hoc etiā ſi expreſſe vouiſſet niſi deuoueret ſe religioni nō ſolemnizat: vt ibi dixi. nec ſepat̄ a viro ſecūdo. io. ⁊ quocūq̄ mō dedit licētiā ſiue intrandi religionē ſiue ordinē ſuſcipiēdi nō ſepabit̄ z[m] mr̄imoniū dic ergo ſm hoc ꝑſerti. i. maxime. nā ꝑſūptionē iduceret ↄ eā non tñ q ſufficeret ad ſepationē. h. Utrū autē dādo licētiā intelligat̄ ſolemniter vouere: nō. xxxij. di. ſeriatiꝫ. ⁊. xxviij. di. ſi ſe cuiq̄.

a ¶ Agathoſa. cōuerſus ſit. lꝫ recipi nō debuerit: niſi ⁊ vxor conuerteret. ſ. e. ſunt qui dicunt.

b ¶ Vel ipā. hic habes: ꝙ cōſenſus vxoris ſufficit: lꝫ ipā expreſſe nō voueat nec intret religionē: ad hoc ut maritus poſſit irrare religionē: vt. xxxiij. q. v. q vxorē. ⁊ expſſum videt̄: ex̄ de cōuer. coniu. veniens. ⁊. c. cōſtitut9. Nā dādo licētiā vouere intelligit̄. xxxij. di. ſeriatim. xxviij. di. diaconi. ⁊. c. ſiqua vidua. ſꝫ expſſe. cōdicit ex̄ de cōuer. cōiu. c. i. qdā dicūt licētiā vxoris nō ſufficē niſi ⁊ ipā

·h ¶ Debeas. ſed nūqd iſte redditus vxori poterit ab ea exigē debitū vl' ei exigenti reddē? dic ꝙ exigenti tenet̄ reddere. qd̄. n. ſuū erat. ſ. exigere vouere poterat ſed nō alienū. ſ. nō reddere: vt. xxxiij. q. v. vna. ſed ab alio exigere nō poterit: ar. ex̄ de cōuer. ↄiu. qdā itrauit. q̄ quātū in ſe fuit ſe voto aſtrinxit. Sed nūqd ea mortua poterit abbas iſtū repetere. vel iſte poterit aliā ducere? ⁊ dicēdū ꝙ abbas iſtū repetere nō poterit. q̄ votū nulluz fuit ⁊ nō fuit mōachus: nō tñ aliā ducere poterit: q̄ quātū i ſe fuit ſe voto ligauit. ſi tñ duxerit de facto tꝫ ⁊ erit mr̄imoniū inter eos: vt ex̄. e. placet h. tñ cōtrariū dixit. ⁊ dixit ꝙ nō eēt decre. que eſt ex̄. e. qdā. ſi aūt aliqs de licētia vxoris ſue intrauit religionē. ſatis pōt dici ꝙ mortua vxore que eū repetijt: cogitur reuerti ad monaſterium: ⁊ ſi ↄtheret: non tenēt mr̄imoniū vt ex̄. e. ti. ex parte. io.

i ¶ Conuerſionis. ante iudiciū eccl'ie neuter pōt intrare monaſteriū altero inuito niſi cū publice fornicata eſt: tunc vir ea inuita pōt intrare mōaſteriū ſed nō illa. ſed facta ſeparatione iudicio eccleſie. ſm. h. neuter tenet̄ alteri ⁊ uterq̄ ceſſit iuri ſuo: ar. vij q. i. q̄ ꝑiculoſū. ⁊ iō tūc dicit. h. ꝙ uterq̄ intrare pōt reliquo inuito. Illud aūt apl'i aut maneat innupta aut reconcilietur: qd̄ de dimittente loqt̄: intelligit ante ſniam eccl'ie. ſed auc. cōdicit h. vt. C. de adulte. auc. ſed hodie.

k ¶ Dimittere. ar. ꝙ alter coniugum poteſt intrare monaſterium altero conſentiente: etiam poſtq̄ ſunt vna caro effecti. ⁊ ſic habes duas cās hic qbus poſt carnalē copulam vir pōt ſepari ab vxore quātū ad reddēdū debitū ⁊ cohitationē. ſ. fornicatōez. tñ poſt ſepatōez factā ab eccl'ia antea nō vt. i. xxxv. q. vi. multoꝝ ⁊. xxxiij. q. i. ſeculares. ⁊ votū cōuerſionis tūc exigit: vt illa ↄſentiat ⁊ ſimilit̄ cōuertat̄ ⁊ ꝓfiteat̄ ſi eſt iuuenis. ſi vetula ſaltē

300

SIqs coniugat⁹ uult ꝯuerti ad moāſteriū nō ē recipiēd⁹ niſi ꝓus a ꝯiuge caſtimoniā ꝓfitente fuerit abſolut⁹. Nā ſi illo uiuēte illa ꝑ incōtinētiā alteri nupſit: ꝓculdubio adultera erit: nec recipi eſt apō deū ei⁹ uiri cōuerſio cui⁹ ſe gſt ꝯiugalis federis ꝓſtitutio. tales igit cōiuges tūc ſine culpa ſe quūt chriſtū derelicto ſeclo: ſi habeāt ex pari uoluntate caſtitatis ꝯſēſū. ITē ex ſynodo euge. pa.

Sine ꝯſcia epi uiro ⁊ uxori cā religionis diuertere non licet.

SI uir ⁊ uxor diuertē ꝓ ſola religioſa int ſe cōſenſerint uita: nullaten⁹ ſine epi ꝯſcia fiat: ut ab eo ſingularit ꝓuiſo ꝯſtituant loco. nā uxore nolēte aut altero eoꝝ etiā ꝑ tali re mrimoniū nō ſoluitur. ITem auguſtinus de adulterinis coniugijs.

Sine uxoris uoluntate uiro continere non licet.

SI tu abſtines ſine uxoris uolūtate tribuas ei fornicādi licētiā ⁊ peccatū illius tue imputabit abſtinētie. ITem gregori⁹ urbico abbati.

Uir nō ē ſuſcipiēdus in monaſteriuz: niſi ⁊ uxor conuertatur.

QUia agatho lator pñtiuz in monaſteriuz dilectionis tue ꝯuerti deſiderat: hortamur ut cū oi eum dulcedine dilectōneqꝫ ſuſcipias: quē tamē ita ſuſcipiendū eē cognoſce: ſi ⁊ uxor illius ſimiliter cōuerti uoluerit. Nā dū unū utrorūqꝫ corpus cōiugij ſit factū copulatione: incongruuz eſt partē conuerti ⁊ partem in ſeculo remanere. ITem nicolaus papa.

Continentie uota nō lꝫ ſuſcipere niſi eandem uitam uir ei⁹ elegerit

SCripſit nobis theoberga regina ſe regia dignitate ul maritali copula uelle exui: ⁊ ſola uita priuata eſſe contētaz deſiderare. cui nos ſcripſimus non aliter hoc fieri poſſe: niſi candez uitam coniunx eius lotharius elegerit. nam licet ſit ſcriptuz: quos deus coniunxit homo nō ſeparet: de⁹ tamen ⁊ non homo ſeparat: qñ diuini amoris intuitu ex conſenſu utriuſqꝫ coniugis matrimonia diſſoluuntur. aliter autem fieri mutuam ſeparationem ueſtram prohibemus. ECce ꝙ coniugati ſine licentia alterius cōtinētiā profiteri non poſſunt. ſpōſi uero etiam incōſultis quas ſibi deſpōſauerunt exemplis ⁊ auctoritatibus probantur continētiam poſſe ſeruare. Ut enim refert beat⁹ hieronymus: Machari⁹ precipuus inter chriſti eremitas celebrato nuptiarum cōuiuio cum ueſpere thalamuz eſſet ingreſſurus ex urbe egrediens tranſmarina petijt: ⁊ eremi ſolitudinē ſibi elegit. ITem beatus alexius epiphanij clariſſimi filiuſ ſimiliter ex nuptijs diuina gratia uocatus ſponſam deſeruit: ⁊ nudus chriſto famulari cepit. Horum exemplo patet: ꝙ ſponſi ſponſarum nō exquiſito ſuarum conſenſu cōtinentiam ualēt ꝓfiteri. probatur illud auctē euſebij pape dicentis.

Deſponſata puella non prohibetur monaſterium eligere.

DEſponſatam puellaz non licet parētibus alij uiro tradere. licet tamen illi monaſteriuz ſibi eligē. ITē gregori⁹ i regiſtro.

Deſponſata impune monaſterium poteſt eligere

ꝓfiteaſ ꝑpetuam continētiā: ex̄ de conuer. cōiu. cum ſis ꝑditus.

a SIquis ꝓfitente. i. tranſeunte ad religionē: ſi ē iuuenis alias ille nō ē recipiendus: ex̄ de conuer. cōiu. cū ſis preditus.

b Uiri. extra de conuer. coniu. ſane. ⁊. c. coniugatus.

c SI vir. ⁊ conſcientia. hoc generalit optinet: vt ſemper auctoritate eccleſie fiat ſeparatio: vt. xxxv. q. vi. multorum. ſ̄. xix. q. ij. duo ꝫ. ibi ſecus in clerico. ſi tamen ſine auctoritate epiſcopi iſtud fiat: vt generalit interꝑtaſ cōſuetudo. vel in eo caſu exaudi cū volunt conſtruere monaſteriuz: i quo ſe conuertant ſine licētia epiſcopi: ar. de cōſe. di. i. nemo. io.

d Non ſoluitur. niſi poſtea alter velit ratuz habere ingreſſum alterius: ar. xxxiij. q. v. mulierem.

e SI tu abſtines. licentiam. i. occaſionem.

f Imputabitur. adeo ꝙ ſecunduz iohannem fa. non poterit dimittē eam ꝓpter talem fornicationem: quoniam g occaſionem damni ⁊c̄. ſ̄. di. l. ſtudeat ſepe. ⁊ ē ar. pro eo in auc̄. vt liceat matri ⁊ auie. §. qꝛ vo plurimas i fi. coll. viij. qō non credo: ex̄ de adulterijs ſignificaſti. licet eni det occaſionem ille: ipa tamen debet fidem ſeruare caſtitatis: ar. ſ̄. e. agathoſa. ⁊. xxxiij. q. v. ꝙ deo. niſi eam tradat alij adulterandam: ex̄ de eo qui cogno. conſan. diſcretōnem. ff. ſo. ma. cū mulier. dic ergo hic tue abſtinentie. i. abſtinenti tibi imputabit peccatū quod cōmittit ei debitū denegando. io.

g QUia agatho. cōiugij. ſ̄. di. xl. ſic̄ C. d epiſ. ⁊ cle. deo nobis. C. de agri. ⁊ cenſi. cum ſimus. io.

h SCripſit. dignitate. ar. ꝙ hoc ſolo ꝙ quis efficiſ monach⁹: deſinit eē rex vl impator vel papa vl eps: ar. vij. q. i. hic nequaqꝫ ⁊c̄. ar. ꝙ ius regni non tranſit ad monaſteriū ſꝫ ad ſucceſſores ſanguinis tm̄ vbi ꝑ ſucceſſionē habeſ: ſic de comitatu ⁊ ducatu: ar. ſumiſ hic ſophiſtice. Nā iſta non erat regina: niſi qꝛ vxor regis fuit ſicut ⁊ vxor cōſulis dr̄ cōſularis. ff. de ſena. feie. g̊ eoipō ꝙ volebat exui copula maritali: ergo ⁊ dignitate regia.

i Poſſe. nonne vir eius erat publicus adulter cū galdrada: vt. ij. q. i. ſcelus. quare ergo nō etiam potuit ab eo recedere: vt. ſ̄. e. agathoſa. ēt ſine iudicio eccleſie: vt ex̄ de diuor. ſignificaſti. potes dicere ꝙ adhuc non ſuperduxerat galdradam. vl iō nō potuit ab eo recedere: qꝛ de hoc ipō erat qō an eſſet vxor eius vel non. io.

k ECce ꝓbauit ꝙ alter coniugū altero iuito nō pōt tranſire ad religionē nunc ponit aſſumptionē. ſ. ꝙ ſponſus hoc pōt. ⁊ ex eo infert: non ergo eſt coniunx. ſ. § cum ergo. io.

l Solicitudinē. dicūt tm̄ qdam ꝙ vita eremitica nō ſoluit matrimoniū: qꝛ eremita nō eſt religioſa ꝑſona niſi ſpāliter ſe deuoueat alicui religioni ſiue ordini. Nā eremita hꝫ ꝓprium: vt. xix. q. iij. §. ecōtra. vnde ſi cōhibit mrimonium tenet. Alij dicunt ꝙ eſt ꝑſona religioſa: ⁊ tal religio habet votum annexum. ſi tamen in ꝓpa domo vellꝫ religioſam vitaz ducē: talis religio non diſſoluit ſponſalia: vt ex̄ de cōuer. cōiu. ex ꝑte. io.

m DEſponſatam. monaſterium ſꝫ obijciſ ſpōſus intrat religionē: ⁊ mōachi nolunt eū recipe añ legitimā ꝓbatōez cū nō debeat: ex̄ de regu. ad aplicam. nunqd ergo ſponſa tādiu teneſ eum expectare forte per annuz vel per triennium ſm ꝙ eſt notus vel ignotus ⁊ ipa talis eſt ꝙ continere non pōt. Ad hoc dico ꝙ ſi ſine licentia vxoris trāſit ad religionem nō habebit tempus ꝓbationis niſi duos menſes ſi aūt de eius uoluntate trāſit: tenetur cōtinē uſqꝫquo ſit elapſum tēpus probationis. ⁊ qō dicit decre. ex̄ de cōuer. coniu. ex publico. ꝙ duo menſes tm̄ danſ aſſumenti habituz religionis: intelligas de illo qui ſine voluntate vxoris tranſit. ſimiliter diſtingue in clerico trāſeunte ad religionem: vt ſi de licētia epi tranſeat: ꝙ poſſit petē tꝑe ꝓbatōis priora ſtipendia: ſecus ſi ſine licētia. quid iuris ſit de hoc in qōnibus nō. lex tm̄ dicit: ꝙ ſi alter dat licētiā alteri non intelligiſ dediſſe: niſi ſm ꝙ de iure dꝫ hr̄e. ſ. vſqꝫ ad duos menſes. Sꝫ qd ſi nō vult eligere monaſterium: ſed in ꝓpria domo vult hituz ſumere vel continentiā vouere: dicimus ꝙ nō poteſt: vt hēs ex̄ de cōuer. coniu. ex ꝑte in fi. nec ſponſus pōt ad eccłiam ſecularem conuerti vl ordinē accipere: vt ex̄ de cōuer. cōiu. c. i. ſ̄. e. ſi vir. Et dicit. b. ꝙ ſponſus cum dat licentiam ſponſe vel econuerſo intrandi monaſterium matrimoniū non ſoluitur: ſed compellendus eſt ⁊ ipſe itrare: ⁊ ſi cōtraxerit: duos hꝫ uiros mlier vl uir duas vxores

Tu dic ꝙ ſiue ea volente ſiue inuita tranſeat: nõ cõpellit̃ intrare monaſteriũ. Baz. dixit ꝙ nõ ſoluit̃ nec itrare cõpellit̃: ⁊ ſi ꝯxerit hꝫ duas vxores. tu dic ꝙ nõ cõpellit̃ itrare: q2 cũ ei datlicentiam intelligit̃ dare aucte ⁊ iure illius canonis ex publico de conuer. coniu. ⁊ diſſoluit̃ mr̃imoniũ vt dicit̃ expſſe: in auc. de ſan. epiſ. §. ſpõſalib⁹ ꝗcꝗ. vbi dr̃ ꝙ vicu lũ illud rũpit̃ lꝫ ad h̃ rñderi poſſit p. c. ſ. e. ſcripſit. nã ibi dicit mr̃imoni uꝫ diſſolui p⁹ carnalẽ copu lã qđ ẽ impoſ ſibile niſi quo ad ſeruitutẽ. ⁊ xxiij. q. vij. tm̃ valet. io.

Decreta. pone ꝙ ſponſus dicit ſpõſe intra re ligionẽ ⁊ ego ꝯtinebo: nũqd rũpit̃ mr̃imo niũ? qdã dicũt ꝙ ſi ꝯtinet nõ rũpit̃: lꝫ ſi cõ trahit rũpitur vñ ſm eos nõ ſola religio rũ pit ſed religio cum copula. Itẽ qd ſi iura uit uterqꝫ ꝙ ñ itraret religio nẽ. q̃rit̃ utrũ i trare poſſit? ⁊ vr̃ ꝙ nõ. xxij. q. iiij. §. illicitũ ar. ꝯ. xix. q. ij. due. ⁊ cuꝫ reli gio ſoluit vin culũ mr̃imõij videt̃ ꝙ ⁊ vin culũ iuramẽti vt ex̃ de ſpon. cõmiſſũ. ⁊ de iureiur. ꝑuẽit. io.

Dãno. res eni quas alter alteri dedit: re ſtituent̃ ei: vt ex̃ de conuer. cõiu. ex publi co: lꝫ poſſit vi deri ꝙ ille per quẽ ſtat ꝙ ma trimonium nõ cõſumat̃ debe at pũiri: vt. C. de ſpõ. l. vlt. ſꝫ nõ eſt ita ſi tñ oſculũ itũeit nõ põt ſpõſus niſi dimidiã p ⁊tem rerũ ſuaꝝ datarũ ab ipſa repetere: ſꝫ mulier totum repetit quod dedit. C. de do. ante nup. ſi a ſponſo. io.

Quod autẽ de hac materia habebis. xxxiij. q. i. c. i. io.

Nubẽ. i. carnalit̃ cõmiſceri: vt. ʒ di. xxxiij. valẽtino.

Decreta legalia deſponſatam ſi cõuerti uoluerit nullo mõ cenſuerũt dãno mulctari. Quia ergo ꝯiugatoꝝ cõtinẽtia niſi ex ãboꝝ cõſenſu deo offerri nõ uale at: cũ uir ſui corporiſ ꝑtãtẽ nõ ha beat ſed mulier: ſponſe aũt mona ſteriũ pñt eligẽ: ⁊ ſponſuꝫ nõ exq ſito cõſenſu ſpõſarũ ꝓpoſitũ me lioris uite aſſumẽ ualeãt: pꝫ: ꝙ in ter ſpõſũ ⁊ ſponſã cõiugiũ nõ eſt. Itẽ cũ ſm auguſtinũ illa mulier nõ ꝑtinet ad mr̃imoniũ: cuꝫ qua nõ docet̃ nõ fuiſſe cõmixtio ſexus. Itẽ ſm leonẽ illa nõ ꝑtinet ad mr̃imoniũ: cũ qua ñ docet̃ fuiſſe nuptiale miſteriũ: apparet ꝙ int̃ ſpõſũ ⁊ ſponſaꝫ cõiugium nõ eſt. Itẽ nicola⁹ papa ꝓcepit de his q ab aduerſarijs excecant̃ ⁊ men bris detrũcant̃: ut ob hãc ifirmi tatẽ cõiugia taliũ non ſoluantur. De his aũt q cã frigiditatiſ uxo rib⁹ debitũ reddẽ nõ pñt: ſtatuit gregori⁹ papa ut uterqꝫ eoꝝ ſepti ma manu ꝓpiquoꝝ tactis ſacro ſãctis religijs iureiurãdo dicat: ꝙ nũꝗ p cõmixtionẽ carnis ꝯiũcti una caro effecti fuiſſẽt. tũc mlier ſecũdas nuptias poterit cõtrahẽ uir ãt q frigide nature ẽ mãeat ſi ne ſpe ꝯiugij. Unde idẽ ſcribit uenerio carolitão epo ita dicẽs.

Si mulier ꝓbauerit: ꝙ a uiro ſuo nunꝗ cognita fuerit ſeparet̃.

Quod aũt interrogaſti me de his q mr̃imonio cõiuncti ſũt ⁊ nubere ñ pñt: ſi ille aliã uel illa aliũ poſſit accipe. de qbus ita ſcri ptũ ẽ. Uir ⁊ mlier ſi ſe ꝯiũxerũt ⁊ poſtea dixerit mulier de uiro: ꝙ nõ poſſit coire cũ ea: ſi põt p ue rũ iudiciũ ꝓbare ꝙ uerum ſit acci piat aliũ. Ecce ipoſſibilitas co eundi ſi poſt carnalẽ copulã inuẽ ta fuerit in aliquo: nõ ſoluit cõiu giũ. Si uero añ carnalẽ copulaꝫ deꝓhenſa fuerit: liberũ facit mu lieri aliũ uiꝝ accipe. unde appet illos nõ fuiſſe cõiuges: aliogn nõ liceret eis ab iuicẽ diſcedẽ excepta cã fornicatõis. ⁊ ſic diſcedentes oportet manẽ inuptos aut ſibi in uicẽ recõciliari. Itẽ ſi ſpõſa cõ iunx eẽt mortuo ſpõſo remanẽt uidua: ſi autẽ uidua eẽt: uir ei⁹ ad ſacros ordines ꝓcedẽ nõ poſſet marit⁹ enim uidue eq̃ ſicut ⁊ biga m⁹ ſacerdos fieri ꝓhibet̃. Ex h⁹ aũt copula null⁹ ꝓhibet̃ a ſacris ordinibus. ut eniꝫ ait gelaſius pa pa: nihil ẽ ꝗtũ ad hũc articulũ at tinet: qđ ei obuiet de canonicis i ſtitutis: apparet ergo hos ñ fuiſ ſe cõiuges. Itẽ ſi cõiuges eſſẽt diſceſſio ab inuicẽ eẽt diuortium ſed hoꝝ ſeparatõem negat ãbro ſius eẽ diuortiũ: dicens de beata maria quã ſibi ioſeph deſponſaue rat ⁊ in ſuã duxerat: ioſeph nũꝗ cognouit eã. nã ſi uir iuſtus eã co gnouiſſet: nunꝗ a ſe diſcedẽ paſ ſus eſſet. nec dñs q uxorẽ ꝓcepat a uiro non recedere niſi cã forni cationis cõmẽdãs eam diſcipulo auctor diuortij fuiſſet. Ecce com mendatio marie iohanni ⁊ detra ctio ioſeph negat̃ fuiſſe diuortiũ q2 ioſeph non cognouerat eã: un de apparet eos nõ fuiſſe ꝯiuges ſi aũt beata maria quã ſibi ioſeph deſponſauit ⁊ in ſuam duxerat: ꝯiũx negat̃ fuiſſe: mlto min⁹ iſta q̃ ſimplicit̃ ſpõſa erat: ꝯiunx ẽ ap pellãda. Itẽ ex ꝯcil. aurel.

Sororez uxoris polluẽs neutrã ualet habere.

Si ꝗs dormierit cũ duab⁹ ſoro rib⁹ ⁊ una ex illis antea uxor fuerat: nec unaꝫ ex ipſis hẽat nec ipſi adultero unꝗ in cõiugio copu lent̃. i. nec ꝓprie uxori ſibi lꝫ red dere debitũ: quam ſibi reddidit il licitã ſororem eius cognoſcendo nec ẽt p⁹ mortẽ uxoris lꝫ ei adul tere uel alicui copulari in cõiugiũ de ſponſa uero econtra legitur in concilio triburienſi. De eo qui dormiuit cum ſponſa fratris ſui.

Quidã deſpõſauit uxorem ⁊ dotauit eã: ⁊ cũ ea coire non potuit: quã clãculo fr̃ eius corru pit ⁊ grauidã eaꝫ reddidit: decre tũ eſt ut ꝗuis nupta eẽ ñ potuit

r Scriptũ ẽ in lũbarda. ⁊ ita ẽ ar. ꝙ leges induci poſſunt i cãis mr̃imoni alibus. nã ⁊ in accuſatione inducunt̃: ar. iij. q. ix. dignũ.

s Probare. ꝯ. xxxiij. q. i. ſiqs accepit. ꝯ ex̃ de deſpon. impu. ꝯtinebat̃. ex̃ de clã. deſpõ. ſiqs clam. ex̃ de fri. ⁊ male. c. i. In his oibus dicit̃: ꝙ ꝓbatio ni viri ſtandũ eſt ⁊ etiã ſacro uiri: vt in. c. cõtinebat̃. ſed hoc intelligit̃ cuꝫ vir tacet ⁊ ꝓbationes nõ hꝫ. immo verior eſt ſolutio: ꝙ hoc locũ hꝫ quotiẽs mlier q̃ virgo eſt ſe incognitã vult ꝓ bare p aſpectũ corpis hec ꝓbatio ꝓfert̃ oib⁹ ẽt iuramẽto viri: ex̃ de ꝓba. ꝓpoſuiſti. ualidi or eni eſt ⁊ melius res ingerit̃ aio oculata fi de ꝗ per aures: inſti. de gradi. cog. §. hacte nus. ſed ſi fuiſſet muli er poti⁹ crederet̃ viro ⁊ ſic loquũt̃ iura con traria. §. ecce. io.

t Inſtitutis. xxxiiij. di. c. vlti.

u Negat̃. reuera nõ eſt diuortiũ ꝓprie ſum pto vocabulo q2 diuor tiũ dr̃ int̃ carnalr̃ cõmi xtos: repudiũ int̃ ſpon ſos. ff. de ver. ſig. inter ſtuprũ. §. diuortium.

x Unde apparet. totũ eſt allegatio.

y Si dormierit. q daꝫ dixerũt hoc c. intelligenduꝫ ſm de cre. ex̃ de diuor. ſiqua ⁊ de ſpon. reqſiuit. ſed ille decre. paꝝ faciunt h. vero ⁊ ba. dicũt po tius eſſe ſtandũ euãge lio vñ intelligũt. hoc. c. ꝙ exigere ñ põt ſꝫ red dere tenet̃. vnde ſic in telligũt ſequẽtẽ lr̃am: non liceat ꝓprie vxori reddere ſibi debituꝫ. i. ipſe nõ põt petẽ debitũ ab ea. ⁊ ita intelligũt ꝑ dictas decre. nã pecca ta ſuos debent tenẽ au ctores. C. õ pe. ſãcim⁹. ⁊ ẽ hodie expſſũ: ex̃ de eo q cog. ꝯſang. diſcre tionẽ. ⁊ maxime cũ af finitas ſpũal maior ſit ꝗ carnalis: vt. xxx. q. iij. ita dilige. ſed ꝓpter ſpũalẽ ſuperuenienteꝫ nõ ſepat̃. xxx. q. i. ad li mina. io.

z In cõiugio. ꝯ. xxxij q. vij. qdã. ꝯ. xxxiij. q. ij ſiqs cõn. ſed ibi neutra fuit vxor.

q Quidã. dotauit. i. donatõnẽ ꝓpter nuptias dedit. nã ſꝫ le ges mulier dat dotẽ ⁊ vir donationem: ex̃ de dona. int̃ viꝝ ⁊ vxo. nup.

ꝯ Sed mechus. ſi fuit ſponſa de pñti. qđ magis videt̃ ex eo ꝙ dicit non potuit ei cõmiſceri: q2 ad id ſpõſus iã deuenerat vt tẽtaret: ſed nõ potuit aliquo ipedimẽto ipeditus. vel ſi fuit ſponſa de futuro cũ qua nõ ꝯmittit̃

301

mecchia.i.adulteriū.dic mecchus ⁊ meccha.i.fornicarius ⁊ fornicaria:qꝛ fornicatio mecchia dicitur:ar.xxxij.q.iiij.meretrices.⁊ hoc eſt qđ ſequit̃ fornicationis ⁊c̃.

a Licita.poſt mortem ſponſi ſi erat ſponſa de preſenti.ecce minus puniuntur iſti q̃ʒ adulteri in ſuperiori.c.ſed hoc non cōtingit.propter cōiugiū vt intelligit.g.ſed quia peccauerunt minus ob publice honeſtatis iuſticiā:q̃ʒ ſi eſſet iam cognita ⁊ affinitas interueniſſet io.

b Siquis ſponſam ſ.de futuro.

c Pater.quare ergo frater permittitur vxorem habere in cōſimili cāu:vꝛ.ſ.in.c.p̃cedenti Rñ.qꝛ pater ꝓximior eſt filio q̃ʒ frater.nam vna perſona intelligit̃ eſſe cū eo:vnde magis punitur.io.

d Si illa.apparet.allegando dicit.

e Cognouerit.ſ.e.q dormierit.

d Eſponſa.de futuro.nā ſi ſit de p̄nti idē ē ꝙ incognita.

g Raptor.noluerit.de facto ſupple ſi intelligas de ſponſa de preſenti.nam de iure compellit̃ eam recipe ſi ip̄a non peccauit nec conſenſit:ſed per uim ē paſſa:ar.xxxij.q.v.reuera.ff.de adul.ſi vxor.§.ſiqs plane.niſi velit ſponſus religionem intrare.ſi autem ſponſa eſt de futuro:ñ ē cōpellendus:qꝛ libera debēt eſſe matrimonia:vt ex̃ de ſpon.requiſiuit.nam propter modicam cām pōt dimitti ſponſa de futuro:ex̃ đ iureiurando.quemaddum.

h Conſentiēs.tūc enī non poſſet nubere:niſi timeret̃ incontinentia eius:vt ex̃ de eo q cog.conſang.ex lr̃is in fi.xxxvi.q.ij.ſi autem.io.

i Non fuerit.ante vl' poſt.non enim refert quādo dolus committatur:ar.i.q.i.eos.ff.de calum.l.i.§.qui autem.

legitimo uiro:deſponſatā tamē frī fr̄ hr̄e nō poſſit:ſʒ mecchus ⁊ meccha fornicationis qdeʒ uindictā ſuſtineāt.licitaᵃ uero coniugia eis non negent̃. Itē ex eodem

Siqs ſpōſaʒ filij ſui opp̄ſſerit:ſimul cū ea ſine ſpe cōiugij maneat

Siqsᵇ ſpōſaʒ filij ſui oppreſſerit:⁊ poſtea filiᵒ eiᵒ eā duxerit prᶜ poſtmodū nō hēat uxorē nec mlĩer uirū.filiᵒ q pr̄is facinᵒ ignorauit aliā accipiat. Siᵈ illa quaʒ uir ſororis ſue cognoueritᵉ:ꝑpetuo copulari ꝓhibet̃:hic uero qui ſpōſam fr̄is ſui corruperat pacta p̄nia mr̄imoniū ꝯtrahere ꝑmittit̃ apparet hāc nō fuiſſe ꝯiugē fr̄is eius. Itē mulier cā fornicationis a uiro ſuo dimiſſa:aut ei recōciliabit̃:aut eo uiuēte inupta manebit. Etᶠ ſponſa uero ecōtra iuenit̃ i.i.li.caplarij i quo ita legit̃

Si ſpōſus raptā recipe noluerit liceat ſibi alij nubere.

Raptorᵍ p̄nia publica mulctetur.raptā uero ſi ſpōſus accipe noluerit:⁊ ip̄a eidē crimini cōſētiēsʰ ñⁱ fuerit:lr̄ia nubēdi alij ñ neget̃. Itē ex ꝯcilio toletano.

Statutūᵏ ē a ſacro ꝯuētu:ut ſiqs ſpōſaʒ alteriᵒ rapuerit:publica p̄nia mulctet̃ ⁊ ſine ſpe coniugij maneat:⁊ ſi ip̄a eide crimi ꝯſentiēsˡ ñ fuerit:licentia nubēdi alij nō neget̃:ꝙ ſi poſt hec ꝯiūgē ſeᵐ p̄ſūpſerit:ut̃qʒ uſqʒⁿ ad ſatiſfactionē anathematiʒet̃.

De eodē

Apparet ergo hāc nō fuiſſe cōiugē:cui uiuente ſpōſo alteri nubēdi lr̄ia nō negat̃. Quō ergo ſ̃ʒ ambroſiū ⁊ reliquos pr̄es ſponſi ꝯiuges appellant̃:⁊ ex oibus argumētis cōiuges non eē ꝓbant̃? Sʒᵒ ſciendū ē:ꝙ cōiugiū deſpōſatione initiat̃:cōmixtione ꝑficitur unde int̃ ſpōſuʒ ⁊ ſponſā ꝯiugiū eſt ſed initiatum:int̃ copulatos ē cōiugiū ratū. Unde ābroſius

In deſponſatione ꝯiugiū initiat̃

Cumᵖ initiat̃ ꝯiugiū coniugij nomē aſciſcit̃:nō cuʒ puella uiri admixtione cognoſcit̃. Ecce ꝙ i deſpōſatione ꝯiugiū initiat̃ nō perficit̃. Itē ambroſius in libro primo de patriarchis.

Cōiūctorꝫ ꝯmixtio mr̄ioniū ꝑfic̃

Inᵠ oi mr̄imonio ꝯiunctio intelligit̃ ſpūalis:quā ꝯfirmat ⁊ ꝑficit coniunctorꝫ cōmixtio corporalis. Item hieronymus ſuper abdiam prophetam.

Matrimonium ſponſali coniunctione initiat̃:cōmixtione ꝑficit̃.

Quapropterʳ i filiabᵒ ur̄is fornicabunt̃:⁊ ſpōſe ur̄e adulterē erunt. Notādū ē ꝙ i filiabᵒ dicit fornicationē futurā:⁊ in cōiugibᵒ adulteria q̃ ſpōſali cōiūctōne initiant̃ ⁊ cōmixtōne corporꝫ ꝑficiunt̃. Itē ābroſiᵒ ad paternū.

Cū deſpōſata fuerit tradita ⁊ in uſū deducta:rite ꝯiūx appellat̃.

Siqsˢ deſpōſata ſibi ⁊ tradita utat̃:rite coniuginm uocat̃. Quare aūt pᵒ nuptialia pacta nō ſtati tradant̃:auguſtinus i libro iiij.confeſſionum oſtendit dicēs.

Quare ſponſe poſt pactum non ſtatim tradantur.

Inſtitutūᵗ eſt ut ſpōſe iaʒ pacte ñ ſtati tradant̃:neᵘ uilem hēat maritᵒ datam:quaʒ ſuſpirauerit ſpōſus dilatā. Iuxtaˣ hāc diſtinctionē intelligēda ē illa auctoritas auguſtini:ñ dubiū ē illā mulierē nō ꝑtinere ad mr̄imōiuʒ cū qua docet̃ ñ fuiſſe cōmixtio ſexus.ad mr̄imōiū ꝑfectū ſubintelligendū eſt tale uidelicet qđ hēat i ſe chriſti ⁊ eccl̃e ſacr̄m.ita ⁊ illđ leonis pape itelligēdū ē. Sʒ obijcitur illud auguſtini:inter mariā ⁊ ioſeph fuit ꝑfectū cōiugium:ſʒ ꝑfcetū itelligit̃ ñ ex officio:ſʒ his

plenum eſt ⁊ perfectum:quia ſimplex eſt ſicut ⁊ omne ſacramētum.iohannes.

q Nomini.

r Quapropt̃.perficiuntur.non quo ad ſui eſſentiam ſed quo ad ſignificationem.non tamen ſequitur ꝙ ante non fuerit ꝑfectū qꝛ ꝑfectū amplius poteſt ꝑfici:ar.xi.q.iij anteceſſor.perficitur autem matrimoniuʒ per coitū quo ad ſui ſignificationeʒ:quia tunc vtranqʒ habet ſignificationeʒ.ſ.coniunctioneʒ aīe fidelis ad deū ⁊ chriſti ad eccleſiam:ex̃ de big.c.debituʒ Sed quare ſeparatur matrimonium cauſa religiōis pᵒ coniunctioneʒ anime fidelis ad deuʒ:⁊ nō poſt coniuctioneʒ chriſti ad eccleſiam:rō ē qꝛ aīa ſeparatur a deo per peccatum.vñ non eſt miruʒ ſi poſt talē cōiunctioneʒ matrimonium ſeparat̃.ſed illa cōiunctio chriſti ad eccleſiaʒ deſignatur ꝑ unionem qua vnita eſt diuinitas carni humane in vtero virginali.vnđ quia humana caro nunq̃ʒ a deitate ſeparata eſt:ideo pᵒ talem coniunctionem matrimoniū nunq̃ʒ diſſoluit̃.vel pōt dici ꝙ facilius eſt ꝙ vna aīa ſeparetur a deo q̃ʒ tota eccleſia.immo impoſſibile eſt ꝙ tota eccl̃ia ſeꝑet̃ a deo:qꝛ eccl̃ia nō pōt nulla eē.xxiiij.q.i.pudenda.io.

k Statutum ē.rapuerit.i.uiolēter corruperit.ſi hoc itelligas de ſpōſa de p̄nti:dic alij.ſ.a ſponſo q ē aliᵒ a raptore.ſi aūt legas de ſpōſa de futuro:dicas alij.ſ.a ſpōſo ⁊ raptore.Nā cū raptore nō dʒ cohr̄ere i odium rapine.ſi tamen cohr̄bit:tenet mr̄imoniū:ar ex̃ de rap.accedens.io.

l Conſentiens.ī.xxxvi.q.ij.ſi aūt.ꝯ ſed hoc de rigore iuris.

m Se p̄ſūpſerit.ī.xxxiiij.q.ij.non ſatis.xxxvi.q.ij.tria.ꝯ ſʒ ibi de rapta nondū alteri deſponſata:hic vero de rapta alteri deſpōſata.

n Uſqʒ ad ſatiſfactionē.i.donec penitentiam agant de rapina.io.

o Sed ſciendū ē.ponit diſtinctionē ſuā de mr̄imonio initiato:⁊ eā ꝓbat per.c.que ſane intellecta aliud ſonāt.

p Cum initiatur.quo ad ſignificationem.nam quo ad eſſentiam ſtati

s Siqs.tradita.ergo ſi nō ſit tradita ſibi ⁊ traducta ⁊ ea vtat̃ vim facit:vt.C.de rap.vir.l.vna.ſed lex illa non tenet:vt.ī e.lex.ex̃ de rap.cum cām.io.

t Inſtitutū ē.nō ſtati qꝛ niſi.ī.duos mēſes:ex̃ de conuer.cōiu.ex publico.ſimiliter fideiuſſor nō dʒ ſtatim uenire cum ſaccopatus.ff.de ſolu.quod dicimus.

u Ne vilem.Nā gratior ē fructus:quē ſpes ꝓductior edit.Et nota ꝙ ꝓpt̃ cauendā vilitatē multa omittunt̃.xvi.q.i.p̃cipimᵒ.ff.de offi.p̄ſi.obſeruandū.xlv.di.de iudeis.

x Iuxta.de initiato ⁊ cōſumato.

a ¶Non ptinere. ex his verbis. g. bonus intellectus hri pōt: ſz q̧ ipe malū habuit: pz ex illo loco cuncta ergo.
b ¶Sponſe. nec hec ſolutio multū valet: q̄ eadē rōe dici pōt: q̧ cōmittat adulteriū ſpe futuroꝝ n̄ re pn̄tiū: q cū ſpōſa alicui⁹ forni catur. quod ridiculum eſt dicere.

l ¶Ad ſponſos. tn̄ appellatione generi ſponſus cōtinetur: vt. iiij. q. iij. itē ne libertus.
m ¶Priuſq̄ hic prius nō notat ordinē: ar. ex̄ de ver. ſig. qd̄ dr̄. ar. xix. q vlti. auc̄. nūc aūt. vn̄ nō ſequit̄ q̧ poſtea cōuenerit. ⁊ ēt obſtat huic ar. lex. Nā dicit lex q̧ ſi ſeruus nō fuerit euictus priuſq̄ moreret̄ vl̄ mortuus eſſet nec inde ſeqtur q̧ poſt euincat̄: q̄ hoc eſſet impoſſibile. ff de euic. ſi ſeruus.

q̄ comitant̄ officiū ꝯiugij: ex fide uidelz ꝓle ⁊ ſacr̄o: q̄ oia inter xp̄i parentes fuiſſe auc̄te auguſtini ꝓbant̄. cuncta ergo q̄ de nō ſeparādo ꝯiugio inducta ſūt: de ꝑfecto intelligant̄: qd̄ ſponſali cōiunctōne ē initiatū: ⁊ officio corporalis cōmixtōis ē cōſūmatū. Illa uēo in qbus ſeꝑabile cōiugiū oñditur ſilr̄ de initiato intelligunt̄: qd̄ nondū officio ſui ꝑfectū ē. ¶Pōt ⁊ aliter diſtigui: ſpōſe appellant̄ ꝯiuges ꝯſuetudine ſcripture ſpe futuroꝝ nō effectu pn̄tiuz. unde ambroſius cū dixiſſet cuz initiat̄ cōiugiū nō addidit: tūc res ul̄ effect⁹ ſz tūc nomē cōiugij aſciſcit̄ oñdēs tales cōiugij nomē hr̄e nō rē ul̄ effectū. Itē augu. cū de parentib⁹ dn̄i loqueret̄ ait: cōiuges fuerūt mēte ⁊ n̄ carne ſicut ⁊ parētes. ex quo dat̄ itelligi: q̧ ſicut ioſeph pr̄ dn̄i dictus ē nō effectu geniture ſed officio ⁊ cura ꝓuidēdi: ſic ⁊ ꝯiūx mr̄ eius appellat̄ nō ꝯiugij effectu: ſed ſubminiſtratione neceſſarioꝝ ⁊ idiuidue mētis affectu. Hic augu. ait: noli timere accipe mariā ꝯiugē tua: ꝯiugē noiauit q̄ futura erat uxor. hinc ⁊ beda ſup leuiticū: ſiqs ſponſam alteri⁹ uiolauerit ⁊c̄. ſpōſā uxorē dixit nō q̄ tunc erat: ſz que futura erat uxor. hic ēt hier. ſup mattheū i euāgelio cū eēt deſpōſata. ⁊ cetera. Cōſuetudie ſcripture ſpōſe ꝯiuges ⁊ ſpōſi uiri appellāt̄.

Tenuit ioſeph uirum marie. Cū uirꝝ audieriſ: tibi n̄ ſbeat ſuſpicio nuptiarū: ſed recordare ꝯſuetudinis ſcripturaꝝ: q̧ ſpōſi ⁊ ſponſe uocent̄ uxores. ⁊ infra. Nō ab alio iuenta ē niſi a ioſeph q pene lr̄ia maritali future uxoris oia nouerat. ⁊ infra: ioſeph filij dauid ⁊ cetera. Iam ut ſupra diximus ſponſas uxores appellari cōſtat: qd̄ plenius liber aduerſus heluidium docet. Idē ſup geneſim li. iij. De eodem.

Egreſſus itaq̧ loth locut⁹ eſt ad generos ſuos q accepturi erāt filias ſuas. in ſequentib⁹ filie loth uirgines fuiſſe dicunt̄: ⁊ ipe ad ſodomitas dixit: ecce due filie mee que nō cognouerūt uirꝝ ⁊ cetera. nūc aūt dr̄ hūiſſe generos. ſz qdaz arbitrant̄ eas q̄ uiros habuerūt i ſodomijs ꝑijſſe: ⁊ q̄ uirgines erant cuz patre exiſſe. ſed hebraica ueritas hz. egreſſuſ loth locutus ē ad ſponſos ſuos. qd̄ qdē magis ueꝝ eē uidetur ex hoc qd̄ ſeqt̄: q accepturi erāt filias ſuas. unde dat̄ itelligi q̧ ſcriptura ſpōſos generos uocat. Itez iohā. os aureum in eodem euangelio. Maria coniunx dicit̄ more ſcripture: cū ſimplicit̄ ſpōſa eſſet.

Priuſq̄ ꝯuenirēt nō dixit ꝑ⁹ priuſq̄ in ſponſi adducerentur domū. hūc eni morē ſeruabat an tiqtas: ut ſpōſe in ſponſoꝝ domib⁹ hr̄ent̄. ut aūt generi loth apd̄ ſoceꝝ legunt̄ hitare cū ſpōſis nōdū ſibi copulatis lege cōiugij: ſic ⁊ maria hitabat cū ſponſo. ⁊ ifra neq̧ eni eā uoluit de domo expellere ſz dimittere. ⁊ infra: noli timere accipe mariā ꝯiugē tuam. quo ſmone ſpōſā ſimilit̄ idicauit ſicut ēt eos q adhuc ſpōſi ſūt. generos appellare ſcriptura conſueuit. qd eni ē accipe niſi domi ꝓfecto retinere? Iā eni illaz mente dimiſerat. ⁊ ifra: ſicut eni poſtea illā cōmēdauit chriſt⁹ ipi diſcipulo: ſic ⁊ nūc angelus copulat ſpōſo nō i fedus ſolēne ꝯiugij ſed in conſortiuz cōmunis habitaculi. Itē in eodez homelia ſecūda. Dn̄s nō cōmēdaſſet matrē diſcipulo ſi eam ioſeph cognouiſſet.

Si eniz cognouiſſet eā ⁊ loco hūiſſet uxoris: qūo illaz dn̄s quaſi abſq̧ ſolatio ⁊ nihil penit⁹ habētē diſcipulo commendaſſet iubens illi ut eā reciperet in ſuaz. Item origenes in eodem.

Maria uxor ioſeph appellat̄: q̄ ſic ab eo putabatur futura.

Inuenta ē habēs in utero a beato ioſeph: qui lz eam non cōtingeret: future tn̄ ut putabat̄ uxoris oia nouerat. ⁊ ifra: ſi tibi uxor noiat̄ ⁊ ſi in deſponſatione uxor tibi eē dicit̄: non tamen tibi uxor eſt: ſed dei unigeniti mater eſt eterna. ⁊ infra: dico cōiugem propterea ut diabolo uirginitatē eius occultē: ut legis iſtituta nō deſtruā. In ſequētib⁹ demōſtrabo: q̧ nec iſta tua cōiunx ſecūdū

c ¶Effectu. i. ꝓpt̄ fidele cōſugiuz: vt. ſ. e. coniunx.
d ¶De parentibus. ioſeph eni putatiuus pr̄ dn̄i dict⁹ ē: ſicut ⁊ parentes. naz matta carne fuit ei⁹ parens. vn̄ expone parētes i. parens pl̄ale ꝓ ſingulari.
e ¶Quia futura. ex hoc loco hūit tā gandulfus q̄ gr̄a nus cāz ſui erroris dicentes ueꝝ coniugiū nō fuiſſe inter mariam ⁊ ioſeph: qd̄ tn̄ falſuz eſt: vt. ſ. e. coniunx. ⁊ eſt hic ar. aliquez ſumere appellationē ab eo qd̄ erit: vt. xxiij. q. i. ꝑatus.
f ¶Tenuit. i ꝑma ꝑte ꝯmētat̄ hieronymus ſuꝑ illa auc̄te genuit ioſeph. in ſcd̄a cōmētat̄ ſup illa iuēta ē ⁊c̄. in tertia cōmentat̄ ſuper illa ioſeph filij dauid ⁊c̄.
g ¶Ioſeph. v̓ba euāgeliſte.
h ¶Nuptiaꝝ. i. carnalis commixtionis: q̄ carnalē copulā eius nō cognouit.
i ¶Filij dauid quidā dicebāt beatā virginē alios genuiſſe eo q̧ euāgeliū dicat peꝑit filium ſuum primogenituz: ⁊ ioſeph de alia mr̄iercula plures habuiſſe: vt ſic xp̄i parētes infamarēt.
k ¶Egreſſus. Ecce. ſ. xiiij. di. c. i.

n ¶Seruabat. non tn̄ vbicunq̄ imo alicubi ꝯtriū obtinebat: ꝓut ſtatim ſubdit̄ de generis loth.
o ¶Haberēt. ff. de ritu nup. l. mulierē. vn̄ niſi p⁹ puberes ānos ſpōſa inueniatur in domo ſpōſi: nō ꝓſumit̄ vxor vt. ff. de ritu nup. l. iij. Item lz poſt puberes annos ſpōſa iueniant̄ i domo ſpōſi: tn̄ niſi cōſtet de ſpōſalibus hoc ſpo q̧ ſecū reperit̄: nō ꝓſumit̄ mr̄imoniū: vt ff. de ſpon. q̄ſitū. ⁊ ex̄ d reſti. ſpo. ex ꝑte.
p ¶Sic ⁊ maria. ſilitudo eſt ꝑ cōtrariū: vel in eo qd̄ ⁊ iſti ⁊ illi cohabitant ſponſis ſine carnali cōmixtione.
q ¶Sed dimittē. i. ad eam non accedere.
r ¶Retinere. ergo ⁊ accipe ⁊ retinere: ar. xij. q. ij. ſiqua de rebus.
s ¶Dimiſerat. q̄ ſuſpicat⁹ de ea fuerat adulteriuz. ij. q. i. ſi peccauerit.
t ¶Copulat. i. conſiliat nō deſpōſat. ſz qd̄ dicit q̧ iam mēte dimiſerat eaz ⁊ quaſi ſeꝑati erant tn̄ prius ei. fuit ꝯiūctus ꝑ conſenſū mr̄imonialem ⁊ cōſenſit in carnalē copulā. ſ. e. q. §. i.
u ¶Si enim. vxoris. ar. q̧ viuente ioſeph ſeꝑata eſt virgo ab eo: ar. ſ. ecce. ⁊ hoc cōtra manducatorem q dixit q̧ ioſeph mortu⁹ erat tpe dn̄ice paſſiōis hic enim exꝓmit̄ cauſa quare domin⁹ ſeꝑauit eam a ioſeph.
x ¶Inuēta. dico coniugem. in ꝑſona angeli quaſi loqt̄ hic origenes.
y ¶Et legis. q̄ ſm. l. q̄ iā ſpōſa erat: lapidabatur ob fornicationem. xxxiiij. q. ij. nō ſatis. Sed q̄ nōdū erat ſpōſa alicuius ⁊ fornicabatur non puniebat̄ morte: niſi poſtea copularetur tanq̄ virgo: ⁊ ita

lapidaret beata virgo:q2 cū iā ſpōſū haberet grauida apparebat. ⁊ ita cō ſtabat vl' añ vel p⁹ deſpōſationē eā fornicatā pſumptiue:⁊ iō fuit deſpōſa ta.ſ3 ſm legē romanā ſecus ē.nā ſiqua fuerit fornicata añq̄ ſit ſpōſa nō pōt accuſari de adulterio.ſi vero poſtq̄ fuerit ſpōſa pōt.ff.d adul. ſi vxor §.ſiqs vero.tñ dicūt qdā q̄ ēt ſimplex fornicatio morte puniebaſ i aaroni tis:q2 maior mundicia exigebat in eis: q2 de eis auctor mūdi.i. chri ſtus erat naſcitur⁹. Et nō q̄ hic occultaſ ali qd ꝑpter maliciaʒ eius cui fit occultatio.quan doq3 occultaſ aliquid ꝑpter rei excellētiā.xl iij.di in mādatis.qñq3 iō q2 auditores capa ces nō ſūt. viij.q .i.oꝫ. ⁊ ibi multa hēo vobis dicere que nō poteſtis portare modo.

publico.Secūdus caſus ſi alter recedit ad remotā regionē nec pōt inueniri:ex̄ de ſpō.de illis.Tertius caſus ſi alter incurrit le prā vl' aliquā deformitatē corpis:ex̄ de cōiu.leproſoꝝ.l'ras.ex̄ de de iureiuran.quemadmodū.Quartus ſi ſupuenit affinitas:vel ſi fornicet ſpontanee vel coactus:ex̄ de iureiuran.quemadmoduz. ꝫ.e.quidaʒ de ſpōſauit.Qui t⁹ ſm quoſdā ē: ſi mutuo ſe abſoluerit: ex̄ de ſpō.ꝑterea. Sextus ſi cō traxit cū alio ꝑ verba de pñ ſēti: ex̄ d ſpō. duoꝝ.c.i. ⁊. ij. ſed i hoc caſu eſt peccatum. Septim⁹ ſi id qd minor fecit nō vult rfiare in adulta etate vt ex̄ d deſpō. impu.de illis.

cōſuetudinē cōiugij habeaſ: nec iſte q etiam generaſ tuus filius eſſe credatur. Ite3 gregorius i expoſitiōe euāgelij. Ad nuptias ioſeph nō peruenit maria.

Sic quippe diſcipulū poſt re ſurrectoē ſuā dubitare ꝑmi ſit:tñ nec i dubitatōe deſeruit: ſi cut añ natiuitatē ſuā hr̄e mariaʒ ſpōſuʒ uoluit:q tñ ad ei⁹ nuptias nō ꝑuenit. Nā ita factus ē diſci pulus dubitās ⁊ palpās teſtis ue re reſurrectionis:ſicut ſpōſus fu erat ⁊ m̄ris cuſtos itegerrie uirgi nitatis. Ex his oibus auctibus apparet ſpōſas ꝯiuges appellari ſpe futuroꝝ ñ re pñtiū.quo ergo cōiuges a pma fide deſpōſatōis appellanſ:ſi iſta q̄ aſſeriſ ſponſa cōiūx eſſe negaſ? ſed a pma fide deſpōſationis cōiūx dr̄ appellari nō q̄ in ipa deſpōſatōe fiat ꝯiūx ſ3 q2 ex fide quā ex deſpōſatione ſibi iuicē debēt:poſtea efficiūſ cō iuges:ſicut ꝑ fideʒ dicūſ remitti peccata:nō q̄ añ baptiſma ꝑ fidē remittaſ:ſ3 q2 fides ē cā q̄re i ba ptiſmate a peccatis emūdamur. Illud aūt iohānis chryſoſtomi mr̄imoniū nō facit coit⁹ ſ3 uolun tas.itē illud ābroſij nō defloratō uirginitatis:ſ3 pactio coniugalis mr̄imoniū facit:ita intelligendū ē:coitus ſine uolūtate cōtrahēdi mr̄imoniū ⁊ defloratio uirginita tis ſine pactōe cōiugali mr̄imoni um nō facit:ſed pcedēs uolūtas ꝯtrahēdi mr̄imoniū ⁊ ꝯiugal' pa ctio facit:ut mulier i deflorat̄ōne ſue uirginitatis ul' in coitu dicaſ nubere uiro ul' nuptias celebrare. Itē ſyricius papa. Diſceſſio nē ſpōſe a ſpōſo uocat ꝯiugalē ſe patione:ſ3 talis diſceſſio diciſ ui olatio ꝯiugij nō iā exiſtentis ſed futuri:ut ex ipa deſpōſatione ſpa baſ:ſic ⁊ diabol⁹ dr̄ cecidiſſe a be atitudine nō ſolū quā tūc hēbat: ſ3 ēt ad quā hñdā creat⁹ erat. ſic

q merito ſue uite ul' ſciētie i ſacer dotē ul' epm eligiſ ſi interi electio nē ſuaʒ caſſari meruerit:dr̄ amit tere ſacerdotaleʒ[f] ul' epalē unctō nē non quā iā acceperat[g]: ſed ad quā accipiendā electus erat: non ergo illa auctē ſpōſa cōiunx pōt ꝑbari. Sed ad cōcedaſ q̄ ſpōſa nō ſit ꝯiunx:tñ q̄riſ[h] utrū liceat ei re nūciari pori cōditioni.hoc aūt ꝑ hibeſ auctē anchiritani cōcilij:in quo ſtatutū ita legiſ. Puelle deſpōſate ꝑoꝛib⁹ reddende ſunt.

Deſponſatas[i] puellas ⁊ p⁹ ab alijs raptas placuit erui: ⁊ reddi eis qbus añ fuerāt deſpon ſate[k]:ēt ſi eis raptorib⁹ uis illata cōſtiterit. Itē iohānes chryſo ſtomus roſtanno archiepō.

Communione priuetur ſponſa: niſi raptorem deſerere ⁊ ad ſpon ſum ſuum redire uoluerit.

Athō'pñtium lator dū in nr̄o ꝯuitio fidel'r excubaret:quen dā uir femīnā ſibi deſponſatā cō queriſ rapuiſſe:⁊ iō fraťnitas tua nr̄a auctē ſuffulta: ſuffraganeos ſuos epōs pñtial'r conuocet:⁊ ſic unanimi ſnia:ſi ſponſam huic ra ptor non reddiderit:tā ideʒ q̄ ra pta ſi ad pſtinū ſuū ſpōſū remea re noluerit oi cōione priuentur. Sed aliud ē pori cōditōi renū tiare ⁊ de nuptijs cū alio agē: ali ud ē rapi hoc ē illicite cōſtuprari Unde iſidor⁹ etymologiaꝝ li. v.c.xxiiij.ait. Quid ſit raptus

Raptus[m] ē illiciť coit⁹ a corrū pēdo dictus.Uñ q raptu po titur:ſtupro fruit. Hec aūt nō ab alio rapta:ſed alij deſponſata monſtraſ:raptā uēo talē dici ꝑhi bet gelaſius papa dicens.

Ibi rapt⁹ admittiſ ubi puella ad duciſ ā cui⁹ añ nuptijs nihil ꝑbaſ

Ex[n] illa preterito ꝑ pncipuʒ ibi raptū dixit eē cōmiſſum: ubi puella de cui⁹ añnu ptijs nihil actum fuerat uidebaſ abducta.

a Sic qppe. diſci puluʒ ⁊c.

b Ex his.fere ꝑ totuʒ iſtū.§.male dicit g.im mo per totam hāc qō nem.io.

c Sicut.hic ꝑ vnum falſū vult aliud ꝑbare nā q̄ adulto nō dimit taný peccata ꝑ fidem añ baptiſmū nemo ca tholicus dicit:hoc etiā augu.expreſſe negat d cō.di.iiij.non dubito.⁊ c.baptiſmi. verū eſt q̄ nō dimittunſ oino añ baptiſmū quo'ad oēm penā q2 nō quo ad tem poraleʒ.quod fit ꝑ ba ptiſmū: de con. di.iiij. ſine pñia.niſi ſūma eēt contritio.

d Syricius.ſ.e. q. de coniugali. ⁊ ita ſoluit qō non obiecerat.

e Ab beatitudine. ha buit qdeʒ beatitudinē ſed nō ꝑmanētē vel cō firmatā.vñ diciſ nō ha buiſſe i celo.xvi.q ij.vi ſis.de pe.di.ij.principi um.xix.di.ꝑpť totius

f Sacerdotaleʒ. ſ3 hoc nō niſi poſt cōfir mationē: vt ex̄ de ac. cu.ſuper his:io.

g Acceperat. amittit ergo qs qd nō hꝫ.C.d admini.tu. pupilloꝝ. ar.ꝫ.ff.de reg.iur. non videſ re excluſus q rē non habuit.

h Queriſ vtrū.huiuſ qōnis nulla ē uis. deť minaſ eni p id qd ē ex̄ de ſpō.duoꝝ duob⁹ modis. ⁊.c.l3 pter ſolitū.Sʒ in hoc diſſentiunt docto res:an ſpōſa de futuro cogaſ ſtare cū ſpōſo ſuo.qd videſ:vt ex̄ de ſpō.ex l'ris.⁊ de cōuer.cōiu.ſane.itē q̄ ꝑ quolibet mortali peccato poſſum⁹ cogi ad pñiam.xxij.q.i.c.vlti.Sed ꝯ:ex̄ de ſpō.requiſiuit.⁊.ſ.e.q.i.de viduis dicū qdā q̄ cogi dʒ a pncipio.ſi tñ pſeuerauerit ꝯtumax:nō ē amplius cogē da.tu dicas ſemp eē cogendā niſi euidentiſſima ſubſit cā.Sūt tamē cāus vij.in qbus ſpōſa de futuro licite pōt recedere a ſpōſo.Unus ſi alter vult intrare religionem.⁊ illud ēt tenet in ſponſa de pñti:ex̄ de cōuer.coniu.ex

i Deſpōſa taſ.erui ſ.auferri a ra ptore.

k Deſponſa te.ſ.xxxiiij. q. ij.nō ſatis.vbi precipitur nō reddi pori vi ro.contra.ſed ibi cōſenſit ra ptori: ⁊ hic lo quitur de ſpō ſa de preſenti. item contra.C de ſponſa.l.i. ſibi diciſ q̄ vni deſponſata po teſt alij nube re: ſ3 eſt abro gatum.

l a Ytho.re meare. ſi intelligas d ſponſa de pre ſenti planum eſt. ſi de ſpon ſa de futuro: dic.ut in ſum ma.

m Raptus hoc.c. i ducit.g.vt pro bet illicitū eē coitum in rapta.vnde per cōſequēs vult ꝑbare:q̄ debeat a ſecun do ſeparari ſi eā raperet:cū illicite ei adiūgaſ:ita tñ q̄ ille q ſecū do ra puerit nō tractaſſet pmo de ſpōſalib⁹:⁊ ad hoc iducit.c. ſe.

n Ex illa. ſ3 vbi ſit lex illa ignoro.forte i codice theodoſiano q2 potius cōſriū iuenio:vt.C.de rap.vir.Sed illud nō te net:vt ex̄ de rap.cum cām.

o Quod aūt.cōſtiterit.ſ.e.deſpōſatas.

p Hec aūt.de qua agitur in themate.

d ¶ De coniugali. ducta. hoc male ſoluit. nã huiuſmõi ſolẽnitates nõ faciũt ad eſſentiã mr̃imonij. xxx. q. v. nr̃ates.
a ¶ Illud gregorij. xxxiij. q. i. c. i. ⁊c̃.
¶ Quidã infidelis. Superiori cauſa. v. notant᷑ cauſe que ꝓhibent matrimoniũ cõñhere: ⁊ cõtractũ iubent dirimẽ ſed cũ blaſphemia chriſti: uel ut eam ptrahat ad mortale peccatũ: fidelis põt cũ alio cõñhere. j. e. ſi infidelis. Et hos tres caſus in qbus lʒ ei cõñhere cũ ſecũda: habes ex̃ d diuor. quanto. ⁊. c. ſequenti. ſi ãt uult infidelis cohabitare cũ fideli ⁊ in pace: in electõe fidelis eſt an uelit ei cohabitare vel non. Sed tñ cũ altero nõ põt eo viuente cõñhere. j. q. e. iã nũc. ⁊. c. ſic eni.

q ¶ Quidam infidelis. vbi gr̃a: uotũ ordo religio habit⁹ ligatio ⁊ publice honeſtatis iuſticia. i hac vero cauſa ponunt᷑ q̃ ipediunt matrimoniũ vbi gr̃a: diſpar cultus vl̕ diſſimilitudo fidei vt int᷑ fideles ⁊ infideles. Et primo tractat: an mr̃imoniũ ſit int᷑ ifideles. ⁊ oñdit etiaʒ qd iuris ſit: ſi alt̕ de duob⁹ cõiugib⁹ infidelib⁹ ad fidẽ cõuertatur.

q ¶ Quod autẽ. Hic intitulatur p̃ma queſtio: an. ſ. mr̃imoniũ ſit inter infideles ⁊ certuʒ eſt ꝙ ſic lʒ nõ ſit ratum. j. e. §. ⁊. c. i. g. tñ ad utrãq̃ partem allegat ⁊ bene ſoluit. j. §. ex his ſʒ qꝛ in hac qõne quedam. c. ponuntur pertinẽtia ad ſecũdã qõnẽ q̃ eſt an altero remanẽte in infidelitate poſſit cõuerſuſ ad fidẽ alij ſe copular̕ d ea uideam⁹.
¶ Notanduʒ ergo: ꝙ cũ vnus ꝯiugum ad fidez ꝯuertit᷑: ſi remanẽs in infidelitate ẽ iude⁹: nullo mõ fidel̕ dʒ cohabitare cũ eo: niſi uelit ad fidẽ ꝯuerti: ⁊ ſi nõ vult conuerti: poteſt aliã ducere. j. e. iudei. ſed ꝯ. ẽ hodie ue⁊: ut ex̃ de diuor. q̃to. ſi autẽ ẽ pagan⁹ ⁊ non uult cohabitare: nl̕ uult

Quod ãt i fine capl̕i ſbiũgit᷑ ẽt ſi eis a raptorib⁹ uis illata ꝯſtiterit iõ additũ ẽ: qꝛ raptaꝝ alie ſe rapiendas exponũt: alie uiolẽt᷑ abducunt᷑. quolibet ergo mõ rapiant᷑: p̃ori reddẽde ſũt. hec ãt ut ſupra dictu ẽ: ñ int᷑ raptas ſed int᷑ alias deſpõſatas cõnumerat᷑: ⁊ iõ non ẽ huic auferẽda ⁊ p̃ori reddenda Sequũt᷑ alie auc̃tes qb⁹ iſta ꝓhibet᷑ nubẽ ſcdo: ⁊ iubet᷑ redire ad p̃ora uota. Vt eni ſyrici⁹ papa himirio epo terraconẽſi. Puellã alij deſpõſatã alt̕ accipe nõ ualet.

De ꝯiugali uiolatõe reqſiſti ſi puellã alteri deſpõſatã alt̕ in mr̃imoniũ poſſʒ accipe. tale ergo ꝯnubiũ anathematizam⁹ ⁊ mõis oib⁹ ne fiat ꝓhibem⁹: qꝛ illa bñdictio quã nupture ſacerdos ipõit: apud fideles cuiuſdã ſacrilegij inſtar ẽ: ſi ulla trãſgreſſione uiolet᷑. Sed auc̃te hac ſyricij illa ꝓhibetur ad ſcdã uota trãſire: q̃ i ꝓpria domo ẽ ducta ⁊ cũ ſpõſo ſuo ẽ uelata ⁊ bñdicta. taliũ diſceſſiõe uiolat᷑ bñdictio quã nupture ſacerdos ipõit. ueꝝ hãc necdũ ſpõſus i ſuã duxerat: nec cũ ea bñdictionez accepat. Nõ ergo hac auc̃te huiuſmõi copl̕a ꝓhibet᷑. Itẽ illd euſebij pape deſpõſatã puellã nõ lʒ parẽtib⁹ alij uiro tradẽ: ſimilit᷑ ⁊ de huiuſmõi deſpõſata itelligit᷑ q̃ uidelʒ cuʒ ſpõſo ẽ uelata ⁊ bñdicta. Itẽ obijcit᷑ illud gregorij: q̃ ꝓpt̕ frigiditatẽ a uiro ſuo ſepata ẽ: ⁊ alij nupta fuerit: ſi uir ei⁹ aliã cognouerit: illa ẽ detrahẽda ſcdo ⁊ reddẽda prio. Sʒ codẽ mõ ſoluit᷑: qꝛ iſta uidlʒ cũ illo bñdictõeʒ accepat. Augu. de fide pactõis ⁊ ꝯſẽſus. Siqs alicui ꝯſẽſus fidẽ fecerit nõ lʒ illi aliã ducẽ. Palea.

Quob⁹ mõis dr̃ fides ⁊ pactionis ⁊ conſenſus. Si aliqs alicui mulieri fidẽ fecerit pactionis nõ dʒ aliã ducẽ. ſi aliã duxerit penitẽtiã agat d fide mẽtita: maneat tñ cũ illa quã duxit. nõ eniʒ reſcidi dʒ tãtũ ſacr̃m. ſi aũt fecerit fideʒ ꝯſenſus: nõ licet aliã ducẽ. ſi aũt duxerit dimittet eã ⁊ adherebit uxori prio. Eſt aũt fides pactõnis qñ aliqs ꝓmittit fidem alicui ꝙ eã ducet: ſi ꝓmiſerit ei rẽ ſecũ hr̃e ul̕ ẽt ꝓ ꝯſẽſu: fides aũt cõſenſus ẽ: qñ ⁊ ſi ñ ꝯſtrigat manũ corde tñ ⁊ ore ꝯſentit ducẽ ⁊ mutuo ſe ꝯcedũt un⁹ alij ⁊ mutuo ſe ſuſcipiunt.

Quidã uir infidel̕ in cõiugio poſitus ad fidẽ ꝯuerſus ẽ. uxor uero eius fidei odio xp̃iane ab eo diſceſſit. Ille quãdã fideleʒ in uxoreʒ accepit: qua mortua clericus efficit᷑: tãdeʒ uite ⁊ ſcie merito in ep̃m eligit᷑. Hic p̃mum q̃rit᷑: an ꝯiugiuʒ ſit int᷑ ifideles. Secundo q̃rit᷑: an liceat huic aliã ducere p̃ore uiuẽte. Tertio: an ſit reputãd⁹ bigam⁹: q añ baptiſmũ hũit unã ⁊ p⁹ baptiſmũ alteraʒ.

Quod ãt int᷑ ifideles cõiugiũ non ſit multis auctoritatib⁹ ꝓbat᷑. Ait eni paul⁹: oẽ qd ñ ẽ ex fide peccatũ eſt. ꝯiũctio aũt ifideliũ nõ eſt ex fide ⁊ iõ peccatũ eſt. nõ eſt ergo ꝯiugiũ: qꝛ nullũ cõiugiũ peccatũ eſt. Iteʒ auguſtinus nõ eſt uera pudicitia hois ifidelis cũ ꝯiuge ſua: ubi ãt uẽa pudicitia eſſe nõ põt: ibi nec uerũ ꝯiugium eſt. Itẽ ambroſi⁹: iuſſit eſdras dimitti uxores alienigenas ꝑ quas ibãt ad deos alienos. Nõ eſt. n. putãdũ mr̃imoniũ qd extra dei decretũ eſt factũ: ſʒ cũ cognoſcit᷑ eſt emendãdũ. Iteʒ aug. nõ eſt ratũ ꝯiugiũ qd ſine deo eſt. Ex his oib⁹ auc̃tib⁹ ꝓbat᷑ cõiugiũ nõ eſſe int᷑ ifideles. Sed ecõtra alie iueniunt᷑ auc̃tes: qb⁹ ꝓbat᷑ cõiugium eẽ int᷑ ifideles: quaꝝ p̃ma eſt illud euãgelij quod chriſtus ait. Erũt qnq̃ i una domo: duo in tres ⁊ tres diuident᷑ in duos: deinde cũ ꝑſonas illas enumeraret uxorẽ i uirũ eſſe diuidendã dixit ⁊ ecõuerſo. Iteʒ q nõ odit pr̃em ut mr̃eʒ aut ſororeʒ aut uxoreʒ ꝓpter me: ñ eſt me dign⁹. uxorẽ i fidelem non fidelem dixit odio

c ¶ Ex fide. i. quod fit ex certa ſcia cõñ fidẽ ẽ peccatũ: de pe. di. iij. §. his auctoritatib⁹.
d ¶ Peccatũ. ut. xxvi. di. deinde.
e ¶ Non eſt uera. i. ad ueritatẽ ducẽs.
f ¶ Juſſit. hoc. c. nõ facit ad ꝓpoſitum: quia nõ erat inter eos mr̃imonium niſi de ſolo facto. ſed qd dñs ꝓmiſerit eſſe fidelẽ cũ uxore infideli intelligit᷑ cum mr̃imonium p̃ceſſerat inter eos.
g ¶ Dimitti. a iudeis.
h ¶ Emẽdandũ. ar. ꝙ ñ currit p̃ſcriptio in mr̃imonio: qd uerũ eſt hodie: vt ex̃ de cõſang. ⁊ aff. non debet.
i ¶ Ratũ. i. inſepabile.
k ¶ Quinqʒ. i. pr̃ filius mater filia nurus vl̕ gener.
l ¶ Duo. i. duo ſepabũtur a trib⁹: q couuertũtur ad fideʒ.
m ¶ In tres. i. ꝯ tres. cõñrij eni ſũt qñ cõuertunt᷑ ad fidem.
n ¶ In duos. i. tres cõuertũt᷑ ad fidẽ: ⁊ ſepabunt᷑ a duobus.
o ¶ Qui nõ odit. i. q nõ poſtponit amorẽ pr̃is amori dei.

p Cētuplū.n̄ dicit.c.vxores.ſ; id qđ excedit cētuplū.ſ.vitā eťnā accipiet.
q Conſenſerit.ſi vero nollet habitare cū eo poſſet eā dimittere ⁊ aliā du cere viuēte illa.ȷ.e.q.iȷ.ſi infidelis.
r Non dimittat.ȷ.e.iudei coñ.ſ; hic de gentili ibi de iudeo circa quē ſpecialiť illud obſeruať:habēt enī iudei legē ⁊ ,pphetas qb⁹ muniti ⁊ pati ſūt aias ſimpliciū fallere: ſed gētiles hoc nō hn̄t hodie tn̄ hoc idē vř de vtriſq;:ex̄ ð diuoz.quāto.
s Sāctificat⁹.frequēter enī vnus ſanctificatur per alterū.⁊ eſt ar. ad ea q̄ frequētı⁹ accidūt iura adaptari:ar.ȷ.e.iā nūc.⁊.iiȷ.q.v.accuſatores vel teſtes.⁊.xxviiȷ.di. de ſyracuſane.
t De theodora.vxore ſiſumiȷ: q2 ābo erāt infideles.ſ; poſtea illa cōuerſa eſt ad fidez: ⁊ ⁊ per eam poſtea vir cōuerſus eſt.
u Nunqd.hoc.c.eſt de verbo ad verbū.xxvi.di.deinde. ⁊ ibi exponit.io.
x Si qs dimiſerit. ,ppter fornicatōnem quam fecit
y Poſt baptiſmum. ſi dicas alterius tn̄ planū ē:q2 fidelis non cōpelliť in aliquo cāu infidelē eam hr̄e: ſed nō cohībere cū alia:niſi in tribus caſibus. ex̄ ð diuoz.gaudemus. Sz ſi vterq; fuerit factus fidelꝭ dicit.h.q̄ quocūq; mō eā dimiſerit ſiue q2 dedit libellū repudiȷ ſiue alio modo ſemp cōpelliť eam recipe poſt vtriuſq; baptiſmum. Nā dicit oē peccatum deletū eē in baptiſmo ēt exceptōnē q̄ viro cōpetebat.ſ; turi⁹ ē diſtinguere cū inocētio: vt ſi dicať q̄ ante dedit ei libellū repudiȷ ⁊ modo uterq; cōuerſus ē: cōpelliť eā recipe. nec ꝑt mō ei obijcē ſi cū alio ꝯxerit:q̄ſi obiectu fornicatōis repellat. Naz lz in veritate fornicata ſit:q2 tn̄ illa fornicatio licita ē ſm eos: nō pōt eā repellere. Si vō alſ fornicata fuiſſet:⁊ ,ppť illā fornicationē eā dimiſiſſet:nō cōpelliť eā recipe.hoc totū hēs ex̄ de diuoz. gaudem⁹.§. vlti.nec ē coñ de cōſe. di.iiij.ſine pn̄ia.⁊ ð pe. di.vl.nullus.nō enī dico p baptiſmū alterius exceptionē ſibi cōpetētē auferri poſſe:⁊ rōnem iſtius plene notaui.xxvij.di.deinde.in fi.q2 fornicatō nō tm̄ vxorē ſ; virū maculat.xxxij.q.i.in coniugio.

habēdā.itē oīs q reliqrit domuz aut pr̄ez aut mr̄ez aut ſororē uel uxorē ,ppť me:cētuplū^p accipiet ⁊ cetera.uxorē i hoc loco infidelez ſignificat:q̄ ,ppť chriſtū dimittiť dū poti⁹ ipā q̄; chriſti fides deſeritur. Itē apl̄s: Si qs frāť uxorez hz ifidelē:⁊ hec ꝯſenſit^u hitare cū illo nō^r dimittat illā. ⁊ ſi qua mulier hz mařitū ifidelez:⁊ hic ꝯſenſerit hitare cū illa: nō dimittat uirū ſuū. ſanctificat⁹^s ē enī uir ifidelis p mulierē fidelē. ⁊ ſāctificata ē mulier infidelis p uirū fidelem. Itē ad titū hortare adoleſcētulas ut diligāt uiros ſuos.hoc tā de fidelibus q̄; de infidelib⁹ intelligendū ē. Infidelib⁹ nanq; uiris fideles mlieres,ppeſi⁹,ppť deū debēt obſeq:ut ſic uiroſ ſuos chriſto lucrari ualeāt. Sic in paſſione beati clemētis ð^t theodora ⁊ ſiſumio legiť mirabiliter cōtigiſſe. Itez innocentius papa ruffo ⁊ euſebio ep̄is macedonibus.

Bigami reputanť q añ baptiſmū hūerint unā ⁊ p⁹ baptiſmū alterā

Nunqd^u nō erūt admittēdi in hereditatis ꝯſortiuz: q ex ea ſuſcepti ſūt:q̄ añ baptiſmum fuit uxor ⁊ erūtq; appellandi nāles q2 nō ē mr̄imoniū legitimuz ut uob uideť:niſi illō qđ poſt baptiſmū aſſumiť. ⁊ ipe dn̄s cū interrogareť a iudeis ſi liceret dimittē uxorez ſuā:atq; exponeret fieri nō debē addidit:quos de⁹ cōiunxit:hō nō ſepet.ac ne de hiſ puteť eē locut⁹ q poſt baptiſmū uxores ſortiunť hoc ⁊ a iudeis interrogatū eē ⁊ iudeis eſſe rn̄ſum meminerit:qro ⁊ ſolicit⁹ qro:ſi una ⁊ eadē ſit uxor eius qui antea cathecumin⁹ ⁊ poſtea fidelis ſit:filioſq; ex ea cū eēt cathecumin⁹ ſuſcepit ⁊ poſtea alios filios cū fidelis eēt: utrū ſint fratreſ appellādi:an nō hēant poſtea defūcto pr̄e cuz ceteris heredītatis hercıſcūde ꝯſortiū:qb⁹ filioz nomē regeneratō ſpūaľ dicitur abſtuliſſe.qđ cuz ita iudicare atq; cōſentire abſurdū ē: q̄ rō eſt hoc malū defēdi ⁊ uacua magis opione iactari q̄; aliq̄ auēte robo rari:cū nō poſſit inter peccata deputari: qđ lex ꝑcepit ⁊ deus con iunxit. Itez ex decreto euticiani pape. In fidelis ꝑtāte ſit p⁹ baptiſmū recipe quā añ dimiſerat.

Si qs^x gentilis gētilē uxorez dimiſerit añ baptiſmū: poſt^y baptiſmū i ꝑtāte eius erit eaz habere uel non habere. Item.

Fidelꝭ ifidelē diſcedētē ſeq n̄ cogi

Simili^z mō ſi unus ex cōiugatis baptizat⁹ ē ⁊ alter gētilis eſt:⁊ qui ſequi nō uult: ſicut dicit apl̄s:infidelis ſi diſcedit diſcedat. Item augu. de fide ⁊ operib⁹.

Sine culpa relinquiť uxor q̄ cuz fideli habitare noluerit.

Uxor legitima ſocietate^b cōiūcta^c ſine ulla culpa relinqť^d ſi cū uiro chriſtiano permanē noluerit:non^e āttēdiť eo mō eaz^f rectiſſime dimitti ſi uiro ſuo dicat: nō ero uxor tua:niſi mihi de latrocinio diuitias ꝯgreges:aut niſi ſolita lenocinia qbus nr̄am domum trāſigebas^g ēt chriſtian⁹ exerceas aut ſiqd aliud uel facinoroſuz uľ flagitioſū i uiro nouerat: quo delectata uľ libidinē explebat:uľ facilē uictū hēbat:uel etiā ornatior incedebat.tunc eniz ille cui uxor hec dixit:ſi ueracıť egerit pn̄iam ab operib⁹ mortuis qn̄ ad baptiſmū acceſſit habetq; i fūdamento fidē:q p dilectōnez operať:pcul dubio plus tenebiť amore diuine gr̄e q̄; carnis luxuria:⁊^h mēbrum qđ euz ſcādalizabat:fortıť āputabit^i. Itez l ſmone dn̄i i monte l.i. Licite dimittiť uxor:q̄ uirū ſuum cogere querit ad maluz.

Idolatria^k quā ſequunť ifideles ⁊ qlibet noxia ſupſtitio fornicatio eſt. dn̄s aūt pmiſit cā fornicatōis uxorez dimitti: ſ;.q2 pmiſit ⁊ ñ iuſſit:dedit aplō locuz monendi:ut q uoluerit nō dimittat uxorez ifidelez:cū quo ſic fortaſſis poſſit fidelis fieri. Itē ſi infidelitas fornicatio ē:⁊ idolatria ifidelitas: ⁊ auaricia idolatria eſt nō eſt dubitādū: ⁊ auariciā fornicationez eſſe:qs ergo iam q̄libet illicitā concupiſcentiā pōt recte a

z Simili modo.
a Uxor infidelis.hoc.c.⁊ ſequēs intelligiť de diſpari cōiugio ,ppť hoc q̄ dicit:ſi cū viro xp̄iano ⁊c.⁊ ibi qn̄ ad baptiſmū ⁊ cōtineť hic duo caſus i qb⁹ licite dimittiť vxor ifidelis cū non vult cohabitare vľ vult ſ; ea ꝯditōe:vt vir cōmittat aliqđ mortale peccatū.de pari aūt cōiugio. b.nō itellexit: q2 ſi uterq; cōiugiuz ē fidelꝭ fidelꝭ fidelē nū q̄; pōt dimittē. ſm .b. niſi ob fornicationem carnalē vľ ſpūalē.ſ. idolatrādo tm̄:alias ñ vn̄ ſi vxor pertrabat viz ad mortale peccatū:verberet eā ⁊ caſtiget ſi ꝑt ⁊ nō cōſentiat ei. Sz alij itelligunt hoc de pari ꝯiugio q2 fidelis fidelez hn̄ pōt dimittere: ſi ꝯpelliť ab eo ad mortale peccatum nec forte reſiſtere pōt. Sz expſſe ꝯdicit: ex̄ de diuoz. q̄ ſiuit. Sed pone q̄ dimiſit: ſed poſt pēitet nunqd iterum illa teneť eū recipe: diſtingue p decre. ex̄ de diuoz. de illa.
b Societate i.matrimonio.
c Cōiuncta, oli i ifidelitate
d Relinqtur. a viro fc̄o xp̄iano:⁊ tūc licite pōt alij copulari uir.
e Nō attēditur. ali⁹ cāus ē ⁊ poniť iter rogatiue.q.d. nō ſolū i pmiſſo cāu licite dimittiť vxor:ſ; nō attēdiť.i. ñ ne attēdiť ⁊c.
f Eaz .i. infidelem.
g Tranſigebaſ.i.paſcebaſ
h Et mēbrū. i.vxorem.
i Amputabit remouendo a ſe corporaliť.

k Idolatria.h̄.c.ſm.b.de diſpari ꝯiugio intelligiť ſicut ꝑcedēs Item ſi auaricia eſt idolatria:⁊ idolatria ē infidelitas:⁊ infidelitas ē fornicatio:ergo auaricia eſt fornicatio.

m ¶Uniuerſalē.ar.ꝙ indefinite dr̄ generalit̄ debere itelligi.ff. de tutel' qui habet.§.vlti.xxxi.q.i.qd̄ ſi dormierit.

n ¶Utiq3.q2 ipſa cogit.eū fornicari ſpūaliter.

o ¶Sacrificare.idē ē ſi cogat ad qd̄cunq3 mortale peccatū:⁊ nō ꝙ ꝓpter fornicationē corporalē ſemel cōmiſſā pōt eam dimittere xxxij.q.i.dixit. ſed ꝓpter ſpūalē non niſi pſeueret.j.c.proxi.

ij.ſi tñ infidelis vult redire ad fidē priuſq̄3 cū reliqua cōtraxit:cogit̄ recipere eam:vt ex̄ de diuor.gaudemus.in fi.

u ¶Chriſtū.ar.ꝙ mod⁹ nō facit cōditoēz.nā dr̄ cōponit̄ iſta cōditio ⁊ p⁹ dicit ut chriſtū ⁊c.ſi.ex̄ de cōdi.appo.c.ij.⁊ ex̄ vt eccle.bñ.vt nr̄um.

x Iam nūc.ſic cōtinua.hactenus tractauim⁹ de parib⁹ coniugijs fideliu3.ſ. de quibus dixit apoſtolus in epl'a ad corinthios: his q m̄rimonio iuncti ſūt dico nō ego ſ3 dn̄s vxorem a viro non recedere: ⁊ uir vxorem non dimittat. na3 ceteris diſparibus ⁊c.

y ¶Ceteris.i.diſparib⁹ coniugijs: quia prius de paribus ait apoſtolus.

z ¶Dico.i. conſulo ⁊ ſuadeo:⁊ ex dei tamen auctoritate nō mea.

⁊ ¶Monendo.i. non precipiendo.

ꝯ ¶Prohibet.ponitur hic improprie.i. ſub forma ꝓhibitōnis monet ne fiat.

ꝝ ¶Apoſtolus.ideo.ſ. permiſſa a domino .i. non prohibita.

a ¶Uetat. ideſt diſſuadet.

b ¶Uetat.ar.aliqd eſſe hoc ipſo licitum qd̄ nō eſt a domino vetitum: ar.xxxi.q.i.qd̄ ſi dormierit.ff.de.pecu.mut⁹.

c ¶Sāctificatus.id eſt ad fidem conuerſus.

d ¶Aliogn̄.i.ſi alijs ad heſerint viuentibus relictis ⁊ cohabitare volentibus:filij quos ex alijs genuerint nō erūt legitimi. vel loquit̄ de filijs prius natis q remanent immūdi ideſt infideles:quia non cōuertuntur.

e ¶Sancti ſunt.i. eſſe poſſunt.

f ¶Prouenerant.i.frequenter acceſſerant.

f ¶Prouenerant. ar. ad ea que frequentius accidūt iura adaptari.

g ¶Uinculum tantu3. ſed ut eos lucrentur.

h ¶Officijs. ideſt operibus.

i ¶Gerens. ideſt dirigens.

k ¶Teſtātur.ar.ꝙ per ſequentia determinari poſſunt precedentia: hoc generale habes.x liij.di.ſi rector.in fine.

l ¶Cum ſim.i.nullis beneficijs obnoxius.

m ¶Omnium.ideſt talem me exhibui:vt commodum omnium facerem ⁊ hoc feci vt plures.⁊c.

p Non ſolū.coinquinat.cū alio a cōiuge ſuo.

q ¶Simlacrū.i.idolu3 colit.

r ¶Recedere.hoc.c.itelligit h. de duobus fidelib⁹ quorū alter labitur in hereſim: inter quos cū ratū fuerit m̄rimoniū:nec ſoluit̄ altero labente nec cohibē pōt l3 ſecus ſit in cāu cōuerſo.ſ. cū alter infideliū ꝯuertit̄.tūc in trib⁹ caſib⁹ diſſoluit̄ ⁊ ꝯhibere pōt: vt h̄ totum habes: ex̄ de diuor.i.q̄to. Itē nunquid ē p̄ceptū qd̄ dicit receď ab illa:dic. h. q2 ex quo per ſeuēat p̄ceptū ē:ſi ē notoriu3 ſed hoc q̄tu3 ad reddendū debitū.ſed exigere pōt:⁊ ſic itelligit.xxxij.q.i.c.i.videtur tñ.h. ꝙ in hoc cāu ad minus cōſilium ſit:ꝙ recedat ab illa ar.j.c. iā nūc. S3 ibi ē cōſilium qñ alter infideliū ꝯuerſus eſt:hic do p̄ceptū.⁊ poteſt eſſe ea rō: q2 maior ē hic cōtumelia creatoris:vt ex̄ ď diuor. q̄to.⁊ ꝙ ſit p̄ceptum hēs ex̄ de iure iurā. quemadmodum.

fornicatōis genere ſepare: ſi auaricia fornicatio ē:⁊ ex quo itelligit̄ ꝙ ꝓpē illicitas cōcupiſcētias non tm̄ i ſtupris cu3 alienis iuris aut feis cōmittūt̄:ſ3 oio ꝓpē quaſlib3 q̄ aiam corpe male utentē a lege dei aberrare faciūt ⁊ pniciose tur piter q3 corrūpūt: poſſit ſine crie ⁊ uir uxorē ſuā dimittē ⁊ uxor uir3 q2 exceptā dn̄s facit cām fornicationis.quā fornicatōne3 ſicut ſupra ꝯſideratū ē:generalē ⁊ uniuē ſalē itelligere cogimur.cū aūt ait excepta cā fornicatōis:ñ ait cui⁹ ipoꝝ uiri aut feie. Nō eni fornicāte3 tm̄ uxore3 dimittē ꝯcedit̄: ſ3 qſqs eā quoq3 uxore3 dimittit a q̄ ipē cogit̄ fornicāi:cā utiq3 fornicatōis dimittit:uelut ſi aliquez cogat uxor ſacrificare idolis:q talē dimittit cā fornicatōis eam dimittit:ñ tm̄ illi⁹ ſ3 etiā ſue.illi⁹ q2 fornicat̄.ſue ne fornicet̄. Idem de adulterinis cōiugijs libro.ij.

Que ſimulacru3 facit nec reſipiſcit dimittatur a uiro ſuo.

Non ſolū mecchatio eſt illi⁹ q̄ carnē ſuā coinqnat:ſ3 ēt q̄ ſimulacrum facit mecchat̄.ꝙ ſi in his factis pſeuerat:⁊ penitētiam nō agit:recede ab illa ⁊ noli uiuē cū illa:ſinaūt ⁊ tu pticeps peccati illi⁹ eris. Itē amb.ad hil.

Amore cuiuſlibet non eſt a fide recedendum.

Si infidelis dicit apl's diſcedit diſcedat.nō ē ſeruituti ſubiectus fr̄ aut ſoror i huiuſmōi.i.ſi i fidel' noluerit eē cū ꝯiuge ſua fideli:hic cognoſcat fidelis ſua3 libertatē:nec ita ſe ſubiectū putet frui tuti:ut ipa3 dimittat fide3:ne cō iugē amittat ifidelē.hoc ⁊ de infidelib⁹ filijs ⁊ filiabus ⁊ parentib⁹ hoc ⁊ de fr̄ibus ⁊ ſororib⁹ intelligit̄ ꝓpter chriſtū eē dimittēdos cū pōit̄ ꝯditō iſta:ut ꝓpē chriſtū dimittat:ſi cū ſecū hr̄e deſiderat. hoc ergo ⁊ de domo ⁊ agris ⁊ de ceteris rebus: q̄ iure pecuniario poſſident̄:itelligendū eſt. Item auguſtinus ad pollentiu3.

Quod etiā ifideles ſūt ꝯiuges: ⁊ q fideli licet dimittere infidele3

Iam nūc illō uideam⁹ qd̄ ait apl's:ceteris aūt ergo dico: nō dn̄s ad iparia.ſ.ubi nō ambo chriſtiani fuerāt ꝯiugia locutur⁹ qd̄ mihi uiſū eſt cum monēdo dixiſſe:q2 eni ꝯiux fidelis relinq̄re coniugē licite pōt infidelē:iō hoc fieri ñ dn̄s ſ3 apl's ꝓhibet.qd̄ eni dn̄s ꝓhibet:fieri oio nō l3.monet ergo apl's qd̄ poſſit eſſe multoꝝ occaſio lucrādoꝝ:ut fideles cōiuges in relinquēdis ifidelib⁹ pmiſſa lñia non utant̄. tibi aūt uidet̄ ifideles quoq3 dimitti a fidelib⁹ ñ licere:q2 hoc uetat apl'us:cū ego dicā licere: q2 hoc nō uetat dn̄s non tñ dico expedire:q2 hec ne fiant monet apl'us:q reddit etiam rōnē:cur fieri nō expediat q̄uis liceat.qūo eni ſcis iquit mulier ſi uirū ſaluū facies:aut vñ ſcis uir ſi ſaluā facies mulierē:cū ⁊ ſuperius dixiſſet: ſāctificatus eſt uir ifidelis i muliere fideli: ⁊ mulier ifidelis ſāctificata eſt i fr̄e hoc eſt i chriſtiano.aliogn̄ filij ueſtri immūdi eſſent:nūc aūt ſācti ſūt. ſic ad lucrādos ꝯiuges ⁊ filios chriſto exēplis etiā q̄ ꝓuenerāt:uidetur hortatuſ.cur ergo ñ expediat ēt ifideles ꝯiuges dimitti a fidelibus:cā euident̄ expreſſa ē. Non eni ꝓpter uiculū cū talib⁹ pactu3 ꝯiugale eſt ſeruādū:ſed ut querātur i chriſto:recedi ab ifidelib⁹ cōiugib⁹ apl's uetat.multa eni ſunt facienda nō iubente lege ſed libera charitate: ⁊ ea ſūt i noſtris officijs gratiora:q̄ cū liceret nobis etiā nō ipēdere:tñ cā dilectōnis i pendim⁹. Uñ ipē dn̄s prior cū ſe tributū nō debē ſoluē demōſtraſſet:ſoluit tñ ut nō ſcandalizaret eos quib⁹ ad eternā ſalutē gerēs morem cōſulebat. iā uero apl'us queadmodū iſta cōmendet :eius uerba teſtant̄ ubi dicit: cū ſim liber ex oibus:oium me ſeruū feci ut plures lucrifacerem:cū paulo ſuperi⁹ dixiſſet:nūqd non hūim⁹ lñiam mādućādi ⁊ bibēdi :nūqd non habuimus licentiā ſororem

s ¶Sinaūt.i.ſi nō reuocas eā a ſuo ꝓpoſito.

t ¶Si infidelis.libertatē.nā dico ꝙ ipō iure ſoluit̄ vinculū matrimonij nō p ſnia3 ecclie. S3 ipſo iure.ſ. in tribus caſib⁹ in qbus cohibere pōt. Nā cōtumelia creatoris ſoluit ius m̄rimo

mlier ē circūducēdi: ſicut ꝛ ceteri aplī ꝛ frat̄ dn̄i ꝛ cephas? an ego ſol⁹ ꝛ barnabas ñ habuim⁹ ptātē[n] hoc operādi? qs militat ſuiſ ſtipēdijs: an qs plātat uineā: ꝛ de fructu ei⁹ ñ edit? qs paſcit gregē ꝛ d̄ lacte ei⁹ nō comedit: ꝛ paulopoſt ſi alij[o] inq̄ ptātis[p] nr̄e iura participāt: nōne[q] magis ꝛ nos ſʒ non ſumus uſi hac ptāte ſed[r] oia toleramus ne qd̄ impedimētū demus[s] euangelio chriſti. ¶ Tem.

Ab infidelibus coniugibus licet recedere: ſed non expedit.

SIc[t] eni neq̄ꝫ recedere ab uxoribus⁹ infidelib⁹ uel a maritis fideles uiri uel feie non[u] ꝓhibent̄ a dn̄o ut neq̄ꝫ iubeāt̄. nā[x] ſi dimittē tales ꝯiuges iuberent̄: null⁹ locus eſſet ꝯſilio monētis aplī ne hoc fieret. nullo eni mō qd̄ dn̄s iubet: ſeruus[y] bon⁹ ꝓhibet. Itē[z] cū ergo cepiſſet gentib⁹ euāgeliū p̄dicare ꝛ iunctos gētiles gentilibus conperit ꝯiugib⁹: ex qbus ſi nō ambo crederēt ſʒ unus aut una: ꝛ ifidelis cū fideli ꝯſentiret cohitare nō prohiberi a dn̄o debuit fidelis infidelē dimittē nec iuberi. ideo .ſ. nō ꝓhiberi: q2 iuſticia permittit a fornicāte diſcedere: ꝛ ifidel' hominis fornicatio maior ē i corde nec uera eius[ꝛ] pudicitia cū cōiuge qdē dici pōt: q2 oē qd̄ nō ē ex fide peccatū ē: q̄ꝫuis uerā h̄eat fidelis pudicitiā[ꝯ] ēt cū infideli coniuge q̄ nō hʒ uerā. ideo[ꝝ] aūt nec iuberi d̄buerūt fideles ab ifidelibus ſeparari: q2 nō cōtra iuſſionē[a] dn̄i gētiles fuerūt ambo ꝯiūcti. Quonia[b] ergo ab ifideli fidelē diſcedē nō ꝓhibet nec iubet dn̄s: ideo ut nō diſcedat ap̄ls dicit[c] nō dn̄s habēs utiq̄ꝫ ſp̄m ſanctū in quo dare poſſet utile ꝛ fidele ꝯſilium. unde cū dixiſſet[d] de mliere cui⁹ uir mortuus fuerat: beatior aūt erit ſi ſic pmāſerit ſm̄ ꝯſiliū meū: ne quis hoc ꝯſiliū tāq̄ꝫ humanū ñ diuinū ꝯtēnendū putaret: adiecit puto aūt ꝙ ꝛ ego ſp̄m habeā dei. ꝓinde intelligēdū ē etiā ipa q̄ a dn̄o nō iubent̄: ſʒ a ſancto ei⁹ famulo utilit̄ ſuadent̄: eodē dn̄o inſpirante ſuaderi. abſit eni ut qſq̄ꝫ catholic⁹ dixerit ꝙ ſuadet ſp̄s ſanct⁹ nō dominū ſuadere: cū ꝛ ip̄e dn̄s ſit: ꝛ inſepabilia[e] ſint opera trinitatis. dicit eni ap̄lus: de uirginib⁹ aūt p̄ceptū dn̄i nō h̄eo: ꝯſiliū aūt do: ñ ut ꝯſiliū hoc alienū exiſtimem⁹ a dn̄o: cū ꝯtinuo ſequat̄ ꝛ dicat: tanq̄ꝫ miſericordiā ꝯſecut⁹ a dn̄o ut fidelis eſſem. ſm̄ ergo deū dat ꝯſiliū fidele i eodē ſp̄u: de quo ait puto aūt ꝙ ꝛ ſp̄m dei habeā. uerūtn̄ aliud ē dn̄i iubētis imperiū: aliud uero ſerui ſm̄ miſicordiā charitatis: q̄ illi a dn̄o ē iſpirata atq̄ꝫ donata fidele cōſilium. aliud eniʒ ibi facere nō liceret: hic aūt lʒ ita[f] ſane: ut ip̄m licitū ꝑtim qdē expediat: partiʒ uero nō expediat. expedit eni tūc qn̄ nō ſolū ꝓpter iuſticiā[g] q̄ corā deo ē ꝑmittit̄: ſʒ etiā hoīb⁹ nullū ex hoc ipedimentū ſalutis infert̄: uelut cū dat ꝯſilium nō nubēdi ap̄ls uirginib⁹ unde p̄ceptū dn̄i ſe non habere teſtat̄. lʒ aliud facere. i. nubere ꝛ min⁹ cōtinentie bonū tenere i nuptijs ip̄m quoq̄ꝫ licitū etiā expedit[h]: qn̄ i uetita ꝛ illicita ruituraʒ carnis infirmitatē ſic excepit honeſtate nubēdi: ut neminē impediat ad ſalutē q̄ꝫuis magis expediret: magiſq̄ꝫ honeſtū eſſet: ſi uirgo cōſiliū quo p̄ceptū eā nō cōpellit arriperet. tūc aūt nō expedit id qd̄ licitū ē: qn̄ ꝑmittit̄ qdem: ſed uſus ipius ptātis alijs affert ipedimentum ſalutis. ſicut ē uñ iā diu loqmur

·n ¶ Ptātē ſed ne diceret̄. cur iō hoc faceret: q2 nō egeret: ſubdit. q. d. egemus ne quod impedimentum ꝛc̄.

·o ¶ Si alij. hypocrite.

·p ¶ Ptātis. i. ptātiue participet reb⁹ nr̄is.

·q ¶ Nonne magis nos. q amplius diligim⁹ uos quā res urās.

·r ¶ Sʒ oia. i. famē ſitiʒ ꝛ ſilia.

·s ¶ Demus. nam corinthij erant auari ꝛ ſe retrahebant a p̄dicatōne ul' iō q2 ſi ip̄e acciperet multi erāt pſeudo aplī qui ſtati predicarent ut acciperent: ꝛ ita impedirent euangeliū. ſʒ cū iſte nō acciperet: nec illi auderēt accipe: ꝛ ita nō p̄dicarent.

·t ¶ Sic eni. in prima parte pōit̄ uſq̄ꝫ ad. §. qm̄ ergo. intellectus auguſtini ſup illa auctē aplī: ego dico ñ dn̄s: ꝙ ſi vir fidelis hʒ vxorē ifidelē: nō dimittat eaʒ ꝛ oñdit rōnem quare dn̄s nō ꝓhibuerit nec iuſſit. In ſcd̄a ꝑte uſq̄ꝫ ad tu aūt. ponūtur tres ſolutōes auguſtini ad totidē obiectōnes pollentij. In tertia ꝑte vſq̄ꝫ ad. §. intelligitis ponit̄ expoſitio ꝛ itellectus pollentij ſup auctē p̄dicta quā auguſtinus reprobat. Ultimo ponit̄ repilogatio quā auguſtinus facit i ferēs victorioſiſſimam cōcluſionē. ꝛ ꝯſtrue ſic fideles viri ſic nō ꝓhibent̄ recedere ab ifidelibus vxoribus vel fideles feie ſic nō ꝓhibent̄ recedere ab infidelib⁹ maritis: vt. i. ſicut neq̄ꝫ iubemur recedē. ſm̄ h̄ primū neq̄ꝫ abūdat: vel ſi uis ꝙ nō ſupabūdet dic neq̄ꝫ recedere. i. retinere ꝛc̄. i. ſicut fideles uiri ꝛ femine non prohibent̄ non recedē: ſic nec iubent̄ non recedē qd̄ nec illud nec iſtud fit. hoc cōtinuat̄ ad p̄miſſā partem. c.

·u ¶ Non ꝓhibent̄. non reperit̄ hic non. ſ. poſitū ꝙ faciat vnā affirmationē: ſed ꝓpter interp̄tationem. ſ. poſitam. pōt tn̄ legi vtrūq̄ꝫ: ꝛ erit idē ſenſus.

·x ¶ Nā. prima rō quare dn̄s nō p̄cepit dimitti tales. ſ. ut ap̄lo eēt loc⁹ monendi: vt nō fieret hoc. ſʒ nō dico eē veꝝ ideo dixit nā ſi ꝛc̄.

·y ¶ Seruus. Nā ap̄lus nullo mō faceret ꝯ dn̄m ſicut dicit p̄tor ꝙ ꝯ legeʒ nō tuebit̄ aliquē. ff. de publi. cū ſpōſus. §. ſi res. nō reuocant̄ a filio q̄ a patre geruntur. C. de reſti. mili. que a patre.

·z ¶ Itē cū ergo. rō quare nō ꝓhibuit tales dimitti. ſ. ut nihil ꝓhiberet qd̄ iuſticia exigit fieri. iuſtū eni ē vxorē dimitti ob fornicationē p̄ſerti ſp̄ualeʒ

·ꝛ ¶ Eius. i. virtutis vel ducens ad veritatem. xxxij. q. i. dixit.

·ꝯ ¶ Pudicitiā. ſ. ꝓxi. q. i. nuptiarū. ꝯ. ſed ibi pudicitiā ꝯtinentiā noiat. hic vero virtutem caſtitatem: que etiam inter nuptiarum oꝑa non amittit̄.

·ꝝ ¶ Ideo. ſecunda ratio quare non precipitur: ſed male dicit: q2 prima non preceſſit quo ad iſtum articulum.

·a ¶ Iuſſionē. ar. ꝙ ſi gētilis cū gētili coñbat nō facit ꝯ p̄ceptū dn̄i cū mr̄imoniū ſit int̄ eos. vñ ſi veniūt ad fidē nō debēt ſeparari.

b ¶ Quoniā. ſ. rn̄ſio auguſtini ad pollentiū dicētē: ꝙ ex quo ap̄ls ꝯſuluit: ꝛ non dn̄s: ei⁹ cōſiliū tāq̄ꝫ humanū nō diuinuʒ cōtēnendum eſt. Reſpondit ergo aug. q̄ꝫuis id qd̄ cōſuluit ap̄ls nō p̄cipiat dn̄s nihilominus⁹ conſiliū aplī tāq̄ꝫ a ſp̄u ſācto ifuſū acceptandū ē: ꝛ ꝙ h̄eat a ſp̄u ſancto ꝓbat ꝑ duo ſilia. ꝛ nō ꝙ obiectiones pollētij nō ponunt̄ hic: ſed colligūt̄ ex reſpōſionib⁹ auguſtini: ſic dic lex ꝙ ſi i iſtro cautuʒ ē mihi pecuniā dari: preſumitur ſtipulationeʒ eē interpoſitā: vt C. de cō. ſtipu. l. i.

c ¶ Dicit. i. monet nō dn̄s dicit. i. precipit. ita repetitur v̄bū in illa ſignificatione. nam ſi i eadē falſū eſſet: q2 qcqd monet apoſtolus monet dn̄s ꝓut ſeqtur: ꝛ expoſitō varia huius v̄bi dico bene probatur per intellectū illi⁹ auctoritatis. d̄ virginib⁹ aūt p̄ceptū dn̄i ñ h̄eo ꝛc̄.

·d ¶ Dixiſſʒ. ad oñdendum ꝙ h̄ēbat. ſ. ſ. ꝛ ei⁹ cōſilio ſtandū eſſet.

·e ¶ Inſepabilia ꝓ maiori ꝑte. nā q̄dā attribuunt̄ pr̄i q̄ nō. filio ꝛ econ̄. h. Sʒ tu dic oꝑa operātia. operata eni oꝑa nō ſūt inſepabilia: de cō. di. iij. c. vlti.

f ¶ Ita ſane. hic rn̄det aug. ſcd̄e obiectōi pollētij dicētis: q̄re ñ pl⁹ dixit cōſulēdo: bonū ē dimittē vxorē ifidelē: meli⁹ ē aūt cū ea manere: ſicut alibi cōſulēdo dixit: q dat nuptui benefacit q nō dat melius facit. Et rn̄deo ꝙ q̄dā licita ſūt quorū vtrūq̄ꝫ expedit: vt dimittē ñ dimittere nuptui ꝛ alia quoꝝ vnū expedit aliud nō: vt dimittē ñ dimittē cū p̄mis recte ponūt̄ h̄ adiectiua bonū meli⁹ cū ſcd̄is ñ: q2 vtrūq̄ꝫ q nō ē bonū: q2 ñ meritoriū. Et iō dicit ap̄ls q dimittit bn̄facit ꝛc̄.

g ¶ Iuſticiam. i. ꝓpter ipſuʒ nubere quod eſt iuſtum.

·h ¶ Expedit. ſ. xxxiij. q. v. q ſinit. ꝯ. ꝛ expedit qdem ꝛ nō expedit.

expedit cā fornicationis uitāde. nō expedit qm̄ vxorati cū ſint di uiſi: ⁊ cogitare eos oporteat quō placere poſſint ⁊ ſeruire vxori bus: diuinis obſeqis ⁊ orōnibus intendere adeo expedite nō va lēt: vt ex̄ de cle. cōiu. qd̄ te. expedit ergo nubē quo ad fornicatio nē vitādā: ſ₃ nō expedit uolēti tēdē ed regnū celoꝝ. ⁊ ſic ſoluunt ₃. xxxiij. q. v. tunc ſal.

·y Non expediat. ₃. xiiij. q. i. quod precipitur.

·₃ Si aūt. hic rn̄det tertie obiectioni pollētij dicētis: cū hoc verbū dico p̄ ceptiue ponat̄ i ep̄la ad galathas: dico vobis q₃ ſi circūdamini ⁊c̄. quare nō ſilit̄ p̄ceptiue: cū dicit ego dico nō dn̄s: uel cōceſſo ēt ꝙ admonitiue po nat̄ ibi verbū dico vobis. q₃ ſi circūdamini ⁊c̄. nullū icōueniēs inde ſeqt̄ nō eni idignū ē ſi q̄ iu bet dn̄s monet ap̄lus.

·i Preceptū j. xxxij. q. i. in tegritas.

·k Sȝ phibet i. ſub forma p̄ bibitionis diſ ſuadet.

·l Adulterinis ar. ꝙ fidelis q dimittit vxorē infidelē coha bitare volentē non pōt aliam ducere in mr̄i moniū nec illa aliu₃: q₃ rema net mr̄imoniū vt. j. q. ij. §. qd̄ vero. c. ſiqs.

·m Non pōt. hic elice ſcd̄a₃ obiectōe₃ pol lentij.

·n Pariter. alteꝝ quidem ꝑpt̄ idolatrie fornicationem alterum ꝑpter lucrādi actio nē.

·o Niſi ita. i. niſi dn̄s daret ap̄lo liberum locu₃ phibēdi i. diſſuadendi ap̄ls diſſuade re nō deberet ſi ₃ra dn̄s p̄ bibuiſſet vel p̄ cepiſſet. quod non fecit.

·p Iuſſione₃ ſi dn̄s phibu iſſet.

·q Proinde. hic incipit aſſi gnare ſilitudi nes ⁊ diſſimili tudines.

·r Conſilium ſupra. xxvij. q i. nuptiarū.

·s Dimittit. ſi cut qui dat nu ptui bene facit ſ₃ qui non dat melius fac̄: q₃ utrunq₃ licitū eſt: ſed non ex pediens.

·t Exponēs. ego. ſ. ſup euā gelio mattbei.

·u Ab ap̄lo. ſ. dictum.

·x Probibēt̄ ſ. diſſuadent̄.

diſceſſio ꝯiugis fidelis ab infideli quā nō ꝓhibet dn̄s p̄cepto legis: q₃ corā illo iiuſta nō eſt: ſ₃ ꝓhib₃ ap̄ls ꝯſilio charitatis: q₃ ifidelib⁹ affert ipedimentū ſalutis: non ſo lū q₃ pnicioſiſſime ſcandalizātur offēſi: ueꝝ etiā q₃ cum in alia ꝯiu gia ceciderint: uiuētib⁹ eis a qb⁹ di mittunt̄ adulterinis nexibuſ colli gati difficile reſoluūt̄. Jō hic ubi qd̄ lic₃ nō expedit: nō pōt dici di miſerit ifidelē bn̄ facit: ſi nō dimi ſerit: meli⁹ facit: ſicut dictū ē: qui dat nuptui bn̄ facit: ⁊ q n̄ dat nu ptui meli⁹ facit: q₃ illud nō ſolū ſ₃ utrūq₃ parit̄ licet. uñ ad nihil ho rū precepto dn̄i quiſq₃ ꝯpellit̄: ſ₃ utrunq₃ expedit aliud min⁹ aliud ampli⁹. unde ad id qd̄ ampli⁹ ex pedit: ꝯſilio ap̄li qcunq₃ pōt cape ꝓuocat̄. hic aūt ubi ꝺ dimitt. do l̄ n̄ dimittēdo ifidel̄ cū fidli ꝯiugio q̄rit̄: utrūq₃ qdē licitū ē pariter p̄ iuſticia₃ q̄ corā dn̄o eſt: ⁊ iō nihil hoꝝ ꝓhibet dn̄s: ſ₃ nō utrūq₃ ex pedit ꝑpter infirmitatē hominū. Et iō id qd̄ non expedit ap̄ls ꝓhi bet: dante dn̄o locū ſibi liberū ꝓ hibendi: q₃ neq₃ id qd̄ monet apo ſtolus: ꝓhibet dn̄s: neq₃ id quod ꝓhib₃ ap̄ls iubet dn̄s. qd̄ niſi ita eſſ₃: neq₃ ꝯtra ꝓhibitōe₃ dn̄i apo ſtolus aliqd moneret: neq₃ cōtra iuſſionē eius aliquid ꝓhiberet. ꝓ inde in his duab⁹ cāis una de nu bendo ul̄ de nō nubēdo: altera ꝺ infideli ꝯiuge dimittēda ul̄ nō di mittēda aliqd ſilē iuenit̄ i uerbis ap̄li ⁊ aliqd diſſimile. ſilē qdē ē il lud qd̄ tibi dicit: p̄ceptū dn̄i non habeo ꝯſiliū aūt do. ⁊ hic dic̄ ego dico nō dn̄s. quale eſt eni p̄ceptū dn̄i nō habeo: tale eſt nō dic̄ dn̄s ⁊ quale eſt ꝯſiliū aūt do tale eſt ⁊ ego dico. Illud aūt diſſimile eſt: q₃ de nubēdo uel de nō nubendo dici pōt: hoc bene fieri pōt: illud aūt melius: qm̄ utrunq₃ expedit: unū min⁹ aliud magis. at uero de cōiuge ifideli dimittēda ul̄ nō di mittēda: qm̄ unū hoꝝ n̄ expedit aliud expedit: dici nō o₃: q dimit tit benefacit: ⁊ q nō dimittit me lius facit: ſ₃ dici o₃ n̄ dimittat: q₃ ſ. non expedit. ſic ergo poſſumus dicere meli⁹ eē infidelē ꝯiuge₃ nō dimittere q̄uis liceat ⁊ dimittē

quēadmodū recte dicim⁹: melius eē qd̄ licet ⁊ expedit q̄₃ id qd̄ licet ⁊ nō expedit. His de cāis factū ē: ut ego exponēs dn̄i ſmonē quē i mōte ꝓlixū habuit: ubi uetu₃ eſt ad qōne₃ de cōiugib⁹ dimittēdis ul̄ nō dimittēdis: adhibueri ꝯſili um ab ap̄lo dictū nō p̄ceptū dn̄i ubi ait: ceteris aūt ego dico nō do min⁹: monēs eos q bn̄t cōiuges i fideles: ut cōſentiētes hitare ſecū nō dimitterēt. qd̄ utiq₃ iō monē dū nō iubēdū fuit: quia nō tanto pōdere ꝓhibent̄ hoies facere lici ta: q̄uis nō expediāt quāto pon dere ꝓhibēda ſūt illicita. ſi aūt ali cubi ap̄lus etiā illa q̄ iubenda ſūt monere dignat̄: hoc fecit parcen do infirmitati nō p̄iudicādo iuſſi oni. unde ſic dicit nō ut cōfundā uos hec ſcribo: ſ₃ ut chariſſimos filios moneo: quid habet qōnis: ubi ait ego dico non dominus itē ubi ait ecce ego paulus dico uo bis: q₃ ſi circūdamini chriſt⁹ uob nihil ꝓderit: nūqd etiā hic dixit ecce ego dico n̄ dn̄s ? nō ſūt itaq₃ ſimilia iſta: q₃ ēt illa q̄ iubet dn̄s nō eſt indignū ul̄ cōtrariū ſi cadē monet ap̄lus. monem⁹ enim eos quos caros habem⁹: ut faciāt do mini p̄cepta uel iuſſa. cū uero dic̄ ego dico nō dn̄s: ſatis oſtēdit do minū nō ꝓhibere qd̄ ipe ꝓhibebat ꝓhibuiſſet aūt dn̄s ſi eſſ₃ illicitū ergo ſm̄ ea q̄ ſupradiximus mul tumq₃ uerſauim⁹ licitum erat per iuſticiā: ſ₃ nō licitū erat faciēdu₃ ꝑpter liberā beniuolētiam. Tu uero cui placet ita nō licere quod nō uetat dn̄s ſ₃ ap̄ls: quēadmo dū non licet qd̄ uetat dn̄s cu₃ ex ponere uoluiſſes: qd ſibi uelit qd̄ ait: ego dico nō dn̄s: cu₃ alloque ret̄ fideles: quibus eēnt cōiuges ifideles dixiſti: q₃ domin⁹ iuſſit: ne cōiugia ſibimet diuerſa religio nis copularent: ⁊ ipm adhibuiſti teſtimoniū dn̄i dicētis: nō accipi es uxorē filio tuo de filiabus alie nigenaꝝ: ne traducat eū p⁹ deos ſuos: ut pereat aia ei⁹. addidiſti etiā uerba apoſtoli: ubi ait: Mu lier alligata ē uiro q̄diu uir eius uiuit. ꝙ ſi mortuus fuerit uir ei⁹ liberata ē: ⁊ cui uult nubat tm̄ in dn̄o. qd̄ ita expoſuiſti: ut iūgeres

·z Nō p̄iudicādo. ſi cut dicit lex: ꝙ volūta rie tutele munera puile gijs nō p̄iudicāt. C. de excu. tuto. voluntaria

·p Ubi ait. rō ad terti am.

·ꝝ Nūquid. ar. ff. de vſur. ſi ſtipulat⁹. nā ibi dr̄ ꝙ ſtipulatus ſum a te rem mihi dari uacu amq₃ poſſeſſione₃ tra di: fructus ueniūt i ſti pulatione: ſi aūt rē tm̄ mihi dari: nō veniūt in ſtipulatōe: ar. ₃. ff. ꝓ ſo cio ſed ⁊ ſi adijciat̄. itē ē hic ar. ꝙ n̄ ē argumē tandū de cōſimilib⁹ ill̄ ubi q̄ diſſimilitudo attē dit̄. ff. de rei uen. ſi na uis. ⁊. ff. de cōdi. inde. plane. ⁊ ita itellige. ff. e. ti. ſi re⁹. ⁊ hoc bn̄ dicit̄ ff. de iiuſto ⁊ ru. teſta. l. iij.

·a Dixit. ſi. ff. de iuriſ dic. om. iudi. ſi familia

·b Illicitū. ar. oē illici tū eſſe ꝓhibitū: ſaltem ibi declina a malo ⁊ fac bonu₃. dicit ibi expoſi tor a malo omni ⁊ ex audi hoc de mortali. venialia eni nō ſūt ꝓhi bita: ar. xij. di. nerui. xiiij. q. i. qd̄ p̄cipit̄.

·c Supradixim⁹. ſup ple qd̄ dn̄s nō ꝓhibuit id qd̄ ap̄ls ⁊c̄.

·d Beniuolentia₃. au guſtinus dictum ap̄li intelligit de ꝯſilio ego dico non dn̄s: intelle ctū ſuum ⁊ rōne₃ ſua₃ poſuit in princ. quare dn̄s nō debuit precipe re: ut nō diſcederet vir fidel̄ ab ifideli. Pollē tius q de p̄cepto intelli git: aliam rōnem ponit dicens: ꝙ iō precipit ap̄lus ⁊ nō dn̄s infide lem nō dimitti: q₃ dn̄s videret̄ cōtrius cu₃ p̄ ceperit in ue. te. ne qs alienigenā duceret. cō cludit ergo auguſtin⁹ ex hoc qd̄ dicit pollen tius ap̄lm in p̄cipiēdo fuiſſe etiā cōtriu₃ dn̄o Ad qd̄ rn̄dit pol. ꝙ in diuerſis caſib⁹ loquūt ap̄lus ⁊ dn̄s: ⁊ iō nō ē cōtrius ei. Infert ex hac rn̄ſione augu. ergo nec dn̄s erat ei cōtri⁹

305

ſi idē ꝑciperet qđ apl's ſi de iā cōiūcto loquat' mřimonio.qđ ergo rñdes pollenti:quare ꝑcipiat aplus ⁊ nō aſſignat cām.

a ¶Addidiſti.ad hoc idē.ꝓbandū:⁊ addidiſti concludendo.

b ¶Docet.Rñ.⁊ oſtendit concluſionē nō prouenire:qꝛ in alio ⁊ in alio caſu loquit' aplus ⁊ dominus.

dos eſſe:itelligas in illis caſib⁹ qñ i cōtumeliā creatoris vult habitare cū eo:uel ut trahat eū ad aliquod mortale peccatū. ⁊ ſm h' idē iuris ē i iudeo ⁊ gentili.vel loqtur in eo caſu qñ ꝑmo fuerunt chriſtiani:⁊ poſtea alter factus ē iudeus:ut tunc teneať recedere ab ipo ſi noluerit cōuerti:vt.ſ.e.nō ſolū.vľ dic ꝙ aliud ē ſi vir cōuertiť ad fidē ⁊ aliud ſi mulier.nam ſi mulier ꝯuertiť ipa debʒ recedē a viro ne vir eā reuocet ad pařem errorem. Secus ē ſi vir ꝯuertitur quia facilius pōt viri ꝯuocare mulieres q̄ꝫ econuerſo. Sed q̄liter pōt eccľia filios illorum quoꝝ alter ē ꝯuerſus cogē ad baptiſmū? Rñ.exquo alter parēs eoꝝ conuerſus eſt iaꝫ eſt fact⁹ de foro eccleſie:ꝗ ⁊ filij eius per ꝯñs:vt.xv.q.vlti.cuꝫ multe Sed melius credo ꝙ intelligať qñ iude⁹ exiſtēs iude⁹ cōñxit cū chriſtiana.h.

c ¶Eſſe hoc.de coniunctis.

d ¶Talez.i.non ſue religionis.

e ¶Ambo.pone exemplū: vt melius appareat qđ dicit.C.de traſ. ut reſponſum.

f ¶Cur fidelem.iterat qōnē:ut pollētius aliť rñdeat cū ꝑma eius reſponſio nulla fuit.

g ¶Loco.i.locū nō hʒ nō ē verꝝ.q.d.niſi velis dicere ꝙ apl's nō dixit hoc auctē.ſ.ſ.

h ¶Intelligiſne.vñ philo.ſentiſne inqt h' atqꝫ aio illabunť tuo.

i ¶Diligenti⁹.ar.ꝙ aduerſarius teneť apire q̄ dicit ſuo aduerſario vt ar.v.q.ij.relatū.xi.q iij.eoꝝ.Sed hoc.c.nihil facit:qꝛ dicit bo.in quarto li.topicorū ꝙ diſputatio dialecticoꝝ ē ad alterutrū: cauſidicoꝝ ſiue rethoꝝ ad tertiū.vñ in dialectica diſputatōne eſt neceſſe:ꝙ qui obijcit exponat obiectiones ipſi reſpōdēti.in rhetorica vero ſufficit ꝙ faciat ipi iudici fidem ſi obijciať.xxx q.v.iudicātez.Dicim⁹ ꝙ de mandato iudicis dꝫ ei rñdere ſi pōt:aliť nō teneť.C.de nō nu. pe.generaliter.ff.de.ꝓba.qnquaginta.

k ¶Ecce.pōit thema vt aptius dicat.

l ¶Dimittat.hec lřa.ſ. nō extorta ē:pōt tñ ita itelligi:iubʒ fideli dñs an nō iubet ut dimittat uľ nō dimittat.aſſumit augu.tñ alterā partez diſiūctiue hāc:ſi dixeris non iubet ut nō dimittat:ex iſta.ꝓcedit ſi dixeris iubet ⁊c̄. Secūdū aūt ꝙ i lřa eſt nō ut fidelē nō dimittat ⁊c̄ plana eſt lřa ⁊ bñ congruunt q̄ ſequunť.naꝫ ſi dicat iubet ut non dimittat:apl's ē ꝯtrʼ dico ego non dñs.ſi aūt dicat nō iubet ut non dimittat:aſſignat aliam cauſam.

i.chriſtiano:deinde ſecutus es ⁊ addidiſti[a]:hoc ē ergo dñi ꝑceptū tam in ueteri teſtamēto q̄ꝫ i nouo ⁊ hoc iubet dñs:hoc docet[b] apl's: ut nō niſi eiuſdē religionis ⁊ fidei cōiugia maneāt copulata.q̄re cōtra dñi iuſſū cōtra doctrinā ſāctā cōtra ꝑceptū noui ⁊ ueteris teſtamēti iubet aplus:ut diuerſe fidei maneāt cōiugia copulata:qꝛ paulus inqt predicatoꝛ gētiū ⁊ apl's iā in cōiugio poſitos nō ſoluʒ monet ſed etiā iubet:ut ſi alter ex cōiugibus credidiſſet alteꝝ non credentē ſecū hitare tñ ꝯſentientez nō dimitteret. His uerb tuis aliud eſſe[c] hoc:aliud illud ſatis qdez euidenť oñdis.illud eni de his cōiugijs agitur:que nō ſūt ꝑmitus copulata:ne nubat feia niſi ſue religionis uiro:uel ne uir talez[d] accipiat uxorem. id eni ut dicis iubet dñs:docet aplus utrūqꝫ ꝑcipit teſtamētū. hoc autē diuerſū qs abnuat? Ibi agiť nō de cōiūgēdis ſed de cōiunctis:ambo[e] qppe unius eiuſdēqꝫ infidelitatis fuerunt qñ cōiuncti ſunt: ſed euāgeliū cū ueniſſet alter ſine altera uľ altera ſine altero credidit. Si ergo aliđ hoc ē qđ ſine ſcrupulo ulli⁹ dubitatōis apparet:cur[f] uiꝝ fidelē cū infideli cōiuge ꝑmanere nō lʒ:nōne et dñs ſicut apl's iubʒ? niſi forte loco[g] iſto uacat illud:qđ tā fideliter apl's ait. An uultis expimētū accipe eius q in me loquit' chriſtus? dñs utiqꝫ ē chriſtus.intelligiſne[h] qđ dicā? an i hoc explanādo aliquāto dilīgētius[i] imoraboꝛ attēde ut rē ipam explanandam tanq̄ꝫ in cōſpectu declarandā planiore ſermone ponam⁹:ecce[k] coniuges duo unius infidelitatis fuerunt qñ iūcti ſūt: nulla de eis qđ ē que ptineat ad illā dñi iuſſionez doctrināqꝫ aplicā ⁊ ꝑceptum ueteris ⁊ noui teſtamenti: quo ꝓhibetur fidelis cum infideli coniugium copulare.iam ſunt coniuges ⁊ ambo adhuc ſunt infideles: adhuc tales ſunt quales fuerunt anteqꝫ cōiungerenť:qualeſqꝫ cōiuncti ſūt : uenitqꝫ euāgelij ꝑdicatoꝛ credit coꝝ aut unus aut una: ſed ita ut infidelis cū fideli hitare cōſentiat:iubet fideli dñs ut ifidelē dimittat[l]: an nō iubet? ſi dixeris iubet reclamat[m] apl's : ego dico ñ dñs.ſi dixeris non iubet:cām regro[n]:neqꝫ illaꝫ mihi reſponſurus es quā tuis lřis indidiſti : qꝛ dñs uidelicet ꝓhibet fideles infidelib⁹ iungi.hic enim nullo mō eſt iſta cā:quia de iam iunctis loqmur ñ de coniungendis. Si ergo tuam cām non inueniſti:cur non uetat dñs:quod ꝓhibet apl's? Cernis iā ut eſtimo nō eē ipam cām quā putaueris eſſe. Contra inueniť in concilio toletano.iiij.

Niſi ad fidem iudeus acceſſerit: ſepareť ab uxore fideli.

Iudei[o] q chriſtianas mlřeres i cōiugio habent: admoneantur ab epo ciuitatis illi⁹:ut ſi cuꝫ eis ꝑmanere cupiūt:chriſtiani efficianť.ꝙ ſi admoniti fuerit ⁊ noluerint ſeparenť:qꝛ nō pōt ifideľ i eius ꝑmanere ꝯiūctōe: que iam i chriſtianā[p] trāſlata eſt fidē. filij aūt q ex talib⁹ nati ſunt:fidē atqꝫ ꝯditionē mřis ſequanť. ſimiliter illi q ꝓcreati ſūt de infidelib⁹ mulieribus ⁊ fidelibus uiris:chriſtianā ſequanť religionē:nō iudaicā ſuperſtitionem. Verū[q] hoc ideo ſtatutū ē:ne dū fideľ ſalutē q̄rit i fidelis:poti⁹ ipe cū ea ifidelitatis perditōez inueniat. Unde i codē cōcilio tā de filijs iudeoꝝ q̄ꝫ de ceteris ad fidē uenietib⁹ ſtatutū ē ut infidelium cōſortia euitentur.

A parētū ſepenť ꝯſortio fideles ne in coꝝ inuoluanť erroribus.

Iudeoꝝ[r] filioſ uľ filias:ne parentū ultra iuoluanť erroribus.ab coꝝ ꝯſortio ſepari decernimus:deputādos aut monaſterijs aut chriſtianis mulierib⁹ ac uiris deū timentibus:ut ſub eoꝝ conuerſatōe cultum fidei diſcāt atqꝫ in melius inſtituti taꝫ in moribus q̄ꝫ in fide ꝓficianť. Item.

p ¶Chriſtianā.j.xxxij.q.iiij.liberi.ꝯ.hic de conditione religionis: ibi d ꝯditione ſeruitutis.

q ¶Verū.ifidelitatis.iudei vero difficiliores ſunt ad cōuertēdū ⁊ peritiores ad ſubuertendū q̄ꝫ gentiles : qꝛ legē hñt ⁊ ꝓphetas.⁊ ideo hec ratio poti⁹ hʒ locum i eis q̄ꝫ in gentilibus.

r ¶Iudeoꝝ. quidaꝫ intelligūt hoc c.ꝙ iudeis auferēdi ſūt paruuli eorum ⁊ baptizandi: ſꝫ adulti nequaq̄ꝫ.ſed certe ſicut nec adulti:ita nec paruuli ad fideꝫ vi trahēdi ſunt. imo ſm h' in breui nullus eſſet iudeus:qūo ergo reliquie iſrael ſalue fierent poſtea? Ideo itelligo hoc de filijs iā chriſtianis quos forte parētes circuncidere volebāt:de cōſe.di.iiij.pleriqꝫ.⁊ hec lřa hoc idē innuit ubi dicit ſeparari.⁊ ita ꝑ baptiſmū ſoluiť ius patrie ꝑtātis

m ¶Reclamat.nec reclamat apl's cōñriū ſuadēdo.nec reclamat ꝑ hāc lřaꝫ nō dñs:⁊ hoc cū nō eſt ibi nō ſꝫ credo lřam falſā eē ſine nō.MD.

n ¶Regro.quare nō iubet dñs ut nō dimittat.io.

o ¶Iudei.quod hic dř corrigiť:ex̄ de diuoꝝ.ꝗto.vel qđ dř hic ſeparā

nec tñ priuabunt̃ iſti paterna ſucceſſione: extra de iude. iudei.
s ¶ Proficiant. iuxta illud auge nobis fidē: de peni. di. ij. duz ſancta ergo iam iſti baptizati erant cum ꝓficere debeāt in gradibus dignitatis: ut de pe. di. ij. dum ſancta.
t ¶ Epe eos. i. neophitos.
u ¶ Hebreis. iſtu ꝗ nomē antiquuz retinēt poſt baptiſmū ar. coñ. xxvij. q. ij. ſcripſit.
x ¶ Publicis. ar. ꝙ eccl'ia iudicat de his ꝗ foris ſunt. qd̉ uerum ē ꝗ̃tuz ad corporales penas. cū eniz peccāt poſſūt verberari ł alio mō corporalit̃ mulctari de p̃cepto epi vel principis: ar. xvij. q. iiij. conſtituit. ⁊ extra de rapto. in archiepatu. ⁊ alia ēt pena poſſunt puniri: ut ex̃ ō vſu. poſt miſerabilem. Sȝ ꝗ̃tum ad ſpūalē penam eccl'ia nō iudicat de illis: q2 nō pōt eos excōicare: q2 qui i eccleſia nō ē ab eccl'ia ſeparari non pōt: ut. xi. q. iij. ois chriſtianus

b ¶ Inferiores. ut. ij. q. vij. in ſancta.
c ¶ Cōſciam. p̃cepti vł ꝓhibitōis. nā ſi pl' comedā ꝗ̃ʒ debeā: ꝗ̃uis ꝯ ꝯſciaz ñ pecco mortalit̃. xxv. di. §. crimis. Et dicūt qdā ꝯ ꝯſciaz ñ erroneā: ar. xiij di. nerui. ar. op. ff. de libe. cau. igit̃. §. i. ſed eſt exp̃ſſum. ex̃ de ſimo. ꝑ tuas.
d ¶ Cum fide. i. conſcientia.

Judeis ad fidē uenientib' cuz infideli nulla ſit cōmunio.

Sepe malorū ꝯſortia etiaȝ bonos corrumpūt: ꝗ̃to magis eos ꝗ ad uitia ꝓni ſunt. Nulla igit̃ ultra cōio ſit hebreis ad fidē chriſtianā trāſlatis: cū his ꝗ adhuc i ueteri ritu ꝑſiſtunt: ne forte eorū ꝑticipatione ſbuertant̃. Quicūqȝ ergo ex his ꝗ baptizati ſunt: āmodo infidelium cōſortia nō uitauerint: ⁊ hi chriſtianis donent̃: ⁊ illi publicis cedib' deputent̃. Item ex. vij. ſynodo.

Cum iudeis nec manducandū nec bibendum nec ab eiſ medicamētū accipiēdū eſt.

Nullus eorū ꝗ in ſacro ſūt ordine aut laic' azima eorū mā ducet: aut cuȝ eis habitet: aut aliquē eorū in infirmitatib' ſuis uocet aut medicinaȝ ab eis ꝑcipiat: aut cū eis in balneo lauet. ſi uero qſquaȝ hoc fecerit: ſi cleric' eſt deponat̃: ſi laic' excōicetur. Item ex concilio agathenſi.

Clerici ſiue laici uitēt iudeorū ꝯuiuia: nec ad ſua ꝯſortia recipiant̃.

Omnes deinceps clerici ſiue laici iudeorū ꝯuiuia uitent: nec eos ad ꝯuiuiuȝ qſquā accipiat: q2 cū apud chriſtianos cōibus cibis nō utant̃: indignū atqȝ ſacrilegū eſt eorū cibos a chriſtiāis ſumi: cū ea que ap'lo ꝑmittente nos ſumimus: ab illis iudicent̃ immūda: ac ſic inferiores incipiant eē chriſtiani ꝗ̃ iudei: ſi nos que ab ill' apponunt̃ utamur: illi uero a nobis oblata ꝯtēnant. Ex hiſ itaqȝ euident̃ colligit̃ coniugiū eſſe inter ifideles. Illud uero ap'li: oīe qd̉ ñ ē ex fide peccatū ē: ñ ita ītelligēduȝ eſt: ut qcquid ab infidelib' fit credat̃ eſſe peccatū. ſed omne qd̉ ꝯtra ꝯſciam fit edificat ad gehennā. unde ambroſius: peccatū eſt qd̉ aliter fit ꝗ̃ ꝓbatum ē. Itē auguſtin' ſup eundem locum: omne qd̉ aliter fit ꝗ̃ probatum eſt: peccatum eſt: non tñ omne quod fit cuȝ fide bonū eſt. Ignorātia eni ꝗ̃ eſt ex culpa nocet. Hinc etiam ap'ls ait: beat' ꝗ nō iudicat ſemetip̃ȝ i eo qd̉ ꝓbat. i. ꝙ ñ fac̃ dānabilem ſemetip̃ȝ: al'r faciēdo ꝗ̃ ꝓbet eſſe faciēdū. uł oīe qd̉ nō eſt ex fide dr̃ eſſe peccatuȝ: q2 qcqd ea fide nō fit: ut ad eternā ualeat ſalutem: inutile reputat̃ apud dn̄m. vñ auguſtin' ait: ois uita īfideliū peccatū eſt: nec ualet eſſe bonum quod fit abſqȝ deo. ubi deeſt eniȝ agnitio eterne ⁊ incōmutabiliſ ueritatis: falſa uirt' eſt etiā in optimis morib'. Item cum dr̃: non eſt uera pudicitia hois infidel' cuȝ cōiuge ſua negat̃ pudicitia eſſe uera quantū ad effectū: ⁊ ad p̃miuȝ uidelȝ eterne ſalutis. ſic eni apud hereticos ſacramēta negant̃ eſſe uera: nō quantū ad formā ſȝ ꝗ̃tū ad uirtutē: ſic ⁊ uirtutes negant̃ eſſe uere apud ifideleſ: nō qn uere in eis ſint: iuxta illud hieronymi: uirtutib' romāi ꝓmeruerūt imperium: ſed q2 affectu carent eterne ſalutis. Item illud ambroſij.

¶ Non eſt putandū matrimonium qd̉ extra dei decretū factum ē: ſed cū cognoſcit̃ ē emēdanduȝ nō oñdit̃ coniugium nō eſſe inter ifideleſ. nullo eni dñi p̃cepto gētiles ꝓhibent̃ ꝯiūgi gētilib'. nec ergo eorū cōiugiū extra. i. cōtra dei decretū fit. illa itaqȝ auc̃te iubent̃ ſeꝑari ab inuicē ꝗ contra dei uł eccleſie d̉cretū copulati ſūt: utpote infideles cū fidelibus uł cōſanguinei cū cōſāguineis uł affines cuȝ affinibus. hi oēs ſi ſibi iuicem copulati fuerit ſeꝑandi ſūt. Hinc etiam ideȝ ambroſius in libro de patriarchis.

Fideles infidelibus non ſunt coniugio copulandi.

Caue chriſtiane gētili aut iudeo filiā tuā tradere. caue inquit gētilē uel iudeā atqȝ alienigenā. hoc ē oēm hereticā ⁊ alienā a fide tua accipere tibi uxorem. p̃ma ꝯiugij fides caſtitatis gr̃a ē ſi chriſtiana ſit nō ē ſatis: niſi ambo initiati ſitis ſacro baptiſmi ſimul ad orōnē nocte uob ſurgēdū

e ¶ Ex fide. i. ſicut fid̉s exigit.
f ¶ Reputatur quo ad uitā eternā: de peni. di. iij. ſiqs aūt nō habens
g ¶ Abſqȝ. i. abſqȝ fide que eſt a deo.
h ¶ Uirtus. ś. di. xxvi. deinde. ꝯ. ś. i. q. i. ſic urgeri. ś. di. xlv. vā iuſticia. ś. xxiiij. q. i. ubi ſana
i ¶ Itē cū dr̃ non ꝗ̃tū ś. i. q. i. qd̉ qdam. de cōſe. di. iiij. ꝗ̃uis. ś. di. xxxij. §. verū. j. xxxij. q. i. cū renūciat̃. ar. xxiiij. q. i. ubi ſana. j. de peni. di. v. cōſideret. j. de pe. di. vij. oportet. j. de pe. di. ij. §. quod autem. di. iij. ille rex.
k ¶ Uere. non videtur dicē verū. nā ubi deeſt fides vel charitas: nullaten' ē virt': ꝓut theologus accipit uirtuteȝ qd̉ ergo dr̃ hic uirtutibus. ſ. politicis intelligē q̃ ſine charitate habēt̃ a m'ltis. ſtrenui. n. act' hominū i eis erāt ar. xxiij. q. iiij. ſi ñ fidel' nā ⁊ uirtus ꝓ fortitudine ponit̃. ff. de aleatoribus qbus. alie vero uirtutes ut predictum eſt non erant in eis: quia ſi haberēt vnam: haberent oēs. xxiiij. q. i. vbi ſana. de peni. di. v. c. i.

y ¶ Nullus. eorū ꝗ. niſi ſit miſſus ad predicādū eis: ex̃ de iud. ꝗ̃ ſit laudabile.
z ¶ Percipiat emere tñ pōt ab eis aliquis ⁊ poſt ꝑparet ar. C. de iude. nemo.
o ¶ Omnes iudeorū ſiliẽ ⁊ gētiliuȝ cum ⁊ ipi hodie ēt cibos diſcernat. lȝ eniȝ nō ꝯtineant̃ v̓bis edicti: vt xi. q. iij. ad mēſam: cōtinent̃ tñ ſnia: vt. ff. ō peti. here. iteȝ veniunt. §. ait ſenatus: vt. ij. q. i. multi. ⁊. ff. ſi quadrupes pau. fe. di. l. penult. Sed quare loquimur cum eis: cum nec comedamus cum eis: ſed de hoc redditur ratio. q2 maior familiaritas eſt in cibo ſumendo ꝗ̃ in colloquio: ⁊ facilius quis decipitur inter epulas: vt. xxij. q. iiij. vnuſquiſqȝ.

l ¶ Caue. tradere. ſ. ꝑx. c. ꝯ. So. ibi de pactione in futuro: hic dicit ꝙ non licet accipere ⁊ illi ſe miſcere.
m ¶ Alienam. hec clauſula omnē alienā non ſupponit ꝓ heretica vł gentili. ff. de ver. ſig. doli clauſula. nā ibi dr̃: ꝙ clauſula generalis ſequens nō refert̃ ad ea de qbus ſpāliter ē premiſſū. nō ē obijciendū de moyſe ꝗ duxit ethiopiſſā: q2 illud factum fuit in figura ꝙ dñs ſibi copularet eccleſiam ex gentib'. ij. q. vij. §. his ita. Sȝ pone ꝙ aliqs hereticus nūꝗ̃ fuit baptizatus. uoluit baptizari ſed non habuit aquā. cōſtat ei oia peccata dimiſſa eē etiam originale: nunqd pōt coñhere mr̃imonium cuȝ chriſtiana: dicit. h. ꝙ non: q2 ianua oium ſacrorū ē baptiſmus. xxxij. di. §. veruȝ. ſimilit̃ nec ordinē poſſet recipere forte ſi ſupuixit ⁊ ſe non baptizauit vr̃ cōtēnere: ⁊ ſic habet̃ quaſi non fuerit chriſtian'. io.
n ¶ Prima. que eſt inter. ſponſos ⁊ ſponſas. io.

·o ¶Gratia eſt.ȷ.xxx.q.v.femine.
·p ¶Si chriſtiana.i.cathecizata.⁊ ita eſt ar.ꝙ cathecuminus nõ eſt fidelis de hoc dicam.ȷ.xxx.q.i.in prin.
·q n Nõ oȝ.hereticis.hḗticus ñ põt ꝯhere cũ xpiana.dic̃ tñ.h.ꝙ ſi ꝯt iſtȝ mr̃imoniũ ſicut cũ excõicato:ꝺ ꝯditõib⁹ q̃ apponũt̃ i mr̃imonio nõ.xxxij.q.ij.ſolet.
·r s Siqs.dato.hic ñ ponit exemplũ bonũ.nã i ṽitate p̱ dationẽ libelli:non diſſoluebat̃ mr̃imoniũ:imo uera erat fornicatio:ex̃ de diuor.gaudem⁹.
·s ¶Tradit̃.ȷ.xxx.q.v.aliter.
·t ¶Nõ legitimũ.ſi eniȝ ꝓbatũ fuerit aliquod ĩpedimẽtũ in tali mr̃imonio filij nõ erant legitimi: vt ex̃ de clã.deſpon.cum inhibitio.
·a q Quod ṽo.Hic intitulat̃ ſecũda qõ de qua ſupradiximus in p̃ma qõne.
·b s Siqs virginẽ.idẽ eſt ⁊ ſi corruptã ſed de facto q̃ſitũ ẽ de virgine:forte iõ q2 videbat̃ ꝙ mr̃imoniũ ſolueret̃ int̃ uirginẽ ⁊ euȝ q accedebat ad baptiſmũ.ſicut cũ alt̃ ſpõſoꝝ trãſit ad religionẽ monaſterij:ſed nõ ẽ ita q2 cũ trãſit̃ ad religionẽ fidei:bñ p̃t qs vti mr̃imonio:ſecus cũ tranſitur ad monaſterium.
·c. ¶Uiuẽte.⁊ conuerſa cũ viro vl̃ nõ ꝯuerſa:ſe cũ tñ cohabitare volente.ſequẽs aũt.c.itelligitur de nolẽte cohitare.
·d ¶Cõiugia.põt tñ ad religionẽ tranſire etiaȝ inuita ea cuȝ matrimonium non ſit ratum.
·e s Si infidelis.ꝓpt̃ deũ.i.ꝓpt̃ ſidẽ dei
·f ¶Soluit.eccl'ia tñ oȝ ſniare.ſȝ qd ſi illa vxor non vult venire ad cãȝ cũ nõ ſit de foro eccl'ie ſi põt conſtare eccl'ie ꝙ nõ vult cohabitare ſentẽtiet.hãc gl.nõ approbo: q2 ſine iudicio eccleſie diſſoluit̃ mr̃imonium.

C. II.

·g ¶Jus.i vinculũ.ſed tũc demũ ſolũ cuȝ coñhit relict⁹:ar.ex̃ de diuor.gaudem⁹.i fi.imo ẽt prius credo ſolutũ: ſȝ ſi alter reuertit̃ ad fideȝ anteq̃ȝ alt̃ duxerit uxorẽ:reſtituit̃ vinculum mr̃imonij quaſi iure poſtliminij: ut ibidẽ ꝓpẽdit̃.
h ¶Relinqtur.nihilominus ⁊ circa relinquentẽ.vnde ⁊ relinquẽs ꝯhet ſine peccato ſi conuerſus cõtrahat.nõ eni põt mr̃imoniũ claudicare cũ ſint due relationes.vnde ſi vna ẽ vxor ⁊ reliquus eſt vir.iõ aũt nõ tractauit hic de relinquẽte:q2 extra eccleſiã ẽ:⁊ nihil ad nos de ea iudicare.ẽ tñ ar.ꝙ claudicet hic:ex̃ de eo q cog.c.i.ar.ff.mã.põt.ſed ut dixi q̃ ad eſſẽtiam non põt claudicare: ſȝ quo ad effectũ bene: q2 quandoq̃ȝ tenetur vnus alij: ſed nõ econuerſo.uel dic quãtuȝ ad fidelem ſoluitur ut hic dr̃ q2 adhuc põt debitũ petere ab altero.ſed i fidelis nõ põt q2 fidelis non eſt ſubiectus ſuituti illius: ⁊ cuȝ alia ſit ſeruit⁹ qua tenet̃ uir vxori:q̃ȝ illa qua vxor viro: bñ p̃t vna ſuitus eſſe ſbl̃ata ⁊ non alia ſic.ff.de ſer.vr.p̃di.ſi dom⁹.⁊ ex̃ de cõuer.coniu.quidaȝ.

eſt ⁊ coniunctis precib⁹ obſecrandus de⁹. ¶ Itẽ ex ꝯci.agathenſi

Cum hereticis catholici non miſceant cõiugia.

Nõ[q] oportet cum hominibus hereticis miſcere cõnubia: uł̃ ⁊ filios ⁊ filias dare: ſed poti⁹ accipere:ſi tamẽ ſe profitent̃ chriſtianos eſſe futuros ⁊ catholicos.

Item ex cõcilio urbanẽſi.

Chriſtiana cõione careat: qui iudaice prauitati cõiugali ſe uinclo ſociat.

Siqs[r] iudaice prauitati ꝯiugali ſocietate iũgit̃:ſiue chriſtiana iudeo ſiue iudea chriſtião mulier carnali ꝯſortõ miſceat̃: qcũq̃ȝ eoꝝ tãtuȝ nefas admiſiſſe cognoſcitur:a chriſtiano cetu atq̃ȝ cõuiuio ⁊ a cõione eccl'ie ꝓtinus ſegreget̃. Itẽ illud auguſtini:non ẽ ratũ ꝯiugiũ qõ ſine deo ẽ:nõ negat ꝯiugiũ eſſe int̃ ifideles. Cõiugiũ eni aliud ẽ legitimũ ⁊ nõ ratũ:aliud ratum ⁊ nõ legitimũ: aliud legitimũ ⁊ ratũ. Legitimũ ꝯiugiũ eſt quod legali iſtitutione uł̃ ꝓuincie moribus contrahit̃:hoc inter infideles ratũ nõ ẽ:q2 non eſt firmũ:⁊ iõ uiolabile cõiugium eoꝝ dato eni libello repudij lȝ eis recedere abinuicẽ ⁊ alijs copulari lege fori ⁊ nõ lege poli quam nõ ſequunt̃. Inter fideles uero ratuȝ ꝯiugium eſt:q2 cõiugia ſemel iitiata ⁊ ꝯpleta int̃ eos ulterius ſolui nõ pñt.hoꝝ q̃dã ſũt legitima: ueluti cũ uxor a parentib⁹ tradit̃[s] a ſponſo dotat̃:⁊ a ſacerdote benedicit̃.hec talia cõiugia legitima ⁊ rata appellant̃. Illoꝝ uero cõiugia q cõtẽptis oibus illis ſolennitatibus ſolo affectu aliquã ſibi in cõiugem copulãt:huiuſcemõi cõiugiũ nõ[t] legitimum: ſed ratum tantummodo eſſe credit̃.

Quod[a] uero uxore uiuẽte alterã ducere nõ poſſit:qui infidelẽ dimiſit teſtat̃ ſcriptura dicens alioqn ſi diſceditis abinuicẽ ⁊ uolentes cohabitare dimittitis: ⁊ alijs uos copulaueritis: adulteri eritis:⁊ filij ur̃i q poſtea naſcent̃ erũt imũdi.i.ſpurij. Itẽ ex cõcilio meldenſi.c.i.

Nõ põt qs poſt baptiſma alterã ducere uiuẽte ea q̃ añ baptiſma ſibi fuerit uirgo copulata.

Siqs[b] hũerit uxorẽ uirgineȝ añ baptiſmũ:uiuẽte[c] illa poſt baptiſmũ alterã hr̃e nõ põt. crimia eni i baptiſmo ſoluũt̃ nõ cõiugia[d]

Grego.aũt teſtat̃ ecõtra dicẽs

Lȝ fideli aliã ducẽ uxorẽ quã xp̃iane fidei odio infidelis dimittit.

Si[e] ifidel' diſcedit odio chriſtiane fidei diſcedat.nõ eni eſt frat̃ aut ſoror ſubiect⁹ ſuituti in huiuſmõi.nõ ẽ eni dimiſſio peccatũ ꝓpt̃ deũ:ſi alij ſe copulauerit. Cõtumelia qppe creatoris ſoluit[f] ius[g] mr̃imonij circa eũ q relinqt̃[h] Infidelis aũt diſcedẽs ⁊ in deuȝ peccat ⁊[i] in mr̃imoniũ:nec ẽ ei fides ſeruãda ꝯiugij:q2 ꝓpter ea diſcedit:ne audiret chriſtũ deũ eſſe chriſtianoꝝ coniugioꝝ. Hic[k] diſtinguendũ ẽ aliud eẽ dimittẽ uolẽteȝ cohitare: atq̃ȝ aliud diſcedẽtẽ nõ ſeq.uolentẽ eni cohitare lȝ qdem dimittere: ſȝ nõ ea uiuente aliã ſupinducere. diſcedẽtẽ uero ſeq nõ oȝ:⁊ ea uiuẽte aliã ducere lȝ.uerũ hoc nõ niſi de his itelligẽdũ eſt:qui in infidelitate copulati ſunt. Ceterũ ſi ad fidẽ uterq̃ȝ cõuerſus ẽ:uel ſi uterq̃ȝ fidel' matrimonio iũctus ẽ:⁊ ꝓcedẽte tp̃e alt̃ eoꝝ a fide diſceſſerit:⁊ odio fidei chriſtiane cõiugẽ dereliq̃rit: derelictus diſcedentẽ nõ comitabit̃: nõ tñ illa uiuẽte alterã ducere poterit: q2 ratũ cõiugiũ fuerat inter eos:quod nullo mõ ſolui põt.

Utruȝ[l] uero bigamus ſit reputãdus:qui ante baptiſmũ hũerit unã:⁊ p⁹ baptiſmũ alteraȝ auc̃te hieronymi pȝ. Ait eni ſup epl'am pauli ad thimotheũ.

Nõ ẽ bigam⁹ q añ baptiſmũ hũerit unã:⁊ poſt baptiſmũ alteram.

Oportet epũm uni⁹ eẽ uxoris uiꝝ:ueꝝ hoc poſt baptiſmũ ceteꝝ ſi añ baptiſmũ hũit unam: ⁊ poſt baptiſmũ hũerit alterã:nõ ẽ reputãdus bigam⁹: cui ꝓrſus i nouato p̱ baptiſmũ oia uet'a ſunt dimiſſa. Auguſtin⁹ uẽo ꝯtra teſtat̃ ⁊ inocẽti⁹. Ait.n.augu.ſup epl'aȝ pauli ad titũ. Nõ oȝ fieri ep̃s q añ baptiſmũ habuerit unaȝ ⁊ poſt baptiſmum alteram.

·i ¶Et in mr̃imonium.ideſt in fractõe primi mr̃imonij ñ dicas in ſecũdum mr̃imoniuȝ:ſi illud ꝯhat poſtq̃ȝ cõuerſus cũ alia coñxit: ut premiſi: ar.tñ ꝙ peccet cõtrahẽdo ſecũdũ: ex̃ de teſti.ſicut.

C. III.

k ¶Hic diſtinguendũ ẽ.atq̃ȝ hec diſtinctio ẽ canonica ⁊ bona:⁊ probatur : extra de diuor.q̃to.
·l u Utrũ.Hic intitulat̃ queſtio.iij in qua qd iuri ſit diximꝰ.xxvi.di.unius.nec valȝ quod hic dicit̃ a hieronymo.

Cutius vero. cenſuerunt. ḋ. di. lv. nullus.
Uidā mulieri nobili. Imparia cōiugia trib⁹ mōis dicũt̃ Uno mō qñ cōñbit fidelis cū īfideli: de qb⁹ i ſupiori cā audiuimus. Alio mō qñ vnus liber ⁊ ali⁹ ſeru⁹: de qb⁹ in hac cā uidebim⁹. Tertio mō qñ vn⁹ maior ⁊ alter minor: de q bus in ſequẽti tractat̃. Hic ď errore pſone ꝯditionis qualitatis ⁊ fortũe tractatur.

Uod autē Hic depingit̃ pma qō: an. ſ. matrimoniū cōñbatur int̃ eos int̃ quos iteruẽit error perſone Hoc ē dicere an error pſōe impediat mrimoniū ꝯhēdū ⁊ dirimat iam ꝯctū. g. allegat ꝓ ⁊ ꝯ diſtiguē do qttuor errores: fortune qualitatis perſone ⁊ conditionis. duo vltimi dirimunt mrimoniū nō ex ſua natura ſʒ ex ꝯſtitutōe ecclie. nā ſiĩil̃ ⁊ papa poſſet conſtituere ꝙ error qualitatꝭ īpediret: ⁊ ꝙ null⁹ error pſone ipediret: ⁊ eēt mrimoniū ubi eſſet error pſone. ſicut ⁊ tenet pign⁹: lʒ ibi ſit error. ff. de pig. act. l. i. vñ ex natura ñ hʒ error pſone ꝙ impediat ar. tñ ē ꝯ. j. de iacob ⁊ lia. qꝛ nōdū ecclīa cōſtituerat: ⁊ tñ tūc ipediebat ⁊ ē ēt ar. ꝯ. qꝛ error impedit emptionē: vt ff de cōñ. emp. quid tamen.

Et nō ꝙ ſm. b. ⁊ l. nunq̃ꝫ errat̃ in pſona: niſi prius habita noticia aliqua de eo cuius noie ali⁹ ſe repñtet. vñ ſi aliqs offert ſe ſub nomine regis francie alicui puelle: ſi ipa nihil unq̃ꝫ audiuit de rege frācie: nec aliquā noticiā hʒ de eo p famā uł alio mō ⁊ putat hūc eē regē frācie: nō errat in pſona ſʒ in forma uł q̃litate uł noie: ſed ſi aliqua cōſentit i aliquē viſū uł nō uiſū: tñ aliquo mō ſibi cognitū. ſ. fama uł alio mō: ſi poſtea p errorē accipiat al. ū: ēt ſi ab eo fuerit cognita reddet̃ pmo: ſi tñ ille in eā cōſenſerit p nūciū uł alio mō. Si vero nullo mō fuerit ſibi cognitus: q̃zuis p errorē accipiat aliū: nūq̃ꝫ reddet̃ pmo: qꝛ inter eā ⁊ primū nō fuit mrimoniuꝫ nā in penitus icognitū nec amorē nec cōſenſū dirigere poſſum⁹ vñ augu: Nō uiſos dilige poſſum⁹ q nobis p famā vel alio m ō cogniti ſunt: icognitos aũt diligere negmus. Sʒ certe lʒ hoc poſſit cōcedi: ꝙ non ſit reſtituēda pori: nō tñ dico ꝙ debeat ſtare cū ſecūdo cū ibi ſit error. Nā errare ē aliud ꝓ alio putare: vt. xxij. q. ij. in quib⁹. ⁊. xxxviij. di. q̃zuis. item eadē rōe q emit auricbalcū ꝓ auro: cōſentit in auꝝ qō falſū ē: ut. ff. de cōñ ben. emp. aliogn. ⁊. l. q tñ. nā lʒ nō circa illum cui⁹ nullā noticiā hūit:

Cuti⁹ᵐ uero intelligūt: q nec eū ordinandū cenſuerūt: qui ante baptiſmū habuerit unā ⁊ p⁹ baptiſmū alterā. In baptiſmate eni crimia abolētur: nō federatio cōiugij diſſoluit̃: ſicut illa q̄ cathecumia uiciata ē: int̃ dei uirgines ꝯſecrari nō pōt: ſic q ante baptiſmū hūit unaʒ ⁊ poſt baptiſmum alterā nō niſi bigam⁹ eſt reputandus. amiſit eni qddam nō ad uite meritū: ſed ad ſignaculi ſacramētū. Itē innocē. rufo ⁊ euſebio epis macedonie multis argumētis ꝓbat talē bigamū reputari. qꝛ ergo iſte cui⁹ cā in pñti agit̃: añ baptiſmū hūit unaʒ ⁊ p⁹ baptiſmū alterā: bigam⁹ iudicatur: ⁊ lʒ uite merito ⁊ induſtria ſciētie polleat tñ in epm ordinari nō pōt.

Uidāᵃ mulieri nobili nūciatū ē: ꝙ a filio cui⁹dā nobilis petebatur in coniugē. ꝓbuit illa aſſenſū. ali⁹ uero qdā ignobilis atq̧ ſeruilis ꝯditionis noie illius ſeipm obtulit: atq̧ eā in cōiugē accepit. ille q prius ſibi placuerat tandē uēit: eāq̧ ſibi in ꝯiugeꝫ petit. illa ſe deluſā cōq̄rit̃: ⁊ ad poris copulam aſpirat. Hic primū q̄rit̃: an ſit ꝯiugium int̃ eos. Secūdo: ſi pus putabat hūc eē liberꝝ: ⁊ poſtea deprehendit illuꝫ eſſe ſeruū: an liceat ei ſtatim ab illo diſcedere.

Uodᵇ aūt cōiugiū ſit inter eos: ꝓbat̃ hoc mō. Cōiugiū ſiue mrimonium ē uiri ⁊ mulieris cōiūctio idiuiduā uite cōſuetudineꝫ retinēs. Itēᶜ ꝯſēſus utriuſq̧ mrimoniū facit. qꝛ ergo iſti ꝯiūcti ſūt ut idiuiduā uite cōſuetudinē conſeruarent: qꝛ uterq̧ cōſenſit in alteꝝ: ꝯiuges ſūt appellādi. Iis ita rñdet̃: Cōſenſus ē duoꝝ uel pluriū ſenſus in idē. q aūt errat nō ſentit: nō ergo cōſentit. i. ſiml̃ cū alijs ſentit. hec aūt errauitᵈ: ñ ergo cōſenſitᵉ. nō itaq̧ cōiunx eſt appellāda: qꝛ nō fuit ibi cōſenſus utriuſq̧: ſine quo nullū mrimonium eē pōt. ſicut eni ille q ordinat̃ ab eo: quē putat epm eē ⁊ adhuc ē laicus errat: nec uocat̃ ordinat⁹ imo ab epo adhuc ē ordinādusᶠ: ſic iſta errās nulli ē copulata ꝯiugio imo adhuc ē copulāda. Ad hec: Nō ois error cōſenſū euacuat. q eni accipit i uxorē quā putat uirginē uel q accipit meretricem quā putat eē caſtā: uterq̧ errat: qꝛ ille corruptā eſtimat uirgineꝫ ⁊ iſte meretricē reputat caſtam. nunqd ergo dicēdi ſūt nō cōſenſiſſe in eas: aut dabit̃ utriq̧ facultas dimittēdi utranq̧ ⁊ ducendi aliāᵍ. Uerū ē ꝙ nō ois error ꝯſenſuꝫ excludit. Sed error ali⁹ eſt pſoneʰ: alius fortune ali⁹ ꝯditōnis alius qualitatis. Error pſone eſt qñ hic putat̃ⁱ eē uirgilius ⁊ ipe ē plato. Error fortūe: qñ hic putatur eē diues q paup ē uel econuerſo. Error ꝯditionis: qñ putat̃ eē liber q ſeruus ē. Error qualitatis ē: qñ putat̃ eſſe bon⁹ q malus eſt Error fortune ⁊ qualitatis cōiugij ꝯſenſū ñ excludit. Error uēo pſone ⁊ ꝯditōis cōiugij ꝯſenſum nō admittit. Siqs eni paciſceret̃ ſe uenditurumᵏ agrum marcello:

I.

erat: tñ circa pñtē. h. tamen ⁊ lau. dicunt ꝙ ſit mrimoniū cū iſta. ſed hoc nō credo cū ibi ſit error: ġ nō ē ibi cōſenſus: qꝛ nihil ē tam cōñriū cōſenſui q̃ꝫ error: vt. ff. de iudi. l. ij.

c Itē cōſenſus. vt. xxvij. q. ij. ſufficiat. intelligit̃ aūt ꝯſentire niſi expreſſe diſſentiat: vt. ff. ſo. ma. l. ij. §. voluntatē ⁊ ex ď bis q̄ fi. a p. c. ij.

d Errauit. qꝛ aliud ꝓ alio putauit hoc ē errare. xxij. q. ij. i qb⁹. uł ꝓ vero falſū putare. xxxviij. di. q̃zuis.

e Cōſenſit. nihil ē taꝫ cōñriū ꝯſenſui q̃ꝫ error vt. ff. de ꝯhē. ēp. aliogn ff. de iuriſ. om. iudi. l. ij

f Ordinandus. vt. lxviij. di. pſbri.

g Aliā. q. d. nō. nā nec ille error uēditōeꝫ ipedit lʒ error ſex⁹ ipediat ff. de ꝯ. ēpt. aliogn. §. ſi. tñ dicit. l. ꝙ ſoluit̃ emptio p actōeꝫ ex empto. ff. de act. emp. ex empto. §. ſiqs uirginem.

h Perſone. pſona ē ſm. b. rōnabilis creature idiuidua eſſentia.

i Putat̃. dicit. R. qꝛ in hac lr̄a nō dʒ eē ipe: ⁊ hec vox hic nō ē ꝓnomē: ſed aduerbiū ut ſit ſenſus error pſone ē qñ putat̃ eē uirgilius i hoc loco: ⁊ ibi ē plato. nā ipoſſibile eſt ut putes virgiliū eē platonē. de dicto pʒ. de re ſiĩit̃ pʒ: qꝛ ipoſſibile ē ꝙ qs putet de virgilio ꝙ ſit plato nec ecōuerſo. qō verū ē ſm opinionē illoꝝ q cōcedunt: ꝙ iſtū eſſe uirgiliū eſt platoneꝫ eſſe uirgiliuꝫ alij vero cōcedūt: ꝙ iſte putat illū eē platonē: nō tñ putat uirgiliū eē platonē ⁊ hoc p accidēs qō īnuit ꝓpriū nomē inter quos eſt. b. hāc opinioneꝫ ſecut⁹ ē hic. g. ſm hoc planū ē qō dic̃ ꝙ pigui itellectu errātis putet̃ de aliquo ꝙ ſit ali⁹: hēs. xxvi. q. v. nec mirū. vbi dicit auguſtin⁹ ꝙ hūc puto eſſe hominē demōſtrato demone. ff. de excep. rei iu. ⁊ an eādē. ar. ff. de fur. ſi is q. §. ſi tu mihi. ⁊ de iureiur. eū q. §. ſi iniuriā. ubi dicit iuriſpitus: ꝙ hūc puto luciū demōſtrato ſeio. Sʒ q̄rocirca quā pſonā dicis hūc errorē fore: dico ꝙ circa pñtē qñ. ſ. cōñbit cū vno ⁊ credit ſe cōñbē cū alio. vñ dico ꝙ circa abñtē pſonā nō errat. nā dico ꝙ ſi primo iā ille ꝯſenſit i iſtā: ⁊ iſta mō cōſēſit i illū ē mrimoniū. ſʒ q̄rit̃ ſi ille ē mortu⁹ i quē ꝯſēſit: ⁊ ali⁹ pñtat̃ ſibi: an tał error ipediat mrimoniū: ſic: qꝛ lʒ nō ſit i reꝝ natura: ñ min⁹ tñ

ff

⁊ poſtea ueniret paulus dicēs ſe eſſe marcellū: ⁊ emeret[l] agruʒ ab illo: nungd cū paulo cōuenit iſte de pcio: aut dicēdus ē agruʒ ſibi uendidiſſe? Itē ſiqs pmitteret ſe uēditurꝫ mihi auꝝ ⁊ p auro offerret mihi aurichalcū[m]: ⁊ ita me deciperet: nungd dicerer cōſenſiſſe in aurichalcū? Nec ergo aliqñ in illū cōſenſi: qꝛ cōſenſus nō ē niſi uoluntatis. Sicut ergo hic error materie excludit cōſenſuʒ: ſic ⁊ i cōiugio error pſone. no eni ꝯſēſit i hūc ſʒ i eū quē putabat[n] eē. Sʒ obijcit iacob ñ ꝯſenſerat i liaʒ ſʒ i rachel. vij. ſiqdē annis p rachel ſeruierat. Cū ergo eo ignorante lia eſſet ſibi ſuppoſita: nō fuit cōiugiū int eos: ſi error pſone ꝯſenſū excludit: qꝛ ut dictū ē: nō i eaʒ cōſenſerat ſed in rachel. His ita reſpōdet: Conſenſus aliꝰ ē precedēs aliꝰ ſubſequēs. pcedit ꝯſēſus qñ añ carnalē copulā in idiuiduā uite cōſuetudinē uterqʒ cōſentit ſubſeqtur qñ poſt ꝯcubinalē ſiue fornicariū coitū cōſentiūt in ideʒ Iacob ergo ⁊ liaʒ ñ fecit cōiuges precedēs cōſenſus ſed ſbſequēs[o] nec tñ ex pmo cōcubitu fornicari iudicātur: cū ille maritali affectu eaʒ cognouerit: ⁊ illa uxorio affectu ſibi debitū pſoluerit: putans lege primogenitaꝝ[p] ⁊ paternis imperijs ſe ſibi iure copulatam. Qꝫ aūt error perſone nōnullos excuſet: auctē illa probatur: qua ſoror uxoris utroqʒ inſcio[q] ſorore uidelicet ⁊ marito i lectū eius iuiſſet ⁊ a uiro ſue ſororis cognita phibet. que cum ſine ſpe cōiugij perpetuo manere cenſeat: ille tñ qui cognouit eam p ignorantiā excuſatur. Aliter etiā hoc probat: diabolus nonnunqʒ ſe in angeluʒ lucis transformat[r] nec eſt periculoſus error ſi tūc credit eſſe bonus cū ſe bonū ſimulat. ſi ergo tūc ab aliquo ſimplici qreret: an ſue beatitudinis uellet eſſe pticeps: ⁊ ille reſpōderet ſe in eiꝰ conſortiū[s] uelle trāſire: nūqd dicendus ē cōſenſiſſe in cōſortiū diabolice dānatōnis: an nō potiꝰ in participatōem eterne claritatis? Itē ſiqs hereticoꝝ noie auguſtini ul' ābroſij uel hierōymi alicui catholicoꝝ ſeipʒ offerret: atqʒ ad ſue fidei euʒ imitationē puocaret: ſi ille pberet aſſenſuʒ: in cuius fidei iniaʒ diceretur conſenſiſſe? non in hereticoꝝ ſectā ſed i integritatē catholice fidei: quā ille hereticus ſe mētiebatur habere: qꝛ ergo hec pſona decepta errore nō i hūc ſʒ in eū quē iſte ſe mētiebat eſſe conſenſit: patet q eius coniunx nō fuerit. Error fortune ⁊ qualitatis nō excludit conſenſum: ueluti ſiquis conſentiret in platurā alicuius eccl'ie quā putaret eſſe diuitē: ⁊ illa eſſʒ minus copioſa: q̄uis hic decipet errore fortune: non tamen poſſʒ renunciare plature accepte. ſilit que nubit paupi putās illū eſſe diuitem: non pōt renunciare priori cōditioni q̄uis errauerit. Error qualitatis nō excludit ſilit cōſenſū: utpote ſiqs emerit agrū uel uineā quā putabat eſſe uberrimam q̄uis iſte erraret qualitate reruʒ rem minus fertilē emendo: non poteſt tamem uenditionē reſcindere[t]. ſilit q duxit in uxorē meretricē uel corruptā quā putat eē caſtam uel uirginē: nō pōt eā dimittere ⁊ aliam ducere.

Secunda[a] qō eſt ppoſita de ꝯditiōe: an liceat mulieri dimittere eū quem putabat liberꝫ: ſi poſtea illum iuenerit ſuuʒ. Qꝫ uero mulieri non liceat a ſuo diſcedere mltis rōnibꝰ uidet poſſe pbari. In chriſto eni ieſu nec iudeꝰ nec grecꝰ nec[b] ſuus neqʒ liber: ergo nec i cōiugio chriſtianoꝝ. eadē eniʒ lege in fide chriſti uterqʒ regit. indifferēter eni ab aplo dicit omnibꝰ: q uult nubere nubat in dño: ⁊ iteꝝ mulier nubat cui uult in dño tm̄: non pcipitur ut ingenua nubat in genuo: ancilla ſuo: ſed qlibet eaꝝ cui uult nubat in dño. ❡ Teiuliꝰ

eſt ibi error pſone. Itē ſi aliqs hʒ tres filios: ⁊ aliqua cōſentiat i maiorem filiū: poſtea pñtet minor: nō tenet mrimoniū cū eo.

k ❡ Venditur. i. venditū ſe traditurum.

l ❡ Emeret. i. quaſi a ſe emptū p traditōeʒ acciperet. iō aūt ſic exponūt doctores: qꝛ ſi duobus venderet ⁊ ſecūdo traderet: ſecūdꝰ eēt potior: ut. C. dē rei ven. quotiēs. ff. de rei ven. ſi a ticio. Sed g. itellexit lr̄am iſtā ſic qñ. ſ. ſecūdo nō eēt venditurꝰ ſi eū cognoſcerʒ vñ cū erraret i pſona q̄ ſecūdo offerebat pciū nō coñhebat cuʒ ea. ff. de fur. ſiqs vxori. §. cū ticio. ff. de coñ. emp. cū ſeruo. nec errās dñiuʒ tranſfert. ff. de acq. re. do. ſi pcur. ⁊ ſic plana eſt lr̄a ⁊ lex ſi a ticio. ⁊ illa lex quotiēs. intelligit cū ſcienter cū duobus coñxit. doctores tamē exponūt ut dixi emeret. i. emptū acciperet. ⁊ hoc ppt illud qd ſeqt nungd cuʒ paulo ⁊c.

m ❡ Auricalchum. voluit dicere marcellus q eſſet emptio ⁊ venditō qꝛ in corpus cōſenſuʒ fuit: licet fuerit erratuʒ in materia. i. in ſubſtantialiū qualitate. ſʒ vlpianus euʒ correxit dicens nō eſſe vēditōneʒ ubi erratū ē in materia ff. de coñhē. emp. in vēditionibus. pignus tñ tenet ſiqs obligat es p auro: vt. ff. de pigno. actio. l. i.

n ❡ Putabat. ſiqs autē errat in pprio nomine dū tñ certuʒ ſit de quo ꝯſentiat: hoc nō officit C. de teſta. ſi i nomine ſecꝰ aūt in appellatiuo ff. de here. inſti. non iō minus. ff. de le. i. l. iiij.

o ❡ Subſequēs. j. xxx q. v. §. ſed obijcitur.

p ❡ Primogenitarum. ꝯſuetudo erat maioreʒ primo nuptui tradere.

q ❡ Inſcio. j. xxxiij. q. i. ⁊ ij. in lectum.

r ❡ Transformat. ā. xxvi. q. v. epiſcopi.

s ❡ Conſortiū. hoc verꝫ eſt q iſte nō peccat cū ita ſpālit ⁊ in genere dicit ſe uelle eē participē ſue beatitudinis. ſecus ſi ad ſpālia deſcēderet. nō tñ ob hoc excuſat ſaul: q adorabat demonē: quē credebat eē ſamuelem. xxvi. q. v. nec miruʒ. hoc ideo qꝛ interceſſit culpa ſua: vel ibi idolatria adorauit.

t ❡ Reſcindere. ut. C. de reſcin. ven. quiſqs niſi eēt deceptus vltra dimidiā iuſti precij: vt ex̄ de emp. ⁊ ven. cum dilecti. vel niſi haberet peſtiferas herbas: ut. C. de edi. edic. ſi predium. vel niſi dediſſet dolus cām contractui

vt. ff. de dolo eleganter.

a Secunda. Hic qrit: an ſeruili cōditōne reperta libera poſſit recedere: ⁊ gdē ſic pōt: ſi ignorauit euʒ eſſe ſeruū qñ coñxit cū eo. ut. j. e. ſiqs ingenuus. ⁊ nō ſm. h. q nō ois error cōditōis īpedit mrimoniū: ſʒ tm̄ error ſeruilis cōditōis. nec ēt ſemp tal' error īpedit vñ ſi libera vult ꝯhere cū ſuo ⁊ ꝯhit cū libero ñ dirimit mrimōiū: lʒ ibi ſit error cōditōis qꝛ nō itelligit tal' decepta q̄ cū meliori coñbit q̄ʒ credebat. ſilit dic q ſi ſuuſ credit ꝯhere cū libera: ⁊ ꝯhit cum ancilla: nō dirimit mrimoniū qꝛ cōſenſit in hominē ſue cōditōis: ⁊ qꝛ neuter pōt aliqd alij obijcere: ⁊ ita ppter errorem ſerui nunq̄ʒ dirimit matrimōiū. ſʒ certe pari rōne videtur: q ſi aliqua credit contrahē cuʒ vno ⁊ ꝯhit cū alio qui ē ditior ⁊ melior: q mrimoniū teneat: quia nō videt decepta. Alij aūt dicūt: q ſi ue erret in meliori vl' i deteriori ꝯditōe: ſemp dirimit mrimōiū. Tertij dicūt: q ſi int ueniat error i diſpari ꝯditōe dirimitur mrimoniū ſʒ ſi in pari ñ dirimit vnde ſi libera vult ꝯhē cū libero ⁊ ꝯhit cū ſuo: vel ſi ſuꝰ vult ꝯhē cū ſua ⁊ ꝯhit cū libera ñ tʒ mrimoniū ſʒ ſi liber vlt ꝯhē cū ſua ⁊ ꝯhit cū libera: ul' ſi ancilla vult ꝯhē cuʒ libero ⁊ ꝯhit cū ſeruo: tʒ mrimoniū: qꝛ vtrobiqʒ eſt pitas. ⁊ hec opio bona mihi videt. h. dubitari aūt ꝯſueuit ſi libera ꝯhit p errorē cū hoie aſſcripticie cōditōis: an teneat mrimoniū. h. dicit q teneat: lex tñ ꝯdicit: i auc. de nup. §. aſſcripticio. ⁊. C. dē ſenatuſcōſul. clau. l. vna.

Q. II.

b ❡ Nec ſeruus. a ſacris eni ecclaſticis nō ē amouēdus: vt ex̄ de

coniu.ſer.dignū.vel ab illis que ſunt iuris naturalis:ut a voto:in
auc̄.de monachis.§.hic aūt.vbi iuſtinianus īducit hec eadē vba
apl'i ad ꝓbandū ꝙ ſeruus poſſit eſſe monachus : ſ3 quātū ad ius
ciuile ſeru⁹ nō habeť ꝓ homine:vt.ff.de reg.iur. quātū ad ius.
·c O Omnibus.reddituri ſunt.ar.ꝙ ſeruus non teneť obedire
dn̄o in
atrocib⁹.xi.q.
iij.nō ſemꝑ.
·d Legez.nō
quo ad ꝓmo-
tionē.irregula
ris eni efficiť
qui cum ſerua
cōn̄bit.xxxiiij
di.ſiquis vidu
am.ſed ſequū
tur vnam legē
habito reſpe-
ctu ad ius na-
turale.nam de
iure naturali q
libet cū quali-
bet poſſet cōn̄
bere:ita ſeru⁹
cu3 libera niſi
obſtaret cōſti-
tutio eccl'ie.
·e Ingenuus
ar.a toto i quā
titate ab vni-
uerſalibus ad
ſingularem.
·f Siquis.i
mr̄imo
nio.pōt ergo
mr̄imoniū eē
inter ſeruu3 ⁊
liberā.qđ eſt ꝯ
lege3.C.de in
ceſt.nup.l.iij.
ſed abrogata
ē quo ad hoc
vbi ſcienter cō
trahitur.
·g Sed vna.
quātū ad hoc
·h Siquis.
dubita-
batur per.l.il
la3 forte.C.de
inceſt.nup.hu
milē.vbi diciť
ꝙ nō pōt eſſe
mr̄imoniū inť
clarꝫ uirū ⁊ ab
iectā mulierez
⁊ inter ſenato
rē ⁊ libertā.
·i Et legibus
⁊ ita ſi leges ꝯ
dicerēt: ⁊ illis
legib⁹ canō nō
obuiet non t3
mr̄imonium.
Na3 ꝙ leges
habeant locū in mr̄imonio l3.h.cōn̄dicať:eſt ar.xxxv.q.v.ad ſe-
dē.⁊.xxvij.q.ij.ꝙ aūt.xxvij.q.ij.lex diuine.vn̄ dicūt qdā ꝙ cū lex
dicat non eē mr̄imoniū cū ancilla:vt.C.de inceſt.nup.l.iij.⁊ canō
nō excipiat niſi cū ſcienter ducit:ꝙ ubi etiā cū libera ꝯhit ſeruus
credēs ſe contrahere cū ſerua nō tenet mr̄imoniū.
·k Siqs ingenu⁹.faciat.ſ3 pone ꝙ liber ignorāť cōn̄xit cū ſer
ua:poſtea dn̄s manumittit eā:⁊ ipe cognoſcit eā poſt eius
manumiſſionē:poſt cōperit eā fuiſſe ancillā tp̄e cōn̄cti mr̄imonij

papa.c.iiij.

Licet ſeruo mr̄imonia ꝯtrahere

Omnibus[c] nobis un⁹ ē pať in
celis: ⁊ unuſqſq3 diues pauꝑ
ſeruus liber equaliter ꝓ ſe ⁊ ꝓ aia
bus eoꝝ rōne3 reddituri ſūt.qua
ꝓpter oēs cuiuſcūq3 ꝯditōis ſint
unā legē[d] quātū ꝑtinet ad deū ha
bere nō dubitam⁹.ſi aūt oēs unā
legem hn̄t:ergo ſicut igenuus[e] di
mitti nō pōt: ſic nec ſeruus ſemel
cōiugio copulat⁹ ulterius dimitti
poterit. Itē zacharias papa.

Ancillā in matrimonio ſuſceptā uiro dimittere non licet

Siqs[f] liber ancillā in mr̄imo
niū acceperit : non h3 lr̄iam
dimitere eā:ſi cōſenſu amborum
ꝯiūcti ſūt:excepta cā fornicatōis
Sed[g] una lex deiceps erit ꝑ oia ⁊
uiro ⁊ femie. Itē iulius papa.

Inter patronum ⁊ libertam conſtat eſſe matrimoniū legitimum

Siqs[h] ancillā ſuā in libertatē
donauerit: ⁊ in mr̄imonium
ſociauerit:dubitať apud quoſdā
utrū huiuſmodi nuptie legitime
eē uideanť an nō?nos itaq3 uetu
ſtam ambiguitatē decidentes ta
lia cōnubia legitima eē cēſemus.
Si enim ex affectu fiūt omēs nu
ptie:nihil impiū ⁊[i] legib⁹ cōtrariū
i tali copulatōe fieri pōt:quare ꝑ̄
dictas nuptias inhibendas exiſti
mauerim⁹. Is ita rn̄deť: Nō
negať igenua poſſe nubere ſeruo
ſ3 diciť: ꝙ ſi neſciť eſſe ſeruilis cō
ditionis libere pōt dimitti:cū ſui
tus ei⁹ fuerit dep̄hēſa. Illud aūt
apl'i ⁊ iulij pape intelligendū ē de
his:quoꝝ ꝯditio utriq3 nota eſt.
hui⁹ aūt cōditio mulieri icognita
erat.nō ergo p̄miſſis auc̄tibus co
giť manere cū illo: ſed liberu3 illi
eſſe on̄diť uľ manere uľ diſcedere
Unde i ꝯci.apud uermeriā cui
inť fuit rex pipin⁹ ſtatutū ē.c.vi.

De eo qui ancillam duxit i uxorē quam putat eſſe liberam.

Siqs[k] ingenuus hō uxorē an
cilla3 alterius acceperit: ⁊ ex
iſtimat ꝙ ingenua ſit:ſi ipa femia
fuerit poſta in ſuitute detecta : ſi
eam a ſeruitute redimere pōt : fa
ciat[l].ſi nō[m] pōt.ſi uoluerit aliā ac
cipiat:ſi aūt ancillā eam ſcierat[n] ⁊
collaudauerat ꝓut legitimā eā hē
at[o].ſiliť ⁊ mľier igenua d ſuo alte
ri⁹ facē d3. Itē ex eodē.c.viij.

Non licet mulieri dimittere quē ſciens ſeruū accepit in uirum.

Si[p] feia igenua accepit ſeruu3
ſciens ꝙ ſeru⁹ eēt : habeat eū
q2 oēs unū p̄re3 habem⁹ i ceľ una
lex erit uiro ⁊ feie. Itē grego.

Seruitutis occaſione dimitti nō ualet: que poſt controuerſia3 ſtatus ſe in libertate aſſeuerauerit.

Alius[q] rei cā cū mr̄e ſua huc
compulſa anno p̄terito pn̄ti
um uenerit latrix: fr̄nitaſ tua cau
tius nouit: q2.ſ.maritus ſuus uř
clericus ob hoc ꝙ de ſeruili fuēat
cōditione pulſata:a ſuo noſcitur
eam remouiſſe ꝯſortio:uoſq3 hic
poſitos aſſerunt ꝓmiſiſſe: ut ſi ꝓ
bare[r] ſe liberam adiuuante dn̄o
ualuiſſet : ſuo eam uos coniugio
reformaretis.fraternitas igiť ue
ſtra cognoſcat : ꝙ reuelāte deo li
bertatis auctore approbatā[s] ſit li
bera: nullaq3 i ea macula ſeruilis
inuenta eſt.his ergo cognitiſ ſine
mora aliqua ſuo eam uolumus
marito reſtitui:nec ulterius ide3
uir eius argumēta ſibi occaſionis
exquirat:qbus ea3 poſſit abijcere
nam ſi a uobis qđ non credimus
minime fuerit adimpletum:cāq3
recipere forte diſtulerit: nos illō
cognoſcatis cū diſtricta uindicta
corrigere. Cum dicitur ſciens il
lum ſeruum datur intelligi : ꝙ ſi
neſciret illum ſeruum eſſe non co
gitur manere cu3 eo.quia hec er
go ⁊ perſone ⁊ conditionis dolū
paſſa eſt:nō cogiť adherere ei cu
ius fraude decepta ē.ſi uēo liberꝫ

q̄ritur an poſſit eam dimittere.⁊ dicim⁹ ꝙ ſic:q2 cōſenſus ille nullus fuit.
ſed ſi dn̄s ei⁹ tūc tp̄is ſciebat cōn̄bi mr̄imoniū ⁊ tacuit:tūc tenet mr̄imoniū
q2 eo ipo intelligiť ei dediſſe libertatē:in auc̄.de nup.§.ſi vero ab initio.⁊
in auc̄.ut liberti decetero.§.ſiqs.S3 pone ꝙ libera cōn̄xit cū eo quē cre-
debat liberū:ſ3 poſtea cōperta cōditione ſeruitutis nihilominus uult ſta
re ſecū: ſed ille recuſat
dicunt qdam hoc mr̄i-
moniū eſſe ex vna ꝑte
⁊ non ex altera : vt ex̄
de eo qui dux.i matri.
c.i. Sed dico ꝙ quātū
ad neutrū eſt mr̄imo-
niū.vnde neuter cogiť
ſtare cū altero quātu3
ad uinculū mr̄imonij.
ſ3 rōe fidei ꝓmiſſe bn̄
teneť ei.itē pōt dici cū
maior cōn̄bit cū mino
ri: ꝙ quātū ad neutru3
ē mr̄imoniū ⁊ quātum
ad vinculū mr̄imonij
eque pōt maior recedē
a minore ſicut minor a
maiore:ſ3 nō ē ita q̄3tū
ad fidē promiſſam.
·l Faciat.cōſilium eſt.
·m Non pōt.i.ſi non
voluerit:vt ſit quaſi ex
poſitio lr̄a ſequēs.ſed
nec dn̄s cogiť eā ven-
dere:ar.i.q.i.eos.
·n Scierat.non videť
celatus qui ſciuit.nec
debuit certiorari q non
ignorauit:vt.ff.de acti.
empt.⁊ ven.l.i.
·o Hēat.dicit tn̄ lex:ꝙ
ſi filia ſenatoris ꝯhat
cū liberto non tenet.ff.
de ſenat.filiā.ſed illud
ſm leges.⁊ n̄ t3:q2 mr̄i
monia iure poli regūť
ij.q.iij.§.hinc.
·p Si femina.
·q Alius.remouiſ-
ſe.nūquid ergo
ſine iudicio eccl'ie pōt
liber dimittē ancillam
quā credebat libera3?
videť hic ꝙ ſic.xxxij.
q.ij.ancillā.Nā retinē
do eam ſibi facit p̄iudi
ciū:vt ex̄ de cōiu.ſer.
ꝓpoſuit.ſecus tn̄ vide
tur:vt.xxxiij.q.ij.ſecu
lares.nā ⁊ ſi cā ſepatō
nis ſit manifeſta:tamē
ſine iudicio eccl'ie non
d3 dimitti:vt ex̄ de di-
uor.porro.nā penden
te accuſatione alter al-
teri teneť reddere debi
tum:vt extra vt li.pen.
laudabilem.⁊ hoc pōt
admitti.vnde ſi petita
fuiſſet hic reſtitutio:audiri debuiſſet.⁊ pēdente cā nō negabit ei alimenta
vt.ff.de lib.agno.ſi neget.ſpōte tamē nō debet ei cōmiſceri ne fiat ei p̄iu-
diciū ſed ad mādatū eccl'ie pōt:ar.ff.de appella.cū ex cā.
·r Probare.ſ3 q̄re ꝓbat iſta ſe liberā:cū actori ſemꝑ icūbat ꝓbatio:vt.vi.
q.vlt.actor.maxime cū ipa fuerit in poſſeſſione libertatis?ſed dic ꝙ ſpōte
aſſūpſit hoc onus.vn̄ mos ei gerendus erat:vt.ff.de ꝓba circa.
·s Approbata.i.a iudice ꝓnunciata.⁊ nō ꝙ ſi iudex ꝓn̄ciaret eā liberā ⁊
igenuā taľ ſn̄ia oib⁹ p̄iudicat.ff.de ſta.ho.igenuū.ſi aūt ꝓn̄ciaret nō eſſe

ſeruã petentis:illi ſoli nocet ſnia.ff.de lib.cã.l.diui.

t Marito.ar.ꝙ qui in initio litis reſtitutionẽ nõ petijt:poſtea petere nõi poſſit .ṡ.iij.q.vi.§.exceptio.ſed hoc verũ ẽ cũ in modũ exceptionis obijci tur reſtitutio:ſed ſi directe in modum actionis poſſet vſqꝫ ad ſententiam vt extra de cã poſ.paſtoralis.

u Perlatum. diuortij. ſed vnde haberet iſte occaſionẽ diuortij ꝑpter hoc? certe per legem que dicit ꝙ ſeruitus ſuperueniens dirimit m̃rimoniũ ff.de diuor.l.i.⁊ i auc. de nup.§.ſi vero.ſed q̃liter potuit iſte ſe vendere:cuꝫ ex hoc ſequatur ꝙ idem ſit qui vendit ⁊ quod vendit̃? qḋ eſt contra illud.ff.de re pmu.l.i. maxime cum quinqꝫ exigantur ut vẽditio liberi hoīs teneat ſ.vt patiatur ſe venundari ad precium participandum:⁊ ut in veritate participet ⁊ ut non ſit ignarus ſue conditionis:⁊ ut emptor ignoret eius conditionez:⁊ ut ſi maior. xx. annis. ff.quibus ad liber. proc la.l.i.⁊.ij.itẽ q̃rit̃ vtrũ iſte q ſe vendit: poſſit repeti ab vxore q̃ ius habet in eo:⁊ in cuius opp:obrium redundat huius factus? ar.ꝙ ſic ff.de libe.cau.l.i.ij.⁊.iij quod concedit.h. maxime cũ ipa fuerit abſens: nec poterat ꝓclamaſſe:ar.ff.man. ſi precedẽte.§.lucius. ⁊ hoc concedo cum vir non habeat copiã ſui corporis:ſed mulier.⁊ eſt ar.ad hoc.xxxiij. q. v. quod deo.

x Secũdũ ſecularem nõ romanã.nã ſm eaꝫ ob ſeruilẽ conditionez viri nõ mutat̃ conditio vxoris ſꝫ ſm legẽ lumbardam ſm quaꝫ non illa vxor vł filij redigũtur i ſeruitutẽ ſed ſecũda cũ filijs:ut in lũbarda de his qui ſe in ſeruit.alterius ſub.l.pen. ⁊ vlt. In his eni legib⁹ dicit̃ ꝙ vxor quã tunc habebat vł filij non rediguntur in ſeruitutez ſed ſecunda cum filijs.ſed ſi illa defuncta alia ei nubat libera:⁊ ipa ⁊ filij eius rediguntur in ſeruitutẽ.vel facit hic mentionem de ſenatuſcon. claudiano.ſm qḋ ſi libera ibat in amplexus ſerui ſerua efficiebat̃:ſed ſublatuꝫ eſt hoc.C.de ſenatuſcon.clau.l.i.

acceperit:⁊ ille ut cauſaz p̄ſtet diſcidij ſe alicuius ſeruũ fecerit:nec uxorẽ dimittere nec illa ob uinculũ coniugij in ſeruitutẽ redigi poterit. Unde in triburienſi ꝯcilio

Occaſione cõditõnis doloſe mutate vir nõ diſcedat ab ea: quam libertatis tempore acceperit.

Perlatũ ẽ ad ſanctã ſynodũ ꝙ gdã igenuus ingenuã accepit uxorez:⁊ poſt filiorũ ꝓcreationẽ occaſione diuortij cuiuſdã ſeruũ ſe fecit.utrũ neceſſario mulierẽ tenẽ debeat.⁊ ſi tenuerit: utrũ illa quoqꝫ ſecũdũ ſecularẽ legem ſeruituti ſubijci debeat: q̃ſitũ eſt. Judicatũ ẽ uxorẽ minime debẽ dimitti: nõ tñ ob chriſti legẽ mulierẽ i ſeruitutẽ redigi: dũ ille nõ ex cõſenſu coniugis ſe ſeruũ fecerit: quẽ liberũ ipa maritũ acceperat. Querit̃ ẽt ſi ſeru⁹ uni⁹ alteri⁹ ancilla accepit:an ſit ꝯiugiũ int̃ cos. De his ita ſtatutũ ẽ in cõcilio gabilonẽſi.

Legitima ſeruorũ coniugia ſua auctoritate domini non dirimãt

Dictũ ẽ nob: ꝙ gdã legitia ſeruorũ cõiugia poteſtatiua quadã p̄ſũptione dirimãt nõ attẽdentes illud euãgelij: quos de⁹ cõiunxit homo nõ ſeparet. unde nobis uiſũ ẽ ut cõiugia ſeruorũ non dirimãtur: ẽt ſi diuerſos dños habeant: ſꝫ in uno cõiugio ꝑmanẽtes dñis ſeruiat ſuis.⁊ hoc ni illis obſeruãdũ eſt: ubi legalis cõiũctio fuit ⁊ per uoluntatẽ dñorũ.

y Dimitti.ar.ꝙ licet aliqd deueniat ad id a quo incipere nõ potuit:nõ tñ ꝑpter hoc irritat̃.ṡ.di.lv.precepta.j.ꝑxi.q.i.ad limina.

z Dictũ ẽ.hẽant ſed qd ſi dñi ſint in diuerſis ꝓuincijs? credo alterũ cõpellendũ:ut vendat reliquo.vł ſi neut̃ emere vult:redimat eccl'ia.nõ eni debẽt uxores a uiris ſepari:vt.xxxiij.q.ij.quos de⁹ cõiunxit.⁊.C.cõia vtri.iudi.poſſeſſionũ.⁊ ar.ff.de edil.edic.pleriqꝫ.nã peccarent dñi eos ſeparando:⁊ ita ſaltem indirecte ſint compellendi relaxare eos:ſi nõ ẽ q emat ⁊ potius ſeq̃t̃ vxor virũ q̃ꝫ ecõuerſo.xiij.q.ij.unaq̃qꝫ vł diſtingue ancilla nubat volẽte dño vł nõ:vt dixi.xiij.q.ij. vnaq̃qꝫ

ꝛ Legal' cõiũctio.i.legitima.i.cõis conſenſus.

ꝰ Uolũtatẽ.maxie q: ẽt eis iuit̃ põt ꝯbi m̃rioniũ:vt ex̃.e.c.i.io.

Uidã⁹ populorũ freq̃ntia ipedit⁹ filiũ ſuũ de baptiſmate ſuſcepit: dũ credret ſe alienũ ſuſcipe.uxor autẽ eius dũ callide uellet ſuſcipe proprium: ſuſcepit alienũ quẽ uir adoptauit ſibi i filiũ:⁊ ex uxore ſibi filia naſcit̃: quã filio ſuo adoptiuo ſpirituali uxoris: dũ uterqꝫ eẽt in cunabulis: tradidit. poſt triẽniũ uxor morit̃:⁊ cõpat̃ eius relictaꝫ cõpatris uxoris ſue uir clã ſibi dſponſauit. aliquãtulũ temporis effluxit:⁊ alius publice eã duxit i uxorẽ. Querit̃ pmũ: an uxori ſui debitũ reddere ualeat: q ꝓpriũ filiũ de ſacro baptiſmate ſuſcepit. Secundo: an ſpõſalia cõtrahãtur inter infantes. Tertio: an ſpirituales uel adoptiui filij naturalib⁹ copulari ualeãt. Quarto an uxorez cõpatris uxoris ſue alicui ducẽ liceat. Ultio: an clãdeſtina deſpõſatio maifeſte ꝓiudicꝫ

Quod aũt ꝓpriũ filiũ in ſpiritualẽ ſibi trãſferẽs uxori ſue debitũ reddẽ nõ ualeat rõne ⁊ auctẽ ꝓbat̃. Nulla eni auctẽ ꝑmittit̃: ut qs cõmatri ſue carnalit̃ copulet̃. hic aũt uxorẽ ſuã ſibi cõm̃rẽ effecit: nõ ergo illi ulteri⁹ carnalit̃ copulari poterit. Hinc deus dedit ſancte romane eccl'ie eps ſcribit gordiano hiſpalẽſis eccl'ie epo ⁊ fratri chariſſimo.

Separentur uiri ab uxoribus: q aliquo caſu natos ꝓprios coram epiſcopo tenent.

Peruenit ad nos diacon⁹ ſanctitatis ueſtre ep̃laꝫ deferẽs ꝙ qdã uiri ⁊ m̃lieres pterito ſabbato paſchali die ꝓ magno populorũ incurſu neſcientes proprios

a Uidã populorũ.

b Quod autẽ. Hic ꝺ pingit̃ pma q̃ſtio:an .ſ. qui ſuſcipit ꝓpriũ filiuꝫ de ſacro fõte poſſit poſtea cõmiſceri carnaliter ſue vxori:cui ꝑ tale factũ cõpat̃ factus eſt.⁊ qdam ꝙ ſic:licꝫ canones varie loquant̃ de eo In primo ⁊ i ſcđo.c.dr̃ ꝙ ꝺbeat ab ea ſepari. In qnqꝫ eni capitul̃ ſe quẽtib⁹ dicit̃ ꝯtrariũ ꝙ nõ debeat ab ea ſepari.ſꝫ ꝯtrietas hec ſoluit̃: ex de cog. ſpi. ſi vir vel mulier vbi dicit alex. A. I. ꝙ ſiue vir ſiue mulier ex malicia ſiue ex ignorãtia ſuſceperit filiũ ſuũ de ſacro fonte non iõ a viro ſepanda ẽ:niſi ad ſeruandaꝫ ꝯtinentiã poſſit induci. idẽ dicit.j.e. de co capitula ergo q̃ dicũt ꝙ tales ſũt ſepandi: ſi tenent: q: ſunt cõtra euãgeliuꝫ qḋ dicit ob ſolã cãm fornicationis fieri ſeparationẽ.vł qḋ dr̃ in eis ꝙ debeãt ſepari: intelligas tãdiu quonſqꝫ penituerint.vel dic ꝙ debẽt ſepari ſub ea cõditõe ſi pñt induci ad cõtinẽtiã:vt ex̃ de cog.ſpi.c.ij.

c Permittit̃.hic male dicit.innuit enim ꝙ nõ poſſit cõhibere niſi inueniat̃ cõceſſum.ſed cõtrium eſt verũ.j.e.q.iiij. qui ſpiritualẽ ex̃ de ſpon.cum apud.

d Peruenit.ex lauacro.dicũt qdã ꝙ ſi ſuſcipio filiũ iudei de ſacro fonte:int̃ me ⁊ ipm non cõhibit̃ cõpat̃nitas:q: nihil ad conſtitutionẽ eccl'ie ſit de his que foris ſunt.vnde ſi iudea poſtea conuertat̃ ad fidez:poſſum cũ ea cõhibere. q: nõ reuiuiſcit quod nihil fuit:dicunt tñ ꝙ ſi ita eſſet ſm legẽ moſaycã ꝙ cõhiberetur

inī eos cōpr̄nitas: p circūcisionē ꝫhereſ. ſicut nūc p baptiſma ꝫ hiſ. inī ſuſceptū aūt ⁊ ſuſcipientē i his q̄ p̄cedūt baptiſmū ꝫhi ur vinculū cōpaternitatis: ⁊ lꝫ adhuc nō ſit in fide vl' i veritate an ba ptiſmū: vt. xxviij. q. i. caue. deſtinatōne tñ quadā fidel' reputaſ. b. tñ ⁊ R. dicūt ꝙ inter me ⁊ iudeā cui' filiū de ſacro fonte ſuſcipio ꝫhiſ cōpaťni tas: vñ nō poſ ſū cū illa ad ſi dē conuerſa ꝫ here. itē dicit h. ꝙ bñ cōhi tur cōpr̄nitas inter me ⁊ pa trē ſuſcepti de ſacro fōte licꝫ bētic' ſi aliqñ fuit baptizat'.

e Uſuꝫ. logſ de cōiūctis añ cōpr̄nitatē ⁊ ñ de cōiūctis p' ꝑat qdā men tiuntur.

f In archiuiſ ab archa dictū ē archiuū: vbi ſ. reponunſ li bri: ⁊ p tales li bros fit fides vt ex̄ de pſcri. ad audientiaꝫ

g Memorie hic incipit re ſpondere.

h Dona. pri mū ſalis collo vt. ꝫ. de conſe. di. iiij. exhinc. Scōm: auriū ⁊ nariū linitio cū ſputo. Ter tiū ē i pectore ⁊ i frōte facta ſignatio: vt. e. di. poſtea ſi gnat'. Quar tū: ē olei ſācti vnctō: vt. e. di. deinde a ſacer dote. Quītuꝫ baptiſmi ablu tio: vt. e. di. ve nit. Sextū: in vtice chriſma tis perunctio: vt. e. di. poſtq̄. Septimū: eiuſdem in fronte facta ſignatio: vt. e. di. preſbyteri.

filios ſuſcepiſſent ex lauacro ſan cto. Cupis ſcire ergo ꝑ tali rōne accidēti: utꝝ debeant uiri ac mu lieres ad ꝑpꝛium uſuꝫ redire an nō Nos uero meſti in hac re ingſiui m' poꝝ dicta. Inuenim' in archi uis aplīce ſedis iam talia ꝯtigiſſe i eccliis iſaurie epheſioꝝ ſimulq̄ hieroſolymoꝝ aliarūq̄ eccleſiaꝝ Epiſcopis etiam eaꝝ ciuitatum ab hac apoſtolica ſede uolentibus ſcire utꝝ uiri ac mulieres redirēt ad ꝑpꝛium toꝛum: beate memo rie ſancti patres iulius: innocēti us: ⁊ celeſtinuſ cum epiſcopoꝛuꝫ plurimoꝝ ⁊ ſacerdotum conſen ſu in apoſtoloꝛum pꝛincipis eccle ſia pꝛohibentes talia pſcripſerūt ⁊ cōfirmauerunt: ut nullo modo ſe in con iugium reciperent mulie res ac uiri: quicunq̄ aliqua rōne ſuſceperint natos pꝛopꝛios: ſed ſeparent ſe: ne ſuadente diabolo tale uicium inoleſcat. Scitis qꝛ quomodo ſunt ſeptem dona ſpi ritus ſancti: ita ſunt ſeptē dona baptiſmi. a pꝛima ergo pabulo ſa crati ſalis ⁊ ingreſſu eccleſie uſq̄ ad cōfirmationē per chꝛiſma: hoc eſt a pꝛimo uſq̄ ad ſeptem: null' chꝛiſtianus ſuam commatreꝫ in coniugium ſuſcipere debet. ⁊ qui pꝛeſumpſerit: tādiu uinculo ana thematis religetur: donec penitē tiam digne egerit. Item ex cō cilio apud uermeriam capitulo quarto.

Ab uxoꝛe ſeparetur: q filiaſtruꝫ ſuum coꝛam epiſcopo tenuit.

Si quis filiaſtrū uel filiaſtraꝫ ſuā ante epm̄ tenuerit ad cō firmationē: ſeparet ab uxoꝛ ſua: ⁊ nunq̄ aliam accipiat ſimiliter ⁊ mulier. Contra uero ſcribit ni colaus ſalamonitano epo dicens

Nō ſeparet a uiro: que filiaſtruꝫ de ſacro fonte leuauit.

Oſſe deſideras: utrū mulier que uiri filiuꝫ ex alia femina genitum de ſacro fonte leuauerit poſtmodum poſſit cum eodeꝫ ui ro copulari. quos ideo coniungi poſſe decernimus: quia ſecundū canones ſacros niſi amboꝝ con ſenſu nullius religionis obtentu debet coniunx dimittere cōiugeꝫ pertinet autem ad ingens uxoꝛis exitium: que habens odio uirum uel infirmitatem eius non conſi derans quaſi cauſa pietatis ope ratur impietatem: maxime cum apoſtolus pcipiat: Nolite inqui ens fraudare inuicem niſi ex con ſenſu ad tempus ut uacetis oꝛa tioni: ⁊ iterum reuertimini in id ipm ne tentet uos ſathanas pꝛo pter incōtinētiā ueſtrā. ergo ſi ñ ex cōſenſu utriuſq̄ cōiugis factū eſſe pꝛobatur: non fraudentur in uicem: ſed reuertantur in idipſuꝫ pꝛeſertim cum dicat apoſtolus: uxoꝛ ſui coꝛpoꝛis poteſtatem nō habet: ſed uir. ⁊ uir. p. ſ. c. non ha bet: ſed mulier. Iteꝫ ex cōcilio gabillonenſi capitulo. iiij.

Non ſeparetur a uiro: ſꝫ penitē tiam agat: que filium ſuuꝫ coꝛaꝫ epiſcopo fraudulenter tenuit.

Alij dicūt ꝙ hec dona ꝓſunt viuētibus ſed nō moꝛiētib'. foꝛtioꝛeſ eñi ſunt ad reſiſtendū dia bolo: vt de cōſe. di. iiij. poſtea. ⁊ c. exhinc. ſed ex hoc ſeqſ ꝙ oēs par uuli equalē penā patiē tur: qd vix ē credibile. ſi queras an hec dona ſint ſacramētū vel non dico ꝙ nō: qꝛ oē ſacra mētū confert ſalutē: vt ſ. i. q. i. multi. ſꝫ ſi appel les ſacramētū. i. ſignū future grē: tunc conce do eſſe ſacramētum.

k Siqs filiaſtrū.

l Oſſe. ex alia. idē ⁊ ſi eſſet ex illa.

m Copulari. i. carnali ter commiſceri. ſ. di. xxxi. aliter. ar. ꝙ nunq̄ eſt malum faciēdū pꝛo pter bonuꝫ quod inde ſequiſ: ſic. ſ. i. q. i. non ē puranda. ſ. xiiij. q. v. foꝛte. ꝫ. xxxij. q. iiij. ſic non ſunt. ꝫ. xxxiij. q. v. ſi dicat.

n Fraudare. i. ſubtra here debitū quod in cem debetis uobis niſi ex conſenſu quod foꝛ te facietis vt expediti' vacetis oꝛationi.

o Fraudentur. ille ta men qui leuat filiū ſuū de ſacro fonte perdit ius exigendi: ſicut ille q foꝛnicatur cuꝫ altera ſed nūqd ſi talis petit debitum debet vxoꝛ ei reddē? dicit. b. ꝙ ſic li cet ille peccet petendo ⁊ eſt ar. pꝛo ipo. xxxiij. q. v. manifeſtū. ex̄ de iu reiurā. debitoꝛes. Idem dicit de illis q uouerūt ad tempus: ſed ſi perpe tuo vouiſſent ſecus eſſet: vt. xxxiij. q. v. ꝙ deo. tu dicas ꝙ ſtati ipo facto ꝑ ditum eſt ius exigendi: licet per ſniaꝫ eccleſie non ſit ei ablatum ius: ⁊ cū non habeat alter ius petendi nec reliquus dare teneſ vel ſoluere: quia vbi nulla eſt petitio nulla ē moꝛa: vt. ff. de ver. obl. ſi pupillus. ſed nonne vi detur cōtrariū. xxxij. q. i. dixit. vbi dicit ꝙ dominus ſolam cauſam foꝛni cationis excepit: quare vxoꝛ poſſit negare debitum viro vel ecōuerſo: ſed illud ſane intelligas ꝙ ob ſolam foꝛnicationis cauſaꝫ poteſt eam expellē de domo ſua ⁊ ab omni cura dimittere. dum tamē illud intelligas pꝛout notaſ. xxviij. q. i. idolatria. Sꝫ plures ſunt cauſe pꝛopter quas non cogi tur reddere debitum viro. ſed in illis caſibus non poteſt eam a ſe abijcē licet poſſet ei debitum denegari. item ſi uterq̄ leuauit filium ſuū de ſacro fonte: neuter habet ius petendi: ⁊ licet neutri ſubueniatur petitionis iure vtriq̄ tamen ſubuenitur iure replicationis: ſic extra de diuoꝛ. ſignificaſti ⁊ bonum ſimile: extra de excep. cum eccleſiaſtice. ſed quid ſi pꝛomiſerūt perpetuam continentiam: ⁊ alter poſtmodū foꝛnicatur: nunquid poterit tunc reliquus petere debitum? videſ ꝙ poſſit etiam ſi ambo foꝛnicati eēnt ⁊ etiā ſi iurauit non repetere eam: vt extra de iureiurā. tua. ar. ꝫ. xxxiij. q. v. ꝙ deo. Rñ. ꝙ nō pōt petere ſed ecclia coget reliquū reddere debitum

i Pabulo. hic videſ: ꝙ ex oibus q̄ p̄cedūt baptiſmū cōhbaſ cō paternitas: vt. ꝫ. e. q. iiij. c. ſiqs vn'. ⁊. ꝫ. de cōſe. di. iiij. i cathecismo nā ⁊ chꝛiſtiana dicif poſtq̄ cathecizata ē: vt. xxviij. q. i. caue. Sꝫ coñ clemēs dixit: ꝙ ea q̄ p̄cedūt baptiſmū vix impediūt mřimo niū cōhbēdū ⁊ nō dirimūt cōtractū: vt ex̄ de cog. ſpi. coñcto. Itē baptiſmus ē ianua oium ſacramētoꝝ: vt. xxxij. di. §. verū. Cū er go ianua nō ſit aperta: nullū ſacr̄m pōt ingredi. itē ꝑpter cathecis ſmuꝫ nō fit aliqs aptus cōhbere mřimoniuꝫ: vt. xxviij. q. i. caue. itē ſi diſcederet ſine baptiſmo: nō ꝓdeſſet ei cathecismus: qꝛ ppe tuo eſſꝫ dānatus: vt. ꝫ. de cōſe. di. iiij. firmiſſime. ⁊. c. nullo. ergo pꝫ ꝙ adhuc ē mēbꝛū diaboli: nō ergo pōt eē filius ſpūalis. h. dicit ꝙ in quolibet iſtoꝝ cōhbiſ cōpaternitas: ⁊ dicit ꝙ ante baptiſmum nōdū ē hō ſpiritualis ē tñ filius ſpiritualis. ⁊ dicit ſpiritualis ad differentiā carnalis vel adoptiui filij. ſi hoc uis dicere: tūc dicas ꝙ in illa decretali contracto. filius ille nō erat fili' viri ſed tm̄ mu lieris ⁊ ſic plana eſt. vel dic ꝙ lꝫ cōhbiſ cōpaternitas: nō tamen talis cōpaternitas ſufficiēs eſt ad dirimēdū. Alij dicunt ꝙ tm̄ in baptiſmo ⁊ in confirmatione cotrahiſ cōpaternitas. ſed quero qđ bonuꝫ cōhbaſ per iſta q̄ p̄cedūt baptiſmū: vt ſine ſpe dānatus ſit etiā infans q moꝛitur añ baptiſmū: vt. ꝫ. de cōſe di. iiij. firmiſſime. ⁊. c. nulla. dicūt qdaꝫ ꝙ pꝛoſunt ad minoꝛē penā. ſed hoc non videtur: qꝛ leuiſſima eſt pena par uuloꝝ: vt. ꝫ. de cōſe di. iiij. c. regenerante. ergo videſ ꝙ non poſſit eē leuioꝛ

vt ex̄ de diuoꝛ.ex lr̄is.
d D Ictū eſt.fallaciā
ar. ꝙ dolꝰ nemi
ni dꝫ ꝓcinari:vt.xv.
q.vi.c.i.ꝛ.xx.q.iij.con
ſtituit.ff.ꝺ dolo nec ex
dolo.
a ¶Pn̄iam.interioꝛeꝫ.
ꝛ ſemꝑ doleat ſe feciſſe
hoc.ſic.l.di clerico.
b d Leo.ſpe.ſic.xx
vij.q.i.hi qui.
c d De his.qui filia
ſtros ſuos ꝛc̄.
d A D limina.inno
tuit.i.notificauit
e ¶Cogente.idem eēt
abſqꝫ neceſſitate.ſꝫ tūc
ei pn̄ia imponēda eēt
ꝛ vrgentiſſima neceſſi
tas excuſat:de cō.di.i.
ſicut.nō tn̄ paṫ filiū in
neceſſitate cōfirmabit:
qꝛ illud ep̄ale eſt.
f ¶Dicente.s̄.di.xxvi.
deinde.
g ¶Neceſſitas.ſic.j.de
con.di.i.ſicut.j.xxxiiij
q.i.c.i.
h ¶Uixerit.ñ ergo qꝺ
pꝛius legitie factū ē,p
pter ſupuenieteꝫ cām i
fringi debet:ēt quāuis
res deuenerit ad eū ſta
tum a quo incipere nō
potuit:vt.s̄.di.lv.pꝛece
pta.
i ¶Auctes.ſ.quos deꝰ
cōiunxit hō nō ſepet:ꝛ
vbi diciṫ vxoꝛē nō eē
dimittendā niſi cā foꝛ
nicationis.
k O Omnes.hec tria
c.nō inducit.g.
niſi ut oñdat quot mo
dis dicaṫ filia ſpūalis.
l ¶Ut ꝛ ipi.nec notat
oīmodā ſimilitudineꝫ
niſi quo ad ipſū ſacer
dotē qui ſuſcipit in pēi
tentiā.filiꝰ eni eius bn̄
pōt ducē quaꝫ pr̄ rece
perit ad pn̄iaꝫ:non tn̄
quam immerſit i bapti
ſmo.multa eni attēdū
tur i baptiſmo q̄ nō at
tenduntꝫ in pn̄ia.ſi eni
te ſuſcipio ad pn̄iam:
nō ideo parētes tui mi
hi cōpatres ſunt:ꝛ per
baptiſmuꝫ plena fit re
miſſio nō aūt ꝑ pn̄iam
Si ergo laicuſ audiat
i neceſſitate peccata ali
cuiꝰ mulieris:non pōt
poſtea cū ea coñhere:
ar.hic.ſi tn̄ coñhat foꝛ
te tꝫ mr̄ionū.videṫ.n.
tm̄ hoc ſacerdoti ꝓhi
beri:cū eius tm̄ ſit offi
ciuꝫ audire peccata cō
fitentiū.Sed nunquid

D Ictū ꝰē nobis quaſdā feias
deſidioſe quaſdaꝫ uero frau
dulenter:ut a uiris ſuis ſeparētur
ꝓꝓꝛios filios coꝛam ep̄is ad ꝯfir
mandū tenuiſſe un̄ nos dignū du
ximus:ut ſiqua mulier filiū ſuū
deſidia aut fraude aliq̄ coꝛaꝫ ep̄o
tenuerit ad cōfirmādū ꝓpter fal
laciā ſuā aut ꝓpter fraudē:q̄ꝺdiu
uiuet pniamꜰagat:a uiro non tn̄
ſepareṫ. It̄ ē ex ꝯcilio magociē
ſi.c.x.i clauſtro ſācti albini hito.

**Separentur ꝛ graui pn̄ia plecten
tur:qui filiolam ſuam uel ſpiritu
alem matrem ducunt in uxoꝛem**

D E ͨeo qꝺ interrogaſtis:ſi ali
quis filiolā ſuā in uxoꝛem du
xerit:ꝛ de eo qui cū cōmatre ſpu
ali ꝯcubuit:ꝛ de eo qui filiū ſuum
baptizauit:ꝛ uxoꝛ eius eū de fon
te ſuſceperit hac cā:ut diſcidiū cō
iugij fieret:ſi poſtea in tali copula
tione poſſint ꝑmanere. De talibꝰ
ſic rn̄dēdum ē:ſi filiolā aut cōma
trē ſuam aliqs in cōiugiū duxerit
ſeparandos eē iudicamꝰ ꝛ graui
pn̄ia plectendos.ſi āt coniuges le
gitimi unus aut ambo ex iduſtria
fecerint:ut filiū ſuū de fonte ſuſ
ciperēt:ſi innupti permanere uo
luerint:bonū eſt.ſin autē grauis
pn̄ia inſidiatoꝛi iniungaṫ ꝛ ſimul
maneant.ꝛ ſi p̄uaricatoꝛ cōiugij
ſupuixerit:acerrima pn̄ia mulcte
tur:ꝛ ſine ſpe coniugij maneat.
It̄ eꝫ nicolaus papa rodulpho
bituriēſi epiſcopo.

**Non ſepareṫ ab uxoꝛibus:q fi
liaſtros ſuos coꝛā ep̄o tenent.**

D E his q filiaſtros ſuos ad cō
firmationē coꝛā ep̄is tenent
ideſt qui filios uxoꝛis ſue de uiro
pꝛioꝛi dū chꝛiſmanṫ ab ep̄is ſup
ſe ſuſtinēt.ſi inſcia ſicut aſſeris fi
at licet ſit peccatū:nō tamē uſqꝫ
ad ſepationē cōiugij puniēduꝫ ē
lugeāt tn̄ ꝛ digna pn̄ia hoc diluē
tes dn̄o dicant:delicta ignoꝛātie
noſtre ne memineris. It̄em io
hannes papa anſelmo lemoſine
eccleſie ep̄o.

**Non ſepeṫ ab uxoꝛe:q neceſſita
tis cauſa filiū ſuū baptizauit.**

A D limina beati petri apl̄oꝝ
ꝑncipis hic p̄ſens homo no
mine ſtephanꝰ oꝛonis cā ueniēs
noſtro p̄ſulatui ſuggerendo inno
tuit:ꝙ filiuꝫ ſuum in extremo ui
te ſue poſitū necdū baptiſmatis
unda lotuꝫ abſentia ſcilicet ſacer
dotū nimia neceſſitate cogēteͤ ba
ptizauit:eūqꝫ ipe pꝛopꝛijs mani
buſ retinēdo ſuſcepit:atqꝫ ꝑ huiꝰ
rei negocio noticie tue patefacto
reuerētia ſua quaſi rectitudinis
zelo flagrās p̄fatū hominē a ſua
cōiuge iudicauit eē ſepandū.qꝺ
fieri nullatenus debꝫ:dicēteͤ ſcri
ptura a dn̄o iūctā eē uiro uxoꝛeꝫ
ꝛ quos deus coniuxit:homo nō
ſeparet.unde ꝛ dn̄s in euangelio
non dimittere poſſe uxoꝛem ſuā
niſi caſu foꝛnicatōis apertiſſime
iubet:ꝛ nos tante auctoꝛitatis p̄
cipua freti iuſſione dicimꝰ dimit
tendum eſſe ꝛ inculpabile iudicā
duꝫ quod neceſſitasͬ intulit. Nā
hoc baptizandi opus laicis fideli
bus iuxta canonicaꝫ auctoꝛitatē
ſi neceſſe fuerit facere libere cōce
ditur.unde ſi ſupꝛadictꝰ genitoꝛ
filium ſuum coꝛpoꝛe moꝛienteꝫ
aſpiciens:ne animam perpetua
moꝛte pereuntem dimitteret:ſa
cri unda baptiſmatis lauit:ut eū
de poteſtate auctoꝛis moꝛtiſ ꝛ te
nebꝛarum eriperet:ꝛ in regnum
chꝛiſti iam regnaturum ſine dubi
tatione tranſmitteret:benefeciſſe
laudatur:ꝛ iccirco ſue uxoꝛi ſibi
iā legitime ſocietate ipune q̄ꝺdiu
uixeritͪ iudicamus manere coniū
ctum:nec ob hoc contra pꝛefatas
auctoꝛitatesͥ diuinas aliquatenꝰ
ſeparari debere. Filia dicitur
ſpiritualis non ſolum eius qui ac
cipit:ſed etiaꝫ eius qui trine mer
ſionis uocabulo eam ſacro bapti
ſmate tingit.dicitur etiaꝫ ſpiritu
alis filia ſacerdotis:que ei pecca
ta ſua confitetur:haruꝫ oīum fla
gitioſa coniunctio eſt ꝛ eadem pe
na plectēda. Unde ſymmachꝰ
papa ait.

**Par penitentia ei indicitur:qui
ſpiritualem filiam ꝛ penitētialeꝫ
ſuam uiolare monſtratur.**

O Omnes ͩquos in pn̄ia ſuſcipi
mus:ita ut noſtri ſūt ſpūales
filij:utͥ ꝛ ipi quos uel nobis ſuſci
pientibus uł ſub trine merſionis
uocabulo mergentibꝰ unda ſacri
baptiſmatis regenerauit. Silue
ſter quoqꝫ docēs admonet unuꝫ
quēqꝫ ſacerdotum ut nullus cau
ſa foꝛnicationis ad ſuam peniten
tialeꝫ accedat:quia ſcriptū ē:oēs
quos i pn̄ia accipimus ita filij no
ſtri ſunt:ut i baptiſmate ſuſcepti
quapꝛopter hoc zelus ſiquis per
petrauerit:nō ſolū dignitatis ho
noꝛem amittat:uerūetiā uſqꝫ ad
exitū uite ſue iugi pn̄ieᵐ ſe ſubdat
It̄ ē celeſtinus. De eodem.

S Iqsⁿ ſacerdos cū filia ſpūali
foꝛnicatus fuerit:ſciat ſe gra
ue adulteriuꝫ cōmiſiſſe. Jccirco
feia ſi laica ē:oīa ꝺreliquat:ꝛ res

ſacerdos oꝛte
taṫ audiet pec
cata vxoꝛi ſue
nō:qꝛ nec ipe
ei libē ꝯfitereṫ
ſi cōmiſit adul
teriū.Sꝫ obij
cio.tu dicis h̄
ꝙ in baptizan
do coñhiṫ cō
pr̄nitas ſꝫ mo
nachi ex offi
cio qn̄qꝫ ꝺbēt
baptizare ꝛ tn̄
nō pn̄t fieri cō
pr̄es:vt.xviij.
q.ij.peruenit.
Rn̄.pn̄t eē cō
patreſ baptizā
do ꝛ nō leuan
do.
m ¶Pn̄ie.i.in
terioꝛi:qꝛ con
tinua delictoꝝ
memoꝛia mul
tum opatur:ꝺ
ꝑeni.di.iij.iu
das.
n S Iqs.de
reliquat
nā,pſcribiṫ qſ
rebus ſuis rō
ne ꝺlicti.xxvij
q.i.ſiqs rapue
rit.vi.q.i.§.ve
rū.ꝛ ita eſt pꝛe
ceptum.

·o ❡Conuerſa .hoc ſimiliter p̄cepti ē:nō tñ erit monacha q̄ꝛ illud voluntatis ē:ſed tenebit̄ ibi rōne delicti.xx.q.i.ſicut . lꝫ gdaꝫ iſta velint intelligere de conſilio.
·p ❡Peregrinādo.ꝛ ita ſacerdos pōt agē publicā pñiam: de pe. di.vi.ſacerdos.qȯ cōcedo de depoſito ſine ſpe reſtitutionis .ſ. ꝙ publicā ꝛ ſolē nē agē poſſit: vt dixi.l.di.cō firmandū.licet alij dicāt coñ.

Non dꝫ.in cōſcientia. nō ē er/go.quis depo nendus niſi.p publico crimi ne qȯ i noticiā ppli deuenerit
·r ❡Xij.magis n. peccat ſacer dos cognoſcē do filiā ſpūalē q̄ꝫ vxorē alte rius:qꝛ ꝑ hac iponitur pñia xij.annorꝫ.p illa.x.vt. lxxx ij.di.pſbꝛ.

Q. II.

Spōſalia. Nec ē ſcda qō:vtꝝ ſ.inter infātes ꝯbi poſſu ſpō ſalia : ꝛ gdem non.j.e.c.i. cū eni infātia du rat vſqꝫ ad ſe ptenniū.C.de iure deli.ꝛſi in fanti. ꝛ etas il la neſcit gd vi deat:vt.C. de fal.mona.l.i.ꝛ cū ifantes ad huc cōſentire ñ poſſint: ſpō ſalia nō cōtra hunt:que ſine cōſenſu coñbi non poſſunt:ex̄ de deſpon.impu.ac ceſſit.ff.de ſpon.in ſponſalibus.niſi ꝓximi ſint ſeptēnio:ita ꝙ ſint capaces intelligentie:Ad mrīmoniū aūt coñbēdū tria exiguntur cōſenſus:ꝛ ꝙ ſit pubes:ꝛ ad coeundūꝫ potens:ar.xxxiij.q.i.c.i. nā nō pōt videri nupta q̄ virum pati nō pōt.ff.qñ dies le.cedat.l. vlti.ſi tñ ꝛ añ etatē illā coire poſſunt:teneret mrīmoniū:ar p̄dicte l.ꝛ ex̄ de deſpon.impu.puberes.ꝛ.c.de illis.

Ubi.hoc.ꝛ.c. de matrimonio ꝛ de ſponſalib⁹ intelligi pōt ſm quod de ſponſalib⁹ dic coniugium.i.ꝓmiſſio futuri cō iugij.j.e.q.v.noſtrates.
·c ❡Nihil.ſed pone ꝙ parentes iurauerūt : ꝙ filios ꝛ filias dent nuptui adinuicē:nūquid potuerint ſe obligare.ad alienū factū cū alienū factū poſſit nēo ꝓmittē:Itē nūgd ſūt ꝑiuri ſi filij nō ꝯhūt Rñ.i mrīmonio ſpāle ē qȯ alienū factū pōt ꝓmitti nec ſūt rei ꝑiu ri:lꝫ filij nō ꝯhant:dūmō parētes dēt operā quā poſſūt:vt.j.xxxi q.iij.ſiq parentes. vel pōt dici ꝙ intelligunt̄ ꝓmiſiſſe ꝙ darēt ope rā vt fieret:vt.ff.de vbo.obli.quotiēs.ꝛ in.l.illa inter ſtipulanteꝫ Itē hic eſt ſpāle ꝙ alteri poſſum⁹ paciſci:vt ex̄ qui cle.vel vo. ve/ niēs.Itē ſi parentes apponūt penā ꝯctui ſpōſaliū peti nō pōt pe na:qꝛ mrīmonia nō pñt aſtringi vinculo pene:vt.ff.de vbo. obli. ticia.Dubitari cōſueuit:ecce aliq coñxerūt ſpōſalia de futuro vo lūt ſe mutuo cōſēſu abſoluere:q̄rit̄ an poſſint.h.dicit ꝙ nō:ꝛ ē ar.

ſuas pauperib⁹ tradat:ꝛ cōuerſa in monaſterio deo uſqꝫ ad moꝛtē ſuiat. Sacerdos āt qui malū exē plū dedit hominibus:ab oī officio d̄ ponatur:ꝛ ꝑeginando.xij. ānis peniteat.poſtea uō ad monaſteri um uadat.ibiqꝫ cūctis dieb⁹ uite ſue deo ſuiat. ITē. De eodē.

Non dꝫ eps aut pſbr cōmiſce ri cū mulieribus:q̄ ei ſua fue rint ꝯfeſſe peccata.ſi foꝛte qȯ ab ſit hoc ꝯtigerit:ſic peniteat :quō d̄ filia ſpūali:eps.xv.ānos:pſbr xij.ꝛ deponātur:tñ ſi in ꝯſcia po puli deuenerit. His itaqꝫ aucto ritatibus apparꝫ:ꝙ ſiue ꝓpꝛium ſine tñmō uiri filiū mlier d̄ ſacro fōte ſuſceperit:nō iō a uiro ſuo ē ſepāda:qȯ d̄ uiro ſuo filr oꝫ itelli

Sponſalia añ ſeptēniū ꝯtrahi non poſſūt ſolo eni ꝯſēſu ꝯtrahūtur.q intuenire ñ pōt:niſi ab alterutra parte id itelligat̄ quod inter eos agit̄.pꝛobatur ergo ſpō ſalia nō poſſe ꝯtrahi iter pueros quoꝝ etatis ifirmitas cōſenſum non admittit. Teſtat̄ hoc idem nicola⁹ papa dicēs. Ante tp⁹ conſentiendi coniugium contra hi non poteſt.

Ubi nō ē ꝯſēſus vtriuſqꝫ: nō eſt ꝯiugiū.ergo q pueris dāt puellas in cunabulis ꝛ econuerſo nihil faciunt:niſi uterqꝫ puerorū poſtq̄ꝫ uenerit ad tp̄s diſcretionis ꝯſentiat:nec ē cōiugiū niſi ſit cō ſenſus utriuſqꝫ:ēt ſi pater ꝛ mat̄ hoc uoluerint ꝛ fecerint.

Quod aūt ſpūales ul' adoptiui filij naturalibus copulari non poſſint. Nicolaus papa reſpō dens ad conſulta bulgaroꝛum te ſtatur ita dicens.

Qui de ſacro fonte ſuſcipit̄: fili⁹ eſt ejus:a quo ſuſcipit̄.

Ita diligē debꝫ hō eū q ſuſce pit ip̄m de ſacro fōte ſicut pa trē. Itē ē int̄ fratres ꝛ filios ſpū ales gratuita ꝛ ſācta cōio:q̄ dicen da nō ē ꝯſanguinitas: ſꝫ habēda ſpūalis ꝓximitas . unde int̄ eos arbitroꝛ ñ poſſe fieri qōlibꝫ lega le cōiugiū : qñ gdē nec inter eos q natura ꝛ eos q adoptōe filij ſūt uenerāde romāe leges mrīmōia ꝯtrahi ꝑmittūt. Itē ſi int̄ eos nō ꝯtrahit̄ mrīmoniū quos adoptō iungit:q̄ꝫto poti⁹ a carnali oꝫ int̄ ſe ꝯtubernio ceſſare illos quos ꝑ celeſte ſacramentum regeneratio ſancti ſp̄s uicit. lōge inqt ergo cō gruenti⁹ fili⁹ p̄ris mei ul' frat̄ me⁹ appellat̄ is:quē diuina grā poti⁹ q̄ꝫ humana uoluntas.ut fili⁹ p̄ris uei uel frater meus eſſet: elegit: pꝛudētiuſqꝫ ab alterna coꝛpoꝛis cōmixtōne ſecernimur. ITē zacharias eps ſeruus ſeruoꝝ dei re uerendiſſimo ꝛ ſacratiſſimo theo doꝛo epiſcopo eccleſie ticinenſis.

xxxi.q.vi.c.vnico.Alij dicūt ꝙ ēt ſi iurauerūt pñt ſe abſoluē:vt ex̄ de ſpō. p̄terea.Sꝫ.h dicit alexādrū ibi mgr̄aliter poti⁹ q̄ꝫ papalit̄ rñdiſſe.
d ❡Conſentiat.ar.ꝙ ſequēs ratihitio cōfirmat p̄us factū inualidū:ex̄ de iu re pa.cura paſtoꝛalis.xvi.q.i.qm̄ gcgd.ſꝫ eſto ꝙ aliq añ.vij.annū coñhāt ſpōſalia poſt ſeptēniū nō coñdicūt nec ēt exp̄ſſe cōſentiūt:nungd ſūt ſpō ſalia cōfirmata: vel po ne ꝙ aliq añ puberes annos coñxerūt ſpon ſalia p⁹ pubertatē non coñdicūt nec etiā exp̄ſ ſe conſentiūt:nunquid

Q. III.

ſunt ſponſalia cōfirma ta ꝑ talē taciturnitateꝫ videt̄ ꝙ adhuc ingren dū ſit ab eis:an ꝑdurēt in pꝛioꝛi cōſenſu.xx. q i.illud.ꝛ. xxviij. di. de his.eꝯ videt̄ ſufficē ꝙ non coñdicāt: vt ex̄ de deſpon. impu. de illis. ꝛ.c. lr̄as.ꝛ. c. acceſſit. dico ꝙ ſi ſimul habitāt ꝛ nō coñdicūt p⁹ etateꝫ legitimā mrīmoniū eſt cōfirmatū:vt.ff.de ritu nup.minoꝛē.ſec⁹ ſi ſeoꝛ ſū habitāt : ex̄ d̄ d̄ſpō. impu.atteſtationes.

Quod autem. Ad intelligē tiam hui⁹ qō nis nō ꝙ triplex eſt co gnatio . carnal' de qua agit̄.j.xxxv.ca. legalis ꝛ ſpūalis de qbus hic agit̄.cognatio ſpūalis coñhit̄ ꝑ dona baptiſ mi ſm qȯ dixi.ſ.e. q.i. c.i.ꝛ talis cognatio di/ uidit̄ in p̄rnitatē ꝛ filia tionem ꝛ fraternitatē.ꝛ ſoꝛoꝛitatē:ſed non ꝓce dit vlterius.ſ. ad nepo tes:qꝛ aliqs fit p̄r ꝛ fili us vl' frat̄ vl' ſoꝛoꝛ ſpiri tualis ſꝫ nullus fit ne pos ſpiritual'. Spūal' itaqꝫ filia nō pōt copu lari filio carnali cū illi int int̄ ſe ſpūales fr̄es:vt hic in.c.i. Legalis cognatio ē q̄ fit ꝑ arrogatio nē vel ꝑ adoptionem.Dicimur aūt arrogare illū q ſui iuris ē: ꝛ per arro gationeꝫ trāſit in nr̄am ptātē.adoptare dicimur illū q ē in alterius ptāte ꝛ nō trāſit in noſtrā ptātē.ꝛ fit arrogatio auctoꝛitate p̄ncipis.adoptio aūt ꝑ quēlibet magiſtratū:vt inſti.de adop.§.ij.ꝛ.iij.Filij autē naturales nō pñt copulari filijs adoptiuis:vt.j.c.i.Sed de filijs ſpūalibus nō eſt ꝓhi bitum gn poſſint copulari filijs adoptiuis.ſed hoc ſcias ꝙ inter collatera les ut inter fratrē naturalē ꝛ ſoꝛoꝛem adoptiuā nō impedit̄ mrīmonium niſi q̄ꝫdiu durat adoptio:ut ex̄ de cog.legali ſiqua. ſed inter aſcendentes ꝛ deſcendentes perpetuo īpedit̄ mrīmoniū:licet ſoluat̄ adoptio:vt.ff.d̄ ritu nup.quin etiam.idem pōt dici ꝙ filius q adoptatur non dico arroga tur poſſit copulari filie naturali:cum adoptatus non tranſeat in poteſtatē adoptantis:vt inſti.de adop.§.ij.Itē pōt dici ꝙ filius illegitimus nō pōt copulari.filie adoptiue:qꝛ illegitim⁹ nō eſt in poteſtate patris:vt inſti.de nup.§.vlt.licet illegitimus nō poſſit copulari filie ſpirituali.alij dicunt ꝙ nec arrogatus nec adoptatus pōt copulari naturalib⁹:quia licꝫ adoptat⁹ non trāſeat in ptātem adoptātis.acqrunt̄ tñ ei q̄dā iura ex adoptōe:q̄ diſ ſoluunt̄ ꝑ emancipationem:vt.C.de adop.l.penul.§.penult.
f ❡Ita.vnde inter eos.hoc vltra filiū non ꝓtenditur .nepos eniꝫ me⁹ ꝛ frater cum filia mea ſpūali bene coñhūt:ar.inſti de nup.§.ei⁹ vo mulieris .ꝛ quia nuſq̄ꝫ pꝛohibentur.
·g ❡Qñ qdē hec nō eſt bona rō:qꝛ leges nō ꝑmittunt ꝛc.qñqꝫ enim leges

ꝓhibēt mr̄imoniū nec tñ canones: vt inter tutorē ꝛ pupillā ꝛ inter ſenatorē ꝛ libertā. ff. de ſpon. tutor. ꝛ leges ꝓhibēt acholytos nō tñ canones. xv q. iij. §. cum autem.

b Pitatiū. a petendo: ꝛ dr̄ charta ꝯtinēs petitionem alicuius.

Sororis. ar. ꝙ in primo vl' in ſecūdo gradu dn̄s papa ēt ſi velit nō poſſit diſpenſare: q2 a naturali iure hūit initiū: ꝛ in ve. te. fuit ꝓhibitū ne qs ſororē i vxorē acciperet: q2 lȝ de ſola ſorore dixit: tñ ſb appellatōne ſororis ꝯtinetur neptis: ar. xxij. q. ij q̄ritur cur pr̄iarcha. de tertio gradu nō fuit ꝓhibitū: q2 in eo diſpenſauit grego. vt. xxxv. q iij. quidam. Alij intelligunt: ꝙ fuerit ꝓhibitio facta tm̄ de primo gradu: q2 i ſecundo gradu vt dicūt cōiungūť: ſed i leuitico expreſſe inuenitur ꝓhibitus ſecūd⁹ grad⁹ in cōſanguinitate ꝛ affinitate primi generis. ibi dicit' turpitudinē ſororis tue ꝛ filie eius nō reuelabis: filiā filie ei⁹ nō ſumes: quia vna caro ſunt. turpitudinē filie tue vl' neptis ex filia nō reuelabis. ſȝ obuiat ex̄ de diuor. gaudemus. ubi dr̄ ꝙ ſi pagani cōtraxerūt in ſecūdo gradu poſt cōuerſionē nō ſūt ſeparandi. ſed dic ꝙ in leuitico ꝓhibetur ſecundus grad⁹ in deſcēdentib⁹ nō in collateralibus. vn̄ in ſecūdo collaterali bene pōt papa diſpenſare. videť tñ ꝙ ſit ei ꝓhibitū. xxij q. ij. querit'. ſȝ ibi ē ar. ꝯ q2 ipſe duxerat eā ſȝ adhuc obſtat: ex̄ de reſti. ſpo. lr̄as. vbi dicit' ꝙ papa nō pōt diſpenſare i ſecūdo gradu. ſȝ dic ꝙ nō pōt ita de facili.

k Multo magis. i. multo ſanctius: q2 religioſiores ſunt copule mentiū q̄ȝ corpoꝝ: ar. xxvij. q ij. cōiuges. xxxiij q. v. ꝙ deo. Et ē ar. ꝙ pr̄ ſpūalis eſt magis diligēdus q̄ȝ carnalis ij. q. vij. qualiſ ſnia. ſed ſupiori. c. dr̄ ꝙ eque. ſȝ illud non remouet gn plus. cui ergo potius teneor ſubuenire in neceſſitate carnali i beneficioꝝ tpaliū exhibitōe nā de carnali ē dictum honora pr̄eȝ: in exhibitione autem reuerentie plus deferendū ē ſpūali: nō credo nec. c. ꝯ dicit.

l Non or. i diuina. i. eccleſiaſtica cōſtitutōe: ar. iij. q. v. quia.

m Filij. p̄ter iſtū p quē cōpatnitas ē cōtcta vl' fraternitas ſpūalis.

n Unde vrbanus. iſtū p̄ceſſit paſcalis: ar. i. q. ij. ſaluator. ꝛ ex̄ de ſpō. duo

Filia ſpiritualis carnali filio nullo modo nubere poteſt.

Pitatiū[b] quod nobis tua ueneranda fraternitas obtulit ſuſcepimus: per qđ ſciſcitari uoluiſti: ſiliceat filio cuius pater alterius filiā ex ſacro baptiſmate ſuſceperit: ſuſceptā. i. ſpūalem eius patris filiā qđ dici crudele ē i matrimoio ſuſcipe. qđ apud te enormiter aſſeruiſti cōtigiſſe. Sed bene tua ſancta fraternitas compertū hȝ: qđ domin⁹ p̄cepit moyſi dicēs turpitudinem patris tui uel matris uel ſororis nō reuelabis. turpitudo eni tua eſt. cum ergo a ꝓpria cōſāginitate iubemur abſtinere: multō[k] magis a ſpirituali noſtri patris filia omni excuſatione aut argumento ſepoſito ſub nimia diſtrictione nos cauere conuenit: ne in iram diuine examinationis incidat: ſiquis tali facinore mixtus minime reſtrixerit frena luxurie. unde etiam omnes cauēdi ſunt a tali ſceleris cōmixtione ne in perpetuum ꝑeant. ſed hunc qui auctor huius ꝑnicioſe temeritatis anime ſue ſalutē deſpiciens impio ſe miſcuit matrimonio: per omnia tua fraternitas ſtudeat ſeparare: ꝛ penitētie digne ſubmittere: quatenus ab eterna erutam damnatione animā ei⁹ lucreris.

Item zacharias ꝛ deuſdedit.

Filio ſuo quā de ſacro fōte ſuſceperit nullus tradere audeat.

Non[l] oportet filiā ſuā quā de ſacro fonte ſuſceperit: aliqñ filio ſuo in matrimoniū tradere: quia in diuina ſententia germani cē iueniūť. ſiquis tali facinore cōmixtus minime reſtrixerit frena luxurie: ab eccl'a catholica abominabitur. ſed ſi cōuerſus fuerit p⁹ ſeparationem. vij. annis penitentiam gerat. conſcijs ſimul cū auctore ſit iſta conditio. i. ſimul cū cooperatoribus ꝛ conſentientibus peniteat. Filij[m] uero ſiue filie que ante cōpaternitatem ſiue poſt nati fuerint: licite cōiūgi poſſunt. Unde[n] urbanus ſcribit uitali presbytero brixienſi dicens.

lȝ preter ſolitū. qđ eſt verū de primo: ſed ſequēs. c. attribuitur paſcali. ij. q ſm chronicā ſucceſſit vrbano.

o Super his qbus. feia. j. de cōſe. di. iiij. mulier. ꝯ. ſed hoc i neceſſitate intelligitur.

p Poſt ſuſceptum. ſi intelligimus. c. hoc ꝓut alexander inuit ex̄ de cog. ſpi c. i. vt. ſ. dero. geť ei per p̄cedens: legas litteram ꝓut iacȝ vl' ſi uis potes addere in lr̄a non pn̄t ꝯiungi ſupple filijs ſpūalib⁹: ꝛ ſic nō ē correctuȝ ꝛ male intellexit alexander hoc. c. nam dicit. c. vrbani eē poſteri⁹. ꝛ ita derogare alij c. paſcalis. cū tñ vrbanus paſcalē p̄ceſſerit. ſed dici pōt ꝙ hec lr̄a ē mendoſa vbi dicit paſcalis ſecund⁹. nā dȝ dici ibi paſcalis p̄mus. nā p̄m⁹ paſcalis p̄ceſſit vrbanū 2[m] vn̄ nihil ē i lr̄a ſupplendū. ꝛ ē hoc abrogatū ꝛ intelligiť ꝓut ſonat: ꝛ huic iuri antiquo initiť illa cōſuetudo. ex̄ de cog. ſpi. ſuper eo.

q Emancipatos. nā filius emācipat⁹ hn̄ pōt copulari filio adoptiuo ff. de ritu nup. p adop. ꝛ emācipato. ſ. adoptiuus copulari pōt.

r Illud. ſ. filiā. ſ. cōmr̄is poſſe ducere in vxorē

s Diffinim⁹ immo poſtea diffiniuit: ꝛ ita in re dubia certa fertur ſnia vbi de iure dubitať.

t Filiaȝ. hic videť ꝙ pr̄ ſpiritualis pōt copulari ſorori filie ſpūal': ſimiliť ꝛ filie pōt: q2 talis cognatio nō extendiť. ſiliť dico: ꝙ pr̄ pōt ſumē filiā ſpūalē filij carnalis lȝ enīȝ cognatio ſpūal' deſcēdat de pr̄e ad filios: nō tū de filio ad pr̄em

n Fortuito. idem ſi ex propoſito.

Filij uel filie ante ul' poſt cōpr̄nitatē genite legitime cōiungi pn̄t.

Super[o] his quibus conſuluit nos tua dilectio: hoc uidetur nobis ex ſententia reſpondendū ut ꝛ baptiſmus ſit ſi inſtante neceſſitate feia puerū in noie trinitatis baptizauerit: ꝛ quod ſpiritualiū parentuȝ filij uel filie ante uel poſt cōpaternitatē genite poſſūt legitime cōiūgi: preter illā ꝑſonā qua cōpatres ſūt effecti. Paſcalis uero ſecundus poſt cōpaternitatem genitos copulari ꝓhibens ſcribit rhegino epiſcopo.

Qui ex compr̄e ul' cōmatre poſt ſuſceptos filios de fonte nati fuerint: coniungi nō poſſunt.

Poſt[p] ſuſceptuȝ uero de fonte filiū uel filiā ſpiritualem qui ex compatre uel commatre nati fuerit: mr̄imonio cōiūgi non pn̄t quia leges ſeculi nō emācipatos[q] adoptiuis prohibent copulari.

Idem ex libro digeſtoꝝ ti. de ritu nuptiaꝝ perpenditur in quo ita legitur. Palea.

Per adoptōnē queſita fraternitas couſqȝ ipedit nuptias donec manet adoptio. Ideoqȝ eam quā pater meus adoptauit ꝛ emancipauit: potero uxorē ducere: ꝛ ſi me emācipato illā in ptāte retinuerit: poterim⁹ iungi mr̄imonio. Itaqȝ uolenti generum adoptare ſuadetur: ut filiaȝ emācipet. Similiter ſuadetur ei ut' q uelit nurum adoptare emācipet filium. Siqs uero aliquo fortuito caſu filiam ſue commatris uxorē acceperit: ñ cogiť eā dimittere. Unō i triburiēſi ꝯci. legiť

Non cogiť quis dimittē filiam ſue cōmr̄is quā duxit in cōiugiū

Illud[r] etiā nec canonica inſtitutōe diffinimus[s]: nec interdictione aliqua refutam⁹: ſȝ ꝓpt' eos qui diuerſe de eo ſentiūt hoc loco aliquid commemoramus. Siquis ſue ſpūalis cōmatris filiam[t] fortuitō[n] ꝛ ita contingente rerum caſu in coniugium duxerit:

ꝯſilio maturiozi ꝑuato hēat atq₃ hoēſte legitimo ꝯiugio opa₃ det

Relictā[a] uero cōpr̄is ux oris ſue nullus in cōiu giū ducere pōt. Unde Nicola⁹ papa ſcribit con ſtantiēſi epiſcopo ſalomoni.

Duas cōmatres alicui hr̄e nō l₃

Sciſcitatur[b] a nobis ſāctitas ueſtra: ſi aliqs hō duas com matres hr̄e ualeat unā p⁹ alterā i quo memiſſe d₃ ſcriptū eē: erūt duo in carne una. Itaq₃ cū ꝯſtat qa uir et mulier una caro ꝑ cōnu biū efficiūtur: reſtat nimi₃ uirū ꝯpatrē ꝯſtitui illi mulieri: cuius mr̄imonio aſſūpta uxoꝛ cōmater eē uidebatur. Et iccirco liquet ui rū illi feīe ñ poſſe ꝯiungi i copulā q̄ cōmater eius erat: cū qua idem fuerat una caro effectus. Item ex concilio chalcedonenſi.

Octo annis peniteat: qui duab⁹ commiſcetur commatribus.

Si pater ⁊ fili⁹ aut duo fr̄es cū una muliere: aut ſi cū ma tre ⁊ filia aut cū duab⁹ ſoꝛoꝛibus aut cū duab⁹ ꝯmatrib⁹ aliqs concu buerit: ſcḋm ātiquā ⁊ humaioꝛē dif finitionē: viij ānis pēitat. Item inocēti⁹ exuperio toł. epiſcopo.

Null⁹ duab⁹ ꝯmatrib⁹ cōmiſceat.

Siqs[c] unus ex ꝯiugio filium aut filiā alteri⁹ de ſacro fōte ſuſcepit aut ad chriſma tenuerit ł chꝛiſtiaitatis[e] myſteriū dederit ābo ⁊ uir ⁊ uxoꝛ ꝯpr̄es[f] exiſtunt parentib⁹ ifantis: q₂ uir ⁊ mulier caro una effecti ſūt. E contrario iucitur i ꝯcilio triburieñ. c. xlviij

Uxorē ꝯpatris ducere poteſt cū ipſa ꝯmater non affuerat.

Qui[g] ſpualē h₃ ꝯpr̄em: cuius filiū de lauacro ſacri fōtis ac cepit: ⁊ eius uxoꝛ ꝯmater nō eſt: liceat ei defūcto ꝯpr̄e ſuo ei⁹ uidu am ducere in uxoꝛē: ſi nullam h₃ ꝯſaguinitatis ꝓpiquitatē. qḋ eni nūqḋ non pñt ꝯiūgi quos nulla ꝓpinquitas carnalis uel nulla ge neratio ſecernit ſpirituał? Item ex epł̄a paſcał pape. ij. ad rhegi nū epiſcopum. De eodem.

Poſt[i] uxoꝛis obitū cum cōma tre uxoꝛis uiri ſuperſtitis cō iugio copulari nulla uidet̄ aucto ritas uel rō ꝓhibere. neq₃ eni₃ co gnationi carnis cognatio[k] ſpirit⁹ ꝯparat̄[l]: neq₃ p[m] unionē cānis ad[n] unionē ſp̄s ꝑtrāſit. Notandū[o] uero ē: q̄ aliud ē cōmr̄e₃ alicuius cognoſcē: atq₃ aliud derelictā ab aliquo cōmr̄em alicuius fieri. au ctoꝛitas illa nicolai pape ⁊ chalce donēſis ſynodi illū ꝓhibet cōma tris ſue uxoꝛis mr̄imonio copula ri: qui uxoꝛi ſue debitū reddidit: poſtq̄₃ illi⁹ cōmr̄ extitit. Illa uēo auc̄tas triburiēſis[p] cōcilij illos ꝑ mittit mr̄imonio copulari: cuius uxoꝛi poſt q̄₃ a uiro ſuo derelinq̄t illi⁹ cōmater efficit̄: nec p⁹ cōpr̄ni tatē a uiro ſuo cognoſcit̄. Queri tur aūt an uxoꝛ cū marito in ba ptiſmate ſimul debeat ſuſcipe pu erū. De his ita ſcribit urbanus ſecūdus uitali ep̄o bꝛixienſi.

Uxoꝛ ſimul cū uiro filiū alicuius in baptiſmate nō ſit ſuſcipiens.

Quod[q] aūt uxoꝛ cū marito in baptiſmate ſił nō debeat ſuſ cipere puerū: nulla auc̄te reperit̄

Relictā. Hec eſt quarta queſtio an qs poſſit accipe i uxo rē relictā cōpr̄is ſue vxoꝛis: ⁊ l₃ ſub hac foꝛma vboꝝ h̄ q̄ſtio ꝓponat̄ hic dūtaxat. tñ videt̄ hic poni. q. an. ſ. ali qs diuerſis tp̄ibus poſſit cōhere cū duab⁹ cōmr̄ib⁹. i tu ib⁹ p̄mis capitulis ⁊ i vltimo dr̄ q̄ nō: i mediis q̄ ſic. g. hoc mō ſoluit q̄ōnē hanc. j. e. §. notandum. q₂ ſi vxoꝛ mea ſuſcipit berte filium de fōte: ſi p⁹ carnalr̄ vxo rē meā cognoſco: tunc berta efficit̄ mihi cōmater: ⁊ nūq̄₃ eā ducere potero: vt. c. i. ⁊ vlti. ſi vxorē nō cognouēo: tūc berta nō efficitur mihi cōmr̄ ⁊ moꝛtua vxore mea potero eā ducē: ⁊ ita hēbo duas cōmatres diuerſis tp̄ib⁹: vt. c. medijs. ſ₃ hec ſolutio idigna ē relatu: ⁊ iō ñ legam⁹. c. ſcḋm eā. cācellata ergo ea opinione ⁊ R. ⁊ io. q diſtinxerūt int̄ directā ⁊ indirectā cōpr̄nitatē cū nō ſit auctēticā: dico referre an cōpatr̄nitas vł cōmatr̄nitas p̄cedat carnalē copulā an ſequat̄. ſi p̄cedat licite pōt habē duas cōmr̄es: q₂ ꝑ vnionē carnis ſequētē non ꝑtrāſit̄ ad vnionē ſp̄s p̄cedentē: vt. j. c. poſt vxoꝛis. ſi autē ſequat̄: aut alt̄ cōiugium vel vterq₃ ſuſcepit filium alterius: aut filius eoꝝ cōis ſuſcipitur ab alio: aut filius alterius eoꝝ tñ ſuſcipit̄. In pꝛimo ⁊ ſecūdo cāu non pōt qs habē duas cōmatres. in tertio pōt: q₂ lic₃ efficiat̄ aliqs cōpater vxoꝛis mee: nō tñ ē mihi cōpatr̄ niſi fili⁹ ei⁹ ſit ⁊ me⁹ q leuat̄ de ſacro fonte vñ breuit̄ teneas: q̄ ſi cōpatr̄nitas ſequat̄ carnalē copulā: in nullo cāu pōt aliqs hr̄e duas cōmatres vł aliqua duos cōpr̄es: niſi in h̄ ſolo caſu: qñ filius tñ alterius ſuſcipit̄ de ſacro fonte.

·b Sciſcitatur. per cōnubium. i. per carnalem copula₃: vt. xxviij q. ij. agathoſa.

·c Si pr̄. viij. ſeptēnis pñia indicit̄ ꝓ quolibet moꝛtali: vt. xxx ij. q. i. hoc ip̄m. niſi aliud ſuadeat criminis enoꝛmitas: vel dignitas pſone: vt. xxxiij. q. ij. §. hoc autem.

·d Siquis ex coniugio. i. ex coniugibus.

·e Chꝛiſtianitatis. imergendo. ō. i. q. i. q̄ quidam. Alij exponunt dederit chꝛiſtianitatis myſteriū. i. tenuerit ad cathecīſmū vt de con. di. iiij. in cathecīſmo.

·f Cōpr̄es. expſſe hic colligit̄: cū alt̄ cōiugū ſuſcipit filiū alieni⁹ ſtatim ambo cōiuges efficiūt̄ cōpr̄es illi⁹. ergo nihil refert an poſt carnaliter miſcerent̄ vł nō, put voluit dicere. g. ⁊ io. j. e. §. notandū.

·g Caro. ꝑ ſpōſā de p̄nti ñ acqrit̄ cōpr̄nitas ḡ. cū canō hoc ponat ꝓ rōne q₂ ſunt vna caro effecti. Item ſi hec ē cā quare cōhat̄ cōpatr̄nitas q₂ vna caro eſt effectus cū ea: ergo ꝑ coitū foꝛnicariū ꝯhit̄ cōpr̄nitas: q₂ q adheret meretrici vnū coꝛp⁹ efficit̄ cū ea: vt. xxij. q. iiij. in eo. nā ⁊ affinitas acqrit̄ per coitū foꝛnicariū: vt. xxxv. q. iij. de inceſtis. ⁊. c. nō eā. ex̄ de eo q cog. cōſang. diſcretionē. qdā tñ refugiunt dicere: q̄ ꝑ foꝛnicariū coitū ꝯhat̄ cōpatr̄nitas: cū cōpatr̄nitas ſit vinculū ſpūale.

·h Qui ſpūalē. ſic i ſtipe ꝯſtructionē liceat ei q ſpūalē h₃ ⁊c̄ ſed obijcit̄ ſi vxoꝛ mea leuauit filiū alicuius d̄ ſacro fonte: mihi acqrit̄ cōpr̄nitas ꝑ eā: vt. ſ. ꝓxi. c. querit̄. ſique h₃ ex alio viro: mihi ꝑ eā nō acqrit̄ cōpaternitas ad hoc rñdet cardinał q̄ cōiuges ſibi cōicant actiones ſed nō paſſiones. qḋ eni vn⁹ coniugū agit: reliqnus intelligit̄ agē: cū ſint vna caro. ſ₃ ꝑ hoc nō aſſignatur rō diuerſitatis qua q̄rit̄: q̄re actōes cōicāt ⁊ nō paſſiones. dicas ergo: q̄ cum ego nullo mō ſim pr̄ hui⁹ pueri nec carnalir̄ nec adoptiuus nec ſpūalir̄: nō poſſū dici cōpr̄ ſuus. q̄ nō ſim pr̄ ſpūalis p₃: q₂ filia mea licite copulat̄ ei itē fili⁹ me⁹ ⁊ ille puer nō ſūt fr̄es ſpūales: ergo go nō ſum patr̄ ſpiritualis ipius. io.

·h Itē q ſpūalē. duo h̄ c. in eodē caſu loquuntur. ſed in p̄mo cāu dr̄ q̄ aliqua pōt habē duos cōpr̄es: quoꝝ ſecūdus ſuſcipit filium pꝛimi de alia vxoꝛe. i ſecūdo dr̄: q̄ qs pōt hr̄e duas cōmr̄es: qñ ⁊⁹ ſuſcipit p̄me filiū de alio viro.

·i Poſt. neq₃. crederet aliqs: q̄ cognatio ſpūał acqreret̄ marito ꝑ vxorē ſuā ſicut ⁊ cognatio carnalis: q̄ ſicut omēs cōſanguinei vxoꝛis ea mediante. efficiunt̄ viro affines: ita cōpatres ⁊ cōmatres vxoꝛis efficerent̄ marito ꝑ eā cōpatres ⁊ cōmatres. hoc negat hic.

·k Cognatio. ſ. ſpiritualis.

·l Cōparat. i. aſſimilat̄ in hoc qḋ per vxoꝛē acqrit̄. ⁊ hoc melius exp̄mit ſtatim neq₃ enim. ⁊c̄.

·m Per vnionē. ſcḋm hoc reprobatur intellectus gratiani. vtru₃ quis poſt cognoſcat vel non: vt. j. §. ſe.

·n Ad vnionem. p̄cedentē mr̄imoniū ſiue carnalē copulā: alit̄ bene ꝑtranſiret̄: niſi cū filius alterius tñ ſuſcipit̄.

·o Notādū cōmatrē. vxoꝛē ſuā iā factā cōmr̄e₃ alicui⁹. i. poſtq̄₃ ē effecta cōmatr̄ alicui⁹ feie. q̄ cāu nō pōt ducē aliā feiam vxoꝛe moꝛtua ſcḋm. g.

·p Triburienſis. meli⁹ diceret paſcalis: tamen idem eſt caſus.

·q Quod aūt. reperit̄. j. de cōſe. di. iiij. nō pl̄es. ꝯ tñ leo papa quē cōſtat ipi⁹ p̄deceſſoꝛē fuiſſe: ſtatuit ñ dr̄e ad ſuſcipiēdū puerū de baptiſmo

plures accedere: qđ dicit hic nulla auctē īuenit̄ ꝓhibitū: ſz lz hoc ſācitū fuerat: nōdū tamē i manus legentiū venerat. vel foꝛte vir ꝛ vxoꝛ: nō repu tantur plures: cū vna caro ꝓbent̄.

r Et infamia. de facto. crederēt eni ſtulti aliquā ꝓximitatē int̄ eos cōnbi ſi ſimul ſuſciperēt: ſz ēt ſupfluū eēt vt vtq̄ ſuſciperet: cū ex ſuſceptione al rius vterq̄ cōpr̄ effici tur. de cōſuetudine eſt tñ i qbuſdam locis: q̄ vterq̄ ſimul ſuſcipit.

s Ante hāc ꝓcedentē vrbanū: que cōtraria eſt quo ad fidem.

t Uel vxoꝛ. meli⁹ dı̄ xiſſet vl' vir cōpr̄ effici at̄ nō ex eodē filio cū vxoꝛe ſz ex alio. ſz va riat ſexū: q͛ ponit i fe mineo gñe eūdē caſuz quē poſuit i maſculino i. c. q ſpūalē. vbi eadē ꝓmittit̄ hr̄e duos com patres.

q Quod autem. Hic depigit̄ v. qō: ꝛ erat i themate in qnto loco q̄ſitū: an clādeſtina de ſponſatio maniſeſte ꝓ iudicet. ꝛ qdē ꝓiudica ret: ſi cōſtaret de ea: ex̄ de clā. deſpō. q̄ nobis ſz q͛ eccl'ie nō ꝯſtat de ea ei ꝓiudicat maniſe ſta ꝓbatio. ergo deficit hoc cāu nō ius ſz ꝓba tio: q͛ eccl'ia de occul tis ñ iudicat. xxxij. di: eru beſcāt. ſz hec qō facilis erat: ꝛ iō noluit eā po nere: ſz ponit aliā. ſ. vtꝝ clandeſtina mrīmonia debeāt fieri: ꝛ qdā q̄ ñ ſi tñ fiant tenēt. ꝛ ſunt clādeſtina q̄ ſine ꝑñtia teſtiū ꝛ traductione ꝛ alijs ſolēntiatib⁹ ꝯhūt̄ ſz cū huiuſmōi ſolēni tates nō ſūt de ſba ma trimonij: ſz ſufficiat ſo lus cōſenſus: quare ꝓ hibent cōnbi? Rñ du plici rōe: ne ſub ſpe ma trimonij fiat foꝛnicatō vel ne mrīmonialit̄ cō iuncti ſeparent̄. ſepe. n. mrīmōio occulte ꝯcto alr̄ mutaret ꝓpoſitū ꝛ dimitteret reliquū ꝓbatōnib⁹ deſtitutū: vt. j. e. §. b's

a Alit̄. petat̄. ne appetētie eſſet̄ auctoꝛ ſi ipa ꝛc. xxxij. q. ij. c. honoꝛāt.

b Precibus. ex̄ de clā. deſpō. cum inhibitio.

d Cōtubernia. hic canō pſumit i deterioꝛē ptē. nā vbi piculū vtit̄: i tutio rē ptē interpꝛtādū ē: vt ex̄ de homi. ad audictiā. ꝛ. ſ. di. v. ad eius. qñq̄ tñ pſumit canō ꝓ mrīmonio: vt. xxxij. q. i. ſiqs accepit. Sed nōne i mrīmo nio ſufficit ꝓbari: q̄ aliqs eā recepit eo ꝑtextu: vt eā ꝑpetuo hr̄et: lz aliud nō ſit dictū: vt. xxxij. q. ij. ſolet. ꝛ i libere mlr̄is ꝯditōe poti⁹ pſumit̄ mrī moniū ꝙ ꝯcubinat⁹: vt. ff. de ritu nup. i libere. Nā cū qs ñ ꝓteſtat̄ ſe uel le hr̄e aliquā vt ꝯcubinā: dūmō honeſta ſit mulier: hēbit eā ut legitimā: vt ff. ď ꝯcu. i ꝯcubinatu. Sꝫ canō ꝯſiderat piculū aīe: ꝛ iō poti⁹ iudicat eē foꝛ nicationē ꝙ mrīmoniū. lex tñ ſtricti⁹ conſideret ꝯ mrīmoniū ꝙ canō. naz ſi aliqs iurauit q̄ vellet aliquā ꝑpetuo retinere ſecū: niſi dicat q̄ velit eam retinere i vxoꝛē legitimā: nō erit mrīmoniū: i auč. qbus modis na. effi. le. §. penul. j. e. ſiqs diuinis. ſec⁹ ſcḋm canōes: vt. xxij. q. ij. ſolet. i hoc aūt cōcoꝛ do leges canonib⁹: q̄ int̄ ipares pſonas nō pſumo eē mrīmoniū: niſi dota

lia inſtrā īteruenīāt. C. de nup. impiālis. §. imo. Itē illud ꝯſidero circa pares ꝛ ipares: an marital' affectio ꝑceſſerit cōparatā pſonis ꝛ vite cōiūctione ꝯſiderata: vt. ff. de dona. donatōes. itē ꝛ faīnā lo ci cōſidero: vt ex̄ de pſūp. illud. itē q̄ ſiml' recceperit ſacra: vt. xxviij q. i. caue. itē q̄ dos regrat̄ i oī mrīmōio: vt hic dicit̄: potes itellige i ſublimioꝛib⁹ perſonis. naz ibi ꝛ dos ꝛ ali e ſolēnitates re qrūt̄. i medio crib⁹ aūt pſōis ſcḋm leges ñ ſuf ficiūt teſtes ni ſi adſit ſcriptu ra. i ifimis ſuf ficiūt teſtes: vt i auč. qb⁹ mo. na. ef. le. §. hoc ergo colľ. vi.

e Legitima non ꝓiudicare tur alij mrīmo nio ꝑ eoꝝ con feſſionē: ex̄ de eo q cog. cōſa. ſup eo.

f Nullus. ſcām b⁹ ꝓhibitōiſ hēs j. e. §. his ita.

g Noſtrates. anu lo. anul⁹ ſigni ficat mutuuz amoꝛē ꝛ fidez cōiugalez eē ſ uādā: vt. j. e. fe mine.

h Inuitatis. ar. q̄ teſtes in mrīmōio erūt rogati ſicut in diuoꝛtio: ut. ff de diuoꝛ. nul lū. qđ ñ credo

i Tpe. ſ. cuz erat in adulta etate: ꝛ nō in q̄ drageſima du cet cā: lz in. xl. ꝯhere poſſit: ex̄ de ma. ꝯ. ꝯ int̄. ec. ex lr̄is. i ꝑte deciſa. io.

k Offerre. ſz ꝯſuetudinē re gionis.

phibitū. Sed ut puritas ſpūalis paternitatis ab oī labe ꝛ͛ īfamia cōſeruet̄ īmunis: dignū eē decer nim⁹: ut utriq̄ iſiſ͛ ad hoc ſpirare mime pſumāt: q͛ uero piaculare flagitiū ꝯmiſit: q duab⁹ ꝯmatrib⁹ uelut duab⁹ ſoroꝛib⁹ nupſit: ma gna iuxta modū cl'pe pñia ſibi dz iūgi. Illud uō triburieñſis ꝯci lij: q ſpūalē hz ꝯpꝛez ꝛ cetera: añ͛ hāc ꝓhibitōez dcz itellr̄. uel͛ uxoꝛ cōmater accipiatur: nō ex eodē fi lio cum uiro ſed ex alio.

Quod aūt clādeſtina cō iugia fieri ñ debeāt: eua riſt⁹ papa teſtat̄ ſcribēs epiſcopis aphrice.

Clandeſtina ꝯiugia fieri ñ debēt

Aliter legitimū ñ ſit ꝯiugiū niſi ab his q ſup ipſaz fēiam dñatiōnē hr̄e uidet̄ ꝛ a qb⁹ cuſto dit̄ uxoꝛ petat̄: ꝛ a parentib⁹ ꝛ ꝓ pīquoꝛib⁹ ſpōſet̄ ꝛ legib⁹ dotet̄: ꝛ ſuo tp̄e ſacēdotalit̄ ut mos ē cū ꝓ cib⁹ ꝛ oblatōib⁹ a ſacēdote bñdicat̄ ꝛ a paranimphis ut ꝯſuetudo do cet cuſtodita ꝛ ꝯſociata a ꝓximis ꝯgruo tp̄e petita legib⁹ dotet̄: ac ſolēniter accipiat̄: ꝛ biduo uel tri duo oꝛōnib⁹ uacēt ꝛ caſtitatē cu ſtodiāt. Itē ita pacta legitia ſci tote eē ꝯnubia: al'r uō ꝑſūpta ñ ꝯiugia: ſed adulteria uel ꝯtuberni a͛ l' ſtupꝛa aut foꝛnicationes poti us ꝙ legitima ꝯiugia eē ñ dubi tat̄: niſi uolūtas ꝓpa ſuffragaue rit ꝛ uota ſuccurrerint legitima.

Itē ex dcre. oꝛmiſde pa. c. vi.

Nuptias occultas celebrare ñ lz

Nullꝰ fidelis cuiuſcūq̄ ꝯditio nis ſit: occl'te nuptias faciat: ſz bñdictione accepta a ſacerdote publice nubat in domino. Itē nicolaus ad ꝯſulta bulgaroꝝ.

Nuptie publice celebrari debēt.

Noſtrates tā mares ꝙ fēie ñ ligaturā aureā l' argenteā aut ex quolibet metallo ꝯpoſitā: qñ nuptialia federa ꝯtrahūt: in capi tib⁹ deferunt: ſed pꝰ ſpōſalia fede ra q futuraꝝ ſūt nuptiaꝝ ꝓmiſſi o federa quoq̄ ꝯſēſu eoꝝ qui hoc ꝯtrahūt ꝛ hoꝝ in quoꝝ ꝑtāte ſūt celebrat̄: ꝛ poſtq̄ arris ſpōſā ſibi ſpōſus ꝑ digitū fidei anulo iſigni tā deſpōderit: dotēq̄ utriq̄ placi tā ſpōſus ei ſcripto pactū hoc ꝯti nēte coꝛā inuitatis ab utraq̄ pte tradiderit: aut mox aut apto tp̄e ne uidelz añ tp̄s lege diffinitū ta le qd facere preſumant: ambo ad nuptialia federa ꝑducūt̄: ꝛ ꝑmū in eccleſiā dñi cū oblationib⁹: q̄s offerre debēt deo per ſacerdotis manū ſtatuūt̄: ſicq̄ demū bñdi ctionē ꝛ uelam celeſte ſuſcipiunt. Itē ſūt ꝑter hec alia q ad mēoꝛiā ñ occurrūt: pacta cōiugioꝝ ſolē nia. peccatū āt eē ſi hec cūcta in nuptiali fedē ñ īueniāt ñ dicim⁹. Itē leo papa. In ꝯtrahēdo coniugio iſta ſunt obſeruanda.

Qualis debeat uxoꝛ eē: q̄ hñ da ē ſcḋm legē uirgo caſta ꝛ de ſpōſatā in uirginitate ꝛ dotata legitie ꝛ a parētib⁹ tradita ſpōſo ꝛ a paranymphis accipiēda: ꝛ ita ſz legē ꝛ euāgeliū publicis nupti is in ꝯiugiū ligde ſumēda: ꝛ oīb⁹ dieb⁹ uite ſue niſi ex cōſenſu ꝛ cā uacādi deo nūq̄ ꝓpt̄ hoiez ē ſepā da: ꝛ ſi foꝛnicata fuerit dimittēda ſz illa uiuēte alīa ñ ducēda: q͛ ad ulteri regnū dei nō poſſidebūt: ꝛ

l Celeſte. q͛ qđā celeſte vl' ſpūale ſignificauit. j. e. femine.

m Cuncta. i. hec ſingula.

n Non iteruenīat. huiuſmōi eni ſolēnitates nō exigunt̄ neceſſa rio. nā ſi omittant̄ leuia vl' modica nō nocēt: vt. ff. de ven. inſpi. l. i. in fi. dos ergo pōt omitti: q͛ lz dos ſine mrīmonio eē nō poſſit mrīmoniū tñ ſine dote eē pōt: vt. j. e. ſiqs diuinis. ſz ꝯ. iij. q. iiij. cō ſanguineoꝝ. ſed illud itelligit in eodē cāu cū illo. c. aliter. ſ. de oc culte cōnb ntibus. vñ cū pſumant adulteri repellunt̄. b. tñ dicit peccatū eē ſi hu uſmodi omittant̄ ſolēnitates: ſi adhiberi poſſint

o Qualis. legem promotionis.

p Deſpōſata. hoc ē ꝯ illos q dicūt: q̄ ſi aliquā foꝛnicar iā defloꝛaui: ꝛ eā poſtmodū ducā i vxoꝛē: nō repelloꝛ a ꝓmotōe q̄ſi coꝛruptā duxeri: ar. xxviij. di. q͛ ſūt. xxxiiij. di. curādū. lxxvij. di. gcūq̄ꝫ. xxxiiij. di. ꝑcipim⁹. ar. ꝯ. xxxiiij. di. valentino. ſz certe ꝛ hoc cāu. i virginitate videt̄ iſta deſpōſata. oīa eni q̄ ꝑceſſerūt legitimā tur ꝑ ſequēs mrīmoniū: ex̄ q fi. ſint le. tanta.

q Per ſcripturã .j. de pe.di.i.quē penitet.ꝯ.ſʒ ibi ꝓhibeᵗ abſens ꝑ ſcripturã ꝯfiteri: vlꝫ ꝙ pñiaʒ accipe debeat.hic aūt ꝑmittiᵗ mlie ri ſimplici dū pñs ſit in ſcripto peccata offerre.

r Ponſus.ꝑ reuerētia.ergo nō erit peccatū ſi aliter fiat.

s Uiſū iuxta.i.ſm.facultatē ꝛ viri nobilitatē:vt.ff.de iure do. ꝗro.ff.de reli. ſigs ſepulchꝛ ꝯ.vlti.

t Dos.ex h dicunt qdā:ꝙ ſemp aliqd dã dū ē i dotē: ēt ſi nimia paupꝰ taſ cogat:ſaltē dabis vnū de nariū:qđ ñ cō cedo: ꝛ hoc ē conſilium.

u Femine. ſbditas .j.xxxiij.q.v. cuʒ caput.ꝛ.c. mulierē.

b Anulꝰ.dic h.ꝙ ꝑ traditio nē anuli vl do natōnē pſumi tur ꝑ mr̄imo nio:ar eᷓ de ꝑ ſupt.illud.ꝛ h ēt videᵗ ꝑ ozo nes greg.ꝗ di cunt i bñdicti onibus:ubi di cit bñdic dñe has arras:ꝛ ar.xxvij.q.ij. ſigs vxorem. Alij dicūt ſpō ſalia tñ pſumi niſi deᵗ a ſacē dote:ar.ꝭ.e. noſtrates.vel niſi ſit de con ſuetudine loci ꝙ anulꝰ deᵗ in mr̄imonio:ꝛ ē ſi.qđ dicit lex in arra:ꝙ non facit emptōnē ſʒ ē eiꝰ ſignuʒ inſti.de emp. ꝛ vēdi.in pn.

n Nec illud vxoꝛ ēt ergo iā vxoꝛ ꝛ deſpōſata:ar. xxxij.q.ij.ꝭ.cū ergo.ꝛ eſt ar.ꝙ mr̄imoniū pōt ꝯhi inᵗ abñtes qui nunqꝫ ſe viderūt.qđ veꝛ ē ſi fama vl aliquo alio mō ſe nouerūt ꝛ i ignotos ex toto ꝯſētire nō poſſumus:ſʒ i eo ꝗ nō ſūt penitus ignoti poſſumꝰ ꝯſentire:ut.lxiij.di.c.i.ꝛ.ij.di.lxv.c.ij.ꝛ.iij. ꝙ iter abñtes mr̄ioniū ꝯhaᵗ:ē ar.eᷓ q cle.vel vo.veniēs.ff.de ritu nup. mulierē.ff.de ſpō.ſufficit.ꝛ dicit lex:ꝙ oēs ꝯcꝰ ꝗ ꝯſenſu ꝯhunᵗ i ter abñtes celebraᵗ.ff.de ꝯhē.ep.l.i.ꝭ.ē aūt.dū th h agaᵗ.nō.n.di co ꝙ ſolꝰ ꝯſenſus facit mr̄imoniū:niſi hoc ſit actū iter ꝯſētiētes ar.xxvij.q.ij.ſufficiat.ꝛ dicit lex ꝙ iſpiciēdū ſit qd agaᵗ.ff.de act. ꝛ obl.obligationū.ar ꝯ eᷓ de ſpō.duo.duobꝰ.ibi corde ꝛ oꝛe ꝛ ſi nō ſtringit ꝛc. Sʒ dic ꝙ oꝛe dicenᵗ cōſentire:cū ꝓcuratoꝛes eoꝝ noīe cōſentiūt. Sʒ qd dices:ſi aligs conſenſū ſuū exꝑmat alicui feie ꝑ lr̄as:ꝛ añ receptas ab illa iſte peniteat:h.dicit nō eē mr̄imo niū:lʒ illa cōſentiat:qꝛ regriᵗ ꝙ duret uolūtas ꝑoꝛis.nā regritur ibi mutuꝰ cōſenſus.ſecꝰ tñ ē in alijs mādatis.nā lʒ reuoceᵗ man datū altero ignoꝛāte:tñ ꝯctus tʒ:ut.ff.mā.ſi mādaſſeʒ.ar tñ ē ꝯ.ff.ð diuoꝛ. ſi penituit.Itē ſecꝰ ē in electione:vt eᷓ de elec.cū inter.

d Sed obijciᵗ.in nouell.in auc.gbꝰ mo.na.effi.le.ꝭ.penul.coll.vi.

e Dituꝝ.ſʒ nūgd ꝑ hec vba futuri tꝑis:iuro ꝙ hēbo te.ꝑ legitia uxoꝛe ꝯ biᵗ mr̄imoniū:ñ videᵗ cū hec vba hic poſita futuri tꝑis ſint:ut eᷓ de cēd. ap.c.ult.ꝛ eᷓ de ſpō.de illis.lex iſta tñ dicit ꝙ ſic:ꝛ ē uerū qꝛ hoc uer bū hēbo reſpectuʒ hʒ ad pñs tꝑs.aliud eēt ſi diceret:iuro ꝙ ducā te in uxoꝛē ꝛc.ꝛ ꝙ illa vba ad pñs tꝑs referaᵗ ꝓbaᵗ eᷓ de ma.coñc.ꝯ inter.ec.ex lr̄is.

f Uel hituꝝ.i.habitā me retentuꝝ.h.

f Cōfeſſione.ecce aꝑ te dicit.g ꝙ ꝯfeſſioni ꝛ ſacro cōiūctoꝝ occulte debeat credē eccl̃ia cūʒ aliᵗ ꝓbari nō pōt eos ꝯ xiſſe.qđ itelligo cū ꝯfi tenᵗ ꝑ mr̄imonio:tunc eoꝝ cōfeſſioni ſtaᵗ niſi ꝑiudiceᵗ ꝑ uel ſecūdo mr̄imonio:ut eᷓ de eo ꝗ cog.cōſā.ſup eo.tūc ñ ſepaᵗ 2ᵐ mr̄imoniū ob hoc:lʒ uideaᵗ ꝯ:eᷓ de rap.cū cām.nam ibi dr̄ credēdū eē cōfeſſio ni mlieris:ꝗ erat i mo naſterio.ſed dicas ꝙ il lud ul ibi poniᵗ ꝓ et.ꝛ ſm hoc idē ē i mr̄imo nio carnali ꝛ ſpūali:ar. ꝯ.eᷓ de reg.ꝛ tranſ.ad re.uidua.cur.n.iferioꝛ erat lex diuia:ut.xij.q. ij.cuʒ deuotiſſimā.uel dic aliō eē i mr̄imonio ſpūali.cum aūt agiᵗ ad mr̄imoniū diſſoluēduʒ qꝛ dicūt nullū eē ꝓpter ꝯſāguinitatē ul aliud i pedimētū:ñ crediᵗ eo rū cōfeſſiōi ēt cū ſacro niſi aliud adminiculuʒ inuenerit.xxxv.q.vi. ſi duo.j.xxxiij.q.i.reg ſiſti.ſi aūt agiᵗ ad ſepa tionē mutue ſeruitutis crederet tunc cōfeſſio ni alteriꝰ:eᷓ de diuoꝛ. ex lr̄is.vñ i mr̄imonio nō ſemp crediᵗ aligbꝰ coñ ſe. Itē pōe ꝙ ſta bā ꝯ mr̄imoniū:dicebā me habere aliā uxoꝛē:nō ꝓbaui meᵉ habere:nungd iſta defuncta poſſum ſtati coñbere:videᵗ ꝙ nō qꝛ fui cōfeſſus ꝯ me.ul pone ꝙ dicebā aliquā eē vxoꝛē meā ñ ꝓbaui:nūgd poſſū cū alia ꝯhere:uideᵗ ꝙ nō eadē rōe:quia cuilibet crediᵗ coñ ſe.xiij.q.ij.ꝭ.i.ſʒ dic ꝙ pōt:ar.ff.de acq.poſ.naturaliᵗ. ꝭ.vl.eᷓ de cā poſ.ꝛ ꝓpe.paſtozaᵗ.nā ibi hēs ꝙ ſi egi rei ven.poſſū agē in terdicto uti poſ.lʒ ſint coñria.nā ꝑ pmū cōtēdo nō me poſſidere:ꝑ 2ᵐ di co me poſſidere.hñ.n.pōt gs agēdo ꝓponē coñria ul excipiēdo:ꝛ talꝫ ē ca ſus exꝑſſus:eᷓ de deſpō.ipu.atteſtationes.ſʒ nō aſſerēdo:ut nōui.xiij.q.i. in fi.talibꝰ tñ ꝗ ſic iurant nō dʒ dari licētia coñhēdi:cū ꝑ ſniaʒ ſeparaᵗ:ſʒ ſue ſūt cōſcie relinquēdi:ut eᷓ de iureiuran.mulieri.

g Confeſſione.xxiij.q.i.ſiquis.coñ.ſed ibi de carnali cōmixtione:hic de ſponſalibus agitur.

h Credenda.ar.ex his auctibus ꝛ ſequētibꝰ.c.ꝙ iudex ñ ſm cōſciam ſʒ ſm allegata dʒ iudicare.j.de cō.di.v.c.vl.ꝭ.xv.q.v.ꝑſbꝛ.ꝭ.ij.q.i.deꝰ.oīpo tēs.ꝭ.iij.q.vij.iudicet.xi.q.iij.eoꝝ.ꝛ.c.ꝗtuis.ꝛ.c.graue.ꝛ.c.ſūmo pe.ar.xi.

pñia illiꝰ ꝑ ſcripturā recidienda. Itē ex ꝯc.carth.iiij. Quo ſpō ſus ꝛ ſpōſa ad bñdictōeʒ accedāt

Spōſusꝰ ꝛ ſpōſa cū bñdicēdi ſūt a ſacerdote.a parētibꝰ ulꝫ paranymphis offeraᵗ i eccl̃ia ſa cerdoti:q cū acceperit bñdictōeʒ eadē nocte ꝑ reuerētia bñdictōis i uirginitate ꝑmaneāt. Iteʒ ex ꝯcilio arelatēſi.c.vi. Sine publi cis nuptijs nullus ducat uxoꝛeʒ

Nullūꝰ ſine dote fiat cōiugiū iuxta poſſibilitatē fiat dosꝰ: nec ſine publicis nuptijs qſqꝫ nu bē ul uxoꝛē ducē pſumat. His oibꝰ auctibꝰ occulte nuptie ꝓhibē tur:atqꝫ iō cū ꝯtra auctē fiūt nu ptie ꝑ ifectis hr̄i debēt. Sʒ qriᵗ qd ſibi uelint ille ſolēnitates uela minis ꝛ anuli ꝗ i cōiugijs obſuā tur. De his ita ſcribit iſidoꝛꝰ in ſecūdo libro ð officijs caplo.xvi Quare feie uelanᵗ dū maritanᵗ

Femineꝰ dū maritāᵗ:iō uelā tur:ut ſe nouerit ſp maritis ſuis ſbditas eē ꝛ humiles. Itē ꝙ nubētes pꝰ bñdictōeʒ uitta iui cē ꝗſi uno uiculo copulanᵗ:uide lʒ iō fit:ne cōpagē ꝯiugalis unita tis diſrūpāt. At uēo qđ eadē uit ta cādido purpureoqꝫ coloꝛe per miſceᵗ:cādoꝛ gppe ē ad mūdiciā uite:purpura ad ſanguinis poſte ritatē adhibeᵗ:ut hoc ſigno ꝛ ꝯti nētia ꝛ lex ꝯtinēdi ab utriſqꝫ ad tꝑs admoneaᵗ:ꝛ poſt hoc reddē dū debitū ñ negeᵗ. Itē ꝙ i ꝑmis nuptijs anulꝰ aᵇ ſpōſo ſpōſe daᵗ fit nimiꝝ ul ꝓpᵗ mutue dilectōis ſignū:ul ꝓpᵗ id magis ut eodem pignoꝛe eoꝝ coꝛda iūgāᵗ. Uñ ꝛ ꝗrto anulꝰ digito iſeriᵗ:iō qꝛ in co uena ꝗdaʒ ut ferᵗ ſanguis ad coꝛ

uſqꝫ perueniat. Item ambꝛo. in libꝛo de patriarchis. Nuptie dicūᵗ ab obnubēdo:eo ꝙ caput ſuum obnubere ſoleant.

Nec illud ocioſū:qđ cū ueiret rebecca uidit iſaac deābulā tē:ꝛ cū iterrogaſſet qs eſſʒ:cogni to ꝙ iꝑe eēt cui ducēt uxoꝛ:deſcē dit ꝛ caput obnubē ſuū cepit:do cēs uerecūdiā i nuptijs ꝑire debē inde.n.ꝛ nuptie dicte:ꝙ pudoꝛiſ grā ſe puelle obnuberent. Sedꝰ obijciᵗ ꝑmiſſis:mlta ſūt ꝗ ꝓhibē tur:ꝗ ſi fiāt ex pꝰ facto ꝯualeſcūt ꝓhibeᵗ nouētes mr̄imōia ꝯtrahē ꝗ tñ ſi cōtraxerit iuiolata ꝑmanē oʒ. Sic ꝛ clādeſtia ꝯiugia ꝯtra le ges qdē fiūt:tñ ꝯtracta diſſolui nō pñt:qꝛ ex legitio uoto ſbſequē te coꝛꝛoboꝛanᵗ. uñ euariſtꝰ cū di xiſſet:alr̄ pſūpta ñ ſūt ꝯiugia ſed adulr̄ia:addidit:niſi uolūtas ꝓpa ſuffragauerit:ꝛ uota ſuccurrerit legitima. Hinc ēt i nouellis.

Si qs diuis tactis ſcripturis iurauit mlieri legitimā ſe eaʒ uxoꝛē hiturūꝰ:ul ſi i oꝛatoꝛio tale ſacr̄m dederit:ſit illa legitia uxoꝛ quāuis nulla dos nulla ſcriptura alia iṅpoſita ſit. His ita rñdeᵗ ꝯiugia ꝗ clā cōtrahunᵗ nō negāᵗ eē cōiugia:nec iubenᵗ diſſolui:ſi utriuſqꝫ ꝯfeſſioneᶠ ꝓbari poterūt uerūtñ ꝓhibenᵗ qꝛ mutata uolū tate alteriꝰ eoꝝ:alteriꝰ ꝯfeſſioneᵍ fides iudici fieri ñ pōt.uñ publice cū alteriꝰ uota i alterā ptē ſe tran ſtulerit:ꝑ ꝑoꝛi ꝯiugio qđ iudici i certū ē:ſnia fieri ñ poterit. Incer ta.n.ut ſixtꝰ papa ſcribit epis per hiſpaniā ꝯſtitutis:nēo pontificū iudicare pſumat:ꝛ ꝗuis uēa ſint ñ tñ credēdaʰ:niſi ꝗ certis idicijs

q.iij.tunc vera.⁊.c.plerūqꝫ.ꝫ.ar.xxiiij.q.iij.deus qui.ꝫ.

· i ¶Quouſqꝫ.i.eternalit.q.d.nūqꝫ iudicamꝰ:⁊ ponit improprie:ſicut ibi doec ponā īimicos ⁊c̄.ibi:ſede a dextris meis ⁊c̄.doec ponā.i.ſede eternalr

k n Nullum.ꝫ.ij.q.i.deus omnipotēs.ꝫ.di.lxxxvi.ſiquid.ꝫ.xi.q.iij.corū ⁊.c.in cunctis.

· l Iudicātē. cūcta videt ergo ꝙ a teſte poſſit ingrere: an talis ſit ut poſſit teſtari:vt.ij.q.vij.querēdū. nō tn̄ in oibꝰ erit ita curioſus:q2 q̄dā licꝫ ſciamus:diſſimulare debemus:vt.ff.de noua.doli in fi.

· m ¶Et ordinē.⁊ circunſtātias oēs : ex̄ de teſt. cū cām.ē ſi.C.de iudi. iudicet.⁊ i auc̄.iubemꝰ ij.q.i.i primis.⁊.xxiij. q.viij.occidit finees.

· n ¶Plena.i petitorio ſꝫ i poſſeſſorio ſufficit ſūmatiꝫ tāgere negocium .ff. ad exhi .l.iij.§. ſciēdū.de re iudi. a diuo.⁊ ex̄ ut lite nō cōte. qm̄ frequent in fi.

· o ¶Interrogandi. hic vides ꝙ ps a pte ⁊ iudex a ptibꝰ pōt facē interrogatōnes: vt hic ⁊ ex̄ de dolo ⁊ ꝯtu.ꝓut ⁊.ff.de int.act.ſi ſine. ⁊ ex̄ de cōceſ.p̄bē.⁊ ec. n̄ ua.poſt electionez. ſilr aduocati poſſūt iterrogare:vt.ff.ꝺ adul.ſi poſtulauerit.§.qōni. cāꝝ eni merita ptiū aſſertione pādunt:vt ex̄ de inte.reſti.tū ex lr̄is.C. ſi p vim vl' alio modo l.ij.ſed in hoc differt iterrogatio iudicis ab iteꝛrogatione ptis:q2 ſi ptes ad iuicē iterrogāt oꝫ ꝙ ps iterrogās prius ponat aliqd : ne calūnioſe videat̄ interrogare.ſꝫ aliud eſt cū iudex interrogat.

· p ¶Illuminata.nā fructus diuinꝰ ē ſepiꝰ iuſticiā recenſeri:vt.xxxv. q.ix.graue.

· q ¶Remaneat.ergo ēt pꝰ aptas atteſtatōes pōt fieri iterrogatio:q2 vbicūqꝫ eqtas mouet iudicez pōt iterrogare:vt.ff.ꝺ iter.act.vbicūqꝫ.Sꝫ an oia p̄termiſſa poſſit iudex ſupplē dubitari ꝯſueuit : certū ē ꝙ defectū aduocatoꝝ pōt iudex ſupplē circa ius:vt.C.vt q̄ deſunt aduoca.l.vnica.⁊ ex̄ de poſtu.p̄. bone me. vbi dicit:nos ꝓ ip̄o curauimus allegare.ſꝫ vr̄ ꝙ ēt de facto poſſit ſupplere:vt ex̄ de cōſue.cū dil cti.⁊ de appella.cōſtitut.i fi.ff.de pet.here.l.vl.nā ſi aduerſariꝰ nō ē p̄ns pōt iudex ſupplere eiꝰ abn̄tiā:vt.C.de appel.l.vl.⁊.C.ꝺ tē.app.l.ij.§.vlt.Et iudex ꝯ naturā actōis pōt ferre ſniam:vt.ff.de redibi. houē.§.aliqn̄.⁊ ex̄ de ꝯceſ.p̄bē.nō va.ex pte.Ad hoc dico:ꝙ iudex nō p̄t ſupplere de facto:niſi aliqd in p̄ntia ſui actū eſt:ut ꝙ aliquē citauerit:vl' ꝙ inſtrm̄ qōdā corā ip̄o lectū ſit:vl' ꝙ tꝑa appellationis lapſa ſint :vt.C. de tēp.ap.l.ij.§.ulti.ſilr̄ dico.ꝙ in his q̄ ſpectant ad ſbam electionis pōt iudex ſupplere:vt.xlvij.di.de petro. Si tn̄ altera ps negaret non ſtat verbo iudicis:niſi q̄tenꝰ ꝓbauerit legitimis documētis:ut ex̄ de ꝓba.qm̄. ꝫ. b.

· r ¶Ex p̄miſſis.a certis.tene certū ⁊ dimitte intertū : ut de pe.di.vi.§.ulti. Nā in incertis locꝰ ē ꝯiecturis:ut ex̄ de homi.ad audiētiā.⁊.ff.de ꝟ. obli.

cōprobāt :niſi q̄ māifeſto iudicio ꝯuincunt :niſi q̄ iudiciario ordie publicāt. Hic ēt uictor papa ſcribit theophylo ep̄o. Incerta chariſſime nullatenꝰ iudicemꝰ:quouſqꝫ ueniat dn̄s q latētia ꝓducat in lucē:⁊ illumiabit abſcōdita tenebraꝝ:⁊ māifeſtabit ꝯſilia cordiū ꝙuis.n.uēa ſint : n̄ tn̄ credēda ſt niſi q̄ māifeſtis idiciis cōprobāt : niſi que manifeſto iudicio ꝯuicūt niſi q̄ iudiciario ordie publicant.

Itē euariſtꝰ papa oibꝰ ep̄is.

Ante iuſtaꝫ ꝓbationē nullus eſt iudicandus aut damnandus.

Nullū an̄ uerā iuſtāqꝫ ꝓbatiōnē iudicare aut dānare debemꝰ:teſte ap̄lo ait:tu qs es q iudicas alienū ſuū? ſuo dn̄o ſtat aut cadit. mala itaqꝫ audita nullum moueant:aut paſſim dicta abſqꝫ certa ꝓbatōe qſqꝫ unqꝫ credat : ſꝫ an̄ audita diligent ingrat:nec p̄cipitando quicqꝫ aliqd agat. Itē eleutherius papa.

Nō ſunt aliqua iudicāda p̄uſqꝫ certis demonſtrent indiciis.

Iudicātezꝰ oꝫ cuncta rimari : ⁊ ordinē reꝝ plenā igſitōne diſcutere intrrogādi rn̄dēdi obiiciēdiqꝫ p̄bita patiētia ab eo:ut ibi actio āboꝝ ptiuꝫ illumiatā ſit pleniter.nec ligātibꝰ iudex p̄us uelit ſua ſnia obuiare:niſi qn̄ iā pactis oibꝰ nihil hēant i qōe qꝺ ꝓponāt: ⁊ tādiu actio uentilet quouſqꝫ ad rei ueritatē ꝑueniat.frequent int rogari oꝫ:ne aliqd p̄termiſſū forte remaneat:qꝺ annecti ꝯueniat. Ex p̄miſſis māifeſte collr̄:ꝙ ꝓ incertis a certis recedēdū nō eſt: nec i re dubia certa danda ē ſnia.

Nū aūt fides dubie rei niſi teſtiū approbatōe vl' legitia cōfeſſione iudici fieri n̄ ualꝫ:teſtes āt auc̄te calixti pape de aliis cāis vl' negociis teſtioniū dicē nō ualeāt : niſi de his q̄ ſb eoꝝ p̄ntia facta noſcūtur:apparet clādeſtina ꝯiugia iōē ꝓhibita:q2 cū alt eoꝝ cōiugalē affectū ſe ad alterū hūiſſe negare uoluerit:legitimis ꝓbatōibꝰ ꝯuinci nō poterit. qbꝰ deficiētibus iudicis ſnia rite abſolutꝰ reatū adulterii utqꝫ incurrit:dū utroqꝫ eoꝝ uiuēte aliis ſe copulauerint.

Uxorē cuiuſdā aliꝰ ꝯſtuprauit eo mōtuo adulter adulterā ſibi i uxorē accepit.filiaꝫ ex ea ſuſceptā cuidā i cōiugē ſe datuꝝ iurauit.illa aſſēſū nō p̄buit.deide pr̄ alii eā tradidit:a p̄mo repoſcit. Querit :an poſſit duci i cōiugiū:q p̄us ē polluta ꝑ adulteriū. Secūdo: an filia iuita ſit tradēda alicui. Tertio:an poſt pr̄is ſpōſionē illa poſſit nubere alii.

Adultioꝰ polluta ꝓhibet duci i cōiugiū auc̄te leonis pape q̄ dicit.

Adulterio polluta non ducat ab eodem in matrimonio.

Nullus ducat i mr̄imōiū quā

l.cōtinuus.§.i.ff.de ritu nup.l.adoptiuus.§.ſeruiles.io.

Uxorē.cōſtuprauit. In hac cā addit.g.duo alia ipedimēta mr̄imonii.ſ.enormitatē criis:ꝺ qua tractat in p̄ma qōne ⁊ coactionē de qua tractat i ſecūda.adiūgit ēt i tr̄ia qōne de fide ſpōſaliū nō frāgenda:ut aūt hec ⁊c̄.Et nō ꝙ lꝫ enormitas delicti ipediat mr̄imonium ꝯhēdū:nō ipedit tn̄ niſi i hiſ caſibꝰ.ſ.cū qs cōmittit inceſtū.xxxij.q.vij.ſiqs viduā ⁊ cū qs interficit vxorē.xxxiij.q.ij.admonere.⁊ in aliis caſibꝰ nōtis.xxvij.q.i.hig.ꝺ aliis nō repit expſſuꝫ ꝙ ipediāt:niſi qſ velit dicere de ſolennit penitēte de quocunqꝫ crie qꝺ ipediat:vt.xxxiij.q.ij.de his.qꝺ n̄ admitto.illud tn̄ eſt veruꝫ ꝙ nullū crimē dirimit iā ꝯtctum niſi i duobꝰ caſibꝰ ſequtibꝰ vbi n̄ tm̄ crim ꝯtctū cōſtitutō ecc'ie dirimit.

h a Adulterio Hic depingit pria qō.ſ.an poſſit aliqs i vxorez ducē quā polluit ꝑ adulterium:⁊ videt ꝙ ſic vt.j.e.deniqꝫ.niſi in tribꝰ

Q. .I.

caſ.bꝰ: puta ſi viuēte marito dederit ei fidē ꝙ ſi maritꝰ premoreret eā duceret.ul'ſi alr̄ i mortez mariti cū effectu machinatꝰ ē:vt.j.e.relatū.⁊ ex̄ de eo q dux. i ma.quam pol.ꝑ adul. ſignificaſti.⁊ i tertio qn̄ publice eā duxit:ex̄.e.cū hr̄et inocētiꝰ tn̄ tm̄ duos caſus excipit:ex̄.e.ti.veniēs.⁊ p̄t dici ꝙ tertiꝰ ꝯtinet ſb primis:q2 q publice ꝯhit cū aliq̄ fidē dat ei:ꝙ eā uellet ꝑpetuo hr̄e.magr̄ tn̄ allegat ad utrāqꝫ ptē:⁊ pꝰ diſtiguit ⁊ male.i e.§.hec vltia auc̄tas.Ultimo pōit verā ſolutōez i.§.hic ſbaudiendū.car.vult diſtiguere int publicū adulteriū.vt tūc nō poſſit ducē eā:⁊ priuatū ul' occultū ut tūc poſſit:ſꝫ hoc nō ꝓbauit.hodie aūt ſiqs vxore viuēte alii fidē dederit:ul' cū ea conxerit ꝺ facto:ſi nec an̄ nec pꝰ cognouerit eā poſt mortē vxoris conhere pōt cū ea :vt ex̄ de eo q dux.in ma.c.vlt h.

· c n Nullus.hec v̄ba latiꝰ patēt q̄ꝫ eoꝝ ſnia.reſtringunt.n.ad duos caſus ul' ad tres tm̄:ar.ff.q petat.tu.reddendū.ff. qꝺ ui aut cla.l.ſi alius.§.neratius.io.

· d Deniqꝫ.fieri.niſi aliqs illoꝝ caſuū iteueiat quos dixi i ſūma.

· e ¶Placito.i.maritali affectu.

prius polluit adultᷓio. Sed augustin⁹ ecõtra teſtaᷓ ſcribens ad ualeriũ ꝺ nuptijs ⁊ cõcupiſcẽtia

Licet alicui ducere matrimonio quã prius polluit adulterio.

Deniq̃ʒ mortuo eo cũ quo fuit uerꝫ ꝯnubiũ: fieri põt cõiugiũ: cũ q̃ p̃ceſſit adulteriũ. Itẽ i libro ꝺ bono ꝯiugali. Poſſe ſane fieri licitas nuptias ex pſonis illicite ꝯiũctis hõeſto placito ſubſequẽte mãifeſtũ ẽ. Hec ultima auctas aug. de cõcubinis loqᷓ p̃hibens ꝯcubias poſſe trãſire ad honeſtũ placitũ nuptiaꝝ. prima auctas augu. loqᷓ de repudiata: quã dũ uiuẽte uiro ſuo quicunq̃ʒ ducit i ꝯiugiũ cõmittiᷓ adulteriũ cuius adulteriũ aliquã hʒ ueniã dũ ei⁹ copula crediᷓ eẽ licita. Illud uero leonis pape de ea intelligẽdũ ẽ: q̃ a uiro ſuo ñ erat r̃pudiata: cui⁹ uiuebat uir reddẽs ei coniugale debitũ. Itẽ Unde in cõcilio apud alpheſuʒ habito p̃ſente corrado rege ſtatutũ ẽ caplo. vi.

Nullus ducat in coniugiũ: quaʒ polluit per adulterium.

Illud uẽo cõi decreto ſm canonũ iſtituta diffinim⁹ ⁊ p̃iudicam⁹: ut ſiq̃s cũ uxore alteri⁹ eo uiuente fornicat⁹ fuerit: moriẽte marito ſynodali iudicio adit⁹ ei claudaᷓ illicit⁹: nec ulterius ei cõiungaᷓ mr̃imonio quã pri⁹ polluit adulterio. Nolum⁹. n. nec chriſtiane religiõi ꝯuẽitᷓ: ut ullus ducat i ꝯiugiũ qua pri⁹ polluit adulterio. Hic ſubaudiẽdũ ẽ: niſi p⁹ pacta p̃ñia: ⁊ ſi nihil i mortẽ uiri machinat⁹ fuerit: ul' ſi uiuẽte uiro fidẽ adultere non dedit ſe ſũptuꝝ eã ſibi i ꝯiugẽ: ſi uiro ei⁹ ſup̃uiuẽt. Unde i ꝯci. triburiẽſi legiᷓ

Poſt mortẽ uiri nõ poteſt adulteram in coniugium ducere.

Relatũ ẽ aurib⁹ ſãctoꝝ ſacerdotũ: quendã alteri⁹ uxorem ſtupro uiolaſſe: ⁊ iſup mecche uiuẽte uiro ſuo iuramẽtũ dediſſe: ut p⁹ legitimi mariti mortẽ ſi ſup̃uixiſſet ducẽt eã i uxorẽ: qꝺ ⁊ factũ ẽ. tᷓle ergo ꝯnubiũ p̱hibem⁹ ⁊ anathematizam⁹. Itẽ i eodem

Poſt peractã penitẽtiã poterit uiduam in cõiugẽ ducere: quã uiro uiuẽte per adulteriũ polluit.

Siq̃s uiuẽte marito cõiugẽ illi⁹ adulteraſſe accuſaᷓ: ⁊ eo i ꝓximo defũcto eandẽ ſũpſiſſe dignoſciᷓ: oĩmodis publice p̃ñie ſb̃ijciaᷓ. de quo ẽt p⁹ p̃ñiaʒ p̃fatã ſi expedierit ſuabiᷓ regla: niſi forte idẽ uir aut mulᷓier uiꝝ q mortu⁹ fuerat occidiſſe noteᷓ: aut ꝓpinqtas ul' alia q̃libet actõ crialis ipediat. qꝺ ſi ꝓbatũ fuerit: ſine ulla ſpe cõiugij maneãt ꝑpetuo cũ penitẽtia. Itẽ ex cõcilio elibertano apud uermerias. Palea.

Siqua mulier i mortẽ mariti ſui cũ alijs cõſiliata ſit: ⁊ ipſe uir aliquẽ illoꝝ ſe defendẽdo occidit: ⁊ ſi ꝓbare põt ille uir eã ream eẽ ꝯſilij: põt ut nobis uideᷓ ipſam uxorẽ dimittere. ⁊ ſi uoluerit aliã ducẽ: ipſa aũt inſidiatrix p̃ñie ſbiecta abſq̃ʒ ſpe coniugij maneat.

Item ex concilio elibertano.

P⁹ p̃ñiam recõciliéᷓ ad cõionẽ uidua: q̃ mecchũ ſuũ i uirũ accepit.

Siq̃ fuẽit uidua mecchata: ⁊ poſtea eundẽ hũerit maritũ p⁹ q̃nquẽnij tp̃s acta legitia penitẽtia placuit eã ad cõionẽ recõciliari. Sed obijciᷓ: dauid cũ berſabee adulteriũ cõmiſit: ⁊ mortem urie machinat⁹ ẽ: ⁊ tñ eãdẽ berſabee poſtea duxit i uxorẽ. Sʒ i ue teri teſtõ multa ꝑmittebanᷓ ꝓpᷓ iſirmitatẽ: q̃ i euãgelij pfectõe eliminata ſũt: ſicut ꝑmittebaᷓ q̃buſlibet dare libellũ repudij: ne ꝑ odium funderetᷓ ſanguis inoxi⁹. qꝺ poſtea i euãgelio dñs ꝓhibuit: dicẽs uxorẽ a uiro ñ eſſe dimittẽdã niſi cã fornicatõis. q̃dã ꝑmittebãtur cã infirmitatis ⁊ ſacri futurorũ: ſicut dñs ꝑmiſit filijs iſrahel offerre aialia ſibi i ſacrificiũ: q̃ in egypto ꝯſueuerãt imolare demõibus malẽs ea ſibi offerri q̃ʒ idolis ⁊ ut cẽnt illis ſacra futuroꝝ. ſic ⁊ berſabee ꝑmiſſa ẽ duci i uxorẽ nõ magiſ cã ſue iſirmitatis q̃ʒ ſignificatõe futuroꝝ. ſʒ ẽ alia rõ quare

f Hec vltima. crediᷓ. ignorãtis iuris vel facti craſſa.

g Licita. ⁊ tũc põt eã retinere primo viro mortuo. ⁊ hoc falſũ ẽ.

h Illud. ⁊ p̃iudicam⁹. i. p̃ alijs iudicamus.

i Claudaᷓ. ar. q̧ ſi iuraui decetero nõ cognoſcere ꝯcubinã meã: ſi poſtea cũ ea ꝯbã ⁊ cognoſcã: ñ ſũ ꝑiurus: qꝛ ꝑ iuramẽtũ illicit⁹ adit⁹ tm̃ mihi claudiᷓ qꝛ nõ itellexi niſi de illicita: ar. xxij. q. v. hũanc. ⁊ nõ ui etiã pl'a. ar. xi. q. iij. qꝺ predeceſſor.

k Cõuenit. i. duob⁹ caſibus tm̃: l' ꝯuenit. i. nõ ẽ honeſtũ.

l Hic ſbaudiendũ. i. in h̃ loco in. c. i. huius q̃õnis.

m Peracta. q̃ʒtũ ad p̃muʒ c. ⁊ ad fineʒ ꝓximi ſupioris c. ⁊ q̧ dicit peracta. ſupple vl' incepta: ar. ex̃ de eo q cog. cõſang. ueniens.

n P̃ñia. hoc q̃ʒtũ ad illꝺ. c. deniq̃ʒ.

o Uiuẽte. in his duob⁹ caſibuſ ẽt ſi mortuo viro eã accepit: eſt ab ea auc̃te aplica ſeparãdus: qꝛ h̃ ꝓhibitio ꝑpetua eſt: ex̃ ꝺ eo qui dux. ſignificauit nobis. ⁊ ex̃. e. cũ h̃ret

p Relatum violaſſe. qd ſi nõ violauit: ſʒ dedit fidẽ q̧ remanebit cũ ea? dicit h. q̧ re non vacante ñ debuit ꝑmiſſionẽ r̃cipere l' dare. vñ non põt cũ ea manere: ar. ij. q. i. in primis. ibi ad malachitanam. Alij dicunt ꝯ q̧ canones nõ videnᷓ loq niſi ꝺ adulteris. opinio h. corrigiᷓ: ex̃ e. c. vlti.

q Uiuente. ⁊ ita ei viuente viro fidẽ dedit. vñ nõ debet cũ ea remanere: ar. ij. q. i. in primis. ibi ad malachitanam.

r Dediſſe. multo forti⁹ ſi eã duxit uiro uiuẽte ſepandi ſũt: ex̃ de eo q dux. c. ex lr̃aꝝ. ⁊. c. cũ haberet.

s Et anathematizamus. i. ſepam⁹. ſic exponiᷓ. ij. q. i. i p̃mis. ibi ad malachitanã: vt. xxvij. q. ij. de cõiugali.

t Siq̃s. in ꝓximo. factũ recitat: maior tñ ẽ con̄ eũ p̃ſũptio ob hoc.

u Seruabiᷓ. j. ꝓx. q. vij. hi q ꝯ. ſʒ illud ex rigore: iſtud ex mie diſpẽſatõe: vl' ibi de ꝯcto: hic de ꝯhẽdo mr̃imonio: vl' hic de ſimplici: ibi vero ꝺ iceſtuoſo adulᷓio

x Regula ꝯhendi. ſ. mr̃imoniũ ut ꝯhaᷓ cũ illa. ⁊ qꝺ dicit ſi expedit: hoc iꝺ dicit ſi timeaᷓ lapſus iuuenil' icõtinẽtie: ut. xxxiij. q. ij. in adoleſcentia.

y Occidiſſe. hoc ipſo vt ꝯiũgereᷓ. aliud ſi caſu: qꝛ forte inimici ſũt: vel ex alia cã: tũc ducẽ poterit vxorẽ ei⁹: ex̃ de cõuer. iſi. laudabilẽ. §. ad hoc. vbi etiã arguiᷓ q̧ ſi añ baptiſmũ machinat⁹ ſit: p⁹ baptiſmũ cũ vxore defũcti nõ ꝯhat: ⁊ ita huiuſmõi peccata nõ deleniᷓ i baptiſmo. Et nõ q̧ dicit occidiſſe. vñ niſi machiat⁹ fuerit cũ effectu ñ ipediᷓ: puta ſi uoluerit dare venenũ ⁊ nõ dederit. Sʒ nec ipediᷓ q mortẽ viri ratã hʒ dũ tñ nõ p̃cepit: lʒ al's i maleficijs retrotrahiᷓ ratihabitio. ff. ꝺ vi ⁊ vi ar. idẽ §. cũ pcu. xxvij. q. i. c. i.

z Perpetuo. niſi ſit iuuenis: vt. xxxiij. q. ij. i adoleſcẽtia. ⁊. c. antiq ⁊. c. infectores. xxxvi. q. vi. ſi duo.

a Siqua. al's ẽ. §. reſpicit hic. §. p̃cedentẽ. hic ad ſubaudiẽduʒ ubi tria dixit: ⁊ ad ea tria itroducit capl'a.

b Poſt q̃nquẽnij. ſʒ nõne ꝓ adulterio. vii. ãnis dʒ penitẽ: ſic: ſed ſũt arbitrarie p̃ñie.

c Sed obijciᷓ. dauid hãc hiſtoriã hẽs. l. di. §. eccleſie.

d In veteri. plani⁹ dixiſſet: q̧ iꝺ fuit mr̃imoniũ iter dauid ⁊ berſabee: qꝛ eccl'ia nõdũ ꝓhibuerat.

e Permittebaᷓ. nota hãc ꝑmiſſioneʒ cõꝑatiuã eſſe. erat eni vtrũq̃ʒ malũ: ſʒ vnũ min⁹. qꝺ ꝑmiſit ne mai⁹ cõmittereᷓ. ſ. homicidiũ: ſi. j. xxxiij. q. ij. ſiqꝺ verius.

f Malens. xxij. q. i. conſidera.

g Infirmitatis. qꝛ nõ fuit peccatũ dauid ſue iprobitatis eſtus: ſʒ vmbra miniſterij: de pe. di. iij. illud.

h Significatione. vt de pe. di. iij. illud. dauid eni interp̃taᷓ manu fortis. i. chriſtus q fortiᷓ debellauit aereas p̃tãtes. urias lux mea deus. ⁊ ſignificat

diabolū q tranſfert ſe in angelum lucis: ⁊ ēt lucidi⁹ creat⁹ fuit: quē ēt deus ſuperauit. berſabee iterp̄tat̄ pute⁹. vij. ⁊ ſignificat eccl'az gētilium q̄ auxit dona ſeptiformis gr̄e ⁊ chriſto copulata ē: vt. xxxij. q. ij. §. his ita. i. cū pri⁹ adhereret vrie. i. diabolo p cultū idolatrie.

ut ex̄ de teſti. licet in fi.

o Primus. hec dictio primus nō cōſtruit̄ cū hac dictōne ſāguinarius: q2 lamech nō fuit prim⁹ homicida ſʒ chaim: ſʒ cōſtruitur cum hac dictione diuiſit.

p Atq3. quod idem eſt.

a D E his q dicūt. pl'es ſil' hodie. ſ. vnā cras aliā viuēte p̄ma. de talibus ſecūdis nuptijs intelligas hoc. c.

b Tēpus. ſ. pn̄ie

c Debere. i. dʒ depōi ſi prior vxor uiuat. xi. q. iij. teugaldus. ⁊ etiā intelligas intee p ɔſenſū uel etiā vt bn̄ diceret.

d h Acrōne. i. ſili rōne: ſicut moyſes pmiſit dari libellum repudij vt uideret̄ homicidiū: ſic apl'us pmiſit ſecūdas nuptias ut uitaret̄ fornicatio.

e Fornicatio. cum ea quā pmiſit moyſes p⁹ repudiatā aſſumi.

f Licent̄. q2 penaʒ tēporalē nō patiebant̄.

g Quia. reſpicit h aliū locū matthei: illud ſ. quos de⁹ cōiunxit hō non ſepet. quo audito dixerūt phariſei: quid ergo mādauit moyſes dare libelluʒ repudij ⁊ dimittere? ⁊ dixit illis: qm̄ ad duriciā cordis vr̄i pmiſit vobis dimittere vxores vr̄as. q. d. nō p̄cepit cū ſit malum non eni cū ſit malū ſine uicio ē qd̄ ignoſcit̄ nō p̄cipit̄. xiij. di. nerui.

h Precipim⁹. i. pmittimus ſic pōit̄. lv di. q ptē. l. di. dn̄o ſancto.

i q Nō. uirginibus. caſus. Hic. i hoc c. redarguit eos q ſimł pl'es hn̄t vxores. Primo exēplo ſamaritane a dn̄o rep̄hēſe. Scdo rōe iſtitutionis cōiugij. Tertō exēplo lamech ide grauit̄ pūiti. Quarto utēdo argumēto a minori de lamech non vo bigamo ad verum bigamū. In fine reprehendit quoſdā q dicebant ſcda mr̄imonia ñ non eſſe cōceſſa iudeis niſi in caſu.

uxor defuncti huic nubē ñ poſſit generalit̄ eni ꝓhibent̄ uiri ⁊ mulieres frequēt̄ mr̄imonia ɔtrahere unde i cōnubio ſecūdaꝝ nuptiaꝝ p̄ſbri inteſſe nō debet: ſicut i neocesarienſi concilio legit̄.

Fides ⁊ conuerſatio penitentiaʒ breuiat eorum qui frequenter ducunt uxorem.

D E^a his q frequent̄ uxores ducūt: ⁊ de his q ſepius nubūt tp̄us^b quidē pn̄ie his manifeſtum ɔſtitutū ē: ſʒ ɔuerſatio ⁊ fides eorū tp̄s abbreuiat. Preſbrūʒ uēo ɔnubio ſecūdaꝝ nuptiaꝝ intēē ñ debē^c: maxie cū p̄cipiat̄ ſecundis nuptijs pn̄iaʒ tribuē. qs erit p̄ſbr q ꝓpt̄ ɔuiuiū ill' ɔſentiat nuptijs. I Tē iohānes chryſoſtomus.

Secūdū ueritatis rōnē fornicatū cōuincit̄: q ſecūdaʒ ducit uxoreʒ.

H Ac^d rōne ⁊ apl'i p̄ceperunt ſecūdas adire nuptias ꝓpt̄ icōtinētiā hoiuʒ. Nā ſecūdā qdem accipe ſm p̄ceptuʒ apl'i licitū eſt: ſcōuʒ aūt ueritatis rōeʒ uere fornicatio^e ē: ſʒ cū pmittente deo publice ⁊ licent̄^f cōmittit̄: fit hōeſta fornicatio: ꝓpterea bn̄ dixit chriſtus i euāgelio: q2^g moyſes hoc pmiſit ⁊ ñ p̄cepit. aliud ē. n. p̄cipe aliud pmittere. qd̄ eniʒ pmittim⁹ nolētes p̄cipim^h: q2 malas hominū uoluntates ad plenū ꝓhibere nō poſſum⁹. I Tem hieronym⁹ de uirginib⁹.

Ut uitet̄ piculu fornicatōis ſcda mr̄imonia ɔcedūt̄.

Q Uomō^i uirginib⁹ fornicatōis piculo ɔcedit nuptias ⁊ excuſabile facit qd̄ p^k ſe nō appetit̄: ita eodē fornicatōis piculo ɔcedit uiduis ſcda mr̄imōia ɔtrahē. Melius ē eni lʒ alteꝝ ⁊ tertiū unū uirū noſſe q̄ꝫ pl'imos. i. tolerabili⁹ ē uni hōi ꝓſtitutā eē q̄ꝫ multis. Si qdē ⁊ illa in euāgelio ſamaritana ſextū maritū hr̄e ſe dicēs^l arguit̄ a dn̄o q nō ſit uir^m ei⁹. ubi eni numer⁹ maritoꝝ ē: ibi uir q ꝓp̄e un⁹ ē eē deſiſtit. una coſta a p̄ncipio i unā uxorē uerſa ē: ⁊ erūt iqt duo i carne una ñ dixit tres^n neq3. iiij. aliogn ñ duo ſʒ pl'eſ. p̄m^o lamech ſanguinari⁹ atq3^p hōicida unaʒ carnē i duas diuiſit uxores. fr̄icidiū ⁊ bigamiā eadē cathacliſmi^q pena deleuit. de^r alt̄o ſepties^s de^t alt̄o ſeptuageſies^u ſepties uidicatū ē. q̄ꝫ tū diſtat i^x nūero tm̄ ⁊ i crie. q̄ꝫ^y iācta ſit bigamia: hic oñdit̄: q bigam⁹ ad cleꝝ eligi ñ p̄t. Et idē apl's ad thymotheū: uidua iqt eligat̄^z ñ min⁹. lx. annoꝝ: q̄ fuerit uni⁹ uiri uxor. hic cōe p̄ceptuʒ de his uiduis q̄ eccl'ie paſcuut̄ el'ys: ⁊ iccirco etas p̄ſcribit̄: ut ille tm̄ accipiāt paupeꝝ^⁊ cibos q̄ iā laborare ñ pn̄t. Sil'q3 cōſidera: q q̄ duos hūit uiros ēt ſi an⁹ ē ⁊ decrepita ⁊ egēs: eccl'ie ſtipes ñ^ꝯ meret̄ accipe. Si aūt panis illi tollit̄ el'ye: q̄ꝫ to magis q d celo deſcēdit: quē q idigne comederit: re⁹ erit uiolati corpis ⁊ ſanguis dn̄i: q̄ꝫ q̄ꝫ^a hec teſtionia q̄ ſupra poſui: i^b qb⁹ uiduis ɔcedit̄: ut ſi uelit denuo nubāt: q dā int̄p̄tant̄ ſup his uiduis quas amiſſis maritis ſic iuenerat fides chriſti. U Ex^c hoc eū i exhortatōnē uidual' ɔtinētie nō i cōdēnationē ſcdaꝝ ⁊ deinceps nuptiaꝝ putam⁹ dixiſſe: q̄s ml'toꝝ auctib⁹ cōſtat licitas eē: ut ex uerb eiuſdem dat̄ itelligi. ait. n. ad pamachiū.

Nec due nec tres nec deinceps nuptie ſunt cōdemnande.

q Cathacliſmi ſ. xxiiij. q. iij. an nō ʒ. ſʒ hic narrat̄ reſ prout geſta eſt ibi miſteriū. Nā pecm̄ lamech dſignat peccatū humani generis: qd̄ deleuit ſalutifer aduent⁹ chriſti.

q Cathacliſmi i. diluuij a catha qd̄ ē circū ⁊ cliſma qd̄ ē ps mundi q̄ſi circunquaq3 diffuſus.

r De altero. i. de peccato alterius. ſ. chaiʒ.

s Septies. q vidicta ſūpta de eo vſq3 ad lamech ſeptimū ab adaʒ: ſextū ad chaim ul' q2 punitus i vij. generationibus q̄ i diluuio perierūt.

t De alto. q2 lamech. lxxvij aīab⁹ fuit punit⁹ q̄ ꝓceſſerūt de lūbis eius: vel dic ſepties i. perfecte.

u Septuageſies ſepties. ſ. pfectius iuxta illud: o terq3 q̄terq3 beati. i. pfecti. vr̄ ergo q magis peccauit lamech q̄ʒ chaim: quia magis punit⁹ ē: ⁊ q peccatū lamech grauius fuit vidicatū q2 plura cōmiſit duo. ſ. homicidiū ⁊ adulteriū. chaim fratricidiū tm̄.

k Per ſe. mr̄imoniū enim ꝓpter ſe non appetit̄: q2 non ducit ad vitā: ſed tm̄ ē appetendū cā uitande fornicatōis ⁊ ꝓpter ꝓlem.

l Dicēs. imo dixit ſe nō hr̄e virū in euāgelio. ſʒ hiero. reſpōdit hoc non qd̄ i ore ꝓtulit mulier ſʒ qd̄ i mēte hūit. bn̄ enim gerebat i corde ſe virū habere. vn̄ ⁊ dn̄s ſm opinionē ei⁹ dixit: uade voca viꝝ tuū. q. d. queʒ putas tuū: ⁊ illa q̄ſi ɔſentiēdo ſe ſic ſentire: dixit video q2 ꝓpheta es tu. ⁊ ſic ē ar. q q dicit aliud q̄ʒ vox ſignificat: poti⁹ dicit id qd̄ itendit dicē q̄ꝫ id qd̄ vox ſignificat. qd̄ ē ɔ illud. xxij. q. i. his aūt. ff. de re. du. in ambiguo.

m Uir ei⁹. q2 illū ⁊ alios ſil' habuit qd̄ nō licebat iudeis: vt ex̄ de diuor. gaudem⁹. vbi ē ar. q ſiqua i plures cōſentire velit iſimul: nihil aget ut ſi dicat ɔſentio i uos: niſi forte alter eſſet ɔſāguine⁹: tūc forte teneret mr̄imoniū cū reliquo: vl' dic ubi numer⁹. ſ. ex quo aliqs bigam⁹ ē: ibi vir q ꝓprie vn⁹ ē. i. chriſtus eē deſiſtit: ⁊ q2 i eo deficit ſacr̄m chriſti ⁊ eccl'ie.

n Tres. ar. q minor numerus quandoq3 excludit maiorē q̄nq3 minorē

x In numero penaꝝ. i. maioritate.

y Quā ſācta. ironice hoc dicit ⁊ loqt̄ de alſa bigamia de va. ſ.

z Eligat̄. nō itelligas q debeat tal' eligi i abbatiſſā. nā illa erit virgo: vt. xx. q. i. iuuenculas. ſed ut paſcat̄ ab eccl'ia.

⁊ Pauperū. lxxxi. di. c. vidue ⁊ ſequēti.

ꝯ Nō meret̄ accipe. ñ dicit ñ accipiat: nec dicit vt ñ det̄: ſʒ ñ meret̄ accipe q2 ñ dat̄ rōe merēdi: ſʒ dat̄ miſericordit̄ rōne obſequij.

a Quāq̄ʒ. hoc reſpicit p̄ncipiū. c. ubi cōcedit̄ viduis ſecūda mr̄imonia ɔhere. Dicebāt eniʒ qdā q ille uidue tm̄ poterāt ɔhere q̄s mortuis maritis infidelib⁹ fides iā viduas iueniebat que. ſ. iaʒ facte uidue conuertebantur.

b In quib⁹. ſ. teſtimonijs.

c Uex. magiſter hoc. c. itelligit de ſecūdis nuptijs licitis. ſed cōpetentius itelligit̄ de illicitis al'r exēplū de lamech non cōgruet

qnare tā aſpera,pponeret hie.cū auc̄te apl'i licita ſint nō video.

A Periant.obtrectatores.q dicūt me dānare mr̄imonia.

Trigamos.hic vl'.ix.ne qs veniēs ꝯ ibi dr̄ ꝙ tertiā du
cere nō lꝫ:ut i auc̄.qūo oꝫ ep̄os.§.ſi aūt.ſꝫ illa correcta ſūt:ꝛ ſic ꝑ
hāc dictōnē nuptie nō tm̄ ꝑme ſꝫ ēt ulteriores nuptie deſignāt̄: ꝛ
ſic ē ar.ꝯ.ꝺ v.
ſig.boues.ff.ꝺ
le.iij.fideicō
miſſa.§.ſigſ.x

d D Eus caſtitate.
ergo caſtitas ē
int̄ cōiugatos
q̄ ſancta dr̄.xx
x.di.h ſcripſi
mus.pōt ergo
eoꝝ ꝯcubit' di
ci caſtitas :ar.
ꝫ.xxxi.di.nice
na.

f Permittū
tur.ſi ꝫ i ve.te.
ꝑmittunt̄ qūo
dr̄ apl'us ꝑmi
ſiſſe:dic ꝑmiſit
i.ꝑmiſſū eē oñ
dit redigendo
in ſcriptis,ppt̄
quoſdā q dice
bāt ad vxorez
n̄ accedēdū cā
incōtinentie.

g Q Uod ſi
dormie
rit.vba apl'i.

h Diffiniēdū
ē hic ar.ꝙ non
lꝫ alicui diffini
re vl' determiare
l' excipe:qꝺ ca
nō n̄ excipit ul'
diffinit vl' ꝺter
minat:ar.xix.
di.ſi romāoꝝ.
ꝫ.xxvij.q.ij.
kx dine.xxxiij

Q. .ii.
q.v.ſi n̄ lꝫ.ꝛ.x
vi.q.i.ſūt non
nulli.ꝛ.ij.q.v.
ꝯſulaiſti.ꝛ.xx
viij.q.i.idola
tria.ꝛ.lv.di.ſi
euāgelica.ꝛ.ꝫ.
i.q.iij.ſaluator
ꝛ.ꝫ.xxij.q.v.h
videt̄.ſꝫ ꝯ.ar.
ff.de teſt.l.q̄ſi
tū.ꝫ.de ꝯſe.di.
ij.ligdo.ꝛ itel
ligo n̄ lꝫ iiuſte
ꝛ male ꝯ rōnē
ꝛ ꝯ canonē.xx
xiij.q.ij.quos
deus.

A Periant̄ q̄ſo aures obtrecta
tores mei:ꝛ uideāt me ſecun
das nuptias ꝛ tertias i dn̄o ꝯceſ
ſiſſe.q ſcꝺas ꝛ t̄tias nuptias n̄ dā
naui : ꝑmū potui dānare mr̄imo
niū? Idē:n̄ dāno bigāoſ imo nec
trigamos ꝛ ſi dici p̄t octomagos
Idē:ego nūc uoce,pclamo libera
n̄ dānari i eccl'ia bigamiā imo nec
trigamia.ꝛ ita licē qnto ꝛ ſexto ꝛ
ultra:qūo ꝛ ſcꝺo marito nō nubē
Itē aug.li.ij.ꝯtra aduerſariuꝫ
legū ꝛ ꝓphetaꝝ. Secūda ꝯiugia
ſicut ꝛ ꝑma licita eē probantur.

D Eus maſculū ꝛ feiaꝫ ,ppagā
di generis cā nuptiali caſtita
te cōiūxit:ꝛ ſecūdas nuptias q̄ in
unoquoq; teſtamēto ꝑmittunt̄
licitas eſſe mōſtrauit. Itez ſup ꝑ
mā ep'laꝫ ad corinthios.

Q Uod ſi dormierit uir ei': nō
dic̄ ꝑm' ul' ſecūd' ul' q̄rt': nec
nobis diffiniēdū ē qꝺ nō diffinit
apl's.vn̄ nec ullas debeo dānare
nuptias:nec eis uerecūdiā iferre
numeroſitatis. Dn̄s aūt ſeptēui
rā n̄ dānauit:nec dic̄ i r̄ſurrectōe
n̄ poſſe eē ſꝫ tm̄:neq; nubēt neq;
nubēt̄.vn̄ nec ꝯtra hūane uerecū
die ſenſū audeo dicē:ut quotiens
uoluerit nubāt:nec ex corde meo
quotaſlibet nuptias ꝯdēnare.qꝺ
dr̄ uniuire:hoc ꝛ omni uidue : be
atior aūt erit ſi ſic ꝑmāſerit.

Q Uod aūt aliq̄ n̄ ſit cogē
da nubē alicui:amb. te
ſtat̄ ſup ep'lam ꝑmā ad
corithios:nubat uidua
cui uult tm̄ i dn̄o.i.quē ſibi aptuꝫ
putauerit illi nubat : qꝛ inuite nu
ptie ſolēt malos ,puentus hr̄e.tm̄
aūt i dn̄o.i.ſine ſuſpiciōe turpitu
dinis nubat:ꝛ uiro ſue religionis
nubat. Itē iudiciū urbāi pape.
Iuramēto p̄ris nō cogit̄ puella
nubē cui nunq̄ ſenſū adhibuit.

S I uero cē cōſtiterit qꝺ nobis
legati iordanis ꝑncipis rettu
lerūt.ſ.ꝙ ipe ꝫ act' ꝛ dolēs filiā

i Nō dānauit.cū q̄reret̄ ab eo:cui deberet ꝯiūgi.ꝛ ē ar.ꝙ iterro
gādo aliqs pōat:vt.ff.de v̄.ob.l.i.§.ſiqs ita.ꝫ.c.qūo ibi dicēs ꝛc̄.
ſꝫ excipiendo nō:ut.ff.de excep.n̄ videt̄.ar.ꝯ.xxij.q.ij.querit̄.

k In reſurrectōe.ſaducei negātes reſurrectōez futurā ꝯ opiōnē
phariſeoꝝ q eā credebāt.i.hoīes futuros i eodē ſtatu:dicebāt.ſ.
ꝙ debebāt ꝯmiſceri ſic ꝛ nūc faciūt:ꝛ quēlibꝫ r̄ceptuꝝ vxorē quā
h hūerat:ut phariſeos ꝯfūderēt:talē eis qōnē fecerūt. Ecce aliq̄
hūit h octo viros:cui' illoꝝ erit vxor i iudicio.quā qōnē ſoluē n̄
potuerūt.quā cū poſtea ſaducei,pponerēt:ieſus rn̄dit erratꝭ neſci

ētes ſcripturas:qꝛ i r̄ſurrectōne neq; nubēt nꝫ nubēt̄:ſꝫ erūt ſic āgeli dei.

l Ex corde meo.i.p̄ter diuine ſcripture auc̄tē.qlibet eni dꝫ,pbare qꝺ dicit
non ex ſuo conſenſu moueri.xxxvij.di.relatū.

a Q Uod aūt.Hic q̄rit̄:an aliqua ſit cogēda nubē.ꝛ rn̄dēdū ē ꝙ nō
qꝛ i mr̄imonio aius dꝫ gaudē plena libertate:ex̄ de ſpō.cū locū
imo ēt lꝫ culpa alicui'
ꝑceſſerit metum:tn̄ ille
met' excuſat euꝫ a mr̄i
monio:vt ex̄.e.veniēs.
ſi aūt qs deſpōſauit ali
quā:hn̄ ē cogendus ut
ducat eā:ut ex̄ de ſpō.
ex l'ris.in cāu tn̄ ſb alt̄
natione cogit̄.ſ.ut l' du
cat eā ul' itret religionē
vt ex̄ de cōuer.cōiu.ex
publico.nō obſtat qꝺ
legit̄:ex̄ ꝺ ſpō.reqſiuit
ibi dicit̄ poti' ē monen
da q̄; cogenda : expōe
poti'.i.pri'.de hoc ple
ne nōui.xxvij.q.ij.§.ſi
concedatur.

ſuā iſantulā nolētē ꝛ flentē ꝛ pro
uirib' renitētē nō aſſentiētib' ſed
ualꝺ dolētib' mr̄e ꝛ pētela rainal
do rodelli filio deſpōſauerit : qm̄
canonū ꝛ legū auc̄tas talia ſpōſa
lia ut j oñdit̄:n̄ approbat ne igno
rātib' leges ꝛ canōes nimis durū
qꝺ dicim' uideat̄:ita ſniaꝫ tempa
m' ut ſi ꝑnceps cū filie mr̄is ꝛ pa
rētele aſſenſu id qꝺ ceptū ē ꝑficē
uoluerit :ꝯcedam'.ſin aūt legat'
nr̄ utraſq; ꝑtes audiat : ꝛ ſi nihil
fuerit ex parte ſupradicti rainaldi
ampli' qꝺ ipediat: ab ipō iordāe
ſacr̄m qꝺ ita cōſtent hec ut dicta
ſunt accipiat:ꝛ nos canonū ac le
gū ſcita ſequētes deiceps nō ,phi
bem': qn alij uiro ſi uoluerit p̄di
cta filia ei' tm̄ nubat i dn̄o. Cō
tra hormiſda papa ſcribit euſebio
epiſcopo. Palea.

U Ra ſanctitas reqſiuit a noh
fr̄ uenerande de filio adulto:
quē p̄r mr̄imoniū ꝯtrahere uult:
ſi ſine uolūtate filij adulti facē p̄t
ad quod dicim':ſi aliquo mō nō
ꝯſentit fili' fieri nō poſſe.pōt aūt
de filio nōdū adulto uolūtas cui'
nōdū diſcerni pōt:p̄r eū cui uult
i mr̄imoniū tradē:ꝛ poſtq̄; fili' ꝑ
uenerit ad ꝑfectā etatē:oio obſer
uare ꝛ adiplere dꝫ.hoc ab oib' or
thodoxe fidei cultorib' ſancitū ꝛ
a noh tenedū mādam'. Itē ſa
cratio regi aragonū. Quoꝝ unū
ſutuꝝ ē corp':un' debꝫ eē ꝛ aius
atꝫ ideo nulla ē iuita copulāda alicui

D E neptis tue cōiugio quā te
cuidā militi datuꝝ neceſſita
tis inſtāte articulo ſb fidei pollici
tatōe firmaſti:hoc eqtate dictāte
decernim':ut ſi illa uirū illuꝫ oio
ut dr̄ renuit:ꝛ in eadē uolūtatis
auc̄te ꝑſiſtit: ut uiro illi,prſus ſe
deneget nupturaꝫ:neq̄q; eā iuitā
ꝛ renitētē eiuſdē uiri cogas coniu
gio ſociari.quoꝝ eni unū corp' ē:
un' dꝫ eē ꝛ aiuſ:ne forte uirgo cū
fuerit alicui iuita copulata : cōtra

b S I uerū.coactus.
h nō releuat euꝫ
ſi filia cōſenſiſſet.

c Infātulā.hoc ſuffi
ceret ut nihil actū uide
ret̄:ſi illa eēt ifātula.i.j.
ſeptēniū.ſed hac de cā
papa nō ,pcedit.immo
credo ꝙ pōat̄ infantu
la ꝑ puella.

d Tēpamus.hoc idō
dicit:qꝛ ille raptor erat
ꝛ idō de iure eā hr̄e nō
poterat:ar.xxxvi.q.ij.
placuit.hunc rigorē tē
perat hic papa.

e Uoluerit.ar.qꝺ de
iure factū nō ē:ꝑ ſequē
tē ꝯſenſū poſſe legitiari
ꝛ cōfirmari.ꝛ ē ar.ꝙ ra
tihabitio retrotrahit̄ ꝛ
ꝯfirmat qꝺ pri' illegiti
me factū erat:ar.,xvi.
q.i.c.vlti.

f Nō ipediat.itentio
nē iordanis:ut ſi,pba
ret eos poſtea ꝯſēſiſſe
p̄rēꝫ.ſ.ꝛ filiā.

g Ab ipō.ar.ꝙ teſtes
de domo,pdeuntes re
cipiunt̄ : ſed hoc fit in
mr̄imonio.

g Ab ipō.i.ex ꝑte ei'
dꝫ enim ꝑ teſtes,pbare
exceptionē ſuā ſup co
actōez:nō aūt ſtaretur
ei' ſacr̄o tm̄:niſi ei eſſet
delatuꝫ ab aduerſario.

h Iordane.ar.ei q co
actōez ē paſſus ,pbatio
nes cōpetere.

i Predicta.ēt rainald' lꝫ ꝯfeſſus fuerit in iure eā ſuā eē vxorē nec,pba
re potuit.n̄.n.ſolui pōt mr̄imoniū ex vna ꝑte:ut ex̄ ꝺ ꝺſpō.ipu.atteſtatōes

k d D E neptis.neceſſitatis.qꝛ forte neceſſariū erat ei militis auxilium :vel
forte intulit ei metum.

l Perſiſtit.qꝺ p̄ſumit̄ niſi qs alleget de mutata voluntate ꝛ,pbet.ff.ꝺ iu.
fiſ.ſtatius florius.ꝛ.ff.de proba.eum qui.

m Diſcidij.i.odij.

n Redundare.nō regulā q occaſionē dāni dat:dānū dediſſe vr̄:vt ex̄ de
homicidio decetero.xxvij.q.ij.ſi tu.xxiij.q.iiij.eſt iniuſta.

l Othari9 rex.in commonitorio.i.in ep̄ła vel ſcriptura qua nos cō monuit de facto ſuo.

p Legem.tenetur ergo probare etiā ſolēnitates contra regulā cōmunem qua dicit̄:ſemp p̄ſumit̄ oīa ſolēniter acta:vt inſti.de fideiu.§.vlti.ex̄ de ſen.ꝛ re iudi.ſicut.ſic cum aliqs dicit ſe emiſſe a pupillo :ꝓbabit ꝙ tutore auctore emerit.ut ff.de publi.quicunqȝ.§.vlti. nā exquo allegabat ſe p̄mo duxiſſe gualdradam:quomodo hoc ꝓbaret niſi.publice eam duxiſſet: cū clādeſtina m̄rimonia nō poſſet ꝓbare.credo ꝙ iō grauabat̄:q2 infinite p̄ſūptiones erant coñ ip̄m: qđ ſuffeciſſet.

q Perſcrutemini.hic in notorio admittitur probatio in cōtrarium ar.ex̄ de elec.bone.

r Filia teberga.f.ꝗ filia erat boſonis ꝛ preuigna engeltrude:vt.iij q.iiij.c.vlti.ꝛ.xi.q.iij.teugaldum.

s Rep̄henſibile3.ar.ꝙ qui turpitudinem ſuam allegat non eſt audiend9.C.de reuo.do.cum ꝓfitearis.ꝛ.C.de tranſac.tranſactionem ex̄ de do.inf.item ē hic ar.ꝙ ꝓpter paruitatem pſone nō p̄ſumit̄ met9 illatus.ſic al's ꝓpter publicum locū non p̄ſumit̄ qs metū paſſ9 i urbe:ut.ff.qđ me.cā ñ eſt

t Timēdi.q2 potius oīa mala debemus tolerare ꝗ̄ malo cōſentire vt.xxxiij.q.v.ita ne.

u Conuicto.videt̄ ergo ꝙ cōfeſſio quā facit quis in inſtro p̄iudicet ei:ut ex̄ de p̄ſūpt.illud.ꝛ ex̄ de trāſla.ꝗ̄to ar.3.C.de proba.non ep̄is.itē ar.ꝙ cōfeſſio ex̄ ius facta p̄iudicet vt de exceſ.p̄la.ꝗ̄ ſit graue.ſed dic ꝙ p̄ſiſtit in hac confeſſione.

x Per bñdictōe3:ar.ꝙ ſiqs publice aliqua3 duxerit:ꝛ dicat ſe p̄us duxiſſe aliā:teneat̄ probare ꝙ cum omni ſolēnitate dotis ꝛ benedictione eam duxerit.

y Innocens.maxime.nā ſi ip̄a fornicata fuiſſet:hoc tñ nō poſſet ei obijcere lotharius:cū ꝛ ip̄e eēt notorius adulter.ij.q.i.ſcelus.ex̄ đ diuor.ſignificaſti.vel dic cū.b.ꝙ hic parcitur regis uerecūdie.

z Appellauit.ar.ꝙ ter pōt appellari in eodem negocio:ſic ex̄ de appel.directe.ij.q.vi.omnis oppreſſus.ar.contra.ij.q.vi.ſiquis in.quacunqȝ.ſȝ poteſt dici ꝙ pluries appellauit.i.pluries vocem appellationis emiſit : vt ex̄ de teſti.cum tu fili.

ꝛ Innotuit.nota ꝙ ꝑ p̄cedentē ꝓteſtationem probat̄ ſequens metus:ut ex̄ qđ me.cau.platū.ſȝ non ꝑ ſequētē:vt.C.e.l.metū.ꝛ ſi non fuiſſet ꝓteſtata nihilominus admitteret̄ ad ꝓbandum metum:ut.xv.q.vi.c.i.

ꝯ Violentiā.ar.ꝙ cōfeſſio facta metu uel vi nulli p̄iudicat.xxij.q.iiij.inter cetera.ꝫ.xv.q.vi.c.i.ꝫ.di.l.p̄ſb̄ros.i.q.i.conſtat.xx.q.iij.preſens.ꝫ.vij.q.i.omnes qui.ar.xi.q.iij.quiſquis.

dñi ap̄lic ꝑ p̄ceptū:aut reatū diſcidij[m] aut crimē fornicatōiſ icurrat cui9 uidelȝ peccati malū i eū redūdare[n] ꝯſtat:q eā ꝯiūxit inuitā. qđ pari tenore de uiro ēt ē ſciendu3.

Itē nicola9 radualdo portuēſi ꝛ iohāni ſicolieſi ep̄is. Nō licet deſerere uiro quā ꝑmiſſis dotib9 ꝛ publica atteſtatōe duxit uxorē.

Othari9[o] rex i cōmōitorio ꝓfitet̄:gualdradā ſe a p̄re accepiſſe ꝛ ſororē poſtmodū admiſiſſe huberti.ubi p̄mū diligēti iueſtigatōe ingrite:ꝛ ſi eūde3 glioſū[p] regē p̄dictā gualdradā ꝑmiſſis dotib9 corā teſtib9 ſ̄m legē[q] ꝛ ritū quo nuptie celebrari ſolent ꝑ oīa iueneritis accepiſſe:ꝛ publica manifeſtatione eadem gualdrada in m̄rimonium ip̄i9 admiſſa ē:reſtat ut pſcrutemini[q]: cur illa repudiata ſit uel filia[r] boſonis admiſſa eſt. Sȝ q2 idē glorioſus rex metu tebergā admiſiſſe ſe dicit:metu unius hois tātus rex ñ debuit ꝯtra diuinū p̄ceptū in imane p̄cipitiū mergi. In hoc certe ſe magis rep̄henſibile[s] oñdit:i quo amorē dei amori mūdi poſtpoſuit: cū nec ēt occiſores corporis ſint timēdi[t] cōtra iuſticiā hoie3 ipellentes. nihil itaqꝫ uobis aliud p̄cipim9 manifeſtatione ſua eodē rege ꝯuicto[u]:niſi ut ſ̄m canonica3 auctē nr̄a uice freti cām illius diffiniatis. Si uero minime ꝓbatū fuerit gualdradā fuiſſe uxore3 legitimā neqꝫ nuptijs more celebratis p[x] bñdictiōnem.ſ.ſacerdotis filio nr̄o lothario extitiſſe cōiunctā:ſuggerite illi ut nō moleſte ferat legitima3 ſibi:ſi ip̄a inocēs[y] apparuerit : recōciliari uxorē. Preterea uos ſcire uolo:q2 p̄fata teberga apoſtolicā ſedē bis ꝛ ter appellauit[z]:ꝛ ſe a p̄fato glorioſo rege queſta ē iiuſte fuiſſe deiectā ꝛ ui coactam falſu3 cōtra ſe compoſuiſſe piaculū. nā eo tempore ad apoſtolicā ſedem libellum appellationis ſue miſit: in quo quidem non adhuc confeſſam:ſed ut contra ſe falſum diceret crimen cogi ſeſe innotuit[ꝛ]: inſuper ſubiungens: ꝙ ſi amplius compulſa fuero:ſcitote non ueritate ſed timore mortis ꝛ euadendi ſtudio:quia aliter non poſſum quod uoluerit dica3. unde uobis precipimus:ut cū eadem teberga ad cōdictā ſynodū ſicut ſtatuim9 aduenerit:cām ei9 diligēti examinatione tractetis:ꝛ ſi ei obijcit̄:ꝙ illa ſe crimē aliqđ admiſiſſe cōfeſſa fuiſſet:ꝛ ecōtra illa uiolētiā[ꝯ] ſe ꝓtuliſſe ꝓclamauerit: l' ſi iīmicos iudices illos ſibi fuiſſe teſtata fuerit tūc illud renouetis[y] iudiciū ſ̄m eqtatis normā:ut iiuſticie mole ñ oppmat̄. His auctibus euidenter oñdit̄: ꝙ niſi libera uolūtate nullā eſt copulanda alicui.

Q Vod[a] aūt p9 paretū ſpōſionē alijs nubē ñ ualeant:aucte elibertani cōcilij mōſtrat̄:qua dr̄.

De parentibus q fidem frāgunt ſpōſaliorum.

Si qˀ parētes fidē fregerit[c] ſpōſalioꝝ: triēnij tpe a cōiōe abſtineāt. Si uēo idē ſpōſus uł ſpōſa i illo gui crie nō[d] fuerit dep̄henſi[e]:excuſati[f] erūt pentes. Si uero i eodē fuerit uicio: ꝛ polluerit ſe ꝯſentiendo[g]: ſupior ſn̄ia ſeruetur.

Ecce[h] ꝙ nō licet paretib9 ſpōſalia filioꝝ ſuoꝝ frangē. uerū hoc de illis itelligendū eſt:que illoꝝ conſenſu contrahunt̄.

y Renouetis.ar.ꝙ idē ē iudicium appellationis ꝛ cauſe principalis:ar.ij.q.vi.omnis oppſſus.coñ.ij.q.vi.ſi ep̄us.ar.contra.vi.q.iiij.oſius.contra.

a Q Vod aūt.Hic ītitulatur tertia queſtio:an.ſ.filij poſt ſponſionem paternam poſſint cum alijs contrahere:ꝛ quidē ſi ſponſalibus cōſenſiſſent filij poſt ſeptennium non lice3 alijs nubere.xxvij.q.ij.per totum:ſi tamē nupſerint tenz matrimoniu3 extra de ſpon.duorum duobus. Si vero filij non cōſenſerint vel ſunt infra ſeptennium: nō habēt neceſſario ſpōſalib9 ſtare nec illa ſponſalia tenent.xxx.q.ij.c.vnico.conſulitur tamen filijs ut ſtent illis ſponſalibus:extra de deſpon.impu.tua.alias non obligat filium ſponſio paterna.ff.de verb.oblig.ſtipulo iſta.

Q.III.

b Si qˀ parentes.ꝑ nuptijs filiorum fidem p̄ſtates ꝛ de cōſenſu filioꝝ.

c Fregerint.non copulando ſicut iurauerunt de conſenſu filiorum.

d Nō fuerit quia copulari nolūt inter ſe

e Dep̄rehenſi.videt̄ hic ꝙ ſi ambo ſe uelent abſolueri non poſſent : quod cōcedit b.ſȝ obſtat ex̄ đ ſpō.ꝓterea.b.dic̄ alexādrū ibi ñ papalit̄ ſȝ m̄gralit̄ rñdiſſe.tu potes reſoluē ꝓ̄ſale i ſingulare.ille.n.punit̄ ꝑ quem ſtat ꝙ nō cōſumat̄ m̄rimoniū:vt ex̄ de ſpon.duo.duobus.

f Excuſati.quo ad penā eccłie ñ quo ad reatū:exquo operā dederūt ne filij copularent̄:de pe.di.i.ſicui.ꝛ ve excuſati debēt eē ꝗ ad penā:exquo factū eoꝝ ꝑ alios rep̄ſtat̄:q2 ſi teneor aliqd facē ꝛ alter id faciat ēt ſine mādato meo hoc mihi ꝓdeſt:vt.ff.de v.obli.l.cū ſeru9.nā ſi mihi das pecuniā ut ſeruū manumittā:ꝛ alius eum manumittat hoc ſufficit mihi ut ibi.

g Conſentiēdo.dicūt aūt qdam ꝙ parētes p̄nt ſoluē ſpōſalia filioꝝ ſicut p̄nt ēt facē̄.m.ꝫ.xxij.q.v.pueri.quod nego q2 etas p̄fixa ē infra quā nō poteſt puer iurare.

h Ecce.immo ꝛ ſi ſine eoꝝ conſenſu coñbunt̄ dare debēt operā parentes:extra de deſpon.impu.c.i.

Quidā vir. Oſtenſū ē qñ ⁊ quis ducē poſſit eā quā ꝑ
adulteriū polluit. In hac cā vult oñdē vtꝝ meretricē
quis debeat ducē:⁊ſi ducta fuerit:an ſit vxor appel
landa. adiūgit ēt de duplici inſtitutione matrimonij:
⁊ de his q̄ aborſum ꝓcurant:vt autem hec ⁊ alia ⁊c̄.

poſſit ipſā accuſare:q: tūc poti⁹ cognoſcit̄ ab vxore q̄ꝫ cognoſcat vxorē
alij ꝯriū dicūt. ego ꝯſulo ꝙ nō reddat niſi ad mādatū eccl'e:ne videat̄ ap
probare mores ei⁹:vt.ff. de adult. ſi vxor. i fi. h̄ aūt certū ē ꝙ expellē eā nō
dꝫ a ſe:ēt ſi notoriū ſit ei⁹ crimē:vt ex̄ de diuor. porro. niſi publice moraret̄
cū adultero:vl' niſi ꝯuicta ſit ꝑ ſniāz vl' ꝯfeſſa ſit crimē:vt. j. e. de bñdicto.

·b Originarij
i. ſerui: vt pate
bit i ſeqūtib⁹
tñ originarios
ñ dico ſuo nec
aſcripticioſ io.

q Quod
autē.
hic ō
pingit̄ pma q̄
ſtio:an. ſ. q̄s du
cere poſſit mē
tricē:⁊ ē dicen
dum ꝙ ſic:ſi
ſpes hētur de
ei⁹ correctōne:
vt. j. c. vlt. ex̄ ō
eo qui dux. in
ma. ſignificaſti
immo meretur
ꝑ eaꝫ ducit: ex̄
ō ſpō. iter opa
ſꝫ ſi nō habet̄
ſpes de ea:for
te nō licite du
cit̄:tenꝫ tñ mri
moniū cū ea. j.
e. q. ſiqs vxorē
allegat tñ pa⁹
ꝙ duci ñ poſſit
q: ex q̄ iam du
cta dimittenda
eſt: ſi fornicet̄
vt. j. e. c. i. ij. ⁊ . i
ij. ḡ a maiori ñ
ē de nouo du
cēda. h̄ ar. hēs
ex̄ de iureiurā.
queādmoduꝫ.

d Sicut pa
tron⁹. h̄
intelligo cum
ipſa non uult
agere peniten
tiam: vt ex̄ de
adulter. ſi vir.
itē hoc itellige
cū notoriū eſt
adulteriuꝫ:nec
iā ignorātiam
ſuaꝫ obūbrare
pōt. C. de adu
ſiñ metu. ⁊ ar. l
ff. de adulter.
mariti. j. xxxii
ij. q. ij. ego. palea eſt. tūc eni leno preſumitur:⁊ de lenocinio accu
ſatur. j. e. crimē. nō tñ tenet̄ hoc caſu dimittē eam:ſed denunciare
dꝫ ei⁹ crimē ad penitētiā ſiue occultū ſit. ſiue notoriū eius crimen
dū tñ ꝓbare poſſit. ⁊ nō ꝙ i oib⁹ iſtis capl'is nō dr̄ ꝙ eā debeat ex
pellē vel debitū denegare:ſꝫ ſic dixi denūciabit eccl'e crimē ei⁹:⁊
aget ad h̄ vt illa peniteat vl' agat ſi vult ad ſeparationē tori. Nun
quid ergo añ ſniam eccl'e tenet̄ ei reddē debitū? h. dic̄ ꝙ ſic: q: nū
quā factū vt dic̄:ſꝫ ſnia ꝓuat aliquē iur̄ petēdi debitū:⁊ ē ar. ꝓ eo
ex̄ vt li. pen. laudabilē. viij. q. iiij. nōne. xv. q. vlt. c. ulti. xxxiij. q. ij.
ſeculares. xxxv. q. vi. multoꝝ. ⁊ ſat̄ h̄ ꝓbabile videt̄:q: nō dꝫ facē
ꝑiudiciū marito. ſi reqſit⁹ cognoſcat talem vxorem vt poſtea non

Quidā uir
cū non ha
beret uxo
rē:quādā
meretricē
ſibi in ꝯiu
gio copl'a
uit:q̄ erat
ſterilis.
Neptis i
genuī filia originarij[b]:quam cum
pr̄ alij uellet tradē:huic auus eaꝫ
copulauit cā ſolius icōtinētie. de
inde hic pñia ductus ex ancilla ꝓ
pria filios ſibi q̄rē cepit. poſtea de
adulterio ꝯuictus ⁊ punit⁹ q̄ndā
rogauit:ut ui uxorē oppmēt ſuaꝫ
ut ſic eam dimittē poſſet. quo fc̄o
quādā ifidelem ſibi copulauit:ea
tam̄ cōditione ut ad chriſtianam
religionez trāſiret. Hic pmum
q̄rit̄:an mētrix licite ducat̄ i uxo
rē. Secundo:an ea q̄ cā icōtinē
tie ducit̄:ſit cōiunx appellanda.
Tertio:cui⁹ arbitriū aliq̄ ſeq̄t̄:
an liberi aut:an originarij p̄ris.
Quarto:ſi uiuente uxore liceat
alicui filios ex ācilla q̄rē. Quito
ſi ea q̄ ui patit̄ pudicitiā amittē cō
ꝓbet̄. Sexto:ſi adult̄ adulterā
poſſit dimittē. Septio:ſi uiuēte
dimiſſa aliā poſſit accipē. Octa
uo:ſi ifidelē ſb̄ pmiſſa ꝯditōe licꝫ
alicui fideliū i coniugem ducere.

Quod aūt mētrix in con
iugē duci non dēat mul
tis auc̄tibus ⁊ rōnibus
probatur. Illa enim q̄
adulterij rea cōuicit̄: niſi poſt pa
ctā pñiā in cōiugij cōſortium reti
neri ñ dꝫ. Unde iohānes chry
ſoſtom⁹ ait ſup mattheū. c. ix.
Patron⁹ turpitudis ē:q uxorem
ſuā adulterā dimittē noluerit.
Sicut crudelis ⁊ iniquus ē q
caſtā dimittit uxorē: ſic fatu
us ē ⁊ iniuſtus q retinet mētricez.
Patron⁹ eni turpitudis ē q[c] celat
crimē uxoris. Itē hierony.
Cā fornicatōis uir dimittat uxo
rem:nō tam̄ adulteram ducat.
Dixit[d] dñs i euāgelio: quicūq̄
dimiſerit uxorem:niſi ob for
nicatōez:⁊ aliā duxerit:mecchat̄
⁊ q dimiſſaꝫ duxerit:mecchatur.
Sola fornicatio ē q̄ uxoris uinc̄[g]
affectū. imo cū illa unam carnem
i aliā diuiſerit: ⁊ ſe fornicatione a
marito ſepauerit:nō dꝫ teneri:ne
uirum quoq̄ ſb̄ maledicto faciat
dicēte ſcriptura:q tenet adulterā
ſtult⁹ ⁊ ipius ē. ubicūq̄ igit̄ forni
catio ē l' fornicatōis ſuſpicio[h] libē
uxor dimittit̄. Et q: potēat acci
dere:ut aliquis calūniam faceret
innocenti:⁊ ob ſecundam copl'aꝫ
nuptialē ueteri copl'e crimē ipige
ret:ſic porez dimittē iubet̄[i] uxorē
ut pma uiuēte ſecūdā nō habeat.
Unde i epl'a pauli ad corinthios.
Sola uiri fornicatio uxorez non
In[k] cōiugio qs poſi maculat
tus q̄cūq̄ peccata fecerit: nō
ꝓpaꝫ ifuſcāt cōiugē:ſꝫ fornicatō
uxorez coinqnat:ut iā nō ſit uiro
ſuo licita ſꝫ adultera. Itē iohā
nes chryſoſtomus.
Qui uxorē ſuaꝫ dimittere adulte
rā noluerit:duobus annis penite
at:ſi ei debitum reddiderit.

⁊ ex̄ ō adult. itellexim⁹
⁊ ex̄ de diuor. ſignifica
ſti. qō aūt i h̄. c. dr̄. vr̄
ē correctum:vt. C. de
adult. auc̄. ſed hodie.
vbi dr̄ ꝙ dānatā de ad
ulterio poſſumus reſu
mere. ⁊. j. e. ꝙ aūt. ⁊ c.
ſeq̄n. ſꝫ illō cū ſpes eſt
de correctione eius.

·e Qui celat. h̄ verbuꝫ
viciū notat. aliō ē cela
re:aliō nō indicare. ff.
de fur. qui vas.

f d Dixit. dimiſit. qō
ſupple nō licet.

g Uincit. i. ligat ⁊ im
pedit affectū: vt vxor
ēt ſi velit ō iure ñ poſ
ſit exigē debitū a viro
idē ē ō viro. vl' vicit. ſ.
ſupat ⁊ remouet affe
ctū q debet̄ vxori:⁊ ſꝫ
h̄ vba ſūpta ex lege. C
de repudijs. l. i.

h Suſpicio. hic vidē
tur excipi due cauſe di
mittēdi vxorē. i euāge
lio tm̄ excipit̄ vna. ſꝫ
qō hic dicit vl' ſuſpicio
⁊c̄. nō ē cā dimittendi
ſꝫ ē mod⁹ ꝓbādi cām
dimittēdi:q: ꝑ ſuſpici
onez ꝓbat̄ fornicatio
adeo ꝙ vxor dimittit̄
ꝓpter ſuſpicionē:vt h̄
⁊ i auc̄. vt liceat matri
⁊ auie. §. vlt. vnde pro
eodē reputat̄ fornica
tio ⁊ fornicationis ſu
ſpicio. nā ꝓbata ſuſpi
cione ꝓbata eſt forni
catio. q. d. n. ſi tumeat
venter icognite a viro
nōne certa erit fornica
tionis ſuſpicio. ij. q. i.
ſi peccauerit? vel ſi vir
aliquot annis pmanſit
in expeditōe:⁊ rediēs
iueniat pueꝝ āniculū.
ff. de his q ſunt ſui vel
alie. fil iūꝫ? Gandulſus
dixit hieronymū male
excepiſſe h̄ duas cās
dimiſſiōis. ſed huic. c.
obſtat. ij. q. i. ml'ti. ⁊. q.
ij. i ſcripturis. ⁊. vi. q. i. oues. i qb⁹ dr̄. ꝙ ois ſuſpicio poti⁹ ē repellenda q̄ꝫ
ꝓbāda. Sꝫ diſtigue triplicē ſuſpicionē, ꝓbabilē temerariā ⁊ violētā:vt di
xi. ij. q. i. c. i. h̄ ḡ de violēta ſuſpicione loq̄t̄. Sꝫ q̄ro ſi ꝯ mulierem probata
ſit violēta ſuſpicio:an ipſa admittat̄ ꝙ ꝓbet i ꝯrium? ar. ꝙ ſic. xxxv. q. iij. ex̄
ordinaria. vbi ꝯ violentiſſimā ꝓbationē admittit̄ ꝓbatio. immo etiam ſim
plex iuramentū. Rñ. ꝙ bene admittit̄ ꝓbatio ꝑ teſtes:ſed non ꝑ ſimplex
iuramentū:vt. s̄. xxvij. q. i. nec aliqua. ar. xxij. q. v. hoc videt̄.

·i Iubet̄. hoc v̄bū iubet̄ nō reſpic̄ qō p̄cedit:ſed quod ſequitur.

·k In coniugio. licita. donec vir egerit penitētiā:⁊ ſic pꝫ ꝙ ſi alter coniu
gum adulteratur:reliquus perdit ius exigendi. ſed ſm̄. h. relinquens
tenet̄ alteri reddē debitū:nō. s̄. e. c. i. Sed obijcio tibi:mulier que forni cat̄

ꝑdit ius petēdi debitū: ſimiliter vir nō h; ius petēdi debitū i tali muliere. deliquit ḡ cognoſcēdo: vt h̄ d̄r. z. ȷ. c. pxi. ſi ḡ mulier petat debitū a viro z vir excipit ꝯ eā: q2 ꝑdidit debitū: ipa pōt replicare: ꝙ z ipe ſimiliter ꝑdidit debitū: vn̄ vr̄ ꝙ cū effectu poſſit mulier petē debitū: ſed nō ē ita: q2 ſi muli er triplicauit: vir pōt q̄druplicare: z dicē ego ex tua culpa perdidi.

y Siquis vxorem zc̄.

a Quod aūt. i. fides. i. credulitas. ſ. vt credāt peccata ꝑ pn̄iam deleri: vel fides. i. certitudo z ſpes correctionis ꝯiunctie ei᷒

b Mūdabāt. ſ. q̄d ad penā temporalē. imo ſola venialia dimittebā tur ꝑ cerimonialia: de pe. di. vi. c. i.

l Siqs. hoc. c. itelli git. h. cū adulteri um vxoris ē notoriū vl' ēt publicū ꝑ ſniam vel q2 i iure cōfeſſa eſt z ita ꝯdēnata: nec tn̄ d̄ ſiſtit adulterari z vir ei cōmiſcetur incorrigi bili. recte igit̄ itelligat̄ cū crimē ita manifeſtū ē: ꝙ ꝓtextu ignorantie zc̄. vt dixi. ſ. c. i.

m Adulterā. nec ab adulterio deſiſtentem

n Abſtineat. i ſequen ti. c. ē et. ſed legas hic aut ꝑ et: z erit vna pena vel ibi lege z pro aut: z erūt due pene ſub al ternatione: vt aut peni teat duobus ānis: aut ſi exigat debitū ab eo: donec pegerit pn̄iam.

o Expleat. vl' ſaltim incohet. nam ſi volue rit eā ſibi recōciliare ēt īfra tpˢ pn̄ie ab ea pōt exigē debitū: vt ex̄ de furt. ex lr̄is. in fi. ex̄ de eo q cogno. conſang. c. veniens.

p Ad imparia. hoc q̄ ad debitum non exigē dum donec alter peni teat: ſilr non ad iparia iudicantur: quo ad de bitum reddēdū: quo ad diuortiū: quo ad ac cuſationē. ȷ. e. q. v. ꝓce pit. z. c. chriſtiana.

q Ubaudit. reſpic̄ hoc q̄d dicit i. c. ſic. vbi dixit q retinet.

r De bn̄dicto. ma ctare. i. punire.

ſ Et caluatos. pānis abſciſis. i. dehoneſta tos z tonſoratos ſicut moris ē i quibuſdā lo cis: q2 veſtes z capilli incidūtur eis i ignomi niā ante z retro.

t Sub cautela. cū nō dicat̄ h̄ q̄ cautio p̄ſtar debeat a viro: vr̄ ꝙ nu da ſufficiat: z talis cautio firmiſſima dicat̄: vt. ȷ. de con. di. iiij. principium. ad idē. ſ. xvij. q. ij. ſiqs icognit᷒. nomē eni cautōis ꝑ ſe poſitū nudā ꝓmiſ ſionē deſignat. C. de vb. ſig. ſācim᷒. Sol. ſi mulier nihil allegat de ſuſpicio ne viri: dico ſufficē nudā ꝓmiſſionē. ſi aūt dicit eū ſuſpectū: oꝫ vt idonea cautio ei p̄ſtet̄. ſ. fideiuſſores vel pignora vel etiā iuramentū ſi forte illud magis timet vir: vt xvij. q. iiij. metuentes. Si vero tāta ſit ſeuicia viri: vt nulla cautio videat̄ ſufficē: tūc nō ē ei reddēda: ſꝫ alicui honeſte matrone cōmittēda: vt ex̄ de reſti. ſpo. ex traſmiſſa. ex̄. e. ti. lr̄as. i fi. q2 ſatiſdatio ma liuolū ꝓpoſitum nō mutat: vt inſtitu. de ſuſpec. tu. §. vlt.

u Recipe. nō eni erit ꝯpellēd᷒ eā recipe. cum alij adheſerit: ex̄ de diuor. ſi gnificaſti. z pōt monaſteriū igredi ea viuēte: vt. xxvij. q. ij. agathoſa.

x In aliū. pena adulterij ēt ſm̄ leges cōmutata ē in itruſionē monaſterij C. de adult. auc̄. ſed hodie.

Siquis uxorē ſuā iuenerit ad ulterā: z poſtea deiceps pla cuerit hr̄e eam in mr̄imonio: duo b᷒ ānis peniteat: iō q2 cum adulte ra mixtus ſit: q̄ adhuc crimē ſuo nō ē purgata. Aut abſtineat ſe a mr̄ionio ei᷒ donec expleat̄ ſatiſ factio criminis penitētie ſue: ideo q2 p᷒ ſatiſfactionē pn̄ie nō mētur uocari adultera. Silr ſi uir ſuū uxor inuenerit adulterū: non ad īparia iudicātur. Subaudit̄ niſi ab adulterio mulier recedē uolue rit. quo caſu uxorē ſuā uir recipē pōt nullū piculū ei illaturus.

Unde pelagi᷒ pa. melleo ſb̄di.

Poſt penitentiam adulterij uxo rem uir poteſt accipere.

De bn̄dicto quoqꝫ quē uxorē alienā iudicaſti facinoroſo ſu ſtuliſſe ſpū: z i ſuū hacten᷒ preſu mere detinē ꝯſortiū. ſi hoc rerum ueritas h;: iubem᷒ experiētie tue: ut eū cum ipſa quoqꝫ adultera di ſtricte nō differas mactare: z cal uatos ab iuicē ſepare: z illum qui dē ad luciū defēſorem in apulie ꝓ uincie p̄rimoniū ſine dilatiōe mi grare. Illā uero ſiqdē marit᷒ ſu᷒ ſine dolo aliquo forte accipere uo luerit: tua ordiatōe ſb̄ cautela reci piat: nullum ei dūtaxat decetero ſimile cōmitteti piculū illaturus. ſi uō oino eā recipere noluerit: i aliū quedā locū i quo ei non liceat male uiuē: ꝓuida eā diſpēſatione ꝯſtitue. Itē ex pn̄iali theodori

Qui adultere debitum reddit tri bus annis peniteat.

Siqs uxorē ſuā ſcit adulterā z nō uult dimittē eā: ſed in mr̄imonio hr̄e: trib᷒ ānis pēiteat z q̄diu penitet: abſtineat ſe ab il la. Itē augu. ad pollētiū li. ij.

Adulterio purgato ꝑ pn̄iam pōt fieri reconciliatio coniugij.

Quod aūt tibi dur᷒ uꝛ: ut poſt adulteriū recōcilieꝛ ꝯiunx: ſi fides adſit nō erit dur᷒. Cur eniꝫ adhuc reputam᷒ adulteros: quos credimus ul baptiſmate ablutos ul pn̄ia eē ſanatos? Hec crimina i ueti lege nullis ſacrificijs mūda bāt: q̄ i lege noui teſ. ſine mūdati one mundāt. Et iō tunc omnio ꝓhibitū ē ab aliquo cōtaminatā accipē uxorē: q̄uis dauid ſaulis filiā quā p̄rēmdē mulieris ab eo ſeparatā dederat alteri: tāq̄ noui teſ. p̄figurator ſiū cūctatōne rece perit. Nūc autē poſtea q̄ chriſt᷒ ait adultē: nec ego te condēnabo: uade deiceps noli peccare: qs nō itelligat maritū debē ignoſcē: qd̄ uidet ignouiſſe deū ābor᷒: z nec iā ſe debē adulterā dicē: cui᷒ penitē tis crimē dletū ē a deo. Itē de adulterinis ꝯiugijs. De codē

Non erit turpis neqꝫ difficilis ēt p᷒ parata atqꝫ purgata ad ulteria recōciliatio cōiugij: ubi ꝑ claues regni celorū non dubitat̄ fieri remiſſio peccator: ñ ut poſt uiri diuortiū adultera reuocetur ſꝫ ut p᷒ chriſti ꝯſortiū adultera ñ uocet. Itēꝫ ambro.

Cū fornicatōis uiciū excluditur caſtitatis uirtus aſciſcitur.

Cum renūciat̄ iprobitati: ſta tim aſciſcit̄ uirtus. Egreſſus eni malicie uirtutis operat̄ ingreſ ſum: eodēqꝫ ſtudio quo crimen ex cluditur innocentia copulatur. Item gregorius.

Nō habet fallax apud deuꝫ: qui ad ueritatem penitēdo reuertit̄.

c Mūdatio ne legali: ſꝫ ſo la penitētia.

d Filiā. ſ. mi chol.

e Prefigura tor. p̄figurauit ꝙ mulier poſt pn̄iam debeat viro recōcilia ri.

f Penitētis vr̄ ḡ ꝙ ſi poſſit mulier de ad ulterio accuſa ri p᷒ pn̄iā: qd̄ falſū eſt. ȷ. xxx iij. q. ij. admo nē ſꝫ p᷒ baptiſ mū non: vt vr̄ q2 ibi plenior fit remiſſio q̄ ad omnem pe nā ēt tēporalē ar. de cō. di. iiij ſine pn̄ia. ar. ꝯ extra d̄ diuor. gaudem᷒. ſed dic ꝙ licet exci pi poſſit de ad ulte riop᷒ ba ptiſmuꝫ: nō tn̄ accuſari: q2 ex ceptio ē fauo rabilis: accuſa tio eſt odioſa.

g Nō erit adulta. manens.

h Cum re nunciat̄ ſi enim per ia nuam peccati i trat diabolus: ſtatim chriſtus recedit: de pe. di. ij. ſi enim i quit. z argue ꝙ infuſionem gratie ꝓcedit remiſſio pecca torum natura liter. i. itellectu ſed tn̄ tempore ſimul ſūt. ſic ḡ ꝑus deſinit qs eē vicioſus q̄ icipiat eē virtuoſus. xxiij. q. iiij. qd faciet. bon᷒ eni z malus ſimul aliqs eē nō pōt: de pe. di. ij. §. ſi aūt. ar. ff. de here. inſti. quod̄. §. ſiqs ita dixerit. Item nec poteſt quis eſſe in medio ſtatu: q2 omnis qui non diligit odit vt de pe. di. ij. quicūqꝫ ab orig. in fi. Sed obijcitur: nonne peccatū dimittit̄ penitenti: qd̄ ſi eſt ita: cum habenti peccatum dimittatur peccatum: ergo penitens eſt peccator: z ita videtur ꝙ virtus z vi cium ſimul ſint: vel aliquo tempore intermedio ſit quis ſine alter utro quod ſtare non poteſt. Lau. Ego dico queſtiones tales du plices: iſti infunditur gratia: iſti dimittuntur peccata. Eſtenim in fuſio compoſita z ſimplex: ſicut heceſt duplex: lupus egreditur ſiluam. Si eni intelligat̄ de cōpoſita egreſſione ſimilr vtraqꝫ iſta rū ē vera lupus egredit̄ ſiluam: lup᷒ ingredit̄: ſec᷒ ſi de ſimplici

Apud^a miſericordē nāq; iudicē
nec illa fallax habebitur: qui
ad ueritatem reuertitur: ēt poſtq̄
mētit: q2 oipotēs de^9 dū libēt no
ſtram pñiam ſuſcipit: ipſe ſuo iu
dicio hoc qd errauim^9 abſcondit.
Quod ſi in adulterio pſeuerare
elegerit: patronus turpitudinis τ
lenocinij re^9 marit^9 hēbit: niſi eaʒ
adulterij reā facere uoluerit. unð
in. ix. li. C. ti. de adulterijs τ ſtu
p2o: Impato2 ſeuer^9 τ antonius
Crimē^k lenocinij ɔtrahūt: q dep̄
hēſā i adultio uxo2ē in mr̄imonio
detinuerūt: ñ q ſuſpectā habuert
adulterā. Hoc i mulierib^9 ñ opti
net. nō eni eis pmittit maritos ſu
os adulterij reos facē. unde in li.
e. τ ti. e. Idē ipato2. Publico^l
iudicio nō habent mulieres adul
terij accuſationē: q̄uis de mr̄imo
nio uiolato queri uelint: lex iulia
declarat: q̄ cū maſculis iure mari
ti accuſādi facultatē detuliſſʒ: ñ^m
idē feminis pͥuilegiū^n detulit. Hz
ergo ut ex his colligit auctib^9 ad
ulterā retineri nulli pmittit. mul
to minus in cōiugiū duci licebit:
cui^9 pudicitie nlla ſpes hēt. dʒ. n.
iter cōiuges ſeruari fides τ ſacra
mentū. q̄ cū defuerit ñ ɔiuges: ſʒ
adulteri appellāt. Unde augu.
ſcribit ɔtra iulianū li. i.

Ueritas nuptiaꝝ nō cōſiſtit i cō
mixtione maris τ femine.

Non^o. n. in ſola ut deliras cō
mixtōne maris τ femie nupti
arū ueritas eſt: q̄uis ſine illa com
mixtione nuptie filios pcreare nō
pñt. Sʒ alia ſt ad nuptias pp2ie
ptinētia: qb^9 ab adulterijs nuptie
diſcernunt. ſ. ſicuti ē to2i coniuga
lis fides τ cura o2dinate filios p
creandi: τ q̄ maxima ē differētia
bonus uſus mali: hoc eſt bonus
uſus cōcupiſcētie carnis: quo bo
no adulteri male utūt. Hec ſūt
bona qb^9 cōmēdāt nuptie: τ ab il
licito uſu diſcernūt. Contra uō
amb2oſi. ip2obare nuptias uidet
dicens.

Prime uel ſecūde nuptie hac au
cto2itate p2obari uidentur.

Nuptie^p terraʒ replent: uirgini
tas paradiſū. Sed hoc ituen
dū ē dūtaxat iuxta heb2aicā ueri
tatē: q ſcriptura i. i. τ. iij. τ. iiij. τ
v. die τ. vi. expletis opib^9 ſinglo
rū dieꝝ dixit: τ uidit de^9 q bonū
eēt. In ſcðo die hoc oino ſbtraxit
nobis itelligētiā tribuens: non eē
bonū duplicē numeꝝ q ab unione
diuidat: τ pfiguret federa nuptia
rū. uñ^q τ in arca noe oia animalia
q̄cūq; bina igrediunt immunda^r
unt. impar nu mer^9 eſt mūdus^s:
quāq; in duplici numero intelliga
tur τ^t aliud ſacramentum: quod
nec in beſtijs quidem τ imundis
auibus bigamia comp2obata^u ſit:

egreſſione. ſilr vtraq; iſtaꝝ ē vera: iſti infūdit gr̄a: iſti remittitur
peccatū: ſilr hic diſtinguendum eſt: hec res preſcribitur.

Apud. reuertitur. ſi ḡ iuraui me ad diem certū ſoluturuʒ pe
cuniā: licet poſt ſoluā ñ deiero q2 iā ad veritatē redeo. ſic ſi
ſub pena pmiſi aliqd nec ſolui: pena ɔmiſſa eſt. ſi tamen p^9 ſoluo
libero2 a pena
ff. de arbi. l. vlt.
qñ pena com-
mittatur vl qñ
purgetur: nō.
i diſti. domini
mei. h. Itē eſt
hic argu. q ali
quis pōt mu-
tare cōfeſſionē
ſuā maxie icō
tinēti: vt ex̄ de
teſti. cog. p̄fca.
vl añq; ſit ſcri
pta: ex̄ de cēſi.
olim. dūmodo
nō fiat calūnio
ſe: vt. ff. de inf.
act. de etate. §.
vlt. ar. ɔ. ex̄ de
cōceſ. pre. τ ec.
non va. p^9 ele
ctionem. τ ex̄
vt ec. bñ. vt no
ſtrum. τ. iiij. q.
iij. itē q falſo.

k Crimen.
vxo2ē. ñ tñ pe
nā adulterij ſu
ſtinet: q matri
moniuʒ ſuum
ɔtēnit τ vxo2ē
delinquere pa
titur: ɔtamina
tionē tamen in
dignat: vt. ff. ð
adulte. l. i. §. le
nocinij. crimē
autē lenocinij
plurib^9 modis
cōmittit. com
mittit lenocini
um q queſtua
ria mācipia hʒ
q2 nō eſt hoc minus q̄ʒ pp2io co2po2e queſtū facere: vt. ff. de ritu
nup. l. palam. §. lenocinium. Item eſt etiā leno: qui ſcienter ducit
dānatā adulterā: vel qui reconciliat ſibi adulteram: vt. C. de adul.
l. caſtitati. vel qui ſcienter tenet adulteram: vt hic: vl qui recipit pe
cuniam p2o adulterio: vt. ff. de adulte. l. ij. §. lenocinij.

l p Publico. accuſationē. ſed nō vſqueq̄q; negat mulierē poſſe
viꝝ accuſare: ſed dicitur ñ equo modo cū viro accuſationē de ad
ulterio poſſe p2oponere. vnde recte ſubdit nō idē pͥuilegium τc̄.
vir eni iure mariti. ſ. ſine inſcriptiōe ſine metu calūnie ifra. lx. dies
vtiles mulierē de adulterio accuſat: vt. iij. q. iiij. §. aliqñ. qð ñ facit
mulier: alias vir τ mulier ad paria iudicāt: vt. ɉ. q. v. p2ecepit. τ. c.
ch2iſtiana. τ. ʒ. e. q. c. ſiqs vxo2ē. ſʒ p^9. lx. dies non pōt niſi iure cōi
accuſare niſi abſens ſit pp̄ter rempublicam: quia tunc admittit τ
reſtituitur ad illos. lx. dies. τ eſt iſte caſus ſpecialis in quo maio-
res reſtituunt τ non mino2es. ff. ex qui. ca. ma. ſiqua militi. ff. de
adulte. miles. §. quidem. τ. ff. de mino. auxilium. ſed quod hic di-
citur: non videtur tenere ſm iura noſtra. nam ſicut maritus vxo2ē
ſic vxo2 maritū licite accuſat τ iſcribit ɔ euʒ: τ obligat ſe ad penā
talionis. τ hoc qñ co2ā ſeculari iudice agit: ſed ſi agit co2ā eccl̄aſti
co nō inſcribit: vt ex̄ de pcura. tue. τ lex idē videt dicē. in auc̄. vt
li. ma. τ auie. §. τ quia vero. τ. §. cauſas coll. viij. miro2 tñ q̄re In
noc dicat q co2ā ſeculari iudice ſit inſcribendū: cum hodie pena
ſecularis cōmutata ſit i eccl̄aſticā penā: vt. C. de adult. auc̄. ſed ho
die. vnde etiā ſm leges dico q vxo2 poſſit accuſare viꝝ: cum tñ eccl̄aſtica
ſit pena adulterij. ſʒ dic q id τ hodie tenet vir iſcribē: q2 igreſſus in mona
ſteriū mo2i equiperatur. vel dic q licet ɔmutata ſit pena adulterii quātum
ad mulierē: nō tñ quātū ad viꝝ. ſed eſto q vir accuſat mulierē τ ſuccūbat:
ex quo vir obligauit ſe ad penā talionis τ ñ pbat: ḡ vir ɔdēnabit ſicut mu
lier condēnaret ſi eſſet
conuicta. ſʒ mulier cō
uicta detruderet i mo
naſterium: ergo τ vir:
τ ſic aliquis cogitur re
cedere ab vxo2e ſua
abſq; cā fo2nicatōnis
ſʒ hoc quicūq; vult ſe
parari ab vxo2e accuſa
bit eam: vt cū ſuccubu
erit poſſit recedere: τ
ſic alia via ē ɔſecutus
qð deſiderauit. qð eſt
ɔ id. xxxiij. q. v. h ima
go. ex̄ de p2ocura. tue.
Rñ. bene concedo q
eodem mō condēnat
vir quo mulier. mulier
enim non cogitur itra
re religionem: niſi ui
ro placuerit vel intelli
ge quod dicit decretal
q debet inſcribere: ve
rum eſt quantum ad
hoc vt lucretur donati
oneʒ p2opter nuptias
vel dotem.

m Non idem. id eſt
iure mariti: vel nō idē
id eſt nullū pͥuilegiū
apud ſeculareʒ iudicē

n Priuilegiū. quidā
domini dicunt: q etiaʒ
vxo2 virum accuſare
poteſt de adulterio. ſʒ
non cum pͥuilegio: q2
tenebitur ad talionē. τ
h innuit hic. alij dicunt
q non poteſt: vt iobā.
τ intelligūt auctēticas
illas per quas dicunt
veteres leges eſſe ab-
rogatas. in auc̄. vt fra-
trum filij. §. vlt. coll. ix
τ in auc̄. vt li. ma. τ auie. §. quia vero. τ. §. cauſas coll. viij. In quibus vide
tur q eque vxo2 virum ſicut vir vxo2em poteſt accuſare per illam. l. C. de
repu. conſenſu. vt cum agit ad ſeparationem to2i: vt lucretur donationem
p2opter nuptias non vt vir in co2po2e puniatur: τ ad hoc tantum agit ſm
canones.

o Non enim. mali. id eſt p2uritus concupiſcentie. Et nota q ſunt quat
tuo2 ſpecies vſus: eſt bonus vſus boni: vt integritas que deo voue
tur. eſt τ malus vſus boni cum quis continet p2opter inanem glo2iam. τ
bonus uſus mali: cum cōcupiſcentia artatur circa matrimonium: eſt τ ma
lus vſus mali: cum quis vagatur ad meretrices.

p Nuptie. virginitas. nō ideo hoc dicit: vt ſole virgines habeant paradi
ſum: ſed quia facilius: ar. ɉ. pxi. cā. q. v. q ſitit. vel q2 virginitas ſo2o2
eſt angelo2ū: vbi omnes erunt virgines vel continentes: neq; nubent neq;
nubentur.

q Unde. ſ. ad oſtendendū q nō bonā hʒ ſignificationem: ſed ſignum di
uiſionis τ rep2obationis.

r Immunda. i. immunda vocauit moyſes in lege. ſ. que non ruminabāt
vt po2ci: τ que non hēbant vngulas fiſſas vt equi: τ in natalibus q̄ nō ha
bebant ſquamas: τ generaliter que lex comedi p2ohibuit.

ſ Mūd^9. i. ſub ipari numero ingrediuntur munda in arcam.

t Et aliud ſacramentum. ab illo. ſ. quod τc̄.

u Comp2obata. ſenſus ē adeo rep2obat bigamia q nec ēt i beſtijs imun
dis iueniebat: cū quo bigamia ɔhi poſſet ſi alter comparum moreretur.

x Heret. reddit rõnē q̄re mūda ſūt igreſſa ſʒ ipari numero: vt ex ſiᷓl poſſet aliq̄d offerre. vbi eni paritas eēt ibi ñ poterat diuidē maſculū a femina.

a Integritas. ſola ē. hᷓ dictio ſola determinat hᷓ vbū ſuaderi. i. ſolūmō ſuaderi pōt: niſi aliq̄ feciſſēt ſibi p̄iudiciū vel vouēdo vel ſumendo ſacꝝ ordinē. qñq3 ēt iperat ↄtinētia rõne delicti: vt ipenitentibus vxoricidis ⁊ iceſtuoſis: vt di. xi. s̄. cā. px. q. i. i p̄n.

b Uoti. arg. ꝙ monachi vel canonici ñ p̄nt iuiti cōpelli ad diſtrictiorē uitā: q2 res ē magis voti q̄3 precepti: ⁊ magis libē volūtatꝭ q̄3 coactōis: ar. di. lxxiiij. c. ij. ⁊ xx. q. iij. p̄ſens.

c Prim⁹. ñ rõne temporis ſʒ ordis liber p̄mus ponit int̄ duodecim prophetas.

d Hordei. ⁊ xv. argēteis ⁊ dimidio choro tritici io.

e Non eſt ſociet. ſocietas. n. iter bonū ⁊ malū ↄhi pōt: vt ex ſocietate bōi malus edificet: ſic̄ emptō veneni valet ſi tale ſit qd̄ adiectione alteri⁹ materie vſui eē pōt. ff. de ↄhen. empt. ꝙ ſepe §. veneni.

f Sectet. ar. ꝙ maluʒ additū bono nō corrūpit illud: ſʒ poti⁹ ſumit naturā boni: ar. j. ea. q. ij. quicquid. ⁊ ex̄ ð cō. eccle. qd̄ in dubijs.

q Quod autem. Hic depingitur ſecūda q̄ſtio: an ſit illa ↄiunx q̄ cā icōtinentie ducit: ⁊ quidē ē nō ſcōm primā iſtitutionē mr̄imonij factā cā prolis tm̄ ⁊ gr̄a multiplicādi generis humani: ſʒ ꝫ ſecūdā inſtitutionē fcā3 p⁹ peccatū vitande fornicatiōis cā: ⁊ vtraq3 iſtitutio facta ē i paradiſo: p̄ma añ peccatuʒ ſcōa p⁹. attribuit tm̄ ſecūda apl̄o ñ q2 ipāʒ fecit: ſed q2 ipām eſſe factam oñdit: ⁊ ne in poſterꝝ ab hēticis in dubiū reuocetur i ſcripꝭ redegit. ſicut etiam hieronymus ſecūdas nuptias conceſſit. s̄. xxxi q. i. aperiant.

C. .II.

b Benedictio. ⁊ fuit facta in paradiſo. xxvi. di. deinde. ⁊ tunc fuit preceptum: vt ibi dicit. eodeʒ mō preceptū fuit cū dicebat: maledict⁹ q nō reliq̄rit ſemen ſuper terrā. hodie tm̄ eſt ↄſilium niſi quo ad reddendum debitum.

a Pudor. ſi tm̄ per eas non ſtaret: quo minus habeant non eſt cur debeant pudere.

b Sola. i. precipua.

c Et gr̄a. vñ dicit lex q2 magnū p̄miū ē mulierib⁹ cōcipē ⁊ cōceptū tueri. ff. de edil. edic. querit. §. ſi mulier.

bina ⁊ bina. n. ingrediunt imūda ⁊ ſeptena q̄ munda ſūt: ut hēret[x] noe p⁹ diluuiuʒ qd̄ ipari numero ſtati deo poſſet offerre. ueruʒ hoc ad exhortationeʒ nō ad neceſſitatē obſuādē uirginitatis refertur.

Unde idem ambroſius ait.

Uirginitas conſilio ſuadetur: nō ex iperio precipitur.

Integritas[a] corporis expetēda a nobis ē: quā ego ꝓ ↄſilio ſuadeo: non ꝓ imperio precipio. Sola ē. n. uirginitas que ſuaderi pōt: iperari nō pōt. res magis uoti[b] q̄3 p̄cepti ē. Cū ergo i mētrice ut diximꝰ nulla ſpes fidei nulla ſit certitudo pudicitie: pʒ ꝙ nō ē i cōiugiū ducēda. Sed obijcitur: raab hiericōtia q̄3uis eēt mētrix: tm̄ principi de tribu iuda eſt copulata coniugio: de q̄ chriſt⁹ poſtea naſci dignat⁹ ē. Oſee quoq3 . xij. ꝓphetaꝝ p̄m⁹[c] ex p̄cepto dñi choro hordei[d] mētricē emit: quā ſibi i ↄiugio ſociauit. Sed aliō ē mētricē ducē uel adulterā retinē: quaʒ tua ↄſuetudine caſtitate ⁊ pudicitia exornes: atq3 aliō aliquā earū hr̄e: quā nll̄o pacto a luxu carnis ſue reuocar̄ ualeas. hoc. n. penit⁹ ꝓhibet: illō laudabil̄r fcm̄ legit.

Unde hieronymus ſup oſee. li. i.

Non eſt peccatū meretricem ducere uxorem.

Non[e] ē culpād⁹ oſee ꝓpheta: ſi meretricem quā duxit ad pudicitiam ↄuertit: ſʒ potius laudādus ꝙ ex mala bonā fecit. nō eni q bon⁹ ꝑmanet polluit: ſi ſocietur malo: ſʒ q malus ē i bonū cōuertitur ſi boni exēpla ſectet[f]: ex quo itelligimus nō ꝓphetā ꝑdidiſſe pudicitiā fornicarie copulatū: ſʒ fornicariā ſūpſiſſe pudicitiā quaʒ antea non hēbat.

Quod[g] aūt ñ ſit uxor que ſola cā icōtinētie ducit: hinc uidet ꝓbari poſſe: q2 ↄiugiū ꝓpagationis nō explēde libidis cā a deo inſtitutū ē. hec nāq3 fuit bñdictio[b] i ↄiugiis: creſcite ⁊ multiplicamini.

Unde ambroſius ſup lucam.

Part⁹ feiaꝝ ē eis ſola cā nubēdi

Pudor[a] ē femis nuptiaꝝ p̄mia non hr̄e: qb⁹ hec ſola[b] cā eſt nubendi. Idē: dū ↄiugij p̄miū ⁊[c] gr̄a nuptiaꝝ part⁹ ſit feminaꝝ: ñ mediocris cā eſt: ut uirginitas marie falleret[d] p̄ncipē[e] mūdi. q̄ ergo ñ cā ꝓcreādē ſobol̄: ſʒ explende libidinis ſibi iuicē copulāt: non tā coniuges q̄3 fornicarij uidēt. Hinc etiam hieronymus.

Non ↄiuges ſʒ adulteri uocāt: q ñ ſcōʒ p̄cepta chriſti ↄiūguntur.

Sicut[f] nō ois ↄgregatio hereticoꝝ chriſti eccl̄a dici pōt: nec caput coꝝ chriſtus ē: ſic nō omne mr̄imoniū[g]: quo ñ uiro ſuo ſcōm p̄cepta chriſti uxor iūgit: rite ↄiugiū appellari pōt: ſʒ magis adulteriū[h]. His ita rñdet: p̄ma iſtitutio ↄiugij i paradiſo fcā ē: ut eſſet imaculat⁹ torus ⁊[i] honorabiles nuptie: ex qb⁹ ſine[k] ardore ↄcupiſcentie cōciperēt ſine dolore parerent. Scōa ꝓpt̄ illicitū motū eliminandū[l] extra paradiſū facta[m] ē: ut ifirmitas ꝓna in ruinā turpitudinis honeſtate exciperet ↄiugij[n]. Unō apl̄s ſcribēs ad corithios ait: ꝓpt̄ fornicationē unuſq̄ſq3[o] hēat ſuam uxorē: ⁊ unaq̄q3 hēat uirū ſuum. ex hac itaq3 cā ſit: ut cōiugati ſe ſibi inuicē debēt: nec ſe ſibi negare p̄nt: uñ apl̄s: Nolite[p] fraudare iuicē: niſi forte ex ↄſēſu ⁊ ad tp̄us ut expediti⁹ uacetis orõni: ⁊ iterū reuertimini i idip̄ʒ: ne forte tētet uos ſathanas. hoc aūt dico ꝓpt̄ icōtinētiā ur̄am. Qui ergo ꝓpt̄ incōtinentiā i nālē redire uſū[q] monētur: pʒ ꝙ non ꝓpter filiorum procreationē tm̄ miſceri iubēt: nō tm̄ iō nuptie male iudicant. qd̄. n. p̄t̄ intentionē generandi fit: non eſt nuptiarum malum: ſed ē ueniale[r]

d Falleret. ex hoc aūt fuit decept⁹ diabol⁹: q cū vidēt mariā hr̄e filiū credebat eā mulierē eē. alia rō reddit. xxvij. q. ij. iuēta. hᷓ patet ꝙ multa latēt diabolū ⁊ quotidie diſcit ꝑ tēpoꝝ icremēta: vt. xxvi. q. iij. ſciendum.

e Principē mūdi. i. mūdanoꝝ. i. maloꝝ nec per hoc attribuitur ei ſuper hoīes aliq̄s p̄ncipat⁹ ſed dr̄ p̄nceps eoꝝ. i. p̄ peccāſ vel maior peccans: vel ad deriſionē dr̄ p̄nceps taliū: ſicut dr̄ rex ſcachorū: vel cardinalis rauēnas: ñ tm̄ ſimplicit̄ eſt rex l̄ cardinal̄ q̄daʒ tm̄ hētici garriūt eū principē mūdi: q̄ fecit oīa infra lunarē globuʒ ioban.

f Sicut nō oīs. id ē oīs ñ ſit̄e ē ibi ñ erit ipoſſibile apud deum oē verbum.

g Matrimoniū. i. ↄiūctio.

h Adulteriū. i. fornicaria cōiunctio.

i His ita. facta ſolo ↄſēſu: vt ⁊ nūc ⁊ iſtituit dñs mr̄imonium ex eo ꝙ mlīerē fecit dicens illi: ꝙ vxor ade eſſet futura.

k Sine ardore. niſi eniʒ hō peccaſſet: ita ⁊ ſine ardore ⁊ prurit̄u eēt genitaliū ↄiūctio ſic̄ ē alioꝝ mēbroꝝ: veluti ſi applices digitū digito l̄ manū cū mānu: l̄ ſi eēt prurit⁹: nō tm̄ eēt peccatū: ſic̄ ñ eēt peccatū manū ſcabioſam mittē ad ignem.

l Eliminādū. i. coercēdum.

m Facta ē. i. oſtenſa. facta alias i paradiſo ēt ſecūdo fcā. ſed q̄ro ꝑ q̄ verba vel quando.

n Coniugij. ſed hodie ſacerdos diaconus magis punit ſi ↄhat q̄3 ſi fornicet: vt. di. xxviij. p̄ſbꝛum

o Unuſquiſq3. q per votū ſibi non p̄iudicauit.

p Nolite. s̄. xxv. q. i. noſſe.

q Uſum. i. carnalem vſum.

r Ueniale. i. dignū venia. i. ad mortē nō iputabile. s̄. di. xiij. nerui j. e. q. iiij. i eo. ↄ. s̄. di. xxv. §. alias. ar. ↄ. j. xxxiij. q. iiij. vir.

f Quod.ſimplex eſt relatio.
t Tripartitū.i.bonū nuptiale eſt triplex.l.contunctorū nuptijs bonum eſt triplex.
g Q Uicquid.exactione.cā icōtinentie nō cauſa libidinis.
h Ab adulterio.j.e.q.iiij.origo.ꝫ.j.e.q.vij.adulterij.ꝫ.j.e q.iiij.liberorū ꝫ.vt h.c.r.eiuſ ꝫia meliꝰ itel ligas: nota ꝙ q̄ttuor de cāis cōmiſcetur gs vxori cā,prolis item cauſa red dēdi debitum bis caſibus ñ peccat imo mē mr.xſij.di.ner ul.r.xxxiij.q. v.ſi dicat.item cā icōtinentie: cū.ſ.eſt p̄euen tus a volupta te:ſic ē uenia le peccatū:vt h r.xxxiij.q.iiij. vir cū.ppa.qnſ dā tñ dicunt h caſu nullū eſſe peccatū ,ppter auctē apoſtoli vnuſquiſqꝫ hē at ſuam rē.co gnoſcitur etiā vxor cauſa ex plēde volupta tis.ſ.cum gs p̄ucit volupta tem vel cogita tionem uel vtē do calidis vt pluries eā co gnoſcere poſ ſit.tūc ſecūduz b.peccat mor taliter :vt in ꝫ rio.c.origo.mi nus tñ punit propter bonū mr̄imonij:vt.j q.vij.adulterij alij dicūt ꝙ et in hoc caſu tm̄ veniale pecca tū ē:ar.hic.r.j q.vij.adulterij r ſic vbi reperſ tur ꝙ mortalit peccet.dic.i.ad modum adulterij agit:vel dicit ad exhortationez continentie:vel intelligitur qñ eam cognoſcit ꝫ naturaz:tunc ſm oēs mortalit peccat:r grauiꝰ cū vxore q̄ꝫ cū alia.j.q.vij.adulterij.io.

ꝓpter nuptiaꝝ bonū:qđ ē tripartitū:fides uidelꝫ ,ples r ſacr̄mētū. Unde auguſtinus de bono coniugali.

Inmoderatꝰ uſus cōiugatorum nō ē nuptiaꝝ malū:ſꝫ eſt ueniale ꝓpter nuptiarum bonum.

QUicqdꝰ inter ſe coniugati immodeſtū iuerecundum ſordidūue gerunt:uiciū eſt hominū nō culpa nuptiaꝝ. Jā in ipa quoqꝫ imoderata exactōe debiti carnalis quā eis ñ ſcōm ipiū p̄cepit: ſed ſecundū ueniā ꝯcedit apl's:ut ēt p̄t cāꝫ,pcreādi ſibi miſceant:rſi eos praui mores ad tlēꝫ cōcubituꝫ impellunt:nuptie tñ abˣ adultrio ſeu fornicatōe defēdūt.neqꝫ illđ ꝓpt nuptias admittit:ſꝫ ꝓpter nuptias ignoſcit.debēt ergo ſibi ꝯiugati ñ ſolū ipiꝰ ſexꝰ ſui cōmiſcendi fidē liberoꝝ ,pcreādoꝝ cā:q̄ p̄ma ē hūani generis in iſta mortalitate ſocietas:ueꝝ ēt ifirmitatis iuiceꝫ excipiēde ad illicitos ꝯcubitꝰ euitādos mutuā quodāmō ſuitutez ut ēt ſi alteri eoꝝ ꝯtinētia ꝑpetua placeat:niſi ex alteriꝰ cōſenſu fieri nō poſſit. Nō aūt daſ p̄ntia ſācti ſpūs tpe quo ꝯiugales actꝰ gerūt. Unde hierony.ſup mattheum.

Nō daſ p̄ntia ſācti ſp̄s:tpe quo coniugales actus geruntur.

COnnubia legitia carēt qdem peccato:ñ tñ tpe illo quo coniugales actus gerunt: p̄ntia ſācti ſp̄s dabit:ēt ſi ,ppheta uideat eſſe q officio generationis obſequitur ſꝫ ēt alia plura ſt i qbus ſufficit ſibi ſolaꝰ uis hūana:r neqꝫ res indiget neqꝫ decet adeſſe p̄ntiaꝫ ſācti ſp̄s. SIcutꝰ ergo talis ꝯcubitus nō ē fornicariꝰ:ſꝫ ꝓpter bonū ꝯiugij licitꝰ:ſic ēt ꝯiūctio illa: de qua q̄rit:nō ē fornicaria :ſꝫ ꝓpter bonū ꝯiugij licita. ITem ſic augu. ait in li. de bono ꝯiugali.

COncubine ad tp̄us adhibite: nec ēt ſi cā filioꝝ concubant: iuſtū faciūt ꝯcubinatū ſuū. HJc ecōtrario daſ itelligi de his :q cōiugali affectu ſibi copulāt: ꝙ etiā ſi nō cā ,pcreādoꝝ ſꝫ explēde libidinis ꝯueniuntꝰ:ñ ideo fornicarij ſed coniuges appellāt. ,pbat hoc idē auctē auguſtini in li. de bono coniugali.

Cōiuges ſūt:q cā ſoliꝰ icōtinētie ſibimet iuicem copulantur.

SOlet queri:cū maſculꝰ r femina nec ille maritꝰ nec illa uxō alteriꝰ:ſibimet ñ filioꝝ ,pcreandorū cā:ſꝫ icōtinētie ſoliꝰ cōcubitus cā copulāt:ea fide media ut nec ille cū alt'a id faciat:nec illa cuꝫ altero:utrū nuptie ſint uocande. r pōt quidē fortaſſe ñ abſurde hoc appellari ꝯnubiū :ſiˢ uſqꝫ ad mortē alicuiꝰ eoꝝ id it eos placuerit:r ,plis generatōeꝫ q̄uis ñ ea cā coniuncti ſūt:nō tñ uitauerit:ᵈ ut uel nolitᵉ ſibi naſci filios:uel ēt opere aliquo malo agāt ne naſcāt. ceterū ſi l'utrūqꝫᶠ ul' unū hoꝝ deſit: ñ iuēio queādmoduꝫ has nuptias appellare poſſimꝰ.eteni ſi aliquaꝫ ſibi ad tp̄s adhibuēit: donec aliaꝫ dign.i honoribꝰ ul' ſuis facl'tatibꝰ iuēiat quā i ꝯiugiū ducat:aio ipſo adulter eſt:nec cuꝫ illa quaꝫ cupit iuenire:ſꝫᵍ cū iſta cū q̄ ſic cubat:ut cū ea ñ hēat maritale cōſortium. Unē de nuptijs r ꝯcupiſcētijs.

Fornicarij ſūt non coniuges qui

C Onnubia.preſentia.adeſt tñ gr̄a ſpūs ſācti quo ad alia ſine quibus gratia.ſ.ſ.haberi non pōt:cum etiā quis mereatur qñqꝫ in tali actu.j.xxxiij.q.v.ſi dicat. Sed adeſt cū quis cognoſcit vxorem quo ad operationem.ſ.quo ad miracula facienda r vim,pphetandi.manet.n.in bonis gr̄a.ſ.ſ.quo ad quedā r recedit quo ad quedā:vt legit de pe di.ij.c.querendū r.c.pōt diſcurſus vel dic nō dare p̄ſitiam.ſ.ſ.quo ad oia:qꝛ eſt ibi quidam ſtupor:r hō totus carneꝰ efficit:vel iō illi ſpiritui non daſ:qꝛ ē veniale peccatū.dicit tñ.p.mā ducator coitum coniugalem bene exerceri poſ ſe ſine peccato.quod concedo qñqꝫ.ioban.
3 Sꝫ ēt alia.vt ſi actꝰ idifferētes vt comedē moue digitū r huiꝰ.
r Sola.ñ excludit deū qn adſit:ſꝫ virtutes quātū ad opationē quia illa hora totus carneus efficit.
a SIcut ergo.de qua in themate.
a Olet.ſed incōtinētia.i.ēt ꝓpt incōtinētiā vitandam.
b Ea fide.dū tñ hoc agant:vt mr̄imonium contrahant.
c Si vſqꝫ.mr̄imoniū.n.non pōt ad tp̄s ꝯbi:ſicut nec lex nouit filium temporalē:vt.ff.de adop.ſigs.nec hēs gs ad tēpus iſtitut:iſti.d hē.iſti.§.hēs.gd ſi aliqui alias ꝯcturi credunt h licē vt ad tp̄s ꝯbāt:cū ius ignorēt r ꝯbūt:dic b.tenē mr̄imonium.
d Uitauerit.modi uitādi notat.ff.de vſu r ba.ſꝫ neꝫ.r.l.rſi forte
e Nolit.i.velit nō naſci.hēs g h:ꝙ vitatđ,p lis vl',ppoſitū necandi filios pedit mr̄imonium.r i.c.pxi. Si aūt alia ꝯditō ibonēſta ponēt i mr̄imonio: vt ꝯbo tecū ſi tu infeceris p̄rēꝫ vl' aliqđ iiquū feceris:an tal' impediat mr̄imoniū:dubitari cōſueuit.d h nōbis ꝙ cōditō qdā ē hōeſta qdā ihōeſta ſiue ipoſſibilis Eſt aūt hōeſta duplex r ē duplex ihoneſta.q dā.n.ꝯditio eſt de nā mr̄imonij:qdā nō.ſi g ꝯditio honeſta q ñ ē d nā mr̄imonij apponat mr̄imonio: tenet mr̄imoniū:vt ſi ita ꝯbat: ꝯbo tecū ſi dederis mi hi cētū.h ꝯditio honeſta ē:r ñ ē de ſba mr̄imonij:r tꝫ mr̄imoniū cū illa ꝯditōe r ſine ea vt ex de ꝯdi.appo. de illis.Eſt alia honeſta ꝯditio q adhēt nature mr̄imonij:vt cū chriſtianꝰ dic iudee:ꝯbo tecū ſi volueris chriſtiana fieri tal' ꝯditō ē de nā mr̄imonij:rſi illa ñ apponēt ñ tenēt mr̄imoniū:vt.xxviij.q.i.ñ oꝫ. Silr ihoneſta duplex ē.ſi.n.apponit ihoneſta ꝯditō:q eſt ꝫ nām mr̄imonij: matrimoniū ñ tꝫ:vt ſi h mō dicat:ꝯbo tecū vſqꝫ ad tres ānos:vl' ſic.ꝯbo tecū ſi ,pcurraueris venena ſterilitat.mr̄imonia.n.vl' ſpōſalia ſic ꝯcta ñ tenēt:vt h r.c.ſe. Eſt r alia ihoneſta ꝯditō q ñ ē ꝫ nām mr̄imonij:vt ſi h mōdo:ꝯbo tecū ſi furtū vl' homicidiū feceris.h ꝯditō ñ repugnat nāe mr̄imonij:r cōditio tal' ſi apponat frāgēda ē r tꝫ mr̄imoniū:vt ex d ꝯdi.ap.c.i.ſꝫ ꝫ hanc diſtictōem ē qđ legit.xxviij.q.i.idolatria.ibi.n.vr̄ ꝙ oēs turpes ꝯditōes ēt ſoluāt mr̄imoniū.ſꝫ qlit h ſit itelligēdū ibi nōnimꝰ. Itē ꝫ ē.x.q.i.c.i. r ij.vbi tꝫ ꝯctꝰ lꝫ apponat ꝯditō q ē ꝫ nām ꝯctꝰ.ſilr obſtat.xxviij.di.diaconi.vbi tꝫ ordiatio.licet dicat ſe velle hr̄e vxorē.ſilr tꝫ cōuerſio ſi h hac forma fiat:vt poſſit retineri ,ppū:vt ex q cle.vel vo.iſinuāte. Jn ꝯctibꝰ autem ipoſſibiles ꝯditōes appoſite viciāt ꝯctū:vt iſti.de iuti.ſti.§.ipoſſibil.ff.de act.r ob.ñ ſolū. Jn vltis volūtatibꝰ ,p ñ adiect habēt:vt.C.de iſti.r ſbſti. rephēdenda.de cōdi.ap.i mr̄imonio.plene hēs ex de cōdi.ap.c.vlt.
f Utrūqꝫ.ſ.q volūt vſqꝫ ad mortē cōmanē.r q volūt ñ euitare prolem.
g Sed cum iſta.ſupple r adulter.

317

·a Aliquando. valuerit procurat'o ſterilitatis.
·b ¶Interire. interit ergo quod nōdum eſt: ar. ff. de vſufr. quēadmodum omnes. §. i.
·c ¶Si ambo. i. ſi ab initio legitime ꝯxerunt: ſed ad hoc poſt deuenerunt.
·d ¶Coniuges. i. iura coniugij non obſeruant.
·e ¶Etſi ab initio. nota. ꝙ nō ſunt coniuges. q eo animo coniuncti ſt vt prolis generationē impediant: ⁊ ꝙ i vno opere vnus peccat alt non: ⁊ ꝙ matrimoniuꝫ aliquando ex una pte tantum tenet: ar. de. q v. propoſito. ⁊ ex̄ ď eo qui duxit in me. c. i. ſed hoc falſum eſt.
·f ¶Meretrix. i. digna pena qua aliqua meretrix eſt digna.
·g ¶Adulter. i. dignus pena: qua aliquis adulter eſt dignus.
·h Quod. agitari. ab hereticis preſertim. ſ. vtrū qcqd ⁊c̄.
·i ¶Nec animatū. ⁊ h quidem verum eſt: qa anteq̄ꝫ lineamēta corporis habeat: nō infūditur anima: vt. j. c. pxi. quidā tamen heretici dicunt animam creari ex traduce. i. ex preiacēti materia. i. ex anima generantis ⁊ naſci cum corpore: ſic̄ ⁊ creatur corpus ex corpore. Alij mentiunť animas creatas eſſe in pn̄cipio mundi in corporibus ſtellis ⁊ infundi corporibus: poſt reſolutionem vero redire ad proprias ſtellas: ſi bene vixerit. fides noſtra eſt ꝙ quotidie deus nouas creat aīas ⁊ infundit nouis corporibus: ⁊ infundēdo creat: ⁊ creando infundit.
·k ¶Si animam. ſimiliter nō diciť deſeri charitas que nūq̄ꝫ fuit: vt j. de pe. di. ij. in fi. ⁊ rei que non eſt priuilegiū dari non poteſt: vt extra de eccle. edifi. ad audientiam. ⁊ matrimonium qđ non eſt accuſari non poteſt: vt extra de de deſpon. impu. ad diſſoluenduꝫ ⁊ id quod non eſt rumpi non poteſt. ff. de iniuſto rup. teſta. nam ⁊ ſi. Sed contra id quod non eſt: poteſt deſinere eſſe: vt. ff. vſufr. quēadmodum ca. l. ij. §. i. ⁊ res que non eſt poteſt habere priuilegium: extra de conſuetu. cū olim. ⁊ mittitur in poſſeſſionem que non eſt is qui non eſt natus: vt. ff. de inoffi. teſta. poſthumus. ⁊ edificio quod nondum eſt poteſt imponi ſeruitus: vt. ff. de ſer. vr. pre. ſi ſeruitus. §. vlt. Tu dicas ꝙ rei que non eſt poteſt imponi ſeruitus: non ꝙ ſtatim ſit ſeruitus: ſed erit re exiſtente in reꝝ natura. xxvij. q. ij. §. his omnibus. Idem poteſt dici de priuilegio: q: tūc vere competit: cum res extabit. b.
·l ¶Ad homicidium. dic vt. s̄. ij. q. v. conſuluiſti.
·m Myſes. ſiquis pro anima. ſimiliter dicit lex: ꝙ ſi aliquis interficit aīatum: capite puniri dꝫ. ſi vero nō aīatum: diſtingue: q: ſi eſt nobilis: parte bonorum amiſſa relegatur. ſi ē ignobilis dānatur in metalluꝫ. ff. de pe. ſiquis aliquod. §. qui abortionis.
·n ¶Naſcitur. vt illi dicūt: q dicūt aīam naſci ex traduce.
·o ¶Pereunt. quod eſt inconueniens.
·p ¶Natiuitati. forte vicio matricis.
·q ¶Ratione infirmabať. i. deſtituebať. vñ nō videbať rationabile q̄ ad opinionem hominuꝫ
·r ¶In ſicco. i. i corpore rudi ⁊ iformi: ⁊ eſt ar. p normannis ⁊ anglicis ⁊ polonis vt poſſint fortiter bibē: ne anima habitet i ſicco.
·s ¶Habitare. ſ. ꝙ ex eis vnuꝫ efficiať vel per uegetationem alias tam boni q̄ꝫ mali angeli habitant in ſiccis corporibus ⁊ in cadaueribus ⁊ lapidibꝰ ⁊ anibꝰ: in qbꝰ ipſi demones dant reſpōſuꝫ vt. xxvi. q. v. nec mirum. vt dicitur de ſaule q adorauit diabolum.
·t Sicut. p hoc. c. dicit hazi. peccata ſola voluntate commiſſa ſola voluntate debere deleri. nā omnis res. ⁊c̄. ex̄ de regulis iuris. omnis. Alij dicunt eē neceſſariam exteriorem penitentiaꝫ ex quo volūtas egreſſa ē ſuos fines
·u ¶Ita ſenſus id eſt volūtas.
x ¶Ratione. i. cogitatio vel voluntas bona mente concepta cito perit ⁊c̄. vel intelligitur de mala cogitatione concepta in ratione vel intentione. ſ. in anima que perit.
·y ¶Ab hoſte. i. a ſuggeſtione diaboli: quia ſuggeſtio eius non habet effectum circa hominem: cum neſciat mentem hominis: vt xxvi. q. iij. ſciendum.
·ꝫ Cum ergo reſpicit finem. c. ſolet queri ⁊c̄.
·⁊ ¶Illi. cū ei non eſt carnaliter cōmixtus nec ibi ſumatur: arg. ꝯ extra de ſpon. ad audientiam.
·a Ancillam abijcere. cum ergo canon iubeat abijci illam que non eſt vxor: nunquid ſua auctoritate ſtatim poteſt ab ea recedere: Reſpon. non: vt xxxv. q. vi. multorum. ⁊. xxxiij. q. ij. ſeculares.
·b ¶Uxorem. ſ. qui dimittit concubinam.
·c ¶Crebris. vt dimittať concubina.

ſterilitatis uenena pcurant.

Aliqñ eouſq̄ꝫ puenit hec libidinoſa crudelitas uel libido crudelť: ut ēt ſterilitatis uenena pcuret: ⁊ ſi nihil ualuerit: cōceptos fetꝰ intra uiſcera aliquo mō extinguat aut fūdat: uolēdo ſuā plē pus iterire[b] q̄ꝫ uiuē: aut ſi i utō uiuebat occidi añq̄ꝫ naſci. prius ſi[c] ambo tľes ſint: ꝯiuges[d] ñ ſť: ⁊[e] ſi ab initio tľes fuerūt: ñ ſibi p cōnubium ſꝫ p ſtuprū potiꝰ ꝯuenerūt. ſi aūt āmbo ñ ſť tľes: audeo dicē: aut illa quodāmō ē mariti mētrix[f]: aut ille adulť[g] uxoris. De his q aborſū pcurāt: q̄rit: an iudicēť homicide uľ nō. Auguſtinꝰ i li. q̄ſtionū exodi ait.

Nō ē homicida q aborſū pcurať anteq̄ꝫ aia corpori ſit iſuſa.

Quod[h] uō non formatuꝫ puerperiuꝫ moyſes uel lex noluit ad homicidium ptinē: pfecto nec hoīeꝫ ꝯputauit qđ tale i utō geriť. Hic de aia ſolꝫ q̄ſtio agitari: utꝝ qcqd formatū nō ē: nec[i] animatū qdē poſſit itelligi: ⁊ iō homicidiū nō ſit: q: nec exaiatuꝫ dici pōt: ſi[k] aiam non hēbat. Item: ſi illud informe puerperiū iā quiđ fuerat: ſꝫ adhuc quodāmō iformiť aiatū. Qm̄ magna q̄ſtio de aia ē: nō eſt precipitanda indiſcuſſa temeritate ſnie: ideo lex noluit ad[l] homicidiū ptinē: q: nōdū dici pōt anima uiua i eo corpore qđ ſenſu caret.

Idē i li. q̄ſtionū ueteris ⁊ noui teſtamenti. De eodem

Moyſes[m] tradidit: ſiqs pcuſſerit mulierē i utō habenteꝫ: ⁊ abortiuū fecerit: ſi formatū fuerit det aiaꝫ p aia. ſi aūt iformatū fuerit: mulctetur pecunia: ut pbaret aiam nō eē añ formā. itaq̄ꝫ ſi iam formato corpori dať: ñ tñ i conceptu corporis naſciť[n] cuꝫ ſemie aia deriuata. nā ſi cū ſemine ⁊ aia exiſtit ex aia: ⁊ mľte aie quotidie pereūt[o]: cū ſemē ex fluxu quodāmō ñ pfic̄ natiuitati[p] ſꝫ ſi pꝰ reſpiciamꝰ uidebimꝰ qd ſeq debeamꝰ. Contēplemur facturā ade. In adam eni exēplū ē datū: ut ex eo itelligamꝰ: q: iā formatū corpus accepit aiaꝫ. Nā potat deꝰ aiaꝫ limo tre admiſcē ⁊ ſic formare corpꝰ: ſed rōe[q] ifirmabať: q: pmū opōtebat domū ꝯpaginari: ⁊ ſic habitatorē induci. aia certe: q: ſp̄s ē: in[r] ſicco hitare ñ pōt: iō i ſanguie ferť hitare[s]. cū ergo lineamēta compacta nō fuerint: ubi erit aia. Itē hieronymꝰ ad algaſiam. De eodē

Sicut[t] ſemia paulati formanť i utero: ⁊ tādiu nō reputatur homicidiū: donec elemēta ꝯfecta ſuas imagies mēbraq̄ꝫ ſuſcipiant ita[u] ſenſus ratōe[x] ꝯceptꝰ niſi i opa pruperit: adhuc i uētre retinetur ⁊ cito perit ab[y] hoſte. Cuꝫ[z] ergo q aliquā ſibi ad tp̄s adhibet: cum ea adulter eſſe dr̄: nec ab ea diſcedēs nec filiā ſuā illi[⁊] tradens peccat. Unde leo papa.

Profectꝰ ē honeſtatis fornicariā abijcē: ⁊ uxorē legitimā accipere.

Ancillā[a] abijcē a toro. ⁊ uxorē[b] certe ingenuitatis accipe ñ duplicatio coniugij: ſed profectꝰ eſt honeſtatis: culpanda ſit ſane taliū negligētia: ſꝫ ñ penitꝰ deſperāda: ut crebris[c] cohortationibus

d Quod necessarie.i. ppter necessitatē carnalis infirmitatis.i.eā inco[n]tinentie: vel q2 cōiūgere forte non poterat: vel ne plures ali as cognosceret.
e Fideliter.sed cum honestate coniugij.
f Nemo.de pe.di.vij.nemo.C.de fideicō.lib.deberi.ȝ.e.q.iiij.re

di.si queras quare in hoc sacramēto potius interueniat pecunia q̄ȝ i alijs dicunt quidam ꝙ propter onera matrimonij.sed certe ead m ratione pro ingressu monasterij potest recipi pecunia propter onera que sustinet mo nasterium.sed hec est ratio: quia in hoc sacramento non confertur gratia spiritus sancti sicut fit in alijs: vt.i.q.i.multi.circa mediuȝ.⁊.c sicut.⁊ quic

currat.in fi.ā.x xiiij.q.iij.illud ⁊.c. corripiatꝰ.
g Etatis.ȝ. p xi.q.ij.antig.⁊ c.i adolescētia ā.l di. pondēr. de eo.ā.xxx.q iij.illud.
h Differtur. sic pnīa qñqȝ differtur ad tē pus: donec de feruescat cul pa luxurie: de pe.di.i.sūt qui arbitrantur.⁊ dū est in pecca to nō oȝ agere penitentiam: ꝺ pe.di iij.in sali dibus. Sed il lud itelligitur tm̄ ꝺ solēni pe nitentia: alias apte ꝯdiceret de pe.di.v.fal sas.quia pecca tor bene agit.p crimine penitē tiā: vt notaui.x iiij.q.vi.i fnm ma.⁊ extra de pe.⁊.re.ꝙ qdā ȝ.de pe. di. iij. nihil pdest.
i Non ois. filius ȝ. e.q.ii.j.dicat.ꝯ sȝ h filiꝰ scōm gñalē ibi scōm specialē signifi catione accipit
k Patris.pr̄ ē quē nuptie ꝺ mōstrant.ff.de in ius vo.quia semper.

incitati qđ necessarie petiuerunt: fideliꝰ exequātꝰ.nemo eni desperā dꝰ ē: dū i hoc corpore ꝯstitutꝰ est: q2 ñnūq̄ȝ qđ diffidētia etatis differtꝰ ꝯsilio maturiorꝰ pficitꝰ. De legitio mr̄imonio copulatꝰ: q̄ cō cubinam habenti traditꝰ.

Non ois mulier uiro cōiuncta uxor est uiri: quia nec omnis filiꝰ ē hēs pr̄isꝰ. nuptiaȝ aūt fede ra it igenuos legitia sꝰ: ⁊ int coeq les ⁊ mlto pꝰ hoc ipȝ dño cōstitu enteꝰ q̄ȝ iitiū romani iuris extitit. itaqȝ aliđ ē uxor ⁊ aliđ ꝯcubina. sic aliud ē ācilla ⁊ aliđ libera. ppē qđ ēt apl's ad manifestandū haꝝ psonaꝝ discretionem testimoniū posuit ex genesi: ubi dicitꝰ abrahe eijce ancillā ⁊ filiū ciꝰ. non eni erit hēs filiꝰ ācille cū isaac filio meo. igi tur cuiuslȝ loci clicꝰ si filiā suā uiro habēti ꝯcubinā i mr̄imoniū dede rit: non ita accipiendum est: quasi eam coniugato dederit: nisi forte ⁊ illa mulier ⁊ igenua facta ⁊ do tata legitime ⁊ publicis nuptijs honestata uideatur. paterno arbi trio femine uiris iuncte carēt cul pa: si mulieres q̄ a uiris hēbantur i mr̄imonio non fuerint: q2 aliud ē uxor aliđ ꝯcubina. Item ergo ꝺꝰ pr̄no arbitrio femine iuncte ui ris: datur itelligi: ꝙ pr̄nꝰ ꝯsensus desideratꝰ i nuptijs: nec sine eo le gitime nuptie hēantꝰ. Juxta illđ euaristi pape: aliꝰ ñ sit legitimuȝ ꝯiugiū: nisi a parētibus tradatꝰ. Item ābrosiꝰ i li. ꝺ pr̄iarchis Honorantꝰ parētes rebecche

munerib ꝯsulitꝰ puella nonꝰ de spōsalibꝰ. illa. n. iudiciū expectat parētū. ñ ē eni uirginalꝰ pudorisꝰ eligē maritū. sȝ iā despōsata uiro de pfectōis die ꝯsulitꝰ: nec imme rito dilatōeȝ ñ attulit. Jure eteni pperare debuit ad maritū: uñ illđ euripidiđ qđ miratꝰ pleriqȝ: unde tr āslatū sit: manifestū ē. ait eniȝ i psona mulieris: q̄ cuȝ uolebat ma ritū reliquē ⁊ ad alias petebatur nuptias: spōsaliū meoꝝ pr̄ meus curam sibi subijt. hoc. n. ñ ē meū ergo qđ ⁊ ipi philosophi mirati sꝰ seruate uirgines: ⁊ non soluȝ uir gines: sed etiā siqua mulier amis so cito marito: ⁊ adolescentula la queuȝ infirmitatis sue timens in cidere: si uult nubē nubat tātū in dño: ita ut electionē mariti paren tibꝰ deferat: ne appetētie estimetꝰ auctor: si ipsa de nuptijs suis ele ctionē sibi uēdicet. expetita magis dȝ uideri a uiro q̄ȝ uiruȝ ipsa expe tisse. uerecūdiā pmittat: añ q̄ȝ nu bat: quo ipsū ꝯiugiū plꝰ cōmēdet uerecūdia. Item i li. numeroruȝ Mulier si quippiam uouerit ⁊ se ꝯstrixerit iuramēto: que ē inꝰ domo pr̄is sui ⁊ in etate adhuc puellari: si cognouerit pr̄ uotum qđ pollicita ē: ⁊ iuramētum quo obligauitꝰ animā suaȝ ⁊ tacuerit: ñ rea erit: sȝ qcqd pollicita ē ⁊ iu rauit opē cōplebit. si aūt statim ut audierit contradixit pr̄: ⁊ uota ⁊ iuramenta eius irrita erūt: nec obnoxia tenebitur spōsioni: eo ꝙ ꝯtradixit pr̄ eiꝰ. Item augustinꝰ

gd inuisibilis. tñ mlta fuerūt phibita i veteri lege in qbꝰ nō confere batur: nec adhuc ho die confertur gratia si cut emptio sepulture: vt.xiii.q.ij. postq̄ȝ.g. tñ dic ꝙ p mr̄monio ñ posset dari pecunia.
r Muneri us.dat a suo abrahe eliezer pr̄i rebecche q dicebatꝰ ba tuel.
s Non de spō salibus inuit hec lr̄a: ꝙ ꝯfessus puelle ñ ē regrēdus in spōsalibꝰ. qđ tñ secꝰ ē vt.xxx q.ij.c.vnico.ff. de spōsa. sponsilia. im mo ⁊ de sponsalibus fuit consulta: vbi dicitꝰ vis ire cū isto homine dic q non de sponsali bus tātū: sed etiam de profectione. hoc tene: ꝙ si nō contradicit cō sentire intelligitur: vt hic patet: nec pōt con tradicere: nisi cum pr̄ indignum eligit. ff. de spon. sed que patris.
t Pudoris. ar. matri monium posse ꝯhi intꝰ absentes p pcuratoreȝ ar. xxx. q. v. nec illud.
u Despōsata. arg. ꝙ parētibus puelle dari pōt pecunia: vt ꝯsētiāt mr̄imonio iternenien te pecunia: q2 ibi non confertur grā.
x Pr̄. cultꝰ eni vere cūdie ⁊c. C. de nup. in copulatione.
y Virgines. ꝯsiliū est ar. ex de d. spō. impu. tue.
z Mulier. i. ipubes alibi sumitꝰ p virgine i

l Ingenuos. ar. ꝙ nō sit legitimū mr̄imonium inter puberem ⁊ impuberem: nec inter seruos plenarie.
m Et iter coequales. i. iter adultos: ex de despō. ipu. de illis.
n Constituente. i paradiso cū fecit adā ⁊ euā i adulta etate ⁊ eos mr̄imonialiter ꝯiunxit: de pe. di. ij. §. romanos. ver. adam. vel ꝯsti tuit ꝙ nō ois filiꝰ sit hēs. ibi eijce ācillā ⁊c. sȝ ꝯ. ȝ. e. q. iiij. recurrat. vbi dicitur ꝙ nō obfuit ⁊c. ⁊ ita filij iacob obtinuerūt hereditateȝ cum alijs genitis ex ancilla. Dicūt quidam ꝙ postea iacob cōtra xit cum ancilla: ⁊ ita legitimauit filios. sed ꝯ: ex qui fi. sint le. tanta q2 eo tpe suscepti sūt: qñ mr̄ eē vxor nō potuit. sed dic ꝙ sufficit ꝙ credebatꝰ ꝙ tūc posset eē vxor: vt. ȝ. e. q. iiij. obijciuntur.
o Legitime. i. communem solēnitatem legalem habentes: extra de despon. impu. tue.
p Illud. ā. xxx. q. v. aliter.
q Honorātur. ergo pro matrimonio contrahendo potest exigi pecunia: nec erit simonia: licet matrimonium sit maximum sacramentum. nam talis datio potius dicitur honor q̄ȝ precium: vt hic dicitur: sic. xvi. q. i. decime. ⁊ est simile. ff. man. si remuneran

euāgelio: mulier ecce filiꝰ tuꝰ. ff. de vb. sig. mulieris. ⁊ de le. ij. fuuus. alibi p corrupta. ff. de ꝯhen. emp. alioqui. §. i. ⁊ nō. ꝙ h. dicit: ꝙ si impubes emittit votū vel sacramētū ⁊ ē doli capax: pr̄ nunq̄ȝ pōt reuocare: q2 cum possit se obligare diabolo ⁊ deo: ex de delic. pu. pueris. ⁊ legit sic. h. hoc. c. mulier. s. impubes non doli capax.
⁊ In domo. idem est si extra domū: q2 est emācipata: dū tñ minor sit: ar. C. de nup. vidue.
ꝑ Obligauit. i. fecit ad modum obligantium. Alij dicunt: ꝙ siue sit doli capax siue nō: dū tñ sit ifra annū. xiiij. vel. xij. in puella pr̄ semp reuocat iu ramētū eius: ut hic. ⁊. ā. xx. q. i. puella. Alij tenēt mediā viā. nā doli capax ante legitimā etatē obligatur in omni voto: nisi in uoto monachationis. x x. q. i. illud. ⁊ tñ licet obligetur pr̄ pōt reuocare ex concessione huius cano nis: ⁊ ita hoc itelligitur de doli capace ⁊ vero obligato: de hac materia no taui. xx. q. i. in summa.
ꝶ Et iurauit opere. ergo rea erit si non compleuerit: ⁊ ita ꝯhere pōt ipu bes. quod concedo: ar. huius. c. ꝯ. xx. q. i. c. i.
ꝶ Statim. ā. xx. q. ij. c. ij. ꝯ. h. soluit. quia ideo datur ibi maius spatium: quia per tale iuramentum eximitur a patris potestate. hic auteȝ loquitꝰ de

alio iuramēto ſiue voto: q2 licet adimpleat: adhuc manet in pr̄is poteſtate ⁊ ideo ibi maius ſpatiū daṫ ꝙ̄ hic. hic enim loquitur de voto abſtinētie. lex autem dicit ꝙ cum filius eſt in poteſtate non obligatur aliquo voto. ff. de pollicita. l. ij. ſed derogatum eſt ei.

a ¶Pater. ſoluiṫ aūt prima poteſtas adueniente adulta etate quo ad matrimonium carnale ſiue ſpūale: ⁊ quo ad iuramētum. xx. q. ij. puella. xxij. q. iiij. tribus.

b ¶Hoc ſanctū. parētum. ſcōm canones licet filie pter voluntatē parētū nubere vū̄ nec ē neceſſaria patris volūtas ꝙ̄tuʒ ad hoc quin teneat matrimonium: licet non adſit voluntas eius. al's bene dico requirendū eius cōſenſū: maxime ſi eſt minor. vñ corrigitur illud: inſti. de nup. i pn̄. nūqd ǵ pr̄ eā dotare teneṫ: ſic: ar. ff. de ritu nup. q̄ liberos. ⁊ poniṫ h vel pro et.

c ¶Parentum. benedicit. qñqʒ eni iuenimus mulieres ꝯ ſua ꝯmoda laborare. C. de ſpon. ſi pr̄. hoc tū̄ ad honeſtatem referas: ex̄ de deſpon. impu. tue.

d ¶Vidue. xx. q. ij. c. i. ⁊. ij. ꝯ. ſed ibi ð minoribus. xiiij. an. agiṫ. ⁊ h

Q. III.

de nubilibus. de hoc habetur. xxxi. q. iij. in ſumma.

E tertia. hic depingiṫ. iij. qō. an. ſ. puella in matrimonio contrahendo debeat ſequi arbitrium patris ſerui an liberi aui: ⁊ quidē aui: quia ſeruus non habet liberum arbitrium ad ea que liber hō facere pōt: ſed nec aui niſi de honeſtate.

Q. IIII.

f ¶Patrem. magis ſpōſa ei ʒ ē ab ill' petenda qui ptāteʒ habēt ſuper illam. xxx. q v. c. i. Sed pater nō hʒ cum ipſe ſit in poteſtate alterius: vt. ff. de adult. ſic eueniet.

Merito hic queriṫ etiā de uoto uirginitatis. mulieres. n. etiā uirgies i ſcriptura ſolēt appellari ⁊ uideṫ ēt apl's de pr̄e loqui cum dixit: ſeruet uirginē ſuaʒ ⁊ det nuptui uirginē ſuā. Cōtra in ꝯci. tol'. iiij.

Vidue ⁊ uirgines propria uoluntate ſibi maritos eligant.

Hoc sanctum confirmat conciliū ut uidue quibus placuerit: teneant caſtitatē. ꝙ ſi priuſꝙ̄ ꝓfiteaṫ: ꝯtinentiā nubē elegerint illis nubāt quos ꝓpria uoluntate uoluerint hr̄e maritos. ſimul conditō ⁊ ð uirginib' hēaṫ: nec extra uolūtatē parentū uel ſuā coganṫ maritos accipē. Siqs uero ꝓpoſitū caſtitatis uidue' ul' uirginis ipe dierit: a ſancta cōmunione ⁊ a liminib' eccl'e hēatur extraneus.

His auctibus p̄miſſis euidēter aſſeriṫ: ꝙ quāuis aliq non filiorū ꝓcreādoꝝ ſʒ icontinētie cā ꝯueniant: tū̄ coniuges appellantur.

De tertia uero q̄ſtione pelagius diffinit ſcribens defenſori potentio.

Arbitrio liberi aui non originarij pr̄is puellam nuptias ſequi oportet.

Patreʒ puelle eccl'e nr̄e famulū: auū uero ei' liberis ortuʒ ꝯſtat eſſe natalib'. ⁊ ideo aui magis electionē ð ꝯiūctōe neptis ꝙ̄ pr̄is ei': cui' nullo modo liberuʒ pōt eē arbitriū: decernim' attendi. Qua ergo electione aui huic iſta nupſiſſe ꝓbaṫ: hanc conſtat legitime ſibi copulatam.

Quod aūt ex ancilla ꝓpē uxoris ſue ſterilitatem filios qrē alicui liceat: exēplo ꝓbaṫ abrahe: q ꝓpter ſterilitatē uxoris ſue ſare: ingreſſus eſt ad agar egyptiacam ut ex ea filios accipēt. Iteʒ iacob cū ex rachele filios hr̄e nō poſſet: ex ācilla ſua filios ſibi ſuſcitauit: nec ſolum ꝓpter ſterilitatē: ueruʒ etiā ꝓpē fecūditateʒ ceſſantē legiṫ intraſſe ad ācillā lie: ⁊ ex ea genuiſſe filios. Ex qb' oib' colligiṫ ꝓpē ſterilitatē uxoris ſue ex ācilla ſiue ex q̄libet alia licite filios q̄ri: alioquin adulterij macula abraham et iacob notabūṫ. Sʒ ſic p' mortē ſare abrahā chcturā duxit uxorē: ne ſcōm auguſtinuʒ chriſtiani putarēt eē peccatū p' mortē uxoris aliā ducē: ſic uideṫ uiuēte uxore ſua filios ex ancilla ſua ſuſcepiſſe: ne ab aliqbus hoc reputaretur in crimen. Illud auteʒ auguſtini diciṫ cōtra aduerſariū legum ⁊ ꝓphetarum li. ij.

Quo abraham excuſetur a crimine fornicationis.

Iſte abrahe ēt uſꝗ ad decrepitā etatē ſenectutis fornicationis obiecit crimē. ꝓfecto quia ⁊ p' mortē ſare alteraʒ duxit: ubi ⁊ſi nullū intelligētur rei abdite ſacramētū: ꝓpē hoc ſoluʒ id facere debuit abraham: ne putarēt here tici aduerſus ppl'm dei: qbus etiā tertulian' aſtipulator aſſiſtit: p' uxoris mortē crimē eē ducē uxorē. Sacrāmentuʒ hui' rei ē: ꝙ p bonos mali ⁊ boni erant in fide generandi: ſic ⁊ per malos boni ⁊ mali erāt ad fidē acceſſuri. Vn de augu. ſup iohannem.

Sicut bonoꝝ miniſterio boni ⁊ mali: ita miniſterio maloꝝ boni ⁊ mali in fide generanṫ.

Recurrat nūc animus noſter ad abrahaʒ iſaac ⁊ iacob. In

liſ ⁊ cen. ne diutius: ⁊ qui in poteſtate alterius eſt: alium in ptāte habē nō pōt. ff. de adult. ſic eueniet. ⁊ ſic potes de originario hic intelligere ſicut. g. poſuit in themate: vel intellige de ſeruo.

b ¶Arbitrium. ar. ꝙ nec ſeruus ſuo arbitrio poſſit ducere vxoreʒ qualiter eni in ſe arbitriuʒ habebit ⁊ non in ſua ſobole: ergo ſicut per illud extra de coniu. ſuo. c. i. hodie liberuʒ habet arbitrium contrahēdi matrimonium: ita liberʒ habet filiaʒ tradendi. q̄lit eni in ſe habebit liberum arbitrium: ⁊ non in ſua ſobole: ſed hic non habet liberum arbitrium: quia filia non erat in poteſtate eius ſed liberi aui. vel dic ꝙ nec ſeruus habʒ liberum arbitrium contrahendi ſine voluntate domini ſi tū̄ ꝯxerit tenet.

i ¶Quod autē. Hec quarta queſtio nihil hʒ queſtionis: quia non licet ex quacūꝗ cauſa viuente vxōe ex alia filios procreare. ⁊ quod de abraham ⁊ de alijs dicitur n̄ obuiat: q2 auctoritate ſpiritus ſancti excuſati ſunt: extra de diuor. gaudemus. xiiij. q v. dixit.

k ¶Filios. iſmahelem ⁊ alios filios. ſ. dan ⁊ neptalim.

g ¶Nepti. s. ſi hec concepta eſt pr̄e in ſeruitute manente: non eſt in poteſtate aui: ar. inſti. quibus mo. ius pa. po. ſol. §. vlt. nam per patrem acquiritur auo poteſtas in neptibus. ſed ſi iſte liber erat quando eas ſuſcepit: ſʒ poſtmodum factus eſt ſeruus. tunc enim filij remanent in poteſtate aui ſui: inſtitu. quibus modis ius pa. §. admonendi. ⁊ in hoc caſu oportet intelligi quod hic dicitur: vel dic ꝙ vbi auus eſt liber: ſine nepos ſit i eius poteſtate ſine non: requiri debet eius conſenſus: vbi pater ſeruus eſt: ⁊ hoc de honeſtate. In poteſtate autem aui materni nullus eſt: inſtit. de patria poteſ. in fine. hic ergo de auo paterno dicitur. Sed nunquid originarius filium habet in poteſtate: non cum ipſe ſit in poteſtate alterius. C. de agricu

l ¶Chcturam. que fuit binomia: que alio modo vocabatur agar matrem iſmabelis: ar. contra: quia eo tempore quo ille fuit conceptus non potuit eſſe legitimus: ergo ex poſtfacto non potuit legitimari: vt ex qui filij ſint le. tanta. ⁊. ff. de ſta. ho. paulus.

m ¶Iſte. aſtipulator. ſ. adiutor xi. q. iij. anceſſor.

n ¶Sacramētū. q2 eſt a viro ſancto factum ſanctum ſignificat: vt. ix. q. ij. lugdunē. ⁊. vij. q. i. omnis.

o ¶Aduerſus. ſ. tertulianus q condēnabat ſecundas nuptias: qui nec. l. nec ꝓphetas recipiebat. ⁊ q̄ fuit eius hereſis: habes. xxiiij. q iij. c. quidam. v. tertulianiſte.

p ¶Recurrat. nihil boni. vt hic. alibi. n. bonum ſignificat: vt ibi: ecce ancilla domini ⁊c̄.

·q ¶Quattuoꝛ.i.quatuoꝛ modi generãdi hoĩes ĩ fide.alˀs.n.duo tã tum ſunt genera hominum.xij.q.i.duo.⁊ quo ad conditionẽ.naꝫ aut ſunt ſerui aut liberi.ff.de ſta.ho.ſumma.

·q ¶Quattuoꝛ.i.iſtis quattuoꝛ mõis generandi in fide.

·r ¶Tenuerunt.j.e.dicat ꝯ.ſed hic illegitimi in figura ſucceſſerunt ſignificaꝫ eniꝫ ꝙ etiam ſi ille gitimi parẽtuꝫ vicia ñ ſequãꝫ ꝑpetuã hẽdita tem habebunt lvi.di.naſci.vl̕ legiti iſti erant quia fas erat illis filios ex ãcillis ſuſcipẽ. j.e.q.vij.tantũ valet.imo poti us dicebantur filie vxoꝛis le gitime:vt.lvi. di.iſmael.

·z ¶Societate.mater noſtra eſt eccleſia que nos in baptiſmate regenerauĩt. nam in vna fide ad vnũ pꝛemiũ tendũt.ſed nunquid eadem eſt eccleſia q̃ fuit ĩ veteri teſtamẽto:põt dici ꝙ nõ:iux̃ illõ:vocabo plebẽ meã nõ plebeꝫ meã.⁊ alibi:ecce ꝯuertimur ad gẽtes.⁊ ſcõm h̃ dicaꝫ:ꝙ illud relatiuũ que qd̃ p̃cedit q̃ peperit ⁊c̃.ſimplicẽ facit relationẽ.alij dicũt eãdẽ eẽ:ar.de cõ. di.iiij.ſic̃. vij.q.i.deni ꝗ.ff.de iudi.pꝛopone baꝫ.⁊.xvi.di.habeo.

iſtis trib⁹ inuenimus parere libe ras parere ancillas. Inuenimus ibi partus liberaꝝ:iuenim⁹ ẽt ibi partus ancillaꝝ.ancilla nihil bo ni ſignificat:eijce ancillã inquit ⁊ filiũ ei⁹. Inuenim⁹ rẽ mirã in iſtiſ generatõib⁹ ancillaꝝ ⁊ liberaruꝫ q̃ttuoꝛ[q].ſ.genera hõiuꝫ:ĩ quib⁹ cõ pleꝫ figura toti⁹ ppl̕i chꝛiſtiani:ut ñ ſit miꝝ qd̃ ĩ trib⁹ illis dictum eſt ego ſũ de⁹ abꝛahã deus iſaac deus iacob. In oĩb⁹.n. chꝛiſtianis fra tres attendite:aut ꝑ maloſ naſcũ tur boni:aut ꝑ bonos naſcũꝫ ma li:aut ꝑ bonos boni:aut ꝑ malos mali:ãpli⁹ iſtis q̃ttuoꝛ generib⁹ nõ põt iueniri. Inuenis ibi bonos fi lios iacob natos ex ãcill̕:⁊ bonos natos de liberis.nihil obfuit nati uitas de uteris ãcillaꝝ:quãdo in pr̃e cognouer̃t ſemẽ ſuũ:⁊ ꝯſeq̃nꝫ regnũ cum fratribus tenuerunt[r]. qũo ergo ĩ filijs iacob non obfuit illis q nati ſunt de ancilla:quo mi nus tenerent regnũ ⁊ terrã ꝓmiſ ſionis quã cũ fratrib⁹ acceperunt ⁊ nõ illis obfuerũt natales ancil laꝝ:ſed pꝛeualuit ſemen parentũ ſic qcũq ꝑ[s] malos baptizãꝫ:tanq̃ de ãcillis uidenꝫ nati.ſed quia ex ſemie uerbi dei nati ſũt:qd̃ figura tur in iacob:ſil̕ hẽditatẽ cũ fratri b⁹ poſſidebũt. Secur⁹ ergo ſit qui cũ ſemie bono naſciꝫ:tñ ne imiteꝫ ancillã. Si de ancilla naſceris:an cillã malã ſuꝑbientem ne imiteris ¶Unde eni filij iacob de ancillis nati poſſederũt t̃rã ꝓmiſſiõis cuꝫ fratrib⁹[t]:iſmael aũt de agar ãcilla nat⁹ expulſus[t] ẽ ab hẽditate:unde niſi quia ille ſuꝑbus erat:illi humi les[t]:erexit ille ceruicẽ ⁊ uoluit ſe ducẽ[u] fratrẽ ſuũ ludẽs cũ illo. ma gnũ ibi ſacramẽtũ[x]:ludebãt ſimul iſmael ⁊ iſaac.uidit illoſ ſara ludẽ tes.q̃ aũt peperit[y] abel ⁊ enoch ⁊ noe ⁊ abꝛahã:ipſa peperit ⁊ moy ſen ⁊ ꝓphetas tꝑe poſterioꝛes añ dñi aduentum.⁊ que iſtos:ipſa ⁊ apoſtolos ⁊ martyres nr̃os ⁊ om nes bonos chꝛiſtianos.omẽs eni peperit qui diuerſis tempoꝛibus nati apparuerunt:ſed ſocietate[z] unius populi continentur:⁊ eiuſ dem ciuitatis[⁊] ciues laboꝛes hui⁹ peregrinationis expti ſunt:⁊ qui dam eoꝛum nunc experiuntur:⁊ uſq in fineꝫ ceteri experiẽꝫ. Itẽ que peperit chain ⁊ chã ⁊ iſmael ⁊ eſau:eadem ipſa peperit ⁊ dathã ⁊ alios in eodem populo ſimiles. ⁊ que iſtos:eadẽ ipſa ⁊ iudã pſeu do apoſtolum ⁊ ſimonem maguꝫ ⁊ ceteros uſq ad hec tẽpoꝛa pſeu do chꝛiſtianos in affectione aiali[ꝯ] pertinaciter obduratos:ſiue ſint ꝑmixti in unitate:ſiue aperta pꝛe ciſione diſſentiant.ſed[ꝝ] cum tales a ſpiritualibus euangelizantur:⁊ ſacramentis ibuuntur:tanq̃ ꝑ ſe ipſã rebeccha eos parit ſicut eſau cum autem per illos qui nõ caſte annunciant euãgelium:tales ĩ eo dem populo generanꝫ:nõ ſara q dẽ ꝑ ſe ipſam parit:ſꝫ ꝑ agar. Itẽ boni ſpũales quãdo euãgelizanꝫ: ⁊ ſacramentis uel baptiſmatibus carnalib⁹ generãꝫ. Lia qdem uel rachel iure ꝯiugali eos.ſ.ꝑ ancilla rũ uteꝝ parit. Cũ uero ꝑ ſpũales in euãgelio generãꝫ boni fideles: q uel uadũt[a] in ſpũalẽ affectuꝫ pie tatis uel eo tendẽ nõ deſiſtũt:uel iõ nõ faciũt qꝛ[b] nõ pñt.ſicut ex ute ro ſare iſaac uel rebecche iacob in[c] nouã uitã ⁊ nouũ teſtamentũ na ſcunꝫ[d].itaq ſiue intus[e] uerſari ui deanꝫ:ſiue aperte foꝛis ſint quod caro ẽ:caro eſt:ſiue in area[f] in ſua ſterilitate perſeuerent:ſiue in oc caſione tẽtationis tanq̃ uento ex tra tollãꝫ:qd̃ palea[g] ẽ:palea ẽ.⁊ ſẽ per ab illi⁹ eccl̕ie que eſt ſine macu la[h] ⁊ ruga unitate diuiſus ẽ:ẽt qui cõgregationi ſanctoꝝ in carnali obduratione miſceꝫ.de nullo tñ deſperandũ[i] eſt:ſiue qui intus eſt talis appareat:ſiue qui foꝛis ma nifeſtius aduerſetur. His[k] ita rñ detur:pꝛo ueritate tempoꝛum ua ria inuenitur diſpenſatio condito ris:ꝓmiſſũ erat abꝛahe:ꝙ in ſemi ne eius benedicerẽtur oẽs gentes ꝓmiſerat ſe quoq daturꝝ ſemini ei⁹ terrã peregrinatõnis ſue.cum ergo ceteris in idolatria relictis abꝛahã in filios ei⁹ ĩ[l] peculiareꝫ po pulũ ſibi dñs elegiſſꝫ:rite ml̕tarũ fecũditate mulieꝝ ppl̕i dei multi plicatio querebatur:quia ĩ ſucceſ ſione ſanguinis erat ſucceſſio fi dei.unde in lege dicebatur:male dicta[m] ſterilis que nõ reliquerit ſe men ſuper terram. Hinc etiam

·s ¶Per maloſ ar.ꝙ acqriꝫ ec cleſie vl̕ alio re ligioſo loco ꝑ hereticos:arg. xvi.q.vi.ſi epi ſcopum.

·t ¶Expulſus.ñ qꝛ ſcõm carnẽ natus ẽ:ſed q a fratreꝫ perſeq̃ baꝫ:vt.lvi.di. iſmael.nam q ſcõm carnem erat:pſequeba tur euꝫ q ſcõm ſpiritum:vt.s̃. xxiij.q.iiij.qui ſcõm.

·u ¶Seducere. iſmael eni faci ebat luteaſ ima gines:⁊ coge bat eũ eas ado rare ꝯ illõ ado rabis deum ⁊c̃ xxij.q.i.ꝯſide rare.

·x ¶Sacramen tum.ſacramen tum erat illud ſcõm quod ſẽ per carnal̕ ſpi ritualem pſeq tur.xxiij.q.iiij qui ſecũdum.

·y ¶Peperit. patres veteris teſt.peperit ec cleſia per dile ctionem:noui per ſacramẽta s̃.xij.q.ij.qui abſtulit.

·⁊ ¶Ciuitatis.hieruſalẽ celeſtis.

·ꝯ ¶Aiali.i.beſtiali.

·ꝝ ¶Sed cum tales.i. mali ſpirituales:⁊ ſic per bonos boni.

·a ¶Uadũt.ſ.cũ catheci zãtur ⁊ baptizanꝫ.

·b ¶Quia non poſſunt ſicut pueri.

·c ¶In nouã.j.de con. di.iiij.ſic̃ hieronymus

·d ¶Naſcũꝫ.i.charita tem ⁊ fidem habent.

·e ¶Intus.quaſi dicat mali ſunt ſiue in eccl̕ia videanꝫ boni ſiue ma li:ſiue ab eccl̕a tolerẽꝫ ſiue ab eccl̕a ſeꝑati ſint

·f ¶Area.area dr̃ p̃ſenſ eccl̕a:ĩ q̃ mali ꝑmixti ſũt bonis:ſicut in area palea granis.h.

·g ¶Palea eſt.ğ ſiue in tus ſiue ex̃ qd̃ palea ẽ ⁊c̃.ſic̃ vſura nõ deſinit eẽ vſura lꝫ ĩ ſoꝛtẽ ꝯuer taꝫ.C.de vſu.l.vlt.

·h ¶Macl̕a.s̃.di.xxi. quãuis.s̃.xxvij.q.ij. nuptiarũ.§.i.⁊ dic ſiñ macula.i.ſine moꝛtali peccato.xxiiij.q.i.oĩb⁹

·i ¶Deſperãdũ eſt.s̃.e. q.ij.ãcillaꝫ.s̃.xxiiij.q. iij.coꝛripiantur.

·k His ita.peregri natõis.in qua.ſ.ipſe a bꝛaham fuit peregrina tus.nam vita hominis ſuꝑ terrã ẽ peregrina ĩ q̃ ipẽ dñs apparuit vt peregrinus.i.q.i.§.op poniꝫ.v̓.ꝙ vt plane.

·l ¶In peculiarem.i.ꝓ pꝛium.ar.ff.ad trebel. cogi.i.Rñ.⁊.di.liiij. ex antiquis.

·m ¶Maledicta.i.igno minioſa ⁊ obſcure fa me apud homines ha bitus eſt:⁊ eſt maledi ctum oppꝛobꝛij:vt hic ⁊ eſt culpe:vt.ij.q.vij. paulus.⁊ eſt maledi ctũ pene.vñ maledict⁹

319

ſacerdotibus coniugia decreta ſũt quia in ſucceſſione familie ſue ſucceſſio conſtabat[n] eſſe officij. q2 uõ per incarnationem chriſti gratia fidei ubiq3 dilatata ẽ: nec iã dicitᷣ: dic domui iude ł dic domui iſrael ſ3 eũtes docete oẽs gẽtes ⁊ i oi gẽte qcũq3 timet deũ ⁊ opatᷣ iuſticiã hic accept⁹ ẽ illi. nec electio muneris[o] q̃ritᷣ[p] i ſucceſſiõe generis: ſ3 i pfectione uite ⁊ ſynceritate ſcientie ⁊ uirginitas fecũditati p̃fertᷣ: ⁊ ſacerdotib⁹ cõtinẽtie caſtitas iperatur[q]. nec ergo abrahã[r] aut iacob deliquit: q2 p̃ter uxorẽ filios ex ãcilla q̃ſiuit: nec illoꝝ[s] exẽplo p̃t cõiugale debitũ fecunditatem i aliqua l3 alicui q̃rẽ: cũ illoꝝ cõiugia nr̃orũ equãtᷣ uel p̃ferantur uirginitati: ⁊ imoderatus uſus[t] cõiugij nr̃i tẽporis turpitudinez fere[u] imitetᷣ fornicatõis illi⁹ tẽporis. ¶ Unde ãbro. ſcribit i li. de p̃triarchis.

Abrahã ñ ẽ re⁹ adulterij: q uxore uiuẽte filios ex ãcilla ſuſcepit.

Dixit[x] ſara ad abrahã: ecce cõcluſit me dñs ut non pariam. Intra ergo ad ãcillã meam ut filium facias ex ea: ⁊ ita factũ ẽ. ſed cõſidera p̃mũ: q abrahã añ legem moyſi ⁊ añ euãgeliũ fuit. nõdum ergo iterdictũ[y] adulteriũ uidebatᷣ pena[z] crimis ex[ꝛ] tpe legis eſt: q̃ crimẽ inhibuit. nec ante legẽ ulla eſt rei dãnatio: ſ3 ex lege. ñ ergo in[ɔ] legẽ cõmiſit abrahã: ſ3 legẽ p̃uenit de⁹ aũt i paradiſo cõiugiũ laudauerat[ꝝ]: ñ adulteriũ dãnauerat[a]. hẽs p̃mã abrahe defẽſionẽ. ſcd̃a illa ẽ q nõ ardore aliquo uage ſuccenſus libidinis nõ petulãtis forme capt⁹ decore ãcille cõtubernio coniugalẽ poſthabuit[b] torũ: ſ3 ſtudio querẽde poſteritatis ⁊ ꝓpagande ſobolᷣ. adhuc p⁹ diluuium raritas erat hũani generiſ. erat etiã religionis: neq3 ñ reddidiſſe uidẽtᷣ obitũ nãe. deniq3 ⁊ loth ſãcti filie hãc cãz q̃rende poſteritatis habuerũt ne gen⁹ deficeret hũanuz: ⁊ iõ publici muneris[c] gr̃a priuataz culpã p̃texuit[d]. ¶ Idem in eodem.

Q. õ pretᷣ legitimã uxorẽ cõmittitᷣ adulterij crimine dãnatur.

Nemo[e] ſibi blãdiatᷣ de legibus hõiuz. oẽ ſtupꝝ[f] adulterium[g] ẽ. nec uiro licet qd̃ mulieri nõ licet eadẽ a uiro q̃ ab[h] uxore debetᷣ caſtimonia. qcqd in ea q̃ nõ ſit legitia uxor cõmiſſũ fuerit: adulterij crimine dãnatᷣ. In eod̃: Nulli licet ſcire mulierẽ pretᷣ uxorẽ. iõq3 cõiugij datũ ẽ tibi[i] ius: ne i laqueũ icidas ⁊ cũ muliẽ aliena deliq̃s. tolerabilior[k] eſt ſi lateat culpa: q̃3 ſi culpe uſurpetᷣ auc̃tas. Nec hoc ſolũ ẽ adulteriũ cũ aliena peccare coniuge: ſ3[l] oẽ qd̃ ñ h3 ptãtẽ coniugij. tñ locus iſte[m] docet q̃ui⁹ eẽ crimen ubi celebrati cõiugij iura temerãtᷣ ⁊ uxoris pudor ſoluitᷣ. ideoq3 cuz p̃tenderet abimelech[n]: q uxorẽ alienã eſſe ignorauerit: quã ſororez ſuã eẽ uir ipſe dixit: rñdit ei dñs: ⁊ ego cognoui: q2[o] puro corde feciſti hoc: ⁊ pepci tibi ut ñ peccares i me. ꝓptẽ hoc nõ ſũ paſſus te tãgẽ eã. cognoſcim⁹ uelut p̃ſulez cuſtodẽq3 eẽ deũ cõiugij: q nõ patitur alienũ toꝝ pollui. ⁊ ſiquis fec̃ eũ peccare i deũ: cui⁹ uiolat legem ⁊ gr̃az ſoluat: ⁊ q i deũ peccat ſacramẽti celeſtis[p] amittit conſortium.

¶ Idẽ hierony. cõtra iouinianum

Nihil eſt fedius: q̃3 uxorem amare quaſi adulteram.

---

homo qui pependit in ligno: de pe. di. ij. ſi vero. ꝟ. tanq̃3.

n ¶ Cõſtabat. ſ. lxxxij. di. plurimos. ⁊. ſ. di. xxxi. tenere.

o ¶ Muneris. i. officij ſacerdotalis.

p ¶ Queritur. ar. q ceſſante cã ceſſabit effect⁹. lxi. di. his omnibus.

q ¶ Imperatur. poſt ordinẽ q votũ cõtinẽtie h3 annexum: argu. di. xxvij. diacon⁹. ſ. di. lxxxiiij. cum in preterito. alioquin cõdicit ambroſi⁹. ſ. e. q. i. integritas.

r ¶ Abrahã. ad hoc inducit. c. ſequens. ⁊. c. obijciuntᷣ.

s ¶ Illoꝝ. ad hoc inducit. c. nemo.

t ¶ Uſus. ad hoc inducit. c. origo.

u ¶ Fere optie tẽperat. q2 nemo imitatᷣ.

x ¶ Dixit ſara. ante legem ſcriptam. non autem naturalem

y ¶ Interdictũ. in aliq̊ precepto vel interdictum per aliquam legẽ ſup hoc ſpecialit lataz erat tamen quodãmõ interdictum in paradiſo: cum dñs ait: erunt duo i carne vna. ⁊ in. l. nãli: q2 cuicũq3 nãliter iſitũ erat: qd̃ tibi non vis. ⁊c̃.

y ¶ Interdictũ. exp̃ſſe. ſ3 tacite cũ dixit dñs: erunt duo i carne vna vt. xxxi. q. i. quõ.

z ¶ Pena. bene dicit pena ex tempore. nam culpa ante legem fuit in chaim ⁊ lamech. ⁊ nõ q he omnes excuſationes inſufficientes ſunt: ſ3 illa eſt ſola: ex̃ de diuor. gaudemus. ⁊ dic pena criminis. i. legis temerate eſt.

ꝛ ¶ Ex tempore legis. ſcripte: alᷣ nec lamech nec chaim puniri debuit: cũ illi añ legẽ ſcriptã peccauerũt: ſ3 non erat adhuc pena ſtatuta cõ eoꝝ peccatũ.

ɔ ¶ In legẽ. que. n. preueniunt cõſtitutõez: nõ ſt poſtea irritãda: vt. ſ. di. lxxxij. ꝓpoſuiſti. j. e obijciuntᷣ. ⁊ ex̃ de cõſti. c. vlt. C. de teſti. iubemus. xxxi. di. ante.

ꝝ ¶ Laudauerat. cum dicit creſcite ⁊ multiplicamini.

a ¶ Dãnauerat. exp̃ſſe. ⁊ ẽ ar. q licet vnũ cõrioꝝ cõmẽdetᷣ: non iõ reliquum vituperatᷣ. viij. q. i. ſciendum.

b ¶ Poſthabuit. i. poſtpoſuit.

c ¶ Muneris. i. officij q̊ publice fuire hũano generi videbantur.

d ¶ Pretexuit. i. diminuit ⁊ extenuauit ñ aũt extixit: vt di. xxxv. ſexto die ⁊ ẽ ar. q malũ factũ excuſatᷣ p bonã itẽtionẽ. ⁊ obſtetrices licz peccauerũt mentiendo: ꝓptᷣ bonã tñ itẽtionẽ remunerate ſt. xxij. q. ij. ſi quelz. ⁊ ita in eodẽ facto qs mẽtᷣ ⁊ demẽtᷣ: qd̃ ẽ cõ illd̃. ff. de neg. ge. ſiue. ⁊. xvi. q. i. legi. ar. q excuſatᷣ malũ ſi bono zelo fit ꝓptᷣ bonũ: ar. xxx. q. i. ad limina.

e ¶ Nemo. de legib⁹ q̃ dicũt: q adulteriũ nõ cõmittitᷣ cũ ſoluta ſ3 cum nupta. ff. de adult. itᷣ. vel loqtᷣ de legib⁹ q̃ pmittũt cõcubinatũ: vt. ff. de cõcu. l. i. vł loqtᷣ de legib⁹ q̃ pmittũt fornicari militib⁹: vt. C. de dona. inter vir. ⁊ vxo. l. ij.

f ¶ Stuprum. ſtuprũ cõmittitᷣ: in virgine. vidua: vel puero: vł etiã in ſoluta muliere que non habetᷣ loco vxoris uel concubine: vt. ff de adult. ſtupꝝ. ſec⁹ ſm canonẽ: vt. xxxvi. q. i. §. i.

g ¶ Adulterium. coniugatoꝝ.

h ¶ Ab vxore. ſic. j. e. q. vi. p totum. ⁊. ff. de adult. ſi vxor. hic nota. ſimplicẽ fornicatõez eẽ canonicũ crimẽ. i. p canones ⁊ ñ p leges eẽ crimẽ.

i ¶ Tibi ius. iuſ drᷣ qd̃ ex indulgẽtia ł diſpẽſatiõe apl̃i hẽtᷣ: vt vnuſquiſq3 hẽat ⁊c̃. vt. ſ. q. ij. §. his ita. ſic drᷣ iuſpro, nat⁹ qd̃ ex gr̃a tm̃ hẽtᷣ: vt. xvi q. ij. ſiquis ep̃orum. ſic etiã ex neceſſitate hẽt fieri qd̃ ex diſpẽſatõe fit: vt l. di. dño ſãcto. ⁊. xxxv. q. iiij. cõſãguinitas.

k ¶ Tolerabilior. i. mai⁹ peccatuz ẽ manifeſte peccare q̃3 occulte: ſic eſt cõ. xij. q. i. certe ego. ſ. xi. q. iij. precipue. ſed dic q occulte peccãs magis drᷣ peccare. i. periculoſius: q2 neminem h3 corrigentem. Itẽ malum eſt cadere a ꝓpoſito ſed peiuſ ſimulare propoſitũ. Item manifeſte peccãs alio modo dicitur magis peccare q2 tueri ſe vult ratiõibus ⁊ auctoritatibuſ: vt in hoc. c. volebat. Item quãtum ad hoc q pluribus p̃bet exempluz peccandi: vt. xi. q. iij. precipue. Item alia conſideratione qui clam peccat plus peccat: quia videtur ſcienter peccare: ſed qui palam peccat minus peccat: quia preſumitur errare: vt. ff. de ritu nuptiaruz l. vlt.

l ¶ Sed. oẽ. qd̃ cõmittit in nõ ſua coniuge: adulterium eſt.

m ¶ Iſte i geneſi. vbi dicitᷣ qualiter abraham dum eſſet in peregrinatione rogauit ſaram vt diceret ſe eſſe ſororem ſuam. xxij. q. ij. queritur.

n ¶ Abimelech. non eſt huic contra. xxij. q. ij. queritur. vbi dicitur vt pudicitiam eius ſeruare poſſet apud pharaonem: ⁊ ibi dicitur abimelech: quia vterq3 in ipſum peccauit: vel ipſuz vterq3 timuit ab initio.

o ¶ Quia puro. volebat enim eam vxorem habere nec intendebat alicui iniuriam facere: ⁊ ideo excuſandus erat.

p ¶ Celeſtis. i. eccleſie.

O ¶Rigo.ſ.ſpes prolis.vel etiam vitatio fornicationis que eſt
nuptiarum cã:vt.ſ̃.q.ij.his ita.
r ¶Sʒ magnitudo.ſ.imoderata exactio,ꝓ nimio ardore libidinis.
ſ ¶Honeſta.nihil eni ẽ adeo licitũ:vñ ñ poſſit pniciẽs irrogari.xx
iij.q.v.de occidẽdis.i fi.itẽ vſus rei nõ ɔdẽnat̃ ſed libido:vt.xli.
di.quiſqs.⁊ ſic
vides ꝙ qñqꝫ
peccatur in re
honeſta:vt.xii
ij.di.ꝙ ait.
t ¶Adulter.ſ̃.
e.q.ij.quicqd
ʒ.So.hic adul
ter talis dr̃ nõ
reatu criminis
illi⁹ capitalis:
ſed ſimilitudie
adulterine libi
dinis.ſicut eni
adulter in ad
ulteram ardet:
ita iſte in ꝓꝑaʒ
⁊ ꝙ nõ peccet
mortaliter:pʒ i
fi.nã ibi diſſua
det̃ ad qꝺ eni
tandũ nõ tene
tur:⁊ hoc mõ
j.e.q.vij.adul
terij.ſic ẽ ꝓpt̃
ſimilitudinem
dr̃ adulter.nec
eſt hoc mirum
nã ſimilitudie
facti aliquid ſe
pe dicitur fieri
xi.q.iij.excellẽ
tiſſim⁹.xij.q.ij
fraternitas.
u ¶Amator.ve
hemens ama
tor dicitur qui
tãtũ vxorẽ di
ligit:ut apud
ſe diſponat:ꝙ
ſi ipſa eſſet for
te vxor alteri⁹
nõ minus car
naliter ſe cũ ea
cõmiſceret.
x ¶Judicio.cũ
iudicio ⁊ di
ſcretione com
miſceri vxori
ſue debet.
a ¶Affectu.ex
plẽde libidiniſ
b ¶Pecudes.
pecudes enim
poſt ɔceptũ ñ
coeunt:vt.j.e.
q.vij.nõ ſolũ.nec mulier faciat copiã ſui corporis a ɔceptõe vſqꝫ
ad purgationem:vt.ſ̃.di.v.ad ei⁹.⁊.xxxiij.q.iiij.ſi cauſa.
c ¶Perdant.perit.n.partus ex frequenti concuſſione.
d ¶Quis ignoret.hoc.c.hẽs de ṽbo ad ṽbũ:de pe.di.ij.ſi.n.ṽſ.
memento.⁊ ver.paulus.
e ¶Sub altera.i.ſub cõiugali q̃ eſt altera a caſtitate:alia lr̃a hʒ alta
nam profunda ſunt iudicia eius.
f ¶Legi naturali.vel ɔſuetudinarie.vel.i.diſpoſitioni diuine.
a ¶Noſtro.ar.ꝙ ſi primo currebat fortior moneta ⁊ modo currit
vilior de mandato principis:liberor ſoluẽdo viliorem:argu.ff.de
ɔhen.emp.imperatores.ar.ɔ̃ ex̃ de cenſi.olim.in fi.ff.ſi cer.pe.cũ
quid.ex̃ de iureiu.quanto.

ORigo[q] qdem amoris honeſta
erat[r]:ſʒ magnitudo deformiſ
nihil aũt itereſt ex qua honeſta[s] cã
qs inſaniat. Unde ⁊ ſext⁹ pytha
goric⁹ ait i ſententijs: Adulter[t] ẽ i
quit i ſuã uxorẽ ardẽtior amator[u]
i aliena qppe uxore omis amator
turpis ẽ i ſua nimius.ſapiẽs iudi
dicio[x] dʒ amare ɔiugẽ ñ affectu[a].ñ
regnet i eo uoluptatis ipet⁹:nec ꝑ
ceps ferat̃ ad coitũ.nihil ẽ fedius
q̃ꝫ uxorẽ amare q̃ſi adulteraʒ.cer
te q dicũt ſe cã reip.⁊ generis hũa
ni uxorib⁹ ɔiũgi ⁊ filios ꝓcreare:
imitẽt̃ ſaltẽ pecudes[b]:⁊ poſtq̃ꝫ uẽ
ter uxoris itumuerit:ñ ꝑdant[c] fili
os:nec amatores ſe uxorib⁹ ꝓbe
aut:ſed maritos. Idem.

Virginalis caſtitas non prefert̃
coniugio abrahe.

QUis[d] ignoret ſb[e] altera diſpen
ſatõe dei:oẽs retro ſãctos fu
iſſe eiuſdẽ meriti cui⁹ nũc ſũt chri
ſtiani?quõ aũt abrahã placuit in
ɔiugio:ſic nũc uirgines placent i
caſtitate?Seruiuit ille legi[f] ⁊ tpi ſuo:
ſeruiam⁹ ⁊ nos legi ⁊ tẽpori nr̃o[a]:i
quos fines[b] ſeculoꝝ deuenerunt.
Item ambroſius.

Patriarche nõ concupiſcẽtia ex
plẽde libidinis:ſʒ cã numeroſe ꝓ
lis plures habebant uxores.

OBijciunt̃[c] iacob q̃ttuor uxo
res.qꝺ qñ mos erat crimen[d]
nõ erat:ſic p̃riarche ɔiugibus ex
cipiẽtib⁹ ſemẽ ſuũ miſcebãt̃: ñ cõ
cupiſcentia ꝑficiẽde uoluptatis:
ſʒ ꝓuidẽtia ꝓpagãde ſucceſſionis
ſic apl̃i auditorib⁹ admirantibus
doctrinã ſuã cõdelectabant̃:non[e]
auiditate conſequende laudis: ſʒ
charitate ſeminãde ueritatis.
Itẽ augu.de bono coniugali.

Sãcti⁹ ẽ abſqꝫ liberis defungi:q̃ꝫ
ex illicito ɔcubitu ſtirpẽ querere

SIcut[f] ſatius eſt fame mori q̃ꝫ
idolaticis ueſci:ita ſatius eſt
defungi ſine liberis:q̃ꝫ ex illicito
ɔcubitu ſtirpẽ querẽ.undecunqꝫ[g]
aũt naſcãt̃ hoies:ſi parẽtuʒ uicia
ñ ſectẽt̃ ⁊ deũ recte colãt:honeſti
⁊[h] ſalui erũt.ſemẽ eni hõis ex q̃li
cũqꝫ hoie ſit dei creatura eſt:⁊ eo
male utẽtib⁹ male erit ñ ipʒ aliqñ
malũ erit. Itẽ ſmo ãbroſij de
ſãcto iohãne:q ſic icipit:Diximꝰ i
ſuperiori dominica.

Ex ancilla filij nõ ſũt querendi.

DIcat[i] aliquis uxorẽ nõ hẽo:⁊
ideo ãcillã mihi aſſociaui.au
di qd dicat ſcriptura ad abrahaʒ
eijce ancillã ⁊ filiũ eius.non enim
erit hẽs fili⁹ ãcille cũ filio libere.ſi
igit̃ ãcille fili⁹ hẽs non ẽ:ergo neqꝫ
fili⁹ ẽ.cur ergo q̃rit̃ tale ɔiugium
de quo ſuſcept⁹ fili⁹ nec ſucceſſio
nis poſſit eẽ hẽs nec[k] ſanguinis?
nec hr̃e põt hẽditatis ɔſortium:q
nõ hʒ originis ꝓuilegiũ.cur inqꝫ
q̃ritur tale ɔtuberniũ:de quo nati
filij ñ ſẽ teſtes mr̃imonij:ſed adul
terij?cur aũt huiuſmõi ſuſcipiũt̃
adulterini:q p̃ri ſunt pudori non
honori?dic̃ ſcriptura:adulteroꝝ
filij abomiatio eſt deo ⁊c̃.mulier
igitur tua ſi talibus moribus pre
dita ẽ:ut mereat̃ ɔſortiũ:mereat̃
⁊[l] nomẽ uxoris.p̃ra cõcubine tue
libertatẽ ⁊ nomẽ uxoris:ne adult̃
ſis poti⁹ uer⁹ q̃ꝫ marit⁹. Itẽ aug
ad claudiũ ɔtra iulianũ li.v.

Adulteria nõ ſũt facienda etiam
uoluntate generandi filios.

SIc[m] nõ ſũt faciẽda adulteria
ẽt uolũtate filios generandi
queẽadmoduʒ nec furta facienda
ẽt uolũtate paſcendi paupes[n] ſan
ctos.qꝺ tamẽ faciendum eſt non
perpetrãdo furta ſed bene utẽdo
mammona[o] iniqtatis[p]. Ecce ꝙ

b ¶Fines.i.ſecularũ deſiderioꝝ:vel etas vltia de q̃ hẽs.xxxv.q.iiij.c.vno
c ¶Obijciuntur.mos.ſ.diuinus ⁊ a deo inſpiratus:ex̃ de diuor.gaude
mus.⁊ ponitur hic quando pro quia.
d ¶Crimen.ar.ꝙ conſuetudo a crimine excuſat aliqñ:ar.ſ̃.di.iiij.deniqꝫ
⁊ ex̃ de tẽp.or.ſane.ar.ɔ̃ ex̃ de ſimo.non ſatis.i.q.iiij.c.vltimo.
e ¶Nõ auiditate.ſi eni
auiditate conſequẽde
laudis:tũc peccarent
xxij.q.ij.primum.
f ¶Sicut fame.ſʒ nõ
ne propter neceſ
ſitatem famis licituʒ ẽ
comedere idolaticum
cum neceſſitas non hʒ
legem:vt.j.de cõ.di.i.
ſicut.⁊ propter neceſſi
tatẽ famis licitũ ẽ auf
ferre aliena:vt de con.
di.v.diſcipulos.⁊ etiã
furari:vt ex̃ de furt.ſi
qs.⁊ homicidium cõ
mittere:vt ex̃ de homi
ci.c.ij.⁊ carnes come
dere i quadrageſima:
ar.de cõ.di.v.carnem.
ex̃ de obſ̃.ie.cõſilium?
Rñ.ſic:dũmodo non
fiat ad venerationem
idoli:nulla neceſſitas
tamen excuſat a forni
catione:vt.ff.de ritu
nup.palam.§.non eſt
ignoſcendum.
g ¶Undecũqꝫ.q.d.⁊ſi
q̃rant̃ ex illicito coitu.
h ¶Et ſalui.ar.contra
ex̃ õ filijs pꝛ̃by.ꝑ totũ
i ¶Dicat.quis ſuc
ceſſionis niſi in
vncia.C.de natura.li.
auc̃.licet.
k ¶Nec ſanguinis.id
eſt honoris.filius eni
ſequitur priuilegiũ pa
tris in tribus:quo ad
honores ⁊ dignitates
⁊ quo ad curialeʒ con
ditionem:vt.C.de de
curi.eos.⁊.l.exemplo
⁊.l.nullus.⁊ quo ad
originẽ:vt.ff.ad muni
cipa.l.i.matrem ſequi
tur quo ad cõditioneʒ
vt.C.de rei ven.partũ
l ¶Et nomẽ.ar.ad pre
ſumptionem matrimo
nij clãdeſtini ex appel
latione vxoris:ꝙ eo
ipſo ꝙ nominat̃ vxor
eſt habenda ꝓ vxore:
⁊ ex̃ de preſump.illud
C.de nup.ſi vicinus.ar.ɔ̃.C.de li.ca.l.penult.argu.ſ̃.xciij.di.dominus.x
xiij.q.i.paratus.j.de con.di.iiij.ſi eos.ff.de ꝓba.l.vlt.§.vlt.ſ̃.i.q.i.ſiquis a
ſimo.xxvij.q.ij.inuenta.⁊ quod dicit:⁊ nomen:dic ⁊ pro.i.nam eo ipſo ꝙ
quis permittit ancillam ſuã ɔ̃here mr̃imonium rapit̃ in libertatem.C.de
latina lib.auc̃.ad hec.ſed ⁊ concubina rapit̃ in libertatẽ morte dñi:⁊ ſimi
liter ⁊ filij eius ſi dñs nihil de eis diſpoſuit.C.cõmunia.de manu.l.pe.
m ¶Sic.adulteria.ſ̃.e.q.ij.§.ſicut ergo.
n ¶Pauperes.ſ̃.xiiij.q.v.forte.ſ̃.xxx.q.i.noſſe.ſ̃.xxij.q.ij.his au
ctoritatibus.ſ̃.i.q.i.non eſt putanda.
o ¶Mãmona.i.pecunia quã ꝑ iniquitatẽ.i.ꝑ ſolicitudinẽ acqſiuit.xxiiij.q
v.§.ſed hoc multipliciter.
p ¶Iniquitatis.i.iequalitatis.equũ eni ẽ tibi neceſſaria retinere:⁊ ꝑfluua

pauperibus erogare: ⁊ hec eſt iniquitas ſi contra fiat.

Meretrices. cū dicit nō mecchaberis. ⁊ in deuteronomio vbi dicit̄ nō erit meretrix de filiabus iſrael.

r Quarū. alibi meretrix ē que multorum libidini paret: vt. s̄. di. xxxiij. vidua. hoc etiā lex dicit. ff. de ritu nup. palam.

ſ Locutōis expſſe.

t Prohibuit. arg. ꝙ idē iuris ē in parte ⁊ in toto: vt. xiiij. q. v. penale. item arg. ꝙ ꝓhibito minori id qd̄ maiꝰ ē intelligitur prohibitum: ar. xliiij. di. nulli clerico. ſimiliter conceſſo maiori cōceſſū vr̄ ⁊ minus. xvi. q. ij. vicis.

u A parte. pars furtū illicita vſurpatio rei aliene ē totū. oē nāqꝫ furtū ē illicita vſurpatio rei aliene. ⁊ non cōuertitur. h. ſed hec glo non valet: ſed expone vt dixi. xiiij. q. v. pēale.

x Omnis. licet nō ꝓhibuerit rapinam verbis legis: ꝓhibuit tam̄ ſnīa legis q̄ magis attendēda ē: ex̄ de v̄. ſig. preterea. s̄. i. q. i. marchiō.

a Illicitus. hic videt̄ ſurgere quedam inextricabilis cōtrarietas. naꝫ in deuteronomio licitum erat habē concubinam ⁊ dare ei preciuꝫ ſue pudicitie ⁊ eā dimittere: ſed in decalogo ſm interpretationes auguſtini ꝓhibita fuit omis fornicatō vt hic dicit. h. dicit ꝙ n̄ ſunt ꝯ̄ria. nam aliud ē permiſſio: de q̄ in deuteronomio: ⁊ aliud p̄ceptum de quo i decalogo. ſed hec ſo. nulla videtur: quia circa idē non poſſunt habere locum permiſſio ⁊ preceptum ſiue probibitio. ideo dicit ꝙ illud intelligitur d̄ cōparatiua ꝑmiſſione: ſimile. j. xxxiij. q. ij. ſi quod verius nam in veritate illud ſemper fuit peccatum ex̄ de diuor. gaudemꝰ:

b Neo. fornicatio melius eſt viam veritatis non agnoſcē ⁊c̄. de pe. di. iiij. ſi refugiētes

c Maioris. quia fidelis in hoc magis peccat: quia membra chriſti facit membra diaboli: ſed infidelis ſua non chriſti membra facit membra meretricis.

d Erunt. i. conueniunt in vno carnali opere: ⁊ per hoc dicit. h. affinitateꝫ contrahi per illegitimum coitum: vt nō. xxx. q. iiij. ſiquis.

e Econtrario. i. ſed. vel i. conuerſo caſu.

f Edificet. tamen per fornicationem magis edificat̄ diabolo templum q̄ꝫ violetur.

a Neſcio. hoc non diffinit: ponit tamen perſuaſionem ſuam: cum dicit ꝑ vicia ⁊c̄. vel dic neſcio: id eſt non diffinio cum ſit manifeſtum: quia infidelis non violat templum dei cum ipſe non ſit templum dei: ſed edificat templum diabolo.

nullo mō licet alicui uiuēte uxore ſua ul̄ ex āċilla ul̄ ex alia q̄libet filios q̄rē: q ēt ſuſcepti filioꝝ noie iudicāt̄ idigni. ſimplex ēt fornicatio i ſac̄ ſcriptura ꝓhibet̄. Unde aug. i q̄ſtionibꝰ deuteronomij.

Illicitꝰ cōcubitꝰ ⁊ ois nō legitimꝰ uſus illoꝝ mēbroꝝ nomine mecchie intelligitur.

Meretrices[q] eē ⁊ ad meretriceſ accedē ꝓhibet dn̄s: quarum[r] publice uenal̄ turpitudo ē. In decalogo aūt mecchie noie nō uidet̄ hoc apte ꝓhibuiſſe: qm̄ mecchia n̄ niſi adulterium intelligi ſolet.

Idē ſup exodū. Omnis mecchia ēt fornicatō dr̄ in ſcripturis ſꝫ utꝝ ois fornicatio mecchia dici poſſit i eiſd̄ ſcripturis: n̄ mihi interim occurrit locutiōis[s] exēplū. ſꝫ ſi ois fornicatio ēt mecchia dici n̄ pōt: ubi ſit i decalogo ꝓhibita illa fornicatio quā faciūt q uxores n̄ habēt cū femis q̄ uiros nō habēt an iueniri poſſit ignoro. ſꝫ ſi furti noie bn̄ itelligit̄ ois illicita uſurpatio rei aliene: nō eni rapinam permiſit q furtū ꝓhibuit[t]: ſed utiqꝫ[u] a ꝑte totū itelligē uoluit qcquid illicite reꝝ ꝓximi auferet̄. profecto noie mecchie ois[x] illicitꝰ[a] cōcubitꝰ atqꝫ illoꝝ mēbroꝝ n̄ legitimꝰ uſuſ ꝓhibitꝰ dꝫ itelligi. Itē hiero.

Extraordinaria uoluptas ⁊ iuerecūda opa nuptiaꝝ luxuria ⁊ imūdicia appellant̄.

Neo[b] fornicator maioris[c] criminis ē: qꝛ tollit mēbra chriſti: ⁊ fac̄ ea mēbra mētricis. erūt[d] qppe duo i carne una. q nō ē fidel̄ nec credit i chriſto: mēbra ſua fac̄ mēbra mētricis. Ecōtrario[e] ifidelis i fornicatōe ſua utꝝ uiolet uel edificet[f] templum idolo neſcio[a]. ꝑ uicia qppe ul̄ maxie demones colunt̄. hoc unū ſcio ꝙ qui poſt fidē chriſti fornicat̄: uiolat tēpluꝫ dei ſcōꝫ opꝰ[b] carnis imūdicia[c] nūcupatur: ⁊ eā comes luxuria ſequitur. qūo eni i ueteri lege d̄ nefādis criminibꝰ q̄ i occulto fiūt: q̄ noiare ēt[d] turpiſſimū ē: ne ēt dicētis os ⁊ aures audiētiū polluerent[e]: generalit̄ ſcriptura ꝯplexa ē dicens: uerecūdos ul̄ uerentes facite filios iſrael ab oi imūdicia: ſic i hoc loco ceteras extraordinarias uoluptates ipaꝝ quoqꝫ opa nuptiaꝝ ſi n̄ uerecūde ⁊ hōeſte q̄ſi ſb̄ ocl̄is dei fiāt: ⁊ ut tm̄ liberis ſuiat̄: imūdiciā[f] ⁊ luxuriā noiauit. Itē gre.

Immoderatꝰ uſus mulierum ſalomonē ad idolatriam traxit.

Salomō[g] qppe imoderato uſu atqꝫ aſſiduitate mulierum ad hoc uſqꝫ ꝑductꝰ ē: ut tēplum idol̄ fabricaret: ⁊ q ꝑ̄us tēplū ꝯſtruxerat deo: aſſiduitate libidinis ⁊ ꝑfidie ſubtractꝰ idolis tēpla ꝯſtruē non timuit. Itē hierony.

Liberoꝝ ꝓcreatio in mr̄imonio laudat̄: meretricia uoluptas etiā in uxore dānatur.

Liberoꝝ[h] ergo ut diximus in mr̄imonio ꝯceſſa ſūt opera: uoluptates aūt q̄ de meretricum āplexibus capiunt̄ in uxore ſunt dānate. Quare aūt tales non dicantur filij: uel quē ſuoꝝ parentū ſequāt̄ q ex libero ⁊ āċilla naſcūt̄ iſidorꝰ etymologiaꝝ libro nono determinat.

Qui ſint liberi ⁊ quam conditionē ſequantur parentum.

Liberi[i] dicti ſunt qui ex libero mr̄imonio orti ſunt. Nā ⁊ filij ex libero ⁊ ex āċilla ſuil̄ ſūt conditionis. ſemper enim qui naſcit̄

b Opus. ordine ſcilicet enumerandi. ſic enim ait apoſtolus. manifeſta ſunt opera cranis: que ſunt fornicatio ⁊ immundicia luxuria ⁊c̄. de his. xxv. di. §. criminis. v̄. de quibus.

c Immundicia. que attendit̄ ſm omnem vſum illicitum mēbrorum. luxuria attendit̄ in cibo ⁊ potu: cū vtit̄ delicatis ⁊ calidis vt aptior ſit ad immundiciaꝫ. xxxv. di. eccl̄e.

d Et turpiſſimum. ⁊ ita q̄dam omittenda ſūt propter turpitudinem: vt. i. q. iiij. §. itē peccato. ⁊ ipetrator dicit de ea que nubit. j. tempus luctuſ qūo ei dicamꝰ erubeſcimꝰ: in auc̄. de reſtitu. ⁊ ea que parit. §. vnum ſi quidem. coll̄. iiij.

e Polluerēt̄ nam dicit iperator: ꝙ propt̄ iſta crimina inducunt̄ fames ⁊ peſtilentie ⁊ terremotus: in auc̄. vt non luxurientur contra naturam. § ſi enim. coll̄. vi.

f Immundiciam. arg. opa nuptiaruꝫ que non ſunt cauſa liberoruꝫ mortalia eſſe: quia luxuria ⁊ imūdicia nominat̄ vt. j. c. liberorū ſed hoc dicit̄ non quo ad reatum mortalis vicij: ſed quo ad ſpeciem facti. ſpeciem eni ⁊ ſimilitudinē luxurie ⁊ immūdicie pretendunt ⁊ habent deſignare: vt nō. s̄. c. origo.

g Salomō. idolis. idolo ſ. aſcaroch ſyndonioꝝ: ⁊ idolo cathinos moabitarum: ⁊ idolo moloch amonitarum. poſt tamē egit penitentiam ſm quoſdam: de pe. diſtinc. ij. ſi enim. verſi. ſalomon.

h Liberorum. dānate. cum vxore commiſſe uoluptates puniende ſunt: ⁊ ita eſt argu. pro. h. qui dicit virum mortaliter peccare: cum accedit ad vxorem cauſa libidinis. tu dic contra: ⁊ dānate dicit. i. puniēde propter veniale: ⁊ eſt ſimile. iiij. di. deniqꝫ vi. di. teſtamentum.

i Liberi. dicti. Quattuor ſūt genera filiorum. naturales tantuꝫ vt concubinarum. naturales ⁊ legitimi: vt vxoris. legitimi

cantum: vt adoptiui. Spurij: vt ſacrarꝫ virginū ⁊ cōſanguinearum i. q. vij. tali.
a Deteriorē partē ſumit. hoc verū eſt fm legem longobardorꝫ ⁊ theutonicorꝫ. nā fm legem romanorum ſecus. C. de rei ven. par tum. ff. de ſta. ho. lex nature. ⁊ de vb. ſig. ēt. ⁊ ſufficit ſi per momē tum fuit in libero ventre. ff. e. ti. ⁊ ſeruorū. §. igenui. vel dic veri⁹ deteriorē i. debiliorē. q2 femineus ſex⁹ debilior ē q̄ ad honores: tam ē. V. circa iſignia ꝓles patrem ſeq tur: vt. dixi. ſ. e dicat.

k Adulterari. q2 adulteriū tātū dolo ꝯmittit̄: vt. xxxiij. q. ij. in lectum. ⁊ ff. de adulte. l. penul.
l Nec lupanaria. hō eni ſanctificat locū nō locus hominem: vt. xl. di. non loca. ⁊. c. multi. tñ ex loco q̄nq; ꝑſumit̄ ꝯ aliquē: vt. xvii. q. ij. diffinimus. ⁊ ēt ꝓ aliquo: vt. lvi. di. c. i. ipſe ergo locus per ſe n̄ eſt ifamis: nec ēt dn̄s lupanaris ē ifamis: vt. ff. de pe. here. ancillarum vitari tñ dꝫ turpis locus: vt. lxxxi. di. i oib⁹ ⁊ iudex ip̄. n. vitare dꝫ vt. ff. de arbi. ſi cū dies §. ſi arbiter.

deteriorē ꝑtē ſumit. naturales aūt filij dicūtur igenuarꝫ ꝯcubinarum filij: quos ſola nā genuit nō honeſtas ꝯiugij. Hi uō q̄ n̄ ſī de legitimo ꝯiugio: mr̄em poti⁹ q̄ patrem ſequuntur.

Quod aūt pudicitia uiolenter eripi nō poſſit: multorꝫ auctoritatib⁹ ꝓbat. Eſt eni uirtus animi: q̄ uiolētiam nō ſentit. corpori nāq; uis ifert̄ n̄ aio. uñ quāuis corpus uiolent̄ corrūpat̄: ſi pudicitia mētis fuer̄ illeſa: tñ caſtitas duplicatur. ſic beata lucia fert̄ dixiſſe paſchaſio: ſi iuitā me feceris uiolari caſtitas mihi duplicabit̄ ad coronā. nā non inqnat̄ corpus niſi de ꝯſēſu mētis. nā ⁊ ſi in manu mea thura ponas ⁊ ꝑ manū meā ſacrificiū facias: de⁹ nō attēdit q̄ ⁊ deridet. ō ſēſib⁹. n. ⁊ uoluptatib⁹ iudicat de⁹. Hinc ābroſius ſcribit i li. v. de uirginibus.

Melior ē uirgitas mtis q̄ carnis

Tolerabili⁹ ē mētē uirginem q̄ carnē h̄re. utrūq; bonū ſi liceat. ſi n̄ liceat ſaltē nō hōi caſti: ſꝫ deo ſim⁹. uirgo. n. ꝓſtitui pōt: adulterari nō pōt. ubicūq; uirgo dei ē: tēplū dei ē. nec lupanaria infamant caſtitatē: ſꝫ caſtitas etiam loci abolet ifamiam. Item.

Mēte icorrupta caro n̄ corrūpit

Reuera nō pōt caro aū corrūpi: niſi mēs fuerit ante corrupta. Itē aug. de ciui. dei li. ij.

Aliena libido neminē polluit.

Etiā ne aliquē polluat aliena libido metuit̄: non polluet: ſi aliena erit. ſi aūt polluet: n̄ erit aliena. ſꝫ cū pudicitia ſit uirt⁹ animi comitē q; h̄eat fortitudinem: poti⁹ q̄libet mala tolerare decernat q̄ malo cōſentire. null⁹ aūt magnanim⁹ ⁊ pudicus in ꝑtāte hꝫ qd de ſua carne fiat: ſꝫ tm̄ qd ānuat mēte uł renuat. qs tādē ſana. ſ. mente putauerit ſe ꝑdere pudicitiam: ſi forte i app̄hēſa uł oppſſa carne ſua exerceat̄ ⁊ expleat̄ libido non ſua. Idem.

De eodem

Propoſito aī ꝑmanente: ꝑ qd̄ ēt corp⁹ ſāctificari meruit: ipi cōpori n̄ aufert̄ ſāctitatē uiolētia libidinis aliene: quā ſuat ꝑſeuerātia ſue ꝯtinētie. An uero ſi aliq̄ femina mēte corrupta uiolatoq; ꝓpoſito qd̄ deo uouerat ꝑgat̄ uiciāda ad ſuū deceptorē: adhuc eam ꝑgētē ſanctā uł corpore dicim⁹ ea ſanctitate animi ꝑ quam corp⁹ ſanctificat̄ amiſſa atq; deſtructa? abſit hic error. ⁊ hic poti⁹ admoneamur ita amitti corporis ſāctitatē ēt itacto corpore. Idē. Lucretiā matronā nobilē ueterēq; romanam pudicitie magis efferunt laudib⁹. hui⁹ corpore cum uiolēt⁹ tarqnij regis fili⁹ libidinoſe potit⁹ eēt illa ſcelus iprobiſſimi iuuenis marito collatino ⁊ ꝓpinquo bruto uiris clariſſimis ⁊ fortiſſimis idicauit: eoſq; ad uidictā ꝯſtrixit. deide fedi i ſe ꝯmiſſi ſceleris egra atq; ipatiēs ſe peremit. qd dicim⁹ adulterā hec an caſta dicēda eſt? qs i hac ꝯtrouerſia iudex laborabit? egregie qdem ex hoc ⁊ uacit̄ declamās ait: mirabile dictu duo fuerūt ⁊ adulteriū un⁹ cōmiſit. ſplēdidiſſime atq; ueriſſime. ituēs eni i duorꝫ corporꝫ cōmixtionē uni⁹ iquinatiſſimā cupiditatē unius caſtiſſimā uolūtatē: ⁊ n̄ qd̄ ꝯiūctiōe corporꝫ: ſꝫ quod animorꝫ diuerſitate ageēt attēdēs: duo inquit fuerūt: ⁊ unus adulteriū commiſit.

a Deteriorem. ſ. xxviij. q. i. iudei. ꝯ. ſ. xv. q. vlt. cum multe ꝯ. ſed hoc in ceteris gñalit: ſꝫ fallit i illis duobus caſibus: iudeorꝫ filijs ⁊ clericorum.
b Matrem. ⁊ quantum ad conditionem ⁊ quantū ad originē. ff. ad munici. l. i. ⁊ q̄ impugnant teſtamentum mr̄is: vt. ff. de inoffi. teſ. ſi ſuſpecta. §. i.
q Quod autem. hic intitulatur. v. q. an ſcilicet pudicitia ꝑ violentiam auferat̄. ⁊ dic q̄ duplex eſt pudicitia animi ⁊ corporis. Corporis pudicitia que integritas dr̄: hn̄ amittitur per violētiam: de q̄ dr̄. ꝯ. e. ille. ⁊. xxvij. q. i. nuptiarum. Pudicitia aūt animi cū virt⁹ ſit nō aufert̄ ꝑ vim: q2 aio nō infert̄ vis: vt. ꝯ. e. ita ne. ⁊ nō q̄ hec eadē virt⁹ ē i virginib⁹ i ꝯiugatis ⁊ in viduis: ſed in virginib⁹ appellat̄ virginitas ⁊ in cōiugatis pudicitia. xxvij. q. i. nuptiarꝫ. ꝑtinentib⁹ caſtitas
d Infertur. abſoluta q̄ nō pōt aio inferri: ſed ꝯditionalis pōt: vt ſ. xxiij. q. vi. vides. vł dic n̄ pōt iferri aio vis: verū ē non cōſentiēti
e Duplicat̄. ar. violent̄ corrupta nō amittē virginū ꝑmiū: ſꝫ recipere duplicatū: nō tñ quo ad aureolā. cōſequitur ḡ maius ꝑmium ſed nō tale: q2 nō coronat̄ nec fulgorem virginis habebit.
f Tolerabilius. i. ſanctius.
g Si liceat. i. ſi pōt.
g Non homini. in corpore.
h Sed deo. in mente.
i Uirgo proſtitui. corpore per vim.

m Reuera. caro. i. rei⁹ corruptio ad reatū iputari nō dꝫ vł ad dānationē eternam vel corruptiōis nō dꝫ rea effici. obeſt tñ quo ad aureolā: ⁊ q2 nō cōſecrabit̄ iter virgines vt. ꝯ. e. ille.
n Etiā ne polluat. ⁊ polluet ꝑ conſenſū: de pe. di. v. c. fi.
o Comitē q;. nā q hꝫ vnā virtutē hꝫ omēs.
p Conſentire. ſimile xxxi. q. ij. lothari⁹. non eni ꝑtextu pauptatis ⁊c. ff. de ritu nup. palā §. nō eſt ignoſcendum
q In ꝑtāte. nam dicit lex q̄ cura vel diligentia ꝯſequi poſſumus: ne quis nobis iiuriam vel dānū det: vt. ff. cōmodati ad eos. ⁊. ff. de admi. re. ad ci. perti. l. ij. §. ſi eo. dicit lex q̄ cuſtodia parꝫ pōt aduerſus vim. ff. de act. ēp. ⁊ uen. ſi ea res.
r Putauerit. ar. q̄ n̄ debꝫ dici qs ꝑpetraſſe qd̄ nolēs fec̄ vł paſſus fuit: nec debēt iputari q̄ ꝑ coactionem abſolutam fiunt: ar. ꝯ. di. l. preſbyteros. xv. q. vi. c. i. ar. xxxi. q. ij. lotharius
s Propoſito. ſanctificari. in futuro cū ſua ſtola iduet̄.
t Aufert. ⁊ ita habet corpus virtutem. ſed ꝯ ꝯ. e. de pudicitia. q2 virtus tñ i aio ē. ſꝫ iō dr̄ corp⁹ h̄re: q2 futurꝫ eſt h̄re poſt reſurrectionē
u Sanctitatē. hec tñ q̄ mēte corrupta eſt: ꝑ⁹ ꝑñiam pōt ordinari: q2 q̄ ad legē ꝓmotōis virgo ē ꝯ. e. finge.
x Pergat. nō q̄ ſola itineris arreptō facit aliquā corruptā: ſicut itineris arreptio h̄ēt̄ ꝓ appellatōe: ex̄ de ap. meminimus. ſic q pergit de vna militia ad aliam: iure ſecūde militie cenſet̄. ff. de bo. poſ. ex teſtamēto milit. l. i
y Lucretiā. ꝓpinquo. i. auunculo.
z Adultera. vr̄ q̄ aug. male iduxit exēplū lucretie. nā i veritate fm canones adulteriū ꝯmiſit: ſiue directa ſiue idirecta fuerit volūtas: licꝫ fm leges n̄ ꝯmittat̄ niſi dolo: vt. ff. de adul. l. vlt. ſꝫ aug. iducit exēplū h̄ q̄ſi a minori q. d. ex quo ea q̄ cōditionaliter fuit coacta: excuſat̄ fm. l. ab adulterio. multo magis ea que abſolute fm canones. i. q. i. ꝯſtat. l. di. ꝑſb̄ros.
⁊ Unus cōmiſit. imo ⁊ ipſa niſi abſolute fuerit coacta: ar. ꝯ. e. ita ne. ſed hoc ideo dicit: quia non tenetur hoc caſu ad penam legis: quia ſine dolo

321

adulterium nō cōmittit.ff.de adult.l.penult.alias potiꝰ debuit mori ꝙ̄ cō ſentire.j.e.§.cū ergo.vides ergo ꝙ adulteriū pōt eſſe ex parte vnius tātū ſimiliter ſimonia pōt eſſe ex ꝑte vnius tantum:ꝛ nō alteriꝰ:ſicut in giezi ꝛ naaman:vt.i.q.i.ꝗ ſtudet.ꝛ.q.iij.queſitum.ꝛ ſimiliter ſocietas:vt.ff.ꝓ ſo cio.l.actione.§.diximus.ꝛ ſponſalia ex̄ de deſpō.impu.ō illis.ꝛ matrimo nium:vt ex̄ de eo qui dux.in ma.quā pol.ꝑ adulter.c.i.ꝛ.ſ.q.ij.ali quando.

Dē. NOn fidelibꝰ chriſti tedio ſit ueſtra uita:ſed ludibrio ſit ho ſtibus caſtitas uṙa:habens ueraꝫ magnāq̄ ꝯſolationē ſi ꝯtinentiaꝫ retinetis ñ ꝯſenſiſſe peccatis eoꝝ. Dē i li.i.ō duabꝰ aīabꝰ: Nō niſi uolūtate peccat. Dē in li.i.de libero arbitrio.

De codeꝫ

DEꝰ pudicitia quis dubitauit qn ea ſit in aīo conſtituta:qñ qō uirtꝰ ē:uñ a uiolēto ſtuprato re nec ipſa eripi pōt. Tē hiero nymꝰ ſuꝑ epl̄aꝫ ad romanos.li.i.

NOn pōt fieri ut niſi ꝗs mecche tur ꝑus i corde:ꝙ̄ mecchari poſſit in corpore. Dē ſuꝑ lucā in li.ij.

Unge ſiꝗs i aliꝗ̄ ꝑſecutione ali quā uirginē ꝓſtitutā cognouerit: apō euāgeliū qꝛ uolūtate nō pec cauit:uirgo ſuſcipit:i lege ꝗ̄ſi cor rupta repudiat. Dē i libro he braicaꝝ ꝗ̄ſtionū. Corpꝰ mlīeris ñ uis maculat:ſꝫ uolūtas. Tē augu.in li.de ſancta uirginitate.

SIcut nēo ipudice utit corpore niſi ſpū ꝑus ꝯcepta neqtia:ita ne mo pudicitiā ſuat in corpore:niſi ſpiritui ꝑus iſita caſtitate. Dē uictoriano.

In corpore pudicitia uiolari non pōt:ſi mens inuiolata ſeruetur.

AD deum igemiſcētibus oīno ſuis aderit q ſuis adeſſe ꝯſue uit:ꝛ aut nihil in earū caſtiſſimis membris libidine hoſtili ꝑpetra re ꝑmittit:aut ſi permittit cū eaꝝ animꝰ nulla ꝯſenſionis turpitudi ne cōmaculat:ēt carnē ſuā defen dit a crimie.ꝛ qcqd in ea nec com miſit nec ꝑmiſit libido patientis: ſoliꝰ erit culpa facientis:oīſq̄ illa uiolētia nō ꝓ corruptiōis turpitu dine:ſed ꝓ paſſionis uulnē depu tabit.tm̄.n.ualet i mēte itegritas caſtitatis:ut illa iuiolata:nec i cor pore poſſit pudicitia uiolari:cuiꝰ mēbra potuerūt ſuꝑari. Tem iſidorus in ſynonymis li.ij.

Caro nō peccat:ſi a cōtagione fu erit anima munda.

NOn pōt corpꝰ corrūpi:niſi ꝑ us corruptus fuerit animus mūda nāq̄ a contagione aīa caro nō peccat. Tem augu.honora to epō.

Nō corrūpit pudicitia carnis:ſi mente ſeruatur.

MAgis timeamꝰ ne ſēſu interi ore corrupto pereat caſtitas fidei:ꝙ̄ ne femie ꝯſtuprēt uiolent i carne:qꝛ uiolentia nō uiolat pu dicitia ſi mente ſeruatur.qm̄ nec ꝗs i carne uiolat:qñ uolūtas pati entis turpit carne ñ utit:ſed ſine cōſenſiōe tolerat qō alius opat.

Tēꝫ iohannes chryſoſtomus ſuper mattheum.

Nec peccatū nec iuſticia ex opere ſine uoluntate perficitur.

SIcut eni peccatuꝫ opus ſine uolūtate nō fac:ita ꝛ iuſticia ex ope nō ꝯſūmat:niſi ꝛ uolūtas affuerit.mlti.n.corpore quiō ca ſtitati ſtudēt:adulteriū quidē uo lūtate ꝯmittūt:cū dñs dicat:qui uiderit mulierē ad cōcupiſcendū eā:iā mecchatꝰ ē eā i corde ſuo.er go uolūtas ſine ope peccat frequē ter.illa ergo ē glorioſa ꝯtinētia:ñ quā trāſgredi ñ pōt neceſſitas de bilitati corporis:ſꝫ quā cōplectit uolūtas ſancti ꝓpoſiti. Tē hie ronymꝰ i epl̄a ad euſtochium.

Uirginitas carnis non ſuat men te corrupta.

SI paulus apl̄s uas electiōis ꝛ ꝑparatꝰ i euangelio chriſti ob carnis aculeos ꝛ icentiua uici oꝝ reprimit corpus ſuū:ꝛ ſuituti ſbijcit:ne alijs ꝑdicās ipē reprobꝰ iueniat:ꝛ tñ uidit aliā legē in ſuis mēbris repugnātē legi mētis ſue ꝛ captiuātēꝫ ſe i lege peccati:ſi pꝰ nuditatē ieiunia fames carceres flagella ſupplicia i ſemet ꝯuerſus exclamat:infelix ego hō:ꝗs me li berabit de corꝑe mortis huiꝰ:tu te putas ſecuꝝ eē debē:ꝗ̄ſo caue ne qñ dicat ꝛ ō te deus:uirga iſra el cecidit:ꝛ nō ē q ſuſcitet eā. Au dacter dicā cū oīa poſſit deꝰ ſuſci tare:uirginē nō pōt pꝰ ruinaꝫ.ua let qdē liberare de pena:ſꝫ nō ua let coronare corruptā.timeamus illā ꝓphetiā ne i nobꝭ ēt cōpleatur ꝛ uirgines bone deficient.obſua

d De pudicitia.ꝗs collige ō modo ꝓbationis omnem vir tutem eē in animo.

ꝶ Uirtꝰ.ē aūt virtus habitꝰ mētis bene con ſtitute ꝛc̄.vt de pe.di.iij.ille rex tantus.ob hoc ēt virtutes uelam̄ ta aīe dicūt:de pe.di.ij.c.ſapiens.

a Eripi pōt.quid ſi culpa i hāc violentiaꝫ incidiſſꝫ:puta denūcia uit ei maritus ut fuge ret:ne vi hoſtium opꝑ meretur curſione:illa aūt noluit:ꝛ ſic opꝑſſa eſt ꝙ dimitti poſſit a viro:ſic videtur quic quid ex culpa ſua ꝛc̄.xv.q.i.ſiquis iſaniēs.l.di.ſtudeat.preſumit enim ſe rapine obtuliſ ſe.xxiij.q.iiij.diſplicet ff.quod me.ca.ſi mu lier.arg.ꝯ ex̄ de ſpon.veniens.xxvij.q.ij.de ſponſatas.ff.de regu.iur.nullum crimen.xv q.vi.c.i.nec imputan dum eſt ei:ꝙ credula non fuit.ff.ꝙ cuꝫ falſo tutore.l.ij.ꝛ.l.di.ſiꝗs prepoſtera.itē ꝛ ſi pec cauerit non credendo viro ſuo:nō tñ quātuꝫ adulterium meretur.xv.q.i.inebriarunt.qd iuris ſit de hoc:in que ſtionibꝰ plene nōui.b.

b a AD deuꝫ.permit tit.ſic non ꝑmi ſit abimelech.ſ.proxi.q.nemo.

c Defendit.i.non im putatur ad crimē cor ruptio carnis.

d n NOn poteſt.non peccat.nam tūc hō peccat:cum mens per delectationē ſbiu gat:de pe.di.ij.h̄ ſcien dū.ꝛ ē ar.xxij.q.v.ſigſ coactus ꝯ.ſꝫ ibi de cō ditionali coactione:h̄ de abſoluta.

e SIcut eni.Caſus ſola voluntatiſ for ma monetat opus.x.q.ij.hoc iūs.

f Uoluntate.directa vel indirecta:ne ſit contra.ſ.di.l.ſiꝗs voluntarie.

g Debilitati.ſenio vel ſectione vel naturali frigiditate hoc dicit lr̄a:qꝛ vo luntaria continentia eſt bona non neceſſaria.xxxiij.q.v.que ſunt.in fi.

b SI paulus.vas.id eſt electus ad predicanduꝫ:ꝛ dicitur vas quia plenior fuit alijs:vt.xxiij.q.vi.c.i.

i Aculeos.id eſt motus ꝑmos de quibus timebat cadere in ſecū dos:ꝛ qui ſurgunt in nobis ꝛ ſine nobis:de pe.di.ij.inter hec ſci endum.

k Aliā.i.ſen ſualitateꝫ ſiue concupiſcētiaꝫ que dicit lex: quia ligat ꝛ cō trahit ad pecca tum.vnde di cit alibi ago qō nolo.

l In lege.i.in peccatuꝫ:quia ligat homineꝫ

m In ſemet.i propriam fra gilitatem conſi derans

n Tu te.arg.qō nō licꝫ ma iori nec minori vt.viij.q.i.ſi er go.ꝛ.xi.q.i.ma gnum.ꝛ quod negatur in ma ioribus multo potius i mino ribus.C.de re uo.dona.his ſol.in fi.ꝛ qō maioribus di gnitatibus nō eſt conceſſum: hoc ſibi nō au deant vēdicare minores:vt.C de decur.l.vlt.li.x.

o Putas.ar.ꝙ paulus fuit virgo cū ſit cō paratio iter eū ꝛ euſtochium que virgo fuit

p Suſcitare.idē dicit lex:ꝙ virginitaſ reſti tui non poteſt C.de rap.vir.in prin.ſed nō ne exoculator poteſt reſtituē viſum?quare ꝗ non virginita tem?quidaꝫ ſic intelligunt.id ē ꝙ deus nō pōt facere quin fu erit corrupta: quia factum ñ pōt non eſſe fa ctum:vt.ff.de cap.in bello.§. facte.ſed ſm hoc idem eſſet in ceco.Rñ.quod hic dicitur non re fertur ad carnis corrupte reſtaurationem:ſed virginalis palme re tributionem.ꝛ dic non poteſt.id eſt non congruit eius potentie:

vt aureola coronet corruptos. hoc enim eſſet ꝯ̄ iuſticiã: ⁊ iõ illud non poteſt: vt ar. de pe. di. ij. §. charitas.

q ¶ Male. ar. ff. de dolo. l. i. §. ij. nã ideo dixit ꝑtor dolus mal⁹: qa eſt bonus.

r ¶ Que oleũ. i. pinguedinẽ bonoꝝ opeꝝ: vel. i. pietatem. xlv. diſti. diſciplina.

ſ ¶ Deſcende. vba ſunt iſaie predicentis ad lr̃am futuram babyloniorũ captiuitatem ꝑ darium ⁊ cyꝝ regem medoꝝ ⁊ perſarum: ⁊ exeq̄t̃ ſm hoc ꝓpheta ad literam quaſdaꝫ miſerias quas paupcule mulieres ſolent ſuſtinẽ: ⁊ verba iperatiua reſoluẽda ſũt i verba futuri tẽporis.

ſ ¶ Deſcende. i. deſcendens.

t ¶ Sede. i. ſedebis. qđ iõ dixit ꝓpheta ꝓpter nimiã futuroꝝ certitudinem ⁊ ẽ ar. ꝙ verbũ p̃ntis tp̃is põitur ꝓ verbo futuri. ſic expõit̃ traditur. i. traditurus ẽ. ff. ḋ pub. l. i. ⁊ ẽ ar. ff. de v. ſi. vbis ſicut ecõtrario vbũ futuri loco p̃ntis: vt. ſ̃. xxi. di. i nouo l. di. põd ... exponit̃ a ... hierony. hec lr̃a mortaliter circa fidelẽ aĩam q̃ preuaricata eſt ꝑ peccatum: ⁊ hoc duob⁹ modis: vel iuitãdo ad p̃niam: ⁊ tũc ꝓp̃e tenẽt̃ vba. Deſcende. i. humilia te per p̃niam. Sede in terra. i. in cinere ⁊ cilicio.

qđ dicat: ⁊ uirgines bone: q̄ ſt̃ ⁊ uirgĩes male[q]. q uiderit inquit mulierẽ ad cõcupiſcẽdam eã: iã mecchat⁹ ẽ eã in corde ſuo. perit ergo ẽt mẽte uirginitas. iſte ſt̃ uirgĩes male. uirgines carne ñ ſpũ. uirgines ſtulte q̃[r] oleũ non hñtes excludũt̃ a ſponſo. ſi aũt ⁊ ille q̃ uirgines ſt̃: ob alias tñ cl̃pas uirginitate corpoꝝ nõ ſaluãt̃: qđ fiet illis q̃ ꝓſtituerũt mẽbra chriſti ⁊ mutauerũt tẽplũ ſancti ſp̃s i lupanar? Jlico audi ⁊ ꝓphetã dicẽtẽ: deſcẽde[ſ] ſede[t] i terra uirgo[u] babylonis filia ſede i t̃ra: nõ ẽ filie chaldeorũ[x] thron⁹[y]: ñ[z] uocaberis ultra mollis ⁊ delicata. accipe[a] molã ⁊ mole[b] farinã diſcooperi[c] uelamẽ tuũ: denuda[d] crura tua: trãſi[e] flumia: reuelabit̃ ignominia tua: apparebũt opprobria[f] tua: ⁊ hoc[g] poſt thalamuꝫ filij dei p⁹ oſcula fratruelis ⁊ ſpõſi. illa de q̃ quõdaꝫ ſmo ꝓphetic⁹ ꝯcinebat: aſtitit regina[h] a dextris tuis i ueſtitu deaurato[i] circũdata uarietate. nudabit̃[k]: ⁊[l] poſteriora dorſi ei⁹ ponẽt̃[m] i facie ei⁹. ſedebit ad[n] aq̃s ſolitudis ⁊ poſito[o] uaſe[p] diuaricabit[q] pedes ſuos oĩ trãſeũti[s] ⁊ uſq̃ꝫ ad uerticẽ polluet̃. rectius eni fuerat hõium ſbiſſe cõiugiũ ⁊ ambulaſſe ꝑ plana: q̃ꝫ[b] ad altiora tendentẽ i ꝓfũdũ iferni cadẽ. non

u ¶ Virgo. i. ſterilis. vel virgo pꝫ⁹ filia babylonis. i. filia cõfuſionis: q̄ mens tota facta cõfuſa ẽ: de pe. di. iij. §. item ait.

x ¶ Chaldeoꝝ. chaldei grece feroces itelligũt̃. valde eni feroces ſunt qui proprias volũtates ſequẽtes nõ moribus ſuis parcẽ ſciunt: ⁊ eſt chaldea regio: babylonia ciuitas ẽ in ea ſita.

y ¶ Thronus. i. dignitas regaliſ auferet̃ ei. vel thron⁹. i. remuneratio eterne vite.

z ¶ Non vocaberis mollis ⁊ delicata. i. ammodo nõ viues in delicijs quo ad virtutes: ſupple niſi penitueris.

a ¶ Accipe molam. timoris per contritionem.

b ¶ Mole farinam. vel pro paupertate vel aliter.

b ¶ Mole farinã. examina peccata tua ⁊ malas cogitationes.

c ¶ Diſcooperi. i. confiteri peccata tua.

d ¶ Denuda. per confeſſionẽ.

e ¶ Tranſi flumina. i. deſere caduca ⁊ fluentia ſupple: ꝙ niſi h̄ feceris reuelabit̃ ⁊c̃.

f ¶ Opprobria. in die iudicij: de pe. di. i. §. nõ ita. exponit̃ ẽt myſtice hec lr̃a: ita ꝙ iproperet vicium fideli anime: ⁊ tunc reſoluuntur vba in preteritum tempus. Deſcẽde. i. deſcendiſti ab altitudie virtutum ad vicia. Sede in terra. i. ſediſti terrenis infecta. Virgo vt prius. Accipe molam. i. accepiſti mundanarum rerum circuitum. Mole. i. moluiſti. i. diſſipaſti cogitationes tuas eas affectui mãci

pando. Diſcooperi. i. diſcooperuiſti hypocriſim tuam. modo enim appareret qualis prius extiteris: diſcooperuiſti te virtutibus. nam virtutes velamina ſunt anime: de pe. di. ij. ſapiens. Denuda crura tua. i. per ꝯfeſſionem denudaſti actiones tuas. Tranſi flumina. i. tranſiſti per temporalia eis inherendo: ⁊ iccirco reuelabit̃ ⁊c̃.

fiat obſecro ciuitas[c] meretrix filia ſyon: ne p⁹ trinitatis hoſpitiũ ibi demones[d] ſaltẽt: ⁊ ſirenes[e] nidificẽt ⁊ ericij[f]. ❡ Tẽ aug. de chriſtiana fide.

Corpore intacto caſtitas nõnũq̃ꝫ amittitur.

NEc[g] ſolo affectu ⁊ tactu ſed aſpectu quoq̃ꝫ appetit̃ ⁊ appetit cõcupiſcẽtia feminaruꝫ. nec dicatis uos aĩos hr̃e pudicos: ſi habeatis ocl'os ipudicos: q̄ ipudic⁹ ocl'us ipudici cordis ẽ nũci⁹: ⁊ cũ ſe ſibi iuicẽ ẽt tacẽte[h] ligua conſpectu mutuo corda nũciãt ipudica. ⁊ ſꝫ ꝯcupiſcẽtiã carnis alt̃utro delectãt̃ ardore ẽt i itactis ab imunda uiolatõne corporib⁹ fugit caſtitas ipa de morib⁹. ❡ Tẽ greg.

Adulteriũ ꝑpetrat̃: cum inupta turpiter concupiſcitur.

QUi[i] uiderit mulierẽ ad concupiſcendã eã: iã[k] mecchatus ẽ eã i corde ſuo. q̄ eni greco uocabulo adult̃ mecch⁹ dr̃: cũ non aliena cõiũx: ſꝫ mulier uideri ꝓhibet̃ apte ueritas oſtendit: q̄ ẽt ſolo uiſu cũ turpit̃ uel inupta cõcupiſcit̃ adulteriũ[l] perpetrat̃. quod tñ plerũq̃ꝫ ex loco uel[m] ex ordie ꝯcupiſcẽtiũ diſcernit̃: q̄ ſic hũc i ſacro ordine ſtudioſa[n] cõcupiſcẽtia: ſic illũ adulterij iquinat culpa. Jn ꝑſonis

g ¶ Hoc p⁹ thalamum hec littera vult ꝙ precedens mortaliter itelligat̃. ⁊ ẽ ſẽſus. i. poſt q̃ꝫ receſſiſti a ſponſo tuo ⁊ fratruele id eſt chriſto. Chriſtus. n. ⁊ eccl'a ſunt fratrueles: q̄ de iacob chriſtus ꝯ̄ eſau eccleſia. i. de gentibus proceſſit. xxxv. q. vi. §. ſi vero. ⁊ hec ſũt vba hieronymi.

h ¶ Regina. i. quelibet ſancta virgo vel ſancta eccl'a.

i ¶ Deaurato. charitate ⁊ caſtitate: de pe. di. ij. principium.

k ¶ Nudabit̃. veſte virtutum vl' bonoꝝ opeꝝ.

l ¶ Et poſteriora. i. peccata q̃ hũit quaſi poſt dorſum relicta cuꝫ añ ſe debuerit ea habere.

m ¶ Ponẽtur. i. in futuro ſeculo.

n ¶ Ad aquas. i. int̃ hereticos.

o ¶ Et poſito. i. ꝯ̄poſito.

p ¶ Vaſe. ſ. cordis.

q ¶ Diuaricabit. i. diuidet ⁊ cõmutet varios ſuos affectus.

s ¶ Trãſeũti. i. demonibus vel. i. omnib⁹ opa ſua q̄ ibi oĩa omnib⁹ aperta erunt.

s ¶ Trãſeũti. diabolo. trãſiẽs dr̃ diabol⁹: q̄ dicũt aĩe ĩpi diabolo: icurua te vt trãſeamus ſuper te: ⁊ ibi exinanite vſq̃ꝫ ad fundamẽta i ea: de pe. di. iij. in ſalicibus.

b ¶ Quam ad altiora. argu. ꝙ melius eſt non incipere q̃ꝫ ab incepto deſiſtẽ melius eſt enim non vouere q̃ꝫ a voto cadere. xij. q. i. certe. xxvij. q. i. nuptiarum.

c ¶ Ciuitas. i. anima que agit bene: de pe. di. iiij. in domo.

d ¶ Demones. i. praue cogitationes.

e ¶ Sirene. i. delectatõẽs q̃ mergebãt.

f ¶ Ericij. i. errores vel ſollicitudines mũdane q̃ pungunt. io.

g ¶ Nec ſolo. ipudicos. hoc perpendit̃ ſi ſunt vagi: vt. ſ̃. di. xxiij. his igit̃ vnde illud: auerte oculos tuos ⁊c̃.

h ¶ Tacẽte. ar. ꝙ operibus loquimur ſicut ⁊ verbis: vt. xliij. diſtinc. ſit rector. ⁊. xi. q. iij. exiſtimant. extra de ap. dilecti. extra de ſpon. cum apud. ſic ff. de lega. iij. nutu.

i ¶ Qui viderit. ad concupiſcendam. hoc ſcilicet animo: ⁊ dat operã quaꝫ poteſt.

k ¶ Jam mecchatus ẽ eã. hoc veꝝ eſt in cõiugata. nã cũ ſoluta non cõmittitur. ſed nunquid imponemus iſti tantam penitentiam ac ſi factum interueniſſet? ſic: ſed non tam grauem.

l ¶ Adulterium. i. fornicatio.

m ¶ Vel ex ordine. nota ſm veritatẽ loci vel ordinis aliquẽ plus minuſue peccare: ar. di. xl. hõ chriſtianus. xxiij. q. viij. occidit. ſ̃. xvij. q. iiij. q̃ſqs. ff. ḋ penis. aut facta. §. locus. xxv. q. i. nulli. ſ̃. xxxi. q. i. de his qui frequenter vxores. de pe. di. i. aut facta.

n ¶ Studioſa. nõ videt̃ hoc veꝝ: ꝙ tantum peccet clericus ſtudioſa concupiſcentia: quãtũ laic⁹ ipſo facto. vr̃ eni ꝙ magis peccet cleric⁹ ſtudioſa cõcupiſcentia. nã tãtũ peccat q̃libet ſtudioſa uoluntate cõmittẽdi adulterium

quantum ipſo facto .ſ. de pe. di. i. ſicut. ⁊ ita vel equaliter peccat clericꝰ vel magis ꝓpter gradū altiorē ꝗ̄ laicꝰ. qđ ergo hic dr̄: referas ad eccl'e opinionem nō ad veri eſſentiā. ſic ergo ſm̄ canones ꝯmittit adulteriū ſolo aīo ſicut piuriū: vt. xxij. q. v. q piurare. idē i furto ⁊ alijs crimibꝰ: vt de pe. di. i. ſ. ꝓpterea. xiiij. q. v. ſiqd. ſʒ ſʒ leges ſolo aīo ñ ꝯmittit furtū: vt. ff. de acqu. poſ. poſſidere. §. ſi rem nec adulteriū. ff. de ad ulte. l. vlt.

o Diſtinguit. ꝑ ꝯceptū

p Ile aūt. incōtaminat. ſ. mēte ⁊ corpe: exēplū. xvij. q. ij §. cum ergo. ibi vouerat.

q Cōparare. ex toto vt velint cōſecrari iter virgines: arg. di. xxvi. acutiꝰ. ſ. e. q. e. finge. vel vt habeant aureolam. xxvij. q. i. nuptiarum.

r Virgibꝰ. C. de nup. iperial. v. nā oīs.

ſ Doleāt. qꝛ forte propter peccatum pcedēs hoc eis accidit: ar. xxij q. ij. ſi quelibet. al's q̄re dolebūt cū ñ peccauerint.

t Vel in corpore. ſ. ꝑ peccatuʒ originale qđ ē in eis ꝓpter qđ pñt corrumpi.

u Cum ḡ. inſtictu vt cum appetit ⁊ inſtigat aliquem ad coitum.

x Vel aliene. vt cum appetitur ⁊ conſentit aliene libidini. de hoc nō. ſ. e. q. ij. qcquid.

a Fides. coniugalis. quaʒ alter coniugum alteri debet ſeruare. ſ. ne cū altero l' cū altera coeat. xxvij. q. ij. omne

b Et abiectis. i. quātūcūqꝫ vilibꝰ valet fides coniugalis.

c Corporalē. arg. pro leproſis: vt ex̄ de cōiu. lepro. quoniam. quia potiꝰ periculum corporis ꝗ̄ aīe incurrendū ē: ⁊ cū alterū euitari ñ pōt: ar. xi. q. iij. nō ſolū xxij. q. v. c. i. §. cum ḡ.

d Non mecchaberis explendam nec ēt ob aliam cauſam.

e Qui preter ſuam. ⁊ ita ille tātū committit adulterium: q hʒ vxorem vel que eſt coniugata. qñqꝫ tñ large ſumit adulteriū. ſ. e. q. ii ij. nemo.

f Vito. languente ſ. e. q. vij. quod ꝓpoſuiſti. ſ. ſo. illud a falſarijs dictū: iſtud auctenticū eē vr̄: vel illud de deſponſata tātū: iſtđ de cognita. vel illud reprobatum eſt: hoc diuina auctoritate firmatū. vel veriꝰ dic q illud de arta loquit.

g Abſēte. xxxiiij. q. i. cū ꝑ bellicā ſ. ſʒ ibi de illo q neſcit viuē: hic de illo q certe ſcitur viuere.

tamē nō diſſimilibꝰ idem luxurie diſtinguit reatꝰ. Quāuis autē violēt oppſſe pudicitiā ñ amiſint icōtaminatis tñ ſe ñ audeāt exeq̄re virginibꝰ. Unde leo papa.

Que opprimunt incōtaminatis virginibꝰ ſe ꝯparare nō audeant.

Ile aūt famule dei q̄ integritatē pudoris oppſſiōe barbarica pdiderūt: laudabiliores erunt i hūilitate ac verecūdia: ſi ſe icontaminatis ñ audeāt cōparare uirginibꝰ. quāuis eni oē peccatū ex uoluntate naſcat: ⁊ potuerit corruptōe carnis mēs iuita ñ pollui: minꝰ tñ hoc illis oberit: ſi qđ potuerūt aīo ñ amittē ſe doleāt uel corpore pdidiſſe. Ut ergo hec q̄ uiolētiā paſſa ē: pudicitiaʒ amiſiſſe ꝓbari ñ pōt: nullo mō cōuincit fornicatōis ul' adulterij crimē icurriſſe. ut eni ait auguſtinꝰ in li. de bono ꝯiugali: adulteriū cōmittit: cū uel ꝓprie libidinis iſtinctu uel aliene ꝯſēſu cū altero uel altera ꝯtra pactū ꝯiugale cōcubit. atqꝫ ita frāgit fides: q̄ i rebꝰ corporeis ⁊ abiectis magnū ai bonū ē: ⁊ ideo ei ſalutē quoqꝫ corporalem q̄ ēt uita iſta ꝯtinet: ⁊ certuʒ ē debē poſtponi. Itē iſidorus ſup exodum.

Mecchat q alicui pt̄ mr̄imonij fedus miſcetur.

Non mecchaberis. i. ne qſqꝫ preter matrimonij federa aliis feminis admiſceat ad explēdā libidinē. Nā adulteriū facit: q pt̄ ſuā ad alterā accedit. Itē aug. de adulterinis cōiugijs.

Qui uiuēte uxore ſua alteram cognoſcit: adulterium cōmittit.

Ultō chriſtianū neminē reluctari illū adulterꝫ eē: q ul' diu lāguēte uel diu abſēte ul' ꝯtinent uiuē cupiēte uxore ſua alteri commixtꝰ ē femie. Cum ergo nihil horꝫ i iſta deꝑhēdat fuiſſe: qꝛ nec ꝑpe libidinis iſtictu nec aliene cōſenſu nec uiro ſuo languēte uel abſente ul' ꝯtinent uiuē cupiente adheſit alij: ſʒ uiolēt aliena libidine oppſſa uim ꝑtulit: apparet q nec adultera nec fornicaria dici pōt. uñ nec aliq̄ occaſione ualet dimitti. cū eiʒ iudei q̄rerēt a chriſto utꝛ liceret hōi uxorē ſuā dimittē quacūqꝫ ex cā: rñdit eis: nūqd legiſtis qꝛ q fecit eos ab initio maſculum ⁊ feminā creauit eos. quos ergo deꝰ ꝯiunxit: hō nō ſeparet. deide ſmonē ſuū ita cōcluſit: ut diceret neminē poſſe dimittē uxorē ſuaʒ excepta cā fornicatōis. Hic apoſtolꝰ ait in ep'la ad corinthios: his qui mr̄imonio ꝯiūcti ſūt pcipio ñ ego ſʒ dñs uxorē a uiro non diſcedere. unde dat itelligi: q q̄leſcūqꝫ fuerint uir ⁊ uxor: exquo ꝯiugali affectu ſibi adheſerint: ulteriꝰ ab iuicē diſcedē nō ualent. Unde ābro. i exāerō. t. diel. iiij. ſcribit.

Qualiſcūqꝫ ſit uir: exquo ſemel placuit non eſt dimittendus.

Onerē dꝰ ⁊ icultꝰ ē uir q ſemel placuit: nunqd uir aliꝰ eligendꝰ ē: cōparē ſuum equꝰ diligit: ⁊ ſi mutet aliꝰ trahē iugū neſcit comparem alteriꝰ: ⁊ ſe nō totū putat. tu ꝯiugalē tuum repudias ⁊ ſepe putas mutandū? mutat ⁊ ſi uno defecerit die ſuperduc riualē: ⁊ ſtati icognita cā: q̄ſi cognitaʒ pudoris exequeris iiuriā. Itē aug.

Similiter de uxore intelligatur.

Si uxoreʒ qs hēat ſtirilē ſiue corpe deformē ſiue dbilē mēbris ul' cecā ul' claudā ul' ſurdā ul' ſiqd aliud ſiue morbis ſiue laboribꝰ doloribuſqꝫ ꝯfectā: ⁊ qcqd excepta fornicatōis cauſa cogitari pōt uehemēter horribile: ꝓ ſocietate fideqꝫ ſuſtineat. Itē hierony. ad oceanum de morte fabeole.

Nō licet uiro uxorem dimittere niſi cauſa fornicationis.

Precepit dñs uxorē nō debē dimitti excepta cā fornicationis. ⁊ ſi dimiſſa fuerit: manere innuptā. qcqd uiris pcipit: hoc conſequēter redūdat ad femias. neqꝫ eni adultera uxor dimittēda ē: ⁊

a Honerē dꝰ. ſcl. ar. q ſuffic ſcl' ꝯſētire: vt. ſ. di. iiij. i iſtis. ⁊. viij. q. ij. dilectiſſimi. ⁊ ar. ff. de mu. ⁊ bo. vt gradati. §. i. ar. ſ. ſ. xij. q. i. certe. ar. C. de repu. hē. l. vlt. C. de nō nu. pe. gñalit. ff. de nego. ge. pōponiꝰ. ar. ſ. iij. q. iij. §. ſpatiū. ſ. di. lxxij. placuit.

b Putat. ar. ff. ad. l. ag. ꝑinde. ar. ff. de edi. edic. cū eiuſđ. l. plexqꝫ.

c Muta. ironia eſt.

d Riualē. riuales ꝓprie dicūt q ꝑ eundē riuū aquaʒ ducūt: vt. ff. de aq̄ quo. ⁊ eſti. l. i. ſilr hi exqſita ſilitudine riuales dicūt q cū eadē mliere habēt ꝯſuetudinē

e Incognita. an ſit iuſta vel ñ. i. ñ ꝓbata cā ⁊ē.

f Si uxorē. horribile. ar. ꝓ leproſis q ñ debent dimitti: vt ex̄ de ꝯiu. lepro. c. ij. vñ ⁊. h. dic: q dʒ maritū ſeq mlier. ꝓ. h. ē ar xiij. q. ij. unaq̄qꝫ. ⁊ ex̄. e. qm̄ qđ aūt dr̄. ex̄. e c. i. q nō cogit ſeq pōt itelligi i eo cāu: qñ reliquꝰ h̄ ſi petit. nā ſi peteſt hñ tenēt ſeq: vt ex̄. e. ti. qm̄. vel dic q illđ nōtʒ qđ ibi dr̄: qꝛ ē ꝯ ꝑ ceptū dñi. ſed pōe q vir vult retinē apud ſe vxorē leproſā: nūqd pōt? vr̄ q ſic: qꝛ vxor tenet vir ſeq ſʒ ñ ecōuerſo: vt. xiij. q. ii. vnaq̄qꝫ. ecōtra vr̄ q vicini ñ tenētur pati illā eē iter eos: qꝛ de iure deberet remoueri ab aliis: vt. ſ. di. vi. teſtamētū. ⁊. xxiij. q. ij. h̄ ipm ⁊ ex̄ de eccleſi. edi. c. ij. ⁊. ēt de cōſuetudie: vt ex̄. e. qm̄. Ego credo q alter reliquū debeat taliter ſequi: vt qñqꝫ veniat ad ipſum: ⁊ quācito ſoluerit debitum recedat: ar. liiij. di. ſi ſeruꝰ. i fi. ſed ſpōſa de futuro ēt, ꝓpter alias deformitates nō tenet ſequi ſpōſum: vt ex̄ de iureiu. quēadmodum.

g Precepit. redūdat. nā vbi par ē r ō: par dʒ eē iudicium. ff. ad l. ag. illud. ⁊. ſ. q. xxi. nihil.

a Eadem.i.eiuſdem generis.nã in veritate due ſunt ſeruitutes: vt ex̃ de cõuer.cõiu.quidam.
b Pari.ar.de quibus par ratio attendit. ſimile dz eẽ iudicium i.q.vij.apoſtolus.
c Conditione.quo ad debitum reddendum ꝛ fidem ſeruãdã nõ aũt in aliis: vt potes ponẽ ꝑ exempla.ff.de his qui no.iſa. vxores.xxxiij q.v.manifeſtũ ꝛ.c.noluit.ꝛ.c. hec imago.xx xij.q.i.ſiqs ac ceperit.nam in voto abſtinen tie vir ẽ maior. ſimiliter i accu ſatiõe ſecũduz leges:ſed ſecũ dum canones non ad impa ria iudicantur vt.ſ.e.q.i.ſiqs ꝛ vir põt ſtatiz ꝯhere pꝰ mor tem vxoris:ſz mulier nõ põt ſtatim pꝰ mor tem viri ſm.l. C.de ſecundis nup.l.i.

p Receptum.di gnitatis.ar.ꝙ ſi aliquis con tẽnit excõmu nicationem:ꝙ iudex ſeclaris vel dñs illius poteſt eum pri uare feudo ſuo Item argu.ꝙ ſi vnus epiſco pus ꝑpter ex cõmunicatõez alicui auferret prebendam:ſi militer ꝛ alius epõ põt ei au ferre id qd̃ ab ipſo hz:vt.vij. q.i.ſiquis preſbyter.ꝛ.xi.q.iij.ſiqs a ꝑprio. Item argu ꝙ qcqd prelatus vel alius fecit tempore excõmunicationis:ꝙ non valet: vt.vij.q.i.factus.ꝛ.xxv.q.i.omne.ꝛ de con.di.i.hic ergo.xij.q.ij. alienationes.itẽ eſt arg.hic ꝙ poſtq̃z quis penituit de crimine: ꝙ poſſit recipi in teſtem:licet manifeſtum fuerit eius crimen:quod verum eſt in ciuili:ſecus in criminali:vt.vi.q.i.qui crimen.ꝛ.c. illi qui.ꝛ.iiij.q.i.c.i.ꝛ.iij.q.iiij.beatus.h.tamen ſubaudit hic maxime hoc hodie eſt expreſſum ex̃ de teſti.teſtimonium.

nir mecchus retinẽdus ẽ. Tẽ.

De eodem.

Apud nos qd̃ ñ licet feminis. eque ñ licz uiriſ: ꝛ eadẽ ſuitꝰ pari ꝯditõe cenſet. Tẽ ex cõci lio toletano.xij.

Cõmunione puet:qui extra cãm fornicationis uxorẽ ſuã dimittit.

Preceptũ dñi ẽ:ut excepta cã fornicationis uxor a uiro di mitti ñ debeat:ꝛ iõ qcunq̃ extra culpã crimiſ ſupradicti uxorẽ ſuã q̃cunq̃ occaſione reliquerit: quia quos deꝰ ꝯiunxit:ille ſeparare di ſpoſuit:tãdiu ab eccl'aſtica cõione puatꝰ ꝛ a cetu oium chriſtianoruz maneat alienꝰ:q̃diu ſocietatẽ re licte ꝯiugis ãplectat ſyncerit ꝛ fo ueat.itaq̃ q iã admoniti a ſacer dote ſemel ꝛ bis ꝛ ter ut corrigãt ad ſue ꝯiugiſ noluerit redire ꝯſor tiũ: ipi ſe ſuis meritis ꝛ a palatie dignitatis officio ſeparabũt:ꝛ in ſuꝑ generoſe dignitatis teſtioniũ q̃diu i culpa fuerit amiſſuri ſunt: q2 carnẽ ſuã diſcidij iugulo tradi derũt. Tẽ nicolaꝰ ad ꝯſulta bul garoꝝ.

De eodẽ

Quicqd mulier contra te cogi tauerit:ul' ſi te accuſauerit: ñ ẽ excepta cã fornicatõnis reijcien da ul' odio ꝓrſus habẽda. Sed querit:cũ ſit par utriuſq̃ ꝯditio: cur cõmunicãtes uiri cuz adult'is uxoribꝰ nõ ꝯueniãt:cũ ecõtra uxo res i ꝯſortõ adulteroꝝ uiroꝝ ma nere uideãt. De his ita ſcribit

e Quãdiu.ſ.vi.q.i.illi.
f Quicquid cogitauerit.ar.ꝯ ex̃ de diuor.c.i.C.de repu.l.i.ſed illud non tenet.
g Sed querit.communicantes.id eſt ſimile adulterium ꝑpetrã tes:ſicut ꝛ mulieres.
h Non conueniant.vt poſſint accuſari de adulterio ſicut vxores
i Chriſtiana.ſacerdotes.argu.adulteros tantum ab eccleſia iu dicandos.xxxiij.q.ij.ſeculares.j.xxxv.q.vi.multorum.
k Detegatur.hic manifeſte habes ꝙ vxor poteſt accuſare viruz de adulterio:licet ſecus videat ſm.l.de hoc nota.ſ.e.q.i.§.hoc in mulieribus.
l Uindicte.quaſi dicat non deficit ius:ſed ꝓbatio:vt.ff.de teſta. tu.duo ſunt titij.

m Conquieſcit.quo ad eccleſiam.eccleſia enim non iudicat de occultis. xxxij.di.erubeſcant.potius enim opinionem ſequimur q̃z veri tatem:ar.iij.q.vij.§.tria.
n Ecce.ſed ponat.hec queſtio nihil hz queſtionis:qui alter poſſit reliquum repellere ꝑ exceptionem:vt.j.e.c.i.ex̃ de diuor.ſignifi caſti.denũciare tamen põt vir adulter crimẽ vxoris adultere:ꝛ ma xime ſm opinionẽ.h. aliter enim non poſſet ei cõſuli cũ accuſare ñ poſſit.qd̃ nõ ꝯcedo:ꝙ aliqs crimioſus poſſit denũciare crimẽ alteri us:niſi peniteat de cri mine. Sunt autẽ vij. caſus in quibꝰ maritꝰ repellitur ab accuſatio ne adulterij. Unus eſt ſi ipſe fuerit fornicatꝰ: vt hic.c.i. Secundus ſi vxor vi fuerit oppſ ſa: vt.ſ.e.q.v.ita ne. Tertius:ſi credebat maritum mortuum:vt xxxiiij.q.ij.cum per bellicam. Quartus:ſi

Q. VI.

alter ſub ſpecie mariti cognouit eam:vt.xxx iiij.q.ij.in lectũ. Quin tus:ſi dedit ei occaſio nem fornicandi: vt ex̃ de eo qui cog.cõſang. vx.ſue diſcretionem. Sextus:ſi maritꝰ poſt adulterium tolerauit eam:arg ſ.e.q.i.ſiqs vxorez.ꝛ.c.ſicut.ff.ſo. matri.cum mulier. Se ptimus eſt:ſi adultera ta eſt ante baptiſma: vt ex̃ de diuor.gaude mus.

innocentius papa:

In utroq̃ ſexu adulterium pari ratione punitur.

Chriſtianaͥ religio adulteriuz i utroq̃ ſexu pari ratiõe cõdẽ nat.ſed uiros ſuos mulieres ñ fa cile de adulterio accuſãt:ꝛ ñ hñt latẽtia peccata uidictã. uiri aũt li beriꝰ uxores adultas apd̃ ſacerdo tes deferre ꝯſueuerũt. ꝛ iõ mulie ribꝰ ꝓdito crimie eaꝝ cõio denega tur. uiroꝝ aũt latẽte ꝯmiſſo:ñ fa cile qſq̃ ex ſuſpicionibꝰ abſtinet. q utiq̃ ſumouebit:ſi eꝰ flagitium detegat.cũ eni par cã ſit:iterduz ꝓbatõe ceſſãte uindicte ratio con quieſcit.

Ecce ꝙ iſta dimitti non ualz:cũ a fornicatiõe in nocẽs iueniat. Sz põat ꝙ ipſa ſit adultera:q̃rit ſi adult poſſit dimittẽ eã cã forni cationis. Nõ eni uidet ꝙ pari cri mie ifectꝰ aliũ de eodẽ punire poſ ſit.unde cũ iudei adulterã accuſa rẽt:eqtatis ſniaz a dño acceperũt quicũq̃ ueſtrũ ſine peccato ẽ:pri mꝰ lapidẽ i illã mittat. Hic ẽt in euãgelio ꝑcipit: Hypocrita ꝑmũ eijce trabẽ de oculo tuo: ꝛ poſtea educes feſtucã de ocl'o fratris tui

Hinc ẽt augu.ſcribit in libro de ſmone domini in monte.

Qui fornicat:fornicatõis cã uxo rem ſuam dimittẽ non poteſt.

Nihil iiquiꝰ ẽ:q̃ cã fornicatõis dimittẽ uxorẽ:ſi ꝛ ipẽ ꝯuicit

o In illam.nam ſi ali quod peccatuz hẽbat mortale erat: quia ceri monialia delebant ve nialia tantum:de pe. di.vi.c.i.verſ. nam ve nialia.ff.d̃ dolo ſi duo

p Nihil iniquius.i iniquum eſt.hyperbolice loqtur:ſimile.j.q.vij.qui in omnibus.vij.q.i.omnis.
q Conuincitur.ſed qualiter poteſt maritus conuinci de adulterio q ꝑmo cepit vxorem ſuam accuſare de adulterio.nam accuſatori nũq̃z.põt par vl' minus crimen obijci:vt.iij.q.vltima neganda.ergo ſimplex adulteriuz nõ poteſt obijcere viro:niſi velit ei obijcere adulterium inceſtuoſum:vel ad ulterium cum aliqua coniugata. Reſpondeo ſi directe vult vnus agere ꝯ reliquum:tunc preferendus eſt primus accuſator vel actor.ff. de iudi. qui prior.ſi autem vxor vult agere in modum exceptionis:prius auditur ꝛ ꝓ bata exceptione repellit maritum:vt extra de or.cog.cum dilectus.ſed ad huc obijcitur exquo vir propriam iniuriam perſeqnitur:non põt mulier eum repellere per aliquam exceptionem:vt.iiij.q.vi.omnibus.nam ibi di citur ꝙ in cauſa ſua quilibet ifamis admittitur. Sed dicimus hoc ſpeciale eſſe in adulterio ꝛ lenocinio.hec enim exceptio adulterij vel lenocinij re pellit agentem:vt extra de diuor.ſignificaſti.ꝛ extra de eo qui cog.ꝯſang. vxo.ſue diſcretionem.ff.ſo.ma.cum mulier.C.de adult.qm̃ alex.ſed huic contradicit lex.ff.de adult.l.ij.§.ſi publico.vbi dicitur ꝙ exceptio lenocinij vel adulterij non repellit maritum.ad hoc ſolet dici:ꝙ illa lex loquitur qñ poſt lit.conteſ.obijcitur lenocinij crimen vel adulterij.ꝛ dicunt quidam ꝙ eſt ſpeciale in adulterio ꝙ poſt lit.conteſ.nulla replicatio vel exceptio ad mittatur:ꝛ ad ſolutionem ſuam confirmandam inducũt illud.ff.de adult.

323

ſi warit⁹.§.pſcriptiones.nā ibi dr̄:ꝙ poſtq̄ nomē accuſati fuit receptum inter reos:nulle pſcriptiones admittūẗ.b.tñ dicit ꝙ ſi añ liẗ.conteſ.nō crederet adulteriū accuſatorē cōmiſiſſe ⁊ poſtea ſciuit:bñ pōt excipere ꝯ euȝ ſed tñ huic predict⁹.§.ſi publico ꝯdicit.nā ibi dr̄ ꝙ exceptio fuit admiſſa: ſed intellige ꝙ admiſſa fuit de facto.

Nteruueniente diuortio. diuortiū aūt nō ē verū niſi cum fit animo conſtituendi diſceſſionem.j. de pe.di.i. diuortium. diuortiū aūt dictū ē a diuerſitate mētis:vel qꝛ in diuerſas partes eunt qui matrimonium diſtrahunt.ff.de repu.l.ij.nec fit diuortiū quo ad matrimonij eſſentiam:ſed quo ad vſum carnis.⁊ duplicit fit.vel ꝑpetuo.j.proxi.q.v.ꝙ deo.vel ad tempus.xxx.q.i.noſſe.

g Purgatus.i. immunis.nō eni ſufficit ꝙ ſit purgat⁹.nā licet vxor peniteat de adulterio: ſi tñ viri adulteriū velit accuſare :repellitur exceptione.nā cum p⁹ penitentiā vir poſſit eā accuſare videtur multo fortius ꝙ eā poſſit exceptōe repellē: arg. j.pxi.cā.q.ij.admonere.ar.ff.de reg.iuris in uit⁹.§.cui dam⁹. Sed qd ſentis ſi vir eā ſibi recōciliauit:⁊ p⁹ vir adulteraẗ:ſi eni vxor velit eū accuſare:poterit eā repellē exceptōe ad ulterij qd vxor cōmiſit ⁊ ipſe remiſit reconciliando eā: ⁊ ēt deus ſibi remiſit cuȝ iā ipſa penituit.ꝯ.q.i. apō miſericordem. Rñ.ſic:qꝛ quedam poſſumus cōſequi excipiēdo que ñ poſſum⁹ cōſequi agendo:qꝛ qui crimē intendit:vidēdū eſt ſi ipſe prius fuerit criminoſus: vt. vi.q.i.qui. crimen.arg.ꝯ.xxiij.q.iiij. ſi illic.b.ego dico ꝙ viro non cōpetit exceptō cū iam ſit ab eo remiſſa:vt.ff.de edil.edic. q̄ritur.§.ſi venditor.

h Si ducturi.intactam.iniquū eni ē vt pudicitiam vir ab vxore exigat quaȝ ipē non exhibet.arg.ff.ad legem iuli. de adulte. ſi vxor.§.iudex.ꝯ.di. xcv.eſto ſubiect⁹.item fruſtra petit debitum qui qd debet nō impēdit.qd eni quiſq̄ iuriſ ⁊c.ar.di.ix.neq̄.ar.ꝯ.e.q.iij.nemo.

e Niquū ē.iudicare.iij.q.viij.cui⁹ i agendo.

fornicari.occurrit ei ȝ illō:i quo alterū iudicas:teipſū ꝯdēnas.eadē n.agis q̄ tu iudicas. q̄ꝓpē quiſquis fornicatōis cā uult abijcere uxorē ſuā:prior dȝ eē a fornicatōe purgat⁹⁹ ⁊ imunis.qd ſil'r ēt de femina. Idē de uerbis dñi tractatu.xlviij.

Qualem quiſq̄ uult iuenire uxorem talem ſe ſeruet eidem.

Si ducturi eſtis uxōes:ſuate uos uxorib⁹ ueſtris. quales uultis eas iuenire:tales ⁊ ipē inueniant uos.qs uiuēs ē q nō caſtaȝ uelit ducē uxorē? ⁊ ſi accepturus ē uirginē: qs ñ itactā deſideret? Intactā q̄ris?itactus eſto. purā queris?purus eſto.nō ei ȝ illa pōt ⁊ tu nō potes. Idē i epl'a ad parentiū comitem arrianum.

Judiciū de alio expetē nō dȝ:qui de ſe iudicare contēnit.

Iniquū ē:ut qſq̄ de alio iudicare uelit:⁊ iudicari de ſe nolit. Idē de adulterinis ꝯiugijs.

Viri gui⁹ ſunt puniendi de adulterio:q̄ mulieres.

Indignanẗ mariti:ſi audeāt adulteros uiros pendē ſiles adulteris feminis penas:cū tāto gui⁹ eos puniri oportuerit:q̄to magis ad eos ptinet ⁊ uirtute uincere ⁊ exemplo regē feminas.

Idē de.x.chordis.

Sicut uir caput ē mulieris:ſic adulterando gui⁹ deliquit q̄ m'lier.

Non mecchaberis .i. non ibis ad aliquā aliā preter uxorem tuā.tu aūt exigis hoc ab uxore:⁊ nō uis hoc reddē uxori.⁊ cū debeas i uirtute ꝑcedē uxorē tuaȝ:qm̄ caſtitas uirt⁹ ē:⁊ tu ſb uno ipetu libidinis cadis:⁊ uis uxorem tuā

uictricē eē ⁊ tu uict⁹ iaces:⁊ cū tu caput uxoris ſis:ꝑcedit te ad deū cui⁹ caput es.uis tuā domuȝ capite deorſū pēdē?caput ei ȝ m'leris uir ē.ubi aūt meli⁹ uiuit m'lier q̄ uir:capite deorſū pēdet dom⁹. ſi caput ē uir:meli⁹ dȝ uiuē q̄ mulier:⁊ ꝑcedē i oib⁹ bonis factis uxorē ſuā. His auctoritatib⁹ monſtraẗ:ꝙ adulter adulteram dimittere non ualet.

Nunc aūt q̄riẗ:ſi ille qui dimiſit uxorē ſuā cā fornicatōis illa uiuēte aliā ducē poſſit. Q aūt hoc fieri nō poſſit:teſtaẗ aug. in li. de bono cōiugali dicens.

Uinculum coniugij fornicatione non poteſt diſſolui.

Nteruenientē diuortio non aboleẗ ꝯfederatio nuptialis: ita ut ſibi ꝯiuges ſint ēt ſeparati: cū illis ēt cōmittiẗ adulteriū: qb⁹ ēt fuerit p⁹ ſuū repudiū copulati. Idē de adulterinis ꝯiugijs li.ij.

Nulla rōne diſſolviẗ coniugium qd ſemel initum ꝑbaẗ.

Licite dimittiẗ uxor ob cām fornicationis:ſed manet uinculū prioris: ꝑpẗ qd fit reus adulterij:qcūq̄ duxerit dimiſſam ob cāȝ fornicatōis. Sicut aūt manēte i ſe ſacm̄eto regeneratōis excōicaẗ qſqs re⁹ ē criminis:ita q̄ ſeparatur a uiro nūq̄ carebit ſacramento coniugij:ēt ſi non recōcilietur uiro.carebit aūt ſi mortu⁹ fuerit uir ei⁹.re⁹ uō excōicatis iō nunq̄ carebit regeneratōis ſacramento ēt ſi nō recōciliat⁹ fuerit: qꝛ nūq̄ moriẗ de⁹:cui ē copulat⁹ i baptiſmo. Idem ſuper epiſtolaȝ pauli ad corinthios.

i Repudium id eſt diuortiū nam repudiuȝ proprie eſt iter ſponſos.ff.de verb.ſig.inter ſtupzum.§.diuortium.

k Licite.manente.ar.ꝙ nec ſacramento ordinis careat dpoſitus:cum hec duo ſibi eqparat canon ſciȝ ſacramentū ordinis ⁊ ſacramentuȝ baptiſmi:vt.j.de cō.di.iiij.oſtenditur.arg.ꝯ.l.di.accedens.

Q. VII.

l Nunq̄.hic habes ꝙ verū ſacramentū baptiſmi nunq̄ i aliquo aboleẗ. vnd videtur ꝙ aīa ſemel baptiȝata nunq̄ debeat iterum baptiȝari:⁊ ſi mil lies qs reſuſciteẗ ad vitam Sed quid de ordinibus qd de poſſeſſionibus quid deni ꝙ de vxore laȝari:nunquid ſunt ei omnia reſtituēda? Itē nūquid anima cōtrahit originale peccatum cum denuo applicatur carni.de originali dicit .b. non eſſe illud in ſuſcitato:quia morte extinguitur. ſed dignitates ⁊ vxorem petere non poteſt de iure:de equitate tamen ſi vacat ei eſt ſbueniēdū.gandulfus dicit nō eē mortē vbi reſuſcitatio ſit ſecutura:ſȝ poti⁹ diuinā quādā vocationē.iōq̄ nec matrimonium diſſoluitur nec cetera amittuntur.qd aūt dicit augu. non de nam rali morte:ſed de miraculoſa intelligitur :tu dic matrimoniū morte diſſolui:vt hic dicitur cū ſit q̄dā ſocietas q̄ diſſoluiẗ morte.ff.p ſocio.cum duobus.§.idē. Rñ.mors aūt omnia delet:in anē. de nup.§.deinceps.col.iiij.idē dicēduȝ de prelatura: ſed baptiſma nō deletur morte vel aliqd aliud i q̄ ꝯferẗ gr̄a vt ordo. vñ reſuſcitat⁹ ñ ē denuo ordinād⁹.⁊ ē rō qꝛ p baptiſmū copulaẗ immortale imortali.ſ.aīa deo:p mr̄imoniū mortale mortali.ſ.corp⁹ corpori: ⁊ ita diſſoluiẗ morte ſola.vnde dicit baȝ.ꝙ mr̄imoniū nō ſoluiẗ i greſſu monaſterij:quia dicitur hic ꝙ ſola morte ſoluiẗ mr̄imonij

d Indignantur.pendere.i.ſuſtinere a pondo dis. Grauius.ar.maiorē eē reatum ex perſona relinquentis:ar.xi.q. iij.precipue.xxv.q.i.nulli.

n Non mecchaberis.precedere.quod dicitur hic de viro reſpectu vxoris intelligendum eſt de prelato reſpectu clericorum:⁊ de clerico. reſpectu laicorū:ar.i.q.i.viliſſimus.vt.viij.q.i.c.vlt.⁊ de magiſtro reſpectu diſcipulorum quos precedere debet.C.de profe.⁊ me.magiſtros.xviij.q. i.qualis.

f Nunc autem.hec queſtio non habet queſtionem:quia non poteſt dimiſſa vna aliam ducere:niſi cum matrimonium rumpitur:⁊ prior deſinit eſſe vxor:vel cum ſponſa ingreditur monaſterium.vel cum infidelis dimittitur nolens cohabitare viro. xxxv.q.vij.iceſtuoſi.⁊.q.vi.ſi duo.ex̄ de puer.ꝯiu.ex publico. ⁊ extra de diuor.quāto.

Siue uir ab uxōe ſiue uxor a uiro cauſa fornicationis diſceſſerit alteram habere prohibetur.

APoſtolus dicit: his q ſunt in ꝯiugio pcipio: ñ ego ſed dñs: uxorē a uiro ſuo non diſcedē. ꝙ ſi diſceſſerit: manē inuptā aut recō ciliari uiro ſuo. pōt eiꝫ fieri: ut diſcedat ea cā q̄ dñs ꝑmiſit. at ſi femine lꝫ uirꝝ ſuū dimittē ꝓpt̄ fornicatōis cāꝫ: qd rñdebim⁹ ꝯ hoc qđ dicit poſteri⁹: ⁊ uir uxorē ſuā non dimittat: q̄re nō addit excepta cā fornicatōis: qđ dñs ꝑmittit: niſi ꝙ ſil'em formā uult intelligi: ut ſi dimiſerit qđ cā fornicatōis ꝑmittit: maneat ſine uxore: aut recōcilietur uxori: ⁊ p⁹ pauca. dñs autē ꝑmiſit cā fornicatōis uxorem dimittē: ſꝫ q2 ꝑmiſit ñ iuſſit. De ſermone domini in monte.

HIeri pt: ut uir dimittat uxorē cā fornicatōnis: quam exceptā dñs eē uoluit. Iā uō ſi nec illi nubere cōcedit uiuo uiro ſuo a quo receſſit: neq3 huic alteraꝫ ducere uiua uxore ſua quaꝫ dimiſit: m'to min⁹ fas ē illicita cū qbuſlꝫ ſtupra ꝯmittē. Tē ex ꝯci. milevitano.

Ab uxore dimiſſus l' dimiſſa a uiro ad pñiaꝫ redigāt: niſi aut cōtinēt uiuē aut ſe rcōciliare uoluerit

PLacuit ut ſꝫ euāgelicam ⁊ apoſtolicaꝫ diſciplinā neq3 dimiſſus ab uxor̄ neq3 dimiſſa a marito alteri ꝯiūgat: ſꝫ ita maneāt: aut ſibimet recōciliēt. qđ ſi contēpſerit: ad pñiaꝫ redigāt. Tem aug. de ſmone dñi in monte hito

Mecchat qui a uiro dimiſſaꝫ ducere preſumit.

DOminus ad illđ ꝯfirmandū ut non facile dimittat uxor: ſolaꝫ fornicationis cauſaꝫ excepit: ceteras uō uniuerſas ⁊ inumerabiles moleſtias ſiq̄ extiterint: iubet ꝓ fide cōiugali ⁊ ꝓ caſtitate fortit ſuſtineri: ⁊ mecchū dixit ēt uirꝝ qui eā duxerit q̄ ſoluta ē a uiro. Tē hiero. ad damaſcū pſbrum.

Adultera ꝓbat: que uiuente uiro alteri nubit.

OMnes cauſatōes ap'lus amputans apertiſſime diffiniuit uiuēte uiro eē adulterā mulierē ſi alteri nupſerit. nolo mihi ꝓferas raptoris uiolētiā: mr̄is pr̄ationē pr̄is auctem: ꝓpinquorum cateruā: ſuorꝝ iſidias parētū: dāna rei familiaris. q̄diu uiuit uir: lꝫ adulter ſit lꝫ ſodomita lꝫ flagitijſ oib⁹ coopert⁹ ⁊ ab uxore ꝓpt̄ hec ſcelera derelict⁹: marit⁹ tñ ē reputād⁹ eius. ſ. cui alterꝝ uirꝝ accipē ñ lꝫ. ñ hec ap'ls ꝓpa auctē decernit: ſed chriſto i ſe loquente chriſti uerba ſecutus ē: q ait i euangelio: qui dimittit uxorē ſuā excepta cā fornicationis facit eā mecchari: ⁊ q dimiſſam acceperit adult̄ ē. vñ ⁊ apoſtoli grauē ꝯiugij ſarcinā itelligētes: ſi ita ē iquiūt ñ expedit hōi uxorē accipere. ad qđ dñs q pōt hoc capē capiat: ſtatiq3 ſb exēplo triū eunuchorꝝ uirgitatis ifert beatitudinē q̄ nl'la lege carnis retinet. Tē ex ꝯci. elibertano.

Mulieri fideli: q̄ uirꝝ adulterū dimittit: alij nubere non licet.

FIdelis femina que adulterū maritum reliquerit fidelem: ⁊ alterum duxit: prohibeatur ne ducat. ſi autem duxerit: non prius accipiat communionem q̄3 is queꝫ reliquerit de ſeculo exierit:

ſacramentum. io. quid iuris ſit de hoc in queſtionib⁹ notaui. b.
a Apoſtolus. in epiſtola ad corinthios.
b Non diſcedere. niſi ꝓpter fornicationem.
c Uiro. ēt iuito maxie ſi non ſunt ſeparati iudicio eccleſie: immo ēt poſt ſniam vſq3 ad biennium pōt eā ſibi recōciliare iuitā: vt. C de adult. auc. ſꝫ hodie. Sꝫ quid ſi poſtea marit⁹ adultēt poſtq̄3 ſnia eſt lata ꝯ vxorem de adulterio? dicūt o. ſ ꝙ marit⁹ tenetur eaꝫ recipē: vt ex̄ ꝯ diuor. ex lr̄is. ⁊ ex̄ de iureiu. tua. ⁊ ex̄ de adult. tua. quod vix credo. eo ꝙ nl'la facta ſit iniuria mulieri vt. j. e. quēadmoduꝫ. ē eni liberat⁹ a mutua ſeruitute. nam cuꝫ illa mulier nō poſſit induci teſtis ſuper aliquo cum ſit dānata de adulterio: ꝫ nec ad accuſanduꝫ admittitur. nō eni poteſt dici ꝙ ſuā iniuriaꝫ ꝓſequatur cuꝫ oē iuſ ſiue etiā ſuitutem quaꝫ habuit in viro perdiderit. ⁊ p̄miſſas decretales intelligo cū non fuit ſentētia lata ſuper adulterio: ſed tantū de diuortio. multū eniꝫ refert an iudex ita ſniauerit ꝓnūcio te adulteratam: an ſic pronuncio virum eē ſeparāduꝫ a te: ſic. ij. q. iij. §. notandum. vel ibi iudex ex officio ſuo reſtituit virū mulieri: al's icōueniēs eēt ꝙ ſnia a qua nō eēt appellatū ⁊ q̄ trāſiuit i rē iudicatā ꝓpter delictū ſupueniēs retractaret. Hoc autem bñ cōcedo ꝙ ꝓpter delictū ſupueniēs reſtituit ſuitus por: dūmō ſnia nō p̄ceſſerit ſuper adulterio: ſi tñ factū fuerit publicū: vt ex̄ ꝯ diuor. ſignificaſti. io. ꝯriū dixi in queſtionib⁹ ꝑ decre. illā ex lr̄is. ⁊ decre. ſignificaſti. nā illa decre. ex lr̄is expſſe ponit hūc caſū. b.
d Dominus. cām fornicatōis. ſꝫ q̄re dñs ꝯſtituit tātū ꝓpt̄ h crimē dimitti cū alia q̄dā ſint maiora? iō q2 cū ipa i h nō ſuet fidē nō ē ei ſuanda ⁊ ita punit̄ i q̄ deliquit. i. q. iij. §. itē peccato. Itē q2 fornicatio etiaꝫ vxoris maculat corpus viri: vt. ꝯ. e. q. i. in cōiugio. itē ē hic ar. ꝙ q vnā cām excepit intelligit̄ oēs alias icluſiſſe. ff. de euic. qui libertatis.
d Similē. ar. ꝙ ea q̄ p̄mittūt̄ in ꝯtib⁹ itelligūt̄ repetita i ſequētib⁹. ⁊ ꝙ p̄cedentia determiāt ſequētia: vt hic ⁊. ff. de vb. ob. ticia. ⁊ ff. de cōdi. ⁊ de. auia. ⁊. ff. de vino ⁊ tritico. l. vlt. ꝑ ſequētia ſimilit̄ p̄cedentia: vt. xxvij. q. ij. egreſſus. ⁊ ꝑ mediū tā p̄cedens q̄3 ſequēs ex̄ de ap. ſecūdo requiris. Itē huic videt̄ ꝯriū: ex̄ de ap. iquiſitōni. ⁊ ibi quere ſolutionem illius broccardi.
e Hieri poteſt.
p Placuit.
b Suſtineri. arg. ꝓ le proſis: ⁊. ꝯ. e. q. v. ſi qs vxorem.
i Omnes. cauſatōnes. ſ. actiones vel allegationes. io.
k Nolo. i. nolo ꝙ excuſatōem m'lieris alleges.
l Matris. i. eā traditā a matre inuitam.
m Patris. q2 patna ſ. volūtate ſit factum.
n Propiquorꝝ. i. ꝙ ꝓpinquoruꝫ caterua ad eam veniſſet.
o Sodomita. vr̄ ꝫ ꝙ marit⁹ poſſet dimitti ꝓpter op⁹ ſodomiticuꝫ: vt. j. e. adulterij. vbi dr̄ ꝙ illđ crimē ſit maius adulterio. Itē quid dices ſi ꝓpam vxorē polluit ex̄ clauſtra pudoris: vl' ſeipm polluit ꝓprijs manib⁹ nūqd ob h pōt dimitti? vr̄ ꝙ ſic q2 noie mecchie oīs illicit⁹ ꝯcubit⁹ ⁊ illicitus mēbrorꝝ vſus ꝯtinet̄: vt. ꝯ. e. q. iiij. mētrices. ⁊. c. ſequēti. qđ lau. cōcedit. vix credo ꝙ ꝓpt̄ aliqđ iſtoruꝫ vir poſſit dimitti: vt. xxv. q. iij. exordinaria. ſed qd dices de volūtate fornicādi cū ⁊ ipſa ſit fornicatio: vt. ꝯ. q. v. q viderit. nā corpore aliq̄ eſt corrupta añq̄3 veniat ad ſuū corruptorē: vt ꝯ. e. q. v. ꝓpoſito? nō dico ꝙ ob hāc cām poſſet dimitti: q2 de occultis non iudicat eccl'a: vt. xxxij. di. erubeſcāt. vi. q. i. ſi omnia.
p Propter hec ſcelera derelict⁹. ad h ꝙ dixit adult̄ ⁊ ſodomita rettulit ſe. nō eni ꝓpter aliaꝫ cām pōt dimitti. vel derelictus de facto vel dic. i. ꝓpter duplex genus fornicationis. xxviij. q. i. idolatria.
q Sarcinam. nā dicit lex ꝙ mr̄imoniū multis calamitatibus opprimitur C. de ipo. lucra. deſcrip. l. vlt. li. x.
r Capere. virginitatē. ſ. nā licꝫ mr̄imoniū grauet: hoc grauius eſt.
ſ Eunuchorꝝ. i. triū generꝝ eunuchorꝝ. nā qdā ſunt eunuchi ꝓpter naturalem frigiditatem: alij ꝓpter ſectionē. alij volūtate. iſti p̄ferunt̄. horꝝ eni virginitas vitam redolet angelicā: vt in exodo legit̄.
t Carnis. p̄t carnē viuē angelicū ē: ꝯ iſtis dictū ē: beati q caſtrauerit ſe ⁊c̄. xxxiij q. v. q ſitit. ⁊ virginitas replet paradiſū. ꝯ. e. q. i. nuptie.
u Retinet̄. lex carnis ē reddē petēti debitū hac lege non tenet̄ virginitas vel non tenetur lege carnis: ſed tātū de dono ſpūs ſancti.
x Fidelis. fidelē. nā ſec⁹ ſi ifidelem ꝓpter fornicationē ſpūaleꝫ dimittēt nolentem ⁊c̄. xxviij. q. ij. ſi infidelis.
y Exierit. hec pena ſtatuit̄ i deteſtatōēꝫ illi⁹ criminis: vt etiam p⁹ pñiam

nō poſſit adulter cū adultera cōicari.ſ.corpore chriſti q̄diu primus vir vi uat:niſi ſit articul⁹ mortis:vt de h̄ nōui.š.xxvij.q.i.deuotā.⁊.c.q̄ chriſto.
o Que cum deo.de q̄ habes.j.de cō.di.ij.in chriſto.
p Peruerſitate.i.ordine puerſo.graui⁹ tñ puniunt leges hoc crimen q̄ canones:vt ex̄ de exceſ.prela.clerici.C.de adult. cum vir ⁊ dicit imperator:q̄ tale crimen peſtilentias ⁊ tempeſtates induc in auc. vt non luxurientur cōtra naturam.ſ3 qui puerū corrupit ad ſtupꝫ morte punitur j.de pe. di.i.g puero.

a Sigs.copulat⁹.eo tpe de talib⁹ eni loqt̄ h̄.c.⁊.xxx.q.i.de his.
b Copbēdat.i.abreuiat.xv.q.vlt.bi q.lxxxij.di.pſbr.
c Quēadmodū.non recte.i.nō vere:⁊ hoc de eo qui negligit ſcire:⁊ ita de ignorantia iuris vel facti ſupina.
d Ignorātium.nā q̄ per ignorantiaꝫ peccet quis:expreſſuꝫ eſt.xxiij.q.i.ſigs dedit. arg. ꝫ.xv.q.i.illa cauenda. ſed iō dicit illa cauenda q̄ ex volūtate ⁊c.q2 grauiora ſunt. vel dic ignorantium ius vel quātitatē vel q̄litatem delicti ſciētiū tñ factū. alias ſi nullo mō ſcirēt vt infans vel furioſus non peccant:ſic ſoluit ꝫ.xv.q.i.aliquos.⁊ c.illa.
e Minor.quia facto diuortio nō tenetur ei ad mutuā ſeruituteꝫ:⁊ iō non videtur venire ꝫ fidem coniugalem:⁊ iō nō facit alteri iniuriam.ſi eni p⁹ adulteriū ſtati reſtituta eēt prior ſeruitus:ergo tātū de liquit vt prius.
f Adulterij. ab iceſtu.⁊ ſic videtur q̄ qlibet inceſt⁹ ſit maior adulterio:vt .ff. de adult.ſ3 ſi adultū.§.i.
g Naturā.quo caſu malo vinci q̄ vincere š.xxij.q.ij.in ipſarum
h Veniale.ar. ꝫ.b. q dixit mortaliter peccare cum propria vxore cum exceditur modus vt.š.e.q.iiij.origo.
i Execrabilius .ar. h̄ q̄ plus peccat qui iurat per deum mendacium:q̄ qui iurat per creaturam mendaciuꝫ vt.xxij.q.i.mouet.
k In vxore.š.e.q.ij. quicquid cōtra. ibi de nāli hic de extraordinaria cōmixtōe agitur de qua dicitur .xxxv. q.iij.ex ordinaria.
l Fferebat.š. di. xiiij.q̄ ait cōtra xv.q.i.ſiquis in clero ſed dic ſanct⁹ alias. vł quo ad zelum:q2 volebat hoſpites illeſos ſeruari.
m Apud barbaras. nā ⁊ hoſti fides ē ſeruanda:vt.xxiij.q.i.noli.⁊ hoſpes tenet̄ hoſpitē defédē.vñ ⁊ lex dat actionē ꝫ eū.ff.nau.cau.l.i.§ prin.⁊ dicet̄ i die iudicij:hoſpes fui ⁊ non recepiſtis me ⁊c.
n Flagitia.que ſi oēs:ar.q̄ ratione multitudinis vel conſuetudinis nō excuſatur quis a culpa:ar.š.e.q.iiij.objiciuntur ꝫ.ſed intellige in his que fiunt ꝫ naturam.qñ qs.ppter multitudinem excuſat:habes de pe.di.vi.c.

niſi forte neceſſitas īfirmitatiſ dare compulerit. Item ex concilio martini pape.

Ad pñiam eſt cogendus: q multis nuptijs copulatur.

Siquis multis fuerit nuptijs copulat⁹ pñiam agat: ꝯuerſatio aūt ⁊ fides penitētis tp̄s ꝯprehendat. Itē augu.de adulterinis ꝯiugijs li.i.

Qui ob fornicationē uxorē dimittit ⁊ aliā ducit: mecchari pbatur.

Quemadmodū ñ recte dici poteſt:ſi neſcit hō ñ peccat. ſūt eni peccata ignorātiū quāuis minora q̄ ſcientiū:ita ēt ñ recte dici pōt:ſi cā fornicatōis dimiſit uxorē uir ⁊ aliā duxerit: nō mecchat̄ Eſt eni mecchatio ⁊ eoꝝ q alias ducūt relictis.ppter fornicationē p̄orib⁹:ſ3 utiq̄ minor q̄ eorum q ñ.ppt̄ fornicationē dimittunt. Sunt.n.i fornicatōe grad⁹: ut ſicut graui⁹ peccat adult̄ q̄ fornicator:ſic graui⁹ delinqt q nec ſua dimiſſa aliā ducit: eo q ſuā dimittēs aliā cognoſcit.graui⁹ quoq̄ q uxorē ſuā hñs ad ꝯiugem .pximi ſui accedit:q̄ q nō hñs uxorē: torū alteri⁹ uiolat:uł uxorat⁹ ad ſolutā accedēs.ſ3 hos oēs iceſtuoſi trāſcēdūt:quos nicūt cōtra naturā deliquētes. Unde augu. de adulterinis ꝯiugijs.

Adulterij malū uincit fornicationē:uicit̄ aūt ab iceſtu. pei⁹ ē eni cū mr̄e q̄ cū aliena uxore cōcubē.ſ3 oīum hoꝝ eſt peſſimū qd ꝯtra nām fit:ut ſi uir mēbro mulieris ñ ad hoc conceſſo uoluerit uti. uſus eni nālis ſi ultra moduꝫ .plabit̄:i uxore qdē ueniale peccatū ē:i mētrice dānabile.ſ3 iſtō qd ꝯtra nāꝫ ē:execrabilr̄ fit i mētrice ſ3 execrabili⁹ i uxore. tātū eni ualet ordinatō creatoris ⁊ ordo creature:ut i reb⁹ ad utēdū ꝯceſſis ēt cū mod⁹ excedit̄: lōge tolerabili⁹ fit q̄ i cis q̄ ꝯceſſa ñ ſūt: uł un⁹ uel rarus exceſſus. Itē ābro.in li. de patriarchis.

Mi⁹ ē ꝫ naturā coire q̄ cōtra naturam delinquere.

Afferebat ſanct⁹ loth filiarū pudorem. nam ⁊ ſi illa quoq̄ flagitioſa ipuritas erat:tñ minus erat ꝫ nāꝫ coire q̄ aduerſus nām deliquē. pferebat dom⁹ ſue uerecūdie hoſpitalem grām etiā apud barbaras gētes iuiolabilē. Itē aug. ꝯfeſſionū li.iij.

Grauiora ſūt flagitia: q̄ ꝯtra nām pbāt̄ qualibet inceſta macula.

Flagitia q̄ ſūt ꝯtra nām: ubiq̄ ⁊ ſemp repudiāda atq̄ puniēda ſūt: q̄lia ſodomitarū fuerunt. q̄ ſi oēs gētes facerēt: eodē criminis reatu diuina lege tenerēt̄: q̄ nō ſic fecit hoies: ut ſe illo uterēt̄ modo uiolat̄ quippe ipſa ſocietas q̄ cū deo nobis eē dꝫ: cū eadē nā cuius ipſe auctor ē: libidinis puerſitate polluit̄. Itē ꝯtra iouinia.li.i.

Turpior ⁊ flagitioſior ē uſus contra nām: q̄ fornicatōis uł adulterij

Uſus nālis ⁊ licit⁹ ē ſic in cōiugio: ⁊ illicit⁹ ſicut in adulterio. ꝯtra nām uō ſemp illicit⁹: ⁊ pculdubio flagitioſior atq̄ turpior: quē ſāct⁹ apl's ⁊ in maſclis ⁊ in feminis arguebat. dānabiliores uolens itelligi: q̄ ſi i uſu nāli uel adulterādo uł fornicādo peccarent. Itē iſidorus.

Ois imūda pollutio fornicatio eſt: ſ3 uaria ſint peccata fornicatōnis.

Non ſolū de cōmiſſa fornicatione peccatū regnat in homie ſed ſi adhuc delectat̄ atq̄ animuꝫ teneat proculdubio regnat. fornicatio carnis adulterium eſt: fornicatio animi idoloꝝ eſt ſeruit⁹. Eſt aūt ſpiritualis fornicatio: de qua dñs ait: q uiderit mulierē ad ꝯcupiſcendum eā :iā mecchatus ē eā in corde ſuo. ois imunda pollutio fornicatio dr̄: q̄uis quiſq̄ diuerſa turpitudis uolūtate .pſtituat̄. ex delectatiōe eni fornicādi uaria gignunt̄ flagitia qb⁹ regnuꝫ dei clauditur: ut homo a deo ſepa retur. Inter cetera ſeptem uicia

q.i. in fi.⁊.xliij.di.comeſſationes.
s Vas. arguebat in epiſtola ad romanos.
r Damnabiliores.quod verum eſt:vt.š.e. adulterij.
ſ Non ſolū peccatū i.peccati reat⁹ q2 actuale peccatum tranſit actu:ſed remanet reatu:origi nale ecōuerſo de cō. di.iiij. ñ ex quo.
t Adhuc.j. d con.di.ij.quotidie.
u Delectatur š.di.xlviij.bic vł.pōderoſus.
x Teneat.ſcilicet vt delectetur. nam tunc peccat mortaliter:argu.di.lxxi.valet. nam ſi ad hoc teneat vt doleat: nullū tale ſme dium ſicut con tinuata memoria:de pe.di.iij iudas.
y Seruitus.ſ.ideo omnis ⁊c.
ꝫ A deo.ſ.de ſalomone.š.e.q.iiij.ſalomon.
⁊ Septem.vicia.ſ.ſuperbia inuidia ira auaricia accidia ſiue triſticia gula luxuria: p qua ponit̄ hic fornicatio.hec ſūt cardinalia alia ſunt q̄ſi ramuſculi:de qb⁹ hēs.xxv.di.§.criminis.

·z Fornicatiõis.inceſtuoſa.uel maximũ.ſ.cõe.uel maximũ: q2 hȝ ſub ſe multas ſpẽs.xxviij.q.i.idolatria.

·a Quid in oibus.grauis.hoc dicit ad deteſtationẽ criminis. ⁊ ẽ ſimilis modus loquendi.š.e.q.vi.nihil iniquius.mul ta.n.crimina ſunt grauiora adulterio:ut homicidiũ:ut.j.proxi.q. ij.ſi q̄.⁊ iceſt⁹ š.e. adulterij. ⁊ ſacrilegium: ut.xvij.q.iiij.ſi cut.⁊ fractio voti continen tie:ut.xxvij.q. i.nuptiaꝝ.⁊ ge neraliter vbi cunq̄ꝫ grauior pena imponit̃ ut.xxiiij.q.i.ñ afferamus.ul̃ dicitur maxi mũ:q2 maxia pena punitur i.morte. extra de fur.c.i.⁊.ij

·ꝝ In penis.i in ꝓhibitiõib⁹ ſecũde tabule moyſi. In ꝓ ma tabula con tinent̃ hec tria p̃cepta:nõ ha bebis deos ali enos corã me uel non facies tibi ſculptile: non aſſumes nomen dei tui i vanũ :memẽ to ſanctificare diem ſabbati. In ſecũda cõ tinent̃. vij.bo nora patrem ⁊ matrẽ: non oc cides:non me chaberis:non furtũ facies:ñ loqueris cõtra ꝓximũ tuum falſuȝ teſtimo niũ: non cõcu piſces rem ꝓ ximi tui ſiue domum uel agꝝ:nec ſeruũ nec ãcillã :nec vniuerſa q̃ illi⁹ ſũt. ꝯ error fi dei ꝓhibet̃ in ꝓhibitiõe pri me tabule.ad ulteriũ i tertio mandato ſecũ de tabule hoc eſt in ſecũda ꝓ bitiõe.

uiciũ fornicatõis maximũ ſcelus̃ ẽ q2 ꝑ carnis imũdiciã tẽpluȝ dei uiolat̃. Sũt autẽ q̃dã q̃ ſicut aia lia abſq̄ꝫ ulla diſcretõe idesinẽt̃ li bidini ſeruiunt: q̃s ego nec mutis pecudib⁹ cõparaueri. Pecora.n. cũ ɔceperit: ultra ñ idulgẽt mari b⁹ copiã ſui. ITẽ ex ep̃la clemẽtis

Adulteriũ ſcõꝫ i pẽis optiet locũ

Quid in õibus peccatis adul terio ẽ graui⁹? ſcḿ nãq̄ꝫ in ꝑe nis obtinet locũ: quem q̃dem pri mũ hñt illi q aberrãt adeo ẽt ſi ſo brie uixerint. His auctoritatib⁹ euidẽtiſſime monſtrat̃: q̄ quicũq̄ꝫ cã fornicationis uxorem ſuam di miſerit: aliã illa uiuẽte ducẽ ñ po terit: ⁊ ſi duxerit re⁹ adulterij erit. His ita rñdetur: hec auctes õ his loquũt̃: quoꝝ continentiam car nalis ifirmitas non ipedit. uel de his q preſtãtes cãꝫ diſſidij alioꝝ ɔiũctione ſe reddiderit idignos. Unde ãbroſius ſup ep̃lam pauli ad corinthios.

Uxor a uiro non diſcedat: niſi cã fornicationis. q̄ ſi diſceſſe rit: aut maneat inupta: aut recon cilietur uiro ſuo. ⁊ uir ſimilit̃ nõ dimittat uxorẽ. Ideo ñ ſbdit de uiro qḋ de uxore ꝓmiſit: q2 uiro licet ducẽ aliã. ITẽ gregorius iu nior bonifacio ep̃o.

Licȝ ducere alia uiro: cui ſua ob infirmitatẽ corporis debituȝ red dere nõ ualet.

Quod ꝓpoſuiſti: ſi mulier ifir mitate correpta nõ ualuerit uiro debitũ reddere: q̄d eius faci at ɔiugalis? bonũ eẽt ſi ſic ꝑmãe ret: ut abſtinẽtie uacarꝫ. ſꝫ q2 hoc magnoꝝ ẽ: ille q nõ poterit ſe cõ tinere nubat magis. nõ tñ ei ſubſi dij opẽ ſubtrahat: quã infirmitas ꝓpedit: nõ tñ deteſtabilis c̃lpa ex cludit. Sꝫ illḋ ãbroſij a falſa torib⁹ d̃r eẽ iſertuȝ. Illḋ gregorij ſacris canonib⁹ imo euangelice ⁊ apoſtolice doctrie penit⁹ iueñt̃ ad uerſũ. q̃daȝ uero ſñiaȝ ãbroſij ſer uare cupiẽtes: nõ de q̃libet forni catione illud arbitrantur itelligi: ut ob quãlibet fornicationẽ uir lici te dimittat uxorẽ: ⁊ uiuẽte dimiſ ſa aliã ducat. de iceſtuoſa tñ̃ for nicatõe itell̃r: cũ uxor uideliȝ alic⁹ patri ⁊ filio fratri ⁊ auunculo uiri ſui uel alicui ſimiliũ ſe ad conſtu prandum publice tradiderit. hec autem q2 uiro ſuo ſe illicitã reddi dit i perpetuũ: dũ per copulã con ſãguinitatis in primũ ul̃ ſcõm ul̃ tertiũ gradũ trãſiuit affinitas lici te dimittit̃: ⁊ ea uiuente ſuperdu citur alia. Hic ſiq̄s cõtendat: nõ magis uiro q̃ꝫ mulieri licitũ eſſe: ſi uir alicuius eodẽ mõ fornicet̃: ſciat uirũ ab ambroſio appellatũ nõ ſexu ſꝫ animi uirtute: mulierẽ quoq̄ꝫ nõiatã ſentiat non ſexu cor poris ſꝫ mollitie mẽtis. ſꝫ q2 nll̃a aucte permittit̃: ut uxore uiuente alia ſuperducat̃: itell̃r illḋ ãbroſij i ſupradicto gñe fornicatiõis: nõ tñ q̄ uiuẽte dimiſſa aliã ducẽ poſ ſit: ſed p⁹ mortẽ fornicarij uel for nicarie quoꝝ uterq̄ꝫ ut ſupradictũ eſt a corruptione luxurie mulier appellat̃: Ille qui a fornicatione mund⁹ ẽ uir ul̃ mulier: alijs copu lari pñt. adulteri aũt ſi ſuperuixe rit: nll̃o mõ alijs copulari poteñt. Sic ⁊ illḋ itelligit̃ qḋ i.c. cuiuſ dam ɔcilij legitur.

Licitũ ɔiugiũ nõ negeẽ illi: cui⁹ uxor cũ ſuo fratre dormierit.

Quedã cuȝ fratre uiri ſui dor miuit: decretuȝ ẽ ut adulteri nũq̃ꝫ ɔiugio copulent̃. Illi uero cuius uxor ſtuprata ẽ: licita cõiu gia nõ negent̃. Sic ⁊ illud mago ciẽ. cõcilij intelligitur.

Diſiũgat̃ ⁊ nũq̃ꝫ ɔiugio copulet̃: q i quãlibꝫ ſubiectoꝝ admiſerit.

Siquis uiduã uxorẽ duxit: ⁊ poſtea cuȝ filiaſtra ſua forni catus fuerit: ſeu cũ duab⁹ ſororib⁹ aut ſiqua duob⁹ fratrib⁹: ſeu cum patre ⁊ filio: ſiq̄s rlictã fratris: ſi quis neptẽ aut nouercã aut nurũ aut cõſobrinã aut filiaȝ auunculi aut eius relictã aut priuignã pol luerit: eos diſiũgi: ⁊ ulteri⁹ nunq̃ꝫ i cõiugio copulari ꝑcipim⁹. ITẽ

Sororẽ uxoris polluẽs neutraȝ habere ualet.

rius magnus nec ſcribit auguſtino anglorum epiſcopo: cui illa conceſſio facta ẽ.xxxv.q.iij.qḋ ſcripſi.ul̃ itellige q̄ loquitur de ſponſa.⁊ ſcḿ hoc il lud eſt conſilium: non enim opem ſubtrahit: uel intellige de dote ei reſtitu enda: extra de dona.inter virum ⁊ vxorem.c.i.⁊.ij.uel loquitur de arta :⁊ illud erit conſilium: non ei opem ⁊ cetera.ſed contra hoc obijcitur extra õ fri.⁊ male.cõſultationi nã ibi dicit q̄ nõ iueñt̃ aliq̄s canon de arta. ſꝫ certe bene iueñt̃ ſꝫ non expreſſe. uel itellige de iuuene q continere nõ põt cui ꝑmittit̃ contra here cuȝ vna ꝑmiſſiua cõparatiõe ne ad plu res accedat : ſimile.j. ꝓxi.q.ij.ſi q̄.uel dic õ abrogatũ eẽ: ut dicit.g

·c Opem.i.doteȝ red det.

·d Culpa.ar.q̄ ꝓba to adulterio ſtatim vir poteſt dimittere vxo rem ſuam ⁊ dotem lu cratur: ex̃ de do.int̃ vi rum ⁊ vxo.plerũq̄ꝫ.

·e Aduerſum. nonne leo quartus dicta gre gorij minoris ſine ex ceptione mandauit te nenda: ut.xx.diſti.c.i. Sed illud in alijs in q̄bus bene dixit.ar.i.q i.filium.

f Publice.hic alludit g.diſtinctionem alex. extra de diuor ſiq̃.⁊.c. porro.q̃ tñ abolita eſt: extra õ eo qui cog.cõ ſangui.vxo.ſue.diſcre tionẽ.nec ponitur i no ua cõpilatiõe.

·g Quedam.dor miuit.j.xxxv. q.ij.ſiq̄s cũ.š.xxvij.q ij.q dormierit.

·h Illi vero.oia iſta.c vſq̄ꝫ ad.§.q̃ꝫuis exau di per.c.hi vero.quod ẽ glo.omniũ que oia inducunt̃ ad ꝓbandũ q̄ inceſtuoſi nõ poſſũt matrimoniũ ɔhere.

·i Siq̄s.ſororibus quarũ vna erat vxor ſua.⁊ ſic non ẽ ɔ̃ j.ꝓxi.cã.q.ij.ſiq̄s.

·k Cuȝ duobus .quo rum vnus erat marit⁹ ⁊ ſic non ẽ ɔ̃.j.ꝓxi.cã q.ij.ſiquis cum.

·ꝝ Primum.i.in prima tabula.

·a Quod propoſuiſti.infirmitate.i.arta.š.q.v.puto.

·b Nubat.hoc anglicis conceſſum eſt ut dicit. g. q2 no ui erant in fide: ut.j.e.§.q̃ꝫuis.ſed male: quia iſte non fuit grego-

·l Conſobrinaȝ.i.filiã matertere.uel dic aut pro.i.filiã auunculi.š.q.i.de benedicto.

·m Priuignã.ꝓpriã: ſꝫ de hac ꝓmiſerat.uel intellige priuignam auũculi de alio ꝓgenitam.uel de ſecũdis nup.ut.xxxv.q.vlt.fraternitatis.

·n Eos.ſ.adulteros: ut.j.e.§.q̃ꝫuis.uel viros uel vxores.

o Qui dormierit.ſ.xxvij.q.ij.qui dormierit.

r Neutram.quia ipſe debitū nō exiget ab ea:ꝛ ita nō hꝫ eā.hec nō ab ea:qꝛ ipſa petente tenetur ei reddere debitū.ꝛ ita nō habet ſed habetur.nec diſtinguo an fuerit occultus inceſtus an manifeſtus:ut eꝫ de eo q cog.ꝯſang.vx.ſue diſcretionē.de hoc notaui.xxvij.q.ij.qui dormierit.

pãua.l.i.quod enī recte actū eſt corripi nō pōt ꝛc.

b Aut mēbris.hic idem repetitur.

i Executi.de iſtis caſtratis quidaꝫ ſunt caſtrati quidā caſte nati.ſ. frigidi:ꝛ iſti nō poſſunt contrahere.j.ꝓxi.q.i.ſi vero.alij caſtrati ſcilicet ſpadones bene poſſunt:ar.xxvij.q.i.nuptiarum.j.ꝓxi.q.

In ꝯiugio.xxxiij.q.ij.ſiqs cū duabus.ꝯ:ſed ibi ſoluit.

r Copulentur.etiam alijs.qꝛ alr nō eēt qō.

Si vero.in adulterio.ſ.iceſtuoſo.nam qꝛ alij adulteri cō trahere pñt:hēs.xxxi.q.i.c.ij.

t Deprehendunt ꝛ nolunt eas decetero habere in coniugio.

u Uiuunt.ꝑ hoc determinant̄ omnia hec.c.poſt mortē enī adulterantis licet alij nō ꝯtrahere:ante non.

x Adultera.ſ.ꝓxi.q.i.ſiquis.ꝯ.ſ.e.q.apl's contra.ex.c.illo colligitur ꝙ mortuo viro fornicatore adultera poſſit alteri nubere.ſꝫ qualiter hoc ſoluetur ſupra determinatū ē.xxxi.q.i.ſiquis.

y Penitentie.interioris.q̄ dicit̄ ꝯtinua memoria:de pe.di.iij.iudas.

z Concubuiſti.habeas.hēris tñ ex ea ut notaui.ſ.e.q dormierit.

ꝛ Conſcia.tãqꝫ lena quia ꝓcuret ut adulteretur.ſ.e.q.i.c.i.

ꝯ Si ſe ꝯtinere.vel ſi manifeſtū ē viri ad ulteriū ꝛ eū non corrigit.ꝛ ē argumentū ad qōnē de medico:qui ꝯgnouit vxorē patientis ex diſſolutiōe viri vel diſſimulatōne viri vel ꝑſuaſione.

x Nubat.poſt mortē mariti:vel eo viuēte ſi erat tm̄ ſponſa de futuro eꝫ or iureiur.quēadmodū.

a Siquis.ſed vir poſt mortē vxoris.ſ.e.hi qui.

b Similiter.ſed.j.ꝯ proxi.q.ij.ſiquis cuꝫ duabus.ſed hic rigor ibi miſericordia.vel hic vna erit vxor:ibi non.

Qui dormierit cū duab' ſororib':ꝛ una ex illis antea uxor fuerit:neutrā ex ipis hēat:nec ipi adulteri unꝙ̄ i cōiugio copulent̄.

Item illud gregorij.

Cā adulterij uxorē relinquens cōtinētiā ſeruet.

Si uero q uxores ſuas i adulterio dephēdūt̄ nō licebit nec eā nec cā aliā uxorē accipe uel aliū uiꝝ:ꝗdiu ābo uiuūt.ſi āt adultera mortua fuerit:uir ei' ſi uult nubat tm̄ in dño.adultera uō nūꝙ̄ ēt ſi mortu' fuerit uir ei'.oibuſ tm̄ dieb' uite ſue acerrime pnie' lam ta ꝓſoluat.Itē ex ꝺcreto zacharie pape.

Neutrā habeat:q ſororē uxoris polluit.

Concubuiſti cū ſorore uxoris tue:ſi feciſti:neutraꝫ hēas.ꝛ ſi illa q̄ uxor tua fuerit cōſcia ſceleris ñ fuerit:ſi ſe ꝯtinē ñ uult:nubat i dño cui uelit.tu āt et adulēa ſine ſpe ꝯiugij ꝑmãeatis:et ꝗdiu uixeritis iuxta ꝓceptū ſacerdotis pñiam agite.Itē ex cōcilio triburienſi.

Cū nouerca uł filiaſtra uł ſorore ſue uxoris dormiēſ ad ꝯiugiū peruenire ñ poteit:iuris carū legitia nō negentur cōiugia.

Siquis cū nouerca ſua dōmierit:neuter ad ꝯiugiū pōt peruēire.ſꝫ uir ei' pōt ſi uult aliā accipē:ſi ſe ꝯtinē ñ pōt.ſilr' q cū filiaſtra ſua uel cuꝫ ſorore uxoris ſue dōmierit:obſuādū ē.Quāuis illō qō i fine magociēſis cōcilij ponit̄:a nōnulł nō de legitie ꝯiūctis ſꝫ de fornicarijs dictū itelligat̄:uidelicet ut fornicarij diſcedāt ab inuiceꝫ ꝛ ſine ſpe ꝯiugij ꝑmaneant.Illud uō gregorij ad bonifaciū anglicis ꝑ tpe ꝑmiſſū ē:qb' ille beatus gregori' i quita ꝛ i qrta generatōe ꝯiugia contrahi ꝑmiſit:al' aūt ianē eēt:cū auguſtin' dicat i ſmone dñi i mōte:ſi uxorē qs habeat ſterilē ꝛ cetera.Item nicolaus ad carolū magociēñ.epm.

Ob infirmitatē uł dãna corporis coniugia ſolui non licet.

Si qui mr̄imoniū ſanit̄ꝯtraxerunt aut uni ex duob' amētia aut furō aut aliq̄ ifirmitas acceſſerit:ob hāc ifirmitatē ꝛ cāꝫ ꝯiugia taliū ſolui ñ pñt.Silr ſciēdū ē ꝺ hīs q ab aduerſarijſ execant̄:aut' mēbris trūcant̄:aut a barbariſ execti fuerit.Itē fabian' papa.

Furioſus et furioſa matrimonia ꝯtrahere non poſſunt.

Neqꝫ furioſus nꝫ furioſa mr̄imonium contrahere pñt.ſed ſi contractū fuerit:nō ſeparētur.

Et ergo ex ꝑmiſſis colligit̄:non licet huic dimiſſa uxore ſua aliaꝫ ducē.manet enī int̄ eos qōdā uinculū cōiugale:qō nec ipa ſepatione ſoluit̄.Unde auguſtinus ait in libro de bono coniugali.

Sterilē uxorē dimittē ꝛ cā fecūditatis aliā ducē alicui non licet.

Tantū ualet uinculuꝫ ſociale:ut cū cā procreādi colligitur:ut nec ipſa cā ꝓcreādi diſſoluat̄.poſſꝫ.n.hō ſterileꝫ dimittē uxorē:ꝛ aliā ducē ꝺ q̄ filios hēret:et tm̄ nō licꝫ.Itē.Manet uīcłuꝫ nupciaꝝ:ꝛ ſi ꝓles cui' cā initū eſt māifeſta ſterilitate ñ ſubſeqtur:ita ut iaꝫ ſciētib' ꝯiugib' nō ſe filios habituros:ſeparare ſe tm̄ uł ipſa cā filioꝝ atq; alijs copulare nō liceat.qō ſi fecerit.cū eis qbus ſe copulauerit:adulteriū cōmittūt.ipſo āt manēte ꝯiugio plane uxoris uolūtate adhibē aliaꝫ unde cōmunes filij naſcāt̄ uni' uiri ꝯmixtione ac ſemie alteri' uxoris aut iure ac poteſtate apud antiquos pr̄es fas erat.utꝝ ēt nūc fas ſit:temē nō dixerim.Itē in codē

.v.ꝙ deo.ff.ꝺ iure do.ſi ſerua.ſ.ſi ſpadoni.alij dicunt melius qꝛ nec iſti poſſunt cōtrahere cū cognoſcere vxorem non pñt.ꝛ exigūtur in mr̄imonio tria bona re vel ſpe.xxvij.q.ij.omne.vel dicas ꝙ ſi habet virgam erectā ſiue r̄ſoluat ſperma ſiue nō:ꝙ ſit ibi mr̄imonium.nam talis ſatiſfac̄ mulieri:ſicut mulier ſatiſfacit vi ro ſiue reſoluat ſiue non.nec reqritur ꝙ ſemp i mr̄imonio ſit filioꝝ ꝓcreatio:qꝛ ſufficit ꝙ nō euitent ꝓlem:ut.ſ.q.ij.ſolet.

h Neqꝫ furioſus.neqꝫ furioſa.qꝛ non pñt conſētire.ar.xv.q.i.aliquoſ.pñt tamen ſi habeat dilucida interualla:ut extra de ſponſa.dilectus.ar.vij.q.i.qꝫuis.alr ñ valet.xxvij.q.ij.ſufficiat.xv ij.q.ij.gōſald'

l Tantum ſociale.i.mr̄imoniū qō duos ſociat.ꝛ ē ar.ꝙ cā ceſſāte nō ceſſat cōſtitutio:ut.ſ.e.q.i.dixit.ſ.lxj.di.ſ.his oībus.ꝯ.ſo.hoc ꝛ i'lud nō tãgūt ſe.nam ibi cā appellat̄ ꝑ qua excludēda aliqd ꝯſtuit̄:ut ibi.ff.de poſt.l.i.ſ.ſexū.hic vō appellat̄ ꝑ qua hñda mr̄imonū ꝯtrahit̄.

c Quāuis.magocienſis.ſ.e.ſiquis viduam.

d Illud vero.qñqꝫ bonus dormitauit homer'.Uagatur.g.ꝑ ſolutione illi'.c.ſ.e.ꝑpoſuiſti.ꝛ cū non veniat ſomniando attribuit.ſ.gregorio minori qō egregius doctor vel gregori' maior ſcribit auguſtino.xxxv.q.iij.quedā l.ſed hic caſus reprobatus ē.ſ.

e Inane.nō ē inane ſed tolerabile:ut qs infirmitate carnis ad vnam qꝫ ad plures diuertat:qꝛ ibi ꝑmittit̄:ar.j.ꝓxi.cā.q.ij.ſi qō verius ē.

f Si vxorem.ſ.e.q.v.ſi vxorem.

g Hi non pñt.ar.ꝙ ſi res ꝑuenit ad eū ſtatum ꝛc.ar.ff.de iti.actuqꝫ

m Poſſet.de facto.

n Aliam.ſ.di.lvi.iſmahel.

o Alterius.ſ.vxoris.

p Apud antiquos.ſ.e.q.iiij.dixit.

q Temere.melius ē pie dubitare qꝫ temere diffinire.dic temere non dixerim.id eſt nullo modo dicam:quia temerariam eēt dicere ꝛ ſic ſentire.

Vſq₃ adeo. ſacramentū.i.characterem.

Habet aūt hoc.s.i.q.i.ꝙ quidā s.xij.q.i.ſcimus.

Cum itaq₃ hec fuit octaua qō: an liceat ducere uxorē infi delem ſub ea ꝯditione ut ꝯuertat̃.ꝛ certū eſt ꝙ pure non pōt ꝯtrahere cū ea:ut.xxviij.q.i.caue.ꝛ.c.non oportet. ſed omit tit magr̃ qōnē illam quā po ſuit ſupius in themate. quia determinata e rat ſupra.xxv iii.q.i. non o portet: ꝛ pōit aliam que ſiłi ter determina ta eſt.xiiij. di. ꝙ ait.

Non ſo lū.qui dam ꝯgnoſcē do aliā dimiſ ſa ſua.

ꝛ Alteram. mecchatur.

Q. VIII.

ʒ Compēſa tione. ar.ꝙ in illicitis cōpen ſatio nō debet admitti:ut.xx xiij.q.v. ſi di cat.i.q.i. nō ē putāda.xij.q. .ij.p̄mū.ꝛ.c. ne quis faciat .s.di.lv.ſi euā gelica.xiiij.di. ꝙ ait.

ꝛ Quia pro miſit. hic colli ge ꝙ lꝫ inter dum ſub con ditione contra here.ut.s.xxv iij.q.i. non o portet.

ꝯ Conditōe. ex quo uidet̃ ꝙ nunq̄ ſubi telligunt̃ cōdi tiones in iura mento. quod falſuꝫ ē:ut nō ui. s.xxvij.q. .ij.§ i. qꝛ ꝛ ge nerales intelli gūtur: ꝛ ſi nō ſpēales: ut ſi deus uoluerit ſi uixeō: ſi po tero. ſed ſpēa les nō ītelligū tur niſi expri mantur:ut ſi h fecceris: ut.C. de condi.ob tur.cau.ſi repetēdi.ff.de vbo.obli.quicquid:niſi ubi lex p̄miſit aliquid tacite agi inter contrahentes. tūc enī illud pro expreſſo hētur:ut.ff.ſi cer.pe.cū quid.ff. de vbo.ob.triticū. q̄nq₃ lex ipſa ſpēales cōditōes ſubintelligit:ut in ſtipulatione dotis h intelligit̃ hec:ſi nuptie fuerint ſecute:ut.ff.de iure do. ſtipulatōeꝫ ꝛ hoc ſi nō immoderatū quid p̄cipitur:ut.ff.de ope.li.ſi libertus.

Vſq₃ adeo inꝉ — De eodē.

Vſq₃ adeo inꝉ uiuentes maneant inita iura nuptiaꝝ:ut potiꝰ iꝉ ſe ſint ꝯiuges ēt ſepati:q̄ cū his qbꝰ adheſerūt et paulo poſt:manet inꝉ uiuētes qōdaꝫ uinculū cōiugale qō nec ſe paratio nec cū altero uiro copula tio poſſit auferre: ſicut apoſtata aia uelut de coniugio chriſti rece dēs ēt fide p̄dita ſacramētū fidei nō amittit:qō i lauacro regnatio nis accepit. redderet̃. n. p̄culdu bio redeūti ſi amiſiſſꝫ abſcedens. hꝫ āt hoc qui receſſit ad cumuluꝫ ſupplicij non ad meritū p̄emij.

Cum itaq₃ p̄batum ſit: ꝙ hic uxorē ſuaꝫ dimit tere ꝛ aliā ducē nō pōt Querit̃ ſi liceat ei hac ꝯditione peccare:ut infidelē ad fi dē adducat.qō non poſſe fieri au guſtinꝰ affirmat in libro de adul terinis cōiugijs ita dicens.

Non dꝫ aliquis a cōtinētie uoto recedere etiā ſi īfidelis chriſtianā ſe polliceatur fieri.

Non ſolū mecchandū nō eſt qō quidā facinut:ſed ois qui dimittit uxorē ſuā ꝛ ducit alterā ꝛ ſi propterea eā duxerit. ut chri ſtianā faciat:ſꝫ et quiſq₃ non alli gatus uxori cōtinentiā deo uouit nullo mō debet iſta cōpenſatiōe peccare:ut ideo credat uxorē ſibi eſſe ducendam:quia promiſit que nuptias eiꝰ appetit futurā ſe eſſe chriſtianam.qō.n.cuiq₃ āteq̄ uo uiſſet licebat:cuꝫ ſe id nūq̄ factu rum uouerit nō licebit:ſi tñ id uo uerit qō uouēdū ſit:ſicuti ē perpe tua uirginitas:uel pꝰ experta con nubia ſolutis a uinculo ꝯiugali ui dualis caſtitas ſeu ex ꝯſēſu uouē tibꝰ ꝛ carnalia debita ſibi inuicem relaxātibꝰ fidelibus caſtiſq₃ con iugibus:ꝙ alterū ſine alꝉa:uel al teram ſine altero uouere fas non eſt iugis ꝯtinētia. Hec ergo ꝛ ſi alia ſūt q̄ rectiſſime uouētur cum homines uouerint:nulla conditi one rumpenda ſunt que ſine ulla conditione uouerunt.

Quidā uir maleficijs impeditꝰ uxori ſue debitum reddē nō poterat. alius iterī clāculo cā corrupit. a uiro ſuo ſepata corruptori ſuo publice nubit.crimen qō admiſe rat:corde tm̄ deo ꝯfitet̃.r̃dditur huic facultas cognoſcēdi eā.repe tit uxorē ſuā:qua recepta ut expe ditius orōni uacaret:ꝛ ad carnes agni purius accederet: cōtinētiā ſe ſeruaturū p̄miſit:uxor uero cō ſenſū nō adhibuit. Hic primuꝫ querit̃:an p̄pot̃ ipoſſibilitatē co eūdi a uiro ſuo aliqua ſit ſepāda. Secūdo:an poſt ſepationē ei nu bere ualeat:cū quo prius fornica ta ē. Tertio:ſi ſola cōfeſſiōe cō dis crimē poſſit deleri. Quarto ſi tempore orōnis quis ualeat r̃d dere cōiugi debitū. Quinto:an uir ſine cōſenſu uxoris continētiā uouere poſſit:uel ſi minis uel ter roribus licentiam uouendi ab ea extorquere ualeat.

Quod autem p̄pter im poſſibilitatē r̃ddēdi de bitū mlr̃ a uiro ſuo ſe parari nō poſſit:auctōi tate euangelica ꝛ apoſtolica p̄ba tur.ſic.n.chriſtus ait i euāgelio. nulli licet dimittē uxorē ſuā niſi cauſa fornicationis:uel q̄ alter eo ruꝫ ſicut auguſtinus exponit for nicatꝰ fuerit:uel ad quā alꝉ alteꝝ ꝯtrahere uoluerit. Idem apl'us:

extra de iureiu.quintauallis.

ꝯ Conditione.nota ar.a cōtrario ſenſu. ſubaudiūtur ꝛ alie cōditiones: ut dixi.xxvij.q.ij.§.i.

Quidam.impeditꝰ. Tractauit.g.s.de ipedimēto mr̃imonij qō p̄cedit ex aio:ꝛ etiā de eo qō p̄cedit tā ex aio q̄ ex corpe con iunctim.nūc tractat ſi cā iſta de eo qō p̄ce dit tm̄ ex corpore. tra ctat etiā de quibuſdā alijs impedimētis: ut de frigiditate ꝛ male ficio.c.i.ꝛ.iij.ꝛ d enor mitate delicti.ut i.q.ij de his ꝛ ſequētibus ꝛ de tpe feriaꝝ. ut.j.q.i ij.p totum.

a Agni.i.xp̄i.de quo dicit̃ agnus dei:de cō ſe.di.iij.nemo.

b Confeſſione.i.con tritione.

c Quod autem. hic depingit̃ prima qō:an.ſ.impoſ ſibilitas coeundi ſepa ret mr̃imonium. Et nota ꝙ ē triplex ipoſſi bilitas.impoſſibilitas ex aio: ut i furioſo.s. xxxi.q.vij.neq₃ furio ſus.ex corpe: ut in fri gido ꝛ in maleficiato .j.e.c.i.ij.ꝛ.iij.ex vtro q₃:ut i puero:ut.xxx. .q.ij.vbi. uel ſic diſtin guas.alia ē naturalis ipotētia: ut frigiditas alia accidētalis:ut ma leficiū.ꝛ q̄cūq₃ ſit ipo tentia: ſi mr̃imoniū p̄ ceſſit illā: ita ꝙ effecti ſūt una caro p̄pꝉ nul lam cāꝫ ſupuenienteꝫ pn̄t ſepari:ut.s.xxx.q .vij. hi q mr̃imonium niſi p̄pꝉ fornicatōem ut.s.xxxi.q.i.dixit.ubi

vo ipedimētū p̄ceſſit mr̃imoniū refert utrū ſit p̄petuū:qꝛ tūc ſepa ri pn̄t.ar.j.e.ſi p ſorti arias.ſi tpale: nequaq̄. Et nō ꝙ licꝫ iura ema nauerint diuerſa ſup hoc.ſ.uſq₃ ad qō tem pus deberent manere ſimul:ad hoc ut male ficiū uideat̃ p̄petuum ut ex̄ de frigi.ꝛ male. .c.i.ꝛ.C. de repuō.in cauſis. tñ p celeſtinuꝫ tēpus determinatū ē trienniū. ut e.ti.lauda bilem.ꝛ idē dicit auc̃. de nup.§.p occaſionē coll.iiij.hoc tñ exaudi:cū añ trienniū nō pōt ꝯſtare de ipedimēto natura li:ut colligit̃ in p̄dicta decre.laudabilē.ꝛ hoc dico tā in frigido q̄ in male ficiato.ꝛ hoc trienniū currit a tpe q̄ tētauerūt coire.ut colligit̃ i auc̃.p̄dicta Ubi aūt dubitat̃ an p̄ceſſerit maleficiū:an ſecutū ſit:p̄ſumēdū ē ꝙ ſecutū ſit pꝰ mr̃imoniū:ar.C.d edil̃.eō.l.iij.ꝛ h fauōe mr̃ionij.xxxv.q.v.palea ē

d Et apoſtolica.ſophiſtice inducit gratianus oia iſta:quia de cōſūmato

mrimonio intelliguntur.

e Qua.ſ.corpali.

f Non legi.tantum.

g Officio carnis.xxvij.q.ij.§.ecce.

h Officio.i.carnali cōmixtione.

q Quod autē. nubere.i.ꝙ nō poſſunt ſibi reddere debitum ꝑpter naturalem frigiditatē.

k Scriptū ē in pmo libro capitulari caroli .ſ.in lombarda.

l Probare. ar.ꝙ qñ qz mulieri defertur ꝓbatio cū de cōmixtiōe carnis cōtrouerſia eſt ar.ſ.xxvij.q.i.nec aliqua.ſed cōtra.j.e.ſi qs acceperit. ſed illud ſolutū ē.xxvij.q.ij.ꝙ āt

m Per iuſtū.ſ.ij.q.v.cōſuluiſti. cōtra.ſz hic appellat uerū iudiciū nō candentis ferri uel feruētis aque uel hmodi ſed legitimo rum teſtium.

n Iudiciū.ꝑ aſpectū corpis ſi uirgo ē:q2 aliud ē in corrupta: ut .j.c.ꝑxi. ⁊ quid iuris ſit notaui.ſ.xxvij.q.ij ꝙ aūt.meliꝰ enim ꝑpēditur oculis. aliquid inſti. de gradi.cog.ꝙ tū inſpiciūt debēt eſſe perite.ff.de vē.inſpi.l. .i.q2 uiſus ſepe fallit. .xxvij.q.i.nec aliqua.

o Requiſiſti. pro vxore. cōſiliū ē:ut extra e.accepiſti.

p Innupti. ꝑceptū ē q̄tū ad uirū: q̄tū ad illā cōſiliū: ⁊ ita vbuz ſemel poſitū tenetur e quoce.xxviij.di.pſby terū:⁊ ibi ouidiꝰ:De mopbon uentis ⁊ uer bis uela dediſti.

mulier quāto tpe uiuit uir eiꝰ:alligata ē legi ipſiꝰ:nō legi ſibi reddē di dbitū:ſed nō transferēdi ſe ad alium Itez:his qui matrimonio iūcti ſūt:ꝑcipio ñ ego ſz dñs uxorē a uiro ſuo non diſcedē niſi cā fornicatiōis. Euāgelica itaqz et apoſtolica auctē ꝓhibet mulier a uiro ſuo diſcedē:niſi ob cāz illā cunctis notiſſimā.ꝗ interueniēte ſi diſceſſerit:oz eā manē inuptā aut recōciliari uiro ſuo.unō daf itelligi ꝙ ipoſſibilitas reddēdi debitum: ñ facit ꝯiugħ diſcidiū His ita reſpōdet: Cōiugiū ꝯfirmat carnali offōꝰ ut ſupra ꝓbatū ē. Poſtq̄ uō offōꝰ ꝯfirmatū fuerit: niſi i cā fornicatōis nō lz uiro uxorē dimittē uł uxori a uiro diſcedē. uez añq̄ ꝯfirmet ipoſſibilitas officij ſoluit uinclm ꝯiugij. Vnō ſcribit gregoriꝰ iohāni rauēnati archiepo.

Lz mulieri alteri nubē:quā ob frigiditatē uir cognoſcē nō poterit.

Quod aūt inrogaſti de his q mrimonio iūcti ſūt:⁊ nubē nō pñt:ſi ille aliā ł illa aliū ducē poſſit de quibꝰ ſcriptū ē uir et mulier ſi ſe ꝯiūxerit ⁊ duxerit poſtea mulier ō uiro ꝙ coire ñ poſſit cuz ea: ſi pōt ꝓbare ꝙ uez ſit pᵐ iuſtū iudiciū:accipiat aliū.ſi aūt ille aliā acceperit ſeparent. Itē ex epła eiuſdem.

Requiſiſtiꝰ de his q ob cauſaz frigide nē dicūt ſe nō poſſe in uicē operā carni dātes ꝯmiſceri. Iſte uō ſi nō pōt ea uti ꝓ uxore: hēat eā q̄ſi ſororē.ꝙ ſi retinaclm ꝯiugale uoluerint reſcindē:maneant utriqz inuptiꝰ. Nā ſi huic nō poterit ꝯcordaē nāliter:qūo alti ꝯueniet:ſi igit uir aliā uult uxorē accipe:māifeſta pz rō:q2 ſuggerēte diabolo odij fomite exoſā eam habuit:⁊ icirco eā dimittē mendacij falſitate molit. ꝙ ſi mulier cauſat ⁊ dicit:uolo eē mr ⁊ filios ꝑcreare:utqz eoz ſeptia manu ꝓpiquoz tactis ſacroſāctis rliquijs iureiurādo dicat:ut nūq̄ ꝑ ꝯmixtionē carnis cōiūcti una caro effecti fuiſſēt:tūc uidet mulierē fas nuptias ꝯtrahere poſſe. hūanuz dico ꝓpt ifirmitatē carnis eoz. uir aūt q frigide nē eſt:māeat ſiñ cōiuge.ꝙ ſi ille aliā copulā acceperit:tūc hi qꝰ iurauerāt:piurij cri mine rei teneant:et pnia pacta priora cogant recipe cōnubia. Dc aūt huari ꝑcipit:cū utqz idē fatet cetez ſi uir aſſeruit ſe reddidiſſe ōbitū uxori:⁊ illa diffitet cui potiꝰ fides adhibenda ſit:merito qrit. De his in cōcilio apud cōpendiū habito ita ſtatutum eſt.

In ueritate uiri conſiſtat:ſi mulier negat ſe cognitam ab eo.

Siquis accepit uxorē ⁊ habuit eam aliquo tpe:⁊ ipſa femina dicit:ꝙ nūq̄ coiſſet cū ea:et ille uir dicit ꝙ ſic fecit:i ueritate uiri conſiſtit:q2 uir caput ē mlieris Ecce ꝙ ipoſſibilitas reddendi debitum uinclm ſoluit ꝯiugij. Sed hoc de nāli ipoſſibilitate ſtatutuz eſt:hec āt maleficij ipedimēto nō frigiditate nāli debitū cōiugale ꝓhibente a uiro ſuo ſeparata ē. unde queritur:ſi liceat ei etiā in hoc cāu a uiro ſuo diſcedē:⁊ alij ſe copulare De his ita ſcribit imarus

ſi.vij.hre nō poſſent.itē eis ſolis crederet ſi de hoc fama eēt.ar. .xxxv.q.vi.ſi duo.

t Fuiſſent.⁊ ꝙ operā dederūt:alš nō ſufficeret:ut i ꝑn.c.nōf.

u Humanū.ea humanitate qua apłus permiſit ſecūdas nuptias.xxxi.q.i.hac ratione.

x Acceperit pone ꝙ mulier dixit eū ipotentem ad reddendū debitū nō ꝓponēdo cām ipotentie ⁊ hoc ꝓbauit ⁊ lata ē ſententia: nūquid ſi contraxit reſtituant poſtea priora cōnubia:nō:q2 totuz ſuū ſuū uidet in iudiciū deduxiſſe. vnde idem eēt ac ſi ꝑ frigiditatez ⁊ maleficium ſepararet. ar. ex de cā poſ.⁊ ꝓprie. cū ſup electione.C.ō an.excep.l.ul. Secus tñ ē in actōe pſonali. .ff.de exce.rei iudica.⁊ an ea dem.§.actōes

y Qui iurauerant.i.uir ⁊ uxor nō cōſanguinei teſtes qui ſecū iurauerūt. illi eniz nō iurauerunt ſic eē uerū ſed credere ſic eſſe uerū ſicut illi .ſ.uir ⁊ uxor dicebant. ar.x xxv.q.vi.ō parētela. ⁊ extra de teſti.qnēs.

z Periurij.⁊ ita uterqz fuit i culpa.alš qō i ſi. dr iniquū eſſet.

q Naturalit.i. nāli frigiditate ipediente ⁊ ē ar.ꝙ frigiditas eſt ꝑpetuū ipedimentum ar.j.e.q.v.qui ſuit.ſ.ꝑxi.q.v.ſicut.lz quidā dicant: ꝙ nullū ipedimentū ē ꝑpetuū.nullus eni ē ita frigidus ut dicūt: quin ope medicoz ei poſſit ſubueniri:qō nō credo:cū frigiditas que ē naturalis ꝓprietas ꝑ accidētia nō imutatur:ex de cele.miſ.cū marthe.§.queſiuiſti.ſimił quidā dicūt ꝙ nullum maleficiū ē ꝑpetuū quin ſaltē ꝑ ipſum actorē poſſit ſanari.

r Patet.nō ꝑ ſequentia probant ꝑ ꝑcedentia.j.xxxiiij.q.i.c.i. in fi.liiij. di froternitatē.⁊.C.de adul.ſiquis. Itē hic expoſtfacto patet retro fuiſſe mrimoniū.ut extra de fri.⁊ ma.fraternitatis .⁊ hoc ē notabile : ꝙ eo ipſo ꝙ alia uel aliꝰ ſupducit:pſumitur hoc ex odio fieri:⁊ ē pſumptio iuris ꝯ quā nō auditur ꝓbatio:imo ſtatim ius ꝓnunciat eē puniendā.ar.ad hoc. .j.e.q.ij.ſeculares.

ſ Icirco.q.ō.ſi uir petat diuortiū: ut paf fiat nō audiret. ſi aūt petat ut exoneret oneribꝰ mrimonij audiret.ſi mulier petat ut fiat mr:audiret:ñ dico uirū q̄d ad hoc audiēdū ſi ſe frigidū ſciret cū ꝯxit:ex de eo q dux.c.l.

s Septima.hoc intellige cū hec nō erat uirgo: q2 ſi eēt uirgo tūc ſufficeret uerū iudiciū ꝑ obſtetrices:ut.c.ꝑcedēti cū ſacramento tñ utriuſqz.j. .xxxv.q.iij.extraordinaria. Et nota ꝙ ſufficerent in caſibus huius.c.duo

z Priora.⁊ hoc cū uterqz cōtraxit:alš exciperet cōtra adulterā tem de adulterio:extra de diuoz.ſignificaſti. uel hoc cū innocens excipere nō vult.ar.xxviij.q.i.idolatria.

a Siquis.tpe.i.pluſq̄ ꝑ duos menſes:q2 eni ſtatim non proclamauit uirū eē ipotentē: poſtea nō credit ei ſed uiro qui ꝯtrariū dicit:ut extra de fri.⁊ ma.c.i.nā etiā ex tpe pſumit aliquā nō eē coactā:ut ex de ſpon.ad id.i.q.i.cōſtat. Itē uel ideo potiꝰ credit uiro q̄z uxori:q2 uix aliqs inuenit ipotēs ad coeundū: ut .l.di.quia tua.hanc credo eē cāz quare uiro credit in hoc caſu. ſz petrus hiſpanus aliaſ aſſignauit rōnes q2 uir ſtat pro mrimonio qō fauorabile ē. Itē q2 fuit ſola cū ſolo creditur cognita ab ipſo ut.xxxij.q.i.dixit.xxvij.q.i.nec aliqua.iuxta illud ouidij : A iuuene ⁊ cupido credat reddita uirgo! ⁊ hoc pōt intelligi de illa q ꝑus fuit corrupta.ſed ſi fuit uirgo qñ iūcta fuit ei:potius credet ꝓbationi ſue quā facit ꝑ aſpectū corpis: ut.ſ.e.c.i. ⁊ ex de ꝓba. ꝓpoſuiſti.tñ niſi mulieres eēnt peritiſſime potius eēt credenduz uiri ſacramento:q2 res illa occulta eſt ⁊ non ꝑuia uiſui ⁊ oculus

pleruq̃ʒ fallitᷣ:ut.xxvij.q.i.nec aliqua.⁊ in talibꝰ ſepe ſacramento uniꝰ ſtatur:ut dū qō ē de ſumptibꝰ factis:ut.C.de iudi.ſancimꝰ .ij.q.i.in p̄mis.uel dū ē qō de dãno dato ſacramẽto uniꝰ creditᷣ. .C.vñ ui.ſiqñ. hec aũt que dixi uera ſũt: qñ unꝰ fatetᷣ ⁊ alter negat.ſed ſi uterq̃ʒ fateretᷣ ꝙ nõ interceſſit cõmixtio:tũc expectabitᷣ p trienniũ:ſi antea nõ pōt cõſtare: ut extra de fri. ⁊ male. laudabilem.ſʒ quid ſi mulier ſciebat uirum eē frigidũ ab initio?ſatis uidetᷣ ꝙ tũc nõ poſſit petē ſeparationē:ar. ex̃ de frigi.⁊ male.c.i.⁊.C. de ſpon.l.ult. ubi dᷣ ꝙ ipu/tet ſibi ſi ſcienter cõiũcta ſit turpi pſone ł ipotenti coire ⁊ qꝛ ſero accuſat mores q̃s ducendo eã in mr̃imonio cõprobauit:ut.ff de adul.ſi uxor.i fi.de uiro aũt potiꝰ uidetur ꝙ ille non poſſit r̃cedere a muliere ſi ipſa vult cohabitare ei:cũ ipſe

.Q. II.

ſciuerit ſe frigidũ:ar.ex̃ de eo qui dux.in ma.c.i.

x ❡SI per ſortiarias atq̃ʒ maleficas.ſ̃. xxiij.q iiij.ꝺ tyrijs

·a ❡Abimelech regem gerariſ ut.ſ̃.xxxij.q.i iij.nemo.

·b ❡Separari niſi ipſa uxor dicatᷣ ꝓcuraſſe maleficium cuʒ ſua culpa ad hoc deuenerit:ut.lv.di. ſi euangelica. .ff.qō me.cã.ſi mulier.xv.q.i.ſiquis inſaniens.

·c ❡Cõcũbẽdi.cũ alijs nõ cũ p̃oribꝰ.tũc ei ñ eēt ꝑpetuũ maleficiũ.

·d ❡Nequibũt.hic potiꝰ ignarꝰ dicendꝰ ē q̃ʒ gnarꝰ. nã dixit car. ꝙ iſte finis ñ tenet:qꝛ ut dixit nullũ maleficiũ ē ꝑpetuũ qn ſalti p ipſũ actorē tolli pōt.alij dicũt ↄ:ut.ſ̃.e.requiſiſti.ł itellige pꝰ triẽniũ

·e ❡Quod aũt.ſupius.ſ̃.xxxi.q.i.in prin.

·f ❡Sed queritᷣ.qꝛ ſcd̃a qō nõ hẽbat dubitationē:ideo ponit aliã icidentē que ſimiliter qōnē nõ hʒ: qꝛ ſemp ē reſtituenda niſi in tribus caſibꝰ ſi publice ſit adulterata:uel niſi timeatur de uiri ſeuitia.ſ̃.e.ſine. ⁊ extra de diuor.ſignificaſti. uel niſi dicatur ↄſanguinei i gradu idiſpẽſabili:⁊ icõtinenti ꝓbetᷣ exceptio

remẽſis archieps̄.

De his qui maleficijs impediti coire nõ pñt.

SI per ſortiarias atq̃ʒ maleficas artes occulto ſʒ nunq̃ʒ iniuſto dei iudicio permittẽte ⁊ diabolo p̃parante ↄcubitꝰ nõ ſequitᷣ: hortãdi ſũt qbꝰ iſta eueniunt: ut cõde ↄtrito deo ⁊ ſpũ hũiliato ſacerdoti de oibꝰ peccatiſ ſuis purã ↄfeſſionē faciãt:et ꝓfuſis lachrymiſ ⁊ largioribꝰ elemoſynis ⁊ orationibꝰ atq̃ʒ ieiunijs dño ſatiſfaciant:⁊ p exorciſmos ac cet̃a eccleſiaſtica medicine munia miniſtri ecclie tales quãtũ dñs ãnuerit:q abimelech[a] ac domũ eiꝰ abrahe orationibꝰ ſanauit:ſanaē ꝓcurent. ꝙ ſi forte ſanare nõ poterit: ſeparari[b] ualebũt.ſʒ poſtq̃ʒ alias nuptias expetierit illis i carne uiuẽtibꝰ qbꝰ iũcti fuerãt p̃oribꝰ quos reliq̃rãt ēt ſi poſſibilitas ↄcũbendi[c] eis reddita fuerit:recõciliari neqbũt[d]. Sed in hoc uidetᷣ ↄtrariꝰ p̃miſſo caplo gregoriꝰ.ibi.n.pꝰ poſſibilitatē r̃dditã iubetᷣ ſepari ab eo cu r̃o nupſerat:et redire ad primuʒ. hec aũt uiuẽte eo cui r̃o copulata fuerat:prio r̃cõciliari nõ poterit. Quod[e] ãt ei cũ quo pꝰ fornicata fuerat pꝰ ſeparationē nubē poſſit: ſupᷣ ꝓbatũ ē:mortuꝰ ē enim uir eiꝰ ſibi: exquo iudicõ ecclie ab eo ſepata ab eiꝰ lege ſoluta ē.unꝺ iuxta aplm:nubat cui uult tñ in dño. Sed[f] q̃ritᷣ ſi ſine eccliaſtico iudicio nulla cã diſcidij rõnabilitᷣ ꝓbata ab ea diſceſſerit:an eēt cogendꝰ redire ad eã. ❡De hoc ita ſtatutũ eſt in cõcilio carthaginẽſi cui interfuit auguſtinus.c.xxx.

Nõ lʒ alicui uxorē dimittē: niſi cã diſcidij p̃mũ ecclie ꝓbetᷣ.

SEculares[g] q ↄiugale cõſortiũ nulla grauiori culpa dimittũt:ut etiã ſi dimiſerũt:⁊ nullas cauſas diſcidij ꝓbabilitᷣ ꝓponẽtes ꝓpterea ſua mr̃imonia dimittunt: ut aut illicita aut aliena p̃ſumant: ſi anq̃ʒ apꝺ ep̄os ↄprouiciales[h] diſcidij cãs dixerit:⁊ p̃uſq̃ʒ i iudicõ dãnentᷣ uxões ſuaſ abiecerit:a ↄmunione ecclie ⁊ ſãcto popli cetu: ꝓ eo ꝙ fidē ⁊ ↄiugia maculãt:excludantᷣ. ITē ambroſiꝰ ſup lucam.

Lex diuina ꝓhibet uiꝝ uxorē dimittere:niſi certa cã fornicatiõis

AN[i] qō i ſbditos nefas ē: i[k] cõparē fas ē? dimittis ergo uxorē q̃ſi iure ſine crimine: ⁊ putas hoc tibi licē:qꝛ lex hũana nõ ꝓhibet:ſʒ[l] ꝓhibet lex diuina. q hoibꝰ obſequeris:deũ uerere.audi legē dñi:cui obſequũtᷣ ⁊ q leges fecerῑt quos deꝰ cõiũxit hõ non ſeparet. ITē nicolaꝰ papa carolo ipatori.

Abſq̃ʒ cãe cognitõe a uiro ſuo dimiſſa ad omnia reſtituatur.

HIſtõia[m] ecclaſtica ab euſebio ceſariẽſi ep̃o ↄfecta de muliē quadaʒ:que de caſtitate a marito accuſabatᷣ:ait:p̃ceptuʒ ē ab iperatoē lege lata:ut prio ꝑmitteretᷣ circ̃ familiarē[n] libē diuitiꝰ ordinare: tũc demuʒ r̃ñderet obiectis.hoc[o] oēs[p] leges taʒ eccliaſtice q̃ʒ uulgares publiceq̃ʒ p̃cipiũt.ſi ãt de mlierибꝰ ⁊ ſecularibꝰ uiris hec cõſtituta ſũt:multo magis eccleſiaſticis hoibꝰ et ſacerdotibꝰ ſũt conceſſa. ITem nicolaus papa.

Niſi poſt reſtitutionem neq̃ʒ de cõiugij fedē neq̃ʒ de adulterij crimine inter uiꝝ ⁊ uxorē iudicium eſt agitandum.

SIue[q] de ↄiugij fedē ſiue de adulterij crimine iudiciũ agitandum ſit:nulla rõ patitᷣ tebergam cũ lothario poſſe inire certamen: niſi prius ad tẽpꝰ fuerit reddita[r]

·g ❡SEculares.ꝓbabiliter.nõ.quare dicit ꝓbabiliter.hoc eni forte dicit qꝛ ꝓpter fornicatiõis ſuſpicionem ꝓbatam eccleſie licebit ei uxorem dimittere:ut.ſ̃.xxxij.q.i.c.dixit.

·h ❡Cõprouiciales.diſtributiue.ſ.iſte apud ſuum ⁊ ille apud ſuũ. nõ eni ꝓpter tales cãs ipſi ꝓuinciales cõuocãtur. uel melius hoc olim obtinuit: qꝛ cauſa mr̃imonij tractabatur apud ep̄os ꝓuĩcie .xxxv.q.vi. multoꝝ. hodie etiã archip̄ſbr̄ cãʒ hꝰ tractare poteſt ar.ex̃ de cõſan.⁊ affi.c .ſ. ſʒ certe ⁊ hodie ad ep̄alem iuriſdictioneʒ cognitio mr̃imonialiſ cauſe ſpectat. vñ nec abbates nec alij pñt ꝺ mr̃imonio cognoſcē niſi ex cõceſſione: uel alia cã legitima id habeãt:ut extra de exceſ p̃la.accedentibꝰ. p̃ſcribi eni pōt talis iuriſdictio:ut extra de p̃ſcri. auditis.in fi.

·i ❡AN qō in ſubditos.ſ.renũciare ep̄atui:ex̃ de renũ.niſi uel ſicut ſubditi non pñt deſerere p̃latũ.xi. .q.i.inolita.uel ſicut p̃latus nõ pōt ſine cauſa punire ſubditos.lxxxvi.di.ſiquis.

·k ❡In cõparē.ſ.ut uir dimittat uxorē ſine cã uel cõdemnet p̃ter ordinē iudiciariũ.io.

·l ❡Sed ꝓhibet.ſ̃.xxvij.q.ij.ſunt. i auc̃. ut liceat ma.⁊ aui.§.cãs lex eni hũana admittit diuortiũ in alijs caſibus p̃ter fornicatõeʒ ut.C.de repu.ↄſenſu.

·m ❡HIſtoria. ut primo.exquo ergo mulieri p̃mo reſtituũtur res ſue:multo potiꝰ uir ē ei reſtituẽdus:⁊ ſic facit ad ꝓpoſitũ gr̃ani. Alij ponũt caſum ſic:querebatᷣ: an mulieri accuſate de adulterio dande ſint inducie. Rñ. ꝙ ſic.ſed hoc nõ uidetᷣ poſſe ſtare:qꝛ in criē adulterij nulli datᷣ dilatio: ut .ff.de adul.in crimine.ſed pōt dici ꝙ hoc uerũ ē cũ agitᷣ crialiter.

·n ❡Familiarē.⁊ h̃ itelligũt qdã de p̃paratorijs iducijs:alij de reſtitutorijs

·o ❡Hoc.ſ.reſtitutionē fieri.

·p ❡Omnes leges.de hac materia loquentes.

·q ❡SIue uidetᷣ ꝙ hoc.c.faciat cõtra ꝓpoſitũ gr̃ani:qui intẽdit ꝓbare ꝙ uxor debeat reſtitui:at hic nõ reſtituitᷣ uiro:ſed eiꝰ ptãti ſubtrabitᷣ:⁊ cõſanguineis ſociatᷣ. Rñ.in hoc facit:qꝛ iſta ſpoliata erat q̃dã libertate qꝛ cõpulſa fuerat ↄ ſe confiteri.xxxi.q.ij.lothariꝰ. uel in hoc facit ad

ſue poteſtati ⁊ cõſanguineis pro prijs libē ſociata. itēq; ēt ſ loc° ꝓui dend° ē: i quo nulla uis mltitudi nis formidet. ne ſit difficile teſteſ ꝓducē ul' certas pſõas: q̄ tā a ſan ctis canõib° q̄ a uenerādis roma nis legib° i huiuſmõi cõtrouerſijs reqrūt. In hoc capl'o q̄uis uidea tur cā expoſita: q̄re ſua auc̄te nõ lʒ alicui uxorē dimittē q̄ ceſſante ipa quoq; prohibitio ceſſare uide tur: tñ q2 ipſa ſeparatio pena ē: et pena nulli ē inferenda niſi ꝑ iudi cē: gnālit hoc itelligēdū ē: ut ſine ob cāʒ ꝑmiſſā ſiue nulla cā exiſtē te ñ liceat alicui ſua auc̄te uxorez dimittē. qđ ēt de pena homicidij uel q̄libet alia intelligendum eſt.

Unde nicola° ſcribit radulpho bituricēſi archiepõ.

Cõiugia penitus interdicant his: qui ſuas ꝯiuges occidunt.

Interfectores ſuaꝝ cõiugū ſine iudicio: cū non addis ad ulteraꝝ ul' aliqd huiuſmõi° qd ali ud habēdi ſt q̄ homicide? ac per hoc ad pñiā redigēdi: qb° penitus ꝯiugiū dnegat: exceptis adoleſcē tib° de qb° ē beati leonis pape. xx v. regl'a decretaliū imo idulgētia obſuāda. In hoc. c. uidetur ni cola° pmittē maritis cā adulterij ul' alteri° huiuſmõi crimis uxoreſ ſuas interficē: ſʒ eccl'iaſtica diſcipli na ſpuali gladio nõ materiali cri minoſos feriri iubet: illo uidelicet gladio quo petr° iubet mactare ⁊ māducaē: de quo ēt chriſtus ait i euāgelio: ñ ueni pacē mittē i ter ra: ſʒ gladiū. Hic idē nicola° ſcri bit aluino archiepõ.

Non licet alicui uxorem ſuaʒ ad ulteram occidere.

Inter hec ſāctitas ueſtra ad dere ſtuduit: ut ſi cuius uxor ad ulteriuʒ ꝑpetrauerit. utꝝ marito illi° liceat ſm mūdanā legē eā inter ficē: ſʒ ſācta dei eccl'ia mundanis nūq̄ cõſtringit legib°: gladiū nõ hʒ: niſi ſpirituale: quo nõ occidit ſed uiuificat. Item pius papa.

Penitētia ei°: qui propam abſq; cauſa pemit uxorē.

Quicūq; ꝓpriā uxorez abſq; lege et ſine cā ⁊ certa ꝓbatio ne interfecerit: aliāq; duxerit uxo rē: armis depoſitis publicā agat pñiā: ⁊ ſi ꝯtumax fuerit: ⁊ epõ ſu o iobediēs extiterit: anathēatize tur quouſq; cõſentiat: eadem lex erit illi q ſeniorē ſuū interfecerit. Itē ſtephanus quit° aſtulpho.

Pñia aſtulphi q uxorē ſuā itfecit

Admonē te cuʒ lachrymis et multo gēitu cordis curam° fili aſtulphe. ſʒ ñ filius dbes dici: q tā crudelit homicidiū perpetra ſti. Nā occidiſti uxorē tuā partē corporis tui legitio mrimonio ti bi ſociatā ſine cā mortis ñ tibi re ſiſtentē ñ iſidiātē quocūq; modo uite tue. ñ inueniſti eā cū alio uiro nefariā rē facientē: ſʒ ꝯcitat° a di abolo ⁊ ipio furore iflāmat° latro num more atroci° eaʒ gladio tuo crudelior õi beſtia itemiſti. ⁊ nūc p° mortē ei° addis iiquitatem ſup iiqtatē: filioꝝ tuoꝝ iprobe ꝑdo: q mri nõ peperciſti: filios tuos or phanos feciſti. inducē ſup eā uis mortis cām p° mortē. ꝑ unū ho minē homicidā ⁊ reprobū teſtez incuſare uis mortuā: qm̄ nec euā geliū nec ulla diuina hūanaq; lex unius teſtimonio etiam idoneo quēpiā condemnat uel iuſtificat: quanto magis ꝑ iſtuʒ flagitioſiſſi mū ⁊ ſceleſtū nec illa uiua dbuit

ꝓpoſitū q2 põit q̄zdā exceptões qñ ñ dʒ fieri reſtõ. ſ. cū tiet d ſeuicia uiri

r. Reddita. hic hēs q q̄zcito accuſat mrimoniū: põt uxor petere: ut det libertati ſue ne cogat aliquid cõfiteri cõtra ſe. ſed hoc põt intelligi cū tāta eſt ſeuicia uiri: q nulla põt ei ſufficere cautio ut extra de reſti. ſpo. lr̄as. in fi. de hoc notaui. xxxij. q. i. de benedicto.

s Etiam locus. ar. q iudex etiā tenet de lo co iudicij ꝓuidere ꝑti bus: ut in eo loco de beat de cā cognoſcere ubi ꝑtes libere ⁊ ſecu re ualeant cõuenire. ſ. iij. q. ix. hortamur. ſ. xxiiij. q. i. pudenda. ff de re. du. ubi. ſ. ij. q. ij. c. ulti. qđ ſi nõ fecerit licite appellat. extra d appel. ex ꝑte.

t Sit difficile. ſimile ff. qui ſatiſda. co. ſi fi deiuſſor. §. i. q2 cū diffi cile ē alicui ſatiſdare i una ciuitate: mittit in aliam: ut ibi.

u Perſonas. i. aduo catos.

x In hoc capitulo. ſ e. ſeculares.

y Expoſita. ibi nulla grauiori culpa.

ʒ Uel qualibet. nam leuē uir iponit: ut no taui. vij. q. i. ſic alteri°.

⁊ Interfectores. adulterarū ma xime: q2 nec tūc licet: ut. ĩ. c. ꝓxi.

ꝯ Huiuſmodi. hoc di cit ideo: q2 ſʒ leges ex cauſis pluribus ſepa rat mrimoniū.

ꝝ Adoleſcentib°. ĩ. e in adoleſcentia.

a Indulgentia. uide tur ergo q idulgentia nõ ē regula: ⁊ q nulla diſpenſatio ſit ius. qđ. m. ⁊. h. cõcedit. ar. i. q. vij. exigunt. ⁊. c. ſiqs dēʒ. ⁊ nõui. l. di. de his alij vo dicūt: q ois in dulgētia ē ius: ſʒ tale q̄ ſupior uti põt: ⁊ ife rior nõ põt petē: ergo hoc dicendo retulit ſe ad cāʒ cõſtitutõis ⁊ o riginē. nā ꝑ idulgētiā fuit hoc ſtatutū lʒ mõ ſit ius.

a Mittere. i. cõfederare cū uicijs hoies uel mittē pacē iter hoies ⁊ uicia

b Sed gladiū. i. diſcordiā ⁊ ſepationē a malis. i. charitatē: q̄ ſepat uicia.

c Inter hec. liceat. hoc licet ſm lõbardā ſed nõ ſm romonā. pr̄ tñ eaʒ põt occidere in ipſo actu ſed nõ marit°. ⁊ pr̄ uti ūq; interficiat uno ictu. ff. ad le. iul'. de adul. l. nec in eo. ⁊. l. ſequēti. ignoſcit tñ marito ſi uxorē in adulterio dep̄henſam occiderit q̄ ad pene mitigationē. C. ad leg. iul'. de adul. gracchus. Et nõ q lʒ lex antiqua ꝑmittat uiro occidere adulterū de p̄henſū cū adultera in domo ſua: nõ tñ in domo ſoceri: ut. ff. de adul. mari to. nouo iure tñ ubicūq; fere põt occidere eū p° tres denūciatões factas: ut in auc̄. ut liceat ma. ⁊ auie. §. penul. ⁊ ulti. coll'. viij. nec illud eni corrigit ꝑ auc̄. q̄ ē coll'. ix. ut nulli iudi. §. ſi qñ. q2 in alio caſu loqt. itē lʒ pr̄i ſilr det ſm legē licētia occidēdi: ut. ff. de adul. nec i ea. ſi tñ interficiat nõ excuſat a

culpa uel a peccato: lʒ a pena ciuili excuſet. in crib° eni dico ſpēa lē cõfeſſionē canonis neceſſariā q̄ ad culpe imunitatē. vñ cū dica tur: nõ occides: xxiij. q. v. ſi nõ licet. nec ſpēaliter iſti excipiāt a ca none. ergo occidēdo peccāt: imo uiro hoc iterdicit: ut. ĩ. e. admo nere. vñ nõ excuſat auc̄te iuris ciuilis. ſed ⁊ dotē amittit uir quā lucrifacēt al's ſol° eni iudex excipit a cano ne ut occidat. xxiij. q. v. cuʒ hõ. ⁊. c. ſi hõici dium.

o Gladiū. q̄ ad executionē hoc ideo dico q2 ipator hʒ il lud a papa: ex de electi. uene rabilem.

e q Quicūq; armis. ĩ. d pe. di. v. lr̄as

f Agat. arg. quē poſſe cõ pelli ad pniaʒ ſed hoc in pu blicis ⁊ enor mib°: ar. xxij. q. i. c. ulti.

g Seniorē. i. epm̄ uel aliuʒ p̄latū ul' dñm ſuū: ar. iij. q. ii ij. c. iiij. xxv. q. ij. ita nos.

h Admonere. di ci. ar. quē ꝑua ri noie rõe cri minis: iuxta il lud: Si re ꝑ ueris: nec no mē hēre mere ris. ar. xiij. q. ij poſt q̄. ij. q. vij. §. quib° ergo. ij. q. i. ſcelus. ⁊. C. de feri. a nullo. ar. ĩ de pe. di. iiij. ſi ex bono. nā filij dicūt qui nõ erāt in ecleſia

i Partē. ſi. ſ. xxxi. q. ij. de neptis. ⁊. xxvij. q. ij. agathoſa ⁊ ē ar. q q ex cepit alimenta ſibi uidet excipere uxori: cū ambo ſint unū corpus: ⁊ etiā filijs ⁊ ſeruientib°: ar. l. di. ſtudeat. ff. de uſu ⁊ ha. l. iij.

k Reſiſtentē. ſupple maxie: quia ſi etiā reſiſteret uel inſidiaret: nõ ideo deberet eam interficere.

l Non inſidiantē. nõ ē hic argumentandū a cõtrario ſenſu ꝓpt capitulum. xxxij. q. v. quicquid.

m Pedo. nõ q eos ꝑuare poſſit. licʒ eni uxor ꝓpt adulteriū in terficiat: dos tñ ad ei° filios deuoluit i auc̄. ut li. ma. ⁊ aui. §. ſi de adulterio. ſed q2 eos ſolatio ⁊ ꝓtectõe materna ꝑuare conaris. lʒ eni reglr lucrifaciat dotē ob adulteriū uxoris: ex de dona. iter ui. ⁊ uxo. c. plerūq;. hoc aūt caſu nõ lucrifacit cū eā interficit: etiaʒ ſi pacū fecit de ea lucrāda ꝑus. ff. ſo. ma. ſi ab hoſtibus. §. i.

n Poſt mortē.cū crimina extinguāť morte.xxxiij.di.quoꝛūdā .C.ſi reꝰ uel accu.l.i.niſi rōne bonorū quis agere uelit.C.e.l.ulti. .C.ſi pen.appel.mors interue.l.ij.ff.de rei uen.utiqꝫ.

o Uel iuſtificat.vñ nō tenet.xi.q.i.quicūqꝫ.crediť tñ uni tanꝗꝫ recitatoꝛi uel tanꝗꝫ ſocio:ut.viij.q.iij.talia.lxxxvi.di.tanta.

d Et grauiꝰ.uiſū eni fuit maioꝛis pene cōuerſari inter hoīes ⁊ hominuꝫ carē ſuffragijs:ꝗꝫ ꝓcul ab hoībꝰ ſolatiū hoīm nō ſentire.C.de apo.hi q.

e Sicerā.p ſicerā itellige oēꝫ potū q iebꝛiat:ut.xxxv.di.i palea uiolētū

f Carnem.ſed nūqd oua cū ouū ſit caro liquida uel lac: cū lac nō ſit niſi ſanguis coloꝛe mutato:dicimꝰ ꝙ nō:⁊ hoc vult lr̃a illa que ſequiť in pane ⁊ aqua.ſed tñ pōt itelligi ꝙ hoc debeat facē in certis diebꝰ uel legitimis ferijs. Sꝫ nūquid de lardo utetur: nūquid noīe carnis ē ꝓhibitū:uideť ꝙ non ar.lxxxij.di.p̃ſbꝛ.ibi eni ſagimē ꝑmittitur: qñ oua ꝑmittūtur.

a Penitētia ar.ꝙ poſt peractā pniam ⁊ crimē purgatū pōt quiſ accuſari de crie illo:ut.xv.q.v p̃ſbyť.⁊.xxv.di.c.ulti.⁊ ex̃ de ſciſma.fraternitatis.naꝫ ꝑferens mēorandi cris labem ⁊c̃.di.lxi.in ſacerdotibꝰ ⁊.i.q.vij.ſiqs omnē.nā ꝑ penitētiā nō deſinit quis cē nocens.ff.ꝺ edi.edic.qd ſit fugitiuꝰ.imo ēt poſt baptiſma pōt de hoc accuſari:ut ex̃ ꝺ diuoꝛ.gaudemus.in fi.ar.cōtra.xxiij.q.iiij.ſi illic.⁊.xxxij.q.i.ꝙ autem.in fi.⁊.c.non erit.⁊.c.apud.⁊.l.di.ferruꝫ.⁊ extra de accu.de his.ff de edi.edic.ꝙ ita.ꝺ hoc dixi .vi.q.i.qui crimen.⁊.c.illi q ſed nōne ꝑiudicat ſibi maritus tacendo ꝑ ſeptēniū cū ultra quinquēniū nō audiať accuſatō adulterij:ut.C.de adul.adulter.ſed illud obtinet quo ad penam legalem: nō quo ad petendū diuoꝛtiū:ex̃ de ꝓcu.tue.nūquid ergo in infinitū pōt eā accuſare:dicñt quidā ꝙ nō ultra.xx.annos:ut.C.de fal.querelam.h.d.ꝙ uſqꝫ ad milleſimū ⁊ qñcunqꝫ claruerit cria: ut.lxxxi.di.quicūqꝫ.⁊ di.viij.qui cōtēpta.xxiiij.q.iij.ecce.⁊ ꝙ dicit penitētia pacta:ſed ⁊ añ latā ī ſniam.ſ.ꝓxi.q.v.c.xp̃iana.

condēnari nec a te pꝰ eiꝰ moꝛtem accuſari.p̃ꝰ.n.cā crimis ſubtiliť erat iueſtigāda:⁊ tūc ſi ita fuiſſet iuēta:ſm legiſ tramitē ꝺbuit accipere ultiōis uidictā. Nā ſi ueꝝ qꝺ abſit fuiſſet ſicut ille adulť mētitꝰ ē:pꝰ.vij.annoſ pniaᵃ peracta dimittē eā ꝑ approbatā cāꝫ poteras ſi uoluiſſes:occidē tñ eā nllatenꝰ debuiſti.nō.n.uult deꝰ mōtē peccatoꝛis:ſꝫ ut ꝯuertať ad pñiā ⁊ uiuat. Jccirco placeat tibi ꝯſilium nr̃m:⁊ hoc fac qꝺ meliꝰ tibi leuiuſqꝫ uideri potit:miſē aīc tue: ut ñ ſis tu tibimetipſi homicida. reliq̃ ꝗpropter te rogamꝰ hoc malū ſeculuꝫ:qꝺ te traxit ad tā imuniſſimū peccati facinus.igredere mōaſteriūᵇ.hūiliare ſub manu abbatis ⁊ mltoꝝ fratꝝ p̃cibꝰ adiutꝰ obſua cuncta ſiplici aio:q̃ tibi fuerit iperata:ſiᶜ forte ignoſcat infinita miſericoꝛdia dei peccatiſ tuis: ⁊ refrigeret aiaꝫ tuā priuſꝗꝫ cruciēris ꝑpetuis flāmis. Hoc leuiꝰ et meliꝰ tibi cē certiſſime ſcias. Sin āt publicā pñiā permanens in domo tua uľ i hoc mūdo uis agē qꝺ peius tibi ⁊ duriꝰ ⁊ grauiꝰ cē non dubites:ita ut agē debeas exhoꝛtamur:ut oībꝰ diebꝰ quibꝰ penitē debes: uinū ⁊ oēꝫ ſicerāᵉ ñ bibas carnēᶠ nūꝗꝫ ullo tpe comedas preterꝗꝫ i paſcha ⁊ i die nataľ dñi.in pane ⁊ aqua et ſale pñiā age.in ieiunijs ⁊ i uigilijs ⁊ oꝛonibꝰ ⁊ eleēoſynis ōi tpe ꝑſeuera.armis nūꝗꝫᵍ cingē:nec i quolꝫ loco litigaēʰ preſumas.uxoꝛē nūꝗꝫⁱ ducē:concubinā nūꝗꝫ hr̃e nec adulterium committē audeas.i balneo nūꝗꝫᵏ laueris.in ꝯuiuijs letātiū nūꝗꝫ te miſcearis.i eccľia ſegregatis ab alijſ chriſtianis pꝰ oſtiuꝫ et poſtes humiliter te repone.ingrediētiuꝫ et egredientiū ſuppliciť oꝛonibꝰ conmēda te.cōmunione coꝛpoꝛis et ſanguis dñi cūctis diebꝰ uite tue i dignū te exiſtimesˡ. Jn ultio tñ exitꝰ uite tue die ſi merueris ꝓ uiatico:ſi ſit qui tribuat:tñmō ueniali[m] ut accipiaſ tibi ꝯcedimꝰ. Sꝫ et alia multa q̃ tibi nimis durius ⁊ ſatis acriꝰ erāt iuxta magnū pōdus peccati ifelix adijcienda.ſed ſi hec oia q̃ tibi miſericōdiť dicta ſūt:ꝑfecto coꝛde dño auxiliāte feceris ⁊ cuſtodieris:ꝯfidimꝰ ꝺ immēſa dei clemētia remiſſioneꝫ habituꝝ te tuoꝝ peccatoꝝ.⁊ ſm dictū iuſti boniqꝫ paſtoꝛis reſoluet te ſācta eccľia ab hoc uiculo peccati i t̃ris:ut ꝑ ipſiꝰ gratiā q eaꝫ ſuo ſanguine acquiſiuit:ſolutus ſis in celis.ſin aūt aliter feceris:⁊ ſācte matris eccleſie taꝫ ſalubꝛē admonitionē deſpexeris:ipſe tibi ſis iudex:⁊ in laqueo diaboli quo irretitus teneris permāebis:⁊ ſāguisⁿ tuuſ ſuper caput tuū:nos alieniᵒ a cōſoꝛtio tuo ꝓ alioꝛū fideliū ſalute deo opitulante ōni ſolicitudine nitimur deſudaŕ:⁊ domini miſericoꝛdiam attētius quotidie implorare. Item auguſtinꝰ de adulterinis cōiugijs li.ij.

Potius uxore uiuente aliam ducat quis:ꝗꝫ humanum ſanguineꝫ fundat.

Siqꝺᵖ ueriꝰ dŕ:ñ licet hōi chriſtiano adulťaꝫ cōiugē occidē ſꝫ tñ dimittē.q̃ſ.n.ē tā demēs q

g Nūꝗꝫ cigere.niſi cōſilio epi ꝓ iuſticia defendēda:⁊ ē ſimile.j.de pe.di.v.falſas.

h Litigare.hoc ideo dicit qꝛ apud ſeculare tribunal nō debet ſuā querimoniā diſceptādo ꝓponere qſꝗꝫ publice penitēs:ſed eccleſiaſticū iudiciū debet adire.ſ.xi.q.i.aliud.ſupple ergo hic niſi in ꝓpꝛia cā ⁊ corā eccleſiaſticis.

i Nūqnaꝫ ducere.ſi tñ duxerit:tenet mr̃imoniū.ar.ſ.e.qcūqꝫ. Alij dicūt contra:ut nō.j.e.§.de penitētibꝰ

k Nūꝗꝫ laueris.niſi de neceſſitate:de con.di.iij.ꝓuenit.

l Exiſtimes.ergo uideť ꝙ magis peccat q uxoꝛē interficit ꝗꝫ qui matrē:qꝛ maioꝛ pnia iponiť hic uxoꝛicide ꝗꝫ mr̃icide in illo.c.latoꝛem.qꝺ ē.j.e.q.⁊ ſic maius ē crimē.ar.xxiiij.q.i.nō afferamus.qꝺ cōcedit.h.nā dicit ꝙ magis peccat qui ſe ipſū interficit ꝗꝫ aliū.xxij.q.v.ſi non licet.vñ magis peccat qui ꝑtē coꝛꝑis interficit ꝗꝫ qui matrē.ꝓbat hoc etiā ꝑ illā auctē:ꝓpť hoc relinquet hō pr̃eꝫ ⁊ mr̃em ⁊ adherebit uxoꝛi ſue:ex̃ de biga.debitū.Alij dicūt ꝙ magiſ peccat qui mr̃eꝫ interficit ꝗꝫ q uxoꝛē.ſꝫ qꝛ hoīes ꝓniores ſūt ad interficiendū uxoꝛes:ideo ob hoc magis puniūť:ut ſic retrahanť a tali facinoꝛe.vñ nō ualet hec argumentatio:grauiꝰ puniūtur ergo grauiꝰ peccant.⁊ ē ſimile in foꝛnicatōe notoꝛia lꝫ eni multa crimina ſint grauioꝛa:tñ qꝛ facilius delinquunt in hoc crie ꝗꝫ in alijs:ideo durioꝛ pena in eo ſtatuiť:ar.xxxij.di.§.uerū.

b Monaſteriū.ex hoc loco uideť ꝙ ꝗꝫtūcūqꝫ pniaꝫ qs teneať finire:ſi intret religionē ad illā nō teneť:qꝛ religio ſoluit uinculū iuramēti:ut ex̃ de iureiu.ꝑuenit.itē ſoluit uotū:ut ex̃ de uo.⁊ uo.re.ſcripture.itē ſoluit uinculū obediētie.xix.q.ij.due.lꝫ ergo a papa ſit alicui iniūctū in pniaꝫ ut eat romā:uel aliqd hꝰmodi faciat ⁊ intret religionē:nō diciť tranſgreſſio. Jlle eni diciť tranſgredi: qui deſerit maiꝰ ꝓ minoꝛi:ut.xx.q.iij.ꝓpoſitū.⁊.xvij.q.i.qui bona.ar.ad idē.j.de pe.di.i.§.his auctoꝛitatibꝰ.⁊ hoc.h.cōcedit.alij dicūt ꝙ teneť adimplere qꝺ ꝓmiſit:⁊ qꝺ iniūctū ē ei in penitētia: niſi abbas diſpenſet ſecū.xviij.q.ij.c.nullam.

c Si forte.ſi nō poniť dubitatiue imo nota ē aſſertionis.i.eque penitus:ſimile de pe.di.i.ꝗobrem.

m Venialiter.ar.ꝙ eccleſia pōt coꝛpus ⁊ ſanguinē dñi qbuſdā etiā i fine ꝓhibere.ar.xxvii.q.i.ipudicas.ar.di.l.penitētes.cōtra.ſ.xxvi.q.vi.ꝺ hiſ cōtra.ſ.ij.q.iij.ſiqs epm aut p̃ſbꝛū.ſ.xiij.q.ulti.queſitū ē.niſi ſm p̃cepta canonū.ad hoc dic ꝙ qñqꝫ illud qꝺ de iure cōi cōpetit:diciť cōcedi reſpectu miſericoꝛdie ⁊ pietatis:ar.ſ.xi.q.iij.qm̃.ff.de uſufruc.ſi extraneo.⁊ in ceteris.c.hic ſignatis.nā vniuerſe uie dñi miſericoꝛdia ⁊ ueritas.

n Sāguis.i.pcc̃ꝫ.vñ illud ſāguis ſāguinē tetigit.i.pcc̃ꝫ.xliij.di.epheſijs

o Alieni.ar.ꝙ nō iputať p̃lato ſbditoꝝ malicia exq̊ ꝑ eū nō ſtat: q̊ minꝰ coꝛrigātur.ar.vij.q.i.§.cū aūt.ſ.di.xliij.epheſijs.ſ.xlvij.di.c.ulti.

p Siquod uerius.nō lꝫ.nā dicit lex ꝙ vnū delictū ꝓpter aliud delictū non minuit penam:ut.ff.de priua.delic.l.ij.⁊ ē ar.ꝙ in delictis ꝯpenſatio

non admittitur.ar.xiiij.di.c.i.
q. Quod non licet.ſ.occidere uxorem ſuam.
q. Quod non licet.ſ.aliam ducere ea uiuente.
r Adulterium.ſic ergo pmittitur min⁹ malū:ut euitet maius.ſ.xxvi.q.ij hi qui.ſ.xxij.q.i.c.ult.ſ.di.lxxxij.preſbyter.ſ.xxi.q.vij.quid contra.ſo. graui⁹ ē homicidiū q̄ adulterium.ſed ibi exponas graui⁹.i.gñali⁹ l.di. quia tua.ł turpi⁹ rōne inquinatiōis.xxxij.q.i.i cōiugio.⁊ nō eſt conſiliū uel pceptū quod hic dr̄:ſed ē cōparatiua permiſſio:q̄ nō excuſat a peccato.
s In premiſſis.ſic intellige.xxxi.q.i.hac ratione.
t Impendatur.ſ.e.interfectores.
u Placuit.licentiā id eſt impunitatē ſimile.xlv.di.qui ſyncera.

dicat ei fac qō nō licz:ut liceat tibi qō ñ licet:⁊cū.n.utrūq̄ ſm legē xp̄i illicitū ſit ſiue adulterā occidē ſiue alterā ducē ea uiuēte:ab utroq̄ ē abſtinēdū nō illicitū ꝓ illicito faciēdū.ſi eñ factur⁹ ē qō nō licet iā faciat adulteriū ⁊ nō faciat hōicidiū:ut uiuēte uxore ſua alteraz ducat:⁊ nō hūanū ſāguinē fūdat qō ſi ē utꝝq̄ nefariū:nō dz alterꝝ ꝑ alterꝝ ꝑpetrare:ſz utꝝq̄ uitare. In ꝑmiſſis auctoritatib⁹ q̄q̄ ꝓhibeāt adulteras ꝯiuges ſuas occidē ſz ꝑmittit p⁹.vij.ānoꝝ pniam eiſ illas dimittē.ſi āt illas inteſecerint iubent ſine ſpe ꝯiugij ꝑpetuo manere:niſi forte ꝑpt lapſū iuuenil' icōtinētie ad mr̄imonia ꝯtrahēda eis miſicordia ipendat. Clericis aūt ꝯcedit ſi uxores eoꝝ peccauerint:ſine mortis acerbitate habē eas i cuſtodia et ad ieiunia eas cogere:nō tñ uſq̄ ad necē affligere. Unde i tol.cōcilio ꝑmo legit.

Clerici:ſi uxores eoꝝ peccauerit ꝑter necē eas domi cuſtodiant:⁊ ad ſalutaria cogāt ieiunia.

Placuit ut ſi quoꝝcūq̄ clericoꝝ uxōes peccauerit:ne forte licētiā peccādi pl⁹ habeāt:accipiant mariti eaꝝ hāc ꝑtātē ꝑt necē cuſtodiēdi ⁊ ligādi i domo ſua ad ieiunia ſalutaria nō mortifera eas cogētes:ita ut iuicē ſibi clerici paupes auxiliū ferāt ſi ſuitia ñ hēant cū uxorib⁹ āt ipis q̄ peccauerāt:ñ cibos ſumāt:niſi forte ad timorē dñi acta pnia reuertāt. Hunc āt q̄rit̄ q̄re ſacris canōib⁹ ſit iſtitutū ut p⁹.vij.ānos penitētes i pſtinū ſtatū reuocēt. De his ita ſcribit iſidorus ad maſonē ep̄m.

Quare ſit ꝯſtitutū p⁹ ſeptē ānos i pſtinū ſtatū penitētes redire.

Hoc ipſū precepit.i.pmiſit poſt.vij.annos.ſ.di.lxxxij.preſbyter ꝯ:ſed ueritas canonū ē in penis infligēdis:⁊ pnie ſūt arbitrarie:ut.xxvi.q.vij.tempa.⁊ in his minor pnia ē amplectenda.ff.de arbi.diem proferre.§.ſi plures.⁊.l.non diſtinguemus in ꝑn.⁊ di.l.eos uero.

Hoc ip̄m q̄ canonū cēſura:p⁹ ſeptē ānos pnie remanē i pſtinū ſtatū pcepit ⁊ cetera:ut i tractatu ordinādoꝝ ꝺ lapſis:ñ electiōe ꝓpꝓ arbitrij ſācti pres ſz poti⁹ ex ſnia diui iudicij ſanxerūt. Nā legit̄:q̄ maria ſoror aaron ꝓphetiſſa:dū ꝯtractōis aduerſus moyſen icurriſſz delictū:illico ſtigmate lepre pcuſſa ē.cunq̄ petēt moyſes:ut emundaret̄:pcepit eā dñs extra caſtra ſeptē dieb⁹ egredi:et p⁹ emūdatōz rurſus eā i caſtra admitti.maria ergo ſoror aarō caro intelligit ſacerdotiſ:que dum ſupbie dedita ſordidiſſimis cogitatiōnū maculat̄ cōtagijs extra caſtra ſeptē dieb⁹:hoc ē extra collegiuz eccl'ie ſeptē āniſ ꝓjciat̄:ut p⁹ emūdatōz uicioꝝ loci ul' pſtie dignitatis recipiat meritū.⁊ p⁹ pauca: In fine āt ep'le hoc adjciēduz putaui:ut quotiēſcūq̄ i geſtis ꝯciliorū diſcors ſnia iueniṫ:illi⁹ ſnia magis teneat̄:cui⁹ āntiquior ⁊ potiō extat auctoritas. Hoc āt q̄q̄ ꝺ ſacerdotib⁹ uideat̄ ſpāl'r dc̄m:gnāl'r tñ ꝺ oībus pñitētib⁹ oz itelligi.ad imitatiōez nāq̄ illi⁹ dñice ſnie dauid ꝺ adultio ⁊ hōicidio rephēſuſ uni⁹ hebdōade ieiuniū i ſatiſfactōne admiſſi ſceleris deo legit̄ obtuliſſe. Hic ēt eccl'iaſtica cōſuetudine ē uſurpatū:ut maioꝝ criminū pnia ſeptē ānoꝝ ſpacō ꝯcludatur:niſi uel officij excellētia ul' criminū magnitudo uulgarē ꝯſuetudinē excedēs:ueluti dū contra naturā hūane ſocietatis pentib⁹ uel liberis ł alijs eiuſmōi pſōis ipudice adherem⁹:ł dū relicto nāli uſu ꝯtra nām more ſodomitico fornicamur:ł uſq̄ ad coitū brutoꝝ aialium.plabimur ꝑmiſſum ſpacium

a Nā legitur licet olim peccatuz murmuratōis nō mulctaretur morte hodie tamē repellit:ut dicit h.a promotione.ar.xc.di.alienus.quia nec omnia nec ſola ⁊c.ut notaui.l.iiij.di.multos. Hic iſerit̄ una ratio quare ſeptenniſ penitētia imponatur quia maria ⁊c. theologi aliter aſſignant:ut ſicut propt̄ peccatum ſeptiformis ſpś ſancti gratiam amiſit ita per penitentiam ſeptennē eam recuperet
b Cuius antiquior.ſi.ſ.l.di.domino ſācto in fi.ubi ꝺ hoc dixi.
c Uſurpatuz.i.uſu habitū.
d Ut maioꝝ.ſ.xxii.q.i.predicandum.
e Excellentia ut.ſ.lxxxij.di.pſbyt̄:⁊.xxvij q.i.deuotaz.ſ.xxiij.q.i.ſiqs dederit.tñ oia iſta ſunt arbitrio ſacerdotiſ xxvi.q.vij.tēpora.vñ canones nō ponūt menſuram pñitentie:ſed oia hec arbitrio ſacerdotis relinquuntur:ut.j.

x Poteſtatem.nam ſi eaz ēt male uerberauerit:niſi per cās lege expreſſas punitur in pecunia:quia dabit ei tertiā partē donatōnis quam dedit ꝑpt nup.ut i auc.ut liceat ma.et auie.§.ſiquis aūt.ſi āt non dedit dona.ꝑpt nup.punitur i quarta parte totius ſue ſbe:ſi eius ſubſtātia non excedit.ccc.aureos.ſi excedit dabit.c.aureos.C.de repu.l.ulti. Item non dico q̄ ipimet debeant eis penitentiam iiungere:ſed cōpellentur ut accipiant ab aliis.ſed nunquid laicus idem poteſt de uxore ſua:dico q̄ non.quia non inuenio expſſum caſtigare tñ pōt eam:ut notaui.ſ.vij.q.i.ſic alterius. Sed quare dicit q̄ paupes clerici ſuiāt ſibi:dic q̄ rñdet tacite obiectōi.q.d.⁊ ſi mulieres ligate nō poſſunt eis ſeruire:paupes clerici qui non poſſunt alios ſeruientes habere:ſeruiāt ſibi uice mutua. Item ſm.h.non poterunt illas reconciliare ſibi niſi nollent promoueri.ar.xxxiiij.di.ſicuius.alij autem dicunt illum non impediri cuius uxor cognoſcitur ab alio:ſi ipſe non conſentiat eius adulterio.unde bene pñt eas reconciliare:etiam quo ad carnis cōmercium:nec eis in aliquo preiudicatur.quod tamen intelligas ſm quod dixi.ſ.xxxiiij.di.ſicuius.
y Ita.ut inuicem.ar.xii.q.i.dilectiſſimi.ar.xi.q.i.ſicut enim.ar.di.xc.precipimus.
z Si ſeruitia.i.ſeruientes.
⁊ Non cibos.⁊ eſt hoc ꝑpter enormitatem delicti:tamen ipſam excommunicatam nō debet uitare.xi.q.iij.quoniam multos.qō forte falſum ē

de pe.di.i.menſuram.
f De penitētib⁹.hic mouet magiſter quādā incidētē q̄ſtiōz:an poſt ſolennē pniam poſſit ꝯhi mr̄imoniū:⁊ tres ſūt opiniōes de ſolennit̄ penitētib⁹.qdā dicūt:q̄ null⁹ ſolenniṫ penitēs pōt ꝯhere:niſi ex diſpēſatōe.j.e.antiq.q̄ itelligiṫ nouiſſe:⁊ ſic itelligūt.c.j.e.de his.penitēs eñ ſemp uiuit ſub regula eccleſiaſtica:ut de pe.di.v.ꝯtrū.h.uero dicit:q̄ q̄lib3 penitēs pōt ꝯhere:niſi i trib⁹ caſibus puta pro uxoricidio:uel niſi iiunctum hoc ſit ei noīe pnie:uel pro raptu ſponſe alteri⁹ uel ꝓ inceſtu.adhuc tñ excipit adoleſcētes q̄ ut dicit de iure cōi pñt ꝯhere.ideo aūt i trib⁹ his caſib⁹ ꝓhibetur:quia in his contaminatur matrimonium.Alij tñ ponūt.v.caſus i

trãſcẽdere cogat. De penitẽtib⁹ quoqꝫ querit̃: an eis gn̄alit̃ p⁹ pñiam peractam cõiugia ↄcedã tur. generalit̃ eñ canonica aucto ritate ꝓhibent̃ penitẽtes ad ſecła rem militiã redire uel matrimõia cõtrahere. Unde ſyricius papa

Penitẽtes mr̄imonia ↄtrahere ꝓ hibentur.

DE ᵍhis uero non incõgrue di lectio tua ſedem apoſtolicam credidit cõſulẽdã: qui acta penitẽ tia tanq̃ꝫ canes ⁊ ſues ad uomit⁹ pꝰſtinos ⁊ uolutabra redeũtes ⁊ᵇ militie cingulũ ⁊ lubricas uolup tates et noua cõiugia ⁊ inhibitos denuo appetiuere ↄcubitus: quo rũ improfeſſaꝫ ↄtinẽtiã generati p⁹ abſolutionẽ filij ꝓdiderunt: de quib⁹ qꝛ iam ſuffugiũ nõ hñt peni tendi: id duximus decernendum ut ſola intra eccleſiam fidelib⁹ ora tione iungantur ᵏ ſacris myſterio rum celebritatibus q̃uis non me reant̃ interſint. a dominice autẽ menſe conuiuio ſegregent̃: ut hac ſaltem diſtrictione correcti: ⁊ ipſi in ſe ſua errata caſtigent: ⁊ alijs ex emplũ tribuant: quatenus ab ob ſcenis cupiditatibuſ retrahant̃: q bus tamen qm̃ carnali fragilitate ceciderĩt: uiatico mũere cũ ad dñꝫ ceperit ꝓficiſci: ꝑ cõmunionis gra tiã uolum⁹ ſubueniri: quaꝫ formã ⁊ ˡcirca mulieres q̃ ſe p⁹ pñiam tali bus pollutionibus deuixerunt eẽ ſuãdã cẽſem⁹. Sed ᵐ qꝛ tiore ſol uẽdi ↄiugij nõnulli ad pñiam acce dere differũt: uel ꝓpt̃ lapſũ ˡadole ſcẽtie qnẽ formidãt pñie remediũ ſuſcipe negligũt: ideo aucte canõi ca ꝑmittit̃ eis: ɫ ↄtracta mr̄imõia retinẽ uɫ alia ↄtrahẽ. Unde leo papa galerio ep̃o tripolitano ſcri bit.

Ex idulgẽtia ↄiugia p⁹ pñiaꝫ legi timam non negent̃.

AUdiuim⁹ ⁿa quibuſdã, ꝙ in ue ſtris diocesib⁹ ac finibus chri ſtianoꝝ cetus leui occaſiõe ſe ſub trahunt pñie iugo dicentes: quia ſi pñiaꝫ agim⁹ ↄiugij debem⁹ relin quere copulam. in quo errant: et de ueritatis calle diſcedũt: qꝛ pro oib⁹ illicitis pñiaꝫ unuſqſqꝫ chriſti nois cultor ſuſtinere ac ꝑagere ſũ mopere dꝫ: dicẽte dño: Pñiam agite: appropinquabit eñ regnum celoꝝ. ↄiugiũ uero legitimũ nulli orthodoxoꝝ pñiaꝫ ſuſtinenti ſol uere licꝫ. ⁊ ifra: ſacris eos uos ex pedit eloquijſ edocẽ: ut ab erroriſ eripiãt̃ caligie: ⁊ licitis copulatio nib⁹ iũcti õ oib⁹ illicitis pñiaꝫ agẽ ꝓcurarẽt. Item leo papa q̃rtus

Propt̃ lapſũ iuuenil' icontinẽtie nõ negẽt̃ penitẽtib⁹ licita ↄiugia.

IN ᵒadoleſcentia conſtitutus ſi urgente aut metu mortis ᵖ aut captiuitatis periculo pñiam ᵠ geſſerit: ⁊ poſtea timẽs lapſũ icõ tinentie iuuenilis copulaꝫ uxoris elegerit: ne crimẽ fornicatõiſ icur reret: rẽ uidet̃ feciſſe uẽialeꝫ: ſi p̃t̃ cõiugẽ nullã omnino ʳcognouerit in quo tñ regulã nõ ↄſtituim⁹: ſꝫ qd ſit tolerabili⁹ eſtiam ˢ. Item nicolaus papa radulpho ep̃o ſan cte eccleſie argentee retenſis.

Hec pẽitẽtia ẽ iponẽda ei: q ma trem occidit.

---

qbus poſt ſolẽnẽ pñiam nõ lꝫ ↄhere. Unus ẽ ꝓ iceſtu: ut. xxxij. q vij. ſiqs uiduã. Itẽ ꝓ uxoricidio. s̃. e. infectores. Itẽ ꝓ raptu ſpõ ſe alterius. xxvij. q. ij. ſtatutũ. nec ↄdicit. xxxvj. q. ij. tria. nam ibi il la nõ erat ſpõſa. Itẽ ꝓ cõcubitu cũ moniali. xxvij. q. i. ut lex. Itẽ ꝓ hõicidio p̃ſbyteri: ut ex̃ õ pe. ⁊ re. q p̃ſbyteꝝ. Itẽ ꝓ eo qui do loſe ſuſcepit filium de ſacro fonte. xxx. q. i. õ eo. ⁊ dicũt quidã ꝙ ſi iſti ↄhant nõ tenꝫ matrimoniũ. ar. s̃. e. interfectores. ſi tales tñ ſint qui non pñt cõtinere: õ licentia epiſcopi poſſunt contrahẽ. ⁊ cõſenſuſ epiſcopi facit mr̄imoniũ taliũ tenere: ut. j. e. c. ulti. alij dicũt mr̄imõium talium tenere: licet ꝓhibeantur cõtrahi: niſi appõatur in ↄſtitutõne ꝙ ſi contraxerint: ſeparẽt̃ qꝺ credo uerũ ad hoc fac̃ ext̃ õ p̃ben. ſignificato.

ᵍ d De his hoc. c. poteſt itelligi de penitẽte ſolẽnit̃ ꝓ aliquo predictorũ criminum: ⁊ tũc dic iprofeſſam. i. continẽtiam male ꝓfeſſam. i. non ſeruatã et ꝙ poſtea dicit non habẽt ſuffugium pñi tendi: ueruꝫ ẽ ꝙ ſolennis penitẽtia non iterat̃. l. di. §. poteſt: licet ꝗ innuat contrarium. j. de pe. di. iij. §. ex pſona. põt ẽt hoc. c. itelligi de his q uotũ emiſerũt: ⁊ p⁹ con traxerũt nec tenuit mr̄imoniũ: ⁊ tũc dicit iprofeſſã. i. male ꝓfeſſã ⁊ dic ꝙ nõ hñt ſuffugiũ penitẽdi. i. contra profeſſionem ſuã ueni endi. omnia alia plana ſunt.

ᵇ Et militie. ſed nunquid ita generaliter ueꝝ eſt: ꝙ ſolẽnit̃ peni tens nõ debeat redire ad cingulũ militie? dicũt quidã hoc eẽ cõſi lij: ⁊ ita intelligũt de pe. di. v. falſas. hoc alij intelligũt i eo caſu tm̃ cũ eis hoc iniũgit̃ in penitentia. alij dicũt iſtud tm̃ eẽ intelligẽdũ qñ agit pñiam ſolennem ꝓ crimine in militia cõmiſſo. ⁊ hoc inuit illud. c. falſas.

ⁱ Prodiderunt. ſi. lxxxij. di. ꝓpoſuiſti. s̃. di. xxviij. priuſq̃ꝫ. C. õ epi. audi. nemo.

ᵏ Iungantur. de pe. di. v. ſiqui uero.

ˡ Et circa mlieres. ar. ꝙ ſolẽnis pñia iũgit̃ feis ſic̃ ⁊ uiri. ar. l. di. penitẽtes. j. e. q. antiq. ⁊. q. v. pñiaꝫ. s̃. xxvij. q. i. ṽginib⁹. ⁊. c. ſiqs ſacro. j. e. c. i.

ᵐ Sed quia. uel contrahere. quantum ad hoc ut utatur matrimonio iam contracto non eſt permiſſio: licet forte ita intellexerit gratianus. iohã nes.

ⁿ AUdiuimus. ſi hoc. c. intelligas de priuata penitentia planum eſt. ſi de publica: tunc loquitur de matrimonio iam contracto.

ᵒ IN adoleſcẽtia cõſtitutus. hoc. c. duplicit̃ põt intelligi. p̃mo õ eo ſoluto q egit ſolennẽ pñiam ꝓ aliquo dictoꝝ criminum p⁹ ↄhit. ⁊ ſꝫ hoc facit gregorius mẽtionem de hoc. s̃. e. interfectores. nec fit mẽtio de hoc. j. e. antiqui. ſꝫ õ alia conſtitutiõe leonis quã nõ hẽm⁹: cuꝫ illud antiq. de ↄiũcto in matrimonio intelligatur q tale quid cõmiſit ꝓpter qꝺ egit ſolennem penitentiã ꝓ aliquo predictorũ criminum de quo ibi dicitur: ꝙ debet uti uxore ſua quouſqꝫ poſſit ſeruare continentiam uel põt intelligi õ iam cõiuncto. ⁊ ſm̃ hoc fit de hoc mentio. j. e. ãtiqui. ſed õ qua fit mentio. s̃. e. interfectores. iterum neſcim⁹. Secũdus caſus repugnat illi littere copulã uxoris elegerit. ſed expõe ibi. i. exegerit carnale debitũ. poſſet tñ intelligi illud. c. antiqui. et illud interfectores. ꝙ facerent ambo mentõnem de hoc in adoleſcentia ita ſcꝫ ꝙ illud antiqui. intelligatur õ coniungenda ⁊ ſm̃ hͨ littera poſita in. c. antiqui. ita debet exponi: cõiugatus. i. cõiungẽdus redeat ad p̃ſtinũ ↄiugiũ. i. ↄhat ↄiugiũ quod ante contrahere potuiſſꝫ iure ſi nõ peccaſſꝫ. ſed nũc ex diſpẽſatione. io.

ᵒ In adoleſcẽtia. ar. ꝙ rõne etatis facilius diſpẽſat̃. l. di. penitẽtes. xxxv. q. vi. ſi duo.

ᵖ Mortl. cũ uolebat eẽ i libello: ñ itellige ꝓ ifirmitate: ar. xxvj. q. vii. c. i.

ᵠ Penitentiã. i. nõ expleant̃. vij. anni cõputato p̃mo ex quo penitẽs incipit agere penitentiã.

Penitentiã. ar. ↄ. s̃. l. di. penitẽtes. ibi eñ dr̃: ꝙ ſolẽnis pñia nõ de facili iuuenib⁹ imponẽda ẽ: nõ ẽ ↄ quia illud bene concedo.

ʳ Regulã. finis hui⁹. c. facit ꝓ his q dicũt ꝙ nec etiã iuuenis ↄhere põt: s̃. e. interfectores. h. uero lau. ⁊ M. q dicunt ꝙ iuuenis de iure cõi põt cõ trahere: exponunt litterã non regulã conſtituimuſ. i. nõ dicimus aliqd qꝺ erat ius cõe añ hoc imo ↄ ius cõe: quia de iure cõmuni nec adoleſcens po terat contrahere ante hoc.

ˢ Eſtimamus. conſtituendo. ſ. quid mõ tolerabilius ẽ q̃ꝫ eius ↄrium: con ſtituendo tamen ius cõmune.

ᵗ l Latorẽ. oblatiões. niſi prius. ar. conceſſo maiori inhiberi min⁹: ar. l. di. c. placuit. ar. xvij. q. iiij. miror. ⁊ ex̃ õ tornea. c. i. ar. ↄ. xcv. di illud ⁊ q indignus ẽ minore ⁊ maiori. ff. de ſena. qui indignus. ⁊ cui interdicit̃

329

Latorē pñtiū mr̃icidam eē cognouimuſ: cui precipimus ut ſub pnie iugo pmaneat: ita ut per annū integꝝ eccleſiā nō igrediat: ſꝫ añ fores baſilice ſtās orās ⁊ deprecās deū pſeueret q̃lit tāto eripiat piaculo. cōpleto uero āni circulo itroeūdi i eccleſiā licētiam habeat. tm̄ int audiētes ſtet: ſꝫ non dū cōicet. ꝯpletis āt triū ānoruꝫ circul ſacre cōionis ei gr̃a ꝯcedat oblatōes uero nō offerat: niſi pꝰ aliorꝝ. vij. annorꝝ curricula expleantur. His āt oibus ānis atqꝫ tēporibꝰ carnē nō manducet: nec uinuꝫ bibere pſumat: exceptis feſtiuis diebus atqꝫ dñicis ⁊ a paſcha uſqꝫ ad pentecoſten. ⁊ quocunqꝫ ire uoluerit nllo uehiculo deducatur: ſed pedibꝰ pficiſcat: arma nō ſumat niſi ꝯtra pagāos. Jeiunet aūt tribꝰ diebꝰ per hebdomadam uſqꝫ ad ueſperā. a ppria ac legitima ꝯiuge nō ſeperet: ne i fornicatōis uoraginē corruat. qđ ne fiat optamus. ſi aūt ante ānorꝝ triū curſuꝫ finis uite illius appropinquerit: corpis ⁊ ſanguis dñi nr̃i pticeps fiat. ſin āt ut ſupra ſtatuimꝰ: efficiat. tñ ſi illiꝰ cōuerſionē ⁊ lachrymarꝝ fōtē i oibꝰ uideritis floridis actionibꝰ ⁊ optimis operibꝰ pullulare: hūanius circa eū ſolicitudo peruigil appareat: mitiſqꝫ i oibꝰ ꝺ monſtretur. Item.

Poſt dignaꝫ pniam adoleſcētibꝰ pmittunt licita ꝯiugia.

Siquis cuꝫ duabꝰ ſororibꝰ fuerit fornicatus: aut cū his pſonis de quibꝰ ſancta ſcptura phibꝫ ſi dignam egerit penitētiam: ⁊ caſtitatis nō ualuerit cōtinētiā ſuſtinere: licet ei legitimā i ꝯiugio uxorē accipe. ſimilit ⁊ mlier q̃ tali fuerit ſcelere lapſa: ut fornicationis nō perducat ad chaos. Sꝫ hoc ꝺ laicis uiris ac mulieribuſ ſolūmō ſtatuimus. Item.

Puniat q hec crimia cōmittit: et nō tñ legitimā dimittat uxorem.

Siquis cū mr̃e fornicatuſ fuerit ſpūali: anathēatis ut ſcitiſ pcutit ictibus. ſilr āt ⁊ illū pcutē pmulgamus: q cū ea quā ꝺ ſacro fōte baptiſmatis ſuſcepit: aut cuꝫ illa quā añ epm tenuerit cū ſacro chriſmate fuēit uncta fornicatōiſ ppetrauerit ſcelꝰ legitimaꝫ tamen ſi habuit nō dimittat uxorē. Quos em̄ deꝰ ꝯiūxit: iudex ſua auctē ſeparare nō dꝫ. q̃ꝗ iſidorꝰ hoc alit intelligat dicēs.

Nō hō ſepat: quos pena ꝯdēnat

Quos deꝰ ꝯiūxit hō nō ſepet. queris qūo: ſubaudi uiolēter ſine lege abſqꝫ rōe quos deꝰ cōiunxit hō ñ ſepat: ñ ei hō ſepat quos pena cōdēnat: quos reatꝰ accuſat quos maleficiū coartat. Ceruꝫ hoc p his dictum intelligit: quos iudices ſeculi p ſuis ſceleribꝰ legū ſeueritate pcellūt: quos ul morte puniūt ul deportari iubēt. Itē ex ꝯcilio tol. viij. De codē.

Antiquiᵐ ⁊ ſanctiſſimi leonis pape ē ſniaⁿ: ut is qui i etatis adoleſcentia poſitꝰ dū mortis formidat occaſū: ſi puenerit ad pnie remediū. ſi ꝯiugatꝰ forte fuēit icōtinēs: ne pꝰ ea adultij lapſū incurrat: redeat ad ꝯiugiū pſtinū: quouſqꝫ poſſit adipiſci tpis maturitate ꝯtinētie ſtatū: qđ noſ ut ꝺ uiriſ ⁊ ita ꝺ femis equo mō cēſemꝰ nō qdē hoc gnālr ⁊ canōice ē pceptū ſꝫ ꝯſtat uobiſ p hūana fragilitate idultū ea dūtaxat rōne: ut ſi is q pnie nō ē legibus deditus: antea ab hac uita diſceſſerit: q̃ꝗ ex cōſenſu ad cōtinētiam unus eorꝝ fuerit regreſſus: ſupſtiti nō licet denuo tranſire ad uxoris amplexus. ſi aūt illiꝰ uita ſuperſtes extiterit: q nō acceperit abſolutōem peniten tis nubat: ſi ſe ꝯtinē nō pōt: ⁊ altius ꝯſortio fruat uxoris. quod in utroqꝫ ſexu pari mō a nobis māifeſtū eſt eē decretū: ita uidelꝫ ut i his oibꝰ ſacerdotis expectet ordinatioˣ: ut iuxta qđ etatē aptā proſpexerit pnie abſolutiōis tribuat

pomerium ciuitatis ⁊ ipſa ciuitas. ff. de ſeruis expor. cui.

a ¶ Arma. amittit ergo feudū cū dñm iuuare nō poſſit. ⁊ ſibi hoc imputet quia ex culpa ſua hoc damnū incurrit. xv. q. i. ſan. ear. xvij. q. iiij. uxor. ff. de re. iur. l. ꝙ quis ex culpa. ⁊ hoc ē uerꝝ niſi tale ſit feudū i quo per aliū ſeruire poſſit. tunc enim ſeruiat per ſubſtitutum. C. de epi. ⁊ cle. quiſqs. ⁊ xciiij. di. ualde.

b ¶ Ad ueſperam. j. ꝺ conſe. di. i. ſolēt.

c ¶ Conuerſionem. poteſt ergo epiſcopuſ cā cognita relaxare de penitentia quam papa impoſuit eadem ratione ⁊ clericus de ea quam epiſcopus imponit. ſꝫ dic ꝙ papa licentiam dedit ꝺ hoc. Item nūquid ille cui papa pēitentiam impoſuit: pōt ingredi monaſterium ſic: ar. ſ. e. admonere. ⁊ de pe. di. v. ſig.

d Siquis. penitētiam. hec ē opinio quorūdam ꝙ quilibet iceſtus niſi i adoleſcēte impedit matrimonium. xxxiiij. q. ij. c. penult. poteſt tamē epiſcopus dare licētiā inceſtuoſo: ut contrahat diſpenſatiue. alias cōtrahendo nihil agit uerum tamen uideat epiſcopus cuꝫ quo diſpenſet: quia cū eo tantum debet diſpenſare qui cōtinere nō poteſt ſed qualiter hoc cōſtabit epiſcopo: p famaꝫ uiciorum: ex qui cle. uel uo. ſignificauit.

e ¶ Uxorem. ſupra. xxvij. q. ij. qui dormierit contra. ſupra prox. q. vij. concubuiſti cōtra. ſo. hic ignoranſ ibi ſciens fuit: uel hic loquitur de illis quarꝝ neutra fuit uxor uel ſponſa. h. ſed hec ſo. reprobatur per illud infra. xxxv. q. iij. ſiquis cuꝫ matre. quia illō ꝺ ſimplici fornicatione itelligitur. quod patet. xxxiiij. q. ij. §. de ſimpliciter. ul hic de diſpenſatione eccleſie ul lenitate miſericordie: ibi de rigore.

f Siquis parcitur. niſi admonitus peniteret. xi. q. iij. certum.

g ¶ Similiter. ſ. xxx. q. i. omnis. ar. l. di. ponderet.

h Quos em̄. gratianus nō intelligenſ. c. ſequens. ⁊ deceptus ē. ar. illiꝰ c. xxxiij. q. ij. ſiqs neceſſitate. ⁊ C. ꝺ repu. l. i. ſi uertit h. c. ⁊ §. ſeqntē: ac ſi cētalia cā pt fornicatōꝫ: ppt quā qs ab uxore ualeat ſepari: ut deportatio.

i ¶ Hoc aliter. nō ē uerꝝ ꝙ alit: ſed hoc dicit ut inducat ſeqns. c.

k Quos deus. abſqꝫ rōne. per hoc. c. ſolue generale illud. xxxi. q. i. quod ſi dormierit. ⁊ ij. q. v. conſuluiſti.

l ¶ Non em̄ homo ſeparat: ſꝫ lex. ſilr. xxiij. q. v. ſi homicidiū. imo ⁊ per maleficiū corpus uiri efficitur principis. ar. ff. de capi. di. per totum.

m Antiq. ſi itelligaſ hoc. c. ꝺ matrimonio contracto: tūc eſt hic ar. p illis qui dicunt ꝙ ſolēniter penitēs itelligitur nouere ſi intelligas ꝺ matrimonio ꝯtrahendo tūc expone redeat ad priſtinū cōiugium. id eſt. quod cōtraxit poſt penitētiā a quo per ſuggeſtionem aliquorum receſſerat. Item habes hic: ꝙ quādoqꝫ diſpenſatur in uno matrimonio non tamen in ſecūdo: ſicut diſpēſatur i uno ordine: non tam in ſecundo: ut xij. di. nos conſuetudinem.

n ¶ Snia. i. q̃ſtio: ſed ubi ſit dixi. j. in adoleſcentia.

o ¶ Gnaliter. i. nō ꝙ ante hoc eſſet ius commūe: prout dixi in. c. in adoleſcentia.

p ¶ Indultum a leone papa.

q ¶ Unus eorꝝ penitens.

r ¶ Supſtiti. i. penitenti.

ſ ¶ Trāſire. ar. ꝙ ſublato impedimento id debet fieri qđ eo impediebatur: ne fieret.

t ¶ Abſolutionem. id eſt. penitentiam: p per quam habet abſolutionem. i. quia non peccauerit.

u ¶ Ita uidelicet. i. in adoleſcentibus.

x ¶ Ordinatio. nota ꝙ ordinatio iſta attēdit circa hoc: utrꝝ adoleſcentibꝰ debeat indici pnia ſolēnis: nō utrꝝ debeāt ꝯhere: quia de iure cōi pñt. ut. ſ. e. in adoleſcētia.

legem.

H Is breuit decurſis i qbus extra negociū finez aliqntulū euagati ſum ad ꝓpoſite cāe tertiam queſtionē ꝯtractandā q̄ q̄rit.

U Trū ſola cordis contritiōe ⁊ ſecreta ſatiſfactō ne abſq; oris confeſſiōe qſq; poſſit deo ſatiſfacē: redeam.

S Unt eñ q dicūt quēlibȝ criminis ueniam ſine confeſſione eccleſie ⁊ ſacdotali iudicō poſſe ꝓmereri. Juxta illud ambroſij ſup lucā

P Etrus doluit ⁊ fleuit: quia errauit ut hō. ñ iuenio quid dixerit: ſcio q fleuit. lachrymas eiꝰ lego: ſatiſfactiōȝ nō lego.

I Tem iohānes chryſoſtomus.

L Achrime lauant delictuȝ: qđ pudor ē ꝯfiteri. I Tem ꝓpheta.

S Acrificiū deo ſpūs ꝯtribulatꝰ cor ꝯtritū ⁊ hūiliatū deus nō deſpicies. I Tem.

D Ixi ꝯfitebor aduerſum me iiuſticiā meā dño: ⁊ tu remiſiſti ipietatē pcc̄i mei. Q ꝰ auguſtinus expones ait.

M Agna pietas dei: ut ad ſolā ꝓmiſſiōȝ pcc̄a dimiſerit. nondū ꝓnunciat ore: ⁊ tñ deꝰ iaȝ audit i corde: q̄ ipm̄ dicē q̄i qđdā

h His breuiter. aliquantulum. quia formauit quaſdā incidētes queſtiones ⁊ ſoluit.

u Utrum. quia mētionē fecerat gratianꝰ de pnia. s̄. e. q. ij. ad monere. ideo hic tractat ꝺ ea. Uel ita cum matrimonium ſit principalit ſacramentum laicorū: licet in minoribus ordinibus licite ꝯbatur: qa tamē laicis ſolenis penitentia dȝ imponi ut. l. di. confirmandum. idō hic tractatū in ſerit de ea tractatui mr̄imonij: cum ⁊ ipſa ſit ſacramētuȝ naȝ i ue. teſta. incipit etiā ab adā: ut. j. e. ſer pēs. Uideduȝ eſt ergo qd ſit ipa: ⁊ unde dicatur: ⁊ q̄ ſit ſatiſfactio: q̄ attēdant in ea: que ſint neceſſaria: ⁊ de modo agendi in iſto tractatu. Et quid ipſa ſit habes. j. di. iij. pnia. Dicitur eñ pnia a penitēdo. j. e. di. tres ſunt actus. ⁊. j. di. iij. in tantum. Quid ſit ſatiſfactio habes. j. di. iij. ſatiſfactio. Attendunt aūt in ea pſona. s̄. xlj. di. nō cogant. Cauſa: ut xxiij. q. v. excōmunicator. Itē locus tpus qualitas ⁊ quātitas. j. e. di. v. conſideret. Item euentus: ut. xv. q. i. illa. In pnia tria ſūt neceſſaria. ſ. cordis contritio: oris cōfeſſio: ⁊ operis ſatiſfactio. j. di. iij. perfecta. Sed tñ cū facultas nō ſuppetit: ſufficit cordis cōtritio. ar. xlv. di. due. Modꝰ agēdi tal ē. In pma di. tractat: an ſola cordis cōtritio deleat peccata: uel cōfeſſio poſt cōtritōnē. Baȝ. dixit. q ſola cordis cōtritio nō deleat peccatū: ubi copia ſacerdotl habeat: ar. j. e. c. ulti. ⁊ i hoc uidet gratianꝰ declinare iducēdo. c. illud. licet i p̄cedēti. §. dicat hoc eē lectoris arbitrio relinqndū. Sȝ qcqd dicat baȝ. dic q nec cordis ꝯtritiōe nec oris cōfeſſione peccata dimittunt: ſed tm̄ gr̄a dei: de cōſe. di. iiij. nemo tollit. ſȝ ipa cordis cōtritio ſignū eſt peccata eē dimiſſa: ſicut exterior ſatiſfactio ē ſignū cordis ꝯtritiōis. gr̄a eñ p̄cedit ꝯtritionem. ar. j. e. nō poteſt qs. cōtritio remiſſionem. vñ remiſſio eſt attribuēda gr̄e q̄ ē cauſa cauſe. Alij dicūt peccata p cōtritionem dimitti: quo ad culpā nō ad penā: ut i glo. utiq;. Tertij dicūt ꝯditionalē fieri remiſſiōeȝ p cordis cōtritionē. In ſcđa di. tractat: an charitas ſemel hita poſſit amitti. In tertia: an pnia reiterari poſſit. In quarta: an peccata ſemel dimiſſa redeāt. In quita qs modꝰ debeat obſuari i imponenda ea ⁊ accipiēda. In ſexta: cui qs debeat confiteri. In ſeptīa: an pnia timore mortl accepta ſit fructuoſa. Ideo autē in vij. di. hūc tractatū diuiſit: q̄ ſeptenariꝰ nūerꝰ pfectꝰ ē. ar. xxxij. q. i. nuptie.

c Secreta. utiq; ſola cordis ꝯtritōe delet pcc̄m. j. e. pcc̄m. ⁊. j. e. magnā. ſȝ pena debet: ut. l. di. ſiqs p̄poſtera. ⁊ h̄ uex ē: ſi ꝯfeſſio ñ ꝯtēnat cū adhiberi pt: alias pmū pcc̄m iputat. j. e. di. agite. imo ꝯtritꝰ nō ē ſi ꝯfiteri ꝯtēnit: ut. xxxij. q. i. c. ult. ꝺ ꝯſe. di. iiij. ñ dubito

S Unt. Alij aūt negant. dicūt eñ q ſicut tribꝰ mōis deū offēdimus: corde ore ⁊ opere: ita tribꝰ modis ei ſatiſfaciendum eſt. j. di. iij. pfecta. vñ dicūt tria hec eē neceſſaria: cordis contritioēm: oris confeſſionem. ⁊ operis ſatiſfactōnem. Auctoritates autē q̄ dicunt peccatū dimitti ſola cordis contritōe: aſſerūt ipſi intelligendas eē cū articulus neceſſitatis excludit oris confeſſionem. ſ. cū aliqs cōterit ⁊ morte p̄uenit: uel aliquo alio iuſto impedimēto hoc facere impedit. Alij dicūt int quos ē. p. manducator ꝯditionalē fieri remiſſionē p cordis ꝯtritionē. j. di. iij. ſane cauendū. H. dicit ſola cordis ꝯtritōe peccatū dimitti adulto cuilȝ. j. e. magna. Si uero cōterit ⁊ ꝓponit ab alijs abſtinere. ⁊ illud cōfiteri ⁊ de illo ſatiſfacē ſm iudicium eccleſie. ⁊ ſi nunq̄ȝ ſequit oris confeſſio uel opis ſatiſfactio: peccatū tñ iā dimiſſum ñ redit. ſȝ peccat mortalit: ſi pōt iux p̄ceptū ecc̄e ꝯfiteri ⁊ ope ſatiſfacē ⁊ ñ ſatiſfaciat: ar. j. ꝺ cō. di. iiij. non debito. Auctoritates que dicunt ſine confeſſione ⁊ operis ſatiſfactione peccatum non dimitti: intelligūt de intiori confeſſione: que ē recognitio peccati ul ꝓpoſitū confitendi. uel gratia qua ſic homo diſponit: ut recognoſcat ⁊ uelit confiteri ſi locus ⁊ tpus affuerit: ⁊ de interiori ſatiſfactione que eſt intior dolor ⁊ amaritudo anime: de qua habes. j. di. iij. ſatiſfactio. ⁊. j. e. §. his auctoritatibus. hic autem agitur de exteriori. qa ipſa neceſſaria ē ſi adhiberi poteſt. Sȝ ad quid cū iā peccatū ſit dimiſſuȝ per contritō nem preter confeſſionem: Sol. hec fit ad humilitateȝ ⁊ iuſticiā exercendam infra di. iij. productior. ⁊ ut ſatiſfaciat eccleſie quam leſit. ⁊ ut ipẽ alij reddantur cautiores. Si tamen ſubtiliter intueamur: gratie dei non contritioni eſt attribuenda remiſſio peccatorum: ut dixi in princi. ⁊ notaui. j. e. §. dixi cōfitebor. Et in pma pte allegat gratianuſ uſq; ad. §. alij. econtra.

e Petrus. quia errauit. nam ideo quia homo facile corruit infra di. iij ille rex.

f Quid dixerit. ⁊ forte confeſſus ē: uel cui confiteret. cum omnes a fide receſſiſſent. uel forte tunc non erat facta inſtitutō confeſſionis: que modo eſt. aliam rationē aſſignat gratianus. j. e. §. his auctoritatibꝰ.

g Satiſfactionem. exteriorem. alias contra. ſupra. l. di. ut conſtitueret.

h Non lego. ⁊ ita intelligitur omiſſum quod non inuenitur expreſſum. xxiiij. q. ij. legatur. ff. de uer. obli. quicquid. ar. contra de conſe. di. iiij. quādo a hieroſolymis.

i Lachryme. interiores. i. in quo habȝ tantam erubeſcētiam: ut ad lachrymas ueniat occulte etiā nō corā ſacerdote.

k Quod. id eſt quia. j. e. quem penitet: quia pars eſt pnie erubeſcētia: ut ibi: uel ad litteram.

l Confiteri in publico cum ſit occultum: uel quia cum pudore ⁊ uerecundia confitet quis. quod ſemper debȝ fieri: quia pars eſt penitentie erubeſcentia: ut. j. e. quem penitet.

m Sacrificiū. contritū. non eſt contritum ſi confiteri contemnit. xxij. q. i. c. ult. j. de conſe. di. iiij. non dubito.

n Non deſpicies. i. acceptabis ſicut ſacri nō cenſent canones. i. ꝓhibēt. ij. q. v. conſuluiſti.

o Dixi confitebor. uenia eñ non ꝯcedit niſi penitenti. xxiiij. q. ij. legat ſicut iuramentum non remittitur: niſi iurare uolenti. ff. de iureiuran. remittit nec ei imputat licet contrarium acciderit. ff. de annu. le. l. meuia. ar. xliij di. epheſijs.

p Impietatem. hoc exponit gratianus. j. e. §. ſimilit.

q Promiſſionem. i. uoluntatem confitendi. h.

r Dimiſerit. remiſſio tamen peccatorum precedit cordis contritōnem. nō enim poteſt quiſq̄ȝ uere cōfiteri: niſi prius habeat fidem per dilectionem cooperantem. dicuntur ergo peccata dimitti per contritiōnem: hoc eſt per id quod facit cordis contritiōem. id eſt per charitatem. Et nota q hec omnia ſimul ſunt tempore: iuſtificatio contritio dilectio: remiſſio. ſed quedaȝ tamē ex his naturalit p̄cedūt ⁊ poꝛa ſunt natura. neceſſe eñ habeo intelligere: q pus qs hēat gr̄am q̄ȝ ꝯterat. p̄cedit ḡ gr̄a. ſequit dilectio: quoniā q gr̄am habȝ diligit. j. e. omes. dilectionē ſequit contritio: q eñ diligit cōterit. ſequit remiſſio: qui eñ conterit: ei remittit. iohānes.

ſ Ipſum. i. quod uult confiteri.

t Pronunciare. s̄. xvii. q. ij. noſ. uotum eñ pro opere reputatur: ut hic ⁊. j. di. vi. in principio: ⁊ infra. q. v. q deo. hoc tamen nō eſt ſimpliciter uerū nam in quibuſdam caſibus etiam in bono plus eſt ad factum peruenire: ut in baptiſmo: infra de conſe. di. iiij. ſine penitentia. nam ibi plus ualet baptiſmus q̄ȝ cordis contritio. Item in eucharistia: quia per aſſumptiōem eucharistie delentur uenialia. quod non fit per uoluntatem accipientis: infra. e. de conſe. di. ij. iteratur. Item in confeſſione ipſi ſacerdoti facienda: cam erubeſcentia ipſa in preſentia ſacerdotis parſ ſit penitentie: infra. e.

quem penitet. Item in martyrio.ar.j.di.vij.nullus.dic ut notatur.j.i glo. illa hoc tantum:que ſtatim ſequitur.

u ¶Pro opere.ubi deeſt tempus operandi:ita remuneratur quis pro ſola uoluntate ſicut pro opere.ꝛ idem eſt in ꝯtritiõe cũ deeſt tp̃us confitẽdi ꝛ ad hoc.ſ.ut ſola uoluntas ꝛ contritio ſufficiat ſine confeſſione oꝛis intendit pꝛobare per leges ſequentes: in quibus oſtenditur:ꝙ ſola uoluntas ſufficit ad damnationem. ꝛ eſt ſimile per contrarium.

x ¶Reputatur.hoc tã tũ in bonis licet:ar.ꝫ j.e.di.ꝛ ſicui. ubi facl'tas deeſt.j.e.§.ſimilit̃ alias plus facit q̄ operatur.fallit tamen hoc in uoto ꝯfitendi: quia nõ ita cito abſoluitur ſic̃ abſolueret̃ a ſacerdote.j.e.quem penitet in fi.in uoto uirginitatis quo ad aureolam. ar.xxxij.q.v.ſi paul⁹ Item in caſu ſcilicet i cautione iudicio ſiſti: ex̃ d̃ eo qui mit.i poſ. c.i. Item fallit in malis:quia aliud in uia aliud i inuio.ar.ꝯtra.j.e.ſicui.ꝛ in alijs operibus que uoluntatẽ ꝓmouẽt ut ſunt martyrium ꝛ pꝛedicatõ. Itẽ hoc intelligas in p̃ſentibus non in preteritl. ſi enim uolo me bona feciſſe:non tamen perinde eſt ac ſi feciſſem. Item nec in futuris. nam ſi pꝛopono poſt annuꝫ me iturum hieruſalem non perinde eſt ac ſi modo irẽ. Itl in hoc mundo non in futuro:ar.xiij.q.ij.in pꝛeſenti.de conſe.di.i. in pꝛeſenti.ꝛ eſt ar.ꝓ aduocatiſ.non enim demitur pꝛemium uel ſalarium aduocare nolẽti nec ualenti:ut.ff.de uar.ꝛ extraoꝛ.cog.l.i.§.penulti.ar.xlvii.di.ꝙ ad nos.ar. cõtra pꝛedicta ex̃ de eo qui mit.in poſ.cauſa rei ſer.c.i.ff.locati ex cõducto .§.item ſi.di.lxxxvi.non ſatis.ꝛ eſt ſimile huic:quia ſufficit ꝙ ſeruus bõa fide ratõnes reddat.ꝛ ſi nõ ad plenũ.ff.de cõdi:ꝛ demõ.ꝗuis.

pꝛonũciare[r] eſt.uotum em̃ ꝓ[s] opere reputat̃[x]. IN codice li.i.ti.d̃ epi.ꝛ cle.impatoꝛ iuſtinianus.

SIqs[y] nõ dicã rape: ſꝫ[z] attentare tm̃ mr̃imonij iungendi cã ſacratiſſimas uirgies auſus fuerit:capitali ferieẽ pẽa. DE libro eodẽ titl'o d̃ poſtulãdo. Imperatoꝛ leo ꝛ an.nicoſtrato p̃fecto.

NEmo[ꝛ] uel in foꝛo magnitudinis tue ul' i ꝓuiciali iudicõ uel apud queꝗ̃ iudicẽ accedat ad togatoꝝ ꝯſoꝛtiũ: niſi ſacroſãctis catholice religiõis fuẽit ĩbut⁹ myſterijſ. Sin ãt taliũ aliqd quoquo mõ uel q̃dã machinatõe factũ uel attẽtatũ fuerit:officiuꝫ[ꝰ] qdẽ ſublimitatis tue.c.libꝛaruꝫ auri iacturã ꝓ ꝯdemnatiõe ſuſtincat.

IDem auguſtinus.

QUicũꝗ[ꝝ] auſus fuerit cõtra ꝓuidũ nr̃e ſerenitatis decretũ officiũ aduocatõis ꝑ ſurreptionẽ arripe:ꝛ ꝓhibitũ patrociniũ p̃ſtiterit:ab aduocatõnis officio remot⁹ ſtilũ ꝓſcriptiõis atꝗ ꝑpetui exilij[a] ſpẽalit̃ ſuſtinebit. Scituris ẽt ꝓuiciaꝝ rectoꝛib⁹:ꝙ is ſub cui⁹ admĩſtratõe aliqd hui⁹ mõi fuerit attentatũ:ptis bonoꝝ dimidie ꝓſcp̃tionẽ ꝛ penã exilij ꝑ qnquẽniũ ſuſtinebit. ITem li. ix.ti.ad legẽ iul'.maieſtatiſ.

QUiſqs[a] cum militib⁹ cogitauerit:eadẽ em̃ ſeueritate uoluntatẽ ſceleris q̃ effectũ pũiri iura uoluerũt[b]. ITẽ ad legẽ coꝛneliã de ſicarijs. SIqs[c] cũ telo ãbulauẽit[d] hoĩs necãdi cã: ſicut is q̄ hoĩeꝫ occiderit: ul' cui⁹ dolo malo factũ fuerit ꝯmiſſum:legis cornelie de ſicarijs pena[e] coerceat̃. IMpatoꝛ ualeri⁹ ꝛ gratian⁹.

SIqs necãdi ĩfantis piaculũ aggreſſus fuẽit:ſciat ſe capitali ſupplicõ eẽ puniẽdũ.

IMpatoꝛ gratian⁹ ꝛ ualerian⁹.

SI[f] foꝛte mulier marito moꝛtis paſſe ĩſidias uel quolibet alio gnẽ uolũtateꝫ occidẽdi habuiſſe ĩuciat̃: ul' foꝛte marit⁹ eo mõ iſeqt̃ uxoꝛẽ: i eadẽ q̃ſtõe ab om̃i familia nõ ſolũ mariti ſꝫ ẽt uxoꝛis: q̃ tñ tũc tp̃is domi[g] fuerit: q̃rẽdũ ẽ ſine cui⁹ꝗ̃ defenſione[h]. ITẽ di geſtis ti. d̃ ĩiurijs lege ſꝫ ꝛ ẽ q̃ſtionis.

SIqs[i] tã maſculũ ꝗ̃ feiam ſiue igenuos ſiue lĩbtinos ĩpudicos facẽ attẽtauerit: ĩiuriaꝝ tenebit̃[k]. ſꝫ ꝛ ſi ſui pudicitia attẽtata ſit: ĩiuria locũ hꝫ. attẽtari pudicitia dr̃: cũ id agit̃[l]: ut ex pudico i pudic⁹ fiat. Nõ ſolũ is ĩiuriaꝝ tenet̃: q̄ fecit ĩiuriã: hoc eſt q̄ ꝑcuſſit ueꝝ ille quoꝗ tenet̃ q̄ dolo fec̃: ul' ꝓcurauit[m]: ut maxilla pugno ꝑcuteret̃. ITẽ li.eodẽ apõ labeonẽ

SIqs[n] pulſat⁹ qdẽ nõ ẽ: uerũ man⁹ aduerſus eũ leuate ſt̃:

q ¶Quiſquis ſupꝛa.vj. q.i.§.ueꝝ.

b ¶Voluerũt. hoc caſu alias ſecus.j.e.cogitationis. uel h̃ cum uoluntas ſuis finib⁹ nõ eſt contenta ꝓcedẽs ad actũ exterioꝛẽ. Hec .l.iul'.punit uoluntatem:coꝛnelia etiam cõſiderat eam.ff. ad.l.coꝛ.l diu⁹

c ¶Siquis cuꝫ telo.telũ ẽ gñale nomen cui⁹libet rei q̃ nocere poteſt:ar. inſti.de publi. iudi.§.item .l. coꝛ.

d ¶Ambulauerit.ꝛ ita uoluntas ꝓ facto reputatur in delictis:ut.ſ.di.li. ſiquis poſt acceptum:ex̃ de cle.pug.i duello.c.i.ꝛ.ij.ꝛ.ff. ad.l.coꝛ. d̃ ſic. .l.diuus.

e ¶Pena.ſ.ultimo ſupplicõ .ff.ad.l.coꝛ.de ſic.l.i.ꝛ dicit̃ ſica quaſi ſeca a ſecando.ꝛ eſt cultellus ferreuſ.inde ſicarius q̄ cultelluꝫ hui⁹ mõi poꝛtat ad interficiendum.

y ¶Siquis.per hanc.l.ꝛ ſequentes pꝛobat a ſimili per contrarium peccata ſola uoluntate contrita deleri:ꝛ uotum pro opere reputari.nam ſicut in bono remuneratur ſola uoluntas:ita in malo damnatur quis ꝓ ſola uoluntate uel uoto.ꝛ ſic inducunt̃ he leges.

z ¶Sed attentare.attentatio non fit ſine actu.j.e.ſiquis tam maſculum.vñ he leges ꝛ ſequentes ſunt argumenta etiam pꝛo contraria parte ꝛ opinione.

ꝛ ¶Nemo.catholice.ſimile eſt quod dicit conciliuꝫ carthaginenſe:ꝙ ſi quis appellat ad iudicem non catholicũ debꝫ excõicari.ij.q.vj.catholicus. Sed quare hoc infidelibus pꝛohibet̃:cum ꝛ iudei ꝓ ſe poſtulare pñt:ar.xvii.q.iiij.iudas.ꝛ ex̃ de iudeis iudei. Reñ.ꝙ non pꝛohibetur alicui pꝛo ſe poſtulare:ſed dicitur ꝙ infideles nõ poſſunt poſtulare ut gerant hoc officium quaſi ex officõ publico:ne facultas ledendi chꝛiſtiãos ꝛc̃.xvii.q.iiij.conſtituit.uel quia ſunt infames infamia canonica: ut.vi.q. .i.omnes.

ꝰ ¶Officium.i.officialis. Sed quare pꝛo peccato iudicis punit̃ officialis quia ibi noluit repugnare ꝛ reſiſtere:ar.C.de ap.quoniam.ar.C.de maſcriniorum.l.ult.ar.lxxiiij.di.honoꝛatus.

ꝝ ¶Quicunꝗ.partis.ff.de interdictis ꝛ rele.relegatoꝛum.§.ad tẽpus.

contra.nam ibi dicitur:ꝙ qui relegantur non amittunt parteꝫ bonoꝝ:ſed hec.l.C.corrigit illã:uel hoc eſt ſpeciale.

a ¶Exilij.impꝛopꝛie.nam exilium pꝛopꝛie perpetuum eſt:ar.ff.d̃ iudi.pub.l.ij.dicitur tamen tripliciter exilium.ff.de interdic.ꝛ re. exilium.

f ¶Si foꝛte.familia que inſidias nõ perſenſit.ꝛ ideo dominũ periclitãtem non adiuuit:alias ultimo ſupplicõ debet puniri.C.ad ſyll'.l.ulti. uel exaudi hoc de ſeruis tunc tempoꝛis infirmis.ff.ad ſyll'.ſiquis in graui.

g ¶Domi.quando hec admiſſa ſunt.naꝫ iſtos ueriſimile eſt ſcire factum.ſ.xvi.di.ꝙ dicitis.ex̃ de p̃ſump.quanto.

h ¶Defenſione.ſ.exceptione.non enim poterit excipi qꝛ ſit ſeru⁹ uel ancilla:ut.xii.q.ij.§.in patronos. Item pꝛopter hanc cauſam licitũ ẽ dare uiro libellũ repudij uxoꝛi.C.d̃ repu.l.ꝯſenſu. ioh̃es.

i ¶Siquis.attentauerit.punitur quandoꝗ ſola attentatio ut hic ꝛ.xxxvi.q.ij.ſiquis nõ dicam. Solus conat⁹:ut.xiiij.q.iiij.q̃niam multi. Sola uoluntas:ut.xxvii.q.i. nuptiarũ. Sola expectatõ.xiiii.q.iij.feneratoꝛes. Sola cogitatõ.vi.q.i.ſiquis. Sola intentio:ut.ſ.ſiquis cum telo. Sola aggreſſio:ut de pe.di.i. ſiquis necandi. Solus auſus:ut de pe.di.i.ſiquis pulſatus. Sola ſolicitatio:ut de pe.di.i.ſolicitatoꝛes.

k ¶Tenebitur.ſed etiam tenẽtur ſerui coꝛrupti.ff.de ſer.coꝛ.l.i.§. ult.C.de furtis ſiquis ſeruo.

l ¶Agitur.ergo actus exigitur ut uoluntas puniatur.alias qualit̃ pꝛobaretur de uoluntate?

m ¶Pꝛocurauit.ar.ex̃ de ſen.ex.mulieres.

n ¶Siquis pulſatus.uapulaturus.hinc argui poteſt inſecutoꝛem

clerici in canonē incidere licet non ꝑcuſſerit.ar.ſ.e.qſquis.j.e.ois
2.c.ſi propterea.7.c.ſicui.ſed ꝙ nō icidit.ar.j.e.§.hec aūt v̄ba.ar.
ↄ.ex̄ de ſen.excō.nuper.7.c.cū deſideres in parte deciſa.Sed qd
ō eo q manū mittit in ueſtem clerici uel in rem ab eo detentā:uide
tur ꝙ incidat i canonē.ar.ij.q.vij.§. Item opponit̄ de dauid:q p̄
cidit oraz chla
mydis.Itē ō
ora:q manum
adhibēs ad ar
cam percuſſuſ
eſt .ar.xvij.q.
.iiij.ſiquis cō
tumax. qꝛ res
eccl'ie coherēs
eius gaudet p̄
uilegio :ut.e.q
qſquis v̄ſi au
ferēdo.7.ff.de
iniurijſ ſed eſt
queſtionis.

o C Ontra
p̄dicti
legibꝰ oſtēdit̄
ꝙ quis punit̄
pro ſola uolū
tate : modo ꝑ
bat contrariuz
ſcꝫ ꝙ pro ſola
uoluntate non
punit̄ qs.

p C Ogita
tionis
patiat̄ ab hoīe
ſꝫ a dō hn̄.j.e.
omnis.cogita
tōem em̄ ſi ad
cōſenſum ꝑue
nit mortalem 7 puniendā eē omnino fatēdū eſt. Si em̄ in corde
cōſentit̄ libidini:mors iteruenit.j.di.ij.ſicut tribꝰ.7 in palea.ſ.di.
vi.teſtm̄.§.ſed pēſandū. Sūt etiam caſus ſpeciales ubi uolūtas
punit̄.nā ſola uolūtate incidit qs in hereſim.ar.ex̄ de here.ad abo
lēdam.nam eo ip̄o ꝙ quis credit hereticis incidit i excōmunicatō
nem:ut ex̄ de here.excōmunicamus.§.credētes.v̄ſi. receptatores
7 ſic nō ſūt ↄ.ſ.di.xix.nulli.7.c.anaſtaſiꝰ.alias aūt homo nō pu
nit maleficia niſi cognita niſi iueneris ſpecialia: imo canon 7 lex
hn̄ punit uolūtatis peccatū.vn̄ 7 repellit̄ a promotōe pōderoſus
.i.q mēte peccat nec ad actū ꝓcedit.ſ.xlix.di.v̄ſi.pōderoſus.
q S Olicitatores.extra ordinē.7 ita nō tantū quātū ſi effectꝰ eēt
ſecutꝰ:ſꝫ in hoc facit.l.iſta,ꝓ gratiano:qꝛ ſicut ꝓ uolūtate alit̄ puni
tur q̄ꝫ ꝓ ip̄o facto:ita 7 cordis cōtritio alit̄ delet peccata q̄ꝫ exteri
or ſatiſfactio:alit̄ iſta lex eēt ↄ gratianū 7 male eam iduceret.
r Q Ui puero.domū.ff.de adult.q domū.
ſ Impfecto.7 ita nō ſic punit̄ affectꝰ ut effectꝰ: licꝫ ar.ſit ↄ.j.e.§.
pene.7.l.aut facta i fine.Sed i remuneratōe ſecꝰ ē.eq̄ em̄ remūe
rat̄ affectꝰ 7 effectꝰ.ſ.e.magna.7 ita aliud ē i uia aliō i iuio.ſ.xxx.
.q.ult.c.ultimo.
u U Ulgariſ.totū.ar.iiuriam factā clerico uł canonico redūda
re i collegiū.ar.xij.q.ij.q māumittit̄. Itē ar. ꝙ baptizatꝰ
reputat̄ cui quātalibꝫ ꝑs aq̄ ifundit̄.ar.de cōſe.di.iiij nec quicq̄ꝫ
ar.ↄ de cōſe.di.iiij.c.i.v̄ſi.toto corꝑe.ar.ꝓ p̄ma ꝑte:qꝛ ſi igredior
ꝑtē fūdi ł p̄dij totiꝰ nāciſcor poſſeſſiōꝫ.ff.ō acq. poſ.poſſidēi.§.i.
u Totiēs furtū.ſtricta rōe ħꝫ rigorē:ſecꝰ de eqtate:ut.e.ti.7.e.l.i
.ff.§.ſed ſi ō naui.uel hoc ubi totū tollē potuit:ſecꝰ ubi totum au
ferre nō poſſet: ut i p̄dicto.§.ſꝫ ↄ hāc ſolutiōem ē.ff.de fur.l.i. ubi
dicit̄ ꝙ ſola cogitatio furti faciēdi nō facit furē: ſed 7 ħ actꝰ inter
uenit.ſꝫ illud ē ↄ qō hic ſeqt̄ de armario.
x Sed uerum ē.licet totius rei furtū cōmiſerit:tn̄ ueruꝫ eſt i tan
tum teneri.i quantū 7c̄.Sepe enim furtum cōmittitur non tamē
furti actio naſcitur.ff.rerū amo.l.i.ar.C.de nox.l.i.ſicut ecōuerſo

7 ſepe territꝰ q̄ſi uapulaturꝰ nō tn̄
ꝑcuſſus:iiuriaꝝ actiōe tenet̄.
C Ontra[o] li.co.ti.ō penis.
C Ogitatiōis[p] penā nēo patiat̄
I Tē ti.ō extraordinarijs cribꝰ.
S Olicitatores[q] alienaꝝ nupti
arū itēq̄ꝫ m̄rimonioꝝ inter
pellatores:7 ſi effectu ſceleris po
tiri nō p̄nt : ꝓpt̄ uolūtatē ꝑnicōſe
libidinis extra ordinem puniunt̄
Q Ui[r] puero ſtupꝝ abducto uł cor
rupto comite pſuaſerit: aut muli
erē aut puellā inꝑ̄pellauerit:que i
pudicitie gr̄a fecēit domū p̄buēit
p̄ciūue quo is pſuadeat ōderit:ꝑ
fecta flagitō pūit̄ capite:ipfecta[ſ]
in inſulā deportat̄:corrupti comi
tes ſūmo ſupplicō afficiūt̄.
I Tem ti.ō furtis.
U Ulgaris[t] ē q̄ſtio:an is q ex
aceruo frumēti modium ſu
ſtulerit:totiēs[u] rei furtū faciat:an
uero tm̄ eiꝰ qō abſtulit.Offidiꝰ to
tiꝰ aceruí furē eē putat.Nā 7 qui
aurē alicꝰ tetigit:totū eū tetigiſſe
uidet̄.ꝓide 7 q doliū aꝑuit 7 exin
de paꝝ uini abſtulit:totiꝰ furtum
uidet̄ feciſſe.ſꝫ[x] ueꝝ ē eū i tātum
actōe furti teneri:quātū abſtulēit
Nā 7 ſiqs armariū qō tollē ñ po
terat: aꝑuit :7 oēs res q̄ i eo erāt
ↄtractauerit[y]:atq̄ꝫ ita diſceſſerit :
deide reuerſus unā ex his abſtule
rit:7 āteq̄ꝫ ſe recepit quo deſtiaue
rit[z] depħenſus fuerit:ciuſdē rei 7
maifeſtꝰ[7] 7 ñ māifeſtꝰ fur erit.Sꝫ
7 ſiqs ſegetē[ↄ] añ lucē ſecat 7[ꝝ] ↄtra
ctat :eiꝰ qō ſecat manifeſtꝰ ē fur 7
nec[a] manifeſtꝰ erit.
H Tē li.ij:ti.qō qſq̄ꝫ iuris.l.i.
H Ec[b] āt uerba: ſtatuit q iuriſ
dictōni p̄eſt:cū effcū accipimꝰ[c] nō
uerbotenꝰ: 7 iō ſi cū uellet ſtatuē
ꝓhibitꝰ ſit:nec effectū decretū ha
buit:ceſſat edictū. Nā ſtatuit uer
bū rē pfectā ſignificat 7 ↄſumatā
iiuriā ñ ceptā. P Ene[d] ſic in dige
ſtis ti.ō pēis legit̄:legū inꝑ̄tatio
ne molliende ſt̄[e] potiꝰ:q̄ꝫ nimis ex
aſꝑande[f]:atq̄ꝫ[g] iō ꝓp̄m caſū ñ ex
cedūt. Sed q̄ ō raptu uirgnū uel
aduocatis ſeu ō crie maieſtatiſ uł

agetur furti qñq̄ꝫ:licet furtū nō ↄmittat̄.ff.de uſu.ſequit̄.§. ſi rem pig.C.
de fur.ſiqs ſeruo.
y Cōtractauerit.animo furādi.ſecꝰ ſi aio tētādi quā rē poſſet tutiꝰ 7 leuiꝰ
ferre:eo em̄ cāu ñ fecit furtū:niſi eiꝰ ꝑtis quā abſtulit:ut.e.l.§.ſꝫ ſi de naui.
z Deſtinauerit.i.quo deſtinauerit eo die cū furto manē.ff.de fur.quo de
ſtinauerit.
7 Manifeſtus.quo
ad deprehēſionem :et
ita nō ſunt hec duo cō
traria.
ↄ Segetez.ſed nūqd
iudex eccleſiaſticuſ in
iunget ei penitentiā q
oliuam meam uł ſege
tem ſecuit tēpe opor
tuno auimo tamē ſur
ripiendi.7 diſceſſit reli
cta ſegete: uidet̄ ꝙ nō
quia conditionē meaꝫ
meliorem fecit:cū mi
hi impenſas dedit.vn̄
locum nō habꝫ aquił.
ff.ad.l.aquił.ſi ſeruus
ſeruū.§.ſi oliuaꝫ. ego
ei penitentiam iniūge
rem. mala em̄ nolūtaſ
nihilominus eſt puni
enda: licet ex ea bonū
ſit ſecutū .xxxiij.q.v.
relegētes.
ꝝ Et contractat.7 po
ſtea in luce deprehen
dat̄ in factione uel in
itinere cuꝫ ſegete ante
q̄ꝫ perueniat ad locuꝫ
deſtinatū.
a Nec manifeſtꝰ.ſꝫ
qūo pōt hoc eē:ꝙ p̄mo competat actio furti nō manifeſti: poſtea manife
ſti: cū lex dicat ꝙ quantūcūq̄ꝫ rē ↄtractē poſtea nō orit̄ alia actio furti.ff.
de fur.ei q in prin? Rn̄.ex p̄ma contractatione tm̄ agit̄:nec ex deprehēſio
ne alia orit̄ actio furti: ſed prima modificat̄:ſicut et ꝑ liberam perſonam
procuratorem.ſ.meū non acquirit̄ mihi actio.ſi tamen ip̄e prohibet ne ali
quis edificet 7 edificat̄ contra dat̄ actio mihi ex delicto edificantis : 7 ita
modificat̄.ar.ff.quod ui aut clam.l.iij.dic ergo nec manifeſtus quo ad p̄
mam contractationem.tūc em̄ de ſtricto iure furtū cōmiſit:non tamē actio
ne furti tūc cōueniri pōt:niſi animo furādi rem tūc contractauerit.
b H Ec aūt uerba.ſtatuerit.ar.ꝙ rubrice ſunt auctentice.nam ex v̄bis ru
brice argumentat̄ hec.l.7 loquit̄ in cāu cū iudex decernit ius iniquū ↄtra
aliquem quo iure poſit ille uti ↄ illū poſt depoſitā adminiſtratōnē:7 hoc
propt̄ mal ciā ↄſtituentiſ.Nec em̄ lex equior ulla eſt:q̄ꝫ necis artifices ar
te ꝑire ſua.poteſt etiā poni caſus in litteris dn̄i pape:ex̄ de mutu.peti.pru
dentiā.C.ō iudeis die ſabbati.
c Accipimꝰ.ar.cū effectu v̄ba eſſe accipienda.ar.ſ.xvij.q.iiij.ſiquis ſua
dente.ar.non obeſſe alicui malum niſi ad finem perducatur.ar.uoluntatē
ſine conatū non puniri ſine effectu.ar.j.e.§.cogitatio.7.ſ.e.cogitatōnes.
d P Ene ſicut.poſita ↄrietate legū de uoluntate punienda uel non puni
da:ſb̄dit duas ſolutiones.unam.j.e.§.cogitatio. aliam hic quod regulare
eſt quod eſt pro ſola uolūtate quem non puniri niſi in ſpecialibus caſibꝰ
Dic ergo pene uolūtatem punientes:in quibus caſibus inueniunt̄ deter
minate alique leges.
e Sūt molliende.id eſt tolerande:7 non ad alios caſus extendende:7 ħ
eſt quod dicit̄ infra.
f Exaſperande.niſi ex cauſa propter multitudinem:ut.ff.de penis.l.aut
facta.§.ultimo.7 propter rationem perſonarum:ut.ff.de penis.l.capitaliū
.§.ultimo.
g Atq̄ꝫ ideo non excedunt.ſimilia ſunt ad legem iſtam ex̄ de proba. ex
litteris.l.di.eos.ff.de re iudi.inter pareſ.§.i.7 iteꝝ ubi lex mentioneꝫ facit
de pena.7 dubitat̄ an de maiori an de miori cogitauerit : preſumendū eſt
ꝙ ō miori.ff.ō penis ſi preſens.

331

· h Sicariorum. ⁊ ideo pene uoluntatis in eis ſtatute ꝓprium caſum nõ excedunt.

· i Iniuriarum. quare in crimine iniuriarum non ita aſſignatur certa pena ſicut in prefatis criminib⁹ ſupponit: quia ꝓ uarietate iniuriarũ eſt multiplex uarietas penaꝝ: ut oſtendit ⁊ ꝓbat in. l. ſeq̃nti.

· a Ut facta. caſus. In hac. l. ꝑ ponit q̃tuor gñ̃a puniendorũ ſecũdo dicit illa quatuor gñ̃a eẽ cõſiderãda ſeptem modis: ad hoc ut puniant̃ q̃nq̃ minus quandoq̃ nullo modo. ⁊ de om̃ib⁹ exemplificat.

· l Ut conuicia. ꝓ cõuicio deponitur clericus. ꝺ. xi. q. i. ſiquis ſacerdotum. Et quid ſit cõuicium habes. ff. de iniuri. l. item apud labeonem. §. ij.

· m In fide. id ẽ nõ fide. i. ſine fide: ut cum aduocatus preuaricat̃. ꝺ. ij. q. iij. §. preuaricator.

· n Latronũ. uelut cũ quis ſciẽs recipit eos qui ita puniunt̃: ut ipſi latrones. ff. de receptatoribus. l. peſſimũ.

· o Quoſq̃. hoc. ſ. punitur.

· p Sed hec quattuor facta dicta ſcripta conſilia.

· q Impunita. ſup̃. xxiij. q. iiij. ea uĩdicta. ff. ad. l. aquil̃. ſ; ⁊ ſi in fi.

ꝺ ſicarijs ꝺc̃a ſũt: fauore religiõis ⁊ fidei atq̃ ꝑ̃ncipali odio ſicãioꝝ[b] ĩtroducta ſt̃. Iniuriaꝝ uero ꝓ earũ uaritate multiplicit̃ q̃s re⁹ fieri p̃t. uarietaſ itaq̃ criminũ uarietatem ĩducit penaꝝ. Unde ĩ digeſtis ti. ꝺ penis.

Aut[k] facta puniũt̃: ut furta cedeſ q̃: aut ꝺc̃a ut[l] ꝯuicia ⁊ in fide[m] aduocatiões: aut ſcp̃ta ut falſa charta ⁊ famoſi libelli: aut cõſilia ut ꝯiuratões: aut conſcia ut latronũ[n] quouſq̃[o] alios ſuadẽdo monuiſſe: ſceleris ẽ iſtar. Sz[p] hec q̃tuor gñ̃a ꝯſiderãda ſt̃ ſeptẽ mõis cã pſona loco tp̃e q̃litate q̃ntitate euẽtu. Cauſa: ut ĩ uerberib⁹ que ĩpunita[q] ſt̃ a mag̃ro illata ul̃ a[r] parẽte: q͞m emẽdatõis aĩo ñ iĩurie gr̃a uidẽt̃ adhibẽi. puniũt̃ cũ q̃s per[s] irã ab extraneo pulſat̃. Perſona dupliciť ſpectat̃: ei⁹[t] q fecẽit: ⁊ ei⁹ q paſſus ẽ. al̃r em̃ puniũt̃ ex eiſdẽ facinorib⁹ ſui q̃z liberi: ⁊ alit̃ qui ĩ dñm pentẽue[u] auſus ẽ: q̃z q ĩ extraneũ ⁊[x] ĩ magiſtratũ q̃z q ĩ p̃uatũ. ĩ hui⁹ mõi ꝯſideratõe etatis[a] quoq̃ rõ habeat̃. Loc⁹[b] facit ut idẽ l̃ furtũ[c] uel[d] ſacrilegiũ ſit capite luendũ ul̃ miore ſupplicio. Temp⁹ diſcernit emanſorẽ[e] a furtiuo ⁊ effractorem[f] ul̃ furẽ diurnuz[a] a nocturno. Qualitate factũ ul̃ atroci⁹ ul̃ leuius ẽ: ut furta mãifeſta[b] nõ mãifeſtis diſcerni[c] ſolẽt: rixa[d] a[e] craſſaturis expilatões[f] a furtis petulãtia[b] a uiolẽtia: q̃ ꝺ re maxim⁹ apõ grecos orator demoſthenes ſic ait: q̃ntitas diſcernit furẽ ab[i] abigeo. Nã qui ſuez unũ[k] ſurripuerit: ut fur coercebit̃. q gregẽ: ut abigeus. Euẽt⁹ ſpectat̃: ut a demẽtiſſimo quoq̃ fc̃a: q̃z q̃z lex nõ min⁹ eũ qui occidẽdi hois cã cũ telo fuerit iuẽtus: q̃z eũ q occidẽit pũiat̃[l]. Et iõ apud grecos ⁊ cet̃a. exilio uolũtario[m] fõtuiti[n] caſuſ luebãt̃: ut apõ p̃cipuũ poetaꝝ ſcp̃tũ ẽ. Cogitatõ[o] nõ[p] meret̃ penã lege ciuili: cũ ſuis t̃mis ꝯtẽta ẽ. diſcẽnũt̃ tñ̃[q] a[r] maleficijs ea q̃ ꝺ iure effectũ ꝯſiderãt[s]. In his cñ̃ nõ niſi animi iudiciũ[t] ꝯſiderat̃. Unde ĩ digeſtis ti. de repudijs.

Diuortiũ[u] non ẽ uez: niſi qõ aĩo ꝑpetuã cõſtituẽdi diſceſſiõem fit. Itaq̃ quicquid calore iracũdie fit ul̃ dr̃: nõ alit̃ ratũ eſt q̃z ſi ꝑſeuerãtie apparuẽit iudiciũ animi fuiſſe. Ideoq̃ ꝑ eũ calorẽ[x]

quod eſt ſeuire.

· f Expilationes. expilare ẽ res iacẽtis hereditatis ſubtrahere. ff. ꝺ cri. expi. hẽ. ſi hẽditate. nec ẽ h̃ furtũ: q: ñ tractat res iuito dño: q: nõdũ aliq̃s dñs ẽ: ut. ff. ꝺ fur. rei hẽ. ff. ꝺ effrac. ⁊ expi. l. i. ⁊. ij.

· b Petulãtia. i. laſciuia. alit̃ em̃ punit̃ qõ fit ꝑ laſciuiã. ⁊ aliter qõ fit ꝑ uiolẽtiam extra ꝺ ſen. ex cõ. ſup ꝑ eo.

· b Ab abigeo. ff. de abigeis. l. i.

· i Unũ. et ita numer⁹ diſcernit eos: ut. ff. ꝺ abigeis oues.

· k Puniat. h̃ nõ ſpectat̃ euẽtus.

· l Uolũtario. i. ꝓprio motu iudicis. ſcz ſ̃m uolũtatem iudicis duraturo nõ em̃ erit tempus deťmiatũ in exilio. Uel uolũtario. id ẽ ꝓ motu ⁊ uoluntate rei q̃ntũ ad locuz in quo erat in exilio eligendum.

· m Fortuiti. ar. ꝯ hãc eãdẽ. l. ⁊. ff. de offi. p̃ſi. diu⁹. Sed hoc apud grecos cũ nõ erat tãtus furor q̃ excuſaret: al̃s ſatis ipſo furore punitur.

· r Uel a parente. C. de emendatione libertorum. l. una. ꝺ. xxiij. q. iiij. duo iſta nomina.

· ſ Per iram uel ludum noxium. ff. de fur. furti. §. ulti.

· t Eius. aliter em̃ punitur nobilis q̃z ignobilis: ſeru⁹ q̃z liber: ut. xxiiij. q. i. qui contra pacem. ff. de penis. l. capitalium. §. ulti.

· u Parẽtem ue. nã talis inſuitur ſacco corio cuz gallo gallinacio ⁊ ſerpẽte ⁊c̃. ff. ad. l. pompo. de par. pena. C. de his qui parentes uel liberos occi. l. unica. multo fortius qui contra patrem ſpiritualem. ar. vi. q. i. infames. xxx. q. ij. pitatium.

· x Et in magiſtratum. C. de iniur. atrocem. nam in his eſt ius publicũ. ar. ſupra di. i. ius publicum. ⁊ qui prepoſito manus intulit: capite plectendus eſt. ff. de re mi. omne delictum.

· a Etatis. ut. xv. q. i. c. illud.

· b Locuſ. j. de conſe. di. v. c. i.

· c Furtum. ff. ad. l. iul̃ pe. diuus ꝯ. ſed ibi ſubauditur tm̃.

· d Uel ſacrilegium. ſ. tantum. ibi enim dicitur: ſi res priuati de ſacro loco ſurripiatur occaſione furti non ſacrilegij eſſe.

· e Emanſorem. emanſor eſt ille qui diu uagatus eſt ⁊ ad caſtra reuertit̃. ff. de re mili. l. iij. §. i. tempus diſcernit furem hunc a latrone qui latenter moratur in aliquo loco cauſa maleficij exercendi. ⁊ cito reuertit̃ ad caſtra

· f Effractorem. effractores dicũtur qui frangunt carcerẽ uel aliud ut euadant uel ut inde aliquid ſurripiant. ſed aliter ſunt puniẽdi nocturni aliter diurni: ut. ff. de effrac. ⁊ expila. l. i. ⁊. ij.

· a Diurnuz. diſtinguit̃ enim fur nocturnus a diurno: quia nocturni atrociores ſunt ⁊ acerbius puniuntur: ut extra de homici. ſiquis perfodiens. ff. ad. l. aqui. itaq̃.

· b Manifeſta. hec pena quadruplici: illa dupli puniri ſolet.

· c Diſcerni. ſupra. xiiij. q. v. penale.

· d Rixa. rixa eſt inter altercantes: ⁊ proprie inter duos.

· e A craſſaturis. que fiunt a latronibus in nemore: ⁊ dr̃ a craſſor craſſaris

· n Cogitatio. ecce ſupponit aliã ſolutionẽ meliorẽ p̃dicte ꝯrietatis legũ. ſ. q̃ uolũtas nõ punit̃ ab hoie cũ ſuis finibus ẽ ꝯtẽta: ⁊ hoc caſu intelligũt̃ auctoritates q̃ dicũt uolũtatẽ nõ puniri. ſ. ab hoie. ⁊ ſubaudit̃ hic: uel ſic uel cogitatio ⁊c̃.

· o Nõ meret̃. quo ad hoiez al̃s ſec⁹. ar. xlix. di. hic ꝟ. põderoſus

· p Diſcernunt̃. tñ̃ a maleficijs. q. d. licz ĩ maleficijs magis attendat̃ uolũtas q̃z anim⁹. i. ꝑſeuerantia ſec⁹ eſt in illis q ſortiunt̃ effectum de iure: in quib⁹ magis anim⁹. i. ꝑſeuerãtia attendit̃. ⁊ ad h̃ inducit oĩa uſq̃ ad. §. alij econtra. nõ em̃ in ꝯctibus ꝯſiderat̃ ſola uolũtas ⁊ animi deſtinatio. ꝯ. ff. de fide inſtru. ꝯctus. unde ⁊ reſoluit̃ emptio re integra ⁊ ꝑinde eſt ac ſi nõ eẽt ꝯſenſu utriuſq̃ ꝑtis celebrata. C. q̃n licz ab emptiõe diſ. l. i. ⁊ lz milleſieſ uelit ꝯtrahere ⁊ etiã hoc declarare nõ tenebit ꝯtractus.

· q A maleficijs. in maleficijs uolũtas expectat̃ non exit⁹. ff. ad. l. cor. de ſic. diuus. C. de excuſa. tuto. ampliſſimi.

· r Deſiderãt. ut ſunt ꝯctus: ut m̃rimoniũ diuortiũ emptõ ⁊ uẽditio ⁊ huiuſmõi q̃ de iure ſortiũt̃ effectũ. Sz maleficia nõ de iure ſortiũt̃ effectũ: imo tantũ ex corde ꝓcedũt. xv. q. vi. c. i.

· ſ Iudiciũ. i. ꝑſeuerãtia effect⁹ deliberatio. ſz ĩ maleficijs nõ ꝯſiderat̃ ꝑſeuerãtia uel iudiciũ animi: ſz ſufficit ſi affuit uolũtas. ⁊ ſi ĩ ꝯtinẽti peniteat. ff. de fur. ſi ea. xxij. q. v. q piurare in p̃n.

· t Diuortiũ. nõ alit̃ ratũ ẽ. ar. nõ dici qd factũ ſi nõ ꝑſeuerauerit ex de ꝟſi. ſi. nã ⁊ ego. ff. ꝺ no. ope. nũ. ſi op⁹. ff. ad. l. cor. ꝺ fal. q falſã. xxxij. q. i. apõ. ar. ꝯ. ff. ꝺ edil̃. e. qd ſit fugitiu⁹. §. celſ⁹ q̃z ſcribit.

u Calorem. excuſat hoc cãu calor feminã: licet grauiſſime peccet ita ẽt q̃ ſi mior eẽt: nõ reſtitueretur. ff. de mino. ſi ex cauſa. §. ſi mulier. ⁊ ita excuſat ira: ar. ij. q. iij. ſiquis irat⁹. ⁊ q̃nq̃z reſcindit contractum. ff. de publi. licitatio. quandoq̃z minuit delictũ. C. ꝺ adul. gracchus. ſil̃r ira ſiue fruniculũ. i. parua ira facit donatiõz p̃ire

niſi inuicem amor ſit reconciliatus. ff. de dona. inter uir. ⁊ ux. cuz ſtatus. §. ſi poſt diuortium.

·a Siquis. ſ. ij. q. iij. ſiquis iratus.

·b Ex conſilio. q. d. nō tm̄ ex uolūtate tenet quis: ſed ex cōſilio: ɔſiliū aūt plus eſt q̃ uolūtas: q: in eo ꝓcedit ad actū.

mſcida. j. e. ſicut. ubi tamen factum ſequitur grauius eſt peccatum.

·r Homicidiorum tria genera. dicuntur eſſe precipua. nam large homicidium dicitur quilibet illicitus motus ad nocendum. j. e. homicidium.

·ſ Parilem. id eſt ſimilem quantum ad deum. alias enim aſperior penitentia imponitur interfectori.

·t Et qui. ſ. lxxxvi. di. paſce.

miſſo repudio ſi in breui reuerſa ē uxor nō diuertiſſe uidet. Unde ēt i canonib[9].

Si quis[a] iratus crimē alicui obiecerit ⁊ cetera.

Ex [b] ɔſilio āt uelut ex fcō aliquē teneri auguſtin[9] ꝓbat ita dicens.

Nō ſolū qui manib[9] occidūt: ſed etiā quoꝝ ɔſilio ⁊ fraude alij occiduntur: homicide ꝓbantur.

Periculoſe[c] decipiūtur: q eſtimant eos tm̄ hōicidas eē: q maīb[9] hoiez occidūt: ⁊ nō potius eos p quoꝝ cōſiliū[d] ⁊ fraudē ⁊ exhortatōnē hoies extinguūt. Nā iudei neq̄ q̄ ꝓpijs manib[9] chriſtuz occiderunt: ſicut ſcriptū eſt: nob nō licz[e] interficere quēq̄: ſz tn̄ ill[f] mors dn̄i imputat: q: ipi lingua cū interfecerūt dicētes: Crucifige crucifige eum. vn̄ un[9] euangeliſta dixit dn̄m eē crucifixū hora tētia[g] ali[9] hora[h] ſexta: q: iudei crucifixerunt eum hora tertia lingua: milites hora ſexta maīb[9]. Qui ergo hoiem tradidit: ille interficit eū domino dicēte: mai[9][i] pccm̄ hz qui me tradidit tibi. vn̄ [k] pſalmiſta: Filij hominū[l] dentes[m] coꝝ arma ⁊ [n] ſa. ⁊. l. e. gla[o]. acut[9][p]. Subijciāt ergo ſe[q] pnie: quoꝝ ɔſilio ſanguis fūditur: ſi ueniā ꝓmereri uolūt.

Item ex epiſtola clementis.

Interfectores fratꝝ ðtractores eoꝝ eoſq̄ odiētes homicide hn̄t.

Homicidiorū[r] uero tria gnā dicebat eē btūs petrus ⁊ penā eoꝝ parilē[ſ] forte dicebat. ſic e hōicidas interfectores fratꝝ ita detractores quoq̄ eoꝝ eoſq̄ odientes hōicidas eē māifeſtabat: ⁊[t] q[u] occiderit ⁊ q odit fratrē ſuū ⁊ q ð trahit[u] ei: parit[x] hōicida eē demonſtrat. Item hieronym[9] i iſaia.

In maleficijs uoluntas ꝓ ope reputatur.

Omnis[a] iniqtas ⁊ oppſſio ⁊ iniuſticia iudiciū[b] ſāguis ē: ⁊ licet gladio nō occidas: uolūtate tamen interficis. Item cyprianus De eodem.

Nunqd[c] chaim[d] cū dn̄o mun[9] offerret: pemerat frēz: ⁊ tn̄ fratricidiū mente ɔceptū de[9] ꝓuidus an̄ dānauit[e]. ut illic cogitatio mala ⁊ pnicōſa ɔceptō deo ꝓuidēte ꝓſpecta ē: ita ⁊ i dei ſuis apud quos cogitat ⁊ martyriū mēte cōcipit: anim[9] ad bonū deditus deo iudice coronat. aliud ē martyrio animuz deeſſe: aliud aio[f] defuiſſe martyriū. Qualē[a] te iuēit dn̄s cū uocat[b]: talē pit ⁊ iudicat: qm̄ ipſe teſtat[c] ⁊ dic: ⁊ ſciēt oēs eccl'ie: q: ego ſuz ſcrutator renū[d] ⁊ cordis[e].

Item auguſtinus.

Homicida eſt qui fratri ſuo mala perſuadet.

Noli[f] putare te nō eē hōicidā qn̄ fr̄i tuo mala pſuades. ſi fr̄i tuo mala perſuades occidis: ⁊ ut ſcias: quia occidis audi pſalmiſtā: filij hoim dētes coꝝ arma et ſa. ⁊. l. e. marchera[g] acuta.

Idem.

Occidit qui ad nocendū mouet.

·c Periculoſe. Caſus: qui ɔſiliū dat ad occidē duz homicida eſt. unde iudei probantur fuiſſe homicide chriſti. q: illuz ⁊ ſi non manibus tn̄ lingua occiderunt: et magis peccauerūt q̄ pilatus uel milites qui eū crucifixerūt

·d Conſilium ex̄ de homici. ſicut dignum. ſ. di. l. ſiquis uiduam.

·e Licet. hoc dicūt propter diem feſtū. lex enim precepit ne parceretur malefactorib[9] ⁊ licebat eis interficē. xxiij. q. v. quid ergo. p̄ ſertim ſeducētes populum ⁊ a deo retrahētes: qualem iſtum eſſe dicebant: ſed propt diē feſtum nō licebat eis tunc interficere quē q̄. ul' non licebat interficere quenq̄ . i. hūc ꝓpt qd ſcptuz eſt: tradet em̄ gentibus ad illudendum ⁊ conſpuendum ⁊ crucifigendum ⁊c̄. ⁊ ſic adimplet[9] ē ſmo ieſu quo ſe p̄dixit a gentibus occidendū. ipi tn̄ ɔ ſe h' dicūt cū eū interfecerūt lingua ⁊ non manibus.

·f Illis. ſ. xxiij. q. iij. c. ult. ⁊ alia ratio ibi aſſignat.

·g Tertia. j. de conſe. di i. nocte.

·h Hora ſexta: ar. ad teſtes ɔdicentes ſibi in tpe ɔcordandos: ut ex̄ de teſti. cū tu fili. ar. ɔ. iij. q ix. nihilomin[9]. Sz hic nulla ē ɔrietas: q: ſup diuerſis teſtificant: un[9] ſup crucifixione facta linguis hora tertia: ali[9] ſup crucifixiōe i cruce facta a militib[9] hora ſexta.

·i Maius. ſ. xxiiij. q. iij. qui aliorum.

·k Unde plalmiſta. miſerere mei deus.

·l Hominū. parauerunt laqueū pedibus meis.

·m Dentes. i. corroſiones ⁊ conuicia

·n Et ſagitte. quantum ad conſilia.

·o Gladius. quantum ad uerba.

·p Acutus. dum clamarent crucifige crucifige: etiā uoces ille incitatiue fecerūt mortem: ut gladius acutus.

·q De penitentie. ⁊ irregulares fiunt. l. di. ſiquis uiduā. ⁊ eſt ar. ɔ clericos qui fures iudicādos ptātibus tradūt. xxiij. q. v. unū ſolū eſt. dic ut ex̄ de homi. tua ⁊. lxiij. di. maximian[9]. ſed nūquid dices irregularem clericum qui homicidium noluit facere nec fecit quia nō potuit: irregularis eſt tan q̄ de homicidio licz nō ſit ho

·u Detrahit. detractores dicunt homicide: q: q̄ztū in eis ē ꝑuant animaz que melior ps hominis eſt uita: duz negant uirtutes quib[9] anima uiuit eē i ea. nā detrahere eſt hōa que alicui ſunt a deo collata negare ul' inuertere ut ſiquis dicat ſapientem ſapientiam nō habere ul' caſtum caſtitatem: uel ea que bono zelo fiunt inuertendo afferat malo zelo l' ſpiritu fieri: ſic iudei chriſtum dicebant in belzebuch demonia eijcē. xxi. di. §. i. et quidem hoc eſt peccatū in ſpiritum ſanctum: q: qd eſt ſpiritus ſancti maligno ſpiritui attribuunt. unde in euāgelio q dixerit fratri ſuo fatue: reus erit iehenne. lv. di. ſi euangelica. xxxij. q. v. qui uiderit.

·x Pariter. non quia qualiter peccēt: ſed q: dignus eſt pena eterna uterq̄.

·a Omnis. oppſſio. C. qd me. cau. ſi per impreſſionē

·b Iudicium. ſ. ita puniſtur ⁊ eſt digna puniri: ut homicidiū quia utrunq̄ ſufficit ad damnationem.

·c Nunquid. caſus: dicitur q deus inſpicit uoluntatē anteq̄ perducat ad actum tam bonam ut eam coronet q̄ malam ut eam damnet. de mala ꝓbat p chaim: de bona per euz qui uult pati martyriū: q: remūeratur. ⁊ ſi martyriū animū non ſequat.

·d Chaim. ſ. iij. q. vij. in grauibus. hoc legit in geneſi.

·e Damnauit: ſi dānauit ergo cōmiſſum fuit. nā deus nulli imeritam ingerit penā. xi. q. iij. illō. Sz expone dānauit. i. dānabile oñdit. i. ei[9] uictimas reſpuendo: uel damnabile preſciuit.

·f Animo. ut in beato martino. ſufficit em̄ affect[9]: ar. j. e. importuna.

·a Qualem ſ. di. xxv. qualis.

·b Uocat. xiij. q. ij. q̄ prepoſtera.

·c Teſtatur. ut in apocalypſi.

·d Renum. i. delectationum.

·e Cordis. id eſt cogitationum. Unde auguſtinus ſuper illum locuz: ſcrutans corda ⁊c̄. corda: id eſt qd quiſq̄ cogitat. renes: id eſt qd quēcunq̄ delectat.

·f Noli. perſuades. ſ. di. xlv. ſane. plus enim eſt perſuadere q̄ facere: ar. ff. de ſer. cor. l. i. §. perſuadere. qui enim perſuadet corrumpit: non qui cōgit: ut ibi.

·g Machera. i. gladius alia tranſlatio eſt.

Homicidiū[b] lege uetitū putabat̃ ñ aliđ eē niſi corpiſ ꝑemptio. Apuit[i] ergo dñs oēꝫ iniquū motū[k] ad nocēduꝫ frī i hōicidij genere deputãi. Item auguſtinꝰ

Furti tenet̃: q ſolo timōe ñ furat̃

SI[l] ꝓptea nō facis furtū: qa times ne iudiceris: intꝰ i corde feciſti: reꝰ furti teneris[m] ⁊ nil tuliſti. Item de libero arbitrio.

Non ideo minus delinquit: cui ſola deeſt facultas.

SIcui[n] etiā nō ꝯtigat facl'tas ꝯcūbēdi cū ꝯiuge aliena: tñ planū ſit eum aliquo mō cupe ⁊ ſi ptās det̃ eē factuꝝ: nō minꝰ reus ē: ꝙ̃ ſi i ipo facto dephenderetur. Item. Sicut[o] auctoritas teſtatur: uolūtas remūerat̃ nō opus. uolūtas em̄ i cordis ꝯtritōe[p]: opꝰ uero i oris ꝯfeſſiōe. luce clarꝰ conſtat cordis ꝯtritōe[q]: nō oris ꝯfeſſione pcc̃a dimitti. Item ꝓſper.

POro[r] illi quorū pcc̃a humanā noticiā latēt ñ ab ipis cōfeſſa nec ab alijs publicata: ſi ea ꝯfiteri ul' emēdare noluerit: deuꝫ quē hñt teſtē: ipm habituri ſūt ⁊[s] ultorē: ⁊ qd eis ꝓdeſt uitare hūanū iudiciū: cū ſi i malo ſuo ꝑmanſerit: ſt̃ ituri i eternū deo retribuēte ſuppliciuꝫ? q ſi ſui ipi iudices fiant: ⁊ ueluti ſue iniqtatis ultores hic i ſe uolūtariā penā ſeueriſſime aiaduerſiōis exerceāt: tpalib[t] penis mutabūt eterna ſupplicia: et lachrymis ex uera cordis ꝯtritione fluētibꝰ reſtinguēt eterni ignis incēdia: ⁊ ifra Acilius[u] deū ſibi placabūt q nō humano cōuicti iudicio: ſꝫ[x] ultro crimē agnoſcunt: q aut ꝓprijs illud ꝯfeſſiōibꝰ ꝓdunt aut neſciētibꝰ[a] alijs q̃les occulti ſīt ipi i ſe uolūtarie excōmunicatōis ſniam[b] ferunt: ⁊ ab altari cui miniſtrabāt nō[c] animo ſꝫ officio ſeꝑati uitā ſuā tanꝙ̃[d] mortuā plangunt certi ꝙ recōciliati ſibi efficacis penitētie fructibꝰ a deo ñ ſolū amiſſa[e] recipiāt[f]: ſꝫ etiā ciues ſupne ciuitatis effecti ad gaudia ſempit'na ꝑueniāt. HOc[a] idē ꝓbat̃ auctoritate illa ꝓphetica: In q̃cunꝙ̃ hora peccator fuerit cōuerſus ⁊ inge. ⁊ cetera: nō em̄ dicit̃ ore ꝯfeſſus fuerit: ſed tm̄ ꝯuerſus fuerit ⁊ ingemuerit: uita uiuet ⁊ nō morietur. Hinc etiā idē ꝓpheta ait. Sciditе corda ueſtra ⁊ non ueſtimenta oſtēdens ꝯtritionē cordis q̃ in eiuſdem ſciſſione intelligit̃: nō in ꝯfeſſione oris q̃ pars ē exterioriſ ſatiſfactōis: quā ſciſſurā ueſtiū nominauit a[b] parte totū intelliges: peccata dimitti hinc etiam per eūdē ꝓphetā ait dominꝰ: Cōuertimi[c] ad me in toto corde ueſtro: ⁊ ego ꝯuertar ad uos. Cōuerſio aūt dicit̃ q̃i cordis vndiꝙ̃ uerſio. Si āt cor noſtrū vndiꝙ̃ a malo ad deū

---

h Homicidiū. putabat̃. male intelligentibus. nã ꝓhibitū erat ⁊ omne vñ malū orit̃: ex̃ de conſti. nam ꝯcupiſcētiam.

i Aperuit. i euãgelio ubi dicit: q dixerit fratri ſuo fatue: reꝰ erit mortis. ſi quis dixerit fratri ſuo racha: reꝰ erit cōcilio.

k Motū. poſt ꝑmū q in poteſtate nō eſt.

l SI propterea. in corde. ſ. xiiij. q. ulti. c. ultimo.

m Teneris. quo ad deū nō quo ad hoieꝫ cuꝫ rē nō ꝯtauerit. ff. de acq. poſ. poſſideri. §. ſi rem. qꝛ ſolo anio furtū nō ꝯmittit̃ ſm. l. ut ibi dr̃.

n SIcui. nō minꝰ. ſ. xxxij. q. v. ſic̃ em̄. vj. q. i. §. uerū h̃ xv. q. vi. c. i. viij. q. i. ſciendū. xiiij. q. i. ſiquod. xxxij. q. v. q uiderit. ꝯ. j. di. ij. ſi cum tribꝰ ꝯ. Sol. reuera magl' reꝰ ē ſi opꝰ adhibeat̃. ſꝫ h̃ quo ad ſufficiētiā eterni iteritꝰ accipe. ul' dic nō minꝰ ē reus. i. nihil ominꝰ reus ē q̃ꝫuiſ ad factū nō ꝑueniat: ñ qn plus peccet ut dixi: ſi opus ſequat̃. qđ patꝫ ex eo: qꝛ ꝓhibitū ē malam uolūtatē in opus ꝓducē: ſic ergo ꝯ ꝓhibitionē illã faciēs plꝰ peccat: qꝛ ergo opus adijcit uolūtati iniqtatē adijcit iniqtati.

o SIcut. uoluntas nō opꝰ tm̄ nō facit ut opꝰ ſit remūeratoriuꝫ ſꝫ uoluntas: ſic ⁊ alibi dicit. ſ. ꝙ ſufficit elemoſyna cordis nō corporis. xlv. di. due. quãdo qꝫ tñ opꝰ etiã minꝰ bonū in bonū ꝯuertit̃ diligētibꝰ deū. j. e. di. nullus eoꝝ. ar. ex̃ đ re. iu. eſtote. Illud aūt nota: ꝙ peccata q̃ ſola uolūtate ꝯhūt̃ ſola uolūtate dimittunt̃ ſm baꝫ. ar. ff. de pec. ab emptiōe. ſed cōtrariū credo: ſi t̃ ad ꝯſenſū uolūtas ꝑuenit: ar. ſ. vi. di. teſtm̄.

p Contritione. j. e. §. non ita.

q Cōtritione illa. ſ. q̃ ē uirtus nō illa q̃ eſt paſſio. ſ. afflictio q̃ punit̃ qs iterius ꝓ peccato. nec illa q̃ ē actio q̃ ſe punit aliqs. h. Item ꝓſper.

r POro. Caſus: iuitat ꝓſper quēlibꝫ hoiem ad pniam. q enim noluerit emēdare delictū eterno ſupplicio dãnabit̃: qꝛ noluit ſubire tꝑale ſuppliciū: meliꝰ ē ergo ꝙ qs ꝯfiteat̃ peccatū occulte: uel ēt i iudicio cū p̃t inde cōuinci ⁊ pniam agere: ut ſic ꝯmutet penã eternã in tꝑalem.

ſ Et ultorē. quaſi ſine cōfeſſione. ⁊ in hoc facit ad propoſitū. ſed tamē hoc non eſt uerum: quia confiteri tenet̃ ſacerdoti. ſed hoc uult dicere: ꝙ debēt recognoſcere peccata ſua ⁊ inde ſe dãnare ⁊ ſe redarguere ⁊ dicere tali pena ſum dignus. ⁊ ſic ſunt ſui iudices.

t Temporalibus. in ſuſtinendo temporales penas euadūt eternas. ſ. xiij. q. ult. c. ultimo.

u Acilius. ſ. xi. q. iij. §. euidenter. ibi allegat̃ hoc pro capitulo.

x Sed ultro. ar. l. di. ꝑſbyteꝝ. ar. ꝓ ſponte confeſſo.

a Neſcientibus. j. e. §. ſimiliter.

b Sniam. quod fit cū in ſecreto interitꝰ ꝯpungūt̃ ⁊ ꝯfitent̃ ſacerdoti: ut. j. e. di. uide benignū. ⁊. c. iudicet. nō tñ ſibi pniam imponēdo ul' ſe ligãdo ſm qđ gratianꝰ inducit. c. ſed ferūt uoto ⁊ ꝓpoſito quo ſe damnent ad talē pniam ſubeundam iudicio ſacerdotis.

c Non animo. ſ. in perpetuū: ſed officio ſcꝫ ad tꝑus. ꝓpoſitum qppe ⁊c̃. uel nō animo tm̄ ſed officio auctoritate. ſ. ſuꝑioris. ul' nō animo tm̄ ſed officio. i. iudicio ſuꝑioris ab officij executiōe abſtiant: ut. j. e. di. in actione.

d Tanꝙ̃. j. e. di. in actiōe. ſ. l. di. ⁊ purgabit ⁊. c. de his uero.

e Amiſſa. id ē ꝑtermiſſa: dimiſſa ad tꝑus ꝓpoſitū qppe hñt pacta pēitentia ad pſtinum altar' officium: vnđ ſpōte inceſſerāt remeare: ut. l. di. domino ſacto et. c. purgabit.

f Recipiant. i. iudicent̃ digni recipe. h.

a HOc idē ab iſto loco inducit gratianꝰ auctoritates euidētiores ad ꝓbãdū ſuū ꝓpoſitum. ⁊ ſuſpendit ſuam ꝯcluſiōeꝫ uſꝙ̃ ad. §. item ſi. ⁊ ibi ifert cōcluſionē ad eodē. §. ſuſpēdit. iterum ꝯcluſiōeꝫ ſuã uſꝙ̃ ad. §. cuꝫ ergo. ⁊ ita ꝑuenit ad. §. alij econtra. et hoc uidebis ꝑ. x. auctoritates quas ponit in ipa littera.

b A pte. oris ꝯfeſſio ē pars extioris ſatiſfactiōis q̃ hoc totuꝫ dr̃ ⁊. j. e. quē penitet. ul' dic ſupiꝰ infinitatū efficit̃ pars inferioris infinitati. cū em̄ hec uera ſit: omnis homo eſt animal: utroꝙ̃ termio infinitato recte cōuertit̃: omne nō animal eſt nō homo. ⁊ ſic nō ſcindere corda eſt iferius ad ſcindere ueſtimēta. planius dixiſſet a toto ad ꝑtem.

c Cōuertimini. ſed nūquid ſtanduꝫ eſt huic ordini: ut prima ſit noſtra cōuerſio ſequēs diuidet̃: ar. xliij. di. ſit rector. extra de vi. et ho. cle. c. ult. i fi. ar. ꝯtra. j. di. iiij. dicit dñs. ff. de ſol. nec em̄. ⁊ p̃terea nemo meret̃ ꝑmam gratiam. qūo ergo hoc p̃cipit̃ alicui ꝯuertimini ⁊c̃? Sol. tale eſt illud: ſurge q dormis ⁊ exurge a mortuis ⁊ illūinabit te chriſtꝰ. uel reſpicit hic ordinem iuſtificatiōis: qꝛ cōtritio q̃ cōterimur cauſaliter p̃cedit remiſſionē. ⁊ ſic cōtritio q̃ ex libero arbitrio ꝓcedit: meret̃ remiſſiōeꝫ que tamē gratie q̃ omnia p̃cedit erit attribuēda tanꝙ̃ cauſe. qdam tamē priꝰ ponūt remiſſionem. uel cōuertimi. i. oſtēdite uos humiles ad cōuerſionē. ⁊ ego cōuertar ad uos. i. ꝑmam gratiam uobis infundam: ar. j. di. v. falſas. uel dic cōuertimi ꝑ omiſſionē culpe: ad qđ qlibet tenet̃ non ꝑ gratiam humanã quam nemo meret̃ uel demeret̃ ſicut uides i radio ſolis. ſi enim aperio feneſtrã intrabit ſol: ſi clauſero nō itrabit tamen non poſſum eum cogere ꝙ intret. vnde dictum eſt de hoie ꝙ eſt ſpiritus uadens ⁊ nō rediēs ꝑ ſe: ſi tamē habeat gratiaꝫ pōt mereri uitam eternam. vnde non ualet hoc. ar. iſte nō pōt mereri qđ minꝰ ē: ergo nec qđ maiꝰ. Itē nec hoc: iſte ē magis maiꝰ hodie q̃ꝫ heri: ꝙ̃ minꝰ habil' ad ſuſcipiēdã grãꝫ q̃ꝫ hēi. iſtãtia ē i cepha. i.

petro.H.
·a ¶Cõuerſio.ar.ꝙ nõ tantũ ualet uerbũ ſimplex quantũ ꝯpoſituꝫ
ar.ꝫ.ff.ad.l.aquil.ſi fuus.§.inquit.
·b ¶Sue ꝯuerſiõis.ar.ꝫ.xi.q.iij.q inbẽtẽ.ſꝫ h̃ ð fructu remiſſionis
·c ¶Leproſi.ſ.decẽ ð qb⁹ legit̃ i euãgelio luce q deſignãt pc̃cores.
·d ¶Sacerdotibus. p̃mo ergo eſt deo confitẽdũ: poſtea ſacerdoti .ĩ.e.§.ex his omnibus.

nemo ualet confiteri:ut de illo diuite legit̃ i euãgelio.
·q ¶Qui memor.quantũ ad gratie ſuſceptionẽ dũ ẽ in peccato.
·r. ¶Si ergo.q.d.nullus ad ſui ſalutem.
·s ¶Damnatione.ex̃ de bap.ꝛ eius effec.maiores.
·t· ¶Patet.ecce concluſio magiſtri.

uertit̃:mox ſue ꝯuerſiõis fructũ
meret̃:ut deus ab ira ſua ad miſi
cordiam conuerſus peccati p̃ſtet
indulgentiaꝫ:cui⁹ p̃mo p̃parabat
uindictaꝫ.vñ dat̃ intelligi:ꝙ etiã
ore tacente ueniã ꝯſequi poſſum⁹
Hinc ẽt leproſi illi quibus domi
nus p̃cepit:ut oñderẽt ſe ſacerdo
tib⁹ in itinere añꝙꝫ ad ſacerdotes
uenirẽt:mũdati ſt̃.Ex quo facto
nimiꝝ dat̃ intelligi:ꝙ ãteꝙꝫ ſacer
dotibus ora noſtra oſtendamus
id ẽ peccata noſtra cõfiteamur:a
lepra pc̃ci mũdamur.Hinc ẽt la
zarus uiu⁹ ð monumẽto ꝑdijt:ñ
p̃us ð monumẽto ẽ educt⁹ ꝛ p⁹ea
a domino eſt ſuſcitat⁹:ſed lapide
remoto quo monumentũ claude
bat̃ in ſepulchro reuixit: ꝛ foras
uiu⁹ ꝑdijt.Hinc etiã ut domin⁹
oñderet:ꝙ nõ ſacerdotali iudicõ
ſed largitate diuine gr̃e peccator
emundatur:leproſum tangendo
mundauit:ꝛ poſtea ut ſacerdoti
ſacrificiũ ex lege offerret p̃cepit.
leproſus eñ tãgit̃:cũ reſpectu di
uine pietatis mens peccatoris il
luſtrata ꝯpungit̃:vñ poſt trinaꝫ
negationẽ petrus dño eũ reſpici
ente ꝓfudit amaras lachrymas:
quib⁹ culpã negatõnis ſue diluit.
leproſus ſemetipſuꝫ ſacerdoti re
p̃ſentat:dum peccatum ſuũ ſacer
doti penitens confitet̃.ſacrificiuꝫ
ex lege offert:dum ſatiſfactõꝫ ex
eccleſie iudicõ ſibi impoſitã factis
exequitur.ſed anteꝙꝫ ad ſacerdo
tem ꝑueniat emundat̃:dũ ꝑ ꝯtri
tionẽ cordis ante ꝯfeſſionẽ oris
peccati uenia idulget̃.Hinc etiã
medici negant̃ ſuſcitare aliquem
ut r̃ſuſcitat⁹ ꝯfiteat̃:dũ ꝑ ꝓphetã
dicit̃:nũquid medici reſuſcitabũt
ꝛ ꝯfitebũt̃ tibi.ITem Mor
tuo ut auctoritas dicit:ꝑit ꝯfeſ
ſio uelut ab eo qui nõ eſt.unde pe
nitẽs ille qui timore octaue reſur
rectõnis territus exclamauerat:
Dñe ne in furore tuo arguas me
neꝙꝫ i ira tua corripias me:poſtea
ſupplicãs aiebat:Saluũ me fac ꝓ

pter miſericordiã tuã:quoniã nõ
eſt i morte qui memor ſit tui:i in
ferno ãt null⁹ tibi ꝯfidebit̃:Si er
go null⁹ ꝯfitebit̃ tibi:niſi reſuſcita
tus:nemo aũt uiuit et̃ne iehenne
filius ꝛ ꝑpetua damnatõe dign⁹
patet ꝙ ãteꝙꝫ quiſꝙꝫ ꝯfiteat̃ pecca
tum a reatu ſue p̃uaricatiõis quo
eterna ſibi debebãt̃ ſupplicia:per
gr̃aꝫ interne ꝯpunctõis abſoluit̃
ITem.SI añꝙꝫ qſꝙꝫ ꝯfiteat̃:
a deo reſuſcitat̃:uel reſuſcitat⁹ ui
uit dũ ꝯfitet̃:ul̃ poſt reſurrectiõꝫ
iteꝝ mortu⁹ eſt ꝛ ꝯfitet̃.ſed ſicut
añꝙꝫ reſuſcitaret̃ mortu⁹ cõfiteri
nõ poterat:ſic poſt reſurrectionẽ
mortu⁹ cũ fuerit cõfiteri nõ ualet
Reſtat ergo ut reſuſcitatus uiuat
dum peccatũ ꝯfitet̃.ergo ſola cõ
tritio i q̃ fit reſuſcitatio:tollit pec
catũ.habꝫ itaꝙꝫ reſuſcitatorẽ ſuũ
ſibi p̃ñtem ſeꝙꝫ ihabitantẽ.vñ au
guſtin⁹ ait in pſalmo.lxij.Reſuſci
tatus corꝑe uiuit abñte reſuſcita
tore:nõ aũt ſic reſuſcitat⁹ in aia;
cuꝫ enim deus ſit uita anime:aia
uero uita corporis:ſicut corp⁹ ui
uere non poteſt abſẽte anima:ita
non niſi deo p̃ſente anima uiuere
ualet.habꝫ itaꝙꝫ anima ſibi deũ p̃
ſentẽ ꝑ gr̃am:que uiuẽs peccatũ
ſuũ ꝯfitet̃:eamꝙꝫ uitã que deus ẽ
ihabitat quã ihabitãdo uiuẽ facit
Si aũt illã inhabitat:ergo tẽpluꝫ
ſpũs ſancti facta ẽ:ergo illumiata
eſt:ergo a tenebriſ pc̃coꝝ expiata
ẽ:ergo templũ diaboli eẽ deſijt:
q̃ ad lucẽ uẽit:c⁹ reſpect⁹ tenebraſ
fugat.Nulla eñ ut ait apl̃s:cõ
uentio chriſti ad belial:nulla par
ticipatio lucis ad tenebras:nulla
ꝯmunicatio iuſticie ꝛ iniquitatis:
null⁹ ꝯſenſus tẽplo dei cũ idolis.
Itẽ ut xp̃us ait:OMnis q odit
malũ i luce agit:q aũt i luce agit:
ſicut auguſtinus ait:in xp̃o oꝑat̃
qui autem in chriſto operatur ei⁹
fili⁹ ꝓbat̃.Cui⁹ eñ oꝑa qſꝙꝫ facit:
eius filius eſſe ꝑhibetur.vnde
qbuſdam dñs ait:Si filij abrahe
eſtis oꝑa abrahe facite.ITẽ uos

·e ¶Hinc etiam lazarus. id eſt peccator ꝯſuetudine peccandi depreſſus. ar.ĩ.di.ij. ſicut tribus.
·f ¶Lapide one re peccati.
·g ¶In ſepulchro.id ẽ i cordis contritõne
·h ¶Mũdauit i euãgelio matthei.
·i ¶Sacrificiuꝫ id eſt ſatiſfactionem.
·k ¶Precepit. .s̃.xciij.di.dominus.ꝛ ita ex precepto tenet̃ quis confiteri.
·l ¶Medici.id ẽ ſacerdoteſ q medicinaꝫ anime preſtant:ſꝫ ꝛ deus dicitur medicus:ut.ĩ.di.iij.adhuc i ſtãt.xxiij.q.iiij nabugbod. ꝛ .xj.q.iij. q̃modo.
·m ¶Mortuo.i.ꝑmanente i peccatis.
·n ¶Auctoritas in lib. ieſu filij ſyrach.ſ.eccleſiaſtico.
·o ¶Perit.id ẽ nõ ẽ:q2 nõ penitet talẽ:ut.ĩ.di.iij.iudas.et ita ꝑit hic qð ñ eſt:ar.ff.ð conſti.pec.id qð.k ſi eſt nõ eſt utilis quo ad uitaꝫ:ar ꝙ reſcriptum ab excõmunicato impetratum ſit nullum ip̃o iure.ar.ꝫ.ĩ.de conſe.di.ij.ꝛ dixit.
·p ¶Velut.qui enim peccat nullus eſt:quia peccatum ducit ad nõ eſſe cum nihil ſit:iuxta illud ꝛ ſine ip̃o factum eſt nihil:ꝛ eſt uelut ſimilitudinarium.ſed ad litteram poteſt hic itelligi:q2 poſt mortẽ

·u ¶SI ãteꝙꝫ.hic ꝙ ante cõfeſſionẽ peccator reſuſcitatur:probat ꝙ quando confitetur non eſt in peccato ſi enim poſt reſurrectionem ſuam anteꝙꝫ cõfiteatur incipiat mori. id eſt peccato obligãi ſequeretur ꝙ mortu⁹ id eſt in peccato exñs cõfiteretur quod tamẽ non poteſt eſſe ante reſurrectionem nec poſt a mortuo enim ꝛc.perit confeſſio.concludit ergo ꝙ uiuens.i.reatu peccati abſolutus confitetur.ꝛ ita i confeſſione nõ dimittitur peccatum.
·x ¶Anima.nota aiam alio modo ſuſcitãi q̃ꝫ corpus.
·a ¶Si autẽ.uerba magiſtri.
·b ¶Apoſtolus.in epiſtola.ij.ad corinthios.
·c ¶Conuentio.id ẽ cõmunicatõ.
·d ¶Belial.apoſtata interpretatur.
·e ¶Luci.id eſt illuminatorũ.ꝛ eſt ar.ꝙ contraria ſeſe nõ patiũtur ar.xvi.q.vij.i noua.ĩ.e.§.cum ergo.
·f ¶Dominus ait.i euãgelio.iohã.
·a ¶Abrahe.s̃.xxij.q.ij.§.item opponitur.
·b ¶Duobus.exigentibus contraria.
·b ¶Duobus.diuerſis puta i eo ꝙ ſunt diuerſi.alias ſecus.ff.ð oꝑ.liber.duoꝝ ẽ.
·c ¶Ex deo.cooperante per gratiam uel baptiſmuꝫ.
·d ¶Peccat.cõiunctim intelliges dum morat̃ in ſanctitate ꝑcepta et regeneratiõe dei.ꝙ ſic beat intelligi.habetur .ĩ.di.ij.§.item ſecũdũ ꝛ.c.ſi enim inquit.
·f ¶Diaboli.et ita ex uirtute uel peccato nomen amittimus:ſicut ꝛ lex dixit ꝙ adoptatus a ſenatore in filiuꝫ filius ſenatoris dicit̃.ff.de ſena.ſenatoris filius.ꝛ nupta clariſſimo q̃ꝫdiu nõ nubit alij inferioris ordinis clariſſima dicit̃:ut.ff.de ſena.femine.

f ¶Solo. magnum autem peccatum est non agere penitentiam: ꝛ suo sibi complacere delicto. j. di. e. super tribus.

g ¶Omnis. uiuit per gratiam.

h ¶Alienus. a charitate precisus. scilicꝫ ad mortẽ. j. e. in actõne. extra de regul. ꝛ transe. ad re. licet in fine.

i ¶Alij ecõtrario testant. ab hoc loco usqꝫ ad. §. his auctoritatib⁹. p alia pte allegat ꝙ scꝫ adulto peccatum non dimittitur sine oris cõfessione. quod tamẽ falsum est. bene tamen dicimus ꝙ licꝫ cordis cõtritione dimittatur peccatum: confessio tamen mũdat. ꝛ satisfactõ mũdat: ꝛ sic magis ac magis mundatur hõ sicut magis ac magis inouatur homo. j. de cõse. di. iiij. non ex quo. auctoritates hic inducte parum urgent si diligẽter exponantur.

k ¶Confessione. i. ea cõtempta: ut primam opinionem defendas: iux̃ uerbum illud domicũ: uade ꝛ ampli⁹ noli peccare. j. di. iij. si aplus.

l ¶Per prophetam ait duplex est dictio ꝛ confessio. s. interior ꝛ exterior. de interiori. s. que fit deo: dicit ꝙ sine confessione non dimittunt peccata. uel dic id est, p positum habeas dicendi ore.

m ¶Iustificeris. id est a peccato mũderis. uel bonis operibus replearis uel ut consecutiuũ nõ ẽ uel ut iustus alijs uidearis exemplo tui proficientibus. uel intelligit de exteriori: ut iustificeris quo ad alios non q̃ ad deum apud quem iustificatus es: ar. j. e. c. iudicet.

ex pr̃e diabolo estis: q2 opa pr̃is uestri facere uultis. nemo ãt fili⁹ dei ꝛ diaboli sil' eẽ p̃t. neq̃ eñ ut ip̃e ait: duob⁹ [b] dñis sil' ſuire p̃t. Itẽ ut iohãnes ait i epl'a sua: q nat⁹ ẽ ex [c] deo ñ peccat [d]: ergo ñ ẽ fili⁹ diaboli [e]. Solo [f] eñ pc̃o diaboli filij sum⁹: ergo d̃ e⁹ regno trãslati sum⁹ i regnũ claritatis filij d̃i: ꝛ sum⁹ erepti de ptãte tenebraꝝ: et facti sum⁹ filij lucis. Cũm ergo añ ꝯfessiõeꝫ ut pbatũ ẽ: sum⁹ resuscitati p grãꝫ ꝛ filij lucis facti: euidẽtissime appet: ꝙ sola cordis cõtritõe sine ꝯfessione oris pc̃m remittit. Itẽ iohãnes. Omnis [g] q ñ diligit i morte mãet. si ergo uiuit: ꝛ diligit. si diligit: dilectio ẽ i cord̃. dilectõ ãt i malo nõ ẽ. ẽ eñ ppri⁹ fons bonoꝝ: i quo ñ cõicat alien⁹ [h]. ergo bon⁹ ẽ iste fact⁹ p gratiã añ ꝯfessiõꝫ pc̃i: nõ itaqꝫ mal⁹ ẽ. bon⁹ eñ ꝛ mal⁹ aliqs sil' eẽ ñ p̃t ꝙ si mal⁹ nõ ẽ: mẽbrũ diaboli ñ eẽ pbat. nec ergo ẽ dign⁹ iehenna: q̃ diabolo ꝛ mẽbris eius solũmõ debet: sic et̃na btitudo solũmõ mẽbris xp̃i pat. ñ ergo i ꝯfessiõe peccatũ remittit: qd̃ iã remissũ esse pbat. fit itaqꝫ ꝯfessio ad ostẽsiõꝫ pẽitẽtie nõ ad ipetratõeꝫ uenie. ꝛ sic circũcisio data ẽ abrahe i signũ iusticie nõ i cãꝫ iustificatõis: sic ꝯfessio sacerdoti offert in signũ uenie accepte nõ i cãm remissiõis accipiende. Alij [i] ecõtrario testãt: dicentes sine ꝯfessiõe [k] oris ꝛ satisfactiõe opis neminem a pc̃o posse mũdari: si tp̃s satisfaciẽdi habuerit. unde dñs p [l] pphetã ait: dic tu iniqtates tuas: ut iustificeris [m].

Item ãbrosi⁹ i libro d̃ padiso.

Non [n] p̃t qsqꝫ a pc̃o iustificãi nisi pc̃m ãte fuerit ꝯfessus.

Idem i ſmone q̃dragesime.

Ecce [o] nũc tp̃s acceptabile adest: i quo ꝯfessio aiaꝫ a morte liberat. Cõfessio apuit padisũ ꝯfessio spem saluãdi tribuit: unñ scp̃tura dicit: dic tu iiqtates tuas ut iustificeris. His uerbis ondit q2 nõ mẽt iustificari q in uita sua pc̃a noluit ꝯfiteri. Illa ergo cõfessio nos liberat a morte: q̃ fit cũ pnia. Penitentia uera ẽ dolor cordis ꝛ amaritudo aie p mal': q̃ qsqꝫ ꝯmisit ul' ꝯsẽsit. pnia ẽ p̃tita mala plãgere [p]: ꝛ plãgẽda iteꝝ nõ ꝯmittẽ. Itẽ iohãnes os aureũ.

Perfecta [q] pnia cogit [r] pc̃orẽ oia libẽt sufferre. i corde ei ꝯtritio: i ore ꝯfessio: i ope tota [s] humilitas [t]: hec est fructifera [u] pnia.

Idem.

Non [x] p̃t qs grãm dei celestis accipe: nisi purgat⁹ [a] fuẽit ab omi sorde peccati p pnie ꝯfessiõꝫ [b] p donũ baptismi [c] salutaris.

Item augustinus.

Nullus [d] debite ꝯuioris pene accipit ueniã: nisi q̃lẽcũqꝫ et si lõge miorem q̃ꝫ debeat penam [e] soluerit. ita eñ imptit a deo largitas [a] misericordie: ut nõ reliquat [b]

tenet qs ꝯfiteri? ur̃ ꝙ nõ: q2 res pene ꝯ naturam est ꝛc̃. ut. xxv. di. §. criminis. Dico ꝙ de uenialibus maioribus tenet quis cõfiteri de qbus dicit auctoritas: uitasti grandia: caue ne obruaris arena. j. e. tres sũt. Sꝫ ẽ gñal' ꝯfessio ꝛ specialis. spẽali indigẽt mortalia unñ lauabo p singulas noctes lectũ meũ. i. conscientiã meam emũdabo discurrẽs per singl'as noctes. i. per singula mortalia de singulis: scꝫ cõuertendo et satisfaciendo sigillatim nõ cõfuse. i gñali uo sufficit cõfiteri uẽialia: ut fit i missa cuꝫ dicit sacerdos confiteor deo ꝛc̃. Illud non credo ꝙ extũ i mortali peccato dimittuntur uenialia.

n ¶Non p̃t qs. j. d̃ cõ. di. iiij. nõ potest.

a ¶Purgatus sorde. j. de ꝯse. di. iiij. §. itẽ ambrosius. ꝛ c. sꝫ plures.

b ¶Confessioꝫ interiorẽ, id est cordis dolorẽ ꝛ amaritudinẽ q̃ ad adultos.

c ¶Baptismi. quo ad īfantes ul' p baptismũ primo. secũdo p penitentiam que est scd̃a tabula. j. e. quã obrem.

d ¶Nullus ueniaꝫ q̃tũ ad ecclaꝫ

e ¶Penã. non uidetur hoc eẽ uerum nec de interiori penitentia: nec de exteriori. nã si de interiori q̃ peccata deleuit: ergo charitas affuit: q2 alit nõ delent peccata nisi p charitateꝫ tanta ẽ ergo hec pena: ex quo charitas adest. q nãta esset maior q̃ excogitari posset. ꝛ hic dicit qualẽcunqꝫ. sed nec d̃ exteriori: quia qñqꝫ sine omni pena exteriori dimittit peccatũ: i ux̃ illud: uade et ampli⁹ noli peccare. j. di. iij. si p⁹. sꝫ tñ exaudi hoc d̃ interiori. qd̃ g̃ dicit ꝛ si longe miori dicit quo ad acerbitatẽ. s. pen e. nã pena interior ꝛ si tãta sit: nõ tñ ita acerbe affligit. ꝛ ita nõ ẽ ꝯ. j. di. iij. pducti or. q2 illud de exteriori: uel illud de peccato originali: ut ibi dicam item ꝯ. s. di. xlvij. oẽs. ubi ẽ uerbum apl'i: sicut exhibuistis mẽbra uestra ꝛc̃. hic aũt dicit ꝙ nõ sicut: sꝫ sufficit q̃litercũqꝫ. So. nõ attendit ibi paritas ſm radices motuũ: sed ſm modũ penitẽdi. q. d. si manibus peccauim⁹: extendam⁹ ad bona opa. si lingua: loquat bonũ. ꝛ ita de alijs membris: ut i qb⁹ pl⁹ deũ offendim⁹: pl⁹ i illis peniteamus. unñ legit ꝙ rane interemerũt reliquias pharaonis: h̃ est uaniloquia. nõ aũt posset attẽdi ſm radices motuũ.

n ¶Non potest. confessus deo: ut. j. e. sufficiat. confessio oris fit sacerdoti: cordis fit deo. j. e. operis, pximo. xi. q. iij. estimant.

o ¶Ecce. uera est. ergo sufficiẽs. melius ergo probat auctoritas hec primam opinionem uel secundaꝫ.

p ¶Plangere. non est hec descriptõ: quia hoc habuit iudas ex timore seruili. sed etiam qualiscunqꝫ assignatio.

q ¶Perfecta. hoc. c. habes. j. di. iij. circa prin.

r ¶Cogit. hoc intellige quãtum ad sensualitatem: que semper ratõi repugnat. unñ apostolus caro concupiscit aduersum spiritũ ꝛ ecõuerso.

s ¶Tota. id est omnis eius gradus.

t ¶Humilitas. ne superbia efferatur ut pharisseus. uidetur approbare eoꝝ sententiam: qui dicunt ꝙ remissio preponenda est iustificatiõi. sed hec dicta sunt de gratia iustificãte: uel gratiam. i. gratie augmentum ut nõ intelligas hoc de gratia iustificante: uel non p̃ot innotescere gr̃e acceptõ. nã res tunc fieri dicit qñ innotescit. uel hec dictio purgatus ponitur in vi nomis nõ participij. omnia enim hec simul sunt tempore.

u ¶Fructifera. nota ꝙ in peccato mortali tria attendunt: ipudentia delectatio ꝛ perpetratio. ꝯtra hec tria triplici remedio opus ẽ: ꝯ impudentiã confessio i qua est uerecũdia. j. e. quẽ penitet. delectationi opponitur amaritudo ꝯtritiõis. ppetratõi opponit opis satisfactio. Sꝫ nũquid d̃ uenialibus

a ¶Largitas. q2 i infinitũ magl attẽdit bonitas q̃ꝫ iniqtas ul' vt⁹. cũ eñ charitas crescit nõ hꝫ obicẽ: sꝫ i infinitũ crescẽ p̃t. unñ iustorũ semita: q̃i lux splẽdẽs crescit i pfectũ diẽ. sꝫ iiqtas hꝫ obicẽ. scꝫ supiorẽ ptẽ rõis: q̃ sp remurmurat male agẽti ꝛ ẽt offẽsio creatoris

b ¶Relinquatur. ita est misericors ꝙ etiã iustus: q2 nullũ peccatũ

preterit impunitum: quaſi dicat licet ita ſit miſericors: non tamen ita ē de eius miſericordia confidēdum: ut euaneſcamus per ſpe(m) imo miſericordiam ⁊ iudicium cantabo tibi domie. territi ergo iu ſticia confidamus de miſericordia. confiſi de miſericordia timea mus de iuſticia. miſericors eſt: quia quelibet punit citra meritum ⁊ remunerat ul tra meritum. iu ſtus: quia nul lū pccm̄ p̄terit impunitum.

euchalade: quaſcunqꝫ acceſſeris oras: Sub ioue ſemp eris: bn̄fac ſi uiue re queris. j. di. ij. §. ult.

q Nudus. nō ſolū amictu corpis ſed etiā mētis: qꝛ etiā pus nudus erat ueſte. j. e. v. cognouerūt. Sꝫ erat hic nudus uirtutibus. j. di. ij. §. romanos nec tñ erubeſcat: ſicut ⁊ pueri qꝫdiu non peccāt non erubeſcūt ire nudi. ſed poſtqꝫ pruritū ſenſerit i mēbris illis naturalit ſtati erubeſcūt ire nudi.

n Neminem magno. ſi d uenialib h i telligas: ponit penitentia pro penitudine. ar. j. de conſe. di. ij. iteratur. ar. j. e. tres.

o Tranſire. ut magis inſtiſice mini. j. de cōſe. di. iiij. oēs q iā. s. xxiij. q. i. iij. quid faciet. ⁊ q viij. quēadmo dum.

p Agite al loquit contemnentes ul' negligentes ɔfiteri ⁊ ſatiſfa cere ſm̄ prece ptum eccl'ie: ut intelligat de ex teriori inferen da eſt auctori tas ⁊ quedam ſequentes. ul' h auctoritas itel ligetur de inte riori penitētia et ſatiſfactione ſicut magiſter dicit. j.

f In corō. ſup ple ⁊ ideo non indigent ſacer dotali iudicio ⁊ ſic bene ſeqt ergo ſine cauſa. ſimile extra de ſen. exco. a nobis.

iuſticia diſciplie. Item inocētius.

Neminem putes ab errore ad ueritatē ⁊ a quocūqꝫ ſeu magno ſeu puo pccō ad correpti onem ſine pnīa poſſe trāſire.

Item de penitentia.

Agite pniam q̄lis agit in ec clesia: ut oret p uobis ecclia. Nēo dicat ſibi occulte ago: apud deū ago: nouit deus q mihi igno ſcit: q i corde ago. Ergo ſine cau ſa dictū ē: q̄ ſolueris i t̄ra: ſoluta erūt ⁊ i celo. ergo ſine cā claues date ſūt eccl'ie dei. fruſtram euan geliū dei: fruſtram uerbū xp̄i. p mittim uobis qd ille negat: nōne uos decipim? Job dicit: Si eru bui i ɔſpectu ppl'i pccā mei ɔfitēi atqꝫ id ſi nō potuiſtis ul' noluiſtis hr̄e pudicitiā ɔiugalē ſeu ɔtinen tiā: ⁊ deuiaſtis a pposito uel uicu lo ɔiugali ul' deuotōe ɔtinētie: ſit i uob dolor ⁊ humilitas pnīe. A pti dico: nēo dicat ñ intellexi: qꝛ p uxores uras illicito concubitu uos maculaſtis: ſi pt' uxores uras cū aliq̄ ɔcubuiſtis: agite pnīā ⁊c.

Item ſuper exodum.

Et ueīt ingt aaron ⁊ oēs p̄ ſbyteri d iſrael māducāe pa nem cū ſocero moyſi i ɔſpectu di oia ergo q̄ faciūt ſancti i ɔſpectu dei faciūt: pccōres aūt a ɔſpectu dei fugiūt. Dēiqꝫ ſcptū ē: q adā poſtqꝫ peccauit fugit a ɔſpcu dei ⁊ īterogat rn̄dit: audiui ingt uocē tuā ⁊ abſcōdi me qꝛ nudus erā. Sꝫ ⁊ chai d fratricidio ɔdēnat a do: exijt ingt a facie dei: ⁊ habi tauit in t̄ra naim. Exijt ergo a fa cie di q idign ē ɔſpectu ei. San cti āt māducāt ⁊ bibūt i ɔſpectu dei: ⁊ omnia que agunt i ɔſpectu dei agūt. Ego apl'i adhuc locuꝫ ptēm diſcutiēs uideo: q q pleni orem dei ſciam accipiūt: ⁊ pleni diuis imbuti ſūt diſciplis: iſti ēt ſi malū faciūt: corā deo faciūt: ⁊ i ɔſpectu ei faciūt. ſicut ille q dixit tibi ſoli peccaui: ⁊ malū coram te feci ⁊ cetera. Quid ergo pl' hꝫ? qui malū corā deo facit: ɔtinuo peni tet ⁊ dicit peccatū. q āt diſcedit a ɔſpectu dei: neſcit ɔuerti ⁊ pecca tū purgare penitēdo. hoc ergo in tereſt malū coraꝫ deo facē: ⁊ a cō ſpectu dei diſceſſiſſe peccantē.

Item auguſtinus.

Sed ⁊ ɔtinuo q dixerat: ſic ſadome faciā te: ⁊ ſicut ſebo im: q̄ due urbes ex uicinia ſodo moꝝ parilis excidij traxere ɔſor tiū: ɔuerſū ē igt cor meū i memet ipo: ɔturbata ē aīa mea nō faciā ſm̄ iracūdiā furoris mei. Nōne ergo appet: q id nob peccātib in dignat dn̄s ieſus: ut idignatōnis ſue t̄rore nos ɔuertat. Indigna tio ergo ei nō ultōis executō: ſed magis abſolutiōis opatō ē.

Item ambroſius i li. de padiſo.

Serpens decepit me: ⁊ mā ducaui. Ueniat culpa: quā ſequit pfeſſio delictoꝝ. Idō nō deſpata mulier q̄ nō reticuit deo ſed magis pfeſſa peccatū ē: quaꝫ

r Ampli. modus lo quēdi ē iſti ire: ut. viij. q. i. licꝫ. Et ē ar. p ueritate ſepius examinanda: ut xxxv. q. ix. graue.

s Pleniorem. ſenſus eſt: peccat corā deo qui tanqꝫ dei pn̄tiaꝫ erube ſcens continuo penitet Nō eñ diuertit q i bre ui reuertitur. ⁊ a cōſpe ctu dei diſcedit: qui pē tere contemnit: ar. s. e. di. diuortium.

t In conſpectu. s. xvij q. i. qui bona.

a Soli. regū eñ deli cta ſolū deū hn̄t ultorē nā aliū nō timēt. j. di. ij totā. hic tñ alia uidetur expoſitio.

b Plus hꝫ. qꝫ ille q a ɔſpectu dei fugit ⁊ ma lum agit non corā deo

c Neſcit. i. contemnit ar. xxv. q. i. hac cōſona redibit tñ ſi pdeſtinat ē. j. di. ij. §. hoc itaqꝫ. et c. quicunqꝫ v. firmū.

d Sed ⁊ ɔtinuo. ſe boim. ſex fue runt ciuitates quas de ſtruxit dn̄s iuxta iorda nem: ſodoma gomorra adoma ſeboim ſegor ⁊ leale q̄ ē bale. vñ effect ē loc ⁊ a ſpala q dr̄ ma re mortuū. ⁊ aq̄ illa nec ē natabil' nec potabil'. ibi ferꝫ natat. ⁊ pluma mergit. ibi ſūt poma pul cherria exteri: iteri āt plena fauilla ⁊ cinē. his uerbis deſcribit luxu ria. xxxv. di. luxurioſa.

g Claues. ſi enim ſine arbitrio ſacerdotis penitentia ageret: fru ſtra ſacerdotibus claues eſſent commiſſe.

h Euangelium. eſt ergo preceptum euangelij penitentiam agite ⁊ ſalomon: Qui abſcondit ſcelera uel peccata non uidebit lumen in eternum: ⁊ iacobus: Confitemini alterutrum ⁊c.

i Uerbum. i. inutiliter. ff. ſi cer. pe. certi. §. quoniam igitur.

k Peccata. appoſiopeſis. id eſt defectus oratōnis pre indignati one uel alio ſimili.

l Preter uxores. tres enim tantum ſunt ſtatus ſaluandorū: con iugatorum continentium ⁊ uirginum. s. xxij. q. ij. in preſenti. xiij. di. nerui.

m Et uenit. illud tangit quod legitur in exodo. s. cū ietro ſo cer moyſi ueniſſet ad eū in deſertū: uenerūt aaron ⁊ ſeni ores omnes iſrael: ut comederent panem cum eo. ietro pater fu it ethyopiſſe uxoris moyſi. ij. q. viij. §. item opponitur.

n In conſpectu. quia ſtatim penitent.

o Fugiunt. quia penitere contemnunt: ut dicitur. j.

p Abſcondi. ſed fruſtra: quia ſi aſcendero in celū tu illic es. vnd ſuper illo uerſu poſuit magiſter anſelmus hos viſus: Quo fugis

e Ex uicinia. ff. de ɔben. emp. q ſepe. §. ult. ar. ex uicinitate ɔbi uiciū. xliiij di. §. cū aūt. ar. ɔ. qꝛ lupanaria nō ifamāt caſtitatē. xxxij. q. v. tolerabili: et ē ar. ad q̄ſtionē d duob fratrib domū cōem hn̄tib. un hꝫ ptem inferiorē alius ſupiorē: an uno peccāte tota dom ſit dirimēda. hoc aūt. c. nō multū facit ad ppoſitū: qꝛ nec de interiori nec exteriori pnīa tractat.

f Serpens. Caſus: q nō uult in futuro puniri p peccato: agat hic peni tentiam ⁊ ɔfiteat: qꝛ qd fecit eua ſalutē obtinuit. chaim aūt: quia no luit reſeruatū eſt eius peccatū eternaliter puniendū.

a Uenialis. ſꝫ qūo ē ueniat culpa eue: q̄ tot mūd ligat? dic quo ad uitaꝫ eternā ñ tpalē. ueniale ergo ē peccatū qd ſeqt ɔfeſſio: ut h. ueniale ēt dr̄ qd i ueti lege morte ñ pūiebat: ſꝫ p cerimonias purgabat: nec aliā penā eis lex iponebat: ut. j. di. vi. c. i. v. nā uenialia. Jtē dr̄ ueniale qd cāꝫ uenie hꝫ ānexam ut qd fit p ignorātiā uel ipotētiā qd ē peccarei patrē ⁊ filiū. vñ apl's: ueniā merui: qꝛ ignorās feci. viij. di. ɔſuetudo. ſꝫ ei q peccat i ſpm̄ ſcm̄ qd fit per maliciā nō remittit. xxv. di. qualis. viij. di. conſuetudo.

b Nō deſpata. ñ eñ deſpare debem: imo debem moli int duas molas ſ. ſpei ⁊ timoris. vñ dēm ē: noli pignorare ſupiorē molā nec iferiorē. Jlle ſu piorē pignorat: q nō timet. ille iferiorē: q ita timet q in deſpationē cadit.

c Confeſſa. fuit ergo eua ɔfeſſa ⁊ etiam adam ſimilit. j. e. di. ſicut primi. ⁊

medicabilis[d] ſnia ſecuta[e] ē. bonū ē ꝯdēnari i pcc̄o ⁊ flagellari i delicto: ut cū hōib⁹ flagellemur. deīqꝫ chaim q uoluit crimē negare: idignus[f] iudicat⁹ ē q pūiret[g] in pcc̄o ſꝫ remiſſ⁹ ē ſine pſcptōe[h] pene fortaſſe ñ tā re⁹ maiori crie paricidij qꝫ ſacrilegij. Illō ei ꝯmiſit i frēm qō[i] deo credidit mentiēdū: dicēs neſcio: nūqd ego cuſtos fris mei ſū? Et iō accuſatori diabolo e⁹ accuſatio reſuata ē: ut cū eo ⁊ ei⁹ angel' flagellet': q cū hōib⁹ noluit flagellari. Nā paſtor[k] ille euāgelic⁹ lapſā ouē uexiſſe legit' ñ abieciſſe. Et ſalomō ait: Noli eē nimis iuſtus[l]. dꝫ eñ iuſticiā tpare moderatio. nā quēadmodū tibi curādus pbeat': quē fadiſtio habet'? q ꝯtēptui ſe ñ ꝯpaſſiōi medico ſuo futuꝝ putet? Idem.

Libent[m] ignoſco: ꝓmpte indulgeo. miſicordiaꝫ magis uolo qꝫ ſacrificiū: q: p ſacrificium iuſt⁹ ꝯmendat'[n]. p miſicordiā peccator redimit'. nō ueni uocare iuſtos[o]: ſꝫ[p] pcc̄ores ad pniaꝫ. In[q] lege ſacrificium: i euāgelio miſicordia ē. lex p[r] moyſen data ē: p me gr̄a. Item leo ep̄s theodoro foroliuienſi ep̄o.

Multiplex[s] miſicordia dei ita lapſib⁹ hūanis ſbuenit: ut ñ ſolū p[t] baptiſmi gr̄am: ſꝫ ēt p pnie medicinā ſpes uite repet' et'ne: ut q dona regnātiōis uiolaſſꝫ. ꝓpō[u] ſe iudicō ꝯdēnātes ad remiſſiōeꝫ criminū puenirēt: ſic diuie uoluntatis pſidijs ordiatis: ut idulgentiā dī niſi ſupplicatiōib⁹[x] ſac̄dotū nequeāt obtinē. Mediator ei dī ⁊ hoim hō dñs ieſus xp̄us hāc p̄poſitis eccl'ie tradidit ptātem: ut ꝯfitētib⁹ pnie ſatiſfactōꝫ darēt: ⁊ eadē ſalubri ſatiſfactōe purgatoſ ad ꝯmūionē ſacr̄oꝝ p ianuā recōciliatōis admitterēt[y]. ⁊ p⁹ pauca: Si āt aliqs eoꝝ[z] p qb⁹ dño ſupplicam⁹: quocūqꝫ int'cept⁹ obſtacl'o a mūere indulgētie pñtis exceſſerit: ⁊ pusqꝫ ad ꝯſtituta remedia puenīat: tpalē uitā hūana ꝯditiōe finierit: qō manēs i corpe ñ receperit: ꝯſeq carne exut⁹ ñ[2] poterit. Et p⁹ pauca: His[?] aūt q tpe nec̄itatis ⁊ piculi urgētis iſtātia pnie pſidiū ⁊ mox recōciliatōnis iplorant: nec ſatiſfactio int'dicēda eſt nec recōciliatio denegāda[&]: q: miſicordie dei nec mēſurā poſſum⁹ iponē: nec tpa diffinire: apō quē nll'as patit' moras ueniē[a] ꝯuerſio. Et itē: Ita ergo nec̄itati auxiliādū ē: ut nec actō ill' pnie nec cōmuniōis gr̄a deneget': ſi eā etiaꝫ amiſſo uocis officio p[b] idicia itegri ſēſus q̄rere ꝯprobēt'. Qꝫ ſi ita aliq̄ egritudie fuerit agḡuati: ut qō paulo añ poſcebāt: ſb pñti ſignificare ñ ualcāt: teſtimōia[c] eis fideli um[d] circūaſtātiū ꝓdeſſe debebūt. Sil' tñ ⁊ pnie ⁊ recōciliatiōis bñficiū ꝯſeq̄t': ſuata tñ regula[e] canonū paternoꝝ circa eoꝝ pſonaſ: q i dñica fide diſcedēdo peccauerit.

Item ambroſius.

Nemo[f] pt bñ agē pniaꝫ: niſi q ſpauerit idulgētiā[g]: ſed[h] negant his oportē ꝯmūionē reddi: q pua ricatōe[i] lapſi ſt'. de⁹ āt nll'm crimē excepit[k] q pcc̄a[l] oia donauit.

Verbum[m] Item amb.

confeſſa eſt cum dixit manducaui. dicitur tñ in hiſtorijs. p. mādueatoris i illo. c. tūc fecerūt: ꝙ eua nō penituit imo peccatū retorſit i ſerpentē ⁊ ſerpētis actorē. Sed iō dicit. p. māducator eā nō fuiſſe ꝯfeſſam: q: nō pure confeſſa eſt. dixit eñ ſerpens decepit me: ꝯfeſſa ē tñ cū dixit: ⁊ māducaui.

d Medicabilis. ſcꝫ confeſſio.

e Secuta ē. cū ei dixit deus: multiplicabo erūnas tuas: ⁊ conceptus tuoſ paries i dolore ⁊c̄.

f Indignus. propter utilitatem ſuaꝫ: ſicut ō ea que miniſtrat in caupona dicit. l. ꝙ non pōt accuſari de adulterio ꝓpter ſui uilitatem. C. ō adult'. que adulterium. ⁊ eſt ſenſus hui⁹ littere licet hic punitus fuerit tñ eius pena tpalis nō fuit: ſꝫ eterna: q̄ hic incipit. ar. j. di. iij. §. auctoritas.

g Puniretur. temporalit' certa pena que imponitur ꝓ fratricidio.

h Preſcriptiōe. i. ſine certa pena ſibi pſcripta ⁊ prefixa.

i Qō deo. ar. ꝙ ſacrl'egiuꝫ cōmittit qui pape mentitur. ip̄e enim obtinet uicem dei in terr'. j. di. iij. inter hec hircū. augetur hoc ſacrilegiū ex perſonam in qua cōmittitur.

k Paſtor. ſed qui cū hoibus flagellari uult recipiendus eſt ⁊ non abijciēdus ē nā paſtor

l Iuſtus. ⁊ alibi: qui multū emūgit elicit ſanguinem: ut. ſ̄. di. iiij. deniqꝫ.

m Libent'. i pſona chriſti loquit'.

n Commendatur. id eſt ꝯmendabilis redditur

o Iuſtos. i. qui ſe putāt iuſtos. ⁊ ꝯfiti nolūt.

p Sed peccatores. i. peccata ſua recognoſcētes.

q In lege. ſ̄. xij. q. ij. gloria epiſcopi.

r Per moyſen. tanqꝫ per miniſtrum.

s Multiplex. i. multipliciter ſubueniēs: alias natura ſimplex ē. Caſus dicit' i hoc. c. ꝙ duo ſūt remedia: q̄ de⁹ adhibꝫ peccatori: baptiſm⁹ ⁊ pnia quā qs dꝫ accipe ab eccleſia. hāc eñ ptātē de⁹ plat' dedit eccl'ie: ut ꝯfitētib⁹ ꝯgruā ſatiſfactōꝫ iniūgat. Si vō aliqs ſine baptiſmo ul' pnia deceſſerit: remiſſionē quā i hac uita nō habuit i alia nō ꝯſeq̄t'. i fine āt uite recōciliatōꝫ petentib⁹ ⁊ penitentib⁹ neutrū eſt denegandū: dūtamē ſi heretici ſunt recipiantur cum ſcriptura ⁊ iuramento.

t Per baptiſmi gratiā. pueris. nā ꝙ baptiſm⁹ dr̄ pma tabula ad pueros refert' q penitē nō pñt. adultis eñ niſi peniteāt baptiſm⁹ tabula nō eſt.

u Proprio. nō ꝙ ip̄imet ſibiip̄is iniūgāt pniam: quia ſi ita intelligat' pro nihilo eſſent ſacerdotibus date claues eccleſie: ut. ſ̄. e. di. §. alij ecōtra. c. agite. ſed ꝙ proprio motu confiteatur ſacerdoti: ut. ſ̄. e. c. nō pōt. ⁊. c. ecce vō. ⁊. c. porro. ⁊. c. facilius.

x Supplicationibus. ſi contemnat' oris ꝯfeſſio: alias ſecus. j. de ꝯſe. di. iiij. baptiſmi uicē. uel niſi iuiſibili admiſtratiōe. j. e. c. ulti. in fine.

y Admitterent. aliter pro nihilo eſſent date claues eccleſie ſacerdotibus: ut. ſ̄. e. di. §. alij econtra. c. agite.

z Eoꝝ. ſ. ipenitētiū. ꝓ oib⁹ eñ orat eccl'ia: neſciēs qs ad nūc ꝓ predeſtiatoꝝ ptieat: ut. ſ̄. xxiiij. q. iij. corripiāt'. xiij. q. ij. nō eſtimem⁹.

2 Non poterit. ſ̄. xxv. di. qualis ꝫ. hic de mortali: ibi de uenïali. ſed niſi ſigna pnie ⁊c̄. extra ō ſen. excō. a nobis. quod dic ut nōui. xxvi. q. vi. ſi aliquis.

? His autem ſ̄. xxvi. q. vi. is qui.

& Denegāda ita ꝙ nec appellatio ualet: ex' de ap. qua frōte.

a Uenie. ſcriptū ē eñ ſpūs ſancti gr̄a tarda neſcit habē molimia.

b Per idicia ar. ff. de le. iij. nutu. ff. de noua. delegare.

c Teſtimōia ſ̄. xxvi. q. vi. qrecedunt. j. de de conſe. di. iiij egrotantes.

d Fideliū maxime: q: etiam infidelis teſtimonium ꝓ catholico dāe pt ſ̄. ij. q. vij. ſi hereticus.

e Regula. ex' ō here. ſicut. ſ̄. i. q. vij. quotiēſ ⁊. c. conuenientibus.

f Nemo. adhuc probat: ꝙ oris confeſſio ⁊ operis ſatiſfactio neceſſaria eſt: cū ſolis ſacerdotib⁹ ſit tradita ptās ligandi ⁊ ſoluēdi. xi. q. iij. abſit. oſtēdit etiā ꝙ omni petenti dat' uenia.

g Indulgentiam. que obtineri non poteſt: niſi ſupplicationibus ſacerdotum: ut. ſ̄. c. proximo.

h Sed negant. heretici: ut nouatiani. j. di. iij. §. item ꝙ. ⁊. c. adhuc inſtat. xxiiij. q. iij. quidam vſ. nouatiani.

i Preuaricatione. id eſt per preuaricatōnem apoſtaſie: ul' poſt primam penitentiam.

k Excepit. cum dixit in quacunqꝫ hora conuerſus fuerit peccator et cetera.

l Peccata. ar. ꝫ. j. e. §. ꝙ autem. ſed ibi ſoluitur. ⁊ intellige hoc de finali in penitentia.

m Uerbū. i. fili⁹ dei q dr̄ vbū: quia ſicut per uerbū manifeſtat' uoluntas alicuius: ita p filium uolūtas patris. ar. xxij. q. ij. his āt. Uel uerbū. i. pdicatio: q̄ qñqꝫ ea cā ꝯtritiōis: ⁊ ita per conſequentiam remiſſiōis. Et nō ꝙ licꝫ dicat uerbū: nō tñ ꝓpt' hoc excludit' ſpiritus ſanct⁹: p quem etiā dicunt' peccata dimitti. i. q. i. remiſſionem. nec pat': q: inſepabilia ſūt opa trinitatis: de cōſe. di. iij. oñes xxviij. di. ſic enim. qñqꝫ etiā eccl'ie charitas dr̄ dimittere peccata:

dei dimittit peccata: ſacerdos ẽ iudex[a]. ſacerdos qdez ſuũ officiũ[b] exhibet[c]: ⁊ nullius ptãtis[d] iura exercet. ⁊ paulopoſt: Dñs par ius ⁊ ſoluẽdi eẽ uoluit ⁊ ligãdi: q utrũqꝫ pari[e] cõditiõe pmiſit. ergo q ſoluẽdi ius nõ hꝫ: nec[f] ligandi hꝫ. ⁊ ifra Certũ ẽ ꝙ eccl'ie utrunqꝫ licet. hereſis utrũqꝫ nõ hꝫ. ius eni hoc ſolis pmiſſũ ẽ ſacerdotibꝰ. recte igit̃ eccl'a hoc uẽdicat: q̃ ueroſ hꝫ ſacerdotes. hẽſis uẽdicare nõ põt: q̃ ſacerdotes dei ñ hꝫ. Itẽ in eodẽ.

Poteſt[g] fieri: ut aliqs uictꝰ ſupplicijs ſermone neget[h] deũ: ⁊ corde adoret[i]. Nũqd eadẽ eſt cãcius qui ſponte negat: ⁊ eiꝰ quem tormẽta iclinauerũt ad ſacrilegiũ? nõ: qm̃ indignũ[k] eſt: cũ apud hoieſ ualeat certamis gr̃a: ut apud deũ nõ ualere[l] aſſerat̃. Nã ſepe i hoc athletaꝝ ſeculari certamie etiã uictos: quoꝝ fuerũt certamia pbata: hominũ[m] uulgus cũ uictoribuſ coronare ꝯſueuit: maxie quoſ forte uiderit aut dolo aut fraude excuſſos uictoria: ⁊ chriſtꝰ ipſe athletas ſuos quos uiderit grauibus pauliſp ceſſiſſe ſupplicijs: ſine uenia patiet̃[n] permanere? Nunquid nõ hẽbit remũeratiõnẽ laboris: q ẽt aliquos pijcit? ⁊ infra: Dicis petro excuſanti ne eiꝰ pedes[o] lauares: niſi lauero tibi pedes ñ hẽbis ptẽ mecũ. Quod ergo iſti cõſortium tecũ pñt hr̃e: qui claues regni celoꝝ non ſuſcipiunt: negantes ꝙ peccata dimittẽ debeãt: qd̃[p] recte quidẽ fatent̃ d ſe. nõ. n. hñt petri hereditatẽ: qui petri[q] ſedẽ[r] nõ hñt quã impia[s] diuiſiõe diſcerpunt. ⁊ paulopoſt: Egritudo carnis peccatũ repellit: luxuria autẽ carnis culpã adolet. Illudit̃ ergo diabolus: ut ſeipſũ morſu ſuo uulneret ⁊ ꝯtra ſe armet quẽ debilitandũ[t] eẽ putauit. ⁊ infra: qd̃ nocet corpi ſuo iuuat ſpm̃. ⁊ paulopoſt: ſicut ſemel p[u] oibus imolatꝰ ẽ chriſtus ita quotiẽſcũqꝫ peccata donantur corporis[x] eiꝰ ſacramẽtũ ſumimus ut p ſanguinẽ eiꝰ remiſſio pecatoꝝ det̃. ergo euidẽtiſſime dñi p̃dicatione mãdatũ ẽ etiã grauiſſimi criminis reis: ſi ex toto corde ⁊[y] manifeſta ꝯfeſſiõe pecati pñiaꝫ agant: ſacramẽti[z] celeſtis gr̃aꝫ pfũdẽdã. Idẽ

Quantuſlibet[⁊] ergo mortui fetor ſit: aboletur omnis ubi ſacrum redoleuerit[℞] unguentum: ⁊ ſurgit defũctꝰ ⁊ ſolui iubentur eiꝰ uincula. Qui adhuc in[a] peccato eſt tollitur uelamen[b] de facie eius: quod ueritatẽ gratie quaꝫ acceperat obumbrabat. Sed quia uenie donatus eſt: reuelare faciẽ: apire uultuꝫ iubet̃. non. n. hꝫ qd̃ erubeſcat[c]: cui[d] peccatũ dimiſſũ ẽ. In tãta enim gratia dñi tantoqꝫ diuini muneris miraculo cuꝫ oporteret uniuerſos letari: cõmouebantur impij ⁊ aduerſus chriſtũ conſiliũ congregabant: lazarũ[e] quoqꝫ interficere uolebant[f]. nõne merito eoꝝ

ut de con. di. iiij. eccleſie charitas.

a Iudex. i. miniſter. miniſterio. n. non auctoritate habet dimittẽ de con. di. iiij. aliud.

b Officiũ. ſ. xxiij. q. v. remittũtur. ſ. xi. q. iij. quomodo. ⁊ c. audi officiũ. i. orationẽ. i. q. i. remiſſionem.

c Exhibet. i moderãda ſatiſfactione. j. e. menſuram.

d Poteſtatꝭ. i. nulla ſua poteſtate.

e Pari. illa. ſ ſi diligis me paſce ⁊c̃: ut ex̃ de elec. ſignificaſti.

f Nec ligãdi ff. de reg. iurꝭ. nemo. qui condemnare non poteſt: abſoluere poteſt. ff. de re iudi. qui condemnare. habes tamen quatuor exceptiões. j. de ꝯ. di. iiij. ſanctũ. ex̃ de ſen. exc. tua. C. vbi ſẽa ro. quot. §. a deo. C. de of. ꝓcon. l. ij.

g Poteſt fieri. Caſus: pͥmo dr̃: ꝙ lꝫ aliquiſ bonus inter ſupplicia neget deum: tamen nõ minꝰ coronat̃ a deo: ⁊ hoc ꝓbat quadam ſimilitudine. Secundo dicit: ꝙ qui recedit ab vnitate eccleſie: dicenſ claues eccleſie ñ hr̃e ius ligãdi uel ſoluendi ipſe veniam de ſuis peccatis nõ conſequitur. Tertio dicit̃: ꝙ qñqꝫ poteſtas datur diabolo ut ſtatim affligat: ⁊ in eo plus ipſe affligitur. Quarto dicit̃: ꝙ licet chriſtus ſemel paſſus ꝓ nobis: quotidie tñ imolatur in eccleſia: cũ corpus ⁊ ſanguinẽ eiꝰ ſumimus. Quinto dicit̃: ꝙ omni petenti ⁊ pniam agenti dimittit̃ peccatum.

h Neget. ⁊ ita peccat mortaliter: q2 nulla cõditione debet ad hoc adduci: ut. xxij. q. ij. primum. ⁊. xi. q. iij. nolite. vñ i epl'a ad ro. peccatum fuit petro ore denegare cũ corde adoraret.

i Adoret. i. credat ⁊ diligat ut prius: lꝫ nõ habeat charitatẽ: reputat tamen eum dñm ſuum.

k Indignum. ſ. di. l. preſbyteros.

l Ualere. non tamen valet quo ad vitam eternam: niſi fiat cum charitate. ſi eni tradidero corpꝰ meũ: ita ut ardeã ⁊c̃. i. q. i. vide. uel loquit̃ hic de eo qui poſtea penitet: ar. j. di. iij. ſepties. Et ita eſt ar. hic: ꝙ deus remunerat opera mortificata p peccatũ. j. di. ij. §. hoc itaqꝫ. ⁊ c. non eſt tam iniuſtus.

m Uulgus. j. di. iij. ille rex. v. cũ ſancti. ⁊ eſt. c. eiuſdem.

n Patiet̃. q. d. nõ ſi poſtea penituerit. uel dic ſine venia. i. pene alleuiamẽto. j. di. iij. pueri. p h̃ dat̃ itelligi ꝙ pẽitẽti pec̃ta dimittũt̃

o Pedes. i. affectus. ſ. venialia.

p Quod recte. ſ. ꝙ claues non habeant.

q Petri. i. inocẽtie: ut. ſ. di. xl. non uos ptãtẽ dimittẽdi peccata.

r Sedem. i. eccleſiam a qua ſunt alieni p ſciſma.

ſ Impia. xciij. di. qui cathedram.

t Debilitandum. per infirmitatem uel aliud incõmodũ. Sepe enim diabolus nititur: ut homo patiatur egritudinẽ uel afflictionez: ut ſic iraſcat̃ ⁊ deum offendat. ſed ſepe per talia recognoſcit peccatũ ſuum ⁊ cõpungit̃ ⁊ armat̃ ꝯ diabolum ut iob: ⁊ ſic diabolus illudit̃. fortior n. reſurgit poſt lapſũ: ut. l. di. ferrum.

u Pro omnibus. j. de con. di. ij. ſemel. ⁊. c. iterat̃.

x Corporis. h. cõuertit hanc litteraꝫ ſic: id eſt quotiens ſumimuſ ſacrum corpus nobis peccata dimittuntur. Sed tu dic: ut. j. e. glo vlt. qñcũqꝫ. n. interius cõterimur ore cordis corpuſ chriſti ſuminꝰ j. e. de con. di. ij. quid ſit ſanguis in pñ. Sed peccata adulto ſine cõfeſſione ⁊ contritione nõ dimittunt̃. j. e. diſ. tres. vñ cum dimittuntur: corpus chriſti ſumimus.

y Et manifeſta. i hoc facit. c. ad ꝓpoſitũ.

z Sacramẽti. i. eccl'aſtice vnitatis: ut. xxxij q. iiij. nẽo in fi. de quaglibet vere penitẽs efficit̃: ut. j. di. vi. q vult uel ſacramẽti. i. corpis ⁊ ſanguis xp̃i: q2 exq̃ qs vere penitet: digne põt ſuſcipe corpꝰ ⁊ ſãguinẽ chriſti. ⁊ ſꝫ hoc ẽ rectꝰ ordo in ſupiori littera ⁊ ſenſus: ſumimus digne. i. poſſumꝰ ſumere digne.

⁊ Quantuſlibet. Caſus: iuehit̃ ambroſiꝰ ꝯ p̃dictos hereticos dicens: ꝙ illi q dicũt aliquẽ iterũ penitere ñ poſſe: volunt eos q per contritionẽ ſuſcitati ſunt: iteꝝ inficere: ſicut iudei voluerunt interficere lazarũ a domino reſuſcitatum.

ꝯ Mortui. tangit de lazaro ⁊ de ſorore martha: q̃ dixit dño p̃cipienti ſibi: tolle lapidem: domine iam fetet.

℞ Redoleuerit vnguẽtũ. i. virtutes ⁊ bona opa uel xp̃i miraculũ uel gr̃a illud ẽ de q̊ dic̃ euãgeliũ: ꝙ fracto alabaſtro. i. chriſto lãceato ⁊ clauis pfixo repleuit totã domũ. i. vniuerſalẽ eccl'iam. de quo vnguẽto dr̃: ſic̃ vnguẽtũ i capite ⁊c̃. in ꝓxi. barbã in quã deſcẽdit: fuerũt apl'i: ⁊ ab eis deſcẽdit i barbã aaron. i. ep̃os ⁊ alios p̃latos. uel vnguẽtũ. i. pñia fructifera. iſtud vnguẽtũ ꝯficit̃ tribꝰ mõis. ſ. ꝯtritiõe cordis: ꝯfeſſiõe oris: ⁊ ſatiſfactiõe opis

a In peccato. i. i pẽa peccati. ſ. ſatiſfactiõe. nõ. n. lazarꝰ reſuſcitatꝰ fuit in peccato. dic ergo i peccato ẽ quo ad eccleſiam lꝫ de eo iam cõtritus ſit.

b Uelamen. quod impediebat eum ne videri poſſet. vnde iſaias: oppoſuiſti nubem: ne tranſeat oratio.

c Erubeſcat. ar. per pñiaꝫ deleri infamiã: ar. ꝯ. ij. q. iij. §. hinc. ⁊ quia peccata ſanctoꝝ non reuelabunt̃ in die iudicij: ar. j. e. §. nõ itaqꝫ.

d Cui peccatum. quod confitetur tribus modis: oris confeſſione: cordis contritione: ⁊ operis ſatiſfactione.

e Lazarũ. iſte fuit pͥmus proditor inferni: ⁊ ideo diabolus ſuggerebat iudeis ut ipſum interficerent.

f Uolebãt. ſtulta volũtas erat q̃ſi nõ poſſet ſuſcitare occiſum q ſuſcitauit

335

ſucceſſores[e] uos eſſe cognoſcitis: quoꝝ duricie hẽdes eſtis? Nã ⁊ uos indignamini: ⁊ cõtra eccl'iam ꝯgregatis cõciliũ: q꜡ uidetis mortuos i eccl'a reuiuiſcẽ: ⁊ peccatoꝝ indulgentie reſuſcitari. Itaqꜫ[f] qđ i uobis ẽ: ꝑ iuidiaꝫ rurſus uultis i terficẽ reſuſcitatos. Sed ieſus ñ[g] r̃uocat beneficia: imo liberalitatis cumuloſ amplificat[h]: reuiuiſcit ſollicite ſuſcitatus: ⁊ celebrata reſurrectionis gr̃a letus ad[i] cenã uenit.

Item.

His[k] ptãtis[l] ſue gr̃aꝫ negat q̃ i remiſſiõe peccatoꝝ ẽ: q celeſtẽ ei[9] ptãtem[m] diabolico ſpũ ſeparãt ab eccl'ia dei: ut õniũ tẽpoꝝ hẽticos[n] ⁊ ſciſmaticos ꝯphẽderet: qb[9] idulgẽtiã negat[o]: q꜡ õne[p] peccatũ circa ſingulos ẽ ac uniuerſos. ⁊ infra. Quid[q] miꝝ ſi ſalutẽ negatis alijs q ur̃aꝫ r̃cuſatiſ: licꝫ ⁊ illi nihil a uobis differãt q a uobiſ pñiaꝫ[r] petũt arbitror[ſ]. n. ꝙ ⁊ iudas[t] potuiſſꝫ tãta miſeratiõe dñi nõ excludi a uenia: ſi pñiaꝫ ñ ſolũ apđ iudeos: ſꝫ apud chriſtũ geſſiſſꝫ[u]. ⁊ paulo p[9]: Qui agit pñiam: ñ ſolũ diluẽ peccatũ lachrymis dꝫ: ſꝫ etiã emẽdationib[9x] opire ⁊[y] tegẽ delicta ſupiora: ut ñ iputeť ei peccatũ.

Idez in eodem.

Nonnulli[z]. n. iõ poſcũt pñiaꝫ ut ſtati ſibi cõione reddi uelit. hi nõ tã ſoluẽ ſe cupiũt q̃ꝫ ſacerdotẽ ligare. ſua. n. ꝯſciẽtia non tam ſe exuũt q̃ꝫ ſacerdotẽ iduere cupiũt cui p̃ceptũ ẽ: nolite[ꝛ] dare ſcm̃ canib[9ꝯ]: neqꜫ miſeritiſ margaritaſ añ[ꝶ] porcoſ: hoc ẽ imundis ſpiritib[9] ſacre cõionis nõ ſũt facile tribuẽda cõſortia[a].

Idẽ in eodem.

Sunt[b] q arbitrãť hãc ẽẽ pñiaꝫ ſi abſtineãt a ſacramentis celeſtib[9]. hi ſeuiores i ſe iudices ſũt q penã p̃ſcribũt ſi remediuꝫ declinãt quoſ ob penã ꝯueniebat dolere q꜡ celeſti fraudarẽť gr̃a. ⁊ paulo p[9]: Facilius[c] aũt iuẽiť q inocẽtiaꝫ ſeruauerit q̃ꝫ q ꝯgrue[d] egerit pñiã peccati: ubi acgrendẽ[e] ãbitio[f] dignitatis: ubi uini effuſio[g]: ubi ipſi[h] copule ꝯiugal'[o] uſus. r̃nũciãdũ ſeculo[i] ẽ: ⁊ ipi ſõno min[9] idulgẽduꝫ ẽ: q̃ꝫ[k] nã poſtulet iterpellãdũ ẽ gemitib[9]: irrũpẽdũ ẽ ſuſpirijs: ſeq̃ſtrãdũ ẽ orõib[9]. uiuẽdu ita: ut i[l] tali uita huic moriať uſui. ſemetipm̃ hõ abneget: ⁊ totuſ imuteť. ⁊ infra: Nemo in peccatis põit[9m] arrogare ſibi dꝫ auctẽ aut uſurpationeꝫ ſacramtoꝝ: q꜡ ſcriptũ ẽ: peccaſti quieſce[n]. ⁊ paulo p[9]: Dicim[9o] ergo agendã pñiaꝫ: ⁊ eo tpe quo culpa deferueſcat[p] luxurie: ⁊ i peccati captiuitate poſitos reuerẽtiores[q] ñ uſurpatores eſſe debere. ⁊ infra: Nã ſi moyſi accedẽ propi[9] geſtiẽti: ut cognitionẽ celeſtiſ myſterij[r]

---

defunctum.

·d· Eorum. i. impiorum. ſ. iudeorũ.

·e· Succeſſores. i. imitatores: ut. i. q. i. cito turpem.

·f· Itaqꜫ. de con. di. iiij. queris.

·g· Non reuocat. s̃. xxij. q. ij. §. qñqꜫ. s̃. xvi. q. ij. viſis.

·h· Amplificat. quia dimittit peccatum: ⁊ poſt ſeipſum confert: ut. l. di. penitentes. de con. di. iiij. nemo.

·i· Ad cenam. ipe lazarus. ſ. vbi ⁊ ipſa martha miniſtrabat.

·k· His ptãtis. adhuc ꝓſeqť ambroſi[9] de hẽticiſ ꝑ p̃dictos iudeos deſignat.

·l· Poteſtatis. Caſus loquitur hic ãbroſius contra iudeos qui dicebant chriſtum in belzebuch eijcẽ demonia qbus dñs dixit: q peccat in patrem ⁊ filium remittitur ei: q v̓o peccat in ſpm̃ ſanctũ non remittitur ei neqꜫ hic neqꜫ i futuro. Iſti ergo iudei ſeparabãt celeſtẽ chriſti ptãtẽ ab ecclesia. q eũ i belzebuch eijcere demonia dicebãt: qbus dñs loquẽs ut p̃dixi: complexus ẽ oẽs hẽticos tam hereticos illius tẽporis q̃ꝫ futuros.

·m· Poteſtatem. ſ. dimittẽdi peccata ſoluẽdi ⁊ ligãdi.

·n· Hereticos. ꝑ iudeos q per ſuſcitationeꝫ lazari non credebant

·o· Negat. dicẽs: vos in peccato veſtro moriemini. ⁊ hoc ſi perſiſtant in hereſi: quia cõuerſis preſto eſt indulgentia. xxvi. q. vi. ſi p̃ſbyter.

·p· Omne peccatum. i. magnum peccatũ: uel ideo hoc dicit: quia qui i hoc deliquit factus eſt omnium reus. ĩ. di. v. fratres.

·q· Quid mirum. xlvij. di. §. neceſſe. ⁊ ibi: Cõueniet nulli qui ſecũ diſſidet ipſe. ff. de edi. edic. cum autem. §. excipitur. Et alibi: Qui ſibi non parcit: mihi uel tibi quõ parcet? alia littera habet noſtram: id eſt a nobis accipe.

·r· Pniam. nõ ergo licet accipe pniam ab heretico: ſicut nec eucbariſtiam ut. xxiiij. q. i. c. vlti. ſed baptiſmũ bene in neceſſitate: ut. xxiiij. q. i. ſiquem.

·ſ· Arbitror. i. certus ſum. nam quantuſlibet ſit fetor: aboletur ꝑ penitẽtiã ut. s̃. e. quantuſlibet.

·t· Iudas. ĩ. di. vi. qui vult in p̃ncipio.

·u· Geſſiſſet. ſed iuit ipe ad diuiſos. ĩ. di. iij. iudas.

·x· Emendationibus. ergo non ſufficit ſola cordis cõtritio: ⁊ ita facit ad ꝓpoſitum gratiani.

·y· Et tegere. ĩ. di. iij. ille rex.

·z· Nonnulli. ligare in ſe onus pnie ſuſcipiẽdo: qđ põt ⁊ debet qñqꜫ ſacerdos. ĩ. di. vi. c. i. uel idiſcrete ſoluẽdo: ar. l. di. ſiqs ꝑpoſtera.

·ꝛ· Nolite. s̃. xi. q. iij. nolite.

·ꝯ· Canibus. ꝑus. iam enim poſt penitentiam canes non ſunt: ⁊ intellige canibus. i. manifeſtis. nam de occultis ſecus: de con. di. ij. non prohibeat.

·ꝶ· Ante porcos. i. peccato ſordidatos.

·a· Cõſortia. q꜡ ſũma ⁊ ima ſociãtur ⁊c̃: ut de ꝯ. di. ij. qđ ſit ſãguis.

·b· Sunt qui arbitrantur. ſi remedium. i. penitentiam per quã conſequũtur remedium uel communionem: de con. di. ij. ſiquis inter diem. ⁊ infra. e. qui ſanctus.

·c· Facilius. ĩ. e di. iij. §. hoc de charitate. ⁊ c. reperiuntur.

·d· Congrue. ⁊ ita eſt ar. ꝙ facilius de nouo aliquid acquiritur q̃ꝫ recupereť amiſſũ: ut. ĩ. di. iij. reperiũtur. ⁊ dicit boetius: Facilius ad virtutem erigere nouos q̃ꝫ reuocare veteres uel preteritos.

·e· Acgrende. i hac vita ſupple. ⁊ tunc cõgrue ſequitur vbi ⁊c̃: vel dic vbi. i. i penitentia debent ceſſare q̃ ſequũť. uel ſic ordina litteram: renũciandum ẽ ſeculo: vbi acqrendum eſt.

·f· Ambitio. q̃ reprobatur. viij. q. i. i ſcripturis.

·g· Effuſio. q̃ reprobatur. s̃. xxxv. di. c. i.

·h· Cõiugalis que quãdoqꜫ minus licitus ẽ. xxxij. q. iiij. origo.

·i· Seclo. quo ad ãmbitionẽ dignitatis. xl. di. multi.

·k· Quam natura. ar. ꝯ illoſ qui dormiunt i ſcholis: ⁊ ita debemus propriam naturã expugnare: ſꝫ cõtraria ſit medicina. ĩ. de. ꝯ. di. v. cõtraria.

·l· In tali. quia maior l ẽ pene inter homineſ viuere ⁊c̃. C. de apoſt. hi qui ſanctam.

·m· Poſit[9]. mortalib[9] q cũ vẽiali nõ ꝓhibeť: de cõ. di. ij. quotidie

·n· Quieſce. id eſt abſtine a ſacramẽtis: ar. contra promouendos qui poſt baptiſmum peccauerunt. xxv. di. primum.

·o· Dicimus. hic agit de tẽpore agẽde pnie. q. d. ſi i iuuẽtute nõ penituimus: ſaltem in ſenectute peniteamus.

·p· Deferueſcat. deſueſcat. ĩ. di. iij. in ſalicibus.

·q· Reuerentiores. id eſt propter reuerentiã abſtinere ab eucbariſtie perceptione.

·r· Myſterij. ſed quare rubus ardẽs nõ cõburebať i mõte oreb? rubus ẽ virgo maria: ignis ardẽs i rubo nec cõburẽs ẽ ſpũs ſanctus i beata maria: qui deſcẽdẽs in eã nõ violauit eã. ⁊ ſm̃ hoc qđ ſequitur: ſolue calciamẽta ⁊c̃. ſi ĩtelligitur calciamentũ: quod fit đ mortuis aĩalibus: ẽ prauus intellectus phariſeorum dicentiuꝫ: ſi peperit: ergo cũ viro concubuit. dicitur ergo moyſi. i. cuilibet chriſtiano: ſolue calciamenta ⁊c̃. i. exue talem intellectum. fallit i beata maria: que virgo ante partũ ⁊ poſt partum chriſtum peperit.

·ſ· Solue. i. opera mortua de affectibus tuis: q꜡ nullus digne cõſiſtere uel deũ videre poteſt: niſi cũcta terrena ⁊ mortalia vicia deponat. Vel aliter: veterum conſuetudo erat: ut ſi ſpõſus ſpõſam repudiaret: in ſignum repudij diſcalciari iubebatur. de hoc diciť viij. q. i. olim. ⁊ ideo moyſes diſcalciari iubetur: ne ad eccleſiam que in rubo ſignificatur: quaſi ſponſus accedat calciatus. hoc eñi ſeruãdũ ẽ chriſto: q verus ẽ ſponſus: de quo iohãnes ait: Cui[9] nõ ſũ dign[9] ſoluere corri. cal. eius ⁊c̃. de con. di. iiij. ꝑ aquam.

t ¶ Pedes.i.affectiões.vñ auguſtinus ſup illũ locũ: In laq̃o illo quẽ abſcõdit cõp̄rehẽſus ẽ pes eoꝝ.dr̃ pes aie amor.⁊ ſi ẽ ad bonũ:dicit̃ charitas.ſi ad malũ dr̃ cupiditas.

u ¶ Abſoluere.anteq̃ȝ ad ſacramẽta accedat.

x ¶ Lapſus ſit.hoc idẽ dicit boe. Infeliciſſimũ genus infortunij eſt fuiſſe felicẽ

m ¶ Quõ aũt.ambroſij.ĩ.e.nemo põt.ĩ.e.importuna.

n ¶ Denegatur.id eſt videtur denegari.

o ¶ Eſt peccatũ.alit̃ hic põit mgr̃ iſtã auctẽ:q̃ȝ ponat̃.j.e.põt.⁊ exaudi auctoritatẽ iſtã de peccato i ſpm̃ ſanctũ:ut exponit auguſtin⁹.j.e.§.põt.

p ¶ Alibi.in libro ieſu filij ſyrach.

y ¶ Unde.i.a quo ſtatu.l.di.qnia.

3 ¶ Miror.pora.l di.dño ſcõ.

z ¶ Elemoſyna.ſ.inferior: ut j.di.iij.§.ſed v̄ba.uł exterior liberat a mõte i.a peccato occaſionalit̃: q̃ȝ eius illuſtrat̃ j.e.medicina.q̃ȝ ſicut ſeta filũ ita timor fuit charitatẽ ⁊c̃.j.di.iij.q vult.

? ¶ Semel.hic collige peccata nõ redire.j.di.iiij.§.item ſm.

ꝝ ¶ Ab ea.i.a morte actualium peccatoꝝ

a ¶ Importuna. Caſus:probat in hoc.c.ꝙ inſtãter bona faciẽda ſunt: lȝ qs ſit in mortali peccato:ut impetret veniam ſicut chananea ⁊ ſic amic⁹ ab amico: q tres panes ipetrauit.latro ẽt meruit veniã.⁊ aliis exẽplis vtit̃

b ¶ Cũ ſeris.i.taciturnitate p̄dicatoꝝ.

c ¶ Oſtio.i.intelligentia ſcripturaꝝ.

d ¶ Nocte.i.in ꝓfundo viciorũ poſitus.

audiret:dr̃:ſolue calciamẽtũ pedũ tuoꝝ:quãto magis aie nr̃e pedes exuẽ uiculis corpalib⁹ ⁊ nexu mũdi iſti⁹ greſſus debem⁹ ei⁹ abſoluẽ ⁊ ĩfra: Nihil ẽ qđ tã ſũmi doloris ſit:q̃ȝ ſi unuſq̃ſq̃ȝ poſit⁹ ſub captiuitate peccati:recordetur unde lapſus ſit:atq̃ȝ unde ceciderit: ⁊ ꝙ ad corporea atq̃ȝ t̃rena ab illa ſpecioſa ⁊ pulchra diuine cõditiõis intentiõe defluxerit. Itẽ cypꝛian⁹ epiſcopus.

Miror aũt quoſdã ſic obſtinatos eẽ ut dãdã ñ putẽt lapſis pniam:aut penitẽtib⁹ exiſtiment ueniã denegãdam:cũ ſcriptũ ſit: Unde cecideris:memento: ⁊ age pniam:⁊ priora opa fac.qđ utiq̃ȝ ei dr̃:quẽ cõſtat cecidiſſe:⁊ quẽ dñs hortat̃ ꝑ opa rurſus exurgẽ:quia ſcriptũ ẽ:elemoſyna a morte liberat:nõ utiq̃ȝ ab illa morte liberat quã ſemel chriſti ſanguiſ extinxit ⁊ a q̃ nos ſalutaris baptiſmi ⁊ redẽptoris nr̃i gr̃a liberauit:ſed ab ea q̃ ꝑ delicta poſtmodũ ſerpit.

Item hieronymus.

Importũa i euãgelio mulier tandẽ meruit audiri:⁊ clauſo cuȝ ſeris oſtio media lȝ nocte ab amico amic⁹ panes tres accepit: de⁹ ipſe q nulli⁹ ĩtra ſe ſuperari uirib⁹ põt:publicani precib⁹ uincit̃ uel ſupat̃. Niniue ciuitas: q̃ peccato perijt:fletib⁹ ſtetit. Quorſũ iſta tã lõgo repetita ꝑncipio? uide licet ut paruũ magn⁹ aſpicias: ut diues paſtor morbidã ouẽ nõ ꝯtẽnas. Chriſtus in padiſũ de cruce ẽt latronẽ tulit:⁊ ne qs aliqñ ſerã cõuerſionẽ putaret:fecit hõicidij penã martyriũ. Chriſt⁹ inquã ꝓ digũ filiũ reuertẽtẽ let⁹ ãplectit̃: ⁊ nonagitanouẽ pecudibus derelictis:una ouicula q̃ remãſit humeris boni paſtoris aduehit̃.ubi uõ peccator itelligẽs uulnus ſuũ:tradet medico ſe curandũ: ibi ñ ẽ uirga neceſſaria: ſed ſpũs lenitatis.

Quod aũt oi peccãti auctẽ ãbroſij uenia ꝓmittit̃ falſũ uidet̃. Quibuſdã aũt uenia denegat̃: aut ex magnitudie peccati:aut ex gradu officij.unde iohãnes in epl'a ſua: Eſt peccatũ ad mortẽ:qs orabit ꝓ eo? alibi quoq̃ȝ legit̃: Quis medebit̃ icãtatori uulnerato a ſerpẽte? Item.

Si ſacerdos peccauerit: quis orabit ꝓ eo? Sed huiuſcemõi infrogatiões ñ ſp negationẽ iferũt:ſȝ poti⁹ difficultatẽ uel raritatem notãt:ut ẽ illud euãgelij: Quiſputas eſt fidelis ſeru⁹ ⁊ prudẽs? ⁊c̃. Hinc ẽt ãbroſi⁹ Deus qs ſilis erit tibi? nõ utiq̃ȝ nullus:q̃ȝ imago p̄ris fili⁹ ẽ. Silit̃ accipiẽdũ ẽ:qs orabit ꝓ eo:hoc ẽ ſingularis uite aliqs dȝ orare ꝓ eo:q peccauit i dño. Nã quõ iohãnes dicẽt ñ orãdũ ꝓ delicto grauiori: q cũ legiſſet moyſen rogaſſe ⁊ ipetraſſe ubi erat p̄uaricatio uoluntaria:q ſciret ẽt hieremiaȝ rogaſſe?

Poteſt ẽt ſm auguſtinũ alit̃ itelligi illud iohãnis:ẽ peccatũ ad mortem ⁊c̃:ut nulla ſit ei⁹ ⁊ ſupiorum ꝯtrarietas.ait.n.eſt peccatuȝ ad mortẽ ⁊c̃.nõ ꝓ illo dico ut roget qs de quo peccato: qm̃ exp̄ſſũ nõ ẽ pñt multa ⁊ diuerſa ſẽtiri. Ego aũt dico hoc pec̃m eẽ fidẽ:q̃ ꝑ dilectionẽ opat̃: deſerẽ uſq̃ȝ ad mortẽ hoc ẽ ẽt blaſphemia i ſpm̃ ſanctũ:

q ¶ Si ſacerdoſ.i libro regum.

r ¶ Sed huiuſcemõi nõ ſemper.ĩ.xxxij.q vij.qd i oibus.ff.commodati.l.ad eos.ff.locati.l.ſed de dãno.

ſ ¶ Difficultatẽ.hoc referas ad delicti varietatẽ ⁊ ad interceſſorẽ.

t ¶ Deus qs.q̃ȝ imago ⁊ ẽt q̃libet fidelis aia j.di.ꝑx.illa aia.ſed ⁊ bõ hȝ ſilitudinem dei j.e.q.v.hec imago.triplex eſt igit̃ imago ſiue ſilitudo idẽtitatis: ſm quã tm̃ fili⁹ dei eſt imago p̄ris imitatoris ſm quã dr̃ ꝙ magna nauis ẽ imago alicui⁹ dom⁹.⁊ diſcipul⁹ magiſtri ſilitudis exp̄ſſe ut ſigillũ in cera depingitur.

u ¶ Rogaſſe.ꝓ peccatis hieruſalem.vñ i libro machabeorũ legit̃: ꝙ iudas machabe⁹ cum debẽt pugnare cu ſuis paucis ꝯ nichanorem q erat cũ multis:ad cõfortationẽ ſuoꝝ retulit ſomniũ:qđ i p̄cedẽti nocte viderat i hunc modũ.viderat oniã ſacerdotẽ man⁹ ad celũ ꝓtendẽtẽ ⁊ orãtem ꝓ pp̄lo iudeoꝝ: ⁊ p⁹ea apparuiſſe aliũ viꝝ etate ⁊ gl'ia mirabilẽ circa illũ oniã dixiſſe: hic ẽ amator pp̄li iſrl̃:hic ẽ q multũ orat ꝓ pp̄lo ⁊ ꝓ ciuitate ſancta.

x ¶ Hieremiam.dei ꝓphetã.extẽdiſſe ãt hieremiã dexterã:⁊ dediſſe iude gladiũ aureuȝ dicentẽ: accipe ſanctũ gladiũ mun⁹ miſſũ a deo:quo deijcies aduerſarios pp̄li mei iſrael.qua viſiõe cõfortati q erãt cũ iuda ipetũ fecerũt in hoſtes:⁊ nichanorẽ interfecerũt:⁊.xxx.milia de ſuis.

e ¶ Panes.i.fidem ſancte trinitatis.

f ¶ Precibus.illis.ſ.deus ꝓpicius eſto mihi peccatori.

g ¶ Uincit̃.q̃ȝ regnũ celoꝝ vim patitur.i.q.iij.ſaluator.

h ¶ Perijt.i.perire meruit.ſimit̃ expoſitio.xxiiij.q.iij.ſiqs ñ recto

i ¶ Stetit.i.non perijt.

k ¶ Martyriuȝ.non i rei veritate fuit martyriũ:ſȝ ꝓpt̃ ſimilitudinẽ facti.uel iđ dr̃ pẽa ꝯuerſa i martyriũ:q̃ȝ ꝑ fidẽ ⁊ patiẽtiã quam tũc habuit:dign⁹ fuit eťno p̄mio.ſ.ut itraret ſtati ad vitã:ſicut illi q etiã patiũt̃ martyriũ:ut.j.de con.di.iiij.baptiſmi vicẽ.ꝯ.ibi eniȝ dr̃ ꝙ latro ñ ꝓ noie chriſti crucifixus ẽ:ſȝ ꝓ meritis facinoꝝ ſuorũ.⁊ pẽa ñ facit martyrẽ:ſȝ cã:ut dicit auguſtin⁹:quare martyriũ nõ fuit.qđ ⁊ veꝝ ẽ.ei⁹ ergo pena martyriũ dr̃ rõne eťni p̄mij: qđ q̃ſi martyr recepit cõfitendo.uel rõne ꝯfeſſionis quã in patibulo habuit.ſicut.n.martyr ſic ⁊ latro int̃ pẽas chriſtũ ꝯfiteri ñ timuit

l ¶ Lenitatis.ar.iudicẽ poti⁹ debẽ ſeq miſericordiã q̃ȝ rigorem.ĩ.di.xlv.licȝ plerũq̃ȝ.ĩ.ij.q.v.quanto.ĩ.di.lxxxvi.odio.

y ¶ Poteſt.ꝓ illo.q̃ȝ nõ ſequit̃ ꝙ i carne nõ ꝓmeruerit.ĩ.e.multiplex.§.i dico ut ꝓ eo nõ roget qs poſt mortẽ.⁊ ita exaudi ꝓ peccato i ſpm̃ ſanctũ: qđ ẽ finalis i pnia:ut hic innuit auguſtinus.quo caſu exaudi.ĩ.xiij.q.ij.ꝓ obeũtib⁹.lȝ.h.illud intelligat de ſpecialibus orationibus.

z ¶ Pñt.ar.qđ non eſt diffinitum poſſe diffiniri.xxij.q.v.hoc videtur.cõtra.xxxi.q.i.ꝙ ſi dormierit.ij.q.v.conſuluiſti.

⁊ ¶ Ad mortem.vnde alibi auguſtinus tãta labes eſt illius peccati: ut humilitatẽ pnie ſubire nõ poſſit.qđ qdẽ cõmittit qſquis ex ſola inuidia vnitatem eccleſiaſticã ipugnat.⁊ diabolo ſciẽt̃ attribuit opa ſpũs ſcĩ.vñ nec chriſtus in paſſione pro talibus orauit:ſed pro eis qui ignorãter crucifigebãt eum dicens:pater ignoſce illis:quia neſciunt quid faciunt.

? ¶ Dimittẽdã.peccatũ i ſpm̃ ſanctũ dicit̃ generaliter oẽ peccatũ mortale q̃ȝ qui vnã perſonã offendit:offendit ⁊ aliam.ſpeciali⁹ võ peccatuȝ quod ex odio uel ex malignitate procedit.nã ſpũs ſanct⁹ eſt amor ⁊ benignitas

quã neq̃ i hoc ſeculo neq̃ i futuro dimittẽdã dñs i euãgelio aſſeruit. Siue aũt delectatiõe peccati: ſiue deſperatiõe uenie uſq̃ ad mortez qs i peccato pſeueret: iuſtũ ẽ: ut ſine fine puniat̃: q ſine fine peccauerit. Unde gregori⁹.

Voluiſſẽt[a] iniq ſi potuiſſẽt ſine fine uiuẽ ut potuiſſent ſine fine peccare oñdũt: q2 i peccato ſẽp uiuẽ cupiũt q nũq̃ deſinũt peccare dũ uiuũt. ad magnã ergo iuſticiã iudicãtis ptinet: ut nunq̃ careant ſupplicio: q i hac uita nũq̃ uoluerunt carere peccato. Ex[b] his nãq̃ apparet: q̄ ſine cõfeſſiõe oris ꝛ ſatiſfactiõe opis peccatũ non remittit̃. Nã ſi neceſſe ẽ ut iiqtates nr̃as dicamus: ut poſtea iuſtificemur: ſi[c] nemo põt iuſtificari a peccato niſi antea cõfeſſus fuerit peccatũ: ſi ꝯfeſſio paradiſũ[d] aperit: ueniã acqrit: ſi illa ſolũ ꝯfeſſio utilis ẽ: q̃ fit cũ pñia: in quo notat̃ aliud eẽ ꝯfeſſio aliud pñia ſiue intior ſiue exterior accipiat̃: ſi ille q ꝓmittit ueniã occulte apud deũ ñ apud eccleſiã pñiaz agẽti fruſtrat̃[e] euangelium ꝛ claues datas eccl'ie: promittit ẽt qᵒ deus negat delinquẽti: ſi nemo põt ꝯſequi[f] ueniam: niſi qñãtulãcũq̃ etſi minorẽ q̃ ꝺbeat peccati ſoluerit penã: ſi[g] ſolis ſacerdotib⁹ ligãdi[h] ſoluẽdiq̃ ptãs[i] a deo tradita ẽ: ſi null⁹ ueniã accipit: niſi eccl'ie ſupplicatiõib⁹[k] ipſam ipetrare cõtendat. Cõcludit̃ ergo q̄ null⁹ ante ꝯfeſſionẽ oris ꝛ ſatiſfactionẽ opis peccati abolet culpã.

De[l]niq̃ ut pſpicue appareat: neminẽ ſine ꝯfeſſiõe a peccato mundari: ab ipſius hũani generis pncipio ſumam⁹ exordium. Peccato trãſgreſſiõis pmi parentes corrupti a dño ſũt reqſiti ꝺ culpa: ut peccatũ qᵒ trãſgrediẽdo cõmiſerãt: ꝯfitẽdo deleret. Serpẽs[m] ãt de culpa reqſit⁹ ñ ẽ: q2 p cõfeſſionẽ[n] non[o] reuocabat̃ ad uitã. Cayn quoq̃ cũ pme puaricatiõi fratricidiũ addidiſſet: ſilr̃ a dño de culpa reqſit⁹ eſt: dũ dicitur ei: ubi ẽ abel frat̃ tu⁹? ſ3 q2 ſupb⁹ peccatũ ſuuz ꝯfiteri noluit: poti⁹ mẽdacit̃ negãdo deũ fallere conat⁹ ẽ dicẽſ: Nũ qd cuſtos fr̃is mei ſũ ego? idign⁹ uenia iudicat⁹ ẽ. unde i deſperationis pfũdũ merſuſ ẽ: dũ ait: maior ẽ iniqtas mea: q̃ ut ueniã merear uagus ꝛ ꝓfugus exijt a facie dñi: ſignificãs eos: q peccata ſua ꝯfiteri diſſimulãt: reſpectu diue miſeratiõis idignos hr̃i. Reges[p] quoq̃ q ignorãtia ducti i abrahã deliqrãt nõ niſi eodem orãte ſanari meruerũt. In quo figurat̃ q̄ paſſiões[q] mox nõ ſanãt̃: niſi orõnib⁹[r] eccl'e. Moyſi quoq̃ p̃cepit[s] dñſ ut[t] lepra

ſm alios peccatũ in ſpm̃ ſanctũ ẽ obſtinatio mẽtis. ſ. in peccato obdurante pertinacia quã ipñia comitat̃. Prouenit autẽ huiuſmodi obſtinatio interdum ex deſperatione: puta cum quis credit ſuoꝝ magnitudinem delictoꝝ diuinã miſericordiaz exceſſiſſe: ꝛ ob hoc de vicijs aſcendat ad vicia: iuxta illud quod ait cayn: maior eſt iniquitas mea q̃ ut veniaz merear: ut ĩ. xxi. §. interdum ex preſcriptione: puta cũ quis ſecurus delingt tanq̃ deus pro temporali flagitio non ſit eternum ſuppliciũ daturus: in quo peccati gñe refert hiero. ſe origenẽ dep̃hendiſſe: qui p⁹ mortẽ anathematizatus ẽ: ut. xxiiij. q. ij. c. vlti. uel putãs in articulo mortis ſufficere uel ſufficient̃ penitere ut latro. de qbus apoſtolus: maledictus hõ qui peccat in ſpe. Itẽ in ſpm̃ ſanctum peccatum ẽ ſm alios: fratne gratie iuidia: puta ſi ꝺ gratia a deo fratri collata iuideas: ne tibi p̃ferat̃: ar. ſ. viij. di. qui contẽpta. Itẽ ſm alioſ peccare in ſpm̃ ſcm̃ eſt blaſphemia in pſonaz ſpũs ſancti: de talibuſ hẽtur de con. di. iiij. hi vero heretici. Itẽ ſm alios peccatum in ſpiritum ſanctuz eſt finalis ipñia. peccatũ ſpiritus ſancti quod durat vſq̃ ad mortẽ: ut vſq̃ incluſiuẽ ſit. quod hic ponitur: auguſtin⁹ potius velle videtur. ĩ. di. iij. inter hec hircũ. Sed ſolet queri vtrũ finalis ipñia poſſit deſinere eſſe. Rñ. iſte termin⁹ finalis ipñia duobus modis accipitur. Ineſt eni alicui ipñia finalis: qñ non h3 ꝓpoſitum penitendi. hoc põt deſinere eẽ: q2 hoc ꝓpoſitum põt hr̃e in hoc inſtãti: ꝛ cras non. Itẽ eſt etiã finalis ipñia quedam qualitas: q̃ ineſt alicui ex eo q̄ nũq̃ penitebit. iſta non põt deſinere eẽ ſubiecto exiſtente: que ſi ponatur oportet dici q̄ nũq̃ eam habuit.

a Voluiſſent. nũq̃. aſſidue eni peccantiũ non miſeret̃ deus: ut. ſ. xcij. di. diaconi. ꝛ venia impenitenti ꝛc. xxiiij. q. ij. legatur. ꝛ ideo ſp obnoxij pene perſiſtant: ut. ĩ. di. vij. in fine.

b Ex his. itaq̃ infert ex p̃miſſis auct̃ib⁹ vſq̃ ad. §. deniq̃.

c Si nemo. ſ. e. di. ſi nemo poteſt.

d Paradiſum. ſ. e. di. ecce nũc tempus.

e Fruſtratur. ſ. e. di. agite.

f Conſequi. ſ. e. di. nemo.

g Si ſolis. ſ. e. di. verbum.

h Ligandi. i. imponẽdl ſatiſfactionem uel relaxandi.

i Poteſtas. nõ ſolis ſacerdotib⁹ poteſtatẽ ligandi traditã.

k Supplicationibus. ſ. e. di. multiplex.

l Deniq3. ab iſto loco vſq̃ ad. c. q̃zobrẽ. ꝓbat. xxij. auct̃ib⁹. ſ. peccata nõ dimitti ſine oris confeſſione. auct̃es ve. te. inducit vſq̃ ad. §. in euangelio. ab illo. §. in euangelio vſq̃ ad. §. ex his. inducit auct̃es no. te. ꝛ p⁹ ex oib⁹ ꝯcludit i. §. ex his. ꝛ oẽs ille auct̃es ĩtelligũtur cũ qs cõfiteri contemnit.

m Serpẽs. i. diabol⁹: q ſerpẽte vtebat̃ tãq̃ organo. uel ĩtellige ad litterã

n Confeſſionẽ. ꝛ q2 in ſeipſo inuenit originẽ peccati.

o Non reuocabatur: q2 irremediabile fuit peccatũ ei⁹: ꝛ ĩpoſſibile ẽ euz reuocare ad pñiam: ut. ĩ. di. ij. §. qᵒ aũt reprobi. v. impoſſibile. hoĩs autem peccatum fuit remediabile. ꝛ hoc duabus de cauſis: q2 totũ genus humanũ perierat de peccato ade: ſed non tota angelica natura peccato diaboli. Item homo incitatorem habuit ad malũ qᵒ non ãgelus ꝛ ideo per alium iſte non debuit iuuari: ſicut nec ille per ſe potuit ſurgere: ꝛ ideo peccatum diaboli fuit irremediabile: ꝛ nõ peccatũ hominis.

p Reges. pharao rex egypti: de quo hẽtur. ſ. xxij. q. ij. §. ecce. q̃ ꝛ abimelech rex gerare: de q̊ hẽtur. xxij. q. iiij. nemo dicat. ꝛ. ſ. xxxiij q. i. ſi per ſortiarias.

q Paſſiões. i. delicta. xv. q. i. illa.

r Oratiõib⁹. ſ. xxxiij. q. i. ſi per ſortiarias.

ſ Precepit. i leuitico.

t Ut lepra. aliq̃ macula. Sũt aũt q̃tuor genera lepre: in cute: in capillis: in domo: in veſte. In capillis lepra dr̃ alopitia fluentibus ſanie capillis. ſi i caluitio uel i alia parte capitis alb⁹ uel ruffus color ĩuentus fuerit: plaga lepre ẽ. In cute lepra cognoſcitur: ſi in ea fuerit alba. i. pallida albedo uel puſtule. Et huiuſmodi lepra veſtis erat macula alba uel ruffa. Silr̃ in domo dicebat̃ lepra talis macula: ꝛ macula i pariete pallore uel rubore deformis: ꝛ oia iſta iudicabantur arbitrio ſacerdotis. ſi. n in hoie lepra nõ erat pſpicua: recludebat eũ ſacerdos i domo ſua vij. diebus. quibus expletis ſi nõ creuerat lepra: iterũ recludebat eum alijs. vij. diebus. q̄ ſi nec tũc creuerat: mundũ eũ iudicabat: q2 ſi ſcabies erat lauabat hõ veſtimenta ſua ꝛ mundus erat. Cum vero perſpicua erat lepra: ſeparabatur. i. iudicabatur ĩmũdus ad arbitrium ſacerdotis. ꝛ habebat homo veſtimẽta ſua diſſuta. i. facilia ad induendum uel exuendum: ut ſic cognoſceretur: ꝛ caput raſum ut poſſet cognoſci: oſq̃ veſte contectũ ne fetorẽ loquendo diffunderet: ꝛ habitabat ſolus extra caſtra: ita ut a mortuo nihil differre videret̃. Itẽ ſi lepra veſtis erat pſpicua: comburebat̃ veſtis. ſi dubia recludebat̃. vij. dieb⁹. ſi creuerat macula adiudicabatur lepra. ſi nõ creuerat: abluebat̃ veſtis: ꝛ recludebatur alijs. vij. dieb⁹: poſt quos ſi ſacerdos. iueniebat creuiſſe leprã: rũpebat eã: ſilr̃ oſtiũ dom⁹ leproſe claudebat̃. vij. dieb⁹: p⁹ quos ſi ſacerdos ĩueniebat creuiſſe leprã: iubebat erui lapides leproſos ꝛ ꝓijci ex̃ ciuitatẽ: ꝛ domũ radi p circuitũ: ꝛ puluerẽ raſure ſpargi extra ciuitatẽ i loco ĩmũdo: ꝛ alios lapides ſubſtitui i domo ꝛ luto alio liniri domũ. q̄ ſi iteꝝ redierit macula ꝛ perſeuerãs lepra ẽ: ꝛ deſtruebat̃ dom⁹ ꝛ ligna ꝛ lapides ꝛ puluis extra ciuitatẽ ꝓijciebãtur in locũ ĩmundum.

u In cute. non hoc dicit de veſte ꝛ de domo: q̄ ei ad lr̃am poſſit lepra ineẽ. ſed ſi dom⁹ uel veſtis offerret̃ ab aliquo in miniſteriũ deputãda: antea ſacerdoti offerebatur: ꝛ ſi aliqua inerat macula:

qua ad miſte-
rium impedi-
retur: ſacerdo
tis indicio re-
linquebat.
x ¶ Separata
quo ad officiū
uel miniſteriū
y ¶ Cōtamina
ret. dom⁹ uel
ueſtis uel cu-
tis: id eſt cōta
minata uel im
mūda iudica-
retur.
ȝ ¶ A ꝓpheta
i. nathan.
⁊ ¶ Achab. ĩ.
e. di. iij. §. ecce
achab.
ꝯ ¶ Innocētis
ſ. nabute.
ꝝ ¶ Et relinqt.
ſ. nobis qui eū
ſequimur: uel
poſt cōmina-
tionē a ſe datā
a ¶ In beſtialē
ĩ. xvij. q. iiij.
miror.
b ¶ In euāge-
lio. hic trāſfert
ſe ad auctorita
tes no. teſta-
menti.
c ¶ Penitētie.
nō remiſſiōis.
nā ueniētibus
ad illud requi
rebatur pnia:
non aūt i nr̄o
baptiſmate qō
remiſſiōis eſt
ut. ĩ. de con. di.
iiij. ſine pnia.

ſiue in cute ſiue i domo ſiue in ue
ſte ſiue i crine appareret: ſacerdo
ti oñderet: ⁊ iuxta ei⁹ arbitriuȝ ſe
parata ei⁹ iudicio ꝯtaminaret ul
mūdaret. Saul quoqȝ cum a ſpū
maligno uexaret nō poterat ad ſa
ne mētis officiuȝ redire: niſi ꝑus
dauid pſalteriū arriperet: ⁊ coraȝ
eo pſalleret: ⁊ ita ab ei⁹ uexatione
ceſſaret diabol⁹. In quo myſtice
oñdit q quicūqȝ diabolo ꝓpt pec
cata mācipat: ab ei⁹ dñio eripi nō
ualet: niſi dauid .i. eccl'a pſalteriū
accipiat: ⁊ corā eo pſallat .i. ſpūa
lis grē eū ꝑticipē faciat: ⁊ ſalubrit
admonēdo ⁊ pie ꝓ eo orādo ⁊ ex
empla boni operis ſibi ꝑbēdo dia
bolum ab iuiſibili ei⁹ uexatione cō
peſcat. Dauid quoqȝ cū adulteriū
cōmiſiſſet ⁊ homicidium: nō ante
audiuit a ꝓpheta: tranſtulit a te
peccatū tuū domin⁹: anteqȝ ipſuȝ
peccatū ꝯfiteret: prius enim pro
phete peccatum redarguenti con
feſſus eſt: ⁊ poſtea audiuit: trāſtu
lit do. pec. tuū a te. Achab quoqȝ
cuȝ de inocētis ſanguis effuſione
ſentētiā cōminantis dei audiret:
induit ſeipſū cilicio ſatiſfaciēs deo
per penitētiam. unde domin⁹ ad
heliā ait: quoniā achab reuerit ē
faciēȝ meā: non inducam malum
in dieb⁹ ei⁹. Niniuite cū audirēt:
adhuc .xl. dies ⁊ niniue ſubuertet:
ex edicto regis ⁊ principū pniam
egerūt dicētes: quis ſcit ſi ꝯuertat
⁊ uiuat ⁊ ignoſcat de⁹: ⁊ reliquat
p⁹ ſe bn̄dictionē: hac humilitate
⁊ ſatiſfactione iminentem ſubuer
ſionē euadere meruert. quoꝝ ex
emplis euident oñdit q nullus a
deo ꝯſequat ueniā: niſi ꝑmum ſa
tiſfecerit ſibi ꝑ pniam. Nabucho
donoſor quoqȝ ꝓpt ſupbiā ſuaȝ a
rōnabili mēte i beſtialē animū cō
mutat⁹ ē: atqȝ a regno ſuo ꝓfug⁹
recedēs non añ regnuȝ recepit: qȝ
conuerſus deum ꝑdicauit. deniqȝ
plebs iſrelitica ob culpā ſue tranſ
greſſionis captiuitati tradita non
añ liberari meruit: qȝ ſua peccata
ꝯfitēs danielis ⁊ alioꝝ ſanctoꝝ ꝑ
cib⁹ ueniā accepit. In euāgelio
quoqȝ uenictes ad iohannē: ut ba
ptizarent ab eo baptiſmo pnie: ꝑ
mū cōfitebāt peccata ſua oñden
tes: q qſqȝ dȝ peccata ſua dānan
do ꝯfiteri: ⁊ inouationē melioris
uite ꝓmittere: ſi regenerationis de
ſiderat grām accipe. Chriſtus
quoqȝ alios legit ſuſcitaſſe a mor
tuis: alios a lepra mūdaſſe: alios
illuminaſſe: alioꝝ mēbra paraliſi
diſſoluta ꝯſolidaſſe: omniuȝ tñ ſa
nitatē petitio ꝓpt̄ le uocis uel amī
coꝝ legit pceſſiſſe. Lu. ca. n. refe
rēte didicim⁹: q ꝑ ſocru petri pri⁹
rogat⁹ ē: qȝ eā ſanitati reddēt. E
xꝑſus uō ille: queȝ dñs deſcēdēs
de mōte mundauit: ꝑus clamauit
ad eū: dñe ſi uis potes me mūda
re: quē poſtea tāgēdo mundauit.
Cecus quoqȝ dum clamaret ad
euȝ: miſerē mei fili dauid: interro
gauit euȝ ieſus: qd uis ut faciaȝ ti
bi: ait raboni: ut uideam lumen.
Tres quoqȝ mortuos audiuit:
quos alioꝝ orōnib⁹ reddidit uite
Quartū quoqȝ diſcipulo nūciāte
audiuit: ſed qȝ defuerūt uiui: q ꝓ
eo ꝑcarent: reſuſcitari nō meruit
Quib⁹ nimiꝝ exēpliſ euidētiſſime
dat itelligi q ille quē grauioris cul
pe macula inficit: niſi ꝯfeſſiōe pro
prij oris uel eccl'ie interceſſiōe ſuf
fragāte ſanari non poterit. Hinc
penitēs ille q ꝑus tacēdo peccata
flagellari meruerat: poſtea corre
pt⁹ dicebat: qm̄ tacui inueterauert
oſſa mea: dū clamarem tota die.
Hic chriſtus ex ꝑſona mēbroruȝ
ait: nō abſorbeat me ꝓfūdū: neqȝ
urgeat ſup me pute⁹ os ſuū. Quō
auguſtin⁹ expōit dicēs: Pute⁹ eſt
hūane iniqtatis ꝓfūditas: in quā ſi
cecideris: nō claudet ſup te os ſu
um: ſi tu nō clauſeris os tuū. Co
fitere ergo ⁊ dic: De ꝓfundis cla
maui ad te dñe: ⁊ euades. Clau
det ſup illū dñs: q i ꝓfūdo ꝯtēnit
a quo mortuo uelut ab eo q nō ē:
perit ꝯfeſſio. Hic idē ꝓpheta ait:
Introite portas ei⁹ i ꝯfeſſiōe: oñ
dens ad portas miſericordie non
niſi ꝑ cōfeſſioneȝ peccati aliquem
poſſe attingere. Hic ēt beatus io
hānes baptiſta ⁊ ſaluator nr̄ exor
diū ꝑdicatiōis ſue a pnia ſūpſerūt
dicētes: pniam agite: appropinq
bit eni regnū celoꝝ: oñdētes ad re
gna celoꝝ neminē poſſe attingē:
niſi ꝑmuȝ ꝑ pniam deo curauerit
ſatiſfacere. Hic etiā in actib⁹ apo
ſtoloꝝ legit: q credētes ueniebāt
ad apl'os ānūciātes act⁹ ſuos.
Ex his oib⁹ facile mōſtrat ſine cō
feſſione nullū ueniā poſſe ꝓmere
ri. Hinc etiā leo papa ait.

Sufficit penitēti ꝯfeſſio: q ꝑ
muȝ dño offert: deinde ſacer
doti: q ꝓ delictis penitētiū ꝑcator
accedit. Item.

Penitētia q dilata ē: cū ſtudio
ſius petita fuerit: non neget:
ut eo mō ad idulgētie medicinam
aia uulnerata ꝑueniat. Itē au
gu. in ſmōe de pnia.

Non ſufficit mores in melius

d ¶ Uel amicoꝝ. hoc
eni deus amat: ut mul
ti rogent. ĩ. e. fleat.
e ¶ Cecus. raboni id ē
magiſter.
f ¶ Mortuos. ſ. filiuȝ
archiſmagogi filiū vi
due ⁊ lazarum.
g ¶ Quartū. vnde hoc
gra. habuit: ignoram⁹
niſi dicat hoc de mat
theo intelligi: cui cum
dñs diceret: ſequere
me. Rn̄. dño: pat me⁹
mortu⁹ ē: volo eum ſe
pelire. tunc dñs ait: di
mitte mortuos ſepeli-
re mortuos ſuos.
h ¶ Penitēs. dauid.
i ¶ Tacui. peccata.
k ¶ Oſſa. virtutes qui
bus anima ſuſtentat:
ut oſſibus corpus.
l ¶ Dū clamarē. iactan
do me de meritis me-
is.
m ¶ Nō claudet .i. nō
cōſtringet te finaliter.
n ¶ Non clauſeris os.
non cōfitendo.
o ¶ In ꝓfūdo vicioꝝ.
vñ peccator cū venerit
in ꝓfundū vicioꝝ con
temnet.
p ¶ Sufficit. non ne
get. nam q diffi
dētia etatis ⁊c. xxxij. q
ij. ancillā. ⁊. ĩ. e. diſ. vi.
nemo.
q ¶ Penitentia.
r ¶ Uulnerata. delictis
n ¶ Non ſufficit. q
ad famā exte-
riorē. ſufficit eniȝ quo
ad deū: dūmodo non
contemnat.

cõmutare: et a pꝛeteritis malis recedere: niſi etiaʒ de his q̄ facta ſunt: ſatiſfaciat dn̄o pꝛ penitentie doloꝛem per humilitatis gemitū per contriti coꝛdis ſacrificium cooperantibꝰ elemoſynis ⁊ ieiunijs

Item ambroſius.

Nouit[u] dn̄s mutare ſententiā ſi tu noueris emēdare delictū

Item leo papa.

Aliud[x] quideʒ eſt debita iuſticie repoſcere[y]: aliud ꝓpria[z] perfectionis amoꝛe cõtemnere. Illicitoꝝ ueniam poſtulantē opoꝛtet etiaʒ a mltis licitis abſtinē: dicēte apoſtolo: oīa mihi licent[&]: ſed non oīa expediunt[9]. unde ſi penitēs habeat cauſam quā negligere foꝛte nō debeat: meliꝰ expectet ecclīaſticū q̄ͣ foꝛenſe iudicium.

Item hiero. in malachia.

Qui[a] ſanctus ſacerdos ē: ⁊ comedit in paſcha dn̄i: accingatur baltheo caſtitatis ⁊ audiat cū apoſtolis: Sint lumbi ueſtri pꝛecincti ⁊ lucerne ardētes i manibꝰ ueſtris. Qui āt peccatoꝛ ē: ⁊ quē remoꝛdet[b] ꝓpria cõſcientia: cilicō pnie accingaꝛ: ⁊ plāgat ꝉ ꝓpria delicta ul' populi: ⁊ igrediaꝛ ecclīaʒ[c] de q̄ ꝓpt peccatū fuerat egreſſus ⁊ cubet ul' doꝛmiat i ſacco: ut p̄teritas delicias ꝑ q̄s deū offēderat uite auſteritate cõpenſet.

Item in amos ꝓpheta.

Si[d] agimꝰ pniam: iſpm quoq3 ſue penitebit ſnie. Rurſus[e] iuxta eūdē[f] hieronymū: Pꝛomittit ꝓſpera ſi pniam egerimꝰ. ꝙ ſi negligētia diſſoluamur: ⁊ illū pēitebit ſpõſionis: ꝓmiſſaq3 mutabit. cuiꝰ rei exēplū ſamariaʒ ⁊ hierl'm habē poſſumꝰ. quoꝝ alij ꝺ iminētibus ſupplicijs libati ſunt: alij q̄ patribꝰ ꝓmiſſa fuerāt: ꝑdiderūt.

Idem ſup danielem.

Quamobrē[g] cõſiliū meū placeat tibi: ⁊ peccata tua elemoſynis[h] redime[i]: ⁊ iniqtates tuas i mi ſericoꝛdijs paupeꝝ: ſi[k] foꝛte ignoſcat deus delictis tuis. Si p̄dixit ſniam q̄ mutari nō pōt[l]: quō hoꝛtaꝛ ad elemoſynas paupeꝝ ⁊ miſericōdiā: ut dei ſnia ꝑmutetur? qō facile ſoluiꝛ exemplo regis ezechie. qm̄ iſaias dixit eē moꝛituꝝ[m] ⁊ niniuitaꝝ qbus dictū fuerat: adhuc. xl. dies ſꝛ: ⁊ niniue ſbuerteꝛ ⁊ tn̄ ad p̄ces ezechie ⁊ niniue dei ſnia mutata[n] ē. Rurſus bona agēti ſe aſſerit[o] polliceri idulgentiam alioqn[p] ⁊ in[q] reuerētiā loqꝛ deus ſe mala minari ſup gentē: ⁊ ſi bona fecerit: minas i clemētiā cõmutare. rurſuʒ aſſerit polliceri: ⁊ ſi male fecerit: dicit ſuā mutare ſniam nō in hoīes: ſʒ in opa q̄ mutata ſꝛ. Neq3 cm̄ deꝰ homībꝰ iraſciꝛ: ſʒ uicijs[r]. q̄ cū i hoīe n̄ fuerit: nequaq̄3 punit qō mutatū ē. dicamꝰ qdem

t Per penitentie. j. e. di. ſi peccatum dauid.

u Nouit. ſniam cõminatiōis: ut. xxii. q. iiij. icõmutabilis. ⁊ in hoc ſiſis eſt pꝛetoꝛi quo ad interlocutoꝛiā. ff. de re iudi ꝙ iuſſit.

x Aliud. ſ̄. xi. q. iij. aliud.

y Repoſcere. ſ̄. xiiij. q. i. ꝙ debetur.

z Pꝛopꝛio. ff. de mino. ſi iudex.

& Licēt. hoc expoſui ſ̄. xi. q. iij. aliud.

9 Expediūt: ut debitum repetere: ut. ſ̄. xii ij. q. i. ꝙ debetur. ſed non expedit cum ſcandalo. Itē tempoꝛalia accipere. i. q. i. iudices Item omnibus cibis indifferenter uti. xi. q. iij. ad menſam. ſed nō expedit. xviij. q. i. omnes. Item uxorē gentilem derelinquere. xxviij. q. i. iā nūc. ſed nec expedit: ut. e. q. i. ſic enim.

ꝶ Qui ſanctus. in paſcha. i. eſt in tranſitu de vicijs ad virtutes: quia paſcha tranſitus interpꝛetaꝛ: de con. di. iiij. ꝑ aquaʒ

a Peccatoꝛ. ex hoc videtur: ꝙ conſtitutus in moꝛtali poſſit auctoritate ſua a cōione ſacramentoꝛuʒ abſtinē. iuꝝ illud: pꝛobet ſe hō ⁊ ſic de pane illo edat ⁊ cetera. ⁊ ideo laudatur mulier que menſtrua patiꝛ: ſi ex reuerētia abſtinet. ſ̄. v. di. ad eius. ⁊ ar. j. de con. di. ij. quotidie. ſʒ ꝯ. ſ̄. e. di ſunt qui arbitrantur. ⁊ c. facilius. ⁊. j. e in actu in contrarijs iſtis dicitur ꝙ nec auctoꝛitate ſua ſed ſacerdotis debet abſtinere a cōione altaris. So. abſtinet quis peccati conſciꝰ aliqn̄ pꝛopter reuerentiā. quod cõmendaꝛ ut hic ⁊ in ſimilibꝰ. aliqn̄ ꝓpter ſatiſfactionem delicti putās talem abſtinētiā ꝓdeſſe ēt n̄ iniūcta ei aliqua pnia a ſacerdote. qō inhibetur in contrarijs. ſed ⁊ in illo caſu vbi ob reuerentiā abſtinetur ꝓpter criminis conſcientiam: diſtinguo: ut ſi ſcandalū oꝛitur ex eius abſtinētia: compelli pōt a pꝛelato ſuo ad ſumēdū eucharistiā uel penitendū: ar. j. de con. di. ij. ſi qs intrat. ⁊ c. ſeculares. ſi vero nō ē ſcandalū: bn̄ facit abſtinēdo. j. de conſe. di. ij. quotidie. hodie tn̄ videꝛ tolli iſta diſtinctio: ut eꝝ de pe. ⁊ re. oīs.

b Remoꝛdet. ſm quod notaui. ſ̄. xvi. q. i. monachi.

c Eccleſiā. i. vnitatē eccleſie ꝑ fidē ⁊ charitatē. nec. n. intelligi pōt de igreſſu coꝛꝑalis eccleſie. nēo nāq3 ꝓ peccato aliq̄ abſtinēdꝰ ē ab igreſſu ecclīe: niſi ſit excōicatꝰ uel intēdictꝰ ex iuſta cā. j. e. q. iiij. vir cū ꝓpꝛia.

d Si agimus. Caſus: dicit hiero. ꝙ ſicut deꝰ ꝓpt pniam reuocat ſniaʒ ēt ꝯ cõtumaces latā: ita ꝓpter penitendi negligētiā bona reuocat q̄ ꝓmiſit: ⁊ h̄ ꝓbat exēplis hieruſalē ⁊ ſamarie nabuchodonoſoꝛ ⁊ ezechie

e Rurſus. verba gratiani.

f Eundem. ſ. amos de quo locutꝰ fuerat hiero.

g Quāob: ē. illud tangit ꝙ nabuchodonoſoꝛ vidit in ſomno arboꝛē in medio t̄re ꝑtingētē vſq3 ad celū: ⁊ ſub ea habitabāt aīalia beſtie: ⁊ i ramis volucres: ⁊ ex eo veſcebaꝛ oīs caro. ⁊ ecce vigil ⁊ ſanctꝰ de celo deſcēdit ⁊ ait: ſuccidite arboꝛē ⁊ ramos ⁊ fructꝰ eiꝰ: ⁊ fugiēt ex ea beſtie ⁊ volucres: ſʒ germē eiꝰ in terrā ſinite: ⁊ cū feris ſit ꝑs eiꝰ ⁊ ab hūano cõmuteꝛ coꝛ eius: ⁊. vij. tēpoꝛa cõmutēꝛ ſup eā. Qō ſomnū daniel iterp̄tatꝰ ē: ⁊ ait: tu es rex arboꝛ ea q̄ iualuiſti: ⁊ ptās tua i t̄mis t̄re: ⁊ audiuiſti ꝑ vigilē altiſſimi ſniaʒ ſup te: ⁊ ab hoībꝰ eijciēt te: ⁊ cū feri erit habitatio tua fenū ut bos comedes. vij. tpa. i. vij. anni mutabūꝛ ſup te: ⁊ relinq̄tur tibi ſemē uel germē radicis: qꝛ regnū tuū reſtituet tibi. q̄ꝛob rem audi ꝯſiliū meū: peccata tua elemoſynis redime: foꝛſan ignoſcet tibi deꝰ. Poſt ānū aūt deābulabat rex i aula ſua: ⁊ ſupbe loq̄baꝛ dicēs: nōne ē h̄ babylō quā ego edificaui ni roboꝛe regni ⁊ i glīa decoꝛis mei! adhuc erat ſermo i oꝛe eiꝰ: ⁊ ecce vox de celo dicēs: tibi dꝛ nabuchodonoſoꝛ: regnū tuū trāſit a te: ⁊ cū feris hitabis vij. tpibꝰ: dōec ſciaꝛ ꝙ dn̄s eꝛ altiſſimꝰ vniuerſis regnis hominū. ⁊ ſtatim ex hoībꝰ abiectꝰ ē: ⁊ ut bos fenū comedit: ⁊ roꝛe celi caput eiꝰ ifectū ē ⁊c̄ donec capilli eiꝰ i ſilitudinē aquilaꝝ creſcerent: ⁊ vngues eius quaſi vngues auium.

h Elemoſynis. elemoſyne nāq3 a moꝛte liberāt peccatoꝛē: q ꝑ delicta ſubꝛuerat ut. j. e. di. medicina. ſ̄. e. di. miroꝛ.

i Redime. iſtud redime pōiꝛ ꝓuatiue: qꝛ ꝓp̄e nō ē h̄ redēptio. ſiꝛe ff. cõmodati ſi ut. §. vlti. ff. de le. cõmiſſo. l. i. ff. qō vi aut clam ſi in rem. §. ij.

k Si foꝛte. ſ̄. di. lxxxvi. nō ſatis. dubitāꝛ dixit: qꝛ deeſſe pōt contritio coꝛdis: ar. ſ̄. e. q. ij. admonē. ⁊ nō valēt elemoſyne: niſi ex bono fonte ⁊c̄: ut. lxxxvi. di. nō ſatis. uel ideo ſub dubietate poſuit: ne ſecuritas negligētiā: ⁊ negligētia offenſam p̄ſtaret: ut. j. e. p̄dixerat. uel poniꝛ aſſertiue: ut i euāgelio foꝛſitan ⁊ patrē meum ⁊c̄. j. di. iiij. ne foꝛte. ff. de rei ven. item ſi. §. i.

l Non pōt. i. non contingit. hoc ſm eos contra quos hic loquitur.

m Moꝛiturum. pꝛopter peccatum quod commiſit quando ſuperbiuit de victoꝛia quam habuit de inimicis eam ſibi attribuēs.

n Mutata eſt. non per iudicij varietateʒ: ſed eoꝛum mutatione qui conuerſi per penitentiam meruerunt liberari.

o Aſſerit. dominus loquens hieremie: ⁊ ſunt verba hieronymi ſuper danielem.

p Alioquin. i. niſi pꝛeſtaret indulgentiam agenti bona: cur inferret mala agenti mala! ⁊ hoc ſequitur. equum eſt enim ut ſicut male agentibus infert mala: ſic bene agentibꝰ parcat ⁊ cõferat bona.

q In reuerentiam. i. contra equitatem reuerendaʒ: uel ad hoc ut omnes eidem reuereamur tantum.

r Vicijs. ſ̄. di. lxxxvi. odio.

ſ Ad menſem. xij. vſq3 ad annū peccata elemoſynis redemit: pꝰ ſuperbiuit.

a Forſitan.verba danielis.
b Dubitet.i.ꝓponat ſm formã dubietatis.uel dic ut ſ.in principio.
c Audacter.ſ.viij.q.i.ſi ergo.xxxij.q.v.ſi paul⁹.hoc aduerbiũ determinat verbũ uel ꝑticipiũ:ar.ad hoc.xciij.di.diaconi.

eſſe de eccleſia quod hic negatur de malis.aliud eſſe in eccleſia qd̃ in contrarijs conceditur.uel diſtingue.nam ſunt quidã in eccleſia nomine ⁊ re: ut boni catholici ut hic.quidam nec nomine nec re:ut ꝑciſi.ſ.xxiij.q.iiij.ſiquis a catholica.quidam nomine tm̃ ut in contrarijs.quidam re tm̃:ut.j.de con.di.iiij.non dubito.

d Vide.o tu auditoꝛ.
e Miſcentē.ſ.di.xlv.diſciplina.
f Cuſarſaton que hũiliatio eoꝛum interꝑtatur in libro iudicum.hic ē diabolus cui humiliande ⁊ affligende tradũtur anime que chꝛiſti humilitate cõtēpta i ſuperbia ſe extollũt.cuſarſaton fuit rex ſyrie ⁊ meſopotamie cui ſeruiuit iſrael viij.annis:eo ꝙ pꝛeuaricat⁹ ē in pꝛeceptis dñi ſeruiendo idoliſ moꝛtuo ioſue:quē liberauit othoniel frater calepb:in quo erat ſpiritus domini poſtꝗ popul⁹ clamauit ad dñm:tradito cuſarſaton in manus othonielis i pugna qñ pugnauit contra eũ:ut legitur i libro iudicum.
g Tanto.ſ.ſaltem ⁊ non plus.
h Nihilominꝰ.j.di.iij.pꝛoductioꝛ.cõtra ſed ibi de peccato pꝛimi parentis tm̃:uel de pena interioꝛi:hic aũt de exterioꝛi.

et aliꝰ. Fec̃ itaꝗ nabugodonoſoꝛ rex iuxta daniel̃ cõſiliuȝ miſericordias i pauperes:⁊ iccirco uſꝗ ad mēſē̃.xij.i eo dilata ē ſnia. Sed qꝛ poſtea ãbulãs i aula babylonis gloꝛiat̃:⁊ dicit:nõne hec ē babylõ magna:quã edificaui in domo regis ⁊ i roboꝛe foꝛtitudiſ mee ⁊ gl̃a nois mei:bonũ miſicoꝛdie ꝑdidit malo ſupbie.foꝛſitan[a] ignoſcet de⁹ delictis tuis. Cũ beatuſ daniel ꝑſcius futuroꝝ de ſnia dei dubitet[b] rē temerariam faciũt:q audacter[c] peccãtib⁹ ueniã pollicẽt̃. Et tñ ſciēdũ ē:ꝙ nabuchodonoſoꝛ regi bõa opa faciēti uēia r̃pꝛomittit. Idē.

Vide[d] benignũ dñm miſericoꝛdiã cũ ſeueritate miſcentē[e] ⁊ ipſi⁹ pene modũ iuſta ⁊ clemēti õ liberatiõe pēſantē:⁊ iõ ñ i ꝑpetuũ tradidit pene delinquētes.ſȝ quãto ingt tpe ſeruierũt cuſarſaton[f]:hoc ē.viij.ãnis. Diſce ⁊ hoc o tu auditoꝛ qſqs ille es:q tibi cõſcius es alicui⁹ erroꝛis:⁊ quanto tpe erraſſe te noſti:⁊ quãto tpe deliqſti tãto[g] nihilomin⁹[h] tpe hũilia teipſũ deo:⁊ ſatiſfacito ei i ꝯfeſſiõe pñie expectes ut hũiliet te cuſarſatõ ⁊ iuito nec̃itatis extoꝛq̃at pniaȝ:ſȝ ipe ꝑuẽi ipſi⁹ toꝛtoꝛiſ duriciã:qꝛ ſi teipſũ emēdaueris:ſi teipſũ coꝛrexeris pi⁹ ē dñs ⁊ miſericoꝛſ:q uindictã tēperet ab eo q illã penitēdo[i] ꝑuenit. Sȝ illõ ꝯſiderem⁹:qꝛ donec fuierũt cuſarſatõ hi traditi ꝓ delictis ſuis fuerãt:⁊ nõ clamauerũt ad dñm:nẽo ſuſcitat⁹ ē:q ſaluare eos poſſit.cũ uõ clamauerũt ad dñm:tũc ſuſcitauit[k] dñs ſaluatoꝛē iſrl̃:⁊ ſaluauit eoſ. Idem.

Eccleſia[l] chꝛiſti ē ñ habēs maculã neꝗ rugã[m] aut aliqd iſtiuſmodi.q ergo peccatoꝛ ē aliq̃ ſoꝛde maculatus:de[n] eccleſia chꝛiſti nõ põt appellari:nec chꝛiſto ſubiectus dici. Poſſibile autē ē ut quõ eccleſia chꝛiſti q̃ ꝑus rugã hũit ⁊[o] maculã ⁊ imundiciaȝ:⁊ poſtea reſtituta ē:ita ⁊ peccatoꝛ currat ad medicũ:qꝛ ñ hñt opus ſani medico:ſȝ male hñtes:ut curentur uulnera ipſoꝝ:⁊ fiãt de eccleſia q̃ eſt coꝛpus chꝛiſti. Idem.

Super[p] trib⁹ ſcelerib⁹ damaſci ⁊ ſuper quatuoꝛ nõ cõuertã[q] eũ. Juxta[r] tropologiaȝ[s] hoc poſſum⁹ dicē̃. Pꝛimũ peccatũ ē cogitaſſe q̃ mala ſt̃. Secũdũ:cogitatõib⁹ acquieuiſſe peruerſis. Tertiũ:qd̃ mente decreueris:opere compleuiſſe. Quartũ p⁹ peccatũ nõ agē̃ pniaȝ:⁊ ſuo ſibi cõplacē̃ delicto[t].

Secunda[u] p⁹ naufragiuȝ tabula ē culpã ſimplicit̃ confiteri. Jmitati eſtis errantē:imitamini ⁊ coꝛrectũ. Errauimus iuuenes:emēdemur ſenes:iũgam⁹ lachꝛymas:⁊ gemit⁹ copulem⁹. Idē.

Quia diuinitatis nã ē clemēs ⁊ pia:magiſꝗ ad indulgentiã q̃ȝ ad uindictã pꝛona:qꝛ non uult moꝛtē peccatoꝛis:ſȝ ut cõuertat̃ ⁊ uiuat. Siqs poſt lapſũ peccatorũ ad uerã pniaȝ ſe cõuertit:cito a miſericoꝛde iudice ueniã impetrabit. Idem i malachia.

Ne[x] foꝛſitan peccati imemoꝛeſ tardius reuertãtur:adhuc inqt: Sedē uos faciã i tabernaculis ſicut in dieb⁹ feſtiuitatis:ut qd̃[y] facit baptiſma:hoc faciat pnia:⁊ habitēt i tabernaculis ſaluatoꝛiſ:hoc ē i eccl̃a ſaluatoꝛis. Idem.

Pꝛedixerat[z] hieremias.lxx.annos deſolationis templi:poſt

i Penitēdo.ſ.e.di.§.ex his.ṽ.quarũ quoꝗ.
k Suſcitauit.othonielem.i.filiũ ſeñoch fratrem calepb minoꝛē cui caleph axam filiã ſuã dederat in vxoꝛē:pꝛo eo ꝙ ei dederat ciuitatē.i.carnatabe.i.ciuitateȝ litteraꝝ.Hic ergo othoniel quaſi ſaluatoꝛ filijs iſrael ē miſſus:cũ ſuper eos ē dux cõſtitut⁹ a dño.Jnterꝑtat̃ autem othoniel tempus mihi dei:hoc ē aliquis milicie celeſtis angelus:qui ſibi tempus a deo diſpenſatum accipiens mittitur in adiutoꝛiũ eoꝝ:q hereditatem capiũt ſalutis.h.
l Eccleſia.maculam.hereſis uel moꝛtalis peccati.ſ.di.xxi.q̃ȝuis.ſ.xxi.q.iiij.recurrat.
m Rugam.ſ.ſciſmatis uel venialis peccati.
n De eccleſia.ſ.xxiij.q.iiij.foꝛte.contra.⁊.c.hec autem vita contra.So.eccleſia quandoꝗ large ſumitur:ut granum ⁊ paleã cõplectatur:ut eſt in contrarijs.ſ.xxxij.q.iiij.recurrat.uel dic aliud

o Et maculam.vnde ꝓpheta:in peccatis dimiſi matrē veſtram ut.j.xxxv.q.i.c.vlti.
p Super tribus.verba hec ſunt amos pꝛophete comminantis ezechieli regi damaſci:qui.x.tribus grauit̃ afflixerat q.d.ſi ezechiel ſemel ⁊ bis tm̃modo popolũ meũ eẽt perſecutus:foꝛſitan parcerem illi.ſed quia diu expectaui eum ad pniaȝ ut cõuerſus reciperet ſanitatem:⁊ ecce ipſe abuſus eſt patientia mea.tertio ⁊ quarto afflixit cogoꝛ mutare ſniam:ut plagis coꝛrigam delinquētes.
q Conuertam.nõ ex pectabo eũ ut conuertatur:ſed plagis coꝛripiam euȝ:uel lege iter rogatiue non conuertam eũ:id ē nõne conuertam eũ ab inſania ſua flagellãdo ipſum?
r Jux.vba hieronymi
s Tropologiã.i.moꝛalitateȝ.de hoc quere ſ.di.xxvij.vnio.
t Delicto.quaſi dicat qui in tribus pꝛioꝛib⁹ peccat:ſi penitet cõuertit ad euȝ vultũ clementie ſue.ſi vero nõ penitet:cõuertitur ab eo vultus clemẽtie ſue.
u Secũda tabula.ꝓcellaꝝ huius mundi:qꝛ nauigam⁹ tēdentes ad patriam:⁊ incurrim⁹ naufragium ex peccato pꝛimi hois:quo ſum⁹ moꝛti addicti. Pꝛima tabula eſt baptiſmus vbi purgatur vetus homo:⁊ induit̃ nouus.xxvi.di.deinde.Secunda tabula eſt pnia qua poſt baptiſmuȝ reſurgimus.poſt baptiſmum lapſi ꝑ penitentiam reuocari valent:ſed non ꝑ baptiſmum.h.ad literam:pꝛima tabula eſt nauis:ſecũda tabula eſt ſcapha:qua in naufragio periculũ vitat̃.
x Ne foꝛſitan.feſtiuitatis.i.ſenophegie in qua iudei ſingulis ãnis habitabãt ſub vmbꝛaculis i memoꝛia.xl.an.qbus in deſerto fuerũt ſub tabernaculis.q.d.ad lrãm.ſicut.n.olim vos de egypto liberaui ⁊ habitaſtis in tabernaculis:ſic ⁊ nũc educã de iminente captiuitate peccatoꝝ:ſi ad me reuerti volueritis.
y Quod facit baptiſma.nõ tñ qdcũꝗ:ut.j.de con.di.iiij.ſine pnia.vnde ſꝑ iſta duo q̃ȝuis in edictũ gnãle põat̃:excepta itelligũt̃:ex̃ de ſpõ.nõ eſt vobis.Jtē hoc facit pnia qd̃ baptiſm⁹ quo ad vitã eternã:nõ quo ad hoc ut petē̃ poſſit qs iure ſuo diſpē̃ſatõeȝ acta pnia:ar.ex̃ de vo.c.i.i fi.
z Pꝛedixerat hieremias.in epl̃a quã direxerat ad tranſmigrationeȝ

babylonis dicens cum impleri ceperint.lxx.anni. uiſitabo ⁊ reducā uos ad locum iſtum.

a Preces.ſ.ꝯ.xxiij.q.iiij.optineri.

b Deniq3.alia rōne ꝓbat: ꝙ ab orōne nō ē ceſſandum: q2 ſi deus uidet hoīes negligentes: mutat qd̄ pus ꝓmiſerat.

s Qui miſericordiā.i.remiſſionē peccatoꝝ a ſe ꝑ miā3 ꝯferēdā.

t Omnibus ꝓmiſit.uere penitentibus.

u Et relaxandi.i.penā peccati dimittendi.

x Sine ulla.i.nullū excipiendo uel peccatorē uel peccatū.

y Exaggeret.i.ſi maior fuit culpa: maior ſit dolor de culpa: uel ſatiſfactio pro culpa.

c Legimus. ubi dicitur: nō pmanebit ſpiritus meꝰ in hoīe ineternum: quia caro eſt.i. fragilis: eruntq3 dies eius.c.xx. āni.q.d. ſpiritus meꝰ.i.indignatō mea ⁊ ira mea non remanebit in hoīe in eternum.i. nō erit eterna quaſi non reſeruabo hominē in eternis cruciatibus: ſed ipſū hic puniā tpaliter.ſ. diluuio: hoc dicit ꝓpter illos q i diluuio ſaluati ſūt ⁊ ꝯuerſi ad deum.

d Ante. nūqd etiam iudex pōt hoc facere poſt datas inducias? ar.ꝙ ſic.ff. de re iudi. ꝙ iuſſit. Idem etiā dices in ſentētia lata ſb ꝯditione: extra de ſen ex.a nobis.

e Poſtea. ar.ꝙ ſi teneris mihi libꝝ ſcribere ad certū terminum ⁊ tantū iā de tpe ē elapſū: ꝙ in reſiduo ſcribē nō poſſis: ſtatī poſſim agere ꝯtra te.ar.ſ.ij.q.vi.appellatore.ff de v̄.ob.hoc iure.arg. ꝫ.ff.ſiquis cau.ſi eum.§.i.ff.de v̄.obli. nulla ſtipulatio.ꝫ.ff.e.inſulam: ubi ſoluit hec cōtrarietas.

f Cōminatꝰ. pena.ſ. diluuij.

g Abieci. ꝙtum ad pſcientiam.

h Medicina. peccata.i.penas debitas ꝓ peccatis. nota i hoc.c.peccata dici penas peccatoꝝ: que elemoſynis redimuntur ⁊ relaxant̄.uel elemoſyne redimūt peccata .i.oſtdunt eē dimiſſa. uel legit̄ de miſericordia uel elemoſyne virtute que ē ſpūalis medicina anime.

quos rurſum ueniret populus in iudeam: ⁊ reedificaret ibidem templum in hieruſale3.que res nō facit danielē negligentē: ſed magis ꝓuocat ad rogandu3: ut quod deus ꝓmiſit ꝑ ſuam clementia3: impleat per eorū preces[a]: ne negligētia ⁊ ſupbia pariat offenſam. Deniq3[b] etiā i geneſi legimꝰ[c].c.⁊.xx. ānos penitentie cōſtitutos āte diluuiū: quia tāto tēpore hoc eſt.c. ānis noluerūt agere penitētiā nequaꝗ̄ expectat: ut et.xx.alij anni cōpleant̄: ſ3 iſert ante[d] qd̄ poſtea[e] fuerat cōminatus[f]. Unde et hieremie dicit̄ ob duritiā cordis populi iudeoꝝ: Ne ores pro poplo hoc: q2 nō exaudiā te.et ad ſamuelem: uſq3 quo luges ſup ſaul: ga ego abieci[g] eum. In cinere ergo ⁊ ſacco poſtulat daniel adipleri qd̄ ꝓmiſerat deus: nō ꝙ eēt incredulus futuroꝝ: ſed ne ſecuritas negligētiā et negligētia pariat offenſa3. Item ambroſius in ſermone domini i dōica die i abraham.

Opibꝰ miſcōdie emimꝰ nō deū: ſed noſmetipſos redimimus.

Medicina[h] miſcōdie tollit peccata magna: hēmus plura ſubſidia qbus peccata nr̄a redimimus.pecuniā hēs: redime[i] peccatum tuū: nō uenalis ē dn̄s: ſed tu ipſe uēalis es peccatis tuis.uenūdatus[k] es: redime te operibꝰ tuis: redime te pecunia tua.uilis eſt pecunia: ſ3 precioſa ē miſericordia. Eleēoſyna iquit a peccato liberat crimina ergo elemoſynis[l] redimūtur. Item iohānes os aureum Medicamentū[m] forti[n] qd̄ maxime opat̄ i pn̄ia: hoc eſt: ſicut in ꝑceptis medicine. medicamentum quidē herbas mltas accipit: unā āt dn̄atiſſimā: ſic et i pn̄ia dominatior iſta herba ⁊ potētior eſt et uniuerſū ipſa[n] efficit. Audi eni3 qd dicit ſcriptura diuia: date[o] elemoſynā: et ōnia mūda[p] ſūt uob. Itē ābroſius in libro de pn̄ia. Deus[q] diffinitionē[r] nō facit: q[s] miſericordiā ſua3 oibus[t] promiſit: ⁊[u] relaxādi licentiā ſacerdotibus ſuis ſine[x] ulla exceptione cōceſſit.ſed qui culpa3 exaggerauerit: exaggeret[y] pn̄ia3. Maiora.n. crimia maioribus[z] abluūtur fletibus. Idem Fleat[a] ꝓ te mater ecc̄la: ⁊[b] culpā tuā lachrymis lauet.uideat te chriſtuſ merētē: ⁊ dicat tibi: bti triſtes: q2 gaudebitis. Amat ut ꝓ uno multi[c] rogent.deniq3 in euāgelio motꝰ uidue lachrymis: q2 plurimi ꝓ ea flebāt: filium eiꝰ reſuſcitauit. Idem. Adam[d] poſt culpā deꝰ ſtati de paradiſo eiecit: non diſtulit: ſ3 ſtati ſeparauit a delicijs: ut ageret pn̄iam.ſtatim tunica ueſtiuit cū pellicca nō ſerica. Itē auguſtinus ad felicianum. Tres[b] ſūt āt actiones[c] pn̄ie: ꝗs mecum ueſtra eruditio recognoſcit. Una[d] ē ꝗ nouū homine3 parturit[e]: donec ꝑ baptiſma ſalutare omniū ꝑteritoꝝ fiat ablutio peccatoꝝ.oiſ[f].n.q ia3 ſue uolūtatis arbiter cōſtitutꝰ eſt: cū accedit ad ſacramēta fideliū: niſi cū ueteris uite peniteat: nouā ichoaē nō pōt. Ab hac pn̄ia cū baptizantur ſoli paruuli imūes ſūt. Nōdum eni3 poſſūt uti libero arbitrio.quibus tn̄ ad[g] ꝯſecrationē ⁊ miſſionē ꝗ origialis peccati ꝓdeſt[h] eorū fides: a quibꝰ offerunt̄. Altera uō pn̄ia ē: cuiꝰ actio ꝑ totā uitā iſtā qua in carne degimꝰ mortali ꝑpetua ſupplicatōis[i] huilitate ſbeūda eterna: ⁊ hoc ꝓbat quadam ſimilitudine.

z Maioribꝰ.ſ.ꝯ.xxiij.q.i.ſi afferamus.

a Fleat.ſ. ſi manifeſtū fuerit crimē doleaſ manifeſte ⁊ fleas ut pro te oret mr̄ eccleſia.

b Et culpam .i.penā culpe: ſiqua dignus es pꝰ cōdis ꝯtionē ꝑ lachrymas ⁊ orōnez ex toto deleas

c Multi. h etiā faciūt epi cū nolūt ſuis nepotibus bn̄ facere.⁊ merito q2 pſonam xp̄i gerūt.xxi. di.in nouo.

d Ad ſtati.ar.ꝙ pn̄ia lata ſtati3 executioni mādāda ſit: ut nōui .ſ.ij.q.i.ſicut.

b Tres au te. Caſus tres ſūt modi agēdi pn̄iam. Primus: qñ adultꝰ uolens baptizari agit pn̄ia3. Scōs qñ aliqſ ꝗtidie penitet de leuibus peccatis. Tertiꝰ: qñ aliqs pn̄ia3 agit de mortalibꝰ ꝗ ꝓhibēt̄ i decalogo. Ab illo aūt v̄.ē eni3 pn̄ia.tractat d̄ ſcd̄o mō ūa ſi qs ꝯtenit ueialia, ꝑpt ꝯtēptū eoꝝ ꝯſtituitur dignus morte

i Redime.ſ.xli.di.nō cogātur.ar.ſ.di.lxxxij.pſbyter.

k Venundatus.ſ.xv.q.i.non eſt.

l Elemoſynis.ſ.e.di.§.alij.c.miror.

m Medicamentum.i.elemoſyna.

n Ipſa efficit.ubi deeſt opportunitas alia faciendi.

o Date elemoſynam.ſ.ordinate a uobis ipſis incipientes: ut eā uobis primū exhibeatis.j.di.iij.qui uult.

p Mūda.i.mūde ⁊ ſine peccato poſſidebitis alia.

q Deus. Caſus: deꝰ idifferēt quēlibet peccatorē recipit: ſi peniteat ⁊ ſacerdotibus licentiā relaxandi de pena ꝯceſſit: maiora tn̄ peccata maiori pena ſunt punienda.

r Diffinitionē.i.diſtinctionē pſonarū.i.nullū uere penitētē a ſe excludit: ut.ſ.xxviij.q.ij.§.i.uel diffinitionē.i.exceptionē peccatoꝝ.

c Actiones.i.tribus modis agit̄ pn̄ia.ſ.aū baptiſmū: ut.j.de cō. di.iij.agūt hoīes poſt baptiſmū de mortalibus peccatis: ⁊ quotidie de uenialibus.j.di.iij.de quotidianis.

d Una ē. que fit ab adultis: cū baptizāt: uel ante.

e Parturit. ꝓprie ponit̄ hoc v̄bū. cū eni hō iam ꝓponit ⁊ meditatur ꝙ baptizari uelit: agē pn̄ia3 icipit: ꝗ pn̄ia nouū hominem pturit.i.i nouū hoie3.i.de eo uetuſto pus culpe uetuſtatē hn̄tem facit nouū hoie3.i.gr̄e nouitatē hn̄tē.de ꝯſe.di.iij.nō dubito.

f Omnis.j.de ꝯſe.di.iij.omnis qui.

g Ad ꝯſecrationem.i.ſanctificationē uel ſatiſfactionem.

h Prodeſt.i.ſacramētū collatū i fide eoꝝ.⁊ ꝓdeſt q2 offerūt eū

i Supplicatōis.q2 ſemp debemꝰ ſupplicare: ut ab eo libēmur.

eſt:qꝛ p̄mū nēo uitā eternā incorruptibilē imoꝛtalē𝔮ꝫ deſiderat[a]: niſi eū uite hui⁹ tp̄alis cōꝛuptibil' mōtalis peniteat. nō.n.ſic quiſ𝔮ꝫ in nouā uitā p̲ ſāctificationē baptiſmi naſcit̄:ut quēadmōʒ ibi depōit oia peccat a p̄terita:ēt ita ſtati moꝛtalitatē ipſam carnis coꝛꝛutionē𝔮ꝫ uite d̄pōat. Tertia ē actō pn̄ic:q̄.p illis peccatis[b] ſubeunda eſt: que legis decalog⁹ ꝯtinet:τ d̄ quib⁹ apl'us ait Si[c].n.noſ iudicarem⁹:a dn̄o n̄ uti𝔮ꝫ iudicaremur[d] τ ifra: Eſt[e].n.pn̄ia hūiliū τ bonorum fideliū pena quotidiana: in q̄ pectoꝛa ꝯtūdim⁹ dicētes: dimitte nobis debita nr̄a et cetēa:ne𝔮ꝫ ea dimitti nob̄ uolum⁹ q̄ dimiſſa in baptiſmo non dubitam⁹:ſed illa uti𝔮ꝫ q̄[f] hūana fragilitate q̄uis parua tn̄ crebꝛa ſubꝛepūt:q̄ ſi collecta[g] ꝯtra nos fuerit:ita nos grauabūt τ[h] opp̄mēt:ſicut unū aliq̄d grāde peccatū. Quid.n. iteſt ad naufragiū:utꝝ uno grādi fluctu nauis operiat̄ et obruat̄:an paulati ſubrepēs aq̄ in ſentinā et per negligentiū culpaʒ derelicta at𝔮ꝫ ꝯtēpta ipleat naueʒ:at𝔮ꝫ ſubmergat̄. Propter hec ieiūia[i] elemoſyne τ oꝛ̄ones iuigilāt: i qb⁹ cū dicim⁹ dimitte nobis debita nr̄a τ cetera:manifeſtam⁹ nos hr̄e q̄d nobis dimittat̄:at𝔮ꝫ i his uerbis humiliantes aias nr̄as quotidianaʒ quodāmodo agere pn̄iaʒ non ceſſamus. Item gregoꝛius.

Si[k] peccatū dauid dn̄s trāſtulit tā d̄teſtabile:quid eſt ꝙ p⁹ oia que de eodē peccato p̲ ꝓphetā a domio ei dicta ſūt: poſtmōʒ tāta tolerauit. Sed τ ꝓculdubio dn̄s delictuʒ ſine ultiōe non deſerit.aut eim ipſe hō hoc i ſe penit⁹ punit[l].aut hoc de⁹ cū[m] hoie uindicās percutit. Ne𝔮ꝫ𝔮ꝫ igit̄ peccato parcitur:qꝛ nullaten⁹ ſine uindicta laxatur[n] Sicut.n.dauid audiṙ p⁹ ꝯfeſſionē merruit:domin⁹ trāſtulit peccatū tuū: τ tamē p⁹ multis cruciatib⁹[o] afflict⁹ ac fugiēs reatum culpe quā p̲petrauerat exoluit:ſic nos ſalutis unda a culpa p̄mi hois abſoluimur: ſʒ tn̄ reatuʒ hui⁹ eiuſdē culpe diluētes abſoluti quo𝔮ꝫ adhuc carnalit̄ obimus[p] qꝛ delicta nr̄a ſiue[q] p̲ nos ſiue[r] p̲ ſemetipſū reſecat etiaʒ cū laxat. ab electis.n.ſuis iniq̄tatū maculas ſtudet tp̄ali afflictione tergē:q̄s i perpetuū non uult in eis uidere. Item auguſtinus.

Sicut[s] primi hoies poſtea iuſte uiuendo merito credūtur p̲ dn̄i ſāguinē ab extrēo iudicio liberati:tn̄ nō i illa uita meruerunt ad paradiſuʒ reuocari[t]:ſic τ caro peccati ēt ſi remiſſis peccatis hō in ea iuſte uixerit:nō cōtinuo mētur eā moꝛtē nō perpeti:quā contraxit de ꝓpagine peccati. tale aliquid nobis iſinuatū ē d̄ p̄riarcha dauid in libꝛo regū:ad quē ꝓpheta cuʒ miſſus eēt: ei𝔮ꝫ ob peccatū q̄d admiſerat euētura mala comminaret̄:cōfeſſiōe peccati ueniaʒ meruit[u]:rn̄dente ꝓpheta:ꝙ illud ei flagitiū facinuſ𝔮ꝫ dimiſſuʒ ſit: τ tamē ꝯſecuta ſūt:q̄ domin⁹ cōminat⁹ fuerat:ut ſic hūiliaret̄ a[x] filio:q̄re τ[y] nūc dr̄:ſi de⁹ ꝓpt̄ peccatū illō fuerat cōmiatus: ut ſic humiliaret̄ a filio:cur dimiſſo peccato q̄d erat ei cōmiat⁹ ipleuit:niſi[z] qꝛ rectiſſime ſi dictū fuerit:rn̄det̄ r̄miſſionē illā peccati factā: ne hō ad p̲cipiendā uitā ipediret̄[ʒ] etn̄aʒ. ſubſecutū uero illud cōminatiōis exēplū:ut pietas hois ēt i illa hūilitate[ꝛ] exercet̄[ꝶ] at𝔮ꝫ ꝓbaret̄. ſic et moꝛtē coꝛpoꝛis ꝓpt̄ peccatū de⁹ homini inflixit: et p⁹ peccatoꝛuʒ

a ¶ Deſiderat. cum effectu.
b ¶ Peccatis. pro moꝛtalibus.
c ¶ Si eni nos. penitendo affligendo dānādo nos de peccato.
d ¶ Iudicaremur. i. puniremur ad penam.
e ¶ Eſt eni penitētia. modo redit ad ſecūdū articulū.
f ¶ Que huma na. j. di. iij. §. ſi uerba: τ. c de quotidianis.
g ¶ Collecta. ſm illud: Et q̄ non ꝓſunt ſingula multa iuuant. proinde ergo iudicandum ē de pluribus minutiſ ut de uno graui delicto: cui minoꝛa coaceruata equantur ar. ff. quib⁹ ex cau. ma. necnō. §. ſiquis ſepius. ut. ff. d̄ pactis. ſi plures. §. cui nullum ar. cōtra. ff. de iuriſ. om. iudi. l. ſi idem. C. d̄ iudi. ſancim⁹. §. penul.
h ¶ Et opprimēt. illa multa uenialia. id eſt contēptus eoꝝ τ uilipenſio q̄d quideʒ peccatū ē moꝛtale. uel ipſuʒ ueniale peccatum ē moꝛtale dū placet: al's eni ipſa uenialia in purgatorio conſumētur. τ ſalui erim⁹ quaſi per igneʒ. xxv. di. qualis.
i ¶ Ieiunia. ſ. leuia: uel ꝓpt̄ hec. i. lenia.
k ¶ Si peccatum. Caſus: cum poſt penitētiā dauid dn̄s trāſtulit ab eo peccatū: q̄rit̄ q̄re poſtea pro eo peccato multas penas ſuſtulit. Rn̄det̄ ꝙ lʒ peccatū ſibi eēt dimiſſuʒ: tn̄ pena quā ꝓmeruit debet̄. nā τ ſi p̲ baptiſmū nobis dimittit̄ oꝛiginale peccatū: tn̄ poſt baptiſmū ei⁹ peccati penā ſuſtinemus.
k ¶ Si peccatū. hic dicit peccatū: inferi⁹ idē uocat delictū: τ ita indif̄nt̄ utit̄ his uocabulis grego. q̄d τ in cōi uſu loquendi fit. Aug⁹. tn̄ i q̄ōnib⁹ leuitici oꝛiaʒ nōt dicens: declinare a bono ē delictū: τ ē peccatū facē malū. vn̄ app̲et ꝙ peccatū mali ē p̲peti atō nā τ op⁹ ē. j. di. iij. int̄ hec hircū. delictū aūt ē boni deſertio. q̲d eſt aliud delictū q̄ʒ dēlictū: uel delictū appellat̄ ꝓpꝛie q̄d ignoꝛāt̄ fit iux̄ illud: delicta iuuētutis mee τ ignoꝛātias τc̄. pcc̄m v̄o q̄d ſciēt̄.
l ¶ Punit. j. di. e. §. quecū𝔮ꝫ. j. di. e. itē ſicut. τ. c. opoꝛtet.
m ¶ Cum homine. i. per hominē tan̄q̄ʒ miniſtrū: ut per hoſtem. ar. xxiij. q. v. remittuntur. xv. q. i. nec his. uel. cū ipſo homine. i. cum homo punit ſe ſufficienter.
n ¶ Laxatur. j. e. di. §. alij econtra: τ. c. nullus debite.
o ¶ Cruciatibus. j. ea. di. §. non ſunt. τ. c. quē penitet.
p ¶ Obim⁹. uel luim⁹ id eſt ꝓpter peccatum ade moꝛtē carnis incurrimus: τ alias penalitates ſuſtinemus.
p ¶ Obimus. i. neceſſitati moꝛtiſ ſubijcimur
q ¶ Siue p̲ nos. cum penitētiam agimus.
r ¶ Siue p̲ ſemetipſū. in baptiſmo. j. de ꝯſe. di. iiij. ſine penitētia.
s ¶ Sicut primi per primos hoies τ p̲ dauid oñditur ꝙ lʒ p̲ penitentiā uel baptiſmū nobis dimittātur peccata: tn̄ poſtea moꝛs τ alie penalitates pro oꝛiginali peccato inflicte remanēt ad agonē τ exercitiū.
t ¶ Reuocari. eodē mō quo pꝛimo fuerāt: cū nō ſubiacebant moꝛti τ alijs penalitatibus ſibi poſtea inflictis.
u ¶ Meruit. i. obtinuit. quaſi dicat taliſ fuit cui data ē uenia. ſi. vij. di. conſuetudo.
x ¶ A filio. i. p̲ filiū abſoloneʒ. di. xlvij. §. neceſſe.
y ¶ Et nūc dicit̄. i. obijcitur a quibuſdā hereticis qui dicebāt peccata in contritione q̄ꝫtum ad uitam eternaʒ nō poſſe dimitti.
z ¶ Niſi. quaſi dicat: ſic queritur niſi. i. ſed quia nec dicit̄ ſic dc̄m fuit. i. ſic queſitū rn̄ſū uel ē ibi ſic τ tunc ita: niſi. i. ſed quia niſi. ſed dic ſic quaſi: quia rōnabile eſt q̄d ita rn̄det̄ τc̄. τ ꝙ niſi ponat̄ pro ſed: inuenit̄. xxxviij. di. ſedulo.
ʒ ¶ Impediretur. non ut tp̄alem penā euitet. ar. xxiij. q. iiij. ſi is.
ꝛ ¶ Humilitate. imponitur ergo penitentia ꝓ peccato: ut humilitas exerceatur τ ne diſciplina eccleſie deſerat̄. xxiij. q. v. excōicatoꝝ. τ ut ſatiſfiat eccleſie que ſcandalizata ē. j. e. indicet. Et ad cautelam. l. di. pꝛeſbyteros. xxxiiij. q. ij. in lectum.
ꝶ ¶ Exerceatur. j. di. iij. §. hoc de charitate. c. productioꝛ.
a ¶ Ademit. ar. ꝙ lʒ deſtruatur pꝛincipale: remanet acceſſoꝛiū: ar. extra de conuer. cōiu. quidam. extra de ſpon. ad audientiā. ff. de conſti. pecu. item. §. i. C. de p̄di. mino. τ ſi is. ff. de mino. in cauſe. ar. cōtra. ff. de regu. iuris. cū pꝛincipalis: τ. C. de le. τ conſti. nō dubiū. C. de uſuris. eos.

b In actione. Caſus: qñ peccatũ tãtũ ẽ: q̃ dignus ẽ peccator priuari corpe xpi: debet ſacerdos poti⁹ cõſiderare menſurã doloris q̃ tẽporis. ſed q̃ dolor ẽ occultus: qñq̃ ſtatuũt tpa pene ab eo qui uices ei⁹ gerit: cui gemitus nõ ẽ abſcõditus. Et ideo quicũq̃ pro occulto crimine a cõione vult abſtinere: faciat hoc ſacerdotis arbitrio ⁊ auctoritate.

iure deli. l. f. ⁊ ſ. xxvi. q. ulti. c. hec ſi tempa.

x Sacerdotis. hoc tñ cũ pena nõ ẽ expreſſa: q̃ cũ pena ẽ expſſa illaz debet iponere: ar. ex̃ de offi. iudi. dele. de cauſis. j. di. v. falſas ex cã tñ aggrauare põt ⁊ mitigarre: ar. l. di. de his. quid ſi iniquo arbitratus ẽ ⁊ minorẽ penã iponat q̃ debeat! ſi eni ẽ ordinarius ei⁹ iudex ſine ſacerdoſ: ⁊ diſ penſandi aio hoc facit ſufficit illa: licz modica ad delendum peccatuz ſi p errorem ⁊ ab iſto penitẽte credebatur perit⁹: ſufficit illa minor penitẽtia ad peccatũ delendũ ⁊ oẽm penã alterius uite. dũmodo penitẽſ qui eaz recipit maiorẽ ſuſcipere paratus eẽt ſi ſibi iponeret: ar. j. e. di. quẽ penitet ⁊ ſepe. ſi autẽ eum credebat imperitũ i culpa ẽ: nec releuabit hac ſola penitentia. Idem iuris ẽ ſi ad aliũ iuit non ad ſuũ iudicẽ: cũ ſuus ſacerdos eſſet peritus: quia eo caſu in culpa fuit. ſi autẽ ſuus ſacerdoſ nõ erat perit⁹ ⁊ ideo iuit ad aliũ: q̃ hoc ſibi licet. j. di. vi. placuit. ⁊ ille male ẽ arbitratus: dic ut dixi in ordinario.

a Doloris. unde ⁊ tantaz cõtritionẽ poſſet ſacerdos p̃pendere i hoie q̃ nullam ſatiſfactionem exteriorem ei imponeret.

b In actione. i. i agẽda ſatiſfactiõe: ut. j. de con. di. iij. deus qui.

c Ubi tale. j. de cõſe. di. iij. de penitẽtibus.

d Menſura. j. e. mẽſuram.

e Eſt alteri. ſ. xxiiij. q. iij. deus qui.

f Per ṽba. ſ. xxij. q. ij. is aũt. ⁊ q. v. humane. ff. de ſup. le. l. labeo. §. i. ⁊ ex̃ de ſpon. cum apud.

g Conſtituũtur. i. p̃ſiguntur.

h Ab his. ſ. xxvi. q. ulti. tpa.

i Extra. ſ. xi. q. iij. illud plane.

k Medicamenta. q̃ p illa augẽt̃ ṽtutes ⁊ ɔfirmãt̃ ⁊ ɔſeruãtur.

l Auctoritate. ſ. e. di. ſunt qui arbitrantur. ⁊ §. facilius.

m Iudicet. Caſus oñdit q̃s ordo ſit ſeruandus i accipiẽda pnia. p̃mo eni debz q̃s ɔteri: deide ſe damnare ⁊ redarguere ⁊ p ponere i corde ɔfiteri ⁊ ſatiſfacẽ ad arbitriũ eccleſie ⁊ poſtea ueniat ad ſacerdotẽ: ⁊ ab eo accipiat pniaz. ⁊ ſi crimẽ ẽ publicũ: unde ſcãdalũ ortũ ſit: publice r̃cipiat ⁊ agat pniaz.

n Seueriſſime. ſepe tulit lapſis ſucc⁹ amarus opem.

o Ad antiſtites. ſ. vi. q. iij. deniq̃z. ar. ſ. xvi ij. q. ij. abbas.

p Claues. qui vult penitentiã accipere: ueniat ad ſuũ ſacerdotẽ: q̃ eũ ligare poterit ⁊ abſoluere: nõ ad alienũ. ut ex̃ de peni. ⁊ re. ois vtriuſq̃.

remiſſionẽ p̃p̃ exercẽdã iuſticiã ñ ademit. Dẽ in hõelia õ pñia.

Doloris menſura poti⁹ q̃ tpis in actione pnie cõſideranda eſt.

In actiõe pñie ubi⁹ tale com miſſũ ẽ: ut is q cõmiſit etiam a chriſti corpore ſeparet̃: ñ taz cõſideranda ẽ mẽſura⁹ tpis q̃ doloris. cor. n. ɔtritũ ⁊ hũiliatũ deus nõ deſpiciet. Uerũ q̃ plerũq̃ dolor alteri⁹ cordis occult⁹ ẽ alteri: nec i alioꝝ noticiã niſi p̃ ũerba uł quecũq̃ alia ſigna p̃cedit: cum ſit corã illo cui dr̃: Gemitus me⁹ a te nõ ẽ abſcondit⁹: recte ɔſtituũtur ab his: q eccleſie p̃ſunt tpe pnie: ut ſatiſfiat ẽt eccleſie in q̃ r̃mittũtur ipſa peccata. extra ẽã quippe ñ r̃mittunt̃. Ergo cũ tãta ẽ plaga peccati atq̃ ipetus morbi: ut medicamenta cõporis ⁊ ſanguis domini differenda ſint: auctoritate antiſtitis dz ſe quiſq̃ ab altario remouere ad agendaz pñiam et eadẽ auctoritate recõciliari. Idez in eodem.

Iudicet ſeipſũ hõ uoluntate dñi põt: ⁊ mores cõuertat in meli⁹: ne cũ iã nõ poterit p̃t uolũtatẽ a dño iudicet̃: ⁊ cum i ſe ɔtulerit ſeueriſſime medicie ſz tñ utiliſſime ſñiam: ueiat ad antiſtites p quos illi claues in ecc̃lia miſtrãtur: tanq̃ bon⁹ iã icipiẽs eẽ filius matnoꝝ mẽbroꝝ ordinẽ cuſtodito a ɔpoſitis ſacramentoꝝ accipiat ſatiſfactiõis ſue modũ i offerẽdo ſacrificio cõtribulati cordis deuotuſ ⁊ ſupplex. Id tam̃ agat qð nõ ſolũ ipſi ɔſit ad recipiendã ſanitatẽ: ſz ceteris ẽt ad exẽplũ: ut ſi peccatũ ei⁹ ñ ſolũ i graui ei⁹ malo: ſz ẽt i tãto ſcãdalo alioꝝ eſt: atq̃ hoc expediẽ utilitati ecc̃lie uidetur antiſtiti in noticia multoꝝ uł corã toti⁹ plebis mł̃titudie agere pñiã nõ recuſet nec r̃ſiſtat: nec letali ⁊ mortifere plage p pudorẽ addat timorẽ. multi. n. corrigũt̃ ut petrus: multi tolerantur ut iudas. Item hieronymus.

Mortificatio uicioꝝ magiſ q̃ abſtinentia ciboꝝ penitenti neceſſaria eſt.

Menſuram ãt tpis i agẽda penitẽtia icirco non ſatis apte p̃figunt canones p ⁊ unoquoq̃ crimine: ut de ſingul̃ dicãt qualit̃ unũquodq̃ emẽdandũ ſit: ſz magis i arbitrio ſacerdotis itelligentis relinquẽdũ ſtatuũt: q̃ apð deum ñ tã ualet mẽſura tpis q̃ doloris: nec abſtinentia tm̃ ciborũ q̃ mortificatio uiciorũ. propt̃ qð ipſa tẽpora pnie pro fide ⁊ cõuerſatione penitentiũ abreuianda p̃cipiũt: ⁊ p negligentia ɔtelanda eſtimãt. tñ p quibuſdã culpis penitentie modi ſunt impoſiti.

Item iohãnes chryſoſtomus.

Quis aliqñ uidet clericuz cito pñiam agentẽ: ⁊ ſi deɔhẽſus hũiliauerit ſe: nõ ideo dolet quia peccauit: ſz ideo cõfundit̃ q̃ pdidit gl̃iam ſuam. His auctatib⁹ aſſeritur: neminẽ ſine pñia ⁊ ɔfeſſione prope uocis a peccatis poſſe mundari. unde p̃miſſe auctes quibus uidebatur probari ſola cõtritione cordis ueniam p̃ſtari aliter interpretãde ſunt: q̃ ab eis exponantur. Negationem nanq̃ petri ſecuta ẽ ſatiſfactio lachrymaꝝ: ⁊ trina ɔfeſſio dñice dilectiõis: qua penitus deleuit peccatũ

q Maternorũ. i. filiorũ eccleſie.

r Ordine. de quo ordine hẽs. ſ. e. q. ij. admonere. xij. q. ij. de uiro. uel ordine illo quem expreſſi in caſu.

s A ɔpoſitis. ſ. a ſacerdotib⁹ qui ɔponũtur ſacramẽtis miniſtrandis.

t Ceteris. hoc qñ crimen ẽ publicũ p̃ut ſequitur.

u In tanto. i. multo.

x In noticia. de notorijs ⁊ enormib⁹ pecis itelligit̃ h ar. ſ. xxvi. q. vi. c. ul.

y Multi. ſ. ij. q. i. multi.

z Menſuraz. Caſus: reddit hic hiero. rõnem quare in unoquoq̃ crimine nõ ẽ determinatũ tẽpus pnie: q̃ apud deũ nõ tãtũ ualet mẽſura tpis q̃tũ doloris: ⁊ ideo relingt̃ arbitrio ſacerdotis: p̃ut uiderit expedire: tẽp⁹ artet ł p̃roget. i q̃buſdã tñ crib⁹ mõi ⁊ tpa pnie detmiata ſũt.

⁊ Pro uno. i. pro genere cuiuſlibet criminis.

ɔ In arbitrio. i. arbitrio ſacerdotis ẽ relictũ ſtatuere tẽpus pnie. ar. ff. de

b Abſtinentia. j. de ɔſe. di. v. ieiuniũ. ſ. di. lxxxvi. quid p̃deſt.

c Conuerſatione. ſ. xi. q. iij. plerũq̃.

d Negligentiã. ſ. l. di. de his clericis. ſ. xxvi. q. vij. ſacerdos.

e Culpis. ut in fornicatõe ſacerdotis cũ filia ſpũali. xxx. q. i. ſi q̃s ſacerdos. ſ. lxxxij. di. p̃ſbz. ⁊ in multis alijs.

f Quis aliqñ. ⁊ deprehenſus in aliquo peccato.

g Humiliauerit. i. humiliatus apparuerit.

h Gloria. i. laudẽ ⁊ famã qua ab hoib⁹ laudabat̃: q̃ credebatur eẽ bonus: ⁊ ita hẽs ex hoc. c. q̃ clerici deteriores ſunt laicis. ſic ⁊ monachi deficiẽtes oib⁹ ſũt deteriores. xlvij. di. q̃tulz. ⁊. ſ. xxiiij. q. iij. transferũt. vñ etiã dr̃ a ſanctuario meo icipite: ut. ſ. l. di. purgabit. ⁊ hoc deſtruit eccleſiã uehemẽter: ut. vij. q. i. qualis.

i His auctoritatibus. hic cõcludit q̃ nõ ſola cõtritiõe cordis

peccata dimittũtur. ⁊ rñdet auctoritatib⁹ inductis pro alia pte q̃ aſſerit ueritatẽ.ſ. peccata ſola cõtritione cordis dimitti poſſe poſt ſi.§.ecõtra.defendit ſniaʒ illam:q̃ ſola cõfeſſione delenť ⁊ ita al teru atim incedit nũc pro hac pte:nũc pro illa allegando.

k Negationis.vñ quidã dicũt: q2 negando ter peccauit: triplex a no: expianit ⁊ trina ↄfeſſio .vi.q.i.imitare

l Totũ uite eſt hic ar.q2 in trãti monaſte riũ nõ ẽ impo nenda penitẽ tia de peccato añ cõmiſſo:q2 nec aſtulpho iponiť:ſi itrat monaſterium ar.ſ.e.q.ij.ad monere.⁊ hoc ꝓpter ꝯnua tionẽ peniten tie ⁊ exercitij que in mona chis exiguntˀ ar.xvi.q.i.uoſ eẽ de ſen.ex. cũ illoꝝ.⁊ ar. opti.extra de uo.⁊ uoti re. ſcripture.

m Leonis.ſ e.di.§.ex his omnibus.⁊.c. ſufficit. Ma gnum ſaltũ fe cit hic gratianus q2 cũ deberet inferre auctori tatẽ ambro. de petro ꝓpo ſitam:illam.ſ. petrus.ſ.e.di. circa pñ.infert auctoritatẽ le onis quã in duxit.ſ.eo.§. ex his,oĩbus. ⁊ ꝑ alia pte.

n Sed ei.nõ dicit uerũ: q2 nõ negať eſſe neceſſaria pe nitẽti exterior ſatiſfactio: ſi ibi adſit facul taſ:ſʒ dicit ſuf ficit cõfeſſio q̃ fit deo ⁊ ſacer doti ſi adeſt fa cultas.

o Reatũ.nõ uideť cõgrua

trie negatõis[k]. Nõ ergo neceſſa ria ſibi erat certa ſatiſfactio pecca ti:cui⁹ totũ[l] uite tp̃s obediẽtie ipẽ debať ſui ꝯditoris. Imitabať.n. illd̃ ꝓpheticũ:decliua a malo ⁊ fac bonũ.⁊ illd̃ iſaie: Derelinquat ipi us uiã ſuã:⁊ uir iniquus cogitatõ nẽ ſuã ⁊ cetera. ãpl̃i⁹ hoꝝ nihil a pectore exigiť. Non ergo illa auc te leonis[m] pape ſatiſfactio peni tentie negať eẽ neceſſaria cuilʒ de liquẽti:ſʒ[n] ei tm̃ q̃ beatũ petꝝ imi tatus huic ſeculo penit⁹ abrenũci at:⁊ cũctoꝝ uicioꝝ fomitẽ i ſe fũ ditus mortificat. Itẽ illd̃ iohã nis chryſoſtomi. Lauãt lachry me delictũ[o] qd̃ pudor ẽ ↄfiteri. Et illud aliud qd̃ ſcribiť i ep̃la ad he breos. Non[p] tibi dico ut[q] te ꝓdas in publicũ:nʒ apud alios te accu ſes[r]:ſʒ obedire te uolo ꝓphete di cẽti:reuela[ſ] ante deũ uiã[t] tuã. Er go tua cõfitere[u] peccata apud deũ ueꝝ iudicẽ cũ orõne:d̃licta tua ꝓ nũcia nõ lingua:ſed cõſciẽtie tue memoria.⁊ tunc demuʒ ſpera te miſericordiã poſſe ↄſequi. Si ha bueris peccata[x] i mẽte tua ꝯtinue[s] malum nunq̃ aduerſus ꝓximuʒ tuũ i corde tenebis. Nõ[x] ita itelli gendũ eſt:ut ſine ↄfeſſiõe oris pec cata dicatur dimitti et ſine publi ca ſatiſfactone. Secreta nãq; pec cata ſecreta ↄfeſſione ⁊ occulta ſa tiſfactione purgãť[y]:nec ẽ neceſſe ut q̃ ſemel ſac̃doti ↄfeſſi fuerim⁹[z]: denuo[τ] ↄfiteamur:ſʒ ligua cordis nõ carnis apud iudicẽ ueꝝ ea iugi ter cõfiteri debem⁹. Hinc ẽt idẽ iohãnis chryſoſtom⁹ ait: Nunc ãt ſi[a] recordaris peccatoꝝ tuoꝝ ⁊ frequẽt i cõſpectu dei ꝓnuncies: ⁊ pro eis clementiã ei⁹ dp̃receris: citius illa delebis.ſi ãt nũc obliui ſcaris peccatoꝝ tuoꝝ:tũc eoꝝ re cordaberis nolẽs: cũ in toto mũ do publicabunť:⁊ i cõſpectu p̃fe

rũtur oĩm tã amicoꝝ tuoꝝ q̃ ini micoꝝ ⁊ ſãctoꝝ angeloꝝ ⁊ celeſti um uirtutũ.nõ.n. ad dauid ſolũ dicebat[b]:tu i ſecreto feciſti:ego cũ ctis mãifeſtabo:ſʒ ẽt ad[c] oẽs nos hoc dr̃. Siľr[d] ⁊ illud ꝓſperi itelligi tur: Qui crimẽ[e] ſuũ ultro cognoſ cũt:⁊ aut illd̃ ꝓꝓꝛijs ↄfeſſionib⁹ ꝓ dũt:aut neſciẽtib⁹ alijs q̃les occul ti ſĩt ⁊ ceťa:alijs neſciẽtib⁹.i.occul ta ↄfeſſione iſtis peccatũ ſuũ cõfi tẽtib⁹ ñ publice illd̃ mãifeſtãtib⁹. Itẽ illd̃ ꝓphete: Dixi ↄfitebor: ⁊ tu re.i. r̃miſſibilẽ[f] iudicaſti ipie tatẽ peccati mei. Ita illd̃ auguſti ni itelligiť: Magna pietas dei:ut ad ſolã ꝓmiſſionẽ peccata dimiſe rit.i.r̃miſſibilia iudicauerit. Ideʒ Uotũ pro ope reputať:cũ dẽſt fa cultas.uñ uotũ ↄfeſſiõis reputať ꝓ ope uocis:cũ dẽſt facultas ↄfeſ ſionis. Itẽ Uoluntas remũerať ñ op⁹. Ita itelligiť:uolũtas facit opus r̃mũerabile:ñ op⁹ uolũtatẽ Itẽ illd̃: In q̃cũq; hõa peccator ↄuerſus fuerit ⁊ ceťa. Couerti dr̃ q omnino uertitur:cui⁹ op⁹ uox ⁊ cogitatõ ita mortificatõi deſudet peccati:ſicut p̃us fuerat iniq̃tati Ita ⁊ illd̃ itellr̃: Couertimi ad me ⁊ ceťa. Iteʒ: Scindite corda uẽa ⁊ nõ ueſtimẽta:eis dr̃ q nulla ite riõi ſatiſfactione p̃cedente:ſed ſo la exteriori ſe deũ poſſe placaẽ cõ fidũt. Itẽ Uncta[g] q̃ õ leproſiſ mũdatis ul̃ de lazaro reſuſcitato inducũť:ad cõtricionẽ cordis nõ ad ueniam remiſſionis[h] referẽda ſunt. Obſtinatõ.n.animi ⁊ cõfeſ ſionis cõtemptus quedã mors ẽ ipietatis et lepra ſuperbie: a qua quis reuiuiſcit:dũ ſibi ꝑ grãm do lor d̃licti ⁊ uotũ ↄfeſſionis iſpira tur. Ad hũc ẽt articulũ[i] ꝑtinet ea q̃ de uiuẽtib⁹ uel in luce ãbulãtib⁹ uel dilectionẽ dei habentibus uel de habitaculis ſp̃us ſancti factis

x Non lingua tñ uel nõ lingua ſm aliam expoſitionem:ſcilicet ut intelli gať de iam cõfeſſis peccatis ſacerdoti.

y Peccata.ea.ſ.cũ dolo:e pnie cõmemorando.

z Continue.ſ.di.lxxxi.ualet cõtra.

τ Non ita ſecreta.ſ.ij.q.i.ſi peccauerit.ſ.xv.q.iij.de crimine.

p Purgať.duplicẽ innuit ſolutionẽ p̃mã ſcʒ de occulto crie qd̃ ſufficit ↄfiteri i ſoli deo ꝑ ſacerdotẽ:nec in pu blico neceſſe ẽ illud cõ fiteri:⁊ hanc ponit ibi ſecreta.⁊c. Secũdã qd̃ intelligitur de crie iam cõfeſſo ſacerdoti quia illud ſoli deo cõ fiteri ſemꝑ debemus: non uoce ſed corde:⁊ hanc ponit ibi neceſſe eſt.⁊c.

τ Denuo.i q̃buſdã tñ caſibus teneť pluri es illud idem cõfiteri .ſ.ꝓpter imperitiaʒ ſa cerdotũ: quia ſi ſacer dos meus imperit⁹ ẽ: teneor cõfeſſionẽ ſibi factam alij diſcretiori ꝓpalare.j.di.vi.c.i.⁊ .c.placuit. Item pro cõtemptu ſatiſfactõis ar.j.di.iij.ſi apoſtol⁹. Item pro enormitate delicti:ut ſi ſacerdos audito crimine remit tat eũ ad ſupiorẽ:ut iteꝝ crimine expoſito pñiaʒ ſibi imponat:ar eẽ de pe.⁊ re.c.ſigni ficauit.ar.ſ.e.q.ij.lato rem. Quartũ etiam aſſignamus qui tñ nõ eſt expeditus:puta ꝓ diminutione confeſſi onis:ut cũ quis plura hʒ moralia: ⁊ unum confiteret:ar.ſ.di.iij. ſunt plures.

a Si recordaris.ſ. di.lxxxi.ualet.contra .j.di.iij.§.ſiñ aũt quis ⁊.c.iudas.

hec ſolutio cõtrariũ magis innuiť.j.e.di.§.ulti.h.

p Non tibi.nũc p̃mo inducit hãc auctoritatẽ que uidetur fa cere pro alia pte:ut eam ſoluat.

q Ut te.i.tuum peccatũ ſecretum.

r Accuſes.te de illo crimine.

ſ Reuela.lingua cordis ⁊ nõ carnis.vñ ſubdit ante ⁊c.

t Uiam.i.peccatum.

u Cõfitẽ.ſacerdoti:ľ i mẽoria ſẽp hẽs ea:poſtq̃ ↄfeſſus es ſacer doti:i mẽoria dico q̃ ad fledũ nõ q̃ ad agendũ uel delectandum: vñ ſubdit apud ⁊c.

b Dicebat.ꝑ nathan in libro regum.

c Ad omnes.ar.lxi.di.miramur.v.ubi eſt.

d Similiter.ſ.ſine publica ſatiſfactione ⁊ publica cõfeſſione.

e Qui crimẽ.ſ.e.di.facilius.

f Remiſſibilem.non bñ ſoluit.hoc enim erat ⁊ ante.uel hoc dicit ꝓpter ſequentẽ ſatiſfactionẽ.poterat eni eẽ q̃ cõtemneret facere: ⁊ tunc non re mitteretur.

g Uncta.ſ.e.§.hoc idem.

h Remiſſionis pene tpalis:alr̃ falſum diceret.

i Articulum.i.intellectum.

·k· ¶Plenaria. q̃ztum
ad penam tꝑalem.
·l· ¶Reatu.pena.ſ.tꝑa-
li debita ꝑ reatu.
·m· ¶Contra.hic in
cipit iteruꝫ defendere
ſentẽtiam illã que di-
cit ſola cordis cõtritio
ne peccata dimitti.
·n ¶Auctoritas.ꝫ.e.§.
non tibi dico.ꝛ ꝟ.nũc
autem.
·o· ¶Proſperi.ꝫ.ea.fa
cilius.
·p· ¶Extorta .i. extorte
expoſita.
·q· ¶Exhortationem.a
liam rñſioneꝫ ponit.ĩ.
uel ſiqua iubendo.ter
tiã.ĩ.e.§.hoc ergo.
·r· ¶Confitemini.ꝫ. di.
xxv.§.criminis. cõtra
ſed hic minuſ bñ dicit
gratian⁹ qđ corrigit.ĩ.
e.§.ecõtrario ea que.
·s· ¶Omnis.ꝫ.eo. tres
autẽ ſunt actiones.
·t· ¶Penitentiã. grã
dei.ĩ.de cõſec.di.iij.ſi
ne penitentia.
·u· ¶Quecunqꝫ.alle
gando dicit.
·x· ¶Auguſtini.ꝫ.e.di.
.§.alij.ꝛ.c.nullus.
·y· ¶Penam.ſaltem in
teriorem .ſ. cordis cõ
tritionem ꝛ dolorem.
·z· ¶Punire.ĩ e.di.iij.
.§.hoc de charitate.c.
penitentia eſt.

dicta ſĩt.ut hec oĩa qſqꝫ dicat̃ aſſe
cut⁹ ex cordis ꝯtritione quã hꝫ:ñ
ex plẽaria^k peccati r̃miſſiõe quam
ñdũ inuẽit. Sicut eiꝫ i baptiſmo
r̃mittit̃ peccatũ:ꝛ ita ei⁹ pẽa r̃ſer
uat̃.ſic ꝑ ꝯtritiõẽ cordiſ qſqꝫ a đo
reſuſcitari dicitur: lꝫ adhuc r̃atũ^l
peccati teneat̃. Nõ ergo p̃miſſis
auctõitatib⁹ ul̃ argumẽtis ſine cõ
feſſiõe oris ꝛ ſatiſfactiõe opis ali
qs ꝓbat̃ a peccato mũdari. Cõ
tra^m:auctoritas^n illa iohãniſ chry
ſoſtomi ꝛ ꝓſperi^o ꝯtra mentẽ auc
tõis extorta^p uiđt̃:ñ eim dicit̃:nõ
dico tibi ut te publice accuſes:ſed
nõ dico ut apud alios te accuſes.
ſic ꝛ ꝓſper nõ ait omnib⁹:ſed ſim
pl̃r alijs neſciẽtib⁹. Uñ euidẽtiſſi
me dat̃ intelligi:ꝙ ſine confeſſiõe
oris peccata poſſũt deleri. Ea ue
ro q̃ ad exhortationẽ^q pnie ꝛ ꝯfeſ
ſiõis dicta ſũt:ñ huic ſentẽtie con
traire uident̃.ul̃ eiꝫ ſũt uerba ex
hõtatiõis uel iuſſiõis:ſicut illud:
Cõfitemi^r alterutrũ peccata ur̃a
ꝛ cet̃a.ul̃ ſiq̃ iubẽdo ſĩt dicta: non
ad oris cõfeſſionẽ:ſꝫ cordis:ñ ad
exteriorẽ ſatiſfactiõeꝫ:ſꝫ iteriorẽ
referẽda ſĩt. Eſt.n.pñia alia iteri
or:alia exterior. Interior pnia ẽ
illa:đ qua aug⁹ ait: Omnis^s q̃ ſue
uolũtatis arbiter ꝯſtitut⁹ ẽ:ñ põt
ichoare nouã uitã: niſi pẽiteat eũ
ueteris uite. Tẽ de eadẽ. Petr⁹
in actibus apl̃oꝝ legitur dixiſſe.
Penitẽtiã^t agite:ꝛ baptizet̃ un⁹
quiſqꝫ ueſtrũ.quod de iteriori pe
nitentia nõ exteriori dictũ accipi
tur. De exteriori uero pnia ãbro
ſius ait ſuꝑ epl̃am ad romanos:
Gr̃a dei in baptiſmate ñ requirit
gemitũ uel planctũ:ñ op⁹ aliqđ:
ſꝫ ſolũ ꝯtritionẽ cordis ꝛ oĩa gra
tiſ ꝯdõat. Quecũqꝫ^u ergo đ pnia
dicta ſĩt:iubẽdo dicta ſĩt:ñ ad ext̃i
orẽ ſꝫ iteriorẽ r̃ferẽda ſĩt:ſñ q̃ nul
l⁹ unq̃ꝫ đo r̃cõciliari poterit. Illđ
ãt auguſtini^x quo quiſqꝫ negat̃ ue
niã poſſe cõſequi: niſi ꝑ⁹ quãtulã
cũqꝫ peccati ſoluerit penã^y:nõ hu
ic ſñic iuenit̃ aduerſũ. Null⁹ eim
aſſeritur a peccato mundari: niſi
peccati paſſus fuerit penaꝫ. Sed
aliud ẽ peccatũ ſacerdoti cõfiteri:
ꝛ ei⁹ arbitrio de peccato ſatiſfacẽ:
atqꝫ aliud deo ꝯfiteri ꝛ ſecreta ſa
tiſfactione peccatũ i ſeipſo puniẽ^z
Eſt eniꝫ pnia:ut ait aug⁹. dolor
cordis quo qſqꝫ i ſe punit qđ deli
quit. de hac itaqꝫ ſatiſfactione idẽ
ait i pſalmo.l.exponẽſ: Qm̃ iniq
tatẽ meã ego cognoſco:tu ne pũi
as:qꝛ ego punio. Ignoſce qꝛ ego
cognoſco:ñ diſſimulo ꝛ ifra: Sic

de⁹ miſicordiã dat:ut ſuet uerita
tẽ:ut ñ peccata^z ei⁹ ſint ipũita cui
ignoſcit.ignoſcit eiꝫ ſeip̃m puniẽ
ti. Meſericõdia ẽ ꝙ hõ liberatur
ueritas ꝙ peccatũ pũit̃. Idẽi pſal
mo.lxxxiiij. Ueritaſ đ t̃ra orta^a ẽ
id eſt confeſſio de hoie ut ſe accu
ſet:ꝛ ſic iuſticia đ celo proſpexit:
ut publican⁹ ꝯfitens rediјt iuſtifi
catus. Iuſticia ꝓſpexit:quaſi de
us dicat:parcam⁹ huic:qꝛ nõ ꝑcit
ſibi. Ignoſcam⁹ qꝛ agnoſcit^b. De
celo ergo iuſticia ꝓſpexit.i.a deo
data ẽ iuſtificatõ pẽitẽti. Hec er
go ſecreta ſatiſfactõ leuiũ ſiue oc
cultoꝝ criminũ đo offerẽda ẽ nec
ſine pena relaxari ꝓbant̃: q̃ ſic ex
piari creduntur. Ea uero que de
publica ſatiſfactiõe l̃ oris ꝯfeſſiõe
dicũt̃:i publicis ꝛ mãfeſtis crimi
bus itelligẽda ſũt. Peccata nãqꝫ
nabugodonoſor q̃ ꝓpheta miſicõ
diјs ꝛ elẽoſynis r̃demi ſuaſit:pec
cata quoqꝫ niniuitaꝝ q̃ publica ſa
tiſfactione expiata ſunt:cũctis no
ta erant.ꝛ publicã^c noxa:ut auguſ
tin⁹ teſtat̃:publicõ^d eget remedio.
Premiſſis itaqꝫ auctoritatibus
ꝑ mãifeſtis criminib⁹ manifeſta
ꝓbat̃ offerenda ſatiſfactio ꝛ oris
ꝯfeſſio. Latentia uero peccata ñ
ꝓbant̃ ſacerdoti neceſſario ꝯfitẽ
da ꝛ ei⁹ arbitrio expianda. Con
trario^e ea q̃ in aſſertione hui⁹ ſñie
dicta ſĩt:parti ueritate nitũt̃ ꝑtim
põdere carẽt. Sine ꝯtritiõe eteiꝫ
cõdis nl̃lũ peccatũ poſſe dimitti:
occulta uero peccata ſecreta ſatiſ
factione:publica quoqꝫ mãifeſta
pnia expiari debẽ firmiſſima quo
qꝫ ꝯſtat rõne obnixũ: Porro ſine
ꝯfeſſione oris:ſi facultas ꝯfitẽdi
ñ defuerit:aliqđ graue delictũ ex
piari auctoritati penit⁹ probatur
aduerſum. Qũo.n.ſm auctorita
tẽ leonis^f pape ſine ſuplicationib⁹
ſacerdotũ idulgentia neq̃t obtine
ri:ſi ſiñ õis ꝯfeſſiõe a peccato poſ
ſumuſ emũdari? Quis.n.ſuppli
cabit ꝓ peccato qđ^g neſcit? Tẽ
Quõ^h ſm auguſtinũ fruſtrat cla
ues eccl̃ie q ſine arbitrio ſacerdo
tis pniam agit:ſi ſine oris ꝯfeſſio
ne cris idulgẽtia ipetra? Tẽ^i.
Quõ ſm ambroſiũ ius ligãdi et
ſoluendi ſol̃ ſacerdotib⁹ a dño cre
ditur eẽ ꝑmiſſũ:ſi quiſqꝫ ſuo ar bi
trio ſeipſũ peccãdo ligat:l̃ ſecr̃ta
pnia ſm proſpeꝝ^k in ſñiã profert
excõicationis:atqꝫ ꝑ⁹ ſatiſfactõeꝫ
abſqꝫ ſacerdotali iudicio ſeipſum
deo ul̃ altari ei⁹ r̃cõciliat? Non^l
ſunt hec p̃miſſis auctoritatib⁹ cõ
ſentanea: ſed multorũ exemplis

·z· ¶Peccata.
ꝫ.e.di ſi pecca
tũ dauid.ꝫ.e.
di.nullus de-
bite.
·a· ¶Orta ẽ.al̃s
ueritas de ter
ra orta ẽ.i.chri
ſtus de maria
.xxxv.q.x.fra
ternitatem.
·b· ¶Agnoſcit
peccator ſuũ.
c ¶Publica.ꝫ
.xxxij.q.iiij.
nemo ꝫ.ij.q.i.
ſi peccauerit.
d ¶Publico.
.i.ſi tẽpus cõ-
feſſionis ꝛ ſa-
tiſfactiõis ha
buit.
e ¶Cõtra
rio. hic ponit
gratian⁹ uerã
ſolutionẽ.ſ.ꝙ
neceſſaria eſt
oris cõfeſſio:
ubi facultas ẽ
cõfitendi: ꝛ ꝙ
penitentia de-
beat agi ancte
ſacerdotis. ꝛ
ad hoc ꝓban
dum iducit fa
factuꝫ dñi: qñ
ſuſcitauit filiã
archiſmagogi
·f· ¶Leonis.ꝫ.
e.di.§.alij.ꝛ.c.
multiplex.
·g ¶Qđ neſcit.
ar.ff.de acqui
ren.poſſeſſio.
.l poſſideri.§.
neracius.ff.de
ꝯtrahen.emp.
fundi.
·h· ¶Quomõ
.ꝫ.e.di.§.alij.
.c.agite.
·i· ¶Itẽ quõ.
.ꝫ e.di.§.alij.
.c.uerbum.
·k· ¶Proſpeꝝ
.ꝫ.e.di.ſicut.ꝛ
.c.facilius.
·l· ¶Non ſũt
hec.que ꝑ ꝑte
ꝯtria dicta ſũt.
.ſ ꝙ ſine cõfeſ
ſione oris pec
cata grauia di
mittantur.

m Archiſinagogi.ſ.ieri.

n Suſcitauit.ſ.e.quem penitet in fine.

o Secreta.ar.eẽ ſecreta que fiũt ſub pꝛeſentia qnqꝫ hominũ.

p Qui domum.Ad euidentiam eius quod hic dicit᷑:nota ꝙ ad litteram ita erat in ue.teſta.ꝙ ſiqs offerebat domũ ſuã uel agꝝ uł uineã uł aliqd aliud taberna culo et poſtea pẽitebat:ſi uo lebat recupera re addita qn ta parte eſtia tõis totius rei pꝛeciũ perſol uebat taberna culo:et rẽ recu perabat:ꝛ faci enda erat hec ſolutio ad ſi clum ſanctua rij:qḋ maioꝛiſ ponderis erat ꝙ̃ uulgaris ł ruſticoꝝ.poſt ꝙ̃ aũt cõuenit ḋ pꝛecio inter ſacerdotẽ ꝛ eũ qui ḋbebat re dimere:retine bat emptoꝛ a grum uſqꝫ ad annũ iubileuꝫ quẽ tũc plene reſtituebat.Il le itaqꝫ qui nõ poſſat redimẽ niſi ſiclo ſãctu arij:ſignificat peccatoꝛẽ qui nõ poterat re dimere:niſi o peribus pnie facta ſcriptura ſtatutis:ꝛ alia myſticantur i ſequẽti littera

minoꝛibus.l.iij.§.i.quod uerũ eſt quo ad penam:quo ad culpam remitt tur in pꝛimo momento contritionis.

y Plene.i.a pena peccati.

z Mundatur.quo ad exterioꝛem penam.ſ.tempoꝛalem:ut.ş.e.di.ſi peccatum:ut.ş.ea.di.ſicut pꝛimi.

ꝓbant᷑ aduerſa.Filiã nãqꝫ archiſmagogi[m] turbis eiectis domin⁹ ſuſcitauit[n]:ñ tñ niſi pñtib⁹ pr̃e ꝛ matre puelle petro quoqꝫ iacobo ꝛ iohãne uite reddita eſt.In quo moralit᷑ inſtruimur:ut ſecreta[o] peccata q̃ ꝑ mortẽ puelle itelligũt᷑:ñ niſi ſupplicationib⁹ eccłie q̃ ꝑ patreꝫ ꝛ matrẽ puelle deſignant᷑:ꝛ ſacerdotũ miſterio q ꝑ petꝝ ꝛ iohãnẽ et ceteros intelligũt᷑:a domio exiſtimenti᷑ dimitti.Itẽ in leuitico

Qui[p] domũ ſuã uel agꝝ domino uouerit uel ꝯſecrauerit:nõ p̃t eã[q] redimẽ:niſi[r] ſiclo ſanctuarij:ſacerdote quoqꝫ nõ ipſo ſupputãte[ſ] annoꝝ nũerũ uſqꝫ ad iubileum.In quo ſilr̃ docemur:ꝙ qcũqꝫ domũ ꝯſcie uel agꝝ ꝯuerſatiõis ꝑ pniaꝫ dño offerre atꝫ p̃cio bonoꝝ opeꝝ de uana uite ſue cõuerſatõe ſeip̃ꝫ redimere uoluerit:nõ poteſt hoc facere niſi ſiclo ſanctuarij.i.operib⁹ pnie ſacra ſcriptura p̃fixiſ.Unde ueĩẽtib⁹ ad ſe turbis beat⁹ iohãnes nõ ait ſimplicit᷑:facite pniam uel fruct⁹ pnie:ſꝫ addidit dignos ut ꝓ q̃litate uulneris peccatoꝝ q̃litas offerat᷑ bonoꝝ operũ.Non eñ par dꝫ eẽ fruct⁹[t] boni opis ei⁹ q nihil uel parũ deliqt:atꝫ eius q grãdia cõmiſit.Ille tãq̃ nulli⁹ criminis cõſcius ſibi uſũ i rebus licitis p̃bet.hũc tãq̃ mł'tis aggrauatũ ẽt a licitis[u] tempare oꝫ.In iubileo plẽa remiſſio p̃ſtabat᷑.unde ꝑ eũ ꝑfecta pcc̃i remiſſio figuratur.Sacerdos ergo nũeꝝ ãnoꝝ uſqꝫ ad iubileũ ſupputat:cũ e⁹ arbitrio pnie tempa diffiniunt᷑:qbus qſqꝫ plenã peccati remiſſionẽ inueniat Nõ eñ ſicut eſici⁹ ait ſup eũdem locũ:ſtati poſt diffinitã pniam qſqꝫ peccato[x] plenẽ[y] mũdat᷑[z]. Cum[a] ergo ex p̃miſſis auctoꝛitatib⁹ colligit᷑ tpa pnie arbitrio ſac̃dotiſ diffiniãtur:euidẽtiſſime apparet ſine cõfeſſione ꝓp̃e uocis peccata non dimitti.qs eñ tpa pnie alicui p̃figet:niſi p̃mum pcc̃a ſua ſibi mãifeſtare curauerit?Item Taciturnitas pcc̃i ex ſupbia naſcit᷑ coꝛdis.ideo eñ peccatũ ſuũ qſqꝫ celare deſiderat:ne iniquitas ſua alijſ mãifeſta fiat:ne tał reputet᷑ apud hoies foꝛis:q̃lẽ ſe iã dudũ exhibuit diuio ꝯſpectui.qḋ ex fõte ſuperbie naſci nłłi dubiũ ẽ.Spẽs etem̃ ſupbie ẽ ſe uelle uideri iuſtũ q peccatoꝛ eſt.atqꝫ hypocrita cõuincit᷑ q ad imitationẽ p̃moꝝ parentuꝫ tergiuerſatione uerboꝛuꝫ peccata ſua leuigare ꝯtendit:ł ſicut chaim peccatũ ſuũ reticẽdo penitus ſupprimẽ q̃rit.Ubi[p] ãt ſupbia regnat uel hypocriſis:hũilitas locuꝫ hr̃e non p̃ot.ſine hũilitate uero alicui ueniã ſpare nõ lꝫ.nec ergo ubi eſt taciturnitas ꝯfeſſiõis:uenia ẽ ſperãda crimis.Probat᷑ hoc idem auc̃te auguſtini q i li.ḋ pnia ait.

Quem[a] pẽitet omniõ[b] pẽiteat:ꝛ doloꝛẽ lachꝛymis oſtẽdat[c] repꝛeſẽtet uitã ſuã deo ꝑ ſacerdotes.p̃ueniat iudiciũ dei ꝑ cõfeſſionem.p̃cepit eñ dominus mũdandis:ut oñderẽt oꝛa ſacerdotibus docens coꝛꝑali pñtia ꝯfitenda eẽ pcc̃a:nõ ꝑ[d] nũciũ nõ ꝑ[e] ſcp̃tũ manifeſtãda.Dixit eñ oꝛa mõſtrate:ꝛ oẽs nõ un⁹ ꝓ oib⁹:nõ aliũ ſtatuatis nũciũ:q ꝓ nob̃ offerat mun⁹[f] a moyſe ſtatutũ:ſꝫ q ꝑ uos peccaſtis ꝑ uos erubeſcatis.Erubeſcẽtia eñ ip̃a ꝑtẽ hꝫ remiſſionis.ex[g] mia eñ hoc[h] p̃cepit dñs:ut neminẽ penitẽt i occłto.In hoc eñ ꝙ ꝑ ſeip̃m dic᷑ ſacerdoti ꝛ erubeſcentiã uicit:tioꝛe[i] offẽſi[k] uenia fit crisFit[l] eñ ueiale ꝑ ꝯfeſſiõꝫ qḋ criale

a Cum ergo confeſſione.unde boetius:Si opera medicantis expectas:oꝫ ut uuln⁹ detegas.

Item taciturnitaſ hec argumentatio de taciturnitate nõ iuuat gratianũ.nã cum peccatoꝛ cui iã peccatuꝫ ẽ dimiſſũ:tacet ꝛ ꝯtẽnit confiteri:hoc ẽ iam aliud peccatum ꝙ̃ pꝛimum.

p Ubi autem.ş.xxij.q.ij.cũ humilitatis.

q Quem penitet.Caſus:hoc.c.diuiditur in quattuoꝛ ptes.Pꝛimo dicit:ꝙ quilibꝫ per ſeipſum ḋbet confiteri ſacerdoti ꝛ non ꝑ nunciũ:ut ita maioꝛi afficiatur uerecundia que partẽ pnie releuat.Secundo dicit:ꝙ qui uult cõfiteri diſcretũ debet eligere ſacerdotẽ cui cõfiteat᷑ qui ſciat ligare ꝛ ſoluẽ Tertio:ꝙ qui copiaꝫ ſacerdotis nõ hꝫ:cõfiteat᷑ ꝓximo ꝛ ex deſiderio ſacerdotis ueniam cõſequet᷑.Quarto dicit:ꝙ occultũ peccatuꝫ ſufficit confiteri occulte.publicuꝫ uero eſt publice cõfitendũ.

b Omnino.i.perfecte ꝯterat̃ ḋ oibꝫ.i.ḋ oi peccato ꝛ ei⁹ uarietate.ſ.e.di.v.cõſideret et di.vi.q uult.

c Oſtẽdat.ꝓ exterioꝛa eñ pꝛeſumit᷑ ḋ interioꝛib⁹:ut hic ꝛ.ş.di.l.ſiqs diaconus.

d Per nũcium.ꝛ ita nõ p̃ot hoc ꝑ aliuꝫ qḋ ꝑ ſe p̃ot.ff.de ſolu.inf artifices.et ex̃ de cle.nõ re.q: nõnulli.

e Per ſcriptũ.ş.xx x.q.v.q̃lis ꝯ.ſꝫ ibi nõ dicitur ꝙ ita accipiat᷑:ſꝫ ꝙ accepta i ſcripturis redigat᷑ ne det᷑ obliuioni.

q Eam.ş.xv ij.q.iiij.ſunt.

r Niſi ſiclo.ſiclus cõtinet.xx.obolos.ar.i.q.i.iudices.Uſus:Tres ſiliquas obolũ obolos tres dragma.ſꝫ octo Uncia fert dragmas.duodena dat uncia librã.Siclus hꝫ ſeptẽ dꝛagmas obolo minus uno.

ſ Supputante.i.cõputãte a tempoꝛe.ſ.redemptionis cum quis redimebat:ſm quod annus iubileus uicinus uel remotus erat iuxta cõputationẽ ſacerdotis magis uł minus pſoluebat iuxta modũ illũ:ut ſi ager recipiebat ſementem.xxx.modioꝝ ſacerdos petere deberet.l.ſiclos.uel addebat᷑ qnta ps p̃cij ut dixi.

t Fruct⁹.i.pnia:quia nõ tãta iponẽda ẽ ei:quãta magis peccãti

u Licitis.ş.xi.q.i.aliud.ş.e.§.ex his omnibus

x Peccato.hic colligit᷑ ꝙ toto tempe penitẽtie remittit᷑ peccatum.ar.ſ.e.quem penitet:ſicut ꝛ toto tempe obſtructũ ẽ ꝛc.ff.ḋ

f Munus.ſ.hircum.i.pniam deſignatã ꝑhircũ.

g Ex miſericoꝛdia.i.miſericoꝛdiam repꝛomittens.

h Hoc p̃cepit.myſtice:ubi dixit uade ꝛ oſtẽde te ſacerdotibus.

i Timoꝛe.i.pꝛopter timoꝛem ſeruilem.

k Offenſi.ſ.dei quem peccando offenderat.

l Fit eñ ueniale.ş.ea.di.§.alij ꝛ.c.ſerpẽs.Ueiale.i.dignũ uenia.uel fit.i.oſtẽdit᷑ ꝑ ꝯfeſſiõꝫ eẽ ueiale ł fit uitale ſm aliã lr̃am.i.ad uitã nõ ipediẽs

m Purgatur.purgari non uidetur.ꝓpter penam exterioꝛis ſatiſfactiõis q̃ adhuc reſtat.ş.e.di.ſi peccatum dauid.ſ.e.di.ult.§.ultimo.

341

·n ¶Vitale.i.eius pnia confert ⁊ impetrat uitam.
·o ¶Peccanti.ſ.diſcrete:⁊ hoc ē quod ſequit̃:ſed oportet ⁊c̃.
·p ¶Miſereatur.ſ.puniendo peccatum.
·q ¶Quid.i.propter quid.ſ.propter quod peccatum.
·r ¶Sed in quo.i.dolorem patiatur.ſ.in pena.

apud deum nullas patiatur uenire moras peccatoris conuerſio: ⁊.xxvi.q.vi.is qui tempore.ſ̃.e.di.multiplex.uel hoc ad temporalem penam referat̃.licȝ enim peccatum dimittatur:ne homo ab accipienda uita eterna impediatur:ut.ſ̃.e.ſicut primi.non tamen ſi peccato parcitur pena remittitur:quia nullatenus ſine uindicta relaxat̃.ſicut pȝ in dauid:ut.ſ̃.e.di.ſicut peccatum.

·s· ¶Doleat penitens ¶Cōſidēt ſacerdos.
·u ¶Juſticia.ſi em̄ ſola iuſticia r̄ſpiciat̃: null⁹ ſaluatur uel ꝯſeqt̃ ueniā criminis.
·x ¶Sed miſericordia.ſ.ut nō puniat̃ et̃naliť
·a ¶Labore. nihil.n.carius emit̃ q̄ȝ qd̄ p̄cib⁹ impetrat̃:ut dicit ſeneca:ar.ad hoc.viij.q.ij.illud.
·b ¶Pluribus.ar.j.di.vi. placuit.ar.ſ̃.ſ̃.di.e.§.ex his.ſub illo.§.non ita.
·c· ¶Facilius. quia tot ſacerdotes obligat ad orādū ꝓ ſe:quot ſacerdotibus ꝯfitet̃:ut.j.e.q̄ȝuis.
·d ¶Quibus.ar.ꝓ rēiſſionib⁹ q̄ fiūt ad pontes ⁊ ad talia.
·e· ¶Super terrā.i.i eccleſia:qꝛ ext̃ eccl'iā nll'a ſolutio uel ligatio fieri pōt.ſ̃.i.q.i.r̄miſſiōȝ
·f ¶Et confirmant.eos iuſte ligatos eē.
·a· ¶Quos ligatiſ.iuſte ⁊ miſericorditer peniſ ꝓ peccatis īpoſitis:et eos iuſte eē ſolutos.
·b· ¶Solutis. iuſte et miſericordit̃ a penis.
·c ¶Juſticie.iuſta pena ligandi.
·d· ¶Aut mīe. aliquid de pena relaxando uľ aliquē cōmunioni ſacramētoꝝ recōciliādo
·e ¶Opera ur̃a.ſ.q̄ dimittatis p̱ uos pccā.
·f ¶Scietem.ſi i ei⁹ parochia nō ē diſcretus ſacerdos: eius q̄ p̄eſt cōſenſu talē adeat: ut.j.di.vi.placuit: et ex̃ de pe.⁊ re.ōis.
·g ¶Quem deſiderāti alias quē deſiderat.
·h ¶Locus.ff.de exercito.l.i.in p̄n.
·i· ¶Et ſi ille.j. de con. di.iiij.in p̄n.
·k· ¶Ex deſiderio.j.e.q.v.quod deo.

erat ope rōe.⁊ ſi ñ ſtati purgat̃ᵐ: fit tamē uitaleⁿ qd̄ cōmiſerat mortale. Multū em̄ ſatiſfactōis obtulit: q erubeſcentie dñans nihil eorū q̄ cōmiſerit:nuncio dei denegauit. Deus em̄ q miſicors et iuſt⁹ ē:ſicut ꝯſeruat miſericordiā in iuſticia:ita ⁊ iuſticiā i mīa.op⁹ em̄ ē miſicordie peccātiᵒ peccata dimittere:ſȝ oȝ ut iuſt⁹ miſereat̃ᵖ iuſte. Oportȝ em̄ ut nō ſolū quidᵠ ſedʳ i quo doleatˢ cōſideretᵗ:ſi dign⁹ ē ñ dico iuſticia:ſȝ miſicordia. Juſticiaᵘ em̄ ſola dānat:ſȝˣ dign⁹ ē mīa q ſpūali laboreᵃ petit gr̃am. laborat em̄ mens patiēdo erubeſcētiā ⁊ qm̄ uerecūdia magna ē pena: q erubeſcit ꝓ chriſto:fit dign⁹ miſericordia. Unde apparȝ qꝛ quātū pluribᵇ ꝯfitebit̃ in ſpe uenie turpitudinē criminis:tanto faciliᶜ ꝯſeqt̃ gr̃am remiſſiōis. Ipi em̄ ſacerdotes plus iā pñt ꝓficere pl⁹ cōfitentib⁹ parcere.qbᵈ em̄ remittūtᵉ:ᶠre mittit dñs.lazaꝝ em̄ d̄ monumēto iā ſuſcitatū obtulit dñs diſcipulis ſoluēdū.⁊ p̱ hoc oñdēs ptātē ſoluēdi ꝯceſſā ſacerdotib⁹. Dixit em̄ qd̄cūq̄ ſolueritis ſupᶜ t̄raȝ:ſoluet̃ ⁊ i cel'.hoc ē ego de⁹ ⁊ oēs celeſtis militie ordines ⁊ om̄s ſancti i gl'a mea laudāt uobiſcū ⁊ cōfirmant quosᵍ ligatis ⁊ ſoluitisʰ.nō dixit quos putatis ligare aut ſoluere:ſȝ i quos exercueritis op⁹ iuſticieᶜ autᵈ miſericōdie.alia āt opaᵉ ur̃a in peccatores non cognoſco. Quare q ꝯfiteri uult peccata:ut i ueniat gr̃am:querat ſacerdotē ſcientēᶠ ligare ⁊ ſoluere:ne cuȝ negligens circa ſe extiterit:negligat̃ ab illo:q eū miſericordit̃ monet ⁊ petit:ne ambo i foueā cadant:quaȝ ſtult⁹ euitare noluit. Tanta itaq̄ uis ꝯfeſſionis eſt:ut ſi deeſt ſacerdos confiteat̃ ꝓximo. ſepe em̄ ꝯtingit:q̄ penitenſ nō pōt uerecūdari corā ſacerdote quemᵍ deſideranti nec locʰ nec tp̄s offert:⁊ⁱ ſi ille cui ꝯfitebit̃ ptātē ſoluēdi nō hēat:fit tñ dign⁹ uenia exᵏ deſiderio ſacerdotis:q ſocio cōfitet̃ turpitudinē criminis. mundati em̄ ſunt leproſi dum ibāt oñdē ora ſacerdotib⁹: añq̄ ad eos p̱uenirēt. vñ pȝ deuȝ ad cor reſpicē:dū ex neceſſitate ꝓhibent̃ ad ſacerdotes p̱uēire. ſepe quidē eos q̄rūt. ſȝ ſani ⁊ leti dū q̄runt añq̄ ad eos p̱uenirent moriuntur. Sȝ miſericordia dei ē ubiq̄:q ⁊ iuſtis nouit parcere: ⁊ ſiˡ nō tā cito ſicut ⁊ ſi ſoluerent̃ᵐ aⁿ ſacerdote. Qui ergo oio ꝯfitet̃:⁊ ſacerdoti meliori q̄ pōt ꝯfiteat̃: ſi peccatū occultū ē:ſufficiat referre in noticiam ſacerdotis: ut grata ſit oblatō mūeris. Nā i reſurrectōe filie p̄ncipis pauci interfuerunt q uiderēt. nōdū ei ſepulta erat: nōdum extra portam ciuitatis delata:nōdū extra domū in noticiam portata: Int⁹ reſuſcitauit:quā intus iuēit:relictis ſol' petro ⁊ iohāne ⁊ iacobo pr̃e ⁊ mr̃e puelle:in qb⁹ figural'r ꝯtinēt̃ ſacerdoteſ eccleſie. quos āt extra iuēit aiaduertēdū ē qūo ſuſcitauitᵒ. flebat.n.t̃ba p⁹ filiū uidue. fleuit martha et maria ꝓ fr̃ē ſupplicātes. flebat ⁊ turba q̄ mariam fuerat ſecuta lachrymis marie admonita. In q̄ docemur publice peccātib⁹ nō ꝓpriū ſed eccleſie ſufficereᵖ meritumᵠ.

Item leo papa.

Sufficit illa ꝯfeſſio: q̄ primū deo. deinde ſacerdoti offert̃.

Quāuisʳ plenitudo fidei uideatur eē laudabilis:que propter dei timorē apud oēs hoies erubeſcere nō ueret̃: tñ qꝛˢ nō oim hui⁹ mōi ſūt peccata:ut ea q̄ p̱ pniā poſcunt nō timeāt publicare: remoueat̃ iprobabil'ᵗ ꝯſuetudo: ne mľti a pnie remedijs arceant̃: dum aut erubeſcūt aut timent inimiciſ ſuis ſua facta reſerare:qbusᵘ pñt legū percelliˣ ꝯſtitutiōe. Sufficitʸ em̄ illa ꝯfeſſio: q̄ primū deo offertur. tūc ēt ſacerdoti q pro delictiſ penitentiū peccator accedit. tunc em̄ pl'es ad pniaȝ poterūt prouocari:ſi ppl'i auribus non publicet̃

·o ¶Suſcitauit quid ſignificēt iſti tres mōtui habes.j.di.ij. ſup tribus.
p ¶Sufficere. ad celeriorē et plenā pene tēporalis abſolutionem:ut.ſ̃ di.e.mltiplex. ⁊.c.ſufficiat.et.c.fleat.⁊.j.di.v. conſideret in fi.xiij.q.ij. tempus.
·q· ¶Meritum.i. auctoritateȝ quā uocat meritū: qꝛ de merito chāitat'l ſue hȝ auctēm ligandi ⁊ ſoluēdi. ar.xl. di.c. p̄mo
·r Quāuis plenitudo.id eſt perfectio in fide.
·s· ¶Quia non omnium. hec negatō ⁊ ſeq̄nſ equipollent affirmationi.ff. de uer.ſig.duobus.
·t· ¶Improbabilis. ſm̄ quaȝ occulta peccata in publico confitebantur compulſi ad h̄ propter quod multi penitentiaȝ declinabāt

·l· ¶Etſi non tā cito.ſ̃.di.l.ſiqs diaconus.
·m· ¶Soluerētur. ab eo quo ad penaȝ tēporalem.
·n· ¶A ſacerdote. deus quem non fallit peccati qualitas nec peccantis affectus:ut.xxiiij.q.iij.deus.qui ueram de penitente promiſit ſentētiam. Sȝ preſbyter qui mentem alterius non poteſt uidere:talia confitentis uerba iudicat qualia foris ſonant.unde indignum abſoluit frequenter:ut.xxiiij q.iij.deus.⁊.xxij.q.v.humane.aliogn uerū non eſſet quod hic dicitur cū

·u· ¶Quibus accuſātib⁹.ſ.inimicis.non enim p̱ pniam tollit̃ pena ciuilis:ar.xxxiij.q.ij.admonere.
·x· ¶Percelli.ſi alie ꝓbatōes ſūt que ſufficiāt cū hui⁹mōi ꝯfeſſiōe ⁊ ē huic ſil'e.xxij.q.v.hoc uidetur.
·y· ¶Sufficit.ſ̃.di.e.§.ex oib⁹.⁊.c.ſufficit.
·z Q Uib⁹ auctoritatib⁹.ꝯfeſſiōis.an.ſ.ſit neceſſaria uel nō.

a Breuiter. imo prolixe. uel ideo dicit breuiter reſpectu multaꝝ auctoritatū q̄ de hac materia loquunt̃.
b Utraqꝫ. hoc nō ꝓbabit gratianus ꝯſequēs. c.
c q Uidā. tota eccleſia. ⁊ iō ei adherendū ē: quia a plurib⁹ cō‑probatur: ar. xix. di. in canonicis.

m Penitentia. que ualeat ad uitam.
n Judicis. qui penitentiam impoſuit.
o Eius. dei uel ſacerdotis.
p Merito. i. ſm̄ iuſticiam. j. di. iiij. §. eorum.
q Nunqꝫ. allegando dicit.

d Quod utꝝ qꝫ. ſ. confiteri deo ⁊ ſacerdoti.
e Perfectoꝝ qui nō habent niſi uenialia. unde non indigent oris ꝯfeſſione ſpeciali.
f Perfectoꝝ. ſ. c. di. §. his auctoritatib⁹.
g Docet. id ē hoc ē ſignū ſacerdoti: ꝙ peccata dimittant̃ confitenti per contritionem. ar. ſ. e. di. §. quidē. ⁊ c. omnis qui nō diligit ſicut cordiſ cōtritio ē ſignū peccatori: ꝙ gratia dei dimiſit ei peccata: quia nemo ⁊c̄. ut ḋ cōſe. di. iiij. nemo.
h Admiſtratione. ſola contritione.
i Medicoꝝ. i. ſacerdotum

ꝯſcia ꝯfitentis. Quib⁹[z] auctatib⁹ uel quibuſlibet rōnum firmamētis utraqꝫ ſnia ſatiſfactiōis ⁊ ꝯfeſſionis initat̃: i mediū breuit̃[a] expoſuim⁹. Cui āt haꝝ poti⁹ adherēduꝫ ſit: lectoris iudicō reſuat̃. utraqꝫ[b] enī fautores hꝫ ſapiētes ⁊ religioſos uiros. Unde theodor⁹ cātuariēſis archieps ait i pniali ſuo.

Quidā[c] deo ſolūmō ꝯfiteri debere pcc̄a dicūt: ut greci. quidā uero ſacerdotibus ꝯfitenda eē percenſent: ut tota fere ſcā eccl'ia quod[d] utrūqꝫ non ſine magno fructu itra ſcām fit eccleſiā: ita duntaxat ut deo q remiſſor ē peccatorū: peccata nr̄a ꝯfitēaur: ⁊ hoc ꝑfectoꝝ[e] ē. ⁊ cū dauid dicam⁹: Delictū meū cognitū tibi feci: ⁊ iniuſticiā mea nō abſcōdi. Dixi ꝯfitebor aduer. me iiuſti. m. d. ⁊ tu. re. ipie. p. mei. Sꝫ tn̄ apl'i inſtitutio nob̄ ſeq̄nda ē: ut ꝯfitēaur alt̄utꝝ peccata nr̄a: ⁊ orem⁹ ꝓ inuicē: ut ſaluemur. Cōfeſſio itaqꝫ q̄ ſoli deo fit: qḋ ē iuſtorū: purgat peccata. Ea uero q̄ ſacerdoti fit: docꝫ[g] q̄lit̃ ipa purgēt̃ peccata. Deus nanqꝫ ſalutis ⁊ ſanctitatis auctor ⁊ largitor pleꝝqꝫ p̄bꝫ hāc ſue pnie medicinā iuiſibili admiſtratōe[h]: pleꝝqꝫ medicoꝝ[i] opatione.

D. II.

k q Uia uero ḋ penitētia. Hic intitulatur. ij. di. i q̄ illa queſtō tractatur: an charitas ſemel habita poſſit amitti. ⁊ ē certū ꝙ p̄t i uia peregrinatōis quātūcunqꝫ ſit perfecta: ut. j. e. §.

Quia[k] uero ḋ pnia ſemel cepit hr̄i ſmo: aliquantulū altius repetenduꝫ uidet̃ diuerſoꝝ ſententias certis auctoritatibus mūitaſ in medium ꝓponētes[l]. Alij dicūt pniam ſemel tm̄ eſſe utilē. unica ē enim: nec iterari pōt. ſi uero reiterat̃: p̄cedēſ pnia[m] nō fuit. Et ſi de ſnia iudicis[n] ei⁹[o] merito[p] peccata uident̃ eſſe remiſſa: apḋ tn̄ ei⁹ pn̄tiā cui oia futura pn̄tia ſt̃: nunqꝫ[q] hn̄t remiſſa: qꝛ nō ē ſuata illa ſnia ueri ſacerdotis: Uade ⁊ āpli⁹ noli[r] peccare. Itē: Ecce ſanus factus es: iā āpli⁹ noli peccare: ne deteri⁹ aliquid tibi ꝯtingat. Itē ex octaua ſynodo.

Primā uicij cām nō penit⁹ extinguit: qui i illā poſtea recidit.

Siquis[s] ſemel notat⁹ fuerit inuidie ul' ꝯtētiōis uicio[t]: ⁊ ruꝛſus i hoc ipꝫ iciderit: ſciat ſe pmā[u] cām ex quo iuidia uel ꝯtētō naſcitur in interiorib⁹ medull' hr̄e recōditā[x]. Oportꝫ ergo eū ꝑ cōtraria atꝫ aduerſa curari. i. ꝑ hūilitatis exercitiū. Exercitia uero hūilitatis ſt̃: ſi ſe uiliorib⁹ officijs ſBdat: ⁊ miſterijs idignioribus tradat. Ita nāqꝫ arrogātie et hūane gl'ie uiciū euitari ul' curari[y] potīt: ut in ꝯſuetudie hūilitatis affect⁹ ultra iā nō incidat in arrogātie ⁊ uane glorie delictū: ſed in ſingul' huiuſ mōi uicijs cura ſimilis adhibeat̃. Item[z]: Sine charitate nll'i adulto peccatū remittit̃: ñ āt hꝫ charitatē q aliqn̄[⁊] peccaturus ē crimialiter. Unde auguſtin⁹ ad iulia. comitem.

Charitas[ꝯ] q̄ ḋſeri[ꝝ] pōt: nūqꝫ[a] uera fuit. Idem ſuper epiſtola iohannis.

Radicata[b] ē charitas: ſecurus[c] eſto: nihil mali ꝓcedere pōt. Item gregorius i moralib⁹.

Ualida[d] eſt: ut mors dilectio[e]. Uirtuti eteniꝫ mortis dilectō comparatur: quia nimirum mentem quā ſeml' ceperit[f]: a delectatione mūdi fundit⁹ occidit[g]. Item ꝓſper i libro ḋ ꝯtēplatiua uita.

Charitas[h] eſt: ut mihi uidet̃: recta[i] uolūtas ⁊ ab oib⁹ t̃renis[k] ac pn̄tib⁹ ꝓrſus aduerſa: iūcta uero

r Noli peccare. i. eē in propoſito peccādi: tamē aliter inducit allegando.
s S Iquis ſel' notatus. id eſt depꝛehenſus.
t Uicio. uel alio quocunqꝫ.
u Primā. primā uicij cām i ſe penitus nō extirpat: qui in idem poteſtea recidit.
x Recōditā. nō ideo hoc dicit: ꝙ ſemꝑ ita ſit: ſꝫ ꝙ ita fuerit p̄ſūptione iuidia uel ꝯtentio iterata.
y Curari. ſ. xxvi. q. vij. affectum. ex̄ de depoſi. grauis. j. de con. di. v. legimus.
z Item ſine charitate adulto. j. de cōſe. di. iiij. q̄uo. ⁊ c. ſolet. j. e. di. §. fugerat. ⁊ §. romanos. ⁊ c. tolle.
⁊ Aliquādo. hoc allegādo dicit: ut auctoritatem inducat.
ꝯ C Haritaſ q̄ deſeri pōt: nunqꝫ uera fuit.
ꝝ Que deſeri poteſt id eſt quam contingit deſeri uel de facili.
a Nunqꝫ. i. perſeuerans finalis uel' uera. i. ad eternam beatitudinem.
b R Adicata. id eſt perfecta.
c Securus. ſpei ꝓſeuerantia: non rei p̄ſentia: quia quilibet etiaꝫ imperfectus timere ḋbet ne charitateꝫ amittat. xxxij. q. v. ſi paulus.
d u Ualida. uerba ſalomonis in canticis.

non eſt miꝝ. quod probat auctoritatibus ⁊ exēplis. i patria auteꝫ ubi ꝑfectiſſime iā habet̃ non admitit̃. j. e. charitas. hāc queſtiōeꝫ tractat hic gratianus occaſione alteri⁹ quā hic ipe in initio prelibauit. ſed in. iij. d'. eam proſequit̃ an. ſ. penitentia reiterari poſſit. ꝓcedit ergo gratianus in hac di. hoc modo: primo ꝓbat: ꝙ penitētia non poſſit reiterari uſqꝫ ad. §. item ſine: ubi latent̃ ingredit̃ materiam huius di. ⁊ probat charitatē. ſemel habitā amitti nō poſſe uſqꝫ ad. §. hec q̄ ḋ caritate: ubi incipit auctoritatibuſ allegatl rn̄dē aſſerens illas de charitate perfecta eē intelligēdas. ⁊ inde ſumpta occaſione grad⁹ in charitate eē ꝓbat: uſqꝫ ad. §. nō ē miꝝ. ubi latēter aduerſā ꝑtē aſſumit. ⁊ ꝙ charitas amitti poſſit exēplis ⁊ auctotatib⁹ oñdit uſqꝫ ad. §. euidēt. ubi oñdit hoc ueꝝ eē: nō ſolū ḋ charitatis oꝑe: ſed etiā de ipa charitate ⁊ hoc uſqꝫ i fi. di. ꝓſeq̄t̃.
l Proponentes. abſolutus nominatus ē.

e Dilectio. i. charitas perfecta.
f Ceperit. i. contingit uel conuenit. intellige de facili.
g Occidit. i. remouet a delectatione. ſic̄ mors remouet ab oi actu treno.
h C Haritas. Caſus: i hoc. c. p̄mo ꝯmēdat ꝓſper charitatē ex eius effectibus: ⁊ ſunt uerba ꝓſperi uſqꝫ ad illud. c. item beda. Secūda oñ‑dit ꝙ q charitatē hꝫ facile pcc̄is reſiſtit bonis oib⁹ abūdabit ⁊ mūdana cōtēnit: difficilia facile ꝑficit. ſBdit ēt qd ſit deū diligē: ⁊ qd ſit ꝑuertē ordinē dilectiōis. Tertio oñdit ad qd cor noſtꝝ ſit diligēdū. Quarto oñdit q̄lit̃ ſit diligedū. diliges ꝓximū tuū ſicut teip̄m. ⁊ q ſt̃ q diligūt deū pl⁹ q̄ꝫ ſe
i Charitas. i. ex charitate ꝓcedat recta uolūtas. ⁊ ē dictū ꝑ cāꝫ: ut illḋ. xxxvj. q. ij. tria. ut exponat̃ charitaſ ē. i. facit aliogn nō ē ueꝝ: cū charitas ſit habitus mētis: q uolūtas nō ē uel mot⁹ uolūtatis. Sil'r intelligit̃ illḋ auguſtini: charitatē uoco motū animi. Dicit̃ ergo charitas uoluntas ul' motuſ: qꝛ ut. j. dr̄ ē cā meritoꝝ bonoꝝ: ſicut ⁊ iniqtas cū ſit hītudo mēt' iiuſte

dicitur peccatum:quia ex ea eſt.j.di.iij.ille tex.
i· Recta.i.rectam uitam dignam faciens uoluntatem.
k· Terrenis. ſecus ẽ de charitate imperfecta:quã habens poteſt curare temporalia.ar.xii.q.i.habebat.
l· Inſeparabiliter.i.non de facili ſeparatur.

ſacci.i.opera penitentie ꝛ alia bona opera. paleã.i.neceſſaria ad uite ſuſtẽtatõʒ.flagellũ:ut caſtigem9 ſi exceſſerit: ac ſi ea patẽmur
o Proximos.i.utilitates.tũc eñ nõ ipos:ſʒ noſmet tñ diligim9.vñ tulli9 i libro de va amicitia. Quis qppe icõmodis grauiter angi nõ ẽ amici:ſed ſeipm amantis.

deo iſepabilit̃ ꝛ unita igni quodã ſpiritus ſancti a quo eſt ꝛ ad quẽ referẽ incenſa:ingnamẽti ois extranea corruptionis neſcia nlli uicio mutabilitatis obnoxia:ſupra oia q̃ carnalit̃ diligunẽ excelſa affectionũ oim potentiſſima diuie ↄtemplationis auida in oibus ſp inuicta:ſumma actionũ bonaruʒ ſal9 moꝝ:finis celeſtiũ pceptoꝝ mors criminũ:uita uirtutũ.uirt9 pugnãtiũ:palma uictoꝝ:anima ſcãꝝ mentiũ:cã meritoꝝ bonoꝝ pmiũ pfectoꝝ:ſine q̃ null9 deo placuit:cũ q̃ aliquis peccare non potuit:nec pot̃it.fructuoſa i penitẽtib9:leta i pficiẽtib9:glioſa in pſeuerãtib9: uictorioſa i martyrib9: ope roſa i oib9 oio fidelib9.ex qua quicqd ẽ boni opis uiuet. Tẽ. Hec ẽ charitas uera germana pfecta:quã excellentiorẽ uiã nominat apl'us ſcũs.Sic eñ ſine uia null9 pueñit quo tẽdit:ita ſine charitate q̃ dcã ẽ uia: nõ ãbulare pñt hoies ſʒ errare. Tẽ. Ergo ſi charitatẽ deo exhibeam9 ꝛ pxio d corð puro ꝛ ↄſcia bona ꝛ fide nõ ficta:facile pcco reſiſtim9:bõis oibus abundamus : ſeculi blãdimẽta cõtẽnimus: ꝛ oia q̃ difficilia ſẽ hũane fragilitati ul' aſpa: etiã cuʒ dilectõe pficim9:ſi tñ deũ charitate pfecta:que nobiſ ab illo ẽ:ex toto corde ꝛ ex tota aia ꝛ ex totis uiribus diligam9. Ex ea eñ pte qs peccat:ex qua minus diligit deũ: qñ ſi ex toto corde diligam9 nihil erit i nobis:vñ peccati deſiderijs fuiamus. Et qd ẽ deum diligere niſi illi copulari:animo cõcipe fruende uiſionis ei9 affectuʒ: peccati odiũ:mũdi faſtidiũ? dilige ẽt pximũ quẽ in ſe cẽſuit diligendũ : in ipo amore reſuãe legitimũ modũ nec puertẽ dilectõis ordinẽ cõſtitutuʒ. Illi puertũt nec modũ diligẽdi cuſtodiũt:q aut mũdum qui ↄtẽnendus ẽ diligũt:aut corpora ſua min9 diligenda plus diligũt:aut pxios ñ ſic ſeipos:aut deum pluſq̃ ſeipos forte ñ diligũt. Tem. Corpus nr̃m:qꝛ ps nri ẽ:ad hoc nobis diligendũ eſt: ut ſaluti ei9 ac fragilitati nãlit̃ conſulam9:ꝛ agamus q̃tẽ9 ſpiritui ordiate ſubiectũ ad eternã ſalutẽ accepta imortalitate ꝛ icorruptione pueiat. Te. Proxios aũt tũc diligim9 ſicut nos:ſi nõ ppẽ aliquas utilitates nr̃as:non propẽ ſperanda beneficia ul' accepta:nõ nõ ppẽ affinitates uel cõſanguinitates:ſʒ propẽ hoc tñ q nãe nr̃e ſẽ pticipes diligam9. Tem. Non illi tñ pximi nr̃i credẽdi ſẽ quos nob grad9 ſanguis iũgit:ſʒ pximi nr̃i credẽdi ſẽ oẽs homies nãe nr̃e ſicut dixi pticipes. Tẽ. Proide ſicut nos pxios noſtros diligim9: qñ ad mores bonos ꝛ eternã uitã ↄñdã:ſicut nobis eoꝝ ſaluti cõſulimus:qñ nos in eoruʒ peccatis ac periculis cogitamus: ꝛ ſicut nobis ſubueniri optarem9 ita eis ſubueniam9: aut ſi facl'tas dfuerit:uolũtatẽ ſubueniẽdi tenemus. Quapropẽ chariſſime tota dilectõne ſatage:ut bonũ qð tibi uis:uelis ꝛ pxio. Illi uero pluſq̃ ſe diligũt deũ:q p e9 amore ſue ad tpus ſaluti nõ parcunt:ſeipos tribulatioib9 ac piculis tradunt:nudari facl'tatib9 ppijs patrie ſue extorres fieri pentib9 ꝛ uxorib9 ac filijs renũciare pati ſẽ:ꝛ ut totũ dicam ꝛ ipam mortẽ corpis ñ ſolũ ñ refugiũt:ſʒ ẽt libẽẽ excipiũt ãbientes a corpis ſui uita magis q̃ a deo uita uite ſue diſcedẽ. Tem beda ſup iohannem.

Querendũ ẽ interea quomodo ſpeciale filij dei agnoſcẽdũ ſignũ fuerit:qð ſuper eum deſcẽderit ꝛ

m· Ingnamẽti.id eſt mortalis.
n· Uicio.i.mutabilitati in uiciũ.
o Affectionũ.i. bonarum uoluntatũ.
p Sũma.i.pfecta.
q Moruʒ.i.ſalutiferos faciẽs mores.
r. Finis.i.ↄſummatõ uel qꝛ pcepta finaliter docet ut habeanẽ.
ſ· Uita.uirtutum.j.e.di.pinde.
t· Pugnantiũ.cum uicijs.
u Cum qua.i.in ea pſeuerando.
x. Peccare.mortalr.
y. Potuit.ecce vbũ in quo facit ad ppoſitum gratiani.
z Operoſa.i.effectia bonoꝝ opeꝝ.
ꝛ Tẽ.h ẽ charitas germana.i.germanoſ ꝛ concordes faciens i ſepabilit̃ adherẽs. Salomon.dixi ſapiẽtia ſoror mea ẽ:ꝛ prudentiam uocaui amicam meam.
a. Excellentiorem.alijs donis.
b. Uiam.eũdi ad deum.
c. Nominat.in pma epl'a ad corinthios.
d. Ergo.que difficilia.ad ſalutem anime ptinentia.
e. Ex qua minus. id ẽ ex q̃ dei dilectõnem poſtponit facili9 ſicut pl'es pniores ſũt offẽdere deũ fornicando q̃ furando:ar.l.di.qꝛ tua in fi.
f. Faſtidium repete.concipere.
g. Quem i ſe.ſ.diligẽte.i.ad ſui ſilitudinem ubi dictũ ẽ:dilige pximũ tuũ ſicut teipm:ut in ſe.i.deo.ſ.ad ei9 ſilt̃tudinem ubi dictum ẽ 2m aũt ſimile ẽ huic.

p Nature.ſ.di.lxxxvi.non ſatis.
q Participes ergo iudei et ſaraceni proximi noſtri ſunt et diligendi a nobis ut nos. ꝛ ner ẽ: ueruʒ tñ omnia opa dilectõis impẽdere debemus ſm uni9cuiuſq; conditionẽ lxxxvi.di. paſche.
r Proinde ad eternam. h aduerte qd ſit pximum ſicut teipm diligere ſ.ſalutẽ aie ſue ꝛ ea que ad ſalutem aie pertinent ei optare quã tibi optas nõ obſtante ergo h precepto poſſumus delinquentibus penaſ corporales optare et pcurare : dũmõ h fiat ſʒ qð in ra pmittũt.
ſ Cogitam9.ſ.aie ꝛ corpis ut eos liberemus.
t Uita.i.que eſt uita anime ſue qua ipſe uiuit.ꝛ.ſ.di.i.ſ. h idem.
u Querendum.ſup iohannem. Legitur in iohanne: q iohannes baptiſta uidit ſpiritũ quaſi colũbam deſcẽdentem ꝛ manẽtẽ ſuper ieſuʒ baptizatum.q d

h· Diligunt.plus iuſto.
i· Diligenda.q̃ animam.ar.xxij.q.v.ſiquis coactus.
k Item corpus.quia pars.alia ẽ pars que homo ẽ inferior:ut de cõſe.di.iiij.nõ ex quo.nõ ergo corpus ẽ homo qð eludinẽſes ſomniãt: qꝛ nihil ẽ id qð ſui ſit ps:ar.ff.de euic.ſi dictũ.§.ij.ꝛ peccãt q ponũt corpuſ genus animalis.
l· Naturaliter.j.de conſe.di.v.non mediocriter.
m· Spiritui.ut ad uſus exercẽde vtutis habeaẽ:ut.ſ.xliiij.di.ↄuiuia.
n· Subiectũ.debem9 eñ adhibere iumẽto noſtro ſaccuʒ paleã ꝛ flagellũ.

ſcendit ſuper eum : ſignum fuit: ne uox illa : hic eſt filius meus dilectus ꝛc.putaretur ad iohãnẽ eẽ factã.ſed ad eũ ſignũ fuit.io.ipm cognoſcendi.i.quoddã d ipo quod ante neſciebat.ſ.an poteſtatem baptiſmi ſibi ſoli retenturus eẽt.q aũt manſit ſup eũ ſpẽale fuit ſignũ filij dei.ſ.quo ille diſcerneretur ab alijſ. Querit ergo hic beda qũo fuit ſignũ cognoſcẽdi filij dei.ſ.q ſpũs mãſit ſup eũ ꝛc.cum maneat ꝛ in alijs ſanctis. ſed reſpondeẽ q alio modo manet in chriſto.quia ſup eũ quo ad omia:in ſanctis aũt nõ quo ad oia:qꝛ ad tpus recedit ab eis propter peccatum:uel ſi quo ad iuſticiã remanet in eis:nõ tñ quo ad opandũ: puta ad pphetizãdũ

uel ad faciendum miracula:ut in helia ꝛ heliſeo.

a Manet.nõ hic expoſitionẽ illi⁹ decreti.xxxij.q.ij.cõnubia.q2 in opere cõiugali adeſt pñtia ſpũs ſancti quo ad meritũ:ut.j.e.q.v.ſi dicat.nõ quo ad miraculũ faciendũ:ut.j.e.q.põt.

b c Haritas.excidit.ſ.in hac uita.In futuro eñ fides ꝯuertetur in ſcientiam:ſpeſ i rem:charitaſ ãt augebiť.vñ ꝓpheta uinit dñs:cui⁹ ignis in ſyon.i.in eccleſia militãte ꝛ camin⁹ i hieruſalẽ.i.i ardẽtiſſima charitate.j.di.iij.§.auctoritas et.c.ignis.

m Anteriora.i.ante nos ſunt eterna:poſt nos ſunt tꝑalia.

n Que ſola.ſ.terrena.

o n Non reuertebantur.redeant.finaliter ſaltem.

p Jã minus.id eſt inſufficiens.erit eñ tunc deus omnia in omnibus id eſt ſufficientia omnium.

u Nctio charitas ẽ.i.uocať.

d Ardente.i.a tribulatione feruente.

e Solis.id eſt laboris et tribulatõnis.Juxta illud i ſole .i.i labore poſuit dñs tabernaculum ſuuz tribulatio eniz ſm apoſtoluz patientiaz operatur.ſ3 ꝙ tribulatio patienttiam non tollit hoc facit charitas.

f p Ennata.tangit illd ezechielis.ſ.ꝙ uidit quattuor ania lia pẽnata:de quibus hic dicitur:nõ reuertebantur cum incederent.ſed vnumquodqz ante faciẽ ſuaz gradiebatur:

g Per ꝓphetã ezechielem.

h Incederẽt ꝛ ita ſancti iſti dicũ poſſũt habere ueram naturam ꝛc.ſicut aues que uolant:ꝛ nõ reuolant:inſti.ð re.di.§.pauonũ.

i Vnũ ꝛ paulus.i epiſtola ad philippenſes.

manſerit ſpũs ſanctuſ. Quid magni ẽ filio dei:ꝙ i ipo manẽ ſpũs ſcũs aſtruať?notandũqꝫ ẽ ꝙ ſem ꝑ i dño mãſerit ſpũs ſcũs. Jn ſãctis ãt hõib⁹ q̃dĩn mortale corp⁹ geſtauerũt:ꝑti maneat i eternuz: ꝑtim rediturus ſecedat. Manet[a] qppe apud eos ut hõis iſiſtãt actibus uolũtariã pauptatẽ diligant mãſuetudinẽ ꝯſequanť:ꝓ eterno deſiderio lugeãt:eſuriãt ꝛ ſitiant iuſticiã:miſericordiãqꝫ mũdiciaz cordiſ ꝛ tranqllitatẽ pacis amplectanť.ſ3 ẽt ꝓ obſeruatõne iuſticie ꝑſecutionẽ pati nõ uereãť:elemoſynis orõnib⁹ ieiunijs ceteriſqꝫ fructib⁹ ſpũs iſiſtẽ ꝯſiderẽt. Recedit ãt ad tꝑs:ne ſp̃ infirmos curandi mortuos reſuſcitãdi demões eijciendi uľ ẽt ꝓphetãdi hẽant facultatẽ.manet ſp ut poſſit hr̃e uirtutes:ut mirabiľr ipi uiuãt.ueit ad tꝑs ut ẽt alijs ꝑ miraculoꝝ ſigna q̃les ſint int⁹ effulgeãt. Jtẽ apl's

C Haritas[b] nũq̃ excidit.

Jtem auguſtin⁹ ſup epl'az iohannis.

V Nctio[c] inuiſibilis ſpirit⁹ ſãctus eſt:q̃ in quocũqꝫ fuerit tãq̃ radix illi erit.q̃ q̃uis ardẽtẽ[d] ſole areſcere nõ põt:nutriť calore ſolis[e]:nõ areſcit.

Jtem gregori⁹ ſup ezechielem.

P Ennata[f] ãialia minie reuertunť:cũ incedũt:q2 ꝑdicatores ſancti ſic a trenis actib⁹ ad ſpiritualia tranſeunt:ut ad ea q̃ reliquerant ulterius nullaten⁹ reflectanť. Et paulopoſt: Nemo mittens manũ ſuã i aratꝝ ꝛ cetera. Manũ quippe in aratꝝ mittẽ quaſi ꝑ q̃ndam ꝯpunctõnis uomerẽ ad ꝓferẽdos fruct⁹ terraz ſui corpis aperire.ſed retro p⁹ aratꝝ aſpicit:qui p⁹ exordia boni operis ad mala reuertitur q̃ dereliquit:qđ q2 electiſ dei minime contingit:recte nunc p[g] ꝓphetã dr̃:nõ reuertebãť cum incederẽt[h]. Et paulopoſt: Vnde paul⁹:unũ[i] uero q̃[k] retro ſt̃ obliuiſcẽs ad anteriora[m] me extẽdẽs:ſecũs ad palmã ſupne uocationis Jn anteriora etem extẽtus eorũ

q̃ retro ſt̃ oblit⁹ fuerat:q2 tꝑalia õ ſpiciẽs q̃[n] ſola ſũt et̃na regrebat.

Jtem in eadem homelia.v.

N On[o] reuertebanť cuz incederent:qa electi qꝫ ſic ad bõa tendunt:ut ad mala perpetrãda non redeant.qui enim pſeuerauerit uſqꝫ ad finẽ hic ſaluus erit.et ſicut ꝑ ſalomonẽ dr̃: Juſtoruz ſemita q̃ſi lux ſplẽdẽs ꝓcedit:ꝛ creſcit uſqꝫ ad perfectũ diẽ. Jn eorũ nãqꝫ aio bonũ deſideriũ atqꝫ intellectus lucis intime iã pars diei ẽ. S3 q2 uſqꝫ ad finẽ uite in uirtute ꝓficiũt:ad ꝑfectũ diẽ tũc ueniũt: q̃n ad celeſtia regna ꝑducti i ea luce quã deſiderãt:iã[p] min⁹ aliqd nõ hẽbũt. Jtẽ i eadẽ homelia.v.

P Oteſt[q] diſcurſus atqꝫ mobilitas ſpũs ſic itelligi:i ſcõꝝ quippe cordib⁹ iuxta quaſdaz uirtutes ſp maneat:iuxta quaſdam uero receſſurus uenit ꝛ uẽtur⁹ recedit. Jn fide eñ ſpe atqꝫ charitate ꝛ alijs bonis:ſine qb⁹ ad celeſtẽ patriã nõ põt ꝑueniri:ſicuti ẽ humilitas caſtitas[r] iuſticia atqꝫ miſericordia:fecũda ꝑfectoꝝ corda non deſerit. Jn ꝓphetie uero uirtute doctria fecũda miraculoꝝ exhibitiõe electis aliq̃n deeſt:aliq̃n ſe ſb trahit.ꝛ paulopoſt: Jn his itaqꝫ uirtutib⁹:ſine qb⁹ ad uitã minime ꝑueniť:ſpũs ſanct⁹ i electorũ ſuoꝝ cordib⁹ permanet.unde recte ſtabilis dr̃. Jn his uero ꝑ quos ſanctitatis uirt⁹ oñdiť:aliq̃n miſericorditer[s] ꝑſto ẽ:aliq̃n miſicordiť[t] recedit. Vnde ambroſi⁹ ſup epl'am .ij.ad corinthios.

F Icta[t] charitas ẽ q̃ deſerit in aduerſitate. Ex[u] premiſſis itaqꝫ apparet:ꝙ charitas ſeľ hĩta ulterius nõ amittitur. Qui enim charitatẽ ſeľ habuerit:crĩaliẽ ulterĩ peccare nõ[x] poťit:ut[y] ad grãz ñ ad naturã ipoſſibilitas referatur. Q. ãt charitatẽ hñs criaľr peccãe nõ poſſit:teſtať auguſtin⁹ i homelia octaua dicẽs.

Q Uia[z] radix oim maloꝝ ẽ cupidites:ꝛ radix oim bonoꝝ ẽ charitas:ꝛ ſiľ ambe eẽ non[z] pñt

q p Oteſt diſcurſus tãg.i illud ezechielis:q2 iuxta quattuor animalia que uidit:erant quattuor rote in quibus erat ſpiritus uite:ꝛ quocunqꝫ ibat ſpiritus:ſequebãtur rote.cum ſtabat:ſtabãt ꝛ rote.ꝛ ita quã doqꝫ ſtabant quãdoqꝫ mouebantur rote.hoc myſticat hic gregorius.

r Caſtitas.que ſola cũ fiducia poteſt deo animas preſentare:i auč.de lenonibus.§.ſanctimus.

ſ Miſericorditer.ne inde ſuperbiat homo.vi.q.i.c.imitare ꝛ.c.ſi plurimi.

t F Jcta.id eſt nõ finalis.

u Ex premiſſis.iſert charitatẽ ſemel habitam non amitti.ꝛ adijcit:ꝙ qui charitatez ſemel habuit dcetero nõ peccabit.ꝛ ex hoc concludit falſo:ꝙ pẽitentiam qui poſtmodũ eſt peccaturus ñ agit. Et ad hoc inducit argumenta uſqꝫ ad.§.hs qui de charitate.

x Non poterit.coniunctim intellige.non enim poteſt ſimľ charitatem habere et peccare.

y Vt ad gratiam.ſc3 uirtutem ipſam quaz dum quis habet non peccat:nec peccare poteſt:ut coniunctim intelligatur.

k Vnum uero.q.d.non comprehendi.unũ aũt de me uobis aſſero:ꝙ ego oblitus ea que ꝛc.

l Que retro.i.terrena que reliqui.

z q Uia radix omnium malorũ quo ad genera ſingulorũ:non quo ad ſingula generũ.i.non eſt malum alicuius generis.ſ.ꝙ inde procedere nõ poſſit:ꝛ eſt ſimile.xxxv.di.ante omnia.

z Non poſſunt.ſ.xxxij.q.i.cum renunciatur.

343

a Cum ergo. ex falſo falſum concludit.
b Charitas. aqua. quia ad modum aque lauat ⁊ delet peccata.
c In eternũ. i. i patria. i uia aũt beat⁹ ẽ q ſitit iuſticiã: ut. ſ. e. querendũ.
d Mancipatus. i. deſtinatus.
e Plumbeus pondere peccatorum.

niſi una penitus euulſa fuẽit: alia plãtari nõ p̃t: ſine cã conat̃ aliqs icidẽ ramos. ſi radicem nõ ꝯtẽdit euellẽ. D[a]um ergo qui crialr̃ peccat: charitatẽ nũq̃ȝ habuiſſe ꝓbat̃ euidẽt̃ colligit̃ pniaȝ ñ agẽ q q̃ñq̃ȝ crialit̃ peccauit. Vnde aug⁹. C[b]haritas ẽ aq̃: ð q̃ dñs ait i euãgelio: Qui biberit aquaȝ quẽ ego dabo ei: nõ ſitiet i[c] eternũ. Reprobus ãt cũ et̃nis ſit mãcipatus[d] icẽdijs i eternũ ſitiet. qũo bibet aquaȝ uiuã aut qũo potabit aquã ſalic̃tẽ i uitã et̃nã: q q̃i plũbe[e] dimerſus i ima penas luit dãnationis et̃ne? Itẽ. S[f]ine charitate qũo qs uerã cordis ꝯtritõȝ hr̃e potit? qũo ergo delictorũ remiſſionẽ? q ſi nõ dimiſſa qũo nõ oĩa ꝓſus ad penã exigẽda ſt̃? Itẽ dñs. A[g]men amẽ dico uob: qui credit i me hȝ uitã eternã. q ergo nõ hȝ uitã eternã: i chriſtũ nõ credit. In xp̃m uero credit q charitatẽ hȝ. In chriſtuȝ q̃ppe credẽ ẽ amãdo i ipȝ tẽdere. Hec[h] ẽ fides[i] ut diffinit apl'us: q p dilectiõeȝ operat̃: huic[k] dũtaxat remiſſio delictoꝝ ꝓmittit̃. Q; ſi charitas[l] a fið chriſtianoꝝ ſeiũgi neq̃t: cui ſcȝ ſola uenia ꝓmittit̃: qũo q charitatẽ nõ habuerit: fidẽ chriſtianorũ habuit? id ẽ i chriſtum credidit. qũo ergo ueniã delictoꝝ accepit? quã ſi ñ accepit: qũo nõ oia ꝓſus opa et̃nis ſt̃ feriẽda ſupplicijs? Itẽ dñs. E[m]go ſum panis uiu⁹ q ð celo deſcẽdi: ſiqs mãducauerit ex hoc pane uiuet i eternũ. q ergo ñ uiuit i eternũ: ñ mãducabit panẽ uiuũ i eternũ. Sȝ q ñ maducauerit: i eũ nõ credidit. hoc ẽ eñ manducare panẽ uiuũ: qð credẽ i chriſtũ. i. amãdo tẽdere i ip̃m. Cum ergo reprobus i eũ nõ credit: quẽ nõ mãducauit: ⁊ ita fidẽ xp̃ianorũ q̃ ſola peccata relaxant̃ nõ habuit: qũo ſi uiuit dñs cui oẽ iudiciũ dedit pr̃: iudiciũ ꝑpetue damnatõis effugiet oim nõ ſolũ actualiũ ſȝ ẽt origialiũ? H[n]ec q̃ ð charitate dicũt̃: ð ꝑfecta itelligi pñt: q̃ ſel habita nunq̃ȝ amittit̃. Exordia uero charitatiſ enutriũtur: ut creſcãt ⁊ ꝯculcãt̃ ut deficiãt. nẽo eñ repẽte fit ſumm⁹: ſȝ i bona cõuerſatõe q̃ ſine charitate nulla eſt a minimis qſq̃ȝ ichoat: ut ad magna ꝑuẽiat. Sũt[o] itaq̃ȝ grad⁹ nõ ſolũ int̃[p] uirtutẽ ⁊ uirtutem: ſȝ ⁊ i eadẽ uirtute. Vnde gregori⁹ ſup ezechielẽ ſcribit dicens.

D[q]um ſcãm eccleſiã dñs ſuſcipit: i gradib⁹ ei⁹ dignoſcit̃: q2 ei⁹ glia p illi⁹ icremẽta declaratur. Quãtũ eñ ſcã eccl'ia aſcẽdẽdo ꝓficit[r]: tñ de⁹ hõib⁹ ex ei⁹ uirtute innoteſcit. D[s]e his quoq̃ȝ gradib⁹ btũs iob loq̃t̃ dicẽſ: Per ſingl'os grad⁹ meoſ ꝓnũciabo illũ. oĩpotentẽ q̃ppe dñm p ſingulos g̃dus ſuos ꝓnũciat: q p icremẽta uirtutũ q̃ accipit ei ſp laudẽ ſue pietatiſ reddit. ſiqdẽ g̃dus i cordis aſcẽſione nõ eẽnt: pſalmiſta nõ diceret ambulabũt ð uirtute i uirtutem. Nec miꝝ ſi ð uirtute i uirtutẽ g̃dus ſt̃: qñ ipa unaq̃q̃ȝ uirt⁹[t] q̃i qb⁹dã g̃dib⁹ auget̃: ⁊ ſic p icrementa meritoꝝ ad ſumma ꝑducit̃. Alia nãq̃ȝ ſt̃ exordia uirtutis: aliud uirtutis ꝓuect⁹: aliud ꝑfectõ. Sic eñ ⁊ ipa fides ad ꝑfectionẽ ſuã nõ qbuſdã g̃dib⁹ ducẽt̃: ſancti apl'i minime dixiſſẽt: auge nob fidẽ. Et[u] qdã ucit ad dñȝ q curari filiũ ſuũ uoluit: ſȝ reqſit⁹: an credẽt: rñdit Credo dñe: adiuua icredulitateȝ meã. Pẽſate rogo qð dr̃: ſi credebat: cur icredulitatẽ[x] dicebat? ſi uero icredulitatẽ ſe hr̃e nouẽat: qũo credebat? ſȝ q2 p occultã iſpiratiõnẽ g̃re meritoꝝ ſuoꝝ g̃dib⁹ fides creſcit: uno eodẽq̃ȝ tp̃e is q nõdũ

f Item. ſine. oia hec ſunt uerba aug. ut dicũt quidaȝ uſq̃ȝ ad. §. hec que de charitate. alij dicũt eẽ. §. ab illo loco reprobus.
g Amen. non credit a deſtructione ꝯſequẽtis infert.
h Hec ẽ. j. de conſe. di. ij. ut quid.
i Fides. in formata charitate.
k Huic. ſ. xxiiij. q. i. c. ſi petruſ ꝯ. ſed nec hic ul' ibi excludũtur alie ṽtutes.
l Credere. Crede deo credaſq̃ȝ deum. plus credo ualẽ: ſi credas in eũ: q̃ȝ ꝙ ei uel eũ.
m Qua ſola. ſ. xxiiij. q. i. ſi petrus.
n Hec q̃ de charitate ꝑmiſſas auctoritates ſoluit ⁊ dicit itelligendas eẽ de ꝑfecta charitate. ⁊ ide ſumpta occaſiõe grad⁹ i ṽtutib⁹ eẽ oñdit uſq̃ȝ ad. §. e. ꝯ: ⁊ nõ. ꝙ ꝑfecta dicit̃ charitas quo ad ſufficientiã. ⁊ hec q̃libet et quantalibȝ ſufficit ad uitã eternã habendaȝ ar. j. di. ꝓxi. talis. ⁊ eſt ꝑfecta quo ad effectũ ut. ſ. faciat hominẽ paratũ mori pro chriſto. ſ. e. charitas. j. e. ſiqs tantã. ⁊ dicit̃ perfecta quo ad ꝑſeuerantiã finalẽ: de qua agit̃. ſ. e. unctio. ⁊. c. charitas.
o Sunt itaq̃ȝ gradus oĩs ṽtus intendit̃ ⁊ remittit̃. ⁊ ideo grad⁹ merito i ea diſtinguũtur. ſed quia uirtuſ eſt mediũ duorũ uiciorũ ut dicit ariſtoteles: et oratius: ṽtus ẽ mediũ uiciorum duorũ utrinq̃ȝ redactum ut i puncto medio: qui eſt iter duo uicia contraria: uidetur ꝙ ſumma uirt⁹ ibi conſtituta ſit. qui ergo illud mediũ ſeruaret: ſumme uirtuoſuſ haberi ðberet. ſed i oĩb⁹ mediũ ſeruare ultra hominẽ eſt: ideoq̃ȝ ſũme ṽtuoſus nemo dicend⁹ eſt. ex ꝑmiſſis ſequit̃: ꝙ uirtus in aſcendendo nõ i infinitũ ꝓtendit̃: cum ultra mediũ intentõ nõ progredibat̃: ſed q2 etiã extremoꝝ uiciorum non ſunt termini. uidetur ꝙ medium eorũ nihil ſit: puta ꝓdigalitas in infinitum ꝓtendi poteſt. ſimilit̃ ⁊ ſibi cõtraria auaricia. Quare uidet̃ ꝙ int̃ iſta duo nihil ſit mediũ ⁊ determinatũ. P̃terea ex quo gradus ſunt in ṽtute: uidet̃ ꝙ latitudinẽ habeãt: ⁊ qð poſſint decreſcẽ: ſȝ tñ utruȝ in infinitũ poſſit decreſcere: non uidet̃. nam ſic haberet: ꝙ ṽtus alicuius ita parua eẽt ꝙ minor ea iueniri non poſſit. Preterea illud ſciendum eſt: ꝙ licet ita ſit de omnibus alijs uirtutibus: ꝙ quelibet int̃ duo uicia contraria ſit conſtituta: hoc tñ in charitate q̃ forma ẽ aliaꝝ uirtutum non habet locum: quia ei unũ ſolum uicium. ſ. odiũ opponitur. unde accidit: ꝙ in infinitum poſſit intendi in uia. in patria autem puto: ꝙ maior charitas eẽ non poſſit: q̃ȝ ſit ſupremi ordinis angelorum.
p Inter uirtutẽ. improꝑe dicit̃ grad⁹ eẽ inter unã ⁊ aliam: cum in eadem linea intẽſionis non diſponãtur: ſed ſic ideo dicit̃: quia una uirt⁹ alia intenſior iuenitur.
q Cum ſanctam. gregori⁹ exponit uerbum illud ezechieliſ. ⁊ ueniebat uir ad portam que reſpiciebat ad orientẽ. ⁊ aſcendit gradus ei⁹ ⁊ dũ exponit itroducit auctoritatem dauid de⁹ in gradib⁹ eiuſ dignoſcet̃ cũ ſuſcipiet eũ In ꝑnci. ergo. c. ponitur expoſitõ illius ṽſus: de⁹ in gradibuſ eius ⁊c̃. Secũdo ꝓbat ꝙ in ṽtutibus graduſ inueniunt̃ p auctoritatẽ iob: p ſingulos gradus ⁊c̃. ⁊ dauid: et deambulabũt de ṽtute i ṽtutẽ ⁊c̃. ⁊ p illud auge nobis fidẽ. Et p ſilitudinẽ euangelij de ſemente primo ꝓducente herbã deinde ſpicã poſt frumẽtũ. Semẽ ẽ cognitõ que herbaȝ producit cum incipit opari. cũ ãt cõſummat̃ ſpicã facit. cũ ãt ꝑſeuerat: frumentũ mittit in ſpicã. ⁊ eadẽ ſimilitudo aptat̃ in ꝑſona petri. Tertio ⁊ ultimo illud ṽbũ ezechielis expõit: ⁊ uenit uir ⁊c̃.
r Proficit. intenſione uirtutũ.
s De his. pietatis. ⁊ quãto largiora ⁊c̃. ar. xxiij. q. iiij. ſicut excell'. §. i. ⁊ dic laudẽ ſue pietatis. i. laudat deũ de ſua pietate.
t Virt⁹. ⁊ uiciũ. j. e. §. econtrario. ⁊. §. non eſt miꝝ.
u Et qdam. ut habet̃ in euangelio matthei.
x Incredulitatẽ. i. modicã credulitatẽ: q2 q icipit credẽ paꝝ credit. ar. ð ꝯſe. di. ij. q2 paſſus. ⁊. c. p⁹ea. ⁊ ita h' prepoſitio in diminuit hic: non ꝓiuat.

a ¶ Deſcribit.in euangelio.
b ¶ Meſſis.hucuſqȝ fuerunt uerba euangeliſte.
c ¶ Inter aduerſa.aliud in aduerſis ⁊ ꝓſperis:quia in aduerſitate creſcit.s̄.e.unctō.
d ¶ Herba.ſi herba fuit:ergo charitatem habuit.ſed qn̄ negauit mortalit̄ peccauit:ergo charitatē nō habuit ergo nec herba fuit.ſȝ hoc debȝ r̄ferri ad tp̄us an̄ negationē:⁊ ita diſtribuite tempora ⁊c̄.ut.ij.q.i.ſi peccauerit.vn̄ uerſus.
Petro peccāte non tunc fuit herba ſȝ an̄.
e ¶ Cōculcabatur.cū chriſtū negauit.
f ¶ Uir ergo.d̄ ezechiele tractuȝ ē:⁊ ſūt adhuc uerba gregorij ab illo loco cū ſanctam ⁊c̄.in ezechiele ē ita:⁊ uēit uir ſanct⁹ ad portam q̄ reſpiciebat ad uiā oriētalē ⁊ aſcendit ꝑ gradus ei⁹.
Expone uir.i.chriſtus ſtat i porta:q2 ꝑ euȝ quaſi ꝑ portaȝ ad patrem ingredimur:⁊ ſine quo in ciuitatē intrare nō poſſum⁹. Itē qui i porta eſt ꝑtim intus eſt ⁊ ꝑtim extra:ꝑtim uidetur et partim abſcondit̄:ita ⁊ xp̄us ꝑ humanitatē eſt uiſibilis ꝑ diuinitatem inuiſibilis.ul̄ uir.i.homo uenit ad portaȝ.id ē xp̄m qui dicit̄ oſtiuȝ.s̄.i.q.i.ordinationes.
g ¶ Ad portaȝ.i.ad ſacrā ſcripturā uel fidē ꝑ quaꝝ utranqȝ intratur ad patriaȝ.

b ¶ Perducit.illa membra ſua.ſ.fideles.
q ¶ Qui uult.Caſus:ſiqs habet uoluntatem ſuſtinendi oīa ꝓ xp̄o.⁊ tn̄ ſi imineret ei periculū in rei ueritate nō ſuſtineret:reuera iſte habȝ charitatem licet modicam q̄ poſtea auget̄:qn̄ cum effectu paratus eſt oīa ſuſtinere:quod probat exemplo petri.
i ¶ Qui uult.quodam motu bono.ſ.affectionis nō effectiōis:⁊ ſic nō ē ꝯ.s̄.di.i.uotū.
k ¶ Mādata.i.ardua ⁊ difficilia:ut ponere animā ꝓ xp̄o ul̄ frib⁹
l ¶ Non pōt.ſ.impediente carnalitate.
m ¶ Poterit.i.facere mādata dei.
n ¶ Charitatē.i.opus uel ſignum charitatis maioris.
o ¶ Petr⁹.di.l.fideliō
p ¶ Dicebat.dn̄e aiam meam ꝓ te ponā: licet hoc facere nō poſſet.
q ¶ Siquis tantā.naſcitur.ſic etiam grad⁹ notantur in conuerſione pauli.nam proſtratus fuit ut cecaret̄ ⁊c̄.ut.xxiij.q.iiij.diſplicet
r. ¶ Ad perfectuȝ.i.ad perfectōem a deo datam.
s. ¶ Quid dicis:tu gcū qȝ habes talē ꝑfectōȝ
t. ¶ Uiuere.chriſtus ē mihi uiuere.i.cauſa q̄re uelim uiuere.ad h̄ em̄ uiuo: ut ip̄m magnificē.et ip̄m mori ē mihi lucꝝ:q2 ꝑ mortē eius liberor a miſeria ⁊ tranſeo ad felicitatē uel chriſtus ē mihi uiuere.i.uita hic ⁊ in futuro.hic ꝑ fidē ⁊ ſpeȝ in futuro ꝑ ſpeciem:⁊ mori pro chriſto ē mihi lucrū: q2 deponam corpus mortale:et reſumā imortale.
u ¶ Sicut ſeta.ſic em̄ ſeta introducit filū:nec cū eo remanet: ita timor charitatē:cū ea tn̄ eē nō p̄t.ar.xxiij.q.vi.§.ex his.⁊.j.di.vij.null⁹ hoc d̄ fuili.ē ali⁹ initiat̄:q ꝑti reſpicit p̄miuȝ meriti:ꝑtim penā ſupplicij.de tali d̄r ꝙ auget̄ charitaſ ⁊ minuit̄ timor.j.c.ꝓx.uſqȝ dū fiat ꝑfc̄a charitas:q̄ foras mittit timorē oēm.ar.xxiij.q.vi.ſciſmatici.
x. ¶ Et econuerſo.ar.ꝙ charitas deceſcē poſſit:ñ ǧ aut ꝓfic̄ aut defic̄.Tu dic ꝙ charitaſ creſcit ⁊ decreſcit q̄ꝫtū ad intēſiōȝ al̄s ñ.
y ¶ Charitaſ.ꝑfectiſſima

ꝑfecte crediderat: ſil̄ ⁊ credebat ⁊ icredul⁹ erat. hos nimiꝝ ǧdus dn̄s ſb meſſis noie deſcribit[a] dicēſ Sic ē regnū dei: queādmoduȝ ſi iactet homo ſemē i t̄rā ⁊ dormiat ⁊ exurgat nocte ac die:⁊ ſemē gēmiet ⁊ creſcat:dū neſcit ille.ultro em̄ t̄ra fructificat p̄mū herbā.deide ſpicā: deide plenū frumētū i ſpica.⁊ cū ex ſe ꝓduxerit fructus ſtati mittit ad falcē: qm̄ adeſt tēpuſ meſſis[b]. Semē hō iactat i t̄rā cū cordi ſuo bonā itentōȝ iſerit.⁊ p⁹ꝗ̄ ſemē iactatū ē:dormit:q2 iā i ſpe boni oꝑis qeſcit. nocte uero ſurgit ac die:q2 int̄[c] aduerſa ⁊ proſpera ꝓficit:⁊ ſemē germiat ⁊ creſcit:dū neſcit ille:q2 cū adhuc metiri icremēta ſua nō ualet: ſel̄ ꝯcepta uirt⁹ ad ꝓuectū ducit̄:⁊ ultro t̄ra fructificat: q2 p̄uenietē ſe gr̄a mens hois ſpōtanea ad fructum boni oꝑiſ ſurgit. Sȝ hec eadē t̄ra p̄mū herbā:deide ſpicā:deide plenū frumētū ꝓducit i ſpica.herbā qppe ꝓducē:ē ichoatiōis bone adhuc teneritudinē hr̄e. Ad ſpicam uero herba[e] uēit cū ſe uirt⁹ aīo ꝯcepta ad ꝓuectū boni oꝑis ꝓtrahit. Plenū uero frumētū in ſpica fructificat:qn̄ iā tm̄ uirt⁹ ꝓficit:ut eē robuſti ⁊ ꝑfecti oꝑis poſſit: ſȝ cū ex ſe ꝓduxerit fruct⁹.ſtati mittit falcē qm̄ adeſt tp̄us meſſis. Omi potēſ em̄ de⁹ ꝓducto fructu falcē mittit:⁊ meſſē ſuā deſecat:q2 cuȝ unūquēqȝ ad ꝑfecta oꝑa ꝓduxēit ei⁹ tꝑalē uitā ꝑ emiſſā ſniaȝ icidit: ut granū ſuū ad celeſtia horrea ꝑducat. Cū igit̄ deſideria bōa cōcipim⁹ ſemē in t̄rā mittim⁹. Cū uero oꝑari recta incipim⁹:herba ſum⁹. Cū āt ad ꝓfectū boni operis creſcim⁹:ad ſpicā ꝑuēim⁹. Cūqȝ i eiuſdē oꝑatōnis ꝑfectione ſolidamur:iā plenū fructū i ſpica ꝓferimus. Herba etem̄ petr⁹ fuerat: q paſſiōis tꝑe ꝑ amorē dn̄ȝ ſeqn̄s hūc deū ꝯfitēi an̄ ācille uocē timebat. Erat em̄ iā uiriditas i mente q2 credebat dn̄m oim redēptorē: ſȝ ualde adhuc flexibil̄ pede cōculcabat̄[e] timoris. Iā i ſpica ſurrexerat:qn̄ eū quē morituꝝ cōfiteri timuerat:nūciāte euāgelio i galilea uiuentē uidebat. ſȝ ad plenū ǧnū i ſpica ꝑuenerat:qn̄ d̄ſuꝑ uenietē ſpū ⁊ ſuā mentē illi⁹ amore roborante ita ſolidat⁹ ē:ut uires ꝑſeq̄ntiū ceſus deſpicēt: ⁊ redemptorē ſuū libē int̄ flagella p̄dicāet. Nullus itaqȝ q ad ꝓpoſitū bonum adhuc i mentis teneritate eē ꝯſpicit̄ deſpiciat̄:q2 frumētū d̄i ab herba icipit:ut granuȝ fiat. uir[f] ergo uēit ad[g] portā: q2 dn̄s ac redēptor noſter mēbris ſuis intrātib⁹ ꝑducit[h] ad ſe:⁊ aſcēdit ꝑ grad⁹ ei⁹: q2 nob̄ ꝓficiētib⁹ eo ampli⁹ nob̄ exaltabitur: quo altus ⁊ icomp̄hēſibil̄ eē cognoſcit̄. In uirtutum quippe noſtraꝝ gradib⁹ ip̄e aſcēdere d̄r: q2 tāto ip̄e nob̄ ſublimior oñdit̄: quanto noſter anim⁹ a reb⁹ ifimis ſeꝑat̄. Hinc aug⁹.ait in libro de gr̄a ⁊ libero arbitrio.

Qui[i] uult facē dei mādata[k] ⁊ nō[l] p̄t:iā qdē hȝ bonā uoluntatē:ſȝ adhuc ꝑuā ⁊ inualidā.poterit[m] āt cū magnā habuerit et robuſtaȝ. Qn̄ em̄ martyres illa magna fecerūt mandata: magna utiqȝ uolūtate.i.magna charitate fecerūt:d̄ q̄ ait dn̄s.maiorē charitatem[n] nemo hȝ ⁊c̄. Et paulopoſt: Ipam charitatē ap̄lus petr⁹[o] nōduȝ habebat:qn̄ tiore ter dn̄m negauit:⁊ tn̄ q̄uis ꝑua ⁊ ipfecta:nō d̄erat ei charitas qn̄ dicebat[p]:dn̄e aiam meā pono ꝓ te. Idem ſuper ep̄l̄am iohāniſ. Siqs[q] tantā habuerit charitatē: ut pat⁹ etiā ſit ꝓ frib⁹ mori ꝑfecta eſt i illo charitas:ſȝ nūquid mox ut naſcit̄ iam ꝓrſus ꝑfecta eſt? ut ꝑficiat̄:naſcitur:cū fuerit nata.nutrit̄:cuȝ fuerit nutrita:roboratur.cum fuerit roborata ꝑficit̄.cuȝ ad[r] ꝑfectum uenerit:quid[s] dicis? mihi uiuere[t] xp̄us eſt ⁊ mori lucꝝ. In eadē.

Sicut[u] ſeta introducit filum ita timor introducit charitatem creſcit charitas: minuitur timor ⁊[x] ecōuerſo. In eadem.

Morte nata eſt i te charitas ſed nondū ꝑfecta.noli deſperare. nutri eam ne forte ſuffocetur. Idem ad hieronymū.

Charitas[y] in quibuſdā perfecta:in quibuſdā imperfecta ꝑfectiſſima aūt in hac uita haberi nō poteſt. Item gregorius.

Si[z] ſmo me⁹ inuenerit aliꝗ̄ in cordibus ueſtris ſcintillam

.i.qua pfectio: nõ poſſit haberi.unde dicit auctoritas ſup epiſtolã ad ephe ſios: nemo tam pfectus qui nõ poſſit creſcere.

a Si ſermo.i.predicatio mea.

b Flate.mortalia peccata:ar.j.di.iiij.inter hec hircum.

c Contrario.i.per ſuũ contrariũ.ſ. peccatũ τ uiciũ quod vtuti ẽ ɔ̃riũ ar.viij.q.i. ſciendum.

d Ita nemo.unde iu uenalis: nemo repẽte fit ſummus. accipient te paulatim qui longa domi ridiniculla ſu ment.

e Sicut trib⁹.ad pec catũ.i.actũ exte riorem.

f Suggeſtiõe.ſ.di. vj.teſtm̃ i fi.palea eſt.

g Tãq₃.mens mala mors int⁹.mal⁹ actus mors forl.vſus tũba puella puer lazar⁹ iſta bãc notant vbo: hunc motu lachrymãdo ſu ſcitat illũ Chriſtus. et in medico naſcit̃ eger hõ: ad h.ſ.e.di.§. ex his. ubi tres q₃.τ.§.ñ ſũt.τ.c.quem penitet.

h Sciendũ quippe tribus modis aliter aſſignantur iſti tres modi i lege:q₂ de linquitur a propoſito impetu:caſu.ff.de pe. reſpiciendum.§.delin quunt.

i Ignorãtia.ſ.xxiſ. .q.vij. queãdmodum .xxiij.q.i. ſiquis dede rit.viij.di.conſuetudo xxij.q.iiij.nemo.

k Infirmitate.ſ.xx v.di.§.crimis.ſ.xv.q. .i.§.i.

l Et grauius.hoc itel ligas p accumulatõez ſicut magiſ peccat qui ex ifirmitate τ ex igno rantia q̃₃ ex ignorãtia ſola.τ ſic nõ eſt cõtra quod dicit auctoritas q grani⁹ peccat q pec cat in filiũ: q̃₃ qui pec cat in patrẽ.at conſtat eũ qui peccat per infir mitatem peccare p im potẽtiam.τ ita peccat in patrẽ: cui attribuit̃ potentia. qui autẽ pec cat per ignorantiã pec cat in filium: cui atri buitur ſapientia.ſ₃ qd hic dicitur: non eſt referendum ad peccata: que ɔmittũt̃ in patrẽ τ filiũ τ ſpiritum ſanctum.τ ſic debet intelligi: aliqs ifirm⁹ ẽ incõtinẽs: τ licet ſciat in fornicatione eſſe mortale peccatũ₃: tamẽ fornicat̃ tanq̃₃ excuſet̃ ,pter ſue icontinẽtie infirmitatẽ.talis plus peccat: q ex certa ſcia q̃₃ q ex ignorã tia: que.ſ.ignorat fornicationẽ mortale peccatũ eẽ.alleuiat enim ignorãtia etiã ſi non omnino. Itẽ contrariũ eſt huic loco quod dicit ambroſi⁹ gra ter peccas: q₂ pmittis tibi ipunitatẽ.ḡuius: q₂ ɔ̃tẽnis.ḡuiſſime: q₂ ignoras ſ₃ illõ dr̃ ad t̃rozẽ.ul' dic ḡuiſſime.i.piculoſiſſime: q₂ pnia ſpẽal nõ agit̃ de pcõ qd igrat̃.τ ita h dic̃,ppt̃ difficltatẽ pẽitẽdi: ar.j.di.iij.iudas v̄.magnũ

m Inter hec.inquinat.per mortale peccatum.

n Predicator.paulus in pma epiſtola ad corinthios.

o Tentatõ.nolentes.unde τ apl'us: ago qd nolo: q₂ pmi mo² nõ ſunt i ptãte noſtra: ut.ſ.e.di.i.c.ſup tribus.

p Humana.i.niſi õ his ſine qbus uita iſta eẽ nõ põt.ſ.uenialib⁹ .xxv.di.qualis.

q Hec itaq₃.ex illo.c.ſ.e.di.cũ ſancta.infert magiſter τ redit ad ,ppoſitũ₃ pnci pale: τ probat ad huc charita tẽ ſeml' habitã amitti poſſe: maxime exem plo ade moy ſi τ aaron.

r Amittitur. imo τ quantũ cunq₃ perfecta ſit: in hac uita amitti põt: niſi eẽt p gr̃am cõ firmata: ut fuit i beata uirgie .xv.di.nũc aũt .§.noie autem

ſ Quicũq₃. originali.id eſt quã ab origie trahit.τ cuz q̃ naſcitur.

t Procure tur.i.ad utilita tẽ eo₂ legat̃ τ exponatur.

u Redeunt. opante gratia.

x Firmũ.i. imobile eſt.lic₃ poſſibi le ſit eũ q pde ſtinat⁹ ẽ: nõ fu iſſe pdeſtinatũ vba ſunt apl'i i epiſtola.ij. ad timotheũ.

y Fũdamẽtũ .i.pdeſtinatio.

z Immobile .i. illi quos de us elegit τ im mobilit̃ τ i fiõ fũdauit: pſeue rant firmi.q ãt pit ñ erat fina lit̃ õ fũdamen to.i. õ pdeſtia tis.j.di.iiij.ſi ex bono v̄.qd aliud.

τ Signacu luʒ.i. hoc hñs mẽti ipſum i ſignũ amicis τ inimicis: amici ut accedãt: ini micis ut territi fugiãt hoc.ſ.ſcit τc.etiã dũ ſunt mali.

p Scit.i.amat τ defendit pdeſtiatos ſuos: etiã dũ mali ſũt τ p⁹ q̃₃ eos cõtinue munit: apparet hoſtib⁹ τ amicis: q ipi ſt̃ ſignacu la dei.uel ſignaculũ.i.diſcretõʒ int̃ pdeſtiatos τ nõ pdeſtiatos: h .ſ.qd ſequit̃: ſcit τc.hñt eñ pdeſtiati dũ ſt̃ mali quedã charactarẽ quo diſtinguũt̃ a damnadis.vñ ex tribu iuda.xij.milia ſignati.

a Nuo₂ deficit.j.di.iiij.§.uerum.c.ſi ex bono.

b Talibus deũ diligẽtib⁹.ſ.in ep'la ad romanos.

c Hoc ipſum.i.deuiare.

d Proficere.in bonum occaſionaliter.quia fortiores reſurgunt ar.di.xxiij.nerui.lxiij.di.§.uerum in fi.τ di.l.conſiderandum τc.

gratuitu amoris dei ipſã nutrire ad hanc augendã₃ uos aduocare ſtudete. Et paulopoſt: Flate⁹ nu trite in uobis: ut cũ creuerit τ flã mam digniſſimã fecerit: oium cu piditatũ ligna ɔſumat. Econtra rio⁹ etiã grad⁹ in uirtutẽ eẽ ,pbant̃ q₂ τ in ipſius peccati grad⁹ euidẽt̃ apparẽt. ſicut eñ nemo repente fit ſũm⁹: ita⁹ nẽo repẽte fit turpis. Hinc etiã aug⁹.ait i ſermone ha bito in monte.

Sicut⁹ trib⁹ gradib⁹ ad pcẽm pueñt̃: ſuggeſtõe⁹ delectatõe ɔſenſiõe: ita ipſius peccati tres ſt̃ differẽtie: τ i corde τ i fcõ τ in cõ ſuetudie tãq̃₃⁹ tres mortes.una q̃ ſi i domo.i.cũ i corde cõſẽtit̃ libi dini.alt'a uero q̃i iam ,plata extra portã: cũ i fcm̃,pcedit aſſẽſio.ter tia cũ vi ɔſuetudinis male tanq₃ mole t̃rena pmit̃ anim⁹: q̃i i ſepul chro iã putreſ. Que tria gn̄a mor tuo₂ dñm reſuſcitaſſe: qſq₃ legit euãgeliũ agnoſcit. Item greg⁹.

Sciendũ⁹ quippe ẽ: q tribus modis admittit̃ peccatũ.nã aut ignorãtia⁹ aut ifirmitate⁹ aut ſtudio perpetrato.τ⁹ grauius qdẽ ifirmitate q̃₃ ignorãtia: ſ₃ multo graui⁹ ſtudio q̃₃ ifirmitate peccat̃ Idem.

Inter⁹ᵐ hec ſciendũ eſt aliud eſſe quod animus õ tentati onib⁹ carnis patit̃: aliud uero cu₃ p ſenſũ delectatõis obligat̃. ple₂ q₃ eñ cogitatõne praua pulſatur ſed renitit̃. plerũq₃ ãt puerſu₃ qd ɔcipit intra ſemetipm̃ ẽt iã p deſi deriũ uoluit.τ nimi₂ mẽte₃ neq̃ q̃₃ cogitatio imũda inquinat cu₃ pulſat: ſ₃ cũ hanc ſibi p delectatio nem ſubiugat. Hinc etẽm pdica tor⁹ egregi⁹. Tentatio⁹ uos ñ ap phendat: niſi hũana⁹.hũana quip pe tẽtatio ẽ: q̃ ple₂ q₃ i turpi cogi tatõne tangimur etiã nolẽtes: q₂ ut nõnunq̃₃ illicta ad animũ ueni unt. Hoc utiq₃ in nobiſmetipſis ex humanitatis co₂ruptibilis põ dere habemus. Iã uero demoni aca eſt: τ nõ humana tẽtatio: cu₃ ad hoc qd co₂ruptibilitas carnis ſuggerit p ɔſenſũ ſe anim⁹ aſtrin git. Item hieronymus.

Super tribus ſcelerib⁹ dama ſci τ cetera: ut ſupra. Non ẽ mi₂: ſi i uirtute grad⁹ eẽ dicunt̃ q̃ñquidẽ τ peccati grad⁹ ita euidẽ ter monſtrant̃. Hec⁹ itaq₃ chari tas q̃ i petro añ negationẽ herba fuit: τ in ſingul' naſcit̃ ãteq̃₃ robo ret̃: añ ſui pfectionẽ amittit̃⁹ et re parat̃. Unde aug⁹. in libro de correctõne τ gratia. Quicunq₃⁹ ab illa originali damnatione iſta diuine gratie largitate diſcreti ſt̃: non eſt dubium: quin ,pcuret̃⁹ eis euangelium: τ cũ audiũt τ credũt τ in fide que per dilectionẽ opera tur uſq₃ in finem uite pſeuerãt: et ſi qñ exorbitẽt correcti emẽdant̃ τ quidã eo₂ τ ſi ab hõib⁹ nõ corri piant̃: in uiã quam reliq̃rãt: rede unt⁹. Item in eodem.

Firmũ⁹ dei fũdamentũ⁹ ſtat imobile⁹ hñs ſignaculũ⁹ hoc ſcit⁹ dominus qui ſunt eius. Ho rum fides que per dilectionẽ ope ratur: profecto aut omnino non deficit. aut ſiqui ſunt quorum⁹ ui ta defic̃: reparãt̃: añq̃₃ uita finiat̃ iſta τ deleta iniqtate q̃ intercurre rat uſq₃ ad finẽ pſeuerantie depu tant̃. In eodem.

Nullus eo₂ ex bono i malũ cõmutatus finit hanc uitaz In eodem.

Talibus⁹ deũ diligẽtib⁹ oĩa coopant̃ i bonu₃: uſq₃ adeo ,pſus oĩa: ut ẽt ſiq eo₂ deuiãt et exorbitãt: ẽt hoc⁹ ipm̃ faciet eis p ficere⁹ in bonum. Item apl'us ad galathas.

a Deſcribit.in euangelio.
b Meſſis.hucuſqꝫ fuerunt uerba euangeliſte.
c Inter aduerſa.aliud in aduerſis ⁊ pſperis:quia in aduerſitate creſcit.ſ.e.unctō.
d Herba.ſi herba fuit :ergo charitatem habuit. ſed qñ negauit mortalit̃ peccauit:ergo charitatē nō habuit ergo nec herba fuit. ſꝫ hoc debꝫ r̃ferri ad tpus añ negationē: ⁊ ita diſtribuite tempora ⁊c̃. ut.ij.q.i.ſi peccauerit.vñ uerſus. Petro peccāte non tunc fuit herba ſꝫ añ.

e Conculcabatur. cū chriſtū negauit.
f Uir ergo.ſ ezechiele tractuꝫ ē:⁊ ſūt adhuc uerba gregorij ab illo loco cū ſanctam ⁊c̃.in ezechiele ē ita:⁊ uēit uir ſanct⁹ ad portam q̄ reſpiciebat ad uiā oriētalē ⁊ aſcendit p gradus ei⁹. Expone uir.i. chriſtus ſtat i porta:q꞉ p euꝫ quaſi p portaꝫ ad patrem ingredimur:⁊ ſine quo in ciuitatē intrare nō poſſum⁹. Itē qui i porta eſt ptim intus eſt ⁊ ptim extra:ptim uidetur et partim abſcondit̃:ita ⁊ xp̄us p humanitatē eſt uiſibilis p diuinitatem inuiſibilis.ul̕ uir.i.homo uenit ad portaꝫ.id ē xp̄m qui dicit̃ oſtiuꝫ.ſ.i.q.i. ordinationes.

g Ad portaꝫ.i.ad ſacrā ſcripturā uel fidē p quaꝫ utranqꝫ intratur ad patriaꝫ.

pfecte crediderat : ſil̕ ⁊ credebat ⁊ icredul⁹ erat. hos nimiꝝ gˀdus dñs ſb meſſis noie deſcribit[a] dicēſ Sic ē regnū dei: queadmoduꝫ ſi iactet homo ſemē i t̃rā ⁊ dormiat ⁊ exurgat nocte ac die:⁊ ſemē gēmiet ⁊ creſcat:dū neſcit ille.ultro eñ t̃ra fructificat p̄mū herbā.deide ſpicā: deide plenū frumētū i ſpica.⁊ cū ex ſe pduxerit fructus ſtati mittit ad falcē : qm̄ adeſt tēpuſ meſſis[b]. Semē hō iactat i t̃rā cū cordi ſuo bonā itentōꝫ iſerit.⁊ p⁹q̄ꝫ ſemē iactatū ē:dormit:q꞉ iā i ſpe boni opis qeſcit. nocte uero ſurgit ac die:q꞉ int̃[c] aduerſa ⁊ proſpera pficit:⁊ ſemē germiat ⁊ creſcit:dū neſcit ille:q꞉ cū adhuc metiri icremēta ſua nō ualet: ſel̕ ꝯcepta uirt⁹ad pfectū ducit̃:⁊ ultro t̃ra fructificat: q꞉ p̄uenie͂te ſe gr̃a mens hois ſpōtanea ad fructum boni opiſ ſurgit. Sꝫ hec eadē t̃ra p̄mū herbā: deide ſpicā: deide plenū frumētū pducit i ſpica.herbā qppe pducē:ē ichoatiōis bone adhuc teneritudinē hr̃e. Ad ſpicam uero herba[d] uēit cū ſe uirt⁹ aio ꝯcepta ad pfectū boni opis ptrahit. Plenū uero frumētū in ſpica fructificat:qñ iā tm̄ uirt⁹ pficit:ut eē robuſti ⁊ pfecti opis poſſit : ſꝫ cū ex ſe pduxerit fruct⁹.ſtati mittit falcē qm̄ adeſt tp̄us meſſis. Omipotēſ eñ de⁹ pducto fructu falcē mittit:⁊ meſſē ſuā deſecat:q꞉ cuꝫ unūqueꝙ ad pfecta opa pduxēit ei⁹ tpalē uitā p emiſſā ſniaꝫ icidit: ut granū ſuū ad celeſtia horrea pducat. Cū igit̃ deſideria bōa cōcipim⁹ ſemē in t̃rā mittim⁹. Cū uero opari recta incipim⁹:herba ſum⁹. Cū āt ad pfectū boni operis creſcim⁹:ad ſpicā pueim⁹. Cūꝙ i eiuſdē opatōnis pfectione ſolidamur:iā plenū fructū i ſpica pferimus. Herba etem̄ petr⁹ fuerat : q paſſiōis tpe p amorē dñꝫ ſeq̄ns hūc deū ꝯfitēi añ acille uocē timebat. Erat eñ iā uiriditas i mente q꞉ credebat dñm oim redēptorē : ſꝫ ualde adhuc flexibil̕ pede cōculcabat̃[e] timoris. Iā i ſpica ſurrexerat:qñ eū quē morituꝝ cōfiteri timuerat:nūciāte euāgelio i galilea uiuentē uidebat. ſꝫ ad plenū gˀnū i ſpica puenerat:qñ d̃ſup ueniēte ſpū ⁊ ſuā mentē illi⁹ amore roborante ita ſolidat⁹ ē:ut uires pſeq̄ntiū ceſus deſpicēt : ⁊ redemptorē ſuū libē int̃ flagella p̄dicāet. Nullus itaꝙ q ad pp̄oſitū bonum adhuc i mentis teneritate eē ꝯſpicit̃ deſpiciat̃:q꞉ frumētū d̃i ab herba icipit:ut granuꝫ fiat. uir[f] ergo uēit ad[g] portā : q꞉ dñs ac redēptor noſter mēbris ſuis intrātib⁹ pducit[h] ad ſe:⁊ aſcēdit p grad⁹ ei⁹: q꞉ nob̃ pficiētib⁹ eo ampli⁹ nob̃ exaltabitur: quo altus ⁊ icomp̄hēſibil̕ eē cognoſcit̃. In uirtutum quippe noſtraꝝ gradib⁹ ip̄e aſcēdere d̃r : q꞉ tāto ip̄e nob̃ ſublimior oñdit̃ : quanto noſter anim⁹ a reb⁹ ifimis ſcpat̃. Hinc aug⁹. ait in libro de gr̃a ⁊ libero arbitrio.

Qui[i] uult facē dei mādata[k] ⁊ nō[l] p̄t:iā qdē hꝫ bonā uoluntatē:ſꝫ adhuc puā ⁊ inualidā.poterit[m] āt cū magnā habuerit et robuſtaꝫ. Qñ eñ martyres illa magna fecerūt mandata: magna utiꝙ uolūtate.i.magna charitate fecerūt:d̃ q̄ ait dñs.maiorē charitatem[n] nemo hꝫ ⁊c̃. Et paulopoſt : Ipām charitatē apl̕us petr⁹[o] nōduꝫ habebat:qñ tiore ter dñm negauit:⁊ tñ q̄uis pua ⁊ ipfecta:nō d̃erat ei charitas qñ dicebat[p]: dñe aiam meā pono p te. Idem ſuper epl̕am iohāniſ. Siqs[q] tantā habuerit charitatē: ut pat⁹ etiā ſit p frib⁹ mori pfecta eſt i illo charitas:ſꝫ nūquid mox ut naſcit̃ iam pr̄ſus pfecta eſt[r]:ut pficiat̃:naſcitur:cū fuerit nata.nutrit̃:cuꝫ fuerit nutrita:roboratur.cum fuerit roborata pficit̃.cuꝫ ad[r] pfectum uenerit:quid[s] dicis ⁊ mihi uiuere[t] xp̄us eſt ⁊ mori lucꝝ. In eadē

Sicut[u] ſeta introducit filum ita timor introducit charitatem creſcit charitas :minuitur timor ⁊[x] ecōuerſo. In eadem.

Forte nata eſt i te charitas ſed nondū pfecta.noli deſperare. nutri eam ne forte ſuffocetur. Idem ad hieronymū.

Charitas[y] in quibuſdā perfecta:in quibuſdā imperfecta pfectiſſima aūt in hac uita haberi nō poteſt. Item gregorius.

Si[a] ſmo me⁹ inuenerit aliq̄ꝫ in cordibus ueſtris ſcintillam

b Perducit.illa membra ſua.ſ.fideles.

Qui uult. Caſus:ſiqs habet uoluntatem ſuſtinendi oia pro xp̄o.⁊ tñ ſi imineret ei periculū in rei ueritate nō ſuſtineret:reuera iſte habꝫ charitatem licet modicam q̄ poſtea auget̃:qñ cum effectu paratus eſt oia uſtinere:quod probat exemplo petri.

i Qui uult.quodam motu bono.ſ.affectionis nō effectiōis:⁊ ſic nō ē ꝯ.ſ.di.i.notū.
k Mādata.i.ardua ⁊ difficilia :ut ponere animā p xp̄o ul̕ frib⁹
l Non pōt.ſ.impediente carnalitate.
m Poterit.i.facere mādata dei.
n Charitatē.i.opus uel ſignum charitatis maioris.
o Petr⁹.di.l.fideliō
p Dicebat.dñe aiam meam p te ponā: licet hoc facere nō poſſet.
q Siquis tantā.naſcitur. ſic etiam grad⁹ notantur in conuerſione pauli.nam proſtratus fuit ut cecaret̃ ⁊c̃. ut.xxiij.q.iiij.diſplicet
r Ad perfectuꝫ.i.ad perfectōem a deo datam.
s Quid dicis:tu gcū qꝫ habes talē pfectōꝫ
t Uiuere.chriſtus ē mihi uiuere.i. cauſa q̄re uelim uiuere. ad h̄ eñ uiuo: ut ip̄m magnificē. et ip̄m mori ē mihi lucꝝ :q꞉ p mortē eius liberor a miſeria ⁊ tranſeo ad felicitatē uel chriſtus ē mihi uiuere.i.uita hic ⁊ in futuro. hic p fidē ⁊ ſpeꝫ in futuro p ſpeciem:⁊ mori pro chriſto ē mihi lucrū: q꞉ deponam corpus mortale:et reſumā imortale.
u Sicut ſeta.ſic eñ ſeta introducit filū:nec cū eo remanet : ita timor charitatē:cū ea tñ eē nō p̄t.ar.xxiij.q.vi.§.ex hi[illegible]. ⁊.j.di.vij.null⁹ hoc d̃ ſuili.ē ali⁹ initial̕ :q pti reſpicit p̄miuꝫ meriti:ptim penā ſupplicij. de tali d̃r ꝙ auget̃ charitaſ ⁊ minuit̃ timor.j.c.px. uſqꝫ dū fiat pfc̄a charitas:q̄ foras mittit timorē oēm.ar.xxiij.q.vi.ſciſmatici.
x Et econuerſo.ar.ꝙ charitas deceſcē poſſit:ñ g̊ aut pfic̄ aut defic̄. Tu dic ꝙ charitaſ creſcit ⁊ decreſcit q̄ꝫtū ad intēſiōꝫ al̕s ñ.
y Charitaſ.pfectiſſia

·i· Imaginem.i. imita
tionem.
·k· Sapiens.hec ſũt
ſ.virtutes.
·l· Que nemo.ſ̃.xxxij
q.v.de pudicitia.
·m· Nud⁹.a virtutib⁹
·n· Sed nec adã pͥm⁹
alias prius ẽ.i.ĩ
primo ſtatu ſuo.
·o· Ut cognouerũt.
·p· Opponit̃.ꝫ id.ſ.
ꝙ charitas ſemel habi
ta deſeri non põt.
·q· Omnis i.nulla ne
gat.nam clamare dicit̃
ex quo non contradic̃
argu.ff.de uſufruc.ac.
l i.§.vlti.vel omnis q̃
loquitur de hac mate
ria:ſi.i.di.oẽs leges.
·r· Filie pharaonis .ſ.
tremueb que moyſen
de fiſcella ſirpea i qua
mater illum expoſue
rat ſuſcipiens eum nu
triri fecit:ꝛ tandẽ eum
adoptauit in filiũ: vt i
aplõ inuenitur.
·ſ· Reliquit.ꝛ fugiens
per deſertũ in terram
madian duxit filiaꝫ ie
tro:ex q̃ ſuſcepit duos
filios.
·t· De libro.ſ.vite pñs
vel dic vt.ſ̃.xlv. diſti.
diſciplina.
·u· Septuagĩta.ſ̃. lxx
xiiij.di.porro.
·x· Seniores. faciẽdo
eos prudentes ꝛ peri
tos ad ſimilitudinem
moyſi: nõ aũt de ſpũ
aliquid eius ſubtrahẽ
do vt ſcirẽt regere po
pulum cũ moyſes iaꝫ
ſolus nõ ſufficeret.
·y· Videat̃.ſ. hoc pec
catum.xxiij.q.iiij. cuꝫ
ſuperna.
·z· Coadiutor.cũ moy
ſes eſſet aliquantuluꝫ
impedite lingue.

ſbe:ſꝫ hanc imaginẽ q̃ refulget pi
ctura ꝑcioſa ẽ:ſm hanc imagineꝫ
ante peccatũ depictus fuit adã:ſꝫ
ubi lapſus eſt depoſuit. Idem
de fuga ſeculi.
Similẽ dei eẽ:eſt habere iuſti
ciã ſapientiã ꝛ in uirtute dei
eſſe ꝑfectũ. Idez de uita beata
Sapiẽs nũꝙ ianis ẽ :ſꝫ ſemꝑ
habẽs i ſe amictũ prudẽtie q
pꝫt dicẽ:iuſticiã induebã ueſtiebã
iudiciũ .mẽtis nãqꝫ hec ſũt inẽna
uelamina:q̃ͤ nẽo alı⁹ põt auferre:
niſi cũ aliquẽ culpa ſua diſpoliat.
deniqꝫ ſic ſpoliat⁹ adã nud⁹ᵐ iuen
tus ẽ. Idẽ i li.de iſaac ꝛ anima.
Sed ⁿnec adaꝫ pͥm⁹ hõ nudus
erat:quẽ inocẽtia ueſtiebat.
Idez in li.de paradiſo.
Ut ᵒcognouerũt:qꝛ nudi eẽnt
ꝛ añ qdẽ nudi erãt:ſꝫ nõ ſine
uirtutũ tegumẽto. Opponit̃ᵖ etiã
illõ qõ ois ᵠclamat auc̃tas.ſi ſic ꝑ
mãſiſſet ut erat añ peccatuꝫ:eſſet
trãſlat⁹ i glĩaꝫ quã hituri ſũt ſãcti
ſꝫ nemo adult⁹ ſine charitate ĩtrat
charitatem ergo hẽbat. Item op
ponit̃ õ moyſe cui⁹ fidẽ apl̃s i epi
ſtola ſua ad hebreos cõmendans
dignis ꝑconijs ei⁹ merita predica
uit:dũ ſe negauit eẽ filiũ filie ͬ pha
raonis:mallẽs affligi cũ fratrib⁹
q̃ꝫ perfrui iocũditate tꝑalis pala
tij:dũ fratri cõpatiẽs egyptiuꝫ ſa
bulo obruit:dũ uerit⁹ aioſitatem
regis egyptũ reliquit ſ : dũ diuino
uallat⁹ auxilio regis furorẽ contẽ
pſit:atqꝫ i uirtute ſignoꝝ ppl̃ꝫ de
egypto eduxit.q̃ oia quibus laudi
bus ſũt efferẽda:ſi tũc charitas in
eo ñ erat:cũ ñ hẽat aliqd uiridita
tis i ſe ramus boni operis: niſi ꝓ
cedat ex radice charitatiſ?qũo au
tem charitatẽ ñ hẽbat:cui dñs fa
cie ad faciẽ loq̃bat̃:ſic hõ ſolet loq
cũ amico ſuo?qũo charitatẽ ñ ha
bebat:q ꝓ ppl̃o ſupplicãs dicebat
aut dimitte eis noxã hãc: aut me
dele de ᵗli.tuo?an nõ ꝓximuꝫ dili
gebat: q ꝓ ppl̃o ſe obijciẽs illũ ab
iteritu liberauit?an nõ diligebat
deũ:qui ꝓ eo in uituli cultores de
ſeuiens ipſius uituli caput in pul
uerẽ cõminuit: atqꝫ ut i ſeceſſum
ꝓijceret̃:aq̃ mixtũ iſraelitis bibẽ
dũ dedit:ñnullos ex ei⁹ cultorib⁹
gladio feriri ꝑcipiẽs:ut ppl̃s cui⁹
erat interit⁹ maior futur⁹ recõcilia
retur deo?an nõ charitatẽ hẽbat
õ cui⁹ ſpũ dñs accepit ꝛ ſup.lxx.ᵘ
ſeniores ˣ iſrael ꝑpoſuit?q tam̃ ad
aquã ꝯtradictõis de dei potentia
ſiue de ei⁹ benignitate dubitãs:cũ
cetera certa fide ꝓmiſiſſet ꝓductu

rus aquã de petra diffidet̃ excre
puit dicẽs? ʸNũqd de petra hac
poterõ uobis educẽ aquã?qõ nl̃li
leue uideatur ᶻcũ in penã õlicti ei⁹
ſibi ꝛ aaron a domino dictũ ſit:
Quia nõ exaudiſtis uocem meaꝫ
ut glorificaretis me coram filijs
iſrl̃:nõ itroducetis ppl̃m hunc in
terra quã dedi eis:an charitatẽ ñ
habebat aaron qñ frĩ coadiutor ᵃ
datus ẽ:ut eẽt os ᵃeius ad ppl̃um
ut ꝑ eũ ſigna fierẽt i egypto? q tñ
i cultura uituli poſtea conſenſuꝫ ᵇ
ppl̃o adhibuit.an charitatẽ ñ hẽ
bat:qñ ex oi ml̃titudie filiorũ iſrl̃
ſoluſ a dño elect⁹ ᶜeſt:ut pontifica
tu ante eũ fũgeret̃?ſi charitatẽ ñ
hẽbat:bonus nõ erat.ſi aũt bon⁹
ñ erat:cur ꝑ cetis a dño i põtificẽ
elect⁹ ẽ?an charitatem non habe
bat:quãdo ꝓ ppl̃o cũ turibulo icẽ
dio ſe oppoſuit ᵈꝛ irã dei placauit
ꝛ tam̃ ut ꝑmiſſũ ẽ ad aquas ꝯtra
dictiõis irã dñi aduerſũ ſe poſtea
ꝓuocauit.nũqd etiaꝫ dauid chari
tatem nõ hũit:ſuꝑ quẽ ſp̃s dñi a
die unctõnis direct⁹ ẽ?an forte di
ceretur directus eẽ ſuꝑ euꝫ:ut ex
tũc grãm ꝓphetandi ᵃhr̃et:non ut
ex eo grãm diuie dilectõis accipe
ret?qõ abſurdũ plane uidet̃ de eo
ſentire:de quo dominuſ ait:iueni
hominẽ ſꝫ cor meũ.qũo ẽt chari
tatẽ ñ hẽbat:q querẽti aiam ſuaꝫ
pepercit?q horã chlãydis ſue ꝑci
dit ᵇ poſtea cor ſuũ ꝗuiter ꝑcuſſit:
clamãs quẽ perſequeris rex iſrael
canẽ mortuũ ꝛ culicẽ unum? qũo
charitatẽ nõ hẽbat:q mortẽ iĩmi
ci ſui tã ꝗuiſſime tulit?qũo chari
tatẽ nõ hẽbat:q aquã de ciſterna
bethleem ſuoꝝ ꝑiculo ſibi oblatã
nõ ᶜbibit:ſꝫ corã dño libauit?qũo
charitatẽ nõ hẽbat:q irriſus a mi
chol filia ſaul:eo ꝙ añ arcam dñi
cytharã ꝛ pſalterium percutiens
ſaltaſſet ait:ludã ᵈꝛ uilior fiã i ocu
lis meis?ſi charitatẽ non hẽbat q̃
ꝯſcia ſecutus iprecabatur ſibiipſi
dicens:Si reddidi retribuẽtibus
mihi ma.deci.me.ab iĩmi.m. ina
nis?ſi charitatẽ ñ hẽbat :q̃ teme
ritate iudicari rogabat dicens.
Iudicame ᵉde⁹ ſꝫ iuſti.m.ꝛ ſm
ino.m.ſr me. Idẽ ᶠ. Iudica me
dñe:qm̃ ego i inno.m.igreſ. ſum
Et tñ poſt tot inũerabilia diuie ꝛ
ſuꝑne dilectõis indicia q̃ꝫ grauit̃
deliquerat:nullus ignorat q ber
ſabee adulteriũ ꝛ urie homicidiũ
admiſit. Cuius penitentiã ſi ſine
charitate dño obtulit:uerã cordiſ
cõtritionẽ nõ hẽbat .qũo ergo ſa
crificiũ cordis contriti ꝛ ſpiritus

·a· Os eius
loquendo pro
moyſe.
·b· Cõſenſum
ſ̃.l.di.§.ecõtra
·c· Eiectus .ſ̃.
xcv.di.eſto.
·d· Oppoſuit.
ſucenſo chore
cũ familia ſua
vij.q.i. deniqꝫ
·a· Prophetã
di.non eſt ſuf
ficiens proba
tio ꝙ charitatẽ
iõ hũerit. nam
ꝛ ſaul ꝓpheta
uit :vt.ſ̃.i.q.i.
prophetauit.
·b· Precidit.ſ̃
ij.q.vij.§.õ biſ
·c· Nõ bibit.ſ̃
di.xli.delitie.
·d· Et vilior.i.
humilior.
·e· Iudica me
ſm iuſticiam.
ergo ſciebat ſe
charitatẽ hr̃e:
ꝛ bene põt ex
reuelatione:ali
ter non crede
rem.vñ apl̃us
nihil mihi con
ſcius ſum ꝛc̃.
j.diſti.iij.§.ad
h.v.non enim
·f· Idez.iudi
ca me. berſa
bee.ſ̃.di.l.§.e.
contra.

fidelior.vi.q.i.imitare vel deuiare.i.penā quā ſubeunt pro deuiati one facit eis,pficē:qꝛ cū pena affligūtˀ ſe recognoſcentes:ꝛ humi liantur.i.humiliores fiunt.ꝫ.di.prox.c.poteſt fieri.

c Circūciſio.aliqd quo ad ſalutē:qꝛ nō recipitˀ aliqs qꝛ circū ciſus:nec reijcitˀ aliqs qꝛ ꝑpuciatˀ qm̄ idifferētes ſūt.nec ħ c.facit ad ꝓpo ſitū:ſed ſic pōt adaptari.ſiue qs circunciſus ſit ſiue ñ.poſit per pn̄iam re cuperare chari tatem quā ami ſit peccādo:vł nō eſt aliquid i.non proficit ad ſalutem ſiñ operibus.

b Non eſt. tam.ꝫ.e. di.§.opponitˀ v.nō ē iniuſtˀ.

c Gl'ia.ſpūs ſācti ecce opus

d Ex dilectio ne.q̄ informat actum ſiue acti onē ecce alacri tas.

e Ad gl'iam. ecce recta ꝛ pu ra intentio.

f Triplex.ꝗ cōmendatur i eis.ſ.opus ꝛ a lacritas ꝛ recta intentio.

g Olim.q.d. nō nunc ita fac ad propoſituꝫ

h Operari.fa ciendo ꝓficien do.

i Pro quibˀ i.pro quorum ſimilibus.

k Benefaciet eternaliť remu nerando vel tē poraliter abun dantius:ꝗ ſi nō penitueris ſicut eni prima bona p ſequen tia mala mor tua irrita facta fuerunt:ita ipa eadem p pn̄iam ꝛ alia bona ſequētia reuiuiſcūt: vel quo ad vitaꝫ eternam vel ad temporale premium vel ad minus ſupplicium ħ eundū.ꝫ.e.di.iij.v.nihil.vbi de hoc.

Circūciſio nō ē aliqd neqꝫ pre pucium:ſꝫ fides q̄ operatˀ per dilectionem:ꝛ hoc oli in uobis ga currebatiſ bñ p opera fidei ꝛ ex di lectione. Item ad hebreos. Non ē tā iuſtˀ deus:ut obliui ſcatur operis uri ꝛc̄:operis quo omnia ſua fecerant commu niaˀ:ꝛ hoc ex dilectione ꝛ hoc ad glo riam dei.Ecce triplex bonuꝫ quaſi diceret oli inkta opati eſtis ꝑ qbus ſi peniteatis de malis:be nefaciet uobis deus. Romanos quoqꝫ ꝛ galathas duꝫ apl's redar guēt:merito fidei ꝓbat aſſecutos remiſſionē peccatoꝝ ꝛ ſāctificatō nē i ſpiritu ſācto ꝛ iuſticiam bone opationis:q̄ oia aut ſine charitate nūqꝫ uere fuerūt i eis:aut ueram charitatē hūerūt a q̄ poſtea lapſi ſūt:q de operibˀ legis gl'iabantur. Itē de quolibꝫ adulto aug.ait Tolle charitateꝫ:odium tenet. Itē ois q ñ diligit odit. Iteꝫ in euāgelio Nemo pōt duobus dn̄is ſuire.aut.n.unum odio ha bebit ꝛ alteꝝ diliget:aut unū ſuſti nebit:alteꝝqꝫ cōtēnet. Adā ue ro cū i uirili etate a dn̄o creatˀ ſit: tāqꝫ a diabolo tētaretˀ:cū d latere eiˀ uxor formaretˀ:dū in extaſi ra ptˀ āgelice curie iterat:duꝫ euāgi lās futura chriſti ꝛ eccl'e ſacra ua ticinabatˀ:aut charitatē aut odiū hēbatˀ:Si aūt odiū hēbat:ñ fuit diabolˀ auctor nr̄i peccati. Itē ſi ſine charitate a deo creatˀ ē:eiˀ ſilitudinē i creatōe ſui nequaqꝫ acce pitˀ. Itē ſi ſiñ charitate creatˀ ē iuſtˀ ꝛ inocēs a deo factˀ ñ ē.Cre atura nāqꝫ rōnis capax ꝛ liberi ar bitrij iuſticie ꝛ inocētie ſine chari

l Romanos.qui de operibus.qꝛ tēpore gr'e ſeruare volebant precepta legalia qd̄ nō licet:ex de conſti.tranſlato.

m Tolle.tenet.qꝛ charitas ꝛ odiū imediata contraria ſunt circa ſuū ſuſceptibile:ar.ꝫ.di.i.ois qui nō diligit ꝛc̄.ꝛ ē arg. diabolum añ ruinā charitatē habuiſſe:qꝛ ſi nō habēt charitatē odiū teneret ꝛ expone odium tenet.i.per peccatū deo fit odibilis.

n Nemo.ſeruire:ar.ꝫ.ff.de ope.lib.l.penult.

o Adā vero.verba ſunt gra.vſqꝫ illud:quomodo.

p In extaſi.ſ.prophetie.

q Interat.i.facta erat ei reuelatio ꝛ data ſcia quā angeli hn̄t:ꝛ illi qui ſunt in celeſti curia.

r Vaticinabatˀ.dicēs ħ nūc os ex oſſibˀ meis ꝛc̄.vñ apl's.ſacrm̄ magnū ħ ē in chriſto ꝛ eccl'a:ex de biga.debitum.

s Habebat.ſed non ſtatim in ſui creatione.

t Itē ſi ſine charitate.video gr'a.nitētē aſſerē:ꝙ adā hūit ex creatōe vir tut s.Celebrior aūt ē ſn̄ia:ꝙ adā duplicē habuit ſtatū añ peccatū in crea tione ſola naturalia accepit:qbˀ ꝓficē vł mēri non poterat.poſt creationē

tate particeps eē ñ pōt.Colligitˀ ergo ꝙ adā añqꝫ peccaret charita tem habuit:ſine q̄ iuſtˀ ꝛ inocens eſſe non potuit. Unde augu.in geneſi ad litteram. Quomodo renouari dicimur:ſi ñ recipimˀ qd̄ pdidit p̄mˀ hōꝛ hoc plane recipimˀ:qꝛ iuſticiaꝫ ex q̄ i peccatū lapſus ē.Et paulopˀ: Ex poliātes ueterē hoieꝫ iduiteˀ nouūˀ:q renouatˀ i cognitōe fidei ꝓm imaginē eiˀ q creauit eū.hāc eni imaginē i ſpū mētis ipreſſam perdidit adā p peccatuꝫ.Et poſt pauca:Stola p̄ma illa ipa iuſticia ē:unde lapſus eſt adā. Idē i ho melia.xi. Princeps uicioꝝ oium:dū ui dit adā ex limo terre ad ima gineꝫ dei factū:pudicitia ornatū tēperātia ꝯpoſitū:charitate ſplē didū:p̄mos parētes illiſ donis ac tātis bonis expoliauit pariter ac peremit.Nāqꝫ cū hōi abſtuliſſet pudiciciā ꝛ cōtinētiā:ſuo dn̄o eū ſubiugauit.Et paulopoſt:Adaꝫ amiſſa tēperātia factˀ eſt itempē rās.pdita charitate malus inuen us eſt. Itē ābro.ad ſabinum Quādo adā ſolus erat non eſt preuaricatˀ:qꝛ mens eiˀ adhe rebat deo. Itē ad eundem. Primˀ hō recens dei opˀ erat cōfabulator aſſiduˀ:q ſāctoꝝ angeloꝝ cōplantatus erat uirtu tibus. Idem in exameron. Illa aia a deo cōpingitˀ:que hꝫ i ſe uirtutū gr'am reniten tem ſplendoreqꝫ pictatis.illa aia bene picta ē:i q̄ elucet diuine ope ratōis effigies.illa aia bñ picta eſt in q̄ ē ſplendor gl'ie ꝛ p̄rne imago dei:ꝛ illa renouatio fit ꝓm imaginem eius.

addita ſunt ei gratuita vnde dicit auguſtinus habuit adā vñ poſſet ſtare:ſꝫ nō vñ poſſet ꝓ ficere:ꝛ hoc in primo ſtatu.dicit aūt augu. ꝛ illud hūit primˀ hō poſſe qd̄ vellet:ſed nō hūit velle quod poſſet qꝛ ſi habuiſſet ñ pec caſſet.habuit ergo poſ ſe qd̄ vellet bonum.i. virtutes i 2ᵒ.ſtatu qñ cecidit.vñ dr̄ ſpoliatˀ gratuitis:ꝛ vulneratˀ etiam in naturalibus. habuit ḡ in p̄mo ſtatu inocentiam ſicut puer. ſed charitatē nō:vñ ñ erat bonus.ꝛ ita hūit quo ſtare poſſet:ſꝫ nō vñ mereretˀ cū charita tem nō hēret.ſine qua nemo ꝓficit nec moue tur ad merendum.ſed i ſecūdo ſtatu hūit cha ritatē ꝓm quā hec hic dicta intelliguntur.

n Accepit.ſed nō ſta tim in ſua creatione.

q Quomodo.expo liantes.hoc ha betur i epiſtola ad col loſſenſes.

y Veterē.i.habitum peccatoꝝ ꝛ vſum ꝛc̄. cum actibˀ ſuis.i. vbi nec habitus nec actus peccatoꝝ aliquando adſit.homo enim uetˀ nihil aliud ē qꝫ vetus vita que ē in peccato quod cōtraximus ab adam.

z Induite.ſ.habitum virtutis.

ꝛ Nouum hominēꝫ id eſt rationabilē men tem.

ꝯ Qui renouatˀ.id ē magis ꝛ magis creſcit ꝛ acquirit cognitioneꝫ

ꝝ Eius.i.imaginē eius in ratione q̄ eſt imago dei.vnde iſaias:non credi niſi intellexeritis in ſpiritu.

a Qui creauit eū.ſ.nouum hominem in agnitionem ſui ad hoc vt ipſum deum agnoſceret.

b Stola.alludit euāgelice parabole de ꝓdigo filio.xxxvij.di.§.hic etiaꝫ.

c Princeps.peremit.i.neceſſitate moriendi aſtrinxit.

d Charitate.ꝫ.xvi.q.ij.viſis ꝫ.

e Quando.ꝫ.vij.q.i.illud.ꝫ.ꝫ.l.xxi.di.in oibus ꝫ.ex de ſta.monacho. c.ij.contra.extra de offi.delega.prudentiam.contra.arg.ꝓ ſolitudi ne.xxxij.q.i.nuptie.

f Primus.confabulator.id eſt per contemplationem de illo cogitan do

g Illa aia.hec vba ſunt apl'i in epiſtola ad heberos.

h Elucet.per imitationem.

·c· ¶Via.in exemplo via non errans.
·d· ¶Veritas.in ꝓximo veritas non fallens.
·e· ¶Vita.in p̄mio vita non moriens.
·f· ¶Peccatū eſt.magis q̄ ſi neſciret:nō iō tñ excuſaret̄.xxiij.q.iiij.ea vindicta.
·g· ¶Sic ⁊ fides.ſ.i.q.i.fert̄.i.q.i. ſicut vrgeri.
·h· ¶Noſſe.ſ.xiiij.q.v.dixit dominus.
i ¶Demoneſ.cū credē bonū ſit op⁹ ⁊ collige ꝯ multoꝝ opinionem diabolū bonuꝫ opari.vñ i ep̄l'a ad corithios ibi alij diſcretio ſpūuꝫ vbi dr̄: ꝙ ⁊ diabolus agit bona ſeductorie.ſ.i.di.pōt.
·k ¶Credāt fide.ſed ga non diligūt:fide illa ñ merentur.
·l· ¶Sinaūt.ſupple nō manet.
m ¶Peccatū.i.hoſtiā ꝓ peccato.nā ātiq peccata dicebāt ſacrificia ꝓ peccatis.vel peccatū.i.chriſtū hñtem ſil'itudinē carnis peccati i.mortalē ⁊ ſil'eꝫ carni peccatrici:vel peccatū i.peccatorē puniri i pena.
·m· ¶Peccatū.alias peccatum fecit ſe deus.i.peccati penā ptulit.vñ illō peccata noſtra ipe portauit.
·n ¶Epiſtolā.in ſecūda ep̄l'a ad corithios.
·o· ¶Nec iſans.j̄.e.di.iij.§.adhuc inſtat.
·p· ¶Si fuero iuſtus.i.ſi dixero me eſſe iuſtū id eſt,ſine peccato.
·q· ¶Jmpia.vt enim dic̄ ſcriptura pfect⁹ ē vir q i lingua nō offendit.
·r· ¶Et ſi ſine crimine.i.ſi dixero me ſine crimine ⁊c̄.
·s· ¶Tinxiſti.i.tingi per miſiſti permittēdo me hoc dicere.o tu deus.
·t· ¶Veſtimentum.id ē corpus.quod ideo dicit̄ veſtimentū: q2 veſtit aiam.xxxv.diſtin.ſexto
·u· ¶Peccaueriſ.nō excludendo ſe:ſed ſe eis cōnumerat:⁊ hoc ē qō ſeqt̄:ſed aduocatū habemus ⁊c̄.
·x· ¶Omneſq3 .ſ.diſti.xix.ſi romanorum.

tui.ſ.quā peccādo amiſerat. Qui dicit ſe deū noſſe ⁊ mādata e⁹ nō cuſtodit:mēdax[b] ē:⁊ i eo ueritas ñ ē:chriſtus ueritas appellat̄ imo ē Ego ſū iquit uia[c] ueritas[d] ⁊ uita[e]. fruſtra i eo nob̄ applaudim⁹:cui⁹ mādata nō facim⁹. Scienti bonū ⁊ nō facienti illud:peccatuꝫ[f] ē illi. q̄uo.n.corpus ſine ſpū mortuū ē ſic[g] ⁊ fides ſine operib⁹ mortua ē. nec grāde putem⁹ unū deū noſſe[h] cū ⁊ demones[i] credāt[k] ⁊ contremiſcāt. Qui dic̄ ſe i ip̄o manē:dꝫ ſic̄ ⁊ ip̄e ābulauit:⁊ ip̄e ambulare.eligat aduerſarius e duob⁹ qd uult. optionē damus:manet i chriſto: an ñ manet:ſi manꝫ:ita ergo ambulet ut chriſtus.ſinaūt[l] temerarium ē ſimilitudinem uirtutuꝫ dñi polliceri.ñ manet i chriſto: q2 nō ingredit̄ ut chriſtus .ille peccatū nō fecit:nec iuētus ē dol⁹ i ore ei⁹ q cū maledicēt̄ non maledixit :⁊ tāq3 agnus corā tōdēte ſe ſic non aperuit os ſuū:ad quē uenit princeps mūdi huius ⁊ iuenit nihil in eo:q cū peccatū non feciſſet:ꝓ nobis ip̄m peccatū[m] ſe fec̄ deus.i. penā peccati ptulit.nos auteꝫ iuxta ep̄l'aꝫ[n] iacobi ml't'a peccamus oēs ⁊ nēo mūdus a peccatis nec[o] iſās ſi unius dici qdē fuerit uita eius. Quis eni gl'iabit̄ caſtū ſe hr̄e cor aut qs ꝯfidet mūdum eſſe a peccatis?tenemurq3 rei ſil'itudinē p̄uaricatōis ade.uñ ⁊ dauid: ecce ait i iniqtatibus ꝯcept⁹ ſū ⁊ i delictis peperit me mr̄ mea. Et beat⁹ iob Si[p] fuero iuſtus:os meū ipia[q] loq̄tur:⁊[r] ſi ſine crīe prau⁹ iueniar:⁊ ſi purificat⁹ i niue ⁊ lot⁹ mūdis manib⁹ ſatis me ſorde tinxiſti[s]:⁊ execratū ē ueſtimtū[t] meū.uerūtñ ne penit⁹ deſperem⁹ arbitrātes nos p⁹ peccata baptiſmi ñ poſſe ſaluari:ſtati hoc ip̄m temperat: ſiquis peccauerit aduocatū hēmus apō p̄rem ieſū chriſtū iuſtū :⁊ ip̄e ē ꝓpiciatio ꝓ peccatis nr̄is:nō aūt ꝓ nr̄is tm̄:ſꝫ ēt ꝓ totius mūdi .hoc ad credētes poſt baptiſma loqt̄: ⁊ aduocatum ꝓ delictis eoꝝ dñm pollicet̄ :nec dicit ſi peccaueritis[u] aduocatū hētis apud p̄rem ieſuꝫ chriſtū:⁊ ipſe ē ꝓpiciatio ꝓ peccatis ur̄is:ne eos diceres nō plena fide baptiſma cōſecutos:ſꝫ aduocatū iquit hēmus apud patrem ⁊ ipſe eſt propiciatio ꝓ peccatis noſtris:nō ſolum pro nr̄is alioꝝq3 peccatis:ſꝫ ēt ꝓ totius mūdi. Jn toto aūt mūdo ⁊ apl'i ſt̄ oēſq3[x] credētes. Ex qbus liquido cōprobatur poſt baptiſma poſſe probare. Fruſtra.n.aduocatū hēm⁹ apud p̄reꝫ ieſū chriſtū:ſi peccari nō pōt petrus apl's ad quē dictuꝫ fuerat qui lotus eſt nō ē neceſſe ut iterū lauet:⁊ tu es pe.⁊ ſup hāc petrā edi.ec.meaꝫ:ab ancilla pterritus negat. Et ip̄e dñs:ſimon ecce iqt ſathanas poſtulauit uos: ut[y] cribraret q̄ſi triticuꝫ :ego aūt rogaui pro te ne deficeret[z] fides tua. Et i fra:ſi non peccamus p⁹ baptiſma cur nob̄ poſcimus peccata dimitti:q̄ i baptiſmate iā ſūt dimiſſa ? Aliō[z] ē aūt ſi ad cathecūinos hec orō ptinet[?].dimitte nobis debita nr̄a ⁊c̄:non conuenit fidelibus ⁊ chriſtianis.paulus uas electionis caſtigat corp⁹ ſuū:⁊ i ſuitutē redigit:ne alijs p̄dicās ipſe reprobus iuēiat̄.ad hebreos quoq3 ſcribēs ait: Jmpoſſibile ē eni eos q ſemel ſūt illuminati[a] ⁊[b] guſtauerūt donū celeſte ⁊ participes fc̄i ſt̄ ſpūs[c] ſancti:guſtauerūt nihilomin⁹ uerbū[d] di bonū:uirtuteſq3[e] ſecl'i futuri ⁊[f] ꝓlapſi ſt̄ renouari[g] iteꝝ[h] ad p̄niaꝫ[i] rurſus crucifigentes ſibimet[k] ip̄is filiū dei ⁊ oſtui hñtes. Certe eos q illuminati ſt̄ ⁊ guſtauerūt donū celeſte:⁊ participes facti ſūt ſpūs ſancti ⁊ guſtauerūt bonū uerbuꝫ dei negare ñ poſſum⁹ baptizatos Si aūt baptizati peccare nō p̄nt. q̄uo nūc dicit apl's ⁊ ꝓlapſi ſunt? ueꝝ nec mōtan⁹ ⁊ nouatian⁹ hinc rideant[l] q ꝯtēdūt ñ poſſe r̄nouari

ſig.nam ⁊ ego.
·z· ¶Aliud.inconueniens eſt:⁊ hoc ꝓbat ſtatim.
·?· ¶Pertinet.hoc dicebant heretici.
·a· ¶Jlluminati.per baptiſmū ⁊ fidem.
·b· ¶Et guſtauerūt.i.remiſſionē peccatorum quaſi guſtum ſuaueꝫ perceperunt in baptiſmo.
·c· ¶Spirit⁹ ſancti.i.diuerſorū bonoꝝ ſp̄s ſancti:de qbus exponit̄.xxx.q.i peruenit.
·d· ¶Verbum.i.euāgelicaꝫ doctrinam.
·e· ¶Virtuteſq3 i.imortalitateꝫ ⁊ ipaſſibilitatē futurā iaꝫ ſpe guſtauerunt.
·f· ¶Et prolapſi.q̄uit̄ peccādo.
·g· ¶Renouari.p baptiſmum.negauit iteratōnem baptiſmi ſꝫ ñ negat penitentiā:q2 ipoſſibile ē ēt eos imotos ad penitētiā:q ſemel h̄ acceperunt.rurſus renouari.i.baptizari.renouari enim ē nouum fieri.nouū aūt facē lauari eſt.
·h· ¶Jteꝝ renouari.ad recupe rādū iuſticiā ⁊ eos dico ſi baptizentur.
·i· ¶Ad p̄niaꝫ.i.noīe p̄nie.q.d.non pōt qs rebaptizari vt ſic verā agat p̄niā ⁊ ſi fecerit rurſus crucifiget chriſtū: quātū i ip̄o eſt.baptiſmuſ eni chriſti paſſionē ſignificat.j̄.de cōſe.di.iiij.ꝓp̄e.vl' ideo dicit rurſus crucifigentes chriſtū: ga ſic̄ ipoſſibile ē ꝙ rurſus crucifigat̄:⁊ ita impoſſibile eſt ꝙ rurſus baptizetur i p̄nia.l'dic vt i gl.q̄ꝫtū ⁊c̄

·y· ¶Vt cribraret.id eſt vt diuerſis penis affligeret vt eſſetis palea.i.mali:ſꝫ cribrati eitis ſicut triticum.id eſt purgati ſicut in area recedit palea ⁊ remanet triticum.vnde illud vt conſecutiuum eſt hic.ſimile.xxxij.q.i.de benedicto.⁊.c.ſequen.
·z· ¶Deficeret.ſ.finaliter.vel loqt̄ ad petrū in pſona eccl'e:que tota non pōt deficere.vel nō dr̄ petrus cecidiſſe:quia ſtatim ſurrexit:argu.extra de vb.

·k· ¶Sibimet .i.quātū ad ſeipſos:q2 mors chriſti vnum baptiſma conſecrauitqō ſufficit ad omnia peccata delenda:ſic̄ ⁊ illa mors ſufficit ad oīa peccata tollēda.qui vero iterat baptiſmū quaſi illa mors vna ⁊ vnum ex ea nō ſufficiat iterat baptiſma ⁊ mortē chriſti q̄ꝫtū in ſe eſt.vel iteranda inſinuat:vt ex ea iterata fiat remiſſio peccati quod ē ipoſſibile.ſic̄ eni ipoſſibile ē iteꝝ chriſtū crucifigi

g A propheta.ſ.nathan.
h Ugerat.pena.ƺ i.q.iiij.§.item dauid.
i Populi.ā.xxiiii.q.i.non offeramus.
k Sententiam.i.opinionē que aſſerit:ꝙ qui peccaturus ē nunq̄ꝫ habuit charitatem:ut in prin.huius di.

prophetam:omnis homo mendax.⁊ paulus in epiſtola ad romanos:eſt autem deus verax:omnis homo mendax.
q Et verbū eius.i.chriſti q veritas eſt:vt.j.e.c.vex qui dicunt.
r Baptizatus.ſimiliter ⁊ de alijs apoſtolis dicendum:ꝙ fuerunt baptiza ti:ar.de con.di.iiij.c.qñ.c.ſi eos.

l Renatus.h
bñ ſoluit magi
ſter.in fine.

m Sꝫ gr̄atio
i.de⁹regenerāſ
n Si eniꝫ p̄
opponit
iouiniano du
cēdo eū ad icō
ueniēſ tādē oñ
ſur⁹ q̄lit verba
iohānis ſīt in
telligenda p cō
poſitionem.h.
Caſuſ:p̄ oñdit
hierony.ꝙ illa
auc̄tas iohan
nis:oīs q nat⁹
ē ex deo ñ pec
cat:nō ita itelli
gēda ē:ꝙ p⁹ q̄ꝫ
aliquis recepit
gr̄ā ⁊ hūit cha
ritatē: peccare
nō poſſit.ſi eni
ſic itelligēr q̄ƺ
diceret ſibi io
hānes:q bapti
zat⁹ dicebat ba
ptizati: ſi dixe
rim⁹ꝙ peccatū
ñ habem⁹ ipſi
nos ſeducim⁹
itelligēda eſt q̄
ſic illa auc̄tas:
q nat⁹ē ex deo
i.q recipit gr̄aꝫ
dei ñ peccat.ſ.
donec pſeuēat
i ea.z⁹.pcedit
circa ea verba
iohānis ⁊ au
ctoritatē iohā
nis ⁊ pauli p
bāñū:ꝙ qlibet
peccare pōt.in
ducit ēt aucto
ritatē iacobi.⁊
pbat ēt ꝙ boni
peccare poſſint
vltimo oñdit il
lud idem exē
plo dauid ſalo
monis ⁊ ieſu fi
lij ioſeph: qui
peccauerūt mor
taliter:licet pri
mo hērent cha
ritatem quod
etiam in angel
contingit.

domino pmittere audebat dicēs
ſi uoluiſſes ſacrificiū dediſſeꝫ:uti
q̄ꝫ holocauſtis ñ dlectaberis.Sa
crificium deo ſp̄s ɔtribu.⁊c̄.De
niq̄ꝫ cuꝫ falſe pn̄ie nl'la a deo pmit
tar remiſſio: qūo a⁹ propheta au
dire mēuit:dimiſſū ē tibi peccatū
tuū:ſi uerā cordis ɔtritioneꝫ non
habuit? Euidenr itaq̄ꝫ appet eum
tūc charitateꝫ hūiſſe:⁊ ex charita
te ſacrificiū cordis ɔtriti ⁊ ſp̄s cō
tribulati dn̄o obtuliſſe.alioquim
temerarie poſtulaſſet:auerte faci
em tuā a peccatis me.⁊c̄:q̄ i codē
pſalmo continenr:niſi odiū mali
⁊ dilectio boni ad hūilitateꝫ pn̄ie
illū prouocaſſet.De quo etiā ſan
ctus ābro.i li.de aīa ⁊ iſaac ſcribit
dicens.
Ugerat⁹ſanctus dauid odia
ſaul regis ñ relinquēs terras:
ſꝫ declinās ɔtagia regis imitis ⁊
ſupbi:q2 mens ei⁹ adhēbat deo:
cui ſine charitate null⁹adultuſ ad
hēre pōt:⁊ tm̄ q̄ꝫ grauiꝛ i ppl'i dinu
meratōe poſtea deliq̄rit: ipi⁹ deli
cti pena idicauit.Itē ƺꝫ hāc ſn̄iā
q crial'r deliq̄rit uerā peccatorum
remiſſioneꝫ i baptiſmo ɔſecut⁹nō
ē:ſiue i ānis ifantie ſiue adult⁹ ad
baptiſmum acceſſit:q2 dei amorē
nō hūit:ſine quo nemo ūq̄ꝫ iuenit
gr̄am.atq̄ꝫ ita ƺm hereſim iouinia
ni:ſi uere ex aqua ⁊ ſpū ſancto qs
renat⁹fuerit:ulteri⁹crial'r peccare
nō pōt:uel ſi crialiter peccat aqua
tm̄ nō ſpiritu pbar eē renatus.cu
ius ſn̄ie illud ep'le iohānis ɔſenti
re uider: Omnis q natuſ ē ex deo
peccatū nō fac̄: qm̄ ſemē ipi⁹ ma
net i eo:⁊ ñ pōt peccare:q2 ex dō
nat⁹ ē.In hoc eni manifeſti ſunt
filij dei ⁊ filij diaboli.⁊ i fine ep'le
Omnis q nat⁹ ē ex deo nō peccat
ſꝫ generatō dei ɔſuat eū.⁊ mali
gnuſ nō tāget eū.nec̄ hec auc̄tas
apl'i quātum illi ſn̄ie faueat: atq̄ꝫ
illa ſecta erroris quātum ueritati
ſit aduerſa:hierony.oſtendit ſcri
bens contra iouinianum.
Si eni inquit.omnis q natus
ē ex deo ñ peccat:⁊ a diabolo

tentari nō pōt qūo precepit ut ca
ueant ne tentenr:dicens filioli cu
ſtodite uos a ſim'lacris.⁊ in eadē
rurſus ep'la: Si dixerim⁹ q2 pec
catū ñ hēmus:ipi nos ſeducim⁹⁊
ueritas i nob nō ē.ſi cōfiteamur
peccata nr̄a:fidel'ē de⁹ ⁊ iuſt⁹: ut
remittat nob peccata nr̄a ⁊ emun
det nos ab oī iniquitate.ſi autem
dixerim⁹:q2 nō peccauim⁹:mēda
cē facim⁹ eū ⁊ uerbuꝫ eius in nob
nō ē.Eſtimo ꝙ beatus iohannes
baptizatus ad baptizatos ſcripſe
rit:⁊ ꝙ oē peccatuꝫ ex diabolo ſit
ille peccatorē ſe confiter ⁊ ſperat
remiſſionē p⁹baptiſma peccatoꝝ
⁊ iouinian⁹ me⁹ dicit: Ne tāgas
me qm̄ mūdus ſū.qd igitur?ɔtra
ria ſibi apl'us loquir: minime.in
eodē quippe loco:cur hoc dixerit
ſtatiꝫ edixit:filioli mei:hec ſcribo
uobis ut ñ peccetis.ſꝫ ſiqs pecca
uerit:aduocatū hēmus apud pa
trē ieſum chriſtum iuſtuꝫ:⁊ ipe ē
p peccatis nr̄is ppiciatio:non p
nr̄is aūt tm̄:ſꝫ ēt p toti⁹ mūdi:⁊
in hoc ſcim⁹: q2 cognouimus euꝫ
ſi mādata ei⁹obſuauerim⁹.qui di
cit ſe deū noſſe:⁊ mādata eius nō
cuſtodit mēdax ē:⁊ i eo ueritas ñ
ē.q aūt ſuat uerbū ei⁹: uere i hoc
pfecta dei charitas ē.i hoc ſcimus
qm̄ in ipſo ſumus.q dicit in ipo ſe
manere:debet ſicut ipſe ābulauit
⁊ ipſe ābulare:ppterea ſcribo uo
bis filioli mei:oīs q nat⁹ ē ex deo
non peccat:ideo dico uobis ut ñ
peccetis:⁊ tādiu ſciatis uos in ge
neratione dn̄i permanē:q̄ꝫdiu nō
peccaueritis.imo q i generatiōe
dn̄i pſeuerant peccare nō poſſūt
q̄ eni cōicatio ē lucis ad tenebras
chriſti ad belial:quoniā ſic̄ dies ⁊
nox miſceri nequeunt: ſic iuſticia
⁊ iiq̄tas peccatum ⁊ bona opera
chriſtus ⁊ ātichriſt⁹.ſi ſuſcepim⁹
chriſtū i hoſpitio pectoris nr̄i:illi
co fugam⁹diabolum.ſi peccaueri
mus:⁊ per peccati ianuaꝫ ingreſ
ſus fuerit diabolus:ptin⁹ chriſt⁹
recedit.unde dauid poſt peccat ū
Redde mihi ait leticiaꝫ ſalutaris

s Ex diabolo.ſaltē p
imitationē nō p ſugge
ſtionē:ꝙ ipe.ſ.ſit actor
oīs peccati mortalis:
cū m'lta iteri⁹ eo igno
rāte cōmittār mortalia
vñ aug.diabol⁹ ñ ē im
miſſor malaꝝ cogitati
onum:ſꝫ icenſor.xxvi
q.iiij.c.vlti.vl' dr̄ h ha
bito reſpectu ad initiū
p̄mi peccati:qd eo ſug
gerēte factū ē:⁊ vñ oē
peccatū ppagatū ē.h
niſi ſic exponeres:ɔ̄di
ceret illud pſalmiſte:
Ab occultis meis ⁊c̄.
⁊ illō icenſa igni ⁊ ſuf
foſſa ⁊c̄.j.e.c.vſ.q̄ꝫq̄ꝫ.
t Minime.qm̄ i di
na pagina ɔ̄rietas v̄a
ñ iuenir.xxiij.q.v.qd
ergo.xxviij.q.i.ſit eni
ƺ.e.di.i.periculoſe.
u Nō peccetis.dicen
do nō peccauimus.
x Mundi.ēt ifideli
um:q2 eccl'a bñ orat p
ifidelib⁹:arg.ƺ.di.e.c.
charitas ē.v̄.itē pxios
ñ tm̄ p iā mortuis.xiij.
q.ij.non eſtimemus.
y Cognouim⁹.i.dile
ximus.
z Nō peccetis mortali
ter.alias ɔ̄riū eēt ei qd
dixit ſup̄ ſi dixerimus
q2 peccatū ⁊c̄.
⁊ Peccaueritis.hac
ten⁹ ſūt v̄ba io.que ſe
quunr:ſunt v̄ba hiero
ɔ Immo.hic aperit
hierony.qualiter v̄ba
ſiue dicta iohānis ſunt
intelligēda p compoſi
tionem.ſ.vt quis dum
moratur in ſanctitate
percepta ⁊ generatiōe
dei:ꝙ ⁊ peccet mortali
ter eſt impoſſibile.

ꝝ Nō poſſūt.coniū
ctim intellige.ſ.pmanē
tes in charitate.xxxij.
q i.cum renunciatur.ƺ
di.l.conſideret.

ſſ Januā.dicit augu.
ꝙ ille due ſunt porte q
bus intrat diabolus.ſ.
cupiditas ⁊ timor.eaſ
dem econtrario itrat
deus.iſti ſunt aperien
de:illi claudende.j.di.vi.c.ij.⁊.iij.

o Peccatū.ſaltim ueniale.⁊ alibi:cū oia feceritis:dicite q2 inutiles
ſerui ſumus:⁊ grego:ve iuſto ſi remota miſericordia a deo iudi
cetur:ar.ƺ.di.i.quem penitet.
p Mendacem.ipſe eni dixit oēm hominē peccatorē:cū dixit p

a Unde dauid.iſtud non continuatur proximo:ſed ſuperiori:ſi ſuſcepi
mus ⁊c̄.
b Mendax.ſaltē opere.xi.q.iij.eſtiment.xxij.q.v.cauete.

·c· Coinquinauerunt.i.qui non peccauerunt.
·d· Et ambulaturi.resume pauci sunt qui ꝛc.
·e· Cui aũt.ſuſpenditur conſtructio vſq; illuc:vtiq;.
·f· Et ſcio vbi.ſ.in peccatis.
·g· Quia ſolent.falſi doctores heretici.
·h· Cõtra eos.ſ.falſos doctores.
·i· Uſq; ad iohãnem quaſi poſt iohãnẽ nõ hẽt locum ſed mentiũ tur:q2 illud verũ eſt in cerimonialibus.
·k· Abraam .ecce alia diſpenſatio olim: alia nunc:q̃ſi licet altera di ſpenſatio nũc ꝛ altera olim:tñ q̃tũ ad meri ta hõiũ bona vl' mala ꝛ quãtũ ad poſſe pec care poſt charitatem idem fuit oli q̃d nunc ꝛ ideo exẽpla ve. teſt. recte inducere poſſum
·l· Cui bis. prima vice i gabaon:q̃ñ ſacrificiũ obtulit:ꝛ deus obtulit ei donum ſcientie:vt habetur in li. regum. alia vice non legit̃ re uelatus ei niſi ſpãliter q̃ñ ꝯpoſuit cãtica cãti corũ.xxxvi.di. §. ecce.
·m· Quia amator.ſ̃.x xxij.q.iiij.ſalomon.
·n· Manaſſez.ſ̃.i.q.v ij.ſiquis omnem.
·o· Liber dierum.ſcilꝫ paralipomenõ.in quo agit̃ de ꝯputatõe dierũ ꝛ ãnorũ regũ iſrael.
·p· Ab egyptio.ſ. pha raone. cuꝫ eni pharo vellet ire contra regeꝫ medorũ:primo aggreſ ſus ẽ regem adremon q regnabat tũc i chata mis.deſcẽdit q̃ rex io ſias iudee i occurſum ei' ꝓhibẽs ne trãſitũ faceret p iudeam:ꝛ miſit pharao ad eũ dicens: quid mihi ꝛ tibi rex iu da:ñ aduerſũ te uenio ad eupbratẽ ꝓpero.mi ſit me deus ad medos ſine me:ne de' q mecũ ẽ iterfic at te.nõ acqui euit ioſias:ſed cũ rege adremon cõpenebat acies ſuas:vt dimicaret aduerſus pharaonẽ:ꝛ forſi tan dũ trãſiret a curru in currũ q ſequebat̃ eũ more regio occiſus eſt a ſa gittarijs in campis magedon.
·q· Rege.i. pharaone.
·r· Filius.ezechielis.
·s· Ioſedech.ſ̃.di.l.iohannes.
·t· Diabolus.i.vxor ſua.
·u· Angelos.quo ad naturã eorũ niſi eẽnt ꝯfirmati per grãm.vñ plato in thieo dij deorũ quorũ opifex paterq; ego.natura gdeꝫ diſſolubiles:me aũt ſic volente indiſſolubiles.
·x· Coram deo.i.comparatione domini.h.
·y· Si contra ſeruos.ſ. moyſen ꝛ aaron de quib' ꝓmiſit.h.
·z· Quanto.ſ̃.viij.q.i.ſi ergo.
·ꝛ· De quibus i.de numero quorum.
·ↄ· Tentatio.i.dum viuit homo tentatur.

paucos hẽre ſe dicit:q non coinqui nauerũt uestimẽta ſua.ꝛ ambula turi ſũt cũ eo i albis: q2 digni ſũt cui aũt ſcribit:memẽto uñ cecide ris:ꝛ ecce miſſurus ẽ ex uobis di abol' i carcerẽ:ut tẽtemini:ꝛ ſcio ubi hitas ubi ſedes ẽ ſathane:ꝛ i mẽte habe qual'r acceperis ꝛ audi eris ꝛ ſua ꝛ pñiaꝫ age ꝛ reliq;:uti q; ei dicit: q crediderit ꝛ baptiza tus fuerit:ꝛ ſtans quondaꝫ corru it per delictũ. pauliſper de ueteri teſtamẽto exẽpla diſtulerã:q2 ſo lent ubicũq; ꝯtra eos faciũt dicẽ: lex ꝛ ꝓphete uſq; ad iohannẽ pro phetauerũt. Ceterũ qs ignorat ſ̃b alia diſpenſatõe dei omnes retro ſãctos eiuſdẽ fuiſſe meriti: cuius nũc chriſtiãi ſũt:ꝛ Quõ aũt abraã placuit i ꝯiugio: ſic nũc uirgines placẽt i ꝑpetua caſtitate. ſuiuit il le legi ꝛ tẽpori ſuo: ſuiam' ꝛ nos legi ꝛ tẽpori nr̃o:i quos fines ſecu lorũ deuenerũt. Dauid elect' ſm cor dñi:q2 oẽs ei' fecerat uolunta tes:ꝛ q i quodã pſalmo dixerat: iudica me dñe qm̃ ego in ino.m.i greſ.ſũ:ꝛ i de.ſperãs ñ ifir. Pro ba me dñe ꝛ te.m.ure.renes.m.ꝛ cor.m. Poſtea tẽtat' a diabolo ꝛ p' peccata penitẽtes loq̃t: Miſẽ mei de' ſ.m.m.t.magnũ peccatũ magna uult deleri miſericordia. Salomõ amabilis dño:ꝛ cui de' bis fuerat ſuelat':q2 amator mu lierũ fuerat a dei amore diſceſſit. manaſſe ipĩſſimũ regẽ p' captiui tatẽ babylonic in pſtinaꝫ dignita tem liber dierũ reſtitutũ refert. ꝛ ioſias uir ſãct' in campo magedõ ab egyptio regẽ cõfoditur.ieſus quoq; fili' ioſedech ſacerdos ma gnus q̃uis i typo ꝓceſſerit ſaluato ris:q nr̃a peccata portauit ꝛ alici genã ſibi ex gẽtib' copulauit eccle ſiã:tñ ſꝫ litterã poſt ſacerdotiuꝫ ſordidat' iducit̃:ꝛ ſtat diabolus a dextris ei':ꝛ cãdida illi deiceps ueſtimẽta reddũtur. Superfluum ẽ de moyſe ꝛ aaron ſcribẽ: q ad a quã ꝯtradictionis offẽderũt deũ ꝛ terrã repromiſſiõis ñ itrauerũt Cũ beat' iob anglos quoq; ꝛ oẽꝫ creaturã peccare poſſe ꝯmemora ret dicẽs:qd eni nũqd homo mũ dus ẽ corã deo:aut ab operib' ſu is ſine macula uiuit:ſi ꝯtra ſuos ſuos ñ credit:ꝛ aduerſus ãgelos ſuos prauũ qd repperit:quãto magis habitãtes i domib' luteis: de qb'.n.ꝛ nos ð eodẽ luto ſum' Tẽtatio ẽ uita hõis ſup t̃ram. de celo ẽt cecidit lucifer:q mittebat̃ ad uniuerſas natões.ꝛ ille qui in paradiſo deliciarũ it̃.xij.nutrit' ẽ lapides:uulnerat' ẽ a' morte dñi ꝛ ad inferna deſcendit.uñ ꝛ ſalua tor in euãgelio:uidebã iquit ſatha nã q̃ſi fulgur de celo cadentem.ſi altiſſima illa ſ̃blimitas cecidit:qs cadẽ non poſſit:ſi in celo ruina: q̃to magis i terra:ꝛ tñ cũ cecide rit lucifer:imo p' caſũ coluber ãti quus.uirt' ei' i lũbis eius:ꝛ pote ſtas eius ſup umbilicũ uentris ei' obumbrãt in eo arbores magne ꝛ dormit iuxtã iuncum ꝛ calamũ ꝛ caricem.ipẽ ẽ rex oiuꝫ q̃ i aquis ſũt:ubi.ſ.uoluptas ꝛ luxuria ꝛ ꝓ pago ꝛ irrigatio nuptiaruꝫ.ꝛ iſra Trãſiuim' ad ſecũdam partitõeꝫ i qua negat eos q tota fide baptiſ ma cõſecuti ſit:deide poſſe peccar̃ ꝛ docuim' q; ex precepto dei ois creatura ſub uicio ſit: ñ q; uniuer ſi peccauerit:ſꝫ q; peccare poſſint

·x· Qui mittebat̃.i.miſſurus erat minores ãgelos ſi ſtetiſſent ſic modo faciunt angeli boni.h.
·a· Inter.xij.iuxta illud:ois lapis ꝓcioſus operimentum tuum.i e.principium.ibi tñ nõ hẽtur niſi de.ix.lapidibus.
·b· A morte domini.i.p mortẽ dei q̃ diabolo mũdi ꝓtãteꝫ ademit vel amore dei quẽ amiſit.
·c· Ad iferna. hic dr̃ q; mor te chriſti diabo lus ẽ religatus in iferno ꝛ erit ibi ligat' vſq; ad tp̃s ãtichri, ſti:ꝛ tũc ſolue tur ñ a penis ſꝫ a viculis:vt ex erceat vires ſu as in malos.
·d· Sublimitas i.lucifer.
·e· In lumbis eius.quo ad tẽ tationẽ virorũ i qbus vt dr̃ ſe des luxurie eſt in lumbis.
·f· Umbilicuꝫ. q̃ ad tentatõeꝫ feminaruꝫ:i q̃ rũ vmbilico di cit̃ eẽ ſedes lu xurie.vñ aug. ſup eũdẽ locũ ſemẽ coitus vi ris ineẽ lũbis femĩs ivmbili co ꝓhibet̃ q; di abol' vti iq; ſe xui p luxuriaꝫ dñat̃:ad viros loquẽs ꝯuenit̃ ter dixit:virt' ei' in lũbis ꝛc. ꝓpheta ẽt ſub ſpecie femie pe tulãtiã iudee i crepãs ait:In die ort' tui ñ ẽ ꝓciſus vmbili cus tuus.
·g· Obumbrã tur.per ipſum
·h· Arbores.q magni vident̃ vt ſunt hypo crite.
·i· Iuxta iun cum.i.hypocritas: q merito deſignantur per iſta:cum exterius aliquid videantur:interius ſunt vani vt illa.per iuncum enim qui eſt ſine nodo exterius:interius autem ſubſtantia caret:hypocrite deſignantur.per calamum exterius ſplendentem ꝛ fragilem ſed interius vacuum deſignantur ſeculares mundane glorie dediti ꝛ eius ſplendori:que cito tranſeunt.per caricem creſcentem in lo cis paluſtribus:ꝛ manum tãgentis vulnerantem curioſitas tẽpo raliũ deſignat̃:q i affluẽtia nutrit̃ ꝛ creſcit ꝛ animum pungit.
·k· Que in aquis ſũt.i.in fluxu rerũ labentium.
·l· Nuptiarum.ſaturande cauſa libidinis contractarũ:ſecus ſi cã prolis.xxxij.q.iiij.vir cum propria.
·m· Ex precepto.i.ſecundum preceptũ.i.auctoritatem diuine ſcri pture alij corrigunt hoc ꝛ dicunt excepto deo.
·n· Stantiũ.i.ſtantes timeant:ne.ſ.ſimili cadat ruina.
·o· Sit.i.debeat eſſe.

ſta. ꝛ ſecūdo per baptiſmum aliquem mori peccatis.
·l· ¶ Rideant.i.derideant nos.
·m· ¶ Loquimur.dure.ſ terrendo ꝛ increpando:quaſi non diximꝰ hoc putādo vos eē tales.ſ.ſpinis plenos:ſed timētes ne tales efficiamini terremus vos uerbis.

·x· ¶ Secura.nō eni eſt qs tam pfectus ꝙ cadere non poſſit:ꝛ hoc etiā oſtē dit dicens:ſedete ꝛc̄.
·a· ¶ In occultꝭ.i.in ābiguis.vñ ñ facile itelligit̄ qd ſit appetēdū vel qd non.
·b· ¶ Fili.accedens.ex̄ de renun.niſi.
·c· ¶ Idē iacobꝰ.i.eandē ſniam:nō idē noiatiue.ſ.ꝙ pꝰ baptiſmum poſſit qs peccare.

·n· ¶ Iniuſtus. q.d.ideo confido de vobiſ qꝛ oliȝ bona multa operati eſtis p qbuſ ſi penitueritis de malꝭ b faciet vobis deꝰ.ꝛ h̄ ē nō ē ꝛc̄.vt.ſ̄.e.di.§. h itaqȝ.c.nō ē.
·o· ¶ Oſtēdiſtis i.exquo p̄ma bōa feciſtꝭ opa
·p· ¶ Ipſius.id ē ad honorē dei ꝛ recte dixi opis:qꝛ miſtrans ꝛc̄.b.
·q· ¶ Miniſtraſtis hic arguit̄ ꝙ d̄ bonis loqt̄ pꝰ peccatum exhibitis.
·r· ¶ Deſperationis.q.d.nolo vos deſperare de venia:ſȝ ita locutꝰ ſum vt metu deſperationis q plerūqȝ retrahit a peccato vos facerēȝ cautiores.
·s· ¶ Ceterꝝ.iuſticie:qꝛ nō ē tam crudelis deus ꝛc̄.ſ̄.e.di.nō ē.
·t· ¶ Exhibetiſ.h arguit̄ ꝙ loqt̄ de bonis exhibitiſ pꝰ peccatū.
·u· ¶ Neceſſitas ar.ꝙ ſpado ñ meret̄ ꝯtinēdo nec paup parce viuēdo cum ex neceſſitate h faciāt.xxxiij.q v.tunc ſaluabitur.ſ̄.xxiij.q.iiij.nabuchdonoſor.
·x· ¶ Nec corona.ſi deus noſ tm̄ cogeret ad ptē vnā:tunc nil afferret gr̄a vel meritum.xxiij.q.vi.§.vlti.verſus princi.

per penitētiā eos q crucifixerūt ſibimetipis filiū dei ꝛ oñtui habuerunt.ꝯſequēt̄ hunc errorem ſoluit ꝛ ait:Cōfidimꝰ aūt de uob̄ dilectiſſimi meliora ꝛ uiciniora ſaluti.tm̄ ꝛſi ita loquimur[m]:nō ita eſt iniuſtus[n] dñs:ut obliuiſcat̄ operis ueſtri ꝛ dilectionis quā oñdiſtis[o] i noie ipſi[p]:q miniſtraſtis ſanctis ſuis ꝛ nunc miniſtratis[q].ꝛ reuera grandis iniuſticia dei eēt:ſi tm̄ peccata puniret ꝛ bona opera non ſuſciperet.locutꝰ ſū iquit apl̄us ita ut uos a peccatis retraherēȝ ꝛ deſperatōis[r] metu facerē cautiores Ceterꝝ[s] confido d̄ uob̄ chariſſimi meliora ꝛ uiciniora ſaluti:neqȝ eni iuſticie dei eſt:ut obliuiſcatur bonoꝝ opeꝝ ꝛ miniſterij qd̄ ꝓpt̄ nomē eiꝰ exhibuiſtis ꝛ exhibetis[t] iſ ſctos ꝛ tm̄ meminerit peccatorū.Et paulopoſt:Liberi arbitrij nos cōdidit deus:nec ad uirtutē nec ad uicia neceſſitate trahimur Alioquin ubi neceſſitas[u] nec[x] corona ē:ſic̄ i bonis operibuſ pfectior eſt deꝰ.nō eſt eni uolētis neqȝ currentis.ſȝ dei miſerentis ꝛ adiuuātis:ut puenire ualeamus ad[y] calcem.ſic i malꝭ atqȝ peccatis ſemia nr̄a ſūt icentiua[z] ꝛ pfectio diaboli Cū uiderit nos ſup fundamentū chriſti edificaſſe fenū[ꝛ] ligna ſtipulam:tūc ſupponit icēdiū[ꝯ].edificemꝰ auꝝ ꝛ argētū lapides p̄cioſos ꝛ tētare ñ audebit:qꝫqꝫ ꝛ in hoc ñ ſit ſecura[ꝝ] ꝛ certa poſſeſſio.Sedȝ quippe leo i inſidijs ꝛ i[a] occultis:ut iterficiat inocentēȝ.ꝛ uaſa figuli ꝓbat fornax:hoies autēȝ iuſtos tētatio tribulatōis.ꝛ in alio loco ſcribit̄:fili[b] accedēs ad ſuitutē dei p̄para te ad tētationem.Rurſus idē[c] iacobꝰ ait:Eſtote fc̄tores uerbi:ꝛ ñ auditores tm̄.Siqs ē auditor uerbi ꝛ ñ factor:iſte ſimil̄ ē uiro qui cōſiderat[d] uultū natiuitatis ſue i ſpeculo.Cōſiderauit ilłd ꝛ recedēs ſtati oblitꝰ ē q̄lis fuit. fruſtra monuit ut iungerent̄ opa fidei:ſi pꝰ baptiſma peccare ñ poterant.q totā iquit legēȝ ſuauerit ꝛ peccauerit i uno:factꝰ ē re[e] oiūȝ qs ueſtꝝ ſine[f] peccato ē?cōcluſit[g] deꝰ oia ſb̄ delicto:ut oibus miſereatur.petrꝰ quoqȝ nouit iquit deꝰ pios de[h] tētatione eripē.ꝛ de falſ doctoribꝰ:Hi[i] ſūt fōtes[k] ſiñ aqua ꝛ[l] nebule turbinibꝰ exagitate:qbꝰ caligo tenebraꝝ reſuat̄.Superbiā[m].n.uanitatis loquētes pellicīunt[n] luxurie eos i d̄ſiderijs carnis q paululū effugerāt[o]:ꝛ ad errores reuerſi ſt̄.nōne tibi uidet̄ pixiſſe[p] ſmo apl̄icus nouā iperitie factionē[q]?aperiūt.n.q̄ſi fontes ſcie:qꝛ cū aquā ñ hñt:doctrinaꝝ promittunt imbrēȝ:uelut nubes ꝓpheti ce ad[r] quas pueniat ueritas dei:ꝛ[s] turbinibꝰ exagitantur demonum atqȝ uicioꝝ.loquūtur grandia:ꝛ totꝰ ſmo coꝝ ſupbia ē.Immundus[t] ē aūt apd̄ dñm ois q exaltat cor ſuū:ut q paululū[u] refugerant a peccatis ad ſuū reuertant̄ errorē ꝛ ſuadēt i luxuria ciboꝝ carniſqȝ delicijs.Quis.n.nō libent̄ audiat:mādu cemꝰ ꝛ bibamꝰ ꝛ i eternū regnabimꝰ?ꝛ ſapientes ꝛ prudētes prauos uocāt[x]:eos uero q dulces ſūt i ſmonibꝰ plus audiūt iohānes apl̄s:imo i iohāne ſaluator ſcribens angelo[y] eccl̄e epheſi:Scio iquit opera tua ꝛ laborēȝ ꝛ patientiā tuāȝ:ꝛ q̄ ſuſtinuiſti ꝓpt̄ nomē meū ꝛ nō defeciſti[z].ſed[ꝛ] habeo aduerſū te pauca:ꝙ charitatē tuā p̄mā religſti:memor[ꝯ] eſto uñ cecideris ꝛ age pñiāȝ:ꝛ[ꝝ] p̄ma opa tua fac.Sin autem uenio[a] tibi ꝛ mouebo candelabrū[b] tuū de loco ſuo:niſi pñiam egeris.Sil̄r ceteras eccl̄as:ſmyrnāȝ pgamū thiatirā ſardis philadelphiāȝ laodiceā ad pñiam prouocat:ꝛ niſi reuertant̄ ad opa p̄ſtina minat̄:ꝛ in ſardis

·d· ¶ Cōſiderat.vultum nō rem ſed vmbrāȝ ſolam videns.
·e· ¶ Reus.hoc exponetur.j.di.v.c.i.
·f· ¶ Sine peccato.ſaltēȝ originali.
·g· ¶ Concluſit.i.oēs homines.
·h· ¶ De tentatione.non ꝙ nō tententur:ſed ne tentationi ſuccumbant vel ſi ſuccumbant eos liberat ꝛ releuat.
·i· ¶ Hi ſt̄.falſi doctores
·k· ¶ Fontes.non lauantes ſed coinquinātes.ſ̄.ij.q.vij.ſecuti ſunt.
·l· ¶ Et nebule.demonū ꝛ dicuntur nebule qa alios obſcurantes reddunt.xxxvii.di.§.vlti.
·m· ¶ Supbia.i.ſupba vanitate loquentes.
·n· ¶ Pelliciunt.i.alliciunt ꝛ decipiunt.vnde auguſtinus ſuper epiſtolā ſecundam petri:Pellices dicūt̄ meretrices a pollutione:vel a pellis formoſitate:q̄ incautos alliciunt.pelliciūt ergo hētici aias inſtabiles varioꝝ dogmatū erroneis ſectis q̄ſi ꝯſtuprātes luxibꝰ ſubdendo.
·o· ¶ Effugerant.i.receſſerant a peccato p pe nitentiam.
·p· ¶ Pinxiſſe.i.diſtixiſſe vel denotaſſe vel deſcripſiſſe.
·q· ¶ Factionē.i.nouam hēticā inuentionem.
·r· ¶ Ad quaſ.i.quaſi ad eas.
·s· ¶ Et turbinibꝰ.ſ̄.ij.q vij.ſecuti.
·t· ¶ Immundus.interpoſitio eſt:ꝛ debet ſubiungi quaſi grandia loquuntur iō eū q ꝛc̄.
·u· ¶ Paululū.cām reddit q̄re dixit loquunt̄ grandia.

·y· ¶ Ad calcē.i.primū bonoꝝ opeꝝ:vel ad vitā eternā.vel calcem i.finem:qꝛ extrema pars hominis eſt calx.
·z· ¶ Incentiua.i.ſeminaria.ar.xv.q.i.nō ē.qꝛ de corde prodeūt male cogitationes quas diabolus ad ꝯſenſum ꝛ opus pducit:vt.ſ̄.e.inter hoc ſciendum.ꝛ.c.ſicut.
·ꝛ· ¶ Fenū.venialia.ſ.leuia grauia grauiſſima:vt.xxv.di.§.criminiſ
·ꝯ· ¶ Incendium.delectationis conſenſus ꝛ operis.

·x· ¶ Uocant.illi qui iſtorum doctrinam recipiunt.
·y· ¶ Angelo.i.prelato.
·z· ¶ Defeciſti.finaliter.alias ꝯ eſt qd̄ ſequit̄:ꝙ charitatem ꝛc̄.
·ꝛ· ¶ Sed habeo.i.corrigendo dicens.
·ꝯ· ¶ Memor.ſ̄.di.l.dño ſancto.
·ꝝ· ¶ Et prima.i.ſimilia primis.
·a· ¶ Uenio ad detrimentum tuum.
·b· ¶ Candelabrum.i.cathedram vel ſedem vel dignitatem.

b Curauit.ſ. e.di.v.itē.§.penult.ſm auguſtinum.
i Per aliquod.i. quātū ad aliquid.ſ.ad bona opera.
k Operepreciū.i.vtile credimus ſi aperiamus qūo de iſtis diſponit ad vtilitatē alioꝝ.⁊ hoc eſt ſepe enim ⁊c.
l Ordinis.i.intellectus tropologicus.

b Ex traduce.q2 angeli nō fuerūt ex traduce.i. ex preiacenti materia:ſicut nec anima ſ.xxxij.q.ij.moyſes.
c Suo vicio.ſed vnde fuit primus motus angeli ad malum? dic ꝙ ex libero arbitrio.ſed in libero arbitrio non fuit malum: vnde ergo prouenit malū? dicas ꝙ i libero arbitrio fuit quedā libertas: ⁊ ex illa libertate cecidit in malū.hꝰ ē difficillima q̄ſtio.

unde deo diſplicuit:corrigē nūq̄ curauitᵇ:alius patientie ſtudet:ſʒ inuidere alijs ⁊ ſeruare maliciam in corde non cauet. fit quandoq̄ ipatiens:q2 diu latuit dolēs. Hi itaq̄ ⁊ pⁱ aliqđ auꝝ ſūt:⁊ p aliqđ lutū ſt:atq̄ hoc auꝝ q̄ſi lutū ſternit:qn̄ occultis peccatis exigentibꝰ ēt uirtus q̄ publice claruerat diſſipat.ſʒ operep̄ciūᵏ credimꝰ: ſi in his uirtutē ſupni ordisˡ ſbtilius ppendamus.ſepe eni oipotens deꝰ occulta eoꝝ mala diu tolēat: ⁊ opa eoꝝ bona electoꝝ ſuoꝝ uſibꝰ pfutura diſpenſat. Nā nonnulli mūdū neq̄q̄ fundituꝰ deſerētes nō perſeueraturi āguſtā it arripiūt: ſʒ ad querendā anguſtāᵐ uiā exēploⁿ ſuo eos q pſeueraturi ſunt accendūt.unde plerūq̄ contigit:ut ipm hoc qđ bn̄ uideſ uiuē: n̄ ſibi ſʒ potiꝰ ſolis electis uiuāt:dū exēplis ſuis ad bn̄ uiuendi ſtudia pſeueraturos alios nō pſeueraturi puocant.Sepe.n.quoſd ā uidemꝰ ad uiā igredi ad locū ppoſitū feſtinare:quos alij q2 euntes ɔſpiciūt ſequūſ:eundēq3 pariter locuʒ petunt.ſʒ fit plerūq3:ut irruente aliquo iplicatōis articloᵒ poſt ſe redeant q p̄ibāt:⁊ hi ad locū pueniāt q ſequebāſ.ita nimiꝝ ſūt illi q nō pſeuerāt:⁊ uiā ſanctitatis arripiunt.Iccirco.n.uirtutis iter nō pſeueraturi ichoant:ut eis qui peruenturi ſūt uiaʒ qua gradiunſ oñdant.quoꝝ ēt caſus utilitate non modica electoꝝ puectibꝰ fuit: q2 ipſoꝝ lapſūᵖ dū ɔſpiciūt d ſuo ſtatu ɔtremiſcūt:⁊ ruina q̄ illos dānat iſtos hūiliat.addiſcūt.n.i ſupni adiutorij ptectōe cōfidē: dum pleroſq3 cōſpiciunt de ſuis uirtutibꝰ cecidiſſe. qn̄ ergo uideſ bene agere reprobi:q̄ſi planum iter electis ſequētibꝰ dmōſtrāt. qn̄ uero i lapſū neqtie corruūt: electis pꝰ ſe pgentibꝰ quaſi cauendā ſupbie foueā oſtendūt. Quodᑫ uero reprobi negāſ comedē panē qui de celo deſcendit:uel bibē aquam uiuam:nō ſic accipiendū ē:ut a charitate penitꝰ credāſ alieni:ſed ut i charitate radicē figē n̄ itelligant. Aliđ ē.n.bibē ul' māducare atq3 aliud deguſtare. undeʳ i euāgelio de chriſto legiſ: ⁊ cum guſtaſſet noluit bibē.bibit ergo aquā uiuā ⁊ māducat paneʒ q de celo deſcēdit:q i charitate radicem figit.deguſtat q ea aliquatenus cōicat a q̄ poſtea deliquendo recedit.de qbꝰ apl's dicit. Impoſſibile ē eos qui ſemel illegitimati ſt:⁊ guſtauerūt donūᵗ celeſte:⁊ pꝰ hec oia plapſi ſt rurſus renouari adᵘ pn̄iam. hinc etiā diabolus iˣ ueritate ſtetiſſe: n̄ i ea creatus eē negaſ.fuit eni i ueritate cōditus:ſʒ dū de ſe ſupbiendo p̄ſūpſit:alienus ab ea factꝰ eſt i ueritate aūt qūo eē creatus pbeſ ſi ſine dilectōe ſui ɔditoris creatꝰ eē pbaſ? aut qūo bonꝰ a deo cōditus aſſeriſ:ſi nihil diuie dilectōis i ſui creatione accepit? qūo aūt ſupbie motꝰ ſiñ uicio extitit:ſi ɔditorē ſuū nullatenꝰ dilexit? aut qūo par ſiue excellentior ceťis creatꝰ dſ:ſi nōnullis eoꝝ i amore dei cōditis hic ab ciꝰ dilectōe uacuꝰ factꝰ eſt? unde aūt hec differentiaʸ iter bonos ⁊ malos āgelos pceſſit? ſi ex creante:iiuſtus uideſ deꝰ:q añ peccatū ifert penāᶻ:ul' qui hoc punit qđᵃ creando ifudit.ſi aūt nō ex creāte cū nō exᵇ traduce:reſtat ut ex pprie libertatis arbitrio uiciuʒ ſupbie i āgelicā naturaʒ pceſſerit. bona ergo ɔdita ē q̄ ſuoᶜ uicio a bono i malū ɔmutata ē.ſʒ qūo bona eē potuit:ſi dilectōe penitꝰ caruit neq̄ eni angelus nobᵈ ſilisᵈ factus ē:quos uſq̄ ad certū tp̄us etatis ifirmitas ḡuat:ut neq3 uirtꝰ neq̄ uiciū ullū locū in nobis obtineat. accepit ergo dilectionē i ſui creatione ſic ⁊ ceteri:de qbꝰ dſ angelice uirtutes q̄ i dei amore pſtiterunt: nō ait q̄ diligē ceperūt:ſed que in eius amore pſtiterūt q̄ ex creatione diligē ceperāt:ut p̄ncipiū diuine dilectōis oibꝰ credaſ eſſe cōe.pſeuerātia uō eoꝝ tātūmō itelligatur:q i retributōne hoc accipē meruerūt:ut cōfirmati ultius cadē n̄ poſſent:⁊ hoc de ſe certiſſime ſcirent.unde bn̄ apud moyſenᵉ pꝰ celū:deide firmamētū factū eſſe dſ q2 nimiꝝ angelica nā p̄us eq̄liter ſbtilis i ſupioribꝰ ē ɔdita:poſtea i pſiſtentibꝰ i amore ſui conditoris mirabiliſ ē ɔfirmata. Hincᶠ etiā gregoriꝰ i moralibꝰ multa de pfectione āgelice creationis replicās

m Anguſtā.arta eni ē via q̄ ducit ad vitam vñ virgiliꝰ: Facilis deſcenſus auerni:ſʒ reuocare gradū ſuperaſq̄ euadē ad auras:Hoc opꝰ hic labor ē. pauci quos equus amauit Iuppiť:aut ardēs euexit ad ethera virtus.
n Exēplo.hi ſunt q ad ſempiternā vitā pximos mendacio ſuo opitulāte deducūt: vt xxij.q.ij.p̄mū. ex h̄ q̄ collige ex q̄ ſēſu illud accipiaſ.
o Articulo.i.ipedimēto.
p Lapſū. Felix quē faciunt aliena pericula cautum.ſ.xxvij.q.i.c.ij.de cō.di.i. bi duo.⁊ dicit ſeneca: Ruina p̄cedētiū ſolet eē doctrina ſequētium: ad hoc ſ.e.ſi.n.in fi.
q Quod vero. ſoluit gratianus auctem inductam.ſ.e.di.§.cū ergo. c.charitas. ad h̄ qđ charitas amitti nō poſſit.⁊ hac occaſione diabolū i charitate creatū eē oñdit:⁊ de luciferi excellētia multa ſbiungit.
r Negantur.ſ.e.§.cū ḡ.⁊ ego ſū.⁊.c.charitas.
ſ Unde in euāgelio. matthei.
t Donum.i.doctrinā euangelicam.
u Ad penitētiā.per baptiſmum. hoc ē expoſitum.ſ.e.ſi.n.
x In veritate.ſ.xvi. q.ij. viſis contra.
x In veritate.i.i charitate. ⁊ hoc dicit allegando.
y Differētia.ꝙ alij ſt boni ⁊ alij ſūt mali.
z Penā eternā ꝙ nū q̄ facit:arg.ſ.xi.q.iij. illud plane.
a Quod creando.nō eius dʒ punire:qđ ipe approbauit:vt.xxij.q. iiij.nabuchodonoſor. ff.ad.l iul.de adulte.ſi vxor.in fi.

d Similis.cū angelus ſtatī fuit poſt creationē capax rōnis:ſed hō nō donec ſit adultus.
e Moyſen. in geneſi circa principium.
f Hinc.vacuū.ſ.xvi.q.ij. viſis.ɔtra vbi dicit ꝙ charitatem nequit habere in celo. ſʒ forte dſ nō habuiſſe:quia nō pſeuerauit. q2 non dſ factum niſi duret factū vt.ſ.e.di.i.cogitatio .⁊.l. diuortium.ſʒ forte nunq̄ habuit charitatē: vt dicitur in contrario. vñ magiſter hoc diſ allegādo:⁊ ſm hoc oia ɔtria itelligunſ nō d charitate quaʒ n̄ hūit:ſʒ quā habiturꝰ eſſet ſi ſtetiſſet.

p Uidenter.ex.plixe allegatis cōcludit gratianus charitatem
ſemel habitā amitti poſſe.qd̄ ñ ſolū de operib⁹ charitat̄:ſed de ipa
charitate ver͛ oñdir eē.adijciēs hoc ñ ſolū circa p̄deſtinatos ſʒ ēt
circa preſcitos poſſe ꝯtingē.ad qd̄ auctoritatē iducit vſq; ad illuʒ
locum.itē illd̄ euāgelij:ubi in ꝯriū auctes inducit duas:videlicet
ꝙ reprobi non
hñt charitateʒ
ſʒ eas d̄ hypo
critis itelligen
das eē probat
auctē gregorij

g ſeduci.hec ē rota ꝑcurrēs gſani.vult eni determinare capitulū gregorij
quod ſtatim ſequit̄.j.e.citius ad hoc.

p· Ut leuiathan.q.d.ſiue p.ppriam ſuggeſtionē ſiue per malum hominē
ꝛ dānatū quē diabolus repleuit malicia p ſuggeſtionis miniſtrum.

q· Replet.triſticia.

q· Prodeſt. ad regnū celo rū obtinendū: vt.di.iij.§.pe. ꝛ.c.ſigs autem

r· Plus. mox.in epl̄a ad romanos. vbi dr̄ ſcimus aūt ꝙ diligētib⁹ deū oia cooperantur i bonis his qui ſm̄ propoſituʒ vocati ſūt ſācti .§.c.talibus.

ſ· Apoſtolus addidit. id eſt poſtq̄ dixerat ſcimus.q.d.de um ꝛc̄.

s· Accepi. p ſeuerantiaʒ in charitate ꝛ in bonis operib⁹

t· Propter ſe creti.i. ppī ſecretam hāc di ſpoſitionē dei q̄ vtilis ē.alias eni ē h̄ vtilitatē

u· Simkia.dic̄ in eodem ideʒ auguſtinus.

x· In euangelio.ſupple ſunt i auguſtio iſta exempla.

y· Itē illud euāgelij.non q incipit .q2 hec auctas euāgelij ꝛ ſequēs gregorij videtur i nuere:ꝙ reprobi futuri charitatē non hēant eas ponit grā nus: ꝛ poſtea ſoluit.

Ultibiſ dici pōt Cepiſti meli⁹ q̄ deſinis. vltima primis Cedūt. diſſimiles h̄ vir ꝛ ille puer.

z· Illō aūt.

ꝛ ſimili ruina ſtātium metus ſit.
Uidet̄ itaq; ex p̄miſſis appet
nōnllōſ charitatē hr̄e:quā poſtea
crialit̄ deliquēdo amittūt.ꝙ ſigs
ꝯtēdat nō de uirtute: ſʒ de uirtu
tis opere debē itelligi: delibēt qd
rñdeat de inocentia ade:d̄ iuſticia
moyſi dauid ꝛ ceteroꝝ:q plena fi
de ad baptiſma accedētes:licʒ po
ſtea.plapſuri ſūt:tñ celeſtia dona
deguſtāt ꝛ ſpūs ſācti fiūt partici
pes:ut nō ſolū añ hūanos:ueruʒ
ēt añ dei oculos ex aqua tm̄ ꝛ ſpū
ſācto iueniāt̄ renati:q ſi charitatē
dei nō hʒ:añ dei oculos aqua tm̄
regenerarent̄ ñ ſpū ſācto.opa eni
ſeu ſacramētoꝝ participatio niſi
ex charitate.pcedāt:apd̄ deū nec
iuſticiā nec inocentiam p̄ſtāt. Si
eni iquit apl̄s:hūero oēm fidē ita
ut mōtes trāſferā:ꝛſi diſtribuero
oēs facultates meas i cibos pau
peꝝ:ꝛſi tradidero corp⁹ meū ita
ut ardeā:charitatē aūt ñ hēam:ni
hil mihi prodeſt. Sed q2 de pre
deſtinatis ad uitā a nōnullis cōce
dit̄:ꝙ charitatē amittāt ꝛ amiſſā
recuperēt:de reprobis ēt dicēdū
ē:an ipi charitatē hēant:q̄ amiſſa
poſtea dānentur. De his ita ſcri
bit aug.i li.de correctione ꝛ grā.
Plus ſciēs nōnullos diligē
deū:ꝛ ieo mō uſq; i finē non
pſeuerare mox addidit: his q ſm
ꝑpoſitū uocati ſūt ſancti ꝛc̄. In
eod̄. An adhuc iſte nolēs corrigi
potit dicere:qd ego feci ꝙ nō acce
pi:quē ꝯſtat accepiſſe ꝛ ſua culpa
qd̄ acceperat amiſiſſe:poſſū iquit
poſſū oino qñ me arguis dicē:ꝙ
ex bona uita i malā mea uolūtate
relapſus ſū. adhuc quid ego feci
qd̄ ñ accepi:accepi eni fidē que p
dilectioneʒ opat̄:ſʒ i illa uſq; in fi
nē pſeuerātiā ñ accepi. In eodeʒ
In bono illos uolebā ꝑculdubio
manere:erāt utiq; i bono:ſed i eo
nō pmāſerūt. In eodeʒ. Propt̄
huius utilitateʒ ſecreti credendū
ē quoſdā de filijs perditionis nō
accepto dono perſeuerādi uſq; in
finē i fide q̄ p dilectōem operatur
icipere uiuere ꝛ poſtea cadere ꝛc̄.
multa ſimilia de reprobis in euā
gelio etiā:q perſeuerauerit uſq; in
finem ꝛc̄. In eodeʒ. Iteꝝ homo
iſte icipit ꝛc̄. Itē in eodeʒ.
Mirandum eſt quare deus q
buſdā filijs perditionis det fideʒ
operantem per dilectionem: nec
det in ea perſeuerantiam. Itē
illud euangelij: Nō qui icipit:ſed
qui pſeuerauerit uſq; i finem :hic
ſaluus erit. Item gregorius.
Ulti bñ icipiūt:q in malo ui
tam finiunt. Non aūt bñ in
cipit:q nunq̄ ex charitate aliquid
operat̄.ꝙ ſi ex charitate aliquādo
aliqd agit:ꝛ charitatē aliqñ in ipo
neceſſe eſt eē. Illud aūt greg.
qui ſeduci qñq; non reuerſuri pñt
ꝛc̄.nō de oib⁹ generalit̄ reprobis
ſʒ de hypocritis ſpālit̄ itelligēduʒ
ē.qd̄ ex uerbis eiuſdē euident̄ da
tur itelligi. Cū.n.q̄ſtionē ꝑponē
ret:cur miſicors deus iſta fieri p
mittat:ut leuiathan ſeu nunc p
ſuggeſtiones callidas:ſiue p dam
natū illū quē replet hoiem:uel ſo
lis ſibi radios.i.doctos quoſq; ſa
pienteſq; ſbijciat:ul̄ auꝝ hoc ē ui
ros ſāctitatis claritate fulgentes
quaſi lutū ſibi uicijs coinquinādo
ſbſternat:mox i eiuſdem q̄ſtionis
ſolutione ſupponit dicens.
Itius ad hoc rñdemꝰ:q2 aurū
qd̄ prauis ei⁹ ſuaſionib⁹ quaſi
lutū ſterni potuit:auꝝ añ dei ocu
los nūq̄ fuit.qui.n.ſeduci qñq; ñ
reuerſuri pñt:q̄ſi hitā ſanctitateʒ
añ culos hominū uident̄ amittē
ſed eā añ dei oculos nūq̄ hūerūt
Sepe hō nāq; multis occulte pec
catis iuoluit̄:ꝛ i una aliq̄ uirtute
magnus uī:q̄ ipſa quoq; uirtus i
aneſcēs deficit:q2 dum inoteſcit
hoibus ꝑculdubio laudat̄ eiuſq;
fauor ihiāt̄ appetitur.uñ fit ut ꝛ
ipſa uirtꝰ añ dei oculos uirtus nō
ſit:dū abſcōdit qd̄ diſplicet ꝛ pro
dit qd̄ placet.q̄ itaq; merita apud
deū eē pñt:qñ mala occulta ſūt ꝛ
bona publica:plerunq; eniʒ ſicut
diximꝰ latet ſupbia ꝛ cāſtitas ino
teſcit.atq; id̄ diu oñſa circa fineʒ
uite pdit̄:q2 coopata ſupbia uſq;
i finē icorrecta retinet̄.aliꝰ elemo
ſynis uacat.ppa diſtribuit:ſed tñ
multis iniuſticijs deſuit:uel forte
linguā i detractionibus exercet.ꝛ
fit pleꝝq; ut eis q miſicors fuerit
iuxta uite ſue t̄minuʒ rapacitatis
ꝛ crudelitatis ſtimulis iardeſcat:
quod ualde iuſto iudicio agitur:
ut perdat etiam ante homines:
unde hominibus placuit: q2 hec

a· Aurum. p ſapiētia ponit̄ auꝝ.j.e.di. principium. ꝛ ita aliter q̄ſ hic ſumitur.

b· Citius. Caſus. expōit gregori⁹ i canone iſto illa vba iob ſuper illo: erūt radij ſolis ꝛ ſternet ſibi auꝝ quaſi lutū. Primo ergo dic̄:ꝙ p aurū deſignantur hypocrite:q q̄ſi deaurati ſunt cū iſuperficie videat̄ hr̄e virtutes:nec hēat Secūdo dic̄: ꝙ huiuſmodi hypocriſis detegitur i hac vita qñq; añ finē qñq; i fine qñ q; nūq̄ ꝛ cū detegit̄: tūc auꝝ quaſi lutū ſternitur. Ultio dicit quaʒ vtilitatē ꝯſequātur predeſtinati ſiue huiuſmodi hypocrite faciāt bona:ſiue publice cadāt i peccatū.nā p bonam operationem iuitāt p ſeueraturos ad bonū operandū:p caſuʒ reddūt bonos cautiores.

c· Amitte. hec de hypocritis intelligenda ſūt:qui videntur deaurati ꝛ fulgidi ꝛ habē virtutes in ſuperficie cū nec ſūt nec habent: ꝛ qui caret vna caret omnibus di.v.c.ſi.

d· Innoteſcit.i.virtuſ videtur.

e· Appetit̄.ab alijs.

f· Uirtus. putatiua.

g· Etiam añ homies i.in cōſpectu hominū.

348

d Lapides.i.ordines angelorum.
e Quod.illic.in ꝓpheta.ſ.ezechiele:hic in iob.
f Uoce.i.voce domini loquentis ſibi iob.
g Inſinuat.iob vel propheta.
h Charitas aūt.ſoluit auctatem apl'i allegatā:ſ.in ꝑn.di.duobus mōis qꝛ dr̄ primo charitas que deſeritur.

ſatiſfactione.nam qdam putant ſufficē ad deletionem peccati:ſ quotiēs peccāt:pñiam ſibi iniunctā ſiue ſatiſfactionē agāt:lꝫ i volūtate peccādi pſiſtāt.j.e.ſane cauēdū.⁊ h̄ innuit illō ibi iterandaꝫ
s Qui luxuriantur.i.fornicātur ſpūalit̄ ſepādo ſe a chriſto
t Poſtea.nō putarēt.i.nō p̄ſumerent illō agē.vñ oporteret eos deiceps penitē ⁊ ſm hūc intellectū ſic itelligēdū ē illō qō ſeqtur.ſic vt vnū baptiſma ſufficē ad deletōeꝫ peccati:ſic ⁊ vna pñia.huic tñ itellectui repugnat.j.gl.hu.ſ.ſēp.j.eodem.

i Ficta.i.fragilis ⁊ ñ uera reſpectu ꝑmanentis:vł ñ vera reſpectu charitatꝭ diuīe.ad qō ſimilia q̄dā iducit.i ſine ꝯcludit verā charitatē deſeri non poſſe.
k Poſſe aūt.ex quo eniꝫ reſiſtere vicijs eſt verum poſſe:ergo nō reſiſtē ē nō poſſe.ſed nō reſiſtē eſt peccare:⁊ ita poſſe peccare ē ñ poſſe reſiſtere:⁊ ita eſt ar.acōtrarijs.ar.xxxij q.iiij.ſicut ſatius eſt.⁊ q.v.ſicut enim.
l Et aſtra.i.angelus.
m Etiaꝫ eccl'aſtes.in ſalomone.
n Hec ō charitate.Cōtinuat ſeipm̄ grāa⁹ i ſecūda eni di.hanc q̄ſtionē quā h̄ tractat ꝑlibauit:ſꝫ hui⁹ grā aliā ꝑmiſit:an.ſ.charitas ſemel hita amitti poſſit quā i p̄cedēti di.tractauit.nūc aūt ad ꝓpoſitū ſuū reuertit̄:⁊ dic̄ h̄ que ⁊c̄.Hic icipit.iij.di.i qua ea q̄ſtio tractatur:an pñia ſit iterāda an non:⁊ ꝙ ſit iterāda multis auctoritatibus ⁊ exemplis ꝓbat̄.dicimus ergo ꝙ iteranda ē.i.iterum puniendus ē ſi denuo peccet.j.e.ſepties.vbi auteꝫ dr̄ ꝙ pñia non eſt iteranda dicimus ꝙ de ſolēni ē intelligenda:que cum ſit ſacramentū non dꝫ iterari:ar.i.q.i.ꝙ qdā ſm conſuetudineꝫ maxime quarūdā eccl'aꝝ ⁊ hoc ſuper eodem crimine.ſuper diuerſis aūt credit.G.ſolēnem iterare poſſe:ar.j.e.di.q̄ꝫuis.hāc q̄ſtionē ſic tractat gra.Primo ponit opinionē illoꝝ q dicūt ꝙ pñia nō ē iterāda.qꝛ eā nō ſeqt̄ mortale peccatum.ſi eni eā ſeqt̄ mortale peccatum:illa pñia vera nō fuit:nec veniā obtinuit.⁊ ad hoc multas auc̄tes inducit vſqꝫ ad.§.ſed v̄ba.⁊ icipit ibi ſoluē p̄dictas auc̄tes.poſtea ab illo.§.ꝙ aūt.ꝓbat auc̄tib⁹ ⁊ exēplis:ꝙ pñia ſepe iteratur poſt iſerit q̄ ſit vera ⁊ q̄ ſit falſa pñia.qua occaſione ſubiungit:an pñia ſit dāda an negāda ei q vult agē pñiaꝫ de vno peccato ⁊ remanere in alijs.
o Uera pñia.h̄ falſū ē:qꝛ ſi ex charitate penituit v̄a fuit:⁊ ſaluaret̄:ſi tūc decederet:dū ſic penitebat.Auc̄tes aūt q̄ in ꝯrio iducunt̄ non ad diuerſa tꝑa ſꝫ ad idē ſūt referēda:vt.j.e.§.ſꝫ v̄ba:vt.ſ.eo tꝑe quo penitet habeat ꝓpoſituꝫ non committendi decetero.
p Penitētia ē.i.grā q̄ v̄e penitēti iſuſa ē fac̄ eū p̄terita plāgē ⁊ eū munit vt caueat ne ꝯmittat q̄ fleuit.qō h̄ ēdit̄ poti⁹ ē effect⁹ pñie q̄ꝫ diffinitio.
q Nō cōmittere.i.non cōmittendi ꝓpoſitum hr̄e.
r Experiuntur pñiam ſolēnem.vł qō h̄ dr̄ itelligas de pñia exteriori.i.

quod[e] ergo illic ſpecioſus i multis frōdibus:qō illic ſignacl'm ſilitudinis:qō illic cherub:qō illic ꝓtegens dicit:hoc hic uoce[f] dñica beemoth iſte uiaꝝ dei p̄ncipiū uocat̄ de quo iccirco taꝫ mira in quibus fuit ⁊ q̄ amiſit iſinuat[g]:ut homini oñdat:quid ipē ſi ſupbiat de elationis ſue culpa paſſur⁹ ſit:ſi feriendo illi parcere noluit quē creando in gl'ia tāte claritatis eleuauit.conſideret ergo homo elatus.qd i t̄ra mereatur:ſi āgelis p̄latus i celo ꝓſternit̄. Charitas[h] aūt q̄ i aduerſitate deſit̄:ficta[i].i.fictil' ⁊ fragil' eē ꝓhibet̄:ſic̄ fides ex q̄ charitas ꝓcedit ficta.i.fragil' apō apl'm eē negat̄.ſil'r charitas q̄ i aduerſitate deſeri pōt:dr̄ uera nūq̄ꝫ fuiſſe.ſic̄ eni hieronym⁹ contra iouinianuꝫ ſcribit:Ois creatura ſb̄ uicio eſt:nō ꝙ ois peccauerit:ſꝫ qꝛ nulla ē q̄ peccare nō poſſit.poſſe[k] aūt peccare:ut aug.ait:nō eſt aliqd poſſe immo aliqd nō poſſe.unde ille ſolus uocat̄ oipotēs:q hoc non pōt qꝛ oia pōt q̄ poſſe ē aliqd poſſe.ſic̄ ergo eius cōparatione qui mutabilitatē neſcit:omis creatura uicioſa dr̄:qꝛ mutabilitatis ē capax:iuxta illō:nō iuſtificabit̄ i cō.t.o.uiuens:⁊[l] aſtra nō ſūt mūda in cōſpectu eius:ſic ꝯparatōe eius creature q̄ mutationē non recipit:ois creatura q̄ permutat̄ nō uera:ſed uana eſſe ꝓbat̄.unde ois hō mendax eē dr̄:⁊ uanitati ſimil' factus hic ēt[m] eccl'aſtes:cūcta q̄ ſb̄ ſole ſt̄ i.q̄ tēpoꝝ uiciſſitudinem recipiūt nō tm̄mō uanitas que oi creature rōne mutabilitatis iēſt:ſꝫ ēt uanitas uanitatum uarietate ꝑmutationis quā recipiūt eē dicunt̄.Sic ergo ꝯparatiōe diuine charitatis nulla uirt⁹ eē uera ꝓbat̄:aut ꝯparatione ei⁹ q̄ ñ deſerit̄:illa q̄ amittitur uera eē negat̄.ſic̄ aūt ois creatura ſuo mō bona ⁊ uera eē dr̄:ſic ⁊ charitas q̄ deſerit̄ ſuo mō bona ⁊ uera eē monſtrat̄:alioquin a nullo deſerēt̄:ſi nullo mō i eo eēt. Quod eni nullo modo uere ē nullo mō deſeri pōt.qō ſi aliquo mō uere deſeritur:⁊ aliquo modo id uere eſſe oportet.

Hec[n] de charitate breuit̄ ſcripſimus.ꝓpter eos:q pñiam negant reiterari poſſe:aſſerētes ꝙ ſicut charitas ſemel habita nūq̄ꝫ amittitur:ita pñia ſemel uere celebrata nulla ſequenti culpa maculat̄.ſi uero crialis culpa illā aliqñ ſequit̄ uera[o] pñia ñ fuit:nec ueniā unq̄ꝫ a dño ipetrauit:qō ex diffinitione ipſius pñie ⁊ multoruꝫ auc̄tibus ꝓbare ꝯtendūt.ut eni ambro.ait in quodā ſmone quadrageſime.

Penitentia[p] ē ⁊ mala preterita plangere:⁊ plangenda iterū non[q] committere. Idem i libro de unica penitentia.

Reperiunt̄[r] q ſepius agendaꝫ pñiam putant q[s] luxuriant̄ in chriſto. Nā ſi uere i chriſto pñiā agerēt:iterandā poſtea[t] non putarent:qꝛ ſicut unū baptiſma ita[u] ⁊[x] unica[y] pñia.ueꝝ p̄teriti ſemꝑ[z] nos dꝫ penitere peccati:ſꝫ hoc delictorū[⁊] leuioꝝ.at[ꝯ] ego facili⁹[ꝝ] inueni:q rēe ſeruauerit inocētiā:q̄ꝫ q ꝯgru ē[a] egerit penitentiā. Item augu.

Satiſfactio[b] pñie ē peccatoꝝ cauſas[c] excidere:nec eaꝝ ſuggeſtionib⁹ aditū indulgē. Idē in libro de penitentia.

u Ita.ſ.di.l.§.pōt.
x Et aliter.j.e di.§.ſiue aūt.c
y Unica.i.irreiterabilis.

D. III

n ſalicibus.

z Semper dꝫ ſ.ſēp vere penitē.ſꝫ de mortalib⁹ raro ꝯtigit vnde addit:at ego ⁊c̄.q.d.ita de facto ꝯtigit ſepe.ſ.ꝙ quis habꝫ pñiam ō minoribus ⁊ cōpunctioneꝫ:ſꝫ de maioribus nō.vł meli⁹ qō inuit h̄:diſtinguo vt.ſ.pñia ꝓ leuiorib⁹ mōtalib⁹ tm̄ peccatis iniūcta poſſit iterari:qꝛ ñ iiūgit̄ pñia ſolēnis:niſi pro grauiſſimis.xxvi.q vi.c.vlt.
⁊ Delictorū.tñ mortalium.
ꝯ At ego.ſ.di.i.§.alij.ecōtra.c.ſunt.q arbitrantur.
ꝝ Facili⁹.mirum eſt quare hoc dicat:cuꝫ multi iueniant̄ in fine penitentes reſplenduiſſe ⁊c̄.ſ.i.q.vij.ſiquis omneꝫ.⁊ pauci inueniant̄ ante finem ſine mortali:argu.ſ.l.di quia tua.ſed qō dicitur hic intelligitur de integritate carnis.ſ.virginitate.q.d.facili⁹ inuenio q ſeruet virginitatē:q̄ꝫ q poſt corruptionē carnis ſeruet continentiam.nam tunc facilius cadet:vt.ſ.di.i.§.alij.ecōtra c.ſunt qui arbitrantur.vnde ⁊ ſacramento qñqꝫ ⁊c̄.vt.xxxv.q.vi.ab iſto.vel hoc pōt intelligi de penitentia perfectiſſima:que nō ſolum delet peccata:ſꝫ ēt peccādi affectōeꝫ quā ñ hr̄e difficillimū ē
a Cōgrue.nā penitētē oportet vitā mutare:qō ſumme difficile ē qꝛ dicit lex:ꝙ nō facilis ē mutatio vite:ſꝫ cū magno labore animi fit:vt in auc̄.de mona.§.hinc aūt.ar.j.e.ſane cauendum.
b Satiſfactio.pñie.j.e.di.§.illud aūt gregorij.vł.ſatiſfactio.
c Cauſas.i.vicioꝝ radicē.ñ eni ſufficit ramos icidere:vt ſ.di.ij.§.ex premiſſis:vel cauſas.i.opportunitates vel occaſiones peccandi:vt.lxxxi.di.valet.

g p Principiū. Caſus. intendit gregorius in hoc. c. multum commendare luciferū oſtendendo eius perfectionem ⁊ excellētiā quā i charitate habuit ⁊ in alijs donis gratuitis vel naturalibus ante lapſum ⁊ hoc facit. Inducit aūt auctes iob ⁊ ezechielis.

·g· Principium. i. pꝛecipuū opus inter pꝛima opera dei. vel pͥmꝰ ⁊ dignioꝛ iter alios āgeloſ: q̄ruꝫ miniſterio paraṫ: ⁊ pꝫ via ad deum.

q. iiij. pͥcipue. xl. di. hō chꝛiſtianus. §. c. di. v. cōſideret. ꝺ. e. di. i. §. ex his itaqꝫ ꝺ. xxiij. q. iiij. qui peccat.

·o· Tu ſignaculū. diciṫ ſignaculū ꝑpter virtutes expꝛeſſas: quas recepit a domino.

·p· Plenus. i. plenā ſciētiam hn̄s ⁊ pfectionē decoꝛis ⁊ charitatis.

·h· Viarum. i. operum. ſicut ei ꝫ i via ꝓtineṫ veſtigiū itinerantis: ſic i q̄libet creatura ē via q̄ nos duciṫ ad itelligēdam potētiā dei.

·i· Beemoth. i. diabolus. beemoth iterp̄taṫ aial imūdū: qꝛ diabolꝰ ꝓpē ſupbiam a celeſti beatitudie tanq̄ꝫ imūdū aial alienꝰ factus ē

·k· Primū. i. pꝛecipuum. nō enim pꝛius creauit hunc q̄ꝫ alios. vnde in ſalomone cōtra ibi: qui viuit in eternum: creauit oīa ſimul.

·l· Quid. verba gregoꝛij exponētis pꝛedictā auctoꝛitatem ezechielis.

m Habuit. lucifer.

n Venia. cuꝫ eni plus ptāꝺ ⁊ pulchꝛitudinis ei cōmiſſū fuerat: iō magis diligi pͥſumebaṫ: ar. ꝺ. ij. q v. quāto. ⁊. j. di. iij. §. ꝙ autē ⁊. c. ſepties. iō qꝫ tāto magis obſeq tenebaṫ ⁊ plus puniri debuit: cum n̄ fuerit obſecutus: argu. C. ꝺ conduc. ⁊ pꝛocura. cōducto res. i fi. li. xi. ⁊ grauioꝛa faċ ꝺ licta ⁊c. vt. xi.

charitate negat repletū: nō ea penitꝰ uacuū aſſerit: q̄ſi penitꝰ caruiſſet: nūq̄ꝫ ea q̄ de eiꝰ excellētia dicūṫ: ꝯueniēṫ de eo itelligi poſſent Principiū[g]. n. iqt beatꝰ gregoriꝰ uiaꝝ[h] dei beemoth[i] dṙ: qa nimiꝝ cū cūcta creās agēt: hūc[k] pͥmū cōdidit: quem reliqs angelis eminentioꝛē fecit. huius pͥmatus eminētiā ꝯſpicit ꝑpheta cum diċ cedri n̄ fuerūt altioꝛes illo i paradiſo dei. abietes nō adeq̄uerūt ſūmitatē eius: platani nō fuerūt eq̄les frondibꝰ eiꝰ. oē lignū p̄cioſum paradiſi dei nō eſt aſſimulatū ei ⁊ pulchꝛitudini eiꝰ: qm̄ ſpecioſū feċ eū in multis cōdenſis frondibus quid[l] nāq̄ꝫ accipi i cedris ⁊ abietibus ⁊ platanis pōt: niſi illa uirtutū celeſtiū ꝓcere celſitudis agmia i eterne leticie uiriditate plātata? q̄ q̄uis excelſa ꝯdita ſṫ: huic tn̄ n̄ pꝛelata ſūt nec eq̄ta. q ſpecioſus factus ē i mltis ꝯdēſiſq̄ꝫ frōdibꝰ dṙ: qꝛ pꝛelatū ceteris legionibus tāta illū ſpecie pulchꝛioꝛem reddidit: q̄ꝫta ei ſuppoſita āgeloꝝ multudo decoꝛauit. Iſta arboꝛ in paradiſo dei tot q̄ſi ꝯdēſas frōdes hūit[m]: quot ſub ſe poſitas ſupnorū ſpirituū legiones attendit. qui ⁊ iccirco peccans ſine uenia[n] dānatus ē: qꝛ magnus ſine cōparatōe fuerat creatus. hic ei rurſum p eūdē ꝑphetā dṙ: Tu[o] ſignaculū ſilitudinis plen[p] ſapiētia ⁊ pfectꝰ decoꝛe i delicijs paradiſi dei fuiſti. multa. n. de eius magnitudine locuturꝰ pͥmō[q] uerbo cūcta ꝯplexus ē. qd nāq̄ꝫ boni n̄ hūit q ſignaculū dei ſilitudinis fuit? de ſigillo q pꝑ ānuli talis ſimilitudo imaginaliter expꝛimiṫ: q̄lis in ſigillo codē eēntialiṫ habeṫ: ⁊ lꝫ hō ad ſilitudinē dei creatus ſit: āgelo tamē q̄ſi aliquid maius tribuēs: nō euꝫ ad ſimilitudinē dei ꝯditū: ſꝫ ipſuꝫ ſignaculū ſilitudis dei diċ: ut[r] quo ſubtilioꝛ ē nā: eō[s] i illū pleniuſ ſilitudō[t] dn̄i credaṫ expꝛeſſa. hinc eſt ꝙ pͥmatus eius potētiā adhuc inſinuans idē ꝑpheta[u] ſbiūgit: Omnis lapis[x] p̄cioſus[y] operimētū[z] tuū ſardius[&] topacius iaſpis chꝛyſolitus onix berillꝰ carbunculus ſmaragdus ⁊ ſaphirus. Nouē dixit genera lapidū: qꝛ nimiꝝ oꝛdines āgeloꝝ ſṫ nouē. nā cū p ſaċ eloqa angeli archangeli thꝛoni ⁊ dn̄ationes ⁊ uirtuteſ pͥncipatꝰ ⁊ ptātes cherubin ⁊ ſeraphin apta narratione memoꝛāṫ: ſupnoꝝ ciuiū quāte ſint diſtictōes[ꝯ] oñdiṫ. qbus tn̄ beemoth iſte opertus fuiſſe deſcribiṫ: qꝛ eos q̄ſi ueſtē ad oꝛnamētū ſuū habuit: quoꝝ dū claritatē trāſcendēt: ex eoꝝ ꝯparatōe clarioꝛ fuit. de cuiꝰ deſcriptōe adhuc ſubiungit: auꝝ opus decoꝛis tui ⁊ foramina tua i die q̄ ꝯditus es p̄parata ſṫ. auꝝ opꝰ extitit decoꝛis eiꝰ qꝛ ſapiētie claritate cāduit: quam bn̄ creatus accepit. foꝛamia uō iccirco i lapidibꝰ fiūt: ut uiculati auro[ꝫ] i oꝛnamēti ꝯpoſitōe iūgaṫ: ⁊ neq̄q̄ꝫ a ſe diſſideant quos interfuſū auꝝ repletis foꝛaminibus ligat huiꝰ ergo lapides i die cōditionis ſue foꝛamia p̄parata ſṫ: qꝛ uidelꝫ capax charitatis ē ꝯditꝰ. q̄ ſi repleri uoluiſſet: āgelis ſtantibus tāq̄ꝫ poſitis i regis oꝛnamēto lapidibꝰ potuiſſꝫ iherē. Si. n. charitas auro ſeſe penetrabilē pͥbuiſſet ſāctis āgelis ſociatus in oꝛnamento ut diximus regio lapis fixus manēt Habuit ergo lapis iſte foꝛamia: ſꝫ ſupbie[a] uiciō[b] charitatis[c] auro n̄ ſūt repleta. nāq̄ꝫ iccirco ligaṫ auro ne cadāt. iccirco iſte cecidit: qa etiā pfoꝛatꝰ manu artificis amoris uiculis ligari ꝯtēpſit. Nūc autē ceteri lapides q hic ſiliṫ fuerāt pfoꝛati penetrātes ſe iuiceꝫ charitate ligati ſṫ: atq̄ꝫ hoc i munē iſto cadēte meruerūt: ut neq̄q̄ꝫ iā ꝺ oꝛnamēto rgio cadēdo ſoluāṫ. huiꝰ pͥncipatꝰ celſitudinē adhuc idē ꝑpheta intuēs adiūgit: Tu cherub extentꝰ ⁊ ꝓtegens i mōte ſācto dei ⁊ i medio lapidū ignitoꝝ pfectus āmbulaſti. Cherub quippe plenitudo ſcie iterp̄taṫ: ⁊ iccirco iſte cherub dṙ: qꝛ trāſcēdiſſe cunctos ſcia nō dubitaṫ. q i medio ignitoꝛū lapidū perfectus āmbulauit: qꝛ inter āgeloꝝ coꝛda charitatis igne ſuccenſa clarus glīa ꝯditōis extitit: quē bn̄ extentū ac ꝓtegentem diċ omne eni qd̄ extētū ꝓtegimꝰ obūbꝛamꝰ: qꝛ cōparatione claritatis ſue obumbꝛaſſe ceteroꝝ claritatē crediṫ: ipſe fuiſſe extētꝰ ⁊ ꝓtegēs reperitur. reliquos. n. quaſi obūbꝛando operuit: q eoꝛuꝫ magnitudinē excellētia maioꝛe trāſcendit

·q· Primo vbo. hoc ſcilicet ſignaculum.

·r· Ut quo. i. quantum ſubtilioꝛ ē natura. i. diuine nature capacioꝛ rōne ⁊ intellectu.

·ſ· Eo. i. in tantum.

·t· Similitudo dei. i. grā ⁊ dilectio que erat deo ſimilis in illum.

·u· Propheta. ſ. ezechielis.

·x· Lapis. i. oīs alius angelus.

·y· Precioſus. i. pulcher decoꝛe virtutum fuit.

·z· Operimentū eius. i. iferioꝛ eo: ſicut veſtimētum ē inferius ⁊ indignius ſe iduente vel oꝛnabat eū ſicut veſtimentum oꝛnat aliquē.

·⁊· Sardius. hos etiā lapides enumerat lex ff. de pub. ⁊ vecti. l. inꝰdam. §. ſpecies. qualiṫ aūt hi lapides veniāt i contributionem dicit lex ad. l. rhoꝺ. l. ij. §. cū in eodem.

·ꝯ· Diſtinctiones. ꝺ. di. lxxxix. ad hec.

ꝫ Auro. vnde dicit lex. ꝙ ſi auro gēma iūgaṫ: non cedit auro: ſꝫ econuerſo aurū cedit gēme. ff. de au. ⁊ ar. le. ſi non ſunt. §. ꝑuenie mus.

·a· Superbie. nō p canonem iſtum ius incepiſſe a ruina angeloꝛū bonuꝫ. n. ⁊ equū fuit: vt ꝑpter ſupbiam lucifer puniretur.

·b· Vicio. i. p viciū ſupbie non ſunt repleta

·c· Charitatꝭ. ar. ꝙ diabolus charitatem non habuit: vt. xvi. q. ij. viſis. ſꝫ cū eſſet rationis capax innocentie particeps ſine charitate eē nō potuit: ar. ꝺ. e. di. §. item ſine charitate. ꝙ ergo charitate repletꝰ negaṫ: cōparatōne ſtātium ⁊ cōfirmatoꝛum dicitur: vel ad perfectionem refertur.

a ¶ Impoſturã.i.ei falſũ iponere:q.ſ.iniuſte ligatis ab ipſo. deus enim neminem iniuſte ligat.xi.q.iij.§.ſi ergo iniuſte. Impoſtor aũt dr̃ q falſũ aliquod alicui iponit.ff.de edil.edic.l.ob que vicia.§.i.

b ¶ Agis.actu vel voluntate.

c ¶ Iriſor.ſubſanare.i.naſo torto deridere.

d ¶ Incõſtãtia. nõ icõſtãtiã reprobari ff.de ꝓcura.in cauſe.ff de offi.pſ.obſeruare. ar.ꝯ.ff.de col.bo.non nũq̃.

e ¶ Uſu.cum preueniuntur a tentatione.j.di ſtinct.v.c.i.

f ¶ Ea.i.ſimilia.

g ¶ Iſaias.adhuc ẽ de c.iſidori qđ ſequitur.

h ¶ Lauamini.baptiſmo vel penitentia.

i ¶ Mund⁹.interius.

k ¶ Lauatur.exterius

k ¶ Lauatur.i.illa mũdicia nõ eſt ea ad ſalutem:quia eſt momentanea nõ perſeuerans uel nõ eſt imundus ex toto.ſed ad tempus vł in parte.

l ¶ Que fleuerat.ꝯ.xv. q.viij.hi qui.

m ¶ Soliloquiorum.i. pſalmorũ:qui ſũt excellentiora de chriſto eloquia.

n ¶ Inanis.i.iſufficiens ad vitã eternam obtinendam: vel carens fructu illi⁹ pñie quã non ſequitur culpa:cuius fructus ẽ vitatio gehenne ⁊ adeptio glorie.

o ¶ Tardius.ar.ꝯ.uulnus achileo qđ quondã fecerat hoſti: Uulneris auxilium pelias haſta tulit.

p ¶ Freq̃̄ter.ꝯ.di.xcviij.diaconi ſunt ꝯ:ſed hoc aduerbiũ uix ſoluit ꝯrietatem.

q ¶ Qui deſerit.peccare.vel quia redeũt ad illa vł ad alia.

r ¶ Ad ſordes.quaſi ħ inde ſequitur:⁊ ita tenetur cõſecutiue:vt.i. q.i.pſbr.in fi.b.

s ¶ Baptizãt.ħ vba q̃ ħ ponit greg. iueniũtur in libro ieſu filij ſirach:q dr̃ eccliaſticus.

tem reuocat:vt commiſſa plangat ⁊ plangenda committere nolit:nec ſatiſfacere negligat vere penitet:licet poſtea forte caſu vł infirmitate peccet non ex propoſito.

z ¶ Committat.opere nõ voluntate.

ꝯ ¶ Enchyridiõ.i.in li.manuali.⁊ dicitur ab en quod eſt in ⁊ chyros quod eſt manus.i.liber manualis.

que ligaueris i terra erũt ligata in celo.audis ligaturã ⁊ deo putas facẽ impoſturã[a].pñiam agis:genua figis.⁊ rides:⁊ ſbſãnas patiẽtiã dei.ſi pñiã agis[b] penites.ſi ñ penites:penitẽs nõ es.ſi ergo penites cur facis qđ male feciſti: ſi feciſſe peniteat:⁊ noli peccare.ſi adhuc facis:certe ñ es penitẽs. Item iſidorus de ſummo bono.

Irriſor[c] eſt nõ penitẽs:qui adhuc agit qđ penitet:nec uidet̃ deũ poſcere ſubditus.ſʒ ſbſãnare ſuperbus.canis reuerſus ad ſuũ uomitũ ẽ penitens ad peccatum. multi.n.lachrymas idefinent̃ fũdũt:⁊ peccare nõ deſinũt.Quoſdã accipere lachrymas ad pñiam cerno:⁊ affectũ pñie nõ hr̃e:q2 in cõſtantia[d] mẽtis nõ recordatione peccati lachrymas fundũt. nunc uero reuiuiſcẽte uſu[e] ea[f] q̃ fleuerũt iterando cõmittũt. iſaias[g] de peccatoribus dic̃:Lauamini[h] mundi eſtote. Lauat̃ ⁊ mũd⁹[i] ẽ:q ⁊ pterita plãgit:⁊ flẽda iterũ nõ admittit.lauat̃[k] ⁊ nõ ẽ mũdus:q plãgit q̃ geſſit:nec deſerit:⁊ poſt lachrymas ea q̃ fleuerat[l]:repetit. Item augu.in li.ſoliloquiorum[m].

Inanis[n] ẽ pñia quã ſequens culpa coinquinat.uuln⁹ iteratum ſanatur tardi⁹[o]:frequent̃[p] peccãs ⁊ lugens uix ueniã merebit̃: nihil proſunt lamẽta ſi replicant̃ peccata.nihil ualet ueniã a malis poſcere:⁊ mala denuo iterare. pſiſte ergo i cõfeſſiõe.eſto in pñia. fortiter cõfirmat⁹ uitã bonã:quã accepiſti tenere ñ deſinas. ꝓpoſitũ bone uite ꝯſerua iugit̃. Item grego.in paſtorali.

Qui admiſſa plãgũt: nec tamẽ deſerunt[q] conſiderare ſolicite ſciant:q2 flendo ianit̃ ſe mũdãt:q uiuẽdo ſe nequit̃ iquinant:cum ic circo ſe lachrymis lauant:ut mũdi ad ſordes[r] redeant. Item.

Qui admiſſa plãgit:nec tamẽ deſerit:pene grauiori ſe ſbijcit: q2 ipſam qua flẽdo impetrare potuit ueniã:ꝯtẽnit. Item.

Lauamini mundi eſtote.p⁹ lauacrũ eni mũd⁹ ee negligit:qſ qs p⁹ lachrymas uite inocẽtiã nõ cuſtodit.lauãt̃ ergo nec mũdi ſũt q cõmiſſa flere non deſinunt:ſed rurſus flẽdo cõmittũt. Item.

Baptizãt̃[s] quippe a[t] mortuo q mundãt ſe fletibus a peccato ſed poſt baptiſma mortuum tangit:q culpas p⁹ lachrymas repetit. Idẽ i moralib⁹.

Inaſſuz[u] qppe bonũ agit̃:ſi añ uite t̃minũ deſerat̃.q2 ⁊ fruſtra[x] uelocit̃ currit:q puſq̃ ad metas uenerit:deficit. Sed[y] uerba diffinitõis ñ ad diuerſa tpa:ſʒ ad idẽ tps referũt̃:uidelʒ ut tpe quo deflet mala q̃ ꝯmiſit:ñ cõmittat[z]: qđ adhuc eũ flere oportcat.qđ ex ſequẽtib⁹ uerb eiuſdẽ auctis dat̃ itelligi:dũ dr̃:nã qui ſic alia deplorat:ut iterũ alia cõmittat:adhuc pñiã agẽ aut ignorat aut diſſimulat. Hic augu.i enchyridiõ[ꝯ].

Ane[a] cauẽdũ ẽ:ne q̃ſq̃ exiſtimet nefãda illa crĩa:q̃lia qui agũt regnũ dei ñ poſſidebũt:quotidie ꝑpetrãda ⁊ elemoſynis quotidie redimẽda. In meli⁹ ẽ qppe uita mutãda:⁊ p eleõſynas ð peccatis pteritis ẽ ꝓpiciãd⁹ de⁹:ñ ad hoc emẽd⁹[b] quodãmõ ut ea ſemp liceat ipune ꝯmittẽ:nemini enim dedit laxamẽtũ peccandi:quãuis miſerãdo deleat iam facta peccata:ſi non ſatiſfactio cõgrua negligatur. Idem.

Qui uult ordinate dare elemoſynã:a ſe ipſo dʒ incipere[d]: ⁊ eã ſibi pmo dare.eſt eni elemoſyna[e] op⁹ miſicordie ueriſſime:de q̃ dictũ ẽ[f]:miſe aie tue placens deo: ꝑpẽ hoc ꝛnaſcimur:ut đo placeamus[g]. Itẽ io.chryſoſtomus.

a ¶ Ane.propiciand⁹ i.placandus.

b ¶ Emendus. i.non dem⁹ ei elemoſynaſ in pciũ:vt maneamus licite i peccato:alias dic. elemoſynis peccata tua redimere.ꝯ.di.i. medicina.j.e.§ adhuc iſtant.ꝯ i.q.vij.exigunt remiſſio enim peccati nõ dat licentiam deliquendi. peccata etiã publica puniri intereſt extra de col.c. ij.ſed tañ non debemus temere ad penas ꝓſilire:ar.C.de penis.ſi operis

Qui vult a ſe ipſo ꝯ.xxiij.q.v.ſi ñ licet.C.de ſer. preſes. nec tenetur aliq̃ actione qui ꝓpt̃ ſuas conſeruãdas aliẽas mer ces proijcit.ff. de preſcript.v. qui ſeruandarum in pn.

d ¶ Incipere. vt bẽat cor cõtritum ⁊ dunittat ei a quo leſus eſt.

e ¶ Elemoſyna dicit̃ ab eli qđ eſt de⁹ ⁊ mois quod eſt aqua quia ita extingut peccatum ſicut aqua extigut ignem:di. xlv.tria.

s ¶ Baptizant̃.i.abſoluunt̃ ⁊ mundant̃:de cõ.di.iiij.nec quicq̃.

t ¶ A mortuo.i.a ꝯtactu mortui.tãgit qđ fiebat i ve.te.q ſiqs tãgebat oſſa vł corp⁹ mortui hõis erat imũd⁹.vij.dieb⁹.poſtea aſpgebat̃ aqua aſpſiõis die ꝯ.⁊.vij.⁊ ſic mũdabat̃ ſic ħ tãgit ⁊ exponit:đ cõ di.iiij.neq̃q̃.

u ¶ Inaſſum.deſerat̃ fina liter:ar.j.di.iiij.§.filijs.

x ¶ Fruſtra.q̃ſi idecẽs ẽ ꝑus ſoluẽ ⁊c.ex de renũ.lfas.ar.ꝯ.C.de his qb⁹ vt indig.l.fi.nã ⁊ teſtamẽtũ ipfectũ nullũ ẽ:inſti.qb⁹ mo.teſt.infir.§.i.

y ¶ Sed vba hic icipit ſoluẽ auctes q̃ videt̃ dicẽ illã pñiam ñ fuiſſe verã quã ſequit̃ mortalis culpa.⁊ reſpic hic ꝑ illud.c.pñiam qppe agere.

z ¶ Cõmittat.i.nõ cõmittendi propoſitum habeat.qui ergo a malis ſic mẽ

f ¶ Dictum eſt.in libro.ieſu filij ſirach a ſalomone.

g ¶ Placeam⁹ deo.nõ ergo ſe fallant:qui per largas elemoſynas fructũ vel pecunie ſe exiſtimãt ipunitatem emere:q2 qui diligit inique odit animã ſuam:⁊ qui odit animã ſuã nõ ẽ ei de⁹ miſericors ſʒ crudelis.ſi igit̃ vult ei dare elemoſynam p quam fit mũda odiat eam ſm ſeculum:⁊ diligat eam ſecundum deum.hac elemoſyna quam ſibi homo primum debet mundantur interiora.ergo elemoſyna pecunie quam quis facit manens in mortali peccato: non proprie dicitur elemoſyna quia inordinate fit:dum a ſe non

·d· Penitentia.ē vindicta. hec ē quedā aſſignatio illiꝰ penitentie q̄ dr̄ opis ſatiſfactō:ꝛ itelligit̄ ō perfecta pn̄ia:vt.j.e.§.hac auctoritate.

·e· Puniens.i ſe.ar.expſſū:ꝙ qs nō pōt ieiunare ꝑ alium:lꝫ ꝯriū dixerit.h.ſ.lxxxij.di.p̄ſbr.ſꝫ qcqd ſit de alijs vr̄ ꝙ ꝑ filiū bn̄ poſſit qs ieiunare qꝛ eadē ꝑſona cenſet̄: vt.xxxv. q .iij.§. hac auc̄te.ꝛ magis terreṫ p̄res in filijs ꝗꝫ i ſeipiſ ff.ꝙ me.l. iſti. qō.§.ult.

·a· Ut cōtigerit.ſ.xvij.q.iiij.ſꝫ q opes.ſ.xv.q.viij.hꝰ q.j.e.di.§.ſinaūt .c.i ſalicibus.

·x· In eſtiuum.i.in homelia que ſic incipit.

·o· Penitētiam.plangere.i.plangendo de preteritis malis dolere:vel ſatiſfactione ſatiſfacere ſm̄ p̄ceptum ecclie.

Penitentia ē quedā dolentis uindicta puniēs i ſe qō dolet cōmiſiſſe.ꝛ ifra: Cōtinue ē dolendū de peccato qō declarat ipſa dictionis uirtus.penitē.n.ē penaꝫ tenē:ut ſēp puniat i ſeulciſcendo qō cōmiſit peccādo.pena.n.ꝑp̄e dr̄ leſio:q̄ punit uidicans qō qſqꝫ cōmiſit.ille penā tenet:q ſēp uidicat qō ꝯmiſiſſe dolet. Pn̄ia itaqꝫ ē uidicta ſemꝑ puniēs in ſe quod dolet cōmiſiſſe. In eodem.

Si apl̄s etiā peccata ꝑ baptiſma dimiſſa cōtinue plorat: nob ēt ſup fūdamētū aplorū poſitis :qd p̄t plorare reſtat? qd niſi ſēp dolē i uita?ubi.n.dolor finit̄ deficit ꝛ pn̄ia.ſi aūt pn̄ia finitur: qd reliq̄ dē uenia? Tādiu enim gaudeat ꝛ ſperet de gr̄a:ꝗdiu ſuſtētat̄ a pn̄ia.dic̄.n.dn̄s:uade ꝛ āplius noli peccare:non dixit: ne pecces:ſꝫ nec uolūtas peccādi i te oriat̄.Qō qūo ſuabit̄:niſi dolor in pn̄ia cōtinue cuſtodiatur?hinc ſēp doleat ꝛ de dolore gaudeat ꝛ ō doloris pn̄ia ſi ꝯtigerit ſēp doleat:ꝛ n̄ ſit ſatis ꝙ doleat:ſꝫ ex fide doleat:ꝛ nō ſēp doluiſſe doleat. Itē grego.in eſtiuū tempus.

Penitentiā quippe agē digne nō poſſumꝰ:niſi modū quoqꝫ eiuſdē pn̄ie cognoſcamꝰ. Penitētiā quippe agē ē:ꝛ perpetrata mala plāgere:ꝛ plangēda non perpetrare.naꝫ qui ſic alia deplorat:ut iteꝝ alia cōmittat:adhuc pn̄iam agē aut ignorat aut diſſimulat. qd.n.prodeſt ſi peccata luxurie quis defleat:ꝛ tn̄ adhuc auaricie eſtibus anhelat? Idē.

Sunt qui dicūt pauci tēporis pn̄iaꝫ cōtra peccatū debē ſufficē:ut iteruꝫ liceat ad peccatū redire.recte hos paſtoris p̄mi ſn̄ia ꝑcutit:q ait: canis reuerſus ad ſuū uomitū:ꝛ ſuſ lota i uolutabro luti.magna ē eni ꝯtra peccatū uirtꝰ pnie: ſꝫ ꝛ ſiqs i eadē pn̄ia ꝑſeueret.pniam ueraꝫ agere ē ꝯmiſſa plāgere:ꝛ iteꝝ plāgenda declinare. Idem.

Productior ē eiꝫ pena ꝗ culpa ne ꝑua putaret̄ culpa:ſi cū illa finiret̄ ꝛ pēa.ac ꝑ hoc l ad demōſtratōeꝫ debite miſerie l ad emēdationē labil uite l ad exercitationē neceſſarie pn̄ie tpalit̄ detinet̄ hoieꝫ pēa:quē iā ad dānatōem eē nā reū n̄ retinet culpa:ira dī n̄ ē ut hōis.i.ꝑturbatō ꝯcitati animi:ſꝫ trāquilla iuſti ſupplicij ꝯſtitutio. Item iohānes os aureum.

Perfecta pn̄ia cogit peccatorē oia libēt ſufferre.ꝛ infra: In corde eiꝰ ꝯtritō: i ore eiꝰ ꝯfeſſio:i ope tota hūilitas.hec ē fructifera pn̄ia. Itē ſmaragdus.

Ille pn̄iā digne agit:q ſic p̄terita mala ꝯplorat:ut futura iteꝝ n̄ ꝯmittat.nā q plāgit peccatū ꝛ iteꝝ admittit peccatū:ꝗſi qs lauet laterē crudum:quē quanto magis abluit:tāto magis lutum facit. Item auguſtinus.

Penitētes ſi tn̄ eſtiſ penitētes ꝛ n̄ eſtis irridētes: mutate uitā:recōciliamini deo: ꝛ uos cū catena paſcetis.q̄ inquis catena

·f· Uirtus.i. ſignificatō ꝛ int̄pretatio.

·g· Tenere. alludit etymologie vocabuli. vn̄ bernardus carenalr̄ dixit ſup illū locum geñ. pēitet me feciſſe hominē ſup terrā :ideꝫ ē ac ſi diceret: pēa tenebit me pro peccatis hōinum :tenebit i ꝗꝫ me cū venero ſup terram.

·h· Puniat.habitu n̄ actu:ar.ſ.di.xxxi.ſi laicus.ar.ꝯ.j.c.ꝑximo.

·i· Si aplus.ſ.xxxij.q.v.ſi paulus.

·k· Peccata.originalia.

·l· Dimiſſa.ſi dimiſſa:quare plorat :quia n̄ ē facta plena inouatio: ō cō.di.iiij.c.ij.ꝛ iō timet cadē.ꝛ i dignū ē eū q n̄ dū ſtabileꝫ ꝛc̄. C.de teſta.mi. li.l.vlti.

·m· Plorat.ar ꝯ.j.de cō.di.iiij.ſine pn̄ia.ar.ꝯ.ſ di i.tres ſūt actōes.ſꝫ illa non ꝓhibet.qn dolēdū ſit ſuꝑ peccatis iā dimiſſis:ſꝫ ꝙ iā ꝓ illis non ē penitentia iniungenda.

·n· Super fundamentum.i.fidem.

·o· Finitur.i.deficit quod tūc fit:cū memoria peccati hētur: ꝛ de peccato non doletur.

·p· Deficit.i.iutil ē:vel efficit̄ iutil.i.ꝑ ipſam pn̄iam ad vitā nō perducit̄.exquo eni nō laborat:fructū nō dꝫ ꝑcipē.xvi.q i.generalit̄

·q· Pn̄ia.que preceſſit.

·r· De venia.i.de vita mūdicia ꝛ ſpe eterne beatitudis quā cū venia aſſecutꝰ fuerat.q.d.ita reꝰ ꝯſtituit̄ ꝑ cōſequēs peccatum:ſicut erat prius.ſic exponit gratianꝰ.j.e.§.hac auctoritate.

·r· De venia.nō tn̄ itelligas:ꝙ peccata redeāt p̄us dimiſſa:ſꝫ quia ita itrabit gehēnā.ac ſi nullū peccatū eēt dimiſſū. h ſm̄ qſdā. ſecꝰ ſꝫ alios q dicūt peccata iā dimiſſa r̄dire:vt h īdūt.j.e.§.hac auc̄te

·ſ· De gratia.facte promiſſiouis.

·t· Oriat̄.ſꝫ ſi p̄cepit:nōne ſic p̄cepit īpoſſibile:qꝛ qō nō erat i eiꝰ ꝑtāte:ar.ſ.di.ij.§.ecōtrario.ꝛ.c.ſciēdū:ſꝫ expone volūtas in te nō oriat̄.i.in te orta ad effectū non perducatur.

·b· Nō ꝑpetrare .i. in nullo mortali ꝑſeueraṙ vel ꝓpoſitū ꝑpetrandi non habere.

·c· Cōmittat.i. ꝓpoſitū cōmittendi habeat.

·d· Diſſimulat.i.nō vere penitet.

·e· Quid eni prodeſt. quo ad vitā eternam : vt.j.e.di. ſunt plures. nā al's bn̄ valet occaſionalit̄ .j.e.di. piū .j.e. di.nihil.

·f· Sunt qui.qui ait. j. e. ſepties .ſ.di.l. hi qui.

·a· Uirtus.i. effectus penitentie.

·b· Productior.ſ.dixe.ſiquis monachus.ar.ꝯ.ſ.e. diſti.i. vide benignum contra ibi eni innuitur: ꝙ ꝗꝫdiu videtur durare peccatū:durare debet penitentia.ſed dic ꝙ n̄ dicit̄ ibi:ꝙ penitentia nō debet eē ꝓductior peccato . ſed innuitur ibi ꝙ ſi lōga fuerit culpa lōga penitētia debꝫ eſſe.non eni erit equū: vt pro vnius hore fornicatione non maior i iungeretur ei penitentia.ſed quod hic dicit̄ retorquetur ad interiorem penitentiam:quia qn̄cūqꝫ reduco peccatū ad memoriā:debeo ide dolē.j.e.iudas.ꝛ h itellige de pena ſiue de penalitate quā ſuſtinemus ꝓ peccato primi hōis.qꝛ illa ē ꝓductior ar.ſ.di.i.ſicut primi.

·c· Ad demonſtratōeꝫ i.ad cuſtodiam humilitatis:vt in paulo.xxiij.q.iiij.diſplicet.

·d· Miſerie.in quam venie ex peccato.ſ. diſtinc.v.ad eius vero. verſus finem.

·e· Emendationem.i.ad purgationem delicti:vt in paralitico.

·f· Exercitationem.ſ.e.di.i.ſicut primi.

·g· Neceſſarie.ad vitam eternam.

·h· Detinet.pena ad gloriam dei manifeſtandam:vt in ceco nato.ſ.diſtin.i.ex his.ꝛ ad iudicium future damnationis:vt in herode.ſ.xxiij.q.iiij.nabuchodonoſor:ꝛ ad cautelam ſui ꝛ aliorum:vt in paulo :ꝛ ut ſtudioſius illa vita queratur:que erit ab omnibus penis aliena:ꝛ vt ſit fideli certandi materia ꝛ occaſio vincendi qui non vinceret ſi non pugnaret.ſ. diſtinct.vi §.ſed penſandum.

·i· Ira dei.ſ.xi.q.iiij.§.ſi ergo iniuſte.

·k· Perturbatio.ecce qd ſit ira hominis:ꝛ quid ira dei.

·l· Perfecta penitentia cogit.iniuncta a ſacerdote.

·m· Penitentes.cū catena.ſ.e.diſtinc.i.agite.argu.contra.ſ.e. diſtinct.i. facilius .

·n· Catena.i in catena.i.cum mandato eccleſie.ſ. ſcōm quod eccleſia nos ligauit:ꝛ eſt ſimile.i.q.i.iudices.

·r· Uocabulũ.gñalit̃ dicit lex:q̃ q poſſeſſionẽ vi adeptã i ipſo ɔgreſſu recipit in p̃ſtinã cãm videt̃ poti⁹ reuerti q̃ʒ vi poſſidere.ff.de vi ⁊ vi ar.g poſſeſſionem.ar.ſ̃.di.ij.§.hoc itaq̃z.⁊.c.firmum.

·ſ· Septuageſies.i.q̃ñcũq̃ʒ finitũ p̃ ifinito ponit̃.j.e.de hoc.xvi.q.ij.viſis verſ.habet enim.

·t· Cui plus.hec fuit r̃ñſio petri:cũ dñs euʒ iterrogauit de feneratore:qui debitorib⁹ debita ieq̃lia dimiſerat.

·u· Otaʒ abſtulit.q̃ ad culpam:non quo ad penam.j.e.illð ⁊.ſ.di.i.ſicut p̃mi. vel quo ad penam eternã nõ quo ad t̃pozalem j.di.iiij.§.filijs.h.

·x· Conuerſus.ſ̃.di.i. §.econtra.

·y· Indiget.miſericordia.i. magno effectu miſericordie.nam miſericordia dei eque magna eſt ſemper.

·z· Rex.de facto.arg. di.lxxxiij.nemo.

·ɀ· Nõ timebat.h̃ hẽs vnã expoſitionẽ hui⁹ auctis.aliã hẽs.ſ̃.di.i. ⁊ venit.vel dic q̃ aliuʒ non timebat qui.ſ.iuſte poſſet eum punire: cũ ipſe ſol⁹ ſine peccato ſit.ſ̃.iij.q.vij.iudicet.

·ɔ· Iuſtificeris.q̄ɀ ɔtinuo penituit.di.i.⁊ uenit.

·a· Concluſit.i.concludi permiſit.

·b· Omnia.i.iudeos ⁊ gentiles.

·c· Ut oib⁹.q̃ ad ſufficiẽtiã:nõ quo ad efficaciam.ſ̃.e.di.ij.citius.

·d· Cõputruerunt.cuʒ peccato iteʀ conſentit̃ dum ad actum ducit̃.

·e· Cicatrices.i. plage peccatoʀ p baptiſmũ pur exponitur.j.di.iiij.c.vlti.vel p aliud remedium ſanate.

·f· In apologia.dauid liber excuſatorius de dauid.

ſi iuſtus:q̃uo cadit?ſed iuſti uocabulũ ñ amittit q p p̃ñiam ſemp reſurgit.⁊ ñ ſolũ ſepties ſʒ ẽt ſeptuageſies ſepties deliquẽti ſi ɔuertatur ad p̃ñiam peccata donãt̃.cui plus donat̃:pl⁹ diligit. Dauid quoq̃z p p̃ñiaʒ adulterij ſimĩt ⁊ homicidij ueniã ipetrauit:de cui⁹ p̃ñia in eodem libro hieronym⁹ ait.

Otam p̃ñiaʒ peccatoris oſtẽdit pſalm⁹ q̃nq̃geſim⁹: q̃ñ ingreſſus ẽ dauid ad uxorẽ urie:⁊ nathã,pp̃heta correct⁹ r̃ñdit dicẽſ peccaui: ſtatiq̃ʒ meruit audire: ⁊ dñſ abſtulit peccatũ tuũ a te.adulterio eiʒ iũxerat hõicidiũ:⁊ tñ conuerſus ad lachrymas ait: Miſerẽ mei de⁹.ſ.m.m.t. Magnũ enim peccatũ magna idiget miſicordia unde ſubiũgit ⁊ dic: Multũ laua me ab iniq.m.⁊.a.p.mco.m. me Q̃m iniq.m.e.co.⁊.p.m.ɔ.m.ẽ ſ. Tibi ſoli peccaui. Rex.n.erat: aliũ ñ timebat:aliũ nõ hẽbat ſupſe. Et corã te malũ feci:ut iuſtificeris i ſmonib⁹ tuis:⁊ uicas cũ iudicaris.ɔcluſit.n.de⁹ oĩa ſb peccato ut oib⁹ miſeat̃.tm̃q̃ʒ p̃fic̃:ut dudũ peccatoꝛ ⁊ penitẽs trãſiẽit i magiſtʀ ait:docebo iĩquos uias tuas:⁊ ipij ad te cõuertent̃. Confeſſio ⁊ pulchritudo corã eo: ut q fuerit ſua peccata ɔfeſſus dixerit Corrupte ſt̃ ⁊ cõputruerunt cicatrices mee:feditatẽ uulneʀ i ſanitatis decorẽ ɔmutet. Itẽ ãbroſius in apologia dauid.

Lle rex tãt⁹ ac potẽs nec exiguo qdẽ momento manere penes ſe delicti paſſus ẽ cõſcientiam:ſʒ p̃matura cõfeſſione atq̃ʒ i mẽſo dolore reddidit peccatũ ſuum dño.⁊ ifra: Deniq̃ʒ dñm dolor interni affect⁹ mouit:ut nathã diceret:q̃m penituit te ⁊ domin⁹ trãſtulit peccatũ tuũ. Maturitas itaq̃ʒ uenie,p̃fundã regis fuiſſe declarauit p̃ñiam:que tanti erroris offenſã trãſduxerit.⁊ ifra: Sancti q ɔſũmare certam̃ piũ geſtiũt ⁊ currẽ curſũ ſalutis: ſicubi forte ut hoies corruũt:nãe magis fragilitate q̃ peccãdi libidie fortius ⁊ acriores ad currẽdũ reſurgunt pudoris ſtimulo maiora reparantes certamia:ut nõ ſolũ nullũ attuliſſe eſtimet̃ lapſus ipedimẽtũ: ſʒ ẽt uelocitatis incẽtiua cumulaſſe. Ergo ſi currẽtiũ nõ ſoluit̃ curſus:cũ aliq̃ forte ceciderũt: nõ luctãtiũ ɔtẽtio:ſʒ inoffenſa manẽt certamia:q̃ñ ẽt pleriq̃ʒ p⁹ unũ uel alterũ lapſũ gr̃a maiore uicerunt quãto magis agonẽ pietatis igreſſi ñ debẽt uni⁹ plapſionis offenſa cẽſeri:cũ beat⁹ ſit q ſe põt poſt lapſũ reparare.⁊ ifra: Quod peccauit:ɔditõis ẽ.qð ſupplicauit: correctõis.lapſus cõmunis ſʒ ſpãlis cõfeſſio.culpã itaq̃ʒ icidiſſe nãe eſt diluiſſe uirtutis.⁊ infra: Peccatũ aut donat̃ aut dlet̃ aut tegit̃. donat̃ per gr̃am.⁊ delet̃ p̃ crucis ſanguinẽ.tegit̃ p charitateʒ. Similit̃ ⁊ iniq̃tas eſtimatur hitudo mẽtis iiuſte:lʒ iohãnes i ep̃la euʒ q fecẽit peccatũ ⁊ iiq̃tatẽ feciſſe dixerit.peccatũ ẽ iniq̃tas q̄ɀ i peccato ipſo eſt iniquitas.tamen ut nobis uidet̃.peccatũ eſt opus iniqui

·g· Lle rex tantus. Caſus. In h̃.c.excuſat̃ m̃tis mõis peccatuʒ dauid adulterij.ſ.⁊ homicidij. Primo:q̄ɀ diu noluit manẽ i peccato. Secũdo q̄ɀ grauit̃ i corde doluit.qð ide pʒ:q̄ɀ ſtati fuit ei dimiſſuʒ peccatum. Tertio:q̄ɀ ſi q̃ñq̃ʒ ſãcti peccãt:credẽdũ ẽ h̃ eis ɔtigẽ poti⁹ fragilitate nature q̃ʒ peccãdi libidine.vñ forti⁹ reſurgũt adeo:vt nõ videant̃ cecidiſſe. In ſecũda parte ponit differẽtiã iter peccatũ ⁊ iniq̃tatẽ.peccatum eni ẽ op⁹ iniq̃tat̃:iniq̃tas ẽ q̃litas mẽtis.vñ q vult cauere a peccato: extirpet radicem ipſius peccati.ſ.iniquitatem.

·h· Nec exiguo.poſtq̃ʒ redargutus eſt a nathan.

·i· Conſciẽtiã.ar.q̃ nõ dr̃ q̃s morderi peccati ɔſcia: ex quo iã de eo penituit.vñ ſubire ſecure potuit ſacramẽtũ.viij.q.iij.artaldus.licʒ ar.ɔ̃ ſit.ſ̃.xxv.di.p̃mũ.ſʒ nõ q̃ cõſcia duplicit̃ accipit̃.q̃ñq̃ʒ.n.dr̃ ɔſcia delicti:vt ibi.q̃ñq̃ʒ dicit̃ morſus peccati:vt hic.⁊ ſm qð dicit horatius: Nil conſcire ſibi:nlla palleſcere culpa.

·k· Trãſduxerit.i.deleuerit quo ad penã eternam:alias tẽpozaliter punitus fuit.ſ̃.di.i.ſicut primi.

·l· Sãcti q.p h̃ itendit,p̃bare q̃ vtilis ẽ p̃ñia:licʒ ſequat̃ offenſa quadam.ſ.hũana ſĩlitudine currẽtũ i brauio vl' agone.nã licʒ i curſu labãt:ſi poſtea viriliter inſiſtãt lapſus p̃terit⁹ nullaten⁹ eis iputat̃.ſ.⁊ ſpiritual' agoniſta dũ curit ad brauiũ vocatõis eterne licʒ aliq̃ñ labat̃ i via ſi poſt reſurgit lapſus nõ obeſt ei:q ẽt ſtimulo icitat⁹ pudoris ad cõſumationem curſus ampl⁹ inardeſcit.l.di.fidelioꝛ.

·m· Corruũt.ſ̃.xx.q.iij.ɔcliuioꝛ.j.e.il̃ h̃ hircũ.i auc.õ mo.§.hinc

·n· Cumulaſſe i.icentiuum ad bñ operanduʒ augmẽtaſſe.

·o· Currentiuʒ i.bñ opantiũ l' itelligit̃ ad lr̃ã.

·p· Soluit̃.ſ̃.e.diſti.i.§.alij ecõtra.⁊.c.reuẽit

·q· Luctãtiuʒ. vt fiat cõtentio ſi illi poſtea obtinuerunt.

·r· Maiore.ſ̃. di.l.fidelioꝛ.

·s· Cenſeri. id eſt dãnari.

·t· Conditõis. humane.

·u· Uirtut.j.e.ĩnt h̃ hircum.

·x· Donat̃.donari qdem dr̃ qð nllo iur̃ cogẽte ɔcedit̃.ar ſ̃.di.ij.nullus eoʀ.ff.de reg.iu.donari.vnð cũ p̃mã gr̃am nẽo poſſit mẽri:pʒ q̃ gratis fit r̃miſſio peccatorum.

·ɀ· Dõat̃.dõatur peccatũ q̃ñ ita remittit̃: vt p eo nulla p̃ea exigatur:vt in baptiſmo deletur:cũ interioꝛ macula abſtergit̃:at ad penã etnaʒ minime reſeruat̃.

·y· Delet̃.ſ̃.di i.c.bis p̃tãtis.

·z· Delet̃.ſiquidem in baptiſmo delet̃ origiginale:ne obſit nõ ut nõ ſit.j.de cõ.di.iiij.c.ij.⁊ alludit̃ h̃ nãe ſãguinis.hũidã eni nãm h̃it abluẽdi:ſic iohãnes i apo. ait de martyrib⁹.lauerũt iqt ſtolas ſuas i ſãguie agni. Et ap̃ls:deletur chirographus p morẽ chriſti q̃ diabolo tenebãt̃ obnoxij.lxxvi.diſti.ſcire dʒ.v.itẽ in apo.dauid deleta ſcriptura cartha remanet.ſit̃r deleta culpa originali i baptiſmo:remanet ipa iiq̃tas.i.fomes peccati ad penã tantum non ad culpam.

·⁊· Per ſanguinẽ.i.per paſſionẽ.i.p fidẽ quã q̃s hʒ de paſſione.

·ɔ· Tegit̃ p charitatẽ.i.p bona opa .ſic eni vnũ corp⁹ tegit̃ p opolitõeʒ altius:ſic peccatũ tegit̃ p bona opa ɔ̃ria:vt.j.e.illud.vſ. atq̃ʒ operuit peccata ⁊ texit operib⁹ bonis.vel referas h̃ ad diuerſa peccata:vt peccatũ qð ẽ tãtũ i volũtate dicat̃ donari.originale aũt deleri:actuale tegi.vnde pſalmiſta: Beati quoʀ re.ſũt iiq.⁊c̃.

·a· Iniq̃tas.ſupple aut donat̃ aut delet̃ aut tegit̃.

·b· Iniq̃tatẽ.ſic oĩs q fac̃ peccatũ ⁊ iiq̃tatẽ fac̃:q̄ɀ peccatũ eſt iniq̃tas ⁊c̃.

·c· Iniquitas.i.ex iniquitate ,pcedit peccatum.

·d· Opatrix.clpe.ſic charitas bonoʀ meritoʀ:vt.ſ̃.di.ij.charitas

incipit: ⁊ dum ſibi crudelis exiſtit. non placet deo. h.

a d De quotidianis breuibus. ratione temporis vocat breuia. nã ſi durant: tranſeunt in mortalia. xxv. di. §. criminis.

b Quotidiana. ſ. e. di. i. tres ſunt actiones.

c Oratio. ĩ. e. di. vi. qui vult.

d Satiſfaciat ĩ. de con. diſti. iij. aguam.

e Pater nr̃. q2 nõ iponitur maior pñia ꝓ veniali: q̃z vt dicat pr̃ nr̃. vñ dicit. c. ꝙ ſuffi cit perfecta cõ tritio l' ꝯfeſſio cordis. ſ. di. i. c vlt.

f Taliter. ꝙ ſint filij dei: ⁊ ita veracit' põt dicẽ pr̃ nr̃ i q bus nõ ẽ mor tale aliquid.

g Peccata d̃ let. nõ ꝙ pecca ta mortalia p̃ mo cõmiſſa ea omĩa dimittat ſʒ q2 pñiam ꝓ mortali iiũctaz releuat. delet q̃ mortalia quo ad penam nõ quo ad eſſenti am: ſed venia lia quo ad vtrũ q3. ſic ⁊ aqua bñdicta: de cõ. di. iij. aquaʒ. c. ſacrificium.

h Dimitte. C de nup. iperial' verſus pñ.

i Quod dici tur ſcilʒ dimit tim⁹. ar. de cõ. di. ij. reuera. i fi. ſ. di. xxiij. pſalmiſta. ⁊ di ſtin. lvi. dñs.

k n Nihil. ĩ. d̃ con. di. v. nihil. ⁊. c. nõ mediocriter. ſ. di. lxxxvi. qd prodeſt.

k Nihil pro deſt. ad vitam eternã: ꝓdeſt tñ ad min⁹ ſup pliciũ ſbeũduz ĩ. e. di. ſiqs aũt nõ hñs. vnde ⁊ pñia non eſt deneganda ſu per vno pecca to: dum quis remanet in alijs: ex̃ de pe. ⁊ re. ꝙ quidã. Item ad tẽ poralia conſequenda. xxij. q. ij. ſi glibet. Itẽ ad citiorem gratie ap poſitionem. ĩ. di. v. falſas.

l Ex perſona. huiuſcemodi. de quo loquit'. c. nihil.

m Penitẽt'. ſ. de vno ⁊ nõ de alio vel aliõ ꝯmittẽti tũc vel poſtea

n Q Uanuis. ſ. di. l. quãuis.

o Utilis. i. ſi haberet' vtilis qd̃ cõtigeret ex iteratione eiuſdem. omne enim rarum ⁊c̃. xciij. di. legimus.

p Deo. vel pape.

q h Hac auctoritate. ſ. quãuis.

r Et illud. ſ. e. reperiunt'.

De[a] quotidianis breuibus leui buſq3 peccatis: ſine quib⁹ hec uita nõ ducit': quotidiana[b] oratio[c] fideliũ ſatiſfaciat[d]. Eorũ ẽ eni di cere pr̃[e] nr̃ qui es in celis: q iã talit'[f] pr̃i regenerati ſũt ex aq̃ ⁊ ſpũ ſan cto. delet oĩno hec or̃o minia quo tidiana peccata[g]. d̃let ẽt illa a qb⁹ uita fideliũ ⁊ ſcelerate geſta ſʒ pe nitẽdo i meli⁹ cõmutata diſcedit. ſic quẽadmoduʒ dr̃ ueracit' dimit te[h] nobis debita[i] nr̃a: qm̃ nõ deſũt q̃ dimittunt': ita ueracit' dicat': ſic ⁊ nos dimittim⁹ debitorib⁹ nr̃is i. fiat qd̃ dr̃: q2 ⁊ ipſa elemoſyna eſt ueniã penitẽtib⁹ oĩno ignoſcẽ.

Item pius papa.

Nihil[k] ꝓdeſt homini iciunare ⁊ orare ⁊ alia religiõis opera facere: niſi mens ab iniqtate reuo cet'. Ex[l] pſona huiuſcemõi pẽitẽ tis[m] ẽt illud ſmaragdi itelligit': Il le pñiam digne agit ⁊c̃. Et illud auguſtini: Penitens ⁊c̃. ⁊ illud iſidori: Irriſor ẽ ⁊ nõ pe. ⁊ illud iſaie: Lauamini ⁊ mundi eſtote. Itẽ ⁊ illd̃ ſoliloquiorũ: Inanis ẽ pñia ⁊c̃. ſimilit' ⁊ illud gregorij: q admiſſa plangũt ⁊ baptizantur a mortuo. Illd̃ aũt ãbroſij: Reperi untur ⁊c̃: nõ ſm generalẽ: ſed ſm ſpecialẽ ꝯſuetudineʒ eccl'e de ſolẽ ni pñia dictũ intelligitur: q̃ apud quoſdã ſemel celebrata non itera tur. Unde auguſtin⁹ ſcribit ad macedonianum.

Quãuis[n] caute ⁊ ſalubrit' ꝓui ſũ ſit: ut loc⁹ illi⁹ hũillime pe nitentie ſemel in eccl'a cõcedatur ne medicina uil'[o] ul' min⁹ utilis eẽt egrotis: q̃ tãto magis ſalubris ẽ: quãto min⁹ ꝯtẽptibil' fuẽit: qs tñ audeat dicẽ deo[p]: q̃re huic hõi qui p⁹ p̃mã pñiam rurſus ſe laq̃is iiiq tatis aſtrigit: adhuc iťum parcis Hac[q] auctẽ ⁊[r] illud ãbroſij det'mi nat'[s]: ⁊ iterũ[t] peccatori p p̃mã pñiã uenia dari mõſtrat'. alioqn neq̃q3 iterũ parcẽt[u] de⁹: q nec dũ pepciſſʒ Satiſfactio[x] quoq3 pẽitẽtie: ⁊ ua de ãpli⁹ noli peccare: eũdeʒ cũ dif finitõe itellectũ[a] hñt. Illd̃ aũt qd̃ in[b] li. d̃ pñia dr̃: d̃[c] pfecta ẽ itelligẽ dũ. Sic eni charitas alia ẽ icipiẽſ alia ẽ ꝓficiẽs[d] alia eſt pfecta[e]: ſic ⁊ pñia alia ẽ icipiẽtiũ alia ꝓficiẽtiũ alia pfectorũ. ſic aũt charitati lʒ ñ dũ pfecte i baptiſmo datur uenia peccatorũ: ut q̃uis poſtea q̃uiter aliqs ſit peccatur⁹: tũc tñ itelligit' eẽ renat⁹ ñ aq̃ tm̃: ſic iouinianus tradidit: ſʒ aq̃ ⁊ ſpũ ſicut hierony m⁹ ꝯtra eũ ſcribit: ſic ⁊ icipiẽtiuʒ pñie uenia ñ negat'. q̃ q̃dã rõne p fecta[f] põt dici q2 toto corde gemit ⁊ dolʒ: lʒ ⁊ alia rõne põt dici imp fecta q2 nõ uſq3 i finẽ duratura[g]. Sc'dm p̃mũ modũ[h] pfectõis itelli git' illd̃ iohãnis os auri: Perfecta pñia ⁊c̃. Iuxta ſm modũ pfectio nis[i] illd̃ auguſtini itelligit': Pñia ẽ uidicta ſẽp puniẽs i ſe qd̃ dolʒ cõ miſiſſe. Illd̃[k] autẽ ſi pñia finit': ni hil d̃ uẽia reliq̃t': dupl'r itelligi põt Si eiʒ iuxta quorũdã ſniaʒ pecca ta dimiſſa redeũt: facile ẽ itelligẽ nihil d̃ uẽia reliq̃t': qm̃ peccata q̃ p̃ us erãt dimiſſa: iterũ replicãt'. Si cut. n. ille q ex iuſta ſuitute i liber tatẽ manumittit': iteri uere liber ẽ q̃uis ob igtitudinẽ ⁊ i ſuitutẽ po ſtea r̃uocet'[l]: ſic ⁊ penitẽti peccata uere remittũt': q̃uiſ ob igratitudi nẽ uẽie eiſdẽ poſtea ſit iplicãd⁹. ſi aũt peccata dimiſſa ñ redeũt: dr̃ nihil reliq d̃ uẽia q2 nihil reliq̃t' ſi bi d̃ uite mũdicia ⁊ ſpe et'ne beati tudis: quã cũ uẽia aſſecut⁹ ẽ. ſicut eiʒ ãgẽto pfecte purgato nihil ſui decoris r̃liq̃t': ſi ſequẽti erugie fe dat': ñ tñ p̃ma ſʒ ſeq̃nti erugie ſor didat': ſic expiato p pñiaʒ nihil de uẽia dr̃ reliq: cũ tñ iã ñ deletis ſʒ adhuc expiãdis coingnet'. Q[m] aũt p pñiaʒ ñ ſemel tãtũ ſʒ ſepiſſi me peccata remittãt': auctẽ mlto rũ ꝓbat'. ait eni hieronymus ad ruſticum de penitentia.

Septies[n] i die cadit[o] iuſt⁹: ⁊ re ſurgit[p]. ſi cadit[q]: qũo iuſtus ⁊

f Determinat'. ſ. ꝙ de ſolẽni intelligatur.

t Iterum. ſicut dictũ ẽ. ſ. e. c. ꝓxi. q̃uis. i fi.

u Parceret. q2 ſi pri us hõi ñ pepciſſet. ñ ei iterũ parcẽ diceret': ar. ſ. e. di. pñia eſt quedaʒ dolentis.

x Satiſfactõ. mãliter tenetur.

a Intellectũ. ſ. vt ad tp̃s idẽ referat' nõ ad diuerſa.

b In libro. ſ. e. di. §. i. pñia eſt quedam.

c De perfecta pñia. i. pfectorũ vl' ſufficiẽs ad ſalutẽ vel duratura vſ q3 in fi.

d Proficiẽs. i. ad ſa lutẽ ſufficiens.

e Perfecta. quia gra dus ſũt in ea: vt. ſ. di. ij dũ ſancta. ⁊ p̃cedẽti. §.

f Perfecta. i. ad ſalu tem ſufficiens.

g Duratura. hic dat' intelligi ꝙ quedã dicit' pfecta. i. vſq3 ad finem duratura.

h Modũ. ꝙ dr̃ per fecta. i. ad ſalutẽ ſuffi ciens: vt cũ quis toto corde dolet ⁊ gemit.

i Perfectõnis. quia dr̃ pfecta. i. vſq3 ad fi nem duratura.

k Illd̃ aũt. ſ. e. ſi apo ſtolus.

l Reuocet'. qd̃ ex le ui cã fieri põt. C. de li. ⁊ eorũ. li. l. ij. ar. xv. q. v ſi. c. i. dum tamen lege ſit cõprehenſa.

m Quod aũt. Indu ctis auctib⁹ quas indu cunt qui pñiam nõ eẽ iterãdã dicũt: ⁊ ꝙ peni tẽtia poſtq̃3 peccãt nõ obtinet veniã: incipit ꝓ bare p multas auctes ⁊ exẽpla: ꝙ pñia ſepi⁹ iterat': ⁊ ꝙ ſepi⁹ per pe nitẽtiã remittũtur pec cata.

n Septies. vbũ ſalo monis quod ex ponit hiero.

n Septies. i. pro vni uerſitate ponitur. i. om nibus modis ⁊ generi bus flagitiorum ⁊ tribulationum.

o Cadit. i. affligitur.

p Reſurgit. i. nõ perit ſʒ ꝓficit vl' reſurgit. i. nouis operib⁹ ꝓficit.

q Cadit. ſi intelligas hoc de caũ: q fit poſt peccatum mortale: exaudi qd̃ dicit in die. ſ. vite ſue: ⁊ tũc eſt caſus a charitate. ſi vero intelligas de caſu q fit p veniale p qd̃ cadit a q̃dã inocẽtia ñ a charitate: tũc exaudi de die nãli

qꝛ cum per falſos teſtes eũ cõdẽnari fecerit: ꝑiuria ſũt inde ſecuta: arg. ex de teſt. ſicut. Et nõ ꝙ ẽ triplex peccatoꝝ venia. Prima ꝯſiſtit i pene dilatõne. Secũda i culpe abolitõe: q̃ fit ꝑ pñiam. Tertia i culpe ⁊ pene dimiſſione: qͦ fit ꝑ baptiſmũ: de cõ. di. iiij. ſiue de pͥma hec de ſecũda di. ij. ſiquis.

a. ¶ Mala cõminata. alia enim bñ induxit in diebus eius.

b ¶ Sicut achab. mei cã timoris. ⁊ ita vr̃ ꝙ ſolo amore ſiue timore q̇ſ poſſit veniã cõſequi: ſc̃m qͦ ſonare videtur illa auctas: ſeruite dño i timore ⁊c̃. ſꝫ ꝯ nõne talis ẽ malus: ergo nihil boni meret̃ argu. ſ. l. di. vt conſtitueretur. vbi dr̃ ꝙ q aĩo recuperãdi honorẽ ſuꝑbe agit pñiã ⁊c̃. Item vera nõ ẽ pñia: que nõ fit ex fide per dilectionẽ operante: vt. ſ. e. ſi apl̃s. iã rñſũ ẽ ad hoc in glo. ſed quomodo.

c ¶ Niniuite. ſꝫ qual̃ oñſo q̃liter achab ⁊ niniuite verã egerũt pñiam: oñdit q̃lit̃ poſtea peccauerũt mortaliter

d ¶ Sicut ait erodotꝰ hiſtoriographꝰ quidam.

e ¶ Subuerſã. a medis

f ¶ Naum. verba hieremie.

g ¶ Regis. ſ. ſalmanaſar.

h. ¶ Aſſyrioꝝ. aſſyriorũ metropolis erat niniue.

i. ¶ Traditio. ſic ꝯſtrue traditio hebreoꝝ confirmat naum fuiſſe ꝓphetam ante ⁊c̃.

k ¶ Judiciũ. ſ. ꝙ captiuarent̃ a medis.

l. ¶ Elocutus. ſ. naum. qui de niniue ꝓphetauit ſicut ⁊ ionas.

m ¶ Zelãs. i. exactor caſtitatis: q̃ ſi violatur immittit penam: vt ſic renocetur ad caſtitatem vnde ſequit̃ ⁊c̃.

n. ¶ Ulciſcens ⁊c̃. vlciſcens vox ꝓphete dñi laudantis ꝙ de aſſyriis vltus ẽ iiuriã populi ſui: qꝛ captiuati ſunt a medis.

o. ¶ Adhuc. inſtant. Caſus. dicebãt quidã hẽtici: ꝙ deꝰ pꝰ baptiſmũ ſemꝉ dat veniã peccati. vñ ſiquis egit penitentiam: ⁊ illã voluerit iterare: inutilis erit: ⁊ errorẽ ſuũ cõfirmabãt duabꝰ rõnibꝰ. Primo: qꝛ ſi deꝰ totiẽs peccata dimittẽt: q̃tiens hõ peccat: videt̃ peccata diligẽ. Secũdo: qꝛ nõ legit̃ i euãgelio: ꝙ chriſtꝰ bis illuminauit aliquẽ cecũ: vel bis ſuſcitauerit aliquem mortuum. ex quo colligit̃: ꝙ bis eidem homini peccata nõ dimittit. Iſtũ ergo errorẽ hic reprobat oſtendens: ꝙ quotiens homo penitet: totiens dominus peccata dimittit. vel quod primo loco inducunt heretici: dicit non valere. in eo nanqꝫ ꝙ deus eſt paratus peccata deſtruere: appet eũ odire ⁊ non diligere peccata. Item licet chriſtus non bis illuminauerit aliquẽ: vel bis non ſuſcitauerit: tamen quandoqꝫ chriſtus vno tempore mundauit leproſum: alio tempore illuminauit cecum. ex quo ſequitur ꝙ eidẽ homini bis peccata dimittit. ſi enim chriſtus qui ſe dicit medicum ſepius ñ curaret egrotum: medico temporali: qui ſepius nouit egrotuꝫ curare minor eſſet.

mea? quia fleuit in cõſpectu meo: nõ iducã mala[a] i diebꝰ eiꝰ. Item greg. i homelia. x. ſuꝑ ezechielem

Sicut[b] achab rex iiquꝰ a ꝓpheta rephẽſus duꝫ ꝯtra ſe diuinam ſniam audiſſet ꝑtimuit: ⁊ in magno merore dephenſus ẽ: ita ut ꝓphete ſuo dñs diceret: nonne uidiſti achab humiliatũ corã me: qꝛ ergo hũiliatꝰ ẽ mei cã: nõ inducã mala in diebꝰ eiꝰ. In quibꝰ dñi uerbis penſandũ eſt: qũo ei in electis ſuis meror amaritudinis placeat: q amittẽ timet deũ: ſi ſic ei: ⁊ pñia i reprobo placuit: q timebat ꝑdere pñs ſeculuꝫ: aut qũo grata ſit ei ſpontanea afflictio ꝓ culpis i eis q placẽt: ſi hoc ad tp̃s placuit ⁊ i illo q diſplicebat. Niniuite[c] quoqꝫ quos dñs i euãgelio ꝯmendat pñiã egerũt i p̃dicatõe ione: ⁊ ex miſicordia dñi idulgẽtiã ꝯſecuti ſbuerſiõis iteritũ ſbt̃fugẽ meruerũt. Sꝫ qualis pꝰ acceptã ueniã achab uixerit: textus libri regum declarat. de quo ẽt ſcribit ãbroſiꝰ ꝙ iezebel uxor eiꝰ cuiꝰ inflãmabat̃ arbitrio: cor eiꝰ ꝯuertit: ⁊ nimijs ſacrilegijs execrabileꝫ fec̃: ⁊ hunc pñie eiꝰ affectũ reuocauit. E niniuitis aũt in p̃ncipio ione ſcribit hieronymus.

Sicut[d] ait erodotꝰ: niniue a rege medoꝝ ſbuerſa ẽ: regnante apͩ hebreos ioſia. Uñ pꝫ illaꝫ predicante iona ex pñia meruiſſe ueniã: ſꝫ qꝛ poſtea ad uomituꝫ redijt: ex ira dei ſubuerſam[e] fuiſſe. Item in principio naum.

Naum[f] ꝓphetã añ aduentum regis[g] aſſyrioꝝ[h]: q ppl̃m iſrl̃ captiuũ i ſuas regiones tranſtulerat: fuiſſe hebreoꝝ traditio[i] confirmat. ſiquideꝫ i fine huiꝰ lectiõis p̃dicti regis aduẽtũ ideꝫ propheta ãnumerare mõſtrat̃. Sꝫ cũ habitatores niniue iona iteritũ ciuitatis p̃dicãte: ne diuia ira denũciatũ iteritũ ſuſtinerẽt peccatoꝝ ⁊ ipietatis pñiã egiſſent: accepta dei miſicordia ꝑuioribꝰ ſe crimibꝰ iplicuerũt. q̃ ͦ cã memoratꝰ ꝓpheta ſpũ ſãcto plenꝰ iudiciũ[k] dei ãnunciãs ita ẽ elocutꝰ[l]: deꝰ zelãs[m] ⁊ ulciſcẽs[n] dñs. Iteꝫ ꝙ frequent̃ uenia penitenti p̃ſtet̃: teſtat̃ aug. i li. de penitẽtia ſcribẽs ꝯtra quoſdaꝫ hẽticos q peccãtibꝰ pꝰ baptiſmũ ſemel tãtũ dicebãt utilẽ eẽ pñiam: ꝯtra quos ſcribens dicit.

Adhuc[o] ꝑfidi[p] inſtant: qm̃ ſapiunt[q] pluſqꝫ oporteat[r]: ñ ſobrij ſꝫ excedentes menſuram. dicunt eni ⁊ ſi ſemel peccãtibꝰ poſt baptiſmũ ualeat pñia[s]: nõ tñ ſepe[t] peccãtibꝰ ꝓderit itẽata: alioqn remiſſio ad peccatũ eẽt icitatõ. dicũt enim qs ñ ſẽꝑ peccaret: ſi redire ſẽꝑ poſſet? dicũt eni deũ icitatorẽ mali ſi ſẽꝑ penitẽtibꝰ ſbuenit: ⁊ etiã ei placere peccata qbꝰ preſto ẽ gr̃a[u] ſemꝑ. Errãt aũt: imo ꝯſtat ei multũ peccata diſplicẽ: q ſẽꝑ p̃ſto eſt ea deſtruere. ſi eni ea amaret: nõ ita ſẽꝑ deſtrueret: ſꝫ cõſeruaret atqꝫ ut ſua munera foueret. ſẽꝑ deſtruit peccata que iuenit: ne ſoluatur[x] qͦ creauit: ne corrũpatur qͦ amauit. Sumũt occaſiõem hypocrite iſti ex factis dñi. quẽ. n. bis illuminauit? quẽ leproſũ bis mũdauit? quẽ mortuũ bis ſuſcitauit? ñ lazarũ quẽ dilexit: ñ filiuꝫ uidue quẽ miſtꝰ m̃ri ſue reddidit: nõ filium diſſipatorẽ legit̃ bis ſuſcepiſſe: nõ filiã abrahe bis a demonio liberaſſe. In nulla ꝑſona iterauit factuꝫ docẽs ut aiunt a dño nõ ſepe fieri remedium. Dixit multis: uade ⁊ amplius noli peccare: ne quid tibi deteriꝰ cõtingat: ꝓmittẽs penã ñ ãpliꝰ ueniã. Quod[y] auteꝫ ml̃tos cecos ⁊ i diuerſo tꝑe illuminauẽit ⁊ multos debiles ꝯfortauerit: oñdit i diuerſis illis eadẽ ſe peccata[z] dimitti: ut quẽ priꝰ ſanauit leproſum: alio tꝑe illuminet cecũ. ideo enim tot ſanauit claudos cecos ⁊ aridos: ne deſperet de ſe peccator. Ideo nõ ſcribit̃ aliquẽ niſi ſemel ſanatũ[⁊]: ut quiſqꝫ timeat iũgi peccato. Uidemus adhuc quotidie i

p ¶ Perfidi. heretici.

q ¶ Sapiunt. i. inquirunt.

r. ¶ Oporteat. ille dicitur plꝰ ſapere q̃ꝫ oportet ſapere: qui diuinum conſilium nimis alte perquirit ⁊c̃ vt extra de here. cum ex iniuncto. ⁊. xliij. di. ſit rector.

s. ¶ Penitẽtia. ſ. di. xxiij. qui epiſcopus.

t ¶ Sepe. ſ di. e. §. ſed v̄ba. c. ſane. ⁊. ſ. xxiij. q. iiij. ẽ iinſta.

u ¶ Gratia. i. ꝑ grãm.

x ¶ Soluatur. ꝑ mortale peccatum. ex hoc collige mala ñ eẽ creata: iuxta illud: deus creauit oĩa preter peccata: vt dixi. ſ. e. ille rex tantus.

y ¶ Quod aũt multos. lꝫ proceſſus auguſtini non videat̃ efficax: poteſt tamen lege cõfirmari. naꝫ dicit lex ꝙ id qͦ in duabus perſonis recipit̃: hoc etiã in eadͦ perſona recipiendum eſt. ff. ſi cer. pe. l. ſingularia. arg. vij. q. i. in ſcripturis. quia ibi ex perſona iſaie ⁊ hieremie oſtẽditur: ꝙ vnaqueqꝫ ꝑſona q̃ eligitur debeat facere hoc: tñ de vna ꝓbat: qꝛ qui prius leproſum mundauit: poſt cecum illuminauit.

z. ¶ Peccata. i. penas peccatorum.

⁊. ¶ Sanatum. de eadẽ infirmitate. plene. n. curauit de ea de qua curauit: vt. j. e. ſunt ſi plures. ſed hic primo curauit leproſum: poſtea cecum factum curauit.

d ¶ Operatrix.culpe.inuit̃ ex hac ſerie: ꝙ inigtas nõ ẽ peccatum ⁊ vice verſa.qȯ aliquib⁹ videt̃ abſurdũ: ſ; ñ eſt: ſi vocabuli acceptio multiplicit̃ attẽdat̃.dr̃ eni peccatũ large ⁊ ſtricte.gcgd vtiq; a deo ñ ẽ: large peccati appellatõe ꝯtinet̃: vt peccatũ originale: ⁊ viciũ animi qȯ dr̃ hitudo mẽt̃ iiuſte.ſi eni e⁹ oipotens dr̃ q; omia pȏt ⁊ fac̃ ꝑter peccata: recte gcgd ab eo ñ ẽ peccatum dici pȏt.cũ ẽt poſſe peccare nõ ſit aliqd poſſe: vt ſ̃.di.ij.charitaſ Stricte vȯ ⁊ ꝓpe dr̃ peccatu; peccãdi actio: ⁊ ita h̃ accipit̃ f; illȯ aug. Peccatũ ẽ dictum vel factum vel concupitũ: qȯ fit ꝯ legẽ dei. ⁊ f; h̃ iiqtas ñ ẽ peccatũ.ſi eni; iniqtas ẽ hitudo mẽt̃ iiuſte: ⁊ hitudo ẽ q̃litas: ⁊ nulla q̃litas eſt actio: g̃ nec peccatum. vñ ⁊ h̃ ãbroſi⁹ ait: peccatũ eſt opus iniqtatis q; ex iiqtate vt ex cã ꝓcedit: ſicut econtrario bõa merita ex charitate ꝑuenire dicunt̃: vt ſ̃.diſti.ij.charitas.vt mihi videtur.h.

e ¶ Delet.ſ̃.xi.q.iij.eſtimãt.ſ̃.xxxij.q.i.cum renunciatur.

f ¶ Illȯ vero Caſuſ.adhuc ꝓſiſtit ambroſius i excuſatione dauid ⁊ cõmẽdat eũ q; morti ſe obtulit ꝑ plebe: ⁊ veniã adept⁹ ẽ ſic̃ moyſes impetrauerat veniam ꝑ pplȯ.ꝓ̃terea dauid peccatũ ſuũ nõ excuſauit: ſed humilit̃ ꝯfeſſus ẽ ꝓ̃terea ñ fec̃ h̃ dolo ſ; errore ñ peccãdi libidine: ſed cauſa myſterij.

g ¶ Grex iſte.ſ̃ i.q.iiij.§.item peccato.

h ¶ Moyſes.ſ̃.di.xlv.diſciplina.

i ¶ Meruit.i.obtinuit.

k ¶ Quãto.ar.votũ de ꝑ̃ſenti magis obligare q; votũ de futuro: ar.ꝯ q cleri.vel vouẽ.rurſus.vbi dicitur ꝙ ſimplex votum non minus obligat q; ſolẽne.

l ¶ De hoc.i.de peccato homicidij ⁊ adulterij.

m ¶ Sed vmbra.ſ̃.xxxi.q.i.§.ſed obijcitur.

n ¶ Ecce deliquerit.in populi numeratione.

tatis: ⁊ iniquitas operatrix[d] culpe atq; delicti.ꝓ̃us ẽ ergo ut ip̃a iiqtas deleat̃: excidat̃ ⁊ radix ⁊ ſeminariũ peccatoꝝ.itaq; quẽadmodũ itrãs i aiam ſapiẽtis diſciplina iprudẽtiã tollit: ⁊ ſcia ignorantiã ſic perfecta uirt⁹ iniqtatẽ ⁊ remiſſio peccatoꝝ delet[e] omne peccatũ

Idem in eodem.

Illud[f] uȯ q; admirabile eſt: ꝙ angelo ferienti plebẽ ſe obtulit dauid dicẽs: Grex[g] iſte qd fecit fiat man⁹ tua i me ⁊ i domũ p̃ris mei.quo facto ſtatim ſacrificio dign⁹ iudicat⁹ eſt: q abſolutione eſtimabat̃ idign⁹.nec mirũ ſi tali ſua oblatõe ꝓ pplȯ peccati ſui adept⁹ ẽ ueniã: cu; moyſes[h] offerendo ſe dño ꝓ plebis errore peccata diluerit. Texit igit̃ peccata ſua: an nõ ſiquis hoc neget: cũ ipſe docuerit ꝓpheta: ꝙ remittãt̃ iniqtates: tegant̃ peccata: nõ iputent̃ a domino: delictũ meu; cognoſco ⁊ iniuſticiã meã nõ operui. Dixi ꝓnũciabo aduerſũ me iuſticia; meã dño ⁊ tu remiſiſti impietatem peccati mei. Si dixit ꝓnũciabo: ⁊ uenia; meruit[i] ãnq; ꝓnunciaret[k]: quanto magis ubi de ſe ꝓnũciauit dicẽs: Iniquitatẽ mea; ego cognoſco ⁊ pe.m.ꝯtra me ẽ ſẽp. Remiſſu; ẽ ei oẽ peccatũ: lic; ſpẽ̃alit̃ de[l] hoc nathan ꝓpheta rñdit: ⁊ dñs trãſtulit peccatũ tuũ.ergo ⁊ remiſſionẽ meruit iniquitatis: ⁊ texit charitate atq; operuit peccata ⁊ texit operibus bonis.nec iputatũ eſt ei peccatũ: q; nõ fuit in eo dol⁹ malicie: ſ; lapſus erroris.deniq; nõ fuit iꝓbitatis eſt⁹: ſ;[m] umbra myſterij ⁊ tñ cõfeſſus ẽ delictũ ſuu;.agnouit iniqtatẽ.uidit lauacꝝ: ⁊ uidit ⁊ credidit.dilexit mltũ: ut nimia charitate tegẽ errorẽ quẽuiſ poſſ;

Ecce[n] cui⁹ pñia hic ꝯmẽdat̃: cui ẽt uenia ꝑ prophetã data mõſtratur: q; grauiter poſtea deliquerit: ppl̃i mltitudo[o] proſtrata oſtẽdit. Achab quoq;: ut hieronym⁹ contra iouinianũ ſcribit: rex ip̃ijſſim⁹ ut ſnia; dei ſbterfugẽt: ⁊ euerſio dom⁹ ei⁹ ȯferret̃ i poſteroſ ieiunio ipetrauit ⁊ ſacco.de quo ad eũdẽ ruſticũ ſcribit idẽ hiero.dicens.

Achab[p] rex ip̃ijſſim⁹ uinea nabute cruore poſſedit: ⁊ cu; iezabel non tã ꝯiugio ſibi q; crudelitate ꝯiũcta helie icrepatione corripitur: ad eũdẽ hec dicit dñs: occidiſti ⁊ poſſediſti: ⁊ iteꝝ i[q] loco quo linxerũt cães ſãguinẽ nabute: ibi ligẽt ſãguinẽ tuũ: ⁊ iezabel canes comedẽt añ muros iſrael[r]. Quod aũt cũ audiſſet achab: ſcidit ueſtimẽta ſua: ⁊ poſuit ſaccũ ſup cãnẽ ſuã: ⁊ ieiunauit ⁊ dormiuit i cilicȏ Fact⁹ ẽ ſermo dñi ad heliã dicẽs q; reuerit⁹ ẽ achab faciẽ meã: non iducã malũ i dieb⁹ ei⁹. Unũ[s] ſcel⁹ ⁊ achab ⁊ iezabel[t] cõmiſerũt: ſ; tñ ꝯuerſo achab ad pñiã pene differtur i poſteros: ⁊ iezabel i ſcelere ꝑſeuerãs pñti ꝯdẽnat̃[u] iudicio.

Item iohãnes chryſoſtomus de reꝑatione lapſi.

Talis[x] mihi crede: talis ẽ erga hoies pietas dei.nunq; ſꝑnit pñia;: ſi ei ſyncẽ ⁊ ſimpl̃r offerat̃ ẽt ſi ad ſũmũ qs ꝑuẽiat[y] malorꝝ: ⁊ ide tñ uelit reuerti ad uirtutis uiã ſuſcipit[z]: libent̃ ãplectit̃.fac̃ oia q̃ ten⁹ ad ꝓ̃orẽ reuocet ſtatũ. ⁊ qȯ ẽ adhuc ꝓ̃ſtãti⁹ ⁊ eminẽti⁹: ẽt ſi nõ potuerit qs explẽ i pñti ſatiſfaciẽdi ordinẽ: q̃tulãcũq; tñ ⁊ q̃libet breui tꝑe geſtã ñ reſpuit[⁊] pñiam. Suſcipit ẽt ip̃a; nec patit̃[ꝯ]: q̃uis exigue ꝯuerſiõis ꝑdẽ mercedem. Hoc ei; mihi idicat iſaias: ubi de pplȯ iudeoꝝ talia q̃dã dic̃: ꝓpter peccatũ modice ꝯturbaui eu; ⁊ ꝑcuſſi eũ ⁊ auerti facie; meã ab eo. cõtriſtat⁹ ẽ: ⁊ ãbulauit triſtis: ⁊ ſanaui[a] eũ ⁊ ꝯſolat⁹[b] ſũ eũ. Euidẽti⁹ aũt nob̃ teſtioniu; dabit ẽt rex ille ip̃i⁹: q cupiditatis ſue qdẽ ꝑdã uxoris neqtia q̃ſiuit: ſ; ꝑturbatus ip̃i⁹ ſceleris imanitate penituit: ⁊ cilicio circũdat⁹ facin⁹ ſuu; fleuit: atq; ita erga ſe dñi miam ꝓuocauit: ut a[c] cũctis eũ abſoluẽt peccatis.ſic̃ eni ait de⁹ ad helia;: uidiſti qũo compunct⁹ eſt achab a facie

o ¶ Multitudo.i.q.iij.§.itẽ peccato.v̄.item dicendum.

p ¶ Achab.ſ̃.xxiij.q.viij.ꝯuenior.

q ¶ In loco.i.in eade; regione.non enim eſt veꝝ in eodẽ loco ſingulariter.

r ¶ Iſrael.ciuitas eſt.

s ¶ Unum.i.ſimile.

t ¶ Iezabel.⁊ ita medicamentum fuit vni ad iſ̃itũ ⁊c̃.vt.xxiij.q.iiij.nabuchodonoſor.

u ¶ Condẽnatur.cum ſeu precepit eunucho: ꝙ eã ꝓcipitarẽt de turri: q; dixerat ei: nũgd pax erit zãber q iterfecit dñm ſuum.i.filium meũ zarau.

x ¶ Talis mihi.ſpernit.xxvi.q.vi.agno.

y ¶ Peruẽiat.malorũ poteſt.ergo aliquis eẽ ſũme malus: ſed non repente: vt.ſ̃.di.ij.§.e contrario. Sed certe ſũme bon⁹ nõ pȏt qs eẽ: nec ſumme malus intenſione malicie vel bonitat̃ quin ali⁹ poſſit eſſe melior vel deterior nam dicit auctoritas: ſuperbia eorũ qui te oderunt aſcẽdit ſẽꝑ ſ; vniuerſitate maloꝝ pȏt qs eẽ mal⁹ vt referas h̃ ad.vij.vicia ꝓ̃ncipalia.nã illa ſeptem hñ pȏt qs ꝯmittẽ.vel dic illũ ꝑueniſſe ad ſũmum malorum: cuius deſperabiliſ ẽ correctõ ita eſt deſperatus: qui putat plus deũ offendiſſe q; ſibi poſſit remittere: ſicut chai.xc.di.neq;.

z ¶ Suſcipit.deus eu;.

⁊ ¶ Reſpuit.i.ſatiſfactionem.

ꝯ ¶ Patitur.diligit.n.deus bonum quod in peccante plantauit.j.e.pium.

a ¶ Sanaui.ꝑ pñiam.

b ¶ Conſolat⁹.poliſintheton.i.pluralitas cõiunctionum.

c ¶ A cũctis.ſ; qũo abſoluit eũ ab oibus peccatis: cũ ei⁹ pñia vera non eẽt nõ eni penitebat: niſi vt euitaret mala tẽporalia: vt dicit.c.ſequẽs.ſed dic ꝙ abſoluit eum prout ſequit̃ hic: non inducã mala in dieb⁹ eius.vñ expone peccatis.i.penis.vel abſoluit eũ ab oibus peccatis.ſ.ab illo ꝓcedentibus

preceptum nō erat: egreſſusqʒ ignis a dn̄o deuorauit eos z mortui ſūt coram dn̄o. Juſſit ꝙ moyſes p̄res eoꝝ z fratres mizabel z belzephim filijs oʒiel patrē aaron portare cadauera eoꝝ extra castra z congruo honore ſepelire: dixitqʒ moyſes ad aaron z filios ei⁹: vt tollerent partes ſuas d̄ hoſtijs ſalutaribus z oblatis pro peccato: quoꝝ ſanguis nō erat oblat⁹ in tabernaculuʒ z comederent eas. z cum quererent hircum oblatum ꝓ peccatis principis i uentus eſt exuſtus. cū qʒ ſup hoc irat⁹ moyſes icrepauit aaron z filios eius: excuſauit ſe aaron dicens: mihi accidit qd̄ vides quaſi ex ꝑturbatione animi factum ē hoc. locutus ē aūt moyſes ad aarō z eleazar z ithamar filios eius qui reſidui erant: tollite ſacrificiū quod remāſit de oblatione dei z comedetis illud abſqʒ fremento ſ. ex̄nee doctrine: que ſancta ſanctoꝝ ē comedetis eū i loco ſantio quod datū eſt tibi z filijs tuis de oblatiōib⁹ dn̄i: ſicut ē preceptum mihi. Jtē ſuper leuiticum: die viij. erecti tabernaculi ceperūt offerre aaron z filij eius moyſes. n. vij. diebus cōtinuis officiuʒ ſacerdotis ꝯpleuerat: z tūc ceſſauit. eodē die miſſus eſt ignis celitus q ſacrificia conſumpſit: quiqʒ iugiter ē obſuatus vſqʒ ad trāſmigrationē babylonis: nec licebat alium ignem apponē. eo die cū alijs beſtijs quas acceperat a pp̄lo aaron obtulit etiā hircū: de quo hic h̄etur mētio: q tot⁹ erat ſacerdotib⁹ deputat⁹ z ab eis tm̄ i loco ſācto deputat⁹ ad comedēdū. iuterunt ḡ nadab z abiud ignē alienū: moyſes tn̄ ꝑmis. vij. dieb⁹ igne terreno vſus fuit: ſʒ dn̄s precepit ei amouere ſuū terrenū: qꝛ eo die appareret ignis celitus miſſus.

Adamātius.

Jnter[c] hec hircū[d] qui oblatus fuerat[e] zc̄. Nō[g] peccare ſoli⁹ dei eſt: emēdare ſapientis. ſed raro inuenias q ſe corrigat: rara cōfeſſio peccati: rara p̄nia: ꝑpugnat nā[h] z uerecūdia: qꝛ obnoxia ē culpe omis caro: z quiſqʒ erubeſcit peccatū ſuū cōfiteri: dū magis p̄ntia cogitat q̄ futura[i]. ul't eiʒ moyſes[k] peccati uacuā[m] reperire aiam: z ut exuuias[n] erroris deponat: z culpe nuda ſiñ pudore ſui erroris diſcedat[o]. ſed ubi irrationabilis ipet[p] ꝑuenit: z flāma celerrimi mot⁹ exurit aiam: depaſcit ei⁹ inocētiam[q]. ꝑponderāt eni futuris p̄ntia: z ſerijs iocunda: z leta triſtibus: z ꝑ perata tardiorib⁹. uelox[r] eni iniqtas: q̄ ad nocendum occaſionem ſuggeit[s]. lenta uirt⁹ z cūctatrix aū iudicat[t] q̄ incipiat quid decorum qd honeſtū. iniquitas oia precipitat. Pigra[u] ergo z uerecūda p̄nia q̄ p̄ntium pudore[x] premitur[y]: ſol' eiʒ intendit[z] futuris: quoꝝ ſpes ſera: tardior fructus. iteri[&] ꝑcurrit ipudentia[a]: z ſpe p̄ntium p̄nia excluditur: z affect⁹[b] ei⁹ exurit[c] z abo letur. q̄rit eā[d] lex[e] z nō inuenit. cōbuſta eſt eni in feruore z fumo iniquitatis. Jnde. n. iraſcitur[f] z dic deuorandam[g] fuiſſe p̄niā.[h] i ſancta ſactoꝝ ſacerdotes[k] quaſi ſegnes increpat. r̄ndit[l] aaron[m] ꝓuidū[n] debē eē ſacerdotale iudiciuʒ[o]: nec[p] male ſane ꝯſcie facile[q] eē credēdū id muneris[r]: ne fiat[s] error deterior. ꝑ ore uaſe[t] eni fetido uel oleū[u] uel[x] uinuʒ facile corrūpit. Q̄uo aūt poterat ubi ignis alien⁹[y] ēat peccatū[z] exuri z in conſpectu dn̄i: cui oia aperta ſunt: quaſi dicat nō cōplacet deo q iniuſticiā corde icluſaʒ tenet: z ſe p̄niā agere ꝓhibet. ignis alienuſ libido: auaritia: z ōnis praua cupiditas: hic ignis exurit: nō mūdat Jn qb⁹ eni ē ſi offerāt i conſpectu dn̄i: ignis eos celeſtis aſſumit: ſicut nadab z abiud cū h'js que ꝓ peccato fuerāt oblata: q ergo ul't mūdari: ignē alienū rēoueat: z illi igni ſe offerat q culpā exurit n̄ hominē. hic ignis ſiccauit emeroſſie

uſtus repertus eſt a moyſe.

g. Nō peccare. vere exuſto hirci ſuffocationē p̄nie ꝑ aduenientē culpā ſignificat. nā nō peccare zc̄. z ſic continuatur.

h. Nā. i. viciū qd̄ ꝓ nā iolēuit: vel nā ipa. J. e. ſancta. xij. q. i. c. i.

i. Futura. oē futurꝝ deſpicit zc̄. vt dixi. xlvij. di. oēs.

k. Moyſes. i. chriſtus. a' lludit ad id ꝙ cū moyſes quereret hircum oblatum inuenit euʒ exuſtum. i. animā peccato ſuffocatā vl' penitētiā ānihilatam.

m. Nudā. i. denudatā per ꝯfeſſionē alias mundam.

m. Uacuaʒ. a peccato.

n. Exuuias. i. indumenta.

o. Diſcedat. d̄ hac vita.

p. Jmpetus. vicioꝝ deſignatus ꝑ ignē impetuoſe miſſū

q. Jnnocētiā ſ. di. i. pōderet

r. Uelox. vt pote ſine diſcretōne agens.

ſ. Suggerit. i. q cū diſcretiōe vult agere.

t. Judicat. id ē deliberat.

u. Pigra. cū piger ē hō z verecūdus ad penitendum.

x. Pudore. qꝛ pudor ē ea aduertere.

y. Premitit. i. reprimit.

z. Jntēdit. i. itendē oʒ: vl' itēdit q̄ſi ꝯferēs ſecū: ꝙ ea q̄ ꝯmittunt i certa ſūt. z ita ſpes illoꝝ ſera aut nulla ē. xlvij. di. oēs.

&. Jnterim. dū ſic ē piger z dū cogitat de futuris.

a. Jmpudentia. ad mala facienda.

b. Affectus. penitendi.

c. Exurit. ſicut hircus ab igne.

d. Eā. ſ. p̄niā ꝑ hircū ſignificatā. z alludit ad factū moyſi. hr.

e. Lex. i. miniſter legis. ſ. moyſes vel qlibet ali⁹ plat⁹ in eo ſignificatus vel chriſtus: vt. J. e. di. inter hec hircum.

f. Jraſcit. alludit illi qd̄ dixit moyſes. cur n̄ comediſtis hoſtiā zc̄

f. Jraſcit. negligentib⁹ prelatis.

g. Deuorādam. i. celebrandam.

h. P̄niam. i. hoſtiā ꝓ peccato. ſ. hircū: ꝑ quē p̄nia deſignatur.

i. Jn ſancta ſanctorum. i. in eccleſia.

k. Sacerdotes. i. eleazar z ithamar filios aaron.

l. R̄ndit. h' r̄ndiſſe itelligit: cū dixit: mihi accidit qd̄ vides zc̄.

m. Aaron. prelatus.

n. Prouidum. in iniungenda penitentia.

o. Judicium. xlviij. di. c. vlt.

p. Nec male. nolenti confiteri.

q. Facile. donec ferueſcat. ſ. di. i. didicimus.

r. Mūeris. p̄nia. ſ. mūcriſ: zc̄. n. meli⁹ ē q eſcē qʒ exēcē. J. e. i ſalicib⁹

ſ. Fiat error. ꝑ cōtēptū p̄nie iniuncte.

t. Uaſe. vn̄ hora. Synceꝝ ē niſi vas qd̄cūqʒ iſūdet aceſcit zc̄. z dicit lex: ꝙ ſi cōmodaſti mihi vas corruptū ſciēter: z vinū acuit: teneris ꝯmodati: ſec⁹ ſi ignorāt. ſec⁹ i locatore vl' vēditore: qꝛ ille tenet ſiue ſciēt ſiue ignorāt locet vl' vēdat vas corruptū: vt. ff. cōmo. i reb⁹. §. vlt. ff. locati. ſi addes. §. i. ff. de act. ẽp. z vē. tenet. §. ſi vas. Jtē nō idē i ſuo locato qd̄ i vaſe. ff. locati. ſi domuʒ. §. i. z l. cum plures. §. ſeruum.

Jnter hec hircum, qui oblatus fuerat pro peccato principis: cuʒ q̄reret moyſes exuſtū repperit. iratuſqʒ ꝯ eleazar z ithamar filios aarō qui remanſerunt ait: cur nō comediſtis hoſtiā ꝓ peccato i loco ſancto que ſancta ſanctoꝝ ē z data vobis: q. d. cur nō feciſtis celebrem p̄niam peccati cōmiſſi in loco ſancto. i. in eccleſia: vt portaretis multitudinē iniquitatum z rogaretis ꝓ ea in ꝯſpectu dn̄i: preſertim cum de ſanguine illius non ſit illatum inter ſancta ſāctoꝝ: z comedē debetis ea in ſanctuario ſicut preceptū eſt mihi: r̄ndit aaron: oblata ē hodie victia ꝓ peccato z holocauſtū coram dn̄o. mihi aūt accidit qd̄ vides: q̄ſi ex ꝑturbatōe amini factū eſt h': q̄uo potui comedē corā dn̄o mēte lugubri i ꝑmocinijs: qd̄ cū audiſſʒ moyſes accepit ſatiſfactionem.

c. Jnter hec hircum. Caſus: Jn hoc. c. mixticat adamāti⁹ z eſicius i ſequēti. c. hiſtoriā illā leuitici de hirco oblato. qꝛ ꝑ moyſē itellige chriſtū: ꝑ aaron z filios eius ſacerdotes. ꝑ hircū p̄niaʒ ſiue aiam: ꝑ ignē alienū vicia per nō alienū virtutes vl' grāʒ ſp̄us ſācti. Primo ḡ ponit materiā loquendi de p̄nia. ſ. v'ba leuitici. Secūdo oñdit: ꝙ raro peniteret qs digne: qꝛ obſtat verecundia z amor reꝝ p̄ntium: z qꝛ natura prona ē ad malū: ſic impetus peccādi ſupat rōnē. Tertio alludēdo hiſtorie dicit: ꝙ peccata ſacerdotes ꝑ p̄niām debēt delē: q̄ tn̄ ficte penitenti nō eſt iniūgēda. Quarto dicit: ꝙ q offert ignē alienū. i. vicia: exurit ab eo. q aūt mūdari deſiderat: offerat ignē ſpiritus ſancti.

c. Jnter hec. i. dum hec deferūt ex̄ caſtra ſepelienda. ſ. nadab z abiud: q̄s preceperat moyſes honore congruo ſepeliri.

d. Hircum. i. peccatorem vel oblationem penitentie.

e. Exuſtum. viciis qꝛ non h̄n penituit. i. non vere.

f. Fuerat. q̄ſi p̄nia fuit iniuncta.

f. Fuerat. moyſes exuſtū reppit: ſupple. alij h̄nt hircus: z tunc ſupple ex

.a. Quod vilius.ar.ſ.di.xxxviij.ſedulo ſ.xxiiij.q.iij.ſi habes.
.b. Diſſimiliꝰ.nã corpꝰ ſola ẽ eẽntia ſimile deo:aĩa vero ĩ pluribꝰ qꝫ in eẽntia ⁊ rõnabilitate:ar.ſ.e.di.ij.pncipium.
.c. Redemptam.ſanguine chriſti.
.d. Opportunum.i.vtilem.

mꝰ:noſipſos ſeducimus.ſ.di.ij.ſi enim.
.s. Eſſe põt.j.de con.di.iiij.a paruulo ꝫ.nã ibi dr̃:ꝙ peccato non commoritur baptizatus:ergo non eſt in eo.ſed dic eſſe non poteſt.id eſt nõ põt incipere eſſe:ar.de cõ.di.iiij.firmiſſime.eſt tñ ſupficiale arg.qđ hic inducit infans vnius diei ⁊c.cũ agat̃ tãtum de actuali peccato.

eccleſia ſepe febricitãtes ſepe languidos ſepe paſſionibꝰ captos ſepe liberari:ut appeat totiẽs opus miſerẽtis:quotiẽs confeſſio fit penitentis.q̃uo eni corpus qđ uiliꝰ ẽ:⁊ ab ipo diſſimiliusᵇ ſepe ſanarꝫ ⁊ aiam digniorẽ ⁊ redẽptaᶜ nõ totiẽs liberaret.medicũ ſe uocat ⁊ ñ ſanis:ſꝫ male hñtibꝰ opportunũᵈ Sꝫ q̃lis hic eẽt medicꝰ:qui malũ iteratũ neſciret curare? Medicorũ eiꝫ ẽ ĩfirmũ cẽtiesᵉ curare:q ceteris minor eẽt:ſi alijs poſſibilia ignoraret.memor ẽ ſui q pmiſit:nolo mortẽ peccatoris:ſꝫ ut puertat̃ ⁊ uiuat.quẽ eni peccatorẽ exclusitᶠ:q oibꝰ pmiſit idulgẽtiã?aliis quoqꝫ pmiſſionibus declarat:q me cõfeſſus fuerit corã hõibꝰ:ois quãtuſcũqꝫ ⁊ quotiẽſ peccator cuiuſcũqꝫ ordis ⁊ſi fuerit ſacerdos:confiteborᵍ ⁊ ego cuꝫ. Nam qui cunqꝫ inuocauerit nomẽ domini i.ẽm quod nominatur dominus i.q iuocauerit eũ ad ſe fuiendo ⁊ ñ ꝯtradicẽdo ut forſitã ſepe fecitʰ ois.i.qcunqꝫ ſit ille peccator ſaluꝰ erit.oẽꝫ ⁱeni aiaꝫ iſte pmiſſor ſaturauit bonis:ẽt ſedẽteᵏꝫ ĩ ˡtenebris ⁊ umbra mortis nullãᵐ excipiens aiam. Nũc magiſtꝝ intellexit diſcipulus ille:q corinthios pⁿ epl̃aſ ſuas uoluit corrigere:⁊ ut ipſe teſtatᵒ ter i lr̃is eos correxit. Oportebat eni ut quotiens uidebat eos cadẽ:totiẽs iuuaret eos reſurgẽ. Memor.n.erat illꝰ qui dixerat quoꝝ remiſitis peccata remittũt̃ eis. Scimꝰ aũt ⁊ pmos pr̃es ⁊ in oi tpe eccl̃iã dei ſẽpᵖ.i.uſqꝫ ſeptuageſies ſepties:qđ ẽ ſẽp peccata dimittẽ.quã ptãtem iſti ab eccl̃a auferre conãt̃.oꝫ eni eccl̃iã ſic credẽ que cõfitet̃ ſe peccare.negant eni ueritatẽ ſeductiᑫ:q ſe abſqꝫ peccato audẽt iactareʳ.i ml̃tis.n.offendimꝰ oẽs.nec infãs uniꝰ diei abſqꝫ peccato ſup trã eẽˢ põt. Quapropelimināđᵗ ẽ ab eccl̃a:q unqꝫ penitẽtibꝰ negat idulgẽtiã. Nõ eni iqrit qd apl̃s ſenſit:q dixit:nihil mihi ꝯſciᵘ ſũ:ſed nõ i hoc iuſtificatꝰ ſũ.ſẽtiẽs ẽt iuſtis peccata ſolẽ ꝯtigẽ.ñ ſe ꝯfirmabat abſqꝫ peccato:q ſe cognouit idiſſolubili uinculo charitatis iũctũ chriſto.niſi enim ſciret iuſtos ſepe uenire ad ueniã q̃uo dubitaretᵛ ſe peccare:qui ſciebatˣ ſe ſpm̃ dei hr̃e:⁊ itẽtõe mundiſſima ei fuire? Cur eni dñs petri pedes lauaſſet:⁊ eccl̃aꝫ hoc idẽ docuiſſet:niſi qm̃ quotidiana eſt offẽſio:oportet ut quotidiana ſit remiſſio? Cur docuiſſꝫ orãtes dicere:dimitte nob debita nr̃a:niſi ipe miſicors pſuaderet qui nos ab hac petitõe ñ uult deficẽ. Itẽ augu.ad macedonianum.

In tãtũ hõium iiqtas aliqñ ꝓgredit̃:ut ẽt pᵒ actã pñiã pᵒ altaris recõciliatõeꝫ ul̃ ſilia uel ǧuiora ꝯmittãt:⁊ tñ deꝰ fac ẽt ſup tales oririʸ ſolẽ ſuũ:nec minꝰ tribuit ꝙ antea tribuẽat largiſſima munera uite ⁊ ſalutis.⁊ ꝙuis eisᶻ inᵉ eccl̃a locꝰ hũillimeᵖ pñie ñ ꝯcedat̃:deus tñ ſup eos patientie ſue nõ obliuiſcit̃. Ex quorum numero ſi quis nobis dicat:dicite utꝝ mihi aliquid proſit ad uitã futurã:ſi in iſta uita illecebroſiſſime uoluptatis blãdĩmẽta ꝯtẽpſero:ſi me penitendo uehemẽtiꝰ ꝙ pus excruciauero:ſi miſabiliꝰ igemuero:ſi fleuero uberius:ſi uixero melius:ſi paupes ſuſtẽtauero largiꝰ:ſi charitatẽ q operit multitudinẽ peccatoꝝ flaguero ardentius.qs ur̃m ita deſipit:ut huic hõi dicat nihil tibi iſta i poſteꝝ pderũt:uade ſaltẽ huius uite ſuauitate fruẽ?auertat deꝰ tã iane ſacrilegãqꝫ demẽtiã. Sueᵛ aũt qs dicat pmã tantuꝫ pñiam pᵒ baptiſmũ utileꝫ eſſe nõ ſeq̃ntẽ:ſiue ꝯtẽdat qs ultie tñ ueniã dari nõ pcedenti:ſemp tñ auctoritati aduerſat̃:que ſepiſſime ueniã penitẽti repromittit. Que aũt ſit uera pñia:cui uenia nunqꝫ negatur.⁊ que ſit falſa:cui nunqꝫ indulgentia promittitur:adamãtiusᵃ ⁊ eſicius ſupᵇ leuiticũ teſtãt̃

.e. Centies.arg poſſibilitate.alias nungd centies pro eodeꝫ ſalario ſi centies recidiuauerit.vel an toties conſtituenda ſunt ſalaria quotiens fiunt curatiões:nec eni vnam penã bis indulget:immo ſingulaſ idulgẽtias ſingule pœnitẽt pene:vt.j.e.gp pe.ſuffic ſemel ĩfirmũ curaſſe ar.ff.de ſolu.q res.ꝭ.aream.argu.ꝫ.ſ.diſti.ij.querendum c.radix.nec vtiqꝫ liberatur:q non plene liberat̃.j.e.ſũt plures.ff.de interro.act.de etate ꝭ.nihil.ſ.di.i.diuortium ꝫ.
.f. Excluſit.ſ.xix.di.ſi romanorũ.argu.ſ.xxviij.q.i.idolatria.
.g. Confitebor vocando eum ad regnum:venite bñdicti ⁊c.
.h. Fecit.qꝫ ꝫ dixit ante.
.i. Omnem.p dilectioneꝫ eiꝰ adherentem.
.k. Sedenteꝫ prius.
.l. In tenebris peccatis.
.m. Nullam.ſ diſti.xix.ſi romanoruꝫ.ſ.e.di.ꝭ.alij.c.nẽo põt.
.n. Per epiſtolas.ſ.per pmã.
.o. Teſtat̃.in ſecũda epl̃a ad corinth.vbi dixit:pdixi eni ⁊ pdico:vt pſenſ bis.⁊ nunc ab ſens.

.t. Conſcius ſum.id ẽ nulliuſ mortalis peccati conſcientiam habeo ipe.n.dicebat:ago qđ nolo.ſ.di.e.iter hec.ſ.xi.q.iij.ſenti inter verba contra. Solu.hoc dicit in perſona perfectorum:ibi de imperfectis.vel dic non in hoc iuſtificatus ſum:quia poteſt ſurripere venia le.i.non ex hoc:vt.j.e.ſiquis autem habens.j.di.vij.nullus expec.vel dic:nihil mihi conſcius ſuꝫ quo ad mortale.non tñ in h̃ ⁊c.
.u. Dubitaret.non tamen dubitauit:ſed iđ hoc dicit:ne daret aliis dubitandi occaſionem.ſ.di.i.ꝙobrem.
.x. Sciebat.⁊ ita põt ſcire ſe aliquis habere charitatẽ.ſ.i.q.i.teneamꝰ.j.di.iiij.ſi ex bono
.y. In tãtũ oriri.in ſplẽdore gratie ſue.
.z. Eis.id eſt talit̃ peccantibus.
.⁊. In eccleſia.vbi ẽ talis cõſuetudo:ꝙ ſolennis pñia nõ iteretur.
.ꝯ. Humillime.i.ſolennis pñie.i.ſue miſericordie:licet ſemel iam iniuncta fuerit.
.ꝝ. Siue aũt.adhuc reprobat ſñiam dicentiũ pᵒ baptiſmũ ſemel tñ pñiaꝫ eẽ vtilẽ:ſiue dicat de prima ſiue de vltia.ſic eni ⁊ ipſi heretici diuerſi ſũt inter ſe.quidam.n.illoꝝ dicũt poſt baptiſmũ nullaꝫ eſſe pñiam vtilem niſi primaꝫ.alij dicũt nullã eſſe vtilem niſi vltimã quarum vtraqꝫ obuiat auctoritati:qua ſepiſſime venia petenti ꝑmittitur.Et inde ſũpta occaſione oſtendit auctoritatibus adamãtij ⁊ eſicij:que ſit vera penitentia:que falſa.
.a. Adamantius.id eſt origenes.erat ei enim ⁊ hoc nomen prout in eccleſiaſtica hiſtoria reperitur.

.p. Semper.ſeptenarius enim numerus vniuerſitatis eſt.
.q. Seducti.ſ.di.ij.ꝭ.item opponitur.⁊.c.ſi enim inquit.eo enim ꝙ peccatores nos eſſe non credimus.deteriꝰ peccamus.ſ.di.xlv licet pleruꝫqꝫ vera iuſticia.ſ.di.xxv.ꝭ.nunc autem.j.de con.di.iiij.firmiſſime.
.r. Iactare.cũ ſit ſcriptum:ſi dixerimus quia peccatum non habe

.b. Super leuiticum.legitur in leuitico ꝙ aaron pro peccatis populi offerens mactauit hircuꝫ:⁊ partem domini poſuit ſuper altare.⁊ ecce ignis egreſſus a domino deuorauit holocauſtum:⁊ adipes que erant ſuper altare.arreptis autem nadab ⁊ abiud filijs aaron turibus ſuis poſuerũt ignẽ ⁊ incenſum deſuper offerentes coram domino ignem alienum:quod eis

a In ſalicibus. Caſus: dicit dauid quõ cantabim⁹ canticum nouũ in terra aliena: qđ exponẽs ábro. ait: Terra aliena caro eſt q̃ imperio mentis non ſubiacet. ſi iſta terra domari nõ põt: nec accipẽ pñiam. nã ſi ac cepit ⁊ defecerit ipa erit inutilis ⁊ aufert vſum poſterioris. hoc eſt qđ dicit.

a. In ſalicibus. i. a ſalicib⁹ per quod deſignantur mali.

b. In medio ei⁹. q̃ ſũt i pfundo viciorum.

c. Suſpendimus. i. ſb traxim⁹ ⁊ diſtulimus.

d. Organa. i. orones nr̃as vel cõfeſſiones q̃ inutiles ſunt: dũ ſum⁹ i peccatis. peccatũ eni cõparaꝫ ſalici, ppẽ iſru ctuoſitatẽ. i. q. i. ſi fuẽit ⁊ organũ oroni, ppter dulcedinẽ. xlv. di. cum beat⁹. xlvi. di. ħ autem nã quõ cantabimus. i. opa fructuoſa faciem⁹.

e. Cultoris. aie.

f. Que ſi ſemel fuerit vſurpata. i. nõ v̓e rece pta. ſ. p peccati deſertõ nem.

g. Aufert vſũ poſteri oris: q2 ñ ſolent petere tales: vt eis iteꝝ iniun gatur ſatiſfactio, p illis ħ inutilẽ egerũt pñiam: imo nec debẽt: ar. j. e. §. illud aũt greg. i fi. ⁊ c. pium.

h. Poſterioris. ſ. ſui ipi⁹: q2 poſtea nõ agiꝫ ſm ↄſuetudinẽ q̃rũdã eccl̃aꝝ. j. e. q̃uis. hoc eni de ſolẽni ibi intelli git. ħ. ſ3 de alia itelligi põt. Nã logꝫ ábro. de illo q adhuc delectaꝫ i peccato: nec, ponit il lud deſerẽ. Jſte meli⁹ faceret: ſi qeſceret a cõ feſſione ⁊ facẽt bona q̃ poſſet: vt de⁹ illuſtret cor ei⁹: vt. j. e. di. v. fal ſas. Si eni ſupficialẽ talis agat pñiã: potius grauabiꝫ q̃ iuuabitur vt. ſ. e. qui admiſſa: ſm hũc itellectũ procede ſic. meli⁹ ẽ abſtinẽ a ſatiſfactõ ne pñie tibi iniũcte a ſacerdote. ſ. tãq̈ hñ penitẽti: q̃ exercẽ ↄfitẽdo. ſi que ras opa pñie tibi iniũgi a ſacerdote. ſ. tãq̈ hñ penitẽti: videas ne in ipa pe niẽtia ſimulata facias qđ poſtea idigeat pñia: vt. xvij. q. iiij. ſũt qui opes.

In ſalicib⁹ iquit in medio ei⁹ ſuſpendim⁹ organa nr̃a: quõ cantabimus canticum domini in terra aliena? ſi enim caro menti repugnat: nec ſubdita ẽ ai guber naculo ⁊ mẽtis imperio: aliena ẽ terra: q̃ nõ domaꝫ exercitio culto ris: fruct⁹ ñ põt charitatis pñie ⁊ pacis afferre. meli⁹ ẽ ergo tẽ qeſcẽ q̃ exercẽ. nõ queras opera pñie: ne in ipſa pñia fiat qđ poſtea indi geat pñia. q̃ ſi ſemel fuerit uſurpa ta nec iure celebrata: nec fructum p̃oris obtinet: ⁊ aufert uſũ poſte rioris. Sane ⁊ cũ caro repugnat mẽs ad deũ d3 eẽ itẽta: ⁊ ſi opera nõ ſequũꝫ: fides non deſeraꝫ. ⁊ ſi carnis illecebre ipugnãt l̓ poteſta tes aduerſarie: maneat mẽs deo dedita. tũc ei3 maxie urgeꝫ: cũ ca ro ñ cedit. ⁊ ſi q uehemẽt icubãt miſere aie querẽtes oẽ auferre pſi diũ. unde illõ ẽ exinanite uſq̃ ad fundamẽtũ i ea: quã miſerat⁹ da uid ait: filia babylonis miſera. uti q̃ babylonis filia ẽ aia: q̃ dei filia ẽſſe ẽẽ. cui tñ medicũ iuitat dicẽs beatus q tenebit ⁊ alli. p. ſu. ad. p. hoc ẽ: q ifirmas ⁊ lubricas cogita tiones h3: elidat ad chriſtũ: q oẽs irrationabiles mot⁹ ſui reuerẽtia ⁊ diſcretione cõminuat. Item hieronym⁹ ſuper mattheum.

Nihil iude, pfuit egiſſe pñia3 p quã ſcelus corrigẽ non po tuit. Siqñ fraꝫ ſic i fratrẽ peccat: ut emendare ualeat qđ peccauit: põt ei diuinit⁹ dimitti. ſi naũt pma neant opa: fruſtra uoce aſſumiꝫ pñia. hoc ẽ qđ de eo dr̃: ⁊ oro ei⁹ fiat i peccatũ: ut nõ ſolũ emenda re nequiuerit, pditionis nefas: ſ3 proprij homicidij ſcelus addidit. Item leo papa in ſermone.

Inter oia ſceleratior oib⁹ o iuda ⁊ ifelicior oib⁹ extitiſti: quẽ nõ pñia reuocauit ad deũ: ſ3 deſperatio traxit ad laqueum. ex pectaſſes ↄſũmationẽ cr̃is tui: ⁊ donec ſanguis chriſti, p peccatori bus funderẽ: ifoꝛmis leti ſuſpen dium diſtuliſſes. His auctib⁹ q̃ ſit uera q̃ ſit falſa oñdiꝫ pñia: ⁊ fal ſe nulla idulgẽtia dari, pbatur. in quo illoꝝ ſnia deſtruiꝫ: qua cũ q pluríb⁹ irretit⁹ fuerit peccatis: aſ ſeriꝫ uni⁹ delicti pñia eiuſdẽ ueniã ↄſeq a dño ſine alteri⁹ cr̃is pñia. qđ ẽt m̃ltis auctib⁹, pbare conaꝫ. q̃rũ pma ẽ illa naũ, pphete: Non iudicabit de⁹ bis in idipſum.

Sed quem ſacerdos iudicat: de⁹ iudicat cui⁹ perſonã in eccleſia ge rit. qui ergo a ſacerdote ſemel, p peccato puniꝫ: nõ iteꝝ pro eode3 peccato a dño iudicabitur. Itẽ grego. ſuper ezechielem.

Pluit dñs ſup unã ciuitatem ⁊ ſup alterã nõ pluit: ⁊ eãde3 ciuitatẽ ex parte cõpluit ⁊ ex par te aridã reliquit. cũ ille q, pximu3 odit: ⁊ ab alijs uicijs corrigit ſe:

extra de bap. ⁊ eius effectu maiores. xxiij. di. qui epiſcopus.

o His auctibus. ab illo autem. §. ſiue aũt oñſũ ẽ: que vera que falſa ſit pñia. hic latenter ſubintrat aliam queſtionem. ſ. an pluri bus irretitus criminibus poſſet de vno obtinere veniam perma nendo in alijs. ⁊ primo probat tribus auctoritatibus ⁊ vna rõne vnu3 peccatu3 ſine alio remit ti poſſe vſq3 ad. §. ſed q̃ ibi allegat pro pte aduerſa: quaſi queſtione3 ter minando per auctẽm augu ſtini. Tertiõ lo co determinat auctoritates in ductas, p pte illa. in. §. fideꝫ. eſt ergo deter minatio magi ſtri: q̃ nullus põt cõſequi ve niam de vno: nec, q̃ ad cul pam nec q̃ ad penam: niſi de oibus ſatiſfaci at. qđ ſic oñdiꝫ q dolet de vno aut ex charita te aut nõ. ſi ex charitate: ergo deum diligit. ẽ q nouit deum diligere: ⁊ odit que ſibi contra ria ſunt: ergo quodlibet mor tale odit quod falſum eſt. ſi ñ ex charitate: er go ille dolor ẽ infoꝛmis: cum non ſit charita te informatus ergo ñ eſt op⁹ alicuius virtu tis: ergo non ẽ vite meritori⁹: ſed indifferens. Forte dices per hanc inductionem non haberi, p poſitum: quia non querebatur an retentis ceteris poſſit quis pro mereri vitam eternam: ſed an retentis ceteris poſſit de vno venia3 mereri. rñdit immo idem eſt quia ſiquis dolendo non ex charita te poſſet de vno veniam mereri: ergo eadem ratione de omnibus ⁊ ita aliquis eſt vel eſſe poteſt ſine merito mortis ⁊ ſine merito vi te eterne: ⁊ ita nec bonus nec malus quod non eſt verum. ſic ergo probato q̃ peccatum non dimittitur quo ad culpam: probatum intelligiꝫ quo ad penam. nam ratione culpe ⁊ pena daꝫ. bene tam̃ concedo: q̃ tali petenti penitentia non eſt deneganda: extra de pe. ⁊ re. q̃ quidam. tamen donec peniteat de omnibus: inutilis eſt q̃ ad vitam eternam. ſed cum penitet de omnibus efficitur vtilis. nec alia ſatiſfactio ei imponeꝫ ab eccleſia pro illo peccato.

i. Incumbant. ſ. demones.

k. Exinanite. ħ ẽ dictũ i tẽpli deſtructõe a ſyrijs. ⁊ dic exinanite. i. euacuate

l. Uſq̃ ad fũdamẽtũ i ea. i. vſq̃ quo aliqđ edificiũ virtutum nõ remaneat in ea vſq̃ ad fundamẽtũ: ⁊ ſũt v̓ba demonum exhoꝛtãtiũ ſe ad ↄcupiſcen tias carnis.

m Nihil valeat. i. cõtingat ipm emẽdare deteſtãdo ⁊ abominãdo ⁊ deo digne ſatiſfaciẽdo. nõ eni itelligiꝫ hec emẽdatio rei ablate recõpen ſatio vel reſtitutio delicti: ſ3 deteſtatio delicti ⁊ ſatiſfactio. vel ſi peccat i fra trem: vt p illũ dolorẽ ⁊ p illã pñiã valeat emẽdare deo. i. corrigẽ ⁊ delere.

n Inter oia. diſtuliſſes. hic inuit iudã morte pueniſſe chriſtũ. ſ3 inuit ↄ hiero. ſup marcũ: cũ iniquis deputatus eſt dñs: cu3 iniquis veritas deputata iniquũ reliquit. i. ſiniſtꝝ: alterũ aſſumpſit. ſ. dextrum. ſic faciet in die iudicij: ex ſimili crimine diſſimile ſtipendiũ ſoꝛtiunꝫ. alter precedit pe trum i paradiſo: alter p̄cedit iudã in iferno. ⁊ ita vr̃ q̃ mors chriſti morte3 iude peruenerit. Rñ. magis i hoc credendum eſt hiero q̃ leoni. vel forte mors iude ſecuta ẽ mortẽ latronis. preuenit tñ morte3 chriſti. Chriſtus. n. priuſq̃ latro eſt mortuus. vnde non fregerũt eius crura. vel etiam ſi mortẽ non preceſſit preuenit tamen vulnus chriſti lancea infixum. ex quo p̄eſſe runt ſacramenta noſtre redemptionis: ⁊ ita mors chriſti preceſſit. de hoc

p. Idipſũ. q. d. peccatũ ſufficiẽt punitũ i hac vita ñ puniꝫ i altera vel nõ bis i idipm hic. i. p miniſtrũ q2 eccl̃a bis, p eodẽ peccato ñ punit. vel poti⁹ ħ auctas itelligiꝫ de bis tm̃: q iter flagella ↄmutã tur i bonũ ⁊ corrigũꝫ ⁊ ad charitatẽ redeũt., pfecto tales iteꝝ non puniũꝫ, p his peccatis: ſed ſiqđ inde remãſit: delebiꝫ i purgatoꝛio j. e. §. hac auctẽ. v. intelligiꝫ.

q. Pluit. reliquit. auctem hanc exponit gr̃a. j. e. §. illud.

r. Corrigit. Tribus modis quis ſe corrigit a vicijs ⁊ ea re ſecat. ſ. cũ ceſſat ab actibus eoꝝ. ſed non confitetur. Secundo cũ ceſſat ab actibus eorum ⁊ ea deteſtaꝫ: ita q̃ confitetur ea: ſed

n. Oleum.pietatis.
x. Uel vinum.ſ.diſtrictionis.
y. Alienus.tãgit q᷑ nadab ⁊ abiud poſuerũt ignem alienum.
ʒ. Peccatũ exuri i.pro peccato delendo pñiam fieri.
ʒ. Peccatum.i.bircus.
⁊. In quibus enĩ eſt.i. ignis alienus q alienat a deo.
a. Ignis.i.vindicta celit⁹ miſſa.
b. Alienũ.ſ.i q.i.ſic eunuch⁹.
c. Nec i eo. q̃ ſi dicẽt: comedend⁹ erat bircus ille a ſacerdotib⁹ itra ſancta.nõ eni oblatũ ẽ de ſãguie ei⁹ itra ſancta. ſi eni holocauſtũ eẽt :cremaret cũ pelle ⁊ fimo:ſicut fiebat de vitula ruffa tantũ ſel i ãno.⁊ eſt ſenſus ad pñiam hõib⁹ iponendã: vult enim vti miniſterio ſacerdotuʒ :vt ſ.peccata ppl'i cõedat.ipe eĩm per ſe abſtulit peccata mũdi in ſanguie ſuo vñ aplus:chriſtus po.fu bo. ⁊c̃. per ꝓpum ſanguinem introiuit in ſãcta ſãctoꝝ ⁊c̃.
d. Et hec. Caſus: in principio c. oſtendit eſic⁹ q icirco lator legis mortem exprimit eorũ quia ignem alienum acceperũt:vt illud peccatum vitetur ⁊ illud deſignat hereſim.Secundo oſtendit quid ſignificet illud quod moyſes precepit aaron ⁊ filijs eius:vt portiones oblationis comederent i ſãcta ſãctoꝝ illud.ſ.q vult agẽ pñiam:agẽ debet illam ad ꝓceptũ ſacerdotũ q ſũt i eccl'a:⁊ q᷑ oblatio corporis chriſti nõ debet recipi:niſi in eccl'a.Tertio oñdit quid notat illud uerbum hiſtorie:moyſes hircum exuſtum reppit:qꝛ.ſ.ſicut p⁹ mortẽ filioꝝ aaron:q ſumpſerũt ignẽ alienum:ñ remãſit hoſtia que ſignificat.ſ.ſ.ʒ ẽ cõſumpta:ita p⁹ mortem eoꝝ q peccant in.ſ.ſ. ⁊ decedunt in finali impenitentia:non relinquitur hoſtia pro peccato eorum:quia nullum eccleſie ſacramentum eis prodeſt.
e. Quia omne.ita continua:recte pro peccato offertur hircus :p quem penitentia deſignatur:quia omne peccatum ⁊c̃.
f. Et qui ſ.nadab ⁊ abiud.hi ſignificant hereticos : qui alienum ignem.ſ.cupiditatis ⁊ praue doctrine in eccleſia accendunt ⁊ qui ſcripturam ſacram male interpretantur ⁊ praue:⁊ ſic in.ſ.ſ.peccãt cum aliter eam interpretantur ꝙ̃.ſ.ſ.ffagitet.
g. Predictum.quia ſupple doctrine hereſeos.
h. Peccatum.id eſt per predictum vicium deſignatum.
i. Blaſphemie.quia accipiendo ignem alienum blaſphemabant ⁊ faciebant contra doctrinam legis ⁊ inde conſumpti ſunt.

ꝓfluentem ſanguinem:hic ſiccauit culpã latronis. Ignis q᷑ ꝯſumẽs ẽ:ſanat ſimplicit᷑ ⁊ pure cõfitẽtes Judas iquit:peccaui tradẽs ſanguinẽ iuſtuʒ:ſed i pectore habuit ignẽ alienũ quo iflãmante cucurrit ad laqueũ. Indign⁹ aũt remedio fuit:qꝛ ñ pura mẽte penituit. Culpam ergo eius non auferunt ſacerdotes q doloſe ſe offert.nec in eo pñt epulari:quoꝝ cib⁹ ẽ peccatoꝝ remiſſio.vñ uer⁹ ſacerdos ait:meus cib⁹ ẽ ut faciã uolũtateʒ pr̃is mei:id ẽ ut peccatores ꝯuerſi ⁊ penitẽtes ſaluẽt᷑.nõ ẽ acceptũ deo ſacrificiũ:niſi uerꝝ ⁊ ſyncerũ. Item eſicius.

Nter hec hircũ:q offert᷑ ⁊c̃. q᷑ omne peccatũ p pñiam deletur.⁊ q pdictũ peccatuʒ alteri⁹ doctrine ⁊ blaſphemie ꝯmiſerũt: ſaluati nõ ſũt.cãn mortis eoꝝ legiſlator exponit: Jnt̃ hec hircũ q oblat⁹ fuerat ⁊c̃. Qꝛ.ſ.nõ comederũt filij aarõ qđ ꝓ peccato erat i loco ſancto.i.pñiam cõmiſſi peccati i eccl'a pagi nõ fecerũt :quib⁹ hoc ꝓceptũ ẽ:quos chriſt⁹ in eccl'a ſua uicarios ꝯſtituit.ipe aũt oblationis ſue ſanguineʒ:q̃ ꝓ nr̃o ſanguine oblata ẽ:i ſanctũ id celũ,in ꝯſpectu pr̃is obtulit. dʒ autẽ comedi hoc ſacrificiũ i loco ſãcto .ſ. in eccl'a i.ꝓpiciationẽ peccatorum uñ addit:quẽadmodũ ꝓceptũ eſt mihi ſic ꝓcepi. Moyſeſ ergo gerit pſonã chriſti.exuſtũ reppit:qꝛ in ſpiritũ ſãctũ peccauerat. ab itelligibili igne ſpirit⁹ ſãcti oblatio per pñiaʒ ablata ẽ. uolũtarie peccãtib⁹ nõ relinquit᷑ hoſtia pro peccato Nã ſicut uera pñia ueniã ꝓmeretur:ita ſimulata deũ irritat:qꝛ ſpirit⁹ ſãcti diſcipline effugiet fictum Hoc aũt ſãcti pr̃es irremiſſibile peccatũ ⁊ blaſphemiã i ſpiritũ ſãctũ dixerũt. ⁊ i ſcelerib⁹ uſq; ad finẽ uite pſeuẽare ꝯ potẽtia ⁊ miſericordia dei ⁊ redẽptoris diffidere Item iohãnes os aureũ i ep'la ad hebreos.

Udas pẽituit: ſʒ male. laq̃o nãq; ſe ſuſpẽdit. Penituit ẽt eſau:magis iſte. neq; penituit . lachryme qppe nõ erãt pñie :ſʒ animi uioleti ⁊ idignatõis iterne qđ ei⁹ operib⁹ aperit᷑. Nõ igit᷑ negemus peccata noſtra:neq; nos impudẽtia duros efficiat.ſponte noſtra puniamus peccata:ne pendamus nõ ſpõte ſupplicia. Audiuit chaim a deo:ubi ẽ abel frat̃ tuus? ⁊ dixit neſcio:nũquid cuſtos fr̃is mei ſũ ego? uides qũo ex hoc peccato ãpli⁹ opat᷑ ẽ.nõne ⁊ pr̃ eius ſimilit᷑? Audiẽs eiʒ ⁊ ipe adã ubi es? dixit:audiui domine uocẽ ⁊ timui:qm̃ nudus ſũ ⁊ abſcõdi me. Magnuʒ eſt:ut quis peccata ſua agnoſcat:⁊ memoriaʒ eoꝝ pſeuerãter retineat.nullũ iuenitur delictoꝝ tale remedium :ſicut eoruʒ continuata memoria. Item ambroſius in libro de penitentia.

k. Non ſunt.ſed igne conſumpti.
l. Mortis.temporalis.
m. Lator.exponit moyſes ſm myſticũ itellectũ auctis exponit dicẽs ad aaron:vt hẽtur i leuitico:hoc ẽ q᷑ locut⁹ ẽ dñs : Sacrificabor in his q appropinquant mihi ⁊ i ꝯſpectu oĩs ppl'i glorificabor:qꝛ p eos datũ ẽ exemplũ ceteris qño timeãt vt augu.exponit.j.de cõ.di.ij .⁊ dicit :⁊ dic ſanctificabor.i. ſanct⁹ apparebo ẽt in his q̃ ſacrificãt mihi vlciſcẽdo delicta eorũ ⁊ non parcendo. Glorificabor.i.laudabor ⁊ maifeſtabor iuſtus.
n. In loco.hoc verbũ myſticat.
o. Uicarios. ſacerdotes ⁊ ſimplices.
o. Uicarios .ſ.i .q.i. eunuchus.
p. Ipſe aũt.ita ꝯtinua aaron obtulit hic cũ ꝓ peccato ppl'i.ipe autẽ ſ.chriſtus ⁊c̃.
q. Sanguine.ſ. peccato ſcđm illud: Libera me de ſanguinib⁹.id ẽ peccatis.⁊ alibi: ſãguinẽ ſanguis tãgit.id eſt peccatũ peccato addit᷑ ſ.e.q.ij.admonẽ.verſ. ſanguis tu⁹.i.peccatũ tuũ ſup caput tuum.
r. Sacrificiuʒ.corporis chriſti.
ſ. Unde addit moyſes.
t. Ab itelligibili.qꝛ.ſ. ſ.intelligibiliter ⁊ myſtice dr̃ ignis ꝯſumẽs
u. Uolũtarie.i.in volũtario peccato vſq; i finẽ durãtib⁹.j.e.iudaſ
x. Peccantibus.ſ.nadab ⁊ abiud.
y. Non relinquitur. cũ eni eos ſubito ignis celeſtis cõſũpſerit :nõ potuerũt purgari per hoſtiã:cũ ⁊ quedã crimina eſſent q nullis ſacrificijs mũdabãt᷑: vt.xxxij.q.i.q᷑ aũt.quale forſã ⁊ iſtud erat.vel põt iſtũ exponi de quolibet ſic peccante.i.in peccato pſeuerante vſq; in fi.bar.
ʒ. Hoſtia ſecũda.ſ.qꝛ ſemel tãtũ chriſtum oportuit pati.nec relinq᷑ ſecundus bapti'm⁹.relinq᷑ autẽ ſecunda pñia ⁊ tertia ⁊ ſic deinceps.voluntarie enim peccãtib⁹.i.i peccato vſq; i fi.perſeuerãtib⁹:iã nõ relinq᷑ hoſtia pro peccato.i.nõ iteꝝ imolat᷑ chriſtus q eſt hoſtia ꝓ peccatis.vel ſic.i.nõ relinquit᷑ locus ſecũde hoſtie ſicut i ueteri lege dicũ ẽ ſepius hoſtiã ꝓ peccato imolari:vel volũtarie peccãtib⁹ nõ relinquit᷑ hoſtia ꝓ peccatis.i.non ꝓdeſt chriſtus q eſt hoſtia ꝓ peccatis iã.ſ.in hoc ſeculo per qđ ꝓſtat nec i futuro
⁊. Perſeuerare.ſ.e.di.i.§.põt.
a. Udas.eſau.de peccato forte primogeniture vẽdite. vij.q.i. ꝙ̃piculoſum.
b. Magis.correctiuum ẽ.
c. Neq; vterq;.ſ.
d. Aperitur.ar.ex ſequentib⁹ ꝯꝓhendi ꝓcedẽtia:ar.l.di.ſiqs diacon⁹ .ar. di.xviij.pueñt.ar.ſ.xxiij.q.iiij.qđ crudele.ar.j.xxxiij.q.i.cũ p bellicam.
e. Ex hoc peccato.mendacij:qꝛ p⁹ homicidiũ ſecutum ẽ mẽdacium quod magis fuit:ar.ſ.di.i.§.alij econtra.c.ſerpens.
f. Memoriam.ſ.diſtin.i.§.his auctoritatibus.ver.item illud.iohannes. ⁊ hoc idem.ſ.di.lxxxi.valeat.contra ſoluitur ibi memoria ſcilicet ad cõtritionem non ad delectationem.j.di.v.c.i.

requiez illā amiſerunt: ita ꝑpter eandē infidelitatez uerā requiem eterne beatitudinis nullo mō intrauerūt. Intelligit̃ ergo illō hieronymi de his tm̄: q inter ipa flagella pn̄iam egerūt quā ⁊ſi breuē ⁊ momētaneā tn̄ nō reſpuit de⁹. ſicut ⁊ illō ꝑphete: nō iudicat deus bis in idipm: de his tm̄ itelligi oꝫ: quos pn̄tia ſupplicia commutāt[a]: ſup quos nō ↄſurget duplex tribulatio. Qui aūt inter flagella duriores ⁊ deteriores fiūt: ſicut pharao q flagellat⁹ a dn̄o durior factus ē: pn̄tib⁹ et̃na cōnectūt: ut tēporale ſuppliciuz ſit eis eterne damnationis initiuꝫ. Unde augustin⁹ in[b] cātico deuterō.

Ignis ſuccenſus eſt ⁊ cetera. Hec ē uindicta: hic icipiet ⁊ ardebit uſqꝫ ad extremā dānationē. Hoc cōtra illos notāduꝫ eſt q dicūt nō iudicat de⁹ bis i idipm ad oia ptinere flagella: qꝛ quidaꝫ hic flagellis iudicāt̃ ul̄ emēdant̃: alij ⁊ hic ⁊ inet̃nū puniunt̃: ſicut antiochus ⁊ herodes. Quod[c] aūt ſup eūdeꝫ locū de adultero ifideli hieronym⁹ ſētire uidet̃: ex eiuſdē uerbis falſuꝫ eē ꝑbat̃. Exemplo eni illi⁹ qui iſraelitas maledixerat ⁊ qui ligna in ſabbato collegerat oñdit parua peccata ⁊ breuibus tpalibus ſupplicijs purgari. magna uero diuturnis ⁊ eternis ſupplicijs reſeruari. Ait.n.

Querat[d] hic aliquis: ſi ifidelis dep̄henſus i adulterio decollet̃: quid de eo poſtea fiat. aut.n. puniet̃: ⁊ falſū ē hoc qd̄ dr̃. nō iudicabit deus[e] bis i idipm i tribulatione. aut nō puniet̃: ⁊ optanduꝫ eſt adulteris: ut i pn̄tiaꝝ breui pena puniant̃: ut fruſtrent̃[f] cruciat⁹ eternos. Ad qd̄ rn̄dem⁹ deum ut oiuꝫ reꝝ ⁊ ita ſuppliciorū quoqꝫ ſcire menſuras[g]: ⁊ nō ꝑueniri ſententia iudicis. nec illi i peccatorem exercēde debic[h] pene auferri ptātē. ⁊ magnū peccatū magnis diuturniſ lui[i] crucriatib⁹. Siqs autē punit⁹ ſit: ut ille in lege: q maledixerat iſrahelite: ⁊ qui i ſabbato ligna collegerat: tales poſtea ñ puniri: qꝛ culpa[k] leuis pn̄ti ſupplicio cōpēſata[l] ſit. Illud aūt gregorij: Pluit dn̄s ſup unā ciuitatē ⁊ cetera: nō ad cris ueniā: ſꝫ ad ei⁹ referendū ē deteſtatōem: ut ideo pars ciuitatis dicat̃ eē cōpluta: qꝛ crimē qd̄ dilexerat: deteſtari icepit: nō ꝙ ei⁹ ueniā cōſeqt̃. Criminis aūt deteſtatio pluuia uocatur: qꝛ ex fōte diuie gr̃e cordi nr̄o inſtillat̃: ut uel ſic qſqꝫ ad ueram pn̄iaꝫ ueniat. aut eo minus a deo pūiat̃: quo ꝙ diuturniori delectatione peccati maius ſibi ſuppliciū accumulaſſet. ſi uero ad idulgētiam cris pluuia referat̃: euāgelice ſnie ↄtrarie uident̃. Si eni ꝑpter fraternū odiū ēt q̄ dimiſſa ſūt replicāt̃ ad penā: multo magis q̄ ñ ſūt dimiſſa ad uidictā reſeruari ꝑbāt̃. Itē[m] ſi ſꝫ auguſtinū arbiter ſue uolūtatis ñ pōt ichoare nouā uitā: niſi peniteat eū ueteris uite qūo ad nouitatis idulgentiā ꝑueniet q odij uetuſtatē nō depoſuit. Ad deteſtatōeꝫ ergo cris ut dc̄m ē: nō ad ei⁹ indulgētiā pluuia illa ptinere ꝑbat̃. Item illud ābroſij. Et[n] ſi fides deſit pena ſatiſfaciat: nō de ea fide intelligit̃: de q̄ dr̃ fides ſine operib⁹ mortua ē: ſꝫ de ea itelligit̃ de q̄ apl̄us ait: oīe qd̄ nō ē ex fide peccatū eſt. i. oīe qd̄ fit cōtra ↄſciam: peccatuꝫ eſt. deeſt ergo fides cū nō ſbeſt ↄſcia peccati. Sꝫ qꝛ delicta oia nullus itelligit: eſt aliqñ peccatuꝫ i hoie: cui⁹ nō hꝫ ↄſciam. unde apl̄s ait: nihil mihi ↄſci⁹ ſū: ſꝫ ñ i hoc iuſtificat⁹ ſū. Cui⁹ ergo peccati deeſt ↄſcia: illi⁹ pena: ſi patient̃ feratur ſatiſfac̄ ⁊ releuat q̄uatū. Quod[o] aūt i fine obijcit̃[p]: ſi ſatiſfactio illa fuit ueniā ipetrauit. ſi auteꝫ ueniam nō impetrauit: ſatiſfactō nō fuit. ſi aūt ſatiſfactio non fuit: adhuc ſibi pena iponēda eſt: nō ꝑcedit argumētatio. Satiſfactō nāꝙ eſt: dum illi⁹ cā peccati excidit̃ ⁊ eius ſuggeſtionis aditus nō indulget̃: ſꝫ ei⁹ fruct⁹ nō[q] ꝑcipit̃ ipeditus peccato qd̄ nō deſerit̃. Percipietur autem cum eius penitentia fuerit ſubſecuta: ſicut ad lauacruꝫ ficte accedens regeneratōis ſacramentū accipit: nō tn̄ in chriſto renaſcit̃. renaſcet̃ aūt uirtute ſacramenti quod perceperat cuꝫ fictio illa de corde eius receſſerit ueraci penitentia. Sicut etiaꝫ auguſtinus ſcribit i libro de penitentia.

a Cōmutant in bonum ⁊ charitatem ad veram penitentiam.
b In cantico moyſi. ſ. audite celi q̄ loquar: cui⁹ cātici ē vſus ille: Ignis ſuccenſus ē in furore meo: ⁊ ardebit vſqꝫ ad inferni nouiſſima.
c Quod aūt. magnā vero. ſ. q tpalit̃ non puniuntur ſufficienter.
d Querat. s̄. xxiij. q. v. quid ergo.
e Deus bis. i. nō punit aliquem ꝑ aliquo facto iterum pro quo ſufficienter euꝫ ſemel puniuit.
f Fruſtrentur. i. euitent.
g Menſuras. i. ſcire quib⁹ ⁊ quātis flagell̄ q̄libet peccata ſunt puniend a.
h De hinc. i. poſt hāc uitam.
i Lui. i. puniri.
k Culpa leuis. ⁊ tn̄ mortalis. ois enim culpa dr̃ leuis que temporalit̃ punitur reſpectu illi⁹ que eternalit̃ ſicut quelibet pena tēporal̄ dr̃ leuis reſpectu eterne. j. e. di. vij. c. vlt.
l Cōpenſata. hic apte innuit hieronym⁹ grauia peccata de quibus non agit̃ penitētia int̃ flagella ⁊ hic pūiri graui ſupplicio ⁊ in futuro punienda eternalit̃ leuia uero que hic puniunt̃ ſufficienter pro leui pena compenſatōnem vite eterne recipe quod in bonis fieri nō ambigimus. ⁊ in maliſ forte ita fit: ſed nō credo: quia iam remitteretur peccatum quo ad penā cōfitendo de vno ⁊ nō de alio. quod negamus. s̄. in illo. §. his auctoritatibus.
m Item ſi ſecundum arbit̃. j. de conſe. di. iiij. omnis qui.
n Et ſi fides. s̄. i. q. i. fertur. xxviij. q. i. §. ex his.
o Quod aūt. ſatiſfactio. s̄. e. di. ſatiſfactio.
p Obijcitur. hic patet illa fuiſſe verba magr̄i s̄. e. ſi illa. ⁊c̄.
q Non percipit̃. ecce plane videt̃ velle ꝙ ꝑticularis confeſſio facta ſ. de vno peccato adueniente charitate incipiat ⁊ viuere ⁊ valere ad uitam eternam. Et ꝙ ſic intelligat per exemplum pꝫ quod inducit de baptiſmo. ſecundū quod dicitur de omnibus bonis que fiunt ſine charitate ꝙ incipiant viuere: quod tamen non credo. immo tātum illa bona que fiunt cuꝫ charitate. Et ſi poſtea ſunt mortificata: iteꝝ adueniente charitate. reuiuiſcunt. ſi non aduenerit charitas: idē eſt qd̄ de eis que fiunt ſine charitate: qꝛ nec illa nec iſta valent: niſi ad bonū tēporale: vel ad illuſtrādū: vel ad incōmodū vitandū: vl̄ ad minorem penaꝫ ſubeundā ad excuſandū vo magiſtruꝫ dicimus: ꝙ intellexit eaꝫ ad hoc valē ꝙ vlterius ei pro illo peccato nō iniungit̃ a ſacerdote ſatiſfactio alia: vt s̄. §. iteꝫ opponit̃. v. ſi illa ſatiſfactio. ſicut baptizatus licet ficte nō rebaptizatur: de con. di. iiij. ſolet. quod tamē Rn̄. negat. ſꝫ melius diſtinguitur: bona oꝑa cuꝫ charitate facta ⁊ poſtea mortificata ꝑ peccatū reuiuiſcunt iteꝝ per charitateꝫ ad vitam eternā conſequendam. ſic facta oliꝫ ſine charitate reuiuiſcūt ⁊ ualēt tm̄ ad temporale premiū vel ad minus ſuppliciū ſubeundū. ad idē valēt bona facta cū charitate: ēt poſtea per peccatum mortificata: ſi homo nunq̄ꝫ ad charitatem redeat. ſm̄ primuꝫ mēbrum intelligūt̃ ille due auctes. j. e. piū. ⁊. c. ſiqñ ⁊ cetera. Et intellige ꝙ i alio tēpore fecerūt bona. ſ. cū erāt boni: in alio tēpore mala. ſcilicet cum erāt mali. vel ſi dicatur ꝙ eodeꝫ tempore intelligūtur ille auctoritates iuxta 2[m] mēbrū ſm̄ qd̄ duplicem intellectū magiſter innuit

ſed non ex charitate nec cũ charitate: cũ occultet mortale peccatũ al's: ⁊ de his duob⁹ modis intelligit̃ qđ dicit gregorius. Tertio cũ quis deteſtat̃ peccata ⁊ errata oĩa ex charitate ⁊ deuotõne ⁊ ea confitetur ⁊ pro eis ſatiſfacit. de hoc. ȿ. e. perfecta.

in exemplis in littera poſitis in fi. ſupponit ꝙ non videtur vere penitere qui penitendo non prorumpit in lachrymas: cum pro temporali damno pronus ſit ad plangendum.

k ¶ Delectentur. hec eſt falſa penitentia: vt. j. di. v. falſas.

l ¶ Nos nũꝙ̃. ȿ. e. di. §. dauid. ⁊ c. ille rex tantus. ȿ. di. i. §. alij. e coñ. c. non põt qs.

una eadẽꝙ̃ ciuitas ex p̃te cõpluit̃ ⁊ ex parte arida manet: quia ſũt qui cũ quedã uicia reſecãt: i alijs grauiter perdurant. Itẽ ãbro. in. xviij. octonario[a].

Prima[b] cõſolatio ẽ: q2 nõ obliuiſcit̃ miſereri de⁹. Scđa p̃ punitionẽ: ⁊ ubi ſi fides deſit: pñia ul' pẽa[c] ſatiſfacit ⁊ releuat. Itẽ[d] opponit̃ de hiero. q ſup nauz ſentire uidet̃: ꝙ ſi ifidel' adulterãdo iterficeret̃: de adulterio nõ ãplius a deo puniret̃[e]. Itez ſi[f] illa ſatiſfactio nõ fuit: quã i adult'io uiuens ꝓ homicidio obtulit: cũ adulterij eũ penituerit: utriuſꝙ̃ ei pñia imponẽda[g] erit. qđ a rõne alienuz eccleſiaſtica ꝓbat̃ ꝯſuetudie: q̃ ꝓ eodẽ peccato niſi reiteratũ fuẽit nulli bis pñiaz ipõit[h]. ſz[b] qđ ei q crimẽ ſibi reſuat de alio uenia nõ p̃ſtet̃: ñ ſolũ p̃miſſis ꝓbat̃ auc̃tib⁹ eſicij adamãtij grego. augu. ſmaragdi iſidori: uez ẽt alia auc̃te eiuſdem augu. i li. de pñia. Ait enim.

Sunt[i] plures quoſ peccaſſe penitet: ſz nõ oĩno reſuantes ſibi q̃dã i qb⁹ delectent̃[k] nõ aĩaduertentes deũ ſimul mutũ ⁊ ſurdũ a demonio liberaſſe. per hoc docet nos[l] nũꝙ̃: niſi[m] đ oĩb⁹ ſanari[n]. Si eni uellet peccata ex p̃te reſeruari hñti. vij. demonia potuit[o] ꝑficẽ vi. expulſis. Expulit aũt. vij. ut oĩa cr̃ia ſimul[p] eijcienda doceret. legionẽ aũt ab alio eijciẽſ neminẽ reliquit de oĩbus q liberatũ poſſideret: oñdẽs ꝙ ſi ẽt peccata ſint mille[q] oportẽt de oĩb⁹ pẽitẽ. Laudat⁹. n. ẽ dñs: ꝙ eiecto demonio locutus ẽ mutus. Nũꝙ̃ aliquez ſanauit quẽ oĩo[r] nõ liberauit. totũ eni hoĩez ſanauit i ſabbato: q2 ⁊ corpus ab infirmitate ⁊ aĩam ab oĩ cõtagione liberauit: idicãs pẽitentes oportẽ ſiml' dolẽ de oĩ crimine orto i aĩa ⁊ i corp̃e[s]. ſcio eni deũ iĩmicũ oĩ crioſo[t]. Qũo ergo q crimen reſeruat: de alio recipet ueniã? ſine amore dei ꝯſequeret̃ ueniã: ſine quo nẽo unꝙ̃ iuẽit g̃tiam. hoſtis eni dei ẽ dũ offendit pſeuerãt̃. Quedã. n. ipietas ifidelitatis ẽ ab illo q iuſtus: ⁊ iuſtitia ẽ dimidiã ſperare ueniã. Nã qũo ſine uẽa pñia iuẽiret g̃raz? Pñia n. uera ad baptiſmi puritatẽ[u] cõfitẽtez conat̃ adducẽ. recte eni pẽitẽs qcqd ſordis p⁹ purificatõem ꝯtraxit: oz ut abluat ſaltẽ lachrymis mẽtis. ſz ſatis durus ẽ cui⁹ mẽtis dolorez oculi carniſ nequeunt declarare[x]. ſz ſciat culpabilit̃ ſe duꝝ: q deflet dãna tẽporis uel mortẽ amici: ⁊ dolorẽ peccati nõ oñdit i lachrymis. nõ eſt itaꝙ̃ ut qs excuſet ſe nõ hr̃e fõtez lachrymaꝝ. q nõnũꝙ̃[y] oñdit lachrymis dolorez amore[z] t̃paliũ. quez ergo penitet: oĩno peniteat[a] ⁊ cetera.

Auctoritas[b] illa naum ꝓphete: nõ iudicabit de⁹ bis ⁊ cetera: non oñdit oĩa q̃ t̃palit̃ puniñt̃ nõ ulterius a deo punienda. Quis. n. ſodomitas egyptios iſraelitas i eremo ſup eũdez locũ dicat hieronymus t̃palit̃ a deo punitos: ne iterũ punirent̃: nõ tñ de oĩbns generalit̃ hoc intelligendũ ẽ. alioqn cuiꝙ̃ ſceleroſo optãdũ eſſz ut celeſti fulmie p̃cuſſus aut aqs ſ̃bmerſus aut a ſerpẽtib⁹ uulneratus ꝓ peccatis ſuis diuinit⁹ iteriret: ut eternos cruciat⁹ breuis[c] ⁊ momẽtanea pena terminaret. Illud ẽt ap̃l'i falſũ eſſz ꝙ de ꝓſtratis in deſerto in ep̃l'a ad hebreos ſcribens ait: ꝓpt̃ incredulitatẽ ſuã nõ itrauerũt terrã ꝓmiſſionis: ubi ꝓbat̃ ꝙ ſicut merito ſue infidelitatis ⁊

a ¶ Octonario. nota ꝙ a beati imaculati vſꝙ̃ ad dñm cuz tribularer: ẽ vn⁹ pſalm⁹: ⁊ hz. xxij. diſtinctiones: ⁊ quelibet diſtinctio ꝯtinet octo verſus: ⁊ ita ꝯtinet. xxij. octonanarios. Nã octo vſuſ faciunt vnum octonarium. ⁊ hoc eſt quod dicit in. xviij. octonario.

b ¶ Prima. ſi fides deſit. i. conſcia peccati alicui⁹ deſit. i. non occurrit.

c ¶ Pena. ⁊ cetera. i. per patientiaz ⁊ humilitatẽ q̃ habet̃ in ip̃a penitentia inter ip̃a flagella ⁊ peccata que ad memoriã non occurrũt dimittũtur. hanc expoſitionem hẽs. j. e. §. illud. v̄. item illud ambroſij.

d ¶ Itẽ opponitur. non amplĩ⁹. põt ergo aliqs nõ penitens de mortali debitã ꝓ eo euadere dãnationem. Sed quo ſenſu hoc dixerat hiero. ſuper eundem locum oſtẽdit dicens: querit hic qs ⁊c̃: vt. j. e. di. q. d. potius hic oñdit ꝙ q per tẽporale ſuppliciũ vel flagellum non corriguntur poſteã eternaliter puniuntur agens de deprehẽſo in adulterio decollato.

e ¶ Puniretur. ſi vere confiteretur: ar. xxiij. q. v. quid ergo.

f ¶ Si illa. verba magiſtri ſunt. quidam dicunt ꝙ ſunt v̄ba hier. vſꝙ̃ ad illud: qđ a ratione. Et loquitur nõ ſ̃m generalem eccleſie conſuetudinem: ſed particularem alicuius loci: ſed ꝙ ſint magiſtri patet. j. e. §. auctoritas. circa fi.

f ¶ Si illa. i. pena que ei inflicta pro peccato fuit.

g ¶ Imponit. quaſi diſpenſandam.

h ¶ Sed qđ. non p̃ſtet̃. ȿ. xxiij. q. v. quid ergo. ȿ. di. i. illa. ȿ. di. e. irriſor. ⁊ c. q admiſſa. ȿ. e. di. pniam agite. ȿ. e. di. c. penitentes.

i ¶ Sunt plures. Caſus: qui penitet omnino peniteat: q2 chriſt⁹ nullum curauit quem omnino non liberaret: ſicut apparet

m ¶ Niſi de oĩbus. ſicut nec liberat̃ pignus lz de parte debiti creditori ſit ſatiſfactũ. C. de diſtrac. pig. q̃zdiu. ⁊ dicit lex ꝙ qui aliquid facere tenet̃: faciendo ꝓ parte non liberat̃. ff. de ver. obli. in executione §. penulti. ⁊ ſñia nõ debet pro p̃te tenere ⁊ ꝓ parte nõ. ff. fa. herciſ. i hoc iudicio. ff. de eden. l. i. §. penul. ⁊ ar. ad qõnem. an a pluribus excõicat⁹ diuerſis de cauſis poſſit ab vno abſolui ſine alijs.

n ¶ Sanari. ⁊ vni non diuerſis confiteri. j. di. v. c. i. circa fi. ar. ff. de arbi. item ſi vnus. §. item ſi plures. ⁊ l. quid tñ. ⁊ l. labeo.

o ¶ Potuit. ſ. ſanare. vij. non ſucceſſiue. ſed ſimul.

p ¶ Simul eijcienda. ff. de ſerui. vr. predi. per fundum.

q ¶ Mille. ſed nungd pro vnoquoꝙ̃ mortali peccato ſeptẽnis penitentia ẽ imponẽda: ar. ȿ. e. q. ij. hoc ip̃m. ſ̃m h ergo non ſufficiet vita hõis ad explẽdã huiuſmodi ſatiſfactionem. Rñ. ſine dubio cuilibz mortali ſeptẽnis penitentia debet̃ ſed tamẽ quia arbitrarie ſunt h⁹modi penitentie: arbitrabitur ⁊ artabit eas iudex. j. tempus cõgruum penitendi: ar. xxvi q. vij. tempora penitudinis.

r ¶ Omino nõ. ȿ. e. di. §. item ꝙ. c. adhuc. ꝫ. ſed nõ tũc cecus erat cũ leproſus eẽt. ideo đ hoc non poſſet ſanari. ȿ. di. ij. §. fi.

s ¶ Corpore. i. in aĩa miniſterijs corporis. nullum enim in corpore eſt tñ eſt tamen aliquod voluntatis tantum.

t ¶ Crimioſo. cũ aũt ei q i vno deliq̃t fit inimic⁹: pz ꝙ talis ſit criminoſus.

u ¶ Puritatem. ut. ſ. purificet ſicut baptiſmus.

x ¶ Declarare. ſecus dicit lex in iudice. C. ad. l. cor. de fal. vbi. ff. de offi preſi. obſeruare. ȿ. xxiij. q. iiij. eſt iniuſta.

y ¶ Nonnunꝙ̃. i. aliquando.

z ¶ Amore. vnde iuuenalis. Ploratur lachrymis: admiſſa pecunia veris ⁊ alibi: Minore tumultu planguntur nonnunꝙ̃ funera.

a ¶ Peniteat. ȿ. di. i. §. non ſunt. ⁊ c. quem penitet.

b Auctoritas. ſoluit auc̃tes inductas ad probandum: ꝙ quis agendo pñiaz de vno peccato ⁊ nõ de alio: conſequat̃ veniã de vno ⁊ nõ de alio.

c ¶ Breuis. ȿ. e. di. §. ecce cui⁹. ⁊ c. talis mihi.

355

propter vnū iſtoꝝ quattuoꝛ criminū.ſ.propter odium fraternum:ut i euā gelio:ſerue neq̄ꝫ ⁊c̄. Itē propter crimē apoſtaſie:vt.j.e.quicunqꝫ. Item ꝓpter pn̄iam pn̄ie.s.xvij.q.iiij.ſunt qui opes. Item ꝓpter contēptū pn̄ie s.di.iij.ſi apl's. Alij dicunt ꝙ nullo modo redeunt:ar.xxiij.q.iiij. ſi illic .l. di.miroꝛ.nec ita eſt in malis:ut redeant ſicut in bonis:ar.de conſe.di.iiij. Quis.⁊ hoc credo catholice dici: dicunt tn̄ redire quia remiſſionis beneficiuꝫ ſequenti culpa amittimus ob igratitudinē. s.di.ꝓxima. hac auc̄te.v̄.penul. Nā perinde priuatur quis gloria propter ſequēs delictuꝫ: ac ſi nulla peccata eſſent dimiſſa:vt.j di.v.frēs.penitentia.n. duo facit:penā tollit ⁊ gloriam acquirit: vt.s. di.i.§.alij.econtra.c.ecce. Auctoritates auteꝫ que videntur dicere ꝙ redeant hoc ſonant ꝙ ita punitur quis pro ſequētibus ac ſi nūq̄ꝫ ei dimiſſa fuiſſent. Procedit autem gratianus in hunc modum. p̄mo iducit auctoritates: ꝙ peccata dimiſſa redeāt vſqꝫ ad.§.hoꝝ. Secūdo notat circa peccati dimiſſionem duas opiniones eoꝝ q dicūt peccata redire. Tertio allegat ꝓ aduerſa pte ꝙ nō redeant ⁊ ſic determinat diſtinctionē.lau.

a In memoriam. dimiſi tibi q̄niam rogaſti me:nōne ergo oportuit ⁊ te miſereri cōſerui tui:ſicut ⁊ ego miſertꝰ ſum tui: ⁊ iratus dn̄s tradidit eū tortoribus quouſqꝫ redderet vniuerſuꝫ debitū: ſic ⁊ pater celeſtis faciet vobis i.repetet a vobis dimiſſa:⁊ in hoc facit ad propoſitū.lau.

eſt: q̄rit an peccata dimiſſa redeant. Hui9 q̄ōnis diuerſoꝝ uaria eſt ſn̄ia:alijs aſſerētibꝰ:alijs ↄtra negātibꝰ peccata ſel' dimiſſa ulterius replicari ad penā. Q: aūt peccata ſel' dimiſſa redeāt:mlt'oꝝ auctoꝛitatibꝰ ꝓbat:quaꝝ p̄ma ē illa ꝓphete. In[a] memoꝛiā redeat iniq̄tas patꝝ eiꝰ. Scd̄a illud euāgelij: Serue nequā oīe debituꝫ dimiſi tibi. Deīde in libꝛo pſalmoꝝ auguſtinꝰ ait.

Si[b] iudas tenuiſſꝫ illud ad qd̄ uocatꝰ eſt: nullo mō ad eū ul' ſua p̄terita ul' pentū[c] iniq̄tas[d] puniret. q2 ergo n̄ tenuit adoptionē in familia dei: ſꝫ[e] iniq̄tatē uetuſti generis potiꝰ elegit: ⁊ redijt iūq̄tas patꝝ i ↄſpc̄u dn̄i:ut i eo etiaꝫ ipſa puniret. Iteꝫ rabanꝰ tradidit eū toꝛtoꝛibꝰ ⁊ cetera. Cōſiderandū eſt ꝙ dic̄ uniuerſū debitū: q2 non ſolū pec̄a q̄ pꝰ baptiſmū hō egerit reputabunt ei ad penā:ueꝝ etiaꝫ peccata oꝛigialia[f] q̄ in baptiſmo dimiſſa[g] ſt. Itē gre. ex dc̄is euāge.

Conſtat[h] q2 ſi qd̄ i nos deliq̄t ex coꝛde n̄ dimittimꝰ: ⁊ illd̄ rurſus exigit qd̄ nob iaꝫ ꝑ pn̄iaꝫ dimiſſū fuiſſe gaudebamꝰ. Itē auguſtinꝰ in homelia p̄ma.

Dicit[i] dn̄s dimitte ⁊ dimittet tibi. ſi ego p̄us dimiſi: dimitte uel poſtea. Nā ⁊ ſi nō dimiſeris: reuocabo te: ⁊ q̄cq̄d dimiſerā etiā replicabo tibi. Item

Qui[k] diuini officij oblitus ſuas uult idicare iiurias: nō ſolū de futuris peccatis ueniā nō merebit: ſꝫ etiā p̄terita q̄ iā ſibi dimiſſa credebat: ad uidictā ei replicabunt. Itē beda ſup lucam.

Reuertar[l] i domū meā unde exiui. timendꝰ ē iſte uerſiculꝰ nō[m] exponēdꝰ: ne culpa quā i nob extinctā credebamꝰ: per incuriaꝫ nos uacantes[n] oppmat. Iteꝫ.

Quecūq꜄[o].n. pꝰ baptiſma ſiue prauitas hētica ſiue mūdana cupiditas arripuerit: mox oīum ↄſternet i ima uicioꝝ. Iteꝫ auguſtinꝰ i libꝛo q̄ſtionū deuteron̄.

Peccatū[p] qd̄ ex adā cōtrahit tēpoꝛalit reddit: q2 oēs ꝓpt hoc moꝛiunt. nō aūt ineternū eis q fuerūt ꝑ gr̄aꝫ regenerati ſi in ca uſqꝫ i finē ꝑmāſerint. Eoꝝ[q] uero q hanc ſn̄iam ſequunt: alij[r] dicunt ꝙ peccata reditura dimittūtur ſm̄ iuſticiā[s] ſed nō ſm̄ p̄ſciam ſicut noīa diſcipuloꝝ q retro abierunt erāt ſcripta in libꝛo uite ꝓpt̄ iuſticiā cui deſeruiebāt: nō ſm̄ p̄ſciaꝫ[t] que i numero ſaluādoꝝ eos nō hēbat. ſic a latere dei nr̄i dicūtur mille[u] caſuri: ⁊ x[x].milia a dextris eius: quos tn̄ diuina p̄ſcia nunq̄ꝫ ſuis annumerauerat. Hic ēt dn̄s ait moyſi. Siquis peccauerit an̄ me: delebo eū de libꝛo uite: ut ſm̄ iuſticiā iudicis ille peccādo dicat' deleri: q ſm̄ p̄ſciam nunquā fuerat aſſcriptus. Hinc auguſtinus in epl'a ad coꝛinthios.

Sed[y] nō in pluribus eoꝝ bn̄placitū ē dn̄o. ⁊ ſi i aliq̄bus cōia oībus ſūt oīa ſacramēta ſed nō cōis gr̄a ita ⁊ nūc baptiſmus ē cōis ſꝫ nō

cati ⁊ a deo remiſſio. p̄cedit tn̄ gr̄a vtrūqꝫ: que qn̄ vult ⁊ ꝓut vult in hoīe opat'. Expone ergo hic prius dimiſi.i. priꝰ me dimiſſuꝝ obtuli q̄ꝫtū in me ē: q2 benefacere deꝰ paratus ē. vel ad oꝛiginale peccatū refert' hoc qd̄ ſine merito hoīs a deo remittit': vel ad parabolā euāgelicā de ſeruo cui dn̄s.x.milia talēta remiſit p̄uſq̄ꝫ ille cōſeruo ſuo q̄nquaginta.

q Dicit dominus. dimitte.i.habilē te on̄de ad ſuſcipiendam gratiam.

k Qui diuini.repli cabunt. expone: vt.s. h̄ ē ita dānabit' ac ſi n̄ eēnt dimiſſa. ⁊ ita expōe oēs has auctoritates .j. d̄ cōſe.di.iiij.quō.l

l Reuertar hec ſūt v̄ba ſathane.

m Nō exponēd' ē.xxvij.q i.de viduis.

n Uacātes.a bōis opibus.

o Quecūq꜄ oiuꝫ: ⁊ p̄us dimiſſoꝝ.

p Peccatū. reddit. i.punit.

q Eoꝝ.q dicūt peccata redire dimiſſa. duas pōit. G. opiniones: q̄ potius i v̄bis differunt q̄ꝫ in ſenſu. quidam .n.dicūt peccata dimiſſa r̄di re: dimiſſa inq̄ꝫ ſm̄ iuſticiā nō ſm̄ p̄ſciam Alij dimiſſa pure ⁊ plene ſiue ꝑ baptiſmū ſiue ꝑ pēnitētiā. vt ergo iſta itelligant' ⁊ q̄lit' he opiniones ↄueniāt: notādū ē: ꝙ p̄deſtinationis ſiue p̄ſcie: q2 ⁊ ſub noīe p̄ſcie icludit' p̄deſtinatio: duplex ē effectꝰ.ſ.⁊ i tp̄e iuſtificare. ⁊ eternalit' gloꝛiā tribuere quo ad p̄mū effectū operat' deꝰ qn̄cūqꝫ i hac uita peccata dimittit ⁊ hoc ē ſm̄ iuſticiā peccata dimittē. Quo ad 2m qn̄ ſic peccata dimittit: ne finalit' ad peccatū redire patiat' ut ad beatitudinē ꝑducat ⁊ hoc ē ſm̄ p̄ſciam peccata dimittere. q ergo final'r ad peccatū reuertit': nō ſm̄ p̄ſciam ſꝫ ſm̄ iuſticiā remiſſionē peccatoꝝ cōſecutus ē. ⁊ hoc ē qd̄ hic tangit. G. ⁊.j.e.§.finis. ⁊ ſic pꝫ duas p̄dictas ſn̄ias nō eē cōtrias: q2 cui peccata dimittunt' ſm̄ iuſticiam: plene ⁊ pure ei dimittunt'.j.e.§.vlt.lau.

b Si iudas. ad euꝫ. vel ſua. cōtrius ſenſus facit ad ꝓpoſitum. G.

c Parentum. cōmiſſa a ſe imitando parentes.

d Iniquitas.i. commiſſa ab eo imitando eos: al's iniquitas p̄ris nō reſpicit filiū: niſi ut dixi ſit ſceleris paterni imitatoꝛ.i.q.iiij.crimen.l.

e Sꝫ iīq̄tatē.i.auariciā quā p̄mi parētes eiꝰ egerūt vl' oꝛigialia peccata

f Originalia. peccatū oꝛiginale ita dr̄ reputari: q2 ita punit' ꝓ ſequentibꝰ ac ſi dimiſſū nō eēt:ar.j.e.q recedit. Et ita de alijs dic. ſꝫ quare dic̄ pluralit' oꝛiginalia: cū vnū ſolū ſit oꝛiginale: ponit plurale ꝓ ſingulari:ar.ff.de oꝛi. iur .l.ij.§.exactis.deide regibꝰ.i.rege: vl' ꝓpt' diuerſos effectus quos hꝫ i hominibꝰ oꝛiginale. quoſdā eni facit iuidos quoſdā luxurioſos quoſdā auaros ⁊c̄. Itē ſicut cōcupiſcentia facit puerū cōcupiſcibileꝫ ⁊ adultum cōcupiſcentē: ſic ⁊ ſupbia facit pueꝝ ſupbilē ⁊ adultū ſupbientē. vel pluraliter ponit ꝓpter varias appellatōes quas hꝫ. dicit eni lex mēbꝛoꝝ ſtimulꝰ carnis: angelus ſathane: languoꝛ nature: fomes peccati ⁊c̄.

g Dimiſſa ſūt. ſi penitet eum ſuſcepiſſe baptiſmum. vel ita punietur ſufficienter ac ſi non eſſet baptizatus.

h Conſtat. dimiſſum. hic videt'. ꝙ prius dimittat deꝰ peccata q̄ꝫ dimittat hō peccatū. ſic ex hoc ſeq̄t' ipoſſibile.ſ.ꝙ ſimul eſſet iuſtus ⁊ iniuſtus: bonus ⁊ malus. Sꝫ dic ꝙ tēpoꝛe ſimul fit ab homīe dimiſſio pec

r Alij. hanc differentiā opinionū nō ponit magr̄ niſi ut tractet d̄ p̄deſtinatione: nō ꝙ ſibi in aliquo ↄdicant. hoc alij reſpiciūt: illud alij: quod inuenitur.j.e.§.finis.

s Iuſticiam. pn̄tē q̄ eis cōfert' q̄bus peccata dimittunt'.h.

t Preſciam. ab eterno.n. preſciuit deus talē dimiſſionē nō valere eis ad vitā eternā nec vſqꝫ in finē durare.

u Mille caſuri.i. pauciores q credūt ſe cū dn̄o iudicaturos.

x Et.x.milia.i. plures qui crediderūt ſe ſeſſuros ad dexteraꝫ dei

ſupponēdo aliā ſolutōem ibi quaſ̄ ꝛc. ſecūdū tertium mēbꝛum loquiť ezechiel dicēs: ſi auerterit ꝛ cetera: ꝛ grego. i. c. hoc nobis. ꝛ hoc maxime. j. iiij. di. §. finis. Huiuſmodi bona ergo ſine charitate facta: quam comitatur moꝛtalis culpa: quā nō delet ſequens penitentia: ad ſenſum tēpoꝛalis cōmodi vel minoꝛis pene proficiunt: nō ad uite eterne fructū: ad que ꝓficiūt facta cū charitate ꝛ mōtificata ꝑ peccatū ſi poſtea redit ad charitatem. Hanc di. magiſter in nuit. j. di. iiij. §. finis. Alij dicunt ꝙ nunq̄ͣ reuiuiſcūt quo ad vitā eťnam ſicut nec mala quo ad penaꝫ eťnā. ſm quos pōit hic magř quattuoꝛ opi. Jtē in hac opinione ē ꝛ. R. ꝛ. G. ꝛ. H.

a Prium ē. remuneret ꝑmio eterno. ꝛ ſm hoc eſt aliud i bonis aliud i malis que non reuiuiſcunt. vel de tēpoꝛali bono intelligitur vel de minoꝛi pena in alia vita. Has tres opiniones ponit magř. l.

b Bonū. p⁹ illud bonū. l.

c Nanq̄ͣ. alia ſolutio.

d Quauēdū. vitādū.

e Diues iſte d̄ quo hic agitur.

f Jn p̄ſenti. tantum.

g Quid ergo. Ca. lus: ſi videamus malos ꝓſpari ꝛ bonos aduerſitatem pati: non debemus turbari: q2 nō eſt vera retributio bōi uľ mali. Nam ſepe puniť hic innocens ꝛ extollitur q non meruit. Sed ſic oſtendiť ꝙ i futuro erunt ꝑmia ꝛ pene. qd gdā non cōcedūt. ꝛ pꝛeterea in bonis ſūt aliqua mala digna puniri ꝛ in malis aliqua bona digna remunerari. Ultimo dicit ꝙ cū malus hic remuneratur: malo capitis ſui fit q2 in futuro puniet nec pena ei⁹ mitigabiť

b Malignos. Nam vt dicit claudianus: tolluntur in altū vt lapſu grauioꝛe ruant.

i Qui reſurrectionem negantes. ſ. retributionem eoꝝ que quiſq̄ͣ i coꝛpoꝛe geſſit. lau.

k Non turbemur. in alia vita.

Pium ē credere ꝛ nr̄a fides hoc expoſtulat: ut cū gratia chꝛiſti deſtruxerit mala pꝛioꝛa in hoie: ēt remuneret bōa. Et cū deſtruxerit qd ſuū nō iuenit: amat ꝛ diligit bonū qd i peccāte plātauit. Ex hoc ſenſu illud etiaꝫ hieronymi dictum uidetur. Siqñ uides iť mľta mala opa facere peccatoꝛē queq̄ͣ aliq̄ iuſta ſūt: nō ē tā iiuſtus de⁹ ut ꝓpť mala mľta obliuiſcať paucoꝝ bonoꝝ. Uľ aliq̄ͣ meōꝛia bonoꝝ ad pn̄teꝫ remuneratōeꝫ poſſit referri: ſicut gregoꝛi⁹ in homelia de diuite ꝛ lazaro ſcribit. Cauendū nobis ē: ut ſi foꝛte aliqd boni agim⁹ in pn̄ti ſeculo remuneratōeꝫ accipiam⁹ ne foꝛte dicať nob: recepeꝛūt mercedeꝫ ſuaꝫ. Niſi. n. diues iſte aliqd bonū egiſſet: vn̄ i pn̄ti ſeculo remūerationeꝫ accepiſſet: nequaq̄ͣ abꝛahā ei diceret: recepiſti bona i uita tua. Itē iohānes chꝛyſoſtom⁹. Quid ergo turbamur ꝛ nēo uidēs malignos ꝓſperitatem hr̄e turbeť: ñ ē hic retributio malignitatiſ neq̄ͣ uirtutiſ. ac ſi aliqñ ꝯtigat: ut aliq̄ ſit retributio ľ malicie uľ uirtutis: ñ tñ ſm qd dignū ē: ſed ſimpliciť ueluti qdā guſť iudicij: ut q̄ reſurrectōeꝫ nō credūt talib⁹ doceanť. qñ itaq̄ͣ uidemus malignū diteſcere ñ ſbꝛuamur: ꝛ qñ uidem⁹ bonos mala pati nō turbemur. Jllic coꝛōa illic ſupplicia. Eſt ꝛ alia rō q2 ñ pōt uľ mal⁹ i oib⁹ mal⁹ eē: ſꝫ hꝫ aliq̄ bōa: neq̄ͣ bon⁹ i oib⁹ eē bon⁹: ſꝫ hꝫ aliq̄ peccata. qñ ergo ꝓſperitatē mal⁹ hꝫ: malo capitis ſui ē. Cū eni ꝓ illis paucis bonis retributōeꝫ hic accipit: illic iā plen⁹ puniet. Poteſt ēt referri mēoꝛia bonoꝝ ad mitioꝛē penā hn̄dā: ut bona q̄ inť mľta mala fiūt: nō ꝓficiūt ad pn̄tis uite uľ future ꝑmiū obtinēdū: ſꝫ ad tolerabili⁹ extremi iudicij ſupliciū ſubeundū: ſicut de fide ꝛ ceťis q̄ ſine charitate hn̄t. Hugo. ſcribit i libꝛo de penitētia dicens Siqs aūt nō hn̄s charitatē q̄ ꝑtinet ad unitatē ſp̄s ꝛ uiculū pacis: quo catholica eccľia cōgregata ꝯnectiť. i aliquo ſciſmate cōſtitut⁹ ne xp̄m neget: patiť tribulationes anguſtias famē nuditatē ꝑſecutōeꝫ picľa charceres uicula tormēta gladiū ꝛ flāmas beſtias uľ ipam crucem timoꝛe gehēne ꝛ ignis eterni: nullo mō iſta culpāda ſūt: imo uero ꝛ hec laudāda ē patiētia. nō eni dicē poterim⁹ meli⁹ ei fuiſſe ut xp̄ꝫ negādo nihil eorū patereť q̄ paſſus ē ꝯfitēdo. ſꝫ eſtimādū ē foꝛtaſſe tolerabili⁹ ei futuꝝ iudiciū: q̄ ſi chꝛiſtū negādo nihil eoꝝ patereť. Uñ illō qd ait apľs: Si tradidero coꝛp⁹ meum ita ut ardeā: charitatē aūt nō habuero: nihil mihi ꝓdeſt: nihil ꝓdeſſe itelligať ad regnū celoꝝ obtinēdū: nō ad extremi iudicij tolerabili⁹ ſupplitiū ſbeundū. ꝛ ifra. Hec ꝓpť charitatē dcā ſūt: ſine qua in nobis eē nō pōt uera pn̄ia qñ ē i bonis charitas dei que tolerat oīa. Penitētia ergo ut ex pmiſſis apparet nulli i peccato ꝑſeueranti utilis ē. nō tñ alicui deneganda ē: q2 ſentiet fructuꝫ ei⁹: cū alterius cris pn̄iam egerit. ſic itaq̄ͣ penitentie diffinitio ꝛ cetere auctes ſibi cōſonantes negāt euꝫ agere pn̄iam: q ꝑſeuerat i crimine utilē uidelicet ſibi ꝛ fructuoſam: Jllud aūt ambꝛoſij: pn̄ia ſemel uſurpata nec uere celebꝛata ꝛ fructū pꝛioꝛis aufert ꝛ uſū ſequētis amittit: de ſolēni penitētia intelligitur: que cum non uere celebꝛata fuerit: ꝛ fructum pꝛioꝛis. i. ſui ipius ſecuturā ꝑcedētis amittit: q2 ueniā quā ipetrare potuit contempſit: ꝛ uſum ſequētis aufert. ſecundum conſuetudinem quaꝝdam eccleſiaꝝ apud quas pn̄ie ſolēnitas nō iterať. De hac eadē penitentia illud ēt intelligiť: non eſt ſecundus locus penitentie. Quia uero multoꝝ auctoꝛitatibus ſupꝛa monſtratū ē pn̄iam uere celebꝛari ꝛ peccata uere dimitti ei: q aliqñ i crie recaſurus

l Bonus. C. de veteri iure enu. l. i. §. his ita q̄ͣ tollitur.

m Siqs aūt habēs culpāda. ś. i. q. i. teneamus.

n Foꝛtaſſe. nota ē aſſertionis. ś. xiij. q. ij. tēpus. ś. xc. di. neq̄ͣ. ad caim. ś. i. q. i. vide. ꝯtra ſed ibi de his qui arrogant hoc faciunt: hic de his qui in faciendo zelum dei habent ꝛ ſi non ſm ſciam diuinā.

o Sine qua. ś. di. ij. §. opponiť. c. fugerat.

p Penitentia. vtilis. ē. quo ad penaꝫ eternā uitandam vel quo ad vitam eternam obtinēdam: ſed vtilis eſt quo ad penam tempoꝛaleꝫ quia eccleſia iterum ei non imponeret ſatiſfactionem pꝛo illo peccato: nec ille tenetur amplius confiteri. ſi tamē digne penituerit oīum peccatoꝝ: dꝫ illud peccatum confiteri eccľie ſ. peccatū ſimulationis quo decepit eccleſiam. ꝛ nō ꝙ illud peccatum pꝛimum de quo ſatiſfecit ſine charitate: nō remittitur anteq̄ͣ incipiat habere charitatem. tunc enim ſtatim deleť ś. e. §. illud aūt. verſus fi. ꝛ cetera.

q Quia vero. Hic incipit. iiij. di. in qua tractatur an peccata ſemel dimiſſa iterum redeant. Et quidam ſimpliciter dicunt ꝙ redeant non ſolum quo ad reatum ſed etiam quo ad eūtiam ꝛ penam. ꝛ in hoc videtur declinare. G. j. e. di. §. vltimo. ſicut ꝛ actio ſemel per empta reſtituiť. ff. ſi ex

D. IIII.

noxa. ca. aga. ſꝫ alio iure. i. fi. Pꝛeterea ſicut bonuꝫ reuiuiſcit ꝑ gratiam ſequenteꝫ qd pꝛius moꝛtificatur ꝑ culpam: ita mala moꝛtificata per gratiam reuiuiſcunt per culpā iteratā. ś. di. lxxi. c. pueri. ꝛ. c. ſiquando. alij dicunt ꝙ non redeunt illa ſed alia eiuſdem generis. cum enim foꝛte ſimile committimus: redire dicuntur quadam ſimilitudine ſicut floꝛes redeunt in vere. Tertij dicunt peccata redire tantū

g Apoſtolicã.q̃ dicit qd hẽs qd nõ accepiſti.⁊ iacob⁹:oẽ datũ optimum
⁊ oẽ donũ pfectũ deſurſũ ẽ.vnde verſus:Ex ope celeſti fit: ſiqd habet ho
neſti.Et venit a ſuperis vl agas bñ vl mediteris. Itẽ qcqd hẽs meriti p̃
bentis gr̃a donet. Nil de⁹ i nobis p̃ter ſua dona coronet.i. q.i. q̃zpio.
h Tales. ſm preſentem iuſticiam.

x Elegit.predeſtinando.h.dicit q hoc gratis faciet ſignatis.
y In ipſo.i.per ipſum.ideſt chriſtũ ante conſtitutionem eccleſie
verbum.h.
z In conſpectu.non hominũ.i.intus ubi deus vid t non ex̃ vbi
homines.xxij.q.v.hũane.vl in conſpectu.i.in p̃nti vita.

i Dati eſſent.ſi habe
rent perſeuerantiam.
k Pereat. tempore.
l Hoc dixit.vba euan
geliſte vſqz ibi nũquid
⁊c̃.
m Ubi pri⁹ erat.apo
ſiopoſis: quaſi tunc in
telligetis que dico : vt
de con.di.ij.primo.
n Spiritus eſt.i.ſpiri
tualis intellectus.
o Finis .vbi dictum
eſt q appellamus fili
os dei propter preſen
tem iuſticiam qui tamẽ
non ſunt ſm preſcien
tiam.
p Alij vero . hoc alij
reſpicit illud quod po
ſuit.ſ.e.di.§.eoꝝ.i pn.
lau.
q Omnino.i. ſine de
terminatione aliqua.x
xxi.q.i. q ſi dormierit
r Proponat.auguſti
nus.ſ.b.
s Scribi. quadrimẽ
brẽ diuiſionem innuit.
S.quã in ordinatione
proſequit vſqz ad lo
cũ illũ : ſic itaqz ponit
unumquodqz mẽbrũ
diffiniens ⁊ diffinitio
nes ſuas auctoritate cõ
firmans . lau .
Benedictus . qui
benedixit.i.bene
dicet.i.exultabit nos
ommimodo in anima
⁊ corpe.xxiij.di.ſi eps.
u Benedictõne.ideſt
exaltatione que erit ſpi
ritualis etiam in corpo
ribus:quia tunc etiam
habebunt proprietatez
ſpiritus:quia erũt agi
lia ⁊ cibis nõ egentia .
hanc auctoritatẽ expo
uit.j.e.di.§.ſic itaqz .

eſſẽt:⁊ qd hñt qd nõ accepiſſẽt
ſm aplicã[g] ueráqz ſniam:ac p hoc
tales[h] filij filio chriſto dati[i] eſſent
quẽadmodũ ad p̃rem ip̃e dic̃ : ut
oẽ qd dediſti mihi nõ pereat[k]:ſed
hẽat uitã eternã.hi ergo chriſto i
telligũt dari:q ordinati ſũt i uitã
eťnã.ip̃i aũt illi ſunt p̃deſtinati ⁊
ſm ppoſitũ uocati ſũt ſancti:quo
ruz null⁹ perit:ac p hoc null⁹ eoꝝ
ex bono i maluz mutat⁹ finit hãc
uitã:qm̃ ſic ẽ ordinat⁹ ⁊ iõ chriſto
dat⁹: ut ñ periat ſz hẽat uitã eter
nã.⁊ rurſus quos dicim⁹ iimicos
ei⁹ ul puulos filios inimicoꝝ eius
quoſcũqz eos ſic regeneraturus ẽ
ut i ea fide q̃ p dilectõez opat hãc
uitã finiãt:iã ⁊ añq̃z hoc fiat i illa
p̃deſtinatõe filij ei⁹ ſũt ⁊ dati ſũt
chriſtio filio ei⁹:ut nõ peant : ſed
hẽant uitã eternaz:deniqz ip̃e ſal
uator ait:ſi mãſeritis i uẽbo meo
uere diſcipuli mei eſtis . nũqd in
his cõputãdi ſũt illi de qb⁹ euan
geliũ ſic loqt:ubi dñs cuz cõmen
daſſet mãducãtem carnẽ ſuã ⁊ bi
bentẽ ſanguinẽ ſuũ ait euãgeliſta
hoc[l] dixit in ſynagoga docẽs in ca
pharnaum.multi ergo ex diſcipu
lis ei⁹ audiẽtes dixerũt: durus ẽ
hic ſmo:qs põt eũ audire ? ſciẽs
aũt ieſus apud ſemetip̃m q2 mur
murabãt d hoc diſcipuli ei⁹ dixit
eis:hoc uos ſcãdalizat:ſi ergo ui
debitis filiũ hois aſcẽdentẽ ubi[m]
prius erat.ſp̃us[n] uẽo ẽ q uiuificat
caro aũt nõ pdeſt qcq̃z.uerba que
ego locutus ſũ uobis: ſpirit⁹ ⁊ ui
ta ſũt.ſz ſũt qdã ex uob q nõ cre
dũt.ſciebat.n.ab initio ieſus q eſ
ſent credẽtes:⁊ qs eẽt eũ traditu
rus : ⁊ dicebat:ppterea dixi uob
q2 nemo uenit ad me niſi fuerit ei
datũ a p̃re meo. Ex hoc multi di
ſcipuloꝝ eius abierũt retro ⁊ iaz
cũ illo nõ ambulabãt: nũqd ⁊ nõ
iſti diſcipuli appellati ſũt loquẽte
euangelio:⁊ tñ nõ erãt ueri diſci
puli:q2 nõ remãſerũt i uerbo ei⁹
ſz id qd ait ſi mãſeritis i meo uer
bo:uere mei diſcipuli eritis. q2 er
go nõ habuerũt pſeuerãtiã: ſicut
ñ uere diſcipuli chriſti:ita nec ue
re filij dei fuerũt:etiaz qñ eẽ uide
bant:⁊ ita uocabant . appellam⁹
hos ergo ⁊ electos chriſti diſcipu
los ⁊ dei filios:q2 ⁊ appellãdi ſũt
quos regeneratos ⁊ pie uiuẽ cer
nim⁹ .ſed tũc uere ſũt qd appellã
tur:ſi mãſerũt in eo ppter qd ſic
appellant . Si aũt pſeuerãtiã nõ
hñt.i.in eo qd ceperũt eẽ nõ ma
nẽt:nõ uere appellant ppť qd ap
pellãt ⁊ nõ ſũt . apud deũ.n.hec
nõ ſũt:cui notum ẽ q futuri ſunt
i.ex bonis mali. Finis[o] ergo h⁹
auctis eoꝝ ſnie cõcordat : q pec
cata dicũt remitti ſm iuſticiã ⁊ ñ
ſm p̃ſciam. Alij[p] uero q̃uis fateã
tur peccata redire:tñ ſeu p baptiſ
ma ſeu p pñiam aſſerũt oino[q] pec
cata remitti:⁊ plena fide acceden
tes ad lauacrũ renaſci : nõ aq̃ tm̃
ſed ẽt ſp̃u ſãcto. ⁊ ſi poſtea pecca
turus ſit:demũ penitẽtez:⁊ ſi ali
qñ recaſur⁹ ſit tñ tpe ſue pñie ita
pfecte expiatũ affirmãt : ut ſi tũc
moreret:ſalutẽ ineẽiret eťnã:quo
rũ ſnie eiuſdẽ auctis p̃ncipiũ con
ſentit . Cũ eni queſtionẽ ei⁹ ppo
nat[r] quare p̃ſcitos ad mortẽ cum
fidelit ac pie uiuerẽt:nõ tũc de ui
te hui⁹ piculis deus rapuit ne ma
licia mutaret itellectũ eoꝝ ⁊ ne fi
ctio deciperet aias eoꝝ. cũ de im
matura morte p̃deſtinati ſcriptu
ra dicat : raptus ẽ ne malicia mu
taret intellectũ ei⁹ ⁊ ne fictio deci
peret aiam eius: euident oſtẽdit
illos tales fuiſſe:q ſi fatali neceſſi
tate hui⁹ uite ſubducti eſſent picu
lis : pfecto uitã ꝯſecuti eſſẽt eter
nã.ut ergo finis p̃ncipio ꝯueniat
⁊ ne ſibi ip̃i cõtraire uideant : dif
finiẽdũ qd ſit ſcribi[s] in libro uite
⁊ de eo deleri ſecunduz iuſticiam
quid ſcd̃uz p̃ſciam. Secũdũ p̃ſci
entiã ſcribi eſt ad uitã p̃ordinari
qd ab eterno factuz eſt. Unde
ap̃lus in ep̃la ad epheſios.

Benedict[t] de⁹ ⁊ p̃r dñi nr̃i ie
ſu chriſti:qui benedixit nos i
oi bñdictõe[u] ſp̃uali i celeſtib⁹ i xp̃o
ieſu : ſicut elegit[x] nos in[y] ip̃o añ
cõſtitutõnem mũdi : ut eſſemus
ſancti ⁊ imaculati in[z] cõſpectu ei⁹
in charitate qui p̃deſtinauit[ɀ] nos
i adoptõez filioꝝ p⁹ ieſũ chriſtuz[ꝝ]
Similiter[a] ſz p̃ſciaz deleri ẽ ad mor
tẽ nõ ad uitaz p̃ſciri.qd ⁊ ip̃m ab
eterno factũ eſt.vñ dñs i euange
lio:qui credit i me hz uitã eternã
qui aũt non credit iudicatus[b] eſt.

Hinc etiam auguſtinus ait.

Nouit[c] de⁹ q ſũt ei⁹. ex his ne
mo ſeducit.nõduz apparuit

ɀ Predeſti
nauit.ad bona
que filij habi
turi ſunt.
ꝝ Per ieſuz
nõ meritis no
ſtris ⁊c̃ : ſz co
operãte xp̃o .
ꝝ Chiſtũ. id
eſt ipſum ſm
ppoſitum uo
luntatis ſue in
glorie laudem
⁊ gr̃e ſue in
q̃ glorificauit
nos in dilecto
filio ſuo ⁊c̃.
a Similiter.
ab eťno . quo
ad dei preſciẽ
tiam.
b Iudicatus
eſt .i. iudicari
preſcit⁹ eſt .
c Nouit.ſe
ducitur
finaliter.

l. in eterna beatitudine. plures .n. sunt q credunt se saluandos q̄z q credunt se iudicaturos cū domino. ꝛ ideo illi designant̄ maiori numero isti minori.

a ¶ Sꝫ nō i plurib⁹ plures illoꝝ nō placuerūt dn̄o ꝛ sī aliq coꝝ.

b ¶ Ex. accedentib⁹. s. i. q. i. sicut ficti. b.

d ¶ Ex bono. i. ex bona voluntate. vl' bonū referk̄ ad bonū exteri⁹. similik̄ ꝛ malum ad interius i voluntate: ꝛ tunc subaudit̄ moriunk̄. b.

e ¶ Moriunk̄. hoc ē dicere deficientes a bono moriunk̄.

f ¶ In potestate. vt imperet. b.

g ¶ Bonorum. imo pseuerantia in bono donum dei est. l.

c ¶ Sed ex bono. Casus h⁹. c. colligi videk̄ ex ilk̄ duobus. s. de cō. di iiij. c. vl. ꝛ. xxiiij. q. iij. qdā. v. pelagiani. nā isti pelagiani dicebāt q sine grā dei p liberū arbitrium qs possit bonū opari ꝛ sic obijciebant augustino: dicis o angustie q non pōt qs cū ad adultā etatē puenerit bene opari sine grā diuina sꝫ illā nēo pōt hr̄e uel mereri ergo deo non apponēte gratiā ex necessitate peccabunt, isti: ergo p liberū arbitriū non debet eis tale peccatū iputari. ad quā obiectionē ꝛ cōsimiles cum augustin⁹ nō rn̄deret sed exclamaret: o altitudo diuitiarū sapientie ꝛ scie dei q̄z icōphensibilia sūt iudicia dei ꝛ i uestigabiles uie ei⁹: deridebant euꝫ. His itaq̄ pmissis diuidit. c. i tres ptes. in pma p te ponit augustin⁹ casum in quo ꝛ ipi exclamare copellunk̄ ,ppter rōnis defectū. s. cur de⁹ bonos quos scit a bono recessuros ꝛ i malo morituros: nō pai⁹ tollit ď medio q̄z malicia immutek̄. ꝛ q̄re q busdā pseuerātiā dat i bono: qbusdā nō: cum apud eū nō sit iniqtas nec psonaꝝ acceptio: vt ex ď iude. nonit. in secūda distiguit int̄ filios dei nuncupatione sola ꝛ veros filios: cui⁹ occasione exponit illud io. ex nobis exierūt ꝛc. i tertia dicit q pseuerātiā i bono dat de⁹ solis pdestinatie. Et hui⁹ occasione interserit q qdaz discipuli christi sunt veri: qdam nuncupatiuē tm̄. b.

uirt⁹ baptismi. Vel ex⁹ hoc ď ficte accedētib⁹ uel de his q extra ecclesiā baptizāt̄ itelligit̄: q sacramēti qdem integritatē accipiūt: uirtutē uero ei⁹ minie assequunk̄. Paruulis uero uel adultis plena fide accedentib⁹ oia peccata remittūk̄ ꝛ si aliqn̄ recessuri a bono i maluꝫ uitā sint finituri. Unde augu. in libro de correctione ꝛ grā.

Sed si ex⁹ bono i malū deficiētes bona uolūtate moriūk̄: rn̄deant si pn̄t: cur illos de⁹ cū fidelik̄ ꝛ pie uiuerēt: nō tn̄ de uite huius rapuit picul is: ne malicia mutarꝫ intellectū eoꝝ: ꝛ ne fictio decipet aias eoꝝ: utꝝ hoc i ptāte nō hūit an eoꝝ mala futura nesciuit. Nēpe nihil hoꝝ nisi puersissime atq̄ isanissime dicik̄. Cur ergo nō fec rn̄deant⁹ q nos irridēt: qn̄ i talib⁹ reb⁹ exclamamus q̄z iscrutabilia sint iudicia eius: ꝛ inuestigabiles uie ei⁹. nūqd. n. hoc⁹ nō donat deus qb⁹ uoluerit: aut uero scriptura illa mentik̄: q̄ de morte imatura hōis iusti ait: rapt⁹ ē ne malicia mutaret itellectū ei⁹: ꝛ ne fictō decipet aiaꝫ ei⁹. cur igik̄ hoc tam magnū bn̄ficiū alijs dat de⁹: alijs n̄ dat: apud quē n̄ ē iiqtas neq̄ acceptio psonaꝝ: ꝛ i cui⁹ ptāte ē q̄z diu qsq̄ in hac uita maneat q̄ tentatio dicta ē sup terrā. Sicut ergo cogūk̄ fateri donū dei eē: ut finiat hō dei uitā istā an̄q̄ ex bono mutek̄ i malū: cur aūt id alijs donek̄ alijs nō donek̄ ignorak̄: id tn̄ donū dei eē i bono pseuerātiā fm scripturas ď qb⁹ testionia multa iā posui⁹ fateak̄ nobiscū: ꝛ cur alijs dek̄ alijs n̄ dek̄ sine murmure aduersus deū dignek̄ ignorare⁹ nobiscū. nec nos moueat q filijs suis⁹ qbusdā de⁹ n̄ dat istā pseuerantiā. Absit. n. ut ita sit: si ď illis pdestinatis eēnt ꝛ secūdū ,ppositū uocatis sāctis. q uere sūt filij promissionis. Nā cū isti pie uiuunt dicūk̄ filij dei: sꝫ q̄z uicturi sūt impie ꝛ i eadē ipietate morituri: nō eos dicit filios dei. pscīetia. n. dei sūt filij dei q nōdū sūt nob⁹ ꝛ sūt iā deo. de qb⁹ iohānes euāgelista ait: q̄z iesus erat moritur⁹ p gente ꝛ n̄ tm̄ p gēte sꝫ ēt ut filios dei dispsos cōgregaret i unū. q utiq̄ credēdo futuri erāt p euangelij pdicationē: ꝛ tn̄ an̄q̄ eēt factū iaꝫ filij dei erāt. i mēoria. n. prīs sui i ɔcussa stabilitate ɔscripti sūt. Et sūt rursus qdaꝫ: q filij dei ,ppt susceptā ul' tpalik̄ gratiā dicūk̄ a nobis nec sunt tn̄ filij dei. de qb⁹ ait idē iohānes: ex nob. exierunt: sꝫ n̄ erāt ex nobis. q si fuissent ex nob māsissēt utiq̄ nobiscū. non ait ex nob exierūt: sꝫ quia nō māserūt nobiscū iā nō sūt ex nobis. ueruꝫ ait ex nobis exierūt: sꝫ nō erāt ex nob. hoc ē ꝛ qn̄ uidebank̄ ex nob noie: n̄ erāt ex nobis. ꝛ tāq̄ ei dicerek̄ vn̄ id on̄dis? q si fuissēt ex nob inqt: pmāsissēt utiq̄ nobiscū filioꝝ dei ꝛ dō ē. Johānes loqk̄ i filijs dei loco pcipuo cōstitutus. Cū ergo filij dei dicūk̄: de his q pseuerātiā habuerūt ex nob exierūt: sꝫ nō erāt ex nobis. ꝛ addūt: qm̄ si fuissēt ex nob: pmāsissēt utiq̄ nobiscū: qd aliud dicūt nisi: nō erāt filij dei: ēt qn̄ erāt i pfessione ꝛ i noie filioꝝ dei: nō q̄z iusticiā simulauerūt: sꝫ q̄z i ea n̄ pmāserūt neq̄ eni ait: nā si fuissēt ex nobis uerā ꝛ nō fictā iusticiā tenuissent utiq̄ nobiscū: sꝫ si fuissēt ingt ex nob pmāsissēt utiq̄ nobiscū: i bono illos uolebat ,pcul dubio pmanere. erāt itaq̄ i bono: sꝫ q̄z in eo nō pmāserūt. i. nō usq̄ i fineꝫ pseuerauerūt: nō erāt inqt ex nobis ꝛ qn̄ erāt nobiscū: hoc ē: nō erāt i numero filioꝝ ēt qn̄ erāt in fide filioꝝ: qm̄ q uere sūt filij psciti ꝛ pdestinati sūt ɔformes imaginis filij⁹ dei: ꝛ fm ,ppositū uocati sūt sancti: ut electi eēnt. nō eni perit fili⁹ ,pmissionis: sꝫ fili⁹ pditionis fuerūt ergo isti ex multitudie uocatoꝝ: ex electoꝝ autē paucitate nō fuerūt. nō ergo filijs suis pdestinatis de⁹ pseuerātiā nō dedit. hr̄ent. n. eā si i eoꝝ filioꝝ nūero

h ¶ Respondeat. s. xxiij. q. iiij. de tyrijs. b.

i ¶ Hoc nō donat. i. donat: ar. ff. de v. sig. duobus. donat dico sꝫ hoc s. mori vel rapi ꝛ ē sensus huius lr̄e hoc donat qbus uoluerit aut scriptura mētik̄. sꝫ hoc nefas ē dicere: vt. xxiij. q. v. qd ergo. lau.

k ¶ Raptus ē. xxiij. q. iiij. ea vindicta. b.

l ¶ Dicta ē. a iob. s. di ij §. itē serui. ꝛ. c. si eni inquit. v. qd eni. l.

m ¶ Sicut ergo. suspēdik̄ istud sicut vsq̄ ad v. illum cur alijs. lau.

n ¶ Posui. i alia parte c. quod nō ē hic. lau.

o ¶ Ignorare. ff. de legi. non oium.

p ¶ Suis. per pn̄tē iusticiam.

q ¶ Ut ita sit. s. q non dat. i. subtrahat. lau.

r ¶ Māsisti. quib⁹ deus nō dat pseuerantiā vel predestinatoēm. lau.

s ¶ Filij dei. fm psentē iusticiam.

t ¶ Filios dei. fm pdestinationē. lau.

u ¶ Nobis. fm expositionē ꝛ opinionē nr̄am

x ¶ Ait iohānes. i euāgelio. s. i verbis que sequūtur. lau.

y ¶ Dei pdestinatione.

ꝫ ¶ In vnū. i. in vnitate fidei. lau.

ꝛ ¶ Futuri. i. filij dei p grām. lau.

ɔ ¶ A nobis. i. int̄ nos iohannes.

a ¶ De his. illis. s. q nō de his. i. de istoꝝ numero q ꝛc.

b ¶ Perseuerauerūt. id est vsq̄ in finē nō pseuerauerūt. vn̄ ouidius Sꝫ scilicet ultia semp expectāda dies hōi ē: dicticq̄ beatus: Añ obitū nēo supmaq̄ funera debꝫ. Argue, pdesse modicū qd desinit esse Quod non durabit cōmoda pua dabit. ꝛ nō aliquem nō debere dici pmanētē vel pseuerantem q vsq̄ in finem nō pseuerauerit: licet longo tempore in operibus charitatis existat. b.

c ¶ Conformes. puritate vite mō ꝛ postea beatitudine. lau.

d ¶ Filij dei. i. filij qui ē imago patris vsquequaq̄ eadē cū prē.

e ¶ Nō g. sic ordina: filijs suis n̄ pdestinatis de⁹ pseuerātiā nō dedit. lau.

f ¶ Numero. secūdū presciam.

357

d Exierunt. q2 pōt eē ꝙ nobiſcū fuiſſent quo ad ſecūdā ꝓordinatōeʒ. ſ. ꝙ eſſent ꝓordinati ad vitā eternā: ⁊ tñ nō māſiſſent nobiſcū: itelligas cōtinue vnde ſubiungit: immo incepiſſent eē nobiſcum. h.

e Secūde. quod nō p hoc qđ dicit fuerunt ex nobis.

f Societate. ſ. effect⁹ prime.

g Ad ſcđaʒ. nō pmā

h Utrūqʒ. ſ. ſi fuiſſēt ex nobis: ⁊ manſiſſent vtiqʒ nobiſcuʒ ita. ſ. ut antecedens referat ad ipſam preordinationē ſm naturā ⁊ cōſequēs ad effectum.

i Non conuenienter. hoc forte ideo dicit: q2 adhuc iſti nō habebāt effectū ſecūde pdeſtinationis: ſʒ habituri erāt ⁊ ideo non conuenient ſubiūgeret manſiſſent cum adhuc iſti ibi non manerent. qđ innuitur ex vi locutōis. h.

k Anc. ſ. auguſtini auctas. ſ. poſita ē. ſ. ſi ex bono ⁊c: q̄ ſi i eadē qualitate in q̄ erāt effecti apparebūt tunc in pñtia.

k Hanc ſocietatem. ꝙ dānandi verā iuſticiaʒ hr̄e pñt ſm preſciam ⁊ non ſolo noie cenſeri debeant: oñdit auctoritate ⁊ rōibus vſqʒ ad illum locū qđ aūt. ibi diuerſos modos huius vocabuli filius dei aſſignat: ⁊ qualit filij dei appellant ēt qui futuri ſūt mali: ut oñdat tandem ex hoc qualit peccata dimiſſa redeant. ⁊ hoc vſqʒ ad. §. ꝙ autez ⁊ hic nō ꝙ hic vult infringere opinionē quā ſ. e. poſuit. §. eoꝝ que dicit damnandos ſolo noie iuſtos eſſe ⁊ non ſm pſciam.

l Auctis. que auctoritas poſita ē. ſ. e. ſi ex bono. lau.

m Que in eadem. ſ. e. di. §. verum. h.

n Qualitate. ordo. vt eſſent filij ire. i. preſcie pñtis: malicie ⁊ peccati pñtis: eēnt tales dico ñ ſpe tm̄: ſed añ dei oculos. i. vt non ſolū viderētur tales ſʒ etiā eēnt h.

o Preſentiū. q. d. in ea qualitate in qua erāt futuri apparebūt tunc i pñtia: vt. ſ. e. notaui.

p De qbus. ſ. q pñtez hñt iuſticiā: ſʒ ſūt eam amiſſuri. de qb⁹. ſ. prelibanit. §. eoꝝ. lau.

q Ueraciter. ar. ff. de au. ⁊ ar. lega. l. ſi ita. l.

r Quod aūt. duob⁹. i. ſm ꝙ ſūt i pma iā ⁊ ſm ꝙ adhuc ſūt i pñti vita. qđ trifarie diuidit: ſicut iā magr dicit. h.

s Expectatio. i. creatura expectās. ſ. homo.

t Reuelatōem filioꝝ dei. uel hō fidei. i. fidelis. ex q̄. ſ. apparet q̄lis ē vl futur⁹ erit: vl i qua. ſ. hō dr̄ hic creatura q̄ hic videt eſſe creatura tm̄: ſʒ in alia vita apparebit ꝙ ē filius dei: qđ in hac qdeʒ vita plene nō apparet. h.

uel ei⁹ effect⁹ minime ptinē. pbat. Juxta hāc diſtinctōeʒ itelligēda ē auctas illa iohānis: exierūt ex nobis ſʒ nō erāt ex nob: nā ſi fuiſſēt ex nob: māſiſſet utiqʒ nobiſcū Ex nob inqt exierūt. i. a nr̄a ſocietate receſſerūt: q̄ pme ordinationis ⁊ ei⁹ effect⁹ nobiſcuʒ pticipes erāt: ſʒ nō erāt ex nobis. i. ſecūdē ꝓordinatōis ⁊ ei⁹ effect⁹ ſocietatē nobiſcū nō inierūt. qđ ex eo uideri pōt: q2 ſi fuiſſent ex nobis. i. ſi illius ꝓordinationis nobiſcuʒ pticipes eēnt: māſiſſēt utiqʒ nobiſcū i. a ſocietatē effectus eius ꝓordiationis quā nobiſcū cōtraxerāt: ñ receſſiſſent. ſi eni ad ſecūdaʒ ꝓordinatōeʒ utrūqʒ refert: nō cōuenient illud inferret: māſiſſent: immo cepiſſēt utiqʒ nobiſcū eē. ſi uero ad pmā: falſa eſſet ꝓpoſitio: ſi fuiſſent ex nobis ⁊ cetera. Multi eni pñtis iuſticie ⁊ ſanctitatis pticipes fiūt: q tñ i ea nō pſeuerāt unde dñs ait in euangelio.

Non q cepit: ſed q pſeuerauerit uſqʒ in finē: hic ſalu⁹ erit.

Hanc ſocietatē ſiqs ſolo noie ⁊ pfeſſione nō aūt rei ueritate a dānādis dicat ptrahi: eiuſdē auctoritatis teſtionio ꝯuicit. De his eni q pme nō ſecūde ꝓordinationis ſūt participes ait: nec nos moueat: ꝙ qbuſdā filijs ſuis de⁹ nō dat iſtā pſeuerātiā. Abſit eni ut ita ſit ſi de pdeſtinatis eſſēt ⁊ cetera: q̄ in eadē aucte ſupra continet. Oues nāqʒ de qb⁹ in euāgelio dñs ait: ⁊ alias oues hēo q̄ nō ſunt ex hoc ouili: ⁊ filij de qb⁹ iohannes ait: ut filios dei q erāt diſperſi ꝯgregaret in unū: ita pſcia erāt oues ⁊ filij: ut qualitatē preſentiū nō ſpe tm̄ ſed ēt añ dei oculos eſſēt filij ire ⁊ pditōis eterne unde apl's nō ait: uidebant eē: ſʒ eram⁹ inqt ⁊ nos natura filij ire. nec ait reputabimini ab hoib⁹: ſʒ fuiſtis aliqñ tenebre: nūc aūt lux in dño. de ſe quoqʒ ſcribēs ad thimotheū nō ait: uidebar ſʒ fui perſecutor ⁊ blaſphem⁹ ⁊ cōtumelioſus nūc aūt ſuʒ miſericordiā cōſecut⁹. oēs qcūqʒ in chriſto renaſcūtur: ⁊ q ei⁹ ſanguine a diabolo redimunt: ꝓus ex adā peccatores naſcunt: ⁊ diabolice ſuitutis obnoxij. Sic ergo iſti q̄uis ſint futuri filij dei: tñ prius ſūt filij diaboli: ſic hi de q̄bus ſermo habet: q̄uis recedendo a iuſticia futuri ſūt filij pditionis eterne: cū tamē pie ⁊ fidelit uiuūt uere ſūt filij dei ⁊ iuſti ⁊ eterna beatitudie digni. Unde auctas nō ait: cū uiderent pie ⁊ fidelit uiuere ſʒ cū pie ⁊ fidelit uiuerēt: nec ueracit a bono in malū cōmutaret q nūqʒ ueracit boni fuerūt. dñs quoqʒ nō ait per ezechielē: Si auerterit ſe iuſtus a iuſticia ſua quā uidbat hr̄e: ſʒ ſua ſcilicʒ quā ueracit hʒ. Quod aūt i eadē aucte ſeqt: nō erāt i numero filioꝝ qñ erāt in pfeſſione filiorū: ita intelligendū ē. Filij dei duobus modis appellant: dicunt filij dei pticipatōe hereditatis etne ſicut iohānes ait i euāgelio: quotquot crediderūt i eū dedit eis poteſtatē filios dei fieri. apls ait in epiſtola ad romāos: Expectatō creature reuelationē filioꝝ dei expectat. ⁊ ifra: ipā creatura liberabit a ſuitute corruptōis in libertatē glorie filioꝝ dei. ⁊ infra: ipſi intrā nos gemim⁹ adoptionē filioꝝ dei expectātes. hinc ēt auguſtinus eadē uerba apl'i exponens ait: Modo tm̄ creatura: cū non dū filioꝝ forma pfecta. Hoc ergo mō non ſunt filij niſi pticipes eterne beatitudinis. In pñti eni dicunt filij trib⁹ mōis. ul' pdeſtinatione tm̄: ſicut hi de qb⁹ iohānes ait: ut filios dei q diſpſi erant ⁊c. ul' pdeſtinatōe ⁊ ſpe etne beatitudinis: ſicut illi de qbus dñs ait: filioli mei adhuc modicū uobiſcū ſum. uel merito fidei ⁊ pñtis iuſticie. nō aūt pdeſtinatōe claritatis eterne: ſicut hi de quib⁹ dñs ait: ſi aūt dereliqrint filij ei⁹ legē meam ⁊ i iudicijs meis nō ambulauerit ⁊ cetera. Hi ergo de qbus i pñti agit: filij ſūt merito fidei ⁊ pñtis iuſticie: nō ſunt aūt filij adoptōis eterne. q ergo peccata dimiſſa faten redire: ſʒ iuſticiā ⁊ nō ſm pſciam ea dimitti nece eſt: ut ꝯfiteant: ſic ſaluādis peccata ſm iuſticiam ad eternaʒ dānationē imputant: non ſm pſciam: q2 ⁊ illis a bono in malum deficientibus ſingula replicabuntur ad ſuppliciuʒ ⁊ his uſqʒ i finē i bono perſeuerātibus nulla iputabunt ad penaʒ

u Corruptionis. i. penalitatis a cā querēdi victuʒ ⁊ veſtitū ⁊ alia q̄b⁹ indiget nr̄a mortalitas. h.

x In libertatē. i. in gloſā libertatē quam hēbūt filij dei h.

y Intra nos ueniēs. ſ. maxima rōne.

z Adoptōeʒ pfectā. ſ. ex oi pte: vt ſimul filij dei ſm aiaʒ ⁊ ſʒ corp⁹ quātū ad gaudiū aīe ⁊ ſtolam i mortalitatis i corpore. h.

⁊ Creatura. nulla prerogatiua ſup alias creaturas pdita.

ꝯ Hoc. ſicut hi q mali ſunt adhuc: ſʒ futuri ſunt boni q2 predeſtinati.

a Etne. ſicut qui boni ſunt ⁊ finaliter bōi permāſuri. l.

b Uobiſcuʒ. i. adhuc modicū fidei habet lau.

c Hi ergo. infert ex ꝓxime dictis p arg. a ſimili: ⁊ reuertit hic ad pricipalē materiā huius. iiij. di.

d Nō ſcđm preſciam. ⁊ tñ ſm pſciam dimitti ſicut dic gra. ſ. e. §. ſic itaqʒ. v. q. remiſſio. ſed hic alit ſumit nomen preſcientie q̄ ibi.

d Porro. ſcribēdi. i libro vite quo ad dei pſciam ⁊ ſm iuſticiā.
e Si quo minus. i. ſi aliquo mō minus. i. nō. q. d. ſi nō eēnt ibi parate in pdeſtinatōe dixiſſez uobis. i. nō celaſſē vobis imo dixiſſem: qꝛ non ſunt ibi: ⁊ vere parate ſunt ibi in pdeſtinatōe qꝛ vado uobis parare locū in pdeſtinatione. parate gdē erant manſiones in predeſtinatione: ſꝫ tñ adhuc parande ipſoꝝ operatōne. uł ſub vna diſtinctōne: vt ſit probatio p ipoſſibile hoc modo: In domo patris mei māſiōes plu. ſunt. ⁊ merito multe parate uobis i pdeſtinatōe: qꝛ ſi nō eſſent pate vobis i pdeſtinatione: ego dicerē vado pare eas. i. vado eas vobis pdeſtinare. ꝭ aūt ē ipoſſibile: vt incipiat aliqd pdeſtinare. Conſtat ergo māſiōes illas paratas. ⁊ hoc ē ſi non eēnt ibi dixiſſē uobis: qꝛ vado parare. i. pdeſtinare. b.

di. iſ. querendum. meritum. n. ita demū eſt ut ait auguſtinus: ſi de ea re ſit quam credere ad religionez pertinet. nō eni de omni re que videt qō hic dicitur accipiendum eſt. lau.
o Parat. loquit hic ac ſi aliqs poſſꝫ incipere predeſtinari. quod non eſt verum.

iudiciū ſed iā factū e. Porro ſꝫ iuſticiā ſcribi ē deo auctōe ea opari: quorū merito ſit dign⁹ eterna ſalute. hūc duplicē modū ſcribendi i euāgelio de⁹ aſſignauit dicēs diſcipulꝭ ſuis: In domo pr̄is mei māſiones mlte ſūt: ſi quo minus dixiſſez uob qꝛ uado pare uob locū. ⁊ ſi abiero ⁊ pparauero uobis locū: iteꝝ uenio ⁊ accipiā uos ad meipm: ut ubi ego ſū ⁊ uos ſitis dicēs i domo pr̄is mei māſiones mlte ſūt: ſi quo min⁹ dixiſſez uob qꝛ uado pare uob locū: oñdit eos qb⁹ loqbat ſcriptos i libro uite p deſtinatōe. ſbijciēs: ſi abiero ⁊ pparauero uob locū ⁊c̄: oñdit eos adhuc eſſe ſcribendos opatione. Hinc ēt auguſtin⁹ in eiuſdē loci explanatione ait. In domo. p. m. m. m. ſunt. Dom⁹ dei tēplū dei regnū celoꝝ ſūt hoies iuſti i qb⁹ ſūt mlte dr̄: ⁊ he ſunt māſiones ipius domus. he aūt iā parate ſūt i pdeſtinatōe: ſicut apl's ait: q elegit uos añ mūdi cōſtitutionē pdeſtinādo parādo aūt in opatōne. vñ quos predeſtinauit hos ⁊ uocauit: ſm hoc qō dr̄: fecit de⁹ q̄ futura ſunt i. que facturus erat. ⁊ ifra: ſi quo min⁹ eē pfirmat: qꝛ ſi nō eēt dixiſſet ibo ⁊ parabo. i. predeſtinabo ſꝫ qꝛ ibi ſūt nō ē opus aliqua pare qꝛ uero nōdū ſūt in operatōe addit: ⁊ ſi abiero ⁊ pparauero: abiēſ ſꝫ nō relinquēs parat: qꝛ ſbtrabit ſe ⁊ latet ut ſit fides que nō ē de uiſa re: ⁊ ide ē meritū fidei Ex hac uiuit iuſtus ⁊ mūdat ei cor: dū peregrinat ⁊ in ea deſiderat: qō nondū habet. hec ē pparatio māſionis eius: qꝛ ſic parat nos ſibi ⁊ ſe nobis: ut maneat in nobis ⁊ nos i eo. quantū qſqꝫ erit particeps ei⁹ pl⁹ uel min⁹ p diuerſitate meritoꝝ: ⁊ hec ē multitudo māſionū. Item Secūdū iuſticiā delet: qꝛ grā ſbtracta ea operari pmittit: qbus eternā dānatōez meret. Hinc propheta loquens ex pſona chriſti ait: deleant de libro uiuentiū: hoc ē ſubtrahat eis grā: q ſubtracta hic in pfundo uicioꝝ deinde i eternā dānatōnez pcipitant ⁊ cū iuſtis nō ſcribant i. nō apponat eiſ grā: q fiāt digni eterna ſalute. Sic itaqꝫ peccata ſm pſciaꝫ remittūt: cū ab eterno grā pparat: q uocatus iuſtificet: iuſtificat⁹ tandez eternalit glorificet. Secūdū iuſticiā uō peccata remittunt: uł cū baptiſma plena fide accipit uł pñia toto corde celebrat. q remiſſio ⁊ ipa ſm pſciaꝫ nō incōuenient fieri dr̄. Ut eni ex pmiſſa aucte apl'i dat itelligi due ſunt pordinationes. Una q̄ qſqꝫ pordinat hic ad iuſticiā ⁊ remiſſionem peccatoꝝ pcipiendaꝫ altera qua aliqs pdeſtinat ad uitā eternā in futuro obtinēdā. harū effect⁹ ſūt: pñs iuſtificatio ⁊ futura glorificatio. que oia i pmiſſa auctoritate cōuenient diſtinguūtur. Prima. n. pdeſtinatio q̄ preordinat ad pñtē iuſticiā ōſignat cū dr̄: ſicut elegit nos i ipo añ mūdi cōſtitutōnē ⁊ cetera: cuius effectus ifra ſupponit: in q̄ gratificauit nos in dilecto filio ſuo ⁊ cetera Secūda preordinatio ibi oñdit: q predeſtinauit nos in adoptōnē filioꝝ ⁊ cetera. Ei⁹ effcūs pmittitur: dū dr̄: q bñdixit nos in oi bñdictiōe ⁊ cetera. He due pordinationes ⁊ eaꝝ effect⁹ ita ſe habēt: ut pma ⁊ ei⁹ effect⁹ natura precedant: lege cōſequendi inferant. Si eniꝫ aliqs pordinatus ē ad uitā: cōſequent infert: ergo pdeſtinat⁹ ē ad iuſticiā. ⁊ ſic: conſeqtur uitā eternā: ergo cōſecut⁹ ē iuſticiam. ſed non conuertit. unde multi ſunt pticipes pme preordinatōnis ⁊ eius effect⁹ ad quos ſecūda

p De viſa re. ut hic inuit illud: fides nō hꝫ meritū: vbi humana ratio prebet experimētuꝫ. ar. j. de con. di. iiij. venit.
q Et inde eſt. ipe de⁹ .ſ.
r In ea. ſ. fide.
s Deſiderat. ſ. fides. ⁊c̄. h.
t Habet. futura gloria. h.
u Secundū. iuſticiaꝫ ⁊c̄.
x Hinc. ppheta. ad id reſpicit quod dixit gd ſit deleri ſm pſciaꝫ: nō ad pximū: cum multi ſaluandi deleant ⁊ ſm iuſticiā operāt dānatōne digna.
y Deleantur. hoc verbum reſpicit deletōnē ſm preſciam.
z Sic itaqꝫ reuertit ꝭ. ad materiam hui⁹ di. ⁊ qꝛ. ꝭ. in illo. §. eoꝝ opinionē poſuerat dicētiū: qꝫ peccata receſſuris a iuſticia remittūt ſm iuſticiā nō ſm pſcientiā: hic oſtendit gd ſit peccatū dimitti ſm iuſticiā qō cōueniēter pōt dici fieri, etiā ſm pſcientiā. Et inde ſūpta occaſione duas dic eē dei pordinationes ⁊ earū ſimilit duos eē effectus. qō totū arguit ex diuerſ vbis aucte apl'i ſubiūgit ēt qualit lege pſequēdi ſe hēant iſte pordinationes ⁊ earuꝫ effect⁹. ⁊ adijcit auctez euangelij ſi fuiſſent ex nobis ⁊c̄. ēt ſm hāc diſtinctōem eſt intelligenda ⁊ in quē moduꝫ obſtaret demonſtrat. ⁊ ꝭ uſqꝫ ad. §. hāc ſocietatē. l.
⁊ Secūdū pſciaꝫ. pñtis iuſtificatōis. lau.
Ut eniꝫ. aucte. ſ. e. di. benedictus. lau.

f Quo min⁹ i. aliquo min⁹ i. nō. q. d. ſi nō eēnt ibi multe manſiones dixiſſē vobis qꝛ ñ ſūt ita: ſꝫ qꝛ vado ⁊c̄. uel. i. ſi mlte nō eēnt ibi māſiones.
g Quia. i. ve ſunt ibi: quia uado pare eas in operatione
h Scriptos. nō hic ar. ꝫ. exceptionē. ꝭ. i illo. §. xxvij. q. ij. §. ecce. quia hic ex negatione ſequit affirmatio. io.
i In domo iuſti. xxiij. q. i. oibus.
k Predeſtinauit. ab eterno.
l Et vocauit i memoriā p grē collationē interiori uocatione.
m Que facturus. i. que ſe factuꝝ preordinauit. lau.
n Si q̄ min⁹. confirmat eē māſiones paratas. i. que ſe facturum preordinauit p ar. a cōtrio ſenſu ſūptū illius verbi ſi quo minus ⁊ hoc ē qō ſeqtur: ⁊ ſi abiero. vnde eoipo qꝫ abijt: māſiones illas parauit in opere. i. ipos ad pparandū excitauit. accēdit. n. eos ad deſiderandū ſe amplius. quāto. n. amplius res deſiderata ſubtrahit: tanto ampli⁹ deſiderat. ⁊ eoipo qꝫ ſe ſubtrahit aſpectibus eorū meret fides in eis augmētari. fides. n. ē de re nō uiſa. ⁊ hoc eſt abiens a ſuis ad tempus ſed nō relinquens qꝛ cū eis eſt ſemp. ꝭ

ꝝ Preordinationes. i. plures predeſtinatōnes. pluralit dicit, ppt duos effectus pordinationū: quoꝝ vnū iplet de⁹ hic ppt iuſtificatōez. alterū i futuro dādo beatitudinē. una ē. n. dei preordinatio. i. deus preordinās deus vnus ⁊ pdeſtinās vn⁹ ē. ſꝫ eius duo ſūt effect⁹. ſ. iuſticia vł iuſtificatio in pñti ⁊ eterna beatitudo in futuro.
ſt Predeſtinatio. pma. i. prīm⁹ modus predeſtinationis. lau.
a Gratificauit. i. gratos fecit. lau.
b In dilecto. i. ppt vł p qꝛ ppt dilectū filiū ſuū nos diligit: ⁊ illos quos diligit fili⁹ ⁊ quibus vult filius diuina dona largit.
c Cōſequēdi. i. cōſequētie hypotheticarū.

358

c.ad probandū .ꝙ bona mortificata reuiuiſcunt. Et allegat pro alia ſnīa .ſ. ꝙ peccata non redeant. vel ſi pro alia ſnīa intelligatur: ſic accipiaᷓ littera: quaſi nō ſolum per auctoritatem illā ſi auerterit ⁊c: peccata redeant: ſed ⁊ per hanc auctoritatem aliā.
f Eūdē. pphetā.i.eiuſdē pphete ꝗ pdixerat ⁊ ezechielē: vt.ſ.§.finis.
g Filijs.p quos oēm ppl'm myſtice itelligaſ colentē idola.

tulis qđ ē ꝙ recedit ꝗ videnť dicē: ꝙ peccata dimiſſa nō redeāt .l.
d Quia eoꝝ.⁊ ſic nō oſtēdūt ꝙ peccata nō redeant. lau.
e Si iudas.ſ. in prin. huius di.
f Quid eſt.ſ.e.di. qui autem.b.
g Traxerunt. in ipa origine carnis.

h Receſſerūt.p idola triā vel peccatū imane xlv.di.diſciplina.
i Vaſtabunť. ab hoſtibus ⁊ miſeri erūt.
k Preuaricati adorādo vitulum ⁊ trāſgrediendo meū pceptum de quo dixi non faciatis vobis deoſ alienos
l Redemi eos. ab egyptiaca ſeruitute.
m Mendacia. dicentes hi ſūt dij tui iſrael.
n Vlulabant. luxurie vacantes.
o Ruminabāt. idest nō ſicut hoīes comederunt: ſed quaſi iumenta.
o Ruminabāt. idest abundantiaꝫ rerū quā habebant ſepiuſ ad voluptatem .q. ad fauces reuocabant: vt inde delectabilius paſcerētur nihil niſi cibos ⁊ luxurias querentes.
q Receſſerunt. dādo ſe diabolo.
r Erudiui.p moyſen ⁊ alios fideles.
s Et confortaui i. dedi eis fortitudinem bellandi in tēpore ioſue.
t Cogitauerūt. quia tanta eis feci.
u Maliciā.cum non poſſent nocere cogitatione ſola potentiā meam ad idola tranſtulerunt.b.
x Reuerſi. ad id qđ fuerunt anteꝗꝫ ipſos reuocarem per abraam ⁊ moyſen.ut abſꝗꝫ iugo legis ⁊ noticia dei ferrerentur in preceps.
y Doloſus. deus intēderat eos cōtra aduerſarios: ipſi vero contra deum nituntur ⁊ ſagittas blaſphemie contra deum inijciunt.

cetera. Ipſe p eūdē pphetā pmiſit dicēs. Si ipi' egerit pñiam ab oībus peccatis ſuiſ que operatus ē: ⁊ cuſtodierit uniuerſa pcepta mea ⁊ fecerit iudiciū ⁊ iuſticiā: uita uiuet ⁊ nō morieť. oīuꝫ iīquitatuꝫ eius quas operatus ē non recordabor: in iuſticia ſua quā opatus ē uiuet. Filijs quoꝗ iſrael p aſſiros captiuandis ueteris idolatrie peccatū dñs p oſee improperat: ⁊ peccatū quod moyſe ſupplicante patrib' fuerat dimiſſum hoc i filijs reuixiſſe oſtendit dicēſ

Ve eis q receſſerunt a me: qm̄ uaſtabunť quia preuaricati ſūt i me. ego tñ redemi eos. ⁊ ipſi locuti ſūt ɔtra me mēdacia: ⁊ ñ clamauerūt ad me i corde ſuo: ſꝫ ululabāt i cubilibus ſuis: ſup triticū ⁊ uinū rumiabāt ⁊ rceſſerūt a me: ⁊ ego erudiui eos ⁊ ɔfortaui eos: ⁊ cōfortaui brachia eorū ⁊ i me cogitauerūt maliciā reuerſi ſūt ut eſſet abſꝗꝫ iugo: facti ſūt quaſi arcus doloſus: cadēt a gladio pncipes eoꝝ a furore lingue ſue. Antiqua peccata parentū filijs iproperat ſmo diuinus ⁊ ppterea pncipes eoꝝ i gladio caſuros predicit. ſed per eundem prophetā contra ſe dominus facere oſtendit dicens.

Ne forte dicāt i cordib' ſuis: oēꝫ malicia eoꝝ me recordatū: nūc circūdederūt eos adinuētões ſue corā facie mea facte ſūt. Item hieronymus.

Qm ita puniant ne cogitent ꝙ p ueterib' peccatis patruꝫ puniā eos: qꝛ nūc.i.in pñti p malicijs ſuis ꝗs iuenerunt circūdati ſūt pena: ⁊ mala eoꝝ ſicut putāt nō me poſſūt latē: ſꝫ poti' ipē adiuētões apte ſunt coraꝫ mea facie que oia clare uidet. Idem.

Heretici nō poſſūt ppť uetera peccata cōtra deū cauſari: cū antiquis operibus addāt nouam īpietatē: ⁊ ſuis ligenť peccatis. ⁊ cū deū celare ſe putēt: oculos ei' uitare ñ pñt: qꝛ uult' dñi ſup faciē tes mala. Itē gelaſius papa.

Diuina clemētia dimiſſa peccata i ultōnē ulteri' redire nō patiť. Sed his auctib' docenť filij ab originali peccato expiati: nō iō puniendi qꝛ patres peccauerunt: ſed iō peccata patrū in eos redire qꝛ eorꝫ culpam ſequunť ſic ⁊ bona que pro peccato moriunť: nō proficiunt ad pmiū quia facta ſunt: ſed qꝛ per pniam reuiuiſcunt. tale eſt ⁊ illud auguſtini in libro pſalmoꝝ. Si iudas teneret adoptionē ⁊ cetera: ſic etiaꝫ ⁊ illud gregorij i moralibus intelligitur: Quid eſt qđ dicit reddis i iquitatem patruꝫ ⁊ cetera. Illis nanꝗ parentum iniqtas reddiť qui propterea puniunť: quia i radice traxerūt amaritudinē peccati. Illis aūt nō reddi dicit: in quibus merito ſue iniqtatis nō reuiuiſcunt peccata parentis. Sicut ergo bona que peccato moriunť per pñiaꝫ reuiuiſcunt ad premiū ſic ⁊ mala que p pñiam delenť reuiuiſcunt ad ſuppliciū. unde propheta ex perſona penitētis deplorat dicēs: Putruerūt ⁊ corrupte ſunt cicatrices mee a fa.inſi.mee i. plage p baptiſmū ſanate. Hic etiaꝫ idem ppheta ꝗuis fide ⁊ ſacramento circūciſionis ab origiali peccato ſe mundatuꝫ cognoſceret: tamē adulterio ⁊ homicidio qđ cōmiſerat: illud reuixiſſe intelligens non ſine cauſa inter cetera ipſum confitetur ⁊ dicit: Ecce enim in iniquitatibus conceptus ſum ⁊ cetera.

In penitētia aūt: ꝗ peccatorē ɔſiderare oꝫ: auguſtinus in libro de penitentia docet dicens.

h Amaritudinē.i.cā amari peccati.
i Sicut. ecce qualiť induxit ſuperiores auctoritates a ſimili. lau.
k Ecce cōceptus. ar. ꝙ originale peccatuꝫ tenemur cōfiteri. quod nō eſt verum: qꝛ tm̄ commiſſa tenemur cōfiteri: at illud ñ ē cōmiſſū: ſed contractū. credo tamen contritōem exigi: que eniꝫ notabiliter fiunt ⁊c vt.ff. de iniur. l. itē apd labe. §. hoc edictuꝫ lau.
l In penitentia. i hac di. ⁊ alijs duab' ſequentib' agitur: tam de illa pte pñie ꝗ dicitur oris cōfeſſio ⁊ opis ſatiſfactio: ꝗꝫ de alijs. ⁊ iō vidēdū qñ oris cōfeſſio fuerit inſtituta: vtrum neceſſaria ſit ť tātū volūtaria qualiť ſit faciēda ⁊ cui ⁊ qñ dicūt qdam inſtitutā fuiſſe i paradiſo ſtati p' peccatuꝫ dicente dño ad adaꝫ: adā vbi es: ideo enim D. V. qſiuit ut ipſo cōfitēte peccatum dareť formā alijs in poſteꝝ cōfitēdi:

z Cadent principes. gladio materiali vel ſpirituali. b.
⁊ Eoꝝ. qui vitulos auſi ſunt vocare deos.
A Ntiqua peccata parentum. ſ. ꝙ nō puniat filios pro peccatis parentū ſed potius pro ſuis. ⁊ hic incidenter iterſerit. g. ⁊ infert quedaꝫ contra opinioneꝫ quaꝫ illaturus eſt.
ꝝ Hieronymus. ſuper predictā lr̄am oſee. ſ. ne forte ⁊c. lau.
a Idem. ſuper eundem locum. lau.
b Item gelaſius. redire. ſ. i. q. iiij. iā ſtaqꝫ. ſ. xxiij. q. iiij. ſi illic lau.
c Sed his auctib' ⁊c. ſ. pxime ab illo. §. antiqua. ⁊ illis ſuperiorib' capi

ſꝫ qꝛ in illa interrogatione dñs minus expreſſe videbatur ad confitendum monuiſſe: ideo poſt exquiſiuit a chaim fratricida expſſius vbi eſt abel frater tuus? alij dicūt ꝙ ſub lege fuit primo inſtituta: quando ioſue precepit achor crimen ſuuꝫ confiteri ⁊ lapidatus eſt. xlv. di. ſed ⁊ illud. Alij dicūt: ꝙ in no te. a iacobo dicente confitemini alterutrum peccata veſtra ⁊c. ſed melius dicitur eaꝫ inſtitutā fuiſſe a quadam uniuerſalis eccleſie traditōe potius ꝗꝫ ex no. vel ve. te. auctoritate. Et traditio eccl'ie obligatoria eſt: ut preceptum: ar. xi. di. in his rebus. ergo neceſſaria eſt confeſſio in

e Qui autē.ab hinc.vſqȝ ad.§.v̈.erum probat ſniam aliaȝ.ſ.peccata dimiſſa non redire.

q Quid ē.iniquitatē.per hanc autem non probat̃ propoſitum ſed per ſequentem optime.l.

b Filijs nō pōt intelligi niſi de originali peccato.alit̃ nō cōtradiceret auctas illa filius nō portabit ⁊c̄.i.q.iiij.iudei.

c Peccatuȝ ſolū.

d Habemus vnde pȝ ꝙ originale peccatū dimiſſū nō redit:⁊ ita peccata dimiſſa nō redeūt.

Q Uirecedit.ſed nō id qd̄.ſ̄.xxiij.q.iij.ſi illic ſ̄.l.di.§.aliſ.⁊ c.miroꝛ.ſ̄.di.i.tres aūt.b.

f Nō.recidit hic expreſſe dicit iſte:ꝙ peccata nō redeāt ſȝ ſi cōtrariū tenere volueris expones ſic:ñ recidit oio vel eadē quātitate in qua pri⁹ eſt.

g Nec in originali.ꝯdicit ſi ſic exponat̃.

h Qui tñ.ſ̄.c.pxi.qui recedit.lau.

i Morte.i.ſiti pena eťna.

k Que ei.i.q̄ lis mors eterna.ſi ſic exponatur:nō cōdicit ſibi.

l Finis ⁊c̄.pncipio.magiſt vocat pncipiū vbi dixit ſȝ nō id ⁊c̄.finem vō vbi dixit q taȝ ea ē ⁊c̄.ſ̄.c.proxi.q recedit.ſed illud ea facit ſimplicē ⁊ nominalē relatōeȝ

Qui⁹ aūt dicūt ꝙ peccata dimiſſa nō redeant:auctē gregorij ⁊ ꝓſperi ſniaȝ ſuā ꝯfirmare conant̃.ait eni greg.in moralib⁹ li.xxxv.

Quid ē qd̄ dr̃:q reddis iniqtatē filijs ac nepotib⁹:peccatū ſ.originale a pr̃ib⁹ trahim⁹:⁊ niſi p grãȝ baptiſmi ſoluamur ēt parentū culpā portam⁹:qꝛ unū cuȝ illis ſum⁹.reddet iniqtatē patꝝ i filijs:dū p culpa pentis ex origiali peccato aīa polluit̃ pliſ.Et rurſus:ñ reddit iniqtatē patꝝ i filijs qꝛ cū ab origiali clpa p baptiſmū liberamur:nō iam pentū culpas:ſȝ qs noſipſi ꝯmiſim⁹ hēmus.

Itē in rñſionib⁹ pſperi.

Qui recedit a chriſto ⁊ alien⁹ a grã finit hanc uitā:qd niſi i pditioneȝ uadit?ſȝ nō in id qd̄ remiſſū eſt recidit:nec originali peccato dānabit̃:q tñ ea morte affici tur q̄ ei ppť dimiſſa peccata debebat. Finis h⁹ auctis pncipio cōtraire ur.neqȝ.n.aliud ē dimiſſa peccata redire uel i origiali peccato dānari:ꝗ̄ penā peccō debitaȝ p⁹ eiuſdē remiſſiōeȝ excipe.auctēs uero ſibi ꝯtrarias aſſertores hui⁹ ſnie ita determināt:peccata dimiſſa redire dicūt:qꝛ qſqs poſt acceptā remiſſionē peccatoꝝ ad uomitum redierit:tāto graui⁹ puniet̃:ꝗto magis beignitate dei abuſ⁹ ſi gloꝝ remiſſiōis accepte ingrat⁹ extitit. Unde ex illa ſnīa fauorabilioꝛ vr̃:qꝛ plurib⁹ roboraŧ auctib⁹:⁊ euidētiori rōne firmaŧ.ut eni dñs ait per ezechielē.

Si auerterit ſe iuſtus a iuſticia ſua:⁊ fecerit iniqtateȝ ſm ōnes abomintiōes q̄s opari ſolet ipius:nūqd uiuet? Omnes iuſticie ei⁹ quas fecerat nō recordabūtur.in peccato ſuo morieť:⁊ non erūt i mēoria iuſticie ei⁹ q̄s fecerit

Itē gre.i explanatōe eiuſd̄ loci.

Hoc nobis maxie ꝯſiderāduȝ ē:qꝛ cū mala ꝯmittim⁹ ſine cā bona nr̃a trāſacta reuocam⁹:qm̃ in ppetratōne maloꝝ nulla debȝ eē fiducia p̄ritoꝝ bonoꝝ. Unde

Hec ptuſo qppe ſacculo aliunde exit qd̄ aliūde mittit̃:qꝛ i diſcrete mētes mercedē:q̄ ex bono acqrit̃:nō aſpiciūt qūo ex malo ope pdat̃. Itē petrus i epl'a ſecunda.

Si refugiētes coinquinatōes mūdi in cognitōe dñi nr̃i ſaluatoris ieſu chriſti his rurſus implicati ſuperant̃:facta ſunt ei⁹ poſteriora deteriora p̄orib⁹. meli⁹ n.erat illis nō cognoſcē uiā iuſticie:ꝗ̄ poſt cognitōeȝ retrorſū cōuerti ab eo qd̄ illis traditū ē ſancto mādato. Paulus quoqȝ ſcribens ad hebreos ait.

Intermittētes ſermoneȝ inchoationis chriſti feramur ad eis pfectōnē ñ rurſus iaciētes fūdametū pñie ab opib⁹ mortuis

Dicēs opa mortua p̄ora bona ſignat apl's:q̄ p ſequēs peccatuȝ erāt mortua:qꝛ hi peccādo p̄ora bona irrita fecerunt.hec ſicut peccādo fiūt irrita:ita p pñiam reuiuiſcūt:⁊ ad meritū eterne uite ⁊ beatitudinis ſingula pdeſſe incipiunt etiā illa q̄ peccatis inueniunt̃ admixta. Unde auguſtin⁹:piuȝ ē credē ⁊ cet̄a.⁊ hieronym⁹:nō ē iniuſtus deus ⁊c̄.apoſtolus etiā ſcribēs ad hebreos:cū fidē ⁊ dilectionē ⁊ bona opa eoꝝ breuiter cōmemoraſſet:hoꝝ omniū mercedē quā amiſerāt peccādo poſt pñiaȝ a dño eos recepturos oſtēdit. Porro q p pphetā dixit:Si auerterit ſe iuſtus a iuſticia ſua ⁊

dire p cōſeqnēs peccata:ſicut p̄ora bōa mortificata p peccatū dicūtur p penitentiā reuiuiſcere.l.⁊ ita argumētat̃ gra.ex his auctoritatibus a ſimili p cōtrarium

s Hoc nobis.reuocam⁹ i defēſionē a pena:quo ad vitam eternam.lau.

t Honoꝝ.q.p malis puniat̃:mīti⁹ tñ pūiet̃ vl' quo ad vitam eťnaȝ cōſequēdam nō debet haberi fiducia.de hoc ſ̄.di.iij.§.itē illud.licet quo ad minorē penam ſubeundā poſſit haberi fiducia.b.

u Ex ptuſo.hoc cōtinet̃ in ageo ꝓpheta.lau.

x Si refugiētes ⁊c̄.prioribus ecce v̈bū p quo iducit̃.c.

y Meli⁹.i.mīn⁹ malum.lau.

ȝ Intermittentes.i.dimittentes q̄ſi nō hoc tm̃ ꝯtēti.ſȝ cuȝ hoc hito ad ulteriora procedentes.b.

⁊ Inchoationis.i.in quo chriſtus inchoat eē in nobis p fidē.ſ.q ſmo ē d̄ iitio fidei quo rudes cathecizātur:vt eſt ſymboluȝ:⁊ dñica orō.x.q.i.placuit.b.

ꝯ Feramur.ſm intelligentiaȝ ſcripture ⁊ bonā operationem.

ꝫ Iacientes.fundamētū inqȝ nos dico iaci.fun.pe.⁊ qd̄ p⁹ dixit ſmonē icboatōis:hic appellat̃ fundamentū qꝛ ad religionē xpianā venientibus prius proponitur:⁊ ſup hoc qd̄ pfectionis ē edificatur dicit ergo nos dico iaci.fū.pe.i.amorē quaſi lapidem in fundamento quod eſt penitentia de peccatis:vel de hoc ꝙ qs priora bona mortificauit per peccatum. Iacientes dico.i.non ſicut olim ſ.non ita negligent ſicut olim:vt ſicut prius cecidimus ſic iterū cadam⁹:vl' non rurſus.i.non amplius niſi modo iaciamus:vt amplius iacere non ſit opus.

m Quā penā.veꝝ diceret:ſi p eodē peccato penā exciperet.l.

n Aſſertores.i.illi q dicūt ꝙ peccata dimiſſa nō redeūt.lau.

o Determināt.gratianus alit̃ intelligit in ſequēti.§.

p Extitit.vl' potius.qꝛ ita dānabit̃ qs p ſequēti peccato:ſicut dānaret̃ ſi p̄ma peccata ñ eēnt dimiſſa.ſ.eternalit̃:ſȝ ñ tātū pūiet̃.h.

q Verum.ut eni deus.ab hoc loco vſqȝ in fi.nitit̃ gra.conflare.ar.huius ꝙ bona priora per mala ſequētia mortificata reuiuiſcūt ſi poſtea bona fiāt.ergo a ſimili:cū mala p pñiam mortificentur ſi iteꝝ qs in malū reciderit:reuiuiſcūt:⁊ ita peccata redeunt.ſed hec argumētatio vt predixi in principio huius di.non procedit:qꝛ aliud ē i uia aliud i inuio.i.aliud ē i bono aliud i malo:qꝛ bona cōmunicant̃ nō mala:ar.de con.di.iiij.queris.ar.ff.de ſer.expor.ſeruus.⁊ pbat p̄mū vſqȝ ad illū locū:hoc ſicut.ſecūdū aūt pbat vſqȝ ad illud porro.ex īde pbat ꝙ eadē rō ē i bonis ⁊ in malijs quo ad hoc tandem concludit in.§.ſed in his.v̈.ſicut igit̃ bona.l.

r Si auerterit.nō recordabunt̃.ergo idē ac ſi nunqȝ habuiſſent aliqd̄ bonū ppter qd̄ fuit ſibi dimiſſuȝ.⁊ ita idē ē ac ſi nunqȝ fuiſſent peccata ſibi dimiſſa.Et ſicut omnia peccata taliter dimiſſa redeūt:⁊ dicunt̃ redire p cōſeqnēs peccata

a Dicens.⁊ ad meritū.lȝ magiſter ad hoc iſtud alleget:nō tamen p contrarium intelligendū:ut idem ſit in malis.magiſter tamen ad hoc.ſ̄.tres poſuit opiniones.

b Unde auguſtinus.piū eſt.ſ̄.di.iij.§.illū aūt.⁊.c.pium eſt.

c Hieronym⁹.nō eſt.ſ̄.di.ij.§.hoc itaqȝ.⁊.c.non eſt.b.

d Recepturos.ergo a ſiti intelligat̃ per cōtrariū idē eē in malis ꝙ ſecūdū hoꝝ ſententiam reuiuiſcent.

e Porro.hoc porro copulatiue tenet̃ non aduerſatiue:⁊ inducit ſequēs

li.in ſeruitute.ff.ad ſyll.ſigs i graui.§.ſiqdē.ff.de v.obli.l.antepe.lau.
e Pium.ſ.e.di.iij.§.illud aūt.z.c.pium eſt.h.
f Ex obedientie.ſ.xxiij.q.v.miles.h.
g Reſeruās.i.ſuoꝝ peccatoꝝ.
h Ut de⁹ eſt.vita eoꝝ infinita vel habet vitam infinitam.

ſichen filius regis illius terre adamauit: ꝛ rapuit ꝛ vi oppreſſit eam.h.
ꝛ Experimēto.vnde ouidius: Qui ſemel ē captus fallaci piſcis ab hamo: Dibus vnca cibis era ſubeē puta.lau.
a Impetret.ſ.di.i quem penitet.in fi.h.

leticia quā eis nō adhibuit: ꝛ non ſolū cogitet quid ꝛ qualit̃ fecerit: ſꝫ ꝙ iniuſte deū ut diximus peccādo offenderit. timeat illam ueritatis ſnīam: nō poteſtis duob⁹ dñis ſeruire. timeat ergo ne ōnia bona ꝙ fecit dū in uno peccato pſeuerauerit: excōicatiōe mala pdiderit. ut qui ſeruiuit diabolo p crimen: deo quas obtulerit amiſerit uirtutes. Diū tñ ē credē ut recepta di grā que i eo deſtruit oīa mala pora remuneret bona: ut cuꝫ deſtruxerit qō ſuū nō iuenerit: amet et diligat bonū qō ēt i peccāte plantauit. In his oibus dolēs aut relinquat ſeculū: aut ſaltem illa ꝙ ſine admixtione mali ñ ſūt adminiſtrata: ut mercatura ꝛ militia ꝛ alie que utentib⁹ ſūt nociua: ut ad miniſtratōes ſeculariū poteſtatū niſi his utat̃ ex obediētie licētia. ponat ſe oino in ptātē iudicis: in iudicio ſacerdotis nihil ſibi reſeruans ſui: ut oīa eo iubēte parat⁹ ſit facere. p recipiēda uita aīe que cūꝙ faceret pro euitanda corporis morte. ꝛ hoc cū deſiderio: qꝛ uitā recuperat infinitā ut deus cum gaudio eni facere dꝫ immortalis futurus: que faceret pro differenda morte moritur⁹. Semp deprecetur deuꝫ certus de uenia qui oibus modis ꝛ ſine oi tedio dubius rogaret ptātem terrenaꝫ abſtineat a multis licitis: qui in libertate arbitrij cōmiſit illicita. ſemp offerat deo mētē ꝛ cordis cōtritionem: deinde ꝛ qō pōt de poſſeſſione: tūc qō offerat deo: ſecurus offerat. reſpexit enim dñs ad abel ꝛ ad mūera ei⁹ ſꝫ pu⁹ dic̄ ad abel ꝙ ad mūera ei⁹. Humēs eniꝫ menteꝫ quā cognouit humilem ꝛ puraꝫ ꝛ remunerauit eius largitatis munera. ad chaiꝫ uero non reſpexit neꝙ ad ei⁹ munera. mentē eni ei⁹ quā uiderat qm̄ nō cognouit: eius mūera nō recepit In iudicio itaꝙ cordis ꝯſiderāda ē elemoſyna tribuētis: nec iaꝫ cōſiderandū ē quātū: ſꝫ qua mēte: qua affectōe dat qō pōt. uidua eniꝫ duobus que habuerat minutis largā plus oib⁹ poſuit. qui ergo ſua peccata redimere uult tēporalium oblatione: caueat. p⁹ offerat mētem. Cautus ſit penitens ne uerecundia ductus diuidat apud ſe ꝯfeſſionē: ut diuerſa uelit diuerſ ſacerdotibus manifeſtare. q̄dam. n. uni celat: que alijs manifeſtāda reſeruat. quod eſt ſe laudare ꝛ ad hypocriſim tēdere: ꝛ ſemp uenia carere: ad quaꝫ per fruſtra putat puenire. Caueat p̄terea queꝫ uera delectat pnīa: nō prius ad dñi corp⁹ accedat ꝙ cōfortet illū ꝯſcia bona. ſꝫ in hac ſe paratiōe tremēdum iudiciū cogitet: ubi mai⁹ ꝛ terribilius ipenitētes ſepabit in ignē. doleat ꝙ nō dū audeat ſumē quē multū deſiderat cibū ſalutarem: Iſti ſūt digni fruct⁹ pñie animā captiuaꝫ illaqueantes ꝛ i libertate ſeruātes. Cohibeat ſe p̄terea a ludis a ſpectaculis ſeculi: qui perfectaꝫ uult cōſequi grāꝫ remiſſionis. Nā dina ꝛ ſi ſe cohibuiſſet ꝛ int̃ ſuos remāſiſſet: ab extranco raptore corrupta nō eēt. Tanto itaꝙ magis ſibi caueat ſe anima ꝙ ſepe uel ſemel rapta ꝛ corrupta eſt timeat iaꝫ docta experimēto qō ignorauerit uirgo: eligat quē imitetur: non ſequatur queꝫ animus ſuus dānat. ſe eni iudicat: qui pñie fructus nō habentē a ſe non elōgat laudat enim ꝛ amat: quos digne fructificare non ignorat. querat fructus dignos ꝛ ſi ñ dignos penitentie: ſunt enim fructus digni uirtutū fructus qui non ſufficiūt penitentibus. Penitentia enim grauiores expoſtulat ut ſic pacet̃ eccleſia: ut pacata dolore ꝛ gemitibus mortuis impetret uitam.

Item leo papa.

Penitentes negociationis lucra abiciant.

Qualitas lucri negociantem aut accuſat aut arguit: quia ē ꝛ honeſtus queſtus ꝛ turpis. ueruntamen penitenti utilius eſt diſpendia pati ꝙ periculis negociationis aſtringi: quia difficile ē inter ementis uenditiſꝙ cōmercium non interuenire peccatum.

Idem.

Poſt penitētia ad miliciā ſecularem redire non licet.

Contrariū uero omnino ē eccleſiaſticis regulis poſt pñiactionem redire ad militiaꝫ ſecularem: cū apl's dicat: nēo militās

i Moriturus. vt corpus redimas: ferrū patieris ꝛ ignem: Arida nec ſitiens ora lauabis aqua. Fortius ut valeas quicꝙ tolerare negabis: Ac pciū pars h corpore mai⁹ hꝫ. xlvij. di. oēs. xxxviij. di. oēs xij. q. i. precipim⁹. lau.
k Multis. xi. q. iij. aliud. h.
l Offerat. ex quo mētem obtulit. h.
m Et ad munera. ſ. iij q. vij. in grauibus. h.
n Cognouit. i. non approbauit: ut in euangelio: neſcio vos. i. nō approbo. h.
o Larga. alias largita.
p Apud ſe. ar. ꝙ non dꝫ fiēi diuiſio cāe. ar. j. de con. di. ij. cōperim⁹. C. de iudi. nulli. j. e. fratres.
q Confeſſionē. nō cōfeſſionē peccatoꝝ non debere diuidi p plures ſacerdotes. nā qui diuidit veniam nō cōſequitur: ar. ff. de ſer. ruſt. p. p fundū. vt. j. e. fratres
r Corpus. de con. di. ij. quotidie. h.
s Bona. ergo a cōtrario ſenſu ſi malam habuit conſcientiam: ſeparabit ſe a corpore chriſti ad hoc continuatur quod ſeqtur.
t Iudiciū. i. ultimuꝫ
u Cogitet. qꝛ ſicut ꝑ delictis ſeparat̃ a corpore chriſti. i. dñi i hac uita niſi reſipiſcat ita ꝑ eiſdem in futuro iudicio ſeparabit̃ in ignem eternū: cum edi ſeparabunt̃ ab agnis. i. peccatores a iuſtis. xi. q. iij. nolite. h.
x Ubi. i quo iudicio.
y Terribilius. ꝙ ſit ſepatio a corpore xpi que ē quaſi q̄daꝫ damnatio: vt. j. de con. di. ij. quotidie.
y Terribilius. iudicium. ſ. damnario.
ꝫ Digni. i pditi. h.
ꝛ Dina. filia iacob. illud tāgit quod legit̃ i geñ. ſ. ꝙ cū iacob veniret in terrā ſichimitarū dina filia eius egreſſa ē vt videret mulieres illius regiōis: quā vidēs

b Qualitas ꝛc. negociantem. ſ. di. lxxxviij. fornicari.
c Utilius. qꝛ inboneſt⁹ ꝙſt⁹ arguit penitētem.
d Interueni re. nā cōſibentib⁹ naturale ē ſeſe iuicē decipe. ff. locati. itē ſi precio. ꝛ. ff. de mio. in cāe §. idē pompo nius.
e Contrarium. ad militiam. hoc eſt verū cum ē ei iniunctū ꝛc vel deliquit in ipſa militia. ſ. di. li. ſigs poſt ſ. e. q. ij. latoreꝫ ſ. xxvi. q. vij. c. de his vero. nam cum hoc eſt ei iniunctū nomine pñie ne ad ſecularia negocia vnꝙ reuertatur: tunc obſeruare tenet̃: alias excōicatur. j. e. de his. ſed ſi eſt ei iniunctū ſine priuatam ſiue ſolemneꝫ egerit pñiam decetero redire non poteſt ad ſeclaria negocia: qꝛ quaſi perſona eccleſiaſtica eſt: vt. ſ. di. i c. ali ud. j. e. de his. niſi ſit negociū qō ſine peccato expediat̃ j. e. negocium.

mortalibus apud nos: apud grecos nō. q2 nō emanauit ad illos traditio ſicut nec conficiūt in azimis ſed in fermentatis. ſ. di.i. c. ſi. Illud ergo iacobi: cōfitemini alterutrū peccata ueſtra: fuit conſilij primo: alioqn ligaret ⁊ grecos nō obſtāte eoꝝ cōſuetudine. Eſt aūt faciēdā taliter nō ſolū de peccato ſed de oībus circūſtantijs .j.e.c.i. ⁊ ē faciēda ſacerdoti ſi adeſt: vel ꝓximo in neceſſitate .ſ. diſt.i. quez pēnitet. Eſt autē facienda cum qs peccat ſtatim: quia nec per momentū ⁊c.vt.ſ.di.iij. ille rex. ⁊ hoc ſi ē manifeſtū ſi autē ē occultū ⁊ conteritur nō credo eum peccare ſi differt oris cōfeſſionē vſqꝫ ad tēpus pñie deputatū. ſꝫ qui differt cum hꝫ copiā ſacerdotis: nunqd in quolibet īſtāti peccat mortaliter? non: q2 oēs more ille circa vnum ⁊ idem ſunt. ſed augeť illud ex diuturnitate. ff de fur. eum q. ex̄ de ſimo. nō ſatis. ⁊ peccaret mortalit. l.

a Conſideret. i. loco .ſ. di. i. aut facta.

b Varietate. agentis ⁊ eius cū qua agitur ſ. di.i. aut fcā. quedaꝫ .n. res in clericis repꝛehēſioni ſubiacet que non in laicis: vt. xxxi. di. c. i. puta nubere.

l. qui in prouincia. lau.

n Perſeuerante. iteratio eniꝫ aggrauat. xxv. q. ij. ita nos.

o Et quanta. i. reſiſtentia. b.

p Nō peccātis. ut ſi minorē aliquē ſe nō peccantē viderit.

q Defleat. q2 abſtinere nō potuit a peccato: queadmodū ⁊ minor ſe abſtinuerit.

Conſiderat[a] qualitatē crīs in loco i tēpore i pſeuerātia i uarietate[b] pſone: ⁊[c] qli fecerit hoc tētatione[d] ⁊ i ipſius uicij multiplici executione. Oportet[e] .n. penitere fornicātē ẜꝫ excellētiā ſui ſtatus[f] aut officij aut ẜm modū meretricis[g] ⁊[h] i mō ſui operis ⁊ qualiter ſuā turpitudinē pegit: ſi[i] i loco ſacrato aut cui debuit excellentiam fidei: ut ſunt dom⁹ dñoꝛū[k] aut aliorū multoꝝ. ſi i tēpore orōni conſtituto[l]: ut feſtiuitates ſanctorū ⁊ tēpora ieiunij. cōſideret quātū pſeuerauerit[m]: ⁊ ofleat ꝙ pſeuerāter[n] peccauit ⁊[o] quāta uirt⁹ fuerit i pugnatione. Sunt qui non ſolū nō uincūtur: ſed ultro ſe peccato offerūt: nec expectant tentationē ſed pueniūt uoluptatē. ⁊ ptractāt ſecū ꝙ multiplici actione uicij delectabiliter peccauerit. oīs iſta uarietas cōfitēda eſt ⁊ deflēda: ut cū agnouerit ꝙ peccatū ē multū cito iueniet deū ꝓpiciū. in cognoſcendo augmentū peccati iueniat ſe cui⁹ etatis fuerit: cui⁹ ſapiētie ⁊ ordinis: ⁊ ſtatū oēꝫ alteri⁹ nō[p] peccantis. imoreť in iſtis ſingulis ⁊ ſentiat modū crīs purgās lachrymis oēm qualitatē uicij: defleat[q] uirtutē q̄ interi caruit. Dolēdū[r] eſt .n. ⁊ dolore purgandū eſt non ſolū q2 peccauit ſed[s] ꝙ ſe uirtute priuauit. Nā licet ſperet ſe cōſecutuꝝ ueniaꝫ: dolere tñ pōt q2 ñ ꝓmeruit unde remūerari ꝯfidat anxieť ⁊ doleat ꝙ mō effugiēs ꝯ pteritis penam: miſer tñ nō inde expectet gloriaꝫ: cui⁹ oē tēp⁹ qm̄ breuiſſimū[t] ē obuit decertaſſe ad ꝯſequendū pmiū. Defleat ēt qm̄ offendēs in[u] uno fact⁹ ē oiuꝫ[x] reus Ingratus. n. extitit q plen⁹ uirtutibus deum nō oino timuit. In hoc eni quiſqꝫ peccator fit culpabilior: quo ē deo acceptior. Ideo[y] eni adam pl⁹ peccauit: q2 oi bono abūdauit. etiā alio mō offēdens i uno re⁹[z] eſt oium: q2 oēs uirtutes patiunť detrimētū[&] ab uno uicio. nā ſiqs cadit i auariciā: largitateꝫ deſtruit: ⁊ ēt caſtitatē minorauit amore. n. pecūie uľ uiolaret caſtitatē uľ ſaltē min⁹ amaret. Si eni tāta ꝓpť deū adhuc caſtitas ineſt ut nolit eandeꝫ pdere: tñ ſaltē minori gaudio minori affectiōe tueť eā: ubi uidet inde ꝓcedē dānuꝫ pecunie. ſicqꝫ ⁊ i alijs q⁹[ꝯ] ⁊ ſi nō expellanť[a]: tñ pceptiōe uni⁹ uicij uel ſatis uľ paꝝ minuūť: uel intētione deteriorātur. unde oīs uirt⁹ cuicūqꝫ[a] crimini ē deflenda: ⁊ de oībus indulgētia petēda eſt. Aiaduerte re etiā oportet: ⁊ aiaduertēdo deflere aiam ꝓximi quā deo fornicator eripuit: uel ereptā in malo cōfirmauit: etiā ꝙ[b] exemplū extitit mali in opatiōe ſui crimis: cui magis ꝓfuiſſet ſi alijs fuiſſet cā ꝯuerſiōis. gemat itaqꝫ alioꝝ uitā i ſua corruptā uel icorruptā nō[c] ꝯſuatā: ⁊ cōmoduꝫ ꝓximi quod dediſſet exemplo boni. de triſticia doleat quam bonis peccādo[d] itulit. de

r Dolendū. caſus: inſtruit auguſtin⁹ penitētem tā in interiori ꝙ i exteriori. pñia. n. interiori dꝫ dolere de trib⁹ ſ. de malis cōmiſſis: ⁊ hoc oſtendit vſqꝫ illuc defleat ⁊c. iteꝫ ⁊ de bonis omiſſis. ſ. virtutib⁹ que oſtenduť omiſſe: qm̄ q deliquit in vno ⁊ cetera. ⁊ hoc ab illo loco defleat: vſqꝫ ad illū aiaduertere. a quo loco vſqꝫ ad illū i oībus oñdit ꝙ dolere debet de malo exēplo qđ dedit ꝓximo peccando. ab illo aūt loco in oīb⁹ ⁊c vſqꝫ ad illuꝫ q ergo inſtruit penitentē in exteriori pñia que cōſiſtit in faciēdo: vt ſeculū relinquere ⁊ ſimilia. ab illo loco q ergo ⁊ cetera vſqꝫ in finē: inſtruit in interiori que cōſiſtit in abſtinendo. lau.

s Sed ꝙ ſe. ſ. di. i. ſ. alij. econ̄. c. ſunt q arbitrātur. lau.

t Breuiſſimū ē. ſ. xxiij. q. iij. ipa pietas.

u In vno. ſ. mortali peccato factus eſt omnium reus peccatoꝛuꝫ.

x Omniuꝫ. ſ. quo ad vitam eternaꝫ. ita enim ꝓ illa dānabitur: ac ſi eēt oībus inuolutus lꝫ nō tātū puniať: vt. j. e. di. fratres. vel qui offēdit i vno. ſ. mortali peccato factus eſt oium re⁹ virtutū. i. ex eo ꝙ p vnū peccatum mortificat in ſe oēs virtutes. vel q offendit in vno. ſ. charitate fact⁹ ē oium reus. i. ingrat⁹ oium bonoꝝ acceptoꝝ. lau.

c Et quali. ex̄ de homi. ſicut dignum.

d Tentatione. An ab ea puentus: an eā pueniēdo: vt. j. ſeqť.

e Oportet. iō huius circūſtantias teneť confiteri: quia preſumitur augē peccatū vel minuere. ſi tñ eas ſubticuit per obliuionem non dico eū teneri: ut iterū ei confiteatur circunſtantias: niſi tales circūſtantie eēnt ꝙ alteri⁹ generis peccatū facerent: ut locus ſacer facit ſacrilegiū: vt. ſ. di. i. aut facta. lau.

f Status. ſ. xi. q. iij. excellentiſſim⁹. ſ. xi. q. iij. precipue. ff. de re mili. l. ij. ex̄ de cle. vena. c. epm. ʒ. ff. ad. l. cor. de ſic. l. pe.

g Meretricis. an. ſ. fuit pulchra vel deformis: an ſoluta vel obnoxia viro vel voto: ar. xxvij. di. c. vlt. lau.

h Et i modo. quo ea abuſus ē: vtrū ordinarie vľ exordinarie. nā vterqꝫ dānabilis ē. xxxij. q. iiij. meretrices. xxxv. q. iij. exordiaria

i Si in loco. ſ. xvij. q. iiij. qſquis. ff. de incē. qui edes. h.

k Dñorum. ar. ſ. xxij. q. v. de forma. h.

l Conſtituto. quo ēt a coiugibus ē abſtinendū. j. e. q. iiij. c. i. ⁊ ij ⁊ fere per totum. lau.

m Perſeuerauerit. nā pſeuerātia auget delictū. xxiiij. q. i. ſciſma ff. de fur. inficiendo. ſ. infans. econ̄ mora ⁊ pſeuerātia excuſat delictum qnqꝫ. xxxv. q. viij. c. i. ff. de penis diuturno. ff. de ritu nup.

y Ideo eni. quō peccaſſet ſi tāta bona habuiſſet. ⁊ ē ar. ꝙ pfectus i eodē gñe delicti pl⁹ peccet ꝙ ipfect⁹. ẜ tñ attēdēdū ē ẜm ꝯtēptū. xxxij. q. i. cū renūciať. ſ. di. ij. ſ. itē. ſꝫ hoc. c. ſi. n. ingt. ſ. i. q. i. multe ſūt aūt opatōes. h.

z Re⁹ ē oiuꝫ. oium quo ad vitā eternā. ita. n. dānabiť ꝓ iſto ac ſi eēt oib⁹ iuolut⁹. has duas expoſitōes inuit hic. ⁊. ſ. e. di. ij. ſ. nō aūt bene. h.

& Detrimentū. i. defectū. vel hoc quo ad opa exteriora nō quo ad eſſētiā quia ſi habet vnam habet oēs. lau.

ꝯ Que ⁊ ſi nō. quātū ad opa exteriora prioribus ſimilia.

a Expellanť. reuera.

a Cuicunqꝫ. i. crimino ſo al's hꝫ cuiuſcūqꝫ criminis. ⁊ ē ſenſus oīs virt⁹ i. efficatia vel effect⁹ cuiuſcūqꝫ crīs ē deflendus. q. d. oñe crimē cū ſuo effectu ē deflendū vnde ⁊ ſeqť: ⁊ de omnib⁹. q. ſit expoſitio pcedētis. h.

b Quod exemplum. ſ. xxvi. q. ij. ſed ⁊ illud. h

c Nō conſeruatā. i. confirmatā i malo p ſuū effectū.

d Peccādo. i. de peccato ſuo bonis triſticiā pueniſſe: de qua dolendum ē: ut conti iſtanti proſit ad vitā. vel nō ē abſurduꝫ ſi ꝓprie de triſticia doleat: quia ⁊ apoſtoli de paſſione dñi doluerunt: ⁊ nos de penis martyrū cōtriſtamur. ff. de incen. rui. nau. quo naufra. ff. de le. i. ⁊ ſi partis. ff. de bo.

a Ex deſiderio.ſ.q.v.ꝙ deo.
b Si non tam cito.quantũ ad penã purgatoꝛij.lau.
c Operatione.ſ.ut ſit de ſua vnitate:⁊ in eam cõplectitur.h.
c Operatione.ſ.⁊ alijs bonis operibus.ſ.e.di.i.§.alij.c.multiplex.xxvi q.vij.c.i.ar.xiij.q.ij.anime.h.
d Non eripiet.ſi cõ tẽpſit eccleſie ſuffragia lau.
e Unitas.quia extra eccleſiaꝫ nemo ſaluabi tur:vt.xxiiij.q.i.quicũ qꝫ.lau.
f Ab vnitate.ẽt in ne ceſſitate.xxxij.di.§.ue rum.lau.
g Judas.ſ.e.di.§.alij econtra.c.bis peccatis h.
h Iſſet.i.ire debuiſſet h.
i Diuiſos.ab vnitate eccleſie.ſ.ad phariſeos qui diuiſi interp̃tanẽ.h
k Ante queꝫ.iij.q.vij. iudicet qui ſine.
l Judicandus.pec cant ergo dũ in crimie ſunt ſacerdotes iniun gendo penitentiam:⁊ veruꝫ eſt:vt.ſ.iij.q.vij. §.item in euangelio.qd ergo ſi neceſſitate ſuus parochianus petat ab eo penitentiam:℟.cõ teratur:⁊ ſtatim iniun gere poterit.xiij.di.in ſumma.h.
m Damnoſuꝫ.i.dam nabile.
n Sine peccato.moꝛ tali.h.
o Semꝑ remitteban tur.xij.q.ij.gloꝛia.ĩ. de cõſe.di.iij.aquam. h.ar.ꝙ vẽiale ſine moꝛ tali remittatur quod ñ credo.hic ergo venia lia dicuntur quedam q̃ reuera moꝛtalia fuerũt ſed tunc venialia dice bãtur:quia cerimonijs remittebantur quantũ ad penã euitandã:quo ad deum autem non re mittebantur.

ſoluẽdi non habeat:fit tñ dignuſ
uẽia ex[a] deſiderio ſacerdotis q ſo
cio ꝯfiteẽ turpitudinem crimis.
mũdati.n.ſẽ lepꝛoſi dũ ibãt oñde
re ſe ſacerdotibꝰ:⁊ añq̃ꝫ ad eos ꝑ
uẽirẽt.uñ pꝫ deũ ad coꝛ reſpicẽ:
dũ ex neceſſitate ꝓhibẽẽ ad ſacer
dotes ꝑuẽire.Sepe qdem eos q̃
rũt ſꝫ ſani ⁊ leti dũ q̃rũt añq̃ꝫ ꝑue
niãt moꝛiũẽ:ſꝫ dei miſicoꝛdia ẽ u
biqꝫ:q iuſtis nouit ꝑcẽ ⁊ ſi[b] nõ tã
cito ſicut ſoluerẽtur a ſacerdote.q
ergo ꝯfiteẽ oĩo ꝯfiteaẽ:⁊ ſi ſacer
doti melioꝛi q̃ꝫ põt ꝯfiteatur:⁊ ſi
peccatũ occultũ ẽ ſufficiat refer
re ĩ noticiã ſacerdotis:ut grata ſit
oblatio muneris.⁊.ĩ.Laboꝛꝫ ita
q̃ꝫ pẽitẽs ĩ eccl'a eẽ ⁊ ad eccl'ie uni
tatẽ tendere.niſi eni unitas eccle
ſie ſuccurrat:niſi qꝺ deeſt pecca
toꝛi ſua operatione[c] compleat:de
manibꝰ inimici nõ[d] eripieẽ anima
moꝛtui.credendũ ẽ.n.⁊ pietas ſi
dei expoſtulat credere ꝙ oẽs ele
moſyne totiꝰ eccleſie ⁊ oꝛõnes ⁊
opera iuſticie ⁊ mĩe ſuccurrant re
cognoſcẽti moꝛtẽ ſuã ad ꝯuerſio
neꝫ.Ideoqꝫ nẽo digne penitẽ po
teſt quẽ nõ ſuſtineat unitas[e] eccle
ſie.ideoqꝫ non petat ſacerdotes ꝑ
aliquã culpã ab[f] unitate eccleſie di
uiſos.Judas[g].n.q penitens iuit
ad phariſeos reliquẽs apoſtolos
nihil ĩuenit auxilij niſi augmentũ
deſperationis.dixerunt.n.qd ad
nos:tu uideris.ſi peccaſti:tibi ſit
ñ tibi ſuccurrimꝰ:nõ peccata tua
charitatiue ſuſcipiꝰ:nõ ꝯpoꝛtãda
ꝓmittimꝰ:nec qualiter deponas
onꝰ docemꝰ.qd.n.nobis ⁊ miſeri
coꝛdie:qui nec opera ſeq̃mur iu
ſticie.Iſſet[h] ad fratres:iſſet ad il
los qui oꝛauerant ꝓ ſocru petri
febꝛicitante:q chananeam inpꝛo
bam miſericoꝛdie obtulerãt.In
terrogaſſet petꝝ pꝛo ſe effũdẽtẽ
lachꝛymas:non fugiſſꝫ mariã et
martã:que uitaꝫ lazaro ĩpetraue
rãt:nõ turbã ploꝛãtẽ que unicum
filiũ acquiſierat uidue.iuit ad di
uiſos[i] ⁊ diuiſꝰ periꝫt.⁊ ĩfra:Sa
cerdotes itaqꝫ cui oĩs offerẽ pecca
toꝛ:antẽ[k] quẽ ſtatuiẽ oĩs lãguoꝛ:
ĩ nullo eoꝝ ſit iudicandus[l]:que in
alio iudicare ẽ ꝓmptus.iudicans
enim aliũ qui eſt iudicandus con
dẽnat ſeipſum.cognoſcat igiẽ ſe
⁊ purget ĩ ſe qꝺ alios uidet ſibi of
ferre.caueat ut a ſe ꝓijciat qcquid
damnoſum[m] in alio repperit.aiad
uertat qꝺ diciẽ:qui ſine[n] peccato ẽ
pꝛius in illã lapidẽ mittat.Ideo
eni liberauit peccatricẽ:quia non
erat q iuſte ꝓiceret lapidem.quõ
lapidaret:q ſe lapidãdũ cognoſce
ret:nullus.n.erat ſine peccato:ĩ
quo ĩtelligiẽ oẽs fuiſſe reos.Nã
uenialia ſẽꝑ[o] remittebãẽ per ce
rimonias.ſiqd ergo in eis pecca
tũ erat:criale[p] erat.deteriores ita
qꝫ ĩ hoc ſacerdotes ſunt ſe ꝑus ñ
edificãtes ill':q dñꝫ obſ̃uabãt inſi
dijs.In hoc itaqꝫ patẽtiſſimum
ẽ crimẽ ſacerdotũ ⁊ ultra modũ
deteſtabile:qꝛ nõ pꝛius ſe iudicãt
⁊ alios alligãt.debet eniꝫ timere
crimẽ qꝺ[q] timuerũt ⁊ deteſtabile
eẽ iudicauerũt ⁊ ſẽſerũt hi:q adõ
erãt ceci:ꝙ ſũmã ſapiẽtiam ſpera
bãt capꝫ ſuis inſidijs:qꝺ[r] illis pa
tuit.qꝺ tũc qlqꝫ[s] uitauit:uitet ſa
cerdos q[t] in hoc erroꝛe illiſ iudeis
peioꝛ extitit.Caueat ſpũal' iudex
ſicut nõ cõmiſit crimẽ neq̃tie:ita
uõ careat munere ſcie.Opoꝛtet
ut ſciat[u] cognoſcere[x] qcqd dꝫ iudi
care.Judiciaria eni ꝑtãs hoc po
ſtulat:ut qꝺ dꝫ iudicãe diſcernat
diligẽs igiẽ inquiſitoꝛ ſubtilis ĩue
ſtigatoꝛ[y] ſapienẽ ⁊ quaſi aſtute in
terroget a peccatoꝛe qꝺ foꝛſitan
ignoꝛat ul' uerecundia uelit occul
tare.Cognito itaqꝫ crimie:uarie
tates eius non dubitet inueſtiga
re ⁊ locũ ⁊ tẽpus ⁊ cetera:que ſu
pꝛa diximus in exponẽda eoꝝ q̃
litate.qbꝰ cognitis adſit beniuolꝰ
paratꝰ erigẽ[z] ⁊ ſecũ onus poꝛtare
habeat dulcedinẽ ĩ affectõe:pieta
tẽ ĩ alteriꝰ crie:diſcretionẽ ĩ uarie
tate.adiuuet cõfitenteꝫ oꝛãdo ele
moſynas ⁊ cet'a bõa ꝓ eo faciẽdo
ſemꝑ.n.iuuet leniendo ꝯſolãdo[⁊]
ſpẽ ꝓmittẽdo:⁊ cũ fuerit opus ẽt
increpãdo.Doleat[ꝯ] loquendo:in
ſtruat operando:ſit particeps la
boꝛis q ꝑticeps uult fieri gaudij.
doceat ꝑſeuerãtiaꝫ:caueat ne coꝛ
ruat ne iuſte perdat[a] ꝑtãtem iudi
ciariam:⁊ ſi uere penitet uel ſi pe
nitentia poſſit ei acq̃rere grãm:ñ
tñ mox[b] reſtituit in ꝑtãtẽ pꝛimaꝫ
⁊ ſi eni petrus pꝰ lapſũ reſtitutus
fuerit ⁊ ſepe lapſis ſacerdotibꝰ re
dita dignitatis ſit ꝑtãs:nõ tamẽ
neceſſe ẽ:ut hoc oĩbus cõcedatur

p Criminale.hic criminale dicitur quod cerimonijs nõ remitte batur:vt adulteriũ:ar.xxxij.q.i.ꝙ autem dicitur.lau.
q Quod timuerunt.ſacerdotes iudeoꝝ.
r Quod illis.ſ.ꝙ non debet alios iudicare.lau.
s Quiſqꝫ.ſ.crimen iudicandũ iudicare.lau.
t Qui ĩ hoc.ꝙ iudicandus iudicat.lau.
u Sciat.ar.ꝙ iudex igna rus iuris non debet eſſe niſi habeat peritiã ⁊ experimẽta cauſarum per conſuetudinẽ in auẽ.de iudi. in pꝛin.col.vi. ar.eẽ de ꝯſue. ad nr̃am.lau.
x Cognoſce re.xxxviij.di. nullꝰ ſacerdo tũ.⁊.c.omnes h.
y Inueſtiga toꝛ.ar.ꝙ ſpeci aliter in penitẽ te querenduꝫ eſt:an hoc vel illud ꝯmiſerit ar.xliij.di.ſit rectoꝛ.ꝟ.quia ĩ crepãdo.ff.de q̃ſti.l.i.§.quo niam.extra de peni.⁊ re.oĩs.
z Erigere.ſ. e.di.v.cõſide ret.h.
⁊ Conſolan do.ſ.pꝛo ipſo oꝛãdo,ꝑut ſeq tur.
ꝯ Doleat.id ẽ doloꝛeꝫ pꝛo ipſius peccato oſtendat.
a Perdat.ꝑ negligentiam lxxxi.dictum. lau.
b Mox.id eſt ſtatim:ar.l. diſti.abſit.uel mox.i.indiffe renter.quedã enim non reſti tuuntur vt di xi.l.di.miroꝛ.

a Si qui. Caſus ſiq ſolēnē pñiā egerūt: pᵒ ad militiam ſecularē ſunt reuerſi. x. ānis peniteāt. ſʒ ſi de hac pñia tres anos exegerint: cōioni eccleſie reſtitui debet. τ ſi penitentes uere extiterint epꝰ poterit de penitētia īpoſita relaxare. ſi aūt negligentes: explere debent prorſus tempora conſtituta.

p Ne tamen deſperet. licet predicta non faciat. lau. N Egocium. non fuit τc. alij nō hñt nō: τ tūc recte cōcordat cum duobus precedētibus capitulis: quia peccatum eſt ſi exerceat negociationes. ſed ſi habetur non: bonum eſt: qꝛ nō eſt peccatuʒ ſi excolat agros τ uineas: aut cognoſcat vxorem ſuā cā. plis. imo ſicut ſine peccato prius hoc faciebat ita nunc facere debʒ τ poteſt. b.

deo iplicat ſe ſecularibꝰ negocijs. Vñ nō ē liber a laqueis diaboli: qui ſe militie mūdane uoluerit implicare. Itē ex niceno cōcilio.

Decennio peniteat: qui poſt pñiaʒ ad ſecularē militiaʒ redeunt.

Si qui uero ꝑ gratiā dei uocati primo quidē oñderūt fidē ſuam depoſito militie cingulo: poſt hec aūt ad ꝓprium uomitū ſūt reuerſi: ut ēt pecunias darēt τ ambirēt rurſus ad militiā: iſti decē annis ſunt inter penitentes poſt primū trienniū quo fuerint inter audientes. ab oībus uero ꝑcipue illud obſeruetur: ut aiꝰ eoꝝ τ fructus pñie attendatur. quicūqꝫ eni cuʒ omni timore τ lachrymis perſeuerātibꝰ τ operibꝰ bonis cōuerſationē ſuam non uerbis ſolis ſed opere τ uirtute demōſtrāt: cū tēpus ſtatutū ab his fuerit inpletū τ oratioibꝰ iaʒ ceperint cōicare licebit epō hūanius ēt circa eos aliquid cogitare. q uero idifferenē hūerint lapſū τ ſufficere ſibi qꝫ eccleſiaʒ itroiuerint arbitraꝫ: iſti oimodo ſtatuta tēpora cōplebunt. Itē ex ↄcilio aurelianēſi.

A cōmunione ſuſpēdātur: qui pᵒ penitētiam ad ſecularia redeunt.

De his q ſuſcepta pñia religionē ſue ꝓfeſſionis obliti ad ſecularia relabūtur: placuit eos τ a cōmunione ſuſpēdi τ ab omniū catholicoꝝ ↄuiuijs ſeparari. qꝫ ſi pᵒ interdictū cū eis quiſqꝫ pſūpſerit māducare: τ ipſe coione priuetur. Item gregorius.

Que ſit falſa penitētia.

Falſas penitētias dicimus: q nō ſʒ auctoritatē ſāctoꝝ patrum ꝑ qualitate criminū iponūtur. Jdeoqꝫ miles τ negociator ul' alicui officio dedit: qō ſine peccato exerceri nō poſſit: ſi culpa grauiori irretitus ad penitētiā uenerit: uel qui bona alteri iniuſte detinet: uel qui odiū in corde egerit: recognoſcat ſe ueraʒ peitentiā non poſſe pagere ꝑ quā ad eternā uitā ꝑuenire ualeat: niſi negociū reliquat uel officiū deſerat ul' odium ex corde dimittat. bona qdē que iīuſte abſtulit ꝛſtituat: arma ↄponat ulteriuſqꝫ ñ ferat: niſi cōſilio religioſoꝝ epiſcopoꝝ ꝓ dfendenda iuſticia. ne tamē deſperet interi quicquid boni poterit facere: hortamur: ut faciat: ut oipotēs deus cor illius illuſtret ad penitētiā. Itē greg. i hōelia. xxiij.

Pᵒ ↄuerſionē ad negociū redire ñ licʒ qō ſine peccato agi nō pōt.

Negociū qō ante cōuerſionē ſine peccato extitit: hoc etiaʒ poſt cōuerſionē culpa repetere ñ fuit. Sunt enim pleraqꝫ negocia que ſine peccatis exhiberi aut uix aut nullatenus pñt. que ergo ad peccatū iplicant: ad hec neceſſe ē ut poſt cōuerſionē animus nō recurrat. Item innocentius papa ſecundus. De eodem.

Fratres noſtros epiſcopos τ preſbyteros admonemꝰ ne falſis pñijs laicoꝝ animas decipiētes i infernū ꝓtrahi patiātur. falſam autē penitētiam eſſe ↄſtat: cū ſpretis pluribꝰ de uno ſolo penitentia agiꝫ: aut cū ſic agiꝫ de uno: ut ñ diſcedatur ab alio. unde ſcriptū ē qui totam legē obſeruauerit: offēdet autē i uno: factuſ ē oiuʒ reus. ſ. quātū ad uitā eternā. ſicut. n. ſi peccatis oibus eēt iuolutus: ita ſi in uno tm̄ maneat: uite eterne ianuā non itrabit. Falſa eſt. n. penitētia cū penitēs ab officio ul' curiali negocio ñ recedit: quod ſine peccatis agi nullatenus ꝑualet aut ſi odiū in corde geſſerit: aut ſi offēſo cuilibet ñ ſatiſfaciat: aut ſi offendenti offēſus nō indulgeat: aut ſi arma qs ↄtra iuſticiā ferat.

Qualiter autē debeat fieri cōfeſſio ul' qualē illū oportéat eſſe qui alioꝛum crimina iudicat: ex eodem libro de penitentia docetur: cum dicitur.

Qui uult cōfiteri peccata ſua ut inueniat gratiam: querat ſacerdotem ſcientem ligare τ ſoluere: ne cum negligens circa ſe extiterit negligatur ab illo qui eum miſericorditer monet: τ petit ne ambo in foueam cadant: quam ſtultus euitare noluit. τ infra: Tanta ita qꝫ uis confeſſionis eſt: ut ſi deſt ſacerdos: confiteatur proximo: τ infra: Sepe. n. cōtingit: qꝫ penitens non poteſt uerecūdari coram ſacerdote quem deſideranti nec locus nec tempus offert. τ ſi ille cui cōfitebiꝫ ꝓtātem

b Parent. ad uſurā vl' ad negociationē. b.

c Decem. xxvij. q. i. deuotā

d Trienniū. i. primū tēpus triennij.

e Quo triennio. ſ. e. q. ij. la toꝛē. de conſe. di. iiij. eos qs.

f Fuerint. extra eccliam exiſtētes τ audiētes officiū ſupplerent eccliaʒ l pᵒ pmū. ānū itrent ad eccleſiā ſʒ vſqꝫ ad trienniuʒ ſunt inter audiētes nō cōicantes: ut. ſ. e. q. ij. la toꝛem. b.

g Attendaꝫ. hec clauſula ñ ptinet ad ꝑcedentia: ſed hic pōt legi clauſula ſupioꝛ poſt primū. lau.

h Lapſū. nō curando qꝫ la pſi ſunt. lau.

i De his. q ſuſcepta ſ. di. l. c. vlt. b.

k Separari ſ. xxvij. q. i. de uotā. b.

l Falſas. auctem ſ. non conſideratis circūſtātijs. vel ſi ibi certa pena ſtatuiꝫ ſi minoꝛi poniꝫ: falſa ē niſi ex cā tēperetur. i. q. vij. c ij. lau.

m Nō poſſit difficultas non taꝫ: nō ipoſſibilitas vel qualitas. lau.

n Reſtituat. xiiij. q. vi. ſi reſ

o Pro defēdēda. ſ. xxiij. q. v. excōicato rū. b. ſ. q. ij. la toꝛem.

r Fratres. ſ. e. di. iij. §. itē opponitur ſi illa. b.

s Reus. ſ. e. di. cōſideret. lxxxvi. di. paſche. τ c. q clementiā. b. ar. coñ teſtes τ inſtrumēta. ſ. di. lxxxvi. c. iij. ar. coñ. C. de trāſac. ſi ex falſis

t Non iurabit. nō tm̄ tantum puniet. b.

u Peccatis. ſ. xxv. di. qualis. b.

c Qualiter autē. hic i titulatur. vi. di. vbi queriꝫ cui ſit confeſſio facienda τ quali. τ quidē faciēnda eſt ſacerdoti ſi fieri pōt τ ſuo: ſi tamen fuerit intra eccleſiaʒ: q ſciat ſoluē τ ligare. alꝰ cuiuis ex iuſta cā cuicūqꝫ eſt faciēda τ etiā laico ſi vrgeat neceſſitas. j. e c. i. τ c. placuit. ſ. di. i. quē penitet. Similiter cui τ quali: qꝛ diſcreto τ a crimie mūdato. j. e. c. i. τ ut dicit. ſ. e di. i. quē penitet.

y q Qui vult. a loco vſqꝫ ad verbuʒ laboret itaqꝫ τc: habeꝫ ſ. di. i. quē penitet. τ ibi expoſitū ē. lau.

z Querat. hoc poteſt intelligi quādo eccleſia plures ſacerdotes hʒ tunc enim ad melioreʒ

D. VI.

ſacerdotem debet accedere l' iō qñ ꝑus ↄfeſſus ē ſuo ſacerdoti poſtea vadit ad alium: ſi ſuus ignoret ſecundū qualitatem delicti ei penitentiaʒ imponere: ar. j. placuit. quia quanto pluribus confitetur tanto citius veniā conſeqtur ſ. di. i. quem penitet. lʒ H. aliter itelligit. j. e. qꝫ autem. lau.

τ Sepe. n. j. de. conſe. di. iiij. ſanctum. ſ. xxvi q. vi. ſi aliqs fuerit. b.

t ¶Siquis hoc habes 3.di.iij.§.vlti.in.c.ſigs autem.b.
u ¶Baptizatus.tibi.p deſſe.C.de proba.ad probationem.
x ¶Non tibi darem.3. xcv.di. illud autem.b.

Baptizatus[u] eſt ad horā ſecurus hinc exit.fidelis bene uiuēs ſecu rus hinc exit.agens penitentiam ⁊ reconciliatus cum ſanus eſt ⁊ poſtea bn̄ uiuēs ſecur⁹ hinc exit. Agens penitentiam ad ultimuȝ ⁊ recōciliatus eſt ſi ſecurus hinc exit:ego non ſum ſecurus. unde ſecurus ſum:dico ⁊ ſecuritatem do.unde ſecurus nō ſum: penitē tiam dare poſſum: ſecuritatē da re non poſſum.⁊ p⁹ pauca:Sed unde ſcis inqt ne forte de⁹ dimit tat mihi:uerum dicis.illud ſcio: hoc neſcio.Nam ideo do tibi pe nitentiam quia neſcio.naȝ ſi ſcirē nihil tibi prodeſſe:non[x] tibi darē. Item. ¶Si ſcirē non tibi pro deſſe:nō te admonereȝ:nō te ter rerem.due res ſunt:aut ignoſcit̃ tibi:aut nō ignoſcitur.quod hoꝝ futuruȝ tibi ſit:neſcio.ergo tene certū ⁊ dimitte icertū. Hoc aūt quare auguſtinus dixerit:cypria nus oſtendit dicens.

Idcirco fratres chariſſimi pe nitentiaȝ non agentes: nec i dolore delictoꝝ ſuorum toto cor de manifeſtaȝ lamentationis ſue ꝓfeſſioneȝ teſtantes ꝓhibendos omnino cenſuimus a ſpe cōmuni onis ⁊ pacis:ſi i infirmitate atqȝ periculo ceperūt deprecari: quia rogare illos non delicti peniten tia ſed morte urgētis admonitio cōpellit. nec dignus eſt in morte accipere ſolatium:qui ſe non cogi tauit moriturum. Item augu ſtinus in libro de penitentia.

Nullus expectet quando pec care non poteſt. arbitrij.n. querat libertateȝ ut delere poſſit cōmiſſa non neceſſitatē. qui ꝓus itaqȝ a peccatis relinqtur: ꝙ ipſe relinquat ea:non libere ſed quaſi neceſſitate condēnat.licet eniȝ la tro ueniā meruiſſet in fine de om ni crimine:non tamē dedit bapti zatis peccādi ⁊ perſeuerandi au ctoritateȝ.tunc enim baptizatus eſt:qui tunc primuȝ in cruce chri ſtum cōfeſſus eſt. penitētia eniȝ ſi i extremo uite hiatu aduenerit ſanat ⁊ liberat in ablutione bapti ſmi:ita ꝙ nec purgatorium ſenti unt qui in fine baptizant̃. ſed ipſi ditati bonis ſancte matris eccle ſie recepturi ſunt m̄ltiplex bonū in uera beatitudine. illi autem q cum potuerunt: nunqȝ conuerti uoluerunt confitentes cum iam peccare nequeunt: nec ſic facile acqrit̃ quod uolunt. oꝫ.n.ut pe nitētia fructificeȝ:ut uitā mortuo impetret.ſcriptū eſt ſine chari tate neminem ſaluuȝ eſſe. Non itaqȝ in ſolo timore uiuit homo. quē ergo ſero penitet:oportet nō ſolum timere deum iudicem:ſed iuſtum diligere.nō tantū penam timeat:ſȝ anxietur pro gloria.de bet enim dolere de crimine ⁊ de oī ꝑdicta uarietate ei⁹. ¶Quod ꝗuis de eius ſalute auguſtin⁹ po tuit dubitare: credo qdeȝ illi qui dixit: Quacunqȝ hora igemuerit peccator ⁊ conuerſus fuerit:uita uiuet ⁊ non morietur.dixit ꝯuer ſum ⁊ non tantum uerſum uiuē uerſuȝ qdem uiuere puto:qui do let de crimine.conuerſuȝ: qui do let de omni eius quam exponim⁹ uarietate.uertitur a peccato:qui iam uult dimittere peccatum. cō uertitur:q totus.⁊ omnino uer titur:qui iam penas non timet: ſed ad bonum domini feſtinat tē dere.que cōuerſio ſi contigerit ali cui etiam in fine deſperanduȝ nō eſt de eius remiſſione: ſed quoni am uix uel raro eſt tam iuſta con uerſio:timendum eſt de peniten te ſero.Quem eni morbus urget ⁊ pena terret:ad uerā uix ueit ſa tiſfactionē:maxime cū filij quos illicite dilexit ſunt pn̄tes uxor ⁊ mūdus ad ſe uocet.Multos ſo let ſerotina penitentia decipe:ſȝ quoniā de⁹ ſemp potēs eſt:ſem per etiam in morte iuuare ualet quibus placet. Cum itaqȝ op⁹ ſit nō hominis ſed dei fructifera pe nitentia inſpirare etiā pōt quan docūqȝ uult ſua miſicordia:⁊ re mūerare ex miſicordia quos pōt damnare ex iuſticia. Sed quoni am multa ſūt q impediunt ⁊ lan guentem retrahunt:periculoſū ē ⁊ interitui uicinuȝ ad mortem ꝓ trahere penitētie remediū. ſȝ ma gnum eſt cui deus tunc iſpirat.ſi quis eniȝ eſt qui uerā penitētiam expectat quam dei clementia ma ioreȝ ſentiens dei bonitatem ſua nequitia.ſed ſi etiam ſic ꝯuerſus fuerit uita uiuet ⁊ non morit̃:ñ promittimus tn̄ ꝙ euadet omnē penā.Nā prius purgand⁹ ē igne purgatōis: q i aliud ſeculū diſtu lit fructū cōuerſionis. Hic etiaȝ ignis ⁊ ſi etern⁹ nō ſit:miro tamē modo grauis ē. Excellit.n.oēm penā quā unqȝ aliquis paſſus eſt in hac uita. nunqȝ in carne tanta inuēta ē pena:licȝ mirabilia mar tyres paſſi ſint tormenta: ⁊ mul ti nequit̃ quanta ſepe ſuſtinuerūt ſupplicia.Studeat ergo qſqȝ ſic

quaſi ex aucte. Inuenit̃.n. auctoritas ⁊ q̃ ꝯcedit: ⁊ quaſi ipat: iucit̃ alia q̃ mime ꝯcedit: ſꝫ uetat q̃ ſcripture ñ r̃pugnāt ſꝫ ꝯcordāt ſi locus ⁊ tempus ⁊ modus pēitentie pacē adhibeāt. Cuꝫ enim tot ſint qui labūt̃: ut priſtinā dignitatē ex aucte defēdāt: ⁊ quaſi uſum peccādi faciāt ſibi: r̃cidēda[c] ē ſpes iſta. ſi uero loc⁹ ē ubi iſta non concurrāt: reſtitui[d] poſſūt q peccant. itaqꝫ pōtifex iuſtus atqꝫ diſcret⁹ nō cogit̃ ſuos ſacerdotes ſemper abijcē: nec mox reſtituere niſi ſtatutū fuerit a romano pontifice.

Caueat ſacerdoſ: ne peccata penitentium alijs manifeſtet. qđ ſi fecerit: deponat̃. Unde grego.

Deponat̃ ſacerdos: q peccata penitentis publicare preſumit.

Sacerdos[e] añ oia caueat: ne đ his q ei cōfitent̃ peccata ſua alicui recitet: ꝙ ea cōfeſſus ē non ꝓpinquis nō extraneis: neqꝫ qđ abſit pro aliquo ſcādalo. nā ſi hoc fecerit deponat̃: ⁊ omnibus diebus uite ſue ignomioſus peregrinādo[f] pergat. Quod aūt dicitur ut penitēs eligat ſacerdotē ſciētē ligare ⁊ ſoluere: uidet̃ eē cōtrariū ei: quod in canonibus inuenit̃: ut nemo uidelicet parochianū alterius iudicare preſumat. ſed aliud ē fauore uel odio propriuꝫ ſacerdotem contēnere: quod ſacris canonibus prohibetur. aliud cecuꝫ uitare: quod hac auctoritate quiſqꝫ facere monetur: ne ſi cecus ceco ducatuꝫ preſtet: ambo in foueaꝫ cadāt. Unde urbanus papa. ij.

Cuilibet ſacerdoti commiſſū niſi pro eius ignorātia alter ſacerdos ad penitentiam non ſuſcipiat.

Placuit[g] ut deinceps nulli ſacerdotum liceat quēlibet commiſſum alteri ſacerdoti ad penitētiam ſuſcipere ſine eius conſenſu cui prius[h] ſe ꝯmiſit[i]: niſi ꝓ[k] ignorātia illius cui penitens prius confeſſus[l] eſt. qui uero contra hec ſtatuta facere tētauerit: gradus ſui periculo ſubiacebit.

Tempus[m] uero penitentie eſt uſqꝫ ad ultimum articuluꝫ uite. Unde leo papa.

De eodem.

Nemo[n] deſperandus eſt dum in hoc corpore cōſtitutus ē: quia nōnūqꝫ qđ diffidentia etatis differtur: conſilio maturiore perficitur. Qualiṫ de differentibus penitentiā auguſtinus ſcribat.

Siquis[o] poſitus in ultima neceſſitate ſue egritudinis uoluerit accipere penitentiaꝫ ⁊ accipit ⁊ mox recōciliabit̃[p]: ⁊ hinc uadit fateor uobis: ⁊ nō illi negam⁹ qđ petit: ſed non preſumimus ꝙ bñ hinc exit. ſi ſecurus hinc exierit: ego neſcio. penitentiam dare poſſumus: ſecuritatem autem dare non poſſumus. nunquid dico dānabitur? ſed non dico liberabit̃. uis ergo a dubio liberari? uis qđ eſt incertuꝫ euadere? age penitentiam: dum ſanus es ſi ſic agis: dico tibi ꝙ ſecurus es: quia penitentiam egiſti eo tēpore quo peccare potuiſti. Si aūt uis agere penitētiaꝫ: qñ iā peccare non potes: peccata te dimiſerunt[q] non[r] tu illa.

Idem.

Qui[s] egerit penitētiā ueracit̃. ⁊ ſolutus fuerit a ligamento quo erat aſtrict⁹ ⁊ a chriſti corpore ſepatus: ⁊ bene poſt pñiam uixerit ſicut añ pñiaꝫ uiuere debuit poſt reconciliationem quandocūqꝫ defunctus fuerit: ad deū uadit ad requiem uadit: regno dei non priuabitur: a populo diaboli ſeparabitur. Idem.

Siquis[t] autēꝫ ⁊ cetera: ⁊ ifra

c Recidenda. l. di. vt conſtitueret̃ ꝯ. ſed hoc eſt qñ peccatū ſuū defendere volunt ex auctoritate: vt. ſ. lxxxij. di. plurimos. vł hoc cū nō ē ſcandalū multitudinē puniri. lau.

d Reſtitui. niſi in enormibus: vt. l. di. miror.

e Sacerdos ⁊c̃. recitet. pone ꝙ ſacerdoti cōfitet̃ aliqs aliquēd crimen ⁊ excōicat eps oēs huius criminis cōſcios niſi veritatē reuelauerint: eſt in queſtiōe an pſbr ei ı euelāe teneat̃. videt̃ hic ꝙ nō: ⁊ ar. ex̃ de offi. or. ſi ſacerdos. ⁊ ex̃ de adul. ſignificaſti. ꝓterea. hoc ꝓbare nō pōt pſbr: igit̃ dicē nō debet vi. q. ij. placuit ſ. ij. q. i. ſi peccauerit. ⁊. q. vij plerūqꝫ. preterea. nōne ſecretū fuit: ergo celari debuit. xxij. q. v. đ forma Itē iſte nō dꝫ dici ſciēs. xv. q. v. pſbr. in ꝯriū facit ꝙ hec pena maior eſt in eccłia: ergo magł vitari dꝫ ⁊ formidari. xi q. iij. nihil. Itē i excōmunicatione nō ē tantū anime detrimētū: ſꝫ ⁊ corporis. xi. q. iij. nihil. So. dic ꝙ i ſecreto epiſcopo dicē poteſt: vtpote q ꝓdeſſe poſſit nō obeſſe. xxij q. v. hoc videt̃ vel dic ibi ſciuit vt hō: hic vt deus.

f Peregrinādo. ut ita agat publicaꝫ penitentiam ⁊ etiā ſolēnem ſi nō habet̃ ſpes de eius reſtitutione: vt. l. di. illud. ſ. vi. q. ij. placuit. ꝯ. ſed illa pena nō excludit hanc vel aliter ibi dixit eps eū peccatū cōmiſiſſe in genere non deſcendendo ad ſpecies: ſed hic ſpecificat. vel ibi facta fuit cōfeſſio epo vt ſocio vel hōi non ut deo. ſ. xi. q. i. c. i. lau.

g Placuit. ⁊c̃ cui ſe prius. xvi. q. i. §. ecce. in hoc.

h Prius. nota ꝙ prius debet confiteri ſuo ſacerdoti: licet alteri poſtmodū confiteat̃. lau.

i Commiſit. i. cuius parochianus ē: ab alio eni non pōt ligari vł ſolui: ex̃ de pe. ⁊ re. ꝙ autem.

k Pro ignorantia. ergo ꝓ ignorantia eius auctoritate huius canonis poteris ire ad alium ſine licentia hominis. ſ. illius preſbri imperiti: ſufficit hoc a iure concedi: ar. ff. de condi. inſti. qui ſub. §. ult. ſed nunquid credet ille extraneus ſacerdos ſimplici verbo eius penitentis: q dicit ſuuꝫ ſacerdotē imperitū? ſic qꝛ nō eſt veriſimile ꝙ cū mendatio veniat ad penitētiam. ſed nunqd eſt utilis talis confeſſio: quā qs accipit a non ſuo iudice ꝯ hāc cōſtitutionē? nā ordinat⁹ a non ſuo epo recipit ueritatē ordinis vij. q. i. epiſcopus. ſed dico eam inutilem. ve ergo ſcholaribus qui qui vadūt ad incluſos ꝓ pñia: ⁊ nō vbi audiunt diuina per annum

D. VII.

quia ⁊ ibi decimas ꝑſonales debēt dare: ex̃ de deci. nouū genus. b.

l Confeſſus. vel qꝛ ñ vult pñiam dare vel ꝓ alia iuſta cā. lau.

m Tempus vero. hic intitulatur. vij. di. q̃ queritur vſqꝫ ad quod tempus peccator ſit recipiendus ad penitentiam: hoc eſt an vtił ſit pñia que iūgit̃ i mortis articulo. ⁊ videt̃ auguſtin⁹ i hoc dubitare nec vult vt videat̃ in hꝯ ꝓciſe r̃ndere: ar. j. e. ſiqſ poſitus. Et forte iđ dubitauit qꝛ conſiderauit qđ de facto contingit: qꝛ vix aliqs pōt digne penitere in mortis articulo cōſtitutus: dū mūdū cōſiderat: dū reſpicit filios ⁊ vxorem. j. e. §. ult. vł dubitare ſe oñdit nō qꝛ dubitet: qd i hoc cāu tenendū ſit: ſꝫ qꝛ i talib⁹ vbis terrere vult nos: vt in ſanitate agam⁹ pñiam. Preciſe ē reſpōdendū ad hanc qōnē ꝑ auctē euāgelij: qꝛ i quacūqꝫ hora peccator igemuerit ⁊c̃. ſ. di. i. §. hoc ideꝫ. ꝓcedit ergo hoc mō. Ꝺ. ꝑmo ꝓbat vno. c. ꝙ penitēti nūqꝫ ē penitētia denegāda. poſtea adducit i ꝯriū duo. c. vſqꝫ ad. §. hoc aūt. q̃ cōtria capitula ꝑ alias auctoritates auguſtinus ſoluit.

n Nemo. maturiore. xxxij. q. ij. ancillam. cuius hec pars eſt. lau.

o Siqs accipit. notificatam nō aūt ipoſitā: qꝛ in tali articulo nō imponitur: vt. xvi. q. vi. pſbr. ⁊. c. cognouimus. lau.

p Reconciliabitur. qꝛ forte erat excōicatus vel abſolutus ꝑ officiū ſacerdotis a pñia que ei imponi debeat. l.

q Dimiſerunt. i. videntur dimiſiſſe te.

r Nō tu illa. more hūano loqtur. ſemp. n. ꝓſumit̃ ꝯ iſtū ꝙ nō vere pēiteat niſi euidens ſignū appareat: ar. lvij. di. ſiquis in egritudine. b.

s Qui egerit. ad requiem. ſ. recta via ita ꝙ nec purgatoriū ſentiat ꝓ ulł peccatis pro quibus penituit. lau.

addat. Item grego.

Ab igreſſu eccleſie tempare ſe de bet uir cũ ꝓpria uxore dormiēs.

Vir[a] cũ propria uxore dormiens: niſi lotus aqua eccleſiaꝫ intrare[b] non debet: quãuis diuerſe hominum nationes de hac re di uerſa ſentiant atq; alia cuſtodire uideantur. romanoꝝ tamen ſem per ab ãtiquioribus uſus[c] fuit pꝰ admixtionez proprie uxoris ⁊ la uacri purificationez querere ⁊ ab ingreſſu eccleſie paululum tempe rare. nec hoc dicentes culpanduꝫ putamus eſſe coniugium: ſꝫ quia ipſa licita admixtio coniugis ſine uoluptate[d] carnis fieri nõ[e] poteſt: ideo a ſacri loci ingreſſu ẽ abſtinẽ dũ: qꝛ uoluptas ipſa ſine clpa nul latenus eſſe poteſt. non enim de adulterio uel fornicatione: ſed de legitimo matrimonio ſuſceptus erat qui dicebat: Ecce enim in ini quitatibus[f] conceptus ſuꝫ ⁊ cete ra. Oportet ita legitimaꝫ carnis eſſe copulam: ut cauſa prolis ſit nõ uoluptatis: ⁊ carnis cõmixtõ creandorum liberorum ſit gratia non ſatiſfactio uiciorum[g]: ſiquis uero ſua cõiuge non cupidine uo luptatis captus: ſed ſolummodo creandoruꝫ liberoruꝫ gratia utiẽ ipſe profecto ſiue de igreſſu eccle ſie ſeu de ſumendo dominici cor poris ſanguiniſq; miniſterio ſuo eſt iudicio relinquendus: quia a nobis prohiberi[h] nõ debet accipe re qui[i] in igne poſitus neſcit[k] arde re. cuꝫ enim non amor procrean de ſobolis: ſed[l] uoluptas domina tur in opere cõmixtionis: habent coniuges etiaꝫ de conmmixtione ſua quod[m] defleant. tunc[n] aũt uir qui poſt admixtionem cõiugis a qua lotus fuerit: etiam ſacre com munionis ualet myſterium acci pere: cum ei ſecundum prefinitaꝫ ſententiaꝫ eccleſiã licuit intrare.

Hinc[o] etiam in diebus abſtinen tie nuptie celebrari prohibentur. Unde in laodicenſi ꝯcilio legit.

In diebus quadrageſime nupti as celebrare non licet.

Non[p] oportet in q̃dragesima aut nuptias uel quelibet na talicia celebrare. Item ex con cilio martini pape.

De eodem.

Non[q] licet in quadrageſima na tales[r] martyrum celebrare: ſed tantum in ſabbato ⁊ domini ca per commemorationem eorũ oblationes offerre. ſed nec natali cia nec nuptias liceat in quadra geſima celebrare. Itẽ ex conci lio ilerdenſi. De eodem.

Non oportet[s] a ſeptuageſima uſq; in octauam paſche ⁊ tri bus hebdomadibus ante feſtiui tateꝫ ſancti iohannis baptiſte: ⁊ ab aduentu domini uſq; poſt epi phaniam nuptias celebrare: ꝙ ſi factum fuerit ſeparentur[b]. Itẽ nicolaus papa ad cõſulta bulga rorum. De eodem.

Nec uxorem ducere: nec cõui uia facere in quadrageſimali tempore cõuenire poſſe ullo mõ

a Vir cum propria coniuge. Caſus: in prima parte loquitur de eo q cauſa incontinentie ad vxorem accedit: tali conſulitur ab ingreſſu ec cleſie abſtinere uſq; ad ueſperum. in ſecunda de eo qui cauſa prolis eam cognoſcit iſte talis ſi uult non ſolum intrare eccleſiaꝫ ſed etiã corpus xp̄i accipere permittitur. in tertia de eo qui cauſa libidinis explende. huic in iſto c. penitentia non i ponitur. ⁊ dicitꝰ tamen de eo ꝙ grauius delin quat q̃ꝫ in primo cãu.

b Intrare. uidetur er go ꝙ multo fortiꝰ qs prohibendus ſit ab in greſſu ecclie pro mor tali: cum hic impediatꝰ pro ueniali. ⁊ ita qui ẽ in mortali nõ debet ec cleſiam ingredi: quod quidam admittunt: ut xxi. di. cleros. i fi. ⁊. xi. q. iij. nullus ſacerdotũ ⁊ de pe. di. i. qui ſanctꝰ ſacerdos eſt. quod nõ eſt verum niſi ſit excõ municatus. xi. q. iij. ex communicatos. ⁊. c. cũ excommunicato. uel in terdictus: extra d̃ offi. dele. ſane. de illis con ſtat. uel niſi ſint contu maces. xi. q. iij. qui iu bente. uel penit ntes. l. di. in capite. ⁊ quidam ſacrilegi: ut. lxxxi. di. ſi qui. v. q. ij. preſenti. ⁊. x ij. q. ij. de uiro. alias qli bet poteſt ingredi: ut d̃ conſec. di. i. epiſcopus nullum. i. q. i. qui ſtudꝫ ubi dicitur ꝙ dominꝰ admiſit omnes pecca tores intrare eccleſiam preter ſimoniacos. po tius enim frequẽtabit eccleſiaꝫ qui eſt in mor tali: ut dominus eum conuertat per uerba ſa cerdotis: ut. ſ. d̃ pe. di. v. falſas. in fi.

c Uſus. ar. pro cõſue tudine ro. ec. ſeruanda. ⁊ uerum eſt cũ hoc do cet. xi. di. nolite.

d Voluptate. ⁊ ita coitus nõ põt fieri ſine peccato. hic applaudit ſibi. h. ⁊ ſumit opinionem ꝙ nunq̃ꝫ opus coniugale ſine peccato poteſt exerceri unde etiam qui debitum reddit peccat uenialiter: quia ſemper quidam eſt ibi pruritus ⁊ uoluptas i emiſſione ſpermatis: ⁊ ideo chriſtus noluit na ſci ex coitu: qꝛ non poteſt ſine peccato ⁊c̃. xxvij. q. ij. omne ad fineꝫ. uidetꝰ ergo ꝙ teneatur aliquis peccare ⁊ tenetur reddere debitum: ut. xxvij. q. ij. ſi tu. ⁊. ĩ. q. proxi. c. i. nec poteſt reddere niſi peccet. ergo tenetur peccare. ſꝫ hoc ar. non ualet. Inſtat. h. pſbr tenetur cantare miſſaꝫ nec põt cantare ni ſi habeat linguam: ergo tenetꝰ habere linguã. Et ſecunduꝫ h. peccat homo ex neceſſitate in primis motibus: ⁊ ita erit qs ꝑplexus ſecũdũ. h. intꝰ uenia le quod ſurgit ex primis motibus ⁊ mortale. nam de primis motibus di cit apoſtolus: ago quod nolo ⁊ ſurgunt in nobis ⁊ ſine nobis: de pe. di. ij. inter hec. p. manducator dixit contra. ut nõ. xiij. di. nerui. item ex hoc ſequeretur: ꝙ bene faceret ⁊ male quia reputatur ei ad ſanctitatẽ ſi reddit debitum: ut. ĩ. e. q. prox. c. i.

e Non põt. de facili. ⁊ iõ quia dubiũ eſt: aqua aſpergitꝰ.

f Iniquitatibus. i. uoluptatibꝰ. iniqtas. n. ꝓprie deſignat crimen: de pe. di. iij. § ꝙ aũt. c. ille rex. vl̃ dic iniqtatibꝰ. i. originali peccato. ſiue fomite. vñ theologi colligũt ex hoc ꝙ plura ſunt originalia huiuſmõi: ⁊ tũc dic iniq tatibus. i. cum iniquitatibus.

g Viciorum. ar. di. xiij. nerui.

h Prohiberi. i. diſſuaderi.

i Qui i igne. i. i ardore ꝯcupiſcẽtie. i. i amplexibꝰ uxoris igneis.

k Neſcit. i. neſcit cõſentire libidini uxoris ſue: ſꝫ reddit debitũ uxori exigẽti.

l Sed uolu ptas. exercẽde libidinis.

m Qd defle ant. eſt. n. coitꝰ tunc mortale peccatum ſꝫm h. ut. xxxij. q. iiij. origo. ſed cã icõtinentie ueniale: ut. di. xxv. §. als aũt ea. xxxij. q. ij. q̃cquid. §. his ita. immo ſꝫm nos nec h̃ cãu ẽ mortale ſed ueniale: ⁊ hoc idicat cũ dicit ꝙ defleat.

n Tunc aũt. hoc r̃ſpicit pn cipiũ huius. c.

o h Inc etiaꝫ hic agit de illo impedimento quod dicitur tẽpus feriarũ de quo dicũt quidam ꝙ im pedit cõtrahẽ duꝫ ⁊ dirimit iam cõtctũ: qꝛ ꝯhibitꝰ ꝯ ꝯſtitu tionẽ eccleſie. ĩ e. nõ oꝫ. ⁊ ex̃ d̃ ma. coñ. ꝯ int. ec. videtꝰ. i anti qua. alij meliꝰ dicũt: ꝙ lꝫ ipe diat non tñ di rimit: ar. ex̃. de ma ꝯ. ꝯ int. ec. c. vlt. in fi. ⁊. c. pe. ⁊ ex̃ d̃ tẽp. or. ſane. vñ ma trimõiũ i qua drageſima non prohibetꝰ coñhi: ſed prohibentꝰ nuptialia cõuiuia ⁊ nuptiales ſolẽnitates ⁊ ſolẽnes traductiones ⁊ carnis cõmixtõ põt ergo mr̃imoniũ coñhi in quadrageſima: ſed illa tamen nõ oꝫ duci: ſicut ſecunduꝫ leges mulier põt tempore luctus alij viro de ſponſari: ſed nõ tñ traduci: vt. ff. de his q nõ. infa. ſolet. §. que virũ ⁊ hoc eſt expreſſum: ex̃ de ferijs capellanus. ar. ad hoc. ff. de ritu nup. ſigs officiũ. nã cũ ſolo conſenſu coñhatꝰ: cur non contrahere tur hoc tẽpore. C. de trãſ. non minorẽ. io.

p Non oportet. natalicia non martyrum ſed hominum. vl̃ ad litteram intelligas.

q Non licet in quadrageſima. hoc de honeſtate dicũt quidam ff. de ritu nup. ſemper in coniunctionibus.

r Natales. põt dici hoc eſſe abrogatum. nam hodie celebrantur bene in quadrageſima. vl̃ itellige ꝙ nõ debẽt celebrari: vt fiant ibi cõuiuia ⁊ iterſint hiſtriones ⁊ mimi qui turpia ⁊c̃. ⁊ huic itellectui cõſonat qd̃ ſeqtur: ſed tantuꝫ in ſabbato ⁊ cetera: ⁊. ĩ. e. nec vxorẽ natales vocantur martyrum paſſionum dies: quia in eis naſcuntꝰ ad vitam ⁊ moriuntur mundo. de conſuetudine eſt in eccleſia me diolanenſi: ꝙ in quadrageſima non celebrant. de his natalibus

a Quod autē. Omiſit magiſter queſtionem poſitaʒ in themate tanq̄ʒ nihil dubitationis habentē: qꝛ quocū qʒ tēpore exactus ſemper tenetur debitū reddere. xxvij. q. ij. ſi tu. ⁊ xxxi. q. c. i. ⁊ ponit aliā ſatis affinem: an liceat tempore orōnis vacare cōiugali operi i exigēdo. ⁊ ſup hoc nota diuerſas opiniones. nā quidam inherētes iſtis ca. dicunt ꝙ tempore oratōnis non debet quis cognoſcē vxorem ſuam. alij vero intelligūt ea de conſilio ut mediam viaʒ teneas. maior. n. medijs gratia rebus ineſt. dic ergo ꝙ quōqʒ ē ꝓceptū non cognoſcere eam: quādo qʒ cōſilium. ꝓceptum ē ꝙ in his diebus nō

C. IIII.

cognoſcat eaʒ cauſa ſaturandę libidinis. nā cum alias peccat venialiter ſecundum nos: ſic eaʒ cognoſcendo in his diebꝰ peccat mortaliter. Conſiliū vero eſt: vbi vult cognoſcere eam cauſa ſobolis vel vitande fornicatōnis. hec autem omnia intelligas i exigente. Nā vt ꝓmiſi ſemper exactus tenet reddere lʒ exigens hoc tempe peccet. ar. j. e. q. v. noluit. dicunt tamen quidā ꝙ ſi cis ꝯſtarꝫ ꝙ vxor peteret debitū cā libidinis explende non ei reddet.

delicta corrigere: ut poſt mortē n̄ oporteat penam tolerare. quedā enim peccata ſunt mortalia que i penitentia ſua uitalia: non tamen ſtatim ſanantur: ſepe enim eſt ꝙ moreretur: niſi medicaretur: non tamen ſtatim ſanatur. languet uicturus qui prius erat moritur[a] qui autē ipenitens moritur: oīno moritur ⁊ eternaliter cruciatur. q autē inpenitēs finitur: ſi ſemper uiueret ſemper peccaret. at dei ē miſerentis ꝙ operatur finem peccandi. ob hoc etiam ſine fine torquebitur: quia numquam uirtute ditabitur: ſēp plenꝰ iīquitate ſēp ſine charitate torq̄bitur ſine fine.

Quod[a] autem orationis tempore cōiugali operi alicui non licet uacare. Beatus hieronymus i quodā ſmone ſcribit ita dicens.

Tēpore quo uxori debitū reddit a carnibus agni abſtinere oportz

Sciatis[b] frēs chariſſimi: qm̄ ꝗcūqʒ uxori debitum reddit: uacare nō pōt orationi nec d̄ carnibꝰ agni ꝯmedere debet. Itē: ſi panes propoſitionis ab his qui uxores ſuas tetigerāt comedi nō poterāt: quāto magis ille panis q de celo deſcendit non[c] poteſt ab his qui coniugalibus paulo ante heſere complexibus[d] uiolari atqʒ contingi. non quod nuptias condēnem[e]: ſed quod eo tēpore quo carnes agni mādicaturi ſumꝰ: uacare a carnalibꝰ operibꝰ debeam[e]. Item auguſtinus.

A coniugali concubitu ſanctorū ſolēnitatibus eſt abſtinēdum.

Quotieſcūqʒ[f] aut dies natalis domini aut relique feſtiuitates aduenerit: nō ſolū ab[g] ifideliū concubinarum conſortio ſed etiā a proprijs uxoribus abſtinere debemus. Item ambroſius i ſermone de aduentu domini.

Diebus ieiunioꝝ a proprijs uxoribus abſtinere oportet.

Fratres[h] non ſolum debetis ab omni imūdicia abſtinere: ſed etiam ab uxoribus proprijs ſtudioſiſſime contineatis. nullus omnino uxori ſue ieiuniorum diebus coniungatur. Item ſuper epiſtolam primam ad corithios.

Si[i] cauſa ꝓcreandoꝝ filiorū ducitur uxor: non multum tempus conceſſum uidetur ad ipſum uſum: quia ⁊ dies feſti ⁊ dies proceſſionis[k] ⁊ ipſa ratio conceptus[l] ⁊ partus iuxta legem[m] ceſſare uſum carnis his debere tēporibꝰ demonſtrant. Item auguſtinus in li. q̄ſtionum ue. et no. teſtamenti.

Uxoris uſus certis diebꝰ ceſſare iubet.

Chriſtiano[n] cuʒ uxore ſua aliqn̄ ꝯuenire licet: aliqn̄ non[o] licet. propter ꝓceſſionis eniʒ dies ⁊ ieiunioꝝ aliqn̄ non licet cōuenire: qꝛ a[p] licitis etiam abſtinendum eſt ad tempꝰ: ut facilius impetrari poſſit quod poſtulat. unde apoſtolus ex[q] conſenſu ait abſtinendū eſt ad tempꝰ: ut expeditius uacetis orationi[r]. nam[s] etiam ſecundū legem in ieiunio cedere ⁊ iurgari nō licet: poſtea uero licet. Itē iohannes chryſoſtomus.

Non uere penitentiā agit q cōtinētiam non ſeruat.

Qui[t] in caſtigatione uict[u]s ſe dicit agere pniam: fruſtra hoc ſmone promittit: niſi[x] egrediatur de cubili ſuo: ⁊ ieiunio ꝯtinentiaʒ

b Sciatis. deſcendit. qualiter deſcendit habes de con. di. ij. ſicut vetus.

c Nō pōt. propter reuerentiā ſacramēti. vel intellige cū cā ſaturāde libidinis cōmiſcet ei: vel cōſiliū eſt. alias cū ex neceſſitate tenetur reddere: vt. j. q. xxxi. c. i. quare puniret: cū tantū pro mortali abſtinendum ſit a corpore chriſti. j. de cōſe. di. ij. quotidie.

d Cōplexibus. ⁊ cā libidinis explēde ſm quoſdam.

e Debeamus. quantū in nobis ē. alter tn̄ peccat i exigendo: ſed reliquus nō peccat reddendo. nā ⁊ ſi peccat q ꝑcipit: nō tamē peccat q obedit. xxiij. q. i. quid culpatur.

f Quotieſcūqʒ. feſtiuitates. de qbꝰ iuenio in his capitulis: de con. di. iij. c. i. ⁊ ij.

g Ab infidelium. Infideles eos vocat q peccant mortaliter: ar. xxiij. q. iiij. forte. vel quia nō ſeruāt fidem amicis ſuis vel ad differentiam fidelis. xxxiiij. di. chriſtiano.

h Fratres. conſilium eſt.

i Si cauſa. cōceſſum. ⁊ ita videt ꝙ aliquod tēpus ſit ꝓhibitum in quo non debeat vxorem ſuam cognoſcere cauſa ſobolis procreande: ⁊ ita nō ē conſilium. ſed fac viʒ in eo quod dicit videt non enim dixit non eſt vel intelligas in cāu in quo loquitur. c. quādo ſ. cognoſcit eam cauſa ſobolis: quia forte in eo caſu non debʒ ad eam accedere. ſecus ſi cauſa incontinentie.

k Proceſſionis. i. rogationum: vt. j. de conſe. di. iij. pronunciandum.

l Conceptus. ex quo ſcilicet partus incipit moueri. hoc etiaʒ conſiliuʒ eſt ſecundū nos ſicut etiā de menſtruata. di. v. ad eius vero. licet. h. cōdicit.

m Legem. di. v. § . i. iohannes.

n Chriſtiano. xxv. iij. q. i. ſic enim.

o Non licet. i. non expedit. ⁊ ita licitum dupliciter dicitur.

p A licitis. propter h ⁊ illud. j. e. nec vxorem dic omnia hec de conſilio intelligenda.

q Ex conſenſu. hoc n̄ eſt in apoſtolo: ſed eſt ibi ſenſus auctoritatis apoſtoli. vnde eſt ar. ꝙ potius ſit ſēſus auctoritatis apoſtoli attendendus q̄ʒ verba: ex̄ de verbo. ſigni. propterea.

r Orationi. Sed dicit auctoritas: non deſinit orare qui bene facit. Sed quilibet reddendo debituʒ bene facit: ergo orat. quare ergo ceſſabit vt orationi vacet? Rn̄. orare hic ſtricte ſumitur ſecundum ꝙ oratio fieri debet in eccleſia. vel hoc de exigente aliud in redddente: ex̄ de conuer. coniu. quidam. item nonne quotidie eſt oranduʒ? videtur ergo iugis continentia indicenda coniugatis. ſed nomine orationis tempus deputatum ieiunijs quibus nititur oratio intelligitur: ut tempus quadrageſimale ⁊ quattuor temporum ⁊ ſanctorum vigilie: extra de obſer. ieiu. conſilium.

s Naʒ ⁊ ſecundum legē forenſem. i. romanam: vt. C. de fer. quadragita vel moſaycam vbi dicitur ecce ad lites ⁊ cōtētiones ieiunatis ⁊ ꝑcucitis pugno impietatis. vel canonicam. xv. q. iiij. placita. io.

t Qui in caſtigatione. ſ. flagelloꝝ.

u Uictus. i. conuictus ⁊ compunctus. vel melius victus genitiui caſus quaſi in abſtinentia ⁊ parcitate. ſ. ieiunando ⁊ ieiunijs ſe caſtigando.

x Niſi egrediatur. quantum in ſe eſt vel ſi vxor conſentiat.

363

eos ē:ex̃ de eo qui dux.in ma.c.i.per quod dico ꝙ exire nõ põt. Sʒ vſqꝫ quo habebit maritus licentiam reuocandi eaʒ. dicunt quidam ꝙ.ĩ.annuʒ ⁊ dieʒ:ar.xx.q.ij.puella. Vaʒ.dicebat ꝙ.ĩ.trienniuʒ.xvij.q.ij. ſiquis inco gnitus.ꝰalij dicũt ꝙ tunc poteſt reuocare cum primo copiaʒ habuit poſt ñ s̃.i.q.i.conſtat.ego dico ꝙ qñcunqꝫ põt:ut.ĩ.c.pxi.

k Secundũ vba.i.quibus.dr̃ de debito reddẽdo.

l Imputaret.ar.ꝙ ꝓ cõpleto habet̃ qȯ per uolentẽ agere ñ ſtat ne fiat.ar.s̃.proxima cā.q.v.propoſito.

m Quiſquis.tangit illa tria vba apl̃i:qui hñt vxores ſint tanqꝫ nõ hñtes:⁊ q uẽdunt ſint tanqꝫ nõ uẽdẽtes:⁊ qui emũt ſint tanqꝫ non ementes b.

a Quod deo.i finẽ uoti emiſſi.

b Inſtantiſſime.arg. ꝙ fides eſt ſeruanda ei qui contra fidem uenit xxij.q.iiij.innocẽs.ar. contra.xcv.di.eſto.ex̃ de iureiur.peruenit.

c Perſeuera.ſed qd ſi alter fornicet̃ poſtea nunquid reliquus po teſt ipꝫ repetere:ar.ſic ꝙ nõ.ar.ꝯ ex̃ de iureiu ran.tua.dicũt qdam ꝙ aucte epi reſtituet̃ ei: ut ex̃ de diuor ex lr̃is.

d Numerus.ar.cõn pſcriptionem nõ enim preſcriptione tẽporis defenditur:quod ab in itio de iure communi non poteſt ſortiri effe ctũ:ut di.xciij.di.illud autem.di.c.contra mo rem.s̃.i.q.i.nullꝰ epus.

e Sanctiora ab ini tio tamen cum contra hunt:contrariaʒ debẽt habere uoluntatem.ſ. de ſobole ſuſcipienda xxvij.q.ij.oẽ itaqꝫ.

f Hunc.ex hoc videt̃ ꝙ vxor non poſſit face re elemoſynam ſine li centia uiri.ſed iſtud in telligas de rebus dota libus.nã dominiũ rerꝫ dotaliũ eſt penes muli ereʒ de iure naturali: ď iure ciuili eſt penes ma ritũ.C.de rei ven.doce Et de his intelligas h̃ c.vel ſi uis intellige de parefrenalibus.conſili um eſt hoc.nã cui com miſit corpus honeſtuʒ eſt ut res cõmittat.C. de pac.conuen.hac le ge.⁊ ex̃ de dote poſt di uor.c.vlti.ſed q̃ro cum iſti uotũ emiſerit: qua re veſtes mutare non poſſunt.ad hoc dicas ꝙ uir duplicem habet ſeruitutẽ in uxore.unã quo ad debitum reddẽ dũ.aliã quo ad myſte rium ſibi exhibenduʒ. vnde lꝫ vnã relaxaue rit:nõ tñ aliã.ff.de ſer. ur.predio.ſi domus.⁊ extra de conuer.con.quidam.

Non poteſt uir cõtinentie uota reſcindere: que ſine eius aſſenſu mulier deo promiſerit.

Quod[a] deo pari cõſenſu uoue ratis perſeueranter uſqꝫ in fi nem reddere debuiſtis.a quo pro poſito ſi ille lapſus eſt:tu ſaltẽ in ſtantiſſimẽ[b] perſeuera[c].quod te ñ exhortarer:niſi qꝛ tibi ad hoc ipe cõſenſerit. Nã ſi nunqꝫ tenuiſſes eius aſſenſum:numerꝰ[d] nullus te defendiſſet annorꝫ.⁊ poſt pauca non quia pariter temperabitis a commixtione carnali ideo tuꝰ ma ritus eẽ õſtiterat:immo uero tã to ſanctius iter uos cõiuges ma nebatis:quanto ſanctiora[e] ac con corditer placita ſuabatis. Nihil ergo de tua ueſte nihil de auro uł argento uel quacunqꝫ pecunia re bus nullis terrenis tuis ſine eius arbitrio facere debuiſti.⁊ infra: Eſt quidaʒ pro modulo perſone habitus matronalis a uiduali ue ſte diſtinctus: qui põt fidelibus coniugatis ſalua religionis cauſa uel obſeruãtia conuenire.hunc[f] te maritus ſi deponere uoluerit.ne te uelut uiduã iactares illo uiuen te:quia puta non fuerat in hac re uſqꝫ ad diſſenſionis ſcandalum ꝑ ducẽdus:magis[g] inobediẽtie ma lo q̃ꝫ illius abſtinentie bono.quid enim abſurdius eſt q̃ꝫ mulierem de humili ueſte ſuperbire: cui te potius expediret obtẽperare can didis moribus: q̃ꝫ in nigellis ue ſtibus repugnare:quia ⁊ ſi te idu mentum monache delectabat ⁊ hoc gratius poſſet marito obſer uato exoratoqꝫ ſumi q̃ꝫ illo incon ſulto cõtemptoqꝫ preſumi: quod ſi omnino non ſineret: quid tuo propoſito deperiret? abſit ut hic diſplicens deo ꝙ coniuge tuo nõ dum defuncto: non indueris ſi cut annã[h] ſed ſicut ſuſannã[i].

Idem.

Continentie merituʒ habet: qui incontinentia uxoris debitum ſi bi reddere cogitur.

Secundum[k] uerba apoſtolica etiã ſi uir continere uoluiſſet ⁊ tu uoluiſſes:tibi debituʒ redde re cogeret̃:⁊ illi deus imputaret[l] continentiaʒ:ſi non ſue ſed tue ce deret infirmitati: ne in adulteriũ caderes.quiſquis[m] igit̃ cõpatiẽs infirmitati uxoris reddidit: non exegit debitum.aut ſi propter ꝓ priam infirmitatem ducit uxorẽ plangens potius quia ſine uxore eſſe non potuit q̃ꝫ gaudens:quia conduxit quiſqꝫ uendit quod uti le nouit: quia ⁊ ſi maneret bea tum non[n] faceret:quiſqs emit qȯ nouit quia[o] tranſit ⁊ de his nõ p̃ ſumit[p]:⁊ fecit ex eo miſericordiaʒ cum non habentibus:ſecurus[q] ex pectat diem nouiſſimũ. Itẽ ad armentarium ⁊ paulinam.

Vota continentie ſine uxoris cõ ſenſu reddi non poſſunt.

Nã[r] ſola cauſa eſſe põt qua te ad id qȯ uouiſti non ſoluʒ non hortaremur ueruʒ etiaʒ pro hiberemus iplere:ſi forte tua con iunx hoc tecum ſuſcipere animi ſeu carnis infirmitate recuſaret. Nam ⁊ uouenda talia non ſunt a coniugatis:niſi ex cõſenſu ⁊ uo luntate communi:⁊ ſi prepopere fuerit factum:magis eſt corrigen da temeritas q̃ꝫ ꝓloluẽda promiſ ſio.neqꝫ enim deus exigit: ſiquis ex[s] alieno aliquid uouerit: ſed po tius uetat uſurpare alienum.

Item hieronymus.

Abſqꝫ ceteris operibus nec ſola uirginitaſ ſaluat:nec cetera abſqꝫ uirginitate proficiunt.

Tunc[t] ſaluabitur[u] mlier ſi illoſ genuerit filios qui uirgines[x] permanſuri ſunt: ſiquod[y] ipa per didit acquirat in liberis: ⁊ dãnum radicis[z] ⁊ carieni[⁊] flore compẽſet[ꝯ] ⁊ pomis[ꝶ]. Item.

Hoc[a] ſolum nunc dico: ꝙ quõ abſqꝫ ceteris operibus uirgi nitas ſola non ſaluat: ſic omnia opera abſqꝫ uirginitatẽ[b] puritate contінẽtia caſtitatẽ[c] imperfecta[d]

n Non face ret.ſ.i nõ faciẽ do elemoſynã

o Quia tran ſiet.i.tranſito rium eſt.

p Preſumit ſupbiendo cũ eis.

q Securꝰ.h̃ clauſula repeti tur cum quali bet precedenti ab illo loco qſ quis ⁊c̃.

r Nã ſo la.corri genda.ſil̃e.s̃. xxij.q.iiij.dif finitio.⁊ ẽ hic ar.ꝙ ſi alt̃ ſine licentia alterꝰ itret religionẽ ꝙ ſua aucte põt exire.

s Ex alieno. hoc uerꝫ eſt ſi eo aio uouit ut auferat illi cuiꝰ eſt.alˀs lici tũ ẽ alicui rem alienã legare: ut iſti.de le.§. nõ ſoluʒ.licet ſecus ſit ſecun dũ canonẽ: vt ex̃ de teſta.c.fi lius.

t Tunc ſal uabitur exponit hiero nymus illud apl̃i ad thimo theum: ſalua bitur mulier ꝑ filiorꝫ genera tione: ſi pman ſerit in fide ⁊ dilectõe ⁊ ſan ctitate.

u Saluabit̃ id eſt merebit̃ ſaluari.

x Virgines. i.integri in fi de.

y Si ꝙ ipſa i.uirginitatem corporis.⁊ eſt ſimplex relatõ

g Magis.q.d.cũ ꝑduxiſti eũ ad ſcandalũ diſſenſionis:potius maluʒ fe ciſti uiro non obediẽdo q̃ꝫ bonũ feceris abſtinendo.

h Anna.i.uidua.

i Suſanna.i.uxorata.

z Radicis.ſcilicet ſui ipſius.

⁊ Carieni.i.corruptionem ſue carnis.

ꝯ Compenſet.quãtũ in ipſa eſt.

ꝶ Pomis.i.filijs:q dicunt̃ flos ⁊ poma ſicut mr̃ radix.

a Hoc ſolũ.virginitas.ſ.carnis.

habes. C. de proba. nec natales. ⁊ virgilius: meus eſt natalis iolla ⁊ cetera. iohannes.

a N On oportet. hebdomadibus. ſed nunquid iſte tres hebdomade ſunt imediate an̄ feſtū ſancti iohānis: ſubaudi non ſed cum interuallo inter eas ⁊ feſtum. decre. ex̄ de fer. capellanus ponit has duas opiniones approbat tn̄ ꝙ cum interuallo accipiende ſunt: ⁊ icipiūt a diebus rogationū.

n Minis. ar. ꝙ confeſſio vel cōfeſſus ab aliquo contra ipm̄ extortus nō preiudicat illi: ar. xxxi. q. ij. lotharius. ⁊ xv. q. vi. auctem.

o Licentiā. item ar. a cōtrario ſenſu ꝙ nō pōt exire de monaſterio qui cū uxoris intrauit licentia. item ar. ꝙ coacta licentia vel voluntas nulla eſt: qꝛ hic fuit licentia vt in prīn. dicitur. ſed quia coacta ideo hic nulla dicitur. ſꝫ videtur contra. xv. q. i. merito. vbi dicitur ꝙ coacta voluntas voluntas eſt. R̄n̄. ſecus ē hic ⁊ in matrimonijs: vbi exigitur uoluntas directa uel ſpontanea: ex̄ de ſpon. cum locum. ⁊ in habitus aſſumptione: ex̄ quod me. cā. c. i. ſecus eſt in iuramento ubi nulla excuſat neceſſitas: quia ipſuꝫ neceſſitatis ſemper eſt. xxij. q. i. ita ergo.

arbitror. Hec aūt ſeruanda ſūt ſi uxor conſenſum adhibere uoluerit. Ceterū ſine eius cōſenſu nec cā orationis continentia ſeruari debꝫ. Unde auguſtinus in lib. de adulterinis coniugijs.

Niſi ex ꝯſenſu cōmuni orationi coniuges uacare non poſſunt.

Apoſtolus nec ad tempus ut uacent orationi niſi ex cōſenſu uoluit coniuges nec carnali in uiceꝫ fraudari debito. Hinc etiam in ſecundo concilio arelatenſi legitur.

Niſi ex conſenſu cōmuni cōiugatis penitentia non detur.

Penitentiam coniugatis non niſi ex conſenſu dandam eſſe precipimus.

Quod autem ſine cōſenſu uxoris uir continentiam uouere nō poſſit: multis auctoritatibus probatur. Ait. n. auguſtinꝰ ſuper pſalmum. c. xlvi.

Nō pōt uir continentiā ſeruare niſi uxoris teneat conſenſum.

Si dicat uir continere iaꝫ uolo: nolo autem uxor: non poteſt. quod enim tu uis non uult illa. nunquid per continentiaꝫ tuam debet illa fieri fornicaria? ſi alij nupſerit te uiuo: adultera erit. non uult deꝰ tale dānuꝫ tali lucro cōpenſari. redde debitum: ⁊ ſi nō exigis redde. pro ſatiſfactione pfecta deus ſibi cōputabit: ſi non qd̄ tibi debetur exigis: ſed reddis qd̄ debetur uxori. Item alexander papa ſecundus landulpho in corſica.

Non debet extorqueri mulieris ꝯſēſus ad cōtinētiā deo uouendā.

Notificaſti te morte tenus infirmatum ⁊ peccatorum tuorum recordatōne ⁊ terrore ualde pauefactuꝫ anxie queſiſſe monachum fieri: ⁊ a tua uxore minis ⁊ terroribus eam occidendi ad hoc licentiaꝫ extorſiſſe: ⁊ ſic te monaſticam ueſtem ſine abbate ⁊ mōaſterium petijſſe. poſtea uero cum ſanꝰ factus eſſes: tue uxoris r̄clamationibus eiuſq; ululatibus ⁊ plantibus tueq; familie diſperſionibus utpote penitēs deuictꝰ domum remeaſſe: ⁊ poſt multos dies quorundam ſapientum conſilio ad iaꝫ dicte mulieris cubile rediſſe. nunc auteꝫ ſi tua uxore uti liceat: noſtrum requiris conſiliū ſi ita deniq; eſt ut tuus nuncius narrat: non uidetur nobis rationabiliter neq; iuſte factuꝫ: quoniam cum omni homini ad monaſticam tendenti uitaꝫ legaliter iuſte ⁊ ſancte ſit peragenduꝫ: tu cōtra leges minaciter ⁊ uiolenter a tua uxore partim terrore mortis partim tue infirmitatis doloribꝰ exinanitus de uia ſecutus nulla ut dicitur licentia accepta receſſiſti ⁊ monaſteriuꝫ petiſti. non eni uiolentia: ſed ex pari uoluntate ⁊ conſenſu ſicut ſancti patres dicūt hoc fieri debet: neq; uir monaſterium eligere aut profeſſa continētia habitum cum feſtinatione debet mutare. Item ex. c. apud compendium.

Uir dōt abnuere uota ꝯtinētie: q̄ ſine eiꝰ ꝯſenſu deo uxor obtulerit.

Mulier ſi ſine licentia mariti ſui uelum in capite miſerit: ſi uiro placuerit: recipiet eaꝫ iteꝫ ad coniugiū. Itē aug. ad editiā.

b Repentur. ad tempus: ex̄ de ma. cōtrac. contra inte. ec. littere. nec ē ꝯ ex̄. e. ti. ex lris l fi. quia ibi loquitur de iterdicto eccleſie non de tempore feriato. vel ibi prohibetur perpetua ſeparatio hic pmittitur ad tēpus

c Apoſtolꝰ. orationi priuate vl̄ puato loco qd̄ facere ⁊ incipere velit: ſed ſolemni oratōni miſſe ⁊ tēpori ⁊ officio a canonibus ⁊ vniuerſali eccleſie indicto vacare licet ⁊ debet: ⁊ pōt: vt de con. di. ij. omis homo. ꝯ. ea. q. ij. quos. ꝯ. di. v. c iij.

d Niſi ex cōſenſu. niſi pro ſuccurſu terre ſancte: extra d̄ uo. ⁊ uo. redē. ex multa vſi. i tanta.

e Fraudari. ſed ſi in eccl̄ia velit vxor ibi tū exigere a viro nūquid debet ei reddere? R̄. dicit ꝙ ſic. tu coſi. ar. ff. de ſolu. ꝙ dicimus: ſꝫ qd ſi a ſacerdote tēpore canonis petat debitū? idem dico ꝙ non tenet reddere tunc ar. xxix. di. c. ij.

f p Penitentiaꝫ. publicā. ſ. ⁊ ſolēnē. ſ. per quā ius alteriꝰ ledit.

g q Quod autē. ſine cōſenſu. Hec queſtio. v. negatiue ſoluitur: quia non poteſt continentiam vouere ſine conſenſu vxoris expreſſo uel tacito niſi ſit ſponſa non dum cognita: ex̄ de conuer. coniu. ex publico. ⁊ i cāu fornicationis: vt: xxvij. q. ij. agathoſa.

h Ait enim. ſuper pſalmo laudate dn̄m qm̄ bonus eſt.

i Si dicat. fornicaria. xxvij. q. ij. ſi tu.

k Non vult. xiiij. di. ꝙ ait.

l Pro ſatiſfactione. quia reddere debitum meritorium ē. ꝯ. e. fin xxxij. q. ij. connubia. ꝯ. ſed ibi ſoluit. io.

m Notificaſti. ſine abbate. idem ſi cum abbate.

p Cum omni. ar. ꝙ p̄termiſſis circunſtātijs alicui facto debitis nō intelligitur illud eſſe factum. ꝯ. xxx. q. v. aliter di. xxiij. quorundam. ꝯ. xvij. q. ij. gonſaldus. ar. ꝯ. ex̄ de re. ⁊ trāſ. ad aplicā ſedem. quia tenet ibi mōachatō omiſſa probatione.

q Cum feſtinatione. ſed nunquid teneatur uir iſte continere poſt morteꝫ vxoris: ſic nec exigere poteſt. ad monaſterium tamen non cogit redire: ex̄ de conuer. coniu. quidam. ex̄ e. ti. placet. ſed contra dicit: extra. e. ti. ex parte. ubi compellitur redire ad monaſterium ſed dic ꝙ ibi vxor dederat licentiam: ⁊ ipſe ſolemniter pfeſſus erat uel ibi uerbuꝫ compellas non extenditur niſi ad verbum dimittat quod poſt ſequit. nec obſtat ex̄. e. ti. conſuluit qꝛ ibi nō fuit reuocatꝰ ab vxore ea uiua. ⁊ qꝛ iam in monaſterio fuerat plus q̄ per annum ⁊ quia poſt morē vxoris fuit per aliquantulū tempus in monaſterio. vtrum autem uir qui ſine licentia vxoris intrauit monaſterium auctoritate ſua exire poſſit: dubitari poſſet: ⁊ videtur ex hoc. c. ꝙ poſſit. ꝯ. e. vna.

r Mulier. placuerit. in optione ergo viri ponitur ſi velit eam reuocare ſicut in optione prelati ē an velit rem vacante ſede alienatam a capitulo repetere vel precium retinere. xij. q. ij. ſiqua de rebus. vtrum auteꝫ vir teneatur eam reuocare vl̄ pariter conuerti vel continentiam vouere dictū eſt. xxvij. q. ij. agathoſa. nam ſi nolit eam reuocare: epiſcopus debet ſua auctoritate extrahere: ar. ex̄ de cōuer. cōiu. c. i. nā bonus iudex debet talia corrigere: ex̄ de offi. or. c. i. ff. de offi. pre. preſes.

s Coniugium. ſed pone ꝙ mulier ſine licentia intret religionem immo viro contradicente: poſt vir conſentit: ſed ipa cōdicit: nūquid poteſt ipa exire? videtur ꝙ non: qꝛ vltimus conſenſus cōfirmat precedentes. ff. d̄ ſer. ruſti. predi. perfundum. ar. contra. ff. communia pre. receptum. ubi dicitur ꝙ prior conſenſus debet durare: quidam dicunt ꝙ exire poteſt: ſed contra

a b Ec imago.i.in hoc dicitur habere ſimilitudinem dei.
b In homine.quia ſicut ꝓceſſerunt a deo omnia : ſic ab adam pro ceſſerunt omnia.hic accipit tantum hoc nomen in maſculino genere alias cōis generis eſt:vt.ff.de ver.ſig.hois.
c Eſt vnus.i.imago dei dicitur ipſe homo quia ſicut aqua ꝓfluxit ex late re dñi: ſimiliter eua ex latere ade. Item i hoc habet imaginē quia hꝫ rōnem ⁊ intellectum ſi cut deus.
d Imaginem.i.ſimili tudinem:de peni.di.ij. illa anima.
e Quia imago . ⁊ iō non debet celari.
f Mulier.non tamē quelibet:quia non vir gines de conſuetudīe ſed fac viꝫ in eo:quod dicit gloria.i.deus non gloriatur per ipā ſicut per virum. nam per eā prima preuaricatio eſt inducta.j.e.mulier.
g Satis.⁊ pene. nō tamen ꝙ immoderate verberetur.C.de repu. conſenſu.⁊.ś.e.q.ij.pla cuit.
h Teſtimonium.i.ac cuſationem.
i Lapidaret.⁊ ita vi detur ꝙ in veteri lege nunꝗ̄ vir obligabatur pena talionis: ſꝫ tu dic cum.h.ꝙ hoc locuꝫ ha bebat tantum in accuſa tione adulterij in pmo coitu: puta cum nō iue niebat eam virginem : vel dicebat ſe non iue niſſe: ⁊ ipa ꝯrāū ꝓbabat per aſpectum linteami nis.in hoc caſu non pu niebat uir talionis pe na:ſed tantum.c.ſiclos aureoꝝ dabat patri pu elle.
k Demonſtraret. nō per aſpectum linteami nis ſanguinolenti. ſed nec hodie cum agit vir ad ſepationem ſuſtinet talionem:ſecus ſi agat ad penam adulterij cri minaliter:extra de pro cura.c.tue. ideo autem non punitur vir pena talionis: qꝛ iaꝫ alia via conſequeretur id quod optauit.quod eſſe non debet.ff.pro ſocio.idemqꝫ ff.de condi.inſti.que ſub cōdiōe.§.ſiqs.
l Caſtigatur.i.uerberatur.
m Qui teſtimonio.i.accuſatione calumnioſa.hoc ideo ita expone.naꝫ te ſtis nō obligat ad talioneꝫ:ſꝫ alio mō punitur a iudice ſi uarie reſpondit vt.C.de teſti.nullū.h.tamen dicit ꝙ ſic.iij.q.i.nihilominus.maxime ſm ve terē legē.de hoc dictū ē.ij.q.iij.in ſumma.

Vir eſt caput mulieris.

Hec imago dei ē in homine: ut unus factus ſit dominus ex quo ceteri oriantur:habēs im periuꝫ dei q̄ſi uicarius eius : quia unius dei habet uir imaginem : Ideoqꝫ mulier ad imaginē dei ñ eſt facta:ſic eteniꝫ dicit ⁊ fecit de us homineꝫ: ad imaginem dei fe cit illuꝫ.hinc etiam apoſtolus uir quidem ait non debet uelare ca put quia imago ⁊ gl'ia dei:mlier ideo uelet : quia nō eſt gloria aut imago dei. Item in eodem.

Satis hic apparꝫ quēadmodū uiris feminas ſubditas ⁊ pene fa mulas lex eſſe uoluit uxores duꝫ cōſtituit:ut diceret aduerſus uxo rem uir teſtimonium:unde lapi daretur illa:ſi hoc uerum eſſe de monſtraretur:ipe tamē nō uiciſ ſim lapidat:ſi hoc falſum eē ꝯſti terit : ſed tantummodo caſtigat ⁊ damnificatur:eiqꝫ perpetuo iu betur adherere qua carere uolue rat. In alijs autem cauſis eū q teſtimonio falſo cuiqꝫ nocuerit : quod ſi probaretur ius ſit occidi: eadem plecti iubet pena:qua fue rat ſi uerum eſſet:ipe plectēdus. Itē hieronymus ſuper epiſto lam ad titum.

Cum caput mulieris ſit uir : caput autē uiri chriſtus :que cunqꝫ uxor nō ſubijcitur uiro hoc eſt capiti ſuo eiuſdeꝫ criminis rea eſt:cuius ⁊ uir ſi non ſubijciatur capiti ſuo.uerbuꝫ autem domini blaſphematur uel contemnitur dei prima ſententia ⁊ pro nihilo ducitur uel cuꝫ chriſti infamatur euangelium dum contra legeꝫ fi demqꝫ nature ea que chriſtiana ē ⁊ ex lege dei ſubiecta eſt : uiro im perare deſiderat : cum etiam gen tiles femine uiris ſuis ſeruiāt cō

a Cum caput.criminis.ś.ix.q.ij.c.i.ś.xxij.q.v.de forma.ś.di.xcv.eſto ar.eandem conditionem inferiorum ad media que eſt mediorum ad extrema.
b Blaſphematur.tractabat enim hiero. illud uerbum apoſtoli ad titum admone adulescentulas eſſe ſubditas uiris ſuis:ut non blaſphe metur verbum dei.i.euangelium vel verbuꝫ dei in paradiſo qua tenus viris ſubdite eſſent.
c Dei.quia dixit mulieres eſſe ſubditas viris cōuerſatio tua erit ad virū ⁊ ipſe dominabitur tui ⁊c̄.

muni lege nature. Item augu ſtinus in queſtionibus numeri.

Arbitrium uiri mulierem ſequi oportet in omnibus.

Noluit itaqꝫ lex aliqd uouere deo aduerſus animā ſuam : ut non in aliqua rerum licitarum atqꝫ conceſſarum abſtinentia in ciuidem uotis femine ualeat au ctoritas:ſꝫ uirilis : ita ut ſi adhuc innupte conceſſerat pater uota ꝑ ſoluere:ſi anq̄ꝫ perſoluerit nupſe rit:⁊ uiro eius hoc cognitum nō placuerit:non perſoluat:⁊ hoc oi no ſine peccato:quia deus mūda uit eam ſicut dicit.i. mundam iu dicauit:neqꝫ hoc contra deuꝫ pu tandum eſt fieri cum ipſe deꝰ hoc preceperit hoc uoluerit. Item ambroſius in lib.queſtionum ue. ⁊ no.teſta.

Nulla eſt mulieris poteſtas:ſed in omnibus uiri dominio ſubiecta eſt

Mulierem conſtat ſubiectam dominio uiri eſſe : ⁊ nullam auctoritatem habere.nec docere poteſt:nec teſtis eſſe nec fideꝫ da re nec iudicare. Item in exame ron in tractatu diei quarte.

Adam per euam deceptus ē non eua per adam:quem uo cauit ad culpam mulier. iuſtū eſt ut eam in gubernatione aſſumat ne iterū feminea facilitate labat. Idem ſuper primam epiſtolaꝫ ad corinthios.

Mulier debet uelare caput:qꝛ non eſt imago dei:ſed ut ui ro oſtendatur ſubiecta : ⁊ quia p̄ uaricatio per illam inchoata eſt: hoc ſignum debꝫ habere in eccl'ia propter reuerentiam epiſcopalē non habet caput liberum:ſed ue lamine tectum:non habeat pote ſtatem loquendi:quia eps habet

d n Noluit. cōceſſe rat.arg.ꝙ ab bas poſſit re uocare votuꝫ mōachi quod etiā emiſit añ monachatum arg.xx.q. iiij. monacho. plꝰ eniꝫ eſt mona chus ſb abba te q̄ꝫ vxor ſub viro:ut.xij. q. i.non dicatis.
e Contra de um.ſimile.ś. x iiij.q. v. dixit. ś.xxij.q.i. pec catum.ś.xxiij q.iiij. ꝗpecat. ś.di.xxvi. dei de.

a Mulierē auctori tatē.uirilia eni officia mulieri bus ſūt adem pta.iij.q.vij. § tria.ff.ad vell. l.ij.
b Nec docē. in eccleſia ma ſculos.ś. di. x xiij.mulier.de cōſe.di.iiij.mu lier.
c Nec teſtis. in cauſa crimi nali: niſi in illꝭ caſibus i qbꝰi fames admit tunt: nec in te ſtamento:iſti. d teſta.§.teſteſ nec ꝯ clericos in cā crimiali: qꝛ nō pōt eſſe qꝺ ipi ſunt. ś. ij.q.vij.ipſi a poſtoli.ut nō. xv.q.iij. de cri mine.
d Nec fideꝫ obligat tñ ſi doloſe fideiubebat ut creditorem decipiat:ut.ff.ad vellei. ſi deci piendi.item ⁊ ſi priuilegio uelleiani renunciauerit obligatur ⁊ te netur.ff.ad vellei.l.vlti.
e Nec iudicare.niſi in caſibus:ut dixi.xv.q.iij.de crimine.
f Adā.gubernatōne.ꝑ hoc videt ꝙ vir potius dꝫ eſſe curator vxoris q̄ꝫ extneus:quod negat lex.C.q dari tu.po.l.ij.
g Mulier.ſed ut oſtēdat:nō ſolū ꝓpter hoc ſed etiā ⁊c̄.
h Propter reuerētiā.i.ꝓpter reuerentiam ſacerdotū :ar. liiij.di ſi ſeruus ſciente.⁊ ſicut añ iudicē dñi:ita ante vicariuꝫ eius ſacerdotem ſit ſubiecta viro: vel ꝓpter reuerentiaꝫ ſacerdotuꝫ ne ſacerdotes in eius faciē intuētes inuitentur ad libidinem.

b Virginitate.ſ.mentis.
c Caſtitate.ſaltem in affectu ſeruata.
d Imperfecta.quo ad vitam eternam ꝓmerendam.
a Qui ſitit.vba ponit hic euãgelij:ꝛ loquiť de ſiti cõtinẽtie.
b Nolitis.ar.ad ea q̃ ꝑfectius ſũt neminẽ eſſe cogendũ ſʒ pſuadendum. nam talia con ſilij ſunt ꝛ nõ pcepti:ar.xi.q iij.aliud.ꝛ.xxxij.q.i.integritas.
c Impetratũ.s.ꝓxima.q.i.itegritas q̃ʒtũ ad corporalez ſed de mentali preceptũ eſt.
d Maioriſqꝫ ſic.xxviij.q.i.iam nunc.naʒ nemo in neceſſitate liberalis exiſtit.ff.d ad mi.le.reʒ legatam.
e Expedit.s.xxviij.q.i.ſi enim contra.ſed verum eſt ꝙ non expedit ꝓpť onera matrimonij:vt.s.ꝓxi.q.vij.oẽs ſʒ expedit ꝓpť fornicatõeʒ uitandã.
f Noluerũt.i.noluerũt exercẽ id ad qꝺ nati ſunt.ſ.vti copula carnali ꝛ ita ſecunduʒ hoc ẽ ar.ꝓ cardinali ꝙ null⁹ ẽ naturaliť frigidus.s.e.q.i.reqſiſti.alia littera hʒ voluerũt eẽ qꝺ nati ſunt.i.virgies
g Celoꝝ.ſup ple ingt recipiant mercedeʒ i regno celoꝝ.

ſunt. Idem.

Qui ſitit ueniat ꝛ bibat.q põt capere capiat.non dicit uelitis nolitis bibẽdũ uobis ẽ atqꝫ currẽdũ:ſʒ q uoluerit q potuerit currere atqꝫ potare:ille uicit ille ſatiabitur.ꝛ iõ plus amat uirgines chriſtus:qꝛ ſpõte tribuit qꝺ ſibi ñ fuerat ipetratuʒ:maioriſqꝫ gr̃e ẽ offerre qꝺ nõ debeať q̃ꝫ reddẽ quod exigeris.apoſtoli.n.uxoriſ honore ꝯtẽplato:ſi tal' ẽ iqunt uita hominis cũ uxore nõ expediť nubẽ quoꝝ dñs ſniam ꝓbãs recte ait q dẽ ſentitis ꝙ nõ expediat homini ad celoꝝ regna tẽdẽti accipe uxorẽ:ſed difficilis res ẽ:ꝛ nõ oẽs capiunt uerbũ iſtud:ueꝝ qb⁹ datuʒ ẽ alios hoium facit eunuchos natura:alios uis hoiuʒ.mihi illi eunuchi placent:quos caſtrauit uoluntas nõ neceſſitas.libenter eoſ i meo recipio ſinu:q ſcipõs caſtrauerũt ꝓpť regnũ celoꝝ ꝛ ob meũ cultũ noluerũť eẽ quod nati ſunt ſimulqꝫ tractãda eſt ſnia:q ſe iqt caſtrauerunt ꝓpter regnũ celoꝝ ſi caſtrati mercedẽ habẽt regni celorum:ergo q ſe nõ caſtrauerunt locum non pñt accipe caſtratoꝝ. Finis h⁹ auctis ꝛ due pceden tes de uirgitatis affectu itelligũť q ñ i uolũtate ſolũ ſʒ i neceſſitate ẽ:pncipiũ uero d effectu itelligiť q ñ i neceſſitate añ uotũ.ſʒ i uolũtate ẽ:nec exigiť niſi repromittať. Itẽ ex ꝯcilio remenſi.

Non licet illi ducere uxorem:q ſuam uelare permiſerit.

Qui uxorẽ ſuã uelare pmiſit aliã nõ accipiat:ſed ſiliť ꝯuerſatur. Item auguſtinus in queſtionibus numeri.

Vota abſtinentie q̃ mulier pmittente uiro pmiſerit:illo ꝓhibente ſeruare non cogitur.

Manifeſtũ ẽ ita legeʒ uoluiſſe feminaʒ ſub uiro eẽ:ut nulla eius uota q̃ abſtinẽtie cã uouerit reddãť ab ea:niſi auctor uir fuẽit pmittẽdo.nã cũ ad peccatũ eiuſdem uiri ptinere uoluerit lex:ſi p᷑us pmiſerit ꝛ poſtea ꝓhibuerit:ꝛ hoc tñ ñ dixit:ut mulier qꝺ uouerat faciat qꝛ pmiſſã iã p⁹ a uiro fuerat:uiri dixit eẽ peccatum:qꝛ abnuit qꝺ p᷑us ꝯceſſerat nõ tñ mulieri ex hoc iuſſũ dedit:ut quod p᷑us uir ei conceſſerit:poſtea ſi prohibuerit:contẽnať. Ex pmiſſis apparet ꝙ ꝯtinentie uota nec mulier ſine conſenſu uiri:nec uir ſine cõſenſu mulieris deo reddere poteſt.ſi aũt ꝯſenſu alteri⁹ eoꝝ ab altero ꝓmiſſa fuerit:ꝛ ſi poſtmodũ i irritũ deducẽ uoluerit q pmiſit ñ tñ ualet:qꝛ i debito ꝯiugij eque mľier hʒ ptãtẽ uiri:ſiẽ ꝛ uir mulieris:atqꝫ iõ ſi qlibet eoꝝ alterum a ſuo iure abſoluerit:ad pteritã ſuitutẽ ipm reuocare ñ poťit.qꝛ uero i ceťis uir ẽ caput mľieris:ꝛ mľier corp⁹ uiri:ita uota abſtinẽtie uiro pmittente mľier põt promittere:ut tamen eodẽ ꝓhibente repromiſſa nõ ualeat adimplere.ꝛ hoc ut diximus ꝓpť conditionẽ ſeruitutis:qꝛ uiro i omnibus dʒ ſubeſſe. Unde auguſtin⁹ i libro queſtionum geneſis.

Mulieres ſuis uiris debẽt ſubeẽ

Eſt ordo nãlis i hoib⁹:ut ſeruiãt femie uiris:ꝛ filij parẽtibus:qꝛ in illis hec iuſticia eſt:ut maiori ſeruiat minor. Idem in qõnibus ue.ꝛ no.teſta.

b Manifeſtum eſt.vota.que ſcãdalizant uirum ut iacere in camiſia uel ieiunare cũ ipſe pranderet.
c Niſi auctor.mulier ergo nõ põt facere votuʒ abſtinentie ſine voluntate viri.Sed nunquid vir poteſt abſtinere ſine vxoris cõſenſu ſic.j.e.cũ caput.licet ergo cõiuges ſint pares quantum ad votum cõtinentie:non tamẽ quãtum ad votum abſtinẽtie ꝛ h̃ intelligo de quolibet uoto in quo non fit uxori preiudicium quo ad carnale debitum quanuis ex illo uoto oriať ſcandalum mulieri:ut i hoc ſit differẽtia inter virũ ꝛ mulierẽ:ſimiliter ꝛ de muliere dici põt:ꝙ uouẽ poſſit dũmõ per illud uotũ mulieris non fiat uiro pꝛiudiciũ:vľ ſi nõ oriať ſcandalũ viro:vt ſi uouet iacere in camiſia cum eo vel ſingulis noctibus ire ad matutinas:alias teneť mulier illud adimplere etiam uiro inuito:ut ſi uouet ꝙ daret denariuʒ amore dei vel aliquid tale.hoc dicit.h.canõ tamẽ iſte indiſtincte loquiť.Iteʒ videtur ꝙ mulier iſta peccet:quia magis obedienduʒ eſt deo q̃ꝫ homini.nam ſcriptum eſt vouete ꝛ reddite ꝛc̃.vij.q.i.in prin.ſed dic ꝙ mulier iſta non obedit viro contra dñm:qꝛ dominus hoc vult j.e.noluit.eo auteʒ ipõ ꝙ hoc uiro conceditur reuocare uotum abſtinentie prohibetur de voto continentie:immo nec uiro conceditur reuocare uotum abſtinentie:immo peccat vir reuocando:ſed precipitur uxori:ut obediat.ſiľe extra de iureiuran.debitores.ꝛ.xxiij.q.i.qui culpatur.in fi.

h Si caſtrati.ar.ꝙ de vno ꝯcediť ꝛc̃.vt.s.di.xlv.diſciplina.xxiij.q.iiij.forte.alibi diciť ꝙ de vno negať de alio cõcediť:vt.xxv.di.qualis.
i Finis.qꝛ pmiſſa.c.ſ.tũc ſaluabiť.ꝛ.c.hoc ſolũ.ꝛ.c.q ſitit eq uoce utunť hoc nomine ṽginitas qñqꝫ ꝓ ṽginitate mentis qñqꝫ carnis:ideo determinat ubi ſic uel ſic accipiať.
a Et due.ſ.tunc ſaluabitur ꝛ illa.ſ.hoc ſolũ ibi abſqꝫ virginitate
b De virginitatis.i.que ẽ i mẽte.
c Principium.ſ.illius.c.qui ſitit.
q Qui vxorẽ.cõuertať itrãdo mõaſteriũ ſi iuuenis ẽ vľ ſi ſenex eſt:cõtineat in ſeculo:extra de conuer.cõiu.cũ ſis.ꝛ hoc dicit.h.ꝙ eo ipõ qꝺ dat vxori licentiã intelligitur uouere:ꝛ ſi nõ exprimat compellendus eſt ire ad religionẽ:ut nõ.s.xxvij.q.ij.agathoſa.ꝛ ſufficit tacita licentia.ſ.permittere ut hic ꝛ ar.extra de cõuer.coniu.conſuluit.alij dicunt qui dat licentiam niſi expreſſe uouerat continere non tenetur nec monaſterium ingredi:immo eam reuocare põt de monaſterio:extra de conuer.coniu.c.i.ꝛ quod dicit hic ſimiliter conuertatur dicunt niſi malit eam reuocare:ſicut enim ſecundum iſtos expreſſus cõſenſus exigitur in cõtrahendo:ita in ſeparando mr̃imonio:ar extra de reg.iur.omnis res.alij diſtiugunt:ꝙ ſi mulier ſciuit ius que dedit viro licentiam:tunc etiam intelligitur vouere:ſecus ſi ignorauit

d Permiſſa.continentia.
e Mulieri.s.xxxij.q.i.ſiqs vxorem.
f Eſt ordo.ſ.a natiuitate ꝛ ortu ꝓueniens.nam femina de corpore viri eſt.ꝛ alia rõ q̃ i velamie corporis eius perpendiť.
g Ut ſeruiãt.hoc adeo ueꝝ ẽ ꝙ pr̃on⁹ cõſentiẽdo liberte:vt cohibat:amittit in ea opas cũ in officio viri debeat eẽ:vt.ff.de ope.lib.ſicut.
h Maiori.maior dignitate filius ſeruiat minori patri:qui non eſt in dignitate:interdnm maior etate ſeruiat minori de.precepto domini:ut eſau iacob.ꝛ ꝙ dicit hic nulla iuſticia eſt:verum eſt ſm uetus teſtamentum ſed ſecundum nouum qui maior eſt ſit ſicut miniſter ꝛc̃.xciij.di.diaconi.ſed melior littera eſt ut minor ſeruiat maiori.

g Oſtendētes.ar.ꝙ ex cōſequētia opis ex facto pn̄ti pſumit̄ circa ꝑterītū ut hic.ꝛ.xxxiij.q.i.regiſti.ꝛ.§.xxij.q.ij.qđ ait.ꝛ.C.de adul.l.i.g.qr̄ qꝫ pſumit̄ ex pcedēti facto circa pn̄s:ut.ij.q.i in pmis.in fi.ꝛ.q.vij.non pōt. qn̄qꝫ ex pn̄ti circa pn̄s:ut dixi l.di.ſiqs diaconus.qn̄qꝫ ex eo qđ ſolꝫ fieri pſumit̄ ꝟtimet̄ in futuꝝ:ut.iij.q v.accuſatores.qn̄qꝫ pſumit̄ ex ꝑterito coñ futurum C.de cō di.fur.l.vlt.qn̄qꝫ pſumitur ex futuro cōtra preteritū.ff.de condi.i de.ſi non ſortem.§.ſi.x aut ſtichum.

b Remiſſio.i.dimiſſio ſecūdoꝝ viroꝝ.

i Quod conditio.qđ neceſſ.tas cogit non eſt imputandū.xxij.q iiij. inter cetera.vij.q.i.pōtifices.j.de con.di.v.diſcipulos.

c Um in captiuitate.cōmiſiſſe.peccatū norat interueniſſe in coñbendo ſi ſcienter coñxit.ſed ſi ignorāter coñxiſſet ꝗuis non eſt mr̄imoniū ſecūduꝫ:tn̄ filij inde nati habētur ꝓ legitimis quo ad ſuc ceſſionē.ſimiliter vbi ꝑ conſanguinitatē fit diuortium qđ verū ē vbi ignoranter cōiuncti ſūt ar.ex qui fi.ſint le.cum inter.ſi autem ſcienter quo ad ſcientē legitimi non ſunt:ar.xxxij.q.ij ſolet.ar.C.ſolu.ma.ſi ignorans.ꝛ.C.de iceſt.ꝛ inuti.nup.q ꝓ.ſed.h.ꝛ.l.ita diſtinguunt:falſa tamen eſt diſtinctio ſufficit.n.alterius ignorātia ut ſint legitimi:ut ex qui fi.ſint le.ex tenore.Abſurdum.n.eſt ut aliqs ſit partiꝫ legitim⁹ ꝛ partim illegitim⁹:ar.ff.de lib.ca.l.ij.ſꝫ ſi aū bo parentes ſciunt impedimentū vel affectāt ignorare:quia non contrahunt premiſſa denūciatione corā eccl'ia:licet pro legitimo bitū fuerit:tn̄ filij nō ſunt legitimi:ut ex de clāde.deſpon.cum inhibitio.

b Pdocuit.ſꝫ qualiter ꝓbauit hoc?dicit b.ꝑ teſtes.nā in pn̄ iudicium mr̄imonij nō crederet ēt ei ꝛ viro iurantibus:niſi fama eſſet de hoc ut.xxxv.q.vi.ſi duo.ſꝫ nunqd crederet viro ꝛ ſecunde vxori iurantibus dicūt qdā ꝙ ſic licet videat̄ eē cō ipſius viri.qđ nō cōcedo:imo nec pfeſſio ipoꝝ nec fama ſufficit:ex de eo q cogno.cōſang.vxo.ſue ſuper eo.

c Eiecta.maxime:ut.xxxij.q.i.in fi.ꝛ.xxxiij.q.vij.licite.ꝛ.c.vl.niſi ꝓpter impedimentum aliquod factum eſt diuortium.

a On ſatis.aiaduertere.hoc dicit deridendo ipſum qui malam ep'lam compoſuerat:vel quia verba non erant commoda ſenſui:ad quem aſſumebantur:in ſti.de dona.§.eſt ꝛ aliud.

b Uoluit.epiſtola tua.uel hec oratio.ſ.alio ꝛc.

c Et virum.quem prius habebat.

d Dimiſit.nolendo ad eum redire.

e Legat.ꝛ quicunqꝫ de tali facto dubitabat.

criminis elegerunt:oſtendentes[g] ſibimet ꝑ ſuā icōtinētiā placuiſſe ꝙ iuſta remiſſio[h] poterat expiare. redeāt ergo i ſuū ſtatuꝫ uoluntaria reitegratōne ꝯiugia:neqꝫ ullo mō ad opprobrium male uolūtatis trahatur qđ[i] cōditio neceſſitatis extorſit.qꝛ ſicut he mulieres ad uiros ſuos reuerti noluerint:ipie ſūt habēde:ita ille q̄ i affectū ex deo initū redeūt merito laudāde ſūt.

Itē inocēti⁹ papa ꝓbo.

Probo uiro uel uxore de captiuitate redeuntibus propria reintegrantur coniugia.

Um[c] i captiuitate urſa mlier teneret̄:aliud coniugiū:cum reſtituta fontanuꝫ commiſiſſe cognouimus.ſed fauore dn̄i reuerſa urſa nos adijt:ꝛ nullo diffidente uxorē ſe eē mēorati pdocuit[b].q̄ ꝺ re fili chariſſime merito illuſtris ſtatuim⁹ fide catholica ſuffragāte ꝯiugiū illud eē quod erat p̄mitus fūdatū diuina grā:cōuētūqꝫ ſecū de mulieris ſupſtite priore nec diuortio eiecta[c] nullo pacto eſſe legitimum.

Item hieronymus ad amandum presbyterum.

Que primo uiro relicto ſecundo adheſerit:niſi ſecūdū relinquens primo recōciliari nō pōt.

On[a] ſatis aiaduertere potui qd ſit qđ dicē uoluit[b] ep'la ueſtra alio uiro per uim accepto cōgregata uidelicet multitudine nolētem rapuit:ꝛ[c] uirum poſtea nō raptorē rapta dimiſit[d]. Legat[e] libros moyſi ꝛ iueniat deſponſatā uiro:ſi in ciuitate fuerit oppſſa ꝛ[f] non clamauerit puniri[b] q̄ſi adulterā.ui aūt oppſſā i agro inoxiā[k] eē ꝛ uiolētū legib⁹ ſubiacere.ergo ꝛ iſta ſoror ūra q̄ ut dixit ui paſſa ē ut adultero iūgeret̄:ſi uult corp⁹ chriſti accipe ꝛ nō adultera reputari:agat pn̄iam:ita duntaxat ut ſecūdo uiro q nō appellat̄ uir ſed adulter a tpe penitētie n̄ copulet̄ qđ ſi duꝝ ei uidetur:ꝛ ſemel dilectum nō pōt derelinqre neqꝫ preferre dn̄m uoluptati:audiat apoſtolū clamantē:non poteſtis calicem dn̄i bibere ꝛ calicē demoniorū:ꝛ in alio loco:nō poteſtis mēſe dn̄i cōicare ꝛ mēſe demonioꝝ ꝛ in alio loco:q̄ ꝯuētio lucis ad tenebras?ꝗs ꝯſenſus chriſti ad[l] belial?rem[m] nouā loquor:immo nō nouā:ſed ueterē:q̄ ueteris te.auctoritate firmat̄.ſi reliqrit ſcđuꝫ uirum ꝛ reconciliari priori uoluerit nō pōt.ſcriptū ē eni i deuteronomio:ſi accepit hō uxorem ꝛ habuerit eā ꝛ nō iuenerit grām i cōſpectu ei⁹ ꝓpter aliquaꝫ feditatē ſcribat ei libelluꝫ repudij:ꝛ dabit ei ꝛ dimittat eā ꝺ domo ſua. Cū qꝫ egreſſa adulterā[n] maritū duxerit ꝛ ille quoqꝫ oderit eaꝫ:dederit qꝫ libellum repudij ꝛ dimiſerit de domo ſua:aut certe mortu⁹ fuerit:nō[o] poterit eaꝫ prior maritus recipere[p] uxorē:qm̄ polluta eſt ꝛ abominabilis facta ē coram dn̄o nē[q] peccare facias terrā:quā dn̄s deus tuus tibi tradidit poſſidendaꝫ. Si autē incuitabili neceſſitate cogente uir in aliam ꝓuinciā fugerit:ꝛ uxor eius euꝫ ſequi noluerit:illo uiuente illa innupta ꝑmaneat.

Unde.in cōcilio apud uermeriam.

Que uirum in captiuitate ductū ſeq noluerit:manet innupta:quādiu uir eius uixerit.

Iquis[a] neceſſitate ineuitabili cogente in aliū ducatum ſeu ꝓuinciam fugerit:ꝛ eius uxor cū ualet ꝛ pōt amore parētū ꝛ rerū

f Si in ciuitate.ar.ꝙ rōne loci preſumitur contra aliquem:ꝛ ꝙ imputatur alicui ſi non fecerit id quod ei ꝓdeſſe poſſit:ſic.C.de iceſt.nup.cum ancillis.ꝛ quia preſumitur conſentire cuꝫ poteſt reclamare.ff.de nox.ſi ſeruus ſciente.

g Et non clamauerit.ar.aliquem tacite conſentire:ut.xxviij.di.diaconi.

b Puniri.ar.ubi teſtimonium de audi tu valet.

i In agro.nſi ſi ꝛ coloni ibi eſſent nec clamauit.

k Innoxiaꝫ.§.xxij.q.v.finge.contra.§.xv.q.i.ſiqs iratus.contra.ſꝫ ibi lex ſcilicet canonica ul' ꝓmotionis.

l Ad belial.belial interpretatur apoſtata.

m Rem non nouam.i.non de nouo traditaꝫ his qui audierunt.ꝛ eſt ar.ꝙ ſi epiſcopus iurauit ꝙ non daret nouum feudum:ꝛ aliquod feudum de antiquis ad euꝫ ꝑuenerit bn̄ poteſt ipm dare ut extra de donat.per tuas.ꝛ extra de feudis.c.ij.

n Adultera.non conuicta de adulterio.

o Non poterit.ar.ex quo mulier ſeparata ē a uiro auctoritate eccl'ie non poteſt auctoritate ſua vir eaꝫ ſibi reconciliare.quod non eſt verum:vt.C.de adulte.auč.ſed hodie.

p Recipere ut cogatur a lege eam recipere immo ipſa lege prohibetur eam recipere:ſꝫ modo tempore grē non prohibetur:ar.§.xxxij.q.i.ꝙ autem.

q Ne peccare.inducendo malum exemplum.xi.q.iij.pcipue.

a Siquis.eum ſequi.ſi.extra de cōiug.lepro.peruenit ad nos ſed hm.h.ꝛ hoc.c.ꝛ illa decre.eſt abrogata:ꝛ dicit adherendum decreto quod eſt.§.xiij.q.ij.vnaqueqꝫ.alij dicunt ꝙ illud decretum eſt conſilium.xiij.q.ij.unaqueqꝫ.vnde ſi vir vult vagari non tenetur eum ſequi:ſicut nec libertus pronuꝫ cui opas debet ff.de ope liber.ꝙ niſi aliter mulier non poſſet eligere aliam ſepulturam quod falſum eſt:extra de ſepul.de vxore.tamen dicunt q dam ꝙ tenetur eum ſequi quo ad forum.ff.ad munici.filij.§.i.ſꝫ

i Personam.i.quilibet ſacerdos:de pe.di.iij.inter hec hircum
k Originale.i. quod originez habuit ab ipa quo ad homines.
l n Nec illud ocioſum eſt.i.ſine cā ⁊ miniſterio factum.
m Coſta .non de pede:ne omnino videretur famula: nec de capite ne videretur domina:ſed de coſta:vt collateralis videretur.

b a Vtraqȝ queſtio.ſi mulier credit ſuū maritū mortuū ⁊ hȝ iuſtam cām credēdi:licite pōt ↄ̄nubere.ſi aūt dubitat de morte viri ⁊ cōtraxit lȝ nō debeat ↄ̄here tenet tn̄ reddē debitū petēti: ſed ipa n̄ pōt exigē:vt ex̄ de ſecū.nup.dn̄s nr̄.⁊ ita i tali cāu vir pōt eā remouē ꝓpt adulteriū cū nō habuerit ꝓbabilē cām mortis ſue.ſȝ ſi audierit eū mortuū lȝ per falſū rumorez:⁊ tunc nupſerit. vir non pōt eam de tali adulterio accuſare niſi ipa ꝓcurauerit illū rumorez. ut.ff.de adul.miles. §. mulier.ſed pone ꝙ mulier credit eum uiuere ⁊ ē mortuus ⁊ ↄ̄nbit: nunquid eſt mr̄imonium ibi?ſic.ipa tn̄ adulterij reatu tenetur licet adulterium non cōmittat.nam dicit lex ꝙ tenetur quis actione furti licet ſubtilitate iuri fur tn̄ non committat.C.de fur .ſiqs ſeruo. minor tamen penitentia ei imponetur.

n Multarū. quo ad numerum .vel multarum quo ad genus.

o Et diſparium quo ad ſexum vel diſparium quo ad ſpeciem.

a q Quidam vir i captiuitatē ductus eſt. qꝛ in precedenti cauſa dixerat matrimonium ſeparari propter frigiditatem ⁊ viro uiuēte ſeparata poſſet alij copulari: ne idem videretur faciēdū propter hoſtilem calamitatem vel captiuitatem: ideo ſubdit cauſaz iſtā in qua oñdit quid iuris ſit ſiquis tenetur in captiuitate ⁊ vxor eius interim nubat alij ut aūt hoc ⁊c̄. Et nota ꝙ hic tratatur de illo impedimēto quod dicit ligatio.ligatio eſt cum quis ligatur alteri vinculo mr̄imōij ⁊ quodlibet ipedimentum mr̄imonij dici poteſt ligatio ſumēdo large ſiue communiter non proprie ar.xxvi.q.i.§. primo.

perſonam[i] chriſti.quaſi ergo ante iudicem chriſtuȝ:ita ante epm̄ ſit quia uicarius dn̄i ē propter peccatuȝ originale[k] ſubiecta debet uideri. Itē in libro de paradiſo. Nec[l] illud ocioſum ē:ꝙ nō de eadem terra in qua plaſmatꝰ eſt adam:ſed de ipius ade coſta[m] facta ſit mulier: ut ſciremus unā in uiro ⁊ in muliere corporis eſſe naturā:unū fontem generis hūani. Ideo nō duo a principio facti uir ⁊ mlier:nec duo uiri:neqȝ due mulieres:ſed primuȝ uir ⁊ deinde ex eo mlier.unā eni naturā uolens hominuȝ conſtituere deꝰ ab uno principio creature hoc incipiens multarū[n] ⁊ diſpariuȝ[o] naturarum eripuit facultatem. Uidē tiſſime itaqȝ apparet ita uirū eē caput mulieris: ut nulla uota abſtinentie uel religioſe conuerſatōis liceat ſibi ſine eius licentia deo offerre : etiam ſi uiro ꝑmittente repromiſſa fuerit:non licet ei uotū ope cōplere:cū uir uoluerit reuocare ꝓmiſſū : uota uero cōtinētie ita alterꝰ ꝑmiſſu ab altero ualent offerri: ꝙ pꝰ ꝑmiſſionē non ualēt in irritum deduci.

Quidam[a] uir i captiuitatē ductus ē poſtea uxor eius audiens illum mortuuȝ nupſit alij. Demum ille de captiuitate rediens repetit uxorem ſuam. Illa poſterioris amore capta aſpernatur torum prioris uiri. Nunc ꝓmum querit:an ſit iſta rea adulterij:que uiuente uiro ſuo alteri nupſit. Secundo:an redeunte primo ſit cogenda recedere a ſecūdo ⁊ redire ad primum.

Vtraqȝ[b] queſtio ēminat auctē leonis pape qui ſcribēs nicete aquilegēſi epiſcopo ait.

Que alij nupſerit putans uirum ſuum mortuuȝ eſſe:illo redeunte ad priorem redire cogitur.

Cum[a] per bellicam cladez ⁊ ꝑ grauiſſimos hoſtilitatis icurſus ita quedaȝ dicatis eſſe diuiſa coniugia : ut abductis in captiuitate uiris femine eorum remanſerint deſtitute : ꝗ uiros proprios interemptos putarent aut ab iniqua dominatione nunqȝ crederēt liberandos: ⁊ in aliorū coniugia ſolicitudine[b] cogente tranſierunt cunqȝ ſtatu reruȝ auxiliante dn̄o in meliora conuerſo nonnulli eorum qui putabātur perijſſe remearunt:merito charitas tua uidet ambigere : quid de mulieribꝰ que alijs ſunt coniūcte uiris a nobis debeat ordinari. Sed quia nouimus preceptum quod a dn̄o iungitur uiro ſuo mlier:⁊ iteꝝ agnouimus preceptum:ut quos deus coniunxit homo non ſeparet : neceſſe eſt ut legitimaruȝ federa nuptiaruȝ reintegranda credamus ⁊ remotis his que hoſtilitas[c] intulit:unicuiqȝ id qd̄ legitime intulit reformet:omniqȝ ſtudio ꝓcurandum eſt:ut recipiat unuſqſqȝ qd̄ ꝓprium eſt : nec tamē culpabilis iudicet : ⁊ tanqȝ alieni iuris pſuaſor habeat:quiꝰ perſonā[d] eius mariti qui iam non eſſe eſtimabatur aſſumpſit. ſic. n.multa: ꝗ ad eos qui in captiuitatem ducti ſūt pertinebant:in ius alienū trāſire potuerunt:⁊ tn̄ plene iuſticie eſt : ut eiſdē reuerſis ꝓpria reformētur qd̄ ſi in mancipijs uel manſis aut etiā domibꝰ ac poſſeſſionibꝰ recte ſeruat : quāto magis ī cōiugiorū[e] reitegratōe faciēdū ē : ut ſiqd̄ clade bellica turbatū ē pacis rm̄edio formet . ⁊ iō ſi uiri poſt longā captiuitatē reuerſi:ita in dilectōne ſuaꝝ cōiugū pſeuerāt[f] :ut eas cupiant redire in ſuū cōſortiū omittendū ē ⁊ inculpabile iudicanduȝ ē qd̄ neceſſitas intulit: ⁊ reſtituē dū qd̄ fides poſcit. ⁊ infra : Sin aūt alique mlieres:ita poſterioꝝ uiroꝝ amore ſunt capte:ut malu erint his cohercere ꝗ ad legitimū redire cōſortiuȝ:merito ſūt notā de:ita ut eccl'iaſtica cōione ꝓuentꝰ ꝙ de re excuſabili cōtaminationez

a c Cum per bellicaz crederēt.hec rō friuola ē:⁊ iō non currat ei rn̄dere.
b Solicitudine.incōtinentie uel paupertatis.
c Hoſtilitas.ſic.ſ̄. xvi q.iii.prima.
d Qui pſonā.ſ̄. ij. q. i.in primis.nā ſimilitudo attendit int illū qui ſuccedit inuaſori:⁊ iſtū de quo hic loquit.
e In cōiugioꝝ.ar. ꝙ eccl'ia clerico debȝ reſtitui de captiuitate redeunti ꝑ quātūcūqȝ tp̄us detentus fuerit ſi probat iuſtum impedimentum cū eccleſia ſit uxor clerici.vij.q.i.ſicut.⁊ di xi.vij.q.i.paſtoralis.
f Perſeuerant. ⁊ ita videtur ꝙ ipi non ↄ̄pellantur ad eas redire ſi noluerint:ſed ſupplent hic quidem maxime. alij intelligunt hoc de illis mulieribus que viros non credebāt mortuos:⁊ tamē ↄ̄xerunt. qd̄ nō.in pn̄.capituli.
f Perſeuerant.ſ̄.xxxij.q. v.puto in pn̄cipio ↄ̄.ſed illud quādo maritus uł vxor ſcitur adhuc uiuere.iſtud quando certis indicijs putatur mortuus eē: de pe. di.vij.c.iij.xxx.q. v. incerta.

Q. I

366

a Q Uidam vir mortua vxore ſua. Pertractatis vere oībus impedimentis mr̄imouij q̄ſi in extremis: q: plura dicenda erant de hoc impedimento annectit de cognatione carnali .i. cōſanguinitate ⁊ affinitate. In his .n. duob⁹ cōſiſtit carnalis cognatio. oſtēdit ergo vſq₃ ad quotū gradū ꝓhibeatᷣ copula cōſanguineoꝝ vl' affiniū: ⁊ qualiᷣ grad⁹ cōputentᷣ in conſanguinitate ⁊ affinitate: qb⁹ accuſantibus talia matrimonia ſunt dirimenda ut aucͣ. ⁊c̄.

b Q Uod aūt. conſanguineas. hic depingitᷣ q̄ pmā. an. ſ. liceat alicui ducere cōſanguineam ſuā. ſup hoc dicit h. ꝙ in linea tranſuerſali extēditᷣ ꝓhibitō vſq₃ ad .vij. gradum. hodie vſq₃ ad quartū: ex. e. n̄ debet. i linea vō deſcendente: i ifinitū inſti. de nup. §. i. vbi dicit in ifinitū. vñ ſm eū adam ſi hodie viueret: nō poſſ₃ ꝯhere cū aliqua. alij vero nō faciūt dr̄iam iter lineā trāſuerſalē ⁊ aſcēdentē: ar. j. e. q. v. ad ſedē. v. illa quoq₃. ibi vltra quos nec cōſāguinitas repitᷣ. ꝓcedit autē h. hoc mō i q̄ōne iſta. pmo ꝓbat ꝙ cōſanguinee duci poſſunt. ⁊ hoc vſq₃ ad. §. his ita. ſcd̄o ꝓbat ꝯ̄riū vſq₃ ad. §. hac itaq₃. ab illo loco vſq₃ ad finē q̄ōnis ponit diuerſas ſolutōnes quare i ve. te. nō fuit ꝓhibitū ⁊ mō ſit ꝓhibitū cōſanguineā ducere.

c Uxoris. hoc ꝑtinet ad ſecūdā q̄ōnē nō ad hanc.

d Conſobrini. melius diceret patruelᷣ. q: bathuel ⁊ ſara de duobus fratrib⁹ fuerūt nachor ⁊ zaram.

e Precepit. hec fuit una cā q̄re copula conſanguineoꝝ fuit ꝑmiſſa. ſ. ne ducerent alienigenas.

f Peruenerit. alias non tenetᷣ. lxxxij. di. ꝓpoſuiſti. ex hoc p₃ iu Q. .I. deos canonibus nō ligari.

g Preceptis. s. xxxij q. iiij. dixit.

h Aplicis. i. aploꝝ: ut j. e. §. vlt. in fi. vbi expo nas aplicoꝝ. i. aploꝝ.

i His ita. neceſſitatis ut in principio.

k Ceſſante. s. i. q. i. q̄ō ꝓ neceſſitate. ⁊ q. vlti. q̄ō pro remedio.

Q Uidam[a] uir mortua uxore ſua aliam ſibi in matrimonio copulauit que uxori defuncte quarto gradu cōſāguinitatis uiro aūt. vi. linea cognatōnis adherebat. p⁹ triēniū uero liberis ex ea ſuſceptis accuſatᷣ apō eccleſiā: iſte ꝑ̄tendit ignorantiā. Hic primū queritᷣ: ſi liceat aliquā ex ꝓpria cognatione duci in uxorem. Secūdo: ſi ex ꝯſāguinitate uxoris aliqua poſſit in coniugē duci. Tertio: uſq₃ ad quē gradū q̄ſq₃ d̄beat abſtinere ſiue a ꝓprijs ſiue ab uxoris ſue conſanguineis. Quarto q̄ritᷣ: quare uſq₃ ad .vi. gradū cōſanguinitas ꝯputatᷣ: ita ꝙ nec ultra ꝓgreditᷣ nec infra ſubſiſtit. Quinto: quomō grad⁹ cōſanguinitatis computandi ſunt. Sexto: q iureiurādo ꝓpinq̄tatē firmare debeant. Septimo: an illi q de inceſtuoſis nati ſunt filij reputentᷣ. Octauo: ſi ignorāter de cōſanguinitate ul' affinitate aliqua in uxorē ducta ē. an ex diſpēſatione poſſit uiro ſuo adherere. Nono: ſi cōtigerit eccl'iā₃ decipi ⁊ cā ꝯſanguinitatis aliquā a uiro ſuo ſeparari: que p⁹ quadrienniū nuptijs hincinde celebratis deꝑ̄hēditᷣ nō fuiſſe ꝯſanguinea ꝑ̄oris an ſecūda ꝯiugia ſint reſcindēda ⁊ ꝑ̄ora ſint reintegrāda. Decio ſi relicta alicuius de ꝓp̄a cognatōne ad ſecūdas nuptias tranſierit an proles ex eis ſuſcepta poſſit ꝑtingere ad cōſortiū alicui⁹ de cognatione prioris uiri.

Q Uod[b] aūt ꝯſanguineas noſtras ſiue uxoris[c] noſtre i cōiugiū nobis ducere liceat: exemplis ⁊ auctoritatib⁹ probatᷣ. Abraham nanq₃ ſaray filiā fr̄is ſui ſororē₃ uidel₃ loth i uxorē duxit. Iſaac rebeccam in uxorē accepit: q̄ erat filia conſobrini[d] mr̄is ſue. Iacob duas ſorores liā₃ uidel₃ ⁊ rachel filias laban auunculi ſui ſibi mr̄imonio ſociauit. In lege quoq₃ ꝑ̄cepit dn̄s moyſi: ut nullus duceret uxorē niſi de ꝓpria tribu ⁊ familia. Item ſi aliq̄s abſq₃ liberis moreretᷣ: ꝑ̄cepit[e] domin⁹ ut frater ei⁹ uxorē defuncti ſibi copularet: ⁊ ex ea ſemē fratri ſuo ſuſcitaret. Porro ad quoſcunq₃ lex ipā ꝑuenerit[f]: eius ꝑ̄ceptis[g] ꝓbantᷣ obnoxij: niſi q̄ uel euāgelicis mādatis ul' aplicis[h] iſtitutis euacuata mōſtrentᷣ: nullo aūt euāgelij ꝑ̄cepto uel apoſtolico iſtituto ꝯſanguineorū cōiūctiones ꝓhibite iueniūtᷣ. unde ſicut ab initio ita ⁊ nūc licite ꝓbantᷣ. His[i] ita reſpōdetᷣ: Cōſanguineoꝝ ꝯiunctōnes alias cā neceſſitatis ꝑmiſſe: alias cauſa iuſte rationis inueniuntᷣ imperate. cū eni unus ab initio uir atq₃ una ex latere eius mulier a deo formaretᷣ: neceſſario ſorores fratribus copulabantᷣ. quod autē₃ cogente neceſſitate fit: ceſſante[k] neceſſitate paritᷣ ceſſare oportet q̄ō urgebat ergo tāto nūc damnabilius uſurpatᷣ cōſanguineoꝝ ꝯiunctio: q̄̄to minus neceſſaria ꝓbatᷣ. uñ huiuſcemodi copula poſtea lege ꝓhibita inuenitᷣ dn̄o dicēte p[l] moyſen: turpitudinē ſororis[m] tue ne reuelabis. Hinc[n] auguſtinus ait in libro de ciuitate dei.

Quare cōſtitutum ſit: ne conſanguineas ducamus uxores.

C Um[a] igitᷣ gen⁹ humanū poſt ꝑ̄mā copulā uiri facti ex puluere ⁊ cōiugis eius ex uiri latere marium feminarumq₃ cōmixtōe opus haberet: ut gignēdo multiplicarentᷣ: nec eſſēt ulli homines niſi q ex illis duobus nati fuiſſēt uiri cōiuges ſuas ſorores acceperunt. quod ꝑfecto q̄̄to ē antiquius compellente neceſſitate: tanto poſtea factu₃ ē damnabilius religione ꝓhibente. habita ē' eni illis rō certiſſima charitatis: ut homines quibus eſſet utilis atq₃ honeſtiſſima[b] concordia diuerſaru₃ neceſſitudinum uinculis necterentᷣ: nec unus in uno multas haberet neceſſitudines: ſed ſingule ſpargerētur in ſingulos: ac ſic ad ſociale₃ uitam diligentius plurime plurimos obtinerēt. Pater quippe ⁊ ſocer duarū ſunt neceſſitudinu₃[c] nomina. dum ergo habet q̄s aliū

l Per moyſen. glo. ſup leuitico. c. xviij. ꝑ̄mo quidē ꝓpter hominum raritatē tm̄ duas perſonas dn̄s excludit a coniugio. ſ. ut nec filius matri nec filia patri copularetᷣ. ſub lege vero excepit fere .xij. matrē nouercā ſororē neptē amitā materterā vxorē patrui: vxorē fratris. ſ₃ hoc recipit determinationē .viij. q. i. oli priuignā filiā ꝑ̄uigne ſororem vxoriſ: paucaſ tamē excluſit ut multiplicarentur hoīes. ſub tēpore vero gratie plurime excludunt

m Sororis. ſed nomine ſororis ſm ve. te. neptis intelligitur: ut. xxij q. ij. q̄ritᷣ. q̄uo ergo abraham duxit neptem ſua₃: ut in predicto. c. collr. dic abraha₃ legem ꝑ̄uenit: ⁊ iō non commiſit in legem: ut xxxij. q. iiij. dixit.

n Hinc auguſtinus. i. ad oſtendendum ꝙ cauſa neceſſitatis ꝑmiſſe ſunt cōſanguineoꝝ copule. ⁊c̄.

a C Um igitur. religione. ar. ꝙ cōſanguinitas n̄ impedit matrimoniū. ſed cōſtitutio eccleſie j. e. q. iij. coniūctiones. ⁊ ex̄ d̄ diuor. gaudem⁹. frigiditas enim ſola ⁊ coactio ⁊ error ꝑſone: cū nō ſit ſibi conſenſus matrimonium impediūt ſine ꝯſtitutione eccleſie. item pupillaris etas ⁊ mēbri abſciſio

b Honeſtiſſima hic eſt ar. ꝙ affinitas nō ſurgat ex coitu fōnicario nam illa concordia n̄ eſt honeſtiſſima. na₃ infideles ſūt ipē fornicarie. xxxiij. q. iiij. quotiēs item₃ eſt ex hoc. c. ar. ꝙ ſi hodie vn⁹ ſol⁹ hō

ſuaꝝ eum ſeq noluerit: ipſa oi tpe ꝙdiu uir ei⁹ quē iſecuta nō fuerit uiuit ſemper innupta ꝑmaneat.

Quod[b] aūt de cōiugatis auctoritate leonis pape dr̃: hoc etiā de uirginibus itelligendū ē: ut ſi preter cōſcientiaꝫ uiro nupſerint alieno non teneant̃. Unde augu. in libro de fide ⁊ operibus.

Nō eſt adultera uirgo que neſciens uiro nupſit alieno.

Si uirgo nupſerit neſciens uiro alieno: hoc ſi ſemꝑ neſciat nunꝙ ex hoc adultera erit. ſi aūt ſciat iam ex hoc adultera eſſe incipit: exquo cuꝫ alieno ſciens cubauerit: ſicut in iure prediorū tādiu quiſqꝫ bonefidei poſſeſſor rectiſſime dicit̃ ꝙdiu ſe poſſidere ignorat alienum: cum[b] uero ſcierit nec ab aliena poſſeſſione receſſerit[c]: tunc malefidei perhibetur: tūc iuſte iniuſtus uocabitur. Sic etiā ignorantia excuſat euꝫ: qui neſciens dormiuit cum ſorore uxoris ſue. Unde in concilio triburienſi.

Ne cogatur legitimaꝫ dimittere uxoreꝫ: qui neſciens dormiuit cū eius ſorore.

In[d] lectū mariti abſente uxore ſoror iuit uxoris: quam ille uxorem putans ſuam eſſe dormiuit cum ea. ſuꝑ hoc uiſum eſt ſi ipſe per[e] ſecuritatem uerā hoc probauerit[f] ꝙ inſcius fecerit hoc ſcel⁹ pñiaꝫ[g] qdē que ſibi indicta fuerit agat ⁊ legitimū ſuū cōiugiū hr̃e ꝑmittat̃. Jlla uero uindicta digna affligat̃ ⁊ ineternū cōiugio puet̃. Itē hermes in lib. paſtoꝝ.

Palea.

Ego dixi paſtori: dñe ſiquis mlierē fidelē i dño habuerit ⁊ inuenerit hanc in adulterio nūquid peccat uir eius ſi cōcumbit cū ea? Si aūt ſcit uir uxoreꝫ deliquiſſe: ⁊ nō egerit pñiam mulier ſed permanet in fornicatōne ſua ⁊ coierit uir cum illa reus erit peccati eius ⁊ participes fornicationis illius. ⁊ dixit illi: quid autē ſi permanet in uicio ſuo mulier? ⁊ dixit: dimittat illaꝫ uir ⁊ ꝑ ſe maneat. Quid ſi mulier dimiſſa penitentiā egerit: ⁊ ad uirū ſuuꝫ uoluerit reuerti: nō recipiet̃ a uiro ſuo. Et dixit: immo ſi non recipit eaꝫ uir ſuus peccat. ergo non debet dimiſſa uxore ſua aliā ducē. Hic actus ſimilis eſt in muliere ⁊ uiro.

De[h] ſimpliciter uero fornicantibus uel cū duabus ſororibus uel cum matre ⁊ filia uel cum patre ⁊ filio idē accipiendū eſt: ut ignorantibus ꝯiugia non neget̃ ſciētibus perpetuo ꝓhibeantur. Unde in eodem concilio legitur.

Matrimonia non ꝓhibeant̃ contrahere quorum inceſtuꝫ ignorātia excuſat.

Siquis[i] cum duab⁹ ſororibus fornicatus fuerit: ⁊ ſororem ſoror ab eodē antea ſtupratam neſcierit: uł ſe ſororē eius quaꝫ ātea ſtuprauerat nō itellexit: ſi digne penituerit ⁊ ſe cōtinere nō ualuerit poſt annos. vij. ꝯiugia illis nō negent̃: ſi auteꝫ non[k] ignorauerit uſqꝫ ad mortem a coniugio abſtineant. Item ex eodem.

De eodem.

Siquis[l] cū matre ⁊ filia fornicatus fuerit ignorante mr̃e de filia ⁊ filia de mr̃e: ille nunꝙ accipiat uxorē. ille uō ſi uoluerit accipiant maritos: ſi aūt hoc ſcierit ipſe femine: abſqꝫ maritis ꝑpetuo maneāt. Item in eodem.

De eodem.

Quidā[m] fornicatus cū quadā muliere ⁊ poſtea fili⁹ neſciēs factū pr̃is ſtuprauit eādē. qđ cuꝫ pr̃ rē ſciret: de ſe filioqꝫ ꝯfeſſus ē. ſtatuerūt meli⁹ eē ut talit̃ lapſis[n] condigna pñia legittima ꝑmittantur coniugia: ꝙ forte deterius delinquant. fornicaria autē ſine ſpe cōiugij maneat.

etiam ſi aliqua ſcienter contrahit cum hiſtrione tenetur euꝫ ſequi vagabundum. vł dic ꝙ recedentem tenetur ſequi ex honeſta cauſa. ff. de his qui no. infa. §. ignominioſe. xv. q. i. ſiquis inſaniens.

b Quod autem. leonis. ſ̃. e. c. i. iohannes.

a Si virgo. poſſidere. nō dicit poſſediſſe. nam poſt completā ꝑſcriptōnē non ſcit ſe poſſidere alienuꝫ ſed poſſediſſe nec habet tunc conſcientiā rei aliene. vnde ñ tenetur reſtituere: licꝫ. h. hoc cōſulat vbi cōſcientia remordet. xxviij. q. i. §. i.

b Cum vero ſcierit. certum eſt ꝙ i preſcriptione exigit̃ cōtinue bona fides: ut extra de preſcri. qm̄ omne. ſꝫ quid ſi poſtea percipiam ꝙ ille a q̄ emeram: non fuit dñs: ſi ſtatim reſtituam eam domino non poſſū agere de euictōne ut. ff. de euic. ſi rem. §. i. dicūt quidam ꝙ debeo ſubijcere ꝑſonā q̄ a me petit rem illaꝫ ut a me euincatur: vt. ff. de nego. geſt. at qui natura. §. cum me abſente. ſꝫ adhuc eadem videt̃ reſtare queſtio: quia ille q ſic a me ſubiectus eſt cum non habeat mandatum a domino potui obijcere exceptioneꝫ procuratoriaꝫ qđ tñ ñ feci ⁊ ſpōte ꝑmiſi a me rem euinci: ergo nō potero agē de euictōe ut dicit illa. l. ſi rem. ⁊ l. ſi dictum. ad hoc pōt dici ꝙ h⁹modi exceptōnes que ſūt dilatorie iudicij pōt aliqs obmittere: ſꝫ nō illas que ſunt dilatorie ſolutōnis: ut. ff. mā. ſi fideiuſſor. §. quedā. item qualiter iurabit iſte de calūnia cuꝫ ſciet ſe mala fide poſſidere? pōt dici ꝙ ſub hac forma iurabit viro ꝙ veni ad litigandū cā mei iuris conſeruādi: ut. ff. de bo. li. ſiqs libertū. dominus meus dicit ipſm poſſe cōfiteri ꝙ res non ſit ſua: quia pudori ſuo debet parcere: ut. ff. mādati quintus. qualiter autem iurabit ille qui ſubmiſſus eſt.

c Receſſerit. ar. ꝙ etiā poſt ꝑſcriptionē exquo ſcit rem alienam ſe emiſſe teneat̃ reddere rem preſertim eccłia: cū omne id quod irrepͥhenſibile eſt defendit eccłia: vt. xxv. q. i. omne quod. ar. di. liiij. generalis. in fi.

d In lectū. ex hoc c. colligit̃ ꝙ qui cognoſcit coniugatam ignorāter nō cōmittit adulteriū: ar. ex̃ de ſen. ex. ſi vero aliqs. nam ſi locaui militi tanꝙ pagano ignorās poſſum mercedē exigere. nō. n. diſciplina contēnit qui militē ignorauit. ff. locati ſi ignorans.

e Per ſecuritatem. i. iuſiurandū. xxxv. q. iij ex ordinaria. teſtes. n. hr̃e nō poſſūt de hui⁹modi: ⁊ ſic pꝫ ꝙ ꝑ iuramentum probat̃ ignorantia: ut ex̃ de ſen. ex. ſi vero.

f Probauerit: ar. ꝙ allegans ignorantiam eaꝫ probabit. i. q. i. ſiqs a ſimoniacis. ix. q. i. ordinatōes. iij. q. ix. indicas. extra de electi. innotuit.

g Pñiam. i. aliquam ſatiſfactioneꝫ ad maiorē cautelaꝫ ne diſciplia eccłie deſerat̃. xxxiij. q. v. excōmunicatoruꝫ. ſ̃. di. l. pſbroſ. xv. q. i. ſiqs inſaniens. ij. q. v. conſuluiſti. ſ̃. di. l. qꝛ te. ꝯ. ⁊ iō dicit ſcelus. vł dicit hoc ꝓpter ſpēm facti. nam adulteriū ſine dolo nō committit̃. ff. de adul. l. pe.

h De ſimplicit̃ vero.

i Siquis cū duab⁹ ſ̃. xxxij. q. vij. ſiquis cum. ⁊c̃.

k Non ignorauerint. ſed quare ꝑma punit̃ qꝛ forte poſt cognitam fornicationem ſororis iterum fornicata eſt cū illo uel quia celauit crimen ſuū ſorori cum ſciret eam ſic facturaꝫ: ut ĩ. xxi. q. ij. ſiqs. ſimilit̃ intelligas in ſequētib⁹ capitulis ſed hec ſolutio reprobatur. ĩ. xxi. q. ij. ſi homo.

l Siquis. hoc ſcieri ut. ſ̃. xxxiij. q. ij. ſiqs cum duabus. ꝯ. ſꝫ ſolue vt ibi. vel aliud ē vbi cum duab⁹ ſororibus vt ibi: aliud vbi cū matre ⁊ filia ꝓpter idētitatem ꝑſone. ĩ. xx. q. iij. §. hac auctoritate. ⁊ inſuꝑ poſtea ꝑmiſerit ſe cognoſci ab illo.

m Quidam. de ſe filio. filio qdē confitente ⁊ pñte in iudicio. alias nō ꝑiudicaret̃ filio: ex̃ de adulte. ſignificaſti. xv. q. v. pſbr.

n Lapſis. qꝛ pr̃ cognouit eā poſtea.

q Quia ergo: q̃ dicunt̉ i hac qõne fere per totũ ſunt coꝛrecta ꝑ cõſtitutionem nouã: que incipit: nõ dꝫ: ex̃ de cõſang. ⁊ affi. nec eſt op⁹ ea legi.

§. II. ⁊. III.

b a De affinitate. ſeptimũ. immo vſqꝫ ad decimũ gradum defert̉ hereditas: ut. j. e. q v. ad ſedem. ſꝫ põt dicẽ qꝫ minoꝛ numerus nõ excludit maioꝛeꝫ. non enĩ qui minoꝛa cõceſſit ꝓhibuit maioꝛa. xxvij q. ij. ſunt q dicũt ſic. xc v. di. illud. l. di. ſiqs diaconus. ff. de arb. diem §. ſi plures. ar. ꝫ. xxxi. q. i. qũo. ff. ð vul. ⁊ pu. ſub. ex facto. §. itẽ q̃rit̉ vel dic qꝫ loquit̉ hic de cognatis q de iure ꝓtoꝛio ſuccedunt uſqꝫ ad vij. gradum: vt inſti. de ſucce cog. §. vlti.

c Coniunctões. cõſanguineoꝝ.

d De propinquis q ad.

e n Nullũ in vtroqꝫ loquit̉. c. iſtud i ꝑmo genere affinitatis

f Unitatẽ. ergo tm̃ ꝑ carnis cõmixtionẽ coñbit̉ affinitas. j. e. ſane. qꝫ. h. dicit. ſed tñ ꝓhibetur coñbere cũ aliqua conſanguinea illi⁹ ꝓpt publice honeſtatꝭ iuſticiaꝫ: ut. xxvij. q. ij. ſiqs vxoꝛeꝫ ſꝫ ꝫ. iiij. q. iij. §. item in criminali. ⁊. §. item lege. ſed ibi gener appellat̉ ſponſus non qꝫ reuera ſit. ſꝫ quo ad quoddam bñficium.

ergo coniunctiones quãuis euangelicis ⁊ apoſtolicis preceptis nõ inueniant pꝛohibite: ſunt tamẽ fugiende: quia eccleſiaſticis inſtiſtitutionibus inueniuntur terminate.

Quia[a] ergo a cõſanguineoꝛum coniunctõib⁹ ſicut pꝛobatuꝫ eſt abſtinere opoꝛtet. uidenduꝫ eſt uſqꝫ ad quem gradum a cõſanguineis pꝛopꝛijs abſtinere opoꝛtet: uel ſi ex cognatione pꝛopꝛie uxoris aliquam duci in uxoꝛem liceat. De his ita ſcribit grego. papa in concilio meldenſi.

Uſqꝫ ad. vij. generationẽ nullus de ſua cognatione ducat uxoꝛem

De[b] affinitate conſanguinitatis per gradus cognationis placuit uſqꝫ ad. vij. generationeꝫ obſeruare. nam ⁊ hereditas rerũ per legales inſtrumentoꝛum diffinitões ſancita uſqꝫ ad ſeptimũ gradum perpendit heredum ſucceſſionem. non enim eis ſuccederent: niſi eis de pꝛopagine cognationis deberetur. Itẽ calixtus papa.

Infamia notantur: qui cõſanguineas ducunt uxoꝛes.

Coniunctiones[c] conſanguineoꝛum fieri pꝛohibentur. quare? quia has diuine ſeculi ꝓhibẽt leges. leges ergo diuine hoc agentes ⁊ eos qui ex eis ꝓdeunt: non ſolum eijciunt: ſed etiam maledictos appellãt. leges ergo ſeculi infames tales uocant ⁊ ab hereditate repellunt. nos uero ſequentes patres noſtros infamia eos notamus ⁊ infames eſſe cẽſemus: qꝛ infamie maculis ſũt aſperſi: nec eos uiros nec accuſationes eoꝛuꝫ quas leges ſeculi reijciũt ſuſcipere debemus. eos autẽ conſanguineos dicimus: quos diuine ⁊ imperatoꝛum ac romanoꝛum atqꝫ grecoꝛum leges conſanguineos appellant: ⁊ in hereditatem ſuſcipiunt nec repellẽ poſſunt. Itẽ fabianus papa.

Affines in quinta generatõne copulari poſſunt: in quarta ſi fuerit inuenti non ſeparentur.

De propinquis qui ad affinitatem per uirum ⁊ uxoꝛem ueniunt: defuncta uxoꝛe uel uiro in. v. generatione coniungantur: in quarta ſi inuenti fuerint: non ſeparentur. In tertia tamen ꝓpiquitate non licet uxoꝛeꝫ alterius accipere poſt obitum eius: equaliliter uir coniungatur in matrimonio eis que ſibi conſanguinee ſũt ⁊ uxoꝛis ſue conſanguineis poſt moꝛtem ſue uxoꝛis. Idem.

Qui pꝛopinquam ſanguinis uxoꝛem ducunt ⁊ ſeparãtur non licebit eis quamdiu utriqꝫ uiuunt: alias uxoꝛes ſibi in cõiugio ſociare niſi ignoꝛãtia excuſentur. Unde in ꝯcilio apud uermeriã

Non pꝛohibentur ducere uxoꝛẽ qui ignoꝛanter inceſtum committunt.

Siquis cum matre ⁊ filia foꝛnicatus fuerit ignoꝛante matre de filia ⁊ filia de matre: ille nũqꝫ accipiat uxoꝛem. ille uero ſi uoluerint: accipiant maritos. Si auteꝫ hoc ſcierint ipſe femine: abſqꝫ maritis perpetuo maneant.

Item ex eodem.

Si homo foꝛnicatus fuerit cũ muliere ⁊ frater eius neſciẽs eandem duxerit uxoꝛem: frater eo qꝫ fratri crimen celauerit. vij. annos peniteat ⁊ poſt penitentiã nubat. mulier auteꝫ uſqꝫ ad moꝛtẽ peniteat ⁊ ſine ſpe coniugij maneat. De his uero qui ignoꝛanter coniunguntur: cetere auctoꝛitates intelligende ſunt. Unde iulius papa.

Ex pꝛopinquitate ſui ſanguinis uel uxoꝛis uſqꝫ in. vij. gradũ nullus ducat uxoꝛem.

Nullum in utroqꝫ ſexu ꝑmittimus ex pꝛopinquitate ſui ſãguinis uel uxoꝛis uſqꝫ in. vij. generis gradum uxoꝛem ducere uł inceſti macula copulari. preterea quoqꝫ illud adiecimus quoniam ſicut non licet cuiqꝫ chꝛiſtiano de ſua conſanguinitate: ſic etiaꝫ nec licet de ꝯſanguinitate uxoꝛis ſue cõiugẽ ducere, ꝑpt carniſ unitatẽ[f]

Itẽ ex concilio agathenſi.

Inceſtuoſi nullo ſũt digni nomine coniugij.

De[a] inceſtis coniunctionibus nihil pꝛoꝛſus uenire relinquimus uel reſeruamus[b] niſi cũ[c] adulterũ ſeparatione ſanauerint. Inceſtuoſos uero nullo cõiugij noĩe deputãdos: quos etiã deſignare funeſtũ[d] ẽ. Hos enim eſſe cenſemus: ſiquis relictaꝫ fratris que pꝛius ſoroꝛ extiterat carnali coniũctione polluerit: ſiqs frater germanã uxoꝛẽ acceperit: ſiquis nouercam duxerit: ſiqs conſobꝛine[e] ſobꝛineqꝫ ſe ſociauerit: ſiquis relicte uł filie auũculi miſceat aut patrui filie aut[f] priuigne ſue: aut qui ex pꝛopꝛia cõſãguinitate aliquam aut quã conſanguineus habuerit

a De inceſtiſ. ß. iij q. iiij. ꝯſanguineoꝝ. j. q. viij. c. vlti.

b Reſuam⁹. ſ. ut remaneãt inſimul.

c Cum adulterium. i. foꝛnicationẽ. xxxij. q. iiij. nemo.

d Funeſtũ. i. turpe ⁊ idecẽs ß. xxxiiij. diſt. pꝛeſbyteri.

e Cõſobꝛine. ꝯſobꝛini dicũtur quaſi cõſoſoꝛoꝛini: hi ſũt ꝓpꝛie duaruꝫ ſoꝛoꝛuꝫ filij. ſobrini uocãtur conſobꝛinoꝛũ filij.

f Aut priuigne ſue. patruꝭ ⁊ ſꝫ hoc exaudi de priuigna ex ſecũdis nupti. vł dic ſue. i. pꝛopꝛie.

eſſet cum ſoro re ſua: poſſet eam cognoſce re licite ⁊ ſo bolē ſuſcitare nā tunc o ad a reuolaret. xxx v. di. ab exor dio. ⁊ eēt etiā religionis hoc facere. xxxij. q iiij. dixit ſara. item eſt ar. ex hoc. c. ꝙ diuer ſitas tpis di uerſitatē facto rum inducit. x xxiij. q. iiij. ſi eccleſia.

c Neceſſitu dinum. i. dile ctionum.

d Neceſſitas ut execrabilis bēat poſt pro bibitionem. l.

e Legibus. ſm leges. n. h̄ permittitur. C dē nup. celebrā dis. ⁊. ȷ. q. iij. q̄ dam lex.

f Fraterna. i. inter duoꝝ fratꝝ filios.

g Ciuitas. qꝛ non eſt opus ea quantū ad ciuitatem cele ſtem ſed triun phantem ubi neqꝫ nubēt ne qꝫ nubent. xx xi. q. i. deus.

h Euadat. i. li beretur ab ori ginali peccato cuius cā con trahit ab ipſa generatione.

patrem alium ſocerum: numero ſius ſe charitas porrigit: utrunqꝫ autē unus ſcilicet adā eē cogebatur ⁊ filijs ⁊ filiabus ſuis: quādo fratres ſororeſqꝫ iungebātur coniugio: ſicut eua uxor eius utriuſqꝫ ſexui filioꝝ fuit ⁊ ſocrus ⁊ mater q̄ ſi due femie fuiſſent altera mat̄ altera ſocrus copioſius ſe dilectio ſocialis colligaret. Sꝫ hoc unde fieret tūc nō erat: quando niſi fratres ⁊ ſorores ex illis duobus p̄mis nulli homines erāt. Fieri ergo debuit qđ potuit: ut exiſtente copia unde ducerentur uxores q̄ iā non erāt ſorores: nō ſolū illud nō fieret: ubi nulla neceſſitas[c] eēt uerū etiā ſi fieret nefas eſſꝫ. quod humano genere creſcente etiā inter impios deoꝝ multoꝝ falſorumqꝫ cultores ſic obſeruari cernimus: ut ⁊ ſi peruerſis legibus[e] permittantur fraterna[f] coniugia melior tamen conſuetudo ipſam malit exhorrere licentiā: ſicqꝫ ad uerſet̄ quaſi licere nūqꝫ potuerit. Copulatio ergo maris ⁊ femine quātū attinet ad genus humanū quoddā feminaꝝ eſt charitatis. celeſtis uero ciuitas[g] opus habet ut noxam generationis euadat[h].

Ac[i] itaqꝫ conſuetudine que ab ipſo exordio humane ꝓpagatōis originē habuit: quā nulla lex cōtra iubendo euacuarat excuſātur abraham iſaac ⁊ iacob: ⁊ ceteri q̄ de propria cognatione ducebant uxores: q̄uis etiā alia cauſa certiſſime rationis qua id factum ſit poſſit intelligi. Ceteris idolatria fedatis ſola familia[k] abrahe in cultu unius dei remanſit. unde abrahā a chaldeis cū fratre ſuo aran in ignem quē adorare noluit proiectus ē: ut numē ſue diuinitatis exurendo ſentiret: quē uenerādo colere cōtempſit. Ne ergo ex cōiunctione infideliū fideles ad idolatriam ꝓlaberent̄ ⁊ ita deū offēderent ſicut quondā ante diluuiū filij[l] dei commixti filiab⁹ hominū ipm ad iracundiam ꝓuocauerant rectiſſime cautū eſt: ut patriarche uiri ſanctiſſimi nō niſi de propria cognatōe. i. de familia fidelium ſibi uxores acciperēt. Hinc etiā cū filij iſrahel intraturi terrā promiſſionis a domino audirent ne filias cananeoꝝ ſibi in uxores acciperēt: nec ſuas eis nuptui traderent: ſtatim ſubiunxit dñs: ne faciant uos recedere a deo uro ⁊ fornicari cum dijs alienis. Hinc etiā heſdras idumeas atqꝫ aliarū mulieres nationū per quas filij iſrahel ibant ad deos alienos ab eis ſeparari iuſſit. Eſt autem alia cauſa quare conſanguineorū cōiunctiones in populo dei primū permiſſe uel potius imperate fuerunt. Deus enim ſic ab initio ſalutem humani generis diſpenſauit: ut primitiuam eccleſiam in illo populo inſtitueret: qui ſibi carnis conſanguinitate erat propinquus. unde ď plebe iudaica p̄mū apoſtolos elegit: quos quaſi fundamentū eccleſie inſtituit: quorum predicatione de eadem plebe multi ad deū conuerſi i ſe ipis originem eccleſie preſtiterunt.

Deinde in cecitate ſue perfidie iudaica plebe relicta ad gentes: que tam fide q̄ cognatione carnis a[m] chriſto erant aliene: predicatio euangelica tranſlata ē: ⁊ quaſi conſanguinee copulam chriſtus aſpnatus de aliena cognatione ſibi uxorem elegit: adimplens illud quod per prophetam oſee predixerat: In[n] peccatis ueſtris dimiſi matrē[o] ueſtram quaſi adulterā ⁊[p] repudiatam. Et item per aliū ꝓphetā[q]: Uocabo nō plebē meā plebē meā. In h⁹ rei ergo ſacramento conſanguineoꝝ coniuctōnes primū in populo ꝑmiſſe ſunt nunc autem prohibite: ⁊ quia nō in una familia tantū: ſꝫ in omni multitudine gentium populus fideliū inuenitur: non de propria cognatione: ſed de qualibet alia cuicunqꝫ uxorem ducere conceditur. Illud[r] autē: ꝙ p̄cepta legis ſeruanda dicuntur: que nec euangelicis nec aplicis inſtitutis euacuata probantur: uerum quidem eſt. ſed cū omnia figuralia ſigna apoſtolus probet ad tempus eſſe data. itaqꝫ ideo ueniēte ueritate affirmat illa non ultra eſſe ſeruāda. hoc autem ut ſupra monſtratum eſt cauſa ſacramenti a deo inſtitutum eſſe probetur: ⁊ hoc cū ceteris figuralibus euacuatū certiſſime conſtat: q̄qꝫ ſicut aplus quedam conſulendo[s] addidit que euangelicis preceptis non inueniebantur diffinita. nec tamē ideo tanq̄ temeraria uel ſuperflua ab alijs apoſtolis ſunt repudiata: ſic ⁊ eccleſia poſt apoſtolica iſtituta q̄dam conſilia perfectionis addidit: utpote de ꝑtinētia miniſtrorum de confectione myſterioꝝ de celebratione officioꝝ: q̄ nulla ten⁹ reſpuēda ſūt: ſꝫ diligēti ueneratōe ſuſcipiēda. Cōſāguineoꝝ

i b Ac itaqꝫ. a chaldeis. hi ignē ꝓ deo colebant: quia ſicut dicit̄ deus vbiqꝫ ita ignis in omni loco ⁊ in lapidibus inuenit̄: ideo deū dicebant ignem. vnde dixit ego ſū qui eduxi uos de terra chaldeoꝝ unde abrahā compulſus eſt cum fratre ſuo adorare ignem ⁊ qꝛ noluit: in ignem proiect⁹ eſt: vt numen ſue diuinitatis ſentiret: ſed qꝛ non dubitauit ꝙ deus non erat ignis: ⁊ ideo de igne exiuit illeſus. aran qꝛ dubitauit dicit ꝙ ſit cōbuſtus.

k Familia. hebera q̄ deſcendit abraham. vnde ⁊ hebrei dicti ſunt ſm ioſephum: ſecundum auguſtinum dicūtur hebrei quaſi abrahei ab abraham.

l Filij dei. filij dei dicti ſunt qui deſcendūt de familia ſeth: qꝛ non colebant idola amore vxorum ſuarum. Et iđ conceſſum fuit eis ut acciperent vxores ď tribu ſua. filij chaim q colebant idola dicti ſunt filij hominis.

m A chriſto. nō tñ ex toto: qꝛ omnes ex eodem parente deſcendimus.

n In peccatis. o iudei.

o Matrē vr̄am. i. ſynagogam.

p Et repudiatā. ē ar. hic ꝙ ſicut ꝑ auctoritatē dñi ſeparatū fuit ſacramentū quod fuit inter chriſtum ⁊ ſynagogā: ita hodie auc̄te dñi poſſet matrimoniū ſeparari.

q Prophetā. ſ. oſee. vñ expone. i. ꝑ aliam ꝓphetiā eiuſdem oſee.

r Illud aūt. hic reſpōdet tacite obiectōni fc̄e in p̄mo. §. nā videt̄ eē p̄ceptū ꝙ accederet ad pſonas nō ꝓhibitas: ſicut ad fratris vxorem viij. q. i. olim.

ſ Cōſulēdo. ſicut de cōſilio nubēdi: ⁊ de nō dimittēda iſideli. xxvi ij. q. i. ſicut enim.

q̃rta generatōe ꝯtracta mr̄imōia
minime ſoluerenť: inť cetera talē
rōnē reddidit. Quod ſcripſi au
guſtino ãgloꝝ gentis ep̄o alūno
uidelꝫ ut recordaris tuo ip̄i etiaꝫ
angloꝝ genti q̃ nuꝑ ad fidē uene
rat ne a bono qd̓ ceperat metuen
do auſteriora recederet: ſpecialiť
⁊ ñ generaliter me certiſſime ſcri
pſiſſe cognoſcas. unde ⁊ mihi oīs
rōana ciuitas extitit teſtis. Nec
ea intentōe hec ei ſcripſi mãdata:
ut poſtquã firma radice i fide fue
rint ſolidati: ſi ifra ꝓpriã ꝯſangui
nitateꝫ iuenti fuerit nō ſeparenť
aut infra affinitatis lineaꝫ. i. uſqꝫ
ad ſeptimã generatōem iunganť
ſꝫ qꝛ adhuc illis neophitis exiſten
tibus eis primū illicita cōſentire
⁊ eos uerbis ac exemplis iſtruere
oportet. nã iuxta ap̄lm q ait: lac
dedi uob̄ potū nō eſcam: illis mō
nō poſteris: ut p̃fixū ē tēporibus
tenenda idulſim⁹ ne bonuꝫ qd̓ in
firma radice plãtatū erat eruere
tur: ſed aliquãtulum firmareť: ⁊
uſqꝫ ad ꝑfectōnem cuſtodiretur.
ITē obijciť illō gabilonēſ ꝯcilij

In q̃nta uel ſexta generatōe nul
lus amplius copuleť coniugio.

Contradicim⁹ ut ĩ quarta uel
ĩ q̃nta ſextaqꝫ generatōe nul
lus amplius cōiugio copuleť. ubi
aūt poſt inť dictū factū fuerit iuē
tū: ſeꝑeť. Hac aucte duꝫ. vi. ge
neratōe inť dicit ꝯiugiū: in ſeptia
ꝑmitti uideť: ſꝫ gradus cognatio
nis ſecūdū quoſdã uarie ꝯputan
tur. Alij nãqꝫ p̃rem i p̄mo gradu
filios in ſecūdo ponūt. Alij p̄mū
gradū filios appellãt negantes g̃
dū cognatōis inť patreꝫ ⁊ filiū eē
cuꝫ una caro ꝓbenť pať ⁊ filius.
Auctoritates ergo q̃ cōſanguini
tatis cautela uſqꝫ i ſeptimū g̃duꝫ
ꝓhibent: patreꝫ ponūt i p̄mū gra
dū. Ille uero que ad ſextū g̃duꝫ
ꝓhibent: p̄mū g̃duꝫ filios appel
lãt. atqꝫ ita fit ut eedē ꝑſone ſecū
dū hãc diuerſitateꝫ iueniãť in ſe
xto uľ i ſeptio gradu. ITē illud
fabiani quo affines i q̃nta genera
tione copulari iubenť: uideť eſſe
ꝯtrariū illi decreto iulij pape. Si
cut nō licet ulli chriſtiano de ſua
cōſanguinitate uxorē ducē: ſic ē̃t
nō licet de ꝯſãguitate uxoris ſue
ꝯiugeꝫ ducē ꝓpť carnis unitateꝫ
ſimiliť etiã inueniť cōtrariū illi. c.
grego. nec eã quã ex ꝓpria ꝯſãgui
nitate ꝯiugē habuit ⁊ cetera. Sꝫ
illud fabiani itelligendū eſt de du
ab⁹ ſororib⁹ uľ ꝑſonis iter ſe affini
tate ꝯiūctis: ut ſūt uxores duoꝝ
fratꝝ. ſi contigerit unã eaꝝ alicui
mr̄imonio copulari poſt morteꝫ
ei⁹: uir nō poterit affineꝫ ſuꝑſtitē
i ꝯiugeꝫ ducē niſi i q̃nto gradu af
finitatis iueniãť. unde q nouer
cã alicui⁹ i uxorem duxerit: poſt
morteꝫ ei⁹ uxoreꝫ p̄uigni ducē nō
poterit. Hinc etiã ideꝫ iulianus
papa alibi ait. Relictã cōſangui
neoꝝ uxoris ſue nō ait cōſangui
neã uxoris ſue: ſꝫ relictã cōſãgui
neoꝝ uſqꝫ i quartã generatōnem
nullus ducat i uxoreꝫ. Paſcalis
uero papa. ij. ſcribens regio ep̄o
tertiū genus affinitatis aſſignat:
cuius copula nō ultra ſecūdū gra
dū iueniť ꝓhibita. Sit enim.

Duorum conſobrinorum coniu
ges uni eidemqꝫ nubē non pñt.

Porro duoꝝ cōſobrinoꝝ con
iuges q̃buis diuēſis tēporib⁹
uiro uni alterã poſt alteri⁹ obituꝫ
nubē ip̄a p̃ter auctoritatem cano
nicã publice hōeſtatis iuſticia cō
tradicit: ⁊ nouit prudētia tua: qꝛ
ita ab uxoris ſicut a uiri cōſangui
neis abſtinendū eſt. Illud auteꝫ
gregorij ⁊ iulij pape intelligiť de
conſanguinitate uiri uel uxoris:
poſt morteꝫ alicuius eoꝝ nulli d̓
cognatione defuncti ſuꝑſtes mr̄i
monio copuleť. Demonſtratum
eſt uſqꝫ ad queꝫ gradū q̃ſqꝫ a pro
pria conſanguinitate uel cognatō
ne ſue uxoris abſtinere debeat.

Modo queriť quare uſqꝫ
ad ſextum gradum cō
ſanguinitatis cōiūctio
prohibeatur. De his
ita ſcribit iſidorus etymologiaꝝ
li. xi. c. vi. Q. IIII.

Quare uſqꝫ ad ſextum gradum
conſanguinitas obſeruetur.

Conſanguinitas dū ſepe pau
latim propagineꝫ ordinibus
dirimēs uſqꝫ ad ultimum gradū
ſe ſb̄traxerit ⁊ propinquitas eſſe
deſierit: tunc primum lex in mr̄i
monij uinculū eã recipiet: ⁊ quo
dammodo reuocabit fugientem.
Ideo autem uſqꝫ ad ſextum ge
nerationis gradum conſanguini
tas ſtatuta ē: ut ſicut. vi. etatib⁹
mūdi generatio ⁊ hominis ſtat⁹
finitur: ita propinquitas generis
tot gradibus terminetur.

De gradibus uero cōſã
guinitatis qūo cōputã
di ſūt: beatus iſidorus
ſic loquitur. Q. V.

Quomodo dirimunť gradus cō
ſanguinitatis.

Series cōſanguitatis. vi. gra
dib⁹ hoc mō dirimiť: filius ⁊

g Cõcubitu. ar. q affinitas ꝯbit p coitum fornicariuꝫ sic p legitimũ: ut j.e.nec.
b Quos oẽs multi alij sunt q nõ numerã tur hic.
i Et int catbecumios.ꝯ hac materia dicũt qdã spãle eẽ i icestuosis q ñ debeãt admitti usqꝫ ad missã catbecuminoꝝ tm̃. nã dicũt eos suspẽsos ipso iure ꝗstũ ad hoc sicut simoniac⁹ qlibꝫ suspẽsus ẽ q̃ ad diuina officia.i.q.i. q studet.ꝛ.c.q busdã. de cõs. di.i.eṗs nullũ abrogatũ est. nã dicũt q iude⁹ saracenus hẽtic⁹ nõ pcis⁹ hñ põt stare usqꝫ ad missã cathecuminoꝝ: ar. de ꝯse. di ii ij.iudei.nec ꝯ dic.xi.q.iij.cũ excõicad.ꝛ.i.q.i.ñ liceat. nã oia illa itelligi gũt de pcisis.i.noiatiꝫ excõicatis:vel de ill q sequũt heresim iã dãnatã.
k Et orare.ꝯ di.xxv.c.i.ꝯ.j. ꝯ cõ.di.iij.eos quos.ꝯ. sꝫ ibi graui⁹ delictũ ꝛ iõ ꝛc.
l Constituta dispẽsando. ꝛ ẽ ar.ꝑ opi.b. q.s.dispẽsatio ẽ ius:ut nõ.xxxiij.q.ij. i adolescẽtia.ꝛ.c. interfectores.
l Cõstituta. i.antiquos canones.
m Debũt. añ icestuꝫ de iure cõi l' p⁹ si adolescẽtes sũt incõtinentes ex dispensatione.
n De his.i.usqꝫ a missam.i.usqꝫ ad

uel cõcubitu[g] polluerit aut uxorẽ duxerit: quos[h] oẽs ꝛ oli ꝛ nũc sb hac istitutõe icestos eẽ nõ dubitamus:ꝛ[i] int cathecumios usqꝫ ad legitimã satisfactõnez manere ꝛ[k] orare pcipim⁹: qð ita pñti tpe phibem⁹:ut ea q̃ hacten⁹ sunt cõstituta[l]:nõ dissoluam⁹. Sane qbus ꝯiũctio illicita indicit:habebũt[m] ineũdi melioris cõiugij libertatẽ

Itẽ ex eodẽ cõcilio hilerdensi.

Incestuosi usqꝫ ad satisfactionez excommunicentur.

De[n] his qui incesti pollutione se maculant:placuit quousqꝫ i ipo ꝺtestãdo ꝛ illicito carnis cõtubernio pseuerãt usqꝫ ad missaz tãtũ cathecumioꝝ i ecclĩa admittant: cũ qbus ẽt nec cibũ sumere nulli christianoꝝ sicut apostolus iussit licebit. Itẽ gregori⁹ papa ad felicẽ messane ciuitatis eṗm.

Nullus ducat uxorẽ a ꝯsãguieo cognitã l' aliq̃ pollutõe maculatã.

Nec eaꝫ quã aliqs ex ꝑpa consanguitate cõiugẽ habuit uel aliq̃ illicita pollutõe maculauit i cõiugiũ ducẽ ulli christianoꝝ licebit:qꝛ icestuosus ẽ talis coitus ꝛ abominabilis deo ꝛ cũctis bonis hominib⁹. Incestuosos uero nullo cõiugij nomie deputãdos a sãctis patribus statutũ eẽ legimus Nature[c] uidelꝫ ordie si uero extraordiarie ñ sic. Jt.n.urban⁹ papa.ij.grano neapolitano eṗo.

Extraordinaria pollutio in naturalibus nõ impedit mrĩmonium.

Extraordinaria[d] pollutio non nisi i naturalib⁹ amissa uel[e] sepius[f] reiterata citra maritalẽ[g] affectũ:si pbitis sacramẽtis[h] ita eẽ cõstiterit:queãdmodũ nobis tuis significatũ ẽ lrĩs:nõ uideť mrĩmoniũ ipedire[i]:ꝗuis ipa sit crimiosa ꝛ dãnabilis. Itẽꝫ iulius papa.

Nullus ducat i cõiugẽ relictam consanguineorum suorum usqꝫ in tertiam generationem.

Et hoc quoqꝫ statutũ ẽ ut relictã patris uxoris sue relictã fratris uxoris sue relictam filij uxoris sue nemo sibi in matrimonium sumat. relictã ꝯsanguieoꝝ uxoris sue usqꝫ i tertiã ꝑgeniẽ nemo i uxorẽ sumat:i.iiij.aũt ꝛ i.v si iueti fuerit nõ sepent. Idem

A cõsanguineis proprijs ul' uxoris pariter cuiqꝫ ẽ abstinendum.

Qualit uir coniungat consanguineis pprijs ꝛ cõsanguineis uxoris sue. Itẽꝫ isidorus ex concilio macienſi.

In parẽtela ꝑpria ꝛ ꝯiugis eadẽ consanguinitas ẽ obseruanda.

Sane cõsãguitas q̃ i ꝑpo uiro ꝯuanda ẽ:hec nimiꝝ i uxoris parẽtela de lege nuptiaꝝ custodienda ẽ qꝛ ꝯstat eos duos fuisse i carne una.iõqꝫ cõis ill' utraqꝫ parẽtela cedẽda ẽ:sic scriptũ ẽ: erũt duo i carne una. Itẽ augustin⁹

Nurus ñ ẽ alit deputãda q̃ filia

Si uir ꝛ uxor nõ iã duo: sed una caro sũt:nõ alit ẽ nurus deputanda q̃ filia. Itẽ grego.

Usqꝫ ad septimã generationẽ ꝑgeniẽ suam uniũqueqꝫ ꝯuare oꝫ.

Progeniẽ suã uniũqueqꝫ usqꝫ ad.vij.decernim⁹ obsuare generatõeꝫ:ꝛ q̃diu se agnoscãt affinitate ꝑpiquos ad ꝯiugalẽ copulã accedẽ denegam⁹. qð si fecerit sepent. Itẽ nicola⁹ papa amalfitane ecclĩe suffraganeis.

De eodem.

De ꝯsanguinitate sua uxoreꝫ null⁹ ducat usqꝫ post generationẽ.vij.ul' quousqꝫ parẽtela cognosci poterit.laic⁹ uero uxorẽ sil' ꝛ ꝯcubinã hñs non cõicet ecclĩe.

Iteꝫ ex ꝯcilio guarmaciensi.

Quousqꝫ int aliquos generatio recordeť aut i mẽoria retineť:sibi inuicem non copulentur.

In copulatõe fideliũ generatõis nũeꝝ nõ diffinim⁹ sꝫ statim⁹ ut nulli liceat christião de ꝑpa ꝯsãguinitate seu cognatõe accipere uxorẽ:sꝫ dũ generatio recordať aut cognosciť aut i mẽoria retineť. Itẽ ex cõcilio lugdunẽsi

Ex ꝑpinqtate sui sãguis usqꝫ ad septimũ gdũ nullus ducat uxorẽ

Nulli ex ꝑpinqtate sui sãguis usqꝫ ad septimũ gdũ uxores ducãt neqꝫ sine bñdictõe sacerdotis.q aũt nupturi erũt a sacerdote bñdicti nubẽ audeãt:nec alit ꝑsumãt. Premissis auctibus qsqꝫ ꝑhibeť a cõiũctione ꝯsanguieoꝝ usqꝫ ad septimã generatõeꝫ. Sꝫ obijciť illud grego. ad augustinũ anglorum episcopum.

Anglicis pmittiť ut i quarta uel i quinta generatione copulentur.

Quedaꝫ lex romana pmittit: ut siue fris siue sororis seu duoꝝ fratꝝ germãoꝝ seu duaꝝ soroꝝ filius ꝛ filia misceãť. sꝫ experimẽto didicim⁹ ex tali cõiugio sobolẽ non posse succrescẽ. uñ necesse ẽ ut i quarta ul' in qnta generatio fideliũ liceť sibi cõiungant

Sed idẽ humillim⁹ pr̃ gregori⁹ post multũ tẽporis a felice messane sicilie ciuitatis ꝑsule regsitus utrũ augustio scripserit ut ãgloꝝ

sursũ corda ul' usqꝫ ad cõsecratõem corporis xpi nã tũc cathecumini de ecclĩa expellenť: vel usqꝫ ad euãgelium
b Nec cibũ. hoc fit i detestatõneꝫ cris: sicut alias aliqs tolerať ab ecclĩa:nõ tñ ei cõicať i cibo:ut ꝺ vxore clerici ut.xxxiij.q.ij.placuit.
c Nature.respicit illð vbũ maculauerũt.
d Extraordinaria.i. citra vel circa naturalia ꝛ nõ itra qð nõ attigit claustra pudoris:sed in circuitu palpitabat.
e Uel.i.etiam.
f Sepi⁹.qꝛ qua rõne nõ ipedit prima eadeꝫ nec secunda nec aliqua sec⁹ aũt eẽt forte si i nõ naturali mẽbro:tunc ipediret ꝑpt enormitatẽ crimis.xxxij.q.vij. adulterij.ꝛ.xxxiij.q.ij. §.hoc autẽ.
g Maritalẽ.nã si maritalis affect⁹ intcessissꝫ ipediret: ar. ex de spõ. iuuenis.nõ ꝑpter fcm sꝫ ꝑpt ꝯsẽsũ.xxvij.q ij. sigs vxorem.
h Sacramẽtis.pollu entis ꝛ pollute.nõ.n.testificať ꝑ se sed ꝑ eo q eã ducẽ vult: ꝛ mirũ ẽ q ꝯ tã violẽtã ꝑsũptõneꝫ ꝑbatio admittiť.ꝛ iõ eꝫ.xxxij.q.i.dixit.sꝫ hoc fit i defectũ ꝑbatõnũ.l.pe.in fi. ꝛ optinet forte hoc cum virgo erat ꝛ volebat probare per aspectũ corporis. xxvij.q.i.nec aliqua. ꝛ qð iurat ẽ ex supabundãti.ꝛ ad cautelã:ar. xxxiij.q.ij.in lectuꝫ. itẽ audiť hic criosus testis ꝛ turpitudinẽ suã allegãs.imo non est testis sꝫ introgať ꝺ facto suo iiij.q.iij.item serui.
i Impedire.talis pollutio nõ oꝫ ipedire eũ qn possit ducẽ cõsãguineã ill⁹:qꝛ nec fecit sãguinis cõmixtõeꝫ nec carnis unitatẽ:sꝫ gd si aliqs reseraret illas seras ꝛ ñ ꝑcessit ad ꝯsũmatõeꝫ opis.nũgd tal' cõmixtio carnis ipedit mrĩmoniũ cũ cõsãguinea illius:dic q nõ: qꝛ nec ẽ ibi sanguinis cõmixtio nec carnis vnitas.ꝯ.e.nullum.

cōputāť i ſcđo. nepotes uero q i
vi. ibi: iſtic numerāť i. iij. Sic de
iceps q legib⁹ iſcribūť i. viij. ⁊. x. i
canōibus diffiniūť i. iiij. ⁊. v. atꝫ
hoc mō. de reliqs ſentiendū ē: ut
q ſcḋm canōes dicūť i. vi. uľ. vij. ſcḋ
leges accipiūť i. xij. uľ. xiiij. Hāc
ꝯputatōez itelligēs prudētiſſim⁹
papa grego. dū q̄rereť i quota ge
neratōe fideles ꝯiūgi d̄beāt: ip̄as
ſecľares legeſ i teſtioniū adducēs
auguſtio āgloꝝ ep̄o ſic reſcripſit:
Quedā t̄rena lex i rōana repub.
ꝑmittit: *ut ſiue frīs ⁊ ſororis ſeu*
duoꝝ frūz germāoꝝ uľ duaꝝ ſo
roꝝ fili⁹ ⁊ filia miſceāť. Sz expi
mēto didicimus ex tali ꝯiugio ſo
boleſ n̄ poſſe ſuccreſcē: un̄ neceſſe
ē *ut iā i tertia uľ i q̄rta generatio*
ne copulatio fideliū liceńť ſibi ꝯiū
gi debeat. Naz a ſcđa quā p̄dixi
mus oī mō dz abſtinē. Ecce hic
a ꝑte mōſtrať filios ⁊ filias frm̄ i
ſcđa generatōe nūerari. ⁊ ſi frum
filij ⁊ filie nūeranť i ſcđa: fieri nō
pōt: ut ip̄i fr̄es n̄ ſint in p̄ma. ꝗ ſi
fr̄es nūeranť i p̄ma filij eoꝝ in ſe
cūda: dubiū n̄ eſt qn eoꝝ nepotes
ſint i. iij. ꝓnepotes i. iiij. ſic ⁊ d̄ re
liqs uſꝫ ad. vij. Sz ſūt qdā q ex
his greg. uerb qbus ait ut i. iij. uľ
i. iiij generatōe copuleńť fideles:
occaſionē accipiūt illicita mr̄imo
nia ꝯtrahēdi: dicētes ſe hoc iuſte
facē poſſe: qđ tā prudentiſſimus
doctor ſua ſn̄ia diffiniuit. Iſti ita
ꝗ q ſe hoc *uelamie defendē* nitū
tur: aduertāt i eiuſdē pr̄is ſn̄ijs n̄
generaliť cūctis: ſz ſp̄aliť angloꝝ
genti mādaſſe. nā poſtmodū a fe
lice meſſane ſicilie p̄ſule reqſitus
an hoc qđ auguſtino mādauerat
generaliť cūcte ecclie tenēdū eſſet
aptiſſime mōſtrať nō alijs hoc ꝗ
illi genti mādaſſe: ne bonuz qđ ce
perāt metuēdo auſteriora deſere
rēt. ſz illi poſtꝗ i fide eēnt firma
radice ſolidati ⁊ uniuerſali. ecclie
cenſuit ſemꝑ eſſe tenendū ut nul
lā de ꝓp̄a ꝯſāguinitate uľ affinita
te ifra. vij. generatōem aliqs ſibi
audeat in ꝯiugio copulare. Ecce
aꝑte monſtratū ē ex uerb ip̄ius le
gis ⁊ auc̄te prudētiſſimi pape gre
gorij: qd de gradibus ꝯſāguinita
tis nūerādis ſentire debeamus:
ꝗuis alia quoꝫ rō mō pari ip̄os
reuicat aduerſarios. Nā ſi ut ip̄i
fateńť i illo. *vi.* gradu cōſanguini
tas finireť: oēs ꝑſonaꝝ ramuſcu
los q ultra illū gradū i pictura ar
boris ꝯtineńť: uelut ſuꝑfluos oz
detrūcari. Sz qꝛ oēs q i pictura
p̄dicte arboris ꝯtinēť: ex una pa
rentela ꝯſiſtūt: nūꝗ ſine diminu
tione ꝯſanguinitatis a ſe poterūt
ſeparari: ueluti nō ſine dāno cui⁹
ꝗ ꝑſone ualēt a ꝓp̄o corpore ma
nus brachia ⁊ pedes truncari. Il
la quoꝫ ſacroꝝ p̄ceptio canonuz
q̄ iubet a ꝓpria abſtinere ꝯſangui
nitate: ꝗdiu generatio recordaťť
aut memoria retineť: nec a p̄dc̄a
parentela diſcrepat cōputatione
Nā ſi i. vij. gradibus canonice ⁊
uſualiť numereť: ultra quos nec
ꝯſanguinitas inuenitur: nec noīa
graduū reperiūtur: nec ſucceſſio
pōt ampli⁹ ꝓrogari: nec memoriť
ab aliquo generatio recordari.
Ne uero i hac ꝯſanguitatis ꝯpu
tatōe aliq̄ dehic ambiguitas uale
at remanē: aliā quā qdā faciūt nu
meratōez: i hac ēt alia diſputatōe
duximus diſcutiendā. Sūt. n. q
daz q nō a frīb⁹ ſed a filijs eoꝝ. i.
patruelib⁹ uľ ꝯſobrinis genealogi
am numerare icipiāt: dicētes fili
os frm̄ i p̄ma generatōne cōputa
ri debere: qꝛ fr̄es q̄ſi qdaz trūcus
ex quo ceteri ramuſculi oriūť ex
iſtūt. ſed nec iſta graduū cōputa
tio ſi bn̄ itellecta fuerit: ab ea quā
ſuꝑius expoſuim⁹ in ſn̄ia poterit
eē diuerſa. Iſti. n. q iitiū nūeran
di ſumūt a filijs frūz: nō ꝓgrediū
tur ultra. vi. generatōez: ſz ſicut
totius mūdi ſex etates exiſtunt ⁊
humane uite itidez ſex: ita ⁊ i con
ſaguitate ſex tm̄mō autumāt cō
putandas eſſe generatōes: qbus
finitis noue cōiūctionis dicūtur
poſſe fieri iitiū: ut q̄ſi fugientem.
poſſint reuocare cōſanguinitatez
Hec itaꝫ ꝯputatō q̄ icipit a frūz
filijs: ⁊ numerať uſꝫ ad ſex tātū
dē ualet: ꝗtuz ea q̄ icipit a frībus
⁊ cōputať uſꝫ ad. vij. nec ulla in
ſenſu cōſiſtit diuerſitas: ꝗuis nu
mero graduū uarietas uideať. ul
tima. n. generatio ſi a frīb⁹ ſumat
initiū numerādi. vij. iueniť: ſi a fi
lijs frm̄ repiť. vi. Taliť igiť deter
minatis ḡdib⁹ cōſanguitatis apľi
ca auc̄te admonem⁹ uos fr̄es ⁊ fi
lij ut oibus ſic ſeriē genealogie cō
putādā eē itimetis: queadmodū
ſācti pr̄es numerādā eē ſanxerūt
⁊ antiquus mos ſācte uniuerſaľ
ecclie ꝑ lōga tꝑa oli cōputaſſe mō
ſtrať. naz ſiqs ꝑuerſa ⁊ obſtinata
mēte a recto tramite apľice ſedis
deuiare uoluerit. ⁊ aliť ꝗ nos in
nuptijs celebrādis gradus paren
tele nūerare cōtēderit: p̄mū ꝓ ſua
temeritate celeſti pena plectetur
poſtmodum uero gladio ꝑpetui
anathēatis nouerit ſe iugulādū.

filia qđ eſt frat̃ ⁊ ſoror: ſit ipe trũcus. ill' ſeorſũ ſeiũctis ex radice illi' trũci egrediunt̃ iſti ramuſculi: nepos neptis pm': pnepos pneptis ſecũdus: abnepos abneptis terti': adnepos adneptis quart'. trinepos trineptis qnt': trinepotis fili' ⁊ trinepotis filia ſextus.

Itẽ alexander papa .ij. neapolitanis clericis ⁊ oib' epis atq; iudicib' p italiã cõſtitutis ſcribit de huiuſmõi ita dicẽs. Quõ ſunt cõputãdi gradus affinitatis.

Ad ſedẽ aplicã plata eſt qſtio nouit̃ exorta de gdibus cõſãguitatis: quã qdã legũ ⁊ canonũ iperiti excitãtes eoſdẽ ppiqtatis gdus cõtra ſacros canões ⁊ eccleſiaſticũ morẽ nũerare nitunt̃: nouo ⁊ iaudito errore affirmãtes: q germãi fr̃es ul' ſorores int̃ ſe ſint i ſcđa generatõe: filij eoꝝ ⁊ filie i qrta: nepotes eoꝝ ul' neptes i. vi taliq; mõ pgeniẽ cõputãtes in h' mõi. vi. gdu eã t̃minãtes: dicũt đ iceps uiros ac mlieres it̃ ſe poſſe nuptialia iura ꝯtrahẽ: ⁊ ad huiuſ mõi pphanũ errorẽ cõfirmãdũ i argumto aſſumũt ſeclares leges qs iuſtinian' impator pmulgauit de ſucceſſorib' ꝯſãguieoꝝ: qb' cõfiſi oñdẽ moliũt̃ fr̃es i ſcđo gradu eẽ nũeratos filios eoꝝ in qrto: nepotes ⁊ neptes i. vi. ſic ſeriẽ genealogie t̃minãtes: nũeratõez ſãctorũ patrũ ⁊ ãtiquã eccl'ie cõputationẽ ad nos uſq; pductã puerſa qdã calliditate diſturbare nitunt̃. Nos uero deo ãnuẽte hãc qſtionẽ diſcutẽ curauim' i ſynodo habita i lateranẽſi ꝯſiſtorio cõuocatis ad hoc op' epis ⁊ clericis atq; iudicib' diuerſaꝝ puiciaꝝ. Deiq; diu uẽtilatis legib' ⁊ ſacris canõib' diſticte iuenimus ob aliã atq; aliã cãm alterã legũ fieri alterã canonũ ꝯputatõez. In legib' ſiqdẽ ob nihil aliud ipa graduũ mentio facta ẽ: niſi ut hẽditas l' ſucceſſio ab una ad alterã pſonã int̃ ꝯſãguineos deferat̃. In canõib' uẽo ob hoc pgenies ꝯputat̃: ut apte mõſtret̃ uſq; ad quotã generatõez a cõſãguieoꝝ nuptijs ſit abſtinẽdũ. Ibi pſcribit̃ ut hẽditas ppinqs mõ legitio ꝯferat̃. Hic uõ ut rite ⁊ canonice int̃ fideles nuptie celebrẽt̃. In legib' diſticte ñ nũerant̃ gdus niſi uſq; ad ſextũ. In canõibus aũt uſq; ad. vij. diſtiguit̃ generatõez. Hac ergo đ cã q: hẽditates neqũnt deferri: niſi de una ad alterã pſonã: iccirco curauit ſecularis impator i ſinglis pſõis ſingulos pficẽ gdus. q: uero nuptie ſine duab' ñ ualẽt fieri pſonis: iđ ſacri canões duas i uno gdu conſtituẽ pſonas: utrãq; tñ cõputationẽ ſi attẽte ac ſbtilit̃ pſpecta fuerit: idẽ ſẽſiſſe ⁊ eãdẽ i eis ſniaꝫ eẽ atq; ad eũdẽ t̃minũ ꝯueire mãifeſtiſſimũ erit. Juſtinian' nãq; uſq; ad quẽ gradũ cõſãguitas ipa pduret i ſuis legib' ñ diffiniuit. Canones uero ultra ſeptẽ nullã nũerãt generatõez. Sexto qppe gdu determiato i ipis legib' ſbitulit impator: hacten' oſtẽdiſſe ſufficiat quẽadmodũ grad' cognatõis nũcrẽtur. nãq; ex his palã ẽ itelligẽ quẽadmodũ añriores grad' nũerare đbeam': generata qppe pſõa gradũ adijcit. Ecce i his uerbis apte oñdit̃ tales grad' qles iſti ꝯputãt ñ tm̃ uſq; ad. vi. uez ẽt ultra nũerare debẽ. Quippe cũ ultra ſextũ ulteriores gdus nũerãdos eẽ decernãt. ubi. n. ult̃iores noiat gradus: apte idicat ñ ſex tm̃mõ cẽ gdus: ſꝫ ſex finitis adhuc alios numerãdos. nec miꝝ cũ i pcedẽtib' ipẽ firmauẽit impator decimũ ẽt gradũ: qđ dicẽdo ñ eẽ tm̃mõ ſex luce clari' cõfitet̃. hi ergo euigilẽt ⁊ aciẽ mẽtis ſi pñt: intẽdãt: quos hactenus iſtiuſmodi pculit error eniuero ubi ẽm leges int̃ agnatos ul' cognatos defert̃ ſucceſſus: cõſãguineos eẽ ñ dubiũ ẽ. neq;. n. ſibi ſuccederẽt: niſi it̃ ſe teſte iuſtiniano i decio gdu ſibi attinerent. cõſãguinei igit̃ ſibi ſũt: q ſic ſibi ſuccedũt: q ſi in decio gradu cõſãguinei ſibi exiſtũt: ñ ẽ termiata cõſãguitas: ut iſti fatẽt̃ i ſexto tm̃mõ gdu. Quid igit̃ dicerent? cõputatis nãq; gradib' ſicut iſti nũerãt: aut finit̃ cõſãguitas i. vi. gradu: aut ñ. Si aũt finit̃: fallaces erũt leges qbus iſti utũt̃: q i. x. gradu ſibi ſuccedẽ cõſãguineos iubẽt: q ſi ñ finit̃ cõſãguinitas i huiuſmõi vi. gradu falſidici erũt iſti q ultra illũ. vi. gradũ nolũt cõputare cõſãguinitatẽ. Igit̃ aut leges erũt falſe: aut iſti q ſic finiũt generatõnẽ. Sed ut ueridice leges ⁊ ueraces ſint canões: dicam' id qđ ueritas hꝫ. ſ. q ñ termiat̃ ꝯſãguitas i huiuſmõi. vi. gradu: ſꝫ termiat̃ i vij. gradu ẽm canões. utraq;. n. ꝯputatõ ſicut ſupius dixim' uno fine ꝯcludit̃. nãq; duo grad' legales unũ canonicũ ꝯſtituũt. Fr̃es itaq; qui ẽm ſeculares leges dicũtur i ſecũdo gradu: iuxta canones numerant̃ in pmo gradu. filij fratruꝫ qui illic numerant̃ in. iiij. hic

a n Nunc qrit. accu ſantib⁹. Hec qõ. vi. expedit. ꝫ. e. c. i. ꝛ. ij. ꝛ ex̄ g ma. ac. po. videt. ꝛ ex̄ de ſen. ꝛ re iu. tenoꝛ. Nam ꝯſanguinei ꝓferunt extneis ea rõne: qꝛ meli⁹ ꝑñt ſcire ſuã ꝯſanguinitatē cū chartis cū teſtib⁹ cū recitatõne maioꝝ ꝛ alijs argumētis. hoc tñ qd dicit ꝯſãguieis i teſtimõijs admittēdis exaudi tñ cū ꝯ cõſanguinitate agit. nã ſi ſup alio ageret: ñ ſũt admittēdi niſi cū eo tēpamēto qd dixi. iij. q. v. i pñ. ꝛ hoc ꝓbat: ex̄ ꝯ teſti. ſup eo itē lꝫ ſoli cõſanguinei accuſare poſſint matrimoniū: tñ qlibet põt ꝯnũciare: ut ex̄ de cogn. ſpi. tua. ꝛ lꝫ ꝑ denũciatõeꝫ nõ agat niſi ad penitētiaꝫ: vt ex̄ de accu. ſup his. tñ qꝛ i hoc caſu nõ ꝑñt penitē niſi ſe paret iudex ex officio ſuo eos ſepabit: ar. xxiiij. q. iij. ecce.

b Conſanguineos. Q. VI. extneoꝝ. ar. ꝙ pegrini aduene alieigene ñ recipiat i cã ꝯſãguinitatis ꝛ ꝙ ꝑping ceteris ꝑſonis ꝓferant ſi ꝯdixerit: qd ē veꝝ: ut ex̄ g ma. ac. poſ. videt.

c Nullus. niſi deficiente parentela: vt hic i fi.

d Accuſet. iꝓpꝛe ſm h. ar. C. de inof. te. parētib⁹. vbi ponit accuſare, ꝓ agē: ꝛ nõ ꝙ cã matrimonial ñ ē crial nec ciuilis ēt: vbi de crimie agit in foꝛo eccl'aſtico ſꝫ mixta: ex̄ ꝯ. ꝑcu. tue.

e Uel cõſanguinitatē cõputet ꝛc. hoc referas ad teſtē. ꝛ ē ar. ꝙ ñ põt idē accuſatoꝛ eſſe ꝛ teſtis i cã crimiali qd verū ē: lꝫ qdã ꝯſentiãt dicentes hoc. ſpale eē in mr̄imonio: ut idē ſit accuſatoꝛ ꝛ teſtis: ſicut ē ſpale ꝙ nõ iuret i eo ꝯ calū. cuꝫ ſit qd ſpũalis ex̄ de iura. calū. l'ras. ꝛ ꝙ cõſanguinei admittũtur: ꝛ ꝙ nõ oio ibi obſuat oꝛdo iudiciari⁹: ex̄ ut lite ñ ꝯte. ad hoc de⁹ ꝛ ꝙ valet teſtimoniū ꝯ auditu ꝛ ꝙ p⁹ publicatõeꝫ atteſtationū teſtes ꝑñt iduci: ex̄ de teſti. ſeries.

f Ꝓping. hic ꝓferunt ꝑping ꝛ i accuſatõe adulterij. C. ꝯ adul. l. Quis ꝛ in dicto de libero hoie exhibēdo. ff. de libe. ho. exhi. l. iij. §. penl'. Et i accuſatõe de effuſis ꝛ eiectis. ff. de effu. ꝛ eie. ſi vero. §. cuꝫ autem.

ſucceſſionis. Idcirco gradus ſex ꝯſtituti ſũt: qꝛ ulterius ꝑ reꝝ naturã nec nomeꝫ īueniri nec ultra ſucceſſio põt ꝓpagari. In hiſ. vi. gdibus oiuꝫ ꝓpingtatũ oia noia ꝯtinēt: ultra quos nec affinitas inueniri: nec ſucceſſio ꝯſanguitatis põt amplius ꝓrogari. De gradibus ꝯſanguinitatis ul' affinitatis quot ſint: quõ cõputãdi: qbus ēt appellent noibus: aucte beati iſidori atqꝫ grego. ꝛ alex. ſufficient monſtratum eſt.

Nunc[a] qrit qbus accuſãtibus ul' teſtificãtibus ꝯſãguieoꝝ ꝯiũctio dirimenda ſit. De his ita ſcribit fabianus papa.

Cõſanguinei tantũ ul' ſi ꝓgenies defecerit: antiq ꝛ ueraces ꝓpiqtatē in ſynodo cõputent.

Conſãguieos[b] extraneoꝝ nullus[c] accuſet[d] uel[e] ꝯſãguitatē in ſynodo cõputet: ſꝫ ꝓping[f] ad quorū noticiã[g] ꝑtinet. i. pr̄ ꝛ mr̄ ſoroꝛ ꝛ fr̄ ꝓuus auũculus amita mr̄tera ꝛ eoꝝ ꝓcreatõ. Si ãt ꝓgenies tota defecerit[h] ab antiquoꝛibus ꝛ ueracioꝛibus: qbus eadē ꝓpiqtas nota[i] ſit: eps canõice ꝑgrat: ꝛ ſi inuēta fuerit ꝓpingtas ſeparent.

Celeſtini pape decretū eccl'ie floꝛētine miſſuꝫ. Palea.

Uidet nob ꝙ ſcõa quã ꝯtra ꝓhibitõeꝫ eccl'ie duxit: non ſit uxoꝛ ēt ſi ꝓmã ñ hr̄et deſpõſataꝫ nã qd cõtra inēdictũ ꝛ oꝛdinē eccleſie factū ē: ratū ñ hr̄i tã hũane ꝙ diuie legis ꝓclamat auctas. qꝛ ea quã inoꝛdinate ſupduxit ꝓhibitione renitēte uxoꝛ ñ ē: eã cogendus ē recipe: quã iurauit ꝛ deſpõſauit: ꝛ ex ea ꝓlem genuit: ut iuramēti religio nõ uilipēdat ꝛ fides ab inuicē ꝓmiſſa fuet: ꝛ ꝓles i cultu dei nutriat ꝛ educet: ꝛ alij exide occaſionē peccãdi ꝛ alios decipiendi aſſumē nõ ualcãt. Q. ꝯ aũt parētes fr̄es ꝛ cognati utriuſqꝫ ſexus i teſtificationē filij ꝛ filie ad mr̄imoniū ꝯiūgēdū ul' dirimēdū admittant: tã antiq ꝯſuetudine legibus appꝛobata ꝙ diuis ꝛ humanis legibus appꝛobat. In dirimēdo aũt mr̄imonio iõ maxie parētes recipiunt: ſiue ſi defuerit parētes ꝓximioꝛes admittunt: qm̄ unuſqſqꝫ ſuã genealogiã cum teſtibus ꝛ chartis cū exercitatõe ꝛ recitatõe maioꝝ ſcire laboꝛat. qꝛ igit alijs melius ſciũt: iõ maxime admittũt. Similit ēt recipiūtur ꝛ i teſtificationē mr̄imonij cõiungēdi. q. n. melius recipi debēt ꝙ illi q melius ſciũt ꝛ quoꝝ ē int eē: ita ut ſi nõ int ſint ꝛ ꝯſenſū nõ hũerit: ſꝫ leges nullū fiat mr̄imoniū? Q. ꝯ uero legit: pr̄ nõ recipiatur i cã filij nec filius i cã patris: i crialibus cãis ꝛ ꝯtractibus ueꝝ ē in mr̄imonio ꝯtrahēdo ꝛ diſiūgēdo ipiuſ ꝯiugij ꝓrogatiua: qꝛ ꝛ fauoꝛabilis res ē cõgrue recipiũt.

Item urbanus papa ricario ianuēſi epo. Qui iureiurando ꝓpingtatē firmare debeant.

Notificamus[k] tibi: ut poſtqñ tres aut duo ex ꝓpiqoꝛibus iã defũcte uxoꝛis ul' uiue: eius q accuſat hãc ꝓpingtatē iureiurando firmauerint: ul' ſi tres aut duo ex antiqoꝛibus ianuēſibus qbus hec ꝓpingtas ſit nota qui bone[l] fame ꝛ ueracis teſtimõij ſint remoto amoꝛe timoꝛe ꝓcio ꝛ õni malo ſtudio ſupꝛadicto mõ cõſanguinitatē firmauerit: ſine oi moꝛa ꝯiugia diſſoluant. ꝙ ſi ꝓping aut extranei uerb tñ ꝓpingtatē teſtãt: ꝛ iuramēto ꝓbare noluerit uel nequerint: ꝯiugiū nullatenus diſſoluat: ſꝫ cõpetens eis[m] pñia ꝓpt īfamiã uel peccati maculã ſi foꝛte i hoc cõtraxerint[n] aliquã iniũgat.

Item ex concilio urbani pape habito i apulia.

Sue cõfeſſioni relinqt: quoꝝ icēſtū nullus iureiurãdo affirmat.

Si duo[o] uiri ul' tres ꝯſanguitatē iureiurãdo firmauerit: ul' ipi foꝛte cõfeſſi fuerit: cõiugia diſſoluant. Si uero neutrū ꝯtigerit epi cos ꝑ baptiſmū ꝑ fideꝫ chꝛiſti ꝑ chꝛiſti iudiciū i uera obedientia obteſtēt: qtenus palã faciãt utꝝ ſe ſicut ē fama recognoſcant eſſe cõſanguineos. ſi negauerint: ſibi ipis relinquēdi ſũt: ita tñ ut ſi aliud in cõſcientia habeãt: ſe a[a] liminibus eccl'ie a coꝛpe ꝛ ſanguie domini a fideliū ꝯmunione nouerit ſegregatos atqꝫ[b] īfames effectos: donec[c] ab inceſti facinoꝛe deſinãt ſi ſe iudicio epoꝝ ſegregauerit: q iuuenes ſũt alia mr̄imõia ꝯtrahē ñ[d] ꝓhibeãt. Ecce[e] qb⁹ accuſãtib⁹

g Noticiã. ar. ꝙ nõ ſit idone⁹ teſtis in hac cã q nõ habuit noticiã ꝯſanguineoꝝ: quos cõputat ſi ſuo tpe fuerint.

h Defecerit. qꝛ nõ ſunt vel neſciunt vl' ſũt īfames.

i Nota ſit. añ motã qõnē: ex̄ de cõſan. ꝛ affi. ex l'ris.

k Notificam⁹. defũcte. moꝛtua. n. erat vxoꝛ cui⁹ cõſãguineaꝫ poſtea accepiſ ſe dicebat vel affinem.

l Bõe fame. ar. ꝙ debēt eē bone fame teſtes i ꝓbanda ꝯſãguitate: vt ex̄ ꝯ teſti. i l'ris ꝛ ex̄. e. ti. licet. Sed qd ſi crimioſus fu⁹ ul' īfamis ꝯxit nū qd ꝑñt admitti ibi hoies ſimil' ꝯditionis videt ꝙ ſic. ij. q. vij. ſi hereticus. C. de iof. te. i arenã. dico ꝙ nõ: ſicut nec dico al's crimīnoſos teſtes ꝯ criminoſū admittēdos. nec eni hꝫ ibi locū replicatõ: ex̄ ꝯ excep. a nobis

m Eis. i. accuſatoꝛib⁹. teſtes eni nõ puniũt añqꝫ dixerint teſtimõiū: ar. C. de teſti. nulluꝫ. ē tñ ar. hic ꝑ. h. ꝙ idē poſſit eē accuſatoꝛ ꝛ teſtis in h⁹ modi cã.

n Contraxerit. ſed foꝛte ñ bono zelo diffamauerũt matrimonium: vt C. de adult. ꝙ uis in fi.

o Si duo. viri ſe. ſicut ē fama: nã ſine fama non ſufficeret eoꝝ ꝯfeſſio: vt ex̄ ꝯ eo q cog. ꝯſã. ſup eo. lꝫ. h. dicat ſufficere ſi vterqꝫ iuret ſe ꝓxima manu. xxxiij. q. i. regſiſti. ſꝫ ꝯiuꝫ ē ex̄ ꝯ eo q cog. ſup eo. ubi dr̄ ꝙ rumoꝛ ꝛc. ſed dici põt: ꝙ aliud ē vbi ſe cõſanguineos dicant: ut hic

Item gregorius papa.
Quare cõſanguinitas uxoris ad uirũ pertinere dicitur: ⁊ quõ affinitas ſit cõputanda.

Porro ꝺ affinitate quã dicitis parentelã eẽ q̃ ad uirũ ex pte uxoris ſeu q̃ ex pte uiri ad uxorez ptinet: mãifeſtiſſima rõ ẽ: qꝛ ſi ƀz diuinã ſniam ego ⁊ uxor mea ſumus una caro: pfecto mihi ⁊ illi mea ſuaq; parentela ꝓpinquitas una efficiť. quocirca ego ⁊ ſoror uxoris mee in uno ⁊ pmo gradu erimꝰ: filiꝰ uero eiꝰ i ſcðo gdu erit a me: neptis uero ťtio. Idq; utriq; i ceteris agẽdũ ẽ ſucceſſionibꝰ. uxorẽ uero ꝓping cuiuſcunq; gradꝰ ſit ita me oƺ attẽdẽ: quẽadmodũ ipiꝰ quoq; gradꝰ aliq̃ femina ꝓ pric ꝓpiqtatis ſit. qð nimiꝵ uxori mee de ꝓpinqtate ſui uiri i cunctis cognatõis gdibꝰ cõuenit obſuari. q uero alioꝵſũ ſentiunt antichriſti ſũt: a qbꝰ tãto ſoliciti ꝰ uos oƺ cauẽ: q̃to aptiꝰ ꝺphendititis illos diuinis legibus oppugnare.

Item zacharias papa.
Qualiť parẽtele gdus cõputant

Parẽtele gradus taliť ꝯputamus: ſiqdez ego ⁊ frať meus una generatio ſumꝰ: pmũq; gdũ efficimꝰ nllo gdu diſtamꝰ. rurſus filiꝰ meꝰ fratriſq; mei filiꝰ ſcða generatio ſť: ac gdũ ſcðꝫ faciũt nec a ſe aliquo gdu ſeparanť. atq; ad hũc modum cetere ſucceſſiones. Porro de affinitate quaꝫ dicitis parentelã: ut ſupra. c. gregorij.

Itẽ alexander papa ſcðus.
Equiuocatio ẽ: cuꝫ ſoror uxoris cognata uocatur.

Quod aũt fr̃ ſororue uxoris tue cognati dicũť: equocationis iure fit: ⁊ i necẽitate uulgaris appellatõis potiꝰ q̃ ulla cã cognatõis. uxor. n. fr̃is fratriſſa potius q̃ cognata uocať. mariti fr̃ leuir dr̃. duoꝵ aũt fratꝵ uxores uocã ianitrices: q̃ſi candẽ ianuã tenentes: uľ p candẽ ianuã intrãtes. uiri ſoror glos appellať. ſororis ãt uir nõ ƀz ſpale nomẽ: nec uxoris frater.

Item iſidorus.
Noia graduũ ſupioꝵ ſiue iferiorũ ſiue ex latere uenientiũ.

Primo gradu ſupiori linea cõtineť pr̃ ⁊ mr̃: inferiori filiꝰ ⁊ filia qbus nulle alie pſone iungun tur. Secũdo gradu ꝯtineť ſupiori linea auus auia: iferiori nepoſ neptis: in trãſuerſa fr̃ ⁊ ſoror q̃ pſone duplicãť. auus. n. ⁊ auia tã ex pr̃e q̃ ex mr̃e accipiunť. q̃ pſone ſeqũtibus quoq; gradibꝰ ſiliť p ſba eoꝵ i quo gradu ꝯſiſtũt ipo ordine duplicanť. Iſte pſone i ſecũdo gradu iõ duplices appellantur: qꝛ duo aui ſũt ⁊ paternꝰ ⁊ maternꝰ: itẽ duo genera nepotũ ſũt ſiue ex filio ſiue ex filia ꝓcreati: fr̃ ⁊ ſoror ex trãſuerſo ueniũt. i. aut frať patris aut fr̃ mr̃is: q aut patruꝰ aut auũculꝰ nomiať: qꝛ ⁊ ipi hoc ordine duplicanť. Tertio gdu ueniũt ſupra ꝓauꝰ ꝓauia: ⁊ infra ꝓnepos ꝓneptis: ex obliquo quoq; fr̃is ſororiſq; filius uľ filia patruus amita. i. pr̃is fr̃ ⁊ ſoror: auũculꝰ matertera. i. fr̃ matris ⁊ ſoror. Quarto gradu ꝓueniunt ſupra abauꝰ abauia: ifra abnepos abneptis. Ex obliquo fr̃is ſororiſq; nepos ⁊ neptis: patruelis fr̃ ſoror patrueľ. i. patrui filiꝰ ⁊ filia cõſobrinꝰ cõſobrina. i. auunculi ⁊ matertere filiꝰ ⁊ filia: amitinꝰ amitina. i. amite filiꝰ ⁊ filia. item cõſobrini q ex duabꝰ ſororibꝰ naſcunť qbus accreſcit patruus magnus amita magna. i. aui paťni fr̃ ⁊ ſoror: auunculꝰ magnꝰ maťtera magna. i. auie tã pr̃ne q̃ maťne frať ⁊ ſoror. Quinto gradu ueniunt ſupra qdẽ attauus attauia: infra adnepos adneptis: ex obliquo fr̃is ⁊ ſororis ꝓnepos proneptis fr̃is patrueľ ſororis patrueľ amitini amitine ꝯſobrini cõſobrine filius uľ filia: ꝓprior ꝯſobrinus: ꝓprior cõſobrina. i. patrui magni auũculi magni matertere magne amite magne filiꝰ uel filia: qbꝰ accreſcũt ꝓpatruus ⁊ ꝓamita. Hi ſũt ꝓaui pr̃ni fr̃ ⁊ ſoror ꝓauũculꝰ ſ. ⁊ ꝓmatertera. hi ſũt ꝓauie paťne materneq; frať ⁊ ſoror ꝓauiq; magni mr̃ni. Hec ſpẽs nec alijs gdibus q̃ ſcripta ẽ nec alijs uocabuľ declarari põt. Sexto gdu ueniũt ſupra tritauus tritauia: infra trinepoſ trineptis: ex obliquo fr̃is ⁊ ſororis abnepos abneptis fr̃is patrueľ ⁊ ſororis patruelis amitini amitine ꝯſobrini ꝯſobrie patrui magni amite magne auunculi magni matertere magne nepos neptis ꝓprioris cõſobrini filius uel filia abpatruus abamita Hi ſũt abaui pr̃ni frať ⁊ ſoror ab auũculus abmaťtera. Hi ſũt ab auie pr̃ne mr̃ne fr̃ ⁊ ſoror abaui q; materni. Hi quoq; explanari ãplius ñ pñt q̃ ipe auctor diſſeruit. Septio gdu q ſibi ſũt cognati recta linea ſupra ifraq; ꝓpis nomibꝰ ñ appellãť: ſꝫ ex trãſuerſali linea ꝯtinenť fr̃is ſororis acnepos acneptis ꝯſobrini filij filieq;

ſepabitur ne tale mrimoniū: dicunt oēs q non: q2 nec iſti duo pbāt cōſanguinitatē nec illi duo. nā aliud probant iſti: et aliud illi. ſ3 q hoc dicunt ceci ſunt: q2 ſi pbaui aliquē eē filiū alterius illū eē patrē iſti? pbaui. ſ3 i caſu iſto pbatū ē iudici: q iohannes ē pat petri: ſimiliter eſt ei pbatu3: q iohannes eſt pater berte. ergo cōſtat iudici: q idē ē pr vtriuſq3: ergo conſanguinitas ē pbata. et fortē primi meli? dicūt.

guinitate et affinitate. ſed hoc falſum eſt: vt ex̄ de diuo2. gaudem? vt notaui. xxx. q. iij. pitatiū. et ſunt tria que inducunt hanc diſpenſationem proles et tēpus. j. e. c. i. ff. de ritu nup. q in pulcia. et refo2matio pacis: ut ex̄ de deſpon. impu. aceſſit in parte deciſa. et ē hec indirecta diſpenſatio. In hoc. n. caſu tm̄ uidetur diſpenſare q p? ſpatium. lōgū non admittūt accuſato2es ni ſi accuſat? ipm ſponte admittat: vt extra q ma. accu. poſ. per tuas.

a Quia credūt. ſufficit q iurent de crudelitate: nec ē 3: ex̄ de teſti. quotiens. illud. n. intelligo p hoc. et ita preſtant iſti duo ſacramenta.

b Uel 3rietas. hic reſpondet qōni facte. io.

c Ab iſto die. ſub vno. i. loco ſuſpecto. nā q male agit et c. xviij. q. ij. pniciofam.

d Cūia. cu3 ſit ſenex. ſi. n. eēt iuuenis: de iure cōi poſſet coñbere ſm quoſdā: ut nōni xxxiij q. ij. in adoleſcentia.

e Deus adiuuet. ſed clericus cū ſepat a concubina ſua nō d3 iurare: ut ex̄ de coba. cle. et mu. clericos.

f Multo2. abijcere ppria ducte qđ. non licet. xxxiij. q. ij. c. i. et. ij.

b Conſiliū. hoc olim. vl exaudi diſtributiue de hoc nō. xxxiij. q. ij. c. i.

a Ab iſto. dimiſeras. auctoritate propria: vl p ecclīam ſi fuit decepta.

d q Uod aūt vni?. hec qō incident ppoit.

e Omne. s. ij. q. iiij. §. i. et c. placuit.

f Stabit. niſi in caſu de cōſe. di. iiij. placuit. et lxxxvi. di. tanta. et. viij. q. iij. talia.

g q Uod aūt. Si parētes neſciunt ipedimē. tū non eſt dubiū qn filij ſint legitimi: ut ex̄ q fi. ſint le. cū iter. Si autē vn? ſciuit et alter neſciuit: dicūt qdā q quātū ad ſcientē nō ſunt legitimi: ſ3 qtū ad ignorantē ſunt: ar. xxxij. q. ij. ſolet qri. et C. ſo. ma. ſi ignorās. ſed l3. b. et. l. ita dixerūt: tamen reprobat eo2 diſtinctio: ex̄. e. ex tenore. q2 incōueniēs eſſet q aliqs eēt ptī3 legitim? et ptī3 illegitim?: ſicut nemo pōt eē parti3 liber et partim ſeruus. ff. de li. cā duob?. ſed ſi ābo parentes ſciunt ipedimētū: tales filij nō ſunt legitimi: l3 ecclīa habuit illud pmrimonio: vt ex̄ de clandeſti. deſpon. cū ihibitio.

oib? ñ d3 aliq uarietas uel ptrarietas iueniri. Qui uero ſepāt abinicē: huiuſmōi iuramētū pſtabūt.

Juramentum ſeparationis.

Ab iſto die i ātea tu p nullu3 igeniū te ſociab huic tue ṗſāguinee nec i piugio nec i adulteio nec cū illa ad unā menſam mādu cabis et bibes aut ſub uno tecto maneb: niſi i una ecclīa aut i alio loco publico: ubi nulla mala ſuſpicio poſſit eē: ut ibi corā teſtib? idoneis p certa neceſſitate parit col loqmini: nec aliā cōiugē accipies niſi forte poſt actā pñia3 tibi licētia? data fuerit ab epō tuo aut ei? miſſo: ſic te deus adiuuet. Occaſione uero pſāguinitatis uxorē ſuā dimittē et aliā ducē nō l3 alicui: niſi cā pmu3 pbata fuerit. Unde alex. papa. ij. guilelmo de mōſtrolico. Niſi corā ecclīa pſāguinitate pbata uxorē dimittē nō licet

Multo2 relatōne cognouim? te ppriā uelle abijcē uxorem et adhere alteri ṗdētē pſāguinitatis occaſionem: unde apl̄ica auctoritate indicēdo mādamus tibi: ut hāc quā nūc habes uxorem nullatenus pſumas dimittē uel aliā ducē: donec apud epo2 religioſo2 pſiliū? cā3 iuſtā examiaueris. Recepturus uero eā qua3 iniuſte dimiſit: hoc mō iurabit.

Reconciliatōis iuramentu3m.

Ab iſto die in ātea iſtā piugē N. quā iiuſte dimiſeras ita tenebis: ſicut maritus ſuā piugē d3 hīe i dilectōe et debita diſciplina: nec eā p ullū malū igeniū a te ſepabis: nec ea uiuente aliā accipies: ſic te deus adiuuet. Quod? aūt unius teſtionio piugia apud quoſdā dirimunt: nulla rōe ratū habet. Cū. n. dn̄s dixit: ōme uer bū ſtabit in o2e duo2 ul' trium teſtiū. Ite: Cū i hilerdēſi pcilio dicat: ois cōtrouerſia q de ecclīaſticis rebus fit: ſm diuinā legē ſb duobus ul' tribus teſtib? terminetur: dn̄o dicēte: ñ unus ſtet ptra aliū: ſed i o2e duo2 uel triū teſtiū ſtet ōme uerbū: itē cū alibi dicat: Nullius pſone qtūlibet exercitate teſtimōio aliqd credat: euidentiſſime apparet: unius aſſertione cōiugia nō eē dirimenda.

Quod? autē qrit: ſi illi q de iceſtuoſis naſcunt filij reputēt. Auguſti. i libro qōnū ſup leuiticū c. lxxvij. determinat ita dicens.

Non appellant filij: qui de inceſtuoſis naſcuntur.

Quid? ē: qcūq3 do2mierit cum cognata ſua ſine filijs mo2ietur: cū filij ex huiuſmōi piūctōib? et añ nati ſūt et hodie naſcant: an hoc itelligēdū ē lege dei pſtitutū ut qcūq3 ex eis nati fuerint: nō deputent filij: et nullo parētib? iure ſuccedant.

De his q ignorant piuncti ſūt: in quo gradu cōſanguinitatis uel affinitatis ex diſpenſatione eccleſie relinquātur: grego. i regiſtro diffiniuit dicens.

Non ſeparent: q infra. vij. generationem ignorant copulant.

De? gradibus uēo cognatōnū q ifra. vij. generatōe3 in mrimonio ſūt iuēti: ſi neſcient fecerit et mlta curricl̄a anno2u3 ſūt reuoluta: ita ut filios' hēant i. vi. q'iuēti ſr aut'' fortaſſe i. v. h? mōi ñ ſepētur donec nos ad hos dn̄o pmittēte o2e'' ad os loqmur: hoc āt dico ſm idulgentiā ñ ſm iperiū. q uēo de his duobus gradibus nouas

quos in tali gradu: et illa tria precedunt: non ſeparent eos nec de cauſa cognoſcant: al's ſic.

h De gradibus. m' ta. ar. rōe diuinitatis poſſe fieri: qđ al's fieri non debet. s di. iiij. deniq3.

Q. VII. et. xcv. di. ecce. i. q. i. cito. ā. xx iiij. q. i. ſciſma. contra.

l Filios. nota filio2um ſuceptionē et an no2 lōga curricula diſpēſatione3 inducē ne mrimoniu3 ſepetur. hodie autem longitudo tēpo2is nō

Q. VIII.

excuſat: vt ex̄ de cōſanguinita. et affi. nō debet. io.

m Aut fortaſſe. hoc dubitādo dicit: quia in. v. gradu nō eſt diſpenſandū: niſi ex magna cauſa: dicunt autem q dam q dominus papa in h c. dat generalē forma3 oibus prelatis: q vbi inueniunt ali

n Ore ad os. et ita permittit in ſuſpenſo.

n Ore ad os. ſed ſiqs recenter cōtraxerat vel cōtraheret: q tūc ſeparent. et hoc ē quod dixit. j. anni co2onam.

o Indulgentiā. ſed obijcio tibi aut papa diſpenſauit aut non. ſi diſpenſauit: ergo ſtati fit mrimoniū. quare ergo dicit non ſeparentur donec nobis loquant. ſi non diſpenſauit: quomodo ergo pmiſit eos eſſe i inceſtu. itē quare ſm hoc ſbiungit: hoc autē dico ſm indulgentiam? So. papa ſtatim nō diſpēſauit i mrimonio: ſ3 diſpēſauit i hoc q d3 differri cognitio cāe vl' ēt platio ſnie: et iō medio tpe alt alteri non debuit negare debitu3: cū adhuc nō pſtaret de cōſāguinitate: vt ex̄ ut li. pen. laudabilē. Uel dic q diſpēſauit

h q Uid eſt. dubitando dicit et tamen ſoluit interrogando reſpondit ſic xxij. q. ij. q ait.

i Sine filijs. s. legitimis. dicūt. n. nō eē filij q nō ſūt boni. xij. q. ij. non liceat: ar. xxxij. q. iiij. dicat. ergo verbo generali tm̄ legitimi continent: ex̄ de iureiuran. quintauallis. ff. de ope. lib. ſi libertus.

d De his vero. Hic depingit. vlij. q. qua queritur quo gradu poſſit diſpenſari cum conſanguineis vel affinibus: et quidem in tertio et papa ſol? ſed in pmo et ſecūdo nō pōt vt dicūt: q2 i leuitico phibit? fuit vſq3 in cōſan

aliud ubi turpitudinē allegāt ut ibi: q2 nec tūc familiares testes ad mittunt᷑: ut ex̄ de testi. i lr̄is. vel facias vi in eo qd̄ dicit rumor ⁊c. q2 aliud ē q̄3 fama. Jtē ſi adeſt p̄ſumptio violēta cū fama ſufficit: vt extra de testi. preterea.

a ¶ A liminibus. ſegregatos ⁊c. ſ3 dic ſegregatos quo ad ſacra ſi cut qlibz i mō tali peccato ex iſtens. i. q. i. ſacerdotes.

b ¶ Atq3 infames. infamia canonica q̄ de le᷑ p p̄niē3. vi. q. i. infames.

c ¶ Donec. ar. q i'amia p penitētiā abole᷑.

d ¶ Nō. p̄hibeant᷑. rōne iuuenilis etatis: vl̄ ip̄o iur̄ ſi igno rāt᷑ cōiūcti ſūt ar. xxxiij. q. ij. interfectores. ⁊ c. i adoleſcētia.

e ¶ Ite qbus. accuſantibus. g. put colligi pōt ex rubricl iſtis: quatuor ponit gn̄a ſacrametoꝝ. primo ponit ſacramētū accuſatoris i p̄mo. c. de parētela. ſcd̄o ponit ſacr̄3 ſynodaliū teſtiū in c. ep̄s. tertio teſtiū in. c. de parentela illa. q̄r to ſacr̄m eoꝝ q ſeparant᷑ i. c. ab iſto. dicunt tn̄ gdā. g. decep tū fuiſſe p cō ſuetudinē italie: q̄ ē ut accuſator dbeat iurare iux̄ tenorē illi⁹. c. de parentela. na3 di cūt gdam q accuſator iurare nō debet: q2 nec etiā de calūnia in h⁹ modi cā iura᷑: ex̄ de iura. calū. lr̄as. vnde utrunq3 capitulū de parentela itelligi᷑ de ſacramento teſtiū. ſed de parentela primū log᷑ de ſacramēto teſtiū qd̄ dici᷑ eē ſeparationis: q2 p illud ſeparantur quoꝝ m̄rimoniū accuſa᷑. Jn illo autem. c. epiſcopus fit mētio de iuramēto teſtiū ſynodaliū: quod nō dici᷑ ſeparationis put dicit precedēs. c. q2 p tale iuramētū nulli ſeparant᷑: q2 per illud nō ſe ob ligāt ad aliud teſtes illi ſynodales: niſi vt nunciēt epiſcopo quod illicite ppetra᷑ in parochia. vnde ex quo nunciauerit ep̄o: ſi voluerint q ſeparent᷑: oportet q ite3 p̄ſtent aliud ſacramentu3 de quo habes i. c. de parētela. in quo plus ē q2 debēt addere de crudelitate. ſ3 teſtes ſynodales nō iurāt niſi de auditu. Nec ɔ̄dicit extra d̄ teſti. quotiens. vbi dici᷑ q de ſcientia debēt iurare. nā illud p hoc intelligo. in illo aūt. c. ab iſto poni᷑ ſacramētū eoꝝ qui ſeparant᷑ propter conſanguinitatē.

f ¶ Ab accuſatore. hoc falſū ē ſm̄ quoſdā imo a teſtib⁹.

g S E parētela. audiſti. añ motā qōnē ex̄ de ɔ̄ſāg. ⁊ affi. ex lr̄is. iō aūt hic admitti᷑ teſtioniū d̄ auditu: q2 difficile ē q aliqs ſciat quouſq3 cōſāguinitas ptendi᷑. ff. de gradi. cogna. nō facile circa prin. l3 hoc ſit correctū p illud: ex̄ de teſti. licet. ⁊ nō. q ſcdu3 q gratian⁹ iducit hoc. c. hēs q accuſator d3 iurare de veritate dicenda lic3 nō de calūnia. ⁊ ē ar. ad idē: ex̄ de deſpon. impu. atteſtationes. admittitur aūt teſtimoniū de auditu tm̄ vbi agi᷑ de cōſāguinitate. alias p auditū nō pbare᷑ m̄rimoniū imo putare᷑ clādeſtinū.

h ¶ Aut audiſti. ar. teſtimoniū de auditu eē recipiendū: ut. iij. q. ix. §. d̄ bis xiiij. q. ij. ſup. ⁊. c. q̄3q̄3. xxxiij. q. i. nō ſatis. hodie nō: ut ex̄. e. l3.

i ¶ Regrere. ſimile. ex̄ de teſti. ſiq teſtiū. ⁊ hic eſt intellectus.

k ¶ Qñcūq3. dū tn̄ ante teſtiū publicationē: ex̄ de teſti. fraternitatis. ⁊ c. ſeries. vl̄ dic q iudex ex officio ſuo ⁊ p⁹ apertas atteſtatōes pōt regrere a teſtibus: ex̄ d̄ cōſangui. ⁊ affi. c. i.

l I Llud ſacramētū ſm̄ intellectū. g. hoc iuramētu3 ē teſtis premiſſū accuſatoris. ſ3 melius eſt ut primo exprima᷑ forma ſub q̄ iurant ſequentes. h.

m ¶ Hoc nō ſeparatōis i. nō fit ſepatio ad iſtō inter eos quoꝝ matrimoniū accuſa᷑ niſi iterū p̄ſte᷑ ſacramētū ſequētis. c. qd̄ apte colligi᷑: ex̄ de teſti. co. p̄terea.

n E Piſcopus. allocutionē. i. p̄dicationē. x. q. i. placuit.

o ¶ Pignoribus. i. religs quibus obliga᷑ ſic p pignora.

p ¶ Amō. ar. q ſine accuſatore ɔ̄ aliquē inducere teſtes pōt ep̄us ⁊ p̄nūciare ⁊ q idē poſſit eē iudex ⁊ accuſatō ſimile. vi. q. ij. ſi tm̄. xi. q. iij. p̄cipue. ⁊. ſ. e. q. c. i. ⁊. ij. q. v. p̄ſb̄r. ſi. ſ. iiij. q. iiij. c. i. ⁊. ij. ɔ̄.

q ¶ Poſtmodū. ar. q i cā cōſanguinitatis teſtimoniū pōt ferre qs de his q̄ recenē dicit: ar. ɔ̄. ſ. e. in. c. tribus. ⁊ ar. ex̄ de cōſang. ⁊ affi. ex lr̄is. ſ3 hic poſtmodū nō itelligi᷑ poſt motā qōnē qd̄ prohibet᷑: ſed decetero. ⁊ ſic p equocationē ſolue. ad hoc proxi. q. q autem.

r ¶ Synodalē. imo qlibet cā ē ſynodalis idirecte: vt ex̄ de iudicijs. nouit.

s ¶ Hoc. illud. ſ. de parentela.

t ¶ Separationis. i. ad quod fit ſeparatio teſtiū.

u D E parētela. diuerſo. ergo nulli erat credendū: vt. iiij. q. iij. itē q falſo. vel log᷑ hic de diuerſitate teſtiū q diſcordāt. tene᷑. n. teſtes ex utroq3 latere, pbare cōſāguinitatē: ex̄ de cōſāg. ⁊ affi. ex lr̄is. ⁊ ſingulos grad⁹ clare diſtinguere ⁊ pprijs noibus noiare pſonas oēs vel ſufficiēti circūlo cutione. ⁊ debēt vidiſſe q pſone cōſtitute i vno p̄dictoꝝ graduū ſe p cōſā guineis habuerūt: vt ex̄ d̄ teſti. l3. ſ3 certe teſtes q debēt pbare cōſāguinitatē debēt incipe a p̄cipio ⁊ ſic deſcendē vſq3 ad pſonas illas de qb⁹ q̄ri᷑. ⁊ icipiūt a duob⁹ frib⁹. ⁊ bñ pbāt illos fuiſſe frēs: ſ3 de p̄re eoꝝ nihil pbant nec inde aliqd ſciūt: ⁊ alios deſcendentes pbant gradus. nūqd hoc ſuffic dico q ſic: q2 de ſtipite non iuenimus cautū ſ3 tm̄ de laterib⁹: ut ex̄ de teſti. ſeries. ⁊ ip̄os fratres canō qñq3 ponit p ſtipite. ſ. e. q. v. c. i.

x ¶ Poſtmodū. ponam⁹ ergo q petrus ⁊ berta q ſunt frater ⁊ ſoror ɔ̄hnnt m̄rimoniū: ⁊ duo teſtes hīi pbāt petrū eē filiū iohānis: ſed de berta nihil ſciunt. itē alij duo pbant bertā eē filiā iohānis: ſed de petro nihil ſciunt:

uel teſtificātibus ɔ̄ſāguineoꝝ cō iūctōes ſūt dirimēde. ¶ Cuius mōi uero iuramentū ab^f accuſatore ſit exigendu3: ex romano ordine habe᷑. ¶ Eſt aūt huiuſmōi.

Juramentum accuſatoris.

D E^g parētela illa quā dicūt eē int̄ iſtū ⁊ iſtā ei⁹ ɔ̄iugē: qcqd ide ſcis aut^h audiſti a tuis uicinis aut a tuis ppinqs antiquorib⁹: tu p nullū igeniu3 nec ppt̄ timorem nec ppt̄ amorē nec ppt̄ p̄miū aut pter cōſanguinitatē celabis epiſcopo tuo aut ei⁹ miſſo cui hoc re grere^i iuſſerit qñcūq3^k te ex hoc int̄ rogauerit: ſic deus te adiuuet ⁊ iſtoꝝ ſanctoꝝ reliquie.

Juramentum teſtium.

I^l Llud ſacramētū qd̄ iſte iurauit de illa parentela q̄ int̄ filium ⁊ eius coniugē. N. cōputa᷑: q tu illud obſeruabis in quantu3 ſapis: ſic te deus adiuuet. Hoc^m iuramentū non eſt ſepationis ſ3 ſynodale inſtitutu3 ab euticiano papa. ij. ait enim.

Synodale iuramentum.

E^n Piſcopus i ſynodo reſidēs p⁹ ɔ̄gruā allocutionē. vij. ex plebe ei⁹ parochie ul̄ eo āpli⁹ put uiderit expedire maturiores hōeſtiores atq3 ueraciores uiroſ i me diū d3 aduocare: ⁊ illatis ſactoꝝ pignorib^o unūquēq3 illoꝝ tali ſacramēto ɔ̄ſtringē: ut amō^p iante qcquid noſti aut audiſti aut poſt modū^q inquiſitur⁹ es qd̄ cōtra uo luntatē dei ⁊ rectā chriſtianitatē i iſta parochia factū ſit aut futuꝝ erit: ſi in dieb⁹ tuis euenit tm̄ ad tuā cognitōne3 quocūq3 modo p ueniat. ſi ſcis aut idicatū fuerit tibi ſynodale^r cā3 eē ad miniſteriū epi ptinere. qd̄ tu nec ppt̄ amorē nec ppt̄ timorē: nec pter p̄cium nec pter parētelā ullatenus ce les ep̄o: aut ei⁹ miſſo cui hoc iqui rere iuſſerit: qñcūq3 ex hoc te int̄ rogauerit: ſic te deus adiuuet ⁊ il le ſāctoꝝ reliquie. I^s Llud ſacramētū qd̄ iſte iurauit de ſynodali cā: qd̄ tu illud ex te ita obſuabis iquātum ſapis aut audiſti aut ab hac die in antea ingſitur⁹ es: ſic te deus adiuuet. H^t oc iuramēto illud ſumptū ē p̄ncipio paulu lū deriuato. Porro de iuramēto ſeparatōis innocēti⁹ papa. ij. ſcribit ottoni lucenſi ep̄o dicēs.

Juramentū illoꝝ qui conſanguinitatem probant.

D^u E parētela illa unde nos cō ſulē uoluiſti p q̄ etiā ē ad noſtrā audientiā appellatū: alioꝝ fratꝝ ſcripta ſuſcepimus: q utiq3 cā3 ip̄a3 diuerſo mō narrabāt: ⁊ p̄mo qde3 tā i ḡdib⁹ q̄3 i noib⁹ pſonaꝝ diſcordaſſe: poſtmodū^x uero i altero eoꝝ ɔ̄putatores eiuſde3 parentele dicūt̄ ɔ̄ueniſſe. ¶ Ceteꝝ i huiuſmōi caſib⁹ ſūmope ɔ̄ſiderāda eſt q̄litas pſonaꝝ: q̄ aliqd contra quoſl3 aſtruē uelit: q̄ ēt iuſiurandū p̄ſtare debet: q neq3 gr̄a n3 p̄cio ul̄ timore ul̄ odio alicui⁹ hoc dicūt ɔ̄tra eos de qb⁹ agi᷑: ſ3 poti⁹ q2 credāt ita ueꝝ eſſe: ⁊ ita ſe a ſuis añceſſorib⁹ audiuiſſe. in qbus

b Loci nr̃i. omittim⁹. ſi. xxiij. q. iiij. eſt iniuſta in fine.

c Quia ergo. errorem. nõ q partibus ⁊ aduocatis licet corrigere errorem ſuum quandocunq̃ ante ſniam: ut extra de cen. olim. circa medium. C. de iur. ⁊ fac. igno. error. teſtibus incontinenti licet corrigere: ut extra d̃ teſti. co. preterea. item dominus põt incontinenti errorez procuratoris corrigere: ut extra de offi. iudi. dele. cum olim. in fi. niſi errauerit in petẽdis iudicibus ſuſpectiſ ut extra de cā poſ. ⁊ ꝓprie. cum olim. de hoc xxij. q. i. ſuper. ⁊. c. apd̃ miſericordem. Jtez iudex poteſt errorem ſuum corrigere in interlocutoria ſnia: vt. ff. de re iudi. q iuſſit ſed diffinitiuam ſententiam null⁹ poteſt corrigere: ſiue ſit ordinarins ſiue delegatus ſiue in ciuilibus ſiue in criminalibns cauſis: ut extra de offi. dele. in litteris. C. quõ ⁊ quando iudex ſi ut ꝓponis. ff. de penis diui fratres. niſi ſit lata cõtͣ ordinem iuris: tũc põt retractari ab ordinario tm̃: ut. C. de actio. l. iiij. ⁊ etiam a delegato: ut extra de accu. qualiter ⁊ quando. ſed licet corrigere non poſſit ſniaz tamen poteſt eam moderari: ut. ff. de offi. pſ̃i. illicitas. §. vlti. ſimiliter ſi deceptus tulit ſentẽtiam: poteſt denegare actionem iudicati: ut. ff de iudi. ſi pretor. in fi. Jtem verba ſententie põt mutare dum tamẽ ſenſus idem remaneat ut. ff. de re iudi. actorũ. Jtẽ ſupplere põt eadẽ die de fructibus. ff. de re iudi. paulus. Jtem interpretari põt ſentẽtiaz ſuam: ſi ẽ preſes vel ꝓcurator ceſaris: ut. ff. d̃ appel. l. ab executore.

d Triennium. maxie ar. xxxiij. q. v. q deo.

e Reparanda. nõ rez iudicatam non preiudicare veritati in cā ſpirituali: ſed videt̃ ꝯ: extra d̃ teſti. ſicut. quia ibi dicit q non videt̃ ſupeſſe aliquod remedium: niſi q teſti imponatur penitentia de periurio. ſz ibi ſupple. ſ. de facili. vel ibi reſpicit factum non ius. ſi. notatur extra de arbit. peruenit.

f Quod quis. illicite. hoc. c. loquit̃ de illicita alienatõe rez eccl̃ie: ut ex̃ de re. pei mu. c. ij. Secus. n. ſi deliquit ſentẽtiãdo. C. ſniam reſcin. nõ poſ. l. i. ff. de re iudi. l. iudex. ar. ꝯ factũ ꝓprium aliquẽ poſſe uenire: ar. xij. q. i. certe ego ſum. ⁊ ex̃ de elec. noſti.

g Illicite. ſic. l. di. penitẽtes. ar. ꝯ ex̃ de cle. ꝯiu. diuerſis. ⁊ ex̃ de fil. pſ̃. ueniens. ⁊ ar. ff. de reb⁹ eoꝝ q ſub tu. vel cu. l. q̃uis. ⁊ ex̃ de ꝯceſ. p̃. cũ ſuper.

epiſcopo placentino.

Que utiliter deciſa ſunt: a ſucceſſoribus roborentur.

Loci[a] nr̃i conſideratio nos admonet rõis auctẽ q̃ a p̃deceſſoribus nr̃is utilit̃ deciſa fuerint roborare: ⁊ q̃ a temerarijs p̃ſumpta fuerit i ꝓmptu nihilominus ulciſci. Reũ qppe ante ꝯſpectũ diuini iudicis ſe nouerit eẽ: qui nititur utilit̃ finita reſcidẽ ac roborata quolibz auſu uiolare. Eccleſiaſtici qppe uigoris ordo ꝯfundit̃: ſi aut temere illicita p̃ſumãt̃: aut nõ ꝯceſſa ipune tentent̃. ꝓinde ſi negligẽt̃ ea q̃ male uſurpãt̃ omittimus: exceſſus uiam ꝓculdubio alijs aperimus. Quia[c] ergo ſnia hec rõnabilit̃ data ẽ: nec p appellationẽ ifra certũ terminũ reuelata: appet q nequaq̃ p̃ora ꝯiugia ſunt reitegranda[d]. His ita rñdetur: Aliud ẽ ſniaz reſcidẽ ⁊ rõnabilit̃ deciſa turbare: atq̃ aliud q̃ p ſurreptionẽ obueniũt dep̃henſa corrigere. ſuuz nãq̃ errorẽ cuiq̃ corrigẽ licet: atq̃ iõ q̃ a quolibet illicite cõmittunt̃ ſiue a p̃deceſſoribus admiſſa iueniunt̃: i meli⁹ reuocari oz. Porro illicite uxor a uiro ſuo ſeparata eſt: ⁊ illo uiuente alij copulata: cũ dñs ſoli⁹ fornicationis cā a uiro ſuo uxorẽ ſepari iubeat. Sicut ergo ſi aliqua cuius uir putaret̃ defunctus: alicui copularet̃: ⁊ qualibz occaſione interueniẽte ab ei⁹ cõſortio diſcederet: q̃uis iudicio eccl̃ie cogat̃ redire ad eũ quẽ reliq̃rat: tñ ſi poſt triennium[d] uiꝛ q mortuus putabatur redire cõtigerit: p̃ora cõiugia r[e]tegrabunt̃. ſic cũ dep̃hendunt̃ nõ fuiſſe cõſanguinei q cauſa cõſanguinitatis abinuicẽ ſepati ſũt p̃oris ꝯſortij federa ſunt reparãda[e]. Quod aũt q̃ illicite admittunt̃ uel admiſſa inneniũt̃: corrigẽda ſũt: uel q ſnia ẽt romane ſedis in meli⁹ cõmutari ualeat: auctẽ hilarij pape ⁊ nicolai mõſtrat̃. Jt nãq̃ hilarius ep̃s urbis rome ſynodo preſidens.

Corrigẽdũ ẽ qđ illicite admittit̃ aut a p̃deceſſorib⁹ admiſſũ iuenit̃

Quod[f] qs cõmiſit illicitẽ[g] aut a p̃deceſſoribus ſuis inuenerit admiſſuz: ſi ꝓpriũ p̃iculũ uult uitare: dãnabit. nos. n. i nullo uolumus ſeueritatẽ ultionis exercere ſz q i cãis dei uel ꝯtumacia ul̃ aliquo exceſſu deliq̃rit: aut ipſe q p peram facit abolere noluerit in ſe q̃cq̃d i alio ñ reſecauerit inueniet qđ ut deiceps poſſit tenacius cuſtodiri: ſi placet omnes ſnias ſubſcriptõeſq̃ ꝓprias cõmodate: ut ſynodali iudicio aditus claudat̃ illicitus[b]. Item gregorius.

Secũdũ ſue ꝯſuetudinis tenorẽ apoſtolica ualet mutari ſnia.

Apoſtolice[i] ſedis ſnia tãta ſẽper ꝯſilij moderatione ꝯcipitur: tãta patiẽtia ⁊ maturitate d̃coquit̃: tãtaq̃ deliberationis grauitate ꝓfert̃: ut nec imutari neceſſariũ ducat: niſi forte ſic ꝓlata ſit ut retractari[k] poſſit ul̃ imutari: ſi ſcḋm tenorẽ p̃miſſe ꝯditõis[l] exiſtat. Itẽ ino. papa. **A p̃deceſſorib⁹ dãnatos alioꝝ ſupplicatõib⁹ i p̃ſtinũ ſtatũ ap̃lica reformat eccl̃a**

Veniam[a] nũc ad maximũ fotinũ q̃ſi ad qđdaz thema. ⁊ qđ mihi anxiũ ẽ ac difficilimũ: maiorũ meoꝝ reuoluaz ſnias. Fuerat quoq̃ d̃ illo quoquo pacto: ut ipi ẽt cõmeminiſtiſ aliquid utiq̃ grauius conſtitutũ: ucꝝ qm̃ id qđ p⁹ rumorẽ falſum ut aſſeritis ſurreptum huic ſedi ⁊ elicitũ p iſidias d̃mõſtrat̃: q2 res ad ſalutẽ redijt ueniam tantuz uobis hinc admittẽtib⁹ poſt ꝯdẽnatõez more ap̃lico ſubrogam⁹: tantiſq̃ uñis aſſertionibus uobiſq̃ tam bonis tam charis nõ dare ꝯſenſũ oib⁹ duris rebus duri⁹ arbitramur. ꝓ uñaergo approbatõe frẽs chariſſimi ⁊

b Illicitus: nõ ar. ad qõnez d̃nicalẽ. iurauit q nunq̃ accederem ad fornicariã meã: p⁹ uolo cũ ea cõhbere. poſſũ: ar. hic ſic ⁊. xxxi q. i. relatum. ⁊. c. illud. ⁊ ar. ꝯ. ex̃ de cā poſ. c. iij. ⁊. ff. de excep. rei iudi. l. ⁊ an eadem. §. actiones.

i Apoſtolice. decoquitur. Hic patet rõ: q i reſcriptis ap̃licis nihil dz uicij repiri: nec aliquid reprehenſibile: vt ex̃ de reſcrip. cum a deo. vnđ vicioſa dicentur reſcripta: ſi ſit in eis falſum latinũ: vt ex̃ de reſcrip. ad aud. ſz i teſtis ⁊ priuile. ſec⁹ eſt. C de teſt. errore. ⁊. ff. de manu. teſt. qui habebat. non enim ẽ veriſimile: q cum ille lr̃e in tot manib⁹ decoquantur: q ibi ſit aliq̃d reprebenſibile.

k Retractari poſſit. videtur ꝯ q ſnia p̃ncipis poſſit retractari: ſi eſſz iniuſte lata. ⁊ ſic ẽ ꝯ. C. d̃ appel. ne cauſas vbi dicitur ſi ſnia principis ſine cãe cognitõe fuerit lata non põt retractari. nam etiã error p̃cipis facit ius: ut. ff. de ſup. le. l. iij. in fi. ſed hic loquitur d̃ ea retractatione q̃ fit p in itegrũ reſtitutionem ex̃ de in integ. reſti. cuz ex litteris.

l Conditionis. ſi cõceſſũ erat ad tp̃s. ẽ. e. q. iij. q ſcripſi. uel illi⁹: ſi p̃ces vitate nitant̃ ſnia autẽ non eſt ſub cõditione ferenda. ij. q. vi. biduũ. unde hoc non intelligit̃ de ea: tenet tamẽ ſi ferat̃: ex̃ de ſen. ex. a nobis. ⁊c̃.

u Veniã nunc ad maximũ. Forte binomius erat iſte fotinus. uel aliter veniã ad fotinũ: nunc quaſi ad maximuz quoddã thema: q2 plures qõnes ex eo ſurgunt.

b Per rumorem. ar. ad qõnẽ illã: quid ſi aliqs ꝓpter falſum rumorem eſt electus q credebatur peritus: q poſtea caſſat̃ ei⁹ electõ ſicut ⁊ caſſatur inſtitutio: vt. ff. de here. inſti. ſi pater. ſed legata nõ caſſantur rõne falſi rumoris: vt. ff. de here. inſti. l. ulti. Jtem hoc

ſub cōditione ſi conſtaret de p̄miſſis. vel expone non ſeparent̄
quantum ad cohabitationem: ſed per hoc non dat eis licentiam
commiſcendi.
q ¶ Coronam .i. anni circulū uel reuolutionē. nō noua mr̄imonia
dici que non ſunt annua. ſimiliter mācipiū dicit̄ nouū qđ nōduꝫ
ſeruiit ꝑ annū
ff. de publi. ⁊
uecti. interduꝫ
§. quotiens. ſi
militer vinum
ff. ꝺ vino tri. ⁊
oleo le. vetus.
¶ Ex his. ad
quartum. ſi in
telligas hoc ꝺ
ſecundo genē
affinitatis: tūc
nulla eſt ibi di
ſpenſatio. nec
illud quod ſe-
quit̄: hoc nos
ſpectat ad illū
gen⁹ affinitatiſ
ſed ad p̄mum.
s ¶ Prelibaui
mus. i. oliꝫ cō
ceſſimus qbuſ
dam.
t Hec ſalu-
bꝛit̄. affi
nitatis. ꝯſāgui
nitatis ſigna ꝉ
ueſtigia.
u ¶ Matrimo
nio. i. vſqꝫ ad
vij. gradū.
x Inceſtu
oſi. pri-
mā parteꝫ hu
ius. c. intellige
de excluſione
ſacramentoꝝ:
ſecūdā aūt de
anathemate. ⁊
tunc dicit non
ſumant cibum
ſpiritualeꝫ. de
hoc dictuꝫ eſt
ꝫ. q. iij. de ince
ſtis. xij. q. ij. in
digne.
y ¶ Manent.
poſt admoni-
tionem.
ꝫ ¶ Aut cathe
cuminos. xi. q
iij. ad mēſam.
ꝯ. So. expoſi
tio illa que ſe-
quitur .ſ. cum
chꝛiſtianis ⁊c̄
non refert̄ a d
totū id quod
p̄miſſū ē: ſed ad aliā ptē inter chꝛiſtianos nō habent̄. vꝉ nō de oi
bus gentib⁹ hoc itelligendū ē: ſed de gentibus cathecuminis.
⁊ ¶ Sed ſoli. chꝛiſtiani.
ↄ ¶ Madeat. qd iuris ſit i h̄ cāu notaui. xxxiij. q. ij. §. de penitētib⁹
ꝝ u Unde q̄ritur. hic querit̄ ſi ſententia que lata ē pro mr̄imōio
uel contra illud poſtea poſſit retractari. ⁊ dicendum ꝙ ſic:
q: talis ſnia nullo curſu tpis trāſit in rē iudi. ut ex̄ de ſen. ⁊
re iudi. conſanguinei. qdam volebant diſtinguere ꝙ ſi ſecūda ma
trimonia ſunt contracta non poſſunt retractari ſententia: ſed ſi nō
ſunt contracta poſſunt retractari per illud quod eſt extra ꝺ teſti.

cōtraxiſſe nuptias uident̄. i. infra
āni coronā q: modis oib⁹ ſeparent̄
De cetero uero generalia ꝑ oēꝫ ꝓui
ciā ſtatuta ꝓcurrētiā talit̄ firmet̄
ut null⁹ audeat deiceps tale ſcel⁹
ꝑpetrare: ⁊ q fecerit ſine retracta
tōis miſericordia acri⁹ puniti ultio
nib⁹ ſeparent̄. Si uero q ꝓpinq̄s
ſanguis uxoꝛis ſue i mr̄imonio ſi
bi ſociauerunt: ſicut iā dudū uob
ſcripſim⁹: q in eodē gradu inuēti
ſūt ſeparēt: aut ſuſpēdat̄ coꝝ cā
uſqꝫ dū nos iſtl' dn̄o auxiliāte con
ueniam⁹ r Idē. De his q moꝛ
tua uxore ſcdas ꝯtrahē nuptias
uoluerit: iuſte ⁊ honeſte ⁊ rōnabi
lit̄ ꝓſpexim⁹ ab coꝝ ꝯſāguineis uſ
qꝫ ad q̄rtū ḡdū genealogie abſtie
ri. hoc nos ſm idulgētiā ſācte ma
tris eccl'ie miti⁹ p̄libauim⁹ s: Cete
rū iuxta ſeculariū legū cēſurā di
gnis coercōib⁹ q̄uibuſqꝫ diſciplie
iuectōibus hec oia mala ⁊ illicita
mōis oib⁹ refutāda ſūt: ⁊ i futuro
deinceps tpe cūcta qeſcāt. Idē
felici meſſane ciuitatis epo.

In quarto gradu q coniucti iuē
ti fuerint ſeparent̄.

Hec ſalubꝛit̄ p̄cauēda ſācim⁹
ne qs fideliū ꝓpinquā ſāgui
nis ſui: uſqꝫquo affinitatis linea
mēta generis ſucceſſiōe cognoſcū
tur: mr̄imōio u ſibi deſideret copu
lare: ſꝫ ſicut a maioꝛib⁹ nr̄is diffi
nitū ē: ita mōis oib⁹ obſuet̄: qm̄
uſqꝫ ad ſeptenariū nūeꝝ parētele
nulli unq̄ꝫ copulā ꝯtrahē lr̄aꝫ da
m⁹: his uiōlꝫ q ex p̄re ⁊ mr̄e ꝯſan
guitatis deſcēdūt parētela. q ēt ⁊
q̄ i. iiij. ꝉ. v. ḡdu ꝯiūcti iuēti fuerit
ſeparēt̄: qm̄ ſcriptū ē: Ois hō ad
proximā ſanguis ſui nō accedat:
ut reuelet turpitudinē ei⁹. ⁊ iteꝝ
aia q̄ fecerit qppiā ex iſtis peribit
de medio ppli ſui. Hanc qb⁹ ꝯiū
ctio int̄dicit̄ illicita: hēbunt icun
di ꝯiugij melioꝛis libertatē. Si

ſi i eodē crimine uſqꝫ ad moꝛtē al
teri⁹ eoꝝ ꝯtumacit̄ ꝑſeuerauerit.
Unde in aurelianenſi cōcilio.

Nō ducāt uxoꝛē: q uſqꝫ ad moꝛ
tē alterius i inceſtu ꝑſeuerauerit.

Inceſtoſi x dū in ipo deteſtan
do atqꝫ nefādo ſcelē manēt y
nō iter fideles chꝛiſtianoſ ſꝫ inter
gētiles aut ꝫ cathecuminos habeāt̄
i. cū chꝛiſtiāis nō ſumāt cibū nec
potū: ſed ⁊ ſoli faciāt hoc: nō oſcu
lent̄ nec ſalutent̄ ab eis. ⁊ ſi ſuis
ſacerdotibuſ iobediētes extiterit
⁊ a tā nefario ſcelē ſegregari atqꝫ
ad publicā pn̄iam redire noluerit
int̄ eos habeant̄ q ſp̄u imūdo ꝑi
clitant̄: uꝉ ēt int̄ eos de qbus ꝑ ſe
ueritas ait: Si te nō audierit ſit
tibi ſic̄ ethnicus ⁊ publican⁹: ⁊ ſi
alt̄ eoꝝ moꝛte p̄uētus fuerit: alt̄
q̄ꝫdiu uiuit grauit̄ peniteat ⁊ ſine
ſpe cōiugij maneat. Hac aucto
ritate q i. iiij: uel i. v. gradu ꝯſan
guinitatis ꝯiūcti iuenti fuerit: ab
eccleſia ſeparari iubent̄.

Unde ꝝ q̄rit̄: ſi eccl'a frau
de teſtiū aut ignoꝛātia
eoꝝ decepta aliquos ſe
pauerit: q p⁹ ſepatōem
alia cōiugia ꝯtraxerit: ⁊ ſi poſtea
dep̄hēſa fuerit calliditas uꝉ falſa
opinio teſtiū: an p̄oꝛa ꝯiugia ſint
reintegranda: qđ fieri nō poſſe ar
gumentis ⁊ auctē ꝓbat̄. ¶ Sen
tentia nāqꝫ niſi per appellationeꝫ
infra terminū lege cōſtitutū rele
uata fuerit: irreuocabile robur ob
tinebit. Hinc etiam beat⁹ augu
ſti. ſcribit dicens.

Que rationabiliter deciſa ſūt mu
tari non expedit.

Omnibus a mōis eccl'iaſtice di
cipline uꝉ moderatōni ꝯueni
ens ē: ut q̄ rōnabilit̄ oꝛdinata fue
rit uel deciſa: nulla i poſteꝝ debe
ant refragatione turbari. Itē
ſtephanus papa quintus paulo

ſicut. xxxiij. q. i. ſi per ſoꝛtiarias. ſed id quod in illa decre. ſicut. dicitur re
ferendū eſt ad facilitatem. i. non ita de facili retractat̄ ſententia quando ſe
cunda mr̄imonia contracta ſunt: ⁊ illud quod dico in matrimonio: dico in
omnibus ubi periculum anime uertitur: in baptiſmo ⁊ oꝛdine. illud tamē
poſſet dubitari: utrū ſnia mr̄imonij ipo iure retractet̄ an ꝑ in itegrū reſti
tutionē. ⁊ uidet̄ ꝙ ꝑ in
integrū reſtitutionē: ut
ex̄ de in ite. reſti. ex lr̄is
ecōtra uidet̄ ꝙ ipo iur̄
q: ibi ſnia nō trāſit i rē
iudicatā: ut dixi. ſed lꝫ
magiſter ſpecialiter ꝓ
poſuerit queſtionem ꝺ
matrimonio: tamen ge
neraliter proſequit̄: an
quelibet ſnia poſſit re
tractari. Notanduꝫ er
go ꝙ uarijs modis re
tractat̄ ſententia. Quā
doqꝫ retractat̄ ſi eſt la-
ta per ſurreptionem: ut
ꝫ. e. veniā. ⁊ ex̄ de offic.
uicarij tua. Item ſi eſt
lata ꝑ falſos teſtes uel
per falſa ꝫ inſtrumenta:
ut ex̄ de pꝛobat. licet. ⁊
C. de fal. querelā. Itē
ſi eſt lata per falſas al-
legationes. ff. de iudi. ſi
p̄toꝛ. Iteꝫ ſi interuenit
falſus ꝓcuratoꝛ: ut ex̄
de pꝛocur. in noſtra. ⁊
ff. de iudi. licet. Item ſi
eſt lata a iudice nō ſuo
ut ex̄ de iudi. at ſi cleri-
ci. C. ſi a nō cōpe. iudi.
Q. VIIII.
per totum. Iteꝫ per in
integrū reſtitutionem:
ut ex̄ de in inte. reſti. re
qſiuit. Item per appel
lationem ⁊ ſupplicatio
nem: vt. C. de pꝛeci. im
pe. off. aut. que ſuppli-
catio. Iteꝫ retractatur
ſi eſt lata ab excommu
nicato: ut extra de ſen.
⁊ re iudi. ad pꝛobandū
Item retractatur per i
ploꝛationem triſtis au
xilij: ut ſi contra ſeruū
fuerit lata ſententia ille
appellare non poteſt:
ſed permittit̄ ei implo
rare triſte auxilium: ut
ff. de appella. ſerui. Itē
ſi fuerit lata contra ius
ſcriptum: vt. ij. q. vi. §.
eſt autem quandoqꝫ.
Iteꝫ pꝛopter coꝛrupti
onem iudicis: ut. ij. q.
vi. §. venales. Sunt au
tem tres modi retractā
di ſententias. quandoqꝫ retractatur ſententia. i. nulla oſtenditur eē. ſ. cum
eſt lata a iudice non ſuo uꝉ per falſum pꝛocuratoꝛem lata ē. q̄nqꝫ retracta
tur iudicis officio: quandoqꝫ iure actionis. ſi iudicis officio: per beneficiū
reſtitutionis in integrum tm̄ vſqꝫ ad quadriennium p̄ōt agi. ſi auteꝫ iure
actionis .ſ. actionis in factū: tunc vſqꝫ ad. xxx. annos audietur. io.
a Omnibus modis. rōnabiliter. ēt imperiali reſcripto. C. ꝺ trāſac. cās
immo a limine iudicioꝝ expellent̄: qui uolunt retractare ſententias
a quibus non ē appellatū: vt. C. ſentē. reſci. nō poſ. l. vlt. C. ut lite pen. l. fi.
niſi pꝛopter publicā vtilitatē: vt. ff. ꝺ decre. ab oꝛ. fa. ꝙ ſemel. vꝉ niſi reſtitu
endo. ff. de mino. in cauſe. §. vlti.

a Confirmãs.ad lr̃az
hãc ↄtinuaꝛ ſ̃dicta : ē
eni uerbũ dñi.ꝛc̃.
b Quõ põt.hec eſt rñ
ſio prime q̃õnis.
c Porro. hec eſt re,
ſponſio ſecũde q̃õnis.
d In ſuperſtite.i. inꝛ
ſuperſtitem ꝛ conſan,
guineos defuncti.
e Nõ deleꝛ.s.iij.q.v
ij.§.tria.ↄ̃. ſ; verba ca,
nonũ legi p̃ſcribũt.i. p̃
indicãt. vl'potius non
deleꝛ reuera ſm leges
vt nõ ſit:ſ; deleꝛ q̃ztũ.
ad illud beneficiũ.
f Nec alia copula.rñ
ſio tertie queſtionis.
g Propheta ait. lau
date dñm de celis ꝛc̃.
h Qm̃ ip̃e.i.ſicut leue
fuit ei dicẽ ita ꝛ facere
i Carnẽ vnã. videꝛ ñ
eſſe mirũ ſi dñs fecit vi
rũ ꝛ mulierẽ carnẽ vnã
cũ multitudinẽ fideliũ
fecerit vnum ſecum.ſ.
p charitatẽ vl'humane
nature aſſumptionem
de cõſe.di.ij.in xp̃o.
k Copule.i.ſecunde.
nam cum ſobole ex pri
ma poſſet cohñere :un
de q̃ñq; paꝛ ꝛ fili⁹ hñt
mr̃e; ꝛ filiam.
l Fermanẽ.dur vbũ
ↄ̃ inocẽtiũ ex̃.e.nõ oz.
m Duo.ſ.vir ꝛ vxor.
n Unũ.i.i carnẽ vnã.
o Et de duobus.ſ.vi,
ro ꝛ vxore.
p Concreatio.i. vna
proles.
q Sicui⁹. hec duo
capit'la nõ tenẽt.
r Filiã cuiuſdã.
Poſt.xiij. i,
pedimẽta ma
trimonij tractat hic ma
giſter de raptu:q2 vide
baꝛ mr̃imoniũ ipedire
ꝛ utrũ iꝛ raptã ꝛ rapto
rẽ poſſit eẽ mr̃imoniũ

s q Quod autem.
De hoc nul,
lu; eſt dubiũ
qn raptũ cõmiſerit iſte
diſtiguas tñ cũ mag̃ro
q2 q̃ñq; raptus cõmit,
titur i re ip̃a q̃ñq; i vſu
rei:ut.j.e.§.vlti.
t Raptus.s̃.xxvij.
q.ij.raptus.
u A corrũpendo. eſt
dict⁹. ꝛ ita ſimplex dr̃
a cõpoſito:ſicut al's ex
ponit lex ſimplex p cõ
poſitũ:ut.ff. ed.l.aq. ſi
ſeru⁹.§.ingt lex.nã ibi
veteres oẽs itellexerũt
rupiſſe.i.corrupiſſe.io

cõfirmãs qd̃ ip̃e p̃mus protulit
hõ:quãobrẽ relinqt hõ. p.ſ.ꝛ. m.
ꝛ adhe.u.ſ.ꝛ.e.d.in.c.u. Si una
caro fuerit:quõ põt aliqs eoꝝ p
piqu⁹ uni ptinẽ niſi ptineat alteri
hoc minime poſſe fieri credendũ
ē. Porro uno d̃fũcto in ſupſtite
affinitas ñ deleꝛ:nec alia copula
ↄiugalis affinitatẽ copule p̃oris
ſoluẽ ualz.ſ; neq; ali⁹ ↄiũctionis
ſoboles placet ad affinitatis prio
ris uiri ↄſortiũ trãſire,p eo q uer
bũ dñi ualidũ ē ꝛ forte. Et inqui
ens dixit ppheta: uerbũ dñi ſta
bit ineternũ. Et ali⁹ ppheta:qm̃
ip̃e dixit ꝛ facta ſũt:ip̃e mãdauit
ꝛ creata ſũt:ſtatuit ea ineternũ ꝛ
in.ſ.ſ.pre.po.ꝛ nõ p̃teribit. Nã
poſt uerbũ ꝛ p̃ceptũ effecit duos
carnẽ unã.i.maſculũ ꝛ feiam:q i
numerã multitudinẽ utriuſq; ſe
xus ñ deſtitit unũ facẽ ſecũ:ſicut
p ſe ueritas dixit:non rogo,p his
tñ:ſed etiã,p his q p uerbũ eorũ
ſũt credituri in me:ut unũ ſint ſic̃
tu pr̃ in me ꝛ ego i te:ut ꝛ ip̃i unũ
in nob̃ ſint. Siqs ergo ſacrilego
ꝛ temerario auſu in defũcto q̃rit
ppinqtatẽ extinguere: ul' ſb̃ alte
ro affinitatis uocabulo diſſipare
ul' ſuſceptã ſobolẽ alteri⁹ copulẽ
ppinqtati p̃oris credit legitie ſo
ciari:hic negat dei uerbũ ualidu;
eẽ ꝛ forte. Et q tã facile ꝛ tã uelo
citer q̃rit diſſoluẽ: hic non credit
uerbũ dei iẽternũ pmanere. Cõ
fice terrã ex q̃ttuor locis magna
inꝛcapedine a ſe diſtãtib⁹.cõfecta
ꝛ cõglutinata finge cuiuſcunq; fi
gure ul' imẽſitatis corp⁹ uolueris
nunqd erit humanũ ingeniu; qd̃
ip̃as q̃ttuor ptes abinuicẽ ualeat
ſegregare ꝛ unaqueq; p ſe poſſit
agnoſci? Sic a q̃ttuor auis duo
cõficiunꝛ i unũ: ꝛ de duobus fit
una ↄcreatio.hanc ſimilitudine;
de q̃ttuor elemẽtis unde ↄcreat⁹
ē hõ:colligẽ potes ſi eoꝝ unãquã
q; ſpẽm q̃ i multis diuiſionib⁹ pti
ta ē:p diſcretas inꝛ ſe partes aſſi
gnaueris. Fit idẽ in metallis:hoc
etiã i liquorib⁹ pbaꝛ.in coloribus
pictor,pſeqtur arte colores admi
ſcendo ex uiſibilib⁹ fucis corpora
fingẽs. Itẽ ino.papa. Sobo
les ex ſecũdis nuptijs gẽita ↄſan
guincis p̃oris uiri copulari nõ dz
Sicui patru⁹ ul' auũcul⁹ uxo
rat⁹ obierit:ꝛ illa uirũ aliũ po
ſtea duxerit:filios filia ſue ex illo
genuerit:cũ his oib⁹ modis cõmi
ſceri,phibem⁹:q2 uir ꝛ mlier una
caro ſunt. Item ex romana ſy
nodo. De eodem.

Siq̃ mlier ad ſcd̃as nuptias
trãſierit:ꝛ ex eis ſobolẽ genu
erit :nullo mõ põt ad cõſortiũ co
gnationis uiri prioris ptingere.
Itẽ iginus papa. De eodẽ.
Siq̃ mlier trãſierit ad ſcd̃as
nuptias:ꝛ ex eis,plẽ hũerit :
ip̃a,ples põt ſe copulare cognatõi
prioris uiri uſq; ad quarta; gene
rationẽ. Unde inocen. papa.
De eodem.
Siq̃ mlier ad ſcd̃as trãſierit
nuptias:ꝛ filios aut filias ad
ſcdu; maritũ genuerit : debẽ eas
nepotib⁹ p̃oris mariti ↄiũgi ſãcta
romana ſynod⁹ ,pſus inhibuit.

Filiã cuiuſdã
ignorante pr̃e
qdã mũerib⁹
illexit ꝛ ad cõ
uiuiũ iuitauit
finito cõuiuio
iuuenis uirgi
ne; oppreſſit.
quo cõperto a parẽtib⁹ iuueni tra
diꝛ puella ac mõe nubẽtiũ a iuue
ne dotaꝛ:ꝛ publice i uxorẽ duciꝛ
Queriꝛ primũ: an ille raptũ cõ
miſit. Secũdo: an rapta rapto
ri nubẽ poſſit pr̃e aſſenſũ p̃ſtante
Quod aũt ille raptu; ad
miſerit : multoꝝ auctẽ
,pbatur. Ait enim iſi
dorus i.ij.libro etymo
logiaꝝ.c.xxxiij.
Quid ſit raptus.
Raptus quoq; illicit⁹ coitus
a corrũpẽdo eſt dict⁹. unde
qui raptu potiꝛ: ſtupro fruitur.
Unde gelaſius papa.
Ubi raptus admittitur.
Lex illa p̃teritoꝝ principum
ibi raptũ dixit ↄmiſſũ ec:ubi
puella de cui⁹ ante nuptijs nihil
actum fuerit:uideatur abducta.
Cum ergo hec illicito coitu ſit
corrupta:cunq; ita ſit abducta.i.
a domo pr̃is ducta:q de eius nu
ptijs nihil ante actũ fuerit:raptã
appellãdã negari nõ põt.ſed non
omnis illicitus coitus nõ cuiuſli
bet illicita defloratio rapt⁹ appel
laꝛ. Aliud eni ē fornicatio aliud
ſtuprum aliud adulteriũ aliud in
ceſtus aliud raptus. Fornicatio
aũt lic; uideaꝛ eẽ gen⁹ cuiuſlibet

x Qui raptu
i. q2 eſt illicit⁹
coitus a corrũ
pendo.
y Lex illa.s̃
xxvij.q
ij.lex.C. de ra
pto.ṽginũ ra,
ptores.ↄ̃ Sõ.
iuſtinianus ibi
correxit legem
de qua hic mẽ
tionẽ facit ge,
laſius q p̃ceſſit
iuſtinianũ.ſed
tñ illud iuſtini
ani corrigiꝛ. j.
e.q.ij.ſiqs vir
ginẽ. ꝛ ex̃ d̃ ra
pto.cũ cã.ꝛ.c.
ſequẽti ſ; qua
re nõ cõmitto
raptũ in ſpõſa
ſa mea : ut cõ
mitto in alia re
mihi d̃bita: ut
ſi vẽditã rẽ ra
piã: ſic incido
in conſtitutõe;
ſiqs in tãtã.ut
ff.d̃ acq.poſ.ſi
ex ſtipulatõne
ꝛ ſiliꝛ furtũ cõ
mitto in,ppria
re:vt.ff.de fur.
eũ q.§.i.ſ; põt
eẽ rõ q2 p̃ſumi
tur q re ſua ne
mo vicioſe vta
tur:vt.ff.,p ſo
cio merito.vel
forte rõ ē quia
mr̃imoniũ nũ
q̃; diſſoluitur
Q. I.
alij coñctus ſic
vñ nunq̃; põt
aliqs i hoc ca
ſu incidẽ in cõ
ſtitutionẽ illa;
placuit.xvi.q.
vi.nec in illã ſi
qs in tãtã.ꝛ q2
res iſta nunq̃;
põt alienari a
vẽo dño:ꝛ q2
libera pſona ñ
poſſideꝛ. ꝛ ita
nõ eſt neceſſe
ut expectet q̃
uſq; in eũ trãſ
feraꝛ poſſeſſio
ſponſe.itẽ q2 i
telligiꝛ eã poſ
ſidere quãcito
ſpõſalia inꝛceſ
ſerũt.vñ nõ ve
re diciꝛ raptor
cũ ſua poſſeſſi
one utaꝛ.ff. de
iniur.l.iniuria
rum.§.ſiquis.
Cum ergo

ſcias q̄ ea que per ſurreptionez obtinent̄:ēt abſente aduerſario retractant̄:vt extra de ſen.ꝛ re iudi.cū oli.nec aliqd ualet quod ꝑ lr̄as ſurrepticias actū eſt:ut ex̄ de off.vica.tua.immo ꝛ libertas q̄ nō retractat̄ lꝫ ꝓpter iiuſtā cām data ſit:ut inſti.quibus ex cauſis ma.§.eadē.v̄.ſemel.tñ nulla eſt ſi per ſurreptionez data fuerit: vt ff̄.de fideicō. li.tum vero.§. ſubuētū.ꝛ iudex qui alias nō pōt ꝛeuocare ſententiā diffinitiuā licet iniuſtam:in hoc caſu ip̄emet eā reuocat.ff.de iudi.ſi pretoꝛ.

propter ſcandalum iudeoꝛum qui natus erat ex iudea ꝛ gentili poſtea mutauit hoc cum dixit:dico q̄ ſi circuncidimini chꝛiſtus nihil vobis proderit:ar.de pe.di.ij.circunciſio.

k ¶ Non quando.ex hoc dicunt quidā papā reſcindere non poſſe quod ſemel bñ diffinitū ē quin peccet.naꝫ illud dicit̄ poſſe quod de iure ꝛc̄.xxij.q.ij.faciat.

ſnia ac poſtulatione ep̄m fotinuꝫ habetote.licitū ē.n.ita ꝯſtituē ut[c] dep̄camini: ꝛ nr̄aꝫ i meli⁹ ꝯuerſā ſniam laboꝛe ul' teſtimōio ur̄o cō potē[e] uobis ſuſcipite.euſtachium uēo a me ſepiſſime cōpꝛobatū nolite[e] expectare ut diaconij ḡdu ex polic̄ſ.ſolicitos.n.uos ꝓ ſalute libenter audio[f]:ꝯtra ēt ſi[g] faciēduꝫ ē:libent̄ nō admitto. Cui manū poꝛrigitis:uobiſcum poꝛrigo.cui poꝛrigo:mecū poꝛrigite. Itez nicola⁹ papa.

Sn̄iam romane ſedis in melius cōmutare licet.

Sententiā[h] romane ſedis nō negam⁹ poſſe i melius cōmutari:cū aut ſurreptū aliqd fuerit: aut ip̄a ꝓ ꝯſideratōe etatū ul' tempoꝝ ſeu grauiū neceſſitatū diſpēſatione quedā oꝛdinare decreuit qm̄ ꝛ egregiū paulū apl'm diſpenſatoꝛie legimus q̄dā feciſſe: q̄ poſtea repꝛobaſſe legit̄.qd̄ tñ obſeruandū ē:qñ illa romana ualet eccleſia diſertiſſima ꝯſideratōe hoc fieri delegerit:nō[i] qñ ip̄a q̄ bñ ſūt diffinita r̄tractare uoluerit. Innocēti⁹ ep̄is ꝑ macedoniā cōſtitutis.

Cuiuſq̧ iudiciū ap̄lice ſedis auctoꝛitas retractare ualet.

Graue[l] nō oꝫ uideri piiſſimis mentib⁹ ur̄is cuiuſcūq̧ retractare iudiciū:qꝛ[m] ueritas ſepi⁹[n] exagitata magis ſplēdeſcit i lucē:ꝛ ꝑnicies[o] r̄uocata i iudiciū grauius[p] ꝛ ſine pñia[r] ꝯdēnat̄. Nā fructus diuin⁹ ē iuſticiā ſepius recenſeri. Item ex libꝛo pōtificali.

A p̄deceſſoꝛib⁹ d̄poſiti a ſucceſſoꝛibus reſtituant̄. Palea.

Gregoꝛi⁹.iiij.theodoſiū quez eugenius añceſſoꝛ ei⁹ p̄ſbyterij honoꝛe p̄uauerat: eccl'ie ſaguine conſecrauit ep̄m. Leunti⁹ dū eēt p̄ſbꝛ depoſitus fuit: ꝛ poſtea i antiochia p̄riarcha fuit. Myſenū ep̄m a felice papa dānatū gelaſius ſucceſſoꝛ eius ꝛ cōmunioni reddidit:ꝛ eccl'ie reſtituit ſue.

Sicut[s] ergo ſnia romane ſedis in meli⁹ cōmutari ualet:ſic cuiuſlibꝫ eccl'e ſnia cū ꝑ ſurreptōnē data cognoſcit̄ rōnabilit̄ reuocāi p̄t. De ea autē q̄ ad ſc'das nuptias trāſit:utrū i eadē affinitate ꝯſanguineoꝝ p̄oꝛis uiri remāeat:an ſoboles ex ſecūdis nuptijs ſuſcepta ꝯſanguineis p̄oꝛis uiri copulari poſſit:merito q̄rit̄. De his ita ſcribit grego.papa uenerio caralitano ep̄o.

Affinitas in ſup̄ſtite non deletur

Fraternitatis[t] ur̄e ſtudio ſe ſagacitati frater amāde quas debeo refero grates: qm̄ q̄ſiſti q̄ debuiſti iucundū me reddidiſti. Unde placide ad inq̄ſita r̄ndeo: ſedē ap̄licā ꝯſulere decreuiſti: ſi mulier copula nuptiali extraneo uiro cōiūcta cognatōi ei⁹ ꝑtineat[u]:ſi eo d̄fūcto[x] cognatio remaneat: uel[y] ſb altero uiro cognatōnis uocabula diſſoluant̄:uel[z] ſi ſuſcepte ſoboles poſſint legitime ad p̄oꝛis uiri cognationis trāſire copulā. Eſt.n. uerbū dn̄i ualidū foꝛte ꝛ durabile ꝛ immutabile ꝛ ꝑſeuerabile ñ momētaneū nō tranſitoꝛiū.ait.n. ꝑ ſe ip̄a ueritas que deus eſt ꝛ uerbū dei eſt: Celū ꝛ terra tranſibūt uerba autē mea nō tranſibūt[ꝛ].anteq̧ deus in carne appareret int̄ hoīes eo iſpirāte dixit adaꝫ:q̄ꝓbrē reliquet hō p̄rēꝫ ſuū ꝛ mr̄ēꝫ:ꝛ adherebit uxoꝛi ſue:ꝛ erunt duo in carne una. Deinde cū ueritas oꝛiret̄ de terra [illegible] terrā ꝛ[ꝯ] uiſibil' i humanitate appareret:int̄rogat⁹ eſt ſi licitum eſſet homini uxoꝛeꝫ relinquere:quod pꝛohibens uetuit:niſi foꝛte foꝛnicatio excluderet maritalem copulam:unde pꝛotulit ſtatim in mediuꝫ eandeꝫ ſniaꝫ quam añ ſecula manens cum patre uerbum inſpirauerat ade: ipe

c ¶ Ut depꝛecamini.ar.q̄ ñ ſit ſimonia pꝛeces pꝛo digna perſona poꝛrigere:ꝛ pꝛo digno depoſito reſtituendo licite poſſunt p̄ces offerri:ar.i.q.i.filiam.ꝛ di.l.cl'ico.ꝛ di.liiij.ſi ſeruus.

d ¶ Compotē.i.officij poteſtatem habentem.

e ¶ Nolite.ar.q̄ papa appꝛobat ꝛc̄:ut.s̄.xxiiij.q.i.hec eſt fides.s̄.xvij.q.iiij.§.qui autē ꝛ.xciij.di.ſi inimicus.

f ¶ Audio.ar.opu.adiuuandos reos criminis.s̄.di.xlv.licet ſimilia C.de aduo.diuer.iudi.reſtituendum.ꝛ.ff de albo ſcri.l.ulti.

g ¶ Si faciendum.ar.q̄ potius de miſericoꝛdia q̄z de rigoꝛe iuris d̄linquentes debemus coꝛrigere:ꝛ q̄ pꝛonioꝛes debent eſſe pꝛelati in abſoluendo q̄z in condemnando:ut ſupꝛa.di.xlv.licet plerunq̧.ſupꝛa.di.l.pōderet.ꝛ ſupꝛa.xxiij.q.iiij.dno.ꝛ ſupꝛa.xxvi.q.vij.alligant.ff.de actio.ꝛ obliga.arrianus.extra de pꝛoba.ex literis.extra de foꝛti.ex tuarum.contra.di.lxxxvi.non ſatis.ſupꝛa.di.ix.ſana.ꝛ ſupꝛa.i q.vij.diſpenſationes.iohannes.

h ¶ Sententiam ꝛ tempoꝛum.lv.di.pꝛiſcis.ꝛ.s̄.i.q.vij.neceſſaria.ꝛ.c.quod pꝛo remedio.

i ¶ Legimus.ut circūciſionē timothei:quam fecerat fieri paulus

l ¶ Graue. Caſus: Ep̄i macedonie dolebant.ſi aliquando

papa retractabat ſnias eoꝝ vel cauſaꝝ cognitiones:ꝛ ad hoc reſpōdet papa.

m ¶ Quia veritas.optima allegatio coꝛā iudices qui nolunt audire aduocatos.s̄.xx.q.vl.iudicantem.non.n.pōt ad veritatē ꝑueniri niſi reſpiciat̄ ad cauſam ꝛc̄ s̄.xxiij.q.viij.occidit.

n ¶ Sepius.quandoq̧ tamen ſufficit ſummatim cognoſcere.C.vbi in reꝫ actio.l.ij.ꝛ.ff.ad exhi.l.iij.§.ſciendum.

o ¶ In lucem.ar.q̄.iudex pōt ſepius interrogare teſtes cū dubie aliquid dixerint: ut.xxx.q.vlti.iudicantem.ex̄ d̄ emp.ꝛ ven.cum cām.ꝛ ff.de interro.actio.vbicunq̧.nec enī aliter ad ueritatem peruenit̄:niſi circunſtantie omnes diligenter querant̄: vt xxiij.q.vlti.occidit.

p ¶ Pernicies.i.perniciosum factum.

b ¶ Grauius.i.cuꝫ grauitate.

r ¶ Pnia.i.poſtea nō penitebit: quia cum deliberatione faciet.

s Sicut ergo ſententia.De ea.hic depingit̄ x.queſtio.que hꝫ duo mēbꝛa.utrum ex ſecundis nuptijs ſoboles ſuſcepta poſſit cōſanguineis viri p̄oꝛis mr̄imonio copulari: ꝛ utrum affinitas deleat̄ in ſup̄ſtite.ꝛ in utraq̧ r̄ndet̄ negatiue.j.e.c.i.ſed illō coꝛrigit̄ ex̄ de conſan.ꝛ affi.non debet.

t Fraternitatis.ſi mulier.pꝛima queſtio.

u ¶ Pertineat.ad hoc pꝛobandum inducit omnia illa que ſequunt̄ in lr̄a:ubi dicit anteq̧ deus ꝛc̄.

x ¶ Defuncto.ij.queſtio.

y ¶ Uel ſub altero.iij.queſtio.

z ¶ Uel ſi ſuſcepte.iiij.queſtio.

ꝛ ¶ Tranſibunt.nō quo ad eſſentiā:ſed quo ad foꝛmā de qualitate in qualitatē:iuxta quod dicit ap̄lus preterijt figura huius mundi.

ꝯ ¶ Et viſibilis.quia de maria carnem aſſumpſerat:de co.di.ij.reuera.

374

y ſ Iquis. attentare. ar. ꝙ interdū conat⁹ ſine effectu pūnit̄: ut. xix. di. ana ſtaſius. imo ⁊ attentare ē ad actū ꝑducere ſiue ꝓcedere: q2 ē agē ut de pudico ⁊c: ut de peni. di. i. ſiqs maſculū. ⁊ ita nō ē hic tm̄ conat⁹. in maximis tn̄ criminib⁹ punit̄ ſol⁹ conat⁹. vi. q. i. § verū. in mīorib⁹ nō: q2 ſi ſuz fur ēt ſi ad aliquē actū ꝓceſſi. ff. de fur. vulgaris. §. q furti. ⁊. l. ſi certe.

rapte ⁊ ꝑſona raptoris ⁊ alie circūſtātie: ſic ex̄ de iniu. ⁊ dāno dato. c. ij.

i Trahet. qn̄ filia nō ꝯſentit i mr̄imoniū raptoris ſʒ in ſtupruz.

k Deniqꝫ. deſponſata. ſecus eſſet ſi deſponſata eſſet alij: ut. xxvij. q. ij. ſtatutum.

z d De puellis. i chalcedonēſi. §. e. q. eos qui.

a Q Uibus. dicit. b. ⁊ bene: ꝙ hic nō dʒ eē §. ſed argumentat̄ cabiloneſi. ꝯcīliū. ex verbis chalcedonēſis concilij. ſi. n. hoc nō eēt de iſto. c. q̄re poneret gratianus hic hoc. c. cū ſtatim ſupius illud poſuerit. ſ. eos.

p Nullaten⁹. huic eſt derogatū: ut. j. e. tria. ⁊ ex̄ de rap. accedēs. ſed ſm̄ legē a deo infdicit̄ ꝙ ſi mulier cū raptore nubit: amittit dn̄ium rerū raptoris: in auc̄. de rap. mu. q̄ raptorib⁹ nubunt circa finē coll'. ix. ſed credo ⁊ illa penam ceſſare: cū ⁊ interdictio ceſſet per canones: niſi cū ſpōſa alteri⁹ de pn̄ti rapit̄: ut. xxvij. q. ij. ſtatutum.

r S Iquis virginez deſpōſauerit. ar. ꝙ violentia excuſat̄ rōne iuris quod qs habz ar. j. e. deniqꝫ. xvi. q. vi. placuit. ⁊. ſ. xxvij. q. ij. lex illa. §. di. xcij. ſiquis epus. ⁊. io.

a N Ullus. aut regis q2 libera debent eſſe mr̄imonia: extra d̄ ſpō. reg̃uit. ⁊. ff. de v̄. obl. ticia. ⁊ talis q ꝑ regē vxorez poſtulat de portari dʒ. C. ſi nuptie ex reſcrip. pan. l. i. Sʒ nō ꝙ duo premittit: ꝙ nec rapiat nec regis ⁊c vnde arguit̄: ꝙ iſta delicta paria ſūt: ergo pari pena ſunt punienda xv. q. iij. ſane.

b Remotus. nō caſū in quo auc̄te ꝑncipis n̄ excuſat̄ quis: ut. xxv. q. i. omne. §. xvi. q. i. i canonibus. ⁊. §. xvi. q. vij ſiquis deinceps. ⁊. §. di. xviij. ſi epiſcopus. metropolitan⁹. ſʒ ⁊. §. xij. q. ij. de rebus. ⁊. §. xij. q. ij. nobis.

imperator. De eodem.

S Iqs̄ n̄ dicā rape: ſʒ attētare tm̄mō mr̄imonij iungēdi cā ſacratiſſimas uirgines auſus fuerit: capitali pena feriat̄. Itē ex ꝯcilio cabilonenſi. De code.

D E puellis raptis necdum deſpōſatis i chalcedonēſi ꝯcilio ſtatutū ē: eos q rapiūt puellas ſb noie ſil' hītādi coopantes ⁊ conniuētes raptorib⁹ decreuit ſynod⁹ ſācta: ut ſiqdē clerici ſūt decidāt a ꝓprio gradu: ſi uēo laici excōicētur. Q Uib⁹ uerb̄ dat̄ itelligi: q̄ liē hu⁹ auctores mali dānādi ſūt qn̄ ꝑtcipes ꝯſilij ⁊ cōniuētes tanto anathemate feriunt̄: ut iuxta canonicā auc̄tē ad cōiugia legitia raptam ſibi iure uēdicare nullatenus⁹ p̄nt. Itē gregori⁹ papa.

Excomunicent̄ raptores uidue uel uirginis cum ſibi fauētibus.

S Iqs̄ uirginē ul' uiduā: niſi d̄ſpōſauerit: rapuerit ul' furat⁹ fuerit i uxorē: cū ſibi fauētibus anathēa ſit. Itē ex ꝯcilio pariſienſi. Excōicet̄ q uiduā ul' filiaz alteri⁹ extra uolūtatē parentū rapuit: aut regis beneficio poſtulat

N Ull⁹ aut uiduā aut filiā alteri⁹ extra uolūtatē parētū aut rape p̄ſūat aut regis bn̄ficio eſtimet poſtulādā. qd̄ ſi fecerit: ab eccleſie cōione remot⁹ anathēatis gladio feriat̄. H Js auc̄tib⁹ euident̄ dat̄ itelligi: ꝙ raptor in uxorē raptā ducē nō ualʒ. ſʒ raptor ⁊ rapta noiā ſunt uicioꝝ nō ꝑſonaꝝ. uicia aūt cū ꝑ p̄n̄iam purgata fuerit: noia eoꝝ abolēt̄. U Nde in quadā homelia gregorii ait.

A Pud oīpotētē qppe dn̄m n̄ ille fallax h̄etur: q culpā mēdacij ꝑ p̄n̄iaz delet. P Rohibetur ergo ꝑmiſſis auc̄tib⁹ rapta copulari raptori: a ꝙ uiciū rapie abolea: d̄ hoc ille raptor ⁊ illa rapta iure appellant̄. Ceteꝝ cū illa patric ptāti reſtituta fuerit: ⁊ raptor

ſue rapie p̄n̄iaz egerit: cū uolūtas parētū utriuſqꝫ i unū cōuenerit: non ꝓhibent̄ adinuicē copulari. Unde hiero. ait. Quot ſunt legitima cōiugia: ⁊ ꝙ uolūtate patris rapta raptori nubere pōt.

T Ria legitima cōiugia in ſcripturis legunt̄. Primū legitimū ē uirgo caſta i uirgitate uiro data legitime: ⁊ reliq̄ q̄ ſequūt̄ in ꝑdictis. Scd̄m: uirgo in ciuitate dep̄henſa a uiro ⁊ illi ꝑ uim copulata: ſi uoluerit pr̄ ei⁹. dotabit eā iſte uir q̄tū iudicauerit pr̄: ⁊ dabit p̄ciū pudicitie ei⁹. Tertiū: filia ꝑdicta dep̄henſa ſi nō fuerit uolūtas pr̄is: trahet eā a ꝑdicto uiro: ⁊ tradet eā alij: ⁊ dotabit eam: ⁊ legitima erit ei. ſʒ primū his duobus ꝑfertur. Item ambroſius in apologia dauid.

Cum uolūtate parentū raptas i coniugium habere permittitur.

D Eniqꝫ ⁊ puelle pr̄ illi⁹: q̄ uiꝯcubit⁹ nulli d̄ſpōſata ꝑtulit qn̄qginta dragmas argēteas accipiet: ip̄a aūt i cōiugio ꝑmanebit. Item ex concilio meldenſi. Poſt p̄n̄iam raptori uel rapte licita coniugia concedantur.

S I aūt necduz eas q̄s rapuerāt cū uolūtate parentū ſub deſpōſatōis ul' dotalicij noie i cōiugiū duxerunt: qn̄ hec ꝯſtitutio oib⁹ fuerit ꝓmulgata: ab eoꝝ coniunctione ſeparētur: ⁊ publice penitentie ſubigant̄: ⁊ rapte parentib⁹ legalr̄ reſtituant̄. pacta uero p̄n̄ia publica: ſi etas incōtinētiaz exegerit: ex utriuſqꝫ ꝑtib⁹ placito ꝯiugio ſocietur. n̄ i his ergo regulā ꝯſtituim⁹: ſed magis ut uerbis leonis utamur: qd̄ ſit tolerabili⁹ eſtimam⁹: ſed ſi unus ex ꝯiugatis obierit: ⁊ is q p̄n̄iaz publicaz exegerit: ſupſtes extiterit: iterare cōiugiū n̄ p̄ſūat: niſi eps aliquā ꝯceſſerit indulgētiā: ut grauiorez poſſit amouere offenſā. H Ac auc̄te

l Dragmas. dragma ut dicunt ē ſicl⁹. qd āt ſit ſicl⁹: h̄es i. q. i. iudices.

m S I autē. eas q̄s. caſ⁹ aliq i adoleſcentia ꝯſtitu n ſpōſas alio rū d̄ futuro rapuerūt. vn̄ ſtatuit ꝯciliū meldenſe: ꝙ ſi an̄ ꝯcilij tēp⁹ non dū cū eis mr̄imōiū cōfirmarunt: ſepent̄ ⁊ raptoribuſ publice p̄n̄ie ſupoſiti rapte pārentib⁹ reſtituant̄. acta autē p̄n̄ia raptores p̄nt cum alijs mr̄imōiū ꝯh̄e ita tn̄ ꝙ ſi cōtigat vxores eoꝝ decedē: nō p̄nt iteꝝ ꝯh̄ere niſi ex diſpēſatione epi. xxxiij. q. ij. §. de penitētibus. ꝟ. breuiſſime ponit caſū i hunc modū: raptor acta p̄n̄ia pōt ꝯh̄e cuz rapta ⁊ ea mortua n̄ ducat aliā. ꝓpt̄ enormitatē criminis.

n In ꝯiugiū §. xxxiij. q. ij. nō ſatis i fi. ex̄ de fur. c. i. cōn vn̄ vr̄ ꝙ raptores i lege morte puniebant̄ ſʒ in illis ꝯijs de adultero loquit̄: ⁊ hic de fornicatore q nō rapit alterius ſponſam.

o Ex utriuſqꝫ. ſ. raptoꝝ ⁊ raptarum.

c H Js auc̄tibus. ꝙ raptor. i. q̄diu tales ſūt q iſtis nominib⁹ appellent̄.
d Noia eoꝝ. ar. l. di. ferrū. xxiij. q. vi. vides.
e Apud. ut. xxxij. q. i. apud.
f Tria legitima. hoc. c. nitit̄ veteris legis teſtionio: q2 i moralib⁹ vi obtiet euāgelicā: ⁊ iō ei ſtādū ē. addit̄ iſtis quartū: ut. xxvij. q. ij. addit̄
g In predictis. in alia pte capituli: ⁊ habes ea. xxx. q. v. alit̄.
h Judicauerit. i. debuerit iudicare ſecūdū legis taxatōem moſayce: ut. j. ꝓx. c. deniqꝫ. ut tn̄ legitimū n̄ excedat modū. ſ. l. dragmas argēti. vl' cū hic nō taxet̄ ſumma: deferenda ē ad arbitriū boni viri: ut cōſideret̄ nobilita

p Cōiugio. nō iter ſe: q2 ut dicūt cū illa ꝯh̄ere nō pōt. ꝑterea ſi nō intelligeret̄ de ſponſa alteri⁹: nihil eēt qd̄ dicit̄ a grano.
q Publicā. raptori iponit̄ publica p̄n̄ia nō rapte: q2 non ita conſtat an rapine conſenſerit: lʒ granus aliter ſentiat in ſequenti.
r Niſi. ecce. ar. ꝙ lʒ ſit diſpenſatū cū aliquo i uno mr̄imonio: nō iō i ſequēti: ut. xxxiij. q. ij. c. vl. idē i dignitate: vt. xij. di. nos cōſuetudinē. idē i ordine: ut. xxxiij. di. lector.
s H Ac auc̄te. ⁊ rapta. hoc nō dicit̄ in. c. ꝑcedenti. ꝙ rapte imponatur penitentia publica.

adulterium.xxxij.q.iiij.nemo cōtra.
z Cuiuſlibet.ſ.xxxij.q.iiij.meretrices.z.q.vij.nō ſolū.
? Proprie.bn̄ dixit proprie.nā z al's ſtuprū dr̄ cōmitti i vidua vel virgine vl' puero.ff.de adult.int liberas.§.i.z.de v.ſig.iter ſtuprū.z qn̄qz ēt ſtupꝝ ſumit̄ p adulterio.xxxij.q.iiij.nemo.xxvij.q.i.idolatria.

diſtulit eam copulare: ſi alicui adheſerit remanebit cum illo ēt inuito patre: nec exheredabitur: ut in auc.ut cū de ap.cog.§.cās.v.ſi pat.coll.viij.ſz ſi filia inuito patre adheſerit alicui mr̄imonialiter dūmō dignū eligat: pat tenet̄ eam dotare: ut.ff.de ritu nup.qui liberos.
m Ex hac.hic autem.de quo agit̄ in themate.

z Non reuocante.idē eſſet ſi reuocaret: qr nibilominꝰ eēt ſtuprū.ſi tamē nō reuocat ceſſat actio iiuriarū poſt annuz inſti.de iiur.§.vlti.
a Abuſus.ul' vbi eſt iuſticia publice honeſtatis ſbi ē raptus.xxxv.q.iiij.nec eam.
b Hic morte.raptor talis ul' raptus.ſ.
c Mulctat̄ antiquo iure ſi antiquiſſimo.
d Cōfugerit.C.de his q ad eccle.cōfu.l.vlti.§.vlti.
e De raptoribꝰ.vel penarū.corporaliū.a talibꝰ liberat̄ hic auctoritate canonū nō aūt a pena pecuniaria quā ſuſtinet.ſ.e.q.ij.deniqz.ſed z publica pn̄a mulctat̄ xxvij.q.ij.raptor.
f Ad ſeruiendum.ſi inops eſt.ſecus eſt in debitore q nō cogitur fuire crditori: ut.C.de ac.z ob.obes.ſz vſqz ad quod tēpus ſeruiet ei ſit in arbitrio boni viri: exquo lege non exp̄mitur

illiciti coitus: q fit extra uxorē legitimā: tn̄ ſpālit̄ itelligit̄ in uſu uiduaꝝ ul' meretricū ul' cōcubiaꝝ. Stupꝝ āt ppeꝰ uirginū ē illicita defloratio: qn̄ uiolꝫ ñ pcedēti cōiugali pactione utriuſqꝫ uolūtate uirgo corrūpit̄: pr̄e iiuriaz ad animū ſtati pꝰ cognitōez nōꝰ reuocāte. Adultiū uō ē alieni tori uiolatio. unde adulteriū dr̄ q̄ſi ad alterīꝰ toꝝ acceſſio. Inceſtꝰ ē ꝯſāguineaꝝ ul' affiniū abuſus. vn̄ inceſtuoſi dicūt̄: q ꝯſanguineis z affinibꝰ abutūt̄. Raptꝰ admittit̄ cū puella uiolēt̄ a domo pr̄is abducit̄: ut corrupta i uxorē hēat̄: ſiue puelle ſolūmō ſiue parentibꝰ tm̄ ſiue utriſqꝫ uis illata ꝯſtitēit: hicꝰ morte mulctat̄. Sꝫ ſi ad eccleſiā cuꝫ rapta confugerit: ꝓuilegio eccl'ie mortis ipunitatē ꝓmeret̄. Vnde i aurelianēſi ꝯcilio legit̄.

Si raptor cū rapta ad eccleſiam cōfugerit: quid fieri debeat.

De raptoribꝰ aūt id ꝯſtituēdū eē cenſemꝰ: ut ſi ad eccl'iaꝫ raptor cū rapta ꝯfugerit: z feminā ipaꝫ uiolētiā ptuliſſe ꝯſtiterit: ſtatī libereꝫ de ptāte raptoris: z raptor mortis ul' penaꝝ ipunitate ꝯceſſa aut adꝰ ſuiēdū ſbiectusꝰ ſit: aut redimēdi ſe liberā hēat facultatē. ſi uō q̄ rapit̄ pr̄eꝫ hr̄e ꝯſtiterit z puella raptori ꝯſēſerit: ptāti pr̄is excuſata reddat̄: z raptor pr̄i ſupioris ꝯditōis ſatiſfactōne teneat̄ obnoxiꝰ. Ex hac auctē liq̄t ꝙ aliqn̄ uis iferet̄ parētibꝰ z ñ puelle: cū dr̄ ſi puella raptori ꝯſēſerit. aliqn̄ utriqꝫ uiolētiā ꝓferūt cū ꝓmittit̄ ſi raptor cū rapta ꝯfugerit: z feminā ipaꝫ uiolētiā ptuliſſe ꝯſtiterit. Puelle aūt ſi parētibꝰ uis infert̄: cū uolūtate pr̄is puella uiolent̄ abducit̄: ut eiꝰ patiat̄ ꝯcubitū cꝰ copule nūqꝫ ꝯſenſū adhibuit. hic aūt neqꝫ parētibꝰ neqꝫ puelle ui itruliſſe uidet̄ cū neqꝫ ill' ꝓhibētibꝰ neqꝫ illa renitētē uiolēt̄ ſit abducta. Aliō ē.n.ꝓmiſſionibꝰ aliquā ſeducē: aliud ſibi uiꝫ iferre. unde qr neutri uis illata ꝓbat̄: raptor hoc iure dici nōꝰ debꝫ. Sꝫ rapia dupliciſ̄ fieri dr̄. aliqn̄ eniꝫ res ipa rapit̄: aliqn̄ ipius rei uſus tm̄mō uiolēt̄ eripit̄. res ipa tūc rapit̄: cū uiolent̄ dn̄o eripit̄: ut i ppetuū teneat̄. aliqn̄ uero nō res ipa affectat̄: ſꝫ uſus eiꝰ dn̄o ꝓhibenteꝰ uiolent̄ uſurpat̄. Hic ergo raptū admiſit: qr florē uirginitatiſ puelle renitēti uiolēt̄ eripuit Vnc q̄rit̄: an purgato uicio rapie: raptor i uxorē poſſit raptā accipe: quoꝝ ꝯiūctio auc̄te canonū ſāctoꝝ penitꝰ ꝓhibet̄. Legit̄ nāqꝫ i ꝯcilio chalcedonēſi.xxvij.c.

Raptores puellaꝝ z cōſentiētes excommunicentur.

Eos q rapiūt puellas ſiue mulieres ſb noie ſimul cohitādi cooperātes aut cōniuētes raptoribꝰ ꝯcreuit ſācta ſynodꝰ: ut ſiqui dē clerici ſūt: decidāt a ꝓprio gradu. ſi uero laici: anathēatizentꝰ.

Item ſymmachus papa.

Ob imanitateꝫ ſceleris abijciant̄ raptores uiduaꝝ z uirginū.

Raptoresꝰ igit̄ uiduaꝝ ul' uirginū ob imanitatē tanti facinoris deteſtamur: illos uehemētiꝰ ꝓſequēdo: q ſacras uirgines ul' uolentes ul' iuitas i mr̄imōio ſuo ſociare tētauerit: quos ꝓ tā nefādiſſimi criminis atrocitate a cōmuniōe ſuſpēdi pcipimꝰ. Ite. C. li.i.ti. de epiſ.z cleri.iuſtinianus

n Renitēte.naz ſpōtanea fuit in abductione: inuita in corruptione.
o Non debet.allegādo dicit.unde ſtati ſubdit ſolutionem.
p Aliqn̄.idē dicit lex in furto: ꝙ qn̄qꝫ cōmittit̄ i re qn̄qꝫ in vſu rei: vt.ff.de fur.l.i.§.furtū.z inſti.de ob.que ex delic.naſ.§.furtum.
q Prohibēte.aut neſciente.ſic.ff.de fur.qui vas.§.vetare.
n Nunc querit̄ hec queſtio.ij dubia nō eſt quia raptor bene ducere pōt raptā in vxorez peracta penitētia: ex̄ d̄ adul.c.i.z.ij.z ex̄ de rapto.cum cām.z ſ.e. de Nisqz.z exp̄ſſuꝫ ē: ex̄ de rapto.accedens.niſi ſit ſponſa alterius de p̄nti tunc.n.illi reddenda ē. ſed ſi ſponſa de futuro non cogit̄ eā recipere: ut.xxvij.q.ij.raptor.z c.ſequenti.ſm leges tamen non pōt cū ea cōhabere.C.de rap.virgi.l.vna.§.ſi aūt.Capitula ergo que dicūt ꝙ rapta reddenda ſit patri: vel que dicunt ꝙ non poſſunt cōhibere cū raptore: intelligēda ſunt: qn̄ rapta non conſentit in matrimoniū raptoris ſed potius in ſtuprum uel intelligūtur.quādo aliquis ſponſam alterius rapuit de p̄nti.ad h̄ extra.de ſpon.duorū.z c.tuas.dudum.
f Eos qui rapiunt. hoc.c.z ſequens loquit̄ de illis que cuꝫ ſint nubiles: raptoribꝰ non conſentiunt.vel de innubilibus que ſemꝑ parentibus ſunt reddende a raptoribus ſeparate: ſ vt.ſ.e.q.i.c.vlti.z hoc exaudi cū conſentiunt in illicitum coitum z non in matrimonium.

ar.ff.de iure deli.l.i.ex̄ de offi.dele.de cauſis.vel ſeruiet ei p.v.annos ad inſtar illius qui redemptus eſt ab hoſtibus.C.de capti.z poſtli.re.diuerſarum.z licet iſte ſeruus non ſit: parum tamen differt: ut dicit lex a ſeruo: cum abire non liceat: cum vult.ff.de li.bo.exhi.l.ij.
g Subiectus.in preciū pudicitie eius.ſ.e.q.ij.tria.
h Redimendi.z hic erit optio raptoris: ar.xxvij.q.ij.multoꝝ.ff de cōſhē.emp.ſi i emptione.§.penul.ff.de iure do.pleruqꝫ.
i Patrem.videt̄ ꝙ in p̄mo caſu patrem non babeat licet magiſter aliter interpretetur.
k Conſenſerit.in fornicatione al's nō reddit̄.
l Excuſata.a pena.l.ut non puniat̄ a iudice ēt ſi ſit nubilis.nam inubilem etas excuſat: pater tamen bene poteſt eaꝫ exheredare ſi vult.C.de inoffi.te.ſi filiam.niſi maior eēt.xxv.annis.ſic.n.ſi pat

t Simul.tamen illud non proponunt facere.
u Anathematizentur.z hoc cum nolunt agere p̄niam publicā.ſ.xxvij.q ij.raptor.z.c.ſtatutum.
r Raptores.volentes vel inuitas.voluntas illius non excuſat ſic.xvi.q.vi.placuit.ſic.xcij.di.ſiquis epiſcopus.qr ille moniales velle non habent.xij.q.i.non dicatis.immo ipſum velle mulieri ab inſidijs negſſimi hoſtis: qui rapinam meditatur inducitur.C.de rap.vir.l.vna circa finem. nam z qui volentem retinet: dūmodo circumuentū: nō ſine dolo retinet.ff. de libe.bo.exhi.l.iij.§.ſiquis volentem.immo z ageretur hic cōſ raptoreꝫ inuitis raptis.z ſicut pater iniuriarum agit inuito filio.ff.de iniur.l.i.§. vſqꝫ adeo.

xxxv q.i.c.i.ſ.xxxiij.q.v.cũ caput.ſ.xij.q.ij.gloria.ſ.di.xxi.ſubmittit.lx
xxvi.di.nõ ſatis.x.q.i.hãc cõſuetudinẽ.ꝛ.di.xxxv.ab exordio.
e ¶ Ueritas.i.promiſſoꝝ adimpletio.
f ¶ Gratia.i.peccatoꝝ remiſſio.
g ¶ A corepiſcopis.di.lxviij.corepiſcopi.
h ¶ Neceſſitate. qđ hic
dr̃ de neceſſitate:nõ re
fert ad ꝓximũ dictum
corepis: ſꝫ ad p̃cedẽs
ſ.ſacratis locis: ꝛ ẽ illa
neceſſitas cum aliquis
non hꝫ eccliaꝫ.j.e.con
cedimꝰ: ut in exercitu
cũ tabula tñ cõſecrata.
i ¶ In domibꝰ.j.e.uni
cuiqꝫ.
k ¶ In ꝯcilio.ſ.di.lxix
non oportet.
l ¶ Miniſteria.i.offi
cia.
m ¶ Officia.i.officiales
pſone: ſicut clerici qui
ſunt talis officij.ſi.di.
lix.ſi officia.bart.
n ¶ Omnes.cũ miſſa
qualiť eccľie ſũt
conſecrãde.ſ.cũ miſſa
oñdit.ꝛ dicũt qdam ꝙ
miſſa ẽ de ſba cõſecra-
tionis.h.ꝫ.itẽ dicit ꝙ ſi
ep̃us conſecret ꝛ p̃ſbr
cantet miſſã: cõſecrata
erit ecclia.alij ꝫ.ar.xxi
ij.di.quorundam.

x ¶ Quia deuotus.i.deo deputatus.
y ¶ Permanere.niſi deſtruatur.j.e.eccleſie.extra de no.opc. nun.
cum ex iniuncto.
z ¶ Martyrum.ar.eccleſiam ante conſecrationem locum deuotũ
appellari.

ſupplicatõibꝰ ꝯſecrata:nec i alijs
q̃ꝫ deo dedicatis lociſ mũera deo
offerebãt.ſi.n.iudei q umbre le
gis deſuiebãt:hoc faciebãt:mľto
magis nos qbꝰ uẽitas pactefacta
ꝛ gr̃a p iesũ chriſtuꝫ data ẽ: tẽpla
dño edificãe:ꝛ ꝓut meliꝰ poſſumꝰ
ornare:eoqꝫ diuis p̃cibꝰ ꝛ ſanctis
unctõnibꝰ ſuis cũ altaribꝰ ꝛ uaſis
ueſtibꝰ quoqꝫ ꝛ reliqs ad diuinuꝫ
cultũ explẽdũ utẽſilibꝰ deuote ꝛ
ſolẽniť ſacrare:ꝛ ñ i alijs q̃ꝫ i dño
ſacratis ab ep̃is ꝛ nõ a corep̃is q
ſepe ꝓhibiti ſũt:niſi ut p̃dictũ eſt
ſũma exigẽte neceſſitate: miſſas
celebrare:nec ſacrificia dño offer
re debemꝰ.ꝛ hec ſi ſumma neceſſi
tas agere cõpulerit: ñ in domibꝰ
offerri ꝓhibita ſũt. Si ãt ut legiť
in ꝯcilio laodicẽſi.c.xxvij.ꝙ hi q
nõ ab ep̃is ordiati ſũt tã i eccľijs
q̃ꝫ in domibꝰ exorcizare non pñt:
multo magis maioris gradꝰ mini
ſteria: niſi ab eis q ad eos gradꝰ
ſunt ꝯſecrati:qbꝰ fũgi debẽt: offi
cia agi ľ ſacrificia offerri ñ lꝫ. Q
aũt ut paulo ſuperiꝰ p̃libatũ ẽ:ob
lationes i domibꝰ offerri ñ debẽt
in eodẽ ꝯci.c.lix.ꝓhibituꝫ hẽtur
ita:ñ oꝫ in domibꝰ oblationes ce
lebrari ab ep̃is uľ p̃ſbris. ¶ Item
iginꝰ papa.c.v. Eccliaꝝ ꝯſecra
tio abſqꝫ miſſa fieri non debet.

Omnes baſilice cum miſſa de
bẽt ſemp ꝯſecrari ꝛ eccľie de
ſtructe.ubi ãt pľes ſũt:q̃ꝫ neceſſe
ſit:aut maioris magnitudinis q̃ꝫ
ut ex rebꝰ ad eas ptinẽtibꝰ reſtau
rari pñt: ep̃i ꝓuidentia modus i
ueniať q̃liter conſiſtere poſſint.
¶ Itẽ gelaſius papa.c.xxxiij.
Abſqꝫ precepto ſedis apoſtolice
noua non dediceť eccleſia.

De locoꝝ uẽo ꝯſecτõe q̃ꝫuis
ſuperiꝰ ſtrictiꝫ fuerit cõphen
ſum:mihi quoqꝫ patefactum eſt:
ꝙ abſqꝫ precepto ſedis apľice nõ
nlľi factas eccľias ľ oratoria ſac̃
re p̃ſumãt. ¶ Idẽ. Sine auc̃te ſũ
mi põtificis noua ñ dediceť eccľa

Precepta ſynodalia: q̃ ante
paucos mẽſes õ ſede nr̃a ad
ꝓuiciã ſũt directa:ꝛ antiqs cano
nibꝰ ꝯſẽtiũt:ꝛ ea q̃ minꝰ ꝓbãť eẽ

addidimꝰ:ꝛ in utraqꝫ pte ꝯſtat ſi
ne ſũmi p̃ncipis auc̃te eccľiaꝫ no
uiť cõditã nõ poſſe dedicari: teqꝫ
ex hac baſilica:que taliť ad cultũ
fuerat ꝓceſſionis adducta:ſuſpẽ
diſſe miſſas ꝓbabiliť cõputamꝰ.
Sꝫ qꝛ deuotꝰ locꝰ nõ dꝫ a miſteri
orũ gr̃a diuina uacuꝰ pmanẽ fra
ter chariſſime coꝝ martyrũ noĩe
quoꝝ relatõ ꝯtinet auc̃tis nr̃e ſu
ſcepta ſerie ꝯſecrabis:ut pplõrũ
frequẽtatio:quã illic auide ꝯueni
re mãdaſti ſuatis reguľ eccľiaſti
cis ꝛ canõibus itegrũ hẽat firma
ta religione conuentũ. ¶ Idem.
Nõ dediceť baſilice q̃ p̃t auc̃teꝫ
ſedis apľice fuerint edificate.

Baſilicas nouiť inſtitutas nõ
petitis ex more p̃ceptionibꝰ
dedicare nemo audeat. nec ãbiãt
ſibimet ep̃i uẽdicare cľicos aliene
ptãtis.cũ eni decreta uenerabiliũ
ſanctionuꝫ nos quoqꝫ magnope
cuſtodire nitamur:ac ſine eorum
diſpẽdio ẽt illa:q̃ ꝓ alicuiꝰ utilita
tis cõpẽdio fortaſſẽ uideãť laxã
da credamꝰ:cunqꝫ nos cõtra ſalu
tariũ reuerẽtiã regularum cupia
mus temẽ nihil dicẽ: ꝛ cũ ſedes
apľica ſupior his oĩbus fauente
dño:q̃ p̃rnis canõibꝰ ſũt prefixa
pio deuotoqꝫ ſtudeat tenẽ ꝓpoſi
to:ſatis indignũ ẽ queq̃ꝫ pontifi
cũ uľ ordinũ ſbſequẽtiũ hanc ob
ſuantiã refutare:quã beati petri
ſedẽ ꝛ ſeq uideat ꝛ docẽ. Satiſ
qꝫ cõueniẽs ſit:ut totum corpus
eccľie in hac ſibimet obſuatione
ꝯcordet:quã illic uigẽ conſpiciat:
ubi dñs eccľie totiꝰ poſuit p̃ncipa
tum. ¶ Item iohãni ep̃o ſorano.
Publice ꝓceſſiones non fiant in
oratorijs:que preter auctoritatẽ
ſedis apoſtolice conſecranť.

Certũ ẽ qdẽ ꝛ nr̃is p̃ceptõni
bus ꝯſtitutũ: neqs in eccľia
aut in oratorio qđ ſedis nr̃e non
legiť pmiſſione dedicatũ ꝓceſſio
nẽ publicã putaret ipendi: ne cõ
ditores furtiuis ſurreptionibꝰ cõ
tra regularũ ſtatuta proſilirent.
Sed qꝛ megentia ſpectabiľ feia
petitoria nob oblatõe ſuggeſſit i
poſſionibꝰ ꝓpis ſuoꝝ corpuſcľa

o ¶ Poſſunt.ſ.xvi.q.
vlt.ſi plures.ꝛ.q.i.ꝛ tẽ
poris.ſ.xxi.q.ij.ſicut.
ꝛ.c.p̃cipimus.ſ.di.lxx
ſanctoruꝫ ca.ſ.xx.q.iij
vnio.
p ¶ De locoꝝ vero cõ
ſecratione.cuius
auc̃te eccleſie ſunt con
ſecrãde:oñdit gr̃anus
v.capitulis.
q ¶ Abſqꝫ precepto.xij.
q.ij.bone rei.ꝫ.j.e.nẽo
ſolõ.hec.v.c.non tenẽt
hodie.vel fuerũt loca-
lia uel caſualia. vel ex-
audi de eccľia ep̃ali li-
cet cõdicat finis illiꝰ
capituli certum. Nam
ſicut nõ põt mutari de
loco ad locũ ep̃us.vij.
q.i.mutationes.ſimiliť
nec fundari epiſcopaľ
eccľia:ut.xvi.q.i.felix.
r ¶ Precepta.ꝛ i vtra
qꝫ in canonibꝰ ꝛ
p̃ceptis ſynodalibus.
s ¶ Auctoritate.ſpecia
li vel generali.
t ¶ Proceſſionis.i.fre
quentationis ad vota
non dicit cõſecrata. nã
in ſequenti verbo con
ſecrabis aduerſaretur:
cum ſemel conſecrata iterum cõſecrari nõ poſſit:niſi in caſibus notatis.j.
ſuper.c.eccleſie vel altaria.
u ¶ Adducta.i.deputata:ut ibi fieret diuinũ officiũ ꝛ pplĩ frequẽtatio.

ꝛ ¶ Relatio.i.
ſcriptura no-
bis lata.
a ¶ Baſilicaſ
ptãtis.
ſ.di.lxxi.per
totum.ſ.ix.q.
ij.per totuꝫ.ſ.
xxxi.q.ij.c.i.
b ¶ Cum enim
ordo.
c ¶ Diſpẽdio.
nota p̃ncipis p̃
uilegium nulli
debere preiu-
dicare: ut nõ.
ix.q.iij.nũc ve
ro.
d ¶ Utilitatis.
quaſi dicat:ita
ſeruamus ea:
ꝙ nec alicuiuſ
utilitate ea ifir
mamꝰ qꝛ ẽt ea
q̃ vtilitas ſua-
det relaxari:ñ
relaxamus in
p̃iudiciũ cano
num.
e ¶ Fortaſſe.
fortaſſe dic̃ qꝛ
qñqꝫ ꝓ utilita
te alicuius ſta
tutũ infirmať
lv.di.priſcis.l.
di. ut cõſtitue
reť.
f ¶ Et docere.
ꝛ hoc ideo ad
diť:qꝛ q̃dã ſe
quiť romana
eccleſia q̃ non
docet ſequẽda
ꝛ ea ſequi non
cogimur.ſ.di.
xi.nolite.ar.ꝓ
ꝯſuetudie ro.
ſeruãda:inſti.
de ſat.tu.in fi.
g ¶ Certũ ẽ.
ꝓceſſio
nem.i.frequen
tationem pplĩ
ſ.di.xxiiij.pre
ſbyteri.ſ.xvi.
q.vij.frigentiꝰ
h ¶ Corpuſcu
la.ita eo ip̃o fe
cit religioſũ lo
cuꝫ.ff.de reli.
l.ij.nã ubicun
qꝫ ſepeliať hõ
uoluntate dñi
locus religio-
ſus efficit: ſe
cus ſi cõn dñi voluntatem:ut.e.l.§.ſi uſufru.
h ¶ Corpuſcula.ſi locus ille nõ ẽ cõſecratus:q̃uo vult ut i eo diui
na celebreť.ſi aũt uult ut cõſecret:q̃uo p̃cipit:ut ſolũmodo noĩe

p Placuit. ut hi. derogat̃ huic. c. vel intelligitur de desponsatis per verba de presenti.
u Quamvis. s. xvi. q. vi. placuit. z. s. di. xcij. sigs episcopus vacās.
x b Hec auctoritas. auctoritati. s. di. xx. §. i. z. c. i. coñ. ubi dicitur q̄ in causis decidendis preferuntur concilia auctoritatibus sanctorum patrum. huic preiudicat auctoritas hiero: ut. s. e. tria. sꝫ hoc io quia corroboratur auctoritate veteris testamenti z etiā auctoritate meldensis cōcilij. s. e. si autē. io.

z Delibuti. i. deliniti.
z Et levite. nō subdiaconi: q2 nō erat subdiaconatꝰ sacer ordo. hodie aũt hñ ferũt sacra subdiaconi: q2 sacer ē hodie: ex de eta. z qua. or. a multis.
p Reperitur. in levitico. viij.
z q Qualiter. amplificaverit instituēdo ibi. xxiiij. sacerdotes: ut qlibꝫ vice sua poneret incensum domino.

meldeñ. ɔcilij nō pmittit̃ raptori rapta pᵒ pñiaꝫ copulari: sꝫ permittit̃ utriqꝫ pᵒ pñiaꝫ legitimo cōiugio copulari: ut rapta uidelꝫ ñ raptori sꝫ alij pᵒ pñiaꝫ nubat. Similit̃ raptor pᵒ pñiaꝫ nō eā quaꝫ rapuit: sꝫ aliā pmittit̃ hr̃e uxorē cũ. n. raptor z rapta pñie subijci ꝑcipiũt̃: si utrisqꝫ copulā auctas illa pmitteret: frustra circa finez capl̃i diceret̃: q̄ si unꝰ ex ɔiugatis obierit: z is q publicā pñiam exegerit supstes extiterit: iterare cōiugiũ ñ ꝓsũat. cox nāqꝫ quolibet decedēte q pñiaꝫ exegit: supstes remanebit. nō ergo hac auctē raptor pbat̃ i ɔiugiũ raptā posse accipere. potiꝰ iuenit̃ i cōcilio apud aquisgrani: q̄ nec ēt uolũtate parētũ adiuicē pñt copulari. Sic eni in ꝓfato ɔcilio legitur.

Nec etiā cũ uolũtate parētis raptores raptas pñt hr̃e cōiuges.

Placuitꝰ: ut hi q rapiũt feminas uel furant̃ aut seducũt: eas nullatenꝰ hēant uxores: quāuis cis postmodũ ɔueiant: aut eas dotaverit ul' nuptialit̃ cũ ɔsēsu parētũ suox acceperit. Hec auctas non ꝑiudicat aucti hiero. maxie cũ illa testionio diuie legis nitat̃. legitie igit̃ pᵒ pñiaꝫ pactam raptor poterit sibi copulare quā rapuit: nisi pat̃ puelle illā raptori detrahē uoluerit. Itē. C. li. v ti. de nuptijs: Nec qdē filiũfamiliaꝫ iuitũ ad ducēdā uxorē cogi legũ disciplina pmittit̃. Igit̃ sicut desideras obſuatis iuris ꝑceptis sociare ɔiugio tuo qd̃ uolueris ñ ipediris: ita tñ ut i cōtrahēdis nuptijs pr̃is tui cōsensus accedat. Itē i codē: Et i cōiūctōne filiarũ in sacris positax pr̃is expetit̃ arbitriũ. Itē. ff. de ri. nuptiax. Cōsistere ñ pñt nuptie: nisi ɔsentiāt oēs. i. q coeũt z quox i ptāte sũt. Itē istitutōn ũ libro. i. ď patria ptāte: Iustaꝰs at nuptias inter se ciues romani ɔtrahũt: q se cũdũ ꝑcepta legis coeunt: masculi qdē puberes feie uiri potentes siue pr̃sfailias sint siue filijfailias dũ tñ filijfailias ɔsensũ hēant parētũ quox i ptāte sũt. Nā hoc fieri debē z ciuil' z nālis ordo ꝓsuadet

De ecclīarũ consecratione: z missarum celebratōnibꝰ nō alibi q̄ in sacratis dño locis absqꝫ magna necitate fieri debē liqt oibꝰ: qbus sũt nota ue. z no. testa. ꝑcepta.

Tabernaculũ. n. moysen dño ꝑcipiēte fecisse z sacrasse cuꝫ mensa z altari eiꝰ z ereis uasis z utēsilibꝰ ad diuinũ cultũ explēdũ legimꝰ: z ñ solũ diuis ꝑcibꝰ ea sacrasse: sꝫ ēt sācti olei unctōe dño iubēte pliniisse nouimꝰ. Qualiter aũt hec facta sunt: z nō alij ipa sacramenta q̄ ipi sacerdotes sacra unctōe delibuti dño qꝫ cũ uestibꝰ sāctis sacrati z leuite tractabāt ferebāt erigebāt z dponebāt: i ipis istitutōibꝰ: q iubēte dño ɔscripte sũt p moysen i lege dñi repitur.

Qualit̃ ergo dauid regũ pijssimꝰ amplificauerit cultũ dei z templũ dñi edificare uoluerit: sꝫ ꝓpter mltũ sāguinē quē effuderat ꝓhibitus ē: z ipe collegerat expēsas: salomon quoqꝫ filiꝰ eius: qd̃ ipe facē optauerat: iubēte z auxiliāte dño pfecit: z tēplũ cũ altari z reliq ad diuinũ pagendũ cultuꝫ consecrauit. i li. regũ legit̃: Fecit ergo salomon in tpe illo festiuitatē celebrē: z oīs israhel cũ eo multitudo magna ab introitu amathi usqꝫ ad riuũ egypti corā dño nr̃o deo. vij. diebꝰ z. vij. diebꝰ i. xiiij. diebꝰ: z i' die. viij. dimisit ppl'os. Iudei ergo loca in qbꝰ sacrificabant domino: diuinis habebant

a Prohibitus ē. sed mirꝫ est: quare hoc dictum ē: cũ qlibet homicida templuꝫ possit cōstruere: cuꝫ ēt moyses qui fuit homicida: ut. xxij. q. iij. non in ferēda consecrauerit ecclesiaꝫ ut hic dicitur in prin. c. maxime cum olim fuit licitũ sacerdotibus int̃ficere: ut. ij. q. vij. §. itē cuꝫ balaan. ad hoc dicas: q̄ licꝫ dauid fuerit i ve. te. fuit tñ ꝓfigurator noui te. xxxij. q. i. c. quod aũt. ideo i figura istius tpis dictũ est ei: non edificabis z c. z est ar. a minori. si eni ꝓpt̃ homicidium repulsus fuit a cōstructione multo potius a ministerio Est ergo hic ar. q̄ cum homicida non pōt dispēsari. l. di. sacerdotes. cum. c. sequenti. z. c. minor. quod non est verũ quia hic notorius erat Item hoc mirum est quia cum dominus ei dixerit: non edificabis z c: nondum dauid int̃fecerat. Rñ. omnia futura sunt deo presentia ij. q. i. deus omnipotēs unde cum iam esset homicida in cōspectu dei non licuit ei: q̄ edifica- Di. I. ret. vel dic q̄ dr̃ effudisse: quia fuit occasio effundendi. di. l. §. ecclesia. q2. n. ex supbia numerauit populũ: perierũt. xxiiij. milia hominum. i. q. iiij. §. iteꝫ peccato. v. item dauid. vñ in recompensationem instituit. xxiiij. sacerdotes in templo. vl' dic q̄ reuera fuit homicida iuxta illud: saul pcussit mille: z dauid decē milia z c. ij. q. vij. itē obijcitur.

b Collegerat. ad fabricandum templum.

c In die. viij. respectu secũdi septenarij. i. in quartodecimo.

d De ecclesiarũ consecratione z missarũ. Explicitis varijs causarũ conflictibus agit̃ de sacramētis: q̄ necessaria sũt ad salutem. z hoc ordine. ꝑmo de ecclesiarum consecratione: secundo de sacramēto eucharistie. tertio de solēnitatibus. quarto de sacramento baptismi. quinto de ɔfirmatione z diuinis officijs z ieiunijs. z sic tractatus iste i. v. distinctiones est distinctus. Nota q̄ in alijs tractatibus magister interseruit suos. §. z solutiones: i hoc tractatu ñ nisi duos pōit §. vnum in prima aliũ i quarta distinctione hoc ideo quia de sacramētis sobrie ē loquēdum: in quibꝰ etiam vera loqui piculosuꝫ est. In hac ergo di. ostēdit ecclesias esse consecrandas z a quo z qualiter z cuiꝰ auctoritate: z q̄ non sit iterāda consecratio nisi in cāu: z quo ordine misse sunt celebrande: z quot debeāt celebrari in die. tamē dicitur a qbusdam q̄ hoc. s. de consecratōe nō in serie sed in titulo originalis capituli reperit̃ z incipit. c. de missax. z c.

d Si. n. si eni gētiles faciebāt: multo magis facē debemus nos. z sic est ar. q̄ possumus argumentari ab exemplis infidelium. s. xi. q. iij. imperatores. s. xxiij. q. iiij. quando. s. xij. q. i. dilectissimis. s. di. lxxxi. non oportet. s.

a Solēnitates. de anniuerſaria ſolēnitate dedicatōis ecclīaꝝ ⁊ epōꝝ. ij. c. oñdit. qd̓ tn̄ dicit hic de epis: nō obſeruat hodie niſi a papa.

b ¶ De ecclīaꝝ. ſcriptura. ar. qd̓ teſtibꝰ vel ſcriptura pbari nō pōt p infecto hr̄i debere. C. cōi di. ſi maior. ꝯ. C. fa. hercīſ. nō id̓. C. de rei vendi. iudicia. ꝯ ēt ſi iueniant i libris ecclīe credēdū ē vl' i lapide: ar. xxiiij. q. ij. ſane. i pn̄.

trahit ad ſe nō ſacrū: ar. ex̄ de ꝯſe. ec. vel al. c. iij. dū tn̄ nō imutet multū cōiūctio mēſe ⁊ ſtructure inferioris.

o ¶ Ecclīa. i. altare. ſm̄. h. ⁊ ſic exponit. i. q. iij. q̄ſitū. non. n. ut dicit ppter altaris motionē recōſecrāda eēt ecclīa: ut ex̄ de cōſe. ec. ad hec. alia ē. n. ꝯſecratio ecclīe alia altaris. ⁊ hoc ſine illa ſepe fit. alij intell igūt put lr̄a ſonat.

Solēnitates[a] dedicatōnuz eccleſiaꝝ ⁊ ſacēdotū p ſinglos ānos ſūt celebrāde. ¶ De[b] ecclīarū ꝯſecrationibꝰ quotiēs dubitat ut nec certa ſcriptura nec[c] teſtes exiſtāt: a qbꝰ ꝯſecratio ſciat abſqꝫ ulla dubitatōe ſcitote eas eē cōſecrandas. nec talis trepidatio fac[d] iterationē: qm̄ nō mōſtrat eē iteratū[e]: qd̓ neſcit eē factū[f]. Item grego. papa de eodem.

De eodē: ⁊ ꝙ octo diebus dedicationū ſolēnitas ē celebrāda.

Solēnitates[g] ecclīaꝝ dedicationū ⁊ ſacerdotū p ſinglos annos ſolēnit ſt celebrāde: ipo dn̄o exēplū dāte: q ad feſtū dedicationis tēpli oibꝰ id faciēdi dans formā cū reliqs pplis eādē feſtiuitatē celebratur uēit ſicut ſcriptū ē. Facta[h] ſūt encenia i hieroſolymis ⁊ hyems erat: ⁊ ābulabat ieſus i tēplo i porticu ſalomonis. ꝙ aūt viij. diebꝰ encenia[i] ſint celebrāda: i libro regū pfecta dedicatōe tēpli repies. Item ex ꝯci. meldenſi. c. viij.

Cōſecrent eccl'ie: de quarū conſecratione dubitat.

Eccl'ie[k] ul altaria q̄[l] ambigua ſūt de ꝯſecratōe: ꝯſecrent: ⁊ ſupflua[m] altaria deſtruāt. Item iginꝰ papa.

Qn̄ ecclīa ē iteꝝ cōſecrāda ⁊ ſalibꝰ tm̄ exorcizanda.

Si[n] motū fuerit altare: denuo ꝯſecret eccl'a[o]: ſi parietes mutant[p] ⁊ n̄ altare: ſalibꝰ tm̄ exorcizetur. ſi hōicidio l' adult'io eccl'a uiolata fuerit: diligētiſſime expurgetur: ⁊ denuo ꝯſecret[q]. Item ex niceno ꝯcilio.

Ecclīa ſemel deo ꝯſecrata qn̄ eſt iteꝝ ꝯſecrāda.

Eccleſijs[r] ſemel deo ꝯſecratis n̄ dꝫ iterū ꝯſecratio adhiberi niſi aut ab igne exuſte aut ſāguis effuſione aut cuiuſqꝫ ſemie[s] pollute fuerit: qꝛ ſicut ifans a q̄licunqꝫ ſacerdote in noie. p. ⁊. f. ⁊. ſ. ſ. baptizatꝰ nō dꝫ iterū baptizari[t]: ita nec locꝰ deo dicatꝰ iteꝝ cōſecrādꝰ ē: niſi ppt eas cās q̄s ſupius uoiauimꝰ: ſi tn̄ fidē ſācte trinitatis tenuerit: q eū ꝯſecrauerit. Item iohānes papa de eodē.

De eodē

Eccleſias[u] arrianoꝝ ubicūqꝫ iueneritis catholicas: eas diuinis p̄cibꝰ[x] ⁊ opibꝰ abſqꝫ ulla mora cōſecrate[y]: ſicut ⁊ nos fecimꝰ: cū p cā theodorici regis ꝯſtātinopoli fuiſſemus. Item in dialogo gregorij.

De eodem.

Arrianoꝝ[z] ecclīa i regione urbis huiꝰ q̄ ſbura dr̄: cū clauſa uſqꝫ ad biēniū pmāſiſſet: placuit ut in fide catholica introductis illic beati ſebaſtiani ⁊ ſācte agathe uirginis ⁊ martyris reliqis dedicari debuiſſꝫ: qd̓ ⁊ factū ē. Item agapitus papa.

Agapitꝰ papa uas catholicū euangelij tuba p̄co iuſticie ſacra altaris ſediſqꝫ uelamina ſacrilegis antimi infecta fabulis ſuis catholicis p̄cibꝰ deleuit. Item iulius papa.

De eodem.

c ¶ Nec teſtes. vl' teſtis vnꝰ ſicut i baptiſmo. j. di. iiij. paruulos. ſuper n. hoc facto crederetur uni teſti: niſi iñ verteret cōtentio. ⁊ ſufficit ibi teſtimonium de auditu: ar. xxij. q. v. hoc uidet ex̄ de teſti. co. puenit. ff. de aqua plu. ar. i ſūma §. item labeo.

d ¶ Facit. ⁊ dicit epūs. ſi cōſecrata es nō recōſecro. ſꝫ ſi nō ⁊c. d̓ ba. ⁊ eius effec. c. ij.

e ¶ Iteratū. nō id qd̓ n̄ apparet dr̄ nō eē. ff. de cōhē. emp. in lege.

f ¶ Factū. ar. ꝯ clandeſtina cōiugia. ſ. ꝙ talit cōhētes pn̄t cuꝫ alijs ꝯhere cū talia cōiugia ſint icerta: ut. xxx. q. v. §. his ita. ⁊. lxviij. di. p̄ſbyteri.

g Solēnitates. exēplū. nam eiꝰ opatio nr̄a eſt lectio: ut. s̄. ij. q. i. deus.

h ¶ Facta. ter fuit templū cōſecratū. primo i ſeptēbri: ut. s̄. e. c. i. ſecūdo i martio ſub dario ar. i. q. i. ppheta. tertio ſb iuda machabeo i decēbri. ⁊ id̓ dic h̓ hyems erat.

i ¶ Encenia. i. inouationes. nam enceniare eſt nouā rē i uſū ducere: ⁊ eſt vulgare cāpanie iuxta romam.

k Eccleſie vl' altaria his. vij. c. docet quibꝰ caſibus eccleſie ſunt cōſecrande. ⁊ aſſignant quidam ſex caſus. vnus qn̄ dubitat de conſecratōe: ut hic. c. i. item qn̄ motū eſt altare maius. item ppter homicidiū. itē qn̄ ē exuſta aut ſi parietes de nouo ſunt funditus reparati. itē ppter adulteriū: ut tradit. j. e. c. ſi motū. ⁊. c. ſequēti. ⁊. c. de fabrica. Alij dicūt: ꝙ q̄diu maius altare ē imotū i. ꝙ nec tabula altaris vel moueat vel enormiter frangatur: lꝫ etiā parietes eccleſie funditus pirent: nō tamē eccleſia ſit recōſecranda: ut. j. e. de fabrica. Alij dicunt: qbus cōcordat. h. ꝙ alia ſit cōſecratio eccleſie: alia altaris. ⁊ ſi altare. i. tabula ſuperior mouet vel enormit ledat: ipm altare tm̄ conſecret ⁊ nō eccleſia: ut ex̄ de ꝯſe. ec. vel al. ad hec. Similit ſi eccleſia deſtruit ⁊ n̄ altare: tūc eccleſia recōſecret ⁊ n̄ altare. ſꝫ ppt adulteriū uel homicidiū n̄ cōſecrat eccleſia: ut ex̄ de cōſe. ec. vel al. pposuiſti. ex̄ de adul. ſignificaſti.

l ¶ Que ambigua. s̄. di. lxviij. §. ꝙ ergo. i. de quaꝝ cōſecratōe ambigit.

m ¶ Supflua. in quibus reliquie non ſunt.

n Si motū. altare. i. mēſa p̄ncipalis altaris. nā tabula cōſecrata de loco ad locū mouet: nec tn̄ cōſecrat: vt. j. e. cōcedimꝰ. qd̓ itelligo cū non ē affixa tabula. itē h̓ itellige d̓ altari ad cuiꝰ honorē eccleſia ē ꝯſecrata. ⁊ qd̓ dicit ſi motū. i. mutatū: ita ꝙ formā amiſit p dimiūtionē vel augumentū cū forma rei ſit eē rei: ar. x. q. ij. hoc ius. Idē ē ſi ē enormit fracta tabula ultra. ſ. medietatē: tūc recōſecrandū ē altare: ex̄ de cōſe. ec. vel alia. c. iij. Conſecratio aūt ipius altaris p̄ſertiꝫ intelligit eē i cōiunctōe menſe. ſ. lapidis ſupioris ⁊ ſtructure iferioris. ergo ſi mēſa fuerit mota vel aliquis de inferioribus lapidibus tangēs ipam: execraret altare: ⁊ ē reconſecrandum. ſi autem fit aliquod additamentū altario non ob hoc execratur: ſed ſacruꝫ

p ¶ Mutant. ⁊ nō funditus ſm̄. h. B. autem dicit: ꝙ etiam funditus altari amoto.

q ¶ Conſecret. i. mūdet p aſpſionē: ut ex̄ de cōſe. ec. vel al. pposuiſti. ⁊ d̓ adul. ſignificaſti.

r Eccleſijs exuſte. p maiori pte alias ſecꝰ: ar. ff de ꝯhen. emp. domū. ſ. cum ita cōburitur: ꝙ deſtruat vel decruſtat interius ⁊ exteriꝰ tūc execratur. conſecratio. n. eccleſie maxie conſiſtit in vnctione exteriori ⁊ vnctōne ⁊ diſpoſitione lapidū.

s ¶ Semine. p coitum emiſſū per adulteriuꝫ vel per fornicationem. naꝫ ſi per ſomnuꝫ vel per coituꝫ cum uxore nō ideo reconſecrabitur eccleſia ſm̄. h.

t ¶ Baptizari. s̄. di. lxviij. ſicut. s̄. xxxij. q. vij. quēadmodū. j. di. v. dictum ē. s̄. i. q. i. hi qui. ⁊. j. di. iiij. ſiquis apud. C. ne ſacer. bap. l. i. ſi tamē in fide ſancte trinitatis eccleſia ab eis cōſecrata ſit recōſecranda ē. ſed q tenent ꝙ eccleſia in forma eccleſie cōſecrata ab hereticis nō ſit recōſecrāda: ſic exponunt ꝙ ſi cōſecrauerūt in illa forma q̄ p̄tendat fidē ſancte trinitatis. Sequētia vero. c. intelligunt i eo caſu qn̄ arriani nō cōſecrant eccleſias i forma eccleſie. nā qdā eoꝝ faciebāt ſacra i forma eccleſie ⁊ qdam nō. qd̓ habet in illo. §. i. q. i. §. ſꝫ notandū. ⁊. c. ſiqs confugerit ad arrianos.

u Eccleſias arrianoꝝ. quia nō in forma eccleſie cōſecrate erāt vt. i. q. i. arrionos. ⁊ ita intellige. c. ſequētia.

x ¶ Precibus ⁊ operibus. tangit conſuetudinē orientalis eccleſie que arrianos chriſmatis unctione ſuſcipit: vt. j. di. iiij. ab antiqua ſecus autē occidentalis agere cōſueuit: ut in predicto. c.

y ¶ Conſecrate. non erat cōſecrata in forma eccleſie: vel quoniam abſqꝫ reliquijs eccleſias cōſecrabāt: ⁊ ideo eccleſie conſecrate nō erant ſed reconſecrabant: ut. j. e. arrianorum.

z Arrianoꝝ. j. di. iiij. ab antiqua.

⁊ Agapitus. iuſticie. preconis. n. officium ſuſcipit qſqs ad ſacerdotiū accedit: vt. s̄. xliij. di. ſit rector.

ꝯ ¶ Fabulis. fabulis dicit: qꝛ preter formā eccleſie.

ꝝ ¶ Deleuit. i. purgauit.

d De fabrica. ſ. queſitum eſt.

mortuorum i eo celebrent: nisi forte i penā cōstructionis facte absq; licētia romane ec. ul' nō petijt ut p uinis ibi diuina fieret. ⁊ sic aliq̄ eccl'a ē i qua nō cātat nisi p mortuis: sic ex̄ de pbē. significatū.

i Maculēt. i. nō piudicēt epo decreta q̄ dicūt q eccl'a inito epo nō pōt construi vel cōsecrari. ⁊ si cōtrafactū fuerit nullū seruitiuz dei debeat celebrari. ā. c. pcepta.

mē. fal. mo. di. l. iij. §. i. ff. de eo p quē fa. e. l. vlti. §. plane.

t Consecrata. i. fundata vel aqua benedicta aspersa.

u Siqs basilicā. diuidat. ar. q patroni nō debēt accipe vel exigere exenia vł huiusmodi ab ecclesia. ā. xviij. q. ij. eleutherius. ⁊. ā. x. q. i. hāc cōsuetudinē. ⁊. c. qz sacerdotes. ā. i. q. iiij. ecclesia que pactione.

k Pro solennitate. quasi p magno beneficio reputet.

l Et defūctorū. ar. q spāles misse p defunctis fieri pñt. sic ergo dici posset p uiuis ut dēo. c. significatum.

m Ecclesia. Casus: ex quo ecclesia nō pōt cōstrui sine auctē ro. pō. multo potius aliqua noua secta sine eius auctē non potest cōstrui.

n Nemo. ecclesiam cuius auctē ecclesie debeant ɔsecrari: ōndit ij. c. i. q. ij. placuit.

o Ueniat. p se l p aliū: ar. ā. e. null⁹ pſb̄r in ecclesia: ar. xxx. di. si quis ex̄. ā. e. siqs.

p Crucem. in auē. de mōa. § illud. coll. i. ⁊ orationes eps dicat i auē. de ec. ti. §. siqs autē voluerit. colla. ix.

q Ad lumiaria. i. auē. ut nl'lus fa. ora. do. §. i. colla. v.

r Custodū. i. sacerdotum ⁊ hospitiū: ex̄ de pbē. ō monachis. ⁊ erūt ad min⁹ duo clerici: ex̄ ō fi. pres. pposuit. ⁊. vij. q. i. illud.

ɔdidisse: frat̄ charissime hūanitatis ituitu: q pora statuta ñ maculēt: funerib⁹ ⁊ sepulchris tm̄ i cōphēsis petitorio locis misteia noueris p solēnitate pstanda: ut de fūctorum noie solūmō diuia celebrētur officia publica frequētatōe ⁊ pcessione cessāte. Itē nicola⁹ papa clero ⁊ plebi uienēsis eccl'e.

Sine nutu sedis aplice eccl'a nō debet institui.

Ecclia. i. catholicorum collectō quō sine aplice sedis istituet nutu: qñ iuxta sacra decreta nec ipa dz absq; pceptōe pape basilica nouit ɔstitui: q̄ ipam catholicorū semet āplecti catuā dignoscit. Itē ex ɔcilio aurelian̄.

Sine designatione epi noua non dedicetur ecclesia.

Nemo eccl'iam edificet: añq̄ eps ciuitatis ueniat: ⁊ ibidē crucē figat: publice atriū designz ⁊ añ pfiniat: q edificaē uult: q ad lumiaria ⁊ ad custodiā ⁊ ad stipēdia custodū sufficiunt: ⁊ oñsa donatione sic domū edificet: ⁊ post quā ɔsecratā fuerit: atriū eiusdē eccl'e sācta aqua ɔspergat. Itē ex cōcilio bracarensi.

Nō cōsecrat eccl'a que p questu cupiditatis edificat.

Siqs basilicā nō p deuotōne fidei: sed p q̄stu cupiditatis edificet: ut qcqd de oblatōne ppl'i colligit: mediuz cū clicis diuidat eo q basilicā i tra sua cōdidit: hoc decreto obsuari dz: ut null⁹ eporum tā abominabili uoto ɔsentiat: nec basilicā: q̄ ñ p sāctorum pcinio sz magis sb̄ tributaria ɔditōne ē cōdita: audeat ɔsecrare. Itē felix epus oibus orthodoxis.

Sacrificia nō nisi sup altare ⁊ locis deo cōsecratis offerant.

Sicut nō alij q̄ sacrati deo sacerdotes debent missas celebrare nec sacrificia sup altare offerre: sic ñ i alijs q̄ in dño ɔsecratis locis. i. in tabernacul' diuis pcib⁹ a pōtificib⁹ delibutis missas cātare aut sacrificia offerre lz: nisi sūma coegerit necessitas. Satī⁹ ē ergo missā nō cātare aut non audire q̄ i his locis ubi fieri non oz: nisi p sūma necessitate contingat: qm̄ necessitas legē nō hz. vñ scriptū ē: uide ne offeras holocausta tua i oi loco quē uideris: sz in oi loco quē elegerit dñs de⁹ tuus In domib⁹ tñ ab epis siue pſb̄ris oblatōes celebrari nullaten⁹ licz. Item ex ɔcilio triburiensi.

Non nisi in locis sacris missarū celebrentur solēnia.

Missarū solēnia nō ubiq;: sed in locis ab epo ɔsecratis: uel ubi ipe pmisit celebrāda eē censemus. Itē clemens.

Precib⁹ diuinis ɔsecrēt eccl'e.

Ecclesias per cōgrua ⁊ utilia facite loca: q̄ diuinis pcibus consecrari oportet ⁊ nō a quoq; grauari. Idem.

Sacrificare missas celebrare nō licet: nisi i locis deo sacratis.

Hic ergo. i. i pñti uita positos oportet nos agnoscē uolūtatē dei: ubi agēdi ⁊ sacrificādi loc⁹ est: qm̄ in alijs locis sacrificari ⁊ missas celebrari ñ lz: nisi i his qb⁹ eps iusserit aut ab epo r l'arit ordinato tenēte uidlz ciuitatē ɔsecta fuerit. alit̄. n. nō sunt hec agenda nec rite celebranda. Itez silueſter papa.

Abijciant sacerdotes: q i locis ñ sactis missas celebrare psumūt.

Nullus pſb̄r missas celebrare presumat: nisi i ɔsecratis ab epo locis: q sui pticeps deectero uoluerit eē sacerdotij. Itez felix papa oib⁹ orthodoxis.

Singulis annis dedicatōnū solēnitates celebrant. ⁊ ɔsecrat ēt ecclesia: de cui⁹ ɔsecratōe dubitat.

x Sub tributoria. ar. q nō licet dare ecclesie constructe vel construende etiā possessionem ubi fundata ē ea interueniēte pactōne: ut ius patronatus habeat: qz ipo iure ei debet: ⁊ si ñ petat uel in pactum deducat: ut. xvi. q. vi. pie. ⁊. c. decernimus. ⁊. c. q cunq;. in predijs tamē collatis potest cōditionē apponere: ut auctoritate episcopi tributū aliquod vel censuz aliquē debeat inde percipere: extra de iurepa. pterea. sz in dote nō uel in māso: ar. x. q. i. nouerit. ex̄ de cē. sancitū. al's si apposita ē conditio quid iuris sit nō. x. q. i. c. ij. io.

y Sicut non alij. repetit qd̄ i primo c. hui⁹ di. dictū ē i. v. capitulis subsequētibus idem in auē. de ec. ti. §. siqs. colla. ix.

z Delibutis. i. ɔsecratis.

⁊ Necessitas. quia si necessitas vrgeat sb̄ diuo aut sub tentorijs nisi forte sit oratoriū i domo: ut. j. e. di. cōcedim⁹ ⁊. c. vnicuiq;.

ɔ Nō oz. C. ō sē. ⁊ inter. om. iudi. cū sniam.

ꝑ Necessitas. i. nō est sbiecta hūane ɔstitutōi imo excusat q ɔ eā fit j. di. iiij. sanctū. ex̄ de regu. iu. qd̄ nō ē. sz nulla necessitas excusat in diuina ɔstitutōe, phibitū ut. xxxij. q. v. ita ne.

a Oblatōnes. i. eucharistie.

b Licet. nisi necessitas cogat.

c Missarum.

d Ecclesias. loca. ff de arbi. si cū dies. §. si arbiter.

f Donum. quā cōplere dz. j. v. annos si ē oratoriū. si ē ptochiuz vel xenodochium. j. anniū: i auē. de ec. ti. §. siqs edificatorez. colla. ix. sed qd si epus ɔsecrat ecclam vel fūdat ñ ei assignata dote: dicēbar. q eps tenet eā dotare: ex̄ de pbendis. c. eps. sz meli⁹ ē ad hoc tm̄ fundatores teneri: ut. xvi. q. vi. pie mētis. ⁊. c. si plures. ar. ff. de ritu nup. qui liberos. ⁊ dicit lex q heres fundatoris tenet i auē. ō ec. ti. §. si aūt. ⁊. §. siqs edificationē rex. nā ⁊ successor epi prouidebit clerico ordinato: ut ex̄ de preben. cū secūdū. ubi tñ oēs deficerēt vel si nō esset soluēdo: tūc dicerē actionē dādā in epm: ar. ff. si

d Ecclesias. idē. xvi. q. vij. ecclesias.

e Hic ergo. ⁊ agendi. ā. xiij. q. ij. tempus.

f Iusserit. ā. xciij. di. nulla rōne.

g Regulariter. hic colligit: q q̄ fiunt ab hereticis ⁊ intrusis ⁊ regularit̄ ordinatis: nō habēt vigore. xij. q. ij. alienationes. vij. q. i. factus. ā. xv. q. i. omne quod. ā. xxxij. q. v. precepit.

h Ordinato tenente uidelz. quasi nō deposito vel suspenso vel qui renūciauerit: ex̄ de or. ab. e. qui re. c. requisiuit.

i Nullus presbyter.

pellibus tecta: vel hoc referas ad ſolemnitates maximas.
a ¶ Sub diuo. i. ſub aere.
b ¶ Altaria. ſi nō ſunt lapidea. legit̄ i exodo q̄ dn̄s p̄cepit fieri altare de lignis cethi q̄ ſūt iputribilia. ⁊ ſalomō fecit aureū: ſ3 illa facta ſunt i figura. xij. q. ij. gloria. ⁊ dicit̄ de altari lateranenſi q̄ ligneum ſit.
c ¶ Nō ꝯſecret̄. q2 chriſtus petra dr̄. xxi. di. i noīe dn̄i. item q2 erexit iacob lapidē i titulū.
d ¶ Metropoli. s̄. xij. di. de his.
e Vnicuiq3 oratorium. nō ſacrū. ſacrū aūt ſua auc̄te facere nō l3 niſi auc̄te ep̄i. s̄. e. di. nēo. xviij. q. ij. gda3
f ¶ Non l3. niſi p ſumma neceſſitate: tn̄ cū cō ſenſu ep̄i: ut. j. e. ſiquis etiam ⁊c̄.
g Clericos q mini ſtrant. i. miniſteria i horis diurnis vel nocturnis exercent.
h Siqs ēt. ex̄. s̄. xij. q. i. ſcim⁹. s̄. xvi. q. i. qcūq3. ⁊ q. v. ſiqs.
i ¶ Oratorium. hoc ex audi de oratorio priuato: ſec⁹ i oratorijs alijs que pp̄lus facit: ut ex̄ de ec. edi. ad audi. nam in feſtiuitatib⁹ celebrare licitum eſt.
k ¶ Propter fatigationem. ar. ppter difficultatē loci vel itineris aliqd tēpari: qd̄ al's obtinet gn̄alit̄: ex̄ d ec. edi. ad audiētiā. s̄. di. lxiiij. c. i. s̄. di. lxiij. cu3 longe s̄. di. xciij. iuxta ſanctorū. s̄. xiij. q. ij. vbicūq3. ⁊. j. c. pxi. tribus.
l Tribꝰ cū difficultas. ut p aeris i temperie: ut. lxxiiij. di. quorundā maloꝝ. nam ppt̄ maliciā pp̄li transfert̄ ſedes. xxv. q. ij. ita nos. ppt̄ maliciā pp̄li ep̄s renunciat dignitati: ex̄ de renun. niſi. vſ. ppter maliciā plebis. quarta cā eſt: quare nō trāſfert̄ eccl'ia. ſ. cā melioratōis: ut. xvi. q. vij. c. antepe.
m Corpora. ſine cō ſilio. ff. de reli. oſſa. in prin.
n ¶ Principis. i. pape xviij. q. ij. diffinimus. ⁊ hoc veꝝ eſt cū corpus traditū ē iā ppetue ſepulture. C. de reli. l. vlt. niſi neceſſitas imineat tūc ſufficit auc̄tas preſidis puincie. C. e. l. i. ſi aūt ñ ē traditū ppetue ſepulture bñ pōt tr̄ſferri ſine auc̄te alic⁹ ad ali u3 locū. C. e. l. ſi nec dn̄

ſi eccl'ia defuerit: ſb⁴ diuo ſeu i tētorijs: ſi tabula altaris cōſecrata ceteraq3 ſacra miſteria ad id officiū ptinētia ibi affuerint: miſſarū ſolēnia celebrari ꝯcedim⁹. Itē ex ꝯcilio hyponenſi. c. vi.

Chriſmate non ungant̄ altaria: niſi fuerint lapidea.

Altaria ſi nō fuerit lapidea: chriſmatis unctōe nō ꝯſecrentur: ad celebrāda aūt diuina officia ordinē quē metropolitā⁹ tenēt: ꝯprouiciales eoꝝ obſuare debebūt. Itē ex ꝯci. agatheñ.

Chriſmatis unctione ⁊ ſacerdotali benedictione ſacrant̄ altaria.

Altaria placuit nō ſolū unctione chriſmatis ſ3 etia3 ſacerdotali bn̄dictōe ſacrari. Item ex cōcilio aurelianenſi. c. iij.

In priuatis oratorijs licet orare ſed non miſſam celebrare.

Vnicuiq3 fideliū i domo ſua oratorium l3 hr̄e ⁊ ibi orare miſſas aūt ibi celebrare nō licet. Itē ex ſexta ſynodo.

In priuatis oratorijs abſq3 conſenſu ep̄i null⁹ miſtrare p̄ſumat

Clericos q miniſtrāt i oratorijs q̄ intra domos ſūt cū cōſenſu ep̄i loci hoc facere p̄cipim⁹. Siqs uero hoc nō obſuauerit: d ponat̄. Itē ex ꝯcilio agatheñ.

Qui extra parochias habent oratoria his diebus ad parochias redire cogantur.

Siqs ēt extra parochias in qbus legitim⁹ eſt ordinariuſq3 ꝯuent⁹ oratoriū hr̄e uoluerit: reliqs feſtiuitatib⁹: ut ibi miſſā audiat. ppt̄ fatigatōne3 familie iuſto ordine pmittim⁹. paſcha uero natali dn̄i epiphania aſcenſione dn̄i pentecoſte ⁊ natali ſācti iohānis baptiſte: ⁊ ſiq maximi dies i feſtiuitatib⁹ hn̄tur: nō niſi i ciuitatib⁹ aut i parochijs audiāt. cl'ici uero ſi in his feſtiuitatib⁹ q̄s ſupradixi mus niſi iubēte aut pmittēte ep̄o ibi miſſas celebrare uoluerint: a cōione p̄uent̄. Itē aug. ignaro

Quibus ex cauſis loca ſanctorū mutanda ſint.

Tribus ex cāis loca ſanctorū trāſmutāda ſūt. p̄ma: cū neceſſitas pſecutoꝝ loca eoꝝ grauauerit. ſcd̄a: cu3 difficultas locoꝝ fuerit. tertia cū maloꝝ ſocietate grauāt̄. Itē ex ꝯci. magocieñ.

Nō alicui corpora ſanctoꝝ de loco ad locū transferre nō licet.

Corpora ſanctoꝝ de loco ad locū null⁹ transferre p̄ſumat ſine conſilio p̄ncipis uel ep̄orum ſāctaq3 ſyndoali lic̄ia. Itē igin⁹ papa.

In uſu laicoꝝ non licet conuerti ligna eccleſie dedicata.

Ligna eccl'e dedicata ñ debēt ad aliud opus iungi niſi ad aliā eccl'ia3: ul' igni ſūt ꝯburēda: uel ad pfectū in monaſterio frib⁹ in laicoꝝ opa nō debēt admitti. Itē clemēs papa iacobo hieroſolymitāo ep̄o.

Veſtimēta ſacra ⁊ uaſa p uetuſtate ꝯſūpta icēdantur: ⁊ cinēs i loca occulta pijciāt̄.

Altaris palla cathedra cādelabrum ⁊ uelū ſi fuerint uetuſtate cōſumpta: icendio dent̄: q2 nō licet ea q̄ in ſacrario fuerit male tractari: ſed incendio uniuerſa tradant̄. cineres quoq3 eoꝝ in baptiſterio inferant̄: ubi nullus trāſitū hēat aut in pariete aut i foſſis pauimentoꝝ iactentur: ne introeuntiū pedib⁹ ꝯquinent̄. Idem

Mortui non obuoluantur ueſtimentis altaris.

Nemo per ignorantiā cleric⁹ mortuū credat aduoluendū aut ei⁹ ſcapulas opire uelit palla: q̄ fuerit i altari: aut certe q̄ diacono data ē in mēſa dn̄i: q hoc fecerit: uel leuit̄ q̄ſi nihil ⁊ negligent̄ hūerit: diaconus triennio ſexq3 menſib⁹ a dn̄ico erit remot⁹ altari graui pcuſſus anathamatē: eo q̄ clericū non admonuerit. p̄ſbr. x. annis ⁊ ſex mēſib⁹ excōicatus ſit ppterea q̄ de dn̄icis ſacramētis ſubiecta ſibi non admonuerit miniſteria: ⁊ poſtea cū grādi humilitate mr̄i recōciliet̄ eccl'ie. Pallas uero ⁊ uela q̄ in ſanctuario ſunt ſi ſordida fuerit ac miniſteria: diaconi cū humilibus miniſtris itra ſanctuariū lauent ñ eijcientes foras a ſacrario ⁊ uelamina dn̄ice mēſe abluāt: ne forte puluis dn̄ici corporis male decidat. ſyndonē uero ñ foris abluāt: ⁊ erit hoc non opanti peccatū. Iccirco itra ſacrariū miniſtris precipim⁹ cum diligentia cuſtodire. Sed peluis noua competur ⁊ p̄ter hoc nihil aliud tangat. ſed nec ipſa peluis

Ligna. de lignis eccl'e deſtructe ⁊ oibus utēſilibus eccleſie reuerent̄ utēdis iſtis. vi. c. ſequētib⁹ oſtendit.
p ¶ Ad aliud. ex̄ de re. pmu. mācipia. ff. de rei ven. q̄ religioſis.
q ¶ Vel ad pfectū. ñ tn̄ indifferent̄: ſ3 vl' in capitulo vl' dormitorio vel i alijs religioſis locis: nō i cogna vl' i vineis paſtinandis.
r ¶ In laicorū. ar. q̄ ſeml' ꝯſecta ſūt nō debē redire in uſus laicoꝝ. s̄. xix. q. iij. q̄ ſemel. xvij. q. vl. q̄ſti ſūt ar. s̄. di. liiij. ex antiqs. ſi ſuus ⁊. c. frequēs.
s Altaris.
t Nemo. mortuū laicū. nam cl'ici mortui bñ iduunt̄ veſtib⁹ ſacris. xiij. q. ij. nullus.
u ¶ In mēſa dn̄i i. ad mēſā dn̄i ꝯponēdā: qd̄ ad ipm ſpectat ar. xxv. di. plectis. ⁊ di. xciij. diaconi. ubi ſacerdos p⁹ cōſecrationē man⁹ tergit. vel forte palla cui iuoluit calicē ⁊ abſtergit.
x ¶ Negligent ar. negligentiā vt factū puniēdā. xxv. q. i. nl' li fas.
y ¶ Anathēate i. ſuſpēſione. ñ n. deb3 anathematizari p tali cā.
z ¶ Excōicat⁹ ſit. i. a cōione rcōt⁹. ⁊ ita bēt hic penā ñ admonent̄ plati. nā alibi tn̄ dr̄: ve ſi nō ſpſeri m⁹ ⁊c̄. xliij. di. diſpēſatio. itē p hoc. c. videt̄ reprobari itellect⁹ quorūdā quē hēs i illo c. i. q. i. gcgd i uiſibilis. nam ibi p negligentiā ñ excōicabitur p̄ſbr: niſi p iiij. mēſes.
⁊ ¶ Et vela. i. ornamēta. altari l' vela cortine. huic hodie derogatū ē ꝯſuetudine generali.
ꝯ ¶ Nō foris.

b Inſtauranda.i.cõſecrãda.de cõſecranda n.querebať.
c Sanctuaria.i.reliquie ſanctoꝝ vel altaria.
d Nõ fuerit dimiſſa.q2 inde erant ablate reliquie.
e Officere. q2 ex quo ſemel cõſecrata fuit:ſemꝑ manſit.
f Scimus eē.i.obtinere vicē conſecrationis.

o Ab epiſcopo.s.di.lxviij.q̃uis.
n Fingat.ut dedicatũ dicat eſſe quod non eſt.vel reliquias dicat eſſe que non ſunt.
p Degradeť.ar.eos eſſe deponendos ab ordinibus:qui fingunt vel dicunt ſe hr̃e ordines cũ nõ habent:ex̃ de cleri.nõ ordi.mini.c.i.ſ.l.di. ex penitentibus.s.di.lj.ſolicitudo.ꝛ ſic punit q ſe gerit pro milite q nõ ē miles.ff.ad.l.cor.d fal. eos.§.qui ſe pro milite geſſit.

g Iõ ſiqua. modo melius apit qõnes.
h Innouata. hoc itelligꝫ.b cũ nõ ſimul ſꝫ ſucceſſiue parietes deſtructi ſunt ꝛ ſucceſſiue repati.tunc n.eccl'ia intelligiť eadem:ar. ff.de le.i.l.q in reꝝ natura.ff. de iudi.ꝓponebať.ſecꝰ vero ſi ſimul parietes funditꝰ corruant:quia tunc cõſecranda ē ſecunduꝫ eũ:licet altare motũ non ſit: quia alia ē conſecratio eccl'ie alia altaris.h ergo arguiť q eadē ſit eccl'ia pꝰ reparatõeꝫ cũ nõ reconſecreť.ſꝫ ꝯdicit lex.ff.de v.obl. inť ſti.§.ſacrã que diſtinguit inť domũ ꝛ nauē:ꝛ videť velle q eadem ſit nauis poſt refectionē:ſꝫ nõ eadē domus. Sed põt dici q aliud ſit i eccleſia q̃ in domo ꝑuata: q2 eccl'ia naui cõparať.xxiiij.q.i.nõ turbať.xl di.añ oia.ſꝫ ſi ſubtiliter volumus ꝓcedere nõ eſt eadeꝫ eccleſia.ſed vtilitas exigit: ut eadē cenſeať: ne violꝫ ſacramētũ ꝯſecratõnis itereť: ar. ff.de ſer.v2.pre.l.ſeruitutes.§.ſi ſublatũ.

De fabrica uero cuiuſlꝫ eccl'ie ſi diruta fuerit inſtaurãda: ꝛ ſi i eo loco cõſecratõnis ſolēnitas debeat iterari i quo ſanctuaria ñ fuerint:nihil iudicamꝰ officere: ſi ꝑ eaꝫ minime iacteť aq̃ exorcizata: q2 i cõſecratõe cuiuſlibꝫ eccl'ia i q̃ ſps ſãcti arra ñ poniť celebritatē ſcimꝰ tm̃ eē miſſaꝝ.ꝛ iõ ſiqua ſãctoꝝ baſilica a fundamētis fuerit innouata ſine altaris motione: ſine aliq̃ dubitatõne cum i ea fuerit miſſaꝝ ſolēnitas celebrata: totiꝰ cõſecratio ſanctificatõis iplebiť. ſi uero ſãctuaria q̃ hēbat ablatã ſũt:rurſus eoꝝ ꝯpoſitõe ꝛ miſſarũ ſolēnitate reuerētiã ſanctificatõnis accipiet. Itē ex decretis hormiſde pape capitulo.x.

Abſq epi ꝑmiſſu i eccl'ia cõſecrata nõ erigať altare.

Nullus pſb2 in eccl'ia cõſecrata aliud altare erigat: niſi qd abꝰ epo loci fuerit ſãctificatũ uľ ꝑmiſſũ:ut ſit diſcretio inť ſacꝝ ꝛ ñ ſacrũ.nec dedicationē fingať: niſi ſit.qd ſi fecerit degradeť: ſi clericꝰ eſt.ſi uero laicꝰ anathēatizeť. Itē ex cõcilio aphricano.c.i.

Euertanť altaria:q̃ ſine ſanctoꝝ reliquijs erigunť.

Placuit: ut altaria q̃ paſſim ꝑ agros ꝛ ꝑ uillas taq̃ mēorie martyꝝ ꝯſtituũť:i qbꝰ nulluꝫ corpus aut reliquie martyris cõditeꝫ ꝓbanť:ab epis q eiſdeꝫ locis ꝓſũt ſi fieri põt euertanť. Si aũt hoc ꝓpť tumultus ppľares nõ ſiniť:plebes admõeãť:ne illa loca frequētēt:ut q recte ſapiũt nulla ibi ſupſtitione deuicti teneãť:ꝛ iõ nulla mēoria martyruꝫ ꝓbabiliť accipiať:niſi aut ubi corpus ꝛ reliquie certe ſũt:aut ubi origo alicuius hitationis uľ poſſeſſionis uel paſſionis fideliſſima origie tradi-tur.nã q̃ ꝑ ſõnia ꝛ ꝑ inanes q̃ſi reuelatões quorũlibꝫ hoīuꝫ ubicunq ꝯſtituũť altaria: omnio reprobenť. Item ex concilio aurelianenſi.c.iij.

Non ē cõſecranda eccl'ia: in qua paganus ſepultus inueniť.

Eccleſia i q̃ paganꝰ ſepultus eſt nõ liceat conſecrari neq miſſas i ea celebrare: ſed iactare foras ꝛ mundari oportet. Itē ex concilio agrippinēſi.

De eccl'ia i q̃ cadauera fideliũ uel infidelium ſepeliunť.

Eccleſia i q̃ mortuoꝝ cadauera ifideliũ ſepeliũtur ſãctificare ñ licet. Sꝫ ſi apta uideť ad ꝯſecrandũ inde euulſ corpibꝰ ꝛ raſiſ pietibꝰ uel tignis eius loci reedificeť.ſed ſi hec ꝯſecrata añ fuerit: miſſas i ea celebrare licet: tñ ſi fideles fuerũt q in ea ſepulti ſũt. Itē ex cõcilio martini pape.

Super monumēta in campo nõ diſtribuatur ſacra myſteria.

Non oꝫ clericos ignaroſ ꝛ pſũptuores ſup monumēta i cãpuꝫ myſteria uel altaria portare aut diſtribuere ſacra: ſꝫ aut in eccl'ia aut i baſilica:ubi martyꝝ reliqe ſunt depoſite:ubi ꝓ defunctis oblatiões offerri ſolēt: nec liceat chriſtianis prãdia ad defũctoruꝫ ſepulchra ꝯferre ꝛ ſacrificãe mortuis. Iteꝫ ex ꝯci.triburienſi.

Quomõ in eccl'ia cõbuſta miſſa poſſit celebrari.

Concedimus et: ut ſicubi qd peccatis nr̃is exigentibus ꝑ ꝑ̃mũ factuꝫ ē a normãnis ꝛ ſclauis ab ungaris ꝛ a maľ chriſtiãis ſeu aliquo q̃licũq mõ eccl'e fuerit incēſe ꝛ cõbuſte:in capellis cũ tabula ꝯſecrata miſſas iteꝝ celebrari ꝑmittimꝰ: donec eccl'e ipe reſtaurari queãt. In itinē uero poſitis

q Placuit.paſſi.nõ in eccleſijs: ſed paſſim ꝑ agros.
r Relige.ar.ſine reliquijs eccleſiã non eſſe cõſecrãdã:vt.s.e.de fabrica.ꝛ tñ ſufficit corpꝰ domini.
s Tumultus.arg.aliquid eē poſtponenduꝫ ꝓpter tumultũ ꝛ ſcãdalum:ut.l.di.ut cõſtitueref:de his vero ſic.ff. de ſic.l.pe.
t Probabiliter.i.ſolemniter.
u Habitationis.q2 hõ ſignificat locum.xl.di. multi.
a Origine.ar.originē rei ꝛ pricipiũ ſpectãdũ vt.s.xvi.q.iij.ſi ſacerdotes.s.i.q.i.principatus.
b Eccleſiã.conſecrari.ante eiectionē cadaueris ipſius pagani.
c Celebrare.huiꝰ conſtitutionis rõ ē: q2 infideles ab eccl'ia repellũtur:ut.xxi.di.cleros.ꝛ di.xxv.pleriſ.ergo mortui:q2 qbꝰ viuētibus eccleſia ñ cõicat ꝛ mortuis cõicare nõ põt: vt.xxiiij.q.ij.c.i.ſꝫ qd diceſ de mliere ꝑgnãte mortua:qdã dicũt q ſepeliať in eccl'ia: q2 fetꝰ ē ps vētris.j.di.iiij.ſiqd.ff. de vē.inſpi.l.i.§.i.ꝓſueuit tñ apiri ꝛ fetꝰ exbiri ꝛ ex cimiteriũ ſepeliri. ad hoc facit.c.ex̃ de ſepul.ſacris.
d Eccleſiam in qua non conſecrata.
e Sanctificare.ante eiectionem.

b Totius.i.perinde eſt veneranda ac ſi tota conſecrationis ſolēnitas eſſet adhibita.
i Si vero.q.d.predicto caſu non debent conſecrari: ſed in iſto ſic.ſ.cum moueť altare.
k Ablata ſunt.moto altari.
l Sanctificationis.i.aſperſionis aque tm̃ ꝛ miſſe celebratione: cum altare nõ fuerit motũ:ſꝫ reliquie ſunt ablate.
m n Nullus presbyter.vbi altaria ſint erigenda:ꝛ qualia eſſe debeant:ꝛ quas eccleſias liceat conſecrare: ꝛ in quibus licet miſſas celebrare:quibus ex cauſis loca ſanctoꝝ licet mutare.xi. c.oſtendit.

f Euulſis.aucte epi vľ ꝑncipis tm̃.ff.de reli.oſſa.ꝛ.j.e.corpora.
g Et raſis.i.de albatis.nam mutata forma interimiť ſba rei.ff.ad exhi. iuť.§.ſed ꝛ ſiquis.
a Reedificet.i.ipa raſura debet dealbari.
b Si fideles.vbi aũt diſcerni nõ pñt fideles ab infidelibus neutri ſunt exhumandi:ex̃ de ſepul.ſacris.
c n Non oportet.ignaros.i.imperitos.
d Miniſteria.i.miſſam celebrare ſuper ſepulchruꝫ.
e Concedimus.i capellis.i.oratorijs ñ ꝯſecratis:in talibꝰ nõ licet celebrare ſine ꝑmiſſu epi.ut.j.e.vniuicuiq.ꝛ.s.e.miſſarũ.
f Celebrari ꝑmittimꝰ.ad qd ē opꝰ ꝑmiſſione: q2 dicit i capelľ: q̃m forte capelle nõ erãt oli eccl'e:cuꝫ antiqtus dicerent capelle tuguria caprarum

debent cõficere: ut hic ꝛ ſignare l frãre: ut di. v. ut ieiuni. ꝛ ſacra'n ẽtũ calũnie pſtare. xxij. q. v. honeſtũ. ꝛ teſtimoniũ dicere: ex͂ de teſti. placuit. ꝛ ordines cõferre ꝛ accipe. lxxv. di. ꝙ a patrib⁹. ſꝫ qñ dicet qs ieiunus: pone ꝙ comedo hodie nec dormio per diem ꝛ per nocte: nũgd incipiẽte alio die ſum ieiunus: dicunt qdã ꝙ ſic: ar. ex͂ de tẽpo. ordi. lr̃as. al's ſõnus diceret ſoluere ieiuniũ ſꝫ dico ieiuniũ celebrata digeſtione. j. di. ij. tribus.

ſtia imolat myſtice. j. di. ij. utrũ.

m ❡ Et alterã. ergo ẽt i neceſſitate non tres: ex quo dixit alterã: ar. xxxi. q. i. quomodo. ex͂ de cele. miſ. cõſuluiſti. ergo adhuc remanz ieiun⁹ poſt primã: cũ poſſit iterũ cãtare aliã: ar. vij. q. i. nihil. quid ergo dices de uino: vñ pſb̃r abluit digitos: nõ dꝫ ſumere illud: ſi aliã vult cantare: ex͂ de celeb. miſ. ex pte.

z ❡ Excepto. ſ. xvij. q. i. nihil ẽ ꝯ. j. di. proxi. li gdo. ꝯ. j. di. v. ut epi ꝯ ſed derogatũ ẽ huic. c. per illa ꝛ per cõtrariam cõſuetudinẽ. ſ. di. iiij. § leges.

Solent. ſi añ. ſed nonne licitũ eſt debitori añ tẽpus ſoluere pecuniaꝫ. plus. n. ſoluit qui añ tp̄us ſoluit: ut inſti. de acti. §. plus autẽ. R̃ñ. verũ eſt qñ dies adiectus ẽ fauore debitoris. alias ſi fauore creditoris ante tẽp⁹ ſoluẽdo nõ liberatur: ut. ff. de an. le. cũ q.

b ❡ In ieiunijs. qd a p̃rib⁹. ſ. di. lxxv. quod a p̃ribus. ꝛ. c. ordinationes pſb̃roꝝ.

c ❡ Itẽ gelaſi⁹. ſ. di. lxxv. ordinatões.

d ❡ Itẽ pelagi⁹. ſ. di. lxxvi. dilectionis tue.

e Neceſſe ẽ. non pñt niſi. hoc niſi reſpicit illud v̾bũ puef.

f ❡ Niſi prima. j. di. ij. trib⁹ gradib⁹. ꝯ. ſ. e. nocte. ꝯ. in fi. ſꝫ illud abrogatũ ẽ. j. di. ij. tribus. vl' illud de ſolẽni miſſa.

g ❡ Epl'am. in qua hoc c. continet.

h Et hoc attendendum. peculiares peculiares dicunt' p̃uate. ergo ois miſſa que p̃uata nõ eſt: publica dicenda eſt. ex quo publice ꝛ manifeſte fit.

i ❡ In publico. i. ſolẽnter.

k ❡ Sed ſacerdotes. nota ſacerdotes q p v͂bẽ ſunt: ad ſolẽnẽ miſſaꝫ debẽ ꝯuenire i maiori eccl'ia. vl' potius is ẽ ſenſus. c. ſ. ut i ciuitate ꝛ p totũ epatũ h. oratia ꝛ ſacerdotes ꝛ populi ꝯueniãt ad publicas miſſas quas ſacerdotes eoꝝ faciunt.

l Sufficit. qꝛ xp̃us ergo ñ niſi ſemel dꝫ celebrari. ſꝫ qꝛ quotidie peccam⁹: iõ quotidie p nobis cucbari

excepto⁹ uno die ãniuerſario quo cena dñi celebrat'. Naꝫ ſi aliquorũ p meridiano tpe ꝯſuctoꝝ ſiue epoꝝ ſiue ceteroꝝ cõmẽdatio facieñda ẽ: ſolis orõnib⁹ fiat: ſi illi q faciãt iã pranſi ueniant. Itẽ ex concilio gabilonenſi.

Ante miſſarũ ſolemnia circa horam nonaꝫ decantatã in quadrageſima nulli comedere licet.

Solent⁹ p̃les q ſe ieiunare putant in q̃drageſima: mox ut ſignũ audierit ad horam nonã comedẽ. q nullaten⁹ ieiunare credẽdi ſũt: ſi añ mãducauerit ꝙ ueſptinũ celebret' officiũ. Cõcurrẽdũ ẽ. n. ad miſſas: ꝛ auditis miſſaꝝ ſolẽnib⁹ ꝛ ueſptinis officijs ꝛ largitis elemoſynis ad cibũ accedẽdũ ẽ. Si uẽo aliqs neceſſitate cõſtrict⁹ fuerit: ut ad miſſã uenire ñ ualeat: eſtimata ueſptina hora cõpleta orõne ſua ieiuniuꝫ ſoluat. In ieiunijs ẽt q̃ttuor tpuꝫ circa ueſptinas horas: i ſabbato uẽo ſancto circa noctis ĩitiũ miſſaruꝫ ſolẽnia ſũt celebrãda. Vnde leo eps. Oõ a pſb̃ris nr̃is. Itẽ gelaſi⁹. Ordiatões pſb̃roꝝ. Itẽ pelagi⁹. Dilectõnis tue ſcripta. Require in tractatu ordinãdorũ. Prima quoqꝫ pte diei miſſaruꝫ ſolẽnia ñ icõgrue celebret'. Vnde leo papa dioſcoro alexãdrino epo.

Etiaꝫ prima pte diei miſſas celebrari licet.

Neceſſe ẽ aũt ut qdã ppl'i ps ſua deuotõe puet': ſi uni⁹ tñ miſſe more p̃uato ſacrificiũ offerre nõ poſſũt: niſi p̃ma diei pte cõuenerit. Studioſe ergo fr̃nitateꝫ tuã familiarit' admonem⁹: ut qd nr̃e ꝯſuetudini ex forma p̃r̃nc traditionis iſedit: tua quoqꝫ cura ñ negligat: ut p oia nob fide ꝛ acti b⁹ ꝯgruam⁹: ppt' qd remeãti filio nr̃o poſſidonio⁹ pſb̃ro hãc ad dilectõnẽ tuã epl'aꝫ dedim⁹ pferẽdã q nr̃is pceſſionib⁹ atqꝫ actõnibus frequẽter inſuit: ꝛ totiẽs ad nos miſſus qd i oibus apl'ice ſedis auctoritas teneret agnouit. Itẽ auguſtinus.

Miſſe peculiares nõ ſunt in publico cantande.

Et hoc attẽdũ ut miſſe peculiares: q p dies ſolẽnes a ſacerdotibus fiunt: ñ ita in publico fiãt: ut p pter eas ppl's a publicis

miſſaꝝ ſolẽnib⁹ q̃ hora tertia cãonice fiũt abſtrahat'. Sꝫ ſacerdotes q i circuitu urb aut i eadẽ urbe ſũt: ꝛ ppl'us in unum ad miſſarũ publicã celebratiõnẽ ꝯueniãt. Itẽ alexander papa.

Quot miſſas i die ſacerdoti celebrare lꝫ.

Sufficit⁹ ſacerdoti unã miſſaꝫ i die una celebrare: qꝛ chriſt⁹ ſemel paſſus eſt: ꝛ totũ mũdũ redemit. Nõ modica res ẽ unã miſſã facere: ꝛ ualde felix ẽ: qui unã digne celebrare põt. qdã tñ p defũctis unã faciũt: ꝛ alterã de die ſi neceſſe fuerit. q uẽo p pecunijs aut adulationibus ſeculariũ una die p̃ſumũt plures facere miſſas: ñ exiſtimo euadere dãnationẽ. Itẽ ex cõcilio toletano. iiij.

Ex ſaluatoris ꝛ apl'oꝝ docemur exemplo hymnos cantare.

De⁹ hymnis canẽdis ꝛ ſaluatoris ꝛ apl'oꝝ hẽm⁹ exẽpluꝫ nã ꝛ ip̃e dñs hymnuꝫ dixiſſe phibet' mattheo euangeliſta teſtãte: ꝛ hymno dicto exierũt i monteꝫ oliuaꝝ. Et paul⁹ apl'us ad epheſios ſcribit dicẽs. Impleamini ſpũ ſancto loquentes uobiſpis in pſalmis ꝛ hymnis ꝛ cãticis ſpũalibus. Et qꝛ nõnulli hymni hũano ſtudio i laudẽ dei atqꝫ apl'oꝝ ꝛ martyꝝ triũphos cõpoſiti eſſe noſcunt': ſicut hi quos beatiſſimi doctores hilari⁹ atqꝫ ãbroſius cõdiderũt: quos tñ qdã ſpãlit' rep̃robant: p eo ꝙ de ſcripturis ſanctorũ canonũ ul' ap̃lica traditõe nõ exiſtũt. Reſpuãt ergo illi hymnũ ab hoibus cõpoſitũ: quẽ quotidie publico p̃uatoqꝫ officio in fine oium pſalnoꝝ dicimus: Gl'a ꝛ honor p̃ri ꝛ fi. ꝛ. ſ. ſ. i ſecl'a ſeculorũ amẽ. Nã ꝛ ille hymnus quẽ⁹ nato i carne chriſto angeli cecinerũt Gl'a i excelſis deo ꝛ in terra pax hominibus bone uo. ꝛ reliq̃ q ſequũt ibi: eccl'iaſtici doctores cõpoſuerũt: ergo nec ip̃i i eccl'ijs canẽdi ſũt: qꝛ i ſacraꝝ ſcripturarũ libris nõ iueniũt'. Cõponũt⁹ miſſe ſiue p̃ces ul' orõnes ſeu cõmendatões ſeu manus ipoſitõnes: ex qbus ſi nulla decãtent' in eccl'ia: uacãt oia officia eccl'aſtica: admonet hoc fieri atqꝫ hortat' timotheuꝫ apl's dicẽs: obſecro igit' p̃mũ fieri obſectões⁹ orõnes poſtlatões⁹

n De hymnis canẽdis. de hymnis dicendis i miſſa vl' extra trib⁹. c. oſtẽditur. caſus in p̃ma parte. pbat auctẽ dñi ꝛ dicto apl'i pauli hymnos eẽ canendos. ſcõo rep̃hendũtur. qdam q quoſdaꝫ hymnos nolebant recipere: qꝛ non p ceſſerũt õ ſcripturis ſacroꝝ canonũ l apl'ica traditione hymn⁹ ꝛ laus dei cũ cãtico.

o ❡ Et hymno i. benedictõne data p⁹ cibura que hymnus hic appellat' quem omnes clerici facẽ debent: ut. ſ. di. xliiij. c. vlti. §. edent paupes ꝛ ſaturabunt' ꝛc.

p ❡ Quem nato. ſupple reſpuat.

q ❡ Cõponuntur. a ſanctis.

r ❡ Obſecratões. id eſt orationes q̃ fiunt añ ꝛ iuxta cõſecrationẽ: vel que fiũt abiurando per natiuitatẽ tuã libera nos dñe.

id eſt ab alijs ſegregatū. ⁊ eſt ſecūda veſtis ſacerdotalis.
a ¶ Vela. i. cortine q̄ in eccl'ijs extendunt feſtiuis diebus ⁊ in quadrageſima cā conſignatōis vel ſignificationis. io.
b ¶ In ſancta. ñ ab alijs. ſ̄. di. xxiij. ſacratas. ⁊. c. non liceat.
c ¶ Et perit. id eſt penam patitur ⁊ punitur corporaliter ⁊ temporaliter non autem ſpiritualiter vł et naliter ⁊ vno peccante ꝫ cetera. ſ̄. di. xlv. ſꝫ illud. de hac materia nō. i. q. iiij. in prin. ⁊ ſimiliter nota ſb illo. §. item ꝓ peccato plebs iſraelitica.
d ¶ Veſtimē ta.
e ¶ Ad nuptiarum. polluūtur. ar. ꝙ ex veſte alicuius domine vel alterius ñ debet fieri caſula vel aliqs ornatus eccleſie.
f ¶ Vaſa. calices. ſup ple debent eē aurei vel argē tei.
g ¶ Vtebanſ. ſed nunquid conficiebant? antiqꝫ. nūc aūt quid? ⁊ qdem fieri nō debet. ſed ſi fiat: ut i vaſe ligneo uł vitreo quis cō ficiat corpus chriſti: nihilominus ē veruʒ corpus: quia i uerbo cōſecrā tis perficiſ cō ſecratio non i vaſe: vt. j. di. ij. inter verſi. ſi ita.
h ¶ Xvj. xix. computatis li no ⁊ electo.
i ¶ Increuit arg. prelatum. non poſſe prebendas diminuere: quod ē veruʒ ſine cauſa: extra de exceſ. pre. ſicut.
k ¶ Placari. C. vnde vi me minerint.

uelis apponaſ lauādis: niſi q̄ ad dñici altaris cultū ꝑtinēt. palle i alia pelui lauenſ: ⁊ in alia uela ianuaruʒ. Cura ſit ēt hoſtiarijs ex admonitōne maioris: neqꝫ negligēs aut ignarus ad uelum ianue dom⁹ dñi manus icognite tergat ſed ſtati coercitus diſcat oīs hō: quia uelum atrij domus dñi eſt.

Itē ſixtus papa.

Sacra uaſa nō niſi a ſacratis tractentur hominibus.

In ſancta apl'ica ſede ſtatutū ē: ut ſacra uaſa nō ab alijs q̄ꝫ a ſacratis dñoqꝫ dicatis hominibus cōtractenſ: ne ꝓ talibus p̄ſumptōnibus dñs iratus plagas iponat ppl'o ſuo: ⁊ hi ēt q nō peccauerūt pereant: ⁊ perit iuſtus ſepiſſime ꝓ ipio. Itē ſtephanus ep̄us familiari amico hilario.

Non niſi a ſacris hominibus ueſtimenta ſacrata ferantur.

Veſtimēta eccl'ie: qb⁹ dño miniſtraſ ⁊ ſacrata debēt eſſe ⁊ honeſta. qbus alijs uſib⁹ ñ debēt frui: q̄ꝫ eccl'iaſticis ⁊ deo dignis officijs: q̄ nec ab alijs debēt cōtingi aut offerri: niſi a ſacratis hoib⁹ ne ultio q̄ baldaſar regeʒ ꝑcuſſit: ſuꝑ hoc trāſgredientes ueniat ⁊ corruere eos faciat ad ima.

Itē ex concilio aurelianenſi.

Diuina miniſteria nuptiaꝝ non ꝓſtentur ornatibus.

Ad nuptiaꝝ ornatū diuia miniſteria nō ꝓſtenſ: ne duʒ im ꝓboꝝ tactu uel pompa ſecularis luxurie polluunſ ad officiū ſacri miniſterij uideantur indigna.

Itē ex ꝯcilio triburieñſi. c. ix.

In ligneis uaſculis dñici corꝑis ⁊ ſanguinis ſacramenta non ſūt celebranda.

Vaſa i qbus ſacroſācta ꝯficiūtur myſteria: calices ⁊ patene: de qb⁹ bonifaci⁹ martyr ⁊ ep̄s interrogatus: ſi liceret i uaſculis ligneis ſacramēta ꝯficē rñdit: quōdā ſacerdotes nō aureis: ſꝫ ligneis calicibus utebāſ. Zepherinus xvi⁹. romanus ep̄s patenis uitreis miſſas celebrare ꝯſtituit. dein de urbanus decim⁹ papa oia miniſteria ſacra fecit argētea. In hoc eni ſicut ⁊ i reliqs cultib⁹ magis ⁊ magis ꝑ incremēta tēpoꝝ decus ſuccreuit eccl'iaꝝ. nr̄is. n. diebus q fui pr̄iſſaūias ſumus ne decus mr̄is eccl'ie minuaſ: ſꝫ magis cumuleſ ⁊ āplificeſ: ſtatuim⁹: ut deiceps nullus ſacerdos ſacruʒ myſteriū corꝑis ⁊ ſanguis dñi nr̄i ieſu chriſti i ligneis uaſcul' ullo mō ꝯficere p̄ſumat: ne unde placari deʒ ide iraſcaſ deus. Itē ex ꝯcilio remēſi. c. vi.

Ex qua materia calix cū patena fieri debeat

Et calix dñi cū patena ſi non ex auro oino ex argento fiat ſiquis aūt tā pauꝑ ē: ſaltē uel ſtagneū calicē hēat. De ere aūt aut ex auricalcho nō fiat calix: q꜠ ob uini uirtutē eruginē facit: pariteꝛꝫ uomitū ꝓuocat: null⁹ aūt i ligneo aut uitreo calice p̄ſumat miſſam cantare. Itē ex ep'la euſebij pape ⁊ ſilueſtri.

Non in ſerico panno ſꝫ lineo ſacrificiū conſecretur altaris.

Conſulto oiuʒ ſtatuim⁹: ut ſacrificiū altaris ñ in ſerico pānō aut i ticto qſq̄ꝫ celebrare miſſā p̄ſumat: ſꝫ i puro lineo uł linteo ab ep̄o cōſecrato t̄reno. ſ. lino ꝓcreato atqꝫ cōtexto: ſic corp⁹ dñi nr̄i ieſu xp̄i i ſyndone linea mūda ſepultū fuit. Itē ex. vi. ſynodo

A quibus fuerit tradita miſſaruʒ celebratio.

Iacob⁹ fr̄ dñi ſm carnē cui ꝑmuʒ credita ē hieroſolymitana eccl'ia: ⁊ baſilius ceſarieñſis ep̄s cui⁹ claritas ꝑ totū orbē refulſit: i ſcripturis addiderūt nob miſſe celebratōeʒ. Itē teleſphor⁹ papa iiij. a petro.

Qua hora ſint miſſarum ſolēnia celebranda.

Nocte ſancta natiuitatis dñi ſaluatoris miſſas celebrent p̄ſbri: ⁊ hymnū āgelicū i ill' ſolēniter decātent: qm̄ ⁊ eadē nocte ab āgelo paſtorib⁹ ē nūciat⁹: ⁊ ſbito facta ē cū āgelo mł'titudo militie celeſtis laudātiū deū ⁊ dicētiuʒ: Gl'a i excelſ deo: ⁊ i terra pax hominib⁹ bōe uolūtatis. Reliqs uero tꝑib⁹ miſſaꝝ celebratōes añ horā diei t̄tiā minie ſt celebrāde: q꜠ ⁊ i eadē hora ⁊ dñs crucifix⁹ ē: ⁊ ſuꝑ apl'os ſp̄s ſāctus legit deſcēdiſſe. Itē ex ꝯcilio carthagineñſi. c. viij.

Non niſi a ieiunis hoibus ſacramēta celebrentur altaris.

Sacramēta altaris nō niſi a ieiunis hoibus celebrentur:

l ¶ Et calix. ex auro. contra ſ̄. xij. q. ij. aurum. ſed illud quando pauperes morerentur fame: quo caſu vendi poſſent. C. de ſacroſanc. ecc. ſancimus.
m ¶ In ligneo. q꜠ lignum poroſum eſt.
n ¶ In vitreo. q꜠ vitrū fragile eſt ⁊ imineret ꝑiculū effuſionis.
o ¶ Conſulto. i ſerico corporali.
p ¶ Sed in puro. vt innocens ⁊ ſine macula itelligaſ.
q ¶ Terreno. q꜠ veraʒ carnem mortalē ⁊ paſſibilem de corpore virginis aſſumpſit. xxiij. di. qui ep̄us.
r ¶ Lino. quod tunſionibus multis ad cādorē deduciſ. ſic ⁊ chriſt⁹ preſſuris multis peruedit ad gloriā: ita ⁊ boni ꝓpter preſſuras ad gloriaʒ domini venīūt i. q. i. ſaluator.
ſ ¶ Iacobus. ideo dr̄ frater quia valde aſſimilabatur ei: vł quia fuit filius ſororis matris domini.
t ¶ Celebrationem. i. ordinem celebrāde miſſe vba. n. qbus corpus cōficiſ ab ip̄o dño ſūt tradita: ut. j. di. ꝑx. q꜠ corpus ⁊ ſanguis: ſꝫ ēt p⁹ alij alia addiderunt ad decorem ⁊ ſolēnitatem ut. xi. di. eccl'iaſticaruʒ
u ¶ Nocte. de celebritate miſſe. vij. c. adiūgit oſtēdens qūo a ieiunis cantāde ⁊ audiende ſunt: ⁊ quot in die: ⁊ qua hora ſunt celebrande.
x ¶ Nocte. tres miſſe i die natalis dñi celebrātur una añ diē: q̄ ſignificat tempus ante legē qñ eramus in tenebris ſecūda cum dieſcit: ⁊ ſignificat tempus i lege qñ nondū plena agnitio dei habebaſ. ⁊ tertia in die: ⁊ ſignificat tēpus gr̄e: quādo iā plena cognitio habebaſ. vnde verſus: Nocte p̄or ſub luce ſequens: in luce ſecunda.
y ¶ Gloria in excelſis deo. hec vba dicta ſūt ab angelo: alia addit hilarius: ut. j. e. de hymnis.
ʒ ¶ Crucifixus. linguis non manibus. ſ̄. de pe. di. i. periculoſe.
⁊ ¶ Sacramēta. a ieiunis. ieiuni ergo

i Hoc quoq₃.niſi duobus.pluralis.n.locutio duoꝝ nũero ē cõtẽta:vt iiij.q.iij.§.itē i crimiali.v̄.vbi numer⁹.nũqd neceſſariũ ē:ut ſint duo clerici aut nũqd duo laici:vel vnus cleric⁹ alter laic⁹:vel alter maſculus ⁊ alter feia ſufficerent:ſatis videt̃ qḋ debēt eē duo clerici:ar.ↄ̄. q2 ⁊ pplus rñdet amen:vt.s̄.xxxviij.di.ſedulo.ſ3 hoc reſpicit conſuetudinē alic⁹ loci re permittitur:ſ3 ⁊ preſente epiſcopo nec benedicere volēte ſacerdos benedicet:ſi celebrauit:ut nõ.xcv.di.ecce.

q Illi die.

r Epiſcopus.prohibeat.s̄.xxi.di.cleros.in fi.contra.j.di.iiij.eos contra.xi.q.iij.excõmunicatos.ſed dic ut ſolui.s̄.xxxv.q.iij de his qui inceſti.nã hic de heretico nõ p̃ciſo loquitur ibi dē eo q ſequitur hereſi3 iam damnatã h.dicit hoc abrogatum eſſe vel loquitur d̄ illis de quoꝝ correctione eſt ſpes aliqua: vt.j.di.iiij.iudei.aliud eſt ſi venirent cauſa ſubſanandi.

k Ipſe tertius. adeo iherēt qdã verbis iſti⁹ c.q dicũt q̄ ipe nõ celebraret niſi duos hr̃et. alij dicũt vnũ ſufficere ar.ex̃ de fi.pzſb.ꝓpoſuit.vij.q.i.illud. ⁊ ex̃ de vi.⁊ ho.cle.vt qſq₃.immo ⁊ incluſus miſſam ſolus cantare põt. hoc intellige ubi clerici copia non ſuffragat̃.al's ſecus:ut ex̃ de ver.ſig.q̃ſiuit. ⁊ eccl'ie loqtur p̃ſbr in plurali.

l Vobiſcu3.hoc dñs uobiſcum ſumptu3 eſt ex ve.te.ſic.n.legit̃ bo o3 ſalutaſſe meſſores ſuos.illud autem ⁊ cũ ſp̃u tuo ſumptũ eſt ex ep̃la pauli ad timotheum. ep̃s aũt cũ primo ſalutat populũ nõ dicit dñs vobiſcu3:ſed pax vobis:q2 hec fuit p̃ma vox chriſti ad diſcipulos p⁹ reſurrectionem. ergo vt ſe oſtendat vicariũ chriſti ideo ſic dicit.p⁹ vo dicit dñs vobiſcũ:ut ſic oſtẽdat̃ eē de numero alioꝝ ſacerdotu3.hic ergo habes dñs vobiſcũ:alibi amē xxxviij.di.ſedulo.alibi deus in adiutoriũ. vij.q.i.§.cũ ergo. alibi kyrieleiſon. pater nr̃.xi.q.iij.cum aliqs. hēs ⁊ alibi nunc dimittis ⁊c̃.luce.vij.Itē alibi benedicam⁹ ⁊c̃.danielis.iij

m Omnes fideles nõ pſeuerãt. ex ꝯſuetudine vel ſupſtitiõe.⁊ ē ſi. nam inanu3 currit q non perſeuerat vſq₃ i finē:vt de pe.di.iii.incaſſũ.⁊ ē'.li.s̄.xi.q.iij.certũ.

n Sacerdote. qui egreſſus. quaſi min⁹ lr̃atũ ꝯtenens:vt s̄.xxxviij.di.ſedulo.

foris ſunt. Igit̃ duo p̃ſbri ⁊ tres diacõi i oĩ loco ep̃m ñ deſerãt ꝓpt̃ teſtimoniũ eccl'iaſticũ. Itē3 lother papa. Niſi duob⁹ p̃ñtibus p̃ſbr nullã celebrare nõ p̃ſumat.

Hoc quoq₃ ſtatutũ ē: ut null⁹ p̃ſbroꝝ miſſaru3 ſolẽnia celebrare p̃ſumat: niſi duob⁹ p̃ñtib⁹ ſibiq₃ rñdẽtib⁹ ⁊ ip̃e t̃tius habeat̃ q2 cũ p̃lrarit̃ ab eo dicit̃ dñs uobiſcũ:⁊ illud i ſecretis orate ꝓ me: aptiſſime ꝯuenit:ut ip̃ius rñdeat̃ ſalutatõi. Itē ex canõe apl'oꝝ. Cõione ꝯuenit̃:q uſq₃ ad finē miſſarũ ſolẽnia nõ audierint.

Omnes fideles: q ꝯueniũt i ſolẽnitatib⁹ ſacris ad eccl'iam ⁊ ſcripturas apl'oꝝ ⁊ euãgeliũ audiãt. q ãt ñ pſeuerãt i orõne uſq₃ dũ miſſa p̃agat̃:nec ſãctã cõionē p̃cipiũt uelut inqetudines eccl'ie cõmouẽtes ꝯuenit cõione p̃uari. Itē ex cõcilio carthaginenſi.

De eodem.

Sacerdote uerbũ i eccl'ia faciente:q egreſſus de auditorio fuerit excõicet̃. Itē3 ex cõcilio agathẽſi. Die dñico miſſas ex integro ſeculares audire debēt.

Miſſas die dñico ſecularib⁹ totas audire ſp̃ali ordine p̃cipimus:ita ut añ bñdĩctõē3 ſacerdotis egredi ppl's ñ p̃ſumat. qḋ ſi fecerint:ab ep̃o publice ꝯfundant̃. Item ex cõcilio aurelianenſi. Populus aũt nõ añ diſcedat: q̃ miſſa ex integro celebretur.

Cum ad celebrãdas miſſas i dei noie cõuenit̃:ppl'us non añ diſcedat q̃ miſſe ſolẽnitas cõpleat̃:⁊ ubi ep̃us non fuerit bñdictõē3 a ſacerdote accipiat. Itē ex cõcilio carthaginenſi.iiij. Excõicet̃ q pretermiſſo eccl'ie cõuentu ad ſpectacula uadit.

Qui die ſolẽni pretermiſſo eccleſie cõuentu ad ſpectacula uadit excõicet̃. Item ex ꝯcilio carthaginẽſi.iiij. Uſq₃ ad miſſa3 cathecuminoꝝ nullus eccl'ia3 ingredi prohibeatur.

Epiſcopus nullu3 ꝓhibeat ingredi i eccl'ia ⁊ audire uerbu3 dei ſiue gẽtilem ſiue iudeũ ſiue hereticũ:uſq₃ ad miſſa3 cathecuminoꝝ. Itē anaſta.ep̃s oĩbus ep̃is. Euãgelia non ſedẽdo: ſed ſtãdo audire debemus.

Apl'ica auct̃e mãdamus du3 ſancta euãgelia i eccl'ia leguntur:ut ſacerdotes ⁊ ceteri oẽs nõ ſedentes:ſ3 uenerabilit̃ curui ⁊ i cõſpectu euangelij ſtantes dñica uerba intẽte audiãt: ⁊ fidel'r adorẽt. Itē gre.vij. Ad miſſaꝝ ſolẽnia ſemp̃ aliqd ē offerendũ.

Omnis chriſtian⁹ ꝓcuret ad miſſaꝝ ſolẽnia aliqd deo offerre.⁊ ducē ad memoriã qḋ de⁹ p̃ moyſen dixit: nõ app̃ebis i cõſpectu meo uacuus. In collectis ſãctoꝝ p̃rum liqdo appet: q̄ oẽs chriſtiani offerre aliqd ex uſu ſanctoꝝ p̃ru3 debēt. ad ip3.n.prius ē ꝯfugiendũ:q nr̃e curare poſſit aie paſſiones.uerũ hoies ꝓpoſtero ordine añ ſibi opem ab hoibus accerſunt. ubi aũt hũana ſbſidia defecerit:tũc opinãtur diuini poſtulandã fauoris grãm. Item cyprianus papa reſpondit. Quare ſurſũ corda i p̃fatõe dicat̃.

Quãdo aũt ſtam⁹ ad orõne3 fr̃es dilectiſſimi:inuigilare ⁊ incũbere ad p̃ces toto corde debemus.cogitatio carnalis hoĩs ⁊ ſecularis abſcedat.nec qcq₃ tũc animus aliud q̃ id ſolũ cogitet:qḋ p̃catur. Idõ ⁊ ſacerdos añ orõne3 p̃fatione p̃miſſa parat fratꝝ mẽtes dicẽdo ſurſũ corda:ut du3 reſpõd3 plebs:hēm⁹ ad dñ3:admoneat̃ nichil ſe aliud q̃ dñm cogitare debē. Claudat̃ ꝯtra aduerſariu3 pect⁹ ⁊ ſoli deo pateat: nec ad ſe hoſtē dei tp̃e orõnis uenire patiat̃. Gelaſi⁹ romane eccl'ie ⁊ apl'ice ſedis ep̃s uniuerſis germaniarũ atq₃ galliaꝝ ep̃is. Que p̃fatões i miſſis ſũt cãtãde.

Inuenim⁹ has.ix. p̃fatões in ſacro cathalogo tm̃modo recipiendas.i.unã i albis paſchalib⁹:aliã die aſcenſionis domini:

s Apoſtolica. ad orent.i.venerẽtur.

t Omnis vacuus hõis operib⁹.vel ad lr̃am. ⁊ eſt conſiliũ in diebus priuatis. ſ. ſ3 dieb⁹ feſtiuis p̃ceptũ:⁊ ita videtur q̄ oblationes ſint ex debito exigende ⁊ ad eas dandas parochiani ſunt cogendi:ar.xvi.q.i.ſtatuimus.ar.ↄ̄.xij.q.i.duo.ſ3 credo: q̄ ſi ſacerdos pauper eſt: poteſt eis diuina officia ſubtrahere niſi dent ei oblationes:vt ex̃ de ſimo. cum ſit.xij.q.ij.charitatem.

u In collectis.quas faciebãt ſancti patres pro recipiendis pauperibus.

x Eſt ꝯfugiẽdũ.orãdo. nõ tẽtãdo: ⁊ ita ñ ē ↄ̄.xxij.q.ij.q̃ritur.

y Quãdo. cogitet.

Miſſas p̃cipim⁹. hoc dico p̃ceptũ eē.vñ ↄ̄ p̃ceptũ faciunt qui diebus dñicis non audiunt:niſi aliqua neceſſitas cogat. ſicut ⁊ corpus chriſti accipit̃ ter i anno.j.di.ij.⁊ ſi non frequentius.

o Cum ad celebrandas.bñdictõnē.s̄.xxvi.q.vi.miniſtrare.ↄ̄.Ego.ſbl ſolẽnis benedictio:q añ miſſe ꝯſũmationē a ſolis põtificib⁹ celebratur:inhibet̃.hic a ũt poſt cõſecrationē cuilibet ſacerdoti ꝓ ex uſu benedice

Nã hoc genus mendacij eſſet.xxij.q.v.cauere.

a Inuenimus has.itē quot ſunt canõice p̃fationes oſtendit.

b Noue.addita ē ⁊ decia:vt di.lxx.ſcõꝝ cãonũ.ſ.equũ ⁊ ſalutãe

c Unã.⁊ te qdē oĩ tp̃e.

d Die aſcenſionis.q poſt reſurrectionē ſuam.

t ¶ Poſtulationes .i. pces: vt ibi vt pacez ⁊ concordiam nobis dones te ro. a. n.

o ¶ Gratiaruz actiones. vt cū dicimus: benedicamus dño. mino.

x ¶ Sicut orationes. que fiunt in ipa conſecratione.

N Duo. quoꝝ nomē decimi ordinis nō habemus.

d ¶ Decimus. non ꝙ decim⁹ cecidit: ſed tot qui ſufficiebāt ad decimū ordinem perficiendum.

c ¶ A felicitate. ſignificauit ſtatū bominū perturbanduz cuz poſſit ⁊ debeat timere caſum ſuum: videns ruinam maiorum ⁊ firmoꝝ: de pe. di. i. c. principium.

d ¶ Et parē. de pe. di. ij. §. ꝙ autem ꝑncipium inquit. vſ. omnis lapis.

e ¶ Sui generis. quia bomines loco ipſorum reſtituuntur: de quib⁹ tot aſſumendi ſūt quot remāſerūt iuxta illud in fi. deutero. i cantico moyſi ſtatuit terminos populoꝝ iuxta numeꝝ angeloꝝ dei. ſꝫ bic uidet haberi: ꝙ tot aſcēdent ad gloriam: quot cecidert ⁊ non plures.

f ¶ Si ex lapſu per inobedientiam: vt. ꝭ. di. xxiij. quoꝝnidam.

graꝝ actōes ꝓ oib⁹ homib⁹ ꝓ regibus: ꝓ oib⁹ q̄ i ſblimitate ſūt. Sicut ergo orātōes ita hymnos oēs i laudē dei cōpoſitos null⁹ nr̄um ulterius iprobet. Leo nonus.

In nouo teſtamento hymni ab angelis decantati inueniunt.

Duo ſolūmō hymni ab angelis i nouo teſta. inueniunt decātati Alla: Glīa i excelſiſ deo quos parit̄ i ſeptuageſima intmittimus: q2 peccato hōis ueteris a cōuentu angelice iubilatōnis expulſi i hni⁹ miſere uite babylonez ſup flumina ei⁹ ſedem⁹ ⁊ flemus dū recordaremur illi⁹ ſyon i q̄ deum decet hymn⁹. Vn̄ nouez hebdomadib⁹ alleluia intmittim⁹: ñ icōgrue p. ix. hebdōadas. ix. ordines āgeloꝝ accipim⁹: quoꝝ decimus ordo ꝑ ſupbiā corruēs āgelicū nūeꝝ minuit: ⁊ a felicitate ꝑturbauit: q ꝯdolētes ſue diminutōi ⁊ parē ruinā ſibi timētes a ꝑfecta laude creatoris fuere ꝑpediti. Quoꝝ recupatōi ꝯſulēs oipotēs deus creator ꝑmū hominē d̄ limo terre formauit: q ſui generis m̄ltiplicatōe dāna celeſtis patrie reſarciret: atq angeloꝝ gaudia ſuppleret. q̄ ſpe angelicus chor⁹ nō modicū letatus ē. Nec mirū ſi ex lapſu ipis hois fuerat ꝑturbat⁹: unde nouē ordinū ꝯcētus i laude dei creatoris ꝑmāſit ipfect⁹ doec i chriſto reſurgēte ſurrexit ꝑlapſus ille ꝓtoplauſtus: ibi augmento ſui collegij ⁊ ſpe meliori āgelic⁹ exercit⁹ gauiſ⁹ i nouū alla ꝯſurrexit tot⁹ ⁊ i eo ꝯſtat deuot⁹ quē ⁊ nos ꝓ modulo nr̄o imitantes a ſeptuageſima: qñ lapſus ꝓtoplauſti i eccl̄ia recitat: alla. ix. hebdōadas intmittimus. ſ. uſq i paſcha: ubi chriſtus reſurgens a mortuis triſticiā nr̄am i gaudiuz uertit: ⁊ alla nobis reddit. Itē nicolaus papa rudulpho buruticē ſi archiepiſcopo bituricenſi.

In cena domini gloria decantat.

Gloria i excelſis deo ab epis in cena dñi intra miſſaꝝ ſolemnia more nr̄o dicenda eſt. pallio uero apl̄ico eadez die uti ē illis licitum: quibus ē ab apl̄ica ſede permiſſum. Itē machari us papa.

Cuz baculo aut capite uelato ad celebrandum miſſarū ſolēnia clericus non ingrediatur.

Nullus epūs aut p̄ſbr ſeu diaconus ad miſſaꝝ ſolēnia celebrandū preſumat cū baculo introire aut uelato capite altario aſſiſtere: quoniā apl̄us ꝓhibet ultros uelato capite orare in eccl̄ia: ⁊ ſi temere ꝑſūpſerint: cōione priuet. Cū uero igreſſus fuerit ep̄s aut preſbyter ad miſſarū ſolēnia celebranda niſi paſſio aliqua interuenerit: nullo modo audeat data orōne recedere: ut ab aliquo preſbytero uel epiſcopo miſſaꝝ ſolēnia ſuppleant: ſꝫ qui initiū ponit ſuppleat uſq in finē. Siqs uero preſūpſerit ꝑter qđ poſuim⁹ agē: a ſacro corpore ⁊ ſanguine domini nr̄i ieſu chriſti ſit ſuſpenſus. Itē ex decretis ſotheris pape

Palea.

Ut illud diuini oraculi ſingu li precaueāt: quo ſcribit ue ſoli: q2 cū ceciderit nō habet ſbleuātē: ſūmopere uerendū ē nob atq cauendū: ne horis atq tēporib⁹ qbus deo pſallit uel ſacrificatur unicuiq diuinis ſingulariter officijs inſiſtenti perniciosa paſſio uł quelibet corporis inualitudo occurrat: q̄ aut corp⁹ ſbito ſbrui faciat: aut mētē alienatōe uł terrore cōfundat. ꝓ huius ergo caſib⁹ precauentes neceſſariū duxim⁹ iſtruere: ut ubi tpis uł loci ſiue cleri copia ſuffragat: habeat qſq canens deo atq ſacrificans poſt ſe uicini ſolaminis adiutorez: ut ſi aliquo cāu ille qui officia ipleturus accedit: turbatus fuerit: uel ad terrā eliſus: a tergo ſemp hēat q eius uicē exequat intrepid⁹: ⁊ officiū inceptū adimpleat. Item anacletus ieſu chriſti ſeruus omnib⁹ epiſcopis.

Quot teſtes epiſcopus ſacrificās ſecum habere debeat.

Epiſcopus deo ſacrificās teſtes ſecū hēat: i ſolēniorib⁹ qppe dieb⁹ aut. vij. aut. v. aut. iij diaconos: q oculi ei⁹ dicunt: ⁊ ſb diaconos atq reliquos miſtros ſecū hēat: q ſacris iduti ueſtimentis in frōte ⁊ i tergo ⁊ p̄ſbri e regione dextra leuaq ꝯtrito corde ⁊ hūiliato ſpiritu ac ꝓno ſtēt uultu cuſtodientes euz a maliuolis hoibus ⁊ cōſenſum ꝑbētes ſacrificio pacta aūt ꝯſecratōe oēs cōicent: qui noluerit eccl̄iaſticis carē liminib⁹. Itē luci⁹ papa oibus epis.

Epi ſine religioſis teſtibus dñi ſacramenta non conficiant.

Iubemus aplica auctē: ut ſē per teſtes uobiſcum ſacerdotes ⁊ leuitas habeatis: ⁊ lꝫ cōſcientia ꝓpria ſufficē poſſit ꝓpt maliuolos iuxta apl̄m teſtimonium nos oportet hr̄e bonum ab his q

g ¶ Perturbatus. more humano loquit: ar. xxiiij. q. i. odi

b ¶ Lapſus. i. de libo i ferni.

P Oro gloria. ab epiſcopis. quia chriſma conficiūt: non aūt a p̄ſbris.

k ¶ Apoſtolico. i. a ſolo apoſtolico cōceſſo.

l ¶ Eadem die. in miſſaꝝ ſolēnia: vt. ꝭ. di. c. pallium.

m N Ullus epiſcop⁹ qua deuotione ſit dicenda miſſa ⁊ audiēda: oñdit. xij. c.

n ¶ Preſumat. mitraz tamen ⁊ baculū debet habere epiſcopus cuz predicat: ar. di. xlv. diſciplina. quia tunc allegat cauſam dei apud populuz: ut dicto. c. diſciplina.

a ¶ Cum baculo. ar. ꝙ nō dꝫ promoueri i preſbyterū: qui ſine bacu lo nō pōt ſuſtentari in altari: vt diximus. ꝭ. lv di. ſiquis in infirmitate

b ¶ Aut velato. ꝭ. xxxiij. q. v. mulier. ꝭ. vij. q. i illud. ⁊. c. nihil.

c ¶ Recedere. niſi in caſu cuz videret puerum ſine baptiſmo morientem: duz ē ēt ad altare: cōſulo ut baptizet: ar. lxxxvi. di. paſce.

d ¶ Siqs. de hac materia notaui. vij. q. i. nihil ⁊. c. illud.

e Epiſcopus. qui oculi. ꝭ. di. xcij. diaconi.

f ¶ Omnes. quotidie ⁊ omnes generalit̄ ter in anno: vt. ĩ. e. di. ij. per acta. ⁊. c. omnis homo ⁊c̄.

g I Ubemus. conſcientia. ar. ꝙ non ſemper conſcientia ſufficit: ſed fama ē neceſſaria: ar. xij. q. ij. quattuor. quod verum eſt cū qs habitat tantū cū bonis vel etiam cum malis qui parati ſunt imitari.

h ¶ Maliuolos. ꝭ. xi. q. iij. ſenti. ꝭ. ſed illud cum mali parati ſunt reprehendere nō imitari. xliiij. di. ſcimus.

aqua dicit exponit sanguis.i.vinū quod agit sanguinē.
e Confuſa.i.permixta.
d Spirituale.ſpūale dicit corp⁹:qḋ nihil habuit qḋ ei obſtaret: ſic xp̄s ianuis clauſis intrauit ad diſcipulos:palpabilē tn̄ ſe exhibuit:qḋ nō facet ſpūs.vn̄ ſpūs carnē nec oſſa habuit ⁊c̄.Ad cu⁹ ſilitudinē corpa nr̄a agilia erūt:ut lʒ clauſa eſſent i ſolidiſſimo corpore ferreo ł marmoreo pn̄t tn̄ exire.uel iō ſpūale q: fidē ſignat nr̄a redēptio.j.e.cum oē.ł ſpūale: q: celeſte efficit.⁊ tūc rei ſpūal ⁊ celeſtis.ſ.piūctionis eccleſie ad xp̄m efficit ſacr̄m.vinū em̄ ſāguinē:aq̄ vo plebē ſignificat.hoꝝ aūt pfuſio ſaluti nr̄e ē ſacr̄m.i cō mixtōne em̄ vini ⁊ aq̄ pſignat plebis p xp̄m fc̄a redēptio.j.e.cū oē
e Calix.nota diuerſitates circa iſtud per ſacramētū int doctores nā dicūt qdā q̄ ex vino ſine aq̄ nō pōt pfici ſanguis xp̄i.ħ dicit q̄ pōt lʒ nō debeat fieri.itē dicūt aquā eē ad miſcendā i calice ō honeſtate tn̄.uerūtn̄ ubi cūqʒ admiſceat:pficietur ſāguis.itē dicūt q̄ nectare uł uino cocto pficiet qcqd ei admiſceat.ħ.tn̄ dicit q̄ nō qḋ ueri⁹.itē de aceto pficit:ſi ex vino factū fuit alias non:q:ppe edem uſia ē.ff.ō ꝯhē.emp.i uēditōnib⁹.⁊ in oib⁹ his mixturis trāſſubſtantiat.itē nota q̄ de agreſta nō pt cōficiſāguis.j.e.cū oē.ꝯ de muſto ex vuis ⁊ racemis pōt ex neceſſitate ō aliis nō.ſʒ ō pomis ⁊ hui⁹mōi.ſʒ qn̄ dicemus q̄ poſſit:qn̄ icipit eē vinū.ſʒ qn̄ icipit eē pſulēdus ē uſus i hoc cāu.Itē circa panē nota:q̄ de alio pane nō pōt cōfici corp⁹ xp̄i:niſi de frumento:ut.j.e.in ſacro:⁊ ſi alia farina admiſceat frumēto:illa nō tranſſubſtantiat.⁊ in hoc nō eſt diuerſitas:ſed i alio eſt:q: dicit.b.q̄ nō poſſumus conficere niſi de frumēto uel de pane frumēatoi ec leſia occidētali.⁊ ſi fit nihil agit.Baꝫ.contra q̄ conficiatur corp⁹ chriſti.Itē nec confici pōt: ſi farina nō cū aqua ſed cuʒ alio liquore admiſceat.
f Nec corpus.id eſt panis:ſb cui⁹ ſpecie iacebit corp⁹ chriſti: qui ē tranſſbſtantiatus in corpus chriſti.
g Poteſt.i.nō pōt pfici ex farina ſola.ſ.ex ſolo pane multoꝝ cōpage cōſolidato:nec aqua ſola niſi ⁊c̄.
h Niſi utrūqʒ.i.farina ⁊ aq̄.quid ſi ex melle uel ex alio liquore fuerit farina experſa:nūgd tranſſbſtantiat ille panis i corp⁹ xp̄i:non.
i Scriptura.feciſſe.uide uiolentiſſimū argumentū contra grecos.uerisimile enim eſt:q̄ dominus azimis uſus eſt propter ritum iudeoꝝ ⁊ nos azimis uti debemus.G.tunc in domibus eoꝝ non erant fermenta.uerisimile tamen uidetur:q̄ alicui doctorum eoꝝ reuelatū fuerit: q̄ conficerent in fermentatis:ar.ꝫ.di.iij.noſſe.
k Ignoranter.ar.q̄ ignorantia iuris excuſat ſupra.xxiiij.q.i.ſiquis dederit.ꝫ.di.viij.pſuetudo.xxx.q.i.de his.ꝫ.di.lij.ſolicitudo.
l Uel ſimplicit.ſʒ nōne exemplū dn̄i ita potuit eos iſtruere ſic ⁊ nos:quare ergo excuſabūt:ſʒ dic q̄ nos docuerūt patꝛ ſacre ſcripture de ipo exemplo quas forte ipi nō habuerūt.
m Ignoſci.ar.p⁹admonitiōʒ nō eē parcēdū.xij.q.ij.indigne.

nec vinū ſolū pt⁹. Nā ſi vinū tm̄ qs offerat:ſanguis xp̄i icipit eē ſine ͩ xp̄o.qn̄ ei utꝛq̄ miſcet ⁊ adunatōe pfuſa ͤ ſibi iuicē copulāt:tc̄ ſacr̄m ⁊ ſpūale ͤ ⁊ celeſte efficitur. Sic uero calix ͤ dn̄i nō ē aq̄ ſola ⁊ uinū ſolū niſi utꝛq̄ miſceat:qūo nec ͩ corp⁹ dn̄i pt ͤ eē ſola farina:niſi ͪ utꝛq̄ adunatū fuerit ⁊ copulatū ⁊ panis uni⁹ ppage ſolidatū.

Item

Scriptura ⁱ dicit: ut quotieſcūq̄ calicē i pmemoratiōeʒ dn̄i ⁊ paſſionis ei⁹ offerim⁹:id qḋ pſtat dn̄m feciſſe faciam⁹. Sʒ uide fr̄ chariſſime: ſiqs de āteceſſoribus nr̄is uł ignorāt ᵏ uł ſimplr ˡ ſi hoc ſuauerit:⁊ tenuit qḋ nos dominus facē exēplo ⁊ magiſterio docuit: pt ſimplicitati eiuſdē idulgētia dn̄i uenia pcedi: nob uero ñ pt ignoſci ᵐ:q nūc a dn̄o admoniti et iſtructi ſum⁹: ut calicē dn̄i cuʒ vino mixtū ſm qḋ dn̄s obtulit:offeram⁹. Itē ex pcilio marti pape

Preter vinū ⁊ aquā ⁊ panē in ſacramento nihil debet offerri.

Non ⁿ oʒ aliud aliqd in ſacro offerri preter vinū ⁊ aquā ⁊ panē q i typo xp̄i bn̄dicūt: q: dū i cruce xp̄s pēderet:⁊ ō corpe ei⁹ ſāguis effluxit ⁊ aq̄.hec tria vnū ° ſt i xp̄o ihesu.hec hoſtia ᵖ ⁊ oblatō dei i odorem ſuauitatis. Item ex cōcilio cartha.iiij.

De eodem.

In ᵠ ſacro corpis ⁊ ſanguis dn̄i nihil āpli⁹ offerat: q̄ qḋ ipe dn̄s tradidit: hoc ē panis ⁊ vinū aq̄ mixtū:nec āpli⁹ i ſacrificijs offerat q̄ ō vuis ⁊ ʳ frumētis.

Item ex.vi.ſynodo.

Oblatōnis ſacrificio vuas nemo coniungat.

Odicim⁹ ˢ:q i qbuſdā eccl'ijs ſacerdotes ſacrificō oblatōnis piūgāt vuas:q ſm uſū i altāi offerūt:⁊ ſic ſil utraq̄ pplo diſpēſent. Precipim⁹ igit ut null⁹ ſacerdos hoc ulteri⁹ faciat: ſʒ i remiſſionē pccoꝝ pplo oblatiōʒ ſolaʒ diſtribuat.⁊ vuas ſeorſū bn̄dictas ppl's q petierit accipiat:⁊ fructuum gratias agat.

Item iuli⁹ papa epis p' egyptū

De his qui ſacrificādo uarie errabant.

Cum ᵗ oē crimē atq̄ pcc̄m oblatis deo ſacrificijs deleat ᵘ: qd ōcetͦ p delictoꝝ expiatōe domino dabit:qn̄ i ipa ſacrificij oblatōe errat ˣ. Audiui ei quoſdā ſciſmatica ambitiōe detētos ptra diuinos ordies ⁊ ap'licas iſtitutōes lac p vino i diuis ſacrificijs dedicare:alios quoq̄ intinctā euchariſtiā ppl'is p pplemēto pmuniōis porrigē: quoſdā ēt expſſū ʸ vinū i ſacro dn̄ici calicis offerre:alioſ uero pannū lineū muſto itinctū per totū ānū reſuare:⁊ i tpe ſacrificij ptē ei⁹ aq̄ lauare: ⁊ ſic offerre. qḋ q̄ ſit euangelice ᶻ ⁊ ap'lice doctrine ptrarium ⁊ pſuetudini eccl'iaſtice aduerſū:ñ difficile ab ipo fōte ueritatis pbabit:a quo ordiata ipa

n Non oʒ preter vinūʒ.q̄rit an vinū ⁊ aq̄ trāſeant i ſāguinē tm̄:ſ.Nō.ſic.ex.e.cum marthe.§.uerꝫ.alij dicunt:q̄ nō ſed vinū i ſāguinē ⁊ aqua i aquā.i.uitalē hūorem aquaticū.ſicut em̄ i hūano corpe quattuor humores ſunt ad inſtar q̄ttuor elementorꝫ:ex.e.i quadā.ſic i corpe xp̄i.vn̄ ſic expone hec tria ſt tria ⁊ unum tria:q: vinū in ſanguinē et aq̄ i aquā ⁊ panis i corp⁹ puertit
o Vnū.id ē i unū tranſeunt corp⁹ xp̄i tn̄ ħi aliō.⁊ illō i aliud.⁊ tn̄ i aliō puertit ⁊ tn̄ p uno reputat: ut.j.e.ꝯpim⁹.
p Hoſtia.⁊ nihil ibi puertit
q In ſacramēto.tradidit.ar.q̄ dn̄s miſcuit aquā cuʒ vino.ꝫ.e.ſcptura.et nos miſcere ō bem⁹:q: docti uiri cautela ⁊c̄.lxxxi.di.legit
r Et frumētl.i.pane frumēti:q: chriſt⁹ fuit granū frumēti.ō pe.di.ij.dn̄ ſanctū ſed ſicut dicit ab eis q̄ experti ſūt loliū de frumēto naſcit: ut di.lvi.naſci.nūqd ſi de lolio fiat panis ille p uerba trāſſubſtātiat: nūqd ſi frumēto addat piper puertit i corp⁹ chriſti:nō: ſed reliquū tn̄ q̄re nō ita reliquū puertit ſi fermētum addat: q: ibi nihil ē azimi cui⁹ poſſit fieri pſecratō:⁊ iō nihil puertit:ar.xxiiij.q.iij.reſecāde
ſ Dicim⁹.bn̄dicat.bn̄dictiōe uulgari ñ illa ſpāli appropata euchariſtie.j.e.accipite.⁊ ſolet una bn̄dici i feſto ſācti ſixti.
t Cum oīe crimē.quattuor errores extirpāt in canone iſto.Deleat.i.cū ad hoc ſacrificiū offerat:ut p ipm peccatuʒ deleatur.j.e.di.ſpecies ⁊ ſimilitudo.
x Erratur.quod fit in calice.
y Expreſſum.i.degrādinatū botꝝ. Nā ex vino expſſo licet hoc fieret:uel expſſum p⁹ pſecratiōnē ut tūc uice ſanguis ſumat: ante em̄ licēt:ut.j.e.c.oī.ſanguis em̄ dn̄i plio crucis ⁊ ceteris iſtrumētl paſſiōis ō corpe ei⁹ pſſus emanauit:ex.e.cū marthe vſ.aliqbus.
z Euangelice.hec oīa pdicta reſpicit ⁊ ſic ultimū phibet.ſi enim nō eēt illicitū hoc int alia repheſibilia ñ pnūeraret:cū oīa ſiml' ſu

a Tertiam. qui aſcendens ſup omnes celos.
b Quartā. q͛ p incarnati uerbi myſteriū.
c Quintā. quia unigenitus tuus.
d Sextam. ⁊ te ſuppliciter exorare.
e Septimā. q͛ cū unigenito filio tuo ⁊ ſpiritu ſancto.
f Octauā. qui ſalutē humani generis.

te petre ne deficiat ⁊c. Primū ē ſacr̄m tm̄. ⁊ nō res ſacri. Scōm ē ſacr̄m ⁊ res ſacri. Tertiū ē res ſacri tm̄. ⁊ nō ſacr̄m: ⁊ hoc ē qđ dicit̄ ex̄ de cele. miſ. cū marthe. Fit aūt ꝯuerſio rex̄ ſm quoſdā: q͛ panis ꝯuertit̄ in corp⁹ ⁊ vinū i ſanguinē aqua i nihilū: ſꝫ ſignificat regeneratōnē tm̄ q̄ fit p aquā ꝯ iſtos ē: q͛ q purā aquā ſumit p⁹ nō ꝓficiet. vi. q. i. nihil. Sꝫ ꝯ. j. e. relatū ſꝫ nō fuit ibi pura aq̄.

g Nonā. qui cōpeſi ieiunio uicia ꝯpromiſ
h Uiſum ꝑterea nō i omī miſſa mēoriā ⁊ orōnē eē faciēdaꝫ ꝓ defūctꝭ. iſtō oñdit duobus capitulis.
i Loco cōpetēti. i. i ſecreta miſſe.
k Excipit̄. excipit̄ ſexta feria āte paſcha. i q̄ ſm ordineꝫ romanū ñ ꝯficit̄. ſed oblatō ꝑcedentis diei cū vino ſumit̄ ⁊ excipit̄ etiaꝫ ſabbatū ſeq̄ns q͛ poti⁹ refert̄ ad dñicā ſeq̄n tē. j. di. iij. ſabbato.
l Defunctoꝝ. i. ꝓ ſpiritibus defunctoꝝ.
m Etiā tacitꝭ noib⁹. i ſecreta
n Sub generali. fit ꝓ oib⁹ ſil̄r ⁊ ꝓdeſt cuilibꝫ: ac ſi ſpālit̄ ꝓ eo fieret: de cōſe. di. v. non mediocriter.

tertiā die pēthecoſtes. iiij. de natali dñi. v. ð appitiōe dñi. vi. de aplīs. vij. ð ſcā trinitate. viij. de cruce. ix. ð ieiunio i q̄dragēſima tm̄ nō dicēdā.

Item ex concilio cabil̄.

In omnib⁹ miſſaꝝ ſolēnib⁹ ꝓ defunctis oratio fiat.

Uiſum ꝑterea nob ē: ut i eis bus miſſaꝝ ſolēnib⁹ ꝓ ſpiritib⁹ defūctoꝝ loco ꝯpetēti i eccleſia ad dñm dep̄cet̄. Sicut cm̄ nulla dies excipit̄: q̄ nō ꝓ uiuētib⁹ ⁊ ꝓ qbuſlibꝫ neceſſitatib⁹ dñm dep̄cet̄: ita nimiꝝ nll̄a dies excipi dꝫ quin pro animab⁹ fideliuꝫ preces dño i miſſaꝝ ſolēnib⁹ fūdāt̄. Antiq̄tus igit̄ hunc morē ſcā tenet eccleſia: ut ⁊ miſſaꝝ ſolēnib⁹ ⁊ alijs ꝑcibus dño ſpūs q̄ſcentiū ꝯmendantur: dicente beato auguſtino Nō ſunt ꝑtermittēde ſupplicatōnes ꝓ ſpiritibus mortuoꝝ: quas faciendas ꝓ omnib⁹ i chriſtiana ⁊ catholica ſocietate laudam⁹. Defunctoꝝ etiā tacitis noib⁹ eoruꝫ quos ſub generali cōmemoratōe ſuſcepit eccleſia: ut quib⁹ ad iſta deſunt pentes ⁊ filij aut quicūq̄ꝫ cognati uel amici: ab una eis exhibeat̄ pia matre cōmuni.

Itē inocētius epiſcopus urbis romane decentio eugubino.

Ante preces non ſunt a ſacerdote nomina recitanda.

De noib⁹ recitādis añq̄ ſacerdos ꝑcē faciat: atq̄ꝫ eoꝝ oblatōes: quoꝝ noia recitāda ſt̄ orōne ſua ꝯmēdet: q̄ꝫ ſupfluum ſit: ⁊ ip̄e p tuaꝫ prudētiā recognoſcas: ut cui⁹ hoſtiā necdū dō offeras ei⁹ añ nomē iſinues: q̄ꝫuis illi icognitū nihil ſit. Item alexāder urb romane ep̄us omīb⁹ orthodoxis.

Panis ⁊ vinū ⁊ aqua in ſacramētis ſunt offerenda.

In ſacramētoꝝ oblatōnib⁹ q̄ int̄ miſſarū ſolennia dño offerūt̄: pāis vinū ⁊ aq̄ pmixtū i ſacrificiuꝫ offerāt̄. nō em̄ dꝫ i calice dñi aut uinum ſolum aut aq̄ ſola offerri ſed utrūq̄ꝫ pmixtū: q͛ utrūq̄ꝫ ex latē ei⁹ i paſſiōe ſua ꝓfluxiſſe legit̄. Itē cyp̄an⁹ papa cecilio fr̄i ſalutē

Uinū ſine aqua uel econuerſo in ſacramentis offerri non licet.

Sicut i ſāctificādo calicē domini offērri ſola aq̄ ñ ꝑt: q̄uo

Alij dicūt: q uinū ⁊ aqua ꝯuertūt̄ i ſāguieꝫ lꝫ philoſophi dicant ꝯ q aqua ⁊ vinū non cōmiſcēt̄ p mima. i. non ita q inſepabilia ſint. Alij ēt dixerūt ſꝫ peſſime: q aq̄ ꝯuertebat̄ in aq̄ticos hūores. Alij dicūt q cōp⁹ xp̄i p⁹ cōſecratiōꝫ ſolū ē ſacr̄m ⁊ figura. j. c. ego berēgari⁹. ⁊ hec tradūt̄ ex̄ de cele. miſ. cū marthe ⁊. c. i quadā. Sꝫ opio uerior ē q vinuꝫ ⁊ aq̄ nō ut duo: ſed ut unū ꝯpactū trāſmutant̄ ex̄ de cele. miſ. cū marthe. §. uerū. De eo tm̄ qđ d̄r q panis ꝯuertit̄ in

D. II.

corp⁹ xp̄i: uarie ſt̄ opiniones. Una aſſrit q illa ſbſtātia q̄ fuit pāis ꝑ poſtea ē caro ⁊ ſanguis xp̄i: ar. j. e. panis ē i altari. ⁊. c. q͛ corp⁹. Scđa opinio tenet: q͛ ſubſtātia panis ⁊ uini ibi deſinit eſſe ⁊ remanent accidētia tm̄. ſ. ſapor color pōd⁹ ⁊ ſil̄ia: ⁊ ſb illis accidētib⁹ icipit ibi eē corp⁹ chriſti. 3ª tꝫ: q͛ remāet ibi ſbā panis ⁊ vini: ⁊ i eođ loco ⁊ ſb eadē ſpē corp⁹ xp̄i: ar. j. e. ego. q̄libet tm̄ opio fatet̄ ibi eē corp⁹ xp̄i

o Eccleſia. ſupple nō ſunt ꝑtermittende ſupplicatiōes.
p Pia matre cōmuni. i. eccleſia tota.
q De nominib⁹ recitādis. ꝓp̄lo ꝯnūerare poſſum⁹ ergo eorū noia recitādo: ſed i miſſa uel oratiōe aliqua miſſe uel in ſecreta ſpālıter noia eoꝝ exprimere nō debemus.
r Anteq̄ꝫ. nec ante nec poſt.
ſ Inſinues. quaſi nō añ. ſed poſt debꝫ inſinuari deo.
t Quāuis. nō ğ recitāt̄: iō q de⁹ addiſcat: ſꝫ ut ſupplicātiū duotior reddat̄ affect⁹: ar. xiij. q. ij. ğuia ⁊. c. ñ eſtime⁹. b. noiari ğ pñt.
u In ſacramētoꝝ. Hic intitulat̄ ij. diſtinctō: i q̄ agit̄ ð ſacramēto eucharistie. ⁊ lꝫ baptiſm⁹ ſit ianua oīm ſacroꝝ ⁊ neceſſarioꝝ. xxij. di. §. ueꝝ: hoc tm̄ digni⁹ ē. ⁊ iō tractat ꝑus ð eo ⁊ ꝓpt̄ ſeriē opis apti⁹ ꝯtinuādā. cū em̄ tractauit i ꝑcedēti di. de celebratōe miſſe. ⁊ tota uis miſſe ꝯſtet i ꝯſecratōe corpis xp̄i: merito ð eo ſbdit. Et tractat ð h̄ ſacro i hūc modū. ꝑ agit̄ ð forma ſacrificādi. ſcđo ð reuerētia ſuſcipiēdi ⁊ ſeruādi h̄ ſacr̄m. tertio ð tripłici ꝯtinētia ei⁹. ð forma ſacrificādi agit uſq̄ꝫ ad illud. c. nihil. de reuerētia ſuſcipiēdi agit ēt uſq̄ꝫ ad illđ. c. ſacrificiū. Exide ð his q̄ i ſacrificio ꝯtinēt̄. Circa qđ ꝯſiderādū ē a quo ubi ⁊ qñ fuit h̄ ſacramētū iuētū. ⁊ q̄ forā ꝯficiēdi illđ. ⁊ q̄ i eo ſt̄ neceſſaria ⁊ ð tripłici ei⁹ ꝯtinētia. ⁊ p⁹ ſupponem⁹ q̄ſdā opiones ð ꝯfuſiōe ipaꝝ rerū Fuit āt iſtitutū a dño. j. e. q͛ corp⁹. ⁊ i cena. j. e. liq̄do. ⁊ qñ: p⁹ typicū paſcha ꝯpletū cū comedit agnū cū aplīs. j. e. accipite. formā hēm⁹ i. c. j. e. accipite. Sūt āt tria neceſſaria pāis uinū ⁊ aq̄. j. e. in ſacro. Cōtinēt̄ āt tria i h̄ ſacro forma uiſibilis pāis ⁊ vini. ueritas corpis ⁊ ſanguinis chriſti. ⁊ v̄tus ſpūalis. i. vt⁹ unitatis ⁊ charitatis. i. et̄na ꝯiūctio ⁊ dilectio xp̄i ad eccl̄iaꝫ. xxi. di. §. i. ibi rogaui p

u In ſacramētoꝝ. de forma ſacrificādi. ſ. q̄ debēt offerri i ſacramēto eucharistie. vij. c. oſtēdit.
x Oblationib⁹. i. i ip̄is oblatis que ſunt ſacramēta.
y Sꝫ utrūq̄ꝫ. hec rō nō ē ſufficiēs: ſꝫ ē rō: q͛ xp̄s hoc ſtatuit dicēs h̄ facite i meā ꝯmemorationē. j. e. i chriſto ſemel. Alia rō eſt: q͛ aqua ſignificat redemptionē. j. e. cū omne. ⁊ ita tria ſunt ſignificātia ibi aqua vinū panis et tria ſacramēta. j. e. nō oportet.
z Quia utrū q̄ꝫ. i. utriuſq̄ꝫ ſignificatū. j. e. i calice. ſ. ſanguis i quē ꝯuertit̄ vinū ⁊ aqua. j. di. e. panis. i altari noie ſanguis d̄r q̄libet humor humani corpis: hic nō iuenit̄ niſi large accipiat̄ nomē ſanguis. vñ vinū i ſāguiem ꝯuertit̄ ⁊ aq̄ i alios humores: ita q aq̄ d̄r ꝓfluxiſſe. i. alij hūores ð latere xp̄i. Sed nūq̄d uera aq̄ aut humor aq̄ ſil̄is fluxit? ſi uera aq̄: qñ fuit illa creata: nunq̄d i corpe aut i egreſſu a corpe? ſi humor fuit ſine aq̄: qđ fuit ibi miraculū? Rñ. ſm. h. ſepatim ⁊ cū ſegregatiōe fluxerūt. alij tm̄ dicūt ut mel̄. ⁊ baꝫ. q v̄a aq̄ ⁊ ex corp⁹ illi⁹ fuit illa creata: ſic fuit cū fluxit aq̄ de petra educta. j. e. reuera. Itē quota ps debꝫ eē aq̄ i calice? uidet̄ q medietas ar. ff. de uſufruc. ēt ptis. ff. de ꝯhen. emp. l. domū. ſed hoc reliquo arbitrio ꝓuidi ſacerdotis. ſ. q̄ꝫdiu dicat̄: q vinū ſit uel aqua.
a Sicut. incipit. i. eſt ſine chriſto: quia nō cōficit̄ maxime quantuꝫ ad ſalutem plebis. j. e. cum omne.
b Sine xp̄o. i. eſt ſine tali ſacro qđ de ei⁹ latere ꝓfluxit. ſ. ſanguis ⁊ aqua ut. s. c. i. ⁊. ij. ⁊. j. e. iij. uel ſine xp̄o. i. eccleſia que. ſ. myſticū corpus chriſti ē quod eſt dicere: ſanguis non prodeſt corpori chriſti quod eſt eccleſia. id ē nobis. s. di. xxi. eccleſia. non enim vinum dicitur corpus chriſti ul̄ ſine ſaluatione chriſti. i. chriſtianorum. ſed hoc uideretur q chriſtus dicatur chriſtianus populus: ad hoc facit extra de ſacra vnct. c. i. hic oſtendit apoſtolus in epiſtola ad corinth. ſicut omnia membra vnum ſunt corpus: ita vnus chriſtus ſunt: ut. j. e. di. cum omne. h. uero qui non poſſe confici ſine

PEracta[r] ꝯſecratiõe oẽs cõi
cent q noluerit eccl'iaſticis ca
rere liminibꝰ. ſic eñ ẽt apl'i ſtatue
rũt: ⁊ ſcã romana tenet eccl'ia.
ITem ex concilio toletano. xij.
Quiſq; ſacerdos quotiẽs miſſaz
celebrat: totiẽs ſacram cõmunio
nem percipiat.
RELatũ ẽ nob quoſdaz de ſa
cerdotibꝰ nõ tot uicibꝰ cõio
nis ſcẽ grãz ſumẽ: quot ſacrificia
i uno ↄ ie uidẽt offerre. ſ; ſi i uno
die plurima deo offerũt ſacrificia
oibꝰ ſe oblatõnibꝰ a cõione ſuſpen
dũt: ⁊ i ſola tm̃ extrema ſacrificij
oblatõe cõionis ſacte ḡtiã ſumũt
q̃i nõ ſit ill' totiẽs uero ⁊ ſingl'ari
ſacrificio ꝑticipãdũ: quotiẽs cor
poris dñi nr̃i ieſu xp̃i immolatio
fcã ꝯſtiterit. Nã ecce apl's dicit.
NOmne q edũt hoſtias: ꝑtici
pes ſt altaris? certuz ẽ ꝙ hi
q ſacrificãtes nõ edũt rei ſt dñici
ſacri. Quicũq; ergo ſacerdotũ d
inceps diuio altario ſacrificiũ ob
laturus acceſſerit ⁊ ſe a cõione ſu
ſpẽderit: ab ip̃a q̃[u] ſe idecent ꝑua
bit grã cõionis: ãno[x] uno repulſũ
ſe nouerit. Nã q̃le erit ſacrificiũ
cui nec ip̃e ſacrificãs ꝑticeps eſſe
dignoſcit? Ergo mõis oibꝰ tenẽ
dũ ẽ: ut quotiẽſcunq; ſacrificans
corpꝰ ⁊ ſanguinẽ dñi nr̃i ieſu xp̃i
i altario imolat: totiẽs[y] ꝑceptiõis
corpis ⁊ ſãguis dñi nr̃i ieſu xp̃i ꝑ
ticipẽ ſe p̃beat. ITem gela. pa
pa maiorico ⁊ iohã. epis.
Corpus chriſti ſine eius ſanguie
ſacerdos non debet accipe.
COmperimꝰ[z] ãt ꝙ qdã ſũpta
tm̃mõ cõpiſ ſacri portõe a[⁊]
calice ſacrati cruczis abſtineãt q
ꝓcul dubio: qm̃ neſcio q̃ ſupſtitõ
ne docẽt aſtrigi aut[?] itegra ſacra
ꝑcipiãt aut ab itegris arceant: qꝛ
diuiſio unius[℞] eiuſdẽq; myſterij ſi
ne grãdi ſacrilegio nõ p̃t ꝑuenire
ITem auguſtinus.

Euchariſtie cõionẽ q quotidie ac
cipit: nec rep̃hendit nec laudat.
QUotidie[b] euchariſtie cõionẽ
accipe nec laudo nec uitupe
ro. oibꝰ tm̃ dñicis diebꝰ cõicanduz
hortor: ſi tm̃ mens[c] i affectu peccã
di ẽ: ḡuari[d] magiſ dico euchariſtie
ꝑceptiõe q; purificari[e]. ⁊ iõ q̃uis
qs pcc̃o mordeat peccãdi tm̃ dece
tero nõ habeat uolũtatẽ. ⁊ cõica
turꝰ ſatiſfaciat lachrymis ⁊ orõi
bus. ⁊ ꝯfidẽs d dñi miſatiõe acce
dat ad euchariſtiã itrepidꝰ ⁊ ſecu
rus: ſ; hoc d illo dico quẽ morta
lia peccata nõ ḡuãt. Idẽ: ſi dixe
rit qſpiã nõ quotidie[f] accipiẽdum
euchariſtiã: aliꝰ affirmat quotidie
faciat unuſqſq; qd ſm[g] fidẽ ſuaz
pie credit faciẽdũ. neq; eñ litiga
uerũt[h] int[i] ſe aut qſq; eorũ ſe alti
p̃poſuit zacheꝰ ⁊ ille cẽturio: cuz
alt eoꝝ gaudẽs i domo ſua ſuſce
perit dñm: alt dixit: o dñe nõ ſuz
dignꝰ ut itres ſb tectũ meũ: ambo
ſaluatorẽ honorificãtes q̃uis nõ
uno mõ: ãbo peccatis miſeri: am
bo miſicordiã ꝯſecuti. ad hoc ua
let ꝙ mãna ſm ꝓp̃am uolũtatẽ in
ore cuiꝰ q; ſapiebat. ITẽ ãbro.
Qui ſp peccat celeſtis ſacri medi
cinam ſemp accipiat.
SI[k] quotiẽſcũq; effundit ſan
guis[l] xp̃i i remiſſiõez pcc̃oꝝ
effundit: debeo[m] merito ſp accipe
qui ſemper pecco debeo ſp accipe
medicinã. ITem hilariꝰ epũs.
Non abſtieat a corpe domi qui
excõmunicari nõ meret.
SI[n] nõ ſt tãta pcc̃a: ut excõi
cet qs nõ ſe dz a medicina
corpis ⁊ ſanguis dñi ſepare.
ITem fabianus papa ait.
Ter in anno qſq; fideliũ cõicet.
ETſi[o] nõ freq̃nti ſaltẽ i ãno
ter hoies cõicent: niſi forte
qs maioribꝰ qbuſlibet crimibꝰ ipe
diat: i paſcha uidelicz ⁊ pẽtecoſte
⁊[p] natali dñi.

RElatũ. ſacrificia. innuit ex hoc. c. ꝙ uno die non p̃nt ab eodẽ plura ſacrificia celebrari i uno canone. ſ; tu dic hoc ſolũ ħ reprobari: non totiẽs ſumere quotiẽs ꝯficit. nota hic plurima dici de duobꝰ: qꝛ pl'a nõ l; .d. di. i. ſufficit. niſi i natiuitate. d. di. i. nocte. iſti de iure pſo. i fi.

u Qua ſe. d. xxv. q. ij. ita nos. d. xvij. q. iiij. ſr. xij. q. ij. q ⁊ humanis.

x Anno. d. di. lxxiiij. epiſcopus.

y Totiẽs. ſicut lex di cit in abolitõne. ij. q. iij. p̃uaricator. ⁊ tot denũ ciatiões debent fieri: q̃t opera edificantur. ff. d op. no. nũ. de pupillo. § ſi plurium.

z COmperimꝰ. por tione. i. ſpecie pa nis q̃ tm̃ ſacrũ corpus ſignificat.

⁊ A calice. i. a ſpẽ uini que ſignificat ſacrũ ſan guinem.

? Aut integra i. inte gre. ſub utraq;. eñ ſpe cie xp̃s itegre ſumit. et hoc intelligo de confi ciente. nã infirmꝰ l' ſanꝰ in neceſſitate ſine uino corpꝰ ſumere poteſt.

℞ Quia diuiſio. hoc d ſpeciebus ip̃is itelligit. Impoſſibile ẽ eñ cor pus xp̃i ſine ſanguine ſumi ⁊ uice vſa. ſiue ei ſpeciez panis ſiue uini qs ſumat utraq; ſumit. ⁊ dicunt ħ duo ſacra ⁊ unũ ꝓpter unũ ꝯtentũ. reuera eñ ſunt ibi pl'a ſacra nã accidẽtia pãis ſunt tm̃ ſacrm corpori xp̃i. ⁊ accidẽtia uini ſũt tm̃ ſacrm ſanguis chri ſti: qꝛ certe ſb ſpecie pa nis ẽ corpus ⁊ ſanguiſ chriſti. imo totꝰ ẽ xp̃us ſimiliter ſb ſpecie uini. nõ tm̃ ibi ẽ duplex ſum ptio corpis ⁊ ſanguis xp̃i. nec ſupfluit hec ul' illa ſumptio: ſic licz co medã in uno prãdio et ãn potũ ⁊ pꝰ: nõ tamẽ dicor bis ꝯmedere. nec ſupflue ſumit ſb utra q; ſpecie. nã ſpẽs pãis ad carnẽ ⁊ ſpecies uini ad aiaz refert. cũ uinũ ſit ſacrm ſanguis in q̃ ẽ ſedes aĩe. Ideoq; ſumi tur ſub utraq; ſpẽ ut ſi gnificet: ꝙ utrũq; xp̃s aſſumpſit carnẽ ⁊ aiaz ⁊ ꝙ tã aie q̃z corpi ꝑtici patio ualeat. vnd ſi ſub una tm̃ ſpecie ſumeret ad tuitionẽ alteriꝰ tm̃ ualere ſignificaret. hec tm̃ ꝓpoſitio ñ ẽ ꝯcedẽda. uinũ trãſſbat i corpꝰ: nec iſte pãis trãſſbat i ſãguinẽ: ſ; potiꝰ pãis tm̃ trãſſbat i carnẽ ⁊ uinũ tm̃ i ſãguinẽ. tm̃ ubicũq; ẽ caro ibi ẽ ſãguis: ſ; caro ẽ ibi per trãſſbationẽ ⁊ ſãguis ꝑ ꝯiũctõez: ſic aĩa ẽ ibi ꝑ unionẽ nõ ꝑ trãſſbationem

a Uniꝰ. ſic ⁊ pupillꝰ neceſſe h; oia noia q̃ tutor fecerat rata hr̃e uel oia re ſpuere ff. d ad. tu. cũ q̃rit. xij. q. ij. qꝛ cognouimꝰ. ff. de ꝑcur. i cãe.

b Quotidie. nec uitupero. hoc dicit augꝰ. ignorãſ mẽtes ſumẽtiũ: utꝝ ſint digne tanq̃z q mentẽ alti' uidere nõ poterat. ij. q. v. ꝯſuluiſti.

c Mens i affectu. ſ; qñ dicis ꝙ mens ẽ ſine affectu peccãdi ↄcre do: ꝙ qñ ꝓponit firmiter abſtinere a quolibet mortali peccato. ni ſi ſit: ergo i tali ꝓpoſito nũq̃z debet accipe corpꝰ chriſti.

d Grauari. d. e. di. i ſancta. xiij. q. ij. qbus ⁊. c. cũ grauia.

e Purificari et ita cũ uni eſt ſalutifeꝝ al; ẽ mortiferuz: ut. ff. ad. l. aql'. l. q̃ actõe. §. ſ. quis extra de p̃ſcp̃. qm̃ omne. i. q. i. §. opponitur vſ. ip̃a enim ſa lus.

f Quotidie. naz facile non ſunt iſta attri buenda: ut de pe. di. i. nõnulli

g Scdm fidẽ i. ꝯſciam: extra de p̃ſcrip. qm̃ omne.

h Litigauert. i. fuerũt ꝯrij.

i Inter ſe. ar. ꝙ qñq; ea q̃ in ſupficie uiden tur ꝯtrari: hñt eũdem effectũ. ſi. d. xxij. q. ij. btũs. d. viij. q. i. in ſcripturis. d. xiiij. q. i. qd de bet. d. xxiij. q. v. ꝓdeſt ⁊. q. i. nolite. d. xxx v. q. v. ad ſedez ar. diuerſaruz ſnĩaꝝ neutram reprobari. viij. q. i. in ſcpturl.

k SI quo tiẽs ef fundit. i. ſigni ficatur effundi

l Sanguis. i. in ꝯmemoratõ nem effuſioniſ ip̃ius offertur. j. e. iteratur. i. quotienſcunq; fit ꝯmemoratõ ſanguis xp̃i.

m Debeo. id ẽ debeo ſp pre parare me ha bilẽ ⁊ dignum ad accipiendũ ut. j. e. non iſte

n SI non ſũt. ex cõicet. i. dignus excõicari. oẽ enĩ; mortale peccatũ dignũ eſt excõ municatõe: ut. d. vi. q. i. illi qui. d. xi. q. iij. nullus ſacerdotum. xxij. q. i. c. ulti. uel excommunicetur in ſacris: alias tm̃ ꝓ ꝯtũacia põt quis excõicari. xi. q. iij. certum.

o ETſi nõ. niſi forte. tũc idip̃m ẽt abſtinẽ pcc̃m ẽ. j. e. ſiqs itrat

p Et natali. uel niſi rõne penitentie iniuncte in illis diebus a cõi one ceſſare teneat: ut. xxxiij. q. ij. c. admonere. alij dicunt tantum

ꝓhibitõne ueniũt: ſimul ꝓhibita intelligunť. ar. ꝯ. vij. q. i. deniqꝫ ꝟ. addendo. ff. de ꝟb. ob. ticia. ⁊ ultio loco poſtea per ſe ꝓhibeť: uľ referť tm̃ ad ultimũ: ⁊ ſic expreſſe ultimũ prohibeť. dicunt tamen quidam ꝙ ultimum hic non prohibetur.

a ¶ Cũ eñ magſter. hic reſpicit p̄mũ errorem.

b ¶ Illud uero et ita extirpati errorem ſcõm

c ¶ Intinctam. ut. j. e. notať ſuper. cõpreſbyť. contra ibi dicitur ꝙ ſeruari d̓bet intincta ad opus infirmorum: quod nõ reprobo. licꝫ ñ neceſſe ſit ꝙ intingatur. ſed. h. dicit illud eſſe abrogatum.

d ¶ Et ſeorſum ſed nũquid uerum eſt ꝙ ſeparatim conſecretur corp⁹ chriſti ⁊ ſeparatim ſanguis: dicũt quidam ꝙ nõ fit tranſſubſtãtiatio: niſi in ultima ſyllaba totius forme ꝓlata. alij uero dicunt ut. h. ꝙ cũ dicit hoc ẽ corpus meum: ꝙ tranſſubſtantiatur ſꝫ illa conditione. ſ. ſi ſtatim ſubiungat hic eſt ſanguiſ meus: aliter ñ. Alij dicunt incertum eſſe i rerũ natura: utꝝ incontinẽti ſit corpus chriſti. ff. de iudi. ſed ⁊ ſi. §. ulti. ſed ego dico ꝙ ſi ꝑ copulatiuam duo dicũť. tũc i ꝓlatõne hui⁹ uocis: hꝫ ẽ corp⁹ meũ trãſſubſtãtať corp⁹ ⁊ i ꝓlatõe ꝯñtis uocis ſiue locutõis tranſſbať ſãguis. ſꝫ ſi ꝑ copulatiuã tm̃ vnũ dicať: tũc fiet tm̃ in ultima littera tranſſubſtãtiatio. de hoc nõ. j. e. quia corp⁹.

sacrꝛoꝝ myſteria ꝓceſſerũt. Cũꝫ eñ magr̃ ueritatis uerũ ſalutis nr̃e ſacrificiũ ſuiſ ꝯmẽdaret diſcipuľ: nulli lac ſꝫ panẽ tm̃ ⁊ calicẽꝫ ſub hoc ſacro cegnoſcim⁹ dediſſe. Legiť eñ i euãgelica ueritate: accepit ieſus panẽ ⁊ calicem: ⁊ bñdicẽs dedit diſcipuľ ſuis. Ceſſet ergo lac i ſacrificãdo offerri: qꝛ mãifeſtũ ẽ ⁊ euidẽs exẽplũ ueritatis euãgelice illuxit: ꝙ pręť panẽ ⁊ vinũ aliđ offerri ñ lꝫ. Illđ uero qđ ꝓ ꝯplemẽto cõionis itictã tradũt eucharistiã ppľis: nec hoc ꝓlatũꝫ ex euãgelio teſtioniũ receperunt: ubi apľis corp⁹ ſuũ cõmẽdauit et ſãguinẽ. ſeorſũ eñ pãis ⁊ ſeorſũ calicis ꝯmẽdatio mẽorať. nã itinctũ panẽ alijs xp̄m ꝑbuiſſe ñ legimuſ: excepto illo tm̃ diſcipľo quẽ itincta bucella magr̃i ꝓditõeꝫ oñdẽt: ñ q̃ ſacri h⁹ iſtitutõꝫ ſignaret. Nã ꝙ d̓ expꝛſſo botro. i. d̓ vuarũ grãnis ppľs cõicať: ualđ ẽ oio cõfuſũ. ſꝫ ſi ncc̃e ſit botr⁹ i calice cõprimať ⁊ aq̃ miſceať: qꝛ calix dñic⁹ iuxta canonũ p̄cepta vino ⁊ aq̃ ꝑmixt⁹ dꝫ offerri: qꝛ uidem⁹ i aqua ppľm itelligi: i vino uero oñdi ſãguinẽ xp̄i. Ergo cũꝫ i calice vino aq̃ miſceť xp̄o ppľs adunať ⁊ credẽtiũ plebs ei i quẽ credit copulatur ⁊ iũgiť. q̃ copulatio aq̃ ⁊ vini ſic miſceť i calice dñi: ut mixtio illa ñ poſſit ſeꝑari. Nã ſi vinũ tm̃ qs offerat: ſãguis xp̄i icipit eſſe ſine nob. ſi uero aq̃ ſit ſola: plebs incipit eẽ ſine xp̄o. Ergo qñ botr⁹ ſol⁹ offerť: i quo vini efficiẽtia tm̃ deſignať: ſalutis nr̃e ſacrm̃i negligiť: qđ aq̃ ſignificať. ñ eñ p̄t calix dñi eẽ aq̃ ſola: aut vinũ ſolũ: niſi utꝝqꝫ miſceať. Et iđ qꝛ iã pluria ⁊ multiplex maioꝝ manauit ſnia ois deiceps taľ error atqꝫ p̄ſũptõ ceſſare dꝫ: ne ꝑuerſoꝝ ⁊ iordiata ꝯpago ſtatũ ueritatis eneruet: et iđ nlľi deiceps erit licitũꝫ aliđ i ſacrificijs diuinis offerre: niſi iuxta ãtiquoꝝ ſniaꝫ ꝯcilioꝝ panẽ tm̃ ⁊ calicẽ vino ⁊ aq̃ ꝑmixtũ. d̓cetero aliť q̄ꝫ p̄ceptũ ẽ faciens tãdiu a ſacrificãdo ceſſabit: q̄ꝫdiu legitia penitẽtie ſatiſſactõe correct⁹ ad grãd⁹ ſui officiũ redeat qđ amiſit.

Item alexãder papa. v. a petro

Nulla oblatio corꝑi ⁊ ſanguini chriſti compari ualet.

Nihil i ſacrificijs maı⁹ eſſe p̄t q̄ꝫ corp⁹ ⁊ ſãguis xp̄i: nec ulla oblatõ hac potior ẽ: ſꝫ om̃es hec p̄cellit: q̃ pura ꝯſcia dño offerẽda ẽ: ⁊ pura mẽte ſumẽda atqꝫ ab oib⁹ uenerãda. ⁊ ſic̃ potior eſt cet̓is: ita poti⁹ excoli ⁊ uenerãi dꝫ.

Item inocentius papa decẽtio eugubino ſalutem.

Ante confecta myſteria pacẽ nõ debemus offerre.

Pacẽ igiť aſſeris añ cõfecta myſteria quoſdã ppľis iꝑtiri: uľ ſibi inť ſe ſacerdotes tradẽ: cũ poſt oia: q̃ aꝑire nõ debeo: pax ſit neceſſario idicẽda: ꝑ quã ꝯſtet ppľm ad oia q̃ myſterijs agũť atqꝫ i eccľia celebrãť p̄buiſſe aſſẽſũ ac finita eẽ pacis ꝯcludẽtis ſigcľo demõſtrẽť. Item calixt⁹ papa

Eccľiaſticis limib⁹ careat miſter q p⁹ ꝯſecrationẽ cõicare ꝯtemnit

e ¶ Proditorẽ. cũ dixit hꝫ me tradet. ſꝫ ceſſat oppoſitõ d̓ ꝓditõe: qꝛ dñs nõ ꝓdidit eũ. Nõ ẽ eñ ꝓditõ d̓ futuro. ſꝫ d̓ p̄tito. Nã tradet futuꝝ ẽ. ſi g͛ ꝓpalauit nõ ꝓdidit. uľ dicẽdũ ꝙ hꝫ fecit ad iſtãtiã eius cũ etiã dixerit ei: tu dixiſti. Alij dicũt ꝙ i aure ſancti iohãnis dixit qui intingit ⁊c̃. uel dic ꝙ non ꝓdidit quia dixit talib⁹: qui poterãt prodeſſe ⁊ non obeſſe. xxij. q. v. hoc uidetur.

f ¶ De expreſſo hic de tertio errore. ſ. poſt conſecrationem: uel expreſſo. i. non mixto cum aqua.

g ¶ Comp̄mať. ar. ꝙ vini defecatio nõ ẽ neceſſaria ad ꝯfectionem

h ¶ Intelligi. nam legitur in apoc̃. aque multe populi multi. item aqua dicitur penitentia. ꝯ. di. vj. teſtamentum. quandoqꝫ dicitur ſcriptura. xxxij. q. v. ſi paulus. quãdoqꝫ dicitur aqua deprecatio: ut ſaluũ me fac ⁊c̃.

i ¶ Sine nobis. i. nobis nõ profuiſſe oſtendiť. quod falſum ſm̃ baꝫ. ẽ. hoc enim expoſitum habes. ꝯ. e. di. ſicut.

k ¶ Quando botrus. hic uidetur reſpõdere q̃rte q̃ſtiõi: ubi innuitur ꝙ ſicut iſ̄i qui botꝝ offerebãt ſolũ vinũ offerre uidebanť: ita qui pannũ intinctum lauabant iſ̄aꝫ aquam offerebãt. vnde contra euangelicaꝫ formam offerentes nõ cõficiebant. quid auteꝫ ſi aqua ſaporem vini admittat ex panno: quia aliquando aliunde nõ ex vino talem admittit ſaporem. ideoqꝫ nõ cõſecrabitur in ſanguinẽ. ⁊ ꝙ hec hereť ſit: ẽ ar. xxiiij. q. iij. quidam ꝟſ. aquarij.

l ¶ Efficientia. id eſt vini materia. dicunt quidaꝫ ꝙ hꝫ incipit reprobatio quarti erroris. quod ñ credo: ſed eſt perſecutõ tertij: ſed iferius reprobatur quartus ibi ⁊ iđ.

m n Nihil in ſacrificijs. de ſuſcipiendi reuerẽtia ⁊ conſecrandi ⁊ tractandi agiť uſqꝫ ad illđ. c. ſacerdotum. ſ. in. xxij. capitulis

n ¶ Maius. preter charitatem. que cũꝫ non ſit in ſacrificijs: plus confert q̄ꝫ corpus.

o ¶ Quam corp⁹. id eſt nullum ſacramentũ dignius eſt iſto quãtum in ſeiſ̄o eſt. Quattuor enim modis vnũ ſacramentum dignius ẽ alio ſcilicꝫ ratione efficacie: ut baptiſmus de pe. di. vij. nullus. ratione ſanctitatis: ut eucharistia. i. q. i. multi. ratione ſignificationis: ut con. ugium: extra d̓ bigamis debituꝫ. xxvi. di. acuti⁹ quidam tamẽ remouerunt iſtum modũ. ratõne conferentis: ut ꝯfirmatio. j. di. v. manus. rõne utilitatis. i. q. i. iterrogo.

p ¶ Pacem. aperire. que ſcilicet ſecrete aguntur in canone: uel nõ debeo id eſt non poſſum. nam quedam ſunt ibi que non poſſet human⁹ intellectus aperire. i. q. i. multi.

q ¶ Prebuiſſe. ꝯ. di. i. ep̄us deo. ⁊ nõ ꝙ per oſculum conſentit quis alij: ut dixi. lxiij. di. cum hadrianus.

r ¶ Demonſtrentur. non tamen in miſſa defunctorum datur pax: quia iaꝫ non ſunt in perturbatione huius mundi: ſed quieſcunt in domino: nec inť monachos: quia mundo mortui ſunt. ij. q. vij. placuit. xvi. q. i. placuit.

ſ p Peracta. cõicent. quia corpus ⁊ ſanguinẽ miniſtrant. nam laici ter in anno tm̃. j. e. ſeculares. uel hoc eſt antiquũ. nã hoc hodie uideť relictum arbitrio cuiuſlibet. j. e. quotidie. imo hodie ſemel in anno omnes debent: extra d̓ pe. ⁊ re. omnis.

a Qui ſcelerate. quod dilectus. ironice dicit.
b Probibet. id eſt examinet uel purget. id eſt purgatum ſe uel ꝓbatum reddat. viij. q. i. in ſcripturis.
c Timorem. ſcʒ domini.
d Docet. hec tria debet hr̃e: qui uult accipe corp⁹ xp̃i. timorẽ fidem ꝛ dilectionem.

que feciſti. ſed q̃ſtuʒ ad offerẽtes. q꞉ praua intentõe offerũt exemplo chaim. Nõ aũt dr̃ mũera ab offerẽte placuerũt ꝛc̃. i eo nõ reprobant̃ mũera: ſed poti⁹ offerentiũ merita ↄſtituendo eum uita dignum: munera ergo non reprobat: ſed praua opera operantiuʒ xc. di. chaim.

e Corp⁹. ſolet q̃ri qd demõſtret̃ p hoc ꝓnomen hoc: aut panis aut corp⁹ xp̃i. panis non q꞉ ille nõ eſt corp⁹ xp̃i. itẽ nec corp⁹: q꞉ nõ uidet̃ ꝙ añ totius forme ꝓlationẽ fiat tráſſubſtãtiatio. ad h̃ dico ꝙ p hanc dictionem hoc nihil demonſtrat̃. nã ipa materialit̃ ponit̃ ibi. Sʒ hic q̃ro q̃liter p dictionem nihil ſignificantem fiat tráſſubſtãtiatõ. itẽ dñs utebat̃ ſignificatiue uoce illa ꝛ nos utimur materialiter: ergo non facimus ea q̃ ipſe fec̃ qõ fieri debʒ. ſ. e. ſcptura. hic oʒ ꝙ magis opetur fides q̃ rõ differendi. q꞉ fides nõ hʒ merituʒ ſ. de pe. di. iiij. i domo. Ad hoc dico ꝙ ea uis data eſt ipſis uerbis ꝙ ad eorũ ꝓlatõnem fiat tráſſubſtãtiatõ. j. e. accipite. Item iõ ſacerdos ea ñ ꝓfert ſignificatiue q꞉ nõ poſſet ea ve ꝓferre. mentiret̃ eñ ſi dicẽt hoc eſt corp⁹ meũ. Itẽ qd ſiqs ꝓferret uerba hec poſt mortẽ xp̃i ãte reſurrectõnem ↄficeret ne? uidetur ꝙ nõ: quia corpus chriſti tũc erat mortuũ ꝛ inanimatum ergo ſi tráſſubſtãtiatio tũc fiẽt: tũc tranſiret in corp⁹ mortuũ ꝛ ĩaĩatũ. ꝛ ſic iutilit̃ ſumẽt̃? quõ ḡ uiuificaret ul̃ ↄferret aliqd corp⁹ mortuum? Rñ. nẽo potuit ante reſurrectõʒ ↄficere corp⁹ xp̃i niſi xp̃s: ſic ergo data ẽ forma: ut tm̃ p⁹ reſurrectionẽ hoc fieret p illud: hoc facite i meã ↄmemorationẽ: iõ eñ nõ cantat̃ miſſa in illo triduo ꝛ itelligo p ſynodocen. ſ. d̃ h̃. lxxv. di. ꝙ a p̃rib⁹.

Inficiũt̃ nõ mũdat̃ ſceleroſi: qui cõicare nõ deſinũt.

Qui ᵃſcelerate uiuũt i eccl̃ia: ꝛ ᵇcõicare ñ deſinũt putãtes ſe tali cõione mũdari: diſcant nil ad emũdatiõʒ ꝓficẽ ſibi dicente ꝓpheta: Quid ẽ qd̃ dilect⁹ me⁹ fec̃ i domo mea ſcelera mľta? nunqd carnes ſc̃e auferunt a te malicias tuas? ꝛ apl̃s: ꝓbet̃ igt ſe hõ ꝛ ſic d̃ pane illo edat: ꝛ d̃ calice bibat. Item ex. viij. ſynodo baſili⁹ epiſcopus dixit.

Dãnationẽ nõ ſalutẽ acq̃rũt: q i digne ſacramẽtis xp̃i cõicant.

Timorẽ ᵈdocʒ nos apl̃us dicẽs: Qui mãducat ꝛ bibit indigne: iudiciũ ſibi manducat ꝛ bibit. fidẽ uero edocʒ nos ſmo dñi dicẽs: hoc ẽ corp⁹ ᵉmeũ qd̃ ꝓ multis dat̃. hoc facite i meã ↄmẽoratiõnẽ. ꝛ ᶠapl̃s d̃ unigẽito dĩ filio ᵍ: hũiliauit ſemetipm fact⁹ obediẽs uſq ad mortẽ: mortẽ aũt crucis. Cũ ei aĩa hʒ fidẽ: his dcĩs cõſiderat magnificentiã gl̃e ipi⁹ ꝛ admirat̃ nimietatẽ hũilitatis: qũo tãt⁹ ac tal̃ obediẽs fuit p̃ri uſq ad mõtẽ ꝓ uita nr̃a. puto ʰ q꞉ ꝓuocãi poſſit uſq ad effectũ ꝛ dilectiõʒ ipi⁹ ꝛ dĩ p̃ris q unico filio ñ pepcit: ſʒ ꝓ nob oĩb⁹ tradidit ⁱillũ. talẽ ergo fidẽ ꝛ affectũ ꝑpare dʒ in aĩo ſuo is q panẽ ꝛ calicẽ domini pcipit. Item aug⁹. i li. q̃ſtionũ nũeri.

Non a quo ſed ad quem offerat conſiderandũ eſt.

Et ᵏdixit dñs ad moyſẽ ꝛ ad eleazaꝝ filiũ aarõ ſacdotẽ tollite turibula aurea e medio exuſtoꝝ ꝛ ignẽ alienũ hũc ſẽiate ˡibi q꞉ ᵐſc̃ificauerũt turibula pccõꝝ hoꝝ iⁿ aĩab⁹ ſuis: ꝛ facies lamias ductiles: circũpones altãia qm̃ oblata ſt̃ añ dñʒ ꝛ ᵒſc̃ificata ſt̃: ꝛ facies i ſignũ filijs iſrael. Sʒ notãdũ nouo modo dicta ſanctificata pena eorum a quibus peccatũ hoc fuerat ꝑpetratuʒ: q꞉ p eos exemplũ datũ ẽ qd̃ timerẽt ceťi. Circũpoſitões ãt altãi cur ex eis fiẽi uoluit: addidit dicẽs: qm̃ oblata ſũt añ dñm ꝛ ſc̃ificata ſt̃ i filijs iſrael ñ ergo i eis reprobari ᑫuoluit: q ʳ a tlib⁹ oblata ſt̃: ſʒ hoc poti⁹ cogitãi ꝛ attedi añq̃ oblata ſt̃. i. añ dñm ut pl⁹ i eis ualẽt nomẽ dñi: ante quẽ oblata ſt̃: q̃ peſſimũ meritũ eoꝝ a qb⁹ oblta ſt̃. Item ex decreto pape pij.

Penitẽtia eius cui⁹ negligẽtia de chriſti ſanguine aliquid ſtillat.

Si ˢp negligẽtiã aliqd de ſanguie ſtillauẽit iᵗ t̃rã ligua lãbet̃: tabula radet̃. ſi ñ fuẽit tabula ut ñ ↄculcet̃: locus tñ radat̃ et igne ↄſumet̃: ꝛ cinis itra altãe cõdat̃: ꝛ ſacerdos. xl. dieb⁹ pẽitcat ᵘ ſi ſup altare ſtillauẽit calix: ſorbe beat miſter ſtillã: ꝛ trib⁹ dieb⁹ pẽiteat. ſi ſup linteũ altaris ꝛ ad ˣaliud ſtilla puenerit. iiij. dieb⁹ pẽiteat: ſi uſq ad t̃tiũ. ix. dieb⁹ pẽiteat ſi uſq ad q̃rtũ. xx. dieb⁹ pẽiteat:

p In ſignuʒ. contra. xv. q. i. mulier. ſʒ nõ ẽ ↄtra. naʒ ꝛ hic ꝛ ibi q delq̃rũt puniũ ſtũt: ſʒ turibula non peccauerũt nec cũ eis pccm̃ ẽ. ſicut cuʒ pecude peccat muli er. ſeruat̃ ergo hic ut fiat in ſignum pene illate: ꝛ pec⁹ occidi iubetur ne cuʒ eo alia peccet. preterea pecus non poſſʒ duci in aliam formam ſicut turibula imo ꝛ ſi ſubtiliter iſpicias ꝛ turibula deſtruuntur cũ formaʒ amittant: ar. ff. ad exhi. iulia / n⁹ ſcribit. §. ſʒ ſiqs. x. q. ij. h̃ ius. h. ibi l̃ cõflata.

q Reprobari. ſcʒ tantum.

r Quod a talibus ar. ꝙ priuilegium conceſſum ab apoſtolico heretico ualcat. qd̃ falſum eſt: ſup xij. q. ij. alienationes. contra xxxij. q. v. preceptum contra. vij. q. i. factus eſt. ar. ꝙ hereticus prelatus acq̃rit eccleſie cui p̃eſt.

f Apl̃us. hic probat ꝙ cõicando dilectionem debem⁹ hr̃e.
g Filio. ſcʒ chriſto.
h Puto. q꞉ tenemur hos diligere q nos diligũt: ut extra d̃ teſta. cum in officijs. imo nec ſolũ ſufficit diligere diligẽtes ſe imo inimicos. xxiij. q. iij. ſex ſunt differẽtie. hiſtoriã habes. i. q. i. ſiqs ingt.
i Tradidit. quo ad ſufficientiam non quo ad efficientiam. ſ. d̃ pe. di. iiij. §. itaqʒ peccata.
k Et dixit. turibula alienũ. oĩs ignis alien⁹ dicebat̃ ad ſacrificandũ p̃t illũ q celit⁹. viij. die d̃ celo erecti tabernacli miſſ⁹ ẽ. i. q. a. iĩc.
l Seminate. i. diſpgite huc ꝛ illuc: ut iueniatis turibula.
m Quia ſanctificauerunt. i. pena eis illata ꝓ peccatis fuit exemplũ alijs ne ſimilẽ penã incurrãt. ꝛ ita ſanctificauerũt ea quo ad exẽplum. h. i. pẽas peccatoꝝ ſuorum in exemplum in alijs ſtatuerũt ſatiſfactionis offerendo turibula. vij. q. i. deniqʒ. §.
n In. id eſt contra.
o Et ſanctificata ſũt. ſ. xiiij. q. v. ſcriptũ ẽ. abominabiles dicũt̃ uictime impioꝝ nõ qn bona ſit oĩnis creatura ꝛ a dõ dilecta: q꞉ ſcptũ ẽ nil odiſti eoꝝ

s Si per negligentiam. d̃ ſanguine. i. de ſacramento. ſanguis enim chriſti a corpore chriſti ſeparari non ualet: ergo nec ſtillare nec fluere poteſt.
t In terram. i. in tabulam terre adherentẽ: ut patet per ſequens Sed nunquid ſacramento cadente cecidit ibi corpus ꝛ ſanguis dic ꝙ ſic. ꝛ tãdiu credes ibi eſſe corpus ꝛ ſanguinem: q̃diu apparuerint ibi accidentia. cum uero propter raſuram nõ apparuerint dic ibi non eẽ. Sed nunquid humor cadit i terram: nõ: ſʒ obijcit̃ cum ſola accidentia maneant ibi: ſed accidẽtia nõ habẽt pondus q꞉ ſolũ corp⁹ habʒ pondus: qualit̃ ergo dicũt̃ accidẽtia cadere cũ non habeant pondus. Sed dic ꝙ ponderoſitas adhuc manet cũ accidentibus alijs. ꝛ tamen nihil eſt ibi ponderoſum. Itẽ ſm̃. h. ꝛ haʒ. accidẽtia reddũt locum humidum ꝛ rubium: extra de celeb. miſ. cum marthe. §. preterea.
u Peniteat. hec pnĩa erit: ut tot diebus ieiunet ꝛ tot diebus abſtineat a ſacramẽtorum cõione: ut. xlv. di. c. ij.
x Ad aliud. i. lintheũ. ſed per temeritatem ſumentis.
y Sumatur. i. calice. ꝛ ita ſiquid turpe in calicẽ cadat nõ teneo꞉

in paſcha eſſe preceptum:extra de pe.ꝛ re.omnis.

q Quibuſdam.demonſtrat.ſic olim: modo ſic non eſt : ſed monachi faciunt.

r Reconcilientur.finita penitentia:ut.ſ.xxvi.q.vi. ſiquis de corpore.uel conſuetudini quarundã eccleſiaꝝ alludit.ꝛ ſm̃ primũ intellectum illud eſt expreſſiuũ ueritatis:ſicut illud iohãnis i.quaſi unigẽiti ꝛc.

s Siquis ꝛ.ꝑ luxuria.id eſt ſuperſtitõne ſua credens forte non eẽ cõicandum.xxviij.q.i.idolatria.uel i.pro luxurioſa uita ſua ſine qua pauci di.l.quia tua.

t Proijciendum.cur arguit̃ vñ ꝯmendari deberꝫ qꝛ ꝑ peccatl ſuis abſtinet a corpore chriſti: ſꝫ non arguit̃ :qꝛ temperat ſe a mortali peccato: ſed quia in delictis luxuriando icorrigibilis deprehẽdit̃ :de pe.di.i. ſunt q arbitrãtur.

u Donec pẽitentiam.j.e.bi qui.

x Seculares.nõ credantur niſi ob humilitatẽ uel delicti conſcientiaꝫ abſtineant.ſed baꝫ.dixit ſel̃ i ãno ꝑceptũ eẽ cõicare q̊ ad laicos.uel dic h̄ i clericis illud i laicis.naꝫ uita clericoꝝ dꝫ eẽ religioſior q̃ꝫ laicorum.ſ.di.iiij.deniqꝫ.

y Hi qui cõicãt.i. ſi dicut ſe tales eẽ ꝙ nõ ſũt digni cõicare.ſ.ꝑpter ꝯſciam criminũ.

z Nõ ſi non cõmunicant.i.ſi digni non ſunt.

ꝛ Cõmunicant.id eſt dignos ſe cõmunione fecerunt.i. ſi ſe tales dicunt:ꝙ ſunt cõmunione digni.

ꝯ Abſtineant.id eſt remoueantur.

ꝯ Abſtineant.i.ſi alijs temporibuſ non tamen illis temporibus abſtineant.ſ.paſcha pentecoſte natali domi.

a Abſtineant.a cõmunione uel abſtineãtur.i.excõicentur.

Item ſother papa ait.

Etiam in cena domini ſacraꝫ cõmunionem debemus accipe.

Aq Quibuſdãi cena domi ꝑceptio euchariſtie negligit̃ : q̃ qm̃ i eadẽ die ab oib⁹ fidelib⁹ exceptis his qb⁹ ꝑ q̃uib⁹ crimib⁹ ihibitũ ẽ ꝑcipienda ſit:eccl'iaſtic⁹ uſus demõſtrat:cũ ẽt penitẽtes eadeꝫ die ad ꝑcipiẽda corpis ꝛ ſanguis dñici ſacr̃a recõcilentur r.

Item ex ꝯcilio martini pape.

Proijciãtur ab eccl'ia: q a cõione ſacri ſe ꝑ luxuria ſua auertit.

Siqs t itrat eccl'iã dĩ:ꝛ ſacraſ ſcp̃turas audit:ꝛ ꝑ luxuria ſua auertit ſe a cõione ſacramenti ꝛ i obſ̃uãdis miſterijs decliat cõſtitutã regl'am diſciplie:iſtũ taleꝫ ꝓijciẽdũ u õ eccl'ia catholica cẽ decernim⁹:donec u pniaꝫ agat ꝛ oſtẽdat fructũ pnie ſue:ut poſſit cõione ꝑcepta idulgẽtiã ꝓmereri.

Item ex concilio agathenſi.

Nõ habeãt̃ catholici:q his trib⁹ tpib⁹ cõicare deſinũt.

Seculares x q i natali dñi paſcha pẽtecoſte ñ cõicauerint catholici ñ credãt̃ :nec int̃ catholicos habeant̃ .

Item ex concilio toletano.

Corripiãtur qui in eccl'ia cõmũicare contemnunt.

Si y q itrãt eccl'iam dei ꝛ deꝑhendũt̃ nũq̃ꝫ cõicare:admoneãt̃ :ꝙ z ſi ñ cõicãt:ad pniam accedãt.ſi cõicant ꝛ nõ ſp abſtineãt ꝯ.ſi nõ fecerint:abſtineant ꝯ.

Item ex concilio elibertano.

Ante ſanctam cõmunionem a ꝓpria uxore quiſqꝫ contineat.

Omnis a hõ añ ſacrã cõioneꝫ a ꝓp̃a uxore abſtinẽ dꝫ trib⁹ aut q̃ttuor aut octo dieb⁹:nec int̃ catholicos ꝯnũerabit : q i iſtis uideliꝫ tpib⁹ paſcha pẽtecoſte ꝛ natali dñi non cõicauerit.

b Omnis homo.abſtinere quantũ in ſe eſt:ut non exigat:exactus tamen reddere debet quolibꝫ tempore:ut.xxxiij.q.v.ſi dicat.nõ eñ eſt preceptum quod hic continetur:ut nõ.xxxiij.q.iiij.uir cum ꝓpria.ſi.xxiij.di.c.ultimo.

c Triforme eſt corpus.in calicẽ.quia iunctura corporis domi cuꝫ ſanguine deſignat unionẽ corporis cũ aïa.

Item ſergius papa ait.

Quare tres partes fiãt ex corpe chriſti.

Triforme c ẽ corp⁹ dñi:ꝑs oblate in calicẽ miſſa corp⁹ xp̃i qd̃ iã reſurrexit mõſtrat.pars comeſta:ambulãs d adhuc ſup terrã ꝑs i altari uſqꝫ ad miſſe finem e remanẽs:corp⁹ i ſepulchro:qꝛ uſqꝫ ad finẽ ſeculi corpa ſcõꝝ in ſepulchris erunt.

Item ait clemens papa.

A qb⁹ ſit ꝯtractãda ſacr̃a de mica

Tribus f gdib⁹ ꝯmiſſa g ſit ſacr̃a h diuinoꝝ ſecretoꝝ.i.p̃ſbyt̃o diacono ꝛ miſtro:q cũ tiore ꝛ tremore clericoꝝ religas corpis dñi cuſtodire fragmẽtorum debent i.

Idem. Tãta i altario certe holocauſta offerãt̃ :quanta ppl'o ſufficere debeãt:ꝙ ſi remãſerit in craſtinũ nõ reſ̃uẽt̃ k:ſꝫ cũ tiore et tremore clericoꝝ et diligẽtia ꝯſumãt̃ .q ãt reſidua corpis dñi:q̃ in ſacrario relicta ſt̃ ꝯſumũt :ñ ſtati ad accipiẽdos ꝯmũes cibos ꝯuciant:ne putẽt l ſãcte portõi miſcẽ cibũ:q ꝑ aq̃liculos m digeſt⁹ i ſeceſſũ diffũdit̃ .ſi igit̃ mãe dñica portio edit̃ uſqꝫ ad ſextã ieiunent miniſtri:q eã ꝯſũpſerũt.ꝛ ſi t̃tia uel q̃rta hora acceperint:ieiunẽt uſqꝫ ad ueſꝑas:ſic ſecreta ſãctificatõe et̃na cuſtodienda ſunt ſacramenta. Precipim⁹ etiaꝫ :ne unq̃ꝫ extero clerico n eccl'ie ſine laico de fragmentis oblationũ xp̃i ad menſã ponat̃ .vñ ſcis tu:qui paſſim ſanctuarij panes indignis impẽdiſ unde noſti ſi a mulieribus mudi ſt̃? Hinc et dauid ab abimelech ſacerdote interrogatus: cũ panẽ ſibi ad comedẽdum poſceret:cuꝫ ſe mũdum ante triduum profiteretur: panes propoſitionis manducauit.

Item iſidorus.

d Ambulans.id ẽ deſignat corpus domini i eo ſtatu in quo fuit ante paſſionem: uel deſignat eccleſiã adhuc militantem.

e Finem.hodie nõ ſeruantur:ſed due partes ſicce comeduntur.pria ſicca pro animabus ſãctorum ad laudem dei altera ſicca pro illiſ qui ſunt in purgatorio. tertia cum ſanguine pro illis qui ſunt in peccato uiuentes.G.

f Tribus gradib⁹ id eſt miniſtris trium graduum.

g Cõmiſſa.id eſt tractanda.

h Sacramenta.id eſt corpus ꝛ ſanguis :que ſunt ſacramenta unitatis eccleſie : ut.j.e.quia paſſus.corpus eñ chriſti ꝛ ſacramentuꝫ eſt et res ſacramenti:ut.ſ e.i ſumma.j.e.hoc ẽ quod dicimus.

i Reſeruentur.j.e.di. preſbyter euchariſtiaꝫ ꝯtra:extra de off.arp̃ſ. officium contra.ſed ibi iubetur reſ̃uari ad op⁹ morientium:hic prohibetur reſeruari ad op⁹ conſecrantium.

k Putent.ſimplices uel ip̃i preſbyteri.

l Miſcere.ſꝫ nec ſpecies ille alijs cibis ꝑmiſcentur.non enim i ſtomachum deſcendunt : quare per ſeceſſum nõ emittuntur. licet eñ ex ipſis aliquis reficiatur non tamen incorporat̃ nec in ſtomachũ deſcẽdit:nec ꝑ ſeceſſuꝫ emittitur. interduꝫ eñ odore recreatur homo:qui tamen nec in ſtomachũ nec in deceſſum dirigitur.dici poteſt : ꝙ ſpecies bene deſcendũt in ſtomachum nam aliter quomodo euomentur.j.e. ſiquis per ebrietatem.vñ forte per ſudorem emittitur de corpore.certum eſt ꝙ ſpecies q̃zcito dentibus teruntur tã cito in celum rapitur corpus chriſti.

m Per aqualiculos.id eſt per occultos meatus.vſ. Pinguis aqualiculus protento ſeſquipede extat.

n Clerico.aliene iuriſdictionis.ꝛ ſic non eſt contra infra eodem non prohibeat.

erat ab ocul' ⁊ illaturꝰ ſideribus: nec̃ariũ erat: ut die cene ſacr̃m nob̃ corꝑis ⁊ ſanguis ꝯſecraret ut colẽt iugiť ꝑ[a] myſteriuꝫ qđ ſeľ offerebať i[b] p̃ciũ: ut q² quotidiana ⁊[c] idefeſſa currebať[d] ꝓ oim ſalute redẽptio[e]: ꝑpetua eẽt redẽptõis[f] oblatõ[g]: ⁊[h] ꝑennis uictia illa uiueret i mẽoria: ⁊ ſꝑ pñs eẽt i gr̃a uere unica ⁊ ꝑfc̃a hoſtia fide eſtimãda ñ ſp̃e neq̈ extiori cẽſenda uiſu ſꝫ iteriori affectu: vñ celeſtis ꝯfirmat auctoritas: q² caro mea uere ẽ cibꝰ: ⁊ ſanguis meꝰ uere ẽ potꝰ. Recedat ergo oẽ infidelitatis ãbiguũ: qm̃ qdẽ q auctor ẽ muneris[i] ip̃e ẽ ẽt teſtis ueritatis. Nã iuiſibilis ſacerdos uiſibiles creaturaſ i ſubam corꝑis ⁊ ſanguis ſui uerbo ſuo ſecreta ptãte ꝯuertit ita dicens: accipite ⁊ comedite hoc eſt corpꝰ meũ. ⁊[k] ſanctificatõe repetita accipite ⁊ bibite ait: hic ẽ ſãguiſ meꝰ. ergo ſic ad nutum p̃cipiẽtis dñi repente ⁊ ex nihilo ſb̃ſtiterũt excelſa celoꝝ ꝓfunda fluctuũ uaſta t̃raꝝ: ita pari ptãte i ſpũalibꝰ ſacr̃is ubi p̃cipit uirtꝰ ſuit effectꝰ. q̃nta itaq̈ ⁊ q̈ celebrãda bñficia uis diuie bñdictiõis opeť: qũo tibi nouũ ⁊ ipoſſibile eẽ nõ debeat: ꝙ i xp̃i ſubaꝫ t̃rena ⁊ mortalia cõuertũť[l]: teip̃m q in xp̃o es regeneratꝰ intr̃oga. dudũ alienꝰ a uita ꝑegrinꝰ a miſicordia ⁊ a ſalutis uia intrinſecꝰ mortuꝰ exulabaſ: ſb̃ito initiatꝰ xp̃i legibꝰ ⁊ ſalutaribꝰ myſterijs inouatꝰ i cõpꝰ eccľie ñ uidẽdo ſꝫ credẽdo trãſiliſti: ⁊ ð filio ꝑditõis adoptiu[m] ði filiꝰ fiẽi occulta puritate meruiſti[n]: in mẽſura uiſibili ꝑmanẽs maior factꝰ es teipſo iuiſibiliť ſine q̃ttitatis augmento cũ idẽ atq̈ ip̃e eſſes: m'lto alť fiði ꝓceſſiõibꝰ extitiſti: in extiori nihil additũ ẽ ⁊ totũ i int̃iori mutatũ ẽ ac ſi hõ xp̃i filiꝰ effectꝰ xp̃ſq̈ hois i mẽte for̃atꝰ ẽ. ſic ergo ſine ſenſu corꝑali p̃tita uilitate depoſita ſb̃ito nouã idutꝰ es dignitatẽ: et ſic hic qđ deꝰ leſa[o] i te curauit: infecta diluit: imacľata[p] deť ſit: ñ ocul' ſꝫ ſẽſibꝰ tuis ſť credita[q]: ⁊ cũ reuerẽdũ altãe cib̃ ſpũalibꝰ ſatiãdꝰ aſcendis: ſacꝝ ði tui corpꝰ ⁊ ſãguinẽ fide reſpice honora mirãe mẽte cõtinge cordis mãu ſuſcipe: ⁊ maxime totũ haſtu iterioris hois aſſume. ITem auguſtinus.

Quare i ſpecie panis ⁊ uini ſacramẽtũ ſuũ chriſtus nob̃ miſtrauit

QUia[r] paſſus ẽ dñs ꝓ nob̃ cõmẽdauit nob̃ i iſto ſacr̃o ſanguinẽ ſuũ ⁊ corpus qđ[s] ẽt fec̃ noſmetip̃os[t]. nã ⁊ cõpꝰ ip̃iꝰ fc̃i[u] ſumꝰ: ⁊ ꝑ[x] miſicordiã eiꝰ qđ accepimus nos ſumꝰ. Recordami ⁊ uos ꝙ ñ fuiſtis ⁊ creati eſtiſ: ⁊ ad areã dñicam cõportati eſtis laboribꝰ boũ .i. annũciantiũ euãgeliũ triturati eſtis: qñ cathecumi defẽbami in[y] horreo ſuabami: nomia ur̃a dediſtis[z]: cepiſtis[⁊] moli ieiunijs exorciſmis pꝰea ad aquã uẽiſtis et cõſpſi eſtis ⁊[ꝯ] pãis dñicus fc̃i eſtis. Ecce quod accepiſtis. qũo ergo unũ[ꝶ] uidetis eẽ qđ fc̃m ẽ. ſic unuꝫ eſtote uos diligẽtes tenẽdo unaꝫ fidẽ unã ſpeꝫ idiuiduã charitatẽ. hẽtici qñ hoc accipiunt teſtioniũ

a Per myſteriũ.i.ſub uelamine panis ⁊ uini.i.q.i.multi.

b In precium.i.redemptionem noſtram.H.

c Et indefeſſa.i.non remiſſa ⁊ indeficiens.

d Currebat.id eſt feſtiabat redimere nos per paſſionem: iuxta illud: Exultauit ut gigas ⁊c̃.

e Redemptõ.fc̃a per chriſtum in cruce.

f Redemptionis.i.fides paſſionis ꝑ quã redempti ſumꝰ: uľ p̃dicatio ſacrificij qđ erat noſtra redemptio.

g Oblatio.id eſt corpus et ſanguis.

h Et ꝑennis: q² pꝰ eaꝫ non erit alia: ex̃ ð cele.miſ.cũ marthe.

i Muneris.i.corporl ⁊ ſanguis uel ſacrificij

k Et ſanctifcatiõe.i.v̉bis ſignificãtibꝰ ⁊ ip̃ro p̃rie dicit repetita.et dr̃ repeti ꝓpter hoc v̉buꝫ accipite quod repetiť: nam non repetitur: immo alia eſt forma.nota tñ ꝙ qdã dicũt ꝙ totuꝫ illud hoc ẽ corpꝰ meuꝫ ⁊c̃.hic ẽ ſanguis meus ⁊c̃. eſt una for̃a. ſed tu dic ꝙ due ſunt. ⁊ ꝙ ad ꝓlatõeꝫ iſtiꝰ.hoc ẽ corpus ⁊c̃.trãſſb̃ať panis in corpꝰ. Et ad ꝓlatõeꝫ iſtiꝰ h̃ ẽ ſanguis: uinuꝫ ꝯuertiť i ſanguinẽ. Sꝫ obijciť nõne ibi añ erat ſãguis: ex quo erat ibi corpus? ſic quia ubicũq̈ corpus et ſanguis: ſed nõ fuit ibi ſanguis ꝑ̃us ꝑ trãſſubſtãtiatiõꝫ ſed per mixtionẽ: ut dixi.ſ̃.e.comperimus.

l Conuertunť. bñ diĉ ꝯuertunť uel trãſſb̃anť ut alij tranſeunt uel trãſeant: ſed non fiũt nec icipiunt.nihil em̃ fit uľ incipit eẽ corpꝰ chriſti: poteſt tamen concedi: ꝙ de pane conficiať uľ fiat corpuſ chriſti: ſicut de aqua fit cryſtallus: ſed ſecurius non cõcediť hoc. ⁊ ubicũq̈ inueniť panis uel ð pane fit ł conficiť corpꝰ xp̃i ſic intelligitur.id eſt tranſit in corpus chriſti: ut.j.e.panis.uel expone ſic.id eſt ſb̃ ſpecie panis uel latet uel incipit eſſe uel latere corpus chriſti: ubi ante conſecrationem non erat.ſi enim panis corpus chriſti fieret: ſingulis diebus ei adderetur aliquid quod priuſ non erat.⁊ ſic ſemper augmentaretur.itẽ qualiter uniretur diuinitati iſte panis ⁊ ille: item ſi paniſ eſt corpus chriſti ergo aliquid quod non eſt natum de uirgine.⁊ ſic aliquid inanimatuꝫ eſt corpus chriſti: ergo eſt animatum ⁊ inanimatum: ergo non ſolum de uirgine habuit originem. Non intelligas ergo ꝙ aliquod augmentũ ſumat ex tali conuerſione: nec eo modo quo cibus conuertitur in carnem: ſed eſt ibi corruptio.id eſt deſinit ibi eſſe ſubſtantia panis ⁊ uini nulla tamẽ generatio.unde non poteſt dici ꝙ ſit ibi uera tranſſubſtantiatio quantuꝫ ad h̃ ut noua eſſentia ibi generetur.

m Adoptiuus.quia qui filij ire fueramus: facti ſumus filij dei.chriſtus autem nullo modo filius dei adoptiuus dicitur: quia non poteſt dici de filio dei: q̈ ex non filio factus ſit filius eius.

n Meruiſti.id ẽ obtinuiſti quaſi tãq̈ ex merit per merita miſicordiã a deo gratis conſecutus fuiſti.ut enim ait auguſtinuſ miſericordie meritum nullum eſt.ſi enim merito confertur: iuſticia eſt non miſericordia: uel meruiſti.id eſt dignus fuiſti: ut illud: quia meruiſti portare regem: id eſt digna fuiſti inuenta.

o Leſa.i.corrupta labe peccatorum: uel leſa: id eſt ledenda ſcilꝫ peccato: quia pcc̃a nos miſeros faciunt.ſ̃.e.quotidie.

p Immacľata. in ꝓ ualde. id ẽ ualde maculata putredine peccatoruꝫ.

q Credita.ſ.tria commiſſa t.h.

r QUia paſſus. In prima ꝑte dicitur nobis ideo deum corpꝰ ſuum i ſacr̃o cõmendaſſe: q² illud pro nobis obtulit paſſiõi ⁊ nos fecit illð corpus. ⁊ dicit qualiter. In ſecũda ꝑte dicit ꝙ ſi heretici accipiunt corpuſ chriſti cõtra ſe accipiunt: cum iſte pãis ſignificet unitatem ⁊ ipſi querunt diuiſioneꝫ. In tertia diciť: ꝙ quicũq̈ baptizatus ꝑticeps efficitur corporis domini: et ſi ante decedat q̈ ð pane illo edat uel ð calice bibat.

s Quod etiã fecit h̃ ſimplex eſt relatõ.nam refertur ad eccleſiam nõ ad corpus ſuũ ſũptũ ð v̉gie ð q̈ ſ̃mo p̃ceſſit ñ g̃ fecit nos corpꝰ ſuũ qđ natũ ẽ ð v̉gine. ⁊ ſumiť i altari ſb̃ ſpẽ panis ⁊ uini: ſꝫ fecit nos corpꝰ ſuũ ſpũale.ſ.eccleſiã fideliuꝫ: ut.ſ̃.e. ꝯmẽdauit. ſꝫ iõ dicit ſpũale lꝫ ꝯſtet de corꝑalibꝰ ꝑtibꝰ.ſ.fidelibuſ q² ꝑtes eiꝰ nõ corꝑali ſꝫ ſpũali uiculo charitatis i eiꝰ ꝯpoſitõe uniunť lꝫ corpa ſeq̃ſtrenť.j.e.hoc ſacr̃m.imo ⁊ ꝑ illud digne ſũptum efficimur unũ cũ xp̃o ẽt i natura.j.e.i chriſto pater.

t Noſmetip̃os.ꝑticipatõe corꝑis ſui fecit nos dignos beatitudine eterna: qua fruiť eius humanitas.

u Facti ſumꝰ.ꝑ fidẽ ⁊ charitatẽ: ex̃ de ſũ.tri.⁊ fi.ca.dãnamus.

x Per miſericordiã.i.remiſſionẽ peccatoꝝ.

y In horreo.i.in eccleſia.

z Dediſtis.i ſcp̃tis: ut olim fiebant uoce: ut fit hodie.j.di.iiij.baptizandi.

⁊ Cepiſtis.ar.j.di.iiij.ſine pnia.ſꝫ hoc i reuerẽtiã ſacr̃i.

ꝯ Et panis.de corꝑe eccľie.qđ ꝑ dñicũ corpꝰ figurať.

ꝶ Unũ.ſiue unum panem ex pluribꝰ granis: ſiue unum corpus

accipere.h.ꝛ.b.

a SIquis per ebꝛietatem.euchariſtiam.i.ſacramentũ eucha/riſtie.i.corpꝰ xp̃i qđ ẽ ſpecies panis.j.e.nõ ẽ iſte panis.

b ¶ Peniteat.hoc ad cautelã poſitũ ẽ.xxxiiij.q.ij.in lectum: uł qꝛ non debuit ſumere cũ eẽt infirmus.ꝛ ita fuit in culpa.ff.ad.l.aql. idẽ inf̃.§.mulionem.uł quia non debuit ſtatim comedẽ cibum uulgarẽ: uł ſ.e.in tribꝰ alias ĩfirmitas excuſat.arg.ſ.di.v.ad eius.et di.vi.teſtamentũ.ſilis pnia iponitur i alio caſu.xxi.q.iiij ſiqs eoꝝ.

c PEruenit.et qbꝰ ſcʒ femis.

d ¶ Pꝛohibet ſ.di.v.ad eius

e ¶ Per ſemetipſum.uel per diaconuʒ ſi neceſſe ẽ:ut.xciij di.pñte.uł pꝛelatum catholicum.xxiiij.q.i cepit.

f SAcerdotuʒ.miſſa ex quo ꝑ ꝯtrarium colligit̃: ꝙ alio tempore poſſet ingredi p̃ſbyteriuʒ. xxxij.di.hoſpitiolum.

g INſtitutio.miſſarum. oñdit ꝙ miſſa nõ dʒ celebrãi alit̃ q̃ʒ i metropolitana eccleſia.Solet q̃ri inſtituta fuẽt ſacramẽta cuʒ abſq; eiſdẽ deus poſſet hũano generi uitã eternaʒ gratis donãe.Rñ.tribus de cauſis propter humilitatem eruditionem exercitationem.propter humilitatem:ut dum homo ex dei precepto ſe rebus ſenſibilibus ſeu inferioꝛibus reuerenter ſbijcit ex hac obedientia apud deum magis mereatur.ij.q.vi. qui ſe ſcit propter eruditionẽ:ut per id quod uidetur foꝛis in ſpecie uiſibili ad inuiſibilem ueritatem :que intus eſt agnoſcendam mens erudiatur.j.e.ꝙ corpus.vſ.fide.propter exercitatõem:qꝛ cũ hõ ocioſus eẽ nõ debeat:proponitur ei utilis ꝛ ſalubꝛis exercitatõ i ſacr̃is ut uanam ꝛ noxiam declinet occupationem:iuxta illud :ſꝑ aliqd facito ꝛc̃.j.di.v.nũq̃ʒ.h. ꝛ alibi ocioſitas ꝛ uoluptas ꝛc̃. extra de renũ.niſi cum pꝛidem.§.uerum.

h SAcrificium.ſcʒ ſpecies panis ꝛ vini q̃ dr̃ ſacrificiuʒ: quia ſacrificatur.

i ¶ Inuiſibile.i.ſignuʒ inuiſibile corpus chꝛiſti:quod ẽ ſacramẽtũ eccleſie.i.q.i.multi.Ex rubꝛica apparet ſic legendam eẽ litteram:ut int̃ hec duo diſtinguatur.

k ¶ Sacrum.id eſt id quod deo offertur.

l ¶ Signum.i.ſignum rei inuiſibilis:uel ſignum rei ſacre iuiſibilis.

m ¶ Sacramentũ eſt.i.non ẽ diffinitio generalis.nã corpꝰ xp̃i nobis inuiſibile eſt ſacramentuʒ eccleſie.ꝛ ita non eſt uiſibilis foꝛma.põt tamen dici ꝙ ſit generalis: qꝛ corpus uiſibile eſt his ſaltem qui cũ eo ſunt.ꝛ ſi non nobis.uel oꝛdia litterã ſic ita ꝙ nõ agat de diffinitione uiſibilis foꝛma eſt ſacramentuʒ inuiſibilis gratie.

n SIgnum eſt.id ẽ ſpecies panis et uini ẽ aliqd quod p̃ter id quod uidetur aliqd oſtendit ꝛ innit:ſic circulus uinũ uenale.

o ¶ Ex ſe.id ẽ ex foꝛma ꝛ compoſitõe ſui:nam panis fit ex granis puris.ſic itelligitur corpꝰ chꝛiſti ex mẽbꝛis ſuis.

p SPecies.hoc ad panem.

q ¶ Et ſimilitudo.i.foꝛma ad uinum.

r ¶ Uocabula.id eſt uocabula uocantur illarũ reꝝ:que fuerunt añ:ſcʒ panis ꝛ uini cum iã nõ ſit.ſcriptura eñ ſpecieʒ panis panem ꝛ ſpecieʒ uini uinũ ꝛ corpus dñi panẽ ꝛ ſanguinẽ uinuʒ ꝛ calicem conſueuit appellare.ꝑpter ſpeciẽ panis ꝛ uini:ut ibi pꝛobet ſe homo .ꝛ ſic de pane ꝛc̃.ut.j.e.quia paſſus . ꝛ ibi ego ſum panis uiuus ꝛc̃.d̃ pe.di.ij.§. cũ igitur vſ.item dominꝰ

s ¶ Que ante.i.retinent ꝛ ita uox iteritu rei nõ amittit ſignificationem licet res pereat. ꝛ hic ẽ ar.ꝯ eos qui dicunt ſbſtantiã panis ꝛ uini ibi eẽ poſt conſecratõnem qꝛ nõ ꝯuertũt in corpꝰ xp̃i ut dicũt. ſʒ ꝯ eos ẽ j.e.nos aũt.ꝛ.c.panis. ſʒ exponũt q̃ antea fuerũt ſola:ſʒ mõ ñ ſt ſola:qꝛ ibi tã latet corpꝰ xp̃i.alij dicũt ꝙ deſinit ibi eẽ panis ꝛ uinũ ſʒ differũt.nã qdã dicũt ip̃a mutari ꝛ ꝯuerti i corpꝰ xp̃i. alij i nihilũ redigi uł i p̃moꝛdialẽ materiã reſolui.iſtl utriſq; obijcit̃ d̃ foꝛ̃a ſapore ꝛ coloꝛe ꝛ alijs accidẽtibꝰ i quo ſbiecto ſt ꝛ eoꝝ qdã dicũt ꝙ i aere. alij eẽ ſine ſbiecto miracłoſe.nã cedit nã miracło: ex̃ d̃ cele.miſ.cũ marthe.§.i.

t ¶ Miſſe.eius que celebꝛat̃ in ſabbato quattuoꝛ tempoꝝ ſeptembꝛis.

u ¶ Sacerdos.ar.ꝙ aliqs añ greg.oꝛ̃ones fecit in miſſa.alit̃ eñ nõ exponeret ſeip̃m nec diceret:q̃ʒuis ꝛc̃.

x QUia corpꝰ.neceſſariũ.i.utile ꝛ ꝯgruũ alias neceſſariũ ieuitabilitate de pe.di.ij.charitas.alias cõmoditas.j.di.v.ne tales.

y ¶ Sacramentũ.i.corpꝰ ꝛ ſanguinẽ qđ eſt ſacramentũ ꝛ res ſacramenti.

z ¶ Conſecraret.ſupple ꝛ inſtruerẽt in poſterũ ab alijs conſecrandum.

ꝛ ¶ Et coleretur.id eſt conſecraretur.

ꝛ linteamia q̃ tetigerit ſtilla tribꝰ uicibꝰ miniſter abluat calice ſuppoſito ꝛ aq̃ ablutiõis ſũat^v: ꝛ iuxta altãe recõdat. ITẽ ex pniali bede preſbyteri.

Que penitentia ſit imponenda ei qui ſacramentum euomit.

SIqs ^a ꝑ ebꝛietatẽ uel uoꝛacitatẽ euchariſtiã euomerit xl. diebꝰ pẽiteat^b ſi laicꝰ ẽ. clerici uł mõachi ſeu diaconi p̃ſbyteri. lxx. diebꝰ peniteãt. epi. xc. ſi ꝑ infirmitatis cã euomerit. vij. diebꝰ pẽiteant. ITẽ ex ꝯcilio remẽſi. c. ij.

Sacerdotes non niſi per ſe diuina ſacramenta miniſtrent.

PEruenit^c ad noticiã nr̃ã: ꝙ qdã p̃ſbyt̃i i tm̃ paruipẽdebãt diuina myſteria. ut laico uel femie ſacꝝ corpꝰ dñi tradant ad deferẽdũ ĩfirmis: ꝛ qbꝰ ꝓhibet^d ne ſacrariũ ĩgrediãt: nec ad altãe appropinquẽt: ilł ſc̃a ſcoꝝ ꝯmittũt. qđ q̃ʒ ſit hoꝛribile q̃ʒq; deteſtabile oĩm religioſoꝝ aĩaduertit pꝛudẽtia. igit̃ interdicit ꝑ oĩa ſynodꝰ ne tał temeraria p̃ſũptio ulteriꝰ fiat ſʒ oĩmodo p̃ſbr ꝑ^e ſemetip̃m infirmũ cõicet. ꝙ ſi alit̃ fecẽit: gradꝰ ſui ꝑiculo ſbiacebit. ITem clemẽs papa.

Qñ celebꝛat̃ miſſa: p̃ſbyteriũ laicus ingredi non pꝛeſumat.

SAcerdotũ^f alioꝝq; clericoꝝ ecclijs ſuiẽtiũ honões a laicoꝝ loco diſcrete apparẽ ꝯueniũt q̃ꝓbꝛẽ nlli laicoꝛũ liceat i eo loco ubi ſacerdotes ꝛ reliq clerici cõſiſtũt: qđ p̃ſbyterium nũcupat̃: qñ miſſa celebꝛat̃ ꝯſiſtẽ: ut libẽ ac honoꝛifice poſſint ſacra officia exercere. ITem ex concilio gerundenſi.

Sicut i metropolitana ecclia: ita ubiq; miſſaꝝ ſolemnia celebꝛent̃.

INſtitutio^g miſſarũ ſicut in metropolitana ecclia agit̃: ita i dei noĩe i oĩbꝰ ꝓuicijs tã ip̃iꝰ miſſe oꝛdo pſallẽdi uł miſtrandi ꝯſuetudo ſeruetur. ITem auguſtinus in libꝛo. x. de ciuitate dei.

Quid ſit ſacrificiũ: qd ſacr̃m.

SAcrificiũ^h uiſibile iuiſibile^i ẽ ſacr̃m. id eſt ſacꝝ^k ſignum^l. ITẽ alibi. Sacr̃m^m ẽ iuiſibił gr̃e uiſibilis foꝛma. ITem in libꝛo ij. de doctrina chꝛiſtiana.

Quid ſit ſignum.

SIgnũ^n ẽ res p̃ter ſpeciẽ quã ingerit ſenſibꝰ aliud aliqd faciens ex^o ſe in cognitionẽ uenire. ITem gregꝰ. i homelia paſchali ait.

Poſt ꝯſecrationem non ſubſtantia ſed ſpecies remanet.

SPecies^p ꝛ^q ſilitudo illaꝝ reꝝ uocabula^r ſt q̃^s añ fuerũt. ſcʒ pãis ꝛ uini. vñ i fine cuiuſdã miſſe^t oꝛat̃ ꝛ dr̃: Perficiãt i nob q̃ſumus dñe tua ſacr̃a qđ ꝯtinẽt: ut q̃ nũc ſpecie gerimꝰ rerũ ueritate capiamꝰ. Poſtulat qppe ſacẽdos^u ut corpꝰ xp̃i: qđ ſb ſpecie panis ꝛ uini nũc gerit̃: manifeſta uiſiõe ſicut reuera ẽ: qñq; capiat̃. d̃ q̃ uiſione dñs i euãgelio ſm iohãnẽ ait q diligit me diliget̃ a pr̃e meo: et ego diligã eũ ꝛ manifeſtabo ei meip̃m. q̃ʒuis nõ iꝓbabilit̃ qdã exponũt hoc loco carnis ꝛ ſanguis ueritatem ipſam eoꝛundem efficientiam. id eſt peccatoꝛũ remiſſionem. ITem euſebiꝰ emiſſenus

Uiſibiles creature i xp̃i corpꝰ ꝛ ſãguinẽ iuiſibilit̃ ꝯuertũt̃.

QUia^x corpꝰ aſſũptũ ablaturꝰ

c. di. ſpecies 7. j. e. di. panis in altari.

a Ego berlengarius. omnem hoc facit ex abundanti quia non tenetur ſe purgare niſi de hereſi de qua erat infamatus. ar. ij. q. v. preſbyter ſi a plebe licet ſit ar. contra quia qui deliquit in uno factus eſt omnium reus. ſ. de pe. di. v. c. ult. et errat in tota trinitate: qui errat in una perſona. j. di. iiij. in ſynodo.

item quia non habemus in uſu carnem crudam comedere. j. e. quia fit in fi. Sed quare potius ſumitur ſub iſtis ſpeciebus panis et uini quam ſub alijs? quia iſte due ſpecies ſunt magis amice humane nature. preterea ſicut corpus principaliter his duobus cibis nutritur: ita principaliter anima illo cibo ſcilicet corpore chriſti et ſanguine paſcitur.

b Panem. i. ſpecies panis et uini eſſe ſacramentum tantum

c Chriſti eſſe. i. non continere uerum corpus chriſti et uerum ſanguinem poſt conſecrationem

d Vel frangi. i. fractis aut tritis ſpeciebus ſumi

e Frangi. i. non tantum pondus et reliquas ſacri qualitates ſenſibus corporeis percipi fateor: ſed etiam ſub illis ſpeciebus fractis et attritiſſimis partibus totum et integrum chriſti corpus eſſe profiteor: totum manducari totum ſumi. j. e. qui manducat.

f Dentibus. niſi ſane intelligas uerba berlengarij in maiorem incides hereſim quam ipſe habuit: et ideo omnia referas ad ſpecies ipſas. nam de chriſti corpore partes non facimus. ut. j. e. qui manducat.

g Homouſion. i. eiuſdem ſubſtantie.

h Lecto. huiuſque uerba berlengarij fuerunt modo ſunt uerba notarij eius.

i Miſit. ergo ſicut ex comunicationis epiſtola mitti debet et c. xi. q. iij. cure ita et abſolutionis: ut. v iij. q. ult. c. unico.

k De reuerſo. ad fidem

l Conuerſo. ad deum ar. de pe. di. i. agite. i. q. vij. didici.

panem eſſe et uinum quod natura formauit: post conſecrationem uero carnem chriſti et ſanguinem quod benedictio conſecrauit.

Item.

Confeſſio berlengarij.

Ego berlengarius indignus eccleſie ſancti maurici andegauenſis eccleſie diaconus cognoſcens ueram catholicam et apoſtolicam fidem anathematizo omnem hereſim precipue eam de qua hactenus infamatus ſum: que aſtruere conatur panem et uinum que in altari ponuntur: poſt conſecrationem ſolummodo ſacramentum et non uerum corpus et ſanguinem domini noſtri ieſu chriſti eſſe non poſſe ſenſualiter niſi in ſolo ſacramento manibus ſacerdotum tractari uel frangi aut fidelium dentibus atteri. Conſentio autem ſancte romane eccleſie et apoſtolice ſedi et ore et corde profiteor de ſacris dominice menſe eandem fidem me tenere: quam dominus et uenerabilis papa nicolaus et hec ſancta ſynodus auctoritate euangelica et apoſtolica tenendam tradidit: mihique firmauit. ſ. panem et uinum que in altari ponuntur poſt conſecrationem non ſolum ſacramentum ſed etiam uerum corpus et ſanguinem domini noſtri ieſu chriſti eſſe: et ſenſualiter non ſolum ſacramentum ſed in ueritate manibus ſacerdotum tractari frangi et fidelium dentibus atteri: iurans per ſanctam et homouſion trinitatem et per hec ſacroſancta chriſti euangelia: eos qui contra hanc fidem uenerint: cum dogmatibus et ſectatoribus ſuis eterno anathemate dignos eſſe pronuncio. quod ſi ego ipſe aliquando contra hoc aliquid ſentire aut predicare preſumpſero: canonum ſeueritati ſubiaceam. Lecto et perlecto ſponte ſubſcripſi hanc confeſſionem ſue fidei de corpore et ſanguine domini noſtri ieſu chriſti a berlengario rome coram. cxiiij. epiſcopis factam: miſit papa nicolaus per urbes italie germanie gallie: et ad quecunque loca fama prauitatis eius peruenire ante potuit ut eccleſie que prius doluerant de auerſo atque peruerſo: poſtea gaudeant de reuerſo atque conuerſo. Item in libro de officijs.

Quare elementorum ſpecies remaneant cum uere ſit corpus chriſti et ſanguis.

Forte dicas quomodo uera caro quomodo uerus ſanguis quia ſimilitudinem non uideo carnis non uideo ſanguis ueritatem? primo omnium dixi tibi de ſermone chriſti qui operatur: ut poſſit mutare et conuertere genera et inſtituta nature. Deinde ubi non tulerunt ſermonem chriſti diſcipuli eius ſed audientes: quia carnem ſuam daret ad manducandum et ſanguinem ſuum ad bibendum recedebant: ſolus tamen petrus dixit uerba uite eterne habes: et ego a te quomodo recedam? ne igitur plures hoc dicerent et ne ueluti quidam eſſet horror cruoris: ſed maneret gratia redemptionis: ideo in ſimilitudine quidem accipis ſacramentum: ſed uere nature gratiam uirtutemque conſequeris: ego ſum inquit panis uiuus qui de celo deſcendi

Item aug. in expoſitione pſalmi. iiij.

Non carnaliter ſed ſpiritualiter chriſti corpus et ſanguinem debemus accipere.

Prima quidem inquit hereſis in diſcipulis chriſti ueluti a duricia eius ſermonis facta eſt. Cum enim diceret niſi quis manducauerit carnem meam et biberit ſanguinem meum non habebit uitam eternam: illi uero non intelligentes dixerunt adinuicem: durus eſt hic ſermo: quis eum poteſt manducare: dicentes durus eſt hic ſermo ſeparauerunt ſe ab illo et remanſit cum duobus diſcipulis. diſcedentibus illis inſtruxit eos qui remanſerunt. Spiritus eſt inquit qui uiuificat caro nihil prodeſt. uerba que locutus ſum ad uos ſpiritus et uita ſunt. Intellexiſtis ſpiritualiter ſpiritus et uita ſunt? Intellexiſtis carnaliter etiam ſic illa ſpiritus et uita ſunt: ſed tibi non ſunt ſpiritus et uita qui ſpiritualiter non intelligis. ſpiritualiter intelligite que locutus ſum. Non hoc corpus quod uidetis manducaturi eſtis: et bibituri illum ſanguinem quem effuſuri ſunt qui me crucifigent. ſacramentum aliquod uobis commendaui: ſpiritualiter intellectum uiuificat uos. caro autem non prodeſt quicquam. Sed quomodo illi intellexerunt ſic reſponderunt. Carnem quippe ſic intellexerunt ſicut in cadauere uenditur aut in macello

a Gratia. id eſt gratis corpus datum.

a In ſimilitudine. id eſt in ſpecie panis et uini

n Nature. ſ. corporis chriſti.

a Prima. i. q. i. fertur contra ibi dicitur quod ſimonia fuit prima hereſis in eccleſia ſed dic prima. i. precipua. i. q. ulti. patet.

b Inquit. Caſus dum dominus faceret ſermonem preſentibus apoſtolis et diſcipulis alijs inter alia dixit niſi quis manducauerit carnem m. et b. ſ. m. non h. u. eternam. quidam diſcipuli propter duriciam ſermonis receſſerunt. tunc inſtruxit dominus qualiter hoc eſſet intelligendum et maxime per id quod dixit. cum uideritis filium hominis aſcendentem et c. ſpiritum enim intellexerunt quod per partes et in eadem forma deberent accipere corpus chriſti. et preterea quod conſumerent illud comedendo. hoc non eſſe faciendum declarat.

c Eius. ſ. chriſti.

d Spiritus. id eſt ſpiritualis intellectus.

e Qui uiuificat. id eſt prodeſt ad ſalutem.

f Caro. i. carnalis intellectus

g Et uita ſunt. id eſt ſpiritualem uitam conferunt. uel ſpiritualiter intelligenti uita confertur

m Forte. ſunt quidam qui non credunt corpus chriſti eſſe in altari: quia impoſſibile eis uidetur quod dicitur. et preterea quia non uidetur niſi ſpecies panis et uini. in prima ergo parte ponit eorum dubitationem: in ſecunda oſtendit non eſſe impoſſibile et quare ſub ſpecie panis et uini corpus et ſanguis ſunt in altari.

n Sanguis eſt. id eſt in altari uel creditur.

o Dixi. i. illa parte. c. quia non eſt hic. ſed eſt. c. reuera

p Mutare. j. e. reuera

q Uerba uite. i. tu ipſe es uita et ita qui digne te ſumunt ſumunt uitam eternam. et propter hanc confeſſionem meruit petrus conſortium celeſtis habitaculi. l. di. fideliorum.

r Hoc dicerent. ſ. durus eſt hic ſermo et quis poteſt eum capere et ita ſcandalizati de fide receſſerunt: quia fides non habet meritum: cui humana ratio prebet experimentum: ar. de pe. di. iiij. in domo. Tribus de cauſis ſumitur corpus chriſti ſub alia ſpecie et non ſub ſua uiſibiliter. ſ. ut fides haberet meritum: ut hic. et ne eſſet horror carnis et ſanguinis. et ne ridiculum fieret paganis. j. e. panis et c. quarta etiam cauſa poteſt notari ibi: ne igitur plures et c.

h Et uita. non enim carnaliter intelligenti ſunt ſpiritus et uita.

i Hoc corpus. i. non in eadem ſpecie uel groſſitie uel repreſentatione: in qua me uidetis et pati uidebitis manducabitis carnem. m. et ſ. m. b. ſ. in ſacro. j. e. c. per. et c. omnia.

k Caro autem i. carnalis intellectus. carnalem intellectum uocat eorum intelligentiam: qui dicunt uel credunt corpus chriſti per partes diuidi. unde ſcribit et quomodo et c.

l Intellexerunt. ſ. diſcipuli recedentes.

chriſti.ex pluribus membris puriſſimis cuius figuratum ē eccleſia ſacroſancta:que ex pluribus perſonis adunatur.

a ¶ Uinum.id eſt potabile.

b ¶ Myſterium unitatis.id eſt corpus domini: quod eſt ſignum unitatis:ut.j.e.hoc ſacramentum.

cum nullus laicus ſit qui ignoret hoc domino dicente: caro mea uere eſt cibus:ut.j.e.cibus.

b ¶ Infantium.id ē popularium qui infantibus collatione clericorum cōparantur di.iiij.deniqꝫ.unde querendo dicit:quomodo clerici ignorāt:qꝫ laici ſciunt.i.q.i.uiliſſimis.

c ¶ Sed teſtionium.j.di.iiij.nlli eſt aliquatenus.

d ¶ Corporis.id eſt unitatis eccl'ie per corpꝰ chriſti ſignificate.

e ¶ Significat nam ipſi ſunt etiam ipſa eccleſia.ſ.xxiiij.q.i.ſciſma.ꝛ.c.oibus.l.

Cum frāgitur hoſtia. Hoc totū referas ad ſpecies exterioreſ ꝛ ſꝫ hoc dices ipſa accidentia frangi et dare ſonituꝫ. Sed nunquid ante fractionē totū corpus erat ſꝫ qualibet parte illius hoſtie uł pars corporis ꝯmenſurabat ſe parti hoſtie? Sed non fuit ſꝫ qualibꝫ parte hoſtie: ergo ſequitur: qꝫ aliquid modo ē ſacramētū euchariſtie quod prius nō fuit: quia cum forma integra fuit:nulla parſ eius poterat dici ſacramentū quia ſub nulla tūc erat corpꝰ. Si dicł qꝫ corpꝰ xpi eſt in q̄libet parte hoſtie:ex hoc ſequitur qꝫ idem corpꝰ ſit q̄tumlibet magnum ꝛ q̄tūlibꝫ paruum .et qꝫ corpus ipſum cōmunē formaꝫ habeat.ꝛ.ſit rotum rotunduꝫ ꝛ quadratum ſꝫ quod eſt ſacramentum. Sed his obiectionibus reſponde per ſimilitudinē ſpeculi quod frangitur.ubi eadem forma reſplendet in paruo et i magno ſpeculo.

ꝯtra ſe accipiūt.qꝛ illi q̄rūt diuiſionē:cū panis iſte idicet unitatē. ſic ꝛ uinū^a i mł'tis racemis fuit ꝛ mō unū ē.unū ē in ſua natiuitate calix pꝰ p̄ſſuraꝫ torcularis:ꝛ uos pꝰ illa ieiunia pꝰ labores poſt hūilitatem ꝛ contritōnem i noīe xpi iam tanq̄ ad chriſti calicem ueniſtis.ꝛ ibi uos eſtis in menſa:ꝛ in calice nobiſcum uos eſtis. ſimul eñ hoc ſumimus ſimul bibimus qꝛ ſimul uiuimꝰ. Item i ſmōe de infantibus. Ita dñs noſter ieſus xpus nos ſ'gnificauit nos ad ſe ptinē uoluit.myſteriū pacis ꝛ unitatis nr̄e i mēſa ꝯſecrauit.qui accipit myſteriū^b unitatis ꝛ nō tꝫ uinculū pacis:ñ myſteriū accipit p ſe:ſꝫ^c teſtimoniū ꝯtra ſe. nulli ē aliq̄ten^d dubitādū:unūquēqꝫ fideliū corpis^e ꝛ ſanguis dñici tūc eē pticipem:qñ i baptiſmate mēbꝝ efficiꝉ chriſti: nec alienari ab illiꝰ panis caliciſqꝫ ꝯſortio: ēt ſi añq̄ panē illū comedat calicēqꝫ bibat de hoc ſeculo migrauerit.i unitate corporis chriſti cōſtitutꝰ ſacramēti quippe illiꝰ participatōne ac beneficio nō p̄uabiꝉ:qñ in ſe hoc q̄ illud ſacrm̄ ſignificat^e iueniꝉ.

Item in libro ſniaꝝ proſperi.

Dum hoſtia frāgitur: paſſio xpi ad memoriam redit.

Um^a frāgiꝉ hoſtia:duꝫ ſanguis ꝺ calice i ora fideliū fūdiꝉ:qd aliud q̄ dñici corpis i cruce imolatō eiuſqꝫ ſanguis de latē effuſio deſignaꝉ? Item leo epiſcopus ꝛ ſancta ſynodꝰ q̄ in urbe romana ꝯuenit: clero honoratis ꝛ plebi ꝯſiſtenti conſtantinopoli ita ſcribit.

De ueritate corporis ꝛ ſanguis chriſti nulli ambigere licet.

In^a quibus iſti ignorātie tenebris i quo hactenus deſidie torpore iacuerunt:ut nec auditu diſcerēt:uel lectiōe cognoſcerēt: quod i eccleſia i oim ore tam ꝯſonum ē:ut nec ab ifantium^b liguis ueritas corporis ꝛ ſanguis xpi i ter cōionis ſacra doceaꝉ: qꝛ i illa myſtica diſtributiōe ſpūal' alimonie hoc impartiꝉ:hoc ſumitur:ut accipiētes uirtutem celeſtis cibi i^i carnē ipſius.q caro^k nr̄a factus ē tranſeamus. Idem^l eſt cibus refectōis ꝛ cibus ſanguis.ſicut eñ caro dñi uere ē cibus:ita ſanguis uere eſt potuſ. Idem eſt corpus de quo dictū ē:caro mea uere ē cibus:ꝛ ſanguis meus uere ē potꝰ. Circa hoc corpus agle^m ſunt:que alijs circūuolāt ſpūalibus. uñ et idē corpus chriſti edimꝰ: ut uite eterne poſſimꝰ eē participeſ. Idē Cuius clarē^n argumētis utimur: ſuis utamur exēpliſ: Incarnationis quoqꝫ exemplo aſtruamur myſterij ueritatē. Quid hic q̄ris nature ordinē i xpi corpe:cū preꝉ naturā ſit ipē chriſtꝰ ptꝰ ex uirgie.

Item ambroſius i libro de cathetizandis rudibus.

Nō natura naſciꝉ: ſꝫ ꝯſecratiōe nob ꝯficiꝉ corpꝰ ꝛ ſanguis xpi.

Panis^o ꝛ calix nō q̄libꝫ ſꝫ certa ꝯſecratōe myſticꝰ fit^p nob nō^q naſciꝉ. pinde qꝫ ita^r fit nob: q̄uis ſit panis ꝛ calix. alimētum ē reſurrectiōis^s nō ſacramētum religiōis.nō qꝫ bñdicimꝰ^t gratiaſqꝫ agimus domio i omi eius mune re^u hon tm̄ ſpūal'^x uerꝫ ēt corpali.

Idem in libro de officijs.

Q ꝺ añ bñdictiōnē ē pāis ꝛ uinū pꝰ bñdictionē ē corpꝰ ꝛ ſanguis.

Ante^y bñdictiōꝫ illa ſpecies noiaꝉ:pꝰ bñdictionē corpuſ ſignificaꝉ. Itē i illo ſacro xpſ ē. Itē: q mādu cauerit hoc corpꝰ fiet ei remiſſio peccatoꝝ^z. Itē auguſtinꝰ in libro ſniaꝝ pſperi.

Sub ſpecie panis ꝛ uini iuiſibilē xpi carnē ꝛ ſāguinē honoramus

Nos^a aūt i ſpecie panis ꝛ uini quā uidemus: res iuiſibiles.i.carnē ꝛ ſanguinem honoramuſ.nec ſimiliꝉ ꝯprehēdimꝰ has duas ſpecies:quēadmoduꝫ ante ꝯſecrationē ꝯprehēdebamꝰ cum fideliter fateamur añ ꝯſecratiōꝫ

i ¶ In carnem. ſpiritualem.id eſt in corpꝰ ſpirituale a carne figuratuꝫ in eccleſia.iij.q.iiij.engeltrudam.ſ.e. qꝛ paſſus.

k ¶ Caro.id eſt homo habens carneꝫ noſtrā.

l ¶ Idem cibuſ.id eſt ſimilis.

m ¶ Aquile. angeli uel fideles quorum iuuentus :ut aquile renouaꝉ ut.xxiij.q.iiij.cum i lege.xxiiij.q.i. quoniam uetus.

n ¶ Clare.id eſt ſicut il le carnem noſtraꝫ ſumpſit:ita ꝛ nos ſumamꝰ carnem illius:id eſt cuius uerba ſumimus in argumentum hec.ſ. caro mea uere eſt cibꝰ ꝛc. de illo ſumamuſ exemplum incarnatōnis ſue j.e.reuera.

o ¶ Panis.ſed certa id eſt diuina.

p ¶ Fit nobis. id eſt ad noſtram utilitatem.

q ¶ Non naſcitur .id ē non ex natura ſed miraculoſe conficitur:extra.e.cum marthe.ꝟ.cedit.

r ¶ Ita fit.id ē qꝫ ita cōſecretur nobis corpus chriſti.

s ¶ Reſurrectionis. id eſt ſpiritualis refectio anime a peccato reſurgentis.ꝺ pe.di.i.§. hoc idem reſuſcitatus.

t ¶ Benedicimus.agimus .id eſt nō eſt ſicut corporalis eſca quam benedicimuſ.ꝛ gratias deo agimus:quod qui dē facimꝰ i omni mūere ꝛc.

u ¶ Munere.quod agere debemus.

x ¶ Spirituali .id ē aliquid ſignificante.

y Ante benedictionem ſignificatur.ꝛ licet uerba ſucceſſiue proferantur: nō tamen ſucceſſiue cōſecratio fit:ſed in uno inſtāti corrumpitur pāis ſ.in ultimo inſtanti prolationis uerborum.ꝛ licet panis ſit corpus cōpoſitum:momentanea eſt tamen eius corruptio.ſ.e.quia corpꝰ.ꝟſi.ergo.

z ¶ Peccatoꝝ.uenialiū uel etiā mortalū ſi p fidē:ut.ſ.e.cū oē ꝛ.ſ.e.ſpēs.

a In quibus.reprehenduntur quidam clerici qui nō credebant uerum corpus ꝛ ſanguinem ſub illis ſpeciebꝰ latere:

a Nos aūt.ꝯprehēdimus.i.intelligimꝰ uel accipimus.nam ibi erat uerus panis ante ꝛ uerum uinum:modo ſunt tantū accidentia:ut.ſ.

caro eſt: ſuo modo uocatᷣ corpus chriſti cuȝ reuera ſit ſacr̄m corporis chriſti: illius uidelicȝ qđ uiſibile qđ palpabile mõtale eſt in cruce poſitũ eſt: uocaturqꝫ ipſa imolatio carnis q̃ ſacerdotis manibus fit: chriſti paſſio[n] mors crucifixio nõ rei ueritate ſed ſignificãte myſterio: ſic ſacramentũ fidei qđ baptiſmus itelligitᷣ fides[o] ē. ¶ Hieronymus i ep̃la ad epheſios.

Quot mõis caro chriſti itelligatᷣ

Multiplicitᷣ[p] itelligitᷣ caro xp̃i ꝛ ſãguis ꝉ ſp̃ũalꝭ illa atqꝫ diuina de q̃ ip̄e ait: Caro me. u. eſt ci. ꝛ ſan. m. u. eſt po. Et niſi me. car. m. et bi. ſan. m. nõ. h. u. e. uel caro mea q̃ crucifixa eſt ꝛ ſãguis q militis effuſus eſt lãcea. Itē aug⁹. i li. đ trinitate ad corithios

De eodem.

Qvia[q] mõte dñi liberati ſum⁹ huiꝰ rei memores in edendo ꝛ potando carnē ꝛ ſanguinē: q̃ ꝓ nobis oblata ſunt ſignificamus. Item in pſalmo. xx.

Qũo chriſtus ſit imolatus ſemel ꝛ qũo quotidie imolatur.

Semel[r] chriſtus mortu⁹ ē iuſtus ꝓ iiuſtis: ꝛ ſcim⁹ certũ habemus ꝛ ſpe imobili retinem⁹ qꝛ chriſt⁹ reſurgēs a mortuis iaȝ nõ moritᷣ. mors illi ultra ñ dñabitur. uerba iſta ap̃li ſũt. tñ ne[s] obliuiſcamini qđ ſemel factũ eſt: i memoria nr̃a ſit om̄i ãno quotiēs paſcha celebratᷣ. nũqd totiēs xp̃s occiditᷣ? nõ: ſȝ ãniuerſaria recordatio rep̄ñtatᷣ[t] qđ oli fc̄m ē: ꝛ ſic nos facͫ moneri tãq̃ uideamus p̄ñteȝ dñȝ i cruce. Itē i li. ſniaꝝ ꝓſpi

Semel[u] imolat⁹ ē i ſemetip̄o chriſtus: ꝛ tñ quotidie imolatᷣ[x] in ſacr̄o: qđ[y] ita intelligēdũ ē qꝛ in manifeſtatiõe ſui corporis i diſtinctõne ſuoꝝ membroꝝ oim uerus deus ꝛ uerus homo ſemel tm̄ i cruce pependit: offerens p̄ri ſeip̄m hoſtiam uiuã ꝛ paſſibilem mortalem uiuorũ ꝛ mortuorũ redemptionis efficacem eorum ſcȝ quos altitudo[z] diuini conſilij redimendos iudicauit p̄ſciuit[ꝛ] p̄deſtinauit uocauit modis atqꝫ tp̄ibus quibus id fieri ꝯgruebat. Iteȝ ambroſius i epiſtola ad hebreos.

Hoſtia q̃ ſemel oblata ē: i recordatõe ſue mortis quotidie offertᷣ

In[a] chriſto ſemel oblata eſt hoſtia ad ſalutē ſempiternã potens. qd ergo nos nonne ꝑ ſinglos dies offerimus[b]: ſȝ ad recordationē mortis eius: ꝛ[c] una ē hoſtia nõ m̃lte? qũo eſt una nõ multe? qꝛ ſemꝉ oblatus ē chriſt⁹. hoc aũt ſacrificium exemplũ ē illius: idip̄m ſemꝑ idip̄m[d]. ꝓide hoc idē eſt ſacrificium. Alioquin dicetur qm̄ in multis locis offertur: m̃lti ſunt chriſti nequaq̃: ſȝ unus ubiqꝫ chriſtus: ꝛ hic plenus exiſtens ꝛ illic plenus[e]. ſicut eniȝ qđ ubiqꝫ offertᷣ: unũ[f] ē corpus ꝛ nõ multa corpora ita ꝛ unum ſacrificium. Pontifex aũt ille[g] ē qui hoſtiaȝ[h] obtulit nos mundantē. Itē ip̄aȝ offerimus etiã nunc que tunc oblata ē: ꝯſumi[i] non pōt. quod nos facimus: in cõmemorationeȝ fit eius quod factũ ē. hoc[k] em̄ facite ait in meam cõmemorationem. Itē aug. i li. rñſionũ ad iãuariũ

Sacramentum corporis chriſti non niſi ieiuni debemus accipere

Liquidõ[l] app̄et qñ p̄mo acceperunt diſcipuli corp⁹ ꝛ ſanguinem dñi nõ eos accepiſſe ieiunos. nũqd tñ ꝓpterea calumniandũ[m] ē uniuerſe eccl̃ie: qꝫ a ieiunis ſꝑ accipitᷣ? Ex hoc em̄ placuit ſpiritui ſc̄o ut i honore tãti ſacr̄i p̄us i os xp̄iani dñicũ corp⁹ itraret q̃ ceťi cibi. Nã iđ ꝑ uniuerſuȝ orbē mos iſte ſuatur[n]. Neqꝫ em̄ qꝛ p⁹ cibos dñs dedit: ꝓpťea pranſi aut cenati fratres ad illud ſacr̄m accipiendũ cõuenire debēt: aut ſic faciebant quos apoſtolus redarguit et emendat: menſis ſuis iſta miſcere. Nanqꝫ[o] ſaluator quo uehementius commendaret myſterij illi⁹ altitudinē: ultimũ hoc uoluit

k ¶ Inuiſibilis. dupliciter quidem manducatur chriſtus. ſ. in ſacramento qđ boni ꝛ mali faciunt: ꝑ fidem cooꝑantem ꝛ ꝑ dilectionē qđ bonoꝝ eſt dũtaxat. h. Et nota ꝙ in ſacramētis duo ſunt res: corpus chriſti ꝛ unitas eccleſie ſm̄ quod notantᷣ hic duo modi mãducãdi ſacr̄alis ꝛ ſpiritualis.

l ¶ Viſibile. ſcȝ quondam.

m ¶ Celeſtis. id eſt celeſte ſacr̄m: qđ ṽe rep̄ſentat xp̄i carnē dr̄ corp⁹ xp̄i ſȝ ip̄roprie. vnđ dr̄ ſuo mõ: ſȝ ñ rei ṽitate: ſȝ ſignificati myſterio: ut ſit ſenſus uocatᷣ xp̄i corpus. i. ſignificatur.

n ¶ Paſſio. ſub hac appellatõe accipe carnem chriſti ꝛ ſanguinem.

o ¶ Fides. id eſt fides uocatur. cũ em̄ dr̄ i fiđ parentũ ꝑuuli ſaluantᷣ: itelligitᷣ. i. in baptiſmo ſuſcepto i fide ꝑentum ſiꝉr pueri dicũtᷣ fideles ñ a fiđi ṽtute ſȝ a ſacr̄o fidei: ut. j. di. iiij. nihil.

p ¶ Dupliciť itelligitᷣ. i. p̄t itelligi ſm̄ illã formã ꝛ q̃ntitatē quã habuit i cruce: ꝉ ſm̄ q̃ntitatē corpis glorificati. qđ ſp̃ũale dr̄ qđ nulli ſenſui ſb̄iacet. j. e. in illo ſacramēto.

q ¶ Quia morte oblata. non in eadem forma.

r ¶ Semel. ꝛ ſcimus xxij. q. v. hoc uidetur.

s ¶ Ne obliuiſcamini. ar. ꝓpter memoriã m̃lta fieri. ſ̃. e. di. ꝛ dixit. Clauditᷣ hoc uaſe nr̄i pie uictima paſche. Vina ſaluatoris ſeꝉ in cruce ſꝑ in aris. Quos recreas ieſu tam ſacri corporis eſu: A uicijs mũda ſacrati ſãguis unda Sed creditur ieſus remãet integer eſuſ. Res occultatᷣ. quare? quia ſi uideatur: Forſitan horreres ꝛ mãducare timeres. Ut ſine ſb̄iecto nubes i aere pēdet. Et centrũ terre ſuſtētas abyſſos in mari. Sic uini color ſapor et pondus quoqꝫ panis.

t ¶ Rep̄ñtat. qꝛ tunc legitᷣ paſſio dñi: ꝛ pleni⁹ oĩa q̃ i ei⁹ paſſione acta ſunt: ad memoriam reducuntur. forte dicit de his q̃ fiũt i ꝑaſceue et đ ſalutatõe crucisᷣ. ꝉ ſm̄ aliquaꝝ eccl̃iaꝝ ꝯſuetudinem que ſolent paſſionem repreſentare et reſurrectionem.

u ¶ Semel imolatus ē i ſemetip̄o. i. paſſus i ꝓp̃a ꝑſona i for̄a humana.

x ¶ Immolatᷣ. i. eius imolatio rep̄ñtatᷣ ꝛ fit memoria paſſionis.

y ¶ Qđ. id eſt quod ſemel.

z ¶ Altitudo. xp̄us mortu⁹ ē ꝓ oĩbus quo ad ſufficiētiã nõ quo ad effectũ efficax em̄ fuit q̃tum in redimente. ſed ꝑ eos ſtetit: q ſe indignos fecerũt. mortuus ē ergo ut hic dr̄ ꝓ ſolis p̄deſtinatis quo ad effectum ſed quo ad ſufficientiam pro omnibus.

ꝛ ¶ Preſciuit. in bona ſignificatione. l.

a ¶ In chriſto. oblata. i. corp⁹ chriſti oblatũ ē in ara crucis.

b ¶ Offerim⁹. quotidie offerendo.

c ¶ Et una eſt. i. uniuſ paſſiõis rep̄ñtatio non multaꝝ: ſic dicitᷣ una fides.

d ¶ Idip̄m. immutabile et ꝑpetuum. ſ̃. di. e. qꝛ corpuſ ut ꝑpetua eēt redēptõis oblatio: qꝛ huic aliđ ſacrificiũ nõ ſuccedit: ut ſacrificijs legalibus. qb⁹ ſacrificiuȝ no. teſta. ſucceſſit. q. d. iſtđ non mutatᷣ: qꝛ idem ē qđ fuit ꝛ ideo ip̄m ſꝑ idipſum h.

e ¶ Plenuſ. qꝛ in qualibȝ ꝑte eſt tot⁹ ſ̃ e. ubi pars ē.

f ¶ Unum. id ē una forma cõfectuȝ ꝛ tñ plura ſiťᷣ ſacrificia.

g ¶ Ille. ut ſupra. e. quia.

h ¶ Hoſtiã. ſcȝ ſeip̄m. vñ ṽſus Rex ſedet i cena turba cinct⁹ duodena. Se tenet i manib⁹ ſe cibat ipſe cibus.

i ¶ Conſumi. ꝛ ideo ip̄m ſemper idip̄m. h.

k ¶ Hoc ē facite. dicũt qdam ꝙ per hec ṽba dñs ap̄los ordinauit: hoc facite ꝛc̄.

l ¶ Liquido ꝓpťea. ñ ergo oĩs chriſti actõ nr̄a eſt lectio. j. di. iiij. proprie. xiiij. q. v. dixit.

m ¶ Calumniãdũ ē. i. calũnia eſt imponēda

n ¶ Seruatᷣ. nũqd qs ꝯficeret pranſus? h. d. ꝙ nõ: lȝ ſec⁹ dicat in aliis ſacr̄is. B. ṽo dicit ꝯ̃ ꝛ ego: lȝ fieri nõ debeat: qꝛ ut hic colligitᷣ ñ ē ieiuniũ đ ſb̄a: alias nõ ꝯfeciſſet dñs.

o ¶ Nãqꝫ ſaluator. nõ redditᷣ hic rõ quare p⁹ cenã xp̄s ſuũ corp⁹ dedit: ſȝ tm̄ quare p⁹ oĩa. i. ultimo loco. ſi ergo q̃ris q̃re p⁹ cenam

m ¶ Hoc uos.vba xp̄i uſq₃ ibi ſi ğ:uł ſuſpēdit uſq₃ illuc ubi erat.
n ¶ Sic.ſupple tūc intelligetiſ:qd ē hoc ꝙ corp⁹ meū in ſacr̄o do:
ꝛ tunc legitur ſine interrogatione.uel ſic ſupple tunc intelligetis quod dictum eſt:poſtea uerba ſunt auguſtini interrogatiue dicē tis:quid ē hoc:quaſi dicat quid ſibi uult hoc uerbū domini:et ſta tim ſbiūgit ſolutiōem dicēs hic ꝛc̄.

erat:erat i ſepulchro.ꝛ ita ſm̄.b.licet quis ſumat totum chriſtum nō tamē eius animam uel animalitatem.
f ¶ Sanguinem.per fidem ꝛ charitatem:quaſi qui eſt de unitate eccleſie quem caro ꝛ ſanguis meus ſignificat.
g ¶ Manet.i.p dilectionem adheret.ꝛ ego p gr̄am ihabitantē i eo maneo de pe.di.i.§.hoc idem vſi.reſuſcitatus.

o ¶ Cum uideritis.interrogādo hoc inſerit aug⁹.
p ¶ Corpus.in tali forma et p partes.
q ¶ Quia gr̄a.in corpus ſuū ḡtia nobis datum.
r ¶ In quo.ſ.ſub illa ſpecie in qua reſurrexit.
ſ ¶ Oportet.in illa.ſ.forma et repreſentatiōe in qua humanis ꝛ corporeis ſenſibus ſb ijci ualet.lȝ em̄ ubiq₃ ſit:etiā i altari quolibet in uera forma quam de uirgine ſumpſit:nō tamen ſubijcit corporeis ſenſibus.
t ¶ Veritas.id ē uerū corpus in forma paniſ in altari quolibet ubi conſecratur.ꝛ hoc ē ubiq₃.ſ.i quolibet altari ubi conſecratur.uł ueritas.id ē diuinitas.

dilaniat.Sciēs āt ieſus ait:hoc[m] uos ſcādalizat.q꞉ dixi do uob̄ carnem meā māducare ꝛ ſāguinem meū bibē.ſi ergo uideritis filium hois aſcendētē ubi p̄⁹ erat:qd eſt hoc:ħ ſoluit qȯ illos mouēat.hic apuit vñ fuerāt ſcādalizati ħ plane ſic[n] itelligerēt.Illi āt putabāt erogatuꝝ corp⁹ ſuuȝ.ille dixit ſe aſcenſuꝝ i celū utiq₃ integꝝ:cū[o] uideritis filiū hois aſcendētem ubi erat p̄⁹:certe uel tūc uidebitis:qa nō eo mō quo putatis erogat corpus[p] ſuū:uł tūc itelligetis:q꞉[q] gr̄a ei⁹ nō ꝯſumit morſib⁹.Itē donec ſeculū finiat ſurſū dñs ē:ſȝ tñ ēt hic nobiſcū ē ueritas dñi.corpus em̄ i quo[r] reſurrexit:i uno loco eē oȝ[ſ]:ueritas[t] āt ei⁹ ubiq₃ diffuſa eſt
Item aug⁹.i ep̄ła ad hireneū.

Quō chriſti corp⁹ qȯ i cruce pepēdit:accipitur:ꝛ quomodo non.

Non[u] hoc corp⁹ quod uidetis māducaturi eſtis ꝛ bibituri illū ſāguinē:quē effuſuri ſt̄ illi:q me crucifigent ip̄m qdem ꝛ ñ ip̄ȝ ip̄m iuiſibilit[x]:ꝛ nō[a] ip̄m uiſibilit.vñ ꝛ ſbdit:ſi neċe eſt illud celebrari uiſibilit:neċe eſt illud iuiſibilit itelligi.Item auguſtinus i ſmone de uerbis euangelij.

Quid ſit corpus chriſti māducare ꝛ ſanguinem eius bibere.

Quid[b] ē xp̄m manducare:nō hoc eſt ſolū[c] i ſacr̄o corp⁹ ei⁹ accipe.Multi em̄ idigne accipiūt d̄ qb⁹ ait ap̄ł's:q māducat ꝛ bibit calicem[d] idigne:iudiciū ſibi mā.ꝛ bi.ſȝ quō māducand⁹ ē xp̄s:quō ip̄e[e] dixit.q em̄ māducat car.m.ꝛ bi.ſang[f].m.i me mãet[g] ꝛ ego i eo ꝛ ſi indigne accipit ſacr̄m:acqrit tormentū magnū.Item aug⁹.in libro de remedio penitentie.

Credē i xp̄m ē māducare chriſtū.

Ut qd paras dentē ꝛ uētrē: crede ꝛ māducaſti.credē em̄ i eū hoc ē panē ꝛ uinū māducāe.q credit in eū māducat eū.Itē auguſtinus i li.ſniaꝝ pſperi.

Sacramentū et res ſacramenti ſacrificium eccłie conficiunt.

Hoc[a] ē qȯ dicim⁹ qȯ mōis oib⁹ approbare ꝯtēdim⁹:ſacrificium eccłie duob⁹[c] mōis ꝯfici duob⁹ ꝯſtāe:uiſibili elem̄toꝝ ſpē ꝛ iuiſibili dñi nr̄i ieſu xp̄i cãne ꝛ ſāguine ꝛ ſacr̄o ꝛ[d] re ſacr̄i.i.corpe xp̄i ſic̄ xp̄i pſōa ꝯſtat[f] ex d̄o ꝛ hoie:cū ip̄e xp̄s uer⁹ ſit de⁹ ꝛ uer⁹ ſit hō:q꞉ ois res illaꝝ reꝝ naturā ꝛ ueritatem i ſe ꝯtinet ex qb⁹ ꝯficit.Cōficit āt ſacrificiū eccłie duobus:ſacramēto ꝛ re ſacr̄i.i.corpe chriſti Eſt igit ſacr̄m ꝛ res ſacr̄i corpus xp̄i.Item:Caro ei⁹ ē quā[g] forma panis optaȝ i ſacr̄o accipim⁹ ꝛ ſanguis ei⁹ quē ſb uini ſpē et ſapore potam⁹.Caro[b] uidelicȝ carnis:ꝛ[i] ſanguis ē ſacr̄m ſanguinis carne ꝛ ſanguie utroq₃ inuiſibili[k] ſpirituali intelligibili ſignatur uiſibile[l] dñi noſtri ieſu chriſti corp⁹ ꝛ palpabile plenū gratia omniuȝ uirtutū ꝛ diuia maieſtate.¶ Itē Sicut ergo celeſtis[m] panis q xp̄i

vſi.reſuſcitatus.
a u ¶ Ut qd.uentrē.vñ ſbaudi tm̄.ł ubi ñ p̄t hr̄i copia corporis dñi:ſȝ nō ꝓhibet ſacr̄aliter accipi corpuſ domi:ſed ꝙ neceſſitate inſtante ei ñ obē ſi ñ accipit:exquo p eū ñ ſtat cum em̄ nō accipit māducat ſpūaliter ſed nō ſacr̄aliter.š.c.ꝓximo.
b ¶ Hoc eſt.Caſus In p̄ma pte dr̄ ꝙ ſacr̄m eccleſie cōſtat ex duobus.ex uiſibili elementoꝝ ſpecie ꝛ inuiſibili corpe ꝛ ſanguine xp̄i qȯ ꝓbat p ſilr̄itudinē iductā ex pſona xp̄i q̄ ex deo ꝛ hoie cōſtat.In ſcd̄a pte dicit:ꝙ ueraȝ carnē ꝛ ueꝝ ſanguinē accipim⁹ ſb ſpē pāis ꝛ uini.In tertia parte:ꝙ celeſte ſacramentum qȯ ē i altari:improprie dr̄ corpus xp̄i ſicut bapriſmus improprie dr̄ fides.In quarta dicit duobus modis accipi corpus chriſti.
c ¶ Duob⁹.i.duo contineri.i.duo ſimul eſſe in conſecratōne facta:ſpecies uiſibilis ꝛ corpus inuiſibile.
d ¶ Et re ſacramenti.id ē p⁹ ꝯſecratōeȝ ſacerdotis:q̄ ſacrificiū dr̄:duo ſt̄ ibi.ſ.ſacramentum ꝛ ꝛ res ſacramenti:q̄ āte ꝯſecratiōȝ ibi nō erant.
d ¶ Et re ſacramēti.ſiue ſacrificium hoc dicat ip̄m ſacramētū.ſ.ſpēs uiſibilis:ſiue corp⁹ chriſti ſiue imolatō corpis chriſti:nō eſt ueꝝ qȯ hic dicit.ſ.ꝙ conſtat ex ſacramento ꝛ re ſacramenti:q꞉ ex his nihil ꝯficit:ſed tenent collectiue,p ip̄o ſacramento ꝛ re ſacramenti.ꝛ eſt impropria locutio.id ē illa duo ſicut ꝛ ꝓbatio ē ualde impropria q̄ ſequit:chriſti pſona pficit ex deo ꝛ hoie.i.chriſt⁹ ē uerus de⁹ ꝛ homo.nō em̄ ex deo ꝛ hoie aliqd conſtituit.vñ aug⁹.chriſtus ē una pſona gemine ſbſtantie:q꞉ deus et hō nec deus huius perſone pars dici poteſt.
e ¶ Corpore.quaſi in ſe habet diuinitatē ꝛ humanitatē:alteꝝ naturalit:alteꝝ p unionē.Nō em̄ ex hoie ꝛ deo aliqd conſtituit:ſed ſicut ad cōſtitutionem alicui⁹ totius exigūt ad min⁹ duo:ita ꝛ ad hoc ut chriſt⁹ ſit deus et homo exigit:ut illa duo ſint in eo.i.hūana ꝛ diuina natura.ꝛ hac ſilr̄itudie dicit ꝯſtare ex illis.ſimilit ex ſacramēto ꝛ re ſacramēti nihil ꝯſtituit:ſȝ dr̄ conſtare ex illis ſacrificiū totaliter acceptum.ſ.ut quaſi collectiue accipiat q꞉ ad hoc ut plenū ſit ſacrificiū:illa duo oportȝ adeſſe.
f ¶ Conſtat.i.deus ꝛ homo:ex̄ de here.cū chriſtus.
g ¶ Quā forma.ꝛ ita nō eſt panis.ar.j.e.panis.ar.ꝫ.j.e.q manducat.
h ¶ Caro.i.ſpecies panis:ſb q̄ latet corp⁹ xp̄i in ſacr̄m carnis chriſti.
i ¶ Et ſanguis.id eſt ſpecies uini ſub qua latet ſanguis chriſti eſt ſacramentum ſanguis chriſti.

n ¶ Non hoc corpus.in hac groſſa ſbſtantia ꝛ nō i tali forma.
x ¶ Inuiſibilit.i.ſb ſpecie i q̄ nō uidet.i.ſb ſpē pāis ꝛ uini.
a ¶ Nō ip̄m.in ſua ſpecie.ſ.ut i ea ſenſibus corporeis ſbijciatur.
b q ¶ Quid eſt.Caſus:duob⁹ modis māducat chriſtus.uno mō ſacramētaliter quod competit bonis ꝛ malis.alio mō cū per fidem ꝛ dilectionem cooperantē accipit:hoc eſt tm̄ bonoꝝ queri autem ſolet hic:utrū chriſti corp⁹ ſumat cū diuinitate et aīa h.dicit ꝙ non ſumit ibi diuinitas uel anima.alij ut.b.dicunt ꝙ ſumendo corpus ſumo deitatem ꝛ animā:quia tu qui accipis carnē diuine ſbſtantie eius in illo participas alimēto.j.e.ſicut uerus eſt
c ¶ Solum.i.corpus chriſti:q̄uis em̄ ſit ibi deitas ꝛ humanitas.i.aīa ꝛ caro:ſolā tñ ei⁹ carnē ſemel in cruce imolatā quotidie in altari māducamus ſiue bibimus nō deitatē nō aīam.In ſolam em̄ carnem panis conuertitur ꝛ uinum in ſanguinem.
d ¶ Calicem.totus integer manducatur ꝛ ſumitur.j.e.inuitat non tamen anima uel deitas:q꞉ illa non pertinent ad eſum ꝛ potū.h.
e ¶ Ip̄e dixit.unde conceditur iſta:totus chriſtus fuit i ſepulchro id eſt perſona illa humana natura.ſ.ſm naturam humanitatis noſtre ſm corpuſ.non tamen hic conceditur iſta:totū id qȯ chriſtus

b C Chriſtus.ſm carnem ſm quam eſt panis hominum.
c Carni chriſti.ſpũali.i.eccle.
d Unita.per participationem in eccleſia.
e Qui manducat.in ſacro.i.in ſpecie panis ⁊ vini.
f Ueritate.i.vera caro ⁊ ſanguis chriſti inuiſibiliter manducatur.
g Manducat.i.mõ manducãdi ſumitur.⁊ ita itellige oẽs tales ꝓ ceſſus.
h Manducatur.nec miruz qꝛ ſurrexit occi ſus.manducat:ĝ apli us mori non põt:ſiue mãducet ſiue non.
i Partes.s̃.e.di.ego berlengarius ꝫ.
k Hic fit i.ſacrm ꝑ ptes diuidit:ſub quo totum ⁊ integꝝ chriſti corpus latet.
l Manducet.quia in ſacramento.
m Parte.totũ corp⁹ chriſti ſub pte ſpẽi.
n Spũa.⁊ ſub illa totũ chriſtum.
o Per ptes.gñfica tũ qdem corp⁹ aliquã leſionẽ poſt reſurrecti onem pati non poteſt vi.q.iiij.ſm.
p Integer.ſi credis.
q Uidet.qꝛ ſpẽs pa nis ⁊ vini videt.
r Panis ẽ.i.ſpẽs pa nis ⁊ ſpẽs calicis.
ſ Renunciant.oñdũt ⁊ probant.
t Quod autem.i.ſed
u Poſtulat.noibus ptium appellat corp⁹ ⁊ ſãguis chriſti:vł ipe ſpẽs q̃ ꝑ ptes diuidũt vocat corp⁹ ⁊ ſanguis chriſti: ſed ſignificati myſterio:vt s̃.e.hoc ẽ
u Poſtulat.i.ꝙ fide les inſtruunt debere credere.
x Panis.i.ſub ſpe panis latet corp⁹ chri ſti ⁊ ſb ſpe vini ſãguis ꝑ ſignificatõem.nã rei ueritate vtꝝꝙ ſb vtro ꝙ latet.
y Sacra.s̃.i.q.i.mul ti ſecularium.
a Credere.qui.cre dit diligẽdo eũ ſuper omnia.ſ.ſperan do eũ ſibi dare in pre mium ponendo totaz ſpem in eo incorporat ſibi chriſtum per fidẽ ⁊ dilectionem ⁊ ſpem:de pe.di.ij.charitas.

e Iuſtificatus.i.e.panem.
f Diſcernit vtrum.ſ.iuſte poſſit percipere.iuſtus enim accuſator ſui ipſius eſt:ar.xiij.q.ij.in pñti.
g Corpus ⁊ ſanguinẽ.i.tráſire i corp⁹ ⁊ ſanguinem chriſti:qõ ex fructibus terre acceptum ⁊ prece myſtica conſecratuꝫ.i. ſacramentũ in corpus chriſti tranſſubſtanti atum.
h Sumimus ad ſaluteꝫ.ſ.ſi digne ſumam⁹
i In memori am.vnde ſacer doſ cũ celebrat crucem habet ante ſe: ⁊ laici aliam extra.
k Per man⁹ qꝛ hõ admini ſtrat quaſdam opportũitates vt fiat panis ⁊ vinuꝫ:ar.xxvi q.v.nec miruꝫ
l Uiſibileꝫ.i. viſibilẽ oblatõ nem ⁊ celebra tionem ex mul tis confectam.
m Non ſan ctificatur.i.nõ tranſſubſtanti atur ſacramen tum: vt fit ⁊c̃.
n Spũ dei. ſup̃ dixit ꝙ ſer mo chriſti.id ẽ ipſe chriſt⁹ cõ ficit hoc ſacra mentum: ſꝫ qꝛ idiuiſa ſũt opa trinitatis: non eſt hic cõtrariũ non enim per vnũ ſolum ex cluduntur om nia alia :nec ꝑ hoc excludit vocalis ſermo xxviij.q.i.ſic eni.vł.abſit.
o Non om nis.bñ dictionem iſti tutaꝫ a chriſto que eſt :accipi te ⁊ comedite hoc eſt corpus meum
p Commẽ dauit cõ pus.ſ.corpus ſuum quod ẽ eccła:vt ſit ſimplex relatio:vt.s̃.e.qꝛ paſſus.

Item aug.i epła ad hireneum.
Etiã ſꝫ carnẽ chriſti ẽ panis uiu⁹
Chriſtus panis eſt de quo q manducat uiuit in eternũ.de quo ipſemet dixit:⁊ panis quem ego dabo caro mea ẽ ꝓ mundi ui ta ⁊c̃.determinat quõ ſit panis ñ ſolũ ſm uerbũ quo uiuunt oia: ſꝫ ſm carnẽ aſſũptaꝫ ꝓ mundi uita. hũana eni caro q̃ erat peccato mõ tua carni mũde unita icorporata unũ cũ illa effecta uiuunt de ſpũ ei⁹ ſicut unũ corp⁹ de ſuo ſpũ.qui uero ñ eſt de corpore chriſti: non uiuit de ſpũ chriſti. Item.
Quõ chriſtus uiſibiliter in ſacris ſpũaliter manducatur ⁊ bibit.
Qui mãducãt ⁊ bibũt chriſtũ uitã mãducãt ⁊ bibunt. Illũ manducare eſt refici.illũ bibẽ eſt uiuere.qõ i ſacro uiſibilr ſumit:i ipſa ueritatẽ ſpũalit manducat ⁊ bibit.mãducat chriſt⁹ uiuit mã ducat⁹:qꝛ reſurrexit occiſus. nec qñ manducam⁹ ptes de illo faci m⁹.⁊ qꝛ i ſacro ſic fit ⁊ norũt fide les :quõ mãducẽt carnem chriſti un⁹qſꝙ accipit ptẽ ſuã: vñ ipſa gr̃a ptes uocãt:ꝑ ptes mãducat ⁊ manet integer tot⁹ i corde tuo.to tus erat apđ pr̃em quãdo uenit in uirginẽ.ipleuit illã nec receſſit ab illo.qõ uidet panis ẽ: ⁊ calix qõ ẽt ocli renũciant.qõ aũt fideſ po ſtulat iſtruẽda.panis ẽ corp⁹ xp̃i calix ſãguis.iſta iõ dicũt ſacra qꝛ i eis aliõ uidet ⁊ aliõ itelligit. qõ uidet ſpẽm hꝫ corporalẽ.qõ itellr fructũ hꝫ ſpũalẽ. q accipit myſte riũ unitatis ⁊ ñ tꝫ uinculũ pacis: non myſterium accipit pro ſe ſed teſtimoniũ ꝯtra ſe. Itẽ ſup io.
Quõ ſpũalr corp⁹ xp̃i ſit accipiẽd
Credẽ i ieſũ chriſtũ hoc ẽ mã ducare panẽ uiuum.q credit manducat.iuiſibilit ſaginat: qꝛ i uiſibilit renaſcit.⁊ q man.c.m.⁊ b.m.ſ.h.u.e. Participatiõe eni fi lij qõ ẽ ꝑ unitatẽ corporis chriſti ⁊ ſanguinis hõ manducans uiuit ñ ſumens tm̃ i ſacro qõ mali faci unt:ſꝫ uſꝙ ad ſpŝ participationẽ ut in corpore dñi tanꝙ membrũ maneat ⁊ ei⁹ ſpũ uegetet:qõ ẽ dñ eius mãdata ſuat:ad altare dei i uiſibile quo ñ accedit iniuſt⁹ ille ꝑ uenit:q ad hoc pñs iuſtificat ac cedit:iueniet illic uitã q hic diſcer nit cãꝫ ſuã. Itẽ i li.iiij.õ tritate
Spũs ſact⁹ iuiſibilit corpus ⁊ ſã guinem chriſti ſignificat.
Corpus ⁊ ſãguinẽ chriſti dici m⁹ illõ qõ ex fructib⁹ t̃re acce ptum ⁊ prece myſtica ꝯſecratum recte ſumim⁹ ad ſalutẽ ſpũalẽ:in memoriã dñice paſſionis.qõ cuꝫ ꝑ man⁹ hõis ad illã uiſibilẽ ſpẽm ꝑducat ñ ſcificat:ut ſit tã magnũ ſacrm niſi opãte iuiſibilr ſpũ dei cũ ꝑ hec oia q̃ ꝑ corporales mot⁹ i illo ope fiũt de⁹ opetur. Item
Per bñdictionem panis efficitur corpus chriſti.
Non oĩs panis ſꝫ accipiẽs bñ dictionẽ xp̃i fit corp⁹. Itẽ
Duplr corp⁹ chriſti intelligitur.
Commẽdauit ei ꝫ chriſt⁹ i hoc ſacro corp⁹ ⁊ ſanguineꝫ ſuuꝫ qõ ẽt fec ⁊ noſipſos. Nã ⁊ nos corpus ipſ⁹ facti ſumus. Item
Sacrificiũ altaris ſacrꝫ ẽ unitatis
Hoc ſacrm pietatis eſt ſignuꝫ unitatis uiculuꝫ charitatis.q uult uiuẽ accedat ⁊ credat:⁊ icor poret hunc cibũ ⁊ potũ ſocietatẽ uult itelligi corpis ⁊ mẽbroꝝ ſuo rũ qõ ẽ eccłe i pdeſtinatis. Itẽ
Spiritualit magis ꝙ corporalit corpus chriſti debemus accipere
Panẽ de altari ſpũalr mandu care ẽ inocẽtiã ad altare por tare.peccata ⁊ſi ſint quotidiana uel nõ ſint mortifera:añꝙ acceda tis dimittite debitoribus ur̃is. ſi

b Renaſcitur.puta per baptiſmũ vel per euchariſtiã cum digne ſumit.
c In ſacramento.id eſt in ſacramentali manducatione:ſed etiam in ſpiri tuali.nam ſicut in baptiſmo induitur chriſtus interdum ſacramento tenus interdum quo ad vite ſanctificationem:primum bonorum ⁊ malorum eſt commune:ſecundum bonorum ⁊ piorum . ſed ſecundum eſt proprium bonorum.ſic a malis manducat chriſtus ſacramentaliter tantum:a bonis vero ſacramentaliter ⁊ ſpũaliter ⁊ ab oibus credentibus ſpiritualiter.
d Ad altare.i.ad vitam eternam.

q Nos corpus ſpirituale.dum ſumus i eccła merito ⁊ nomine.
r Hoc pietatis eſt.ſupra.xxiij.q.iiij.ipſa.⁊ ſupra.e.diſtin.quia paſſus.
ſ Panem.mortifera.quaſi dicat ſi non potes omnino peccata vitare:ordina ita ſaltem vt non ſint mortifera. nam ſine ve nialibus hec vita non ducitur:de peni.diſt.nc.iij de quotidianis. debet enim aduerſario peccatum remittere.i.rancorem:ſed ſatiſ factionem non cogitur remittere.xxiij.q.iij.ſi illic.

corpus ſuum ⁊ ſanguinem chriſtus dederit. Rñ. ideo cenatꝰ dñs
cenatis diſcipulis corpus ſuum tradidit: vt in hoc ſacramento
cōſummationem omnium ſacramentoꝝ veteris teſtamēti ⁊ agni
paſchalis quē añ māducauerat ⁊ ceteroꝝ monſtraret.

a Infigere. nam ⁊ pacta nouiſſima ⁊c̄. C. de pac. pacta. ar. ꝯ. ſ. de pe. di. ij. princi pium. ver. i. vt docet tullius i rethoricis vali diora argumē ta. in ꝑnci. ⁊ in fi. eē proponen da. illud eni ꝓ cēdit quod no uiſſime fit. ff. d acqui. poſ. ſiqſ ante conduxit.

n Quibus. q. dicat attende cuius verba ſūt: ⁊ videbis.

p Sacramentum. dum panis eſt: nullū eſt ibi ſacramentum: quia nihil ſi gnificat. ſed cum incipit tranſire in corpus chriſti: ſtatim ſpecies panis in cipit ſignificare corpus chriſti: ⁊ eſſe ſacramentum. cum autem nihil ſigni ficaret: tunc non erat ſacramentum. non tñ panis vel ſacramentum vel cor pus chriſti conſecraꝛ precibus. ſed in ſacra mentum quod eſt cor pus chriſti panis fit tranſſubſtantiatio.

ifige[a] cōdibꝰ ⁊ memorie diſcipulo
rū a qbꝰ erat ad paſſionē digreſſu
rus[b]: ⁊ iō ñ ꝑcepit quo deiceps or
dine ſumeꝛ: ut apl'is ꝑ quos eccle
ſias diſpoſiturꝰ erat: ſuaret[c] hūc lo
cū. Nā ſi hoc illo monuiſſ₃: ut pꝰ
cibos alios ſēp recipeꝛ: credo ꝙ
eū morē nēo mutaſſ₃[d]. Cū uō ait
apl's ō hoc ſacro loquēs: ꝓpꝛ qꝺ
fratres cū ueneritis ad[e] māducā
dū iuicē expectate: ſiqs eſurit do
mi māducet: ut ñ ad iudiciū ꝯueni
atis: ſtati ſubtexuit. q̄ ad eiuſdem
ſacramēti ordinē ꝑtinēt. ſ. qūo ie
iuni ⁊c̄. Cetera aūt cū uenero or
dinabo. Ubi daꝛ itelligi: qꝛ mltū[f]
erat: ut epl'a totū illis agēdi ordi
nē iſinuaret[g]: qꝺ uniuerſa ꝑ orbe₃
ſuat eccl'a ab iꝑo ordinatū[h] eē: qꝺ
nll'a oraꝝ[i] diuerſitate uariatur.

Itē ābro in li. de ſacramentis

Ante ꝯſecrationem ē panis: ſed uerbis in eius corpus mutatur.

Panis[k] eſt i altari uſitatus añ
uerba ſacramētoꝝ[l]: ubi acceſ
ſit ꝯſecratio: d[m] pane fit caro chri
ſti. hoc igiꝛ aſtruamꝰ: qūo aūt pōt
qꝺ panis ē eē corpꝰ chriſti. ꝯſectō
aūt qbus[n] uerbis ⁊ cuiꝰ ſmonibꝰ ē
dñi ieſu. Nā ꝑ reliq̄ oia q̄ in ſupi
oribus a ſacerdote dicūꝛ: laus dō
deferꝛ. orone petiꝛ ꝓ ppl'o ꝓ regi
bus ꝑ ceťis. Ubi aūt ſacrificiū ꝯfi
ciꝛ iā nō ſuis ſmonibꝰ ſacerdos ſ₃
utiꝛ ſmonibꝰ chriſti. ergo ſmone
chriſti hoc ꝯficiꝛ[o] ſacrm̄[p]. qs[q] ſmo
chriſti? hic quo[r] facta ſunt omnia
Juſſit dñs ⁊ fcā ſť celu₃ ťra ⁊ ma
re. Uides ergo qūo opatoriꝰ ſit
ſmo chriſti? ſi ergo tāta uis ē i ſer
mone dñi ieſu: ut icipēt eē qꝺ non
erat ꝙto magis opatoriꝰ ē: ut ſint
q̄[s] erāt ⁊ i aliꝺ cōmutētur: ⁊ ſic qꝺ
erat panis añ ꝯſecrationem iam[t]
corpꝰ chriſti ē poſt ꝯſectione₃: qa
ſmo chriſti creaturā mutat: ⁊ ſic
ex pane fit corpꝰ chriſti: ⁊ uinū cū
aqua i calice mixtū fit ſāguis ꝯſe
cratōe uerbi celeſtis. S₃ forte di
cis ſpēm ſanguinis non uideo: ſ₃
h₃ ſilitudinē[u]. ſicꝫ eni mortis[x] ſilitu
dinē[y] ſūpſiſti: ita eni ſāguis[z] ſilitu
dinē bibis: ut nullꝰ horror cruoris
ſit: ⁊ ꝑciū tñ redēptionis opetur.
Didiciſti: qꝛ accipis corpꝰ chriſti.
uis ſcire qꝛ uerbis celeſtibus cōſe
craꝛ? accipe q̄ ſunt uerba: dicit ſa
cerdos: fac nob iquit hāc oblatio
nem aſcriptā rationabilē ⁊c̄. Jñ
oia illa euāgeliſte ſť uſqꝫ ad id: ac
cipite ſiue corpꝰ ſiue ſanguinē. Jñ
uerba ſť chriſti: Accipite ⁊ bibite
ex hoc oēs: hic ē ſāguis meꝰ. uide
ſingula. q pridie ꝙ̄ pateretur acce
pit inquit i ſanctis manibus panē
añꝙ̄ ꝯſecrareꝛ panis ē: ubi aute₃
uerba chriſti acceſſerūt: corpꝰ chri
ſti ē. deide audi dicētē: accipite ⁊
edite ex hoc oēs. hoc ē eni corpus
meū. ⁊ añ uerba chriſti calix eſt ui
ni ⁊ aque plenꝰ. ubi uerba chriſti
opata fuerūt: ibi ſanguis efficiꝛ: q
plebē redemit. ergo uide ꝙ̄ potēs
ē ſmo chriſti uniuerſa[&] ꝯuertere.
Deide iꝑe chriſtꝰ teſtificaꝛ: ꝙ cor
pus ſuū ⁊ ſāguinē ſuu₃ accipiamꝰ
de cuiꝰ fide ⁊ teſtificatōe dubitare
nō debemus. Item.

Nō corpus ſed anime ſubſtātiā fulcit panis uite eterne.

Non[n] iſte panis ē q uadit i cor
pus: ſed panis uite eterne: q
anime noſtre ſubſtantiam fulcit.
Jſte panis quotidianus ē. accipe
quotidie qꝺ quotidie[ꝶ] tibi ꝓſit. ſic
uiue: ut quotidie mēaris accipē[a]

b Digreſſurꝰ quoniam ipſe dixit: vos om nes fugietis ⁊ ego vadam im molari ꝓ vobiſ

c Seruaret. ar. qꝺ canō nō determiat: nos deťminare poſ ſumus: vt. xxij. q. v. hoc videꝛ xxiij. q. ij. quoſ deus. ff. de teſ. queſitum. arg. contra. ij. q. v. conſuluiſti.

d Mutaſſet. quod enim do minꝰ iubet: bo nus ſeruus nō mutat. xxv. ij. q. i. ſic enim.

e Ad mandu candum. corpꝰ domini.

f Multum. hoc multu₃ re ſpicit illud: ce tera autem.

g Inſinuaret de his que de beant ordinari

h Ordinatū. ſi. xij. di. illa.

i Orarum. i. regionum.

o Conficitur. i. tran ſire facit ſubſtantiam panis ⁊ vini in verum corpus ⁊ in veru₃ ſan guinem.

q Quis ſermo. id eſt qua vi ⁊ qua potentia hoc facit corpus chri ſti ea. ſ. q̄ creauit cūcta

r Quo. id eſt qua po teſtate facit: ⁊ ita que rendo ſoluit. h. hoc ta men eſt impoſſibile ꝙ panis ſit corpuſ chriſti ſ₃ talia verba ad ſanū intellectum ſunt intelli genda.

s Que erant. anteꝙ̄ conſecrarentur. ſed eē deſierunt. ſicut eni₃ ſa por aque permixte ca lici deſinit eſſe. ita ſub ſtantia panis deſinit eē in conſecratione ſuper ueniente.

t Iam corpus. id eſt corpus chriſti tranſit accedente chriſti for ma: ita vt poſt cōſecra tionem non ſit iam ibi panis: ſed veꝝ corpus

u Similitudinem. id eſt tantum ſignificat.

x Mortis. i. repreſē tatiōis mortis ſue paſ ſionis.

y Similitudinem. id eſt ſpeciem ſub qua la tet corpus chriſti mor tuum pro nobis: ad ſi militudinem cuius ⁊ nos pro ipſo mori de bemꝰ ſaltē in peccatis

z Sanguis. non colo re ſed repñtatione.

& Uniuerſa. i. vinum ⁊ aquam.

k Panis. in altari. Jn prima parte dicit: ꝙ ad prolationem illiꝰ forme: hoc ē corpꝰ meū ⁊c̄. panis ⁊ vinū trāſeūt in corpus ⁊ ſanguinē chriſti: ⁊ hoc ꝓpter illorum verboꝝ chriſti efficaciam ille eni qui ex nihilo creauit omnia: ſatis poteſt hoc ſic ꝯmutare. Jn ſecunda parte reſpondet cuidam obiectioni: quare non ſumi tur in eade₃ forma in qua chriſtus paſſus eſt. Jn tertia ponit ver ba illa ad que fit tranſſubſtantiatio: reliqua de ſolēnitate eē occul te oſtendens. Jn quarta ꝓbat nos in altari accipere verū corpus chriſti auctoritate eiuſdem.

l Sacramentorum. pluraliter dicit propter ſpecierum pluralita tem: vnum tamen eſt ſacramentum: quia vnus ſub vtraqꝫ ſpecie eſt chriſtus.

m De pane. i. panis tranſit in carne₃ ⁊ corpus chriſti: ⁊ hoc per conſecrationem. ſ. e. panis.

n Non eſt panis. qui vadit. i. non incorporatur: ſicut ceteri cibi qui i ſto macho digeruntur. vel non deſcendit in ſtomachum ſicut ille cibus corporalis vel non tranſit in ſuſtentationem corporis ſicut ille: eſt enim ci bus anime non corporis. vnde ſubanditur: ſed ⁊c̄. h. ſpecies tamen bñ va dunt in corpus. ſed nunquid ibi eſt ſacramentum? non: quia deſinit ibi eſſe corpus chriſti: ⁊ tādiu eſt ibi ſacramentum: quādiu eſt corpus chriſti. ſed quādiu hoc fit. id eſt vſqꝫ ad quem locum procedat per gulam neſcio. ſed licet non ſit ſacramentum cum eſt in corpore: ſi tamen euomerit: cum vene ratione eſt ſeruandum: quia ſacramentum fuit.

ꝶ Quotidie. ſ. e. di. quotidie. ⁊. c. ſi quotienſcunqꝫ.

a Accipere. ſi ſit ſacerdos. ſi laicus tempore conſtituto. vel potius myſti ce ſpiritualem notat ſumptionem. vnde glo. ibi accipe quotidie. id eſt quo tidie te prepara habilem ad ſuſcipiendum.

natura ipa mutat᷑. uirgã[b] tenebat moyſes ⁊ piecit eã ⁊ fc̄a eſt ſpens rurſus apprehendit caudã ſpentis ⁊ i uirge nã reuertit᷑. Uides ergo pphetica gr̄a bis mutatam eē nãm ⁊ ſpẽtis ⁊ uirge. Currebãt egypti flumina puro meatu aq̃ꝝ ſbito de fõtiũ uenis ſãguis[c] cepit erũpe. nõ erat pot⁹ in fluuijs. rurſus ad pphete pces cruor ceſſauit fluminuꝫ: aq̃ꝝ nã remeauit. Circũcluſus erat undiqꝫ ppl's hebreorũ: hic egyptitijs uallat⁹ inde mari clauſus. uirgã leuauit moyſes. ſepauit[d] ſe aq̃ ⁊ in muroꝝ ſpe ꝯgelauit[e]: atꝫ int᷑ undas uia pedeſtris apparuit. iordanis retrorſũ[f] ꝯuerſus cõtra nãm in ſui fontis reuertit᷑ exordiũ[g]. Nõne claret nãm ⁊ maritimoꝝ fluctuũ ul' fluuial' curſus eſſe mutatã? Sitiebat ppl'us pr̄m tetigit moyſes[h] petrã ⁊ aq̃ d petra fluxit. nũqd ñ p̃t nãꝫ opata ē gr̄a[i]: ut aquã[k] uomẽt petra: quã nõ hẽbat nã? Marath fluui⁹ amariſſimus erat: ut ſitiẽs ppl's bibẽ non poſſꝫ. Miſit moyſes lignuꝫ in aquã ⁊ amaritudinem ſuã aq̃ꝝ nã depoſuit: quam infuſa ſubito gr̄a tempauit[l]. Sub heliſco ppheta uni d filijs pphetaꝝ excuſſum ē ferꝝ de ſecuri ⁊ ſtatim merſũ ē rogauit heliſeũ q amiſat ferꝝ: ut illd ſibi acqreret. miſit heliſeus lignũ i aquã ⁊[m] natauit ferꝝ. utiqꝫ ⁊ hoc pret᷑ nãm fc̄m cognouim⁹. grauior eñ ē ferri ſpẽs q̃ꝫ aquaꝝ liquor. Aduertimus igit᷑ maioris potẽtie eē gr̄am q̃ꝫ nãm. ⁊[n] adhuc tamẽ añ pphetice bñdictionis numeram⁹ gr̄am. q ſi tm̃ ualuit hũana benedictio ut nãm conuertẽt quid dicimus de ipa cõſecratione diuina: ubi ipa uerba dñi ſaluatoris opant᷑? Nam ſacr̄m iſtud qd accipis chriſti ſmone ꝯficit᷑. Q ſi tm̃ ualuit ſmo helie: ut ignem de celo deponẽt[o]: ñ ualebit xp̄i ſmo: ut ſpẽs elemẽtoꝝ mutet? d toti⁹ mũdi opibus legiſti: q2 ipſe dixit ⁊ fc̄a ſt: ipe mandauit ⁊ creata ſt. Sermo igit᷑ chriſti qui potuit ex nihilo facere qd nõ erat: nõ p̃t ea in id mutare: que ſt quod nõ erãt nõ eñ min⁹[p] ē dare q̃ꝫ[q] mutare nouas naturas reb⁹. Sꝫ[r] quid argumentis utimur: ſuis utamur exemplis icarnatiõis aſtruam⁹ myſterij ueritatẽ. nunqd nãe uſus p̃ceſſit: cũ dñs ieſus ex maria naſceret᷑? Si ordinẽ q̃rim⁹ uiro mixta feia gnãre ꝯſueuerat. Liq̃t igit᷑ q pret᷑ nãe ordineꝫ uirgo gnãuit: ⁊ hoc qd ꝯficim⁹ corpus ex uirgine eſt: qd hic q̃ris[s]? nãe ordinẽ i chriſti corpore: cum pret᷑ nãm ſit ipſe dñs ieſus pt⁹ ex uirgine? uere utiqꝫ caro chriſti q̃ crucifixa ē que ſepulta eſt: uere ergo illi⁹ carnis ſacramẽtũ ē. ipe clamat dñs ieſus: hoc eſt corp⁹ meũ. añ benedictiõꝫ uerboꝝ celeſtiũ alia[t] ſpẽs nomiat᷑ p⁹ ꝯſecrationẽ corpus ſignat᷑. ipe dicit ſanguinẽ ſuũ añ ꝯſecratiõeꝫ aliud dr̄. poſt ꝯſecratiõꝫ ſanguis nũcupat᷑. tu dicis amẽ[u]. hoc ē: uerũ ē: qd ſmo[x] ſonat: affect⁹[y] ſẽtiat.

Item auguſtinus in quodã ſermone de uerbis euangelij.

Quomodo p partes chriſt⁹ manducat᷑: ⁊ integer permanet.

Inuitat[a] dñs ſuos: ut p̃pararet eis cibuꝫ ſeip̃m. qs audeat manducare dñm ſuũ? ⁊ tñ ait q manducat me: uiuit ppter me. qñ manducat᷑: uita mãducat᷑ nec occidit᷑ ut manducet᷑: ſed mortuos uiuificat[b]. qñ mãducat᷑ reficit ſed non deficit. mãducat᷑ chriſt⁹. uiuit manducat⁹: q2[c] ſurrexit occiſus. nec qñ mãducat᷑ ptes de illo facimus. ⁊ q i ſacr̄[d] ꝺſic fit: norũt fideles quẽadmodum[e] mãducẽt carnẽ xp̄i. unuſqſqꝫ ptem ſuaꝫ accipit. per ptes mãducat᷑: ⁊ mãet integer totus. p partes mãducat᷑ in ſacr̄o: manet integer totus in celo: manet integer totus i corde tuo. Item paſchaſius papa de corpore ⁊ ſanguine chriſti.

Quotidianum ſacrificium nõ reintegratõnem paſſionis: ſed commemorationem ſignificat.

Iterat᷑[f] quotidie[g] hec oblatõ licꝫ chriſt⁹ ſemel paſſus eſt i carne p unã eãdẽqꝫ mortis paſſionem ſemel ſaluauerit mũduꝫ: ex q̃ morte idem reſurgens ad uitã mors illi ultra ñ dñabit᷑. q pfecto ſapiẽtia dei p̃ris neceſſariũ p multis cauſ hoc puidit. p̃mo qdẽ: q2 quotidie peccam⁹ ſaltẽ i pc̄cis ſine

a ¶ Ut pbemus. plurium ſimilium inductione oſtendit non eſſe impoſſibile deo panem in corpus ſuũ ⁊ uinũ in ſanguinẽ ſuũ conuertere.
b ¶ Uirgã tenebat moyſes. de h habet᷑. xvi. q. v. nec mirꝝ i p̃n. ⁊ v̄ſi. h ptãs
c ¶ Sanguiſ. hec fuit prima plaga egypti: uerus ſanguis erat ſicut ueri ſerpentes: quid ergo bibebant hebrei?
d ¶ Separauit. in xij. diuiſiones: ut quelibꝫ tribus per ſuas turmas iŋcederet.
e ¶ Congelauit. dicũt qdã q aqua ſuperior ſtetit. ſed inferior fluxit in mare.
f ¶ Retrorſum. Ad fõteꝫ xante uerſa recurrit aqua.
g ¶ Exordium. hoc legitur in libro ioſue. id eſt deſijt deſcendere quaſi gradu recepto reuertebatur in ſuum exordiũ
h ¶ Moyſes. hiſtoriaꝫ habet᷑. xxiij. q. iiij. §. his omnibus.
i ¶ Gratia. diuina per lignum immiſſum.
k ¶ Aquaꝫ. uomeret actualiter ul' naturaliter.
l ¶ Temperauit. id eſt dulcorauit.
m ¶ Et ferrum natauit. id eſt humanuꝫ genus de imo peccatorum leuauit.
n ¶ Et adhuc tamen. q. d. dictum eſt ⁊ pbatum q maioris potentie eſt gratia q̃ꝫ natura reruꝫ nihil adhuc tamen diximus de benedictõne diuina ſed tm̃ de porphetica. n' licꝫ multa exempla introduxerim de pphetica benedictione: tamen adhuc poſſum inducere alia de eadem ⁊ addit de helia.
o ¶ Deponeret. quando duo quiquagenarij cõbuſti ſunt. hiſtoriaꝫ habes. xxiij. q. iiij. q xp̄s.
p ¶ Minus. dicit imperator: q cum nobis cõſentaneum eſt: ubi nulla eſt ſtipulatio interpoſita: intelligi eam adhibitam: multo forti⁹ ubi inutilis fuit ab initio p nos ualidã effici: ut. C. de rei ux. ac. l. i. cir. p̃n.
q ¶ Quam mutare. id ē minus eſt mutãe q̃ꝫ dare.
r ¶ Sed quid. argumẽtis. id eſt ad quid ſbaudi exterius quaſi cõfirmamuſ: quod dicimus exemplis que ipſe in ſe exhibuit.
s ¶ Queris. id eſt hoc corpus in quod trãſſubſtantiat᷑ panis prece myſtica eſt natum de uirgine: nec chriſtus poſt in cena cũ diſcipulis corpus ſuũ confecit: cũ ſemel in utero uirginali a tota trinitate pfectũ eē non deſijt neqꝫ deſijſſe potuit meritis xp̄i exigẽtib⁹
t ¶ Alia ſpecies. i. alterius rei ſpecies. i. aliud ſubſtantiatum.
u ¶ Amen. id ē uerũ eſt: ut di. xxxviij. ſedulo
x ¶ Sermo. ſ. di. xciij. diacõi ad hoc eñ uerba ſunt inſtituta: ut quod qs cogitat alijs pferat. xxij. q. ij. is autem.
y ¶ Affectus. id eſt fideles.
a Inuitat uita mãducatur. id eſt deus uiuens.
b ¶ Uiuificat. id eſt digna pceptione uiuificat: ul' cooperatur ad uiuificandum.
c ¶ Quia reſurrexit. non ē caſuale: ſed pbatio eſt a maiori nam ex quo reſurrexit ⁊c̄.
d ¶ Sacramẽto. ſ. e. di. q mãducat.
e ¶ Queadmodum. quia i ſacramento.
f Iterat᷑. quotidie ſumimus corpus chriſti: q2 q̃tide egemus ut remittantur nobis peccata licet enim per baptiſmuꝫ ſublata ſunt: tamẽ propter fomitem originalis peccati quotidie r̄cidiuam⁹ item alia rõne ut poſteris noſtris notificemus mortem domini et qualiter dilexerit nos.
g ¶ Quotidie. ſ. di. iij. ſabbato.
h ¶ Infirmitas i. origo peccati
i ¶ Labimur. ſaltẽ ueialit᷑ d pe. di. ij. ſi eñ.

dimittis dimittet tibi. ſecur[a] accede. panis e[st] & non uenenu[m]. ſ[ed] uide ſi dimittis ne mentiaris deo. que[m] no[n] fallis. mentiri deo potes: ip[su]m falle[re] non potes. Item.

Sac[ramentu]m non unitatem chriſti corpus accipit: qui ab eo diſcordat.

Qui[a] diſcordat a chriſto non manducat carne[m] ei[us]: nec bibit ſanguinem: & ſi tante rei ſacrame[n]tum ad iudicium ſue perditionis quotidie accipit. Item.

Sancta nocet malis & mala proſunt bonis.

Et ſancta malis p[ossu]nt obeſſe. bonis ſunt ad ſalute[m]: malis ad iudiciu[m]. unde ap[osto]l[u]s: q[ui] manducat & bibit i[n]digne: iudiciu[m] ſibi ma[n]ducat & bibit: no[n] q[uia] res illa mala e[st] ſ[ed] q[uia] malus male accipit q[uo]d bonu[m] e[st]. No[n] e[n]i[m] mala erat buccella q[uam] iude data e[st] a d[omi]no. ſalute[m] medicus dedit: ſ[ed] q[uia] ille qui indignus erat accepit: ad p[er]nicie[m] ſui accepit. et mala proſunt bonis: ſicut angelus ſathane paulo. per malu[m] e[n]i[m] fit bonum cu[m] bene accipitur ma lum. Idem.

Non prohibeantur mali de menſa domini manducare.

Non prohibeat diſpenſator manducare pigues t[er]re i[n] me[n]ſa d[omi]ni: ſed exactore[m] moneat timere. Idem. Et qui indigne accipit: corpus chriſti accipit.

Sicut iudas cui bucella[m] tra[n]diendo ſ[ed] bonu[m] male accipiendo locu[m] p[re]buit diabolo: ſic indigne q[ui]ſq[ue] ſume[n]s corp[us] chriſti n[on] efficit: ut q[uia] mal[us] e[st]: malu[m] ſit: aut q[uia] non ad ſalute[m] accipit: nihil accipit. corp[us] e[n]i[m] & ſanguis d[omi]ni nihilomin[us] i[ll]l[is] erat: q[ui]bus dicebat ap[osto]l[u]s: qui ma[n]ducat in.iu.ſ.m.& bibit. Item ambroſius de ſacramentis.

Quibus exemplis p[ro]ter natura[m] ſ[u]bſtantia panis & uini i[n] corpus et ſanguine[m] chriſti [con]uerti probetur

Reuera mirabile e[st]: q[uod] de[us] ma[n]na plueret p[at]ribus: et quotidiano celi paſcebat[ur] alimento. u[n]de dictu[m] e[st]: pane[m] angelo[rum] ma[n]ducauit ho[mo]. ſed t[ame]n pane[m] illu[m] q[ui] ma[n]ducaue ru[n]t: o[mn]es in deſerto mortui ſ[un]t. Iſta a[utem] eſca qua[m] accipitis: iſte panis uiuus q[ui] de celo deſce[n]dit: uite et[er]ne ſ[u]bſtantia[m] miniſtrat. Et quicu[n]q[ue] hu[n]c pane[m] ma[n]ducauerit: no[n] morietur i[n] eternu[m]: quia corpus e[st] x[rist]pi. Co[n]ſidera p[re]ſtantior utru[m] nu[n]c ſit panis angelorum: an caro x[rist]pi: q[ue] utiq[ue] corpus e[st] uite. ma[n]na illud de celo: hoc ſuper celu[m]. illud celi: hoc d[omi]ni celo[rum]. illud corruptioni obnoxiu[m]: ſi i[n] die[m] alterum ſeruaret: hoc alienu[m] ab o[mn]i corruptio[n]e: q[ui]cu[n]q[ue] religioſe guſtauerit: corruptione[m] ſe[n]tire no[n] poterit. Ill[ud] aq[ua] d[e] petra fluxit: tibi ſa[n]guis ex x[rist]po. Illos ad horam ſatiauit aqua: te ſanguis diluit i[n] eternum. Iude[us] bibit & ſitit: tu cu[m] biberis ſitire no[n] poteris. Illud i[n] umbra: hoc i[n] ueritate. Si illud q[uo]d miraris umbra e[st]: q[ua]ntu[m] iſtud c[uius] umbra miraris: audi q[uia] umbra e[st] q[ue] apud p[at]res f[a]c[t]a e[st]: bibebant inquit de ſp[irit]uali conſeque[n]te eos petra. petra aute[m] erat x[rist]ps. ſ[ed] no[n] i[n] pluribus eo[rum] co[m]placitum e[st] deo. Na[m] p[ro]ſtrati ſ[un]t i[n] deſerto hec aut[em] f[a]c[t]a ſ[un]t in figura noſtri. cognouiſti potiora. potior eni[m] lux q[uam] umbra: ueritas q[uam] figura: co[r]p[us] creatoris: q[uam] manna d[e] celo. forte dicas aliud: uideo q[uo]m[od]o tu mihi aſſeris q[uod] chriſti corpus accipia[m]: & hoc adhuc nobis ſupereſt ut p[ro]bemus. qua[n]tis igit[ur] utimur exe[m]plis ut probemus hoc no[n] eſſe q[uo]d natura formauit: ſed q[uo]d b[e]n[e]dictio co[n]ſecrauit: maiorem[que] e[ss]e uim benedictionis q[uam] nature: q[uia] b[e]n[e]dictio[n]e &

t Panis eſt.q.d.non latet ſub horribili ſpecie uel nociua ſed ſ[ub] ſpecie panis que eſt amica nature. H.

u Quem no[n] fallis. xxiiij.q.iij. deus qui. & omniu[m] ſancto[rum] cognitor eſt.s.xxxij.di. erubeſcant.

x Fallere ip[su]m.ar.[contra].xvi.q.i. reuertimini.di.lxxxi. oportet [contra]. ſ[ed] fallere q[ui]s poteſt quantum in ſe eſt: ſed non q[uod] deo alia[m] opinionem i[n]ducat p[ro]pter alicui[us] fallaciam qua[m] habet: q[ui]a immutabilis eſt. xij.q.iij. i[n]commutabilis.

y Qui diſco[r]dat no[n] manducat. i. non incorporatur corpori ei[us] quod eſt eccleſia manduca[n]do.id e[st] crede[n]do: licet quotidie ſu[m]at corp[us] de uirgine natu[m]. hoc e[n]i[m] mali accipiunt: ut.s.e.c.i.& s.e.di. quid e[st] & c. credere.

Et ſancta obeſſe. occaſionaliter ſacta mal[is] obſunt.ſ. cu[m] ſ[un]t p[er] abuſum ſumpta & ſancto[rum] abuſio. id e[st] p[re]ſumptio & temeritas q[ua] quiſ p[re]ſumpſit indigne ſumere.

z Salutem. id e[st] illud poterat e[ss]e ca[usa] ſalut[is] ſi digne ſuſciperetur.

? Et mala. id eſt digna patientia malo[rum] id e[st] aduerſoru[m] uel mala pecca proſunt occaſionaliter.ar.di. xiij. nerui.& di. l. fidelior. et de pe.di.ij.§.H ita q[ue] in talibus.

& Accipitur.i. patienter ſuſtineatur afflictio.

a Non p[ro]hibeat.ar.q[uod] no[n] debet iudex ſ[ed] [contra] conſcientia[m] iudicare ar.iij.q.vij. iudicet.ar.q[uod] d[icitu]r iudex admitte[re] iurame[n]tu[m] uolentis ſe purgare d[e] crimine cui[us] [con]ſcius e[st] iudex.s.e.p. dilectione [contra]. ſed illud de manifeſtis: ex[tra] de temp.or.ad aures ar.contra.

b Diſpenſator.in quo caſu no[n] uidet[ur] dare q[uo]d ſcit uel credit ei nocere: t[ame]n ſit medicus eius & ſaluti eius debet p[ro]uidere. facit q[uo]d ſuu[m] eſt: cum enim monet ne accedat.

c Pingues.i. diuites i[n] peccatis.i. peccatores.& hoc ſi occulti ſ[un]t.

d Sed exactorem.i. ip[s]e ſacerdos moneat exactore[m]: qui importunus exigit corpus domi.

e Timere.ſ. deu[m].i. ut timeat deu[m]: ut propter eius timore[m] deſiſtat & ne accipiat ex quo indigne accipit. ſi tame[n] non uult deſiſtere: detur ei potius q[uam] inſtituetur. ul[tra] ſic: ita ip[s]e ſacerdos moneat pingues terre timere exactorem.id eſt deum qui hoc exegit ab eis: qui reuera exactor eſt inquire[n]do merita ſingulo[rum].i.q.iiij.§. contra ego ſum deus zelotes.

f Sicut. erat. ſacramentaliter.

g Reuera. mirabile eſt. Caſus: dicebant quidam mirabile e[ss]e q[uod] ita panis co[n]uerteretur in corp[us] chriſti. dicit ambroſius q[uod] reuera mirabile e[st]: ſ[ed] tamen q[uod] poſſit fieri probat exemplis ueteris & noui teſtamenti. Ex uete.te. p[ro]ponit exemplu[m] d[e] manna: q[uo]d datu[m] eſt iudeis. exemplu[m] no. teſta. po[n]it d[e] incarnatio[n]e x[rist]pi. p[re]ſertim q[uia] ip[s]emet dixit: hoc eſt cor.m.& c. Sc[un]do d[e] aq[ua] ſaliente de petra. Tertio de uirgis in ſerpentes uerſis. Quarto de aperitione maris. Quinto de iordane co[n]uerſo. Sexto de amaritudi[n]e fluuij. Septimo d[e] heliſeo q[ui] fer[rum] natare fecit. Octauo de helia. Nono: q[uia] ip[s]e dixit & f[a]c[t]a ſ[un]t ip[s]e ma[n]dauit & creata ſ[un]t.

h Manna.i.a manu: q[uo]d interp[re]tat[ur] q[ui]d eſt hoc na[m] cu[m] p[ri]o ea[m] uideru[n]t dixeru[n]t ma[n]u.i.q[ui]d e[st] hoc.

i Paſcebat[ur]. no[n] ſolu[m] carnaliter: ue[rum] et[iam] ſp[irit]ualiter. nonnulli t[ame]n a[n]i[m]ales duntaxat paſcebantur.

k Omnes.id e[st] imitatores eo[rum] qui indigne ſumpſerunt.

l Mortui ſ[un]t.exceptis duob[us].ſ. caleph & ioſue ut.s.di.lxxvi. ieiuniu[m]. & ita propter duos nec plus nec minus: quia & modic[us] exceſſus n[on] atte[n]ditur.ff.d[e] ub.obl. contin[uus] i[n] p[ri]n.& paruu[m] interuallu[m] n[on] obeſt.ff.de du. re. duos.§.duo u[ero].modicu[m]. & modica res no[n] i[n]ducit ſimonia[m]: extra d[e] ſimo.& ſi q[ue]ſtio[n]es.ar.ff. d[e] ub.ſig.l.iij. q[uia] ibi pro uno miliari quod ſup[er]eſt datur dies.

m Uite.i.uita p[er] qua[m] eternaliter ſuſtinentur.

n De celo.i.de aere.in ſti.de re.diui.§.fere.

o Obnoxiu[m]. q[uia] ſcaturiebat & putreſcebat: niſi q[uo]d i[n] op[us] ſabbati reſuabat[ur].

p Corruptione: quia nec ſanctu[m] tuu[m] dabis corruptionem.

q Corruptionem. eterne damnationis.

r Diluit.i. remiſſione[m] peccato[rum] co[n]tulit tibi ſi i[n] h[um]ilitate p[er]ma[n]ſeris.

s In umbra. id eſt figura fuit.

t Inquit. in epiſtola ad corinthios.

u Petra.i. aq[ua] q[ue] fluxit de petra: q[ue] ad l[itte]ram eos ſeq[ue]bat[ur]. alij dicu[n]t q[uod] reuera ip[s]a petra. alij dicu[n]t q[uod] ſoror moyſi maria tulit ſecu[m] p[ar]te[m] illi[us] petre: & ubicu[m]q[ue] erat opus petra illa percuſſa dabat aquas.

x Erat. id eſt ſignificabat chriſtum.

y Hec autem facta. hucuſq[ue] ſunt uerba apoſtoli.

cum adhuc in ſue non̄tatis incredulitate teneantur.
·r ¶In uerbis.ſ.e.quia corpus.ſ.e.panis ⁊ ſ.e.non omnis.
·s ¶Quam laudes.ſ.xi.di.eccleſiaſtica⁊.j.di.iiij.non eſt aliud.
·t ¶Obſecrationes.ut nō.ſ.di.i.de hymnis.
a ¶Quid ſit ſanguis.Caſus:⁊ corde ⁊ ore ſumēdū ē corp⁹ chriſti:q: ſu p utrūq; poſtē fuit poſit⁹ ſāguis.Secundo dicit:q ad uocē ſacerdotis in ipſa hora imolationis aperiūtur celi ⁊ adeſt chorus āgelo⁊ ⁊ uniuntur celeſtia terrenis.Tertio dicit: q idem corpus et ſanguis: qui datus fuit diſcipulis cōficit̄ i altare.
b ¶Poſtez.oris ⁊ cordis.
·c ¶Victima.i.ſacr̄m uictime ſalutaris.
d ¶Reparat.i.ad mēoriā reducit uel repn̄tat.
e ¶Mort̄.i.ei⁹ mors repn̄tat̄:ut.ſ.e.dū frangitur.
f ¶Salutem patit̄.i.paſſio repn̄tat̄:ut mors facta pro ſalute populi.
g ¶In man⁹ īfidelium ut in paſſione.
h ¶Imitat̄.i.repſentat
i ¶In ipa.ſubaudi contingat.
k ¶Ad ſacerdotis nocem.i.ad ſmonē chriſti uoce ſacerdotis enūciatum panis ⁊ uini ſba in carnem xp̄i ſedētis ad dexterā p̄ris i cel' tranſſbari myſterio āgelo⁊ū vn̄ ſubdit̄ ſumma ⁊c.
·l ¶Celos.i.p id qđ uerbo ſacerdotis cōſecrat̄ aditū ad celeſtia fieri ł panem uel uinū i id qđ ſup celos eſt trāſire.
·m ¶Choros āgelo⁊ ad eē.ſ.hoib⁹ ɔſecrātibus uel digne uel indigne.
·n ¶Sūma.i.panē ⁊ uinū i corp⁹ ⁊ ſāguinem chriſti tranſſubſtātiari.
o ¶Vnūq;.ſ.ſacrificiū ſcʒ celebrationē ⁊ imolationē altaris fieri.
p ¶Ex inuiſibilib⁹.i.ex ipis ſacris ⁊ reb⁹ ſacrorū.h ē qđ exponēdo ſb dit:uno igt.i.uno et eodē momēto pāis trāſit in corp⁹ xp̄i myſterio āgelo⁊:⁊ i altari uidet̄ p ſpēm ei qđ ē ei⁹ ſpēs uidet̄ eo tpe ⁊c.
q ¶Momēto.i.eo tpe q̄ xp̄s ē i q̄libet altari tot⁹ i celo ē uer⁹ de⁹ et hō i p̄ntia āgelo⁊ facta cōmutatōe i ue⁊ corp⁹ ⁊ ſanguinem.

·r ¶Panis.intranſitiue.i.unum corpus chriſti ubiq; eſt:ubi eſt cōſecratum ⁊ ſic de ſanguine.
·s ¶Calix.i.ſanguis qui in calice continetur.
·t ¶Catholicus.hinc collige ſacerdotem non catholicum corp⁹ domini conficere non poſſe.ſ.e.c.ꝑ.xi.⁊.xxiiij.q.i.ſciſma.

iſta i icreduli:⁊ credēdū ē q ſ uerb chriſti ſacr̄a ɔficiāt̄.cui⁹ eñ potētia creant̄ ꝑus:ei⁹ utiq; uerbo ad meli⁹ ꝑcreāt̄.reliq̄ oīa q̄ ſacerdos dicit aut cler⁹ chori canit:nihil aliud q̄ laudes ⁊ grāꝝ actiōes ſunt aut certe obſecratiōes ⁊ fidelium petitōnes.vn̄ ⁊ ſacerdos dicit p⁹ euangeliſtarū uerba aſſumēs qui ꝑdie q̄ pateret̄ ⁊ ce.⁊a.In hoc ergo creat̄ illud corpus.Itē gregorius in homelia paſchali.

In ſāguie agni xp̄i ſāguis q nūc uere ſumit̄ olim ꝑfigurabat̄.

Quid ſit ſāguis agni non iaʒ audiendo ſʒ bibendo didiciſtis.q ſanguis ſup utrūq; poſtē ponit̄ qñ nō ſolū ore corpis ſʒ ēt ore cordis haurit̄.Itez: Hec ſalutaris uictima illā nobis mortē unigeniti p myſteriū repat̄:q licʒ reſurgēs a mortuis iā nō mo.m.il.ul.non do.tñ i ſeipſo imortalit̄ ⁊ icorruptibilit̄ uiuēs:iterū i hoc myſterio morit̄:eius quoq; ubiq; corp⁹ ſumit̄:ei⁹ caro i ꝑpl'i ſalutem patit̄:ei⁹ ſāguis nō iā in ma nus īfideliū ſʒ fideliū i ora ɔfūditur.Hinc ergo penſemus q̄le ſit hoc ſacr̄m:qđ ꝑ abſolutione nr̄a paſſionē unigeniti filij ſp imitat̄.qs eñ fideliū hr̄e dubiū poſſit in ipa imolatōis hora ad ſacerdotis uocem celos apiri:in illo ieſu xp̄i myſterio āgelo⁊ū choros adeſſe ſummā ⁊ ima ſociari:unūq; ex inuiſibilib⁹ atq; uiſibilib⁹ fieri ⁊ Idē Vno iqt eodēq; tpe ac momēto in celo rapit̄ miſterio āgelo⁊ū corpori chriſti ſociādus:⁊ añ oculos ſacerdotis i altari uidet̄.tanta eſt eccl'ie unitas in xp̄o:ut un⁹ ubiq; ſit panis corporis chriſti ⁊ un⁹ ſit calix ſanguis ei⁹.Calix eñ quem ſacerdos catholic⁹ ſacrificat:ñ alius niſi ipſe quem dn̄s ap̄lis tradidit:q: ſicut diuitas uerbi dei uita ē:q totū iplet mūduʒ:ita lʒ i multis locis ⁊ innūcrabilib⁹ dieb⁹ illic ɔſecret̄ corp⁹:ñ ſt tñ m'lta corpa chriſti:neq; m'lti calices:ſed unū corpus chriſti ⁊ unus ſanguis cū illo qđ ſumpſit i utero uirginis ⁊ qđ dedit ap̄lis.diuitas eñ uerbi replet illud qđ ubiq; ē ⁊ ɔiūgit ⁊ facit:ut ſicut ipſa uox ē:ita ⁊ corpori chriſti ⁊ unū ei⁹ corp⁹ ſit i ueritate.vn̄ aiaduertendū ē q: ſiue plus ſiue minus qs inde pcipiat:oēs eq̄lit̄ corpus chriſti integerrime ſumūt ⁊ generalit̄ oēs ⁊ ſp̄aliter unuſqſq;.Itē:Myſteriū fidi dr̄ qđ credē debes q ibi ſalus nr̄a ɔſiſtit.ꝑuidēs eñ dn̄s nobis dedit hoc ſacramētuʒ ſalutis:ut q: nos quotidie peccam⁹ ⁊ ille iā mori nō pt̄:p iſtud ſacr̄m peccato⁊ū remiſſiōʒ ɔſeq̄mur.Quotidie eñ ipe comedit̄ ⁊ bibit̄ in ueritate:ſʒ iteger ⁊ uiu⁹ atq; imaculat⁹ māet ⁊ iō magnū ⁊ pauendū ē myſterium:q: aliud uidet̄ ⁊ aliō itelligit̄ ſʒ cū myſteriū ſit unū corp⁹ ⁊ ſanguis:dr̄ figurā panis ⁊ uini hʒ faciente dn̄o:q: nō hēmus i uſu carnē crudā comedē ⁊ bibē ſāguinē.
Item ambroſius.

Poſt ɔſecratiōeʒ lʒ figura panis ⁊ uini remaneat:tñ nihil ē ibi niſi corpus ⁊ ſanguis chriſti.

Omnia quēcūq; uoluit dn̄s fecit i celo ⁊ i terra:⁊ q: uoluit ſic factum ē ita.lʒ figura panis ⁊ uini uideat̄:nihil tñ aliud q̄ caro chriſti ⁊ ſanguis p⁹ ɔſecratiōʒ credendū ē.vn̄ ipa ueritas ait ad diſcipulos:hec ingt:caro mea eſt p mundi uita ⁊ ut mirabilr loq̄r non alia plane q̄ q̄ nata ē de maria ⁊ paſſa i cruce:⁊ reſurrexit de ſepulchro:hec inq̄ ipa ē.Et iōo chriſti caro eſt q̄ ꝑ mundi uita ad huc hodie offert̄:⁊ cuʒ digne accipit̄:uitā utiq; eternā i nobis opatur.panē qđe iſtū quēʒ ſumim⁹ i myſterio illū utiq; intelligo panē q manu ſancti ſp̄s formatus ē in utero uirgis ⁊ igne paſſiōis decoctus i ara crucis.panis eñ āgelorū factus ē cibus hoim.unde ipe ait:ego ſū panis ui.qui de celo deſcendit.Et itē:panis quē.e.d.c.m.ē pro mun.uita.Ex his nāq; duabuſ ſñijs aperte dat̄ intelligi q: panis iſte ⁊ ille nō duo:ſʒ un⁹ pāis ⁊ una caro ꝑcul dubio unuʒ corp⁹ efficit̄:illud uere illud ſane qđ ſumptū ē de uirgie:qđ paſſuʒ ē ⁊ ſepultū:qđ reſurrexit ⁊ i celū aſcēdit:⁊ ſedʒ ad dexterā dī p̄ris

u ¶Diuinitas. Vbi.que eſt v.bum.i.chriſt⁹ qui ſb bis ſpeciebus latʒ cū ipſe eſt:qui mirabilia facit in oculis noſtris
x ¶Replet.donis ſpiritualibus.
y ¶Sed cum myſteriū.i.q̄s uis ſit myſterium unū quod ibi latet.i.chriſtus uel q̄tuis panis et uinuʒ ſit unū⁹ rei myſterium quod ibi latet.i.chriſtus:tñ corp⁹ ⁊ ſanguis dicitur ꝑpē pluralitateʒ ſpecierum.
·z ¶Crudam.ſ.e.forte.
a ¶Omnia qcūq;.Caſus:In p̄ma parte ꝑbat uerum corpuſ ⁊ ſanguineʒ latere ſub ill' ſpeciebus i altari In ſecūda oñ dit q ille idem panis qui ante conſecrationē eſt cibus angelorum:factus eſt cibus hominum.Tertio:dīc:q ideʒ corpus quod natū eſt de uirgine quod pepēdit in cruce et poſitum eſt in ſepulchro ſit i altari.
b ¶Caro.ar.q panis tranſſubſtantiat̄ in corpus chriſti.
·c ¶Pro mundi.aſſumpta.
·d ¶Sentētijs.i.auctoritatibus.
·e ¶Panis.i.caro chriſti:que dicit̄ panis humanus.

k Quotidie. preterqꝫ in die ſancto ueneris ꝛ in ſequenti ſabbato
j. di. iij. ſabbato.
l Immolatur. chꝛiſti imolatō facta pꝛo nobis in ſacramento coꝛ
poꝛis ꝛ ſanguinis eius repꝛeſentatur.
m Ut qui. due cauſe hic notant̄ huius ſacramenti: deletio uenia
lium peccatoꝝ
ꝛ mēoꝛia paſſi
onis domini.

n Recidiua.
id eſt recidiua
delicta. id ē re
deuntia ꝑ itera
tionem.
o Iteratur.
ob cōmemora
tionem. ſ. e. di.
cum omne.
p Interdum
id eſt interi do
nec ueniat do
minus ad iudi
cium.
q Repēdere
unde ꝓpheta.
Quid retribu
am domino ꝓ
omnibus q̄ re
tribuit mihi ?
calicem ꝛc̄. ext̄
de teſta. cuz in
officijs.
r Cuz eſſemꝰ
id eſt q̄zuis nō
dilexerit nos i
eo ꝙ eſſemꝰ ie
henne filij: di
lexit tamē nos
in eo ꝙ creatu
ra. unde dicit̄:
nihil eorū odi
ſti que feciſti.
u Utrum
ſb figu
ra. Caſus: dic̄
pꝛio ꝙ chꝛiſtū
non uoꝛamus
ſed eum in my
ſterio ſuminꝰ
eſt tamen uita
ꝛ ueritas et fi
gura. Secūdo
dicit: ꝙ eq̄ con
ficit malus ut
bonus: qꝛ con
ſecratō nō con
ſiſtit in merito
conſecrantis:
ſed i uerbo cre
atoꝛis. Tertō
exponit uerba
que dicuntur i
i ſecreto miſſe.
Quarto dic̄ ꝙ
pꝛopter deriſi
onem pagano
rum non ſumimus in uera foꝛma coꝛpus chꝛiſti: ꝛ ꝙ uerbis xp̄i
ſacramenta conficiantur. reliqua em̄ ſunt de ſolemnitate.
t Magnum. ſcz miraculum.
u Uoꝛari. ſ. e. di. ego berlengarius cōtra. ſed ibi iperbolice locu
tus eſt ꝛ ueritatem exceſſit.
x Dentibus. id eſt in figura uel foꝛma humana.
y In myſterio. id eſt in ſacramento.

quibꝰ moꝛtalis īfirmitas uiuē nō pōt: qꝛ licet oīa pccā ſint donata i baptiſmo: īfirmitas[b] tñ peccati adhuc i carne remanet. unde pſalmiſta: bñdic aīa mea dño: qui ꝓpiciatur oībꝰ iniqtatibus tuis: q ſanat oēs infirmitates tuas. Et idō: qꝛ quotidie labimur[n]: quotidie[k] xp̄s myſtice pꝛo nobis immolatur[l]: ꝛ paſſio chꝛiſti i myſterio traditur ut[m] qui ſel' moriendo moꝛtez uicerat: quotidie recidiua[n] delictoꝝ ꝑ hec ſacrā coꝛꝑis ꝛ ſāguis pccā relaxet. unde oꝛamꝰ: dimitte nobis debita nr̄a ꝛ cetera: qꝛ ſi dixerimꝰ: qꝛ pcc̄m ñ habemꝰ: noſipos ſeducimꝰ: ꝛ ueri. in no. nō ē. Itē: Iterat[o] hoc myſteriū: ꝛ hoc ob cōmemoratione paſſiōis chꝛiſti ſic̄ ipſe ait: hoc quotieſcūqꝫ feceritis i meam ꝯmēoꝛatōez facite quotieſcūqꝫ ergo hūc panē ſūitis et bibitis hūc ſāguinē: moꝛtē dñi ānūciabitis donec uēiat. nō utiqꝫ ſic ē accipiēdū: donec xp̄i moꝛs uēiat: qꝛ iā ultra nō moꝛit̄: ſed donec ipſe dñs ad iudiciū ueniet. Interduz[p] aūt ſꝑ ē moꝛs xp̄i ꝑ ſeculi uitā poſteris annūciāda: ut diſcāt q̄ charitate dilexit ſuos: q ꝓ eis mori dignatꝰ ē: cui oēs uicē debemꝰ repēdere[q] charitatis: qꝛ ad hoc nos ꝑ̄oꝛ dilexit cum[r] eſſemus iehenne filij: ut diligeremus eū iaz a moꝛte liberati. Item auguſtinus.

Non ſolum ſb figura: ſed etiā in ueritate dñici coꝛpoꝛis ꝛ ſāguis ſacr̄m celebꝛet̄.

Utrum ſb figura an ſub ueritate hoc myſticuz calicis ſacramētum fiat: ueritas ait: caro mea uere ē cibus: ꝛ ſanguis meꝰ uere ē potꝰ. aliogn qūo magnuz[t] erit pāis quē ego dabo: caro mea ē ꝓ mūdi uita: niſi uera ſit caro ? ſed qꝛ chꝛiſtū fas uoꝛari[u] dētibꝰ[x] nō ē: uoluit dñs hūc panē ꝛ uinū i myſterio[y] uere carnem ſuā ꝛ ſanguinē ſuū ꝯſecratiōe ſpūs ſancti potentialiter creari[z]: ꝛ quotidie ꝓ mundi uita myſtice imolari: ut ſicut de uirgīe ꝑ ſpm̄ ſanctuz uera caro ſine coitu creat̄: ita ꝑ eundē ex ſb̄a panis ꝛ uini myſtice idez[&] coꝛpus xp̄i conſecret̄: coꝛpꝰ xp̄i ꝛ ueritas ꝛ figura eſt. ueritas[9] duz coꝛpus[ꝝ] xp̄i ꝛ ſanguis uirtute ſpiritus ſcī in[a] uirtute ip̄ius ex panis ꝛ uini ſb̄a efficit̄. figura uero ē id qd̄ exterius ſētit̄. Iterat̄ āt quotidie hec oblatio: licz chꝛiſtus ſel' paſſus ſit: quia quotidie peccamꝰ peccatis ſine quibus moꝛtalis infirmitas uiuē ñ p̄t. Et idō qꝛ quotidie labimur: chꝛiſtus quotidie myſtice pꝛo nobis imolat̄. Intra ſanctā eccleſiam catholicā in[b] myſterio coꝛꝑis xp̄i nihil a bono maius nihil a malo minꝰ ꝑficit̄ ſacerdote: quia non in[c] merito cōſecrātis: ſz in uerbo efficit̄ creatoꝛis ꝛ i uirtute ſpūs ſcī. ſi em̄ in merito eſſz ſacerdotis: nequaqꝫ ad xp̄m pertineret. nunc aūt ſic̄ ip̄e ē q baptizat: ita ip̄e eſt qui per ſpm̄ ſanctū hanc[d] ſuā efficit carnē: ꝛ[e] tranſit uinū in ſanguinē. unde ꝛ ſacerdos[f] iube[g] inquit[h] hoc perferri[i] per manꝰ angeli tui ſcī in ſb̄lime altāe tuū in ꝯſp̄cu diuie maieſtatis tue ut quid deferenda[k] i[l] lucē depoſcit niſi ut intelligat̄: ꝙ iſta fiant in ſacerdotio[m]: ꝛ hāc igit̄ oblationē[n] bñdictā ꝑ quā bñdicimur: aſcp̄tam[o] per quā oīs in celo aſcribimur: ratā per quā uiſceribus xp̄i cēſeamur: rationabilē per quā a beſtiali ſenſu exuamur: acceptabilez ut q nobis ipſis diſplicemus ꝑ hanc acceptibiles eiꝰ unico filio ſimus: nihil rōnabilius: ut qꝛ nos iam ſimilitudinē[p] moꝛtis eiꝰ i baptiſmo accepimus: ſimilitudinē quoqꝫ ꝛ ſanguis ſumamꝰ: ita ut ꝛ ueritas non deſit i ſacramēto: ꝛ ridiculū nullū fiat a paganis: ꝙ cruoꝛē occiſi hoīs bibamꝰ. Si em̄ diſcipuli patiēt[q] ferre nequerint qd̄ dñs dixit: q ñ mā. m. cāne ꝛ cetera: ſz dixērt durꝰ ē h̄ ſmo: quō ergo ferrēt

z Creari. id eſt in ueram carnem ꝛ ſanguinem chꝛiſti tranſſubſtantiari.
& Idem coꝛpus. id eſt in ſacramento ſub quo latet coꝛpus chꝛiſti.
9 Ueritas. i. cum panis ꝛ uinū ſanctificant̄ in coꝛpus ꝛ ſanguinē domi:
ibi eſt ꝛ ueritas q̄ coꝛpus ē ꝛ figura q̄ ſpecies ē: ꝛ ē res ſacramēti figurās.
ſ. ꝛ ſacramentum ſanguinis ꝛ ſacramentum unitatis: ut. ſ. e. quia paſſus.
unde ꝛ alibi dicitur ſa
cramentum ſacramēto
rum: ut. ſ. e. tribus.
ꝝ Coꝛpus chꝛiſti. id ē
ſub appellatōe iſta coꝛ
pus chꝛiſti ſpecies pa
nis ꝛ uini ꝛ uerum coꝛ
pus chꝛiſti continetur.
ſ. e. hoc ē.
a In uirtute. ſ. e. di. cō
pus ꝛ ſanguis.
b In myſterio. id eſt
ſacramento conficiēdo
c In merito. ſ. ut trāſ
ſubſtantiaretur.
d Hanc. ſubſtantiam
panis ꝛ uini.
e Et tranſit. id ē tranſ
ire facit.
f Sacerdos. i. ad oñ
dendum ꝙ non in meri
to ſacerdotis ꝛc̄.
g Iube. id eſt fac.
h Inquit. ꝑ conſecra
tionem hoc continetur
in ſecreta.
i Perferri. id eſt trāſ
ſubſtantiari: uel perfer
ri: id ē ſurſum efferri. i.
conuerti in ſanctū alta
re tuū. id ē coꝛpus tuū
ſuꝑ chꝛoꝛos angeloꝛuz
exaltatum. ſed cōtra ui
detur ꝙ oꝛatō hec ſit ſu
perflua: qꝛ hec dicit̄ pꝰ
uerba quoꝝ uirtute cō
ficitur coꝛpus chꝛiſti et
ita de eo quod iā factū
eſt ſuꝑflua ē orō. Rñ.
ſcp̄tura nō attēdit huiꝰ
anguſtias tempꝛis: ſed
ſacerdos cū non poſſit
multa ſimul ꝓferre: ita
loqt̄ ac ſi tp̄us ſtaret: ꝛ
eēnt adhuc faciēda q̄ i
p̄ncipio ſmōis nondū
erāt facta. ſic̄ nō. xxxv
di. ſexto v̄ſus p̄n. ꝛ v̄ba
ñ ad tp̄s ſue ꝓlatōis: ſz
ꝑ ꝯceptionē uł ꝑ ꝯtem
platlonē loqntis ſūt re
ferēda: ut ſi dicā manꝰ
mea ē clauſa ꝛc̄. uel ītel
lige de ſpirituali coꝛpo
re eccl̄ie: ut per hoc ſa
cramentum aſſocietur
triumphanti. unde ſeq
tur: ut quotquot inde
ſumpſerimus celeſti ḡ
tia repleamur.

k Deferenda. id eſt tranſſubſtantianda.
l In lucem. id eſt in lucidum coꝛpus chꝛiſti.
m Sacerdotio. i. i eius miſterio: uel ſacr̄o. i. in v̄tute ſpiritus ſancti.
n Oblationē. poſtulat ſacerdos fieri: uel ſupple i ſecretl. i. facē digneris.
o Aſcp̄tā. ñ em̄ augꝰ. bis v̄tit̄ v̄bis ut ſuis: ſz aſſūit ea ō ſecretl: ut expōat
p Similitudinem. ut. j. di. iiij. de trina.
q Patienter. collige ꝯtra quoſdā: qui maioꝛes doctoꝛes repꝛehendunt.

in lo.pu.l.ij.§.deinde.ecōuerſo autem ponitur preſens p futuro.j.di.,p̄xi. peruenit,ibi dicit uult.i.uolet.

a ¶Aſſeritur.ab ip̄is hereticis arriano ⁊ eius ſequacibus:qui tres ſubſtā tias in trinitate aſſerunt:ut.xxiiij.q.iij.quidam uſ.arriani.

b ¶Naturalis.i.naturalis ⁊ propria caro chriſti ſumpta.

carnē:ibi ꝙ āt ꝙ nos ſum⁹ i eo p ſacr̄ʒ altar̄ cōicati.ſʒ utꝙ̄ꝫ p̄t cē uerum:cum hic inſit eadem caro.ſ.c.omnia.

s ¶Qui.ſcʒ fili⁹ p naturā aſſumptā a xp̄o i v̄gie ul' a nobis i ſacr̄o

t ¶Naturalit̄.p naturā diuinā ieſt.ſic eñ̄ itelligi dʒ pat̄ ē in filio ⁊ filius i patre.i.eſt eiuſdē nature uel ſubſtātie cū illo ⁊ econuerſo.

c ¶Per ſacr̄m.i.p ſanguinē quem in ſacr̄o ſumim⁹ fit ⁊c̄.

d ¶Perfectū.perfectū dicit.qꝛ añ unitas nature etiā erat inter nos ⁊ xp̄m p aſſumptā nr̄am carnē: ſed non erat pfecta.nam p illam nos ſumus uniti ei ſed nō ip̄e nobis.⁊ ſic p ſacr̄m altaris pfecta unitas ē inter nos ⁊ eum.

e ¶Hūano.q.d.auctoritate domini uolo,pbāe quod intendo nō meo ingenio:ꝙ illud ſequit̄ curſum nature.

f ¶Per uiolentiam.id ē p hanc tantā puaricationem:que recte uiolētia dicit̄.

g ¶Imprudētēʒ.i.incircunſpectaʒ ⁊ iprouidā locutiōem arrianoꝝ q̄ male interp̄tat̄ illud:ut in nobis unū ſint ſicut tu pater in me.

h ¶Sanitati.i.ſanitate. uel legatur acquiſitiue. ſcʒ puerſe ſana.

i ¶Extorquēda.h̄ uult dicere:diuerſitas uel puerſitas interp̄tationis non eſt extorquenda a ſanctitate dictoꝝ celeſtium.i.a ſanctis dictis celeſtibus.

k ¶De naturali.i.qđ dicimus chriſti naturā in nobis eē habem⁹ab eo

l ¶Accepta.a chriſto.

m ¶Hauſta.a nobis ſūpta.ſʒ utꝙ̄ uerū ē.ſi eñ̄ ip̄e in nobis ē p carnēʒ aſſumptā a ſe eodē mō ⁊ nos in eo.item ſi nos ſum⁹ in eo p carnē cōicatam ſil'r ⁊ ip̄e ē in nobis.vñ dr̄ qꝛ ego uiuo. ſ.nālit̄:qꝛ eiuſdē ſb̄e cū pr̄e ē ⁊ ñ ē i eo tāq̄ʒ uaſ ul' liquor i uaſe:ut mētiūt̄ q̄dā heretici:ut xxiiij.q.ult.q̄dā uſ.me tangi.

qꝛ pr̄ in eo ē ⁊ ille i nobis:q̄uo uoluntatis unitas aſſerit̄ᵃ:cū nālisᵇ p ſacr̄m,p̄petas pfectūᵈ ſacr̄m ſit unitatis?nō ē hūanoᵉ ſeculi ſenſu de his reb⁹ loq̄ndū:neꝗ p̄ uiolenᶠtiā atꝗ ip̄rudētēᵍ p̄dicatiōʒ dictorū celeſtiū.ſanitatiʰ aliene atꝗ intelligētie ip̄ie puerſitas extorquēdāⁱ ē.dᵏ nāli eñ̄ chriſti i nob̄ ueritate que dicim⁹: niſi ab eo didicim⁹ ſtulte atꝗ impie dicem⁹.ipſe eñ̄ ait caro mea uere ē eſca et ſāguis me⁹ uere ē potus:q edit car.m.⁊ b.ſan.m.i me m.⁊.e i eo.de ueritate carnis ⁊ ſāguis ñ relict⁹ē ambigēdi loc⁹.nūc eñ̄ ⁊ ip̄ius dñi,pfeſſione ⁊ fide nr̄a uere caro eſt ⁊ uere ſanguis ē.⁊ hec acceptaˡ atꝗ hauſtaᵐ efficiūt:ut ⁊ nos i xp̄o ⁊ chriſt⁹ in nobis ſit.ergo eſt ip̄ſe in nobis p carnē.Q̄ʒ āt i eo p ſacr̄m cōicate carnis ⁊ ſāguis ſim⁹: ip̄ſe teſtatur dicens.uos aūt me uidebitis:quia ego uiuo ⁊ uos uiuetis quia ego in patre maneo ⁊ uos in me ⁊ ego i uob̄.Si uolūtatis tm̄ itelligi unitatē uellʒ:curⁿ ḡdū q̄ndam atꝗ ordinē ꝯſūmāde unitatis expoſuit: niſi ut ip̄e i pr̄e perᵒ naturā diuinitatis:nos ꝯtraᵖ iᵠ eo p corpalē eiuſ natiuitatēʳ:⁊ ille rurſus i nobis p ſacr̄oꝝ ieſſe myſterium crederet̄:ac ſi pfecta p mediatorē unitas doceret̄:cū nobis i ſe manentib⁹ ip̄e maneret i pr̄e:⁊ in pr̄e manēs maneret i nobis:⁊ ita ad unitatē,pficiſceremur cū eo:qˢ nālit̄ᵗ ſmᵘ natiuitatē ieſt:nos quoꝗ i eo nālit̄ ieſſem⁹ ip̄o i nob̄ nālit̄ pmanēte? Q̄ʒ aūt naturalit̄ i nobis hec unitas ſit:ip̄e ita teſtatus ē:q edit carnē.m.⁊.bi.ſā.m.i me

ma.⁊ ego i eo.nōᵃ eñ̄ i eo erit niſi i quo ip̄e fuerit.ei⁹ tñ̄ i ſe ſūptā habēs carnē:q ſuā aſſūpſeratᶜ.Itē. Sic miſit meᵉ pr̄ uiuens ⁊ ego uiuo,p̄p̄ pr̄em:⁊ q mā.carnē meaʒ ⁊ ip̄e uiuet,p̄p̄ me.q̄uo p̄ pr̄eʒ uiuit: eodē mō nos p carnē ei⁹ uiuemus.Hec ergo uite nr̄e cā ē:ꝙ i nob̄ manē dcū p carnē xp̄i hēm⁹ victuri p eū ea ꝯditiōe q̄ uiuit ille p pr̄em.Si ergo nos nāl'r ſm carnē p eū uiuim⁹.i.nām carnis ſue adepti:q̄uo ñ nāl'r ſm ſp̄m iᵍ ſe patrē habeat:cū uiuat ip̄e p patrem

Itē.Hecʰ āt icci̇rco cōmemorata ſūt a nob̄:qꝛ uolūtatiſ tm̄ inē patrē ⁊ filiū unitatē hetici mētiētes unitatis nr̄e ad dñm utebāt̄ exēplo:tāq̄ʒ nob̄ ad filiuʒ ⁊ p filiū ad pr̄eʒ obſeqo tm̄ ⁊ uolūtate religionis unitis: nll'a p ſacr̄m carnis ul' ſanguis nāl' cōionis,p̄petas indulget̄:cū ⁊ p honoreⁱ nob̄ datuʒ filij ⁊ pmanentē i nob̄ carnalit̄ :⁊ nos i eo nob̄ corpalit̄ ⁊ iſepabilit̄ unitatis myſteriū uere ⁊ nāl' unitatis ſit p̄dicādum.i.corp⁹ xp̄i qđ ſumit̄ d altari:figura ē:dū panis ⁊ uinū extra uidet̄.ueritas āt dū corp⁹ ⁊ ſāguis xp̄i i ueritate iteri⁹ credit̄.Itē amb.i.li.de ſacr̄is.

Q̄uare i ſacrificio aq̄ uino miſceat̄.

In calice mittit̄ uinuʒ ⁊ aq̄. Sʒ dices q̄uo ergo melchiſedech panē ⁊ᵇ uinuʒ obtulitᶜ? qđ ſibi uult admixtio aq̄? bibebāt āt deᵈ ꝯſeq̄nti eos petra: petra autē erat chriſt⁹:non imobilis petra q̄ pp̄l'm ſeq̄bat̄.⁊ tu bibe ut te chriſtus ſeq̄t̄:uide myſteriū:moyſes hoc eſt prophetaᵉ:uirgaᶠ hoc eſt uerbum dei.ſacerdos uerbo dei

u ¶Scōm natiuitatem.i.diuinitatem q̄ ē natiuitas.

a ¶In eo.ſ.filio.

b ¶Non eñ̄. h̄ uult dicē:ꝙ malus nō fiat unū cuʒ deo p aſſumptiōʒ corporis xp̄i:licet ei⁹.i.mali xp̄s habeat i ſe carnem aſſumptā

c ¶Aſſūpſerat p icarnationē in uirgine.

d ¶Me.h̄ eſt ex pr̄e hʒ uiuē q ex eo natiuitatē hʒ: hō uo nō hʒ natiuitatē a xp̄o ſʒ ab hoīe a q̄ gignitur ⁊ naſcit̄:et iō ñ ē ibi oīmoda ſimilitudo

e ¶Per pr̄eʒ.i.a pr̄e ſʒ diuinitatem.

f ¶Q̄uo.p patrē.i.ſic xp̄s ē unū cum pr̄e.

g ¶In ſe.i.ſm naturā diuinā q̄ ſpus ē.q.d. qñ nō hʒ nāʒ cum pr̄e:ut ſit idem cum eo.

h ¶Hec aūt.ſ. ſuperbia.

i ¶Et p honorem.i.honorabile ſacr̄m.

a ¶In calice mittitur.monet ambroſi⁹ q̄ſtionē quare melchiſedech obtulit tm̄ panez ⁊ uinū.⁊ nos aquā apponim⁹:ſed nō ſoluit.Caſus:In p̄ma p̄te dicit q̄re aquā i ſacrificijs offeram⁹.In ſcđa ꝯmēdat ſacrificiū multiplici auctoritate.

n ¶Cur gradū.gradū dixit ego i pr̄e ⁊ uos in me ⁊ ego in uobis.ſi eñ̄ uolūtate tm̄ unū eſſem⁹:ñ oporteret dixiſſe:niſi qꝛ ego ⁊ pr̄ ⁊ uos unū ſum⁹ ſcʒ p uolūtatē.nō feciſſʒ gradus dicēdo ſigillatim unūquēꝗʒ.ordo enim ⁊ diſtinctio nominū multū opat̄.⁊ ē ſi.ff.ſiqs cau.ſed etſi.§.q̄ſitū.xliij.di.ſit rector.extra d reſcp̄.cū dilecta.nā ⁊ ſi ſeruus cōis diſtinctis noibus dñoꝝ ſtipulet̄:pro uirilib⁹ portionib⁹ eis acq̄rit̄.ſi tacitis noib⁹,p ea tm̄ p̄te q̄ qs qʒ dominus eſt.ff.de ſtip.ſeruo.ſi cōmunis ſeruus ita ſtipuletur.

o ¶Per naturam.ſicut eñ̄ ip̄e ē unū cum patre natura diuinitatiſ:ita unū eſt nobis cum humanitatis natura.

p ¶Nos contra.i.econuerſo.

q ¶In eo.ſcʒ filio ineſſemus.

r ¶Natiuitatem.et ita quoꝗʒ ipſe in nobis:ut conſummatius ⁊ planius p id qđ ſeq̄t̄.⁊ ſic inuit̄ hic xp̄m eē i nobis p carnē i ſacr̄o cōicatā:⁊ nos in eo p carnē v̄ginis aſſumptā.⁊ inuit̄ ꝯtriū ibi cū eo q:ubi dr̄ ꝙ ē in nobis p

b ¶Et uinū.exp̄ſſū āt nō ē ꝙ obtulerit aquā.p̄ſumim⁹ tñ̄ ꝙ ⁊ ſi nō aquā uino micuiſſet:uinū tñ̄ lymphatū obtulit:qꝛ,p̄hibitū erat ſacerdotib⁹ i templo ne puꝝ uinū biberēt.vñ apl'us: Nolite ebriari uino ⁊c̄.ſil'r de xp̄o credendū ē:qꝛ magr̄ ē abſtinētie.i.q.ij.q̄ʒpio

c ¶Obtulit.ideo forte qꝛ fatigatis nō puꝝ uinū : ſed cū aq̄ mixtū ſolemus offerre.

d ¶De ꝯſequēti.i.ſatiſfaciēti eis petra uel ſicut tradūt hebrei aq̄ d petra:quā moyſes bis pcuſſit ſaliēſqʒ vſquequaqʒ populū p deſertū ambulātē ſecuta ē.⁊ d petra q̄ ē xp̄s ſalit aq̄ etne uite:quam potam⁹ i deſ̄to hui⁹ uite ambulātes:qꝛ deſerit̄ a ſtabilitate huius mūdi.j.di.v.ne tales ibi:nō eñ̄ manere.

e ¶Propheta.i.ſacerdos.xliij.di.ſit rector.

f ¶Uirga.uirga i manu ſacerdotis ē v̄bū dei i ore ſacerdotis:alit̄

a Qui manducat. pone casum per. c. s. e. qui mãducat.
b Uiuit. s. e. ſi iudas.
c Finiamus. i. conſumamus.
d In ſacramento. quia ſacramentum per partes diuiditur: ſz nõ ipſum corpus.
e Queadmodum. quia i ſacramento.
f Ebac.
g Inguli
h Ubi ps eſt. dicunt quidam: ꝙ quelibet ps hoſtie: licz ipa integre ꝯſecretur conuertit̃ i totum corpus nõ ps in ptem nã aliter nõ uideo qualiter i fractõne ſumẽtur totum corpus ſub parte pima. ſz ſz hoc uidetur ꝙ ubi ps ẽ: ibi ẽ totũ ꝛ ſz hoc uidet̃ ꝙ pes ꝛ naſus ſunt ꝯiũcti: qd non credo: ad h dicũt quidã ꝙ ſi ubi deſigñt locuz: uera eſt naz i quocũqz loco ẽ una ps corporis dñi ẽ ꝛ alia: ꝛ ita erit in corpore glorificato. ſi uero dicas ꝙ ubi. i. i quacũqz corporiſ parte eſt pes: eſt ꝛ oculus falſa ẽ.
i Corporis. i. ſacramenti: ſb quo latz corp° ſz obiicio cõpus chriſti nõ ẽ pũctabile. nõ eñ ẽ i puncto loci: g oportet ut repleat aliquantulũ locũ aſſignet̃ quãtũ ſi tãtũ locuz replet corpus: ergo minorẽ locum replet pars corporis. propterea melius uidetur dicendum: ꝙ corpus chriſti non circũſcribit̃ loco quia non eſt tantus locus quin in minori eſſe poſſit. ꝛ ſm hoc ñ ſequitur ꝙ totum ꝛ pars ſint in eodem loco. io.
k Eadem ratio. nõ tñ quo ad oñia: ſed quo ad hoc qd ſequitur
l Amplius ꝙ gomor. id eſt unam menſuram.
m Minus. quia recipiebat ab eo qui abundabat.
n Eſtimanda. nõ ẽ ſic quãtitaſ eſtimanda: ut ſb minori quãtitate minus ſit corp° chriſti: ꝛ ſb maiori mai°: qꝛ ubicunqz pars ſiue dicas pars ſpeciei totũ corp° ẽ: ſiue pars corporis chriſti. id eſt pes uel manus totum corpus eſt: nõ tamẽ dicendũ ẽ ꝙ oñia membra mixta ſit ꝛ ubi caput ibi mixti pes uel manus: ſed ubi ps ibi totũ quia non. n maiorem locum occupat totum ꝙ pars et econuerſo: cum ſit quaſi ſpirituale quod eſt de omni corpore quod reſurrexit ad immortalitatem. b.

ꝛ qd eſt uẽtur̃ iudicare uiuos ꝛ mortuos. Item aug°. ex ſmõe de uerbis domini.

Quãuis quotidie manducat̃ chriſtus: integer tñ pmanet uiuus.

Qui mãducat me: uiuit ppt me. ñ ergo fratres timeam° mãducare pan̄ iſtũ: ne finiam° illũ: ꝛ poſtea qd mãducem° ñ iueniam°. mãducet̃ xp̃s uiuit mãducatus: qꝛ ſurrexit occiſus. nec qñ manducam° ptes de illo facimus ꝛ quidẽ in ſacro ſic fit: ꝛ norũt fideles queadmodũ manducẽt carnem xp̃i. unuſqſqz accipit partem ſuam. unde ꝛ ipa gr̃a ptes uocãt̃ per partes manducat̃ ꝛ manet integer tot°. p partes mãducat̃ i ſacramẽto: ꝛ mãet itegerr tot° i celo mãet iteger tot° in corde tuo. tot° eñ erat apud p̃rẽ: qñ uẽit i uirginẽ. ipleuit illã: nec receſſit ab illo. ueniebat i carne: ut hoies eũ manducarẽt: ꝛ mãebat iteger apd patrẽ: ut ãgelos paſcẽt. Item hiero. i leuitico. Corp° ꝛ ſãguinẽ chriſti ſm ſe nulli edere licet.

De hac qdẽ hoſtia: q̃ i xp̃i cõmemoratione mirabilit̃ fit: edere lz. d illa uero quã xp̃s i ara crucis obtulit: ſm ſe n'lli edere lz. Item i ſmone dñice. v. poſt epiphaniã. Corp° chriſti i ſingul' portiõibus ſinguli totũ accipiunt

Singuli ãt totũ accipiũt xp̃z dñz ꝛ i ſingul' portiõib° tot° ẽ: nec p ſingulos minuit̃: ſz integr̃ ſe i ſingul' p̃bet. Item hilarius papa. De eodem.

Ubi pars ẽ corpis ẽ ꝛ totũ eadem ratio ẽ i corpore dñi q̃ i mãna: qd i eius figura p̃ceſſit. de quo d̃r: q plus collegerat ñ habuit ampli°: neqz q min° parauerat habuit min°. Nõ eñ q̃ntitas uiſibil'i hoc eſtimandã myſterio: ſz uirt° ſacri ſpũalis. Idem.

Corp° chriſti qd ſumit̃: ꝛ figura ẽ in ſpecie ꝛ ueritas in ſuba.

Corp° xp̃i qd ſumit̃ d altari figura ẽ dũ panis ꝛ uinũ uidet̃ extra: ueritas aũt dũ corpus ꝛ ſãguis xp̃i i ueritate iteri° creditur. Itẽ ex ſymbolo epheſino. Carnem uiuificatricem ꝛ ip̃i° uerbi propriam factam in altari accipimus:

Neceſſarie igitur ꝛ hoc adijcimus icruentã celebram° i eccleſijs ſacrificiy ſuitutez: ꝛ ſcificamur pticipes corpis et pcioſi ſanguis xp̃i: ñ ut cõem carnẽ pcipiẽtes: nec uiri ſãctificati ꝛ uerbo cõiuncti ſm dignitatis unitatẽ: ſed uere uiuificãtem ꝛ ipſius uerbi ppriã factã. Item auguſtinus. Quo manna ꝛ aqua d petra fuit idem cum noſtro cibo ꝛ potu.

Inquit apl's oẽs eãdẽ eſcã ſpũalẽ mãducauerũt: ſpũalẽ itaqz eandẽ: nã corporalẽ aliaz qꝛ illi mãna mãducauerũt nos aliud. ꝛ oẽs eundẽ potũ ſpũalẽ biberũt: aliud illi aliõ nos: ſz ſpecie uiſibili: qd tñ idẽ ẽ uirtute ſpũali. Item hilari° de trinitate li. viij. Q ueritatem dominici corporis ꝛ ſanguinis ſumimus.

In chriſto pat̃ ꝛ xp̃s i nob unũ in his eſſe nos faciunt Si uere carnez corpis nr̃i xp̃s aſſũpſit: ꝛ uere hõ ille xp̃s ẽ: noſqz uere ſb myſterio carnẽ corpis ſui ſumimus ꝛ per hoc unuz erim°:

o Corpus chriſti ꝛc. i. ſacrificiũ corpis chriſti. alias falſuz ẽ qd dicit.
p Ueritas. j. e. in chriſto in fi. ꝛ. s. e. di. utrum.
q Epheſino. iij. ſ. ubi neſtorius damnatus fuit: ut. xv. di. c. i. ij. ꝛ. iij.
r Neceſſarie. incruentam. i. non in ſpecie cruoris.
ſ Sacrificij. i. ſacrificium in quo deo ſeruimus: quaſi dicat licz nos ſeruientes deo offeramuſ ei ſacrificium non in forma carnis neqz ſanguinis in altari: tamen eſt ibi uera caro ꝛ ſanguis chriſti.
t Ut non cõmunem. id eſt q̃ſi in cõmũi uſu habetur ad manducandum: nec percipiẽs carnem alicuius uiri ſãctificati. i. ſancti.
u Et uerbo. nõ p unionem perſõe: ut dicebat quidaz heretici: ſed ſm charitatis dignitatez et iuſticie.
x Inquit. omnes tam nos ꝙ patres uete. teſta. ſed diſſimiliter: quia illi in figura: nos in ueritate.
y Qd tñ idẽ. i. ſignificat idẽ hoc quod illud illi eñ biberũt aquã de petra: que fuit ſignum ſanguinis chriſti.
z Spũali. i. ſm ſpũalem intellectũ idẽ manducauerunt iſti ſpũalit̃ qd nos: nõ ꝙ ſb mãna lateret corpus xp̃i: ut i ſpeciebus ſacramentalibus: ſed qꝛ mãna illud ſignificabat.
ꝛ In chriſto pat̃. arriani dicebãt tres eſſe ſubſtãtias i trinitate. ꝛ illud qd dicit̃ i euangelio: Ego ꝛ pater unũ ſum°: dicebant nõ intelligendũ eſſe de unitate eſſentie: ſed de unione uoluntatis: quaſi filius nõ uelit ꝯria patri ſicut dicit̃ nos ſumus unũ cum chriſto. ſ. unitate uoluntatis. ꝯ iſtos loquit̃ hic hilarius ꝛ dicit ſimilitudinẽ iſtoruz falſam eẽ. ꝛ dicit ꝙ alio mõ dicimur nos unum cum chriſto. ꝛ alio modo ipẽ chriſtus eſt unũ cum patre. ꝛ illam diuerſitatem oſtendit per hunc ordinẽ uerborũ cum dixit. Ego ſum in patre meo: uos in me ꝛ ego in uobis: ut oſtendat̃ chriſtũ eſſe in patre ſm unitatẽ ſubſtantie. nos uero ſumus unũ cũ chriſto per humanã carnẽ quã aſſumpſit ꝛ ipẽ in nobis unũ eſt per propriã carnẽ quã in ſacramento eius ſumim° hanc ſententiaz hilarius obſcuris uerbis ponit. ꝛ ut ait hierony. inclytus doctor gallicano coturno extollit̃ longiſqz periodis inuoluit̃ ꝛ a locutõe ſimplicium fratrum procul eſt.
ꝯ In nobis unũ. cũ eñ pater ꝛ chriſtus unũ ſunt. i. eiuſdẽ ſubſtãtie ꝛ nature unitate: nos unũ cũ chriſto p ei° carnẽ quã accipimus. ꝛ ipẽ nobiſcuz unũ ſit p carnẽ nr̃am quã aſſũpſit: ꝯz ꝙ mediãte chriſt ounũ ſum° cũ p̃re.
ꝛ In his eẽ. i. cũ patre ꝛ filio. p hoc ſcz ꝙ pat̃ eſt in chriſto ꝛc.
a Homo. extra de here. cum chriſtus.
b Erimus. i. ſum°. nã q̃nqz ſe hz ad p̃ns: ut di. l. ponderet. xxi. di. i nouo ꝛ. ff. de vb. ſig. uerbum. ꝛ hoc uerbũ ſit q̃nqz ſe habz ad futur̃. ff. ne quid

390

e Nunc eis cum dixerunt iudei ei: qd faciemus ꝛ nos uiri frẽs? Ait tunc petrus. credite ipm eẽ deum quem crucifixiſtis.

f Corporeũ illud manna. i. corpꝰ chriſti: quod ſignificabatur per corporeum manna. ſ. e. reuera.

g Tanti. i. tante rei miraculoſe. ſcʒ corporis chriſti.

ſociant: ut in auc. ut cum de appela. cogno. §. cauſas col. viij.

r Ut pudor. loquit̃ de notorio ꝛ manifeſto infami: cui non eſt impartienda euchariſtia domini. idem eſt dicendum de quolibet exiſtenti in mortali crimine notorio. xxiij. q. v. placuit.

s Infami. tales eñ infames ſunt. ff. de his qui no. infa. l. ij. §. ait pretor.

b Acceſſerunt. Caſus ꝯmẽdat ſacramẽtũ corpis xpi. et nos ad eius ſumptõeʒ inuitat.

i Nemo mãducat ſpiritualiter ſʒ multi ſacramentaliter: lʒ nõ adorauerũt. adoramus qdẽ humanitatem eiꝰ qdã ueneratione maiori qȝ uniuerſas creaturas: illa tamẽ q̃ dulia eſt non latria.

k Adorauerit. ar. hic ꝙ mus nõ poteſt accipere corpus chriſti: ar. ſ. j. e. qui bene.

l Nõ inuenimꝰ. quo ad myſterium.

m Ferebat̃. alludit ad illud qȝ dicit̃ i libro regum: dauid fingens ſe dementem manibus ferebat̃ p lutum ciuitatis ſaulis regis in timore. ex quo forte poſtea dictũ ẽ in legibus: ꝙ curator dandus ẽ ei: q dicit ſe dementem cauſa cognita ne propter onera ciuilia hoc fingat.

n Preſbyt̃ eucha riſtiam. licet in tinctam dare cã neceſſitatis. b. li. v. c. ut omnes. ſ. e. cũ omẽ. ſʒ ſãguinẽ non precipitur ſeruare quia opus eſſet nimia cautela in eo ſeruando ergo propter cautelam non ſeruatur: ne fundatur. quandoqȝ tamẽ ꝑpter aliũ ſeruatur. j. di. xc. ſabbato.

o Qui bene. comederit: nec dicẽduʒ: ꝙ mus ſumat corpus domini. ſtatim eñ deſinit eẽ ſacramentuʒ exquo ab eo tangitur. ſi tamen dicatur ꝙ ſumat non eſt magnum inconueniens cum ſceleratiſſimi homĩes iſtud ſumãt. ſed. h. non cõcedit ꝙ ab eo ſumi poſſit immo ſtatim deſinit eẽ ſacramentum. ſed iterũ non poſſet conſecrari: quia non eſt ibi iaʒ panis immo tantum ſpecies. ſed nunquid deſinit eẽ ſacramentum: ſi tranſit ſuper illud corpꝰ mus uel aranea? non credo ꝙ deſinat eẽ ſacramentum.

p Xxx. dieſ. ſecus in uino. ſ. e. ſi per negligentiam.

q Pro dilectione. ꝙ male didicit. culpa eñ ſimilis eſt: male diſcere et docere. C. de male. ꝛ mat. culpa. immo et huiuſmodi pueri exherendi ſunt: ſi preter uoluntatem parentum uel mimis uel arenarijs ſe ſoci-

Iudei credentes biberũt ſanguinem quem in cruce fuderunt.

Nunc[e] eis petrus ãnunciauit eũ colendũ quẽ crucifixerũt ut eiꝰ ſanguinẽ biberẽt credentes quem fuderũt ſeuiẽtes. Idem in epiſtola ad hireneum.

Corpus quod ex uirgie ſumptũ eſt: a fidelibus accipitur.

Corporeũ[f] illud mãna nũc ẽ tãti[g] res miraculi: qȝ uenit qȝ pfectũ ẽ: pfectꝰ autẽ panis de celo corpꝰ ẽ ex uirgie. Idem in pſalmo. xxxiij. homelia. ij.

Uere xpi corpꝰ uerꝰ ꝙ eiꝰ ſãguinez quotidie manducamus ꝛ bibimꝰ.

Acceſſerũt[h] ad ieſuʒ iudei: ut crucifigerẽt: nos accedamꝰ ut corpꝰ eiꝰ ꝛ ſanguinẽ accipiamꝰ. Itẽ: Uere magnus deus ꝛ magñ miſericordia eiꝰ q nob dedit mãducare corpꝰ ſuũ: i quo tãta ꝑpeſſus ẽ ꝛ ſanguinẽ ſuũ bibẽ. Itẽ in pſalmo. xxviij. ad iudẽos. Iã ꝛ ſecuri bibite ſãguinẽ quẽ fudiſtis. Itẽ i pſalmo. lxxv. Ipm ſãguinẽ: quẽ ꝑ iſaniã fuderũt: ꝑ grãm biberũt In pſalmo. xxvij. De carne marie carnẽ accepit: ꝛ ipam carnẽ ad mãducãdũ ad ſalutẽ dedit. nẽo[i] aũt illã carnẽ mãducat: niſi prius adorauerit[k]. Itẽ i pſalmo. xxxiij Dauid ferebat̃ manibꝰ ſuis. Manibꝰ ſuis nemo portat̃. quõ itelligat̃ in ipo dauid ſm lr̃am nõ iuenimꝰ[l]: i xp̃o aũt inuenimꝰ. ferebatur eñ chriſtꝰ mãibus ſuis: qñ cõmendãs ipm corpus ſuũ ait: hoc eſt corpꝰ meuʒ. ferebat̃[m] eñ illud corpꝰ in manibus ſuis. Ideʒ ſupio. tractatu. xxxv. Quouſqȝ biberẽt ſãguinẽ: quẽ fuderẽt: deſpauerũt. Idẽ i pſalmo. liiij. Iudei paſcebant̃ tanqȝ de pena dñi: ꝛ nos de cruce dñi paſcimur: qȝ corpus ipiꝰ mãducauimꝰ. Habet ergo i pij epulas ſuas: hñt ꝛ pij ſuas. beati qui eſuriunt ꝛ ſitiũt iuſticiam. Item ex concilio guarmacieñ.

Pro infirmantibus euchariſtiã preſbyter ſemꝑ habeat paratam

Preſbyt̃[n] euchariſtiã ſꝑ hẽat ꝑatã: ut qñ qs ifirmatꝰ fuẽit ſtati eũ cõicet: ne ſine cõione moriat̃. Item ex ꝯcilio arelatenſi

Pnĩa eiꝰ q ñ bñ ſacrificiũ cuſtodit

Qui[o] bñ nõ cuſtodierit ſacrificium: ꝛ mus ul̃ aliud aliqȝ aĩal illȝ ꝯmederit. xl. diebꝰ pẽiteat. Qui ãt ꝑdiderit illud in eccliã aut ps eiꝰ ceciderit ꝛ nõ iuenta fuerit. xxx.[p] dies peniteat. Cyprianꝰ euaricio confratri ſalutem.

Magis et hiſtrionibus ſacra nõ communicantur myſteria.

Pro[q] dilectione tua ꝯſulẽdũ me exiſtimaſti frat̃ chariſſime qd mihi uideat̃ ȝ hiſtrione ꝛ mago illo: q apud uos cõſtitutus adhuc i artis ſue dedecore pſeuerat magr̃ et doctor non erudiendoꝝ ſʒ ꝑdẽdoꝝ pueroꝝ. id qȝ male didicit: ceteris quoqȝ iſinuat: an tl̃ibus ſacra cõio cũ ceteris chriſtiãis debeat dari: aut uobiſcuʒ debeat cõicare. puto nec maieſtati diuĩe nec euãgelice diſcipline cõgruere ut[r] pudor ꝛ honor eccl̃ie tã turpi ꝛ infami[s] ꝯtagione fedet̃. Item ex concilio carthaginenſi quarto

Poſt conuerſionez non eſt denegãda gratia communionis.

Scenicis[a] atqȝ hiſtrionibꝰ ceteriſqȝ perſonis huiꝰ mõi ul̃ apoſtaticis ꝯuerſ ul̃ reuerſ ad dominũ grã ul̃ recõciliatõ nõ neget̃. Item ex concilio urbico.

Preſbyter i altari miſſaz nõ celebret: i quo eađ die eps celebrauit

In altari[u] i quo eps miſſaʒ cantauit pſbr eodẽ die aliaʒ celebrare nõ preſumat. Item ex ꝯcilio lugdunẽſi. Tpa feriandi in miſſa ſunt laicis nũciãda

Pronunciandũ[a] eſt: ut ꝑſciãt tpa feriãdi ꝑ ãnũ. i. oẽm dñicaʒ a ueſpa uſqȝ[b] ad ueſpã: ne a iudaiſmo capiãt̃. Feriãdi uero ꝑ annum iſti ſt̃ dies natale dñi: ſancti

t Scenicis. Malta ri. nõ ꝑſumat propter ſolum epiſcopi reuerentiaʒ niſi licẽtia epiſcopi ul̃ neceſſitate urgente. ꝛ hoc ubi perficit epiſcopis alias cõtra. vij q. i. nihil.

a Pronũciandum. Que feſtinitates ſint celebrãde ꝛ qñ oñdit. ꝛ ideo inter ſacramenta tractat de ſolenni tatibꝰ iſtis: qa ſacramentoꝝ loco habẽtur: quia repreſentant paſſiones eoꝝ martyrum: ꝓpt̃ qs fiunt.

b Uſqȝ ad ueſperam. hic habes quãdo incipiat dies ſm canones. ſcilʒ a ueſpa: ut extra de fer. c. i. ꝛ ij. ꝛ. ſ. lxxv. di. ꝙ a patribꝰ. aliud obtinet ſm l. qȝ ſʒ leges incipit a media nocte: ut. ff. de fer. mor̃. ut notatur ȝ hoc ſupra illo. c. qȝ a patribꝰ hodie quo ad iudicium protendit̃ dies uſqȝ ad tenebras ꝛc. ext̃ ȝ offi. de le. cõſuluit. Sed tamen nota: ꝙ ipſa exceptio iſta non habet locum quo ad omnia. Naʒ ſm hoc ſepe comedimus carnes in die ueneris. vñ dic: ꝙ quo ad ſolutões faciẽdas quo ad carnes comedendas dies incipit a media nocte. ꝛ terminat̃ in aliam mediam noctem. ꝛ maxie qȝ h dicit lex ꝛ h hʒ ꝯſuetudo: licʒ quo ad ſolutiões diſtinguãt qdã inter clericos ꝛ laicos qȝ non approbo. ꝑterea nõ ꝙ dies qñqȝ icipit a meridie ꝛ ẽmiat̃

D. III.

expotitur.xlv.di.diſciplina.
g Tangit.i.ꝑdicat xp̄m.uel tangit petrã.i.duriciam cordis.
h Salit.id eſt facit nos ſalire.id eſt tranſire.
i Accipite.alia ratio quare aqua miſceat̃ in ſacrificio.
k Ut emundaret.j.di.iiij.proprie in fi.

ruina angelorum in celis.
s Superſubſtantialem.ꝛ in textu matthei eſt ſuperſubſtantialem .id eſt ſuper omnem ſubſtantiam.
t Sicut ē uer⁹.nõ ei imagie nec vitas obumbrabit̃.ff.d̃ li.ꝛ poſt.filio.
u Et tu q accipis.id eſt corpus chriſti accipis diuīe ſubſtãtie unituꝫ.

tangit[g] petrã ꝛ fluit aq̃ ꝛ bibit populꝰ dei.redũdat aq̃ i calicē:ſalit[h] ſãguis i uitã eternã. Itē Accipite[i] ꝛ illud:de latē eiꝰ effluxit aq̃ ꝛ ſãguis.aq̃ ut[k] emũdaret:ſãguis ut redimēt. q̃re d̃ latē? q꞉[l] vñ culpa idē grã. culpa ꝑ feminã: grã ꝑ xp̄ꝫ. Itē audi pſalmũ:uid̃ q̃ꝫ apt⁹ ſit celeſtibꝰ ſacr̃is: dñs paſcit me: ꝛ nihil mihi deerit ꝛ cetera.uirga tua ꝛ baculꝰ tuꝰ ꝛc̃.uirga ipiũ :baculꝰ paſſio ē eťna:diťas xp̄i paſſio tꝑal'.illa creauit:hec[m] redemit.paraſti i ꝯſpc̄u meo mēſaꝫ[n]:ꝛ poculũ tuũ inebriãs[o] q̃ꝫ ꝑclaꝝ ē. Item quotiēſcũqꝫ bibis:remiſſiõꝫ pcc̃orũ accipis ꝛ iebriãs ſpiritu. Uñ ꝛ apl'us:nolite iebriari uino i quo ē luxuria:ſꝫ implemi ſpũ ſc̃o. Itē: ꝑclara ē ebrietas:q̃ opat̃ ſobrietatē mētis. Iteꝫ: Fiat uolũtas tua ſic̃ i celo ꝛ i ťra pa.no.quo.d.no.ho.ſãguie xp̄i pacificata[p] ſť oia ul'[q] i celo ꝛ i ťra ſãctificatũ ē celũ[r].deiectꝰ ē diabolꝰ.ubi uerſat̃ hõ:quē ille decepit. Dixi uobis:q̃ an̄ uerba xp̄i qd̓ offert̃ panis dicat̃. ubi xp̄i uerba deprompta fuerit:non iã panis:ſꝫ corpꝰ dr̃. Quare ergo i dñica or̃one ait:panē noſtꝝ? panē dixit qppe:ſꝫ euphiſion:hoc ē ſupſubalē[s]. Idem in li.vij.

Ueram chriſti carnē ꝛ ueruꝫ xp̄i ſanguinē mãducamꝰ ꝛ bibimus.

Sicut[t] ē uerꝰ dei filiꝰ dñs nr̃ ieſus xp̄s nõ queadmoduꝫ hoies ꝑ grãm ſed q̃ſi filiꝰ ex ſuba patris: ita uera ē xp̄i caro ſic̃ ipſe dixit:quã accipimꝰ ꝛ uerꝰ ſanguis eius potus. Itē ego ſũ inqt pãis uiuus:q de celo deſcendi.ſꝫ caro nõ deſcendit de celo.qũo ergo deſcēdit de celo panis uiuꝰ:q꞉ idem dñs ieſus conſors eſt diuinitatis ꝛ corꝑis:ꝛ[u] tu qui accipis carnem diuīe eiꝰ ſubē i illo ꝑticipas alimēto. Item in li.de myſterijs.

In ſacrificio nõ corꝑalem: ſꝫ ſpiritualem eſcam accipimus.

In illo[x] ſacramēto chriſtꝰ ē: quia corpus eſt chriſti. non ergo corporalis[y] eſca ſed ſpũalis unde ꝛ apoſtolus d̃ typo eius ait quia patres noſtri eandē eſcaꝫ ſpiritualem mãducauerunt. Corpꝰ eñ dei eſt corpus ſpũale[z].corpus chriſti corpus diuini[ꝛ] ſpiritus eſt. Idem i ẜmone de abel ꝛ chaim.

Carnē a chriſto ſuſceptã ꝛ corpꝰ tranſfiguratũ in altari offerimus.

Si[ꝯ] credis a chriſto carnē eē ſuſceptã ꝛ offeras trãſfiguratum corpus in altari:nec tamē diſtinguis naturã uerbi ꝛ corꝑis chriſti dicit̃ tibi : ſi recte offeras : recte autē non diuidas:peccaſti. Item hieronymꝰ ad eldibiam.

In cena chriſtus fuit conuiua et conuiuium.

Nec[ꝫ] moyſes dedit uobis panem uerũ:ſed dominꝰ ieſus ip̄e conuiua ꝛ conuiuiũ[a] ip̄e comedens ꝛ[b] qui comeditur. Item ſuper mattheum.

In ueritate ſui corporis ꝛ ſãguinis chriſtus ſuis diſcipulis ꝑſentauit:qd̓ melchiſedech ſacramentaliter obtulit.

Accipite[c] ꝛ comedite:hoc eſt corpus meũ. poſtq̃ꝫ typicũ paſcha fuit completũ: ꝛ agni carnes cũ apoſtolis comederat:aſſũpſit panem:qui confortator ē hominis:ꝛ ad ueꝝ paſche tranſit ſacramētũ:ut quomõ in ꝑfiguratõne eius melchiſedech panem ꝛ uinum offerens fecerat: ipſe quoqꝫ in ueritate ſui corporis ꝛ ſanguis repreſentaret. Idem in libro d̃ membris domini.

Chriſtus idem eſt ſacerdos et ſacrificium.

Sacerdos[d] dei pr̃is dr̃ filius dei ẜm hũanitatē:i q̃ ſe pro nob̄ acceptabile ſacrificiũ deo obtulit: ut ſit ipſe ſacerdos q ē ſacrificium. Item auguſtinꝰ de utilitate agende penitentie.

l Quia.vnde culpa.i.de latere culpa ꝛ d̃ latere gratia:ſed nõ de eodeꝫ latere vbi grã:d̃ latere ade fuit femia vnd̃ culpa exiuit.de latere v̓o xp̄i ſãguis ꝛ aq̃.vnd̃ gratia.H.

m Hec redēit ſcꝫ paſſio ꝛ fides eius.

n Menſam. i.cõmunioneꝫ corporis tui.

o Inebrians i.dans obliuionem delectatõnũ: ut.s̃.di.xxxv.luxurioſa.

p Pacificata ſunt.i terra redempti ſũt homines.ꝑnceps eñ mũdi huiꝰ eiectus ē foras in celis chorꝰ angelorum : q iã turbatus fuerat ꝑ paſſiõꝫ eiꝰ ꝛ reſurrectionem ſpe futur̄e reꝑatiõis in i noua gaudia reſurrexit.ut.s̃.e.di. hi duo. nec ut origeñ. dogmatizauit pro redemptõne diaboli paſſus ē xp̄s nec ꝑ angelis ſed ut eius lapſus in reſtitutione hoīs eſſet reparatus.ꝛ id̓o dicitur pro angelis fieri duꝫ quod inde cecidit ex hoibꝰ reddit̃. ꝛ ideo etiam dicuntur pacificata:que ſunt in celo:quia numeruꝫ angeloꝝ diminutum fide paſſiõis ſue xp̄s replet.i.hoies:q peccato depranati erãt ſuo ſanguie redemit ꝛ ex his ruinã angeloꝝ reſarcit deꝰ.s̃.di.i.hi duo.
q Uel in celo.uel ꝑ ꝛ.i.anime ſanctoꝝ que iã i celis ſunt.ꝛ ſancti qui adhuc ſunt in terra.ꝛ tũc pacificata.i.ſaluata uel pacificata.id eſt hoies angelis reconciliati.
r Celum.id eſt illi q aſcēdũt celum ſanctificati ſunt:qbꝰ ſupplet̃

x In illo ſacramento.i. ſub illa uiſibili ſpecie.uel itrãſitiue illud ſacr̃m.ſcꝫ ſub illa ſpecie.ul' illa ſpecies ēt ſuo modo dicit̃ corpꝰ.
y Corporalis.non ergo poſſet quis ſuſtētari de euchariſtia.ar.ꝫ. quia etiã d̃ odore ſatiatur quis ꝛ confortatur
z Spirituale.id eſt ſpiritum alens.
ꝛ Diuini ſpũs.idē reperit corpus ſpirituale dicitur : nõ q̃ ſit ſpiritꝰ ſed q꞉ agile ꝛ nll'o temporaliũ egens iuenitur uel diſtinguit̃ int̃ corpꝰ xp̄i:quod eſt eccleſia.ꝛ corpus chriſti ſumptũ d̃ uirgine: ut eccleſia dicatur corpꝰ xp̄i ſpirituale:q꞉ ẜm quod ē deus ei unitur .corpus dicit̃ ſpiritus dei: quia a ſpũ ſancto eſt.
ꝯ Si credis . recte quoad litteram d̃ chaim hoc intelligitur ſic: Recte quidem obtuliſti:ſꝫ recte non diuiſiſti:q꞉ ñ ſimplici corde. unde et dicitur de frugibus ťre obtuliſſe: quia eius ſacrificium contaminatũ erat terrena contagiõe ꝛ operatõne.iudei quoqꝫ recte offerebant :qa deo cerimonias offerebant:ſed non recte diuidebant:quia.n.t.intellectum a ue.te.littera nõ ſeq̃ſtrabant.q igit̃ in altari pr̃i filiũ imolat:rc̃e imolat. ſꝫ i eadē pſona duas naturas nõ intelligit: nõ rc̃e diuidit. ioh.
ꝫ Nec moyſes.cõuiua.iſidorꝰ ſuꝑ leuiticuꝫ plane uidet̃ uelle :q̃ dñs nr̃ ſeipſuꝫ aſſumpſit.ꝑ hoc qd̓ dr̃ aſſumpſit deditqꝫ diſcipulis ſuis.
a Conuiuiũ. Rex ſedet in cena turba cinctꝰ duodena.ſe tenet i manibus:ſe cibat ip̄e cibꝰ. comedit ergo chriſtus ſeip̄m:ſed non quo ad effectuꝫ quia non indigebat ſicut de baptiſmo.j.di.iiij.proprie.
b Et q comedit̃.diceret qs:q̃re aſſumpſit corpꝰ ſuũ q nõ indigebat ? Rñ. ut daret alijs exemplũ ſumēdi:ſicut baptiꝫatꝰ ē:licꝫ nõ indigeret:ut daret exemplũ baptiꝫandi:ut.j.di.iiij.ꝑ aquam.
c Accipite ꝛ comedite.
d Sacerdos. ſacrificiũ.ꝛ ita gerit officiũ duoꝝ.ar.ꝫ.xvi.q i.ꝑſbytos

a ¶Sabbati.diei ſcꝫ paſchalis ſupple ne forte ob inſignem ſolemnitatem uideretur ieiunium tunc ſoluendum.

b ¶Maluerit.ſed non tenetur ad hoc.

c ¶Uel debuerit.cũ teneť ad hoc ex iniũcta pnĩa.ꝛ ita ẽ ar.ꝙ poſſum⁹ carnes comedere in die ſabbati.nam ponit in opatione nr̃a tamdiu abſtinere die ſabbati:ꝙdiu uoluerimus.Sꝫ ꝫ.j.c.ij.ſed illud ẽ conſiliũ ꝛ ꝯſuetudo ita interpťať:ex ꝺ obſ.ieiu.ꝯſilium.§.itez de illis.nec eñ ſabbatũ ẽ legitima feria:ut.j.e.ieiunia.io.

d Peruenit.q ueniẽ enſ.ſ.ãtichriſt⁹

e ¶In ueneratõne uult non.ꝑ nĩmia certitudie ponit hic pñs pro futuro.ꝛ nõui hoc.ſ.xxiij.q.i.paratus ꝛ.j.di.iiij.quando quis.

f ¶Sabbatum.ſ.di.xli quiſquis ꝛ.ſ.di.lxxxi.non oportet.

g Sabbato vo ieiunãdum.ſ.xij di.illa ꝫ.So.h̃ñ obtinet:uel dic ut ibi dixi.

h ¶Non celebrari.ſacramentum corporiſ ꝛ ſanguiniſ domini.ſ.di.i.uiſum ꝫ di.ij.iteratur contra.ſed ſm hanc exceptionem illa.c.intelliguntur.

i Ieiunium quinte ſ.di.lxxvi.utinã contra.So.prohibeť hoc fieri in contemptũ dei.aliaſ ſemp ieiunare non reprobarem ut ibi ſed quare potius ꝺ his diebus ꝙ de alijs:cuz ieiunare in contemptũ diei cuiuſcũꝗ ſit mortale peccatum:dic ꝙ iõ quia maioris ueneratõnis ſunt:qꝛ in illis duo bus diebus fecit dominus quicquid iſigne fecit fere.lxxv.di.c.penľ.fere dixi.quia die iouis celos aſcendit.

k Nequis.cauſa timoris ſcꝫ quia aliquis incutiat timorẽ alicui niſi ieiunet tlĩ die

l ¶In ſuſpicionibus.ſ.hereſeos.

m Ieiunia.ꝛ ſexta addita ſecũda feria.xi.q.iij.de illis.ſ.di.lxxxij.preſbyter.

termio ꝙ fit in ꝑncipio noctis.iiij ferie ꝙ luceſcit i q̃rta feria:uſꝗ in diluculuꝫ q̃nte ferie:ꝛ ſilr̃ a cena noctis ſexte ferie ꝙ luceſcit i ſexta feria:ñ impite ieiunatio ẽ tenẽda uſꝗ ad ſabbati⁹ lucẽ q̃tum de dici parte aliqs ieiunãe malueriťᵇ lᶜ debuerit:ꝓtendať. Item gregorius dilectiſſimis ciuib⁹ rome.

Nec die ſabbati feriãduꝫ nec die dñico lauacrum ẽ prohibendum

Peruenit ad me quoſdã peruerſi ſp̃s hoĩes praua inter nos aliq̃ ꝛ ſce fidi aduerſa ſeiaſſe ita ut die ſabbati aliqd opari ꝓhiberẽt:quos qd aliõ niſi antixp̃i p̃dicatores dixerim⁹:q ueniẽs diẽ ſabbati:atꝗ dñicuꝫ ab omĩ faciet ope cuſtodiri.qꝛ eñ mori ſe ꝛ reſurgẽ ſilať:h̃ri inᵉ ueneratõe uult diẽ dñicũ.ꝛ qꝛ pplm̃ iudaizãe cõpellit:ut exteriorẽ legis ritũ reuocet.ꝛ ſibi iudeoꝝ ꝑfidiã ſb̃dat:coli uult ſabbatũᶠ. Aliud quoꝗ ad me platũ ẽ:uob a puerſis hoib⁹ eẽ p̃dicatuꝫ:ut dñico die null⁹ debeat lauari.ꝛ qdẽ ſi ꝑ luxuria ꝛ pro uoluptate qs lauari appetit:hoc fieri nec reliquo quolibꝫ die cõcedim⁹.ſi ãt ꝑ neceſſitatẽ corporis.hoc nec die dñico ꝓhibemus.

Item inocentius papa.

Ob reuerentiam ſepulture dominice ſabbato ieiunare debemus.

Sabbato uero ieiunãdũ eſſe rõ euidẽtiſſima demõſtrat. Nã ſi diẽ dñicã ob uenerabilẽ reſurrectioꝫ dñi nr̃i ieſu xp̃i nõ ſolũ i paſcha celebramus:uerꝫ ẽt ꝑ ſingulas hebdomadas ipi⁹ diei imaginẽ freq̃ntam⁹:ac ſicut.vi.feria ꝓpter paſſionẽ dñi ieiunam⁹ ſabbatũ p̃termittẽ nõ debem⁹:qm̃ i tra triſtitiã ꝛ leticiã tpis illi⁹ uidetur icluſum.nã utiꝗ ꝯſtat ap̃los biduo iſto ꝛ i merore fuiſſe ꝛ ꝓp̃metũ iudeoꝝ ſe occultaſſe.quod utiꝗ ñ dubiũ ẽ i tm̃ eos ieiunaſſe biduo mẽorato.ut traditõ eccl̃ie hẽat iſto biduo ſacra penit⁹ ñ ce lebrari.ꝙ fora ẽt ꝑ ſingulas tenẽda ẽ hebdomadas:ꝓp̃ť id qð commemoratio diei illi⁹ ſp ẽ celebranda.ꝙ ſi putãt ſel' atꝗ una ſabbato ieiunandũ:ergo ꝛ dñica ꝛ.vi.feria ſel' i paſcha erit utiꝗ celebrãda. Item melchiades papa.

Die dñica ꝛ quinta feria non eſt celebrandum ieiunium.

Ieiuniũ dñici diei ꝛ q̃nte ferie nẽo celebrare dꝫ:ut iter ieiuniũ xp̃ianoꝝ ꝛ gẽtiliũ ueraciť credẽtiũ ifideliuꝫ atꝗ hẽticoꝝ uera ꝛ nõ falſa diſcretio habeatur.

Itẽ ex ꝯcilio ceſareo auguſtão.

De eodem.

Neqs ieiunet die dñica cauſa timoris aut ꝑſuaſionis:nec q̃dragefimaꝝ dieb⁹ ab eccl̃ijs fideles deſint:nec habitẽt i cubiculoꝝ latibul' ac mõtiũ q i ſuſpitionib⁹ ꝑſeuerant:ſꝫ exẽplũ ac p̃ceptũ cuſtodiãt ſacerdotũ:ꝛ ad alienas uillas agẽdoꝝ ꝯuẽtuũ cã ñ ꝯueniãt. Ab uniuerſ epis dictuꝫ eſt anathema ſit:q hoc cõmiſerit.

Item ex dictis ſci apollonij.

Quarta ꝛ vi.feria ſt̃ ſuãda ieiũia

Ieiunia ſane legitia.i.iiij.ꝛ.vi.feria nõ ſt̃ ſoluenda niſi grãdis aliq̃ nec̃itas fueiť:qꝛ q̃rta feria iudas traditionẽ dñi cogitauit.vi.feria crucifix⁹ ẽ ſaluatõ ui debiť.ergo q i his dieb⁹ ſine nec̃itate ſoluerit ſtatuta ieiũia:ul' cũ tradẽte tradẽ ſaluatorẽ:ᵒ l' ᵖ cũ crucifigẽtib⁹ crucifigẽ.die ãt dñica nihil aliõ agẽdũ ẽ:niſi ðo uacãdũ.nll'a opatio i illa die ſcã agať:niſi tm̃ hymnis ꝛ pſalmis ꝛ canticis ſp̃ualib⁹ dies illa trãſigať. Itẽ innocẽtius papa.

Quita feria ultie hebdomade q̃dragefime penitentes remiſſioꝫ accipiant.

De penitẽtib⁹ uero q ſine ex grauiorib⁹ ꝯmiſſis ſiue ex leuiorib⁹ pnĩaꝫ gerũt:ſi nll'a iteruẽiat egritudoˢ.v.feria ãte paſcha eis remittẽdũ ẽẽ romane eccl̃ie ꝯſuetudo demõſtrat.ceteꝝ ð pondẽ eſtimãdoᵘ delictoꝝ ſacẽdotis ẽ iudicare:ut attẽdatˣ ad ꝯfeſſionem

n ¶Soluenda.ab his qui ad hoc uoto uel penitentia ſunt aſtricti.uel dic:ꝙ hoc fuit in primitiua eccleſia neceſſitatis hodie uero conſilij.h.ꝛ.S.

o ¶Saluatorem.ſ.xi.q.iij.abijt.

p ¶Uel cum crucifigentibus.ꝫ.d.iiij.qui his.

q ¶Aliud.C.de fer.l.iij.ꝫ.ſed dic legẽ ſuccũbere.i.uim in hoc non habere:extra de fer.conqueſtus.

r De penitentibus.commiſſis mortalibus.grauiora enim appellat ualde enormia:leuiora min⁹ enormia.alias eſſet cõtra.xxvi.q.vi.c.ultimo.

s ¶Egritudo.quo cãu nullo tempore eſt denegãda communio:ut nõť ꝛ legiť di.p.x.c.pſbyť.Sed pone q aliquiſ agat ſeptẽnem penitentiã:nũquid in iſtl.vij ãnis in quolibet anno in cena domini debꝫ i eccl̃ia itroduci.uel ſi debꝫ a quo:utruꝫ tm̃ ab epiſcopo l' a ſuo pſbyťo:dicunt quidaꝫ ꝙ poſt primaꝫ expulſioꝫ uſꝗ ad ultimam:q̃rum utraꝗ debet tm̃ per epiſcopum fieri:preſbyter ſimplex poteſt eũ quolibet anno i cena domini recipere i eccleſia ꝛ poſt octauas de eccleſis expellere:de h̃ .l.di.in capite. Item q̃re hoc magis fit i die iouis ꝙ i alio die eiuſdem ſeptimane:ideo quia eodẽ die idez dominus captus fuit:et ligatus fuit:et eius ligatõ ab ſolutionẽ nr̃aꝫ operata eſt.uľ põt dici ꝙ idõ quia ipſe eodez die pedes diſcipuloꝝ lauit.vñ ideo eadẽ die fit:ut pedeſ i.affect⁹ noſtros lauet a peccatis:iuſť illud ꝙ ſpecioſi pedes euangelij ꝛc.de pe.di.i.põt.

t ¶Remittendũ.id ẽ abſoluendo recõciliãdo euchariſtiã ꝑcedẽdo.l.di.penitenteſ.

u ¶Eſtimando.ar.xxiij.q.viij.occidit.

x ¶Attendat.xxvi.q.vij.de his.

y ¶Sane.exponit.quod dixerat.

in aliū. ⁊ hec forte ꝯputatio eſt magis uera cum ꝯtineat ortū ⁊ occaſum ſignoꝝ. Itē dies qñq; ꝯputaƭ de momento ad momentū ff. de mino. deniq;. §. minoꝛe. ſed quātū ad eſum carniū ꝯputaƭ dies a ueſpera uſq; ad diluculū: ut. j. e. de eſu.

c ¶Theophanie. i. epiphanie. i. apparitōnis. theos eñ deus phanos apparitio qñ. ſ. ſtella apparuit. q̄ duxit magos.

d ¶Natiuitati de feſto conceptiōis nihil dr̄ quia celebrandum nō eſt: ſicut in multi regionibus fit. ⁊ maxie i anglia ⁊ hec eſt ratio quia in peccatis cōcepta fuit: ſicut ⁊ ceteri ſancti excepta unica perſona chriſti. ſimilr̄ d̄ annūciatiōe ſācte marie nihil dicit cum ſit tamen celebre feſtum. b.

e ¶Feſtiuitates ſed de quibus feſtiuitatib⁹ h̄ intelligiſ: quia ſancti aut ſunt canonizati aut nō: ſ b. intelligit de canonizatis quia dic: q̄ epiſcopus cū ſuiſ clericis quātū ad ſuam dioceſim pñt ſanctū canonizare. qd nō credo: ſ; ex audio de canonizatis: qui nō habēt uigilias

f ¶Non generaliter. ar. q̄ p ticularia decreta epiſcopi pñt ꝯdere: ⁊ leges ⁊ canones conſtituere: ⁊ conſuetudines inducere ſeruandas i parochiis ſuis in ſubditos ſuos cō ſenſu eoꝝundē ſine pñtia pape uel eius de legati: ut. xi. di. catholica. ⁊. xx xv. q. vi. ab iſto

ſtephani: ſācti iohānis euāgeliſte inocentū: ſcī ſiluestri: octaua dñi theophanie[c]: purificatō ſce marie ſcm paſcha cū tota hebdomada: rogatōes trib⁹ dieb⁹: aſcēſio dñi: ſcī dies pētecoſteſ: ſcī iohānis baptiſte. xij. apl̄oꝝ maxie ſcoꝝ petri ⁊ pauli: q̄ mūdū ſua pdicatiōe illūiauerūt. ſcī laurentij: aſſūptō ſce marie: natiuitatis[d] ſce marie: eccl̄ie dedicatio. ſcī michael arch angeli: dedicatio cuiuſcūq; oratorij ⁊ oīm ſcoꝝ: ⁊ ſancti martini: ⁊ ille feſtiuitates[e] q̄s ſingli epī in ſuis epātib⁹ cū pplo collaudauerint: q̄ uicinis tm̄ circūmoꝛātib⁹ i dicēde ſr̄ nō gnālir̄[f] oīb⁹. reliq̄s uero feſtiuitates p ānū nō ſr̄ cogēdi ad feriādum nec ꝓhibendi. Indictū uero ieiuniū qñ fuerit denūciatum: ab oīb⁹ obſerueƭ. Item ex concilio toletano. iiij.

In ſanctoꝝ ſolēnitatib⁹ diuis officijs nō ſaltatōnibus uel cantilenis populi debent uacare.

Irreligioſā[g] ꝯſuetudo ē quā uulg⁹ p ſāctoꝝ ſolēnitates agē cōſueuit. ppl̄i q̄ debēt diuina officia attēdē: ſaltatōnib⁹ turpib⁹ iuigilāt: cātica nō ſolū mala canētes: ſ; religioſoꝝ officijs perſtrepūt[h]. hoc etem̄ ut ab oīb⁹ ꝓuīcijs depellaƭ: ſacerdotū ⁊ iudicū a cō ſilio ſācto cure ꝯmittiƭ. Item ex concilio aureƚ.

Ante aſcenſionem domi trib⁹ diebus letanie celebrentur.

Rogatōnes[i]. i. letanias ante aſcēſiōē dñi placuit celebrari: ita ut pmiſſū triduanū ieiuniū i dñice aſcēſiōis ſolēnitate ſaluaƭ p q̄d triduū ſui ⁊ ācille ab ope relaxēƭ: quo magis plebs[k] uniuerſa ꝯueiat. quo triduo oēs abſtineāt ⁊ ēt q̄dragesimalib⁹ cibis utanƭ.

Item ex concilio eodem.

Epus die dñico non deſit eccl̄ie

Epiſcop⁹[l]: ſi ifirmitate ñ fuerit ipedit⁹: eccl̄ie cui ꝓxim⁹ fuerit die dñico deeſſe non dz.

ſtatuitur: non precipitur: ſed ſuadetur. nam in tempoꝛe illo unaqueq; prouincia abundabat in ſenſu ſuo: ut. lxxvi. di. utinā ⁊. xij. di. illa.

k ¶Plebs. ⁊ ita ſerui ſunt de plebe.

l ¶Epiſcopus. deeſt. ar. q̄ epus dñicis dieb⁹ in epāli eccleſia diuinis officijs debeat inteſſe: in qua ſacerdotali moꝛe precipiƭ reſidere: ut. vij q. id ē peruenit ad nos et q̄ non cogendus ſit cum clericis ſuis apud eccleſiam ſuam cōmūiter habitāe: ut dixit. xli di. epiſcopus uilem.

m ¶Nulli. i. uilla. tūc enim ad maioꝛem eccleſiam conueniunt omnes: ut. ſ. e. di. ſi quis extra.

n ¶Sacerdotibus. id eſt epiſcopiſ in conſilio congregatiſ.

o ¶Paſche. ꝯ. ſ. di. iiij ſtatuimus ⁊. c. quadrageſima. Sol. hic de ieiunio generali qd̄ oībus iniūgitur: ibi d̄ ſpeciali quod clericis ſuadetur. imo ideo nō eſt ſeruanda infra: q; ſuatur p⁹ paſcha a die paſche uſq; ad aſcenſiōē uel penteçoſten.

p ¶Non liceat. ieiuniū: quia dominus ſurrexit de cena. ⁊ lauit pedes diſcipuloꝝ ⁊ iterum redijt ad cenā uolunt quidam ad ſilitudinem domini etiam pedes alijs abluere et bis comedere. ſed talis conſuetudo reprobaƭ.

q ¶Exhonoꝛare. arg. q̄ nihil reputaƭ ieiunaſſe qui unum diem non ieiunat. C. ad ſyl. l. ult. nihil uidetur eſſe factū ⁊c. vij. q. i. nihil.

Item ex eodem.

Nos dies paſche ciuibus i uilla celebrare non licet.

Nulli[m] ciuiū unq̄ paſche natal' dñi ⁊ q̄drageſime ſolēnitatem i uilla l; celebrare: niſi quē infirmitas pꝛobabitur tenuiſſe.

Item ex eodem.

Ante ſolēnitatē paſche quadrageſima eſt celebranda.

Sacerdotibus[n] oīb⁹ decretū ē: ut añ paſche[o] ſolēnitatem non q̄nquageſima ſed. xl. teneaƭ.

Item ex ꝯcilio martini pape.

Quita feria ultime ſeptimane q̄dragesime ieiuniū ſolui non licet

Non[p] liceat q̄nta feria fratres nouiſſime ſeptimāe ieiuniū ſoluē: ⁊ oēz exhonoꝛāe[q]. xl. ⁊ ſyncere abſtinētes totā. xl. perexire.

Item ex concilio laodicenſi.

De eodem.

Non[r] opoꝛtet i. xl. q̄nta feria ultime hebdomade ieiuniū diſſolui ⁊ totā. xl. ihonoꝛari: ſ; p totos dies ieiunare: ⁊ eſcis abſtinentie cōuenietibus. i. aridioꝛib⁹ uti. Item ex ꝯcilio agathenſi.

Exceptis dieb⁹ dñicis in quadrageſima non ſoluatur ieiunium.

Placuit[s]: ut oēs eccl̄ie exceptis dieb⁹ dñicis i. xl. etiā i die ſabbati[t] ſacerdotali[u] oroe ⁊ diſcretiōis cōione[x] ieiunēt. Item ex concilio niceno.

Nec i die dñico nec i dieb⁹ pentecoſtes i orone genua flectanƭ.

Quoniā[y] ſr̄ i die dñica q̄dā ad oratōnem genua[z] flectentes ⁊ i diebus pentecoſtes: ꝓpterea ſtatutū ē a ſancta ſynodo: q̄m cō ſona ⁊ conueniens p oēs eccleſias cuſtodiēda conſuetudo ē: ut ſtātes[&] ad oratione uota dño reddamus. Item leo papa. iiij.

Quo tempoꝛe ab eſu carnium ſit abſtinendum.

De[ꝯ] eſu carniū apud nos uetuſtiſſima ⁊ ñ impꝛobāda traditio ſemper eſt tenēda: ut a cene

r ¶Non opoꝛtet. ſ; per totos excepti diebus dominicis ar. ſ. di. xxx. ſi quis pꝛeſbyter. j. di. v. quadrageſima.

s ¶Placuit. ut omnes non comedant.

t ¶Sabbati. ſ. paſchaliſ

u ¶Sacerdotali. ſ. finita boꝛa nona.

x ¶Cōmunione. ſ. pcepta. i. nō debēt comedē niſi pus celebratis miſſaꝝ officijs ⁊ ueſptinis ſ. e. di. i. ſolent. b.

g ¶Irreligioſa. ſaltationibus. ſ. e. di. i. qui die.

h ¶Perſtrepunt. hoc licet ſit moꝛtale: non inducit depoſitionem: ut. v. q. iij. in loco.

i ¶Rogationes. id eſt letanias. ſ. di. lxxvi. §. nō aūt ꝯ ubi dr̄: q̄ inter paſcha ⁊ pente. nō ſit ieiunādū. ſed de ieiunio quod h̄

y ¶Quoniam. ſunt. ſ. e. di. lxxvi. §. nō aūt.

z ¶Genua. ſ. di. lxxvi. §. non autem.

& ¶Stantes. ſ. di. xxx. ſiqs pſbyter. ſ. xxvi. q. vij. ſacerdotes ꝯ. Solu. ibi dies remiſſionis uocantur dies ieiunioꝝ.

ꝯ ¶De eſu. ferie. de quarta feria eſt conſilium: de ſexta preceptum.

392

a P Lacuit. ut poſtq̄z. hoc.c. non habet hodie locum.
b Annuncient. hoc non ubiq₃ obtinet.
c D E obſeruatione.
d P Erlatū ē. laudam⁹. hic colligit̄ q lz intētio approbet̄: reprobat̄ tn̄ ipm̄ factū. vn̄ p hoc pt ſolui illa ꝯrietas d̄ loth: qm̄ nūc dic̄ ſcp̄tura eē eum ſanctū. xxxij.q vij. offerebat. aliaſ ptur batuz dicit. xiiij. di. qui ait. item ē ar. q i uno facto poteſt reprobari qd̄ dam et aliud approbāi xxij.q.iij. inter ceťa. ar. ꝯ.ff. familie herciſ. in h̄
e Fregiſſe. s̄. di. lxiij. §. uerum cōtra: ibi latriaz adorabant hic duliam.
f V Enerabileſ. z adorant s̄., px.c ꝯ. ſz aliud ē adorare latria: quod tibi prohibetur. aliud dulia: quod h̄ permittitur.
g Cultu. ſcz latria: i q̄ tria exiguntur charitaſ dilectionis z mľtitudo ſacrificiorum z ueneratio. In dulia uero unū ſolum. ſ. ueneratio. z in hoc ſenſu poſſum⁹ quālibet rem ſacram adorare. i. reuerentiam exhibere. s̄. di. iij. ſancta.
h S Extam. s̄. di. xvi ſextam.
i In qb⁹ dr̄. Illd̄ qb⁹ non refertur ad aliq̄z dictionem hic poſitam ſz in canone ſexte ſynodi cuius uerba hadrianus inducit. alibi dicit̄ uel habet̄ in quibuſdā z ſm hoc hec littera pz uel in quibus.
k Qui. id eſt ſacrificium cuius agni.
l In figuraz. tempore gratie que figurabatur in ueteri teſtamento.
m Trāſit. i. trāſire dz quaſi non debz depigi
n Gratiam. id ē gratō ſaz ueritatem. ſ. chriſtū hominem.
o Pro ueteri. hoc credo reprobari: qz in cruce tm̄ agnus dei depingebatur. Naz alias homine depicto agnum d̄ pingi nō obeſt i pte iferiori. ſz cū corrigat̄ quo ad hoc: ergo quomō recipitur cum omnibuſ canonibus.
p O Mneſ. Caſus In prima parte dic̄ tres pſonas pr̄ez z filiū z ſpm̄ ſcm̄ uni⁹ z eiuſdē ſbe. In ſcd̄a pte dicit: q lz iſte tres pſone ſint eadē eēntia: q̄dā tn̄ ſingulariter attribuunt̄ pſonis: q̄ trinitati nō attribuunt̄. z ſimilit̄ aliquid attribuit patri: quod non filio z econuerſo. z idem in ſpiritu ſancto.

q Columbe. uera qdem columba fuit que nec p̄us nec poſtea cō paruit. ſz in ſuā materiā rediīt: ſicut legit̄ de ſtella de q̄ deſcendit ſp̄us p ſignificationē. ſignificabat plenitudinē bonoꝝ ſp̄us ſancti q̄ in xp̄o erāt ſup quē ſp̄us deſcēdit. j. di. px. p aquam.
r Ignis. genitiui caſus eſt: alias nō ꝯgrue diceret̄ zc̄.

calen̄. nouēbris. ſcribēdū ē ēt ad ſingulaꝝ q̄rūcunq₃ puiciaꝝ p̄mates: ut qn̄cūq₃ apud ſe ꝯcilia ꝯgregāt iſtū diē nō ipediāt. ITez ex ꝯci. bracaren̄. ij. Per orbē uniuerſū cū i ꝯcilijſ oia ſtatuta fuerit futuꝝ paſcha annuncietur.

P Lacuit[a] ut poſtq̄z oia in cōcilio ſacdotū fuerit ordiata illud oimō fuet̄: ut ſupuēturi ipi⁹ anni paſcha quo calendaꝝ die uľ quota lūa dēat ſuſcipi a metropolitano ep̄o intimet̄. qd̄ ceťi ep̄i uľ reliqu⁹ cler⁹ breuiculo ſb̄notantes un⁹ qſq₃ i ſua eccľia adueniēte natal dn̄i die p⁹ euāgelicā lectiōz populo annūciēt[b]. ITem ex ꝯcilio arelatēſi qd̄ ꝯfirmauit papa ſilueſter. Per uniuerſū orbem uno die z uno tpe paſcha celebretur.

D E[c] obſuatiōe paſche dn̄i ſtatuimus: ut uno die z tpe p oēm orbē obſuet̄: z iuxta ꝯſuetudinē lr̄e ad oēs dirigāt̄. ITem greg⁹. ſuio ep̄o maſſilienſi. De imaginib⁹ ſcoꝝ nō uiolandis

P Erlatū[d] ad uos fuēat: q icōſiderato zelo ſuccēſus ſcoꝝ imagines ſb̄ hac q̄i excuſatōne ne adorari debuiſſent ꝯfregeris. z q dē qz eas adorari uetuiſſe oio laudam⁹: fregiſſe[e] uero rep̄hendim⁹. Dic fr̄ a quo ſcm̄ eē ſacdote aliqn̄ auditū ē: qd̄ feciſti? alid̄ eſt eīn picturā adorāe. alid̄ p picture hiſtoriā qd ſit adorādū addiſcē. Naz qd̄ legētib⁹ ſcp̄tura: hoc z idiotis p̄ſtat pictura cernentib⁹: qz in ip̄a ignorātes uidēt qd ſeq debeāt: in ip̄a legūt q lr̄as neſciūt. vn̄ z p̄cipue gētib⁹ p lectōe pictura ē. ITem ex. vi. ſynodo. Imagines ſanctorū memoria ſt̄ z recordatio preteritorum.

V Enerabiles[f] imagies xp̄iani n̄ deos appellāt. neq₃ ſuiūt eis: ut dijs neq₃ ſpem ſalutis ponūt i eis neq₃ ab eis expectant futuꝝ iudiciū: ſz ad memoriā et recordatōz p̄mitiuoꝝ uenerāt̄ eas z adorāt: ſz n̄ ſuiūt eis cultū[g] diuino nec alicui creature. ITez hadrianus papa tharaſio p̄riarche.

Nō in agni ſz in hominis ſpecie chriſtus eſt figurandus.

S Extā[h] ſcam ſynodū recipio cū oib⁹ canōib⁹ ſuis i qb⁹ dr̄: In[i] qbus ſcp̄turis ſcaꝝ imaginū agn⁹ p̄curſoris digito oñſus depigit̄: q[k] i[l] figurā gr̄e trāſit[m]. ueꝝ nobis p legē moyſi d̄mōſtrās agnū ieſū xp̄z dn̄m nr̄m. Antiqs ergo figuris z umbris z ad ueritatis p̄figuratōz ſce eccľe traditiſ uale dicētes: gr̄az[n] z ueritatē p̄ferim⁹: et ſic plēitudinē legis recipim⁹. ueꝝ igit̄ agnū dn̄m nr̄m ieſū xp̄m ſm imaginē hūanā āmō z i imaginibuſ p[o] ueťi agno d̄pigi iubem⁹. ITē aug. i li. d̄ trinitate. De fid̄ trinitatis z unitatis iuiolabilit̄ ſuāda

O Mnes[p] quoſ potui legē: q añ me ſcp̄ſeřt d̄ tritate: q̄ de⁹ eſt diuioꝝ libroꝝ ueteꝝ z nouoꝝ catholici tractātes hoc itēderūt ſm ſcp̄turas docē: q pr̄ z filius z ſp̄s ſcus uni⁹ ciuſdēq₃ ſbe iſcpabili eq̄litate dinā iſinuāt unitatē. Idōq₃ n̄ ſt̄ tres dij ſz un⁹ de⁹: q̄uis pr̄ filiū genuerit: z idō fili⁹ n̄ ſit q pr̄ eſt filiuſq₃ a pr̄e ſit genit⁹: z idō pr̄ n̄ ſit q fili⁹. ſp̄ſq₃ ſcus nec pr̄ ſit nec filius: ſz tm̄mō pr̄is z filij ſp̄s: z pr̄i z filio ēt ip̄e coeq̄ľ z ad tritatis p tinēs unitatē: n̄ tn̄ eādē trinitatē natā d̄ uirgie maria z ſb̄ pōtio pilato crucifixā z ſepultā t̄tia die reſurrexiſſe z i celū aſcēdiſſe: ſz tm̄mō filiū nec eādē tritatē deſcēdiſſe i ſp̄e colūbē[q] ſup ieſū baptizatū aut die pētecoſtes p⁹ aſcēſiōz dn̄i ſonitu ſcō de celo q̄i ferret̄ flat⁹ uehemēs z liguis diuiſ uelut ignis[r] ſz tm̄mō ſp̄m ſcm̄: nec eādē trinitatē dixiſſe de celo: tu es fili⁹ me⁹ dilectus ſiue cū baptizat⁹ fuēit a iohāne: ſiue i mōte qn̄ cū illo erāt tres diſcipľi: aut qn̄ ſonuit uox d̄ celo dicēs: clarificaui z iterū clarificabo: ſz tm̄mō pr̄is uocez fuiſſe ad filiū ſcam: q̄uis pr̄ z filius et ſpiritus ſcus ſic̄ iſepabiles ſt̄: ita iſepabilit̄ opēt̄. I Dē ſup iohez. Sine ſacro uiſibili z ſide iuiſibili nemo ſaluat̄

N Eceſſarium[s] et uiſibile

n N Eceſſariū eſt. Hic d̄ pingit̄ .iiij. di. in qua agit̄ de baptiſmo: qui ē ianua oim̄ ſacramentorum Vn̄ uidēdū ē quid ſit baptiſmus: q̄ forma baptizandi qn̄ fuit baptiſma inſtitutum: q̄t ſunt genera baptiſmi qs effectus. Et qdem baptiſmus eſt exterior hoim̄ ablutō cuz certa forma vborū. Eſt ēt character impſſus anime in ipſa aqua: ut. i.q.i. detrahe. Forma ē illa quā dn̄s tradidit diſcipulis: ite baptizate. o.g. i no. p. z. fi. z ſpirit⁹ ſancti. j.e. ppe itaq₃ nec etiaz omitti dz hoc pnomen ego: ex de bap. ſiqs ſāe. nec obſtat .j.e. a quodam qz ibi noie xp̄i intelligūt̄ tres pſone. Et inſtitutuz ē ſm q̄ſdam cū dictuz ē nicodemo niſi quis renatus fuerit zc̄. ſz alios cū dixit diſcipulis: ite bapti. zc̄. et h̄ p⁹ mortem ſm alios cuz miſit iudā cū ceterl .i. q.i. dedit. Ego credo: q tc̄ cū a iohāne ē baptizatus: ut. j. .e. per aquam. Quot ſūt gn̄a baptiſmi z g dē tria. flumis

z ſanguinis et z flamis: ut dicem⁹. j.e. baptiſmi. Quis ei⁹ effect⁹: qz cū digne qs baptizatur: tā actuale q̄z origiale pccm̄ ſine pnia tollit̄: ut. j.e. ſine pnia. alias enim eſt tm̄ ſacramenti collatio.

a ¶ Ante tempus.i.ante quintem feriam que eſt ãte paſcha
b ¶ Litteris.⁊ non per ſingulos.ſ.ð pe.di.iij.§.i.⁊.c. agathoſa ſ.di.xcvi.cum ad uerum.j.di.xxi.omni tempore.
c ¶ De anno.j.di.iiij.ſiquis de alio.
d ¶ Vetꝰ.nota uetus dici:qd coronam anni nõ excedit:ſicut et nouum dicit̃ matrimonium qđ nõ excedit annũ:ut.xxv.q.v iij.c.i.⁊ ar.ff.ð pub.⁊ uecti.l.ulti.§.quotl.et ff.ð uino ⁊ triti.l.uetus.

k ¶ Sanctificabat.tunc eñ ſanguis uitule fuit remiſſio peccatorum:ut.xi j q.ij.gloria.
l ¶ Mundabat.a uenialibus.ſ.di.l.in capite.j.di.iiij.nequaq̃. Naz ſacrificijs uenialia delentur.ſ.di.ij.cum omne.de pe.di.iij.de quotidianis. Nã ſiqua tunc babebant:mortalia erant:de pe.di.vi.c.i.circa medium.

penitentis ⁊ ad fletꝰ atq̃ lachrymas corrigẽtis.ſane ſiq̃s i egritudinẽ ceciderit:atq̃ uſq̃ ad deſpa tionẽ ꝯuenerit:ẽ ei añ tp̃s paſche relaxandũ:ne ð ſcło abſq̃ cõione decedat. ITem fabianus papa orientalibus ep̃is.

Singul' ãnis qnta feria ultīe hebdomade.xl.nouũ chriſma ꝯficiat̃

LItteris ur̃is int̃ ceťa inſtũ i uẽimꝰ:quoſdã religiõis ur̃e ep̃os a ur̃o noſtroq̃ ordie diſcrepare:⁊ ñ ꝑ ſingulos ãnos in cena dñi chriſma ꝯficẽ. Errãt uero q talia excogitãt:⁊ mẽte ueſana potiꝰ q̃ rc̃a ſentiẽtes hoc facẽ audẽt ſic eñ ipiꝰ dici ſolẽnitas ꝑ ſinglos ãnos ẽ celebranda:ita ipiꝰ ſci chriſmatis ꝯfectõ ꝑ ſinglos ãnos eſt agẽda ⁊ ð ãno i ãnũ renouãda:⁊ fidelibꝰ ẽ tradẽdũ:q: nouũ ſacr̃m ẽ:⁊ ꝑ ſinglos ãnos i iã dc̃a die innouãdũ:⁊ uetꝰ i ſcis ecclĳs ẽ cremãdũ. Iſta a ſcis apl̃is ⁊ ſucceſſoribꝰ eoꝝ accepimꝰ:⁊ uob̃ tenenda mãdamꝰ. ITez euſebiꝰ papa

Seruetur ab omnibus feſtiuitas inuentionis dominice crucis.

CRucis dñi nr̃i ieſu xp̃i:q̃ nuꝑ nob̃ gubnacula ſc̃e romãe eccleſie tenẽtibꝰ qnto nonas maĳ inuẽta ẽ:i p̃dc̃o calẽdarũ die iuẽtõnis feſtũ uob̃ ſolẽnit̃ celebrãe mãdamꝰ. ITem alexãder papa qntus a petro.

Quare ſit iſtitutũ ut aq̃ ſale conſpſa ſanctificetur.

AQuã ſale ꝯſpſã i ppl̃is bñdicimꝰ ut ea cũcti aſpſi ſcificẽt̃ ⁊ purificẽt̃. qđ oibꝰ ſac̃dotibꝰ faciendũ eẽ mãdãꝰ. Nã ſi cinis uitule aſpſus ppl̃z ſcificabat atq̃ mũdabat:mlťo magis aq̃ ſale aſpſa diuiſq̃ p̃cibꝰ ſacrata ppl̃z ſcificat atq̃ mundat.et ſi ſale aſperſo per beliſeum prophetam ſterilirilitas aq̃ ſanata ẽ:quãto magis diuis p̃cibꝰ ſacratꝰ ſal ſterilitatem reꝝ aufert humanaꝝ:⁊ coinquatos ſcificat ⁊ purgat:⁊ ceťa bona mlťiplicat:⁊ iſidias diaboli auertit:⁊ a fãtaſmatis uerſutĳs hoies defẽdit. ITem piꝰ papa.ix.a petro apl̃o i p̃mo ſuaꝝ decretalium

Nõ niſi in die dominico ſanctuz paſcha celebretur.

NOſſe uos uolumꝰ:ꝙ paſcha dñi die dñico ãnuis tp̃ibꝰ ſit celebrãdũ. Iſtis ei tp̃ibꝰ hermes doctor fidei ⁊ ſcp̃ture effulſit int̃ nos.⁊ lz nos idẽ paſcha p̃dc̃o die celebraremꝰ:q: tñ inde qdã dubitant:ad corroborãdas aias eorũ eidem herme ãgelꝰ dñi apparuit i habitu paſtoris:⁊ p̃cepit ei:ut paſcha dñi die dñico ab oibꝰ celebraret̃. vñ ⁊ nos apl̃ica auc̃te iſtituimus oms eadez ſuare debẽ:q: ⁊ nos ſuamꝰ.nec debetis a capite quoquo mõ diſcedẽ. ITẽ uictõ papa.xiij.a petro i p̃mo decreto ſuo.

Non niſi in die dominico ſanctum paſcha celebretur.

CElebritatem ſci paſche die dñica agi debere:⁊ p̃deceſſores nr̃i iã ſtatuerũt:⁊ nos illõ eadem die ſolẽnit̃ celebrare mandamꝰ:q: ñ decet:ut mẽbra a capite diſcrepẽt aut alit̃ gerãt a.xiiij.uero lũa p̃miꝰ menſ uſq̃ ad.xxi.diẽ eiuſdẽ meſ eadez celebret̃ feſtiuitas. Eodẽ quoq̃ tp̃e baptiſma celebrandũ ẽ catholicũ.ſz tñ ſi nec̃e fuerit aut mortis p̃iculũ igruerit gẽtiles ad fidẽ ueniẽtes quocũq̃ loco uł momẽto ubicũq̃ euenerit ſiue i flumie ſiue i mari ſiue i fonti b'tm̃ xp̃iane ꝯfeſſiõe credulitatis clarificati baptizẽt̃. Ip̃is ẽt qđ in baptiſmo polliciti ſt̃ ſũmope ẽ attendẽdũ:ne ñ ifideles ſz fideles i ueniãt̃. Ip̃i uero q ifidelitatis nõ aſpgũt̃:ifames efficiũt̃:⁊ int̃ fideles minie reputẽt̃. hec uero ſtatuta nulla debẽt iprobitate conuelli nulla nouitate mutari:q: alia eſt rõ cauſaꝝ ſeculariũ alia diuinaꝝ. ITẽ ex ꝯcilio carthaginenſi.iiij.

De eodem.

PAſche ſolẽnitas una die et tp̃e celebranda eſt.

ITem ex ꝯcilio carthaginẽſi.v.

Dies paſche cõcilĳ formataꝝ ſbſcriptione omnibus intimetur.

PLacuit ut uenerabilis dies paſche for̃ataꝝ ſbſcp̃tiõe oibus intimet̃:dies uero cõcilĳ.xi.

e ¶ A ſanctis.ſ.xi.di.c.eccleſia ſticarum.
f ¶ Crucis.c. ⁊ queri poteſt? q̃re feſtum crucis celebremus in q̃ dominus fuit dehoneſtatuſ:⁊ non feſtũ aſine in q̃ fuit honoratus.⁊ dicimꝰ:ꝙ laus exhibita domio i aſina fuit mũdana de qua ñ eſt curandum ſed in cruce facta fuit noſtra redemptio.
g ¶ Calendarũ id eſt qnta die ante nos ⁊ improprie ponit̃ hic calendarũ quia tantum p̃mus dies dicitur calend.
h ¶ Aquam ſale.q: per aquam cõfeſſio.ꝑ ſalem amaritudo et morſio.vñ hec ẽ mixtura:vñ geminus ꝓcedit partus:diuiſio ſcilicz delictorum et ortus uirtutuz et bonorum operum.xxxij.q.ij.cum renunciatur. hec deſignata eſt per mixtionem iude:que confeſſio dicitur.⁊ thamar que amaritudo dicitur.vnde phares diuiſio:zaram ortꝰ geminꝰ.ſcz partus ꝓuenit.h.
i ¶ Sanctificentur.queritur quomodo aqua benedicta dicat̃ populum ſanctificare uel mundare.

m ¶ Per beliſeũ.inde ẽ ꝙ cum aqua exorcizat̃ dicit ſacerdos:deus q per beliſeum ꝓphetaz ſalem i aquam mitti iuſſiſti.
n ¶ Et coinquiatos.uenialibus tm̃.
o ¶ Noſſe.paſtoris vñ ⁊ liber illiꝰ i quo tradidit plura documenta eccleſie:liber paſtorum intitulatur.
p ¶ A capite.cuz hoc iubet.ar.inſti.de ſatiſda.in fine.
q ¶ Celebritatẽ.predeceſſores.i legibus enim ſecularibꝰ poſteriores trahunt ad ſe priores.qđ in diuis non fit:ſed potius ecõuerſo:ar.l.di.domino i fi.h.⁊.h.ſecus intelligit hoc.
r ¶ Primi menſis.i.aprilis q ẽ p̃mus mẽſis ſm hebreos:ut.lxxvi.di.§.primum uero.
ſ ¶ Vſq; ad.xxi.diem.intelligas hoc ð menſe lunari.in illa eñ lunatione ſemper eſt paſcha.
s ¶ Vſq; ad.xxi.diem.illud uſq; hic ponitur incluſiue ⁊ includit̃.xxi.dies.⁊ hoc uult dicere:ꝙ paſcha non debet eẽ .j.xiiij.diem lunationis aprilis nec poſt.xxij.diem illius.ſi enim.xiiij.dies lunationis ẽ i die domico ibi ẽ paſcha iudeorũ.⁊ domica ſeqnti ibi eſt noſtrum paſcha hoc eſt.xxi.die.
t ¶ Alia eſt ratio.q: iſames efficiunt̃ ſm canones quicũq; vo ifidelitatis.i.mortalis peccati aſpergunt̃:ut nõt̃.vi.q i.omes.⁊.c.illi q.ſed ſecus ẽ ſm legẽ.⁊ ita ẽ rõ alia.M. ponit exẽplũ in appellatione.ij.q.vi.non ita. Sed quid ad hanc litterã de h exemplo? Ego dico hũc eſſe ſẽſũ:ꝙ ea q̃ i baptiſmo quis promiſit non poſſunt mutari:licz legum ſtatuta poſſint immutari.
u ¶ Paſche.
x ¶ Placuit.dies uero.hodie illud teneas de hoc quod habet̃.xviij.di.quoniam.io.

a Filius. niſi qs renatus .i. ea generatione .ſ. interiori qua renaſcuntur illi qui renaſcũtur ex aq̃ ⁊ ſpũ ſancto ⁊c. ſbaudi uel niſi iuſta ignorantia eos excuſet ⁊c. extra de p̃ſ. nõ bap. c. ij.

b ¶Ex aqua. iã ſanctificata p ſpm̃ ſanctũ. nec ab hac ſanctificatõe ſepat̃ pr̃ uel filius: cũ inſepabilia ſint opa trinitatis. xxviij. q. i. ſic enĩ.

mus p mortem eius in baptiſmo.

p ¶Spiritu. i. ſpirituali doctrina.

q ¶Electũ. ſ3 uidet̃: q2 tactu ſui corpis uim baptiſmo contulit. ſ. e. nũq̃3. ſed dicim⁹: q2 tũc ptãtem aq̃ contulit: ſed i morte ſua uoluit illam poteſtatem ſuũ conſequi effectum: ut hic in fi. dicit̃.

c ¶Per aquã3. daret formam. i. inſtitutõne factã eius exemplo poſt em̃ dedit pcepto. i. e. proprie.

d ¶Baptizari. i. a peccato originali mundari. ⁊ loquitur in perſona eccleſie generaliter. Ipſe eni3 utpote ſanctificat⁹ non indigebat mundari ab originali peccato: ⁊ ita excuſat̃ ſacerdos cum dicit: ego reus ⁊c.

e ¶Deſcendit. i. e. aliud ꝫ. ſ3 bis dr̃ deſcendiſſe. primo in ſpecie columbe ut ibi. ſcdo inuiſibiliter ut hic. ⁊ ita bis ſed p aliud et aliud: ar. extra de teſti. cũ tu. ſ3 ſolutõ3 ibi ſcriptã amplectaris ne euaneſcat ratõ: quã3 hic ponit ambroſius.

f ¶Deſcendit. i. e. aliud ꝫ. ibi dr̃: q2 columba in aquam deſcendit añq̃3 chriſtus uẽit ad baptiſmũ: ſ3 ibi ſoluit̃.

g ¶Unq̃3 aqua.

h ¶In ratione.

i ¶Uo tẽpora. paſcha. hoc. c. itel ligas de baptiſmo ſolẽni. nam quolib3 tempore ,ppter timorẽ poteſt baptizari. ſ. e. di. iij. celebritatem.

k ¶Proprie. potentia. i. baptiſmus potẽſ ⁊ efficax: extra. e. maiores. ſ. caute.

l ¶Condidit. i. reformauit ⁊ innouauit. i. iſtitutum eſt: ut condat: quaſi ut celebret̃ tunc. ſ.

m ¶Quia qcũq̃3. id eſt cuiuſcũq̃3 ꝯditiõis fu⁹ uel liber maſcul⁹ ul̃ feia adul⁹ uel puer. xxix. q. ij. in p̃n.

n ¶In morte. i. ad ſimilitudine3 mortis ei⁹: ut ſicut ſemel mortu⁹ ẽ ille et ſemp uiuit. ⁊ ita nos ſemel mortui in peccatis per baptiſmum ſepliuimus in bono. uel i morte eius dicimur baptizari: quia mors ẽ cã purificatiõis noſtre: de pe. di. ij. ſi enĩ.

o ¶Conſepulti. ⁊ ſimilimo uidemur fuiſſe mortui ⁊ ſurrexiſſe ex quo nouã3 formã aſſumpſi

quoq̃3 bñficio q̃ ppriã nondũ hñt ptãtem cõmoda ſit. Idẽ de baptiſmo puulo⁊.

Per fidẽ ⁊ baptiſma iuſtificamur a peccatis.

Filius[a] dei carne3 pcc̃i ſuſcepit ⁊ penã ſine culpa: ut i cãne peccati ⁊ culpa ſolueret̃ ⁊ pẽa p fidem ergo ⁊ baptiſmũ ei⁹ a peccato hõ p iuſtificatõnẽ ⁊ a morte liberat̃ p reſurrectõnẽ. puuli etiã baptizati inter credentes reputãtur p ſacri uirtutem ⁊ offerentiũ rñſionẽ. q uero ñ ſt̃ baptizati: int̃ nõ credentes iudicant̃ ex euangelio iohãnis: niſi qs renatus fuerit ex[b] aq̃ ⁊ ſpũ ſancto: ñ põt introire in regnũ dei. Itẽ ambroſi⁹ i li. de ſacris.

Per aquã baptiſmi de terreno fit homo celeſtis.

Per aquã baptiſmi trãſit⁹ ẽ de t̃renis ad celeſtia: idõ paſcha trãſit⁹ dr̃. h̃ trãſit⁹ ẽ de pccõ ad uitã de culpa ad gr̃am de iquinamẽto ad ſanctificatõ3. q p hãc aquã trãſit ñ morit̃: ſ3 exurgit. ñ ois aq̃ ſanat: ſed illa q̃ h3 gratia3 xp̃i. aliõ ẽ elemẽtũ aliõ ꝯſecratio Nõ ſanat aq̃: niſi ſpũs ſanct⁹ deſcẽdat: ⁊ aquã illã ꝯſecret ſicut legitur. q2 cũ chriſtus formã baptiſmatis daret: uẽit ad iohãnẽ ⁊ ait illi Johannes: ego a te debeo baptizari[c]: ⁊ tu uenis ad me? rñdit ieſus: ſic dec3 nos iplere oẽ3 iuſticiã. Uide q̃ ſit ois iuſticia: xp̃s ad baptiſmũ deſcẽdit̃: ñ ut caro mũdaretur: quã ſuſcepit de nr̃a cõditione. nõ em̃ ablutio pcc̃i xp̃o neceſſaria fuit: qui peccatũ nõ fecit. ſed nobis erat neceſſaria q pecca to eram⁹ obnoxij. deſcendit xp̃s deſcẽdit ⁊ ſp̃s ſanct⁹. Quare aũt p̃or deſcẽdit xp̃s poſtea ſpũs ſanctuſ: cũ for̃a ⁊ uſus baptiſmi hoc habeat: ut añ fons cõſecret̃: ⁊ tũc deſcẽdat baptizãdus? xp̃s añ deſcẽdit̃ ſecut⁹ ẽ ſp̃s ſanct⁹: ut nũq̃3 ipſe ſanctificationis myſterio egẽ uideretur: ſed ut ſanctificaret ip̃e ſanctificaret ⁊ ſp̃s ſanct⁹. Itẽ iohãnes chryſoſtomus.

Aq̃ baptiſmi ñ purgaret pcc̃a: niſi tactu dñici corpis ec̃t ſcificata.

Nunq̃3[a] aq̃ baptiſmi purgare peccata credentium poſſet: niſi tactu dñici corporis ſãctificata fuiſſ3. Item ſyricius papa i comerio terraconenſi.

Generale baptiſma ñ niſi ſabbato ſc̃e paſche ⁊ pẽtecoſtes celebret̃.

Non[b] rõe auctoritatis alic⁹ ſ3 ſola temeritate p̃ſumit̃: ut paſſim ⁊ libere i natiuitate chriſti ſeu apparitõne necnõ aplo⁊ ſeu marty⁊ feſtiuitatib⁹ inumere plebes baptizent̃: cũ ſibi hoc priuilegiu3 apud nos ⁊ apõ ecc̃lias oẽs dñicũ paſcha defẽdat ſp̃alit̃ cum ſcõ pẽtecoſte. Itẽ leo papa uniuerſ ep̃is p ſiciliã ꝯſtitutis.

Duo[c] tpa. i. paſcha. De codẽ ⁊ pẽtecoſtẽ ad baptizãdũ a romano pontifice legitie ſt̃ p̃fixa vñ q2 mãifeſtiſſime pat3 baptizãdis i ecc̃lia electis hec duo tpa de qb⁹ locuti ſum⁹ eẽ legitia: dilectionẽ ur̃a3 mõem⁹: ut nll'os alios dies huic obſuãtie miſceatis. Idẽ

Quare in predictis tempibus baptiſma celebretur.

Proprie[k] in morte crucifixi ⁊ i reſurrectiõe ex mortuis potẽtia baptiſmi nouã creaturã ꝯdidit[l] ex uetere: ut i renaſcentibus ⁊ mors xp̃i opet̃ ⁊ uita: dicẽte aplõ an ignoratis: q2[m] qcũq̃3 baptizati ſum⁹ in chriſto ieſu: i[n] morte ipſius ſum⁹ baptizati. Cõſepulti[o] em̃ ſum⁹ cũ illo p baptiſmũ i morte: ut quõ ſurrexit chriſt⁹ a mortuis p gr̃am pr̃is: ita ⁊ nos i nouitate uite ambulem⁹. Si em̃ cõplantati fc̃i ſum⁹ ſilĩtudini mortis ei⁹: ſimĩ erim⁹ ⁊ reſurrectõnis ei⁹ ⁊ cet̃a. q̃ lati⁹ magr̃ gentiũ ad ꝯmendandũ ſacr̃m baptiſmatis diſputauit: ut appareret ex hui⁹ doctrine ſpũ[p] regenerãdis filijs hoim ⁊ in dei filios adoptãdis illũ diẽ ⁊ illud tp̃s electũ[q]: i quo p ſilĩtudinẽ forma[r] q̃3 myſterij ea q̃ gerũt̃ i membris q̃ in ip̃o ſt̃ capita geſta ꝯgruẽ dñ i baptiſmatis regula ⁊ mors i teruenit interfectiõe pcc̃i: ⁊ ſepulturã triduam[ſ] imitat̃ trina dimerſio: ⁊ ab aqs eleuatio reſurgẽtis i ſtar ẽ õ ſepulchro. Ipa igit̃ opis q̃litas[t] doc3 celebrande generalit̃ gr̃e diem legitimũ[u] eum eſſe: i quo orta ẽ ⁊[x] muneris ⁊[y] ſpẽs actiõis ad cuius rei confirmationem plurimũ ualet: q2 ip̃e dñs ieſus xp̃us poſtq̃3 reſurrexit a mortuis diſcipulis ſuis: in[z] quibus oẽs ecc̃lia⁊ preſules docebant̃: ⁊[r] for̃a3 ⁊ poteſtatẽ tradidit baptizandi dicẽs

r ¶Formã. i. p ſimilem formã myſtica3. ſ. di. ij. q2 paſſus.

ſ ¶Triduanã. i. e. poſtq̃3 ⁊. c. d trina.

t ¶Qualitas. i. ſimilitudo fc̃i.

u ¶Legitimu3 id eſt diem naturalẽ. dic ſabbatum ⁊ ſequẽtem noctem.

x ¶Et uirt⁹. id eſt efficacia ſacramenti. ſ. baptiſmi. hẽbat q̃dem ante efficatiam ſed nõ tantam: q2 nõ erat adhuc põta celi apta. q̃3 uis enim uim generandi aqs tactu ſui cõporis contulerit: ut. ſ. e. nunq̃3: non tamen patebat ianua ãte paſſionem: q2 apparitõnẽ paradiſi paſſio eius ſpiritualit̃ operata eſt cũ reſurrectione: extra. e. maiores.

y ¶Et ſpecie. id eſt ſimilitudo uel repreſẽtatõ. id ẽ id qõ repreſentat̃ ab actione que fit in baptiſmo. ſ. mors et triduana ſepultura et reſurrectõ chriſti.

z ¶In quibus ſup̃ di. lxi. miramur.

⁊ ¶Et formam generalem. ſcilic3 q2 non fecerat ante. ſ. e. p aquam. uel hic dicto ibi facto

a ¶Sacramentum.ſubaudi uel aliquid quod ſuppleat uiceꝫ eius hec aūt ſunt duo.ſ.martyriū ⁊ cordis ꝯtritio.j.e.baptiſmi uicē.et c.cathecuminū.⁊ ita aqua ē ſacramentū:qꝛ intranſitiue legit̃ hoc: ſed ip̄e character ſimilit̃.xxxij.q.vij.licite.⁊ ip̄a etiā ablutio.⁊ hec tria idem ſignificāt.ſ.ablutionē interius factā uel q̄ fieri debꝫ ꝓpt̃ ficte accedentē Sed de aqua q̄ñ dicet̃ ꝙ inci piat uł deſinat eē ſacramentū dic: ꝙ ſimul in cipit ⁊ deſinit eē ſacramentū ſcꝫ in ꝓlatōne ultie ſylłe ip̄ꝰ forme: qꝛ tunc ſignat:nō autē ātē uel poſt re maēt tamē res ſacra. Jdeꝫ di citur i oleo bñ dicto uel chriſ mate:qꝛ tādiu eſt ſacramentū q̄ꝫdiu fit cū eo unctio.nō eñ ante uel poſt: remanet tamē ſacra. Alij ta men dicūt con tra: ut notatur .i.q i.detrahe. quod multum facit pro opini one noſtra.itē ſi alius liquoꝛ admiſceatur il li aque:nunqd baptizatur pu er? ſm.l.uidet̃ ꝙ non:quia de ſinit eſſe aqua quia liquoꝛ no uus efficit̃.ff. d̄ acq.reꝝ do. adeo.§.uolun tas.ſed hoc ñ credo:qꝛ quo tidie mari no uus liq̄r adijci tur uel ſputuꝫ uel urina.⁊ ſic in mari non fie ret baptiſmus ſm canones ſe cus.

b ¶Doctria.id eſt fides q̄ ha betur ꝑ doctri nam.

c ¶Jdem renaſcit̃.de adultis.ſ.⁊ ſenſatis ab hinc intelligit̃.c.

d ¶Jntellectu.i.fide que intellectu comprehendit̃.

e ¶Et ſymbolum.j.e.ante.xx.

f ¶Spiritu.ſ.hoc q̄ꝫtum ad paruulos:qui nō habēt fidem.

g ¶Per baptiſmū.euacuat̃.nō ꝙ q̄druplex ē pena originał pec cati.ꝑcludit ianuā celeſtē.ꝑpetuo dāñat.cā ē mortis tpał impotētia reſiſtēdi uicijs.ꝑma duo ⁊ ultimū tollit baptiſmus.

h ¶Sed ne obſit.imo ēt ut ꝓſit.qꝛ ubi maioꝛ pugna maioꝛ coro na:de pe.di.iij.ille rex.ſilr remanet actu ſꝫ iefficax: ut ē i pacto d̄ non petēdo:inſti.de excep.§.ꝑterea.uel cū opponit̃ exceptō ſnie ar.ff.ſo.ma.uiro itaqꜫ.⁊ ſic originale tranſit reatu:ſed manet actu

ſacr̃mi ᵃ aq̄ ad ablutionem uiſibilis corporis:ſic neceſſaria ē doctria ᵇ inuiſibilis fidei ad ſanctificationē iuiſibił aie. Jdē ᶜ:Renaſcit̃ hō ex aq̄ uiſibili ſacr̄o ⁊ ſp̄u iuiſibili.ſ.i tellectu ᵈ:ut ᵉ ſymbolū baptiſmi ui ſibiliter accipiat: ⁊ ſpūalem intel lectum ip̄ius ſymboli ꝑcipiat:uel ex aqua uiſibili ⁊ ſpiritū ᶠ ſancto.

Jdem i li.d̄ baptiſmate puuloꝝ

In baptiſmate ꝯcupiſcē tia extin guit̃:nō ut nō ſit:ſꝫ ut nō obſit.

Per ᵍ baptiſmū chriſti id agit̃ ut caro peccati euacuet̃.nō āt ſic euacuat̃:ut i carne ꝯcupiſcē tia inata nō ſit:ſꝫ ʰ ne obſit.naꝫ ſi pꝰ baptiſmū ad etatē nālem ꝑuēi unt:ibi habēt cū q̄ pugnent:eāqꜫ adiuuāte dño ſupent: ſi nō gr̃am i uacuū ſuſceperint.naꝫ nec adul tis id p̄ſtat̃ i baptiſmo: niſi forte miraculo ⁱ dei.ut lex peccati repu gnans legi mentis pēitꝰ extiguat̃ ut nō ſit: ſꝫ ut qcqd ab hoie dictū fcm cogitatū ē: cū eidē ꝯcupiſcen tie mēte ſbiecta fuiret:totū ᵏ abo leat̃ ⁊ q̄i factū ˡ nō ſit habeatur.

Jdem ad petrum diaconum.

Qui ex uiro ⁊ muliere cōcipit̃ cū originali peccato naſcit̃: nec ſine baptiſmate ſaluatur.

Firmiſſime ᵐ tene ⁊ nullate nus dubites oēꝫ hoieꝫ:q ꝑ ꝯcubitū uiri ⁊ mł'ieris ꝯcipit̃: cū originali peccato naſci ipietati ſb ditū mortiqꜫ ſbiectū:⁊ ob hoc na turalit̃ ire naſci filiū:de qua dicit apł's:Eramꝰ eñ natura ⁿ filij ᵒ ire ᵖ ſic ⁊ ceti.a q̄ ira nullꝰ liberabit̃:ni ſi ᵠ ꝑ fidē mediatoris hois ieſu xp̄i Firmiſſime tene non ſoluꝫ hoies ratione utentes:ueꝝ etiā puulos qui ſiue in uteris matꝝ uiuere in cipiūt ⁊ ibi moriūt̃: ſiue iā de ma tribus nati ſine ſacramēto baptiſ mi:qd̄ dat̃ i noie p̄ris ⁊ filij ⁊ ſpi rit' ſancti:d̄ hoc ſecło trāſeūt ſem piterno igne ʳ puniēdos ˢ qꝛ ⁊ ſi pec catū ꝓprie actōis nullū hñt:origi nał tñ peccati damnatiōꝫ carnali ꝯceptōne ex natiuitate traxerūt.

Item iohānes chryſoſtomus. De eodem.

Non ᵗ pōt quis gr̃aꝫ uite cele ſtis accipere:niſi ᵘ purgatus fuēi ab oñi ſorde pcc̄i ꝑ pñie cō feſſionē ˣ ꝑ donū baptiſmi ʸ ſaluta ris dñi ⁊ ſaluatoris nr̄i ieſu xp̄i:q eſt benedictus in ſecula ſeculoꝝ.

Item gregorius in moralibus

Sicut nūc i baptiſmate: ita olim i circūciſione remittebāt̃ peccata

Quod ᶻ aūt apud nos ualꝫ aq̄ baptiſmatis: hoc egit apud ueteres uel ꝓ paruulis ſola fides uel ꝓ maioribus uirtus ſacrificij uel ꝓ his qui de abrae ſtirpe ꝓdi erūt myſteriū circūciſiōis. Itē aug'.ad ualeriū cōtra iulianū.

Origiale peccatū nūc i baptiſma te olim in circūſione remittebat̃.

Exquo ᶻ iſtituta ē circūciſio i ꝓpło d̄i:qd̄ erat tūc ſignacu lū fidei iuſticie dei:ad ſāctificatōꝫ purgatōnis ualebat paruulis ori ginał ueteriſqꜫ pcc̄i:ſicut ⁊ baptiſ mus ex illo ualere cepit ad inoua tionem hois:exquo ꝯſtitutus ē.

Jdem de libero arbitrio li.iij.

Paruulis i baptiſmate offerētiū prodeſt fides.

Illud ꝑſcrutari hoies ſolēt ſacramentum baptiſmi chri ſti quid proſit paruulis:cuꝫ eo ac cepto plerūqꜫ moriuntur:priuſq̄ꝫ ex ſe quicq̄ꝫ potuerint cognoſcere qua i re ſatis pie recteqꜫ creditur prodeſſe paruulo fides eorum:a quibus conſecrandus offertur.⁊ hoc eccleſie commendat auctori tas: ut ex eo quiſqꜫ ſētiat:quid ſi bi proſit fides ſua: quādo i alioꝝ

i ¶Miraculo.ut in beata maria ⁊ iohāne apło:qꝛ neutꝝ eoꝝ potuit pecca re.item natiuitas marie i utero nō celebrat̃:ſed natiuitas ex utero bene.

k ¶Totum.ar.ꝙ i baptiſmo ois ſeq̄la ⁊ infamia abolet̃.⁊ ꝙ gr̃a dei in ba ptiſmo nō reqrit gemitū uel planctū:ut di.e.ſine pnia.

l ¶Factum.ar.extra de v̄b.ſig.nam ⁊ ego.ar.ff.de edił.edic.ꝙ ita.

m Firmiſſime.ſ.i. q.i.firmiſſime extra de here.c.iij.

n ¶Natura.i.a natiuita te in utero.uł natura.i. conſuetudine naſcendi non ex creatione.

o ¶Filij.id eſt debitores ⁊ digni pena eterna. id eſt obnoxij.

p ¶Jre.i.pene eterne.

q ¶Niſi per fidē.uel ſa cramentū fidei ut i par uulis:ut.j.e.q̄ris a me

r ¶Jgne.id eſt pena e terna.xiiij.q.v.penale.

s ¶Puniendos.j.e.re gnante ſ.ubi dicitur qꝛ habent mitiſſimā penā ſꝫ dic igne ſempiterno i.pena:qꝛ ſemper erunt in tenebris:ut.j.e.nulli

t Non poteſt.ſ.de pe.di.ij.illa.ſ.de pe.di.i.§.alij econtra.⁊ .c.non pōt.ſed illud de adultis.

u ¶Niſi.j.e.di.oēs qui iā.ſ.xv.q.i.§.ut itaqꜫ.

x ¶Confeſſionem.quā tum ad adultos.

y ¶Baptiſmi.q̄ ad par uulos uel per aliud lo co illiuſ.j.e.baptiſmi ui cem.

z Quod apud nos aqua.certe plus operatur hodie baptiſ mus q̄ꝫ tunc circūciſio quia circūciſio tantum penam tollebat ſed gra tiaꝫ non dabat.ſed i ba ptiſmo ſecus eſt: ut ex de bap.maiores.

ꝫ Exquo.ad ino uatōnem: quia tunc credimus factum cum chriſtus tactu ſue munde carnis uim re generatiuā cōtulit aq̄s teſte ambroſio:ut.j.e.ꝑ aquam.⁊.c.proprie.nō enim baptiſmus iohan nis fuit proprie baptiſ mus. ſꝫ baptiſmi aſſue factio teſte auguſtio:ut j.e.nō regenerabant̃.vñ licꝫ baptizati eēnt ab eo quidā.tñ cū iteꝝ baptiza ti fuerūt:nō fuit facta iiuria ſacr̄o:qꝛ eiꝰ baptiſmus ſacr̃m non erat:ut.j.e. aliud.Quidā v̄o ꝓpter ſacr̃m circūciſionis qd̄ ceperant ⁊ fidē quā plene habebāt nō ſunt rebaptizati.p.Alij dicūt:ꝙ inſtitutus fuit baptiſmus cū dixit nicodemo:niſi quis renatꝰ fuerit ⁊c.Alij dicūt tūc cuꝫ dixit diſcipu lis:ite bap.o.gē.⁊c.ut.j.e.proprie.Sed p̄ualet:qd̄ prius dictum eſt:tamē baptiſmus adhuc plenū nō habuit effectum ſed poſt mortē eius cepit ple num habere effectū:qꝛ adhuc nō erat ianua celi aperta:ſed pꝰ mortē eius fuit apta.j.e.proprie v̄ſ.ad cuius.io.

ꝯ Illud ꝑſcrutari.fides.i.ſacr̃m baptiſmi collatū i fide eoꝝ.i.i noie trinitatis quā ip̄i tenēt credē ⁊ ꝯfiteri.b.

b Quod̓ ⁊ laicis.s̄.xxx.q.i.ad limina.i.q.i.quod quidam.
c M Ulier.s̄.xxxiij.q.v.mulierem.xxiij.di.mulier.
d Super quibus.s̄.xxx.q.iij.ſuper quibus.
e IN neceſſitate.ēt laicos.s̄.i.q.i.neq̃ȝ.⁊.c.ſiqs per ignorantiã.⁊.c. qd̓ quidam.s̄.xciij.di.diacones.

n Ubi.xxvi.q.vij alligant.
o Neqȝ.vt.s̄.di.xix.ſm.
p Qui plantat.p̃dicando ad fidem conuertendo.
q Qui incrementum.i.infuſionem gratie ⁊ remiſſionē peccatorum.i.q.i.ſi fuerit.

f Q Uicũqȝ.s̄.i. q.i.
neq̃ȝ.⁊.c.liquis
per ignorantiam.
g R Omanus.j.e.di
quos a paganis
ꝯ.ibi non in forma ec
cleſie.s̄.di.lxij.nl̃la rõ
s̄.i.q.i.c.i.Gr.ꝯ.ibi eiȝ
dicit̃ ꝙ nemo dare po
teſt qd̓ non hȝ :vt.j.e.
q̃uo.q̃uo ergo baptiſ
mũ paganus tradere
dr̃?ſed creditor dñiuȝ
rei ſibi obligate pꝰ bi
enniũ in aliũ tranſfert
qd̓ tñ nõ hȝ:inſti. qbꝰ
ali.lȝ vl̃ ñ.§.i.ar.ꝯ.ff.d̓
acq.re.do.traditio,iu
ris ergo ac̃te ꝑmittẽ
te põt qs i aliũ trãſfer
re qd̓ ñ habuit: ⁊ hoc
caſuale illd̓ vo regula
re.i.q vij. daibertum.
h A Quodã. trinita
tis.j.e.di.ſãctuȝ
⁊.c.ſi non ſãctificatur
ꝯ.j.e.di.multi.⁊.c.ſi re
uera ꝯ in ſynodo ꝯtra
Sed hic expone trini
tatis explicite.j.e. di.
agunt hoies.j.e.di.pꝰ
q̃ȝ nos. ꝯ ⁊ q̃re potiꝰ
baptizat̃ quis in noie
chriſti q̃ȝ i noie trinita
tis?tu dic ꝙ in noie tri
nitatis ñ itelligit̃:niſi
triũ ꝑſonaꝝ eẽntie vni
tas:⁊ i noie chriſti vn
ctus vngẽs ⁊ a quo vn
gitur.dixit ergo gan
dulphus ꝯceſſũ fuiſſe
apl̃is baptizare i noie
chriſti ꝓpt̃ nomẽ chri
ſti ampliãdum hoc eſt
abrogatũ ꝑ ꝯ̃ria hic ſi
gnata.j.e.i ſynodo. ⁊
c.ſi non ſanctificatur.
hoc nõ credo:cuȝ hoc
nicolai poſteriꝰ ſit.Di
co ergo ꝙ ñ dȝ aliqs
baptizari in noie chri
ſti:ſi tñ baptizat̃:valet
baptiſmus:⁊ hoc inu
it hic illa lr̃a: qꝛ non il
loꝝ.ſ.qui baptizant.
i S J inter bonos.
k B Aptiſmꝰ.ꝑtãteȝ
cum dixit vidi
ſpm deſcẽdentẽ de ce
lo ſicut colũbã: ⁊ man
ſit ſuper eum ⁊ ego ne
ſciebã. ⁊ hoc exponit
aug.ꝙ io.neſciebat eũ
ſ.neſciebat ꝙ ſibi ꝑtãtẽ
illã retinuiſſet dñs.ſed
tãtũ miſteriũ baptizãdi tradidit dominus.

Nõ preſumat mulier baptizare

M Ulierᶜ q̃uis docta ⁊ ſãcta ui
ros i ꝯuẽtu docẽ uel aliquos
baptizare non p̃ſumat:niſi neceſ
ſitate cogente.Uñ urbanꝰ papa
ij.Supᵈ quibꝰ conſuluit ⁊c̃. ut ſu
pra i tractatu ꝯiugij:ubi de cõpri
bꝰ agit̃. ITẽ aug. ad fortũatũ.

Etiã laici neceſſitate cogente ba
ptizare poſſunt.

I Nᵉ neceſſitate cũ epi aut pre
ſbyteri aut qlibet miſtroꝝ nõ
iueniunt̃:⁊ urget ꝑiculũ eiꝰ q petit
ne ſine iſto ſacr̃o hanc uitã finiat:
ēt laicos ſolere dare ſacr̃m qd̓ ac
ceperũt ſolemꝰ audire. ITẽ ex d̓
cretis martini pape.iij. De eod̓

Q Uicũqȝᶠ p̃ſbr i ꝓuincia ꝓpria
l̃ i alia ul̃ ubicũqȝ iuentꝰ fuẽit
cõmendatum ſibi infirmuȝ bapti
zare noluerit l̃ ꝓ itẽtiõe itineris l̃
de aliq̃ excuſatõe:⁊ ſic ſine baptiſ
mo morit̃:deponat̃. ITẽ iſido.

Non reiteretur baptiſma :quod
a pagano miniſtratur.

R Omanᵍᵍ pontifex nõ hoiẽ iu
dicat q baptizat:ſed ſpm̃ dei
ſbmiſtrare gr̃aȝ baptiſmi:lȝ paga
nus ſit q baptizat. ITẽ nicolaꝰ
ad ꝯſulta bulgaroꝝ.c.iij. De eod̓

A ʰ Quodã iudeo neſcitis utrũ
chriſtiano an pagano ml̃tos
in p̃ria ur̃a baptizatos aſſeritis ⁊
qd inde ſit agendũ ꝯſulitis. Si ꝑ
fecto ſi i noie ſãcte trinitatis l̃ tm̃
i noie chriſti:ſic̃ i actibꝰ apl̃oruȝ le
git̃:baptizati ſũt:unũ qppe idẽqȝ
eſt:ut ſãctꝰ ãbroſius exponit: qꝛ
nõ illoꝝ ſȝ eiꝰ ẽ:rebaptizari nõ de
bẽt. ITẽ aug.ꝯtra creſcentium
grãmaticũ. Sicut ꝑ bonuȝ ita ꝑ
malũ miſtꝝ eq̃ baptiſma miſtrat̃

S Iⁱ inter bonos miſtros:cum
ſit aliꝰ alio melior: ñ ẽ melior
baptiſmꝰ q ꝑ meliorẽ dat̃:quãdo
idẽ baptiſmꝰ dat̃:nl̃lo mõ malus
ẽ:q etiã ꝑ malũ dat̃:qñ idẽ baptiſ
mus dat̃.⁊ iõ ꝑ miſtroſ diſpares
dei munꝰ eq̃le ẽ: qꝛ nõ illoꝝ ſȝ eiꝰ
ẽ. IDẽ ſup io.i ꝑte.i.tractatu.v

Nõ merita miſtroꝝ:ſȝ uirtꝰ chri
ſti i baptiſmate operatur.

B Aptiſmᵏᵏ talis ẽ q̃lis ille ẽ in
cuius ꝑtãte dat̃:non qualis ille ꝑ
cuiꝰ miniſteriũ dat̃. Itẽ qd noue
rat io.baptiſta?dñm nr̃m.qd nõ
nouerat?ꝑtãtẽ dñici baptiſmi in
nullũ hoiem a dño trãſituraȝ:ſed
miſteriũ plane trãſituꝝ ꝑtãtem a
dño i neminẽ trãſiturã ſȝ miſteri
um i bonos ⁊ malos. Nõˡ exhor
reat colũbaᵐ miſteriũ maloꝝ: ſed
reſpiciat dñi ꝑtãtẽ.qd igit̃ tibi fac̃
miſter malus:ubiⁿ bonꝰ ẽ dñs?qd
te ipedit malicioſus preco:ubi be
niuoluſ ẽ iudex? Itẽ neqꝫᵒ qᵖ plan
tat ẽ aliqd neqȝ q rigat:ſȝ qᵠ incre
mẽtũ dat deꝰ. Itẽʳ ego dico ⁊ noſ
dicimꝰ oẽs :qꝛ iuſtos oȝ eſſe oẽs
ꝑ quos baptizãt̃.iuſtos oȝ eſſe tã
ti iudicis miſtros ſi miſtrare iuſte
uoluerit.ſi aũt noluerit eẽ iuſti q i
cathedra moyſi ſedent:ſecuꝝ me
fec̃ magr̃ meꝰ de quo ſp̃s eius dic̃
hic ẽ qˢ baptizat. Item nõ timeo
adulteꝝ ebrioſũᵗ nõ homicidã:qꝛ
colũbã attendo per quã mihi dr̃:
hic eſt qui baptizat. IDẽ i tracta
tu.vi. De eodem.

C Umᵘ baptizat malꝰ ex aliq̃ ul̃
ignorãtia eccl̃e uel tolerãtia:
aut eni ignorãt̃ mali aut tolerant̃
palee: quoſqȝ in ultimo uentilet̃
area:illud quod datũ eſt unũ eſt:
nec ipar ꝓpter ipares miſtros: ſȝ
pár ⁊ eq̃le ꝓpter hũc q baptizat.
IDẽ de eccleſiaſticis regulis.

Non reiteratur baptiſma : quod
in nomine trinitatis miniſtratur

S Iqˣ apud illos hẽticos bapti
zati ſũt:q ſũt i ſancte trinita
tis ꝯfeſſiõeʸ baptizãt:⁊ ueniũt ad
catholicã fidẽ:recipiant̃ qdem ut
baptizati:ne ſãcte trinitatis inuo
catio ul̃ ꝯfeſſio annullet̃:ſȝ doceã
tur itegre ⁊ iſtruant̃:ꝙ ſancte tri
nitatiſ miſteriũ i eccl̃a teneãt.⁊ ſiᶻ
ꝯſentiũt credẽ ul̃ acqeſcũt ꝯfiteri
purgati fidei itegritate firmẽt̃ i
poſitione manꝰ.ſi uõ paruuli ſũt
⁊ hebetes q doctrinã nõ capiant:
rñdeãt ꝓ illis q eos offerũt iuxta
morẽ baptizãdi: ⁊ ſic pᶻ manusꝰ
ipoſitionẽ chriſmate communica
tiᵡ cũ euchariſtieᵃ miſterijs admit
tant̃. IDẽ ad oroſiũ in li.ij.

r Item ego.
reſpondet taci
te obiectõni.q.
d. licet malus
miniſter confi
ciat vel bapti
zet: nihilomi
nus tñ debent
eſſe boni.
s Qui bapti
zat.iterius ab
ſoluendo a pec
catis. nam illiꝰ
eſt baptiſmus
nõ baptizãtis
s̄.e.a quodam
t Ebrioſum.
dũ tñ intelligat
qd agit̃.ꝯſuetu
dinẽ.h̃ nõt hoc
nomẽ nõ actũ:
ex̃.e. maiores.
vſ.id vero.
u C Um bap
tizat aut
tolerat̃.s̄.xxiij
q.vij.c.i.
x S Jq trini
tatis.s̄.i
q.i.neqȝ i hoie
y Cõfeſſione
i.inuocatione.
ȝ Etſi conſen
tiũt.hoc de ad
ultis.
⁊ Per manꝰ
impoſitionem
ꝯfirmatoriaȝ q̃
ẽt i h̃ caſu recõ
ciliatoria ẽ.j.e.
di. ab antiqua
⁊.i.q.i.§. ecce.
ꝯ Manus.
ſed nunquid d̓
furioſo iudicat
ſm illũ ſtatum
mentis quẽ ha
bebat cum i fu
rorem incidit.
Nam ſi volun
tatẽ habuit ba
ptizandi ⁊ icur
rit furorem va
lebit ei baptiſ
mus in furore
collatus: alias
nõ:extra.e.ma
iores.§. vlt. ſe
cus in puero:
qꝛ puer nõ ha
buit voluntatẽ
unq̃ȝ :⁊ tñ ſal
uabitur .j. e. q̃
ris.

l Nõ exhorreat.s̄.di.xxxij.§.veꝝ.s̄.i.q.i.neqȝ in homine.
m Colũba.i.eccl̃a.xxiiij.q.i.loquit̃.

ꝶ Communicati.id eſt peruncti.
a Euchariſtie.hoc de adultis: qꝛ paruul̃ nõ dat̃ corpus chriſti vt.j.e.in eccl̃a.niſi forte vbi ꝯſuetudo eſt:ꝙ infũdit̃ per ora eorũ

a ¶De quo.i.de qua forma baptizandi.
b ¶Inſtruere.tātum ſupple ꝛ non pōt niſi ꝛc.
c ¶Niſi.pprie.i.generaliter ad omnes.
d ¶Pentecoſtes.ſicut reſurrectio.lxxv.di.q̄ die.
e ¶Ad alios.i.alijs diebus attribuat̄ ꝛ i alijs dieb⁹ cōtingāt: q̄ñ reſurrectio ſēp die dominico celebratur.

m ¶Renaſcendi.ſ.pro nobis q̄uo ꝛ circūcidi.
n ¶Dicens.in epiſtola ad corinthios.
o ¶Finis.ſ.pſūmatōis.iplet enim in ſe ꝛ in nobis qd̄ lex predixerat.
p ¶Chriſtus ē.chriſtus dico valens ad iuſticiā oī credēti.de pe.di.ij.ſi eni
q ¶Condidit.i.nunciauit ꝛ inſtituit.

f ¶Nō ex nr̄a.q.d.nō ex nr̄o ingenio :vt.s̄.di.ij.in chriſto
g ¶Trium milium.ſed q̄uo poſſet eē:q̄ tot vna die baptizaret:forte q̄a fūdebat aquā ſuper eos.alias nō videtur :q̄ quēlꝫ poſſꝫ immergē.Sꝫ pone:q̄ nō ſuper eos fundebat aquā:niſi i partem corporis : tot⁹ erit ne baptiſatus :dicit h.q̄ ſi fundat̄ ſuper caput vl̄ ſuper maximā ptē corporis: ſemp crederet eū baptizari: alias nō. Uel dic eum baptizari:ſi aqua ēt cadat ſuper pedē.arg.j.e. nec quemq̄ꝫ . ſicut ſufficit poſſidere partē ad h̄ vt poſſideat totum:dū tamen eius qdem animi ſit:ꝛ totum itēdat poſſidere: vt.ff. de acqui.poſ poſſideri.§.i.ſic de pe.di.i. vulgaris.
h ¶Petrus.s̄ e.di.ij.tūc eis.
i Si qs. aliam gratiā.ꝛ ita ñ ois chriſti actō nr̄a ē lectio:arg. s̄. di.ij . liquido. q2 ex eo nō eēt remiſſio peccatoꝝ:vt.j. e. di. ñ regenerabāt̄
k ¶Ex volūtate.i.ex cōcupiſcentia.
l ¶Carnis.i. feminē q̄ ō carne ade fcā ē .pptérea dr̄ femina caro q̄ regitur vir ſp̄s q regit

euntes docete oēs gentes.b.c.in n.p.ꝛ fi.ꝛ.ſ.ſ.de[a] quo utiq̄ eos ꝛ añ paſſionē potuiſſet iſtrue[b]:niſi[c] pprie uoluiſſet itelligi regenerationis gr̄aꝫ ex ſua reſurrectōe cepiſſe. Addit̄ ſane huic obſuātie etiā pentecoſtes[d] ex aduentu ſpiritus ſancti ſacra ſolēnitas:q̄ de paſchalis feſti pendet articulo.ꝛ cuꝫ ad[e] alios dies alia feſta ptineant: hec ſemp ad eū dīē: q reſurrectio dn̄i eſt:iſignis occurrit porrigēs quodāmodo auxiliantis gratie manū ꝛ eos quos a die paſche aut moleſtia ifirmitatis aut lōgiquitas itineris aut nauigatiōis difficultas iterclusit inuitat:ut quibuſlibꝫ neceſſitatib⁹ ipediti deſiderij ſui effectū dono ſpūs ſācti cōſequantur. Hoc aūt nos ñ[f] ex nr̄a perſuaſione defendē:ſꝫ ex aplica aucte fuare:ſatis idoneo pbamus exēplo ſequētes beatū petrū aplm: qui i ipo die quo oium credētiū numerum pmiſſus ſpūs ſancti repleuit aduentus:triū[g] milium ppl'm ſua predicatōe ꝯuerſū lauacro baptiſmatis ꝯſecrauit.qd̄ ſācta ſcriptura:q̄ aploꝝ actus continet fideli hiſtoria docet dicēs: his auditis cōpuncti ſunt corde ꝛ dixerūt ad petrum ꝛ reliquos aplos:qd faciemus uiri fratres.petrus[h] aūt ad illos igt:agite pñiaꝫ ꝛ baptizetur unuſqſq̄ ur̄m in noie dn̄i nr̄i ieſu ch.iſti i remiſſionē omniuꝫ peccatoꝝ uroꝝ:ꝛ accipietis donū ſpūs ſancti. Item. De eodem.

SI qs[i] aūt epiphanie feſtiuitatem:q̄ in ſuo ordie debito honore ueneranda eſt:ob hoc exiſtimat hr̄e puilegiū baptiſmatis:qa hoc quidā putant: q̄ in eadeꝫ die dn̄s ad baptiſmū ſancti iohānis acceſſerit:ſciat illi⁹ baptiſmi aliaꝫ gr̄am ꝛ aliā fuiſſe rōnem .nec ad eandē pertinuiſſe uirtutē qua per ſpm ſanctū renaſcunt̄:de quibus dr̄:q ñ ex ſanguinib⁹ neq̄ ex[k] uolūtate carnis[l] neq̄ ex uolūtate uiri: ſed ex deo nati ſūt.dn̄s eni nulli⁹ indigēs remiſſiōe peccati nec querēs remediū renaſcēdi[m]: ſic uoluit baptizari:q̄uo uoluit circūcidi: hoſtiamq̄ꝫ p emundatione offerri ut qui fact⁹ erat ex muliere:ſicut apl's ait:fieret ſb lege: quā nō uenerat ſoluē ſed adiplere: ꝛ implēdo finire:ſicut apl'us predicat dicens[n]:finis[o] aūt legis chriſt⁹[p] ē ad iuſticiā omni credenti. Baptiſmi aūt ſui i ſe condidit[q] ſacramentuꝫ q2 i oibus primatum tenēs ſe docuit eſſe pcipiū:ꝛ tūc regenerationis potentiam[r] ſanxit : qñ de latē ipſius pfluxerūt ſāguis redēptionis ꝛ aqua baptiſmatis. Item ex cōcilio gerūdenſi.

In ſolēnitate paſchali pētecoſtes cathecumini baptizentur.

DE[s] cathecuminis baptizādis id decretū ē:ut in paſchali feſtiuitate uł pētecoſtes ueniāt ad baptizādum :ceteris ſolēnitatibus ifirmi[t] tm̄ debent baptizari. Itē leo papa.

Neceſſitate cogente quolibꝫ tempore baptizare licet.

SI q[u] neceſſitate mortis egritudinis obſidionis pſecutionis ꝛ naufragij urgent̄: omni tpe debent baptizari. Item gela.papa clero ꝛ plebi tarentio.

Niſi neceſſitate cogēte ił paſcha pētecoſtē nllus baptizare pſūat.

UEnerabilis[x] baptiſmi ſacm̄ētū nō niſi i feſtiuitate paſchali ꝛ pentecoſtes tradē preſumat ep̄s:exceptis egritudie laborantibus:qbus urgēte mortis piculo talibus oportet:ne i eťnū pereāt. remedijs ſubueniri. Idem.

De eodem

BAptizādi[y] ſibi qſpiā paſſiꝫ quocūq̄ tēpore nullā credat ieſſe fiduciā pter paſchale feſtū ꝛ pētecoſtē uenerabile ſacramentū:excepto duntaxat grauiſſimi lāguoris icurſu :i quo uerēdū ē:ne morbi creſcente periculo ſine remedio ſalutari fortaſſis egrotans exitio puētus abſcedat. Itē iſidorus de officijs li.ij.c.xxiij.

Nemo niſi ſacerdos baptizare preſumat.

COnſtat[z] baptiſma a ſolis ſacerdotib⁹[ꝛ] eē tractādū eiuſq̄ myſteriū[ꝯ]. Nec ipſis diaconib⁹ explere ē licitū abſq̄[a] epo uł pſbro niſi his procul abſentibus ultima languoris neceſſitas cogat.quod[b] ꝛ laicis fidelibus plerūq̄ꝫ permittitur. Item gelaſius papa.

DIaconos quoqꝫ tūc:ut ſupra i tractatu ordinādoꝝ:ubi ō ſuerētia diaconorum erga ſacerdotes agit̄. Itē ex ꝯ.carthaginēſi.v.

r ¶Potētiā.i. plenam efficaciā :q2 tūc ianua celi fuit apta:extra .e. maiores.io.
s De cathecuminis infirmi tātū.qd ſi ſacerdos cathecuminos ſanos a baptiſmo repellat:ꝛ ipſi iteri añ ꝯſtitutū tps ſiñ baptiſmo decedāt:nūqd imputabit̄ ſacerdoti? nō videt̄:abſit eni vt ea q̄ pter bonū ꝛ licitū facim⁹ ꝛc.vt xxiij.q.v.ō occidendis.
t ¶Infirmi.vł ēt puuli s̄.di.v.baptizari.
u Hi qui.vrgent̄.ff ſiquis can.l.ij.s̄ xviij.di. placuit.ff. de diuer.ꝛ tēp.p.l.i. alijs ēt modis i nečitate qs aſtrigit̄.xviij.di.ſi epſ
x Uenerabil' baptiſmi.cum preter baptiſmū ſalus nulla iſātib⁹ pmittat̄:vt.j.e. di.nulla. nō videt̄ circa eos obſuādū: qd̄ i iſtis.c.cōtinet̄ :vt pret̄ ſtatuta tēpora paſche ꝛ pentecoſtē baptizari ñ debeāt:ne puenīēte morte q regnari pñt ñ inueniant̄:vt di.v.c.ij. In abiguis aūt ſequēdū ē qd citius eſtimat̄ vt.s̄.di.lxviij.preſbri. hoc ēt ꝯſuetudo eccl'ie obſeruat in paruulis. ſecus in adultis i qb⁹ ſik piculū nō ꝯtinet̄: q2 i eis ꝯuerſio mēris ad deū baptiſmi viceꝫ ſupplē nō dubitat̄: vt j.e.baptiſmi vicem.
y ¶Baptizandi.
z ¶Conſtat. baptiſma .i. baptiſmi myſteriuꝫ.vn̄ ad expoſitionē ei⁹ ſeqt̄ ei⁹ q̄ myſterium.
ꝛ ¶Sacerdotibus.j.e. ſanctū ꝫ.vbi dr̄ q̄ auctoritas traditōnis baptiſmi ēt ad laicos ptinet chriſtianos.ſꝫ illō i neceſſitate veꝝ ē: vt h̄ ſubiungit̄.ꝛ ibi in exēplo ō penitēte ꝛ cathecumino declarat̄.
ꝯ ¶Myſteriū.s̄.ō pe.di.i.quem penitet.
a ¶Abſq̄.pſbro.i.licentia.s̄.di.xciij.diaconoſ ita.ꝛ.c. diaconi ꝫ. dic

a ¶In cōicationibus.i.in connentibus.
b ¶Sacrilegio.i.ſacrilegij.diſſenſione.
c ¶Non illud.ſanitatem:ex̄ de apoſta.c.ij.
d ¶Intentione.erroꝛ eñi talis non nocet paruulis:vt.j.e.ſatis.oñdimus.intelligunt̄ enim offerri ab ipſa eccl'a:vt.j.e.queris a me.

r ¶Alienū.quaſi ex alieno ope cām ſui peccati ꝯxit.ſ.c.ij.z.iij.
s ¶Fuit.ſ.ade.nā ois res ꝑ quaſcūqꝫ cās ꝯbit̄ zc.ex̄ de re.iu.ois res.de pe di.i.quē penitet.vſ.ſed qui per nos.
t ¶Quia per pietatem.i.fidem z confeſſionem illius.b.
u ¶Vocibus.i.ſignificantibus miſias ꝑn̄tis vite:quā igredīūtur ſunt .n.i ſignū future miſerie z laboꝛis.

b ¶Baptiſmi.Caſus qdāz per illā auctoritatē:niſi qs fuerit renat⁹ zc. dicebant q̄ ſēp baptiſm⁹ aq̄ eēt neceſſari⁹.q̄rū opinionē reprobat aug. exēplo latronis cui dictū eſt: hodie mecū eris in paradiſo.
f ¶Cyprian⁹.ēt i teſtō iducēs.dic̄ q̄ baptiſmi defectū ſupplē paſſionē:vt i illo latrone vel fidē ꝯuerſi vbi neceſſitas baptiſmū excludit ſic̄ eñi puero ſuffic̄ aq̄ baptiſm⁹ ſol⁹: qꝛ etas neceſſitas fidē excludit ſil'r adulto ſola fides ſuffic̄:cū neceſſitas excludit aq̄ baptiſmum.
g ¶Baptiſmo.baptiſm⁹ ꝯſiſtit i trib⁹:i aq̄ i paſſiōe z i coꝛdis ꝯtritione.
h ¶Sed ēt fidē.j.e. cathecuminū.ſ.ſꝫ hic de fide iformata charitate.ibi d̄ iformi.i.q.i.iñ.
i ¶Crucifixus ē.ſ. de pe.di.i. ipoꝛtuna ꝯ.ſꝫ d̄r ibi martyr.i.ꝯfitēs martyr eñi iterp̄tatur ꝯfitēs.ad h̄.l.di.z pnr gabit.ſi tñ̄ paſſus ē ꝑ chꝛiſto.
k ¶Credidit.ſ.de pe. di.vij.nullus.
l ¶Apl's.in ep̄la ad romanos.
m ¶Coꝛde.i.ex fide q̄ eſt in coꝛde.i.mēte credidit qſqs:qḋ ē ei ad remiſſionē peccatoꝝ i.ꝑ fidē coꝛdis iuſtificat̄ aliqs .i.de ipio fit pius.
n ¶Neceſſitatis.poterit ne qs ſeipm̄ i neceſſitate baptizare:nō:ex̄ de bap.z ei⁹ effe. debitū.ar.j.e.factū. ibi nec aliqs zc. Nihil eñi ꝑderit ei:vt de penitēte q ſibi peccata ñ pōt cōfiteri nec ſeipm̄ reconciliare.itē nūqd alio liquoꝛe ab aqua:nō:nū qd ſi pmixta ſit aq̄ alij liquoꝛi: fit baptiſmus ſi aq̄ ꝑualet baptizat̄: al's nō.iiij.q. iij.c. hermaphroditus.
o ¶Credē.ſ.xv.q.i.§. vt itaqꝫ.
p ¶Rn̄dē.j.e.aliud.
q ¶Credit.i.ſaluat̄.ſic per alterum.ſ.infans.

Baptiſmi vicē aliqñ iplē paſſionem de latrone illo:cui non baptizato dictū ē: hodie mecum eris i paradiſo:beat⁹ cyprian⁹ nō leue documētū aſſūpſit.qḋ ēt atqꝫ ēt ꝯſiderans iuenio nō tm̄ paſſionē ꝑ noie chꝛiſti id qḋ baptiſmo deerat poſſe ſupplē:ſed etiā fidē ꝯfeſſionēqꝫ coꝛdis:ſi foꝛte ad celebꝛandū myſteriū baptiſmi in anguſtijs tpoꝝ ſuccurri ñ pōt. Neqꝫ eñi latro ille ꝑ noie chꝛiſti crucifixus ē:ſed ꝑ meritis facinoꝝ ſuorum:neqꝫ qꝛ credidit paſſus eſt: ſꝫ dū pateret̄ credidit.q̄ntū itaqꝫ ualeat ēt ſine uiſibili ſacrō baptiſmi:qḋ ait apl's: coꝛde credit̄ ad iuſticiā.o.a.c.f.ad.ſ.i illo latrone declaratū eſt.ſꝫ tūc iplet̄ iuiſibil'r cū myſteriū baptiſmi nō ꝯteptus religionis ſꝫ articul⁹ neceſſitatis excludit. Et ſicut i illo latrone qḋ de ſacrō baptiſmi defuerat:cōpleuit oipotētis benignitas :qꝛ non ſuperbia ñ ꝯtēptu ſed neceſſitate defuerat:ſic i infātib⁹ q baptizati moriunt̄:eadē grā oipotentis explere credēda ē:qḋ ñ ex ipia uolūtate :ſed ex etatis indigentia nec coꝛde credere ad iuſticiā pn̄t:nec oꝛe ꝯfiteri ad ſalutē.ideo cū ꝑ eis oꝛat̄:ut ipleatur erga eos celebꝛatio ſacri:ualet utiqꝫ ad celebꝛatio nem eoꝝ:qꝛ ipi rn̄dē nō pn̄t. Alienū qppe opus eſt: cū credit ꝑ alterū:ſicut alienū op⁹ fuit:cū peccauit i alteꝝ. Itē: Sicut aūt in latrone:qꝛ ꝑ neceſſitatē coꝛpoꝛaliter baptiſm⁹ defuit pfecta ſal⁹ eſt qꝛ ꝑ pietatē ſpūal'r affuit:ſic z cū ipa pſto ē:ſi ꝑ neceſſitatem deſit: qḋ latroni nō defuit pficit̄ ſalus. qḋ traditū tꝫ uniuerſitas eccl'e:cū paruuli ifātes baptizantes:q coꝛde nōdū pn̄t credere ad iuſticiam z oꝛe ꝯfiteri ad ſalutē:quod latro potuit:qñ ēt flēdo z uagiendo cū eis myſteriū celebꝛatur:myſticis ipi uocib⁹ obſtrepūt:z nll'us chꝛiſtianoꝝ dixerit eos inanit̄ baptizari. Itē: Quib⁹ oib⁹ reb⁹ oñdit̄ aliud eē ſacr̄m baptiſmi aliud cōuerſionē coꝛdis: ſed ſalutez hōis ex utroqꝫ cōpleri. nec ſi unū eoꝝ defuerit : iō putare debem⁹ ꝯñs eē:ut z alteꝝ deſit: qꝛ z illō ſine iſto pōt eē ut i infante. z iſtud ſiñ illo potuit eē:ut in latrone cōplēte deo ſiue in illo ſiue i iſto: qḋ nō uoluntate defuiſſet.cū eñi ex uoluntate alteꝝ hoꝝ defuerit:reatu hoiem iuolui.z baptiſm⁹ quidem pōt ineē ubi ꝯfeſſio coꝛdis defuerit. Cōuerſio aūt coꝛdis pōt qdē ieſſe ñ pcepto baptiſmo ſed ꝯtempto nō pōt.neqꝫ ullo mō dicēda ē ꝯuerſio coꝛdis ad dn̄m: cum dei ſacrꝫ ꝯtēnit̄. Idē ꝯtra iulianū

Valet ad ſalutem baptiſma:z ſiñ ea fide paruuli offeruntur.

Non illud te moueat:q̄ qdam non ea fide ad baptiſmum ꝑcipiendū paruulos ferunt:ut grā ſpūali ad uitā regenerent̄ eternam ſꝫ hoc eos putāt remedio tpalem retinē ul' recipē ſanitatē. nō eñi ꝑpterea illi ñ regenerāt̄:qñ ab iſtis hac itentione offerūtur. Item de unico baptiſmo libꝛo.iiij.

Effuſio ſanguinis implet uicē baptiſmi.

Baptiſmi uicē aliqñ iplē paſſionem ...

Nō baptizat̄ i hoie qcqd in eo eſt

Si qcqd eſt i hoie qñ baptizat̄ z ſanctificatur:baptizari z ſāctificari cū hoie credenduz eſt :dicetur⁹ es z ipſa i illo baptizari z ſāctificari:q i iteſtinis z ueſica ꝑ digeſtionē coꝛpoꝛis digerūt̄. dicturus es baptizari z ſanctificari hominē mr̄is utero ꝯſtitutum:ſi ad hoc ſacr̄m accipienduz neceſſitas cogat grauidā:z iō baptizari iam q naſcit̄ ñ debē. poſtremo dicturus es baptizari febꝛes z ſāctificari qñ baptizāt̄ egroti. Idez ad foꝛtunatum.

Valet baptiſma etiam ſi per laicos miniſtretur.

Sanctū eſt baptiſma ꝑ ſeipm̄ qḋ datū eſt i no.p.z.f.z.ſ.ſ. ita ut i eodem ſacro ſit ēt auctas

x ¶Cōpleri.cū facultas adeſt
y ¶Et illud.j.e di.ſicut i ſacris Illud.i.baptiſma ſine fide.
ꝫ ¶Et iſtud .i. fides ſine baptiſmo.
z ¶Ex uoluntate. ſecus ſi ex ignoꝛantia: ex̄ d p̄ſ.ñ bap.c.ij.
ꝯ ¶Cōtēnit̄.j.e non dubito.
a ¶Si qcqd.ſi.ff. de euic.ſi ꝑgnās. z.l.nocte. Nā ibi d̄r q̄ ſi vendidi tibi ancillā ꝑgnātē:z ptus euicat̄:nō teneoꝛ de euictione qꝛ ñ intelligoꝛ eū vendidiſſe: ar.ff.de vſuca. ſi aliena.i fine. ꝑ iuliano tñ̄ facit.ff.ḋ vē.iſpi. l.i.§.i.vbi d̄r q̄ part⁹ ē pars viſceꝝ:ar.ꝯ.ff. de v̄.ſig. partū
b ¶Qui naſcit̄ tñ̄ ſi mr̄ ē libera ēt tpe ꝯcepti onis:z part⁹ ē liber.ff. de ſta. ho.l.v.
c ¶Debē.ſ.xxi iij.q.iij.ſi hēs.
d ¶Sanctū ē ꝑ ſeipm̄ ñ merito ꝯferētis.
e ¶Auctas.i.ꝑ uenſens ex auctoꝛitate dñi q tradidit foꝛmā baptizādi apl'iſ z ꝑ eos alijs ēt laicis. Et ꝫ.ſ e.di.ꝯſtat.ſ.i.q i.q̄ qdā.ſꝫ hec auctas d̄r pmiſſio vl' lñia de ꝑmiſſione eccle. In articulo neceſſitat̄ pn̄t baptizar̄ laici chꝛiſtiani:vt d̄r.ſ.e ꝯſtat.Sed.f.z b. non ꝑbant̄.

ſanguis chriſti: non corpus ſ3 quoſdam.

a ¶ Quanuis. ad ſalutē. hoc dr̄ de illis qui ſcienter ab hereticis baptizātur ⁊ eoꝝ errores imitantur. ſed in neceſſitate mortꝭ melius eēt a talibus baptiſmū accipere: q2 ſine ꝑceptione talis ſacramenti decedere: q2 ſi euaſerit manꝰ ipoſitōem ⁊c. que ſequunt in catholica eccleſia recipiūt: vt. j. e. ſanctum ē. i fi. c. puulis hoc non nocet i. q. iij. placuit.

b ¶ Trinitatis i. patris ⁊ filij ⁊ ſpiritꝰ ſancti ſ. e. ꝓprie.

c ¶ Si reuera hi confitentur hic creditur eis ꝓ ſe q2 nulli fit preiudicium.

d ¶ Solet. qđ ab eo. ſ. e. di. romanus.

e ¶ Inſiſit. quo ad ſacramētu3 vt. j. e. ſicut.

f ¶ Fallens. cū dolo.

g ¶ An iocans. iij. q.

h ¶ Non precedentibus. i. ſuper hoc dicentibus pauſ bonis viris plenis meritorum.

i ¶ Nequaq3. ſoluit primam queſtionem.

k ¶ Simulatōne. maxime.

l ¶ Fidem. ſed quomō poſſū habere tale3 fidem ⁊ nō charitatem: cum q habet vnā virtutem habet ⁊ omnes: de pe. di. v. c. vlti. non poſſet quidem niſi miraculoſe: ſm ꝙ mali etiam miraculoſe propheti3ant. i. q. i. prophetizauit. vnde cante dixit ſi enim habeā. ⁊c.

m ¶ Montes transferam. intellige dupliciter vel ad litteram ſicut de beato benedicto vel montes. i. demones a patientibus.

n ¶ Sicut iam. ſoluit ſecundam.

o ¶ Fallaciter. ſ. xxij. q. ij. nec artificio. ſ. i. q. i. ſicut ficti. ſ. di. xxvij. ꝙ interrogaſti. ⁊. c. dictum. ⁊. c. a iohanne.

p ¶ Ubi. tertiam inſolutam dimittit.

q ¶ Implorandum. hec queſtio alibi videtur determinata: vt. i. q. i. §. ecce. Nam ēt inuitus quis baptizatur: vt. xlv. di. de iudeis. ad hoc dico ꝙ ſi baptizans intēdit baptizare: qualēcunq3 intentionem baptizatꝰ habeat: recipit ſacramētum. ſed ſi non intēdit baptizare: licet verba proferat non eſt baptizatus: q2 verba debēt ſeruire intentioni: vt. xxij. q. v. humane. arg. ad hoc. j. e. retulerunt. nam qui ioco vł ludēdo dicunt talia verba ſpondes ſpondeo: nō obligant ſibi alios: vt ff. de act. ⁊ ob. obligatiōnū. in fi.

Quanuis[a] unū baptiſma ſit ⁊ hereticoꝝ eoru3. ſ. qui in no. pa. ⁊ fi. ⁊ ſ. ſ. baptizant ⁊ eccleſie catholice: tñ qui foris ecclīam baptizātꝛ: nō ſumūt baptiſmū ad ſalutē: ſed ad perniciē hn̄tes nimiꝝ formā ſacramenti uirtutē aūt eiꝰ abnegātes. Et iō eos ecclā nō rebaptizat: q2 i nomie trinitatis[b] baptizati ſūt: ⁊ ipa ē ꝑfecto forma ſacramēti. iō cū reuerſi fuerint: accipiunt uirtutē ſps ſancti: quam q foris ecclām baptizantꝛ nōdū hn̄t

Item pelagiꝰ papa gaudētio epo

Baptizentꝛ: qui tantū in nomine domini baptizati probantur.

Si[c] reuera hi de hereticis qui in locis tue dilectioni uicinis cōmorari dicūtur: ſolūmodo ſe i noie dn̄i baptizatos fuiſſe forſitā cōfitentꝛ: ſine cuiuſq3 dubitatōnis ambiguo eos ad catholicā fidem uenientes ſancte trinitatis nomine baptizabis. Si uero apud dilectionē tuā coꝝ q ꝯuerti uolunt: manifeſta cōfeſſione claruerit: q2 i nomine trinitatis fuerint baptizati ſola reconciliationis impenſa grā catholice ſociare fidei maturabis ut tali diſpenſatione ſeruata nihil aliđ q̄3 qđ euāgelica iubet auctas temeritatis cuiuſq3 ſpū uideatur effectum. Item aug. de unico baptiſmo li. vij.

An approbetꝛ baptiſma: quod a non baptizato preſtatur.

Solet[d] etiā queri utꝝ approbādū ſit baptiſma: qđ ab eo qui non accipit accipitur. ſi forte hoc aliqua curioſitate didicit qūo dandum ſit: ⁊ utrū nihil intereſit[e] quo animo accipiat ille cui datꝛ: an cū ſimulatōe an ſine ſimulatione. ſi cū ſiłatiōe: utꝝ fallēs[f] ſicut i ecclā uł in ea que putatꝛ eccla: an[g] iocāſ ſicut in mimo. uerūtñ ſiquis me forte i eo cōcilio cōſtitutū: ubi talium reꝝ q̄o uerſaretꝛ: ñ[h] ꝓcedētibꝰ meritis quoꝝ ſnias ſequi mallē: urgeret: ut dicerē qđ ipe ſentire3: ſi eo modo affectꝰ eēm quo cram dum ea dictarē: nequaq̄3[i] dubitare3 hr̄e baptiſmū eos q ubicunq3 ⁊ a quocūq3 illud uerbis euangelicis cōſecratū ſine ſui ſiłatiōne[k] ⁊ cum aliqua fide accepiſſent: q̄3 ad ſalutem ſpiritualē eis nō prodeſſet ſ. ſi charitate caruiſſēt: q catholice inſerunt eccłe. Si eni hēam fidē[l] ut mōtes[m] trāſferā: charitatē aūt ñ habeā: nihil ſū. ſicut[n] iā ꝓteritis maioꝝ ſtatutis nō dubites illos ēt hr̄e baptiſma: q̄ q̄3 fallacit[o] id accipiant: i eccła tñ accipiunt uel ubi putatꝛ eē eccła: i quoꝝ ſocietate id accipit. de qbꝰ dictū ē: ex nobis exierūt. Ubi[p] aūt neq3 ſocietas ulla eē credētꝛ: ſ3 totū ludicre ⁊ inimice ⁊ iocularitꝛ ageretur: utꝝ approbādus eēt baptiſmus q ſic daretur: diuinū iudiciū ꝑ alicuꝰ reuelatiōis oraculū ꝯcordi orōne gemitibꝰ implorandū[q] eē cenſemus: ita ſane ut pꝰ me dicturos ſnias ſiquid iā exploratū ⁊ cognitū afferrent hūiliter explorarē. Itē i li. ij.

Nō reiteratꝛ baptiſma: qđ i fide ſcte trinitatis ab hēticis dr̄atur

Oſtenditur[r] illos ipſe facere q rebaptizare conātꝛ: orbis[s] unitatem[t] ⁊ nos recte facere: q dei ſacramēta improbare nec in ipſo ſciſmate audemꝰ. In quo eni nobiſcū ſētiūt: ēt nobiſcū ſꝛ. In eo eni a nob receſſerūt: in quo a nob diſſentiūt. Itē[u]: ſacramtū baptiſmi ē qđ h3 ille q baptizatꝛ. Et ſacramentū dandi baptiſmū ē: qđ hēt q ordinatꝛ. Sicut eni baptizatus ſi ab unitate receſſerit: ſacramētū baptiſmi nō amittit: ſic ⁊ ordinatus ſi ab unitate receſſerit: ſacramentum dādi baptiſmi non amittit. nulli[x] eni ſacramēto iiuria ē facienda. ſi diſcedit[y] a malis: utrūq3 diſcedit. ſi ꝑmanet i mał: utꝝq3 ꝑmanet. Sic ergo acceptatꝛ baptiſmus quē nō potuit amittere: qui ab unitate diſceſſerit: ſic acceptandus ē baptiſmus: quē dedit ille q ſacramētū dādi cū diſcederet: nō amiſerat. Ite3: Si ad baptiſmū fictus accedit: dimiſſa ſūt ei peccata an nō ſūt ei dimiſſa? eligant qđ uolūt. quodcūq3 elegerit: ſufficit nobis. Si dimiſſa dixerint: qūo ſps[z] diſciplie effugiet fictū: ſi i iſto remiſſionē operatꝰ ē peccatorū? Si dixerit ñ eē dimiſſa: qro ſi pꝰ fictionē ſuā corde ꝯuerſo ⁊ uō dolore fateatur: an denuo baptizandus iudicaretꝛ? qđ ſi demētiſſimū ē dicere: fateantur uō baptiſmo chriſti baptizari poſſe hoiē3: ⁊ tñ cor[⁊] eiꝰ i malicia uel ſacrilegio[ꝯ] pſeuerās peccatoꝝ abolitione3 non

r ¶ Oſtenditur. impie Nā iniuria fit ſacramento: ex de apoſta. ex litterarum.

s ¶ Orbis. i. eccleſie q̄ diffuſa eſt per totu3 orbem.

t ¶ Unitate3. i. illos qui baptizati ſunt ab hereticis in vnitate eccleſie i. in forma eccleſie que ē: ego baptizo te i no. p. ⁊ fi. ⁊. ſ. ſ. ſ. e. ꝓprie.

u ¶ Item ſacramētu3. i. poteſtas ⁊ ordo. ſ. i. q. i. ꝙ quida3. ſicut chriſtus.

x ¶ Nulli iiuria. videtꝛ fieri ſacramento ſi 2º baptizaretur vel ordinaretur: quia videtur fieri quaſi iam nō fuiſſet baptizatus vel ordinatꝰ: vt. i. q. i. ſacramēta tamē pñia bene iteratur: licet ſit ſacramētum: de pe. di. iij. ꝙ aūt per pñiam. ſimilr vnctio in quibuſdam eccleſijs. ſ. de pe. di. iij. ꝙ aūt per pñiam.

y ¶ Diſcedit. q. d. ſ. alr utro iſtorum ſacramētoru3 malos carere, dicis: dicas carere ⁊ reliquis.

z ¶ Spiritus. i. ſpiritus diſciplinans ⁊ inſtituens.

⁊ ¶ Cor eius. j. e. quo modo contra.

ꝯ ¶ Sacrilegio. j. e. di. nullus autem. ⁊. c. tunc valere.

no.pa.ꝛ f.ꝛ.ſ.ſ.Et dicer̄ baptiſmus illius ꝛ ab eo denominarent̄ baptizati.
a ¶Anteq̄ȝ.ſ.e.ꝑ aquā ȝ.ſed credendū ē colūbe ſpecie ſine ſpiritu in aqua anteq̄ȝ xp̄s ueniſſet deſcendiſſe:qḋ hic dr̄.poſtq̄ȝ aūt chriſt⁹ deſcēdit ſpiritus ſanctus ſup eū putādus ē in eū ueniēs i illa colūba apparuiſſe.qḋ ibi dr̄.Hoc ſic ſe hr̄e poteris ſcire:ſi qḋ hic ſbdit̄ diligent̄ attēdis.ſ.cognouit ꝛc̄. Colūba aūt illa pri ma:ut dr̄ rediit i p̄mor dialem ſiue preiacentē materiam.

ſacr̄i.quod nō facit cyprianus.ꝛ ideo errauit.In tertia dicit ꝙ ſic boni cōferūt in eccleſia ſacr̄i effectum ſic mali extra eccleſiā:dū tamen in neceſſitate alias non ſed tantū ſacramentū ꝯferunt.In q̄rta ponit quandam opinionem falſam.ſ.ꝙ peccata dimittūt̄ ei qui ficte accedit ad baptiſmū ad punctum hore poſtea redeunt.

b ¶In aquam.i.ſuper aquam.
c ¶Cui.i.iohanni.
d ¶Et manentē.nā alit̄ manſit ſup euȝ ꝛ alit̄ ſuper nos:ḋ pe.di.ij.querendum ꝛ.c.poteſt diſcurſus.
e ¶Qui baptizat.i.pcc̄a dimittit.
f ¶Mundi.ar.ꝙ apl̄i baptizati ſunt:ut de pe.di.ij.ſi eṁ circa p̄n.ꝛ.ȷ̄.e.quando ab hieroſolymis.
g ¶Propter uerbuȝ.i.propter meip̄m q ſum uerbum patris.
h ¶Fuerit.iuſtus ſec⁹ de malo:ut.ſ.i.q.i.ſi fuerit.
i ¶Nolunt.ut dicit̄ baptiſmuſ petri baptiſm⁹ pauli.
k ¶Incremētū.i.uirtutes apponendo p⁹ peccatorum remiſſionem.
l ¶Nullus.ſ.i.q.i.ex catholicam.Caſus:Primo loquit̄ de apoſtatis.i.de hereticl.Secūdo de ſciſmaticl.Eſt ergo caſus:apoſtate etiā extra eccleſiā habēt baptiſmū ꝛ ex̄ illuȝ cōferre pn̄t: ſed nō ſanctitatē hn̄t ex̄ eccl̄iā nec eā ꝯferre pn̄t: niſi forte ad punctuȝ ꝑ uim ſacr̄i remiſſiōem operat̄ baptiſmus.
m ¶Nō ſi hr̄i.ar.ꝙ excōicatus poſſit cōtrahere mr̄imoniū cū liceat ei hr̄e ꝛ uti contracto.
n ¶Non pōt.ar.qḋ nō recte fit:fieri dicit̄:ut.i.q.i.ꝙ quidam.cōtra id quod dicitur nō poſſe fieri quod de iure non fit:ut.xxij.q.ij.faciat.

cat̄ i columba de q̄ dictū ē : una ē colūba mea:una eſt matri ſue electa.Si eṁ ut iā dixi fratres mei trāſferret̄ a dn̄o ptās ad miſtros tot baptiſmata eēnt: quot miſtri eēnt:ꝛ iā unitas baptiſmi n̄ ſtāet Intendite fratres:añq̄ȝ^a ueniret dn̄s nr̄ ieſus chriſt⁹ ad baptiſmū deſcēdit colūba i^b aquā:cognouit iohānes qḋdā ꝓpꝛiuȝ ei cui^c hoc dictū ē:ſup quē uideris ſpm̄ deſcendentē ꝛ^d manentē ſup eū:ip̄e ē q^e baptizat in ſp̄u ſc̄o.nouerat āt qꝛ ip̄e in ſp̄u ſc̄o baptizabat: ſȝ quia tali ꝓprietate: ut ptās ab eo non trāſiret i alteꝝ:q̄uis eo donante ibi didic̄.Itē:Iā uos mūdi eſtis ꝑpt̄ uerbū qḋ locut⁹ ſum uob̄ q̄re n̄ ait:mundi^f eſtis ꝑpt̄ baptiſmū quo abluti eſtiſ:ſed ait propt̄^g uerbum quod locutus ſum uobis:niſi qꝛ etiā i aq̄ uerbū mūdat.Itē: Si fuerit^h iuſtus miſter ꝯputo eū cū paulo cū petro: cū iſtis ꝯputo iuſtos miſtroſ.qꝛ uero iuſti miniſtri gloriā ſuā nō q̄rūt.miſtri eṁ ſt̄:ꝑ ducib⁹ hr̄i nolūt^i:ſpem in ſe poni exhorreſcūt.ergo ꝯputo cū paulo iuſtū miſtrū.quid eṁ dicit paulus?Ego plantaui : apollo rigauit:ſed deus incremētū^k dedit

Item in libro de baptiſmo.

Nec baptiſma nec baptizādi poteſtatem ſciſmatici amittunt.

Nullus^l aūt negat hr̄e baptiſmuȝ ēt apoſtatas:qb⁹ utiq̄ȝ redeuntibus ꝛ ꝑ pniaȝ conuerſis non reddit̄: qꝛ amitti nō poſſe iudicat̄.Sicut ꝛ illi qui i ſacrilegiū ſciſmatis ab eccleſie cōione diſcedūt:hn̄t utiq̄ȝ baptiſmū:quē p̄us q̄ȝ diſcederēt accepunt.nā ꝛ ſi ip̄i redeant:nō eis iterū dat̄.vn̄ oſtēdit̄ illud:qḋ acceperūt in unitate poſiti non potuiſſe amittere ſeparatos.ꝙ^m ſi hr̄i p̄t foris:etiā dari cur nō^n p̄t? Si dicis:nō rc̄e foris dat̄:rn̄demus : ſicut nō rc̄e foris habet̄: ſȝ tn̄ habet̄: ſic n̄ rc̄e foris dat̄ ꝛ tn̄ dat̄.Sicut autē ꝑ unitatis reconciliatiōeȝ icipit^o utilit̄ hr̄i qḋ extra unitatē inutilit̄ habebat̄ ſic ꝑ eandē reconciliationē incipit utile eē: qḋ extra eā inutilit̄ datū eſt.Itē:heretici ſacr̄a ꝛ ſcp̄turas hn̄t ad ſpem nō ad ſalutē.Item ^pPerfidus ſi in pfidia permāſerit ꝑ baptiſmū nec extra eccleſiam remiſſionē accepit peccatorū: aut ſi ꝓpter uim ſacr̄i ad pūctū tpis excipit^q:ꝛ int⁹ ꝛ^r foris eā uim opat̄: ſic uis nois chriſti expulſionē demonū etiā foris opabat̄.Item

Mali non ſua poteſtate ſed chriſti uirtute baptiſma miniſtrant.

Quomodo^s exaudit de⁹ homicidā depc̄antē uel ſup aquā baptiſmi ul̄ ſup oleū ul̄ ſup eucharistiā ul̄ ſup capita eoꝝ:qb⁹ man⁹ imponit̄:q̄ tn̄ oia ꝛ fiūt ꝛ ualēt ēt ꝑ homicidas aut^t ꝑ eos q fratres oderunt etiā in ip̄a intus eccleſia cū nemo^u dare poſſit quod n̄ hȝ? q̄uo homicida dat ſp̄m ſanctū:et tn̄ int⁹ ēt ipſe baptizat?De⁹ ergo dat etiā in ip̄o baptiſmate ſp̄m ſanctū.quapropt̄ ſacr̄m^x gr̄e dat de⁹ etiā ꝑ malos.ip̄am uero grāȝ nō niſi ꝑ ſeip̄ȝ ul̄ ꝑ^y ſāctos^z ſuos:ꝛ iō remiſſiōȝ pcc̄oꝝ uel ꝑ ſeip̄m facit uel ꝑ illius columbe membra:quibus ait : ſicui dimiſeritis peccata dimittēt̄:ꝛ ſicui retinueritis retēta erūt.Man⁹ aūt impoſitō ſi nō adhiberet̄ ab hereſi uenienti q̄ȝ extra omnē culpā^ꝛ eē iudicaretur propt̄ charitatis tn̄ copulationeȝ que eſt maximū donū ſp̄s ſancti ſine^ꝯ quo n̄ ualēt ad ſalutē q̄cūq̄ȝ alia ſc̄a fuerit i hoīe:man⁹^ꝝ h̄eticis

t ¶Aut ꝑ eos.ſ.ḋ pe.di.i.homicidiorum.
u ¶Nemo.ſ.di.lxij.nb̄a ratō.ſ.xxviij.di.preſbyteruȝ.ſ.ij.q.vi.quotieſ poſt auditam.ſ.i.q.i.uentuȝ eſt.
x ¶Sacramētum.hic exaudi:ut.nō.ſ.i.q.i.remiſſionem alias ȝdiceret.ȷ̄.e.c.vl̄.cum in alijs.
y ¶Per ſanctos.imo ꝑ ſe ipſum nūq̄ȝ ꝑ miniſtrum ſed neq̄ȝ per ſacramentuȝ:quod bonus miſtrat magl q̄ȝ mal⁹.nam ſemp ſuū effectum habȝ oīe ſacramentum niſi ſuſcipiētis malicia impediat̄:ut.ſ.i.q.i.omnia.et xv.q.ult.c.ult.ſed forte dicit̄ per ſanctos dimittere peccata:quia q̄ p̄deſtinata ſūt ſanctorum p̄cibuſ obtinentur:ut xxiij.q.iiij.obtineri.uel quia ip̄is predicantibuſ aliq compunguntur.et ſic etiaȝ peccata dimittuntur et dicitur h̄ de bonis antonomatice.uel per ſanctos bonoſ id eſt per id ꝙ boni uel ſancti ſunt.ſ.per charitatem ꝛ ceteras uirtutes.uel ſolus chriſtus dat remiſſiōem peccatorum per auctoritatem: bonus dat per miniſtrantis meritum malus per miniſterium.

o ¶Incipit.ȷ̄.e.di.tunc ualere.ſ.e.di.oſtenditur.
p ¶Si in pfidia.hic tangit falſam opinionem quorundam.ȷ̄.c.proximo.
q ¶Excipit.remiſſionem peccatorum.
r ¶Et foris.per miniſtros malos ꝛ per quoſdam excōmunicatos filios iudeorum:ut.i.q.i.prophetauit.
s ¶Quomodo exaudiuit.hanc queſtōnem mouet auguſtinus:ut hoſt ſoluat.Caſus:nota ꝙ cyprianus fuit in ea opinione: ꝙ ueruȝ baptiſma non confertur apud hereticos.illud etiā lauacrum diaboli appellauit.xxxij.di.§.uerum.cuius opinionem ꝛ errorem extirpat hic auguſtinus cauſam ſui erroris aſſignans.In prima ergo parte dicit auguſtinus mala ſacramenta in eccleſia conferre ꝛ extra eccleſiam : ſed non remiſſionem peccatorum.In ſecunda facit differentiam inter ſacramētū ꝛ effectū

z ¶Sanctos ſuos.i.mediantibus precibus ſanctorum.
ꝛ ¶Culpam.ꝛ ille q eſt reuerſus ad fidem.
ꝯ ¶Sine quo.de pe.di.ij.fugerat ſanctus ꝛ.ſ.di.vij.nullus expectat.ſ.e.di.ſolet queri.
ꝝ ¶Manus.i.q.i.ꝙ quidam contra.
a ¶Sanctificationem.i.remiſſionem peccatorum:ſicut duob⁹ modis dicitur manducare.ſ.di.ij.quid eſt chriſtum.
b ¶Atq̄ȝ illud.i.perceptio ſacramenti.
c ¶Hoc autem.i.uite ſanctificatio.

iſtam notulam: imo laicum hereticum in neceſſitate a deo habere poteſtatem baptizandi: ut dicũt. nec eccleſia facere poſſꝫ: quin ipſi etiam ſine neceſſitate baptizarent: tñ peccarent. xxxij. di. §. uerꝫ.

f ¶ Et ſacramenti. id eſt baptiſmi.

g ¶ Aliquis. ut qui nec baptiſmũ nec formã nouerat. nã ꝓmo erat ibi recurrendũ ad chriſtianuꝫ ⁊ ita nõ erat q ita competẽter poſſet dare: ſicᷣ ille qui accepe rat. ⁊ hoc ẽ qð ſequiť accepe rat.

h ¶ Acceperat ſ. ſacramẽtum baptiſmi.

i ¶ Penitentiã ĩ. e. di. ſine penitẽtia ꝯ. ſꝫ forſan penitẽſ iſte pro aliquo graui peccato cõpũctus baptiſma petierat q̃ ſuſcepto iterũ in idem peccatũ relapſus eſt vñ pᵒea publice meruit ſupponi penitẽtie xxvi. q. vi. c. fi.

k ¶ Reconciliaret. ſ. ꝺ pe. di. i. quem pẽitet. ſ. di. xxi. inferiorꝫ. ſꝫ quo ad h ſuperiõ erat iſte poſt baptiſmuꝫ: quia iſte non indigebat reconciliatõne ille ſic. aſſignať ⁊ aliud contra xxiiij. q. i. §. ſꝫ iſtud. Naꝫ ibi dicitur: ꝙ a laico non debꝫ reconciliatõnem accipere. ſꝫ dic ꝙ iſtud ſuccũbit.

l ¶ Qui non pium. id eſt q nõ credũt animũ eorũ fuiſſe ita pium.

traditõis ꝑ dñm noſtꝝ ad apl'os ꝑ illos ãt ad ep̃os ⁊ alios ſacerdotes etiã laicos chriſtiãos ab eadẽ origine ⁊ ſtirpe uenientes. Nã cũ illa hiſtoria narrať: oẽs q audiũt ad lachrymas moueñť: cũ i naui q̃dam nullᵒ fidelis eſſꝫ preť unũ penitentẽ: ⁊ naufragiũ cepit iminẽ: erat ibi qdã ñ imemor ſue ſalutis ⁊ ſacr̃i uehemẽtiſſimᵒ flagitator. nec erat aliquis[g] q dare poſſꝫ: niſi penitẽs ille. accepat[h] eñ ſꝫ ꝓ peccato de quo agebat pniam. amiſerat ſãctitatẽ: ſꝫ nõ amiſat ſacr̃m Nam ſi hoc amittũt peccantes cũ recõciliãť pᵒ pniam[i]: quare nõ iterꝫ baptizanť. dedit ergo qð acceꝑat. ⁊ ne ꝑiculoſe finiret uitã: ñ reconciliatᵒ petijt ab eo ipo quem baptizauerat: ut eũ recõciliaret[k]: ⁊ fcm ẽ. ⁊ ſic naufragiũ euaſerũt Cognitũ habes qð feceřt. nemo extitit eoꝝ: q[l] ñ piũ animũ ita credẽt: ut ꝯſilijs eoꝝ i illo ꝑicl'o dñꝫ crederet affuiſſe. motᵒ eñ animᵒ religioſus ⁊ ſupplex ab homĩe exegit ſacr̃m: a deo ipe impetrauit ſanctitateꝫ. Qꝫ ſi forte hoc quod narraui de his qui naufragio iminente periclitabanť: non uult aliquis credere. nõ eñ hoc diuinaꝝ ſcꝑturaꝝ auc̃tas: ſꝫ icerto auctore fama cõmẽdat: nõ repugnabo ſꝫ interrogabo ſi tale aliqd ꝯtigat qd futuꝝ ẽ. nõ põt eñ qſq̃ꝫ[m] dicẽ relinquẽdũ eẽ illũ q morte iminẽnente petit baptizari a[n] penitente qſqs nõ[o] credat ꝯtigiſſe: oꝫ ut credat poſſe ꝯtingẽ. ITẽ ad eũdẽ.

Quãuis rc̃e uiuat cathecuminus ſine baptiſmo nõ poteſt ſaluari.

CAthecuminũ[p] q̃uis i bonis opibᵒ defunctũ uitã[q] habere ñ credimᵒ: excepto dũtaxat: niſi martyrij cõpleat ſacr̃m. baptizatus confiteť fidem ſuã corã ſacerdote: ⁊ inťrogatus reſpõdet. hoc idẽ martyr coraꝫ ꝑſecutore fec̃: q ⁊ ꝯfiteť fidẽ ⁊ inťrogatᵒ reſpõdꝫ Et ille poſt ꝯfeſſionẽ aſꝑgiť aq̃. h uero aſꝑgiť ſãguie uel ꝯtinguiť igne. Ille manᵒ impoſitõe põtificis accepit ſpm̃ ſcm: h habitaculũ ſpũs ſci efficiť: dũ nõ ẽ ipe q loqť ſed ſpũs ſcus qui i illo loqť. Ille cõicat euchariſtie in ꝯmemoratõne mortis dñi: hic ipe commoriť chriſto. Ille cõfiteť ſe mũdi actibus renũciare: hic ipis renũciat ⁊ uite. Illi pc̃a remittũť: iſti extinguũť. ITem leo papa.

Non reiteretť baptiſma: cuiᵒ formã conſtat integre collatã.

HIs[r] de qbᵒ ſcꝑſiſti: q ſe baptizatos ſciunt: ſed cuius fidei fuerit q eoſ baptizarũt: ſe neſcire ꝓfitenť: quolibꝫ[s] modo formam baptiſmatis acceꝑť: rebaptizãdi nõ ſť: ſed ꝑ ipoſitõeꝫ[t] manᵒ uirtute ſpũs ſci: quã ab hẽticis accipe ñ potuerũt: catholicis copulãdi ſť. ITẽ augᵒ. ſup iohãne.

Et per bonos ⁊ per malos miniſtros eque baptizat chriſtus.

ALiud[u] eſt baptizare ꝑ[x] miſteriũ: aliud baptizare ꝑ ptãtẽ Itẽ[y]: ergo baptizabãt diſcipl'i eᵒ ⁊ ibi adhuc erat iudas inť diſcipulos eius. Siquos ãt baptizauit[z] iudas ñ ſť iterꝫ baptizati: ⁊ quos baptizauit iohs. ſť iterꝫ baptizati plane iterꝫ: ſꝫ ñ iterato baptiſmo quos eñ baptizauit iohãnes: baptizauit[⁊] iohẽs. quos baptizauit[ꝯ] iudas: chriſtᵒ baptizauit. Iteꝫ[ꝝ] ꝑ hanc eñ poteſtatem quaꝫ chriſtᵒ ſolus tenuit ſibi: ⁊ in neminẽ miniſtroꝝ transfudit: q̃uis per miniſtros baptizare dignatᵒ ſit: ꝑ hãc inq̃ꝫ ſtat unitas eccl'ie que ſignifi

t ¶ Impoſitionẽ. recõciliatio ſic fiet: imponeť ei manus ab ep̃o ⁊ dicetur: accipe ſpm̃ ſanctũ: ſicut i actibᵒ apl'oꝝ factũ eẽ legiť baptizatis a iohanne cũ ipſi dicerẽt apl'is: neqꝫ ſi ſpũs ſanctᵒ ſit audiuimᵒ: manᵒ eis apl'i imponebãt dicẽtes: accipite. ſ. ſ. ſi nõ fuerãt chriſmati chriſmabantur.

u ¶ Aliud eſt. Caſus: intendit ꝓbare augᵒ. ꝙ q baptizat in forma eccleſie ſiue bonᵒ ſit ſiue malus: ꝙ baptiſmᵒ ꝯferť. qð ex eo probat: qꝛ baptizati a iuda non ſunt rebaptizati. preterea qꝛ ptãtem baptiſmi apud ſe retinuit nõ infudit in aliũ ꝑ quã ptãtẽ unitas conſtat eccleſie. nã una eſt columba ⁊c̃.

x ¶ Per miniſteriũ. qð facit ſacerdos.

y ¶ Item ergo baptizabant. hic colligiť baptiſmũ ãte paſſionẽ fuiſſe iſtitutũ: qꝛ ñ ẽ rõ quare baptizati a iuda nõ ſũt iterꝫ baptizati: ſicut a iohanne baptizati: niſi qꝛ iohãnes nõ baptizabat in formam quam dederat ieſus diſcipulis qð faciebat iudas. unõ colligitur neceſſario: ꝙ baptiſmus ante paſſionẽ fuit inſtitutuſ: cũ iudas poſt paſſionẽ nemineꝫ baptizauit: licꝫ plenam efficatiã ñ habuit uſqꝫ ad paſſionẽ: ⁊ ꝙ ieſus ante paſſionẽ formam baptizandi dederat diſcipulis. Sed ſuperiᵒ c. ſcꝫ proprie i morte aꝑte dic̃: ꝙ pᵒ reſurrectõnem dedit formã illam Ad hoc dicendũ: ꝙ añ paſſiõem ⁊ poſt dedit formã baptizandi: licet añ ñ ita generalem forte ut baptizarent tm̃ iudeos: unde dictũ ẽ eis i uiam gentiũ ne abieritis. vij. q. i. deniqꝫ. poſt generalem forte: ut baptizarent omnes gẽtes Si queras in qua forma uerboꝝ baptizabat dicẽdũ in hac. ſ. in noie ucturi. ſ. ad predicatiõꝫ ad paſſiõem ⁊ mortem ad iudicium in tali forma baptizauit chriſtũ.

m ¶ Quiſq̃ꝫ. non poteſt quiſq̃ꝫ dicere relinquendũ illũ eẽ ⁊ nõ baptizandum: qui morte iminente petit baptizari.

n ¶ A penitente. quis non credit contingi: quem: id eſt aliquem baptizandum eſſe: oportet ut credat ⁊c̃.

o ¶ Non credat. ar. ꝙ fama non inducit probationem nec partem ꝓbationis nec exemplum: ſed. l. ⁊c̃. C. de ſen. ⁊ inter. o. iudi. l. nẽo ar. qð quis aſſerit per ius ſcriptum ꝓbare debet. xxiiij. q. ij. legať.

p ¶ Cathecuminum. in bonis. patet hoc eſſe intelligendum de adulto. nam paruulus bona opera habere non poteſt.

q ¶ Uitam. ĩ. e. non dubito ꝯ. ſed hoc de eo qui baptizari non querit: uel eſt in peccato aliquo ille ſi adultus.

r ¶ His de quibus. ſed cuius. ſ. i. q. i. ſiquis per igno. ꝯ.

s ¶ Quolibꝫ mõ. ẽt cũ barbariſmiſ ⁊ ſoleociſmiſ. ĩ. e. ſtuleſt

z ¶ Baptizauit. id eſt ſimpliciter lauit.

⁊ ¶ Iohannes. baptiſmus ille io. fuit quaſi precurſorius ⁊ preparatoriᵒ ueri baptiſmi ut eo quaſi quodam preludio baptizari aſſueſcerent: ideoqꝫ ñ erat remiſſionis operatiuᵒ: ut. ĩ. e. di. nõ regenerabãť. Sed nũquid baptizauit chriſtus quos baptizauit iohannes: an non erat ille baptiſmus a deo cum omne quod bonũ a deo eſt. ⁊ deum habet auctorem. i. q. ij. q̃ꝫpio. ꝙ aũt baptiſmus iohãnis bonus fuerit: nullus dubitat. ſed nõ diciť chriſti: qꝛ non eſt ſacramentũ redemptionis noſtre: nec deus per illũ baptiſmuꝫ remiſſionem peccatorum operatus eſt. uel quia nõ fuit collatus in forma chriſti. unde ⁊ iohannis dicitur.

ꝯ ¶ Baptizauit. non ſolum iudas.

ꝝ ¶ Item per hanc eñ poteſtatẽ. i. dignitatẽ quã tũc nulli dedit. ſ. ut fieret remiſſio in baptiſmo collato in noie myſterij: ſicut fit i baptiſmo collato i

397

b In corpe. ſunt ninctes. ꝛ iõ nõ ẽ deſpandũ de eis: de pe. di. vij. c. i.
c Foris. uidetur ꝙ extra eccleſiam conficiant. ꝛ ſic reprobatur quorũdaꝫ opinio qui dicunt extra unitatem eccleſie corpus chriſti confici non poſſe ut. i. q. i. dñs declarauit ꝛ. c. non nocet.
d Sed rem. ſcꝫ unitatem eccleſie. io.

baptiſmi: que datur ſine perſonarum perceptione dummodo fictus nõ accedat.
t Doctioꝛ. nam non omnes ꝛc. C. de ueteri. iu. enu. l. i. §. ſiquis.
u Satis oſtendim⁹. uel accipiẽtis erroꝛẽ. dũ tñ in forma eccleſie faciat. uel etiã ſi coꝛrupte loquaꝛ nõ eſt rebaptizandus qõ tñ aliꝛ olim inſtitutuꝫ fuit ne ad hoc praui homies aſſueſcãt. ſ. e. di. ñ illõ. j. di. e. ſi cut.

e Hãtiqua. didicimus. hec recõciliationũ diſparitas fiebat aut. ꝑpter hereticorũ diſparitatẽ aut eccleſiaꝝ uariam conſuetudinem.
f Aut unctione. i. q. i. hi qui baptiſmũ.
g Sola ꝓfeſſione. qꝛ tñ infrogaꝛ ſi recte credant: qꝛ man⁹ eis erat impoſita. ſꝫ ſi accideret ſuppleret. i. q. i. ecce. de erroꝛe iſtoꝝ habes. xvi di. habeo.
h Monoſcelitas. qui dicunt unã tñ uoluntatem eẽ in chriſto. ſcꝫ humanitatis nõ diuinitatis ut. xvi. di. habeo.
i Fidei. diuerſitas ſuſcipiendi hereticos nõ iõ eſt: ꝙ i ſe ecclia oriẽtalis ſẽtiat ꝯria: ſꝫ qꝛ diuerſo modo errabãt diuerſo mõ recipiebanꝛ. arriani q erant in oriẽte nõ chriſmabaꝛ. iõ oriẽs redeuntes chriſmabat q erãt in occidẽte: chriſmabanꝛ. Et iõ ut oſtenderet eos de unitate eccleſie p man⁹ ipoſitioꝫ eos recipiebat eccleſia orientalis. vñ ẽ ar. ꝙ diuerſe erant arrianoꝛuꝫ ſecte: vnde. ſ. e. di. i. c. eccleſias. ubi dꝛ: ꝙ eccleſia ab eis ꝯſecrata cõſecreꝛ: ab arrianis datus baptiſmus non itereꝛ: ut. ſ. i. q. i. arrianoſ. ꝛ ar. j. e. de arrianis. io.
k Eccleſia. nobis. ſ. i. q. i. ſicut.
l Sed ſalutem. ſ. i. q. i. extra eccliam.
m Que in paradiſo. q̃ interpꝛetaꝛ hoꝛt⁹ ꝛ agitur ibi de illo: ubi fuit adam õ terreſtri. q̃nqꝫ padiſus dicꝛ empyreum celũ.
n Ex eccliam. xxiiij. q i. alien⁹. c. qꝛ padiſus.
o Hunc autem.
p Num tantũ. Caſus: ꝑbat h au guſtinus duplici ratõe baptiſmum chriſti eẽ nõ miniſtri conferentis. Prima ratio: qꝛ eodem mõ valet baptiſmus collatus per malum ſicut per bonũ. Secunda: quia licꝫ apoſtoli dixerint euangeliũ meũ gloꝛiã meã: nõ tñ dixerũt baptiſmũ meũ

catholica ecclia nobiſcũ nõ eſtis. Iſti aũt cũ qbus uel õ qb⁹ agim⁹ nõ ſunt deſpandi: adhuc eñ i coꝛpoꝛe ſũt. ſꝫ nõ q̃rãt ſpm ſcm: niſi in coꝛpe chriſti cui⁹ habẽt foris ſacrm. ſꝫ rem ipam nõ tenẽt int⁹ cui⁹ ẽ illud ſacrm: ꝛ iõ iudiciũ ſibi mãducãt ꝛ bibũt. Item greg⁹ q̃rico epo ꝛ cetis i hibernia epis.

Q̃ũ recipiaꝛ ab ecclia: q in noie trinitatis apud hẽticos baptizaꝛ.

Ab antiq̃ pr̃m iſtitutõe didicimus: ut q apud hẽſim i trinitatis noie baptizanꝛ: cũ ad ſanctã ecclĩã redeũt: autꝛ unctõe chriſmatis aut ipoſitõne man⁹ aut ſola ꝓfeſſiõe fidei ad ſinuꝫ mr̃is eccleſie reuocenꝛ. Vñ arrianos p ipoſitionẽ man⁹ occidẽs p unctionẽ uero chriſmatis ſci ad igreſſũ catholice ecclie oriens refoꝛmat. monoſcelitas uero ꝛ alios ex ſola cõfeſſiõe recipit: qꝛ ſcm baptiſma quod apud hereticos ſũt ꝯſecuti tũc in eis uires emũdatõnis recipit: ulꝛ cũ illi p ipoſitionẽ manus ſpm ſcm accepint: uel iſti ꝑpt̃ confeſſionẽ uere fidei ſce ꝛ uniuerſaꝛ ecclie uiſcerib⁹ ſẽ uniti. Itẽ aug⁹

Extra eccleſiam baptiſmus accipi poteſt: ſed non prodeſt.

Eccleſia padiſo compata indicat nob poſſe qdeꝫ baptiſmũ ei⁹ hoies ẽt foris accipe: ſꝫ ſalutẽ beatitudinis extra eã neminẽ uel pcipe ulꝛ tenẽ. Nõ eñ i meſopotamia ulꝛ egypto quo illa flumina pueneꝛt: ẽ felicitas uite: q̃ i padiſo ꝯmemoꝛaꝛ. Sic ergo baptiſm⁹ ecclie põt eẽ extra eccleſiã mun⁹ ãt bẽe uite ñ niſi itra eccliaꝫ iuenit. Idẽ de unico baptiſmo li. iij.

Baptiſmus ꝛ ſacrilegiũ hereticoꝝ non ſunt ſacramenta.

Nunc ãt ñ ſic hereb hẽticoꝝ ẽ ſic erroꝛ ipoꝝ ẽ. ſic ẽt ſacrilegiũ diſſẽſionis eſt eoꝝ: ſic ẽt baptiſma qõ xpi ẽ: nõ dꝫ dici ipſoꝝ. Idem li. v.

De eodem.

Quam⁹ tñ ualeat baptiſm⁹ p hoiem ꝯtẽptibilem q̃tũ per apl̃m dat⁹: ita nec illi⁹ ſꝫ xpi eẽ cognoſciꝛ. Itẽ: Inuẽim⁹ dictũ ab apl̃is ꝛ glaꝫ meã: q̃uis utiqꝫ a domio ꝛ miſteriũ meũ ꝛ prudentiã meã ꝛ euãgeliũ meũ: q̃uiſ utiqꝫ a dño imptitũ atqꝫ donatũ: baptiſmũ ãt nemo eoꝝ meũ dixit oio. Neqꝫ ei oim eq̃lꝛ ẽ glia: neqꝫ miſtrãt oẽs eq̃lꝛ: neqꝫ eq̃li prudẽtia ulꝛ ſcia ſt̃ oẽs pditi. ꝛ i euãgelizando ali⁹ alio meli⁹ opaꝛ. Et iõ dici pt̃ aliꝰ alio doctioꝛ ẽ i ipa ſalutari doctria. Ali⁹ ãt alio magis min⁹ ue baptizat⁹ dici ñ pt̃: ſiue ab iferioꝛe ſiue a maioꝛe baptizeꝛ. Idẽ in li. iiij.

De eodem.

Satis oñdim⁹ ad baptiſmuꝫ qõ uerb euãgelicis ꝯſecraꝛ: ñ ptinẽ cuiuſqꝫ dãtis ulꝛ accipiẽtis erroꝛẽ: ſiue õ pr̃e ſiue de filio ſiue õ ſpu ſco aliꝛ ſẽtiat q̃ celeſtis doctria iſinuat. Idẽ in li. õ baptiſmo.

Q̃ bonis ꝛ malis ſacra eccleſie cõmunia ſunt.

Eſt unitas ecclie: q̃ late pꝫ i ſacroꝝ uidelicꝫ ſocietate ꝛ cõione q̃ ꝯplectiꝛ cũ g̃nis ẽt paleas: qñ eas coꝛpaliꝛ mixtas ita patiꝛ: ut neqꝫ illas iuſti uitent: neqꝫ ab illꝛ iuſte uitenꝛ. ſic ſt̃ i ecclia homies mali: ut i coꝛpe hũano hũores mali: q inẽdũ exeũt ex coꝛpe. Idem õ unico baptiſmo li. vi.

Nõ trãſit ad aquã baptiſmi malicia bñdicentis

Non ẽ aq̃ ꝓphana ꝛ adulta ſup quaꝫ nomẽ dei iuocaꝛ: ẽt ſi a ꝓphanis ꝛ adultis inuoceꝛ: qꝛ nec ipa creatura adultã ẽ: nec ipum nomẽ adulteꝝ. Itẽ beda hõelia. xxxvj

Nõ ẽ rebaptizãd⁹ q ab hẽticis baptizatur

Siue hẽtic⁹ ſiue ſciſmatic⁹ ſiue facioꝛoſus q̃ſqꝫ i ꝯfeſſiõe ſce tritatis baptizet: nõ vꝫ ille q baptizat⁹ ẽ a bonis catholicis rebaptizari: ne ꝯfeſſio ulꝛ iuocatõ tãti nois uideaꝛ ãnullari

x De ſpu. dũ tñ intendat baptizare: ut. ſ. e. ſolet q̃ñqꝫ. licꝫ eñ arriani errent circa pſonas cõcedẽtes filiũ nõ eſſe eq̃lem patri: ut. x xiiij. q. iij. c. q̃dam vñ. arriani. tamen arriani baptizant. j. e. de arrianis.
y Eſt uni tas. q̃ late patet. ſꝫ eccleſie unitas q̃ ẽ i fidei charitate: nõ ita late pꝫ: ſed hec amplectitur ſolos bonos. ſ. e. di. ij. quia paſſus ſed ſm unitatẽ ſacroꝝ ẽt malos alios complectiꝛ: ut. ſ. e. q̃ũo v. induãt. ꝛ ex hãc multi relinquentur.
z Mixtas. ſ. malos mixtos bonis. ſũt eñ mali mixti iter bonos ſic palee inter grana. ꝛ dicuntur palee: quia cadunt leuiꝛ uento tentationis de pe. di. v. c. i. ꝛ. xxiij. q. viij. c i.
ꝛ Exeunt. ſic ꝛ mali homiꝛ ſcꝫ mali nõ exeunt ſaltẽ eternaliꝛ: ut de pe. di. ij. §. h itaqꝫ c. quecũqꝫ ꝛ. c nullus. io.

q Eſſe cognoſciꝛ. nã oĩa nr̃a facim⁹ ꝛc. C. de ueteri iu. enu. l. i. §. ſed neqꝫ
r Baptiſmũ. iuenit tñ baptiſm⁹. io. qui i foꝛma ſua baptizauit.
s Gloꝛia eſt. que tñ oĩb⁹ daꝛ equaliꝛ i baptiſmo. ſed ex mõ ꝯuerſatõis noſtre minuiꝛ uel augeꝛ: ut. j. e. nequaq̃. ſed hic non loquitur de illa gr̃a

Non eſt creatura. polluta tamen dici poteſt q̃tum in eis ẽ xlix. di. c. ultimo. io.
Siue heretic⁹. baptizet. ſ. i. q. i. hi qui. c. dedit. ſ. xix. di. ſm ſ. e. di. a quodã. ſ. i. q. i. ſiqs p igno. ꝯ. ſ. e. di. hi õ qbus. ꝯ ſo. ibi in foꝛma: hic nõ: ꝛ reiteraꝛ q̃tum ad factum.
a Tanti nois. cur aũt nõ nominũ: ut i noib⁹ pr̃is ꝛ fi. ꝛ ſ. ſ. dꝛ te baptizo. hoc iõ fit ut appellatiõe ſingꝛaritatis i eẽntia unitas pr̃is

correctis iponit̃. Induũt aũt homines ipm xp̃z aliqñ uſq; ad ſacri pceptionẽ: aliqñ uſq; ad uite ſanctificationẽ[a]: atq;[b] illõ p̃miũ ⁊ malis ⁊ bonis põt eẽ cõe. hoc[c] aũt ꝓpriũ ẽ bonoꝝ ⁊ pioꝝ. Nõ ob aliud uiſũ ẽ qbuſdã ẽt egregijſ uiris antiſtitibus xp̃i: int̃ quos p̃cipue beatus cyprianus eminebat: nõ eẽ poſſe apõ hẽticos uel ſciſmaticos baptiſmũ chriſti: niſi q; nõ diſtinguebant ſacr̃m ab[a] effectu uel uſu ſacr̃i: ⁊ quia eius ſacr̃i effectũ atq; uſum in liberatiõe a peccatis ⁊ cordis rectitudine apud hereticos nõ inueniebant ipſum ſacr̃m quoq; illic eſſe nõ putabãt: ſed cõuertentibus oculos ad interioris palee multitudinẽ[b]: cũ etiã hi q in ipſa unitate ꝑuerſi ſt̃ ⁊ perdite uiuũt: appareãt ⁊ remiſſionẽ peccatoꝝ nec[c] dare poſſe nec hr̃e: q; nõ malignis ſ; bonis filijs dictũ eſt ſicui dimiſitis pcc̃a dimittunt̃ eis et reliqua. hr̃e tñ ⁊ dare ⁊ accipe baptiſmi ſacr̃m ſatis eccl̃ie catholice paſtoribus eluxit: ⁊ oue;[d] que foris errabat: ⁊ domicũ characterem foris accipiebat: ueniẽtẽ ad xp̃iane unitatis ſalutez ab errore corrigi: characterẽ tñ dñicũ in ea cognoſci[e] poti⁹ q̃ iprobari: qñqdẽ ip̃m characterẽ multi ⁊ lupi ⁊ lupis ifigũt: q uidẽt̃ eẽ int⁹. uerũ tñ ad illã ouẽ q̃ ex ml̃tis una ẽ: ñ ptinet. cu; mal⁹ tradit baptiſmũ bono. i. i unitatis uiculo ueraci conuerſione mutato int̃ bonũ ſacr̃m quod tradit̃: ⁊ bonũ fidelem cui tradit̃: tradẽtis[e] malicia[f] nõ[g] ſepat ⁊[h] cum illi ueracit̃ ad dñm ꝯuerſo pcc̃a dimittunt̃[i]: ab[k] eis qbus ip̃e ueraci cõfeſſiõe ꝯiũgit̃ ſp̃s ſanct⁹ ea dimittit: q om̃ib⁹ ſanctis dat⁹ ẽ ſibi charitate coherẽtibus: ſiue[l] ſe nouerit corꝑalit̃ ſiue nõ nouerit. ſimilit̃ cũ alicui⁹ tenẽt̃ pcc̃a ab eis tenent̃: a qb⁹ ille cordis prauitate diſiungit̃ ſiue notis corꝑalit̃ ſiue ignotis. oẽs mali ſp̃ũalit̃ a bonis ſeiuncti ſt̃. ſi aũt etiã corporaliter aperta diſceſſione ſeparent̃: peiores fiunt. ſed nihil intereſt ad baptiſmi ſanctitatem. quãto quiſq; peior id habeat: ⁊ quanto peiori tradat. põt tñ tradẽ ſepatus[m]: ſic poteſt habere ſeparatus. ſed q̃ ꝑniciosum ẽ habere: tã pernicioſũ ẽ tradere. Ille ãt cui tradidit: p̃t ſalubrit̃ accipere: ſi ip̃e nõ ſeparatus acceperit urgente[n] mortis neceſſitate. Cur heretici foriſ baptizare nõ p̃nt: an q; peiores ſũt eo ipſo: q foris ſt̃? Sed nihil intereſt ad integritatẽ baptiſmi[o]: q̃nto peior id tradat. neq; em̃ intereſt tãtũ inter malum ⁊ peiorem quãtum inter bonũ ⁊ malũ: ⁊ tñ cu; baptizat malus non aliud dat: q̃ ille q mal⁹ minus ẽ. an forte nõ ad hoĩſ meritum: ſed ad ipſius baptiſmi ſacramẽtu; pertinet: ut foris dari non poſſit? Si hoc ita eſſ;: nec haberi foris poſſet: ⁊ totiẽs baptizari neceſſe eſſet: quotiens quiſq; recedẽs ab eccl̃ia rurſus ad[p] eccleſiã remeaſſet. ⁊ his qui ficto corđ baptizantur: aut peccata nullatenus dimittũt̃: quia ſpiritus diſciplie effugiet fictum: aut i ip̃o temporis puncto per uim ſacramẽti dimiſſa iterũ ꝑ fictionẽ repleãtur ut illud uerũ ſit quotquot in xp̃o baptizati eſtis: chriſtũ induiſtis: ⁊ illud ſpiritus effugiet fictum diſcipline. i. ut induat eum chriſtu; ſãctitas baptiſmi: ⁊ exuat eũ chriſtum pernicies fictiõis. Nam[q] redire dimiſſa peccata ubi fraterna charitas nõ eſt: apertiſſime dñs i euangelio docet in illo ſuo: a quo dominus dimiſſu; debitum petiuit: eo q ille cõſuo ſuo debitũ nollet dimittere. Sic nõ[q] impedit̃ baptiſmi gr̃a: quo minus om̃ia pcc̃a dimittant̃: etiã ſi fraternũ odiũ i eius cui peccata dimittũt̃: animo perſeuerat. ſoluit̃ em̃ heſtern⁹[r] dies ⁊ quicquid ſuꝑeſt: ſoluit̃ etiam ip̃a hora[s] momentoq; ante baptiſmũ ⁊ in ipſo baptiſmo. deinceps aũt ꝯtinuo re⁹ eſſe incipit: nõ ſolũ conſequentiũ: ſed etia; preteritorũ dieꝝ horaꝝ momẽtorũ redeũtib⁹[t] oibu s q̃ dimiſſa ſũt. Idez

Quando proſit baptiſmus ei qui ficte accepit.

Tunc[u] ualere icipit[x] ad[y] ſalutẽ baptiſmus[z]: cum illa fictio[⁊] ueraci ꝯfeſſiõe receſſerit: que corde in malicia uel ſacrilegio ꝑſeuerante peccatoꝝ ablutionẽ nõ ſinebat fieri. Idem ad donatiſtas.

Non reiterãtur ſacramenta: que extra eccleſiam conferuntur.

Non[⁊] in uobis mutamus i qbus nobiſcũ eſtiſ. in multis em̃ nobiſcum eſtis. Nam ⁊ õ talibus dictum eſt q in ml̃tis erãt mecum. ſed ea corrigimus in quibus non eſtis: ⁊ ea uos hic accipe uolumus que nõ habetis illic ubi eſtis. nobiſcũ em̃ eſtis i baptiſmo i[ꝝ] ſymbolo iñ[a] ceteris dñicis ſacramentis. in ſpiritu aũt unitatis et in uinculo pacis ⁊ in ipſa deniq;

a ¶ Ab effectu ip̃ius ſacr̃i.

b ¶ Multitudinem. i. ad ml̃titudinẽ maloꝝ qui dicunt̃ palee: q; uacui l' q; leuit̃ cadũt tp̃e tentatõnis uel q; arſuri ſt̃ igne inextiguibili granis repoſitis in area celeſti.

c ¶ Nec dare. de merito uite nõ ꝑ miſteriũ. ſ̃. i. q. i. remiſſionem.

d ¶ Quem. ſc; eccleſiam.

e ¶ Tradentis baptiſmum.

f ¶ Malicia. baptiſmum.

g ¶ Non ſepat nõ ſeparat. malus a ſe remouendo. ſc; maliciam ſui.

h ¶ Et cũ illi. i. bono fideli.

i ¶ Dimittunt̃. ſ̃. i. q. i. ut euidenter ꝯ. eccleſia ſanctoꝝ hic dicit̃ remittere peccata ꝯuerſ̃ q; eius or̃oib⁹ eis illa relaxãtur: uel qm̃ per charitatl unitatẽ: q̃ ſolũ in eccleſia habetur fit r̃miſſio peccatorũ: ut. j. e. di. eccleſie charitas.

k ¶ Ab eis. id ẽ eccl̃ia q̃ dr̃ dimittere pcc̃a.

l ¶ Siue. ꝯſil'e dicit lex. C. de preſcrip. x. uel xx. an. l. ulti. ỽ. qd em̃ ꝓdeſt i ip̃a ꝓuincia eẽ poſſeſſionẽ cũ ius uendicatõ incorporale ẽ.

m ¶ Sepat⁹. ſ̃. i. q. i. ut euidẽt̃

n ¶ Urgẽte. xi q. iij. qđ predeceſſor. ar. ſ̃. xxiiij. q. iiij. ecce recedite.

o ¶ Baptiſmi. ſ̃. e. di. ſi inter bonos. ſ̃. i. q. i ſi fuerit.

p ¶ Nã redire. ſ̃. xxiij. q. iiij. ſi illic. ſ̃. de pe. di. iiij. c. i. ij. iij. iiij. v. ⁊. vi.

q ¶ Nõ impedit̃. ſed ñ dicit hoc ita ſentiendo. ſed eorum opiniões referendo.

r ¶ Heſternus dies. id ẽ peccatũ extrema die cõmiſſum.

ſ ¶ Hora. ſicut ſm̃ legeſ eodẽ tp̃e qs abſoluit: ⁊ ſtati obligat̃. ſi em̃ aio nouãdi mlier itercedit liberabit̃ debitor ⁊ i eodem momẽto obligat̃: quia ip̃o iure competit reſciſſoria. ff. ad uell'. de bitrix. §. ultimo.

t ¶ Redeuntib⁹. nõ. de pe. di. iiij. in p̃n. q; qdã dicunt q redeunt: ſicut flores in uere. h. ⁊c̃.

u ¶ Tunc ualere. hec eſt uera ſnĩa.

x ¶ Incipit. quia tunc incipit eẽ i eo ⁊ efficatia; in eo hr̃e. ⁊ ibi ratihabitio retrotrahit̃. ⁊ eſt ar. ꝯ. ff. đ his qui no. infa. furti. §. qui iuſſu.

y ¶ Ad ſalutẽ. i. tria ad baptiſmum ſignificata nũc incipit hr̃e remiſſionem pccoꝝ ⁊ nõ ꝓp̃t baptiſmũ: ſ; ꝓpter cordis ꝯtritionẽ ꝑ charitatem uel hũilitatẽ mentl quã h; dum h; cordis contritõnem.

z ¶ Baptiſm⁹. ſ. iterior ſc; peccatoꝝ ablutõ.

⁊ ¶ Fictio. ſ̃. e. di. oſtenditur ⁊. c. nullus.

ꝯ ¶ Non in uobis. i multis. i. i om̃ibus ſacriſ: ſed nõ i charitate ſine qua nihil ſũt omnia. ſ̃. e. qũo.

ꝝ ¶ In ſymbolo. ꝯdicit qđ. j. ſeqt̃: q; in catholica eccleſia non ſt̃ nobiſcũ: ſed dic: q iõ dicunt̃ eẽ in ſymbolo: q; ſũt i maiori pte. nã ſi in toto ſymbolo eẽnt: ĝ eſſent nobiſcũ in eccleſia: cu; hoc ſit de ſymbolo credere in catholicã eccleſiam: ſicut ⁊ alibi dicit̃ quis tenere cũ nõ teneat eccleſie unitatem. xxiiij. q. i. aduocauit.

a ¶ In ceteris. ar. ꝯ. xxiiij. q. i. ſciſma. ſed illud quo ad effectum.

iuſtũ ſup ſe dei iudiciũ timẽs rece dat ab hoie. nec iã cõtendat cum arte ſua ſBuertere: ne baptiſmuz ↄſeq̃t: ſʒ magis honorẽ deo crea/ tori ſuo exhibẽs reddat op⁹ dõ fa ctori ſuo. ¶ Item greg⁹ in home lia. xxiiij.

Sacerdotes exorcizando demo nia depellunt.

Sacerdotes cuz p exorciſmi grãm manũ credẽtib⁹ impo nũt: ⁊ hitare malignos ſp̃s i eoꝝ mentes ↄtradicunt: qd aliud faci unt: niſi ꝙ demõia ejciũt? ¶ Itẽ rabanus de inſtitutione clericoꝝ.

Quare õ ſaliua nares ⁊ aures tã gũt.

Poſtea tãgũt ei nares ⁊ aures õ ſaliua: ⁊ dr̃ ei uer bũ euãgelicũ qḋ ieſus dixit: qñ ſur dũ ⁊ mutũ ſanauit tãgens cũ ſpu to liguã ei⁹ ⁊ mittẽs digitos i auri culã eius dixit: effeta: qḋ ẽ apire. hoc eñ ſacr̃m h agit: ut p ſaliuaz typicã ⁊ ſacdotis tactũ ſapiẽtia ⁊ uirt⁹ diuina ſalutẽ eiuſdẽ cathecu mini opet: ut apiat̃ ei nares ad ac cipiẽdũ odorẽ noticie dĩ: ut apiãt̃ ei aures ad audiẽdũ mãdata dei: ut apiat̃ ei ſẽſus i itimo corde ad rñdẽdũ. ¶ Item amb. de ſacris.

Quare nares nõ ora baptizando rum epiſcopus tangit.

Propt⁹ glĩa mũeris ⁊ opis nõ os tãgit ep̃s: ſʒ nares ut bonũ odorẽ accipiat pietatiſ et̃ne. Itẽ raban⁹ de iſtitutõe clericoꝝ.

Quare a ſacerdote inunguntur.

Deinde a ſacerdote iungitur ut ſacꝝ baptiſma cũ fide ac cepta cuſtodiat̃. ungit̃ tunc illius pect⁹ oleo ſc̃ificato cũ iuocatione ſancte trinitatis: ut nulle reliquie latentis inimici i eo reſideãt: ſed i fide ſc̃e trinitatis mens ei⁹ ↄforte tur. ungit̃ ⁊ int̃ ſcapulas de codẽ oleo: ut undiqꝫ muniat̃: ⁊ ad bõa opa facienda p dei grãm roboret̃. Idẽ. Cõſecrat̃ fons: ut ad ip̃m baptiſma cathecuminus accedat. Item amhroſius i li. de ſacris.

Quomodo fontem baptiſmi tri nitatis preſentia conſecrat.

Venit ſacerdos ad fontẽ: di cit p̃cem: iuocat nomẽ pa. ⁊ f. ⁊. ſ. ſ. utit̃ uerb celeſtib⁹. celeſtia ſt̃ uerba q̃ xp̃i ſt̃. pñtia trinitatis adeſt: opat̃ ẽmo et̃nus: ubi deſcẽ dit ſp̃us ſc̃us. p̃mo q̃ſi colũba de ſcendit: ut icreduli uocarent̃ ad fi dem. in p̃ncipio ſignũ debuit eẽ i poſteriorib⁹ pfectio. apl̃is eñ ſp̃s ſanct⁹ dat⁹ ẽ in igneis linguis ,p̃pt̃ incredulos. nob aũt iã in plenitu dine eccl̃ie nõ p ſigna ſʒ p fidẽ ue ritas ẽ colligenda. ¶ Item augu ſtinus de unico baptiſmo li. vj.

Uerba erroris p imperitiã plata nõ impediũt aque ſanctificationẽ.

Si nõ ſanctificat̃ aq̃ cũ aliq̃ erroris uerba p impitiã p̃ca tor effũdit: m̃lti ñ ſolũ mali ſʒ bo ni et̃ fratres i ipſa eccl̃ia ñ ſc̃ificat aquã. m̃ltoꝝ eñ p̃ces emendant̃ quotidie ſi doctiorib⁹ fuerit recita te: ⁊ m̃lta i eis repiũt̃ ↄtra cathe licã fidem. nũqd ſi manifeſtet̃ ali quos baptizatos: cũ ille p̃ces dc̃e fuiſſet ſup aquã: iubet̃ denuo ba ptizari? qd ita? qꝛ plerũqꝫ p̃cis ui ciũ ſupat p̃cãtis affect⁹: qꝛ illa ce tera uerba euãgelica ſine qb⁹ ñ p̃t baptiſm⁹ ↄſecrari tm̃ ualẽt: ut p il la ſic euacuet̃ q̃cunqꝫ i p̃ce uicioſa ↄtra regulã fidi dicũt̃: queadmo dũ demoniũ xp̃i noie excluditur. Nã utiqꝫ hẽtic⁹ ſi afferat p̃cẽ uici oſã nec bonũ hẽat charitatis affe ctũ quo poſſit illa ſupari ipitia: et iõ ſiliis ẽ ei: qcunqꝫ i ip̃a catholica eccl̃ia iuidus imũd⁹ ul̃ maliuol⁹ ẽ q̃les arguit hic cyprian⁹. afferat etiã ut fieri ſolet aliquã p̃cẽ i q̃ lo quat̃ ↄtra regulã fidi. m̃lti qppe irruũt i p̃ces nõ ſolũ ab ipitis loq̃ cibus: ſʒ etiã ab hẽticis cõpoſitas ⁊ p ignorantie ſimplicitatẽ nõ ea ualẽtes diſcernere utũt̃ eis: arbi trãtes ꝙ bone ſt̃: nec tñ in eis qḋ puerſuʒ eſt euacuat illa que recta ibi ſunt: ſʒ ab eis poti⁹ euacuat̃.

a ¶ Arte. i. dolo: ſic exponitur. xxij. q. v. quacunqꝫ.
b Sacerdotes.
c Poſtea. typicã. i. figuratiuã ſapiẽtie dei. p digitũ dei intellige dona ſ. ſ. Eſt caro noſtra lutum: patris ſapientia ſputum. Credit̃ huma num genus: hoc medicamine ſanum.
d Propter gloriã. i. glorioſũ mu nus eucharíſtie ⁊ gl̃io/ ſum op⁹ p̃dicatõnis. h. Pronaqꝫ cum ſpectẽt aĩalia cet̃a terram: Os hõi ſblime dedit: celuz qꝫ uidere Juſſit: ⁊ ere ctos ad ſidera tollere uult⁹. Et nil turpitudis dʒ infligi faciei. C. õ pe nis ſiqs in metallũ. ar. ↄ extra de fal. ad audiẽ tiaz glorioſius qppe ⁊ excellentiſſimuz in hu mano corpe homis os dephendit̃: p qḋ deus glorificat̃ ⁊ bñdicit̃ ⁊ p̃ dicatur. Jn ſignũ ergo tanti muneris ⁊ operis dignitate nõ tangit̃ os cum ſaliua.
e ¶ Muneris. i. corpis dñi ⁊ ſanguinis: qḋ eſt munus excellentiſſimũ
f ¶ Et opis. i. p̃dicatiõis Añ eñ qꝫ qs baptizet̃ nec ad corpus domini ſumendũ nec ad p̃dica tionis officiũ gerẽdum ẽ idoneus. vñ nec debʒ qs añ baptiſmuz corp⁹ chriſti ſumere: nec p̃di/ cationis officiũ gerere. nec debet ei credi hoc ł illud. vñ in euãgelio io hannis: ieſus nõ crede bat ſe illis. ſ. infidelib⁹.
g ¶ Nõ tãgit os. ad oñ dendũ: ꝙ nõ pri⁹ credẽ dũ ẽ hõi qꝫ odor fame ſue preceſſerit. de cauſa unctionis habet̃ ex de ſac. unc. cuz ueniſſet. io.
h Deinde. i. poſtqꝫ eſt baptizatus. vñ finis. c. debuit eẽ p̃n cipiũ. io.
i ¶ Uenit. p̃mo. i. oli u baptiſmo xp̃i
k ¶ Deſcendit. in ſpecie columbe.
l ¶ Sed p fidẽ. ut legit̃ de pe. di. ij. querendum pennata animalia. io.
m ¶ Si nõ ſanctifica tur. pone caſuz per illa. c. j. e. di. retulert ſ. di. xxxviij. ſedulo.
n ¶ Contra fidem. i. ↄtra rectam uerboꝝ formam in eccleſia catholica con ſtitutam. uel cum dicit: baptizo te in nomine trinitatis ⁊ diaboli.
o ¶ Affectus. i. bonitas hominis ſuperat uicium locutionis. q. d. non ſed potius uerbum chriſti.
p ¶ Nã utiqꝫ. pbat ꝙ uiciũ p̃cũ ppter affectũ bonũ nõ emẽdat̃ i baptiſmo ſed uerbũ xp̃i opat̃ uirtutẽ. nã heretic⁹ bonũ affectũ nõ hʒ ⁊ q̃zuis uiciũ p̃ cum afferat: nõ tamẽ minus baptiſm⁹ ſuũ effectũ habebit. qꝛ tñ ualẽt illa certa uerba euangelij: ut q̃ztunqꝫ ptes alie uicioſe ſint: formam tñ a xp̃o inſtitutã nõ p̃nt euacuare. imo poti⁹ q̃ztum ſpectat ad ba ptiſmũ oẽs euacuant̃ ab illis euãgelicis uerbis. ⁊ hoc ẽ nã utiqꝫ.
q ¶ Si afferat. ſi. i. q̃zuis.
r ¶ Cyprianus. cypriano eñ ⁊. lxxx. ep̃is uiſũ ẽ baptiſmũ chriſti non poſſe eſſe apð hereticos ul̃ ſciſmaticos q etiam baptiſ ma hereticoꝝ lauacꝝ diaboli appellabant. ſ di. e. qũo et di. xxxij. §. uerũ.
ſ ¶ Regulã. nõ nõ eñ deberẽt ṽba celeſti dei reſtringi ſb re/ gulis donati. x xxviij. di. indi/ gnũ. palea ẽ. q. d. ſi uirtus uer borũ excludit dmoniũ: ita et precum uiciũ.
t ¶ Multi. pen teſis eſt. i. inter poſitio uſʒ nec tamen.
u ¶ Euacuatur ar. ꝙ utilia non uicient̃ p inuti lia. ſ. di. xxxvij turbat. ſ. xxiij. q. iiij. qd ergo. C. de do. ſanci muſ. ſ. i. q. i. nõ ſodomite et. c. dñs dc̃la. ſ. di. xxxvij. ſiquid ueri. ff. õ aqua quo. ⁊ eſti. l. i. § item querit̃. ſ. di. xxxiij. quo/ rundã ſ. di. ix. ſi ad ſacras. ſ. iij. q. ix. pura.
u ¶ Euacuatur ex hoc. c. colli gitur: ꝙ nõ ui/ ciatur for̃a ba ptiſmi ſiquid i ea apponat̃ ſu perfluũ. qḋ ad mittunt quidã ut ſi dicat̃ ba/ ptizo te i nomi ne. p. et. f. ⁊. ſ. ſ. ⁊ diaboli ul̃ ar ma uirũqꝫ ca/ no. uel quicqd ſequat̃ baptiza tus eſt. ar. ff. õ vb. obl. que ex trinſecus. ideʒ eſt ſi quid premittatur ante formaz: ut ſi dicat̃: arma uirũqꝫ cano. Ego baptizo te in nomine p. ⁊. f. ⁊. ſ. ſ. Si uero aliquid interpona tur: ut ſi dicatur baptizo te: ⁊ deus eſt: i no. p. ⁊. f. ⁊. ſ. ſ. ⁊c. nõ ẽ ba ptizatus: ar. ff. de teſta. heredes palã. §. ult. ubi diſtiguit̃ an inꝑo nat̃ actus extrane⁹. ⁊ circa hoc ẽ oñe uerbũ extraneũ a for̃a. qḋ nõ ↄcedo. q eñ dicit baptizo te in no. pa. ⁊. f. ⁊. ſ. ſ. ⁊ oim ſanctoꝝ nõ dicit baptizo te i no. p. ⁊. f. ⁊. ſ. ſ. qꝛ ẽm hoc duo diceret: quod ẽ

Q ꝛ filij ꝛ.ſ.ſ.in perſonis trinitas deſignetur.
a Vos a paganis.ſi ita.ſ3 i forā eccl'ie nō fuerīt baptizati.io.
b S Jue paruuli.de precedente ſolemnitate baptiſmi ſbiūgit. ſcʒ de exorciſmo ꝛ cathecíſmo.
c Abigatur.i.pijciat̄.i.pijciēdus deſignet̄.ꝛ ſic non eſt ꝯ.j.e.ne quaq̄ʒ.ꝛ ſi nō pſit ad uitam aliqd:qꝛ pꝑter hoc non fiunt mīgus idigni: quia moꝛs ad huc i eis remanet:pdeſt tam̄ ut min⁹ poſſit eis inimic⁹ nocere: ut j.c.de hinc.ℌ.quem effectuʒ hʒ exorciſm⁹:nūgd eijcit ſp̄m imūdū.imo donec baptizet̄ ē mēbꝛum diaboli:qꝛ nō ē mediū ut.xxiij.q.i.q̄niā.ſed dic abijcit.id ē ſignificat abigēduʒ uel abijciendū uel ſalte cōpellit eū ne iā tantū noceat quātuʒ nocere potuit p⁹:ut.ſ.e.c ij.

d A Nte baptiſmū.ſi loe.fons ē:et i terpꝛetat̄ miſſus ē:qꝛ xp̄us i quo baptizamur:miſſus ē.xxiij.di.qꝛ epiſcop⁹.io.

e A Nte.xx ſ.x.q.i.placuit.

f Dies.i mediana hebdomada cū cātat̄ ſitientes.ſ.di.liij.pꝛincipali.

g Exoꝛciſmi.i.adiurationes exoꝛcizāe.id ē adiurare.

h Spiritualiter.ſuffic̄ q ſēſum retieat.ff.de le.i.ſcire leges.i.q.i.marchion.

i S Ymbolū cōpetentib⁹.i.itellectum diſcrectōnis hn̄tib⁹ uel cupiētib⁹.ꝯpetētes qdem ap pellāt̄ in libero arbitrio utentes penitentiā ab eccl'ia accipiunt:ut ſint digni accedere ad cathecíſmū deinde ad baptiſmi ſacramentū:ut.xxv.di.audite

k C Athecíſmi.

l B Aptizandos.

m N On liceat.duas tm̄:qꝛ añ duas ꝛ ante tres ꝛc̄.cū alias duo ꝯtinēt̄ in tribus.ff.ð ar.diem.§.ſi plures.

I Tem greg⁹.ij.bonifacio ep̄o.

Baptizati a paganis i noīe baptizentur trinitatis.

Q Uos a paganis baptizatos eē aſſeruiſti:ſi ita hēt̄:ut denuo baptizes i noīe trinitatis mā damus. I Tem celeſtinus papa

Sine exoꝛciſmis ꝛ exufflatiōib⁹ nullus baptizetur.

S Jue^b puuli ſiue iuuenes ad regnātōnis ueniūt ſacr̄m.ñ fontē uite p⁹ adeāt q̄ꝫ exoꝛciſmis ꝛ exufflatiōib⁹ clericoꝝ ſp̄us imūdus ab eis abigat̄^c. I Tē raban⁹ de iſtitutione clericoꝛum.

Officium baptizādi cathecumini pꝛeueniant.

A Ntē^d baptiſmū cathecizādi oʒ hoiem pūenire officiū:ut fidi pmū cathecūin⁹ accipiat rudimētū. Jtē: Jpſe xp̄s p⁹ ceci nati ocl'os luto ex ſputo fc̄o ſupliniuit ꝛ ſic ad aq̄s ſiloe miſit:qꝛ p⁹ debʒ baptizād⁹ fide icarnatōis chꝛiſti i iſtrui:ꝛ ſic ab baptiſmuʒ iā credulus admitti:ut ſciat c⁹ grē i eo ē p ticepſ:ꝛ cui iam debitoꝛ fiat deinceps. I Tē ex ꝯcilio bꝛacareñ.ij.

Quo tempe cathecumini ad exoꝛcizandum ſunt deferendi.

A Nte^e.xx.dies^f baptiſmi ad purgatōnē exoꝛciſmi^g cathecumi currāt. Jn qb⁹.xx.diebus oio ſymbolū qđ ē credo i deū pa.o.ſpiritualiter^h doceant̄. I Tem ex concilio agathenſi.

Quo tempoꝛe cōpetētibus ſymbolum eſt pꝛedicandum.

S Ymbolū^i ēt placuit ab oib⁹ eccl'ijs una die.i.añ.viij.dies dñice reſurrectiōis publice i eccleſia ꝯpetētib⁹ pdicare. I Tem nicolaus papa. Jn unaquaq̄ʒ eccl'ia baptizandi cathecizari pn̄t.

C Athecíſmi^k baptizādoꝝ^l a ſacerdotib⁹ uniuſcuiuſq̄ʒ eccl'ie pn̄t fieri:ſic̄ i hac ſc̄a romana eccl'a cui do auctōe miſteriū exhibem⁹ nr̄i famulat⁹ ſolēnit̄ fieri ꝯpꝛobāt̄. I Tem ex concilio laodicenſi.

De eodem.

B Aptizādos oʒ fidei ſymbolū dicē:ꝛ.v.feria ultie ſeptimane uel ep̄o uel p̄ſbyt̄o reddere. I Tem ex concilio martini pape

De eodem.

N On^m liceat añ duas ſeptimanas paſche: ſed āte tres ad baptiſmū ſuſcipe aliquē.opoꝛtet āt i his dieb⁹:q baptizandi ſūt:ut ſymbolum diſcāt: ꝛ i.vi.feria nouiſſime ſeptimane ep̄o uł p̄ſbyt̄o reddāt. I Tē ex ꝯcil'.cāthagi.iiij

Anteq̄ʒ baptizētur quilibet:ſunt examinandi.

B Aptizādi^n nomē ſuū dent ꝛ^o diu ſb abſtinētia uini ꝛ cāniū ac man⁹ impoſitōis crebꝛa examinatōne^p baptiſmum pcipiāt. I Tē raban⁹ ð iſtitutiōe clericoꝝ

Baptizandi quare exoꝛcizantur ꝛ exufflentur.

P Oſtq̄ꝫ^q ſe baptizād⁹ p ꝯfeſſionē uere fidi i alti⁹ ꝯmēdauerit dñiū:ꝛ p ab renūciatiōꝫ pꝛoris poſſeſſoꝛis ſe alienauerit^r kuitio:exufflat̄ ab eo ptās ſeua:ut p piū ſacerdotis miſteriuʒ ſpū ſc̄o cedat fugiēs malign⁹ ſp̄us. I Tē aug⁹ de ſymbolo li.i. De eodem.

S Jcut^s noſtis frēs chariſſimi puuli exufflant̄ ꝛ exoꝛcizāt̄ ut pellat̄ ab eis diaboli ptās īimica:q̄ decepit hoiem:ut poſſideret hoies.nō ergo creatura^t i infātib⁹ exoꝛcizat̄ aut exufflat̄: ſʒ ille ſub quo ſunt:qui ſb peccato naſcunt̄ I Tē raban⁹ ð iſtitutiōe clericoꝝ

Quare ſignet̄ baptizandus i coꝛde ꝛ fronte.

P Oſtea^u ſignat̄ baptizandus ſignaculo ſancte crucis tā i coꝛde q̄ꝫ i fronte:ut ab eo tp̄e apoſtata diabolus in uaſe ſuo pſtino ſue iteremptōis^x cognoſcēs ſignaculū:iā ſibi deiceps illic ſciat ſe eē alienū^y. I Dem in libꝛo eodem.

Quare ſup eum oꝛationes dicāt̄

E Xhinc^z iā dicunt̄ ſup eū orōnes:ut fiat cathecuminus: tc̄ dat̄ baptizādo ſal bn̄dictū i os ut p ſal typicū ſapiētie ſale ꝯdit⁹ fetoꝛe careat^z iīqtatis: ne a uermibus pcc̄oꝝ ultra putrefiat:ſʒ magis illeſus ſuet̄ ad maioꝛē grāʒ p cipiēdam. I Tem beda ſuper libꝛum regum.

Quare ſale initiant̄ cathecumini

S Al^ceſtis ſapiētie quo ini tiant̄ cathecumi: in cunctis operum noſtroꝛū ſacrificijs iubemur offerre. I Tem rabanus ð inſtitutione clericoꝛum.

Quare iterum exoꝛcizent̄.

D Ehinc^ iterum exoꝛcizat̄:ut diabolus ſuā neqtiam cognoſcēs

n B Aptizandi.nomen ſuū debet i ſcptis.hodie nō tenet hoc.ꝛ quod dicit abſtinentia ꝯſiliū ē.ꝛ ita nō ē ꝯtra.j.e.ſine penitētia

o Et diu.j.xx.dies.ſ.e.ante.

p Examinatione.qꝛ i fidelis nō recipiet̄ ſine examinatōne.j.e.iudei ꝛ.c.ne quod abſit.

q P Oſtq̄ꝫ.ab renūciationē.ſ.di.i.eccleſiaſticarū.

r Se alienauerit.i.alienari iceperit:ut.ſ.e.ſiue paruuli.

s S Jcut noſtis.q̄ decepit.ꝛ ideo fuit reſtitutus.Nā decept⁹ ꝛc̄.ff.ad uelł.l.i.

t Creatura.nec diabolus iquātū ē creatura. ſed iquātū ē uicioſus. xxiij.di.q ep̄s oꝛdinādus eſt.

u P Oſtea.ſignat̄.i.poſt exufflationem interemptionis.

x Jnteremptiōis ſue i.ſignaculū ſancte crucis p quod eſt iteremptus ut dixit diabolus de q̄daʒ iudeo:qui ſupꝛa ſe fecerat ſignū crucis: inueni uas uacuum ſed ſignatum.

y Alienum.i.alienandum:ſed ideo dicit aliēnū:quia in pꝛoxio ꝛc̄.xxiij.q.i.paratus.

E Xhinc.typicum id ē figuratum.

z Careat.i.q per ſalē ſignificatur.

S Al celeſtis.oſferre.myſtice.ceſſat enim uetus obſeruatio legalis naturalis extra de conſti.traſlato

D Ehinc.media na hebdoma da tribus diebus fiunt exoꝛciſmi.ſecunda iterum tribus: ut ita non reſtet in uigilia paſche: niſi ſola immerſio.ſecūdum hoc exoꝛciſmi uariantur.

a P Oſtq̄z.de forma baptizandi ⁊ modo tractat uſq̄z ad.c.veniſti.
b Duplici.etiam ter mergitur ⁊ quia fit inuocatio trinitatis:⁊ q̄z chriſtus tertia die reſurrexit.
c Conſepulti.q̄ztum ad uicia.
d S Iquis preſbyter.trina merſione.ī.e.c.pxi.ḡ.ſed aliud eſt ſemel i mergi ſb illa v̄bo⁊ forma baptizo te i morte dn̄i:qḋ ħ inċdici tur:aliud ī noīe trinitatis unica merſione qḋ ibi in eccleſia quibuſdā̄ permittitur.
e In morte.i.ad inuocationem mortis eius.
f D E trina.ↄſuetudo.ḋ.di.xij.ſcit ſācta.b.zo.lib.viij.ḋ forma.ḋ.di.lxxvi.§.ultio.
g In tribus.uidet̄ ↄ̄riū huic.c.qḋ ambroſi⁹ dicit de cypriano i ſuo ſenſu abundat cyprianus:cum ſemel immergat pueros:q qḋ intelligebat ſtudioſe iplebat bonis opibus abundā̄do: licet in hoc neſcius delinquēt:ſed p⁹ correctus a domino abūdauit altiori ſenſu ter illoſ imergendo.Sol.forte ille tm̄ ſemel debere immergere dogmatizabat uł ibi nō erat ↄſuetudo ſemel imergere.ſo.
h E Odem mō.i.in no.p.⁊.f.⁊.ſ.ſ.
i Et ter.i.ter imergit̄ i baptiſmo.⁊ ita tres merſiones ſunt unū ſacrm̄ ſicut plures uoces unū nomen:ar.ex̄ de re.iur. omnis.
k M Ulti ſūt q.nō phibet baptizari in noīe chriſti:ſ; repꝛ̄hendit illos q dicebāt ꝙ debent baptizari tm̄ una imerſione et tm̄ ſb una forma uerbo⁊ i nomine chriſti.
l Trinitatis.explicite nūquid et greci habent eandem formam:ſic q̄z idez eſt effectus.uoces aūt non eedem:ut dicit ariſtoteles.unde grec⁹ huc ueniens baptizaret in lingua ſua ⁊ latinus i grecia ſua:q̄z apl̄i uarijs linguis loquebant̄ ⁊ iuxta illud qui p̄ibāt ⁊ qui ſequebant̄ clamabant o ſanna.⁊ tm̄ fo⁊a realis eſt attendenda ⁊ non uocalis.ī.e.retulerūt.item pone:ꝙ aliqs dicit baptizo te in noie genitoris et nati ⁊ ſācti flamis:an baptizat̄? uidetur ꝙ ſic:q̄z nō refert utrum ex equipollentibus quis dixerit:ar.ff.de uerb.ob.que extrinſecus ⁊.l.ſi ſub una ⁊.ff.ſi cer.pe.l.certū.qḋ ↄcedo:⁊ ſub noībus ſynonymis bn̄ pōt fieri baptiſmus.Sʒ ſic nō baptizat̄ i nomie paternitatis ⁊ filiatōnis ⁊c̄. Itē ſi omittit hoc ꝓnomē ego.⁊ dicit baptizo te ⁊c̄.bn̄ baptizat:q̄z ſbintelligit̄ ꝓnomē:ar.C.de ſideicō.uerbum uolo.maxime q̄m nec chriſt⁹ appoſuit ꝓnomē cū dixit:ite baptizat.⁊c̄.ñ ē ↄ̄ex ḋ bap.c.i.quia ibi etiaʒ uerbuʒ omiſit ſicut aūt aā ñ baptizat: mergo te i no.p.⁊c̄:q̄z ñ ē ſynonymū cū illo v̄bo baptizo: nec per hāc uocem baptizo te i noie triū pſona⁊.
m I N ſynodo.
n S I uero bonoſiani.ḋ.xxiij.q.iij.quidam v̄ſ.bonoſiāi.hi dicebant chriſtū adoptiuū filiū dei non ꝓpꝛiū.
o Et iſti.alias tm̄ exprimit eorū erro⁊.xxiiij.q.iiij.quidam v̄ſ.cathapbry.giſ.quia auctores eo⁊ dixert ſpm̄ ſanctū i ſe deſcendiſſe nō in apl̄os.
p P Ropt̄ ſimplā alludit ↄſuetudini loci.id eſt uniformem.et ita ē ar.ꝙ oēs debem⁹ baptizari in no.p.et f.⁊.ſ.ſ.ē.pꝛopꝛie.
q R Ettulerunt.in troducens.nā uni⁹ ſyllabe erro⁊ nō nocet.ff ḋ manu.te.qui habebat.

ſpē ꝑ ſe loquat̄. ITem aug⁹ in homelia.iij. Quare trina merſio in baptiſmate celebretur.

P Oſtq̄z[a] uos credē ꝓmiſiſtis tertio capita uṙa i ſacro fōte dimerſim⁹.qui ordo baptiſmatis duplici[b] myſterij ſignificatione celebrat̄.recte em̄ tertio merſi eſtis q accepiſtis baptiſmuʒ in noīe ſc̄e trinitatis rc̄e tertō merſio eſtis q accepiſtis baptiſmū in nomie ieſu chriſti:q ēt die tertia reſurrexit a mortuis.Illa em̄ tertio repetita dimerſio typū dn̄ice exp̄mit ſepulture:ꝑ quā chriſto ↄſepulti[c] eſtis i baptiſmo:⁊ cū chriſto ſurrexiſtis i fide:ut peccatis abſoluti i ſanctitate uirtutū xp̄z uiuatis imitādo ITē ex canōib⁹ apl̄o⁊. De his q ſel̄ ñ tertio i baptiſmū mergūt.

S Iqs[d] pſbyt̄ aut ep̄s ñ trinā merſionē uni⁹ myſterij celebret:ſed ſel̄ mergat i baptiſmate quod dari a quibuſdam iubetur: i morte dn̄i deponat̄.Nō em̄ dixit dn̄s nobis i[e] morte mea baptizate:ſed eūtes docete oēs gentes baptizātes i no.p.⁊.f.⁊.ſ.ſ.ITē greg⁹ leandro ep̄o. De eodem.

D E[f] trina merſione baptiſmatis nil rn̄deri ueri⁹ pt̄: q̄z qḋ ipi ſenſiſtiſ:q̄z i una fide nil officit ſancte eccl̄ie conſuetudo diuerſa. nos aūt ꝙ tertō mergimus:triduane ſepulture ſacra ſignificam⁹:⁊ dū tc̄io iſans ab aqs educit̄ reſurrectio triduani tp̄is exp̄imit̄.qḋ ſiqs forte ēt ꝓ ſūme trinitatis ueneratiōe eſtinet fieri: neq̄z hoc aliqd obſiſtit baptizādo ſemel i aqs mergē:q̄z dū trib⁹ ſbſiſtētijs una ſba ē:rephēſibile eē nullaten⁹ pt̄ i fantē i baptiſmate uł ter uł ſel̄ im mergē:q̄m ēt i[g] trib⁹ merſiōib⁹ pſona⁊ trinitas et i una ṗt diuitatis ſinglarit̄ deſignari. ITē hiero. ſup epl̄am ad phil̄.li.ij. De eodem.

E Odē[h] mō i p̄re ⁊ fi.⁊.ſ.ſ.baptizamur ⁊[i] ter mergimur: ut trinitatis unū appareat ſacrm̄ Item: Licʒ ter baptizet̄ ꝓpt̄ myſteriū trinitatis:tm̄ unū baptiſma reputat̄. ITē pelagi⁹ papa gaudentio ep̄o. De his qui in noie chriſti ſemel tm̄ mergunt.

M Ulti[k] ſunt:q in noie ſolūmō chriſti una etiaʒ merſione ſe aſſerūt baptizari. euāgelicū uero p̄ceptum ip̄o deo ⁊ dn̄o ſaluatore nr̄o ieſu chriſto dicēte uel tradēte nos admonet i noie trinitatis[l] trina ēt merſione ſc̄m baptiſma unicuiq̄z tribuē̄:dicente dn̄o nr̄o ieſu chriſto diſcipl̄is ſuis.Ite bap.o.g.i no.p.⁊.f.⁊.ſ.ſ. ITē zachari as papa bonifacio epiſcopo. Innocatōne trinitatis tertio i baptiſmate mergere debemus.

I N[m] ſynodo anglo⁊ decretū firmiſſime p̄ceptum ⁊ diligēter demōſtratū eē dignoſcit̄: ꝙ q cūq̄z ſine iuocatiōe trinitatis merſus fuiſſet: ſacrm̄ regenerationis ñ habēt:qḋ oīno ue⁊ ē: q̄z ſi merſus i fonte baptiſmatis qs fuerit ſine iuocatōne trinitatis:pfectus chriſtian⁹ nō eſt:niſi i no.p.⁊.f.⁊.ſ.ſ.fuerit baptizatus.hoc quoq̄z obſuare i p̄dicta ſynodo ſacerdotes uoluerūt: ut q uł unā de trinitate pſonā in baptiſmo non noiaret:illud baptiſma eē ue⁊ nō poſſet:qḋ ꝓ certo ue⁊ eſt:q̄z qui unū ex ſancta trinitate ↄfeſſus nō fuerit nomen: pfect⁹ chriſtian⁹ eē nō pōt:qui em̄ cōfitet̄ patrē ⁊ filium ſi ↄfeſſus nō fuerit ſpm̄ ſc̄m:neq̄z patrē hʒ neq̄z filiū.⁊ q ↄfeſſus fuerit patrē ⁊.ſ.ſ.⁊ filiū nō fuerit cōfeſſus: neq̄z patrē hʒ neq̄z.ſ.ſ.ſed uacu⁹ ē a diuia grā. ITē greg⁹ q̄rino ep̄o i hibernia. Rebaptizēt q i noīe trītatis baptizati ñ fuerit

S I[n] uero hētici q i trinitatis noie nō baptizāt̄: ſicſūt bonoſiani ⁊ cathaphryge:quia ⁊ illi chriſtū dn̄m nō credunt:⁊[o] iſti ſpiritū ſanctū pu̇erſo ſēſu eē quēdaʒ paruū hominē montanū credūt: quo⁊ ſiles multi ſt̄. Alij cum ad ſanctā eccl̄iam ueniūt baptizant̄ q̄z baptiſma nō fuit :qḋ in erro⁊e poſiti ſc̄e trinitatis noie mimie p cepunt. ITē ex ↄcil̄.toletano.iiij Semel i baptiſmate mergē licet.

P Ropt̄[p] uitādū ſciſmatis ſcādalū uł hētici dogmatiſ uſū ſimplā tenem⁹ baptiſmatis merſionem. ITem zacharias papa bonifacio epiſcopo. De ſac̄dote q p ignoꝛātiā ligue latine ñ inuocatōe trinitatis deligt

R Ettulerūt[q] nūc̄ tui:ꝙ fuit in eadē ꝓuincia ſacerdos q latinā liguam penitus ignoꝛabat

impoſſibile. ⁊ eadem ratione deberes dicere: cum dicitur non ego baptizo te in no.p.⁊.fi.⁊.ſ.ſ.ꝙ eſſet baptizatus: qꝛ uerba baptizandi ꝓtulit. qđ patet falſū eē. Sed pone: ꝙ mutet ordinē baptizādi an baptizabit? ut ſic dicat baptizo te in no.p.ſ.ſ. ⁊ fi. uidetur ꝙ ſic. extra de reſcꝑ. cām. ar. C. de teſta. ꝑpoſteris. nec eñ ſcripture obſeruandus eſt ordo. ff. de ſolu. nec eñ ꝯtrium tñ dr̄. ar. C. de ſentē. ⁊ inſlo. l. prolatam. dico eñ ordinē uerborū eſſe đ forma. ſi autē mora interponatᷣ naturalis et cōpendioſa: ut đ reſpirando uł tuſſiēdo uł excreādo nō obeſt. alias cōtra. C. de teſt. cum antiquitas. ⁊ đ tempe hoc ⁊ đ actu qui inpoinitur: diſtigue per. l. ff. đ duobus reis cōſti. duos reos. §. ult. ⁊ penult. ⁊ de vb. obl. cōtinuus. Nā modicuȝ interuallū non ipedit. qđ tñ magis itellectu q̄ȝ locutōe ⁊c̄. ff. de ſoł. ratū. Et hoc ēt attēdas circa formā eucharīſtie pone eñ ꝙ dicit formam panis: demū poſt aliquātulū ſpatium formā uini: nūqd tranſſubſtantiatᷣ ibi panis uel uinū Rñ. ut premiſi. tñ queſtō non procederet ſm eos qui dicunt eē duas formas ut notaui. ſ. di. ij. quia paſſus

c Quaſi in deum. Crede deo: credaſq; deum. plus credo ualere: Si credas in eum: q̄ȝ ꝙ ei uel eum.

d Paruuli. loqui. aliter ſi poſſunt loqui. unde auguſtinus in epiſtola ad renatum epiſcopum: ſeptēnis etatis pueri uel mentiri ⁊ ueruȝ dicere confiteri ⁊ negare iam poſſunt. Et ideo cum baptizantᷣ iā ſymbolū reddant et ipſi ꝓ ſe ad iterrogationē reſpōdeant.

Item aug⁹. ad neophitos.

Quid ſignificent myſteria: que in fonte baptiſmatis celebrantur.

Prima[a] igitᷣ ⁊ ſcđa ꝑdicatiōe de his tm̄ locuti ſum⁹: q̄ uobis ꝑuſq; ad fontē ſanctū uenire tis iuxta catholice eccłie inſtituta tradim⁹. ⁊ qd ſignificaret unctio q̄ diuerſ corpiſ nr̄i adhibita ꝑtib⁹ diuerſū itellectū deſigt: ꝓut dñs donare dignat⁹ ē: iterꝑtati ſum⁹: cū oñderem⁹ uos ꝑ oleū ſcificationis ad auditū plene fidei ꝑꝑatos ⁊ ad bonuȝ xp̄i odorē uocatos et ex toto corde ad abrenūciādū diabolo eē cōmonitos. Nūc uero đ iterioꝛib⁹ iā myſterijs locuturi ſumus: q̄ i ip̄o fonte celebrata ſunt emiſſa eñ certiſſima cautione: ꝙ uos abrenūciare oib⁹ pompis diaboli oib⁹ opib⁹ ei⁹ ⁊ oīm̄i fornicatōi diabolice ſpopōdiſtiſ. deſcēdiſtis i fontē ſacꝝ: fontē redēptōis fontē ſcificatū uirtute đi celeſti. Itē In hoc ergo fonte añq; uos toto corpe tingerem⁹: iterrogauimus credis i deū patrē oipotentē? rñdiſtis credo. rurſus intᷣrogauim⁹ credis ⁊ i ieſū xp̄ȝ filiū ei⁹: q nat⁹ ē de ſpiritu ſancto ex maria uirgine? rñdiſtis ſingłi: credo. Itē intᷣrogauim⁹: credis ⁊ i ſp̄m ſāctū? rñdiſtis ſiłiᷣ credo. Hoc aūt facimuſ iuxta dñi nr̄i ieſu xp̄i ſaluatoris imperiū: q cū ad patrē i celuȝ aſcēdēt diſcipuł ſuis. i. apłis mādauit dicens: Eūtes docete oēs gentes baptizātes eos i noīe. p. ⁊ fi. ⁊. ſ. ſ. Itē: Q āt intᷣrogauim⁹ credis i ſcām eccłiam remiſſionē pcc̄oꝝ carnis reſurrectionē: ñ eo mō intᷣrogauim⁹: ut q̄ō i deū creditᷣ ſic i eccłiam ſcām catholicā. ꝓpterea ſcā ⁊ catholica ē: qꝛ rc̄e credit in deū. nō ergo[b] diximus: ut i ecclesiā q̄ſi[c] i deū credētis: ſȝ itelligenos dicē ⁊ dixiſſe: ut in eccłia ſcā catholica ꝯuerſātes i deū credere tis: credētis ēt reſurrectionē carnis q̄ futura ē. Item iſidoꝛ⁹ de officijs li. ij.

Aliorum fide ⁊ profeſſione puuli baptizentur.

Paruuli[d] alio ꝓfitēte baptizātur: qꝛ adhuc loqui uel[e] credē neſciūt: ſicut etiā egri muti[f] et ſurdi quorū uice[g] ali⁹ ꝓfitetᷣ: ut ꝓ eis rñdeant dū baptizantᷣ. Itē ex concilio carthaginenſi. iiij.

Aliorum teſtimonio egrotantes ſunt baptizandi.

Egrotātes[h] ſi ꝓ ſe rñdere nō pñt: cū uoluntas eoꝝ teſtioniū ſui dixerit[i]: baptizētᷣ: ſiłr ⁊ đ penitētib⁹ agendū ē. Itē aug⁹.

Sacramentum fidei non tpa ſed fides paruulum facit fidelem.

Nihil[k] ē aliud credē: q̄ȝ fideȝ hr̄e[l]: ⁊ ꝑ hoc totū rñdetᷣ credere puul⁹ q fidei nōdū hȝ effectū rñdetᷣ hr̄e fidē ꝓptᷣ fidei ſacr̄m et ꝯuertē ſe ad dñm ꝓptᷣ ꝯuerſionis ſacr̄m: qꝛ ⁊ ipſa rñſio ad celebritatē ſacri ꝑtiet. Itē[m]: Paruulū ⁊ ſi nōdū fides illa q̄ i credētiū uoluntate ꝯſiſtit: iā tñ ip̄i⁹ fidei ſacr̄m[n] fidelē[o] facᷣ: ſicᷣ credē rñdetᷣ. ita etem̄ fideles uocātᷣ: nō[p] rē ip̄am mente annuēdo: ſȝ ip̄i⁹ rei ſacr̄m ꝑcipiendo. Idem i libro de baptiſmo.

Alterius profeſſio non ualet ei: q per ſe reſpondere poteſt.

Cum[q] ꝓ paruulis alij rñdēt. ut impleatᷣ erga eos celebratio ſacramēti: ualet utiq; ad eorū ꝯſecrationē: qꝛ ip̄i ꝓ ſe rñdere nō pñt. at ſi pro eo q rñdere pōt: ali⁹ rñdeat: ñ itidem[r] ualet. ex q̄ regła illud euangelij dictū ē: qđ oēs cū legitᷣ naturalitᷣ monet: etatē habȝ

e Uł credere. ar. ꝙ habet puer fidem: ſed neſcit ea uti: extra. e. maiores. v̄. a pleriſq;.

f Muti. uł etiam furioſi. pupillus eñ infans uel infantie ꝓxim⁹ non multuȝ a furioſo diſtat inſti. đ inuti. ſti. §. pupillus. differentiam tamē dixi inter infantē et furioſum. ſ. e. quomodo

g Uice. nam ſatis conueniens eſt: ut q ꝑ aliuȝ obligatur: etiam liberetur per alium. j. e. querł item dicit: ꝙ ꝓ ignorante fideiubere poſſum. ff de fideiuſ. fideiubere. ⁊ ignorāti etiaȝ actio acqritur. ff. ſi certuȝ pe. ſi a furioſo.

h Egrotantes. ſui ſcȝ amici.

i Dixerit. uel dici fecerint uel per ſigna. uel dic ſui. ſ. uoluntatis.

k Nihil eſt. q̄ȝ fidē id eſt ſacramentum fidei profeſſioneȝ ſed nō uirtutem. ſed ſi non habent charitatem quomodo ergo ibunt in patriam poſt mortē? hoc eis datᷣ a deo. Alij dicunt: ꝙ habent eam i habitu: extra de bap. et eius effec. c. i. ſed ⁊ per alios dicuntur credere. j. e. in eccleſia.

l Habere. j. di. e. querł. ſ. xv. q. i. §. ut itaq;. ſ. di. ij. hoc eſt quod dicimus.

m Item. ⁊ ſi nondum id eſt q̄ȝuis.

a Prima. cautione. hic ergo intercedit ſtipulatio. ⁊ obligantᷣ pueri ex promiſſione patrum: licet nō intelligāt: qđ ſpeciale eſt in baptiſmo. illud aūt eſt loco ſtipulationis: credis in deuȝ tenetur ergo obſeruare fidem puer factus adultus. xlv. di. de iudeis. ⁊ obligātur: licet nil intelligāt. C. de fal. mo. l. i. imo ſi bene inſpexerimus potius liberatur a diabolo q̄ȝ obligetur. Nam ignorans per alium bene liberatur. item ex eo ꝙ dicit certiſſima: ē ar. ꝙ ſimplex cautio idonea cautio dicitur. tamen lex dicit: ꝙ cum dicitur idonea cautio: intelligendum eſt pignus uel fideiuſſoꝛ: ut. ff de fideicom. liber. l. iiij. §. adijci.

b Ergo. uocabulum ſemel poſitum poteſt accipi proprie ⁊ improprie. ar. di. xxviij. preſbyterum.

n Sacramentum. baptiſmus dicitur ſacramentum fidei: qꝛ in fide chriſti ꝯſecratᷣ ⁊ i fide eccleſie ꝯficitᷣ: uł qꝛ i noīe trinitatis ꝯfertᷣ: quā offerētes ⁊ oblati tenentur credere ⁊ confiteri: uel quia ſignū eſt: ꝙ ſuſcipiens fideȝ habeat. etiam ſi non habeat aliquo impediente.

o Fidelem. ſunt qui dicunt ipſos fideles dici: quia fidem habent habitu non uſu. i. non exercitio: ⁊ ſic de alijs uirtutibus. iſti ſic illud intelligunt fides illa que ⁊c̄. non facit fidelem uſu. i. exercitio. j. e. puuli. ⁊ ſic de alijs.

p Non rem ipſam. ſicut uirtutem.

q Cum pro puulis. reſpōdere ſic diſtiguit lex. ff. de admi. tu. l. i. §. ult.

r Itidem. i. tm̄ ⁊ hoc quo ad ꝑſumptionem. ar. ꝙ taciturnitas ñ habetᷣ ꝓ ꝯſenſu. ſ. di. lxxxvi. tāta. ſ. di. xxviij. diacon⁹. ſ. di. liiij. ſi ſuus. ſed contra. ſ. ij. q. vi. biduum.

a Omnis.ṡ.de pe.di.i.tres ſunt.
b Arbiter.ſi eſt diſcretus.b.
c Veteris.ꝙ hominẽ reddit vetuſtũ:⁊ qdẽ iterioꝛ neceſſaria ẽ ĩ adiutorio exterioꝛ non exigit.j.e.ſine.
d Agunt pñiam.i.penitudinem.
e De ꝑoribꝰ.nũ qd eſt ꝑceptio ł ſuaſio de hac pñia agẽda:ſz cui hoc ꝑciperet:nun, qd gentili iubere põt: nõ.ſed dũtaxat monẽ xlvij.di.§.neceſſe.
f Nec qõ abſit lõga. vbi eſt longa.ṡ. di.e.iudei.
g Aut die dñica.non obuiat:qõ dictũ eſt.ṡ. ꝙ tãtũ bis in anno baptiſmꝰ dꝫ celebrari. Illud eni de ſolẽni itelligit.i.ꝙ cõſecrat tanta ſolẽnitate.ṡ.e. venerabilis.
h Sine pñia.i.ſine ſatiſfactione exterioꝛi ⁊ afflictõe q̃ ſolet exigi in pñia. Naz ſine iterioꝛi in adultis vacuũ ẽ baptiſmi myſteriũ:⁊ ita ñ ꝯdicit: ḋ pe.di.i.tres.ṡ.e.ois q. ṡ.ꝑxi.c.ꝯ.ſed iſtud generaliter in alijs:illud ſpãlit fiebat quondã i iudeis non propter ſatiſfactionẽ peccati:ſed ꝑpter reuerẽtiã baptiſmi iudei ꝑ operationẽ circũciſionis ⁊ alioꝝ legaliũ ſacroꝝ ñ a deo appꝛeciabantur.
i Gra.ṡ.de pe.di.vij. nullus expectet.
k In baptiſmate. h̃ iõ dicit:qꝛ in pñia ⁊ſi dimittat peccatũ ꝑ cõtritionẽ:remanet tamẽ tꝑalis ſatiſfactio in baptiſmo ñ. Nã tãta eſt vis ſacri:ꝙ nec ẽt tꝑal ſatiſfactio i baptiſmo remanet ꝑ peccatis.iõ ñ ẽ mirꝝ:ſi ifamia quelibet ibi dimittat:qõ ñ eſt in pñia:vt de pe.di. vlt.ſiquis.
l In cathecismo. de mã iſta dixi xxx.q.i.ꝑuenit.
m Prinus.ba.dixit in his tãtũ ꝯhi ꝯp̃ni tatẽ.ſed.h.dicit i oibꝰ eam ꝯhi:q̃ baptiſmuz precedũt.ſed tñ ꝯp̃nitas in cathecilmo ꝯcta nõ ẽ tãti momenti:vt m̃rimoniũ diſſoluat: cũ vix ẽt ipediat: ex̃ ḋ cog.ſpi.ꝯcto.

abnegans impietatem ⁊ ſeculari a deſideria. Item aug. de pñia

Non tranſit in nouã uitam: quẽ non penitet ueteris uite.

Omnis[a] qui iã ſue uoluntatis arbiter[b] ꝯſtitutꝰ ẽ:cũ accedit ad ſacr̃m fideliũ:niſi euz peniteat ueteris[c] uite:nouã ñ põt ichoare. ab hac pñia cũ baptizant:ſoli paruuli imunes ſt.nõdũ eiꝫ uti pñt libero ãbitrio. Idẽ ad ſalectitanũ

Añ baptiſma pñiaꝫ agẽ ñ õbemꝰ

Agunt[d] hoies añ baptiſma penitentiã dẽ[e] ꝑoribus peccatis ita tñ ut ẽt baptizentur:ſicut ſcriptũ ẽ i actibꝰ apłoꝝ loquente petro ad iudeos ac dicente:agite penitẽtiã:⁊ baptizet unuſqſꝗ ur̃m in noie domini nr̃i ieſu chriſti. Itẽ greg.fauſtino defenſoꝛi.

Quadraginta dieruz abſtinentia iudeis baptizandis adijcitur.

Ne qõ[f] abſit lõga dilatio retro poſſit aios iudeoꝛum reuocare:cũ fratre nr̃o ep̃o loci illius loq̃re:ut pñia ac abſtinẽtia.xl.dieꝝ idicta aut[g] die dñica:aut ſi celeberrima feſtiuitas occurrerit:eos oipotẽtis dei mia ꝑtegẽte baptizes Itẽ ãbꝛo.ſup epłaꝫ ad romãos

Pñia ñ ẽ neceſſaria baptizãdis.

Sine[h] pñia ſũt dona ⁊ uocatio dei:qꝛ gr̃a dei in[i] baptiſmate non reqrit gemitũ ñ requirit plãctũ uł opꝰ aliqõ:ſz ſolã fidez ⁊ oia ḡtis ꝯdonat. Itẽ igĩnꝰ papa.

Neceſſitate cogẽte i cathecismo ⁊ ꝯfirmatõe idẽ cõpater eẽ põt.

In[k] cathecismo ⁊ in baptiſmo ⁊ i ꝯfirmatõe unꝰ p̃rinꝰ[m] fieri põt:ſi neceſſitas cogit.nõ eſt tam̃ conſuetudo romana:ſz per ſingulos ſinguli ſuſcipiant[n]. Itez ex decreto leonis pape.

Non plures ſed unus paruuluz in baptiſmate ſuſcipiat.

Non[o] pł̃es ad ſuſcipiẽdũ de baptiſmo ifãtẽ accedãt:ſꝫ unꝰ ſiue uir ſiue mł̃ier.in ꝯfirmatione quoꝗ idip̃m faciat. Itẽ ex cõ. magociẽſi. Qui nõ eſt baptizatꝰ

nec confirmatus:aliũ in chriſmate uel baptiſmate tenere non dꝫ.

In[p] baptiſmate ł i chriſmate non põt aliũ ſuſcipere in filiolum ipe q nõ ẽ baptizatꝰ[q] uel cõfirmatꝰ. Itẽ ex cõ. antiſiodoꝛẽſi

Abbati ł mõcho ꝯmr̃es ñ lꝫ hr̃e.

Non[r] lꝫ abbati uł monacho de baptiſmo ſuſcipere filios nec cõmr̃es hr̃e. Itẽ ex li. capłoꝝ

Monachi[s] ſibi cõpa De codez

tres cõmr̃eſue non faciant: nec[t] oſculẽt feias. Itẽ ex ſmõe ſancti auguſtini poſt paſcha dñi q ſic incipit. Hodiernus dies.

Qui i baptiſmo puulos ſuſcipiũt ꝑ eis apõ deũ fidiuſſoꝛes exiſtũt

Vos[u] ante oia tam mulieres ꝗ̃ uiros q filios in baptiſmate ſuſcepiſtis moneo:ut uos cognoſcatis fideiuſſoꝛes apud deũ extitiſſe ꝑ illis:quos uiſi eſtis ḋ ſacro fonte ſuſcipe. Jdꝗ ſẽp eoſ admonete:ut caſtitatẽ cuſtodiãt:iuſticiam diligant charitatẽ teneãt: añ oia ſymbolũ ⁊ or̃onem dñicam ⁊ uoſipſi tenete:⁊ illis quos accepiſtis de ſacro fonte oñdite. Itẽ ex cõ.hilerdenſi. Ad baptizandi

officiũ ⁊ ad ueſtimenta altaris lauãda ſacerdos ꝑpa dꝫ hr̃e uaſa.

Omnis[x] p̃ſbꝛ q fõtẽ lapideum hr̃e nequerit:uas ꝯueniẽs ſolũmõ ad baptizandi officiũ hẽat: qõ extra ecclaz nõ depoꝛtet. ſilr ad coꝛpoꝛale lauandum ⁊ ad pallas altaris propꝛia hẽant uaſa:in qbus nihil aliud fiat. Itẽ ex cõcilio carthaginenſi quarto.

Neq rebaptizationes neq reoꝛdinationes fieri licet.

Non[y] lꝫ fieri rebaptizationes neꝗ reoꝛdinatões uł tranſlationes[z] ep̃oꝝ. Itẽ ex epła auguſtini ad maximum. De eodem

Rebaptizarẽ[a] hereticũ hoiem q hec ſancte trinitatis ſigna ſuſcepit: q̃ chriſtiana tradidit diſciplina:oio peccatũ ẽ. rebaptizare aũt catholicũ immaniſſimũ ſcelus[b] ẽ. Itẽ ex cõ.arelat.i.

q Baptizatꝰ.ſi aliť tñ fit cũ baptizare poſſit ñ ipedit baptiſmꝰ.ſz h̃ iõ iſtitutũ ẽ:qꝛ p̃rini debẽt iſtruẽ filios ſuos i ſymbolo ⁊ i alijs j.e.vos.h̃ ñ facẽ pñt:qꝛ i eis iſtructi ñ fuerũt.xlvij.di.§.neceſſe.
r Non licet.nec cõmr̃es.ṡ.xvi.q.i.placuit cõi.
s Monachi.ṡ.xviij.q.ij.doctos.xxx.q.i.oẽs.ꝯ.ſz baptizando põt nõ leuãdo
t Nec oſculẽtur. foꝛte rãgit conſuetudinez alicuiꝰ loci:vbi cõp̃res oſculabãt cõmr̃es.
u Vos.fideiuſſoꝛes ⁊ hec ẽ cã quare iſtitutũ fuit ꝙ in baptiſmo ⁊ i cathecismo ⁊ confirmatione:qui non eſt chriſtianꝰ ñ offerat puerũ:cũ eni nobiſcum ñ tꝫ articulos fidei:qualr poteſt eẽ obſes ꝑ puero ⁊ qualr docebit in his q̃ hic dicũt: ſz ñ uidet ꝙ ſint fideiuſſoꝛes ꝑ puero: qꝛ ſi q̃rat ab eis:erit iſte bonus: nõ diceret ſic vł ñ j.e.queris. ſed ſunt quaſi fideiuſſoꝛes.ff.de ad muni.l.ij.§ vlt.⁊ ſufficit ꝙ puer non contradicat.ff.ſo.ma.l.ij.§.vlti. Naz ifãs furioſo cõpat.xv.q.i.§.vlti.⁊.c. illud peq̃. ⁊ ita eo ipſo tenent paruuli: ꝙ nõ ꝯdicunt.j.e.q̃ris. alias eni ñ tenent fideiuſſoꝛes.ff.de fideiuſ.omnis.
x Omnis.
y Non licet de rebaptizatione non facienda.xij.c. adiungit.
z Trãſlatões ſ.mutatões.vij q.i.mutatões. In q̃ eni eccła qs ititulatꝰ ẽ:i ea ꝑpetuo pſeueret:vt.di.lxx ſanctoꝝ.io.
a Rebaptizare.immaniſſimum.⁊ capite punit.C.ne ſãctũ.ba. reiteret.l.i.
b Scelus eſt.nã maius peccatũ ẽ rebaptizare chriſtianũ hoiem vel catholicũ ꝗ̃ hereticũ:ſi.ar.ꝙ maius peccatũ eſt occidere chriſtianũ ꝗ̃ paganum.ṡ.di.l.de his clericis.⁊.xxiij.q.v.ſi nõ licet.ſz

n Suſcipiãt.⁊ ita latiꝰ ſe extẽderet charitas.xxxv.q.i.cum igitur.
o Non pł̃es.ṡ.xxx.q.iiij.ꝙ aũt vxoꝛ.ꝯ.ſo.ibi.
p In baptiſmate.ſuſcipere.ſz qd ſi ſuſcipiat:dicũt ꝙ ñ ꝯhit ꝯp̃nitas: ſecus ſi baptizet.

r Aut hereſiʒ.maxīe.q2 ꝛſi errorē iduceret:dūmō ī forma eccl'e baptizaret:teneret baptiſmus:vt.ſ.e.ſatis.

u Eniſti.de his q̄ i baptiſmi celebratōe fiūt dictū ē:nūc de his q̄ p⁹ lauacꝝ ſequūt.ſ.p⁹ baptiſmū baptizato fieri debeāt ꝛ.vi.c.adnectit.i poſtremo tñ hētur q̄ circa ipm̄ facta ſunt prius.

t Quid videris.i. qd̄ audieris. nā ſub viſu oīs ſēſus cōtinet.

n Repente. oſtēdit q̄ circa ipm̄ p̄us acta ſūt vſq3 ad.c. iudei.

x Unct⁹.ſpu to nō oleo.ſ.in cathecīſmo.

y Oſtq3.j e.diſtin. v.nouiſſime.j. e.pſbri nullus miniſtrorum.

ʒ Chriſtian⁹. ſ.viij.q.i.olim

ꝛ Merſiſti.id ē merſus fuiſti.

ꝯ Ubi iunct⁹ i.ad quid.

Ccepiſti i capite i.aīa.ſ. de pe. di.iij.ille rex.ꝛ ita aīa hab3 ſe dē i capite:alſ ñ bñ ꝯcordaret

a Hodie.ſ.in die pētecoſtes q2 lecta fuerat epl'a de aduentu ſpūs ſācti in apoſtolos.

b Sacerdoſ. i. epī ſol⁹ epſ facit hanc iuocatione.j.di.v. manus.

c Oſt baptiſmuʒ Caſus:dicitur cuiuſmōi veſtis tradit:q2 alba ꝛ quare.

d Innocētiā cādoꝛ.n.mūdicia dſignat.xx x q.vlt.femine

e Ad miſterium.deſignādū p hoc enī deſignat futura reſurrectō corporū gl'oſa ꝛ aīarū vel ēt nunc a peccatis.

f Ut itelligat iſtud ſacmētū ē regni ꝛ ſacerdotij.gl3 enī fidelis rex debet eē ꝛ ſacerdos rex q2 ſe ꝛ alios virtutibus

ꝛ dū baptizaret neſciēs loqui latine:infringens linguā dicēt: baptizo te i noīe patria ꝛ filia ꝛ ſpūa ſācta ꝛ p hoc tua reuerēda ſāctitas cōſiderauit eos rebaptizare.ſʒ ſāctiſſime frat:ſi ille q̄ baptizauit ñ errorē introducēs aut hereſiʒ:ſʒ p ſola ignorātia romane locutionis infringendo linguā: ut ſupra diximꝰ:hoc baptizās dixiſſet:nō poſſumꝰ ꝯſentire:ut denuo baptizent. Itē ābro.de ſacramentis tractatu pmo. Quare baptizati a ſacerdote ungant.

Eniſti ad fōtē:ingreſſus es: conſidera quid uideris: qd locut⁹ ſis diligēt.repētē occurrit tibi leuita:occurrit tibi pſbr:unctꝰ es quaſi athleta dei :ut ad baptiſmuʒ cathecuminꝰ accedas. Itē rabanꝰ i epl'a ad epheſios li.ij.

Quare baptizat a pſbro ūngatur in cerebro.

Oſtq̄ aſcēdit baptizatus de fonte:ſtati ſignat a pſbro in cerebro cū ſacro chriſmate ſequēte ſil'r orone:ut chriſti regni particeps fiat:ꝛ a xp̄o chriſtianꝰ poſſit uocari. Itē ābro.de ſacmentis tractatu .ij. Quid ſup baptizatum a ſacerdote dicatur.

Merſiſtiꝰ:ueniſti ad ſacerdotē:qd tibi dixit? deus inquit tibi pr oīpotēs:q̄ te regenerauit ex aq̄ ꝛ ſpū ſācto:ꝯceſſitq3 peccatoꝝ tuoꝝ ueniaʒ:ipſe te inungat in uitā eternā:uide ubiꝰ inunctus es? i uitā eternam inquit. Item.

Quare unguētuʒ ſuper caput baptizati ponatur.

Ccepiſtiꝰ myſteriuʒ:hoc ē unguētuʒ ſup caput. quare ſup caput? q2 ſapientis ſenſus in capite eiꝰ ſequit ſpūale ſignaculuʒ qd̄ audiſti.legi hodieꝰ: q p⁹ fōtes ſupereſt quo pfectio fiat: qñ ad iuocatione ſacerdotis ſpūs ſāctus in fundit. Itē rabanꝰ de inſtitutione clericoꝝ. Quare candida ueſtis traditur chriſtianis.

Oſt baptiſmū tradit chriſtianis ueſtis cādida:q̄ ſignificat innocētiā ꝛ puritatē chriſtianam quā p⁹ ablatas uetēs macl'as ſtudio ſācte ꝯuerſatiōis imaculataʒ ſuare d3 ad repñtandaʒ añ tribunal chriſti.cūcti uō renati albis induūtur ueſtibꝰ ad miſteriuʒ reſur

gentis eccl'e. Itē: Ut tunc baptizati albis ueſtibꝰ: ut quoꝝ pme natiuitatis faciē uetuſti erroris pannus fuſcauerat:hitus ſecunde regeneratōis glīe pferat idumētū. tegit eni p⁹ ſacrā unctionē capud eiꝰ myſtico uelamie ut itelligat ſe diademate regni ꝛ ſacerdotali dignitate potiri. Itē ābro.de myſterijs. De eodē.

Ccepiſti p⁹ baptiſmū ueſtimēta cādida:ut eēt idiciū:q exueris uoluptatē peccatoꝝ ꝛ indueris inocētie caſta uelamia. Itē ex cōcilio agathē. Quot meſibꝰ iudei int cathecuminos hēantur.

Udei quoꝝ pſidia frequēt ad uomituʒ redit:ſi ad leges catholicas redire uoluerint octo mēſes iter cathecuminos eccl'e limē itroeant:ꝛ ſi pura fide uenire noſcūt:tūc demū baptiſmi grām mereant. q ſi caſu aliquo piculuʒ ifirmitatis itra pſcriptū tps incurrerit:ꝛ deſpati fuerit baptizētur. Tem ex cō.tol.v.

De iudeis pleriſq3 frequenter ad iudaiſmū redeuntibus.

Leriq3 ex iudeis q̄ duduʒ ad chriſtianā fideʒ ꝯmoti ſunt: nunc blaſphemātes chriſtuʒ non ſolum iudaicos ritus perpetraſſe noſcūt: ſʒ ēt abominādas circūciſiones exercē.de qbus conſultu pijſſimi ac religioſiſſimi dñi nr̄i ſiſemādi regis hoc ſanctū decreuit ꝯciliū:ut huiuſcemodi trāſgreſſores pōtificali aucte correcti ad cultū chriſtiane dignitatis reuocent ut quos ꝑpria uolūtas non emendat aīaduerſio ſacerdotalis coerceat. Eos aūt quos circūcidūt:ſi filij eoꝝ ſint:a parētū cōſortio ſeparent. ſi ſerui:ꝑ iuria corporis ſui libertati tradāt. Itē rabanꝰ de inſtitutione clericorum.

Ante baptiſmū diabolo ꝛ eiꝰ operibus renunciare debemus.

Rim uʒ interroget paganus ſi abrenūciat diabolo ꝛ oībus dānoſis eiꝰ operibꝰ atq3 fallacijs cūctis:ut reſpuāt primum errorē ꝛ ſic appropinquet ad ueritatem poſſitq3 iuxta apl'm deponē uetere hominē ſm pſtinā cōuerſatōeʒ q̄ corrūpit ſm deſideria erroris

regere debet. Sacerdos:q2 cor contritum ꝛ humiliatum:qd̄ eſt vera oblatio.i.ſe debet offerre deo.

g Diademate.ſ.xij.q.i.duo ſunt.

h Ccepiſti.iudiciū.q̄lis veſtis erit talia corda gerit.xli.di.§.ſi.

i Uelamina.forte de hoc velamine dicit.xxiij.q.i.quoniam vetus

k Udei.de baptizandi examinatione vl' pñia agit vſq3 ad.c.non plures.

l Octo mēſes.hoc.c. corrigit p illud qd̄ ſequitur.j.e.ne qd̄ abſit.

m Cathecuminos.p hoc itelligūt oīa illa.c q̄ dicūt:q ifideles pñt eē vſq3 ad miſſam cathecuminoꝝ i eccl'a. ſi ꝯdic.xxi.di. cleros. in fi.q2 illō de ifidelibꝰ q parati ſī rephēdē.xliij di i mādat.ꝛ ita nō dico ea abrogata: ſm q̄ qdā dicūt.ꝛ ē rō q̄re h̄ fiat: vt audientes pdicationē in eccl'a facilius ꝯuertāt. vel loqt de ꝓ ciſis.

n Tſi pura. uidetur ergo:q vſurariꝰ iudeꝰ ñ debeat baptizari:niſi vſuras reſtituat .ſ.de pe.di.v.falſas.

o Leriq3.circūciſiones. circūcidēdo aliquos.

p Conſortio. ꝛ viris religioſis alendi tradātur:vt.xxviij.q.i.inde orum.de paternis tamē bonis alendi ſūt.C.de al'.liber.l.iij.

q Separent. ꝛ bonorū.ꝯſcriptōe ꝛ ꝑpetuo exilio dānabūt:vt.C. de iudeis ꝛ ce.iudei.ſʒ hoc ſi ſue ſecte ſūt mācipia.alias eniʒ capite punit.C. ne mā. chriſtianū.l.vna.C.de eunuch.l.i.

r Tradantur.ſ.di.liiij.c.nulla.ꝛ.c. fraternitatem.ſed ꝯ.ſ. xvij.q. vlt.iudas.

s Rimum. apl'uʒ ad epheſios ſcribentem.

t Corrumpitur. vetꝰ homo:de pe.di.i.tres ſunt.

401

t Qui ſcelerate.ſ.e.d.ij.qui ſcelerate.
u De tali.ſ.e.di.ij.quotidie.io.
x Si qua.qñ voluerit.ſ.di.v.baptizari.ꝛ.c.cū.enixa hꝛo.li.iiij.grauidā baptiſmi.
y Qui bis.oꝛdiari.ſed nunqd eſt hoc ita veꝝ abſolute:ꝙ ignoꝛanter re baptizati nō pñt pꝛomoueri? ita ꝗ erit i ptāte cuiuſlibet mihi oꝛdines auferre:quia pōt me doꝛmiente re baptizare:quia ꝗ duꝝ hoc videt̃ dicit haz.ꝙ hoc itelligit̃ de ignorā tia iuris q̄ nō excuſat. ꝛ exponit illā lr̃am q̄ ꝫ dicit.nō idigēt ꝓ eo pe nitē:ſupple in tātū ꝗꝫ tū:alias.h. dixit h̄ di ctū fuiſſe in odiū reba ptizantiū olim:ſed ho die hñ pñt ꝓmoueri: qꝛ ignoꝛātia facti oino excuſat eos.vel itelli ge ita dure ꝓut lr̃a ſo nat ꝛ ei fit p̃iudicium ſine culpa ſua:ar.i.q.v c.i.ſꝫ ꝫ.i.q.iiij.placuit.
z Si ꝓ vicio.puta ꝓ hereſi:ſicut nouatiani ꝛ donatiſte baptizatoſ rebaptizant: vt.xxiiij. q.iij.quidam heretici.
ꝛ Siłr.ſ. vt mundio res p ipſū lauacrū effi cerent̃:ſiue vt mundi coꝛde.
ꝯ Si ꝓ mundicia coꝛ poꝛis.foꝛte non erant ſani:ex̃ de apo.c.ij.
a Eos quos. Ca ſus: in p̃ma pte agit̃ de pena epi p̃ſb̃ri vł diaconi rebaptizati In ſecūda ꝺ pena alio rū cłicoꝝ ł mōchoꝝ ł monialiū. In tertia de pēa eoꝝ q ñ ſt̃ adulti.
b Seu coactos.ñ ab ſolute.ſ.p attractionē. tūc eni nō erat coactō iputanda:vt.i.q.i.con ſtat.ꝛ di.l. p̃ſb̃ꝛos. ſed hoc aliqua ꝯditōe pꝛo poſita: vtputa ſi non patiaris r̃baptizari ſta tim occideris: vł hui⁹ modi.magis eni eligē da ē moꝛs ꝗꝫ ꝯſentire rebaptizari:vt.xxij. q. v.ſiqs coact⁹.xxxij.q. v.ita ne.
c Iacturā.i.iiuriā pa tiendo ſe rebaptizari.
d Cathecuminoꝝ.ſ. e.di.i.ep̄s nullū ꝫ.ſed ibi ſolutum eſt.
e Timoꝛe. maxime. ꝛ tūc minoꝛ pena infligitur.metus enim omnino non excuſat ſed attenuat peccatum:ex̃ quod me.cau.ſacris.
f Inter audientes.i.cathecuminos vel laicos vel non cōicantes.
g Septem.poſt pꝛimum triennium quo fuerant inter audiētes:vt de pe. di.v.ſiqui vero.
h Inter penitentes.non ſolēniter. tales enim eijciuntur extra eccleſiā:vt

…eni dici i eū regeneratio pōt:queꝫ generatō nō ꝯceſſit.q[u]ſcelerate ui uunt i eccł'a ꝛ cōicare non deſinūt putātes ſe[u] tali cōione mūdari: di ſcāt nihil ad emūdatōeꝫ ꝓficē ſibi

Itē ex ꝯci.martini pape.

De eodem.

Si q̄[x] mulier pꝛegnans deſignauerit gr̃am ba ptiſmi pcipē:qñ uoluerit hēat po teſtatē. Nā nihil participat i hoc mr̃ infāti q naſcit̃:ꝓpterea ꝙ uni cuiqꝫ ꝓp̃a uolūtas i ꝯfeſſione mō ſtrat̃. Itē ex pñiali theodoꝛi.

De his q ignoꝛāt̃ bis baptizant̃.

Qui[y] bis ignoꝛanter baptizati ſūt:nō idigent ꝓ eo penitē:ni ſi ꝙ ſ̃m canones oꝛdinari ñ pñt: niſi aliq̄ magna neceſſitas cogat. q aūt nō[z] ignari iteꝝ baptizati ſūt q̄ſi iteꝝ crucifixerunt chꝛiſtū:per annos peniteāt quarta ꝛ ſexta fe ria ꝛ tres quadrageſimas.ſi[ꝫ] ꝓ ui cio aliquo fecerint:ſiłr[ꝛ].ſi[ꝯ] ꝓmun dicia putauerint :tribus annis ſi milit̃ peniteāt. Itē felix papa.

De his q ex iduſtria bis baptizāt̃

Eos[a] quos ep̄os p̃ſb̃ꝛos uel di aconos fuiſſe ꝯſtiterit: ꝛ ſeu optantes foꝛſitan ſeu[b] coactos la uacri illius unici claruerit feciſſe iacturā[c]:uſqꝫ ad exitus ſui diē in pñia ſi reſipiſcunt iacē cōueniat: nec oꝛ̃oni nec mō fideliuꝫ ſed nec cathecuninoꝛū[d] qdem oimodis in tereſſe.qb⁹ laica tātū cōio i moꝛte reddenda ē. De clericis aūt ꝛ mō chis ꝛ puellis dei aut ſecularibus ſuari p̃cipim⁹ ꝛ hunc tenoꝛē: quē nicena ſynodus iter eos:q lapſi ſt̃ uel fuerint:ſuādū eē cōſtituit:ut ſcilꝫ q nulla neceſſitate nullius rei timoꝛe[e] atqꝫ p̃iculo ſe ut rebaptizē tur hēticis ipie dederūt: ſi tñ eos ex coꝛde pēiteat: trib⁹ ānis inter[f] audientes ſint:ſeptē[g] uō ſbiaceāt iter[h] penitētes. manib⁹ ſacerdotū duob⁹ ānis ēt[i] oblationes modis oibus nō ſināt̃ offerre:ſed tm̄mō ppł'arib⁹ in oꝛ̃one ſocient̃. nec cō fundāt̃ deo colla ſb̃mittere:q euꝫ nō timuerūt abnegarē[k]. pueriſ au tem qb⁹ q adhuc ipuberes ſt̃ a pu bertate uocabulum ē:ſeu clericis ſeu laicis aut ēt ſiłib⁹ puellis:qb⁹ ignoꝛantia ſuffragat̃ etatis[l]:aliq̄ꝫ diu ſb̃ man⁹ ipoſitōē[m] detentis eſt reddēda cōio.nec[n] eoꝝ ē expectā da pñia:quos excepit ad coercio nem cēſura. Itē ino.pa. decen tio ep̄o.

Pꝛeſb̃ris baptizatos chꝛiſmate tangere licet.

Preſbyteris[o] ſeu extra ep̄ꝫ ſeu ep̄o pñte cuꝫ baptizauit chꝛiſ mate baptizatos ungē liceat.ſed qō ab ep̄o fuerit ꝯſecratū:non tñ frōtē ex eodē oleo[p] ſignare:qō ſoł debet̃ ep̄is cū tradūt paraclytuꝫ. Iteꝫ ex regiſtro gregoꝛij ad ia nuarium ep̄m carolitanum.

Baptizatos i frōtib⁹ p̃ſb̃ꝛis ungē non licet.

Preſbyteri[q] baptizatos ifātes ſignare i frōtibus ſacro chꝛiſ mate non p̃ſumāt.ſed p̃ſb̃ꝛi bapti zatos ungant i pectoꝛe:ut ep̄i p⁹ modum ꝯfirmēt i fronte. Iteꝫ ex cōci.apud beluacū.

Chꝛiſmatis pānū ſcōm linire: ꝛ ſup aliū baptizatū mittere licet.

Si quis[r] uoluerit chꝛiſmate pā num iteꝝ linire:ꝛ ſuper aliū baptizatū mittē nō eſt abſurdum Itē ex ꝯci.lugdunēſi.

De ueteri chꝛiſmate baptiſmata conſecrare non licet.

Si qs[s] de alio chꝛiſmate ꝗꝫ de illo nouo qō ꝓ ep̄i largitione uł ꝯfeſſiōe accepit baptizare: niſi p̃occupante moꝛte tētauerit: ꝓ te meritatis auſu ipſe i ſe ſue dānati onis ꝓtuliſſe ſniam manifeſtat̃[t]. Itē ex ꝯci.apud ualentiam.

Nō niſi a ꝓp̃is ep̄is p̃ſb̃ri baptiſ ma accipiant.

Preſbyteri[u] qui dioceſanas re gunt eccł'as nō a quibuſlibet ep̄is ſed a ſuo nec p minoꝛē cłicuꝫ ſꝫ p ſeip̄os aut p illū q eiuſdeꝫ oꝛ dis[x] ſit: añ paſche ſolēnitatē chꝛiſ ma petāt. Itē ex ꝯ.marti.pa.

l.di.in capite.
i Etiam oblationes.id eſt non offerant ad altare:ſic. xij.q.ij. de viro.
k Abnegare.negat enim chꝛiſtum qui moꝛtale peccatum cōmit tit.xi.q.iij.exiſtimant.
l Etatis. quā tuꝫ ad hoc ſpe ctat.non enim coercenda eſt etas:que quid agat non videt C.de fal.mo.l. i.§. ipuberes.
m Impoſitō ne nec reconci liatoꝛia.
n Nec eoꝝ.ſ. maioꝝ ꝛ adul toꝝ: q̄ꝝ pñia pꝛenotata eſt. q.d. non ē tał pñia imponen da pueris qua lis adult̃:quoſ cenſura.i.cōſti tutio excipit.i. recipit ad coer cionem penitē tiam eis impo nendo:vt p̃di ctū eſt in.c.
o Preſb̃ris quo tem poꝛe dꝫ chꝛiſ ma confici ꝛ a quibus debet accipi. viij.c. oſtendit.
p Oleo.id eſt chꝛiſmate:con tra.xcv.di.c.i. ſed illud ad tē pus fuit pmiſ ſum pꝛo vitan do ſcādalo: ſi. iiij.di. deniqꝫ.
q Preſby teri. vn gant.huius cō ſtitutionis cau ſam ꝛ miniſte rium inuenies ꝫ. di.v. nouiſſi me.
r Si quis. pannuꝫ quo caput pu eri chꝛiſmati i fronte circun cingitur:ne re cens vnctio de leatur vł deflu at.vel quo ver tex chꝛiſmate a p̃ſb̃ꝛo punctuſ obuoluit̃.
s Si quis.baptizare.i.baptizatum vngere.
t Manifeſtat̃.ſ.facere id ꝓpter quod in eum ſententia ꝓ feratur.xxiiij.q.iij.ſiquis non recto.
u Preſb̃ri.ſ.diſtinc.xcv.pꝛeſbyteri.v.libꝛo bꝛocardoꝛum pꝛe ſbyteros.de pꝛeſb̃ris.
x Oꝛdinis.hoc coꝛrigitur.ꝫ.c.ꝓxi.

contra videt ꝙ qui paganũ occidit corpus occidit: ⁊ videtur oc casionē dare perdēdi aīam ei⁹. ſꝫ cũ occidit chriſtianũ aīam eius: nõ occidit: qꝛ forte bon⁹ ē. ſimiliter ⁊ i p̊ vr̃ eē eq̄le peccatũ: qꝛ ſilr iniuria ſacro fit i iſto ſicut i illo. ſꝫ forte qꝛ hētic⁹ a deo receſſerat: vr̃ ꝙ magis eēt rebaptizād⁹: ⁊ iõ dic̄ min⁹ peccatũ eē i iſto q̄ꝫ i illo.

ar. di. xxxvij. relatum.

k ¶ Maurorum. mauri iſti epĩ erãt: qꝛ fratres eos vocat vel dic: ꝙ eſt vo catiui caſus illud fratres chariſſimi.

l ¶ Cum itaqꝫ. nec ille. ſ. baptizet̃ ſubito ⁊ ſine examinatõe: vt. j. e. c. dicit̃. lõgo aũt tpe debet īq̄ri: qꝛ piculoſũ ē baptizatũ rebaptizare. vñ ſeq̄t ſcimus ⁊c̄.

c d ¶ De arrianis rñderint. rñderint i. iter ſe ñ eē baptizatos in nomine trinitatis i. p. ⁊ f. ⁊ ſ. ſ. error enim cuiuſdam ſiue dantis ſiue accipiẽtis ad baptiſmuꝫ pertinere non probatur. ſ. e. di. ſatis.

d ¶ Baptizent̃ idē dicerē vbi nihil dicerent̃ de forma: cuꝫ dicerent ſe baptizatos. ⁊ hoc ideo: quia quidam baptizati ſunt in forma: alij nõ. ſed ſec⁹ dicerem de baptizato i eccl̃ia licet nihil ď forma diceret

e p ¶ Paruulos debeas. ſ. di. lxviij. p̃ſbyteri quos. ⁊ §. qď ergo.

f ¶ Qui teſtificētur. eos baptizatos eſſe.

g ¶ Ratio. naꝫ in talibus certius eſt tenēduꝫ ex̃ de ſpon. iuuenis. de pe. di vlt. c. añpenul. ⁊ vlt. io.

h p ¶ Placuit. teſtent̃. creditur ergo teſtimõio vni⁹ in baptiſmo ⁊ in conſecratione eccleſie: ſec⁹ in ordine. xcviij. di. aſroſ. ⁊ q̄ ſit rõ ď̃. i. q. i. §. ecce cum honoris. ⁊ circa talia periculuꝫ vertit̃. xlij. di. geſcamus. Sꝫ pone ꝙ quis ꝓbat ſe ordinatum q̄ ad ſpeciem facti: aliquis excipit contra eum dicendo eum nõ fuiſſe baptizatum: nunq̄d crederet̃ tũc teſtimonio vnius quo ad baptiſmum dicit. h. ꝙ vbi non fit alij preiudicium credit̃: alias non. vnde nõ poſſet de baptiſmo ſuo perhibere teſtimonium ſi ſub ea conditione ei relictum eēt legatũ ſi eēt baptizatus: quia fieret preiudicium heredi.

i ¶ Per etatem. ar. aliquē poſſe teſtificari de his q̄ i infantia vidit

De arrianis qñ baptizētur qñ nõ

De arrianis qui ꝓpria lege ſua utunt̃: placuit ſi ad eccl̃iam aliqui de hac hereſi uenerit: iterrogent eos nr̃e fidei ſymbolũ ſacerdotes: ⁊ ſi ꝑuiderit eos in pr̃e ⁊ filio ⁊ ſpũ ſãcto eē baptizatos: man⁹ eis tm̃ iponãt: ut accipiãt ſpm ſãctũ. q ſi interrogati nõ rñderit hanc trinitatē baptizēt̃. Item grego. quartus bonifacio.

Baptizentur de quibus ignorat̃ an ſint baptizati.

Paruulos q a parētib⁹ ſbtracti ſũt: ⁊ an baptizati ſint an nõ ignoratur: ut hos baptizare ď beas ſm patrũ traditões: ſi nõ fuerit q teſtificet̃: rõ poſcit. Tez ex cõ. carth. v.

De eodem.

Placuit de īfantib⁹ quotiens nõ īueniũt̃ certiſſimi teſtes: qui eos baptizatos ſine dubitatõne eſſe teſtent̃: neqꝫ ipi ſũt ꝑ etatē idonei de traditis ſibi ſacramētis rñdē: abſqꝫ ullo ſcrupulo eos eē baptizãdos: ne iſta trepidatõ eos faciat ſacramētorum purgatione ꝑuari. hic ēt legati maurorꝫ frēs nr̃i cõſuluerũt: quia multos tales a barbaris redemerũt: ſimil̃r ⁊ ď eccleſijs quotiēs ſup earꝫ ꝯſecratione heſitatur agenduꝫ ē. i. ut ſine ulla trepidatõe ꝯſecrēt̃. Item leo papa leõi rauēnati epõ.

De eodem.

Cum itaqꝫ baptiſmi ſui nihil recordetur: q regeneratõis ē cupidus: nec alter atteſtari de eo poſſit. qui ſciat ſe cõſecratum: nec ille qui ꝯſecrat̃. ſcim⁹ q̄dē inexpiabile eē facinus quotiēs iuxta hereticorꝫ dogmata ꝯtra ſãctoruꝫ patrũ iſtituta cogit̃ aliquis lauacrũ qď regenerãdis ſemel tributũ eſt bis ſbire: apl̃ica reclamãte ſnia q̄ nobis unã predicat i trinitate deitatē: unã in fide cõfeſſionē: unuꝫ in baptiſmate ſacramētũ. Sed i hoc ſimile nihil formidat̃: qm̃ nõ pōt i iterationis crimē uenire: qď oino factũ eē neſcit̃. atqꝫ iõ quotiens perſona talis iciderit: ſolita ꝑmum examinatione diſcutite: ⁊ longo tpe: niſi forte ſuprem⁹ finis imineat: idagate: utrꝫ nẽo penit⁹ ſit: q teſtimonio ſuo iuuare poſſit ignorãtiã neſciētis. ⁊ cũ conſtiterit hunc qui baptiſmatis indiget ſacramēto ſola inanit̃ ſuſpicione ꝓhiberi: accedat itrepidus ad cõſequendã grãꝫ cui⁹ in ſe nullũ ſcit eſſe ueſtigiuꝫ: nec uereamur huic ſalutis ianuã aperire: quã nunq̄ꝫ ante docetur ingreſſus.

Si nulla extant indicia iter ꝓpinquos ⁊ familiares nulla iter clericos aut uicinos: quib⁹ hi de q̄b⁹ querit̃ baptizati fuiſſe doceant̃: agendũ eſt: ut renaſcãt̃: ne mãifeſte pereant. In quib⁹: qď ñ oñditur geſtũ nulla rõ ſinit: ut iteratũ uideat̃. q aũt pñt meminiſſe ꝙ ad eccl̃am ueniebãt cuꝫ parentibus: pñt recordari: an qď eorꝫ parentib⁹ dabat̃ acceperit. ſꝫ ſi hoc ēt ab ipſa memoria alienũ ē: cõferendũ eis uidet̃: quod collatũ eē neſcitur: qꝛ ñ temeritas iteruenit preſũptionis: ubi ē diligētia pietatis. Itē aug. ꝯtra iulianum.

Non baptizatur cũ mr̃e: q̄cquid in eius corpore eſt.

Si ad matris corpus id quod in ea ꝯcipitur pertinet: ita ut eius pars deputet̃: ñ baptizaret̃ īfans cui⁹ mat̃ baptizata ē aliquo mortis urgente periculo: cũ eũ geſtaret in utero. nũc uero cum etiã ipe baptizaret̃: nõ utiqꝫ bis baptizatus habetur. non utiqꝫ ad mat̃num corpus cum eēt in utero ꝑtinebat. Itē iſidor⁹ ſniarꝫ li. i.

Quare non baptizat̃ cum matre qui in eius utero eſt.

Qui in mat̃nis ſunt uteris: iõ cũ mr̃e baptizari nõ poſſunt: qꝛ q natus adhuc ſm adã non eſt ſꝫ chriſtũ regenerari nõ pōt. neqꝫ

m ¶ Qui teſtimonio. ar. vni⁹ teſtimonio eē credēdũ qñqꝫ: ar. ſ. e. paruulos. ⁊ dic h̄ caſu tãtũ credēdũ eē chriſtiano ⁊ non pagano vel iudeo teſtificanti: ⁊ eſt ar. ꝙ q̄s poſſit teſtificari de his que vidit in pupillari etate: arg. xxxvij. di. relatum.

n ¶ Si nulla. veniebant. ar. ex vno aliud eſſe preſumēdũ ar. ex ſignis p̄ſumptionem eſſe colligendam xxvij. q. i. vidua quidē ſ. xx. q. ij. c. i.

o ¶ Acceperit ſacramētum. ſed de quo hic dicit. nam ſi de ſacramento euchariſtie ſiue de pane bñdicto ad p̄ſũptionē ſuſcepti baptiſmi iducit̃. ꝑ h̄ ꝙ talia receperũt: ⁊ ita ē ar. ꝙ vnũ factũ ꝓbat̃ ꝑ aliď xviij. di. ꝓuenit.

p ¶ Memoria. i. ꝑ auditũ. ar. ff. de aqua plu l. i. §. deinde.

q ¶ Si ad matris. pone caſum. j. e. ſi q̄ mulier. q̄a forte dicebat iulianus ꝙ mulier pregnãs non debet baptizari ꝓpt̃ iuris ipoſſibilitatē qꝛ baptizaret̃ puer i vtero: ⁊ ita poſt q̄ꝫ eēt edit⁹ deberet baptizari ꝓpter illud niſi quis renatus fuerit ⁊c̄ videtur tamen ꝙ bene dicebat: quia ſi mater manumittitur: ⁊ part⁹ inſti. de ingenuis. §. ij. ⁊ quia partus pars ē viſcerum. ff. de ven. in ſpi. l. i. ſed ad primum dic ꝙ baptiſma eſt perſonale beneficiuꝫ: nec perſonam egreditur: ſecus in manumiſſiõe iõ dicitur partus pars viſcerũ: dic vt. ſ. e. ſi q̄c q̄d. ꝙ autē non baptizetur puer in ventre: ſatiſ oſtendit ratione. j. e. q in maternis. quia cum natus non ſit: regenerari nõ pōt.

r ¶ Nunc vero. non duxit iul̃. ad metam redargutionis auguſtinus: quia forte hoc concederet prima facie iulianus. ſed ad metam inopinabilis: q̄a forte iul̃. hic erat contra communem opinionem. hoc modo concludit. ſ. e. oſtenditur.

s q ¶ Qui in maternis. non poſſunt. ſimile. xxxij. q. ij. moyſes. ⁊ arg. contra ⁊ pro. ff. de in ius vo. nam ⁊ ſi.

y ¶Uel minuit̃.ar.ꝙ charitas pōt minui:ſʒ nō ē h̄ verꝝ:qꝛ nō deficit cherſtas ſʒ magis pficit.ſʒ dr̃ minui:qꝛ vn⁹ hʒ maiorē charitatē q̄ʒ alt̃.xx.di.§.i.
z ¶Dis negtie.q.d.ſciat.⁊ſi p⁹baptiſmū vexet corp⁹:aie tñ non pōt nocē vel forte nō pſus liberat̃ baptizat⁹:vt in fi.dr̃.
a ¶Amittē.ſ.e.ſine.⁊.c.ex hic ꝯ.ſʒ ibi dr̃:ꝙ ſignificet̃ expellendus ⁊ vim amiſſur⁹:vł ꝙ amittat vt ñ hēat tātā q̄ʒtā pri⁹ ſed i baptiſmo ex toto eā amittat quo ad animam extiguūt̃ peccata:p q̄ hoiem poſſidebat. vtꝝ liberat̃ in baptiſmo dmoniac⁹ a vexatione corporali:ñ ſatis elucet:in fine ſic vr̃ dici. vel itelligat̃ de liberatione anime.
b ¶Per pharaonem. qꝛ.ſ.ipſe pharao dicebat:ꝙ dimittēt pplꝫ: nec dimiſit:donec fuit ventū ad mare rubꝛuʒ
c ¶Quando. receſſerunt.ñ videt̃ ꝙ vacui recederēt ex quo baptizari voluerūt: vt ex̃ de bap.debitū. imo ſic:qꝛ culpa ſua ñ ceperūt. Nā iputat̃ eis qđ accidit culpa ſua.xv.q i.c.pelt.ff.lo.ſiquis domum.
d ¶Si vō qs.ſi.ar. ex̃ de app. repheñſibil.xxij.q.ij.is aūt.⁊ licet baptiſm⁹ dimittat peccata:ñ tñ dat lñiaʒ peccādi:vt.i.q.vij.exigunt.
e ¶Queris. Caſus: In prima parte vſqꝫ illuc difficillimaʒ ⁊c̃.rñdet aug.pme q̄oni bonifacij:q̄ ē illa q̄re ab obligatōne qua tenēt̃:liberāt̃ p hoiem ⁊ nō pñt p hoiem obligari. In ſcđa:vſqꝫ ad illđ q h̄ nō credit ſcđe q̄oni bonifacij rñdet: q̄re cum baptizāt̃ pueri rñdent pñni ad hāc q̄onē credis credo:⁊ nō tunc ad iſtā:erit ne iſte bon⁹. In tertia pte dicit ꝙ q non credit:vt ipſe ſoluit pfecto eſt ifidel'⁊ deterior eſt q̄ʒ ſit iſte paruulus.
f ¶Per alioꝝ.i.ppter
g ¶Uoluntatē.malam
h ¶Uiculo.⁊ dicit lex qꝛ dolus tutoris ñ obeſt pupillo.ff.de regu.iur.neqꝫ.niſi ſit locupletior factus:vt.ff.de dol.ſʒ ex dolo.vel niſi tutor ſoluēdo ſit:vt.ff. de admi.tu.l. vlti.§. ſi tutor.
i ¶Inqt ſcriptura vel propheta.
k ¶Ex adam.ibi tacite rñdet q̄oni.

copiā uel trigeſimi uel ſexageſimi uł centeſimi numeri fructū exuberāt̃ cumulat̃. Q ſi aliqs i illo mouet̃:ꝙ quidā ex his q baptizant̃: egri ſpiritib⁹ imūdis adhuc teneātur:ſciāt diaboli neqtiā ptinacem uſqꝫ ad aq̄m ſalutarē ualē:i baptiſmo uō ois neqtie ſue uires amittere:quod exēplū cernim⁹ in pharaone:q ui reluctat⁹ ⁊ in ſua perfidia demorat⁹ tā diu reſiſtē potuit ⁊ p̄ualē:donec ad aquaʒ ueniret: quo cū ueniſſet uict⁹ ē ⁊ extinctus Mare illđ ſacrm̃ baptiſmi fuiſſe declarat beat⁹ paul⁹ dicēs: Nolo eiʒ uos ignorare fr̃es:qꝛ pr̃es ur̃i oēs ſub nube fuerūt:⁊ oēs p mar̃ trāſierūt:⁊ oēs i moyſe baptizati ſt̃ ⁊ in nube ⁊ i mari: ⁊ addidit dicens: Hec aūt oia i figura nr̃i fuerūt. Q hodie uidelʒ p exorciſtas uoce hūana ⁊ ptāte dina flagellet̃ ⁊ urat̃ ⁊ torq̄at̃ diabol⁹:⁊ cū exir̃ ſe ⁊ hoies dimittē ſepe dicat: i eo tñ qđ dixerat fallax eſt:⁊ id qđ p̄ pharaonē p⁹geſtū ē:eodē mō obſtinatōis ⁊ fraudis exerceat:cum tñ ad aquā ſalutarē atqꝫ baptiſmi ſāctificatōeʒ uenit̃: ſcire debem⁹ ⁊ ꝯfidē:ꝙ illic diabol⁹ opp̄mit̃: ⁊ hō dicat⁹ dō dia idulgētia liberat̃
Itē io.chry.i epl'a ad hebreos.
De his qui uſqꝫ ad exitum uite ſuſcipere baptiſma differunt.

Quandoq̄ qs ppterea peccat: ut ſanctū baptiſma in nouiſſima ſua expiratōe ſuſcipiat: fortaſſis ñ adipiſcit̃. ⁊ credite mihi: nō t̃rens uos dico qđ dictur⁹ ſū: multos noui q hoc paſſi ſūt: q ſpe baptiſmatis mlt'a peccabāt. circa diem aūt mortis diſceſſerūt uacui. de⁹ eni ppt̃ hoc baptiſma tribuit ut ſoluat peccata: ñ ut addat. Si uō quis ad hoc utit̃ baptiſmate: ut ampliora delinq̄t: ipm ſit negligētie cā. Itē aug. ad bonifaciū
Paruulis baptizatis parentum non nocet perfidia.

Queriſ a me utrum parentes baptizatis ſuis puul' noceāt: cū eos demonioꝝ ſacrificijs ſanare conant̃: q̄uo eis pſit cū baptizātur parētū fides: quoꝝ eis ñ pōt obeē pfidia. ubi rñdeo: tātam illi⁹ ſacri hoc ē baptiſmi ſalutaris eſſe uirtutē i ſācta compage corporis chriſti: ut ſemel generat⁹ p alioꝝ uolūtatē: deiceps ñ poſſit uiclo alıene iniqtatis obſtrigi: cui nulla ſua uoluntate ꝯſētit. aia eni pr̃is mea ē inqt ⁊ aia filij. ⁊ iteꝝ: aia q̄ peccauerit: ipa morıet̃. nō. n. peccat ipa cū parētes ei⁹ oino neſciēti uel qlibet ali⁹ adhibet ſacrilegia demonioꝝ. Si uō ex adaʒ traxit qđ ſacri illi⁹ gr̃a ſoluēt̃: qꝛ nōduʒ erat aia ſepatim uiuens. i. alt̃a aia de q̄ dicēt̃: ⁊ aia pr̃is mea ē ⁊ aia filij. Iā itaqꝫ dic̃: q cū hō i ſeipſo ē ab eo q genuit alt̃ effect⁹: peccato alt̃i⁹ ſine ſua ꝯſcia nō tenet̃ obnoxi⁹. q̄uo itaqꝫ i puulū maiores peccāt: offerētes eū atqꝫ obligare conātes demonū ſacrilegis uiculis: nō ē aia utroꝝūqꝫ cōis: ut etiā culpā poſſint hr̃e cōem. Nō eniʒ ſic cōicat̃ culpa p alt̃i⁹ uoluntateʒ queādmodū cōicat̃ gr̃a p ſp̄s ſācti unitatē. Item. Regenerās ſp̄s ſāct⁹ i maiorib⁹ offerētibus ⁊ puulo renato oblatoqꝫ cōis eſt.
Idē. Per hāc ſocietatē unius eiuſdēqꝫ ſp̄s pdeſt offerētiū uolūtas puulo oblato. pōt eni ⁊ in hoc ⁊ i illo hoie: ēt ſi ſe iuicem neſciāt un⁹ ſp̄s eſſe: p quē ſit utriuſqꝫ gr̃a cōis. ñ tñ pōt ſp̄s hōis eē ⁊ illi⁹: p quē peccat alt̃: ut alt̃o ñ peccante ſit tñ culpa cōis. ac p hoc pōt puulus ſemel ex parētū carne generat⁹ dei ſp̄u regenerari: ut ex illis obligatio ꝯtracta ſoluat̃. ñ pōt aūt dei ſeł ſp̄u regenerat⁹ ex parentū carne regenerari: ut obligatō que ſoluta ē: iteꝝ ꝯtrahat̃. ⁊ ideo ſeł perceptam paruulus gratiaʒ chriſti non amittit niſi propria impietate: uerūtñ recte dicuntur parentes uel quicūqꝫ maiores filios ſeu quoſlibet paruulos baptizatos dmoniorum ſacrilegijs obligare conantes ſpiritualit̃ homicide. Nā in illis quidem interfectionem nō faciunt: ſed quantum in ipis eſt interfectores fiunt. recte ergo ill' dicitur quando ab hoc ſcelere prohibentur. Nolite occidere paruulos ueſtros. dicit enim apoſtolus ſpiritum ſanctuʒ nolite extiguere non quia ille extingui poteſt: ſed quantum in ipſis eſt extinctores eius merito dicūtur: qui ſic agūt: ut extictū uelint. nec illđ moueat

l ¶Traxit.ſ.cām peccati ⁊c̃.
m ¶Iam dicit.i.inuit ex p̄miſſis illa ſcriptura.ſ.aia pr̃is ⁊c̃.
n ¶Sine ſua.i.ſi non conſentiat:vij.q.i.§.cum autem.
o ¶Obnoxius.q.d.p⁹ vitā aie i ppo corpore nō ꝯbit̃ peccatū niſi ex propria labe.
p ¶Itaqꝫ. inferi⁹ rñdet huic q̄oni.ibi veruʒ tñ recte. ⁊ tunc dic ſacrilegijs q̄ſi nllo mō qꝛ nō eſt ⁊c̃.
q ¶Queādmodum.ar. aliud in via:aliud in inio:ar.xxviij.q.i.§.qđ auteʒ ⁊ nō.xxvi.q.v nec mirū.ſicut dicit lex: ꝙ aliud ē in obligatione aliud i liberatione.ff.de act.⁊.obli.arrian⁹.cuʒ hec cā liberał ſit:arg. ex̃ de pbat. ex lr̃is.
r ¶Cōtrahat̃. ar.ꝙ obligatio ſemel extincta āpli⁹ non renaſcitur:vt.xxiij q iiij.ſi illic. ⁊ ff. de ſolu. quires.§.areā. ar. ꝯ.xxvi.q.vij. ab ifirmis.⁊.ff de ſer. vr. pre. ſeruitutes. ff. queādmoduʒ ſer.amitt.ſi locus.
s ¶Niſi ppria impietate.⁊ ita liberari qs pōt ēt iuit⁹ vł ignorāſ ſed nō obligari: vt. ff. de ſolu. ſolutioni ⁊.l. ſoluere .ff. de nego. ge.l. ſoluendo.⁊.ff. de nouat. ſi ſtichū. §.vlt.
t ¶In ipſis.⁊ ita i maleficijs voluntas ſpectat̃ non exit⁹ argu.xxij.q.ij. hoies.ff.ad.l. cor.de ſic.diu⁹
u ¶Nec illud. tacite obiectioni rñdet.

a Omni tpe. i. p ſingulos ānos. i. in ol anno. ⁊ ponit̃ hic totū p parte: ſicut al's pars p toto: vt. xxxij. q. iiij. mētrices. Nā p dies annos ⁊c. xxxiij. q. ij. hoc ipm. ⁊ qñq3 ēt vbū pñs refertur ad preteritum vel futur. ff. de v. ſig. vbū opoꝛtebat. vt dicit lex: q̄ h̄ vbū debuit ſumi p oz. ff. de libe. lega. l. vlt. in prin.

b Diacon⁹. ſ. pri. c. ꝫ. ſed illud de p̄ſbr̃iſ ſede epiſcopali, xlmis: iſtō de hiſ qui octauo vel decimo lapide diſtant itelligit̃. Iſta diſtinctio hēt̃ ex cōcilio meldēſi li. iiij. de p̄ſbyteris

c Nō ſignet. in vertice: quia nec etia3 ad baptiſmū o3 aecedere ſine licentia epi: vt. x. cv. di. c. vlti. nam de vnctōe frontis nō videtur poſſe intelligi. ñ. n. vt dicūt: p̄ſbyter pōt ea3 cōferre ēt cum lñia epi. ſed de lñia pape pōt. De q̄ vnctiōe hic loquit̃. nūquid de illa: q̄ fit i fronte que ſolis ſacerdotibus. ſ. ſucceſſorib⁹ aploꝝ cōceditur: nūqd ſacrum quod ep̄s pferre pōt poſſet p̄ſbr̃ minoꝛ pferre d licētia epi: ñ vr̃ quia ea que oꝛdini epali adherēt: ñ poſſūt mioꝛi delegari vt. xxiij. diſtin. quoꝝdā. ſ3 de licētia pape poteſt: ar. di. xcv. c. i. Loquitur ergo hic de ea que fit in vertice. ⁊ hoc ppē epi reuerentiā ar. ſ. di. ij. c. vlt vel hoc de pueris illis quos ipe ep̄s baptizauit: ⁊ ita nō ē ꝫ. ſ. e. p̄ſbr̃is.

d Nll⁹ progredi ad baptiſmum.

Conficere chriſma ⁊ p diocceſes deſtinare: oi tpe epo licet.

Omni tpe licet epo chriſma cōficere: ⁊ per ſuas dioceſes deſtinare: ita ut ad accipiendum diacon⁹ chriſma: aut ſbdiacon⁹ ante die3 paſche de ſingulis ecclijs ad epm deſtinet̃. p̄ſbr uero preſente epo non ſignet ifantes: niſi forte ab epo fuerit illi preceptum. nec liceat preſbro prius epiſcopo introire i baptiſteriū ſed cū epo: niſi foꝛte aut abſens fuerit aut egrotus. Itē ex cō. auraſico.

Qui baptizādi recipit officiū: ſine chriſmate proficiſci non debet.

Nullus miſtroꝝ qui baptizandi recipit officiū: ſine chriſmate uſq3 o3 pgredi. q2 iter nos placuit ſemel i baptiſmate chriſmari de eo aūt qui i baptiſmate q̄cūq3 neceſſitate faciēte chriſmat⁹ ñ fuerit: i cōfirmatōe ſacerdos pmonebit̃. nā iter nos chriſmatis ipſius ñ niſi una bñdictio ē. nō piudicantes cuiq3 hoc dicim⁹: ſ3 ut neceſſaria habeat̃ chriſmatio. Ite3 capituloꝝ li. v. c. lxxvi.

Añq3 chriſma ifūdat̃: ad aſpgendū aquā de fōte accipere licet.

In ſabbato ſācto paſche l pētecoſtes: ſiqs uelit aquā conſecratā in domo ſua ad aſpſione3 recipere: añ chriſmatis infuſionē percipiat. Itē cyprian⁹ papa.

Unde aſperſionis ſanctificatō exordium ſumpſerit.

Nec queq3 debet moueē: q̄ aſpgi uel pfundi iubet̃ egri: cum grā3 dñicā pſequūt̃: cū ſcriptura ſacra p ezechielē pphetā loquat̃ ⁊ dicat aſpgā ſuper uos aquā mundā ⁊ mūdabimini ab oib⁹ imunditijs uřis: ⁊ ab omnib⁹ ſimulacris uřis mundabo uos: ⁊ dabo uobis coꝛ nouum: ⁊ ſpiritum nouū dabo in uobis. Item in numeris Qui tetigerit cadauer hōis: ⁊ ppē hoc. vij diebus fuerit immūdus: aſpergat̃ de hac aqua die tertia ⁊ ſeptia: ⁊ ſic mundabit̃. Itē ſi fide trinitatis mūdat⁹ ñ fuerit: i reſurrectione apō ſāctoꝝ collegiū i mūdus erit. ſi die tertio aſperſus nō fuerit: ſeptiō ñ poterit emūdari. Omnis qui tetigerit hūanē aie morticiniū: ⁊ aſperſus ex hac cōmixtione nō fuerit: polluet tabernaculū dñi: ⁊ peribit ex iſrl': q2 q aqua aſperſus nō ē expiationis: i mūd⁹ erit: ⁊ manebit ſpurcitia ei⁹ ſup eū. Et iteꝝ: Et locut⁹ ē dñs ad moyſē dicens: Accipe leuitas de medio filioꝝ iſrael: ⁊ purificabis eos: ⁊ ita facies eis purificatōnē eoꝝ: circūſperges eos aqua purificatōis. Et iteꝝ: Aqua aſpſionis purificatio ē. vñ apparet aſpſionē quoq3 aque inſtar ſalutaris lauacri obtinē. ⁊ quādo hec i eccleſia fiūt: ueriſſime ſcit̃ per accipientis ⁊ dātiſ fidē integra ſtare oia ⁊ cōſūmari ac perfici poſſe maieſtate dñi ⁊ fidei ueritate. ſp̄s uō ſanct⁹ ñ dimēſurat̃: ſ3 ſup credentes tot⁹ ifūdit̃. Nā ſi dies oib⁹ equaliter naſcit̃: ⁊ ſi ſol ſup oēs pari ⁊ eq̄li luce diffūditur: quāto magis chriſtus ſol ⁊ dies uer⁹ i eccl'a ſua lumē uite etne pari equalitate largitur. cui⁹ eq̄litatis ſacramētū uidem⁹ i exodo eē celebratū: cu3 de celo māna deflueret: ⁊ futuroꝝ3 prefiguratōe alimentū panis celeſtis ⁊ cibū l cultū chriſti uenictis oñderet. Illic eni ſine diſcrimine uel ſexus ul' etatis gomoꝛ ſinguli equalit̃ colligebant. unde apparebat xp̄i idulgētiā ⁊ celeſtē grām poſtmodū ſecutura3 eq̄lit̃ oibus diuidi ſine ſexus uarietate ſine annoꝝ diſcrimie ſine acceptōe pſōe ſup oēm dei pplm ſpūalis gratie dei mun⁹ ifundi. plane eade3 grā ſpūalis: q̄ in baptiſmo equaliter a credētib⁹ ſumit̃: i pverſatiōe atq3 actu nr̃o poſtmodū uel minuitur uel augetur: ut i euāgelio dñicum ſemē equal'r ſemiat̃: ſed p uarietate terre aſſūit̃: aliud i multifoꝛmē

g Neceſſaria. chriſmatō. videlicet vt ſi i alio tpe nō fieret i vertice ei⁹ chriſmatio: ſaltē tūc non pretermittatur: quia neceſſaria eſt.

h In ſabbato. tangitur conſuetudo eccleſie.

i Ante chriſmatis. poſtea non licet: cum chriſma ſit ſacramentum.

k Nec queq3. Caſus: In pma pte dr̃ q̄ ſi ita eger ē ille q baptizari debet q̄ ñ pōt imergi: ne foꝛte ledat̃: ſuffic̃ q̄ aſpergat̃ aq̄. ⁊ hoc vſq3 ad illō: ſpūs vo ſanct⁹ ⁊c. In ſecūda pte dr̃ q̄ ñ refert: vtꝝ mltū aq̄ vel paꝝ cadat ſup eū. ⁊ h̄ pbat auc̃te veteris teſtamēti vſq3 ad illō: q̄ ſi aliqs i illo. In tertia dr̃ q̄ diabol⁹ i baptiſmo totā ptātem ſuam amittit. qō pbat exemplo pharaonis. ſ3 tñ. b. ñ ponit exēplum i baptiſmo: ſ3 de aqua bñdicta intelligit.

l Aquā. ſ. mūdā que fiebat ex aſpſiōe cineris vitule ruffe: vt hēt̃ ex li. numeroꝝ. ſ. di. iij aquam.

m Coꝛ nouū. i. virtutibus innouatum.

n Fide. quam ſignificat dies tertius.

o Collegiū. vbi erit pfecta requies.

p Septio. i. ſeptia etate geſcētiū. null⁹. n. mētur niſi i coꝛpoꝛe. ⁊ hic oē meritū pparatur. xiij. q. ij. tp̄us.

q Omnis. vba legis moſayce. h.

r Hūane. i. ois ille dicit̃ tāgē morticiniū q p⁹ lachrymas clpas repetit: d pe. di. iij. baptizet̃. morticiniū pōt dici a moꝛte ⁊ cado vl' cedo. ⁊ ſic diuerſis mōis pnunciari.

s Pollnet. ad lrām i. pollut⁹ reputabit̃ ⁊ ñ itrabit i tabernaculum cū alijs. lxxxi. di. o3.

t Tabernaculu3. i. ſe ipm: q ē ps tabernaculi dei. i. eccleſie. ⁊ ſic tabernaculū. i. eccl'a: vt. xxvi. q. ij. ſed ⁊ illud.

u Inſtar. inſtar fuit apud eos. nā mō non eſt inſtar.

x Integra. ac ſi integre eēt aſperſus.

y Nō dimenſuratur q̄ſi dicat: ſic aqua ñ ad mēſurā ſup ſingulos i fūdit̃: ita ſp̄s ſāct⁹ ſine pſonaꝝ acceptōe i baptiſmo oib⁹ fidelib⁹ tradit̃. vl' dimēſurat̃. i. ñ p ptes dat̃. alias dimēſurat̃

e Cōmonebitur. vt chriſmet eum etiam in vertice eodē chriſmate quo in fronte epi: p̄ſbr̄i non perungūt in vertice.

f Nō preiudicātes. dixi añ pfirmatōem chriſmādū baptizatum nec tñ p hoc preiudicam⁹: qui ſi añ non fuerit: poſtea fieri o3. q̄ſi dicat p hoc qō dixim⁹ nō facim⁹ piudiciū: qui i alio tpe q̄3 i pfirmatione poſſit hec chriſmatio fieri in vertice.

z Equaliter. i. ñ differūt ppē ſexū vel ānoꝝ diuerſitatē. Non. n. huic plus pfert̃ q2 vir: illi min⁹ q2 femina: ⁊ ſic de alijs. qō q̄dē eēt acceptō pſonaru3 vnde ſequitur hic: ſine accep. ⁊c. ex deindi. nouit.

⁊ Grām. h̄ māifeſte vr̃: q̄ grā pfert̃ baptiſmo ⁊ paruul' ⁊ adult̃. ſ3 potes h̄ appellare grā3 remiſſionē peccatoꝝ. qd iuris ſit: d h̄ hēs ex d bap. ⁊ ei⁹ effectu maioꝛes.

poſt ꝯuerſionē ꝓpa peccata non obſūt: tñ illis obſūt q[a] ab eo generanť. Parenti ꝓpter hoc ñ obſūt qꝛ renat⁹ eſt. illis aūt q de illo nati ſunt: niſi eodē mō renaſcanť: q̄ a parente ꝯtracta ſūt oberūt: qa ēt inouatus[b] ē pr̃ nō[c] de nouitate: ſꝫ de reliq̄s uetuſtatis[d] carnaliter gignit: ⁊ filij ex reliqua parentuꝫ uetuſtate carne ꝓpagata peccati dānationē[e] ſacramento regenerationis euadunt. Idē i enchiridiō.

In baptiſmate oīa pccā moriūť.

Coñderet[f] apl's nos mortuos eē peccato: inqt: an ignoratis: qm̄ qcunq̄ baptizati ſum⁹ i[g] ieſu chriſto i morte[h] ipi⁹ baptizati ſum⁹. Si ergo hic oñdimur mōtui eē peccato: qꝛ in morte chriſti baptizati ſum⁹: ꝑfecto ꝑuuli q in chriſto baptizāť: peccato moriuntur[i]: qꝛ i morte ipi⁹ baptizāť. nullo enim excepto dictuꝫ ē: quicūq̄ baptizati ſum⁹ in. m. i. b. ſ. ⁊ iō dictū ē: ut ꝓbaret nos mortuos eſſe peccato. ꝑuuli aūt renaſcēdo moriunť illi peccato qd naſcēdo contraxerunt. ⁊ ꝑ hoc ꝑtinet ad ipos qd ſeqtur: ꝯſepulti eni ſum⁹ illi ꝑ baptiſmū i morte. baptizatis igiť in morte chriſti in qua non ſolum maiores: ueꝝ ēt paruuli baptizāť ait: ſic uos exiſtimate mortuos quidē eſſe peccato uiuentes autē deo in chriſto ieſu. Idem in eodeꝫ

Sicut nulli baptiſmus negať: ita nemo ē q non peccato moriatur.

Paruulo[k] recenť nato uſq̄ ad decrepituꝫ ſenē: ſicut nullus ꝓhibēdus a baptiſmo: ita nullus eſt q nō peccato moriať[l] in baptiſmo. ſed ꝑuuli tm̄ originali: maiores aūt oībus etiam moriunť peccatis: que male uiuendo addiderunt originali. Idē in eodem

In baptiſmo iohannis nō eſt peccati remiſſio.

Non[m] regenerabāť uel renaſcebanť: qui baptizabantur baptiſmo[n] iohānis: ſꝫ quodā ꝑcurſorio[o] illius miſterio q dicebat: parate uiaꝫ dño chriſto: in quo ſolo renaſci poterāt: qui ꝑabanť[p]. huius eni baptiſma ē nō in aq̄ tātū ut fuit iohānis: ueꝝ ēt i ſpū ſancto ut de illo regeneraret. ſiqs in chriſtū crediderit: de illo chriſt⁹ regeneratur: qui[q] regenerationē non cognouit. In aq̄ baptizari uoluit nō ut ei⁹ iniqtas diluēť: ſꝫ[r] humanitas cōmendareť. itaq̄ baptiſma in eo nihil habuit: quod ablueret: ſicut mors nihil inuenit quod puniret. Idem de baptiſmo paruuloꝝ

Non ſoluꝫ originalia ſꝫ actualia peccata remittūť in baptiſmate.

Regenerāte[s] aūt carne tm̄mō ꝯtrahiť peccatū originale. regenerāte aūt ſpū ſancto nō ſoluꝫ originaliū[t]: ſꝫ ēt uolūtarioꝝ fit remiſſio peccatoꝝ. ꝑiñ recte pōt dici paruulos ſine baptiſmo decedētes mitiſſimam[u] oīum futuros ſuſtinē penā. fallit eni ⁊ falliť: q eos in dānatione predicat ñ futuros: dicēte aplo: ꝑ uni⁹ delictū oēs hoīnes i ꝯdēnatōe ⁊c̄. Idē i eodeꝫ

Quicū q̄ ex concupiſcētia naſciť per baptiſmum regenerať

Quiſqs[x] ex ꝯcupiſcētia carnis ⁊ lege peccati ⁊ mortis carnaliť generať: regenerari ſpūal'r hꝫ op⁹: ut non ſolū ad regnū dei perducať: ſed ēt a dānatiōe peccati libereť. ſicut ēt ꝑ ꝓmū hoieꝫ in peccato ⁊ morte naſcūť: ſic ēt ꝑ chriſtū i iuſticia ⁊ uita eterna i baptiſmo renaſcunť. Idē in eodem.

Offerētiū fides ꝑuulos faċ fidēles

Paruuli[y] fideles recte uocanť q fideꝫ per uerba geſtantium quodāmō ꝯfitenť: ⁊ ꝑ eoꝝdē uerba diabolo ⁊ mūdo abrenūciant. ⁊ hoc fit in ſacro dine gr̃e: quam dedit deus eccl'e. ꝑuulus aūt q baptizať: ſi ad āños rōnales ueniēs nō crediderit: nec ab illicitis abſtinuerit: nihil[z] ei ꝓdeſt: qd ꝑuulus accepit. Itē aug. i li. de meritis ⁊ de remiſſiōe peccatoꝝ. De eod

Mater[a] eccl'a os mr̃nū ꝑuulis ꝓbet: ut ſacris myſtijs ibuāť qꝛ nōdū pñt corde ꝓpo credere ad iuſticiā: nec ore ꝓpo ꝯfiteri ad ſalutē. nec iō tñ eos qſq̄ fidelium ifideles dicē pōt: eo q a[b] credēdo utiq̄ nomen[c] ē: q̄uis hoc non ipſi ſed alij ꝓ eis inter ſacra rñderint Si aūt ꝓpterea recte fideleſ uocātur: qm̄ fidem per uerba geſtantium quodāmodo profitentur: cur etiā[d] non penitentes habeanť cuꝫ per eorum uerba geſtantium diabolo ⁊ huic ſeculo renūciare mōſtrantur. Idē. Charitas eccleſie peccata dimittit uel tenet.

a Qui ab eo ex mundo pr̃e imūdus naſciť. ſicut ex frumento puro naſcitur ipuꝝ. ſ. cū palea. lvi. di. naſci.
b Innouatus. per gratiam baptiſmi.
c Non de nouitate ſpūs: qꝛ aīa nō extat ex aīa: ſicut caro ex carne ꝑ traducem. xxxij. q ij. moyſes.
d Vetuſtatis. i. d carne in qua remanet cā i. peccatū quodlibet.
e Dānationē. ꝯtractam ſ. in carne ꝓpagata ex reliqua vetuſtate parētum. io.
f Coñderet. ꝓbat aucte apl'i pueros eē baptizandos. Naꝫ vniuerſaliť dixit: qcūq̄ baptizati ſum⁹ ⁊c̄.
g In ieſu chriſto. i in ſacro chriſti vel fide chriſti i forma iniūcta vel tradita i chriſto. ſ. e. ꝓpe. vſ. ad cuius. l.
h Morte. i. ad ſimilitudinē ei⁹ mortis: qꝛ ſicut ipſe mortuus fuit ita nos morimur a peccatis.
i Moriunť. mors. iſta ciuilis eſt: ar. C. de epiſ. ⁊ cleri. deo nobis alibi hēs de naturali: vt. ff. de le. ij. ſiqs ita teſtamento.
k Paruulo. ꝓhibēdus. ſ. x. q. iij. nec numerus.
l Moriať. ſ. e. tūc valere.
m Non regenerabāť. qꝛ ñ fiebat remiſſio peccatorum.
n Baptiſmo. cui⁹ forma erat i noīe venturi vt diciť i quadā gloſa aug. ſuꝑ iohan. q baptiſm⁹ nō mūdaret ab originali: niſi alias eēt circūciſus. dicebať tñ baptiſm⁹ pñie: qꝛ iohānes ꝑdicabat dicens: agite pñiam.
o Precurſorio. habiles ad ſuſcipiendū verum baptiſmum.
p Parabanť. i. abluebantur exterius.
q Qui regenerationē i. remiſſionem peccatorum qꝛ non indiguit.
r Sed humanitas. ſ. e. per aquam.
r Sed humanitas. i. benignitas quam pro nobis fecit.
s Regenerāte. peccatū. i. cā originalis peccati.
t Originaliū. nō q lꝫ baptiſm⁹ ad delēdum originale peccatū fuit inſtitut⁹: delet tñ ēt actualia cū originali. vñ ē ar. ad purgationem de qua. ſ. di. ij. ego berlengarius.
u Mitiſſimā. reſpectu aliaꝝ penaꝝ ⁊ erit hec pena: qꝛ erūt i tenebris. i. e. nulla. ⁊ carebūt viſione dei. ex̄ de bap. c. iij. ſed tamen dicit augu. q mallet ſic eſſe q̄ non eſſe: ar. ꝯ. ſ. e. firmiſſime. ⁊. j. de pe. di. vlt. c. vltimo.
x Quiſqs. mortis de pe. diſti. i. ſi peccatum.
y Paruuli. fideles. ſ. e. nihil. ⁊. c. ſequens cōtra. ſꝫ hic dicitur de fide offerentiū ibi de fide oblatoꝝ: quorum adhuc nll'a poteſt eſſe fides ⁊ q dicit quodammodo ſoluit contrariū.
z Nihil ei. q̄ ad vitam eternam: de pe. di. iij. ſiquis autē charitatem nō habens.
a Mater. mr̃num. eoruꝫ ſcilicet qui ꝓ eis rñdent.
b A credēdo i. qꝛ credunt.
c Nomen eſt ſ. hoc nomen fidelis. credē eni eſt fidem hr̃e ſ. e. nihil.
d Etiam non penitentes. nō q agant penitentiam: cum nullam habeāt diſcretionē ſꝫ habent penitudinem. id ē ſuſcipiunt eam ⁊ faciunt ⁊ dicūt ꝑ vba geſtantium qualia penitentes. io.

rc.⁊ infra: Celebrantur enim ꝑ eos neceſſaria miniſteria.offeruntur quidē paruuli ad pcipiendam ſpiritualē grām:nō tā ab eis quorum geſtant̄ i manib⁹: q̄uis ⁊ ab ipis ſi ēt ipi boni fideles ſūt: q̄ ab uniuerſa ſocietate ſanctoꝝ atq̄ fideliū.ab oib⁹ nāq3 offerri recte itelligunt̄:qb⁹ placet q̄d offert̄:⁊ quoꝝ ſācta atq3 idiuidua charitate ad cōmunionē ſācti ſpūs adiuuant̄.tota ergo hec ſācta mr̄ eccl'a q̄ in ſāctis ſuis ē facit:q2 tota oēs tota ſingulos parit. Difficillimā ſane q̄ſtionē tibi ꝓpoſuiſſe uiſus es i extremo iquiſitōnis tue:ea uidelicet itentione q̄ ſoles uehemēt̄ cauere mendaciū. Si conſtituam inquis an te paruulū: ⁊ iterroget utrū cū ad etatē adultā uenerit: futur⁹ ſit caſtus uł fur:uel n̄ ſit futur⁹?ſine dubio rn̄debis neſcio:⁊ utrū in eadē paruula etate cōſtitutus cogitet aliqd uł boni uel mali dices neſcio. Si itaq3 de morib⁹ ei⁹ futuris nihil audes certi ꝓmittere ⁊ de ei⁹ p̄nti cogitatōe:quid eſt aliud q̄ q̄n ad baptiſmū offerūtur:ꝓ eis parentes rn̄dent tanq̄ fidei auctores:⁊ dicūt illos facē q̄d illa etas cogitare non pōt:aut ſi pōt:occultū ē? Interrogam⁹ eni eos a qb⁹ offerūt̄ ⁊ dicim⁹:credit in deū?de illa etate:que utrū ſit deus ignorat.rn̄dent:credit.⁊ ad cetera que ſingula querunt̄ ſic rn̄dent. Unde miroꝛ parentes in iſtis rebus tam fident̄ ꝓ paruulo rn̄dere:ut dicant cū tāta bona facere:que ad horā q̄ baptizat̄ baptizatoꝛ interrogat. tn̄ eadē hora ſi ſbijciam:erit caſtus q baptizat̄ uł fur aut nō erit:neſcio utrū audeat dicē aliquis aliquid hoꝝ erit uel n̄ erit:ſic mihi reſpōdet ſine dubitatione:q credit i deū aut q ſe conuertat ad dn̄m. Ecce facio q̄ſtum poſſū:dn̄s adiuuet:ut q̄d poſt l'as poſſim.nēpe ſepe ita loquimur: ut paſcha appropinquante craſtinā uel ꝑdiſſenā uel perendiſſenā dn̄i paſſionē dicam⁹:cū ille ante mltos ānos paſſus ſit: nec oio niſi ſel' ipa paſſio facta ſit.nēpe ipſo die dn̄ico dicim⁹:hodie dn̄s reſurrexit:cū ex quo reſurrexit tot āni tranſierūt.cur nemo tā icpt⁹ eſt: ut ita nos loquētes arguat nos eē mentitos:niſi q2 iſtos dies ꝺ3 illorū quib⁹ hec geſta ſūt ſimilitudinē nuncupam⁹:ut dicatur ipſa dies que nō ē ipa reuolutōe tēporis ſ3 ſilis eius:⁊ dicat̄ illo die fieri ꝓpt̄ ſacramēti celebrationē quod non illo ſed iā olim factū ē. i alio itaq̄ paruulum rc.⁊ infra. Cū autem homo ſapere ceperit:nō illō ſacramētū repetit ſed intelligit:eiuſq3 ueritati cōſona uoluntate coactabitur.hoc q̄diu non pōt:ualebit ſacramētū ad ei⁹ tutelā aduerſus ꝯtrarias ptātes:⁊ tantū ualebit: ut ſi an̄ maioꝛis etatis uſū ex hac uita migrauerit:ꝑ ipm̄ ſacramentū cōmendata eccl'ie charitate ab illa ꝯdēnatione q̄ per unū hoiem itrauit i mūdū chriſtiano adiutorio liberet̄. qui hoc nō credit ⁊ fieri nō poſſe arbitrat̄:ꝑfecto ifidel' ē ēt ſi hēat fidei ſacramentū. longeq3 melioꝛ ē iſte paruulus:q etiā ⁊ ſi fidem nō hēat i cognitōe:non ei tn̄ obicem cōtrarie cogitatōnis opponit. vnde ſacramentū ei⁹ ſalubrit̄ percipit. Item bonifacio contra pelagianoꝝ hereſim.

Alioꝝ fides in baptiſmate paruulos ſaluat.

In eccl'a ſaluatoꝛis ꝑ alios paruuli credunt:ſicut ex alijs q̄ in baptiſmo remittuntur peccata traxerunt. nec illud cogitetis eos uitā hr̄e nō poſſe:q ſūt expertes coꝛpoꝛis ⁊ ſanguis chriſti:dicente ipo:niſi māducaueritis carnem meam rc. Idem.

Coꝛpore ⁊ ſāguie xp̄i participat: q ꝑ baptiſma mēbꝝ ei⁹ efficit̄.

Nulli ē aliqtē ambigendū tunc unūquēq3 fidelē coꝛpoꝛis ſanguiniſq3 dn̄i participem fieri:q̄n i baptiſmate mēbꝝ chriſti coꝛpoꝛis efficit̄. nec alienari ab illi⁹ panis caliciſq3 ꝯſoꝛtio:ēt ſi anteq̄ illū panē comedat ⁊ calicem bibat:de hoc ſeculo in unitate coꝛpoꝛis chriſti conſtitut⁹ abſcedat. ſacramenti quippe illi⁹ participatione ac beneficio nō priuat̄:quādo ipſe hoc q̄d ipſū ſacramentū ē iuēit. De ō baptiſmo puuloꝝ

Quare ſit baptizand⁹ q de baptizato naſcit̄.

Si baptizata eſt caro chriſti q̄ ſine peccato erat propter exemplū imitatiōis:quanto magis baptizāda eſt caro moꝛtis ꝓpt̄ euitandū iudiciū dānationis. Sicut nō i tpe circūciſionis: q de circūciſo naſcebat̄ fuit circūcidēdus ſic nūc qui de baptizato naſcitur erit baptizādus. ſacramētum eni baptiſmi ſacmētū ē regeneratōis quare ſicut qui nō uixerit nō pōt moꝛi:ita qui nat⁹ n̄ fuerit nō pōt renaſci. ex quo cōſpicit̄ neminē in ſuo parente potuiſſe renaſci: cū nondū ſit natus.⁊ quāuis parēti

a Placet.ar. ꝺ.i.q.iiij. quia p̄ſulatus.

b Parit.i. ſacramentis ⁊ ut xxxij.q.iiij. recurrat. de pe. di.i.ſicut.

c Quid ē aliō q.non videtur eē aliud illud q̄ō tunc fit q̄ reſpōdere ⁊ ꝓmittere de moribus eoꝝ futuris.

d Parentes i.patrini q patres ſpūales dicūtur.ꝺ.xxx.q iij.pitatium.

e Occultū ē. quid cogitet.

f Uel perdiſſenā.i.ꝑ ſenū i.ſextum diem

g Perendiſſenā.i. perempto die ſeno.i. poſt ſex dies vno perempto.

h Dicatur.q. d.ſicut dicit̄ q hodie ſit reſurrectō dn̄i:eo q ſacramentū ei⁹ hodie celebrat̄ ſic dr̄ paruul⁹ credē ꝓpt̄ ſacmentum quod recipit.

i Itaq3 puulus. q. d. licet ego rn̄deam q credit in deum hoc dico eo q fidi ſuſcipit ſacramētū:nō q reuera adhuc fidē hēat.nam in paruulo credere ē fidei ſacramentū ſuſcipere:vt.ꝺ.c. nihil aliud.

k Ubicē. q2 l3 nō hēat fidē tn̄ nō b3 ifidelitatem.

l Cōtrarie. ſimile.ꝺ.liiij. di. ſi ſeru⁹.ſic.ff. ad mace.l.fili⁹ ff.de reg.iur.l. ſemper.

m In eccl'a ꝑ alios. ⁊ ita ſicut peccauerūt ꝑ alios ita credūt per alios.⁊ ita ois res ꝑ q̄ſcunq3 cās ꝯbit̄ rc.

n Cogitetis.q.d.non dubitetis imo certi ſitis q hr̄e nō pn̄t ſi ſint exptes.

o Coꝛpoꝛis.i. vnitat̄ eccleſie quā illa ſignificant.ꝺ.e.non in nobis

p Nulli. de efficacia baptiſmi repetit vt ſic finis alludat pn̄cipio.

q Eſt.hec ē pars illi⁹ ꝺ.e.di.ij.qui paſſus,

r Comedat. in ſacramento.

s Coꝛpoꝛis.i.eccl'e ſignificate per coꝛpus chriſti.

t Sacramentum eſt.i ſignificat.io.

u Si baptizata.i.ſi chriſtus baptizatus eſt:qui ſine peccato ſm̄ carnē natus ē multomagis quilibet alius baptizari dꝫ:qui ſm̄ carnē in peccatis cōceptus eſt.ꝺ.e.di.firmiſſime.

x Propter. hic aſſignatur vna rō quare chriſt⁹ baptizat⁹ fuit.ꝺ e.nunq̄.alia .ꝯ.e. non regenerabantur.

y Moꝛtis.i. peccati vel moꝛti ſubiecta.

z Qui de baptizato. ar.filiū apoſtate baptizandum eē inuito pr̄e dū puer eſt.ar.ꝺ.e. plerīq3.in fi.xxviij.q.i.iudeoꝛum.

⁊ Renaſci.ar.ꝺ.ff.de verb.ſig.vbū reddēdi

relinquitur: de pe. di. i. peccatum.
b Pertinēt. quātum ad ea q̄ eius miniſterio gerunt.
c Soluit. ⁊ ita videt ꝙ accidentale eſt ei omne peccatum.
d Quando. diſcipulos. ar. ꝙ aliud ē face p ſe q̄ꝫ p aliūm: vt. ij. q. vij. accuſatio. ff. de ſol. iter artifices. C. de cadu. tol. l. vna. §. ſinaūt. ar. ꝯ ex de ſen. ex. mulieres. ff. de admi. tu. ita aūt. §. geſſiſſe.
e Magis. h̄ magis correctiue legas.
f Pedes lauet. i. affectū mētis purget. q. d. licet bō abſtinere poſſit a mortalib⁹: tñ puluere terrene hitatiōis i uoluit. i. venialib⁹. vñ pñia magis q̄ꝫ baptiſmus eſt neceſſaria.
g Si eos. ꝯtēdim⁹ nō ꝙ ſi dubitat de baptiſmo vivētis hētur p non baptizato ⁊ baptizat. ſ. e. cuꝫ ita q̄ꝫ. vbi aūt dubitat de baptiſmo mortui: ꝓſumendū ē eū eē baptizatū: ex de pſ. non bapti. c. ij. ⁊ ar. hic.
h Qui lot⁹. i. purgat⁹ a mortalibus.
i Niſi ut pedes. i. ſordes venialiū. vel tāgit ꝯſuetudinē alicui⁹ loci q̄ reprobat. i. q. i. emendari.
k Non dubito. aū ponē. ſ. e. cathecuminum ꝯtra. ſed hic loquit de eo q h̄ꝫ deſideriū baptizandi: ibi ñ. ex. e. maiores. §. fi.
l Centurio. cornelius ij. q. vij. non omnes.
m Capeſſendū. i. ꝯtēnit accipē baptiſmum cum poſſit.
n Et alibi. ſ. i epl'a petri. ⁊ eſt h̄ verbū aug. q̄ ſeq̄t ē petri
o Depoſitio. i. exterior ablutio.
p Sed ꝯſcie. nō eniꝫ ſufficit baptizādo hr̄e bonā ꝯſciam: niſi ad interrogationē eccl'e ſuā fidē oñdat. lxxvi. di. ñ ſolū. in prin. io.
q Sicut. ſicut i veri fuerunt qdā boni: ita in nouo ſunt quidam mali q ſi incipiūt bonuꝫ opari dimiſſis malis ⁊ velint baptizari vl' pfecti eē: ſi aūt aū decedant q̄ꝫ hoc cōſequant: ſaluabunt. In ſecūda pte dr̄: ꝙ qualicūqꝫ fide qs accipiat baptiſmū veꝝ recipit ſacr̄m: ſed non eius ſalutem ſi ficte accedat.

dicta facta ⁊ cogitata iniq̄ aīe ⁊ corpori ptinēt: lꝫ aūt q̄tū ad motus iā ꝑterierūt ⁊ nō ſūt: eis tñ ꝑteritis reat⁹ eoꝝ manet: niſi peccatū p remiſſionē ſoluat: ſicñ ꝑterita ſed adhuc manēte lege concupiſcētie reat⁹ ei ſoluit ⁊ nō erit: cum fiat i baptiſmo plena remiſſio peccati. Itē in epl'a ad ſilentianuꝫ

Diſcipuli chriſti eius baptiſmate credunt abluti.

Quando ab hieroſolymis exiit ieſus cū diſcipulis ſuis i terrā iudeā ⁊ ibi morabat cum eis: baptizabat ñ p ſeipſū ſed per diſcipulos ſuos: quos itelligimus iaꝫ fuiſſe baptizatos: ſiue baptiſmo iohānis ſicꝫ nōnulli arbitrāt: ſiue qd̄ magis credibile eſt baptiſmo chriſti. Itē. Reſpondit dñs petro: q lotus ē nō idiget niſi ut pedes lauet: ſed ē mūdus tot⁹. vñ itelligit: ꝙ iam petr⁹ fuerat baptizatus. Itē ad uicētiū ⁊ uictorē

Apoſtoli oēs chriſti baptiſmate baptizati credunt.

Si eos de qbus ſcriptū nō eſt utꝝ fuerint baptizati ſiue nō ſine baptiſmo de hac uita receſſiſſe ꝯtēdim⁹: ipſis calūniamur apl'is q ꝑter aplm̄ paulꝫ qñ baptizati fuerunt ignoramus. ſed ipſos eē baptizatos p hoc nobis inoteſcē potuit: qd̄ beato petro apl'o dñs ait: q lot⁹ ē nō idiget niſi ut pedes lauet. Itē in li. de baptiſmate.

Cathecuminus catholicus hētico baptizato pferꝫ.

Non dubito cathecuminuꝫ catholicū dina charitate flagrātem hētico baptizato aūponere: ſed ēt in ipſa int⁹ eccl'a cathecuminū malo baptizato aūponimus. nec iō tñ ſacro baptiſmi: quo iſte nondū ille iā ibutus ē: facim⁹ iniuriam. merito eni cēturio nōdū baptizat⁹ ſimoni baptizato aūponit. Iſte eni ēt aū baptiſmum ſpiritu ſancto accepto repletus ē. Ille ēt p⁹ baptiſmū iflat⁹ ē imundo ſpū. uerūtñ ſi iā ſpū ſācto accepto cornelius baptizari noluiſſet: ꝯtēptu tanti ſacri reus fieret. Sicut aūt bono cathecumio baptiſm⁹ deeſt ad regnū celoꝝ capeſſēdū: ſic malo baptizato uera ꝯfeſſio. q dixit: niſi qs renat⁹ fuerit ex aqua ⁊ ſpū ſancto: ipſe ēt dixit: niſi abūdauerit iuſticia uṙa pluſq̄ꝫ ſcribaꝝ ⁊ phari. ñ itra. i regnū celoꝝ. Itē in li. ſniaꝝ proſperi.

Non tam ablutione corporis q̄ꝫ fide cordis baptiſma conſtat.

Verus baptiſm⁹ ꝯſtat non tā ablutōe corporis q̄ꝫ fide cordis: ſicꝫ aplica doctrina tradidit dicens: fide mūdās corda eorum ⁊ alibi: ſaluos facit baptiſma non carnis depoſitio ſordiū: ſꝫ ēt ꝯſcientie bone interrogatio in deum Idem in li. de baptiſmo.

Sicut i ueteri teſtō qdā ſpūales: ita i nouo qdā carnales iueniūt.

Sicut i ſacris ueteris teſtamēti uiuebant qdam ſpūales ad nouū. ſ. teſtamētū qd̄ tunc occultum erat occulte ptinentes: ſic ēt nunc i ſacris noui teſtamēti: qd̄ iā reuelatū ē: qdā uiuunt aiales q ꝑficere ſibi nolūt ad percipienda q̄ ſunt ſpūs dei. ad qd̄ hortat ſmo aplicus ⁊ ad uetus teſtamētū ptinebūt. Si aūt ꝓficiūt ⁊ aūq̄ꝫ accipiant: ipſo acceſſu ⁊ ꝓfectu ad nouum ptinent. ⁊ ſi p̄uſq̄ꝫ ſpūales fiant: ex hac uita rapiunt: cuſtoditi p ſacramēti ſanctitatē i terra uiuētiū cōputant. nec iuenio qd ueri⁹ iueniat in eo qd̄ ſcriptū eſt: Imp fectū meū uiderūt oculi tui ⁊ in libro tuo oēs ſcribēt. Itē. Nō intereſt cū de ſacri integritate tractat ⁊ ſāctitate quid credat aut q̄li fide ibut⁹ ſit ille: q accipit ſacramentū. itereſt qdem plm̄ū ſꝫ ad ſalutis uiā: ſꝫ nihil itereſt ad ſacri q̄onē. Itē. Manifeſtū ē fieri poſſe: ut fide nō integra itegrum in quoqꝫ maneat ſacrum baptiſmi. Itē. Si poſſet fieri: ut ſinguli diligēt itrogarent: tot diuerſitates opinionū forſitā iuenirent: quot hoies numerarent. aial eni hō nō pcipit ea q̄ ſunt ſpūs dei. Nunqd tñ non iō ſacr̄m itegrū accipiunt: aut nunqd iō ſi ꝓfecerit ⁊ opinionum carnaliū uanitatē emūdauerint: denuo qd̄ accepant repetēdū ē. Accipit qſqꝫ ſm fidem ſuam: ſꝫ q̄tū capit gubernāte miſicordia dei. Itē ex cō. mileuitano cui iterfuit aug. ⁊ anſelm⁹ romane eccleſie legatus contra pelagianos.

Nō nature neceſſitate ſꝫ merito peccati adā moritur erat.

Placuit igr̄ oib⁹ ep̄is q fuerūt

r In ſacris. prima pars intelligitur de adultis ñ baptizatis vſqꝫ ad illud. non intereſt ⁊c.
ſ Teſtamētum. i. ad gratiam que data eſt in nouo teſtamento.
t Aplicus. ſ. iude apl'i ibi. que ſurſum ſunt ſapite.
u Ad vetus. i. ad duriciam veteris teſtamenti.
x Spūales. p baptiſmum cuꝫ nō ſtat per eos.
y Per ſacri. i. que ſolēt dari ⁊ conferri in ſacramento.
z Interrogarēt. ſup articul fidei ⁊ alijs ad ſalutē anime ptinentibus.
⁊ Opinionū quia quot homines tot opiniones: ar. ff. d arbi. non cogēdū. §. principaliter. ar. xij. q. i. c. i. ⁊ quelibet ꝓuīcia in ſuo ſēſu ⁊c. lxxvi. di. vtinam.
Placuit. mortalē i. moriendi neceſſitate ſubiectum: ſm ꝙ dicit factum. erat enim immortalis. i. potens ñ mori: non autē nō potens mori: ⁊ ita fuit mōtalis ⁊ immortalis. Solet q̄ri quare peccatum originale imputetur anime: cum illud ꝯtrat tātum ex carnis corruptione. So. dicūt quidā ꝙ ideo: q: aīa pmi hominis ita corrupit ipſaꝫ carnē vnde ⁊ modo corruptio carnis corrumpit animas.

a Eccleſie.i.peccata dimittunt̃ eis:qui participes ſunt eccleſie per charitatem eccleſie.i.quia ſubſiſtit eccleſia.

b Per ſpiritū ſanctū.i.que vnit̃ p ſpiritum ſanctum.fideles eni ſunt in eccleſia:ꝛ ea in ipſis.vij.q.i.ſcire.eccl'e charitas tenet pec cata.i.ipſa eccl'a vel eccl'e vnitas.i.eis q in vnitate non ſunt :tenet̃ peccata.i.nō di mittūt̃:vt.ſ. ij q.i.mlt'i.ſ.xxx ij.q.vij.que ad modū.ſ.ō pe. di.iij.ſane cauē dum.

c Peccata.id ē qō alibi dr̃:ſi cui peccata re miſeritis: remiſ ſa erūt:ꝛ cui re tinueritis retēta erūt.ꝛ alibi.ſ.ſ aut p ſeipm̄ re miſſionē facit aut per colūbe membra.ſ.e.c. quō. ſic itaq̃ i telligim⁹ quod hic dicitur.

d Tenet.i.nō dimittit pecca ta.xxiiij.q.i. q cūq̃.

e Nemo.ſo lus.ſ.i. q.i.vt euident̃

f Que fcā ſūt nō aūt dimittit futura qꝛ tra ct⁹ futuri tpis ꝛc.ff.ō vſur.l.i §.i.nec de futu ra iniuria paci ſci poſſum⁹.ff. de pac.ſi vnus §.pacta.

g Et adiuuā do.nō ꝓceſſuꝫ bēs q̄ p̄ dimit tit peccata que fcā ſūt.ꝛ.ꝯfert grām ne fiant. ꝫ.ꝓducit ad il lam vitā vbi oi no fieri nō po terūt:qꝛ tūc cō firmati peccar̃ nō poterunt.ꝫ. di.v.c.ij.ad fi.

h Nulla.ma nēt.i. ca rent viſione di ꝛ hec ē pena ꝛ ignis afflictōis de q̄ bēs .ſ.e. firmiſſime.

i Ab.vt baptiza ti.ſ.e.nihil.

k Quis autem.

l Gratia.vt lex mandatoꝝ dei.

m Nō petita.i.ñ merēti.nā p̄mā grām qs mēri ñ pōt.ꝫ.e.pla cuit vt q̄cūq̃:ar.ꝫ.viij.di.ꝯſuetudo.ſed ibi merui.i. optinui.

n Dn̄ ex quo .Caſus:licet oē peccatum actuale ꝛ originale di mittat̃ in baptiſmo:tñ originale nō ita dimitti ne ſit: ſed re

Eccleſie^a charitas:q̄ p^b ſp̄m ſā ctū diffundit̃ i cordib⁹ eorum qui participes ſui ſūt: peccata^c di mittit: eoꝝ q nō ſūt:tenet^d. Ite contra iulianū li.ij.

Solus chriſtus peccata dimittit

Nemo^e tollit peccata mundi: niſi ſolus chriſt⁹:q eſt agnus tollēs peccata mūdi. tollit aūt ꝛ dimittēdo q̄^f fcā ſt̄ ubi ꝛ originale continet̃:ꝛ^g adiuuādo ne fiant :ꝛ perducendo ad uitā ubi fieri oino nō p̄nt. Idem de baptiſmo par uuloꝝ. Preter baptiſma chriſti paruulis nulla ſalus promittitur

Nulla^h preter baptiſmū ſalus ꝓmittit̃ ifantib⁹:qꝛ infantes ſi per ſacramentū qō ad hoc ē di uinitus inſtitutū i credētiū nume rum nō trāſeunt in tenebris ma nent. Idem in eodem.

Baptizati chriſto icorporant̃ :ꝛ eius membra fiunt.

Ad^i hoc baptiſm⁹ ualet :ut ba ptizati chriſto icorporēt̃ : ut mēbra ei⁹ habeāt̃ ꝛ cōſepeliantur ꝛ oblati p ſacm̄ētū charitatem q̃ fideliū recōcilient̃ deo:ut ieo uiui ſalui liberati redēpti illuminati fi ant. Idem.

Quis^k aūt neſciat credē eē ifan tibus baptizari:nō credē aūt nō baptizari. Idē i li.de libero arbitrio.

Gratia nō ſolū peccata dimittit: ſed etiā legem implere facit.

Gratia^l que per chriſtū datur nō ſolū peccatoꝝ remiſſionē facit:ſed ēt ut lex ipleat̃ :ut nā li beretur:nec peccatū dn̄etur. ſp̄s ēt gratie dat fidē:que ēt ñ^m petita a deo concedit̃ :ut homini peten ti ꝛ alia concedant̃. Nā fides nō ē liberi arbitrij tātū:ſꝫ donuꝫ dei Idem de baptiſmo paruuloꝝ

Vet⁹ ifirmitas i baptiſmo non pe nitus aſſumitur:ſꝫ uires amittit:

Dn̄^n ex quo quiſq̃ baptizat̃: oīs uetus ifirmitas in eo aſſu mit̃^o:ſꝫ renouatio icipit ad remiſ ſionē oiuꝫ peccatoꝝ: ꝛ itelligētiā ꝛ operationē ſpiritualiū.cetā^p uō i ſpe ſūt:donec fiant i re qō erit i reſurrectione. Nā i baptiſmo q̄ uis fiat plena remiſſio peccatoꝝ: nōdū tñ plena ē nouitas ꝛ pfecta mutatio:qꝛ adhuc r̄manet corru ptio^q nō ſolū i corpe:ſꝫ ēt i aio qui ē hō iterior.in quo ſi pfecta eſſet nouitas:nō dicēt apl'us:q de die i diē renouat̃. Ite. Hoc^r memi niſſe debem⁹ oiuꝫ pcecatoꝝ ple nā^s pfectāq̃ r̄miſſionē i baptiſmo fieri:hoiēꝫ uō nō totuꝫ cōmutari ꝯtinuo:ſed i'bn̄ ꝓficientib⁹ de die i diem creſcēte nouitate ꝯmutari qō uetuſtū ē ꝛ carnale eſt: donec ita r̄nouet̃:q aialis ifirmitas cor poris ad firmitatē ſp̄ualē icorru ptāq̃ ꝑueiat^t. Hec aūt lex pecca ti de q̄ dic apl's:non regnet pecca tū in uro mortali corpore: nō ſic permaneat i mēbris eoꝝ q renati ſūt:tāq̃ nō ſit eis plena remiſſio ubi plena fit omnium peccatoꝝ nroꝝ remiſſio oib⁹ inimicis iterfe ctis qb⁹ ſeparabāt̃ adeo:ſꝫ manet i uetuſtate^u carnis tāq̃ ſupatum ꝛ ꝑemptū:ſi nō illicito conſenſu re uiuiſcat^x ꝛ i regnū ꝓprium reuoce tur. Ab^y hac aūt uetuſtate carnis ꝛ peccati qō iā remiſſū ē uita: ſp̄s uſq̃adeo diſcernit̃ i cui⁹ nouitate baptizati renaſcunt̃:ut tales etiā i p̄nti nō ſolū i peccato:ſed etiam nec i carne eē dicāt̃ cui⁹ deſideria nō ſequunt̃:ſed in ſp̄ū. In ipa uō carne corruptibili bene^z utitur q mēbra ei⁹ ad bene operandum cō uertit:nō ſm deſideria carnis ui uēs lege peccati:qō lꝫ iā remiſſuꝫ eſt:i uetuſtate tñ carnis manet.q̄ bene utunt̃ fideles cōiugati :q ex eo q ſūt in chriſti nouitate: dn̄ari ſibi libidinē nō patiunt̃.ex eo aūt quod adhuc trahunt ad uetuſta tē filios regenerandos^ꝛ mortalit^ꝯ generāt cū ꝓpagine^ꝝ peccati.q̄ re nati obnoxij ñ tenēt̃:ꝛ q naſcunt̃ renaſcēdo ſoluūt̃. Ite. Sicut^a

o Aſſumitur.i.cōſu mitur.inde ſolet queri qn̄ peccatū originale ꝯ hitur.ꝛ dic q in ipa in fuſione aie:qꝛ tūc tres vires aie ꝑncipales de bilitantur:de hoc.ſ.e. queris.

p Cetera.ſ.vt fiat ple na nouitas:ꝛ aialis cō ſumat̃ ifirmitas: vt.ꝫ. ſequitur.

q Corruptio .q̄litas maior.corruptio pecca tū.q̄.ꝓpter equocatio nē his,ꝓferat̃ corruptō

r Hoc meminiſſe. peccatoꝝ.oiuꝫ. q̄dem omnium actualium.

s Plenā. qꝛ quo ad oēm penaꝫ originalis peccati q̄ ad reatū mor tis eterne: ꝛ relinquit̃ vtiq̃ ad pugnādū dū fuerim⁹ in vita:ſed de bilitatū ꝛ ſuperatuꝫ.i. ad mortem eternā nō imputabile.ſ.e.per ba ptiſmum.

t Perueniat. qō erit in alia vita nō in iſta.

u Vetuſtate.quadaꝫ

x Reuiuiſcat.ergo re uiuiſcit qō erat perem ptū:ſic ꝓpter culpam reuiuiſcit act io:vt. x ij.q.ij.liberti.ſ.e. q̄ris aū medium.

y Ab hac aūt. ordo lr̄e:vita ſpirit⁹ in cuius nouitate baptizati re naſcuntur a deo diſcer nunt̃ ab hac vetuſtate carnis ꝛ peccati ꝛc.

z Bene vtitur .ſ. ve tuſtate carnis.ſ.xxxij q.i.nō eni in ſola.

ꝛ Regenerandos. p baptiſmum.

ꝯ Mortaliter.i.cum mortali peccato.

ꝝ Propagine.id eſt corruptione carnis a primis parentibus tra ducta vel propagata: ex qua originale pecca tum innaſcitur anime.

manet in hoīe debilitatū ꝛ ſopitū:niſi p⁹ excitet̃ ꝛ renocet̃ i ꝓpum dn̄ium ꝯſentiēdo prauis morib⁹ ex eo ſurgentib⁹. Secūdo dicit:q renouat̃ hō in baptiſmo:ꝛ ad hoc iduc auctēꝫ apl'i:quātūcūq̃ creſcat illa renouatō:nūq̃ tñ in hac vita pfecta erit:cū adhuc peccatū ſit in hoīe:qō ſemp pugnat ad uerſus ſpiritū. Tertio ponit quādā differentiā iter actuale ꝛ originale.io.

a Sicut.hic notatur differentia inter actuale ꝛ originale peccatum:quia illa tranſeunt actu ꝛ remanent reatu donec per baptiſmum vel per peniten tiaꝫ ex toto deleantur.originalia vero in baptiſmo remanent actu ſꝫ trāſe unt reatu.remanent enim quedam penalitates cum quibus homo pugnat quaſi dicat:ſicut omnes praue cogitationes ꝛ operationes tranſeunt actu ꝛ remanent reatu:ſic originalis culpa reatu ſoluitur:actu vero ad agonem

405

m Manus.pactum.ƺ.xcv.di.c.ij.So.ibi.vel ħ nō iuenimus de iure cōſ factum eē:ſecus ex diſpenſatione.
t Tenent.alibi monachi dicūt tenere locū.xij.apl'orum.xvi.q.i.ex aucte alibi ſacerdotes.xi.q.iij.abſit.
u Irritū.ex demādatōe pape qlƺ ɔferre pōt qd hƺ.vñ ordinat' ordinem quē hƺ ɔferre poſſet:⁊ ɔfirmat' ɔfirmatōem ſ.di.,px.nll'a rō al's ñ: vt.ſ.i.q.i.gra.⁊.q.vij. daibertū.vñ nō q̄ cuz collatio ſacri ɔpetit ali cui rōne ordis ⁊ officij ēt,phibit' cōferre pōt vt.ix.q.iij.ordīnatōes i.q.i.q̄ qdā.vbi vero ex adminiculo ordis ⁊ demandatōe:vt ɔfir matō i frōte ſacerdoti vl' collatō ordis ñ eꝑis vt.xcv.di.ꝑuenit.l.ix di.c.i.i eo caū,phibit' nihl' agit:vt ħ i.c.man'

n Nungd.chriſmata.i.ſacramenta que cum vnctione chriſma tis pſtantur.
g Niſi in cruce.non remouet quin aliter poſſit ſacrificare ⁊ valē ad remiſſionem peccatoꝝ.ſƺ refert factū qꝛ ſic fit:qꝛ i modū cru cis fit ſolēnis baptiſmus non alit.ſ.,px.di.ſal.

Manus' quoq͂ impoſitionis ſa cramentū magna ueneratio ne tenēdū ē:qd ab alijs pfici non pōt niſi a ſūmis ſacerdotib'. nec tpe apl'orū ab alijs q̄ ab ipis apo ſtolis legit' aut ſcit' peractum eſſe nec ab alijs q̄ qui eorū tenent' lo cū unq͂ perfici pōt aut fieri debet Nā ſi alit' pſūptum fuerit:irritū hēatur ⁊ uacuū:⁊ int' eccleſiaſtica unq͂ reputabit' ſacra. Itē raba nus ō iſtitutōe clicoꝝ li.i.c.xxx.

Quare confirmationis ſacramē tum baptizato tradatur.

Nouiſſime a ſūmo ſacerdote per ipoſitionē man' paracly tus traditur baptizato ut robore tur p ſpm ſanctū ad pdicandum alijs.i.donū qd in baptiſmate cō ſecutus ē:per grām uite donatus ēne.ſignat' eni baptizat' cū chri ſmate in ſūmitate capitis p ſacer dotē.p pōtificē uero i frōte:ut in poꝛi unctione ſignificet' ſup ipm ſps ſancti deſcēſio ad' hitationez deo ɔſecrādā. In ſecunda quoq͂ ut eiuſdē ſpus ſancti ſeptiformis grā cū oi plenitudie ſanctitatis ⁊ ſciētie ⁊ uirtutis uēire i hoiem de claret'. Itē ex ɔ.aureliañ.c.iij

Ad ɔfirmationem nō niſi ieiuni ueniant.

Ut ieiuni ad cōfirmationē ue niant pfecte etatis :ut mone ant' confeſſionē facē prius:ut mū di donū ſps ſancti ualeant accipē ⁊ qꝛ nunq͂ erit chriſtianus': niſi in ɔfirmatōe epali fuerit chriſma tus. Itē ex cō.meldēſi.c.vi.

Epiſcopi uero non niſi ieiuni ba ptizatos confirment.

Ut epi non niſi ieiuni per ipo ſitionē manuū ſpm ſanctum tradat:exceptis ifirmis ⁊ mo. te piclitantibus'. Sicut aūt duob' tēporib' paſcha uidelƺ ⁊ pētecoſte a ieiunis celebrari dƺ baptiſmus: ita ēt traditōez ſps ſācti a ieiunis pōtificib' ɔuenit celebrari. Itē ex concilio terragonenſi.c.vi.

Secūdo aūt uel tertio nullus cō firmetur.

Dictū ē nobis:q̄ qdaz de ple be bis uel ter uel eo amplius epis ignorātibus tñ ab eiſdē epis ɔfirmet'. vñ uiſū eſt nobis eādez cōfirmatōem ſicut nec baptiſma iterari minime debere :qꝛ bis uel ter ul' amplius baptizatos aut cō firmatos:non ſeculo ſed ſoli deo ſb hitu regulari uel clericali religi oſiſſime famulari decretum eſt. Item grego.ſecūdus.

De eodem.

De hoie qui a pōtifice confir mat' fuerit denuo: qꝛ illa tal' iteratio uel confirmatio eſt probi benda. Itē ſtephanus pa.qnt'

Omnia ſacramenta crucis ſigna culo perficiuntur.

Nungd nō omia chriſmata ſa cerdotalis myſterij crucis fi gura pficiunt'? nungd baptiſma tis unda:niſi cruce ſāctificata pec cata relaxet? ⁊ ut cetera preterea mus ſine crucis ſignaculo quis ſa cerdotij gradus aſcendit. Itez ex cō.carthaginenſi quarto.

Energumini omnibus diebus ex orcizentur.

Omni die exorciſte energumi nis man' imponant.energu mini uō paulmēta domoꝝ dei in trant.quib' aſſidentib' in domo dei uict' quotidian' p exorciſtas opportuno tēpore miniſtretur. Item ex eodem.

A quibus neophiti abſtinere de bent.

Neophiti aliquādiu a lautiori bus epul' ⁊ ſpectacul' ul' cōiu gibus abſtineāt. Itē ex cō.aga thenſi. De ordine officiorum.

Conuenit' ordinē eccl'e eqlit' ab oibus cuſtodiri.vñ ſtatuē dū eſt ſicut ubiq͂ fit:ut p' ātipho nas collationes ab epis ul' pſbris dicant'.⁊ hymni matutini uel ue ſpertini dieb' oib' decantēt' :⁊ in concluſione matutinaꝝ ul' ueſpti naꝝ miſſarū poſt hymnos capl'a de pſalmis dicant' :⁊ plebs colle ctā ōrone ad ueſpaꝝ ab epo dimit tatur cum benedictione. Item ex ɔcilio gerūdienſi.

De eodem.

Id ſemper placuit obſuari:ut omnibus diebus ⁊ poſt ma tutinas ⁊ ueſpas oratio domini ca a ſacerdote pferat'. Itē gre. ſeptimus in generali ſynodo reſi dens ſtatuit.

De eodem.

In die reſurrectionis uſq͂ i ſabbatum in albis : ⁊ in die

x Nouiſſime. ad p dicandū.arg.ƺ xvi.q.i.adijcim'.ex ō bēti.ad abolēdā.ſƺ p dicādo pōt dādo de ſe bonū exemplum alijs
y Ad hitationē. hic eni deſcēdit ſps ſāct' ſup apl'os qñ inſuffla uit dicēs:accipite ſpm ſāctū p in eos :poſtea deſcēdit de celo ſuper eos in igneis liguis.ſ di.iiij.,ppri ⁊c.
u Ieiuni.ſtatu tum eſt ſupple.
⁊ Perfecte.pfectam vocat forte.xij. ānoꝝ qñ promoueri pōt ad minores ordines. lxx vij.di.c.ij.vl'.xxv.āno rū.ff.de minoribus.l.i
ɔ Chriſtian'.plen' q̄ ad oia ſacra.ſ.e.oēe.
ꝛ In ɔfirmatōe.nun gd minorē hēbit gl'iaz paruul' ñ ɔfirmat' q̄ ɔfirmat' :vī q̄ ſic:qꝛ i ɔfirmatōe dat' augmē tū grē.ſ.e c.ij.qd ɔce dēdū ē:ſi dicat' q̄ par uulo ɔcedat' gratia in baptiſmo.
a Ut epi. ſupple ſtatutum eſt.
b Periclitantibus.ſ di.iiij.venerabilis.
c A ieiunis.hoc ēt in alijs ſacris obſuādūz ē.ſ.xxij.q.v.honeſtuz ſ.di.ij.liquido.
d Dictum ē.āplius ſ.di.,px.q bis ƺ ſƺ ħ cū neceſſitas eccl'e exigit:al's de iure non poſſet:vt eꝯ de apo.c. ij.vl' lƺ ħ hēant veſtez clicalē.ſ.clauſā ñ tamē erūt clici.ſ.lxxxi.di oi ctum.
e De homine.

h Sine cruc. auctas illa do cet nos facere lignum crucis egreſſus eius a pre:ꝑgreſſus eius ad patrez excurſus eius vſq͂ ad iferos recurſus vſq͂ ad ſedem dei.
i Omni die energumi nis ſ.xxiij.di. exorciſta.q.ſ. a demonibus ſunt obſeſſi.vl energumis ab erge quod eſt labor. ⁊ mene qd eſt defect' qꝛ.ſ.in defectu lune vel menſ patiuntur.
k Neophiti ga nup baptizatos diſ ſolute viuētes ſolebant demo nes energumi nos.i.arreptici os facere: ⁊ iō ſubiungit a q. b' neophiti de beant abſtinē.
l Conuenit de offici is diuinis ⁊ ie iunio tractare incipit:⁊ ponit tria capitula.
m Equaliter. ſ.xij.di.c. vlti.
n Collatōes. i.collecte.⁊ ſūt qdā capitula q̄ dicunt' ab epis
o Collecta.i. expleta . nam tūc omnia col liguntur oratō ne dicta.vl' col lecta oratione vel oratiōis cā
p In die. tres.ſo let qri qre i die bus iſtis ſerua tur ternarius iſte tā in lectio nibus q̄ in al'i is.pōt dici q ħ fit qꝛ per hoc nōc triduana dñi ſepultura. vel hoc fit pro pter honorem trinitatis.Vel

a ¶ Nature. videt̃ ꝯ: q2 dicit aug. ſi adã nõ peccaſſet: ſenio defeciſſet. ſed dic ſenio defeciſſet. i. i ſenio. q. d. nõ perueniſſet ad ſenium q2 ſemper fuiſſet in iuuentute.

b Placuit. Caſus: Excõicant̃ qdã hẽtici: q dicebãt paruulos ñ eẽ baptizãdos: q2 nihil peccati ꝯxerũt ab adã: qđ i baptiſmo eſſet delendum. nã ꝙ male dicant, pbat̃ auctẽ apl'i.

c ¶ Unde fit. i. ex hoc ſequit̃.

d ¶ Sed falſa. i. ſine effectu.

e Placuit. i adiutoriũ. s. e. gr̃a.

f Quiſqs. quidam volẽtes vitare correctionez p̃cedentis. c. icidũt i aliud malũ: ꝛ iđ rephendunt̃ hic.

g Placuit. gratiam ad quid ergo valet liberꝝ arbitrium cum p illud nõ poſſit ſaluari? Nam primã gratiam nõ põt quis ꝓmẽri: vt. xxiij. q. iiij. nabu. ſed dic ꝙ per liberum arbitriuz hõ habilem ſe põt reddere: vt ei dñs gr̃az infundat.

h Omnes. Expleto tractatu de baptiſmate: ſb iũgit magiſter diſtinctiões iſtã i q̃ tractat đ cõfirmatõne q̃ in frõte fit: ꝛ merito v'tio loco de hoc ſacramẽto: q2 vltimuz ē iter alia ſacramẽta neceſſitatẽ preter vnctionem infirmoꝝ que nõ ita proprie dr̃ ſacr̃m maxie ſm opinionem eoꝝ qui dicunt eaz iterare poſſe. Naz ſacramẽta non iteratur vt. s. pxi. diſt. oñditur. preterea alia rõe: qa hoc ſacramentuz tãq̃ dignius a ſolis epis

i hac ſancta ſynodo ꝯſtituẽ hec q̃ in preſenti ꝯcilio diffinita ſunt: ut quicunq3 adam primum hominẽ mortalem factum ita ut ſiue peccaret ſiue non peccaret moreretur in corpore: hoc eſt de corpore exiret nõ peccati merito ſed neceſſitate nature: anathema ſit. Itez

Paruuli non ſolum penam ſ3 culpam a parentibus trahunt.

Placuit ut qcũq3 paruulos recentes ab uteris matrum baptizãdos negat: aut dic̃ i remiſſionem peccatoꝝ eos baptizari: ſed nihil ex adaz trahẽ originalis peccati: qđ lauacro regeneratõnis expiet̃. vñ fit ꝯſequẽs: ut in eis forma baptiſmatis i remiſſionez peccatoꝝ ñ uera ſ3 falſa itelligatur: anathẽa ſit: qm̃ ñ alit̃ intelligẽduz ē qđ ait apl's: p hoiez unũ itrauit peccatũ i mundũ: ꝛ per peccatuz mors: ꝛ ita i oẽs hoies ptrãſijt: i quo oẽs peccauerunt: niſi quẽad modũ eccl'a catholica ubiq3 diffuſa ſẽp itellexit. ꝓpt̃ hanc enim regulã fidei ẽt paruuli q nihil peccatoꝝ i ſemetipſis adhuc cõmittere potuerũt: iđ in remiſſionez peccatoꝝ ueracit̃ baptizãtur: ut i eis regeneratiõe mũdet̃: qđ generatõe traxerunt. Item.

Gr̃a ꝛ peccata remittit: ꝛ ne rei terentur adiuuat.

Placuit ut qcũq3 dixerit gr̃az dei: qua iuſtificamur p ieſum chriſtũ dñm nr̃m: ad ſolã remiſſionẽ peccatoꝝ ualere que iaz commiſſa ſunt: ꝛ nõ ẽt ad adiutoriuz ut ñ cõmittãt̃: anathẽa ſit. Itẽ

Quid ſit peccatũ gr̃a docet: ꝛ ut uitetur facit.

Quiſquis dixerit gr̃am dei p ieſũ chriſtũ dñm nr̃m ꝓpt̃ hoc tãtũ nos adiuuare ad nõ peccandũ: q2 p ipſaz nobis reuelat̃ ꝛ aperitur itelligẽtia mãdatoꝝ: ut ſciam' qđ appetere: quod uitare debeam': ñ aũt p illã nobis pſ̃ari ut qđ faciendum cognouerimus ꝛ facere debeam' aut ualeamus: anathema ſit. Item.

Sine gr̃a diuina mandata impleri non poſſunt.

Placuit ut quicũq3 dixerit nobis iđ gr̃az iuſtifica tõnis dari ut qđ facere per liberũ arbitrium iubẽtur facilius poſſim' iplere p gr̃am: tanq3 ꝛ ſi gr̃a nõ daret̃: nõ quidẽ facile: ſed tñ poſſumus etiã ſine illa implere mandata diuina: anathema ſit. Itẽ urban' papa omnibus chriſtianis.

Poſt baptiſma cõfirmationis ſacramentum preſtetur.

Omnes fideles p man' impoſitiones epiſcoporũ ſpm ſanctum poſt baptiſmũ accipere debent ut pleni chriſtiani inueniãtur: q2 cũ ſpiritus ſanctus ifundit̃: cor fidele ad prudentiã ꝛ conſtantiam dilatat̃. Itẽ melchiades papa.

Quid conferat ſp̃s ſanctus in baptiſmate: qđ in confirmatione.

Spiritus ſanctus q ſup aquas baptiſmi ſalutifero deſcẽdit lapſu in fonte plenitudinẽ tribuit ad innocẽtiã: i cõfirmatõe augmẽtum preſtat ad gratiam: ꝛ quia in hoc mũdo tota etate uicturis int̃ iuiſibiles hoſtes ꝛ pericula gradiendũ ẽ: i baptiſmo regeneramur ad uitã p' baptiſmũ cõfirmamur ad pugnã: i baptiſmo abluimur p' baptiſmũ roboramur. ꝛ q̃uis cõtinuo trãſituris ſufficiant regeneratõis bñficia: uicturis tñ neceſſaria ſũt cõfirmatõnis auxilia. regeneratõ p ſe ſaluat: mox in pace baptiſmi uel ſeculi recipiendos confirmatio armat ꝛ inſtruit ad agones mundi hui' ꝛ prelia reſeruandos. q aũt p' baptiſmũ cũ acquiſita inocẽtia imaculati peruenerit ad mortẽ: confirmantur morte: q2 iã nõ pñt peccare poſt mortez Idem hiſpaniarum epis.

Manus uero ipoſitõis ſacramẽtũ digni' ẽ ſacramento baptiſmi.

De his uero ſup quibus rogaſtis uos iformari. i. utrũ maius ſit ſacmẽtũ man' impoſitõis epoꝝ aut baptiſmi: ſcitote utꝛq3 magnum eẽ ſacramentuz: ꝛ ſicut unum maioribus. i. ſũmis pontificibus ẽ accõmodatum: quod niſi a maiorib' perfici non põt: ita ꝛ maiori ueneratione uenerandum ẽ ꝛ tenẽdum. ſ3 ita cõiũcta ſũt hec duo ſacramenta: ut ab inuicem niſi morte preueniente nullatenus pñt ſegregari: ꝛ unũ ſine altero rite perfici non põt.

Nõ ab alijs q̃ ab epis man' impoſitionis ſacramẽtũ pfici poteſt.

confertur: vt. j. e. c. manus.

h Omnes. hic ſcđm quoſdã icipit quinta di. ſed competentius vt quidam dicunt incipit ab illo. c. conuenit. j. e. Nam abinde agit de officijs ꝛ ieiunijs.

i ¶ Poſt baptiſmũ. vñ hoſtia prius lauabat̃ in littore ꝛ poſtea offerebat̃ i holocauſtum.

k ¶ Ut pleni. quia ſi cõtẽnerent peccarẽt mortaliter. hoc de adultis. nam puero ſufficit baptiſmus. s. di. ꝓx. q̃ris iohannes.

l Spiritus. ſ. deſcẽdit conferendo vim regeneratiuam a

Di. V.

quis. s. di. iiij. nunq3.

m ¶ Ad innocentiam. vñ ꝛ datur puero veſtis cãdida poſt baptiſmũ vt. s. di. ꝓxi. accepiſti. ꝛ. c. venit.

n ¶ Et inſtruit. hic hẽs ad quid valeat confirmatio.

o ¶ Non pñt. i hac enĩ vita vel meritum comparamus vel culpaz. xiij. q. ij. tempus.

p De his. ſũmis. i. epis qui ſummi dicuntur: q2 vltra eos nullus eſt ordo. nam metropolitani epiſcopi vocantur. xviij. di. ſi epiſcopus. ſed tamẽ papa hodie ſũmus põtifex appellat̃. Et dic vſq3 adeo ẽ accommodatum: ꝙ non niſi maioribus ꝛc̃. ꝛ ẽ hic arg. aliquod dici mai' rõne ipſius conferentis: ar. ꝯ. s. di. ij nihil i ſacrificio: de quo ibi notatur

q ¶ Perfici. i. chriſtianum facere: vt. s. e. di. c. i. io.

406

a n Non mediocriter errant. nam inter bonos ſemꝑ ſectare meliores. xvi q. i. ſi clericatus. ſic viue.
b Qui magno. ſine quo non põt hri ſalus eterna.
c Immoderatam. ar. ꝙ idem facit plus quod minus: ex̄ de offi. cuſto. c. i ar. ꝯ. ff. de ſer. vr. pre. ſi arborem.

ſed nõ falcẽ in meſſem alienã mittere. vi. q. iij. ſcriptum.
m Fame. neceſſitas famis excuſat a furto: vt h̄ ⁊ ex̄ de fur. c. ſiqs qꝛ neceſſitas ñ hꝫ legẽ: vt. ṡ. di. i. ſicut, ꝑpẗ neceſſitatẽ famis dauid comedit panes ꝑpoſitõis. xxv. q. i. §. is itaqꝫ. Nã ꝑ neceſſitatẽ famis põt pr̄ diſtrahere filiũ: vt C. de patrib⁹ q filios diſtr. l. ij. ⁊ eſt ratio: qꝛ in neceſſitate oĩa debẽt eſſe communia: vt. xlvij. di. ſicut hi. ⁊ maxime cibaria: vt. ff. ad. l. rho. de iact. l. ij. §. cũ i eadez naui. in fi. Itez qꝛ ipẽ domin⁹ ex precepto tenetur paſcere eſurientem: vt lxxxvi. di. paſce. vnde talis fur. iuſte potuit credere dominuz hoc permiſſuruz: ⁊ ſic non deliquit: vt inſti. de obl. que ex delict. na. §. furtuz. ff de fur. is qui.

d Triſticie. i. melancholie: q̄ triſticiã iducẽ ⁊ ponit̃ ſinthoma mõbi ꝑ morbo.
e Deus. naꝫ hõ flecti poteſt verborũ multitudine. naꝫ iportunitate qñqꝫ quis obtinet: de pe. di. i. importuna. Inſta eniꝫ opportune ⁊ iportune. xliij. di. ſit rector. imo ẽt qñqꝫ a deo obtinet. viij. q. i. audacter. ⁊ ẽ ar. hic ꝯ teſtium multitudinẽ. in auc. de referẽdarijs. § ij.
f Cum igit̃. ſꝫ nũqd eſt hoc ita verꝝ: dicunt qdã ꝙ ſic: ⁊ ẽ in ſacris ſpãle hoc, ꝑpẗ. ſ. ſ. qui non dat̃ ad menſuraz vt. ṡ. ꝑx. di. nec queqꝫ ſꝫ oĩa facit cõia. ṡ. ꝑxi di. qrĩs. vl' hoc referas ad ipm celebrãtẽ: quia tãtũ valet ei vt miſſaz celebret ꝑ vno ⁊c̃. vl' referas h̄ ad caſũ i q̄ caũ loqt̃. ſ. ꝙ ñ min⁹ valet vna miſſa cuꝫ hilaritate mẽtis dicta ꝑ vno: qꝫ ſi ꝑ quolibꝫ diceret̃ cum anxietate.
g Ne feceritis. ſcilꝫ i delicijs ⁊ deſiderijs: q̄ ſi dicat ſupflua ꝓhibet non neceſſaria. ṡ. di. iij peruenit.
h Ieiuniũ. Caſus: Tota vita nr̄a ẽ q̄dã q̄dragesima ꝑ quam ſi bñ ieiunauerim⁹: accepturi ſumus mercedẽ. ſ. denariũ. qδ ex eo deſignat̃: qꝛ denari⁹ adiũct⁹ q̄dragenario fit qnq̄genarius vñ cũ labore q̄drageſimã celebram⁹ ante paſcha: cũ leticia vo qnq̄geſimã poſt paſcha. i. accepta mercede qδ ẽt ipẽ dñs ſignificauit.
i Xl. dieb⁹. ṡ. lxxvi. di §. nõ aũt ꝯ. vbi dr̄ ꝑ. l. dies fiunt: ſed ibi. l. ꝑ lx. ponunt̃.
k d Diſcipulos. ſpicas. eſt ergo differentia inter furtuꝫ ⁊ furtũ: ar. ff. de offi. pſi. plebiſcita. nõ tñ qn furtũ ſpice ꝯmittat̃: lꝫ nõ ꝯmittat̃ q̄ ad penã: ar. ex̄ de furt. ſiqs i pñ.
l Crederet. h̄ licebat

cohibeat̃. Item hieronymus.

Mediocre bonum nõ eſt magno preferendũ.

Non mediocrit̃ errant qui bono magno preferunt mediocre bonũ: nõne rõnabil'r hõ dignitatẽ amittit: q ul' ieiuniũ charitati aut uigilias ꝑfert ſenſus integritati: ut ꝑpẗ inocentiã imoderatam atqꝫ indiſcretã pſalmoꝝ uel officiorũ decãtationẽ aut amentie aut triſticie notã incurrat? nũqd uerboꝝ multitudie flecti deus ut hõ põt? nõ eni uerbis tãtũ ſed corde orand⁹ de⁹ ẽ. q̄ꝓpẗ melior ẽ. v. pſalmoꝝ decãtatio cũ cordis puritate ac ſerenitate ac ſpũali hilaritate: qꝫ toti⁹ pſalterij modulatio cũ anxietate cordis atqꝫ triſtitia. cũ igit̃ ꝑ cũctis aiab⁹ pſalm⁹ l' miſſa dr̄: nihil min⁹ qꝫ ſi ꝑ uno quolibet ipoꝝ diceret̃ accipit̃. Audiãt itaqꝫ qui ea que neceſſaria ſũt corpori ſubtrahunt illud qδ per prophetã dñs loquit̃. Ego dñs odio hñs rapinã holocauſtorũ. De rapina uero holocauſtuꝫ offert: qui tꝑaliũ bonoꝝ ſiue ciboruꝫ nimia egeſtate ul' mãducãdi ul' ſomni penuria corpus ſuũ imoderate affligit. uideat itaqꝫ quid ap'lus dicat carniſ curã ne feceritis i ꝯcupiſcẽtijs ⁊c̃. Item aug. ſup iohan.

Non a cibis ſed ab iniquitatib⁹ abſtinẽ eſt magnum ieiunium.

Ieiuniũ aũt magnũ ⁊ generale eſt abſtinẽ ab iniqtatib⁹ ⁊ ab illicitis uoluptatib⁹ ſeculi. qδ eſt ꝑfectũ ieiuniũ i hoc ſeculo. q̄ſi quadrageſimã abſtinẽtie celebramus: cũ bñ uiuimus: cuꝫ ab iniqtatibus ⁊ ab illicitis uoluptatib⁹ abſtinem⁹. ſed qꝛ hec abſtinẽtia ſine mercede nõ erit: expectam⁹ illã beatã ſpẽ ⁊ reuelatõem gl'e magni dei ⁊ ſaluatoriſ nr̄i ieſu chriſti i illa ſpe cũ fuerit de ſpe facta res accepturi ſumus mercedẽ denarium. denari⁹ ergo q accepit nomẽ a numero decẽ: reddit̃: ⁊ ꝯiunct⁹ quadragenario fit qnq̄genarius. Vñ cum labore celebram⁹ q̄drageſimã añ paſcha: cũ leticia uero tanqꝫ accepta mercede quinq̄geſimam poſt paſcha. naꝫ huic tanqꝫ ſalutari labori boni operis qui ꝑtinet ad q̄dragenariũ numeꝝ additur qetis ⁊ felicitatis denari⁹: ut qnq̄genari⁹ fiat. Significauit ipẽ dñs hoc m'lto aptius: qñ p⁹ reſurrectionẽ. xl. dieb⁹ ꝯuerſat⁹ ẽ i terra cũ diſcipulis ſuis. q̄drageſimo aũt die cũ accẽdiſſet i celũ: pactis x. diebus miſit mercedẽ ſpẽ ſãcti. Item ex dictis apollonij.

Raptorem uel furez non facit neceſſitas ſed uoluntas.

Diſcipulos cũ ꝑ ſegetes tranſeũdo euellerent ſpicas ⁊ ederent: ipſi⁹ chriſti uox inocẽtes uocat: qꝛ coacti famẽ hoc fecerunt. Itẽ hiero.

Non neceſſitas ſed uoluntas facit perſeuerentiam.

Quicqd eni neceſſitate fit cito ſoluit̃. qδ uolũtate arripitur pſeuerat. Itẽ iohã. os aureum

Ciborum temperantia ſalutem abundantia contrarium parit.

Nihil eni ſic iocundũ eſt ſicut cib⁹ bñ digeſtus aut decoct⁹. Nihil ſalutem nihil ſic ſenſuum acumẽ opat̃: nihil ſic egritudinez fugat ſicut moderata refectõ. ſufficientia qppe cũ nutrimẽto ⁊ ſoſpitatẽ ſim'l ꝑcreat ⁊ uoluptatez abundantia uõ morbũ facit: ⁊ moleſtias igerit ⁊ egritudies generat qδ eni fames facit: hoc ẽt plenitudo ciboꝝ: magis aũt ⁊ m'lto peiora. fames qppe in paucis dieb⁹ aufert hoiem: ⁊ liberat eũ de hac uita penali. exceſſus uõ ciborũ cõſumit ⁊ cõputreſcẽ facit corp⁹ humanum: ⁊ macerat egritudie diuturna: ⁊ tunc eum morte crudeli conſumit. Item hieronymus.

Ciborum diuitie ſi abundaucrit ledunt.

Nec tales accipiamus cibos: quos aut difficulter digerere aut comeſtos magno ꝑatos ⁊ ꝑditos labore dolcam⁹ holerũ ⁊ pomoꝝ ac leguminuꝫ facilior apparatus ẽ: ⁊ arte ipendijſqꝫ cocoꝝ ñ indiget: ⁊ ſine cura ſuſtentat hũanũ genus moderate ſũpt⁹: qꝛ nec auide deuorat̃: qδ irritamẽta gule nõ hꝫ: ⁊ leuiore digeſtiõe decoquit̃. nemo eni uino ⁊ duob⁹ cibis hiſqꝫ uilib⁹ uſqꝫ ad iſtomachatẽ ez

n Quicqd. quaſi ñ eſt meritoriuz xxiij. q. vi. §. ex his. in prin. vl' dic ꝙ id qδ ꝑpẗ neceſſitatem fit: cito ſoluitur. i. ſolui cito dꝫ. ſ. ceſſãte neceſſitate. i. q vij. qδ pro remedio. io.
o n Nihil eſt curauit gr̄ an⁹ aias: mõ vult curare cõpora. ṡ. xv. q. i. non eſt.
p Voluptatẽ i. hilaritatem.
q Quod eni morte ⁊c̃. arg. ex duob⁹ ꝯrijs eundẽ ſeq effectum.
r n Nec tales. labore. cũ breuis hora ꝯſumat viciuꝫ longi tẽporis: extra de cẽ. cũ apl's. ad h̄ inuitat monachos cum ipẽ monachus fuerit nõ alios: arg. xlij. di. ñ cogant̃.
ſ Deuorat̃. ñ hꝫ i ſe cãꝫ aui de deuorandi.
t Vino. l' vno

ideo:quia eo tp̄e per precedens ieiuniū sunt sancti hoies emacerati ⁊ afflicti. vnde illis parcitur in eis tēporibꝰ. ⁊ hec sit causa quare expleto hoc volumine non cōpellant̄ magistri legē decretales
· q ¶ Romanum. ar. ꝙ per duo extrema colligit̄ mediū ⁊ reprobat̄ ar. s̄. xxxv. di. ab exordio. ar. ꝫ. xxviij. di. quia sunt.

nostris computantur. ff. de verb. sig. bonoꝝ.
· z ¶ Ieiunia.
· ⁊ ¶ Non dico. hebdomadas esse ieiunandas: non sumpto cibo.
· ꝛ ¶ Duplicata. sicut quando abstinemus duobus diebus continue qđ fieri nūq̄ȝ debet: vt ex̄ de temp. or. literas. romani vero diuerso modo agere ceperunt: maxime a tempore quo teutonicis concessū est regnuȝ nr̄e eccl'e: de quo habetur. lxiij. di. hadrianus. in fi.

pētecostes usq̄ȝ i sabbatū eiusdeȝ tres psalmos tantum ad nocturnos tresq̄ȝ lectiones ātiquo more canimꝰ ⁊ legimus. oībus diebus alijs ꝑ totū annū si festū est. ix. lectiōes dicimꝰ. Alijs uō diebꝰ. xij psalmos ⁊ tres lectōes recitamꝰ. In dñicis uō diebus. xviij. psalmos excepto die pasche ⁊ pētecostes: ⁊. ix. lectōes celebramꝰ. Illi aūt q i quotidianis diebꝰ tres tm̄ mō psalmos ⁊ tres lectiones celebrare uolūt: nō ex regl'a sanctorū pr̄um: sȝ ex fastidio ⁊ negligentia cōprobāt̄ hoc facē. Nos auteȝ ⁊ ordinē romanū iuestigātes ⁊ antiquū morē nostre ecclesie imitantes ātiquos pr̄es statuimꝰ fieri: sicut supius p̄notauimꝰ. ITeȝ ex homelia greg. pape.

De obseruatione quadragesime.

Quadragesima sūma obſuatōne est obſuāda: ut ieiuniuȝ in ea p̄ter dies dñicos: q de abstinentia sbtracti sūt: nisi quem infirmitas ipedierit nullatenꝰ soluat̄: qꝛ ipi dies decie sē āni. A p̄ma ergo dñica q̄dragesime usq̄ȝ in pascha dñi sex hebdomade cōputāt̄: q̄rū uidelicȝ q̄draginta dies ⁊ duo sūt ex qbꝰ dū sex dñici dies abstinētie sbtrahunt̄: nō plus i abstinētia q̄ȝ xxxvi. dies rēanēt. uerbi grā: Si ꝑ. ccc. lxv. dies annus uoluit̄: dei de per. xxx. ⁊. vi. dies affligimur quasi āni deo decias damꝰ. sed ut sacer numerꝰ. xl. dieꝝ adimpleat̄ quē saluator nr̄ sacro suo ieiunio ꝯsecrauerat: quattuor dies p̄oris hebdomade ad supplemētuȝ. xl. dieꝝ tollāt̄. i. q̄rta feria: q̄ caput ieiunij sbnotat̄: ⁊. v. feria sequēs vi. feria ⁊ sabbatū: nisi istos dies quattuor supiorībꝰ. xxxvi. adiunxerimꝰ. xl. dies i abstinētia ñ hr̄emus. iubemur aūt ⁊ ab oipotenti deo oium bonoꝝ nr̄oꝝ decimas dare. ITē eusebius papa.

Ieiunia non soluāt̄ legitia absq̄ȝ necessitate probabili.

IEiunia i eccl'a a sacerdotibꝰ constituta sine necessitate rōnabili nō soluāt̄. ITeȝ hieronymus

Quotidiana ieiunia duplicatis l' triplicatis sunt preferenda.

NOn dico hebdomadas: non dico ieiunia duplicatā: sȝ saltem singulos dies absq̄ȝ ciboruȝ luxuria transigamus. IDem.

De eodem.

SInt tibi quotidiana ieiunia ⁊ refectio satietatē fugiēs. nihil eni ꝓdest tibi biduo uel triduo trāsmisso uacuū portare uentreȝ si pꝰ parit̄ obstruat̄. IDem.

De eodem.

SInt tibi ieiunia pura continua moderataq̄ȝ. i. quotidie esurire ⁊ quotidie prandē: apl'us inquit noli: adhuc aquā bibē sed modico utere uino ꝓpt̄ infirmitates tuas. curat eiȝ uulnera deliq̄ntis curatosq̄ȝ sanctificat ieiunium ITem ambrosius i psal. xx.

Medicine precepta diuine sūt cōditioni contraria.

COntraria dine cōditioni p̄cepta medicine sunt: que a ieiunio reuocant. lugubrare nō sinūt ab oi itentōe meditationis abducunt: ita q se medicinis dederit se ipsū sibi abnegat. ITē gregoriꝰ in expositione beati iob.

Quot mōis uiciū gule nos tētat

QUinq̄ȝ modis nos uiciuȝ gule tentat. aliq̄n nāq̄ȝ indigētie tēpora preuenit. aliq̄n tēpora nō preuenit: sed cibos lautiores querit. aliquādo q̄ sumēda sūt ꝓcurari ac curatiꝰ expetit. aliq̄n aūt ⁊ q̄litas ciboꝝ ⁊ tp̄s ꝯgruit: sed in ip̄a q̄ȝtitate sumēdi mēsuraȝ refectionis excedit. nōnūq̄ȝ ⁊ abiectiꝰ est qđ desiderat: ⁊ tñ in ip̄o estu immēsi desiderij deterius peccat ITem pius papa.

Absq̄ȝ puritate mentis ieiunia ⁊ orationes non prosunt.

NIhil eni prodest homini ieiunare ⁊ orare ⁊ alia religionis bona agere: nisi mens ab iniquitate ⁊ ab obtrectationibus ligua

· r ¶ Quadragesima infirmitas. que legi non subiacet. s̄. e. di. i. sic non alij. disti. iiij. quadragesima.
· s ¶ Dies. supple ⁊ sex horis de quibus sex horis in vno q̄driennio vnus dies efficitur. vñ fit bisextus naȝ dies naturalis cōstat ex xxiiij. horis. h̄ idem dicit lex ꝙ annus per tot dies voluitur. ff. đ sta. li. cum heres. §. si stichus. vnđ cū ieiunamus quasi decimaȝ totius anni ꝓ decima. ccc. lxv. dierum ieiunamus. xxxvi dies. remanent v. dies ⁊ sex hore. de istis v. diebus ieiunamus quattuor. sed alio respectu scilicet vt sacer numerus compleat̄. remanet ergo vnus dies idecimatus ⁊ sex hore licite: ⁊ ita sūt. xxx. hore indecimate sed pro decima istarum horarum in sabbato maiore tardius cenamus imo alio respectu ieiunamus ⁊ illi. v. dies ñ videtur ꝙ decimentur. Et ita est arg. ꝙ si rusticus hȝ. xv. corbes vini: ñ debet decimare nisi decem.
· t ¶ Anni. ar. ꝙ si rustico post decimas datas remanent. v. corbes: ꝙ de illis non debet dare decimam.
· u ¶ Tollantur. i. accipiantur.
· x ¶ Jubemur. s̄. xvi. q. i. decimas.
· y ¶ Bonoꝝ. i. de actionibus ⁊ possessionibꝰ nr̄is: qꝛ ⁊ ille i bonis

· ꝝ ¶ Sint. ar. ꝫ. xxxv. di. ab exordio.
· a ¶ Quotidiana. nota ꝙ aliquid dicitur continuū licȝ ibi sit aliquod interualluȝ. nam dicit continua: ⁊ tamen diebus dominicis non ieiunamus. verba enim ciuili modo sunt intelligenda: de ser. l. sicut.
· b ¶ Si pariter. quasi dicat si tantum postea vna vice comedas q̄ȝtum debet tibi sufficē tribus vicibus vel pluribus. quod quidam faciunt.
· c ¶ Obstruatur. id est repleatur postea ꝑ crapulam vsq̄ȝ ad sūmuȝ
· d ¶ Sint. ⁊ quotidie ⁊ ita videtur ꝙ non debet per totum diem abstinere: nisi forte ex causa: vt. lxxv. di. quod a patribus. qđ faciunt saraceni.
· e ¶ Sed modico. arg. cōtra. xxxv. di. ab exordio.
· f ¶ Contraria. contra. vij. q. ij. c. vlt ⁊. xxvij. q. ij. illud.
· g ¶ Lugubrare. id est flere peccatum: vel in nocte vigilare.
· h ¶ Meditationis. cū suadent cōtraria deo maxime sanis.
· i ¶ Quinq̄ȝ. gule. nā gula a paradiso expulit: quem abstinētia reuocauit. s̄. di. xxxv. sexto.
· k ¶ Preuenit. s̄. e. di. i solent.
· l ¶ Lautiores. s̄. di. xli. c. i. ij. ⁊. iij.
· m ¶ Expetit. s̄. di. l. de his vo. ⁊ h̄ cū sine causa facit. s̄. di. xli. c. iij.
· n ¶ Quod desiderat. nam satius est in ore domini pisce vesci ⁊c̄. xli. di. c. primo.
· o ¶ Nihil enim prodest. ad vitam eternam: vt de pe. distinc. iij. §. opponitur. ⁊. c. si quis autem. prodest enim quo ad temporalia. s̄. xxij. q. ij. si quelibet.

x ¶Non ſpernūt.peccant tm̄ ꝛ epitimio tradēdi ſūt.ſ.xxi.q.iiij.c.i
a ¶Noībus.de modeſtia clericoꝝ ꝛ ſobrietate.iij.c.continuat.
b ¶Et canonici regulares.nā canon nūcupat' regula.di.iiij.canon.
c ¶Incōpoſite.maxime qm̄ ꝯſi bonū agat:penā meret'.ff.de re mi.l.iij.§.in bello.

d ¶In vno.i.epali ſed
e ¶Et dormiāt.ſ.di.xxxij.ſig ꝯ.i.q.ij.ſacerdos.ſꝫ h ꝯ rtarib⁹.vl' ē ꝯrogatū.di.iiij.leges
f ¶Audiāt.q2 cōuiuiū eoꝝ ñ dꝫ eē ſine lectōe ſ.xliiij.di.ꝓ reuerētia.
g ¶Suis.al's eēnt acephali.xciij.di.nulla.
h ¶Miniſtris.i.ꝑlatis q2 ſbditis miniſtrant.
i ¶Nullus.ad anniuerſariū.ſ.xiij.q.ij.quia alij.
k ¶Cogere.ar.ꝯ anglicos:vt ex de vi.ꝛ ho.cle.a crapula.
l ¶Vel tornatricibus.q̄ volūnt vt torni.
m ¶Nec laruas.ex de vi.ꝛ ho.cle.qm̄.
n ¶Non oꝫ.iuſſionē nec epm p̄t iuſſionē p̄riarche.
o ¶Ad peregrinādū.vt.C.de epi.ſiqua per calūniam.in fi.
p ¶Lr̄is.h de cruceſignatꝭ q debēt ire vltra mare vl' penitētib⁹.b.
p ¶Lr̄is.i auc.ō ſanc.epi.§ iterdicim⁹.ex de voto.magne.nec etiaꝫ ꝓuat⁹ aliqs p̄ncipē adire pōt ſine aucte iudicis.C.de decur.ſiquis decurio.li.x.ꝛ ꝙ dicit iuſſionē itellige petitā ꝛ obtentā.Naꝫ epo ꝯ dicēte nec cl'ic⁹ nec laicus ire dꝫ.xi.q.iii.qd ꝗ.nec ad iudiciū alt'iuſ epi.iij.q.vi.ñ lꝫ.de pe.di.vi.placuit.qd eſt ꝯ gſanū:q dixit p.l.ff.ꝯ iu.l.ij.ꝛ.ff.de iuriſ.o.iudi.ſi ꝯuenerit.ꝯriū q2 leges ñ dedignant' ſacros canones imitari:i auc.vt cleri.apud ꝓpri.e.male eni de ſui epi iudicio ꝓſumit ꝛc.xi.q.i.placuit.ꝛ contumeliā fac' iudici:q eñ omittit ꝛ ad aliū vadit ff.de recep.litigatores

nō[x] ſpernūt ꝛ oīum flore verſant'. Ad qd ēt arte r̄ndi:ꝛ nūc breuit' r̄ndeo:me in p̄nti opuſculo nō de clericis diſputare ſed monachꝫ iſtituere. ITē i li.v.capituloꝝ

Abſqꝫ prelati ſui licentia canonicus nihil agere licet.

IN[a] oībus igit' ꝙtuꝫ humana fragilitas ꝑmittit decernim⁹ ut[b] canonici clerici canonice viuāt obſuātes diuine doctrinā ſcripture ꝛ documēta ſāctoꝝ patꝝ:ꝛ nihil ſine lr̄ia epi ſui ul' magri eoꝝ incōpoſite[c] gerē ꝓſumāt. In[d] unoquoqꝫ epātu ſil' manducēt ꝛ[e] dormiāt ubi his facultas id faciendi ſuppetit. Qui de reb⁹ eccl'aſticis ſtipendia accipiūt:i uno clauſtro manēant ꝛ ſingul' dieb⁹ mane p⁹ horā ad lectionē ueniāt:ꝛ audiant[f] qd eis iperet'. ad menſā uō ſil'r lectionem audiant:ꝛ obedīētiam hꝫ canones ſuis[g] miniſtris[h] faciant.

ITem ex cōcilio manetenſi.

Preſbri q ſil' ꝯueniūt:ebrietatē ꝛ comeſſationes ſūmopere uitent.

NUllus[i] p̄ſbroꝝ qn̄ ad anniuerſariū diē.xxx.ul' vij.uel tertium alicui⁹ defūcti:aut qñcunqꝫ uocatiōe ad collectā p̄ſbri ꝯuenerint ſe iebriare nullaten⁹ ꝓſumāt.nec precari in amore ſāctoꝝ ul' alicui⁹ aie bibē uel alios ad bibenduꝫ cogere[k] uel ſe aliena ꝓcatiōe igurgitare:nec planct⁹ ul' plauſus ꝛ riſus icōditos ꝛ fabulas ianes ibi referre aut cantare ꝓſumāt:uel turpia ioca ul' urſo uel[l] tornatricib⁹ añ ſe fieri patiāt':nec[m] laruas demonū añ ſe fieri ꝯſentiāt:q2 hoc diabolicū ē:ꝛ a ſacris canonib⁹ ꝓhibitū. ITē ex cō.laodicenſi.

Clericus uel laicus ſine iuſſione epi non peregrinetur.

NOn[n] oꝫ miniſtros altaris uel quoſlibet cl'icos p̄t iuſſionem epi ad[o] ꝑegrinādum ꝓficiſci.laicū ēt ſine canonicis lr̄is[p].i.formata ſil'r nō oꝫ alicubi ꝓficiſci[q]. ITē ex eodē.

Quibus ſpectaculis clericus intereſſe non debet.

NOn[r] miſtros altaris ul' quoſlibet clericos ſpectaculis aliqbus:que aut i nuptijs aut[s] ſcenis exhibent' intereſſe:ſꝫ añqꝫ temelici[t] igrediāt':ſurgē eos de ꝯuiuio ꝛ abire debē. ITē aug.ad poſſidoniū ꝛ qui cū eo ſunt fratres.

Coloꝝ fucis mlieres uti ñ debēt

FUcare[u] figmētis quo uel rubicūdior ul' cādidior uel uerecūdior appareat:adultina fallacia ē q̄ ñ dubito ēt ipſos maritos ſe nolle decipi.qb⁹ ſolis ꝑmittēde ſūt femine ornari ſm ueniā ñ hꝫ iperiū. Nā uer⁹ ornat⁹ maxie chriſtianorū ꝛ chriſtianaꝝ ñ tm̄ nō ē ull⁹ fucus mēdax:ueꝝ nec auri qdeꝫ ueſtiſqꝫ pōpa ſꝫ mores boni ſūt. execrāda aūt ſupſtitio ligaturaꝝ:[x] qbus ēt i aures uiroꝝ[y] in ſūmis ex una ꝑte articul' ſuſpēſe deputāt':ñ ad placēdū hoīb⁹ ſꝫ ad ſuiendū demonibus adhibentur. ITē ex ſymbolo epheſi.ꝯcilio ducētorū epoꝝ:qd hitū ē ꝯtra[z] neſtoriū

Q ſps ſāct⁹ ꝓcedit a p̄re ꝛ filio.

DE[a] ſpū dicit dñs in euāgelio ille[b] me clarificabit[c]. Hoc rectiſſime ſētiētes unū chriſtū ꝛ filium nō uelut alteri⁹ egētē gl'a cōfitemur a ſpū ſancto gl'iam ꝯſecutū:q2 ſps ei⁹ nec melior nec ſupior ipſo eſt. Sed q2 humana opa faciēs ad demōſtrationē ſue diuinitatis uirtute ꝓprij ſpūs utebat' ab ipſo clarificat⁹ d'r:eo ꝙ uirtus ſua ul' quelꝫ diſciplina unūquēqꝫ clarificat:ꝙuis eiꝫ i ſua ſit ſba ſps ei⁹ ꝛ itelligat' in pſona ꝓprietas[d] iuxta id qd ſps ē ꝛ nō filius:atm̄ alien[e] ñ ē ab illo. Nā ſps appellat⁹ ē ueritatis[f]:ꝛ ueritas xp̄s ē. Vñ ēt ab iſto ſimil'r ſicut ex[g] deo patre

q2 dixit lex:ꝙ ſi vir dat vxori margaritas extricatas:ſi ipſa perforauerit tenet'.l.aq.ff.ad legē aq.ſi ſeru⁹.§.ſi maritus.ſed illud exaudi cū voluit in eā trāſferri dñium:alias ſi dat ei vnguēta vel pecuniā ad ea emenda:tenet donatō.ff.de do.inter vir.ꝛ vxo.ꝙ aūt §.i.idem ē ſi dat ei ornamēta.ff.de au.ar.le.l.argento.§.ornamēta

z ¶Contra neſtoriū.Caſus:dicebat neſtorius eps ꝯſtantino.ꝛ ēt greci dicūt ſpm ſantum a ſolo patre ꝓcedē nō a filio:qd volebant arguē ex vbis dñi dicēs ſ.de ſpū ſācto ille me clarificabit q a p̄re procedit.huiuſmodi error extirpatur hic. Nā ſynodus iterp̄tatur illa vba chriſti:ille me clarificabit ꝛc. oñdens ſpūm ꝓcedē a p̄re ꝛ a filio. In alijs etiā errauit neſtori⁹ eps.xxiij.q.iij.qdam.vſ.neſtoriani.
a ¶De ſpu.cum oīa ſacra i virtute ſpūs ſancti pficiātur:non rite ipſa ſacra miniſtrāt':ſi i ſpūs ſācti proceſſione ñ recte ſentitur:de qua ſubdit duo.c.ſ.di.ij.cū oēm.
b ¶Clarificabit i opera q̄ faciā i virtute ei⁹ māifeſtabūt me hoībus.
c ¶Sua.id eſt chriſti que eſt eiuſdem ſbſtātie cum eo.
d ¶Proprietas id eſt diſcretio q2 pſonalit' ab eo eſt diſtinct⁹

q ¶Proficiſci.ſi autē cleric⁹ tādiu abſit ꝙ dubitetur an viuat an mortuus ſit:deſinit hr̄e liberā adminiſtrationem:inſti.de vſu.§.ꝙ aūt.
r ¶Non oꝫ.ſpectaculis.ſ.di.xxxiij.preſbri.
s ¶Aut ſcenis.qd ſit ſcena:labeo diffiniuit.ff.de his q no.ifa.l.ij.§.vlt.
t ¶Temelici.a temelo qd eſt publicū:imo temelici dicūt':q miſtrāt ludentibus.ff.de his qui no.infa.athletas.
u ¶Fucare.i.tigere.C.q̄ res vend.nō poſ.l i.verſus:Si viciū frontis alienus fucus inauret:Gl'a frōtis obit:cū color hoſpes abit.
x ¶In quibus.i.inter quas.
y ¶Virorum.i.a uiris date.ſed videtur ꝙ nec in talibus teneat donatio:

e ¶Alienus.i.aliud in eēntia immo idem.
f ¶Veritatis.i.a veritate.i.a filio procedens
g ¶Ex deo patre.mirū eſt cū epheſinum ꝯciliū fuit in grecia celebratū ꝛ de quattuor principalib⁹ ſit vnuꝫ:vt.xv.di.canones.quō greci audent dicere.ſ.ſ.a ſolo p̄re ꝓcedere:cū hic d'r ꝯ.inducti tm̄ ſunt ad hoc dicendum duabus de cauſis.ſ.quia chriſtus loquēs de ꝓceſſione.ſ.ſ.ſolū p̄rem nominat dicēs:q a p̄re ꝓcedit. Item etiam q2 in ſymbolo fidei apud eos edito ſimplicit' ꝯtinet' q a patre procedit nos addim⁹ filioqꝫ.ſed in fi.ſymboli apud eos ſub anathemate prohibetur:vt nullus de fide trinitatis aliud docē vel

u ¶ Nidoribus.nidor ꝓprie dicit̄ qdam odor carnium aſſatarum
x ¶ Remediantur.i.remedium habent.
y ¶ Et obeſa.i.rotunda.
z ¶ Manere.nihil eni ē qḋ mutabilitatē nō ſentiat:i auc̄.de ñ alie. aut permu.non igitur coll̄.ij.⁊ quotidie recedunt de corpore nr̄o quedā particu le:⁊alie ſtatim ſuccedūt.ff.de iudi.propone batur.

monemus.⁊ita cōſiliū ē:niſi vbi cōſuetudo ē ꝙ abſtineat.tūc eni ē ꝓceptū ex̄ de ob.ieiu.cōſiliū.dic de illis vt dixi.ſ.di.iij.de eſu.⁊.xij.di.illa.
b ¶ Carnē.de abſtinentia ⁊ ſtudio monachoꝝ duob⁹.c.interſerit.
i ¶ Monacho.moniales vinū vt venenū fugiāt.xxxv.di.i palea vinolētū
k ¶ Violauerit.ex hoc colligit.h.ꝙ monachus factus epiſcop⁹ non dꝫ carnes comedē.alij econt̄ cum abſolutus ſit:ar. ſ.xviij.q.i.c.vno.

z ¶ Viuere ani mam.i.hoiem aiatum.⁊ ita i parte intelligit̄ totū:ar.ꝫ.ff.d euic.ſi dictum §.i ſtipulatōe.
? ¶ Hypocras. vt dicit hypo cras i āphoriſ mis:repletōēs i vltio exiſtes difficiles ſunt.
z ¶ Quoꝝ vita ad h̄ comedē debēt vt viuāt non viuere vt comedant.
a ¶ Sagina ē. iuuenalis.Ge nial̄ agat̄ iſta dies:ſtomachū propera laxar̄ saginis.
b ¶ Egim⁹. articula ri.i.gutta arte tica q̄ fit in iun cturis:⁊ qñqꝫ fit in pedibus ⁊ dr̄ podagra ⁊ in manib⁹ dr̄ chiragra:⁊ in alijs mēbris ſi militer dicitur artetica.
c ¶ Proſcripti one.i.amiſſio ne:vel qa ipſi ſe priuabāt ci bis cōſilio me dicorum.
d ¶ Cōualuiſſe ar.ꝙ ꝯria ꝯrijs curātur:de pe. di.ij.c.i.
e ¶ Et puellaꝝ. al's epularum.
f ¶ Irridet.di cens ſic:Sper ne voluptates nocꝫ ēpta dolo re voluptas me pinguēꝫ ⁊ niti dū bñ.curata cute viſe:Cuz ridē nolēs epi curi de grege porcum.
g ¶ Quia di es.ad

uētris oneratur.q̄ diuerſitate car nium ⁊ ſaporis delectatōe cōcipi tur:cū uarijs nidorib⁹ᵘ fumāt pa tine ad uſū ſui ꝓ explenda eſurie quaſi captiuos trahunt.uñ ⁊ mor bi ſaturitate nimia concitantur: multiqꝫ ipatiētia gule uomitu re mediant̄ˣ:⁊ qḋ turpit̄ ingeſſerūt: turpi⁹ egerūt.hypocras i ampho riſmis opimis docet:craſſa ⁊ʸ obe ſa corpora q̄ creſcēdi mēſura iple uerit:niſi cito ablatōe ſanguis mi nuāt̄:i paraliſiꝫ ⁊ peſſima morbo rū genera crūpē.⁊ iccirco neceſſa riā eē demptōēꝫ:ut rurſus hēant i quo poſſint creſcē.non eiꝫ manēᶻ in uno ſtatu potuit corpoꝝ nā:ſꝫ aut ſemp creſcē aut decreſcē:nec poſſe uiuēᶻ aiam:niſi creſcendi ca pax ſit.vñ galien⁹ uir doctiſſim⁹ iꝑpres hypocratis⁹:athletas quo rū ᵃuita ⁊ ars ſaginaᵃ eſt:dicit i ex hortatione medicine:nec uiuere poſſe diu nec ſanos eē:aiaſqꝫ ita nimio ſāguine ⁊ adipibus quaſi lu to inuolutas nihil tenue nihil cele ſte:ſed ſemp de carnib⁹ eruptare ⁊ uētris igluuiē cogitare. Itē Dez

Multoꝝ īfirmitates ieiunia ſanāt

L Egim⁹ᵇ quoſdam morbo arti culari ⁊ podagre humoribus laborantes proſcriptionēᶜ bono rū ad ſimplicē menſā ⁊ pauperes cibos redactos cōualuiſſeᵈ.carue rant eni ſolicitudine diſpenſande dom⁹ ⁊ᵉ puellaꝝ largitate:q̄ ⁊ cor pus frāgūt ⁊ animū.Irridetᶠ ho rati⁹ appetitū ciboꝝ qui ꝯſumpti reliquūt pñiam. Itē greg.vij.

Diebus ſabbatoꝝ a carnibus ab ſtinere debemus.

Q Uiaᵍ dies ſabbati apō ſāctos pr̄es noſtros in abſtinentia celebris ē hitus:nos eorundē au ctoritatē ſequētes ſalubrit̄ admo nem⁹:ut quicūqꝫ ſe chriſtiane reli gionis participeꝫ eē deſiderat ab eſu carniū eadem die:niſi maiori feſtiuitate interueniente uel infir mitate ipediēte abſtineat. Itēꝫ fructuoſus eps.

Monacho carnē guſtare ñ licet.

C Arnēᵇ cuiqꝫ monachoⁱ nec gu ſtandi nec ſumēdi ē conceſſa licentia:nō ꝙ creaturam dei iudi cemus indignā:ſꝫ ꝙ carnis abſti nentia utilis ⁊ apta mōchis eſti metur:ſeruato tamē moderamie pietatis erga egrotos.qḋ ſiquis mōchus uiolauerit:ᵏ ⁊ ꝯtra ſāctio nē regule uſūqꝫ ueterē ueſci carni bus preſumpſerit:ſex mēſiuꝫ ſpa tio retruſioni ⁊ pñie ſubiacebit.

Itē hiero.ad ruſticū mōchum De quotidianis opib⁹ mōachoꝝ

N Unqꝫˡ de manu tua uł oculis tuis liber pſalterij diſcedat. dicat̄ adᵐ uerbū orō ſine itermiſſi one.uigilet ſenſus:nec uagis co gitationib⁹ patēs corpus pariteqꝫ anim⁹ tendat ad dñm.iraꝫ uince patientia.ama ſciam ſcripturarū ⁊ carnis uicia non amabis.nec ua cet mēs tua uarijs ꝑturbationib⁹ q̄ ſi peccatori inſederint:dñabūt̄ tui:⁊ te deducēt ad delictū maxi mū.facito aliqdⁿ opis:ut ſēp dia bolus iueniat te occupatum.Si apl̄i hñtes ꝑtātēꝫ de euangelio ui uere:laborabant manib⁹ ſuis:ne queēqꝫ grauarēt:⁊ alijs tribuebāt refrigeria quoꝝ ꝓ ſpiritualib⁹ de bebant metere carnalia:cur tu in uſus tuos ſucceſſura ñ ꝑpares?ł fiſcellam texe iunco:uel caniſtruꝫ lentis plecte uiminib⁹.ſeratur hu mus.areole equo limite diuidant̄ In quib⁹:cum holeꝝ iactata fue rint ſemina uel plāte ꝑ ordinē po ſite:aque ducāt̄ irrigue.Hic pul cherrimoꝝᵒ uerſuū ſpectator aſſi ſtas:Ecce ſupcilio cliuoſi trami tis undā Elicit.illa cadenſ raucū ꝑ leuia murmur Saxa cietᵖ:ſcate briſqꝫᵠ arentia tēperat arua.Inſe rant̄ fructuoſe arbores uel ʳgemiſ ł ſurcul̄:ut puo p⁹ tpe laboris tui dulcia poma decerpas.Apū fa brica alueariaˢ:ad quas te mittūt ſalomonis ꝓuerbia.monaſteri orum ordinē ac regiam diſciplinā i paruis diſce corporibus.Texāt̄ ⁊ lina capiendis piſcib⁹.ſcribant̄ ⁊ libri ut ⁊ man⁹ opet̄ cibos:⁊ aia ſaturet̄ lectōēᵗ.In deſiderijs aūt eſt ois ᵘocioſus.Egyptioꝝ mona ſteria hunc morē tenēt:ut nulluꝫ abſqꝫ opere ⁊ labore ſuſcipiāt:nō tam propter uictus neceſſaria q̄ꝫ propter aie ſalutē:ne uagent̄ per nicioſis cogitationib⁹ ⁊ ad inſtar fornicātis ilrł oi trāſcunti diuari cēt pedes ſuos.⁊ i ſequētib⁹ gd er go pibūt oēs q i urbib⁹ habitant? Ecce illi fruūt̄ ſuis reb⁹:miſtrāt ecclījs:audeunt balnea:ungucta

l **N** Unqꝫ.ſ.boris conſtitutis.ar. xxxvi.di.ſiquis vult.
m ¶ Ad verbū.i.iuxta verbū.ſ.vt mēs ⁊ intē tio ad id qḋ dr̄ diriga tur ñ ad alia euagetur vel ad verbū.i.nō trā ſcurſu nō tranſiliendo ſed tracti ſingula dicē do.argu.ſ.e.non me dio.ar.ad primum.ſ. di.ij.reuera.
n ¶ Aliqd.ſ.di.i.quā do aūt.ſ.xlij.diſtin.§. i.ꝫ.ibi ad modicū.ſed illō itelligit̄ ſine pieta te reſpectu eorū ꝑ que bētur vita eterna.lxxx vi.di.non ſatis.
o ¶ Pulcherrimoruꝫ. ſ.ad hoc faciendū his verſibus oñdit̄.
p ¶ Ciet.i.mouet.
q ¶ Scatebriſqꝫ.i.ebul litionibus.Illud vir gilij:ar.ꝫ.ſ.xxxvij.di. legimus.
r ¶ Uel gemmis.gem me dicūt̄ nodi virgaꝝ vnde flores ⁊ frondes erumpunt.⁊ dicit lex ꝙ quedam arbores di cuntur gēmales:vt.ff. ſo.ma.diuortio.ſurcu lus ē nodus.truncus vbi arbores inſerunt̄: ar.xxiij.q.iiij.ipſa pie tas.
s ¶ Salomonis.dicen tis:vade ad apem:⁊ diſce quō opatrix ſit: ⁊ caſtum opus faciat
t ¶ Lectiōe.⁊ dicit lex ꝙ libert⁹ debet preſta re operas dominis di uerſis:qꝫ pōt ſcribere vni:⁊ cuſtodire domū alij.ff.de operis.liber. duorum.
u ¶ Omnis ocioſus.q̄ ritur egiſtus:quare ſit fact⁹ adult̄.In ꝓmptu cā eſt:deſidioſus erat ex̄ de renun.niſi cum pridem.

¶ Bartholome⁹ Puteus Petro Albignano Trecio iuriſcōſulto Clariſſi
mo uti fratri dulciſſimo ſalutem plurimā dicit.

SUper ad me ueniens Johānes de Colonia Agrippinenſi orauit: obſecrauitq; : ut
meis precibus Decretorū uolumen perlegeres: quod alias emēdaueras: uidereſq;
an a tramite prioris caſtigationis ipſius impreſſores in aliquo declinaſſent. Etſi
in eo aliquid nota dignum reperires: quod rectius ſonaret: inſtaurares. Mihi uero cogi
tanti te Decretales: Sextum: Clementinaſque relegiſſe: equum uiſum eſt: ut Decre
torum quoq; codicem rurſus expolires: ne formato corpori caput deeſſe uideretur. Tole
rabilius nanq; eſt: ut aiunt: non incipere: ꝙ incepta deſerere. Igitur mi ſuauiſſime Petre
unice dilecte: ut hanc prouintiam ſedulo ſuſcipias moneo: ⁊ hortor: cum ob multa alia: tū
ut toti rei. publi. chriſtiane ornamento ſis ⁊ cōmodo: hoc enim tendit ad ſummum decus
ſtabilitatemq; ſacroſancte roma. eccleſie: orthodoxe catholiceq; fidei noſtre: que diuinis
inſtitutis in preclaro ipſo opere clauſis regitur: tum ut gloriari poſſis non modo te aucto
re ac procurante: uerum etiam iuxta iteratam emēdationem tuam totius pontificij iuris
codices bis impreſſos fuiſſe: quorum ſplendore eccl'a illuſtratur: quod nō temere aliū hoc
factitaſſe: aut legimus: aut audiuimus. Tibi quoq; non parum conducet uolumē illud de
nuo perlegiſſe: ut quod familiare tibi ſit: familiariſſimum reddas: celebrem quoq; famam
quam apud ſummos uiros omneſq; nationes chriſticolas uendicaſti: ⁊ ſerues: ⁊ augeas
Apud ſaluatorē deniq; ipſu3 omnium bonoꝝ operū remuneratorem: abundantiorē gra
tiam: perpetuāq; gloria3 cōſequaris: ubi cū beatis euo fruaris ſempiterno. Re3 quoq; gra
tam: ac periucūdam feceris: nonmodo mihi: qui tui honoris laudiſq; tue cupidiſſimus ſu3
ſed ⁊ Paulo Ruſcono tuo: iuriſcōſulto: uiro eqſſimo: Ambroſio quoq; tuo germano una
nimi: ꝙplurimiſq; alijs intima tibi neceſſitudine deuinctis: q oēs ut hoc facias depcamur
amici noſtri tuiq; deſiderio ſatiſfacere cupientes. Quod preclarum facinus ⁊ preſentes:
⁊ poſteri celebrantes nomen tuum ſummis laudibus ad ſidera tollent. Diu: ⁊ felicit' uale
Patrie ſplendor: ⁊ iuris ornamentum: Venetijs. vi. Idus Junias. M. ccc c. lxxix.

¶ Petrus Albignanus Trecius ſuo Bartholomeo Puteo uiro integerrimo:
diue Agathe Brixiano Prepoſito digniſſimo ſal. plu. dicit.

SUauiſſime littere tue Reuerēde Pater: ingenioli mei uires diuturna mendoſorū
librorum caſtigatione defeſſas: adeo recrearunt: inſtauraruntq;: ut fortiores ſoli
to effecte ſint. Prouintiamq; quam antea ſepenumero recuſaueram: utpote pluri
mum laborioſam: moleſtamq; leto aīo ſubire coegerint: tum ut labores noſtri: iuxta ratio
nes tuas: chriſtiane religioni utilitati ſint: ⁊ ornamento: tum ut in relectōne diuini uolumi
nis doctior fiam: tum deniq; ut tuo amicorumq; deſiderio ſatiſfacia3. Sed abſit mihi glo
riari: ut uerbis utar Pauli: niſi in cruce domini noſtri ieſu chriſti: in quo eſt ſalus uita ⁊ re
ſurrectio noſtra: per quem ſaluati ⁊ liberati ſumus. hoc eni3 idem Paulus electionis uas
probibet. Qui eni gloriat': inqt: in domino glorieť. nō eni3 qui ſe ipſum cōmendat: ille pro
batus eſt: ſed quē deus cōmendat. Ego poti⁹ bn̄dicam dn̄m in omni tempore: ſēper laus
eius erit in ore meo: ꝙ non meritis quidem meis: ſed ipſius bonitate pontificij iuris codi
cum caſtigationis ſors ſuper me ceciderit: qui ⁊ peccator ⁊ puſillus ingenio doctrinaq;
ſum. Quinterniones ergo ipſius decretorum uoluminis: quos litteris tuis ad me alliga
tos relegendos trāſmiſeras: ad te expolitos remitto. Reliquū ē uir optime: ut Nicolaū ⁊
Jo. quibus ſeruande correctionis cura demādata eſt: aliquando exhorteris: ſedulo dent
operam: ne ipſius libri compoſitores a noſtre emendationis ſemita exorbitent: eamq; in
hoc preclaro codice iprimendo diligētiā adhibeāt: quā alijs ꝙplurimis ipreſſis illos ꝯſtat
pſtitiſſe. Qđ ſi: ut confido: fecerit nō dubito qn opinioni de me tue amicoꝝq;: ac deſiderio
Johānis aggrippinēſis liberaliſſimi ſatiſfecerim: tuq; q doctiſſim⁹ es: ⁊ ceteri oēs qui hoc
opus celeberrimum lecturi ſunt: non minus illius emendatione ac ornamento: ꝙ ſuauiſſi
ma eius lectione delectentur. Vale cleri patrieq; decus: ⁊ me Johanni Baptiſte mona
cho integerrime uite uiro facundiſſimoq;: tibiipſi: ac reliquis qui nobis ſunt beniuolentia
copulati plurimum commenda: Padue. xi. calendas Auguſtas. M. cccc. lxxix.

aliter predicare ꝙ ibi continetur audeat. vnde dicūt nos anathematizatos qui ibi addim⁹ filioq;. Sed chriſtus ideo ita dixit: quia patri voluit attribuere auctē inſpirandi. Itē in anathemete ponitur aliud pro contrario: ſed non eſt contrarium ſed idem: cū fili⁹ cum patre ſit idem in ſubſtantia: ergo quod a patre procedit ⁊ a filio: ⁊ ſic ñ addim⁹ ſed poti⁹ declaramus.

niſi intelligas opera operata. i. actus ipſos vel accidens qđ eſt in ſubiecto. Si intelligas opera operata ſcđm ꝙ effect⁹ eſt a ſua cauſa: nil operatur vna perſona: quod tota trinitas nō cauſetur: iuxta illud: actio diſplicuit paſſio grata fuit.

m ¶ Et amplius. alia expoſitio eſt.

procedit. deniq; hinc ipē ſpiritus etiā p manus ſanctorū apoſtolorum miracula glorioſa perficiens dn̄m glorificauit ieſum chriſtum poſtꝙ aſcēdit i celū. Nam creditur chriſt⁹ natura de⁹ exiſtere p ſuū ſpiritū uirtutes efficiens. Ideoq; dicebat: de[h] meo accipiet ⁊ annunciabit uobis. Itē vidimus in libro de ſpū ſancto contra errorē grecorum.

De eodem.

Saluator[i] qui ⁊ ueritas eſt ait non enī loquitur a ſemetipo hoc eſt non ſine me ⁊ ſine meo ⁊ patris arbitrio: qꝛ inſeparabilis[k] ē a mea ⁊ patris uolūtate[l]. ⁊[m] āpli⁹ quia[n] ex ſe non eſt: ſed ex patre ⁊ a me eſt. hoc enim ipſum quod eſt ⁊ quod conſiſtit ⁊ loquitur: a pr̄e ⁊ a me ille ē. ego ueritatē loquor ⁊ inſpiro que loquitur: ſiquidē ſpiritus ueritatis ē. Dicere enī ⁊ loq in trinitate non ſecundū conſuetudinem noſtram: qua ⁊ nos ſermocinamur ⁊ loquimur: accipiendum ē: ſed iuxta[o] formam icorporalium naturarum ſiue naturalium: ⁊ maxime trinitatis que uoluntatē ſuā ingerit i corda credentium: eorum cordibus inſerit[p]: q eam digni ſunt audire. Liquiđ ergo ē dicere patrem[q] ⁊ audire filiū uel econtra filium loquentem ⁊ audire patrē: eiuſdem[r] nature eſſe patrem ⁊ filium. ⁊ in pr̄e ⁊ in filio conſenſus eſt ſignificatio ſpirit⁹ ſancti: q eſt ſpiritus ueritatis. ⁊ ſpiritus ſapientie non pōt audire filium loquentem que neſcit: cū hoc ipm̄ ſit qđ profertur a filio. i. procedens deus de deo ſpirit⁹ ueritatis procedens a ueritate ⁊ cōſolator manans de conſolatore deo. Deniq; ne quis illum a pr̄is ⁊ filij uolūtate ⁊ ſocietate diſcerneret[s]: ſcriptū ē: nō enim a[t] ſemetipſo loquitur: ſed ſicut[u] audit ⁊ loquitur. cui ſimile eſt qđ de ſe ipſo ſaluator ait: ſicut audio ⁊ iudico ⁊ alibi: non poteſt a ſe filius facere quicꝙ: niſi quod uiderit patrē facientem[x].

¶ Impendio: ac liberalitate Iohānis Colonie agrippinēn. Iohāniſq; Manthen Gheretzen: ex illuſtri ac populoſa germania originem ducētium: diuinus decretorum codex impreſſus Venetijs: accuratiſſime iterato emendat⁹ p egregiū ac clariſſimū iuris utriuſq; ꝯſultū dn̄m Petrum Albignanū Treciū Venetijs Sixto. iiij. ſūmo Pon. anno. viij. Imperatore Federico. iij. Iohāne mocenico inclyto Venetorū pncipe. iij. nonas Ianuarias. Anno ſalutis dn̄ice M. cccc. lxxix:

Laus deo.

h ¶ De meo. i. a me vel a pr̄e meo procedit. C. de ſūma tri. l. inter claras. io.

i ¶ Saluator loquitur h̄ vidimus ꝯtra grecos: q errori neſtoriāi adherentes dicūt ſ. ſ. a filio non procedere: vt colligitur. j. e. v. hoc eſt enim ⁊ in arg. ſuam aſſumit auctoritatē domini dicentis: non enim loquitur a ſeipſo: ſed ſicut audit loqtur. Exponit preterea qualiter ſunt iſta verba circa trinitatē intelligenda. ſ. dicere: loq: audire: quia aliter ꝙ accipiuntur ſecundum conſuetudinē qua nos loquimur. Tertio dicit ꝙ ſpūs ſāctus ñ pōt audire aliquid a filio qđ ipſe neſciat.

n ¶ Quia ex ſe nō eſt. i. non procedit ex ſe. i. ex perſona ſua.

o ¶ Iuxta. ſicut ⁊ ad iura corporalia reſtituitur qs nō antē ad incorporalia. ff. de uſuc. ſequitur. §. ſi viam. ⁊ ita aliter loquuntur leges đ his ꝙ de illis.

p ¶ Inſerit. quia hoc liqdū ē hic eſſe ⁊c̄.

q ¶ Patrem. in euangelio tn̄ exponitur: pater dicit vel loquitur de filio. i. gignit filium pr̄ vel fili⁹ loquitur de ſpiritu ſancto. i. inſpirat ſ. ſ. filius audit pr̄em id eſt gignitur ab eo. ſpūs audit a patre vel filio id eſt inſpiratur ab eo. ⁊ hec expoſitio vſitatior eſt ꝙ ea que hic ponitur.

r ¶ Eiuſdem nature. ſecundario. principaliter enim ſic notatur perſonarum diſtinctio. immo principaliter nec ē ibi inuenire prius vel poſterius. ⁊ omnia q in trinitate perſonas diſtinguunt: eſſentiam innuunt ⁊ eſſentialiter intelliguntur ⁊ accipiuntur. vn̄ aug. non eſt deo aliud eſſe perſonā ⁊ aliud eē ſbam: cum hoc nomen pſona editum ſit ad notandum diſtinctionē perſonarum.

k ¶ Inſeparabilis. per hoc exaudit: ꝙ inſepabilia ſunt opera trinitatis: vt. xxviij. q. i. fidelium. vt intelligatur de inſepabilitate volūtatis ⁊ operationis. nam quod operatur pater operatur ⁊ filius ⁊ ſpiritus ſanctus.

l ¶ Voluntate. quia vult. alias falſum eſſet ꝙ gignit pr̄ non filius: comedit filius non aūt. ſ. ſ. ar. š. e. di. iij. c. vlt. Mihi eni videtur eſſe diſtinguendum inter opera operata ⁊ opera operantia: ſed male:

s ¶ Diſcerneret. dicendo ꝙ non pcederet ab eo.

t ¶ A ſemetipſo. legitur i euāgelio. io. cū ve. pacly. ſps vita. ille vos doce. oēꝫ vitatē. nō. n. loqtur a ſemetipō ſꝫ q̄cūq; audiet loqtur. ⁊ q̄ vē. ſt ānū. vobis.

u ¶ Sicut. i. intelligo ⁊ ſcio. dr̄ eni filius ſcientia. ⁊ quicqd hꝫ: habet a pr̄e ⁊ ſpiritus ſanctus a patre ⁊ filio.

x ¶ Facientem. ſepe ſolet filius ſimil' eſſe patri. Item ⁊ magiſtro diſcipulis. xxiiij. q. i. cū beatiſſimus. iohannes.

a
Pꝛimum vacat
ſn nomine
captiuitates
que in eodem
ſanguinis pa.
·b·
Concilio .viij.
cõſubſtantialem
ponunt eze.
ad coꝛrectionez
epĩs ſpiritu
c
Inferioꝛum ⁊
anno. M
incũbant neqꝫ
ad pꝛeſbyterij
in eccleſia
·d·
Etiam non
debeant a
quantũ poteſtis
magno timoꝛe
audite chariſſi,
·e·
Viuendum eſt
bant tibi
vtrũqꝫ enim
pꝛoficit aut
diuine ire
·f·
Sacerdos qdez
nec beatum
ꝙ ſi veraciter
bigamiſs gcũqꝫ
ſi pꝛeſumpſerit
·g·
Item calixtus
imputatur itaqꝫ
accedas ſic
econtra vero
pꝛouinciales
·h·
Videndum eſt
conſtituẽ cardi.
vel leuitica
ſponſus auferẽ
manſionis
·i·
Solicitum qꝫ
coꝛripiantur
fructum boni
auxilio ⁊
queſtionum
k
Subdiacono
confirmare
dixit modo
contegatis vt
regni poteſtatez
·l·
Conuertebant
ſacramenta que
baptiſmus ſiue
chꝛiſtiani qui
ſuſcipienda ſũt
·m·
Oꝛdinationes
valet oꝛdinare
⁊ a quo
coꝛrexiſſe
pꝛepoſituras
·n·
Agitari
ſancimus
aut ab ipſo
Diligentia per
ſpiritus ſancti
·o·
Siquis vr̃m
viribus carebit
dereliquit
conſtitutionibꝰ
quoꝛum fuerit
·p·
Vt cauſam
quantum ex
accuſatoꝛes
ciuitatibus non
vtraqꝫ parte
·q·
Dãnari
accuſatoꝛ ⁊
pꝛocedit hic
ſocer inuitus
accuſatoꝛ vel
·r·
Eſt pꝛelibatum
quidã epiſcopꝰ
cum eſau
eligenda que
interceſſoꝛi
·ſ·
Nulla p̃cedenti
ſciſmaticis
per ſingulas
quas deus
peculijs qcunqꝫ
item pꝛedium
·t·
Eſt vt
multas
quoꝝ verecũdie
dimittamus
eccleſie ɔſpectu
·u·
Nunc queritur
res in ep̃atu
aut iniqua
eius pꝛopter.
inuentarium
·x·
Peculium
amici defuncti
non eſſe
quiſquis
cohibeatur
·y·
Magis ſit
vnde in
pꝛeſcribere
interdicimus
ptãtem accipiũt
·z·
De capellis
tempoꝛis oĩa
ſynodo vt
caſu a
cõpetere
·⁊·
Septem annis
quia ſub
carthaginẽſis
licentiã mõchis
doctrinis
·ɔ·
Ab adminiſtra
ergo iuuare
confeſſionem
in doctrina
parabat
·ꝝ·
Juſtum bellum
facultas de
partem qui
ſicut non
necarent
·aa·
Interimat nec
tradidit Item
ſi homicidium
ſolum flagellari
et alie
·bb·
Abluatur
ingreſſus ⁊
et quod
cum minimis
officio apud
·cc·
Quod timeꝛe
reſeruentur
fiunt non
·dd·
Turpiter
ſcriptura
reconciliatoꝛia
⁊ qualitas
·ee·
Vt lex
vouentes
triplex bonum
deceſſoꝛis
decreta legalia
·ff·
Acutius vero
papa.c.iiij.
filios ſuſcepiſſet
ſuas pauperibꝰ
·gg·
Quidam vir
apud miſericoꝛ-
ꝓpter nuptiarũ
incitati quod
iſtis tribus
·hh·
Viciũ foꝛnica ß
vſqꝫ adeo inter
remẽſis ar̃ep̃s
cõdẽnari nec
trãſcendere
·ii·
Dei dimittitꝰ
audiret dicitur
ſiue in cute
et aliter
eſt quia
·kk·
Circũciſio non
domino ꝓmittẽ
per penitentiam
et ſimili
charitate negat
·ll·
Vna eadẽqꝫ
pium eſt
virtus baptiſmi
iudicium ſed
·M·
Delicta coꝛrigẽ
arbitroꝛ hec
ſunt idem
pſonam chꝛiſti
ſuarum eum
·nn·
Contraxiſſe
ſententia ac
illiciti coitus
meldenſis
·oo·
Tertiam die
ſacramentoꝛum
item ſother
et linteamina
contra ſe
·pp·
Tange petram
ſtephani
penitentis
ſacramẽtũ aque
euntes docere
·qq·
et dum
de arrianis
ɔficere chꝛiſma
⁊c̃. et infra
ecclĩe charitas

Finis.

410

cõſecrãdi ſunt canones. per hoc intendens inducẽ ad cõcordiam multa capl'a que in trib⁹ pmiſſis ꝓximis di. diſcordare videbãtur. quorũ quidã dicebant ꝙ clerico licet habere vxorẽ. quidã a ꝯtrario aſſerebãt.

Trigeſima di. ꝓbat extra in termis de eo qđ dicit ꝓxima di. ꝙ ex cã interꝑtãdi ſunt canones.

Trigeſimaprima di. ꝓbat ⁊ ponit exẽpla i termis qualiter clerici ꝯtineri debẽt. ⁊ in fine ꝯcludit ꝙ ab omnib⁹ eſt ſuanda cõtinẽtia ꝑter qꝫ ab orientalib⁹. et dicit ꝙ cõtinẽtia clericorũ cepit ex tpe ⁊ ponit de cã ꝯtinẽtie ponens de ſupſtitiõib⁹ quorũdã hereticoꝝ ꝯiugia ⁊ q̃daz alia deteſtantiuz.

Trigeſimaſecũda di. ꝓbat reprobãdo icõtinẽtiã ⁊ ꝙ a clerico iꝯtinẽti nõ ſũt audiẽda diuia officia. poſtea ꝓbat ꝯtrariũ ⁊ illud tenet. Item ꝓbat ꝙ laic⁹ vxorat⁹ poteſt ex diſpẽſatõne habere beneficiũ ⁊ de coha. cle. et mulie. tractat.

Trigeſimatertia di. ꝓbat ꝙ nõ ſolũ ille qui duas vxores habẽt ꝓmouẽdi nõ ſũt. ſed et ille qui vnaz vxorem habuit ⁊ alteram ꝯcubinã niſi ex diſpenſatiõe ul' vxorẽ tm̃ meretricem ad ſacros ordines ꝓmouẽdi nõ ſũt. ul' illi qui morbo epilentico uel demoniaco furore uel ſili q̃nqꝫ laborãt ſeruata diſtinc. ibidez poſita in notatis.

Trigeſimaq̃rta di. ponit ꝙ oportet epm̃ vitare nimiaz familiaritatem domeſticaꝝ pſonaꝝ. ⁊ ꝙ nõ licet venari et iteꝝ reuertit ꝙ nõ lꝫ clerico habere ꝯcubinaz ul' vxorem meretricem. ⁊ ſi laico licet hr̃e ꝯcubinaz. i. vxorem nõ ſolẽniter ductam.

Treg. ſimaq̃nta di. ꝓbat ꝙ ordinãduz in epm̃ oportet eſſe ſobriuz nõ luxurioſum ⁊ nõ vinolentũ. ⁊ hoc. j. di. xl. ⁊ ponit de pena ebrioſoꝝ.

Trigeſimaſexta di. ꝓbat ꝙ oportꝫ epꝫ prudẽtez eẽ nõ ſolũ lr̃aꝝ peritia ſed etiam ſecularũ negocioꝝ diſpẽſatione. ⁊ hoc vltimuz melius tractat in. xxxix. di.

Trigeſimaſeptima di. querit ⁊ ponit ꝙ ſecularib⁹ lr̃is oportet ordinãduz eſſe eruditũ. ⁊ vtꝝ liceat eas addiſcere. ⁊ reſpõdet ſic dũmõ nõ ad voluptatez ſed ad eruditionez eaſ addiſcat. ⁊ quare pericu loſa eſt ignorantia epiſcopis et clericis.

Trigeſimaoctaua di. ꝓbat ꝙ lr̃is debet eſſe erudit⁹ ſacdos ⁊ canones ignorare nõ dꝫ. ⁊ vltimo reprobat ignorantiaz ponẽs ꝙ volũtaria ignorãtia oib⁹ ẽ noxia. ⁊ ſi neſciat loq bñ latinuz nõ ꝓpterea repꝛhendẽdus a ſcholaribus per. c. ſedulo.

Trigeſimanona di. ꝓbat ꝙ ſcholarib⁹ ⁊ ſacerdotibus neceſſaria eſt noticia ſeculariuz negocioꝝ ⁊ peritia. ⁊ ꝙ nimia ſimplicitas repellit a ꝓmotione. ⁊ ſũt ibi multa bona capl'a ad probanduz ꝙ bona eſt ſcientia.

Quadrageſima di. probat ꝙ oportet epm̃ ornatuz eſſe morib⁹ et v̓tutib⁹. ⁊ ꝙ nõ loc⁹ hoiez ſed hõ locũ ſanctificat excepta apl'ica ſede. ⁊ ibi incipit. v. c. apl'ice regule

Quadrageſimap̃ma di. ꝓbat ꝙ oportet epm̃ eſſe ornatum in inceſſu ⁊ habitu ⁊ cibis. de hoc de vita ⁊ hone. cle. deus qui.

Quadrageſimaſecũda di. ꝓbat ꝙ oportet ſacerdotem eſſe hoſpitalem ex̃ de ꝑben. de monachis. ⁊ ꝙ in hoſpitalitate nõ eſt habenda delectio pſonaꝝ. Itẽ ꝙ debꝫ eẽ pud cus. ⁊ ibi ſunt. vi. capl'a apl'ice regule.

Quadrageſimat̃tia di. ꝓbat ꝙ epš dꝫ hr̃e gratiã docẽdi ⁊ diſcretiõez ne aut tacẽda ꝓferat aut dicẽda taceat.

Quadrageſimaq̃rta di. ꝓbat ꝙ nõ debet eſſe epũs nec ſacerdos nec clericus in ꝯmeſſationibus ⁊ ebrietatib⁹ nec in ꝯuiuijs. de hoc ex̃ de vi. et ho. a crapula.

Quadrageſimaq̃nta di. ꝓbat ꝙ nõ debet eſſe epũs percuſſor hominuꝫ nõ iraſcibilis ſed paciens. de hoc ex̃ đ ſen. excom. vniuerſitatis. ⁊ e. ti. in volũtate. nec đbet per vim hoies ad fidez trahẽ. de hoc ex̃ de bap. et ei⁹ effec. maiores vltra mediuz. et ꝙ in ſe diſciplinam et miſericordiam debet habere.

Quadrageſimaſexta di. ꝓbat ꝙ litigioſus nõ debet eẽ epũs. et ponit in p̃ncipio v̓ba nihil eſt impudenti⁹ arrogantia ruſticoꝝ qui garrulitatem artem putãt. et parati ad lites in ſubiectos tumide intonãt qđ ex arrogantia ſupbie ꝓuenire manifeſtuz eſt. Item ꝙ vſurarij ul' maledici ꝓmouẽdi nõ ſunt. et eſt cauſa quare nõ debẽt eẽ epi. qa tales uel ſunt adulatores uel detractores uel diſcordiam ſeminãtes. ut ex̃ de cl'i. maledi. per totuz de exceſſ. prela. per totum.

Quadrageſimaſeptima di. ꝓbat ꝙ cupiduſ ⁊ vſurari⁹ non ordinat ex̃ de prebẽ. cũ iam dudũ. ⁊. xlvij. di. ſicut hi. ⁊ ꝙ neceſſe eſt ꝙ epũs ſit diſpoſit⁹ beñ domui ſue ⁊ ſciat ſuos corrigere quantuz in ſe eſt. ⁊ tractat in hac di. xi. ⁊. xij.

Quadrageſimaoctaua di. ꝓhibent neophiti i epos ꝓmoueri ⁊ ꝙ ordinate ad ordineſ aſcẽdendũ eſt. nã caſũ appetit qui ad ſũmi loci faſtigia poſtpoſitꝭ gradibuſ ꝑ abrupta querit aſcenſũ. in. e. di. c. fi.

Quadrageſimanona di. ponit caſus ⁊ rõnes quare criminoſi ⁊ vicioſi nõ debeãt in epos ꝓmoueri q in p̃dicta regl'a aploꝝ in predictis locis ꝓhibiti fuerant. dicit. n. aliq̃ñ nouim⁹ ꝙ cũ is q diſplicet ad intercedẽdũ mittit irati animus ad deteriora ꝓuocat. deiñ ponit. c. in q̊ demõſtrat ꝙ ceci ⁊ torto naſo magno vel ꝑuo ꝓmouẽdi nõ ſunt ⁊ q̃l'r ꝓmotuſ in epm̃ vl' p̃latũ viuẽ dẽat oñdit ⁊ ſub ꝯpẽdio tractat. xiij. c. apl'ice rl'e de qbus p̃miſit.

Quinquageſima di. querit vtꝝ crioſi poſt ꝑactã p̃ñiaz in ꝓprijs ordinib⁹ remanere vl' ad maiores grad⁹ aſcẽdere valeãt. ⁊ ꝓbat ꝙ ſic q̃nqꝫ ipſo iure q̃nqꝫ ꝑ diſpẽſatõez vt ibi nõ. q̃ eſt ſuꝑ p̃n. di. ⁊ eius diffinitões ſꝫ varias opiones. de hoc etiã de tẽp. or. c. fi. vltio tractat de homicidis ⁊ publice penitẽtibus ad ſacros ordines ñ ꝓmouẽdos. vt ex̃ de biga. c. i. ⁊ hr̃ ex̃ de homi. ꝑ totũ.

Quinquageſimaprima di. ꝓbat ꝙ curiales ⁊ ronibus obligati iudices ⁊ aduocati promouẽdi non ſunt.

Quinquageſimaſecũda di. tractat de clerico ꝑ ſaltũ ꝓmoto qui in ordine ſuſcepto nõ miniſtrat niſi prius habeat ordinem quẽ obmiſit. de hoc tractat ex̃ de cleri. ꝑ ſaltũ promoto per totum.

Quinquageſimatertia di. ꝓbat quare curiales ⁊ aliter obligati ordinandi non ſunt.

Quinquageſimaquarta di. ꝓbat ꝙ ſerui ⁊ ſarraceni ꝓmouẽdi ñ ſũt ⁊ iudei ñ poſſũt hr̃e mãcipia chriſtiana.

Quinquageſimaquinta di. ꝓbat ꝙ corꝑe viciati illr̃ati bigami ſortilegi ſerui ꝓmouẽdi non ſunt vl' originarie ꝯditõnis nec ſolẽniter penitens bigamus ⁊ ceteri ⁊c̃.

Quinquageſimaſexta di. ꝓbat ꝙ ille qui eſt fili⁹ ſacerdotis non promouet ſi incõtinentiã parentũ ſectat ⁊ niſi diſpenſatione habilis ſit.

Quinquageſimaſeptima di. ꝓbat ꝙ qui baptizat i egritudine nõ ordinat quia eius fides non eſt volũtaria.

Quinquageſimaoctaua di. ꝓbat ꝙ monachus non dꝫ aſſumi ad regimẽ eccleſie ſecularis niſi đ licẽtia ſui abbatis ⁊ conſenſu dioceſani epi. de hoc plene de capel. mo. c. i. ⁊. c. ſequenti.

Quinquageſimanona di. ꝓbat ꝙ qui eccleſiaſtici diſciplinis imbuti nõ ſunt ꝑ ordinationẽ ad ſũmũ ſacerdo-

Q Voniaꝫ inter cetera que utilia
ſũt: ꝓuidi legiſtis ꝛ canoniſtis
qui propter tp̄is breuitatem ſeu libri ꝓ
lixitatem uel penuriaꝫ ſtudē in decretis
nequeũt hoc op⁹ fore utile. Et quia que
quiſ bene ſcit ita memorie ꝯmēdare nō poteſt quin ob
linioni tradant᷑. ideo ego Johãnes diacon⁹ hiſpanus
ꝓfeſſor iuris canonici ꝛ ciuilis ad ſũmariaꝫ toti⁹ libri
quã breuiſſime potui deo ſuũ auxiliũ prebēte collegi. q̄
flos decreti merito dici pōt. Et cũ eo q̄nq3 ꝯcordãtias
decretoꝝ ꝛ leguꝫ tã ꝺ̄ tex. quã de notat᷑ ut mihi memo
rie occurrebant inſerēdas decreui. Summaq3 totius
libri hec ē q̄ ꝑ partes diuiſſus eſt. Et p̄ma ꝑs ē diuiſa
in. c. ꝛ diſtinctiōes. modos quaꝝ ſeu intentioneꝫ ſigil-
latim ꝛ ſũmarie in hoc oꝑe declarabo. Secũda ꝑs eſt
diuiſa in. xxxvi. cãs quaꝝ quelibet habet ſub ſe certas
et ꝯnumeratas ſpecies. quaꝝ diuꝫ ſolutiōes ꝛ ſnīe in h̄
opere breuiter patefiũt. In hac ſecũda ꝑte in. xxxvi. cã
et quō inter ipſas cãs inſerit᷑ tractat⁹ de penitētia qui a
quibuſdam tertia ꝑs ipſi⁹ libri dicit᷑. qō non pl3 qui in
vij. di. eſt diuiſus. quaꝝ mēs in hoc oꝑe breuit᷑ claret ꝛ
aperte. Tertia ꝛ ultima ꝑs eſt de ꝯſecratione diuiſa in
v. di. quaꝝ mēs hic ſũmarie p̄libat᷑. Sumãt itaq3 dn̄i
mei legiſte ꝛ ꝺ̄cretiſte h̄ donum ſui amici. qō q̄zuis exi
guũ ꝯmēdãduꝫ tñ ab eis ſi memores erũt illi⁹ dicti. qō
philoſophus ait. Exiguũ mun⁹ cũ dat tibi pauꝑ ami
cus ꝛc̄. Aliqui ponũt hic v̄ſus. Cētũ diſtinc. ꝛ vna cãe
ſũt triadēa ꝛ ſex. Pena tenꝫ ſeptē ꝺ̄ ꝯſecra q̄q3 quiq3

H Vmanũ genus duob⁹ modis
regitur et cetera.
Tractatur⁹ in hoc libro magiſter grati
an⁹ de iure canonico incipiēs quaſdam
iuris diuiſiones premittit vſq3 ad q̄rtaꝫ
di. In p̄mis Prima qō cũ auc̄tatib⁹ ſequētib⁹ pōit
ꝛ ꝓbat dr̄iaꝫ que eſt inter ius diuinuꝫ ꝛ hũanuꝫ ſeu le
gem diuinaꝫ ꝛ hũanam que eſt vſq3 ad. i. di.

Prima di. ponit dr̄iaꝫ inter ius ſcriptuꝫ ꝛ nō ſcriptum
et docet certas exceptiones iuris. ꝑ quot modis ſumit᷑
uel accipit᷑ apud canoniſtas.

Secũda di. ponit ꝛ ꝓbat dr̄ias inter leges ꝛ plebiſcita
ſeu ꝯſulta. ꝛ de oībus habet᷑ meli⁹. ff. de iuſti. ꝛ iure. et
de legi. ꝛ ꝯſti. ꝛ ſequen. per totum.

Tertia di. docet diffinitiōes canonuꝫ ꝛ dr̄ias eoꝝ.

Quarta di. ponit ꝛ docet cãm quare facte ſunt leges ꝛ
canones. ꝛ qualiter fieri ꝛ ꝓmulgari debeãt. ꝛ quod ꝺ̄
eis uel in eis ꝓmulgari ꝺ̄beat. de h̄ nō. C. de legi. ꝑ totũ

Quinta di. ponit ꝛ exponit dr̄iam inter ius naturale et
ciuile et cetera iura.

Sexta di. querit vagando ex̄ mãꝫ aliq̄ntuluꝫ ꝛ expōit
ſuperfluitatem nature que accidit hōi in ſomnis an ad
peccatum imputetur.

Septima di. ponit qui fuerũt auctores iuris. ꝛ qualit᷑
incepit ius. ꝛ hoc melius. ff. de origi. iuris. C. de ve. iu.
enu. per totum.

Octaua di. ponit dr̄iam int᷑ ius nãle ꝛ ꝯſuetudineꝫ. ꝛ q̄
liter ꝯſuetudo cedit iure naturali. et ꝙ iuſ naturale vicit
alia iura. ꝛ de hoc ex̄ de ꝯſue. per totũ. ff. de le. ꝛ conſtit.
l. de quibus. ꝛ l. ſequentibus.

Nona di. ꝓbat ꝙ quelibet ꝯſuetudines debēt cedē iu-
ri naturali. ꝛ ꝙ ius naturale preiudicat humano.

Decima di. ꝓbat ꝯſuetudines p̄ncipũ ſeu leges cano-
nibus nō ꝓponi. vbi aũt euãgelijs atq3 canonib⁹ ꝯcor-
dauerint oī reuerētia ſũt digne. de h̄ de ſecũ. nup. c. fi. ꝛ
de ope. no. nũ. c. i. C. ꝺ̄ ſacro. ſanc. eccle. ꝑuilegia.

Undecima di. ꝓbat ꝙ ꝯſuetudo que nō obuiat legib⁹
vel canonib⁹ ſeruãda eſt. ꝛ ꝙ ꝯſuetudo praua cedit legi

Duodecima di. ponit ꝙ nō l3 nouitatē inducē ꝛ alteri⁹
quã romãe ec. ꝯſuetudinē ſuari. ꝛ q̄ ꝯſue. ſit ſeruanda.

Decimatertia di. pōit ꝙ aduerſus ius nãle nulla admit
tit᷑ diſpēſatio. niſi forte duo mala vrgeãt. ꝛ neceſſariuꝫ
ſit alterum eligi.

Decimaq̄rta di. querit ꝛ ſoluit vtꝝ liceat nobis minora
pctã ꝯmittē ut alij grauiora vitēt. ꝛ dicit ꝙ nō. ꝺ̄ h̄. xxij.
q. ij. nequis arbitretur.

Decimaq̄nta di. ponit origineꝫ ꝛ auc̄tem eccl̄iaſticarũ
cōſtitutionuꝫ. ꝛ que opuſcula ſunt admittenda.

Decimaſexta di. pōit ꝙ canones apl̄oꝝ ſunt recipiendi
et nō inter apocripha nũerandi. ꝛ gn̄alia ꝯcilia. ꝛ quoꝝ
tēpore celebrata ſunt. ꝛ quoꝝ auc̄tas preemineat.

Decimaſeptima di. pōit ꝙ gn̄alia ꝯcilia nō ſũt ꝯgregã
da nec habent vim niſi auc̄te apl̄ice ſedis.

Deciaoctaua di. tractat de ꝯcilijs archiep̄oꝝ in quibus
tractabãt᷑ cãe antiq̄⁹. ut h̄ docet᷑. ꝛ ceteꝝ p̄latoꝝ maxie
ep̄oꝝ. et quo tp̄e celebranda ſunt ꝛ quãtaꝫ vim hēant.

Decianona di. doc3 ꝛ ꝓbat ꝙ eccl̄iaſtice ep̄l̄e canonib⁹
conſilioꝝ pari iure adequande ſunt.

Uigeſima di. ꝓbat ꝙ cleric⁹ romãoꝝ pōtificũ ꝛ ſacris
canonib⁹ ꝯcilioꝝ eccl̄ie negocia t᷑minãt᷑. in qb⁹ t᷑minan
dis ptãs ꝛ ſcia neceſſaria ē. ꝛ in q̄ntuꝫ ꝑemineãt decreta
ꝛ canones expoſitiōib⁹ alioꝝ q ſacraꝫ paginã gloſaue
rũt. ꝛ ſic an dicta expoſitoꝝ ſacre pagine p̄ferant᷑ ꝯſti-
tutionibus papalibus.

Uigeſimap̄ma di. ꝓbat q ſũt executores miſtri cano-
nuꝫ a maiori vſq3 ad infimuꝫ. ꝛ dr̄ias miſtroꝝ locorũ
aſſignat ꝓbãs ꝙ maior a minori iudicari nō debet. ꝛ ꝺ̄
eccleſiaſticis ordinib⁹ et ipſoꝝ ordine.

Uigeſimaſecũda di. docet ꝙ int᷑ oēs eccl̄ias rōana ob
tinet p̄ncipatũ. ꝛ ꝙ ſũt q̄tuor p̄r̄iarchales ſedes. ꝛ de or
dinatione maioꝝ eccleſiaꝝ ꝛ p̄matu ro. eccleſie.

Uigeſimatertia di. ꝓbat ꝛ docet q̄lit᷑ qs miſter in ecle
ſia dei ꝓmoueri ꝛ ordinari debeat incipiēs a ſũmo pō
tifice uſq3 ad inferioreꝫ gradũ ul᷑ ordinem q pſalmiſta
appellatur.

Uigeſimaq̄rta ꝛ quita di. ꝓbat qd ad ep̄ꝫ ꝛ qd ad vnũ
quēq3 inferioreꝫ ꝑtineat. ꝛ ſic de clericoꝝ ordiãtoꝝ exa
minatiōe. ꝛ ꝙ q ē ep̄s ſine crimie oꝫ eē. ꝛ ibi incipit rel̄a
apl̄i miſſa ad timo. ſꝫ illo. c. nũc vidēduꝫ. ꝛ q̄t mōis cri
mē accipit᷑. q̄ regl̄a apl̄ica. xiij. hꝫ capl̄a. q̄ ꝓſeq̄t᷑ uſq3
ad. xlix. di. ꝛ h̄ ꝓſeq̄t᷑ p̄mũ. c. in. §. nũc aũt per ſingulos
circa ordinandos.

Uigeſimaſexta di. ꝓbat ꝙ ordinãdi in ep̄ꝫ uel ſacerdo
tem debēt eſſe vni⁹ vxoris viri. ꝛ ꝙ bigamia nō tollit᷑ ꝑ
baptiſmum. ſed peccata delentur ꝛ incipit ibi. ij. c. apl̄i. ꝛ
de eo tractat uſq3 ad. xxv. di.

Uigeſimaſeptima di. ꝓbat ꝙ nolentes vouere ꝯtinenti
am ad ſacros ordines ꝓmouendi nō ſint. aſſignãs dif
ferentiam inter votum ſimplex ꝛ ſolēne. ꝛ ꝙ ꝓmoti ad
ſacros ordines nec ꝯ̄here matrimoniuꝫ nec iam cōtra
cto vti poſſunt.

Uigeſimaoctaua di. ꝓbat ꝙ clericis habē vxoreꝫ non
licet in eccl̄ia occidētali. addēs de ſubdiaconatu q olim
ꝓhibit⁹ nō erat. ꝛ in qua etate ꝛ in quib⁹ ordinib⁹ pro
mouendi ſũt. et vtꝝ laic⁹ in ep̄m ꝓmoueri poſſit in. c. ꝺ̄
ſua. ꝛ ꝙ laici de clericis etiã malis iudicare nō debent.

Uigeſimanona di. ꝓbat per plura. c. ꝙ ex cã loco ꝛ tp̄e

411

et qualiter litigioſi corripiēdi ſunt et nō ordinādi.et qͦꝝ
oblatiōes nō ſūt recipiende murmurās et ꝯtriſtās.
Nonageſimaprima di. ꝓbatᷣ qͣlr clerici teneāᷣ dicē ho
ras ſuas.et ꝙ etiā ſi ſibi ſua bñficia nō ſufficiāt poſſint
ſibi querē neceſſaria artificiolo ſuo licito.de hoc extra
ne cle.uel mona.c.i.
Nonageſimaſecūda di. ꝓbat ꝙ magis corde ꝙꝫ voci
bus cātandū eſt in ecclia dei et nō cū organo uel melo
dijs ut ppl'm delectet.ſꝫ ꝯriū ꝺ ꝯſuetudine ſeruaᷣ. Iteꝫ
ꝙ epi ſi nō recipiūᷣ a dioceſi ſua pñt in alijs ſuis paro
chijs officiū pſbyteri exercere et pꝛa officia ⁊ bñficia
retinere.quouſqꝫ recipiantᷣ extra de elec.cū in cūct.
Nonageſimatertia di. ꝓbatᷣ ꝙ obedientiā inferiores
maioribꝰ debēt.et ꝙ nullus debet cōicare inimicis ro
mane eccleſie. Item oēs epi qui ſūt ꝓpinqui ei debēt
eam ſemel in āno viſitare ꝑ ſe.ceteri vo ꝑ nūcios.ex̄ de
iureiurā. ego.n. reliqui minores in ecclia ſemꝑ debēt
ſubeſſe maioribꝰ niſi minor locū maioris teneat uel te
nuerit.extra de ma.⁊ obe.c.ij.⁊.c.ſtatuimꝰ.⁊ quāta dif
ferētia ſit inᷣ pſbyteros ⁊ diaconos.⁊ quāta inᷣ epos
et preſbyteros.
Nonageſimaqrta di.ꝓbat ꝙ maior in officio pōt com
mittere minori vices ſuas.ita ꝙ legati ſedis aplice im
pediendi nō ſunt.⁊ impediētes ſūt excōicādi.⁊ quā po
teſtatem habet archidi. ſuꝑ pſbyteros parochialium
eccleſiarum.
Nonageſimaqnta di.ꝓbatᷣ ꝙ etiā pñtibꝰ epis poſſunt
pſbyteri qꝫuis ei ſbditi ſacra miſteria celebrare et pdi
care.⁊ ꝙ olim idem erat pſbyᷣ ⁊ eps.⁊ qualiᷣ ipi epi ꝺ
beant a ſuis clericis reuereri qa in ecclia debēt ſedē epi
in ſublimiori ſede.ſꝫ in domo ſunt eiꝰ ſocij. ⁊ pſbyteri
chriſmate pñt vngere infirmos.
Nonageſimaſexta di. ꝓbatᷣ ꝙ laicis etiā impatoribꝰ
nō eſt aliqua tributa facultas ordinādi aliquē ul' iudicā
di de rebꝰ eccleſiaꝝ.⁊ qualiᷣ ſacerdotiū ⁊ impium ſint
diſtincta ab ipſo deo.de hoc ex̄ de iudi. nouit de ma.⁊
obe.ſolite.⁊ de donatione cōſtantini.
Nonageſimaſeptima di.ꝓbatᷣ ꝙ pcibꝰ eccleſie impa
tor et ceteri pncipes pñt in pſumptores aiaduertere et
eccleſiam iuuare.de hoc in.c.i.de offi.ordi.
Nonageſimaoctaua di.oñſo ſupiꝰ qualiᷣ ⁊ qui ſint in
clericos ꝓmouendi. ponit qualiᷣ clici pegrini ⁊ vltra
ma ini ſine teſtimonio.v.epoꝝ recipiedi nō ſūt.de hoc
extra de cle.pere. per totum.
Nonageſimanona di. docet iteꝝ ⁊ pleniꝰ de pmatibꝰ
et ptāte eoꝝ qualiᷣ ſolo noie differūt a pᷣiarchis ⁊ ma
iores ſint epis.de hoc ex̄ de offi.or.duo.⁊ de diuiſione
ꝓuinciarum aliquid dicit.
Centeſima di.tractat de pallio ⁊ vſu eiꝰ.de quo habetᷣ
de elec.ſignificaſti ⁊.c.ꝙ ſicut.⁊ de tranſla.c.ij. de vſu
pal.per totum.
Centeſimaprima di.ꝓbatᷣ ꝙ vna ꝓuicia nō dꝫ diuidi in
duas.de hoc ex̄ de pben.maioribꝰ.nec vna ꝓuincia dꝫ
habē duos archiepos.Et finiᷣ pma ps decreti.Deīde
ordinat cās.in quaꝝ pma de ſimoniaco et ordinationi
bus tractat eo ꝙ ꝺ elec.eccliaſtica.⁊ de ordinibꝰ ſupiꝰ
ſufficienter monſtratuꝫ erat.

Quidam hñs filium obtulit cū
beatiſſimo cenobio exactꝰ ab abbate et
fratribꝰ.x.ſol.ſoluit.Hec eſt pma cauſa
tractās de ſimonia.qͦ inter cetera crimina maximū eſt
⁊ in ſequētibꝰ duabꝰ cāis de criminalibꝰ tractabit ſim
pliciter pmittens gratianꝰ has tres cauſas crimiales

Et habet hec cā.vij.qōnes et incidētia quedā ex̄ ſimo
niam more ſuo interſerēs. In pma queriᷣ an ſit pctm̄
emē ſpūalia.gratianꝰ pmo allat ad ꝓbāduꝫ ꝙ ſic uſqꝫ
ad.§.ſed obijciᷣ. Ibi in ꝯriū obijcit ⁊ tres facit obiecti
ones quibꝰ rñdit.⁊ rñſiōes auctatibꝰ ꝓbat. ꝓbās ꝙ or
dinatiōes ab hereticl facte dūmō in forma ecclie tenēt
diſtinguēs in.§. ſigno.inter ſacramētuꝫ neceſſitatꝭ ⁊ ſa
cramētuꝫ dignitatꝭ. ⁊ eam ꝓſeqᷣ uſqꝫ ad.§.ex his.ibi
tñſfert ſe ad hereticos ⁊ ꝺ eoꝝ ſacramētꝭ varie ꝯſtat uſ
qꝫ ad.§.ꝯſtat.ibi ad pncipale ꝓpoſitū redit.⁊ tractat de
ſimonia uſqꝫ ad fineꝫ qōnis.⁊ de hoc ex̄ de ſimo.ꝑ to
tum.⁊ de renū.niſi cū pdem ſuꝑ.§.ij. Probat etiaꝫ qͣli
ter ſimoniaci remanēt in ordinibꝰ ſuis diſpēſatiue ⁊ q
daꝫ nō.⁊ in tractatu de hereticis tractat incidenᷣ ꝺ bap
tiſmo ⁊ eiꝰ effectu.de hoc ex̄ de baptiſmo ꝑ totum ⁊ de
eucbariſtia.de quo ex̄ de cele.miſ. ꝑ totū. Tractat etiā
incidenᷣ ꝙ nō ſūt ſacramēta in peccatoribꝰ plaꝭ deſpi
ciēda uſqꝫ ad.§.duo aūt.de quo ex̄ de vitē ho.cle.vr̄a
deinde accedit ad ꝓbādū ꝑ.c.quidā di cūt.⁊.§.obijciᷣ
ꝙ baptiſma ⁊ ordines bene ꝯferūᷣ ab heretico dūmō
in forma ecclie ſed nō ad effectuꝫ uel executionem niſi
ignoranᷣ recipiantᷣ qa tūc bene quo ad executiōeꝫ ⁊ ef
fectum ꝯferūᷣ uſqꝫ ad.§.ꝯſtat.A.§.ꝯſtat uſqꝫ ad.§.ſic
ꝓbatᷣ ꝙ ꝓ nullo ſacramēto recipi pōt pecūia.nedū pro
ordinatiōe.de quo ex̄ de ſimo.nō ſatꝭ.⁊.e.ti.cū in ecclie
et.c.cū ſit romana. Poſtmodū diſtinguit inᷣ illos qui
ſcienter a ſimōiacis ordināᷣ.et illos qui ignoranᷣ ⁊ de
pena ⁊ ignorātia eoꝝ i.c.ſtatuimꝰ ꝓbās in.c.ordinatio
nes.qͣt mōis ſimonia ꝯmittaᷣ qa aliud ē munꝰ ab obſe
quio ⁊c.⁊ in.c.ſūt nōnulli.dicēs ad finem qōis ꝙ q ab
ordinādo uel eligēdo recipit pecūiaꝫ uel dat puniri dꝫ
ſicut qui ꝓmittit pecūiaꝫ ob accuſandū ul' ob iudican
duꝫ uel ob teſtimoniū ferēdū ul' nō ferēdum puniᷣ qͣſi
ſimoniam cōmittat.vt.i.q.iij. videntes.
Secūda.q.queriᷣ vtꝝ ꝓ ingreſſu monaſterij pecūia ſit
exigenda uel etiaꝫ exacta ꝑſoluēda.doceᷣ ꝙ nō.oñdēs
pmo ꝙ ecclia nō debet ꝯferri niſi pmodos ei ꝯſtituaᷣ
de hoc ex̄ de ec.edi.c.penul. ſi tñ aliqd ſine petitiōe fue
rit oblatū recipi poterit.de hoc ex̄ de ſimo.etſi qōnes in
auc.de ſanc.epi.§. ſiqs aūt clericos. Probat inſuꝑ ꝙ
beneficia eccleſiaſtica nō ſūt dāda diuitibꝰ ſed pauperi
bus ꝑ.c.cleros ⁊.c.paſtor qui al's vñ viuat hꝫ ⁊ bñfici
um ecclie receperit ſacrilegiuꝫ cōmittit ⁊ iudicium ſibi
manducat ⁊ bibit.
Tertia.q.queriᷣ an ingreſſum eccleſie ul' pbendā emē
ſit ſimoniacū.doceᷣ ꝙ ſic qa nec ſpirituale nec ſpiritua
li anexuꝫ emere lꝫ.niſi in caſibꝰ de quibꝰ hēᷣ ex̄ ne pla
ti vices ſuas querelā ⁊ hic in nō.pma ⁊ ſuꝑ.c.ij. Item
de pena taliū ementiū ⁊ vendētiū oñdit. docet etiā ꝙ ſi
iudex ꝓ iudicādo pecūiaꝫ receperit ſimoniā ꝯmittit.ꝑ
c.vendētes.de h ex̄ ꝺ vi.⁊ ho.cle.cū ab oi. ⁊ Inno ſuꝑ
c.nō ſolum.
Quarta.q.queriᷣ an pᷣnum crimē filio iputeᷣ. qͦ eo
ignorāte ꝯſtat eſſe admiſſuꝫ.doceᷣ pmo ꝙ ignorātia ex
cuſat mltis auctatibꝰ niſi filij imitenᷣ vicia pᷣna ul' niſi
qꝫtuꝫ ad eos ꝑuenit.ex̄ de renū.niſi cū pdeꝫ ultra medi
um de uſurl tua.diſtinguēs in.§. notādū inᷣ ignorātiā
iuris ⁊ facti ⁊ iuris ciuilis ⁊ nālis. de hoc habeᷣ ex̄ de
epi.qui re.epi.c.i.
Quita.q.queriᷣ an liceat ei eſſe in ecclia uel fūgi eo or
dine quē ſic pᷣna pecūia eſt aſſecutꝰ.ꝓbatᷣ ꝙ ſic diſpē
ſatiue renūciando epatui.de h ex̄ de ſimo.nobis. ⁊ pñt
etiam ꝓmoueri iſti ignorātes.⁊ etiaꝫ dicēduꝫ eſt ſi per

tiū nō aſpirēt vt ſic ꝑ grad⁹ fiat aſcenſus ſeu ꝑ ordīes.

Sexageſima di. ꝓbato ⁊ oſtenſo a. xl. di. §. nūc autē. q poſſit ad ſacerdotiū ꝓmoueri ⁊ q non. ꝓbat ⁊ docꝫ ex qbus ordinibus in archiepꝫ vł ꝑpoſitū vł epm̄ ſint eligēdi. de hoc ex̄ ꝯ eta. ⁊ qua. a m̄ltis. ⁊ ꝯ elec. cū i cūctis.

Sexageſimaprima di. ꝓbat ꝙ laici nō ſunt in epōs ꝓmouēdi uel eligendi. ſed ꝑ ſingulos ordines ſūt eligēdi epi ⁊ probandi. ſed laici bene pn̄t poſtulari. et ꝙ electio eſt facienda de ꝓpria eccl̄ia ſi fieri pōt. de hoc ex̄ ꝯ elec. cū inter. ⁊ c. cū magiſtrū. et ꝙ dr̄ia eſt int̄ electionē et poſtulatiōeꝫ. ut in ſequēti. §. ⁊ viſitator no pōt de rebus eccleſie alienare in. §. cui.

Sexageſimaſecūda di. ꝓbat ꝙ electio epōꝝ faciēda ē per clericos nō ꝑ laicos qa popul⁹ docēd⁹ ē nō ſequēdus. de hoc plen⁹ de cauſa poſſeſſiōis cū eccleſia.

Sexageſimatertia di. ꝓbat ꝙ nullo mō laici debēt ſe ingerē electiōni epōꝝ. de hoc de elec. qſqs. ⁊ c. ſacro. ſed electiōes iam facte pn̄t eis ꝑſentari. Itē ꝙ electio epōꝝ dꝫ fieri. ī. tres mēſes in qb⁹ ſedes vacauerit ⁊ a maiori ꝑte capl'i. de hoc ex̄ de elec. ne ꝓ defectu. Et ponit ꝯ donatione lodouici impatoris facta ro. eccle. et de iuramēto qđ impator preſtat pape.

Sexageſimaqrta di. ꝓbat quo tpe et qb⁹ pn̄tib⁹ debēt epi ꝯſecrari. de hoc ex̄ de temp. or. ſi archiepꝰ.

Sexageſimaqnta di. ꝓbat ꝙ pn̄tib⁹ oib⁹ ꝯprouincialibus epis uel ſe excuſantib⁹ debet epus ꝯſecrari ab archiepo. de hoc ex̄. de temp. or. ſi archiepꝰ. ⁊ ꝙ pmas ēt debet ꝯſentire ſi ꝓuincia habet pmateꝫ. de offi. or. duo in tex. et in nō. et ꝙ ſi oēs epi defuerint ius vniuerſitat̄ tradit vnum.

Sexageſimaſexta di. ꝓbat ꝙ archiepꝰ ab oib⁹ ꝯprouincialib⁹ epis eſt ordināduſ. ⁊ ꝙ in ꝯſecratiōe epi ad ad min⁹ debēt tres epi intereſſe.

Sexageſimaſeptima di. ꝓbat ꝙ ceteri ꝑlati ⁊ corepi ⁊ ſacerdotes pn̄t ab vno ſolo epo ꝯſecrari uel ordinari. ⁊ ꝙ ſolus epus pōt illū honorem ꝯferre ſed nō ſolus auferre. de hoc ex̄ de tranſla. c. ij. in pn̄.

Sexageſimaoctaua di. ꝓbat ꝙ illi qui ſūt ordinati ab illis quos nō ꝯſtat eſſe epōs iteꝝ ſunt ordinādi. Item de eccl'ijs. de hoc rubrica de baptiſ. c. i. ⁊ de ꝯſecratiōe ecc. c. i. ⁊. ij. ⁊ quare corepi ſunt remoti. et ꝙ nō ſūt epi q ad min⁹ quā a tribus ſunt ꝯſecrati.

Sexageſimanona di. ꝓbat ꝙ pma tōſura clerici ꝯ manu abbatis ſuſcipi pōt. de hoc extra de ſup. ne. ꝑla. c. i. ⁊ de eta. ⁊ qua. cū ꝯtingat. nec ab epo alteri⁹ ciuitat̄ nec a ſuo abſolute clericus ordinari debet.

Septuageſima di. ꝓbat ꝙ cleric⁹ ſine titulo ordinari nō debet. et ꝙ cl'ic⁹ n̄ pōt hr̄e niſi vnū titulū. ꝑ. c. ſāctoꝝ de quo habet̄ ex̄ de elec. dudū. ⁊ de eta. ⁊ q̄li. eam te.

Septuageſimaprima di. ꝓbat ꝙ epꝰ alteri⁹ ciuitat̄ pōt ordinare cl'icos alienos cū lr̄is ꝓprij epi. de hoc ex̄ de tempo. ordi.

Septuageſimaſecūda di. ꝓbat ꝙ epꝰ nō dꝫ dare lr̄as dimiſſorias ſuis cl'icis niſi rogat⁹. ⁊ ponit formā ipaꝝ lr̄aꝝ. de qb⁹ hēt̄ de cleri. pere. ꝑ totū. et de cle. non reſi. fraternitati.

Septuageſimatertia di. ꝓbat qualiter littere formate et dimiſſorie fiant.

Septuageſimaqrta di. ꝓbat ꝙ clerici inuiti ordinandi ſunt ꝑ ſb̄tractiōeꝫ bn̄ficioꝝ. ex̄ de elec. cū in cunct̄ ultra medium. et de etate et qualitate. c. queris.

Septuageſimaqnta di. ꝓbat ꝙ die dn̄ico debet epus cōſecrari ⁊ infra tres menſes. de hoc habet̄ ex̄ de tem. ordi. lr̄as. et ꝙ ceteroꝝ clericoꝝ ordinatiōes debēt fieri in ſabbato quatuor temporum. de q̄ ex̄ de tēp. or. c. iij.

Septuageſimaſexta di. ꝓbat q̄re ꝑdicta quatuor tpa ſunt ieiunanda. et quibus temporib⁹ ſunt celebranda.

Septuageſimaſeptima di. ꝓbat qualit̄ clerici ſunt per gradus ordinandi ⁊ de interſtitijs tēpoꝝ et de etate ordinandoꝝ uſqꝫ ad epm̄.

Septuageſimaoctaua di. docet̄ qua etate ſunt ſacerdotes ordināḋi. de hoc extra de elec. cū in cūct̄ ⁊ ꝯ eta. et quali. per totum.

Septuageſimanona di. ꝓbat ꝙ electio ſūmi pōtificis fiēda ē a ſolis cardinalib⁹. de elec. licet. et vn⁹ ꝯ cardinaibus viuēte aplico ꝯ electiōe nō tractet. et ꝑ quē gradū qs ſit ꝓmouēdus in cardinaleꝫ et q̄ electio ꝑualeat.

Octuageſima di. docet̄ in qb⁹ locis debeāt pmates et pr̄iarche inſtitui. et in qb⁹ epi. ⁊ ꝙ nō m̄ltuꝫ dꝫ diſtare vna ſedes ep̄alis ab altera. de hoc ex̄ ꝯ ꝑuile. c. i. et quo tpe pmates ſunt inſtituti.

Octuageſimaprima di. incipit ſub epilogo dare etiam q̄ docuit a. xxv. di. de regula apl'ica. et de hoc tractat uſqꝫ ad. xvij. di. c. iij. et ſub epilogo alio ordine reiterat. c. ap. regule. et docet ꝙ ordināḋus in epm̄ dꝫ eē ſine crimie nec clerici mulierib⁹ cohabitare. et in ipſa docet ꝓ qb⁹ criminib⁹ ſint ipſi ꝑlati deponēdi ⁊ in monaſterijs ponēdi. et an ipō facto fiāt depoſiti. de vi. ⁊ ho. ꝑ totū.

Octuageſimaſecūda di. docet ꝙ epꝰ his q ſuis manibus laborare nō pn̄t ꝓuidere debet. et videt̄ repetē illa vni⁹ vxoris viꝝ. et de ꝯtinētia clericoꝝ ⁊ de incōtinētia punienda. et de pn̄ia ⁊ diſpen̄. que cuꝫ eis fieri pōt. ⁊ de fornicatiōis peccato ſeu alijs criminib⁹. de hoc extra ꝯ iudi. at ſi.

Octuageſimatertia di. docet̄ ꝙ ꝑlat⁹ nō ſolū imunis a peccato eſſe dꝫ. ſꝫ etiā peccat̄ alioꝝ ꝯſentire nō debet. qr error cui nō reſiſtit̄ approbat̄. de hoc ex̄ de homici. ſic̄ dignuꝫ. ⁊ nihil miſeri⁹ tali prelato.

Octuageſimaqrta di. docet̄ ꝙ dꝫ eſſe vigilās circa defenſionem paupeꝝ releuatioñeꝫ opp̄ſſoꝝ ⁊ curationeꝫ monaſterioꝝ. et iteꝝ de mūdicia caſtitat̄ que debet eſſe in clericis.

Octuageſimaqnta di. tractat̄ de hoſpitalitate clericoꝝ inqꝫtuꝫ eſt eis neceſſaria qa ſi ab eo inueniāt̄ alieni iure prohibent̄ ordinari. ex̄ de ꝑben. cū iam dudum.

Octuageſimaſexta di. ꝓbat̄ ꝙ epm̄ dꝫ eſſe doctorem ut ſciat corrigere ſubditos. et ꝙ doctrina ſua debet preferre ſacrā ſcripturā nō lr̄as ſeculares. Iteꝫ liberalem patientib⁹ neceſſitatem nō tn̄ hiſtrionib⁹. Item non ꝑcuſſorem. nō venatoreꝫ. clemēteꝫ ⁊ cōpati calamitatib⁹ nō credere facile. opib⁹ illicitis nō inſtare. nō turpis lucri cupidus ſit. ſubueniat viduis pupillis ⁊ oppreſſis. nec ad vindictam facilis.

Octuageſimaſeptima di. ꝓbat ꝙ viduis orphanis et oppreſſis epꝰ debet dare ſubſidium et pupillis.

Octuageſimaoctaua di. ꝓbat̄ ꝙ clerici cupiditat̄ cauſa negociatores eſſe nō debēt. ſed pietatis cauſa curam orphanis ⁊ viduis impēdere. ex̄ ne cle. uel mo. c. i. ꝯ vi. et ho. cle. c. fi.

Octuageſimanona di. ꝓbat ꝙ ideo dꝫ epm̄ eſſe domui ſue bn̄ ꝑpoſituꝫ. ut ſciat in diſpēſatione reꝝ eccl'ie regulam eſſe obſeruādaꝫ. ꝙ ſingula officia ſingulis ꝑſonis cōmittat. ⁊ ꝙ iconomuꝫ uel vicedn̄m hr̄e debet. ⁊ ꝙ ꝓpinqs uel fauore ſibi ꝯiūct̄ nō cōmittat eccleſiaſtica officia. ſed ſint diſtincta ſacramenta dei.

Nonageſima di. ꝓbat̄ quare religioſus ordināḋus ē

ſimonia uel in crimine leſe maieſtatis ⁊ hereſis. ⁊ oſtē dit ꝙ maiores a minorib⁹ accuſandi nō ſūt nec iudicā di. qa nō eſt diſcipulus ſupra magiſtrū. ⁊ ponit q̄ ſint infames. ꝓbās ꝙ qñq̄ detractio lʒ in ſe mala ſit a deo ꝑmittit ne in ſupbiam eleuet᷑ qñq̄.

Secūda qōne ꝓbat᷑ ꝙ nō credit᷑ epō ſoli ſi dicere uo luerit aduerſariū ſuū criminoſū uel ꝙ hoc ei ꝯfeſſus fuerit. de h̄ ex̄ de teſti. lʒ ⁊ de offi. ordi. ſi ſacerdos.

Tertia qōne ꝓbat᷑ ꝙ nō licet epō accuſato ire ad archi epm̄ alteri⁹ ꝓuincie qa nō pōt eū ligare uel ſoluē niſi in caſu ex̄ de rap. c. i. ⁊ ibi ꝓbat᷑ que dicat᷑ ꝓuincia. ⁊ quot epōs debet habere.

Quarta qōne ꝓbat᷑ ꝙ ſi ꝯtingat epōs ⁊ archiepm̄ diſ cordare in iudicio iſtius epi accuſati ꝙ archieps vicie ꝓuincie cū aliqb⁹ de ſua ꝓuincia epis euocādus ē. ut cū eis qō dirimat᷑. uel ſi ꝓuincia hʒ pmatē recurrat᷑ ad eum. quoꝝ quidē ſnīa tenebit niſi ad ſuperiorē fuerit appellatū. de hoc ex̄ de re iudi. c. fi.

Quinta qōne ꝓbat᷑ ꝙ deficiente accuſatore re⁹ nō ē co gendus ad purgationē niſi fuerit infamat⁹ qa accuſa tore nō ꝓbante ⁊c̄. ex̄ de accu. cū p. ⁊ de pur. ca. p totū de ſimo. de hoc in fi. ⁊. c. ſequenti.

QUidam longa egritudine gra uat⁹ ⁊c̄. Hec ē ſeptima cā. ⁊ habet duas queſtiones.

In pma qōne tractat de clerico egrotā te. In ſui pncipio ponit ꝙ in eccleſia ſua alter aſſumen dus nō eſt q̄ztocūq̄ ſit tpe infirm⁹ immo ſciſmaticus dicit᷑ qui ſe ad hoc ingerit uſq̄ ad. §. ecce. ſed eo peten te forſan infirmitate grauato ſubroget᷑ ali⁹ ei uel det᷑ ei coadiutor. ⁊ ſiqd deficit in medio miſſe ali⁹ ſacerdos q debet ei aſſiſtere cōpleat ſacramētū. Itē ꝙ epi uł cete ri prelati nō debēt deſerere eccleſias ſuas ⁊ ire ad alie nas. de h̄ de cle. egro. ⁊ de cle. nō reſi. p totū. ⁊ de trāſla. quāto. Item ꝙ nō debet eis pciū ꝯſtitui ponēs caſus quib⁹ prelato viuēte pōt ali⁹ ſubſtitui. de quo habetur extra de renū. niſi cū pridem. ⁊. c. poſt tranſlationē.

Secūda qōne ꝓbat᷑ ꝙ epus exquo renūciauit ⁊ alius ſubſtitut⁹ eſt poſtea epatū ſuū recuperare nō pōt cele brationē miſſaꝝ ſi cauſa infirmitatꝭ dimiſerit valitudi ne recuperata exequi nō prohibemus.

QUidaʒ epus agēs in extremis ⁊c̄. Hec eſt octaua cauſa. ⁊ habet quinq̄ queſtiones. ⁊ hec cauſa habuit ortū ab illo. c. qō eſt. ſ. cauſa ꝓxima. q. i. petiſti vbi fuit cōceſſum cuidam epō ſibi eligere ſucceſſorē.

In prima qōe ꝓbat᷑ ꝙ null⁹ prelat⁹ debet uel pōt ſibi eligere ſucceſſorem qa eccleſia dei iure hereditario poſ ſideri nō debet. ⁊ de hoc uſq̄ ad. §. his oīb⁹. de hoc ex̄ de fi. preſby. ꝯquerente. Deinde quedam adiūgit ad e lectionem pertinentia ꝓbās ꝙ elect⁹ electionem nō dʒ reſpuere. ⁊ qualiter eligi debeat. de q̄ habet᷑. C. de epiſ. ⁊ cle. ſi quēq̄. ⁊ de renū. niſi cū pridem. ⁊ hoc ꝓpt᷑ bo nū obediētie qō magnū eſt. de quo ex̄ de ma. ⁊ obe. c. ij et qui epiſcopatū deſiderat bonū op⁹ deſiderat. Inē ſerit qualis ⁊ qualiter eligi debeat uſq̄ ad. §. cū autem ꝓbans etiā ꝙ qñq̄ eligūt᷑ mali prelati ꝓpt᷑ pctā ſubdi toꝝ. ⁊ quā grauiter peccāt qui ſcientes ſe inſufficientes prelaturas aſſumūt cū alioꝝ ſedē qui magis digni ſūt nō dubitāt occupare.

Secūda qōne ꝓbat᷑ ꝙ eoꝝ patrocinia in electione con ualeſcere nō debēt ſed vita et morib⁹ eſt preferēdus. et ꝙ dñi electores de eligendo poſſūt iudicare ⁊ examina re. poſtq̄ elect⁹ fuerit de eo nō pñt iudicare. ex̄ de elec. cum inter.

Tertia qōne probat᷑ ꝙ nō eſt ſimoniac⁹ qui poſt ſuam electionem pro indēnitate eccleſie ſue iuramētum pſtat de hoc ex̄ de elec. ſignificaſti.

Quarta qōne ꝓbat᷑ ꝙ pendēte accuſatiōe ꝯtra platum ante tempus ſnīe nō debēt ſubditi ab eo diſcedere uł ei nō obedire. de hoc ex̄. de accuſa. olim.

Quinta qōne ꝓbat᷑ ſiqs prelatus ſuper aliquo crimie ad ſedem aplicam fuerit vocat⁹ nō debet a curia diſce dere ſine lr̄is pape. de hoc ex̄ de iudi. c. i. ⁊ de procura. conſtitutus.

SEntētia excōicationis notat⁹ quidam archiepus ⁊c̄. Hec eſt nona cā et habet tres qōnes. In prima qōne pro bat᷑ ꝙ ordinatiōes facte ab excōicatis ⁊ electiōes facte ab hereticis nō ſūt recipiēde qa nō hñt executionem niſi fuerit cū ordinatis diſpenſatum. de h̄ de or. ab epi. c. fi.

Secūda qōne ꝓbat᷑ ꝙ null⁹ epus debet clericos alt⁹ dioceſis ꝓmouere ſine cōmēdaticijs lr̄is ꝓprij epi uel parochianum alicui⁹ recipere ad diuina uel iudicare. d hoc ex̄ de ꝓcura. c. ij. et. iij. rata tñ poterit hr̄i tłis ordia tio a proprijs epiſcopis. ut ꝓbat. c. lugdun̄. ⁊ ex̄ de tem po. or. poſt tranſla.

Tertia qōne ꝓbat᷑ ꝙ archiepi de ſubditis ſuffragane orum ſuoꝝ nō iudicent niſi in caſib⁹. de hoc ex̄. d offi. ordi. c. paſtoralis quāuis eccłia romana de oīb⁹ indiffe renter iudicet et nullus de ea niſi de⁹ imo cuilibet eccle ſie pōt propter prerogatiuā ſue ptātis de prelato ꝓui dere ut eum remouere ſimiliter. ut in. c. nūc vo. ⁊ de h̄ ex̄ de procu. conſtitutus.

QUidaʒ laic⁹ baſilicā a ſe factā ⁊c̄. Hec eſt decima cā. ⁊ habet tres qōes

In pma. q. ꝓbat᷑ ꝙ eccleſie cū omnibus reb⁹ ſuis ad epiſcopi ordinatiōē in cui⁹ territorio ſite ſunt ptinēt. ⁊ eccleſie oblatiōes ⁊ faculta tes eaꝝ a laicoꝝ diſpenſatiōib⁹ ꝓhibēt᷑ eſſe imunes. d hoc ex̄ de ſepulturis certificari. ⁊ de offi. or. cōquerēte de reli. domi. de xenodochis. de cenſi. cū apłus p totū de conſti. eccleſia.

Secūda qōne probat᷑ ꝙ q̄uis eccłie cū reb⁹ ſuis ſint in diſpoſitiōib⁹ epiſcopi. nō tñ hñt ptātem dilapidādi uel vendendi bona ipſi⁹. qō ꝓbat᷑ per auc̄. hoc ius por rectū. ⁊ per alias leges niſi in caſib⁹. Item q̄re pcarie ꝯſtituūt᷑ ⁊ reuocāt᷑. de hoc ex̄ de re. eccle. nō alie. p totū et alienator tenet᷑ res ipſas eccłie reſtituē nihilominus tanq̄ fur ⁊ latro puat᷑. ex̄ de elec. ꝙ ſicut.

Tertia qōne ꝓbat᷑ qd noīe cathedratici debent habere epiſcopi de eccleſijs parochialib⁹. ⁊ qualit᷑ q̄rtam uł ter tiam pro fabrica eccłie reparanda ſm̄ diuerſas ꝯſuetu dines ⁊ de obuentiōib⁹ eccłiaꝝ. ⁊ de quib⁹ oblatiōib⁹ habere debeat. ⁊ ꝙ null⁹ debet hr̄e plures eccleſias niſi ꝓpt᷑ paupertatē q̄ vnā. de hoc ex̄ de his que fiūt a ma iori pte ca. de ſepul. certificari. de elec. dudū. Itē iponit modū ſm̄ quē epiſcopi debeāt parochias viſitare. de h̄ ex̄ de cenſi. cū apłus de offi. archi. c. iij.

CLericus aduerſus clericū ⁊c̄. Hec eſt vndecima cāuſa in qua tractatur in pte de litigijs. et habet tres qōnes.

In pma qōne exaīat᷑ ⁊ docet᷑ młtis au ctoritatib⁹ ꝙ cleric⁹ ſemp eſt trahendus corā ſuo non ciuili iudice. niſi in caſibus de auc̄te tamen ſui maioris

vim etiam artet ſimoniam intercedere.ut in.c.finali.
Sexta.q.querit vtꝝ illi qui ab iſto ſimoniaco ignorā ter ordinē receperūt ſunt abijciēdi.rūdet ꝙ nō p c.ſiqs qd eſt in pma.q.hui⁹ cāe ſiqs a ſimoniacis. Itē docet in eadeʒ qōe ꝙ dare aliqd ut eligat uel ut electio ei⁹ cō firmet ſimoniacū ē p.c.ſicut is inuit⁹.ꝛ.C.de epi.ꝛ cle. ſi quenquam.
Septima.q.querit an iſte renūcians ſue hereſi ſit reci piēdus iteꝝ in epali dignitate ſuadēte eccl'ie neceſſitate uel vtilitate ꝛ ibi ſup.§.niſi rigor tractat de diſpēſatiōe ad plenū tractat etiā d hereticis qn reuertūt ad eccl'iaʒ et qualiter ꝛ ſb qua forma recipiēdi ſūt. ꝛ ꝙ neceſſaria eſt qnqꝫ diſpēſatio p.c.diſpēſatiōes ad fineʒ ꝓbat qlit ordinati ab eccl'ia ſunt ab hereticis recipiēdi.ꝯcludēs p c.fi.ꝙ cetera crimina reſpectu ſimoniace prauitatis ꝓ ni hilo reputantur.de hoc extra de ſimo.c.tanta

Querit quidam epus de lapſu carnis ꝛc. Iſta cā hʒ viij.q. In pma.q. tractat qualit circa iudicia et cās i occul tis.et qualiter in notorijs ſit ꝓcedenduʒ
Secūda.q.tractat ꝙ ſpoliat⁹ ante reſtitutiōeʒ ſuis ſpo liatorib⁹ rūdē nō cogit.ꝛ de hoc ex de or.cog.
Tertia.q.tractat qua pena feriēdi ſūt calūniatores ꝛ d abolitiōib⁹.d hoc ex de accu.ſup his.ꝛ d colluſiōe.
Quarta.q.tractat quot teſtes in qualibet cā ſufficiāt.d hoc meli⁹ d teſtib⁹ p totū ti.ꝛ pſertim in.c.licet.
Quinta.q.tractat de purgatiōe canonica et vulgari.de hoc melius extra de pur.canonica ꝛ vulgari.
Sexta.q. tractat qualiter et qn ſit appellandum.de h extra d appel.ꝛ.C.ꝛ.ff.et in aucten.
Septima qōe ꝓbat ꝙ laici ꝯ clericos in accuſatiōe re gularit audiendi nō ſūt.nec inferior cleric⁹ ꝯ maiorem de hoc ex de hereticis excōicam⁹ de teſti.decetero ꝛ d accuſa.c.i.
Octaua.q.ponit qualiter accuſans ſe dʒ ſubſcribē et li belluʒ formare.de hoc ex de ꝓcu.c.tue.

Quidaʒ eps de ꝓpa ſede deiect⁹ ꝛc. Hec eſt tertia cā in qua tractat in ſui pncipio de reſtitu. ſpo.et habet.x. qōes In pma q̄rit an reſtitutio ſit danda oib⁹ ſpoliatis ꝓbat ꝙ ſpoliati reſtituēdi ſūt añ ingreſſum cau ſe pncipalis.de hoc extra de reſtitutiōe ſpo.per totum.
Secūda.q tractat de inducijs q̄ debēt dari ipis reſti tutis.iā anteqꝫ ad iudiciū reuocent.ꝛ dic breuit hodie ꝙ ſūt arbitrarie.docet in fi.ꝙ cū agit ꝯ platū de dilapi datione interim dʒ more tutoꝝ uel curatoꝝ ab officio ſuſpēdi.de h ex d offi.dele.venerabili et d ſimo.lʒ heli.
Tertia.q.ꝓbatur ꝙ inducie ſunt dande poſtquam ad iudicium ſunt vocati.
Quarta qōe ꝓbat ꝙ infames ꝛ nō legitime cōuicti ad accuſatiōeʒ admitti nō debēt.ꝛ gnaliter qui admittēdi nō ſunt ad accuſationem.
Quinta.q.tractat ꝙ teſtes de domo actoꝝ ꝓducēdi n ſūt.et etiā de ſuſpectis iudicib⁹ tractat ꝛ d teſtib⁹.ꝛ qui a teſtimonio ꝛ accuſatiōe repellant. de hoc ex de accu.c. i.et de teſti.c.fi.
Sexta.q.ꝓbat ꝙ actor debet ſequi foꝝ rei.et ꝙ nemo de ꝓuincia in ꝓuinciā dʒ in ius vocari.ſʒ hec.q.pleni⁹ examinat ex de foro ꝯpe.p totū.ꝛ de rap.c.i.ꝛ ꝙ epi d ponēdi nō ſūt niſi aucte pape.ꝛ ꝙ alij iudices uel plati vocati ſunt in pteʒ ſolicitudinis nō in plenitudieʒ ptātis
Septima qōe querit ꝙ criminoſi ꝛ infames iudices alioꝝ eē nō debēt nec aduocati.et ſup hoc inducit totū titulū.ff.de poſtu.ꝛ.C.tn dū in adminiſtratiōe tolerāt nō pōt eoꝝ iudiciuʒ declinari.et de h pleni⁹ de poſtu. C.ꝛ.ff.ꝛ ex de reſcrip.ſciſcitatus.
Octaua.q.ꝓbat ꝙ qn ad ipm deponēdū accuſat eps ad min⁹ debēt intēeſſe.xij.epi cuʒ metropolitano ut aſ ſeſſores nō ut iudices.de hoc ex d re iudi.c.nō poteſt.
Nona.q.docet ꝙ accuſator ꝯ accuſatū abſentē uł teſt in abſentia illi⁹ ꝯ quē deponit audiendi nō ſūt. ꝛ qualit teſtes de quib⁹ deponē debēt ſunt inſtruēdi.de hoc ex de teſti.c.i.
Decima qōe ꝓbat ꝙ teſtis uel accuſator q deferūt in vno caſu in alio audiēdi nō ſunt qa pſumūt calūnioſi de hoc extra de accu.cū.p.
Undecima qōe ꝓbat ꝙ in criminib⁹ reaccuſatio nō hʒ locū niſi in caſibus.de hoc melius.C. qui accuſare nō poſſunt.l.i.ꝛ.l.negāda.et ex de iudi.at ſi clerici.

Quidam excommunicatus ꝛc. Hec eſt q̄rta cā ꝛ habet vi. qōnes. In p ma querit vtꝝ excōicat⁹ poſſit aliquem accuſare.et probatur ꝙ nō.de hoc extra de iudi.intelleximus.
Secūda et tertia qō inſimul examināt.et tractāt qui ꝛ quales qua etate debeant eſſe teſtes et qualiter examiā ri debeant.de hoc pleni⁹.ff.ꝛ.C.de teſti.et extra d teſti. per totum.
Quarta.q.tractat ꝙ in iudicio quatuor pſone ſunt ne ceſſarie.et ꝙ alius debet eſſe accuſator et ali⁹ teſtis.ꝛ ꝙ inſcriptio in accuſatione pcedere dʒ niſi in caſib⁹ de q bus ex de vbo.ſig.forus.et de accu.ſuper his.
Quinta.q.tractat ꝙ ſi accuſator ad diem uł terminuʒ ſibi aſſignatū nō venerit pōt excōicari.de hoc ut lit.nō ꝯteſta.per totum de vbo.ſig.ex parte.
Sexta qōne tractat ꝙ illi qui ab accuſatiōe repellūtur ſi ſuam uł ſuoꝝ iniuriaʒ ꝓſequūt bene admittūt.de h extra de teſti.decetero.

In infamia cuiuſdaʒ epi char tula accuſatoris inſcribit ꝛc. Hec ē qnta cauſa.et habet quinqꝫ queſtiones.
In pma qōne tractat qua pena feriendi ſunt qui libellos famoſos in occulto ꝯ aliquē ſcribunt de hoc.C.de fal.libel.per totum.
In ſecūda.q.ꝓbat ꝙ reus edictis legitimis dʒ vocari ad cauſam anteqꝫ in eum ſnia ꝯdēnatiōis ꝓferat.de h ex de dolo ꝛ ꝯtu.per totū.et de ma. et obe.inter q̄tuor ff.de iudi.l.ad pemptoriū cū.l.ſequenti.
Quarta qōne ꝓbat ꝙ epus abſqꝫ ſynodali audientia et aucte aplica ꝯdēnādus nō eſt.et cū fuerit in ſynodo debet mitiſſima relatiōe vboꝝ factū ſuū ꝓponē non in diſcretis vocib⁹ ꝓſtrepē.qd ſi fecerit dʒ de concilio ex pelli ut exeat iurgium cū eo.
Tertia qōne ꝓbatur ꝙ in criminalib⁹ cāis non pōt int uenire procurator.nec ad allegādum cās abſentie.de h pleni⁹.ff. de ꝓcura.pmuʒ.§.publice ex de accu.veniēs
Quinta qōe ꝓbat ꝙ nō debet aliqs reputari inimicus eo ꝙ accuſat qa nō ois qui oſculat eſt amic⁹.ꝛ nō ois qui vberat eſt inimicus.
Sexta qōe docet qua pena feriendi ſūt accuſatores q nō ꝓbāt qd intendūt.de hoc tractauerat.ij.q.iij.

Quo fornicatores et ifamia no tati ꝛc. Hec eſt ſexta cā.ꝛ hʒ quiqꝫ qōes In pma tractat an infames ꝛ criminoſi ad accuſatiōeʒ epi ſunt admittendi.et re ſpondet ꝙ nō niſi forte in exceptis criminibus.puta in

tetigit de rapina quõ ſit ꝓhibita. ⁊ ꝙ nõ licet clericl au
ferre fures quãdo ducũt ad ſuſpẽdiuʒ. ſed poſſunt ro
gare ne ſuſpẽdant. de hoc de epi. audi. addictos.

Quidaʒ clericuſ crimine carnis
lapſus ꝓhibet ⁊c̄. Hec eſt qntadecima
cauſa. ⁊ habet octo qõnes tractans de in
cõtinẽtia clericoꝝ ꝑmittẽs tractatum de
his que mẽte alienata fiũt ⁊ de quibuſdam alijs.

In ꝑma. q. qua querit an que mẽte alienata fiunt ſint
imputanda. reſpondet ꝙ non niſi culpa ſua inciderit in
furorem tractans de infirmitate corporis uel carnis. et
bene diſtinguit inter peccatũ volũtariũ ⁊ nõ volũtariũ
probãs ꝙ qui in furore uel inuitꝰ aliquẽ hominez interfe
cit non peccat.

Secũda qõne qua querit an liceat clericis recipẽ mu
nera pro patrocinio. docet ꝙ ſic. ex̄ de poſtul. tria. ꝯria
intelligunt de ſecularibus.

Tertia. q. qua querit vtrũ mulieri cũ qua crimen ꝯmi
ſit ſit credendũ. reſpõdet ꝙ nõ quia ꝯfitenti de ſe de ali
orum criminibꝰ credendũ nõ eſt. ut ex̄ de ꝯfeſſ. c. i. do
cens in quibus caſibꝰ accuſatio uel teſtimoniũ mulieri
poſſit admitti. ⁊ ſupinducit mltas leges.

Quarta. q. qua querit vtrũ liceat epõ die dñico aliquã
cauſam ventilare. docet ꝙ nõ tractãs ibi de ferijs.

Quinta. q. qua querit vtrũ clerico negãti ſit indicenda
purgatio. docet ꝙ nõ niſi de illo crimine remãſerit ĩfa
matus. ut. s̄. vi. q. de hoc melius de pur. ca. c. i. per totuʒ
et de ſimo. de hoc.

Sexta. q. qua querit vtrũ clerici ſint ad. q. ponendi. rñ
det ꝙ nõ. ꝯ videt ex̄ de cõmo. grauis. ⁊. q. v. villicꝰ.

Tractat etiã incidenter ꝙ romanꝰ pon. põt deponẽ pn
cipes terraꝝ. ſed ſi iniqui fuerũt ⁊ inutileſ põt abſoluẽ
vaſallos a iuramẽto fidelitat. de hoc ex̄ de depoſi. c. fi.
et de elec. venerabileʒ. ⁊ in ꝯſti. noua ad rei memoriam.

Septima. q. qua querit vtꝝ ſine ſynodali audiẽtia poſ
ſit preſbyter deponi ⁊ ꝯdẽnari. ſoluit ꝙ nõ qa licet epꝯ
honorẽ dare poſſit. nõ tñ põt ſolus auferre. de h̄ ex̄ de
trãſla. c. ij. i pri. ⁊ ꝙ i dpõne epi. xiij. epi. in dpõne pſby
teri. vij. in depõne diaconi tres debẽt eẽ. ꝑ. c. ſiqs durã
duʒ. ⁊. c. felix. ⁊. c. ſe. de hoc ex̄. de re iudi. c. iij. Itẽ ꝙ in
ꝑtractandis cauſis alijs debẽt adeſſe clerici ipſius epi
de iure. licet ſit ſecꝰ hodie de ꝯſuetudine in qbuſdaʒ ec
cleſijs. ex̄ de diuor. ex lr̄is.

Octaua. q. qua querit vtrũ clericꝰ ꝯfeſſus in iure d crι
mine qd ante ꝯfeſſionez ꝑpetrauit poſſit in ſuſcepto or
dine poſt pñiam miniſtrare. ꝓbat ꝙ nõ de rigore iuriſ
niſi ex diſpenſatiõe cũ diſtinc. que eſt in notat ſup pn.
q. ⁊ qualiter a criminoſo poſſuʒ audire diuina qd eſt d
co. cle. vr̄a. ⁊ ꝙ filij clericoꝝ ſuſcepti de cõnubio ſm qſ
dam ſcdm alioſ etiã de ꝯcubina debẽt eſſe ſerui eccleſie
illꝰ vñ erat clericꝰ qui eos genuit. ⁊ eſt ibi ſpãle ut filij
puniant pro peccato patris.

Quidam abbas habebat eccleſi
am parochianaʒ. Inſtituit ibi monachũ
ut officiuʒ celebraret ꝑpetuo ⁊c̄. Hec eſt
ſextadecima cã. ⁊ hʒ ſeptem qõnes.

In ꝑma. q. huiꝰ cãe ꝓbat ꝙ monachi de licẽtia ſui epi
poſſunt regẽ parochiales eccleſias. ⁊ tũc licet eis q̄ alijſ
ſacerdotibꝰ. de hoc ex̄ de ſta. mo. ꝙ dei cũ ſi. Itẽ ꝙ mo
nachis q in monaſterijs reſidẽt nõ tenẽt ſoluẽ dcimas
de ſuis ꝑdijs niſi ſicut alij clerici. de hoc ex̄ de deci. c. i.
et. c. ex ꝑte. ⁊. c. pbr̄i. Item incident ꝓbat ꝙ ſicut vnire
duos epatꝰ in vnũ ⁊ diuidere vnũ in duos ꝑtinet ad ſũ
muʒ põtificem. ſic vnire duas parochias uel eccleſias
ꝑtinet ad epm loci. de hoc ex̄ de reli. domi. c. i. de exceſ.
prela. ſicut vnire de re. ec. nõ alie. c. i. Iteʒ ꝙ ſedes epat
nõ debet eſſe vbi nũq̄ʒ fuit ⁊ vbi fuit nõ debet remoue
ri niſi ex cã. Itẽ ꝓbat ibi ꝙ decime baptiſmali eccleſie
ſũt ſoluẽde. de hoc dicit ex̄ de deci. cũ ꝯtingat. ⁊ q ꝯtra
faciũt excõicati ſunt. ut ꝓbat in. c. in canonibꝰ. ubi ſunt
illa vba pulcherrima ferro abſcindenda ſũt vulnera q̄
fomẽtoꝝ nõ ſentiũt diſciplinã. ⁊ ꝙ dñi ꝑlati nõ debent
tm̃ eſſe cuſtodes chartaꝝ. ſed qñq̄ʒ ad facta venire de
bent. Iteʒ ꝙ epi in ipis decimis nõ niſi tertiã ul q̄rtam
ſm locoꝝ ꝯſuetudineʒ ꝑcipere debẽt. ꝓbat inſup quaʒ
graue ẽ ipſas decimas ⁊ ꝑmitias nõ ſoluẽ ſacerdotibꝰ
In fine ꝓbat ꝙ qcqd habẽt clerici paupeꝝ ẽ. ⁊ ꝙ deci
mas de ꝯſenſu epi poſſũt licite monachi poſſidere. qd
intelligit ſm illud. c. cũ aplica. ex̄ de his que fiũt a ꝑlat

Secũda. q. ꝓbat per. c. vilis ubi ſũt illa vba ꝙ diabo
lus mille modos nocẽdi habet. ⁊ illa hũani moris eſt
illũ vereri ⁊c̄. ⁊ ꝙ in capellis monachoꝝ que eis pleno
iure fuerunt date ad eos pertinet inſtitutio ⁊ deſtitutio
pbr̄i. in alijs vo que ad eos pleno iure nõ ꝑtinẽt. i. quaſ
ipſi monachi in ſuis villis fũdauerũt pñtatio ad eos
ut patronos. inſtitutio vero ad eos non ꝑtinet ſed ad
epm loci. hoc idem eſt de priuil. cum ⁊ plantare. et de
capel. mo. c. i.

Quinta. q. xvi. cauſe que intitulat añ tertiã ⁊ q̄rtã. ꝓba
tur ꝙ ſi monachi uel clerici ꝯſtruxerũt eccleſias in terri
torijs que habent in ciuitatibꝰ ul diocesibꝰ epoꝝ aliqꝝ
ordinatio illaꝝ eccleſiaꝝ in ſua dioceſi ad illos epos ꝑ
tinebit. preſentatio vo ad edificãtes niſi edificator fue
rit epiſcopꝰ. qa tũc videt ꝑ. c. i. ꝙ inſtitutio ad eũ ꝑtine
at etiã in aliena dioceſi. qd facit ꝓ epo veroñ. in eccl'ia
de riuolis.

Tertia. q. ꝓbat qualit eccleſia aduerſus eccleſiaʒ pſcri
bere poſſit. hoc idem ex̄ de pſcrip ꝑ totuʒ de paro. c. p.
C. de vſufruc. l. corruptionẽ. C. de pſcrip. xxx. ul. xl. an
noꝝ per totũ.

Quarta qõne probat ꝙ eccleſie ꝯtra monaſteriũ non p
ſcribũt niſi. xl. an. per ius aũt qd eſt. C. de ſacroſanc. ec
cle. auc. quas actiões. ⁊ per gregoriũ d eccleſia ad eccle
ſiã ꝓrogatũ ẽ. qꝛ antiq canões. xxx. an. d eccl'a ad eccle
ſiam admittebãt. ut. s̄. q. ꝓxi. per. c. oẽs. ⁊ ex̄ de pſcrip.
ſanctorum.

Sexta qõne probat ꝙ ea que iure debent eccleſijs re
ctores eaꝝ nõ debẽt ſua auctẽ vſurpare. qd ſi fecerit ca
dunt a cauſa. de hoc extra de dolo. c. i. C. vnde vi ſiqs
in tantam. probat poſtmodum ꝙ delictũ ꝑſone in dã
num eccleſie redundare nõ debet. ex̄ de excep. cũ vene
rabilis. et ibi eſt quoddam. c. qd mltum facit ꝓ eis qui
habent q̄rtas ab epiſcopis uel aliqd de mẽſa.

Septima. q. probat ꝙ nõ licet abbatibus nec alicui de
manibꝰ laici decimas recipere. qa laici nec per ſe nec ꝑ
auctem epi decimas poſſidere poſſunt. de hoc ex̄ d de
ci. q̄zuis. ⁊. c. prohibemꝰ. docẽs ꝙ decime et eccleſie oẽſ
cõſtitute in dioceſi alicuiꝰ de iure cõi ad diſpeñ. epi di
oce. ꝑtinẽt in. c. oẽs. et in. c. nullꝰ denũcians excõicatos
minori excõicatiõe ſm hu. uel excõicãdos oẽs qui de
manu laici abbatiã uel alias dignitates recipiũt. ⁊ ipm
laicũ excõicatum probat uel excõicãduʒ ſm aliũ caſuʒ
de hoc ex̄ de elec. quiſquis de iurepa. preterea. Item

ꝓbat ꝙ ep̄s nō debet habere iconomū laicuꝫ nec per manꝰ laicoꝝ res eccleſie miniſtrare quibꝰ obſequendi manet neceſſitas nō auctas impādi. ex̄ de ꝯſti. eccleſia ſancte marie. excepto ꝙ poſſunt habere in eccleſia ius patronatus. ut ex̄ ď iurepa. per totū. ⁊ qualiť eis ꝯpetit docet. ⁊ in quo patroni teneanť ipſis eccleſijſ docēs ad finem ꝙ ſicut licitū eſt monachis decimas male detentas de manu recipere laicoꝝ ꝯſenſu epi. ita et eccleſias recipere poſſunt. ut ex̄ de his que fi. a ꝑla. cuꝫ ap̄lica et de offi. le. dilectus.

Quidaꝫ clericꝰ infirmitate grauatus et cetera.

Hec eſt decimaſeptima cauſa que habꝫ quatuoꝛ qōnes.

In p̄ma qōne queriť an reus ſit voti qui dicit ſe velle fieri monachuꝫ. ⁊ an liceat ei a ꝓpoſito cordis diſcedē et p̄mo ꝙ nō poſſit multis auctibꝰ ꝓbať. poſtmoduꝫ in ꝯ̄rium allegat ⁊ ſoluit ꝙ nequaꝙ̄ habeť voti reꝰ ex̄ de voto. c. ij.

Secūda. q. ꝓbat ſolutionem ſuam quā fecit in p̄ma docens quātum tempꝰ ſit ad ꝓfeſſioneꝫ dandū volentibꝰ tranſire ad religionē. ex̄ de regularibꝰ ad ap̄licam

Tertia. q. ꝓbať ꝙ exquo aliquis ſemel tranſiuit ad religionem. exquo tenuit ingreſſus nō licet redire ad ſeculum etiam de licentia abbať.

Quarta. q. queriť vtrum ſi aliquis exit de monaſterio ſint ei ſua reddenda. r̄ndeť ꝙ nō. de hoc ex̄ de renunc. c. iij. de cle. ꝯiuga. ꝙ a te. inducit incidenť. qꝛ ď ſacrilegio fecit mentionem ⁊ de eo docet quō ⁊ quot mōis dicať ſacrilegiū. ut. j. §. ſacrilegiū ⁊. §. q aūt et. §. ſequētibus. ⁊ qualiter ꝯmittať et qualiter puniať. ex̄ de ſen. excō. per totum de foro. ꝯpe. ꝯqueſtus. oſ̄denſ ꝑ quot paſſus hꝫ eccleſia imunitatem. ⁊ qualiter nō ſit aliquis qui ad eā ꝯ̄fugerit niſi in caſibus extrahendus. et qualiter ſit ſacrilegus qui res eccleſie nō in caſibus licitis alienat. ꝓbat etiam ꝙ abbas cū conſenſu ſui capl'i nō pōt alienare niſi epiſcopus loci ꝯ̄ſentiat.

Quidaꝫ abbas ꝯſecratꝰ in ep̄m ⁊c̄.

Hec eſt decimaoctaua cauſa. ⁊ habet duas queſtiones.

In prima qōne doceť ꝙ quicqd habꝫ abbas exquo fuit factus abbas totū ꝑtinet ad monaſterium vnde eſt abbas. ⁊ quicqd lucratur poſtꝙ̄ eſt ep̄us totum eſt de iure epiſcopatus ad quem tranſit. de hoc extra de teſta. c. i.

Secūda qōne doceť ꝙ abbas nō per ep̄ꝫ debet poſtulari uel eligi ſed ꝑ monachos. ut ex̄ de ſta. mo. c. i.

Duo clerici ad monaſterium tranſiuerūt ⁊c̄.

Hec eſt decimanona cauſa. et habet tres queſtiones.

In p̄ma. q. queriť ſi ep̄us debeat ꝑmittere ut relicta ꝓpria eccleſia clericus monaſteriuꝫ ingrediatur. et ſoluit ꝙ ſic.

Secūda qōne docetur ꝙ etiam inuito ep̄o poſſit clericus monaſterium ingredi ⁊ dimittere beneficiuꝫ. de h̄ extra de regul'. in. c. licet.

Tertia. q. qua queriť vtrū liceat canonico regulari trāſire ad monaſterium. ꝓbať ꝙ nō. qō eſt intelligendum de tranſeūtibꝰ cā leuitatis. al's eēt ꝯtra p̄dictam decre. licet. et illa ſeruať. Idem queriť incidenť vtꝝ monachi poſſint regredi in eccleſias ſeculares. ⁊ doceť ꝙ non. ex̄ reli. do. inter quatuoꝛ de re. eccle. nō alie. poſſeſſiones. ⁊ ne clerici uel mona. relatum. Item ꝓbat ibidem ꝙ exq̊ aliquis eſt ingreſſus monaſteriū nō pōt teſtari de rebꝰ ſuis niſi cū diſtinctione illius. l. C. de ſacroſanc. eccle. auc̄. ſi qua mulier. ⁊ auc̄. ingreſſi.

Duo pueri et cetera.

Hec eſt viceſima cā. ⁊ habet quatuoꝛ. q.

In p̄ima. q. queriť vtrū in puericie ānis traditi a parentibꝰ cogantꝰ ꝓpoſituꝫ religionis tenere. et ꝓbať ꝙ non.

Secūda. q. doceť ꝙ ab adoleſcentibꝰ qui p̄ter volūtatem parentū religionis habitū ſuſceperūt. exquo illi legitimo tempoꝛe ꝑmāſerūt exire nō licet. ⁊ ꝙ nō licet abbatiſſe imponere velū monialibꝰ ſuis. ⁊ qn̄ offerunť infantes monaſterijs a parentibꝰ ſuis ſub teſtimonio multorum diciť ꝯferri. ut maledicendi actio auferať. h̄ eſt contra minoꝛes ⁊ p̄dicatoꝛes qui ꝯ̄ voluntateꝫ parentum recipiūt pueros.

Tertia. q. qua queriť ſiquiſ p̄ter voluntatem ſuaꝫ factus eſt monachus vtrū ſit cogendus ad obſeruātiam ꝓbat ꝙ nō per. c. p̄ſens. vbi diciť ꝙ qs negligit nec optat ꝑfecto nec diligit. qui aūt nō diligit facile ꝯtēnit de hoc ex̄ qō metꝰ cauſa. c. i.

Quarta. q. eſt qua queriť ſi ab vno monaſterio in altō ſtrictius ſit licitū tranſire. ⁊ ꝓbať ꝙ ſic. qō eſt exp̄ſſiꝰ in dicta decre. licet ex̄ de regul'.

Clericus cuiuſdaꝫ eccleſie p̄epoſituram alterꝰ recepit ⁊c̄.

Hec eſt viceſimap̄ima cauſa ⁊ habet quinꝙ̄ queſtiones quia ex p̄miſſis quinꝙ̄ cauſis tractatum de monachis interpoſuit. nūc ad tractatum de clericis reuertiť de quibuſ nōdum tractauit et ꝓſequiť thema.

In p̄ima qōne ꝓbať ꝙ non pōt clericus vnꝰ in duabus eccleſijs intitulari niſi in caſibus. de hoc extra de elec. dudum. ij.

Secunda qōne ꝓbať ꝙ nō debēt clerici dimittere eccleſias ſuas ⁊ ire ad alias ſine cōmēdaticijs epi ſui. ⁊ ď hoc de cle. non reſi. per totum. Et ꝙ exquo aliqs tranſfertur de vna eccleſia ad aliam tunc nō habet facere cū p̄ima. de hoc ex̄ de elec. cum in cunctis.

Tertia queſtione prohibetur ne clerici ꝓcuratoꝛes ſecularium negocioꝝ exiſtant. de hoc ex̄ ne cle. uel mo. c. i. ad fi. ⁊. c. ij.

Quarta qōne doceť ꝙ clerici nō debent vti fulgidis et ſecularibus veſtibus. ⁊ ſi moniti nō deſtiterint ꝑ p̄iuationem beneficioꝝ puniendi ſunt. extra de vita ⁊ honeſtate cle. c. penulti.

Quinta qōne ꝓbať ꝙ ab epiſcopo coꝛꝛepti per ſuſpēſionem uel excōicationem nō debent ad ſecularem iudicem ꝯ̄fugere. qō ſi fecerint grauꝰ puniantur.

Quidam ep̄us iurauit falſum. qō putabat veꝝ ⁊c̄.

Hec ē viceſimaſecūda cauſa. ⁊ habet quinꝙ̄ qōes. de negocijs clericoꝝ ⁊ monachoꝝ tractauit nūc de negocijs clericoꝝ ſecularium ſubiungere diſponit.

In p̄ima qōne queriť vtꝝ iuramētum ſit p̄ſtandum diciť p̄imo ꝙ nō. ⁊ poſtea ꝓbať ꝙ ſic. ⁊ ſoluit ſicut ē ſolutum extra de iureiuran. ⁊ ſi chriſtus.

Secūda qō eſt qua querit̄ vtrū ſit piurus qui iurauit falſum qd̉ putat verꝝ. ⁊ docet̄ multis auctatib⁹ ꝙ non deinde dicit ꝙ ſūt duo gn̄a mēdacij. ⁊ qualit̄ ſancti excuſant̄ a mēdacio puto ꝓpter iocuʒ uel ſimulatiōem.

Tertia qōne docet̄ qualiter ſubditi nō debēt deſerere ſuū ꝑlatū etiā ſi ſciāt eū eſſe piurū uel criminoſuʒ vſqꝫ ad diffinitiuaʒ ſniaʒ. ꝺ q̊. viij. q. iiij. c. nōne. ⁊ ꝺ accu. oli.

Quarta. q. docet̄ ꝙ illicituʒ iuramētum ſeruari nō dꝫ qd̉ fit trib⁹ mōis. cū qs male iurat. cū incaute iurat. cū puelle in ꝓuellari etate iurāt patre poſtmoduʒ ꝯdicente qd̉ ꝓbat. c. trib⁹ ex̄ de iureiurā. ꝑ totū. de hoc in. c. q̄ꝫto de elec. venerabilem ad fi. ꝑ qd̉ ꝓbat̄ ꝙ ſi tm̄ ꝓfectus charitat̄ debēt impediri ꝙ iuramētū nō eſt ſuanduʒ. iuramentū obſeruandū nō eſt. puta in eo qui iurauit nō fideiubē ul̄ nō eſſe p̄lat⁹. pꝫ ꝙ frangit̄ illa cā ꝙ ſempꝑ ſeruāduʒ eſt niſi ſeruatū vergat in diſpēdiuʒ ſalut̄ etne ut ꝓbat. e. q. c. inter cetera. quia illud non videt̄ frangē ꝗ in meli⁹ iſtud ꝯmutat in. c. veniēs vſqꝫ ad fi.

Quinta. q. ꝓbat̄ ꝙ qui ꝓuocat aliquē ad iurādū. ⁊ ſcit ꝙ falſum iurat. ille ꝓuocans piur⁹ eſt ⁊ infamis. q̄liter dicat̄ ſciens ꝓbat ꝑ. c. hoc videt̄. in quo. c. ꝓbat̄ ꝙ releuare ſecreta illi qui poſſit ꝓdeſſe ⁊ nō obeſſe non eſt peccatū. nec piurium ꝯmittit̄ ſi ex ſacramento tenebat̄ Item ꝓbat ꝙ ſacramētuʒ intelligit̄ qn̄qꝫ ſm̄ illum qui exhibet ꝯſiderata q̄litate ⁊ rōne vtriuſqꝫ bona ⁊ mala et q̄a deus duplicitatis eſt aſꝑnatoꝛ ſimpliceʒ intentionem vtriuſqꝫ ꝯſiderat ⁊ v̉boꝝ artem aſꝑnat̄ ⁊ creat. ut in. §. de his oib⁹. ex̄. e. ti. veniēs. docēs ꝙ i decimoq̄rto āno ꝯpellit̄ qs iurare in fine foꝛmaʒ fidelitatis que ſit cū iuramēto tam a vaſallis dn̄o. ecōtra oñdit ꝯcludēs ꝙ nec ſimplici loquela neqꝫ in iuramento mēdaciuʒ dicere debemus.

QUidā epiſcopi in hereſim lapſi ſunt ⁊c̄. Hec eſt viceſimatertia cā hn̄s ſub ſe octo qōnes tractans ſui ꝑncipio vtꝝ bella ſint licita clericis.

In ꝑma qōne qua querit̄ vtrū militare ſit pctm̄. docet̄ ꝙ nō niſi ꝓpter p̄dam militet̄. ⁊ ꝙ de licētia ſuperiorū uel ducū ul̄ ꝑncipū militet̄ ꝓpter pacē ſeruādā. Quid aūt ſit militare exponit̄ in notula ſuꝑ ꝑn̄ hui⁹ glo. Itē ꝙ hoſti ſeruāda eſt fides ſi ꝓmittat̄. Item ꝙ p̄cepta patientie nō moleſtatiōe coꝛpis ſed in temperatiōe coꝛdis ſeruāda ſunt ⁊c̄.

Secūda qōne qua querit̄ q̄d ſit iuſtū bellum. ꝓbatur ꝙ illud eſt iuſtuʒ belluʒ qd̉ iuriſdictio ingerit ul̄ quod in iniuriā iurꝭ ulciſcit̄. ꝓbās ꝙ a filijs iſrahel iuſta bella gerebant̄ eo videlicet ꝙ vie publice negabāt̄ eis qd̉ fieri nō debebat.

Tertia qōne vtrū iniuria ſocioꝝ armis ꝓpulſanda ſit docet̄ ꝙ nō niſi cui incūbit rōne officij. illi aūt tenentur alij v̉o nō niſi velint. vbi plene de hoc mō ſuꝑ ꝑncipio q. ⁊ ex̄ de ſen. excō. q̄ꝫto. Alij dicūt ꝙ quemlibet tenet̄ cū armis ꝓpulſare. aliaſ nō videt̄ ſine ſcrupulo ſocietatis occulte ⁊c̄. ex̄ de homi. ſicut dignū. ⁊ in eaʒ ꝑtem vr̄ declinare gratianus.

Quarta qōe qua querit̄ an vīdicta ſit inferēda. vr̄ ꝙ n̄ ꝑmo multis auctoꝛitatib⁹ ⁊ capl̄is ꝓbando ꝙ mali ſuſtinendi ſūt ⁊ tolerandi per bonos. q̄a nec dn̄s iudam q̄ꝫuis malū ſciret a ꝯuiuio remouit. de hoc ex̄ ꝺ offici. oꝛdi. ſi ſacerdos. q̄a de⁹ ⁊ bonos et malos in eccl̄ia eē voluit. ꝑ. c. qui ſecūduʒ carnē nat⁹ eſt. quia hec vita que inter celū ⁊ infernū ſita eſt opoꝛtet ꝙ ꝯditionē utriuſqꝫ oci recipiat. imo hoc ipſo ꝑ̄ſumit̄ malus qui maloſ tolerare neſcit. ꝑ. c. q̄ꝫuis et. c. ſequēti. qd̉ eſt veruʒ de his quos coꝛrigere nō poſſum⁹ q̄a auctatem nō habemus vel quia peccata ꝓbare nō poſſum⁹. ⁊ in hoc procedit vſqꝫ ad fi. Et eſt etiaʒ alia cā. ⁊ extūc ꝓbat ꝙ ſi iſti mali ſunt p̄deſtinati ſuꝑflua eſt eoꝝ coꝛrectio. ſi ſūt p̄ſciti inutilis. ⁊ ibi aliquo mō vindicta inferēda nō eſt. In ꝯ̄rium poſtmodū ſoluit ꝙ crimina ſempꝑ ſunt ferēda qn̄ ſalua pace fieri pōt. ⁊ ꝙ multitudo nō ſit in cā. ⁊ hoc ꝓbat vſqꝫ ad. §. ſemel v̉o. Itē ꝙ ꝑlat⁹ ꝓꝑam iniuriā vindicare nō debet ꝑ. c. inter querelas. deinde redit ad probādum ſolutiōes. docet etiā ꝙ a. §. breuit̄ mōſtratuʒ eſt vſqꝫ ad finē. q. ꝙ debet de neceſſitate fieri vindicta. deinde probat ꝙ ſemel culpa dimiſſa iteꝝ in vltionē venire non debet.

Quinta qōne qua querit̄ vtꝝ ſit peccatum iudici reos moꝛti tradere. cū ꝓbatū ſit in ſuperioꝛi ꝙ crimina fieri poſſint. docet̄ ꝙ nō. Itē ꝓbat̄ ꝙ ſine iudice nec alium nec ſeipſum occidē lꝫ ac de occidendiſ vſqꝫ ad. c. nō eſt neceſſariū. deinde in. c. regū officiū eſt. docet ꝙ ꝓpꝛijſ ꝑncipibus reuerentiam ⁊ fidē ſeruare debem⁹. ⁊ ꝗ non facit apud deū ꝑmia inuenire nō pōt. ⁊ ſicut fidē ⁊ r̄uerentiam eis exhibē cogimur. ut ex̄ de ma. ⁊ obe. ſolite ſic ꝓpꝛiuʒ eoꝝ eſt ut eccleſias iuuēt ⁊ defendāt. ⁊ ꝓbat per. c. adminiſtratoꝛes. qd̉ ſi nō fecerint a ꝑlatis admoniti excōicari poterūt. ut ex̄ ꝺ offi. oꝛ. c. i. deinde probat qd̉ ſupꝛa dixerat ꝙ licite mali ꝑncipes ⁊ iudiceſ occidūtur ⁊ ſciſmatici et hētici et excōicati uſqꝫ ad. §. ſi v̉o rei

Sexta qōne qua querit̄ vtꝝ mali ad bonū ſūt cogēdi docet̄ ꝙ ſic. ut. s̄. q. pꝛoxima.

Septima qōne qua querit̄ an heretici rebus ſuis ſint ſpoliandi. ⁊ vtruʒ illi qui eos expoliāt iuſte ſpolia eoꝝ poſſideant. ⁊ idem de ſaracenis in nō. s̄. ꝑma. q. ꝓbatur m̄ltis auctatib⁹ ꝙ ſic ex̄ de here. excōicam⁹.

Octaua. q. qua querit̄ de ep̄is ⁊ clericis. vtrū ſua auc̄te uel romani pōtificis arma uel bella inferre poſſint. docet̄ ꝙ niſi hoꝛtādo. ſed illud officiū alijs ꝯmittē debent de hoc ex̄ de exceſ. ꝑla. ex l̄ris. ex̄ de voto magnitudine ad fi. ⁊ in nō. oſtendēs eſſe dr̄iam inter ꝑlatos qui ſol̄ decimis ⁊ ꝑmicijs viuūt. ⁊ hi nō ita ſe poſſūt armis immiſcere niſi hoꝛtando. ⁊ illi qui caſtra ⁊ ciuitates tenent a regib⁹ hi habēt ire ad exercitū. ꝺ licētia tn̄ pape debēt talia facere. quā dr̄iaʒ ꝓbat decre. ex̄ ꝺ ma. ⁊ obe. ſolite circa ꝑn̄. Docēs inſuꝑ q̄lit̄ tributa ſint licita ⁊ ꝑ̄ſtanda ꝑncipib⁹ ⁊ maioꝛib⁹ nr̄is etiā ab ipſa nr̄a eccl̄ia ꝓ pace tenenda. ex̄ de cenſi. c. i. in fi. ⁊ de pn̄ia que imponit̄ incendiarijs tractat. de qb⁹ habet̄ ex̄ de ſen. excō. tua. docens ꝙ regib⁹ ⁊ ꝑncipib⁹ facultas faciendi iuſticiaʒ eſt permiſſa. ſi m̄lti vulnerāt vnū ⁊ inde moꝛit̄ q̄ſ eaꝝ teneatur. ⁊ vr̄ ꝙ q̄libet ꝗ ꝑcuſſit ſit homicida ꝓpt̄ dubium.

QUidam ep̄us in hereſim ⁊c̄. Hec eſt viceſimaq̄rta cauſa. ⁊ habet in ſe tres queſtiones.

In ꝑma. q. q̄rit̄ an ep̄s lapſuſ in hereſiʒ poſſit ſb̄ditos ſuos excōicare. ⁊ ſoluit̄ ꝙ nec lapſus in hereſiʒ ātiquā uel nouā ex q̊ incepit eaʒ p̄dicare ē excōicat⁹ nec pōt excōicare aliū. qd̉ m̄lt̄. c. ꝓbat̄. ꝺ h̄ ex̄ ꝺ hē. excommunicam⁹. ⁊ in. c. fi. ꝺ eo. ꝗ renū. epi. ⁊ ē ibi. c. qd̉cūqꝫ ligaueris illa ſūma q̄lit̄ illa v̉ba qd̉cūqꝫ ligaueris ⁊c̄. ex̄ de ſen. excō. a nobis. ⁊ illa ſūma de fide. c. hec eſt fides que eſt ex̄ de ſum. tri. ⁊ fide ca. meli⁹. ſed p̄dicti bene poſſūt baptiʒare. ut in vlt. §. iſti⁹. immo ⁊ oꝛdines ꝯferre in foꝛma eccl̄ie. ut. s̄. in. q. ſuper. §. q̄d in fi. ⁊. c. ſequentibus. ⁊ de hoc ex̄ de ſum. tri. c. i. in fi.

Secũda qõne querit̃ an aliqs poſt morẽ poſſit excõi
cari. ⁊ reſpõdet̃ ꝙ nõ niſi ꝓ crimine hereſis. de hoc de
ſen. excõ. a nobis. Jtẽ cui nõ cõicamꝰ viuo nec mortuo
cõicare debemꝰ. de hoc ex̃ de ſepul. ex lr̃is. ⁊ c. a nobis
p̃all.

Tertia qõne qua querit̃ an ꝓ peccato alicuiꝰ tota ſua
familia ſit excõicanda. ſoluit̃ ꝙ nõ p. c. ſi habes. Jtez ꝙ
ſnia excõicatiõis iniuſte lata ↄuertit̃ in dãnatorẽ ſuum
c. de illicita cũ. c. ſe. ⁊ p̃cedẽti. d̃ hoc cauet̃ ex̃ de ſen. ex.
ſacro. ⁊ c. cũ medicinalis li. vi. Jtem tractat an nocẽtes
uel criminoſi ſũt maledicẽdi. ⁊ p̃mo ꝙ nõ ad finem. §.
illicita. ergo uſqꝫ ad. §. ſed quid. deinde probat ꝙ a ſan
ctis viris rõnabiliter in malos zelo iuſticie ꝓferri põt
excõicatio. ꝓbãs ꝙ medicinalis ſit excõicatio. p. c. cor
ripiant̃. qua pena nulla maior in eccl'ia dei ut ibi. ⁊ quia
neſcit̃ quid de quolibet pareat futura dies. ⁊ de nemĩe
q̃ztũcũqꝫ excõicato dũ morit̃ deſperandũ eſt. Jtez do
nit differẽtiã inter hereticos ⁊ ſciſmaticos. ⁊ q̃t ſint he
reticoꝝ ſecte a. c. qa vo uſqꝫ in fi. cãe. de hoc ex̃ de hẽti.
per totum. ⁊ de ſciſma. ⁊c̃.

SAncta romana eccleſia quãdã
eccleſiam muniuit ſuis p̃uilegijs etcete.
Hec eſt viceſimaqnta cã habens ſub ſe
duas qõnes tractãs q̃ztã ptãtez habeat
romana eccleſia in ↄcedẽdis p̃uilegijs alijs eccleſijs qꝫ
ſn ſupiori cã oñdit ꝙ oĩs catholicꝰ eſt ſubiectꝰ romãe
eccleſie. ſilr̃iter in hac tractat plenius. de hoc ex̃ de p̃uile
gijs per totum.

Jn p̃ma qõne qua querit̃ vtꝝ clerici decimalis eccleſie
poſſint petere decimas ab eccleſijs de p̃dijs ſuis ſitis
in parochia eccleſie baptiſmalis. docet̃ p̃mo ꝙ non do.
cens ꝙ papa ↄ̃ canones facẽ nequit. de. c. ſunt quidam
et ꝙ nullus tantũ quãtuz romanꝰ põtifex canones ſer
uare tenet̃ etiam uſqꝫ ad effuſiõez ſanguinis. ⁊ ꝙ ↄtra
eccleſiam diſpẽſare nõ põt nec ↄ̃tra diuias ſcripturas
de hoc ex̃ de biga. c. ij. Jn ↄ̃riũ tamẽ ſoluit ꝙ p̃uilegia
ↄcedere põt. dũ tñ ſtatꝰ eccleſie nõ ſbuertat̃. ut ex̃ d̃ p̃ui
legijs in pluribus locis.

Secũda qõe qua queritur vtꝝ ſecũda p̃uilegia ↄceſſa
cuidam monaſterio ſito circa baptiſmalem eccleſiam
derogent p̃mis p̃uilegijs clericoꝝ eccleſie baptiſmalis
docet̃ p̃mo ꝙ nõ. ⁊ ꝓbat per mltos canones ⁊ leges in
ductas. C. de pre. impe. offeren. ⁊ ſi ↄ̃ ius uel vtilitatem
pu. ⁊ ti. ſe. ⁊ hoc veꝝ eſt niſi ex cã p̃us p̃uilegiuz perde
retur uel reprobaretur. de quibꝰ cãis habes ex̃ de deci
mis ſuggeſtũ. vel de illis qui propter ſuã culpaz amit
tunt ſuũ epiſcopatũ. per. c. innocẽs. de hoc meliꝰ ex̃ in. c
p̃dicto. ⁊ de rap. ſup lr̃is. ⁊ de ↄſti. cum veniſſent.

QUidam ſacerdos cum conuin
ceret̃ apud epiſcopuz ⁊c̃. Hec eſt viceſi
maſexta cauſa in qua gratianꝰ de ſacra
mentꝭ tractaturꝰ p̃mittit tractatũ de ſup
ſtitiõibꝰ quo ſpeciem ſacramẽti habere videntur. ⁊ hꝫ
ſub ſe ſeptem queſtiones.

Jn p̃ma qõne queritur qui ſint ſacrilegi. docetur ⁊ ſol
uitur per. c. primum.

Secũda qõne qua querit̃ an ſit peccatũ eſſe ſacrilegũ
docet̃ p̃mo allegãdo ꝙ nõ ſit malũ. deinde ↄuertit ſtilũ
et ſoluit in ↄ̃rium per multas auc̃tes. de hoc extra de
ſorti. per totum.

Tertia et q̃rta qõne que ſimul tractant̃. quaꝝ p̃ma eſt
a quibus diuinationis genꝰ ſũpſit exordium. ⁊ q̃t ſunt
diuinatiõis genera docet. Jtez que dicit̃ fuiſſe mathe
os ⁊ ꝙ uſqꝫ ad natiuitatem chriſti celebrati fuerũt illi
magi qui cum predixerũt. deinde ſaluati ſunt. Jtez de
natura demonũ ⁊ qualiter futura p̃noſcant oſtendit.

Quinta qõne qua querit̃ vtrũ ſortilegi et diuini ſi ceſſa
re noluerint ſint excõicandi. docet̃ ꝙ ſic ex̃ de ſorti. per
totum. Jtem ꝙ clerici propter quoſdam dolores ꝓhi
bent̃ exurere altaria ⁊ ſpinis honorare uel miſſas mor
tuoꝝ cantare. ⁊ multos mõs diuinãdi oſtendit qui oẽs
ſunt reprobati a iure.

Sexta. q. querit̃ vtrum excõicatꝰ per ſnĩaz ep̃m poſſit
ab alio quã ſuo ep̃o abſolui. ꝓbat̃ ꝙ non niſi a ſũmo
ponti. uel metropolitano. ſed excõicati a preſbyteri ab
epiſcopis abſolui poſſunt oſtendens ꝙ recõciliatio pu
blica refectio chriſmatiſ ⁊ virginis ↄſecratio ad ep̃os p
tinent. ⁊ benedictio ſolemnis in miſſa. in neceſſitate tñ
preſbyteri excõicatos a quolibet abſoluũt. de offi. ord.
paſtoralis. ⁊ c. ↄquerente. ⁊ de ſen. excõ. per totum.

Septima qõne qua querit̃ vtrum ſit penitentia mori
ẽtibꝰ iniũgẽda. docet̃ ꝙ nõ. ſed innoteſcenda. ⁊ ꝙ peni
tentie ſunt arbitrarie vbi canon nõ imponit eas. d̃ his
etiam quas canon imponit põt preſbyter ex cauſa re
laxare. per. c. tempora penitudinis. ⁊ c. ſequenti. Pro
hibens ne die dominico ieiunet̃. naz qui die dominico
ſtudioſe ieiunat nõ credit̃ eſſe catholicus oſtendens ꝙ
cũ magno gaudio ⁊ affectu debent recipi penitẽtes. nec
debent eis imponere onera grauia per. c. alt̃. de hoc ex̃
de pe. omnis ad fi. queſtionis redit ad ſortilegos. et
dicit ꝙ dies egyptiaci ⁊ calendaꝝ nõ ſũt obſeruãdi. qa
genteſ obſeruabant illos.

QUidaz uotũ caſtitatis habẽs
deſponſauit ſibi vxorem ⁊c̃. Hec eſt vi
ceſimaſeptima cauſa. huc uſqꝫ de nego
cijs de cetero de ſacramentꝭ. et quia ma
trimonium eſt magnũ in chriſto et in eccleſia ſacramẽ
tum ⁊ eſt antiquius ceteris. ⁊ de eo quotidie queritur
in iudicijs. in his decem cauſis ſequẽtibꝰ de matrimo
nijs tractat. ⁊ iſte tractatus a cãis nõ ſeparat̃ ⁊c̃. tractãs
de impedimẽto voti ↄ̃ matrimonium.

Jn p̃ma qõne ⁊ ſecũda de ſponſalibꝰ tractat. ⁊ habꝫ in
ſe duas qõnes. in quaꝝ p̃ma querit̃ an ↄiugium poſſit
inter vouentes cõtrahi. ꝓbat ꝙ nõ. de hoc clariꝰ extra
qui cle. uel vo. per totum. Jtem viduas ⁊ moniales q̃
vouẽt ſolẽniter ⁊ poſtea ↄ̃hunt. proſequit̃ de hoc extra
de regul̃. vidua. ⁊ punit eadem pena eos qui cũ eis cõ
trahunt uel qui eas rapiũt. d̃ hoc in p̃alle. ti. q cle. ul̃ vo.

Secũda queſtiõe qua querit̃ vtrũ puelle alteri deſpõ
ſate poſſint renũciare priori conditioni ⁊ alteri nubere
tractat p̃mo vtrum inter ſponſos ſit matrimonium. et
probatur ꝙ ſic per diffinitionez matrimonij. ⁊ p multa
alia capl'a. ⁊ ſic ſoluitur ꝙ matrimonium eſt. ſed nõ ra
tum. immo nõ ſimpliciter cõiugium interſerens quot
bona ſunt in matrimonio. Jtez tractat ibi ꝙ vnꝰ ↄiuga
toꝝ poſt carnis copulam ſine ↄſenſu alteriuſ nõ poteſt
ad religionez tranſire. de hoc meliꝰ extra de cõuer. con
iug. per totum. ſponſi vero ſic. extra de coniug. lepro.
ex parte. Jtem tractat ibi de frigido ⁊ maleficiato per
totum. ſed de hoc melius in vltima cauſa. Jtem tractat
ibi de eo qui cogno. conſang. vxoris ſue. ⁊ de rap. c. fi.
Jtem querit̃ ibi quare incõtinenti poſt ſponſalia non
traduntur ſponſe ſponſis. ⁊ ſoluit̃ ꝙ eas habeãt chari
ores. ad finem ſoluit. q. ꝙ ſponſa d̃ futuro poſſit nubẽ
alij ſponſa de preſenti nequaq̃ꝫ

Q**Uidã infidelis ꝯiugio poſitꝰ** ⁊c̃. Hec eſt viceſimaoctaua cauſa. ⁊ habꝫ
tres queſtiones.
In p̃ma q̃õne p̃mo queriť an ꝯiugium
ſit inter infideles ⁊ ſoluiť ꝙ ſic. ⁊ vtꝝ ſi vnus infidelis
ꝯuerſus fuerit ad fideꝫ chriſti poſſit dimittẽ aliaꝫ. et rñ
deť ꝙ nõ niſi in caſibꝰ de diuoꝛ. quãto. ⁊. c. ti. gaudemꝰ
qͦ intelligiť de paganis q̃a ſi uxoꝛ iudei ꝯuerſa fuerit
ad fidem bene potuit dimittẽ iudeũ. ut in. c. iudea. ⁊ in
c. ibi poſitis. Iteꝫ docet ibi ꝙ filij qui ex tali matrimo
nio naſcunť chriſtiani fidem ſequi habẽt. Item ꝙ cum
iudeis nõ licet comedere nec bibere nec balneari q̃ꝫuis
cũ paganis poſſumꝰ. xi. q. i. ad menſam. quia illi cibos
noſtros nõ diſcernunt a ſuis. ſicut iſti iudei maledicti
docet etiã ꝙ ſi fidelis cũ infideli ꝯtrahat matrimoniuꝫ
ꝙ nõ valet niſi infidelis ꝯuerti voluerit ad fidem deſi
gnans dr̃iam inter ratum legitimuꝫ et nõ legitimuꝫ ma
trimoniuꝫ. et illam auctoꝛitatem ponit qͦ nõ eſt ex fide
peccatum eſt. et optime exponit que pꝛemiſſa ſunt ꝙ in
ter fideles ſit matrimoniuꝫ admirari videť bar.
Secũda q̃õne qua queriť vtrum viuẽte vxoꝛe infideli
aliam ducere poſſit cõuerſus ad fidem catholicam. et
videť ꝙ nõ niſi ab eo receſſerit odio fidei chriſtiane qꝛ
tunc habet locum illa auctoꝛitas ſi infidelis diſcedit. ꝺ
hoc in pꝛedictis. c. q̃ꝫto. ⁊. c. gandemꝰ circa fi. ſecus ſi
vnus fidelium tranſeat ad infidelitatꝭ erroꝛem.
Tertia q̃õne qua queriť vtrum talis bigamꝰ ſit q vnã
ante baptiſmuꝫ ⁊ aliam poſt baptiſmuꝫ habuit. reſpon
detur ꝙ ſic. de hoc ex̃ in pꝛealleg. c. gaudemus ad fi. ⁊
ꝺ. xxvi. di. per totũ.

Q**Uidam nobili mulieri indica**
tum eſt ꝙ a quodam filio cuiuſdam no
bilis in ꝯiugem petebať ⁊c̃. Hec eſt vice
ſimanona cauſa que tractat de erroꝛe. ⁊
habet ſub ſe duas q̃õnes.
In p̃ma q̃õne queritur vtrum ſit matrimoniuꝫ inť eũ
et eam quem mulier credit liberum ⁊ nobilem. ⁊ tamẽ
eſt ſeruꝰ. reſpondetur ꝙ nõ aſſignãs differentiaꝫ inter
erroꝛem perſone et foꝛtune cõditionis et qualitatis. et
quis ꝯſenſum ꝯiugij non admittat. ⁊ ſuper hoc multa
bona argumenta inducit de iſto erroꝛe.
Secũda q̃õne qua queritur vtrum liceat huic mulieri
dimittere hunc ſeruũ quẽ putabat pꝛimo liberũ. Rndꝫ
ꝙ ſic niſi exquo ſciuit eum ſeruuꝫ cũ eo habitare ꝯſen
ſit. de hoc extra de ꝯiug. ſeruo. per totum. Ultimo pꝛo
batur ꝙ ſi ſeruus cũ ancilla ꝯtrahit matrimoniũ ſtabit
et tenet. ⁊ nihilominꝰ teneň reddere ſeruitia dñis ſuis

Q**Uidam uir de populo frequẽ**
tia impeditus et cetera. Hec
eſt trigeſima cauſa tractans de ſpirituali
pꝛoximitate et legali qualiter impediãt
matrimonium. addit etiam de etate ⁊ de clandeſtinis
matrimonijs. et habet ſub ſe quinq̃ꝫ q̃õnes.
In p̃ma q̃õne tractatur et queriť vtrũ vxoꝛi ſue debitũ
reddere valeat qui pꝛopꝛiuꝫ filiuꝫ de ſacro fonte ſuſce
pit. et doceť ꝙ ſic niſi ꝓpꝛia utriuſq̃ꝫ volũtate abſtineãt
de quo extra de cog. ſpi. c. ſuper eo. ꝓbãs in. c. i. ꝙ ſicut
vij. ſunt dona ſpiritꝰ ſancti. ſic et ſepteꝫ ſunt dona baptiſ
mi. et in quolibet ꝯtrahitur cõpaternitas. de hoc extra
de cog. ſpiri. Item ꝓbatur ꝙ nõ ſolum per baptiſmuꝫ
ſed per ꝯfeſſionem ꝯtrahitur cõpaternitas inter p̄ſby
teruꝫ et oẽs illas p̄ſonas quas ad penitentiaꝫ recipit. et
ꝙ grauiter puniri debent ſi cum eis cõmiſceantur. de
hoc extra de cogna. ſpiri. in. c. fi.
Secũda queſtione qua queritur vtrum ſponſalia ꝯtra
hantur per infantes. ⁊ tenetur ꝙ nõ ſi ſunt intra ſepten
nium qͦ expꝛeſſuꝫ eſt in. c. lr̃as. et. c. acceſſit de ꝺ́ſpõſa.
impuberum.
Tertia q̃õne qua queritur vtrũ filij ſpirituales valeant
copulari naturalibus in matrimonio. docetur ꝙ nõ. ex̃
de cog. ſpiri. ⁊ legali per totum.
Quarta queſtione qua queritur vtruꝫ quis poſſit du
cere in vxoꝛem cõmatreꝫ vxoꝛis ſue. docetur ꝙ ſi vxoꝛ
mea poſtq̃ꝫ ego eam cognoui fecit eam cõmatreꝫ non
poſſum eaꝫ ducere. ſed ſi anteq̃ꝫ eſſet vxoꝛ mea fecit eã
cõmatrem poſſuꝫ. de hoc extra de cog. ſpiri. martinus
Alio mõ videtur ſoluẽ gra. in. §. notãdum. ſꝫ ad idem
tendit.
Quinta q̃õne qua queritur an clandeſtina deſponſa
tio manifeſte pꝛeiudicet. et certe pꝛeiudicat dũmodo ſit
legitime pꝛobata. ſed pꝛohibenť ideo clãdeſtina matri
monia. q̃a ſi alter negaret et pꝛobari nõ poſſet. negans
poſſet pꝛohiberi a pꝛimo matrimonio quia de incertis
iudicare uel diffinire nõ poſſumus. de hoc ex̃ de clan.
deſpon. c. i. per totuꝫ. pꝛobans hac occaſione ꝙ iudex
anteq̃ꝫ ſententiet debet cũcta rimari per. c. nullus. nãq̃ꝫ
iudicantem opoꝛtet cuncta rimari. nec in re dubia certa
poteſt fieri ſententia.

Q**Uidam uir uxoꝛem alteriꝰ ſtu**
pꝛauit: et eo moꝛtuo uxoꝛem
duxit ⁊c̃. Hec eſt triceſimapꝛima cauſa
tractans de criminis enoꝛmitate impe
diente m̃rimoniuꝫ et de coactione et de fide ſpõſaliuꝫ.
Pꝛima q̃õne queritur an poſſit duci in cõiugeꝫ q̃ p̃us
eſt polluta per adulteriũ. et pꝛobatur ꝙ ſic niſi alť fue
machinatus in moꝛteꝫ viri uel niſi fidem dederit viuẽ
te viro de ea ducenda. de hoc extra de eo qui duxit in
ma. quam pol. per adul. c. i. et vlti. ⁊ per totum dicẽs ꝙ
bis uel ter poteſt quis nubere ⁊ deinceps moꝛtua pꝛia
per. c. ꝙ ſi dormierit. de quo extra de ſecundis nuptijs
per totum.
Secũda q̃õne qua queriter vtrum filia poſſit tradi in
uita in matrimonium uľ per metuꝫ. doceť ꝙ niſi libera
volũtate alicui nõ eſt copulanda. de hoc ex̃ de deſpon.
impu. c. i. et. c. veniens. ⁊. c. cum locum.
Tertia q̃õne qua queritur an filia impubes deſponſa
ta per patrem poſſit alij nubere. docetur ꝙ nõ ſi ipſa ꝺ
ſponſationi conſentit. alias ſic ut in pꝛeallegato. c. i.

Q**Uidam uir cũ nõ haberet uxo**
rem quandam meretriceꝫ ſibi
cõiugio copulauit ⁊c̃. Hec eſt triceſima
ſecunda cã tractans in ſui p̃ncipio vtrũ
cuꝫ meretrice poſſit eſſe matrimonium eo quia ſupꝛa
pꝛoxima cauſa tractauit vtruꝫ quam polluit quis ad
ulterio poſſit habere uxoꝛem. ⁊ põit octo q̃õnes.
In pꝛima q̃õne queriť utrum meretrix licite ducatur i
vxoꝛem. docetur p̃mo ꝙ nõ quia nõ licet alicui retinẽ
nec ducere coꝛꝛuptam. ſed in ꝯtrarium ſoluit ꝙ mere
trix duci poteſt in vxoꝛeꝫ. ex̃ de ſpon. cum inter opera
dũ tñ ſpes ſit de ea ꝙ coꝛrigatur. et in ſolutione illa de
bonis matrimonij tangit aliquid etiam de bono virgi
nitatis in. c. nuptie. que ſuaderi poteſt impari nequaq̃ꝫ
ut in. c. integritas.
Secũda q̃õne qua queritur an ea ſit cõiunxꝭ appellan
da que cauſa incontinentie ducitur. docetur pꝛimo ꝙ
nõ. ſed in ꝯtrarium ſolutio eſt dũmodo aliquid de his

que ſūt ꝯ ſubſtātiaꝫ matrimonij nō opponatꝰ. de hoc ex̄ de cōdi. appo. c. fi. §. his ita rn̄detꝰ. vbi ꝓbatꝰ ubi primo fuit inſtitutū matrimoniū. ⁊ de bonis mr̄imonij tangit ibi in. c. quicqd ⁊ in. c. ꝯnubia ubi eſt optima nota ꝺ iſto ꝯiu. ubi dr̄ ꝙ in coitu etiā ꝯiugali nō adeſt nec ē gratia ſancti ſpiritꝰ. Incidentꝰ tractat q aborſum ꝯmittat ſeu ꝓcurāt vtrū ſint homicide. ⁊ docetꝰ ꝙ ſic ſi puerperiuꝫ formatū eſt uel erit per. c. moyſes. qꝺ ē expꝛeſſum ex̄ de homici. ſi aliqs. ⁊ iteꝝ redit ad ꝓbāduꝫ ſolutiōeꝫ ſuaꝫ p̄dictā. ⁊ an ꝯſenſus parentū requirendꝰ eſt in copulā dis filijs per. c. honorantꝰ.

Tertia. q. qua queritꝰ vtꝝ neptis ingenui hn̄s patrem ſuū teneatꝰ ſequi arbitriū aui ingenui. dicit ꝙ aui.

Quarta. q. qua queritꝰ an viuēte uxore ſterili licꝫ alicui filios ex ācilla querē. ꝓbatꝰ ꝙ nō nō obſtāte mltorum patꝝ exemplis abrahe loth ⁊ iacob. docēs ꝙ fornicatō nō ſolū adulteriū hodie eſt ꝓhibita in fi. docet ꝙ partꝰ ventrē ſequitꝰ. de hoc ex̄ de fui. nō ordi. c. fi.

Quinta qōe qua queritꝰ an ea que vim patitꝰ pctm̄ ad mittere ꝯprobetꝰ. docetꝰ ꝙ nō qa reuera non antea caro pōt corrūpi niſi mēs fuerit corrupta. veꝝtn̄ eſt ꝙ corru pte ſunt. ꝑ. c. ſi paulus. Item ꝓbatꝰ ꝙ nō peccat que ſic vim paſſa eſt. nec ꝓpter hoc pōt a viro dimitti. Itē pro bat ꝙ exquo vir ⁊ vxor ꝯiugali affectu ſūt copulati nō licet eis abinuicem ſeꝑari ꝑ. c. horrēdus. excepta cā for nicationis. ex̄ de ſpon. ex ꝑte. ⁊ ꝙ excōicandi ſūt qui di mittūt vxores ſuas. ꝯ. c. ꝯxi. q. ij. ⁊ ꝙ eodē mō puniēdi ſūt viri ſi adulterentꝰ. ⁊ ꝓbatuꝫ fuerit ſicut et mulieres alr ſi nō ꝓbatꝰ ꝯ eos ꝓcedi nō pōt qa occulta peccata n̄ hn̄t vindictam. ⁊ ꝓbatiōe ceſſante vindicta ceſſat per. c. chriſtiana.

Sexta qōe q̄ queritꝰ vtꝝ adulter poſſit dimittere adul teraꝫ. ꝓbatꝰ ꝙ nō. de hoc extra de adul. c. i. ⁊ fi.

Septima qōe qua queritꝰ vtꝝ ille qui dimiſit uxorem ſuā cā fornicatiōis poſſit ea viuēte aliaꝫ ducere. ꝓbatꝰ ꝙ nō. de hoc in dicto. c. ex ꝑte de ſpon. ꝓbās ꝙ adulte riuꝫ magnū eſt pctm̄ ⁊ fornicatio ⁊ inceſtus ⁊ peccatū ꝯtra naturā. ⁊ q̄t ſunt in. c. nō ſolum ⁊. c. quid adulterio grauiꝰ ⁊. c. flagitia. de his ex̄ de eo qui cogno. ꝯſag. vx. ſue per totū. Item ꝙ poſt matrimoniū ꝯtū ſi alter fiat furioſus uel ſtultꝰ ſemꝑ remanet mr̄imoniuꝫ qa illud vinculū matrimonij in nullo caſu rūpi pōt. ex̄ de ꝯuer. ꝯiuga. ex parte.

Octaua qōne qua queritꝰ vtꝝ liceat ei qui dimiſit vxo rem ducere aliam infidelem ut eaꝫ ad fideꝫ deducat. et reſpondetꝰ ꝙ nō. ex̄ de ꝯuer. infi.

Quidam maleficijs impeditus ⁊c̄. Hec eſt. xxxiij. cā tractās poſt multa impedimēta matrimonij de impotentia coeūdi de criminis enormitate. ꝺ feriaꝝ tempore quibꝰ de penitētia longū interſerit tractatum et ponit de ipſo themate. v. qōnes.

In p̄ma qōne queritꝰ vtꝝ ꝓpter impoſſibilitatē coeūdi mulier ſit ſeꝑāda a viro. Rndetꝰ ꝙ ſic ſi nāle fuerit im pedimētū ante carnalem copulā. ꝙ ſi ille poſtmodum cū alia coierit p̄ora cōnubia reparentꝰ. Si aūt ꝓpꝰ ma leficiū nūq̄ꝫ p̄ora reparantꝰ. ꝑ. c. ſi per ſorciarias. de hoc apparet hic ⁊ ex̄ ꝑ totū ti. de frigidis.

Secunda qōne que queritꝰ an a viro ſuo ſeꝑata poſſit nubere illi qui eam durante p̄mo mr̄imonio cognoue rat. Rn̄detꝰ ꝙ ſic pacta pn̄ia. ſi ꝑ iudiciū eccleſie ſeꝑata fuerit aliter nō qa nullus debet dimittere vxorem ſuaꝫ ſine iudicio eccleſie. qa hoc eēt penā apponē que iponi nō debꝫ niſi per iudicē. ut ex̄ de diuor. porro. ꝙ ſi dim ſa fuerit an̄ oīa reſtituēda ē vxor. ex̄ de reſti. ſpo. ex co gnōe. ⁊. c. lr̄as. Item ꝙ nō licꝫ viro ſuā vxorē interficere etiam ſi inueniat eam adulteranteꝫ. qꝺ eſt vm̄ ſm canones qa gladio materiali neminem puniri voluit. ſꝫ ſpi rituali qa ꝓpter fornicatiōeꝫ dimitti pōt nō occidi a viro ſm euāgelicaꝫ veritatem. ⁊ de penis eorꝫ q vxores ſuas interficiūt ponit. ⁊ ꝙ clericis licet ſi uxores eorꝫ peccauerit eas in cuſtodia detinē ligatas nō vſqꝫ ad ne ceꝫ eas affligē. de h̄ ex̄ de iureiurā. quēadmodū. Item ſoluit q̄re pꝰ. vij. ānos penitētes ad p̄ſtinū ſtatū reuer tūtꝰ uel recipi iubētꝰ. ſꝫ penitētes ad mr̄imoniū ul̄ militi am nō recipiūtꝰ regularitꝰ. ex̄ ꝺ peni. ⁊ remiſſ. c. ij. niſi ex diſpēſatione iuſta cā ſuggerēte. ⁊ niſi haberent vxores iſti penitētes quia tunc eis vti poſſunt. qa quos deus cōiūxit homo nō ſeꝑet.

Tertia qōne qua queritur vtruꝫ ſola cordis contritio ne et ſecreta ſatiſfactione abſqꝫ oris cōfeſſione quiſqꝫ poſſit deo ſatiſfacere. Hic incipit tractatus de pn̄ia qui i vij. partes diſtinguitur que vſualiter diſtinctiōeſ appel lantꝰ in quaꝝ qualibet diuerſa queſtio tractatur.

Prima di. tractatꝰ qꝺ. ſ. poſituꝫ eſt. et primo nititur ꝓ bare ꝙ ſola cordis contritio et ſecreta ſatiſfactio ſufficit et multoꝝ ſanctoꝝ auctoritatibus ⁊ legibꝰ ſuper hoc in ductis. ſed in ꝯtrarium ſoluitꝰ. an tamē ſola cordis cō tritio ſufficiat ad remiſſioneꝫ pene eterne vbi duo reliq̄ neceſſitatis excludit. ⁊ quid de hac qōne ſit dicendum cordis arbitrio relinquēdum.

Secūda diſtinctione qua tractatur an charitas ſemel habita poſſit amitti. probatur ꝙ ſic de imꝑfecta duꝫ eſt homo in vita iſta de qua tractat poſt. c. occaſiōe cuiꝰ de tertia in ſecūda incipit facere mētionem ⁊ occaſionalitꝰ et incidenter venit ad hanc qōneꝫ ꝓpter eos q negant penitētiā reintegrari poſſe aſſerēteſ quia charitas ſemel habita nūq̄ꝫ amittitꝰ ita penitentia ſemel celebrata vere nulla ſequēte culpa maculatꝰ docens in ſui principio qd ſit charitas ⁊ effectꝰ eiꝰ. ⁊ q̄t gradus ſint in charitate ⁊ poſt baptiſmū homo peccare pōt. ⁊ de preſcitis et de p̄ deſtinatis. docēs ꝙ preſciti nūq̄ꝫ veram charitateꝫ hr̄e poſſunt. ſed fictam que aliquā ſe eſſe demōſtrat ꝓbatꝰ ut in fine di. ⁊ ibi de creatione ⁊ caſu ſathane ponit. ⁊ ꝺ cōfirmatione angeloꝝ qui remāſerunt in celo.

Tertia diſtinctiōe queritꝰ an penitentia iterari poſſit ꝓ batꝰ ꝙ ſic ponēs multas diffinitiōes pn̄ie. ſed p̄mo aſſe ritꝰ ꝙ non. Item tractat an pluribus criminibus irreti tus de vno tm̄ poſſit penitētiaꝫ agere. Solutio iſtiꝰ eſt ex̄ de peni. ⁊ remiſſi. qꝺ quidam.

Quarta diſtinctiōe dr̄ an peccata dimiſſa per pn̄iam re deant. ⁊ allegat ꝓ et ꝯtra. ⁊ tandē declinat in eam ꝑtem ꝙ redeant ſalteꝫ quo ad hoc ꝙ nō ꝓficiet ei p̄ma pn̄ia quo ad vitam eternam. ſed tūc ꝓficiat cū ꝺ alijs egerit penitentiam. ut in. c. fi.

Quinta diſtinctiōe queritꝰ qualiter peccatoreꝫ ꝯſidera re oporteat in penitentia. ⁊ probat ꝑ multa. ſ. qualitateꝫ criminis locuꝫ ⁊ tēpus cōmiſſi criminis ⁊ multa alia q̄ continentur in. i. c. in iſta di. per totum. ⁊ qualiter ꝯfiteri et penitere debeat docet.

Sexta di. duas facit qōnes. prima eſt cui confeſſio eſt faciēda. et docetur ꝙ proprio ſacerdoti ⁊ ex iuſta cauſa alij cuicūqꝫ. ſꝫ cū licētia ꝓprij ſacerdotis. de h̄ ex̄ de pe ni. ⁊ remiſſi. ⁊ etiā laico in neceſſitate. Nota qualis ꝺbe at eſſe qui de alioꝝ criminibꝰ iudicat. ⁊ docetꝰ ꝙ ſapiēſ et diſcretus et ab omni crimine mūdus.

417

Septima di. qua queritur vſqꝫ ad qđ tēpus recipien
dus eſt peccator ad pñiam. ⁊ rñdet ꝙ uſqꝫ ad vltimuꝫ
exitum vite ſue qꝛ de nemine deſperāduꝫ eſt dū eſt in
hoc mortali corpore ꝯſtitutꝰ. ⁊ ita nūqꝫ penitēti pñia ē
negāda. ⁊ de predictꝭ. v. di. tractatur plene in. iij. q. huiꝰ
xxxiij. cauſe in qua queſituꝫ fuit vtꝝ orōnis tpe ꝯiuga
li operi vacare liceat. docet ꝙ nō niſi in fi. iuſta de cau
ſa puta ſi ſcandalū inde naſcat vel fornicatiōis inde vi
tande cauſa. aliter peccat mortaliter ſm quoſdaꝫ. Alij
dicūt ꝙ de ꝯcilio loquūt canones qui hoc ꝓhibent. ut
ibi in ſumma ſuꝑ pᷓncipio qōnis hoc ſtatutuꝫ fuit ꝙ tē
pore oratiōis ⁊ abſtinentie nuptie nō celebrent. ut in. c
vir cū ꝓpria in fi. de hoc ex̄ de fer. capellanꝰ. ⁊ qđ dicit
ꝙ cōmixtioni vacāduꝫ nō eſt tpe ieiunij. veꝝ eſt de cō
ſenſu viri ⁊ vxoris. alioquin ſemꝑ reqſitꝰ tenet reddere
ſed nō exigere. ⁊ ex hoc formatur ſequens queſtio.
Quinta qōe qua querit vtꝝ viri ſine ꝯſenſu vxori poſ
ſint vouere ꝯtinentiam. docet ꝙ nō. ſed de ꝯſenſu vtri
uſqꝫ poſſunt ambo uel alter ꝯtinentiam vouere. ⁊ in. c.
ꝙ deo pari. de hoc ex̄ de ꝯuerſa. ꝯiugatoꝝ per totū. ⁊ đ
bono virginitatꝭ et ꝯtinētie docet in. c. tūc ſaluabit. ⁊ do
cet ꝙ ſi vir ꝯſenſerit uxorem vouere uel ecōtra. oportꝫ
ſiliter ꝙ ipſe voueat. de hoc ex̄ de ꝯuer. ꝯiuga. c. iij. Itē
docet ꝙ mulier ſemꝑ debꝫ eſſe ſubdita viro. ꝓpter hoc
qꝛ vir eſt factꝰ ad imaginē dei. mulier vō nō. ex̄ đ ꝓba.
ꝓpoſuiſti. et de deſpon. impu. ꝓbat ꝑ. c. mulierē. quia
mulieri iudicare nō licet uel teſtimoniū ferre. qđ veruꝫ
eſt in criminali.

Quidam uir in captiuitatem.
ductꝰ et cetera. Hec. xxxiiij. cauſa habꝫ
ſub ſe duas queſtiones.
In pᷓma qōe qua querit vtꝝ ſit rea ad
ulterij que abſente viro in captiuitate
alteri nupſit. et reſpōdet ꝙ nō ſi ignorat ipm̄ viuere.
Secūda qōe qua querit vtꝝ reuertente pᷓmo viro a ca
ptiuitate ſit ei reſtituenda. et reſpōdet ꝙ ſic. et đ vtraqꝫ
qōne apertius extra de ſecūdis nuptijs dominus. Itē
vtꝝ vxor teneat ſequi virū. ⁊ qñ qſ malefidei poſſeſſor
videat. docet de hoc ex̄ de pſcrip. c. fi. ⁊ de eo q ignorā
ter adulteriū ꝯmiſit tractat in fi.

Quidam uir uxore ſua defūcta
aliam que ei defuncte q̄rto gradu attine
bat ſibi copulauit ⁊c̄. Hec eſt. xxxv. cau
ſa habēs ſub ſe. x. qōnes tractans de con
ſanguinitate et affinitate et gradibus cognationis.
In pᷓma qōne qua querit vtꝝ liceat alicui aliquā ducē
de ꝓpria cognatione in vxorem. docet ꝙ nō et cauſam
quare hoc ſit hodie cū in veteri teſtamēto ſuaret ꝯriū
oſtendit. de hoc extra de ꝯſang. et affini.
Secūda ⁊ tertia qōne que ſimul examināt. in quaruꝫ
prima querit vtrū ꝯſanguinea uxoris alicuiꝰ duci poſ
ſit in ꝯiugium. et uſqꝫ ad quē gradum oportet abſtinē
a ꝓprijs ꝯſanguineis. ⁊ cām quare hoc ſit ꝓbat. immo
aliqua capitula vident inuere ꝙ dū in memoria pōt re
tineri ꝯſanguinitas durat prohibitio que copulam de
affinitate innuē vident uſqꝫ ad quintū gradū. ſed hoc
ſoluit in. §. ſi. ſed totū hoc eſt hodie correctū ꝑ ꝯſtituti
onem. c. nō debet de ꝯſang. et affi.
Quarta qōe qua querit quare ad vij. gradum mr̄imo
nij ꝓhibet oñdens rōeꝫ ſupra. qꝛ vi. etatibꝰ mūdi gene
ratio et hominis ſtatus finiri debet.
Quinta qōne qua querit quibꝰ accuſātibꝰ matrimōia
ſint dirimēda. ſed de hoc ex̄ q ma. accu. poſſunt ꝑ totū
et de ſpon. cū in tua. et forma iuramenti ꝙ teſtes ſuper
matrimonio inducti preſtare debēt. et teſtes etiā ſyno
dales. et de illis qui ex aliqua iuſta cauſa ab vxoribus
ſeparant uł ꝯiūgunt inuiti ponit docēs ꝙ ſi ſciat quis
ꝯſanguineam vxorem ſuam nō debet ipſaꝫ dimittē ſñ
iudicio eccleſie. extra de diuor. porro. nec vni teſti ſuꝑ h̄
impedimēto mr̄imonij credi debet. đ h̄ ex̄ de teſti. licet.
Sexta qōne qua querit vtꝝ illi q de inceſtuoſis naſcū
tur ſint ltimi filij reputādi. docet ꝙ nō nec debēt in ali
quo ſuccedē patri. extra qui fi. ſint legi. ꝑ totū. et de eo q
duxit in ma. cum haberet.
Octaua qōne qua querit an hi qui ignorant ꝯiūcti ſūt
in ꝓhibito gradu affinitatꝭ uel ꝯſanguinitatꝭ ex diſpen
ſatiōe tłi matrimonio remanē poſſint. et docet ꝙ ſic. de
hoc extra de ꝯſang. et affini. et de pena ſeu pñia ipoꝝ
inceſtuoſoꝝ. docet de hoc extra đ eo qui cog. ꝯſang. c.
i. et. c. tua. et in multis. c. ibidem.
Nona qōne qua q̄rit ſi eccleſia fraude teſtiū uel igno
rantia aliquos ſepauit ꝑ ſnīaꝫ ſi poſtea deꝓhēſa fuerit
falſitas teſtiū uł calliditas. vtꝝ poſſit pᷓmā ſnīam reuo
care. docet ꝙ ſic. đ hoc extra de re iudi. lator. et. c. ꝯſan
guinei. tractat ibi ꝙ nō tm̄ ſnīa mr̄imonij pōt reuocari
ex cauſa. imo etiā ꝯ alias ſnīas eccłia venit ex cā młto
tiens. ut extra de reſti. ſpo. lr̄as.
Decima qōne vtꝝ ſoboles ſuſcepta ex pᷓmis nuptijs
poſſit copulari cū ꝯſanguineis ſecundi viri defuncti et
vtrū affinitas diſſoluat ꝑ mortē viri uel mulieris. ⁊ rñ
det ꝙ nō. pᷓmū corrigit ꝑ ꝯſtitutiōeꝫ extra de cōſāgui.
et affi. non debet.

Filiaꝫ cuiuſdaꝫ patre ignorāte
illexit et ad ꝯuiuium inuitauit ⁊c̄. Hec
eſt. xxxvi. cā et vltima et hꝫ i ſe duas. q.
In pᷓma querit vtrū quidaꝫ qui per viꝫ
puellam corrupit raptuꝫ ꝯmiſerit. et ꝓbat ꝙ ſic.
Secūda qōe qua q̄rit vtruꝫ raptori nubē poſſit ꝓbat
ꝙ ſic ſi ꝑor diſſenſus tranſeat in conſenſum. de hoc ex̄
de rap. c. fi. et pe.

Expleto de matrimonio quod
oiuꝫ nationū cōmune eſt. tractat h̄ de ſa
cramentꝭ que ſolis chriſtianis pſtant ad
dit de quibuſdaꝫ alijs ſacramētꝭ. et qꝛ i
eccleſia preſtant ſacramenta.
Primo agit de ecclīaꝝ ꝯſecratiōe et altariuꝫ et reedifi
catiōe caruꝫ et miſſarū celebratiōe et ſolēnitatibꝰ q̄ cele
brant ob reuerentiam ſanctoruꝫ et ſanctarū rerū.
Secundo de ſacramēto euchariſtie.
Tertio de feſtiuis diebus.
Quarto de baptiſmo.
Quito de ꝯfirmatiōe et đ officijs diuinis et ieiunijs.
In fine de ſancti ſpiritꝰ ꝓceſſiōe. de pᷓ de con. ⁊ ꝑ totū
de 2° de cele. miſſa. cū marthe. et q̄ſi ꝑ totū. de 3°. ex̄ de
reli. et ven. ſanc. ꝑ totū. đ q̄rto đ bap. ꝑ totuꝫ. de qnto ex̄
de ꝯſue. quāto. Et ſic iſte tractatꝰ in. v. di. ē diſtinctꝰ dif
ferēs a mō tractādi a ſuꝑioribꝰ qꝛ vtit ſolū auctatibus
in toto iſto tractatu. nec apponit đ ſuo gratianꝰ niſi du
os. §. vnū in pᷓma diſtinctiōe aliū in q̄rta qꝛ nolebat ali
qđ nouū inſerere in hac mā. in qua nō ſolū vᷓboruꝫ ſed
ſnīarū nouitas ē ꝓphana. pᷓ oñdit ꝙ ecclīe ſūt ꝯſecran
de. 2°. qualr. 3° de nō iteranda ꝯſecratiōe. q̄rto đ ordine
miſſe et quotiens ſit celebranduꝫ in die.

Floſculi ſeu ſūmarij totius decreti finis.